

Eskişehir İli Manav Ağızları

Fatih DOĞRU

Türk Dil Kurumu Yayınları

Fatih DOĞRU

ESKİŞEHİR İLİ
MANAV AĞIZLARI

Doğru, Fatih

Eskişehir ili manav ağızları / Fatih Doğru.--Ankara: Türk Dil Kurumu,
2022.

2368 s.: tbl., rnk. hrt., řkl.; 24 cm.— (Atatürk Kùltùr, Dil ve Tarih
Yùksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları; 1459)

Kaynakça: 2359-2368 ss.

Bağlamsal sùzlùk ve dizin: 948-2349 ss.

ISBN 978-975-17-5140-9

Türk Dili, Ağızlar 2. Ağızlar, Manav Ağzı -- Eskişehir II. e.a

417.3

Türk Dil Kurumu Yayınları

ESKİŞEHİR İLİ
MANAV AĞIZLARI

Fatih DOĞRU

Ankara, 2022

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
Türk Dil Kurumu Yayınları: 1459

ESKİŞEHİR İLİ MANAV AĞIZLARI
Dr. Fatih DOĞRU

*

İnceleyiciler:

Prof. Dr. Faruk YILDIRIM
Doç. Dr. Emine ATMACA

*

Metin Denetimi:

TDK – Tuğçe ERKURT

*

Sayfa ve Kapak Tasarımı:

TDK - Fayik YANGIR

*

Birinci Baskı: Ankara, 2022 Mart

ISBN: 978-975-17-5140-9

ORCID: 0000-0002-1801-9725

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.kitap.01

*

Dağıtım:

Türk Dil Kurumu
Atatürk Bulvarı No: 217
06680 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: +90 (312) 457 52 00
Belgegeçer: +90 (312) 468 07 83
Genel ağ: <http://tdk.gov.tr>

*

©5846 sayılı Yasa'ya göre
eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları
Türk Dil Kurumuna aittir.

İçindekiler

TABLolar • 17

KISALTMALAR • 19

İŞARETLER • 20

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ • 21

ÖN SÖZ • 23

GİRİŞ • 25

ARAŞTIRMANIN AMACI • 25

1. BÖLÜM

ESKİŞEHİR İLİ VE MANAVLAR • 31

1.1. ESKİŞEHİR İLİ COĞRAFYASI VE GENEL ÖZELLİKLERİ • 31

1.2. ESKİŞEHİR İLİNİN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ • 32

1.3. ESKİŞEHİR İLİNİN NÜFUSU • 32

1.4. ESKİŞEHİR İLİNİN TARİHİ • 34

1.4.1. Selçuklu Dönemi Öncesi Eskişehir • 34

1.4.2. Selçuklu Dönemi'nde Eskişehir • 35

1.4.3. Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde Eskişehir • 36

1.4.4. Millî Mücadele Dönemi'nde Eskişehir • 37

1.4.5. Cumhuriyet Dönemi'nde Eskişehir • 38

1.5. MANAVLAR • 39

1.6. ESKİŞEHİR İLİ AĞIZLARI • 47

2. BÖLÜM DİL İNCELEMESİ • 57

2.1. SES BİLGİSİ • 57

2.1.1. Sesler • 57

2.1.1.1. Ünlüler • 57

2.1.1.1.1. Ölçünlü Ünlüler • 57

2.1.1.1.2. Ölçün Dışı Ünlüler • 58

2.1.1.1.2.1. Sık Görülenler • 58

2.1.1.1.2.2. Seyrek Görülenler • 60

- 2.1.1.1.3. Uzun Ünlüler • 63
 - 2.1.1.1.3.1. Birincil Uzun Ünlüler • 63
 - 2.1.1.1.3.2. İkincil Uzun Ünlüler • 67
 - 2.1.1.1.3.2.1. Ses Olaylarına Bağlı İkincil Uzun Ünlüler • 67
 - 2.1.1.1.3.2.2. Kullanıma Bağlı İkincil Uzun Ünlüler • 68
- 2.1.1.1.4. Kısa Ünlüler • 68
- 2.1.1.1.5. Çift Ünlüler • 69
 - 2.1.1.1.5.1. Birincil Çift Ünlüler • 70
 - 2.1.1.1.5.2. İkincil Çift Ünlüler • 70
 - 2.1.1.1.5.2.1. Ses Olaylarına Bağlı İkincil Çift Ünlüler • 70
 - 2.1.1.1.5.2.1.1. Yükselen Çift Ünlüler • 70
 - 2.1.1.1.5.2.1.2. Alçalan Çift Ünlüler • 71
 - 2.1.1.1.5.2.1.3. Eşit Çift Ünlüler • 72
 - 2.1.1.1.5.2.1.4. Birincil Çift Ünlülerin Tekleşmesi • 73
- 2.1.1.2. Ünsüzler • 75
 - 2.1.1.2.1. Ölçünlü Ünsüzler • 75
 - 2.1.1.2.2. Ölçün Dışı Ünsüzler • 76
 - 2.1.1.2.2.1. Sık Görülenler • 76
 - 2.1.1.2.2.2. Seyrek Görülenler • 78
 - 2.1.1.2.3. Zayıf Ünsüzler • 82
- 2.1.2. Ses Değişimleri • 86
 - 2.1.2.1. Ünlü Değişimleri • 86
 - 2.1.2.1.1. Ünlü Uyumları ve Uyumsuzlukları • 86
 - 2.1.2.1.1.1. Damak Uyumu • 86
 - 2.1.2.1.1.1.1. Kök ve Tabanlar • 86
 - 2.1.2.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşme Yoluyla • 86
 - 2.1.2.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşme Yoluyla • 88
 - 2.1.2.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşme • 89
 - 2.1.2.1.1.1.1.4. İki Yönden Benzeşme • 89
 - 2.1.2.1.1.1.2. Biçim Birimler • 89
 - 2.1.2.1.1.1.3. i- Ana Yardımcı Eylemi • 90
 - 2.1.2.1.1.1.4. ver- Yardımcı Eylemi • 91
 - 2.1.2.1.1.1.5. Bağlaçlar ve Pekiştiriciler • 91
 - 2.1.2.1.1.2. Damak Uyumsuzluğu • 92
 - 2.1.2.1.1.2.1. Kök ve Tabanlar • 92
 - 2.1.2.1.1.2.2. Biçim Birimler • 93

- 2.1.2.1.1.3. Dudak Uyumu • 99
 - 2.1.2.1.1.3.1. Kök ve Tabanlar • 100
 - 2.1.2.1.1.3.1.1. İlerleyici Benzeşme Yoluyla • 100
 - 2.1.2.1.1.3.1.2. İki Yönlü Benzeşme Yoluyla • 100
 - 2.1.2.1.1.3.2. Biçim Birimler • 101
- 2.1.2.1.1.4. Dudak Uyumsuzluğu • 101
 - 2.1.2.1.1.4.1. Kök ve Tabanlar • 101
 - 2.1.2.1.1.4.2. Biçim Birimler • 102
 - 2.1.2.1.1.4.3. II. Alt Ağız Grubu Temel Özelliği • 104
- 2.1.2.1.2. Arthlaşma • 105
 - 2.1.2.1.2.1. /e/ > /a/ • 105
 - 2.1.2.1.2.2. /e/ > [á] • 106
 - 2.1.2.1.2.3. /e/ > /ɪ/ • 107
 - 2.1.2.1.2.4. /i/ > /ɪ/ • 108
 - 2.1.2.1.2.5. /i/ > [i] • 109
 - 2.1.2.1.2.6. /ö/ > [i̇] • 110
 - 2.1.2.1.2.7. /ö/ > /o/ • 110
 - 2.1.2.1.2.8. /ö/ > [ó] • 110
 - 2.1.2.1.2.9. /ü/ > /u/ • 110
 - 2.1.2.1.2.10. /ü/ > [ú] • 111
- 2.1.2.1.3. Önlüleşme • 112
 - 2.1.2.1.3.1. /a/ > [á] • 112
 - 2.1.2.1.3.2. /a/ > /e/ • 112
 - 2.1.2.1.3.3. /a/ > /i/ • 115
 - 2.1.2.1.3.4. /ɪ/ > [i] • 115
 - 2.1.2.1.3.5. /ɪ/ > /i/ • 116
 - 2.1.2.1.3.6. /o/ > [ó] • 117
 - 2.1.2.1.3.7. /o/ > /ö/ • 117
 - 2.1.2.1.3.8. /u/ > /e/ • 118
 - 2.1.2.1.3.9. /u/ > [ú] • 118
 - 2.1.2.1.3.10. /u/ > /ü/ • 118
 - 2.1.2.1.3.11. /o/ > /ü, e, è, i/ ~ [ú, í] • 119
- 2.1.2.1.4. Daralma • 119
 - 2.1.2.1.4.1. /a/ > [á] • 119
 - 2.1.2.1.4.2. /a/ > /ɪ/ • 121
 - 2.1.2.1.4.3. /a/ > /i/ ~ [i] • 126

- 2.1.2.1.4.4. /a/ > /u/ ~ /ü/ • 127
- 2.1.2.1.4.5. /e/ > /è/ • 129
- 2.1.2.1.4.6. /e/ > /ı/ • 131
- 2.1.2.1.4.7. /e/ > /i/ • 132
- 2.1.2.1.4.8. [è] > /i/ • 137
- 2.1.2.1.4.9. /o/ > [ò] • 137
- 2.1.2.1.4.10. /o/ > /u/ • 138
- 2.1.2.1.4.11. /o/ > /ü/ • 140
- 2.1.2.1.4.12. /ö/ > [î] • 140
- 2.1.2.1.4.13. /ö/ > [ö] • 140
- 2.1.2.1.4.14. /ö/ > /ü/ • 141
- 2.1.2.1.5. Genişleme • 141
 - 2.1.2.1.5.1. /ı/ > /a/ ~ [â] • 142
 - 2.1.2.1.5.2. /ı/ > /o/ • 143
 - 2.1.2.1.5.3. /i/ > /a/ • 143
 - 2.1.2.1.5.4. /i/ > /è/ • 143
 - 2.1.2.1.5.5. /i/ > /e/ • 144
 - 2.1.2.1.5.6. /i/ > /o/ • 145
 - 2.1.2.1.5.7. /u/ > [ò] • 145
 - 2.1.2.1.5.8. /u/ > /o/ • 145
 - 2.1.2.1.5.9. /ü/ > /o/ ~ [ó] • 146
 - 2.1.2.1.5.10. /ü/ > [ö] • 146
 - 2.1.2.1.5.11. /ü/ > /ö/ • • 146
- 2.1.2.1.6. Yuvarlaklaşma • 147
 - 2.1.2.1.6.1. /a/ > [â] • 147
 - 2.1.2.1.6.2. /a/ > /o/ • 148
 - 2.1.2.1.6.3. /a/ > /ö/ • 148
 - 2.1.2.1.6.4. /a/ > /u/ • 149
 - 2.1.2.1.6.5. /a/ > /ü/ • 151
 - 2.1.2.1.6.6. /e/ > [ê] • 151
 - 2.1.2.1.6.7. /e/ > /o/ • 152
 - 2.1.2.1.6.8. /e/ > /ö/ • 152
 - 2.1.2.1.6.9. /e/ > /u/ • 152
 - 2.1.2.1.6.10. /e/ > /ü/ • 153
 - 2.1.2.1.6.11. /ı/ > [î] • 154
 - 2.1.2.1.6.12. /ı/ > /u/ • 154

- 2.1.2.1.6.13. /i/ > /ö/ • 154
- 2.1.2.1.6.14. /i/ > /u/ • 155
- 2.1.2.1.6.15. /i/ > /ü/ • 155
- 2.1.2.1.7. Düzleşme • 156
 - 2.1.2.1.7.1. /o/ > /a/ • 156
 - 2.1.2.1.7.2. /o/ > [â] • 157
 - 2.1.2.1.7.3. /o/ > [ê] • 157
 - 2.1.2.1.7.4. /o/ > /e/ • 157
 - 2.1.2.1.7.5. /o/ > /ı/ • 157
 - 2.1.2.1.7.6. /o/ > /i/ • 158
 - 2.1.2.1.7.7. /o/ > [î] • 158
 - 2.1.2.1.7.8. /ö/ > /a/ • 158
 - 2.1.2.1.7.9. /ö/ > [ê] • 158
 - 2.1.2.1.7.10. /ö/ > /e/ • 159
 - 2.1.2.1.7.12. /ö/ > /ı/ • 159
 - 2.1.2.1.7.13. /u/ > /a/ ~ [â] • 159
 - 2.1.2.1.7.14. /u/ > /e/ ~ [ê] • 159
 - 2.1.2.1.7.15. /u/ > /ı/ • 160
 - 2.1.2.1.7.16. /u/ > [î] • 161
 - 2.1.2.1.7.17. /u/ > /i/ • 162
 - 2.1.2.1.7.18. /ü/ > /ı/ • 162
 - 2.1.2.1.7.19. /ü/ > [î] • 162
 - 2.1.2.1.7.20. /ü/ > /i/ • 163
- 2.1.2.1.8. Sıra Değiştirme • 163
 - 2.1.2.1.8.1. Ön Sıradan Art Sıraya Geçme • 163
 - 2.1.2.1.8.2. Art Sıradan Ön Sıraya Geçme • 164
- 2.1.2.1.9. Türeme • 165
 - 2.1.2.1.9.1. Ön Seste • 165
 - 2.1.2.1.9.2. İç Seste • 166
- 2.1.2.1.10. Düşme • 166
 - 2.1.2.1.10.1. Ön seste • 166
 - 2.1.2.1.10.2. İç Seste • 166
 - 2.1.2.1.10.3. Son Seste • 167
- 2.1.2.1.11. Geçişme • 168
 - 2.1.2.1.12. Alıntı Sözcüklerdeki Birincil Uzunlukların Kaybolması • 168
- 2.1.2.2. Ünsüz Değişimleri • 169

- 2.1.2.2.1. Ünsüz Uyumu (Ötümlülük-Ötümsüzlük Uyumu) • 169
- 2.1.2.2.2. Ünsüz Uyumsuzluğu • 171
- 2.1.2.2.3. Ötümlüleşme-Yarı Ötümlüleşme • 172
 - 2.1.2.2.3.1. Ön Seste • 172
 - 2.1.2.2.3.2. İç Seste • 179
 - 2.1.2.2.3.2.1. Kök ve Tabanlar • 179
 - 2.1.2.2.3.2.2. Eklenme Yoluyla • 184
 - 2.1.2.2.3.3. Son Seste • 193
 - 2.1.2.2.3.3.1. Ulama Yoluyla • 193
- 2.1.2.2.4. Ötümsüzleşme -Yarı Ötümsüzleşme • 201
 - 2.1.2.2.4.1. Ön Seste • 201
 - 2.1.2.2.4.2. İç Seste • 204
 - 2.1.2.2.4.3. Son Seste • 208
- 2.1.2.2.5. Düşme • 211
 - 2.1.2.2.5.1. /b/ Düşmesi • 211
 - 2.1.2.2.5.2. /ç/ Düşmesi • 211
 - 2.1.2.2.5.3. /h/ ~ [h] Düşmesi • 212
 - 2.1.2.2.5.4. /k/ ~ [k] Düşmesi • 212
 - 2.1.2.2.5.5. /m/ Düşmesi • 212
 - 2.1.2.2.5.6. /t/ Düşmesi • 213
 - 2.1.2.2.5.7. /v/ Düşmesi • 213
 - 2.1.2.2.5.8. /y/ Düşmesi • 213
 - 2.1.2.2.5.9. /z/ Düşmesi • 213
- 2.1.2.2.6. Erime • 214
 - 2.1.2.2.6.1. İlk Hecede • 214
- 2.1.2.2.7. Yutulma • 222
- 2.1.2.2.8. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi • 223
- 2.1.2.2.9. Türeme • 225
 - 2.1.2.2.9.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi • 225
 - 2.1.2.2.9.1.1. /g/ Türemesi • 225
 - 2.1.2.2.9.1.2. /h/ Türemesi • 225
 - 2.1.2.2.9.1.3. /v/ Türemesi • 227
 - 2.1.2.2.9.1.4. /y/ Türemesi • 227
 - 2.1.2.2.9.2. İç Seste Ünsüz Türemesi • 228
 - 2.1.2.2.9.2.1. /c/ Türemesi • 228
 - 2.1.2.2.9.2.2. /h/ Türemesi • 228

- 2.1.2.2.9.2.3. /n/ Türemesi • 228
- 2.1.2.2.9.2.4. /r/ Türemesi • 228
- 2.1.2.2.9.2.5. /t/ Türemesi • 228
- 2.1.2.2.9.2.6. /v/ Türemesi • 228
- 2.1.2.2.9.2.7. /y/ Türemesi • 228
- 2.1.2.2.9.3. Son Seste Ünsüz Türemesi • 229
 - 2.1.2.2.9.3.1. /n/ Türemesi • 229
 - 2.1.2.2.9.3.2. /v/ Türemesi • 229
 - 2.1.2.2.9.3.3. /y/ Türemesi • 229
- 2.1.2.2.10. Benzeşme • 229
 - 2.1.2.2.10.1. İlerleyici Benzeşme • 230
 - 2.1.2.2.10.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme • 230
 - 2.1.2.2.10.1.1.1. -çc- > -çÇ- Benzeşmesi • 230
 - 2.1.2.2.10.1.1.2. -fv- > -fF- Benzeşmesi • 230
 - 2.1.2.2.10.1.1.3. -ml- > -mn- Benzeşmesi • 230
 - 2.1.2.2.10.1.1.4. -nb- > -nm- Benzeşmesi • 231
 - 2.1.2.2.10.1.1.5. -ŋl- / -nl- > -ŋn- Benzeşmesi • 231
 - 2.1.2.2.10.1.1.6. -pv- > -pb- / -Pb- Benzeşmesi • 231
 - 2.1.2.2.10.1.1.7. -tl- > -td- Benzeşmesi • 231
 - 2.1.2.2.10.1.2. İlerleyici Tam Benzeşme • 231
 - 2.1.2.2.10.1.2.1. -kl- > -kk- Benzeşmesi • 231
 - 2.1.2.2.10.1.2.2. -kt- > -kk- Benzeşmesi • 232
 - 2.1.2.2.10.1.2.3. -ql- > -qk- Benzeşmesi • 232
 - 2.1.2.2.10.1.2.4. -lh- > -ll- Benzeşmesi • 232
 - 2.1.2.2.10.1.2.5. -ly- > -ll- Benzeşmesi • 232
 - 2.1.2.2.10.1.2.6. -mb- > -mm- Benzeşmesi • 232
 - 2.1.2.2.10.1.2.7. -mn- > -mm- Benzeşmesi • 233
 - 2.1.2.2.10.1.2.8. -mv- > -mm- Benzeşmesi • 233
 - 2.1.2.2.10.1.2.9. -nd- > -nn- Benzeşmesi • 233
 - 2.1.2.2.10.1.2.10. -ŋl- / -nl- > -nn- / -ŋn- Benzeşmesi • 234
 - 2.1.2.2.10.1.2.11. -nm- > -nn- Benzeşmesi • 235
 - 2.1.2.2.10.1.2.12. -nr- > -nn- Benzeşmesi • 235
 - 2.1.2.2.10.1.2.13. -rm- > -rr- Benzeşmesi • 235
 - 2.1.2.2.10.1.2.14. -sl- > -ss- Benzeşmesi • 235
 - 2.1.2.2.10.1.2.15. -sk- > -ss- Benzeşmesi • 235
 - 2.1.2.2.10.1.2.16. -sl- > -ss- Benzeşmesi • 235

- 2.1.2.2.10.1.2.17. -şy- > -şş- Benzeşmesi • 235
- 2.1.2.2.10.1.2.18. -td- > -tt- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.19. -tl- > -tt- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.20. -vb- > -vv- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.21. -vl- > -vv- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.22. -zl- > -zz- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.23. -zs- > -zz- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.1.2.24. -zy- > -zz- Benzeşmesi • 236
- 2.1.2.2.10.2. Gerileyici Benzeşme • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1. Gerileyici Yarı Benzeşme • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.1. -sc- > -çc- / -Çc- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.2. -şç- > -Çc- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.3. -zc- > -Çc- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.4. -zc- > -çc- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.5. -hç- > -Çç- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.6. -sc- > -çç- Benzeşmesi • 237
 - 2.1.2.2.10.2.1.7. -şç- > -Çç- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.8. -zc- > -çç- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.9. -nb- > -mb- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.10. -md- > -nd- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.11. -lm- > -nm- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.12. -rm- > -nm- Benzeşmesi • 238
 - 2.1.2.2.10.2.1.13. -ng- / -nğ- > -ηg- / -ηğ- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.14. -fb- > -Pb- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.15. -hb- > -Pb- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.16. -tb- > -pb- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.17. -rs- > -Ss- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.18. -zs- > -Ss- Benzeşmesi • 239
 - 2.1.2.2.10.2.1.19. -hd- > -td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.1.20. -ht- > -td- / -Td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.1.21. -kd- > -td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.1.22. -kt- > -td- / -Td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.1.23. -pd- > -Td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.1.24. -td- > -Td- Benzeşmesi • 240
 - 2.1.2.2.10.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme • 241
 - 2.1.2.2.10.2.2.1. -hb- > -bb- Benzeşmesi • 241

2.1.2.2.10.2.2.2. -pb- > -bb- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.3. -sc- > -cc- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.4. -zc- > -cc- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.5. -hç- > -çç- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.6. -kç- > -çç- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.7. -zc- > -ÇÇ- Benzeşmesi •	241
2.1.2.2.10.2.2.8. -td- > -dd- Benzeşmesi •	242
2.1.2.2.10.2.2.9. -vf- > -ff- Benzeşmesi •	242
2.1.2.2.10.2.2.10. -hk- > -kk- Benzeşmesi •	242
2.1.2.2.10.2.2.11. -rl- > -ll- / -ÍÍ- Benzeşmesi •	242
2.1.2.2.10.2.2.12. -nm- > -mm- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.13. -ğn- > -nn- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.14. -lñ- > -nn- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.15. -rn- > -nn- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.16. -çs- > -ss- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.17. -ks- > -ss- Benzeşmesi •	243
2.1.2.2.10.2.2.18. -ķs- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.19. -ls- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.20. -ns- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.21. -rs- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.22. -şs- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.23. -ts- > -ss- Benzeşmesi •	244
2.1.2.2.10.2.2.24. -zs- > -ss- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.25. -çş- > -şş- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.26. -kş- > -şş- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.27. -ķş- > -şş- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.28. -nş- > -şş- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.29. -rş- > -şş- Benzeşmesi •	245
2.1.2.2.10.2.2.30. -sş- > -şş- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.31. -ht- > -tt- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.32. -kt- > -tt- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.33. -nt- > -tt- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.34. -pt- > -tt- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.35. -yv- > -vv- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.36. -ny- > -yy- Benzeşmesi •	246
2.1.2.2.10.2.2.37. -cz- > -zz- Benzeşmesi •	246

- 2.1.2.2.10.3. Uzak Benzeşme • 247
- 2.1.2.2.11. Benzeşmezlik • 250
- 2.1.2.2.12. Dudaksıllaşma • 253
- 2.1.2.2.13. Dişsilleşme • 255
- 2.1.2.2.14. Damaksıllaşma • 255
- 2.1.2.2.14.1. Ön Damaksıllaşma • 256
- 2.1.2.2.14.2. Art Damaksıllaşma • 261
- 2.1.2.2.14.3. Dip Damaksıllaşma • 263
- 2.1.2.2.14.4. Gırtlak Patlayıcısına (‘) Dönüşme • 263
- 2.1.2.2.15. Süreklileşme • 264
- 2.1.2.2.15.1. Sızıcılaşma • 264
 - 2.1.2.2.15.1.1. Ön Seste Sızıcılaşma • 264
 - 2.1.2.2.15.1.2. İç Seste Sızıcılaşma • 266
 - 2.1.2.2.15.1.3. Son Seste Sızıcılaşma • 273
 - 2.1.2.2.15.1.4. Sızıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler • 275
- 2.1.2.2.15.2. Akıcılaşma • 280
 - 2.1.2.2.15.2.1. Ön Seste Akıcılaşma • 280
 - 2.1.2.2.15.2.2. İç Seste Akıcılaşma • 281
 - 2.1.2.2.15.2.3. Son Seste Akıcılaşma • 284
 - 2.1.2.2.15.2.4. Akıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler • 284
- 2.1.2.2.16. Süreksizleşme • 288
- 2.1.2.2.17. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler • 293
- 2.1.2.2.18. İkizleşme • 294
- 2.1.2.2.19. Örnekseme • 297
- 2.1.2.2.20. Göçüşme • 298
 - 2.1.2.2.20.1. Yakın Göçüşme • 298
 - 2.1.2.2.20.2. Uzak Göçüşme • 300
- 2.1.2.2.21. Yarı Ünlüleşme • 302
- 2.1.2.2.22. Çoklu Kullanım • 303
- 2.1.2.3. Ünlü-Ünsüz Değişmeleri • 304
 - 2.1.2.3.1. Büzülme • 304
 - 2.1.2.3.2. Derilme • 309
 - 2.1.2.3.3. Kaynaşma • 311
 - 2.1.2.3.4. Toplaşma • 312
 - 2.1.2.3.5. Hece Tekleşmesi • 312
 - 2.1.2.3.6. Hece Düşmesi • 313

2.1.2.3.7. Ünlü-Ünsüz Uyumsuzluğu • 314

2.1.2.3.8. Karmaşık Ses Değişmeleri • 314

3. BÖLÜM

METİNLER • 315

I. ALT AĞIZ BÖLGESİ • 315

II. ALT AĞIZ BÖLGESİ • 804

4. BÖLÜM

BAĞLAMSAK SÖZLÜK VE DİZİN • 948

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ • 2349

KAYNAKLAR • 2359

TABLÖLAR

Tablo 1: Eskişehir İli Manav Ağızları Alt Ağız Bölgeleri.....	55
Tablo 2: Ölçünlü Ünlüler.....	57
Tablo 3: /è/ ünlüsü-1.....	58
Tablo 4: /è/ ünlüsü-2.....	58
Tablo 5: [â] ünlüsü.....	59
Tablo 6: [á] ünlüsü.....	59
Tablo 7: [i] ünlüsü.....	60
Tablo 8: [ó] ünlüsü.....	60
Tablo 9: [ä] ünlüsü.....	60
Tablo 10: [â] ünlüsü.....	61
Tablo 11: [ê] ünlüsü.....	61
Tablo 12: [î] ünlüsü.....	61
Tablo 13: [ï] ünlüsü.....	62
Tablo 14: [ó] ünlüsü.....	62
Tablo 15: [ô] ünlüsü.....	62
Tablo 16: [ú] ünlüsü.....	63
Tablo 17: Türkçe sözcüklerde birincil uzun ünlüler.....	66
Tablo 18: Alıntı sözcüklerde birincil uzun ünlüler.....	66
Tablo 19: Ses olaylarına bağlı ikincil uzun ünlüler.....	67
Tablo 20: Kullanıma bağlı ikincil uzun ünlüler.....	68
Tablo 21: Kısa ünlüler.....	69
Tablo 22: Birincil çift ünlüler.....	70
Tablo 23: Yükselen çift ünlüler.....	71
Tablo 24: Alçalan çift ünlüler.....	71
Tablo 25: Eşit çift ünlüler.....	73
Tablo 26: Tekleşen birincil çift ünlüler.....	74
Tablo 27: Ünlüler.....	74
Tablo 28: Ölçünlü Ünsüzler.....	75
Tablo 29: /ŋ/ ünsüzü.....	76
Tablo 30: [T] ünsüzü.....	76

Tablo 31: [K̥] ünsüzü.....	77
Tablo 32: [K] ünsüzü.....	77
Tablo 34: [S] ünsüzü.....	77
Tablo 35: [b] ünsüzü.....	78
Tablo 36: [Ç] ünsüzü.....	78
Tablo 37: [d̪] ünsüzü.....	78
Tablo 38: [F] ünsüzü.....	79
Tablo 39: [g] ünsüzü.....	79
Tablo 40: [ǵ] ünsüzü.....	79
Tablo 41: [h] ünsüzü.....	80
Tablo 42: [k] ünsüzü.....	80
Tablo 43: [k̪] ünsüzü.....	80
Tablo 44: [n̪] ünsüzü.....	80
Tablo 45: [P] ünsüzü.....	81
Tablo 46: [f] ünsüzü.....	81
Tablo 47: [ɾ] ünsüzü.....	81
Tablo 48: [Ş] ünsüzü.....	81
Tablo 49: [t̪] ünsüzü.....	82
Tablo 50: [v̪] ünsüzü.....	82
Tablo 51: [ʻ] ünsüzü.....	82
Tablo 52: [d̪] ünsüzü.....	83
Tablo 53: [h̪] ünsüzü.....	83
Tablo 54: [k̪] ünsüzü.....	83
Tablo 55: [l̪] ünsüzü.....	83
Tablo 56: [ŋ̪] ünsüzü.....	84
Tablo 57: [r̪] ünsüzü.....	84
Tablo 58: [ʂ̪] ünsüzü.....	84
Tablo 59: [t̪] ünsüzü.....	84
Tablo 60: [y̪] ünsüzü.....	84
Tablo 61: [y̪] ünsüzü.....	85
Tablo 62: [z̪] ünsüzü.....	85
Tablo 63: Ünsüzler.....	85

ŞEKİL

Şekil 1: Ünlü Kupu	74

HARİTALAR

Harita 1: Eskişehir’deki Manav Yerleşimleri.....	46
Harita 2: Eskişehir’deki Yerli ve Göçmen Yerleşimlerinin Dağılımı.....	48
Harita 3: Eskişehir İli Manav Ağızları Alt Ağız Bölgeleri.....	50

KISALTMALAR

akt.	: Aktaran
bk.	: Bakınız
C	: Cilt
cm	: Santimetre
DLT	: Dîvânu Lugâti’t-Türk
EİMA	: Eskişehir İli Manav Ağızları
ETT	: Eski Türkiye Türkçesi
haz.	: Hazırlayan
Gör. Tar.	: Görüşme tarihi
IPA	: International Phonetic Alphabet (Uluslararası Fonetik Alfabe)
km	: Kilometre
Mah.	: Mahalle, mahallesi
MBTS	: Misalli Büyük Türkçe Sözlük
MÖ	: Milattan önce
MS	: Milattan sonra
OT	: Osmanlı Türkçesi
ÖTT	: Ölçünlü Türkiye Türkçesi
S	: Sayı
s.	: Sayfa
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TDK	: Türk Dil Kurumu
TS	: Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük
TTA	: Türkiye Türkçesi Ağızları
TTAS	: Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü (Derleme Sözlüğü)
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜLOMSAŞ	: Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii Anonim Şirketi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğer
yy.	: Yüzyıl

İŞARETLER

- V** : Vokal (Ünlü).
K : Konsonant (Ünsüz).
: : Uzunlukları (ünlülerden sonra) gösterir.
/ : “Veya” yerine kullanılır.
⌣ : Ulama ve ünlülerde diftong.
‘ : Vurguyu (ÖTT’den farklı vurgulanan hecelerden önce) gösterir.
.. : Metinde yarım kalan sözcük veya tümce.
... : Metinde anlaşılmayan yer.
/.../ : Metinde yazılmayan yer.
x : Kimlik bilgileri eksik kaynak kişi.
// : Ses birimi.
[] : Alt ses birimi.
Ø : Sıfır biçim birimi.
***** : Tahmin, tereddüt.
~ : “Veya” yerine kullanılır.
> : Sonraki şekli gösterir.
>> : Birden çok ses değişmesi ile sonraki şekli gösterir.
< : Önceki şekli gösterir.
<< : Birden çok ses değişmesi ile önceki şekli gösterir.
% : “Yüzde” yerine kullanılır.
°C : “Santigrat derece” yerine kullanılır.
: Bir sesin başında kelime başını, sonunda ise kelime sonunu gösterir.
+ : İsme bağlanmayı, isim kategorisini gösterir.
- : Fiile bağlanmayı, fiil kategorisini gösterir.
(?) : Dizinde bilinmeyen ya da şüphe duyulan anlam.

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

Eskişehir İli Manav Ağızları

IPA

ā	“uzun a ünlüsü”	ɑ:
ē	“uzun e ünlüsü”	ɛ:
ē	“uzun kapalı e ünlüsü”	e:
ī	“uzun ı ünlüsü”	u:
ī	“uzun i ünlüsü”	i:
ō	“uzun o ünlüsü”	ɔ:
ō	“uzun ö ünlüsü”	œ:
ū	“uzun u ünlüsü”	u:
ū	“uzun ü ünlüsü”	y:
ǣ	“kısa a ünlüsü”	ǣ
ě	“kısa e ünlüsü”	ě
ĩ	“kısa ı ünlüsü”	ũ
ĩ	“kısa i ünlüsü”	ĩ
ǫ	“kısa o ünlüsü”	ǫ
ǫ	“kısa ö ünlüsü”	ǫ
ũ	“kısa u ünlüsü”	ũ
ũ	“kısa ü ünlüsü”	ỹ
á	“a-e arası ünlü”	a
í	“ı-i arası ünlü”	ɨ
ó	“o-ö arası ünlü”	ɐ
ú	“u-ü arası ünlü”	u
â	“a-ı arası ünlü”	ɤ
è	“e-i arası ünlü (kapalı e)”	e
ò	“o-u arası ünlü”	o
ö	“ö-ü arası ünlü”	ø
â	“a-o arası ünlü”	ɑ
ê	“e-ö arası ünlü”	ɛ
î	“i-ö arası ünlü”	ɨ
ä	“açık e ünlüsü”	æ
b	“b-v arası ünsüz”	bβ
Ç	“c-ç arası ünsüz”	tʃ
F	“f-v arası ünsüz”	f
K	“g-k arası ünsüz”	ç
Q	“ğ-k arası ünsüz”	ķ

P	“b-p arası ünsüz”	p
S	“s-z arası ünsüz”	ş
Ş	“j-ş arası ünsüz”	ş
T	“d-t arası ünsüz”	t
ğ	“art damaksıl g ünsüzü”	g
g	“dip damaksıl g ünsüzü”	g
k	“art damaksıl k ünsüzü”	k
k	“dip damaksıl k ünsüzü”	q
h	“art damaksıl h ünsüzü”	χ
η	“damaksıl n ünsüzü”	ɲ
ɾ	“titrek r ünsüzü”	ɾ
v	“damak v’si”	β
đ	“belli belirsiz d ünsüzü”	dʹ
h	“belli belirsiz h ünsüzü”	hʹ
k	“belli belirsiz k ünsüzü”	kʹ
l	“belli belirsiz l ünsüzü”	lʹ
n	“belli belirsiz n ünsüzü”	nʹ
r	“belli belirsiz r ünsüzü”	rʹ
ş	“belli belirsiz s ünsüzü”	sʹ
t	“belli belirsiz t ünsüzü”	tʹ
v	“belli belirsiz v ünsüzü”	vʹ
y	“belli belirsiz y ünsüzü”	jʹ
z	“belli belirsiz z ünsüzü”	zʹ
đ	“ön damaksıl d ünsüzü”	dʲ
ğ	“ön damaksıl g ünsüzü”	ɟ
kʹ	“ön damaksıl k ünsüzü”	cʲ
í	“ön damaksıl l ünsüzü”	l
ń	“ön damaksıl n ünsüzü”	nʲ
ř	“ön damaksıl r ünsüzü”	rʲ
ť	“ön damaksıl t ünsüzü”	tʲ
‘	“ötümsüz, patlayıcı gırtlak ünsüzü”	ʔ

ÖN SÖZ

Ağız araştırmaları Türk dili araştırmaları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Yaşamaya devam etmekte olan ağızların tespit edilmesi, yazıya aktarılması ve korunması, söz varlığının ortaya konulması, dil özelliklerinin incelenmesi ve tasnif edilmesi dil araştırmacıları için olduğu kadar halk kültürünü, bölge tarihini, gelenek ve görenekleri, sosyolojik durumu vb. yansıtmaları bakımından diğer bilim disiplinleri için de kuşkusuz çok değerlidir. İletişim ve eğitim imkânlarının her geçen gün gelişmesi sonucu dil konuşurlarının kullandıkları ağız özelliklerini hızla terk ettikleri ve söz varlığının unutulmaya yüz tuttuğu düşünülürse, bu işin yapılmasında zaman kaybedilmemesi gerektiği görülmektedir.

Bu çalışmada da hakkında yeteri kadar akademik çalışma yapılmamış olan ve aynı zamanda konuşuru olduğum Manav ağızlarının derlenmesi, yazıya aktarılması, dil özelliklerinin tespit edilmesi ve bağlamsal sözlüğünün ve dizininin oluşturulması amaçlanmıştır. Kendisini Manav olarak tanıtan herkes Manav olarak kabul edilmiş ve çalışmada bu adla yer almıştır. Çalışmada kullanılan derleme malzemeleri Prof. Dr. Erdoğan Boz'un yürütücüsü olduğu 112K405 numaralı TÜBİTAK destekli Eskişehir İli Dil Atlası projesinden temin edilmiştir. Ayrıca bu çalışma, 2017 yılında tamamlanan "Eskişehir İli Manav Ağızları" başlıklı doktora tezimin yeniden gözden geçirilerek düzenlenmiş hâlidir.

Böyle bir çalışmayla memleketime ve yaşamakta olduğum çevreye katkıda bulunabilmek benim için ayrıca gurur verici olmuştur.

Bu çalışmanın yapılabilmesi için gitmiş olduğumuz köylerde bizleri güler yüzle karşılayan, konukseverlikleri ve cömertlikleriyle bizlere her konuda yardımcı olan, ağırlayan, çalışmamız için bize bilgi veren ve metinleri oluşturmamızda katkı sağlayan bütün kaynak kişilere; kayıtların yazıya geçirilmesi, bağlamsal sözlük ve dizinin hazırlanması ve dil incelemesinin yapılması esnasında bana kolaylık sağlayan, yol gösteren, yanımda olup destek veren tüm hocalarım, dostlarım ve akrabalarım; çalışma süresince bilgi, birikim ve tecrübeleriyle desteklerini gördüğüm Prof. Dr. Nurettin Demir'e; derlemele- rin yapılması esnasında özverili çalışmalarıyla katkılarını esirgemeyen Prof. Dr. Semra Günay Aktaş ve Okt. Songül İlbaş'a; doktora devre arkadaşlarım

Dr. Ferdi Bozkurt, Dr. Serdar Karaoğlu, Dr. Bilal Uysal ve Dr. Nazmi Alan'a teşekkür ederim. Çalışmanın her aşamasında bana yol gösteren, lisans, yüksek lisans ve doktora dâhil akademik yaşamım boyunca yanımda olan ve desteğini her zaman hissettiğim değerli danışman hocam Prof. Dr. Erdoğan Boz'a teşekkürlerimi sunarım. Bu zor süreçte bana sabır ve anlayış gösteren, desteğiyle güç veren, her durumda yanımda olan sevgili eşime, varlığıyla mutlu eden canım kızıma ve haklarını ödeyemeyeceğim kıymetli anneme ve babama minnettarım.

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; Eskişehir ilinde Manavların nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu yerleşim birimlerini tespit etmek, buralardan derlenen metinlerin ses bilgisi incelemesini yapmak ve Eskişehir ili Manav ağızlarının söz varlığını ortaya koymaktır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Manavlar ve Eskişehir ili ağızları ile ilgili kapsayıcı akademik çalışmaların sayısı oldukça azdır. Doğrudan doğruya Eskişehir ili Manav ağızlarını ele alan akademik bir çalışma ise henüz yapılmış değildir. Eskişehir ili Manav ağızlarını bilimsel yöntemlerle tespit edip kayda almak ve incelemek hem özelde Manavların ağız özelliklerini, kullandıkları söz varlığını, kültürünü, yaşayış biçimlerini vb. ortaya koyma hem de Türklerle ve Türk diliyle ilgili yapılacak başka çalışmalara yardımcı olma açısından oldukça önemlidir.

ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Bu çalışmanın evrenini, Eskişehir ilinde yaşayan, kendilerini Manav olarak tanımlayan, yerleşik hayatı benimsemiş Türk dili konuşucuları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Eskişehir ilindeki nüfusun tamamını ya da çoğunluğunu Manavların oluşturduğunu tespit ettiğimiz 191 kırsal yerleşim yerinden derlenen toplam 200 metin teşkil eder.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Derlemede ve Çeviri Yazıda Kullanılan Yöntemler

Çalışmada öncelikle 112K405 numaralı “Eskişehir İli Dil Atlası” adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan saha çalışması sonucu Eskişehir ilindeki bütün yerleşim birimlerine gidilmiş, bunların arasından nüfusunun tamamı veya çoğunluğu Manavlardan oluşanlar tespit edilmiştir. Bu yerleşim birimlerinde kendilerini Manav olarak tanıtan kişilerden ses kayıt cihazları ve video kameralar yardımıyla ses ve görüntü kayıtları alınmıştır. Derlemeler kırsal yerleşim yerlerinden yapılmış, il merkezi, mahalleleri ve ilçe merkezleri kapsam dışında tutulmuştur. Derleme yapılan kişilerin bölgenin ağız özellik-

lerini daha fazla korumuş olacağı düşüncesiyle yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu vb. etkenler dikkate alınmış; daha çok bulunduğu kırsal yerleşim yerinden çok fazla ayrılmamış, eğitimsiz ya da daha kısa süreli eğitim almış, artikulas-yon organlarında bozukluklar olmayan belli bir yaştan üstüne çıkmış kimselere (Demir, 1998: 174) ve kadın konuşurlara öncelik verilmiştir. Ağız özelliklerini derlemekle birlikte Manavların ve bölgenin kültürünü, yaşayış biçimini, tarihini, gelenek ve göreneklerini vb. ortaya koyabilmek amacıyla derlemelerde düğünler, yemekler, günlük hayat, eski hayat, köy hayatı, köy hakkında bilgi, tarım işleri, tarım aletleri, hayvancılık, mutfak aletleri, bayramlar, ramazan-lar, doğum, çocuk bakımı, ölüm ve cenaze, ad koyma, kız isteme, söz, nişan, çeyiz, doğal afetler, aile ilişkileri, kış hazırlıkları, evin bölümleri, gelenek ve görenekler vb. konulara yer vermeye özen gösterilmiştir.

Elde edilen ses ve görüntü kayıtları yukarıda (s.21) yer verilen çeviri yazı işaretleri kullanılarak yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan metinler konuşu-run ağız özelliklerini temsil durumu dikkate alınarak seçilmiş, bazı kayıtlar bu sebeple yazıya aktarılmamıştır. Yazıya aktarma esnasında bir takım nedenlerle anlaşılamayan ya da yazılmayan yerler “...” ve “/.../” işaretleri kullanılarak metinlerde gösterilmiştir.

Bağlamsal Sözlük ve Dizinin Hazırlanmasında Kullanılan Yöntemler

Çalışmanın sonunda bağlam sözlüğü ve gramatikal dizin yer almaktadır. Dizinde, metinlerde yer alan bütün sözcükler, anlamları ve çekimli biçimleriyle alfabetik olarak sıralanmıştır. Dizin hazırlanırken Türksözdiz adlı dizin yapma programından faydalanılmıştır. Dizini hazırlarken şu hususlar dikkate alınmıştır:

1. Dizinde verilen anlamlar, Misalli Büyük Türkçe Sözlük (<http://www.kubbealtilugati.com>) ve Büyük Türkçe Sözlük (Güncel Türkçe Sözlük ve Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü), (<http://tdk.gov.tr>) dikkate alınarak yazılmış-tır. Bu sözlüklerde tespit edilemeyen tanımlar bağlamdan hareketle tarafımız-ca anlamlandırılmıştır.

2. Dizinde birbirinin ses bilgisel değişkesi olan sözcüklerin anlamları, varsa ölçünlü dildeki şekli yanında; bu şekliyle kullanılmamışsa Eskişehir İli Manav ağızlarında karşılaşılan en yaygın söylenişleri yanında (birinci anlam-dan önce ölçünlü dildeki şekli yazılarak) verilmiştir. Söz konusu sözcüklerin değişkeleri alfabe sırasında gösterilmiş ve yanlarında anlamın verildiği madde başına gönderme yapılmıştır.

Örnek:

aparlō: bk. aparlō -1-

a. I/104/47

aparlō: Hoparlör, elektrik enerjisini sese çevirmeye ve bu sesi istenen yüksekliğe çıkarmaya yarayan alet. -2-

a. I/104/45

3. Madde başının metinlerde kaç kez kullanıldığı bilgisi, birinci anlamdan sonra iki çizgi arasında verilen sayılarla gösterilmiştir.

4. Aldığı eklerden dolayı kökünde değişme olan sözcükler metinde geçtikleri şekilde dizinde yer almış, bu sözcüklerin yanında, tanımlanmış biçimlerinden önce “<<” ya da “<<<” işareti konulup ve aldığı biçim birimler “+/-” işaretinden sonra gösterilerek dizinde yer verilmiştir. Eğer bu sözcüklerin tanımlanmış biçimleri dizinde yoksa, bu işaretlerden sonra aynı madde içinde anlam verilmiştir.

Örnek:

adā: <<adağ+a -1-

a. I/91/34

büyükülū: (<<büyükülük+ü) Büyük olma durumu, bir cismin en, boy yahut hacim bakımından ölçüsü. -1-

b.+ nde yapıyosun I/111/56

5. Eşsesli özellikteki sözcükler yanlarında Romen rakamları verilerek birbirlerinden ayrılmıştır. Eğer eş sesli sözcüklerden herhangi birinin yanında anlam verilmeyip başka bir madde başına gönderim yapılmışsa bu sözcüklerin yanında Romen rakamına yer verilmemiştir.

Örnek:

arahlı I: 1. Birbirine bitişmeyen iki şey arasında kalan mesafe, iki şey arasındaki açıklık. -1-

a.+ ğan II/28/38

2. Bir şeyin kesilmesiyle yeniden başlaması arasında geçen zaman fasılası, zaman içinde verilen fasıla. -1-

a.+ ları I/22/16

arahlı II : Yılın, Kasım ve Ocak ayları arasındaki 31 gün çeken on ikinci ayı, kış aylarından ilki. -2-

a. I/53/40

a.+ Tağ II/36/09

ala : Karışık renkli, alaca, benekli. -1-

a. I/12/06

ala : bk. hala -1-

a. I/65/31

6. Bir sözcüğün gönderimde bulunduğu madde başının eş sesli olması durumunda hangi maddeye gönderimde bulunulduğu, ilgili maddenin yanında bulunan Romen rakamı gönderim sözcüğünden sonra verilerek gösterilmiştir.

Örnek:

çāy : bk. çay I -1-

ç. II/11/64

çāy : bk. çay II -2-

ç.+ dan I/39/46

ç.+ dı II/08/49

7. Bir sözcüğün gönderimde bulunduğu madde başının çok anlamlı olması durumunda hangi anlama gönderimde bulunulduğu, ilgili anlamın numarası gönderim sözcüğünden sonra üst simge şeklinde verilerek gösterilmiştir.

Örnek:

arı : bk. ara⁴ -5-

a.+ yı giriş II/02/57

bi a. II/30/56

a. soğağı II/18/22

şu a. II/09/60

bk. ara² -2-

bi a.+ ya II/10/83

bi a.+ yı II/10/75

bk. ara³ -1-

a.+ lādı II/30/16

8. Madde başı olarak yer alan sözcüklerin altında madde başıyla ilişkili atasözü, deyim, birleşik söz, birleşik fiil vb. alt madde başlarına yer verilmiştir. Madde başının ilk sözcüğünü oluşturduğu alt madde başları 1cm içeriden tanımlanmıştır. Alt madde başlarının tümü tanımın yapıldığı (gönderimde bulunulan) madde başının altında verilmiştir.

Örnek:

asgeri II : Aşgari, en az, en aşağı. -2-

a. I/53/34

asgeri ücret : Bir işçinin beslenme, konut, giyim, sağlık vb. ihtiyaçlarını en az seviyede karşılamaya yetecek şekilde belirlenmiş olan en düşük ücret.

a. ücretle I/92/55

9. Dizinde yer alan biçim birimler de kendi içlerinde alfabe sırasına göre sıralanmışlardır.

10. Genel amaçlı sözlüklerde yer verilmeyen ancak Eskişehir İli Manav Ağızlarında sözlükselleştğini düşündüğümüz sözcükler, dizinde madde başı yapılmıştır.

Örnek:

alan I : Bir şeyi satın almaya istekli ve talip olan kimse, alıcı, müşteri. -3-

a. I/01/61, I/62/34

a.+ ā I/62/34

11. Çeşitli ses olayları nedeniyle değişen sözcükler metinde yer alan biçimiyle madde başı yapılmış ve yanlarında asıl şekle gönderimde bulunulmuştur.

Örnek:

as - : bk. aç⁻¹ -1-

a.- salar I/11/77

12. Metinde tek başına bir anlamı olmayıp ikileme içerisinde anlam kazanan sözcükler madde başı yapılmış ve ikileme oluşturdıkları sözcüklere anlamlarında yer verilerek tanımlanmışlardır.

Örnek:

ar : *Ar zor* ikilemesinde geçer. -1-

ar zor : Zorlukla, güç hâlde, dara dar, ucu ucuna, zar zor.

a. zor II/09/13

13. Bağlamdan hareketle anlaşılamayan, şüphe duyulan veya ne anlama geldiği öğrenilemeyen sözcüklerin anlamları için (?) işareti kullanılmıştır.

14. Metinlerde geçen özel adlar (şahıs adları, soyadları, yer ve kurum adları) için ayrı bir dizin yapılmıştır.

1. BÖLÜM

ESKİŞEHİR İLİ VE MANAVLAR

1.1. ESKİŞEHİR İLİ COĞRAFYASI VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Eskişehir ili İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında, Yukarı Sakarya bölgesinde bulunur. Kuzeyinde Karadeniz, kuzeybatısında Marmara ve güneybatısında Ege Bölgeleri yer alır. Ankara, Konya, Afyonkarahisar, Kütahya, Bilecik ve Bolu illeri ile komşudur. 29-32 derece doğu boylamları ile 39-40 derece kuzey enlemleri arasında yer alır. Yüzölçümü 13.925 km²'dir¹.

Eskişehir, Sakarya Nehrinin bir kolu olan Porsuk Çayının ve ona dökülen Sarısu Çayının geçtiği geniş bir ovanın kenarında, Porsuk Çayının sağ tarafında kurulmuş eski bir yerleşim yeridir (Doğru, 1992: 45). Şehir zamanla genişlemiş ve Porsuk Çayı şehrin merkezinde kalmıştır. Şehir merkezinden geçen Porsuk Çayı, Eskişehir'de bulunan akarsuların en büyüğü olan Sakarya Nehrinin başlıca koludur. "Sakarya Nehri, Çifteler ilçesinin 5 km güneydoğusunda (Sakaryabaşı) çıkar ve ilin güney, doğu ve kuzey kısımlarını dolaşarak Bilecik sınırına girer. Sakarya'nın en büyük kolu olan Porsuk Çayı da Kütahya sınırından Eskişehir'e girer; merkezden geçerek Alpu, Beylikova, ilçelerinden sonra doğudan Sakarya ile birleşir" (Pilancı, 1991: 2).

Eskişehir ilinin kuzeyinde Bozdağ ve Sündiken Dağları, güneybatısında Türkmen Dağı bulunurken orta bölgelerinde ve doğusunda Sivrihisar Dağları yer alır.

Eskişehir topraklarının %25.8'i ovadır ve doğu-batı doğrultusunda uzanan 170 kilometrelik çöküntü alanı üzerinde İnönü Ovası, Eskişehir Ovası, Alpu Ovası ve Beylikova ovası olmak üzere dört büyük ova vardır (İleri, 2008a: V). Yalçın (1962: 25) ise biri Porsuk Ovası ve diğeri Yukarı Sakarya Ovası olmak üzere Eskişehir'in belli başlı iki ovası olduğunu söyler.

Eskişehir ilinde on baraj vardır. Bunlardan Gökçekaya Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Kargı Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Yenice Barajı ve Hidroelektrik Santrali enerji üretmek amacıyla; Beylikova Barajı, Kaymaz Barajı, Kunduzlar Barajı, Kuzfındık Barajı, Musaözü Barajı, Porsuk Barajı

¹ Eskişehir Valiliği, (Çevrim içi), <http://eskisehir.gov.tr>, (Erişim tarihi: 03.01.2017).

ve Çatören Barajı sulama, taşkınları önleme ve içme suyu temini amacıyla kullanılmaktadır.

Eskişehir’de içme suyu olarak da genellikle Atatürk’ün emri ile Yukarı Kalabak köyünden getirilen Kalabak suyu kullanılır (Ada, 2012: 30). Sakarı Ilıcaları, Kızılınler Kaplıcası, Yarıkçı Hamamı, Aşağı ve Yukarı Ilıca, Uyuzhamam Kaplıcası, Çifteler Hamamı, Hamamkarahisar Kaplıcası, Hasırca Kaplıcası vb. birçok ılıca ve hamam bulunan Eskişehir, yer altı su kaynakları bakımından zengindir.

Maden yönünden de zengin bir bölgede olan Eskişehir’de Amyant, Bor tuzları, Demir, Krom, Maden Kömürü, Lületaş (Magnezit), Miken işlenen madenlerdendir (Ada, 2012: 30). Eskişehir için daha özel bir yeri olan Lületaş madeni, önemli bir bölümü Beyazaltın (eski adıyla Sepetçi) köyünde olmak üzere 8 ayrı köyde çıkarılmaktadır.

1.2. ESKİŞEHİR İLİNİN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

Eskişehir ilinin İç Anadolu, Batı Karadeniz ve Akdeniz ikliminin etkisinde olması nedeniyle kendine has bir iklimi vardır (Güngörür ve Conker, 1952: 39). Yıllık ortalama sıcaklık 10.9°C’dir. En soğuk günler Aralık ayında başlayıp Şubat ortalarına kadar sürer ve ısı genellikle -10°C’nin, bazen -20°C’nin altındadır. En sıcak günler, Temmuz ayının ikinci yarısı ile Ağustos ayının ilk yarısı arasındadır ve sıcaklık 30°C’nin üstündedir. Gece ile gündüz farkı 12-29 derece olup bu kara ikliminin özelliğidir (İleri, 2008a: IX). Özellikle Sarıcakaya ve Mihalgazi ilçelerinde Sakarya Nehrinin oluşturduğu vadide Akdeniz ikliminin etkisinin yaşandığı ve bitki örtüsünün de buna bağlı olarak geliştiği görülür.

Eskişehir’in iklim özelliklerinde görülen farklılıklar yağış rejimi ve bitki örtüsünde de görülür. Yıllık yağış miktarının %65’i ilkbahar ve kış aylarına düşerken, yaz ve güz aylarına düşen yağış miktarı %33.8’dir (Tunçdilek, 1953a: 61).

Daha çok kuzey ve güney bölgelerdeki ormanlar, arazinin %22.08’ini teşkil eder ve 303.426 hektarlık bu ormanlarda çam, meşe, gürgen, ardıç, katan, köknar gibi ağaç türleri yetişir. Çatacık ormanları, Mihaliçcik ormanları, Kalabak ormanları, Mihaliçcik Atatürk ormanları, Yusufkar köyü Atatürk ormanları olmak üzere 6 orman vardır (Pilancı, 1991: 4). Ormanların bulunduğu bölgeler dışında su kenarlarında kavak, söğüt, ahlat vb. ağaçlar da görülürken orman olmayan bölgeler genellikle bozkırlarla kaplıdır.

1.3. ESKİŞEHİR İLİNİN NÜFUSU

Eskişehir, Selçuklular Dönemi’nde Türklerin Bizanslılarla barış içinde birlikte yaşadığı bir uç kenti olarak dikkat çekmektedir. 1250’den sonra kent-

te Türk yerleşmesinde önemli bir artış görülür (Koylu, 2008: 384). Osmanlı Dönemi'nde mahalle ve hane sayısı dikkate alınırca Eskişehir'in kalabalık bir şehir olmadığı görülmektedir. Kanuni Dönemi'nde (1530) yapılmış olan tahrirde şehir toplam 172 haneden ibaret görülmektedir (Doğru, 1992: 50-51). II. Selim Dönemi'nde (1566-1579) mahallelerde hane artışı yönünden büyük bir değişiklik gerçekleşmiştir; çeyrek asır zarfında şehrin hane sayısı üç kat artmıştır (Doğru, 1992: 51). 1530'da 172 hane olan mahallelerin toplam nüfusu yaklaşık 860 iken; II. Selim devrinde 517 hanede yaklaşık 2585 kişi olduğu görülmektedir (Doğru, 1992: 52). 1860'lı yıllarda şehir, Tehikateheff ve H. Hart tarafından fakir, kirli ölü bir kasaba olarak anılırken 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nden sonra gelen muhacirlerle beraber kalabalıklaşmaya başlamış ve aynı zamanda gelişmiştir (İşcan, 2008: 12). 1885 yılında Eskişehir'in nüfusu 58.122 olurken Kurtuluş Savaşı yıllarında bu rakam Yıldırım'ın (1998: 4) tahminine göre 90.660 olur. 1893 *Hüdavendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi*'nde Eskişehir'de 57.420 Müslüman'ın yaşadığı, toplam nüfusun ise 59.657 olduğu belirtilmekteyse de aynı yıl Eskişehir'in Müslüman nüfusunun 48.200 iken toplam nüfusun 67.074 olduğu da belirtilmektedir (Ulu, 2003: 150). 1893'te Eskişehir merkezinin toplam nüfusunun 17.131'i Müslüman, 1.147'si Rum Ortodoks, 583'ü Ermeni Gregoryen, 132'si Katolik Ermeni ve 30'u da Latin olmak üzere toplam 19.023'dir (Ulu, 2003: 150). Cumhuriyetin ilanından sonra şehrin nüfusu hızla artmıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun 31.12.2016 tarihli adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarından alınan verilere göre Eskişehir ilinin nüfusunun 421.580'i erkek, 423.262'si kadın olmak üzere toplam 844.842 kişidir.² Bu nüfusun çok büyük bölümünü il merkezinde yerleşmiş olanlar teşkil eder.

Eskişehir'de ikisi merkez ilçe (Odunpazarı ve Tepebaşı) olmak üzere toplam 14 ilçe (Alpu, Beylikova, Çifteler, Günyüzü, Han, İnönü, Mahmudiye, Mihalgazi, Mihalıççık, Sarıcakaya, Seyitgazi, Sivrihisar) ve bu ilçelere bağlı 552 yerleşim yeri³ bulunmaktadır (İlbaş, 2015: 6). 6 Aralık 2012 Perşembe günü yayımlanan 28489 sayılı Resmî Gazete'de yer alan 12 Kasım 2012'de kabul edilen 6360 sayılı "on üç ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi altı ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun"a göre Eskişehir'deki bütün köylere "mahalle" statüsü verilmiştir.⁴

² Türkiye'deki illerin nüfus bilgileri için bk. Türkiye İstatistik Kurumu, (Çevrim içi), <http://www.tuik.gov.tr> (Erişim tarihi: 02.03.2017).

³ Bu bilgi 112K405 numaralı TÜBİTAK destekli Eskişehir İli Dil Atlası projesi kapsamında MapInfo programı veri tabanından elde edilmiştir.

⁴ Resmi Gazete, (Çevrim içi), <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206.pdf> (Erişim tarihi: 4 Ocak 2017).

1.4. ESKİŞEHİR İLİNİN TARİHİ

1.4.1. Selçuklu Dönemi Öncesi Eskişehir

Eskişehir, Sakarya, Porsuk, Sarısu gibi akarsuların çevresinde yer alması, geniş bir ovada bulunması, topraklarının verimliliği, ticaret yolları üzerinde yer alması ve sahip olduğu sıcak su kaynakları nedeniyle çok eski çağlardan beri yerleşim yeri olmuştur. Günümüzde Eskişehir olarak adlandırılan il, ilk ve orta çağlarda Yunanca Dorlylaion, Latince Dorlylaem ismi ile anılırken, Arapça kaynaklarda Darauliya, Adruliya ve Drusilya isimleri ile anılmaktadır; antik çağda önemli bir kavşak noktası olan Eskişehir ili sıcak su kaynakları ile ünlü ve ticaret ile zengin bir Frigya şehri olarak karşımıza çıkar ve şehrin kurucusu ise Eretrialı Doryleos olarak bilinmektedir (Yıldız, 2014: 103). Arkeolojik çalışmalar ve buluntular üzerine yapılan incelemeler Eskişehir ve çevresinin daha Paleolitik Dönem’de iskân edildiğini göstermektedir ve ilk yerleşim merkezinin bugünkü kent merkezine 3 km uzaklıkta, Porsuk vadisinin kuzeyinde yer alan ve halk arasında Şarhöyük adı ile anılan yerde olduğu sanılmaktadır (Doğru, 1992: 19). İlk ve orta çağda Dorlylaion olarak bilinen yer de burasıdır. Yazılı tarih öncesinde Eskişehir ilinde yerleşmenin *Kalkolitik (Bakır) Dönemi*’ne uzandığı, ilin kuzeybatısındaki “Demirci Höyük” kazı çalışmalarıyla kanıtlanmıştır (Doğru: 1992: 20). Kronolojik anlamda Eskişehir’deki politik ve kültürel dokunun ikinci katmanını Hitit Dönemi oluşturmaktadır ki Şarhöyük olarak adlandırılan bölgede yapılan kazılarda ele geçen buluntular ışığında buranın bir Hitit şehri ve çevresindeki topraklarla Büyük Hitit krallığının bir parçası ve Hitit krallığına bağlı bir ülke olduğu düşünülmektedir (Güneş ve Yakut, 2007: 1). Ayrıca MÖ ikinci binyılın ortalarında Anadolu’da Luviya adında bir ülke olduğu ve bugünkü Eskişehir ile Antalya illerinin batısında kalan bölgenin de bu ülkeye dahil edildiği çalışmalar vardır (Melchert ve diğ., 2011: 19-26; Zangger ve Mutlu, 2016: 1043-1053). Hitit krallığının dağılmasından sonra bölgede Friglerin yerleştiği görülür. Yazılı tarih döneminde Eskişehir yöresinde kalıcı olarak yerleşenler batıdan gelmiş göçmenler olan ve MÖ 900’lerde Kızılırmak’ın batı yakasında hâkimiyet kuran Friglerdir (Doğru, 1992: 21). Han ilçesi Yazılıkaya köyü çevresinde bulunan Midas anıtı ve çevrede bulunan diğer kalıntılar ve Sivrihisar ilçesinin yakınlarında bulunan *Pessinus (Ballıhisar)* bu bölgenin Friglerin önemli bir yerleşim merkezleri olduğunu gösterir. MÖ VII. yüzyılın ilk çeyreğinde Kimmer istilalarına maruz kalan Frigler güçlerini yitirmişler; daha sonra MÖ 546’da Pers istilaları ile egemenliklerini tamamen kaybetmişler ve Lidya krallığının hâkimiyetine girmişlerdir (İşcan, 2008: 6). Lidyalılar devrinde, Eskişehir’in çevresi ile siyasi ve iktisadi bağıntısının kurulması sonucunda bölge daha da önem kazanmıştır (İşcan, 2008: 6). Pers kralı II. Kyros’un Lidya kralı Kroisos’un başkenti Sardes’i (Salihli/Sart) yakıp yıkması sonucu Lidya

krallığı sona ermiş ve bu olaydan sonra bölge iki yüzyılı aşkın bir süre Pers İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur (Sivas vd., 2014: 30). Pers egemenliğini MÖ 333'ten itibaren Makedonya Kralı Büyük İskender'in hâkimiyeti izler (Sivas vd., 2014: 30). İskender'in imparatorluğunun kumandanları arasında parçalanması ile meydana gelen Helenizm devri bölgede yaşanmış ve bu dönemde tarihi kayıtlara göre Anadolu'ya Greklerin kitleler hâlinde gelip yerleştikleri anlaşılmaktadır (İşcan, 2008: 8). Eskişehir ve çevresi antik dönemdeki en hızlı gelişimini ise Roma'nın bölgede egemenlik kurmasının ardından gerçekleştirmiştir; zira özellikle Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihli birçok mezar steli, sikke ve mil taşı bu durumu açıkça ortaya koymaktadır (Güneş ve Yakut, 2007: 2). Doğru'ya (1992: 21) göre ise Helenistik Dönem ve Romalılar Dönemi'nde bölge sıradan bir taşra vilayeti olarak görülmüş, yöneticilerin ilgisini çekmemiştir. Roma İmparatorluğu MS 395'te Doğu ve Batı Roma olmak üzere ikiye ayrıldıktan sonra Eskişehir ve yöresi Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu sınırları içine girmiş ve Bizanslılar Dönemi'nde Orta Anadolu'da ticari merkezlerin gelişmesi sırasında Eskişehir ve yöresinde *Justinianopolis (Sivrihisar)* vb. yeni yeni kasabalar kurulmuştur (Doğru, 1992: 21). İslam ordularının VIII. yüzyıldan itibaren yoğun bir şekilde fetih hareketlerine girişmeleri Bizans'ı da etkilemiş ve Dorylaeum 708'de Emevi halifesi I. Velid Dönemi'nde Mesleme bin Abdülmelik, 778'de de Hasan bin Kahtabe tarafından alınmıştır (Oğuzoğlu ve Emecen, 1995: 398). Bu savaşların birinde şehit düşen efsaneleşmiş Seyit Battal Gazi de kendi ismi ile anılan Seyitgazi ilçesindeki türbede yatmaktadır (İşcan, 2008: 9). Arap işgalleri sürekli olmadığı hâlde XI. yüzyılda Anadolu'ya gelen Selçuklular burayı istila edilecek topraklar olarak görmemişler ve bu toprakları yurt edinerek yerleşmişlerdir (Doğru, 1992: 22).

1.4.2. Selçuklu Dönemi'nde Eskişehir

1071'de Büyük Selçuklu Hükümdarı Alparslan'ın, Malazgirt Savaşı'nda Bizanslıları yenerek büyük meydan savaşını kazanmasıyla bütün Anadolu ve çevresi Türklerin eline geçmiş, Türk akıncılarının 1073 yılında Ankara'yı ve bir yıl sonra da Eskişehir'i almasıyla şehir doğudan gelen Türk boyları için yerleşme noktası olmuştur (Sarat, 1989: 11). Başkent'in İznik olmasıyla yol kavşağında olan Eskişehir, Kutalmışoğlu Süleyman Şah Dönemi'nde Selçuklular için önem kazanmıştır (Doğru, 1992: 22). Eskişehir Anadolu Selçukluları Dönemi'nde, Selçuklularla Haçlılar arasında yapılan kanlı savaşların bir kısmına da sahne olmuştur (İşcan, 2008: 10). I. Kılıç Arslan Dönemi'nde 1097 yılında Haçlıların yolunu kesmek üzere Eskişehir ovasına çıkan vadiyi kesen Sultan, ovaya hakim bir tepenin üzerinde karargâhını kurmuş ve bu tepe daha sonra Sultan Öyüğü" (Sultanönü) adını almıştır (Doğru, 1992: 22-

23). Dorylaion Meydan Savaşı olarak bilinen bu savaşta Türkler yenilgiye uğrasa da bölge tamamen kaybedilmemiş; 1147'de Selçuklu Sultanı Mesud yine Dorylaion yakınlarında yapılan savaşta bu kez II. Haçlı ordularını büyük bir bozguna uğratmıştır (Sivas vd., 2014: 32-33). II. Kılıç Arslan (1155-1129) ile çağdaşı Bizans İmparatoru Manuel Komneos (1143-1180) arasında yapılan saldırmazlık anlaşması çerçevesinde bölgede uzun bir süre barış olmuş, ilerleyen zamanlarda anlaşmanın ihlal edilmesiyle üstünlük savaşları yeniden başlamıştır (Sivas vd., 2014: 33). Bizans İmparatoru Manuel, Miryokefalon Savaşı'nda II. Kılıç Arslan'a yenilir ve Dorylaium'da yaptığı tahkimatları yıkarak burayı boşaltır (Güneş ve Yakut, 2007: 4).

1.4.3. Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde Eskişehir

XIII. yüzyılın ortalarında ve sonlarında Anadolu'da bulunan Moğol baskıları ve iç karışıklıklar sonucu Selçuklu topraklarının büyük bir kısmında otorite boşluğu oluşmuş, özellikle de uç bölgelerde bu otorite boşluğu kendisini daha fazla göstermiştir. Kaderine terk edilen bölgelerde bu boşluklardan yararlanan aşiret reisleri kendi beyliklerini ve hâkimiyet alanlarını kurmakta gecikmemişler; bunlar arasında Eskişehir ve dolaylarını yakından ilgilendiren iki beylik kurulmuştur: Germiyanogulları Beyliği ve Osmanogulları Beyliği (Doğru, 1992: 32). Doğudan gelen Kayı boyu tarihi geleneklere göre Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaattin Keykubat (1219-1236) tarafından Ankara'nın batısındaki Karacadağ yöresine yerleştirilmiştir; bilahare reisleri Ertuğrul Bey Dönemi'nde Bizanslılardan Söğüt ve Domaniç bölgesini alarak oraya yerleşmişlerdir (İşcan, 2008: 10). XIII. yüzyıl sonunda Eskişehir Sultanönü-Kütahya arasında 200.000 çadırılık Türkmen nüfusunun da yerleşmesiyle bir Türk kenti olarak Mahsure-i Sultanyüğü adı ile uça Anadolu Selçuklu Devleti'nin Sultanyüğü (Sultanönü) Sancağı'nın merkezi olur (Sivas vd., 2004: 33). Karacahisar'ı fetheden Osman Bey aşiret reisliğinden uç beyliğine yükselerek bölgedeki hâkimiyetini sağlamlaştırır. Osman Bey uç beyi olduktan sonra 1289 yılında hâkimiyet sahasına Eskişehir ve İnönü'yü de katmış; bilahare Samsa Çavuş, Konuralp, Akçakoca, Aygultalp ve Gazi Abdurrahman gibi kumandanların sayesinde Seyitgazi-Sivrihisar ve Mudurnu üzerinde bulunan Sakarya vadisindeki Sarıcakaya'nın Osman Bey'in topraklarına geçtiği anlaşılmaktadır (İşcan, 2008: 10). Osman Gazi adına Karacahisar'da Cuma, Eskişehir'de bayram hutbesi okunması Osmanlı Beyliği'nin ilk ele geçirdiği yerler arasında Eskişehir'in de yer aldığını (Güneş ve Yakut, 2007: 4) ve devlet olma yolundaki ilk adımların Eskişehir ve çevresinde atıldığını gösterir. Osmanlı Devleti batıya doğru genişledikçe Sultanönü askeri-politik önemini yitirmişse de Türk-Müslüman değerlerin etkin olduğu bir yerleşim alanı olarak varlığını sürdürür (Güneş

ve Yakut, 2007: 5). 1402’de yapılan Ankara Savaşı’na dek Osmanlı toprağı olan bölge I. Beyazıd’ın Timur’a yenilmesi ve Anadolu beyliklerini tekrar teşkilatlandırmasıyla el değiştirmiştir. Bir süredir Osmanlı sınırı içinde olan Sivrihisar ve dolayları Karamanoğulları topraklarına dâhil edilmiştir (Doğru, 1992: 41). 1415’te Çelebi Mehmed tarafından geri alınan bölge bu tarihten sonra Osmanlı Devleti sınırları içinde savaştan uzak güvenli bir vilayet olarak kalmış, sefere çıkan ordunun konaklaması dışında herhangi askeri bir faaliyete sahne olmamıştır (Doğru, 1992: 41). Eskişehir ve Sultanönü sancağı en büyük imar faaliyeti Yavuz Sultan Selim Dönemi’nde yapılmış, daha sonra *Kurşunlu Camii* adı ile anılan (Çoban) *Mustafa Paşa Camisi*, Seyitgazi yakınında Sücaeddin köyünde *Şeyh Sücaeddin Türbe ve Külliyesi*, Yazılıdere köyünde *Üryan Baba Türbesi* yaptırılmıştır (Doğru, 1992: 43). Kanuni Sultan Süleyman Irak seferine giderken ve dönüşte sakin bir taşra kenti yaşamı sürdüren Eskişehir’de konaklamış, yanında sefere çıkmış olan Matrakçı Nasuh da son minyatür olarak Eskişehir’i çizip eserini tamamlamıştır (Doğru, 1992: 44). Uzun bir süre Kütahya’ya bağlı bir sancak olan Eskişehir, Osmanlı Devleti’nin duraklama devrinde çıkan Celali isyanları zamanında Celali Deli Hasan tarafından 1601’de işgal edilmiştir. Şehri işgal eden Deli Hasan kuvvetleri, buradan Kütahya’ya geçerek Kütahya kalesini kuşatmışlardır (İşcan, 2008: 11). Ünlü tarihçi Naima, tarihçi Aşık Mehmet B. Ömer, Seyahatname yazarı Evliya Çelebi, Cihan-nüma yazarı Katip Çelebi eserlerinde Eskişehir’den bahsetmişlerdir (Sarar, 1989: 5-6). 1831-1841 yılları arasında *Miralaylar* tarafından idare edilen Eskişehir, 1841 yılında ise Hüdavendigar (Bursa) eyaletine bağlanmıştır (Şahin, 2009: 6-7). XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Kırım, Kafkasya, Romanya ve Bulgaristan’dan gelen yoğun göçmen akınlarının artmaya başlamasıyla, bölgede tarımda büyük bir atılım sağlanmış, İnönü, Alpu, Çifteler ovalarındaki bataklıklar kurutularak tarıma açılmış; yeni bitki türleri yetiştirilmeye başlanmış ve tarım tekniklerinde ilerleme sağlanmıştır. 1892’de hizmete açılan İzmit-Eskişehir-Ankara demir yolu ile bölgenin önemi daha da artmıştır (Şahin, 2009: 7). 1860 yılından itibaren, şehrin görünümü yavaş yavaş değişmeye başlamıştır. Bu değişimdeki başlıca etkenlerden ilki buraya yerleşen göçmenlerden, diğeri 1894 yılında işletmeye açılan Berlin-Bağdat demir yolunun Eskişehir’den geçmesidir. Demir yolu inşa edildikten sonra önem kazanan Eskişehir, şaşılabilecek şekilde canlanmış, hızla yeni yerleşim alanları ortaya çıkmıştır (Önder ve Kırılı, 2005: 130).

1.4.4. Millî Mücadele Dönemi’nde Eskişehir

Millî Mücadele Dönemi’nde Eskişehir ili büyük savaşlara sahne olmuş ve mücadelede önemli rol oynamıştır. I. İnönü Savaşı, II. İnönü Savaşı ve

Kütahya-Eskişehir Savaşları bu bölgede gerçekleşmiştir. Demir yolunun Eskişehir'den geçiyor olması ve başkent ilan edilen Ankara'ya komşu olması Eskişehir'in bu dönemde kilit rol oynamasında etkili olmuştur. Eskişehir halkı savaşlarda Türk ordusuna yardım etmiş ve bizzat cepheye giderek savaşa katılmıştır. Bunun yanında bazı yerli iş birlikçiler de Yunanlılara yardımcı olmuştur (Güneş ve Yakut, 2007: 249). Merkez Eskişehir'de muharebe olmamıştır fakat düşmanın yaklaşması üzerine bir kısım halk Ankara ve Konya istikametinde göç etmişler; şehir 20 Temmuz 1921'de işgal edilmiştir (İşcan, 2008: 14). 23 Ağustos-13 Eylül 1921'de Atatürk'ün idare ettiği Sakarya Meydan Savaşı'nı kazanan ordularımızın ilerlemesi üzerine düşman geldiği yerlerden geri çekilmeye başlamış ve Eskişehir içerisinde bilhassa Hamidiye-Mahmudiye-Çifteler istikametinde düşman çekilip Eskişehir topraklarını terk etmiştir (İşcan, 2008: 14). Kurtuluş Savaşı sırasında kent Yunan işgali altına giren kent geri alınırken de pek çok yeri ve özellikle Hristiyan mahallelerini ve çarşıları yakarak kaçmaları yüzünden kent merkezinde bulunan Taşbaşı Çarşı bölgesi de bu durumdan etkilenerek büyük ölçüde zarar görmüştür. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra son derece kötü durumda olan Eskişehir, ortasından çamurlu bir suyun aktığı, etrafta yangından kalan birkaç yapının bulunduğu bir görünüm sergilemektedir (Koca ve Ilgar, 2006: 1). Mustafa Kemal Paşa, Millî Mücadele'de büyük acılar çeken Eskişehir halkının gösterdiği özveriyi takdirle karşılamış ve Eskişehir halkı için çok anlamlı bir konuşma yaparak halkı tebrik etmiştir (Güneş ve Yakut, 2007: 244-245). Bir yıl bir ay on üç gün devam eden (İşcan, 2008: 14) Yunan işgalinden sonra Eskişehir 2 Eylül 1922'de işgalden kurtulmuştur.

1.4.5. Cumhuriyet Dönemi'nde Eskişehir

Kurtuluşu sonrası çekilen düşman birlikleri tarafından yakılıp yıkılan Eskişehir için Cumhuriyet Dönemi her açıdan yeniliklerin ve ilerlemenin yaşandığı bir dönemdir (Ada, 2012: 16). Fatih'in ilk zamanlarına kadar Ankara Beyliğine bağlı sancak olan Eskişehir 1451-1831 yılları arasında Bursa'nın Hüdavendigar eyaletine bağlanmış, kaymakamlıklarla idare edilip Bursa'ya bağlanan Eskişehir Cumhuriyet'in ilanından sonra 1925 yılında il olmuştur (Pilancı, 1991: 11).

1924'te vagon tamir atölyesi, çırak okulu, cer ve tamir atölyeleri, TCDD işletmesine devredilir. Adı Eskişehir Lokomotif ve Motor Sanayii Müessesesi (ELMS) olan kurum daha sonra daha da genişleyerek Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi Şirketi (TÜLOMSAŞ) adını almıştır. 1926'da Tayyare bakım atölyesi, 1927'de Eskişehir Bankası, kiremit fabrikaları, 1929'da Devlet Hastanesi, 1933'te Şeker Fabrikası açılır (İleri, 2008a: XXXIII). Bu yıllardan itibaren Eskişehir'de pek çok sanayi kuruluşu açılmış, bunun dışında

şehir; bir eğitim, kültür, spor ve turizm şehri olarak tanınmaya başlamıştır. 1958 yılında kurulan Anadolu Üniversitesi, 1993 yılında Anadolu Üniversitesi'nden ayrılarak kurulan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 1965'te kurulan Eskişehirspor, şehri başarıyla temsil etmektedir. Ayrıca şehirde Cumhuriyet Dönemi'ndeki pek çok ilk yaşanmıştır. 1923'te ilk temyiz mahkemesinin açılması, 1925'te ilk tarımsal araştırma enstitüsünün kurulması, 1936'da ilk eğitmen kursunun açılması, 1940'da ilk köy enstitüsünün açılması, 1961'de ilk Türk otomobili Devrim'in üretimi, 1961'de ilk Türk lokomotif Karakurt'un üretimi, yine 1961'de dünyada öğrencilerin ve oyuncuların kanlarını satarak kurdukları ilk tiyatro, ilk akülü yük aracı, cadde süpürme aracı, otobüs yıkama aracı, damperli kamyon, kantar, F-16 motoru, helikopter parçası üretimi, ilk jet motoru yenilemesi, 1970-1971'de Türkiye Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı kupalarını kazanan ilk Anadolu takımı (Eskişehirspor), 1982'de ilk Açıköğretim Fakültesi, 1989'da ilk lületaşı müzesi, 2009'da ilk Türk 4x4 ticari araç (Türkar) üretimi, 2009'da Türkiye'de yüksek hızlı tren seferinin yapıldığı ilk şehir, 2013'te ilk Türk Dünyası Kültür Başkenti ve yine 2013'te ilk Somut Olmayan Kültürel Miras Başkenti Eskişehir olmuştur (Boz ve Turan, 2014: 138).

1.5. MANAVLAR

Anadolu kapılarının Türklere, Malazgirt Savaşı'ndan sonra açılmış olduğu ve Türklerin Anadolu topraklarına bu savaşın yapıldığı tarih olan 1071 yılından sonra geldikleri görüşü pek çok araştırmacı tarafından söylenegelmektedir. Ancak savaş esnasında Bizans ordusunda bulunan Peçeneklerin ve Oğuzların (Uz=Guzz) bir kısmının veya hepsinin soydaşlarının tarafına geçtiği (Sümer, 1999: 124) de bilinmektedir. Şüphesiz Malazgirt Savaşı, Anadolu'nun fethinin sağlanması ve Oğuz Türklerinin yurdu hâline gelmesi bakımından önemlidir. Ancak Bizans ordusunda bulunan Türk varlığı, Anadolu'da bu tarihlerden önce de Türklerin bulunduğunu göstermektedir. Bu Türklerin varlığı Bizans Devleti sınırları içinde yalnızca Rumların değil, bunlarla birlikte farklı etnik grupların da bulunduğunu gösterir. Malazgirt Savaşı'ndan sonra ise Anadolu'nun demografik yapısı önemli ölçüde değişmiş, Oğuzlar başta olmak üzere çeşitli Türk boyları bu bölgelere yerleşmişlerdir. Sümer (1992: 9-10) yarlıklar, buyrultular, bitiler, fermanlar, tayin belgeleri, vakfiyeler, resmî vesikalar ile tarih kitapları ve diğer kaynaklardaki Türkçe yer adlarının incelenmesinin, XIII. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'daki kırılık kesimde yoğun bir Türk yerleşmesinin yapılmış olduğunu kesin bir şekilde ortaya koyduğunu ifade eder ve Kütahya-Eskişehir bölgesinde, Batı Anadolu ve Marmara bölgelerinin fetih ve iskânında önemli rol oynayan 30.000 çadır (en az 150.000 nüfus) Türkmen yaşamakta olduğunu

belirtir. Bugün yoğun olarak Batı Anadolu’da yaşayan, Manav olarak adlandırılan yerli grubun da bu bölgelerde çok daha önce yerleşmiş Türkler ya da Malazgirt Savaşı’ndan sonra bölgeye gelerek yerleşen Türkler olabileceği düşünülmektedir.

Manavlar, Oğuzların çok önceden beri yerleşik hayat yaşayan, maddi ve manevi kültürleriyle yerleşik hayata erken zamanlarda geçen ve başta Türkiye’nin kuzeybatısı olmak üzere Orta Karadeniz (Samsun, Sinop), Güneydoğu Anadolu (Diyarbakır) gibi yerlerde var olduğu bilinen koludur (Acar, 2010: 2; Öçalan, 2004: 35). Manavlar için “çoğunluğu Batı Anadolu yöresinde yaşamakta olan, yerli, yerleşik ve Türkçe dışında bir dil bilmeyen Yerli Türk topluluğu” (Aktaş, 2006: 35) tanımı yapılmaktadır. Bu tanımdaki “Türkçe dışında dil bilmeyen” vurgusunun nedeni, Manavların yaşadıkları bölgelerde kendilerinden başka, Türkçe dışında bir dil konuşan, yerli olmayan unsurların da bulunması olmalıdır. Türkdoğan (2013: 391), Manav teriminin bir yere sonradan gelenleri yerleşik olanlardan ayırmak için kullanıldığına, ayrımın grup farklılaşmasına değil de dil farklılaşmasına dayandığına dikkati çeker. Türkiye’nin birçok bölgesinde diğer etnik zümrelere karşı, otokton (yerli) ahaliyi ifade eden Manav sözcüğünün, çok eskiden yerleşmiş Türkler için kullanıldığını aktaran Eröz (1999: 85), Söğüt’ün (Bilecik), Tekirdağ’ın ve Eskişehir’in en eski ahalisinin bu adla anıldığını ve Toroslarda Manavlı adında bir yörük aşireti bulunduğunu belirtir. Bursa’da da Manav ifadesinin, Yörük ve dağlı olarak adlandırılan gruplardan epeyce bir zaman önce toprağa yerleşmiş olduklarını tarif etmek amacıyla kullanıldığı görülür (Cemiloğlu, 2002: 12). Ayrıca, Malatya yöresinde (Türkdoğan, 2013: 394) ve Adana yöresinde (Fraylıç ve Raulig, 2008: 271; Doğaner, 2013: 671) de Manavların bulunduğu; Antalya ve yöresinin de fet-hedilmesinden sonra ve Osmanlı Devleti zamanında yerleşik hayata geçen Türkmenlerin, kendilerini “Yörük” olarak değil “Manav” olarak nitelemeye başladıkları (Kaştan ve Kaştan, 2009: 415) bilinmektedir.

Başbakanlık arşivi belgelerine göre Osmanlı’da Manavlar (Marsavlar, Manavlı, Manavlu, Manavlar Perâkendesı adlarıyla da anılmaktadır) Yörükân tâifesine bağlı, yerleşim yeri İçel sancağı, Anamur kazası (İçel sancağı), Mağ-nisa kazası (Saruhan sancağı) ve Düşenbe kazası (Alâiye sancağı) olan bir cemaattir (Türkay, 2001: 491). Bu belgelerde Manavlarla ilgili olarak şu bilgi yer almaktadır:

Manavlar Perâkendesı Cemâati, Tekeli Cemâati nezdinde olub, an’a-sıl yörükândandır. Alâiye Sancağında Düşenbe Kazâsında Senir karyesinde Seydioğlu Abdüllâtif nâm kimsenin zeâmet reâyâsı perâkendesidir. Ana-mur’da kışlayub, Aladağ’da yaylarlar (Türkay, 2001: 491-492).

Halaçoğlu (2009: 1622) da Osmanlı tahrir defterlerine göre Anadolu'da aşiret, cemaat ve oymaklar listesinde Manavlar Yörüklerini (Perakende cemaati), İçel Yörükleri taifesinde, Manavlar Yörükler grubunda, İçel sancağı Anamur kazasında göstermektedir. Sümer'e (1972: 174) göre Sakarya ve Marmara bölgesinde Manav denilen köylülerin de aslı Yörük olup, çoğu Antalya bölgesinden geldikleri için bu adı almışlardır. Özden (2009: 23) Batı Anadolu yöresine ilk Manav yerleşimlerinin 1291 tarihinden hemen sonra başladığını, Yıldırım Bayezid döneminde İstanbul'un alınması amacıyla yapılan kuşatma kaldırılırken, yapılan anlaşma gereği Sirkeci'de bir Türk mahallesi kurulması şartına uygun olarak Göynük ve Taraklı'dan 760 hane Manav'ın İstanbul'a yerleştirildiğini ve İstanbul'a yerleştirilen ilk yerli Türklerin, bu yöreden giden "Manavlar" olduğunu iddia etmektedir. Sümer'in (1999: 436) verdiği 19. yüzyılın ikinci yarısında düzenlenen Dr. Çakıroğlu'nun Batı Anadolu'daki Yörük Oymaklarına dair listesine göre de Manavlılar Ala şehir ile Salihli ve Bursa vilayetinde yaşarlar.

Manavların XVI. yüzyılda yerleşikliğe geçtiği, konargöçerliklerini söndüren oymaklardan oluştuğu ve 1862 yılında Zoraki İskân Harekatına gelinceye kadar geçen yüzyıllarda toprağa bağlanmış olan diğer Oğuz boylarının da 1862'de konargöçerlikten çıkarılanlar tarafından bir ayırım olsun diye Manav adıyla anıldığı belirtilir ve bu adın tarıma bağlı olan ve iyi toprakları işlediği için gittikçe zenginleşen Manavlar tarafından gittikçe fakirleşen Yörüklere karşı bir asalet unvanı gibi kullanıldığı iddia edilir (Ayhan, 1999: 37). Bazı araştırmalarda yerleşik hayata geçen Yörüklere Manav denildiği ve onlar için "Yörüklükten çıktı." dendiği görülmektedir (Doğan, 2007: 135). Manavların yerleşik hayata geçmiş olması konar-göçerliği sürdüren Yörükler tarafından hor görülüş, Yörüklük üstün tutulmuştur. Eröz (1991: 85) Yörüklerin göçebeliği, konar-göçerliği, Yörüklüğü, Türkmenliği üstün gördüklerini, yerleşik hayata hor baktıklarını, eski Yörüklerin şehirli ve köylüleri, asaletini kaybetmiş, zavallı, aciz, korkak insanlar olarak düşündüklerini, (Manav kılıç artığı, kılıç müslümanı Türk) olarak isimlendirdiklerini ve Alevi olan Türkmen aşiretlerinin, bunlara ilaveten (Yezid'in torunları) sıfatını ve ismini ilave ettiklerini belirtir. Yine bazı Yörük tekerleme ve fıkralarında Manavlarla alay edildiğini, Manavların saflığına vurgu yapıldığını belirten Eröz (1999: 85), birkaç yüzyıl önce köy kurmuş, yerleşmiş eski Yörüklere (köylülere), hâlen Yörüklüğü devam ettirenlerin başka kavim gözüyle bakmasının, hor görmesinin yalnızca onların Türkmenliğe, Yörüklüğe atfettikleri ehemmiyetle izah olunabileceğini düşünür. Benzer bir durum Muhacirlerde de görülür. Selanik-Serez göçmenlerinin Manavları köylü seviyesinde gördüklerini, kendilerini ise bir çeşit aristokratik "efendi" bir grup olarak algıladıklarını aktaran Türkdoğan (2013: 400), köylü kimliklerinden

dolayı bu grubun Manavlarla her türlü kız alıp verme ve başka ilişkilere kapalı olduklarına değinmektedir.

Bugüne kadar Manavlarla ilgili ve Manav adıyla ilgili çok fazla çalışma yapılmamış, bu adın nereden geldiği, kimlere Manav dendiği tartışma konusu olmuştur.

Manav sözcüğü kimi kaynaklarda “(taze) meyve ve sebze satan yer ya da kişi” olarak tanımlanmaktayken kimi kaynaklarda da sözcük bu anlamıyla ilişkilendirerek aynı madde başı altında topluluk adı olarak da tanımlanmaktadır. Bazı kaynaklar ise bu iki kavramı birbirinden ayırır ve bu kavramların aralarında herhangi bir anlam ve köken birliği olmadığını, sadece eş adlı sözcükler olduğunu gösteren tanımlar yapar. *Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*’te (TS) “Manav” sözcüğünün tanımı, eş adlısı olan “manav”dan farklı bir madde başı altında verilmiş ve bu iki sözcük anlam ve köken olarak birbirinden ayrılmıştır. TS’nin Manav tanımı şöyledir:

“Manav öz. a. top. b. 1. Balkanlardan göç etmiş, genellikle Marmara bölgesinde yaşayan bir topluluk. 2. Yerli halk.” (TS, 2011: 1618).

Derleme Sözlüğü’nde de Manav sözcüğü için farklı bir madde başı altında dört ayrı anlam verilmiştir:

“Manav (III) 1. Anadolu. 2. Oturduğu yerin yerlisi olmayıp başka yerden gelen, göçmen. 3. Yörük. 4. Yerli halk.” (Derleme Sözlüğü, 2009: 3118).

Çağbayır (2007) ise *Ötüken Türkçe Sözlük*’te “topluluk” anlamının “yaş meyve ve sebze satan kimse” anlamıyla anlam ve köken bakımından bir bağı olduğunu göstererek bu anlamları aynı madde başı altında vermiştir:

“Manav¹ [Yun. manavis] is. 1. Yaş meyve ve sebze satan kimse. 2. Bu tür meyve ve sebzelerin satıldığı dükkân. 3. Sebze ve meyve yetiştiren kimse; bahçıvan. 4. Türkler Anadolu’ya geldikleri sırada göçebeliği bırakarak yerleşik hayata geçen ve tarımla geçimini sağlayan Türkmenlere verilen ad. 5. {ağız} Tahıl satıcısı. [DS] 6. {ağız} Anadolu. [DS] 7. Oturduğu yerin yerlisi olmayıp başka yerden gelen; göçmen. [DS] {ağız} 8⁵. {ağız} Yörük. [DS] 9. {ağız} Yerli halk. [DS]” (Çağbayır, 2007: 3044)

Manav adının Kazak-Kırgız ve Sibirya’daki Yakut Türklerinde görülen, “koruyucu, soylu kişi ve boy beyi” anlamındaki “Manap”⁶ veya “Manağ”

⁵ Sözlükte (Çağbayır, 2007: 3044) 7. anlam iki kez verilmiş, bu çalışmada sıralamaya dikkat edilerek anlam numaraları değiştirilmiştir.

⁶ Manaplık, XVIII. yüzyıldan başlayarak Kırgızistan’ın kuzeyinde yer alan Yedisu ve Oluya-Ata’da [bugünkü Taraz, Kazakistan] Kırgızların siyasi yapısında kendine has bir katman olarak mevcuttur (Ölçekçi, 2013: 112). Manaplarla ilgili geniş bilgi için bk. Ölçekçi

sözcüğünden geldiğini iddia eden (Yaşa, 1999: 290; Özden, 2009: 22); Luvi dilindeki “Ana Tanrıça Tapınağı” anlamındaki “Manavwa / Manaua”⁷ sözcüğüne dayandıran (Umar, 1993: 542; Karaca’dan (2009) akt. Çınar, 2016: 79) ve Rumca “yüzyıl” anlamından hareketle, Rumlar tarafından, yörede yüzyıldan fazla yerleşik olarak yaşayan Türkçe konuşan topluluk için kullanıldığını aktaran (Özden, 2009: 22) araştırmacılar olduğu gibi bu adın göçerlik-yerlilik tezatından hareketle “göçerevli” karşıtı olan ve yerli anlamına gelen “banevli” sözcüğünden gelmiş olabileceğini söyleyenler de vardır. Öztürk (2012), “manav” sözcüğünün kökenini *ban(g)-evli* > *manavlı* > *manav* değişimine dayandırır ve bu görüşü şöyle açıklar:

“Türkler Anadolu’yu yurt edinmeden önce kendilerini, Göçer-evli, Ban(g)-evli gibi sınıflandırmalar yapmışlardır. Göçer-evli; belirli bir yerde yerleşmeyen, hayvanlarıyla göçebe olarak yaşayan Türklerdir. Bu göçebe Türklerle Anadolu’da yörük denmektedir. Bazı Türklerde yerleşik hayata geçip evlerini yapmış, hayvancılığın yanı sıra tarım, ticaret, zanaat işlerini uğraş edinmişlerdir. Köyler, şehirler kurmuşlardır. Bu Türk topluluklarına da Ban-evli denilmiştir. Ban; yerleşik anlamı taşır. Türklerde ses uyumu gereği Ban-evli deki ‘e’ ve ‘i’ sesleri (a) ve (ı) olarak değişime uğrayarak ‘ban-avlı’ olarak söylenmiştir. ‘B’ sesi Türkçede ‘M’ olarak söylenir, Ban-avlı, man-avlı olarak söylenir olmuştur. Manavlı sözcüğü konuşma dilinde sondaki ‘ı’ sesi düşürülerek ‘manav’ olarak söylenmektedir” (Öztürk, 2012).

Dede Korkut Hikayeleri’nde görülen *ban ev* ifadesi bu metinlerde “büyük çadır” anlamında kullanılmıştır (Özçelik, 2016: 802). Uçar (2019: 35), *ban* sözcüğünün *ev* sözcüğüyle birlikte kullanımından hareketle *ban ev* ile “tahta ev” anlamının kastedildiğini düşünmektedir. Buradan hareketle, göçerlerin (yörüklerin) yaşam biçimlerine uygun olan çadırlarda, yerleşik hayata geçenlerin ise daha sağlam ve korunaklı olan tahta evlerde yaşadıkları söylenebilir⁸. Konar-göçer yaşam tarzına sahip olanlara *göçer evli* deniliyorken yerleşik hayata geçenler için barındıkları meskenlerin özelliklerinden dolayı *ban evli* denmiş olması akla yatkın gelmektedir.

Manav adının etnik bir ifade olup olmadığı da tartışmalıdır. Bu sözcüğün farklı kaynaklardaki tanımlarında ağırlıklı olarak “Türk, Türkmen, Yörük,

(2013). Manavların etnik açıdan Yakut (Saha) Türklerinin Sari boyundan geldikleri iddiası (Aktaş, 2016) özellikle Manav ağızları dikkate alındığında temelsizdir.

⁷ Manavgat ilçesi hakkında bilgi veren bazı kaynaklarda bu sözcük “Manauwa” biçiminde de geçmektedir (Çevrimiçi: <http://www.antalyalife.net/manavgat/>, Erişim tarihi: 30.01.2020).

⁸ Ayrıca Manavların bulunduğu, yerli halkına Manav denen (Türkdoğan, 2013: 239) Antalya’nın Gazipaşa ilçesinde “Tahta baraka” (Derleme Sözlüğü, 1999: 3117) ve “yanları taş, üstü tahta yayla evi” (Seyirci, 2000: 57) anlamında kullanılan “manar” sözcüğü de yapı ve anlam bakımından dikkat çekmektedir.

yerli, göçmen” sözcükleriyle beraber anılmış olması bu tabirin bir etniklik ifadesi olmadığını, durağanlık ve hareketlilikle ilgili bir tabir olduğunu düşündürmektedir (Öçalan, 2004: 34). Sümer (1999: 194) Türk, Türkmen, Manav, Yörük, Çepni, Tahtacı, Alevi, Kızıl-Baş adları ile anılan topluluklar arasında kavmi hiçbir fark olmayıp, hepsinin Oğuz elinden geldiğini belirtir.

Manavların kendilerine has bir görünüşü ve karakteri olduğu da söylenir. Genellikle kaynaklarda sakin, barışçıl, güvenilir gibi tabirlerle anılırlar. Eskişehir Şehrengizi’nde Manavlarla ilgili şu ifade geçmektedir: “İzbandut gibi çocuklardı. Boylu posluydular. Tertemiz insanlardı. Tipik Manav karakteri ve görünüşündeydiler.” (Uğurlu ve Ençevik, 2011: 94). Erdal (2007: 97), kayıtlarda Manavlu olarak da geçen Anamur’da yerleşik Manavlar Cemaa-ti’nden bahsederken bu cemaatin mensuplarının orta boylu, uzun ve yüksek kafalı, mail alınlı, kısmen seyrek sakallı, uzunca yüzlü, elmacıkları bariz, çok ince iğri ve düz burunlu olduklarını belirtir (Güngör’den (1941) aktaran Erdal, 2007: 97). Özden (2009: 23) Manavları, genel karakter özellikleri bakımından; “son derece çekingen, uysal, mülayim ve başkası tarafından söylenenlere fazla karşı çıkmayarak yani tartışmayarak geleneksel yaşamlarını sürdüren, kendi ifadeleriyle “yedi kez düşünmeden adım atmayan”, “sersem” (yavaş davranan) bir yapıya sahip topluluk” olarak tanımlar.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Manav ağızları, Eskişehir ili yerli ağızlarının en büyük kolunu oluşturmaktadır. Eskişehir ilindeki 424 yerleşim yerinin 195’inde en çok konuşur oranına sahip olan unsur olarak Manav ağızları tespit edilmişken bunun dışında başka yerleşim yerlerinde de diğer ağızların yanında ikincil olarak Manav ağızlarının da var olduğu görülmüştür. Çalışmamıza esas olacak olan dil malzemesi Manavların, nüfusun tamamını ya da çoğunluğunu oluşturduğu yerleşim yerlerinden derlenmiştir.

112K405 numaralı “Eskişehir İli Dil Atlası” adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan saha çalışması sonucu, Eskişehir ilinde Manav ağızları konuşulan yerleşim yerleri şunlardır:

Alpu: Ağaçhisar, Başören, Belkese, Bozan, Büğdüz, Dereköy, Gökçekaya, Özdenk, Sakarıkaracaören, Uyuzhamam.

Beylikova: Akköprü, Aşağı Dudaş, Doğanoglu, Doğray, Gökçeayva, Halilbağı, İkipınar, İmikler, Kızılcaören, Okçu, Sultaniye, Süleymaniye, Yalınlı, Yeniyurt, Yukarı Dudaş, Yukarı İğdeağacı.

Günyüzü: Atlas, Ayvalı, Beyyayla, Bedil, Çakmak, Çardaközü, Gecek, Gümüşkonak, Kavacık, Kavuncu, Kayakent, Kuzören, Mercan, Tutlu, Yazır.

Han: Gökçekuyu, Kayı.

İnönü: Dereyalak, Esnemez, Erenköy.

Mihalgazi: Alpagut, Bozaniç, Demirciler, Karaoğlan, Sakarılıca.

Mihaliççik: Adahisar, Ahırözü, Ahurköy, Akçaören, Aydınlar, Bahtiyar, Beyköy, Çalcı, Çalkaya, Çardak, Çukurören, Dağcı, Diközü, Dinek, Dümrek, Gözeler, Güce, Güreş, Gürleyik, İğdecik, İkizafer, Ilıcalar, Karageyikli, Kavak, Kayı, Kızılboruklu, Korucu, Koyunağılı, Kozlu, Mahmuthisar, Narlı, Obruk, Otluk, Ömerköy, Sarayköy, Sazak, Seki, Sekiören, Sorkun, Süleler, Tatarcık, Uşakbükü, Üçbaşı, Yalınkaya, Yaylaköy, Yeşilyurt, Yunusemre.

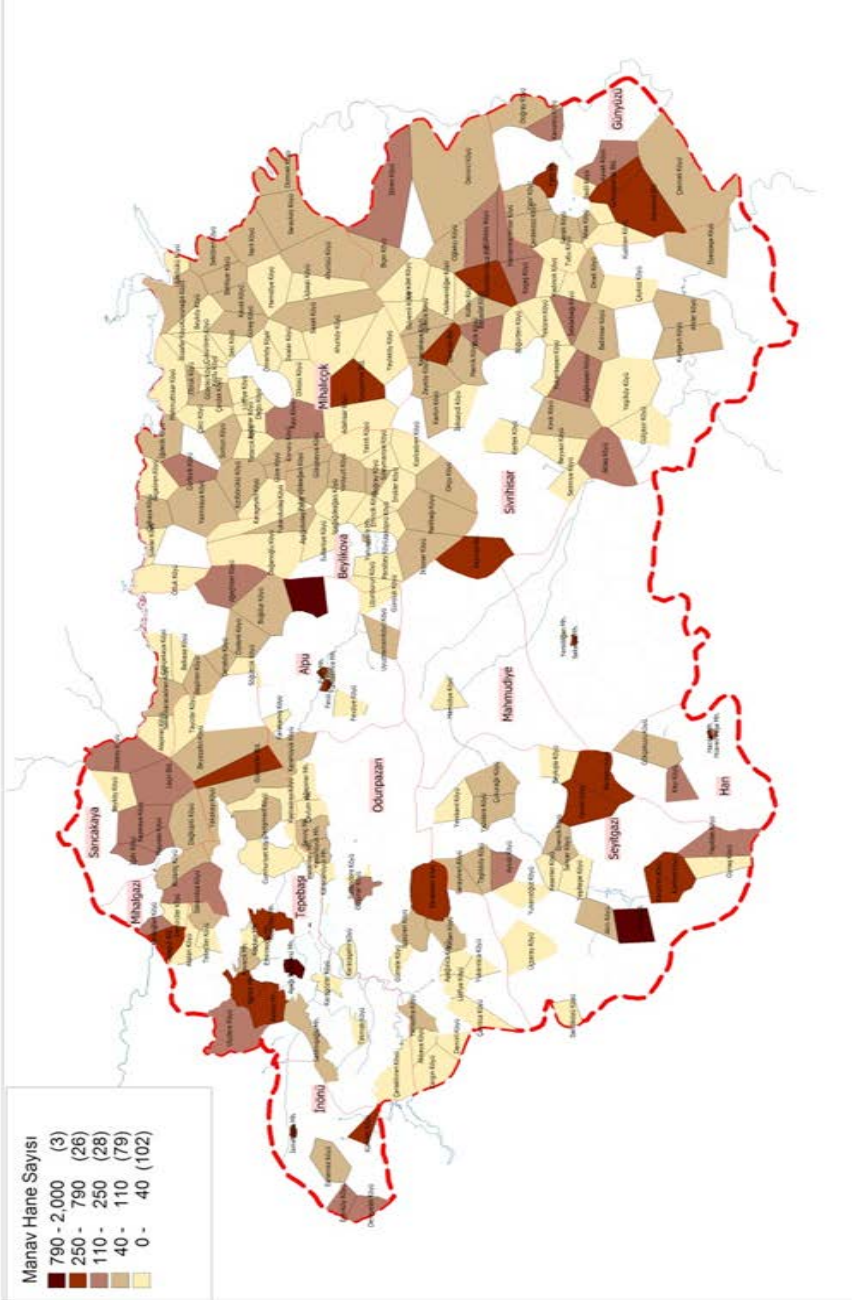
Odunpazarı: Akkaya, Aşağı Ilıca, Avdan, Çamlıca, Demirli, Gülpınar, Karacahöyük, Karahöyük, Karapazar, Kargın, Süpüren, Yassıhöyük, Yeni Sofça, Yukarı Ilıca.

Sarıcakaya: Beyköy, Dağküplü, Düzköy, İğdir, Kapukaya, Laçın, Mayıslar.

Seyitgazi: Akin, Ayvalı, Bardakçı, Beykışla, Cevizli, Çukurağıl, Karaören, Kesenler, Kırka, Kümbet, Örencik, Sancar, Sandıközü, Sarayören, Taşlık, Üçsaray, Yapıldak, Yeşiltepe.

Sivrihisar: Ahiler, Aktaş, Aşağı Kepen, Babadat, Ballıhisar, Beyyazı, Biçer, Çaykoz, Demirci, Dinek, Dümrek, Elcik, Hamamkarahisar, İbikseydi, İğdecik, İlören, İlyaspaşa, İstiklalbağı, Kadıncık, Karaburhan, Karacakaya, Karaören Yaylası, Karadat, Kargın, Kaymaz, Kertek, Kınık, Koçaş, Koltan, Kurtşeyh, Memik, Mülk, Nasreddin Hoca, Oğlakçı, Sadıkbağı, Sarıkavak, Tekören, Yenidoğan, Yeniköy, Yeşilköy, Yukarı Kepen, Zeyköy.

Tepebaşı: Aşağı Söğütönü, Atalan, Atalantekke, Beyazaltın, Cumhuriyet, Çukurhisar, Danişment, Eğriöz, Gündüzler, Kavacık, Keskin, Muttalıp, Takmak, Taycılar, Tekeçiler, Uludere, Yakakayı.

Harita 1. Eskişehir'deki Manav Yerleşimleri

1.6. ESKİŞEHİR İLİ AĞIZLARI

Karahan'ın (2011: 150-151) yapmış olduğu Anadolu ağızlarının tasnifinde, Eskişehir ve yöresi ağızları (Afyon, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Isparta, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Uşak ve Nallıhan ağızları ile birlikte) Batı Grubu Ağızlarının alt gruplarından 1. grupta yer almaktadır.

Eskişehir ilinde yerli ve göçmenlerin oluşturdukları topluluklar tarafından birbirinden pek çok yönden ayrılan farklı ağızlar konuşulmaktadır. Bu yerli ve göçmen ağızları da kendi içlerinde farklı ağızlar barındırırlar. Eskişehir ilinde tespit edilen yerli ağızları Manav, Yörük ve Türkmen ağızları; göçmen ağızları ise Balkan Muhaciri, Kırım Tatarı, Kazan Tatarı, Nogay Tatarı ve Karaçay-Malkar ağızlarıdır. Tunçdilek (1953b: 191) 1953 yılında Eskişehir'deki kır yerleşmesinin karışık ve menşeli başka başka unsurlardan meydana geldiğini belirtir ve bu unsurların oranlarını şöyle gösterir: Yerli (Manav) (%42), Yörük (%10), Türkmen (%6), Bulgaristan Muhaciri (%19), Tatar (%13) Çerkez (%10).

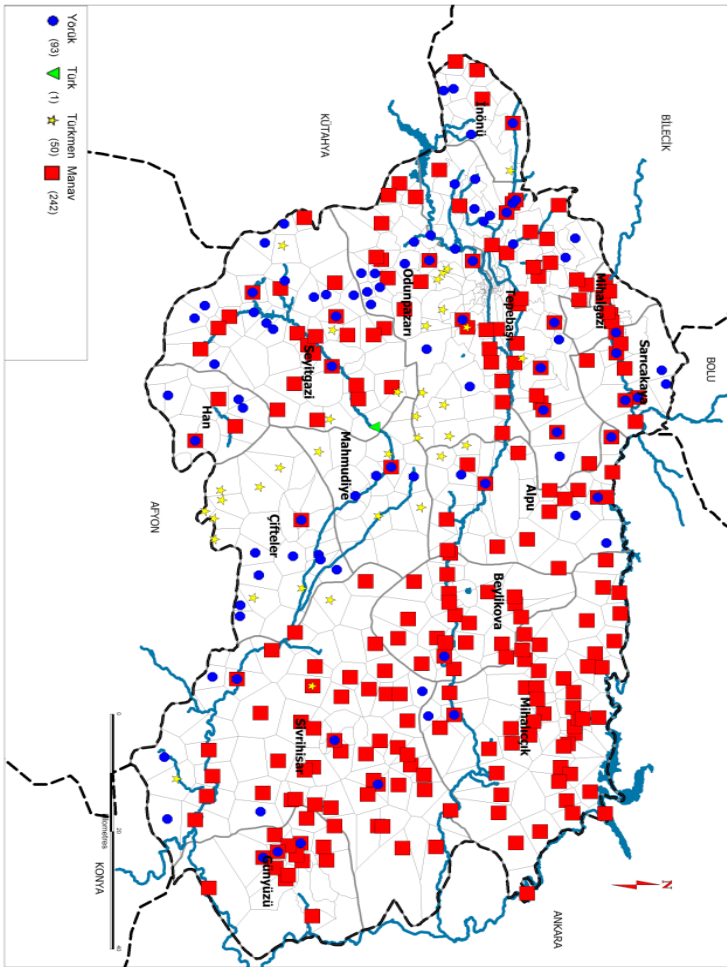
Eskişehir ili ağızları üzerine yapılan ilk önemli bilimsel çalışma, Caferoğlu'nun (1995: 109-154) "Eskişehir İli ve Yöresi Ağızlarından Örnekler" adlı çalışmasıdır. Bundan kısa bir süre sonra Caferoğlu (1950), Eskişehir ağızları üzerine bir denemesini yayımlamıştır. Bu çalışmalardan sonra bugüne değin Eskişehir ağızlarıyla ilgili birçok araştırma yapılmıştır.⁹ Eskişehir ağızlarını, ilk kez bir yüksek lisans tezi olarak Pilancı (1991) hazırlamıştır. Son olarak da 2016'da Boz'un yürütücüsü olduğu ve bu çalışmada verilerinden faydalanan "Eskişehir İli Dil Atlası" adlı TÜBİTAK projesi tamamlanmıştır. Bunların dışında Eskişehir ağızları üzerine yapılan diğer çalışmalar şöyle sıralanabilir: *Eskişehir Konuşması Üzerine Bir İnceleme* (Duru, 1946), *Eskişehir Dialekçesi ve Yer Adları* (Gülmeden, 1966), *Eskişehir Ağzı* (Aşan, 1960), *Sivrihisar Ağzı Üzerine Bir İnceleme* (Kalyoncuoğlu, 1967), *İnönü Ağzı* (Özkan, 1967), *Eskişehir Ağzı* (Erdi, 1969), *Sivrihisar Ağzı* (Kırıncı, 1973), *Büngeşik ve Kadıkuyusu Köyleri Ağızları* (Taşçı, 1976), *Eskişehir Sivrihisar Kazasının Dümrek Köyünde Ağız Araştırması* (Seven, 1980), *Yıldızören Ağzı* (Günşer, 1992), *Eskişehir Türkmen Ağızları* (İleri, 1993), *Sarıcakaya Ağzı* (Bağcı, 1998), *Eskişehir ve Yöresi Kırım Tatar Ağzı* (Baydar, 1998), *Beylikova Ağzı* (Üner, 1999), *Eskişehir Ağızları Üzerine Tespitler* (Boz, 2005), *Eskişehir İli Mihalıççık İlçesi ve Yöresi Ağızları* (İleri, 2008b), *Eskişehir Alpu İlçesi Merkez Ağızları* (İleri, 2009), *Eskişehir İli Balkan Muhacir Ağızları* (İlbaş, 2015), *Eskişehir İli Yörük Ağızları* (Sert, 2015) *Ağız Atlasları Hazırlama Yöntemleri ve Eskişehir*

⁹ Türkiye Türkçesi Ağızları ile ilgili yapılan çalışmalar, Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası (Gülensoy ve Alkaya, 2011) adlı çalışmada sunulmaktadır.

İli Türkmen Ağızları (Yıkılmış, 2015), *Eskişehir İli Manav Ağızları* (Doğru, 2017a), *Eskişehir İli Manav Ağızlarının Genel Özellikleri* (Doğru, 2017b).

Eskişehir ili yerli ve göçmen ağızları üzerine yapılan araştırmalar sayıca çok olmakla birlikte bu ağızların bütün yönleriyle tasvir edilmesi bakımından henüz yeterli düzeyde değildir. Eskişehir ağız çalışmaları için hâlâ bakir bir yöredir (Boz ve Günay Aktaş, 2013: 2).

Eskişehir ilinde asıl etnik yapıyı teşkil eden unsurların bugünkü durumu aşağıdaki haritayla gösterilmiştir (Boz ve Günay Aktaş, 2015: 27).

Harita 2. Eskişehir’deki Yerli ve Göçmen Yerleşimlerinin Dağılımı

1.5.1. Eskişehir İli Yerli Ağızları

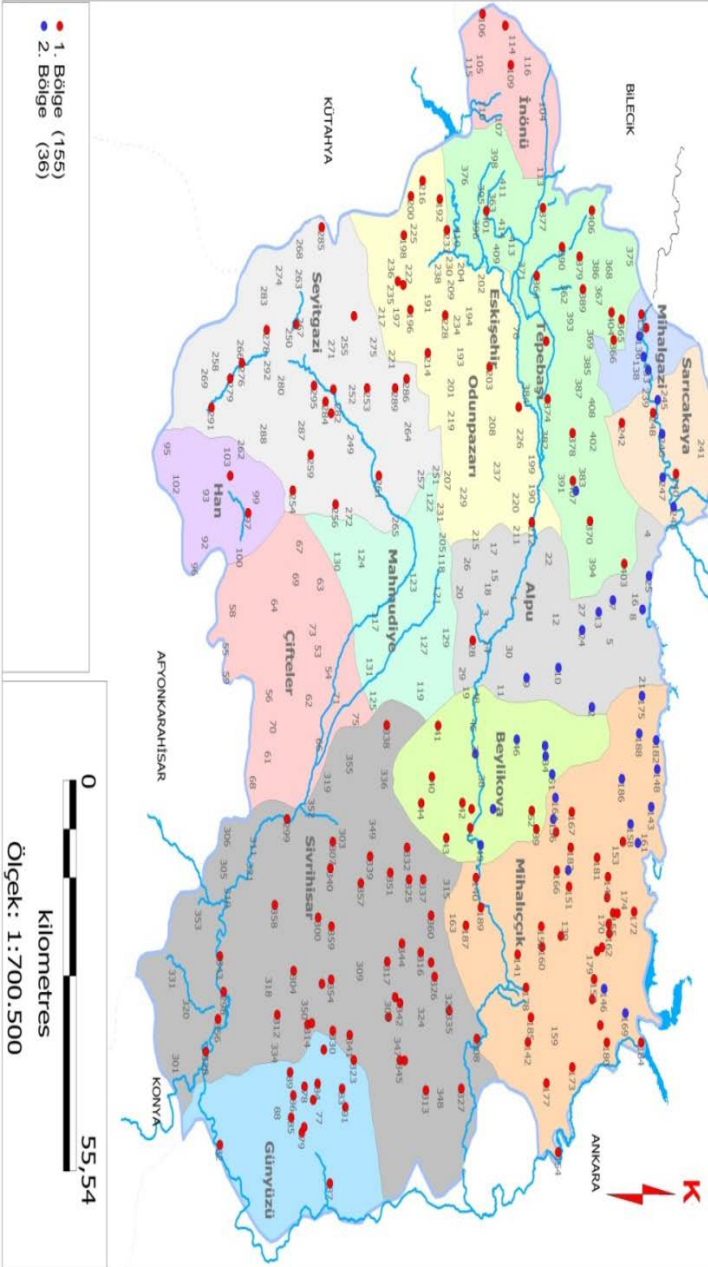
Tarihî bir yerleşim yeri olan Eskişehir, Selçuklulardan başlayarak çeşitli Türk boylarının uğrak yeri olmuştur. Tarih boyunca Anadolu'ya göç eden 24 Oğuz boyunun hemen hepsinin yerleşim yeri olan Eskişehir'de, ağızların temelini teşkil eden boyun tespiti oldukça zordur. Bu gerçeği göz önünde bulundurarak Türk boylarının yerleşim yerlerine göre yapılacak olan derlemeler, yöre ağızlarının tespitinde daha doğru bir ölçüt olacaktır (Boz ve Günay Aktaş, 2013: 2). Eskişehir ili yerli ağızları, başta Manavlar olmak üzere Yörük ve Türkmen topluluklarının konuştuğu ağızlardan ibarettir.

112K405 numaralı “Eskişehir İli Dil Atlası” adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan saha çalışması sonucu Eskişehir ilinde toplam 424 yerleşim yerinin 195’inde Manav, 49’unda Yörük, 28’inde de Türkmen ağızlarının nüfusun tamamı tarafından konuşulan ya da yerleşim yerindeki nüfusça en çok konuşulan ağız olduğu tespit edilmiştir.

1.5.2. Eskişehir İli Manav Ağızları

Manav ağızları, Eskişehir ilindeki toplam 424 yerleşim yerinin 195’inde yerleşim yeri nüfusunun tamamı ya da çoğunluğu tarafından konuşulmakta olup ildeki en fazla konuşur oranına sahip olan ağızdır. EİMA, son ses /A/>/I/, /I/>/A/ ses değişiminin kullanım sıklıklarına bağlı olarak iki alt ağız bölgesine ayrılır. Birinci bölgede 155 yerleşim yerinden derlenen 161 metin, ikinci bölgede 36 yerleşim yerinden derlenen 39 metin bulunur. I. alt ağız bölgesinde; son seste /A/ ve /I/ sesleri yaygın olarak korunuyorken, II. alt ağız bölgesinde; son seste /A/>/I/, /I/>/A/ değişimleri görülür. I. alt ağız bölgesinde “i-” yardımcı eyleminin öğrenilen geçmiş zaman üçüncü kişi çekimlerinde yalnızca -{mI⁴şTI⁴} biçimi görülüyorken II. alt ağız bölgesinde -{mI⁴şTI⁴} biçiminin yanında eskicil -{mI⁴şTI⁴K} biçimi görülür. I. alt ağız bölgesinde -{kAn} ulaç biçim biriminin bu biçiminin yanında -{kAnA} biçimi de görülüyorken II. alt ağız bölgesinde yalnızca -{kAn} biçimi görülür. I. alt ağız bölgesinde “tevek-keli değil” anlamındaki “zere” ve “zerem” sözcükleri ile “ayakkabı” anlamındaki “yemen” (yemeni) ve “babuç” (pabuç) sözcükleri kullanılmaktayken II. alt ağız bölgesinde bu sözcüklere rastlanılmamıştır.

EİMA’nın konuşulduğu bazı yerleşim yerlerine farklı Oğuz boylarının adının verilmiş olması dikkat çekicidir. I. alt ağız bölgesindeki Yazır Mah. (Günyüzü), Kayı Mah. (Han), Kayı Mah. (Mihaliççık), Kargın Mah. (Odunpazarı), Karkın Mah. (Sivrihisar), Kınık Mah. (Sivrihisar) ve II. alt ağız bölgesindeki Büğdüz Mah. (Alpu), İğdir Mah. (Sarıcakaya) yerleşim yerlerine Oğuz boylarının adları verilmiştir.

Harita 3. Eskişehir İli Manav Ağızları Alt Ağız Bölgeleri

	I. Alt Ağız Bölgesi		II. Alt Ağız Bölgesi	
1.	Uyuzhamamköyü Mah.	Alpu	Ağaçhisar Mah.	Alpu
2.	Doğray Mah.	Beylikova	Başören Mah.	Alpu
3.	Gökçeayva Mah.	Beylikova	Bozan Mah.	Alpu
4.	Halilbağı Mah.	Beylikova	Bügdüz Mah.	Alpu
5.	İkipınar Mah.	Beylikova	Dereköy Mah.	Alpu
6.	İmikler Mah.	Beylikova	Gökçekaya Mah.	Alpu
7.	Kızılcaören Mah.	Beylikova	Özdenk Mah.	Alpu
8.	Okçu Mah.	Beylikova	Sakarıkaraören Mah.	Alpu
9.	Süleymaniye Mah.	Beylikova	Akköprü Mah.	Beylikova
10.	Yukarığdeğacı Mah.	Beylikova	Doğanoğlu Mah.	Beylikova
11.	Atlas Mah.	Günyüzü	Aşağıdudaş Mah.	Beylikova
12.	Ayvalı Mah.	Günyüzü	Sultaniye Mah.	Beylikova
13.	Bedil Mah.	Günyüzü	Yalınlı Mah.	Beylikova
14.	Beyyayla Mah.	Günyüzü	Yeniyurt Mah.	Beylikova
15.	Çakmak Mah.	Günyüzü	Yukarıdudaş Mah.	Beylikova
16.	Çardaközü Mah.	Günyüzü	Bozaniç Mah.	Mihalgazi
17.	Gecek Mah.	Günyüzü	Demirciler Mah.	Mihalgazi
18.	Gümüşkonak Mah.	Günyüzü	Sakarılıca Mah.	Mihalgazi
19.	Kavacık Mah.	Günyüzü	Akçaören Mah.	Mihalicçık
20.	Kavuncu Mah.	Günyüzü	Aydınlar Mah.	Mihalicçık
21.	Kuzören Mah.	Günyüzü	Bey Mah.	Mihalicçık
22.	Tutlu Mah.	Günyüzü	Çalkaya Mah.	Mihalicçık
23.	Yazır Mah.	Günyüzü	Güce Mah.	Mihalicçık
24.	Gökçekuyu Mah.	Han	Gürleyik Mah.	Mihalicçık
25.	Kayı Mah.	Han	İğdecik Mah.	Mihalicçık
26.	Dereyalak Mah.	İnönü	Karageyikli Mah.	Mihalicçık
27.	Erenköy Mah.	İnönü	Koyunağılı Mah.	Mihalicçık
28.	Esnemez Mah.	İnönü	Otluk Mah.	Mihalicçık
29.	Alpagut Mah.	Mihalgazi	Süleler Mah.	Mihalicçık
30.	Karaoğlan Mah.	Mihalgazi	Yalınkaya Mah.	Mihalicçık
31.	Adahisar Mah.	Mihalicçık	Yeşilyurt Mah.	Mihalicçık
32.	Ahur Mah.	Mihalicçık	Düzköy Mah.	Sarıcakaya
33.	Ahurözü Mah.	Mihalicçık	İğdir Mah.	Sarıcakaya
34.	Bahtiyar Mah.	Mihalicçık	Kapıkaya Mah.	Sarıcakaya

35.	Çalçı Mah.	Mihalıççık	Laçın Mah.	Sarıcakaya
36.	Çardak Mah.	Mihalıççık	Gündüzler Mah.	Tepebaşı
37.	Çukurören Mah.	Mihalıççık		
38.	Dağcı Mah.	Mihalıççık		
39.	Diközü Mah.	Mihalıççık		
40.	Dinek Mah.	Mihalıççık		
41.	Dümrek Mah.	Mihalıççık		
42.	Gözeler Mah.	Mihalıççık		
43.	Güreş Mah.	Mihalıççık		
44.	Ilıcalar Mah.	Mihalıççık		
45.	İkizafer Mah.	Mihalıççık		
46.	Kavak Mah.	Mihalıççık		
47.	Kayı Mah.	Mihalıççık		
48.	Kızılbörüklü Mah.	Mihalıççık		
49.	Korucu Mah.	Mihalıççık		
50.	Kozlu Mah.	Mihalıççık		
51.	Mahmuthisar Mah.	Mihalıççık		
52.	Narlı Mah.	Mihalıççık		
53.	Obruk Mah.	Mihalıççık		
54.	Ömer Mah.	Mihalıççık		
55.	Saray Mah.	Mihalıççık		
56.	Sazak Mah.	Mihalıççık		
57.	Seki Mah.	Mihalıççık		
58.	Sekiören Mah.	Mihalıççık		
59.	Sorkun Mah.	Mihalıççık		
60.	Tatarcık Mah.	Mihalıççık		
61.	Uşakbükü Mah.	Mihalıççık		
62.	Üçbaşı Mah.	Mihalıççık		
63.	Yayla Mah.	Mihalıççık		
64.	Yunusemre Mah.	Mihalıççık		
65.	Akkaya Mah.	Odunpazarı		
66.	Aşağılıca Mah.	Odunpazarı		
67.	Avdan Mah.	Odunpazarı		
68.	Çamlıca Mah.	Odunpazarı		
69.	Demirli Mah.	Odunpazarı		
70.	Gülpınar Mah.	Odunpazarı		

71.	Karahüyük Mah.	Odunpazarı		
72.	Karapazar Mah.	Odunpazarı		
73.	Kargın Mah.	Odunpazarı		
74.	Süpüren Mah.	Odunpazarı		
75.	Yassihöyük Mah.	Odunpazarı		
76.	Yenisofça Mah.	Odunpazarı		
77.	Yukarılıca Mah.	Odunpazarı		
78.	Beyköy Mah.	Sarıcakaya		
79.	Dağküplü Mah.	Sarıcakaya		
80.	Mayıslar Mah.	Sarıcakaya		
81.	Akin Mah.	Seyitgazi		
82.	Ayvalı Mah.	Seyitgazi		
83.	Bardakçı Mah.	Seyitgazi		
84.	Beykışla Mah.	Seyitgazi		
85.	Cevizli Mah.	Seyitgazi		
86.	Çukurağıl Mah.	Seyitgazi		
87.	Karaören Mah.	Seyitgazi		
88.	Kesenler Mah.	Seyitgazi		
89.	Kırka Mah.	Seyitgazi		
90.	Kümbet Mah.	Seyitgazi		
91.	Örencik Mah.	Seyitgazi		
92.	Sancar Mah.	Seyitgazi		
93.	Sandıközü Mah.	Seyitgazi		
94.	Sarayören Mah.	Seyitgazi		
95.	Taşlıkköy Mah.	Seyitgazi		
96.	Üçsaray Mah.	Seyitgazi		
97.	Yapıldak Mah.	Seyitgazi		
98.	Yeşiltepe Mah.	Seyitgazi		
99.	Ahiler Mah.	Sivrihisar		
100.	Aktaş Mah.	Sivrihisar		
101.	Aşağıkepen Mah.	Sivrihisar		
102.	Babadat Mah.	Sivrihisar		
103.	Ballıhisar Mah.	Sivrihisar		
104.	Beyyazı Mah.	Sivrihisar		
105.	Biçer Mah.	Sivrihisar		
106.	Çaykoz Mah.	Sivrihisar		

107.	Demirci Merkez Mah.	Sivrihisar		
108.	Dinek Mah.	Sivrihisar		
109.	Dümrek Mah.	Sivrihisar		
110.	Elcik Mah.	Sivrihisar		
111.	Hamamkarahisar Mah.	Sivrihisar		
112.	İbikseydi Mah.	Sivrihisar		
113.	İğdecik Mah.	Sivrihisar		
114.	İlören Mah.	Sivrihisar		
115.	İlyaspaşa Mah.	Sivrihisar		
116.	İstiklalbağı Mah.	Sivrihisar		
117.	Kadıncık Mah.	Sivrihisar		
118.	Karaburhan Mah.	Sivrihisar		
119.	Karacakaya Mah.	Sivrihisar		
120.	Karadat Mah.	Sivrihisar		
121.	Karkın Mah.	Sivrihisar		
122.	Kaymaz Mah.	Sivrihisar		
123.	Kertek Mah.	Sivrihisar		
124.	Kınık Mah.	Sivrihisar		
125.	Koçaş Mah.	Sivrihisar		
126.	Koltan Mah.	Sivrihisar		
127.	Kurtseyh Mah.	Sivrihisar		
128.	Memik Mah.	Sivrihisar		
129.	Mülkköy Mah.	Sivrihisar		
130.	Nasrettin Hoca Mah.	Sivrihisar		
131.	Oğlakçı Mah.	Sivrihisar		
132.	Sadıkbağı Mah.	Sivrihisar		
133.	Sarıkavak Mah.	Sivrihisar		
134.	Tekören Mah.	Sivrihisar		
135.	Yenidoğan Mah.	Sivrihisar		
136.	Yeniköy Mah.	Sivrihisar		
137.	Yeşilköy Mah.	Sivrihisar		
138.	Yukarıkepen Mah.	Sivrihisar		
139.	Zeyköyü Mah.	Sivrihisar		
140.	Aşağı Söğütönü Mah.	Tepebaşı		

141.	Atalan Mah.	Tepebaşı		
142.	Atalantekke Mah.	Tepebaşı		
143.	Beyazaltın Mah.	Tepebaşı		
144.	Cumhuriyet Mah.	Tepebaşı		
145.	Çukurhisar	Tepebaşı		
146.	Danişment Mah.	Tepebaşı		
147.	Eğriöz Mah.	Tepebaşı		
148.	Kavacık Mah.	Tepebaşı		
149.	Keskin Mah.	Tepebaşı		
150.	Muttalıp	Tepebaşı		
151.	Takmak Mah.	Tepebaşı		
152.	Taycılar Mah.	Tepebaşı		
153.	Tekeçiler Mah.	Tepebaşı		
154.	Uludere Mah.	Tepebaşı		
155.	Yakakayı Mah.	Tepebaşı		

Tablo 1: Eskişehir İli Manav Ağızları Alt Ağız Bölgeleri

2. BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

2.1. SES BİLGİSİ

2.1.1. Sesler

2.1.1.1. Ünlüler

Eskişehir İli Manav Ağızları'ndaki (EİMA) ünlüler, ölçünlü ünlüler ve ölçün dışı ünlüler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılarak ele alınmıştır.

2.1.1.1.1. Ölçünlü Ünlüler

Eski Türkiye Türkçesi (ETT), Osmanlı Türkçesi (OT), Ölçünlü Türkiye Türkçesi (ÖTT) yazı ve konuşma dili ve Türkiye Türkçesi Ağızlarının (TTA) tamamında görülen ölçünlü ünlüler şunlardır: /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/. Ayrıca EİMA'da /è/ ünlüsü anlam ayırıcı bir ünlü olarak karşımıza çıkar.

Tablo 2: Ölçünlü Ünlüler

Ünlüler	Özellikler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde ¹⁰
/a/	düz, geniş, art	az (I/01/64)	mal (I/24/65)
/e/	düz, geniş, ön	en (I/03/105)	şey (II/34/36)
/è/	düz, yarı geniş, ön	bél (II/20/61)	Çekèt (I/146/58)
/ı/	düz, dar, art	kış (I/36/44)	fıçı (I/51/23)
/i/	düz, dar, ön	iki (I/51/74)	kil (I/58/31)
/o/	yuvarlak, geniş, art	top (I/69/34)	robot (I/103/55)
/ö/	yuvarlak, geniş, ön	öz (I/115/18)	köy (I/103/14)
/u/	yuvarlak, dar, art	ulu (I/95/32)	guruş (II/34/22)
/ü/	yuvarlak, dar, ön	yüz (II/38/50)	şükür (II/32/138)

¹⁰ Türkçe türetimlik bir biçim birim alan alıntı sözcüklerde, ses değişmesinin sözcüğün hangi bölümünde gerçekleştiği dikkate alınmıştır. Ses değişmesi alıntı sözcükte gerçekleşmişse örnek alıntı sözcükler başlığı altında; sözcüğün aldığı Türkçe türetimlik biçim birimde gerçekleşmişse örnek Türkçe sözcükler başlığı altında verilmiştir.

/è/¹¹ (4542)* : Düz, yarı geniş, ön ünlü. /e/~i/>/è/

Kapalı e, EİMA’da Türkçe sözcüklerde genellikle kök ünlüsü olarak karşımıza çıkar, anlam ayırt ettiği için fonemiktir (Tuna, 1986: 42). Ayrıca az sayıda iç seste ve daha seyrek olarak son seste de görülebilmektedir. /è/ ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /e/>/è/ olmakla birlikte az sayıda örnekte /i/>/è/ değişimi de görülmektedir.

Konum	Türkçe Sözcüklerde
kök ünlüsü	ël (I/125/40), bël (I/144/49), dè (I/86/39)
iç seste	ğardêş (I/86/78), közlème (I/95/07), işlèmesî (I/89/15)
son seste	õlè (II/31/25), hadè (II/04/94) işdè (I/78/09)

Tablo 3: /è/ ünlüsü-1

EİMA’da kapalı e’nin sayısı alıntı sözcüklerde Türkçe sözcüklere göre daha azdır. Sınırlı sayıda kök ünlüsü konumunda ve iç seste bu ünlü görülürken son seste daha az örnek bulunmaktadır.

Konum	Alıntı Sözcüklerde
kök ünlüsü	èveli (I/121/17), hêç (I/26/65), êrözyonuş (I/39/92)
iç seste	telêfon (I/143/69), mesêîa (II/39/90), talêbeye (I/121/111)
son seste	zebzè (II/09/26), belkè (I/01/36), tecellè (I/88/33)

Tablo 4: /è/ ünlüsü-2

2.1.1.1.2. Ölçün Dışı Ünlüler

TTA’da daha sık görülmekle birlikte çok seyrek olarak ÖTT konuşma dilinde de görülebilen ölçün dışı ünlüler şunlardır: [â], [á], [ã], [ä], [ê], [í], [î], [ï], [ó], [ò], [ö], [ú].

EİMA’da görülen ölçün dışı ünlüler bu çalışmada sık görülenler ve seyrek görülenler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmıştır.¹²

2.1.1.1.2.1. Sık Görülenler

[á] (1197) : Düz, yarı geniş, art ünlü. /a/~ı/>[á]

EİMA’da [á] ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /a/>[á] olmakla bir-

¹¹ Geniş bilgi için bk. Yılmaz (2007: 521-539); Erdem ve Gül (2006: 111-148); Ay (2019: 68-70).
 * “Ölçün dışı ünlüler” ve “ölçün dışı ünsüzler” için EİMA’daki toplam sayıdır. ÖTT’de bulunmadığı hâlde EİMA’da anlam ayırt edici olan /è/ ünlüsü ölçünlü ünlüler başlığı altında; /η/ ünsüzü de ölçünlü ünsüzler başlığı altında ele alınmıştır.

¹² Bu bölümde sıklık sınırı 350 olarak alınmıştır. Bu sayı, kullanılan bütün ölçün dışı ünlülerin ortalaması alınarak belirlenmiştir.

likte az sayıda örnekte /ı/>[â] değişimi de görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste yalnızca bir sözcükte bu ünlüye rastlanmaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	ârabasınnan (I/71/16), âyak (I/144/39), âlırdık (I/152/113)	âma (II/35/12)
iç seste	arkâdaşlar (I/09/31), baklâva (I/129/61), allahâma (I/145/19), adâm < adım (I/150/18)	jandârma (II/04/17), tamâm (II/01/41), zumân (I/01/07), hâsılâ < hâsılı (II/09/71)
son seste	ğarâ<kara (I/95/64), başKâ (II/04/58), yukarâ (II/10/40)	fazlâ (I/54/18), ğurnâ (I/05/67), İambâ (I/80/32)

Tablo 5: [â] ünlüsü

[â] (642) : Düz, geniş, yarı art ünlü. /a/~e/>[â]

EİMA'da [â] ünlüsü /a/>[â] değişimi ve /e/>[â] değişimi sonucunda ortaya çıkar. Alıntı sözcüklerde ön seste yalnızca iki sözcükte bu ünlü görülmektedir.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ây (II/39/170), âtmış<<atmış (I/58/03), âsgi (I/149/04)	âlettiriK (I/45/49), âmma (I/155/100)
iç seste	arkıdâş (I/75/72), buydây (II/01/31), ğânç (I/44/67)	evlât (I/37/44), sahâf<<saat (II/39/103), berikât (II/39/133)
son seste	atmayâ (I/64/126), bōlâ (I/06/34), nâ<<ne (I/44/64),	illâ (I/07/37), meseîâ (I/46/97), senâ<sene (I/43/01)

Tablo 6: [â] ünlüsü

[î] (640) : Düz, dar, yarı art ünlü. /ı/~i/>[î]

EİMA'da [î] ünlüsü /ı/>[î] değişimi ve /i/>[î] değişimi sonucunda ortaya çıkar. Bir örnekte /u/>[î], bir örnekte de /ü/>[î] değişimi görülmektedir. Türkçe sözcüklerde ön seste az sayıda sözcükte görülürken alıntı sözcüklerde yalnızca marka adından sözlükselleşmiş¹³ bir örnekte bu ünlüye rastlanmıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	îp (II/24/60), için (II/11/05), iyi (I/24/10)	îsuzılâ (II/26/43)
iç seste	acık (I/146/84), ğarışdiriyoğ (I/09/34), âşlıyoz (I/84/40),	badılcan (II/38/102), mînasıb (I/60/88), mîsTive (II/39/167)

¹³ Marka adlarının sözlükselleşmesi “genelleşme” olarak bilinir ve “bir marka adının özel bir göndergeden ve bir şirket veya ürünü temsil etme özelliğinden sıyrılıp ürünün ait olduğu tüm türü temsil etmeye doğru gerçekleşen bir aşama” olarak tanımlanır (Clankie'den (2013) aktaran Bozkurt, 2017: 225).

son seste	sancı (I/08/18), yirmi (II/02/87), şıncı (II/01/69)	razi (I/14/12), gayrı (I/84/22), camı (II/02/44),

Tablo 7: [i] ünlüsü

[ö] (510) : Yuvarlak, yarı dar, art ünlü. /o~/u/>[ö]

EİMA'da [ö] ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /o/>[ö] olmakla birlikte az sayıda örnekte /u/>[ö] değişimi de görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste yalnızca bir örneği bulunurken son seste bu ünlüye rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ödün (I/136/12), ödıdı (II/33/34), ömuzdan (I/17/22)	örgänizëyë (I/149/34)
iç seste	yeñidôğanda (I/140/13), bombôş (I/86/72), bôrda (I/147/12)	motôÍlâ (II/24/25), limôn (II/39/75), yônan (I/99/54)
son seste	diyô (I/98/77), yô (I/156/66), şô (I/27/57)	-

Tablo 8: [ö] ünlüsü

2.1.1.1.2.2. Seyrek Görülenler

[ä] (49) : Düz, geniş, yayvan, ön ünlü. /e/>[ä]

EİMA'da [ä] ünlüsü /e/>[ä] değişimi sonucu ortaya çıkmaktadır. Türkçe sözcüklerde büyük oranda ön seste bulunmaktayken alıntı sözcüklerde ön seste ve iç seste yalnızca bir sözcükte bu ünlüye rastlanmıştır. Bu sözcüklerde kişiye bağlı kullanım söz konusu olabilir. [ä] ünlüsü EİMA'da son seste bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ätli (I/32/66), ävli (I/72/14), älti (I/73/14), älli (I/101/01)	älbisesi (I/26/17)
iç seste	kändi (I/33/75), bänim (I/39/09)	mämet (I/133/53)
son seste	-	-

Tablo 9: [ä] ünlüsü

[â] (149) : Yarı düz, geniş, art ünlü. /a~/o/>[â]

EİMA'da [â] ünlüsü /a/>[â] değişimi ve /o/>[â] değişimi sonucunda ortaya çıkar. Bir alıntı sözcükte /u/>[â] değişimine rastlanmıştır. Türkçe sözcüklerde ön seste iki sözcükte bu ünlü görülürken alıntı sözcüklerde ön seste bir, son seste ise iki sözcükte bu ünlüye rastlanmıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ândan (I/48/71), âlşa<<olsa (I/53/44)	âlmenyada (II/29/17)

iç seste	burdân (II/01/45), yâk<yok (II/02/35), kovâmbaç (II/15/57)	çorâp (I/07/14), kômpâsta (II/31/48), yahât (I/74/75)
son seste	burdâ (I/28/25) govâ (I/39/81), bey- likovâ (II/10/35)	oTâ<<oto (I/53/44), zurnâ (II/13/07)

Tablo 10: [â] ünlüsü

[ê] (132) : Yarı yuvarlak, geniş, ön ünlü. /e~/ö/>[ê]

EİMA'da [ê] ünlüsü /e/>[ê] değişimi, /o/>[ê] değişimi ve /ö/>[ê] değişimi sonucunda ortaya çıkar. Bir Türkçe sözcükte /u/>[ê] değişimi görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste ve son seste yalnızca birer sözcükte bu ünlüye rastlanmıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	êbir<<öbür (I/03/48), êldünjü (I/20/90), êvinj (I/25/10)	êvêlü (I/63/24)
iç seste	gözlême (I/04/37), çêkdim (I/27/29), dêverbiçer (I/150/11), okêyyo (II/38/97)	dêvlet (I/46/61), diplêması (I/48/26), otêbis (I/160/31)
son seste	şölê (I/02/66), göçübê (I/46/21), bölge (II/06/51), gid-iyê (II/10/10)	banyê (I/48/56)

Tablo 11: [ê] ünlüsü

[î] (168) : Yarı yuvarlak, dar, art ünlü. /ı~/o~/u/>[î]

EİMA'da [î] ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /u/>[î] olmakla birlikte az sayıda örnekte /ı/>[î] değişimi ve /o/>[î] değişimi de görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste bulunmazken son seste ise yalnızca bir sözcükte bu ünlüye rastlanmıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	îndan (I/40/19), îrdan (I/02/61),	-
iç seste	ğavîrmalı (I/07/39) çamîr (I/155/53), bîrda (I/155/105)	fasîlle (I/04/35), galbîrınan (I/49/13), mecbîr (II/01/59)
son seste	ğavîncî (I/23/50), hâvîrî (II/13/33), kânî (I/68/69)	yahîr kı (II/37/91)

Tablo 12: [î] ünlüsü

[ï] (60) : Yarı yuvarlak, dar, ön ünlü. /i~/ö~/ü/>[ï]

EİMA'da [ï] ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /i/>[ï] ve /u/>[ï] olmakla birlikte az sayıda örnekte /ö/>[ï] değişimi de görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste ve son seste bu ünlü bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	İçün (I/05/22), İki (I/20/56), İle<<öyle (II/07/64)	-
iç seste	bitüm (II/08/97), başiren (II/07/21), (I/60/101), sizer (I/100/32)	tecribeli (II/08/36), fasilye (I/71/22), polis (I/67/28)
son seste	yeni (II/35/19), diyi (I/64/22), bi (I/49/74)	-

Tablo 13: [i] ünlüsü

[ö] (193) : Yuvarlak, geniş, yarı art ünlü. /o/~ö/>[ö]

EİMA'da [ö] ünlüsü /o/>[ö] değişimi ve /ö/>[ö] değişimi sonucunda ortaya çıkar. İki Türkçe sözcükte /u/>[ö] değişimi, bir Türkçe, bir alıntı sözcükte de /e/>[ö] değişimi görülmektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste bir sözcükte bu ünlüye rastlanırken son seste bu ünlü bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ötür<<otur (II/12/03), óterlerdi<<örterlerdi (I/04/29), óbür (II/09/08)	ótóbüsler (I/16/57)
iç seste	şöle (I/01/43), göz (II/21/31), bøyün (II/05/67)	şóForluş (I/64/04), şikórtayı (I/145/18), cómâtı<<cemaat (II/03/23)
son seste	ereyóró (I/51/10), şöló<<şöyle (I/09/10), āriyó (II/35/66)	-

Tablo 14: [ö] ünlüsü

[ö] (188) : Yuvarlak, yarı dar, ön ünlü. /ö/~ü/>[ö]

EİMA'da [ö] ünlüsü /ö/>[ö] değişimi ve /ü/>[ö] değişimi sonucunda ortaya çıkar. İki Türkçe sözcükte /u/>[ö] değişimi görülmektedir. Türkçe sözcüklerde yalnızca bir sözcükte son seste bu ünlü görülüyorken alıntı sözcüklerde ön seste ve son seste bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	ölmüş (I/113/121), özlēne (I/121/05), önemli (I/23/54)	-
iç seste	böyök (I/25/24), inönü (I/66/35), bøyün (I/72/03)	köye (I/140/24), nõvus (I/147/12), darakTörü (I/158/45)
son seste	bö<bu (II/30/78)	-

Tablo 15: [ö] ünlüsü

[ú] (280) : Yuvarlak, dar, yarı art ünlü. /u~/ü/>[ú]

EİMA'da [ú] ünlüsünün değişim yönü büyük ölçüde /u/>[ú] ve /ü/>[ú] olmakla birlikte az sayıda örnekte /o/>[ú], /ö/>[ú] ve /i/>[ú] değişimi de görülmektedir. Alıntı sözcüklerde son seste yalnızca bir sözcükte bu ünlüye rastlanmıştır.

Konum	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	üç<üç (I/01/06), üçün<<i> için (II/32/53), üstün_körü (I/01/100)	ümüt (II/09/93), ümid (I/64/96), úcra (II/30/56)
iç seste	bugún (I/01/12), güzel (II/08/58), búyrún (II/38/54)	televúzon (I/08/47), cúma (II/35/31), húkúmet (II/38/116)
son seste	gidiyú (I/01/29), kótú (I/21/04), buzlú (II/37/28)	şúnkú (II/30/81)

Tablo 16: [ú] ünlüsü

2.1.1.1.3. Uzun Ünlüler

2.1.1.1.3.1. Birincil Uzun Ünlüler

Türkçe Sözcüklerde

ETT'de bulunan (ÖTT'de bulunmayan) birincil uzun ünlülerin bazıları EİMA'da korunmaktadır. (Uzun ünlülerin korunduğu tespit edilen örnekler EİMA metinlerinde normal süreli şekilleriyle ve ikili biçimleriyle de bulunmakta olup burada sayıları az da olsa korunduğu tespit edilen örnekler dikkate alınmıştır.) EİMA'da korunduğunu tespit ettiğimiz birincil uzun ünlülerin bulunduğu sözcüklerden bazıları Ana Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi ve Batı Anadolu Ağızları ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

EİMA	ATAUÜ ¹⁴	EATAÜÜ ¹⁵	BAAVU ¹⁶
ācısı (I/08/62)	hāçıg		
āÇ (I/152/51)	āç	āç	
ādı (II/24/83)	āt	ād	
āl (I/146/57)	āl	āl	āl
ālt (II/33/13)			ālt
āltı (I/01/04)			āltı

¹⁴ Ana Türkçede Aslı Uzun Ünlüler (Tablodaki veriler Tekinden (1995; 171-186) alınmıştır.)

¹⁵ Eski Anadolu Türkçesinde Aslı Ünlü Uzunlukları (Tablodaki veriler Korkmaz (2005a; 448-456)'dan alınmıştır.)

¹⁶ Batı Anadolu Ağızlarında Vokal Uzunlukları (Tablodaki veriler Korkmaz (2005b; 125-127)'dan alınmıştır.)

āltını (II/23/05)			āltın
ārdı (I/60/15)	hārt		
āsmışın (II/22/25)		ās-	
āş (I/58/26)	āş	āş	
ātmış (I/08/97)	āt-	āt-	āt-
āz (I/03/23)	hāz	āz	
ā_ızlānı (II/12/59)	āgız	āğız	
bāk (I/47/55)		bāk-	
bāstı (I/54/26)			bās-
çā_ırdıK (I/58/63)	çākır-	çāğır-	
çāldı (II/05/13)			çāl-
dāğ (I/81/68)	tāg	tāğ	
gādın (I/08/126)	kātun		
gār (II/16/81)	kār		
gāş (I/81/17)	kāş	kāş	
kālmış (II/23/139)	kāl-	kāl-	gāl-
pāmık (I/37/05)	bāmuk		
sāndık (II/05/67)		sān-	
tāş (I/120/52)	tāş	dāş~tāş	
vār (I/01/91)	bār	bār~vār	
vārdım (I/04/04)			vār-
yāğ (II/15/110)	yāg		
yānda (I/58/91)	yān		
yāri (I/23/48)	yār		
yārın (I/20/71)	yārın		
yāş (I/93/33)	yāş	yāş	
yāz (I/62/38)	yāz	yāz	
yāzdı (I/39/08)			yāz-
yāzı (I/60/87)		yāzı	
bēn (I/62/19)		bēn	
bēri (I/137/43)	bērü		
bēy (I/126/70)	bēg		
bēz (II/07/124)	bēz		
gēnç (II/11/36)	kēnç		

gētceez (II/38/45)			gēt-
kēndimiz (I/94/27)			kēndi
kēsiyóz (II/11/26)			kēs-
nē (II/16/39)	nē		
sēn (II/05/100)			sēn
vērdiler (I/35/37)			vēr-
vērdi (I/27/16)	bēr-	vīr-	
bēş (I/155/18)	bēş	bīş	bēş
dērdi (II/17/60)	tē-	dī-	
gīz (II/27/59)	kīz		gīz
īç (I/40/38)		īç	
īş (I/102/67)	īş	īş	
bīr (I/101/61)		bīr	
bīt (I/136/34)	bīt		
bīz (II/12/49)		bīz	
gībi (I/45/19)		bīgi~gībi	
gīrmiş (I/136/14)	kīr-		
şīş (II/22/29)	sīş		
yīcek (II/20/43)		yī-	yī-
ōdun (II/21/79)	hōtuŋ		
ōluyo (II/15/18)	bōl-	ōl-	ōl-
ōn (I/10/81)	ōn	ōn	ōn
ōy (II/22/81)	ōy-		
ōyun (II/14/38)	ōyun		
bō (II/10/20)	bō		
bōş (II/26/02)	bōş		
dōldular (I/35/51)	tōl-		
dōlu (I/21/26)		tōlū	
sōrdu (I/112/58)	sōr-	sōr-	sōr-
tōz (I/63/49)	tōz		
yōķ (I/02/13)	yōk	yōķ	yōķ
yōl (I/41/62)	yōl	yōl	
ōldü (II/12/49)			ōl-
ōrdüle (I/79/68)	hōr-		

bōldük (II/12/36)	bōl-		
dōn (I/47/56)	tōn-	dōn-	dōn-
dōrt (I/159/06)	tōrt		
gōlmüştü (II/10/42)	kōl		
gōrmedim (I/34/20)			gōr-
sōndü (I/65/46)	sōn-		
sōz (I/42/72)		sōz	
ūn (II/15/24)	hūn		
bū (I/56/01)		bū	bū
sū (II/39/33)	sūb	sū	
yūrduK (I/47/42)	yū-	yū-	
ūç (I/89/12)		ūç	ūş
dūşmūş (I/101/57)			dūş-
gūn (II/12/23)	kūn	gūn	gūn
gūz (I/94/42)	kūz		
sūT (II/25/28)	sūt	sūt	
tūysü (I/25/25)	tū		
yūz (II/10/63)	yūz	yūz	

Tablo 17: Türkçe sözcüklerde birincil uzun ünlüler

Alıntı Sözcüklerde

Alıntı sözcüklerdeki uzun ünlülerin durumu ÖTT'den çok farklı değildir. EİMA'da uzun ünlülerin korunduğunu tespit ettiğimiz alıntı sözcüklerden bazıları konumlarına göre aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

ön seste	[ā]	ādet (II/35/47), āzā (I/65/39), āhiretTe (I/154/10)
	[ī]	īcar (I/136/20)
	[ū]	-
iç seste	[ā]	vallāhi (I/124/08), idāre (I/130/45), dāvet (II/03/21)
	[ī]	hazīne (II/30/22), vazīfeñ (I/79/73), halīme (I/112/16)
	[ū]	nūvūsa (I/92/48), huzūr (I/69/92), tūba (I/80/17)
son seste	[ā]	deFā (I/126/59), şifā (I/01/96), cezā (II/24/05)
	[ī]	ekSerī (II/30/64), anēnevī (II/23/125), ezelī (II/34/39)
	[ū]	-

Tablo 18: Alıntı sözcüklerde birincil uzun ünlüler

2.1.1.1.3.2. İkincil Uzun Ünlüler

2.1.1.1.3.2.1. Ses Olaylarına Bağlı İkincil Uzun Ünlüler

İkincil uzun ünlüler başta “erime, büzülme, derilme, ünlü kaynaşması ve ünsüz düşmesi” olmak üzere çeşitli ses olaylarına bağlı olarak görülürler. EİMA’da görülen ses olaylarına bağlı ikincil uzun ünlülerden bazıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Ses olayı	Ünlüler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
erime	[ā], [ē]	yāmur (I/131/21), gēmiş<gel- (I/06/73)	tāta “tahta” (II/22/24), mēmet (I/138/117)
	[ī], [î]	varīsañ (I/39/37), īri<<eğri (II/08/45)	ītiyaç (I/75/31), īşat (II/33/09)
	[ō], [i]	sōra (II/31/12), dōdūñ<döv-(I/58/16)	cōrafyasını (I/95/88), kōlü (I/03/90)
	[ū], [û]	yūka (I/125/62), yūsek (II/33/51)	tūla (I/121/09), gūşen (I/39/01)
büzülme	[ā], [ē]	çārılır<<çağırılır (I/131/21), dēl<<değil (I/85/23)	rāt<<rahat (I/141/30), şērde<<şehir (II/32/120)
	[ī], [î]	çīrdī<<çığır- (I/13/33), īleşmiş<<iyileş- (II/09/19)	fitūndan<<fıtık+ından (II/25/78), zīni<<zihin (I/17/84)
	[ō], [i]	yōrdumuzu<<yoğurt (II/20/13), bōründe ydi (I/20/44)	tōm<<tohum (II/38/16)
	[ū], [û]	ūda<<orada (I/10/35), dūnde<<düğün (I/04/21)	gūmüynen<<güğüm (II/21/73)
derilme	[ā], [ē]	dā<<daha (I/08/98), gūvē<<güveyi (I/114/23)	vallā<<vallahi (I/99/45)
	[ī], [î]	aldī<<aldığı (II/07/94), bildī<<bildiği (II/07/06)	-
	[ō], [i]	boyamō<<boyamıyor (I/94/50)	-
	[ū], [û]	çocū<<çocuğu (II/24/77), gūççū<<küçüğü (I/63/16)	-
ünlü kaynaşması	[ā], [ē]	-	inşāta<inşa_at (I/40/52) ; sāt<sa_at (II/21/39) ; itāT (II/08/29) ; menfāt (II/04/83) .
	[ī], [î]	-	-
	[ō], [i]	-	kōparatifi (II/04/21)
	[ū], [û]	-	şūru (I/15/77) .

Tablo 19: Ses olaylarına bağlı ikincil uzun ünlüler

· İşaretli sözcüklerde, köken dilde korunan ‘ayın ünsüzü’ ÖTT’de olduğu gibi EİMA’da da kaybolmuştur.

2.1.1.1.3.2.2. Kullanıma Bağlı İkincil Uzun Ünlüler

İkincil uzun ünlülerin ortaya çıkmasında rol oynayan etkenlerden biri de seslenme/hitap, heyecan, öfke, sevinç, üzüntü, hayıflanma gibi sebeplerle dil kullanıcısının vurgu ve tonlamalara başvurmasıdır. Böylece dil kullanıcısının edimine bağlı olarak birincil olmayan uzunluklar ortaya çıkar. EİMA’da görülen edime bağlı ikincil uzun ünlülerden bazıları konumlarına göre aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Konum	Ünlüler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	[ā], [ē]	āncaḲ (I/03/39), ēv (I/68/60)	āvluda (I/34/25), ēlbise (I/02/19)
	[ī], [î]	īslanmış (I/60/10), īyi (I/74/26)	īlēniḡ (I/70/58), īdrarı (I/123/45)
	[ō], [i]	ōrtanca (I/64/40), ōpmez (II/25/73)	- ōmrü (I/59/13)
	[ū], [û]	ūv (I/152/58), ūşūmūş (I/22/13)	-
iç seste	[ā], [ē]	bulārsıḡ (I/96/53), ēvēt (I/03/67)	māntı (I/31/15), hēvla (I/30/46)
	[ī], [î]	ḡacīr (I/121/117), ḡītTi (I/46/133)	fīrīn (II/30/74), sīrke (II/15/112)
	[ō], [i]	bīşiriş (I/09/46), ḡōşḡū<<ḡōç- (I/51/58)	çōrbasınī (I/49/25), çōp (I/02/67)
	[ū], [û]	okūḡ (I/138/74), üzūlmi (II/05/80)	tūrp (I/100/16), mūḡtaşlīm (I/135/60)
son seste	[ā], [ē]	arpā (I/51/12), ōtē (I/91/06)	sofrā (I/91/36), perşembē (II/21/89)
	[ī], [î]	yıḡlī (I/94/49), şimdī (II/35/11)	hacī (I/133/04), yanī (I/95/62)
	[ō], [i]	abō (I/86/53), şordō (II/02/12)	mantō (I/08/27), -
	[ū], [û]	uslū (II/10/102), tūlū (II/39/189)	- Çūnkū (I/11/94)

Tablo 20: Kullanıma bağlı ikincil uzun ünlüler

2.1.1.1.4. Kısa Ünlüler

Dil kullanıcısının bazı ünlüleri normal süresinden daha kısa olarak söylediği görülmektedir. ÖTT’de diğer ünlülere göre daha kısa söylenen /ı/ ünlü-

sünün yanı sıra EİMA’da kısa söylenen başka ünlüler de tespit edilmiştir. Bu ünlüler genellikle akıcı ve sızıcı ünsüzlerin (/l/, /m/, /n/, /r/, /y/, /z/) yanında görülmekteyken bunun dışında dil kullanıcısının konuşma anında gerçekleşen (konuşma hızı, vurgusuzluk vd.) farklı nedenlerle de ortaya çıkabilmektedir. EİMA’da Türkçe ve alıntı sözcüklerin bazılarında tespit edilen kısa ünlüler konumlarına göre aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Konum	Ünlüler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
ön seste	[ā], [ē]	ātası (I/107/30), ētti (II/32/84),	āşık (I/82/09), ēyer (I/98/122),
	[ī], [ĩ]	īke<<iki (I/63/50)	īstanbuldan (I/07/74), īṣē<<şey (II/32/113)
	[ō], [ō̃]	ōrdan (II/38/16)	-
	[ū], [ū̃]	ūfaḵ (I/85/46)	
iç seste	[ā], [ē]	hāni (I/83/34), ōlēḵe<<öylece (I/52/22)	bāli<<bari (I/33/117), ādēt (II/19/14)
	[ī], [ĩ]	bāyīllara (I/37/21), segīzen “seksen” (I/158/29)	aḵīllarī (I/20/100), kilometīre (II/04/10)
	[ō], [ō̃]	gōrdum < gör- (I/06/110)	mōtur (II/34/67)
	[ū], [ū̃]	yumūṣaḵ (II/39/64), yümūsek “yüksek” (I/45/14)	veyavūt (II/39/48), şūḵūr (I/148/39)
son seste	[ā], [ē]	burā (II/19/26), ōtē (I/87/43)	sıḵortā (I/64/63), senē (II/19/31)
	[ī], [ĩ]	altī (I/22/30), yēḡī (II/05/57)	lāmbī (II/05/51), idārī (II/02/86)
	[ō], [ō̃]	sıḵılıyō (I/37/50), geliyō (I/05/55)	ḵompostō (II/34/106),
	[ū], [ū̃]	ḡutlū (I/101/67), ḡörücū (I/53/11)	ḵünḵū (I/154/49)

Tablo 21: Kısa ünlüler

2.1.1.1.5. Çift Ünlüler

Aynı nefes baskısı altında boğumlanan, tek bir ünlü değerinde olan (Korkmaz, 2010: 127) ve herhangi bir nedenle yan yana gelen ünlülerdir. Aynı ses değerine sahip ünlüler yan yana gelebildiği gibi birbirinden farklı ünlüler de yan yana gelerek çift ünlü olabilirler. Buradan doğacak anlam karmaşasını önlemek için kaynaklarda yaygın olarak kullanılan “ikiz ünlü” terimi yerine çalışmamızda “çift ünlü” terimi tercih edilmiştir.

2.1.1.1.5.1. Birincil Çift Ünlüler

Birincil çift ünlüler (difftong) ses olayları yoluyla meydana gelmeyen, alıntı sözcüklerde görülen ünlülerdir. Türkçede birincil çift ünlü bulunmamaktadır. EİMA’da tespit edilen birincil çift ünlülerden bazıları (eşit çift ünlüler, yükselen çift ünlüler ve alçalan çift ünlüler) aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çift Ünlüler	Alıntı Sözcüklerde
a_ā	sa_at (II/02/86)*, zira_at (II/10/73)*, ma_aş (I/24/51)*
a_ā	kana_āt (I/85/16)*
ā_a	īṣā_atı (II/33/04)*
a_ī	isra_īl (I/14/20)*, ezra_īl (I/15/22)*
ā_ī	vesā_īt (I/64/117)*
e_ī	re_īsicumur (I/66/44)*
e_o	arke_olog (I/57/30)
i_a	katli_am (I/46/19)*
i_ī	ṣi_īr (I/95/40)*, tabi_ī (I/32/69)*
u_a	mu_ayini (I/41/65)*, du_a (I/107/52)*, pu_an (II/28/09),
u_ā	du_ā (I/57/23)*

Tablo 22: Birincil çift ünlüler

* İşaretli sözcüklerde, köken dilde korunan ayın ünsüzü ÖTT’de olduğu gibi EİMA’da da kaybolmuştur.

2.1.1.1.5.2. İkincil Çift Ünlüler

2.1.1.1.5.2.1. Ses Olaylarına Bağlı İkincil Çift Ünlüler

2.1.1.1.5.2.1.1. Yükselen Çift Ünlüler

EİMA’da iki ünlü arasında yer alan /ğ/, /h/ ünsüzlerinin kaybolmasıyla veya ulama sonucunda birinci ünlüsü normal süreli söylenen, ikinci ünlüsü ise uzun ünlü olan çift ünlüler görülmektedir. Bu tarzda oluşan çift ünlüler, yükselen çift ünlüler olarak adlandırılmaktadır. Yükselen çift ünlülerin EİMA’daki örnekleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çift Ünlüler	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
a_ā	da_ātdım (I/105/61)	kā_āt (II/07/133)
a_ī	a_īl (I/51/21)	-
a_ō	kāra_ōlu (I/37/04)	-
e_ā	-	ṣe_ādetnāmesini (II/20/73)

e_ē	de_ērli (I/85/35)	şe_ērde (I/04/11)
e_ī	de_īl (I/75/46)	-
e_ō	köse_ōlu (I/70/01)	-
ı_ī	sı_īr (I/70/63)	-
ı_ō	sağı_ōlu (I/31/02)	-
i_ā	-	devri_ālēm (I/01/11)
i_ī	di_īl (I/85/07)	tari_ī (II/02/14)
o_ā	ço_āldı (I/72/45)	-
o_ū	do_ūmnuyun (I/59/03)	-
u_ā	şu_ān (I/15/92)	allahu_ālem (I/14/03)
u_ū	yu_ūrdu (II/34/99)	-

Tablo 23: Yükselen çift ünlüler

2.1.1.1.5.2.1.2. Alçalan Çift Ünlüler

EİMA'da iki ünlü arasında yer alan /ğ/, /h/, /y/ ünsüzlerinin kaybolmasıyla veya ulama sonucunda birinci ünlüsü uzun ünlü olan, ikinci ünlüsü ise normal süreli söylenen çift ünlüler görülmektedir. Bu tarzda oluşan çift ünlüler, alçalan çift ünlüler olarak adlandırılmaktadır. Alçalan çift ünlülerin EİMA'daki örnekleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çift Ünlüler	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ā_a	yā_aşlı (II/30/15)	şikā_aT (I/02/55)
ā_ı	aşşā_ı (I/48/80)	-
ā_i	-	sā_i bi (I/46/07)
ā_u	-	veyā_ut (I/122/10)
ē_e	dē_el (I/69/02)	ē_er (I/66/06)
ē_i	dē_işik (I/32/103)	şē_i rde (II/17/71)
ī_ı	sī_ırımıS (II/03/08)	-
ī_e	-	tārī_eser (I/149/20)
ī_i	yī_itler (I/01/46)	şī_i rde<<şehir (II/08/03)
ō_a	dō_a (I/69/81)	-
ō_u	dō_umlu (II/20/72)	tō_um (II/38/19)
ō_ü	ō_ün (I/37/26)	-
ū_a	-	selamū_alēküm (II/38/64)
ū_u	yū_urt (II/15/112)	-

Tablo 24: Alçalan çift ünlüler

2.1.1.1.5.2.1.3. Eşit Çift Ünlüler

EİMA’da iki ünlü arasında yer alan /b/, /f/, /ğ/, [ğ], /h/, /k/, [k], /m/, /r/, /y/ ünsüzlerinin kaybolmasıyla veya ulama sonucunda her iki ünlüsü de normal süreli söylenen çift ünlüler görülmektedir. Bu tarzda oluşan çift ünlüler, eşit çift ünlüler olarak adlandırılmaktadır. Eşit çift ünlülerin EİMA’daki örnekleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çift Ünlüler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
a_a	a_açın (II/23/134), ba_aşlan (I/05/72), da_a (I/06/70)	ta_aam (II/19/16), ra_at (II/24/40), ma_allemizde (I/27/58)
a_e	a_eşdan (I/70/27)	ceza_evine (II/19/28)
a_ı	a_ırla (I/72/68), a_ıl (I/104/16), da_ıldı (II/06/39)	va_ıt (I/159/24)
a_i	-	ceva_ır (I/47/76)
a_o	orta_oğul (I/32/12), kara_oğlu (I/142/01), ana_oğulu (I/149/14)	-
a_ö	ba_özü (I/41/43), kara_ören (I/92/03), musa_özü (I/156/67)	-
a_u	da_ıldu<<dağıl- (I/64/102)	ya_ıt (I/48/09), a_usdos (I/81/62)
e_a	göççe_āyvanıñkı (I/10/117)	-
e_e	be_endi (I/138/103), de_el (II/15/77), de_eri (II/17/85)	şe_er (I/14/59), e_er (II/11/63), me_ersem (I/59/80)
e_ı	olce_ı (I/86/12), bēsemetle_ı (I/154/45)	-
e_i	de_ıldı (I/81/47), de_işTi (II/29/87), de_irmen (I/02/42)	şe_it (I/79/68), şe_ır (I/38/40)
e_o	dere_otu (II/12/59)	-
ı_a	āzı_açık (I/71/35), datlı_aş (I/125/64), yaşlı_aç (I/130/78)	cenābı_allahān (I/06/72), cı_arayı (I/33/12)
ı_ı	sı_ır (I/46/63), ı_ina ı_ina (I/58/49), yokarı_ılıca (I/69/61)	-
ı_o	yapmı_ola (I/69/68)	-
ı_ö	ğarıcı_ören (II/01/82), gızılçı_öreni (II/39/129)	-
i_a	elli_altıda (I/64/51), yirmi_altıya (I/91/82), bi_ara (I/142/52)	fāti_a (I/06/124), li_a (II/12/77), ci_ara (I/12/35)

i_e	yi_enim (II/14/70)	ci_erin (I/54/06)
i_i	di_ıl (I/02/67), çi_ıl (I/60/69), de-di_ım (II/08/132)	tari_i (I/46/46), zi_in (I/79/73)
i_o	bilmi_om (II/15/43)	-
i_ö	seki_ören (I/149/05), bilmi_ön (I/10/37)	-
i_ü	elli_üş (I/73/06)	-
o_a	do_al (I/40/15), ço_aldı (II/01/72), bo_azlarım (II/25/89)	mo_abbet (II/23/125)
o_o	yo_ordu (I/05/47), do_onölunun_ku (I/10/119), orto_oğlu (II/02/38)	no_ot (II/02/53)
o_u	do_udan (II/02/93), ço_u (I/01/31), do_um (I/48/03)	to_umu (I/49/34), no_ut (II/01/12)
ö_ü	bö_ün (I/08/120), sö_üT (I/81/48), ö_ün (II/11/61)	ö_üs<<ofis (I/03/100)
u_a	şu_an (I/15/92), ğarabu_az (I/110/71)	mu_ammed (I/04/69), mu_ağak (I/05/11), mu_abbet (II/16/50)
u_i	su_işlerinde (I/95/04)	
u_ö	ulu_önder (I/86/62)	bu_öz (I/18/56)*
u_u	yu_uruz (I/98/80), u_urlardık (I/126/24), dödu_u (I/03/80)	bu_uz<<buğz (I/45/17), hu_ubat (II/10/12)

Tablo 25: Eşit çift ünlüler

* Türkçe + alıntı veya alıntı + Türkçe sözcükler tablonun bu sütununda gösterilmiştir.

2.1.1.1.5.2.1.4. Birincil Çift Ünlülerin Tekleşmesi

Alıntı sözcüklerde görülen birincil çift ünlülerden bazıları EİMA'da ünlü kaynaşması yoluyla tek ünlü hâline gelmiştir. EİMA'daki tekleşen birincil çift ünlüler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çift Ünlüler	Alıntı Sözcüklerde
a_a > ā	menfāt<<menfa'at (II/04/83)*
a_ā > a~ā	māş<<me'āş (I/68/33)*, faliyete<<fa'āliyyet (I/99/33)*
ā_a > ā	sāT<<sā'at (I/85/20)*, zirāt<<zirā'at (I/129/50)* zanātınız<<-zanā'at (I/144/55)*, itāt<<itā'at (II/08/29)*
ā_ā > ā	inşāti<<inşā'āt (II/33/82)*
ā_i > ā	havā_fişē<<havā'ī fişek (I/106/71)*, itfāye<<itfā'īye (II/31/12)*

e_ı > ē	kelimē_şādet<<kelimeīshādet (I/155/99)
o_o > o	ķoparatifi<<ķooperatif (II/04/22)
u_a > ā	māmeleyi<<mu‘āmele (I/113/93)·
u_ā > ā	māyene<<mu‘āyene (II/16/103)·

Tablo 26: Tekleşen birincil çift ünlüler

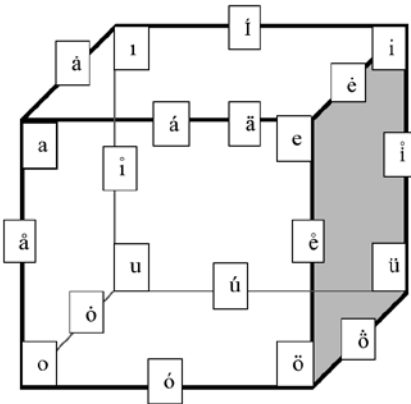
· İşaretli sözcüklerde, köken dilde korunan ayın ünsüzü ÖTT’de olduğu gibi EİMA’da da kaybolmuştur.

Ünlüler Çizelgesi

	Düz						Yuvarlak		
	geniş		yarı geniş	en geniş	dar		geniş	yarı geniş	dar
	d ü z	yarı yuv.			d ü z	yarı yuv.			
art	a	ā	á		ı	ı°	o	ó	u
yarı art	á				í		ó		ú
ön	e	ē	é	ā	î	î°	ö	ö°	ü

Tablo 27: Ünlüler

Ünlü Küpü

Şekil 1: Ünlü Küpü

2.1.1.2. Ünsüzler

EİMA’da kullanılan ünsüzlere, ölçünlü ünsüzler ve ölçün dışı ünsüzler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılarak yer verilmiştir.

2.1.1.2.1. Ölçünlü Ünsüzler

ÖTT, ETT ve TTA’nın tamamında görülen ölçünlü ünsüzler şunlardır: /b/, /c/, /ç/, /d/, /f/, /g/, /ğ/, /ğ/, /h/, /j/, /k/, /k/, /l/, /m/, /n/, /p/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /v/, /y/, /z/. Ayrıca EİMA’da /η/ ünsüzü anlam ayırıcı bir ünsüz olarak karşımıza çıkar.

Ünsüzler	Türkçe Sözcüklerde	Alıntı Sözcüklerde
/b/	ben (I/02/01)	berber (I/55/32)
/c/	acı (I/52/78)	cevap (I/56/01)
/ç/	çiçek (II/23/188)	çay (II/30/01)
/d/	dil (II/05/55)	devām (I/41/17)
/f/	ufacık (I/61/09)	fırın (I/160/11)
/g/	gümüş (I/26/36)	gül (I/11/86)
/ğ/	yorğan (I/12/11)	gaz (I/15/50)
/ğ/	düğün (II/39/153)	eğer (I/89/08)
/h/	hani (I/46/13)	hayvan (I/159/19)
/j/	üj (I/111/93)	jandırma (I/69/72)
/k/	tek (I/122/68)	keşkek (I/151/15)
/k/	ilkoğul (II/11/01)	dağka (II/02/87)
/l/	evlilik (I/110/44)	helāl (I/143/86)
/m/	bilmem (I/114/26)	tamam (I/112/06)
/n/	babannenin (II/19/103)	memnunun (II/29/79)
/p/	hoppā (I/160/15)	para (I/161/21)
/r/	ara (I/06/20)	hürriyet (I/155/28)
/s/	yassı (I/08/49)	hisselerini (II/19/94)
/ş/	eşşek (II/34/83)	eşya (I/100/21)
/t/	atTıTıTıRıAdı (I/73/74)	patetes (I/92/41)
/v/	var (I/92/42)	evvel (II/12/66)
/y/	yazayyon (II/27/06)	köy (II/33/07)
/z/	az (I/120/03)	lezzeti (I/105/52)

Tablo 28: Ölçünlü Ünsüzler

Bu ünsüzlerin yanında görülme sıklığı bakımından kısmen ölçünlü sayabileceğimiz, Türkiye Türkçesi ağızlarının ve Türk lehçelerinin önemli bir kısmında yaygın olarak görülen /η/ “damaksıl n” ünsüzü de vardır. Bu çalışmada /η/ ünsüzü ölçünlü ünsüzler başlığı altında ayrıca değerlendirilmiştir.

/ŋ/ (7967) : Damaksıl /n/

EİMA'da karakteristik bir ünsüzdür. Bir alıntı sözcük dışında Türkçe sözcüklerde ve biçim birimlerde görülmektedir. Soru ekinin ilerleyici benzeşme yoluyla değişmesi dışında /ŋ/ ünsüzü ön seste bulunmaz.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	gördün_ŋü<gördün mü (II/32/83)	-
iç seste	ğonşu<<komşu (I/142/56)	çeñiz<<cihaz (II/37/33)
son seste	soñ (I/125/36)	-

Tablo 29: /ŋ/ ünsüzü

2.1.1.2.2. Ölçün Dışı Ünsüzler

EİMA'da kullanılan, genellikle TTA'da ve çok seyrek olarak ÖTT konuşma dilinde görülebilen ölçün dışı ünsüzler şunlardır: [b], [Ç], [d̥], [F], [g], [ğ], [h], [K], [K̥], [k], [k̥], [Í], [ń], [P], [r], [r̥], [S], [Ş], [T], [t̥], [v], [ʻ].

Bu çalışmada ölçün dışı ünsüzler, sık görülenler ve seyrek görülenler olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmıştır.¹⁷

2.1.1.2.2.1. Sık Görülenler

[T] (3540) : /d/ - /t/ arası yarı ötümlü ünsüz. /d~/t>[T]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste, iç seste ve son seste, alıntı sözcüklerde son seste /d>[T] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Tilki (I/33/80)	Toğdur (I/58/75), TaraF (II/12/77)
iç seste	işTe (I/01/51)	baTına<<badana (II/19/128), hasTa (I/63/20)
son seste	annaT<anlat (I/128/04)	saháT<<saat (II/05/26)

Tablo 30: [T] ünsüzü

[K̥] (2897) : [ğ] – [k̥] arası yarı ötümlü ünsüz. [ğ] ~ [k̥]>[K̥]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste ve son seste, alıntı sözcüklerde son seste [ğ]>[K̥] değişimi örneği bulunmamaktadır. Bir alıntı sözcükte /h>[K̥] değişimine rastlanmıştır.

¹⁷ Bu bölümde sıklık sınırı 954 olarak alınmıştır. Bu sayı, kullanılan bütün ölçün dışı ünsüzlerin ortalaması alınarak belirlenmiştir.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Qazan (II/21/73)	Qurbet (I/15/63), Qadar (II/38/86)
iç seste	doQuz (I/13/30), yuQarı (I/156/09)	mişQalı (I/111/63), siQorta (I/60/57), muQdar (I/24/51)
son seste	daşlıQ (II/03/63)	mutfaQ (II/33/05)

Tablo 31: [K] ünsüzü

[K] (2116) : /g/ - /k/ arası yarı ötümlü ünsüz. /g~/k/>[K]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde son seste, alıntı sözcüklerde iç seste /g/>[K] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Küzel (II/08/66), Küçük (I/28/42)	Kübre (I/85/32), Köy(I/108/12)
iç seste	hanKini (II/34/06), esKi (I/90/42)	asKer (I/01/90)
son seste	peK (II/11/24)	renK (I/08/63), patiK (I/03/58)

Tablo 32: [K] ünsüzü

[İ] (1672) : Ön damaksıl /l/ ünsüzü.

Bu ünsüz daha çok alıntı sözcüklerde görülmektedir. EİMA'da bazı art ünlü Türkçe sözcüklerde özellikle eklenme sonucunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	İaçınlı (II/30/47)	İāzım (II/28/12)
iç seste	yapaİİa (I/10/45), taİİa (I/35/07)	meselİa (II/38/39)
son seste	ilkoKıİ (I/05/05)	normalİ (I/16/14)

Tablo 33: [İ] ünsüzü

[S] (1600) : /s/ - /z/ arası yarı ötümlü ünsüz. /s~/z/>[S]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste /z/>[S], son seste /s/>[S] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Sor (I/20/89)	Sini (I/114/21), Sor<zor (I/51/15)
iç seste	iStiSen (II/19/167), yaSık (II/02/60)	ekSerİ (II/30/64), ğāSteyē (II/31/50)
son seste	ğİS (I/19/29)	domatiS (I/84/05), kiraS (I/149/29)

Tablo 34: [S] ünsüzü

2.1.1.2.2.2. Seyrek Görülenler

[b] (156) : /b/ - /v/ arası ünsüz. /b~/v/>[b]

EİMA'da söz sonunda bulunmamaktadır. İç seste ise yalnızca /b/>[b] değişimi görülmekte, /v/>[b] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	başKı (II/03/36), barıydık (I/88/18)	beyaz (I/127/22), ballā<<vallahı (II/08/26)
iç seste	buba (I/55/27)	tabī (II/09/63)
son seste	-	-

Tablo 35: [b] ünsüzü

[Ç] (410) : /c/ - /ç/ arası yarı ötümlü ünsüz. /c~/ç/>[Ç]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste ve son seste /c/>[Ç] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	ÇıKardım (II/33/06)	Çetvel (I/44/36), Çünkü (I/11/94)
iç seste	iÇin (I/06/43), birinÇisi (I/36/24)	hoÇā (I/90/69), kepÇe (II/23/198)
son seste	kaÇ (II/38/12), saÇ (II/32/109)	TaÇ (I/02/25), felÇ (I/52/16)

Tablo 36: [Ç] ünsüzü

[d] (4) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /d/ ünsüzü.

EİMA'da art ünlüler yanında bulunmakta olup söz başında ve söz sonunda görülmemektedir.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	uÍÍada (I/152/62), parılardaḡ (II/03/38)	aḡñan (I/78/06), haTḡā (II/24/112)
son seste	-	-

Tablo 37: [d] ünsüzü

[F] (272) : /f/ - /v/ arası yarı ötümlü ünsüz. /f~/v/>[F]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste ve son seste /f/>[F] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Furdu<vur- (I/138/102)	Fazla (I/106/03), Fardiye (I/40/67)
iç seste	uFaķ (II/04/69)	mesaFe (I/95/15), keFkir (I/100/28)
son seste	manaF* (I/73/55)	pılaF (I/49/74), tesâdüF (II/16/45)

Tablo 38: [F] ünsüzü

[g] (9) : Dip damak /g/ ünsüzü.

EİMA'da yalnızca Türkçe sözcüklerde iç seste görülür.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	bulgur (II/19/72), tıngır (I/59/15), yorgan (I/76/40)	-
son seste	-	-

Tablo 39: [g] ünsüzü

[ǵ] (47) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /g/ ünsüzü.

EİMA'da bir Türkçe örnek dışında alıntı sözcüklerde art ünlüler yanında görülür. Türkçe ve alıntı sözcüklerde son seste bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	ǵavır (II/39/167)
iç seste	bulǵuí (I/152/113)	rüzǵar (I/141/10)
son seste	-	-

Tablo 40: [ǵ] ünsüzü

[h] (86) : Art damak /h/ ünsüzü. [k]~h/>[h] veya alıntı [h]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste, alıntı sözcüklerde ise son seste görülmemektedir. [k]>[h] ve /h/>[h] değişmesi şeklinde görülebildiği gibi alıntı sözcüklerde [h]'nin korunduğu örnekler de mevcuttur.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	hârman (I/155/19), hutulâda (I/131/40)

* “Manav” sözcüğünün kökeninin Türkçe olduğu görüşü kabul edilerek “Türkçe Sözcüklerde” başlığı altında ele alınmıştır.

iç seste	saşın<sakın (II/30/72)	laḥap (II/23/134), taḥıl (I/64/23), aḥırında (I/46/64)
son seste	yoḥ (II/26/18)	-

Tablo 41: [h] ünsüzü

[k] (9) : Dip damak /k/ ünsüzü.

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön, iç ve son seste görülürken alıntı sözcüklerde görülmez.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	kırk (I/53/06)	-
iç seste	gokmaz (I/40/56)	-
son seste	yazdık (I/39/06)	-

Tablo 42: [k] ünsüzü

[k] (124) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /k/ ünsüzü.

EİMA'da iki Türkçe örnek dışında yalnızca alıntı sözcüklerde, son ses dışında ve art ünlüler yanında görülür.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	kazan (II/21/61), kâsdirisiḡ (I/31/13)	kā_at (I/53/23)
iç seste	-	bekâr (I/44/29)
son seste	-	-

Tablo 43: [k] ünsüzü

[n] (8) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /n/ ünsüzü.

EİMA'da bir Türkçe örnek dışında yalnızca alıntı sözcüklerde ve art ünlüler yanında görülür.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	ñumune (I/42/18)
iç seste	hañım (I/67/09)	mañasıyla (I/147/22)
son seste	-	adñañ (II/13/21)

Tablo 44: [n] ünsüzü

[P] (868) : /b/ - /p/ arası yarı ötümlü ünsüz. /b/~p/>[P]

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste /p/>[P], iç ve son seste /b/>[P] değişimi örneği bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Pütüm<<bütün (II/07/10)	Peşin (I/06/117), Padılcan (I/32/50)
iç seste	yaPışdır- (II/11/29)	faPrika (II/10/70), duPleks (I/36/29)
son seste	toP (I/80/17)	heP (I/15/22), çoraP (I/08/53)

Tablo 45: [P] ünsüzü

[**r**] (8) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /r/ ünsüzü.

EİMA'da yalnızca iç seste bulunduğu örnekler vardır, ön seste ve son seste bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	u <u>r</u> a (I/153/12)	l <u>r</u> fa (I/75/28)
son seste	-	-

Tablo 46: [r] ünsüzü

[**ɾ**] (12) : Titrek /r/ ünsüzü.

EİMA'da yalnızca iç seste bulunduğu örnekler vardır, ön seste ve son seste bulunmamaktadır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	bı <u>ɾ</u> az (I/68/35)	fak <u>ɾ</u> ırlık (I/76/22)
son seste	-	-

Tablo 47: [ɾ] ünsüzü

[**ʃ**] (35) : /j/ - /ş/ arası yarı ötümlü ünsüz. /j/~ş/>[ʃ]

EİMA'da son ses dışında alıntı sözcüklerde görülmez. Türkçe sözcüklerde hiçbir konumda /j/>[ʃ] değişimi örneği bulunmamaktadır. Alıntı sözcüklerde /ç/>[ʃ] ve /s/>[ʃ] değişimi örneklerine rastlanmıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	Şurda (I/02/17)	-
iç seste	dıŞarı (II/33/06)	-
son seste	bêŞ (II/10/18)	baraŞ (I/127/41), hiŞ (I/14/57), herkeŞ (I/145/54)

Tablo 48: [ʃ] ünsüzü

[t̪] (8) : Ön damak (boğumlanma noktası öne kaymış) /t/ ünsüzü.

EİMA'da Türkçe sözcüklerde görülmemektedir. Alıntı sözcüklerde ön seste bu ünsüze rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	-	eʃud (II/04/82)
son seste	-	sa_aʃ (II/39/106)

Tablo 49: [t̪] ünsüzü

[v̪] (51) : Damak /v/’si.

EİMA'da her konumda örneği vardır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	vaşında (I/07/68)	vāla (II/29/66)
iç seste	davar (I/46/58)	dövlet (I/64/37)
son seste	manav (I/58/42)	pilav (I/60/44)

Tablo 50: [v̪] ünsüzü

[ʔ] (34) : Ötümsüz, patlayıcı gırtlak ünsüzü.

EİMA'da her konumda örneği vardır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	ʔerkenden (I/32/49)	ʔçaşamba (I/32/59)
iç seste	eʔmeK (I/22/17)	gurʔan (I/14/15)
son seste	yoʔ (II/08/56)	direkʔ (II/19/113)

Tablo 51: [ʔ] ünsüzü

2.1.1.2.3. Zayıf Ünsüzler

Çoğunlukla ünsüz düşmesinden bir önceki aşamayı gösteren veya zayıf bir ünsüz türemesi meydana getiren, belli belirsiz bir şekilde telaffuz edilen ünsüzlerdir. Zaman zaman yanlarında bulunan ünlülerin uzamalarına sebep oldukları da görülmektedir.

[d̪] (276) : Düşmek üzere olan /d/ ünsüzü.

EİMA'da bu ünsüz birkaç örnek dışında daha çok biçim birimlerde görülmektedir. Türkçe sözcüklerde son seste ve alıntı sözcüklerde ön seste bu ünsüze rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	döşenmi̇ycek (I/47/47)	-
iç seste	onđan (I/115/44)	ğaḋar (I/128/50)
son seste	-	fagağ (I/05/13)

Tablo 52: [d] ünsüzü

[h] (375) : Düşmek üzere olan /h/ ünsüzü.

EİMA'da her konumda örneği vardır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	havlı (II/32/85)	herif (II/38/39)
iç seste	daħa (I/50/40)	baħçe (I/80/57)
son seste	nāħ (I/65/61), haħ (II/05/40)	allah (I/78/52)

Tablo 53: [h] ünsüzü

[k] (63) : Düşmek üzere olan /k/ ünsüzü.

EİMA'da ön seste bir alıntı örnek dışında bu ünsüze rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	ķi (II/25/103)
iç seste	seksen (I/38/58)	vaķit (I/15/07)
son seste	dıķanık (I/12/33)	hendek (I/95/10)

Tablo 54: [ķ] ünsüzü

[l] (560) : Düşmek üzere olan /l/ ünsüzü.

EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerde söz başında kullanılmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	oļsun (II/39/183)	feļan (I/05/15)
son seste	de_ļl (II/26/32)	helāl (I/37/56)

Tablo 55: [ļ] ünsüzü

[n] (446) : Düşmek üzere olan /n/ ünsüzü.

EİMA'da ön seste iki Türkçe örnek dışında kullanılmamıştır. Alıntı sözcüklerde ön seste bu ünsüze rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	naşı<<nasıl (II/05/07), bilyon n (I/21/93)	-

iç seste	genş (II/33/23)	piriñş (II/26/37)
son seste	beñ (I/41/41)	iñsañ (I/40/73)

Tablo 56: [ŋ] ünsüzü

[r] (1320) : Düşmek üzere olan /r/ ünsüzü.

EİMA'da ön seste bir alıntı örnek dışında kullanılmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	şahat (I/92/29)
iç seste	dört (II/19/117)	zātüre (I/22/15)
son seste		heř (II/07/35) būberř (II/39/100)

Tablo 57: [r] ünsüzü

[s] (9) : Düşmek üzere olan /s/ ünsüzü.

EİMA'da /s/ ünsüzünün görüldüğü dokuz sözcüğün yedisinde bu ünsüz ikiz ünsüzlerden biri olarak yer almaktadır. Türkçe sözcüklerde ön seste ve son seste, alıntı sözcüklerde ön seste bu ünsüze rastlanmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	yaşsaK<<yasak (I/40/80)	güşşüm (I/40/01)
son seste	-	patetiş (I/88/67)

Tablo 58: [ş] ünsüzü

[t] (51) : Düşmek üzere olan /t/ ünsüzü.

EİMA'da ön seste kullanılmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	Kitti (I/52/21)	pateşis (I/88/68)
son seste	dört (I/58/94)	dürüş (I/53/60)

Tablo 59: [t] ünsüzü

[v] (116) : Düşmek üzere olan /v/ ünsüzü.

EİMA'da ön seste üç alıntı örnek dışında kullanılmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	yaKıt (I/15/05)
iç seste	yāyırım (I/120/36)	eveli (II/38/93)
son seste	ēv (II/14/96)	köy (I/99/73)

Tablo 60: [v] ünsüzü

[y] (432) : Düşmek üzere olan /y/ ünsüzü.

EİMA'da her konumda örneği vardır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	yüz (II/04/39)	yemme<<amma (I/49/09)
iç seste	büyday (I/115/54)	cumhuriyet (I/149/11)
son seste	ây (I/54/39)	şey (I/68/69)

Tablo 61: [y] ünsüzü

[z] (42) : Düşmek üzere olan /z/ ünsüzü.

EİMA'da Türkçe sözcüklerde ön seste, alıntı sözcüklerde ön seste ve son seste kullanılmamıştır.

Konum	Türkçe sözcüklerde	Alıntı sözcüklerde
ön seste	-	-
iç seste	ażıcık (I/71/38)	başıÍárí<<bazıları (I/147/21)
son seste	yannız (II/01/86)	-

Tablo 62: [z] ünsüzü

Ünsüzler Çizelgesi

	Süreksiz			Sürekli						
				Sızıcı			Akıcı			
	ötümlü	ötümsüz	yarı ötümlü	ötümlü	ötümsüz	yarı ötümlü	n a z a l	yanaklı	titrek	yarı ünlü
dudak	b, b̥	p	P				m			̥
diş-du-dak				v	f	F				
diş	d, d̥	t, t̥	T	z	s	S	n, n̥			
diş-da-mak	c	ç	Ç	j	ş	Ş				
ön damak	g, g̥	k, k̥	K	ğ	h			l, Í	r, r̥, ʀ	y
art damak	ğ	k̥	K̥		h̥		ŋ			
dip damak	g	k								
gırtlak		ʔ								

Tablo 63: Ünsüzler

2.1.2. Ses Değişmeleri

2.1.2.1. Ünlü Değişmeleri

2.1.2.1.1. Ünlü Uyumları ve Uyumsuzlukları

2.1.2.1.1.1. Damak Uyumu

Kaynaklarda *damak uyumu* (Boz, 2006: 40; Dinar, 2008: 243; Özçelik ve Boz, 2009: 11; Akın, 2019: 85), *artlık-önlük (önlük-artlık) uyumu* (Eker, 2010: 253; Erdem ve Kirik, 2011: 66; Demir ve Yılmaz, 2015: 57), *kalınlık-incelik uyumu* (Ergin, 2002: 131; Özçelik ve Boz, 2001: 37; Ercilasun, 2002: 65; Yıldırım, 2006: 68; Coşkun, 2016: 36; Dursunoğlu, 2018: 71; Karaağaç, 2012: 148-2018: 118), *büyük ünlü uyumu* (Gülsevin, 2002: 21; Gencan, 2007: 75), *dil uyumu (benzeşmesi)* (Gülensoy, 1988: 31; Günşen, 2000: 32; Demir, 2006: 90; Banguoğlu, 2007: 84) olarak da geçen damak uyumu Türkçe bir sözcüğün yalnızca ön damak ünlülerinden veya art damak ünlülerinden oluşmasıdır. Eklenmede, sözcüğün son hecesinde bulunan ünlünün ön damak ünlüsü veya art damak ünlüsü oluşuna göre sözcüğün aldığı ekin de bu ünlüyle uyuma girmesi sonucu gerçekleşir. EİMA'da, ÖTT'de olduğu gibi genel olarak Türkçe sözcüklerde damak uyumu bulunmaktadır.

2.1.2.1.1.1.1. Kök ve Tabanlar

Daha çok Türkçe sözcüklerin kök ve tabanlarında olmakla birlikte bazı alıntı sözcüklerin kök ve tabanlarında da damak uyumu görülmektedir. Bu uyum gerçekleşme yönü bakımından ilerleyici benzeşme yoluyla, gerileyici benzeşme yoluyla, iki yönlü benzeşme yoluyla ve iki yönden benzeşme yoluyla olmak üzere dört başlık altında ele alınmıştır.

2.1.2.1.1.1.1.1. İlerleyici Benzeşme Yoluyla

Bir hecede bulunan ön damak veya art damak ünlüsünün, kendinden önceki hecede bulunan ünlünün niteliğine göre önlüleşerek ya da arthlaşıarak damak uyumuna girmesi sonucu görülür.

Önlüleşme

Ön ünlülü bir heceden sonra gelen art ünlünün kendinden önceki ünlüyle damak uyumuna girmesi sonucu gerçekleşir.

Alıntı sözcüklerde

ezen<ezān¹⁹ (I/22/39)

hemen<hemān (I/28/46)

¹⁹ Doğu kökenli (Arapça, Farsça) sözcüklerde gerekmedikçe çeviri yazı işaretleri kullanılmamış olup yalnızca uzun ünlüler gösterilmiştir. Batı kökenli sözcüklerde ÖTT; Doğu kökenli (Arapça, Farsça) sözcüklerde orijinal biçimler dikkate alınmıştır. (Batı kökenli Cumhu-

dünye<dünyā (I/27/02)	hevle<<helvā (I/30/43)
lire<lira (I/52/29)	miyöm<miyom (I/54/07)
röpörtaj<röportaj (I/121/120)	kirez<kiraz (I/158/60)
mezer<mezār (II/20/65)	küsür<küsür (II/23/11)
fiyetlendi<<fiyat (II/27/17)	kenere<kenar (II/32/129)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ilk heceden sonraki hecelerin etkisiyle, yarı ünlü /y/'nin etkisiyle ve en az çaba yasası sonucunda önlüleşme görülmektedir.

dornavididen<<tornavida (I/33/05)	tansiyön<tansiyon (I/01/58)
ķamereye<kamera (II/05/20)	

Türkçe sözcüklerde

EİMA'da Türkçe bir birleşik sözcükte ilerleyici benzeşme yoluyla damak uyumu görülmektedir.

birez<biraz (I/19/17)

Artılışma

Art ünlülü bir heceden sonra gelen ön ünlünün kendinden önceki ünlüyle damak uyumuna girmesi sonucu görülür.

Alıntı sözcüklerde

sikā_aT<<şikāyet (I/02/55)	afat<āfet (I/03/25)
habar<haber (I/39/51)	sıhıyalar<<sıhhiye (I/48/67)
ataş<āteş (I/58/89)	susa<<şose (I/61/74)
seydiğazıdan<<seyitgāzi (I/87/44)	hayınnıķ<<hāinlik (I/69/90)
ķuvaT<<kuvvet (I/88/39)	ğabır<<kabir (I/95/22)
vakıt<vakit<vakt (I/124/47)	sahı<sāhi (I/142/60)
amaliyaT<ameliyat (I/148/42)	hanı<<hāne (II/02/26)
ķōparatifi<<kooperatif (II/02/47)	saķabısı<<sāhip (II/39/95)

ÖTT'de ön damak ünlüsü ile kullanılan ve uyumun bozulduğu bazı sözcükler EİMA'da damak uyumu korunmaktadır.

ğardaş ÖTT “kardeş” (I/21/74)	hana << hani < kanı (I/79/86)
hangı < kanğı ÖTT “hangi” (I/63/19)	

riyet Dönemi öncesi girmiş Ermenice, Rumca, İtalyanca. vd. sözcüklerde eski biçimler (ETT, OT) dikkate alınmıştır.

2.1.2.1.1.1.1.2. Gerileyici Benzeşme Yoluyla

Önceki bir hecede bulunan ön damak veya art damak ünlüsünün kendisinden sonra gelen hecede/hecelerde bulunan ünlünün niteliğine göre önlüleşerek ya da arthlaşarak sonrasındaki ünlüyle uyuma girmesi sonucu görülür.

Önlüleşme

Ön ünlülü bir heceden önce gelen art ünlünün kendinden sonraki ünlüyle damak uyumuna girmesi sonucu görülür.

Alıntı sözcüklerde

şöförüdü<şoför (I/39/49) hüviyet<<huvviyet (I/64/127)

māmididiye<<mahmudiye (I/122/57) patetis<<patates (I/152/111)

dene<dāne (II/37/29)

Aşağıdaki örnekte gerileyici uzak yarım ünlü benzeşmesi olmuştur.

ezra_ıl<azrail (I/15/22)

Türkçe sözcüklerde

EİMA'da Türkçe bir birleşik sözcükte gerileyici benzeşme yoluyla damak uyumu görülmektedir.

bü_öz<<bu kez (I/22/40)

Arthlaşma

Art ünlülü bir heceden önce gelen ön ünlünün kendinden sonraki ünlüyle damak uyumuna girmesi sonucu görülür.

Alıntı sözcüklerde

mısāfirin<misāfir (I/52/39) patıska<patiska (I/77/02)

dağarımış<dekar (I/87/28) zaval<zeval (I/112/75)

zırātımız<<ziraat (I/129/51) sıhat<<sihhat (I/64/89)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerdeki uzunluk kaybolmuştur.

mubareK<mübārek (I/26/51) nuFus<nüfūs (II/02/68)

Türkçe sözcüklerde

EİMA'da Türkçe bir birleşik sözcükte gerileyici benzeşme yoluyla damak uyumu görülmektedir.

biraz<biraz (I/42/52)

2.1.2.1.1.1.1.3. İki Yönlü Benzeşme

İki hece arasında bulunan bir hecedeki ünlü, öncesinde ve sonrasında bulunan hecedeki ünlüleri etkiler ve iki farklı hecede benzeşme görülür.

Alıntı sözcüklerde

Arthlaşma

barabar<<berāber (I/90/54)

2.1.2.1.1.1.1.4. İki Yönden Benzeşme

İki yönlü benzeşmeden farklı olarak iki yönden benzeşme, bir hecenin öncesi ve sonrasında bulunan hecelerdeki ünlüler, aralarında bulunan bir hecedeki ünlüyü etkiler ve bunların arasında kalan hecede benzeşme görülür.

Alıntı sözcüklerde

Arthlaşma

matamatiK<matematik (I/29/07) fabrikaydık<fabrika (I/87/107)

kamara<kamera (I/90/43) tansiyon<tansiyon (II/29/78)

Önlüleşme

ekönömü<<ekonomi (II/04/77)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerdeki uzunluk kaybolmuştur.

terefide<<terāvih (I/74/44) hükümet<hükümet (II/32/44)

2.1.2.1.1.1.2. Biçim Birimler

ÖTT’de +{ki}, +{leyin}, -{(I⁴)yor} ve +{(y)ile} biçim birimlerin damak uyumunu bozduğu görülür. EİMA’da bu biçim birimler damak uyumuna girer. (Uyumu göstermek için yalnızca ÖTT ile farklılık gösteren örnekler verilmiştir).

+{ki}

sandıkdağı<sandıkdaki (I/11/76) sonkulā<<sondaki (I/48/45)

vakıttı<<vakitki (I/58/26) zımankı<<zamanki (I/59/33)

yazınkı<yazınki (I/62/40) yukarkı<<yukarıki (I/81/05)

aşākı<<aşağıki (II/09/79)

-(I⁴)yor}

ediyö<ediyor (I/01/29) pişiriyöz<pişiriyoruz (I/09/40)

vermiyöz<vermiyoruz (I/40/78) getiriyöz<getiriyoruz (I/40/79)

eylenmiyör<<eğlenmiyor (I/132/60)	gidiyöller<gidiyorlar (I/46/118)
ekiyöllē<<ekiyorlar (II/01/12)	diyöz<diyoruz (II/15/10)
bilmiyöm<<bilmiyorum (II/10/89)	giyiyöllē<<giyiyorlar (II/12/26)
+{leyin}	
zabalayı<<sabahleyin (I/11/49)	
+{(y)ile+(n)}	
allahınan<<allah ilen (I/14/15)	tokacılan<<tokaç ilen (I/14/47)
hanımıla<<hanım ile (I/64/102)	tırpanıla<<tırpan ile (I/73/08)
davulunan<<davul ilen (I/90/51)	hocayınan<<hoca ilen (I/107/51)
āşamnan<<akşam ilen (I/161/50)	suyınan<<su ilen (II/21/69)
yatmayınan<<yatma ilen (II/39/84)	

2.1.2.1.1.1.3. i- Ana Yardımcı Eylemi

EİMA'da i- ana yardımcı eylemi (ek-eylem) ile oluşturulan sözcüklerde damak uyumu yaygın olarak görülmektedir.

+{(I⁴)-dI⁴}-

Türkçe sözcüklerde

zorudu<<zor+idi (I/15/24)	çoğudu<<çok+idi (I/35/42)
gızıdık<<kız+idik (I/39/29)	yokudu<<yok+idi (I/59/61)
sağıdı<<sağ+idi (I/64/84)	yakınıdı<<yakın+idi (I/134/18)
arkadaşıdı<<arkadaş+idik (I/15/90)	boludu<<bol+idi (II/23/48)

Alıntı sözcüklerde

emsalıdın<<emsal+idin (II/29/37)	hamamıdı<<hamam+idi (I/20/27)

+{(I⁴)-mI⁴ş}-

Türkçe sözcüklerde

varımışımış<<var+imiş+imiş (I/108/05)	yoğumuş<<yok+imiş (II/03/81)
āltınımış<<altın+imiş (II/05/30)	varımış<<var+imiş (II/32/36)

Alıntı sözcüklerde

doğdurumuş<<doktor+imiş (I/63/30)	İlāzımımış<<lazım+imiş (I/55/12)

tansiyonumuştı<<tansiyon+imiş+idi (II/25/80) dağarımış<<dekar+imiş (I/87/28)

+{(I⁴)-sA}-

Türkçe sözcüklerde

varısa<<var+ise (I/07/45) kolayısa<<kolay+ise (I/46/107)

Alıntı sözcüklerde

hazırısa<<hazır+ise (I/59/87) ilâzımısa<<lâzım+ise (II/29/90)

+{((y)I⁴)-kAn}

Türkçe sözcüklerde

çamırınkan<<çamur+iken (I/10/14) gızıkkan<<kız+iken (I/25/37)

gaynarınkan<<kaynar iken (I/128/18) varıkan<<var+iken (II/27/34)

Alıntı sözcüklerde

muhTarıkan<<muhtar+iken (I/47/45) hastayıkan<<hasta+iken (I/125/03)

2.1.2.1.1.1.4. ver- Yardımcı Eylemi

EİMA'da -(y)i-ver- yardımcı eylemi ile oluşturulan sözcüklerde damak uyumu görülmektedir.

-{(y)i-ver}-

ufalıyıvıdı<<ufala-yıverdi (I/54/66) yapıyıvıdı<<yap-ıverdi (I/107/24)

yatıyıvırdım<<yat-ıverdim (I/133/06) çıkıyıvırdım<<çık-ıverdim (II/25/04)

salmayıvıdiler<<salma-yıverdiler (I/22/09)

2.1.2.1.1.1.5. Bağlaçlar ve Pekiştiriciler

EİMA'da “ki” bağlacı/pekiştiricisi kendinden önce gelen sözcükteki ünlülerin etkisiyle yaygın olarak damak uyumuna girmektedir.

“ki” Bağlacı

Cümle veya cümleleri birbirine bağlayan ve bağlı cümleler yapan “ki” bağlacının EİMA'da damak uyumuna girdiği örnekler şunlardır:

diyor ku<<diyor ki (I/108/46) dēyo ku<<diyor ki (II/53/117)

alıyo ku<<alıyor ki (II/38/116)

“ki” Pekiştiricisi

Pekiştirme edatı bir sözcüğü, sözcük öbeğini yahut cümleyi çeşitli açılardan tamamlayan, bu biçim birimlere değişik anlam ilgileri katan sözcük türüdür (Delice, 2012: 198). EİMA'da “ki” sözcüğü daha çok bu göreviyle

kullanılmakta olup bu görevde damak uyumuna giren örnekleri şunlardır:

yō ku<<yok ki (I/01/24)	gitmiyo ku<<gitmiyor ki (I/23/13)
olmoyo gu<<olmuyor ki (I/32/25)	bilmiyon ku<<bilmiyorsun ki (I/161/09)
yetmeyyo ku<<yetmiyor ki (II/20/33)	zormuş ku<<zor imiş ki (II/29/26)
çıkmiyo ku<<çıkıyor ki (II/29/31)	

2.1.2.1.1.2. Damak Uyumsuzluğu

2.1.2.1.1.2.1. Kök ve Tabanlar

EİMA'da bazı sözcüklerin damak uyumuna girmediği görülmektedir. Damak uyumsuzluğunun kök ve tabanlarda görülmesinde, önlüleşme görülen ünlülerin yanlarında bulunan ünsüzlerin boğumlanma noktası etkili olmalıdır.

Türkçe sözcüklerde

a_eş<<ağaç (I/81/48)	bure<bura (I/87/42)
goce<<koca (I/112/65)	buydey<<buğday (I/115/07)

Alıntı sözcüklerde

normel<normal (I/03/82)	zena_ati<zanaat (I/27/36)
ambeles<<ambulans (I/37/15)	barej<baraj (I/150/58)
çameşir<<çamaşır (I/152/54)	

Kök ve tabanlarda eklenmeye bağlı görülen damak uyumsuzluğu örnekleri şunlardır:

Türkçe sözcüklerde

odiye<odaya (I/07/79)	dīzamin<<teyzemin (I/47/07)
yıkeyyōduk<<yıkıyorduk (II/21/62)	bobeñ<<baban (I/80/34)
oyneycıK<<oynayacak (I/87/77)	yaşeyip<yaşayıp (I/93/52)
anneycāñ<anlayacağın (I/109/55)	ūreşdik<<uğraş- (I/94/16)
hazırleycen<hazırlayacağım (I/123/77)	buleşiğ<<bulaşık (I/152/19)
suluğareşdan<<sulukaraağaç (I/153/74)	doleşdiri<dolaş- (I/70/80)
ğaynediyoS<<kaynatıyoruz (II/29/72)	çapeye<çapa (I/153/102)

Alıntı sözcüklerde

hoceydi<hoca (I/71/51)	bursiye<<bursaya (I/72/04)
lireye<lira (I/149/45)	Ķamareye<<kamera (II/39/01)

2.1.2.1.1.2.2. Biçim Birimler

Türkçede biçim birimler genellikle eklendikleri sözcüklerle damak uyumuna girerler. EİMA'da bazı biçim birimlerin (ÖTT ve ETT'de damak uyumuna girdiği hâlde) inceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda veya kişisel tercihler nedeniyle bu uyuma girmediği görülmektedir.

-{(y)AcAk}-

EİMA'da -{(y)AcAk}- gelecek zaman biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüzler (/c/, /y/) etkisiyle ve kişisel tercihler nedeniyle damak uyumuna girmediği görülmektedir.

Aşağıdaki örneklerde ünlü art sıradan ön sıraya geçerek damak uyumu bozulmuştur.

nābicek<<ne yapacak (I/03/44)	yapıcekla<<yapacaklar (I/18/22)
olucek<<olacak (I/32/51)	alacek<<alacak (I/32/51)
yapdirecek<<yaptıracak (I/46/61)	yudacen<<yutacağım (I/62/30)
soKecen<<sokacağım (I/63/51)	baKıceK<<bakacak (I/66/09)
doldurceñ<<dolduracaksın (I/109/44)	yapaceksān<<yapacaksan (II/15/119)

Aşağıdaki örneklerde ünlü ön sıradan art sıraya geçerek damak uyumu bozulmuştur.

yetişmiyıcığ<<yetişmeyecek (I/47/09)	geçiciK<<geçecek (I/87/77)
getiricāndı<<getirecektim (I/109/10)	

-{(I⁴)yA/I}- / -{(I⁴)yö}-

EİMA'da -{Iy(I)}- ve -{(I⁴)yö}- şimdiki zaman biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/y/) etkisiyle damak uyumuna girmediği görülmektedir.

geçiriyus<<kaçırıyoruz (I/101/20)	ğaçiyü<<kaçıyor (I/05/27)
yapiyüz<<yapıyoruz (I/40/11)	yapiyöller<<yapıyorlar (II/10/84)
çıkariyöller<<çıkarıyorlar (II/17/66)	

-{mA}-

EİMA'da -{mA}- olumsuzluk biçim biriminin eklenmeye bağlı olarak inceltici /y/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

inanmeyyollā<<inanmıyorlar (I/152/38)	ğomeyo<<koymuyor (I/70/75)

doldurmaycen<<doldurmayacağım (I/72/01) görumeyo<<korumuyor (I/85/34)
 konuşmıyen<<konuşmayayım (I/87/97) yapmeyiz<<yapmayız (I/70/34)
 yaPmēyos<<yapmıyoruz (I/154/58) ğatmiyüS<<katmıyoruz(II/11/32)
 hatıİİİmiyom<<hatırlamıyorum (II/17/57)
 kıyaslameyom<<kıyaslamıyorum (II/21/42)
 ğullanmiyyorun<<kullanmıyorum (II/33/50)

-{mİş}-

EİMA'da -{mİş}- öğrenilen geçmiş zaman biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/ş/) etkisiyle damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

Aşağıdaki örnekte ünlü art sıradan ön sıraya geçerek damak uyumu bozulmuştur.

uyumişen<<uyumuşum (II/39/165)

Aşağıdaki örnekte ünlü ön sıradan art sıraya geçerek damak uyumu bozulmuştur.

gelmiş<gelmiş (II/25/14)

Aşağıdaki örneklerde -{mİş}- biçim birimi komşuluğundaki biçim birimlerde (inceltici /ş/ ünsüzü etkisiyle) damak uyumu bozulmuştur.

ğalmışiS<<kalmışız (II/05/06) yīkāmışin<<yıkamışım (II/22/25)

ğalmışen<<kalmışım (II/39/165)

-{dİ}-

EİMA'da -{dİ}- görülen geçmiş zaman biçim biriminin kişisel tercihler nedeniyle damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

Aşağıdaki örnekte -{dİ}- biçim birimi damak uyumuna girmemiştir.

salmayıvdiler<<salmayıverdiler (I/22/09)

+{DAş}+²⁰

EİMA'da +{DAş}+ addan ad yapan biçim birimin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/ş/) etkisiyle damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

arkādeş<arkadaş (I/155/01) ğardeşi<<karındaş (II/39/186)

²⁰ +{DAş}+ biçim birimi ile ilgili bilgi için bk. Caferoğlu (1929).

-{mA}+

EİMA'da -{mA}- ad-eylem biçim birimin eklenmeye bağlı olarak inceltici /y/ ve /c/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

yıkanmeye<<yıkanmaya (I/01/96) okutmeye<okutmaya (I/46/14)

yapmayı<<yapmayı (I/46/62) ğaşmeyi<<kaçmayı (I/61/60)

TuTuşturmiye<<tutuşturmaya (I/72/42) okumeye<okumaya (I/80/27)

ġonuşmeyi<<konuşmayı (I/95/79)yolmecimiz<<yolmacımız (I/153/103)

-{mAK}+

ETT'de ve OT'de söyleyiş bakımından bir ölçünlüleşme olmadığı, söyleyişteki çeşitliliğin yer yer yazıda yer bulduğu görülmekte, -{mAK}+ biçim biriminin *Garipname*'de uyumsuz örneklerinin çokluğu (Duman, 2008: 20) dikkat çekmektedir. OT'de -{mAK}+ biçim biriminin çoğunlukla uyuma bağlı olduğu ancak bazı örneklerde uyumsuzluk görüldüğü gözlemlenmiştir (Kartallıoğlu, 2011: 90). Doğu ağızlarında da uyumun bozulduğu örnekler vardır ancak bunlar art damak ünsüzü etkisiyle meydana gelen ünlü artlılaştırması yoluyla gerçekleşmektedir (Karahan, 2011: 58). Bölgemizde ise uyumsuzluk artlılaştırma değil önlüleşme yoluyla ortaya çıkar. EİMA'da -{mAK}+ ad-eylem biçim biriminin kişisel tercihler nedeniyle damak uyumuna girmediği söylenebilir.

a_ırlamak<<ağırlamak (I/72/67) ġonuşmek<<konuşmak (I/69/96)

+{IİK}+

Gülsevin (1997: 117) bu ekin ETT'de uyuma girmekle birlikte yuvarlak ünlülü tabanlarda düz ünlü ile geldiği örnekler de bulunmakta olduğunu söylerken Kartallıoğlu (2011: 83) da OT'de de büyük oranda dil uyumuna bağlanmaya başladığını belirtir. Develi (1995: 44) de OT'de (17. yüzyıl) bu biçim birimin pek çok örnekte sözcük tabanının ünlüsüne tabi olarak uyumlu kullanılmakla birlikte bazı uyumsuzlukların veya çift imlalı sözcüklerin bulunduğunu söyler. EİMA'da +{IİK}+ addan ad yapan biçim biriminin bir örnekte damak uyumuna girmediği görülmektedir.

irāmetlıK (I/115/36)

-{A}-

EİMA'da -{A}- 1. tekil kişi istek biçim biriminin eklenme yoluyla inceltici /y/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği örnekler görülmektedir. EİMA'da -{A}- biçim birimi 1. çoğul kişi istek biçim birimi olarak da kullanılmaktadır ve bölümümüzde daima çokluk şekliyle uyuma girdiği görül-

mektedir. Uyuma girmeyen örneklerin 1. tekil kişi istek biçim birimleri olması, bu biçim birimin eşseslisi olduğu 1. çoğul şahıs biçim biriminden ayrılması amacıyla uyuma girmemesinde bir etken olduğunu da düşündürmektedir.

gonuşen<<konuşayım (I/72/11)	alēn<<alayım (I/72/11)
goyen<<koyayım (I/79/28)	annadeyin<<anlatayım (I/80/50)
goduren<koydurayım (I/110/71)	anladem<<anlatayım (II/08/43)
yapem<<yapayım (II/12/85)	okudeydi<<okutaydı (II/39/08)
oKuden<<okutayım (II/39/13)	napeyīn<<ne yapayım (II/39/131)

-{Amİn}

EİMA'da -{Amİn} 1. çoğul kişi istek biçim biriminin bünyesinde bulunan kalınlaştırıcı ünsüz ([ŋ]) etkisiyle damak uyumuna girmedeği görülmektedir. Bu biçim birim diğer 1. çoğul kişi istek biçim birimi deşikelerinden farklı olarak ikilik bildirmeyip ikiden fazla kişi için kullanılan çokluk biçim birimidir.²¹

gidemīn (I/89/29)

-{ArAk}

EİMA'da -{ArAk} zarf fiil biçim biriminin kişisel tercihler nedeniyle bir örnekte damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

baKalek<<bakarak (I/72/29)

-{AsİyA}

EİMA'da -{AsİyA} zarf fiil biçim biriminin derilme yoluyla ve kişisel tercihler nedeniyle bir örnekte damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

gelesā<<gelesiye (I/104/37)

+{(y)A}+

Yönelme durum biçim birimi Anadolu ağızlarında “ünsüzlerin ünlüler üzerindeki inceltici etkisi” ve “ünsüzlerin ünlüler üzerindeki kalınlaştırıcı etkisi” başta olmak üzere ünlü-ünsüz ilişkileri nedeniyle damak uyumuna girmemektedir (Buran, 1996: 139-140). EİMA'da +{A}+ yönelme durum biçim

²¹ -{Amİn} 1. çokluk kişi istek biçim birimiyle ilgili geniş bilgi için bk. Demir, Nurettin (2000), “Anadolu Ağızlarında Birinci Çoğul Kişi İstek Eklerinin İkilik Bildiren Bir Deşikesi”, *Türkçenin Ağızları Çalıştay Bildirileri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, s.65-71; Gülsevin, Gürer (2013), “Tarihî ve Yaşayan Türk Dialektlerinde Emir-İstek Kipinin Birinci ‘Çokluk’ ve Birinci ‘İkilik (Tesniye)’ Çekimleri Üzerine”, *Prof. Dr. Leylâ Karahan Armağanı*, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 533-560.

biriminin /c/, /n/, [ŋ] ve /y/ ünsüzünün etkisiyle ve ön damak ünsüzü (/t/) komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülür.

Aşağıdaki örneklerde eklenmeye bağlı olarak (/c/, /n/, [ŋ] ve /y/ ünsüzünün etkisiyle) damak uyumu bozulmuştur.

şōriye<<şo+ara+ya (I/17/24)	ğociye<<kocaya (I/52/15)
āşamecek<<akşam+a+cak (II/07/54)	ğapiye<<kapıya (II/25/102)
seña<saña (II/29/03)	une<<oña (II/29/102)
bena<<baña (II/39/125)	

Aşağıdaki örnekte ön damak ünsüzü (/t/) komşuluğunda damak uyumu bozulmuştur.

sahate<<saate (I/98/103)

+{cAk}

EİMA'da +{cAk} eşitlik biçim birimin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/c/) etkisiyle damak uyumuna girmediği görülmektedir.

ğonşucek (I/72/71) yaşcek (I/61/52)

+{DA}+

Bulunma durum biçim birimi bazı ağızların genel ve özel temayüllerine bağlı olarak, ön sıradan ünlüler bulunduran sözcüklere art, art sıradan ünlüler bulunduran sözcüklere de ön ünlülü biçimiyle eklenebilmekte ve böylece damak uyumu bozulmaktadır (Buran, 1996: 182). EİMA'da +{DA}+ bulunma durum biçim biriminin eklenmeye bağlı olarak inceltici /y/ ünsüzü ve ön damak ünsüzleri [í] ve [ť] komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

Aşağıdaki örneklerde eklenmeye bağlı olarak (/y/ ünsüzünün etkisiyle) damak uyumu bozulmuştur.

uradeyken<<orada iken (I/78/11) yāndeydi<<yanında idi (I/70/27)
oķuldeyken<<okulda iken (I/87/47)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde kaynak dilde ön damak ünsüzü olarak söylenen ([í] ve [ť]) komşuluğunda damak uyumu bozulmuştur.

sa_aíde (I/41/69) haíde (I/129/30)
nōrmaíde (I/151/35)

+{DAn}+

Ayrılma durum biçim birimi Anadolu ağzlarında “bölge ağzlarının özelliğine bağlı olarak” ve “ünsüzlerin ünlüler üzerindeki kalınlaştırıcı etkisi” başta olmak üzere ünlü-ünsüz ilişkileri nedeniyle damak uyumuna girmemektedir (Buran, 1996: 208-209). EİMA’da +{DAn}+ ayrılma²² durum biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/n/) etkisiyle ve eklenmeye bağlı olarak ön damak ünsüzü ([İ]) komşuluğunda damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

Aşağıdaki örnekte +{DAn}+ biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici /n/ ünsüzü dolayısıyla damak uyumu bozulmuştur.

burden<<buradan (II/22/07)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde kaynak dilde ön damak ünsüzü olarak söylenen ([İ]) komşuluğunda damak uyumu bozulmuştur.

hava_ıkmaİden<hava_ıkmaİden (II/20/34) isaİden<ishalden (I/48/71)

+{(y)I}

Belirtme biçim birimi Anadolu ağzlarında “bölge ağzlarının özelliğine bağlı olarak” ve “ünsüzlerin ünlüler üzerindeki inceltici etkisi” ile “ünsüzlerin ünlüler üzerindeki kalınlaştırıcı etkisi” başta olmak üzere ünlü-ünsüz ilişkileri nedeniyle damak uyumuna girmemektedir (Buran, 1996: 109-110). EİMA’da +{(y)I} belirtme biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/y/) etkisiyle ve eklenmeye bağlı olarak diş ünsüzü /r/ ve alıntı sözcükteki, kaynak dilde ön damak ünsüzü olarak söylenen (/t/) komşuluğunda damak uyumuna girmedeği görülmektedir.

Aşağıdaki örnekte +{(y)I} biçim birimi inceltici /y/ ünsüzünün etkisiyle damak uyumuna girmemiştir.

hazınıyİ<<hazineyİ (I/95/23)

Aşağıdaki örnekte +{(y)I} biçim birimi eklenmeye bağlı olarak diş ünsüzü /r/ etkisiyle damak uyumuna girmemiştir.

sarıyari<sarıyerİ (II/24/103)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde kaynak dilde ön damak ünsüzü olarak söylenen /t/ komşuluğunda damak uyumu bozulmuştur.

zena_ati<zanaati (I/27/36)

+{(s)I}

EİMA’da +{(s)I} 3. tekil kişi iyelik biçim biriminin eklenmeye bağlı ola-

²² +{DAn} biçim biriminin işlevleri ve anlamsal rolleri için bk. Alan (2019).

rak inceltici /n/ ve /y/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

atiynan<<atı ilen (I/11/42) barajından<barajından (II/10/32)

+{In(Iz)}

EİMA'da +{In(Iz)} 2. çoğul kişi iyelik biçim biriminin bünyesinde bulunan inceltici ünsüz (/n/) etkisiyle ve eklenmeye bağlı olarak inceltici /t/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

hayatiniz<hayātınız (I/37/17)

+{Im}

EİMA'da +{Im} 1. tekil kişi bildirme biçim biriminin eklenmeye bağlı olarak inceltici /n/ ve /r/ ünsüzü komşuluğunda damak uyumuna girmediği görülmektedir.

Aşağıdaki örnekte +{Im} biçim birimi inceltici etkisi olan dış-geniz /n/ ünsüzünün etkisiyle damak uyumuna girmemiştir.

urdanim<<oradanım (II/10/33)

Aşağıdaki örnekte dış ünsüzü /r/ etkisiyle damak uyumu bozulmuştur.

varim<varım (II/10/31)

2.1.2.1.1.3. Dudak Uyumu

Kaynaklarda *dudak uyumu (benzeşmesi)* (Gülensoy: 1988: 35; Günşen, 2000: 38; Boz, 2006: 46; Demir, 2006: 98; Banguoğlu, 2007: 84; Dinar, 2008: 246; Özçelik ve Boz, 2009: 16; Eker, 2010: 254; Akın, 2019: 89), *düzlük-yuvarlaklık uyumu* (Ergin, 2002: 132; Ercilasun, 2002: 77; Yıldırım, 2006: 79; Demir ve Yılmaz, 2015: 60; Coşkun, 2016: 36; Dursunoğlu, 2018: 72; Karaağaç, 2012: 149-2018: 119) ve *küçük ünlü uyumu* (Gülsevin, 2002: 25; Gencan, 2007: 76) olarak da geçen dudak uyumu, “bir kök ya da tabanın son hecesinde düz bir ünlü varsa ondan sonraki hecede de ancak düz bir ünlü; yuvarlak bir ünlü varsa da ondan sonraki hecede dar-yuvarlak veya geniş-düz bir ünlü bulunması” (Demircan, 2009: 82) sonucu ortaya çıkar. Dudak uyumu daha çok dudak ünsüzleri olan /b/, /f/, /m/, /p/, /v/ etkisiyle ikinci hecedeki yuvarlak ünlülerin ilk hecede bulunan düz ünlülerle uyuma girip düzleşmesi ve bazı alıntı sözcüklerin ikinci hecesindeki yuvarlak ünlülerin (/o/, /ö/) daralarak yuvarlak-dar ünlülere (/u/, /ü/) değişmesi sonucu görülür. EİMA'da ÖTT'de olduğu gibi genel olarak Türkçe sözcüklerde dudak uyumu bulunmaktadır.

2.1.2.1.1.3.1. Kök ve Tabanlar

Daha çok Türkçe sözcüklerin kök ve tabanlarında olmakla birlikte bazı alıntı sözcüklerin kök ve tabanlarında da dudak uyumu görülmektedir. Bu uyum gerçekleşme yönü bakımından ilerleyici benzeşme yoluyla ve iki yönlü benzeşme yoluyla olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

2.1.2.1.1.3.1.1. İlerleyici Benzeşme Yoluyla

Türkçe Sözcüklerde

ETT’de dudak uyumuna girmeyen veya ikili şekilleri bulunan bazı sözcüklerin EİMA’da dudak uyumuna girdiği görülür.

çapıt<çaput (I/14/30)	ğavırma<<kavurma (I/41/89)
yamık<yamuk (I/48/35)	alpıyı<alpu ²³ (I/65/33)
çamır<çamur (I/139/35)	ğavışmasın<<kavuş- (I/143/22)
kağığ<<kabuk (I/151/16)	ğavın<<kavun (II/07/81)
havlı<havlu (II/08/60)	tapı<tapu (II/09/67)
yāmır<<yağmur (II/19/147)	tavık<tavuk (II/31/16)
çavışlık<<çavuşluk (II/39/119)	yavırım<yavru (II/39/182)

Alıntı Sözcüklerde

kabırğa<kaburga (I/39/104)	doğdur<<doktor (I/63/09)
ğarpız<<karpuz (I/80/12)	ıstanbıla<istanbul (I/66/50)
armıt<armut (I/81/24)	hamır<hamur (I/87/81)
motur<motor (I/99/14)	alpınız<<alpunuz (I/99/54)
maydunus<<maydonoz (I/111/48)	sabın<sabun (I/126/63)
ünüvēsTe<<üniversite (I/121/121)	ğalbırınan<<kalbur (I/123/32)
ğavırdan<gāvur (II/02/07)	samıt<samut (II/23/112)
çabıK<çabuk (II/30/01)	

2.1.2.1.1.3.1.2. İki Yönlü Benzeşme Yoluyla

İki hece arasında bulunan bir hecedeki ünlü, öncesinde ve sonrasında bulunan hecedeki ünlüleri etkiler ve iki farklı hecede dudak uyumu görülür.

ünüsün<<insülin (I/28/54)

²³ Bu yer adıyla ilgili bazı araştırmacılar *altı>altu>alpu* şeklinde bir gelişim öne sürmekle birlikte bazıları da bunun halk etimolojisi olduğunu ve adın etnonim kaynaklı olabileceğini belirtmektedir (Ada, 2012: 24).

2.1.2.1.1.3.2. Biçim Birimler

-(I⁴)yor}-

EİMA'da -(I⁴)yor}- şimdiki zaman biçim biriminin (ÖTT'nin aksine) dudak uyumuna girdiği örnekler görülmektedir.

duruyu<<duruyor (I/01/57) gidiyi<<gidiyor (I/05/49)

geliyi<geliyor (I/05/56) durdurmuyur<<durdurmuyor (II/22/68)

yalabuduyuduğ<<yalabuduyorduk (II/22/73) oluyudu<<oluyordu (II/25/54)

2.1.2.1.1.4. Dudak Uyumsuzluğu

2.1.2.1.1.4.1. Kök ve Tabanlar

Türkçe sözcüklerde

ETT'de dudak uyumunu bozan veya ikili şekli görülen bazı sözcüklerin EİMA'da da ikili şekle sahip olduğu veya dudak uyumuna girmediği ve ETT'deki şekli koruduğu görülmektedir.

çaPut (I/14/40) yavru (I/23/51)

yāmur<yağmur (I/30/48) havlu (I/114/21)

ğavun<kavun (I/125/55) tapu (II/09/93)

ğabuK<kabuk (II/24/87) tavuk (II/39/24)

Aşağıdaki örnek için *Yeni Tarama Sözlüğü*'nde (Dilçin, 2013: 212) “ta-bur” biçimi görülmektedir. Taburcu sözcüğü de köken olarak tabur sözcüğüne bağlanmaktadır (Ayverdi, 2010: 1184).

taburcu (II/22/33)

Aşağıdaki örneklerde orta hece konumundaki geniş ünlüler (/a/, /e/) yarı ünlü /y/ ve akıcı /l/ ünsüzlerin etkisiyle daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

kutliyyóS<<kutluyoruz (II/12/84) külliyp<külle- (II/14/30)

toplıyan<toplayan (II/14/93) ufılāsın<ufala- (II/39/30)

Aşağıdaki örnekte benzeşmezlik nedeniyle dudak uyumu bozulmuştur.

otırıydın<otur- (II/23/118)

Aşağıdaki örnekte /b/ ünsüzü komşuluğunda /ı/ ünlüsü yuvarlaklaşarak dudak uyumu bozulmuştur.

alabuñardan<alapınar (II/08/118) yalabuduyuduğ<yalabıt- (II/22/73)

Aşağıdaki örnekte /ç/ ünsüzü komşuluğunda /e/ ünlüsü daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

gökçiğayı (II/09/25)

Aşağıdaki örneklerde eklenme yoluyla, yarı ünlü /y/ ünsüzü komşuluğunda orta hece ünlüsü /a/ daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

burıya<<bu+ara+ya²⁴ (I/13/38) urıya<<o+ara+ya (I/49/67)

Alıntı sözcüklerde

Aşağıdaki alıntı örnekler kaynak dilde uyum dışıdır. EİMA'da da kaynak dilden gelen biçim korunmuştur.

yahuT (I/69/17) ğarpuz<karpuz (I/91/75)

macur<<muhacir (I/92/21) babuç<pabuç (I/144/37)

porıgıramları<<programları (II/03/16) sabun (II/21/60)

Kabul (II/34/49)

Aşağıdaki örnekte akıcı /l/ ünsüzünün etkisiyle orta hece konumundaki geniş ünlü /a/ daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

mutlıka<mutlaka (I/42/75)

Aşağıdaki örnekte /h/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaşma olmuş ve dudak uyumu bozulmuştur.

nohoT<nohut (II/30/43)

2.1.2.1.1.4.2. Biçim Birimler

EİMA'da orta hece konumundaki geniş ünlünün daralması yoluyla, daraltıcı ünsüzlerin etkisiyle, dil sürçmesi, kişisel tercihler vd. etkiler sonucu biçim birimlerde dudak uyumuna girmeyen örnekler görülür. ETT'de uyum dışı olup ÖTT'de dudak uyumuna girdiği görülen bazı biçim birimlerin EİMA'da da ETT'deki gibi uyuma girmeyen örnekleri vardır.²⁵

-{A}

Aşağıdaki örneklerde orta hece konumundaki geniş ünlü -{A} istek biçim birimi daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

dutıyın<<tutayım (I/67/21) göriyin<<göreyim (I/52/39)

götürüydin<<götüreydin (II/39/167)

²⁴ “bura, şura, ora” sözcükleri için bk. Gülsevin (2010a; 33-39).

²⁵ ETT'de uyuma girmeyen biçim birimler için bk. Gülsevin (1997); Gülsevin, ve Boz (2004).

-{dI}

Aşağıdaki örneklerde dil sürçmesi veya kişisel tercih nedeniyle dudak uyumu bozulmuştur.

Kavuşıdı<<kavuştı (I/78/08) vurdı<vurdu (I/96/88)

çoğdı<<çoktu (II/06/07)

-{AcAk}

Aşağıdaki örneklerde /c/ ünsüzü komşuluğunda /a/, /e/ ünlüleri daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

nölcığ<<ne olacak (I/03/42) bulcıı<<bulacaksın (I/15/41)

götüriceı<<götüreceksin (I/05/26)

-{(I)y}

Aşağıdaki örneklerde /y/ ünsüzü komşuluğunda /a/, /e/ ünlüleri daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

savırıydıK<<savuruyorduk (I/87/41) döniyiı<<dönüyorsun (II/05/55)

-{mA}

Aşağıdaki örneklerde /y/ ünsüzü komşuluğunda /a/, /e/ ünlüleri daralarak dudak uyumu bozulmuştur.

ğurutmıyılar<<kurutmuyorlar (I/26/75) guymınca<koymayınca (I/42/49)

sokulmıyoruz<<sokulmuyoruz (I/51/55) dıtmıcağ<<tutmayacak (I/65/58)

ğoyımıycıK<<koymayacak (I/96/39) gonusımıyan<<konuşmayan (II/23/118)

-{sIn}

-{sIn} biçim biriminin bünyesinde bulunan daraltıcı /n/ ve /s/ ünsüzleri etkisiyle aşağıdaki örnekte dudak uyumu bozulmuştur.

ğonsıı<<konsun (II/05/25)

+{çIk}

+{çük} biçim biriminin bünyesinde bulunan daraltıcı /ç/ ünsüzü etkisiyle aşağıdaki örnekte dudak uyumu bozulmuştur.

sö_ütçigden<<söğütçükten (II/06/46)

+{IIA(n)}

Aşağıdaki örneklerde +{IIA(n)} biçim biriminin bünyesinde bulunan düz/dar ünlü /ı/ dudak uyumuna girmemiştir.

davulınan<<davul ile+n (I/25/08) usüliyen<<usülü ile+n (II/12/08)

+{II}

ETT’de +{II} biçim birimi bir karakteristik vasfı olarak çok büyük oranda yuvarlak ünlülüdür (Boz, 2012b: 178). EİMA’da da bu biçim birimi büyük oranda uyuma girerken bir örnekte uyum dışı kaldığı görülür.

Aşağıdaki örnekte eklenmeye bağlı olarak daraltıcı ünsüz /c/ komşuluğunda dudak uyumu bozulmuştur.

dumlıca<dumluca (I/05/59)

-{Iɣ}

Aşağıdaki örnekte kişiye bağlı nedenlerle (dil sürçmesi nedeniyle) dudak uyumu bozulmuştur.

ğıyıyorɨ<<kıyıyorum (II/32/73)

-{mI}

ET’de bu biçim birimi daima –mU şeklinde olduğu hâlde ETT’de düz ünlülüdür (Timurtaş, 1994: 37). Özkan (1995: 97-98) ETT’de bu biçim birimin –mı ve –mi biçimlerinde daima düz ünlülü olarak kullanıldığını belirtmektedir. OT’de de XVIII. yüzyıldan önce çeviri yazılı metinlerde daima düz ünlü- lüken XVIII. yüzyılda uyumlu olarak gösterilmektedir fakat imla nedeniyle Arap harfli metinlerdeki uyum süreci takip edilememektedir. XVIII. yüzyıldaki iki metin bu ekin konuşmada uyumlu olduğunu; fakat imlanın kalıplaşması nedeniyle yazıya yansımadığını gösterir (Kartallıoğlu, 2011: 232). EİMA’da -{mI} soru biçim birimi yaygın olarak dudak uyumuna girerken aşağıdaki örneklerde uyuma girmedikleri görülür.

nuvus mi<<nüfus mu (I/56/67) olur mı<<olur mu (I/110/62)

re_ısi_cumurudu mıydı<<reisicumhur muydu (I/66/35)

do_uncu mı<<doğunca mı (II/24/76)

2.1.2.1.1.4.3. II. Alt Ağız Grubu Temel Özelliği

II. alt ağız grubunu oluşturan temel ölçüt olan son sesteki daralmalar sonucunda dudak uyumunun bozulduğu görülür. Bu durum EİMA’nın I. alt ağız grubu metinlerinde de kısmen karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıdaki örneklerde sözcük kök ve tabanlarında son seste daralma olayı görülmektedir.

urı<<o+ara (I/71/75)

sulımı<<sulama (II/04/22)

gocı<<koca (II/08/12) odı<oda (II/09/43)
 sonı<<sonra (II/15/122) burı<<bu+ara (II/19/49)
 öti<öte (II/39/09) öli<<öyle (II/39/146)
 zobı<<soba (II/21/72)

Aşağıdaki örneklerde son seste daralma olayı gerçekleşmiş, daha sonra sözcüğün üzerine bir biçim birimi gelmiştir.

hocıyı<<hoca+yı (II/02/21) soridān<<sonradan (II/06/61)
 beyliğovıyı<<beylik+ova+ya (II/04/81) okumıyı<<okuma+yı (II/08/15)
 yumırtıynan<<yumurta ilen (II/17/39) odıdı<<oda+da (II/33/21)
 +{A}

boydan_boyı<boydan boya (II/12/76) gönşuyı<<komşuya (II/24/97)

Aşağıdaki örneklerde son seste daralma olayı gerçekleşmiş, daha sonra sözcüğün üzerine yönelme eki de daralarak gelmiştir.

beyliğovıyı<<beylikova+ya (II/04/81) urıyı<<o+ara+ya (II/16/94)
 +{DA}

Türkçe sözcüklerde

ordı<<orada (II/06/61) okuldı<okulda (II/07/17)
 durumdı<durumda (II/21/07) ondı<onda (II/21/39)
 dokuzdı<dokuzda (II/23/02)

Alıntı sözcüklerde

ısdanbuldı<<istanbulda (II/05/24) salondı<salonda (II/12/42)
 televizondı<televizyonda (II/28/89)

2.1.2.1.2. Arthlaşma

Dilin arka tarafında teşekkül eden ünlülere art ünlüler, dilin ön tarafında teşekkül eden ünlülere de ön ünlüler denir (Ergin, 2002: 99). Arthlaşma, ön ünlü niteliğindeki bir ünlünün art ünlü niteliğindeki bir ünlüye değişmesi olayıdır. EİMA'da çok sayıda örnekte ön ünlülerin art ünlülere değiştiği görülür.

2.1.2.1.2.1. /e/>/a/

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

son seste; bıyla<<bu+ile (I/86/32)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; amānet<<emānet (I/77/23), baraber<<beraber (I/14/39)

iç seste; amaliyaT<ameliyat (I/148/42) son seste; mayana<<muayene (I/47/09), dana<dāne (I/102/79), suvra<<sufre (I/120/62)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

Türkçe sözcüklerde;

na var<ne var (I/08/97) na ğadā<<ne kadar (I/55/73)

na _hapacādınızdır<<ne yap- (II/25/02)

iii. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

ginā<<gine (I/18/60) sürma<sürme (I/67/06)

İşdā<<işte (II/14/09)

Alıntı sözcüklerde;

maselā<<meselā (I/10/119) aletTirig<elektrik (I/17/51)

sēman<<seğmen (I/101/36) fanni<<fennī (I/146/16)

iv. *Biçim birimlerin eklenmesiyle*

Eski Türkçeden beri “ben” ve “sen” şahıs zamirlerine +{ğa} biçim biriminin eklenmesiyle artılılaşma olayı görülmektedir.

saņa<<sen+ğa (I/56/12) baņa<<ben+ğa (I/61/65)

v. *Çıkış noktasının değişmesiyle*

Aşağıdaki örnekte ünlüler, /h/ ünsüzünün çıkış noktasının art damağa kaymasıyla ön sıradan art sıraya geçmiştir.

havas<heves (I/94/46)

2.1.2.1.2.2. /e/>[á]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

ilk hecede; yár<yer (II/29/37)

son seste; bölá<<bu+ile (I/06/34), gecá<gece (I/154/47)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; cânābı_allahıı<<cenābıallah (I/64/08)

iç seste; ğıymátı<<kıymet (I/64/90), selbás<<serbest (I/03/96)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

ná ğadan<<ne kadar (I/44/64)

iii. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

gelmä<gelme (I/95/86) ásgı<<eski (I/149/04)

Alıntı sözcüklerde;

sená<sene (I/43/01) meyvá<meyve (II/07/36)

memnikātıı<<memleket (II/07/42)

iv. *Artılılaştırıcı ünsüzlerin ([ğ], [k], /l/, /n/, [ŋ]) etkisi ile*

Türkçe sözcüklerde;

desánġa<<desen-a²⁶ (I/06/31) ġánç<genç (I/44/67)

gelsánġa<<gelsen-a (I/67/37)

2.1.2.1.2.3. /e/ > /ı/

i. *Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

iç seste; kōpıratıf<<köoperatif (II/02/45), sayısında<<sāyesinde (II/09/89)

son seste; hazını<<hazīne (I/95/23), hanı<hāne (II/02/26), ġāfı<<kahve (II/05/14), zatı<<zāten (II/17/48)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

nı kıdār <<ne kadar (II/05/53)

iii. *Benzeşmezlik ile*

esgidın<<eskiden (II/01/43)

iv. *Kişiyeye bağlı kullanım*²⁷

²⁶ desánġa ve gelsánġa örneklerinde -{A} biçim birimi bir seslenme ünleminin ekleşmiş biçimidir (Kerimoğlu, 2016: 101).

²⁷ Kişiyeye bağlı kullanım, bir veya birkaç kaynak kişide, bir veya birkaç kez görülen; ses bilgi-

İki kaynak kişinin (Çakmak-Günyüzü ve Aydınlar-Mihallıççık) “ver-” ve “de-” sözcüklerini kişiye bağlı nedenlerle ön ünlülü biçiminin yanında art ünlülü biçimleriyle de kullandığı görülmektedir.

vırdı<ver- (I/15/55) vırdımız<ver- (I/15/63)
vıremezsem<ver- (II/22/53) dır<de- (II/22/54)

2.1.2.1.2.4. /i/>/ı/

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

ilk hecede; biraz<bir+az (I/42/52)

iç seste; sönakından<<sonraki (I/61/58)

son seste; ğalmadı kı<kalmadı ki (I/84/35), şurdağı<<şuradaki (I/150/59)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; sıhiyalar<<sıhiye (I/48/67), mısāfir<misāfir (I/52/71), sığa-ra<sigara (I/53/60), sīma<sīmā (I/64/29), ıstanbıla<<istanbul (I/66/50), nı-şan<<nişān (I/95/126), sıhat<<sihhat (I/112/39), zırātımıS<<ziraat (I/129/50), şımal<şimāl (I/133/51), filan<filan (I/147/25)

iç seste; mājır<<muhācır (I/02/36), tayır<<tāhir (I/08/113), makına-ya<makine (I/26/59), tayını<<ta‘yīn (I/68/77), hayınnıK<<hānlik (I/69/90), maşandıznan<<marşandiz (I/74/47), patıska<patıska (I/77/02), fabrı kaydık<-fabrika (I/87/107), ğabır<<ķabir (I/95/22), hazınıdan<<hazīne (I/95/23), hazı-nı<<hazīne (I/95/23), bahşışımı<bahşış (I/153/66), daķıķa<daķıķa (II/02/88), tansiyon<tansiyon (II/29/78), nāsıbımışdı<<nasīb (II/29/96), faķır<fakir (II/32/134)

son seste; ancı<<anjiyo (I/17/22), sahi<sāhi (I/142/60), yamı<<ya‘nī (II/14/51), yanı<<ya‘nī (II/15/56)

ii. Benzeşmezlik ile

Türkçe sözcüklerde;

hincī<<şimdi (I/75/57) ince<ince (I/109/20)

şincilig<<şimdilik (II/01/24) kimısı<<kimisi (II/11/20)

şindiysē<<şimdi ise (II/14/57)

sel olarak açıklanamayan; dil sürçmesi, konuşma hızı vd. sebeplerle ortaya çıkan örnekler için kullanılmıştır.

Alıntı sözcüklerde;

mercimē<<mercimek+e (I/153/31) hızmet<hizmet (I/93/30)

iii. *Kişiyeye bağılı kullanım*

İki kaynak kişinin (Sandıközü-Seyitgazi ve Koyunağılı-Mihalıççık) “pis ve hiç” sözcüklerini kişiye bağılı nedenlerle ön ünlülü biçiminin yanında art ünlülü biçimleriyle de kullandığı görülmektedir.

pis<pis (I/98/115) hiç<hiç (II/29/36)

iv. *Artılılaştırıcı ünsüzlerin ([ğ], [k], /l/, /n/, [ŋ]) etkisi ile*

ğırız<<kriz (I/91/23) gırıpın<<gripin (II/25/84)

v. *Ulama ile*

Kış ıçım<<kış için (II/21/94)

vi. *Sebebi belli olmayanlar*

üşedık<uğreştik<uğraştık (I/94/16)

2.1.2.1.2.5. /i/>[i]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

son seste; ħaynı<<hani (I/06/41), harbı<harbi (I/06/63)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; ıstambula<<istanbul (I/03/75)

son seste; gerçi<gerçi (I/01/20), yānı<yāni (I/02/23), tabı<<tabī‘ī (I/32/28)

ii. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

ıçın<ıçın (I/05/02) hepsı<hepsi (I/06/22)

kendı<kendı (I/06/75) iyi<iyi (I/24/10)

ēltı<<elti (I/55/38) işı<<ışı (I/64/63)

şıncı<<şimdi (II/01/69) yirmı<yirmi (II/02/87)

birı<biri (II/05/70) birısı<<birisi (II/10/08)

ıfını<<ıçını (II/11/06) yenı<yeni (II/11/39)

ıki<iki (II/29/28)

iii. *Ulama ile*

ş̄iynín_ıdı<<şeyin_ıdı (II/01/22)

iv. *Kişiyeye bağlı kullanım*

bí<<bir (II/05/51) ıp<ip (II/24/60)

2.1.2.1.2.6. /ö/>[ı]i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

ilk hecede; bıyla<<böyle (I/86/32)

2.1.2.1.2.7. /ö/>/o/i. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

yorücek<<yürü-²⁸ (I/22/03) oleydi<<öyle (I/96/65)

oPmiden<öpmeden (II/01/37) şöyle<şöyle (II/22/08)

doğóntürü<<döküntülü (II/29/47)

ii. *Ulama ile*

olan_olmadı<<ölen_olmadı (I/155/92)

2.1.2.1.2.8. /ö/>[ó]i. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

óterlerdi<<ört- (I/04/29) óküzüümüz<<öküzümüz (I/22/43)

ólúrsē<öl- (I/69/07)

2.1.2.1.2.9. /ü/>/u/i. *Benzeşme ile*

²⁸ Şimdiki zaman biçim birimi {-(I⁴)yor}, içinde geniş /o/ ünlüsü bulunan yoru- eylemine dayandırılmaktadır (Kuznetsov, 1997: 207). Bu biçim birim, Eski Türkçe döneminde kullanılan yoru- fiilinin geniş zamanda çekimlenmiş hâlinin daha sonra ses düşmeleri sonucunda şimdiki zaman işleviyle ortaya çıkan şekli (yoru-r > yorur > -yor) (İlhan, 2009: 1553) olarak açıklanır. “yürü-” sözcüğü *Yeni Tarama Sözlüğü*’nde (Dilçin, 2013: 267) ve *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 1913-1914) hem “yürümek” hem de “yürimek” olarak yer almaktadır.

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; nuFuz<<nüfûs (I/20/67), mubâreK<mübârek (I/40/62), zu-
lum<zulüm (I/52/78), mucâdele<mücâdele (I/63/11), kusur<küsür (II/09/16)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

Türkçe sözcüklerde;

uçā ğada<<üçe kadar (I/42/09) o ğun<o ğün (I/75/26)

iii. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

türlü<türlü (I/01/11) ğuder<<güder (I/18/20)

kuççük<<küçük (II/11/27) dökuldüne<<dökül- (II/22/38)

ölçu<ölçü (II/22/53)

Alıntı sözcüklerde;

eylulda<<eylülde (I/87/30)

2.1.2.1.2.10. /ü>[ú]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

ilk hecede; úcrā<úcra<üç+ra²⁹ (II/30/56)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

bu tür<bu tür (II/21/92)

iii. *Benzeşmezlik ile*

Türkçe sözcüklerde;

ġunaşdan<<ġüneşten (I/54/47) túkettik<<tüket- (I/63/58)

ġuççüg<<küçük (II/10/62) ġürültü<ġürültü (II/29/40)

Alıntı sözcüklerde;

şünkü<<çünkü (I/06/81) şükür<<şükür (II/38/97)

iv. *Ulama ile*

yük_olurmuş<yük_olurmuş (I/01/41)

²⁹ Sözcüğün köken bilgisi için bk. Gülensoy (2007: 985).

v. *Sebebi belli olmayanlar*

sūs<sūs (I/54/65)

2.1.2.1.3. Önlüleşme

Art ünlü niteliğindeki bir ünlünün ön ünlü niteliğindeki bir ünlüye değişmesi olayıdır. EİMA'da çok sayıda örnekte art ünlülerin ön ünlülere değiştiği görülür.

2.1.2.1.3.1. /a/>[á]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

iç seste; bilgisáyardan<bilgisayardan (II/23/134)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; tábí<<tábī'ī (II/36/15), iç seste; iláci<<ilaç (I/63/53)

son seste; illá<illā (I/07/37)

ii. *Benzeşmezlik ile*

dáha<daha (I/23/54) báḡa<<ben+ḡa (I/114/44)

iii. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*

ḡonuşmıyacán<<konuşmayacaksın (I/06/89) bulursán<<bulursan (I/07/20)

sarıyárda (I/09/03) toḡaşlāmız<<toḡaç (I/28/35)

napcán<<ne yapacaksın (I/45/06) hā́lá<<hālā (I/53/76)

sufráye<<sofra (I/55/29) ayná<ayna<āyīne (I/60/05)

yárenneri<yārān (I/101/44) bulcán<<bulacaksın (II/10/103)

sakleyoz<sakla- (II/21/94) baḡsán<<baksan (II/38/117)

iv. *Biçim birimlerin eklenmesiyle*

urdá<<orada (I/01/60)

v. *[η] ünsüzü komşuluğunda*

napán<<ne yaparsın (I/49/61)

2.1.2.1.3.2. /a/>/e/

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

iç seste; birez<biraz (I/19/17)

son seste; elme<elma (II/30/25)

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; tenesi<<dâne (I/56/67), tebi<<tabî'î (I/48/53), (I/56/67), teze<<tāze (I/79/96), ePdes<<ābdest (I/133/04), ehenKlê<<āheng (I/148/29), peketlere<paket (II/32/62)

iç seste; kiteplerin<kitap (I/10/13), dünyeye<<dünyā (I/27/02), feyyez<-feyyaz (I/39/54), İtiyelleri<<ihtiyār (I/46/113), entereme<<entāri (I/47/36), ezen<ezān (I/64/17), terefide<<terāvih (I/74/44), merhemeti<merhamet (I/77/59), şefteli<şeftāli (I/100/12), tirektör<<tıraktör (I/108/41), zerdelileri<zerdāli (I/128/75), merescilē<<mīrāşçı (I/145/91), göperetif<<kooperatif (II/02/57), kenere<kenār (II/25/70), fiyatlandı<<fiyatlan- (II/27/17), mezer<-mezār (II/28/63), patetiS<<patates (II/30/36), kamereye<kamera (II/33/06)

son seste; hevle<helvā (I/30/43), romatizme<romatizma (I/33/18), lire<-lira (II/39/133)

ii. Benzeşmezlik ile

Türkçe sözcüklerde;

yaşamek<yaşamak (I/79/24)

Alıntı sözcüklerde;

ambeles<<ambulans (I/37/15)

iii. İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda Türkçe sözcüklerde;

oye<oya (I/03/57)

zopeye<sopaya (I/26/51)

okutmeye<okutmaya (I/46/14)

yaylêye<yaylaya (I/46/18)

yapmeyi<<yapmayı (I/46/62)

yen yana<yan yana (I/47/10)

ğayinellāmiz<<kayın+anamız (I/58/63)

ğaşmeyi<<kaçmayı (I/61/60)

yabeyinen<yaba ile (I/68/39)

büdey<buğday (I/69/24)

ğayneşdirmek<<kaynaştırmaktan (I/69/68)

doleşdırı<dolaş- (I/70/80)

hanne<<anla- (I/72/01)

bakalek<<bakarak (I/72/29)

oreye<oraya (I/72/33)

yıkameye<yıkamaya (I/74/82)

oveye<ovaya (I/75/28)

zopeye<<sopaya (I/75/71)

yardımlleşme<<yardımllaşma (I/80/25)	yaleyceñ<<yala- (I/79/59)
doğreyoruz<<doğruyoruz (I/84/06)	hoķumeyi<<oķumayı (I/87/14)
dokumeye<dokumaya (I/87/101)	yaşeyip<<yaşa- (I/93/52)
üreşdik<<uğraş- (I/94/16)	üreşcaz<<uğraş- (I/94/18)
gonuşmeyi<<ķonuşmayı (I/95/79)	boyeyoñ<<boya- (I/96/04)
goce<<ķoca (I/112/65)	hazırleycen<<hazır-la- (I/123/77)
suleyo<sula- (I/149/22)	ğayneycak<<ķayna- (I/132/27)
buleşığ<<bulaşık (I/152/19)	hatırleyyödum<hatır-la- (I/152/40)
oynameye<<oynamaya (I/153/63)	ğapeyince<<ķapa- (I/153/89)
sokmeyê<sokmaya (I/158/34)	oķlaveş<<oķlavaç (II/14/33)
volleyon<yolla- (II/20/32)	yameç<yamaç (II/20/65)
yuvâllemeye<<yuvarlamaya (II/32/55)	boreniñ<<buranın (II/35/60)
ķovaleyodu<<ķovala- (I/38/20)	vameye<<varmaya (II/38/100)
topleyyo<topla- (II/39/51)	ez<az (II/39/125)

Alıntı sözcüklerde;

gade<<ķadar (I/03/21)	ezra_ıl<<azrail (I/15/22)
şerampolukta<<şarampol (I/33/63)	heyal<hayâl (I/27/12)
tāgeti<<tākat (I/61/60)	hoceydi<hoca (I/71/51)
haşeş<<haşhâş (I/73/12)	ğareriñiz<<ķarar (I/86/55)
ğīnēn<ķına (I/101/72)	dāmet<dāmād (I/114/04)
ekrannarımnan<<akranlarım ilen (I/129/06)	rebbim<rabbim (I/138/31)
mūteÇ<<muhtāc (I/145/14)	redīyo<<radio (I/145/96)
mesal<masal (I/157/60)	maye<maya (I/157/64)
ğanel<<ķanal (II/26/49)	

iv. Ön damak [k] ünsüzü komşuluğunda

Alıntı sözcüklerde;

kezim<<ķāzım (I/86/24)	keh<<ķāh (I/98/06)

v. Ön damak [Ĳ] ünsüzü komşuluğunda;

Alıntı sözcüklerde;

normel<normaİ (I/03/82) hellerim<<hāİ (I/42/77)

mesele<meseİā (I/62/26) hale<<hālā (II/37/71)

vi. Ön damak [n] ünsüzü komşuluğunda;

Alıntı sözcüklerde;

maneylen<<mana ilen (I/98/126)

2.1.2.1.3.3. /a/>/i/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; ihenkli<<āhengli (I/146/63), dine<<dāne (II/14/46)

iç seste; dornavididen<<tornavidadan (I/33/05), liriye<lira (I/69/17), ğa-
rintili<ġarantili (I/123/44), patitiS<<patates (II/21/92), kiriz<kiraz (II/32/49)

ii. İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

yaraliyi<<yarala- (I/05/40)

odiye<odaya (I/07/79)

yaşıyip<yaşa- (I/10/37)

yazdırımiye<yazdırmaya (I/43/02)

ġaynatmiye<<kaynatmaya (I/59/48)

ġayniyodu<<kayna- (I/71/47)

TuTuşturmiye<<tutuşturmaya (I/72/42)

otumiye<<oturmaya (I/75/55)

ūrlamiye<<uğurlamaya (I/123/17)

sulamiye<sulamaya (I/87/62)

çiniliyeççe<<çinİlayasıca (I/138/122)

oriye<<oraya (I/128/13)

buriye<buraya (I/159/42)

kutliyyoS<<kutla- (II/12/84)

başliyöz<başla- (II/15/75)

hatırlıyin<hatırla- (II/16/71)

hazılliyem<<hazırla- (II/18/24)

dolişmaz<dolaş- (II/39/86)

yolliyoru<yolla- (II/39/168)

Alıntı sözcüklerde;

bursiye<bursaya (I/72/04)

angāri<<angarya (II/09/43)

2.1.2.1.3.4. /ı/>/İ/

i. İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

hayırlı<hayırlı (I/01/72)	nasí<<nasıl (I/04/75)
ayrı<ayrı (I/06/149)	yazí<yazı (I/08/07)
açıldı<açıldı (I/63/07)	polatlı<polatlı (I/64/53)
ğayrı<ğayrı (I/84/22)	yokarı<<yukarı (I/149/10)
yabancı<yabancı (II/02/17)	yapí<yapı (II/02/18)
vardı<vardı (II/06/47)	ğıymısını<<kıyma (II/12/57)
başı<başı (II/34/16)	urásí<<orası (II/38/70)
Alıntı sözcüklerde;	
hāsılı<hāsılı (I/08/77)	razi<<rāzı (I/14/12)
ısparta<ısparta (I/23/16)	ısuzılā<ısuzu (II/26/43)

2.1.2.1.3.5. /ı/>/i/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; tirektör<<tıraktör (I/108/41)

iç seste; ketile<ketıl (I/96/42)

ii. İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

saşgiyinen<<saçkı (I/02/67)	ğāniyi<<kağrı (I/05/42)
yariyi<yarı (I/35/41)	nasi<<nasıl (I/40/64)
ğāyi<<ğayrı (I/62/20)	yıkēcen<<yıka- (I/70/68)
sali<salı (I/72/66)	sancileşmiş<<sancılaş- (I/98/114)
yıl<yıl (I/102/64)	ayni<aynı (I/159/26)
yıldızı<yıldız (II/05/12)	hayıyli<<hayırlı (II/05/82)
yāşliyi<<yaşlı (II/10/103)	il<<yıl (II/14/21)
külbasdi<<külbastı (II/28/87)	ecik<<azıcık (II/39/186)

Alıntı sözcüklerde;

izdırap<<ıztırab (I/50/59)	hayır<hayır (I/52/37)
kezim<<kāzım (I/86/24)	razi<<rāzı (I/107/30)
ğasit<<kasıt (II/03/62)	

2.1.2.1.3.6. /o/>[ó]

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede ve iç seste; ótóbüsler<<otobüs (I/16/57)

ii. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*
Türkçe sözcüklerde;

ótür-<<otur- (II/12/03)

Alıntı sözcüklerde;

şóForluḡ<<şoförlük (I/64/04) motóÍÍár<<motor (II/10/49)

ÖTT'de uyuma girmeyen -{(I⁴)yor} biçim biriminin EİMA'da benzeşme yoluyla ve inceltici /y/ ünsüzü yanında önlüleşerek -(I⁴)yör biçimine dönüş-tüğü görülür.

çalışíyó<<çalışıyor (I/01/42) diyó<<diyor (I/05/47)

geziniyór<<geziniyor (I/20/46) denèyó<<deniyor (II/35/06)

2.1.2.1.3.7. /o/>/ö/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

ilk hecede; ö_üs<<ofis (I/03/100), şöförüdü<şoför (I/39/48)

iç seste; êrözyonunḡ<erozyon (I/39/92), miyöm<miyom (I/54/07), röpör-taj<röportaj (I/121/120), ekönömik<<ekonomik (II/04/61)

ii. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*
Türkçe sözcüklerde;

öyün<<oyun (I/26/40)

Alıntı sözcüklerde;

tansiyön<tansiyon (I/01/58)

ÖTT'de uyuma girmediği görülen -{(I⁴)yor} biçim biriminin EİMA'da benzeşme yoluyla ve inceltici /y/ ünsüzü yanında önlüleşerek -(I)yör biçimine değiştiği görülür.

êrmiyyör<<ermiyor (I/51/06) geliyör<geliyor (I/53/82)

eylenmiyör<<eğlenmiyor (I/132/60) diyör<diyor (II/01/58)

şetmeyyö<<şey etmiyor (II/29/74) gidiyö<<gidiyor (II/29/75)

2.1.2.1.3.8. /u>/e/

i. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*

Alıntı sözcüklerde;

ambeles<<ambulans (I/37/15)

2.1.2.1.3.9. /u>[ú]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

iç seste; yeniyúrdá<yeni+yurt (I/03/67)

ii. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

ilkokú<<ilk+okul (I/05/05) dúyúyolar<<duyuyorlar (I/05/36)

súyú<suyu (I/06/103) konuşúyá<konuşuya (I/06/115)

búyrünj<<buyurun (I/07/44) zolÍú<<zorluk³⁰ (II/08/44)

uykú<uykun (II/01/68)

Alıntı sözcüklerde;

ķútú<<ķutuyu (I/02/57) cúmā<<cumā (II/11/06)

2.1.2.1.3.10. /u>/ü/

i. *Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

iç seste; ünüsün<<insulin (I/28/54), meşgöl<<meşgöl (II/21/11)

ii. *Benzeşmezlik ile*

Alıntı sözcüklerde;

mūhtaşlīm<<muhtaclık (I/135/60)

³⁰ Türkçe türetimlik bir biçim birim alan alıntı sözcüklerde, ses değişmesinin sözcüğün hangi bölümünde gerçekleştiği dikkate alınmıştır. Ses değişmesi alıntı sözcükte gerçekleşmişse örnek alıntı sözcükler başlığı altında; sözcüğün aldığı Türkçe türetimlik biçim birimde gerçekleşmişse örnek Türkçe sözcükler başlığı altında verilmiştir. Bu örnekte ses değişmesi Türkçe türetimlik biçim birimde gerçekleştiğinden örnek “Türkçe sözcüklerde” başlığı altında verilmiştir.

iii. *İnceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/) komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

yürdüK<yu- “yık-a-” (I/20/61) ótür<<otur- (II/12/03)

süyünen<su ilen (II/22/73)

Alıntı sözcüklerde;

dümbök<<dunbek (I/126/29) Fasüllüdür<<fasulyedir (II/30/35)

iv. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

Türkçe sözcüklerde;

bü şölü<<bu şöyle (I/06/95) iki buçuk<<iki buçuk (I/133/31)

2.1.2.1.3.11. /o/>/ü, e, ê, i/ ~ [ú, í]

ÖTT’de uyuma girmeyen -{(I⁴)yor} biçim biriminin EİMA’da inceltici /y/ ünsüzü yanında ve benzeşme yoluyla önlüleşerek -(I)yür, -(I)yür, -(I)yer, -(I)yêr, -(I)yir biçimlerine dönüştüğü görülür.

gidiyü<<gidiyor (I/01/29) ğaçiyü<<kaçıyor (I/05/27)

yaşiyê<<yaşıyor (I/05/45) geliyü<<geliyor (I/05/60)

ediyelar<<ediyorlar (I/05/66) diyi<<diyor (I/20/24)

gidiyüz<<gidiyoruz (I/40/06) yapıyüz<<yapıyoruz (I/40/11)

bilmeyi<<bilmiyor (I/58/94) otlatiyi<<otlatıyor (I/81/07)

yatırılıyi<<otlatıyor (I/81/07) biliye<<biliyor (I/155/77)

2.1.2.1.4. Daralma

Yanlarında geniş ünlüleri daraltma etkisi yapan bazı ünsüzlerin etkisi altında geniş ünlülerin *a>ı, o>u, e>i, ö>ü* biçimindeki daralma olayıdır (Korkmaz, 2010: 226). EİMA’da yaygın olarak görülmektedir. EİMA’nın alt ağız bölgelerinin belirlenmesinde bu olayın özellikle son sesteki durumu ölçüt olarak alınmıştır. II. alt ağız bölgesinde son seste görülen daralmalar bu bölge için karakteristiktir.

2.1.2.1.4.1. /a/>[â]

i. *Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması*

Türkçe sözcüklerde;

arkâdeş<<arkadaş (I/69/11) anâya<anaya (I/136/24)

yararlanımıyō<yararlan- (II/02/66) başlaycağ<başla- (II/03/04)

atālāmızıñ<<atalarımızın (II/07/89)

olmâzlarıdı<<olmazlar idi (II/08/50)

Alıntı sözcüklerde;

hakrâbâ<<aḳrabâ (I/48/61)

salâta<salata (I/78/22)

çârşâmba<<çarşamba (II/03/18)

jandârma<jandarma (II/04/17)

arâba<araba (II/07/25)

amânîn<<amanın (II/07/76)

badâna<badana (II/20/03)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

sônâ<<sonra (I/08/98)

çâırıyon<<çağır- (I/32/90)

yâş<yaş (I/150/02)

sâtın<satın (I/152/112)

ğâlcâḲ<<kalacak (II/09/69)

yâşam<yaşam (II/23/20)

oļsâ<<olsa (II/38/39)

-inca zarf fiil eki³¹ (-(y)IncA>-(y)Incâ)

varıncâḳ<<varınca (I/08/03)

bakıncâ<bakınca (I/114/53)

oḳumayıncâ<okumayınca (I/119/26)

alıncâ<alınca (II/09/65)

olmayıncâ<olmayınca (II/27/03)

Alıntı sözcüklerde;

hâyatı<hayat (I/01/28)

çâyı<çay (I/33/144)

hocâyı<hoca (I/158/62)

âşâm<<akşam (II/07/70)

nâzar<nazar (II/35/73)

iii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

vâr (II/02/48)

bâḳan<bak- (II/03/05)

Alıntı sözcüklerde;

ğâdar<<kadar (I/155/04)

âmma<ammâ (II/02/55)

³¹ Bu biçim birimin ETT’de dudak uyumuna girmediği görülür: ölince, *olınca* vb. (Gülsevin ve Boz, 2004: 149).

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle daralma örneklerine rastlanır.

Türkçe sözcüklerde;

burdâ<<burada (I/01/87)	urdâ<<orada (I/23/08)
sorâ<<sonra (I/65/16)	ğalmâ<<kalma (II/03/67)
vâ<<var (II/04/22)	yaşındâ<<yaşında (II/09/42)
taİİâ<<tarla (II/10/42)	ğatınâ<<katına (II/15/118)

Alıntı sözcüklerde;

hatTâ<<hatta (II/01/14)	Ķınâ<<kına (II/03/11)
parâ<<para (II/09/92)	fâzlä<<fazla (II/11/22)
amâ<<ammâ (II/20/65)	havlâ<<hafta (II/25/75)

iv. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle

Türkçe sözcüklerde;

ğızılıcâ_ören<<kızılcaören (I/06/58)	bigâş<<birkaç (I/01/30)
sarıcâğâya<<sarıcakaya (II/35/61)	sarığâvaĶ<<sarıkavaĶ (I/117/52)
ĶapıĶâya<<Ķapıkaya (II/37/03)	alıcâĶsı<<alacaksa (II/38/67)

Alıntı sözcüklerde;

patlıcân<<bâdincân “patlıcan” (I/54/10)	ırâ_atsıñız<<râhat (I/135/37)
merdimâna<<nerdubân “merdiven” (I/76/51)	hafızâñâ<<hâfıza (II/03/34)

2.1.2.1.4.2. /a/>/ı/

i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması

Türkçe sözcüklerde;

haşlıma<<haşlama (I/97/48)	baĶlıfâ<<baĶlava (I/29/21)
ortıdaki<<ortadaki (II/08/97)	oĶlıvaynan<<oĶlava (II/15/117)
zorlıma<<zorlama (II/26/12)	ufılâsıñ<<ufâla- (II/39/30)

Alıntı sözcüklerde;

tâtıdan<<tahta (I/08/64)

mutlîka<mutlaka (I/42/75)	sāvırdan<<safrâ (I/43/04)
māydınozları<maydanoz (I/54/61)	hāvıtda<<hafta (I/54/16)
jandırma<jandarma (I/69/72)	katırak<<katarakt (I/119/05)
kāfıtası<kafatası (II/02/19)	ğavınözlara<<kavanoz (II/18/06)
daḳḳıdı<daḳḳada<daḳḳada (II/30/80)	ğaymıḳam<<ḳaymaḳam (II/28/07)

ii. *Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/)* Komşuluğunda *Daralma* Türkçe sözcüklerde;

ğurumıya<<ḳuruma (I/01/90)	oynıtma<oynatma (I/04/20)
ğaynatıynan<<ḳayın+ata (I/10/81)	sırsınca<sars- (I/17/25)
yazmıya<yazma (I/25/20)	yukıyı<<yufḳa (I/26/50)
ortıyı<<orta (I/35/54)	sıtardı<sat- (I/39/90)
yapmıya<yapma (I/50/02)	toplamıya<toplama (I/50/60)
ūrışmaz<<uğraş- (I/66/04)	vurmıya<vurma (I/74/39)
ğardış<<ḳarındaş (I/80/58)	dokumıya<dokuma (I/87/106)
ortancı<ortanca (I/89/17)	yayınmıya<yayınma (I/96/19)
oyulğıya<oyulğa- (I/102/73)	so_utmıya<<soğutma (I/106/18)
ışılamıya<ışılama (I/116/38)	okumıya<okuma (I/130/06)
ğuymıya<<ḳoyma (I/133/16)	salğarıya<<salğara (I/138/135)
yolmıya<yolma (I/140/47)	oturmıya<<oturma (I/143/30)
hatırlıymadım<hatırla- (I/157/59)	taşınmıya<taşınma (I/149/54)
sanı<<sana (II/01/39)	mânjı<<bana (II/01/39)
yabıynan<yaba (II/06/28)	ğarancı<<ḳarınca (II/07/75)
olmaSsı<<olmazsa (II/07/126)	ğocı<<ḳoca (II/08/12)
sıgıcı<<sıkıca (II/08/41)	satmıyı<satmaya (II/09/26)
ışṣā<<aşağı (II/10/05)	sōrī<<sonra (II/15/25)
haşlıyon<haşla- (II/15/26)	şurıyı<<şura (II/16/105)
yımirtıyı<<yumurta (II/22/75)	yaḳılıyamaz<<yaḳala- (II/28/85)
ḡısı<<ḳısa (II/30/17)	tanı<<dana (II/32/87)
hurıyı<<ora (II/33/20)	tallıya<<tarla (II/38/109)

yımışıcıık<<yumuşacıık (II/39/29)	ğaynıyandan<<kaına- (II/39/33)
-ınca zarf fiil eki (-(y)ınca>-(y)ıncı)	
başlayıncı<başlayınca (I/34/42)	varıncı<varınca (II/01/33)
olmıyıncı<<olmayınca (II/07/26)	yapıncı<yapınca (II/18/29)
Alıntı sözcüklerde;	
romatizmiyā<romatizma (I/20/18)	bursıya<bursa (I/64/101)
sobıyı<soba (I/65/15)	taharnıyı<<tarhana (I/70/33)
urbıynan<urba (I/77/23)	dombıy<dombay (I/102/22)
taķKıya<<taķķa (I/115/20)	sofrıya<sofra (I/132/18)
torbıyı<torba (II/01/48)	esıS<<esās (II/02/20)
vatındāř<vatandaş (II/02/65)	mayış<<me‘āř (II/09/18)
ġambıynan<lamba (II/11/19)	siğortıyı<siğorta (II/12/13)
baTına<<badana (II/19/128)	massıyı<<masa (II/20/81)
zaminındı<zaman (II/21/14)	ğapıyorsunıuz<<kaına- (II/22/44)
hocıyı<hoca (II/30/65)	

iii. Kişiye Baēlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

mırdı<<var (I/01/72)	ilařlırı ³² <<ilačları (I/50/02)
hasdalındım<<hastalan- (I/131/56)	bıñı<<bana (II/01/06)
ğonuřmılárim<<konuşma (II/03/13)	ōlınnā<<oēlan (II/08/133)
ı_ařları<<aēač (II/24/86)	ğullanmı<<kullanma (II/39/17)

Alıntı sözcüklerde;

mıhaķķık<<muhakķak (I/01/70)	tınam<tamam (I/10/03)
ğıdaķ<<kaçar (I/10/27)	kaarıya<<kamera (I/53/52)
rıhatız<rāhat (I/59/52)	ğığar<kaçar (I/75/56)
fukaarıya<<fuķarā (I/134/63)	ğamerığan<<kamera (II/07/98)

³² Daralma olayı sözcüğün Arapça olan bölümünde (ilač < [Ar.] ‘ilāc) deēil Türkçe bir ek olan +{IAr} biçim biriminde gerçekteřtiēi için bu örnek “Türkçe sözcükler” bařlıēı altında verilmiştir.

muḡTır<<muhtar (II/17/09)

zıman<zaman (II/23/17)

dıvar<davar (II/25/53)

ıraḡımnarı<<raḡam (II/32/15)

ḡidā<<ḡadar (II/39/41)

faḡıt<faḡat (II/39/121)

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle daralma örneklerine rastlanır.

Türkçe sözcüklerde;

sarmı<sarma (I/33/155)

burı<<bura (I/47/56)

urı<<ora (I/71/75)

şāḡı<şāḡa (I/155/98)

bıḡı<<bana (II/01/06)

dı<da (II/02/22)

sulımı<<sulama (II/04/22)

ḡayınrı<<ḡayın+ana (II/08/22)

odı<oda (II/09/43)

toyḡı<toyḡa (II/15/22)

ḡārı<<ḡara (II/16/100)

yaylı<yayla (II/17/37)

şurdı<<şurada (II/17/58)

arı<ara (II/18/22)

dolrı<dolma (II/18/25)

ordı<<orada (II/19/22)

yarı<yara (II/28/67)

hordı<<orada (II/32/141)

Alıntı sözcüklerde;

hırḡı<hırḡa (I/03/61)

paḡı<paḡa (I/97/47)

vāsıḡı<vāsıḡa (II/01/69)

faydı<fayda (II/02/100)

ḡını<<ḡına (II/03/21)

loḡantı<loḡanta (II/04/29)

mārı<<maḡara (II/05/22)

ḡadı<<ḡadar (II/05/28)

halı<<hala (II/05/98)

hastı<hasta (II/05/100)

pastı<pasta (II/08/43)

ḡarşambı<ḡarşamba (II/11/02)

zobı<<soba (II/21/72)

parı<para (II/25/42)

fazlı<fazla (II/26/40)

suntı<sunta (II/26/23)

nişasdı<<nişāste (II/39/69)

tası<tasa (II/39/152)

v. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle

Türkçe sözcüklerde;

sırıyı<sırayı (I/27/05)	ğaldırımıya<<kaldırma (I/28/17)
buydığın<<buğday (I/74/95)	yıkıyō<yıka- (I/104/33)
sıklıncāsa<<sıkla- (I/125/05)	sıvıllar<sıva- (II/02/76)
ğıymısını<<kıyma (II/12/57)	ğayıntım<<kayın+ata (II/16/95)
Alıntı sözcüklerde;	
maşınğıya<maşınğa (I/29/17)	haftıdır<hafta (I/39/102)
şırıyı<şıra (I/152/110)	lırıyı<lira (II/04/76)
ırmızan<<ramazan (II/05/39)	patısgıdan<<patıska (II/07/140)
belçıkıdı<<belçiğa (II/28/89)	ıspınā<<ıspanak+a (II/38/39)
faPriķılana<<fabrika (II/39/123)	

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa bu biçim birimlerdeki daralma örneklerine rastlanır.

vi. *Yönelme durum eki* $(+(y)A > +(y)I)$

taravı<<tarafa (II/01/02)	sağı<sana (II/01/34)
māñı<<bana (II/01/39)	yanı<yana (II/01/53)
mālıcı<<mihaliççiğa (II/01/78)	ğızı<<kıza (II/03/21)
atı<ata (II/03/35)	ağlımı<<ağlıma (II/03/45)
pazarı<pazara (II/03/46)	ıcarı<<īcāra (II/04/59)
ğasabı<<kasaba (II/04/75)	kāzımı<<kāzıma (II/05/14)
saçını<<saçına (II/06/42)	ağşamı<ağşama (II/06/42)
burıyı<<buraya (II/07/18)	urıyı<<oraya (II/07/32)
yapmıyı<<yapmaya (II/07/33)	hocıyı<<hocaya (II/07/107)
dünyayı<<dunyāya (II/08/69)	olmıyı<<olmaya (II/08/73)
āvlıyı<<avluya (II/08/95)	satmıyı<<satmaya (II/09/26)
beylikōvāyı<<beylikovaya (II/10/11)	tarlāyı<<tarlaya (II/10/55)
almacıyı<almacıya (II/16/25)	tavāyı<<tavaya (II/18/01)
yabancıyı<yabancıya (II/19/33)	yımirtıyı<<yumurta (II/22/75)
arābayı<<arabaya (II/23/101)	yapmıyı<<yapmaya (II/24/41)

gocâyı<<kocaya (II/27/50)

hurıyı<<ora (II/33/20)

vii. *Bulunma durum eki (+dA>+dI)*

hāndı<<handa (II/01/50)

yanındı<yanında (II/02/12)

şu_andı<şu anda (II/04/39)

oķuldı<oķulda (II/07/17)

dāmdı<<damda (II/09/04)

salondı<salonda (II/12/42)

civardı<civarda (II/16/44)

durumdı<durumda (II/21/07)

esnafdı<<esnafta (II/23/03)

istambuldı<<istanbulda (II/26/24)

daķķıdı<<daķķıda (II/30/80)

odıdı<<odada (II/33/21)

saşdı<<sacda (II/37/52)

hocıyı<hoca (II/30/65)

beyyaylayı<beyyaylaya (II/37/03)

yukādı<<yukarıda (II/01/81)

avlıdı<<avluda (II/03/20)

tarafındı<tarafında (II/05/49)

anķaradı<anķarada (II/08/07)

fırındı<fırında (II/11/29)

ōlandı<<oğlanda (II/14/69)

ocaķdı<<ocaķta (II/18/33)

bahardı<baharda (II/22/43)

dādı<<dağda (II/24/32)

belçıkıdı<<belçıkıda (II/28/89)

ramazandı<ramazanda (II/31/08)

tarlādı<<tarlada (II/35/16)

2.1.2.1.4.3. /a/>/i/~[i]

i. *Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması*

Alıntı sözcüklerde;

patitiS<<patates (II/21/92)

ii. *Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma*

Türkçe sözcüklerde;

yaraliyi<<yarala- (I/05/40)

yaşiyip<yaşa- (I/10/37)

ğaynatmiye<<kaynatma (I/59/48)

TuTuşturmiye<tutuştırma (I/72/42)

sulamiye<sulama (I/87/62)

çiniliyeççe<<çinılayasıca (I/138/122)

odiye<oda (I/07/79)

yazdırmıye<yazdırma (I/43/02)

ğayniyodu<<kayna- (I/71/47)

otumiye<<oturma (I/75/55)

ūrlamiye<<uğurlama (I/123/17)

oriye<ora (I/128/13)

ğardışım<<karındaş (I/153/42) buriye<buraya (I/159/42)
 elmiyi<elma (II/10/57) kutliyyóS<<kutla- (II/12/84)
 başliyyöz<başla- (II/15/75) hatırlıyyın<hatırla- (II/16/71)
 hazıllıyyem<<hazırla- (II/18/24) dolişmaz<dolaş- (II/39/86)
 yolliyyoru<yolla- (II/39/168)

Alıntı sözcüklerde;

bursiye<bursa (I/72/04) angări<<angarya (II/09/43)
 dine<<dâne (II/14/46)

iii. Kişiye Bağlı Daralma

Alıntı sözcüklerde;

iheğkli<<āhengli (I/146/63)

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır.

Türkçe sözcüklerde;

taġlı<<tarla (II/08/102)

v. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle

Alıntı sözcüklerde;

dornavididen<<tornavidadan (I/33/05) liriye<liraya (I/69/17)
 ğarintili<ğarantili (I/123/44) kiriz<kiraz (II/32/49)

2.1.2.1.4.4. /a/ > /u/ ~ /ü/

i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması

Türkçe sözcüklerde;

ġodumannā<<ġodaman (II/02/61) toġuları<toġa (II/08/57)
 ürüyü<<oraya (II/17/19) ġoyuları<<ġova (II/21/70)
 odudā<oda (II/28/57) ġocuman<<ġocaman (II/39/04)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ř/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

boyuyodu<boya- (I/27/53) yumuya<yuma “yıkama”(I/47/43)

hazırluyundu ³³ <<hazır-la- (I/52/36)	zolluyo ³⁴ <<zor-la- (I/63/52)
gumnuyo<<kum-la- (I/87/41)	dōruyo<<doğra- (I/111/24)
fokurduyor<fokurda- (I/123/51)	oruyu<ora (II/02/105)
şuruya<şura (II/08/56)	ovuydu<ova (II/09/27)
oturmuyu<oturmaya (II/11/23)	oynullardı<<oyna- (II/14/92)
-inca zarf fiil eki (-(y)IncA>-(y)uncu)	
sovuyuncu<<soğuyunca (II/07/86)	oluncu<olunca (II/07/143)
gonuşuncuyu<<konuşuncaya (II/30/01)	

iii. Kişiye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

örtulumō<<ortalama (II/02/52)	buba<baba (II/28/69)
kaynıbuba<<kayın+baba (II/30/64)	

Alıntı sözcüklerde;

sulaTa<<salata (I/69/29)	zuman<zamān (II/19/47)

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır.

Türkçe sözcüklerde;

uru<<ora (II/02/09)	gocu<<koca (II/05/46)
soru<<sonra (II/08/11)	bōyunu<<boyuna (II/10/20)
buru<bura (II/10/43)	goşmu<<koşma (II/14/45)
ürüyü<<oraya (II/17/19)	doğumu<doğuma (II/24/55)
sonu<<sonra (II/25/73)	burdu<<burada (II/30/27)
urdu<<orada (II/33/28)	ordu<<orada (II/33/53)
yumurtu<yumurta (II/39/49)	şurdu<<şurada (II/39/88)

³³ Daralma olayı sözcüğün Arapça olan bölümünde (hazır < [Ar.] hāzır) değil Türkçe bir ek olan +{IA} biçim biriminde gerçekleştiği için bu örnek “Türkçe sözcükler” başlığı altında verilmiştir.

³⁴ Daralma olayı sözcüğün Farsça olan bölümünde (zor < [Far.] zūr) değil Türkçe bir ek olan +{IA} biçim biriminde gerçekleştiği için bu örnek “Türkçe sözcükler” başlığı altında verilmiştir.

yoksu<yoksa (II/39/106)

Alıntı sözcüklerde;

ķotu<ķota (II/10/16)

zurnu<zurna (II/16/18)

ġudu<<ķadar (II/16/88)

zobu<<soba (II/17/80)

roķu<<roķa (II/18/35)

v. *Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle*

Türkçe sözcüklerde;

çocuklu_um du<çocukluğum da (II/06/79) uru<<ora (II/02/09)

toplumu<<toplama (II/08/106)

şurduKi<<şuradaki (II/08/125)

uzumāz<<uza- (II/16/08)

urdu<<orada (II/33/28)

yumurtu<yumurta (II/39/49)

Alıntı sözcüklerde;

poropuğanda<<puropağanda³⁵ (I/64/132)

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa bu biçim birimlerdeki daralma örneklerine rastlanır.

vi. *Yönelme Durum Eki (+<y>a>+<y>u)*

buruyu<<buraya (II/02/23)

oruyu<<oraya (II/04/94)

ġoņşuyu<<ķoņşuya (II/09/22)

oturmuyu<<oturmaya (II/11/23)

suyu<suya (II/21/61)

salunu<<salona (II/39/155)

vii. *Bulunma Durum Eki (+<da>+<du)*

oķuldu<oķulda (II/07/114)

durumdu<durumda (II/10/72)

salundu<<salonda (II/39/137)

bursudu<<bursada (II/39/161)

2.1.2.1.4.5. /e/>/è/

i. *Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması*

Türkçe sözcüklerde;

gelişivèrdi<<gelişiverdi (I/01/29)

ekerlèrse<<ekerlerse (I/03/89)

cúmārtəsi<<cuma+ertesi (II/12/23)

gözlème<gözleme (I/04/37)

³⁵ Batı kökenli sözcüklerde yazım değil sesletim dikkate alınmıştır.

Alıntı sözcüklerde;

malzème<malzeme (I/23/72) mahkèmeye<mahkeme (I/78/44)
zèlzile<<zelzele (II/05/83)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma
Türkçe sözcüklerde;

ipinèn<<ip ilen (I/08/62) yèçirdi<<geçir- (I/52/51)
yètişmiyū<<yetişmiyor (II/02/84) yèyenimiñ<<yeğen (I/87/37)
ğaragèyik<<kara+geyik (II/28/64) inèyi<<inek+i (I/152/129)
vicèm<<vereceğim (II/39/90)

Alıntı sözcüklerde;

çèşmelerin<çeshmelerin (I/01/81) sèbze<sebze (I/09/79)
medrèseler<medreseler (I/56/22) belediyè<belediye (II/04/16)
batTaniyè<<battāniye (II/07/139) senè<sene (II/09/16)
tencèrede<tencerede (II/32/75) mesèlā<<meselā (II/39/111)

iii. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle daralma örneklerine rastlanır.

Türkçe sözcüklerde;

diyè<diye (I/86/18) işdè<işte (I/114/01)
ötè<öte (I/161/15) bilè<bile (II/09/78)
incè<ince (II/32/73)

Alıntı sözcüklerde;

sadè<sāde (I/97/30) desTè<deste (I/130/11)
kilè<kile (II/02/81) zebzè<<sebze (II/09/30)
meşè<meşe (II/21/81)

iv. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle

Türkçe sözcüklerde;

nèyè<nèye<neye “niye” (I/64/06) èbè<èbe<ebe (I/64/88)
dèdè<dède<dede (II/21/52)

v. *Kişisel Tercihler Nedeniyle*

Türkçe sözcüklerde;

tëgnelēde<<teknelerde (II/12/35)

vi. *-ınca zarf fiil eki (-(y)ince>-(y)incē)*

diyincē<<deyince (II/09/84)

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa bu biçim birimlerindeki daralma örneklerine rastlanır.

vii. *Yönelme Durum Eki (+ (y)e>+(y)ē)*

işē<işe (I/40/52)

şehirē<şehir (I/78/04)

ğāSteyē<<gazeteye (II/31/50)

yerliyē<yerliye (II/35/06)

tepsiyē<tepsiye (II/39/43)

ikiyē<ikiye (II/39/104)

viii. *Bulunma Durum Eki (+de>+dē)*

esKişērdēdi<<eskişehirdeydi (I/01/12)

öndē<önde (I/52/89)

asKerdēydi<<askerdeydi (I/25/07)

şehirdē<şehirde (I/60/90)

meleşīKdēydi<<meşelikteydi (I/71/77)

evdēyse<evdeyse (I/156/60)

eskişe_jrdē<<eskişehirde (II/26/39)

heveldē<<evelde (II/30/55)

yēmeKdēlēdī<<yemektelerdi (II/35/95)

2.1.2.1.4.6. /e/>/ı/

i. *Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle*

EİMA'nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır.

Türkçe sözcüklerde;

heraldı<<her+halde (II/03/40)

ii. *Kişiyi Bağlı Daralma*

Türkçe sözcüklerde;

vıremeSsem<veremezsem (II/22/55)

iii. *Ayrılma Durum Eki (+den>+dēn)*

esgidın<<eskiden (II/01/43)

iv. Tezlik Eylemi *-(i)ver->-(i)vır-*

dolduruvırır (I/128/21)

ğanayıvırır (I/128/22)

yatıvırdım (I/133/06)

ğaķıvırdım (I/140/55)

2.1.2.1.4.7. /e>/i/

i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması

Türkçe sözcüklerde;

öretminnē<<öğretmen (I/42/10)

nerilisiñ<nereli (I/63/47)

bēbidik<<bebek (II/05/87)

ōritmēn<<öğretmen (II/08/80)

ğaybide<<ķayıp+et- (II/22/53)

Alıntı sözcüklerde;

mahallide<mahalle (I/03/74)

herkijiñ<<herkes (I/10/83)

hariket<hareket (I/35/64)

tenceride<tencere (I/42/34)

muķābile<<muķābele (I/53/10)

beriket<bereket (I/88/68)

zātüriden<<zātürre (I/95/125)

telefon<telefon (I/112/43)

talibelē<talebe (I/121/11)

malzimeyi<malzeme (I/121/84)

sosyeteleşdik<sosyeteleş- (I/130/38)

artizen<<artezyen (I/142/57)

telimesi<teleme “kestirilmiş süt” (I/129/14) zēnzilidi<<zelzele (II/05/83)

talebilē<talebe (II/06/08)

rendilersin<rendele- (II/39/35)

pembileşdi<penbeleş- (II/39/73)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

yilīk<<yelek (I/03/61)

çinniyōñ<<çiğne- (I/10/53)

öldürmiye<öldürme (I/11/81)

ōrenmiye<<öğrenme (I/14/12)

gezmiye<gezme (I/15/93)

ipiy<<epeyi (I/18/03)

sirkiye<sirke (I/18/74)

görmiye<görme (I/25/13)

biyenmiş<<beğen- (I/25/17)

izlemiye<izleme (I/34/44)

yiñi<yeni (I/39/92)

siniñki<seninki (I/41/58)

ekmiye<ekme (I/41/82)

zabāliyin<<sabahleyin (I/44/21)

yüzmiye<yüzme (I/48/74)	kesiye<kese (I/58/72)
şettirmiye<<şey+ettir- (I/73/75)	döşīye<<döşek+e (I/77/72)
türbiye<türbe (I/79/63)	isdemiye<<isteme (I/94/78)
yiyciK<<yiyecek (I/96/32)	sökmiye<sökme (I/96/70)
dökmiye<dökme (I/98/81)	diyirivirī<<değir- (I/126/18)
kefenniyollar ³⁶ <<kefenle- (I/104/34)	pişirmiye<pişirme (I/129/30)
girmiyeye<girme (I/134/12)	üzülmiye<üzülme (I/143/59)
yelleşdirmiye<<yerleştirme (I/144/22)	tenegiSi<<teneke (I/155/32)
iyence<<eğence (I/157/26)	işletminin<işletme (II/01/85)
ünüvēstiden<<üniversite (II/02/99)	yidi<<yedi (II/02/28)
gerçik<gerçek (II/02/58)	nerisinde<nere (II/05/21)
söyliyom<<söylüyorum (II/10/66)	önciden<önceden (II/06/08)
gelmiyi<gelme (II/10/57)	külliyip<külle- (II/14/30)
yi_enim<<yeğen (II/14/70)	dediyi<dedeyi (II/22/43)
teriyā<<tere+yağı (II/33/72)	ünniyon<<ünle- (II/39/184)
-inca zarf fiil eki <i>-(y)ince>-(y)inci</i>	
gelinci<gelince (I/10/01)	Pişinci<pişince (I/60/13)
gidinciSi<<gidincesi (II/02/37)	ininci<inince (II/05/40)
bitinci<bitince (II/07/26)	girinci<girince (II/23/11)
dinnendirinci<<dinlendirince (II/23/200)	çekilinci<çekilince (II/23/21)
işinci<<içince (II/35/65)	
Alıntı sözcüklerde;	
iyer<<eğer (I/10/15)	ğayfiye<<kahve (I/29/18)
iliyen<<leğen (I/33/06)	şiger<<şeker (I/39/89)
hastānisine<<hasta+hāne (I/42/18)	ziytinya ُي ُ<zeytin+yağı
(I/48/12)	
ğırıkğaliye<<kıruk+kaale (I/50/68)	işiy<<şey (I/52/30)

³⁶ Daralma olayı sözcüğün Arapça olan bölümünde (kefen < [Ar.] kefen) değil Türkçe bir ek olan +{IA} biçim biriminde gerçekleştiği için bu örnek “Türkçe sözcükler” başlığı altında verilmiştir.

şışınıñ<şışe (I/87/61)
 şilik<<şeylik (I/92/38)
 maķaniye<<makine (I/96/40)
 yimeniylen<yemeni (I/98/119)
 māmidiyide<<mahmudiye (I/122/57)
 mahkimiye<mahkeme (I/126/22)
 köşiye<köşe (I/135/28)
 lisdiyi<liste (I/155/81)
 ğalisi<<ķale (II/02/10)
 eskişi_ırdı<<eskişehirde (II/06/76)
 memnikātıñ<<memleket (II/07/42)
 şıytan<şeytan (II/07/15)
 şı_ırē<<şehir (II/08/03)
 zātin<<zāten (II/14/56)
 tiyiplē<<teyp (II/23/61)
 malzemiyle<malzeme (II/23/171)
 miselā<meselā (II/25/76)
 ileyiñiñ<<leĝen (II/32/85)
 mākimiyi<<mahkeme (II/39/174)

iii. Ulama Yoluyla

Alıntı sözcüklerde;
 hemen_ımen<<hemen hemen (I/04/09)

iv. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;
 dide<dede (I/10/38)
 tizek<tezek (I/152/15)
 girek<gerek (II/17/72)

Alıntı sözcüklerde;
 tomatiz<<domates (I/79/79)
 vifāt<vefāt (II/16/54)

melemin<<menemen (I/91/77)
 marliyları<marley (I/94/50)
 peşembiye<<perşembe (I/98/16)
 kefinnedik<<kefenle- (I/104/27)
 patatis<<patates (I/120/64)
 penÇire<<pencere (I/133/20)
 mesiġāsi<<meselā (I/137/64)
 sandalyiyi<sandalye (I/155/106)
 belĝiselleri<<belgesel (II/03/15)
 mināriyi<mināre (II/05/52)
 fasüliyi<<fasulye (II/06/30)
 lisiyi<lise (II/07/103)
 dericiye<<derece (II/09/78)
 biygirleri<beygir (II/20/46)
 kilisiyi<kilise (II/23/169)
 hıyet<<hey‘et (II/25/23)
 hıce<hece (II/32/13)
 seviyisi<seviye (II/38/50)

dāzem<<teyze (I/52/61)
 egmig<<ekmek (II/12/33)

kimre<kemre “gübre” (I/121/10)

v. *Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle*

EİMA’nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle daralma örneklerine rastlanır.

Türkçe sözcüklerde;

böli<<böyle (I/04/26)	gini<<gène (I/93/26)
küllümi<<külleme “bir çeşit yemek” (II/08/94)	nerdisi<<nerede+ise (II/08/96)
nēysi<<ne+ise (II/10/53)	nerdi<<nerede (II/10/103)
didi<<dede (II/17/06)	ibi<<ebe (II/17/06)
Kini<<gene (II/30/57)	öti<öte (II/39/09)
önci<önce (II/39/48)	gözelci<<güzelce (II/39/29)

Alıntı sözcüklerde;

îlâvi<ilâve (I/31/21)	eyrendi<<rende (I/33/150)
mu_ayini<<mu‘âyene (I/41/65)	tenciye<<tencere (I/98/50)
müsâdi<<musâ‘ade (II/02/25)	metiri<<metre (II/03/79)
tani<<dâne (II/08/122)	zebzi<<sebze (II/09/22)
idari<<idâre (II/09/62)	sâTi<<zâten (II/20/09)
seni<sene (II/20/73)	kepçi<kepçe (II/23/14)
etfâyi<<itfâ‘iyye (II/30/78)	emi<<emme<ammâ (II/39/12)
soti<sote (II/39/24)	köfti<köfte (II/39/56)

vi. *Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle*

Türkçe sözcüklerde;

dimin<demin (I/15/65)	iğirip<<eğir- (I/27/42)
isgiden<<eskiden (I/57/07)	işdi<işte (I/57/48)
irimez<eri- (I/60/110)	incilleniyö<<incelen- (I/62/24)
imriniyorum<imren- (I/120/29)	bili<bile (II/01/15)
kimsi<kimse (II/04/81)	ığri<<eğri (II/07/120)
bi tik<bi tek (II/12/36)	diyil<<değil (II/22/45)
dili_ıj<<delik+in (II/25/41)	niyi<niye (II/29/19)

īdilē<<ığde (II/29/33)	inci<ince (II/32/73)
iniklerimiz<inek (II/33/14)	ingilizci<ingilizce (II/38/97)
işlimisini<<işleme (II/39/160)	

Alıntı sözcüklerde;

vāzifiñiz<vazīfe (I/01/01)	pişmāniyi<pişmāniye (I/36/64)
inişdem<<enişte (I/86/11)	tavsiyi<tavsiye (I/87/03)
iliğen<<leğen (I/130/79)	kili<kile (II/01/26)
ganevici<<kaneviçe (II/11/46)	bidi<<pide (II/16/68)
makini<makine (II/18/07)	guzini<<kuzine (II/18/12)
şömini<şömine (II/30/74)	fidi<fide (II/38/36)

mercimik<<mercimek (II/39/25)

vii. Tezlik Eylemi *-(i)ver->-(i)vir-*

diyirivirī (I/126/18)	silkivirdim (I/140/55)
ësgiyiviridi (I/144/37)	gitmeyivirsin (I/144/60)
sı_aşlıyiviriS (II/08/54)	inivirincisi (II/23/106)

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa bu biçim birimlerdeki daralma örneklerine rastlanır.

viii. Yönelme Durum Eki *+(y)e>+(y)i*

ğayfiyi<<kahveye (II/01/33)	mināriyi<mināre (II/05/52)
özelleşmeyi<özelleşmeye (II/09/65)	yeri<yere (II/07/33)
düşmiyi<<düşmeye (II/09/87)	neriyi<<nereye (II/10/26)
emekliyi<emekliye (II/12/12)	şışiyi<<şışeye (II/18/08)
māyeniyi<<mu'āyeneye (II/23/36)	kimsiyi<<kimseye (II/23/127)
işlimisini<<işlemesine (II/39/160)	mākimiyyi<<mahkemeye (II/39/174)

ix. Bulunma Durum Eki *+(y)e>+(y)i*

yērdi<<yerde (II/05/73)	zēnzilidi<<zelzelede (II/05/83)
fasiyēdi<<fasulyede (II/06/44)	özdendi<özdende (II/06/53)
eskişi_jrdi<<eskişehirde (II/06/76)	yerdi<yerde (II/07/37)

hastanidi<<hasta+hānede (II/07/67) belediyidi<<belediyede (II/08/18)
 şiydi<<şeyde (II/08/18) tarihdi<<tārihte (II/09/10)
 heraldi<<her+halde (II/17/38) ilēdi<<ileride (II/38/14)

2.1.2.1.4.8. [ê]>/i/

Tarihi kaynaklardaki³⁷ biçimi kapalı e ([ê]) ünlülü olan bazı sözcüklerde EİMA'da hem bu ünlünün korunduğu hem de daralarak /i/ ünlüsüne değiştiği görülmektedir.³⁸

yiter<yèter (I/03/61)	virimsiz<vèrim (I/23/44)
yir<yèr (I/39/104)	niden<nèden (I/45/16)
giçen<gèç- (I/46/131)	yimiş<yèmiş (I/54/22)
irişemedilē<<èriş- (I/54/71)	ivit<<èvet (I/57/06)
yinge<yènge (I/59/37)	gini<<gène (I/93/26)
gice<gèce (I/97/55)	iderlerdi<<èt- (I/98/125)
diyirmene<<dèğirmen (I/126/54)	alışvirişi<alış+vèriş (II/23/23)
yimiye<<yème (II/23/71)	giri<gèri (II/24/101)
timiş<dèmiş (II/25/23)	niriye<<nère (II/27/53)
îvlenceK<èvlen- (II/29/65)	biş<bèş (II/31/21)
yimine<yèm (II/32/101)	ni<ne (II/34/56)

2.1.2.1.4.9. /o/>[ò]

i. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

göca<<köca (I/14/59)	çocukları<çocukları (I/17/45)
ön<on (I/22/30)	oluyò<<oluyor (I/12/07)
yıkılıyò<<yıkılıyor (I/161/28)	yök<yok (I/161/35)
öndân<ondan (II/09/49)	çök<çok (II/24/10)
sóna<<sonra (II/37/95)	diyò<<diyor (II/39/158)

³⁷ Tarihi metinlerin çeviri yazısı yapılırken kapalı e ünlüsünün durumu ile ilgili tartışma ve öneriler için bk. Kocaoğlu (2003).

³⁸ “Kapalı e” ([ê]) ünlülü olarak kabul edilen sözcükler için bk. Erdem ve Gül (2006).

Alıntı sözcüklerde;

çörba<çorba (I/28/46)

limòn<limon (II/39/76)

paydòs<paydos (II/39/105)

ğazòz<gazoz (II/39/186)

ii. Akıcı /I/ Ünsüzünün Etkisiyle Daralma

Alıntı sözcüklerde;

motóÍîā<<motor (II/24/26)

iii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

òlan<ol- (II/09/07) òdídı<<odada (II/33/34)

iv. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle

Türkçe sözcüklerde;

òmuzdan<omuzdan³⁹ (I/17/22)

2.1.2.1.4.10. /o/>/u/⁴⁰

i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması

Alıntı sözcüklerde;

balķunda<balķon (I/52/42)

ķartunnar<ķarton (I/116/26)

televuzun<<televizyon (I/138/12)

betundan<beton (II/33/12)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

unardıla<onar- (I/46/118)

ğucası<<ķocası (I/83/15)

suvan<<soğān (I/144/74)

yuk<yok (II/02/47)

ucaķlî<<ocaķlık+ı (II/32/113)

Alıntı sözcüklerde;

salun<salon (I/51/73)

susa<<şose (I/61/74)

şuForudu<<şoför (I/64/38)

telefon<telefon (I/65/29)

³⁹ “omuz” sözcüğünün kökeni TS’de, Gülensoy’da (2007: 624) Türkçe, MBTS’de Yunanca (òmos) olarak verilmiştir. Sözcüğün köken bilgisini Türkçe ve Yunancaya dayandıran farklı görüşler vardır (Tufar, 2010: 159).

⁴⁰ Bu daralma aynı zamanda Tatar Türkçesine mahsus düzenli bir ses olayı olarak görülmektedir (Öner, 2013: 12) ve bir Kıpçak Türkçesi özelliği olarak görülür.

maydunus<<maydanoz (I/121/83) suvra<<sofra (I/120/62)

tansiyun<tansiyon (I/133/12) suKak<sokak (II/08/62)

iii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

tuplardı<topla- (I/01/20) uluvurdu<oluverdi (I/25/21)

hurasını<<ora (I/36/38) hullara<<oralara (I/38/18)

ğuvaladılâ<<kovala- (I/57/46) guva<<kova (I/109/26)

ûkulu<<oğul (II/01/06) urman<orman (II/02/47)

hu<<o (II/07/09) u<o (II/30/43)

Alıntı sözcüklerde;

kumpustu<<komposto (I/07/39) PaTuz<patoz (I/21/55)

kulestere<<kolesterol (I/37/37) mazut<mazot (II/10/22)

mudernleşdi<<modern (II/15/48)

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA'nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. Buradaki örnekte daralma olayı I. alt ağız grubunda sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle gerçekleşmiştir.

Alıntı sözcüklerde;

kumpustu<<komposto (I/07/39)

v. Ünlü Uyumu Nedeniyle

Alıntı sözcüklerde;

kompustu<<komposto (I/26/03) foturaFıñ<<fotoğraf (I/95/62)

horuzların<horoz (I/101/25) motullē<<motor (II/01/27)

doğdur<<doktor (II/24/70) romuk<<römoşk (II/33/46)

vi. Tezlik Eylemi (-(I)ver->-(u)vur-)

ğoyuvurur<<koıuver- (I/11/73) koıuvurudu<koıuver- (I/13/12)

duruvurun<duıuver- (I/20/82) vuruvurur<buıuver- (I/21/32)

ğuruvurduıK<<kuıuver- (I/63/26) uluvurdu<oluver- (I/25/21)

soıuvururun<soıuver- (I/109/40) oturuvururduK<oturuver- (I/126/60)

2.1.2.1.4.11. /o/ > /ü/*i. Ünlü Benzeşmesi Nedeniyle*

Alıntı sözcüklerde;

otübüs < otobüs (I/69/42)

ii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

ü < o (I/61/59)

2.1.2.1.4.12. /ö/ > [i]*i. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma*

Türkçe sözcüklerde;

biyla < < böyle (I/86/32)

2.1.2.1.4.13. /ö/ > [ö]*i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması*

Türkçe sözcüklerde;

inönü < inönu (I/66/54)

aķca_öreni < aķca+ören (II/26/53)

Alıntı sözcüklerde;

daraķTörü < < traktör (I/158/45)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

önemli < önemli (I/23/54)

şöle < < şöyle (I/25/65)

Köç < < göç (I/68/26)

Alıntı sözcüklerde;

köylerde < köy (I/21/44)

iii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

ölmüş < öl- (I/113/121)

öteki < < öteki (I/113/137)

özlüne < öz (I/121/05)

böle < < böyle (I/130/78)

dövmedim < döv- (I/140/33)

göl < göl (I/147/28)

ö_üdüb < < öğüt- (I/155/36)

öküzlere < öküz (I/157/74)

2.1.2.1.4.14. /ö/>/ü/⁴¹

i. Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Daralması

Türkçe sözcüklerde;

biçerdüver<biçerdöver (I/74/53)

ii. Daraltıcı Ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) Komşuluğunda Daralma

Türkçe sözcüklerde;

düydürüdü<<dövdür- (I/02/41) üleniyyin<<öğlenleyin (I/41/87)

üle<<öyle (I/45/49)

sületTiler<<söylet- (I/48/80)

süver<söv- (I/128/53)

hüyük<höyük⁴² (II/23/151)

ünnēnde<<önlerinde (II/32/78)

Alıntı sözcüklerde;

küylerde< ÖTT köy < Far. kūy (I/48/78)

iii. Kişiyeye Bağlı Daralma

Türkçe sözcüklerde;

dūme<<dövmē (I/02/44)

übür<öbür<o+bir (I/03/12)

ü_üdüldü<<öğüt- (I/41/37)

ürendim<<öğren- (I/48/30)

dürt<dört (I/143/58)

üğüdür<<öğüt- (II/37/111)

ütülmüş<<öğüt- (II/37/116)

güzünü<göz (II/38/102)

Alıntı sözcüklerde;

tıraqtür<tıraqtör (I/41/66)

2.1.2.1.5. Genişleme

Kelime içinde dar sıradan, /t, i, u, ü/ ünlülerinin çeşitli nedenlerle boğumlanma özellikleri bakımından geniş sıradan /a, e, o, ö/ ünlülerine dönüşmesi olayıdır (Korkmaz, 2010: 227). EİMA'da görülen genişleme örnekleri aşağıdaki gibidir.

⁴¹ Bu daralma aynı zamanda Tatar Türkçesine mahsus düzenli bir ses olayı olarak görülmektedir (Öner, 2013: 12) ve bir Kıpçak Türkçesi özelliği olarak görülür.

⁴² Bu sözcük *Dîvânü Lugâti't-Türk*'te üyük "Oğuzcada, tepe gibi yerden yükselen şeyler" biçiminde geçmekteyken (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014: 41) *Yeni Tarama Sözlüğü*'nde (Dilçin, 2013: 237) sözcük üyük [hüyük] biçiminde gösterilmiştir.

2.1.2.1.5.1. /ı/>/a/~[â]

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

iç seste; allaham<allahım (II/05/81)

son seste; hana<hanı⁴³ “hani” (I/159/39)

Alıntı sözcüklerde;

iç seste; kâhatları<<kağıt (I/88/58)

ii. Örnekseme ile

Alıntı sözcüklerde;

hasımına<hısıım (I/77/30)

hasılâ<<hāsılı (II/09/47)

iii. Büzülme yoluyla⁴⁴

Türkçe sözcüklerde;

oncā_az<<oncağız (I/60/69)

yā_aşlı<<yağışlı (II/30/15)

Alıntı sözcüklerde;

lā_am<<lağım (II/23/14)

kā_at<<kağıt (II/25/22)

iv. Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

aşā_yukara<<aşağı yukarı (II/10/33)

v. Belirtme biçim birimi (+(y)I>+(y)a)

EİMA’nda yönelme durum biçim birimindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. Yönelme durum biçim biriminin daraldığı durumlarda belirtme biçim biriminin de genişlediği örnekler vardır.

⁴³ Bu sözcük *Yeni Tarama Sözlüğü*’nde (Dilçin, 2013: 136) “çanı”; 17. Yüzyıl Türkçesi ve Sözcükleri’nde (Tulum, 2011: 822) “hani” biçimiyle yer almaktadır. Tekin (2013b: 126), kanı “hani”, kanta “nerede”, kantan “nereden”, kaçan “ne zaman”, kaçna “nereye”, kaltı “nasıl” gibi soru sözcüklerinin, arkaik soru adılı olan ka(n)’ın farklı biçimleri olduğunu belirtir ve bu sözcük aynı zamanda Karahanlı, Harezmi, Çağatay, Kıpçak ve Batı Türkçesinde kanı biçiminde görülmektedir (Hacıeminoğlu, 1984: 273).

⁴⁴ Demircan (2009: 72) genişlemeyi yalnızca “ilk hecesi +art, +geniş, bir ünlü içeren yalın ya da türemiş iki heceli bir sözcüğün, ikinci hecesi /ğ/ ile başlıyor ve uyumsal, dar bir ünlü içeriyorsa, özensiz, hızlı sesletimde o tür bir sözcüğün ikinci ünlüsü genişler, ya da eskilere göre bir hece düşmesi oluyor denir.” şeklinde tanımlamaktadır. Buradaki tanım ileride ele alacağımız büzülme olayının tanımına uymakla birlikte genişleme içinde yalnızca bir bölümü kapsamaktadır denilebilir.

meyvaya<meyveyi (II/09/28)	tarlaya<tarlayı (II/10/22)
suya<suyu (II/21/56)	ğardaşa<<kardeşi (II/05/34)
çaya<çayı (II/29/39)	hamura<hamuru (II/33/65)
sādıÇa<<sağdıçı (II/34/74)	başa<başı (II/37/25)

vi. Diğer

Türkçe sözcüklerde; son seste; nişannası<<nişanlı (I/08/122), altā<<altı (II/10/03), kapālā<kapalı (II/10/10)

Alıntı sözcüklerde; ilk hecede; darağdörüm<<tırağtör (I/158/40), iç ses-te; mandara<mandıra (I/21/69), ğayası<<ğayısı (I/100/16), ğaharsız<<ğahir (II/05/79)

2.1.2.1.5.2. /ı/>/o/

i. Dudak Ünsüzü /p/'nin Etkisiyle Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

porasa<pırasa (I/121/66)

2.1.2.1.5.3. /i/>/a/

i. Örnekseme ile

Alıntı sözcüklerde;

hālāhazır<<hāliahazır (I/01/98)

ii. Büzülme yoluyla

Alıntı sözcüklerde;

sa_ıabı<<sāhib (I/119/27) iltā_ab<<iltihāb (II/25/87)

iii. Kişiye Bağlı Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

mağane<<makine (I/51/35)

2.1.2.1.5.4. /i/>/è/

Türkçe sözcüklerde; son seste; ötekè<öteki (I/11/14), şimdè<şimdi (I/32/54)

Alıntı sözcüklerde; ilk hecede; èytiyar<<ihtiyar (I/88/32)

son seste; fennè<fennī (I/67/71), eKSerè<<ekserī (II/02/93), yanē<<yāni (II/21/98)

EİMA'da, (ÖTT'nin aksine) ETT'deki geniş ünlünün korunduğu örnekler de vardır.

yèyeyörüs<<iyoruz (I/51/56) gèyiyôİlar<<giyiyorlar (II/03/42)
dèyo<<diyor (II/20/69)

2.1.2.1.5.5. /i>/e/

i. Örnekseme ile

Alıntı sözcüklerde;

guzene<<kuzine (I/51/48) penselin<<penisilin (I/154/60)
sinenin<sininin (II/08/126)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

eşte<<işte (I/45/63) kende<kendi (I/58/62)
besbellē<besbelli (II/10/54)

Alıntı sözcüklerde;

veran<vīrān (I/17/75) tabe<<tabī'ī (I/53/43)
ezeyetleri<eziyyet (I/64/125) sevtā<<siftāh (I/72/82)
tecelle<<tecellī (I/88/42) eḡtiyacımı<<ihtiyāc (I/88/69)
ortopedē<ortopedi (I/104/10) ētibār<<i'tibār (I/107/29)
etfāyeyi<<itfā'iyye (I/126/09) dekḲatli<dikḳatli (I/138/08)
hesseme<hisse (I/140/42) heş<<hīḥ (I/144/35)
entereme<<entāri (I/47/36) ēhtiyaT<<ihtiyāt (I/153/03)
belke<belki (II/02/20) şehir<şehir (II/05/43)
èvelē<<evveli (II/10/34) temez<temiz (II/29/42)
tepsenin<tepsi (II/33/70)

iii. Kişiyeye Bağlı Genişleme

Türkçe sözcüklerde;

İke<iki (I/63/50) hincē<<şimdi (II/05/77)

hade<hadi⁴⁵ (II/08/43)

Alıntı sözcüklerde;

ninceplēden<<incir (II/29/32) bāyē<<bāyī' (II/38/19)

2.1.2.1.5.6. /i>/o/

i. Kişiye Bağlı Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

gozonalēmiz<<kuzine (I/44/78)

Aşağıdaki örnekte ÖTT’de daraldığı görülen ünlü, EİMA’da geniş ünlü olarak korunmaktadır.

oşdā<<işte (I/73/37)

2.1.2.1.5.7. /u>[ò]

i. Kişiye Bağlı Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

ķabòl<ķabûl (I/93/20) yònannı<<yunanlı (I/150/40)

nohòd<nohûd (I/152/111)

2.1.2.1.5.8. /u>/o/

i. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

yo_ordu<<yoğurt (I/05/48)

Alıntı sözcüklerde;

gozene<<kuzine (I/51/48) mo_abbet<<muhabbet (II/23/125)

ii. Kişiye Bağlı Genişleme

Türkçe sözcüklerde;

dovak<duvak (I/10/50) osandım<usan- (I/22/40)⁴⁶

dōro<<doğru (I/60/31)

⁴⁵ Bu sözcük 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı’nda (Tulum, 2011: 832) “hayda, haydá, háy-de” biçimlerinde yer almaktadır.

⁴⁶ ET’de *osanmak* olarak geçmektedir. 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı’nda (Tulum, 2011: 1417) da “osanmak” biçimi görülmekteyken *Yeni Tarama Sözlüğü*’nde (Dilçin, 2013: 232) sözcük “usan-” biçiminde yer almaktadır.

Alıntı sözcüklerde;

ğoya<<ğüyā (I/06/19)

dova<<du‘ā (I/30/17)

yahōt<<yāhūd (I/101/44)

alimüyon<<alüminyum (II/05/15)

yonan<yunan (II/03/66)

2.1.2.1.5.9. /ü>/o/~[ó]

i. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

otobos<otobüs (II/28/78)

ii. Kişiyeye Bağlı Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

şōnkü<<çūn ki (I/06/136)

2.1.2.1.5.10. /ü>/[ô]

i. Kişiyeye Bağlı Genişleme

Türkçe sözcüklerde;

sōrmelidir<sürme (I/95/121)

Alıntı sözcüklerde;

nōvus<<nūfūs (I/138/123)

2.1.2.1.5.11. /ü>/[ö]

i. Kişiyeye Bağlı Genişleme

Türkçe sözcüklerde;

öleşiliyō<üleş- (I/01/40)

gōnkü<güncü (I/39/93)

dōven<düven (I/141/09)

Alıntı sözcüklerde;

kōtāya<kütahya (I/79/08)

löküs<lüküs (I/146/38)

ii. /h/ Ünsüzünün Etkisiyle Genişleme

Alıntı sözcüklerde;

hökümet<<hükümet (I/136/12)

2.1.2.1.6. Yuvarlaklaşma

Kelimede ön ve iç ses konumundaki düz ünlülerin çeşitli fonetik etkenlerle yuvarlak sıraya geçmeleri olayıdır (Korkmaz, 2010: 230). EİMA'da son seste de örnekleri görülür. EİMA'da dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda, ulama yoluyla, benzeşme yoluyla, eklenme yoluyla, sık olarak birlikte kullanılan sözcüklerde ve kişiye bağlı nedenlerle yuvarlaklaşma örnekleri tespit edilmiştir.

2.1.2.1.6.1. /a/>[â]

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

bâbam<baba (I/22/06)	mâzotlu<mazot (I/28/13)
ğovâ<<kova (I/39/81)	beylikovâ<beylik+ova (II/10/36)
kovâlamaç<kovalamaç (II/15/57)	olmâyo<<ol-ma-yor (I/32/95)

Alıntı sözcüklerde;

zâman<zaman (I/05/17)	tâbi<<tabî'î (I/11/25)
vâllâ<<vallâhi (I/21/76)	sobâyı<soba (I/121/13)
fâyavlâ<<fayton (II/14/86)	dâvullan<davul (II/34/87)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

sunâ<suna (I/06/02)	sonâ<<sonra (I/13/35)
urdâ<<orada (I/15/16)	ğocâ<<koca (I/40/37)
burâ<bura (I/56/15)	ocâk<ocak (II/29/87)

Alıntı sözcüklerde;

çorâp<çorap (I/07/14)	sâlonnâ<<salon (I/146/61)
zurnâ<zurna (II/13/07)	

Eklenme ile

unâ<ona (I/05/55)	olâ<ola (I/08/64)
ğumâ<<kum+a (I/64/78)	

iii. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

o dâ<o da (I/06/68)

iv. Kişiyeye bağılı olarak

Alıntı sözcüklerde;

nirâynağ<lira (I/64/57) ğâzâsını<<kazâ (I/110/64)

âlmenyada<<almanya (II/29/17)

2.1.2.1.6.2. /a/>/o/

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Alıntı sözcüklerde;

ğovanozlara<<kavanoz (I/32/35) tobağ<<tabağ (I/119/48)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

toyğö<toyğa “yoğurt çorbası” (I/40/19) ortolumü<<ortalama (II/02/43)

sono<<sonra (II/23/111) burdo<<burada (II/23/139)

sonocum<<sonracığım (II/29/57)

Alıntı sözcüklerde;

maydonos<<maydanoz (II/29/08) roğö<<roğa (II/36/12)

iii. Ekleme ile

ono<ona (II/13/11)

iv. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

gidiyö do<<gidiyor da (II/29/86)

v. Kişiyeye bağılı olarak

Alıntı sözcüklerde;

fîlor<<fular (I/106/78)

2.1.2.1.6.3. /a/>/ö/

i. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

şordö<<şurada (II/02/12)

ii. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

buvöz dö<<bu kez de (II/16/99)

2.1.2.1.6.4. /a/>/u/

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

kaynıbuba<<kayın+baba (II/30/64) buba<baba (II/28/69)

Alıntı sözcüklerde;

zobu<<soba (II/17/80) zuman<zaman (II/19/47)

ii. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

buru<bura (I/03/16) boyuyodu<boya- (I/27/53)

yumuya<yumaya “yıkama” (I/47/43) zolluyo<<zorla- (I/63/52)

ğumnuyoğ<<kımla- (I/87/41) dōruyoğ<<doğra- (I/111/24)

fokurduyor<fokurda- (I/123/51) uru<<ora (II/02/09)

örtulumō<<ortalama (II/02/52) ğodumannā<<kodaman (II/02/61)

oruyu<ora (II/02/105) şuruya<şura (II/08/56)

tokuları<toğa (II/08/57) toplumu<<toplama (II/08/106)

şurduKi<<şuradaki (II/08/125) ovuydu<ova (II/09/27)

oturmuyu<oturmaya (II/11/23) oynullardı<<oyna- (II/14/92)

uzumāz<<uza- (II/16/08) ğoyuları<<kova (II/21/70)

odudā<oda (II/28/57) urdu<<orada (II/33/28)

ğocuman<<kocaman (II/39/04) yumurtu<yumurta (II/39/49)

-inca zarf fiil eki (-(y)IncA>-(y)uncu)

sovuyuncu<<soğuyunca (II/07/86) oluncu<olunca (II/07/143)

ğonuşuncuyu<<konuşuncaya (II/30/01)

Alıntı sözcüklerde;

poropuğanda<<puropuğanda (I/64/132) roğu<<roğa (II/18/35)

iii. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

çocuklu_{um} du<çocukluğum da (II/06/79)

iv. Sözcük Sonunda Vurgusuzluk Nedeniyle

EİMA'nda sözcük sonundaki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır.

Türkçe sözcüklerde;

uru<<ora (II/02/09)	gocu<<koca (II/05/46)
soru<<sonra (II/08/11)	böyünü<<boyuna (II/10/20)
buru<bura (II/10/43)	goşmu<<koşma (II/14/45)
ürüyü<<oraya (II/17/19)	doğumu<doğuma (II/24/55)
sonu<<sonra (II/25/73)	burdu<<burada (II/30/27)
urdu<<orada (II/33/28)	ordu<<orada (II/33/53)
yumurtu<yumurta (II/39/49)	şurdu<<şurada (II/39/88)
yoksu<yoksa (II/39/106)	

Alıntı sözcüklerde;

kotu<<kota (II/10/16)	zurnu<zurna (II/16/18)
gudu<<kadar (II/16/88)	roğu<<roka (II/18/35)

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır. I. alt ağız grubunda da sayıları az da olsa bu biçim birimlerdeki daralma örneklerine rastlanır.

v. Yönelme Durum Eki (+*(y)a*>+*(y)u*)

buruyu<<buraya (II/02/23)	oruyu<<oraya (II/04/94)
goñşuyu<<komşuya (II/09/22)	oturmuyu<<oturmaya (II/11/23)
suyu<suya (II/21/61)	salunu<<salona (II/39/155)

vi. Bulunma Durum Eki (+*da*>+*du*)

oğuldu<oğulda (II/07/114)	durumdu<durumda (II/10/72)
salundu<<salonda (II/39/137)	bursudu<<bursada (II/39/161)

vii. Kişiyi Bağlı

Türkçe sözcüklerde;

hazırluyundu⁴⁷<<hazırla- (I/52/36)

Alıntı sözcüklerde;

sulaTa<<salata (I/69/29)

2.1.2.1.6.5. /a/ > /ü/

i. *Benzeşme yoluyla*

Türkçe sözcüklerde;

ürüyü<<oraya (II/17/19)

2.1.2.1.6.6. /e/ > [ê]

i. *Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

bêyligōvaya<<beylik+ova (I/04/68) göçübê<<göçebe (I/46/21)

bêş<beş (I/54/50) ölüvêrinci<<ölüverince (I/64/88)

vêrsün<ver- (I/104/68) bêbeK<<bebek (II/08/37)

sêvüp<sev- (II/12/08)

Alıntı sözcüklerde;

kümêse<kümes (I/61/55) êvêlü<<eveli (I/63/24)

ii. *Benzeşme yoluyla*

Türkçe sözcüklerde;

şêlê<<şöyle (I/02/66) gözlême<gözleme (I/04/38)

bölgê<bölge (II/06/51)

iii. *Eklenme ile*

kêdê<<köyde (I/01/20) ôlôsünê<<öylesine (I/03/75)

dökêñ<<dökeyim (I/04/58) gündê<günde (I/05/55)

öñcüdên<<önceden (II/02/59)

⁴⁷ Yuvarlaklaşma olayı sözcüğün Arapça olan bölümünde (hazır < [Ar.] hâzir) değil, Türkçe bir ek olan +{IA} biçim biriminde gerçekleştiği için bu örnek “Türkçe sözcükler” başlığı altında verilmiştir.

2.1.2.1.6.7. /e/>/o/*i. Benzeşme yoluyla*

Türkçe sözcüklerde;

ōlo<<öyle (I/53/60)

ii. Kişiyeye Bağlı

Alıntı sözcüklerde;

metro<metre (I/27/40)

2.1.2.1.6.8. /e/>/ö/*i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

böbeK<bebek (I/58/51)

Alıntı sözcüklerde;

dövlet<devlet (I/52/22)

dümbök<<dünbek (I/126/29)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

şölō<<şöyle (I/02/64)

bu_öz<bu kez (I/18/56)

ötökü<<öteki (I/101/39)

bölō<<böyle (I/139/29)

göndörüyō<gönder- (II/02/98)

ölō<<öyle (II/10/52)

iii. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

köy yüründe<köy yerinde (I/48/45)

iv. Kişiyeye Bağlı

Türkçe sözcüklerde;

öñ<en (I/39/30)

2.1.2.1.6.9. /e/>/u/*i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda*

Alıntı sözcüklerde;

zuval<zeval (I/39/36)

2.1.2.1.6.10. /e>/ü/

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

göçübê<göçebe (I/46/21) övü<<üvey (I/55/77)

üvüy<üvey (I/55/74) küpü<küpe (II/17/55)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

gözlüme<<gözleme (I/04/38) göcüyü<göce (I/26/68)

bölü<<böyle (I/41/24) törüyü<töre (I/47/13)

döşüyo<döşe- (I/56/72) ötü<öte (I/70/04)

bülü<<böyle (I/84/12) kücülüyoz<kücüle- (I/96/08)

ötükü<<öteki (I/145/09) şölü<<şöyle (II/02/80)

küllüme<külleme (II/08/95) öncü<önce (II/11/17)

kürtçüyü<kürtçe (II/17/91) ölü<<öyle (II/18/13)

sürmüymüş<sürme (II/25/17) ölmüyü<<öl-me-yor (II/28/91)

yüklümesini<yükleme (II/30/39) ünnüyö<<ünle- (II/37/119)

görü<göre (II/38/92)

Alıntı sözcüklerde;

gülüdö<<kule (II/01/89) Fasüllüdür<<fasulye (II/30/35)

iii. Sık olarak birlikte kullanılan sözcükler

Türkçe sözcüklerde;

güz dü<de (I/94/42)

EİMA'nda yönelme ve bulunma durum biçim birimlerindeki daralmalar II. alt ağız grubu temel özelliğini oluşturmaktadır.

iv. Yönelme Durum Eki (+<y>e>+<y>ü)

yüzü<yüze (II/02/51) üçü<üçe (II/03/02)

kövlüyü<<köylüye (II/03/24) günümüzü<günümüze (II/08/108)

öjümü<önüme (II/16/82) üstünü<üstüne (II/16/89)

v. Bulunma Durum Eki (+<de>+<dü)

üşdü<<üşte (II/02/81)

kõdüyüS<<köydeyiz (II/08/04)

dü_ündü<<düğünde (II/11/05)

kõdü<<köyde (II/21/25)

kömürdü<kömürde (II/23/17)

gündü<günde (II/33/47)

inönüdü<inönüde (II/39/161)

2.1.2.1.6.11. /ɯ>[i]

i. Kişiyeye bağılı olarak

Alıntı sözcüklerde;

tırfannan<<tırpan ilen (I/135/29)

2.1.2.1.6.12. /ɯ>/u/

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Türkçe sözcüklerde;

suviyacaK<<sıva- (I/124/45)

ii. Benzeşme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

Eklenme ile

da_uldu<<dağıl- (I/64/102)

Alıntı sözcüklerde;

muzur<muzır (I/35/44)

iii. Kişiyeye bağılı olarak

Alıntı sözcüklerde;

turpannan<tırpan ilen (I/124/11)

iv. Büzülme yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

da_uldu<<dağıl- (I/64/102)

2.1.2.1.6.13. /i>/ö/

i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda

Alıntı sözcüklerde;

böber<biber (II/21/92)

2.1.2.1.6.14. /i/>/u/*i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda*

Alıntı sözcüklerde;

televuzonda<<televizyon (I/26/30)

ii. Benzeşme yoluyla

Alıntı sözcüklerde;

hidroluK<hidrolik (I/17/24)

halbuğu<<hâlbuki (I/44/96)

iii. Ulama yoluyla

Alıntı sözcüklerde;

olmoyo ğu<<olmuyor ki (I/32/25)

iv. Kişiye bağlı olarak

Alıntı sözcüklerde;

macur<<muhacir (I/92/21)

2.1.2.1.6.15. /i/>/ü/*i. Dudak ünsüzleri (/b/, /f/, /m/, /p/, /v/) komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

dübek<dibek⁴⁸ (I/152/114)

Alıntı sözcüklerde;

televüzunda<<televizyon (I/26/42)

êvêlü<<eveli (I/63/24)

büber<biber (I/101/21)

müzük<müzik (I/137/09)

alimüyon<<alüminyum (II/05/15)

ekönömü<<ekonomi (II/04/77)

müllet<millet (II/07/47)

ümüdü<ümîd (II/09/81)

ii. Benzeşme yoluyla

Alıntı sözcüklerde;

muhütün<muhîr (I/01/39)

polüs<polis (I/15/67)

ğüzüne<<kuzine (I/116/19)

hususü<<husûsî (I/154/61)

⁴⁸ Bu sözcük 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı'nda (Tulum, 2011: 586) "dibek" biçimiyle yer almaktadır. Sözcüğün *döğ-* (<*tög-*) "ezmek"ten geldiği; *dip* (<*düp*)'ten geldiği görüşünün ise yanlış olduğunu belirtilmektedir (Eren, 1974: 761; Gülensoy, 2007: 282).

ünüvēste<<üniversite (II/02/99) ekönöümü<<ekonomi (II/04/77)

hürtös<<firitöz (II/30/84)

iii. *Ulama yoluyla*

Türkçe sözcüklerde;

ükü_üş<<iki üç (I/70/47)

büs_sürü<<bir+sürü (I/96/75)

Püs_sürü<<bir+sürü (I/161/22)

iv. *Büzülme yoluyla*

Alıntı sözcüklerde;

ö_üs<<ofis (I/03/100)

v. *Kişiyeye bağlı olarak*

Türkçe sözcüklerde;

hindükilēden<şimdiki (I/10/25)

esgü<<eski (II/02/16)

Alıntı sözcüklerde;

ünüsün<<insulin (I/28/54)

mevlüt<<mevlid (II/39/118)

2.1.2.1.7. Düzleşme

Çeşitli fonetik etkenlerle ve genellikle dilimize geçmiş yabancı sözlerde, ilk hecedeki yuvarlak sıradan bir ünlünün düz sıraya geçmesi olayıdır (Korkmaz, 200: 227). EİMA'da diğer hecelerde de örnekleri görülür.

2.1.2.1.7.1. /o>/a/

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

sāna<<sonra (I/58/88)

taprak<toprak (I/81/20)

Alıntı sözcüklerde;

nahat<<nohūd (I/33/154)

afyan<afyon (I/87/17)

diplamamız<diploma (I/153/10)

depāsını<depo (II/30/39)

ii. *Kişiyeye bağlı olarak (ilk hecede)*

Türkçe sözcüklerde;

yağ<<yok (II/29/44)

2.1.2.1.7.2. /o/>[å]*i. Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

laylân<<naylon (I/20/86) afyân<afyon (I/87/51)

kompâstamız<<komposto (II/31/48) oTâ<oto (I/53/44)

ii. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

bâlatlıdan<<polatlı (I/18/08) âldı<oldu (I/45/28)

ândan<ondan (I/48/71) sâna<<sonra (I/64/08)

yâk< yok (II/02/35)

Alıntı sözcüklerde;

nâhudû<<nohud (I/44/42)

2.1.2.1.7.3. /o/>[ê]*i. Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

diplêması<diploma (I/48/26) otêbise<<otobüs (I/160/31)

ii. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

êbir<<o+bir “öbür” (I/03/48)

2.1.2.1.7.4. /o/>/e/*i. Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

ekenômisi<ekonomi (I/23/58) kulestere<<kolesterol (I/37/37)

ğavanezlere<<kavanoz (I/40/69) kilemetire<<kilometre (II/01/70)

2.1.2.1.7.5. /o/>/ı/*i. Benzeşme ile*

Alıntı sözcüklerde;

diplıması<diploma (I/10/03) sıfra<sofra (I/80/53)

mazıt<mazot (I/116/46) paytın<<fayton (II/01/57)

pırtez<<purotez (II/22/11) salın<salon (II/27/48)

ğaplı<<kablo (II/30/71)

ii. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

ından<ondan (II/37/95) ı<o (II/39/153)

tırınım<<torun (I/48/54)

2.1.2.1.7.6. /o>/i/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

eķonimi<<eķonomi (I/09/55)

2.1.2.1.7.7. /o>/[i]

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

eķinimig<<eķonomik (II/02/74)

ii. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

ından<o (I/08/96) sıvan<<soğan (I/111/24)

hırdan<<oradan (II/07/125)

2.1.2.1.7.8. /ö>/a/

i. Kişiyeye bağılı olarak

Alıntı sözcüklerde;

ķar<ķör<ķör “mezar” (I/113/130)

2.1.2.1.7.9. /ö>/[e]

i. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

ēbır<<ēbür (I/03/48) ēldūñü<<öldüğünü (I/20/90)

ēncē<<önce (I/32/30) êtē<öte (II/01/65)

gêtürülē<<götür- (II/23/75)

2.1.2.1.7.10. /ö/>/e/

i. Kişiyə bağlı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

ele⁴⁹<<öyle (II/32/82) çezerim<çözerim (I/132/79)

2.1.2.1.7.11. /ö/>[i]

i. Kişiyə bağlı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

île<<öyle (II/07/64) bîyla<<böyle (I/86/32)

2.1.2.1.7.12. /ö/>/ı/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

ķonveyır<ķonveyör “taşıyıcı” (II/23/18)

2.1.2.1.7.13. /u/>/a/~[å]

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

yaḥåT<<yāhūd (I/74/75)

ii. Kişiyə bağlı olarak

Türkçe sözcüklerde;

duråḏı<<durul- (I/33/55) doḥanıyo<doğun- (II/19/73)

Alıntı sözcüklerde;

nahat<<nohūd (I/33/154)

2.1.2.1.7.14. /u/>/e/~[ê]

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

⁴⁹ Ercilasun (2002: 92) bu değişimde ikinci hecedeki /e/ ünlüsünün benzeştirici ve /y/ ünlüsünün (yarı ünlü) daraltıcı etkisinden çok sözcüklerin teşekkülü sırasında meydana gelen kaynaşmanın rolü olduğunu belirtir.

béyez<<bu+kez (I/143/46) be_éz<<bu+kez (I/143/56)

Alıntı sözcüklerde;

ambeles<<ambulans (I/37/15)

ii. Kişiyeye bağlı olarak

Türkçe sözcüklerde;

ğurē<<ķuru (I/03/102) okēyyo<<oku- (II/38/97)

Alıntı sözcüklerde;

useli<<usūlü (II/15/60)

2.1.2.1.7.15. /u>/ı/

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna göre düz ünlülerden sonra düz ünlüler gelmektedir. Bu bakımdan düz ünlülerden sonra gelen yuvarlak ünlülerin düzleştiği örnekler EİMA'da oldukça yaygındır.

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

çabbıg<<çabuk (I/10/102)

çapıt<çaput (I/14/30)

yımışadı<<yumuşa- (I/33/47)

ğavırıydıK<<ķavur- (I/47/35)

yamık<yamuķ (I/48/35)

hatına<hatun (I/52/32)

ğavışıP<<ķavuş- (I/62/14)

havic<<avuç (I/58/77)

savırıydık<savur- (I/70/28)

yāmır<<yağmur (I/79/40)

ğabıķları<<ķabuk (I/81/64)

yavırım<yavru (I/82/12)

ğavışımıya<<ķavuşma (I/94/60)

tapı<tapu (I/143/80)

yāmiİllā<<yağmur (II/01/90)

havlı<havlu (II/08/60)

tavıķ<tavuk (II/20/10)

yımirtamızı<yumurta (II/21/22)

alpiya<alpu (II/08/87)

ğavırılİfādī<<ķavur- (II/23/105)

Alıntı sözcüklerde;

fasıllā<<fasulye (I/04/34)

halbıķı<<hālbuki (I/06/133)

ğabılımsıñ<<ķabul (I/08/128)

ķabırğālār<ķaburga (I/39/104)

bāsırdan<bāsūr (I/42/40)

māsım<ma'süm (I/48/18)

baııl<bavul (I/61/46)

ıstambıla<<istanbul (I/65/22)

māmıdıyada<mahmudiye (I/88/21) davıl<davul (I/76/94)
 ğalbır<<kalbur (I/98/85) mazlım<mazlūm (I/104/26)
 lahmācın<lahmācun(I/125/11) ğavır<gavur (II/02/07)
 dāvlımbazından<davlumbaz (II/30/84) māsıs<<mahsūs (II/28/86)
 mejbır<<macbūr (I/116/32)

ii. *Sık olarak bir arada kullanılan sözcükler*

Türkçe sözcüklerde;

bı yıl<bu yıl (I/45/65)

iii. *Kişiyeye bağlı olarak (ilk hecede)*

Türkçe sözcüklerde;

bırçağ<burçağ (I/39/73) bıra<bura (I/46/04)
 tırınım<<torun (I/48/54) sıyın<<suyun (I/58/64)
 bideyi<<buğdayı (I/68/39) bızāya<<buzağı (I/152/18)
 dokıyan<doku- (II/24/68) yımışıcık<<yumuşacık (II/39/29)

Alıntı sözcüklerde;

mıhağkık<muhakkağ (I/01/70) mırat<murat (I/18/64)
 mıhdarlūm<<muhtarlık+ım (I/68/02) mıska<muska (I/111/12)
 mıntazam<muntazam (II/09/47) mısdıvā<<mustafa (II/39/166)

iv. *[k] ünsüzü komşuluğunda*

Türkçe sözcüklerde;

bıçık<<bıçuk (II/22/02)

2.1.2.1.7.16. /u/>[i]

i. *Benzeşme ile*

Türkçe sözcüklerde;

ğomşılar<<komşular (II/06/60) yavrım<yavru (II/29/12)
 avış<<avuç (II/32/74) ālpıda<<alpu (II/32/120)

Alıntı sözcüklerde;

fasılleyi<fasulye (I/03/48) ğalbır<<kalbur (I/49/15)

nüfıs<<nüfūs (I/61/67) yavıt<<yāhūd (I/153/34)

mecbır<mecbūr (II/01/59)

ii. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

şınnar<şu (I/32/50) bırdı<<burada (I/155/105)

Alıntı sözcüklerde;

mıtfıK<<mutfak (I/160/15)

2.1.2.1.7.17. /u>/i/

i. Benzeşme ile

Alıntı sözcüklerde;

fasille<<fasulye (I/27/20) ambileş<<ambulans (I/45/36)

serim<serum (I/104/09) mālīm<ma‘lūm (II/05/105)

mahrimat<<mahrūmiyyet (II/33/43)

ii. Kişiyeye bağılı olarak

Türkçe sözcüklerde;

donduruciye<dondurucu (I/26/74)

Alıntı sözcüklerde;

fılor<<fular (I/106/78) otobis<otobüs (I/161/39)

husisī<<husūsī (II/23/50)

2.1.2.1.7.18. /ü>/ı/

i. Ulama yoluyla

Türkçe sözcüklerde;

āşam_ısdı<<aķşam_üstü (I/140/45)

2.1.2.1.7.19. /ü>/[i]

i. Kişiyeye bağılı olarak (ilk hecede)

Türkçe sözcüklerde;

bıtüm<<bütün (II/08/97) sıpülceK<<süpür- (II/23/181)

kındür<<gün (II/23/181)

Alıntı sözcüklerde;

mîsâde<<müsâ‘ade (I/153/88)

2.1.2.1.7.20. /ü>/i/

i. Benzeşme ile

Türkçe sözcüklerde;

kōliyi<<köylü (I/10/39)

Alıntı sözcüklerde;

kāḥkil<<kākül (I/77/18) tenezil<<tenezzül (II/01/39)

ii. Kişiyeye bağılı olarak

Türkçe sözcüklerde;

bitün<bütün (II/13/38)

Alıntı sözcüklerde;

mige<müge (I/47/33) mināsiP<<münāsib (I/119/64)

zilib<<züluf (I/159/11) otobis<otobüs (I/161/39)

birodan<büro (II/02/21)

2.1.2.1.8. Sıra Değıştirme

Art sıradan ünlülerden oluşan bir sözcükteki bütün ünlülerin art sıradan ön sıraya geçmesi veya ön sıradan ünlülerden oluşan bir sözcükteki bütün ünlülerin ön sıradan art sıraya geçmesi olayıdır. Ulama, inceltici ünsüzler (/c/, /ç/, /d/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /z/), artılaştırıcı ünsüzler (/ğ/, /ķ/, [ŋ]), sık kullanılan sözcüklerin bir araya gelmesi ve kişisel tercihler sıra değıştirme olayında etkili olabilir. EİMA’da aşağıdaki sıra değıştirme örnekleri görölür.

2.1.2.1.8.1. Ön Sıradan Art Sıraya Geçme

Türkçe sözcüklerde

Aşağıdaki örneklerde ulamaya bağılı olarak sözcükler ön sıradan art sıraya geçmiştir.

olan_olmadı<ölen olmadı (I/155/92) Kış_ıçın<<kış için (II/21/94)

Aşağıdaki örneklerde kişisel tercihlere bağılı olarak sözcükler ön sıradan art sıraya geçmiştir.

hıncı<<ÖTT şimdi (I/08/66) soylamış⁵⁰<<söyle- (I/140/68)

Aşağıdaki örneklerde artılaştırıcı ünsüzler [g] ve [k] komşuluğunda sözcükler ön sıradan art sıraya geçmiştir.

gúnaşdan<<güneşten (I/54/47) kışıda<<kişide (I/78/15)

kuçucuK<<küçük (I/14/05)

Alıntı sözcüklerde

Aşağıdaki örneklerde /h/ ünsüzünün çıkış noktasının art damağa kaymasıyla sözcükler ön sıradan art sıraya geçmiştir.

hızmat<<hizmet (I/88/53) havas<heves (I/94/46)

Aşağıdaki örneklerde artılaştırıcı ünsüz [k] komşuluğunda sözcükler ön sıradan art sıraya geçmiştir.

ibrĩ<<ibrĩk (I/72/55) gırız<<kırız (I/91/23)

2.1.2.1.8.2. Art Sıradan Ön Sıraya Geçme

Türkçe sözcüklerde

Aşağıdaki örneklerde inceltici /c/ ünsüzünün etkisiyle sözcük art sıradan ön sıraya geçmiştir.

ecig<<azıcık (I/05/56) cennĩ<<canlı (I/08/115)

Aşağıdaki örneklerde inceltici /y/ ünsüzünün etkisiyle sözcükler art sıradan ön sıraya geçmiştir.

öyün<<oyun (I/26/40) meleyi<<malayı (I/87/107)

nesiydi<<nasıl (I/58/20)

Aşağıdaki örneklerde inceltici /ç/ ünsüzünün etkisiyle ve sık kullanılan sözcüklerin bir araya gelmesi sonucu sözcük art sıradan ön sıraya geçmiştir.

bi bűcűk<<bir bucűk (II/08/52) iki bűcűk<<iki bucűk (II/08/52)

Alıntı sözcüklerde

Aşağıdaki örneklerde inceltici /c/ ünsüzünün etkisiyle sözcük art sıradan ön sıraya geçmiştir.

cúmá<<cum‘a (I/02/10) cűme<<cum‘a (I/82/15)

⁵⁰ “soyla-” sözcüğünün bu biçimiyle “izlemek, iz sürmek” (Gülensoy, 2007: 802) ve “tahkik etmek, araştırmak, aslını aramak” (Dilçin, 2013: 203) anlamlarıyla kullanımı da bulunmaktadır.

Aşağıdaki örnekte inceltici /s/ ünsüzünün etkisiyle sözcük art sıradan ön sıraya geçmiştir.

misir<<mısr (I/02/48)

Aşağıdaki örnekte ön damak /k/ ünsüzünün etkisiyle sözcük art sıradan ön sıraya geçmiştir.

kezim<<kāzım (I/86/24)

Aşağıdaki örneklerde benzeşmezlik yoluyla art sıradan ön sıraya geçme olayı gerçekleşmiştir.

hevle<<havla (I/30/43) emme<<ammā (II/32/59)

2.1.2.1.9. Türeme

EİMA'da ön seste ve iç seste ünlü türemesi görülmektedir. Türeyen ünlüler genellikle düz-dar ünlülerdir ve sözcükle bir bağları yoktur.

2.1.2.1.9.1. Ön Seste

Aşağıdaki /l/, /r/ ve /ş/ ünsüzleriyle başlayan alıntı sözcüklerde ön seste ünlü türemesi gerçekleşmiştir.

/ø/->/ı/-, /i/- (l)

ilehen<<legen (I/59/48)

ilimon<limon (I/94/30)

îlâzım<lâzım (II/33/50)

/ø/->/ı/-, /i/-, /ö/-, /ü/- (r)

irâmetlik<<rahmetlik (I/14/48)

iramazan<ramazan (I/28/55)

irahat<<râhat (I/58/29)

irahatsız<râhatsız (I/63/19)

irēsım<<resim (I/67/29)

irendeleyoñ<rende- (I/76/33)

ireçel<reçel (I/71/59)

üryamdâ<<rü'yâ (I/80/50)

ırazı<razı (I/88/58)

ireñkli<<renkli (I/94/35)

ırza<<râzı (I/108/47)

örüzğar<<rüzgâr (I/124/35)

ürüzğar<<rüzgâr (I/130/14)

irezil<rezil (II/16/43)

ırañım<<raçam (II/32/15)

/ø/->/ı/-, /i/- (ş)

işey<şey' (I/31/48)

2.1.2.1.9.2. İç Seste

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde iç seste ünlü türemesi gerçekleşmiştir.

-/ø/->/ı/-, -/i/-

ëkişitidiyodu<<ekşit- (II/15/84) titirer<titre- (I/137/28)

-/ø/->-/u/-, -/ü/-

yümüşek<<yüksek (I/45/14) gününük<<günlük (I/120/56)

havulu<havlu (I/114/07)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde iç seste ünlü türemesi gerçekleşmiştir.

-/ø/->/a/-, -/e/-

çadırvannar<<şādurvān (I/25/66) cümeleye<<cumle (I/145/23)

şehir<şehr (II/05/43) taqdirēsi<<taqdīri (II/10/61)

masaraf<masraf (II/16/25) bāmēya<bamya (II/29/44)

-/ø/->/ı/-, -/i/-

modirenneşdi<<modernleş- (I/30/53) satıranç<satranç (I/31/59)

fıtire<fıtre (I/43/33) ediraf<etraf (I/49/58)

kemire<kemre (I/121/11) kilometire<kilometre (I/142/38)

redīyo<<radio (I/145/96) porıgıram<purogram (II/03/16)

metire<metre (II/03/80) litirē<litre (II/10/24)

arımüt<armut (II/19/163) gamīyon<kamyon (II/26/41)

-/ø/->-/u/-, -/ü/-

konturol<kontrol (I/01/52) löküz<<lüks (I/146/38)

2.1.2.1.10. Düşme

EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste ünlü düşmesi görülmektedir. İç ve son seste düştüğü tespit edilen ünlüler genellikle düz-dar ünlülerdir.

2.1.2.1.10.1. Ön seste

sıcak<ısıcak (II/11/66)

2.1.2.1.10.2. İç Seste

i. Türkçe sözcüklerde vurgusuz orta hece konumundaki ünlüler düşer.

ordan<oradan (I/05/23)	ğaynana<<kayın+ana (I/07/43)
pişri<<pişirir (I/07/58)	ğarnı<<karını (I/20/91)
giyyorlar<giyyorlar (I/21/47)	orlar<oralar (I/23/51)
yaKcağ<<yakacak (I/73/63)	böyna<boyuna (I/93/38)
burda<burada (I/94/78)	durla<<durula- (I/97/10)
içersine<içerisine (I/98/14)	satlık<satılık (I/106/11)
azcık<<azıcık (I/110/29)	ğārsı<<ķarısı (I/159/43)
ilersi<ilerisi (I/161/10)	çatçıK<<çatacak (II/01/85)
gersi_geri<<gerisin geri (II/24/94)	birsi<birisi (II/19/82)
ğayintası<<ķayın+ata (II/25/67)	ğaynımı<kayınımı (II/28/41)
ğayinnamıñ<<ķayın+ana (II/35/116)	yiycēñ<yiyeceksin (II/32/138)
iyce<iyice (II/37/64)	

ii. Alıntı sözcüklerde vurgusuz orta hece konumundaki ünlüler düşer.

Takķası<<dakīķa (I/20/90)	emnē<emine<āmine (I/33/133)
seyyāta<<seyāhat (I/64/104)	ğaste<<ğazete (I/71/05)
annat<<anadut “dirgen” (I/130/11)	ķatyen<<ķat‘iyyen (I/108/52)
penselin<<penisilin (I/154/60)	ırmazan<<ramazan (I/159/40)
ħapsēniden<<hapishāne (II/01/07)	hāslat<<hāsīlāt (II/20/17)
ğayınvaldem<<ķayınvālide (II/19/115)	arbāynan<<araba (II/21/15)
daķķı<<dakika (II/30/80)	

Aşağıdaki örnekte akıcı ünsüzler komşuluğundaki düz-dar (/i/) ünlü düşmüştür.

āşamneyn<<akşamleyin (II/07/96)

2.1.2.1.10.3. Son Seste

i. Türkçe sözcüklerde vurgusuzluk nedeniyle son sesteki dar ünlüler düşer.

dışar<dışarı (I/36/40)	iy<iyi (I/43/38)
yukar<yukarı (II/38/81)	

ii. Türkçe ve alıntı sözcüklerde sözcüğün, son sesindeki ünlüye benzeyen bir ünlü ile başlayan sözcüğe ulanması sonucu son sesteki ünlü düşer.

mayan_etti<<mu‘āyene (I/37/35)	oy_özerdiK<<oya (I/87/72)

ğar_arpı<<kara (II/01/20)

yirm_ıltıdı<yirmi (II/07/96)

yid_öldü<<yedi (II/24/88)

ğay_arkâsındı<<kaya (II/35/20)

iii. Belirtme durum eki almış ünlü ile biten sözcüklerde son sesteki dar ünlüler yerine seyrek olarak sıfır biçim birimi (Ø) kullanılır.

çarşafın<çarşafını (I/33/48)

êtiñ<<etini (I/49/26)

2.1.2.1.11. Geçişme

Türkçede iki ünlü yan yana gelmez, böyle bir durumda ikisi birleşerek tek ünlü olurlar (Ergin, 2002: 118). Ünlüyle biten bir sözcükten sonra yine ünlüyle başlayan bir sözcüğün gelmesi sonucu birinci sözcüğün sonundaki ünlüyle ikinci sözcüğün başındaki ünlü birleşir (ulanır) ve bunlar tek bir ünlüye/uzun ünlüye dönüşür. EİMA'da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

nolceK<<ne olacak (I/03/04)

ortoğul<<orta okul (I/05/10)

nasıl<<ne asıl (I/17/42)

annanne<<anne anne (I/41/45)

neyse<<ne ise (I/45/56)

nolur<<ne olur (I/76/47)

cümertesi<<cuma ertesi (I/82/20)

ğahvaltı<<kahve altı (I/116/56)

netceñ<<ne edeceksin (I/161/37)

ortōğuldan<<ortaogul (II/07/28)

havālanına<<hava alanı (II/19/98)

babanne<<baba anne (II/19/98)

böyle<<bu öyle (II/22/08)

ik_üş<<iki üç (II/24/20)

2.1.2.1.12. Alıntı Sözcüklerdeki Birincil Uzunlukların Kaybolması

EİMA'da ÖTT'de olduğu gibi bazı alıntı sözcüklerde birincil uzun ünlüler kaybolarak normal süreli söylendiği örnekler görülür.

hiç (Far.) (I/03/59)

namaz (Far.) (I/04/26)

kenar (Far.) (I/67/76)

selam (Ar.) (I/80/66)

kitap (Ar.) (I/125/94)

ezan (Ar.) (II/13/34)

nişan (Far.) (II/17/51)

zaman (Ar.) (II/20/04)

rahat (Ar.) (II/29/78)

beyaz (Ar.) (II/37/125)

EİMA'da bazı örneklerde ÖTT'de korunan birincil uzun ünlüler normal süreli ünlüye dönmüştür.

ñumune<numüne (Far.) (I/42/18)

rica<ricā (Ar.) (I/67/41)

şikāyet<şikāyet (Ar.) (I/69/69)

fatiha<fātiha (Ar.) (I/91/09)

niḫayeT<niḫāyet (Ar.) (I/95/59)	ḡayet<gāyet (Ar.) (I/102/72)
sadık<sādık (Ar.) (I/112/80)	kiracı<kirācı (Ar.+Tr.) (I/131/59)
usuī<usūl (Ar.) (I/155/79)	razı<rāzı (Ar.) (II/19/82)

2.1.2.2. Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.2.1. Ünsüz Uyumu (Ötümlülük-Ötümsüzlük Uyumu)

Türkçe ve alıntı sözcüklerde eklenme yoluyla komşu ünsüzler arasında görülen uyumdur. Buna göre ötümsüz ünsüzler (/ç/, /f/, /h/, /k/, /p/, /s/, /ş/, /t/) ötümsüz ünsüzlerle, ötümlü ünsüzler (/b/, /c/, /d/, /g/, /ğ/, /j/, /l/, /m/, /n/, /r/, /v/, /y/, /z/) ötümlü ünsüzlerle ve ötümsüz ünsüzler ötümlü karşılığı olmayan (/l/, /m/, /n/, /r/, /y/) ile yan yana gelebilirler.

Alıntı sözcüklerin kaynak dildeki uyum dışı biçimlerinin EİMA'da uyuma girdiği görülür.

i. Ötümsüz ünsüzlerden sonra ötümsüz ünsüzlerin gelmesi

/ç/-/ç/: ḡaçÇaz<<kaçacağız (I/66/06), mi_alıççık<mihaliççık (I/35/03)

/ç/-/k/: gençken (I/33/100)

/ç/-/t/: avuçtan (I/95/43)

/f/-/ç/: hafifçe (II/29/105)

/f/-/t/: sınıfta (I/24/24)

/h/-/t/: tārihti (II/02/06)

/k/-/ç/ - [k]-/ç/: dökÇen<<dökeceksin (II/39/44), sālīkça<sağlıkça (II/21/24)

/k/-/k/ - [k]-[k]: gūnnükken<gūnlükken (II/19/47), cıvıkka<<cıvıkken (I/33/95)

/k/-/t/ - [k]-/t/: dūmrekte (I/46/27), çıktı (II/19/123)

/s/-/ç/: temiŞçe<<temizce (II/32/137)

/s/-/t/: sestēn (II/20/63)

/ş/-/ç/: işçēn<<içeceksin (I/45/01)

/ş/-/t/: ateşte (II/15/76)

/t/-/ç/: etçek<<edecek (II/30/35)

/t/-[k]: vakıtkı<<vakitki (I/58/26)

/t/-/t/: dōvletten<devletten (I/52/85)

ii. Ötümlü ünsüzlerden sonra ötümlü ünsüzlerin gelmesi

/l/-/c/: bolca (I/119/59)

/l/-/d/: doldu (I/64/47)

/l/-/g/ - /l/-[ğ] - /l/-[g]: ilgilenir (I/03/37), çalgı (I/04/20), bulgur (II/19/72)

/n/-/c/ - [ŋ]/-/c/: gadancık (I/143/62), öñce (II/34/19)

/n/-/d/ - [ŋ]/-/d/: seksende (I/64/64), öñde (I/85/58)

/r/-/c/: pişircez (I/10/31)

/r/-/d/: biberdir (I/143/72)

/r/-/g/ - /r/-[ğ] - /r/-[g]: niğārgilde (I/09/49), yorgun (I/07/75), yorgan (I/76/40)

/y/-/c/: eyci<<iyice (II/18/01)

/y/-/d/: koydum (II/13/29)

/y/-/g/ - /y/-[ğ]: yiygilikleri “yem” (I/87/121), yayğı (I/98/81)

/z/-/c/: birazcık (II/19/166)

/z/-/d/: olmazdı (II/20/55)

/z/-/g/ - /z/-[ğ]: düzgün (II/08/41), gızgın (I/48/17)

iii. Ötümsüz ünsüzlerden sonra ötümsüz karşılığı olmayan ünsüzlerin gelmesi

/ç/-/l/: geçlikde (I/145/27)

/ç/-/m/: içme (I/142/37)

/f/-/l/: çiflikmiş (I/156/03)

/f/-/n/: eriFne<<herifle (I/115/33)

/k/-/l/ - [k]/-/l/: yimekleri (I/03/106), ayaklānı (I/04/46)

/k/-/m/ - [k]/-/m/: demekmiş (I/156/02), çokmuş (I/28/53)

/k/-/n/ - [k]/-/n/: eşekneñ (I/157/32), torķnan (II/38/31)

/k/-/r/ - [k]/-/r/: çıkırıkdı (I/87/100)

/k/-/y/ - [k]/-/y/: büyükyayla (I/92/24), tırakya (II/10/88)

/s/-/l/: serģvisle (I/156/23)

/s/-/m/: kesmiş (I/156/63)

/s/-/n/: kāsnaķ (I/19/23)

- /ş/-/l/: işlê (I/157/75)
 /ş/-/m/: yêtişmiyû (II/02/84)
 /ş/-/n/: zengişneşdi (I/159/37)
 /ş/-/r/: pişri (I/07/58)
 /t/-/l/: ayitlêyöler<<ayitlıyorlar (I/03/102)
 /t/-/m/: saKatmışdı (I/18/06)
 /t/-/n/: sütünen (I/01/59)
 /t/-/y/: yaşıtıyız (II/20/50)

2.1.2.2.2. Ünsüz Uyumsuzluğu

Türkçe ve alıntı sözcüklerde eklenme yoluyla yanyana gelen ünsüzler arasında görülen uyumsuzluktur. Buna göre ötümsüz ünsüzler (/ç/, /f/, /h/, /k/, /p/, /s/, /ş/, /t/) ötümsüz karşılığı olan ötümlü ünsüzlerle (/b/, /c/, /d/, /g/, /ğ/, /j/, /v/, /z/) yan yana geldiklerinde ünsüz uyumsuzluğu ortaya çıkar.

Alıntı sözcüklerin kaynak dildeki uyum dışı biçimlerinin EİMA'da konduğu örnekler de görülür.

- /ç/-/c/: içciğ<<içecek (I/21/91), içcak<<sıcak (I/140/35)
 /ç/-/g/: geçgi (I/94/34)
 /f/-/c/: çifci<<çiftçi (II/10/28)
 /f/-/d/: esnafdı<esnaftı (II/23/03)
 /h/-/c/: ahcı<ahçı (I/131/26)
 /h/-/d/ - [h]/-/d/: muhdar<muhtar (I/137/54), ğahdı<<kalktı (I/21/17)
 /k/-/c/ - [k]/-/c/: inekcilig<<inekçilik (I/101/22), ğorkcâm<<korkacağım (I/91/86)
 /k/-/d/ - [k]/-/d/: elekdirik<elektirik (I/36/46), çıkdı<çıktı (I/93/48)
 /k/-/ğ/ - [k]/-/g/ - [k]/-/ğ/: dükğân<dükkan (II/27/52), hağgete<<hakikaten (I/74/35), toprakğarı<toprakları (II/25/18)
 /p/-/c/: hepce<<hepsi (I/03/86)
 /p/-/d/: dipden<<dipten (II/25/27)
 /s/-/c/: kescem<<keseceğim (I/112/56)
 /s/-/d/: tasdan<<tastan (I/105/48)
 /s/-/g/ - /s/-/ğ/: esgiden<eskiden (I/106/34), başğın<başkın (II/23/163)

/ş/-/c/: yaşcek<<yaşcak (I/61/52)

/ş/-/d/: çalışdık<<çalıştık (I/61/69)

/ş/-/g/ - /ş/-/[ğ]: işgici<<içkici (I/70/84), başga<başka (I/72/37)

/t/-/c/: gaynatcen<<kaynatacaksın (I/72/56)

/t/-/d/: hatdā<hattā (I/35/55), dörtde<<dörtte (I/72/02)

/t/-/g/ - /t/-/[ğ]: yetgin<yetkin (I/46/127), dutğun<<tutkun (I/55/21)

/v/-/ç/: sovça<<sofça (I/79/11), çivçi<<çiftçi (I/01/13)

Aşağıdaki örneklerde ünsüz uyumsuzluğu, birleşik sözcükte ve ilaveli tekrarda görülmektedir.

ayakğabı<ayakkabı (I/43/32)

ğosğoyu<<koskoyu (I/21/92)

2.1.2.2.3. Ötümlüleşme-Yarı Ötümlüleşme

Ötümlüleşme, ötümsüz bir ünsüzün ötümlü hâle gelmesi olayıdır (Demir ve Yılmaz, 2015: 95). EİMA’da ön seste, iç seste ve son seste ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme ÖTT’de de olduğu gibi ileri durumdadır; ÖTT’de ötümsüz kalan bazı ünsüzlerin EİMA’da ötümlüleştği görülmektedir.

2.1.2.2.3.1. Ön Seste

i. Tamamlanmış (art zamanlı, ETT’de olmuş bitmiş) ses değişimleri:

Türkçe sözcüklerde

Türkçe sözcüklerde görülen ötümlüleşme/yarı ötümlüleşme örneklerinin önemli bir bölümü uzun ünlü etkisiyle, bunların dışında kalan uzun ünlü komşusu olmayan örnekler de örnekseme yoluyla gerçekleşmiştir.

/k/>/g/

gezerek (I/08/91)

gerek (I/36/07)

gibi (I/45/49)

giyeņ (I/47/47)

gemi (I/66/17)

göl (I/95/18)

gözledi (I/122/73)

güz (I/130/38)

güvercin (I/132/59)

gölge (I/143/27)

gömēdiK (I/146/47)

gece (I/150/44)

gelin (I/159/28)

geri (II/04/76)

girdi (II/09/72)

gün (II/19/149)

göçüg (II/22/12)

geçiyor (II/22/23)

gümüş (II/23/05)

geç (II/24/07)

geldi (II/25/33)

geyik (II/28/44)

genç (II/34/34)

görünüyom (II/36/02)

göz (II/38/51)

/k/>[K]

Kitişatımıza “gidişatımıza” (I/01/36) Keldim “geldim” (I/37/45)

Kittim “gittim” (I/38/03)

Kün “gün” (I/42/62)

Keri “sonra” (I/59/46)

Köç “göç” (I/68/26)

Küsel “güzel” (I/71/57)

KidiyoS “gitdiyoruz” (I/76/80)

Küme “güme” (I/81/61)

Kêbertmiye “geber” (I/87/122)

Küş “güç” (I/88/39)

Kütmē “gütme” (I/155/47)

Kini “gene” (II/30/57)

Ön seste bu /k/>/g/ değişimi Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçince ortaya çıkmış olup bu ses olayı Batı Türkçesinde büyük ölçüde gerçekleşmekle birlikte umumi değildir; /k/'nin değişmediği örnekler de vardır (Özkan, 1995: 99). Aşağıdaki örneklerde ötümlüleşmiş/yarı ötümlüleşmiş biçimler yanında EİMA'daki ötümlüleşmemiş biçimler görülmektedir.

kölge “gölge” (I/28/40)

körennen “gör-” (II/39/12)

kün “gün” (I/46/40)

kümüş “gümüş” (I/153/61)

közlème “gözleme” (I/95/07)

keri “sonra” (I/25/07)

kütcek “güt-” (I/33/35)

kidellē “git-” (II/23/164)

keperdir “gebert-” (I/87/120)

/t/>/d/

dal (I/01/11)

dúyúyolar<duy- (I/05/36)

dolmuş (I/06/105)

dilēmiz<dilek (I/06/133)

dolanır (I/08/20)

diken (I/08/100)

döşşek (I/12/11)

deli (I/15/58)

doğurudu (I/15/62)

delinirdi (I/24/46)

deve (I/26/20)

doğum (I/27/02)

dökülmüş (I/38/18)	domuz (I/39/98)
diye (I/47/77)	değirmen (I/49/02)
dur (I/49/22)	dul (I/50/24)
dizi (I/54/57)	demek I/56/56)
damar (I/60/04)	daldı (I/69/48)
deri (I/74/14)	derin (I/76/81)
diri (I/79/27)	düzce (I/82/29)
doyu (I/96/79)	dizdi<diz- (I/99/57)
dilerin (I/107/10)	damla (I/111/55)
devirdi (I/113/73)	donar (I/121/56)
dayanmıyor (I/124/38)	dünür (I/125/33)
dürülmüş (I/128/26)	diz (I/133/36)
dibinden<dip (I/135/13)	devrildi (I/138/97)
değişmedi (I/142/40)	dolu (I/145/89)
dişi (I/148/24)	demir (I/155/52)
döl (I/157/68)	dört (I/158/24)
dar (II/03/77)	dil (II/05/55)
dePrem (II/05/93)	darılmadım (II/19/111)
dışarı (II/20/50)	dikiyoz (II/24/39)
davar (II/25/38)	daş (II/26/46)
düştü (II/30/14)	dökeriz (II/37/123)
danışıyor (II/38/19)	duman (II/39/139)
doğuz (II/39/168)	

Eski Türkçede kalın ve ince sıradan bütün sözcüklerin başında hep /t'/li biçimler bulunmaktayken ETT'de /t'/yi devam ettirme ve /d/'leştirme bakımından karışık bir durum ortaya çıkmış; daha ziyade ince sıradan kelimelerin başındaki /t'/ler /d/'ye dönüşürken, kalın sıradan kelimelerdeki /t'/ler daha çok korunmuştur ve bunlar da genellikle tı ile yazılmıştır (Özkan, 1995: 99). Akça (2017: 22), ETT döneminde kelime başı /t/ > /d/ değişiminin hem ince hem kalın sıradan kelimelerde gerçekleşmiş olduğunu, bu tür kelimelerinin tı harfiyle yazılmalarının ses bilgisi değil, imla sorunu olduğunu iddia eder.

EİMA’da da aşağıdaki örneklerde ötümlüleşmiş/yarı ötümlüleşmiş biçimler yanında ötümlüleşmemiş biçimler görülmektedir.

tiken “diken” (I/08/98)	temek “demek” (I/10/114)
temin “demin” (I/47/65)	tolu “dolu” (I/69/101)
tayalallādı “daya-” (I/64/110)	tikilinmezđī “dikil-” (I/146/25)
turuyo “dur-” (I/153/53)	timiş “de-” (II/25/23)
tana “dana” (II/27/65)	

/t/>[T]

Turuğan “dur-” (I/52/61)	Tikdirdi “diktir-” (I/76/40)
Tüzköyü “düzköyü” (I/83/48)	Turumu “durum” (I/131/18)
Tışarıya “dışarı” (I/153/118)	Tāīandā “dağ” (II/09/90)
Tü_ünnē “dügün” (II/16/14)	Tokuz “dokuz” (II/19/23)
Tal “dal” (II/23/57)	Tüştü “düş-” (II/28/73)
Tuvağ “duvak” (II/34/36)	Tolaşırlā “dolaş-” (II/34/73)
Tanışmanī “danışman” (II/39/129)	Tikecez “dik-”(II/36/08)

ii. Diğer (eş zamanlı EİMA’da devam etmekte olan) ses değişimleri:

Türkçe sözcüklerde

/ç/>/c/

cıKarTmışlar<çıkart- (I/11/77)	cizgi<çizgi (I/31/27)
cıplağ<<çıplak (I/43/28)	cılgı<çılgi “patika” (I/61/72)
cizerdi<çiz- (I/74/39)	cığa<çığa “tüy” (I/101/27)

/k/>/g/

geçe<keçe (I/20/60)	gişiyiz<kişi (I/30/08)
güçük<küçük (I/37/30)	gendimiz<kendi (I/62/11)
güçükbaş<<küçükbaş (II/21/09)	geçisi<keçi (II/25/31)

/k/>[K]

Küçük<küçük (I/28/42)	Kēndi<kendi (I/54/17)
Keçi (I/148/46)	Kesilirdi (I/148/46)
Kişi (I/156/12)	

[k]>[ğ]

ğısa<kısa (I/01/45)

ğardaş<<karındaş (I/03/87)

ğaba<kap (I/31/13)

ğova<kova (I/117/45)

ğızıl<kızıl (I/155/49)

ğızardıyóz<<kızart- (II/11/29)

gomşu<komşu (II/19/80)

golay<kolay (II/35/12)

ğız<kız (I/02/29)

ğayını<kayın (I/24/51)

ğakdım<<kalk- (I/39/20)

ğuzu<kuzu (I/119/04)

ğoyup<koy- (I/157/44)

ğol<kol (II/17/74)

ğız<kız (II/34/50)

[k]>[K]

Kakıñ<<kalk- (I/07/50)

Kırk<kırk (I/14/73)

Kaldı<kal- (I/22/35)

Kayını<kayın (I/24/51)

Katır<katır (I/49/66)

Kıskanıyollar<kıskan- (I/55/22)

Kaldırız<kaldır- (II/37/122)

Kölundan<kol (I/12/44)

Kış<kış (I/15/39)

Kaş<<kaç (I/24/36)

Kaya<kaya (I/28/15)

Koymuşlar<koy- (I/53/05)

KuSum<<kuzu (I/58/11)

Kız<kız (II/38/77)

/t>/d/

duz<tuz (I/10/30)

dırnağ<tırnak (I/18/72)

dadı<<tat (I/78/26)

dutuşunca<tutuş- (I/93/09)

davşan<tavşan (I/121/48)

dutadı<tut- (I/152/64)

dıkaniğ<tıkanık (I/12/33)

daban<taban (I/28/48)

datlı<tatlı (I/79/80)

düy<tüy (I/101/24)

dıkadı<tıka- (I/135/07)

deyze<teyze (II/29/03)

/t>[T]

Toz<toz (I/04/55)

Tutulmuşun<tutul- (I/112/07)

TutTu<tut- (I/148/38)

Tutuşmuş<tutuş- (II/30/78)

Tilkilē<tilki (I/33/80)

Toprā<toprak (I/48/23)

Tuz<tuz (II/25/91)

Taradī<tara- (II/37/50)

/s/ > /z/

zararız < sar- (I/48/19)

zopa < sopa (I/75/73)

/s/ > [S]

Sor < sor (I/20/89)

Sona < sonra (I/48/24)

Sen < sen (I/134/47)

/p/ > /b/

bırtı < pırtı “giysi, eşya” (I/98/19)

Alıntı sözcüklerde

/ç/ > /c/

cıngannā < çingāne (I/65/21)

cerez < ėerez (I/72/80)

cünKüm < ėünkü (I/124/23)

/k/ > /g/

görmedig gi < görmedik ki (I/58/61) gere < kere (I/21/81)

/k/ > [K]

Kübre < gübre (I/85/32)

Köy < köy (I/108/12)

Kirbit < kibrit (I/130/66)

dedi Ki < dedi ki (I/139/38)

[k] > [ğ]

ğadar < kadar (I/01/06)

ğurban < kurban (I/06/94)

ğāfile < kāfile (I/28/49)

ğavanez < kavanoz (I/40/69)

ğabul < kabul (I/56/80)

ğuzine < kuzine (I/96/65)

ğader < kader (II/07/42)

ğafa < kafa (II/16/01)

ğāfe < kahve (II/27/21)

ğadife < kadife (II/34/39)

ğiravat < kıravat (I/118/12)

[k] > [K]

Ƙadar < kadar (I/07/23)

Ƙuran < kur’ān (I/29/13)

ƘuvaT < kuvvet (I/88/39)

Ƙusur < kusūr (II/38/120)

Ƙamare < kamera (II/39/01)

/f/ > /v/

viġan < fulān (I/153/89)

/f/>[F]

Fasille<<fasulye (I/08/40)

Fotoraf<<fotoğraf (I/23/30)

Faķırılık<<fakirlik (I/45/40)

Fıçı<fıçı (I/51/24)

Fırın<fırın (I/97/29)

Fazla<fazla (I/106/03)

Faķlaşdı<<farklılaş- (I/144/49)

Falan<fulān (I/155/66)

Filmi<film (II/22/16)

Faydalı<fā'ide (II/32/52)

Fistan<fistan (II/37/31)

Fide<fide (II/38/40)

/t/>[d/]

dornavididen<<tornavida (I/33/05)

delevizzon<<televizyon (I/41/19)

dabi<<tabī'ī (I/115/17)

daraķdör<<tıraktör (I/158/40)

dānsiyon<<tansiyon (II/25/03)

/t/>[T]

Tamam<<temām (II/08/14)

TaraF<<taraf (II/12/77)

Torunnāmıza<<torunlarımıza (II/12/84)

/s/>[z/]

zabah<sabāh (I/02/34)

zāb<<sāhib (I/18/55)

zini<sini (I/36/66)

zoba<soba (I/80/35)

zebeb<sebeb (I/113/16)

zıFra<<sofra (I/119/51)

zever<<sefer (I/121/33)

zebze<sebze (I/143/39)

zalata<salata (II/35/44)

/s/>[S]

Sabā<sabah (I/02/33)

Sene<sene (I/03/26)

Sufrā<sofra (I/55/29)

Sifil<<sivil (I/68/79)

SefilliK<sefillik (I/70/64)

Sebze<sebze (I/85/36)

Soba<soba (I/143/81)

Sa_an<<sahan (I/105/41)

Sini<sini (II/34/94)

/p/>[b/]

badus<patoz (I/115/14)

beynir<peynir (I31/06)

bosta<posta (I/91/32)

bide<pide (I/104/41)

bakmāya<pakmaya (II/15/68)

bul<pul (II/39/179)

bancır<<pancar (II/10/17)

/p/>[P]

Pilav<pilav (I/49/20)

PesTil (I/84/19)

Perşembe<perşembe (I/90/47)

PıraTig<<piratik (I/97/38)

Pātesis<patates (II/10/13)

Pide<pide (II/15/64)

Pullu<pullu (II/39/139)

Pancar<pancar (I/73/14)

2.1.2.2.3.2. İç Seste

EİMA'da iç seste sözcük kök ve tabanlarında ve eklenme yoluyla ötümsüz ünsüzden sonra ötümlü/yarı ötümlü ünsüzle, ötümsüz ünsüzle veya ünlüyle başlayan bir sözcüğün gelmesi sonucu ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme görülür.

2.1.2.2.3.2.1. Kök ve Tabanlar

EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerin kök ve tabanlarda iç seste ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme görülür.

i. Tamamlanmış (art zamanlı, ETT'de olmuş bitmiş) ses değişimleri:

Türkçe sözcüklerde

/ç/>/c/

nice<<neçe (I/01/46)

ocaK<<oçak⁵¹ (I/04/40)

acıkmazdık<<aç- “acık-” (I/131/36)

ucuz<uçuz (I/120/29)

güvercin<<kögürçgün (I/132/59)

acı<açı- “acı-” (I/134/57)

Aşağıdaki örneklerde EİMA'daki ötümlüleşmiş biçimler yanında ötümlüleşmemiş biçimler de görülmektedir.

ançı “anca” (II/06/03)

sançım “sancı” (I/25/32)

birinçi<birinci (II/35/85)

/p/>/b/

ğabarTma<<kāpar- “kabartma” (II/15/111) ğabuK<<kapık “kabuk” (II/24/87)

⁵¹ Bu sözcüğün ET'deki şekli “oçak” olarak gösterilmekte olup (Gülensoy, 2007: 610) *Yeni Tarama Sözlüğü* (Dilçin, 2013: 171) ve *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*'nda (Tulum, 2011: 1405) “ocak” biçimi görülmektedir

/t/ > /d/

ğadinnar << katun “kadın” (I/06/53) ad << ât “ad” (I/06/57)
 gındırdıñ << kantur- “kandır-” (I/95/123) odun << otun “odun” (I/09/43)
 gündüz << küntüz “gündüz” (I/153/70) yıldız << yıltız “yıldız” (II/05/13)
 öder <öte- “öde-” (II/23/05) ödüç << ötünç “ödünç” (II/24/94)
 yedi << yiti “yedi” (II/34/46)

/t/ > [T]

ğaTındı << katun “kadın” (II/19/90) aTını << ât “ad” (II/11/36)
 oTunpazarında << otun “odunpazarı” (II/19/107)

ii. Diğer (eş zamanlı, EİMA’da devam etmekte olan) ses değişimleri:

Türkçe sözcüklerde

/ç/ > /c/

küciücü << küçücük (I/111/20) güçcūken << küçükken (I/35/07)

/ç/ > [Ç]

gerÇekTen << gerçekten (I/60/91) uÇuzudu < uçuz (I/143/38)
 panÇar < pançar (I/14/42)

/f/ > [F]

yuFkaları << yufka⁵² (II/37/91)

/k/ > /g/

segiz < sekiz (I/04/15) esgi < eski (II/12/13)

segizen << seksen⁵³ (II/16/03)

/k/ > [K]

esKişêrdedi << Eskişehir (I/01/12) teKne < tekne (I/07/103)
 PeKmez << pekmez (I/60/06) çeKiciK < çekiç (II/26/10)

⁵² Bu sözcüğün ET’deki şekli çeşitli kaynaklarda (Gülensoy, 2007: 1170; Ayverdi, 2010: 1365) “yuvğa” olarak gösterilmekte olup *Yeni Tarama Sözlüğü* (Dilçin, 2013: 263) ve *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 1909) “yufka” biçimleri görülmektedir.

⁵³ Bu sözcüğün ET’deki şekli “sekizon” olarak gösterilmekte olup (Gülensoy, 2007: 450) *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 1567) “seksen” ve “seksân” biçimleri görülmektedir.

öKüz<öküz (II/28/71)

eKşili<ekşili (II/32/23)

[k]>[ğ]

ağdâra<<aktar- (I/01/11)

çuğur<çukur (I/56/06)

doğuz<dokuz (I/56/06)

oğudu<okut- (I/122/60)

argıdaşlâmış<<arkadaş (II/08/11)

sağızı<sakız (II/25/88)

[k]>[K]

aKdâra<<aktar- (I/01/11)

doKuma<dokuma (I/08/57)

doKuz<dokuz (I/13/30)

oKumadan<oku- (II/32/14)

/p/>/b/

debrem<deprem (I/27/56)

sübürmeye<süpürme (I/44/70)

tesbi<<tepsi (I/111/29)

/p/>[P]

çaPut<çaput (I/14/40)

süPürüyo<süpür- (I/44/70)

KaPa<<kapak (I/60/27)

soPa<sopa (I/61/26)

ğarPuzu<<karpuz (I/91/75)

köPeklerin<köpek (I/120/59)

kaPına<kapı (I/123/57)

arPa<arpa (I/133/17)

toPraK<<toprak (I/133/29)

/s/>[S]

aSlında<<aslında (I/46/132)

/t/>/d/

yasdığ<<yastık (I/12/02)

büdün<bütün (II/23/04)

/t/>[T]

aTmış<altmış (I/33/130)

öTe<öte (I/36/17)

arTık<artık (I/105/22)

Alıntı sözcüklerde

/ç/>/c/

bāce<< bāğçe (I/03/50)

/ç/>[Ç]

iÇin<için (I/06/43)

baÇa<< bāğçe (I/67/39)

kepÇeci<kepçeci (II/30/21)

/f/>/v/

misavirlēṅ<misāfir (I/08/34)

havta<hafta (I/31/50)

ğava<<kafa (I/41/21)

devteri<defter (I/75/72)

tıravik<<tırafik (I/125/15)

ziyāvet<ziyāfet (I/131/22)

çivt<çift (II/12/17)

hāvızlı<hāfızlık (II/26/10)

/f/>[F]

haFta<hafta (I/08/10)

nuFuz<<nüfus (I/20/67)

kıyaFedi<kıyafet (I/76/15)

halıFileksder<<halıfleks (II/17/01)

çiFt<çift (II/20/05)

teleFon<telefon (II/38/44)

musTaFa<<mustafa (II/39/79)

/k~k/>/g/

igimiz<ikimiz (I/10/39)

şiger<<şeker (I/39/89)

işgembe<işkembe (I/97/47)

/k/>[K]

eleKdirig<<elektirik (I/07/66)

miKserinen<mikser (I/62/22)

asKeri<asker (II/26/10)

suvra<<sufre (I/13/11)

tüvē_e<<tüfek (I/39/98)

savra<safra (I/43/04)

tivtik<tiftik (I/87/48)

mutvaḳ<mutfak (I/130/93)

kıyāvet<kıyāfet (I/146/22)

sever<sefer (II/17/47)

şeFḲat<şefkat (I/14/71)

dāFe<<defā (I/30/27)

keFkirden<<kefgīr⁵⁴ (I/100/28)

neFise<nefise (II/11/40)

tevFiK<<tevfik (II/23/144)

köFtē<<köfte (II/39/25)

keşge<keşke (I/12/39)

tāgeti<<tāḳat (I/61/60)

asger<asker (I/113/99)

çünKü<<çün ki (I/56/42)

şúKür<<şükr (I/63/45)

belKi<<belki (II/33/50)

⁵⁴ Bu sözcüğün asıl biçimi MBTS’de Farsça “kefgīr” olarak gösterilmekte olup (Ayverdi, 2010: 663) 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı’nda (Tulum, 2011: 1024) “kef-gīr” biçimi görülmektedir.

[k]>[ğ]

fağad<<fakat (I/05/13)

bangası<banka (II/04/21)

fabriğasını<fabrika (II/08/131)

anğarada<ankara (I/18/14)

bağğal<bakkal (II/02/49)

şüğur<<şükr (II/05/58)

şapğılı<şapka (II/27/13)

[k]>[K]

aKlımda<<akıl (I/06/22)

doKdurumuza<<doktor (I/63/37)

sāKat<<sakat (I/67/01)

mısKa<<muska (I/111/15)

taKdirnāme<takdirnāme (II/28/11)

hağğında<hakkında (I/06/08)

faKaT<fakat (I/64/91)

şiKayed<<şikāyet (I/69/69)

dekKatli<<dikkatli (I/138/08)

bağğal<bakkal (I/156/50)

/p/>/b/

babuç<<pāpūş (I/144/37)

/p/>[P]

ğaPdan<<kıptan (I/06/64)

şapKalı<<şapka (I/15/17)

komPile<<komple (I/131/59)

esParKda<espark (II/39/116)

çaPaya<çapa (I/13/25)

siPor<<sıpor (I/120/56)

ısPanak<ıspanak (II/34/98)

sePetÇiye<<sepetçi (II/39/128)

/s/>/z/

mezelā<meselā (II/10/41)

/s/>[S]

faSilleyi<<fasulye (I/08/42)

ünüverSİTeden<<üniversite (I/44/82)

meSele<mesele (I/64/96)

meSel<mesel (I/145/27)

husuSi<husūsī (I/154/59)

balıkeSir<balıkesir (I/15/66)

meSeİa<meselā (I/64/18)

ekSerī<ekserī (I/73/39)

hıSım<<hısm (I/148/07)

/t/>/d/

elekdironig<<elektronik (I/01/27)

asdar<astar (I/08/10)

ihdiyarladım<ihtiyarla- (I/16/18)

edİrafiğ<<etraf (I/01/53)

hasda<hasta (I/12/37)

ğollesder<<kollesterol (I/51/13)

isdikbaġ<istikbal (I/56/51)	isdanbuldan<istanbul (I/56/55)
desde<deste (I/70/08)	a_usdos<<ağustos (I/81/62)
isdimlağ<<istimlak (I/86/20)	besdeyi<beste (I/95/116)
padik<patik (I/102/86)	ilisdirden<ilistir (I/103/56)
badus<<patoz (I/115/21)	basdonunan<baston (I/134/57)
doğdor<doktor (I/139/33)	pilasdiK<pilastik (I/152/92)
lisdeye<liste (I/155/82)	keresdeci<keresteci (II/02/62)
tırağdörüm<tırtör (II/02/80)	muğdarı<<muhtar (II/18/30)
nişasdı<<nişasta (II/39/69)	mısdıvā<<mustafa (II/39/166)
/t>[T]	
pāsTadır<<pasta (I/29/09)	paTedisī<<patates (I/41/87)
müfetTiş<müfettiş (I/75/69)	desTek<destek (I/92/55)
seyTinyā_<<zeytinyağı (I/109/16)	havTada<<hefte (I/94/71)
ünüversiTinde<<üniversite (II/38/104)	elekTirik<elektirik (II/38/94)
hindisTan<hindistan (II/39/77)	saTen<zāten (II/39/176)

2.1.2.2.3.2.2. Eklenme Yoluyla

Ötümsüz ünsüzle biten bir sözcüğe ötümlü/yarı ötümlü bir ünsüzle veya ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde sözcüğün son sesi ötümlüleşir. Bu olayın EİMA’da örneği yoktur.

Türkçe sözcüklerde

/ç>/c/

İki ünlü açıklığında:

çeKicinen<çekiç (I/27/10)	sādicı<<sağdıç (I/31/52)
amacı<amaç (I/37/36)	gücü<güç (I/60/37)
göveci<<güveç (I/105/54)	genciken<genç (I/113/97)
sucu<suç (I/115/48)	icine<iç (I/119/58)
kerpicinen<kerpiç (I/126/76)	ağacı<ağaç (II/30/28)
Ünlü komşuluğunda:	
sèvincine<sevinç (I/25/51)	avcunnan<avuç (I/31/47)

dincin<dinç (I/131/02)

özencimiz<özenç (II/33/13)

/ç/>[Ç]

İki ünlü açıklığında:

sıÇan<sıçan “fare” (I/08/104)

seÇim<seçim (I/64/109)

geÇiceK<geç- (I/66/50)

a_aÇımız<<ağaç (I/123/71)

ğıÇıñı<<kıç (I/140/58)

saÇılıp<saçıl- (I/155/15)

genÇiken<genç (II/08/111)

aÇıK<<açık (II/23/101)

sādıÇa<sağdıç (II/34/74)

iÇindi<iç (II/39/127)

/k/>/g/

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

mezerligde<<mezarlık (I/06/107)

gözlüglü<<gözlük (I/42/21)

elegden<elek (I/42/46)

diyelegden<<diyerek (I/68/67)

inegleri<inek (I/152/124)

süzegden<süzek (I/154/59)

sö_ütçigden<<söğütçük (II/06/46)

İki ünlü açıklığında:

büyügüdū<büyük (I/135/16)

Ünlü komşuluğunda:

özdenge<özdenk “bir yer adı” (II/06/06)

/k/>[K]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

tezeKleri<tezek (I/06/46)

döşşeKden<<döşek (I/12/14)

erKeKlerde<<erkek (I/15/33)

bebeKlere<bebek (I/16/43)

birliKden<birlik (I/18/50)

eleKler<elek (I/19/23)

geciKdi<gecik- (I/19/29)

kipriKli<<kirpik (I/95/104)

silKdik<silk- (I/139/08)

çöKdü<çök- (II/10/20)

ilKden<<ilkten (II/13/63)

ipeKden<ipek (II/15/41)

deliKli<delik (II/15/65)

göñüKde<<göynük (II/26/22)

beKledim<bekle- (I/04/14)

yüreKden<<yüreken (I/79/51)

emeKliler<emekli (II/27/11)

şenliKliydi<şenlikli (II/27/34)

İki ünlü açıklığında:

köKündè<kök (I/45/25) soKecen<sok- (I/63/51)

gözüKüyodu<gözü- (I/142/29)

[k]>[ğ]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

çocuğlu_unda<çocukluk (I/08/118) ocağdâ<ocak (I/04/40)

ufağlâdan<ufak (I/28/42) ağmış<ak- (I/33/138)

bacalığda<bacalık (I/34/56) yatağlara<yatak (I/88/43)

çığdın<çık- (II/05/39) çoğdan<<çoktan (II/25/07)

İki ünlü açıklığında:

yoğdu<<yok+idi (I/07/25) çocuğuz<çocuk (I/88/09)

bardağa<bardak (I/98/101) bağam<bak- (I/147/02)

sıgıcı<<sıkıca (II/08/41) uşağla<<uşak+ile (II/28/23)

çoğunca<çok (II/30/46)

Benzeşmezlik ile:

çoğca<<çokça (II/05/81)

Birleşme ile (Ünlü komşuluğunda):

ilgoğulu<ilkokul (I/32/07)

[k]>[K]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

KuraKlıklâ<<kuraklık (I/01/24) soKmazdığ<sok- (I/01/55)

çıKdım<çık- (I/06/87) ğalKdı<kalk- (I/30/51)

aylıKcı<<aylıkçı (I/145/16) ğabaKlar<<kabak (I/154/21)

topraKdan<toprak (I/155/52) çoKduk<<çok+idik (I/158/29)

oraKlı<orak (II/21/16) ğırKda<kırk (II/32/127)

İki ünlü açıklığında:

soKar<sok- (I/02/72) toKacınan<tokaç (I/141/17)

ÇıKardım<çıkar- (II/33/06)

/p/>[P]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

yaPmayı<yapma (I/22/17)

İki ünlü açıklığında:

ğaPadırlar<<kapat- (I/03/51) tePesine<tepe (I/05/26)

/s/>[S]

İki ünlü açıklığında:

seSiñ<<sesin (I/15/74) keSin<kesin (I/126/23)

Benzeşmezlik ile:

yaSsı<<yassı (I/02/65)

/t/>[d]

İki ünlü açıklığında:

ğaPadırlar<<kapatırlar (I/03/51) ğanadından<<kanat (I/16/09)

südü⁵⁵<süt (I/53/69) ısıdıcılar<ısıtıcı (I/96/41)

gider<git- (I/145/82) ediyo⁵⁶<et- (I/146/31)

dadı⁵⁷<<tat (I/146/62) döşedem<döşet- (II/33/13)

Ünlü komşuluğunda:

yurda<yurt (I/15/06) ğurdun<<kurt (I/33/80)

dördü<<dört (II/08/129) yördumuzu<<yoğurt (II/20/13)

üsdünü<üst (II/39/72)

/t/>[T]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

ē, ĭTmen<<eğitmen (I/01/06) dörTde<<dörtte (I/149/09)

⁵⁵ Oğuz lehçelerinde /t/ ve /ç/ ünsüzleri kök hecesindeki birincil uzun ünlüden sonra ötümlüleşerek /d/ ve /c/ olur (Tekin, 1995: 29). “süt” sözcüğü ET’de “sūt” biçimindedir (Tekin, 1995: 185).

⁵⁶ Oğuz lehçelerinde /t/ ve /ç/ ünsüzleri kök hecesindeki birincil uzun ünlüden sonra ötümlüleşerek /d/ ve /c/ olur (Tekin, 1995: 29). “et-” sözcüğü ET’de “ēt-” biçimindedir (Tekin, 1995: 182).

⁵⁷ Oğuz lehçelerinde /t/ ve /ç/ ünsüzleri kök hecesindeki birincil uzun ünlüden sonra ötümlüleşerek /d/ ve /c/ olur (Tekin, 1995: 29). “tat” sözcüğü ET’de “tāt” biçimindedir (Tekin, 1995: 175).

anlaTcız<anlat- (II/34/52)

unuTmuşum<unut- (II/37/18)

daTlı<<tatlı (II/39/60)

İki ünlü açıklığında:

çapıTını<çaput (I/12/22)

süTün<süt (I/33/97)

sö_üTe<<söğüt (I/81/48)

ıslaTırsıñ<ıslat- (II/39/48)

Ünlü komşuluğunda:

örTeğörduķ<<örtekoyardık (I/10/31)

üsTünde<üst (II/39/104)

Aşağıdaki örneklerde Türkçe eklerin bünyelerinde eklenmeye bağlı olarak ötümlüleşme/yarı ötümlüleşme görülür.

/ç/>/c/

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

yazlığcı<<yazlıkçı (I/158/09)

Benzeşmezlik ile:

yunatcı<<onatça “düzgünce” (I/35/50)

de_ışTıkce<<değıştikçe (I/10/07)

lafcı<lafçı (I/47/62)

müddetce<<müddetçe (I/75/18)

gökce<gökçe (I/81/42)

aÇca<<açıkça (I/122/13)

aylıKcı<<aylıkçı (I/145/16)

meresci<<mirasçı (I/145/91)

çifci<<çiftçi (II/10/28)

aÇcılı<<aşçılık (II/39/173)

/ç/>[Ç]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

dibÇine<<dipçik (I/05/40)

Benzeşmezlik ile:

uñatÇa<<onatça “düzgünce” (I/06/02)

ırātÇa<<rāhatça (I/14/59)

yūsuFÇuK<<yusufçuk “kişi adı” (I/08/83)

lōbetÇi<<nōbetçi (I/16/26)

aletTirikÇi<<elektrikçi (I/17/51)

türkÇē<<Türkçe (I/29/07)

mihālīçÇiK<<mihālīççik (I/44/39)

e'mekÇi<<ekmekçi (I/67/52)

bekÇi<bekçi (I/161/35)

ēšekÇi<<eşekçi (II/07/21)

güveḷikÇi<<güvenlikçi (II/09/72)

gitTikÇē<<gittikçe (II/35/12)

işÇi<işçi (II/39/162)

/k/ > /g/

İki ünlü açıklığında:

nètegiñ << nitekim (I/05/31)

bidigi < bidiki (I/106/20)

ötegi < öteki (I/119/79)

Benzeşmezlik ile:

saşgiyinen << saçkı (I/02/67)

yêtgin << yetkin (I/46/127)

işgici << içkici (I/70/84)

düşgünnük << düşkünlük (I/91/05)

/k/ > [K]

İki ünlü açıklığında:

öteKileñ < öteki (II/39/190)

[k] > [ğ]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

bubenığı << babaninki (I/99/26)

İki ünlü açıklığında:

bêyliğöveya << beylikova (I/04/68)

deligannı << delikanlı (I/11/77)

unüduğâldım << unutakal- (I/04/05)

alıgoyam < alıkoy- (I/15/58)

dediğodu < dedikodu (II/08/101)

Benzeşmezlik ile:

alışgın < alışkın (I/03/85)

başğanını < başkan (I/56/03)

çalışğan < çalışkan (I/24/66)

başğa < başka (II/37/40)

[k] > [K]

Benzeşmezlik ile:

başKa < başka (II/27/26)

şaşKın < şaşkın (II/30/61)

/s/ > /z/

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

bakırzın << bakarsan (I/05/05)

İki ünlü açıklığında:

cumartezi < cumartesi (I/114/41)

Benzeşmezlik ile:

hepziñ<<hepsinin (I/41/38)

/s/>[S]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

kimSeyi<kimseyi (I/45/08)

İki ünlü açıklığında:

diyemiyoSun<<diyemiyorsun (I/23/55) hepİSi<<hepsi (I/27/18)

yōSa<<yoksa (I/53/53) oynuyoSa<<oynuyorsa (I/64/18)

erteSi<<ertesi (I/114/59)

/t/>[T]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

ğabarTma<<kabartma (II/15/111)

Benzeşmezlik ile:

karişTırı<kariştir- (I/62/26)

Alıntı sözcüklerde

/ç/>[Ç]

İki ünlü açıklığında:

oruÇİseñ<<oruç+isen (I/76/38)

/f/>/v/

İki ünlü açıklığında:

sınıvı<sınıf (I/01/08)

edravı<<etraf (I/41/21)

taravı<taraf (I/93/19)

masravı<masraf (II/02/39)

herivñ<herif (II/17/59)

/f/>[F]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

harFleri<harf (I/138/09)

çiFcilik<<çiftçilik (I/154/55)

çarşaFlara<çarşaf (II/22/74)

İki ünlü açıklığında:

tarafında<taraf (I/03/48)

tāriFi<tārif (I/04/34)

heriFinen<herif (I/15/11)

laFı<lāf (I/15/89)

eTraFa<<etraf (I/23/55)

foturaFını<<fotoğraf (I/95/62)

şeFe<şef (II/01/58)

Benzeşmezlik ile:

yüşuFÇuK<<yusufçuk (I/08/83)

/k/ > /g/

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

mercimeglí<mercimek (I/04/61)

Ünlü komşuluğunda:

köşgü<köşk (II/26/06)

/k/ > [K]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

ehenKlē<<āhenk<āheng (I/148/29) sivereKde<siverek (I/138/126)

[k] > [ğ]

Ünlü komşuluğunda:

aşğına<aşk (I/01/99)

haKğında<hakkında (I/06/08)

[k] > [K]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

biloKdan<bilok (I/52/67)

boşnaKlar<boşnak (I/60/83)

ufuKdan<ufuk (I/95/58)

esParKda<espark (II/39/116)

Ünlü komşuluğunda:

aşKına<aşk (I/24/02)

hakKını<hakk (I/132/05)

farKındı<fark (II/30/28)

/s/ > /z/

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

patetezdir<<patates (I/103/25)

İki ünlü açıklığında:

esazını<<esas (I/05/05)

herkeziñ<herkes (I/07/11)

atlazmış<<atlas+imiş (I/11/15)

löküzünen<<lüks (I/145/79)

mühendizi<<mühendis (I/149/67) tomatizi<<domates (II/18/06)

/s/>[S]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

esaSdan<esas (I/15/74)

İki ünlü açıklığında:

herkeSiñ<herkes (I/07/46)

otobiSe<<otobüs (I/18/25)

mü_endiSi<<mühendis (I/44/55)

tomatiSi<<domates (I/45/74)

lütKütSünen<<lüks (II/11/19)

/ş/>/j/

İki ünlü açıklığında:

herkijijñ<<herkeş<herkes (I/10/83)

/t/>/d/

İki ünlü açıklığında:

teKadım<takat (I/15/44)

poşede<poşet (I/54/46)

vesā_idinen<vesāit (I/62/34)

berekedi<bereket (I/80/13)

sünedine<<sünnet (I/88/29)

Ünlü komşuluğunda:

vaqıdımız<<vakt (I/146/40)

/t/>[T]

Ötümlü ünsüzler komşuluğunda:

duTdan<dut (I/19/14)

tabiloTlara<<tabildot (II/34/105)

İki ünlü açıklığında:

memlikeTine<<memleket (I/03/104)

milleTiñ<millet (I/10/52)

serveTi<servet (I/14/71)

dēvleTe<<devlet (I/23/55)

peTe<pet (I/40/37)

sa_aTi<saat (I/72/52)

ÇekeTimiz<<ceket (II/34/44)

Ünlü komşuluğunda:

vaqTımız<vakt (I/15/48)

dosTa<<dost (I/54/31)

Benzeşmezlik ile:

müddeTce<müddet (I/06/131)

Aşağıdaki örneklerde ötümlüleşme sonrası sızıcılışma olayı görülmektedir.

/k/ > /g/ > /ğ/

dediğim<dedik+im (I/27/47)

yidiğin<yedik+ın (I/62/27)

örenciğe<örencik+e “bir yer adı” (I/83/50) dirliğin<dirlik+ın (I/101/68)

öllüğün<<ölüg+ün “ölü” (I/113/130)

ēşiği<eşik+i (I/101/69)

pikniğe<piknik+e (I/135/12)

[k] > [g] > /ğ/

çocuğunu<çocuk+unu (I/11/31)

çoğudu<<çok idi (I/37/22)

yāsTığa<<yastık+a (I/77/72)

aylığı<aylık+ı (I/88/39)

ğaşığı<<kaşık+ı (I/101/70)

yoğudun<<yok idin (II/27/18)

2.1.2.2.3.3. Son Seste

2.1.2.2.3.3.1. Ulama Yoluyla

EİMA’da ulama yoluyla son sesteki ötümsüz ünsüzden sonra ötümlü/yarı ötümlü ünsüzle veya ünlüyle başlayan bir sözcüğün gelmesiyle ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme görülür.

/ç/ > /c/

Türkçe sözcüklerde

hapıc_arasına<apıç<apış (I/08/92)

a_ac_oluklar<<ağaç (I/11/45)

uc_ucuna<uç (I/23/46)

genc_ışı<genç (I/23/67)

annac_annaca<annaç<alın+aç (I/47/75)

havic_avic_jılaç<<avuç (I/58/77)

bazlamac_ederiz<bazlamaç (I/130/76)

sādic_olurdu<sağdıç (I/125/81)

gec_evlendi<geç (I/153/45)

ğırac_olan<kıraç (II/09/30)

saklāmbıc_oyñēyoduK<<saklambaç (II/12/65)

Alıntı sözcüklerde

hic_ēlenemen<hīç (I/14/13)

/ç/ > [Ç]

Türkçe sözcüklerde

öndüÇ_ederdik<<ödünç (I/130/44)

suÇ_ēdērdiK<suç (I/115/46)

sādıÇ_olurdu<sağdıç (II/34/74)

kerpiÇ_evler<kerpiç (II/37/06)

pisirgeÇ_olur<pişirgeç (II/37/94)

kaÇ_adetsi<kaç (II/38/12)

Alıntı sözcüklerde

hiÇ_aramazlar<hîç (I/08/32)

satranÇ_ışde<satranç (I/31/59)

harÇ_evi<harç (I/73/68)

felÇ_oldu<felç (I/119/36)

îlêÇ_ediyodu<<ilaç (II/29/91)

/f/>/v/

Alıntı sözcüklerde

tarav_ekilirdi<taraf (I/13/24)

/f/>[F]

Alıntı sözcüklerde

şeF_olaraK<şef (I/50/65)

tāriF_etTiñiz<ta‘rif (I/98/13)

aF_edersin<af<aff<afv (I/125/22)

heriF_ışlerdi<herif (I/135/27)

eliF_aba<elif (I/145/29)

/k/>/g/

Türkçe sözcüklerde

gerçeg_olmuş<gerçek (I/08/118)

döşşeg_olur<<döşek (I/12/02)

eşşeg_arısı<<eşek arısı (I/17/69)

pişig_olmaSsa<pişik (I/123/72)

çeg_elini<çek (I/132/71)

ekmeg_almā<ekmek (I/145/76)

goleylig_oldu<kolaylık (I/150/09)

gitTig_amma<gittik (I/147/08)

yapceg_olmuşlā<<yapacak (I/153/88)

teg_inegleri<tek (I/152/124)

belediyelig_olunca<belediyelik (I/154/68)

ecig_ecig<<azıcık (II/39/30)

peg_uyğun<pek (I/159/22)

derneg_oldu<dernek (II/17/30)

değişig_oluyō<değişik (II/19/61)

çelig_adım<çelik (II/28/24)

bebeg_oynārdığ<bebek (I/157/68)

Alıntı sözcüklerde

elekdronig_üşyaları<<elektronik (I/01/27)

terg_edyeler<terk (I/05/36)

tevFig_ağa<tevfik (I/145/59)

/k/>[K]

Türkçe sözcüklerde

denK_olur<denk (I/06/149) güççüK_olsun<<küçük (I/20/82)

bebeK_olan<bebek (I/48/37) kemiK_erimesi<kemik (I/88/21)

beşeÇeK_okudum<<beşecek “beşe kadar” (I/23/05) kekiK_atarlar
(II/15/29)*Türkçe + alıntı sözcüklerde*

desteK_onnâda<destek (I/53/82)

Alıntı sözcüklerde

matamatiK_işde<<matematik (I/29/07) terK_et<terk (I/05/36)

dömbek_oylanır<dümbek (I/148/28) te v F i K _a m c a m <te v f i k
(II/23/144)**[k]>[ğ]***Türkçe sözcüklerde*

ufağ_ufağ<ufak (I/02/34) yazığ_oldu<yazık (I/03/40)

bağ_ölelğce<bak- (I/06/72) gavağ_alıcı<kavak (I/06/84)

tavuğ_eti<tavuk (I/13/16) sucuğ_olursa<sucuk (I/28/58)

bırağ_öle<bırak- (I/35/61) bağ_iyi<bak- (I/58/82)

dırmığ_êdêrdik<<tırmık (I/70/08) çoğ_eziyed<çok (I/150/12)

Alıntı sözcüklerde

haluğ_annaşamadınız<haluk (I/24/36) çabığ_ol<<çabuk (I/01/05)

ıspanağ_ekêdin<ıspanak (I/32/20) mutfağ_etTiler<mutfak
(I/36/43)

isdimlağ_êdiyo<istimlak (I/86/20) aşığ_olsun<aşk (I/67/26)

findığ_olmuyo<findık (I/100/42)

[k]>[K]*Türkçe sözcüklerde*

yalabıK_olu<yalabık (I/60/67) kırK_üş<kırk (I/129/03)

donaraK_öldü<donarak (I/138/118) buçuK_jiki<buçuk (I/123/43)

sıcaK_olur<sıcak (II/24/13) yoK_işTe<yok (II/37/88)

Alıntı sözcüklerde

manyaK_ adam<manyak (I/69/55) farK_ eder<fark (I/56/28)

möhakğaK_ olur<<muhakkak (I/69/100) soKaK_ oyunu<sokak (II/35/105)

ıspanaK_ ossun<ıspanak (II/19/142)

/s>/z/

Alıntı sözcüklerde

herkez_ işine<herkes (I/07/31)

löküz_ orta<<lüks (I/145/78)

domatiz_ ekdik<<domates (I/35/43)
(I/103/37)

patetez_ ekiyoz<<patates

esaz_ adım<esas (I/147/12)

/s>[S]

Alıntı sözcüklerde

herkeS_ o_ zaman<herkes (I/33/41)

aTlaS_ olmuş<atlas (I/11/17)

domatiS_ oluyo<<domates (II/20/21)
(I/95/91)

h a v a S_ itmedim<<heves

patetiS_ ekmiyoz<<patates (II/22/69)

/t>/d/

Türkçe sözcüklerde

eved_ eveT<evet (I/113/23)

dörd_ ölan<dört (II/14/67)

Alıntı sözcüklerde

ameliyed_ idem<<ameliyat (I/17/28)

afiyeD_ olsun<âfiyet (I/23/30)

rahmed_ eylesin<rahmet (I/23/60)

nöbed_ alırdığ<nöbet (I/47/43)

mahabbed_ etTiK<<muhabbet (I/59/83)

eziyed_ unu<eziyet (I/68/53)

nāsiyed_ etmiş<<vasiyet (I/122/27)

şiKayed_ oldü<şikāyet (I/69/69)

berbad_ ediyor<berbat (I/132/77)

çivd_ ala<<çift (I/12/06)

/t>[T]

Türkçe sözcüklerde

yo_ urT_ özeñ<<yoğurt (I/21/91)

dörT_ arabā<dört (I/76/75)

eveT_ eveT<evet (I/121/15)

üsT_ üsde<üst (I/155/91)

giT_ urıyı<git- (II/04/91)

Alıntı sözcüklerde

sikā_aT_ēdēdiK<şikāyet (I/02/55) ādeT_ışde<ādet (I/04/42)
 memlekeT_orası<memleket (I/60/16) deveT_ındirdi<<devlet (I/65/33)
 ğaba_aT_ışlemeseñ<<kabāhat (I/74/23) milleT_ālaştı< millet (I/66/51)
 ameleT_öldüm<<ameliyat (I/67/01) dikKaT_et<dikkat (I/66/28)
 minneT_etTi<minnet (I/78/42) mefaT_jitTi<<vefāt (I/82/06)
 sa_aT_on<saat<<sā'at (I/90/17) rahaT_alıyo<rāhat (I/96/78)
 mesuT_ol<mesut<<mes'ūd (I/15/73) v a K i T _ı s l a d ı r ı z << -
 vaqt(I/102/60)

Aşağıdaki ulamalı örneklerde ötümsüz ünsüzle biten sözcükten sonra ötümlü/yarı ötümlü ünsüz gelmesi veya ötümsüz ünsüz gelerek benzeşmezlik sonucu ötümlüleşme/yarı ötümlüleşme görülmektedir.

/ç/ _/ç/ > [Ç] _/ç/

Alıntı sözcüklerde

heÇ_çalışırđı<<hīç (I/64/63)

/k/ _/g~ğ/ > /g/ _/g~ğ/

Türkçe sözcüklerde

pişiridig_ğözlēme<<pişirirdik (I/04/42) şıPleg_ğibi<şıplek (I/22/24)
 ēvedig_ğodu<<everdik (I/52/50) yirdig_ğışın<<yerdik (I/68/45)
 hepceg_ğebereceK<hepcek (I/64/08) büyüğ_ğız<büyük (I/62/06)
 görmedig_ği<<görmedik ki (I/58/61) teg_ğatlılār<tek (I/149/57)
 giderdig_ğece<giderdik (II/11/23) etTig_ğelen<ettik (II/05/66)
 senelig_ğün<senelik (II/22/17) inmelig_ğelin<inmelik (II/25/71)

/k/ _/g~ğ/ > [K] _/g~ğ/

Türkçe sözcüklerde

deK_ğeldiñ<denk (I/47/62) deK_ğetirmiş<denk (I/48/58)
 seneliK_ğazanābilirse<senelik (II/24/48) ğirdiK_ğızım<ğirdik
 (I/50/11)

[k] _/g~ğ/ > [ğ] _/g~ğ/

Türkçe sözcüklerde

sabādağ_ğına<<sabaha dek (I/101/44) çoğ_ğüzel<çok (I/74/92)
 durduğ_ğırırKğaliye<durduk (I/50/68) olcağ_ğız<<olacak (I/101/40)
 yapıyordüğ_ğışın<yapıyorduk (I/57/54) bağ_ğalbinizi<bak- (I/06/81)
 kabığ_ğalmazdı<<kabuk (I/151/16) yasdığ_ğılıfları<yastık (I/90/71)
 bilmiyoduğ_ğèce<<bilmiyorduk (II/25/96) yoğ_ğāli<yok (I/47/61)
 besleyoduğ_ğurbannıK<<besliyorduk (I/72/30)

[k] _/g~ğ/>[K] _/g~ğ/

Türkçe sözcüklerde

ğaynadırdıK_ğöce<<kaynatırdık (I/87/32) çoK_ğüzel<çok (I/68/42)
 topraK_ğetiridiK<toprak (I/123/31) ufaK_ğeldin<ufak (I/152/67)
 çoK_ğonuşTum<çok (II/23/176) c a c ı K _ğ i b i < c a c ı k
 (II/34/103)

/t/ _/d/>/d/ _/d/

Türkçe sözcüklerde

eved_döru<evet (I/65/04) dörd_dene<dört (I/64/99)

Alıntı sözcüklerde

amilēd_dī<<ameliyat (II/08/73)

/t/ _/d/>[T] _/d/

Türkçe sözcüklerde

dörT_dene<dört (I/06/105)

Alıntı sözcüklerde

hayaT_daha<hayat (II/22/61) milḡeT_dē<<millet (II/35/26)

Aşağıdaki örneklerde ulama olmaksızın son sesteki ötümsüz ünsüzler ötümlü/yarı ötümlü ünsüzlere değişmiştir. Bu ötümlüleşme/yarı ötümlüleşmelerde sözcük içindeki uzun ünlülerin, komşu ötümlü ünsüzlerin veya ünlü açıklığının etkisinden söz edilebilir.

/ç/>/c/

Türkçe sözcüklerde

yaslāc<<yaslıgaç (I/45/19) genc<genç (I/85/56)

Alıntı sözcüklerde

kirec<kireç (I/60/10)

hic<<hîç (I/60/90)

/ç/>[Ç]

Türkçe sözcüklerde

gazanÇ<<kazanç (I/23/45)

genÇ<genç (I/26/65)

güÇ<güç (I/101/05)

güveÇ<güveç (I/121/74)

āÇ<aç (I/152/51)

ğaÇ<<kaç (II/24/02)

sādıÇ<<sağdıç (II/34/76)

pisirgeÇ<pişirgeç (II/37/94)

Alıntı sözcüklerde

hiÇ<<hîç (I/06/98)

/f/>/v/

Alıntı sözcüklerde

masrāv<<masraf (II/02/39)

fotorav<<fotoğraf (II/14/87)

/f/>[F]

Alıntı sözcüklerde

teF<<def (I/15/86)

taraf<taraf (I/122/21)

tesādüF<tesādüf (II/16/45)

/k/>/g/

Türkçe sözcüklerde

geldig<geldik (I/01/47)

yemeg<yemek (I/03/37)

deg<dek (I/39/71)

dövceg<<dövecek (I/75/66)

senelig<senelik (II/22/20)

böceg<böcek (II/22/68)

güççüg<<küçük (II/25/105)

Alıntı sözcüklerde

eleKdirig<<elektirik (I/07/66)

peteg<petek (I/116/10)

mēcimeg<<mercimek (II/17/41)

/k/>[K]

Türkçe sözcüklerde

gerçeK<gerçek (I/08/118)

çeliK<çelik (I/105/54)

teK<tek (I/111/60)

getTiK<<getirdik (II/07/16)

Alıntı sözcüklerde

organiK<organik (I/18/76) mercimeK<mercimek (I/71/33)

[k]>[ğ]

Türkçe sözcüklerde

yaşlılığ<yaşlılık (I/14/27) yazığ<yazık (I/30/59)

so_ğ<<soğuk (I/36/63) çoluğ çocuğ (I/39/15)

çoğ<çok (II/06/19) yog<yok (II/17/89)

[k]>[K]

Türkçe sözcüklerde

oraK<orağ (I/01/19) ocaK<ocağ (I/04/40)

baK<bağ- (I/144/84) bolluK<bolluğ (I/161/23)

bastıK<bastık(II/07/73) çoK<çok (II/08/62)

ılıK<ılık (II/15/81) hayvancılıK<hayvancılık (II/30/36)

Alıntı sözcüklerde

tabaK<tabağ (I/60/44) halK<halğ (II/17/32)

/s/>/z/

Alıntı sözcüklerde

herkez<herkes (I/05/39) tavuz<tavus (I/12/24)

patetez<<patates (I/103/37) māsuz<<mahsus (II/39/20)

/s/>[S]

Alıntı sözcüklerde

domatiS<<domates (II/20/21)

/t/>/d/

Türkçe sözcüklerde

eved<evet (I/10/69) dörd<dört (II/12/32)

Alıntı sözcüklerde

eziyed<eziyet (I/150/12) milled<millet (II/11/22)

/t>[T]

Türkçe sözcüklerde

eveT<evet (II/33/32)

yo_urT<<yoğurt (II/39/110)

dörT<dört (I/38/24)

Alıntı sözcüklerde

milleT<millet (II/35/10)

2.1.2.2.4. Ötümsüzleşme -Yarı Ötümsüzleşme

Ötümsüzleşme, ötümlü bir ünsüzün ötümsüz hâle gelmesi olayıdır. EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste ötümsüzleşme ve yarı ötümsüzleşme ileri durumdadır; ÖTT'de ötümlü kalan bazı ünsüzlerin EİMA'da ötümsüzleştiği görülmektedir.

2.1.2.2.4.1. Ön Seste

i. Tamamlanmış (art zamanlı, ETT'de olmuş bitmiş) ses değişimleri

/b>/p/

Aşağıdaki örnekte “pek” sözcüğü EİMA'da 199 yerde ötümsüzleşmişken 2 yerde ötümlü ünsüzün korunduğu görülmektedir.

pek<bek (I/01/64)

Korunduğu biçimler:

bek “pek” (I/48/79)

biş- “piş-” (I/100/29)

bişiceñ “pişir-” (I/30/45)

bişik “pişik” (I/100/30)

bişmiş “pişmiş” (II/16/09)

buñar “pınar” (I/134/49)

bazardan “pazar” (I/140/39)

barmak “parmak” (I/88/08)

/b>[P]

Pek “pek” (I/08/24)

ii. Diğer (eş zamanlı EİMA'da devam etmekte olan) ses değişimleri

/b>/p/

Türkçe sözcüklerde

pinēr<bin- (I/01/52)

puríyá<<bura (I/52/12)

pireğ<bir (I/51/18)

piçiyoS<biç- (II/02/54)

Aşağıdaki örnekte “piş-” sözcüğü EİMA'da 29 yerde ötümsüzleşmişken 55 yerde ötümlü şeklini koruduğu görülmektedir.

pişer (I/27/77)

bişceK (I/100/28)

Alıntı sözcüklerde

panğı<banka (II/20/30)

/b/>[P]

Türkçe sözcüklerde

Pazlama<bazlama⁵⁸ (I/09/39)

Pu<bu (I/35/38)

Pen<ben (I/52/57)

Pesbē<<besbelli (I/58/82)

Pōle<<böyle (I/70/18)

Pindiriydik<bindir- (I/101/33)

Piçiyō<biç- (I/103/24)

Puriya<<bura (I/112/44)

Pardağ<bardak (I/135/03)

Pirlik<birlik (I/143/29)

PuçukTā<buçuk (I/147/53)

Peş<beş (II/01/17)

Pütüm<<bütün (II/07/10)

Pitirdi<bitir- (II/07/102)

Pis<<biz (II/08/07)

Pitti<bit- (II/21/85)

Pi<<bir (II/25/73)

Alıntı sözcüklerde

Pāça<<bahçe (II/07/85)

/c/>/ç/

Alıntı sözcüklerde

çamızı<camız (I/120/14)

çam<cam (I/133/19)

çeyiz<<cihaz (II/24/55)

çeket<ceket (I/61/44)

/c/>[Ç]

Alıntı sözcüklerde

Çanīm<can (I/71/28)

Çāmisi<cāmi (I/156/38)

Çeket<ceket (I/161/33)

Çetvel<cedvel (I/44/36)

Çamekānna<camekan (II/20/16) Çuma<cum‘a (II/23/59)

/d/>/t/

Alıntı sözcüklerde

⁵⁸ Bu sözcük *Dede Korkut Hikayeleri*’nde “bazlammaç” olarak geçmekteyken (Özçelik, 2016: 805). *Tarama Sözlüğü*’nde “bazlama”, “bazlamac” ve “bazlambac” biçimleri görülmektedir (Dilçin, 2013: 41).

tefter<defter (I/35/60)

tenesi<<dāne (I/56/67)

tokdora<doktor (I/147/08)

tef<def (II/34/21)

tomates<domates (I/84/17)

tèstek<<destek (II/38/115)

/d/ > [T]*Alıntı sözcüklerde*

Terelere<dere (I/01/101)

Taḳḳası<<dakika (I/20/89)

Tükkānı<dükkan (I/53/45)

Tokdur<<doktor (I/123/58)

Tepo<depo (I/142/39)

TomatiS<<domates (II/20/41)

/g/ > [k]*Alıntı sözcüklerde*

kübre<gübre (I/85/31)

/g/ > [K]*Alıntı sözcüklerde*

Kūna_ı<<gunāh (I/154/49)

[ġ] > [Ḳ]*Alıntı sözcüklerde*

Ḳurbetere<gurbet (I/15/63)

Ḳaliba<gālibā (I/98/14)

Ḳali<<ğayrı (I/152/58)

/v/ > [f]*Alıntı sözcüklerde*

fişne<vişne (I/88/66)

/v/ > [F]*Türkçe sözcüklerde*

Furdu<vur- (I/138/102)

Furuldu<vurul- (I/138/117)

Alıntı sözcüklerde

Fardiyesinde<vardiye (I/40/67)

Fallā<<vallahi (II/14/24)

/z/ > [s]*Alıntı sözcüklerde*

sor<zor (I/14/36)

sadeṅ<<zāten (I/121/69)

seyTinyā_<<zeytinyağı (I/109/16) seytinnen<zeytin ilen (I/154/17)
/z/>[S]

Alıntı sözcüklerde

Sengin<zengīn ⁵⁹ (I/25/08)	Sararlı<zararlı (I/48/64)
Sordu<zor (I/141/21)	Sāmet<<zahmet (I/156/62)
Sati<zāten (II/23/190)	Samannāda<zamān (II/39/145)
Siyāre<<ziyāret (I/01/54)	

2.1.2.2.4.2. İç Seste

i. Tamamlanmış (art zamanlı, OT’de (XVIII.-XIX. yy.) olmuş bitmiş) ses değişimleri

Türkçe sözcükler

/b/>/p/

keperdir “gebert-” (I/87/120)

/d/>/t/

i. Görülen geçmiş zaman biçim birimi

so_uttuḵTan “soğuttuḵtan” (I/106/19)	tuttu (I/33/69)
büktün (II/07/32)	okuttuḵ (II/07/103)
ḵoputtuḵTan “ḵoputtuḵtan” (II/15/70)	setti (II/17/55)
ḡuruttuḵ “ḡuruttuḵ” (II/32/34)	yoktu (II/34/08)

ii. Ettirgenlik biçim birimi

annattırcaḵ<<anlattıracaḵ (II/24/53)	ayıtlattırıdı<ayıtlattırırđı (II/25/37)

iii. Bildirme biçim birimi

bölüktür (I/92/25)	çoktur (I/92/31)

iv. Bulunma biçim birimi

ocaḵta (I/32/35)	genşlikte<gençlikte (I/96/62)
sa_atti<<saatte (II/01/71)	tārihti<tārihte (II/02/06)
enniliKti<<enlilikte (II/11/28)	tarafı<tarafıta (II/31/19)

⁵⁹ Bu sözcük kaynak dil olan Farsçada “sengīn” biçimiyle gösteriliyor (TS, 2011: 2651) olsa da 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı’nda (Tulum, 2011: 1943) “zengīn” biçimiyle yer almıştır.

v. *Ayrılma biçim birimi*

Kaştan<kaçtan (I/24/36)	deliKten<delikten (I/95/21)
tarafTan (I/160/14)	şanstan<şanstan (II/09/74)
toprakTan (II/09/81)	sınıftan (II/34/16)

/d>[T]

i. *Görülen geçmiş zaman biçim birimi*

unutTum<unuttum (I/34/37)	yontTular<yonttular (I/38/15)
eziyetTi<eziyetti (I/68/53)	KardeşTik<<kardeştik (I/85/09)
gorkTuğ<<korktuğ (II/20/70)	gonuşTuğ<<konuştuk (II/23/117)
gopTu<<koptu” (II/29/40)	otTuğ<<oturduk (II/34/44)

ii. *Ettirgenlik biçim birimi*

boşatTırabıldım<<boşattırabıldım (I/18/66), daratTır<<tarattırır (I/94/28)
okutTurulardı<<okutturlardı (I/80/28), serinnetTiriz<<serinlettiririz
(I/129/64)

avutTuracam<<avutturacağım (I/123/76), yıkatTırdım<yıkattırdım
(I/21/09), çıkātTırmıya<<çıkarttırmaya (I/144/65)

iii. *Bildirme biçim birimi*

ğarışıkTır<<ğarışiktır (I/92/24)	de_ışıkTır<<değişiktir (I/94/53)
purutTur<puruttur (I/152/95)	

iv. *Bulunma biçim birimi*

memleKetTe<<memlekette (I/11/22)	paketTe<pakette (I/26/64)
ğurbētTilē<<ğurbetteler (II/05/70)	milletti<<millette (I/64/14)
ōkarTa<<yukarıda (II/07/48)	arçelikTi<<arçelikte (II/38/95)

v. *Ayrılma biçim birimi*

robotTan<robottan (I/103/55)	sabahTan<sabahtan (I/120/21)
fidannıgTan<<fidanlıktan (II/01/79)	sınıfTan<sınıftan (I/122/13)
mālışTan<<mihaliççiktan (II/07/46)	başTan<baştan (II/30/43)

/z>/s/

iStiSen<<iste-<izde- (II/19/167)

ii. Diğer (eş zamanlı EİMA'da devam etmekte olan) ses değişimleri

/b>/p/

Alıntı sözcüklerde

hapis<<habs (I/57/49)

kiprit<<kibrīt (I/96/47)

pempe<<penbe (I/113/56)

/b>[P]

Alıntı sözcüklerde

duPleks<dubleks (I/36/29)

yārePbim<<yā rabbim (I/36/83)

faPriğalara<fabrika (I/46/100)

pemPe<<penbe (I/113/56)

ePdes<<abdest (I/133/04)

otoPislere<<otobüs (I/154/17)

mu_aPbet<<muhabbet (I/155/89)

taPlanıñ<tabla (II/29/62)

/c>/ç/

Alıntı sözcüklerde

pençèreden<<pencere (I/121/27)

/c>[Ç]

Türkçe sözcüklerde

dilenÇi<<dilenici⁶⁰ (I/10/41)

olunÇa<olunca (I/79/07)

Alıntı sözcüklerde

tenÇiride<<tencere (I/98/90)

seÇcāde<<seccāde (I/102/83)

/d>[T]

Türkçe sözcüklerde

onTa<onda (I/37/45)

işTe<işde (I/46/59)

burTu<<burada (II/05/107)

Alıntı sözcüklerde

paTişā<<pādişah (I/11/15)

⁶⁰ Kaynaklarda -{IcI} biçim biriminin -{GU} sıfat fiil ekinin -{çI} addan ad türetim ekiyle genişlemesi sonucu -{GUçI} şeklinde görülen bir ekten türediği ve çeşitli ses değişiklikleri ile Batı Türkçesinde ekin -{(y)IcI} / -{(y)UcU} olarak görüldüğü (Üstüner, 2000: 136; Karaoğlu, 2016: 161) geçmektedir. ETT’de bu biçim birim ünlüleri düz olarak kullanılmakta ve “zaman” kavramı taşımadığı için sıfat fiil eki olarak görülmemekte; bir fiili çok ve devamlı yapan kişi ve nesneleri bildiren ad ve önadlar yapmaktadır (Gülsevin ve Boz, 2004: 160).

/g/ > [K]

Türkçe sözcüklerde

hanKini <hangi < <kangı (II/34/06)

[ġ] > [k]

Alıntı sözcüklerde

siğorta <sigorta (I/53/24)

[ġ] > [K]

Alıntı sözcüklerde

siKorta <sigorta (I/60/57)

/v/ > /f/

Alıntı sözcüklerde

ğayfe < <kahve (I/46/41)

Sifil < <sivil (I/68/79)

/v/ > [F]

Alıntı sözcüklerde

mahFetmiş <mahvet- (I/108/20) ğaFaltı < <kahvaltı (II/29/38)

/z/ > /s/

Türkçe sözcüklerde

Aşağıdaki örnekte benzeşmezlik nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

güsel <güzel (I/34/30)

Aşağıdaki örnekte son sesteki ötümlü ünsüz ötümsüzleşmiş ve eklenme sonucu bu ünsüz iç ses konumuna gelmiştir.

ġısım <*kıs <kız (I/153/35)

/z/ > [S]

Türkçe sözcüklerde

Aşağıdaki örneklerde benzeşme nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

şükretmeSseñ < <şükretmezsen (I/01/03) olmaSsa < <olmazsa (I/01/43)

uyuShâmam < <uyuzhamam (I/01/76) yaSık <yazık (I/08/121)

hatılÎlamaSsıñıs < <hatırlamazsınız (I/52/97) teySemdi <teyze (II/06/83)

bilmeSsiniz <bilmezsınız (I/124/34)

Aşağıdaki örneklerde benzeşmezlik nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

güSel<güzel (I/40/80)

ğuSum<ğuzu<kuzu (I/51/02)

Aşağıdaki örneklerde kişisel tercihler nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

diSēdiK<diz- (I/152/116)

üSümü<üzüm (II/29/35)

Alıntı sözcüklerde

Aşağıdaki örnekte benzeşme nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

meShēṇ<mezhep (I/74/101)

Aşağıdaki örneklerde benzeşmezlik nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

gaStesinde<<gazete (I/60/38)

Aşağıdaki örneklerde kişisel tercihler nedeniyle ötümsüzleşme görülmektedir.

aSime<azime (I/154/01)

2.1.2.2.4.3. Son Seste

EİMA'da, ÖTT'de olduğu gibi yaygın olarak alıntı sözcüklerin son sesindeki ötümlü ünsüzler ötümsüzleşir. ET'deki birincil uzun ünlülerin normal süreli ünlüye dönüşerek yanlarındaki ötümsüz ünsüzü ötümlüştirdiği bazı Türkçe örneklerde bu ünsüzlerin yeniden ötümsüzleştiği görülür. Bunun dışında bazı Türkçe sözcüklerde de son seste benzeşme yoluyla /z/ > /s/ ve /z/ > /S/ değişimlerine rastlanmıştır. ÖTT'de son seste ötümlü ünsüz bulunduran doğu kökenli sözcüklerin büyük oranda son sesinin ötümsüzleştiği görülür (Boz, 2012a: 28). EİMA'da da ötümsüzleşen örneklerin de yaygın olarak doğu kökenli sözcükler olduğu tespit edilmiştir.

Türkçe sözcüklerde

/c/ > /ç/

saç<sac⁶¹ (I/10/15)

/c/ > [Ç]

saÇ<sac (I/04/38)

/d/ > /t/

⁶¹ Oğuz lehçelerinde /t/ ve /ç/ ünsüzleri kök hecesindeki birincil uzun ünlüden sonra ötümlüleşerek /d/ ve /c/ olur (Tekin, 1995: 29). ET'de “sāç” biçimiyle görülen bu sözcük 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı'nda (Tulum, 2011: 1522) uzun ünlüsü normal süreli ünlüye dönüşerek “sac” ve “saç” biçimleriyle görülmektedir.

süt<sūd⁶² (I/2/33)

/d/>[T]

aT_ışdı “ad”⁶³ (II/28/62)

/z/>/s/

uymas<uymaz (I/10/118)

olmas<olmaz (I/24/20)

imkānsıs<imkansız (I/35/25)

ğalırıs<<kalırız (I/36/19)

satmayıs<satmayız (I/62/42)

biras<biraz (I/97/05)

buralıyıs<buralıyız (I/98/09)

evdeyıs<evdeyız (I/103/25)

ķıs<ķız (I/118/13)

bis<biz (II/15/65)

/z/>[S]

deriS<deriz (I/01/60)

imkānsıS<<imkansız (I/35/25)

di_iliS<<değiliz (I/55/14)

yaS<yaz- (I/86/46)

çalısrıS<çalışırız (I/134/44)

sekiS<sekiz (I/154/59)

ğıS<<ķız (II/05/44)

biraS<biraz (II/09/50)

uvaS<<üvez “bir böcek” (II/32/26)

biS<biz (II/28/60)

Alıntı sözcüklerde

/b/>/f/

hoşaf<<hōş āb (II/32/59)

āşaf<<aḥşāb (II/33/09)

/b/>/p/⁶⁴

harap<<harāb (I/01/99)

hep<heb (I/03/20)

⁶² Oğuz lehçelerinde /t/ ve /ç/ ünsüzleri kök hecesindeki birincil uzun ünlüden sonra ötümlüleşerek /d/ ve /c/ olur (Tekin, 1995: 29). ET’de uzun ünlülü “sūt” biçiminde olan (Tekin, 1995: 185) bu sözcük *Yeni Tarama Sözlüğü*’nde (Dilçin, 2013: 207) ve *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 1622) uzun ünlüsü kısalarak normal süreli “süd” biçimiyle yer almaktadır. EİMA’da da bu biçiminden hareketle son ses /d/ ünsüzünün yeniden ötümsüzleştiği düşünülmektedir. EİMA’da ötümlü biçimin korunduğu örnekler de vardır: süd (I/35/09).

⁶³ ET’de “āt” biçimiyle görülen bu sözcük *Yeni Tarama Sözlüğü* (Dilçin, 2013: 14) ve *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 249) uzun ünlüsü normal süreli ünlüye dönüşerek “ad” biçimiyle görülmektedir.

⁶⁴ Doğu kökenli örneklerin ÖTT’deki durumu için bk. Boz, Erdoğan (2012a), “Doğu Kökenli Kelimelerdeki Kelime Sonu (/b/, /c/, /d/, /g/) Ünsüzlerinin Türkiye Türkçesinde Ötümsüzleşme Sorunu”, *Türk Dili Araştırmaları (Makaleler-Bildiriler)*, Gazi Kitabevi, Ankara, s.17-30.

hap<<habb (I/21/83)	zebep<<sebeb (I/47/07)
hesap<<hisāb (I/51/72)	cevap<<cevāb (I/56/01)
ayıp<<‘ayb (I/58/31)	ızdırıp<<iztirāb (I/63/11)
celep<<celeb (I/103/02)	kitap<<kitāb (I/125/94)
nasip<<nasīb (I/143/83)	rap<<rabb (I/154/48)
dolap<<dūlāb (I/160/27)	acap<<‘aceb (II/09/92)
laḥap<<laḥab (II/23/134)	çorap<<cūrāb (II/25/64)
merkep<<merkeb (II/34/84)	arap<<‘arab (II/38/77)

/b/>[P]

sevaP<<sevāb (I/06/85)	cevaP<<cevāb (I/48/20)
nāsiP<<nasīb (I/87/21)	mināsiP<<munāsib (I/119/64)
hēP<<heb (I/147/26)	ḵasaP<<ḵassāb (II/04/26)
hesaP<<hisāb (II/10/53)	ayıP<<‘ayb (II/23/121)
laḥaP<<laḥab (II/23/143)	merkeP<<merkeb (II/24/27)

tērtiP<<tertīb (II/32/117)

/c/>/ç/

muṭṭaṭ<<muhtāc (I/01/41)	taṭ<<tāc (I/02/24)
felç<<felc (I/30/16)	satıraṇç<<satrenc (I/31/59)
pirinç<<birinc (I/118/18)	ilaç<<‘ilāc (II/38/16)

/c/>[Ç]

TaÇ<<tāc (I/02/25)	satranÇ<<satrenc (I/31/59)
felÇ<<felc (I/52/16)	harÇ<<harc (I/73/68)
mūteÇ<<muhtāc (I/145/14)	īlēÇ<<‘ilāc (II/29/91)

/d/>/t/

sert<<serd (I/05/71)	mesut<<mes‘ūd (I/15/73)
yahut<<yāhūd (I/48/46)	evlat<<evlād (I/79/53)
dūlbent<<terbend (I/98/53)	dāmat<<dāmād (I/114/52)
armut<<emrūd (I/146/46)	kāt<<kāğıd (II/30/04)

/d/>[T]

mesuT<<mes‘ūd (I/15/73)	cilT<<cild (I/20/18)

evlaT<<evlād (I/51/15)	yahuT<<yāhūd (I/69/17)
dāmaT<<dāmād (I/76/55)	haseT<hased (I/80/22)
dülbenT<<terbend (I/98/53)	nohuT<<nohūd (I/103/20)
armıT<<emrūd (I/133/27)	hüduT<<hudūd (I/138/107)
bènT<<bend (II/08/111)	serT<serd (II/22/23)
/v/>/f/	
pilaf<<pilāv (II/23/49)	
/v/>[F]	
pilaF<<pilāv (I/08/31)	manaF<manav (I/73/55)
/z/>/s/	
maydonos<<maydanoz (II/29/08)	temmus<<temmüz (II/30/16)
/z/>[S]	
maydonoS<<maydanoz (II/36/13)	kiraS<kiraz (I/149/29)

2.1.2.2.5. Düşme

Sözcükteki bir ünsüzün çeşitli etkilerle (herhangi bir iz bırakmadan) kaybolmasıdır. EİMA'da bu ses olayına sıklıkla rastlanmaktadır. Alıntı ve Türkçe sözcüklerde ön seste, iç seste veya son seste ünsüz düşmesi olayı görülebilir.

2.1.2.2.5.1. /b/ Düşmesi

Ön seste;

Türkçe sözcüklerde

inmem<<bilmem (I/74/12)

İç seste;

Alıntı sözcüklerde

hu_ubat<hububat (II/10/12)

2.1.2.2.5.2. /ç/ Düşmesi

Son seste;

Türkçe sözcüklerde

saqlamba<saqlambaç (II/12/61)

2.1.2.2.5.3. /h/ ~ [h] Düşmesi*Ön seste;**Türkçe sözcüklerde*

anım<hanım (I/59/03)

anna<<hani (I/87/39)

ani<hani (II/21/43)

Alıntı sözcüklerde

eybenenî<heybe (I/05/55)

emen<hemen (I/21/52)

ep<hep (I/21/56)

erkeş<<herkes (I/33/16)

asTalî<<hastalık (I/50/09)

asdası<<hasta (I/62/20)

āsılı<hāsılı (I/64/35)

āstalandî<<hastalan- (I/64/85)

asılı<<hāsılı (I/64/102)

aparlö<<hoparlör (I/104/45)

eriFne<herif (I/115/33)

ayvannan<hayvan (I/135/22)

ele<hele (I/148/08)

ēpsi<<hepsi (I/152/23)

apsānidiydi<<hapishāne (II/01/05)

oca<hoca (II/07/108)

āni<<hāne (II/10/10)

ōşbeş<<hoşbeş (II/16/50)

ēr<her (II/22/80)

*Son seste;**Alıntı sözcüklerde*

mes<mesh (I/102/87)

2.1.2.2.5.4. /k/ ~ [k] Düşmesi*Son seste;**Türkçe sözcüklerde*

anca<ancağ (I/03/23)

gücü<<küçük (I/24/40)

ba<bağ- (I/56/69)

ço<çok (I/50/61)

2.1.2.2.5.5. /m/ Düşmesi*İç seste;**Alıntı sözcüklerde*

ta_am<tamam (II/19/16)

2.1.2.2.5.6. /t/ Düşmesi*İç seste;**Türkçe sözcüklerde*

assubay<astsubay (I/119/22) ısısın<ısıt- (II/19/154)

Alıntı sözcüklerde

dōsları<<dost (I/64/95) çifçi<çiftçi (II/04/62)

dosluḡḡarı<dostluḡ (II/23/31) rasgele<rastgele (II/38/51)

*Son seste;**Türkçe sözcüklerde*

üs<üst (I/160/20)

Alıntı sözcüklerde

abdes<abdest (I/14/62) ḡatıraḡ<<ḡatarakt (I/119/05)

dos<dost (I/123/18) ePdes<<abdest (I/133/04)

serbeṣ<<serbest (I/138/90) ātis<<artist (II/08/46)

ras<rast (II/22/89) dūrüs<dürüst (II/34/81)

2.1.2.2.5.7. /v/ Düşmesi*Son seste;**Türkçe sözcüklerde*

civci<civciv (I/35/37)

2.1.2.2.5.8. /y/ Düşmesi*Ön seste;**Türkçe sözcüklerde*

ürüyerek<yürüyerek (I/41/90) illēne<<yerlerine (I/48/19)

üz<yüz (I/53/34) apceṇ<<yapacaksın (I/71/42)

il<<yıl (II/14/21) ōḡarTa<<yuḡarı (II/07/48)

2.1.2.2.5.9. /z/ Düşmesi*Son seste;**Türkçe sözcüklerde*

ḡı<<kız (I/158/50)

2.1.2.2.6. Erime

Bir sözcükte ünlüden sonraki ünsüzün, o ünlünün açıklığı etkisiyle niteliği silinerek ünlü içinde onu uzatmak suretiyle kaybolması olayıdır (Tuna, 1986: 42). Bazı araştırmacılar tarafından ünsüz düşmesi olarak kabul edilen bu terim, ünsüzün konumu ve kaybolmaya bağlı olarak gerçekleşen uzun ünlüye işaret açısından oldukça önemlidir (Boz, 2001: 858). Bazı örneklerde daha sonra erime sonucu ortaya çıkan uzunluğun da kaybolduğu ve ünlünün normal süreli söylendiği görülür.

2.1.2.2.6.1. İlk Hecede

EİMA'da ilk hecede çok sayıda örnekte erime olayı gerçekleşmiştir.

-VfK->V:K / VK

Türkçe Sözcüklerde

yuka<yufka (I/09/63)

yūka<yufka (I/125/62)

Alıntı Sözcüklerde

çit<<çift (I/39/33)

çitleşdirdi<<çiftleştir- (I/58/79)

çitlig<<çiftlik (I/134/14)

-VğK->V:K / VK

Türkçe Sözcüklerde

uraşıyóm<uğraş- (I/01/32)

öretmene<öğretmen (I/02/55)

dūme<<düğme (I/11/91)

ūraşdı<<uğraş- (I/19/28)

yāmur<<yağmur (I/32/24)

dōma<<doğma (I/35/03)

dōra<<doğra- (I/40/40)

dōru<<doğru (I/40/81)

buday<buğday (I/49/32)

bōçaları<<boğça (I/60/103)

īde<<iğde<<yigde (I/59/57)

ūramadan<<uğra- (I/68/72)

ūrasını<<uğra (I/73/69)

bōdu<<boğ- (I/75/42)

ēleniyon<<eğlen- (I/93/62)

ālar<<ağ (I/95/85)

yēni<<yeğni “hafif” (I/97/12)

ārıd<<ağrı- (I/120/28)

ōlan<oğlan (I/121/94)

ğānı<<kağni (I/121/116)

ōle<öğle (I/125/78)

çinedimiz<<çiğne- (I/128/70)

ūramazdı<<uğra- (I/131/36)

ōrenci<<ōğrenci (I/146/05)

dēnek<<değnek (I/153/106)

yīdım<<yığ- (II/12/35)

bā<<bağ (I/33/40)

ārı<<ağrı (II/22/15)

bāķurda<bağķur (II/27/11)

bāladım<<bağla- (II/38/56)

Alıntı Sözcüklerde

tūla<<tuğla (I/30/59)

cōrafyasını<coğrafya (I/95/88)

-VhK->V:K / VK

Alıntı Sözcüklerde

ītiyācı<<ihtiyac (I/05/16)

tēlikeli<<tehlikeli (I/12/42)

mūtac<<muhtaç (I/45/63)

itiyallar<<ihtiyar (I/65/24)

şēriye<<şehriye (I/87/117)

zāmet<<zahmet (I/96/33)

bāşış<<bahşış (I/153/66)

tāsilim<<tahsīl (I/158/37)

tālili<<tahlīl (II/25/114)

-VkK-> (-VğK-) >V:K

Türkçe Sözcüklerde

yōsa<<yoksa (I/01/43)

ēşimik<<ekşimik (I/33/96)

ōsürü<<öksür- (I/58/69)

yūse_ıdı<<yüksek (I/93/60)

Alıntı Sözcüklerde

bēsemet<<peksimet (I/154/43)

sālık<<sağlık (I/146/15)

sālamışlar<<sağla- (II/10/95)

yālı<<yağlı (II/16/68)

āzı<<ağız (II/28/18)

çīneriz<<çiğne- (II/23/189)

yālā<<yağla- (II/33/62)

bāçala<<bağçe (I/70/75)

rāmen<<rağmen (II/09/22)

ğāve<<kahve (I/07/71)

yāni<<yahni (I/26/10)

mūtar<<muhtar (I/46/36)

mākeme<<mahkeme (I/83/12)

ramet<rahmet (I/88/16)

ēliyet<<ehliyet (I/139/59)

ētiyar<<ihtiyar (I/155/55)

tāta<<tahta (II/22/24)

āşaf<<aşşap (II/33/08)

ēşi<<ekşi (I/08/41)

tīsinirim<<tiksin- (I/52/94)

ēsig<<eksik (I/92/07)

ōsüz<<öksüz (II/16/36)

-V_kK->(-V_ğK-)>V:K / VK*Türkçe Sözcüklerde*

aşam<akşam (I/04/26)	āşam<<akşam (I/10/84)
yosa<yoksa (I/48/65)	yōkan<<yok (I/50/74)
yōsa<<yoksa (I/84/25)	ōşama<<okşama (I/101/60)
çōdu<<çok (II/08/102)	

-V_{IK}->V:K / VK*Türkçe Sözcüklerde*

ādın<<al- (I/04/66)	gēmiş<<gel- (I/06/66)
dōduru<<doldur- (I/10/24)	ğakdı<<kalğ- (I/21/33)
eksisi<eksil- (I/56/66)	adık<al- (I/82/03)
ğuplu<<kulplu (I/105/40)	osun<ol- (I/136/22)
ōsa<<ol- (II/02/78)	ōmüş<<öl- (II/05/95)
gemişlē<gel- (II/06/52)	dōması<<dolma (II/12/56)
ōdūseñ<<öldür- (II/14/63)	yañız<yalnız (II/17/90)
atmış<altmış (II/38/13)	

Alıntı Sözcüklerde

feşliydi<<felçli (I/40/03)	ēbise<<elbise (II/12/27)
bēki<<belki (II/32/78)	

-V_ηK- / -V_nK->V:K / VK*Türkçe Sözcüklerde*

geş<<genç (I/64/23)	sora<sonra (I/65/11)
ēsiz<<ensiz (I/94/26)	ğōşu<<konşu ⁶⁵ (I/119/32)
sōra<<sonra (I/139/37)	geçlikde<gençlik (I/145/27)
yiytini<yiyyinti (II/01/16)	evledim<evlen- (II/16/29)
uluyoduñ<<unla- (II/22/77)	

⁶⁵ Bu sözcük ET’de “konşı” olarak geçmektedir (Gülsensoy, 2007: 536). *Yeni Tarama Sözlüğü*’nde (Dilçin, 2013: 156) sözcüğün “konşı”, “konşu”, “konşı” ve “konşu” biçimleri görülmekteyken *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*’nda (Tulum, 2011: 1137) da sözcük “konşu” ve “konşu” biçimlerinde yer almaktadır.

Alıntı Sözcüklerde

buraşit<<bronşit (I/20/56)	lēs<<lens (I/42/27)
antireman<antirenman (I/69/34)	īsan<<insān (I/96/25)
rekli<renkli (I/101/25)	işallah<inşallah (I/123/14)
alimüyon<<alüminyum (II/05/15)	deK<denk (II/22/55)
tāsiyon<<tansiyon (II/24/107)	īşat<<inşaat (II/33/09)

-VrK->V:K / VK*Türkçe sözcüklerde*

atık<artık (I/01/13)	ğādaşımın<<kardaş (I/04/67)
vadı<var- (I/10/109)	dūdum<<dur- (I/45/21)
vēsem<<ver- (I/56/12)	vedile<ver- (I/64/57)
biçok<birçok (I/71/21)	ğumadan<<kur- (I/91/35)
bīcik<bircik<biricik (I/146/79)	āpa<<arpa (II/09/07)
sāka<<sarka (II/12/14)	dōde<<dört (II/12/36)
döt<dört (II/19/95)	tālayı<<tarla (II/24/96)
yēde<<yer (II/25/43)	vādık<<var- (II/28/32)
sēpēsın<<serp- (II/39/52)	ētesi<<ertesi (I/154/14)

Alıntı sözcüklerde

ğāpız<<karpuz (I/01/61)	dēd<<dert (I/09/74)
pēşembe<<perşembe (I/32/63)	ōf<örf (I/41/17)
hēkesin<<herkes (I/126/43)	ātis<<artist (II/08/97)
ķūban<<ķurban (II/14/91)	ķōbası<<ķorba (II/15/20)
ķikin<ķirkin (II/16/80)	mēcimeg<<mercimek (II/17/41)
haflēne<harf (II/32/14)	

-VvK->V:K / VK*Türkçe sözcüklerde*

deşiri<devşir- (I/24/59)	ēmiz<<ev (I/49/39)
sēmiyō<<sev- (I/65/59)	yārım<<yavru (II/12/03)
dōdürü<<dövdür- (II/30/49)	dōmesine<<dövme (II/32/04)

Alıntı sözcüklerde

töbe<<tövbe (I/72/34)

töbe<tövbe (I/106/34)

yömiye<<yevmiye (I/146/68)

yömiye<<yevmiye (I/146/71)

-VyK->V:K / VK*Türkçe sözcüklerde*

öle<<öyle (I/03/26)

kölü<<köylü (I/03/90)

töga<<toyga “bir çorba” (I/29/21)

seritcen<<seyret- (I/38/70)

ēler<<eyle- (I/47/63)

ēce<ēyce<ēyice (I/70/03)

öle<öyle (I/111/100)

ğanayıvırır<<kayna- (I/128/22)

ğanatamın<<kayın+atamın (II/06/58)

deze<<teyze (I/145/28)

gīdi<<giy- (II/19/13)

bōle<<böyle (II/22/21)

şöle<şöyle (II/24/03)

tēze<<teyze (II/25/101)

sōle<<söyle- (II/25/65)

Alıntı sözcüklerde

cēran<ceyran<cereyān (I/24/39)

pēnir<<peynir (I/90/09)

-VzK->V:K*Türkçe sözcüklerde*

ācık<azcık<azıcık (I/62/19)

acıK<azcık<azıcık (II/32/74)

2.1.2.2.6.2. İç Seste

EİMA’da iç seste sınırlı sayıda örnekte erime olayı gerçekleşmektedir.

-VğK>-VK*Alıntı sözcüklerde*

fotoraf<fotoğraf (II/14/85)

-VhK>-V:K*Alıntı sözcüklerde*

terāvimize<<terāvīh (I/38/21)

anātarı<<anahtar (II/28/45)

-VrK>-V:K / -VK*Türkçe sözcüklerde*

yo_ut<<yoğurt (I/09/33)

otumuş<otur- (I/28/25)

gaçılar<<kaçır- (I/26/18)

èvedig<<ever- (I/52/50)

otuma<oturma (I/75/23)

yuvalalardı<<yuvarla- (I/121/07)

doyūduğ<<doyur- (II/08/64)

ōdūseñ<<öldür- (II/14/63)

ğuşbūnu<<kuşburnu (II/32/26)

Alıntı sözcüklerde

selbes<<serbest (I/03/96)

ünüvēsTe<<üniversite (I/121/121)

tıraktōlēnen<tıraktör (II/21/78)

ünüvesTeden<<üniversite (I/99/24)

-VyK>-VK

Türkçe sözcüklerde

buydāsını<<buğday (I/33/42)

Alıntı sözcüklerde

ğireder<greyder (II/32/43)

-V‘K>-V:K/-VK

Alıntı sözcüklerde

vaz<<va‘z (I/30/54)

tēsir<<tes‘īr (I/45/60)

2.1.2.2.6.3. Son Hecede

EİMA’da son hecede sınırlı sayıda örnekte erime olayı gerçekleşmektedir.

-Vğ>-V:

Türkçe sözcüklerde

dā<<dağ (I/81/60)

sā<<sağ (II/16/56)

Alıntı sözcüklerde

fī<<fiğ (I/39/73)

çıkadırdıK<<çıkart- (I/18/20)

gösdedir<<göstert- (I/20/54)

ğurtattīdım<<kurtart- (I/33/66)

èvēdim<<ever- (I/64/58)

getimiye<<getirme (I/94/14)

hatılayör<hatırla- (I/121/33)

pişidim<pişir- (II/12/35)

yımtıtyı<<yumurta (II/22/77)

ğızātırıS<<kızart- (II/39/43)

pancādan<<pancar (I/75/39)

mezalīg<<mezarlık (II/02/16)

ķonsēve<<ķonserve (II/22/84)

mudunu<mudurnu (II/26/22)

-Vğ>-V*Türkçe sözcüklerde*

ya<yağ (I/70/39) sa<sağ (II/30/50)

Alıntı sözcüklerde

ba<bağ (II/25/50)

-Vh>-V:*Alıntı sözcüklerde*

tembī<<tembih (I/45/55) allā<<allah (I/107/12)

-Vh>-V*Alıntı sözcüklerde*

inşalla<inşallah (I/95/15) alla<allah (II/19/104)

-VkK>-VK*Alıntı sözcüklerde*

duPles<<dubleks (I/36/29)

-Vl>-V:*Türkçe sözcüklerde*

gē<<gel- (II/02/105)

-Vl>-V*Türkçe sözcüklerde*

ge<gel- (I/04/73) nası<nasıl (I/69/06)

değē<<değil (I/33/152)

-VlK>-VK*Alıntı sözcüklerde*

asfat<asfalt (II/01/57)

-Vn>-V*Türkçe sözcüklerde*

esgide<<eskiden (I/07/102) úçu<<için (I/20/72)

ōla<<oğlan (I/134/07) āşamne<<aşamleyin (I/152/24)

be<ben (II/06/48)

Alıntı sözcüklerde

iñsa<<insân (I/03/96) zama<<zamân (I/39/56)

hakgete<<hakîkaten (I/74/35) zaTe<<zâten (I/150/24)

-VnK>VK*Türkçe sözcüklerde*

ğısKaş<<kışkanç (I/55/22) inaç<inanç (I/79/72)

ğazaş<<kazanç (I/112/40) ödüş<ödünç (II/24/94)

Alıntı sözcüklerde

lek<<reng (I/08/70) satraç<satranç (I/31/56)

ambeles<<ambulans (I/37/15) firek<<frenk (I/78/54)

piric<birinc “pirinç” (I/121/82) ayek<<âheng (I/145/70)

-Vr>-V:*Türkçe sözcüklerde*

yē<<yer (I/02/60) vē<<ver- (I/145/60)

vā<<var (II/01/80)

Alıntı sözcüklerde

fenē<<fener (I/64/74) zarā<<zarar (I/75/18)

aparlō<<hoparlör (I/104/47) seFē<<sefer (I/155/14)

eyē<<eğer (II/05/25) ğidā<<kadar (II/07/139)

būḫē<<biber (II/29/51)

-Vr>-V*Türkçe sözcüklerde*

va<var (I/01/15) Çamı<<çamur (I/10/10)

ye<yer (I/10/106) işbi<<hiçbir (I/35/06)

du<dur- (I/112/23) ve<ver- (I/155/105)

hêçbi<<hiçbir (II/04/45)

Alıntı sözcüklerde

kada<kadar (I/46/96) şeke<şeker (I/75/24)

aparlō<<hoparlör (I/104/45) seFe<sefer (I/122/49)

hara<harar “yünden dokunmuş kumaş” (II/07/49)

-VrK>VK

Alıntı sözcüklerde

romok<<römork (II/33/45)

$$-V_{\mathbf{s}\mathbf{K}} > V_{\mathbf{K}}$$

Alıntı sözcüklerde

anarşit<anarşist (I/28/01)

-V_y>V:

Alıntı sözcüklerde

kō<<kōy (II/17/31) şē<<şey (II/19/165)

$$-V_y > V$$

Alıntı sözcüklerde

kö<köy (I/56/15) işe<<şey (I/67/55)

2.1.2.2.7. Yutulma

Bir ünsüz ve bir ünlü arasında bulunan bir ünsüzün kendinden sonraki ünlünün içinde kaybolmasıdır. Erime ile arasındaki fark yön farkıdır (Tuna, 1986: 43). Bazı araştırmacılar tarafından ünsüz düşmesi olarak kabul edilen bu terim bu olayın içindeki bir ayrıntıya işaret etmektedir (Boz, 2001: 859). EİMA’da rastlanan yutulma örnekleri aşağıda verilmiştir.

-KdV->KV-

Alıntı sözcüklerde

efenim<<efendim (II/02/91) tabiloTlara<<tabildot (II/34/105)

-KhV-> KV:- / KV-

Alıntı sözcüklerde

mēremet<<merhamet (I/05/48) aleyinde<aleyhinde (I/06/89)

isaİden<<ishal (I/48/71) meşur<meşhūr (II/11/24)

haşaş<<haşhāş (I/73/12)	tarana<tarhana (I/87/85)

velasilı<<ve‘lhāsıl (I/91/73) meraba<merhaba (I/104/01)

pèriz<<perhīz (I/112/23) bilassa<bilhassa (I/122/48)

re, isi, çumur < re'īs-i cumhur (I/66/44) şarapana < şaraphāne (I/139/50)

-KIV-> KV:- / KV-*Türkçe sözcüklerde*

āḡadıḡ<<anla- (I/05/53) dīneniriz<<dinlen- (I/32/38)
 gōñünce<<gōnlünce<gōnül (I/119/30) ānatma<<anlat- (I/109/45)
 ānaşamadılar<<anlaş- (I/119/33) anadıḡ<<anla- (II/02/09)
 bazamaş<<bazlamaş (II/21/85)

Alıntı sözcüklerde

deveT<<devlet (I/65/33)

-KrV-> KV:- / KV-*Alıntı sözcüklerde*

ğāyi<<ğayrı (I/15/33) dipfize<<dipfriz (I/127/28)
 dehīnde<<dehr (II/12/76)

-KyV->KV:- / KV-*Alıntı sözcüklerde*

fasilemiz<<fasulye (I/07/62) televizon<televizyon (I/38/70)
 sandelelerimiz<<sandalye (I/106/59) radō<<radio (I/138/12)
 artizen<<artezyen (I/142/57) angāri<<angarya (II/09/43)

2.1.2.2.8. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

Çoğunlukla Arapça, yer yer hem Türkçe hem de diğer yabancı dillerden alıntı kelimelerdeki ikiz ünsüzlerden birinin kaybolması olayıdır (Boz, 2001: 860). Korkmaz (2010: 231) ünsüz tekleşmesini, yalnız şeddeli Arapça alıntı sözcüklerin iç ses ünsüzlerindeki birincil ikizliğin tekleşme yoluyla kaybolması şeklinde tanımlar. Ancak diğer alıntı sözcüklerde ve Türkçe sözcüklerde de zaman zaman ikiz ünsüzlerin tekleştiği görülür. EİMA'da büyük çoğunluğu alıntı sözcüklerde olmak üzere sınırlı sayıda Türkçe sözcükte de görülmektedir.

-/bb/->-/b/-*Alıntı sözcüklerde:*

muhābetler<<muhabbet (I/157/30)

-/ff/->-/v/-*Alıntı sözcüklerde:*

tenevūze<<teneffüs (I/75/73)

-/yy/->-/y/-

Alıntı sözcüklerde:

seyar<seyyar (I/138/111) ğatiyen<<kat‘iyyen (II/08/101)

-/zz/->-/z/-

Alıntı sözcüklerde:

tenezil<<tenezzül (II/01/39)

-/zz/->-/ll/->-/l/-

Alıntı sözcüklerde:

zēletli<zelleli<lezzetli (I/40/39)

2.1.2.2.9. Türeme

Bir sözcükte ön seste, iç seste veya son seste, sözcüğün aslında bulunmayan bir ünsüzün görülmesi durumunda ünsüz türemesi gerçekleşir (Korkmaz, 2010: 231; Doğru, 2019: 169).

2.1.2.2.9.1. Ön Seste Ünsüz Türemesi

2.1.2.2.9.1.1. /g/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcükte ön seste #i türemesi sonrasında konuşma esnasında kişisel tercihler nedeniyle ön seste #g türemesi olmuştur.

giliyeni<<leğen (II/08/58)

2.1.2.2.9.1.2. /h/ Türemesi⁶⁶

Türkçe sözcüklerde:

hadına<adına (I/08/10) ğelli<elli (I/08/111)

ħapıc<<apış (I/08/92) haşıladı<aşıla- (I/17/63)

ħanca<<ancağ (I/19/11) hilkoğul<ilkoğul (I/36/11)

⁶⁶ Türkçede ön seste /h/ ünsüzü ses bilgisel bir nedene bağlı olmaksızın yalnızca Halaççada bulunur (Tuna, 1992: 12). “Altaycada *p şeklinde canlandırılan ses daha sonra Türk dilinde *p- > f > h- > Ø- şeklinde gelişme göstermiş, bu ses bugün Halaççada düzenli olarak /h/ şeklinde korunmuş, diğer Türk yazı dilleri ve lehçelerinde ise /h/’li birkaç örnek dışında /Ø/ olmuştur” (Gülsevin, 2016: 129). Doerfer (1974, 12) ET’nin ön seste /h/ ünsüzünü, Halaçça gibi, tanıdığı olmasının kuvvetle muhtemel olduğunu belirtir. Bu ses ile ilgili olarak geniş bilgi için bk. Güler Gülsevin (2003: 129-146).

haz<az (I/40/22)	hisdellersi<<iste- (I/42/53)
ho<o (I/43/07)	hõle<<öyle (I/49/16)
hinne<<iğne (I/58/44)	havıc<<avuç (I/58/77)
hebelē<ebe (I/61/12)	heved<<evet (I/65/04)
hara-<ara- (I/65/14)	hetiñ<et (I/74/16)
hüstünde<üst (I/74/79)	hat<at (I/77/08)
hanalāna<ana (I/77/34)	hoğumeyi<<oğuma (I/87/14)
hoynarken<oyna- (I/87/14)	hayvayı<ayva ⁶⁷ (I/88/64)
hev<ev (I/97/04)	hõlan<<oğlan (I/125/58)
haTladilla<atla- (I/125/88)	hiki<iki (I/133/30)
huzak<uzak (I/144/45)	hişde<<işte (I/153/28)
hasılı<asıl- (II/07/118)	hayām<<ayağ (II/22/06)
hałtında<<alt (II/22/53)	hin<in- (II/25/67)
hay<ay (II/27/39)	horman<orman (II/30/43)
hõnden<õnden (II/32/11)	hõ<<öyle (II/32/56)
horaya<ora (II/32/82)	

Alıntı sözcüklerde:

heyvah<eyvah (I/03/40)	hallā<<allāh (I/08/14)
hastar<astar (I/08/10)	hārmıdıñ<<emrūd (I/08/96)
hamma<<ammā (I/18/16)	hağrābā<<ağrabā (I/48/61)
hemme<emme (I/58/76)	hāynı<<aynı (I/60/30)
hāmin<āmin (I/63/56)	hadam<adam (I/65/49)
helbet<elbet (I/75/08)	hasgerden<<asker (I/86/67)
heveli<<evveli (I/96/61)	haklı<<‘aql (I/144/13)
hamān<<emān (I/144/20)	hataş<ateş (II/07/72)
hacaba<<‘acebā (II/22/52)	hācil<<ācil (II/25/101)
hambar<ambar (II/33/37)	

⁶⁷ Gülsevin (2003: 134) bu sözcüğün eskicil biçiminin ön sesinin *p- şekline gidebileceğini söyler.

2.1.2.2.9.1.3. /v/ Türemesi

Aşağıdaki sözcüklerde konuşma esnasında kişiye bağlı kullanım veya dil sürçmesi nedeniyle ön seste #v türemesi olmuştur.

Türkçe sözcüklerde:

voturuz<otur- (I/113/76)

Alıntı sözcüklerde:

yömür<<ömür (I/50/28)

2.1.2.2.9.1.4. /y/ Türemesi

Türk dillerinde söz başında y- sesinin olup olmaması hakkında farklı görüşler bulunmakta, kimi araştırmacılar bu sesin türeme olduğunu düşünmekte, kimileri ise bu sesin birincil ses olup daha sonra düşmüş olduğunu söylemektedir. Tekin (2003a: 308) ön seste y- türemesinin uzun ünlülerle ilgili olduğunu ileri sürer. Ön seste y- türemesi, yani ünlü ile başlayan sözcüklerin başında yarı-ünlü /y/ sesinin belirmesi Türk dillerinde örneklerine çok rastlanan ve iyi bilinen seslik bir olgudur. Türeme /y/ sesi, daha çok düz dar /ı/ ve /i/ ünlüleri önünde türer; seyrek de olsa, öbür ünlüler önünde de görülür (Tekin, 2003a: 308). Diğer taraftan ön seste /y/ türemesi “sandhi” ile ve söz başı zayıf/vurgusuz ünlülerin ses değerlerinin korunmasıyla (Özek, 2014: 671) da ilişkilendirilir.

EİMA’da ön seste /y/ ünsüzünün daha çok “sandı” ile ve söz başı zayıf/vurgusuz ünlülerin ses değerlerinin korunması sonucu türediği söylenebilir.

Türkçe sözcüklerde:

yöyleydi<<öyle (I/06/40) yeKmek<<ekmek (I/29/10)

yēsgiden<<eskiden (II/22/65)

Sandi ile;

şisini yunatçı<<onatça (I/35/50) günümüzde yüç<uç (I/153/10)

aķımı yöñcü<<önce (II/21/25) bişirillē yüstüne<üst (II/32/58)

Aşağıdaki örnek için Gülsevin (2010b: 51) sözcüğün yaşayan lehçelerde (Kırgız/Kazak) “cüzüm / jüzüm” olarak da kullanıldığını, kelime başında bir “c-” türemesinin gerçekleşmesinin imkânsız olduğunu, o hâlde bu tür kelimelerin başında eskiden beri bir ünsüzün olduğunu belirtir.

yüzümü “üzüm” (I/67/69)

Türkçe sözcüklerde:

yertesi<<ertesi (I/06/51)

Alıntı sözcüklerde:

yemme<<ammā (I/51/60)

2.1.2.2.9.2. İç Seste Ünsüz Türemesi

2.1.2.2.9.2.1. /c/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

tecāvcüz<<tecāvuz (I/24/52)

2.1.2.2.9.2.2. /h/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

ahlatları<<ālet (I/123/62)

2.1.2.2.9.2.3. /n/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

fursantımız<<fırsat (II/35/95)

2.1.2.2.9.2.4. /r/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

tırnāz<<tınaz (I/39/77) havruzu<havuz (I/68/59)

murtfaḲ<<mutfaḳ (II/33/20)

2.1.2.2.9.2.5. /t/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

elbiştem<elbise (II/30/60)

2.1.2.2.9.2.6. /v/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

ğuvatırdan<<ğuatır (I/51/04)

2.1.2.2.9.2.7. /y/ Türemesi

EİMA'da iç seste /y/ türemesi daha çok yardımcı ünsüz olarak karşımıza çıkar.

billeşmiyimiş<<birleşme imiş (I/10/89) öleyidi<<öyle idi (I/25/06)

gibiyidik<gibi idik (I/35/54) sıkıyıldı<<sıkı idi (I/104/25)

hāneyidik<hāne idik (II/21/32)

EİMA’da yardımcı ünsüz dışında iç seste /y/ türeme örnekleri aşağıda verilmiştir.

Türkçe sözcüklerde:

ğıydım<ğıdım “küçük parça, bir miktar” (I/66/21)

Alıntı sözcüklerde:

mayşallah<<māşallah (I/48/54) haylā<<hālā (II/02/17)

Sandi ile;

Alıntı sözcüklerde:

cumayertesi<<cuma ertesi (II/10/99)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde bulunan ayın sesi en az çaba yasası nedeniyle /y/ sesine değişmiştir.

dayvetcilere<<dāvetçi (I/26/09) mayış<<ma‘aş (II/09/17)

2.1.2.2.9.3. Son Seste Ünsüz Türemesi

2.1.2.2.9.3.1. /n/ Türemesi

Türkçe sözcüklerde:

iyin<iyi (I/74/25)

2.1.2.2.9.3.2. /v/ Türemesi

Alıntı sözcüklerde:

alöy<<alo (I/15/64) veyay<<veyā (I/60/63)

2.1.2.2.9.3.3. /y/ Türemesi

Türkçe sözcüklerde:

dahāy<<daha (I/41/37)

Alıntı sözcüklerde:

cumay<cuma (I/09/19) fāzlîy<<fazla (II/11/21)

emmey<<amma (II/25/41)

2.1.2.2.10. Benzeşme

Bir dil biriminde yer alan seslerin çıkış yeri veya çıkış biçimi bakımından birbirine yaklaşmasıdır (Karaağaç, 2013: 189). Bir ünsüz veya ünlünün, ken-

disinden önceki veya sonraki ünsüz veya ünlüye kendi vasıflarını geçirmesi, yani kendisine benzetmesi (Tuna, 1986: 34) sonucu gerçekleşir. Yan yana bulunan sesler arasında olabildiği gibi komşu sesler arasında da görülür (Korkmaz, 2010: 41). EİMA'da kök ve tabanlarda, ekleşme yoluyla ve ulama yoluyla görülen ilerleyici, gerileyici ve uzak benzeşme olayları ileri durumdadır.

2.1.2.2.10.1. İlerleyici Benzeşme

Sözcük içinde yan yana bulunan ünsüzlerden öncekinin kendinden sonrakini etkileyerek boğumlanma niteliği bakımından kısmen veya tamamen kendisine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 2010: 128). EİMA'da ilerleyici yarı benzeşme ve ilerleyici tam benzeşme örneklerine rastlanmaktadır.

2.1.2.2.10.1.1. İlerleyici Yarı Benzeşme

Sözcük içinde yan yana bulunan ünsüzlerden öncekinin kendinden sonra gelen ünsüzü kısmen kendine benzetmesidir. EİMA'da aşağıda yer alan ilerleyici yarı benzeşme örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.10.1.1.1. -çc- > -çÇ- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

ğaçÇaz<<kaçacağız (I/66/06)

2.1.2.2.10.1.1.2. -fv- > -fF- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

of_Fallā<<of vallāhi (II/39/164)

2.1.2.2.10.1.1.3. -ml- > -mn- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

memneketine<memleket (I/137/37) istimnaḲ<<istimlāk (II/07/38)

Eklenme yoluyla:

devamnı<devamlı (I/01/93) simnīydi<<simliydi (I/02/23)

yardımaşırdıḲ<<yardımlaşırdık (I/09/61) adamnar<<adamlar (I/06/54)

do_umnuyum<<doğumlu (I/11/03) kilimner<<kilimler (I/21/33)

bayramnaşırdıḲ<<bayramlaşırdık (I/13/21) dedemner<dedemler (I/40/74)

damnası<damlası (I/50/79) çamnarda<çamlarda (I/79/19)

dilimnerdik<<dilimlerdik (I/106/21) ğumnardıḲ<<ğumlardık (I/87/41)

durumnarı<durumları (I/115/06)	önemni<önemli (I/135/19)
geyimnilē<<giyimli (I/154/22)	bobamnar<<babamlar (II/06/35)
demnedimdi<demledimdi (II/29/39)	annemner<<annemler (II/06/82)
çimnendiriyoz<çimlendir- (II/38/31)	virimni<<verimli (II/32/96)

2.1.2.2.10.1.1.4. -nb- > -nm- Benzeşmesi

Birleşme yoluyla:

binmaşı<bin+başı (I/11/32)

2.1.2.2.10.1.1.5. -ñl- / -nl- > -ñn- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

diñnemiýolar<<diñlemiyorlar (I/20/99)	yisiñnē<<yesinler (I/28/19)
götüsünner<<götürsünler (I/144/30)	añnadırdı<<añlatırdı (I/150/40)
añnaşmışlar<<añlaşmışlar (I/48/60)	visiñne<<versinler (II/05/71)

2.1.2.2.10.1.1.6. -pv- > -pb- / -Pb- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

ekip_barmışdı<<ekip varmıştı (I/42/79), kitap_bardı<<kitap vardı (I/11/19)

ğālp_barımış<<kalp var imiş (I/64/84), merkeP_bardı<<merkep vardı (I/66/39)

2.1.2.2.10.1.1.7. -tl- > -td- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

ırātđıkdan<<rāhatlıktan (I/126/81)

2.1.2.2.10.1.2. İlerleyici Tam Benzeşme

Sözcük içinde yan yana bulunan ünsüzlerden öncekinin kendinden sonra gelen ünsüzü tamamen kendine benzeterek aynılaştırmasıdır. EİMA'da aşağıda yer alan ilerleyici tam benzeşme örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.10.1.2.1. -kl- > -kk- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

erkekkē<<erkekler (II/27/52)

2.1.2.2.10.1.2.2. -kt- > -kk- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

bişdikken<<piştikten (I/36/55)

2.1.2.2.10.1.2.3. -kl- > -kık- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

sokağkâda<<sokağlarda (I/32/05) çocukkara<<çocuklara (I/53/48)

dosluğkârı<<dostlukları (II/23/31) uşakğâ<<uşaklar (II/27/12)

2.1.2.2.10.1.2.4. -lh- > -ll- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

mellem<melhem<merhem (I/45/18)

2.1.2.2.10.1.2.5. -ly- > -ll- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

fasulle<fasulye (I/33/154) millar<<milyar (I/53/26)

tirillonnarınan<<tirilyon (I/144/10) millon<<milyon (II/01/52)

sandalle<sandalye (II/39/21)

2.1.2.2.10.1.2.6. -mb- > -mm- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

peygammer<<peygamber (I/69/91) lamması<lambda (I/57/17)

Birleşme yoluyla:

dammaşlara<dambaşlara (II/22/74)

Ulama yoluyla:

nem_ımen<<ne bileyim ben (I/10/119), güderdim_ımen<güderdim ben (I/87/57)

geliyurum_ımen<geliyorum ben (I/35/12), varım_ımen<<varım ben (II/10/33)

urdanım_ımen<<oradanım ben (II/10/31), saymıyom_ımen (II/10/66)

gitTim_ımen<<gittim ben (II/37/03), bindim_ımen<<bindim ben (II/37/58)

deyiverem_ımen<<deyivereyim ben (II/37/102)

2.1.2.2.10.1.2.7. -mn- > -mm- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

memmunus<<memnün (I/01/15)

2.1.2.2.10.1.2.8. -mv- > -mm- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

evlādım_ṁmār<<evlādım var (I/01/12)	bizim_ṁma<<bizim var (I/03/73)
inancım_ṁmar<<inancım var (I/06/123)	evim_ṁmar<<evim var (I/11/36)
eltime_ṁmarıdı<<eltime var idi (I/13/26)	ḳum_ṁmar<<ḳum var (I/19/09)
çocūm_ṁmar<<çocuğım var (I/11/96)	kim_ṁmar<<kim var (I/21/59)
ğaynım_ṁmardı<<ḳaynım vardı (I/16/42)	işim_ṁmar<<işim var (I/18/30)
babam_ṁmerdi<<babam verdi (I/25/47)	ölum_ṁma<<oğlum var (I/39/14)
sarmam_ṁmār<<sarmam var (I/36/67)	dam_ṁmerdi<<dam verdi (I/61/63)
annem_ṁmefāt<<annem vefāt (I/40/03)	evim_ṁmar<<evim var (I/127/53)
fırınım_ṁma<<fırınım var (I/51/39)	bizim_ṁmahtımızda (I/138/96)
bilmem_ṁmallā<<bilmem vallāhi (I/69/08)	benim_ṁmā<<benim var (II/05/36)
annem_ṁmerdī<<annem verdi (I/113/13)	dedirdim_ṁmallāhi (I/144/80)
ğızım_ṁmallāhi<<ḳızım vallāhi (I/113/66)	
ğızım_ṁmallā<<ḳızım vallāhi (I/120/51)	
bobam_ṁmefāt<<babam vefāt (I/139/20)	
hamam_ṁma<<hamam var (II/14/23)	

2.1.2.2.10.1.2.9. -nd- > -nn- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

kennimizden<<kendimizden (II/08/85)

Eklenme yoluyla:

onnan<<ondan (I/07/53)	birinnen<<birinden (I/39/81)
ğocasınnan<<ḳocasından (I/66/10)	bunнан<<bundan (I/74/15)
etinnen<<etinden (I/105/62)	azınнан<<azından (II/25/110)
suyunnан<<suyundan (II/35/83)	

2.1.2.2.10.1.2.10. -ɲl- / -nl- > -nn- / -ɲn-Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

yanniş<<yanlış (II/23/128)

Eklenme yoluyla:

yakınnınna<<yakınlık (I/03/37)

naylonnuK<<naylonluk (I/16/31)

nişannanınıcı<<nişanlan- (I/34/07)

modirenneşdi<<modernleş- (I/30/53)

öretminnē<<öğretmenler (I/42/10)

pilannama<<planlama (I/56/73)

insannıK<<insanlık (I/61/10)

kefenniyollar<<kefenle- (I/104/34)

ramazannık<ramazanlık (I/103/10)

zenginnik<zenginlik (I/112/68)

ziyanrı<ziyanlı (I/138/01)

dinnemiyo<dinle- (I/146/85)

zenginneşdirdi<<zenginleş- (I/159/36)

yorgunnuK<<yorgunluk (I/156/64)

zumınnā<<zamanlar (II/01/56)

tırpannadılar<<tırpanla- (II/10/20)

günnük<günlük (II/16/44)

gerdannıg<<gerdanlık (II/17/55)

serinnerse<serinle- (II/22/48)

ünneɣ<<ünle- (II/25/66)

ünnēnde<<önlerinde (II/32/78)

yannāndan<<yanlarından (II/34/74)

Ulama yoluyla:

biɣ_nira<<bin lira (I/64/57)

cenni<<canlı (I/08/115)

üsdünnükle<<üstünlük (I/17/56)

uzunnuɣu<<uzunluk (I/27/40)

ünnemiş<<ünlemiş (I/25/52)

kesinniklē<<kesinlikle (I/42/66)

sabınnā<<sabunla- (I/59/46)

göşmennik<<göçmenlik (I/79/06)

nişannı<nişanlı (I/94/86)

şennīdi<<şenlik (I/79/17)

innīlinde<<enlilik (I/130/61)

ğarannıkda<<karanlık (I/146/43)

ünnü<ünlü (I/148/51)

gelinnıK<<gelinlik (I/151/27)

yönannı<<yunanlı (I/150/40)

yeminni<yeminli (II/02/21)

kökenni<<kökenli (II/14/19)

hormonnu<hormonlu (II/16/63)

anna<anla- (II/18/27)

güvennik<güvenlik (II/23/13)

tonnuK<tonluk (II/26/44)

samannık<samanlık (II/34/27)

2.1.2.2.10.1.2.11. -nm- > -nn- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

içinden_ınisin<<içinden misin (I/137/10) gün_ünü<gün mü (I/50/39)
 olılon_ınu<<orlon mu “iplik” (I/73/77) oıaran_ını<<onaran mı (I/57/40)
 annadın_ını<<anladın mı (I/122/17) ben_ını<ben mi (I/04/02)
 diyin_ını<<diyeyim mi (II/39/110)

2.1.2.2.10.1.2.12. -ır- > -nn- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

sonna<<sonra (I/85/23)

2.1.2.2.10.1.2.13. -ım- > -ıı- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

biliyoı_ııu<<biliyor musun? (I/04/07), āıadın_ııı<<anladın mı? (I/05/53)
 görüyoı_ııu<<görüyor musun? (I/48/64), bilmeı_ııı<<bilmez misin? (I/116/28)
 istediı_ııı<<istedin mi? (II/08/23), dökduı_ııı<<döktün mü? (II/39/74)

2.1.2.2.10.1.2.14. -sl- > -ss- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

yassāşda<<yaslığaç (II/22/78)

Eklenme yoluyla:

pissikleri<pislik (I/77/68)

2.1.2.2.10.1.2.15. -sk- > -ss- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

essişeyirde<<eskişehir (II/19/19)

2.1.2.2.10.1.2.16. -sl- > -şş- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

kārdeşşig<<kardeşlik (II/10/33)

2.1.2.2.10.1.2.17. -şy- > -şş- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

eşşām<<eşyā (II/30/72)

2.1.2.2.10.1.2.18. -td- > -tt- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

yo_urt_tomatiz<<yoğurt domates (I/79/79)

2.1.2.2.10.1.2.19. -tl- > -tt- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

çittik<çitlik<çiftlik (I/142/20)

2.1.2.2.10.1.2.20. -vb- > -vv- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

ev_vacım<<ev_bacım (I/86/29)

2.1.2.2.10.1.2.21. -vl- > -vv- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

evvele<<evlere (I/77/12)

2.1.2.2.10.1.2.22. -zl- > -zz- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

yüz_zira<yüz lira (II/39/125)

2.1.2.2.10.1.2.23. -zs- > -zz- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

biz_zebzeyi<biz sebzeyi (I/33/108)

biz_zobayı<biz sobayı (I/138/97)

bişiriz_ziniylen<<pişiririz siniylen (II/08/127)

buramız_zebze<<buramız sebze (II/09/27)

aldımız_zebzelē<<aldığımız sebzeler (II/16/62)

ğoruz_zobanı<<koyarız sobanın (II/33/71)

2.1.2.2.10.1.2.24. -zy- > -zz- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

televizzon<televizyon (II/11/50)

2.1.2.2.10.2. Gerileyici Benzeşme

Sözcük içinde önce gelen sesin, sonraki sese, boğumlanma niteliği bakımından kısmen veya bütünüyle benzeşmesi; sonraki sesin geriye doğru etki yaparak önceki sesi kısmen veya bütünü ile kendine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 2010: 105). EİMA’da gerileyici yarı benzeşme ve gerileyici tam benzeşme örneklerine rastlanmaktadır.

2.1.2.2.10.2.1. Gerileyici Yarı Benzeşme

Sözcük içinde yan yana bulunan ünsüzlerden sonrakinin kendinden önce gelen ünsüzü kısmen kendine benzetmesidir. EİMA’da aşağıda yer alan gerileyici yarı benzeşme örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.10.2.1.1. -sc- > -çc- / -Çc- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

çiniliyeçce<<çinlayasıca “(Kulak için) Çın çın ötmek” (I/138/122)

ıçcağ<<ısı+cağ (I/12/12)

2.1.2.2.10.2.1.2. -şç- > -Çc- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

aÇcılı<<aşçılık (II/39/173)

2.1.2.2.10.2.1.3. -zc- > -Çc- Benzeşmesi

horuÇcuğ<<horozcuğ (I/08/99)

2.1.2.2.10.2.1.4. -zc- > -çc- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

açcıyı<<azıcık (I/15/39)

2.1.2.2.10.2.1.5. -hç- > -Çç- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

bāÇçede<<bāhçe (I/154/18)

Eklenme yoluyla:

tāriÇçi<<tārihçi (II/02/22)

2.1.2.2.10.2.1.6. -sc- > -çÇ- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

ıçÇā<<ısı+cağ (I/144/04)

2.1.2.2.10.2.1.7. -şç- > -Çç- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

diÇçi<dişçi (I/67/23)

2.1.2.2.10.2.1.8. -zc- > -çÇ- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

açÇığ<<azıcık (I/111/89)

2.1.2.2.10.2.1.9. -nb- > -mb- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

isTambul<<İstanbul (I/03/80) saklambac<<saklanbaç (I/07/22)

dolambâç<<dolanbaç (I/09/29) cambazlıK<<cân bâzlık (I/17/50)

tembî<<tenbîh (I/45/55) ambar<<anbâr (I/68/44)

kümbet<<künbed (I/92/10) pembe<penbe (I/94/32)

dümbök<<dunbek (I/126/29) tembelliye<<tenbellik (I/152/55)

kovâlamaç<<kovalanbaç (II/15/57) çemberimiS<çenber (II/30/60)

işKembe<<işkenbe (II/39/25)

Ulama yoluyla:

om_ bir<<on bir (I/37/14) em_ büyük<<en büyük (I/45/58)

om_ beş<<on beş (II/01/28)

2.1.2.2.10.2.1.10. -md- > -nd- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

hindi<<şimdi (II/35/65) ~ şindi<şimdi (II/28/77)

2.1.2.2.10.2.1.11. -lm- > -nm- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

binmeycın<<bilmeyeceğim (I/87/63) inmem<<bilmem (I/74/12)

yayınmıya<<yayılmaya (I/96/19) genmezler<gelmezler (II/25/76)

2.1.2.2.10.2.1.12. -rm- > -nm- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

gadanmış<<kadarmış (I/11/08)

2.1.2.2.10.2.1.13. -ng- / -ng- > -ng- / -ng- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

maṅgal<maṅgal (II/14/32) yēnge<<yenge (II/37/51)

Eklenme yoluyla:

yaṅḡın<yaṅḡın (I/03/32) yonḡa<yonḡa “iri talaş” (I/96/64)

2.1.2.2.10.2.1.14. -fb- > -Pb- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

şoPbeni<şofben (II/21/75)

2.1.2.2.10.2.1.15. -hb- > -Pb- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

soPbet<sohbet (I/155/89)

2.1.2.2.10.2.1.16. -tb- > -pb- Benzeşmesi

Birleşme yoluyla:

ipburnu<itburnu (I/80/06)

2.1.2.2.10.2.1.17. -rs- > -Ss- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

biS_sen<<bir sen (I/07/58)

2.1.2.2.10.2.1.18. -zs- > -Ss- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

şûkretmeSseṅ<<şûkretmezsen (I/01/03), ḡılmaSsıṅız<<kılmazsınız (I/14/62)

almaSsıṅız<<almazsınız (I/14/62), durmaSsıṅız<<durmazsınız (I/14/62)

çıkamaSsıṅız<<çıkamazsınız (I/17/88), olmaSsa<<almazsa (I/18/51)

bilmeSse<<bilmezse (I/76/95), gelemeSsiṅ<<gelemezsin (I/153/101)

vıremeSsem<<veremezsem (II/22/55), dikimeSseṅ<<dikemezsen (II/24/40)

Ulama yoluyla:

ataris_Ṣabā<<atarız sabaha (I/02/33), iyiyiS_sizler<<iyiyiz sizler (I/07/01)

biS_şaşda<<biz sacda (I/09/49), seKiS_sıfır<<sekiz sıfır (I/69/04)

dokuS_sene<dokuz sene (I/16/50), evimiS_sen<evimiz sen (I/72/22)

diyoS_şoba<<diyoruz soba (I/76/85), beS_sereriS<<bez sereriz (I/116/26)
ölmeS_silānaṅ<<ölmez silahlan (II/28/72), kiraS_satTı<<kiraz sattı (I/149/29)
tertemiS_sineneṅ<<tertemiz sini (II/08/126), biS_soy<<biz soy (II/23/134)

2.1.2.2.10.2.1.19. -hd- > -td- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

şart_đamarı<<şah damarı (I/12/39)

2.1.2.2.10.2.1.20. -ht- > -td- / -Td- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

muTdar<<muhtar (II/05/63)mutdarıṅ<<muhtarın (II/25/42)

2.1.2.2.10.2.1.21. -kd- > -td- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

ḡirt_đokuzda<<kırk dokuz (I/64/45)

2.1.2.2.10.2.1.22. -kt- > -td- / -Td- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

eletdirik<elektirik (I/87/88) beTdaş<<bektaş (I/57/22)

2.1.2.2.10.2.1.23. -pd- > -Td- Benzeşmesi

Birleşme yoluyla:

deTdevir<tepdevir “kütük” (I/80/40)

2.1.2.2.10.2.1.24. -td- > -Td- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

nohuTdur<<nohut+dur (I/02/14) çapıTdan<<çaput+dan (I/15/25)
devleTdē<<devlet+de (I/43/09) ıslaTdım<ıslat+dım (I/127/46)
do_ubeyazıTdan<<doğubeyazıt+dan (II/10/79)eTdim<<et+dim (II/13/29)
giTdi<<git+di (II/17/87) oTdün<<oturduḡun (II/19/154)

Ulama yoluyla:

milleT_đışarlara (I/03/05) dörT_đene (I/06/105)
yo_urT_đün (I/07/75) eveT_đü_ün (I/106/57)

ānnaT_đırmık (I/130/09)

hayaT_đaha (II/22/61)

eveT_đo_đum (II/39/07)

2.1.2.2.10.2.2. Gerileyici Tam Benzeşme

Sözcük içinde yan yana bulunan ünsüzlerden sonrakinin kendinden önce gelen ünsüzü tamamen kendine benzeterek aynılaştırmasıdır. EİMA'da aşağıda yer alan gerileyici tam benzeşme örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.10.2.2.1. -hb- > -bb- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

sobbetten<sohbetten (II/23/126)

2.1.2.2.10.2.2.2. -pb- > -bb- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

heb_böleler<<hep böyle (I/10/88) heb_bi<<hep bir (I/36/18)

gidib_bi<<gidip bir (I/74/30) heb_bitTi<<hep bitti (I/87/113)

heb_bunnā<<hep bunlar (II/29/03) heb_bēşe<<hep beşe (II/25/10)

2.1.2.2.10.2.2.3. -sc- > -cc- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

ıccak<<ısı+cak (I/08/39)

2.1.2.2.10.2.2.4. -zc- > -cc- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

accığ<<azıcık (I/14/30)

2.1.2.2.10.2.2.5. -hç- > -çç- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

baççalar<<bahçeler (I/64/87)

2.1.2.2.10.2.2.6. -kç- > -çç- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

göççe_ayvanıñkı<<gökçeayva (I/10/117)

2.1.2.2.10.2.2.7. -zc- > -ÇÇ- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

aÇÇıK<<azıcık (I/08/08)

2.1.2.2.10.2.2.8. -td- > -dd- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

çığaddırmıyollā<<çıkarttırmıyorlar (II/02/61)

Ulama yoluyla:

dörd_dene<<dört dāne (I/64/99) eved_dōru<<evet doğru (I/65/04)

2.1.2.2.10.2.2.9. -vf- > -ff- Benzeşmesi*Ulama yoluyla:*

pilāf_fasillē<<pilav fasulye (I/157/15)

2.1.2.2.10.2.2.10. -hk- > -kk- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

maḳkemeye<<mahkeme (I/47/58)

2.1.2.2.10.2.2.11. -rl- > -ll- / -İİ- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

olÍlon<<orlon “iplik” (I/73/77) taÍlÍlālara<<tarlalara (II/32/136)

Eklenme yoluyla:

yillērde<<yerlerde (I/01/23) memullar<< me’ mūrlar (I/01/33)

tellik<terlik (I/03/61) fakillere<<fakirlere (I/06/45)

kenāÍlāarındı<<kenarlarında (I/42/43) mezellik<<mezarlık (I/10/105)

çamaşılları<<çamaşırları (I/41/76) mācillā<<muhācirler (I/10/102)

nēllere<<nerelere (I/45/63) İtiyelleri<<ihtiyarları (I/46/113)

tekelleme<tekerleme (I/47/37) azaÍlāyiviriydī<<azarla- (I/48/47)

bayıÍlāarda<<bayırlarda (I/51/16) pēynilli<peynirli (I/51/50)

yelli<yerli (I/53/15) devillē<<devirler (I/53/31)

billikde<<birlikte (I/55/14) birbillēni<<birbirlerini (I/55/22)

şe_illērde<<şehirlerde (I/61/13) çayillere<<çayirlara (I/61/30)

zolluyo<<zorluyor (I/63/52) ilelledirsēḡ<<ilerlet- (I/63/55)

yelleşdiridik<<yerleştir- (I/106/22) asKellē<<askerler (I/107/52)

cıÍlārsa<<cırlarsa (I/154/46) şaÍvaÍlārı<<şalvarları (I/154/69)

muhtaálıg<<muhtarlık (II/01/77)	bulladı<<buralarda (II/02/74)
misāviller<<misāfirler (I/125/69)	hasılları<<hasırları (I/145/78)
şekellē<<şekerler (I/146/50)	motullē<<motorlar (II/01/27)
bübelleri<<biberleri (II/12/56)	uynaálā<<oynarlar (II/16/17)
daváálāmız<<davarlarımız (II/20/70)	çamıálı<<çamurlu (II/18/23)
muhtaálıarın<<muhtarların (II/28/79)	incilleri<<incirleri (II/29/05)
yuvaálámá<<yuvarlama (II/32/55)	kenellēde<<kenarlarda (II/32/42)

2.1.2.2.10.2.2.12. -nm- > -mm- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

bütüm_millete<bütün millete (I/148/28)

2.1.2.2.10.2.2.13. -ğn- > -nn- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

inne<iğne (I/21/84) hinne<<iğne (I/58/44)

2.1.2.2.10.2.2.14. -lñ- > -nn- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

yannız<yalnız (II/02/84)

2.1.2.2.10.2.2.15. -rn- > -nn- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

önneklerimiz<örneklerimiz (I/27/48)

Eklenme yoluyla:

ğannı<<karını (I/48/28)

2.1.2.2.10.2.2.16. -çs- > -ss- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

assalar<açsalar (I/11/77)

2.1.2.2.10.2.2.17. -ks- > -ss- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

yüsse<yüksek (I/58/14)

2.1.2.2.10.2.2.18. -ks- > -ss- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

assatTı<aksat- (II/22/29)

2.1.2.2.10.2.2.19. -ls- > -ss- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

güssün<<gülsüm (I/30/04)

Eklenme yoluyla:

ossa<olsa (I/91/71) ossuñ<<olsun (II/19/142)

2.1.2.2.10.2.2.20. -ns- > -ss- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

ĩssannar<<insan (I/01/26)

2.1.2.2.10.2.2.21. -rs- > -ss- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

küssüde<kürsüde (I/01/53)

Eklenme yoluyla:

ğırılıssā<<ķırılırsa (I/01/70) yarılıssā<<yarılırsa (I/01/70)

olussa<olursa (I/74/99)

Ulama yoluyla:

büs_sürũ<<bir sürü (I/46/28)

2.1.2.2.10.2.2.22. -şs- > -ss- Benzeşmesi*Ulama yoluyla:*

bes_senedir<<beş senedir (I/142/43)

2.1.2.2.10.2.2.23. -ts- > -ss- Benzeşmesi*Eklenme yoluyla:*

yassıñ<yatsın (I/06/24) gisseme<gitsem (I/10/94)

gessin<<getirsin (II/22/90)

2.1.2.2.10.2.2.24. -zs- > -ss- Benzeşmesi

Eklenme yoluyla:

götürmessez<<götürmezsez (I/48/29) olmassa<olmazsa (I/41/68)

bilmessiñiS<<bilmezsiniz (I/56/45) artmassı<<artmazsa (II/38/17)

Ulama yoluyla:

yaparıs_şudī<<yaparız suda (I/03/107) bis_şalçalı<biz salçalı (I/132/28)

doğus_şene<doğuz sene (I/23/08) otus_şekis<otuz sekiz (I/23/07)

biras_şosyal<biraz sosyal (I/97/05) bis_şaman<biz saman (I/90/14)

şekis_şenedir<sekiz şenedir (I/12/36)

2.1.2.2.10.2.2.25. -çş- > -şş- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

güleş_şimdi<güleç şimdi (I/40/66) hiş_şīyi<<hiç şeyi (I/06/78)

üş_şiyidig<<üç şey (I/126/26) hiş_şöle<<hiç şöyle (I/152/70)

hiş_şēyi<<hiç şeyi (II/38/72)

2.1.2.2.10.2.2.26. -kş- > -şş- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

eşşimig<<ekşimik “çökelek” (I/33/98)

2.1.2.2.10.2.2.27. -kş- > -şş- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

aşşamnēn<<aşşamleyin (II/16/55)

2.1.2.2.10.2.2.28. -nş- > -şş- Benzeşmesi

Kök ve tabanlarda:

işşallah<<inşā‘llāh (I/98/131)

2.1.2.2.10.2.2.29. -rş- > -şş- Benzeşmesi

Ulama yoluyla:

biş_şē<<bir şey (I/68/26)

2.1.2.2.10.2.2.30. -sş- > -şş- Benzeşmesi*Birleşme yoluyla:*

eşşēre<<eskişehir (I/58/51)

Ulama yoluyla:

herkeş_şimdik<<herkes şimdi (I/97/50)

2.1.2.2.10.2.2.31. -ht- > -tt- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

muṭṭaç<<muhtāc (I/01/41) muttarı<<muhtar (I/03/78)

2.1.2.2.10.2.2.32. -kt- > -tt- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

ālettiriK<<elektirik (I/45/49)

2.1.2.2.10.2.2.33. -nt- > -tt- Benzeşmesi*Ulama yoluyla:*

zimat_ṭelevizzonnā<<zaman televizyon (I/59/61)

2.1.2.2.10.2.2.34. -pt- > -tt- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

zattedemiyon<<zapt et- (I/37/35)

2.1.2.2.10.2.2.35. -yv- > -vv- Benzeşmesi*Ulama yoluyla:*

köv_ṭva<<köy var (II/07/49)

2.1.2.2.10.2.2.36. -ny- > -yy- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

bayyō<<banyo (II/21/76)

2.1.2.2.10.2.2.37. -cz- > -zz- Benzeşmesi*Kök ve tabanlarda:*

ezzāneler<<eczāhāne (I/40/05)

2.1.2.2.10.3. Uzak Benzeşme

Bir sesin sözcüğün içinde bulunan uzağındaki başka bir sesi kendisine benzetmesidir. EİMA'da sınırlı sayıda örnekte görülür.

-/v-p/ > -/b-P/

Kök ve tabanlarda:

esbaPlānı<esvap (I/08/04)

-/c-y/ > -/c-c/

Birleşme yoluyla:

sacicaK<<sac+ayak “üç ayaklı demir pişirme aleti” (II/18/11)

-/d-f/ > -/d-v/

Kök ve tabanlarda:

devter<defter (I/134/13)

-/n-l/ > -/l-l/

Kök ve tabanlarda:

laylun<<naylon (I/121/05) lormaĀ<<normal (I/126/80)

-/r-l/ > -/l-l/

Kök ve tabanlarda:

ilezil<<rezīl (I/124/26) ileçili<<reçel (I/128/73)

Eklenme yoluyla:

indililēdi<<indirirlerdi (I/77/45) leşbellik<<rencberlik (I/150/03)

-/l-r/ > -/l-l/

Eklenme yoluyla:

olalak<olarak (I/42/51)

-/m-l/ > -/m-n/

Kök ve tabanlarda:

temenni<<temelli (I/18/44) mesnek<meslek (I/64/04)

Eklenme yoluyla:

damatnıK<<damatlık (II/23/92)

-/b-m/ > -/m-m/

Kök ve tabanlarda:

mayrama<bayram (I/63/30)

-/m-v/ > -/m-m/

Kök ve tabanlarda:

merdimannı<<merdivenli (I/76/49)

-/r-m/ > -/n-m/

Kök ve tabanlarda:

tenekeme<terekeme (II/23/147)

-/n-d/ > -/n-n/

Kök ve tabanlarda:

annat<<anadut “dirgen” (I/130/11)

-/n-l/ > -/n-n/

Kök ve tabanlarda:

nasın<nasıl (I/11/51)

Eklenme yoluyla:

genennikle<<genellikle (II/17/37)

-/l-n/ > -/n-n/

Eklenme yoluyla:

öküzlennen<<öküzler ilen (I/103/30)

zornan<<zor ilen (I/67/53)

beygırlernen<<beygirler ilen (I/87/19)

onnarnan<<onlar ilen (I/15/73)

tātalarıynan<<tahtaları ilen (I/106/43)

üzünürün<üzülürüm (I/109/58)

hayvannarnan<<hayvanlar ilen (I/115/54)

çıırıynan<<çıra ilen (II/11/21)

bobasıynan<<babası ilen (II/23/31)

izniynen<<izni ilen (II/19/30)

oyananırsām<oyalan- (II/29/27)

atnan<<at ilen (II/37/58)

-/n-m/ > -/n-ŋ/

Kök ve tabanlarda:

nètegiŋ<<nitekim (I/05/31)

-/r-n/ > -/n-n/

Kök ve tabanlarda:

tānananıñ<<tarhananın (II/29/56)

-/c-s/ > -/s-s/

Birlikte kullanım:

görösü usülüyle<görücü usülüyle (II/13/04)

-/t-s/ > -/s-s/

Kök ve tabanlarda:

Pātesis<patates (II/10/13)

-/n-ş/ > -/ş-ş/

Eklenme yoluyla:

zengişneşdi<zenginneş-<zenginleş- (I/159/37)

-/ş-ç/ > -/ş-ş/

Birlikte kullanım:

iş güş<iş güç (I/56/20)

-/t-k/ > -/t-t/

Kök ve tabanlarda:

etmet<etmek “ekmek” (II/05/07)

-/v-f/ > -/v-v/

Kök ve tabanlarda:

vāzivesi<<vazīfe (II/23/85)

-/v-h/ > -/v-v/

Birleşme yoluyla:

nevşevir<nevşehir (II/24/45)

-/ğ-y/ > -/y-y/

Kök ve tabanlarda:

buyday<buğday (I/83/38)

-/y-n/ > -/y-y/

Eklenme yoluyla:

yeyilememesiṣ<<yenil- (I/30/41)⁶⁸

-/y-r/ > -/y-y/

Kök ve tabanlarda:

hayıyli<<hayırlı (II/05/82)

-/z-r/ > -/z-z/

Birlikte kullanım:

gezelim gözelim<gezelim görelim (II/03/16)

2.1.2.2.11. Benzeşmezlik

Bir dil biriminde yer alan seslerin çıkış yeri veya çıkış biçimi bakımından birbirinden uzaklaşmasıdır (Karaağaç, 2013: 165). Kaynaklarda “aykırılma” (Özçelik, 2002; Karaağaç, 2012: 119 vd.) “başkalaşma” (Tuna, 1986: 37) ve “ayrışma” (Banguoğlu, 2007: 112) olarak da geçmektedir. EİMA’da sınırlı sayıda örnekte görülür.

-/bb/ > -/Pb/

Kök ve tabanlarda:

yärePbim<<yā rabbim (I/36/83) mu_aPbet<<muhabbet (I/155/89)

-/bb/ > -/bv/

Kök ve tabanlarda:

buva<<baba (II/32/122)

-/cc/ > -/Çc/

Kök ve tabanlarda:

seÇcāde<<seccāde (I/102/83)

-/çç/ > -/şc/

Eklenme yoluyla:

bilişcik<<piliçcik (I/08/94)

-/kḳ/ > -/kḡ/ ~ -/kḡ/

Kök ve tabanlarda:

mohaḳḡaḲ<<muhaḳḡaḳ (I/69/100) haḳgete<<hakīkten (I/74/35)

⁶⁸ Bu sözcükte iç seste bulunan yarı ünlü /y/ ünsüzünün, uzak benzeşmeye dayalı değişim dışında yardımcı ünsüz olarak da kullanıldığı değerlendirilebilir.

bağal<bağkal (II/02/49)

tağalı<tağkalı (II/02/72)

Birleşme yoluyla:

ayağgabı<ayağkabı (I/43/32)

ağyalık<ağyalık (I/81/02)

Eklenme yoluyla:

ğonuşturduğāñı<ğonuştukāñı<konuşturduklarını (II/27/06)

-/k-k/ > -/m-ğ/

Kök ve tabanlarda:

yümüşek<yüksek (I/45/14)

-/k-k/ > -/n-ğ/

Kök ve tabanlarda:

yünseg<<yüksek (I/130/05)

-/b-m/ > -/b-n/

Kök ve tabanlarda:

barnağ<<barmağ (I/130/61)

-/l-l/ > -/n-l/

Kök ve tabanlarda:

sinsileden<silsile (I/69/87)

zēnzilidi<<zelzele (II/05/83)

-/mm/ > -/mb/

Kök ve tabanlarda:

mahamber<<muammer (I/52/32) mişamba<<muşamma (II/07/126)

-/m-n/ > -/m-t/

Kök ve tabanlarda:

zamat<zaman (I/42/12)

-/n-n/ > -/l-n/

Kök ve tabanlarda:

melemin<<menemen (I/91/77)

-/n-m/ > -/l-m/

dölümünen<dönümü ilen (I/87/28)

-/n-n/ > -/n-d/

Kök ve tabanlarda:

tandır<<tennūr (I/02/63)

-/nn/ > -/rn/

Kök ve tabanlarda:

arnat<annat<anadut “dirgen” (I/41/39)

-/n-n/ > -/y-ŋ/

Eklenme yoluyla:

ğarnıyŋ<<ğarnının (I/113/130)

-/r-r/ > -/l-r/

Kök ve tabanlarda:

belber<berber (I/20/63)

leşber<<rencber (I/100/19)

lapor<rapor (II/26/28)

-/ss/- > -/sd/-

Kök ve tabanlarda:

hisdemize<<hisse (I/39/75)

-/tt/ > -/td/- ~-/Td/-

Kök ve tabanlarda:

haTdā<<hattā (I/01/38)

mutdar<muttar<muhtar (II/05/63)

eletdirik<elettirik<elektirik (II/25/34)

-/v-f/ > -/m-f/

Kök ve tabanlarda:

mefāt<vefāt (I/61/54)

-/z-z/ > -/S-s/

Ulama yoluyla:

koğmaS_sadeŋ<<koğmaz zāten (I/121/69)

Ötüm bakımından benzeşmezlik gösterenler:

Eklenme yoluyla:

çekdiridig<<çektirirdik (I/02/42) hepziŋŋ<<hepsinin (I/41/38)

tavukçuluğ<<tavukçuluk (I/101/10)	geçgi<geçki (I/94/34)
merescilē<<mîrâşçı (I/145/91)	aşcılık<<aşçılık (I/152/89)
çoğca<<çokça (II/05/81)	işci<işçi (II/39/89)

2.1.2.2.12. Dudaksıllaşma

Yuvarlak ünlüler komşuluğundaki ünsüzlerle dudak ünsüzleri yanında bulunan ünsüzlerin boğumlanma noktaları bakımından dudak ünsüzüne dönüşmesi olayıdır (Korkmaz, 2010: 73). EİMA’da dudaksıllaşma ileri durumdadır.

-[k]->>-/m/-

Türkçe sözcüklerde:

yümüşek<<yüksek (I/45/14)	mozalaK<<kozalak (I/51/22) ⁶⁹

-/n~ŋ/->-/m/-

Türkçe sözcüklerde:

ğavum<<kavun (I/01/61)	saklambac<<saklanbaç (I/07/22)
dolambaç<<dolanbaç (I/09/29)	binmaşı<binbaşı (I/11/32)
komşuya<<konşu (I/32/05)	om_bêş<<on beş (I/49/31)
tembelliye<<tenbellik (I/152/55)	em_jyî<<en iyi (I/156/29)
kovâlamaç<<kovalanbaç (II/15/57)	

Alıntı sözcüklerde:

cambazlıK<<cānbāzlık (I/17/50)	tembî<<tenbîh (I/45/55)
ıstambulda<<istanbul (I/58/50)	ambar<<anbār (I/68/44)
kümbet<<künbed (I/92/10)	pembe<penbe (I/94/32)
dümbök<<dunbek (I/126/29)	çemberimiS<çenber (II/30/60)
işKembe<<işkenbe (II/39/25)	

-/t/->-/p/-

Türkçe sözcüklerde:

epmek<etmek “ekmek” (I/134/45)

⁶⁹ Bu örnekte dudaksıllaşma olayı dışında kişinin ağzında “kozalak mozalak” ikilemesinden “kozalak”ın düşmesiyle “mozalak”ın sözlükselleştiği de düşünülebilir.

-/g/-, -[ğ]-, -/ğ/->-/v/-

Türkçe sözcüklerde:

dövellər<döğ- (I/01/21)

erdovandan<erdoğan (I/01/31)

avır<ağır (I/05/40)

övəşin<öğ- (I/30/24)

bavıra<bağır- (I/64/125)

davidır<<dağıt- (I/64/127)

övün<öğün<öyün (I/72/77)

doval<doğal (I/81/25)

savardı<sağ- (I/120/23)

sav<sağ (I/140/59)

üvütmēyolā<<öğüt- (I/153/25)

düyüncü<<düğüncü (I/153/73)

çüvdüklēmīz<çüğ- “at-, yığ-” (I/155/21)

sovu<soğuk (II/19/150)

düven<<döğen (II/22/60)

sövüyō<söğ- (II/28/37)

sovan<soğan (II/32/55)

Alıntı sözcüklerde:

avustos<ağustos (II/30/16)

-/h/->-/v/-

Alıntı sözcüklerde:

vayavut<<veyāhūd (I/74/98)

savura<sahur (I/91/65)

nevşevir<nevşehir (II/24/45)

mevşur<mehşur<meşhūr (II/30/27)

-/n/->-/v/-

Alıntı sözcüklerde:

tavsiyon<<tansiyon (I/58/78)

-/r/->-/v/-

Türkçe sözcüklerde:

vāydı<<var (I/86/13)

-/y/->-/v/-

Türkçe sözcüklerde:

tüvem<tüy- (I/138/132)

Alıntı sözcüklerde:

köv<köy (II/03/76)

-/'/->-/v/-

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcükte bulunan ayın sesi en az çaba yasası etkisiyle /v/ sesine değişmiştir.

dova<<du‘ā(I/30/17)

2.1.2.2.13. Dişsilleşme

Diş ünsüzü olmayan ünsüzlerinin diş ünsüzlerine (/c/, /ç/, /d/, /j/, /l/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /z/) değişmesidir. EİMA’da sınırlı sayıda örnekte görülmektedir.

-[k]->-/ç/-

Alıntı sözcüklerde:

moça<moğa “bir çocuk oyunu” (I/154/37)

-/k/->-/n/-

Türkçe sözcüklerde:

yünseg<<yüksek (I/130/05)

-/m/->-/n/-

Türkçe sözcüklerde:

parnaklā_ı<<barmak (I/08/64)

-/h/->-/ş/-

Alıntı sözcüklerde:

mēnşur<mehşur<meşhūr (II/23/53)

-/k/->-/t/-

Türkçe sözcüklerde:

emetlileri<emeklileri (I/64/05)

-/v/->-/n/-

Alıntı sözcüklerde:

nāsiyed<<vasiyet (I/122/270)

2.1.2.2.14. Damaksıllaşma

Damak sesi olmayan bir sesin ön damak veya art damak sesi hâline gelmesi olayıdır (Karaağaç, 2013: 263). EİMA’da sınırlı sayıda örnekte görülmektedir.

/r>/[ġ]

Türkçe sözcüklerde:

işbîġ<<hiçbir (I/07/39)

/h>/k/

Alıntı sözcüklerde:

tesbik<<tespih (I/06/132)

/r>/l/

Türkçe sözcüklerde:

sîpölceK<<süpür- (II/23/181)

olalaġdar<<olaraktan (I/73/34)

Alıntı sözcüklerde:

selbes<<serbest (I/03/96)

ġelleböl<<ġernobil (I/39/86)

ilezil<<rezil (I/124/26)

ġonselve<ġonserve (II/26/32)

EİMA'da /r/ sesi ile biten bir sözcük /l/ sesi ile başlayan bir ek aldığında sözcük sonunda bulunan /r/ sesi çoġu zaman /l/ sesine deġişir. Bu uyum II. alt ağız bölgesinde ileri düzeydeyken I. alt ağız bölgesinde uyuma girmeyen örnekler daha fazladır.

orlalla<<oralarla (I/37/22)

yilleri<<yerleri (I/38/18)

ġamaşılları<<ġamaşırları (I/41/76)

îtiyelleri<<ihtiyarları (I/46/113)

motullêġ<<motorlar (II/01/27)

şe_illêde<<şehirlerde (II/03/42)

pèynillerrimiz<<peynirlerimiz (II/33/61)

incilleri<incirleri (II/29/05)

mēmúllári<<me'múrları (II/29/77)

bübellê<<biberler (II/29/52)

kenellêde<<kenarlarda (II/32/42)

biġeller<biġerler (II/25/40)

2.1.2.2.14.1. Ön Damaksıllaşma

Dilin ön tarafının ön damaġa doġru kabarak, havayı engellemesiyle oluşan sesler ön damak sesleridir (Demir ve Yılmaz, 2015: 26). Ön damaksıllaşma, ön damak sesi olmayan bir sesin ön damak sesine dönüşmesi olayıdır. EİMA'da çok sayıda örnekte görölmektedir.

/d~t>/[d]

Aşağıdaki örneklerde /d/ sesi ön damak [d] sesine deġişmiştir.

Türkçe sözcüklerde:

uÍÍada<<oralarda (I/152/62) parılardan<<paralardan (II/03/38)

Alıntı sözcüklerde:

ağnan<<adnan (I/78/06) haTđā<<hattā (II/24/112)

[ğ]>[g]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcükte [ğ]sesi ön damak [g] sesine değişmiştir.

bulğuíları<<bulgurları (I/152/113)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak [g] sesi kaynak dilde olduğu gibi EİMA'da da korunmuştur.

niğārgilde (I/09/49) ğādına<<kağdına (I/20/67)

tezğahda (I/87/100) rengāne<<rengārenk (I/98/40)

ğavur (I/156/62) yadiğar (II/20/71)

rüzğar (II/23/179)

[k]>[k]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcükte [k] sesi ön damak [k] sesine değişmiştir.

kāzan<qazan (II/21/61)

Aşağıdaki Türkçe sözcükte ünlü yarı artılıştığı hâlde bu ünlü komşuluğundaki ön damak [k] sesi korunmuştur.

kāsdirisin<<kes- (I/31/13)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde [k] sesi ön damak [k] sesine değişmiştir.

Íokum<Íokum (II/17/50) fūkārıya<<fuqarā' (I/79/56)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak [k] sesi kaynak dilde olduğu gibi EİMA'da da korunmuştur.

dükkāndı (I/04/06) rikāt (I/06/104)

kāse (I/07/43) kābe (I/11/84)

zekāt (I/14/24) kāmiller (I/50/77)

şikāyet (I/69/69) kāḳkil (I/77/18)

camekännā (I/85/36)	nikāḥ (I/94/88)
kāzım (I/95/64)	kārını (I/107/61)
kāh ... kāh ... (I/119/39)	mekân (I/122/72)
zekām (I/125/96)	kāfi (I/148/41)
kāTibī (II/06/51)	imkānı (II/09/94)
bekār (II/23/98)	kā_at (II/25/22)
fedākārılık (II/38/38)	gerizekālının (II/39/173)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ünlüler ön sıradan art sıraya geçtiği hâlde bu ünlülerin komşuluğundaki ön damak [k] sesi korunmuştur.

kāriber (I/113/40)	memnikātın (II/07/42)

Aşağıdaki alıntı sözcükte EİMA'da korunan kaynak dildeki ön damak [k] sesinin etkisiyle sözcükteki ünlüler sıra değiştirilerek art sıradan ön sıraya geçmişlerdir.

kezim<<kāzım (I/86/24)

/l/ > [Í]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /l/ sesi ön damak [Í] sesine değişmiştir.

Kök ve tabanlarda:

ilkoḳúÍ (I/05/05) aÍ <al (II/03/52)

baÍ<bal (II/03/53) duÍ<dul (II/05/79)

doÍáşırdım (II/39/86)

Biçim birimlerde:

māmıṣarÍí<<mahmuthisarlı (I/45/41) burÍādā<<buralarda (II/07/26)

hastáándídí<<hastalandıydı (I/58/09) yakıyorÍā<<yakıyorlar (II/07/71)

yapÍıyon<<yapılıyor (II/19/73) uÍÍādā<<oralarda (II/20/24)

çalışıyorÍarımıştı<çalışıyorlarmıştı (II/21/20) hazırÍamış<<hazırlamış (II/20/81)

doḳurÍarÍdı<<dokurlardı (II/24/54) bāÍarÍar<<bağlarlar (II/24/100)

danışırÍā<<danışirlar (II/30/64)

EİMA'da iç seste /l/ sesi (-r+l->-ÍÍ-) eklenmesine bağlı olarak ön damak [Í] sesine değişmiştir. Çok sayıda örnekte eklenme yoluyla (-Iyor+IAr>>I-

yoġġā), (-Ar+IAr>>AġġA), (-r+IIK>>ġġK), (-r+IAr>>ġġAr), (-r+IA>>ġġA), (-r+II>>ġġ) vb. biçimlerde görülmektedir.

ısmāġasaġ<<ısmarla- (I/45/54)	azaġġāyiviriydi<<azarla- (I/48/47)
sivriśaġġı<<sivrihisarlı (I/48/62)	hayıġġı<<hayırlı (I/66/01)
duġġāsıġ<<durularsın (I/152/58)	bulġuġġarı<<bulġur (I/152/113)
pañçaġġarı<<pancarları (I/152/106)	uġġada<<oralarda (I/152/62)
ġöyuyoġġā<<koymuyorlar (II/30/40)	cıġġā<<cırla- (I/154/46)
bekāġlık<<bekarlık (I/155/05)	muhtaġġıġ<<muhtarlık (II/01/77)
sanıġġā<<sanırlar (II/05/92)	fıġġāt<<fırlat- (I/152/135)
bākuġlūduġ<<baġkurluyduġ (II/12/12)	buġġā<<buralar (II/16/05)
viriyōġġā<<veriyorlar (II/25/70)	tutaġġā<<tutarlar (II/24/103)
yuvaġġema<<yuvarlama (II/32/22)	hazıġġarız<<hazırlarız (II/33/47)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak [ġ] sesi kaynak dilde olduğu gibi EġMA'da da korunmuştur.

Ön seste:

ġahana (I/106/09)	ġamba (I/07/67)
ġaçınlılı “köy adı” (II/30/47)	ġakin (I/99/49)
ġāyık (I/148/55)	ġāzım (I/69/97)
ġaylon (I/70/58)	ġokım (II/17/50)
ġornan “bir tür peynir” (II/37/91)	

İç seste:

teġāšemiz (I/03/85)	siġah (I/05/24)
hāġāġ (I/06/40)	ġaġpliymiş (I/06/69)
şāġvar (I/09/11)	heraġde (I/14/03)
evġādım (I/15/29)	haġsız (I/16/13)
Piġavı (I/18/74)	süġāleleri (I/23/14)
iġāvi (I/31/21)	piġanı (I/38/08)
miġlona (I/40/13)	seġāmı (I/44/85)

haİbüsem (I/45/56)	iİaş (I/45/57)
deİālet (I/56/11)	seİāmet (I/64/85)
ceİāİ (I/64/107)	vaİİā (I/69/09)
baİİle<<balya (I/69/53)	şeİāle (I/81/53)
orİonnādan<<orİonlardan (I/94/52)	meİākele (I/98/103)
fİİor<<fuİar (I/106/78)	istikİāİba_ı (I/108/04)
teİāşeleri (I/112/82)	seİāmi (I/116/54)
heİāl (I/119/83)	mesiİāası (I/137/64)
seİavatlan (I/138/95)	fİİan (I/139/48)
maİzimeyİ<<maİzemeyi (II/15/27)	isTikİāİ (II/04/02)
mihaİġazili (II/19/27)	haİcimiz (II/38/15)
mahaİlede (II/38/81)	

Son seste:

morāİ (I/05/58)	isaİ (I/48/66)
helāİ (I/50/85)	isdikİbaİ (I/56/51)
haİ (I/66/39)	iPdāİ (I/69/54)
aİkoİ (I/86/12)	normāİ (I/106/01)
usuİ (I/155/79)	zevaİ (I/159/36)

Aşağıdaki alıntı sözcükte ünlü ön sıradan art/yarı art sıraya geçtiği hâlde bu ünlünün komşuluğundaki ön damak [İ] sesi korunmuştur.

hİİmi<<hilmi (I/147/12)

/n/>[İ]

Aşağıdaki alıntı sözcükte /n/ sesi ön damak [İ] sesine değişmiştir.

İayİlon<<naylon (I/96/17)

/r/>[İ]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcükte /r/ sesi ön damak [İ] sesine değişmiştir.

taİİā<<tarla<<tarıġlag (I/52/20)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcükte /r/ sesi ön damak [í] sesine değişmiştir.

oÍlon<<orlon “iplik” (I/73/77)

/n~ŋ/>[ń]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /n/ ve [ŋ] sesi ön damak [ń] sesine değişmiştir.

hańım<hanım (I/67/09)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak [ń] sesi kaynak dilde olduğu gibi EİMA’da da korunmuştur.

mańasıyla<<ma’ nāsiyla (I/147/22) ńumune<numüne (I/42/18)

adńań<<adnan (II/13/21)

/r/>[ř]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /r/ sesi ön damak [ř] sesine değişmiştir.

yapdıřıÍladı<<yaptırırıldı (I/152/90) gidiyořÍlā<<gidiyorlar (I/149/33)

pançaÍları<<pancarları (I/152/106) ufa<<ora (I/153/12)

düzeldiveriyofla<<düzeltiliyorlar (I/159/13)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde /r/ sesi ön damak [ř] sesine değişmiştir.

lifa<lira (I/75/28) huzoşları<<huzurları (I/152/80)

/t/>[ť]

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak [ť] sesi kaynak dilde olduğu gibi EİMA’da da korunmuştur.

hatťā<hattā (II/03/66) etűd<<etüt (II/04/82)

sa_át<<sā‘at (II/39/106)

2.1.2.2.14.2. Art Damaksıllaşma

Dilin arka tarafının kabarıp yumuşak damakla birlikte soluğu engellemesi sonucu oluşan sesler ön damak sesleridir (Demir ve Yılmaz, 2015: 26). Art

damaksıllaşma, art damak sesi olmayan bir sesin art damak sesine dönüşmesi olayıdır. EİMA'da çok sayıda örnekte görülmektedir.

/g~ğ~k/>[ğ]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /g/, /ğ/ ve /k/ sesi art damak [ğ] sesine değişmiştir.

pişTi miydığ<<pişti miydik (I/07/96) bugün<bu+gün (I/01/44)

ğânç<<genç (I/44/67)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcükte /g/ sesi art damak [ğ] sesine değişmiştir.

cingân<<çingâne (II/05/34)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak /g/ ve /k/ sesi art ünlü komşuluğunda art damak [ğ] sesine değişmiştir.

gavurlar (I/24/52) dükğân<<dükkân (II/27/52)

/k/>[k]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /k/ sesi art damak [k] sesine değişmiştir.

gitcák<<gidecek (I/39/105) aşşādaki<<aşağıdaki (I/64/53)

kóydákını<<köydekini (II/07/49) ğarşıkı<<karşıkı (II/15/55)

dökuldüne<dökül- (II/22/38) doķóntürü<<döküntü (II/29/47)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak /k/ sesi art damak yarı art ünlüler komşuluğunda çıkış noktası geriye kaydığı için [k] sesine değişmiştir.

şükúr<<şükür (I/01/12) mākímēm<<mahkeme (II/01/47)

şünkú<<çünkü (II/30/81)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde ön damak /k/ sesi art ünlüler komşuluğunda ünlü-ünsüz uyumunda girerek art damak [k] sesine değişmiştir.

riķat<rekât (I/06/125) kāmīl<kāmil (I/46/72)

zekālī<zekā (I/120/11) şikāyet<<şikāyet (II/05/66)

2.1.2.2.14.3. Dip Damaksıllaşma

Boğumlanma noktaları art damak olan seslerin dip damakta boğumlana-rak söylenmesidir. EİMA'da sınırlı sayıda örnekte görülmektedir.

[ğ]>[g]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde [ğ] sesi dip damak [g] sesine değişmiştir.

tingir<tingır (I/59/15) yorgan<yorğan (I/76/40)

bulgur<bulğur (II/19/72)

[ķ]>[k]

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde [ķ] sesi dip damak [k] sesine değişmiştir.

yazdık<yazdıķ (I/39/06) ğokmaz<<ķokmaz (I/40/56)

ķıkar<ķıķar- (I/48/01) kırķ<kırķ (I/53/06)

bakam<bakķ- (I/64/12) arkadan<arķadan (I/75/74)

2.1.2.2.14.4. Gırtlak Patlayıcısına (‘) Dönüşme

Soluğun gırtlakta bir tıkanmaya uğramasıyla çıkarılan sesler gırtlak sesle-ridir (Demir ve Yılmaz, 2015: 26). EİMA'da sınırlı sayıda örnekte gırtlak sesi olmayan bir sesin gırtlak patlayıcısına dönüştüğü görülmektedir.

Türkçe sözcüklerde:

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde /h/, /k/ ve [ķ] sesleri gırtlak patlayıcısı (‘) sesine değişmiştir.

getce’miş<<getirecekmiş (I/33/13) e’meK<ekmek<etmek (I/22/17)

kes-ce’miş<<kesecekmiş (I/33/15) yo’<yok (I/51/44)

ya’<<yok (II/07/84)

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde /r/ ve /t/ sesleri gırtlak patlayıcısı (‘) sesine değişmiştir.

ğada’<<ķadar (I/47/60) direk’<direkt (II/19/113)

bēlikā’rda<<beylikahir (II/28/59)

2.1.2.2.15. Süreklileşme

Süreklili ünsüzlerin (/f/, /ğ/, /h/, /j/, /l/, /m/, /n/, /r/, /s/, /ş/, /v/, /y/, /z/) süreksiz bir ünsüzün yerine geçmesidir. Süreksiz ünsüzler, oluşumları sırasında, hava için bırakılan geçidin genişliğine göre akıcı ve sızıcı olmak üzere ikiye ayrılırlar (Yıldırım, 2006: 124). EİMA'da süreklileşme olayı sızıcılaşma ve akıcılaşma başlıkları altında ele alınmıştır.

2.1.2.2.15.1. Sızıcılaşma

Sızıcı nitelikte olmayan bir ünsüzün herhangi bir nedenle sızıcı bir ünsüze (/f/, /ğ/, /h/, /j/, /s/, /ş/, /v/, /z/) dönüşmesidir. EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste çok sayıda sızıcılaşma örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.15.1.1. Ön Seste Sızıcılaşma

/d/ > [h]

Türkçe sözcüklerde:

höküldi << dökül- (I/33/06)

/g/ > /h/

Alıntı sözcüklerde:

hübre < gübre (I/137/26)

/k~q/ > /h/ ~ [h]

Türkçe sözcüklerde:

hez < kez (I/114/55)

Alıntı sözcüklerde:

here < kerre (I/37/35)

hurşun < kurşun (I/58/46)

hi < ki (I/64/06)

hutulāda << kutularda (I/131/40)

/p/ > /h/

Alıntı sözcüklerde:

hoşet < poşet (I/73/32)

/y/ > /h/

Türkçe sözcüklerde:

hüzleri < yüz (I/159/22)

/ç/ > /ş/

Türkçe sözcüklerde:

şok < çok (II/29/79)

Alıntı sözcüklerde:

şönkü < <çün+ki (I/06/136)

şuvallara < çuvallara (I/07/94)

/b/ > [b] (Yarı Sızıcılaşma)

Türkçe sözcüklerde:

birbirini < <birbirinin (I/05/52)

ben < ben (I/10/116)

bak < bak- (I/15/16)

burda < <burada (I/15/31)

biricik < biricik (I/15/55)

bunu < bunu (I/15/58)

böle < <böyle (I/55/01)

bi < <bir (I/58/92)

besbē < <besbelli (I/58/95)

beş < beş (I/61/23)

biz < biz (I/80/18)

bacım < bacı (I/86/75)

baklavalara < <baklava (I/91/27)

beklerdiK < <bekle- (I/91/76)

boş < boş (I/100/05)

bardā < <bardağ (I/100/10)

belli < belli (I/126/83)

beyim < bey (I/139/11)

bindi < bin- (I/143/53)

bilmen < bil- (I/143/68)

bulduk < bul- (I/143/84)

başKı < <başka (II/03/36)

bārdağ < <bardağ (II/29/40)

Alıntı sözcüklerde:

beyaz < beyāz (I/127/22)

/b/ > /v/

Türkçe sözcüklerde:

vaşında < baş (I/07/68)

vilen < bil- (I/43/36)

vrda < <burada (I/65/39)

venim < ben (I/65/43)

vacım < bacı (I/86/29)

vū < <bu (I/86/58)

voş < boş (I/104/49)

völe < <böyle (I/127/14)

veş < beş (I/143/58)

Alıntı sözcüklerde:

vidonu < bidon (I/130/86)

varaj < baraj (II/09/24)

/l/ > /z/

Alıntı sözcüklerde:

zira < lira (II/39/125)

2.1.2.2.15.1.2. İç Seste Sızıcılışma

Kök ve tabanlarda:

/p/ > /f/

Alıntı sözcüklerde:

tırfannan < tırpan (I/135/30)

[k] > /ğ/

Alıntı sözcüklerde:

lağaP < lakap (I/128/47)

/k/ > [h] ~ /h/

Türkçe sözcüklerde:

ihi < iki (I/24/49)

Alıntı sözcüklerde:

pehmez < pekmez (I/131/44) şehir < şeker (II/19/74)

[k] > [h]

Türkçe sözcüklerde:

doğurduğ < doğu- (I/21/17)

oğul < okul (I/78/37)

oğudum < oku- (I/131/10)

oğşayıp < okşa- (I/135/20)

yağında < yakın (II/19/54)

doğanıyo < < doğun- (II/19/73)

yağaladılā < < yağıladılar (II/26/35) toğat < tokat (II/23/127)

sağın < sakın (II/30/72)

Alıntı sözcüklerde:

vāhtıñ < < vakt (I/58/64)

ağşamdan < akşam (I/64/127)

ağlımdı < < akl (II/03/45)

lağap < < lakab (II/23/134)

ırağımnarı < < rağamları (II/32/15)

/y/ > /h/

Alıntı sözcüklerde:

mihane << miyāne “bir tür sos” (I/132/42)

/ʻ/ > /h/

Alıntı sözcüklerde:

Aşağıdaki alıntı sözcükte bulunan ayın sesi /h/ sesine değişmiştir.

sahatlik << saʻat (II/05/106)

/c/ > /j/

Türkçe sözcüklerde:

goja << koca (I/150/14)

Alıntı sözcüklerde:

mejbir << mecbür (I/07/52)

vijdānı << vicdān (I/124/31)

/ç/ > /s/

Türkçe sözcüklerde:

assalar < açsalar (I/11/77)

[k] > /s/

Türkçe sözcüklerde:

assatTı < aqsattı (II/22/29)

/t/ > /s/

Türkçe sözcüklerde:

eskiliyoru << etkile- (I/37/38)

/c/ > /ş/

Alıntı sözcüklerde:

leşbellik << rençberlik (I/150/03)

/ç/ > /ş/

Türkçe sözcüklerde:

işin < için (I/41/19)

Alıntı sözcüklerde:

miħalışşıkdan << miħalıççıktan (I/14/48) bāhşeye << bahçe (I/37/50)

peşete < peçete (I/40/51)

/b/>[b] (Yarı Sızıcılışma)*Türkçe sözcüklerde:*

ḃırḃırıṅı̇<<birbirinin (I/05/52) buḫası<<baba (I/10/73)
 gıḫi<gibi (I/15/32) tāḫan<<taban (I/139/31)
 āḫim<<aḡabey (I/139/40)

Alıntı sözcüklerde:

daḫī<<tabīī (I/07/42) zeḫeḫī<<sebep (I/57/48)
 araḫa<araba (I/74/60) ḫorḫası<ḫorba (I/78/22)
 kezḫan<kezbān (I/96/01) taḫaḫlānan<tabaḫ (I/105/10)
 būḫerimiz<<biber (II/08/86)

/b/>/v/*Türkçe sözcüklerde:*

buveḫe<<baba (I/72/23) gıvıyḫı<gibi idi (I/79/25)

/g/>/v/*Türkçe sözcüklerde:*

güvey<güveyi<güyeḡi<küyegü<küdegü (I/59/24) üvey<<ögey (I/08/86)

/m/>/v/*Türkçe sözcüklerde:*

gövnek<<gömlek (II/07/125)

/n/>/v/*Alıntı sözcüklerde:*

tavsiyon<tansiyon (I/58/78)

/r/>/v/*Türkçe sözcüklerde:*

vāyḫı<<var (I/86/13)

/y/>/v/*Türkçe sözcüklerde:*

öḫle<öyle (I/33/119) tūvem<tüy- (I/138/132)

/n/ > /y/

Türkçe sözcüklerde:

iyan < inan < inan (II/22/62)

Aşağıdaki örnekte çatı biçim biriminin değişmesi sonucu sızıcılışma görülmektedir.

yeyilememesiñ < < yenil- (I/30/41)⁷⁰

Aşağıdaki örneklerde 3. tekil kişi iyelik biçim biriminin değişmesi sonucu sızıcılışma görülmektedir.

bēyniye < < beynine (I/133/07) üsTüye < < üstüne (II/18/25)

/c/ > /z/

Alıntı sözcüklerde:

mezbur < < mecbūr (I/58/11)

/d/ > /z/

Alıntı sözcüklerde:

bazılcanı < < bādincān “pathıcan” (II/29/83)

/s/ > /z/

Alıntı sözcüklerde:

esaz < < esās (I/147/12)

Eklenme yoluyla:

/b/ > /f/

Alıntı sözcüklerde:

dolafa < dolaba (I/134/30)

/p/ > [F] (Yarı Sızıcılışma)

Türkçe sözcüklerde:

saFları < sap (I/55/04)

/k/ > /ğ/

Türkçe sözcüklerde:

⁷⁰ Bu sözcükte iç seste bulunan /y/ ünsüzünün, çatı biçim biriminin değişmesi sonucu sızıcılışmanın dışında yardımcı ünsüz olarak da kullanıldığı değerlendirilebilir.

ekmeği<<ekmek+i (I/33/91)
 örenciğe<<örencik+e (I/83/50)
 dirliğin<<dirlik+in (I/101/68)
 yürüğü<<yörük+ü (I/111/1203)
 emeğim<<emek+im (I/139/26)
 ineğimiz<inek+imiz (II/20/12)

Alıntı sözcüklerde:

pikniğe<<piknik+e (I/135/12)

[k]>/ğ/

Türkçe sözcüklerde:

çocuğunu<<çocuk+unu (I/11/31)
 holluğun<holluk+un (I/32/46)
 çoğudu<<çok+idi (I/37/22)
 bayrağımıS<<bayrak+ımız (I/95/49)
 yapıldağın<<yapılđak+ın (I/95/120)
 tuluğu<tuluk+u (I/98/57)
 uşağıyız<uşak+ıyız (II/05/98)
 çoğu<çok+u (II/38/34)

Alıntı sözcüklerde:

sokağı<sokağ+ı (II/18/22)

/y>/ğ/

Alıntı sözcüklerde:

köğü<köyün (I/64/51)

/k>/h/

Türkçe sözcüklerde:

hindihi<<şimdiki (I/58/52)

[k]>[b]

Türkçe sözcüklerde:

çılışın<çık- (I/41/18)

yemeği<<yemek+i (I/33/148)

böceği<<böcek+i (I/85/16)

ēşiği<<eşik+i (I/101/69)

öllüğü<<ölük “ölü” (I/113/130)

böyüğim<<büyük+üm (I/143/07)

göğüne<<gök+üne (II/32/90)

uzunnuğu<<uzunluk+u (I/27/40)

yoğudu<<yok+idi (I/37/08)

yāsTığa<<yastık+a (I/77/72)

aylığı<<aylık+ı (I/88/39)

orağı<<orak+ı (I/95/120)

yakışağı<yakışak+ı (I/101/71)

ğarığdııP<<karıktır- (II/29/52)

bardağı<bardağ+ı (II/39/66)

ğahdı<<kalk- (I/21/17)

yanımda ^h ı<yanımdaki (I/64/40)	da ^h dırmam<<ta ^h tır- (I/104/08)
ta ^h allar<ta ^h - (I/131/14)	yaşlandı ^h <yaşlandı ^k (I/137/42)
uFa ^h tım<<ufa ^h tım (II/01/10)	ya ^h ar ^k an<ya ^k - (II/03/46)
a ^h tı<a ^k - (II/19/25)	ğal ^h ā<<ka ^k - (II/21/05)
ta ^h ı ta ^h al ^İ lādı<< ta ^k ı ta ^k - (II/23/104)	sa ^h ın<sa ^k ın (II/30/72)
uca ^h da<<oca ^k ta (II/32/36)	

[ŋ]>/ğ/

Türkçe sözcüklerde:

ba ^ğ a<ba ^ğ a<<ben+ge (I/37/56)	sa ^ğ a<sa ^ğ a<<sen+ge (II/32/25)

/s>/j/

Alıntı sözcüklerde:

herki ^j ñ<herkesin (I/10/83)

/c>/ş/

Türkçe sözcüklerde:

dünür ^ş ü<dünür ^c ü (II/34/66)	sa ^ş larda<sa ^c larda (II/37/70)

Alıntı sözcüklerde:

piri ^ş den<<pirinc (I/105/37)

/ç>/ş/

Türkçe sözcüklerde:

ge ^ş lig<<gençlik (I/06/48)	aşdı ^ğ <<açtı ^k (I/12/07)
ğazan ^ş larımı<<ka ^z ançlarımı (I/14/45)	se ^ş men<seçmen (I/46/16)
göşle ^ş ñ<<göçlerin (I/56/44)	üşde<<üçte (I/63/29)
a ^ç şdan<<ağaçtan (I/70/27)	işini<içini (I/71/41)
ğaşTı<<kaçtı (I/108/44)	felşli ^y di<<felçli (I/136/05)
ölşme ^K <ölçmek (I/155/30)	geşim<geçim (II/01/12)
bişer<biçer (II/01/30)	ğılınşdır<<kılınçtır (II/02/08)
göşdü<<göçtü (II/05/88)	işmedin<içmedin (II/13/49)
geşdī<<geçti (II/16/11)	işgi<<içki (II/23/75)
süzgeşden<süzgeç (II/32/34)	aşTım<<açtım (II/39/23)

Alıntı sözcüklerde:

ilaşırırı<<ilaçları (I/50/02)

vinşler<vinçler (II/23/150)

/b/ > [b] (Yarı Sızıcılışma)

Alıntı sözcüklerde:

zeḫebī<<sebep (I/57/48)

/y/ > /v/

Türkçe sözcüklerde:

tüvem<tüy- (I/138/132)

Alıntı sözcüklerde:

kövlü<köylü (I/32/64)

/ç/ > /z/

Türkçe sözcüklerde:

geziyo<geç- (I/122/11)

/d/ > /z/

Türkçe sözcüklerde:

eskizēn<<eskiden (II/14/44)

/s/ > /z/

Alıntı sözcüklerde:

esazını<<esāsına (I/05/05)

Birleşme yoluyla:

/g/ > /ğ/

Türkçe sözcüklerde:

böğön<<bu+gün (II/29/31)

Birlikte kullanım yoluyla:

/c/ > /s/

Türkçe sözcüklerde:

görüsü usûlüyle<görücü usûlü (II/13/04)

/r/ > /z/

Türkçe sözcüklerde:

gezelim güzelim<gezelim görelim (II/03/16)

2.1.2.2.15.1.3. Son Seste Sızıcılışma

/p/ > /f/

Türkçe sözcüklerde:

saf < sap (I/132/74)

/k/ > /ğ/

Ulamaya bağlı

Türkçe sözcüklerde:

yicēğ_ekmek < <yiyecek etmek (II/16/99)

[k] > /ğ/

Ulamaya bağlı

Türkçe sözcüklerde:

duvağ_açılır < duvak açılır (I/26/46), çoğ_öldü < <çok oldu (I/86/57)

yicēğ_ekmek < <yiyecek etmek (II/16/99), çoğ_analār < <çok analar (I/101/57)

uşāğ_okūcak < <uşak okuyacak (II/27/41), so_ğ_öldü < <soğuk olduğu (II/30/15)

/k/ > [h]

Türkçe sözcüklerde:

şóForluğ < <şoförlük (I/64/04)

[k] > /h/

Türkçe sözcüklerde:

atıl < <artık (I/06/60)

[k] > [h] ~ /h/

Türkçe sözcüklerde:

dohurduğ < <doğurduk (I/21/17) bastırđdđ < <bastırırdık (I/33/49)

bağ < bak- (I/43/23)

cıplağ < <çıplak (I/43/28)

tağ tağ tağ < tak tak (I/56/48)

olarāğ < olarak (II/03/05)

çđ < çık- (II/03/14)

kırh < kırk (II/14/59)

ağtđ < <artık (II/19/25)

yoh < yok (II/26/18)

çoḡ<çok (II/30/15)

ufah<ufak (II/32/123)

/ç/>/j/

Türkçe sözcüklerde:

üj<üç (I/111/93)

/ç/>/s/

Türkçe sözcüklerde:

ğas<<kaç (II/19/22)

/c/>/ş/

Türkçe sözcüklerde:

saş<sac (I/09/52)

Alıntı sözcüklerde:

satraş<<satranc (I/31/60)

/ç/>/ş/

Türkçe sözcüklerde:

topaş<topaç (I/02/57)

geş<geç (I/07/59)

aş<aç (I/28/51)

geş<<genç (I/56/42)

borş<borç (I/69/91)

salıngaş<<salıngaç “salıncak” (I/111/85) gıraş<<kıraç (I/92/42)

üş<üç (I/111/94)

tutmaş<tutmaç (I/132/12)

inanş<inanç (I/152/38)

yameş<<yamaç (II/20/65)

Alıntı sözcüklerde:

felş<felç (I/12/33)

hiş<hiç (II/39/179)

nohutluḡ<<nohutluk (II/30/82)

bazlamaş<<bazlamaç (I/04/41)

a_aş<<ağaç (I/08/75)

güleş<güleç (I/40/66)

döneş<döneç (I/62/08)

aKdarmeş<<aktarmaç (I/70/20)

ğısKanaş<<kıskaç (I/120/48)

güş<güç (I/143/34)

ğazanş<<kazanç (II/04/78)

ğaş<<kaç (II/37/60)

kireş<kireç (I/67/13)

/r/ > /ş/

Türkçe sözcüklerde:

biş, şe << bir şey (I/68/26)

/s/ > /ş/

Alıntı sözcüklerde:

serbeş << serbest (I/138/90)

/y/ > /v/

Alıntı sözcüklerde:

köv < köy (II/03/75)

2.1.2.2.15.1.4. Sızıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

Sızıcı nitelikteki bir ünsüzün yerine başka bir sızıcı ünsüzün geçmesidir. EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste sızıcı ünsüzler arasındaki değişme örnekleri görülmektedir.

/h/ > /f/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

furma < hurma (I/110/13)

/v/ > /f/

Ön seste:

Türkçe sözcüklerde:

Furdu < vurdu (I/138/102)

Furuldu < vuruldu (I/138/117)

Alıntı sözcüklerde:

Fardiyesinde << vardiya (I/40/67) fişne < vişne (I/88/66)

Fallâ << vallâhi (II/25/13)

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

baıklıfâ << baıklava (I/29/21)

Alıntı sözcüklerde:

sifil << sivil (I/68/78)

terefide << terâvihte (I/74/44)

pēlifannā<<pehlivān (I/153/68) tāsfiye<<tavsiye (II/13/57)

ğayfeyi<<kahve (II/39/170)

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

manaF<manav (I/79/09)

Alıntı sözcüklerde:

pilaf<pilav (I/51/71)

/h/ > [h]

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

hılmi<<hilmi (I/147/12)

/ğ/ > /h/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

yohurT<<yoğurt (II/39/100)

Alıntı sözcüklerde:

ilehende<<leğen (I/59/48) kâhatları<<kağıt (I/88/58)

/f/ > /h/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

hadime<fadime (I/159/01) hürtös<<fritöz (II/30/84)

/ş/ > /j/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

herkijij<herkeş<herkes (I/10/83)

/ş/ > /s/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

sikā_aT<<şikāyet (I/02/55) susa<<şose (I/61/74)

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

herkiş<<herkes (I/09/55)

/z/ > /s/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

Siyârête<<ziyâret (I/01/54)

sor<zor (I/14/36)

Sararlı<zararlı (I/48/64)

seytinyâ<<zeytinyağı (I/109/13)

Saman<zaman (I/143/28)

Sâmet<<zahmet (I/156/62)

Senginneşdikcî<<zenginleş- (II/01/39) saten<<zâten (II/08/24)

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

ŞuSum<<şuzu (I/58/11)

teySemdi<teyze (II/06/83)

yüşük<yüzük (II/17/55)

güsel<güzel (II/19/77)

üşümü<üzüm (II/29/35)

Alıntı sözcüklerde:

mahsuru<mahzur (I/19/13)

meShēḡ<<mezhebin (I/74/101)

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

uyuShamamı<<uyuzhamamı (I/01/83) toS<toz (I/04/58)

otus<otuz (I/23/07)

sekis<sekiz (I/112/63)

as<az (II/14/65)

siS<siz (II/13/67)

bis<biz (II/15/65)

doḡus<doḡuz (II/25/109)

uvaS<<övez “bir böcek” (II/32/26)

Alıntı sözcüklerde:

badus<<patoz (I/115/21)

ceviS<ceviz (I/139/55)

hürtös<<fritöz (II/30/84)

/j/ > /ş/

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

silaş<silaj (I/96/89)

ğaraş<ğaraj (I/160/03)

/s/ > /ş/

*İç seste:**Türkçe sözcüklerde:*

naşi<<nasıl (I/10/21)

*Son seste:**Alıntı sözcüklerde:*

ambileş<<ambulans (I/45/36)

/z/ > /ş/

*Son seste:**Türkçe sözcüklerde:*

biş<biz (II/29/11)

/f/ > /v/

*Ön seste:**Alıntı sözcüklerde:*

viġan<fiġan (I/153/89)

*İç seste:**Türkçe sözcüklerde:*

uvādı<<ufak (I/63/42)

Alıntı sözcüklerde:

övüs<<ofis (I/03/96)

kövte<köfte (I/26/70)

tüvē_e<<tüfek (I/39/98)

tevek<tefek (I/41/93)

sever<<sefer (I/65/16)

suvra<<sofra (I/120/62)

tıravik<<trafik (I/125/15)

baraş<baraj (I/127/41)

mesaş<mesaj (II/16/105)

gülşevim<gülsevim (II/19/43)

herkeş<herkes (I/58/40)

aş<az (II/39/109)

ğavtannardan<<kaftan (I/12/23)

televon<telefon (I/37/44)

ğavasınā<<kafa (I/41/21)

savra<safrā (I/43/04)

sevtā<<siftāh (I/72/82)

misāviller<<misāfir (I/125/89)

ladive<<latife (I/128/20)

ziyāvet<ziyāfet (I/131/22)
 kıyāvet<kıyāfet (I/146/22)
 herivî<<herifin (II/17/59)
 mutva<mutfağ (II/32/112)

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

tarav<taraf (I/13/24)

/ğ/>/v/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

erdovandan<erdoğan (I/01/31)
 övēsî<öğ- (I/30/24)
 bavıra<bağır- (I/64/125)
 dovan<doğan (I/66/25)
 doval<doğal (I/81/25)
 üvütmēyolā<<öğüt- (I/153/25)
 çüvdüklēmîz<çüğ- “at-, yığ-” (I/155/21)
 düvündü<<düğün (II/11/04)
 düven<<döğen (II/22/60)
 sovan<soğan (II/32/55)

Alıntı sözcüklerde:

avustos<ağustos (II/30/16)

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

sav<sağ (I/140/59)

/h/>/v/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

vayavut<<veyāhūd (I/74/98)

devter<defter (I/134/13)

nūvus<<nūfūs (II/10/64)

vāzivesi<<vazīfe (II/23/85)

taravından<tarafından (II/32/44)

fotorav<<fotoğraf (II/14/87)

avır<ağır (I/05/40)

ōvle<öğle<öyle (I/33/119)

davıdır<<dağıt- (I/64/127)

övün<öğün<öyün (I/72/77)

savardı<sağ- (I/120/23)

düyüncü<<düğüncü (I/153/73)

sovuyuncu<soğu- (II/07/86)

sovu<soğuk (II/19/150)

sövüyö<sög-<sög- (II/28/37)

savura<sahur (I/91/65)

nevşevir<nevşehir (II/24/45)

mevşur<mehşur<meşhūr (II/30/27)

/s/ > /z/

*Ön seste:**Türkçe sözcüklerde:*

zopa<sopa (I/47/51)

zararız<sar- (I/48/19)

Alıntı sözcüklerde:

zaba_an<<sabah (I/02/34)

zebze<sebze (I/04/56)

zābı<<sāhib (I/18/55)

zebeb<sebeb (I/113/16)

zıFralara<<sofra (I/119/51)

zever<<sefer (I/121/33)

zerhoş<<serhōş (I/145/69)

zobu<<soba (II/17/80)

zini<sini (II/34/91)

zalata<<salata (II/35/44)

*İç seste:**Alıntı sözcüklerde:*

domatizi<<domatesi (I/40/39)

tenevüze<<tenefüse (I/75/73)

patetezdir<<patatestir (I/103/25)

mezelā<<meselā (II/10/41)

*Son seste:**Alıntı sözcüklerde:*

nuFuz<<nüfūs (I/20/67)

domatez<domates (I/103/08)

patetez<<patates (I/103/37)

herkez<herkes (I/133/38)

löküz<<lüks (I/145/78)

2.1.2.2.15.2. Akıcılaşıma

Akıcı nitelikte olmayan bir ünsüzün herhangi bir nedenle akıcı bir ünsüze (/l/, /m/, /n/, /r/, /y/) dönüşmesidir. EİMA'da çok sayıda ön seste, iç seste ve son seste akıcılaşıma örnekleri görülmektedir.

2.1.2.2.15.2.1. Ön Seste Akıcılaşıma

/b/ > /m/

Türkçe sözcüklerde:

mayrama<bayram (I/63/30)

munnan<bu (II/01/17)

men⁷¹<ben (II/37/03)

/k/>/m/

Türkçe sözcüklerde:

mozalaK<kozalak (I/51/22)

/v/>/m/

Türkçe sözcüklerde:

merdi<ver- (I/25/47)

mar<var (I/144/26)

Alıntı sözcüklerde:

mesā_itler<<vesā'it (I/62/34) mahtımızda<<vaqt (I/138/96)

mallāhi<vallāhi (I/144/80)

/v/>/n/

Alıntı sözcüklerde:

nāsiyed<<vasiyyet (I/122/27)

/g/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

yēçirdi<<geçir- (I/52/51) yelēn<gel- (II/08/116)

yönendilē<<gönen- (II/20/38)

/h/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

yöyüK<<höyük⁷² (I/147/37)

Alıntı sözcüklerde:

yeP<<hep (I/36/05)

2.1.2.2.15.2.2. İç Seste Akıcılışma

/b/>/m/

Türkçe sözcüklerde:

⁷¹ /n/ ünsüzünün etkisiyle ötümlü-patlayıcı dudak ünsüzü /b/, ötümlü-dudak-geniz /m/ ünsüzüne dönüşmüştür.

⁷² ET'deki biçimi "öyük" olarak belirtilen (Ayverdi, 2010: 515), DLT'de (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014: 937; Gülensoy, 2007: 413) ve *Tarama Sözlüğü*'nde (Dilçin, 2013: 237) "üyük" biçiminde yer alan bu sözcüğün ön sesi için Gülsevin (2003: 136) *p- şekline gidebileceğini söyler.

binmaşı<binbaşı (I/11/32) gimi<gibi (I/61/34)

dammaşlara<dambaş “üstü toprak damlı ev” (II/22/74)

Alıntı sözcüklerde:

temeşir<tebeşir<tebāşīr (I/61/50)

[k]>/m/

Türkçe sözcüklerde:

yümsek<yüksek (II/22/13)

/v/>/m/

Türkçe sözcüklerde:

mardı<var (I/01/73)

Alıntı sözcüklerde:

mesā_ıtler<vesāit (I/62/34) mallāhi<<vallāhi (I/113/66)

mefāt<vefāt (II/10/61)

[ġ]>[ŋ]

Türkçe sözcüklerde:

yuñuruz<<yuğur- (II/37/69)

/ġ/>/n~ŋ/

Türkçe sözcüklerde:

denişik<değişik (I/01/75) denişig<<değişik (I/83/29)

/h/>/n/

Alıntı sözcüklerde:

mēnşur<<meşhūr (II/23/53)

[k]>/n/

Türkçe sözcüklerde:

yünseg<<yüksek (I/130/05)

/ġ/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

düydürüdük<<döğdür- (I/02/41) düyen<<döğen (I/87/40)

eyitmiş<eğitmiş (I/05/11) bay<bağ (I/20/15)

eylence<eğlence (I/26/21)

eyiyoru<eğiyor (I/60/05)

yeyenimin<<yeğen (I/87/37)

deyi<<değil (I/98/117)

bayışlasın<bağışlasın (I/113/52)

diyirivirî<<değiriverir (I/126/18)

doyumnuyun<<doğumluyun (I/152/02)

deymezdi<<değmezdi (I/152/93)

beyenirlerse<beğenirlerse (II/13/56)

dëyneyi<<değnek (II/35/29)

Alıntı sözcüklerde:

ciyer<ciğer (I/90/77)

ileyiñ<<leğen (II/32/85)

/h/ > /y/

Alıntı sözcüklerde:

tayır<<tāhir (I/11/83)

sāyībi<<sāhib (II/08/113)

essişeyirde<<eskişehir (II/19/19)

Aşağıdaki alıntı sözcüklerde son seste bulunan ötümsüz-damak /h/ ünsüzü, sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek gelmesi sonucu akıcılaşarak yarı ünlü /y/ sesine dönüşmüştür.

tesbiynē<<tesbihle (I/06/133)

/k/ > (/g/ > /ğ/) > /y/

Türkçe sözcüklerde:

biyez<<bu kez (I/120/62)

/k~k/ > (/g~ğ/ > /ğ/) > /y/

Türkçe sözcüklerde:

ayşam<ağşam (II/16/15)

Aşağıdaki Türkçe sözcüklerde son seste bulunan /k~k/ sesi, sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek gelmesi sonucu (/g~ğ/ > /ğ/) sürecinden geçerek akıcılaşmış ve yarı ünlü /y/ sesine dönüşmüştür.

eyitim<eğitim (I/35/55)

deyişmedi<değişmedi (I/75/01)

eyleştim<eğleştim (I/88/63)

deyişiklik<değişiklik (I/105/06)

eyitmen<eğitmen (I/122/56)

deyerli<değerli (I/139/61)

eyilir<eğilir (I/153/66)

deyirmen<değirmen (I/153/30)

buydaylarımız<buğday (II/33/35)

diyer<diğer (I/117/41)

eyer<eğer (II/34/32)

şayid<<şāhid (I/126/22)

şeyit<<şehīd (II/09/14)

sabaycek<<sabah+acağ (II/07/51)

olduyunu<<olduk+unu (I/01/63)	doyduyu<<doğduk+u (I/03/80)
mezerliyē<<mezarlık+a (I/06/120)	ōlayı<<oğlak+ı (I/33/69)
kalabalıyız<<kalabalık+ız (I/19/11)	süzeye<<süzek+e (I/31/13)
gundayā<<kundağ+a (I/33/86)	gözlüyü<<gözlük+ü (I/48/02)
müdürlüye<<müdürlük+e (I/78/21)	ğatıyını<<katık+ını (I/50/46)
inēyi<<inek+i (I/152/129)	yideyne<<yedek ile (II/21/72)
tavıyı<<tavuk+u (II/39/34)	

Aşağıdaki alıntı sözcükte de aynı durum söz konusudur.

keleyi<<kelek+i (I/87/37)

/z/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

āycığ<<azıcık (II/05/18)

2.1.2.2.15.2.3. Son Seste Akıcılaşıma

/ğ/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

bay_ekerdik<bağ (I/20/15) yāy_ekēlēdi<<yağ (II/34/103)

day_eri_ji<<dağ (II/32/51)

/h/>/y/

Alıntı sözcüklerde:

allay<allah (II/05/81)

/k/>/y/

Türkçe sözcüklerde:

göy<<gök (I/96/15)

2.1.2.2.15.2.4. Akıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

Akıcı bir ünsüzün başka bir akıcı ünsüz yerine geçmesidir. EİMA'daki örnekleri şunlardır:

-/l/->-/n/-

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

nira<lira (I/64/56)

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

yazını<yazılı (I/64/129)

Aşağıdaki örneklerde çatı biçim biriminin değişmesi sonucu akıcı ünsüzler arasında değişim gerçekleşmiştir.

yayınmıya<<yayılmaya (I/96/19) üzünürün<üzülürüm (I/109/58)

Alıntı sözcüklerde:

sinsileden<silsile (I/69/87) zēnzilidi<<zelzele (II/05/83)

Son seste:

nasın<nasıl (I/15/70)

-/l/->-/r/-

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

arın<alın (I/58/40)

-/l/->-/y/-

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

ayetdirik<<elektirik (II/05/51)

-/m/->-/n~n/-

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

parnaqlā_ı<parmak (I/08/64)

basanağ<basamak (I/45/17)

nëtegiñ<<nitekim (I/05/31)

ānadiñ_nı<anladın mı (II/29/12)

-/n/->-/l/-

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

lōbeTci<<nöbetçi (I/16/33)

laylân<<naylon (I/20/84)

lormaġ<normaġ (I/126/80)

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

dölümünen<dönüm ilen (I/87/28)

Alıntı sözcüklerde:

melemin<<menemen (I/91/77)

-/n~ŋ /->-/m/-

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

saklambac<<saklanbaç (I/07/22) dolambaç<<dolanbaç (I/09/29)

cambazlıK<<cānbāzlık (I/17/50) komşuya<<koşu (I/32/05)

kovâlabaç<<kovalanbaç (II/15/57)

Alıntı sözcüklerde:

bamyo<banyo (I/20/28) tembî<<tenbîh (I/45/55)

ıstambulda<<istanbul (I/58/50) ambar<<enbâr (I/68/44)

kümbet<<künbed (I/92/10) pembe<penbe (I/94/32)

dümbök<<dunbek (I/126/29) tembelliye<<tenbellik (I/152/55)

yamı<<yâni (II/14/51) çemberimiS<çenber (II/30/60)

işKembe<<işkenbe (II/39/25)

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

ğavum<<ğavun (I/01/61) om_ bēş<<on beş (I/49/31)

em_ iyî<<en iyi (I/156/29)

-/n/->-/r/-

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

gür<gün (I/41/86) içir<için (I/128/23)

-/r/->-/l/-

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

leK<<renk (I/08/70) leçberidi<<rençber idi (I/143/12)

*İç seste:**Türkçe sözcüklerde:*

öletici<<öğretici (I/01/50) beli<beri (I/39/86)
 buñalġara<<bınar (I/47/42) bulalārda<<buralarda (I/51/19)
 baķalek<<baķarak (I/72/29) indililēdi<<indir- (I/77/45)
 yaplaķlar<yapraķ (I/109/04) ğızaldırsın<<ķızart- (I/121/75)
 ğıcılđaķ<ğıcırđaķ “tahterevallı” (II/14/40) sġpölceK<<süpür- (II/23/181)
 elken<erken (II/30/80)

Alıntı sözcüklerde:

selbās<<serbest (I/03/96) kilt<kirt “sert, katı” (I/60/08)
 köllē<<körler (I/77/57) bilāder<birāder (I/149/45)

-/r/->-/n/-

*İç seste:**Türkçe sözcüklerde:*

tenekeme<terekeme (II/23/147)

Alıntı sözcüklerde:

mēncimeklġ<<mercimek (I/31/15)
 rengāne<<rengārenk (I/98/40)

-/r/->-/y/-

*Ön seste:**Alıntı sözcüklerde:*

yüzġarıñ<<rüzġār (I/49/18)

*İç seste:**Türkçe sözcüklerde:*

vaylıklā<<varlıķ (I/39/87) āyıyıdıķ<<ayır- (II/23/129)

Alıntı sözcüklerde:

hayıylı<<hayırlı (II/05/82) bibeylēñi<<biber (II/29/02)

2.1.2.2.16. Süreksizleşme

Süreksiz ünsüzlerin (/b/, /c/, /ç/, /d/, /g/, [ğ], /k/, [k], /p/, /t/) sürekli bir ünsüzün yerine geçmesidir. EİMA'da ön seste ve iç seste çok sayıda örneği varken son seste sınırlı sayıda örnek bulunmaktadır.

/h/ > /b/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

sobbetlê < sohbet (I/28/33)

/m/ > /b/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

billeT < millet (I/145/57)

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

mahamber < muammer (I/52/32) mışamba < muşamma' (II/07/126)

/v/ > /b/

Ön seste:

Türkçe sözcüklerde:

bardı < vardı (I/11/19)

Alıntı sözcüklerde:

ballâ < vallâhi (II/08/26)

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

esbaPlânı < esvap (I/08/04) mâbi < mâvi (I/153/106)

/v/ > [b]

Ön seste:

Türkçe sözcüklerde:

barıydık < var- (I/88/18) berirlêdi < ver- (II/08/23)

/j/ > /c/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

cenatör<<jeneratör (I/64/73) candarma<jandarma (I/64/130)

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

ancı<<anjiyo (I/17/22) baracıñ<baraj (I/64/47)
 enercisi<enerji (I/126/40) ğaracı<ğaraj (II/02/102)
 locman<lojman (II/07/18) bicamañ<<pijama (II/18/31)

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

barac<baraj (II/07/32)

/s/ > /c/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

ıccak<<ısı+cağ (I/08/39)

/ş/ > /c/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

ciye<<şey (I/59/30)

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

günece<güneş (II/08/50)

Alıntı sözcüklerde:

pocetlere<poşet (I/08/44)

/y/ > /c/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

sacicağ<<sac+ayak “üç ayaklı demir pişirme aleti” (II/18/11)

/z/ > /c/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

accığ<<azıcık (I/14/30)

/h/ > /ç/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

baççalar<<bahçe (I/64/87)

tāriÇçi<<tārihçi (II/02/22)

/s/ > /ç/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

çiniliyeçce<<çınlayasica (I/138/122)

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

herkeç<herkes (I/94/47)

/ş/ > /ç/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

aÇcılı<<aşçılık (II/39/173)

Alıntı sözcüklerde:

çadıravannar<<şādurvān (I/25/66) poçular<poşu (I/90/58)

/z/ > /ç/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

açcık<<azıcık (I/115/30)

Alıntı sözcüklerde:

horuÇcūk<<horozcuğ (I/08/100)

/l/ > /d/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

irātdıkdan<<rāhatlıktan (I/126/81)

/s/ > /d/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

hisdemize < hisse (I/39/75)

/z/ > /d/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

damañ < zaman (II/08/76)

/h/ > [ğ]

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

haşğaş < haşhaş (I/27/73)

/h/ > /k/

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

tesbik < tespih (I/06/132)

/h/ > [k]

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

mağkemeye < mahkeme (I/47/58) muğdar < muhtar (I/157/06)

/l/ > /k/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

erkekke < erkekler (II/27/52)

/l/ > [k]

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

sokağkâda < sokağlarda (I/32/05) çocukğa < çocuklara (I/53/48)

doslukğarı < dostlukları (II/23/31) uşakğâ < uşaklar (II/27/12)

Alıntı sözcüklerde:

haşkaşı<<haşhaş (I/26/50)

/r/ > [k]

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

ğıdağ<<kadar (I/10/27)

/f/ > /p/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

pistan<fistan (I/61/42)

pantāze<<fantezi (I/125/71)

pilim<<film (II/22/31)

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

şoPbeni<şofben (II/21/75)

/h/ > /t/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

tateşlanır<hateş<ateşlen- (I/98/110)

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

muṭṭaç<<muhtāc (I/01/41)

muttarı<<muhtar (I/03/78)

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

şarT_damarı<<şah damarı (I/12/39)

/n/ > /t/

Son seste:

Alıntı sözcüklerde:

zamatlā<zaman (II/17/73)

2.1.2.2.17. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

Süreksiz bir ünsüzün başka bir süreksiz ünsüz yerine geçmesidir. Aynı zamanda ötümlüleşme (/p/ > /b/, /ç/ > /c/, /t/ > /d/, /k/ > /g/, [k] > [g]) ve ötümsüzleşme (/b/ > /p/, /c/ > /ç/, /d/ > /t/, /g/ > /k/, [g] > [k]) başlığı altında ele alınan değişmelere ve EİMA'daki örneklerine burada tekrar yer verilmeyecektir.

/k/ > /ç/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

göççe_ayvanıñkı << gökçeayva (I/10/117)

[k] > /ç/

İç seste:

Alıntı sözcüklerde:

moça < moğa “bir çocuk oyunu” (I/154/37)

/t/ > /ç/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

çencèrèye << tencere (I/128/22)

/c/ > [g]

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

sañılaşdım << sancılaş- (I/133/12)

/t/ > /k/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

bişdikken << piştikten (I/36/55)

/k/ > /p/

Ön seste:

Alıntı sözcüklerde:

pile < kile (II/06/17)

/t/ > /p/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

epmek < etmek “ekmek” (I/134/45) ipburnu < itburnu (I/80/06)

/k/ > /t/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

betdaş < beктаş (I/57/21) emetlileri < emekli (I/64/05)

Alıntı sözcüklerde:

âlettiriK < < elektirik (I/45/49)

Son seste:

Türkçe sözcüklerde:

ğirt _doğuzda < < kırık doğuz (I/64/45) etmet < etmek “ekmek” (II/05/07)

/p/ > /t/

İç seste:

Türkçe sözcüklerde:

deTdevir < tepdevir “kütük” (I/80/40) zattedemiyon < < zapt et- (I/37/35)

2.1.2.2.18. İkizleşme

İç seste iki ünlü arasında bulunan bazı ünsüzlerin boğumlanmalarındaki tekrarlanmadır (Korkmaz, 2010: 127). Tuna (1986: 32) ikizleşmenin, birbirinin aynı iki şekil için geçerli olduğunu belirtir. EİMA’da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

i. Ötümsüz Ünsüzler Arasında Meydana Gelen İkizleşmeler

-/b/- > -/bb/-

Alıntı sözcüklerde:

çabbığ < < çabuğ (I/10/102) sabbādağ < < sabaha+dek (II/01/73)

-/d/- > -/dd/-

Alıntı sözcüklerde:

addetlēmiS < < ādet (I/157/45)

-/l/->-/ll/-

Türkçe sözcüklerde:

incilleniyo<<incelen- (I/62/24) öllüğün<<ölük “ölü” (I/113/125)

Alıntı sözcüklerde:

ğollesder<<kolesterol (I/51/13) allerci<<alerji (I/93/54)

kollesto<<kolesterol (II/19/75)

-/r/->-/rr/-

Türkçe sözcüklerde:

kelli<<keri (I/90/65)

Alıntı sözcüklerde:

höşmellim<<höşmerim (I/40/20)

-/n/->-/nn/-

Türkçe sözcüklerde:

yunnağ<<yunağ “hamam” (I/06/34) yanna<yana (I/04/72)

yanniK<<yanık (I/52/95) anna<<hani (I/87/39)

yönnendilē<<gönen- “mutlu ol-” (II/20/39) inniyoduğ<<iniyorduk (II/14/28)

Alıntı sözcüklerde:

merdimannı<<merdiveni (I/76/49)

-/r/->-/rr/-

Türkçe sözcüklerde:

bısünnü<<bir sürü (I/08/20)

-/r/->-/rr/-

Türkçe sözcüklerde:

kerri<<keri (I/90/08)

-/y/->-/yy/-

Türkçe sözcüklerde:

varamıyyoduğ<<varmıyordun (I/47/08) olmayyo<<olmuyor (I/38/49)

yıkeyyon<<yıkıyorum (I/148/49) iyyidi<<iyi idi (I/152/35)

yaşeyyoS<<yaşıyoruz (II/12/13)

ii. Ötümlü Ünsüzler Arasında Meydana Gelen İkizleşmeler

-/ç/->-/çç/-

Türkçe sözcüklerde:

küççük<küçük (II/11/27)

-/k/->-/kk/-

Türkçe sözcüklerde:

ikki<iki (I/125/44)

-[k]->-/kk/-

Türkçe sözcüklerde:

baKKayyon<<bakıyorsun (II/27/32)

Alıntı sözcüklerde:

faKKat<<faakat (I/122/36)

-[k]->-/kk/-

Türkçe+Alıntı sözcüklerde:

nek_ka<<ne+kadar (II/19/97)

-/p/->-/pb/-

Alıntı sözcüklerde:

tayyipbî<<tayyibin (II/38/85)

-/s/->-/ss/-

Türkçe sözcüklerde:

yazışsı<yazısı (I/58/41)

yassak<yasaak (I/75/29)

Alıntı sözcüklerde:

missîr<<mısır (I/87/38)

massıyî<<masa (II/20/81)

-/ş/->-/şş/-

Türkçe sözcüklerde:

ışışık<ışık (I/27/18)

döşşek<döşek (I/27/28)

ğaşşık<<kaşık (I/40/22)

başşak<başak (I/50/60)

eşşek<eşek (I/52/20)

aşşa<<aşağı (I/156/04)

Alıntı sözcüklerde:

maşşalla<<māşallah (I/15/64) günāşşīdır<<günāşık (I/92/41)

köşşe<köşe (I/152/62)

-/t/->-/tt/-

Türkçe sözcüklerde:

büttün<bütün (I/91/71)

Alıntı sözcüklerde:

ğattiyen<<kat‘iyyen (I/138/105)

2.1.2.2.19. Örnekseme

Dilde var olan bir ses, biçim, birleşik söz veya söz dizimi yapısına benzetilerek, bu yapı örnek alınarak, yeni biçim veya söz dizimi yapılarının elde edilmesine örnekseme denir (Karaağaç, 2013: 624-625). Kaynaklarda “yakıştırtma” (Korkmaz, 2010: 237), “örnekleme” (Banguoğlu, 2007: 74-75) ve “örneklenme” (Tuna, 1986: 50) olarak da geçmektedir. Tuna (1986, 50) örnekseme-yi “belli bir şeklin ya da ses bilgisel eğilimin etkisiyle, benzer sözcüklerde, aynı şekil ya da ses bilgisel eğilimin genelleşmesi olayı” olarak tanımlamaktadır. EİMA’da [ŋ] ünsüzüne örnekseme, +{sIz}+ yokluk ekine örnekseme, ön damak ünsüzlerine örnekseme ve sözcüksel örnekseme örnekleri görülmektedir.

i. [ŋ] Ünsüzüne Örnekseme

/n/ ünsüzü bazı sözcüklerde ve biçim birimlerde [ŋ] ünsüzüne örneksenir. Eylem çekimlerinde zamir kökenli ikinci tekil ve çoğul kişi eklerinde bulunan /n/ ünsüzü iyelik kökenli biçim birimlerde bulunan [ŋ] ünsüzüne örneksenmiştir.

nerelisiŋ (I/05/37)

nasısıŋız (I/07/01)

salıyosuŋ (I/105/49)

annamaSsıŋız (I/155/18)

kimsiŋ (II/28/16)

oturusuŋ (II/37/13)

ii. +{sIz}+ Yokluk Ekine Örnekseme

“yokluk” ve “yoksulluk” sözcüklerinde sözcük anlamı +{sIz}+ yokluk ekiyle ilişkilendirilerek bu ek örneksenmiş ve “yokluk” ve “yoksulluk” sözcükleri “yoksuzluk” biçimine dönüşmüştür.

yoksuzlu_a<<yoksulluk (I/14/65) yoksuzluk<<yokluk (I/55/36)

yoksuzluk<<yokluk (I/135/38)

iii. Ön Damak Ünsüzlerine Örnekseme

Aşağıdaki örneklerde /r/ ve /t/ ünsüzleri ön damak ünsüzlerine örnek-
senmiş, böylelikle sözcük bu ünsüzlerden sonra ön sıradan ünlülerle devam
etmiştir.

hayatiniz<hayātınız (I/37/17) varım<varım (II/10/31)

iv. Sözcüksel Örnekseme

Bazı durumlarda konuşucu, telaffuzunu bilmediği veya karıştırdığı bir
sözcüğün yerine, sesletim açısından benzerlik kurduğu başka bir sözcüğü ör-
nekseyerek onu kullanır. EİMA'da kullanılan aşağıdaki örnekler böyledir.

şarT_damarı<<şah damarı (I/12/39) hemşeri<<hemşire (I/37/15)

hasımıña<hısım (I/77/30) intizar<<inkisār (I/112/52)

2.1.2.2.20. Göçüşme

Kelime içindeki komşu veya uzak seslerin yer değiştirmesi olayıdır
(Korkmaz, 2010: 107). Yan yana bulunan seslerin birbiriyle yer değiştirmesi
yakın göçüşme; birbirinden uzak seslerin sözcük içinde birbiriyle yer değiştir-
mesi ise uzak göçüşme olarak adlandırılır.

2.1.2.2.20.1. Yakın Göçüşme

Bir sözcük içinde yan yana bulunan seslerin birbiriyle yer değiştirmesi
olayıdır. EİMA'da aşağıda bulunan yakın göçüşme örnekleri bulunmaktadır.

i. Ünsüz-ünsüz göçüşmeleri:

-/br/->-/rb/-

Alıntı sözcüklerde:

talba<<tabla (I/15/86)

-/br/->-/rb/-

Türkçe sözcüklerde:

orbuğ<<obruğ (I/39/65)

Alıntı sözcüklerde:

irbet<<'ibret (I/06/140) irbām<<ibrāhim (I/113/49)

kirbit<<kibrīt (I/126/16) ırbık<<ibrīk (I/136/04)

-/fr/->-/rf/-

Alıntı sözcüklerde:

sūrfada<<sofra (I/101/70)

-/ks/->-/sk/-

Türkçe sözcüklerde:

eskik<eksik (I/03/109)

-/lv/->-/vl/-

Alıntı sözcüklerde:

havla<<helva (I/87/81) şavlar<<şalvār (II/03/37)

-/ml/->-/lm/-

Türkçe sözcüklerde:

çölmek<<çömlək (I/62/05)

-/mr/->-/rm/-

Alıntı sözcüklerde:

kermesini<<kemre “gübre” (I/130/42)

-/nh/->-/hn/-

Alıntı sözcüklerde:

tehne<<tenhā (II/33/80)

-/pr/->-/rp/-

Türkçe sözcüklerde:

torpaқта<<toprak (I/14/33)

-/ps/->-/sp/-

Türkçe sözcüklerde:

tespi<<tepsi (I/116/12)

-/rp/->-/fr/-

Alıntı sözcüklerde:

dıfran<<tırpan (I/130/11)

-/rp/->-/pr/-

Türkçe sözcüklerde:

kipriKli<<kirpik (I/95/104)

-/şh/->-/nş/-

Alıntı sözcüklerde:

mēnşur<mehşur<meşhūr (II/23/53)

-/şh/->-/vş/-

Alıntı sözcüklerde:

mevşur<mehşur<meşhūr (II/30/27)

-/vs/->-/sf/-

Alıntı sözcüklerde:

tāsfiye<<tavsiye (II/13/57)

ii. Ünlü-ünsüz göçüşmeleri:

-/is/->-/si/-

Alıntı sözcüklerde:

sitanbul<istanbul (I/60/77)

-/rı/->-/ır/-

Alıntı sözcüklerde:

ırzasıynan<<rızā (I/17/40)

-/ru/->-/ür/-

Alıntı sözcüklerde:

üryāmdā<<ru'yā (I/80/50)

-/su/->-/üs/-

ünüsün<<insulin (I/28/54)

2.1.2.2.20.2. Uzak Göçüşme

Bir sözcük içinde birbirinden uzak seslerin birbiriyle yer değiştirmesi olayıdır. EİMA'da aşağıda bulunan uzak göçüşme örnekleri bulunmaktadır.

i. Ünsüz-ünsüz göçüşmeleri:

-/b-s/->-/s-b/-

Alıntı sözcüklerde:

esbi<<elbise (I/43/06)

-/c-y/->-/y-c/-

Türkçe sözcüklerde:

sayacak<<sac+ayak “üç ayaklı demir pişirme aleti” (I/23/22)

-/d-ç/->-/c-T/-

Türkçe sözcüklerde:

öncüT<<ödünç (I/96/66)

-/d-n/->-/n-d/-

Türkçe sözcüklerde:

öndüÇ<<ödünç (I/130/44)

-/l-r/->-/r-l/-

Türkçe sözcüklerde:

irêlde<<ilerde (I/49/11) ireli<ileri (II/01/80)

-/l-z/->-/z-l/-

Alıntı sözcüklerde:

zelletli<<lezzetli (I/49/38)

-/m-n/->-/n-m/-

Alıntı sözcüklerde:

intāma<<imtihan (I/68/09)

-/n-l/->-/l-n/-

Türkçe sözcüklerde:

gelende<<genelde (I/07/68) biliniyodū<<biniliyordu (I/80/16)

ğazalındī<<kazanıldı (II/09/09)

-/r-h/->-/h-r/-

Alıntı sözcüklerde:

taharna<<tarhana (I/79/15)

-/r-y/->-/y-r/-

Alıntı sözcüklerde:

ceyran<<cereyān (II/30/72)

-/ş-l/->-/l-ş/-

Alıntı + Türkçe sözcüklerde:

meleşikdedydi<<meşelik (I/71/77)

-/y-n/->-/n-y/-

Alıntı sözcüklerde:

fanyas<<fayans (II/33/12)

-/y-r/->-/r-y/-

Türkçe sözcüklerde:

rèye<<yere (I/113/95)

ii. Ünlü-ünlü göçüşmeleri:

-/e-a/->-/a-e/-

Alıntı sözcüklerde:

dāFe<<defā (I/30/27) saletTin<<selahattin (I/86/70)

kāriber<<kehibār (I/113/40)

-/i-e/->-/e-i/-

Alıntı sözcüklerde:

hemşeri<<hemşire (I/37/15)

iii. Ünlü-ünsüz göçüşmeleri:

-/ı-n/->-/n-ı/-

Türkçe sözcüklerde:

qaynıbuba<<qayın+baba (II/30/64)

Bunların dışında EİMA'da sınırlı sayıda sözcükte bir sözcükte bulunan bir sesin sözcük içindeki konumunun başka bir sesle karşılıklı olmayacak şekilde değişmesi şeklinde gerçekleşen yer değiştirme örnekleri görülür.

Alıntı sözcüklerde:

hallā<<allah (I/08/14)⁷³ şarpa<<eşarp (I/14/65)

2.1.2.2.21. Yarı Ünlüleşme

Sürekli ünsüzlerin (ya da sürekli olmayıp süreklileşmiş ünsüzlerin) yarı ünlü olarak adlandırılan /y/ ünsüzüne değişmesidir. EİMA'da çok sayıda örneği bulunmaktadır. (EİMA'daki örnekleri için bakınız 2.1.2.2.15.2. Akıcılaşma bölümü /ğ/>/y/, /h/>/y/, /k/>/y/, [k]>/y/, /v/>/y/ değişimleri).

⁷³ Bu örnek için /h/ türemesi de düşünülebilir.

2.1.2.2.2. Çoklu Kullanım

Kaynaklarda “ses nöbetleşmesi” (Korkmaz, 2010: 184; Karaağaç, 2012: 140), “ikili şekil” (Boz, 2006: 84), “alternans / ünsüz alternansı” (Tuna, 1986: 31; Gülsevin, 2002: 67) olarak da geçen çoklu kullanım (alternans), “bir kelime kökündeki anlamı etkileyen veya etkilemeyen ses değişmesi” (Korkmaz, 2010: 184) olarak tanımlanır. Aralarında fonem farkı doğurmayacak şekilde iki sesin birbirlerinin yerine kullanılması olup art zamanlı değil, eş zamanlıdır. Aynı sözcük için iki veya daha fazla ünsüzün birbiri yerine kullanıldığı durumlarda çoklu kullanım ortaya çıkar. EİMA’da çoklu kullanım görülen örnekler şunlardır:

r~l

Türkçe sözcüklerde:

beri (I/57/07) ~ beli (I/39/86)

keri (I/125/82) ~ keli (I/26/13) ~ kelli (I/90/22)

Alıntı sözcüklerde:

bāri (I/98/136) ~ bāli (I/102/18) ~ bāliminē (I/145/87)

ğāri (I/83/65) ~ ğāli (I/10/80) ~ ğārik (I/53/61)

serbesT (I/44/95) selbes (I/48/34)

r~k~n

Alıntı sözcüklerde:

ķadar (II/14/69) ~ ğadaķ (I/132/40) ~ ķadan (I/125/98) ~ ğadara (I/114/16)
~ ğadana (I/72/59)

n~l

Türkçe sözcüklerde:

dönümü (II/09/92) ~ dölümünen (I/87/28)

Alıntı sözcüklerde:

nöbetçi (I/121/17) ~ löbeTci (I/16/33)

naylon (I/02/32) ~ laylân (I/20/84)

normaĭ (II/37/69) ~ lormaĭ (I/126/80)

m~n

Türkçe sözcüklerde:

bile (I/01/08) ~ bilem (II/39/110) bilen (I/90/37) ~ bilene (I/55/63)

şimdi (I/27/06) ~ şindi (I/28/22)

d~c

Türkçe sözcüklerde:

şimdi (I/28/33) ~ şimci (I/53/66)

ş~h

Türkçe sözcüklerde:

şimdi (II/06/77) ~ şindi (I/36/62) ~ şinci (II/11/46) ~ şimdik (I/36/35) ~ şindik (I/18/16) ~ şincik (I/02/60) ~ hindi (II/34/15) ~ hinci (II/20/06) ~ hincik (II/21/51)

2.1.2.3. Ünlü-Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.3.1. Büzülme

Çoğunlukla *ünlü-ünsüz-ünlü* yapısındaki bir ses öbeğinin kısa veya uzun bir ünlüye dönüşmesidir (Demir ve Yılmaz, 2015: 97). Tuna (1986: 42) büzülme-yi “iki vokal arasında (genellikle kelime içinde) bir sürekli konsonun, bu vokallerle birlikte tek bir uzun vokal hâline gelmesi” olarak tanımlayarak büzülme ve derilme arasındaki farkın kelime içinde ve kelime sonunda bulunma olduğunu belirtir.⁷⁴ EİMA’da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

-VbV- > -V:-

meShēṇ<<mezhebin (I/74/101)

-VfV- > -V V-

ö_üs<<ofis (I/03/100)

-VgV- > -VḡV- > -V V-

bö_ün<<bugün (I/08/120)

bü_ün<<bugün (II/25/81)

cı_ara<<sigara (I/89/20)

-VḡV- > -V: / V-

ōdüllēdēg<<öğüt- (I/01/23)

ābim<<ağabey (I/01/69)

ōlu<<oğul (I/03/76)

ēr<<eğer (I/07/61)

dūn<<düğün (I/08/24)

dīmen<<değirmen (I/10/23)

⁷⁴ *Büzülme ve derilme* ses olayları arasındaki farkla ilgili bilgi için bk. (Boz, 2001: 858-859; Tuna, 1986: 42).

çırıldı<<çağır- (I/13/33)	dərmeni<<değirmen (I/18/56)
yaslāç<<yaslıgaç “hamur tahtası” (I/19/20)	ācı<<ağaç (I/21/30)
börümde<<böğür (I/27/05)	adamcāz<<adamcağız (I/30/02)
dünü<<düğün (I/32/60)	ōlu<<oğul (I/33/113)
sōyuncası<<soğuyunca (I/44/78)	ēlib<<eğil- (I/52/70)
dīşme<<değişme (I/57/07)	ītim<<eğitim (I/57/54)
kādı<<kağıt (I/85/06)	dēl<<değil (I/85/23)
māra<<mağara (I/95/25)	ilāniyle<<leğen (I/106/42)
yōruz<<yoğur- (I/129/62)	çārılır<<çağırılır (I/131/21)
buzāsı<<buzacağı (I/152/124)	yazarlām<<yazarlığım (I/161/02)
gördün<<gördüğün (II/02/11)	āzıñı<<ağız (II/07/79)
gūmūyнен<<güğüm (II/21/73)	bārımı<<bağır (II/22/37)
bārışırız<<bağır- (II/23/22)	yenim<<yeğen (II/28/68)
yiycēñ<<yiyeceğın (II/32/138)	dātıyoz<<dağıt (II/38/17)
yōrt<<yoğurt (II/37/81)	
-VğV- > -V V-	
e_ıtmenimiz<eğitmen (I/01/07)	bo_uşuyóz<boğuş- (I/01/14)
dü_ün<düğün (I/02/12)	do_uran<doğur- (I/03/71)
ba_aşlañ<<bağışla- (I/05/72)	de_ırmen<değirmen (I/07/93)
bö_ürlerine<böğür (I/26/41)	de_ıştıriyoñ<değiştir- (I/31/67)
ö_ün<öğün (I/34/16)	de_ıl<değil (I/34/72)
do_al<doğal (I/40/15)	a_ır<ağır (I/41/82)
bo_ıldu<boğul- (I/48/74)	do_uda<doğu (I/49/54)
sa_ır<sağır (I/52/94)	sı_ıllara<<sığır (I/55/01)
ya_ardı<yağ- (I/55/55)	bo_azı<boğaz (I/56/71)
da_ılan<dağıl- (I/57/28)	ça_arı<<çağır- (I/58/64)
ci_erlēr<ciğer (I/63/48)	de_ırmenne<değirmen (I/68/41)
da_ılım<dağılım (I/69/60)	yı_ılırdı<yığıl- (I/74/78)
a_alā<ağa (I/75/27)	kā_at<kağıt (I/76/71)

o_ulsuz<oğul (I/79/70)	sö_üt<söğüt (I/81/48)
a_usdos<<ağustos (I/81/62)	ayçiçe_ı<ayçiçeği (I/86/34)
ğıra_ıdan<<kırağı (I/96/72)	de_ışıK<değişik (I/97/37)
so_uk<soğuk (I/102/87)	so_an<soğan (I/103/54)
sa_ım<sağım (I/110/32)	e_er<eğer (I/111/72)
u_urlasaK<uğurla- (I/126/25)	ba_ırsakları<bağırsak (I/128/38)
yı_ar<yığ- (I/141/13)	ço_alcaK<çoğal- (I/147/45)
o_ursaK<<oğursak “kısır hayvan” (I/152/125)	ö_üt T ü k < ö ğ ü t - (I/155/36)
a_aş<<ağaç (I/156/60)	yı_ın<yığın (I/158/44)
a_aç<ağaç (II/02/03)	a_ı<ağıl (II/02/103)
do_um<doğum (II/08/34)	de_ı<<değil (II/13/47)
ü_ütüyoZ<<öğüt- (II/15/67)	sı_ınman<sığın- (II/16/07)
ö_ün<<öğün (II/16/26)	da_ıdılyö<<dağıt- (II/17/50)
de_eri<değer (II/17/85)	gü_üm<güğüm (II/21/73)
a_ızıma<ağız (II/22/54)	lā_am<<lağım (II/23/14)
ba_ır<<bağır- (II/25/103)	me_erşe<<meğerse (II/28/13)
yo_urt<yoğurt (II/29/57)	yo_uru<yoğur- (II/33/78)
yo_un<yoğun (II/38/42)	da_ınıK<dağınık (II/38/120)
-VhV- > -V: / V-	
z_īni<<zihin (I/17/84)	zābı<<sāhib (I/18/55)
esKışēr<<eskişehir (I/23/65)	imtānnara<<imtihan (I/24/66)
mālleden<<mahalle (I/33/114)	māfaza<<muhāfaza (I/35/19)
rāt<<rāhat (I/43/05)	mālede<<mahalle (I/43/21)
mēndisi<<mühendis (I/64/36)	yazānesini<<yazı+hāne (I/64/36)
mārem<<muharrem (I/66/23)	ğabētım<<ğabāhat (I/75/66)
saletTin<<selahattin (I/86/70)	macur<<muhacir (I/92/21)
sivrisarıñ<<sivrihisar (I/133/55)	tar_īnde<<tārīh (I/133/59)
kelimē_şādet<<kelime-i şahādet (I/155/99)	allāmıza<<allah+ıımıza

(I/135/23)

şēri<<şehir (II/02/37)	māllesi<<mahalle (II/04/01)
pālī<<pahalı (II/04/75)	mālīşdı<<mihaliççık (II/14/74)
āret<<ahiret (II/15/09)	veyāt<<veyāhud (II/23/109)
hastāneni<<hasta+hāne (II/25/110)	ilkbārī<<ilkbahar (II/36/11)
māsebeciye<<muhasibeci (II/38/113)	tōm<<tohum (II/38/16)
ibrām<<ibrāhim (II/39/184)	

-VhV- > -V V-

mu_akaḳ<<muhaḳḳaḳ (I/05/11)	ma_alleimizde<mahalle (I/27/58)
bismillā_rahmanirahīm (I/30/31)	cā_il<cāhil (I/37/09)
mü_endiSi<<mühendis (I/44/55)	şe_er<<şehir (I/46/128)
ya_ut<<yāhūd (I/48/09)	to_um<tohum (I/54/68)
ḡaba_at<<ḡabāhat (I/74/21)	şe_it<şehīd (I/79/68)
zi_in<zihin (I/79/73)	ra_at<rāhat (I/92/51)
sa_amı<<sahan (I/105/52)	sa_ab<<sāhib (I/119/27)
veyā_ut<<veyāhūd (I/122/10)	şā_itlik<şāhitlik (I/155/01)
şe_ādetnāmesini<şehādetnāme (II/20/73)	no_ut<nohut (II/01/12)
mo_abbet<<muhabbet (II/23/125)	ra_at<rāhat (II/24/40)

-VkV- > -V-

memletimiz<<memleket (I/122/43)

-VkV- > -VḡV- > -V:-

küçḡūdüm<<küçük+idim (I/39/27)	günnūdū<<günlük+idi (I/63/16)
göḡūdū<<göçük+idi (I/63/65)	böyūdū<<büyük+idi (I/88/17)
eşşāmiştik<<eşek+imiştik (II/07/46)	

-VkV- > -VḡV- > -V V-

bu_öz<<bu kez (I/18/56)	geldi_ince<geldik+ince (I/32/37)
dübe_imiz<<dibek+imiz (I/70/27)	

-VkV- > -VhV- > -V V-

va_ıt<<vakit (I/159/24)

-VķV- > -VğV- > -V:-

ārmıyoru<<aķ+ar- “ağar-” (I/21/09) ayām<<ayak+ım (I/52/55)
 barmānda<<barmak+ında (I/58/09) yatāñ<<yataķ+ın (I/59/16)
 ğucāna<<ķucaķ+ına (I/135/19) ufādım<<ufak+idim (I/135/27)
 yazarlām<<yazarlık+ım (I/161/02)
 toprāmız<<toprak+ımız (II/09/60)

-VķV- > -VğV- > -V_ V-

ada_ım<adaķ+ım (II/05/105) yo_udum<<yok+idim (I/88/62)

-VIV- > -V-

kitlerlermiş<<kilitlermiş (I/28/27) evcik<<evcilik (I/58/90)
 çalkanır<<çalkalanır (I/132/58) ğapıcıķ<<ķapıcılık (II/02/74)
 bakıcıık<<baķıcılık (II/16/86)

-VmV- > -V-

basak<<basamak (I/130/50)

-VmV- > -V_ V-

ta_am<tamam (II/19/16)

-VnV- > -V:-

bēm<<benim (II/39/20)

-VnV- / -VñV- > -V_ V-

sö_üdü_üne<<söğütönüne (I/159/31) se_enki<<sen (I/119/12)
 dü_ür<dünür (II/17/43) be_ım<benim (II/24/96)

-VrV- > -V:- / -V-

dışādan<<dışarıdan (I/10/01) samsak<<sarımsak (I/33/90)
 diyom<<diyorum (I/35/26) ğānıñı<<ķarınıñı (I/44/11)
 mayalıyoz<<mayalıyoruz (I/44/13) içēde<<içeride (I/56/36)
 ğızlām<<ķızlarım (I/132/10) pilavlām<<pilavlarım (I/152/92)
 yaşıtlām<<yaşıtlarım (II/19/16) ilēde<<ileride (II/21/47)
 haşlıyoz<<haşlıyoruz (II/22/81) vicem<<ver- (II/39/89)

bicik<<biricik (II/39/113)

-VrV- > -V V-

bézle_İNden<<bezlerinden (II/24/55) li_â<lira (II/12/77)

oluve_İNça<<oluverince (II/29/17)

-VvV- > -V:-

telōzonumu<<televizyon (II/29/80) ğōlardı<<kovala- (I/151/40)

püskūt<<bisküvit (II/37/12)

-VvV- > -V V-

dö_ülmüyor<<dövlümüyor (I/49/01) u_ulur<<ovulur (I/02/35)

dō_üş<<dövüş (II/08/65)

-VyV- > -V:-

insānitlilerdi<<insāniyetli (I/20/77) ērilir<<eyir- (I/12/02)

cēran<cereyān (I/24/39)

īyin<<iyyim (I/44/06)

yıkēcen<<yıkayacan (I/70/68)

alçalmañ<<alçalmayın (I/85/65)

yıkōduķ<<yıkıyorduk (I/94/17)

nen<<neyin (I/122/81)

dutmañ<<tutmayın (I/123/60)

gelmeñ<<gelmeyin (I/138/60)

demeñ<<demeyin (I/152/76)

yicek<<yiyecek (I/155/47)

āyreten<<ayrıyeten (II/10/81)

şikāt<<şikāyet (II/25/113)

mahrimat<<mahrūmiyet (II/33/43)

boşlēp<<boşlayıp (II/27/41)

-VyV- > -V V-

kō_üñ<köyün (I/01/11)

şē_apaşa<<şey yap- (I/33/95)

n_apcan<<ne yap- (I/83/62)

bō_ödü<<büyüdü (I/135/34)

gürle_İK<gürleyik “bir köy adı” (II/26/01)

2.1.2.3.2. Derilme

Bir ünlüden sonraki sürekli bir ünsüzün ve bu ünsüzden sonraki ünlünün, kademeler hâlinde ilk ünlüye toplanıp onun içinde erimesi ve bir uzun ünlü hâline gelmesi olup çoğunlukla sözcük sonunda bulunur (Tuna, 1986: 42). Büzülme ile arasındaki fark sözcük içinde bulunduğu konumdur.⁷⁵ EİMA’da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

⁷⁵ *Büzülme ve derilme* ses olayları arasındaki farkla ilgili bilgi için bk. (Boz, 2001: 858-859; Tuna, 1986: 42).

-VġV > -V:

namazlā<<namazlaġu (I/12/04)

-VġV > -V: / -V

ā<<aġa (I/01/39)

aṣā<<aṣaġı (I/13/17)

bā<<baġa (I/37/50)

yapā<<yapaġı (I/77/71)

silbā<<istiqlalbaġı (I/108/54)

seytinyā<<zeytinyaġı (I/109/13)

buzā<<buzaġı (I/152/124)

aṣa<<aṣaġı (II/02/11)

ġırā<<kıraġı (II/07/86)

ıṣṣā<<aṣaġı (II/10/05)

bayā<<bayaġı (II/11/29)

teriyā<<tereyaġı (II/33/72)

-VġV > -V_V

ço_u<<çoġu (I/01/31)

aṣṣa_u<<aṣaġı (I/56/26)

dō_a<<doġa (I/69/81)

sa_a<<saġ- (I/104/16)

zeytinya_a<<zeytinyaġı (II/08/55) ā_a<<aġa (II/10/51)

da_a<<daġ (II/28/44)

do_a<<doġa (II/33/57)

-VhV > -V:

sabā<<sabah+a (I/70/45)

billā<<billāhi (I/109/36)

ilā<<ilāhi (I/157/12)

dā<<daha (II/11/12)

vallā<<vallāhi (II/12/38)

allā<<allah+a (II/15/62)

-VhV > -V_V

da_a<<daha (I/06/70)

fati_a<<fātiha (I/06/103)

tari_j<<tārīhī (I/46/46)

küna_u<<gunāh+ı (I/154/49)

vallā_j<<vallāhi (II/28/14)

-VkV > -VġV > -V:

pislī<<pislik+i (I/35/43)

çiçē<<çiçek+i (I/54/12)

köpē<<köpek+i (I/120/25)

çörē<<çörek+e (I/148/11)

meslē<<meslek+i (II/09/57)

gelinnī<<gelinlik+i (II/39/146)

-VkV > -VġV > -V_V

yeme_e<<yemek+e (I/02/14)

ekme_j<<ekmek+i (I/09/37)

bileci_j<<bilecik+i (I/28/04)

eri_j<<erik+i (II/32/21)

mercime_ı<mercimek+i (II/39/39) ine_ı<inek+i (II/39/110)

-VķV > -VğV > -V:

tabā<<tabak+a (I/33/140)

ba_ırsā<<bağırsak+ı (I/63/27)

ğalabā<<kalabak+a (I/81/34)

ayā<<ayak+ı (II/22/35)

-VķV > -VğV > -V_ıV

sayaca_ı<<sacayak+ı (I/23/21)

ora_ı<<orak+ı (I/150/09)

oca_ıa<<ocağ+a (II/14/97)

-VIV > -V: / -V

mesā<<meselā (I/32/33)

mesa<<meselā (I/68/44)

yatı<<yatılı (I/93/35)

-VnV- > -V:

bā<<baña<<ben+ge (I/45/09)

sā<<saña<<sen+ge (I/50/84)

-VnV- > -V_ıV

sa_ıa<<saña<<sen+ge (I/04/52)

ba_ıa<<baña<<ben+ge (I/10/93)

-VrV > / -V: / -V

eksē<<ekserī (I/08/42)

dışa<<dışarı (I/12/46)

kē<<keri (I/25/21)

-VrV > / -V_ıV

būdayla_ı<<buğdayları (I/07/93)

aşşāla_ı<<aşağıları (II/08/110)

-VyV > -V: / -V

ortē<<ortaya (I/02/02)

ī<<iyi (I/06/69)

pişmāne<<pişmāniye (I/36/48)

dē<<diye (I/51/53)

dī<<diye (I/87/12)

gezmē<<gezmeye (I/147/40)

gelesā<<gelesiye (I/104/37)

güvē<<güveyi (I/125/76)

2.1.2.3.3. Kaynaşma

Daima birlikte kullanılan ve birleşik kelime niteliğinde olan kelimelerden birincisi ünlüyle biten ve ikincisi ünlü veya ünsüzle başlayan kelimelerin, yalnız konuşma sırasında kaynaşmış olan şekilleri ve bu olayın adıdır (Tuna, 1986: 43). EİMA'da sınırlı sayıda örneği bulunmaktadır.

keminērmiş<<kemik eri- (I/33/18) bēyefendi<bey efendi (I/64/26)
 n_āpcan<<ne yap- (I/83/62) hocānım<<hoca hanım (II/07/44)
 nas_ol̄sa<<nasıl olsa (II/27/54) noluyo<<ne ol- (II/39/141)
 Aşağıdaki kaynaşma örneklerinde birinci sözcüğün ünsüzle bittiği görülür.
 şāptık<<şey yaptık (I/32/35) şepā<<şey yapar (I/33/95)
 nas_ol̄sa<<nasıl olsa (II/27/54) şetTi<<şey et- (II/39/73)

2.1.2.3.4. Toplaşma

Biri ünlüyle biten, biri ünlüyle başlayan ve yan yana bulunan iki heceden birindeki ünlünün süreki bir ünsüz hâline gelerek korunan heceye bağlanma-sıyla oluşan değişmedir (Tuna, 1986: 43). EİMA'da sınırlı sayıda örneği bulunmaktadır.

i. Sağa toplaşma:

manyaK<<maniak (I/69/55) poyraz<<boreas (I/74/69)

ii. Sola toplaşma:

böyle<<bu ile (I/26/10) ayle<<aile (I/92/51)
 paytın<<faeton (II/01/57)

2.1.2.3.5. Hece Tekleşmesi

Sesçe birbirine benzeyen hecelerden birinde (genellikle ikincisinde) bir ünlü ve bir ünsüzün söylenişten kalkmasıdır (Tuna, 1986: 43). EİMA'da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

-/rI⁴rI⁴/- > -/ørI⁴/-

goparız<<koparınız (I/30/30)	geçiriz<<geçiririz (I/31/22)
verim<<veririm (I/40/37)	ayırız<<ayırırız (I/48/23)
çeviriz<<çeviririz (I/62/10)	basdırız<<bastırırız (I/70/36)
yatırız<<yatırırız (I/98/80)	geydiriz<<gyidiririz (I/114/05)
bişirim<<pişiririm (I/125/55)	Pişirlē<<pişirirler (I/145/75)
çalışdırım<<çalıştırırım (I/155/103)	veriz<<veririz (I/148/27)
varız<<varırız (II/01/75)	emzirim<<emziririm (II/07/146)
çıkaram<<çıkırırım (II/08/14)	çāriz<<çağırırız (II/17/26)
çekdiriz<<çektiririz (II/18/07)	kaldırız<<kaldırırız (II/20/02)

geçiriz<<geçiririz (II/32/35)	yidiriz<<yediririz (II/33/64)
indiriz<<indiririz (II/33/79)	getirim<<getiririm (II/38/67)
birleşdiriz<<birleştiririz (II/39/43)	ğızdırıs<<kızdırırız (II/39/72)
-/ürür/- > -/öül/-	
götüllēdi<<götürürlerdi (I/77/09)	
-/nana/- > -/ona/-	
ğayna<<kayın+ana (I/44/52)	
-/tete/- > -/ötē/-	
patēs<<patates (I/83/24)	patē<<patates (I/98/122)
patış<<patates (II/07/82)	
-/onun/- > -/on/-	
onla<<onunla (II/19/109)	

2.1.2.3.6. Hece Düşmesi

En az bir ünlü ve bir ünsüzden oluşan hecenin zamanla kaybolmasıdır. Hece tekleşmesinden farklı olarak düşen hece kendinden önceki veya sonraki heceyle benzer değildir. EİMA'da çok sayıda örneği bulunmaktadır.

besbē<<besbelli (I/01/33)	bahçelik<<bahçecilik (I/09/78)
öleliK<<öylelikle (I/15/26)	ismī<<ismihan (I/15/98)
debeliyor<<debelen- (I/16/09)	arılığ<<arıcılık (I/39/103)
esbi<<elbise (I/43/06)	so<<sonra (I/49/06)
ğollesder<<kolesterol (I/51/13)	başlı<<başlıca (I/56/44)
galeferi<<kalorifer (I/67/43)	tāna<<tarhana (I/70/34)
tārna<<tarhana (I/70/40)	hamırs<<hamursuz (I/72/80)
da_ırlāmiş<<dağıtırlarmış (I/75/26)	oTmuş<<oturmuş (I/75/12)
pate<<patates (I/79/23)	televizlēde<<televizyon (I/79/89)
okuşum<<okumuşluk (I/83/08)	topaycık<<toparlacık (I/86/13)
ğanalson<<kanalizasyon (I/135/05)	aÇca<<açıkça (I/122/13)
çarşam<<çarşamba (I/145/72)	genişmiş<<genişle- (I/147/09)
hōy<<öyle (II/01/29)	yim<<yirmi (II/01/50)

ecābın<<icābında (II/01/61)	bullādı<<bulurlardı (II/02/74)
ameyed<<ameliyat (II/05/95)	herā<<herhâlde (II/12/49)
ayrımlik<<ayrımcılık (II/17/27)	tomat<<domates (II/18/08)
hinkilē<<hindiki (II/20/07)	hazġā<<hazırla- (II/21/08)
şim<<şimdi (II/23/03)	geTīm<<getir- (II/23/116)
pāntol<<pantolon (II/24/58)	götūŋ<<götür- (II/24/108)
sōm<<sonra(m) (II/29/06)	

2.1.2.3.7. Ünlü-Ünsüz Uyumsuzluğu

Türkçenin hem ön hem art damak ünsüzleri vardır. Ön damak ünsüzlerinin ön damak ünlüleriyle, art damak ünsüzlerinin de art damak ünlüleriyle çıkarılır. Bu uyum Türkçenin en büyük ses uyumu olup istisnası yoktur (Karaağaç, 2013: 835). Ancak ünlü-ünsüz uyumunun kimi alıntı sözcüklerde bulunmadığı ve EİMA'da da kaynak dildeki biçimlerin korunduğu görülür. (EİMA'da ünlü-ünsüz uyumunun bulunmadığı, ünlü ünsüz uyumuna girmemiş örnekler için bk. 2.1.2.2.13.1. Ön Damaksıllaşma, ġ, k', Ĩ).

2.1.2.3.8. Karmaşık Ses Değişmeleri⁷⁶

Bazı sözcükler ağız bölgesinin bir özelliği olmadan, kişinin kendi bireysel dilinde (idiolect) veya dil sürçmesi nedeniyle herhangi bir ses bilgisel ölçüte uymaksızın aslından uzaklaştırılarak kullanılmaktadır. Tuna (1986: 46) bu şekilde kullanılan sözcükleri “bozulma” olarak değerlendirir. EİMA'da karmaşık yapıda ses değişmesi görülen sözcükler şunlardır:

ekişēr<<eskişehir (I/01/13)	ambeles<<ambulans (I/37/15)
mayan<<mu'āyene (I/37/35)	halbūsem<<hâlbuki (I/45/56)
ğaleferi<<kalorifer (I/67/43)	televizde<<televizyon (I/79/17)
televizlēde<<televizyon (I/79/89)	besiniŋ<<bestesinin (I/95/84)
ğanalson<<kanalizasyon (I/135/05)	ğanıvelli<<kaloriferli (II/17/80)
kōfer<<kuaför (II/37/49)	

⁷⁶ Bazı araştırmalarda (Tuna, 1986: 46; Gülsevin, 2002: 78; Boz, 2006: 87 vd.) “bozulma / sesleri bozularak telaffuz edilenler” başlığı altında da incelenen bu tarzdaki değişimler için bu çalışmada “Karmaşık Ses Değişmeleri” başlığı uygun görülmüştür.

3. BÖLÜM - METİNLER

I. ALT AĞIZ BÖLGESİ

I/1

ALPU - Uyuzhamam

Kaynak kişi : Beyhan Okçu, 76, İlkokul 3

Derleyen : Erdoğan Boz

Derleme yeri : Avlu

Kayıt türü : Video

Konu : Eski hayat, sohbet, hamam

(1) **BO:** vāzifiñiz ne siziñ? **EB:** Biz üniversitede hocayız. Köylerde sizin gibi teyzelerden eski (2) gelenekler hakkında bilgi alıyoruz. **BO:** vālā şúkret.. şúkretmesini bilenē kendi zamānını (3) kendi ayallār güzel olur dī mē? şúkretmeSseñ bi şīler ... kötü olur. **EB:** Adınız neydi teyze? (4) **BO:** adım bēyhan. **EB:** Yaşınız. **BO:** yētmış āltı. **EB:** Yaşınız kaç? **BO:** yētmış āltı yaşıım. (5) **EB:** Soyadınız neydi teyze? **BO:** okÇu. ha ölüm çabıg olur. **EB:** Okul okudunuz mu teyze? (6) **BO:** üç. ē ĞTmen okulunda. üçe ğadar ē ĞTmen okulunda. **EB:** Öyle mi okumuştunuz? **BO:** (7) ēvēT. ē Ğtmen vādı burdu u Ğzuman beşinÇi sınıf gelmediydi kö_e dā. ama ē Ğtmenimiz de (8) çoğ Ğyidi. sōnadān gelen beşinÇi sınıfı geşdiK bile biS. bil.. şīsinde. ē u Ğzuman öleydi (9) tabī. sōnadān geldi beş. babam da beni ğocaya saTdı. ğülüşiñ diye sōlüyün. çoğ küçüdüm. (10) on on beş yaşımda evlendirdilē. şu büyük Ğevlerde o köñ Ğasıydı bobam. burası dı (11) köñ Ğasıydı. ama devri ālēm āKdāra āgdāra āgdāra turlū turlū daldān dala ğonduk. (12) allahāñ bugūne şükūr ğosun āltı ēvlādım Ğmār. birisi ... biri esKişērdēdi adliyede dā mēmur. (13) adliyede dī mi atk şaşırıyum. ğndan sōna biri de çivçi burda. iki ğızım ğa eskişērde ēvli.allāñ (14) bugūññe şükūr ğolsun tabi çivçili_e alışdık. çivçilinen bo Ğşuyóz, ölüm çalışıyō biz yīyoz. (15) üş beş ğuruş dı aylımız va. allah devletimize zeval vermesiñ. devletimizden çoğ memmunus. (16) çoğ ğünner yayağ yapıldağ ğünner geşdi. ğara yollardı bұлār bükün. çeşmeler yōdu sular (17) yōdu allaham soñundan hēpsi geldi hepsi

oldu biz bunnarı gördük yānē. **EB: Yokluk vardı (18) değil mi eskiden? BO:** evet. ekinner_ellē yolunuyódú. veyāhud_orānan biçiliyódú benim (19) gençlimde. **EB: Nasıl yapıyordunuz? BO:** bölö oraĸlar varıdı oraĸ tırpān oraĸ biçiliyódú. şu (20) kōdē belki bizimķiler_ā_aydı gerçi de bazı āylēlēr_şiyden geçiniyídu, başaĸ tuplardı. (21) makinelē oraĸ makinesēne bişdī_ī ēkini dōkūnennēni toplar_çuvallan, sopaynan dōvellerdı (22) şu ğoşmat kövü var yakında urda de_ermen vāmiş su dīrmeni. eşşeklerē af_edersin sarar (23) götürülerdi_çuvallan, onu ödüllēdeg_şē yıllērde. ğuraklıkde yavrum_çōĝ_ĝuraĸĝıĝ_oluyodu. (24) şimdi yō_ķu Ķuraĸlıklā. maşalla her_şiy_oluyú, ekiliyú, biçiliyú her_şiy_olúyo. şukretmeyi (25) bilirseñ. kö_ümüz yakın zımana ğadar_çoĸ_ĝōz.. ĝōzde ileri bi kövdü. geriledē. eskişēre (26) hücum_etdiler_issannar denişiyo ne bilīm e_şēy hāvāsına ĝeşlik. aslında kömüzde her_şiy_vār. (27) elekdironig_ēşyāları hepsi var şimdi bizim_evimizde. undan sōna hayvannarımızı (28) kendimiz_üretiyuz ... yapıyöz_ýiyöz. tavıymızı yımirtası_ĝüzel köv_hāyatı emmē sosyāl_şīy (29) yaşıntı birāz ĝelişivērdi ĝeşler_hāvas_ēdiyō, şe_ñire. kimisi okumeye gidiyú. bu şekilde (30) köv_azaldı. bu çeşmiler şarıl şarıl_akardı. şindi bigāş_hāne ĝāldı. bāçe yapıdlā. (31) sulāmız_azaldı, kesildi. hāTtā bēn erdovandan_çōĝ memnunun. çō_ķu kişilerne yaĸa paĸa (32) gidiyom bölē. hükümetdēn_çōĝ memnunum. bildīm_ĝadarınan Pi_şiler uraşıyóm. ilerde (33) şuriya memullar ĝeldi bñle isim veremicim bilemiyóm. yaşılandīmızdan besbē acıĸ kafala (34) sulandı. Pi_şiler ĝonuşdúm seni götürcez eskişēre dediler bāña. partiye götürSez (35) ĝonuşTuttursāz. seni otuttur-sāz şuraya benim_çunnar ĝeşdi benden dedim. biraz dā_ēveli (36) olaydı belkē. tabi bilişli_āyilelerde yerişdiĸ. kendi_çapımızda kendi Ķitişatımıza uyĝun. (37) ĝeşenimizi_ĝidenimiz_çōĝ_olurdu āmirimiz mēmurumuz heP ĝelirdi ek-mēmizi yirdī. **EB: (38) Aĝa mıydı babanız o zaman? BO:** bobam_ā_adı. haTdā şu vaziyetTe eskişērdi yaşıllar bilir (39) ārif_ā diyince. muhütün_ā_asıydı bobām. e buráyā ĝeldim burası da iyīdi. amma burā (40) ĝaPdān ĝaba ĝurtarıldı da_ıldı paylaşıldı mallar_öleşiliyó ya evlatlara. köreldi. ama gine (41) af_edersiz deveniñ silĶintiSī eşşē yúk_olurmuş diye_çoĸ_şükür muhanede muţtaĸ di_çiliz. (42) kendimiz yapıyöz ölümüz_çalışıyó. üş beş ĝuruş_aylımız va iyi. ra_ıtımıS_ıyi. hani (43) şukretmeyi bilceñ. yōsa_şóle olmaSsa_şóle_ösun_şóle_ösun diye ileriye atılım yapāseñ geride (44) ĝalırsın. bugun_üçün yidī_ñ_ekmēñ ĝiyemetini bilceñ şukretmeyi bilceñ yavрім. ģah dünyā (45) yalan, ĝısa. neler ĝördüm ĝeçirdim burdan ne_ā_çala ne bēylē bu avlu āzınacaĸ_davar (46) doluydu āzınacaĸ sı_ır doluydu. on dene bekār_çalışıyodu. nice yī_ıtler ĝeldi ĝirTi ĝörseñ. (47) yāni bölē_çak dōne dōne dōne dōnē bugñe ĝeldig bin kere_şukúr. şimdi.. **EB: Kahyanız var (48) mıydı? BO:** nasıl? **EB: Kahya tutar mıydınız? BO:** ā_olmaz_olur mu hiç? hepsi vārdı. **EB: Ne (49) iş yapıyordu onlar? BO:** sürüynen_çoban, davarımıS_vādı_çobanımıS_vārdı. e_ñneklerimiz (50) vardı bulıar ahırdı bütün. e tabī ki_öletici

vardı. ğahyā denirdi esgiden. **EB: Ne yapardı onlar? (51) BO:** e ğumanda veriyollādı işTe çalışannara. şöle yapıñ bōle yapıñ, at, at vardı eşgi.. esgiden **(52)** bōle at_araba vardı. ata pinēr meselā ğıraĥ, ğırda ğoyunū ğonturola gider. sı_ır gitTiyse onu **(53)** ğonturola gider, tākıp. ā_alar da oturur küssüde. edūrafıñ şīleri ileri gelenleri ā_alara gelir **(54)** Siyārēte. sofraları çıkarıS. esKī şīy biraz dā bereketliydi ğidişat dā bereketliydi. yāni **(55)** ğatīyyen şī_ı sıvı ya_ı fīlan ēve soĶmazdıĝ. hep sāde yā. ğözlemeyi de sāde yānan, **(56)** börekleri de sāde yānan. **EB: Bakkal diyor ki şimdi herkes bakkaldan ekmek alıyor. BO:** ēvet **(57)** şimdi. baĶ benim fırınım duruyu burda. şu hambarda bēn iki sene ēveliyātınacaĶ kendim **(58)** bişirdim_ēkmē_e. ama fūlan fırın biraz_a_ır_öldü_üçün yaşlandım. tansiyōn vā. **(59)** PıraĶdım. sūtnen yuñūrduĶ. yānan yuñurduĶ. ya_ı tereyā_ıñ suyu olur ğu.. yā ğuyusu **(60)** deriS. unnan yunurduĶ. urdā ekmek pişēkēn burda ğoĶusu duru.. duyulurdu. hattā **(61)** eskişērden bi ğāpız_alan geldi bōle bizim ğavum satTıĶ dī ĶoĶuyō dedi burda çoĶ **(62)** ğüzel_ekmek ĶoĶuyō dedi. bayramā Pişirdik. hamırsız deriz bōle sulaĶlı ğırmızı ğırmızı. **(63)** ĶoĶusundān bildi ev_ekmē_e olduyūnu. özĶan geTir bi dene bu amcāya ve ekmek dedim **(64)** bēn, bēn bu bi dene ekmēnen mi ğitcem şehiri didi bi daha deTi. hadi ğideli vallā peĶ_az **(65)** dedi bu tuh az zamāna dek ğeldiñ dedim_emme memnuniyetle vērdim. yāni kendimiz yapıp **(66)** kendimiz yidik çoĶ şükūr. sōna yāvırmı sayĝı sevgi var aylelerde. benim_iki dene **(67)** ğızım_ēskişērde ēvli. ēvlenesiyciĝ ēvlendikleri kişilerin yūzünü ğörmeden vardılā. biz_ōle **(68)** isTediK. beni bobam burāya verdi köv_ıçindeydim. ēvlendī_ım kişiniñ yūzünü ğörmeden **(69)** āltı Tāne ābim vārdı. ēvlendīm ğūn ğördüm. u da iyi di_ildi çoĝ_emmē illā ki ğeçiniyoduñ **(70)** yāni. mıhaĶĶıĶ ğeçincēñ ğeri dōnmek yoĶ. hurda ğolīn ğırılıssā yenīñ_ıçinde, başın yarılıssā **(71)** örtünūñ_ıçindi ēsĝi ğānun. baĶ āltmış sene tam_ātımış sene adam_öldü. bēn de hişTe u **(72)** yolda hazırn ğālī allah hayırlı ōmūrler nasīb_ētsin dīy mi? ğayınnam mırdı **(73)** ğaynatam_ırmadı hepsi vārdı. hepsine bōle durduĶ, saydıĶ sevdiK. çocuklarımı bazı kişiler **(74)** taĶdir eder baña. çocuklarını nē ğüzel yeritTirmişin yalan yoĶ düzen yoĶ hile yoĶ diye. biri **(75)** va şīde ōle. köv yani köv diyince tabi deñişik deñişik kövler var. /.../ **(76) EB: Bu hamam nasıl bir hamam teyze bize anlatır mısın? BO:** şīndi bu uyuShāmam var ya **(77)** tārihi benim dedemden ēveli, de bobamıñ dedesī. burda bi ğaynaĝ_aĶıyomuş. ortā_asyadan **(78)** ğoĶ geliyō. paşa olarak dedemiS, bobamıñ dedesi. ğoş geliyō hārā var bu hay.. şīyē dēvletin **(79)** hārā deriS. esgiden_asgeriyye at_üretiyyomuş hāyvan_üretiyyomuştu, ğörevli olaraĶ geliyo **(80)** urda bayırın_arkāsında. paşā bullara savaştan sōna yerleşmeK_ıstiyō. ğonaklamaĝ_üçün. **(81)** seçi.. geziyo asKerlen bi yerlere araşdırıyō. burda bī datlı su aĶıyo bizim çēşmelerin suları. **(82)** bura yaylā çoĶ bi savaştan sōna millet da_ılmış her yerē. burāya Ķonaklamāya ğarar veriyō. **(83)** Ķonaklıyo burıyı. hayvan_üretiyo hayvannar_uyuS hasTalīna dutuluyo.

uyuShamamı dellē. (84) şındī bu porsuğ_akıyo, porsuğ_u zâman bembeyaz böyle çay hâlinde akıyomuştı. şimdi (85) eskişēriñ bulanığ şıysı. urıyā hayvannā yıkamıya götürüyolāmışTı. hayvannānan (86) geliyolar_askerlē u hamamın yoluna. hamam da bölē ğaynağ hâlinde akıyómüş tertemis. (87) paşa bi koğuluyo su diyo bu suda bi_ış var güzel bi sū. burdā kō varmışTı ilerde. bulları (88) gören bile yōmuş gene akıP gidiyomuş suyu. undan sōna asKeri dēşTiriyo bū hamamın şēye (89) ğaynā. hayvannarı yıkıyo. keçīymiş, keçī hayvannarı uyuz_oluyo, ekserī olur. yıkatdırıyō (90) asKere hayvannarı güneşe yatıyō başlıyō ğurumıya, uyuzları. diyō allahañ bi hikmeti diyō (91) bunda bi_şīy vār. bu sū şifālī. asgere ezdiriyō eşdiriyō kenarlānı ördürüyo bölö bölö (92) daşlānnan esgiden_unnar hayvannā nası getirmişler bilmen. şü.. büyüK (93) daşlarınan_ördürmüş. undan sōnı horul horul devamnı akıyō. bizim çocuklūmūze (94) gençlīmizde urda okul vādī okula gidēdik, edraf köyler bütün yıkanmeye gelirdi. esgiden (95) ğaşıntıya fılan doğTor üş dene mi bi dene mi eskişērde doğdur vārdı, yokTu bile. devamnı (96) arabalānan yıkanmeye gelirlerdi şifā bulurlardı. **EB: Buluyorlar mıydı? BO: bulurlarmışTı** (97) tabī. ēvet_ēvet. esgiden de illet hastalıkğār ço_udu kī. kaşıntı maşıntı doluydu. undan sōna (98) sōna sōna yapırdılar_ışTe millet yapırdı, yapıdī allah rāzı ōsun. yalnız şimdi hālā_hazırda (99) harap. harap_unñan.. allah_aşğına baK beni.. benim şu ğadar nasīb_olcağ_allahdān. eme (100) heP nasīb_olcağ buyur. hemen_üstün_körü baK ... şurda yıka işTe suyumuz ğıT bizim. (101) Terelere akıp gidiyo suyumuzu yapan yok. undan sōna..

I/2

BEYLİKOVA - Doğray**Kaynak kişi** : Rukiye Çeliköz, 62, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, kış hazırlıkları, çocuk oyunları

(1) **Sİ:** Adın ne teyze senin? **RÇ:** rûkîyê. **Sİ:** Soyadın? **RÇ:** çeligöz. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **RÇ:** ben (2) âlTmiş_iki. **Sİ:** Okula gittin mi? **RÇ:** ortê şıye ğada beşe ğada. u_ızman yōdu bizim (3) zāmanımızda oku. beşe ğada gittim. **Sİ:** Bize eski geleneklerinizden, düğünlerinizden anlatır (4) mısın? **RÇ:** e dü_ünümüz cūmā gün başlardı pazara ğada. pazar gün ōliye ğada. çalā (5) sōlellerdî. yemeklerimiz de pilay. **Sİ:** Ne çalarlardı? **RÇ:** e işde ... çî getirilerdi çalgıcı (6) getirirlerdi unnā ne bilise unu çalaradı gızım. oynarlardı erkekler ğa.. bizim (7) ğadınnarımız_oynamazdı u_ızman. ğadınnan_erkek.. **Sİ:** Hiç oynamazlar mıydı? **RÇ:** (8) oynamazdı. ayrı oynallardı. ğadınnar_ayrı oynardı erkekler_ayrı ayrı oynardı. işTi gelin (9) gelirdi. pazar gün getiriydik gelini. hinciki gibi bōle pērşembe gün cūmā şıy gün di_ıl. (10) pērşembe başlār, cūmā başlādî cūmārtesi pazār pazar günü ōlenneyin gelin gelirdi. pilavım.. (11) yemēmiz de.. **Sİ:** Ne yemek yapılırdı? **RÇ:** pilaF pilay. étli_pilaf. yanınā āyran. işdi u ğada. (12) yemēmiz_u. dü_ün yemēmiz_u bizim burda. **Sİ:** Buranın başka meşhur yemeği var mı? **RÇ:** (13) yōk bilmen ki. hiş meşur yeme_eni bilmen. pilaf. bi bû hēr mevlitlerde, dü_ünnerde heb ōle (14) işde. év yeme_e yaparlar ğa hani dōlmadır fasilledir, nohuTdur fālan yaparlar dü_ünde hani (15) évde misāvirlere vermeg_için. êt unnar_işte. **Sİ:** Düğünde oynanan özel oyun var mıydı? (16) **RÇ:** yō aynı oyun. aynı bi ğadınnar_oynardı kendi_aralarında erkekler_oynardı Şurda şide (17) meselā. ōleydi. **Sİ:** Buraya ait bir kıyafet var mıydı? **RÇ:** yoK yog. herkesi_aynı. **Sİ:** Gelin (18) ne giyyordu? **RÇ:** gelinne gelinniK giy.. nişannık. **Sİ:** Eskiden. **RÇ:** hē bizim günümüzde (19) mi? u_zaman_ēlbise dikiliyudu şōle fistan deriz biz_unnara. biz gelinnimizi undan unnan (20) yaptık. gelinnimizi unnan_oldu nişannık yok yāni. **Sİ:** Sade elbise mi bütün? **RÇ:** hē (21) elbiseydi bütün şōle. gelin biz_unnan_oldu. gelinnik yōdu bizim zamānımızda. **Sİ:** O (22) kıyafetin adı var mıydı? **RÇ:** fistan derdik biS. şōle şuralara ğadā boydan_boya fistan. fistan (23) dēdik yāni una biS. unna.. unnan gelin_oldu. simli bi yeşil yeşilidi, simnīydi benimki. (24) ğoņşuların da ōleydi. bi şıy vardı taç āldık. biz_āldık beş dene dü_ün_oldu unnara heP (25) gitTi u TaÇ. bi de duvaklı_ı va arkasında işde ōlü. başğa bi şıy yok.

işdi bizim öleydi. damat (26) giydirilēdi cāminin önünde. **Sİ: O gelenekle-ri söyle. RÇ:** damādı siyde giy.. (27) cāminin öğünde giydirilerdi. öleydi. benim olanı götürülerken beñ peK āladım burda. (28) cāminin öğüne gö-türülen. bi denecig ölüm bi denecig ölüm va vardı āylesi. bu da bu da (29) torunumuS. iKi dene ğızım vā ikisi de şe ĭrde bi tenecūK gelin. başġa yok bi dene. **Sİ: (30) Burada oturuyorsunuz değil mi? RÇ:** burdayız hē. bu āġrı-dan geldi. (31) **Sİ: Kış için tarhana falan yapıyor musunuz? RÇ:** yaparız. tabi. **Sİ: Tarhanayı nasıl (32) yapıyorsunuz? RÇ:** taranayī yo ŭrt, yo ŭrdu süzeriz ġoriz şēniñ içine naylon ĭle ĭniñ. (33) biraz da süt. bi kilō ġada da süt. unu curulduruS unnān ġararıS. içine de duz atarıs. Sabā (34) ġada u ēşir. zaba an bōle elimizinen dōkeriS ufaġ ŭfaġ şōlū. biz mācır taranası va u (35) elinnen ŭ ŭlur da bizimki öle di ĭ. bōle elimizinen dōkeriS. **Sİ: Siz Manav mısınız? RÇ:** (36) vallā bēn hem manav hem mācır. ġocam anası mācır bubası manav. benim anam bubam da (37) mācır. ben de mācırın Ta manavlara da ġarıştık ĭşti. **Sİ: Nereden gelmişler? RÇ:** (38) bulġaristandan gelmeymiş anam bubam. u yandan gelmişlērdi. burda eyitmennik yapıyo (39) bubam. işti ben de burda ġapdım bu adamı. başġa yere de gitmediK zā-ten bubam devamnı (40) burdaydı. **Sİ: Burada doğdun büyüdüñ sen değil mi? RÇ:** tabi burda dōdum büyüdüñ. işti (41) taranamız ġı öle. ēveli bulġur ġaynadırdık. bŭydayi ġaynadırdık ġider dŭydürüdük. (42) çekdiridig. de ĭr-menner vardı. şindī u ġaKdı u ādet. de ĭrmen bile ġalmadı. şindi pirinç. (43) āslında bulġur daha ġüzel ama. **Sİ: Daha sağlıklı. RÇ:** tabi dā ŭa sālĭklı ama şindi işTe (44) makineler ġalkTī dŭme makinesi yuġ çekme makinesi ġal-madı. **Sİ: Var mıydı eskiden? RÇ:** (45) vārdı vārdı vārdı tabi. dā bundan ūş dōrt sene ēveli vardı.şindi ġaKdı şı yunusemre var ya (46) urdāydı de ĭrmen. hem dŭvērdi hem çekērdi. şindi u da ġapanmış. başġa daha ne deyiñ. (47) **Sİ: Çocuklara diş bulguru yapıyor musunuz? RÇ:** yapmayız yaş ġünü yaparıs sādece. yaş (48) ġünü yap.. **Sİ: Eskiden yapıyor muydu? RÇ:** ēveli yapārdık ya misir pişiridik misir (49) ġaynadırdık tabaġ tabaġ da ĭdırdık millete mesēfā. yāvut bŭyday bişiridik. unu da ĭdırdık. (50) ama şindī ġaKdı u dē. **Sİ: Ne diyordunuz adına? RÇ:** yaş ġünü şisi diyi. **Sİ: Eskisine. RÇ:** hī. (51) işdē dişleri ġıkdı diyē da ĭdıyoduK yāni. şindi yaş ġünü ġıkdı ġālī. hinci yaş ġünü yapallar (52) herkes. (53) **Sİ: Çocukken ne oyun oynar-dınız? RÇ:** ēvcig oynādıġ bis daşınan, çanak çölmeK (54) toplādıġ oynā-dık. okulda oynādık bi çocuk varđı bizim oyŭncaklarımızı bozādı (55) gide-diK öretmene siġa aT edēdiK. bizim oyŭncaklāmızı bu bozuyoru diyī iki dene (56) vuruydu şī öretmen, geri gene biz yapıncıya ġada gine gelir ... **Sİ: Oyuncaklarınız ne? RÇ:** (57) öyŭncaġlarımız daş topaş kŭtŭ tenekē. oyun-cāmız böbeK mi vādī ēveli? öle hinÇikinnēriñ (58) böbekleri va. u zāman böbek möbeK yōdu. **Sİ: İşte o zamanı anlat. Şimdikini boş ver. RÇ:** (59) işde tāmam hē diyom yā. tenekē çanak çölmeġ işde toplādık. ēv yapārdıġ

daşlardan. da ev (60) diye yaPardıg işdi òle oynadıg biS èveli. bizim yōdu şinciki gibi. şincik asiri her yē. (61) oyuncāmız dı oydu işte. gidēdig küllüklēden buluduğ_unnarı da ħa. òle irdan bırdan de_ıl (62) küllüklere gidēdiK. yā küllüklēden buluduK ğızım vallā. òleydi. **Sİ: Sizin evlerinizde fırın var (63) mı? Ekmek yapıyor musunuz? RÇ:** bizim fırınımızı fırın yok bizdē. tandır varıdı_urdaKi (64) evde vārdı vārdı yapādıK_èveli. **Sİ: Nasıldı ekmeğiniz? RÇ:** şōlō Pazlama yapādıg_ince. şu (65) ğada şu ğada dō.. şu ğada dōkēdik. yaSsı yapārdıK. saşda bişiriydik. èveli vardı. **Sİ: Tandır (66) dediğın oda gibi mi? RÇ:** bak şōlō şōlē bi köşesi şiyinde ortada bacası va. şōle ğazārdıK hani (67) tāndır. samannan saşgiynen bişiriydik. öyle odunna ne di_ıl. hani saman saşğı, òt, çōp (68) neyinen. yıkıldı u_évler ğaldı ğāli bişirmeyiz de hindedi teneke.. **Sİ: Bu evi sonradan mı (69) yaptınız? RÇ:** bunu sōnādan yapdik. sōnadan yaPdık burđā oturuyō.. unuğ_évlēde (70) oturuyoduk. e undan sonı uralar akmıyā yıkılmıyā başladı çoraKdı ye urılar ğāli burayı (71) yaPTıK buráyā geşdik_ışte. bu ğız_ellerini yalar bōle soKar_āzına. sōkma deriz gine (72) soKar. ne òrenir_u ellerinden bilmiyorun. daha va mı soracağ?

I/3

BEYLİKOVA - Gökçeayva**Kaynak kişi** : Havva Bilir, 64, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Balkon**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi, sohbet

(1) **EB:** Adınız neydi? **HB:** hava bilir. **EB:** Yaş kaç? **HB:** elli beş. **EB:** Okul okudunuz mu? **HB:** (2) okuduk okuduk. **EB:** Kaça kadar? **HB:** beşe gada. hani öle bubam, ırahmetliK cāhildi. gadın (3) gazancı istemem ben dedi sen sancen, ıretmen, oluP da çıKıb da gidivericen zannedērdi. (4) cāhildi cāhil, ınsan nolceK ya. ē yaşlılıK yā cāhilliK. **EB:** Kaç hane bu köy? **HB:** valla ātmış (5) yetmiş gada bi hane. ço, udu ama doksan gadā gitTi. da, ıldı milleT dışarlara. **EB:** Bu köy (6) Manav köyü değil mi? **HB:** manāv. **EB:** Manav'dan başka Muhacir, Pomak, Çerkez var mı? (7) **HB:** hāyır. yok yok. vaıla bi kürtdēn gelin geldi yuk. **EB:** Kürt'den gelin geldi mi? **HB:** geldi (8) geldi. üş dört tâne.. **EB:** Nereden geldi? Hangi şehirden? **HB:** şēden geldi. **EB:** Kars, Iğdır, (9) Urfa? **HB:** hāyır hayır. oralādan gelmedi. hāyır. yok ya şu eskişe, ırın şēsindē bi şe kö, ü va (10) ya. **EB:** Sevinç? **HB:** seviş kö, ü de de, il. şeden dönöyoñ ya çavlımdan dönöyoñ dá öbür (11) tarafta. gızılçören gızılçörenden getdile. **EB:** Kürt mü onlar da? **HB:** kürt ya. eskişērden ça.. (12) işi varmadan seviş kö, ünün çavlımdan giri dönüyorlā u übür tarafa ya u taraftı. urda bi tâne (13) gızılclı, ören dā va. **EB:** Kaç tane gelin geldi buraya? **HB:** vallā iki dene geldi. **EB:** Diğer (14) hepsi Manav mı o zaman? **HB:** manāv. bi tâne diñeKden geldi kürt gelin. kürt gelin. o da (15) diñeKden geldi. **EB:** Gökçeayva adı nereden geliyor? **HB:** vallā bu gökcü, ayva da neñden (16) geliyō benim duyuyşum hani yaşlılāımızdan sorğundan. buru çukur, ayvalımişTı. (17) unuñ, ıçún buranın işēsini adını gökçü, ayva gomuşla. **EB:** Ayvalık mıydı burası? **HB:** (18) ayvalımişdi. yani yaşlılar öyle diye annadırdı. dā yaşlıların sekSen dokSan yaşındaki (19) ınsannar. bura, sorğundan gelmiş bölünmüş de. **EB:** Kim gelmiş oradan buraya? **HB:** vällä (20) duydum, amı yaşlılāardan ben hep unnar öldüler unna galdı mı? tabı. ta ileriki zaman, onnar. (21) ben, o gade çoğ, ilerleri bilemem. çok yani gēriden gelen bi şey. **EB:** Köyün geçim kaynağı (22) nedir? **HB:** vällä leşbellik. ... ekerler ... ekerler gelır. işdi öle. pancār. pancar zaten iki, üş kişi (23) anca ekeyō yok ki eken yok. su, āz, oldū üçün, eken, az. ivet ivet. hayvanına herkes (24) yonclı, eker biraS. işde biraz bāçe müçe anca. **EB:** Köyde büyük bir olay olmuş mu? **HB:** vāla (25) sel, afat, oldu mu, o-

lur. geçen ... çok felâket oldu tabi. bu sene olmadı. **EB: Nasıl (26) oldu?** **HB:** e dolu yâdı her taravı sel basdı. bu Sene hani olmadı şükür allaha. bu Sene öle (27) afat olmadı. **EB: Eskiden haydutlar eşkiyalar var mıymış buralarda?** **HB:** hâyır hayır bizim (28) kömüzdö öle bi şeler yok. **EB: Kurtuluş Savaşı yıllarında falan?** **HB:** öle hani harpten gelen (29) galannar öldü. öle de hani kömüzde şelik yok. benim bilcēm yok. unuttuğ yaşıyıs. insan ... (30) u zamanı bilmesi İâzım. **EB: Eskiden komşuluklar nasıldı?** **HB:** vallâ eyiydi yani İnsannr (31) birbirinē yanī şe gidiP gelmeK yani daha şeyidi. **EB: Birbirlerine yardım ederler miydi?** **HB:** (32) evet evet. şimdi herkes kendi çapında. hani öle bi yangın muğun bi olıncası cenāze filan (33) gibi herkes kendi şeyinne döner. **EB: Yardımlaşma nerede olurdu? Camilerde mi olurdu?** (34) **Düğünlerde de oluyor muydu?** **HB:** düjünlerde di olur canım. gongşuya bütün köv hâlkı (35) gider. hizmet edē düjünū şesinde urdī galabalıKda bulunullâ. herkes elinden gelen (36) hizmetı yapar. **EB: Ne yaparlarmesela cenazelerde?** **HB:** cenāzelerde mı? valâ cenāzelerde di (37) aynı yemeg yapallâ bide daıdıllâ hani herkes kendi hâlince. yakınnınna ilgilendir. **EB: (38) Eskiden cenaze evleri nasıldı?** **HB:** vallâ aynı. aynı herkesiñ hataş düştü ü yiri yaçar ancâ (39) herif kendi hâlince kendi acısına kendi yanâr. kim kimiñ acısını.. e ben ancaK yansam kaç (40) gün yanarım? akşama gada yanarım tamam. e heyvah eyiydi çok yazıg oldu derim. ē (41) ondan sōna aynı işime devam. ... ki? e gârdeşim öldü biri âliyinca yandım tütTüm e gini (42) hayat devam. nolcığ dünyâ hâli. **EB: Düğünlerde yardımlaşma olur muydu?** **HB:** valâ (43) düjunnēde ya.. hısım akrâbâsı olursa yardımlaşır. e gongşuları anca bi çağırısı düjünlerde (44) ... tabi nâbicek ki başka? **EB: Köy düğünlerinde birlikte yemek yapmak yok mudur?** **HB:** (45) hâyır şimdi her şe şeye döndü ... yimekcisi ayrı olūr bulaşıkcısı ayrı olūr. senne daıntısı (46) olmaS dē. /.../ **EB: Fırında ekmek yapar mısınız? Fırınınız nasıl?** **HB:** bizim ayrı bi tane (47) fırın evimiz olur. sorğundan bi tâne sorğun galıbı getirilē. onu tûladan yapırs. böle pazı (48) sereriz. pazı dâ yazarız. deligleriS. üz taraFında şöle hateş yanar. biz ordē yaçarıs. êbir (49) taravına dı sallarıs. habire çekeris. bizim ekmeK yōdu gız bi ekmeg alıñ gelin hele. /.../ (50) **EB: Dolaştığımız köylerde hep dışarıda fırınlar.** **HB:** ô bâce fırınıdır unnâ somun atar âzını (51) gaPadırlar. öle biz gibi işey yapmazlâ tek teK ufağ yapmazlâ. onnâ bi tane şölü üş dört tâne (52) saláyörler. samannan yakayörler âzını gaPadayöler öle mâcır fırınî işey göca göca zo.. somun (53) oluyor unnar büyükmek. bizimki öle de il. **EB: Sizinki nasıl oluyordu?** **HB:** biS şöle (54) şöle yumağ gibi pazı yapırs şöle. döşeriz örtü sereriz örteriz üstünü. bi kişi yazâ bi kişi (55) fırında pişiri. bizim ekmeKlerimizi gelsin ... de bağ bi. biz öle yapırs. /.../ **EB: Köyde (56) çiftçilik dışında kadınlar oya, yazma gibi şeyler yapıyorlar mı?** **HB:** yapallâ herkes kendi (57) hâlince kendine yapar. öle satmâyâ yapmazlar. **EB: Ne yaparlarm?**

HB: oye yaparlar iş yaparlar (58) gazák_örerler her şey_öre.. patiK_öreğler, çoráp_örerler her şey_örēğler. **EB: Eğirme şeyi (59) de var mı?** **HB:** hâyır öle bi şe le ni yok. öle bizim burda hiç yok. â şimdi kim yapsın ki unna (60) tâ ezelden yaşlılar yaparsa bilmem. şimdi bizimkinde herkes satın. herkes satın kendine (61) yazma yapılı oye yaparlar. böle hırkı yilîk öle patik. tellik_ayâna şöle. vallâhi yiter pek (62) buğaltđı. /.../ **SGA: Hayvan olarak köyde ne var teyze?** **HB:** vallâ göyünü_olan vâ, sı_ır (63) olan vâ. herkesin hayvancılınan çiçkilinen dimiş vahtını geçireyörü. **SGA: Madende çalışan, (64) fabrikalara giden var mı köyde?** **HB:** canım heP dışarda yavrum gençler heP dışarda. **SGA: Şu (65) okul mu?** **HB:** hâyır. **SGA: Okul hangisi?** **HB:** okul yok. yök. **SGA: Eskiden de mi yoktu? (66)** **HB:** varđı esgiden. **SGA: Ama şimdi kapalı mı?** **HB:** kapalı. ğaş senelēdir çocuklar heP (67) yeniyúrdá gider. okul yuk. **SGA: Taşımalı mı gidiyorlar?** **HB:** évēt. **SGA: Kaç çocuk gidiyor (68) yaklaşık?** **HB:** vallâ bilmem kaç çocuğ gider. araba gelib_alıb gideyörü. **SGA: Çocuk çok mu (69) köyünüzde? Başka köylerde hiç çocuk görünmüyordu.** **HB:** bizim burda da çoğ yok.. da gine (70) de var. otuS ğada va. hani ezelden beş_âltı tani olurdu bi_ğānenin e şimdi en nādir ya bi ya (71) iki yok. gençlēden do_uran yok fazla. /.../ **SGA: Eskiden daha kalabalıktı. Çok mu göç ettiler? (72)** **HB:** tabī ya gençler gitTi yavrum hani yaşlıların da dimiş kalannar kim sen ben ... öle. **SGA: (73) Çocuk olduğuna göre hepsi de yaşlı değil.** **HB:** vallâ genç gelin_āS. az_az. bi bizim_ma. şu (74) mahallide üş dört gelin va. başġa yanī çoğ yokālādī üş dört de. nādir, yok. bizimki de giTdi (75) de bi geri getTi bobasıgile anam bizimkisi ölösünē. bizimKi de istambula giTdiydī. hanī bi (76) evin bi ölu diye adam dı hasta oluvurdu. durdurmadıġ getTik girisin_giri. de gine de eyī (77) bizimki. bizimki kōdō durmaz zati. ... eskişērin zaten havtanın_üş günü eskişērde dursa iki (78) burda duru. bi gün_anKarada duru bizimki öle. köv muttarı bi bī /.../ **SGA: Göç edenler (79) Eskişehir'e mi gidiyor Ankara'ya İstanbul'a mı?** **HB:** vallâ yavrum herkeş hanī çevre köylere (80) beylikova yeniyūrT dimiş öle ěskişehir, isTambul. hani herkes dōdu_u yire doyduyu yire (81) gideyörü. **SGA: Niye gittiler?** **HB:** e nābıceg ki gençlē zamanlan ġoPdu. tabi burda maddi (82) durumu normel_olannar gidēr. nolceğ ki? biz de çoK ... biz de şe_ere gitTik dē şehirde (83) satTık da giri köve geldiK. **SGA: Gittiniz ve geri döndünüz.** **HB:** bizim şe_ırde iki dene (84) evimiz varđı. çocuklar_okurkan ġitTik çocuklar_okudu biz yaPamadıġ e nīdem? (85) alıġġın_olmayınca. burda da teġāşemiz ço_udu giri geldik nāpcañ. /.../ **SGA: Gidenler (86) evlerini ne yapıyorlar?** **HB:** vallâ bi_kisininiki.. hepce boş. **SGA: Boş olan eve bakıyorlar mı (87) harabeye mi dönüyor?** **HB:** vallâ dā anam_öldü ġardaşım_istambula gitTi. benim (88) ġızlar_istambulu gitTi boş. **SGA: Arazilerini ne yapıyorlar?** **HB:** vallâ arāzilerini ek.. ġıcarı (89) ekerlērse ekerlēr ekmezlērse ... /.../ **SGA: Köye ne sıklıkta geliyorlar?** **HB:** vallâ hani bayram (90) seyran_olur

ölüm zulüm_oluP da dimiş kölü gelillē. öle başğa türlü napsınnar ki? /.../
SGA: (91) Mevsimlik işçi geliyor mu? HB: işçi mi? e gelir tabi her sene gelir haşeş va çünkü. haşaşları **(92)** ayıTlār. **SGA: Haşhaş mı var? HB:** evet evet bura çok haşeş_eker. beyaz haşeş siyah haşeş.. **(93) EB: Başka hangi köylerde var? HB:** gökçü_ayvada va işde gücē görücü gibi oralar ekēse **(94)** oralarda peK çoğ_ekmeyörü en çoğ bura ekeyörü. **EB: İzinli bu değil mi? İzin almıyor (95) musunuz? HB:** bura işde undan şe çıkayörü yā ğabını cizeyorular dā.. **EB: İzinli mi bu yani? (96) HB:** hı hı hı selbās dī ğaş senelerdir selbes. ğabını şey_alayörü övüs_alayörü. inşa içinī de **(97)** almağā inşa gele-yörü konyādān şeden afyondan kütahyadan ekib öle satayöller dışarı, **(98)** izmire. **SGA: Haşhaşı nereye satıyorsunuz? HB:** vallā dışTan gelir bunun_alıcısı gelir. **(99)** avusTosda gelir_alıcısı. ğabı dī övüs_alır. **SGA: Ne alır kabuğunu? HB:** övüs, övüs_alır. **(100) SGA: Kabuk kısmını ofis alıyor. HB:** éveT hı hı ö_üs_alır. /.../ **SGA: Mevsimlik işçiler ne (101) kadar kalıyorlar? HB:** uzun süre ğaleyolar. şindī nīsanda gelirler tā kāsımda giderler. çünkü **(102)** haşeş_ayıtlēyöler pancır_ayıtlēyöller ğurē sovan_ayıtlēyöler. **SGA: Kuru soğan da mı var? (103) HB:** var var sovan_ekeller burda. **SGA: Beş ay kadar kalıyorlar? HB:** éveT_ondan sonu tam **(104)** sezon sonu bitTi mi kāsım gibi döneyöler memlikeTine. /.../ **SGA: Bize meşhur bir Manav (105) yemeği tarif eder misin? HB:** biS kendimiS di vallā bizim hānemizde en çok_eti beyenirler. **(106)** en çok_eti yirlē başğā hani öle ki yimekleri sıra.. **SGA: Güzel bir et tarifi ver. HB:** valā heP **(107)** mangal yaparıs. **EB: Eskiden yapılan... HB:** ğavırıkları.. sudī ğavırıklarıs su ğuyarız_öle olū. **(108)** sade tiki ğavırıklarıs. bizim_ev hani eti et_olmadan ğarınnarı doymaz bu hāneniñ. çünkü bu **(109)** bizim_eviñ en süreklisi et. bu hāneniñ_et yime_ı eskik_olmaz. **SGA: Eti nereden temin (110) ediyorsunuz? HB:** alırıs hayvanımız kendimiS keseriS. alırız. **SGA: Köyde ne zaman (111) satılıyor? HB:** hāyır herkeşin hayvanı vār. kendiniñ kesicig hayvanı var. /.../

I/4

BEYLİKOVA - Halilbağı**Kaynak kişi** : Hürmet Özdemir, 70, Okumamış; Mehmet Özdemir, 76, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş, Yıldız Yanar**Derleme yeri** : Bakkal**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, düğün, yöresel yemekler

(1) **Sİ: Adın ne teyze? HÖ:** hürmet. **Sİ: Soyadın? HÖ:** hē hürmet. özdemir. **Sİ: Kaç yaşındasın? (2) HÖ:** ben_ñi? bēn_ıltmış yeTmiş yaşma varıyon_ıa. altmış yeTmiş yaşım. **Sİ: Okula gittin (3) mi? HÖ:** okula gitmedim ē gö.. iveli bizim a günümüzdü okul vādı de emē ben de kendim de (4) gitmedim yolladılar_emme gidemedim. **Sİ: Hiç gitmedin mi? HÖ:** gidemedim_ışTe vārdım (5) geri döndüm. bi.. bilmiyodum kī harfleri bilirdim hindi bilmiyon. unūduğāldım öle burda (6) dükkāndı bekliyom bi de. **Sİ: Sen mi bakıyorsun dükkana? HÖ:** ben bakmıyun. ben bakmıyon (7) dī şindi bak adam bakıyo beñim_ıadam gırda işe gitTī. hē biliyon_ınu? şiydē şurda (8) māden_ıaçıldı yā kıymazda māden_ıaçıldı yā urda. urıya girdi bu Pi_seöe oluyō işTe gireli (9) hemen_ıimen. **Sİ: Kaç çocuğun var teyze? HÖ:** dört tene. dört tāne. **Sİ: Buradalar mı? HÖ:** bi (10) tāneSi burda gız. birī_ıeskişe_ıirdi birisi_ıçorluda olanıñ. bi denesi uráyā çalışmeye gitTi u de (11) şe_ıerde. bu sene gitTi hī. (12) **Sİ: Bize biraz eski geleneklerinizde, düğünlerinizden, kına gecesinden anlatır mısın? HÖ:** tabi. (13) ānadabilirisem. **Sİ: Nasıl oluyordu düğününüz? HÖ:** dü_ıünnē mi? ēveli bēn bēn va ya beñim (14) günümdü dört sene gelin gız beKledim bizim günümüzdü_ıöleydi. nişannı bekledim bēn. öle (15) a undan sōnı dört sene sōna işTe dü_ıün_ıöldü. on dört yaşımızda nişannandığ on segiz (16) yaşımızdı evlendiK. **Sİ: Sen de çok küçük nişanlanmışsın. HÖ:** on segiz yaşımızdı evlendiK. (17) ölediK gızım. **Sİ: Nasıl oldu düğünün? HÖ:** dü_ıünüm mü? ā böle iyi bi dü_ıün_ıöldü. **Sİ: (18) Kaç gün oldu? Neler yaptınız? HÖ:** şiy_ıederdi işde cuma gün başlardı cumartesi gün olurdü. (19) pazar gün gelin gelin gidēdi işTe üleydi. **Sİ: Cuma ne yapıyordunuz? HÖ:** cuma mēsefā cuma (20) gün de işde oynallar çalgı çalgıcı gelirdi. ēveli bēm günümde de bī gız_ıoyınıtma vārdı ya (21) kōçek dērdik. gız_ıoynadıllardı hē u dü_ıünde bēm dūnde geldiyydi. **Sİ: Kadınlar ayrı erkekler (22) ayrı mı oynuyordu? HÖ:** gādınnar_ıayrı erkeklē ayrı oynadı tabi öle di_ıildi bu hinciki gibi (23) di_ıilidi bu. u_ızāman_ıöleydi. sōnadan çıkdı bóyle oynama. hē hē gārışTı. **Sİ: Cumartesi ne (24) oluyor? HÖ:** cūmartesi mi? yimeK dökülürdü cumartesi. bēm günümdē gız_ıēvi dökērdi bi (25) yēmeK. bi di ertesi gün_ıolan_ıēvi dōkerdi bu şī günde gelin çıkacā gün.

iki kere yemek (26) dökülürdü. bēm günde işTe şī aşam ēveli ... hani bōli di şīyli günnēde namaz derlerdi hani (27) bñle meselā gāndil günnērde heb gelin gıza gidilirdi. ūledi bizim ğadetimis. **Sİ: Hediye mi (28) götürüyordunuz? HÖ:** hē hediye götürülēdi. **Sİ: Ne götürüyordunuz? HÖ:** yēmeK götürülēdi (29) yirlēdi hediye götürülērdi. ūleydi. **Sİ: Ne giyiyordu gelin? HÖ:** gelin ğni? yazma óterlerdi (30) giysi giyeğlerdi. ūleydi yāni. **Sİ: Elbisesi nasıldı? HÖ:** hē elbisē. elbise giyeledi bizim (31) gúnümüzdü bñle şalvar vardı işde. **Sİ: Üstünde? HÖ:** hē şalvā üstünde de bñle ... ūlēdi. **Sİ: Ne (32) yemek yapıyordu? HÖ:** her yemeklēr yapığdın. fasillē undan sōna sārma. bu hinci bağa mı (33) söylen? (34) **Sİ: Bir yemek tarifi ver bize. HÖ:** yēmeg tāriFi mi? fasillā. undan sōna sārma. **Sİ: Birini nasıl (35) yaptığınızı anlat. HÖ:** hāğı nası yaPdīmızı ānadıcām. fasılleyi ğonğ işTe ğndan sōna (36) bişiriğ ğnu te.. tencirede meselā. ya ğnı atağ duzunu ğatağ. ūlū yapığrdı. **Sİ: Hamur işi falan (37) yapıyor musunuz? HÖ:** hinci hamır ğşı yaPmıyoduğ ğvelī. hamır ğşı yapığdī. gözlēme (38) bişiriğTi gözlūme hē. gözlēme PişirilirTi. hamıru yo ğuruğ. undan sōna saĈ ğuran bizim ğalt (39) köy yerinde saşlā ğurulurdu bacalā vār ya. **Sİ: Fırın mı oluyor? Nasıl oluyor o ocak? HÖ: (40) ocaK fırın ğmaz. saĈ. ocağdā bñle tāndır vā tāndırdı ... tandırda a saman ğatar bişiriz biz ā (41) ūley ... Sİ: Şimdi yapıyor musunuz? HÖ:** hindi gine yapıyoZ. bazlamaş yapıyoZ. hī bazlamaĈ (42) yapārtıS. dā ūle ādeT ğşde devam ğedē. saĈda pişiridig gözlēme bişiridig ğşde. gine ūdu (43) o ğadet bizdi. **Sİ: Hālā devam ediyor mu? HÖ:** hālā devam ğedē. **Sİ: Küçükken ne oyunu (44) oynardınız? HÖ:** güçğken ğni? oynādığ ğemmi ğızım benim ğağlım başımdı yok hani. (45) oynādığ ğşde. atlama oynānıdī. sōna bñle dizēdig cāmı gibi hani hoplārdıK. ūle oynanırdı (46) iveli. **Sİ: Atlama ne? HÖ:** bñle ayakğanı yağ yağa getiridiğ üstüne hoplanırdı yā bñle (47) biliyoğ ğnu bilmen bilmiyoğ ne bilēceğ sen ğunnarı. ūleydi işde. **Sİ: Kışık bir şey yapıyor (48) musunuz? Tarhana, turşu... HÖ:** hē tārğanā turşū her şī yapığr. **Sİ: Tarhanayı nasıl (49) yapıyorsunuz? HÖ:** tarānayı yo ğurdu süzdürüz. kēsellē. ğndan sōna ğatıca şī ği de süzeğo. (50) unu ilēne ğuyarız. un ğata ğız duZ ğata ğız yō ğururuz ğnu. giden beze.. yuvarlağ yuvarlağ (51) bñle unu da ... kesen bñle tarana ūyle bizim getirin de ğösterin ğni sağa. **Sİ: Burada mı? HÖ: (52) hı burda vā. tābi ğösderecēn sa ā ben. yıldız ğanağ şıye okğuya gelmez ğāri. baK taranalar (53) bölē oluyō. al da yīğ hele. Sİ: Toz gibi olmuyor mu? HÖ: toz gibi yapmıyoZ. al da yiyiğ aha. (54) **Sİ: Böyle de mi yiyorsunuz bunu? HÖ:** bölō de yiniğ. ağ da yi hele. bizim taranalā bñlō oluyō (55) işde kesme ğ taranā diyiğ buna deriz. al da yi. **YY: Bazıları da toz şeklinde oluyor. HÖ:** hē Toz. (56) Toz şek.. toz şeklinde de onū da şī taranası deriz biz kurt ğaranası deriz yā una şē zebze (57) ğatağ. zēbzē ğatağ tomātis Taze bībeğ. bībeği meselā her şıyi dōrağ ğnu dī gine ūle (58) beKlediğ. onu da ūle dōkēğ bñle unu da sürtenğ toS tarana u da ūyle olu. **Sİ: Nasıl pişiriyorsun (59) bunu? HÖ:** bunu**

ısladın suyuna. mercimē_atañ ğaynar_ū mercimeg ğaynar hē mercimē (60) ğaynayınca bunu da ézeñ unuñ_üstüne salañ pişiriñ böyle çorba gibi yapan. **Sİ: Mercimekli (61) ilk defa duydum. HÖ:** hē mercimegli çoğ gózel_olū. sen duymadın_ñıydı onu? al da yiñ. (62) **Sİ: Eline sağlık. HÖ:** da şıy_ķola veriyin_ñi? içeri mi? ķola veriyin de içiñ ğız. õsá bi bī (63) istēñiz vāsa getiriyin. **Sİ: Yok otur sen. HÖ:** oturacā yoķ canım. size iğrām_edyim bi şilē. (64) hē õleydiķ ğızım evellē. **Sİ: Turşu yapıyr musunuz? HÖ:** turşu yapıyóz. salata_turşusu (65) kelem_turşusu. āynur peķ yapardı şey ğızım āynur peķ yapardı. hē her şe yaPadı. /.../ **HÖ: (66) nāpar_anneñ? anneñ nāpar? hadi ādıñ_ñı? hadi baķam bi gidecēñ_ñi anneñ va mı gelsiñ (67) bāķ. hē? bu da bēm şıy. yiñen ğādaşımıñ_ñi çocunuñ geliniñ_ñi çocū_ū o da benim. bēm_ñiŞde (68) kimse yoğ_ēvdē. bó_ün şıye gitTilē. bēyliģōvaya gitTile urdan moturlāna muhammēT vā. (69) mu_ammed yeñi motur_āldı. YY: Burada mı Muhammet şimdi? HÖ:** mu_ammed burda (70) çalışmāyá girdi. geri çıkđı geldi. YY: Okumuyor değıl mi? HÖ: okumadı işTi. līseyi bitirdi (71) tamam. işe girdiydi nisanda çıkartTılā. **Sİ: Oğlun mu? HÖ:** torunum. YY: Dedemiz geldi. (72) **HÖ:** hāñi? hā baķam biñebilecēñ_ñi? bilemiyecēñ. kim? du baķām bi. gel şu yanna geş (73) baķam_ķamıraya çıkacāz baķ. ķamıraya çıkıcız. ge şurıyá ge baķam_ķamıraya çıkıcā.. al da (74) yiñ ğız. /.../ **MÖ:** so_uk bi şiler işiñ ğızım. nāpan yıldız nerde duruñ? **HÖ:** hadi ğonuş baķam (75) bi_ķamıraya eveli dü_ünnē nası olūdu dellē. söyleşaña ... **MÖ:** ā benim_āķlım başımda yō (76) ķu ben_ölürüm yay. /.../

I/5

BEYLİKOVA - İkipınar**Kaynak kişi** : Mustafa Yıldırım, 82, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Kurtuluş Savaşı, köyün adı

(1) **MY:** bahrinin neşisiñiz siz? **EB:** Biz arkadaşınız Bahri'nin. **MY:** hī eveT. ... yanī gönlünü (2) almáyá allah rızāsı için baş_sālına geldiniz. **EB:** Biz burada tanıştık kendisiyle. Baş sağlığı (3) diledik. Bu köyden misin dayı? **MY:** tabī. **EB:** Adınız neydi? **MY:** adım mıstafa yıldırım. **EB:** (4) Yaş? **MY:** yaş.. **EB:** Var mı seksen? **MY:** iki. **EB:** Seksen iki. Maşallah. Okul okudunuz mu? (5) **MY:** ilkoğú u_zamanıñ beğrinde. **EB:** Nasıl oldu okul? Kaç yıldız? **MY:** yā esazını bakırzın (6) dā eveli ilkoğú üş seniydi. sönıdan beş sönıdan çıkdı. ben_ılkoğú. **EB:** O üç sene kim (7) okuttu sizleri? **MY:** u_zamanıñ günündē öretmēn yoktı zaten. eyitmennik vardı bizim (8) şēmizde. eyitmenniK varıdı. sonnadın_u oldu unuñ_üçün_okul mu_kul_u zımannār e (9) gericilik çok guvetliydi. adām eyitmennik diyelimkinī şeyde okumuş okumuş o beş senē yok (10) u_zamāna beş üş seneniñ_arkasından ortokul vardı. ortokul_okumıyınca dā (11) devam_étmeyeleK mu_akaK eyitmenniK geliyor. yani u_şekilde eyitmiş_étilmiş (12) öretmenner_oluyudu u_zıman. çekim mi yapıyó? **EB:** Beş yıl nasıl oldu? **MY:** e sönıdan (13) devleT uyguladı yānī. üç seneyi beşe çıkar.. fağad_aradan üş seneyi bitirdiKTen ben (14) bitirdim mēzun_öldükTan segiz_on sene geşdiKden sonī beş uygulandı. bu aradā köy (15) yerleri çivçisiñ çivçiniñ köy_yerindē malı maşağı olúyō hayvan feñan çevrēndē diyelim (16) mutlakana İtiyacı olúyū böyüKleriñ güççü_e. sō_umuş_olúyösün_u_zāman. beşe (17) okumamınsa u_zāman u da bi sebeb_olúyō yānī. **EB:** Eskiden olan yangın, deprem, sel gibi (18) büyük bir afet var mı? **MY:** sen sen onu boş_veğ de yunanıñ gelmesinden bāğsedeyin. **EB:** (19) Tamam. En güzeli o. Nasıldı? **MY:** ēved_ēved_ēved. böyüKlerimiz_annatırdı tari_ı (20) zāmannā. yunan budan ankaraya gidişini siz dē dā iyi bilirsiniñ benin gibi duymanıñ (21) sonuğda. siz gençsiniñ dā iyi öğrenmişsiniñdir. böyüKleriñ_annadıñ burdan geliñken (22) ankaraya ulaşmağ_çün zarar yapmamışla. benim bi amcāmı meseñ bu yandan gelişisiñiz ... (23) şurda bi ğumlu ... bacısar köyü var ğoşmat var. bizim gibi bi kūy. ordan bi kişi alıyólar (24) tanıdı_ı ğadarı bizi_ankaraya götürün. yānī sıfah zoru_ile. bizim kö_ümüzden bi amcayı (25) alıyólar. bizi_ankaraya götü. bu ī ankaraya gidişimizde bi halibā köyü va. oráyá ğada (26) götüriceñ

bi bayırın tePesine varıncı dā halıbaına varmadan tasarlıyöle nası gāçacām diye. (27) gāçiyö. öle arkasından sıfah mıfah atıyolar anadın_ı? vuramıyöler. gāçiyü. neteKim (28) benim_annem_annadırdı gece, giceleri suya geliyoruS gündüzlerī gāçiyörüz derdi (29) yunandan. annem gerisini fazla annaTmazdı ölüm derdī sabahları dērdi gıra gāçarken ... (30) çalıyór derdi. yāni bunu anna. yunan ... sokülmasın yanınıza hanı buldu.. bu durumları (31) görmüşlē. bu durumları görmüşle. nētegin ankaraya giremidi geri dönüşlerinde böyle böyle (32) harman zamānımiş. bütün harmanları harman_yerinde sapları vā.. hasılatı yakıyólá. tabi (33) yakıyóler_ışte. çoğ zarar vermişler köyü. yakmaz olasıca şu bacısar köyü yunanın bi (34) asgerini saklıyólá. bizim_asKerler arıyólár bulamıyolar ... üstüne öt mót_atıyólár. bñ asger (35) komutannāna annadı-yē diyö böyle böyle beni kórúdular. u köye zarar yapmıyür yonan. bizim (36) kö_ü de bu hādiseyī dúyúyolar burdan burayı terK_et diyēler. terg_ediyeşler. nerelisin? (37) bacısar kö_ü. geÇ. nerelisin? bu kölüyün. geÇ. zarar vermiyē-lar. bizim köy burdan taşınıyī (38) burdan. benim dedem yunan cāmıyı yakar diyeleKTeñ gitmiyi. yunan böyle her kö.. hāneleri (39) geziyī dedemi buluyi. sen diyö hemen burdan_ı herkez gitTi sen niye gitmedin? sende para (40) var. dedem itirāz_etse de dedemi tūfē_ēñ dibÇīne düve düvē düvē yaralıyı avır yaralıyalar. (41) bırakıyalar ölüceg diyeleKten. uñü evlatları urıye gāçiyī ya köy ... köye gāçiyi haber ... (42) yunan dedeñi çok dövmüş a_ır yaralı. u_ zamanın gününde gānı varmış. gāniyi çabıd (43) bāliyalar. ses yaPmasıñ gice geliyalar dedeynen köyün kenarına bizim sırtına ... köye ... (44) köyde vār ya. u şurdi dedeyi sırtına alıyālar götürüyölär kö_ün kenarına gānıyı bindiriler (45) götürüyalar köye üş gün orda yaşıyē or.. bizim dede urda ölüyö. çok büyük hādiseli yāni (46) çok zarar yapmış ... bir de fakirin bi inē_e varmış. kö_ün sı_ırını toplıy yunan burdan (47) götürüP götürüyü. bi fakirin dē annē diyö_ölu. anne di ki ölüm şu yo_ordu götür yonā.. (48) yunan mere.. mēre-mete gelir mi? işāret bu yo_ordu ... yiceg biteneceg şöle. yunan āynısı (49) oliyī yunan undan sōna yo_urdu alıyá olana bi gö.. inek mi verir, alıp gidiyi. yāni eñ çok (50) yunan şelennen benim duymalarım böyle. çoğ büyük zararlar yaPmış böyle çoğ zarar yaPmış (51) hani böyle. **EB: Eskiden komşuluk nasılmıştı? MY:** gōñşulık esgiden çok_ıyidi yani şindī ... (52) yāni esgiden fakirlikdi huzur vārdı. sen ben hepsi birbiriñin derdini biliyö birinde bi şey (53) vārsa āñadıñ_ı? benim fakirlik bobam böyle yayaK dört beş sa_atlık bi yerde deyirmen var. (54) fakirlik ün yoK u köyde dedi dermenē çoluk çocu_a diyo kını siz diyö ocā sacı göyün yuğa (55) yapılır. ben şindi gelirin diyö eybenenin_una de_ermene gidiyö. üş günde geliyō. valla üş (56) günde geliyi. gelince gōñşular çay_bardānın su_bardāñnan böyle hepsi un_alıyelar ecig (57) Karişdıralım da yiyelim çorba yapalım diye.. heybenen getirdi_ı şeyi gōñşular hep (58) toplanıyalar una geliyalar. yani siz ocā_a sacı gıyın hemen gelirin diye morāl veriyi üş (59) günde geliyi vallā yayaK. böyle bi dumlıca

dänen köyümüz var. urâ.. urda ânadın_ı? (60) beş_altı sa_ at yayaK yayaK
gidiyü sâten üş günde geliyü. yâni esgiden gönşulüg çoK_ıiyiydi (61) yani
bölüşme vârdı elinde varsa şunna buna saygı hürmet vardı. şindi hepsi gâlkıtı
isminiz? (62) **EB: Erdoğan benim ismim. MY:** erduvânım. öle. yâni güzêl
çok şey yâni insanın_aklına gelî (63) gelmez. hanî.. (64) **EB: Bu köyün adı
nereden geliyor dayı? MY:** bu kö_ümüzün aşağıda esâs şey bî çift gurnası
(65) vardı, ikipınar. iki dene.. hē o ismi urdan geliyē hē öle geliyôdü. çoğ siv-
risineK_elvelede (66) olurmuşTu acig çökēdi şē orâyı terk_ediyelele şöle bi üş
dört kilometire uzaKda. sonı burıyı (67) ... gele.. iKiPınar_ismi urdan geliyô.
çiftpınar da hani çift gurnâ oldu_unda pınar. hani (68) çeşme demeK_iste-
dî_ı pınar. iki yana_akıyı delikden. yan_yana böle aKardı. ismi benim (69)
bildî_m kadarı urdan geliyî. çeşmeniñ_u ... geliyêdü evet. ikipınar isim ele.
EB: Allah razı (70) olsun dayı. MY: amin_amin. **EB: Müsaade isteyelim
biz. MY:** oldü. peK güzel bi şêsiniz. bi (71) bilgi öğrenmeg_ılderseñiz acig
sert gônüşur benim bu ... hani le bi şey_olüsa kusurunu (72) ba_aşlañ ...

I/6

BEYLİKOVA - İmikler**Kaynak kişi** : Suna Kalender, 70, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Çocuk oyunları, eski yaşam, halk inanışları

(1) **SK:** ... getitdiri misin unnarı? a bën şurıya oturuyn benim maşsi ne kötü canım siz oturun (2) şöyle unatÇa bi yere yavrüm. ne haKğında baKam bi. **EB:** Teyze adınız neydi? **SK:** sunâ. **EB:** (3) Soyadınız? **SK:** galender. **EB:** Yaş? **SK:** yaş yetmişe girdik. **EB:** Okul okudunuz mu teyze? (4) **SK:** yok yok hiş bi şey yok yavrım. hiş bi şey yok. **EB:** O zaman okul yok muydu sizin bu (5) köyde? **SK:** okutmamışla zamânında yavrüm. ben hinci söyleyim. nişannısına şey yazacak (6) mektup yazacak diye böyle cāhillig eski gāfalā yavrüm ya. **EB:** Kim yaptı bunu? **SK:** (7) okutmamışla bubamız atamıS ya. olannarı okutmuşla bizleri okutmadılar. hinci okumadıK (8) yok yavrım. ya. işde ne haKğında soracañız baKam? **EB:** Bu köyde kaç hane var teyze? **SK:** (9) hiş bilemiyecen yavrüm benim gāfa. saten heP yaşlılar. **EB:** Nerede gençler? **SK:** gençler dē (10) şe erde göyan gitTi göyan gitTi yaşlılar artık. yaşlılar duruyor yavrım. **EB:** Onlar nasıl (11) geçiniyor? **SK:** unnā nası geçineceK işTe tarlaları bi diki unnādan êKdiriler galdırılar bën (12) de öle. hani şey ediyoruz yavrım. kimisinin bākur aylı vār. unnā yapıyorlar. böyle böyle (13) şey ediyorlar işde. günneri geçirdiler yavrım. **EB:** Çoluk çocuk var mı? **SK:** var. **EB:** Kaç (14) tane var? **SK:** iki dene. bi gızım bi ölüm va unna da şe erdeler. **EB:** Eskişehir’de mi? **SK:** (15) eşkişērdeler. **EB:** Sizin zamanınızda oynadığınız oyunlar var mıydı? **SK:** ne biliyin yavrüm hiş (16) gāfa da gitTi unnar heb gitTi yavrüm. **EB:** Hiç aklına gelmiyor mu? **SK:** yo unnar çoluğ (17) çocuğ anca böyle gelin valesi oynardıK bilmen şunu bunū. **EB:** O nasıldı? **SK:** öle işdē ne (18) biliyın bi yapıdığ segsege oynardığ. ā unnarı.. **EB:** Gelin valesi nasıldı? **SK:** gelin valesi (19) dedi im goya hani böyle böbeK yaParız bi şiler aynı hinciki giderler gibi. unnarınan (20) yavrım. **EB:** O nasıl bir oyundu? Kaç kişi oynardınız? **SK:** e bölö arkadaşara yerinde olurdu (21) böyle ne bilen? ev yapadın işde demek ki ta şeyini aynı bö hayvanın hesaP hayvannar dı öle (22) öyniya öyniya şey ede şey ede. hinci aKlımda gālmadı yavrım hepsı, gitTi. (23) **EB:** Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? **SK:** geçimim hinci benim aylım var adamımdan. (24) aylımınan şey ediyor. şukūr allā a nurda yassın. bēş gurus da olısa yavrım bi yüz lira da (25) ellı lıra da olısa evlat eline bakmayyorun. bu yönü

çoğ_ıyı. e u herkeşin geçimi kendine (26) göre yavrım. hadi şöle bi düşünürsen bak hepinizin çolu_u vârdır çocu_u vardır. geçim hâli (27) anca kendinize göre ya. iki de tarla taban_ekerdig_ğaldırdıg_ışde unnâğına. hinci adamım (28) benim çalışırdı beton dirâKde ürdan_emeKli. urdan_unu da bākurla ayrıldı böyle. tamca da (29) ödemedi. yetiyor şükür_alla_a yavrum nâpam? bi yüz lira da olsa yetiyo bu kō yerinde. (30) yetiyō ya. nerelisiniz siz? **EB: Es-kişehirliyiz biz. Bu arkadaş Beylikovalı. SK: ōle mi? aynı (31) ya**kadan desāğā bak bēyligova bizim şimiz. **EB: Sütçülük yapıyordur burada. Var mı şimdi (32) süt? SK: sūt mūt** yapaman yavrum ben_ōle tavū_ım bile yoK hiş bi şeyim yoK. ěmeKliyiz (33) ya ġālİK hazır yiyoruz. hazırda heP. hazırda. **EB: Eskiden nasıldı süt işi? SK: hayvan ne (34) varıdı ěmme bōlā** sağım sa_ıırdı. ineK çanağ_yunnağ hePsi yoK ġalı yoğ_ıldu ġālİK. (35) anamız_ıtamız_öldükden sona hePsi bītTi işde. çoluK çocuK da okudu hadi ġodu ġitTi işe (36) girdiler. işde böyle. ěmeKli oldula mı gine dōneceKler yavrım burıya. gine dōneller. çolu_u (37) çocu_u yerleşdirdile mi gine dōneğler yā. işde böyle yāvrim bilmen. **EB: Eski kış günleri (38) elektrik yokken gün-leriniz nasıl olurmuştu? SK: nası** olacağ_ıha böyle hayvan şeylēne dā hālā (39) toplā da yağarım beğ baK böyle. kemre olur. unnarı ne böyle kenarda heb ġaraltılara yı_ıarız. (40) kōmür yerine de ā unnarı yağarız yavrım yōyleydi dā hālāğ ben_esKi_gideri sürdürüyōrum (41) böyle yā. **EB: Nasıl yapardınız yani? SK: yō** hayvannarı ġazarlar bōlē ġaynı hinci ġuruturlar (42) bağ_ııl-lārda. unu yağarıS_ışde böyle. **EB: Evlerde mi? SK: ěvlerde. EB: Işık olarak mı (43) yoksa ısınmak için mi? SK: yoK** yoğ bayā böyle hanı yimeğ_aş Pi-şirmeg_ıÇin hem_ıısının (44) hem şey_edin böyle bu yönneri yapārıS. aynı ěsgi gideri ěsgi ġafalar sürdürüyōru. **EB: Hālā (45) var mı? SK: vā vā.** hinci yalınız kōmür mēmür de var. hani vēiyorlar fakillere kōmür (46) mēmür. kōmür vā şī var ya gine dī böyle yağıyoruz. aha baK şu tezeKleri bile ū_üt ū_ütler (47) de yağarız yavrım. ya. sen_ěsgi şeyleri sorarsağ yā. **EB: O za-manlar akşamlar nasıl geçdi? (48) SK: akşamnar nası** geçeceK_ıanca yoruluğ ġırılığ da āyşamdan yatığ yavrım. hiş_ōle ġeşlig (49) şeyi mi ġalıyōrū. ġalmaz, yoruluğ, ġırılığ dā. bağ şu adama da sorarsınız bi soru. **EB: Eskiden (50) düğünler kaç gün sürerdi? SK: ūş gün** sürerdi. bi ġına_ğecesi olırdı. işdī yidiriğ içiriğ. ne (51) bileğim_ışde yertesı gün de bi dāmad burıya inērdi. cāminiğ yanında hem düzölürdü esKi (52) ġafalar_ōle hinci böyle salun gibi di_ıl yavrūm. urlarda yapılıdı. ama hinci_. **EB: Erkek kadın (53) karışık mıydı? SK: di_ıııııı.** ayrı durularıdı ayrı. **EB: Nasıl olurdu o? SK: ġadınnar** bi kenarda (54) adamnar bi kenarda böyle ūynadıKları zāman şey_ettikleri zāman bile şey_ēdirlerdi. ayrı ayrı (55) böyle. ġarışmāzlardı. ěmme hinciki asır di_ışdı yavrım. di_ışdı hinÇiki asır. **EB: Bu köyün (56) adı nereden geli-yor? SK: imikler kō_ü dē_ı** esKiden sivrisara bālydı hinci bēyligovaya (57) ġeşdi yavrım bēyligova.. **EB: Adı nereden geliyor? İmikler ne demek? SK:**

nè bilen ıışde adı (58) ölü gönmuş yavrum baK dōray kö_ũ, bölē heP bölē gızılıcā_ören, öKcu dedī gibi burıyı da (59) imikler dēnmiş. **EB: Ne anlama geliyor İmikler?** **SK:** nè bilēn ēsKiden ta bizim günümüzden (60) ēbelērdēn dedelerden bölē, bölē ğalmış yavrum atıh ne bilēyin? (61) **EB: Yunan zamanını anlatırlar mıydı?** **SK:** annatırlardı emme öle baK şīle sōna baK (62) dedelerimiz vā burada yatırlarımīS. **EB: Yatırlar nasıl?** **SK:** çok_ıyī bunnār. bunnar šēhiT (63) yavrum tabī şehid. baK bi ğore harbī olmuşdu. olunca bunnarı biS heP ēbelerden dedelerden (64) ölü biliyoruS. hiş bilmeyyōruS ku. biri geliyoru ğaPdan bölē mazıtı kalmamış_uçakda. (65) ğalmayınca geri dönmeK zorundayız demiş. banı yalınız bunu bölē sōlerler. unnan sona (66) şaşır-mış ā bu ğaPdan. dēvām_eTmiş bölēci ğemiş. ta varmışla_ıurıya sen kimsiñ demiş. (67) hemen_ıner_ınmez_ııña. öle ya merāk_etmiş benim mazutum bitdīydi demiş. bi de (68) şey_edince ben demiş bēyliğovanıñ imikler kö_ün-de oturuyorun demiş. o dā cannı gibi (69) dīyoru. ğelmiş_u ğaPdan da ī ğālp-liymiş. burıya ben demiş bölē bölē ziyāret_ededēn dēmiş. (70) biz demişlē ölü biliriz aha şurdaKı şu adam baK yok hinci da_ıa ğaç yaşına ğirdi sen nasī biz (71) ēbelērdēn dedelerden bunnar_ölü demiş. ama demeK şehitler_ölmeyyo-ru yavrım. (72) ölmeyyoru. cenābı_allahāñ sevgili ğulu. da bağ_ölēlğice he-men nāpar bu ğaPdan bi (73) davar_ıalır, kēser, da_ıtır ğor gider şaşır-mış. u da iyi ğalplīmiş. baK demiş ğemiş burayı (74) ziyāret_etmiş baK ziyāret_edin yavrum_ıurayı. **EB: Ettik.** **SK:** etdiñiz mi? iyī. **EB: Evet.** (75) **Kimler geliyor buraya?** **SK:** amanıñ her yerden ğelīrler yavrum bilmen ki aha kendi başına (76) yazıK perişān da dışarları şīyli. bi di içellerini gider temizleyiverirīS. hani bölē ğeliP ğiden (77) oldu mu. **EB: Ziyarete ne için geliyorlar?** **SK:** duvā ediyorlar yavrum. fatıhayı okuyūP ğoyuP (78) gidiyorlar. ziyāret_edi-b_edib ğoyuP gidiyorlar. hiş şīyi yuğ. ilk peşin allah yavrum. tabi (79) allah-dan. her şey. ama bunnar da işde sevgili ğulu öle şehid, ērgin bilemen. bölē baK (80) inanmıyan şey_etmiyen kapisı açılmaS. bu siziñ ğālbinizi bilir baK ne niyetine ğeldiñiz sizi (81) bütūn bilir_u bağ. ğalbinizi bilīr yā. şūnkū bilir. biri bölē inanmamış_ışde aman bunnara ne (82) bölē şey_edirler demiş. bi dē aÇık_ıleriye varı ğazā ğeçiri yavrum_ıalah ğorusun yā. ğālik ne (83) düşün-düyse bilemen. baK bi de yavrum ben_āltmış yaşına ğirdim şunu hani anıldı da (84) sōylēyorun. burıya bi ğavağ_alıcı ğeldi bölē ğavaK kesēr şī keser. ābim rāmetliK sā_ıdı (85) burada oturu. baK burayı bi ziyāret_et. hani bī şī sevaP çoğ ğavaK ne kesēñ öle dediK de ne (86) ben dedī siz de aklıñızı mı ğaçırdıñız dedi unnara öle şī oluğ mu dedi. bi dā adam napdı (87) āyşam_üstü çıkıP ğelir ha ... burada ğavaK kesēdi. ben dedi siziñ_u yatırlarınıza çıkıdım (88) ben sın size dedi öle dedim_emme dedi onar lira para ğodum dedi. ya-lıñız_ıayāmı ğopatırıp (89) da atıvereyazdım dedi. baK aleyinde de bölē laf ğonuşmıyacāñ yavrum. unu allah biliyoru (90) biz bilmeyiz yavrum. kimiñ ne ğabiliyet ne şīy_öldūnu bilmeyiz. öle ya çıkıb da ğelib de (91) sōlemāsaña

bize niye söyleyiyorū? geldī dá sōledi biyez de. demeK ki sōleTdiren kim? baK (92) bizi de bāyā bi şey ediyoru. siz de diyo urıya tapmışınız. ölölere diyö. ölölere demiyecen. (93) öle ya unu allah bilir. canābı alah vasıta olmuş şī ö. bilemen. da hani bi de bōle çocu_u (94) olmadıĝlar bi çukura çeken gine allah rızası için kıl gelirse ğurban kēser. aha bu vā bi de. (95) burada bō şölü bi geliniş şeyinde çukur vār şöle. urada da bōle çocu_u olmadıKlar ginā de (96) ilk peşin allahdan isdiycen yavrum yatırlardan bi şey isdenmez. u unnarın sevgili u. (97) demek ki cenābı allah vasıta etmiş_u. yā biz bōle biliriz yavrum. bilmen. ama bilemen. (98) inanmāyoru kimisi der. hele çoK okuyannā çoK şey edennē. hiÇ hani bilirsiniz. asırı ĝālik. (99) ama öle demiyecen. nērede olursa ösun bōle ille baKacañ yapacañ. baK şu odunbazarının (100) şeyini ben saña ĝısaca bi sōleyiveriyim. hinci bōle severiz bizīm dá birda yatırlarımız va. biz (101) cāhil ĝāfayız emme yavrım. gidem dedim şurdan bi şey ediyin. ilkin bi su aradım. bu (102) odunbazarındaKı u baKān di_i de bi gücücüg bi yēde var baĝ. gücücüg bi yēde. ha didim (103) bēn sūyū nēreye aradım bi i.. baKam bi fati_a mı okuyum susadım işde ne biliyin yavrım. (104) hemen fati_ayı okudum. iki rikāt allah rızasını nāmaz ĝıldım. bi dey yavrūm baK dedim (105) dōrT dene tas dolmuş. baK. hiş buna kimse inanmaz dı baK allah depede. **EB: Nerede oldu (106) bu? SK: odunbazarında. EB: Nerede o? SK: gücücüg bi yēde tek bōle yatıyoru. EB: Buraya (107) uzak mı? SK: burıya uzaĝ di_ıl de mezerligde vār. bi de ĝadınnar oturuyoru bōle şeyli. (108) ĝadın baKıyoru. biri ölüye ĝada biri şeyinde. ya bunnarı heb gezdīm kendī başıma yavrum da (109) baK bi de bu odunbazarındaKına giderken ne oldu yavrum baK_u da sōleyin. şünkū (110) gördüm bunu. siz dedilē yanımda bi arkadaş varıdı. hiş gitmeñ mezerlikdeki u yatır kitli (111) dedilē. yō dedim. bēn ta dışarısında namaz ĝılacam dedim_u na geldīm burıya ĝada dedim. (112) yavrūm baK inanmañ depede allah var. bi de vardıydım ĝapı açık. ama ĝeñşden bi şey şölē u (113) ĝaşlar ĝurum gibi. selāmı aleykūm dedim bōle. dēdim hiş cevap vermedi. demek ki ölü. (114) baña öle mi göründü bilmiyom yavrım. allahdan başKa kimse bilmez. bōle allah allā dedim. (115) halā yanımda koñşuyā dedim hani burayı bize kitli dedilērdi. demek ki unnar ne fikirinen (116) geldini bilmez. inancı iyi olacāK yavrum. inancın iyi oldu mū inanalāĝ yapacañ. ziyāretiñi (117) de yavrum ilk Peşin allahdan isTe. unnar da heb du_ā eder yardımı olūr. bōle bu işler (118) yavrım. ben saña ĝocaĝarı şeyli bi.. **EB: Allah razı olsun. Çok teşekkür ederiz. SK: u üç yerde (119) baK unu öle gördüm. bi de üluynan yatan vār ya u da ölundan işiri ĝazanmış. bōle uradan (120) mezerliyē şey ederke baK yavrum bunnarı baK yeminnen de sōlerin şünkū duydum. u çocuK (121) da özürlü çocuK ĝulāma özürlü çocuK sesi ĝitTi. ben urdan geçerke. demek ki öluynan da (122) yatan özürlü. una ĝatlanmış demeK canābı allah şey etmiş yavrım. baK_u da öle (123) gördüm yavrım. hani inancım mar yavrum allah rızası için. ilk pe-****

şin Allah yalnız bunnarı (124) gördüm yavrum ya. aha bû yatırlara ... bi ziyâret edin bi şi.. fâti_a okurlar gelên. kimi iki (125) rıkat Allah rızâsı için namaz gılâr. işde böyle. gıyâmete gâda demek misâfiri çok (126) severlermişTi yavrım. böyle gelen okur. **EB: Çok gelir mi? SK: e? EB: Çok gelir mi insanlar? (127) SK:** gelir. ilediya.. ileriye dörü baK bu yonis_çemredeki ü yonis_çemre gibi bura da bi olur (128) baK göreceñiz yavrım hay biz görmez_ü başKa. belediye alır buraları da. bilemen. da hani (129) böyle şeyleri górdüK yavrum ne biliyîn hincikiler inanmaz. sen dâ annatdın_ı sen_aklını mı (130) gaçırdın derler. u yatırdan ne umut_eden derler. öle demiyecen yavrum. baK sa_öldü_ünüz (131) müddeTce galbinizin_ınancını hiş gaybetmeyin yavrım. yâ. ne şeyine olursa olsun. urıya (132) lambanın_üstüne tesbik_atarlar. yavrım bizden_atan yok. gelenner gençlerden bizim (133) dilêmiş gabil olur mu diye. halbiki allahdan_ısdeyin siz. u tesbiynê şunnâ bunna.. başa (134) ziyâretinde biri dedi ki bu tesbikleri niye burıya.. kimsenin haberi yok ku dediK_unu (135) gençlerden nê yaparlar. unu da bilmeyiz yavrum ya. diyecêm böyle işde yavrım. (136) seni_ıccân_ altında göduK şöñkü kölgeye gidëydik. yâ işde böyle yavrum. işde yaşıadı_ınız (137) müddeTcê ne olursa olsun inancınızı gaybetmen. ilk peşin_allahtan kesmen. (138) dönüşümüz_una yavrım. dönüşümüz_una. kimisi der Ki â siz_ü yatırlâdan nê öle demiyin. (139) demeK cenâbı Allah vasıta etmiş. bilemeyiz biz_unnâ. ziyâret_eden sôna şeyinen yatıyoru. (140) irbet_alacan biz de yarın sonunda böyle olacâz diye unu alan_alır almıyan_almaz yavrum (141) ya. işde böyle köyde her yer bakımsız şisiz. **EB: Manav köyü mü burası? SK:** manav köyü. (142) **EB: Manav'dan başka Muhacir var mı burada? SK:** yok başKa. hiş yabancı yok. yok yok (143) yabancı yok. **EB: Boşnak, Arnavut, Pomak... SK:** hiç hiç hiç_ıç_ıç. unnâdan bi dene yoK (144) buralarda yavrum. heP yêrlisi. **EB: Kürt gelin var mı? SK:** kürt gelin var. olabilir. **EB: Kaç (145) tane var? SK:** unu bilemen dē.. **EB: Birkaç tane var galiba. SK:** heral bi bu yanda var. baK bu (146) hinciK gonusdū_ünüş u, u da var. hani getiriyorlâr böyle heP. olşun hepimizin_allaha bir (147) yavrum hinci isim_âyırılmış. bēn_öle hani ayırtım yok bizde. yâ isim_âyırılmış. sen kürtler (148) dâha şey. müs.. tabi müslümanı çok müslüman yâ. bilemen. manavın da iyisi var kötüsü var. (149) hēPsiniñ bi ayrı ayrı inancı olmaz kimisiñin. beş barnāñ beşi denK olur mu yavrım? olmaz. (150) ıccaKda gödüm seni yavrım. yâ. diyecêm_öle işde. **EB: Allah razı olsun. Çok teşekkür (151) ederiz.**

I/7

BEYLİKOVA - Kızılcaören**Kaynak kişi** : Şaziment Akpınar, 68, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, çocuk oyunları, eski hayat

(1) **ŞA:** çok şükür_alla_a_guzum_ıyiyiS sizler nasısınız? **EB:** İyi Allah'a şükür. Köyleri (2) dolaşıyoruz da. **ŞA:** nē? ne hizmet ne ha? **EB:** Hizmet şu. Hizmet değil de. Köylerin (3) geleneklerin görenekleri unutuldu gitti ya. Bilenler de gidiyor öbür tarafa. **ŞA:** eveT. tabī (4) kimse gal.. **EB:** Bilenler de gitmeden derleyip topluyoruz. Adınız neydi? **ŞA:** (5) şāzi-meñT_aKpınar. **EB:** Şaziment? **ŞA:** akpınar. **EB:** Yaş? **ŞA:** aTmış sekiS. **EB:** Maşallah. (6) Okul okudunuz mu? **ŞA:** beşi ğadar. diplomam vār beş-Ten. **EB:** Beşe kadar iyi yine. **ŞA:** e (7) köy yerinde saten en büyüğ_okumAK beşe ğadar_öydu. **EB:** Öyle mi? **ŞA:** tabi bizim (8) zamānımızda öleydi. beşi bitirdiñ mi iş bitTi. **EB:** Ne olur ondan sonra? **ŞA:** hiş bi_şsi. **EB:** (9) Kızlar ne oluyor beşi bitirince? **ŞA:** beşi bitirince bekliyolar_evlenmeyi. dā nābi-cāKlā? ama (10) şimdi okuyolar hep. **EB:** Şimdiki kızlarla o zamanki kızlar arasında fark var mı? **ŞA:** çok. çok. (11) **EB:** Nasıl mesela? **ŞA:** nası olacāğ o_zāman biS herkeziñ babası annesi ne derse o olūğdu. (12) ama şimdi ğızlar ne derse o olūr. de_ıl mi? dōrusu bu. **EB:** O zaman kızlar iş olarak ne (13) yapardı? **ŞA:** en çok ğaneviçe yapıyóduk. ben çok yaPtım. kaneviçe, çorab_örüyoduğ (14) çeyize çorāp yapıyóduk. dantel peK yoKTū ama ğaneviçe çuK önemliydi bizde. çeyiz_çin (15) ğaneviçe çok_olūdu. **EB:** Hava karardıktan sonra evlerde ne yapılırdı? **ŞA:** bi dene misāvir (16) geldi_ı_zāman toplanır orda bayā bi şenniK yapar oynallardı. def çalıb_oynullaldı. eveT. (17) **EB:** O zamanlar çocuklar ne oynardı? **ŞA:** sağlambac_oynullādı çorap_yüzü_ü oynallādı. ne (18) bilem her şeydi o_zaman_oyün. **EB:** Çorap yüzüğü nasıldı? **ŞA:** herkeziñ_ayānda yün çorab (19) vardı. çıkarı dizellē bōle elinde bi şey biri sağlādı onu. ya başTa bulursāñ öbürü yanıyodu ya (20) da sonunda bulursāñ. ortada buldūñ zāman sayı onun_oluyudu. **EB:** Çorap yüzüğü mü? **ŞA:** (21) çorap_yüzü_ü. o öleydi. **EB:** Çok güzelmiş. Başka ne vardı? **ŞA:** başKā ne biliyim (22) sağlambac_oynullardı akşāmna-rı. şimdi ğızlar nērde hiç kimse oynamıyo. met_oynādık (23) çeliK_çumaK. **EB:** O nasıldı? **ŞA:** şu Kadar bi sopa bi de çeliK vārdı ucunda. onunna (24) oynuyóduk. **EB:** Eskiden kızlar çeşmeye, çarşı pazara gidiyorlar mıydı? **ŞA:** yok biz pazara (25) gitmezdik. bizim zamānımızda pazar yoğdu. yani

erkeklē giderdi ğadınnar gitmezdi pazara (26) peg. (27) **EB: Kızlar evde ne yaparlardı sabah erkenden kalkıp?** **ŞA:** sabah ğaḳTıñ mı oca_a bi çorba. (28) biti. tarana çorbası ya un çorbası sabah ğa.. ilk_ışımız_u olurdu. ya ěk-mek yok hamır (29) yu_rurduĝ birimiz hamır yu_rurur biri çorba pişirir. ğo-yunnar varısa unnara baḳmıya gide (30) tabī ki herkesiñ varıdı ğoyun. **EB: Çorbayı pişirdikten sonra?** **ŞA:** çorbayı pişiridig toplanıdıĝ (31) yirdig her-kez_ışine. **EB: Herkes kalkıyor mu o zaman?** **ŞA:** tabī. yoĝ yoĝ hiç kimse (32) ğalmadan sofra tam_olācaḲ. **EB: Yatmak yok yani.** **ŞA:** yok yuk. **EB: Ne çorbası yapılırdı o (33) zaman?** **ŞA:** tarana çorbası un çorbası şēriye çorbası ne biliyim sütlü çorbalardan. çorba (34) çeşidi çoḲ. biz hazır çorba bilmezdiḲ_o zaman. herkes kendi çorbasınnan yapadı. bildī_ı (35) çorbadan. **EB: Çorba yapıldı. Herkes geldi, oturdu.** **ŞA:** herkēs geldi otTu bi sofrāya (36) ğorıduḲ. toplanıdıḲ herkez yır. **EB: Tek kaptan mı?** **ŞA:** teḲ ğaPdān. teḲ ğaPdān. mesēlā (37) ĩramazandā ğeceleri pilaf illā dē bulĝur pilavı olacıĝ. ya piriç ya bulĝur o zāman şē (38) ğavurmasız_olmazdı. ğış ğış geliyō ğali herkes ğoyununu kesēdi üş dört Tane bēsler. (39) ğavırmalı olıdu. yanında kumpustu. hēr ğün_olırdı. ama bēn çoḲ pisidim. iş bıĝ ğaşıımı (40) salmazdım şu şēye ḳompostuya. ğuru ğuru pilavı yerdim u ḳompostuyu sōradan_ıçērdim. (41) ēvimizde de burda da. **EB: Niye? Herkesin yediĝi yerden yemez miydin?** **ŞA:** ca.. yālī ğaşıḲ (42) be u pilafdan cıḲıP ḳompostuyo soḳuyo-suñ_ıñu. nası yudeciñ? yudamazdıñ daḳī. bēn (43) yutmazdım ye yāni ğay-nanam bilirdi o_zaman sōradan baña verirdi bi kāse. ben kendim (44) ğalkıb_alamazdım da. kāseye ğuyar verirdi. bıyrıñ. sen de hoş geldiñ ḣacı. **EB: Sonra ne (45) oluyor?** **ŞA:** herkes_ışine gider. çapañ varısa ğadınnar çapaya, adamnar biri ğoyuna gider, (46) biri cifte gider, herkeSiñ_ayrı işi var. **EB: Öĝleye kadar mı bu?** **ŞA:** ōlüye ḳadar_olı mu (47) ōlüye ğadar şimdi cıḲTıḲ. aḳşama ğadardı u_zımañ ōlenen bi sa_at ya dinneniy ya (48) dinnen-meñ. bu benim_ābım. ırĝatlık zamanı giderdiñ oraḳ zamanı. dırmıḲ çekēdiĝ meselā (49) annatına o_zaman bi şēy yoĝ. ğölgeye gelir bi bulĝur pilafı bişi-rir_ayrannan yērdig. ğazcıĝ (50) yatardıĝ. biz yatTıḲ mı ābim de Ḳaḳıñ ça-bıḲ. yeter_artıḲ. ğaḳ dedi mi ğaḳacañ. tabi. u en (51) büyüĝ_ābēmizdi o. **EB: Kötü müydü?** **ŞA:** yok kötü de_ıl. Kötülünden de_ıl ĩş var (52) yatırsañ_ış ğālicāḲ. mejbır. çalışma zōrdu o_zāman. **EB: Bulgur pilavıyla ayrı mı (53) içiyordunuz. Sonra?** **ŞA:** biraz dinneniyōduḲ yarım sa_at nēyse işTe onnan sōna ğaḳ ğinē (54) aḳşama ğadar. **EB: İkindiye kadar mı aḳşama kadar mı?** **ŞA:** aḳşama ğadar. ōle yarım ğün (55) yoḲdú bizdē. şindig yarım ğün_olıdu. herkez_ōlenneyin geliyō. **EB: Sonra. Akşam oldu.** **ŞA:** (56) aḳşam_olıdu gel_ēve gel. ēvde yemeḲ yi. **EB: Akşama olunca hayvan gelmiyor mu?** **ŞA:** (57) ĩnek varsa ĩne_ē baḳıcıñ. ēvde gene de bi kiři olırdıḲ onnara baḳı-caḳ ... **EB: O ne yapardı?** (58) **ŞA:** yemek piři tavıḳlara baḳar ine.. inekler gelir ineklere baḳar_afedersiñ sa_ar. e biS sen (59) tarlıdan biraz ğeş gelebi-

lirdiñ tarlalar_uzag. at_arabasıynan gidip geliyosun. evdeKi_ış (60) yapılırdı yānē. **EB: Herkes geldi eve. ŞA:** herkez geldi yine toplandık. **EB: Genelikle ne (61) yemeği olurdu? ŞA:** ēr gış zamānında olursa bizim gelen_ışde yēmēmiz beyaz lahana (62) sarması bizde çuK meşur_olur. acılı, ētli, içi giymalı. bizde her şey_olurdū. ğuru fasilemiz, (63) sēbzemiz. sebzeleri ğurudurdug_o_zāman şindiki gibi dondurucuya fālan goymazdıK. (64) ğurutulmuş sebzelerimiz_olurdu. fasilleniy fasilyen her şeyen_olū. domatisi bile (65) ğurudurduK biz ğipğırmızı olūdu. ama şindi donduruculā çıkdı hepimiz ona goyūyuS. **EB: (66) Sonra. Akşam yemeği yediniz. ŞA:** yedig. **EB: Bitti. Sonra. Elektrik yok. ŞA:** tabi eleKdirig (67) yuk. ĩamba. ĩamba vārdı ğaz ĩambası vārdı. biraz_onuñ başınday ğızlar meseĀ işi varısa (68) biraz ĩambanın vāşındā oturlardı ben gelende çoğ_otururdum. **EB: Ne yapıyordun? ŞA:** (69) ğaneviçe. **EB: O yorgunluğun üzerine mi? ŞA:** unuñ_üzerine tabi. başKā özel ğünüm mü vār (70) ğaneviçe işleme_? araya unu da sıkıştırıcaktıñ. **EB: Çeyiz mi? ŞA:** tabi. **EB: Sonra? ŞA:** (71) baK ben_unutTum sizē ne ikrām_edyim? ğāve, çay? **EB: Hiç gerek yok. Bu saatten sonra (72) çay olmaz. ŞA:** nē olur? kola olur mu meseĀ? **EB: Kola hiç olmaz. Ne olur biliyor musun? (73) ŞA:** nē olur? **EB: Ayran varsa olur. Yoksa o da olmaz. ŞA:** āy.. nē yazıK ki ayran yoK. **EB: (74) Yoksa tamam. ŞA:** dün ğalabalıKdı misāvirlerimiz varıdı ĩstambuldan çocuklār geldile. ēveT. (75) bi kuva yo_urT dün bitTi. **EB: Sonra yatar mı herkes? ŞA:** tabi. Sāten yorgun_erkēs. **EB: (76) Kışın geceler uzun. Adamlar ne yapıyor? ŞA:** adamlar oda oda varıdı esğiden, odalara (77) giderdi yaşıllā. ğenşler de ne bilim ne yaparlardı ğāve, ğāve varıdı ama öñceden var mıydı (78) bilmiyorusunu. berāber_ış yaparlar, el_ışı yaparlar, oturlar. **EB: Kadınlar mı? ŞA:** (79) ğadınnar. adamnā da ğāvēye odiye gidellerdi. **EB: Odada ne yapıyorlarmış? Bir şey okurlar (80) mı? ŞA:** hiş bi şey_okumazlardı. so.. ğonuşurlar. yaşılları ğonuşu besbelli ğenşlē dinne (81) bilmiyoz_artıK_oraSını. **EB: Çay kahve var mıydı o zaman? Ne yiyip içerlerdi? ŞA:** öñceden (82) ğāve meşurūmuşTu. ğāveyi herkeS kend.. bi ğaş kişi kendi çekiyomuşTu makinelēle. (83) sōradan çay çıkdı. çay_öñceden mēşur de_ildi o ğadar. şimdi çayın_üstüne daha bi_şey (84) yuk. çorba da yok. çorbaları da unutTuK. **EB: Eskiden komşuluk nasılmıştı? ŞA:** komşuluğ (85) çoK_iyidi. bizim kö_ümüzün ğomşulu_u çoK_iyidi. meseĀ bi cenāze ōsa biz sizinen (86) dargınız. oldu tarla kenarından darıldıK bī sebePden. ama o cenāzeyeye giderdig. dü_ün_ōsun (87) gene ōle. hiç kimsē u toplumdan_ayrılmazdı. hāĀ da u gelenēmiz gine sürüyo. selā verilsin (88) selāyı duyan tarlasında çiftini bırakır köye gelirdi, cenāze vā diye. yine de ōle. az ğaldı kōde (89) kimse ama olsun gene ... herkeS toplanır. **EB: Eskiden kış hazırlıkları nasıl olurmuştu? ŞA:** (90) yani bizim zamānımızda peK de_ışiK bi şey yoKTu. **EB: Neler mesela? ŞA:** yāni yiyecek (91) bakımından mı ōle? öñceden_unumuzu hazıllādık. harmandan ğaK-

TıK mı gırk_elli kile (92) būdayı yıkar ğuruTurduK bōle yıkanıcák būdayıñ_ekmēni yimezdıK biS. çaya gider çayda (93) yıkārdıĝ būdayla_. bu sever serer ğurudurduK. undan sōna de_irmen. ābeyim yazıK (94) güz_oldu mu de_irmenden gelemezdi. ğocā çuvallar_olur şuvallara depēdig_. **EB: Su (95) değirmeni mi kara değirmen mi vardı buralarda? ŞA:** su de_irmeni vardı. şimdi yok (96) hāmırlarıñ da bu ēkmēñ de ğokusu bile yok. esĝiden bi ekmeK pişTi miydıĝ öbür ğonşu (97) ğokusunu duyādı. şimdi ne hamırınñ yüzü vār ne ekmē_ēñ ğokusu var. çüngü makinede yanıp (98) çıkıyē un da būday da. su de_irmeni gibi olur mu? **EB: Ekmeĝi bazlama mı yapıyorsunuz (99) yoksa fırına mı atıyorsunuz? ŞA:** baz.. biz genelde bazlama yaparız_ama bir_iki senedir (100) saTın_alıyōz. ekmeKçi geliyō kö_e. bazlama da bitTi. arada özledim� zāman gene (101) pişiriyōz canım. **EB: Tandır mı var? ŞA:** tandır vār. **EB: Fırın yok mu sizde? ŞA:** fırın yoK (102) tandır var. bizim kōde de vardı. iki kişide fırın vaĝdı esgide urāyā herkes sırayla hamır (103) yu_rurdu. teKne götürürdük sen ayşeniñ peşine ben fatmanınñ peşine. çörek yapādık. (104) hamırsız deriz haşaşlı biz ğat ğat_üstünde bölü. onnādan yapardıK. somun yapmazdıK. **EB: (105) Bu köyde Manav’dan başka Tatar falan var mı? ŞA:** yok. yok yok. **EB: Muhacir falan da mı (106) yok? ŞA:** yok. bi teK benim_annem varıdı çerkez. **EB: Çerkez mi Karaçay mı? ŞA:** karaçay (107) çerkeSi. **EB: Nereden gelmiş o? ŞA:** bēlpunardan. **EB: Nereden bulmuşlar onu öyle. ŞA:** (108) ertende oturuyomuşTu dedem rahmetli. **EB: Oradaki Çerkezler Yakapınar’a ve Belpınar’a (109) gitmişler değil mi? ŞA:** ço_u ameyıkayā. ço_u amarıkaya gitTi. çokları geri döndü (110) ameyıkayā.. **EB: Erten’in şimdiki adı Süleymaniye mi? ŞA:** süleymāniye. **EB: Biliyorum her (111) şeyi ben de. ŞA:** e heralde araşırdırmacılaĝ bilmeli. dē mi? bilmeden_olmaz. şimdi kimse (112) ĝalmadı. **EB: Bak Çerkez dedin Karaçay mı diye sordum. ŞA:** yoksa siz de mi ōle?

I/8

BEYLİKOVA - Okçu**Kaynak kişi** : Meliha Türkyılmaz, 78, Okumamış**Derleyen** : Songül İlbaş, Yıldız Yanar**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yemekler, çocuk oyunları, el sanatları, masal, türkü hikayesi

(1) **MT:** báyā hincī dü_ünnerden_ıni soracañ nasıl? **Sİ:** Eskiden gelenekleriniz nasıldı? **Düğünü (2) nasıl yapıyordunuz? MT:** valā gızım_ıışTe nişan şeyden gız_evından sözünü alıdıK söz_ü (3) nişannardık. undan sona dü_ünün başına varıncak bi asTar diyi asTar kesellerdi heP (4) büsbütün_ü esbaPlānı böyle ne varısa böyle çevrelēde gör_ün şunu var şonu var dēyē. ondan sōna (5) biyez de dü_üne başlalaldı. ilKnuñ ānadıvā gı. **Sİ:** Sen anlat güzel anlatıyorsun. Adın soyadın (6) ne? **MT:** meli_ıa türkyılmaS. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **MT:** yetmiş sekis. **Sİ:** Okula gittin mi? **MT:** (7) gitmedim. bi_ki bigaş gün_ışde burda hocaya gitTim esKi yazı_ıçin hiç yeni yazıya (8) gitmedim. **Sİ:** Okula hiç gitmedin mi? **MT:** hiç gitmedim_ıokula. ğurana aç_ÇıK gitTim (9) şıyde bu hocalāda. **Sİ:** Şimdi devam edebiliriz. Bitti mi düğün? **MT:** yō bitē mi dā yeni (10) başlāyce.. bir haFta ēveli ezelī hastar dēyi olē toplanıdı milleT. hadına asdar denirdi nē varısa (11) gelin gızın sandıkTa sepetTe getirī böyle hortālā çevirilērdi. şunu var şonu var işde (12) bilmen_ınesi var onnarı ondan sōna Çeviri millet toplanıdı şenniK yapardı_ıoynarlardı. e (13) sōna baş_ıderisi olur. hincig_öle de_ıı yalınız. **Sİ:** Şimdiyi anlatma boş ver. Eskiyi anlat. **MT:** (14) hallā akıllıcı adam ũlāzım_ıunu_ıannat... e undān sōnā ne biliyin bi dā şeyē nēyse baş_ıderisi (15) olurdu. baş_ıderisi derlerdi dü.. dü_ünden bi gün_ēveli. ğına_ıgecesi ğına. ğına_ıgecesi. (16) toplanıdı millet geline ondan sōna ğına yakarlardı āşamna_ıı. u dü_üne gideceKlē canı (17) istiyenner de yakınırdı. ē zabah_ıoluncak da gine toplāñılardı gelirlerdi işde gelin gızı da (18) alırlardı ārīPıya bindiri alır geli eve yıkarlardı ēveli. bi de bizim sancı mezarı var_ıorda. (19) kö_ıonğ dışında şöle ğabir. böyle at_ıarabaları sıra sıra dü.. sıraya dizilirdi. peK çoK on_ıon beş (20) yirmi arıba. dolandır heP bısünnü ğarılar giyinir ğuşanırdı onnar_ıarabalara binērdi. gelini (21) arabasına bindirilerdi. gelin_ıarabası önde ötekiler_ıarkāda dolaşır gelirdi o mezere. üş kere (22) dolaşırdı ondan sona köve gelirdi nereye inecēse gelin urıya indirilēdi. undan sona herkeş tā.. (23) bezi ortalā getiri una şeyi dikerlēdi. gelini para mira daċarlardı. damaTı daċıb damadı getirilē (24) para daċarlardı. sōna ... işdi dün_öle böyle olurdu ne bilem Pek hinçilēde bi ayrı. **Sİ:** Ne (25) giyyordu gelin? **MT:** gelin nī? elbise nē giyerdi. bölē başına al dutallar-

dı. **Sİ: Adı var mı (26) elbisesinin?** **MT:** o ... esKiniñ tã elbiseleri ne bilîn mânto derlerdi. manto. èveli yõdu hêş bi (27) dene bi ğara mantõ vardı bõle gelin ta geşgiden ğalmış. heb gelinnere unu giydirilerdi bi (28) deneciK. ğara gózel bi mantõ varıdı şõle ğadifeden. hinÇi herkeşin dolü hiş bunnarı (29) aramazlã. (30) **Sİ: Düğünde ne yemek yapıyordunuz?** **MT:** hêr türlü yimeK yaParlardı. **Sİ: Düğün yemeği ne (31) oluyordu?** **MT:** vallã pilaF pişirilêrdi yavît da meselã gelin ğıza giderken boş gitmezlerdi (32) o zaman. hinci hiÇ aramazlar. yemek yapar ellêne alır gidellerdi gelin ğıza gitmiye. boş (33) gitmezlerdi. ne varısa. nemiş meselã datlı patetis her nê varısa herkeş bi tabaK alır giderdi. (34) **Sİ: Yemeği düğüne misafirler mi götürüyordu?** **MT:** vallã misavirlên ... kendimiz ğı.. (35) olan_evi gız_evine. **Sİ: Onlar da getiriyor mu?** **MT:** valã onnar da bazı getiri bazı (36) getirmezdi. vallã õle işde ne biliyîn geldi geşdi ğızım heP ğayb.. unuTduK. aklıda duru mu? (37) **Sİ: Sen yaptığın yemeklerden bir tanesini anlatır mısın?** **MT:** nası yaPacãn ne bilin ... aynı biz (38) di yaparız. **Sİ: Buranın en meşhur yemeği ne?** **MT:** valã fasüllê. **Sİ: Onu tarif et hadi.** **MT:** e (39) fasilleyi ... iccaK suynan bi ğānadıveririz. undan sōna da düdüklüye ğon hemen tēzdin bişēr. (40) çoK güzel bizim Fasillelerim bu bili dē. **Sİ: Gelirken gösterdi o bize.** **MT:** gösTerdi mi? (41) PaTedis yimē yapardıK. badılcan ne varısa eşi ğabaK. **Sİ: Kışık ne yapıyordunuz?** **MT:** ğışlık (42) dā heb ğurudurlar ğızım. eksē tāze fakıl.. faSilleyi meselã ğurudurlardı èveli. hinci ğuruTma (43) yoK dolaba ğonur. dizêrdiK bõle ipe dizêrdiK_ıpli_e sererdiK daKādıK ğururdū. unū da (44) bişirim bişirip yirdik. hinÇi isdiyen de gine ğurudur dā dolaplara ğorlar pocetlere ğuyar (45) ğuyar. (46) **Sİ: Küçükken ne oyun oynuyordunuz?** **MT:** ne bilin ne oyunū oynuyõduK geceleri şey yõdu (47) bõle televúzonã hani baKmazdıK. hiş durmadan dışallarda bastım_başı oynardıK. daş daş (48) toplã.. **Sİ: Nasıl o?** **MT:** bi dene şõle do.. tombaKcı şõle daş dikerdiK. danaydı o unuñ_adı (49) dana. ellēmize de birer dene bõle yassı daş_alırdıK. una vurardıK giderdi ondan sōna èbe (50) onu getirirdi biz daşımı-zı alır ğaçardıK. sōna ... o hemen ... saña diyeşse deydi mi sen_ebe (51) oluñ. u şī danayı getiriP di hemen dikerse sen daşınıñ_ālmadan yerine gelirseñ bõle deydi mi (52) biyez de sen_ebe oluñ. öteki çıkã sen geçeñ. õyle oynadığ_ışde bis. (53) **Sİ: El işi yapıyor musunuz?** **MT:** yapardıK Tābī. çorab_õređdik. ipden. ipden çoraP. (54) davarların yününden eyirirdiK. aha bunnarı yapardıK. x: doKuma yaparlarmıştı. pala (55) doKurlarmışTı. ā baK şu tülülêri baK şu tülüyü õle doKurlarımışdın. **Sİ: Bunun boyasını nasıl (56) yaptınız?** **MT:** boyacı gelır boyacıya boyatTırdıK. o_zamannar boyacı gelirdī. ğoca (57) ğazannarı ğurardı boyadırdıK. hincī doKuma bunnar doKuma da geşdi ğālī. doKuyan yoK. **Sİ: (58) Sen örmüyor musun hiçbir şey?** **MT:** hiş bi şiy_örmüyorun men hinci men hazır yiyeP (59) yatıyorun. gelin Pişiri ben yirin. hePisi geşmiş. pala doKurduK yā. hiÇ ip_ıyirdiK. **Sİ: Pala (60) ne?** **MT:** aha bõlê ğocāman palayı ipine eyiridig_eyiridig bõle boyadırdığ_aha bunnarın (61) boyasından sarı ğara derdiK sánki sarı ğara nerden ... bēn baK bēn doKudum bunu āha. a bu (62) ğada vā u

şede. hêr türlü. aha bunu eyirin_eyirin_îpinên bõle ip_âcısı varıdıñ ip_â_acı (63) bõle ipliK daKılı. renk renK. unu getiriP kerkitinen bõle kırkitlerdiK. **Sİ: Neyle? MT:** kırkit (64) vârdı bõle a_aşdan yaPmışlar tâtıdan parnaklâ_ı var şõle. ipi geçirirdig_õle. â bõle olâ olâ (65) oldu bak. göcaman_aha bu êve göre bundan bôyök. **Sİ: Kullanmıyor musunuz? MT:** gız (66) hıncı bunnâ çıKdı gullanmazlar da geline verecen_ê gabul_îdêse. **x:** kullânırın dâ hış (67) gıya-mayorun. **MT:** ben buna veririm hinci dokumazlâr. bu da geline vërceK kimisi de (68) gelinner hiç gabul_etmêS. kimisi de gabul_eder eskinîñ dêye. bakam bizimki nası olacaK? (69) çok gôzel_o. el_êmê_ê va gölaynan_olma. heb bûle bõle eyiriñ_eyiriñ_undan sona (70) boyadıñ yıkañ gâş kere yıkañ. biyez de boyacılara boyadıñ. renk leK bõle geçen. **Sİ: Kaç (71) günde yaptın onu? MT:** ne biliyim ben. bir_ay ... baya bir_ay. yirmi gün bir_ay ... (72) gölay-lan_olmâz. benim bi gâynınam vardı yaşlî barabar aha u da yardım_êTi doku-duk_õle. (73) kırkitler_olur şeyden yaPmışlar göca göca. ayânı oymuşlar. un-dan_ipe bõle doKaşlârdıK u (74) geçêrdi undân sona üstünüş bilmen şeyi vara geleni va bilmeden bõle basdırdıK a_aşlâ. **Sİ: (75) Neyi var? MT:** iplê iple-riñ_arasında bõle a_aş gôrlardı onu bi galdırılardı bi gondurulardı. (76) êriş deriz_îplere. ipler bi bi yanna bi bi yanna geçêrdi õle yapınca. aralândan biz de (77) geçêrdik. hâsılı_îşde õlê o günner geldi geçdi. **Sİ: Komşularınızla birleşip birlikte yapıyor (78) muydunuz? MT:** yapardıK ya gelir_oturulardı. (79) **Sİ: Akşamları ne yapıyordunuz? MT:** âşamnarı mı oca_ıñ başına toplasırdıK mesel satışırdıK. (80) eskilêrî ânadırdıK. eski olannâ bizi.. **Sİ: Masal mı anlatırdı? MT:** masal_annadırdı. **Sİ: Bir (81) tane anlatsana bize de. MT:** nası annadıyın gâlî masalı? **Sİ: Bir tane aklına geleni anlat. MT:** (82) bilmen, han-gisi gelir ki? adınî da unutmuşum baK. çok biliydüm_êmmê. faTmacik varmış bi (83) denê yûsuFÇuK varmış derdiK biS. fatmacînan yusufcûñ anası õlmüş. ê sôna ne_olmuş? (84) hadi bul baKâm. u gôzeldi emme. **x:** meyrem yengem bilirdi emme peK u da felc_öldu (85) gonusamaS. ço_u go.. şeyêrdî bilirdi. sen de bilirdiñ ne_îçin ... **MT:** ... sôlderdiñ. andon sôna (86) anası õlmüş bobası êv-lenmiş. bi dene üvey nene varımış. fatmayı ondan sôna bi yere (87) gâpamış. bi dene de kedisi varımış fatmacı_ıñ. tandıra guymuş fatma_âbam tandırda iki (88) elleri kendîrde değmiş kedi. hani undan sôna õle dêken derîken yusufcuk gârdaşı ânamış. (89) undan sôna babası da ânamış çıkarTmışlar_urdan. û şeyî gârıyî nineyi guvalamışlâ. (90) ananın_êvine demiş gâtırınan_ıñ giden de-miş_adam satırınan_ıñ giden demiş. hanî_nedeñ (91) satırınan giden demiş gâtırınan giderin binerin demiş gezerek giderin_urıya demiş. gâtıra (92) bindir-mişle undan sôna hâpıc_arasına bi çalı gıstırıvermişlê gâtırın. gâtır_almış git-miş (93) bilmen nerelere atmış başKa ben peK çok bile.. ama ... **x:** hurütcûnan bileÇciK var bi dê. (94) unnarı ânatırdıñ. **MT:** bi dene de horuTcuK varmış bi dene bilişcik. îndan sôna adlâ õlemiş. (95) hadi demiş armıda gidêm demiş ho-ruTcuK. gidêm demiş biliÇcik de gitmiş horutcuK da. (96) îndan sôna hârmıdıñ dibine varınca horuÇcuK ... çıkmış dalâ. başlamış_armıtları yimeye. (97) biliÇ-

cik demiş ki bi dene baña at na var demiş. ātmış yimiş. peK datlıymış bi dā at demiş. bi (98) dā atmış undan sōnā u dā neresine batmış gız tiken? ayāna tiken batmış undan sōna ağlayalak (99) hemen anasına gitmiş. annē anne horuÇcuK beni dōvdü horuÇcuK beni dōydü. undan sōna (100) horuÇcuK da aşşā inince ayāna diken batmış. horuÇcūk niçin dōvdün biliÇcī demiş. ayāma (101) tiken-ner batmayaydı demiş. tikencik sen ne için batdın demiş geçiciğ beni yimeyēdi demiş (102) hiÇ_ōle yalan_olur mu? keçiciK demiş neden yidiñ demiş ah ah çoban beni iyi güdeydi (103) demiş iyi güTmedi demiş. çobana varmış. çoban nēdig ne diye gütmediñ demiş āblam baña (104) bakmadı kı napıyın demiş. ablasına varmışlar. sıÇannar demiş_unnan kediler di benim (105) şiyimi yimeyēdi yā_ımı yo_urdumu demiş. kediye varmışlar yiyecēm sıçancığ demiş (106) sıçacām samannıK demiş ğırnāv ğırnāv demiş def_olmuş gitmiş. (107) **Sİ: Māni biliyor musun? MT: bilmen. Sİ: Söylemiyor muydunuz māni? MT: ne bilen ... (108) televizzonnāda dinneriz. Sİ: Televizyondan değil eskilerden. MT: māni ne ... ne ... āy hic (109) ğafamda yok. dē bi dene bisim ā bu eskişerde gōzel bi ğız varmış. adı ... nāzīmiş. İndan sona (110) ğavır gelmiş. ğavır_unā nāzi_ı almış gitmiş esgiden. da una türkū yaPmişlā. gül nāzig adıñ (111) nāziK. satından bağrıñ_ezig. ğelli biñ yonan sarsa gel ğabilımsıñ gül nāziK demiş bi de (112) nişannısı varmış nāzi_ıñ burdā. türkiyede. ğavır_almış gitmiş. İndan sōna gül nāziK yüzün (113) gülmeS vallā hadi baķam yoK peK ... araya arayı buldulā zindannara ğuydulağ benim tayır (114) ğārdaşımı benim_çin vurdular demiş nāziK bi dene ğārdaşı varmış_unuñ unu da vurmuşlar. (115) cenni cennī cannı cannı mezārā gömmüşler. unu da hoca deyiverivermiş bulmuşlar. anam (116) rahmetlik_ōle söyledir. dē u nāzi_ıñ ... yo yō sen_otu ğız kendi getiri. YY: Ben götürürüm (117) olur mu öyle şey. MT: nēye olmasın? ğı ... va alıb getirin. Sİ: Gerçek mi olmuş bu? MT: (118) gerçeg_olmuş gerçeK. ğanamğilīñ çocuğlu_unda hōyle yemen götümüşler_işde ğavır (119) bozğununda. ... sōna ğārışmış ya u_zamannar ... /.../ Sİ: Var mı başka aklında? MT: peK (120) ço_udu unuñ türküsü dē unuñ ğafamá gelmedi ne için gelmedise bö_ün. /.../ Sİ: Kardeşini (121) vurmuşlar dedin. MT: hī vurmuşlar ğardaşını yaSık. x: ū evlenmiş ğalibā yonannan. MT: (122) yonannan_ēvlenmiş de nişannası da arkasından gitmiş. ōle satıcı olālaK (123) varmış_unnarıñ_ēvin ğapınıñ dibinē, kendini tanıtmış. ğucasınıñ tābī habarı yok. İnnan sōna (124) çocukları vārmışımıñ çocukları da almış. çocuklānı da deñize ativermiş_adam gelirken (125) hiÇ_ōle olū mu? yā. biyez de acısındān ğahrinden ölmüş acısındān nāzik çoK yaşamamış. (126) **Sİ: Geri mi getirmişler buraya? MT: geri ge.. yo ğaçırmış tābi ğādın nişannısı. gül nāzig (127) yüzün gülmez ... olmaS heb demiş ... ben seni geri yollarıñ_emme nişannın geri almaz (128) demiş. e nişannısı dā elli biñ yonan salsa gel ğabilımsıñ gül nāziK demiş_emme goyveri mi (129) adam hīÇ? ōle türkū yaPmişlar goyā.****

I/9

BEYLİKOVA - Süleymaniye**Kaynak kişi** : Düriye Öngel, 60, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, düğün, kız isteme, çocuk oyunları, yemekler

(1) **DÖ:** düriye öngel. **SGA:** Düriye teyze kaç yaşındasın? **DÖ:** atmış. **SGA:** Okul? **DÖ:** il.. (2) ilkököl. **SGA:** Bu köyde mi doğdun büyüdüñ? **DÖ:** hayır başka köde dödüm. burda dōmadım. (3) **SGA:** Hangi köyde doğdun? **DÖ:** sarıyārda dōdüm. ankaraya bālı. **SGA:** Kaç senedir (4) buradasın? **DÖ:** bayā ğırķ_elli oldu heralda dē mi? **x:** elli bēş elli altı senedir üş dōrt (5) yaşındaymıştı burıya geldīnde. **DÖ:** işTe dōt beş yaşımdaydım geldīimde. burdan gērisi (6) burda. **SGA:** Gelin olarak gelmedin, dōrt beş yaşında geldin. **DÖ:** hayır hayır hayır. **SGA:** (7) Ailen gelmiş. **DÖ:** āyilemnen küçükken geldim burayā. burda gelin_öldüm. **SGA:** Manav (8) mısın sen de? **DÖ:** manav. **SGA:** Ne manavı? **Özel bir şey var mı?** **DÖ:** hayır yerli manavız (9) biz. (10) **SGA:** Buranın Manav düğünlerini merak ediyoruz. **x:** yani şöló yani ne gēyiliyor ne ēdiliyor (11) şālvar mı anadıñ mı? kıñalāda ne oluyo kıñā_gēcelerindē. unnarı sorúyo yāni. unnarı (12) araşdırırlar. añađıñ mı meseľā bayannar ne giyiyo ğınalarda ne oynunna_oluyodu? **DÖ:** e (13) şālva.. yā ğına gicelerinde.. akşām gelinnik gēyiyo undan sona ğına yakılċı zaman ğına (14) elbisesi giyiyo. **x:** esgiden dī mi? **DÖ:** şindī. **SGA:** Şimdiyi sormuyorum. **x:** şindiye sormuyo. (15) u_zımannar hañı āllı pullu bi şile vārdı ya. **DÖ:** ēsgiden. hī. eveliyi. **SGA:** Eveliyi anlat. **DÖ:** (16) esgiden şālvar giyiyorlardın. üzerine sarkā giyiyorlardı. **SGA:** Sarkā nasıl bir şey? **DÖ:** böyle (17) çizgili çizgili oluyo yā unu giyiyolārdı şālvarıñ_üzerine. yüzüne al_örtüyolārdı. öle. bi de (18) başına sarıyolārdı fes sarıyolārdın. öle. **SGA:** İşte onları anlat. Nasıl oluyordu düğünler? Ne (19) gün başlıyordu? **DÖ:** işTe öle oluyōdu. cumay gün_akşām_oynuyōdu cumay (20) gün_akşām_oluyōdu başlıyōdu. cumārtesi gün ğına gicesi pazar gün dē alınıyōdu. (21) gelin_alıyolādı. (22) **SGA:** Kızları nasıl istiyorlardı? **DÖ:** e kıızı nası isticekler ğızım işte allahān_ēmriyle (23) istiyolardı. **SGA:** Seni nasıl istediler? **DÖ:** bilseydim gelmezdim. **SGA:** Başkalarını anlat o (24) zaman. **DÖ:** e yā bir gün geldiler_ışTe bobama, isTedilēr. bobam_ōlmaz dedi sōna bi sefer (25) daha geldiler. sōna biz de beyimle isdeşiyōduķ bobam verdi. **SGA:** Aynı köyden mi? **DÖ:** (26) aynı kövdeniS. **SGA:** Tanıyor muydunuz birbirinizi? **DÖ:** tanıyoduk. akrabamız_olur. (27) ölelikle öldü. **SGA:** İyi mi oldu? **DÖ:** iyi oldu.

SGA: Allah mesut etsin. **DÖ:** âmin ... (28) **SGA:** Eskiden çocukluğunuzda ne oyun oynardınız? **Kızlar ne oynardı erkekler ne oynardı?** (29) **DÖ:** saklambâç oynardı. bölē dolambâç oynadı arkadaşan. öle oynadı. **SGA:** **Dolambâç (30) nasıl bir oyun?** **DÖ:** gelir bi dolaniyolā da arkadaşaya bez göyü-yolar yā körēbe gibi. öle (31) oynıyodu. ip hopluyodu arkadaşlar arasında. öle oynıyodu. (32) **SGA:** **Düğünlerde ne yemekler yaparlardı eskiden?** **DÖ:** esgidēn şimdiki gibi işTe pilāv, ğuru (33) fasillē, çorbā yapıyodu. **SGA:** **Ne çorbası yaparlardı düğünde?** **DÖ:** toyğa ço.. yo ut çorbası (34) yaparlardı. **SGA:** **Toyga çorbası nasıl olur tarif eder misin?** **DÖ:** yo urdunan unu ğarışdırıyō. (35) bi tâne de yımırta ğırıyō bir iki tâne dē. unu ğarışdırıyō özüyō. undan sona ğuyuyō (36) suyunu. kekig atıyō nānā atıyō. ğarışTı-rıyō bışiriyō. pirinc atıyō. **SGA:** **Ekmeği nasıl (37) yapıyorsunuz?** **DÖ:** ekme ğ bazlıma yapıyō. **SGA:** **Bazlama nasıl?** **DÖ:** unū güzelce (38) hazırlıyō. mayasınī da یرitiyō. duzunu atıyōs hamura. suyunu atıyōs, mayasınī atıyōz. (39) yuñuruyoz undan sona ğoPdu mu geldi mi ğarışdırıP Pazlama hamırına döküyōs. undan (40) sōna o pişiriyōz bazlama. **SGA:** **Fırınlarnız nasıl sizin?** **DÖ:** biz saşda bışiriyōz fırında de ğil. (41) **SGA:** **Bahçenizde fırın için bir yer var mı?** **DÖ:** yok. evde benim ekmeg evim vā fırın yok. (42) **SGA:** **Ekmeğin evin mi var?** **DÖ:** ekmeğin evim var. tândırım var benim. unu ğaltına (43) odun atıP bışiriyordum. **EB:** **Evde fırın evin mi var?** **DÖ:** ekmeğin hē fırın evim va. (44) ekmeğin evim fırın evim yok. ekmeğin evim var. **SGA:** **Orada hamuru mayalıyorsun, (45) kopturuyorsun.** **DÖ:** eveT. kopturuyom. **SGA:** **Ondan sonra yazıyorsun.** **DÖ:** koptu mu bi şi (46) şiş ediyom döküyom bölē bölē pazı pazı. undan sōna bışiriyōrum saşda. **SGA:** **Sacda (47) pişiriyorsun.** **DÖ:** saşda bışiri.. **SGA:** **Böyle başka bir şey.** **DÖ:** yok hāyır ça.. duvārda de ğil (48) ben bazlama bışiriyoğum. **SGA:** **Başkalarının var mı öyle fırını?** **DÖ:** yok burda yok. bī (49) niğārgilde vā urda varīsa. burda yok. biS saşda bışiri.. **SGA:** **Burada tandır mı var?** **DÖ:** burda (50) tândır vār. başKa köylerde var ğu da. bölē somun yapıyōlar onnā. **EB:** **Siz de yere (51) kazıyorsunuz tandır gibi mi?** **DÖ:** hı hī bölē ocaK gibī. **EB:** **Ocak gibi yerde yani.** **DÖ:** eveT. (52) üzerinde saş va. **EB:** **Görebilir miyiz öyle bir tane fotoğrafını çeksek.** **DÖ:** görersiniz. (53) görersiniz. **EB:** **Eskiden komşuluk nasılmıştı tezye?** **DÖ:** ğoñşuluK esgidēn çoK güzēldi. (54) evlerimis sık oldū ğu için birbirimizi ğeliğ gidēdik. şimdi milleT hanī ne bilem televizzonnā (55) çıkınca komşuluk da öldū. x: şindi herkiş ekono-nimi derdine düşTü. **DÖ:** evet. komşuluk (56) güzēldi evelde. **SGA:** **Uzun kış gecelerinde ne yapardınız küçükken?** **DÖ:** e küçükkēn tabī (57) soba yakārdıK evelī. ğuzine soba yakārdıK. mısır patladırđıK otururduK komşu komşuya (58) toplanırđıK dā. ēlenirdik. hı ĩde vārđı mısır patladırđıK. ama ēvēlden güzēldi şimdiden (59) güzēldi eveli komşuluK. **EB:** **Nelere yardım ederdiniz birbirinize? Doğumda, kına gecesinde, (60) cenazede, düğün-**

de... Öyle miydi? DÖ: öle gidērdiK birbirimize tabi. yardım_ederdik. (61) yardımnaşırdık. yuka yapādık toplanırdıK da. maķārna kēsērdik. tabē. SGA: Delikanlılar (62) odun mu topluyordu? DÖ: odun getirilērdi. kimiñ dü_ünü olcaķ şindi meselā unuñ_odununu (63) getirilērdi. kōde yardım_ederdi. biz de yuka yazārdıK. bulğurdan dökerdiK pilavı. SGA: (64) Bulgur pilavı. DÖ: bulğur pilavı. SGA: Tandır evde mi bahçede mi? DÖ: evde. eviñ_çinde. (65) x: ēv, āyrı bi ev vā. şēde. eKmeg_evi. DÖ: gözleme yapıyōz bazlama yapıyōz yapıyōz yāni. (66) vār bazlama. SGA: Sizin bazlamanın ortası delik mi? DÖ: hayır. de_ıl. bazlama deliK de_ıl. (67) EB: Bu köy Manav mı Muhacir köyü mü? DÖ: manav. EB: Siz Manavsınız değil mi teyze? (68) DÖ: evet. SGA: Ama teyzem iki yaşında gelmiş. DÖ: ben başKa yerden kōden geldim sarıyār (69) tarafından geldim. nallıhan tarafından anķara taraFından. āma küçük geldim. SGA: (70) Akrabasıyla da evlenmiş teyzem. DÖ: teyzemin torunu. hı hī. EB: Siz de bu köydensiniz (71) herhâlde. x: bu köydeyiz. de işde bizim de dedelerimiz otuzlāda dineKden gēlmiş. mi_alıçıñ (72) dinek kö_ünden gelmişler buraya. SGA: Gelinler nasıl? Dışardan gelinle anlaşabiliyor (73) musunuz? DÖ: annaşıyōS ya. EB: Eskiden babanız anneniz anlatır mıydı geçim derdi (74) nasılmıştı? DÖ: geçim dēdi esgiden çok zorumuşTu tabi şindiki gibi di_ıl. ğara gücüynen (75) hepsi şindī.. SGA: Bazlama. DÖ: bazlama bu. esgiden benim bobamıñ bāları vārımışTın (76) üzüm bāları. onnarı işTe tabi hayvannarın üzümneri satmāya gidermişTi kōlere. çok bāları (77) varmışTı arıları varımışTı. satmāya giderimişTi balī. EB: Nasıl geçinirlermiş? DÖ: işTe (78) unnarınan bahçelik yaparak şı yapā sebze yaparak, unnaşınan geçinirlerimişTi annatırlardı. (79) sēbze yapmayınan yāni arıcılınan. kendi yetiştiriyōmuşTu her şēsini. kendi dikiyōmuşTu (80) içinin meselā. SGA: Kızların kınada giydiği kıyafetlerden hiç var mı köyde? DÖ: bilmiyon (81) yavрім şindi kimde oldūnu bilmiyom bayā. kirālıyolā şindī kūtahyadan falān. kūtāhyada (82) çoK_oluyō ya. SGA: Kūtahya'da mı çok var? DÖ: hī. kūtahyadan kirālıyolar. EB: Allah razı (83) olsun teyze. Sizi çok meşgul ettik kusura bakmayın. DÖ: ōsun.

I/10

BEYLİKOVA - Yukarıniğdeağacı**Kaynak kişi** : Mukaddes Yalçinkaya, 75, İlkokul; Gönül**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Gönül**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, ad koyma

(1) /.../ **MY:** biz _annamıyoz da bölö dışādan bunnā gelinci be _enmiyolā. **SGA:** Kaç yaşındasın (2) **teyze?** **MY:** ben _ni? yetmiş beş _öldüm. **SGA:** Okula gittin mi? **MY:** ben _ni? beşe gada (3) gitTim. **SGA:** Köyün okuluna mı gittin? **MY:** ... ndan sona beş diplıması āldık tınam bitTi. (4) ēveli ōlüydü. **SGA:** Göndermediler mi? **MY:** neriye? **SGA:** Okula. **MY:** aman _ēveli (5) gönderilmiyi bilī miydin köy ğt? çıkan ğālīdın çıkan ğālīdı. ğıs çocū _u olū mu kı a a ōle (6) denidin. şindi zornan _okıtcaz diyi ūraşı u _zaman dī ōliydi. git _gide git _gide ğızım devir (7) de _işTıkce tabi köv de açıldı eski işi ğal-madı. **SGA:** Hiç genç kalmamış zaten. **MY:** yo yo (8) dedim ye heP benim gibilē. benden _itiyallā. çoluğ çocuk ğēşler bunnar _ā heP ğoyan (9) gidiyo ğoyan gidiyo. de benim gibilēr va. bis ... **SGA:** Teyze siz çocukken nasıl oyunlar (10) oynardınız? **MY:** nası oyun _oynuyam? top _oynārdığ Çamı ğarar ekmeg yapardık. beni (11) okula ğuymuşlar dā ğıs çocu _u dīl mi dimiş İdris varTın çabık çıkar demiş. kitaplarınan āy (12) emek çeker _okul da yakın yollallā az sonra arķamdan baķallarımışın urıya çamırı ğārmış (13) kiteple-riñ _üstine ēkmek yaparın. hālā yaparın _o ekmē _e dā. **SGA:** Hālā yapar mısın? **MY:** (14) yaparın. hālā u ekmek yiniyō. demek ki ta çamırıkān ğızış-mış. kō _ünj şı _i dī mi? **SGA:** (15) Fırınınız nasıl sizin? **MY:** iyer şū ğonşu-nuñ va bölö bacā ya ī arķıya o açarıs ğalīb diris saç. (16) unu dışarı bi yere otutturuyorus hā öreris. kürē _e va çekeli va. **SGA:** Fırın evi gibi bir yer mi (17) var? **MY:** hē aynı ēv meseLā bölē bi ēv. televüzzonuñ bacası bi meseLā. unuñ _içine sacī.. (18) **SGA:** Dışarıya doğru çıkıntılı oluyor? **MY:** eveT. āzı ēviñ _olur yalınız hē. ōteki ā dışardı (19) örülür ğālī bölē. çoğ gözēl _ekmē-miz _olur _emme ben yapamıyon ğālī. **SGA:** (20) Yapiyormuşsun işte bak. Küçükken başlamışsın. **MY:** yā çamurunan başlamışın _emme (21) yapamıyōn. **SGA:** Ekmeği nasıl yaparsınız bir tarif et. **MY:** naşı yapıyin. bi ta yuñurmadan (22) başliyin _ni? **SGA:** Yuğurmadan başla hatta unu yapma-dan başla. **MY:** unnarı satın _alıyos (23) canım. **SGA:** Eskiden de mi satın alıyordunuz? **MY:** dīmenner vardı. ēsgi dīmen. buydayları (24) yu.. ğurudur-duk çalkadık çovallara dōlduru atlarına yakın kōlerde va de hindi yok ğālī. (25) faPriķalā çıkTı. urda ūdüdü pek de ğadın _ekmeklerimis _olūdun hindü-

kilēden. ke.. (26) kepeksiS_öldü için. şimdi ne bilin a içi açıcıık bi şī var hıSı yok. unu bisim unnarı biz yidik (27) mi şöle şu gıdağ tāmām. āyşama gada doyardıñ. besbe kepekli oldūn mı bilmen. hindī yenī (28) şīler çıkdı sūdūnen yuñurus patatis ğuyarīs. u_ızıman suyunan yuñuru olūdu. **SGA: Mayasını (29) nasıl yapıyordunuz? MY:** mayayı satın mayalar va. **SGA: Eskiden? MY:** esgiden_üredirdik. (30) bağ ha şu gādā pazınıñ biri ğalı u duru öbür_ekmek bitince ... ecig duz_েকে (31) öRTeğörduğ_unu. unu ğarı āşamdan yarın pişircez de yeniden_ün ğuyar üred.. ...čanā_ā (32) doldurağordun unnan yuñuruduğ çabık ğopsun diye. e şimdi satınarı ğuyēyoz_oluyo. **SGA: (33) Eski ürettiğiniz mayaya ne diyordunuz? MY:** a maya deriz_aynı yi.. bişirdīmizden ğālīdın. (34) yuñurdūmuzdan_ā ginē bi pazı alağorduk_ā undan ğālī. **SGA: Onu odaya koyuyordunuz... (35) MY:** hē ğabımızın_acığ üstüne acığ duz_ekē de öRTeğorduk. durudun_ūda eşirdin_īyce. (36) çabık ğopudūdu. şimdi satın ğuyveriyoruz hepsi oluyor_emme yine esgiyi gine dutturamıyo (37) di mi? eşgi başğıydın yavrum bilmi_ön. ā öle öle yaşıyip gideris. **SGA: Seni nasıl istediler? (38) MY: kīm? SGA: Dede. MY: āmanın. dede mī? dide ğēlmedi bile. SGA: Görmemiş miydiniz (39) birbirinizi hiç? MY:** igimiz de bi kōliyis ğı sāten bilirdi. babasıynan_ā ābisi geldi istedilē. (40) öldü işdi. **SGA: Sana sordular mı? MY:** ēveli sormak vā mıydı? ana buba ne derse u olurdu. (41) isderseñ dilenÇi olsun isterseñ başga bi şī ösun ā hē de.. dērse bi şī diyemezdin. hindi öle bi (42) şī va mı? ... sormadılar. evet dīcen kız çeken_ñi beni? zere bē. **SGA: Sonra düğünün nasıl (43) oldu? Eski düğünleri de anlat. MY:** hē u eşgi dü_ünneri ā şunda yapallār ğı. televizonda. ğına (44) gecesi yapallā. āynısı āynını biS gibi yapıyöller_unnar da. dü_üne ... aynı ğına_gecesi (45) yapallā hindi u da bitTi de şeherde salonda alıb geçiveriyoİllā. eşkininki yānī bö bi haFta (46) sürerdin_ēveli. **SGA: Ne gün başlardı? MY:** cumā güne gada pēşembe çarşamba ğınacı (47) çıkardı. peşembe de dü_ün_olu cuma gün de duvāmıs_olūdun. gelin süzülür. **SGA: Geline (48) oynatmıyorlar mıydı? MY:** oynadīdik canım. **SGA: Oynarken üstünden bir şeyler atıyorlar (49) mıydı? MY:** ı ı. çık. bizde böyle ādet yok. ğına_gecesi yalnız bi ğırmızı ğoyverīdik böyle şöle (50) başına. **Gönül: Niye böyle bulgur, buğday... MY:** he dovağ günü mü di.. ū dovağ günü (51) oluyōdun hē unu mu sorā? ecik buyday ğuyar_undan sona bi ğoçam şēkēr. saçallārdın ğālī (52) nēmiş ğünah_u buyday heb milleTiñ_ayānıñ_altında. dişin_ārımasın diyi bir_āra (53) çıtladırdın ... ğı çinniyōñ yidi_ñ_ekmēğ. işdē ölü dini mi hindi bunnā ğağdı. ğağdı ğağdı. (54) eşgi ādetdin_u. hindi ... ğına bile yapan yok ğı. **SGA: Kız evindeki düğüne kına deniyordu (55) oğlan evindekine de gelin çıkarma mı deniyordu? MY:** ēvēT. gelin_ālma. **SGA: Düğünlerde (56) oynanan özel oyunlar var mıydı? MY:** oynardın herkekler bi yanda ğı ğına gecesi (57) ğadınnar_oynardın sāten gece. **SGA: Ne çalarlardı? MY:** çok. ēl davılınnan ğālī nē ne (58) denirse. **Gönül: Erkekler kadın**

kılığına girer miydi? **MY:** girêrdin. hâlâ yapallar arada. (59) meselâ iki oyunĊu ergen çocuğ böle benim don gibi giy din böle giy  yazma (60)  rt n r  oynull  h l . bi de  işikliğ yapıyo    ille. y ni s rt yo adet gine de. de hindi k  (61) d   n  ġalmadı ġısım d  ġoyup gidiy ll  ş r . **SGA: Eskiden geline ne giydirdirlerdi?** **MY:** (62) uzun böle burıy  ġada. uzun b l  ta boydan boya   nden di dutdurud Ğ  ? **Gönül: İsmi neydi (63) onun?** **MY:** nem ben emme ne denirdin ġ ? unuttum. ben giymedim ki u uzununu. **SGA: Niye (64) giymedin?** **MY:** benimkini fıstannan g t l  nem. he undan sona da  det  oldu s ten k ve.   (65) uzununu atdılar. **SGA: Köyde şimdi o kıyafetlerden hiç yok değil mi?** **MY:** yo yo giydirmezler (66) hindi. hindi d  bitTi. hep mi benim kötü lafl  çekilir ġız? (67) **SGA: Çocukların isimlerini nasıl koyardın?** **MY:**   m med  meT has n hüsün  uğ ali vel . (68) **SGA: Hep oğlan ismi verdin.** **MY:**  yşa ziyn b hanım bi de hanimini gördüğ. u n di.. Siyneb (69) ziyn b z nep hanım d rdik mesel . eved hindi siyneb deniyo ya bi de hanım ġonurdu ne ... (70) sinep hanım.   u adlarıdı heb. s l .  sgiler  sgili ölen-n    adını g ll rdi. hindi ġomuyo yeni (71) yetmel . **SGA: Kayınpeder mi koyuyordu?** **MY:** e u da ġ r. r zısı varsa  vdeki de ġ r. (72) g ll rdi ases ded n gibi b y kl  s lerdin unu ille bi ... **SGA: Senin çocuklarının adlarını (73) kimler koydu?** **MY:** ded   ġarıřdı mı ġ riřmadı mı bilmen. h  bütün buşası ġodu heralda. (74) ġarıřmadılar  unnar. benim han  ġarıřmadım ben de hişbirine ġarıřman k . **SGA: (75)  ocuklarının isimleri ne?** **MY:** say ġıs. bahatTin va. hay ti, niz metTin, h san, demiysin  onu, (76) onu demiysin. Çekme ġ   ld  u. he. hasan soğu bu, gönül. **SGA: Heps  oğlan sonuncusu mu (77) kız?** **MY:** h    bunu yap  m deye ben   ş dene dört dene  lan yapTım. ba   sgiden ġısım (78) hindiki gibi han  peğ meşur di  ildi.   şimdi her çocuğ yap.. hab  v  do duru v  her şiyyi va. (79) u ızıman   le bi şi y dun  u.  sgil den gördüğ ... canım evelce. hindikil  ra at hebsi. biz (80) de ra atlad Ğ ġ li emm  yaş gitti. **Gönül: Kayınvalidenle ne kadar yaşadın anne?** **MY:** ba  o (81)  n sen  beş sene  ltiynen ġayınny n  aynatıynan ge indim. on sene de zır ġ yınny n (82) geçindik  lti ayrıldı. hindi geçinen va mı ġ yınny n ? **SGA: Kaynananla eltinle eskiden bir (83) bahçenin içinde mi oturuyordunuz?** **MY:** h  bi  v böle  vd  herkiyi   odası  yrı. iş billimiS. (84) işimiz b r herkeş y r   er  şam  ldu mu  vine  eker sabahın  ldu mu topladırd Ğ gine. (85) **SGA: Yine böyle bir bahçenin içinde.** **MY:**  veT. ... iş billi  ı vardı  ıra giderdiğ (86) ġızım  eveli peğ çoğ pancarına  raşırd Ğ. **SGA: şimdi pancar yapmıyorlar mı?** **MY:** var da (87)  oğ  azalmış.  ř kiş  mi dört kiş  mi  kerimiş gönül? /.../ yapsa da gönül ben  ni yapcan (88) hinciden sona heb b leler. bi de y ni tal aları heb ... ya ekemedile bile bu yıl tal al n ne olc  (89) belli di  il bi di u adet ġodu h k meT. /.../ billesmiymiş ġoya h . bi hindi billesme  lca  (90) ye iden unnar kendi ġ falarına göre b lcekl  tapu verceklerimiş. h  eveT billes irdil   le (91) ufağ def   e ġatıyo    b y  oluyo.

/.../ **SGA: Teyze sen Manav mısın? MY:** ne bē hangısına (92) benzē bi baqın baqam. manav mı məcır mı? **SGA: Muhacire benziyorsun. MY:** aman gönül (93) herkeş ba_ā öle der gī. gī bē məcır da de_ilin daha dç ğaş göbek_öte yanda. bobamın (94) bobasī məcır gelmiş. **SGA: Muhacir canım. MY:** öle mi? nireye hangı yabancıya gissem aynı (95) sen gibi sorarlā sende məcırlığ va mı? məcır mısıñ diyi. e besbē açcık ğeldi. **SGA: Köyde (96) başka Muhacir var mı? MY:** ū şīdelerden başka yok. unnar da yeñi ğeldi bis dördü okurķan (97) sāten hindi u yandan yukardan indiK geldik ya ta mezerlīñ yanında evleri va. çıkdıñız mı (98) bilmen. çıkmadıñız mı? unnā biz dördü okurķan geldilē. hindiki gibi aklımda dördüncü (99) sınıfdıydım. iki arabaynan geldilē. **SGA: O zaman bin dokuz yüz ellilerde gelmişler. MY:** ğālī (100) unu ... bilemiycen ğā.. dördüncüydüK. dördü okuyyoduķ u sene geldilēdi. **SGA: İki araba bin (101) dokuz yüz elli Muhacir geldi buraya. MY:** arabıynan kōlū gitti de getti ne yanda tirenden_ñi (102) indilē bilmen. bize öretmen bi ba_ırdı dörtleriñ gızları siS çabbığ_okulu temizleñ. məcıllā (103) geliyo. okula indilē. sonu bu taraFa daşındılā yer yapıldı da. **SGA: Köylü olarak hep birlikte (104) mi yaptınız? MY:** hē gızlar temizlediK dört beş gızdıķ Sāten okulda okuyyoduķ da. sōna yer (105) yapıldı urda otduł epēy bi daha sonra mezelli_ı sürdüler. şindi mezellik düpedüz ēv, dām, (106) her ye ev dam_ōlđu unnar yapıdı ... hükümet mi yapıdydı ğālī urasını bilemiceñ kendileri mi (107) yapıdılar. **SGA: Kaç aile geldiler? MY:** iki ā_ile. **SGA: Çocukları da vardı. MY:** vardın. iki (108) ā_ile. **SGA: Onlar karıştılar şimdi köye. MY:** hē aynı biz gibi. ğarışdıłār. büyükleri öldü (109) güççükleri hani büyüdü ğociya vadı evlendi çıkdı. ilk geleñnē öldü ğalmadı. **SGA: Doğudan (110) gelin alıyorlar mı? MY:** bura mı? ı ı. alan va mı gönül? yok yuk. do_uya giden di yōķ (111) do_udan gelen de yok. /.../ **MY:** hālā unutmadı geldim bobanne e ben ne (112) yapcā_ıdım_ıunuttum der benimle dalğa geçerdı. tūnguluveř diyōm ben de bi soluk ... **SGA: (113) Bokluk dediĝiniz ne? MY:** şī damı kürūyoS hanı sı_ılıların şīsi. tezek. dışarı atiyōz ya. **SGA: (114) Onun belli bir yeri mi var? MY:** he he tabı. bōle temek diye una derin. camdan dışarı atiyōz (115) işiyi. alçağ_ıura da düşceñ_ölum diyorum bokluk yakın urdan tūngülüve dediyydim iyer ğaş (116) sene ödu ğaç yaşına geldi unutmadı gī. vadım mı sōler. babanne der ben nerden (117) tūngülcēdim_ıunutTum. bi de aha bō hoş hoş da dilimiz va yāñi. u bıķ göçce_ayvanıñķı da (118) bize uymas. unnāñ ğonuşması vā gitTıñız mı? unnar yaydıra yaydıñıle. bi hoş ğonuşulā. (119) do_onōlunuñķu da bi ayrı ğısıķ ğısıķ. idiviTTī masełā. nem_ıme bi hoş bis ne idi.. idiverdi (120) deris unnar dı idividi yāñi ğısa ğısa her kō_ün şēsi.. **Gönül: Gökçeayvalılar da geleyoru (121) gideyoru. MY:** hē gideyōrū unnā da öle ğonuşu. ne ğada yakınız ... **SGA: Gerçi onlar da (122) Manav köyü. MY:** eveT. hē heP bi. /.../

I/11

GÜNYÜZÜ - Atlas**Kaynak kişi** : Zeliha Atlas, 75, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, köy adının kaynağı, kış hazırlıkları, masal, çocuk oyunları

(1) /.../ **EB: Adınız neydi?** **ZA:** ben benim adıml zeliha atlas. ünüvesTe-
de ölüm hoca, doçent. (2) māmud atlas. **EB: Nerede?** **ZA:** büyü ünüves-
Tede. **EB: Anadolu'da mı?** **ZA:** anadoluda. (3) **EB: Yaş kaç teyze?** **ZA:**
benim mi? yetmiş beş. otuz seKiz do umnuyum. **EB: Okudun mu** (4) **hiç?**
ZA: okudum. beşinci sınıfa gadan okudum. **EB: Okul var mıydı o zaman-**
lar? **ZA:** vardı. (5) bizim kömüz esgi köv oldü uçun okul vādı. civar köler-
den buriya gelirdi okumıya kö şiler. (6) bizim kömüzde vardı okul. büyü
okul vardı şurda. o sōna çatladı yeni okul yaptılar. sātī (7) talebe ğalmadı.
EB: O zamanlar vardı yani. **ZA:** vardı vardı var. **EB: Üçe kadar okumak**
yok (8) **muydu o zaman?** **ZA:** evelde üçe gadanmış da bizden evel meselā
aPlam benden kaç yaş (9) büyüK, altı yaş büyüK, aPlamgildē üçe okumuş a-
ma bizlev de beş okuduk. ābiyimne ben (10) beşi okuduk. (11) **EB: Sizin**
soyadınız köyün adıyla aynı. **ZA:** aynı. **EB: Nereden geliyor bu isim?** **ZA:**
şey şindi (12) şöle bi sōlenti var. ilkin bizim kö ümüzün aTlar kö ü diye
geçermişdi. aşşā bayıra (13) varđıysanız bāçalar var. ha. ordāmışdı. ordan sel
dālādan geldī uçun buriya çıkmış. atlas. (14) şōrda.. **EB: Atlas neydi anla-**
yamadım. **ZA:** atlar. ötekē aklar. aķ. aklar kö ümüştü, şō depede (15) oğuz
türklerinin, selçuklu türklerinin paTişā oturmuş. onun ğızı ölmüş. adı atlaz-
mış. şu (16) bayıra dimiş burlara sel geldī uçun bayıra gömün boba dimiş
annacıınıza beni. köv buriya (17) çıkınca aklar kö ü o ğızın ismini almış.
aTlaS, aTlas, aTlaS olmuş. orda sel gelirmişdi (18) bāçaların içindeymişdi
şeyler, köv. sōna buriya çıkmış. okūduydu o benim ölümün şeyi (19) vardı da,
kitap bardı da, tarihlerini bile okuduydu bu kövün de unuduğaldım. yanē
öretmen (20) şey isdemiş. **EB: Soyadınız da aynı zaten.** **ZA:** he soyadımız
sōna aldık. sōna aldık. ilkin (21) silmezdi de sōna babası.. **EB: Bu köy ne**
köyü? Manav köyü mü, Yörük köyü mü, Türkmen (22) **köyü mü?** **ZA:**
tür.. manav bura. bizim burda hiç bu memleKetTe ğarışık yok. **EB: Hiç yok**
(23) mu karışık? **ZA:** hiç yok. sōnadan işde şeyler geldi mācırlar geldi. un-
nar ğarışdı. kürt mürt (24) öle bi şey yok. manav bizim burla. hep. **EB: Kaç**
hane Muhacir var? **ZA:** valla heP ğağdılar (25) gitTiler. bu köv bizim ço-

cuqlūmuzda altı yüz haneydi. tâbi tabi. tabi. **EB: Nasıldı o zaman (26) hayat burada? Canlı mıydı? ZA:** cannıydı. **EB: Neler vardı o zaman? ZA:** neler vardı neler (27) yokdū. bâçalarda ekilirdī, meyvalar, ayvalar boldū. insannar birbirlerine şurda ğavıncı diris (28) yaylası va saķarı köprüsünün yanında. ura burdan bölünme. ura bize ā_ıt. yaylamızdı da (29) şindi ayrıldı ğavıncı kö_ü diye geçer. orda bizim meseġa toprāmız var. tarlamız var. ev (30) yerimiz var. onnarın da burda var. işde bū yıkılan verāneler onnarın, ğavıncıda olannarın. (31) sona çoK_uyanık köydū. bütün herkeş çocuġunu okutTu. herkeş çocuġunu ya bi işe ġuydu, (32) ya bi okutTu. yüzbaşı var binmaşı vaġ bizim kōmüzde. ġāri subayın haddi hesābı yok. çok (33) uyanık çıkdı ve çolūnu çocūnu okutTu. bi denese de okutTu çocūnu, iki deneyse de okutTu. (34) yavut okudamadıysa işe ġuydu. e bölē kimse ġalmayıncaK_ā ā ben yalnızım_ışde bu ġoca (35) verānede oturuyom. yazın. yazın geliyom ġışın gidiyom_eskişērdeyin. ēveT. ertūrūġazide (36) evim_mar. urda otururun. ölüm da urda. (37) **EB: Kış hazırlıkları neler yaparsınız? ZA:** her şey yaparıs. patlıcan ġuruduruz. fasille (38) ġuruduruz. betmez yaparıs. her şī turşularımızı yaparız. **EB: Ne yaparsınız turşulardan? ZA:** (39) sirke turşusu yaparız biz çokçoġu. **EB: O nasıl oluyor? ZA:** sirkeyinen ġurarıS. sirkeyinen (40) ġurarıS. sirke turşusu oluġ. bizim üzümümüz çoK boldu bu bā, çoK baġ vaġdı bizde. buranın (41) esası gelir ġaynā baġdı. tabī yā üzüm baġdı. **EB: Baġdan ne yapardınız? ZA:** satıyolaġdı (42) aşşālara polatlıya, haymanāya, o tarafTa baġ yōdu. bütün atıynan, öküzüynen, arabasıynan o (43) tarafa satıyollardı. adamna yiyintisini topluyordu. **EB: Başka ne yapardınız? ZA:** tatlı (44) yapardı, betmez yapardı. betmez yapardık. **EB: Pekmezi nasıl yapardınız? ZA:** betmezi (45) oluġlarımız vardı, a_ac_oluġlar. hale bi ara geldiler ünüvesTeden de a_ac_oluġların (46) filimini çekdiler gitTiler. unnā da māmūT di.. benim_ölüm dimiş de māmūt hoca. burıya (47) geldiler de oluġları nēyi filimini çekdiler gitTiler. işTe u oluġlarda yıġıyorduk çiyiniyorduk. (48) toprak çalıyorduk şeylere, o ġazannara suyuna, topraK_onuġ ēşisini acısını alıyordu. onu (49) zabalayı ġakaġ, süzen, teşlerde ġüzelceceK ġaynadın tertemiS. mis gibi oluġ betmeSler. (50) buranın betmezi gibi hiÇ_olmas. /.../ (51) **EB: Nasıl eğlenirdiniz? ZA:** ē nasın_ēlenirdi? mesel ġonuşurduk āşamnarı. **EB: Ne (52) konuşurdunuz mesela? Ne mesele vardı? ZA:** ben_sa_ā tayırınan zohre, Kırızmalı ġüzel diye (53) onnarı bilirdiK, bizlere sōlellerdi. bi ġatır şeyi vardı bobam_onu sōlerdi. **EB: Sen bir tanesini (54) sōylesene teyze bize. ZA:** yā bēn, unuduġaldım bēn. **EB: Bir tanesini sōyle. ZA:** baġ (55) unuduġaldım bēn. **EB: Yarım da olsa sōyle. ZA:** ya kitapları var şindi unuduġaldım hay (56) yavrum. tayırınan zohrē iki emmi çocū varmış, emmi ġızları. birinin ölü varmış tayır, birinin (57) ġızı varmış zohre. bunnar_ēkisi okula gidellermiş meseġa. ēkisi okula gider, yolda bī cazı (58) ġarı varmış yaşlı. zohre baġırırılmış tayır ābī diye. u senin_ābın dē_el sevgiliġ derimiş. (59) sen_ona varcaġ derimiş.

onđan sonna yođ_o benim_ābiyim derimiş. ondan sonna bi gün (60) böyle iki gün böyle ebe heP okula giderkene unnarın_öñüne geşmiş yaşlı biri. unnarı öle (61) beyinnerine girmiş. ezelden yasaK ya büyüyünceK ben zohreyi alcan dimiş dikilmiş tayır. o (62) da vermen dimiş bobası. bobası vermen dimiş ve ğardeşini ça_armış. dimiş ölunu nāp yap (63) burdan_uzaklaş. çocuK yazık bubası üş denē deve verir. öñüne şiy verir. üsdüne duz_atar. o (64) buñuynan şiyini yicēni topla kendini hani, besle. gider. ve ğız ağlıya ağlıya vereme ğarar. (65) ğız. o ölan gider. o cızı ğarı gine yaşlı ğadın ölanın peşine düşer. bi odada bulur. tayır dir (66) zohre dir vereme ğardı. ölüceK seni bekliyor dir. bi ānın_odasında ğor o eşyasına develerini, (67) geri gelir. ğız dā kimseye ğapı-yı aşmazmışdı. öle ālarmışdı. ğız onđan sona, gülcēme gitTi. (68) aşmış. ğız ölanın sesini duyuncaK_aşmış. ğıs her gün feryad_edermiş ya evde yalnızız (69) başına, o gün sesi kesilmiş. allah_allah dimişle bu ğızın büyün niye sesi kesildi? bobası (70) dimiş ki hızmatçılarına şu ğıza bi bakın dimiş. pençereden ğapıdan bi şey_edin. bi de ordākı (71) hızmatçılar bakar tayır_ıçerde. hemen ğızın babasına gider. sizin_kiler_onnar de mi? de_jil (72) mi? ğızın odasına gider. bobası öluñ dir gelmiş dir, öldürtücen unu dir. nāp yap dir uzaklaş (73) burdan dir. tayırı çıkardılar. gine bobası bi sandık yapar. saķarıya ğoyuvurur tayırı. meseġa (74) biS saķarı deriS şurda saķarı var da, denize meseġa. bizim bildimiz bi saķarı. saķarı (75) yakın_öldü_uçun. saķarıya ğoyuvurur. bī balık dutallarmış. dalġalanıP gelişmiş böyle sandık. (76) iki arkadaş balık dutallar-mış. eđer demiş sandıkdaķı malsa senin dimiş cansa benim dimiş. (77) çocu olmamış birinin. assalar kı deliġannı ölan. çıkartmışlar. unu ordan cıKartmış-lar. ondan (78) sona gine bu ölan orda unnarın ölu olmuş ve unnarnan durmuş ama ğönü zohrede ğalmış. (79) büyün_öle yarın böyle bi dimiş gine bi gidiyin zohreyi görürün. bi gün gece gine varır. zohre (80) gine feryatler_ıçinde ālar-mış ālarmış. ğannı gömlēni getirmişler zohrenin, şeyin tayırın. (81) suya ğo-yullar ya. ondan sona bū öle oluncaK öldü diye ğız kendini öldürmiye ğakmış. o gece (82) gine tayır gelmiş ğızın yanına. ğapıya aşdırmış gine girmiş_ıçeri. ğızın feryadı gine kesilmiş. (83) ondan sona gine bu olunda tayır geldi dimiş. bobası gine hızmatçılara baķdırır, tayır gine (84) ıçerde. onđan sona bunna-rın_ıkisini de öldüTtürür bobası. kābe yolunda iki dene şey (85) varmış. o ğadın var ya bunnaş ölüncek varı başlarına daş vurur. o ğanayıncaK o daşlar ikisi (86) de gül_olur. o yaşlı ğarı da orda ölür. o ğarı çalı olur. böyle tam o güller ğakarmış böyle (87) birbirine ğavuścā zaman o çalı ordan fırlarmış o çalı ortada gine ğalırmış. yimiş_ışmış (88) muradına geşmiş, böyle olmuş. dā çodu, türküsü nēyi vardı da unuduġaldım. unuTtum. (89) unuTtum yavrum. öle diye ğonuşullardı. annemgil de iyi annatıllardı da onnarı (90) dinnerdig_ışde. otur-dümüz yerde ğodumġaç oynardık. (91) EB: O nasıl bir şeydi? ZA: hē işTe bi dūme şorda. ğodum ġaş ğodum ġaç al da ġaç. şu örda (92) biz burda adımızı ğonuşurduK. onđan sōna bilirsē gelirdi, bilmese ikinci ğodumġaça gine (93)

giderdi orıya, saklanırdı. öle oynardık, oturdumuz yerde. şeyi oynardıK ki-
 miñ_eli var (94) el_el_üsdünde? hē. davul zurna yapırdık sırtını. Çünkū
 oturdumuz yerde, évde. anamgil di (95) ra_atsız olmasın diye, çocuqlūmuS.
 öle, işde öle günümüS geçerdi geceleri. onđan sōna da (96) evlendik. hayat
 sürdü işde. şimdi bu hāle geldik. üş dört dene çocūm_mar. hişbiri yok. /.../

I/12

GÜNYÜZÜ - Ayvalı**Kaynak kişi** : Hatice Yılmaz, 66, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yüncülük, hastalık

(1) **HY:** bu hayvandan gırkılır gırklınan, gırklık makasıynan böle. un-dan sona ykandır. ykandır. (2) ondan sona didilir. yorgan_olur, yasdığ_olur, döşşeg_olur. **EB: Başka ne olur?** **HY:** ērilir (3) çorab_olurdu, şindi olmāyor gayrı da. biz_önce ıslar dokurduk bunnardan, göca kilim (4) namazlā. eyiridiP bunu boyardıK. **EB: Kepenek mi yapıyordunuz?** **HY:** hayır hayır u kepenek (5) başKa olurdu. **EB: Keçe bundan olmuyor mu?** **HY:** keçe de bundan_olur. benim şindi şu (6) évde bi çivd_ala pala var bundan dokunma. eyirdiK, dokutTuk, boyatTık kilim boydan_aya (7) göca aşdıg_ëve. **EB: Çorap oluyor mu?** **HY:** çorap da oluyō. şindi olmāyor da oluyordu. **EB: (8) Onu nasıl yapıyorsunuz?** **HY:** eyiriyoS. örüyoZ. **EB: Nerede?** **HY:** ... var böle kirman varıdı. (9) onnarınan. şindi eyirmeyoz gayrı geçdi de. öñce eyiriyorduK. gazaK_örüyorduk eyirip böle (10) süveter, çocuklarā, şeyimize. şindi ğakdı olmayor_unnar. hazır yünner çıkdı ya iPler. **EB: (11) Başka ne yapıyordunuz?** **HY:** yataK yapıyoZ_ışde. yorgan, yasdık, döşşek yaparıs. **EB: Sıcak (12) mı tutar o?** **HY:** tabi ıÇcaK dutar. bizimkiler bütün yün yataklarımıS. **EB: Yere yatak (13) seriyorsunuz değil mi?** **HY:** yere seriyoz yerine göre tābi. **EB: Ne kadar zamanda yapıyor?** (14) **HY:** bu çoK durdūna yapışdı bū. döşşekden çıkıydın. her sene sırlıklayacañ, ğabardacañ (15) döşşekleriñi, yasdıklarıñı. yorgannarı ētmeñ de bunnarı ğabardıñ. **EB: Her sene bunu mu (16) yapıyorsun?** **HY:** tābi. hoş geldiñ. otur şurda. x: hoş geldiñiS. geçiñ_oturuñ şurda acıK. çay (17) demliyorum çay_çiñ birer bardaK. **EB: Yorganlarda olmuyor mu?** **HY:** yorgan dikildī için (18) olmaz. **EB: Toprak olmuyor mu orada?** **HY:** dikiliyor ya bu yorganı böle içine ğoyuyoñ (19) bunu böle. bunuñ_arasına üsdüne de bunu ğoyuyoñ böle. böle gözelce bunu di.. sırtıyoñ, (20) dikeyoñ. hiş topallaK ne olmāyor_u. yorgancılar diker. üsdüne de bi nevresim geçiriyō. onu (21) ykāyoñ, bu duruyoñ_çiñde. **EB: Yorgan dikme var mı sizde?** **HY:** var. bizim gelinimiz diker (22) bolatlıda büyük gelinimiS. **EB: Tezgāhı mı var?** **HY:** yoK bunu makinede dikeyor çapıTımı (23) döşēyor. oturdū yerden böle dolanıyo, dikeyor desenni desenni. ğavtannardan (24) dikeyor_istedīñ de.. desen. tavuz_ğuşū nem ben neler peK ... **EB: Bir yorganı kaçā diker (25) şimdi?** **HY:** şindi elliydi altmış_olmuş.

EB: Dikmesi sadece. **HY:** sade at.. dikmesi atmış. (26) **EB: Peki bir yorgan kaç mal olur teyze?** **HY:** vallaḥi ne bileyin kumaşını ne biz almāyoz (27) çoKdan. benim çoluK çocuK güççüken alıyōduK dikiyōduK da. yetmiş mi oluyōr? (28) yetmiş oluyōmuş. **EB: Kumaşı tiftiği hepsi kaç mal olur?** **HY:** onu bilmeyon ben valla (29) kaç oluyorsa. kaç alıllarsa asdarı yüzü bilmiyon ben. **EB: Bu tiftik atmıyorlar mı burada?** (30) **HY:** burda atıyorlar da bizim yaylada atıyorlarmış da. iyilerini alacaz da şunnarı atTıracāz bi (31) dā işTe. **EB: Kötüsü ne oluyor?** **HY:** eşgimiş zamannarıñ yorgē.. şiyi yünneri. /.../ (32) **HY:** bak bizim, bizim hasdaya baK. bizimki de başladı sonu sonu. aslında yasaK. **EB: Amca (33) sizin neyiniz oluyor?** **HY:** bēyim. **EB: Hastalandı mı?** **HY:** damar dıkanıK felş geçirdi. felş (34) geçirdi. üç kere felş geçirdi. beyin damarı dıkanıK, ğılcal damarımış. buna yüz bin kere (35) şükür. iki dēneynen yörüyyor da aKsi amca işde. ci_ara işme diyon, çekişiyoz. ğarışma (36) ğarışma içiyor. u da zarar_eder. ğaş kere gitTiyseK doKdurlar işmeyeK dēdi. sekis senedir (37) böle hasda bu. şindi bu cığara olmāyor_ama ayakları ney şişiyor. içiyor ğabul_etmiyor. (38) eliñe ğaldım dīyor. isdediñi yap diyor. içiyor. **EB: Ameliyat mı oldu amca?** **HY:** olmadı. (39) keşge olaydı. burdan bu ğılcal damar dıkalıymış ya bu şarT_damarı kesilecēmiş. ğorKduK. (40) sırası ney geldi de götürmedik. anKara da olacādı. torunumuz doKdur bizim. gelinimiz de (41) doKTur. Konyada. **EB: Amcaı ameliyat mı ettireceklerdi onlar?** **HY:** etTirecēdig_ işde sırası (42) ney geldi de torun rāzı olmadı. so-ruşdurmuş. tēlikeli dimişler de. ne yaşarsa yaşasın ... olur (43) diyi ğorKdular. belli ki o damağdan ğorKdulağ_ işde. iyi yüz bin kere şükür. ārsı sancısı yoK (44) dā işde bū ci_araynan tersiS. içiyor gine. Kōlundan dutar buraya otutTu-ruz. āşam dutar (45) götürürüz. **EB: Akşama kadar burada mı böyle?** **HY:** ūle zorunan_açıK ğuyarın yatām diyi (46) baKarın hemen zıK hemen ğaKar. ğaK gidēm dıŞa çıkam diye. **EB: Kışın ne yapıyor?** **HY:** (47) ğışın da evde ā u pençereniñ dibinde baKar duru yazıK yola. yā. ğışın kötū. **EB: Kışın kimse (48) gelip geçmez buradan.** **HY:** gelip geçmese de işde yol ya. durmaz ōlan- nar var bolatlıda gidēm (49) dirler. durmāyor, gitmēyor. işde ōle geçiyor. bu gelinimiz var, torunnarımız var. onnar gelip (50) gidiyor.

I/13

GÜNYÜZÜ - Bedil**Kaynak kişi** : Zeliha Fidan, 65, Okumamış; Ayşe Ergün**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bayramlar, sohbet

(1) **SGA: Soyadın ne? ZF:** fidan. soyadım fidan. **SGA: Kaç yaşındasın Zeliha teyze? ZF:** ben_ñi? (2) vallâ yaşımı ben bilmem guzum. hiç_okume.. okumadım hiç. **AE:** atmış_atmış beş varsın ha (3) deyme. **SGA: Hiç mi göndermediler? ZF:** hış göndermediler. **SGA: Niye göndermediler? ZF:** (4) ne biliyin? kötüyün heralda da onuñ_üçün. kömüzde okul yödü. bobam_ırâmetliK dē (5) ayvalıya gideller bilir misiñiz_ayvalıyı şurda? orayâ beni götür.. herkeş gitTi, beni babam (6) salmadı. /.../ **SGA: Siz ne yapıyordunuz bayramda? Senin zamanında nasıldı? ZF:** hē benim (7) zamanımdan bizim.. eveli bi de ğına varıdı neyse o? evelî gelene gidene yemek verilirdi (8) şindi o yemek ğakdı şindi. kim bayramnaşa gelirse yemek varıdı eveli. şindi o ğaldırılar onu. (9) şindî şeker golonyâ alıyollar, datlı yiyolar gidiyöller. eveli şindi ölēdi eveli ölēdi guzum. (10) **SGA: Yemekler nasıl yapılrđı? ZF:** valla zabana ğağkardık yemekleri yapardık meseġa kim (11) bayramnaşa gelirse ona suvra ğurulurdu. **AE:** ezeli yemekler taze bişerdi balım şindî (12) buzdolapları var. ezeli ēşir koğuvurudu. ne olursa tazeciK bişiriñ meseġa. buzdolabı (13) olmayınca. şindi buzdolabı var dünden_evela dolmasını sarıyoñ. bir haġta eveli sararlaġ (14) dolmayı neyi şindi. **ZF:** pocetinen goyuyoñ. hazır hemen çencēreye. **SGA: Ne pişirirdiniz (15) bayram için? AE:** aynıķı şindiki yemeklerden u fasillesiydi işde patetesiydi. **ZF:** fasillesi (16) ondan sona baġlâva yapardıĶ. datlı yapardıĶ. **AE:** ezeli tavuġ_eti yōdu. şindi her şeyler (17) ğolaylaşdı. şindi tavuġ_eti hemen al, sucuĶ. **ZF:** eveli de davaġdavar kesilirdi aşâ. eveli de (18) davaġ ço_udu. davaġ varıdın o davaġ kesilidi olannar davaġ keserdi. **AE:** bence şinci iyi (19) canım. u_zam.. şindi her şey hazır. **ZF:** tabi şindi her şey bōl. u_zaman o ğadan bolluĶ (20) yoĶdu. şükür_ıllâ. **SGA: Sabahleyin ne zaman kayınvalidenle kayınpederinle (21) bayramlaşırdın? ZF:** e cāmiden gelince. caminden gelince hē. ordan gelince bayramnaşırdıĶ (22) büyüKlerle işde. evelkinneri boş_ver şindi şe_et.. hatırlama bile. çok çile çekdim yavrum (23) çok. (24) **SGA: Ne çektin? ZF:** ohō. ekilirdi her tarav_ekilirdi çaPaya git baġam. oruş tutardım hem (25) çaPaya git. gelirdiġ_ayġaz yokdu ocaġlarda yemek pişiridik. çoluĶ çocuk ğaynata çōĶ her (26) şeyi.. **SGA: Eltilerin var mıydı? ZF:** vardı bi dene eltim_ımarıdı. on denesi-

ne bedel_ oldu u (27) da. da hālan da ōleyiS. **SGA: Arsız mıydı? ZF:** dā da hāfā küsüS. barışık de_iliS. **AE:** ōle (28) hırsızlı mursuzlū yōmuş da böyle annaşamazlık geçinimezlerimişdi. **ZF:** biráz yanaz_ olunca (29) her şeye şey.. **AE:** beş barnāñ beşi deK mi yā hebcē de aynı olcaK de mi? ben_ on dene ėltiyiz (30) biS. doKuz_ ėltiyiS bi de görümcem_ mar. on dene ġayınnamıñ çocū. **ZF:** vallā on denesine (31) de beTel_ oldu muydu bi denesi yeter ġe artıyor bile. **SGA: Ne yapardı mesela? ZF:** ohō (32) saymayna ... boş_ ver. **SGA: Kaynanan ne diyordu? ZF:** ġayınnam ne disin? **AE:** una sōlese (33) gelini. buna sōlese gelini. bi şey diyemez ki. ortāda ġalır. **ZF:** bazı yer ġızardı. baġırıldı çırıldı (34) amā gine yapcāna yapardı. **SGA: Ayrılmak da yoktu. ZF:** ayvalıya ġitTi u. sonradan sonradan (35) ayvalıya izi ġazındı da ġitTi. undan sonā küsdük şimdi o da gelmez ben de ġitmen. (36) ġurtuldum. gine de dü_ünnerde bayramnarda bulur. çatıdā zamanı bilir. bunnarıñ (37) dü_ünnerde nede çatar canım. şimdi dā sālām bi şey_ olmamış. hanı hastaydı doñuz gibi geldi (38) o ġun burıya. **AE:** napsan gine de hasda ġız. ġolu neyi ġırılmış ya. **ZF:** hasdalık paKlar. (39) ōlemesin. cannarı veremesin_ āzına ... zeliġa diyi ba_ırsın. çok çekdim. **AE:** yok be ōle (40) dime. boş ver. **ZF:** derin vallā. niye dimeyin? onu çeken bilir kimse bilmeS. **AE:** onun (41) yanında yanında olmayınca boş ver ġünā ġireñ. **ZF:** allah bilipduru. haKsız yere ėdersem ben (42) çekerin. bi şeyden canıñ yandıñ_ıydı canıñı alır mı? almaz dē mī?

I/14

GÜNYÜZÜ - Beyyayla**Kaynak kişi** : Mustafa Uğurhan, 79; Fatma Uğurhan, 73, İlkokul 4**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, kıyamet alametleri, çocuk bakımı

(1) **SGA: Adın ne?** **MU:** burda kemal hoca diller ama esas adım musTafa. musTafa uğurhan. (2) **SGA: Niye Kemal Hoca diyorlar?** **MU:** ben otuz dört do umnuyum. o zaman da işde (3) atatürk neşrü nümâlıydı ya heralde allahu âlem bobamgil falan öle gömuşlar. hani (4) şey olarak. kimse benim musTafa ūrhan oldumu bilmezler. kemal hoca bililler. hatTā (5) ayıp olur söylemesi sivrisarın içinden dut da şu saķarı kenarının u tarafındaki kuçucuK (6) çocu a sorsan kemal hoca kim diyi, bililler. ben otuz dört sene vazlik imamlık yaptım. (7) hani şeyden mēmur emeklisiyim senin annican. evet, başKa. /.../ **SGA: Adın ne teyzeciğim?** (8) **FU:** faTma uğurhan. **SGA: Kaç yaşındasın?** **FU:** yetmiş üç. **SGA: Okula gittin mi?** **FU:** dört (9) sınıftan ayrıldım. gine bilirin. yeni yazıyı da bilirin esgi yazıyı daha çok bilirin. esKi, yeni (10) yazıyı okuyamıyon da esgi yazıyı çoğ okurun. **SGA: Eski yazıyı dedem mi öğretti?** **FU:** (11) deden öğrettiydi evet. **SGA: Evlendikten sonra mı öğrendin?** **FU:** tabi tabi. evlendiKden sona (12) öğretti. bi ğarılar öğrenmiye geldi. unnanan yanı sıra öğrendim allah razı olsun. çoğ iyi oldu (13) yā. onu olmasam hic ēlenemen yavrum. kim kimse yoK baK heP. onnan ēleniriS heP (14) aşamları zabahları ğaķar onnan ēleniriz. yā. allah size de nasīb etsin okumayı. çok datlı (15) bi şey o okumaK. allahınan ğonuşmak. allahınan ğonuşmak. **MU:** tabi. ğur'an oku demek ve (16) alahın kelāmi. yavrum benim çok yetiştirdim müftü var. ayıp olur söylemesi. çok talebem (17) var. ğur'anın lisanından annarın. **FU:** arapça bilse bili de. **MU:** arapçayı neyi bilirin. haÇca (18) falan segiz on sefer gitTim geldim. bunnarı söylemek ğünah olur ayıp olur da. **FU:** şey (19) arapça bildinden vazifeli gitTi. on beş kere gitTi. (20) **MU:** benim dediklerimi dinne. bir gün geleceK isra il yok olucaK. unutma bunu. (21) hıristiyanlarla müslümannar isra ili yok edecekler yahudi milletini. daşın ardına (22) saklancaK sanķı yahudi var ben de diyeceK. ğuyuya ğırceK yahudi var. zaten türkiyeyi de (23) bölē eden mason dedikleri yahudiler bunu yapan yavrum. dünyayı bölē eden yahudiler, (24) başĝası de il. hıristiyan âlemi böle bu kadar şid.. şı olamaS. /.../ **MU:** zekāt vereceK kişi (25) bulamıyacaKsın. herkes zengin olucaK. kime verceĝ zekātını? ā bizim kōmüzde herkesin (26) māşı var. **FU:** herkeşin māşı var. heP.

bi māsşız yok. baĸ eñ azıñ bākır parası var. bi de (27) yaşıllıĸ māşı alıyollar. **MU:** ama beni üzen bi tek şey var. o da ne biliyon mu? sen anañna (28) bobaña malı var bi şey veriydi diyi mi bakıcakşın? anañ bobañ seniñ yāv /.../ (29) **SGA: Nine eskiden bebeklere bakmak nasıldı?** **FU:** allah u günneri bi dā verme. yavrum bez (30) bulamazdıĸ altTan aşı.. bi de çapıt para çıĸdı o zāman. accıĸ esgilerimize çapıt paŗā edir (31) de altımızı açardıĸ şindi halılar yı.. yokarda dolu dolu durur. ĸup.. ĸuplu bez dutardıĸ bi şey (32) bulamazdıĸ çocuklara ... e aĸıdır, pisler. allah u günneri vermesin. torpānān yatırdıĸ (33) çocukları. beşiyē ya, beşiyē sērerdiĸ şiye aĸ.. torpaĸta çıkmasın diyi. u torpāna sarardıĸ (34) aĸşamadaĸ u çocuk u torpāñ üsdünde yatırdı. hemen altını alır şöle edivirirdiĸ sidini (35) atıvırdıĸ. gine bālardıĸ. dıŗa çıkıŗaĸ aĸıtsa bi şey yok. ne bez yok. şindī amanūn hazır bēzler. (36) **SGA: Bu topraĸı nasıl hazırlardınız?** **FU:** u çocuk torpāları yavrum bi sor herkeş çocuklara (37) getirdi. her torpaĸ olmaz. ēlerdik. un elēnen ēlerdiĸ. pa.. tandırın üsdünde (38) ĸurudurduĸ. dā haftāda bazlāma yapardıĸ, yuĸa yapardıĸ. ĸalabalīdiĸ. on beş kiŗi bu (39) sufriya oturuduĸ biz ĸaynımına baraber. ōrda ĸurudurduĸ, bi de aĸıĸ şe etcez zāman (40) ısıdırdıĸ altına dōkerdik bēzin üsdüne, çaput pala şe bēzleĸin. sarardıĸ. aĸşāma ĸadaĸ o (41) çocuĸ orda yatırdı. āladı mı emzirirdiĸ. sallardıĸ. ōle ĸucāmıza alıP da iş çok. davar var (42) sıır var neler var. çapa var. a bu hali ĸalim benim panÇar yapıdı yavrum bōle. **SGA: (43) Sabahleyin kalkardın tarlaya giderdin.** **FU:** tarlıya giderdik. tarlada çapa yapardıĸ. undan so.. (44) kimyon yolaırdıĸ. neler yavrum neler. yavrum şindiki řu ĸarılar baĸ řu ĸarılar e ēr (45) ĸocalarının ĸazanşlarını har būr harman savı.. savurularsa allah sorar depede. şindi ra atlı a (46) ĸöre dē mi ya? řu raĸatlı a baĸ yā. çamaşır yumak yok. bi de çamaşır yurduĸ mu ōñümüz (47) buz dutardı buz buz, dıŗada. toĸacınan tā ta.. **MU:** şiynen. toĸacılan hā. daş vu.. şiyiñ dıŗında (48) daş duruyor baĸ çeşmeniñ orda. bobam irāmetlik şiyden miĸalışşıkdan kil getirirdi, (49) satardı. **FU:** kil getirirdi. sabun da yok. kilinen yıĸardıĸ. /.../ **FU:** ama bizden ēvel gelenner (50) hiş bi ĸün ĸörmümüŗ. biz gine aĸıĸ ceyrana baya ĸırĸ senedir ĸörüyoruz ceyranı. biz (51) ĸördüĸ allahıma bin kere şükürler oļsun. ama bizim ebelerimiz dēdelerimiz, analarımız hiş (52) ĸörmemiŗ. bōle toĸacınan yıĸallarmıŗ yavrum zabah erkenden ĸaĸar yolmıya ĸidellermiŗ. (53) ĸün ĸızasıyadaĸ yolma yolallarmıŗ bōle ekin. unu dūvennen sūrellermiŗ. onnar daha bizim (54) bizden şey oldu. biz gene aĸıĸ ĸün ĸördüĸ. biçer ni ĸördüĸ. **SGA: Siz tarladayken bebekler (55) ne oluyordu?** **FU:** bazı ĸayınımız baĸardı, bazı bēn eltimin çocu a baĸardım o giderdi ... a (56) bazı ōñden ĸürenner aĸıĸ büyōrdü ĸızlar, benim ĸız. benim büyōĸ ĸız oldu üŗ iki dene. (57) onnar baĸardı buna. hele bunu bütūn benim bōyōĸ ĸız bōyōtTū. ben hiş evde durmazdım. (58) allah o günneri vermesin yavrum. de ben de una diyorun ya ĸadın yavrum allah aşĸına (59) ĸücenmeñ sōledīmize. şindi şe er yerinde baĸ çamaşır yōĸ, ĸocaların irātÇa getiriyolar

(60) yiyollar piknē gidiyolar şe.. bi de beş vakıt namazlānı ğılmıyollar. allah bunu emretmiş. (61) emretmiş ğıl diyi. onu ğılmıyor ben_ona ğanıma gidiyo. şu irahatlā göre niye allah (62) Peyğamber biliP de namaz ğılmaSsınız abdes_ılmaSsınız allahın divanına durmaSsınız? (63) ben_ā una şaşıyorun. şu irahatlā göre. hem de bi de nāpiyollar yavrum. modası geşdi mi unu (64) atıyollar. unu modası geşdi mi unu atıyola. baK benim gelinim çok severin, çoğ_ıyi, (65) hatır_elli, bundan bi sene ēvel yirmi dene şarpa almış gelmiş. ana bunnarı yoksuzlu_a ver. (66) ğız bu yirmi dene şarpayı niye alıñ yavrum baK ğocañ ne al.. tırın_altına yatıyor. niye alıñ (67) ğı? söylemen_işde hani ara açılmasın diyi. dēycēm ğalı yavrum böle böle ğozaşlı.. ğocaların (68) ğazaşlarını da böle savurullar. yā, vay yavrım. /.../ MU: baK sen bi yaramazlığ_eden. anañ (69) der ki len ğocasına bobaña, ölüm bana şöle etTi de böle etTi de, bobañ gelir bi tene vurur (70) sana, ulen niye böle etTin_ana? amā ben sana şikāt_etTi yavrumu döy mü dedim? (71) alır hemen ğucāna basdırır. o ne? beş şeFKat fazla oldū için. kardaşlarım geñşlīmiziñ serveTi (72) samā.. sāmānımıznıñ ğıymetini bilelim. allaha ğul peyğambere ümmet olalım. vakıt yakın (73) çocuklar. isder_inanın isder inanmayın. yahudi yok_olduktan sonra kırk seneñiz var Kırk. (74) kemal hoca bunu dediydi deyiñ. ben giderin yetmiş dokuz yaşımdayın. yahudi yok_olacak. (75) İran da harap_olcak İran. İran da harab_olacak. u da çok sürmeyeceK. baK bunnar hepsi (76) oldu. /.../

I/15

GÜNYÜZÜ - Çakmak**Kaynak kişi** : Sultan Bozkurt, 83, Okumamış; Münevver**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, eski hayat

(1) **SGA: Adın ne nine? SB:** tatlı gızım adım sultan. **SGA: Soyadın ne? SB:** bozKurt. **SGA: (2) Çakmak köyü değil mi burası? SB:** he çakmak köü. **SGA: Doğma büyüme Çakmak köylü (3) müsün? SB:** tâbi tâbi tâbi. **SGA: Burada evlendin. SB:** burda evlendim, burda dünyaya (4) geldim burda göcadım bu hâle geldim. **SGA: Seni okula gönderdiler mi nine? SB: (5)** göndermediler yayrum. o_ıyaKıt yōdu. okul yōdu bilene. büyük kōlerde hani en büyüK (6) kōlerde varıdı okul. onū tâbi kim kimde yük_olur? şindi yolla-dıñ_ınyıdı yurda guıyuvurduK ā (7) çocū diyyōrlar. o_ıvaKıt yurt nerdeydi? git-medik. bi de emmimin gızı vardı o buruya geldi. (8) onannan öle diyi atTıK biz babalarımıza töbe esdāfurulla esdāfurulla tö.. bizi okutmadılar (9) diyi. hē yavrum. ā öle bi ha.. günner geçirdiK. gelin_öldüK, olan do_ıurduK, gız do_ıurduK (10) gāninen. iki dene gızım var. dört dene ölüm var. her birisi her bir dāda. ā burda böle (11) heriFinen biz ğaldıK bu evlerde. **SGA: Kağnyla mı doğurdum dedin? SB:** gānyınan de_ıl bi (12) araba çocuK do_ıurduğ_ış-de. **SGA: Çok mu oldu? SB:** tâbi tâbi. **SGA: Hepsi yaşadı mı? SB: (13)** al-lah ben_ölüyün unnarıñ yerine. hepsi yaşadı. kimisi neyse ta şō uzaK kōlerde, kimisi (14) esKişērde, kimisi sīrisarda, kimisi kimse yoK bu gelinden başKa yanımda. **Münevver: (15)** balıkesiğde polis_ölunüñ biri. onu dir ta uzaKda diye. **SB:** aklıma geli mi ā münever? **SGA: (16) Dedem ne yapıyor? Münev-ver:** dede diri. **SB:** dedeye baK oturu ... gibi urdā baK. **Münevver: (17)** şaPKalı dede. dede diri. yaşıyola dedeynen. **SB:** o olmasa ben yaşıyaman, ben_olmasam o (18) yaşayamaS. birbirimizi sürüyoru bu.. ne vaKıt baKam allahım ömrümüzü ne vaKıt bitirdiyse (19) o_ıvaKıt gidicēz. bu yıl bizim burda göcağarılar_öldü. ben_onnara öle diyi şaka yapTıydım. (20) **SGA: Ne de-di-ydin? SB:** bu yıl göcağarılar_ölüceK didim. evelā bunun_anası da öldü, (21) immān_ölceK. ondan sona güllü şükriye ölüceK. ondan sona ben, say-dıydım_öle. unnar (22) heP gitTiler, ben ğaldım_ı. ikisi gitTi. **Münevver:** ezra_ıl seni de çarığ bi gün. **SB:** tabi (23) çarıcaK ğurban_öldümün rabbim bi bi.. **SGA: Nine eskide hayat çok mu zordu? SB:** çok (24) zordu evladım. neler çekmedik, neler çekmedik? sölesem tükenmes. çok zorudu. bi kötü éve (25) gelin girdik kötü bi éve gelin_öldüK güvey_öldüK. üsdümüzün yorganı

çuldan çapıTdan bi (26) şîy. év de ôleliK. ondan sona ôle ôrda iş yapa burda iş yapa açık topladık. çocuklarımız (27) büyüdü, aÇıK_elimize bi şîy bulaşdı, kendi kendimize burıya ev yaptırdıK. orâya yavruma (28) yaptırdıK burıya gendimize yaptırdıK. öteKiler gödu gitTiler. şindi de onnarın sakâmiTini (29) çekiyoruz, oturdumuz yerden ğakamayoz_ evlâdım. öle günner geçirdiK. sizler geçirmeyin. (30) güle_ güle geçirin gününüzü â şindiki gibi böle güzel güzel gün geçirin. öle vakıtlar geçirdik. (31) boba bulucuK ter.. size ayıP gelir burda ben dursunun tokatlıda, toKatTa benim herif didi (32) gibi ğoyun kermesi yakardık. elimizinen çoralarda ğırlardan odun ğazar gelirdiK yakardık. (33) şindi ğelinnerde erKeKlerde bey gibi yaşayyollar. ğâyi ben de yaşayyon. **Münevver:** (34) şe_ırdekiler ğaleferli evde kôdekiler kömür yakıyor. **SB:** ğalever.. şindi bu günnerimiz (35) çok_ıyi evlâdım Tâbi ğuzum. hasdalık yôdu, şindi de hasdalıK çok. ben vay vay vay dirin, (36) benim gelin de vay vay dir. benim gelin dir o da vay vay dir emmimin ğelini. dünya böle (37) ğurulmuş dimeK böle ğidiceK datlı ğuzularım. allah ğülüceK gün vırsin hepiñizi. iyilerinen (38) ğarşılaşın kötülerinen ğarşılaşmayın. **SGA: Eskiden kış mevsiminde iş az olmaz mıydı? SB: (39)** Kış mevsiminde az_ olurdu da ğarınımızın da açıcıyı aç ğalırdı ama. **SGA: İş az olurdu ama. (40) SB:** tâbi. iş de yok aş da yok dirim. olurdu da işde havayı. şindi vay_amanın_ o yinir mi? (41) onu yicem. o yinir mi? i_ı çocuklar âlallar bize yımırta ğırın sarı yağın_ıçini. nerde bulcın da (42) nerde yiyicin u_ vakıt_ onnarı sen_ evlâdım? öle vakıtlarınan günümüz geşdi. gine de (43) iyiydim. düşdüm. bacaklarım bö.. acıtım buralarımı ğarnımı nêyi acır ğarım. sennen (44) ğonuşmıya teKadım yok. **SGA: Ne zaman düştün sen? SB:** â bayramdan evel düşdüm (45) bayramda. **SGA: Nasıl düştün? SB:** hiş bilmen nası düşdümü ki. **Münevver:** şöle yerleşeyin (46) diye oturun dirken devşelenir, yan_ gelir merdimannardan_ aşşâ. **SGA: Çok mu acıdı canın? (47) Münevver:** ğüvermiş beli nêyi. **SB:** her yerim ğüverdî de geşdi. göklü geşdi de acısı geşmiyor (48) acıyıyor böle etlerim_ acıyıyor. nereme deyellerse acır. öle vakTımız geşdi yavrum. allah (49) sizden_ o.. size gösderTmesin u günneri yavrularım. **SGA: Kış gecelerinde ne yapıyordunuz? (50) Elektirik de yoktu eskiden. SB:** eletTiriK yôdu. İamba yakardık ğaz lambası. yakardığ_ onu (51) şırıya ğorduK şöle bi sandalleniñ_ üsdüni. onun_ ardına öñüne oturuduK. ezeli (52) çorab_ örülürdü. çorab_ örerdiK. ip_ eyiridik. ip_ eyiridiK. çocuklarımıza çorab_ örerdiK. (53) adamlarımıza çorab_ örerdiK ğücücüK yavrularım. oh. işTe öle öle geçirdiK günnerimizi, iyi (54) günnerimizi. aÇık iyi oluncaK gözde.. allah davar da vırdı daş da vırdı çocuK da vırdı, vakıt (55) zaman da vırdı biricik yavrum. buğez de ğocalıK ğeldi başımıza çoK. dē şu şu çocuK çocüm (56) da bildik bi çocuğ gibi de ona bakıpdurun ikidiğ. undan sona bildim çocuğ gibi sivrisarda (57) böle bi ğız çocü.. hē tanıdık o ğıza benziyô. **SGA: Eskişehir’den getirdik onu. SB:** oralarda (58) da.. **Münevver:** alığoyam burıya biz bunu. **SB:**

onnar buralarda deli olullar. **Münevver:** e biz (59) de gideriz evleninceK. onnan biz de şe_ire gideriz. şimdi milleT gış bütün şere akışıyor. kim (60) galyo kōlerde? **SB:** hē. he biz burda dururlar. a şimdi benim bunun bi ölu var evlendi yēni. (61) gücücük bebesi dōmuş. ille orıya gidicen dīyor bu şimdi. çocu_ıa bakıcāmış, geline (62) bakıcāmış. göcaña kim bakıcak? ondan sona vakıtlar öle geşdi guzum. ezeli çocūn doğurudu (63) büyürdün de öle duyardın çocūnı yabana vırdımız kızların, Kurbetere vırdımız. şimdi hemen (64) çocuK dünyaya geliyo alōy ey, şiyin, olanın_adı neyse söyle sezerin gızı olmuş. maşşalla. (65) benim de bi tam.. dimin didiñiz yer nēreydi? āh. aklımda gö.. **SGA: Sivrihisar, Eskişehir. SB:** (66) de_ıl de_ıl. tā uzakta. **Münevver:** balıkeSir balikes.. **SB:** balikesir. balikesirin kövü var (67) savaştepe. benim_olum_urda polüs. ā alō ana ey yavrum. napañ eyi misin? ēyiyin. ā benim (68) gız geldi iyī, benim_olan geldi geçemedi meselā okulda. ezeli de bir_ayda biriciK iki ayda (69) bi meKTup gelirdi. onū da bilmezdik bi dene herif varıdı, orıya okutmiya giderdiK de. o (70) adam da kendi kendini öğrenmişim zamānında nasın_örendiysi. öle vakıtlar geçirdiK (71) biriciK guzularım. āllah gurban_öldüm_allah bu günümüzü araTmasın. aha böyle işdi (72) vakıtımız geçip gidiyor bi tāne. evli misin bekār mısın? **SGA: Evliyim. SB:** allah göcanınan (73) mesuT_ol. çocūn çolūn varısa onnarnan mesut_itsin. ne gülen gız gülme başını ... (74) **Münevver:** seŞin bütün_alındı haberin yok. **SB:** ana. esaSdan_ıı aldı ana gı? zere gız bu (75) baña ne ... öñceden söyle hortlān gızı. hı hı dī zere gāresiz gāresiz gülen sen usulca usulca, (76) alınısa alınsın gāhPe dimedim geşmiş günnerimi söledim. alınsın varsın. **Münevver:** ebeñin (77) şūru yerinde dē mi? **SGA: Evet maşallah. SB:** şūrum yerimdi. hiş hiç bi.. hiş şūrum.. (78) **Münevver:** esgiyi yēniyi annatır. dā bi de yas_ıder, türkū sölē, yalnız galdī bille. **SB:** urda (79) yalnız galdım bille buñalırın da. **SGA: Bana türkū söyleyecek misin? SB:** ne dēyiP de (80) sölēyin? **SGA: Yalnız kaldı_ğında söylediğini söyle. SB:** sölerdim de şurda herifler var. (81) ayıb_olur_öle ğarını gö.. göcaman ğarı türkū sölē di.. **SGA: Usul usul söyle. SB:** ne biliyin (82) ne diyin fatma bi dene bul. kız yapamaycan_ıı napcan heralda. **SGA: O kadar ta (83) Eskişehir'den geldim nine. Bana bir türkū söyle. SB:** isdersen burdan gel guzum da aklımdan (84) çıkıvırıyor böyle. esgiler_aklımdan çıkmayyor yēniler_aklımdan çıkıyor. yēni şı bu nasır (85) aklımdan gıdiviriyor ne diycesem. neyse bilemedim. bēn_öñceden çoK talba çalardım. şindī (86) aklımda birisi galmadı. tef_çalardık biS. teF_çalardık. bi de ğakardıK meselā iki kişi talba (87) çalardı leylim laylım nēyse bu da gızlar da genşler de ğakallar oynardık bi di, ğaşınan caK (88) caK caK çak sen baña ğaşı ben saña ğaşı, oynardıK. öle vakıtlar geçirdiK datlı biriciK (89) yavrum. şindiyē gelinceK söyleyecēm laFı söyleyon da öle türkū mürkü o gün gü.. biz burda bi (90) dü_ün_öldü da baña ille ğardaşdıK arkadaşdıK o ğarıynan da. gel deyo ğardaşım didim (91) dökülmüş de toplayamayoron ğayrı dedim. evde tāne

ğalırsam yalnız hiş ğonuşmadan (92) ğalırsam o vakıt gelir bi dene iki dene aklıma. şindi şu şu_ān_ıçün, şu_an_ıçür aklıma bi (93) şey gelmeyyor. allā çok şükür aklım yerimde. evime gitmiye yerinde. çıkmıya gezmiye (94) yerinde. öle işlere.. **SGA: Şu ev mi senin? SB:** o ev benim o ev de gelinimin şo yukardaki. (95) **SGA: Akşamları buraya gelip oturuyor musunuz? SB:** tabi tabi. burda oturuz. o evine gider (96) ekme_ı yiriz. biz de evimizde ğalırız. allağa şükür yatırız ğağarız dedeninen. **FD: Selamun (97) aleyküm. SB:** aleyküm ğuzum. u da mı yaPıcaK olannara bi şey? **SGA: O da oğlanların (98) resmini çekecek. SB:** öle mī? de usulcana.. memedinen ğız benim başımda ismī, ğız ğulāmda (99) ğarınca mı vār?

I/16

GÜNYÜZÜ - Çardaközü**Kaynak kişi** : Nurcan Ceylan, 63, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köpekler, köy okulları, çocuk bakımı

(1) **NC:** siz nasısınız? ay âzıma bi de şeker aldıydım. **SGA:** Bu köpek kimin? **NC:** bizim. hı hı. (2) **SGA:** Çocukların değil değil mi? **NC:** ya eviñ köpeyi işde. **SGA:** Bak nasıl dinliyor. **NC:** orda (3) kardeşi var, şu evde. bi de şu evde kardeşi var, üç kardeşler. he geçen sene eskişehirden (4) getirdi şurda eltimiñ torunu var, bunnarıñ annelerini. o dâ anneler de burda onnâdaydı işde (5) burda bu yâni bu kövüñ köpeğinden hâmile kaldı. doğum yaptı beş kardeşlerdi. beş mi altı (6) mı? ikisi burda birer tânesi, öbürleñi de başka yere vermişler. **SGA:** Ama bu cins köpekmiş. (7) **NC:** yâ bu şimdi de il. bu şimdi bu tavuklara şey, zıt böle. hiş durmu.. eğer bi sal hemen (8) tavukları dutar. böle yimēz de yâni. onnan oynamağ isder. öle hayvanı şe yapa yapa (9) hayvan debeliyor öldürüyor tavu. oynarken. yâni ganadından dutuyor şeyisini ediyor. â (10) tavuk tabi hâliyle şe yapıyor hani, hayvan, hâlsiz ğalıyor. eher bir sal şimdi allahım u işde (11) kümes deriz ya kümesi böle varı ğulâynan civcileri dinner. hemen bi salsan yâni unnarı böle (12) oynasır onnânan şe yapar, âziynan ne bi şeyler yapıyör. ondân sona tavuk hayvan şey (13) yapınca ölüyor hâlsiz ğalınca. yani av köpeği gibi bi şey diyyin hani av köpeği gibi. böle (14) normal.. **SGA:** Cins köpek o. **NC:** işde cins köpek. normal böle ev köpeyi de il. şişt. ne var? (15) ne diñ? şeye suvan sökülüyor da bizim tarlada işçiler var da orıya gidēm diye ona şe yapar. (16) **SGA:** Nurcan yenge soyadın ne? **NC:** ceylan. **SGA:** Kaç yaşındasın? **NC:** atmış üç. elli (17) doğumnuyun. **SGA:** Göstermiyorsun. **NC:** amâ gızım göstermez olur muyum? bağ (18) ihdiyarladım. siz nerelisiniz? **SGA:** Biz Eskişehir'den geliyoruz. Üniversitede çalışıyoruz. (19) Okula gittin mi? **NC:** gitTim. ilkökula gitTim, beşinci sınıfa ğadar. **SGA:** Burada var mıydı (20) okul? **NC:** vâ.. o zaman vârdı. biz beş sınıfa bi öğretmen okudurdu o zaman. beş sınıfa (21) hani beşe Kadar bi tâne öğretmenimiz vârdı. üç tâne ayrı ör.. erkeğ öğretmenide okudum. **SGA:** (22) Değişti. **NC:** hē de işdi işde beş seniye ğadar üç tâne öğretmen de işTirdim yâni. **SGA:** O (23) zaman okula gitmek nasılmıştı? **NC:** iyi güzeldi. **SGA:** Yani şartlar. **NC:** ya okula gitmeniñ (24) şartları o zaman tabi meseâ nası bi şartlar? **SGA:** Nasıl ısınırdı okul? **NC:** ya okula (25) u zamandan soba kuruluyordu. e soba kuruluyordu. bâzı hani şey du-

tuluyordu yakmaya (26) mesela temizliKci bazı çocuklar kendisi biz löbetÇi diyorduK hana löbetÇi galyorduK. (27) sınıfı temizliyorduk. yakıyorduk. hani şey bulundü zaman da dutuluyordu okula bi (28) temizliKci mesela tutuluyordu. **SGA: Yakıt nasıl? NC:** yakıt da odun yakıyorduğ_o_zaman. (29) **SGA: Herkes kendi mi getiriyordu? NC:** herkes kendi getiriyordu. köyün şelerinden ne (30) kesiliyordu böyle hani ortak mallarından, odunlarından ne. evimizden getiriyorduK. (31) o_zaman naylonnuK gübre naylonları vardı. ona dolduruP dolduruP sırtımızın ne (32) götürüyorduğ_odunu. **SGA: Kim yakıyordu sobayı? NC:** işde diyom ya bazı çocuklardan (33) galyordu iki üş kişi löbeTci. bazı tutuluyordu hani bi kişi mesela kadın_olsun erkeğ_olsun. (34) her zaman da şey_olmuyordu. kendimiz de hani yakıyorduk. cāmiye gidiyorduK mesela (35) kuran kurslāna kendimiz götürüyorduğ_odunları kuran okumağ_çin. cāmide bi bi ayrı yer (36) var hani cāmi dışında. orda yakıP orda ısınP orda okuyorduk. hoca mesela okutuyordu bizi. (37) kendimiz_odun götürüyorduK. **SGA: Kuran kursuna kaç yaşlarında gittiniz? NC:** okuldan (38) çıktım gitTim beşinci sınıftan. ya okuldan_önce hiç gitmedim. ama okuldan çıktım çok (39) gitTim. evlenene gadar gitTim. zāten_on beş yaşımdı evlendim gızım. on_altı yaşımda (40) çocuğ_aldım gücāma. **SGA: Çocukken. NC:** heh. çocukken. on_altı yaşımda çocuk geldi. (41) **SGA: Nasıl baktın teyze? NC:** ē işde gaynanam_mardı. beyim_işde bi de bi tāne de (42) gaynım_mardı evde dört kişiydik burda, bu evde. işde gaynanam tabi yardımcı oldu. (43) bakdık_öle. **SGA: O zamanlar bebeklere nasıl bakılırdı? NC:** ya o_zaman var ya bebeKlere (44) hiç biz mama ne bilmezdiK. hani şimdi hazır mamalar veriliyor ya. kendimizi emerdi. işde (45) yemek sularınan ne besliyorduK. hiş benim birinci çocūma hiç aslā şehirden böyle mama (46) geliP de yidirmedik. sāde kendi südümlē, yimek sularından_işde verdik. hep kendi (47) südümüzü emerdi. **SGA: İlaç verir miydiniz? NC:** ya hasda oldü zaman verirdiK tabi doğtora (48) götürüP de. **SGA: Nereye götürüyordunuz? NC:** sivrisarı. sivrisara götürürdüK hep. hiş (49) eskişehir bilmezdim ben hiç. hiç ben bu torunnar okuyana gadar eskişehir nere bilmezdim. (50) şimdi artık dokuS sene olduK iki torun var_olanıñ. unnarı, eskişehirde duruyoz. üç_ay (51) burıya geliyoz yazları tātile. doğuz_ayı orda geçiriyoz. **SGA: Çocuklar okula giderken. NC:** (52) çocuk he he. **SGA: Başlarında duruyorsunuz. NC:** evet. **SGA: Eskiden Sivrihisar'a nasıl (53) gidilirdi? NC:** araba gelirdi. her haftada çarşamba günneri araba gelirdi. gelmese bu yol yola (54) çıkardık şu yol. ordan arabalañnan giderdik hani. ordan aşşādan anğara polatlı arabaları (55) gelirdi. esgiden yol burdaydı. burdan geçēdi anğara polatlı arabaları. şimdi öbür taraftan (56) eskişehirin ordan dönüyor ya, bādemlik diyolar ya işde ordan. ordan gidiliyor şimdi. bizim (57) zamanımızda biz_okuldayken yol burdaydı. heP otóbüsler burdan giderdi. o yol sōnadan (58) yapıldı. hı, sōnadan_oldu ordan dönüyo. **SGA: O zaman kolaydı**

yani. NC: o zaman (59) kolaydı. burdan her an için yani el kaldırdı zaman orıya gidebilirdik sivrisara. araba çokdu (60) yāni. şimdi de var ama şimdi ancak köylere gelir. peK şimdi polatlı anğara o tarafTan gider (61) temelli. bu yanna gelen arabalar heP bu köylere gider. **SGA: Teyzeciğim sağol. Ağzına (62) sağlık. NC:** teşekkür ederim.

I/17

GÜNYÜZÜ - Tutlu**Kaynak kişi** : Fatma Kaptan, 67, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, kaza, evlilik

(1) **FK:** faTma kapdan. **SGA:** Kaç yaşındasın teyze? **FK:** atmış yedi. kırık_altı do_umnuyun. (2) **SGA:** Doğma büyüme Tutlu köyünden misin? **FK:** tutlu kōden. evet. **SGA:** Teze burada incir (3) ağaçları var. **FK:** geç.. evel sene ğurudu da gerisin geri patladı. incir_ağacı var bak_iki tâne. (4) bunnar ğurudu yeniden patladılar. **SGA:** O zaman burada kışlar soğuk geç-miyor. **FK:** (5) geçmiyor. iyidi geçen sene evel sene çok ğış_oldu ya on-dan_oldu. **SGA:** Herkesin (6) bahçesinde var mı? **FK:** herkeziñ bahçesinde yok. **SGA:** Ama oluyor demek ki. **FK:** oluyor. (7) bizim yokardakı hêsar va hêsar dedimiz yerde senelêrden bēri o daşda oluyor. incir. ğuzeyi (8) kapalı, güneyinde. bizinki de unđan bak_ğuzeyi u ğadan fazla dutmuyo, u hani biz de dikedik (9) u yörêde. **SGA:** Eskişehir’de incir ağacının olması, iklim yumu-şak demek. **FK:** var işde gece (10) kö_ünde ne var, bizim burlâda var. **SGA:** Kim bakıyor bu bahçeye? **FK:** biz bakıyoz. biz (11) burda duruyoz. **SGA:** Eskişehir’e nereye gidiyordun? **FK:** eskişeriye kütahyada ğızımız var, (12) unuñ ğızı gelin_olcaK. eskişêrde bu ölumuz var. unu gitcez. ordan da kütah-yâya geçcez. (13) **SGA:** Torunun evleniyor. **FK:** torun_êvleniyor. **SGA:** Hayırlı olsun. **FK:** sa_oluñ. allah razi (14) ossun. **SGA:** Ne mutlu sana. **FK:** ğâri ğaş dene oldu torun_êvlenmesi. **SGA:** Kaç torunun (15) var? **FK:** çok. on beş on_altı dene var. beş dene hanî kendi çocüm_ımar. ondân sona var (16) on_altı on_altı ğadâ var torun. **SGA:** Eskişehir’e nasıl gidiyorusu-nuz? **FK:** işde arabaynañ (17) gitcêz. **SGA:** Araba olmazsa. **FK:** araba ol-masâ aşşâ ğarasar kö_üne incêz. ğarasar (18) kö_ünden de aşşidan ğünyü-zünden şiden arabalar geliş, holantadan, gümüşkonakdan. ordan (19) arabalar geliş ordan beraber gidiyoz orda. **SGA:** Durduruyor musunuz arabaları? **FK:** onnar (20) duruyollar. biz_oriya inince onnağ mejburlı ğalıyo duruyo. git-cēmiz yeri biliyo onnar da. /.../ (21) **FK:** ben bakaman. ben hasdaydım. undân sona.. **SGA:** Neyin var geçmiş olsun. **FK:** işde ğalp (22) ğirizi ne geçirdim. ancı oldum. düşdüm moturdan düşünce ğolumu çıkartTırdım. ömuzdan (23) çatlaklık var ğolumda hâfâ dutmıyor. öle fazla dutmıyor şu sağ ğolum. **SGA:** Motor kazası (24) nasıl oldu? **FK:** motur ğazâsı şōriye motura bindim hidro-luK golları var böle pulluK daķılan (25) yerleri, oriye ayaklarımı basdım. am-

cağ da moturu çalışdırıvırınca o beni sırsınca ayaklarım (26) gaydı git.. birisi gaydı. birisi de mejbür galdı gaymıya. gölüm moturuñ şu bindimiz yerē (27) oturaKdan dutununca burdan şe_etti, attı işde omuzdan. liflē atmış. heP parçalanmış bura (28) altı senedir dā yeni yeni ... yön dutTu. doKdura da de şe_idem hani ameliyed_idem dedi. o (29) da allah razi osun etmiyem dedi. belki dā eskinkinden kötü olur dedi. etmedi. kendi kendine (30) bu toparlağ deđi. çıkıT yok dedi. ondān sonā toparladı şindi ... galKar buña ama zor tabi (31) mejbura. **SGA: Osmangazi'ye mi götürdünüz? FK:** osmangāziye de_ı, millet hasdanesine (32) gittik. millet hasdanesinden ordan doKdurun adamıñ_ısmını unuduğaldım. ordan kendi şeye (33) gitTik ğali şeyini gıydular millet hasTanesinde şu filimlere gıydular ne diyolar o filme? ona (34) ne gıydular. iyi dedi, çıkıT yok dediler. kendi kendine toparladı. **SGA: Geçmiş olsun. Büyük (35) tehlike atlatmışsın. FK:** atlatTık çok şükür gine iyi şindi. **SGA: Kalp ameliyatını ne zaman (36) oldun? FK:** ameliyet_olmadım, ancı oldum. **SGA: Ona ne dediler? FK:** ona baKam (37) şindikalıK bi şey yok. iki üş sene oldu una da. şindikalıK bi şey bi sorun yok. (38) **SGA: Oğlun mu var kızın mı var? FK:** dört tāne ğız bi ölüm va. **SGA: Siz nasıl kız (39) istiyorsunuz? Nasıl buluyorsunuz? FK:** nası bulcaz? gidiyoz, dünür gidiyoz. ondān sona (40) allāñ_ırzasıynan varıyoz. hani şe_ıdiyoruz. eyer olullalsa ğöñü alıP geliyoz. olmaSsa ne (41) diyem? nişan_oluyor, dü_ün_oluyor. ha ip.. ĩş.. sorun_oluyo hep herkeSe. sizinKiler (42) nasıl_oluyo? **SGA: Bizde artık şehirde yapıyor. Hiç anaya babaya kimse sormaz oldu artık. (43) FK:** ana baba ğarışmaz_oldu de. **SGA: Gelinini sen mi buldun? FK:** kendim görümcemiñ (44) ğızı oluyor gelinim. görümcemiñ ğızı. işde kendimiS kendimize işde dünür gitTik, şetTik, (45) aldık. şindikalıK iyilē mutlulā. dört dene üş dene ğızı bi ölü var, dört dene çocukları var. (46) iyiler allā şükür. **SGA: Kızlarını nasıl verdin? FK:** ğızları da hani dünür geldi. yani yerini (47) buldūna veriyoS. unnar da öle. **SGA: Nasıl anlıyorsun yerini bulduğunu? FK:** hani insan (48) annayışlı insan birisi ā burda evimiziñ_altında. ay bileme mi insan kendi şeysini? unu biliriz. (49) birisiniñ dē amcāñ arkadaşısı vardı ayvalı kö_ünde. ona verdiK. onun ğocası da dāmat şeyde (50) hoca. birisiniñ de aşşāda yaylala vār. cambazlıK yapallar. birisi de silibān kö_ünde ğızın. (51) aletTirik_Çiydi. sona da aletTirig_ışını şetmedi olmayınca dönüvürdü şeye, köy_ışine. köye (52) döndü. hem aletTirig_ışı yapıyor hem ğoyunu ğuzusu var_ışde. onnana ūaşıyo u da. (53) ileşbelliK yapıyollar. işde öle. **SGA: Doğru mu karar vermişsiniz? FK:** e doğru iş.. dōru (54) olmasa nabıcaK? mutlu olsunna hani birbirine bā.. bi bāriş çırışları olmasın, kendi huzurları (55) iyi olsun, dōru. eveT. e elinnen ayāna veriyola, seviyolla, sayıyollar varıyollar a bizim (56) üsdünnükle iki dene ikisi de boşandıla. i ā_ile boş hani vardıla kendilē isdedile kendilē (57) vardıla. ikisi de boşandıla gerisin geri. ya işde öle. zor. kōde de ğün geçirmek zor, şērde de (58) ğün geçirmeK zor. ikisi de şērde un-

nar kendileri buldular. zor oldu işde unnara. zor. **SGA: (59) Eskiden daha mı kolaydı? FK:** esgiden dē hani anamız babamızıñ isTedī yere verilerdi. urda (60) baK dē ğaş sene olduĝ, ğırĝ yedi ğırĝ seKiS sene oldum dā hālā biz iyiyiz. bārışımız (61) çırışımız yok. bi şımız yok. bizim kōmüzde öle bi şey yok. kōmüz iyi. **SGA: Dut ağaçları (62) çok mu bu köyde? FK:** ā baK Pe-nim evimizin öñünde var. ahacıĝ aha aha bu. **SGA: Üstünde (63) dut kalmış mı diye bakıyordum. FK:** dut duT ğalmadı. ortıya da amcañ yeñi şey haşıladı iki (64) sene oldu. ğara dut haşıladı. evet. **SGA: Tuttu mu? FK:** dutTu. bayā böyödü bu sene iki se.. (65) iki tane işiysi vardı. bizim torun vardı, onu oldu-ruP da ... ali. üzümnerde hām gök mük yir (66) misiñiz? **SGA: Teşekkür ederiz. Üzümleriniz güzelmış güle güle yiğün. FK:** sa ol allah razi (67) os-sun. āmin. cümlemize. **SGA: Bunları niye torbalara takıyorsunuz? FK:** şimdi biz bunna (68) torbalancaĝlar var dā. biz ... ĝuşlar onu heP bitiri arıla-rınan beraber. **SGA: Bal arısı mı eşek (69) arısı mı? FK:** eşseg arısı. bal arısı hiÇ yok. o Ta kōmüzde bal arısı yok ku. **SGA: (70) Olgunlaşıyor mu? FK:** olĝunnaşıyor. bayā doluyor torbılara göre ço u oluyor. gelin.. (71) nasīb b olursanız ekim ayında ne gelirseñiz o zāman dā iyi yirsiniS kütür kütür. **SGA: (72) Kismet belli olmaz. Biliyor muyduk buraya geleceğimizi? FK:** tabi nasīb dī mi? (73) nasīPden ileri yol gitmez. **SGA: Sağolasın teyze ağzına sağlık. FK:** sa ol siz.. **SGA: Sen (74) Manavsın değil mi teyze? FK:** manav. /.../ **FK:** şura ... kō var şurda a dereniñ içinde böle (75) ören ve-ran olmuş yıkılmış savılmış herkeS gitmiş bütün. ora orta kōmuş. yedi denē-miş (76) buraniñ edrafı, bu kö ün eTra.. **SGA: Yedi haneymişti. FK:** yedi hāne de i yedi dene kō. (77) **SGA: Yedi köymüştü. FK:** yedi kōmüştü. işde yedi köymüştü. orıya da orta kō dimişle (78) ortada ğalıyomuşdu da orıya da orta kō dimişler. hani eccī.. öle şeysi yokdu. kō esgiden dā (79) fazla ğalabalı-mış ama şimdi yoK ğalabalıK. **SGA: Köyler birbirleriyle iyi mi geçiniyor? FK:** (80) şindikālıK iyi hani biSim köylerimizde bu.. buralarda öle bi şımız yok. **SGA: Eskiden (81) nasılmıştı? FK:** köylerde öle esgiden beri ilişKi-ler iyī. hani şeyler yok üle, ğavĝamız ... öle (82) bi şeyimiz yoK edraf kōle-rimizde. bizim bu yannımız bu taraFımız dā öle birbirine düşĝün, (83) sarĝın. **SGA: Oranın iklimi de burası gibi mi? FK:** o kō de yeñi yapıldı bizim bu-raniñ da. (84) oraniñkı da dā burdan dā açık zīni. **SGA: Eskiden kışlar nasıl geçermişti? FK:** esgiden ĝışlar (85) ğara ĝış olurdu. bayā hani çoK ĝar ya armışdı. x: hadi yeteriñ ĝālī gidicez biz ya. **SGA: (86) Bitiyor amca az kaldı. x:** hadi hadi. yeter. **FK:** ĝar ya armışdı. bu hep tūla de ilidi (87) esgi-niñ evleri. böle ğara damdı. üstlende birer dene yuvaK. onu yuvardıK ... kaĝardıK. x: (88) her her kōde her evde böle beklerseniz siz bi günde çıka-maSSiñiz burayı. **FK:** o da (89) çıkamaycaĝlar zātī. x: her evde bu ğada bek-licēseniz e er siS. **FK:** tabi bekleycekler de. x: (90) biS eskişere gitÇez.

I/18

GÜNYÜZÜ - Gecek**Kaynak kişi** : Sultan Ünal, 71, Okumamış; Nazlı İyigün, 47, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, eski hayat, sohbet

(1) SÜ: sultan_ünal. SGA: **Doğma büyüme Gecekli misin?** SÜ: gecekliyin. SGA: **Başka yere (2) gittin mi hiç?** SÜ: gitmedim. hiş bi yere gitmedim. dōma böyüme buralıyın. SGA: **Kaç (3) yaşındasın Sultan teyze?** SÜ: vallā var ipiy be. kaç yaşımda varın? SGA: **Epey. Okula gittin (4) mi?** SÜ: gitmedim. cāhilin. nē söliyeyin? SGA: **Cahilim deme. Okumam yazmam yok de.** SÜ: **(5) okumam yazmam yok.** SGA: **Niye göndermediler?** SÜ: o_ zaman fakirlik varıdı. bobam **(6) gödü**, yaylamız varıdı. Nİ: babası da ra_atsızmışTı, saKatmışdı. SÜ: bobam ayā gākamazdı. **(7) şeyidi**. ondān sonā anam rāmetlik aşıā indi. yaylamız va bizim saķarı. saķarıdan geçilir ya **(8) şeyde**, bālatlıdan gelirken. orda şey yapardık. o senden saklı de_ğ gızım dana mına **(9) güderdiK**. anca ē şeyimizi yapardık böle. /.../ SGA: **Babanın nesi vardı?** SÜ: bobam ayā **(10) gākamızdı**. bobamı şöle küt gibi bi şeydi. bobām ğardaşlarımı şey yaptı gākamadı böle. ben **(11) dē** anam rāmetliyne aşıā yaylamız vardı. orda dana mına söz geçimi dana güderdiK. şeyimizi **(12) idāremizī** şey yapcaz nāpam? dōma böyüme buralıyım ben. SGA: **Kaç kardeştiniz?** SÜ: **(13) ben_ ni?** bi olan ğardaşım_ mar, gız ğardaşımın da biri öldü. ondan_ annadıyın. biri de **(14) anğarada**. biri de eskişerde büyüümüz he. SGA: **Sen en büyük müsün?** SÜ: ben_ örtanca. eñ **(15) böyümüz** eskişerde. SGA: **Öbür kardeşlerin de mi gidemedi okula?** SÜ: onnar gitTi. onnar **(16) gitTi** bi ben cāhilin. hē hamma şindik söz geçimi seniynen gidiyom bazarımı şerimi yapıyon. **(17) allah** buna şükür_ ediyon. hē. **(18) SGA: O zamanlar dana gütmeye işini nasıl yapıyordun?** SÜ: canım böle danalar böyüdü, söz **(19) geçimi** şu gızınan gidē, anam varıdı. anam rāmetlik varıdı. ū sazlık var ō, o yannı bütün **(20) sazlıdı**. öñceden sı_ ırları gi.. amā anaları giderdi. sōna danaları çıkadırdıK. onnarı güder **(21) getiridiK** evlere ğorduk. nāpam? ekmek parası. SGA: **Sütleri ne yapıyordunuz?** SÜ: südü **(22) herkez** yağı yapallardı ne yaPıckla? satlık yō. sātmazlardı. şindik satıyollar. o_ zamat yağ **(23) yapallardı**. davallarımız varıdı. ğıra giderdi. ölelē gelir sardı. burda da öle. beş_ alTı davarım **(24) var**. şindiK ğırda. öleleyiñ gelir sa_ ardıK. a öle olur idāre olurduK. SGA: **Buradan şehire (25) gitmeniz gerektiği zaman nereye gidiyorsun?** SÜ: nahiye günyüzüne iniyōz. otobiSe biniP **(26) o_ yanña** gi-

diyoZ. **SGA: Günyüzü'ne nasıl iniyorsunuz?** **SÜ:** arabalarınān. **SGA: Var mı (27) köyde öyle arabalar?** **SÜ:** tabī. belediye arabası gelir. sabānan ē şēre gitçēmize belediye (28) arabası gelir burıya. so.. gelmese muḳdarın_ arabasıyan_ınerin. **SGA: Muhtar her (29) istediğinde götürüyor mu?** **SÜ:** götürür tabī. he şındiK söz gesimi ben muḳTara geleyim o (30) baḳ şındik şeyde nāhiyede. gelincek muḳdar benim bi işim_mar nāhiyede dedi mi götürür (31) beni. niye.. tabī götürür. niye götürmesin? o da benim_ölum yerine. götürür. **SGA: Eskiden (32) nasıl giderdiniz?** **SÜ:** esgiden bi denē eşek vardı ... şī_ıderdiniS biz_ēşek deriz. eşşē (33) binerdiK burdan bazara giderdiK. eşeklerleḡ. kimisi motura binellerdi. moturlları vardı. (34) zenginnerin moturu var, faKiller eşşēnen giderdi guzum. **SGA: At arabası falan var mıydı? (35)** **SÜ:** varıdı. bun.. söz geçimi bunnarın varıdı. bu muḳdalların vardı, bizim_mardı. māllemenin (36) ḡoḡşuların hepcinin_ıatı varıdı. varıdı yā. **SGA: Şimdi ne oldu o atlar?** **SÜ:** atlar gitTi. şındiK (37) motur_öldü. ondan sona taḳsi oldu ne olcaḳ? **SGA: Köylere elektrik gelmeden önce hayat (38) nasılmıştı?** **SÜ:** lambaynan yaḳardıḳ kızım. lambaynan hepcēmiz biḡ yere toplanırđıḳ. ortada (39) bi lambaynan iş yapar iş işlēdi, iş yaPmayan böle oturuğu. lambaynan. lamba yaḳardıḳ. (40) **SGA: Komşuluk?** **SÜ:** gelirdi. ḡoḡşumuz_ıyīdi. şındiK ḡoḡşuluk yoḳ. evler suya gitTi, evler (41) suya alındı, şındiK ḡoḡşu birbirine gitsin sö.. birine çok sıḲ gitsin aman bu ne çok gidē ezeli (42) ḡoḡşuluḲ_ıyīdi. bi şeyi bişen şeyi hep barabarlıḳda hePcēmiz bi oturuğu yirdiK (43) māllemizde. şındiK ḡoḡşuluḲ yoḳ. hepcē yaylıya gitTi beş_ıaltı hāne var burda. **SGA: Yazın (44) mı gidiyorlar yaylaya?** **SÜ:** temelli gitTiler. evi barkı yapıdılar. yazın gitmeyollar. temenni (45) orıya yerleşdiler ḡızım saḳa.. yaylamız şu şıyde. u amān dōra köyü var ya bi saḳarı orayı (46) bolatlıdan geliken ō anaşda. **SGA: Annaşda mı?** **SÜ:** annaşda annaşda. urıya gidē. (47) herkez_o_rıya gitTi. ēv yapıdı barkı yapıdı. orıya gitTiler. **SGA: Komşu kalmadı.** **SÜ:** ḳoḡşu (48) ḡalmadı. gine ḡoḡşuluk yapıyō. bunnara geliyon. u māllemizde var. onnarınan ḡoḡşuluḲ (49) yapıyoz gine. birbirimize gidīP geliyoz. **SGA: Eskiden birinin bir işi olduḡu zaman hep (50) birlikte mi yapardınız?** **SÜ:** yapılıdı. birliKden herkeS gelirdi yapardı. şındiKi söz geçime (51) burayı ne aşmaya geldi mi ḡönü olursā biri gelir. ḡönü olmaSsa boş_ver der gider. ezeli ōle (52) de_ıilidi. ezeli billiK varıdı, dilliK varıdı. **SGA: Ne yapıyordunuz mesela birinin duvarı (53) sıvanacaḡı zaman?** **SÜ:** sıvā. yardım_ıedellerdi, sıvardı. **SGA: Bulguru?** **SÜ:** bulguru bi yerde (54) ḡaynadırđıḲ. ondān sona ḡalburlannan serediK yoḳarda ḡaynadırđıḲ. hē. getiridiK burda (55) burda lik varıdı. burda düverdi bu evin zābı. ondan sonā götürüdüK harman_yerine seredik. (56) bu_öz de gece onu ayıtladıḳ bu_öz de el dērmeni varıdı ḡızım. el dērmeninnen çekēdiK (57) mālledē arḳadaşlar toplardıḳ ḡoḡşuları, çekerdik. şındik hePcē şey_ıoldu. **SGA: Tavanlar (58) nasıldı eskiden?** **SÜ:** tavannarī esgiden şeyidi sōnadān şey yapıdılar, çatı yapıdılar. tavanı böle (59) sıvādıḳ.

ilkin ğara örtüydü ğızım. **SGA: Kara örtüydü. SÜ:** ğara örtüydü ğamış vardi. ğara (60) örtüydü böle, ondan sōna.. ğinā benim_evimī ğorseñ ğara örtü. yılān, çiyān dolu (61) benim_evde. **SGA: Hadi ya. SÜ:** vāllā. **SGA: Nasıl yatıyorsun? SÜ:** nāpiyin? **SGA: (62) Korkmuyor musun? SÜ:** nere kaçān ğīz? kimsem yōķ. nere ğidiyīn? ğaymaķama çıkđım. ben (63) de deştliyim. ğaymaķama çıkđım şey yapām, ev yapam deyē. seniñ_eviñ var dedi ondān (64) sōna öteKi ğaymaķam mīrat ğaymaķam ğodu ğitTi. ben nāpiyin? iki ğız çocūnan ğalağaldım. (65) beyim_öldü. **SGA: Yanında mı duruyorlar? SÜ:** yanımda durulā. biri ğocadan ğeldi. ne (66) boşatTırabildim ne şey yapabildim. ā böle ... **SGA: Öbürü? SÜ:** öbürü de öbürü de dā (67) vermedim_onu da, duru. bi ölüm_mar_eskişerde. **Nİ:** teyzeyiñ kimi kimsesi yok. bi ğardeşi (68) var. **SÜ:** bi ğardeşim va. çok çōnu bu bunaldı mı burıya gelirin. **SGA: Yenge sen ne iş (69) yapıyorsun? SÜ:** yün yapıdı dā yorğan dikicek yorğan. /.../ **SGA: Senin annen zamanında (70) nasılmıştı? Nİ:** annemin zamanında da öleydi. heP yolma yolunurdü, şey_olurmuşdu. o elāk (71) var şeyin polatlının şeyi, ordan yayan ğuzörene ğelillermiş ta ... otuz beş kilometre. yayan (72) ğelir yayan ğidellermişdi. ama şindi hani hepisi hasda. dırnaķ ğadar çocuklar da hasda şindi. (73) yidimiz_öle işdimiz_öle esgiden heb_örganiK. **SÜ:** baķ ğızım şindik makinē biçer yō. **Nİ:** (74) sirkiye banallarmış, ekmek yillermişdi. bulğur Piġavı yapar onu yillermişdi. ondan sora (75) pekmezimiz_olur bizim buranıñ. pekmez yillermişdi. şindi hiş bi şey yok ku onnardan_eser (76) yok. ğübreli örganiK hebisi öle işde. **SGA: Yenge senin adın ne? Nİ:** nazlı. **SGA: Nazlı, (77) soyadın? Nİ:** iyigün. **SGA: Sen de doğma büyüme buralı mısın? Nİ:** yok ben ğuzörendenim. (78) ğelin ğeldim. evet. **SÜ:** bū ğuzörenden ğelme. ğelin ğeldi. ğelin ğeldi. **SGA: İkiniz de Manav (79) mısınız? Yörük müsünüz? Nİ:** evet. manav. evet. **SGA: Kuzörenden ğelin ğeldin ama artık (80) buralısn sen. Nİ:** tabi canım. **SÜ:** o da burali. manav delleyorlar. **Nİ:** ğuzören_işde bitTi. on (81) seKizimde ğeldim tamam. **SGA: Çok teşekkür ederiz. Ağzınıza sağlık.**

I/19

GÜNYÜZÜ - Gecek**Kaynak kişi** : Hatice Şişman, 64, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Kiler**Kayıt türü** : Video**Konu** : Mutfak eşyaları

(1) **HŞ:** bunnar kuru yaprak. bunnar kuru bibêr patlıcan. **SGA:** **Kuru yaprak asma yaprağı mı?** (2) **HŞ:** eveT. asma yapraklarını biz böyle seriyoruz, böyle yapıyoruz. **SGA:** **Nasıl yapıyorsunuz** (3) **bunu?** **HŞ:** bunnarı çiziyoruz, gölgede kurutuyoruz. ondan sona bunu kışın haşlayıp biz_öle (4) sarıyoS. amâ sarma yidiñ zaman bunu yiçeñ zâten. o siziñ şeydeKi tuzlama yapraklar sarma (5) de_ıl, aldatma. biz bunu yiriz kendimiz. gölgede kurutursañ böyle yeşil kurur. **SGA:** **Şunlar** (6) **ne?** **HŞ:** bunnar süpürge. **SGA:** **Şu kaplar?** **HŞ:** onnar da işTe şu şey, küpecik. pekmez (7) koyuyoduk önceden. hâ onnar da esKi lüküsler. cennet bunnarı topladı benim gîz, götcêdi. dâ (8) götüremedi işTe, götürceK. baK_o şeyleri çöKeleKleri ordan_aldıKdan sōna suyunu ondan (9) sōna bu ğaplara basıyoS. bunun_ altında kum_ımar bak. kuma yatırıyor. x: u suyunu çekiyor, (10) acı suyunu. **HŞ:** orda suyu çıktı gibi bi de burda suyu çekiyō. işTe peynirlerimizi falan da (11) burıya koyuyoS. biz biraz kalabalıyız da, hancası, herkeze, hanca. bunnar da (12) bulğurlarımız_ışTe. **EB:** **Dut kurusu bile var.** x: hâ var ya. bu da duT KuruS. alıñ paylaşıñ. (13) vallâ burda burda çok var. burda çok var alabilirsiniS. mahsuru yok. her şeyi yapıyoS (14) biz_ışTe. yapıdın_ıni pekmez_ıbla, duTdan? x: yapıdım yapıdım. **HŞ:** bēn de bayâ yapıdım. (15) bayâ çok_ıldu bu sene benim de. ama bitirdile bile. x: çok güzel_ıloyō ya. **HŞ:** ya alın (16) üleşin_ınu. x: vidonu götürebilirsiniz. **HŞ:** hâ götürün. zâten ben hediye veririm, bilmem ne (17) ederim birez fazla Tutarım her şeyi. /.../ **HŞ:** bak bunnar da amcayıñ yapıdî peynirler. amcañ (18) yapmış ben_iki gündür yokdum. hı hı. peynirleri kendimiz yapıyoS biz, onu da bunu da. (19) etimizi kendimiz. güzel de işTe yapıcak_ıadam yok. **SGA:** **Teyze bu bazlama tahtası.** **HŞ:** he, (20) bazlama tahtası. **SGA:** **Şu yashğaç.** **HŞ:** yaslâç. **SGA:** **Şu ne?** **HŞ:** saç. **SGA:** **Ne saçı?** **HŞ:** et (21) sacı, et sacı. **SGA:** **Şunlar?** **HŞ:** yuka sacı. **SGA:** **Bu?** **HŞ:** onnar çevirmeg_ıçıñ yarıyan.. (22) **SGA:** **Neydi adı?** **HŞ:** bis buna şē diyoS. âtaraÇ. **SGA:** **Pide pişirdiğın ne?** **HŞ:** o da salğı. (23) **SGA:** **Şunları bir daha söyler misin?** **HŞ:** o da gözêr. o da kasmağ, kalbūr, bunnâ da eleKler. (24) **SGA:** **Şu ne?** **HŞ:** süzeç. **SGA:** **Şuna ne diyorsunuz?** **HŞ:** bû esgiden_ışTe gullandımız sofra (25) tâtası bu. sofra tâtasıydı bu, şindi burda böyle bi şeyler seriyoruz_üsTüne

kurutuyoz. **SGA: Şu (26) taşlar ne içindi? HŞ:** o taşlar onnar makineyi gıynaTmaması için. onun bi özelli̇ yok. **SGA: (27) Gıynatmaması için. HŞ:** hı hı gıynaTmaması için. özelli̇ yoK. **SGA: Şunun adı neydi? HŞ:** bu (28) fiçı. **SGA: Bunlar ferik. HŞ:** bunnar ferik ferik. bunnarı şindi sabah ūraşdıK ya kâvaltı ondan (29) gecikdi. **SGA: Şu neydi? HŞ:** o sütlü pilav tavası. hē bu da hoşmerim tavası. **x:** ğıS tavuklar (30) da mı çekildi şindi? **HŞ:** hē tavuklar da çekildi. **x:** bunnarı ne zaman kesdiŋ?

I/20

GÜNYÜZÜ - Gümüşkonak**Kaynak kişi** : Sultan Belber, 79, Okumamış; Bahar Ercan, 56, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Hamam, sohbet

(1) SGA: Köylerle ilgili bilgi alıyoruz. BE: ne gibi yâni? SGA: Eskiden hayat nasıldı? Şimdi (2) nasıl? Değişiyor ya her şey. BE: tâbi de işiyo. esgiden varlık yokluK vardı. şimdi her şey (3) bolalaTdı. SGA: Şimdi mi daha iyi? BE: şimdi iyi dē hasdalık ço aldı şimdi de. SGA: Sen (4) doğma büyüme Gümüşkonaklı mısın? BE: hı hı buralıyın. SGA: Kaç tane mahallesi var (5) buranın? BE: mahallesi valla bilmiyon. SGA: Çok güzelmiş ama. BE: hı. biñ hane mi dille, (6) yedi yüz hane mi didilerdi bi. hānesi öleydi esgiden. şimdi da aldı çoluK çocuk. SGA: Şurası (7) ne? BE: ura sağlğ ocā. doKdur u. SGA: Hergün geliyor mu doktor? BE: her gün doKdur (8) burda evi zāteñ. SGA: Büyük burası çok. BE: tâbi belediyeliK bura. SGA: Bu cadde ne (9) caddesi? Adı ne? BE: gümüşkonağ işTe. hē gümüşkonağ. gümüşkonağ diller, gümüşket (10) diller. SGA: Eski adı Gümüşkonak mı? BE: hē konādı şimdi ket gödular. SGA: Bu senin (11) torunun mu? BE: torunum. otobüs bekleriz. araba geliceK de. SGA: Nereye gideceksiniz? (12) BE: yâni gız eve gelceK eşya getirceK polatlıdan. SGA: Adın ne teyze? BE: bahar_ercan. (13) SGA: Doğma büyüme Gümüşkonaklısın. BE: hı hı buralıyız. SGA: Eskiden nasıldı burada (14) hayat? BE: esgiden belediye yōdu. kō muhtarlıdı. işdē esgiden bütün bahçā tarla ekerdiK (15) bütün, öz bay_ekerdik. eskiden öleydi. şindī eken ğaldıran_öle bi yok. SGA: Neyle (16) geçiniyor herkes? BE: bahçē ekiyō. sulu yerleri ekiyollar. su oldū ... hamamı neyi var (17) gördüğüz mü? hamamı neyi var bu.. SGA: Suyu şifalı mı? BE: hı hı şifalı. SGA: Nelere iyi (18) gelir? BE: romatizmiyā, şey cilt ğanserine. hı hı. cilt ğanserine ne ta ankaradan (19) geliyollarmış. da bütün suyunu götürüyollar, çamırını götürüyollar. SGA: Çamuru da var. (20) BE: hı hı. çamırını var çamırını topluyolla. o ciltiñ neyiñ geçiyormuş. şu öz_çində, yakın. (21) SGA: Öz dediğin kaynak mı? BE: işde ğaynaK su. SB: gelmedi mi yosa araba dā? BE: (22) gelmedi. hē üş buçū buluyo. SGA: Senin bildiğin hamama gidip iyileşen var mı? BE: tâbi (23) canım. ğoya hamamımızı sorar da hamamımız iyi dirin. SB: iyi iyi hamamımız bi de (24) so_uK... şifā buluyolla ne bilim gelenner_öle diyi. BE: hē gelen, uzaKdan gelenner bütün (25) şifāsını buluyor. SB: siz ni yandan geliyorsunuz? SGA: Biz Eskişehir'den

geliyoruz. Ben (26) üniversitede hocayım. SB: öle mi? SGA: Köylerle ilgili araştırma yapıyoruz. Eskiden nasıldı (27) şimdi nasıl diye. BE: eskiden hamamıdı şimdi hamamın içini yaptırdılar. şimdi içinde (28) adamnar parasıynan şey idiyor bütün gelenleri parasıynan hanı bamyo banyo idiyollar. her (29) yerden geliyor. SB: dörde giriyön. sen bi dört lirā viriyön giriyön. dört bin dört yüz.. SGA: (30) Teyze bu hamamı bana anlatır mısınız? Nasıl bulunmuş? BE: ā bu ebem bilir işTe. SB: ē (31) aklım ermez benim anamdıñ bobamın gününden bēri bēn varıdı. varıdı aklım ermez (32) benim. BE: vardı da böyle giderdiK su böyle akardı, şimdi hamama iş.. çevirdiler suyu. SB: (33) ordāken pılı pırtıyı yurduñ. çocuk çoluğ girinirdī. şindī hamamı düzelTdiler, özelleşdirdiler. (34) dutuyollar. çalışdırıyollar guzum. SGA: Evde su yokken. BE: hı hī evde su yōdu esgiden. SB: (35) evde esgiden sulağ yōdu. pırtı yumaya gidellerdi. çocukları alıllardı. orda bi de gözlük (36) çamırı biliyön mu? ellerin böyle elin yüzün çıban olurdu. dā orda duruyör. u gözlük çamırını (37) arkaña bakmadan orda çalınıyoduğ eve de suyunu getirib içiyoduğ. SGA: Nasıl anlamadım. (38) SB: şöle bī şöle havuz var şöle, çamırlı. çamırlı havız var. orıya varıyön. okuyön dinneyön. (39) ondān sona alıyön o çamırı, elini yüzüne çalıyön. eline de bi ğap alıyön. dolduruyön. o (40) suyu getiriyön evde içiyön. BE: arkaña bakmadan gidiyön dē mi hē. SB: he arkaña he öle (41) dillerdi. SGA: Bir daha dönmüyorsun. SB: yō böyle bakmadan biniP gö.. Tō.. dişeK geliyön. (42) SGA: Dua ne okuyorsunuz? SB: ne.. ne gelişe oku duva. ne okırsañ. öle iderdiK bis. BE: bi (43) de balık yiyor böyle balık ayaklarını yiyor. öle diye balık yeri de var. balık yeri de o (44) bacaklarından yiyor SB: aman sen de. amanın orda onun bōründeydi işde. aynı yerde, aynı o (45) da. aynı o çamırı aldıñ yerde yapıyolar, ayakları uzadıyollar. balıklar vardı orda hani (46) geziniyör ya. SGA: Ne oldu onlar? Duruyor mu şimdi? SB: tabi. dolu balık. olmaz olur mu? (47) duruyo balıklar. şöle şöle. BE: yani ayağlarından böyle hasdalığ olanı böyle balıklar (48) şey iderimiş. o şifā derdini giderimiş. SB: ... şimdi hamama gidiyolar. biz ordākan öle (49) ederdiK gençlīmizde. giderdiK biz pırtı yurkan yannarımız hoşlaşırdı. yannāmız şeyini aldı (50) dirdiK, sancısını dirdiK. SGA: Eskiden romatizma yoktu değil mi? SB: yōdu ya. şimdi (51) ço aldı guzum. SGA: Ama o suda yunmuyorsunuz. SB: şimdi suya da giremēyöz. o sular da (52) bi ğapandı. aldılar şeyā, ğapalıya aldıla. isdesen girin idersen girme. üsdünü de örtTüler (53) guzum. şindig o çamır gel.. durur böyle havızlı yer öle aynı durur. bōründe hamamın (54) bōründe. orda sen hamamcıya söle de saña gösdedir. SGA: Suyu soğuk diyorsunuz. Eskiden (55) ateş mi yakıyordunuz? SB: yō yo. kendi o ılımanıdı. şimdi diyolar so uK diyolar. ben hani (56) buraşit var girmen de. BE: so uK de dā dā iki üş gün ol.. evel gitTik biS parasıynan da, (57) girdik. peK so uK de il bu sıcā.. SB: ēle diyolar. bēn giremen şimdi alaf ... muydu biyeS şey (58) var ya bende. BE: şeyden eskişerden gel-

mişler hamama da girdiK hePimiz. **SB:** çoğ_ gelen (59) var çok canım. çok gelen var. **SGA:** Eskiden banyonuzu da mı orada yapardınız? **SB:** yo yo (60) yo yo. **BE:** esgiden böle aķar gibi aķardı. **SB:** aķardı. yün yurduk. **BE:** pala geķe yıķardıķ. (61) **SB:** pala KeķerdiK, yürdüK. yannarımız hoşlaşırđı. öle gitmek var mı şindi? şindi her taraF (62) hamam_ oldu ğızım. datlı ğızım allah seni.. (63) **SGA:** Adın ne teyze senin? **SB:** sultan. **SGA:** Soyadın ne? **SB:** belber. **SGA:** Sen doğma (64) büyüme buralı mısın? **SB:** he he buralıyın. **SGA:** Teyzem de Gümüşkentli. **SB:** buralıyız (65) datlım. **SGA:** Siz Muhacir misiniz Manav mısınız? **SB:** yo yo yo məcır ne de_ il. **BE:** yök yok (66) biz buralıyız. hē. məcır ne de_ iliz. **SB:** məcır de_ il, məcır ne de de_ iliS. **SGA:** Kaç (67) yaşındasın nineciğim? **SB:** ben_ nĩ? yaşıımı bili.. al nuFuz ğādına bak bi. **BE:** yetmiş vardır. (68) **SB:** al bak. **SGA:** Bin dokuz yüz otuz dört doğumlu. **SB:** üş dene bacım, üş yaşında bacım (69) varmış. üsdüne geçirmiş beni a babam, silmeden. **SGA:** Bu bacının nüfus cüzdanı. **SB:** ğālī (70) bilmēyon. yaşıımı da bilmem. okumuşlūm da yok datlı ğızım. **SGA:** Gön-dermediler mi okula? (71) **SB:** gönderdiler de anam hasdaydı. büyüñ gitTim yārın gitmedim. okumaya da (72) devam_ jtmedim. a öle ğabān.. ğayseriliyiz biS. ğayserili dille baña okumağım_ uçu. öle dille (73) ğayserilisiñ sen dille. ğayserililer_ okumamaz mı de? okur. **SGA:** Kayserilinin kafası (74) çalış-mayanını okuturlar. Akıllısını okutmazlar. **SB:** okudullağ okudullağ. ğayse-rililer maşalla (75) akıllı. her şeyden annāyollağ. boyası boyasını neyini. be-nim_ eltim vardı da vallā her (76) şeyden_ annallağdı maşalla. çok da inşānetli çok da inşan. ... Kayserililer. **SGA:** Ben de (77) oraya yakınım. **SB:** öle mi? **SGA:** Nevşehirliyim. **SB:** hanı çok insānitlilerdi. gücücüg_ ad.. (78) büyüğ_ adam gücücüg_ adama yer virilir. vallā böle hörmetlilerdi. **SGA:** Es-kiden burası da (79) öyledir. **BE:** esgiden_ öleydi de şindi.. **SB:** şindi aķıl_ aķdı bereket ğaķdı ğızım. gençler sen (80) şurdan meselā sen yürüp ge-çiyon. bēn şu yaşıma girdim dā şu adamlā erkekler bi seFer geşdi (81) miydi öñünden geşmedim. şindi vurup geçiyollar. şindi sayğı sevgi yok bēnce. vurup (82) geçiriviriyyollar yā. bi açık beş daķKa duruvuruñ nölcaK? senden büyüK. ... gücçüK_ olsun (83) nölcaK? erkeK geliyor erkēñ ardından ğarı da geķse öñünden geşmeyin nölcaK? amma şindi (84) ğaķdı yavrum ğaķdı her şey ğaķdı. laylāñ laylāñ ğızlar çıkıcaK diyi türkü çārılardı yā (85) bizim_ esgiden günümüzde. şindi laylon ğızlar çıkđı. öñceden türkü çārılardı bizim genç.. (86) yaşlılarımız biliyon bizim günümüzde. laylāñ tür.. şeyi ğızlar çıkıcaK diyi bizim_ adam da (87) çocuklar da dir_ ana laylon ğızlar çıkđı dir. **SGA:** Var mı bildiğin türkü eskiden? **SB:** vallā bi (88) şeyimi bilemen şindi. hePicē unu-duğaldım. ğızım_ öldü, bacım hasdā derdimi sorma. (89) güldüme bakma sen. /.../ **SB:** sa_ atı Sor şeyi Takķası zor_ una. sancılaşıyor öle ğıvır ğıvır (90) ğı-vırdanıyor. Takķası zor işTe. adam_ eldüñü isder mi? biz_ evlādımızın öldünü isdediK. (91) ğarnı ... şişTi sancılı. öldünü isdediK. allām şunu çekTirme de

avuç_aştıķ. de üş dene çocū (92) ğaldı. ikisi evlendi birisī.. **BE:** adam_evlendi mi? **SB:** evlendi de ğarısı çıķmıř bile. **BE:** öle (93) mi? **SB:** hē. çıķmıř. **BE:** şindi durmazlar geñşler. **SB:** vallā ne biliyin nēden durmadıysa da. (94) öñce-den gelip gitmeS. dāmadıñ hanī gelir gider diyi aķlıñıza gelmesiñ. gelmez. öle dirdi. saĝ (95) dalımdasa saĝıñdayın dirdi sol dalımdasan soluñdayın dirdi dāmat. **SGA:** Ne derdi (96) anlayamadım. **SB:** saĝ daķımısa salımdasın sol dalımdasa solumdasın dirdi. ben sizi (97) ğoyüvirmēyin dirdi. vallā ölceK diyi ğapıñdan bile bakmaS. ay ğızım. **BE:** ğızıñ, ğızıñ (98) baķdırı onu. **SB:** ay ğızım. kimseden kimsiye fayda.. **BE:** hani geliniñ hayırlı olsa gene öluñ (99) baķdırı, ğızıñ hayırlı olsa ğızıñ baķdırı. **SB:** vallā şindiK ölannarı da diñnemi-yolar avrat o (100) şiler. **BE:** şindi ğarılarına hep.. **SB:** vallah aķılları çıķıcaķ. aķılları çıķıcaķ. ğorķallar, (101) ğarılardan bile ğorķallar. bizim zamānımızda nāpallardı erkekler? durusañ dur si.. ol git (102) dillerdi. **BE:** hē dā olmasSa sopa. **SB:** sopā, giT çıķ git. ğafañ yarılı gözün yarılır. aman_üş (103) dene çocūm_ımar dört dene çocūm_ımar..

I/21

GÜNYÜZÜ - Kavacık**Kaynak kişi** : Ayşe Güneş, 75, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş; Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Dokumacılık, sohbet

(1) **AG:** ayşa güneş, nabıcaңыз? **SGA:** Doğma büyüme bu köyden misin? **AG:** ben buralıyın. (2) **SGA:** Eskiden beri yapar mısınız bu işi? **AG:** yaparız ya çekişiyollar. şindī pamık yorganımı (3) pamık yatāmış. ben Sēmen. **SGA:** Pamukla farkı ne bunun? **AG:** bu iyi. pamık topaklaşıyor (4) kótú_oluyo. **SGA:** Bu topaklaşmıyor mu? **AG:** çık. iyileri ayırıyoñ yorgan diticēn. gırıklā da (5) yasTık. **SGA:** Nasıl ayrılıyor iyisi kötüsü? **AG:** yā işde garişdirmiş bunnarı. ben (6) kendim_olaydım guzu yünneri nē var da. ayrı ayrı gıyardım. yuyuncaK garişdirmiş gelin. (7) **SGA:** Kuzu yünü mü iyi olur? **AG:** göyun yünü. ufağ_olur_o gızım. **SGA:** Şu iyi mi mesela? (8) **AG:** bak şunnar. amān tozu öldürüyor. **SGA:** Bunu yıkadınız önce. **AG:** iki kere ne (9) yıkatTırdım da işde ārmıyor. yatakları da atıvırıyollar. siz_atmıyor musunuz? **SGA:** Atma (10) dediğin ne? **AG:** yā çöPe göyuvuruyollar. **SGA:** Şu konur mu? **AG:** vallā göca göca yatakları (11) yavrum gömuş. **SGA:** Bunlardan çeyiz mi yapıyorsun ebe? **AG:** hē nişannı gız var da. yorgan (12) diKdircēz. nişannı gız var da oña yorgan diKdircēz. **SGA:** Bu kız mı nişanlı? **AG:** bu di_ıl. ō (13) şeyde, hasTānede çalışır. **SGA:** Bu nişanlanınca buna da yapacaksın. **AG:** ona da yapārs. (14) ebese ölmeden yapıyor. bu gitmiyodu bu nabıcam_idemen diyi. **SGA:** Ayşe ebe kaç (15) yaşındasın? **AG:** yetmiş beş. otuz sekizli gaç_olurmuş bilmiyom ben. yılbaşından bu yanını (16) yetmiş beşim işde. **SGA:** Eskiden bu yatak işini nasıl yapardınız? **AG:** İşde dā bi de ısdar (17) doğurduñ. ısdar gağdı. kilim halı doKırdıñ, bunnarı eyirir. /.../ **AG:** yavrum şimdi bunu, bunu (18) eyiridig_ince incē, eriş yapardıK. eyiridiK, boyatTırır kilim hā... doKırdıñ. şimdi gāri (19) yapamıyoS. **SGA:** Nasıl eğiriyordun Ayşe ebe? **AG:** bunu diden diden yavrum şöle sündürü (20) sündürü kirmanı var. iyesi var buKdürü buKdürüverin. sōna doluruncaK sarañ. Pi dā bi (21) başlañ. **SGA:** Ne? **AG:** bunu bi dā başlañ. dōlduruñ kirmanı. Kirmannā nerde ğaldı oralarda (22) nerde ğaldıysa. hebisi o. **SGA:** Sonra? **AG:** işTe ğali yapmıyoS. **SGA:** Sonra dokuyor (23) muydun? **AG:** boyatTırıyorduk. hē şimdi gāri halılağ çıkdı kimse ... gitmiyō. **SGA:** Bunun (24) boyasını nasıl yapıyorlardı? **AG:** vallā boyacılar yavrum boyasını alıyolar tenekelerinen. pāl (25) da boyatTırıyorduk. şimdi yok. **SGA:** Sen

dokumayı nereden öğrendin? AG: anamdan, (26) ğayınnamdan. hepsinden òrendik. SGA: **Ne kadar dokudun?** AG: dōlu doķuñ doķuyabildīñ (27) ğada. doķuyamaSsañ şindi gözümüz görmüyō ğāli, ellerimiz dutmuyor. SGA: **Es-kiden (28) herkes dokur muydu?** AG: doķuyan doķur doķumayı bilmiyen doķumaS. SGA: **Çeyiz için de (29) dokuyor muydunuz?** AG: doķuruz ya niye doķumıyam? SGA: **Halı dokumayı anlatır mısın (30) bana?** AG: anlatsam nabıcañ? ācı var bōle indirīñ ğaldırı indirīñ ğaldırīñ. gečeñ bi, biricik (31) biricig oyulğañ oyulğañ erişden dene iki dene iki dene, üş dene üş dene kirkidi var_onuñ. (32) şuralānan vuruvurur. şindi ğāli ğaķdı. SGA: **Desen.** AG: desennerī yok. kilim dirdiK_ışTe. (33) kilimner milimner ğaķdı ğayrı. şindi yapamıyorus. bi şiy yapmayorus şindi. SGA: **(34) İşlemelerini, süslerini nasıl yapıyordunuz?** AG: kilim şindi gösdersek yok. baķarSañ baķ. (35) SGA: **Giderken bakalım senin dokuduklarına.** AG: baķ. ğayınnamınan dokuduķ. şindi (36) doķumayız ğayrı. ğayınnam da òldü. dā ğayınnamdan sona da doķudum da doķumāyon (37) yapmāyon. yaşlandım nāpiyım ben şindi? bi şiy_ēdemen. şindi isdemeyollar ğayrı ğızlar (38) gelinner. halı isdiyollar. şey_ısdıyollar, ğarēpe isdiyollar yūñü mūñü isdemeyolar. ben (39) nāp-can? vallā bunu da zorunan yapıyorun. dermanım yok yok. şindi atıvrıyollar bunnara (40) çōpe. SGA: **Kıymetini bilmiyorlar mı bunun?** AG: isTemiyollar ğayrı bunnarı, isdemiyo (41) ğaķmış. davarları da ğomadı òlan satTı da bunnar durur. yapıvıram dē. iki üş çuval ditTik. (42) SGA: **Bir yorgana kaç çuval gidiyor?** AG: bayā dikennere göre yavrum. beş kilō, önce altı (43) yapıdırıyoduK. ğalın_oluyodu şindi di isdemiyoalar ğalını. yuķa isdiyollar. yuķa.. isdiyolar. (44) SGA: **Kim yapıyor yorgan işçiliğini?** AG: başğa köylerde bilen yapıyoru. dikiş naķışa (45) gidenlerden. ben bilmiyorum ğuzum. /.../ SGA: **Eskiden çeyiz ne yaparmıştınız?** AG: ē nè (46) yapcaz_ışde? şavllarları varıdı. entārileri varıdı. ğaķdı onnar ğayrı. televüzonda da görüküyor (47) ya giyyorlar ya. tā benimkiler duruyor, ēskimedi. dizliK diriz, ğuşğözü diyoruS ğuşğözüyü (48) biliyoñ_ñu? SGA: **Bilmiyorum. Nasıl bir şey?** AG: gili gili gözleri oluyo bōle cıbıķlı cıbıķlı. (49) /.../ (50) SGA: **Ebe bu köy ne zaman kurulmuş?** AG: bilmiyom bēn yavrum. ne zaman ğuruldūnu bēn (51) peK okuma yazma bilmem bilmen. SGA: **Okula göndermediler mi seni?** AG: ğitTim de u (52) ğada bilmem bi şiy. öncē üşde_ıkardıK. üşde_emen. òrenmeden çıkıyoduK. şindi okuyan (53) okuyor. SGA: **Kaç kardeştiniz siz?** AG: yedi. SGA: **En büyük kimdi?** AG: bēn. SGA: **(54) Kardeşlerine baktın mı?** AG: baķTık yā. SGA: **Nasılmıştı eskiden?** AG: aman_esgileri (55) sōleme amān yola yola yola canımız çıkardı. dırmıK_ala, çeke, annat_ala, PaTuz yapa (56) ğaķdı onnar_ēp şindi ğāri biçeller geldi aman yavrum ... esgileri sōleme. EB: **Köyde (57) Manav'dan başka kimler var?** AG: kimse yok. EB: **Yörük var mı?** AG: yörük dē yok. EB: **(58) Çerkez de yok. Kürt de yok.** AG: yok yok. bi manavdan başĴa şindi kimse yok burda. amān (59)

şindi kim_ımar bizim gibi külüsdürler dolu. hanı kim_ımar? evler göşdü yavrum. hep (60) şêrdeler. beñim çocuklarım hep şêrde. /.../ **AG:** ebe_ıeñ bi yere deydimin_ā öle üverin_ā (61) ölelikÇe. bi yere deyivırsın üveri üveri gider /.../ **SGA:** Kızlar köye gelin oluyor mu? **AG:** (62) gelin_olullar gideller. durmazlar. benim gibi takindirikleş, benim gibi yaşlılar, ebeler var. (63) kimse yok. vallañi beş_ıaltı dene erkek var mı yok mu bilmen. yok. **SGA:** Kızlar kocalarını (64) alıp götürüyor mu? **AG:** yā zātı yabana veriyon, burda veriyon. işleri olan gitTiler yavrum. işi (65) olan gitTi. şeye çekTiler de beni da benim çullarınan niye çekersiniz? çul her yerim. (66) soyunduydum şavları mıvları. **SGA:** Güzel işte bu ne? **AG:** bu kötüyü giydim hanā bütün (67) gıl_olcaK diyi. /.../ **SGA:** Eskiden böyle miydi bu ev? **AG:** aynı böle guzum. o yanda mallar (68) var. o yannı ayrı. **SGA:** Mallar burada duruyor. **AG:** hē o yanda gelille. **SGA:** Malların (69) durduğı yerlere ne diyorsunuz? **AG:** mandara. ahır. öle deriz. **EB:** Mandaraya süt mü (70) koyuyorsunuz? **AG:** mallar var_ışde. öle diriz yavrum. hē sütlerini satıyolar orda ineKler (71) var. **SGA:** Şu yandaki yer ne? **AG:** orıya da işde ekin_ekmeK guyarız. dā yukarda da (72) var_evlerimiz. bura vā. dolu da kötü. şindi kimse beyenmiyo. çocuklar hep şêrden_ıev_ıaldı. (73) **SGA:** Şuraya ekmek mi koyuyorsun? **AG:** a_ā göman yavrum. tandırlığ_ıora. **SGA:** Şurası. (74) **AG:** orıya.. o yannı bizim de_ıl. he o yannını üleşdiK iki ğardaş. orda eltım de öldü, ğaynım (75) da öldü. ben ğaldım. **SGA:** Eskiden eltin kaynın birlikte miydiniz? **AG:** on_ıki sene durduK (76) vallā, on_ıki sene. **SGA:** Eltinle aran nasıldı? **AG:** iyiydi. iyiydi ğayınnam, ğayınnamız vāllā (77) beni çok severdi. o ğardaşının ğızıydı bēn ğaynının ğızıyın. akrābayız biz. **SGA:** Seni daha (78) mı çok seviyordun? **AG:** onnan zırtlaşıyordu işde ben hiş söylemiyordum, onun_ıçuru. bizim (79) kökümüz dē sivrisardan ğēlmış burıya imam, ğalmışlar yavrum. burda ğalmışlar hocaydı. /.../ (80) **AG:** hepsini bilir de buram buruK ğırıK yavrūm. a burda şöle süsdüm gitTim. bura da (81) pilatin, bura da ğırıldı ē bura da. belim_ıKi gere ğırıldı. öte sene şu bacām ğırıldı, geçen (82) sene de bu bacām heP ğırıK heP ğırıK kemig_ıerimeden. **SGA:** Nasıl süstün şuraya? **AG:** yā (83) işTe ayām dağıldı başım dönüvürdü müydü olan_ıanğaraya götürdü de işde hap ēyce bi şey (84) yapmış. o hapın tēsir_ıtıydi de şindi burdan senelig_inne vurdular. çocuK_ıanğarada (85) götürdü atatürk hasTānesine. yine iyi vāllā. bu ösürK hiş gitmiyor. hiç_öldürcek ğa.. (86) bunnar da varmıyodu başına işTe. **SGA:** Eskiden koyun çok sığır çok. Sen süt yoğurt yemiyor (87) muydun? **AG:** hāna guzum çok çalıdığ_ıccağlāda bilmiyom vallāhi yüz dene yüz_ıelli (88) davarımız vardı. iki dene ineK vardı. şindi de yedi seKiz dene inē var. aldı devlet şindi. hep (89) satTıK hep satTıñ. **SGA:** Yedirmezler miydi bol bol? **AG:** yā yirdiK yirdiK. bulamayı bilir (90) misiñiz siz ğoyunnarın bulama yapardık. **SGA:** Bilmem ben. Bulama ne? **AG:** ğoyunnarın (91) geçilerin_ıolmaz da ğoyunnar ğoyu-

luncaḵ südü içciḡ yoḡurT özeḡ, ğataḡ, onu bulayı bulayı (92) ğoḡgoyu olur. siz bilmeyor musuḡuz? kölü ğızı dē misiḡ sen? bilmiyoḡḡu? **SGA: Hayır.** (93) **AG:** inekleriḡ ağızını da bularız, ğuzulayıncaḶ. onu biliyoḡḡu? unu da mı bilmeḡ? hepsini (94) yapıyoduḶ. a ineḶ de buzāladı üyle. u da ... südüne aÇık ağız ğatıyaḡ şöle. **SGA: Sonra. AG: (95)** unū kesdirmēden unu çürüt-mēden söndürüyeḡ tüpü. oluyorḡu. **SGA: Karıştırıyor musun (96) sürekli?** **AG:** ğarışdırmaSsaḡ o otururḡo. **SGA: Şeker. AG:** şeker ğatmayızḡona. canı isdiyen (97) ğatar da biz ğatmayız. **SGA: Koyulaşıyor mu o? AG:** ğoḡgoyu olur.

I/22

GÜNYÜZÜ - Kavuncu**Kaynak kişi** : Ayşe Silmez, 80, İlkokul 1; Cennet Ersoy, 42, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat

(1) /.../ **AS:** gız yavrim, dünən ğapıyı yapTırdık. ğapının_ıltı açık_olmuş üş dene satın tavuK (2) aldım çıkallar gideller. āşamaca bi de tavuK_aramdım. sātī hālīm yoK seKsen yaşındayın. (3) yorücek hālīm yok. şu ğonşu ün-nēdi de şorda tavukların diyē, üne gittim. iki dene dutTuK (4) biri yok gine. ne yazarsınız ğuzum? **SGA:** Ben üniversitede hocayım. **AS:** hē ğuzum. **SGA:** (5) Köy köy geziyoruz. Bir tane yaşlı ebeden köy hayatını anlatmasını istiyoruz. **AS:** hē. vallā (6) yavrum ne annat.. **CE:** bābam gelsin_ñi yavaş yavaş? **AS:** bābañ üşür burda. ēve giremiñ yā. (7) **SGA:** Ebe adın ne? **AS:** ayşe. **SGA:** Soyadın? **AS:** silmeS. **SGA:** Ayşe Silmez. **AS:** ēyet. (8) **SGA:** Kaç yaşındaydın? **AS:** seKsen. **SGA:** Seksen yaşındasın. **AS:** ēvet. **SGA:** Okula (9) gönderdiler mi seni? **AS:** vallā bēn bi sene gitTim, anam_ölünce salmayıvıdiler yedi dene (10) erkek başıma ğaldı da. onnāñ yemēni pişircēm diyē doKuz yaşında seKiz yaşında okuldan (11) çık.. aldılar. iri böle büyüK yazıları okurun da ... gözüm görmez. eçig de sen ğonuş datlīm. (12) **SGA:** O öğrenci. Konuşmaz, yemez, içmez. **AS:** öle mi? hē. ōh. **SGA:** Annen niye vefat etti? (13) **AS:** benim_annem işde üşümüş, hasda olmuş, öldü ğırK_üç yaşında. yedi seKiz dene (14) çocuK ğaldık. bi de abam_ıardı on seKiz yaşında, anam_ölünce u da açıdan_öldü. bir (15) haFTa sonña. birer haFTa araları. **SGA:** Neden öldü? **AS:** saPlıcan_ıldu zātüre oldu noldu (16) nolduysa işde üşüdü öldü. arka arķaya öldüle birer haFta aralıkları. yedi seKiz_erkeK ğaldı (17) ben de hiç e'meK yaPmayı bilmen, iş yaPmayı bilmēn. neler çeK-diK şöle. **SGA:** Sen onlara (18) sekiz yaşında anne oldun. **AS:** yā. bi de.. yā biri bi yaşındaydı hasan dayıñ. bi yaşındaydı (19) ğardeşim almanyada ölüsü geldi urdan. **SGA:** Almanya'ya işçi mi gitmişti? **AS:** işçi gitTiydi. (20) çalışdı çalışdı gelTirdi parayı sana bana böle da_ıdırdı. hiş bi cebinde ğomazdı parayı da. bi (21) başğaydı. köyde ğaş dene dul ğarı varsa yas_et-Tiler_ı ğardaşıma ... tutTula böle ālaşdıla (22) hepimizin bubasıydıñ diyē. **SGA:** Allah rahmet eylesin. Nur içinde yatsın. **AS:** bi başKa.. (23) āmin. bi başKaydı ... **SGA:** E sen bebeğe nasıl baktın küçükken? **AS:** ā öle baK-dığ_ışdē. (24) bubamınan yapırdıK şıPleg_ıgibi böle ocaklık yapırdık yaķardık. u saşda pişiridig_ınnarı. o (25) çocuklara yidiridig_ıltı yedi dene olan

çocūna. hep̄isi ōlan çocūydu. bir̄icig ben ğız (26) çocūydum. neler çekildi ay yavrum neler çekildi. **SGA: Baban evlenmedi mi? AS:** evlenmedi. (27) elli beş yaşında bubam_öldü. anam ğırK_üç yaşında öldü. bi b̄ıçuk sene sōna da (28) bubam_öldü. bubam durmadı k̄ı. **SGA: Sonra sen ne yaptın? AS:** a öle büyü.. büyüdüĝ_ışdē. (29) hepimiz da_ıldıĝ_ışde. **SGA: Kimin kapısında durdun? AS:** on_iki on_üç (30) yaşındaydım_ışde altı_ay biriñiñ ğapısında durdum, ön beş gün biriñiñ ğapısında ön beş (31) gün biriñin ğapısında durdum_ışde, öle öle günümüz geşdi. bi dene ğardaşımıñ birini yāri (32) köyüne bekār verdim. birini geceK ... bi de u bi yaşında anasından ğalan ğardaşımı da (33) evlāTlıK verdi acıbēye. a böle böle günümüz geşdi. kepāzelineñ günümüz geşdi. **SGA: Kaç (34) yaşında evlendin ebe? AS:** on doKuz yaşında evlendim. **SGA: Sonra? AS:** sōna (35) evlendiK_ışTe buriye geldik. beş_al-tı dene çocūm_öldü. üş denesi öldü, beş Tenesi Kaldı. (36) e'mek yapmayı bilmezdim. çamaşır yıkamayı bilmezdim. neler çekdim. bi de sopa çekellerdi (37) bana. ğarınıñ biri şiy didi, sen ğonuş bali de ğonuşmayam. e hiç_e'mekleri yōmuş baña (38) acıK_un ver dedi size e'mek yapıyīñ d̄idi yerine dēdi. bi döküm_e'mē verdim gine unu bana (39) yardım_etÇek diye aÇık çok yunurduydum. kendi e'mēni yapınca benim verdīm hamuru (40) ğakdıynan ğodu ğitTi. bü_öz de ben yapTım yapTım_āşam_ezeni osandım ğakTım. çocūn (41) dā. hamırı götürdüm sakladım. bunū ğavuncu da biS köyde duruz burda bubam burda. ğeldi (42) ta urdā hamırı gördü bubam. bana bi sopa_atTı sen bu hamırı buraya sakladıñ diyē bi (43) sopa_atTı. şindi sōlesem gülüşcēñiz durcāñız. iki dene öküzümüz vardı sözüm burdan dışarı, (44) bi dē eşşēmiz vardı. hamırlā böle üleşdirdim unnar yisin de buñam görmesin hamırlarī diyī. (45) büyü de buñam geli büyü de hamırī bunnarī öküzlere eşşeklere mi verdiğ baña bi sopa dā (46) atıvırdı. aha böle kepāzeyñen günüm geşdi ay yavrum. neler çekildi nelē çekildi işde. ā böle (47) böle günüm geşdi. /.../

I/23

GÜNYÜZÜ - Kuzören

Kaynak kişi : Mukadder Kızılkaya, 58, İlkokul; Mustafa Kızılkaya, 60, İlkokul; Hüseyin Şahin, 62, İlkokul; Hatice Uslu, 49, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Fırın önü

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, geçim kaynakları

(1) /.../ **SGA: Yenge adın ne? MK: mu**Ḳadder. **SGA: Mukaddes. Soya-**
dın? Mustafa K: muḲadder (2) muḲadder. **Mukadder K: gı**zılğâyâ. **SGA:**
Kaç yaşındasın? Mukadder K: elli sekiS. dur (3) yazmamı düzeldiyim dē.
SGA: Düzgün yazman. Mukadder K: düzgün mü? nerelisiniz? SGA: (4)
Biz Eskişehir'den geliyoruz. Mukadder K: eskişeḡirdi çocuḡlarımız var.
SGA: Okula gittin (5) mi? Mukadder K: gitTim. beşeÇeKḡokudum. **SGA:**
Burada mı gittin? Mukadder K: (6) şiyḡatlasda gitTim ben. he buriye gelin
geldim. **SGA: Atlas köyde mi doğdun sen? MK: urda (7) dōdum. SGA:**
Kaç senedir bu köydesin? Mukadder K: otusḡsekiS. otusḡsekiz dē mi?
SGA: (8) Sen bu köylü olmuşsun artık. Mukadder K: hē urdā on doḡusḡ-
sene durdum. burdā (9) otusḡsekiS. **SGA: Bu köy Yörük köyü mü, Manav**
mı? Mustafa K: yörük. manav da yalḡınız (10) bū ta èsKiden şeyden gelme
bu yâ. **Mukadder K: manav manāv. Mustafa K: buranın yerlisi (11) hitit-**
ler zamānından. HŞ: yörük diyin şimdi var mı hiç? hayır yörük dēdḡ çıkđı
mı? Mustafa (12) K: hayır şimdi yörüklē şey deḡişdiriyor yâ. devamlı şekil
deḡişdiriyō. eḡilleşiyō. yani bi (13) ırḡḡolarak devamlı sürdürüp gitmiyo ḡu.
yörük kötū bi şey deḡil. **Mukadder K: osmanın (14) sūlāleleri nē varımış**
yörüklük. dē mi osmanın.. HŞ: onun sūlālesi ta doğudan ḡarsdan (15) kurt-
Ten gelme yâ. Mustafa K: ordan gelme deḡil canım yörük. Mukadder K:
dedeleri ne (16) yörük. Mustafa K: yāḡḡakdeniz, isparta burdur o yanna ège
bütün yörük. Mukadder K: (17) oḡzaman sizin dedelerde de vardır. **HŞ:**
aynıḡişde. ā akrābayızḡişde. Mukadder K: dedeleri (18) ḡardaş şe.. SGA:
Bu soḡuyunca mı paylaşıyorsun? Mukadder K: şu ḡastēye sarıyın diyē
... (19) da. sıcaḡ şiyē veriyin ḡırtıyın diyē onunḡüçün ḡastēye.. **SGA: Şunun**
adı ne? Mustafa K: (20) fırın kürē. bū bunun sen gördün mü eskişērde fırın-
narda bölē çöreKleri süreller yâ. HU: baḡ (21) şōle de bi tane sayacaḡ va şōle
ēderiS baḡ. ... baḲ sayacaḡ da bölē çörē üsTüne (22) ḡoyuyozḡekmē, şōle
dutuyoz fırınınḡiçine ḡoyuyoz. SGA: Bunun adı ne? HU: bu sayacaḡ. (23)
SGA: Buna kürek diyorsunuz. HU: bu kürek. valla ā bunna tek tek dōşü-

yoz_çine (24) fırının_çine. **Mustafa K:** siz nerelisiniz? **SGA: Biz Eskişehir'den geldik.** **HU:** a böyle çekeriz (25) biz. **Mustafa K:** dur baKam siz bize sorduğuz kürt müsünüz manav mısınız. siz nesiñiz? (26) **SGA: Kürt müsünüz demedik ki.** **HU:** kürT_ōsun. ben kürdüm. ben polatlılıyın. **Mustafa K:** (27) hayır bura manav mı kürt mü didiñ. ben de diyom siz.. **SGA: Manav mı Kürt mü demedim.** (28) **Mustafa K:** bu da yörük didi. **SGA: Yörük köyü olabilir.** **Mustafa K:** yo yo yörük de_ıl. (29) **Mukadder K:** so_usun da yi-yiñ_e mi? **SGA: Sağolun, teşekkür ederiz.** **Mustafa K:** (30) afiyed_olsun. afiyed_olsun. neriye ne götürüyorsunuz meseL̄a bu FotorafL̄arı çekiyosunuz (31) nêrden geliyoşunuz nere.. /.../ **SGA: Çok güzel olmuş bu.** **Mustafa K:** güzel t̄abı şindi bu (32) bizim şe_irden ekmeK geli bizim buriya devamlı da mümkün de_ı bunu dutmas. **SGA: Bu (33) varken şehirden ekmek alınıyor mu?** **Mustafa K:** a iş Samānı bunu yapmā zaman bulamıyoz (34) ku. **SGA: İş çok mu oluyor?** **HŞ:** esKilerin at koşan yerleri biliyor muyduñuz? aT goşan (35) yerleri. **SGA: Buranın mı?** **HŞ:** buralarda_ışde at goşardıñ. ... **Mustafa K:** şindi bundan (36) bundan on beş sene önce burda at öKüz goşulurdu. şindi bizim kö_ün_ıltında derin guyular (37) var_iki t̄ane. sulama oldu. sulama oluncaK iş ço_ıladı. sebze işi oluyor. haşaş oluyor. arpa (38) buyday da sulu-yoz_ırada bi de. yalınız sebze işi ço_ınnukda gidiyor. bu da oldū zaman bu (39) devamnı çocuK gibi devamnı ilgi isdiyor, sebzē_ışı. onun_ıçin iş zaman bulamıyoz bu (40) ekmē bişirmē. **SGA: Yengem çok güzel yapıyor ama.** **Mustafa K:** yapar. ō işi iyi. birez kendi (41) tiPi bozuK ya işi iyi. **SGA: Tipi de güzel.** **Mustafa K:** ya baña güzel sen_öle dime ben.. (42) baña.. **SGA: Ben de kadınıym.** **Bir şey olmaz.** **Mustafa K:** ō baña güzel. şindi kölü kölü (43) oldūmuzdan pek kendimize İtibar gösTermiyöz. **SGA: Eskiden nasılmıştı?** **Bu tarla bağ işi su (44) gelmeden önce nasılmıştı?** **Mustafa K:** esKi-den bütün ğara işdi zor_ışdi yav. u sona virimsiz (45) bi işdi. çoK zor şartlarda ğazanÇ sālİYoduK. birez ğoyun_ıdiniyo birez sı_ır, birez tarladan (46) geliyo uc_ıucuna uc_ıucuna ĩ kötü zor geliyoñ. şindi öle oldū için bizim bu köv esKi-de yüz (47) hāneden aşKındı. şindi köv patlama yapTı. u yenidoğan kövü var şede, sivrisara bālı şu (48) da_ıñ_ıardı sakarı boyunda. ... var yüz hāne var. ora orıya ayrıldı. şurda ĩ mercan yāri (49) yaylası var. şindi günyüzüne bālandı orlar belediyesine ora da yiri beş otuS hāne var. ora da (50) burdan giTdi aşşā ğavıncı köprüsü var urda elaK yaylası var. ora da burdan gitTĪ. derken bura (51) şindi ana buraydı yavru orlardı. şindi orlar ana oldu bura yavru_ıldı. yani o tiPe düşTü. (52) nüFus düşTü burda. şindi burda bi seksen yüz nüFus var. he ğalmadı. öle oluncaK şindi (53) devlet buriye hizmet veriyor, sa_olsun yani hizmeti de va da. bāzı hizmetlē de az_oluyo. (54) isTedīmiz hizmeti alamıyoz. yavut da nüFusa göre viriyolar devlet hizmeti. dāha önemli (55) yerler_ıldū_ıçin. onun_ıçin de dēvleTe de bi_ıiy diyemiyoSun devlet yatırımı eTraFa (56) çoK. e oldū gibi şindi ya oranın nüFusunu da buriye getir

dimeniñ de bi annamı yok. e burayı (57) da unutTuğlāna da biz bāzan sitem yapıyoz. bāzan_uTuTuyor. şindi beriket ku bu (58) seKiz_on seneden bu yannı biraz de_ışTi yani dēvletin_ekenōmisi dūzelincek tabi bizlere (59) de yansıyor. ē bizler de birez şıye dōndūk, aylı_a dōndūk ēmekli_olduk. allah razı olsun (60) allah rahmed_eylesin u özal bu bizim şıye girmemizi bākura girmemizi zorunnu ğıldi. (61) bāzıları_ için zorunnu oldu. bizim bizim gibiler de_ıl. ben kendilimden ğitTim uriye (62) ğayıt_oldum. mūrācad_ēTdim. hasılı şindi birez davardan birez sı_ırdan birez bu tarlıdan (63) bādan bosdandan iyi kötü geçimi sālıyoS. ama sizlerden de bū ilgilen.. (64) diğēr_ılgilenenlerden, hizmet vērenden_allah razı ossun. hizmet vērennerden, bozmıya dēl. (65) bozmıya ūraşannar da var. /.../ bunnar esKişēr ünüvesTelēñden geliyollar. hasılı böle. SGA: (66) Sulu tarıma geçince gelir arttı mı? Mustafa K: arTtı. SGA: İşi çoğaldı. Mustafa K: işi ço_aldı (67) işde bi diyom şindi bunna heP genc_ışı. adamnar_olacaK. şindi bizim_evde de genç (68) ğalmadı. benim_üş dene hani allah herkezi yine sizleri de allah ba_aşlasın dā ī çocuKlar (69) ğitTi. üş dene olan var üçü de biri anKārada ikiSi eskişērde. herkezden her hāneden gençler (70) gidiyör. niye gidiyör? işde buğda sıkıntılı oldūndan. ama burdāki iş de şindi bize fazla (71) geliyör. tamam. hasılı işimiz_ıyi hamdolsun da suyumuz da var. ē şindi bu suyumuz var (72) dirkene iş birez dā genişliyor. tıraKTör_alıyoñ, malzēme alıyoñ, sulama alıyoñ. bunnar heP (73) ekenōmi bālı. SGA: O yenge bize ne dedi? Mustafa K: şiyde ğarPız var verivir dir..

I/24

GÜNYÜZÜ - Mercan**Kaynak kişi** : Kaymak Yalçın, 58, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, hac ziyareti, eski hayat, Yunan harbi

(1) **SGA: Yenge hanım adın ne senin? KY:** ğaymağ. **SGA: Kaymak. Ne güzel isim öyle. KY:** (2) aman güzelli dursun allah_aşĖına. ğaymağ didi mi ā dünēn dokdura gitdim bolaTlı can (3) ĥasTānesine. ğaymağ yalçın didim. şöle bi bağdı. ondan sona amāñ ne güzel_ismi aman (4) neresi güzel didim. anĖaradan.. **SGA: Kim koymuş Kaymak adını? KY:** ēbem, annannem (5) ğomuş. aĖ ğızım, ğaymak ğızım, ağbacığ_oldu benim ğızımın_adı ğaymağ_olsun. adıynan (6) geldi diyi adımı ğaymağ ğomuşlar. hic_isdemeyon. hayır tamam çocūĖan ğaymağ ğızım (7) güzel ğızım seven_ama e bunun yaşlılı var. dē mi? eveli ben şindi ğosĖocaman bobanneyin, (8) adım ğaymağ. hiç olmāyor. **SGA: Şimdi çok uymuş. Kaymak nine. KY:** yā. **SGA: Asıl şimdi (9) uymuş. KY:** ameliyet_olūĖan dokdurum_öle dedi. ay ne Ėadar güzel_ismīñ var. aman ben (10) ĥiş sevmen hay dokdur bey. ĥiş memnun dēlim. samimi sölüyon çok_ıyi, beyazlığ, ağlığ, (11) pağlığ didi ğaymak didi. u_zıman acıcığ_ıındım. **SGA: Benim de şimdi çok hoşuma gitti. (12) KY:** haticē_olaydı, ayşē_olaydı, fatma_olaydı torunumun benim biriniñ_adı ayşenur, (13) biriniñ_adı faTmanur. **SGA: Senin adını koyarlarsa torunlarına. KY:** Ėodurmām. kendim (14) sevmēyom ki. iki dene torunum_oldu Ėız. ikisinē de aman_aman benim_adımlı Ėoman. bi (15) ayşenur biri faTmanur. **SGA: Kaç yaşındasın Kaymak yenge? KY:** elli sekis. **SGA: Kaymak (16) gibisin hiç yaşın belli değil. KY:** yā. elli sekiz yaşımdayın. **SGA: Okula gittin mi Kaymak (17) yenge? KY:** gitTim gitTim. **SGA: Bu köyde mi? KY:** bu köyde gitTim. beşinÇi sınıfaÇağ (18) gitTim. **SGA: Neydi bu köyün adı? KY:** merÇan. mercan kövü. **SGA: Mercan köyünde gittin. (19) KY:** gitTim. **SGA: Sorun olmadı değil mi, göndermeyeceğiz diye? KY:** hayır hayır hayır (20) hiç_olmadı. bizim burda olmas. daha ilkinlerde olduysa bilmen de yāni bizim zamānımızda (21) olmadı. hiç yok. olmadı olmadı, olmadı. **SGA: Sizin annenizin zamanında nasılmıştı? KY:** (22) benim_annem ĥiş gitmemiş. Penim_annem de_ı benim ondan sona ābilerimiñ hanımları da (23) gitmemiş_okula. Penim_abam bile üçüncü sınıfTan çıktı. ben beşecek gitTim. **SGA: Ama (24) üçüncü sınıfa kadar olduğu için mi? KY:** yō gitmedi. sınıfta Ėaldı, sınıfta Ėaldı, sınıfta Ėaldı (25) ondan sō da nişannanıvırdı. aldılā

oğuldan. **SGA: Sınıfta kaldı. KY:** sınıfTı ğaldı. **SGA: (26) Okumayacağım dedi. KY:** hē hē. ā birisi de annāşda. sarar ğmam haTibini okudu, anadolu (27) bölümünü. hoş geldiñis, hoş geldiñ hacġ ġabi hoş geldiñ. **(28) SGA: Hacca gittin mi? KY:** hī. **SGA: Ne zaman gittin? KY:** iki biñ yēdide gitTim. **SGA: Nasıl (29) oldu? Nasıl gittin? KY:** yazıldıġ işde. bi sene beklediK. ikinci sene de beklediK. üçüncü (30) sene çıkdıK. ondān sōnā üçüncü senē yazıldıK. şī.. şirketinen giTtik. önce mediniye indiK. (31) ondan sona mekkiye, ciddiye, gezdiK geldiK ğırK ġaltı ğün. **SGA: Kırk altı ğün. Kurbanınızı (32) kestiniz. KY:** ğurbanımızı kestiK geldik. **SGA: Farketti mi hayatın ğidip geldikten sonra? KY:** (33) e tābi. gitTiK. ... orlarımızın başġa orların dadı başġı, orların duzu başġa. bis ġsene yatTim, (34) bis ġsene gelenden sōnā uçā bineġdim, mediniye inerdim, mekkiye giderdim, ciddiye (35) giderdim. bis ġsenē yāñi hayaliyle ... bi ġsene rüyā ğördüm, orlarda ğördüm kendimi. noldu (36) haluġ ġannaşamadınız mı? öle mi? niye? Kaştan? ē ğurbanacaK baġcāñız mı ğöTcekler mi? (37) /.../ (38) **SGA: Kaymak Yenge eskiden anenin zamanındaki hayat nasılmıştı? Anlatır mısın? KY:** (39) televüzon yōdu cēran yōdu. öñkü anamın benim çocuklūmda biz ē.. ekseri yaylada dururduk. (40) at ġarabasıynan giderdīm gelirdīm, giderdīm gelirdīm. öñümüze bi ğücü ġara köpēmiz (41) varıdı. a öyle köy ġayātı öñce zebillīdi. inek ğüderdig ġorlarda. saġarının yanında evimiz (42) varıdı. saġarı vardī saġarı nehri ğeçiyor ya, onun yanında evimiz vardı. orda inēmiz (43) camızımız vardı. ğoyunnarımız vardı. ben ġorda çobannıK yaparTim. ya. **SGA: Kız çocuġu (44) zor olmuyor muydu? KY:** zor ġolurdun ġamma. ayakġabı bile yoK ayāmda, yalınıyak. (45) bū ġayaġlarımın ġaltıda da bütün böyle yergapan çıkardı. **SGA: Yer kapan. Nasıl bir şey o? (46) KY:** çıban ġolurdu ğocā ğoca, ayakları mın ġaltı delinirdi. **SGA: Nasıl basıyordun? KY:** (47) basamazdım. basamazdım. yōriyemezdım topāl topal inek ğüderdim ġorlarda. **SGA: Şimdi (48) çocuġumuz hasta olsa hemen yatırıyoruz. O zaman o halde... KY:** tābi tabi de inek ğütme.. /.../ (49) **KY:** ihi ġardaş gitmiş dedesiynen ġamcası, ihi ġardaş da çanakķale harbinde ġalmış. iki dene (50) gelin ġalmış. birinin ğucānda bi dene olan birinin ğucānda bi dene ġıS. iki ēlti ġalırlar burda. (51) birine öteKi acıK uyanımışTı. onu ġayını alır. ġayını ona muKdar ġolmuş. ġayını ma ġaş (52) bālatmış. u rāt ġetmiş ġama bunun ġebesine ġavurlar tecāvcüz ġetmiye ġakmışlar. o da ġafayı (53) oynatmış. yunan gelmiş bizim ġev bēzim ġevimiz benim bobamın ġevi ēbemin ġevi yunan (54) harbinde doġ.. ġavurın ġas-dānesiymişdi. giderken üş ġatlı evimiz varımış dā temāmen (55) camımışdı. yakmışla gitmişler çatır çatır. ta arayıkden ğörölmiş bizim ġevin yandī, (56) bobamın ġevinin, ēbemin ġevinin yandī ta ordan ... benim dedem de daha önceki harplerde (57) ġalmış. o nērde ġaldıysa. ēbem ġalmış ġüş çocūnan. öñcü öleymişTi. onnarın ġayātı dā (58) zebilimişTi. **SGA: Sonra ne olmuş? O çocuk nasıl büyümüş? KY:** ē büyütmiş iyi kötü ā (59) senden benden toplayı

deşiri. yā öle büyümiş işTe gaynatam benim. doksan yedi yaşında **(60)** öldü gayınnam. otuz altı sene barabar durduk, gayınnayna. geliniminen de yirmi senedir **(61)** barabarıS. gelinim şimdi denizde. **SGA: Gönderdin onu denize. KY:** he güççük çocumuz var. **(62)** on dört sene sōna bi gızımız daha oldu. o da ayşenur. onnan ikisi gitTi. orda bacısı var. üş **(63)** beş bacı topladı gitTiler. biz de yolladık. o denizde. bu çocum jzine işTe gāli geldi okulu **(64)** bitirdi. u sağıyor inekleri. **SGA: Sen beceriyorsun demek. KY:** sağar sağar. bakar çıkar otuz **(65)** gırk dene malaz kürür. iki dene hatılımız var böle ahırda. bu yanda mal duru, bu yanda iki **(66)** taraFı da kürür, yemler, sağar, çıkar. ya. öle çalışgan. okulda da başarılıydı. imtānnara **(67)** yansıdamadı. nası oldu bilmen. eskişerde bunun birincilik valiniñ elinden altın aldı. yā. **(68)** **SGA: Yine olur. Sınav bu. KY:** inşaallah inşa.. vallā biz de bırakmadık Peşini. büyü bo-bası **(69)** bolaTlıya yazdırdı, dersāniye. nāpam büyü de dedik orayı ... **SGA: Bir sınavdan bir şey (70) olmaz. Bir daha girsin. KY:** bi dā gire. hē inşaallah inşaallah. ora yakın ya ders.. derdimiz **(71)** eskişē.

1/25

GÜNYÜZÜ - Yazır**Kaynak kişi** : Nazife Özdemir, 71, İlkokul; Cennet**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Nişanlılık

(1) **SGA: Nazife Teyze soyadın ne? NÖ:** özdemir. **SGA: Yetmiş. NÖ:** anam gı bi de buna (2) çekçekler mi beni? ā. **SGA: Sesini kaydediyoruz. Güzelsin güzelsin. NÖ:** du bakam yazmamı (3) mızmamı de işeyi.. **SGA: Yok. Uyumlu çok. NÖ:** ben hacıyın bi de televizona ne gorsunuz (4) dā. **SGA: İstiyorsan koyamayız yani televizyona. NÖ:** bizim de ilkin bēn bōle de hanı on_altı (5) yaşımızda gelin_olurduk. bōle belekçilerden ne heP ğa-çardık. öle ğaçılırdı bizim (6) nişannılarımız hiş görmezdi bize. ben hacı de-deñe hiş görmiye görmiye vardım. öleyidi (7) dü_ünümüS. ondan keri bi sene di nişannı durduK ö asKerdēydi. geldi, birbirimizi gördük. (8) çift davulınan, iki dene davul varıdı ondan kēri ğaynatam çok Senginidi, benim ğaynatam. (9) sekiz dene şādiye bi beşi birliK bi daKTı. sekiS sarı lira bi daKdı baña beş şādiye bi daKdı. (10) ben bu bi ēviñ bi oluyudu. benim gelin gızım da iyidi ben gece kōsünden geldim burıya. (11) ondan keri dōrT dene bilezig o_ zaman_ıncili küpeler varıdı, benim ğulāmda. herkeS bi (12) dü_üne gitTim miydi amanın bu kimin gelin gızı derlerdi baña. ben de oynardım bōle (13) dü_ünnerde. amanın bu ğız pek güzel_oynağ delleşdi. ğayınnam görmiye gelmiş bi dene (14) öluma ğız_araycan diyi. ondan kēri sekiz yüz hāne ge-cēñ_çinde beni seşmiş. bu ğızı (15) alicān_öluma demiş. aman ğız cenneT bunnar bana ğonuşduruyolar. **Cennet:** anne annat (16) diyolar_ışTe esKiniñ dü_ünneri nası evlendin diyereKden. bunnān da işi bu. sen_annat. (17) **NÖ:** ondan kēri ğayınnam beni dü_ünde biyenmiş. beni görmiye geldiler bunnar şındi. bi (18) dene bōle kirli yazmıya bi üzüm ğuymuş, o_ zaman ilkin_öle-yidi ğızıl_üzüm. unnarın (19) seksen davarları varıdı. ço_udu zenginnerdi bunnar. yalla ben bu ğarıya ğarınıñ_öluna (20) varman dedim. yazmıya üzüm mü gireğ dedim. kirli yazmıya üzümü ğuymuş dedim. burıya (21) almış gel-miş dedim. ondan kē gēldi amanın ğurbannar_ıuluvurdu ğuzum. geceleyi (22) rüyāmdasın ğündüS heyālimdesin ben seni alicān. bu da asKerdē. ondan kēri baña dūñır (23) geldiler. ben bunnara öldüm. bizim ğapınıñ_arkasına bi bōle meKtub_atmışlar. o ölana (24) varma o ölaniñ bi yüzü böyök bi yüzü ğüç-çüK, bi yüzünde bütün_ınek tūysü var diye. bēn (25) de āladım. varman de-dim. ben_ınek tūylü ölana, yüzünde inek tūysü dolu niye varıyın (26) dedim.

varman_allah varman dedim. ğaynatam bi teneke peynir götürü komutanına, (27) ankaradaydı asKerliĝi. ... olduk hiş biribirimizi ilkin öleyidi. şindi kızlar çıkıyor ğonuşuyor (28) söyleşiyor, annaşırsā oluyor annaşmazsa olmayıvırıyor. öle. ondan keri bi de bu ğeldi. bizim (29) köye geldi. ya.. akrābaların_öluyına. amā dedim pek gözelimiş nişannım dedim. niye (30) varmayım ben buna varırın dedim. ondan keri bu şindi zabānaĝ bi gece yatTı bizde. zabah (31) ğakıp gelceK gitceK_ankārāya, iki günnüne izin_almış. bunun cebinde bi para var, benim (32) de bi sançım_mar tam burda. yazmaları arkıya bāladım zabah nemaza ğaĝdı. beni görüyün (33) diyi perdeyi aşıdı. bu dedim gitcek dedim. şunuĝ yanına giriysin dedim. ābiyim de bölē yatır (34) yanında hiş duymaz. ben girdim yanına hoş geldin dedim. benim saçlarımdan bi dutTu bölē, (35) ben sene dedi hiş ğıyamayyon dedi. çapaya gitme aman dedi. çapa deriz ya ğazmaya (36) giderdiK ya. gitme dedi. cebinden bi para çıkātTı. aha bō bi ğa.. o_amanın parası da bi (37) ğıymatlıyidī. iki yüz_elli ğuruşa çapaya giderdig_o_zaman, ben ğızıkan. on_altı yaşımda (38) gelin_öldüm şindi yetmiş bir yaşımdayın. baK ğaş sene oldu. ben de alman dedim (39) asKer_adamdan para mī_alınır dedim. bēn bunu alman_allah alman dedim. baK bi dā (40) çapaya da gitTini duymaycān dedi. şey_etmeycen dedi. şindi bu parayı aldım ğalan. u (41) bayram. öĝ gelen bayram. u ğızın demiş sevisi bende olaydı demiş akrābaları var o yapTı (42) beni bu baĝa iki satır mektup yazardı demiş. ē ben mektuP yazcān_emme hadi asKer_adam (43) ölüvürdü. o_zaman da o ne der? mektuPlaşdı söyleşdi der akrābaları. bi dā beni alan_olmaz (44) dedim. yazmam bēn mektuP dedim. yazmadım_unna ğarı derdi u ğarı akrābaları ğız bi dene (45) sū.. yazıvır da atıvıram mektuP derdi. atman_allah atman dedim. benim abam_mardı kōde. (46) bunnar inne vurunmıya gelillerdi günyüzüne. ğız_ābā dedim benim nişannıya dedim şu (47) mektubu dedim atıvırcāmışım babam_merdi dedim. bi döşendim bölē. bayrama da bir (48) haFta ğaldı. komutanının_eline geşmesin bu mektuP da. uzu.. usul_usul bas da gel dedim, (49) tahtalar_oynamadan, sevgilim bayrama ğaş da gel, çavuşların duymadan dedim. amanin (50) komutanı okur bu mektubu. ğara ğabak kök_atmış, ğoyun yola yan yatmış, bir (51) dānem_ikimizi, allahım çivt yaratmış dedim. allāh dünyalar bunun_olmuş bölē sevincine. (52) baĝa mektuP geldi diye komutanı da ünnemiş ge buriya len_āşık sen ge buriya demiş. (53) bildim diyo yürēm cızadaĝ yandı diyo. bi de elinde mektubu görüncük diyo zabahlara (54) ğadar_uyumadım diyo. ilkin_öleyidi. şindikiler başĝalaşdı. yā ondan keri bir.. at_arabā (55) motur_arabasıynan gelin getTiler. o_zaman moturlar varıdı. şey mi varđı? bölē başları (56) düzülürdü bölē. öle gelinniK milinniK yōdu. yeşil bi dene elbise, öleyidi ādet. başımı da bölē (57) düzdüle. motur_arabasına bindim ondan keri burayı da sıkarlardı öleyidi ādet gelin şeyikeĝ. (58) burāya geldim ğalan gelin geldim. başım saçım buralarda. āllah bi bitlendim, bi bitlendim (59) burda su yok. hiş bi şey yok su mu yok. arklardan gider su

getirirdik oralardan. başımda (60) buranın suyuynan yurdun allāh o başımda bitler böle gıvırdadı yeni geliniken böle. (61) açamadılā saçım da burda, saçımı kesdilē. bi dene bi dene böle allāh burıya geldim seksen (62) davar benim babam hocaydı, hiç işimiz gücümüz yōdu bizi.. benim. bu dı barnaqlarımda (63) bütün dolamba çıkdı. heP dolamba çıkdı böle barnaqlarımda. ālardım böle. barnaqlarımı (64) sekisen davar altı yedi çobān, iş pek çōdu. amanın bi iş vardı bi iş va.. ğaynatam böle bi (65) titizidī. şōle ğaynatam dokdurlara hākimlere dur derdi. eyitmenimişTi ōretmenimişTi ilkin. (66) çoK_akıllıydı. çok cāmiler yapırdı, çadıravannar yapırdı. çok zenginidi ğaynatam. benim (67) çoK_akıllı bi adamıdı. ğı.. ilkin düğünner öleyidi. başKa türlü olmazdı. teşlārınan pilav (68) bişirillerdi. e ğarılar bişirirdi amma.

I/26

HAN - Gökçekuyu**Kaynak kişi** : Gülten Babalık, 67; Zeliha Kurnaz, 78, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, ekmek yapımı, kış hazırlıkları

(1) **SGA: Düğünlerde hangi yemekleri yapardınız?** **GB:** düğünlerde bulgur pilavı olur. (2) kebab_asıılır eve.. evelde, evelden kebab_asıılır. havla basılırdı ğara (3) helva. ondan sōna kōmpustu yapılır yānına. gelen dayvetcilere vērilir. çorba yapılır. bunnar (4) vērilir. **SGA: Ben isminizi sormadım sizin.** **GB:** gülten. **SGA: Soyadınız?** **GB:** bobalık. **SGA: (5) Kaç yaşındasınız?** **GB:** atmış yedi. **SGA: Doğma büyüme bu köylü müsünüz?** **GB:** buralı. (6) gökçeğuyulu. **SGA: Manavsınız değil mi hepiniz?** **ZK:** iki bacı. **SGA: Bacı mısınız siz?** **ZK:** (7) eveT. **SGA: Kebab basılır dediğin nasıl oluyor?** **GB:** köv kebaP hayvanını keserler. hateşi (8) yaqarlar_oca. kebabi bōle hayvanı asarlar, kebaP bişer. undan sona indiriler, doğrarlar. yuğa (9) yapılır. yuğaya bōle sararlar. gelen dayvetcilere vērilir kebabi. undan sona sulu yāni eden (10) sulu yāni eder. kebab_eden kebab_eder. böyle dayvetcileri düğüncüleri savlaşdırılar. gelin (11) gelir. gelini indiriler. **SGA: Kara helvayı nasıl basıyordunuz?** **GB:** ğara helvāyī böyük ... (12) ğorsuñ. yağı ğuyarsıñ. unu atañ_ıçinē. unu ğarışdırısıñ. ğızar_o İyice. şerbeti de ayrı (13) ğaynadırsıñ. şerbetinen ondan keli indirenden keli şerbeti deviri ğarışdırı ğarışdırı ğara helva (14) olur datlı. **SGA: Düğünlerde onu veriyorsunuz.** **GB:** düğünlerde u verilir helva yerinē u (15) verilir helva, datlı. **SGA: Başka neler yapılır düğünlerde? Oyunlarınız var mı?** **GB:** başğa (16) oyunlar_olur tābi. ğız yaparlar olan yaparlar. **ZK:** deve yapılır. **GB:** düğünlerde deve gelir. (17) **SGA: Kız yapmak oğlan yapmak nasıl bir şey?** **GB:** ğız yapmaK olannā ğız_es.. ālbisesi (18) geydiriler, olannara. unnar ğız_olur geri çıkarlar. **ZK:** ğaçırılar. **GB:** ğız ğızları ğaçılar. urları (19) olannar. ōle yaparlar_ışde. **ZK:** seyirciler. **SGA: Deve nasıl yapıyor?** **GB:** devēyi o unu da (20) olannar yapar. aynı deve şeklinde yaparlar. altına girerler üsdünü deve şeklinde yaparlar, (21) düğün alanında oynadırlar. **ZK:** ğaçışırılar, seyir_olunur işde. **SGA: Eğlence.** **GB:** eylence, (22) eylence ōyle olur. **SGA: Kınalarda ne yapıyorlar?** **GB:** ğınalarda ğına_ğecesi olur ayşamınan. (23) ūlan_evi ğız_evine gider ğına yaqarlar, orda gelin ğıza. ağıd_āğlar gelin ğıS. **SGA: Sahiden (24) ağıyor muydu eskiden?** **GB:** essahdan_āğlar. uluboydan_āğlar baya sesli. sesli āğlar. anası (25) başına oturu āğlar. ertesi gün de

bazar gün de gelin getiriler, olan evine. **SGA: Kına? GB: (26)** ğına yaĥarlar. eline ğına yaĥarlar, ayaklarına ğına yaĥarlar, başına ğına yaĥarlar. **SGA: Kına (27)** gecesinde yanında kızlar mı kalır? **GB:** ğızlar gelir. gece ğızlar ğalır zabaha **(28)** ğadan arkadaşları ğalır. unnar da zabahı ederler sabānan da gelin çıkar. **SGA: Eskiden (29)** gelinlere ne ğiydirirlerdi? **GB:** gelinnere esgiden duvaĶ vurulurdu. savıyı enteriler var hindi **(30)** geyiyolar ya şeydē televizonda görünüyo yō. **SGA: Nasıl bir şey? ZK:** okullarda nede **(31)** ge-yiyoñuz ya ğumaş. **GB:** ğumaşdan ğumaşdan. ğumaşdan unnarı geydirilerdi gelinnere. **(32)** hindi beyaz gelinniĶ geydiriyolar. **SGA: Kumaştan nasıl? GB:** ğumaş enteri diP boyunca **(33)** böyle geyēr. başına da cığadan böyle cığa vurulurdu. üsdü örtülür geliniñ, al emir örTülür. **(34) ZK:** al örtülür ğafasına. **SGA: Al örtü. GB:** al örtülür, emir örtülür. yüzü ğapalı. **SGA: (35) Cığa dediĝiniz ne? GB:** cığa tavuĶ cığalarından boyarlar türlü türlü. **ZK:** yeşil, ĝırmızı, hepsi. **(36) GB:** önu geliniñ başına vurular böyle. ğümüş başlı olur onu daĥarlar. gelin u zaman çoĶ **(37)** gözel olurdu tabi. hindi gelinnē geydiriyōlar. **SGA: Beline? GB:** beline de ğümüş ğümüş **(38)** ğuřaĶ Tutarlardı. onu şey iderler. sarĶa geydiriler sırtına. ertesi gün.. **SGA: Sarka nasıl? (39) GB:** u da böyle allı pullu şeyleri, baĝırları. **ZK:** televizunnarda geyiyolar yā, yeşil. **GB: (40)** Sabānan da duvāsını aĥarlar geliniñ. saya geyidirlēr. öyün oynadırla dāmadına. **SGA: Saya (41) ne? GB:** sayaı böyle böürlerine serperler arkaya, böürlerine de öñeceĶ tutar öñüne. öle **(42)** şey idirler. televizunda çıkıyo ya. sen görmemişin. televizunda çıkarıyola. baş altınarı **(43)** oluyo, unnār çekidirler böyle al emirinen. gelin gözel olur Sabahāna. **SGA: Babasının (44)** evinden çıkarken özel bir şey yapıyor mu? **GB:** yoĶ. hoca ge.. şey eder. bobası girer, **(45)** ğardaşı girer ğoluna, hoca da duya yapar gelini bindiriler. **SGA: Ama gelince ertesi gün (46) duvak açılır. GB:** ertesi gün de duvaĝ açılır. böylelikle işde olur. **(47) SGA: Bir de bana ekmek yapmayı tarif et. GB:** ekmeĶ yapma, ekmē biS hamırı mayalarıS, **(48)** göde yapacıysaĶ fırına götürüseĶ fırındı ideriz, ocaĶda ideciyseĶ zobamız vardır ekmeĶ **(49)** zobası, onda göde ideriz. yaĝlı iderseĶ yaĝlıyı da, hamırsız deriz biz, hamırsız ederiz yaĝı **(50)** çalarıS, haşkaşı çalarıS. onu düreriz geri yazarız, fırında bişiriz. yukā ideriz, yukıyı **(51)** biliyoñu bilmen. yukā ideriz oturuz böyle mubareĶ günnerdē, bayramlar gelirkenē, **(52)** oruřluĶda yukā ideriz. bazlama ayrı ideriz. sacı külleriz, saşda bazlamā ideriS. **(53)** gözleme ideriz, yaĝlı gözleme. onu da saşda bişiriz, ğüççük saşlar olur. **ZK:** hamur **(54)** keseriz. **GB:** onda ideriz. hamur keseriz. **(55) SGA: Kış için hamur mu kesiyorsunuz? GB:** ĝış için hamır keseriz. ĝış için.. **SGA: Ne (56) yapıyorsunuz? Ne diyorsunuz ona? GB:** onu da bişiriz. hamırı yuñururuz yumurtıynan. unu **(57)** yazarız. **ZK:** maĶarna. **SGA: Makarna demezsiniz ona. GB:** maĶarna demiz baya biz hamır **(58)** deriz. maĶarna ayrı hamır ayrı tabi. **ZK:** hamır da satılıyo ya. **GB:** ocaĶda bişiriz

ondan (59) keli de keseriz. elde keserseg_elde makıne var hindi. makınaya ideriz. öle keseriz gışlık (60) hamırı. gış.. SGA: Yeni mi yaptınız? ZK: yeni yaptı dā bu. GB: onu da öle şey_ideriS. hamır. (61) gışlık. guruduruz. SGA: Kışlık başka ne yapıyorsunuz? GB: gışlık hepsini yaparız. gö.. (62) konserve yaparız. turşu gırarız. her şey gışlık ney ilazım_olursa hepsini yaparıs. SGA: (63) Bulgurunuzu falan. GB: bulguru eveli gıynadıyoduK ya hindi satın_alıyoz. ZK: yaşlandıK (64) hindi gayrı. paketTe aynı sizin yidiñiSle, biz de onu alıyoS. GB: bulgur, yuvalaklık alıyoS. (65) SGA: Gençlerden yapan yok mu? GB: hēc yapan yok. hēPi satın_alıyo. genÇ seyreK burda (66) gışım. SGA: Salça malça yapılır mıydı eskiden? GB: yapılırdı. esgiden kendimiz yapam diye (67) yapardıK. eme hindī yapā. tarana yaparıs. SGA: Bir tarhana tarif edin. Sizin tarhananız nasıl (68) oluyor? GB: tarana biz göcüyü taladınız. ZK: dövürürüz di. GB: deyirmenner_olur ... (69) dövülür göce. undan sona yuruz. guruduruz. deyirmende taladınız. şeyi yo_urdu süzdürürüz, (70) unnan gırarız. dökerdig_eveli böle şey_idediK. hindi olmuyō. hazır yiyoS. ZK: kövte gibi (71) döker gurudurduK, gıyardıK. GB: gışlık. gışlık. SGA: Parça parça değil mi? GB: ha parça (72) parça, parça parça gırdıK. temiz bezlerin_üsdüne dökerdiK, gurudurduK. gışlı_a gırdıK. (73) ZK: hindi de gıarıyoz, böle poşetlere gıuyuyoz yazıP yazıP şeye gıoyuyoz. GB: buzlu.. (74) donduruciye. ZK: donduruciye gıoyuyoz gışın ordan çıkıarıyōñ gıarıdıyoyōñ ço.. SGA: Hiç (75) kurutmaya gerek kalmadı. ZK: işde gıalmadı yā, Kalmadı. GB: gırutmıyılar, gırutmıyılar (76) hindi. öle işde. SGA: Sağolasın. GB: siz de sen de sa_ol gızım.

1/27

HAN - Kayı

Kaynak kişi : Kezban Akdemir, 75, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Köy kahvesi

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, dokumacılık, eski hayat, bulgur ve ekmek yapımı

(1) EB: Adınız neydi? KA: kezban. EB: Soyadınız? KA: akdemir. EB: Yaş kaç? KA: yaş yetmiş (2) beş. doğum atatürkün öldü gün dünyeye gelmişim. otuz sekizinde on kışım günü. EB: (3) Okudunuz mu hiç? KA: ben okulda birinci çıktım. EB: Nasıldı? KA: peg_eyi. EB: Kaça (4) kadar okudun? KA: beşe. EB: O zaman beşe kadar mıydı? Üçe kadar değil miydi? KA: (5) di_ildi. beşidi. ben beşe ğadar_okudum. çocuklar bõrüm-de sıyrıyı ... o derdi ben_oturuyun o (6) derdi ben_oturuyun. matematikden birinciydim. okumadan şeyden yana birinciyim. ā şimdi (7) oldu şu yazıyı okurum. her bi süs yapıdım zena_ıtlar dokuduğum ağaşlar halılar, kilimler iki (8) yüz otuz yedi tane oldu şu köve dokuduğum, parıynan. (9) EB: Dokuyor musun? Var mı hâlâ dokuma? KA: var da şinci dokuyamıyom. EB: Nasıl (10) dokurdun o zaman? KA: çeKicinen dokurdum ö.. örnēni çıkarı bi şey geçerdim kirkidinen (11) dokurdum. öyle yapardım. EB: Onların modelleri var mıydı? İsimleri? KA: varıdı. EB: Ne (12) onlar? KA: halī barmaklı derdik. heyāl derdik, heyāl. valla hatırlēy.. şeyimden geşdi de. var (13) canım bıkaç şey. püşküllü çalkalar dokurdum. bu ğa.. ğayınığ ayaş şe bu işşını alma-ya (14) mēmur geldi buraya. çanta istemiş süslü. urada da bizim muhtarımız varıdı. muhtar benim (15) şeyi torba götürdü altı dört kişiden. altı dene torba getirmiş benim torbıyı beyendi içinden. bu (16) işşıklarī o zaman hediye vērdi muhdar, hediye verdik. bu işşıkları ondan getTi, sēvtesi. EB: (17) Işıklar geldikten sonra ne değiştı köyde? KA: köyde her şey yapıldı. ne her şey_öldü. ne (18) olacak? millet_ışşık gördü, her zena_ıatını yaptı. hepİSi çıktı. valla-ha. (19) EB: Bir günün nasıl geçiyor? Sabah kalkıyorsun akşama kadar ne yapıyorsun? KA: ākşama (20) ğadar vallā ğağdın mī fasille çapalamaya gidērdik. sırtımda çocuklar biri sırtımda biri (21) ğucāmda ta şū şeye giden bahçeler vardır, yazılıya giden. o bāçelere ğadar götürüdüm (22) sırtımda. öle çekdim ben bu yokluk çok çekdim. yokluk çok çekdim. gelin_öldüm (23) gelin_öldümü ğayınım ücretini aldı benden, bizden. dü_ün_etTim dedi bi tek_öküzümüz (24) varıdı yīrmi yedi hayvanımız varıdı. yīrmi yedi hayvanı üleşdiler. biriciK geçi canavar (25) duttuydü unu bize ğoydular. arabanın öñü-nü biri aldı ardını biri aldı, tekelēni. öküzün bi (26) tekini biri aldı bi tekini biri

aldı bize yok. elimizi goynumuza soKdük beyimnen dikildik. (27) altımıza yazacaK pala yök. vallahi hasıra, hasıra dikildik. gelin_ oldum biricik altımā minder (28) varıdı, döşşek deriz biz. yorğanım yok, aldılar. elden geldi ertesi gün_ aldı gitTi. ben böyle (29) yokluk çekdim. şimdi allā şükür çocuklarım da iyi olannarım da, üç_ olum üç gızım var. (30) çoK_eyi. her şeyi evimi de yaptım. harman_ yerine dikiltTim. harman_ yerine dikilince (31) bir_ araba daş getiriviren_ olmadı baña. mahallemiz getirdi, gayınnarım getirmedi. iki tâne (32) gayınım varıdı. getirmedi. kendimiz yaptık. mahallemİN daş çekdi şu ğaleden. u ğaleden (33) gelen daşınan evimiz yapıldı iki göz. böyle yokluk çekdim ğuzum. allā şükür şimdi ise iyi. (34) çok şükür yalnız aya_ım felşli. **EB: Ne zaman oldu? KA:** üç sene oluyo. mayıs şē ha.. (35) mayısın yirmi yedisi gün dutuldu. üç sene oluyo. ayāmin_ altı keçe gibi böyle geziniyon (36) ğuzum. iş yaparım dā dokuma da yaparım. her zena_ati yaparım yalnız bu hasdalık var. (37) çekiyon. **EB: Dokuma yapan var mı hâlâ köyde? KA:** yok. bitTi. hēç yapan yok ğuzum. **SGA: (38) Bilen var mı? KA:** var. **SGA: Öğrettiniz mi? KA:** öğretTiK_ amma hindi unnar heP da_ıldı (39) ğırdalar. bi kişi var burda. unuñ_ adı da kezban. amma örnekli u adamın daha dokudunuz (40) yerin_ örnekli şeyisi var. üç metrō öle dört metro uzunnuĝu, bi iki metrō eni. böyle (41) dokuduĝ_ amma görseñ ayrılamañ. çok güzeldir. elde dokuma. **SGA. Yünden. KA:** yünden. (42) **SGA: İpini nasıl hazırlıyordunuz? KA:** iğiriyoduK. kirmannan_ iğiriyoduK. kirmannan_ iğirip (43) yapıyoduK. **SGA: Koyunları ne zaman kırkıyordunuz? KA:** mayısdā mayısın_ onunda on (44) beşinde ğırkılır yünnē. **SGA: Sonra? KA:** sonra yuruz, dararız daraKdā, elimizde kirmannan (45) eyiri eyiri el beceri yapardıK. **SGA: Nasıl boyuyordunuz, renklendiriyordunuz? KA:** burada (46) boyacısı varıdı. boyacı yapardı. **SGA: O zaman çok dokuyan varmış. KA:** çoK dokuyan (47) varıdı. sōna biz bu dediĝim dokumada ā hindi satılan_ örneklerinen yaptık. satılannan. **SGA: (48) Eski örnekleriniz nasıldı? KA:** esgi esgi önneklerimiz ğöñşudan_ alırdıK örne_ ine bakar (49) yapardıK. **SGA: Eski örnekler daha güzel deĝil miydi? KA:** güzelidi. şimdi daha güzel var dā (50) meydanda olsa var bi kişide var da. görseñiz. **SGA: Yakında mı? KA:** yakında de_ i uzak. evi (51) ötede. **SGA: Boyacı hangi malzemeyle boyuyordu? KA:** yeşil, kırmızı, sarı her rengi (52) boyuyodu. **SGA: Neyle boyuyordu? KA:** suyuñ_ içi- ne atıyodu toz gibi onu ğoyulduP şeyi de (53) basıP boyuyodu, yünü. çıkarıyo ğuruduyō ğoparıp ğoparıP u ... **SGA: Bitkilerden miydi (54) yoksa satın ilaç mı? KA:** satın_ ilacını alırdı. /.../ (55) **EB: Sizin zamanınızda burada bir sel, yangın, deprem oldu mu? KA:** yangın_ oldu dā (56) debrem_ olmadı. **EB: Nasıl oldu yangın? KA:** yangın_ çocuk şey yakmış içerde ateş ğalmış. (57) ateşlendi ev yandı, şö mahallede. iki kere yandı bi yerde iki kere yandı. bi onu biliyom. (58) bizim ma_ allemizde fiłan yanmadı. yangın.. **EB: Nasıl söndürdüler? KA:** onu herkes gayılı (59) ço_ udu o zaman. bakırlarınan su-

larınan sövündürdüler. gırda ðle bi gelen yo_udun. (60) kðlümüs sövündürdü. varıverdi milleT belki üç yüz dört kişı üç yüz dört yüz kişı varıdı. (61) varıverdi sövündürdü. bakırınān şeyinen giden su dökü.. götürdü, çeşmelerden. ðle vakıt (62) geçirdik. /.../ (63) SGA: **Bulguru nasıl yapıyorsunuz?** KA: bulguru evelā ğaynadırız ... yuruz. ğaynadırız. ondan (64) keli ğuruduruz. dübekde dö_ürürüz. handa dübek dü.. va. dö_ürürüz ondan keli ğurudur, (65) ayıtlar, deyirmene veri çekdiririS. SGA: **Değirmende çektiyorsunuz.** KA: deyirmene (66) çekdiririz tabi. SGA: **Siz modern olmuşsunuz. Handa di-be_ęe götürüyorsunuz, değirmene (67) çektiyorsunuz.** KA: burada adam ço_udu ğızım da burdakılar hindī heP deli_anni ğaldī. (68) yaşı çok yaşı da va_amma deli_annıların becerem demiyo. ğoyan_ısdanbula gitTi. (69) ğoyan_ekişe_ire gitTi. burda yok beceren. SGA: **Ekime_ęi de mi bakkal-dan alıyorsunuz (70) artık?** KA: ekme_ęe kendimiz de ediyoz bak_Kaldan da çıkışmadī ğün alıyoz. SGA: **Fırınınız (71) nasıl oluyor?** KA: fırın bðle böyük olur. ya_arız. i_ini süpür_ i_ine şey_atarız. ekme_ęi döşer (72) āzını ğapıyıveriz bişdi mi ğızardı mı çıkarırız. çok güzel_olur. /.../ SGA: **Gözlemenin i_ine (73) ne koyuyorsunuz?** KA: haş_aş ğuyuram. hı. haş_aşı ēkerim. ben seni_ę gele.. gelee_ęizi (74) biliydim vallā iderdim. tü. SGA: **Böre_ęin i_ine ne koyuyorsunuz?** KA: hēş ğomuyōz. bðle (75) ya_ı şey_ideriS, sa_alarız. yazar_üsdüne bi dā yazar_üsdüne bi dā on_iki dene bi ğodu_ (76) mu, on_ikiyi ğodu_ mu ondan kelli fırına salıver, sen beş dak_Ka bu lafi açıP da ğonu_şasıya (77) ğada pişer. tıkr tıkr dī. SGA: **Tıkr tıkr oluyor.** KA: yumuşak, tıkr tıkr, üsdü tıkrdar altı (78) tıkrda. ortası yumuşacı_K yi. öyle güzel_olur.

I/28

İNÖNÜ - Dereyalak**Kaynak kişi** : Mustafa Bodur, 73, İlkokul; Ümran Bodur, 70 İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy adının kaynağı, değirmencilik, eski köy yaşantısı

(1) **MB:** şindikiniñ anarşıti va ya kusura ğalmañ. başıbozuk u_ zımañ eski adamlā, dedelēmiz (2) başıbozuk diyolā, toplu halde de_ jlken mallāni melanını_ çalmayī, öldürmeye ğalkmıslā. yav (3) diyolā bōle olmeyceK. dört yerden toplanıyo bu köv. toplanalım bir yere hic_ olmazsa (4) birbirmize dayanağ_ olalım diyolā. şu aşşāda danni biz danni, osmaniye va bileci_ i bālī (5) osmaniye kövü vā, danni kövü vā, ... şurda mezarcı çamları va bizim esgi kōlemiS. dört (6) yerden toplanıyolā şureye köv ğuruyolā, depeniñ dibine. önü açık. adını nē vercez dereyalak (7) kö_ ü köyü dēyem diyola. durum bundan_ jbaret. /.../ **EB:** Adınız neydi? **MB:** mustafa bodur. (8) bak burda pürüz va bak. ha burda pürüz va. ha ha hā oldu u_ zıman. **EB:** Adınız neydi? **MB:** (9) mustafa bodur. **EB:** Yaş? **MB:** yetmiş_ üç. **EB:** Okul okudunuz mu? **MB:** ilkökul beş. **EB:** O (10) zaman burada ilkokul var mıydı? **MB:** çoK_ esKi. otuz beşdē, otuS_ altıda ğurulmuş bu. (11) **EB:** Bir mesleğiniz var mıydı? **MB:** meslēmīS yok. okul.. okulumuzdan başKa bi şī yok. (12) dērmencilik yapTık. otobüsÇülük yaptık. ğāve ğāve zāten ... geliyo. **EB:** Değirmencilik (13) deyince ben bunu merak ettim. Nasıldı değirmencilik? **MB:** dērmenīmiz motor. māzotlu. el.. (14) ellide buñam ğurdu. şimdi motor hālā duruyo da biñti dērmencilik ğalmadı. **EB:** Nasıldı o (15) zaman? **MB:** mazotlu çalışıyodu u motor. mo.. moturu çalıştırıyoduK Kaya, atmışlı kaya (16) varıdı. **EB:** Köyde miydi? **MB:** kövde kö_ ün_ i_ çinde. göşTü binā. yardımsız_ olmuyo, (17) gençleğ ğalmadı. daşı dişedīmiz zaman çekişden ya inşan İlazım daşı ğayıyı ğaldırımıya. inşan (18) yok. unnā bitti biz de bittik. ge ge ğari ge. **ÜB:** hoş geldiniz yavrum. geti yımırta ne de (19) bişirivereyin acık yemē. yişinñē. **MB:** hadi bişir ge. bişir ge bişir ge ğālī. **ÜB:** ösuñ yavrum (20) ācık dā bi şey bişirivereyin giden de, yiñ yemē. hē oldu. hadi çorbayı geti ğo ayğaza mādēm. (21) ben hacı ābeñ çorba istedi aCık tārna çorbası yapıydım_ una. **MB:** çakmāñız va mı? **EB:** (22) Çakmak yok. Biz sigara içmiyoruz. **MB:** şimdi ğısım sen bunu fotūraf_ alcıñ. şurda bi eski (23) yapımız va bizim. uñu gösteriverem. şimdi evlēñ şeklini gösterivecen yani yapılan_ evlēñ. (24) **EB:** Onları ben merak ediyorum. **MB:** yonan buraya geldī zıman buranın_ altı āhırdı. a_ çlağ (25) sermişlē, yunan_ asKeri burdā otumuş. dedem ğızmış, çıkağmış, o gün de bozuluyo asKer. (26) dedemi öldürceKlēmīşti. burayı

göçürdük. āl.. üstü ev altı ahır. yukardan sürgüyü (27) sürüyolamış damın gapi-sını kitlerlermiş göca a_şla. dörtleme ev. yapı yapılan ilk yapılan (28) bu böyle. binā orman ya burlā, orman_çi, çamları a_şları kesmişle, dörtleme yapmışla. (29) sence. /.../ **EB: Kim gelir kalırdı burada? MB:** şimdi büyüklē odalāda otu.. biz yetiştik yāni (30) odalara. odalāda oturulādı. sōna gāvele olmya başladı oda.. odalā gāpandı. **EB: Ne yapardı (31) büyükler odalarda? MB:** şimdi biz baca.. bacalıK deriS. odunnā.. baK_ēski fener. bu bu böyle (32) de de_ildi da idāre şeyi_ufaK_ğazı gaz ĩambasınnan vakit geçirilēdi iştı. okullādı ... dīnī (33) sobbetlē de edēlēdi. esgiden, şimdi ya kusura gālman_ğonuşmamı cāhil cehāletliştik. bu (34) gāvğālāmız_urdan geliyo. genşliK cehāletlişTī rabbim dīni ... gāybetTik. /.../ **ÜB: (35)** tokāşlāmız vadır. hā tarna unna gārişdıra gārişdıra lōP lōP gāynā. undan sonra unu basarız (36) hacı ābeñ gārā zati bunu da. ēyce pişiriz_unu. undan sōna ufağ_ufağ dökeriS. aynı (37) yudum_ekmeK gibi şōle. böyle böyle dökeriS bun-narı, undan sona bunna acıK yellendi mi (38) deliKlilēden geçiriz böyle. telāşası çok. **MB:** gözerlen ellēni ufalaşla. **EB: Sonra? ÜB:** undan (39) sona gūruduruz ā baK. sērdim hinci aÇcık bunu güççük tencirede ya.. **MB:** güneş güneşde (40) gūruduruS. **ÜB:** güneşde gūrud.. acıK güneşledi mi hinci kölgede oldu mū acıK siyah_olur. (41) güneşde gūrudulsa beyaz_olur tarna gözel_olur. bunu hinci gö-zer deriz. gözelleden geçirdiñ (42) mi öle olur. benim Küççük tel_ğalbırlam vadı. tellēden_ufağlādan geçirin inci_olur. (43) dişlēm_acıyo dedi baña çorba yaPve sen dedi. ne varsa yiyiverem dedim hinci bēn. Sati geş (44) geldi burdan yidik yeme_ı davşandan gelinÇe. gāvaltı yapTıK hem hanı muK_Talāla ne. u (45) çorba isdedi hacı ābeñ ben de mādēm dedim yeñi tārnanan çorba yaPvereñin geleyin. isdē (46) sevērseñ al dā va çorba. al. al_olum. ben hemen_āz yaptım. benim siz-den habarım yok. (47) gözēl baK_alıñ, çorbamız gözēl. hē. ... ben bunu bi dē inci inci sarımsaK_şī_jiderin_çine (48) bişirişkene. dabanına sovannı yā gāvurūşuS. /.../ **ÜB:** biz bu sene burdıyız. biz_ōn senedir (49) geliP gidiyoz_ırlara. unnā da barabar gelir gidē. barabar gideriz gine aynı gāfilelēmiz_aynı (50) dā. /.../ **ÜB:** yavannına bakman_ıñ gıSım hiş ū gālī yi baķam peyniş yisiñ baK (51) yumurtı-dan_āl. zeytinden_āl. yi yavrum, aş_ğalman_ķō yeri gūnnē uzun. benim_aşlıg_eliyo (52) hemen kımaya giriyom ben.. hemen gālī satı yidiklēm işte bu domatiS, bibēr, mārul, duzsuz (53) peynir, duzsuz zeytin kendim işē va ya şekerim çokmuş. e beni şeker çok şaşğın_ediyo. (54) ünüsün_alıyon. ünüsün de aldı mı kımayā guyyuo. ģan şekerı dūşūyo biyez de. doKdur_ōle (55) dedī. /.../ **ÜB:** iramazanda maşalla her gün gelenimiz_olur. misāvir gelir hemen_ēzēnde. (56) hemen_ā burıya getiriz_acı datlı. dovā idelek giderē yazık. u kıamız. /.../ **ÜB:** buvaları da (57) yimez. benim ģiS satı yimēzdi. bi şey beyenmezdi eñ güççük kızım. ōle varız gurban kesellē (58) işēle bi da elē kövte kövte olursā sucuğ_olursa acığ_ınnarı berenarı yirler. hic_etleri (59) hic_āzına guymazlā. ben di ōle derin. et giren yire dert girmez a kızım yiñi yiyiverisiñiz (60) derin. aman_ānnāne derlē. yimezle bi şey.

1/29

İNÖNÜ - Erenköy**Kaynak kişi** : Bahire Akgün, 73, İlkokul; İbrahim Bakkal, 53, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Hıdırellez, ramazanlar, bayramlar

(1) **İB:** örf ve adetlerī, esgiden meselā dü_ünnēñiz nasıldı diyō. dü_ün-nēde ne yeme_ı (2) yapıyoduñuz unnarı soruyolā. **EB:** Adın ne teyze? **BA:** bāhire. **EB:** Soyadınız? **BA:** akgön. (3) **EB:** Yaş kaç? **BA:** yētmış_iki, yetmiş_üç. **x:** örtmeñ ğafana geldi şırıya da unu indiri.. **EB:** (4) **Okul okudun mu teyze?** **BA:** okudum. **EB:** Kaçınıcı sınıfa kadar? **BA:** bēşden. urdaydı işde (5) okulumuz. **EB:** O zaman nasıldı okullar teyze? **BA:** nasıldı? bi öretmen vardı. dē yüz yirmi (6) çocuk vardı. e unnā görkuyōduK heP görku vardı. hinciK görkan yok_ku. **EB:** Dersler nasıl (7) oluyordu? **BA:** İşde aynı. türk-Çē matamatiK_ışde unnā vardı. **İB:** kaçınıcı sınıfdan çıkdıñ? (8) **BA:** bēşden. **İB:** beşden mi çıkdıñ. beşe ğada okuduñ_u_zāman sen. **EB:** Köyde hıdırellez (9) oluyor muydu? **BA:** yımırta ğaynadırdıĝ. nē yapcāsıñ_ēvde nē vāsa pāsTadır ğurābiyedir (10) yeKmek öle şeylēnen gidēdiK. yımırta ğaynadırdıĝ. **EB:** Nereye gidiyordunuz? **BA:** kepeze. (11) **EB:** Ne yapıyordunuz orada? **BA:** arkadaşçaK_oturuyduĝ. yirdig. **EB:** Ne oyunları (12) oynardınız? **BA:** hiş bi oyun şārķı sōlēlē, türkū işdē oynayāñ çocuklā hoPlādı. ip_atlālādıñ, (13) sancaķ kūrālādı, sallanırlādı. hē okurduK. Kuran da okurduK. **x:** mevlid yapılırdı. **BA:** ū işēde (14) yapı.. hıdırellezde de olurdu. yaşlılā okurduñ. biz_u_zımāñ çocuKduK. ginē bizden sōna (15) gine okudulā. ğuran_okurlādı. ilā_ı sōlēlēdi. **EB:** Eskiden Ramazanlar nasıl olurdu? **BA:** (16) ramazanna nası olurdu? hincig_ēyi. e patetizi ğaynadırdıK. ūstüne bībēr düz. yā yōk. (17) u_zıman ğıtlıķ va öle fakirlik va. ya hamırsız ğorduK maşıñĝıya. e adamnā götürüydü (18) ğayfiye. **EB:** Nereye koyardınız? Maşıñgaya mı? **İB:** maşıñga dedī soba yāni. **BA:** soba yāni (19) he. hē maşıñga dērdig. fırını vā. maşıñga dēvam_ēdiyo. sōna erkeklē alır götürüydü. odalāda (20) ğayfelēde yirlēdi. zeytin ğorduK. hinci bunnā ne ğakdı ğālī. **EB:** Bayramlarda ne yapardınız? (21) Ne pişirirdiniz? **BA:** bayramnarda baklıfā, tōĝa çorbası deriz, yo_urt çorbası. ē uña yimek (22) yapādıķ ya nohut ya patetiS, fasille. işde unnādan bişiriydiK, hoşāf. u ğadannıK.

I/30

İNÖNÜ - Erenköy

Kaynak kişi : Gülsüm Erik, 70, İlkokul 2; İbrahim Bakkal, 53, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Ekmek yapımı, düğün, yağmur duası

(1) **İB:** ē ā va urda tūla on_iki dene ālsın. **GE:** nerde? **İB:** deyirmende. yeñi yapıdımız bināda. (2) sellekdör makinesiniñ_urda. **GE:** bili miyo yazığ gēldi ayağda ğaldı adamcāz. **EB:** Teyze (3) nasılsın? İyi misin? **GE:** İyiz_ölum. bu ğadālı_ā şükür sālı_ā dēyoz nāpcem? **EB:** Adınız (4) neydi teyze? **GE:** güssündür. **İB:** güssün_erik. güssün güssün. **GE:** gülsüm_erik. hē. **EB:** Yaş (5) kaç? **GE:** yētmış. **EB:** Okul okudunuz mu? **GE:** canım ben_ikiden çıkdım. gine u_ġadācıK (6) biliyon ēveli yō_udu. gine u_ġadācıK biliyoz nāpcem? **EB:** Okuyor musun yani az çok? **GE:** (7) āz çok. **İB:** şimdi fırinnā falan var dā. fırinnā artık esKisi gibi çalışmıyo. bi hāne iki hāne işde (8) bī dede bi nine. çoluK çocuk yōk. **GE:** hē. iKi gişiyiz. **EB:** Kaç çocuk var? **GE:** üş çocuk va. (9) **EB:** Büyüttün mü onları? **GE:** hērkeş böyüttüK, sālđıK, itdik. ğālī bi dedeyle bi nine duruyoS. (10) **EB:** Yaşıyor mu dede? **GE:** dede yaşēyo. **İB:** köyün_ēñ yaşlısı dede. **GE:** yaşlısı. şindi beni (11) ālatcın. **EB:** Yok ağlama. **GE:** ben_āların. neden de. anamı ben hiş bilmen. anamı (12) bilmedim_çin övey_ana yāndıydı. ikiden çıkardılā bunnara gelin_ĩtdilē beni. e. (13) nāsib_ō-lemiş. geçinemediK. acıK nineññ cıdavı çıkdı. undan sōna nēse bubam beni buña (14) vedi. benden böyükdür. on beş yaş büyüK. günüm de gēşdi. günüm de gēşdi. çocukları (15) böyütTük. ikisi bozüyüKde biri şeherde. bi didi işde ğālī. ğāri biz de ezanna yatsınıñ_arası (16) ğadā gün. ben bi de hasTalandım. bu ğadālīga çok şükürün, çok şükūr. felç geçirdim. (17) çoġ_eyiyn. allāma dova idiyon. ōle günümüz gidiyo işde nāPıcıK? **EB:** Eskiden ekmekleri (18) nasıl yapardınız? **GE:** ekmē hazır yiyoZ_iki senīdir. **EB:** Eskiden nasıl yapardınız? **GE:** (19) yapādım_ekme_i. bayā hamırı yuñuruydum. atādım kēndim. bi de ğoca kö_ü ben biniye (20) alışdırdım. **EB:** Nasıl oldu o? **GE:** heP ğālī benim dedim gibi yapıyo, binēk. **İB:** pasā yāni. (21) hani hamurları dinnendir-meK_çin pasa.. **GE:** hamurları bineKden şōle alıyon gözlēnden. (22) gözleri va bōle teknelē, alıyoz, ğabarıyoz, fırına atıyoz. ōle oluyo. heralda buña mı, buña mı (23) alıyon? **EB:** Söylediklerini not alacaġım. Hamuru yoġurdun, sonra? **GE:** tekne de yuñurusun. (24) hamur ğopā. undan sōna bōle övēsiñ övēsiñ bineklere alırsın. undan sōna fırına atāsiñ bişē. (25) **EB:** Her evde fırın var mı? **İB:** aşşā yukarı vadır. **GE:** vadır. burada vadır. benim bi de gücük (26) fırınım vadır. ben_eyīdim ğoca_ērenköye fırın yapıdım. ē bōle cahildīme baK-

ma emme (27) oldu bi dāFe. **EB:** Fırına kaç ekmek atardınız? **GE:** buña on sekiz_atarın şindi ötekine (28) on_atarız. **EB:** Dağıtıyor musunuz ekmeği? **GE:** e canım çocuklara gıy_uyom. undan (29) sōnacāzım gış gününde yapıyon yazın_altı yedi eKmek yaptık. hē. gün geldi de uña (30) şiy_etTiK. ibrā_ım sen kirez ğopar dē urdan be. **İB:** otu bakam ğoparız. kiraz ğolāy. **GE:** te (31) öle iderdiK. vay bismillā_ırahmanirahīm. **EB:** Sizin düğünler nasıl olurdu? **GE:** ēsgi (32) dü_ünnē üş gün_olurdu. şimdi ğālī avlīlāda oludu. şindi çalgı oluyō. şēre gidiyo, öte gidiyō. (33) **EB:** Eskisi nasıl olurdu onu anlat sen bana. **GE:** ilk gecesi ğına_gecesi olurdu. **EB:** Ne (34) yapardınız? **GE:** oynā gülēlēdi. **EB:** Nasıl kına yakarlardı? **GE:** u ğına adı ğına_gecesi. (35) oynālādı. undan sōna kıS hamamı dērdik. gine geñşlēmiz heP_oynādı. **EB:** Hamam var (36) mıydı burada? **GE:** yoK canım_emme adı öle. undan sōna gecesine gine ğālī olan ğınası (37) dēdik. gine oynālā gülēlēdi ertesi gün herkeş gelinini alırdı. ah_ı. ibra_ım (38) mēmed_āğan_olcaK da kepeziñ_ışēsini bi annadıvercēdi vāy. yatırlānı. dediñ mi? şindi ğālī (39) salonnāda oluyo dü_ünnē. salonnāda oluyo. hē. öle öle. **EB:** Düğün yemeği yapar mıydınız? (40) **GE:** yapādıK. bōle olalı benim ğulaqlām da a_ırlaşdı. neden de. haP çoK_atıyon. bēş dene (41) altı dene hapım va günde. unu yeyilememesiñ diye. çoK_eyiyin_ıllā şükür. çoK_eyiyin. (42) **EB:** Düğünde ne yemeği yapardın? **GE:** nohud bişiriydig, et bişiriydig, çorba çevirisiñ pilav (43) yapāsiñ. bōreK ğakdı hevle yapāsiñ. **EB:** Ne? **GE:** hevle hevle. **EB:** Ne helvası yapardın? **GE:** (44) un hevlası. **EB:** Onu nasıl yapıyordunuz? **GE:** ğarışdırsiñ ğarışdırsiñ miyāne geldi miydī (45) şekeri suyu gıyāsiñ. hē. bişiceñ ğālī. **İB:** ğarabasma deriz biz_ıña. **GE:** ğarabasma deriz. (46) hēvla. **İB:** helva işde. biraz_esmer_olur helva biliyon nu? onun_ıçin ğarabāasma. **GE:** şey, (47) yapabilene. do_ānıñkı ne gözeldi. do_ānıñkı peK gözeldi. **İB:** mayısıñ on beşide otuzu arası (48) yāmır du_āsına çıkarız. beş tane sı_ır keseriz her sene. ğarşıda u dedīm yerde. bi buçuK ton (49) falan ğaba et_olur. bütün kōleri eskişe_ır bozüyüK dāved_ederiz hepsini. **GE:** bizim (50) çoKdur çoK. ğırK ğırK beş köv_okurlā. mūtārımız_okur. ğalabalığ_olur. **EB:** Dua mı olur? (51) Ne duası olur? **GE:** yāmır duvāsī. **EB:** Nasıl olur? **GE:** e evelki gibi ğalKdı. eveli şindi (52) ğoyunnā bu yanda ğuzulā burdaydı. çocukları burdan süř_ē götürülēdi. āmin_āmin_āmin (53) derlēdi şindi unnā ğalkdı ğālī. bi kepezde duya tamam. **İB:** şindi modirenneşdi. **GE:** arabalā (54) va çünkü. hē. āmin_āmin_āmin dēye dēye gidellē. hocamız vaz_ıdē öleni ğılālā dovā idēlē (55) herkeş yimēne oturu. **EB:** Ne yaparlardı yemek? **GE:** çorba çevirdilē, eT bişirdilē, pilav (56) yapıdlā. **EB:** Ne çorbası olurdu? **GE:** yo_urt çorbası. **İB:** yo_urt çorbası. bizim buranıñ (57) yo_urt çorbası meşurdur. tōĝa çorbası. **GE:** meşurdur. güzel_olur. **EB:** Ne çorbası? Toga (58) mı? **GE:** tōĝa çorbası dēnir, yo_urt çorbası dēnir. ay_ıbrā_ım. başĝa bi ğocaĝarı bulama.. (59) haniFe dē ğitTi yazıĝ mezarlı_a da urdan tūla alıñ dedi. şētse mēmed_aliye getitTircēz de. (60) ölelēmiş.

I/31

İNÖNÜ - Esnemez**Kaynak kişi** : Ayşe Sarioğlu, 63, İlkokul; Selim Gökdere, 72, Ortaokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Sokak**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yöresel yemekler, çocuk oyunları, düğün, yöresel kıyafetler

(1) **SGA: Kaç yaşındasınız?** **AS:** ben_ atmış_ üç yaşındayın gızım. **SGA: Adınız?** **AS:** ayşe (2) sarı_ ölu. **SGA: Ayşe hanım.** **AS:** efendim. **SGA: Okula gittiniz mi?** **AS:** il_ Ko_ulu bitirdim. hē (3) il_ ko_ulu bitirdim. **SGA: Sizin yemekleriniz neler var?** **AS:** bizim yemekli.. mēşur (4) yemeKlerimizi, yo_ u_ r_ t_ lu_ çorbamız vadır. un helvamız vadır. börekli tabi güzel böreklerimiz (5) vadır. **SGA: Yufka böreğini nasıl yapıyorsunuz?** **AS:** yu_ ka_ bōrēni işdē yaylımına açıyoz. unu (6) şeyde bişiriz gūzinede. undan sona ... tepsie dōşeriz tabi beynir gatarız_ içinē, ekşimik fılān (7) gatarız. unu oca_ K_ da_ gızār_ tırız. **SGA: Yufkayı tek tek önce pişiriyor musunuz?** **AS:** tabi (8) önceden yu_ k_ ayı bişiriz. daha sōna gūruduyoz. undan sōnacıma işederiz. ıslatırız e.. ekşimik.. (9) ekşi hē dōşēsin_ unu bī şeye. **SGA: Yörükler de yapıyorlar onu değil mi?** **AS:** eved_ öle. **SG:** (10) yōrūklēnki bu bizimki gibi de_ il_ u. unnā gātmer derlē una. **AS:** hē gātmer de yaparız (11) biz_ öle gātmeri de yaparız. duru ū yu_ ka_ duru öle hani ... **SGA: Ekşimikler köyde mi oluyor?** (12) **AS:** tabi. şı_ j_ deriz_ unu şimdi ineKden sūT sūT sa_ arız. sūdū sā_ arsı_ n, bişirisi_ n. unū duz (13) atāşı_ n_ içinē kāsdirisi_ n ekşimig_ olur_ u. süzeyē şı_ j_ diri_ n, boşaldırsı_ n_ unu bi gāba dōkesi_ n. (14) şey naylon_ ilis_ Tirlēmiz_ olur_ bōle bizim. bi gāba dōkeriz. süzeg_ ince süzeklēmiz_ olur_ . (15) undan. unda şıy_ edin bōrek yaparıs. māntı da yaparız mēncimeklī, dolama. tabi ya. hani (16) habarımız_ olāydı yapādık ... sizi_ n_ geldi_ niz.. haberimiz_ olaydı yapādık niye yapmı.. hani (17) bōle bi dā gelcē_ niz zaman şey_ j_ dirse haberimiz_ olusa yaparız niye yapmayam? yeter ki (18) haberimiz_ olsun. **SGA: Kışlıklarınızı nasıl saklıyorsunuz?** **AS:** biz_ işdē bizim köy tārnamız (19) vadır. unu da yo_ u_ r_ t_ Tan şe_ j_ deriz_ işde sūdū çalarız. yo_ u_ r_ t_ mayalarız. unu şı_ j_ deriz. üş (20) dōrt günde bī şeye irkeriz gāzana bōle. undan sōna ā urıya bi gāzan gōruz. unu gārarız bōle (21) ununan ifāvi_ j_ deriz. hōşlemelim şēsi hamırı gibi bi şede. unu sōna şēden geçiriS. **SGA: (22) Hōşlemeli mi dediniz?** **AS:** hōşlemelim hamırı gibi yaparız_ işde. unu şē_ j_ deriS geçiriz gāli (23) gōzerden. şe gōzerlēmiz vadır bizim, ekin gōzerlēmiz vadır. unnādan geçiriz gūruduruz bōle (24) gūneşde. temis_ Çe bi yere dolduruz bī şeye. bezden şeylēmiz_ olur_ bizim. kese deriz biz_ una (25) bezden. mis gibi yēriz, gışın. bi sene yiriz. /.../

(26) **SGA: Siz küçükken ne oynuyordunuz? AS:** ne oynuyoduk ne bilen işde şe_ıdediK bī üş (27) beş_arkıdaş_olurduK bōle cizgi çizēdig bōle kendimize bōle kareli kareli. bōle enni (28) daşlādan şe_dēdiK bōle dımba derdiK biz_una. dımba dēdiK unnan bōle oyun yapādık, (29) oyun. **SGA: Seksek gibi mi? AS:** hē aynı sēksēk gibi yapādıK bi de nokuš dēdiK bōle üş beş (30) kişi yokārda bōle şeyde de şōle sopalā olurdu. undan sōnacıma nokušu bōle daşa gōrdun (31) bōle. nokuš dedīm şōle gine baya va şey. unun vurdun mu bōle gidēdi u nokuš gāli. (32) onun_ardınđan hadi. **SGA: Nokuş nasıl bir şey? AS:** nokuš_ışde ōle adı nokuš. ōle nokuš (33) derdiK. ārkıya bōle durdururlādı bıkaç_ısan. unu hadi şe_ıdediK gāli unu atTılā mı biz hadi (34) gāli şe_ıdediK gine, bu yanna geçēdiK üş beş kişi bu üş yanda oludu, üş beş kişi aşsāda. (35) oyun deyi mi işde? oyun yapādıg_unnādan_ōle. **SGA: Top gibi bir şey mi nokuş? AS:** yō ha (36) bu şeylēden_olurdu şōle şeylēden keserlē şu yuvarlaK şeylēden, sopalādan. **SG:** onun dımba (37) dımba dedī baK aha baK aha. ayānı bu ayānı galdırı, gare cizgi vadır. bōle yapdın vakit (38) cizgide galmaycaK yani. cizginin öbür garede galcaK. o kareden_o gareye o kareden_o (39) kareye geçilir. **AS:** şu enni o düzgünnēden_olur şōle. aha şōle, şōle enni daşlādan_olurdu (40) bōle. **SGA: Nokuş mu enli taşlardan olurdu? AS:** yō yō u dımba. **SGA: Nokuş nasıl bir şey? (41) SG:** odundan yani. şōle şu gadā bi şey. odundan düz kesilmiş her taravı. böyük bi dāş. (42) daşın_üzerine gōrlā. şōle de sopa vadır. burdan sopayı vurdū vakıt u bacının biraz dā bōle (43) şēli, bōle vurdū vakıt nokuş gidē ileri. o sopayı gitceK gāpıcı, sopayı atan, öbür garşıdā dā bi (44) kişi va. bī kaç kişi va. onnā nokušu atcaKlā burda dikilene. ondan_önce urda öme va öme. (45) nokta bura. burāya nokTāya geldī şēden_önce şı_ıdirse sopayı atan şeyden önce gelişē u (46) oyunu şēsi oluyo yanī. **SGA: Sopayı atacak, nokuşu kapıp gelecek. SG:** hē şimdi bu nokušu (47) öbürü atTı burdan_arkadaş_atTı nokušu dē mi? urdaki dutTu avcunnan. geldi burda ömeye (48) basTı mī işey de_ışıyo. bu seFē de onnā geçiyo zaten alt taraFına. nokuš_oyunu bu. /.../ (49) **SGA: Düğünde sakalı âdetleriniz var mıydı sizin? AS:** vardı ya evelden bizim şeyimiz vardı (50) ōle. bizim havta e.. evelden bizim günümüzde bi havta şe_dü_ünnüg_olurdu. bi şimci (51) olan_evi gelirdi gız_ēvine. ga.. akrabālana bōle gidellerdi undan sōnacıma şe_ıdellēdi. (52) uyarmāya gidellēdi bōle dāmādı galdırmı_ā undan sona sādış dellēdi sādıcı galdırmıya. unnā (53) da şey ücret verilēdi unnara beş_on gurus neyese işde u_zamānın günü bizim günümüzde. (54) hanı ōle para baya paramız da olurdu. çoK_olurdu u_zamannā akrabālara gidēdiK. /.../ (55) **SGA: Buna ne diyorlar? AS:** bu bizim_ışde gıyāfetimiz bōle soKaklara çıktım zaman bi (56) gōnşuya gittimiz zaman bunu alıyoz. **SGA: Bunun adı ne? AS:** satraş derdi satraç. satraç (57) deriz. bunu biz şeyden getiriyoz. bunu şeyden getitTiriyoz biz, bullāda yokdur bu bizim. (58) şeyden, kütāhyadan getitTiriyoz. kütāhyadan o.. bulunuyo bunnā. **SGA: Kumaşına**

mı (59) üstünüze attığınıza mı satranç diyorsunuz? **AS:** satranÇ işde hēp-si bu satranç deriz. adī, ismi **(60)** satraş deriz. kütāḥyadan getitTiriyoz. bizim bullāda olmaz. **SGA: Bu şalvar mı dizlik mi ne?** **(61) AS:** bū şālvā deriz. şālvā eveT. bizim ğıyāfetlēmiz bōle ge.. geyimimiz dā evelden_çesgiden **(62)** ferecelēmiz vardı işde unnarı gēyēdig bōle siyah, ferece deriz biz_unnara. unnarı şimdi ğālī **(63)** biz_ıḡu ğali ğaldırdıK bizim_ānalāmız, annelēmiz, bobannelēmiz unnarı gēyerdi. biz şimdi **(64)** biz de gēyēdiK de biz ğa.. şimdi ğaldırdıK bōle gēyiyoz ğali zor geliyo. bunu al..örtmeyi **(65)** aliveriyoz bōle örtmeliyoz_ışde. aliveriyoz bī ğoḡşuyā gidēken bi yere gidēken. bunu **(66)** almadan çıkmayoz_ışde. ille bunu alıcaz. hani bi yere gidēseK eskişēre gibi bi yerlere **(67)** gidēseK tabi ğıyāfetlēni de_ıştiryon. şimdi bö.. **x:** yalnız benim hanım dā de_ıştirmedi. **(68)** siyah ū ferece dedīne biz killiK deriz, ara sıra gēyer_ınu dā ... **SGA: Siz ne diyorsunuz?** **(69) Kirlilik mi?** **x:** kırlik derlē. manav dilinde killik. **SGA: Ayşe yenge sağol, ağzına sağlık. Çok (70) şey öğrendik.** **AS:** sa_olūḡ. siz de sa_olūḡ. siz de sa_olūḡ. geldīḡiz_ıçin teşekkür_ıderiz. **(71)** giriş bakam buyurunḡ bi çayımızı içēsiḡiz.

I/32

MİHALGAZİ - Alpagut**Kaynak kişi** : Hasbiye Erdoğan, 51, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bahçe işleri, kışa hazırlık, düğün

(1) **EB:** Sizin yaşıınız kaç teyze? **HE:** ben elli bir yaşıındayım. **EB:** Elektrik kaçlarda geldi buraya? (2) **HE:** bilmiyom ku gaşlāda geldi ki. **EB:** Ama sizin çocukluğunuzda yoktu herhâlde? **HE:** yok (3) yok tabi yoktu. **EB:** Peki nasıldı o zaman? **HE:** İambalānan, fenēlēnen. **EB:** Çıra falan yakmış (4) mıydınız o zaman? **HE:** yok ben çıraları bilmem. **EB:** Lambaları mı bilirsiniz? **HE:** İamba. (5) fener İamba işTe öle. ēl fenerleri olurdu soķakķāda gezēken komşuya gidēhen_ēl fenerinnen (6) gidēdik. evlerde ğaz İambası yakādık. öleydi. e sōnadan cērannā geldi işte. **EB:** Peki siz okul (7) okumuştunuz değil mi? **HE:** okudum. ilğokulu okudum. **EB:** Beşe kadar okudunuz mu? **HE:** (8) evet hı hı. **EB:** Daha önce anne ve babalarınız okumuş muydu? **HE:** okumuş. **EB:** Beşe kadar (9) mı yoksa üçe kadar mı? **HE:** beşe ğadaş beşe kadar. **EB:** Eskiden üçe kadar da okuyorlarmış. (10) **HE:** evelēden vāmişTi öleymişTi canım. beñim_ānnem meseġa beşe ğadā okumuş. **EB:** Daha (11) eskiler mi üçe kadar okumuş? **HE:** tabi. bilmezlēmişti sınıfları geçiri geçiriverilēmişti (12) u_zūmannā ölēmişti. şimdi öle de_īl. şimdi ēyi. meseġa orta_ōkul baķ bunnā orta_ōkula (13) gidiyořlā. ından sonā liselere gidiyořlā. mihaġgāziye gidiyolā okuyola ğazanıyola başka (14) köylere gidiyolā. sivrisār seytġāzi heP_orlara daġıldı çocuklā. okuyořlā şimdi maşşallā ēyi. (15) **EB:** Eskiden yoktu değil mi okuyan? **Azdı.** **HE:** yok yok yok eskiden nerden_olcek. şimdi (16) şimdi yeñice çıkmā başladı bizim kövden hocadır, doķturdur, öretmendir meseġa. **EB:** Var (17) değil mi? **HE:** tabi şimdi var. hocamız da vā öretmenimiz de var. **EB:** Polis de var. **HE:** hepsi (18) var. hanımlāmızdan da ġızlāmızdan da vā polis_olannā. tabi_ķi. (19) **EB:** Eskiden bahçe işleri bu kadar çok muydu? **HE:** de_īl de_īl nerden_olcek? **EB:** Neler (20) vardı? **HE:** u_zūmannā sovan Tikēdin ispanaġ_ēkēdin. bōle roķo tere öle nerden_olucēk. (21) **EB:** Kışın yoktu değil mi? **HE:** kışın_olur. devamlı. ġışın, yazın, bizim_işimiz devamlı. **EB:** (22) Eskiden de var mıydı? **HE:** tabi. eskiden de vā. öncelēden öncelēden buydāy (23) falan_ēkerlēmişti. daġlara çıkarlāmıştı. tabi. şimdi yok. daġlara çıkmā yok şindi. şimdi (24) seralā oldu. ġışın meseġa ġar yāmur yādı mı ġitmezdin bāçe arasına. soġuķ, gidemezdin. (25) şimdi seralā olunca evde ġalan_olmoyo_ġu, herkes

gidiyo. seralâ sıvacıġ_çi. **EB: Daha mı (26) çok şimdi işiniz?** **HE:** şimdi iş tã çok. çok tabi. **EB: O yüzden mi kızlar köye gelin gelmek (27) istemiyorlar?** **HE:** nê_bilim? **EB: Köy kızları hep şehre gitmek istiyorlar, niye? İş çok burada. (28)** **HE:** iş çok. iş çok ekmek de çok. bol bol her şey bol. **EB: Bol değil mi?** **HE:** tabi kı bol. **EB: (29) Eskiden kıtlık vardı ama.** **HE:** eskiden ġitlık vãrdı. òledi. **EB: Elbise yoktu. Ayaġa giyilecek (30) bir şey yoktu.** **HE:** yamalı elbiselê giyerlêmişti êncê. şindi òle yamalı giyen vã mı? şimdi herġ (31) şey hazır. iyi. çok güzel. **(32) EB: Kış hazırlıklarımı nerede yapırdınız? Şimdi neler yapıyorsunuz? Kışa ne hazırlıyorsunuz? (33) Gerçi burada her zaman her şey var ama...** **HE:** hazırlarız. bibeġ ġurusu, patlıcan ġurusu mesâ **(34)** bak kônserve yapıyôS. bũ barbunya meseâ. bu barbunya. meseâ şũ bibeġ. bak ġırmızı biberi **(35)** ocaġta şãptık. pörpüledik. ondan sonra ġovanozlara ġöyduk. **EB: Başka ne yapıyorsunuz? (36)** **HE:** başka ne olursa yapıyoS. salġa yaparıs. tarhana yaparıs. turşulãmızı hazırlarıs. hepsini **(37)** yapıyoS. elimizden geldi_ince. **EB: Ömrünüz çalışmakla geçiyor.** **HE:** ömrümüz çalışmaġla.. **(38) EB: Hiç dur durak var mı?** **HE:** dîneniriz. gezmesini de bilirîz. yimesini de bilir bizim köv. **(39)** gezmesini de sever, yimesini de severġ çalışmasını da sever. dere boyunda bêlki bizim köv bi **(40)** tãnedir. bizim bi şîmiz.. x: eşimiz çalışır. **EB: Sizin o zaman işiniz iyi.** **HE:** biz_âv-deyiS. **EB: (41) Şey olanların işi kötü.** **HE:** yo onnãn da işi êyi be. òyle zorluk yok. şimdi zorluk yok. **(42)** herkesin_âltında tarlalâ vã, arabası vã. şimdi êyi. önceden meseâ merkeplêlen, atlãnın yük **(43)** taşırdın, deklênen, ġoca ġoca deklêmiz_olurdu bizim. iki yüz_âlli, üç yüz kilo yük **(44)** sarardıġ_atlara, sarar getiridiġ. **EB: Allah Allah.** **HE:** tabi kê. şimdi òle de_âl. şimdi herkesin **(45)** bâçasının yanında bôle şey ... şôle holluk deriz biz bak_òyle yapıyo herkes. ıslâyon, sovanı **(46)** yıġâyon, roġoları zaten sandıġlara yapıyoġla, hemen holluġun_çîne soġâsın çıkarısın. **(47)** sovanları da òyle meseâ. şimdi ġolaylık. çok êyi. **EB: Para kazanıyor mu peki insanlar?** **HE: (48)** ġazanır. berekât vesin. êyi. **EB: Herkes dert yanyor, kurtarmıyor diyor.** **HE:** ġurtarmadî **(49)** zaman_oluyo. meseâ bu sene şindi yazın tomatelêmize ġurt geldi. ‘erkenden ġurudu. **(50)** bibêġlê, Padılcanlâ, Tomatis, bi_şî ġalmadı. **EB: Bitti yani.** **HE:** bitti bittî. şînnar para yaparıs **(51)** ûġnãdan_alırsa millet, olucek. ġurbanını alacek, kômürünü alacek. bak bu sovanlâ hep **(52)** dikilecek şimdi. tabi bak şindi bu sovannãġ bütün dikilecek şindi. şubat mart aylãnda **(53)** u_zãman yeşil sovan_olcek. **EB: Bunlar nerden gelme?** **HE:** bunnãr şimdi ġaracabeyden, **(54)** yenîşehir, ‘eskişehir civarlãndan òyle orlãdan getiriyola işTe. bunnar dikilecek şimdê. şôle **(55)** şôle toprak yaparısın, hemen ne ġadaġ_olursa işte şu ... ġadaġ lastiklen bãlayon.. **EB: Bir tane (56) soġandan kaç tane soġan çıkacak yeşil soġan?** **HE:** bi tãne çıkã. çatal oluġ çatal çatal gider_o. **(57) EB: Alpagutta düġünler kaç gün sürerdi eskiden?** **HE:** eskiden bir hafta sürêdi. **EB: Ne gün (58) başlardı?** **HE:** şim-

di meseġa ‘çaşamba ġun falan başġadı. ‘çaşamba ġun çörek ‘pişirilēdi. çörek (59) daġıdırlādi. İsan̄nara okurlādi. şindi u Źumanla çarşamba ġun pēşembe yoktu. u Źamannā (60) bizim kövün̄ dūnū pēşembe ġun gelin çıkādi. cuma ġun duvaġ olūdu. şimdi öyle dīl. şimdi (61) iki ġun, bi ġun. **EB: Çarşamba ġünü çörek yapıġıyor dedin ya. Çörek nasıl yapıġıyor?** **HE: (62)** meseġa hamırdan. haşaşlı falan ġište yapāsın. unu köylüye daġıdırsın, dūne çağırısın. (63) pēşembe ġun pirinç ayıklāsın. meseġa ev süslēsin. cuma ġun de kövlüye yimek verisin. ġavil (64) deriz biS. böyle yāni kövlü bütün yimeye gelir. cuma ġünü. **EB: Ne pişiriyorsunuz (65) yemeklerden?** **HE:** mēçimek çorbası, ‘pilavımız olur, fasilyemiz olur. şimdi türlü yimek (66) yapmā başladık. Patatesli, bezelyeli, ātli ġište. tavuġ ātli. **EB: Cuma ġünü yemeġe mi (67) geliyor herkes?** **HE:** cuma ġun yemeK olur. bāzen kimisi cuma ġun yapar kimisi pazar ġun (68) yapar. **EB: Peki kına gecesi ne zaman olur?** **HE:** ġına ġecesi cumartesi akşamı olur. **EB: O (69) ġün de yemek var mı?** **HE:** tabi ġı ġız ġevinde yimeġ olur. olan ġevī de orāya gider. (70) ġız ġevinde yimek verilir, çalgılar dövölür ġište orda dū ġün olur. pazar ġun de (71) gelin alınır. cumartesi ġünü bak meseġa gelin şimdi kövden alınıyōsa cumartesi ġünü (72) ikindinnen bizim borda ġız hamamı deriS dū ġün olur. yani oyun. **EB: Hamam var mı (73) burda?** **HE:** yok hamam yok da öncesi vāmıştı öle ġalmış. ġız hamamı dēye. ġız hamamı (74) olur. onđan sōna işte millet daġılır. akşama tekrar ġız ġevinde toplaşılır. yimek verilir. (75) oyun oynanır ġurda. pazar ġun de gelin alınır. bizim gelinimiz borda ikindinnen çıkā. (76) eskişērden geliyosa ölennin veyahut eskişēre gidiyosa ölennen götürüle, kendi (77) kövümüzün ġindēse ikindinnen çıkar. **EB: Akşama evinde olur yani.** **HE:** evet. ikindinnen (78) çıkar. öle. **EB: Akşam yine yemek veriliyor mu?** **HE:** yok yok. ölennin verilir pazar ġun. **EB: (79) Son. Bitti artık.** **HE:** tamam bitti. pazartesi ġünü duvaġ oluyodu önceleri, şimdi u da ġaġkdı (80) duvaġ da yok. yani çen̄iz bakılırdı. **EB: Şimdi çeyiz bakma yok mu? Bitti mi çeyiz?** **HE: (81)** şimdi yok. şimdi çeyiz meseġa gelen misafirle cumartesi ġun bakıdıyon herkese öle oluyo. (82) zāten çen̄iz sermē kövlüyü çağırıyon kü. **EB: Ama şimdi bitti artık.** **HE:** yok. duvaġ yok (83) şimdi. **EB: Düġünler de bir ġüne indi.** **HE:** hē. burda iki ġun dā iki üç ġun oluyo burda. (84) meseġa cuma ġun çen̄iz serilir bizim burda şimdi pirinç ayıklanır, çeyiz serilir. cumartesi (85) ġun de yine ġız ġevinde işte yimek verilir. ġına ġecesi olur. pazar ġünü (86) ölennen olan ġevinde yimek verilir, ondan sōna ikindinnen de gelini alırıS. akşama da (87) damat salınır tamam. u ġadaġ. öle. **EB: Oġlan evi de kız evi de buradaysa her ikisi de yemek (88) veriyor mu?** **HE:** tabi. ikisi de veri. meseġa şimdi cumartesi akşamı ġız ġevi veriyosa pazar (89) ġünü de olan ġevi veriyō. Saten cuma ġünü ēen̄iz seriliyō, pirinç ayıtlanıyō ya u Źāman (90) zāden ġonşuları çağırıyon herkesi çağırıyon. öyle. **EB: Şimdi bir düġün masrafı kaçā (91) pathyor?**

HE: elli milyar diyorlā. evet. kimisi seksen gitti dēyō. şimdi şōle, seksen gitti (92) dēyenne ōlan tarafını gız tarafını ōlan_ēvi alırsa eşyasını iki tarafına u_zuman seksen (93) gitti diyorlā. **EB:** Her şey tam tekmiil olmak zorunda mı? **HE:** oluyo. **EB:** Niye? Siz öyle (94) miydiniz? **HE:** bizim zamanımızda ōle de_ıl. şimdi ōyle. **EB:** Her şey olsa ne olacak ki? Bir (95) şey de eksik oluversin. **HE:** yok. olmāyo işte. hepsi ōcek. seninki va benimki yok ōle olmāyo (96) işte. **EB:** Ondan sonra çocuklar evlenemiyor. **HE:** evleniyolā. **EB:** Öyle mi? **HE:** evlenir. **EB:** (97) Düğün yapan adam kaç yıl geriye gider? **HE:** bilmem. bayā da gidī. **EB:** Başlık parası var mı? (98) **HE:** yok. öyle bi şēmiz yok. **EB:** Hayırlısı olsun, ne güzelmiş. **HE:** ōyle işte meyvalāmız, (99) zebzelēmiS allā şükür hepsi olur. **EB:** Ne var? Yemiş var meyvalardan. **HE:** narımız var, (100) yemişimiz va, dut vā baq, zeytin_olur. şimdi şu anda nar. ceviz_olur, elma olur, ne is.. (101) üzüm_olur, hepsi olūyo. cennet hurması diyorlā şimdi baq tırabzon hurması, (102) onnardan_oluyo, şeftalimiz_olur hepsi olur. **EB:** Bizim için bunların hiçbirisi yetişmez. **HE:** (103) havası tabi oranın şe.. biraz dē_şik. **EB:** İyi. Allah razı olsun. Çok teşekkür ederiz.

I/33

MİHALGAZİ - Karaoğlan

Kaynak kişi : Cemile Kaymaz, 71, Okumamış; Mustafa Kaymaz, 78, İlkokul 2, Muhtar

Derleyen : Erdoğan Boz, Songül İlbaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, çobanlık, pekmez yapımı, eski yemekler

(1) **CK:** hoşgeldin yavrım. **Sİ:** Hoşbulduk. **Muhtar:** ama siz artık şe ğirleşmişiniz, ben size bak dā (2) hālā eski köylülēden diyom ğamma siz şe ğirleşmişiniz. **CK:** yo yō öt ğyan ğēvmizi bi gōğ, (3) hiç yayğı yok. ağıdı ğō. **Muhtar:** kiremit çektirem. **MK:** kiremit ğistemeyom ben yav, tūmişka (4) çektiir yeter bene. mūktarlıktan bırakmāđan valla. toprak ğüstü toprak ğardaşım. **Muhtar:** bu (5) eviğ, ğüstü toprak, çorak. **EB:** Akıyor mu? **MK:** akıyo. **CK:** bōle dornavididen kā ğdı, laylonu (6) değdik, yarım ğiliyen su ğöküldi. **MK:** hiç akmōdu yay. **Muhtar:** otur bak.. cemile abla osun (7) şurayā. **CK:** oturum ben, otur.. **Muhtar:** ge sen şuna otū. **MK:** buyurun hanımefendi otu. sen (8) de ałcāğ mı şekē. **CK:** yo ben ğistemem. **MK:** ğolonyā? **CK:** sa ğol yo onu da almıcan. **MK:** (9) sen bilirsin. **EB:** Artık evde şeker kolonyayı amca mı tutuyor? **CK:** hē tutāğ. onūn bacakārı ēyi (10) maşallah. **EB:** Ona o ğörevi mi verdin sen? **CK:** sen tut dēyon bazı. ben bacağamde (11) romatizmē, bi ğde birinneğ amēlit ğoldum hiş yörüyemedim. **MK:** ben bu ci ğarayı bıraktığ (12) ya ben de oturamadım. ci ğarayı bıraktıktan sonā, biraz yarım sat bi sat gittimde, uyuşuyo (13) bacām. **Muhtar:** karnıyız ğaç mı? **EB:** Asla. **CK:** şe, abbaS ğurbanını getce'miş banı da. (14) **Muhtar:** ğurbanı gine abbaS mı alıyo? yō, kendi ğurbanını.. **CK:** kendi ğurbanı, ufācıklādan (15) bi amış da kesce'miş şeye. **Muhtar:** siz ne aldınız? **CK:** biz Tē dōrt yüz yetmiş bēşē şe ğaldığ, (16) erkeş. **Muhtar:** iyi hadi hayırlı olsun. **CK:** yetē bisē. /.../ **Muhtar:** siz napıyosunuz. iyisiniz (17) dē ğmi? **CK:** ēyiyiz dē ben bacakłāmdān gidemeyon. **EB:** Hastalığm ne teyze senin? **CK:** (18) romatizme. kireçlenmiş bacakłām. keminērmiş. Tokdora gidiyon kirecin diyo keminērmiş (19) diyo. romatizme. bu parmağłām.. şu parmām ğārır bōle çıkcağ gibi ārır bu.. şu Parmām. bu (20) elim şişē. ā öle hastalık. romatizme. **EB:** Adınız neydi sizin teyze? **CK:** benim ğadım? cemile. (21) **EB:** Soyadınız? **CK:** kaymaz. **EB:** Yaş kaç demiştin amca? Yetmiş bir mi demiştin? **MK:** (22) yetmiş bir. kırk ğki dō ğumlu. **EB:** Maşallah. Sizden yaşlı mı yoksa genç mi? **MK:** (23) ben ğonđan yaşlıym. ben yetmiş sekiz. **EB:** Maşallah. Okul okudunuz mu teyze zamanında? (24) **CK:** yō ben hiç oğul yüzü ğörmedim. **EB:** Niye?

CK: anam yollamadı işTē. **EB:** Okul yok (25) muydu o zaman burada? **CK:** vardı. göndermedilē. **EB:** Demedin mi beni niye göndermiyorsunuz (26) diye? **CK:** gızlā da mı okur dedilē. göndermedilē. **EB:** Ama okuyanlar vardı değil mi sizin (27) akranlarınızdan? **CK:** vaḡ canım. va. ben ecik eski yazıyı örendim de atmış yaşımdan sona. a (28) unu okuyabiliyon. **Muhtar:** eski yazı kuranı mı? **CK:** gurānı he. **Muhtar:** hiç yeni yazı (29) okuyamıyorsun değil mi? **CK:** yo yō. hiç bilmen. bu da bilmez ben de bilmen. **MK:** ben de (30) ikiye ğadaḡ gittim. ğuzu ğütmē yolladılā o zaman.. **EB:** Senin adın neydi amca? **MK:** (31) mīstafa. **EB:** Mustafa Kaymaz. Yaş yetmiş sekiz. Okul yok. **MK:** hē. okul ikiye ğadaḡ gittim. (32) **EB:** Niye ikiye kadar gittin? **MK:** babam ğuzu yolla.. çobān. ğuzu küttüm ben. olaḡ küttüm (33) beḡ. çok kişiler va benim gibi çok. ikiden ayrıldık numaraları harfleri bilin, vurTuramāyon. (34) ğafa almayo ğali. **EB:** O zamanlar fakirlik vardı tabi. **MK:** evet, evet. fakirlik vardı o zamat. (35) bābam altı aylıḡ çobanlık yapādı iki yüz elli ğayma. altı ayda ğoyun kütcek ya iki yüz elli (36) ğayma para alcak. **EB:** Yokluk vardı öyle mi? **MK:** tabi canım. (37) **EB:** O zaman böyle sebzecilik yok muydu burda? sizin zamanınızda meyve sebze yok muydu? (38) **MK:** āzdı azdı. **EB:** Seralar yok muydu o zaman? **MK:** yok yok sera mera yok. **EB:** Ne vardı o (39) zaman? **MK:** hayvancılık. sıır. ğoyun. **Muhtar:** yapmayanlar? **MK:** yapmayanlā bayıra çıkıP (40) bā Tikti bā. bā Tikti herkes. **Muhtar:** meyvacılık var mıdı? **MK:** ğayısı, zerdali, ayva, (41) nar olurdu nar. **EB:** Para kazandınız mı o zamanlar? **MK:** tabi herkeS o zaman üzüm (42) bunun muhtarın dedī gibi üzümünü falan sa'tardı. şere arpasını alır buydāsını alır kışın bā (43) çapalamaya gider bayıra. yemiş yapādık yemiş. yemişleri batırdık sandıya, kışın yirdik. bōle (44) çay nerde bulcan çayı. **EB:** Yemiş batırmayı nasıl yapardınız teyze onu anlatır misin bize? (45) **CK:** yemişi napādık suyu ğaynatırdık. şeden ğāzandan. ğāzan dedik biz. ondan ğaynadırdık. (46) ğaynadı mı şeye çuvala ğuyādık. içine basādık. **EB:** Suyun içine mi? **CK:** hē suyun içine. (47) **EB:** Suyun içine bir şey konmuyor mu? **CK:** yo yō hiçbi şey ğonmuyo. yımışadı mı (48) çıkarırdık. onū iki gün sōna serēdik. çarşafın ... serēdik. bezin ... ğali urda öle ğururdu undan (49) sonḡa bastırdıh. bastırdıh. undan sonḡa apak şekērleşirdi. **EB:** Sonra ne yapıyordunuz (50) onları? **CK:** kışın yirdik işte. kışın yirdik. (51) **EB:** Peki pekmez yapar mıydınız? **CK:** bekmez dē iki defa üç defa yaptık. ğāli yapmadık biz. (52) **EB:** Nasıl yapıyodunuz? **CK:** nası yapādık. üzümü getiridik. holluḡ deriS biz. o holluḡda (53) depēdik. suya atTın mı o suyu eşidir, kestiridik. bi dē bekmez toprā ideriz. o toprā.. **EB:** (54) Onu nerden buluyordunuz? **CK:** dē uzaḡta vā ordan getiridik. **EB:** Sonra? **CK:** undan sonā u (55) su durāldı mı ğorduk işē tavalara, ertesi sabā. undan sona ğaynadırdık. u ğāli ğaynāya (56) ğaynāya ğoyuluḡdu. ğoyuldu mu alırdık. başka bi ğaba alırdık. sovudu mu u ta iyice ğatılır. (57) Pekmezi öle yapardık... şe ğo-

yam çay göyam. **EB: Yok çay içtik biz. Hiçbir şey içmeyeceğiz (58) biz.**
CK: ē öle olur mu? MK: yîñ gızım yîñ. EB: Şimdi ne yapıyorsun dayı sen?
Emekli misin? (59) MK: bākūr emeklisiyin. bu yapTı emekli. muhtar yapTı
allah razı olsun. EB: Peki hayatın (60) nasıl geçti dayı? MK: hayatım vallā
çobanlıklar geçti benim otuz sene. EB: Hiç başına bir şey (61) geldi mi se-
nin? Hatıra böyle. Kötü bir şey? Diyelim ki kurt kapmıştır, domuz gel-
miştir. MK: (62) yok. hayır. EB: Hiç mi hatıran yok? MK: yok. EB: Düz,
gittin geldin? Otuz sene? MK: evet (63) gurt geldi. bizim buraya akşam ge-
lirken bölē iki gurt bölē şerampolukta yatıyōlāmıştı. (64) baktım. iki dene sarı
bi_şey. Tā hiç ömrümde gurt görmedim ben. bi sarıldılā keçinin (65) boynu-
na. biri bu yandan biri bu yandan ... köpek var enik dā yeni yetişTiriyoz. hav
falan (66) hov falan dērken gurtattıdım keçiyi. burda Tişledilē. şimdi yani biri
bu yanna gitti biri bu (67) yanna gitti silah da yok yanımda. öñümde bir sürü
davaş. o keçi de akşamı yavrulācaķ. gece (68) yavruladı. bayıra gitti benim
küçüg_ölan vā, orda guzuladı bayırda. olayı emzirmiş guytuya (69) guymuş
ölayı emmiş, ağız_emmiş. keçiyi gine aynı canavāla tuttu ya gurt tuttu ya,
gine (70) āşamı biz gelirken gine gurt yimiş. gurt yirken görmedik. baktıktı
gerisi orda meydandamış (71) olāyı torbaya guyduk geldik. başka keçilere
emiştirdik. EB: Kurt yakaladı götürdü mü (72) hayvanı? Aldı, kaçırdılar
mi? MK: gāçıdılā gurtattıdım tekrar gine gurt_eline geçti o keçi. (73) EB:
Nasıl geçti bi daha? MK: artık bilmiyon. ben göyunun yanındayın. bu ölak
yaptı ya. (74) ölanın yanında onlar emişirken orda olay olāyı gör ... bi_de
gece bizim bi arkādāş vā. (75) mīstafa ben giden dedi cuma gün göyuna. bizim
kāndi göyunumuz guzulamış, vadık (76) göyunun biri yok. lē sülēman göyu-
nun biri yok dedim. mīstafa dayı geldi dedi gelse goynu (77) ısırdıcaķ. orda
guzulamış yemişin dibinde, boynunda çan vādı. küçük_ölanla beraber gitTik
(78) akşam_ekmeni yedik. gāpız deriz biz u gāyanın_orda baktık tıkıdaķ sesi
gulāma gitti. bürr (79) dedim geldi göyun, arkām sıra geldi, guzu yok. guzuyu
çaķallā yimişlē. EB: Çakal dediğin (80) kurtlar mı? MK: Tilkilē hē. Muh-
tar: gurdun küçü. EB: Peki ne oluyor? Geldin, akşam sahibi (81) ne diyor
sana? MK: mal benim canım. EB: Sürüyü güderken sürünün sahibi olsa
ne (82) diyecektin? MK: sürünün sahibi benim, ben kendi malım ya. EB:
Olmasaydı ne olacaktı? O (83) zaman ne diyorsunuz sahibine? CK: nasīp.
napcaķ. nasīp. yapcaķ bi şe yok. (84) EB: Eskiden mi hayatınız daha iyiydi
şimdi mi daha iyi teyze? CK: eski hayatım_eyi. EB: (85) Yapma ya. Nasıl-
dı? CK: ben yirmi bir sēne göynun başına çıktım, indim. yirmi bir sēnē. MK:
(86) yaylaya çıkTık beraber. CK: dedim küçük_ölan tā gundayā sardım göt-
düm. yirmi bir sene (87) çıktım, indim. EB: Naptın yaylada? CK: naptım.
hayvan sādım. hayvan sādım peynir yapTım (88) peynirin bulaşıklānı yıka-
dım ondan sōna sayayı süpürdüm, Kübürü yīdim. öle onlāda (89) ūraşırkan
bunlā geliřlēdi doğādan, hadek çorba pişirīdim. EB: Ne çorbası yapardın?

CK: (90) târna çorbası. içine bi de samsak dövëdim. gözel_olüdü. o_zuman hayatım çok_eyïdi. **EB: (91) Ekmeği ne yapardınız?** **CK:** ekmeği gayınnam gönderidi. **EB: Somun mu yapardınız yoksa (92) pide mi?** **CK:** yō ekmeg, fırında ekmeg yapādık. he undan hamur yumuruladı ben ğali **(93) dälardayım** gayınnam yolladı. işTe onnarı yapādık. **EB: Sadece peynir mi yapardınız? Sünnen (94) başka ne yapardınız?** **CK:** yört çalādım. yört yapārdık. hoşmerim yapādık. peynirden. **EB: O (95) nasıl oluyordu?** **CK:** peyniri biraz şe_a parka cıvıkka şepā şeker ğatādık. ğarıştırdık. **(96)** yiyoduk. **EB: Höşmerim var peynir var. Başka?** **CK:** yört vā. ğaymak vā. çok. eşimik vā. **(97)** süTün ne ğadağ işësi vā bak. o_zuman çok_eyidi. **EB: Nasıl ekşimik oluyor süt?** **CK:** şindī **(98)** yört tutmadı mı eşşimiğ_olur. ğari onu da keş yaparsın keş. keşi bilir_mİN? **EB: Duydum (99) ben. Biraz daha şeye mi yakın oluyor?** **CK:** ufālādık ğali, o ğururdu, u_zuman keş_olurdu **(100)** mağarnanın_üstüne sepeledik. işTe öle. Tā ğeñçken ben dälara çıkmadan bā çapalamaya **(101)** giderdim. İnsanlarlan ğubāşırdım. ā u_zumanlā çok_eyidim. hindi bacaklām tutmayo. **(102) Muhtar:** köv hayatını bunlā yaşamış. şimdiki ğençler biraz.. **CK:** her şey ğördük biz. **EB: O (103) zamanın üzümleri kalmadı bir sürü üzüm çeşidi vardı değil mi? Neler vardı o zaman üzümler? (104) CK:** üzümlen cerez yapāladi. **EB: Ne?** **CK:** çerez. **MK:** ğuru üzüm, ğuru üzüm. **CK:** ğuru **(105)** üzüm. ğuru cereS. **EB: Üzüm çeşitleri vardı, adları vardı bir sürü. Neydi onlar hatırlıyor (106) musun?** **CK:** he rıvızık vadī, bēlerce vadī, siyah_üzüm vadī, çavuş_üzümü vadī. ā öle unlā **(107)** vādī. amasya üzümü vadī. **EB: Başka ne yetişiyordu burada? Üzümden başka?** **CK:** başka ne **(108)** Kālī bilemicen. **Muhtar:** sebze? **CK:** zebzē.. biz zebzeyi çok yapmazdık biz. biz hayvancılık **(109)** yapıyoduk ya. hayvancılıklān_uĝraşıdık biz. çok Sebze.. bizim bahçamız çok yokTu. ebeden **(110)** dedēden hanā unlā almamışlā yoktu. malcılık yapmışlā almamışlā bāçe. **EB: Siz bu köyden (111) misiniz yoksa başka köyden mi gelin geldiniz?** **CK:** biz kövdeyiz. kövdenyiz. **EB: Siz de bu (112) köydensiniz amca zaten. CK:** benim bu amcamın_ölü. **EB: Öyle mi?** **MK:** benim dedēmin **(113)** babası bu yānna ğelmiş. **EB: Nereden?** **MK:** doğu tarafından. anasının_ölu derlemişti. bu **(114)** yukar mālleden bir hō hō dermişti dedemin babası. bi ondan ğızı vāmıştı. bi de yakın **(115)** babamdan_amcama bunun babasına mektup geldi ēyi bilişim ben. aliden_abbas ğelsin, **(116)** sıır sovanı ğötsün dēye. ne babam gitti ne amcam gitti. aĝam vādī bunun_abësi unun_adı **(117)** da mīstafa, benim_adım da mīstafa, babamın_adı da mīstafa, aĝa ikimiz bālī gidem dedim **(118)** boş_vē yav dedi. **CK:** beni öldürülē dedi abīm. **MK:** kürtlē orlāda bizi öldürülē dedi. yani **(119)** dedemin babası doğudan ğelmiş. yalan yok. **CK:** övle. **Muhtar:** seni zorla mı vedilē yoksa **(120)** buna? **CK:** yok babam vemiş. **EB: Zorla mı?** **CK:** babamī.. **MK:** ... başka ğız ğaçırdım ... **(121) CK:** kim bakçak sene.. **MK:** ğaçırdım deyōm. **CK:** çoban dēlēdi vāmazlarđı. yo yo yo çoban **(122)** dēlēdi vāmazlarđı. **MK:** ... yakışaklīdī. **CK:** yakışaklı mī? **MK:**

şimdi bile yakışıklıyın ben (123) görmönünü? **CK:** bizim anam şe yaşar bubam hindi ben bi gıza dünüre gitcem demiş sende (124) de vā gız vē derlê demiş. elim golum sıvıcam ben gız bulcam gardeşim.. **MK:** (125) amcamdan Allah razı olsun. **CK:** çok şükür yaşar. bu halin da gördük. **Muhtar:** şu an (126) memnunmun hayatından? **CK:** ben memnunun. **EB:** Kaç çocuğunuz var? **CK:** üç. **EB:** Ne (127) yapıyor bunlar? **MK:** biri gız. ikisi çocuk, olan. **EB:** Neredeler bunlar? **MK:** eşkişêrdelê ikisi (128) de. anadolu üniversiteden garî goca ikisi de emekli oldulâ. **EB:** Ne iş yapıyorlardı? (129) Çalışıyorlar mıydı orada? **MK:** misafirânededi. iki dene ölu var, ikisi de askerden geldi. (130) **Muhtar:** emekli oldular çünkü atmış do umlu mu? **MK:** atmış iki doğumlu. biri yetmiş bir (131) do umlu biri atmış iki do umlu. **EB:** Diğer? **CK:** küçük çalışıyō Tā o yeñi evlendi. **EB:** O (132) daha küçükmüş o zaman. **MK:** yetmiş bir do umlu. **EB:** Bir tane daha var. Diğer kim? **MK:** (133) ablaları var. gâş do umlu emnê? **CK:** elli dokuz do umlu. **MK:** elli dokuz do umlu. abalâ. (134) **EB:** O da Eskişehir’de? **CK:** izmirde u. **MK:** izmirde. torbalıda u. **EB:** Peki gelirler mi? Arar (135) sorarlar mı sizi? **CK:** gelirlê gelirlê. telefon da çekêlê. telefon açâlâ. her cumâ gün (136) telefon açâlâ. cumânız mübarek olsun derlê. **MK:** benim torunnâ gelceklê ya büyük olanın (137) torunu. evleri bādâni onlâ yapTılâ. torunla ikisi geldile. **CK:** bādânâ yapTılâ emme aqtı ē. ā u (138) sundurma ağmış, undan sōra.. (139) **Muhtar:** eskiden ne yimekleri vâdı bundan kırk sene önce? sabahları ni yirdiniz ölen akşam? (140) **CK:** ne yimê.. çorba. çorba bekmêz. **Muhtar:** bekmêziñ içine bōle tabâ ekmeyi dōrayıp (141) çorba gibi bekmêzi yirdiñiz dē mi. **CK:** şerbet. **Muhtar:** o zamannâ bōle pek şe yoktu dē mi (142) bōle çay bulamıyodunuz dē mi? **CK:** çay yoktu. **MK:** bunun anası bu gürüüzümnen çay (143) içmiş, cerezden yāni. **CK:** şekemiz yokmuş ya yaşar. çay yapmış başı arıyomuş. (144) undan anam çayı bi çekmiş gürüüzüm yimiş. bi çekmiş gürü.. **Muhtar:** bi çay.. yani gürü (145) üzümü şekerolarak gullanmış, çayın yanında. şekerolmadığı için. **CK:** hê. **EB:** Sizin (146) zamanınızda ve annenizin zamanında ne varmış? Kahvaltı var mıymış o zaman? **CK:** yok yok (147) gāvaltı yok. **EB:** Napıyorlarmış? **CK:** çorba yiğler. târna çorbası. /.../ **Muhtar:** düğünlerde ne (148) yemeği yapıldı bundan kırk sene önce? **CK:** düğünlerde ne yapādık, yuğa yapālādî. börek (149) yapālādî. **EB:** Ne böreği hangi börekten yaparlardı? **CK:** gabağlı böreği. **EB:** Nasıl yaparlardı? (150) **CK:** gaba eyrendelêdi. **EB:** Nasıl? **CK:** eyrendiden dē urda bak eyrendi vā undan. eyrendi ... (151) yuğanın içine sepilêlêdi undan sōna Siniye dōşêlêdi. yā dökêlêdi. hataşta pişirilêdi. **Muhtar:** (152) fırında. **CK:** fırında dege, ateş. ā unda ateşte pişirilêdi. keşkek yapālādî. dolma yapālādî. **EB:** (153) Onu nasıl yapıyordunuz teyze? **CK:** keşkek ā göceye düvêlêdi. işede, dibekde. göce. u (154) göceden yardırlādî keşkek yaparlādî. içine nahat gatarlādî, fasulle gatarlādî. hoşaf yaparlādî. (155) dolma ‘sarmı yaparlādî. ā öle şeşle yaparlādî. /.../

I/34

MİHALIÇÇIK - Adahisar**Kaynak kişi** : Şennur Ön, 45, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, düğün, eski hayat

(1) SGA: Kaç yaşındasın? ŞÖ: ben kırk beş. SGA: Maşallah. Miha-
lıççık'tan mı geldin? ŞÖ: evet (2) mi_alıççı_ı köyündenim. SGA: Hangi
köyünden? ŞÖ: gözlu. SGA: Siz de mi Manavsınız? (3) ŞÖ: eveT. EB:
Sizin köyde ceviz var mı? ŞÖ: var. çok güzel kō. cevis, kirās. çok güzel
köy.. (4) her şey var. meyvamız bol kö_ümüzün. SGA: Enişte bey sizi na-
sıl buldu ta ordan? ŞÖ: önu (5) ne o beni buldu ne ben_onu buldum. o
āşgerdeydi. benim halam vārdı. onnarın_aracılıyla (6) öldü. SGA: Birbiri-
nizi görmediniz mi? ŞÖ: görmedik. EB: Görücü usulüyle mi evlendiniz?
(7) ŞÖ: evet. EB: Ne zaman gördünüz muhtar dayıyı? ŞÖ: nişannanınıcı.
nişannanınıcı gördüm. (8) asgerdeydi izine geldi. öyle görüşdük. EB: Diye-
lim beğenmedin ne olacaktı? ŞÖ: nolcağdı (9) bozulurdu nōlcık? EB: Öyle
miydi yani? ŞÖ: öle di_ıldı dē işte. olmasaydı ölmazdı. EB: (10) Eğitim
durumunuz ne? ŞÖ: ben_ilko_kul. ilko_kul. EB: Kendi köyünüzde mi oku-
dunuz? ŞÖ: (11) kendi köyümüzde o_Kudum. SGA: Kaç senedir bu köyde-
siniz? ŞÖ: yirmi beş yirmi āltı sene (12) öldü. EB: Eskiden komşuluklar
nasılmıştı? ŞÖ: güzēldi çok güSēldi. ama şimdi ö eski şeler (13) gālmadı.
şindi bizim bi işimiz_oldu mu çārırdık heP gelirdi gömşular. bis heP giderdik.
EB: (14) Cenaze olduğu zaman o eve neler yapılırdı? ŞÖ: o eve bi cenāze
oldū zāman sofralā gidēdi. (15) şimdi o yok. her_evden bi gömşu bir_iki sofrā
hazırlanır gidēdi. şimdi cenāze evi veriyo (16) sofrayı hazırlayıP da. unnar
ōleydi yāni bōle bizim köyde de bayramdā cāmiye üç_ö_ün (17) günnük
sofrā gidēdi bayramlarda şimdi onnar hiç gālmadı tabī. EB: Ramazanda mı?
ŞÖ: (18) ramazanda di_i bayramlādı ramazān gurbān bayramdı gidēđdi yani
sofrā her_evden. orda (19) yinirdi. şimdi onnar gālmadı. SGA: Sizin köyde
değil mi? ŞÖ: bizim köyde burda ben (20) görmedim. bizim köyde oluyodu
yāni. cenāzelēde bizim_orda da öleydi. her_evden sofrā (21) gidēdi u cenāze
ēvine. (22) SGA: Düğünlerde nasıl yapıyordunuz? ŞÖ: dü_ünner_aynı da
şindī dü_ünner gādın_erkek (23) heb gārışık ama esgiden_öle di_ıldı gā-
dınnar ayrı yerde ēylencesini yapıyodu erkekler_ayrı (24) yerde yapıyodu.
şimdi gārışık. gādın_erkek hepsi bi arada. EB: Köyde nasıl bir arada (25)
yapıyorsunuz? ŞÖ: köyde de şimdi bi arada esgiden_öle ölmuyodu. nası ya-

piyöz āvluda (26) ğadınnar bi yanda erkekler bi yanda. **EB: Beraber mi oynuyorsunuz?** **ŞÖ:** evēt. berāber heP (27) berāber_ama esgiden_öle de_ildi. ğadınların hiç eylencesini görmüyodu erkekler (28) görünmüyodu. **SGA: Tef falan mı çalışıyorlardı eskiden?** **ŞÖ:** davul vārdı. davul çalādı. **SGA: (29) Kadınlara da mı vardı?** **ŞÖ:** tabi ğadınnar çalışıodu ama erkeklerin hani davılcısı sāzcısı her (30) şey gelirdi. **EB: Kınanız nasıl olurdu?** **ŞÖ:** çok güsel olurdu. ğadınnar gelirdi güSel olurdu (31) yāni eylence olurdu. **EB: Ne yapardınız?** **ŞÖ:** eylence olurdü gelinnen_ınerlērđi ğına (32) yakallardı. şindi unnar yōķ. **SGA: Kına yakmıyorlar mı?** **ŞÖ:** yakıyorlar_ama eskinki gibi (33) di_ıl. **SGA: Ne giydiriyorlardı geline?** **ŞÖ:** aynı gelinnik. **SGA: Eskiden de var mıydı (34) gelinlik?** **ŞÖ:** tabi. gelinnik ta eskileri de pek bilemem. bizim zamānımızda vārdı gelinniK (35) vārdı. **EB: Anneniz nasıl anlatırdı? Onların zamanında nasılmış?** **ŞÖ:** vallā onnarı artık (36) ben_ınutTum ki. **EB: Anlatmadılar mı?** **ŞÖ:** anlatmışlardır da ēsgiden de ben (37) peK_ınutTum_ārtıķ_ınnarı. (38) **EB: Peki onların zamanında köylerde elektririk yokken günler nasıl geçermiş?** **ŞÖ:** İambā, ğaz (39) İambasī. ğaz İambası vardı. ğaz İambası yakıyoduķ. ben biliyom. **EB: Nasıl oluyordu? (40) Geceler nasıl geçiyordu?** **ŞÖ:** oturuyoduķ rādyo dinniyoduķ. radyolāda temsiller_oluyodu (41) onnarı dinniyoduķ dokuz gibi herkes yata_a, yatıyodu. e nōlcık? sōna sōna işde biz_ıķula (42) gitmiye başlayıncı bu siyah beyaz televizzon çıķdı öretmen_āldı bizim_öretmenimisi bizi (43) çā_ardı havtada bir gün izlesin diye. havtada bir gün_öretmene gidērdik. (44) televizzon_izlemiye. orda gördük_ılk kez televizzonu siyah bēyaz. sōna kö_ün hocası āldı. (45) sōna herkes te āldı. bunnarı izlemiye gidērdik öretmen bizi çā_rırdı havtada bir gün. **EB: (46) Babanızın annenizin zamanında köylerde okullar var mıydı? Kaça kadar okuyorlarmış onlar?** (47) **ŞÖ:** an-nem üçe ğadar_ıķumuş. varımışdı. varmışdı. **EB: Ne anlatıyordu anneniz? Kalem (48) defter bulabiliyorlar mıymış?** **ŞÖ:** vallā onu hiç bilmiyum ki. bahsetmeyince. **EB: O günkü (49) şartlarda daha zor muydu acaba?** **ŞÖ:** tabi zordur. zor_ıolmaz_ıolū mu? **SGA: Annen gitmiş (50) mi okula? Kaça kadar?** **ŞÖ:** gitmiş. üçe kādār gitmiş. **SGA: Baban da.** **ŞÖ:** bubam bayā (51) bilir_ıķumayı falan. bubam bēşe ğadar da ıķumuşdur herālde. annem kız_ıoldū için tabi üçe (52) ğadar gitmiş. bubam herālde bēşe ğadar_ıķumuşdur. bobamıñ_ıķumuşlū çok_ıyidir. ğāste (53) falan hiç_ıelinden düşmeS. ıķur_ıu sürekli. dā bu yaşdı ıķucān diye ūraşır gözleri de PeK (54) görmez de ıķur yāni. **EB: Onların zamanında mutfakta kullanılan ev eşyaları neler?** **ŞÖ:** (55) mutfakda nē ğullanırdıķ? **EB: Neler vardı?** **ŞÖ:** bacalımız vārdı mandızımız vārdı sobamız (56) vādı. onnāda olurdu bizim_ışimiz. bacalığda māndızda ayğazla sōna sōnu. **EB: Mandızda ne (57) yapardınız?** **ŞÖ:** şindi mañğal diyolā biz māndız deriz_ıona. kömür goyārdığ_ıçini yemeK de (58) bişirirdiğ_üzerinde ekmek de ısıtırdıķ. her_ışimiz_ıolurdu yāni. kömü-

rü göydüm mu içini (59) böyle alev_alev_alevlenir. biliyo musunuz siz onu bilmiyom. bilmiyosunuzdur. mangalı (60) de_ışi o. ama güzel_olū yāni. bu kōde yok. onu bilmiyolar bu köyde māndız. **EB: Bu köyde (61) fırın mı var?** **ŞÖ:** bu kōde yok da onu ben nasīb_olursa yapırcām. **EB: Tandır mı var?** **ŞÖ: (62)** yoK hı hı tandırımız vār burda. **EB: Yani yerde mi burada?** **ŞÖ:** hı hı yerde. oyūyo. hı hı (63) burda tāndır. **EB: Onun üzerine şeyi koyuyorsunuz.** **ŞÖ:** sacı göyuyo. hı hı sacı göyuyo (64) üstünde ne İlāzımsa yapıyo. **EB: Süleymaniye köyünde gördük onu.** **ŞÖ:** hı hı burdı da var. (65) biz böyle yeri oyuyo. duvarı oyan fırındır. **SGA: Ama oradaki yerde çukur değildi.** **ŞÖ: (66)** bizimki yerde. **EB: Bacası yok mu?** **ŞÖ:** var. yerde oyuk bacı çıkıyo. sacı göyuyo bazlamayı (67) üstündü bişiriyosun. **EB: Bazı köylerde camilerin mihrabı gibi çıkıntı oluyor.** **ŞÖ:** hı hı çıkıntı (68) olur yaparsan_olur. burda yok PeK bilmezler. hı hı burda bizim köyde var_amma. bizimki (69) öle çıkıntılı sizin dediğiniz gibi. köyde annemgiliñki böyle dışında. hı öñüne şöle örülü. hı hı (70) bizimkisi öle. bizimkisi bacalığ böyle oyuk de_ıl_altı düz. ama burda tandır var. altı oyuk hı (71) hı oyuk. yalınını da öledir. hı hı yalınını da öledir. hı hı buralar_öle. bizim kö_ümüzde işde (72) bacalar_öyle düz_oluyo oyuk de_ıl. /.../

I/35

MİHALIÇÇIK - Ahurköy**Kaynak kişi** : Serpil Eren, 68, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Emine**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat

(1) **SE:** esgiden ū soşma gısım. u ğadā çileliydi ama genç ço_udu ve yapıliyodu beceriliyodu. (2) **SGA:** Teyze adın ne? **SE:** benim_ adım serpil. **SGA:** Soyadın? **SE:** eren. **SGA:** Doğma (3) büyüme Ahurköylü müsün? **SE:** ahurkōnden mi_ alıççık_ ahurkö. hı dōma ēveT dōma da (4) burdayın evlendim. esgi hayaT gızım inek sav ğoyun sā hamır yunur ekmē_e kendiñ yap (5) suyu çeşmeden çek. ondan sōna bulaşığ makinisi yōk çamaşır maki-nisi yok çamaşırı (6) yunağda yurduk. İşey yok ne diyecen iş bi hazır bez yok çocuklara. bezleri yıkā ğurutur (7) kullanırdık. yāni dā yiri geldi miydi taĺlāda çalışdık çapa yapıdık. çocuklar güccūken hadi (8) gidemedik belki emmē e damı dama bağıdık hayvannara bağıdık. sādık sūdülēni makinede (9) çekdik sūd makinesi dirdik ğaymāni ayırı yo_urdunu sūtünü ayırı. ōle bi çilē yāni ūraş. ōle (10) geşdi benim günüm. undan sōna ben mihaliç_ıa çıktık biz dört sene urda ğaldık. esnaflık (11) yapıdı ābin. urdan da şehire indī. ama bēn dönüb dönüb geliyom kö_üme. şehirde ğapalı (12) sıkılıyorum ve alışğannı_ım herālde. bi hareket_ısdıyorum geliyorum men köve yazları (13) geliyorum. bi üş dört sene torūna bağıdık gelemedig ōle. **SGA:** Eskiden ama kalabalık-tı (14) diyorsunuz. **SE:** ama geniş varıdı şindi İyi ki diyörüm_ı allaha şükür sulā çeşmede ōsa (15) getiremiyces. bōle elekdirik yokdu. telefon yokdu. ula-şım_ōlesine. çoK_ yāni şimdikine (16) rāmen zor bi hayatTı u_ızıman. ama insannar mutluydu şindikinden dā iyiydi bence. **SGA:** (17) Ben de onu so-racaktım. Eskiden daha neşeliymiş değil mi? **SE:** evet mutluydu be u (18) alışğānnı_ı alışmışdı insannar hiş de zor gelmiyodu. şindikileri beş paralığ_ış yapmada ū u (19) çoğ_ış yapmış_ı oluyoŴlār çoğ yoruluyoŴlār. şindiki genşler allah māfaza bi bayramdan (20) bayrama bile temizlīñi yapmaKdan_āciz-ler. yā kendim bu yaşımda badanasını kendim (21) yapıyom. /.../ hē üç_ēlti. eveT şurdā dediynen_ēbeniñ halam oluyodu ... şisi sā_ibi unuñ (22) ğarısı halam_olurdū. ābinñ da amcasınıñ yāni akrabā evi bizim bura. burda büyük gelin (23) şurda ortanca gelin şu mutvaK didīmiz yerde de küçük gelin ama aşşā da mutFaK ha. yi (24) yirmiyi geçik belki torun varıdı sōna yāni epiy bi bu sürdü ama ayrıldılar ğāli da_ıldılar da (25) şindi ōle zapdedebiliñ_ñi bi arada bi imkānsıS imkānsıs şindikilē. ōle bi arada üş gelin bi (26) arada geçincēk

bi sürü torūn ū allah māfaza. İy_ki diyom şimdi evler_āyrı. ōlūyken bile (27) tasalar var. sen eşkişēllī misin? **SGA: Yok ben Nevşehirliyim. SE: nevşe_ır. nevşehīr. (28)** ne tarafdıydı? **SGA: İç anadoluda yine. Kayseri tarafında. SE: e sen_ēşkişērde görevli misin? (29)** **SGA: Anadolu Üniversitesi'ndeyim. SE: hē işde ōleydi yavrum. SGA: Kızınız dedi ki bu evi (30) Kurtuluş Savaşı'nda Yunan önce... SE: yakmış. burdaki evleri heb kö_ü yakmış. savaştan (31) sōna yapılmış bunnar. yāni kırtuluş savaşından sōna yapılan_evler bunnar. /.../ iminē u ğapı (32) açılmıyyo. sū getir mādēm. işde aşşā ocağ_iminē u ğapı şētmiş yılmış. açamadım ben_ō (33) ğapı sıkışık. dā yukarılā çekebilir. bak tavıkları gine içeri ğuyduñ heb işedir. SGA: Siz (34) gidince tavuklar ne yapıyorlar? SE: aman yavrum unnarı kesecez biz tavığ mıvığ_ısdemedik (35) bi canımıza da yetTilē bizim_iki torun vā hayvan has-tası. kö_ün tavını civcisini topladıġā (36) topladıġā geldiler. ğutuya ğuydulā bunnā ne buy.. ne ... ni yir. herkez_arımıya geldi malını. (37) gelin ğı hadi veriñ didim. veriñ vērdiler_iki dinnedile anaları bunnarı dursun diye civci. ē (38) ālmış yā u güzün keseriS. a_Pu_sene de hasTa oldu ılığ duttu işde bi şı olmadı canımıza (39) yetTi. bi_daha mı bi daha didim iki tāne alıñ çolūnuza çocūnuzu undan sōna da napecāsañız (40) yapıñ kime vercēseñiz viriñ baña getirmiyiñ. ē ğāyet pisli_ı yitiyoru undan sōna unca (41) ekin_ārpa yidiler. hiç_olmadılar_öldüler yariyi da geşdi. tam_otus tānedi ğaldı on ğāda bi (42) şı. ya çekdīn.. SGA: Çokmuş da otuz tane. SE: hē çoğudu. amā olmadılar hasTa oldular (43) heb_öldüler. yāni ve pislī de çoğ canıma yetiyu. ğapı açamıyyon. biraz domatiz_ekdik (44) bāçiyi unnarı yidiler, zalatalıkları yidiler İyce bi muzur yāni. sen ne için gelmişdiñ burıyı? (45) **SGA: Biz köylerle ilgili bir araştırma yapıyoruz. Emine: Mağaralarımız falan var. SE: iminē. (46) māralara da mı götceñ_akşamnin? māralar şey ğızım şu ğārşı depelerī ... şeyine düşē (47) yunusemriye gidēken. SGA: Yunusemre'ye giderken gördük biz mağaraları. SE: ha işdi unna. (48) he o_zaman yunusemreden bu yanna geliyosunuz. tabi görmüşüñüzdür geliken sa_ñıza (49) gelir bi depē. SGA: Ay kediye bak çok tatlı. SE: vallā u da bizim de dī_ı. sokā_ı atıveriyöllē (50) hayvannarı unnar dı bi burıyı bulur gelir. imine vallā timin tavıklarıñ şī-sini yunatcı ōrtmedin (51) ğapılarını. öldular her yer ne olduğ_imine. SGA: Teyze kaç yaşıdaydın? SE: ben mi? (52) atmış sekis. SGA: Okula gittin mi? SE: gitTim. SGA: Burada mı gittin? SE: eveT burda (53) gitTim. SGA: Şimdi de var okul. Sizin köyün okulu var. SE: vār. biğaş sene ğapandı da var (54) şimdi. bizim bizim günümüzde bēn beşden çıkdım_ama ortıyı bitirmiş gibiyidik bizim (55) çoK_ıyi eyitim_ōretim vardı. ben yatılıyı ğazandım hatdā dī bobam yollamadı sōna. bolu (56) ğız_ōretmen_okulunu ğazandım da bobam_uzak diyi yollamadı biyez de vāzgeşdi. yāni bī (57) ōretim vārdı ğızım ködiydik ta u_zaman_çin çoğ şindikiniñ orta_okulundan çıkmışdan biz (58) daha iyi bilgilyidik. bebekleri ōretmiyyoġlā mı bebeklerde mi ğafa****

yok ben annamıyodum e, (59) e paralı şey dut baķam 3retmen dut baķam bilmen nāp bilmem nap yāni. dı u bizim (60) gūnūmūzde d3ru dūzgūn ğalem tefter bile bulunmuyodu alınmıy3du. řu ğadarcık (61) ğālemnerlen yazcaz diye ūrařırdık şindi ziyan dūnyayı dutuyo bırağ3le. bir tek dolma (62) ğalemlemiz3 olurdu. unuĝ dışında ğara ğalem bile bi ğırıcık. silĝi 3lesine zor bulunurdu. 3oĝ (63) yāni mihalıçı3a 3ıkılmazdı ğazāya. vesā3it yok. hayvanāna arada bi. 3oĝ yāni zor şartlardı (64) ama şindikinden3iyiydi bi yerde di. şindi hasdalıĝ 3oķ. yatmaķdan3oluyo biraS da. hariket (65) yok her řiy hazır. makinelē 3amaşırı yuyo bulaşı3ı yuy3.

I/36

MİHALIÇÇIK - Ahurözü**Kaynak kişi** : Asuman Üstündağ, 58, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy evleri, yöresel yemekler

(1) AÜ: āsuman üstünda. SGA: **Kaç yaşındasın yenge?** AÜ: bēn elli sekiz yaşı. SGA: **Maşallah.** (2) **Okula gittiniz mi?** AÜ: ilkoğula gitdim ilkoğula. SGA: **Bu köyde mi?** AÜ: he he burdā. (3) devamını bu.. SGA: **Bu köyde doğdun.** AÜ: bu kōde dōdum bu kōde büyüdü. ahırözü (4) kö_ünde. SGA: **Güzel köy ama, büyük.** AÜ: vallā kö_ümüz güzel, büyü_emmē fazla īsan (5) ğalmadı ki. heP yeñi yetişenler heP gitTi okulumuz yok. okul_olmıyınca yeP (6) çocuklar_okula şiy_eden gitTi. SGA: **Taşımayla olsa...** AÜ: vallā taşımā (7) şiy_ediyoular_emme bazıları gerek görmüyoru gidiyoru. heb_eskişere gitTiler. SGA: **Şu (8) bina ne?** AÜ: ora okul. SGA: **Eski okul. Şimdi boş mu?** AÜ: şindi bōş. ora okul bura (9) sālīk_ocā_ā heb. SGA: **Doktor geliyor mu?** AÜ: doğdur gelir_ayda gelir. SGA: **Ayda bir (10) kere mi geliyor?** AÜ: ayda bi kere geliyoru. SGA: **Eskiden nasıldı köy?** AÜ: vallā eşgiden (11) kö_ümüz çok_iyidi. çoK_iyī ğalabalīk. orta_okulumuz varıdı, hilkoğul varıdı. burdā (12) hēmşiremiz varıdı ebe_hanım deriS hani hemşirē o varıdı. on_on beş ğada öretmenimiz (13) varıdı. e şimdī hiş ğalmadı. SGA: **Çocuk çoktu o zaman.** AÜ: çocuğ_çōdu. bunđan_üş beş (14) sene eveliye ğadar varıdı hebicek. şimdī nesil güçüldükÇē çocuğ_dı ğalmadı. heb bi evde bi (15) ebe bi dede. SGA: **Eskiden komşuluk nasıldı?** AÜ: koñşulūmuz çoğ_iyīdi. hiş hani (16) birbirimizinen hiş ğavġa dövüş hiş bi şiyimiz yoK olmazdı. bizim burda zāti hiç_ōle ğavġa (17) dövüş_olmas. çoğ_iyīydi. şimdi gine de iyi. hani ōle kimsē birbirini öTe git demes. (18) bayramnardā çoğ_ġalabalıġ_olūr. heb bi şe_jrdekiler heb gelir. bi iki gün_eveli gelir çoğ (19) ġalabalıġ_olur. çoğ_iyi oluruz_emmē kimse ğalmıyınca da bōle ġalırs tehnece. benim (20) torunnarım_mār. onnar geldilēr bayramda. de bayram tātıl bitince gitTiler. SGA: **Kaç torun (21) var?** AÜ: bēş. iki ō.. üç_olumuñ va iki ġızımıñ va. benim torunumuñ biri dē siziñ_okula (22) gider anadolu ünüversitesine. SGA: **Hangi bölüm okuyor?** AÜ: vallā oy cumartesi pazar (23) gidiyoru ōyle okuldā sınavlara girdi. ilkoğul yeñi tā orta_okula gider orta ikiye gider dē (24) sınavlara ġirince ġazandī okul birinÇisi öldü ġazandī. u anadolu ürüversitesinde de iki gün (25) orda ders görüyoru. yāni nası tüllü oldūnu pek be ben bilemem dē. aleynā üstündağ. belki (26) hani şiy_olūsa.

SGA: Bu evler... AÜ: vallâ u evlerin ğinsannarı hiş ğalmadı gitTi. (27) heb ğeskişere gitTiler. **SGA: Böyle boş ev çok mu?** AÜ: çok. çok boş ğev. heb yıkılıyodu. (28) **SGA: Ne kadar güzelmiş ev ama.** AÜ: evleri güzelidi emmē şimdi heb yıkılıyodu. **SGA: Bu (29) ev kocamanmış.** AÜ: evleri ğocaman dō iki ğatlı altlı üslü duPleks de deriz eveli duPles denir (30) ya şimdi bizim heb ğevlerimiz ğöle. **SGA: Bütün evler öyle iki katlı mı?** AÜ: öle iki ğatlı. (31) **SGA: Alt katta?** AÜ: alt ğätta da āynı oturulur. **SGA: İki tarafta oda var.** AÜ: hı hı iki taraftı (32) odalı āltlı üslü. **SGA: Ortaya hayat mı diyor-sunuz?** AÜ: orta salon deris hayat der hayat (33) dērdig ğeveli şimdi salona dōndük ğālî. **SGA: Bahçeye avlu mu diyorsunuz?** AÜ: hē. (34) bāhçemiz va āvlumuz var. **SGA: Eskiden bahçede hayvanlar var mıydı?** AÜ: vār, vārdı (35) canım. ğoyunnarımız ğuzularımız varıdı. şimdi ğamadı. **SGA: Şu binalar bir tanesi samanlık (36) mı?** AÜ: dē hū alt taraftaki mutfağ oluyodu. **SGA: Mutfak dışarda.** AÜ: mutfağ a dışarı (37) aldılardı emme şimdi ğullanılmıyyor ğālî bayā on senedir ğullanmazla. şuralarda işdē dē dē (38) hurasını dam ētTilerdi şurıyı da ğaraş yetTilēdi moturunā şisine. **SGA: Köyün bütün evleri (39) böyle mi? Bunlara mı benziyor?** AÜ: bōle bōle. ge.. genennikle ço ğu bōlō. **SGA: Çoğunda (40) böyle mutfak dışarda mı?** AÜ: yok canım mutfak dışar bunnar şimdi ēbe dede oturuyodu bi (41) de yannarında mesełā olan gelin ğoturuyodu öle olūncā bi tarafa ayrıldılar olannan gelin ... (42) ayrıldı ēbeynen dede mi ayrıldı ğali urasını peg ğıyce bilemiycem. öle olūnca orıyı (43) mutfağ etTiler. hani ğalabalığ oluyunca. (44) **SGA: Eski kış geceleri nasıl geçerdı?** AÜ: vallâ ēsgi kış geceleri çoğ ğıyi geçerdı. çoğ (45) neşeliydik. şennikliydi. çoğ ğıyidi. **SGA: Hep öyle anlatıyorlar. Hayat çok zor eskiden ama (46) herkes daha neşeliydi.** AÜ: vallâ ēsgidēn şiy yōdu. elekdirikler yōdu ğaz ğambasiynan (47) çoğ ğış ğörüdük çoğ ğış yapardık. eveli ğaneviçe işi vardı ya ğaneviçe işlērdik. ğālķiveridik (48) piş-māne çekerdik. ğālķiveridik bizim ğarab ğaşı deriS bilir misiniz bilmen ondā.. ondan (49) yapardık. **SGA: Duydum da nasıl bir şey bilmiyorum.** AÜ: hamırdan ğarab ğaşı yapardık (50) çorbasını yapar ğiçērdik. **SGA: Arap aşısı nasıl yapılıyor?** AÜ: arab ğaşı bi şıye tenceriye unu (51) kıyarıs. undan sona ıscak ğılık suyunan bōle şiy ğēde ēde ēde ğoyulduruz ğonu ğıycene. (52) **SGA: Altı açikken.** AÜ: āltı açık pişer. ınđan sōna zinilere dōkeriz, baķlıva keser gibi keseris (53) so ğudukdan sōna. **SGA: Sadece un, su, tuz mu?** AÜ: hı hı. çorbasını dā genellikle tavık (54) etiynen tavık suyunan yaparıs. **SGA: Şimdi onu tepsıye dōktünüz, kestiniz.** AÜ: onu keseris (55) so ğu.. o so ğur burda. ayırdığ ehe bişdikken sōna. **SGA: İyice bulamaç gibi pişiriyorsunuz.** (56) AÜ: he ğıyci bulamaş gibi bişiriz ğatıldırız ğonu. onu ziniye dōkeriz bōle se-reriz. o (57) düzgüncene olur. **SGA: Kesiyorsunuz soğuyor.** AÜ: hı o so ğu-yoru. so ğudukdan sōna (58) keseris. undan sōna da çorbasını yaparıs. tavık suyunan tavık etiynen. öle içilir. ēşı ēşı deriz (59) biz. bizim şeyimiz vār

dālarda day_eri_ı var. bilir misiñiz bilmen. hī unnardan ēyşi (60) ğaynadīz bişiriz. unnarınan içilir_ışte. **SGA: O ekşiysi içine mi döküyorsunuz?** AÜ: ekşiysi (61) içine dokeris çorbanı_ıçine. çok güzel_olur. ah bi pişirivēsem de yiseñ şindi sen. (62) arab_aşını bişirimen şindi dē çorbasını. **SGA: Zor mu oluyor arap aş?** AÜ: arab_aşı bayā (63) sürer hani so_umasī çok sürer. so_ug so_uk ğış günnerinde çok yapılır_o. **SGA: (64) Pişmaniyeyi nasıl yapıyorsunuz?** AÜ: e pişmāniyi de şekerden çay şekerini ğoruz. ğaynar_o. (65) şey_oldukdan sōna bōle ellerimizinēn şey_ēde ēdē unnan sona iki üş kişi ziniye ğör. çeviri (66) çeviri çeviri bi zini pişmāne olur. **SGA: Eskiden kalabalıkta olacak ıştır.** AÜ: ğalabalī (67) ğalabalık_oluyunca iki kişi olıyuncā bēn.. var vār yemēm_mar, sarmam_mār, (68) çorbam_mar. yaparis ... **SGA: Eskiden kalabalıkla güzel oluyordu değıl mi?** AÜ: vallā (69) ğalabalı her şı ğālabalīnan_olur yavırım. tehnedē bi ēbedē bi dedē ğaliyinca yidi_ıñ yimēñ (70) bile dadı yok. şimdi ğalā.. çocuklā ne gelivēdi midī ēmiz bi şen-nikleşir. unđan sōna (71) şiy_olurus. **SGA: Buranın arap aş, pişamniyesi meşhur. Başka?** AÜ: vallā bizim buranı_ēn (72) meşuru ēt, ēti. buranı_ıdavallarını_ētine doyum_olmas. çoğ_ıyi buranı_ētleri. ēti bis (73) şimdi kesdik miydi bī ocağ yakarıs. ondon sōna közbasdı ū u. **SGA: Nasıl oluyor o?** AÜ: (74) mañğāl mañğal yapılır ya. onu biz mañğalda yapmiyiz. ataşın_üs-tünde. ona yimiye doyma. (75) bayramda geliveridiñiz keşke. bizim şimdig iki tāne kesdik bī biS kesdik bi di ölüm kesdī. dē (76) ilkin bizimkini kesdik allah ğabul_etsin hemen yüzüldü sıрым yaptık. ben dī ataşı yakdım (77) üs-tüne bi ğoca saş ğodum. o saşda bi ta davarıñ bi taraFı tamāmen yindi. allah ğabul_etsin bi (78) de misāFirimiz varıdı. hēPsi bi tamāmen yindi hemen bi zabahda kesilir kesilmeS. ondan (79) sōna da bi de gelib gidennere şı yapıdık. ē nē olcağ_ışde. **SGA: O öyle hemen olacak zaten (80) tadı öyle çıkar.** AÜ: hemen zāti ataşı şıye gidince ben yapāğodum. bayram namazına gidince (81) yakdım hemen keser kesmeS bi taraFdan ğoduğ bi taraFdan yindi. ben hepsi-ne külledim (82) külledim vedim bi ... **SGA: Allah kabul etsin.** AÜ: allah ğabul_etsin_ışde. **SGA: Allah (83) kalabalıkla ağız tadıyla yemeyi nasip etsin.** AÜ: āmin. āmin cümleynen yārePbim. her şī (84) ğalabalīnan_olur. **SGA: Sağol teyzeciğim ağızına sağlık.** AÜ: bēn hemen yemek yapıyin, (85) şēdiñ, yemek yıñ onđan sona gidıñ.

I/37

MİHALIÇÇIK - Bahtiyar

Kaynak kişi : Havva Karaoğlu, 85, Okumamış; Muzaffer Karaoğlu, 90, Okumamış

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, eski hayat

(1) SGA: Ebeciğim iyisin, seni iyi gördüm. HK: ē. SGA: Ben misafir geldim köyünüze. HK: (2) pek_ıyi etmişin sa_ol gızım. MK: yanında arkadaş dı var. o da ordalā. SGA: Dedem (3) sağolsun getirdi beni. Seninle konuşayım ben. HK: sa_ol gızım gonus. SGA: Adın ne (4) nineciğim? HK: ha_ı ha_ı. SGA: Soyadın? MK: kara_olu. HK: gara_olu gara gara ak de_ıl (5) de gara. SGA: Ak gibisin ama pamuk gibisin. HK: ē? SGA: Pamuk gibisin. HK: pāmık (6) gibiyin di ayakTa duramıyon düşüveriyon. hē düşüveriyon. MK: baca_ıa gırıldı da. SGA: (7) Kemik erimesi mi varmış? HK: baca_ı gırıldı baca_ı ta şurdan şırdan. SGA: Kaç yaşındasın? (8) MK: seksen beş. HK: sekizen sekzen. SGA: Okula gittin mi? HK: yo. okul yoğudu. MK: biS (9) cā_ıl bizim zamānımızdı okul mu varıdı? HK: bizim zamānda okul yoğudu. MK: doksan (10) yaşma girdim ben. SGA: Maşallah dede, senin adın ne? MK: muzaffer. SGA: Havva nene (11) bacağın ne zaman böyle oldu? MK: geçen sene, bi sene oluyō. HK: pi sene oluyō. gapıdan (12) çıkarka düşüverdim_ōle ta şurdan ta çoladan gırıldı. pi sene oluyō bi sene de acıyō. (13) SGA: Hālā acıyor mu? HK: yā acıyo. MK: üç_ıya gada iyi olur dedilēdi emme (14) om_bir_ıy_ı oldu. SGA: Pilatin falan koydular mı? MK: koydulā. hıç elimizi deyirmedilē (15) sa_olsunnāğ. ambeles geldī dört hemşeri geldi bi dokTur, hemen sedyeye gıyduulā aldılar (16) gitTilē. çok_eyi bakdılā yāni. burayā gelene gada bakdılā. bi bucu_ı_ıy_ı galdı burda. (17) SGA: Havva nineciğim eskiden köy hayatı nasıldı? MK: eskiden köy hayatınız nāsiydi dēr. (18) unnarı sorā. HK: iyīydi iyīydi. SGA: Sabah kalkınca ne yapardın anlat. HK: ēh? SGA: (19) Eskiden sabahları kalkınca günün nasıl geçerdı? MK: sabālen gākıncā nāsi geçēdi? HK: (20) iyīydım gızım o vakıt yimēmi ne yapārdım her_ışımı dutādım bi sene dir şu zobıyı (21) ya_ıamıyon. MK: o_ızman_ōleydi tabi. ır_ıat_ıımız vardı ta bāy_ıllara tallalara giderdiK. (22) orlalla ūraşırdık. SGA: Tarla işi çok mıydı? MK: talla işi çoğudu ya. HK: varıdı ya tallā ekēr (23) dikērdik, dırmık çekērdik, döven sürdük. hindi o bişere ūle sevinirin, bişeri gōrdük_ıe neşē (24) duyarın. o bişerle alıyōru ekinneri. SGA: Dede şöyle otur da seni de

çeksin. **MK:** çektin beni (25) emme. **SGA:** Hem tarlaya gidip hem yemek mi yapıyordunuz? **MK:** burda yapıyodu yimē (26) tallaya gôtürüyödu. **HK:** yapārdım. ırğata, sekiz_on_ırğata yimeK dörd_ö_ün_çetmek (27) verirdim. **SGA:** Yemekleri sen mi yapıyordun? **MK:** yapardı hē. **SGA:** Çocuklara nasıl (28) bakıyordunuz? **MK:** onnar dı ufādı onnarı doyuruyöduK onnar gö.. gidiyöduK. **HK:** böyütTü, (29) onnarı dı böyütTüm beş denē. **SGA:** Neredeler şimdi? **MK:** biri eşkişērde, ikisi eskişērde, biri (30) almanyada, biri burda olannā, gızlān_üçü de başka yabanda. biri almanyada güçük gız. işte (31) om_beş yirmi sene oluyo gideli. **SGA:** Havva nineciğim eskiden bebekler hastalanınca ne (32) yapardınız? **MK:** sıtma hapı dellērdi sıtma hapı gırıpın ha.. aspirin dillērdi, unnādan veridi, (33) unnarı yut baķam dērdi unnarı ha gırıp gēsiñ geçeş dērdi hāsta denirdi. çok doķTura (34) gidemēzdik. yoğudu elde avişda, yoğudu. elde avişda yoğudu. çok buñgunnuK geşirdik. **HK:** (35) ihi here beybazarın Toķdura gitTik. bōle kendimi zattedemiyon Toķdur mayan_etti bi, bi tā (36) geliñ dedi. ikinciye gitTik. toķdur bēy dedim benim hastalīñ_amacı ne? bēn düşüveriñon (37) kendimi zattedemiyon dedim. tēyze dedi sende dedi şeker yok dedi, kulestere de yok dedi, (38) seni tansiyon eskiliyoru dedi. o hapını da ğullanıpdurun köyde yuduyon. hiş fayda ētmez (39) şurıya yapışa yapışa zor varıyon_urıya. ğalkıp da yörüyemiyon. nası olcaK bilmem hālim. (40) üzölüyon, āliyon kendi kendime yimeK yapamiyon. ğapıya baķıyōn. bōle işTe yavрім bōle (41) nolūcaķ? **SGA:** Yemekleri kim yapıyor? **HK:** getirilēr yēmek. **MK:** şu gelin vār, torun vār, (42) torunnā onnar getirio. **HK:** unnar va unnar getiriP baķıyoŖŖā işTe. **MK:** olanın biri burda o (43) getiriyor_unnā getirioş. evleri o kövün girişinde aşşāda. getiriyor baķıyolla sa_olsunnar. (44) allah herkese Ŗle evlāt verşin. televon_çedellē. **HK:** bi āy bi hāvta anKārada durdum yeni (45) Keldim on beş gün_çoldum geleli. onTa torunum va ğızıñ ğızı, o baķTı. bayrama geldik (46) buriya areFe gün, da hindi baķam birī de gōtcek_işte. ğızıñ biri eskişērde gōtcekler hāvtıya (47) gelip de baķam. onnar baķacaķ. **MK:** de gōtceklēr ille geliñ. ben de şērde duramıyom. bu (48) ğada zor geliyo baņa. bu duruyo haz_ıdiyo, şērde haz_ıdiyo bu. ben duramıyon. gidiyom (49) geziyon her yeri geziyon ya o cāmide olması bi o cāmiye gidiyon bi o cāmiye gidiyon gine (50) vakıt geçiremiyon. canım sıkılıyō bullaşda tāŖlāya gidiyom bā bāhşeye gidiyom vakıdımı (51) geçiriyom. Ŗle bi buñ geliyō baņa uŖŖāda havā alamıyon güneşi göremiyon. bi güneşi görü.. (52) şērde başka nereyi görçen? şēriñ_içine girdiñ_ñi nereyi... **SGA:** Ben de sevmiyorum. **MK:** (53) Ŗle mī? nābacāñ ğurulmuş memlēket. yerine göre ē hiç yoktun tabī. alışana ēyi. **SGA:** Çok (54) teşekkür ederim dedeciğim ebeciğim, ağızınıza sağlık. Allah razı olsun. **MK:** sa_ol sa_ol (55) ğızım. **SGA:** Hakkınızı helal edin. **MK:** helāl_ōŖsun yavrum. **HK:** helal_ōŖsun yavrum siz de (56) ediñ. siz de baĖa ediñ. **MK:** sen de helāl haķkını helāl_çet. **SGA:** Bir de bana dua edin. **MK:** (57) çay verin di içiñ.

I/38

MİHALIÇÇIK - Çalçı**Kaynak kişi** : Gülsüm Özerez, 61, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Cami avlusu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy camisi, eski hayat, hastalık

(1) **SGA: Gülsüm abla kaç yaşındasın? GÖ:** atmış bir. **SGA: Göstermiyorsun. GÖ:** (2) do_umum_elli ama ne bilem? benim_ayaıllāminan_ol_dü için elli_ki do_umno görünüyom (3) ... arkadaşlāmnan dedem büyük yazdırmış_öle. **SGA: Okula gittin mi? GÖ:** Kittim. ilkökulu (4) bitīdim. burda bitirdim. **SGA: Doğma büyüme buralı mısın? GÖ:** buralıyım_ıştē. evimiz (5) burası, şurası. **SGA: Ne köyüdü burası. GÖ:** çalçı. çalçı köyü. **SGA: Burayı bir anlatır mısın (6) nasıl yapıldığını, restore edildiğini, çocukluğundaki halini... GÖ:** benim ge.. şēttim (7) āklım_erdi_ı zamannā bōle bakıyoduK evimizin ğapısından çık_tımız zamannā bu cāminin (8) şū şēsi, piıanı bū ğarşı taraftāydı. ondan sona burayı restore edellēken bu kaçmakları almışlā (9) urayā goymuşlar. alırkan da ğırmışlā. benim bi dāne burda çeşme vārdı. burda bōle (10) çeşmemiz vārdı. şōle devamnı aķıP duruyodu. herkes geçen bi elini yüzünü yıkāyodu. eski (11) yazı vārdı. onu da yeni üş dört sene beş_ıltı sene önce ğāldırmışlar. **SGA: Nereye (12) kaldırmışlar? GÖ:** şu aşşāya almışlar onu da. onu dı orāya almışla. **SGA: Suyunu mu (13) kesmişler? GÖ:** evet suyu kesmişlē burāya almışlā. **SGA: Bu taşlarını nasıl yaptılar bunun? (14) GÖ:** bu taşları çıkattılā ēskiye taşları, yērine āynı oraya göre ölçü alıP o taşları oraya (15) yerleştirdile. ğakmak.. yontTular çekişlerinen. **SGA: Yeni taş mı yoksa eski taşı mı (16) düzelttiler? GÖ:** ēski ye.. ēski taşları çıkarttılā yeni taş getirdilē. bunnarı yıktılā bōle. unnarı (17) şōlē düzeltTilē ulları yeniden şē_yaptılar, restore ettiler_ışTe. öncēden yokTu. kö.. şē.. kimi (18) yilleri bōle çürümüş, dökülmüş bōle hullara. dökülen yilleri bōlē düzeltTilē yāni. **SGA: (19) Seviyor musun bu camiyi? GÖ:** seviyuz. çocukken hep burāya geliyoduK. şurdan_evimiz (20) burası hēmen. yüzümü-zü ... yıkama_ı urāya iniveriyoduK. hoca bizi Kovaleyodu kaçeyoduK (21) çocukken. sōnā işTē terāvimize geliyoduK devamnı cuma işē.. ramazannāda. mevliTlēde her (22) şēlede burdayız_ışTe. cāmimizi seviyoz. cāminin_ıvlısında büyüdük sayılırıS hemen (23) hemen. çocuklūmuz bullāda geşdi. **SGA: Bir evin bir kızı mısın? GÖ:** bi evin ben_ıkinci.. (24) ben bōyük kıziyım, bi de küççümüz va en küççümüz. biz dōrT ğardeşiz burda. bura beñim (25) dedemin_evi. amcamgillē beyliKovayā taşınmışlar, ev bize ğālmiş, bobam

burda ğālmış. (26) burda böyüdüK. SGA: Camiyle ilgili bir anın var mı? GÖ: mināreye çıkardıK. bakardık, (27) gezerdik. hocanın.. hoca indi mi biz çıkardıK arkasından. hiç düşmēzdi ... ğoşa ğoşa inē (28) ğoşa ğoşa çıkār-dık mināreye. günde iki üş devā inē çıkādık ğardeşlēmnen, ğomşulā (29) çocuklarıynan. burdan, şurdan çıkādık ğele, bi de yukārdan baırıydık birbi-rimize. SGA: (30) Şimdiki çocuklar hiç öyle değil. GÖ: geçen gelmişlē de çıkamadilā ālmanyādan mı geldilē (31) eskişe ğirden mi, teyzesigile gelmişlē heralda. çıkamadilā, ğorKTulā. güvercin ğölüleri (32) görmüşlē, amā önceden hocalā cāmiden, minārede okurdu ezanı. hinci minārede (33) okunmayıncası ğorkmuşlē çocuklē, çıkamımışlar. biz ğorkmāyoduk. hoca iniyodu çıkıyodu, (34) biz dē inip çıkıyoduk. SGA: Burada oturacak yerler de var. GÖ: evet, onnarī cāmiden (35) çıkannar, namaza gelip de oturannār oturyollar. (36) SGA: Bu köyde eski hayat nasılmış? GÖ: nē gibi? SGA: Yani eskiden şimdikinden farklı (37) yaşınyordu değil mi? GÖ: e bizim çocuklūmuzdā harman sürülürdü, düven sürü.. dü.. (38) harman savrılır şēde düven ğolurdun. işTi çocuKken onnā, şindī ēkili ğışlē döverbicer, (39) çabıK oluyo. evlēmiz-dī suyumuz yoKTu, çeşmelēden taşırdık çocukken. şinci her şē (40) var ğev-lēde aynı şē ğir hayatı gibi evlēmizde çamaşır makinesi bulaşık makinesi (41) ço unuğ evindē her şē var. SGA: Köylerde eskiye göre işler çok kolay değil mi? GÖ: evet. (42) SGA: Ama eski hayat daha mı güzeldi? Şenlikli miydi? GÖ: tabī köylē çoK ğalabalıKTı (43) öncēden, bizim çocuKlūmuzda ğalabalıKTı. çeşmeye gidiyōduK burda sırayā giriyōdu (44) herkeş. o ğa-dar su çokken millet sıra oluyōdu, oluyo ğalabalıKTın. hayvannā urdan (45) sulanıyōdu. insannā urdan suyunu taşıyōdun. SGA: Neşeli miydi insanlar? GÖ: neşeli olan dı (46) oluyo neşesiz ğolan dı oluyo gülüm. SGA: Eskiden nasıldı? GÖ: esKiden ğışTe. eviniğ (47) huzurunu göre, şēsine göre kimisi çok neşeli, kimisi neşesiz oluyo. insanığ yaradılışına ğa.. (48) şē di oluyo bazı insan çoK neşeli oluyo her şeyi aldırış ēTmiyo, bazısı her şeyi içine atı-yo, (49) öyle olmayyo. (50) SGA: Sen her şeyi içine mi atıyorsun? GÖ: ben atarım, üzülrüm her şēye ama, dışarı pek (51) şē yapmam, herkeşe de bildir-meK ğistemem. hinci benim ğannem de ra ğatsız, baırıyo öle (52) durmāyo. uyutmāyo da bizi. gece bayā uyumadım disem yeri var. SGA: Alzaymır falan mı? (53) GÖ: alzaymır de ğil de beyinde açılma ğapanma vārmış annemiğ işte üş senedir temelli (54) şē yapmayo. şinci evde baırıp duruyo ğel ğel ğel diye. uyumuyo geceleri. SGA: Ağrısı mı (55) oluyormuş? GÖ: şindi dizlerinden ğarım var diyo, her yanıma ğarıyo diyo artık otūra otūra dı (56) hiş ğağkmıyo bu sene, üş dōrd ğaydır hiş ğağkmāyo. kendimiz götürüyoğ ge-tiriyoz (57) ğardeşimnen, ābimnen götürüp getiriyoz tuvaletine, şēsine işTe. SGA: Geçmiş olsun. Kaç (58) yaşında? GÖ: sekşen ğüş sekşen dōrt ğolu-yo heralda, sekşen ğüşü bitirdi heralda. üş senedir (59) bi bacānı ğırdı. inğan sōna kenğini toparlayamadı Sāti. SGA: Yaşlıya bakmak da zor olur, (60)

bilirim. GÖ: zur. ama napcān_ata. uyūsa, gēce uyumuyo. hic_uyutmuyo. seni_uyudūnu (61) gördü mü ille ğalk diyo. sen_otur beni bekley diyo. **SGA: Gündüz uyuyor mu? GÖ:** yok (62) gündüz de uyumuyo. sen yanında oturmuş böyle otTū_u yēde uyuyo. sen_oturmazsān (63) ba_ırıp duruyo. **SGA: Korkuyor mu acaba? GÖ:** kendim durmaycān diyo, ben yalnız (64) ğalmaq_istemēyon_ışTe ğorķsa dā ğörkmasa da geliñ diyo burda duruñ diyo, (65) yapmáveñ_ışiñizi diyo napcaķsıñız dēyo. **SGA: Bir ilaç falan verseniz geceleri uyuması için. (66) GÖ:** vērdik. biraz vērdiK vedik onun da faydası olmadı. vūcut_alışeyo devamnı. **SGA: Hani (67) uyusa o da rahat eder dinlenir, siz de dinlenirsiniz. GÖ:** alzaymır de de_ıl işte ne_bilem. he_ (68) şeye de aklı eriyoy, he_ şeyi de biliyo, herkesi de tanıyo ama ille ba_ırıyo. **SGA: Yalnız (69) kalmak istemiyor. GÖ:** gēce sen.. ben yanında yatıyom, gene ba_ırıyo. gel de gel, gel de gel, (70) burdayın, ğalk, televizonu aş ben televizyon seritcen diyo. gēce sa_ad_iki üç. **SGA: Çok (71) geçmiş olsun. GÖ:** sāl. benim_ocaK_Ta şēm va yanağalır dā ğuzineniñ üsdünde. **SGA: (72) Tamam, sağ ol. Ağzına sağlık. GÖ:** hadi sen de helāl..

I/39

MİHALIÇÇIK - Çardak

Kaynak kişi : Gülşen Çınar, 76, İlkokul; Fatma Mangaltepe, 80, Okumamış; Şaziye Mangaltepe, 81, İlkokul 3, Nur, 52, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet

(1) **GÇ:** benim adı mı? gülşen, gülşen çınar. **SGA:** Kaç yaşındasın **Gülşen ebe?** **GÇ:** (2) yetmiş_âltı. **SGA:** Maşallah göstermiyorsun. **GÇ:** nerde yavrüm. hasTa oldum baksa_a (3) dünden beri yatırın. **SGA:** Neyin var? **GÇ:** yuğa yapıdığışde iki gün yorulmuşum bu (4) kemiklerim_arıdı da galkamadım yarı m yo yo. gitmedim. **SGA:** Yufkanın neresini yaptın (5) sen? **GÇ:** yuğa yazdığışde gurban bayramına yuğa yaparız biz bayramnara guzum. (6) dün_ışde eveli gün dün iki gün yuğa yazdık. unü da yorulmuşun hasTa oldum. **SGA:** Sen ne (7) iş yaptın? **GÇ:** yazdım. he bën yazdım. **SGA:** Kim pişirdi? **GÇ:** biri bişiri. iki üş kişi de (8) yazarız. işde bële yarı m. **FM:** benim gız bişirdi bu yazdı. **SGA:** Gençler yazamıyor mu senin (9) gibi? **GÇ:** geş yok kü. hani gēş? eñ genci nurā işē nūr. yā yok. **Nur:** eñ genci bā-nim_elli_iki (10) yaşında. elli_ki yaşındā. yok ki kōde yok. **GÇ:** geş yok yāvrim hep yaşliyiz_ışde bōle. **SGA:** (11) Gençler nereye gitti teyze? **GÇ:** e gidiyollā şehire gaçıyollā yārum gelinnē ōsun gızları ōsun. (12) ēskişē_jirde ne varısa bilmen yārim. ... gōyan gidiyo gōyan gidiyo işde bizi yaşlıları. isdē (13) ölün isdē gālın diyolla burda gōyub gidiyolā. **SGA:** Bayramda gelirler mi? **GÇ:** gelillē. gelillē (14) gūzum. ölüm_ma iki ōlannarı va üş tāne ölüm_ma üş tāne gelinim_ma. yedi sekiS tāne (15) torunum_ma yāyrum. torunnā bile evlendi de çoluğ çocuğ sā_jibi oldulā. **FM:** benim tā fazlı (16) on sekiz tāne torunum. hē. **GÇ:** bu da benim görümcem. gelin görümcemiz biz bunna. **SGA:** (17) İyi anlaşıyor musunuz? **GÇ:** iyiyiz vallā hiş bi gavğa etmedik. ünneyip duru sabahdan berī. (18) **FM:** ... galma ben dayanaman dīyoru ben de uña dayanaman gālī ikimiz ... **GÇ:** Sabah bēri (19) ünnē baña. gülşen gelīn hadi gēl nērdesiñ diye. yatıyon görümcem hastayın didim gine de (20) bak_onu gırmadım gēldim. yataKdan gaKdım da gēldim. **SGA:** Teyzeciğim senin adın ne? (21) **FM:** faTma. **SGA:** Soyadın? **GÇ:** mañgātepe. **FM:** mañgātepe. **SGA:** Sen kaç yaşındasın? (22) **FM:** sēkzen. **SGA:** Büyük müsün sen gelinden? **GÇ:** benden büyü_g_u. **SGA:** Okula gittiniz (23) mi? **FM:** yō gūzum gitmedim. **SGA:** Göndermediler mi? **FM:** bubam_ölünci gārdaşlarım (24) yollamaTı. **SGA:** Sen küçük müydün öldüğünde? Neden ölmüş dede?

FM: hē. dēden vuruldu (25) asgerde gāzī öltü. **GÇ:** o zaman işde yazığ gözünden girmiş gulāndan çıkmış gaynatamın. (26) gāziydi. **SGA:** Nerede, hangi cephede olmuş? **GÇ:** vallā hiş bilmen yavrum bēy.. bēn (27) gelmeden ölmüşdü u. **FM:** de bi tā ben küççüdüm evlenmeTim. küççüken öltü. **SGA:** (28) Köyde babasız büyümek zor olmadı mı? **FM:** ğardaşlarım marıdı. **GÇ:** olan ğardaşları varıdı (29) dört dene olanıdı. **FM:** dört tene olan bi ğızıdık. **SGA:** Küçük müydü oğlan kardeşlerin? **FM:** (30) yō deligannıydı öñ küççükleri benidim. **GÇ:** evliydi dī mi ağam? umur ağamınan (31) cemānetin ağam evli mīdi bubāñ ölmeden önÇe? **FM:** yō evlen.. evlenmedīdi. **GÇ:** bi (32) ağam evlīdi dē mi umur ağam? büyükleri. **SGA:** Sonra annen nasıl büyüttü sizi? **GÇ:** ēveli (33) iş mi varıdı yavrum? aylık mı varıdı? çalışılladı ekin ekellēdi. çit sürellēdi birē çit öküz (34) varıdı herkeşin avlısında. ekin ekēdig arpa ekēdig işdi onnānan geçinilidi. öle aylığ yıllığ (35) yo udu yavrum. sōna peK yoğ. şindi herkis emekli yavrum. yoğ. allaha çok şükür. allah (36) biñ biñ bereket virsin yavrum. devletimize zuval virmesiñ guzum. gine üş beş ğuruş viriyo da (37) hani onnan neriye varısañ hani geçiyöz. ēbe buyuruñ ēbe dimeye yitişemeyollā yaırım. bu (38) vā ya ēlinde. unuñ için işde. yā. geçen de geldilē yā bize. hālen aysel abañ di.. baña niye (39) çarmadıñ yenge didig unnān heP üstünden gelirdim didi. **Nur:** şey amā yaşlı isdiyolā (40) geçmişi hani böyle bak mesełā bobasī gāzi olmuş şe olmuş öle şeleri ben bilmiyom mesełā. (41) ondan yaşlı isdiyolā geçmişi şelerini şindī. **GÇ:** ben dē dokuz yaşımdādım bubamdan (42) ğaldūmda. beş ğardaşdık. iki ğıs iki ğız. **Nur:** sarıyer barajı vār ya ordan gelin gelmiş. sarıyer (43) barajı duyduñus mu? **GÇ:** sarıyer baracı duyduñ mu hīç? dā ilk barac oraya ğuruldu zaten ta (44) bēn on altı yaşımdadım da oraya ğurulduğda baracıñ. urdan burıya gelin geldig işdi. **FM:** (45) ağamı yazık sēvmiş urdan binmiş yallah bu yanna. **SGA:** Ben de şimdi onu soracaktım. Nasıl (46) aldınız bu gelini? **FM:** o gelin o çaydan geçirdig āldıg geldig. **SGA:** Çaydan nasıl (47) geçirdiniz? Kim kimi bulmuş? **FM:** ağamı buldu bū. orda bulmuş burıya āldı geldi. **GÇ:** (48) şöförüdü ağası. **Nur:** cibi vādı. **GÇ:** benim ābiminen de deyişillēdi arabalara ha. gice biri (49) gidēdi gündüz de biri. sabālen eviñ öñüne gelirdi arabayı teslim itmē ē. işde urda (50) görmüş bi allah yazdı besbē birbirimizi isdedik. vadık geldik yavrum. **SGA:** Siz nasıl istediniz (51) bir anlat. Kız istemeyi anlat bana. **FM:** isdemedik ki. ğaştı gēlTi. **GÇ:** bu hiş bi habarı yok ku (52) bunnāñ. bunun adamı dı orda çalışırđı enişte. görümcemiñ ğocası da orda varıdı. işde unnā (53) dōrā aldılā geldilē beni. **Nur:** bizim köññ işanı genelde hep orda çalışıyōmuştu de mi? (54) **GÇ:** he hē ordalādı ya guzum. burdan ço u du. bubāñ varıdı Feyyez varıdı. gaynatam varıdı. (55) çoklarıdı hep çardaklı hep çardaıklılā ordādı. **SGA:** Teyzenin adı neydi? **GÇ:** fatma. **SGA:** (56) Fatma teyze eskiden bu köyde kışlar nasılmıştı? **FM:** o zama tabi guzum ben güççüm. **Nur:** (57) kış çok olurmuştu

... esKiden yā. biz_okula gidemezdīk. **GÇ:** gış çoğ_olurdu (58) yavrum_ü_ zamān ū. evlêde su yo_udu bōle çeşmelere gidēdig. bizim êrkeklēmiz (59) yol_açıvrırdı bize sabālen galkallādı küreklēnen gūzum. beline çıkādı o gar. di şindi gış mı (60) va yāvrim. şindi gış yok. şāziye nineñ dā ē sini bilir. burda dōdu burda böyüdü. **SGA:** Şaziye (61) nine soyadın ne? **ŞM:** mañgaltepe. **SGA:** Kaç yaşındasın? **ŞM:** sekzen bīr. **SGA:** Sizin (62) soyadınız aynı. **ŞM:** akrabā ām.. amcı uşakları benim_adamınan bunun gocası amcı uşakları. (63) amcısı olur bunun bēyi benim bēyimin. **SGA:** Sen okula gittin mi? **ŞM:** gītTim. üçe gada. (64) **SGA:** Niye üçe kadar? Aldılar mı? **ŞM:** okul yo_udu. öğretmen yo_udu burdā beşe gada (65) okutcāk. orbuğ kö_ünde varıdı beşe gada okutcağ. gız_uşā dı urıya gış gününde okula (66) gidebilir mī? u yüzden ben beşe gada okumadım üçe gada okudum. **SGA:** Kardeşlerin (67) okudular mı beşe kadar? **ŞM:** kardeşlēm gitti gēldi. orayā yayak gittilē geldilēr. okulu beşi (68) bitirdilē urda. **SGA:** Karda kışta yayan mı gitti. **ŞM:** evet. **SGA:** Kız çocuğunu göndermediler. (69) **ŞM:** gız_uşā gidemezdı ki gardan nası gitsin fırtınā gārda. gidemezdıK. ben de ya zātı yarım (70) cannıyın. hē. **SGA:** Çok kar yağınca karı ne yapıyorlardı? **ŞM:** iriyinceye gada bekley (71) nābicāñ? nāpılı? eriyinciye gada yatırdı. **GÇ:** erir gidēdi. erinceye deg yatırdı gār. aylarca (72) yatırdı. eriyinciye dek. **SGA:** Eskiden ne ekerlerdi biçerlerdi köyde? **ŞM:** ārpa. ekin. ilk yazın (73) yiri olan bırçağ fī ekērdi. yiri olmyan_ekmezdi. **SGA:** Şimdi değışti mi? **ŞM:** ēved şimdī bi (74) iki kişi vār moturu olān benimkinī de eker icarlı şunuñkunū dı ekēr. şimdi biS çoğ irahatız ne (75) ekin biçeriz ne dırpan biçerīz. onnār biçerler galdırılar getiriler silkiviller_ekini hisdemize (76) düşenī. herkeşin ha harbinnān gāpış_olu. iki üş günde kö_ünğ ĩr ... galkar. ēveli aylarca (77) ūraşırdığ. düven sürēdik. düveñ sürērdik. düveni tırnāz yapārdığ savırıydığ. getirir çeşmelēdi (78) yıkardığ. çoğ_eziyetlīdik. şimdi ōle de_ıl_emme bizimki bizden gitdī. **SGA:** Ne ayıkladın (79) sen? **ŞM:** ceviS. **SGA:** Var mı ceviziniz? **ŞM:** vār ki tā dalında dün bi_kī_ındırdığ irakdı (80) bizim cevizim ōrda ar.. gābıkkladım serdim de geldim. **GÇ:** şe gāpıcı_ā gelmiş mi? **ŞM:** (81) gēlmış. **GÇ:** iyi bālī. **ŞM:** iki şükrüden bozduğ. iki govā birinnen iki govā birinnen_orda (82) gābıkkladım serdim geldim. **SGA:** Nasıl yapıyorsunuz cevizi? Kabuklarını çıkardın. Sonra? (83) **ŞM:** sererīz. **SGA:** Ne kadar duruyor? **ŞM:** gūruyın_çıya gada duru güneşe bakār. işde içi çıtır (84) çıtır gūruyın_çıya gada duru günēşTe. **SGA:** Gölgeye koymuyorsunuz. **ŞM:** yo yō. gölgede (85) gūrumās. **SGA:** Başka neyiniz var köyde? **GÇ:** ālıyān vār bādem var. **ŞM:** bayam ceviz va (86) emme gaş senede bī işe patladı ē_u_zamandan beli çellebül şēsi patladı bi. o_zımandan beli (87) bayam_olmas. çoğ bayam_olurdu. herkeş bayamınan geçinirdi. u vaylıklā üş beş_ay (88) yo_udu. bu şeyle yo_udu. **SGA:** Bayam ne? **Nur:** bādem. **ŞM:** bādemneri heP satardı dā çay (89) şiger bırası yapardı bubalāmıs. bubamnā ara sırā da bal sıtārdı. anam yımırtı sıtārdı

yo_urt (90) yā sıtardı. geçimneri oyudū. oyudu geçimneri. **SGA:** **Şimdi badem çıkmıyor mu?** **ŞM:** bayam (91) olmuyo şimdī. **GÇ:** geçen sene vardı bayam. **ŞM:** bu yıl da tek tüg. yarısı ğuru yarısı yaşıdı. o (92) dı yiñi olmiya başladı ğālī    zyonun ş  si ge  dik  e. **G  :** peK ğafalı ma  alla    ziye nine. **  M:** (93) ğ  nk   gibi açılımda bi   iy yok şimdi ğ  nk   gibi nerd  . namaz ğ  l  kan okuyc  m   unudurun. ... (94) sen ya   belli ğ  l  m. ya   tab  . **G  :** ay  am_  nne-d  mi duydu  uz m  ? ğ   benüm su patladı da (95) ay  samn  n am  n ero   da hilminin yanına gitT  di. ero   diye bi ba_ırdım   urdan_  vin_   nden. (96) k  v ğakdı. u du duydu helesi çıkmış d   geleyomu  . durmuş da ğ  ldi. ğ  li vanaya    d  K (97) ğ  patT  k da   le durdu. am  n varıdan_    de. vall   her   eyl   batTı böle sucuk gibi (98) suyu  _  inde ğ  dik  . **FM:** bi domuz girmiş ay   am ...davut d   t  v  _   almadan gitmi  di   ve (99) geldi   lan   ğaldırdı gitTiler_  emme   ıkmı  _  ndan s  ru. **Nur:** vurmuş bi t  ne durmuş (100) telefon_  etTiydi. **FM:** h   eniyi vurmuş durmuş bi ten  . gine   y  mnen bay     n on beş varıdı. (101) h   b   eye girmiş. biberleri ne heb ğirmiş diyip duru. **Nur:** hilmi   bi duvarı bitircek bugün. (102) bitT   mi ... **G  :** ne duvarı   r  yo? **Nur:** ar  ı tarafa ğara-j  n_  ld   yere duvar_   reriz bir haftıdır (103) bitiremedik bitirsek civizi bu yaylıyı ğit  ez ceviz bozmaya. **FM:** bizim de arılığ yapall  . (104) arılara yir yapall  . **Nur:** i   çoğ y  .    çatının    leri de_    ceK bizim   abır  al  r k    geli. **FM:** bu (105) havta ğitc  k   lan ğ  z an  s  . davudunan biz ğalc  z.

I/40

MİHALIÇÇIK - Çukurören**Kaynak kişi** : Gülsüm Sakçı, 64, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, yöresel yemekler

(1) **SGA: Adın ne? GS: güşsüm sakçı. SGA: Kaç yaşındasın? GS: at-**
 mış dört. **SGA: (2) Göstermiyorsun maşallah. GS: āy göstermez_oluş mu?**
 on dokuz sene anam feşliydi benim. (3) bābam çok yatmadı ğırķ gün yattı
 da o da feşliydi. ondan sōnā annem mefat_etti, yeni (4) mefat_itti bi senesi
 olmadı. **SGA: Başın sağolsun. GS: siS sā_oluş. ōle hanī bīz, biz de (5) es-**
 kişērdiyiz, huzur ma_allesindeyiz. ezzāneler var ya, ordayım. yaz yaz gelü-
 yüz, kış kış (6) gidiyüz. **SGA: Annene Eskişehir’de mi baktınız? GS: yo yo**
 burda. onnar burda, ikisi de. (7) bābam da annem de. sen nerelisin? **SGA: Ben**
Nevşehirliyim. GS: ōsun_ama ora da çok (8) güzel nevşēr. evet. evlisīn?
SGA: Evliyim. GS: çoluķ çocuk? SGA: Yok. GS: yok mu? ōsun. (9) allah
 veri. bizlerin de olmadı, ilerde oldu. tabi. (10) **SGA: Gülsüm abla buranın**
hangi yemekleri meşhur? GS: ay sarmamıS, kavurmamıS, undan (11) sōnā,
 hepsinden yapıyüz. **SGA: Kavurma tarif eder misin? GS: kavurma mı? saş-**
 da ğavurma (12) da yapıyōS, biz kendimiz di ğavruķlūyōS. **SGA: İkisini de**
anlat. GS: ikisinden de yapıyōS. (13) SGA: İkisini de bize tarif et. GS: şindi
 bēn, ğavırmāyı dā saşda olan yirmi millōna āmış (14) ğēlmiş küçüķ_ölüm_e-
 tide çalışıyo tam ğıdada, ī ō domatizlice biberlice yapıyo, kavırmayı (15) ya-
 pıyo burda yīyō. bura havādar biS kendimiz de ğurban feīan baķıyoS. do_al
 bizimkile. (16) ondan sōnā ōbūr kavırmāyı de kavırlūyōS bi yeriye koyuyom
 kışın yiyōz. geçen sene ineK (17) baķdıydıķ bu sene acık ev de aldın kü..
 büyüK_olan va da, durumum_ıyi de_ıl diye şey (18) yaptım. ğuzu āldıķ gel-
 dik ğuzu baķarıS. çocuklarıma kendime bi tāne de annemlere kesceS. (19)
 ōle yapıyōz yāvrim. toyĝo çorbamız vār, toyĝo ā ı şey unnan, yo_urdunan,
 indan sonī piriş (20) de ğatıyōz, göce de ğatsaņ_olu da piriş ğatıyōz biz_eņ
 çok. hōşmellim yapıyōz. **SGA: (21) Hōşmellim nasıl? GS: ğaymaķtan ya-**
 paīfār_onu. **SGA: Baştan sona tarif et. GS: baķ ğaymā_a (22) ğuyuyōņ_ā**
 iki ğaşşık. haz da bi duz_atiyōņ. undan sonā dā ğaymā_a eridikTen sōnā az
 da (23) bi su gene ğatıyūņ, un ğatıyūņ ğā.. ğüzelce çeviriyūņ, u ğaymaĝ_o..
 şe hōşmellim_oluyu. (24) onu biz bi de ğızardırız. yanmaz tavalar var ya, un-
 narda ğızardırız. **SGA: Sizin hōşmeriminiz (25) tatlı mı tuzlu mu? GS: tatlı.**
SGA: Şerbet? GS: üstüne, üstüne yok, ince şeker_atiyōS. ince (26) şeker_a-

tarıS biS. āltını üstünü hoşmellimin yaparıs. çok güzel_olur. ğaymā_am yok şimdi (27) olsa yapardım sana. **SGA: Höşmellimden başka ne var? GS:** dolmamız vār. bübēr yapraK (28) doldurus. ğıymalı da ōlsa ğıymasız da ōlsa yaparıs. dün yapraK doldurduydum varıdı. (29) dün_ōlennēn yaprā_am_ı-mardı ama çok güzeldi. zeytinyānan dolduruyom. bize dokaniyē (30) diye biz zeytinyānan dolduruyoruS. **SGA: Yapracağını siz mi topluyorsunuz? GS:** ben kendim (31) yapıyōm do_āl. do_āl yavrım. **SGA: Bahçeden mi? Bağınız mı var? GS:** bā_amız var. (32) ullādan topluyoS. bi tāne saña veriyim, varınca kendiñ yapā'bilin? **SGA: Yaparım ben. GS:** (33) yapāsañ çok.. **SGA: Parasıyla alayım. GS:** ı? **SGA: Parasıyla satın alayım. GS:** yok (34) benim_ōle sa_ā hediye veriyim dedim ben. **SGA: Ben parasız verirler diye istemiyorum, (35) satarsan sevinirim. GS:** yok yok. benim_ōle sana hediye diye veririm yavrım nolcaK domatis (36) toplayıvūrūn. büber toplayıvūrūn nolcaK. **SGA: Yaprak var, en kıymetlisi o. GS:** işTe (37) yaprā_ā verim ben peTe ğuydum. pet şişiyi. o sana iki gi.. ğarı ğocā iki sefer bişirişiniz. ben (38) dün acik poşede ğuyduydum. kendimize göre yapTım. ārtTı Īç, içi de domatis ğuydum (39) yanıbaşına. domatizi ōydum, kendi domatislēmizden. koydum, çok_ğü.. zēletli PişTi. (40) üstüne di domatiz dōra. **SGA: Benim eşim çok seviyor sarmayı. GS:** hā bi araba geldi o siz (41) misiniz? **SGA: Evet bizim ekip. GS:** tamam. **SGA: Bir hoca daha var Osmangazi'den. Bir de (42) öğrencimiz var. Üç kişi geldik. GS:** tamam. işte de ōle yapıyoz biz. niye ālmıycāksınız köy (43) yerinde burda her şey_olur yavrum. verce.. verişiz nolcaK kī? bāzlama yaparız. bazlamamız (44) çok meşur, gözlememiz. **SGA: Gözlemeyi nasıl yapıyorsunuz? GS:** gözlemeyi haşgaşlı da (45) yaparız ğaymānan da yaparız. ğaymānan yapıdñ zaman sıtır sıtır dökülür. **SGA: Mayalı (46) hamur mu yapıyorsunuz? GS:** yō yō mayalı.. mayasıS. ācık cıvıK yuñurusuñ. o güzel_olur. (47) **SGA: Un, su, tuz karıştırdın. Sonra? GS:** tamam. başKa o āciK dinnenir. dinnendiKTen sona (48) yazarsın. açasın şōle, onū haşgaş sürcēsen sür, kes_onu şōle şōle. undan sonā tekrarda yaz (49) incēciK yapāsın tavada. **SGA: Yazdın, kaymağı sürdün, katladın. GS:** he üş dört ğatlı ğātlāsın (50) bak bōle bōle. ondan sōna dı şey kesersin. tekrar yazıyōm. gözleme o. al. ama tek tek (51) yapāsañ tā güzel_olur. tek teki de şōle. peşete getiriyim de ōle gösteriyim. **SGA: Hadi göster. (52) /.../ GS:** beyim_işī mālica gittiğden. inşāta işē getmiye gitti dē. ben de hadi de.. bak bunu bōle (53) yaparsın, bak bak bunu bōle yaz.. yazarsın bōle. bu ğadar yaz, ōlü çok de_ıl. bunu da bōle (54) yap. bunu dı bōle kātla yāvrim. bak bunu bōle kātla bunu bōle kātla bunu dı bōle yapTı_ın (55) zaman bū kendini ğö-yuvermez, da_almaz. hani eviñ ğokmaS. do_algazlı yā şimdi evler. (56) ğokmaz yanmaz tavada yap. ama tok tutar. çok ğüSel_olur. hā bōle yaparıs bis. hani (57) vaktiñiz_ōlsa yaparım. **SGA: Yok gideceğiz sağol. GS:** ya vallā e nolcık? bāzlama yapıyōS, (58) saşda. saşda yapıyōm ben bāzlamıyı. **SGA:**

Evde sac ocağınız mı var? GS: sacımız va. **SGA: (59) Mihaliçcik sacı mı? Sorkun sacı mı? GS:** sorkun sacı. onnardan. vallâ çok güzel ne bilim? **(60)** pişiriz gıyuverim ben_ekmek. ... iki tâne dey mi ne_olcık yayrım? **SGA: Sağol zahmet (61) edersin. GS:** yo ben büber de topleyüvürüm sana şurda. domatiz de gıyuvurum nolcak **(62)** yavrım mubâreK gün. aňarsın ne var. yine geldi_ın zaman da ben yaS günneri burda olurum. **(63)** yaz günneri burda olurum. çocuklarım da gelir canım, biri etide bir_ işede devlet su işlende, **(64)** güvennikci. nasi tārif_etsem, havā şeden tarafa. yaz.. işe piknik yeri feġan var. orda dur_ **(65)** benim_olum. devlet su işleri var, onun hemen aġt.. **SGA: Kütahya yolu tarafında mı? GS: (66)** tamam_orda. orda, murat saġ_ı dediġ mi bulursun. ge_ç_ o da yüz_ü güleş. şimdi ġşte o. **(67)** sabah Fardiyesinde. öbürkü gececi. **SGA: Eskiden bu köyün hayatı nasılmıştı? GS:** valla **(68)** eskiden çok, ġskilerde çoK_ıy_ıdi. bekmezler ġaynār, köy bekmezi. biz sal_çamızı dor_ **(69)** kendimiz yapıy_öz. baġ ben heP gelinnerimin_ feġan yaPdım. ġavanezlere ġaynatTım **(70)** ġuydum_amma. ġaynatTık ġuyduk. bi bulġur yapıy_öz, bulġuru da gelin_emirdāl_ o ordan **(71)** getiri emirdā bulġuru güzel_olur. maġarnasını keser gelir_ı, olġārda. çoK güzel. **SGA: Ama (72) eskiden işler çokmuştu deġil mi? GS:** esKiden çoġudu annemlerin. ġoyun sa_ılırdı, ge_çiler **(73)** sa_ılırdı, peynir yapılırdı, yā yapılırdı. eski in_şan_ şı bizim göçürdüm_ evde yedi sekiz **(74)** dene davar asılı olurdu. benim dedemner, dedemnerin_ zamānında. e biz_öle ġördük. ama **(75)** biz_eti gene bıraġamıy_öS. **SGA: Deġil mi? GS:** evet bıraġamıy_öz. ge_çen sene inek baġTım, **(76)** çocuklāmınan annemlernelen kestik yedik ş_ı kesTik. bu sene de ġurban ġuzu āldık kendimiz **(77)** hiş çıkartmadık öle baġTık. do_ al. yoncā.. **SGA: Suni yem yemediġi için kokmaz da o. GS: (78)** tabi. çoK güzel. biz yem feġan vermiy_öz hani öle. **SGA: Hazır yem yiġen kokuyor ama (79) buġday, yonca yiġorsa kokmuyor. GS:** koġmaz. meşe getiriy_öz pelit vār. ġndan s_ona çam **(80)** getiriz. çam yassaK_ama ösun ġine getiriy_öz ka_çak mu_çak. kuzular y_ıy_ö. çoK ġüSel_oluy_ö. **(81) SGA: Yiġor mu onları? GS:** yir yir. kuzulāmız dor_ı yir. çay yapıy_ım ben sana.

I/41

MİHALIÇÇIK - Dağcı**Kaynak kişi** : Perihan Bal, 63, İlkokul; İbrahim Bal, 67, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, köy hayatı, eski hayat

(1) **SGA: İsminiz? PB:** pərihan. **SGA: Soyadınız? PB:** bal. **SGA: Kaç yaşındasın perihan teyze? (2) PB:** atmış_üç. **SGA: Maşallah. Okul? PB:** okul beşinci sınıf. **SGA: Burada mı okudun? PB: (3) hâyır. SGA: Nerede okudun? PB:** yunusèmre. yunusèmreniñ_adaşısı kö_ünde. **SGA: Sen (4) Adahisar'dan bu köye gelin mi geldin? PB:** éved. **SGA: Kaç senedir buradasın? PB:** ğaş sene (5) oldum gelelî? elli. kırk beş. atmış dokuzda bak gelmişiz. ğaş sene olmuş? kırk dört senedir. (6) /.../ **SGA: Teyzeciğim sen Manavsın değil mi? PB:** évT. **SGA: Eskiden bu köyün düğünlerini (7) nasıl yapardınız anlatır mısın? PB:** şindî ěsgidēn perşembeden başlar dü_ünner. he perşembe (8) gününğden başlār ta pazara ğadar devām_eder. cumā gün yimek verilir. x: perşembe günü (9) nōlur onu annat. öñce kıza kına yakılı başına. **PB:** hē ğına yakılır. gız ğınası olur perşembe (10) gün. cumā gün di işdi okuncular gelir geleceKler gelir. cumādan başlarız yimeK vermiyē. (11) cumārtēsi ğınacı deriz biS dışarı ğitcēse ğınacı gider buriya kö_ün_çinden bi yerden bi yere (12) gine ğidē davulnān. pazar gün de gelin_alıcı olur. pazar gün dē gelin_alıcı olur. işdî (13) dü_ünnēr ezeli davullū zurnalī şimdî salōn hē. öle ěsgiden öle olur dü_ünner canım millî (14) kıyavetler geyilirdî. bî ğına gün başğa bî hani pazar gün başğa bi geyilirdi. öle yāni esgiden. (15) **SGA: Eski düğün kıyafetleri nasıldı? Gelin ne giyerdi? PB:** vallā bindallı giyērdi de mi? (16) bindallı diyyollar bindallı giyillerdi. başına da fes geyerlerdi. bak benim gızım dı sekōrene (17) gelin gitTi bak bizim burdı öf ve ādetler ğalmadı bak bunnāñ köyünde daha devām_ediyo. (18) şimdi bura gızım salon. yāni bi olan_ēvlensiñ bi gız çıhsıñ ille salona ğidiliyo. yanî güçük (19) köy_öldü işin. **SGA: Fes vardı başka? PB:** fes var. hani delevizzonlarda gösteriyolla ya biz (20) ğıyāFetine bağıyōz aynen öle geyinirdi yāni gelin. öle süslenürdi. şimdi yok_artık. **İB: (21) tepelik vardı şöle el gibi gümüşlü edravı gümüşten. unu ğorlardı ğavasınā sarallārdı bō. şöle (22) şöle zincirleri var zincirlēne ucunda dı gümüş paralar var u paralar dı.. altına şalvar. ğutmi (23) şalvar dillerdi. SGA: Ne şalvar? İB:** kütmi şalvar dillerdi u nē_isi o_zaman. ipēk. öle şalvar (24) giydirilirdi geline. üstünē bölü elbise gibi sarķa diye bi şey giydirilir_uzun. ipekden o dı (25) ipekli bölü işlemeli. **PB:** yani bizim kōde yok da

bağ burda daha adet ü esginiñ_êlbiseleri (26) ben buriya geldim yānī ü uzun_uzun giyilen u bindallı didikleri ötekilêrden bizim_adahisar (27) kö_ünde yoğ meselâ ôle hiç görmedim ben geyinmediler de. burda vârdı gel-dimde. **İB:** aha (28) burda vârdı. gümüş kuşak. acep gibi ... belini gümüş kuşak şu galınnıkda şöle. her geliniñ (29) gümüş kuşā olurdu. bu gadağ tokalı meselâ önünde tokası. gümüş kuşak annemiñ de varıdı. (30) **SGA:** Ne oldu şimdi onlar? **İB:** unnar heb.. **PB:** vallā olsa iyi olur_amma işde yok şimdi. (31) **SGA:** Eski köy hayatı nasıldı? **PB:** sabah galkağ yimek hazırlancāsa yime_eñi hazırlağ. ahıra (32) gidersiñ inekleri sa_arsıñ. südüñü biz makinede çekiyoz südüñi çekêrsiñ. sōna tırpannān (33) biçilirdi gızım buralar hep. şindiki gibi ne makine vardi ne biçer vardi. bağ burda bu gada (34) arāzi tırpannan biçerdik bis. yirmi tane işçi olurdu en_azından. birbirimize yāni (35) yardımnaşma deriz birbirimize u seña gidēdi sen_ona gidērdiñ. tırpannān biçilirdi dövennēn (36) de sürülürdü. döveni biliyoğ mu? tahta. unnan da sürülürdü. undan sona makinelē çıktı işde (37) patozlār. patozda ü_üdüldü. şimdi de dahāy samanı bûdayı ayıran çıktı. nohudu bi ayrı (38) yapan çıktı. her şeyi şindi her şeyiñ makinesi va hepziñiñ. ezelden yāni biz_öle. dırmık (39) çekerdik. arnat deriz arnat_alıñr. arkasından toplardık tırpan biçenne-riñ. esgiden (40) çoğ_a_ırdı. **SGA:** Çocukları ne yapardınız? **PB:** çocuklar_arkamızda öñümüzde gezēdi (41) nāpceñ mejbür. öle geze geze büyüdü-ler dört dene büyütdüm beğ. **SGA:** Siz sabahleyin (42) kalkıyorsunuz işe gidiyorsunuz. Çocuklar? **PB:** tabi tabī. işi gidiyüz. hē götürüyduğ sancak (43) sancak yapıyoduğ_a_açlara. ben bunu hē ba_özü diriz uzağ yire bile götdüm altı aylı_ıdı. (44) batuhana gösterivirdim yatdı_ıñ yeri. bunun_ölu va şiye ortıya lisiye başladı. bağ_ölüm (45) dedim_anneñ buriya geldi dē gıra ekin_ekmiye gitTik. annanne diyü burda diyü böbek (46) büyür mü burda böbek_olur mu diyyu. olur_olmaz_olur mu heb gızım nē bilīn yürüyi (47) yürüye gidērdik yüriye yüriye gelirdik. bi sa_atlık yol. yani a_ırdı. **SGA:** Çocuklar sırtta, (48) kucakta. **PB:** tabi tabī. a_ırdı amma şimdikinden de iyimişdi yāni o_aman. yardımnaşma (49) vardı birbirininen gaynaşma vardı. iyi komşuluk vardi. ilgilenirdi ĩnsannar birbiriñnēn. şimdi (50) şimdi bu televizyonnar çıktı hiç bi şiş yok. aç televizyonu garşısına. **SGA:** Yardımlaşma (51) yok. **PB:** yok yok yok. biz bu kö_ün tarlalarının heP nohut_ekilirdi mer-cimeg_ekilirdi (52) yardımnaşma yardımnaşma yolarıdığ yani biterdi. şimdi yok. azcık_iki dönüm yer_ekseñ (53) buruyu nası yolcan nası yapacāz nası bitire-cēz? yok. ezeli bitiriydik. ben diyom_ezeli (54) bunnar hani bu tarlalar yoluna yoluna bi kö_ün_adamıynan_olurdu. şimdi dışardan_işçi (55) getiriyollar. tabi tabi işciyinen yapıyolar. **SGA:** Parasız yardım da edilmiyor artık değil mi? (56) **PB:** edilmes. parasız yardım_edilmes. parıyla. **SGA:** Eskiden hadi şunun işini yapalım diye (57) çıkarlarmış. **PB:** tabi tabi sen_ona gidēdiñ o saña gelirdi çoğ iyi de olurdu yāni (58) yardımnaşma. siniñki biter onunki

bitēr. işde çocuklarımız dı òle büyüdü. iki gızım_ıma iki (59) ölüm_ıma benim. **SGA: Hasta olduklarında ne yapardınız? PB: vâlâ hasda olduklarında (60) doğdura götürüyüdük. SGA: Nasıl gidiyordunuz kış günü? Mihaliç-çık'a mı götürüyordunuz? (61) PB: éveT. ya yürürdüğ şurdan dörudan yol va. İB: vesa_ıt yokdu gızım. PB: vesâ_ıt yokdu. (62) kesdirmeden. İB: bi gün gece gitTik ğar tam bu ğadardı. çocuk ğucāmızda. taşıt yok. yöl yok (63) ğireyder gelmez. açık yol_olmaz. yürüyü yürüye gitTiK burdan. gece vardık bi tâne (64) doğdur_urda hastanada. şindiki gibi beş_ıltı tane doğdur yok. açık hastâne yok. (65) doğdurun_evine, gönlü olursa ğalkar. mu_ayini_ıder. öleydi yāni. yürüye yürüye gidilirdi. (66) şindig yok. PB: altında vesâ_ıt. ğazāya varmadan şehire de varabilirsın. İB: şindi tıraktür (67) aldığ undan sōra tıraktör_alınınca uçağ_almış gibi oldu. tıraktör_alınınca. hani her yire (68) hiç_olmassa on daĳkada varı tıraktör burdan mālīca meseġa. biz yürüye-rek ğēsek ya da (69) çabıcaĳ ğēseñ bi sa_ıatde gidersın. SGA: Tabi o da sağ-lıklıysan. İB: tabi sālīklıysan. PB: (70) sālīklıysan. şimdi çok ulaşım_aracı çok şimdi. İB: şindi ħēmen ħēmen hayvannara ĳadınnar (71) bile bakmaz_ol-du gızım. inekleri de erkekler sa_ıar. PB: hē makine sâ_ıa. çamaşırı makine (72) yıkar. İB: makine. makiniyi daĳarsın. SGA: Eskiden kadınlar çok çalı-şıyormuş. İB: ēved. (73) ğadınnar çok çalışır. PB: tabi canım bi dē ilimizde yıkādıĳ_ıo ğadar çamaşırı. u ğadar (74) çocu_ıı çamaşırı. ēvlēde de su yo_ıdu. şindiki gibi òsa şindi her yerde suyuñ var (75) eletdiri_ııñ var. ēlinde bi fenēr fener diyoz biS. şimdī ġambalar var eleTdirikler (76) var_ı_ızman bi şiy yo_ıdu. x: annem heb gece dullāmiş çamaşılları de mi? PB: hē gece (77) yıkādım ben bunnān çamaşırınī. hē gece duĳlār serārdım. İB: kızım şimdi yedi.. yetişen nesil (78) var ya yāni dūñyā bōle geldi biliyo. biz dāda yatırdıĳ bi ... gene gelemeSsın her gün. şu (79) yunusēmreniñ_üstünde bizim_arāzi-miz var. yatırız_ıorda bir haFta on gün. ... akşam tallıya (80) yat bir_ıiki yatağ yorĳan yatağ yok yorĳan. heb şu kilimner var ya onnardan sererdiñ_ıaltına (81) orda yatırsın. neynen gelcēñ buriya vesa_ıt mi vār? bi merkeP var. PB: şimdi yāni moturu dā (82) a_ıır gider diyi arabā arıyollā da_ıa hızlı gitme. tabi canım moturā_ııyi ekin_ıekmiye gidiyöz (83) yā tıraktör ğaş günde varacaĳ ya ğaş günde.. ezeli hani şe merkeplēnen gidilirdi. İB: yani (84) şindi yetişen nesil bōle sanıyo gızım. bōle di_ıildi. taşıdı_ııñ orda ğullancāñ_ıālet sırtında (85) omzunda gidēsın. iki sa_ıat iki bıcuĳ sa_ıat gideriz_ıorıya. bi de akşam gün_ıaşırı gelcēsēñ (86) gün_ıaşırıya ğada çalışılır sa_ıatlı di_ıil. gür_ıaşcaĳ tallıdan çıkcañ. yice_ııñ neyidi? (87) Saba_ıan bulĳur pi.. sulusu bulĳuruñ. ūleniyin ğatısı. akşıma varsa adamın paTedisi kendi (88) yetiştirisē. òle gelib de satılmazdı ki. varsa. hē şu ēkisi vardı ki tereyā ēt yinirdi (89) ğavırma_ıu-laraĳ yāni yemeklēden. hayvan boludu yāni. u vardı. PB: tavı_ııñ olurdu (90) yımırtası bōl. tavıĳ kesebilirsın. İB: ama taşımāĳ_ıımkānıñ imkānıñ sıfırdı yāni. ūrüyerek. bi (91) tani merkebiñ var. oña da suyunu mu ğoycañ orda yiy-**

cēṇ_ekmē_e mi goycaṇ? her (92) ṣiyiṇ_onuṇ_üzerinde sāten bi hayvaniṇ.
 çocūnu bindirir misiṇ ōleydi. ṣindi ğızım_ufak (93) tevek arabıyı da beyen-
 mezler. ṣurda minibüs va minibüs çalışdırı minibüs ṣe diyi bi araba dā (94)
 aldılar. dā iyi. **SGA: Amca adın ne? İB:** ibrāhim bal benim_adım ğısım.
SGA: Kaç (95) yaşındasın? İB: atmış yēdi yaşındıyım. **SGA: Sen nerede
 okudun? İB:** ben bu kōde okudum. (96) dācı kō_ündü okudum. bēṣe ğada
 okudum.

bağ gözlümü çıkarınca belli (27) olur. u gözümün yarısını almışlar. tepsini almamışlar emme büyük lēs yelleşdirdiler. şimdi (28) onnan yaşıyorum dokus senedir di. öle gızım günümüz öle geldi geşdi gitTi. beş Tane (29) çocumuz var. yuvalarında evlerinde biz de burıya geldik işdi evimizi yaptık oturuyos çok (30) şükür allaha. SŞ: biz de şe erde bi yirmi yıl gāldık. andan sōna dönüş yaptık. bu evi (31) yaptık. bi urıya yaptık bi ev dē. urıya da olanın dü ününü yaptık. olanı guyduk geldik. GŞ: (32) öle gızım işde. hē öle hē. (33) SGA: **Güldane teyze o ezdiğin ne?** GŞ: bu şimdi guşburnu. hē biz bunu bēn ocağda gāynatTım (34) bu tenceride gāynatTım. getirdim burıya silkdım. bunu böyle çıkardacam bağ ikinci (35) çıkarışım. bi çıkardım goydum. ikinci çıkarış işdi bunu da bu eleKden geçircem. undan (36) sona ocā a goyub kaynadacaz şişelere guyub kapatacaz. hē bu guşburnu. SGA: **Şu kevgir (37) mi?** GŞ: bu kevgir. evet. bu kēvgir. bunnan yapıyorus. bu da élek. bunnānan böyle yapıyorus (38) gısım işdi. ha öle başga olanı bu. ka.. kaynatdıktan sona konserve şişelēne guyub āzını (39) kapadıyoz. bi sēne dursa dı iki sēne de dursa dı iyi oluyō. biz bēn (40) ba ırsaklāndan ameliyet oldum uçun bāsırdan bunu çoğ gullanıyon kış oldu muydu. (41) gış oldu muydu bunu kullanıyorum. yīyorum öli kullanıyorum. SGA: **Kaç kilodan çıktı bu (42) şimdi?** GŞ: bunu ben ke.. kilōsunu bilmiyom ta kendimizin ta şi bāçelēmizin yanında var. (43) aşşada bāçemiz var damadın bāçesi var. onun kenaıllarındı olannarı topluyuruz. şullara da (44) dikdi dēde unnardan dōrū topladım. hiç kilōsunu bilmiyom hanı tārtili de il. hı eveT. tārtili (45) de il gülüm he. SGA: **Onu süzeceksin bir daha mı kaynatacaksın?** GŞ: evet. şimdi bunu şu (46) elegden geçircem. gılları var ya o gıllarını o élek geçirmicek şimdi. bunu bi daha ordan (47) geçircem. bunu da yeñi gāt dān bit.. hepsini bi gāt dā a geçirdim bu tencirimi ocā a (48) goyacam bu tenciremde kaynatcam soñunu. SGA: **Şeker?** GŞ: şeker de guycam. ēved biraz (49) guycam. şeker guymınca olmiyyō. he ēkşiyō böyle hanı dursa dı ēkşi tipini aldtırdıyō. şeker (50) de guycam öle. SGA: **Çocuklara da vereceksin.** GŞ: çocuklarā çocuklar gö.. gurusunu verdig (51) çocuklara. onnar çay olalak kāynadı içiyōİler. kuru-sundan bēn hani hiç kaynatmadān (52) bayramda geldiler toplamıştık dedīyne hepsine birer bir biraz biraz vērdig āldılar (53) gitdiler onnar şimdi. hı onnar götürdüler. hisdellersi çoğ olursa verin çoğ olmasa kendim (54) gullanırın. isdiyen olusa alır. isdiyen olmassa almas. he öle. öle gısım he öle. SGA: **Amca (55) senin adın ne?** SŞ: sülümān şēn. SGA: **Süleyman amca sen kaç yaşıdasın?** SŞ: yetmiş beş. (56) otuz sekiz do umnuyum bēn. GŞ: baķam sen dē şurıya bi otu. ben yapabilir miyin? SGA: (57) **Sen yap teyze ikinizi de alıyor. Kaç yaşıdasın amca?** SŞ: yetmiş beş. SGA: **Sen de burada (58) doğdun büyüdün.** SŞ: ben de burdā dōdum burda büyüdüm. SGA: **Burada mı okudun (59) ilkokulu?** SŞ: burda okudum ilkoķulu. SGA: **Teyzemi nasıl aldın?** SŞ: teyzeñi mi? tīzeñnē (60) tanıştık manıştık. kövde. ölelikle u iş oldu. dūñür yolladık. işi bitirdik. SGA: **Siz kendiniz (61) mi buldunuz?** SŞ:

kendimiz bulduk. **GŞ:** kēndimiz bulduk dı iki buçuk sene di nişannı gāldıg. **(62)** öle Pi Kūn iki gün de_ıl. **SGA:** **Niye iki buçuk sene beklediniz?** **GŞ:** ben güççūdüm. on biş **(63)** yaşımı doldurmamışdım. nikāh gıyılmaz diyī. o beni çoğ tez şitdī. anā ille ōsun başga yellere **(64)** gitmişlerdi ille bū ben-den_ötürü ōsun başgasını almam diyelegden. e benim yaşım da **(65)** güççūdü. on sekiz di ōlminca nikāh gıyılır mı? **SŞ:** ben başgasını isdemen didim. anam **(66)** anamın taraFından gızlar varıdī. dayımın gızlarī. kesinniklē didim bunna-rı almıcan ben. **(67)** ālman da didim. bir_iki anamızā biraz kūs müs durduk. ne gada küsseniz isdemiyoru siziñ **(68)** taraFınızdan. ben bunu isdedim. bölleliklē ōldu. **GŞ:** nasīp. ēved yavrum nasīp. **SGA:** **İyi de (69) olmuş bak. Ne güzel mutlu mutlu.** **GŞ:** hē. allahama çoğ şükür beş tāne nè çocūmuz var. hebsi **(70)** ēvliler evlendilēr. biz de burda yaşıyoruz_ışde gızım. **SGA:** **Maşallah. Askere gitmiş miydin (71) amca sen?** **SŞ:** asgere gitTim. asgere gitTik gel-dik. **GŞ:** geldi gēdi. as.. yim_bēş yaşındıykan **(72)** beniñ söz vēdi. asgerden geldi ydi. **SGA:** **O zaman düğün dernek âdetleri nasıldı?** **GŞ:** dü_ün **(73)** dēneg_âdetleri yāyrum davul zurna işdi ōlüydü. o şekildiydi. o şekildiydi da-vul zurna. ğına **(74)** gecesī. davılsız zurna her bi şiyi oluyōrdu işde. ōlüydü yavrum. **SŞ:** davulcu dutmīncı **(75)** dü_ün_olmazdı. mutlıkā davulcusunu dutacañ zurnacısını dutacañ. nè gerekeyosa onnarı **(76)** yapacañ. **SGA:** **Sağolun. Ağzınıza sağlık. Çok teşekkür ederiz. Hakkınızı helal edin.** **GŞ:** hiş bi **(77)** şiy di_ıl. sen di helāl. bi şiy_ıkrām_ēdemedim kusura bakma hellerim perişan. siz başga şu **(78)** zēynep teyzeñe de mi gelmişdiñiz siz? **SGA:** **Yok biz ilk defa geliyoruz.** **GŞ:** ilK defā **(79)** geliyōsunuz he? ōñde bi şitmişler-dī. önde gelen_omuştı sizden_ayrı ekip_barmışdı. **(80)** üç_olan_iki kız. şu aşşādī halil şīy va ğoñşunun birinne de unnā dı çekim yapmışlādı. **SGA:** **(81)** **Adem beylerdir onlar.** **GŞ:** he. unnar_ōle ōle unnā dı çekim yapmışlārdı. ōle gısım he.

I/43

MİHALIÇÇIK - Dinek**Kaynak kişi** : Zekiye Civek, 80, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ofis**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet

(1) **ZC:** ... o elli senâ ödüm ğalalı. nedēn bi cezâ başğa bi şeler yazmañ da ben cahilīn. **SGA:** (2) **Senin neyin var niye geldin buraya? Hasta mısın?** **ZC:** hap yazdırımiye ğedim tokdurları. hē. (3) hab ğullanıyon. ĩne ğullanıyon. **SGA:** **Neren ağrıyor senin?** **ZC:** bacaklām ğollarım (4) sāvırdan ğamelıyet_öldüm. **SGA:** **Nereden ameliyat oldun?** **ZC:** savra alındı. **SGA:** **Safra (5) alınınca rahat ettin mi biraz?** **ZC:** ya rāt_olmayyi doğunayo bi şey ğatı bi şeler doğunayoru. (6) çorba yirin boyuna. baya da yidiñ mi şişeyoru bağsıña. ğaş ğad_esbi vâ içinde bi ğöşeñ. hı hı (7) bi dā va. **SGA:** **Üşüyor musun?** **ZC:** üş. **SGA:** **Safranı neden aldılar?** **ZC:** ārıdī. ho ğuda daş (8) çıĴdı. bu ğada bi ğısım. dāş. ... daş çıķa. a çok_ārıdı öldüm_öldüm de cannandım. vāmadım (9) doĴdur ğāmadı. nallıhana ğitTim mālıca ğitTim şere ğitTim. eñ soñ ğaldı devleTdē. amelāt (10) didilē öldüm. ... iki sene oldum hē. **SGA:** **Rahat mısın şimdi?** **ZC:** hē ra_ıatın. ārımiyo işde (11) ğatı doĴunu onu da yimēyorun. çorbu içerin. **SGA:** **Dizlerin niye ağrıyor?** **ZC:** (12) bacaklām_āriyo. ... bunu niye ğoduñ_ıriya ben ... **SGA:** **Yazacağım sonra.** **ZC:** hē a_ır bi (13) şey cezālı bi şey yazdırman dovāmı alıñ şeyimi almañ. **SGA:** **Kaç yaşındasın teyze?** **ZC:** (14) yetmiş, yetmiş doĴuz, seĴizen beş. ōle bi_şe heralda. bilmiyon hē. **SGA:** **Okula gittin mi hiç?** (15) **ZC:** hic_okumadım cāhilin. **SGA:** **Göndermediler mi?** **ZC:** dē evelkilē oĴur mūdū? (16) oĴumazdıĴ. ēvelden ğalma okumuşum yōķ. **SGA:** **Niye göndermediler seni okula?** **ZC:** valā (17) hiç göndermedilēdi işde. **SGA:** **İş mi çoktu evde?** **ZC:** iş di çōdu ta göndermedile. ēveli oĴul (18) ōretmennē nē yōdun. oĴumuşu yōdu ēveli. **SGA:** **Dinek'te yok muydu okul?** **ZC:** yoĴdu. sen (19) beni bunu niye ğoñ? benim laflāmı āsın diye mi ğōsuñ bunu? **SGA:** **Evet. Yazacağım senin (20) söylediklerini.** **ZC:** sōledim ya unnā. yōķ başğa. ... ōlum ... baña ıriya. ... ğōñşum. **SGA:** (21) **Kızın nerede?** **ZC:** ğızım ikisi şerde. biri burda dē yeñi mālēde. ben bi ğelin bi ōlan oturuyon. (22) ōlanıñ_aylını yıyon. hē bi ōlan bi di şerde işde. hē. hinci ne dīcēsıñiz? ne dīcesıñ baña hindī (23) hunu alayoru. ğoduñuz baĴ lafımı alayor ben biliyun. **SGA:** **Almıyor demedim zaten.** (24) **Yazacağım dedim söylediklerini.** **ZC:** ne yazayōñ? **SGA:** **Adın ne teyze?** **ZC:** zekiye civēk. (25) zekiye civēk. **SGA:** **Zekiye teyzem ne anlattı bize**

diye oradan yazacağız. ZC: valla işde böyle (26) ... işde bi olan bi gelin va yanımda. **SGA:** Dedem niye vefat etti? **ZC:** galp varıdı. **SGA:** Sen (27) çok genç mi kaldın? **ZC:** otuz yaşımdı ğāTım. **SGA:** Nasıl büyüttün çocukları? **ZC:** vallāhi öle (28) cıplaş cıplaş ayāna ayaĸĸabı yōdu ... gidellēdi. ... hōlü ... olu hōle ... oludu. öle öle (29) böyütTüm beş dānesini. biri dē yeñi mālledē. biri şērde üş ğız. **SGA:** Çalıştın mı sen? **ZC:** yō (30) çalışmayoz ... oturiyoz ... **SGA:** Eskiden. **ZC:** esgiden çalışdım tabī. çocukları neynen (31) büyüden? ayānda yōĸ sırtında yōĸ başında yok. başıma yazmam yōĸ. ālıyı ālıyı unnā da (32) ayāma ayakĸabı yok diye. ... yā elli sene oldu yōl gibi geşdi. **SGA:** Allah o günleri aratmasın (33) teyzeciğim. **ZC:** ... allah_aratmasın. fitire virilē bise fitire mitiri virillē hanī zengin_olannā (34) beş_on ğuruş da unnāna idāre iderin. idāre itdim. hindi vimezlē ... hadi ğızım_oldu. **SGA:** (35) Ağzına sağ-lık teyze. Hakkını helal et. **ZC:** halal_olsun. ... olsun. sen de bunnarı yāz. bi şēler (36) mi şēler çıkıtdır. hē yīcek bi şēler vilen. ama öle cezālī şey yazma. öle olmas yāni viremen. (37) **SGA:** Yok teyze ben üniversitede hocayım za-ten. **ZC:** hē hoca mıSın? öle bi şēle yaz öldü (38) hadi iy günne bākām. cezālī bi şey_olmadı mı.

I/44

MİHALIÇÇIK - Dümrek**Kaynak kişi** : Menşure Erbek, 62, İlkokul; Fadime Erbek, 46, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Fırın evi**Kayıt türü** : Video**Konu** : Ekmek yapımı

(1) SGA: Şimdi söyle bir çek bakalım. ME: çek bakalım. SGA: İşte oldu. Kolay gelsin. İsminiz (2) ne? ME: ben muhtarın hanımıyın. SGA: Biz muhtarı arıyorduk. ME: siz muhtarı arıyorsunuz. (3) hı muhtarın_evi bura. adım meşşüre. SGA: Menşure teyze. ME: he buyur canım. SGA: (4) Kolay gelsin. Geldiler zaten, tarif ettiler herhâlde muhtarın evi diye. Kaç yaşındasın? ME: (5) atmış_iki. SGA: Maşallah. Göstermiyorsun. ME: göstermiyon_nu? otdüm yerde iyî ayâ_a (6) gâl_kaman. otTüm yerde çoK_İyin. SGA: Doğma büyüme Dümreklî misin? ME: (7) dümreKliyin. SGA: Buraya gelin geldin, burada gelin kaldın. ME: tabî bu köve gelin gëlđim. (8) SGA: Siz nesi oluyorsunuz? FE: êltiyiS. SGA: Eltisiniz. ME: biz_iki elti bi yerdi yîyoS. (9) SGA: Ne güzel maşallah. Sizin isminiz ne? FE: fadime. gel bazlâma yi. yâlyalım da onnar dâ (10) yisiñ. SGA: Siz Dümreli misiniz doğma büyüme? FE: dümreKliyiS. âyniyiS. SGA: Muhtar (11) evde miydi Menşure teyze? ME: evde êvdê. şindi muhtara iki etmek yâladık hadi sen gâniñi (12) doyur dediK siz gëlđiñiS. SGA: Nasıl yaptınız bu ekmeği, bazlamayı? FE: mayalıyoS. (13) mayalâdıktan sôni.. mayalıyoz geliyo. ufağ_u-fağ döküyoS hazır hâlinde. yapıyoS_ışTî. (14) yaPıyoS. SGA: Altta un mu var? FE: evê. yaPışmamâsı için. ME: u_zaman da bôle (15) bişiriyöduK. köve ôretmen gelmiş. şu depeniñ_ardına gëlmişlê. demişle ne güzel kemre (16) goğuyo demişle onnar da sivrisârlıyđî. tam biz de bôle etmek PişiriyöduK. (17) ôretmeniñ_annesiyê tēyzesi varıdı. SGA: O tahtanın adı ne? ME: bunun_adı yaslı_âç. (18) bunun_adı pislî_êç. bu saç. SGA: Ne güzel siz ekmeğınızı kendiniz yapıyorsunuz. FE: (19) bir_ay gidiyo. bir_ay iki ay gidiyi ama. SGA: Biz bir çok köye gittik. Hiç kimse ekmeğini (20) yapmıyor. Hep hazır. ME: bizim buranın bu. şêr_uzak, gelip gidilmez. SGA: Bu daha iyi (21) ama. ME: bu tâ iyi. zabâliyin ısıtırın yumuşacık. señiñ_ismiñ nê? SGA: Ben Semra. ME: (22) semrâ. FE: bursa yolunda anadol_ünüversisi taravında di mi bursa yolunda señinki de. SGA: (23) Benimki Bursa yolundaki değıl. Havaalanının karşısındayım ben. FE: yeñge bi tâne şöle (24) şey_et de gızart da yâliyâm dâ yisiñ. SGA: Menşure teyze. Eskiden bu ekmekleri nasıl (25) yapardınız? Dügünlerde nasıl paylaşırdınız? ME:

eskiden de bölle yapādıķ. dolaP yo_udu iki (26) gündö üş gündö bi etmek yapādıķ. ... şindi dolapla oldu_u uçun bişir dolaba döldur. aynı (27) bölle yapādıķ_ışTi. annelēmizden_unu gördüK, öle gidiyoz. **SGA: Okula burada mı gittiniz? (28)** **ME:** burda gitTik. beşi burda bitirdim. beşe ğadar burda okudum yānī. **SGA: O zaman köy (29) okulu nasıldı? Öğretmen nasıl davranırdı?** **ME:** iyidi öretmennēmiz. öretmēn bekār_öldü_u (30) zāman gelirdī, yemek veridig_unā. üç_ö_ün yēmēni veridig, çamaşırt yıkardıK. öretmene (31) āyilelē bakārdı āyilelēmiz bakārdı biz_oKırdıg. **FE:** iletişim_īyidi u_zāman. **ME:** (32) çoK_īyidi. çoK_öretmenin_ıyānī.. hanımının_yanında yatTı bābam muhtarıdı rahmetlig, ikisi (33) de rahmetlig_öldü. annem beklerdi hanımnanı öretmen bi yere gidiP gelemēdi zaman. eski (34) şēler tā īyidi de şindī de_ışTi. **SGA: Eskiden öğretmenler tırnak kontrolü falan yapıyorlarmış. (35)** **ME:** yapallardı. **SGA: Anlatır mısınız?** **ME:** bazartesinen bazartesiye şöle etdirirdī, (36) dırnaqlāmıza bakārdı tēmiz_olannara tāmam derdi tēmiz_olmıyañnara bi Çetvel vurudu (37) tertemiz edērdik. **FE:** şindi yok de mi? **ME:** şēylēñ yaķasına bakādı önnüklēñ şölē hani kir mi (38) tēmiz mi bānyo etdiñiz mi etmedin_iz mi hāvtada bānyo edilirdi hani okul çocu_una. **SGA: (39) Burası Manav köyü mü?** **FE:** dümreK. dümreK köyü. **ME:** eski-şehir mihālīçÇıK dümreK (40) köyü. **SGA: Halkı Manav mı Yörük mü?** **FE:** manav. **ME:** manavız biz manav. **SGA: Sizin en (41) ünlü yemekleriniz neler?** **ME:** de bizim yemēklēmiz aynı şey yēmē_e işTe iç_anadolu (42) yēmē_e. ğuru fasillesi, nāhudū, yaprak sārmasī, hoşmellimī. **SGA: Hoşmellimi nasıl (43) yapıyorsunuz?** **ME:** hoşmellimī yağınī şey ğaymānı ğuyarıS südüñ_ıçini. süt ğaynar ecig de (44) duz_atarız_onu indiriz ğararız_ununan yumuşacığ. ğardıKTan sōna tavaya ğoruz (45) ğızardırız. ğızartTıktan sōnada üstünü şöle bi tabaķlara çeviriñ. üstüne de bi ... bāl ğon. (46) buyur yi. **SGA: İyiymiş. ME:** hoşmellimiz_ıyī. **SGA: Balla yapıyor. ME:** ē üstüne bāl ğonur, (47) sıcāķa. **SGA: Siz eskisi gibi iki elti mi yaşıyorsunuz evde?** **ME:** evet. ğayinnāmız yeni öldü (48) bizim. **FE:** yirmi iki sēne ö.. yirmi sekiz sēne öldü. **ME:** ... ğayinnamız varıdı. saña ömür (49) hişTe iki ay_öldüğ_ğaybedeli. **SGA: Başınız sağolsun. İyi miydi sağlığı?** **ME:** iyiydi bi saFra (50) kesesinden daş düşTü işTē, şey_öldü gitTī. ... bī ... bēn gitTim şindi de fadime gidiyo işde. (51) çocuķlāmızı okutTuķ allā_a şükür. **SGA: Eskiden gelin kaynana ilişkileri nasıldı?** **FE:** çoK (52) güzēl. ğaynaya sāyğı ğaynataya sayğī. hiş kārşısından gelmēñ. ērken kākāñ, ğörevini yapāñ. (53) ğaynanayı ğayinnayı yatırın_öle çıkāñ yatırmā.. yatmaya. şindi ğayınna ğaynata yanda duran (54) yok. **ME:** şindi de iyi ğeşlere. hiç çolu_u çocu_u okutTuķ benim bi olan varıdı āldı gitTi (55) mēselā beybazarī ... māden mü_ēndiSi. ēsgiden beylēmiziñ_ışı yo_udu mējbur. hindi işleri (56) oldu miydu çoluK çocuK nābıcan? hōlü hiş ğeñş ğālmadı şindi. **SGA: Kalmadı değil mi? (57)** **ME:** tabi heP_okudu etmēni āldı eşini āldı allā_a şükür kimseye yükü yok. **FE:**

sen de yāz (58) da ben de seni çekim şöle yazdını görsünner. şöle yap ta. köye gitTim de bazlāma yapTim (59) baK de. **SGA: Tamam. Köylerde genç yok köydeki tarım işlerini kim yapıyor?** **ME:** Peylēmiz (60) yapıyo işTi bizimkilēnden sōnā zōr, kim yapacak? genç gālmadı işTi yaşlīlā da iyice (61) yaşlılīKTan sōna ne olcāsa sonu biz de bilmīyoz. emekli oluP da gelise çoluK çocuk geli, (62) gelmeSsē unnā da gelemeS çolu_u çocu_u okuycaK. **SGA: Gelseler bile köy işini bilmiyor (63) olacaklar ki.** **ME:** yo bilillē allā_a şükür hanı gördülēr ya. **SGA: Bilirler mi?** **ME:** bilillē. (64) yazın gelincesi hep yapallā bobalāna yardım_edellē. alıyollā nā_ğadan_ol̄sa bilillē. **FE:** sen (65) de çıkaydın. sen de çıkaydın mutTarın yanına yukarı. **ME:** zamānında gēldi üç gızınan u da (66) öle ünüvēstede hocayın dedī. u_zaman da bōle tomatıs zamānydı bizim. galebaşına gitTilē, (67) galebaşı deriz bizim şey vā. urda resimlēni çekmişlē. üç gānç gızıdı. hani geldi, haLā (68) bizim_ēve yakınımıştı ēvi di. dēdiydi ismini nīy di. **SGA: O kuş tüneği mi?** **ME:** bū (69) culuklān_ğanadı. hindilēn. culuk diyivēriz biz, hindilēn. hindiyi kestim_miydi bu_ğanadını (70) alırız guruduruz bōle saş sübürmeye de iyi oluyo. bezinen de süPürüyoz āma bu tā iyi oluyo. (71) **SGA: Culuğu nasıl pişiriyorsunuz? Eti çok mu güzel oluyor?** **ME:** çoK güzel_oluyō. do_al. (72) zamanı gelse de bi yiseñ. **SGA: Kışın mı olur?** **ME:** kışın. ğar yağınca kesilir ğar yādıktan (73) sōna datlı oluř. öretmenimiz varıdı ğulaqları çinnasın şindī şeydeyimiş tokidēymiş. benim gız (74) va urda unuñ çocu.. gızı okur da iki.. birinci sınıflara öretmen burda öretmennik yaptı. burda (75) bi hindi yimiş. gönüle demiş annēn baña bi hindi ayarlayaĝosuñ ğaş lira oluşsa ōsun dimiş. bi (76) de temizlensin dēmiş. yidī.. burda yāni öretmennik yapāKa. **SGA: Nasıl pişiriyorsunuz (77) hindiyi?** **ME:** hindiyi yolañ temizleñ yīkadıktan sōnı tēncereye ğoñ. suyunu da ğuyañ. bizim (78) ğozonelēmiz olu ğazannāda unuñ_içine ğuñ. bişer_urda. bişTikten sōnı sōyuncası didekleñ (79) bōlē. suyunu āz ğuyarıS, hemen servis yapañ suyuna barāber şöle bişer. **SGA: Haşlanıp (80) suyuyla yeniyor. Başka?** **FE:** suyunu az ğuycaKsın kendi yaĝıyna güzel bişiyō. **ME:** faTime (81) nērden aşcādım ğafa dōndü. aLō. hē etmek pişiriyodum ğı. siz nāpTınız? he? he he (82) böyün_eciK etmek yaptık dī āz gāldı. acıĝ. ünüvē-SiTeden bi hanım gēlmiş dī acık dedik (83) ecig dedik di ona güler ... ecig dedimiz ... oldu. hē ünüvēsteden gēlmiş şey_ōrenme_e. (84) bēn_āyşenin yanından vāzgeşTim ... gece ön birde bincēmişin ta sabah_āltı yedi gibi (85) incēmişin geceye dayanaman dedim. /.../ **ME:** seLāmı var. bi tanışın_ħakam hadi.. **SGA: (86) Sorkun sacı mı bu?** **ME:** sorgun sacı bu. unnāñ sacı gelir bōle, alırıS. ekinnē parayınan satā. (87) biz de alırız_unnarı. **SGA: İki elti şimdi hiç kimse geçinemiyor.** **ME:** hē tabī geçinemiyen (88) geçiremiyē ... allā şükür biz geçindik yaradana bin şükür. **SGA: Maşallah. Allah nazardan (89) saklasın. Kayınvalideniz sayesinde her halde.** **ME:** tabi ğayınnamız da iyīdi allah razı ōsun (90) sizlēden_ıyi ōlmasın hani. **FE:** önce sayĝı. onđan

sōna herkeş tutulcağ_ışını biliyo, (91) yapılcağ_ışını biliyo. ona göre geçiP
oluP gidiyo. bu ğadā. **ME:** bize imriyen çok. (92) ğoņřulāmız da iyiler_allah
var hani. gečinmesini yalan dünyāda ne diye gečinmiycen_ıřte (93) nōlacaK?
SGA: Eskiden siz de kayınvalidenizin, kayınpederinizin yanında çocuğu-
nuzu (94) sevemez miydiniz? ME: sevemezdiK ya. benim_eşim_ıasKerden
ġēldi iki tane çocūmuz (95) varıdı çocūnu ğucāna alamazdı. sāyġı varıdı ğoya
bōlē. hindi hani hindi herkes serbesT (96) istedīni seviyo istedīni.. halbuķu
bunda hişbi_şiy yōdu_emme işTe.

I/45

MİHALIÇÇIK - Gözeler**Kaynak kişi** : Fatma Aslan, 83, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yaşlılık, hastalık

(1) **SGA: Andaçtaki.** FA: dā annaştaki, üstündeki, hē hē. bāçede diye oraya girdi çay işçen di.. (2) **SGA: Teyze sen yalnız başına domates mi doğruyordun şimdi?** FA: napám? **SGA: Boş** (3) **durmuyorsun.** FA: yō na.. boş durmáyon işTe. sālça yaPacan. **SGA: Salça mı yapacaksın?** (4) **FA: yıkayıP yıkayıP da dōrāyon işti.** **SGA: Maşallah, şimdi gençler bile yapmıyor, sen hiç** (5) **durmuyorsun.** FA: genclere bakma sen. ben esKi adamım, sekzen iki, üç yaşıma girdim. (6) dede öldü yirmi sene oldu öleli. ne gızın yanında öldüm, ne olanın yanında oldum napcāñ (7) eñ iyi yiriñ bu kötü ev. kabirinen ev. kabre girersen ilişñ kesilir yavrım. evinde olursan (8) kimse garışmaz. çok zor. allah kimSeyi çoluK çocuK eline gömasın. bi di yandım geçen (9) sene. nası yāndım. böyle iş yaptırıdım. olan bā iki çuval odun goyurdu işci. zabanın yanına (10) gödu. gicelēn televon geldi sert galkınca nası bi gitTim yanımın üstüne, bu goluñ üstüne (11) gittim. odunnāñ üstüne bu gol geldi. zabādaK öldür allah galkamadım. zabādaK aladım (12) baırdım. hinci eve gittiydin nēreye gittiydin çatlaK. onūñ dı gaFa esirekli.. **SGA: Yanık** (13) **nasıl geçti?** FA: gıza televon ettilē gız geldi götTü, toktura çıkardılar. ūlan geldi götTü. (14) gürcan dedi ki benim ev yümüşek dedi ābēsiniñ evde üç gün durağodu onnan aşşā ev. bēn (15) götürün annemi dedi. vay gödu da gitTi bizi. e gice su döküncēm geldi tak.. gapıyı taklattım (16) gürol yavrım tuvaletin işñı bi yak. amanın baırı baırı bizi niden raatsız idiyon sen (17) diye. zabādaK olana bu uz yaptı. ābiSi dimiş sandalyeye oturttu basanaK basanaK çıkarı.. (18) ... olana bu uz yaptı. gittim de gızda durdum. gız iyi yaptı tokdura çıkardı melleml aldı (19) işte öle öle, ekmek yaslāc ibi yandı şu bacām. yok mu? onūñ da gafa esirekli. **SGA: Bu** (20) **köyün adı neydi?** FA: gözeler. **SGA: Teyze sen doğma büyüme Gözelerli misin?** FA: hē burda (21) dūdum ben. **SGA: Köy çok güzel ama.** FA: köy güzel de insan galmadı, heP de şerde ne (22) varsa şere ataılar kendilēni. benim ūlan da şerde gız da şere gitti zātı. **SGA: Senin** (23) **gelinin nereli? Bu köylü mü?** FA: sivrisarlı. **SGA: O da mı manav?** FA: manav besbe bilmen (24) ki. **SGA: Kim buldu aldı onu?** FA: amān. halası buraya gelirdi abamın gızını aldı oluna da (25) İsayā. dūñür dedi ekindē köKündē eyi bi şı yok mu dedi

adam. sülâle aradı. burda âbimin (26) gızı var_ emme köye vimesi. köydü galan mı var hinci olan eskişerde işdi. hemen bi (27) vardūmda virivirdile ... başıma ... adam_üzüle.. bi olanı mâvettik diyē üzüle üzüle (28) ganser_ıldı adamı. **SGA: Kaç sene oldu dedeyi kaybedeli?** FA: yirmi sene öldü. yirmi (29) senedir bayğuş gibi bu yuvada dururum ben_ışte. napam? **SGA: Her işi-ni yapıyor musun?** (30) FA: yo yukarı çıkaman. merdimenneri çıkaman gâli badâna yapdırdım da. ambalacı (31) yapdıracân da yukâllâra fâre doru gelmesin. bu aşşâda oturun_ışte. bi_tan_dâ mı_mar (32) yanında eş. **SGA: O da öğrencimiz. Ben Anadolu Üniversitesinde hocayım. Hoca (33) Osmangazi'de. Bir de öğrencimiz var. Böyle bütün köyleri geziyoruz.** FA: sağ_oluş allâ_razî (34) ösuş. okulları mı gēziyosun? **SGA: Köyleri.** FA: köyleri. aşşâ ... undân sōna çardağ var çalcı (35) kövü var māmıtsarı var_ışte. **SGA: Gittik onlara.** FA: gittiñiz mi? **SGA: Dün gittik.** FA: hinci (36) ambileş geşdi o yanna. māmıtsarında bi gelin ğadın hasta ya. dōşşekli. heralda uña ilaş (37) vermeye gittiler. komada. **SGA: Doktor geliyor mu böyle ambulansla hastalara?** FA: yo hiş (38) geldî yok. māmıtsarının mūtarinin_anası. bir_ây öldü yatalı, dö.. çürüdü onun ... çürük. ... (39) eli ayâ bālıymış yolar alırmış_âzından mama verilermiş burnundan. allah kimsiye dert (40) virmesin yavрім. o ğadın da çok Fakırlık çekdi. âltı yedi bebē_e gōlay büyütmedi emme (41) işde ne yapacan? büyüdü mü herkeş benin diyoş. artık ... māmıtsarlı onu çalıştırdım ben dün, (42) ödunnarı ğıydıK_ğoyduK. ğız_âladi. hepcî herkeş ğaştı didi. onnar gün baķallırmışTı. abam (43) hiş gelmedi dedi. gelinner sen ben davāsına ... âltına git.. tez döndüle. **SGA: Yukarı (44) çıkacaklar.** FA: he yukarıya muhTara. uña o çēşmenin yanından bōle dönüyördün_mü (45) mūtariñ_ēvi. annacındaki_ēv. **SGA: Bulurlar onlar.** FA: işte bōle yavрім. ētiyarlış sonu (46) bōle. **SGA: İhtiyarlık zor değıl mi teyze?** FA: hı çok zor. el_ēte ğomasıñ kimsēyi. yarışışkan (47) çağırışkan heybeler torbalar dolaşkan pek dat.. biriciK_anasın da ondan sōna gücün yitmedi (48) mi aķlāña bur.. ğaķılır. kimsēye çok yaş virmesin, kimsēye mūtac_olmadım. yarıştım, (49) uyumadım, dūmadım. gice iki łamba yakadı hinciki gibi âlettiriK_yōdu. evleşi üle badana (50) yapadıķ gündüz ... hinci noldu? çok zor. **SGA: Bu domatesler kendi bahçenin mi?** FA: (51) kendimin kendimin. **SGA: Nasıl yapıyorsun bahçe işini?** FA: napan diynē dayana yapdırın da (52) otuna kimse ğuymam bu diynē dayana dayana yoların. **SGA: Sonra kendin mi topluyorsun?** (53) FA: hē topların. ğuvâyı getiremedim de şōnuş_ıçine ğudum ata ata ata. üle üle çıkar. bugūñ (54) de ğoñşulara ünnerim çıkarıvrın diye nāpan? ismāllāsañ getirivirin_olmaz yavрім nāpan? (55) bi_şşē tembî ettin mi herif mırın ğırın yapıyoru mālıştan kim gitÇek getÇek onu diye. (56) halbūsem gidiyoñ iki kilō üş kilō neyse at alıvr geşdi. **SGA: Evet, ambulans geçti.** FA: (57) bilmen hasta var bilmen_oña ilaş virmeye gitTi. **SGA: İyi maşallah teyze her şeyini yapıyon (58) kendin.** FA: yaparın yavрім. yükümü atıyon em_büyük tasa

yük. yükünü atTıkdan geli (59) yalnız dört senedir ıdrar durmāyoru, akıyoru. e toktura g.. hap veriyo günü geliyo hap da (60) tēsir etmiyoru ayaklām şişip ... ödem yaparımış. bi o buñum var başka buñum dizlēm bi (61) tūr̄sa idrām ıakmasa hiş bi buñ yok. napcın? **SGA: Her şeyini yapıyorsun çok şükür Allah'a. (62)** **FA:** tarana baķam yapıp yiyon. yükümü de atıyon. o ēñ büyük tasa yük Sāti, kimsiye (63) mūtac ıolmadan. eşte burda soķulupdurun bıldır gızıñ yanında ğışı çıktın bu yıl nēllere (64) gitcēmi bilmen. **SGA: Kışın kızının yanına mı gidiyorsun?** **FA:** he ğışın gızıñ yanına gitdim (65) bıldır, hastalandım da. bı yıl ēvimden gitmeK ıistemeyyon. odun mudun yapırdım para da (66) kōmür ıalırın yaķarın, nāpan? bullāda kimse yok yarın bunnā şe ıire gidelle şe ıirde dururla. (67) bulları ekellē ğaldırılā toplalıā ... alılıā gidellē. yoķarda abamın ğızı va o da hasta gine hasta (68) oldu, bedi ıa hasta olmuş bu yol da şe ıire gitti. tıpta yatırımış. ōlmuş ōlsa hiş ğı.. bi yana (69) gitmen. **SGA: Doğru. Ama kışın köyler boşalıyor. Adın neydi teyze?** **FA:** fatma. fatma aslan. (70) **SGA: Fatma teyze, ağzına sağlık.** **FA:** yıķıyan da güzellēnden tomatiz ğuyuyēren de varınca (71) yin. **SGA: Yok teyze sağol.** **FA:** darılırim baķ. **SGA: Darılma sen zor zahmet taşıyorsun, (72) getiriyorsun. Ben nasıl alırım.** **FA:** yō bēn ēkerin de kendim de yirin. ōlmıyan nara da ııdırın, (73) gelene gidene ğuyum. **SGA: Ama teyze o sıkıntıyla ot yoluyorsun, taşıyorsun...** **FA:** ōlşuñ (74) vasıñ ğuyuyēren de kōy tomatiSi bēn bi poşet bulan da ğuyan. **SGA: Yok teyze kalkma, (75) yorulma. Ben kıyamam sana.** **FA:** ā bēn de ğıyaman saña güzelim, datlı diliñe ğıyaman (76) yavrim.

I/46

MİHALIÇÇIK - Güreş**Kaynak kişi** : Hatice Avdan, 66, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, köy hakkında bilgi

(1) **SGA: Adın ne yenge? HA:** hatice. hatice avdan. **SGA: Kaç yaşında-sın Hatice yenge? HA:** (2) ben_ atmış_ altı yaşımdayım gızım. **SGA: Okul? HA:** okul, ilkökul mēzunuyum. **SGA: Bu (3) köyde mi okudun? HA:** evet, bu köyde okudum. **SGA: Köyün hane sayısı kaç? HA:** şindī (4) yirmi bira var, on da aşşā mā_alle otuS hāne. evet, kırkīdi ona düşdü şe yani otuza düşdü (5) yani yarıdan ço_u gitti yāni şiye eskişehire orıya orıya işe girincesi urlara yerleşdile. **SGA: (6) Yaz kış değişiyor mu? HA:** yo, de_işmez. devamnī evet öle. **SGA: Köy ne zaman kurulmuş? (7) HA:** vallā gızım köyün ğali ne zammat ğuruldunu pek bilemiycem ben bu yaşım sā_ibi oldum, (8) dā undan da ēvelisi besbē zaman_ oldu. bayā bi hemen hemen. **SGA: Ne zaman kuruldu- ğunu (9) bilmiyor musun? HA:** bilmiyon_ emme var gine ātmış yetmiş hani sene var yāni, u ğadar var. (10) çünkü bēn atmış_ altı yaşıma girdīme göre ondan da eveli dā_ a ğalabalīdi meseġā, (11) çoğ_ insannar vardı tabi. **SGA: Nüfusu ne kadar biliyor musunuz? HA:** şindi valla nüvusunu (12) sayıyol- lar_ emme şimdi ne ğada eksildī, bi de ölen di öldü. yetmiş beş mi seksen beş ve.. (13) seksēn veyā doksan_ o kesiT seçmeni çıkıyōdu yāni öliydi herālde. hani dışarı şe ye gidennē (14) çocuğ mucuğ_ okutmeye şe ye gidennē yāni şey_ atılmıyo sayılmıyo. o şēden o kadar var (15) seşmeni. **SGA: Seksen, doksan. Yüze yakın var o zaman. HA:** evet. şindi u_ ğadar var (16) seşmen. **SGA: Köyün adı hiç değişmiş mi? HA:** hiş de_ işme.. ben bileli güreş. **SGA: Güreş (17) adı nereden geliyor? HA:** güreş adı nē bileyīn ēveli işte meseġa tā eveli benim bildīm ğada (18) ğonuşuyollādı ğoyun_ alı bu ta.. şu karşıda urdalarımıştı bureye yaylēye çıkāġāmıştı, bōle (19) buralar heP_ örmanımış- dı. işte onnā yayladıykan ordā bi katli_ am_ olmuş. bi göçebe mi bi (20) kişi mi ölmüş ... ğorkmuşla bizim_ üstümüze gitcek, burda yelleşme burda kālmiş- lā. ordan (21) orıyī da bī göçübē üslenmiş. ölelikle urası koyun_ alı ğalmış, burası güreş_ işti ordan kimisi (22) bacı güreşine gitmiş bacı güreş diyoġā şi tarafında polatlı tarafında, işte öle burda (23) ğalmışlar_ işte. **SGA: Burası Koyunağılı'nın yaylası mıymış? HA:** evet yaylasıymıştı ēveli. ta (24) çok ēveli işte büyüklēden duydu_ um ğadarıyla öle yāni. **SGA: Koyunağılında biri ölmüş. (25) HA:** işte şī insan ölmüş kimise adam ölünce inmemişlē yāni

burda kalmışla. yerleşmişle (26) ondan sonra ormanı kırmışlar işte buraları şey yapmışlar. ölelikle tarla taban sahibi olmuşla (27) işte ölelikle büyümüş gitmiş işte. evet. ... tā dümrek kövü va dümrekte ta şeylerim.. tarlamız (28) sabanımız varmıştı evelki büyüklüğümüzün yani. mesele gemni gışı deriz büs sürü yerlerimiz (29) var oralada, ora.. heP eski talalamız ulfadiymıştı. işte bulfari gırıncası da oralara bakmış (30) vermişle oralar orman olmuş buraları gırmışlar işte öle zaman geçirmişle. **SGA: O zaman (31) köy yüz yıllık falan. HA:** bayā var. evet var. bildim gadarıyla var. hacı oluydu o bilirdi de (32) urda şimdi unuñ da işi düşüP gidincesi, evet, işte öle. **SGA: Köyde muhtarlık binanız var mı? (33) HA:** yoK gızım. yoK işte onu yapamadıK bī istedik okulu dedi yapıñ dedi. oña da gücümüz (34) yetmez kövümüzün bi geliri yok. hani fazla bi şeyi olmadı ından işte mütariñ eşyaları (35) benim kendi evimde duru işte, öle. **SGA: Caminiz var mı? HA:** var cāmi. **SGA: Eski bir cami (36) mi? HA:** cāmimiz eskī. yeni şey yaptık işte bēm beyim mütar olālī on sene oldu bu (37) sēniyne. ilk durdu u sene cāmiyi sıvadık. mināresi yoğudu mināresini yapTırdık. yapTı (38) bayā bi hani şī hizmet verdi. eski cāmi cāmimiz evet. **SGA: Köyde kıraathane, kahvehane, (39) bakkal var mı? HA:** eveli vardı ama şindī yoK. şindī işcilē madene gidiyo İtiyacını ordan (40) getiriyo. künde mi alıçÇık yakın oldūna işti on on bēş kilometire. her gün işimiz düşüyo (41) gidiyō. İtiyaçları urdan getirincesi eveli vardı gayfe de vardı, mesele öle bi dükkāna vardı (42) ama onna şimdi unna yoK. yoK. İtiyaçları mı alıçıktan görüyo. **SGA: Okul? HA:** okul da (43) kava a gidiyo. **SGA: Kaç çocuk gidiyor? HA:** şindī geçen sene on on ikiydi de bu sene (44) sekiz mi gitÇeK, işte o kadar bi çocuK gāldı. **SGA: Sekiz on çocuk taşımaya Kavak’a (45) gidecek. HA:** evet, evet kavaK Ta okul. kava a gidiyo. **SGA: Bu çevrede arkeolojik yapı, (46) tarihi anıt, türbe, yatır gibi şeyler var mı? HA:** yatırımız t tūrbemiz yoK. tari i hanī bi mesele (47) şu kārşıda bi aktepe deriz ura va. ura sit alanı. sit alanı urası. türbe deriz çocuğ (48) mezarlı ımız var orası. tabi büyüklerimiz öle dellēdi oralada ta evelden hani yatır şī boş (49) di il dellēdi onu bilirin gızım. **SGA: Çocuk mezarlığı mı? HA:** hē. şimdi biz orayı (50) çocuKlāmızı gömüyo, büyük insannarı bu taraftaki mezarlı ımıza gömüyo. işte oralada (51) yani ta ebelerim vardı benim, o ebem bayā bi şidi, kızım derdi seki köyünün mezarlıynan o (52) köyün mezarlı ı çok zengin derdi. genç gelinnē var orda, yatırlar var urda. o köyünen (53) oranıñ arasında payitāt yol va derdi. tabi biz bilmioz da o görüdü onnarı. hani ebem öle (54) şeydi yani benim annem annesi. benim annem seki kövünden gelmemiymişti. işte öle (55) yani. başKa türbe yoK yatır, yatır olaraK. öle yoK. **SGA: Köyün geçim kaynağı ne (56) teyzeciğim? HA:** vaİla köyün geçim kaynā gızım gençlerimiz hepceK kavaK kıromda (57) çalışTılar. ordan emekli oldulā. benim beyim dāhi de ordan ėmekli oldu. işte ordan (58) çıkıncasıda mala bakıyo, davar, sı ır, on-

narı yapıyoz. geçim gaynāmız. u. êkilî iş (59) yapıyoz işTi, êkin. ārpa mese-lâ onnarı êkip galdırıyoz işTe. **SGA: Buğday ekiliyor, başka? (60) HA:** evet, ārpa êkiliyo. başga bi işi su yök, olmayıncası hani kirezçiliK su mu ya-pamıyōduK. (61) şindi inşalla dēvlet gölet yapıdıreceK işte, onnan. ūraşı-yoİlâ. öle bi işe olursa meyva (62) dikmeyİ de öte şİ yapmeyİ de düşünüyoz yāni. **SGA: Köyde ne kadar büyükbaş hayvan (63) vardır? HA:** şindi yet-miş tâne sı. ır salınİlİyo sı. ır çobanı Tutuyoz yaylıma giden herkesin (64) ahırında mese-lâ olan mal hariç. şindi benim. ūlanın damında va beş tâne bakı-lısı kurbana (65) dōru satacaK. işte herkeŞin ahırında öle üçer, dörder, beşer tâne bakı-lısı var. **SGA: Ayrıca da (66) yetmiş tane çobanda... HA:** tabİ sı. ır-a çobanın. ōğünde inekleri var. **SGA: O zaman yüzü (67) buluyor mu? HA:** bulur. bulur. **SGA: Küçükbaş? HA:** şindi küçükbaş hayvan bi gōğşunun (68) var. işte onun. ōğde de yüz. elli mi ne davarı var. unun da başga gōğşu-da yok. **SGA: (69) Madende çalışan var mı? HA:** şindi var. **SGA: Kaç kişi çalışıyor madende? Burada oturup (70) ama... HA:** tabİ burdı oturuP şindi benim yİ. enimin birisi emekli oldu o da çalışır madende (71) gine, e İokman vār, urdan giden yİ. ennē var, ferāt va murat var bildi. im ğadarıylā, başka (72) Tā kim var? şİy. emek.. kāmīl var, hākan. emekli oldu o geldi işte ginē azından on kişi var. (73) **SGA: On kişi madende çalışıyor. HA:** evet çalışıyo. **SGA: Diğerleri de emekli zaten. HA:** (74) evet, unna da emeklİ. işte be-nim. ūlum. emekli oldu. birisi de şİyde çalışır, adılāryada kö.. (75) şe. ire gitTiydi ev. āldı işte onu ödiycēn diye burıyā geldi urıyā gitti u da mā. aşı düşüydü. (76) **SGA: Adalarya ne? HA:** adılārya. şu kārşı, kömür. adalarya diye geçiyo. işletme yāni. oriya (77) şey. yapıylar. sant.. santral mı diyōİlā böyük bi işi yapılcāK hani şey. yapmağ. için. (78) kömür yanı. **SGA: Kaç kişi çalışıyor orada? HA:** vāla orda kaç kişi çalışıyo bilmiyon. ura (79) ārka-lı. **SGA: Yok, buradan. HA:** burdan urāyā giden bi benim. ūlanı biliyon bur-dan. urāyā (80) giden, başKasını şİ mālışdan dōru çoK gidiyo servis.. **SGA: Yok burası. HA:** sade burdan (81) benim. ū.. kendi ölüm gidiyo onu biliyom başKa da yok. öte yañnı Kroma gidiyo. **SGA: (82) Sizin köyde el sanatı fa-lan var mı? HA:** şindi el sanatı yok. var dēsem yalan (83) söylemiş. olurun, yök. **SGA: İpek böcekçiliği, arıcılık... HA:** yō öle bi. şİmiz de yok. onu (84) yaPmıyoz. **SGA: Bu köy Manav köyü mü? HA:** manav. evet. **SGA: Ya-bancı var mı içinizde? (85) HA:** içimizde hiç yabancı yok. hiç yok. **SGA: Gelin? HA:** gelin var bi iki tâne şİlēden (86) kürtlēden gelme. iki tâne. **SGA: Nereden geldi? HA:** āndan getTilē heralda. **SGA: Süt (87) parasıyla mı getirdiler? HA:** valā işte birāz para vēmişlē, getmişlē onu biliyon. işte. ne (88) ğadāysa işte uralān ğızına kimisi üş vēriyo kimisi şİ vēriyo. birisini öle getTilē birisininİdē hani (89) eskişērden dūñūr. olaraK. āldılā. işte onun. ği-vi-nin. eşyāsını her. şİsini buvasının. evinden (90) gelin. olaraK getTi. getTi, öle oldu. iki tâne vār başka yabancı yok hani dışardan (91) gelin. alıyoz da

kavağdan, bâtiyardan, sekiden meseâ, ... **SGA: Yok öyle değil, ben yabancı, (92) uzaktan diyorum. HA:** yok, yabancı olaraK bi tek_unnar var. dur şî getirem hele dur. **SGA: (93) Köyde on hane gitti dedin. HA:** ondan fazla bile gitti de benim hani bildi_ım ğadarîle **(94) sönadan hani gençleri gidip içinden yaşlıları ölüp de yani gidenneri diyom yani gençlêden (95) çok gitti şimdi** saysam yetmiş hâne vâ şe_ırde meseâ giden. tabi çolunun çocu_u ço.. yâni **(96) ilk benim bildi_ım ğada ilk bi de kırk kırk beş hâniydi. azalı azalı o ğada** indi yâni. kimisi **(97) çok çolunun çocu_u çocunun çocu_u meseâ orda** şindi de insanımız çok. **SGA: Çoğunlukla (98) Eskişehir'e mi gidiyorlar? HA:** ço_unnuknan baya bi eskişe_ire gidiyoİlâ işte uralâda işe **(99) giriyoİlê, ça-** lışiyoİlê. **SGA: Neden gittiler? HA:** işte gençlê şindî kimisi madende **(100)** yer_ıltında çalışmaK_ıstemiyö. şindi tabi kolay_ışlere meseâ faPriğalara şunnara bunnara **(101) işte ölece gittiler_ıİlâ. emekli olannâdan gidip yêr-** leşen_ıldu meseâ, çok. o yüzden yâni **(102) emekli de giden çok_ıldu. ev_âldı** adamnâ insannâ meseâ, öle de giden_ıldu. işte napicân **(103) âltı** yedi çocu_un_oluyo, e gız çocu_un_oluyo çıkariyo gidiyo urâya. oluğ gidiyo işte öle. **(104) SGA: Eğitim için gidiyorlar mı? HA:** e tabi gidiyoİlâ. şindi biraz çocuklâmız şe_Tincesi **(105) yatılılara da yat.. şediyö meseâ, pan-** siyonnarâ okuyyo. ıİlâra guyuyoruz_ışte okuTuyoz da, **(106) başında gidebi-** lişen, gidemezsek öle yıllere kuyuyoz okuduyoz napcağ yavırım? nasî **(107)** imkânıñ gılayısa o şekil. **SGA: Gidenler evlerini sattılar mı? HA:** vallâ bi_ıki satan da ıldu **(108) boş duran da ıldu yıkılan_evler de ıldu baya şöle** görmüşünüz yıkık da var. bi kısmı satTı **(109) işte harâbe ıldu insannar_ıalın-** cası satmıyo dursun yıkılsın diyo böle işte. işti öle. **SGA: (110) Arazilerini ne** yaptılar? **HA:** duruyo arâzilê. **SGA: İşletiyorlar mı icara mı veriyorlar boş** mu **(111) duruyor? HA:** İcara veriyöİlâ, boş duran da vâ. boş duran da vâ. örman_ıolan da var. tabi **(112) yapmadıñ_ıı. SGA: Göç edenler köye ne** sıklıkla geliyorlar? **HA:** öle şindi meseâ **(113) mezarlıKda yatannar_ıoluyo,** bayramnâda gelip ziyaret_ıedip gidiyoİlâ. êveli İtiyelleri olannâ **(114) bay-** ramnâda hep toplaşıyodu baya kalabalıklaşıyodu. e tabi onnâ da gidince hâliyo_ıle **(115) mezarlıklâra gidiyoİlâ ziyâret_ıedip geliyoİlâ işte öle. bi dü_ün der-** nek meseâ bi cemiyet **(116) yapâsağ, okursağ öle geliyoİlâ. SGA: Köy** dışında oturup da buraya gelip evini onaran, yeni **(117) ev yapan var mı? HA:** meseâ, vâ. meseâ bu komşulâm gitTiydi şindi êki senedir geldilê **(118)** êvlêni unardıla, yaz yaz duruyöİlâ, kışın gidiyöller. işte öle de vâ. **SGA: Ev-** lerini onarıyorlar **(119) mı? HA:** êvet. bazı şî.. arâzisini işliyo. işte öle de vâ. aşşâ mallede de vâ_öle geliP giden **(120) oturuP yazın kışın giden. SGA:** Emekli olup temelli dönen var mı? **HA:** o gidennêden temelli **(121) dönen** yok. bi kişi geldi şiyden temelli köyden aşşâ mâğhalleden. **SGA: Bir hane var. O da (122) emekli olup mu geldi? HA:** işte ordan_ıemekli olmuş dâ ... anımı emekli olmuş hanımı burda **(123) işte undan sona u da bēyi de ērtesi sene**

gēlcek başKa yok. **SGA: Dışarıya kız veriyor (124) musunuz? HA:** veriyoS. **SGA: Dışarıdan da alıyor musunuz? HA:** dışardan dı alıyoS. **SGA: (125) Köy kızları köye gelin gidiyor mu? HA:** allahañ yazısı yazarsa gidiyo yazmâzsa dışarı. **SGA: (126) Bazı köylerde biz köye gitmiyoruz, köye gidecek hiç kız yok evlenmeye, burada var mı? HA:** (127) òlē vār yani şimdi var da şimdi şu durumda gız da ğalmadı köyde yētgin. şimdi òñki gibi de (128) de_ıl ne diyen şindiğı gızlā da rahat yēr_arıyo tabi şe_er_ıstıyuru bilmen bazı ben de (129) çekışiyon şe_er_olmıyınan huzuruñ_ölmezsa köynen şe_er hiş farketmiyo diyon. evelā (130) huzur lāzım. tatlı geçim lāzım. işte òle. **SGA: Sağol yenge. Sağolasın, Allah razı olsun. (131) Ağzına sağlık. HA:** meselā giçen bēm yĩ_eniñ gızı diñē_ıe gitTi gelin bēyi şīde, ankarada (132) çalışıyo olan. işte orda çalışır diye verdiler, diñ_ıe gelin gitti. aSüında hiş biz diñē_ıe gelin (133) vermediydiK gız. kavağtan çök_aldık. kavā_ıa gītTi. mihalıçÇı_ā, sekiyē, işTe oralara işTe (134) òle.

I/47

MİHALIÇÇIK - Ilıcalar**Kaynak kişi** : Havva Kaya, 82, İlkokul; Hatice Eşme, 67, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Sokak**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, halk hekimliği, mâniler

(1) **SGA: Sen kime benzettin beni? HK:** gız.. olan gardaşımın gızınā. yā yā yā benzetme yāpdık. (2) yā İsanar çift_olur yavrum. **SGA: Teyze adın ne? HK:** hava. **SGA: Soyadın ne? HK:** kaya. (3) **SGA: Kaç yaşındasın teyze? HK:** sekzen_iki. mutdara mı gidēsiniz? /.../ **SGA: Okula gittin (4) mi Havva teyze? HK:** ... gitTim. beşTen çık.. **SGA: Burada mıydı? HK:** yō sazağda. **SGA: (5) Nasıl gidiyordunuz o zaman okula? HK:** sazağ ē bizim kō_ümüz yakınıdın okulā ēvmiz. (6) **SGA: Sen bu köyden değil misin? HK:** di_ilin. ben burıya göciya gēldim. **SGA: Nasıl (7) buldular istediler seni? HK:** vallā nası isdediler yavrum dīzamin_öluydu aha gul gula zebep (8) isdedilē geldim. öle yanma ütünme yoK. ezeli yo_udu öle bi şī. isdedīne de varamıyyōduñ. (9) ölelikle gēldik. **SGA: Hiç mi görmedin? HK:** hiş görmedim. mayanada gördüm. ēveli mayana (10) ikisi yenyana oturulā resim çekilēr. örda gördüm. /.../ **SGA: Eskiden köy hayatı nasıldı anlatır (11) mısın? HK:** köv hayātında bēn pancar taıılasına giderđim burda da davar güdērdim yavrum. (12) **SGA: Sazak'tayken pancarda mı çalışıyordun? HK:** burıya gelincig de davara da gitTim (13) ırğatlı_a da gitTim pancara da gitTim her törüyü dutTum. **SGA: Çok çalışılıyordu değil mi? (14) HK:** tabi. çok çalışılırdı hindi rahat. **SGA: Çocuklar nasıl büyütölüyordu? HK:** çocuklār (15) sırtımıza sarārdık. şu tāta beşik vardı una sarār gıyārdıK. taıılaıāda sallangaca gurārdık. (16) ulıāğda böyütTük. iki ölümünan bi gızım va. /.../ **HK:** manāv delle. manāv manāv. e hani dē (17) gızılbaş va araplar vā undan sōna İsan üş türlüye ayrılı. bi bura manāv. sazaK da manav.

(18) **SGA: Eskiden çocuklar hasta olduğunda ne yapıyordunuz? HK:** iyesine bakārdık. iyēsine. (19) iyēsi batmış derdik. tokdur tokdurlā götürebilirseñ götüreñ götümezseñ_ölürdü. dörT dene (20) öldü. yā dokuS sene de ölmedi. **SGA: Çocuk olmayınca ne yaptınız dokuz sene? HK:** vallaha (21) yavrum hēr her_ışleri yaptık. **SGA: Ne yapılırdı o zamanlar? HK:** yer_ālması suyunu (22) içērdik. yer_ālması vardı ezeli taıılaıādañ acı onun suyunu içērdik. **SGA: Bildiğimiz yer (23) elmasından farklı mıydı? HK:** u farklıydı. acı suyu. gaynadırdıK ayazladır_çērdiK. tamam. (24) **HE:** neriye ēbelen-

mediñiz mi ėbelenirmişñiz ėveli. **HK:** ġali ullā ta derin gitme yā. **HE: (25)** hele o ėbelenirmişñiz ėveli. **SGA: Ebelenmek ne?** **HK:** ebe ebemgömece ġoġlādı āzında. /.../ **(26) HE:** hatice eşme. **SGA: Kaç yaşındasın?** **HE:** ātmış yedi. **SGA: Göstermiyorsun maşallah.** **HE: (27)** e ben bi ėviñ ġızıyın dı ġo-camadım. **SGA: Gelin geldiğın yerde?** **HE:** ħış gelin gelmedim. **(28)** burda dödüm burda da öleceñ_aha. **SGA: Okula gittin mi?** **HE:** gitTim. **SGA: Burada mı? (29) HE:** hē dahacığ_okulumuS. **SGA: Eski köy hayatını bir anlat.** **HE:** esgi köy nē annadam? **(30)** aha araba mıraba yōdu eşşāne gidēdig_bazara. başğı_ırgatlıK tırpan biçērdiK yolma **(31)** yolārdıK. şindi unnā yok bak biçēr çıkdı. hē hindi ırātız. teleFon yo_ūdū, televüzyon **(32)** yo_ūdū, buzdolabı yo_ūdū. şindī. **SGA: Televizyon çıktı iyi mi oldu?** **HE:** e gine iyi ya bize **(33)** ārkādāş. kōde kimse yoğ_una bakarız mige ānnıya. **SGA: Ama eskiden ne yapılyordu?** **HE: (34)** masal satışıġlādı. ėbelere masal satıverin ġize masal satıverin başlānı ġurudurduğ, ġavırğa **(35)** ġavırıydıK. şindī. /.../ **HE:** tekellemeyi çok ġonuşur_emmē.

(36) entereme yeş bu ne peş bulamadım

(37) yanıma eş bulamadım. dēp çok tekelleme bilir. çok bilir.

(38) SGA: Eskiden televizyon yoktu elektirik yoktu ama insanlar bir-birleriyle konuşuyordu değil (39) mi? **HE:** ō çok ġoñşuluğ_ıyīdi ġızīm. hindi ġoñşuluK yok. hindi yekmēñ tükendi mi bazara. **(40)** eveli öndüş ġidēdin ben_ülviyeden_alır gelirdim. yo_urduñ biter yo_urt çalacāna buña **(41)** ġidēm hindi bazara giderin. ġoñşu ġalmadı. yoK yoK_öldü ġoñşuluK. /.../ **HE:** şindi hēr şey **(42)** satın. marketTen_āl ge. eşgi yürduK ġazan ġurādık buñallara. arifelēde **(43)** nöbed_alırdığ_odun soġārdık. sāhurda giderdig_esgi yumuya. şindi gelin_ōsa kūsēr benim **(44)** makine iki üş kere yur yazıK ħış kūsmezdi. bulaşık makinesi çıkdı. **SGA: Su ne zaman geldi (45) köyde evlere?** **HE:** bayā benim_adam muhTarıkan girdik. ġaş sene ōldu. bu yollānı heP **(46)** kendimiz ġāzdık ġanalları. **HK:** ġız yavrım. u ġalan yelleri yapcak mı seniñ alākanız_olur **(47)** duyārsınız. **HE:** seniñ_eve döşenmīycek. şimdi don ġiyeñ māksi ġiyeñ tellik ġiyeñ ġısa **(48)** bacak da ġiyeñ kimse bi şey di-mes. eveli nēde ġara örtme sıkı sıkı bürünürdük. bazara bile **(49)** yollamaz-lādı hū. bazara gider ġız gitmez gelin gelin gitmezdi. şindī kimse ġarışamaS. başı **(50)** ġabaġ ġitsēñ de kimse dimeS. **HK:** yāvırım ġadın haġKı tanıdlā da ġa.. heriflēr ġalıları **(51)** düvemiyibiliyoru. **SGA: Dövmesin zaten.** **HK:** yā ben pek çok zopa yidim_emme. x: u **(52)** ġāvğa yüzünden boşanıyō herkes. ā_ile da_ılıyo meselā. **HE:** emme **(53)** terbiyesiz_oluyor_u_zaman da ġarī. isTedī yere gidiyoru. **HK:** hindi de işTe ġadın haġKı **(54)** tanıdı ėmme çoğ_ı-yi yaPmadı. çok tabī çok_ıyi yapmadı yavrım. **SGA: Dövmesinler ama (55) teyze.** **HK:** emme yāvırım dövülür de. dövülmedig ġöceneñ_aşı yınmeS. **HE:**

bāk benim gız (56) hindi şu olannan gitcen didi mi yō dōn burı yanna didik mī diyemen. ya asācak ya küsecek (57) ya gidecek ya olannan gezecek. **HK:** diyemen. mākemeye vērī bubasınī. bubasını (58) maḳkemeye vērī. **HE:** èveli yo_udu. nişannı duruyduk. ben_iki sene durḍum_iki sene hiş (59) görmedim. èvlēḡ_aralāndan ḡaçārdım görcek diyī. **x:** görmedīḡ_īsannan_èvleniyōmuşduḡ. (60) şindi òle di_ıl. dü_ün_olasıyı ḡada' görmezmişdi. **HK:** şindi yavrum fīnō ile èlele_kinto ile (61) èlele. **SGA:** Ne? **HK:** fīnō ile èlele_kintō ile èlele. òle oldu. **HE:** şindi hēr şiyi ayıb_yoḡ_ḡālī. (62) **HK:** yav-rım sen çārşınıḡ_ortasında lafcı yēre deK_ḡēldiḡ. öte.. giridiḡ bu lafları (63) bulamazTıḡ. **HE:** bu iyi bilīr. bu Ëler bizi hep. **HK:** muttāda napcaḡlar yavrum (64) sormaḡ_ayıb_olmaSşā. /.../

(65) **HK:** bizim lafları nabcaḡ temin keşke gidiydiḡ_a yavrum. **SGA:** Sen bana māni söyleyecek (66) misin? **HK:** ne manisi sōlūyün? **SGA:** Bil-diḡim mānilerden bir tane söyle. **HK:** iyi bilir.

(67) maniyī başdan sōle

(68) ḡalemi ḡaşdan sōle

(69) ḡarnımıḡ_aşlını

(70) èkmekden_aşdan sōle. annacında o desiy. maniyin_èzelden dē.

(71) maniciyin_èzelden

(72) ḡōnüm ḡēşmez gözelden

(73) ḡōnümün ḡözü çıksın

(74) sēvmeseydim_èzelden.

(75) **HE:** baḡ sen biliḡ bēn bilmen hacı unnārı. **HK:** òle annac_annaca dērdiḡ_èveli taııfālārda. (76) **HE:** sōle tā tā vadur sēnde. manici başı mısıḡ ceva_ır daşı mısıḡ benim manilerden cebinde (77) daşır mısıḡ diye.

(78) **HK:** maniye mayırāma

(79) yolunu ayırāma

(80) nīdi ardī?

(81) ahan da ḡaldī.

(82) **HE:** ben_unnarı bilemen. **HK:** işde gine heriflē yōḡan diyivēri iki üş dene yavrum. **SGA:** (83) Herifler yokken rahat mı oluyor? **HK:** ayıb_ölur tabī. ḡocaman ḡarī. ayıb_olur. ḡaş çocūḡ va (84) seniḡ?

I/48

MİHALIÇÇIK - İkizafer**Kaynak kişi** : Zekiye Çelikkan, 63, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Çocuk bakımı

(1) **ZÇ:** şu gözlünü çıkar gözlerini göreyin ha. öle, öle çıkar. ben görme-yince konuşaman. ne (2) diyecen? di bakiyim. ben zaten gözlüyü çıkarmadan bildim. **SGA:** Adın neydi yenge? **ZÇ:** (3) zekiye. **SGA:** Eskiden bu köyde çocuk büyütmek nasıl olurmuştu? **ZÇ:** nasıl olur iştē. do um (4) yaparıs. ēbe dede yanında duruS. ēbe dedeyi bebelere bakar ē bobannesi. biz gider gırda (5) çalışırıs, geliriS, gücü yiterse yemek yapar gücü yitmezse gelir yememizi yaparıs. bāzlama (6) bişiriS. bebeklerimizi böyle büyödürüz. bobası mādende çalışır. **EB:** Ama eskiden bez yoktu (7) mesela, bebek bezi. **ZÇ:** bez hā bez yok nerde gızım alırsız işiden pa.. patışka nēse ğumaş. (8) ordan dikeriz bezlerini, bezlerini öle yaparıs. **SGA:** Eskiden toprak falan koyuyorlarmış. **ZÇ:** (9) görduK. dē gızılcbelen diriz o māraya giderken ordan giderdik, merkebinen ya ut motur (10) yōdu o zāman. motur olsaydı onnan getiriydik. ē merkebinen alır geldik kü.. toprā āltı (11) ıslanmaycaK da bebe in altı bişmeyeceK diye. **SGA:** Toprağı ısıtıyor muydunuz? **ZÇ:** (12) ısıdırız. bi kilölük şöle ziytinya tenekelēnde, hinciki gibi ğabı nērde bulcan? (13) zobanın üstüne görduK. o orda ğavrilurdu sanırdı bōbēni ... yapar diye. onun so onun So bi (14) bēze dökeriz bēz vār böyle bebēn āltına göre, onu so uduruz ğolumuzunan bakarız ÇcaK (15) mı diye. bizim bobānnesi varıdı rahmetlik pek şey, sinçelemezdi. birinde ben yoğudum (16) ğomuş toprā ben ğolumunan bakarın ıÇcāsa bebē yatırman. yatırmış öle gēldim (17) bebe en altını bi aşıydım içiniñ nēyi o daşlar gızgın so umamış, bebe en gelmiş olfāni (18) yakmış. anā dedim niye didim bunnarı böyle didim niyi yaptın yazıK bu māsım ay.. āltı (19) aylā ğada ğundaKlarıS. undā sıkı sıkı bi de zararız toprā an içinde. illēne eT dolār didi, (20) nābıcañ didi, ācısın varsın iyi olur didi. vallā öle tērs cevaP viriydi. yi.. yillēne didi et (21) dolar o deliklerin didi, olşun varsın didi baña. iyi ya işte öle sāten sıcacıK sar an altına. o tā (22) toprā ziyan olmāycaK diye ıslāni alırsız atarız, sıy di ni alırıS. kaķasız olursa ğurusunu (23) ayırız topraK getiren olmaz diye. ğışın nērde bulcañ Toprā. ğışın da yatırıyor çocu a. (24) anđan Sona işte o toprā an içinde o bebekler pamık gibi böyürdü. vallā i bebekler ama (25) çıta gibi maşalla. dōrd olum mar, biri anğarada öretmen, biri şēde, eskişēde

öretmen. hem (26) de avukatlı_ı bitirdi diploması cebinde. ĩ ikisi de okumadı. biri sanāyide taksi işisi. ne (27) yapallā taksiye? firenci. biri de gaynaKcı. ikisi okumadı. ... **SGA: Bebeğin karnı falan (28) ağrıyınca ne yapardınız? ZÇ:** bebe_ę ğannı ārıyınca mı? nāparız, ba_ı duru ğızım. Pi_şī (29) yapamayıS ki kūdē. doktura götürüysez götürüz götürmessez_alar. ğazını attırmayı (30) bilmezdik. bilmezdiK ğaz_attırmayı. bilmezdiK_onu sōna ben gelinnēde ürendim. hani (31) bizim yaşlılāmız bize diyinmezdi ki. hinci o ğaz_attırma o bēbeK ba_ı ba_ı duruydu. (32) durmadan beşikTe sallārdık. bebek durcak diye. bi_de bālardık beşi_ı. bebē düşürmeycez (33) diye ba_ırdak dillēdi hōle.. beşi_ę sarardı ... o bebe_ę ne bileyniñ sıkılma_mıydı_kı? (34) hinci-ki bebekler selbes yazık hiş_o bebeK gibi ıCcaK sıkıcaK gol bacakKarı (35) yamık_ölmaycaK, golu yamık_ölmaycaK diye āltı_ay gundaklardık. benim (36) bebeklerim_olurdu bōle bi ğucaK_olurdu hiş hastalanmazlardı. hiç has-talanmazlardı. **SGA: (37) Ateşi falan çıkınca ne yapıyordunuz? ZÇ:** hateş bilmezdiK ki. bilmeyiz ğızım. bebeK_olan (38) ğız mı olacaK_onu bilmeyiz, hateş bilmeyiz. e işte olurdu bu bebek, ōlan_olcāsa da (39) ğız_olacāsa da. ğinci u ōlu ğızı ōlmadan_ōreniyor. hişe bilen yōğdu onnarı. āynıydı işte (40) ğızım_esKiden. **SGA: Yemek ne veriyordunuz, mama? ZÇ:** vallā ben heb_emzirdim ğıSım. (41) hanı anne sūdüynen büyüdüler. **SGA: Ne kadar emziriyordunuz? Kaç sene? ZÇ:** ē ikişer (42) yaş_arası var_üçünün. ikişer yaş_arası olunca bebek hāmile ğaldıñ mı birini ayırıydıñ. (43) o_zamana ğada ēmerdi. o_zamana ğada çocuK_ēmerdi andan sōna ayırıydıñ biri hāmile (44) ğaldıñ mı birini emzirmezsin ğālī. ını ayırıydıK ikişer yaş üçünün_arası, (45) biriynen_ikisinin_arası sonkulā dōrt yaş_aralı. kōy_yöründe zāten neřyē gidecen (46) götürēn_olmazdı getiren_olmazdı bi toktura moktura nēreye gideceñ? ārılānsañ yahut şu (47) bebeK saKat_olcāmış yā šōle olcāmış, onnarı bilen yok. bizim_ēbe vallā azalāyiviriydi (48) beni. ğayınnam çok şiyidi. **SGA: Sert miydi? ZÇ:** sert_idi. u dā una anam diye bi_şey (49) diyemez, baña dā hanımım diye bi_şey diyemez. öyle durduK_öluncā_ğada yanımda, (50) baKTım. helālī hoş_ōsuñ. **SGA: Onun kaynanası sert miymiş? ZÇ:** yok öksüzümüştü u. (51) ğaynanam_öksüzümüştü ğayınna hiş görmemiş. **SGA: Ondan sana yaptı, kendi çekseydi (52) yapmazdı. ZÇ:** vallā beñ hindi gelinnēmnen paylaşırım bōle bōle yapTı ēbeniz ğızım diye tī (53) Pi de paylaşırın_onu. deřtlēmi yanısrın gelinnēmneñ. hindi tebi sekiS torunum var dōrt ğıS (54) dōrd_olan. sekiS tāne tırınım va. ikişer hepsiniñ, mayşallaĥ allah ōmürlēni vırsın. **SGA: (55) Maşallah, Allah ōmür versin. ZÇ:** işTe bōle bōle böyütTüK ğızım. napıcañ? yapcaK bi_şiy (56) yok. pek çok du_āsını aldım_emme ēbeniñ. banyē yapıdıydım ğızım, ğızım yok dērdi. (57) allaham saña da hayıllı gelinner vırsıñ de sen baña nası baKdıysān unnar da saña baKsın (58) dērdi. hinci gelinnēmiñ dōrdü de iyi. deK_getirmiş_allah. gelinnēmiñ dōrdü de iyi, ikisi (59) āřtvinni. **SGA: Artvinli mi?**

Ben çok severim Artvinlileri. ZÇ: artvinni ikisi. êle mi? çok_ıyı (60) niyetliler biliyon nu? biri okulda buldu. ikisi ağnaşmışlar. birini de halasının gızı hala dayı (61) uşakları birini de birine alıvurduK. õretmennēnki hanımnarı ikisidē hakrābā. ikisi de (62) sivrīsāllı. **SGA: Allah ömür versin. Acılarını göstermesin. ZÇ:** āmin. āmin yavрім_āmin. **x:** (63) bak bak görüyön_ınu beni kameraya almadı seni ... bantı aldı şimdi orda ifādeıı alır yarın bu (64) seFer de māhkemeye gideıı orıya görüyön_ınu? **ZÇ:** niye gı ben bi Sararlı bi_şey dēmedim (65) Ki. mākimeye.. bizi kamerada başKa yıllere mi gōcaıı yosa? televizona durū. olı́árá.. birinde (66) çocūmuıı biri hāsta oldu o ikinci ölüm, āların_ısaı_ı oldu. bayā heralda üç_aylıK mıdı (67) neyidı? řu odada oturdum ben. hanı ālarım bōle bulı́árdá sıhıyalar gezerıdı, gapi (68) numaralānı okurdu tak tak vuruydu. şulı́árda numaralar var ya o numaraları okurdu. tak tak (69) vuruydu gapiyā, ōle çıkar bakaıı iřti nēyse řē.. o gūn de gapi açtı mıştı řu gapi. çıKTı (70) merdimene gada geldı evde kimse yok ālarım bēbe_ıı du-daıları duru bōle morarı gibi ōldu (71) isaıden gideceK bebek. ya hateşi varımış. āndan sōna kimse yok mū? dēyen_ōıdu bakTım (72) biliriS gara sıhıye diye bi sıhıye gelişdi. adı ōle deyiveriydiK biz. āndan sōnacıma, hastaıız (73) vār mı dēdi, yaşlı var mı, hasta var mı? çocu_m dēdim ābi dēdim bisāl dēdim durumu çok (74) kötü dēdim. benim de dedi ölüm dedi suya dedı yüzmiye gitTiydi dıdı, bo_ıldu ōldü yitTi (75) adam_āladı. anā acısı varımıştı yazıK. ben dēdi senıı çocu_ııa dēdi bi_řı virēn dēdi, fitil. (76) fitil virdi. izin_ıallahTan fitili gōdum hateşi düştü. bebeK_ıımmeyivirdiydi. (77) bebeK_ıımmeyivirdiydi izin_ıallahTan_ıallah saldı herālda ihi_o gūrtardı u sebeb_ıldu. (78) küylerde bōle büyütTüK gızım. **x:** siz_ıosmanğāzi ünıversitesi mi? **SGA: Ben Anadolu (79) Ünıversitesi'ndeyim. Diğēr hoca Osmangazi'de. ZÇ:** gečeı de geldilerdi ben bek (80) beceremen_ařřā_ı mahalleden bi gelen_ıldu ilāhi sūletTiler, esKi gidiřātlardan bi_řürü (81) sordulā. siz gibi iki gız geldi de. **SGA: Sağol yenge. Ağzına sağılık. Hakkını helal et.**

I/49

MİHALIÇÇIK - Kavak**Kaynak kişi** : Fatma Özgün, 60, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bulgur yapımı

(1) **FÖ:** dibeKde döyüyöduK da hindi.. yā hindi dö_ülmüyor_ışte. eşgi-
den dövüyoduğ (2) dibeKlêrde. ondān sōna da bōyle çekiyöduğ, şīde, değir-
mende. değirmende (3) çekiyoduğ_ayıtlyöduğ_çiniñ şiyini. ama hindī orda
uyutTurduğ yāni. **SGA:** Yenge adın (4) ne? **FÖ:** fatma hanım. **SGA:** Soya-
dın? **FÖ:** soyadım_özgün. **SGA:** Fatma yenge. **FÖ:** (5) efendim. **SGA:** sen
Kavak köylü müsün? **FÖ:** evet. **SGA:** Bize bulgurun nasıl yapıldığını (6)
anlatır mısın? **FÖ:** e ilkin biz bunu yīkarız. süzeriz. ondān so ocā_ā görüz.
ocaKda (7) ğaynadırıs. ğaynīnca bōle sereriS. ğuruduruz_iki gün. ğuruyūn-
cā āyıtlarız_çini ne varsa (8) bōle hani taġıadan ğalkıyor meselā ārpa olur
hanī bōle ğara bī ot va onuñ toġumu olur meselā (9) onnarı āyıtlarıs. on-
dān sōna şēde dibeKlêde bōle dövēdiK_esKiden_ō yemme, tokmānan. (10)
tokmānan_ıslādık. dövēdik kepēklensin diye bōle. şindi amā o ğālī ğalmadı
köylêde, hindi (11) deyirmeni va yakın Sekeriyā kövümüz va de irêlde, ōrda.
oña götürüyoŷ ōrda yapıdırıŷ (12) geliyoS. **x:** dövme işini yapamıyōrüz yāni
kendimiz. **FÖ:** hī dövme işini yapamıyōz. **SGA:** (13) Peki şimdi ne yap-
caksınız? **FÖ:** şindi ben bunu ğalbırnan bōle yüzġadan dutacam. kepe_ē
(14) gidecek, bulġuru ğalacaK. indān sōna pilavını bişir hī bak_ōle. he ōle sa-
vurcāS hindi bak. (15) **EB:** Nasıl sauruyorsunuz? Elinle mi? **FÖ:** yō ğalbır
getTim bak. hı ğalbıra ğöycāz şōle şurıyı (16) bak biz hindi ğızışcadık da ecik
dā hōle toplıycaS. şōle bi temiz yere. hindi bū temiz yērde (17) şey_ēdecēS.
bu yanna itTirme pek urda tutcāz ya. hı şurda temiz yere şurıya dutacāS. şindi
(18) şōle doldurcāz bunu, bōle yüzġarın şeyini, bak. ğaç_ordan. şeyi, kepē ya
zarārsız da. bōle (19) dutacāz bak, denelē çıkıyo gördüğ_ñü? temizleniyo.
işTe bō. bōle dutacāz_ışTe. burdan (20) ğuyām size, poşet getirem. bi Pilavını
bişir. **SGA:** Yok sağol bir sürü emekle, zahmetle (21) yapmışsın. **FÖ:** hāyır
hāyır. poşeTiniz vār mı arabada nē? **EB:** var. **FÖ:** varı mı geti. burdan (22)
ğuyam hazır bulġur ya. **x:** kime nasīb kime ğismet. **FÖ:** tabī canım. **x:** dur,
dur_ēsmiyor. **FÖ:** (23) ēsmiyor. ēşince kepē yani sen bunu pilaF pişirike bōle
yīkıyıversen de kepē üstüne gelir. (24) süzecen, pilavını Pişir. biz bi de çorba
Pişiriyoz_amma bilin_ñi bilmem. **SGA:** Nasıl (25) pişiriyorsunuz çorba-
yı? **FÖ:** çōrbasınī tomatizlī, bulġur çorbası deriz. ēt ğatabiliñ, sō_ān (26) ğa-

tabiliñ az bi şî, ondan etin va.. seversen etinen Pişir. sevmezsen yağınan, normal (27) yağınan, sâde yağınan. ondan sôna eciK sulu bôle öteki çorbalâ nası Pişirisen öle. öle Pişer (28) yâni, güzel olur. biz az eveli yidiydiK, az eveli geliydiñiz onu da datTırdım. **SGA: (29) Karnımız tok ama ben onu yapacağım. FÖ:** Taha yap sen onu hiş bi şîsi yok. esen olmınca (30) dutunmaz bu da, eßeceK bôle. alınacaK işTe. gaFama da gına yapıdımıdî bën, gavada. biz di (31) eşkişerde oturuyoz da burduyuz om bësh gündür. pazar gün bakam götceK olan. **SGA: (32) Buğday sizin buğdayınız mı? FÖ:** bu-day taİladan galkma. **SGA: Sizin tarla mı? FÖ:** bizim (33) taİlalâmız vâ meseİa teyzemiñ gızı va burda, o ekiyoru. ondan veriyóİİa bize cara deriz (34) biz oña biliññi bilmem. bilmeñdur işte taİlanıñ şeyini veriyóİİar, to umunu. ekdî to umu (35) bize veriyóİİar yâni, fazlası onnara gılıyor. teyzemiñ gızı ekiyo burda. ordan geliyo, (36) taİlalâmızdan geliyo kendi taİlalâmızdan. bu bāca.. /.../ **FÖ:** üç senedir biz de (37) gaynatmıyoduK işTe. biz de buña alışKınıyız ya, orda mārketİlerden āİdūmızı yiyemİyoS. (38) bunun bi zelletli ayrı yāni. ne bilēm alışğınñık ya da. **SGA: Şu tarlalar mı sizindi? FÖ:** hı hı (39) bu bāce bizim. yel kesildi. şu ev de bizim. ama emiz çok eski yāni. tā gaynatamıñ (40) bubasından galma ev. ama işTe şere gitTiK biz çoluK çocū āİİİK, gitTiK yİrmi iki sene ōİdu (41) gideli orıya. işTe bôle geliP gidiyoS. çocuklar geldİ yoK, onnar da geliyo da yāni bū gün (42) duruyo gidiyo. orda bi kimisi çalışır kimisinin işi va hi. dişİemİ de taKınmadım. dişİe de yoK (43) ... burda. **SGA: Köyün arazisi baya engebeli. FÖ:** köy bayā va canım. es-Kiden üç yüz (44) hāniydi heralda bizim köy eme hindi ātmış kişİ var. yāni kimse galmadı köyde. **SGA: (45) Eskiden neşeliydi ama değıl mi? FÖ:** ōhō esgiden buİlarda İsan gaynadı hindi yoK ku kimse. (46) tam gafa dinnendirceñ burda oturacañ kİmsiyi görmen ārada bi tıraKtör geçer, araba geçer. (47) ōylē yāni. esgidenki galabalıK yoK. evler hep boş. evet, hep boş evler. **SGA: Kışlar nasıl (48) geçermişti eskiden köyde? FÖ:** esgiden nası geşşİñ gışlar sen meseİa taİladan gāİİıyōduñ (49) onu yİyoduñ gışın ğuruduyoduñ meseİa gış çoK ğatıydı ēveli. benim güççüklü ümde bi (50) buz olurdu şu çelen deriz biz bunnāda ēvlēñ çelenİ deriz biz olİāda bôle buzİa sarKardı hindi (51) ğaş senedir gış olmūyor. tabi canım ğardan geçemezdıK bi bu.. buzda biS. çoK gış olurdu. (52) **SGA: Çelen dediğınız neresi? FÖ:** çelen baK bizim dē meseİa şu doruKlara deriz. ēviñ (53) depesine de. he u depelēde bi buz geliİdi bôle baş aşşā. şōle şōle bazı televizyonnāda (54) gösteriİ do ğuda ya āynı ōle gışımız olurdu bizim burda, çoK gışımız olurdu. ama şindİ (55) olmaz oldu ğaş senedir. e ben ātmışİma girdim meseİa beñim on İki on üç yaşım-dıyKān (56) çoK gış olurdu. o zaman gışlar e o zaman işTe ileçbellik varırdı burda. çalışanı, bizim (57) mādēnimiz va şurda biliññi bilmem yaKın hemen, o mādēnden hep emekli bizim (58) buranıñ ğİnsanı, buranıñ dİ il ediraf kövün de hep emeklilē işte orda yer āİtı. ordan şey (59) çıkıyoru..

SGA: Krom mu? FÖ: ha kırom çıkıyor. hâle çalışıyor ora. benim beyim de (60) ordan emekli işte. **SGA: Emekli olunca mı Eskişehir’e gittiniz? FÖ:** hı hı emekli olunca (61) gitTik. **SGA: Kışın hastalık falan olursa ne yapıyordunuz? FÖ:** ē gışın hasta oşañ napán? (62) mi alıçıcı çıkañ anca. gışın nêrde böyle araba benim bobam ben güççüke ben bi buçuk (63) yaşımıdıkça ölmüş benim bobam. hastalānmış bobam mādende çalışırka ben bobamı bilmem. (64) o zaman ... annem annadırdı da böyle araba ne arasın dêrdi o zaman derđi mi alıçıcı (65) yayak. hayvannānan gider gelirdiK yāni. hani hayvannā bilindur sözüm onā eşşek meseġā, (66) Ktır mı at mı de biz onnari, onnānan gidellēmişti. mi alıçıktan geşmişındur gelirken. hā (67) urıya yayak gidellēmişti bu köyden urıya. annem öle dêrdi rahmetli. bobañ hasta oldu da (68) dêrdi orıya bile dêrdi zor götürüdüK eşşeklēnen hayvannānan nêrde araba dêrdi araba yōdu (69) derdi. sırtlāyınan daşıġlāmıştı hastaları. çok zāmetliymişti esKiden ya. evet çok (70) zahmetliymiş. şindi o ġada ġālmadı ġāli köyümüz iyi gine kalannar da āz zāti. bu (71) bulğur esKiden çok zahmetliydi şindi ġolayladı. ē veriveriyorun şeye bak üğüTüp geliyor (72) biz buna hō ġalbulııycādık, deyirmenden çekecēdik, elekliycēdik. ġaş dene ēlden geçiyor, (73) beş altı kere ēlden geçiyo. şindikini ordan geldim bak böyle yele dutuyoz, temizce şunu (74) ġuycan gitceK. pilaF ne bişirike de bi ġat baķacāñ içine, ondan sō yıķan eciK bı süzüverin (75) suyunu. fazla da yıķamaya gerek yok bu zelleti de gider hani vitamini ne gider. ondan sō (76) bişircēñ ama dadından yiyemeñ ama mārketlēden alıyoS aynı buyday meseġa ġaynaması (77) nasıl bişmesi nası bilmiyiS yā. **SGA: Bu komşun da değirmene götürüp kurutacak mı? FÖ:** bu (78) da götcek işte. bu dünkünü ġaynatayı ondan yinir ondan da ġuyām ecik de yi. **SGA: (79) Komşununmuş ama. FÖ:** osun varsın ġomşumuz şurda bi şi demez. şiyi ceviz, fındık (80) bādeminen yiçen bunu. tabi. yanına cevizi ġırcan, bādemi de ġoycañ, fındı da ġoycañ onnā (81) yiçen. yā çok ġüzel. **SGA: Ağzına sağlık yengeciğim. Allah razı olsun. Hakkını helal et. FÖ: (82) sā ol, sen de sa ol. helal olşun. sen baķam ecik de sen annat kendiñi, tanıt, iyice tanıyām.**

I/50

MİHALIÇÇIK - Kayı**Kaynak kişi** : Sultan Kışlak, 76, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat

(1) **SK:** erkenden gitTiydim sālīg_ocāna. e tā_arķıya da ğalıyon_amma. tā_arķada.. ĩne (2) yapmıya elleri ěrmiyo ilaşlrı yazıyolar yazıyolā. **SGA:** **Doktor her gün geliyor mu?** **SK:** yok. (3) on beş günden_on beş güne gelir. **SGA:** **İğneyi nasıl yaptırıyorsun?** **SK:** ĩnēyi mi? o (4) benim_aylık. aylıĝ_inne. āyda vurduruyun. günnüklē bitTi hāvtilī bitirdim. **SGA:** **Neyin var (5) teyze?** **SK:** vitaminsiz ğalıyomuşum ne biliyim bē vitaminī yetişmiyo sıFırlanıvırıyo. (6) sıFırlanıvırıyo. **SGA:** **B vitamini mi alıyorsun?** **SK:** hē bē vitamini alıyom. habını da (7) ğullanıyom_onu da ğullanıyom. işte yaşlılık besbē. **SGA:** **Nasıl bir etkisi oluyor B vitamini (8) eksikliğinin?** **SK:** e şindi ğalkıb ... oturdüm yerde ğalıyon ğafam dönüyō. ōle bayĝınnık (9) geliyo devamnī hanı ... taşları altındā sara_asTalī gibi elimi ayāmı titreme alıyo. (10) onun_ıçin_ışde ĩnneylen ĩnneynen ilacınan yaşıyuz u_ĝadar. **SGA:** **Olsun bu güne şükür.** (11) **SK:** şükür. çok şükür. yetmiş_āltı yaşıma girdiK_ĝızım yetmiş_āltı sene daha mı yaşıycaz? (12) elimiz_ayāmız tutar bi ğaşıĝ_çorbumuzu bişiriyo. yiyo.ışTe. döverin_amma giT det. (13) çekişti mi gide.. **SGA:** **Sözden anladı.** **SK:** işde bōle. **SGA:** **Adın ne teyzeciĝim?** **SK:** sultan (14) kışlak. **SGA:** **Doĝma büyüme Kayı köylü müsün?** **SK:** yok. sorkun köylü. **SGA:** **Sorkun'dan (15) buraya gelin mi geldin?** **SK:** gelin ğelmedim. altı yaşımda ğēldim. bobāmı bilmem dā ābemiñ (16) yanında ōksüz_olaraK geldim_onuñ yanında işde. **SGA:** **Annen vefat etti.** **SK:** annem de (17) yōĝ bobam da yok. ābimiñ yanında işdē ğēldim burıyı işde ābim bu kü.. burıya ğöç_edincesi (18) ben de onnarıñ yanında ğēldim. **SGA:** **Altı yaşında mı kaybettin anneni babanı?** **SK:** annemī (19) on yaşımda ğāybētTim de bobamı hış bilmen. bilmen. **SGA:** **Aĝabeyinin yanında büyüdüñ bu (20) köyde.** **SK:** ābimiñ yanında böyüdüm. on dört yaşımdı ēvlēndim. çocuk okul çocū. o_ĝadar (21) sđırabildi ābim geliniñ yanında işde. o_ĝadā sđıĝ on dört yaşımda gelin_öldüm. (22) adam_öldü onun_ön yedi sene öldü ōleli. işdi gine kendim Kaldım. ĝinē ikinci bi ōksüzlū (23) gine yaşıyōn. allah kimseniñ başına vırmesin. yirmi yaşı.. yirmi_bēş yaşımda dāmadıñ biri (24) öldü yim.. yirmi altı yaşımda birisi öldü. iki tāne dul ĝızım_mar. bi de ben_üş tāniyis. birini (25) anān.. ĝızlar dillēr_anamı alanı biS hediye gitcēz diye bi ēleniller

benne. napÇaṇ_ışdı. birini (26) anārşitler vurdu erzincan yaylıbaşında biri de ḡalbi de_ışdıydı ḡalp ḡapāndan u du (27) ondon_öldü iş.. insanōlu yaşadıK-ca yaşadıKca nelēṛinen ḡarşılaşıyō yavrum. çok her šinen (28) ḡarşılaşıyur. allah sizlere yōmūr vesin kōlḡenizi kesmesin de. sizin sāyenizde biz de takıl (29) tuḡul idāri itcez besbelli. **SGA: Burada kiminle yaşıyorsun teyze? SK:** ōlan vā şu (30) büyük_ōlan_oturū. ōbūr tarafTa ben_oturun. ikimiz_oturuyōz_ışde. hē işdi unnarınan (31) oturuyom. başḡa kimim_ma?

(32) ōlan_āldı oyuna gitTi

(33) çoban_āldı ḡoyuna gitTī.

(34) ḡızlar ḡoyan gitTi ḡoyan gitTī.

(35) işde bōle.

(36) **SGA: Sen küçük yaşta büyük sorumluluklar almışsın. Nasıl büyüdün sen? Ev işleri yapar (37) mıydın? SK:** işe de gitTim. işe de gitTim. yatılı işe gitTim. altımızdā birer_ot yatak (38) yapārdık. üstümüze birēr bat-Taniye yo_udu o_zamannar kōtū bi yorḡan virilērdi yorḡanınan (39) gider bir_ay mı ḡalcaṇ on beş gün_nū ḡalcaṇ gittimiz_ışlēde öyle gezēdiK_ışdı ne (40) annatcan ḡızım? bizim çekdīmizi kimse çekmedi. annem bizē daḡa dōrusunu ben (41) diyom_annēm baṇa diyōn āltı yaşındaki çocu_a āltı tāni odun bālıyivırıydı sırtıma (42) getiriydim_onu. altı tāne. yaşıma göre üş ḡız ḡardeşidik u yaşıma göre odun sarādı (43) sırtımıza. kendi de getirebildī ḡada getiriydi. yanī bobam yoK. ābim dōrt sene asKellik (44) yapıdı. beş de bi gelin, üş ḡız, bi kendisi beş dene ḡadın bi evde ḡāldık. sorunuz buzum (45) yāni çilemiz çok. çilemiz de çoKdu da şimdi ben diyōm annem diyōm ba.. bize bōyle bōyle (46) rāmazan ekme_ḡi çoḡ_alın da dirdī ḡatıyını bōyle āz damıṇ dirdi. yoKtu besbē ḡadın bēş (47) dene kişiyen ne yapsın kī? şimdi u ekmē alışımsız bırakamıyoz biz de. ekmēnizi yavrum (48) dirdi çoḡ_alın da dirdi bandıṇız yeme_ḡi az banıṇ dirdi. idarelē yānī ḡadın_idāre.. amā şimdi (49) ben dē o ekmē alışımsım bırakamıyom_u ekme_ḡi. illā ki ne olursa ōsun_ekmeg_elimde (50) olÇak. **SGA: Ne yapsın kadıncaḡız nasıl yetirecek? O kadar kişiyi nasıl doyuracak? SK:** bēş (51) Tāne ḡadın nası yetiştTi? ḡece kendi işimizi yapardı gündüz başKasınıṇ_ışsine gidēdi. çok (52) şükür_aş susuz ḡomadı yerde yatmasın nurda yatsın. hiş bi aş susuz ḡoymadı beş ḡadını. (53) dōrt sene de ābīm asḡellik yaptı. **SGA: Nereye gitti askere? SK:** ābīm anḡara.. anḡaradıydı. (54) dōrt sene boyunca anḡaradıydı. iki tāne çocu vardı iki çocuṇ_ḡikisi di öldü o asḡerdiyken. (55) baḡamadık ki ḡadın nası baḡsın? dıḡarı hani vesā_ḡit nē olmyıncı götürüp getiremedik. biri (56) ḡızamıkdan_öldü birisi diyeniṇ ḡesābı baḡımsızlıktan_öldü. iki çocuṇu asgere gitmeden bi (57) ēviṇ bi ōlu diye evlendirmişlērdi. ē onu dā çocukları olmuş_ḡiki tāne unnar da u gelinciḡi (58) ḡada gine aynı vaziyete girdi çocu-

suz gēldi. ōldü çocuklār da. baķamadıķ kī. baķamadıķ (59) yanī esginiñ ğışleri çok çileliydi yanī bis çoğ ğızdıraP çeKdik. ayaklarımızda ayakğabı yōk. (60) tarlıyı başşak toplamıya gidērdik. ekin kellesi. bōle toprā açārdığ açārdıĴ da yanī esgiden (61) bıtırak nē ço olurdu rāmazan. onnar āyāmıza batcak diye bōle açādığ açādıĴ dı oriyā bi (62) basādığ oriyā toplār bi dā gidēdig ācık bi dā eşini bi da giderdiK yanī biz çocuĴlūmuzdan (63) bu yanna çoĴ çile çekdik. çoĴ çile çeKdik. burıya da geldim yicē ğekmek yok. adam goydu (64) gitti işe. bu şü inşātı eliminen çeke çeke yapTım. tenekeynen ğiki çekti.. iki tenekeynen çeke (65) çeke yaptım. zonguldağ erēlidiydi. sarıyar baracını o yapTı. şeF olaraĴ her yirdē (66) ğireyderiñ ğireyderi olmadıyı zamanlarda usTa olmadıyı zamannarda ğireyderi ta (67) ğırıĴğaleyı gitTim işeye malatyıya gitTim. ben de gitTim malatyıya. malatyanıñ (68) do ğanşērine gitTik. orda durduğ ğırıĴğaliye geldiK dedim ben burda ğırıĴ.. durmam (69) giredim kö ğüme memleketime gelisin geli gel.. işte ōle ğıSım. **SGA: Eşin inşaatlarda işçi (70) mıydı? Baraj inşaatında mı çalıştı? SK:** baracıñinde heb şeF olarağ çalışTı. şeF olarağ (71) ğireyder ğusdası olaraĴ çalışTı. evet. esgiden ğusTa yōdu şoför yo ğudu ğireydellerde. (72) heb ğusTa olarak çalıştı. burıya da geldik çocuklar yetişince didi ben kö ğüme gelcem ārtıĴ (73) dedi bi tıraĴTör aldıĴ. kendi işimize başladık. **SGA: Eviniz yaptınız. SK:** hē bu evi ben ğo (74) yōķan yapTırdım. u yannını da ārtıĴ çocuklar ço ğaldıĴca sı ğamadıĴca gitTig ğo yanna. bu (75) yannı kendim yapTırdım ben. ablam ğmārdı ablamınan ğikimiz böyle akşāma ğada iki dōrt (76) tenekeynen su çek.. yapTıĴ. şü yanna gitTik çeşme bu yanna dōru su akıdam diye rāmazan (77) kāmiller ... geçirmedilē ta bu çeşmeden su getīdik. ğoca tenekelēn on ğon sekiz kilōluĴlānan. (78) irāmetliğin şıyı yetmedi dē getti di ğuyu ğazıvırdı unu akşāmdan dōlduruñ dırdı gelseK (79) baķsaĴ suyuñ damnası ğalmamış toprak çekmiş gitmiş. **SGA: O kadar doldurup taşıdıĴın (80) boşa gitti. SK:** boşuna gidiyo işTe. başında ğadamıñ ğolmınca ērkēñ ğolmınca hōle işdi bizim (81) çile çilēnen geldiK çilēnen gidiyōS. şükürler ğolsun gine. şükürler ğosun. adamıñ ğüş ğuruş (82) ğodu gitTī unnāna idāre ediyom çok şükür. **SGA: Allah bereket versin. SK:** āmin āmin. (83) cümlemize. olmyannara da vırsiñ. olmyannara da vırsiñ ğısım. işde bōle ne annadıyım ben (84) sā? **SGA: Sağol teyzeciĴim. Ağzına sağlık. Allah razı olsun. Hakkını helal et. SK:** helal ğosuñ. (85) siz de bize helāl ğediñ. **SGA: Ne hakkımız var teyze? SK:** ōsuñ. gülēr yüz daTlı dil. gülēr yüz (86) daTlı dil.

I/51

MİHALIÇÇIK - Kızılborüklü**Kaynak kişi** : Fatma Erol, 71, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Sokak**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, çocuk oyunları, ekmek yapımı

(1) **EB: Adınız ne teyze?** **FE:** fatma erol fatma ... **EB: Yaş kaç?** **FE:** yetmiş bir. **EB: Maşallah. İyi** (2) **iş yapıyorsun ama.** **FE:** e napcañ guSum. **EB: Dede yok mu yoksa?** **FE:** va. dede de dē urda (3) çalışır. dede de vā. gelinim ma yeñi ameliyet oldu da çalışamaz o. **EB: Niye?** **FE:** (4) guvatırdan burdan. guvatırdan oldu. hasda. **EB: Yaşınız kaç teyze?** **FE:** yetmiş bir. **EB: (5) Okudunuz mu?** **FE:** para okudum para okumadım yarı okudum yarı okumadım. **EB: Niye** (6) **öyle?** **FE:** bilmen aqlım ėrmiyyör ġali guSum. **EB: O zamanlar okul var mıydı?** **FE:** vardı (7) ya. **EB: Kaça kadar okudunuz?** **FE:** üçe ġada okuduydum. **EB: Niye?** **FE:** e undan sōna çıkTī (8) ġızlār çıkıydı biz de çıkđık. ġadınnarı çıkarıvırdılar ġızları yetişince çıkarıvırdılar biz de (9) çıkđık. öle. **EB: O zaman eğitmen mi vardı?** **FE:** hē. **EB: Ne okuttular size?** **FE:** ne biliyin ne (10) okudunu aqlım mı ereyóró yavrum? ėrmiyyóru ġali dē tasa çok ġörđüme ġafa da yok. **EB: (11) Çok mu çile çektin zamanında?** **FE:** çok. **EB: Hayat zor muydu zamanında?** **FE:** zorudu yā (12) yīceg_ekmek bile yōdu yā. vallaha. oġsa da ölesine. arpā arpyınnan būdayı ġatardık da öle (13) ö_üdüřdüġ_ēveli. ölüydü. hincī ... ėrdiñ_emmi yīceg_āzım ġalmadı tavsiyem vā ġollesder (14) vā hepsi va ġali. vallā hepsi va yavrum hinci ġali ġeçim ġolaylandı emme eveli zormuşdu. (15) dörd_ēv-laT büyüTüm_emme nası büyüTüm? elleriyle.. **EB: Zor muydu?** **FE:** pek Sor. böyle (16) bayııfarda çalışırdım bayııfarda davar güTüm de öle ġazandım para. öle oldu. ya öle öle oldu (17) yā. **EB: Şimdi çocuklar torunlar var mı?** **FE:** vā vā torunnarı vā. çocukları ōlannarı (18) ēverdik_iki pireġ torunnarı va. torunnar va birēr. hincik_ıyiler ġuzum baķam hinÇi. ē? (19) **EB: Sizin zamanınızda çocuk oyunları var mıydı?** **FE:** bis bulalārda böyle küllü.. kül-lüklerde (20) oynallardı ġuzum. yellerde oynallardı böyle ēvde oynamazlardı. **EB: Ne oyunu oynardınız?** (21) **FE:** ē ne oyunu oynā.. ne oyunu oynu.. böyle çomāk çaķallardı a_ıl yapcāz bi şey yapcāz diye (22) oynallar daş mu.. çamlardan mozalaĶ gelidi ēveli o mozalaĶlardan davar yapcaz_ōlak (23) yapcaz diye urıya ġuyallardı a_ıl yapallardı da ēveli çocukla. onnan_oynardıĶ. fıçı (24) döndürüz diye Fıçı yapalladı dambaş topradı ēveli. topraķtan fıçı oynallardı. met, met (25) oynalladı. şaP_oynarız diye bi şaP ġollardı böyle dinēnen

vurulardı o şaP şaP diye oynallardı. (26) bi o vardı bizim günümüzde yavrum ölüydü gusum. **EB: Kışın geceleri ne yapardınız?** **FE: (27)** kışın geceleri èveli İamba yōdu. bi çıra getiridiK dādan bacā vardı gara bacı gara baciya bi (28) ço.. çıra görduK. unnan para ip.. tiftikTen_ip_eyiri çorab_örērdig_a-yaklarımıza. unu (29) yapārdıK geceleri. gündüzleri de işimize gidēdiK ihi bōle kıvır zıvıra yapārdıK. davara (30) gitcēseñ davara gidērdiñ, bayıra gitcesēñ bayıra gidērdiñ yav.. **EB: Bayırda ne iş yapardınız?** (31) **FE:** bayırda davar güdērdim. davaş. sürü vardı èveli, sürümüz vardı unu güde.. **EB: Onları (32) sağıyordunuz tabi akşam.** **FE:** hı, akşamnēn gelirdik. zabān gine zabah_oldu mu gāktıK mı (33) torbamızı daķınırdıK omzumūza vurduK mu bayıra gidēdik yine. akşamnēn gelirdik yavrum. (34) **EB: Kim sağardı onları?** **FE:** kendim sa_ardı. kendim. **EB: O sütler ne oluyordu?** **FE:** u (35) sütleri çekēdiK maķara ... maķane olurdu èveli süt maķanesi unda çekēdik yā yapar yīrdik. (36) sāde yā öle yapardıK yavrum. hinci süt çıkı.. **EB: Satmıyor muydunuz?** **FE:** sat.. satanı satādı (37) satmıyanı kendi yīrdi. **EB: Yoğurt mu yapardınız?** **FE:** yo_urt yapādıK he. (38) **EB: Siz burada bazlama ekmēgi mi yapıyorsunuz somun ekmek mi yapıyorsunuz?** **FE:** fırın (39) yaparız biz. fırınım_ma benim. **EB: Nerede?** **FE:** dē urda fırın va şū tarāfdā. fırınā.. u fırında (40) bişiriz biz somun yapmıyız. **EB: Ne yaparsınız? Bazlama mı yapıyorsunuz?** **FE:** bazlama da (41) yaP.. bazlama yaPdūmız zāman bazlama yaparıS bazlama yaPmadūmız zāman fırınımız va (42) fırında pişiri.. **EB: Ne yaparsınız fırında?** **FE:** çöreK gibi bişiriz_ihi. somun gibi dökeriz, (43) yazarız, fırına süreriz, çıkarız. öle yaparız. **EB: Herkesin kendi fırını mı var?** **FE:** herkeşin (44) kendiniñ va. olanıñ va herkeşin va fırını. **EB: Köyün ortak fırını yok mu?** **FE:** yo'. yok (45) herkeşin kendi eviniñ_ōnde fırını va. **EB: Olmayan komşuya mı gidiyor?** **FE:** o.. olmiyan (46) gōmşuya geli gōmşuda Pişiri. öle olu gūzum. **EB: Herkes yapıyor mu? Yoksa şimdi bitti mi?** (47) **FE:** ekmē olmiyan yapar bişiri. içini yaķar bişiri. yoñuran bişiri. öle bişiri hinÇi. **EB: Börek (48) falan yapar mıydınız?** **FE:** yapardıK yā. yapar.. gozene zobamız vārdı guzene zobalara (49) sürerdik tepsilere gōruS. **EB: Ne böreği yapardınız?** **FE:** ē. patetizli yapārdıK haşgaşlı (50) yapārdıK. pēynilli yapārdıK pēyniř yapıp da. unnan yapārdıK. zobabımıza sürēğ pişiridik. (51) **EB: Anneniz zamanında daha mı zormuş hayat?** **FE:** annemiñ bi gāli bilmiyyorun_unu. (52) aķlım_ermiyor_annemiñ zamānına. **EB: Ne anlatırdı anneniz?** **FE:** annemiz ne derdi ihi (53) gızım bunu yapıñ şunu yapıñ bōle yapıñ dē öredirdi. gösteridi. **EB: Şimdi gençler yapacaklar (54) mı senin yaptığını?** **FE:** geñşler gāli kendi ne bili.. bilişse onu yapar. geñşler bizim (55) bildimizden hiş gālmadı gāli. öle yavrum. bizim bildimiz gāli şurda gāldı. biz soķulmıyoz (56) gāli. geñşler yapayōrū biz yēyeyōrūS. èveliymişTi. **EB: Dibeğe şey döver miydiniz?** **FE:** (57) haşgaş. **EB: Haşhaş mı yoksa bugur döver miydiniz?** **FE:** bulğur gōca dik vārdı èveli. diK (58) gōşdü hinci evlē

göşdü ev yapıdılā binā yapıdılar yerine. èveli atınan şōle dövēdiK bulguru (59) savırī şīderdik. yeñi ğatTan bi dīmen_oludu dīmende çekērdik. ōleydi èveli yavrum. **EB: (60) Dibek yok muydu vurduğunuz?** **FE:** vurdūmuz bōle dübeK güççüK dübeK va yemme unda ē? (61) güççük.. ē? **EB: Ondan var mıydı?** **FE:** yok hinci yoĝ_ōle dübeK. ğoca dübeK yok ğāli. (62) bozuldu muzulu gitTi u dübeK mi ğodular ğāli yavrum? bi şey ğomadılar hinÇi. hinci para (63) ne varīsa unu yapayōllēr ğāli gençler hinci çekilmiş haşgeş muşgeş ōle alayōller. **EB: Haşhaşı (64) nasıl çekerdiniz?** **FE:** haşgaşı biz èveli dübeKde döverdig ihi ğoca dübeKlērde hē hē. unnarda (65) döverdiK hinÇi. hinci çeki.. **EB: Yoksa tašta mı yapıyordunuz?** **FE:** yo yō daşınan (66) yapmāzdıK. dübeKde dövērdiK hinci dī şīde çekilmiş _alayōller hanımlar. yā. iyi yavrum. (67) iyi. **EB: Köy büyükmüş.** **FE:** zarar yapıyo işde hē. giden gitTi ğalan ğaldı gençlerden (68) ğalan_olmayıncısı. **EB: Fırında ekmek yapan var mıdır şimdi?** **FE:** nēm ben va mı? bulamañ (69) hinÇi. dün ço_udu fırın_emme büyüñ yok. dün yapıldıydı. dün biş.. dün yapıydık biS. dün (70) dün dē urda bī a ğoñşunuñ fırını yanārdı. urda yapıdğ_ekmekleri. yā u yāndı urda.. **EB: Ne (71) verdiler yemek olarak düğünde?** **FE:** yemeK_olarag_ı-şı pilaf viriler_ışde. fasille viriler. (72) çorba, salata diyeniñ hesap_unu veriler. he. dü_ünde ūle hinÇi hiç dü_ünü burda yapan yok (73) kōlerde yapan yok. salun va hinÇi ğāli. salunda bi āyran bi de bide, unu vireyōller. he èveli (74) bizim dü_ünümüzde ğoca davul vādı davulunan muvulunan. bēn_iki torun_ēverdim ikisini (75) de davulunan_ēvērdim burda. ikisi de bi ğārdaş bi ēvden_aldım torunnarıñ hanımnarı ikisi (76) de bi ēvden. **EB: Allah razı olsun. Çok teşekkür ediyoruz teyze. Çok sağol.** **FE:** siz de sa_oluñ (77) yavrum ha. hadi.

I/52

MİHALIÇÇIK - Korucu**Kaynak kişi** : Solmaz Bodur, 82, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Ses kaydı, Video**Konu** : Sohbet

(1) **SB:** sen burda ğalırsañ ğapıya baĶ. sen de biznen gitÇeñ. ge õse ge. ge. **SGA: Gençliĝin bu (2) köyde mi geçti teyze?** **SB:** bēn kendim mihaliç-çıĶlıyın. burıya gelin geldim yavrum. (3) siñeñ ĵiyisi ĝonarımış kövden mālıca giderimiş, mālıcın kö.. kötü siñeĶ de burıya gelirmi.. (4) iyi siñeĶ de burıya gelirmiş. bizi.. ben de burıya geldim. ziyan_öldüm yavrum. ya ĝeñşlīm (5) ĝeşdi nerde ĝeşdi bilmen. **SGA: Mihallıççık'ta durumunuz iyi miydi?** **SB:** e bubamın_evi tabi (6) iyi olur. biz di leşberidiĶ ĝuzum. annem bubam_öldü ben yedi yaşımdıydım. (7) bubamın_öldünde bi_ķi para vırıvırdiler herkez_ālar ben de para vırıldı diye ĝülerin_ākıl (8) mı ēer? yarın_öldü para yok. amān didim keşke bubam duruydu didim. ben_u parayı õle (9) vırılıp durcaĶ sanırın. õle õle işde burıyı Keldik. **SGA: Yedi yaşında kimin yanında büyüdü (10) sonra?** **SB:** anamın. dul ĝaldı dörd_uşānan. yā. bi üş ĝız bi olan. onun_ða kimi ēvlendi kimi (11) asgere gitti işdi. gelin_alınınca dillik bozuldu ĝısm. gelin bizim yidīmizi işdīmizi çekemeTi. (12) **SGA: Sonra seni evlendirdiler.** **SB:** bēn purıyā ĝeldimde ĝaynatamın_dı õlu varmış bēn de (13) ĝaynatamın_õluna vardım. işli dışlı olduĝ_anamınan. gelin ĝayınna olduĝ. ha. u daha kötü (14) aman yavrum. **SGA: Daha mı kötü oldu?** **SB:** Taha kötü. anama sõlesem_anam. ĝaynataya (15) sõlesem herifiñ bubası. ĝo-çıye hiş sõliyemen yudā yuda yirmi sekiz yaşında bu dişleri (16) daĥtırdım bēn baĶ. otus_sene vaķit ĝeçirdiysem anca. felÇ_öldü adam. on sene beş_ay (17) saķat sırtımıSda gezdirdik. hiş ĝün ĝörmedim yavrum bēn. ēbēñ beli bükülmesin de napsın? (18) dumannı kü.. ĝördüm dumannı bi ĝün ha. allah ĝösdermesin kimsiye. elimizde avcımızda (19) bi_ķi varıdı. adam_ĵiyi olcaĶ diye biz ne bilen? ayaklar dutmıyırınca onu iyi olcaĶ sandıĶ. (20) taĶā taban, āt, eşşek sõzüm keneri saTdıĶ. kendimiz ĝaldıĶ tı tıpır. ha. ĝāli iki ĝıS pi ana (21) çalısa çalısa ĝazandıĶ. Kittı bunnarı çıkardım, olanı ēvērdim. kendim bi ēvde bi hāniyin baĶ (22) bi Ķişiyin. ĝocā õlēçe oturup yatıpdurun. şindi allah bin ĝātından rāzı oşsun yavrım. dövlet (23) para ve.. para virdi de unnan ĝeçinip giderin. nuşda yatsın unu çıkaranna. yerde yatmasın ĝül (24) dōşşēñ_üstünde yatsın. du_ām_õle benim. bir bēn başĝasını bilmen. u da olmuyudu (25) nāpardıĶ bis? allah razı osuñ kömürümüzü viri bi de dul-

lar_aylı çıkıvırdı şindi. bèn (26) dullar_aylına gayıd_öldüm. iki_ayda bi alı-
 rız diriz_emme gine üç_ay buluyoru. yirmidēn (27) yirmiye alınca üç_ay_ö-
 luyoru. yine aynı hiş bi de_ışen bi şey yok. **SGA: Doktora falan (28)**
gidebiliyorsun ama değil mi? İlacını alıyorsun. SB: ilācımı dullar_aylına
 geçince ilacım işip (29) bèn kendim_alıyorusun. aylık yükseldi ya. iki ayda beş
 yüz lire oldu. a şīden çıKdım bèn (30) kendim_alırım para şīmi aylımı. hiş
 paramı işiyi ilaşlarımı büyüen geldi de gidemedim. yud (31) yud ... ölmek çok
 hayırlı sürünmeden yavrum. hā şura bakam muK_Tarıñ_ēvi emme varısa. (32)
 gapı açık. mahamber de gitmiş geri. şī yapam bi soram hatına. ha mahammer
 burda. hay (33) mahammer_aradımızı bulduK. hayır_ölsun. bak saña bēn işi
 getTim müsāfir getTim. /.../ (34) **SGA: Teyze adın ne senin? SB:** solmaz
 bodur yavrum. ha yavrum bize de gideğim bi (35) çay_çem bak sa.. balkunda
 oturam. **SGA: Ben sana nasıl kıyarım da çay yaptırırım? SB:** yō (36)
 Pen_onnarı çalışannara bile her gün yaparın. vālla. ölenneri hazırluyundu gu-
 zum. unna da (37) hayır_ısTer. böyle olur. bèn de severin böyle ūraşmasını.
SGA: Allah razı olsun senden. SB: (38) senden de rāzı ölsun yavrum. sizden
 de rāzı ōsun. geçiñ gusum geçiñ. **SGA: Sen çık teyze. (39) SB:** bèn arkadan
 çıkarın siz çıkıñ. bakam misāfirin_çıkdını bèn bi göriyin. ben di unnā gibi (40)
 basıyın. ha geliñ guzum bāka.. /.../ **SB:** yaPdı mı yaPmadı sormadım. şindi
 varcan da (41) bidonnarın hālını de sōlicen. ēbē bize bi çay yaP. yapıyın yav-
 rım yapıyın çay deyi mi va (42) ölsun diyyorum bèn. gelir bi çay yapıvırın
 zabā balkunda içirdim. amanın diller, (43) gız_ēbeniñ_ēvi vallaha ğadınımış
 diller hebisi. amanın yavrum beni bi şī mi alır yōsa? **SGA: (44) Evet. Pek**
tatlısın ebe ne yapayım? SB: amanın yavrum beni deli deli sōletme bakam.
SGA: (45) Deli deli konuşacağımız ne var ki? SB: hanı āzımdan çıkıvırı
 belli kōlüyüs. yā işde bēñ bi (46) kendimin. devlet para kōmür viri. aha para
 da āylım_ıma. uşaklar bayramda gelirsē beş_ön (47) ğuruş getirir virilērse
 viriler virmezlerse unnar dı oldu bi hāne yavrum nē diyin? unnar dı ana (48)
 bubā öldü. burda ğalsa malımız yoK_ıdāri_ıtcek. kōlelik yapcaK birine de
 undan sōna da (49) herif sēni gidip de ekecek. e u adam da alışmadı eñ_ilkden
 kōle olur mu? bi ölüm vardı (50) okutTum. sanāt_okulunda eletdirikē.. sana
 geldi heral. ōlanı ēvedig_ġodu KitTi. bubası (51) trafik ğazāası yeçirdi. un-
 nan_ışde bi_ıki malımız vardı elimizde leşberin hem de para da (52) fakırla-
 rıdı. iki taııa varıdı satıvırınca ğalağaldıK. ōlan neyinen_ıdāri_ıtsin burda?
 bubası (53) yatır. gızın biri dul ğaldı, geldi. böyle etmek yiris, laf vaktında mıdır
 ölüm didi sen (54) benim_olan ğardaşım mısıñ didi. bu ētmē yidiñ_ıni bi dā
 girme ēve didi. git işini bul (55) benim_ayām mı va didi iş_arıycaK didi. bak
 vallāhi ğuyman didi. ben dedim ki niye ōle (56) ediñ didim. ayıb de_ıı mi
 saña? sen ğocaman bi adamsın. ğarī uşānı seven işinnen sever didi. (57) işini
 bu.. bilmezse diğ_ıuşaK sevilmez. sōna aş ğalır didi soKaklarda ālan didi. ē
 nāpin didi (58) çıkıarı mıvıram biz bunu? ğitsin neriye giderse didi, ... bulsun

işini didi. abamın  olu vardı da (59) işi  ızı vardı. ta  stanbul gitmişim nası gitmiş bilmem parası da y du. isdedi mi ul ada (60) naptı? urda gitmiş bu-
 banın   n n  al da  le gel dimiş sebatin in desi. b n dimiş u urda (61)  alay p
 Turu an seni burda i e  uyaman d zem şurda çalar duru dimiş. urdan geri   l-
 di. işi (62)  ız b kl n n  u akları didiler boz ye i e girermiş v rd  mı girer-
 miş v rd  mı girerimi  didi. (63) burda bi ya ar v rd  rahmet li  sgiden süreyya
 at lay burda mu tar d . unun bubası didi ki aba (64) d di d      p durma n
 didi a am n n didi b n  alay n gidiy n d di onu da  ay n  v rd  (65) v ysel.
 b n didi i iye gidiy n didi b z ye bunnarı alıy n da gidiy n didi.  lan gitTi aldı
 gitti (66)  rıya  uyumu . allah r z   sun nurda yassın şu da nurda yassın. fak r
 bubasıyd  u  ocuk da. (67) urda   ld . urdan m zun  oldu işi y du.  mekli
 oldu. al a bilo dan  olan. urd  al a bil k (68) unnarın   sinen parası n n  v
 yapd rd .  ur  çekdiler bi  v çıkdı birinci  v  lana. urda ayda (69) yüz lira
 kesilir  aylından, ayda yüz lira kes.. an  didi bu ser an didi  vleninc   ada bu
 (70) boş  anca bitcek didi.   sun yavrum yüz lira ne didim  lib  almıyodu
 y z lirı n n n lur (71) didim. orda  n   d di.  dedikden sına b n dedi bi  ve
 daha girc n didi. una m  fir v rd m (72) b n de içeli dışarı girip  ık v r p
 dur  lar  emme ba a dimiyy    r. yavrum sizin bi s ncı ız (73) va d dim. bi
 diyiviri  ba am da benim de a l m  ererse size bi laf diyiviri n didim.  r-
 mezse (74) ne diyin didim. ana didi saklıs  yok didi.  l ..  lu  didi bi  ve daha
 girc mi  didi. yavrum (75) senin  ana dan yok b nden yok siz bu  ve yeni
 oTdu uS. d   lan asgere gitcek de gelecek de (76)  le  vi bitirc z diy rsun z.
 siz birini ödemeden birini nası olca sı ız? ana didi b n didi  s z (77)  ald m
 da didi buriya geldim de didi sırtı n n didi da  da ıd m didi. o da z r didi.
 iki (78)  lum  ma didi ben ölürsem birelle     s n b n girc n acı zulum buğa
 girc n didi. hadi girin (79) ba  m didim. girdiler. allaham benim gelin de para
 sancı d . romatizme anasının  evinde (80)  azanmı  pancar k serke. allaham
 bu ikinci  v ba a d  se, allaham bu ikinci  at ba a d  se (81) dirken  ikinci
   t n  ur s  u a d   v rd . hadi iyi peg  iyiler. peg     lar da bize faydaları
 (82) y k. an.. emme gelin  ald  herif biri de  retmen    uluna gitti iki  lu va.
  ızı yok. allah  ız (83)   stermedi u a. niye   stermedi bili  mi?  ızların va
 d .. diyivirdi. allah sağa  ız yüzü (84) v rmesin didim b n de.  ız yüzü olmadı.
 /.../ ba ıve izmirde manisada aydınd . işi gemileride (85) sunta gelirmiş d  
 d vletten de buriya yı ılırmı . unu yı a   r geminne. nerde su varsa urda (86)
 gezerimi  benim  olan b n vallah kendim de bilmen. yalı ız d ne, hindi d n
 di  i esdafulla (87) t be. telefonu  eldi. nerdesin yavrum didim. izmirdi in bu
 yanna i .. bayramdan bu yanna (88) didi. eh ba am didim t    v lar pek
   zel ura nası didim. bura da pe    zel  ana didi. bu (89)   zeli  son  yavan
 yavrum didim. bu   zeli  son  yavan para didim.   nd   onu tu  da para (90)
 urda  lad m. da odun  ır rd m. bi araba geldi   rd m  emme b n siz a   ara-
 bı n n siz mi (91) geldin z? ba am didim zebzeci gelc di zebzeci mi geldi

yōsa bi dışarı i.. /.../ siz de bēn gibi (92) olunca hatılġarsınız bu lafları. bize de ōle dillerdi amān ge.. ġtiyalġa.. vallā bēn ġi bōle olcām (93) aġlıma gelmezdi ġızım. bi basdūm yere bi dā basmazdım bēn. řu saşlar on sekiz_örü ōrerdi. (94) sa_ır_ayşiyi sen biliġ. sa_ır_ayřa dırdık řu başınızı yūcam diye vallā tīsınirim bēn sizden (95) dirdi. ōre ōre bař_olmāz dirdi. ōlūydū. hindi yan-nıġ_ot bitēr mi? sařlām deli gibi çıkar da (96) bi de řu bōaları ġıl mıl_ini-virir bi ři yaparķan diye. amān_aman aman. biz ġada olmıyınca (97) siz hatılġamaSsınız. biz_olabilir_ū zāman. **SGA: Aġzına saġlık. Allah razı olsun senden. SB: (98)** senden de rāzı ōsun yavrım. **SGA: Hakkımı helal et. SB:** vah helal_ōsun yavrūm. ben (99) nāpıvırdım sa_a bi bardaġ uyumı say.. ayımı iřmediġ suyumı iřmediġ. ġitcēz, ġitcez. (100) **SGA: Karşıladın, ġüler yūz ġösterdin, buraya kadar getirdin. O hak deġil mi? SB:** ġitcēz. urda (101) da otcaz ha. ōsun. haķım mı ġalal_olsun benden.

I/53

MİHALIÇÇIK - Kozlu**Kaynak kişi** : Yaşire Güneş, 47, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, evlilik

(1) **SGA: Beşire mi adın?** **YG:** yaşire. **SGA: Yaşire?** **YG:** evet. yāşire güneş. **SGA: Ne demek** (2) **Yaşire?** **YG:** yaşire ne bileyin. annemgil çocuğ olmamış, durmamış. yaşasın diye yaşire (3) koymuşlar. **SGA: Sen ilk yaşayan çocuk musun?** **YG:** ilk çocuğuyun. **SGA: Senden sonra var** (4) **mı?** **YG:** benden büyüğüm var abim de kızları durmamış. işte. ben, olunca kız, onun için (5) yaşasın diye kızı koymuşlar yaşasın diye işte yaşire koymuşla adımı. **SGA: Kaç yaşındasın** (6) **Yaşire yenge?** **YG:** ben, elli yedi, şe.. kırk yedi. ellime girmedim daha, kırk yedi. **SGA: Belli** (7) **zaten yoksun. Okula gittin mi?** **YG:** gittim. beşe gadar okudum. **SGA: Burada mı gittin?** **YG:** (8) **yo. ben sekiden geldim buraya gelin. hı sekiden geldim gelin.** **SGA: Nasıl buldular seni** (9) **aldılar Seki'den?** **YG:** beni işte görümcem ğurana gidēdim cāmiye, cāmılarda (10) ğuran okurduK, muķābile. urda görmüş. işte, abime yapam dimişler. (11) allahān emriynen işte dūñür geldiler oldu. görücü olarak. **SGA: Camide görümcen gördü.** (12) **YG:** hē görümcem gördü. **SGA: Seviyor musun görümceni?** **YG:** severin tabi birÇiK (13) görümcem va. bi evin bi ölu benim adamım. benim de kendimñ bi evin şe.. bi ölüm bi (14) ğıSım var. ğızı çıkarttım, olan var. (15) **SGA: Kızı nereye verdiniz?** **YG:** kızı eskişere, buralı unnā da, yelli. de, eskişerde çalışıyo (16) dāmādım, apartmennēde çalışıyo. **SGA: Siz de mi köye kız vermiyorsunuz?** **YG:** yō. **SGA: (17) Var mı köyde köye kız veren?** **YG:** ğız yok yok ğız yok. ğız yok olan da biriciK benimki var (18) yetişgin işte askerden geldi goyun yapıyoS. **SGA: E senin oğluna da kız vermezler.** **YG:** (19) virmezler emme nāpayım ben de zati gittim yok. işte ben de olana diyon ölüm sıkortalı işe (20) gir diğörün. işti goyun olunca şēdemedi gitmedi. gidiceK daha dā bi sene oldu geleli (21) askerden, ilk yaza çıkarıysak satcaz herālda, sıkortalı işe gir diğyom işte. **SGA: Sigortalı** (22) **işten daha iyi değil mi bu koyun işi?** **YG:** iyi ama işti köyde köyde oldu için kız virmiyoİlā. (23) sıkortalı iş istiyoiİlā şu ğadarciK kā at iştiyor hinciki ğızlā. **SGA: Bağkur'unu yatırır-sınız** (24) **canım.** **YG:** bāğurunūda işti yatırımıyon ... yatılmıyo, sıkorta gibi olmuğyoru. kendin (25) yatırımıyon işti, eliğ adamı yatırıyo sen yatırımıyon. **SGA: Anladım. Yoksa buradaki gelir** (26) **daha iyi değil mi?** **YG:** iyi

emmē işti. gelir_ama iyi, olan da biliyo iyi olduyunu. beş millar (27) liralık guzu satTıK. işte atmış goyunumuz var. işte olan_ilerletcēn dīyor biz de ben (28) mādēn_ açıldı şuraya oraya gir dīyon, nāpacaK bilmem yāni qararsıS. ben di il_ocā yakacān (29) dīyon bi diyon ... kızlā gelmiyo şinci ayrı ev_ister, anne baba istemiyo. işti bōle başımızı (30) biriciK_olan o.. ön tāne olan nasī ēvermişler ēveliki insannā bilmiyyon. biz bi tāneyi (31) ēveremiycez. devillē çok kötū. vallā çok kötū. sālīK_ için bi hasta ol̄sa gidemez, çolū çocū (32) biz bāki de_ iliz devamnı başına. **SGA: Doğru ama şehir hayatında da asgari ücretle gidiliyor. (33) YG:** u du olē diyo ben_ ile diyor paramı gazanıvircān diyoru. evimiz yok, kirā ulfāda dīyor (34) anne dīyor, sekiz_üz millon asgeri ücretinen geçim_olmaz dīyor çocuĝ. çocūĝ_aklı iyi ama (35) işte ē.. birine çıktın mı herif simitçi ol̄sun şe_erde ol̄sun dīyoru. şinciki gençler. **SGA: Kaç (36) yaşında oĝlun? YG:** olu yirmi, yirmi_iki. dā bi sēne oldu daha askerden geleli_ işte. **SGA: (37) Daha küçükmüş canım. YG:** küçük_emme işti köy yirinde dē ēver_olanı ēver_olanı dillē, (38) asgerlī gelen bizim buralarda olē yāni, asgerlini yapan ēvlendirir hemene. **SGA: Daha yirmi (39) iki yaşındaki erkek evlenir mi? YG:** işti olē işti askerden yeni geldi işti bi sēne oldu geleli. (40) aralık_āl̄sa iki sēne olūcaK. aralıkta geldi ydi. **SGA: Eskiden ama nasılmıştı? YG:** hē (41) erkenden askere gitmeden_ēverilēmişdi_ēveli. **SGA: Sen nasıl evlendin? YG:** ben di (42) yirmimde ēvlendim. gızımı da yirmide çıkardım. okumadılar biz de çıkarttık_ işte gızı da (43) allah nasībini kesinmiş. **SGA: Eşin evlendiğinizde askerliğini yapmış mıydı? YG:** yaptı tabe. (44) u benden büyük, on yaş büyük. büyük yaptı. u da oTā tāmircisiymişti işte biz di mādēnde (45) diye virdiydiler_ annemgil ĝālī borda mādēnden çıktı mālīca tāmīrāne Tūkkānı āşdı. orda da (46) yörütemedik. buraya mūtar seşdiler, bu āmedin bobasıgil, unnar getirdilē buraya biSi. biSim (47) di evimiz damımız vā burda zatı. seni köyü götürem demişler köyü geldiK_ işte olē. (48) çocukkara da servis virdi hōkūmet. burdan servisinen gitti geldile bunnarın_ arabasıynan. işti (49) olē okudular. lisiyi ortayı okuttuK ikisine de. **SGA: Senin kocan otuzunda evlenmiş, oĝlun da (50) evlensin. YG:** olē olcaK besbē ne_ bileyim ben bulamaSsaK_ olē olcaK iş. **SGA: Çerkezler (51) kırkıncıdan önce evlenmiyor. YG:** sen nerelisin? **SGA: Ben Nevşehirli'yim. YG:** nevşe_irlisin. (52) **SGA: Evet. YG:** işte bōle. **SGA: Sağol, ağzına sağlık. Teşekkür ederiz. YG:** oldū. kāmariya (53) çektiĝiz. **SGA: Çektim. YG:** televizona mı çıkacāz yōSa? **SGA: Yok televizyon değiliz, (54) üniversitedeyiz. Biz bunları yazmak için çekiyoruz. YG:** hē yazmaK_ için yapıyosunuz. oldu. (55) **SGA: Okulu nerede okumuştun? YG:** okulā sekinin_ okulunda okudum. **SGA: Beşe kadar (56) okudun mu? YG:** beşe ĝadar_ orda okuduK. hē līse dōru okumadım yāni. beşe ĝadar, (57) bizim_urda olēydi o_ zaman-nā bizim yaşımızdı. biSden sōnaki okuyannā okudu tabi. **SGA: (58) Senin çocukların okumuş maşallah. YG:** çocukkarı okuttuK canım, hem ĝuranını

hem şēsini (59) yolladım yāni okuttum. da okumaz, ğız okur da olan oku-
maz ğuranını dōru yāni cumāsınā (60) gider bi. ōlo sığara bile yok. sığarası
işkisi yok ama çok dürüş çocū um ama işte nasip (61) ğārik. **SGA: Ace-
le etme. YG:** etmiyoS_eme işte biS de ne bileyin işte gö.. ğorkuyoz yani
(62) ğālır diye. veren olmaz çünkü köy yirī diye. bizim köyde burdan ayrı
bi benim olan var, (63) ğız da yok. hani bi ğomşununķuna varsañ çocu un
dürüş diye viren olur belki (64) köy yirinde ama ğız yok. benim en sonu
benimki vārdı işte ben de köyde diye vir.. dışarda (65) diye virdim ben, bur-
da ōlsa ğine vērmezdim. **SGA: Sen de mi vermezdin. YG:** vērmezdim (66)
tabi. benim şimci ölüm, bu olan başķasının olsun benim ğızım ğızım ōl-
sun vermem. niye (67) vireyim hayat boķun içinde pisli in içinde temiz-
lik varıķan. ōle dēl mi? ōle. şu hālimize (68) bi baķ her yirimiz pisliK yāni
hammalıñ oldu mu. işte ōle. **SGA: Canım evinizde ne var ki? (69) YG:**
ōle emme işte aşşādan koķusu oluyorū pisli i olu.. eti bol südü bol peyniri-
ni (70) yapıyon ama işte ōle dimez elin insani. **SGA: Şehirde bu bolluk
yok ama. YG:** yok o (71) bolluK ama işte ōle dimez herif. **SGA: Para da
daha az. YG:** ōle. olan dı ōle dīyorū. anne (72) diyor bu bollu u bulamaz
dīyor. bulamaS_emme işte el ğadar k_a at ister hinci sıkorta. (73) çolū çocū
olcāk, sıkortası yok bi hasta ōlsa biz bāki de iliz. çalışırķan çalışırķan (74)
çalışamaz oluyoz. **SGA: Bağkur'unu yatıracaksınız o zaman. Düzenli ya-
tıracaksınız. YG:** (75) ōle. vallā hiş babasıninkini zor yatırdık da yeni emekli
ōldu. ğaynatam sa oşsun (76) onun aylıynān ğayınnam devāmını destekler.
tā hālā destekler ğayınnam arķamızda yāni. tā (77) şu ğun oldu torun sā ibi
olduķ tābi o da bi evin bi ōlu, ğayınnam devāmını destekler. ğızını (78) tutmaz
baķ bizi tutar. hinci o ğadar yāni iyi ğayınnam. o da mālışda oturu. ğaynatam
hasta (79) oldu gittī, orda oturuyo. yazın yazın gelir, bayramnāda gelir bizē.
bizim malımız oldu için (80) biz gidemi yiz. aslında biz ona gitÇez ama.
büyü ğo. biz onu burāya getiriyoz ğalik. (81) burda bērāber bayram yapam
diye. kīrazlāda gelir elmalāda gelir iştī bāhçemiz var. (82) desteK onnā-
da var canım geliyör, gelirimiz var olıāda. elmalādan alınıyoz bēş milyār,
(83) kīrazlēden alıyoz bi iki milyar. kīraz bāhçemizi az tā yeni Tiktik. hī iştī
milletin çok, borda (84) bāhçe yapıyōller iştī. bizim bāhçeciliK hayvancılıK
bu lāda ōle yapıyō lā. elmacılıK, ōle (85) yapıyō llē iştī. **SGA: Allah rızkınızı
bol versin. YG:** āmīn. āmin.

I/54

MİHALIÇÇIK - Mahmuthisar**Kaynak kişi** : Ayşe Ceylan, 61, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bahçe işleri

(1) SGA: Yenge adın ne? AC: ayşa. SGA: Soyadın ne? AC: ceylan. SGA: Kaç yaşındasın? AC: (2) âtmış bir. SGA: Var mısın o kadar? AC: varın. SGA: Maşallah hiç göstermiyorsun. Bugün (3) kaçınıcı köy oldu hep yaşlarını duyunca şaşıyorum. AC: onnân nasî? SGA: Onlar da genç (4) gösteriyor. Ben şaşırdım, seni elli falan düşünmüştüm. AC: aTmış dâ hastalıkla dertlê (5) yaşlandırdı. SGA: Ne oldu? Geçmiş olsun. AC: bês kere ameliyet oldum. SGA: Ne ameliyatı (6) oldun beş kere? AC: idrâ torbasından, ci_erin, ğaraci_erimin yarısı kesildi. iki tâne (7) gözümünden oldum. ondan, miyôm ur_alındı, yımıştalıklar_alındı. miyôm_alındı. SGA: (8) Geçmiş olsun. AC: sa_ol. SGA: Bana bahçeyi bir anlatır mısın? Gezelim. AC: sen beni heP (9) dê çekiyoduñ_orda. ge gidem ... bâcanın nesini ânatçan? SGA: Hepsini anlat. Mesela (10) şunlardan... AC: şunnâ patlıcân. ediraFındakılâ mısır. şunnâ domates. SGA: Bunlara kim (11) bakıyor? AC: bën. SGA: Nasıl bakıyorsun? Ne işi var? Nasıl dikiliyor mesela? AC: ilkin (12) kimiñiñ to_umunu ekiyoruz. mese lâ bu ğabağların çiçê to_umunu êk-Timiz gibi bunnarı (13) ekiyoruz. aÇcık şöle para böyüdü mîydi onnarı alıP êkTimiz yirden bu lları âşlıyorus, (14) ekiyoruS tek tek. SGA: Aşlıyorsunuz. AC: aşlıyoruz. mısılları zâti tek tek dikiyoruz. sônâ (15) çepinniyoruz, duTTuKdan sônâ. çepinediKTen sônâ ğuruya çekeris. patlıcan dökülür. (16) döküldükTen sônâ çapıyı keseriz. undan sônâ hâvtıda bi, dört günde bi suyunu viriz. öle olur (17) ğâlî işte Këndi. SGA: İyi patlıcan veriyor mu bu bahçe? AC: bu sene iyi olmadı. geçen sene (18) burıynan burdan bi çuvaldan fazlâ topladım bi toplıyımda. bu sene rândıman virmedi. havâ.. (19) iklimlêden mî nêden bilmen, olmadı bu sene. SGA: İncir ağacı var. AC: incir. u da incir. (20) SGA: Kışın donmuyor mu? AC: döndü_u zâman, bu ayaz çoK_olûsa doñar. doñunca ğurur. (21) u sene incir virmez, yimiş virmez. geçen sene döñdu, bu sene döñmadı, bak bu sene (22) yimiş_aldık, yidik. tamam çok çektiñ ğâlî beni sen. SGA: Gel şu fasulyelere de bakalım. AC: (23) fasillelê de güzlük. ikinci fasille êkidişim, êkişim bunnarı. SGA: Bu sene mi ikinci? AC: bu (24) sene. hana bi boyunu ilk.. ilk_êl êkTik. bunu güzlük_ölşun diye sônâ êktim. temmuSuñ (25) sonuna dõru êktim. dâ bi kere topladım_iş-

Tê, ikinciye toplıyaç. **SGA: O erken ektiklerin (26) kurudu mu?** **AC:** u ilk_êl_ektiklerim yokardıydı. onnara davar bölündü üş kere davar bâstı. **(27)** gurudu unnar. hinci bunnara bakıyoruz ğâli. **SGA: İyi ki sonradan ekmişsin.** **AC:** hê, iy_ki **(28)** êkmişin sônâdan. ğalmıcâmışTı hiç. mâyTınoz biçiviriyin. **SGA: Ben maydonoz çok severim. (29) Bu maydonoz nasıl ekiliyor?** **AC:** bu mâydınuz da tō_munu alıyoruz. tōhumdan **(30)** êkiyoruz_ıştê. ğırk günde bitiyor, zôr biter biraz, ğêş biter. ôndan sôna işTe sulıyıp sulıyıp **(31)** yiyo-ruz. êşe dosTa ve sâten yimiyiz de. köve virin herkeşe allah dilime_Ketme-sin. **SGA: (32) Nane? Naneyi nasıl yapıyorsunuz?** **AC:** nâne de aşlanıyor. aşlandıKtan sônu o hî yırı kendi **(33)** satı alı.. ğâli. şôle meselâ köklerinden üş dört dene burıyı âşla her yeri dolduru o, seniye **(34)** ğadâ. **SGA: Doğ-ma büyüme bu köylümüsün?** **AC:** evet. bu kōliyin_ama biz şe_ire gideli **(35)** ğırk bir sene ôldük. benim_adam say_ôsuy kōsüz duramadı, beni gine ğêtTi buralara. **SGA: (36) Sen istemiyor muydun?** **AC:** istemiyor_idim ilk gelişimdê. senden_ayrılacân gine ğitcên **(37)** didiydi. şimdi de benim ğâli her bi_şey yiTişTi mēyvalâ nê, bu sefê de kendimin KitmeK **(38)** canım_ıs-demiyoru. gidip geliyurun çoluk çocuK yurt dışında çocuklân yarısı, onnâ ğeldi **(39)** bir_ây durduK ğeldik KitTik. onnari yollıyınca bēn gine ğeldim. salça yapıyoruz_ışTê, **(40)** Kışlık, turşu yapacâm allâh nasīb_iderse. **SGA: Birazcık nane istesem ayıp olur mu?** **AC: (41)** ayıp_olmaz. şuraya goyam da, poşete guyam. hiç yimen ben, yaparın da yimen. **SGA: (42) Sahiden mi?** **AC:** hı hı. zêvK_alırnın yapmadan. êşe dōsta vimeKden zêvK_alırnın. **SGA: (43) Çocuklar yurt dışında nerede?** **AC:** çocuKların biri almanyada. biri bursa orhangâzide. **(44)** torunum_askêrde. **SGA: Senin askerde torunun da mı var?** **AC:** torun.. dokuz tâne **(45)** torunum_mar. **SGA: Maşallah, aske-re gidecek kadar olmuş.** **AC:** ê dōrd_ay oldu gideli. **(46)** **SGA: Allah ha-yırlı tezkereler nasip etsin inşallah.** **AC:** âmin. şeye, poşede guyam. **SGA: Bu (47) salçaya bakayım ben. Açıyım mı örtüsünü?** **AC:** aç aç. gûnaşdan zabah yîkadım ben **(48)** buñnarın_üstünü, bak_gine ne biçim_ôlmuş gûnâş Pişirmiş de. bu biber salçası. her gün **(49)** bezlêni yîkar görün, üsTüne. ğarıştı-rın. bezlêni de yîkar ğapadırın. **SGA: Kaç gündür bekliyor (50) bu?** **AC:** bû on beş gün bekler. bu da domatis. makineden çekerin, hemen dalından toplar-ın, **(51)** yîkarın têrtemiz dōrarın, makineden çekerin, hemen buraya dōkerin, üslêni ğapadırın. bunnâ **(52)** toplana toplana bu ğada ğâldı. iki seFê çekTik. on teneke domatis çektik bu Kādâ ğâldı işTi. **(53)** suyunu çeke çeke u ğada ğâldı. biber yarım çıvalıdı o ğâldı. birazını buña ğatTım. **SGA: (54) Biber hazır ama değil mi?** **AC:** yok kendim yapıyurun biberi de. **SGA: Biber de mi si-zin?** **(55) Domates de sizin değil mi?** **AC:** domatiz de.. **SGA: Çocuklara da veriyorsun.** **AC:** hepsine **(56)** viriyurun. **SGA: Torunlara da.** **AC:** torunnara da. hepsinin ğışlını yapıyurun. almanyadâkı **(57)** oTuz_üş dizi biber ğuru-su ğôtTü. şunnarı ayrı guyam bâli. orda ayıklaması zâhmet_olur **(58)** sañâ.

SGA: Ben diğer arkadaşlara da bölüştüreceğim. AC: ya nāneyi az bişTirdin. **SGA: (59) Naneyi bir tek ben alırım. AC:** nāneyi tek sen_āl u_ zaman. unu āz bişTirdin. nāneler_ıyice **(60)** büyümedi daha da. /.../ hālā çekeñ mi ğı? ne hep çekē bu ğadın ğı. beni ğonuşTuruP **(61)** ğonuşTuruP çekiyoru. mēyrām şu māydinozları şuña bi ğuyuve ğı. /.../ to_ um kesmediK şu.. **(62)** dur burda var baK. **SGA: Paylaşırsız biz yeter. AC:** bi tā kesem oña da. **SGA: Şunu arabaya (63) koyalım da. AC:** ay_ araba yokāŗda mıymış hā burdıymış. ben sizi şey keseyīn şurāya **(64)** ğoyīyīn da. bi çiçek de oña kesem, arkadaşınıza. /.../ bak burdā dā varımış ... **SGA: Bunu (65) şimdi ne yapacağız biz? AC:** arābanıñ_öñüne ğoñ. hem sūs_ olur, u ğuruduK Tan sōnā şōle **(66)** ufalıyıvıdı mī dā içinden to_ um bü_ sürü çıkar_ onuñ. ince ince simsiyağ_ olur. **SGA: (67) Kuruyuncaya kadar bekleyeceğiz bunu... AC:** ğuruduKtan sōna. ğurudu mu şōle ufalañ u **(68)** ğaralānı ekivırīñ. dünyā to_ um_ olur_ onda. pek çok to_ um_ olur. bēn sūs yapsıñ dēye **(69)** üşün_ üze āyrı kesdim. arabanıñ_ōne gelip geçenner_ıster bōle de böyün ğaş kişi istedi **(70)** ğopaŗdıla şu ğabaklādan. **SGA: Biz de geçerken kabaklara dikkat ettik. AC:** bura dünyā ğabak **(71)** vādı geļēn geçēn burıyı bitirdile ōle. āļsinnā varsinnā dı şurıyı tarava pēK_ irişemedilē. ... **(72)** simitçi gelib o da ordan_ āldı ğālī. çayını_ içēñ ğōyem ğidēm de çay_ iç. bi yandan da beni **(73)** mi çēktin sen?

I/55

MİHALIÇÇIK - Narlı**Kaynak kişi** : Ayşe Özer, 73, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, sohbet

(1) **SGA: Bu nasıldı teyze? Anlat. AÖ:** ū bōle esKiden öküzlē öküz dēr-diK sı_ıllara işTe onu (2) şey_edeller bōle daşlar va bū, bu daşları ekiniñ sapınıñ bōle kese kese saman yapar. incicik.. (3) **GA: Saman için mi kullanılır? AÖ:** saman_çin gullanır bu. şinci yok ğali. şinci döverbiçer (4) va. **SGA: Şu taş mı hâlâ? AÖ:** taş. taş bunnā. baĸ şōle keskin_olur bunnār. saF-ları bōle kese (5) kese kese saman yapar_inciciK. **SGA: Bu ne teyze? AÖ:** bu tel. tel_alacān şurdan da. İāzım (6) da. tel. ēve götcen. baĸ muttarıñ yolu vā gidēsen. **SGA: Onlar gidecekler. Ben seninle (7) konuşurum. AÖ:** hā şurdan_ışTe gide dē beyaz_ēv muttarıñ_ēvi. **SGA: Adın ne teyze? AÖ:** (8) ayşe özer. **SGA: Kaç yaşındasın teyzeciğim? AÖ:** yetmiş_üç. **SGA: Maşallah. AÖ:** ben (9) yetmiş_üç yaşındayım. **SGA: Burada mı okudun teyze sen? AÖ:** ben burda okudum bēşden (10) çıkdım. **SGA: Doğma büyüme bu köylü müsün? AÖ:** hē bu kōlüyün ya ğızım_ışte. bu (11) kōlüyün. yetmiş_üç yaşındayın işdi şu tel İāzım da. darı Künde gelirdi bunnar_emme (12) böyün gelmedi. kesilmedi bi. ablam_istedi İāzımımış da ona götcen. **SGA: Ablan yakında mı (13) oturuyor? AÖ:** ablam dē ötē tarafta. mezarlūñ yanında. **SGA: Birlikte mi oturuyorsunuz? AÖ:** (14) yō billikde di_ılıS de billiK di_ılıS. bēylerimiz_öldü benimki dört sene öldü öleli. unuñku (15) da on_iki sene öldü. **SGA: Allah rahmet eylesin. Birbirinize gelip gidiyorsunuz. AÖ:** (16) birbirimizi geliP gidiyoruz işde. **SGA: Kardeşlik iyi bir şey değil mi teyze? AÖ:** ā (17) ğardeşliK_eyi bi_şiy ya. çoĝ_eyi bi_şiy ğızım İ. **SGA: Siz kaç kardeşsiniz? AÖ:** biz dört. (18) iki ğız iki olan, olanlar_öldü. ābim hocuydu benim güççüm de hocuydu. (19) öldüler_onnar_ışte. **SGA: Ama şimdi kardeşler eskisi gibi mi? AÖ:** yok canım şinci nērdē (20) öle ğardeş birbirine dutĝun öle hiç. şinci ğardeşler_ölesine işte. eskiden tā iyidin birbirine (21) dutĝunudun. ölē. **SGA: Şimdi kardeşler birbirlerini kısıkanıyor. Kardeş çocukları öyle... AÖ:** (22) he Kısıkanıyollar_öle çocukları Kısıkanıyor birbillēni. bizlērde ğısKaş yōĸ. **SGA: Kardeş gibi (23) büyüdü değil mi kardeşlerin çocukları. AÖ:** tabi tabi öle. biz çoK_iyidiK_emme ğali zaman (24) geçiyor_ışTe. **SGA: Eskiden bir evde bir sürü gelin yaşamış, elti. AÖ:** ū benim güççüklümde (25) yirmi kişiydiK. yā benim_an-

nem_öldü yā analıK_aldık. onun da üş varıdı. ē bābam_öğden (26) bi evlenmiş u ölmüş anamı almış anam_öldü tekrar bi tā evlendi tekrar sonnadan bi tā (27) evlendi. de gāli buḅa da öldü anne dē öldü işTe. **SGA: Yirmi kişi mi? AÖ: yirmi kişi. SGA: (28) Kaç çocuktu öyle? AÖ: ö öle çok gelin vār. gelinner ābimin çocukları varıdı işTe ğalabalıdıK (29) hanı. Sufrāye zor sı_ardıK_öle oturuyduk. SGA: Ama yediğin tatlı. AÖ: yā yidimiz datlı öle (30) ğızım_ışTe. şinci gāli ne bilem başındaKı da gidinci işTe çok zor. kendi başıma durun şu (31) évde işTi. u év benim. SGA Güle güle otur teyze. AÖ: sa_ol. dē benim_olan_üşkişerde (32) berber de onun yanına gitcen. ğışın ğışın_urda durun yazın burda durun. biri de ankarada. (33) ēveli sene ankarada durdum geçen sene eşkişerde, bu yıl gine eşkişere gitcen. öle işTe ğızım. (34) öle öle işTe günümüz baş_olup geçiyo. SGA: Eskiden bu kadar çocuk bir aradayken düzen (35) nasıl sağlanıyordu? AÖ: üy esKiden nasıydı ēiyidig_emme. tabi böle aylık yoğudu (36) yoksuzluk varıdı emme geçim şöle işTē, olurdu öle. SGA: Evde kavgasız gürültüsüz düzen (37) nasıl oluyordu? AÖ: yok yo oysun vārsın heP birbirine bālı. çoK_ıyidiK biz_ışte öğden. yā. (38) SGA: Kayınvalidelerle gelinler nasıldı? AÖ: ēyidiK. benim bi ēlti varıdı o ecik naşalıdı. u (39) üç_ay durdu ankaraya gitti. kocasını aldı gitTi. iki senedir de buráyá gelir bura ğayınnamın (40) ... işTi unnarı yapTı iki senedir burda duru. da ğışın ğışın ankaraya gider, yazın buráyá geli (41) benim_ēlti. SGA: Kayınvalidesle aranız nasıldı? AÖ: e iyidiK bazen ğavğa eden_ışte işi sen (42) dutcañ ben dutcan diye öle işTe ğızım. SGA: İş yüzünden mi? AÖ: iş yüzünden başğa bi_şiy (43) di_ıl hiç. iş çoğudu. piric_ekērdik, nohud_ekērdik. arpa, ekin_ekērdik_ışti öle. öle (44) günümüz baş_öldu gitti. şükür_allah şinci İyim bak. SGA: Niye bu köye Narlı demişler? (45) AÖ: ne biliyin_ışTe öğden narlı demişlē nār da hiç yok. yok. öle adını ğomuşlar_ışTe. (46) SGA: Pirinç mi ekilirdi? AÖ: pirinç_ekilirdi. pirinc_eke.. SGA: Şimdi niye yetiştirmiyorlar? (47) AÖ: şinci hani hep yaşlı ğaldı ğenş ğalmadı hi. ğenşler hep şehire gidiyoru. heP bi ebe bi (48) dede. çok ço_unca dul ğarı. hep ğocaları ölen ğaldı ölen ğaldı işte. ya. SGA: Yalnızlık da (49) zor. AÖ: zōr_ışTē, ğışın kōde de kimse ğalmıyōrū herkeş ölunun ğızının yanına gidiyoru. (50) yazın geliyo onnā. SGA: Yazın kalabalık oluyor mu? Çoluk çocuk geliyor mu? AÖ: olur. (51) gelir. gelenner geliyōrū işTe. SGA: Köy gibisi de yok zaten değil mi? AÖ: köy_ıyi de yazın (52) benim torunnā geliyor_ışte duruyor, okullar_açılınca gidiyoru. öle ğızım_ışTe. ya. SGA: (53) Köpek geliyor kocaman. AÖ: ğesin. öle işTe. SGA: Eskiden kışlar nasılmıştı? AÖ: ğış (54) çoğudu. esgiden ğış çoğudu. cünde ğar ğākārdık. böle hincī hiş kiremitli ev yoğudu hep (55) topraK_evidi. biz bi yandan ğarı kūrürdük bi yandan ğar ya_ardı. esgiden ğış çoğudu. SGA: (56) Nasıl ısıtıyordunuz? AÖ: ē odun gelirdi. bolca odun. SGA: Odun ısıtıyor muydu? AÖ: ısıdır (57) yā. biS mēşe deriz mēşe. ısıdır yā şinci de kömür va. kömür. SGA:**

Kömürü nasıl (58) alıyorsunuz? AÖ: e kömürü dē mādenden geliyor. işTe. kömür mādēni va burda. **SGA: (59) Telefon ediyorsunuz. AÖ:** yō meselā birine deñ ğonşunuñ baña şu ğadā bi ton iki ton kömür. **(60)** alır gelir parıynan dī mi? öle. **SGA: Eskiden çoktu. Şimdi o kadar kar yağmıyor değil mi? AÖ: (61)** hinci hani ğış yok. **ku. SGA: Peki kışın eskiden çok kar yağdığın-da hastanız olunca ne (62) yapıyordunuz? AÖ:** e nası olur? ölüñ işTe heP. doḡTura eleş.. ğidemeS. hem hinciki gibi **(63)** doḡTur bilene yoḡudu. nası git-ceñ burdan. eşkişēre. araba yoḲ. şinci herkeSiñ. altında takşi. **(64) SGA: İşte bir hasta, doğum olduğunda. AÖ:** benim. anam do. umdan. öldü işte ekiz çocu. u **(65)** öldü. çocuklar bi yanna gitTi anam bi yanna gitTi. yā anam. ekiz do. urdu son ğaldı ya. biri **(66)** ğız biri olanıdı. anam öldü. do. umdan gitTi. u sene yedi tāne gitti do. umdan. hele bi çit **(67)** ğardaş vardı bi gün biri öldü bi gün biri öldü. ikisi de işte. **SGA: Çocuklar kaldı. AÖ: (68)** çocuklar biri saḡat ya biri dē öldü. çocu. uñ biri öldü. öle ğızım. işti. **SGA: Kışın o zaman (69) hiç şehire gitmeden geçiyor muydu? AÖ:** öle geçiyordu. emme sālīk-lydı herkeş hinci geşler **(70)** de yaşlī şey hastalıklı, yaşlılā da. şinci de dert ço. aldı. bi de ğanser. yā. **SGA: Eskiden daha (71) mı neşeliydi? AÖ:** ā tābi neşeliydi, sayḡı sevgi varıdı. şinci hani hiç. öle ğızım. işti. **SGA: (72) Teyze sana annen ölünce annelik gelmiş ya, zor oluyor muydu analık? AÖ:** e olur taḡı kendi **(73)** anneñ gibi olur mu? kendi anneñ gibi olmaz. na ğadā desen öyü öyü. yā. **SGA: Köy yerinde (74) de... AÖ:** köy yerinde. **SGA: Köy yerinde de üvey anne... AÖ:** üvüy. ānne öle. yengē. **(75)** yengem. ma-rıdı iki tāne. unnar da öldü. ābilerim. öldü. hepsi öldülē. **SGA: Allah rahmet (76) eylesin. AÖ:** sa. ol ğıSım. **SGA: Ama o zaman da zor dedin çocukluk. Öyle mi? AÖ:** e **(77)** u. zaman tābi canım zor ya, zōr. kendi anañınan övü ana bi olur mu? olmaS.

I/56

MİHALIÇÇIK - Obruk**Kaynak kişi** : Haşim Kılıç, 60, Lise**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **HK:** valla siz, siz de bũ muhtalanan görüşü.. ne sorarsanız ben net cevap verin. sizin (2) sordunuz soruya verin ben cevap. **EB:** Adınız neydi? **HK:** hâşim kılıç. yani anıyasa mākemesi (3) başganını biliyo musunuz? **EB:** O da mı Haşim Kılıç'tı? **HK:** hē u da hâşim ğılış_ışdı (4) aynısını yazarsınız. ne sorarsanız cevap verin. **EB:** Yaşınız kaçtı? **HK:** âtmış. **EB:** Öğrenim (5) durumunuz ne? **HK:** lise. **EB:** Köyün adı nereden geliyor? **HK:** adı es.. esgiden bolluğ vādisi (6) deyi geçiyomuşdu. hē vadisi yāni bölē çuğur_annamına geliyomuş. yāni bu çukur özelti (7) annamına geliyomuş. unu izmir doğuz_ölül ünüvesītesinin bi hocası geldi buriye. unu (8) biliyomuş_araştırmış geldi sōledi. yāni bolluğ da verim_annamına geliyomuş yani iyi bi (9) annamı var didi bi şēler didi ... **EB:** Obruk mu? **HK:** obruk. ha obruğ_olmuş. **EB:** Eski köy (10) mü burası? **HK:** esKi köy. **EB:** Eski olduğuna dair neler var? **HK:** cāmimiz_esgi. (11) cāmimiz_esgi. yapı esgi yapı. yeni yapı cāmilerden de_ī. başKa esgiye burdā esgiye de_ālet (12) yanı nası ne_ī vēsem saņa? **EB:** Eski cami, eski çeşme, Osmanlıca kitabesi olan var mı (13) mesela? **HK:** unnādan yok. unnādan yok hayır hayır. unnādan yok hayır. **EB:** Köyün yeri ve (14) adı değışti mi hiç? **HK:** hayır hayır. baK_u köy şemşileri.. obruğ şemşi denirmişdi obruğ (15) minetde burā merkezimişdi. u kö ayrılmış bizden. **EB:** O köyün adı ne? **HK:** gözeler_şimdi. (16) gözeler_ köyü. ırıya da ūrarsınız yarın. **EB:** Köyün yeri değışti mi? **HK:** de_ışmedi. (17) de_ışmedi. bu kō burda sābit ğalmış. esgiden çok büyük bi köyümüşdü. aşşa yukār bütün (18) bizim_ılçenin şēylēni buğa..bura ğarşılarımışdı. çalışmā alanı vādi.. yani tal-lılar_arāziler_ē (19) saķarya barajı var. urdan dı on beş kilometire aşşa_ıda. u vādilēden çalışıllarmışdı. ğışın (20) burda konaklarmışdı yazın_urda ğalıl-larmışdı iş ğüş davāsından. esgiden ben bilmiyom. (21) andan sōna dā bi şē dā sōleyin unu dedem_annatırdı. burda esgiden yüksek_öğrenim (22) durumunda medrēseler varımışdı. bizim bu köydeymişdi u. unu dēdem mesē_ıa u_ızıman (23) seksen beş yaşında u bile bilmiyu unu da esgilē biliyomuşdu yani unu annatırlarmıştı. yani (24) esgiden burda yüksek_öğrenim sı_ında medrēseler varmışdı şimdi hiş bi ibāresi yoK. unnā (25) bitmiş geçmiş yāni. e şimdi şimdiki hāli hazır e kimse yok. şūda on beş hāne var yok yāni. (26) **EB:** Kaç haneydi?

HK: aşşa_ı mällem_ımar canım ginē mälleenilen on.. **EB: İki mahalle (27) beraber kaç hane ediyor?** **HK:** otuz beş hāni var. ğırķ hāne diyiveriñ_ışde ğırķ hāne. **EB: Yaz (28) kış fark ediyor mu?** **HK:** farķ_eder. yazın biraz dā ço_alabilir. ğışın gelmezle mesēlā herkeş (29) gider yāni burda ĩtiyallar, ōlu nerde istanbulda orıya gider. nēde eskişērde urıya gider. ğızı (30) nēde urıya gider hesābı ama yazın geliyu yāni. a otuz beşle ğırķ yazıvırıñ yāni siz kö_ün (31) hānesini. **SGA: Yazın ama. Kışın daha az.** **HK:** ğışın dā az_olur. **EB: Kışın kaç iner?** **HK:** (32) ğışın ōtuz beş. he yazın yani atmışa vurabilir yāni. ... **EB: Nüfus ne kadar o zaman?** **HK:** vallā (33) ben son seçimde ēlli beş seşmen vādı üş beş de çocuk çıkāsañ_ atmış kişi ancaķ çıķa. he (34) atmış kişi ancaķ çıķa. **EB: Resmi bina olarak köyde muhtarlık var.** **HK:** muhtallıķ binañ_ıñ (35) biri şū. şu ğarşıda görd_ün bina. faķat u bināyı iPdāl_etTim burıyı ğullanıyorum. a_hem (36) burda hem_ıçēde muhtallım_ımar yāni. zaten de içeri giren yok. gelen bütün mēmurlar_ (37) mü_endizler_ burıya oturu bennen ğonuşur gider_ı. bu mūtallıķ şu görd_ün_ēv. ā defter (38) kitap_ıçerde yanı. /.../ **EB: Köy manav köyü, yerli köyü deĝil mi?** **HK:** manav yerli. **EB: Hiç (39) yabancı var mı? Muhacir, Tatar, Çerkez...** **HK:** hayır hiş yok. hayır. hiş bi şiy yok. tam bi (40) manav yelli. mācır hiç yok. tam bi manav. /.../ **HK:** e çocuklarımız da durmaz zāten. (41) bayramda iki ğün zor duru yāni bu.. bullāda yāni. bullar yāni ēmekli yāni ĩtiyar_ı adam_ıç_ın. (42) ha isder misiñ ben burıyē elli tāne elli hāne geş gelsin_ıııderim ama gelmeS. çünkü burda (43) çalışım a_ır, şartlar_ı a_ır yani ū şeler_ı a_ır yāni. /.../ **SGA: Neden göç ettiler?** **HK:** hē şindi (44) burada göç.. ğöşler_ıñ başlı sebebi ben sana şöle başdan bi aÇıķ.. ben atmış yaşındayın. siz hiş (45) biriniz dā düveni fełan bilmessiñiS. burda bis hani o_zamannar tırākdör yok bilmem ne yoķ (46) öküzlēne ekerdik de buyday ğaldıracaz, buydayı ūdecez, ekmek yapıp y_icez. şu görd_ün (47) yük-seĝ_ılanda herkeş_ıñ harman deriz harman yelleri vardı. dā biz şu mevsimde dā süreriz (48) devamnı. düven ded_ımız şey dē bi tātaniñ_ı altındā u çakmak daşlarıñı çakallar taħ taħ taħ (49) soķallar_ı u sapı ēzer_ı. buydayı ayırır yāni u şeleden. e u ğenç burda diyelim ki bi (50) hānedeñ on tene ğenş çıkıyo. ne y_icek? bi işdi ēvde iki inē var iki inēniñ_ır_ün_ün_ü y_iceK. e (51) baķdılar burda isdikbał yok bi başladılar burdan bēn başdayım ben_ııstanbuldan geldim. (52) beñ_ııstanbulda polisdim. ēve geldim burıya mūtār_ıoldum şindi bunu da bırācācan belki (53) giderim_ııstanbula. yani burıye geldiler_ıada.. hā burda rızık yok. burdan bütün ğidenner vār (54) ya hepsi arabaynan geliyo hemşerim. burda ğalsalādı hepsi boşdu. valla baķ. hēpsi arabaynan (55) gelir. benim_ōlum_ııstanbuldan_ı arabaynañ_ı geliyo. o_zıamannar bize arāba hayal-di hayaldi (56) sa_ıa diyiverem yani. demek k_ı burda rızık_ıyo_ımuş yāni. dar çevrede ğalınmış. belli (57) adamnar belli şeylere getmişler yāni. e şimdi gence sen nē dēş_ıñ? şindi gitmiş burdan gitmiş (58) eskişērde ēvini almış burıya niye gelsin yā? niye gelsin ki ēvimi almışım ben niye geley_ım? (59)

ancaK işdi şura mezarlık. şuriya geliyo arabayı şu benim burıya durduruyo mezarlık a (60) gidiyo du_āsını yapıp gidiyu. u ğada. ya bi atasözü var yānī dō.. dōdün yer deyi de doydün (61) yer. /.../ **HK:** u işdi uņu hesaplıyan yok demek unnada o durum yōk. bizde ōsa hesaplā. bizde (62) vallā manava gelsin unu_ētini hesaplar, sūTünü hesaplar, altına girer, üstüne girēr. ya (63) olmaz bizde zāten_öle bi şey_olmaz da yāni yorar ēdēr ama unna_arda oluyor_abi unnarı ben (64) bi sordum da, ben şurayı imam_ēvi yaptırdım āri_ılara. çok güzel_ustalā. ... güzel yāni (65) güzel bi binā yaptılar şuriya. sordum_unnara. valla benim bobam bile dedi biz_on yediyiz (66) didi, ēvden bi nūvus_eksisi ba_.. ğararı buva veri diyo. vallā. ğarara ana hiş ğarışamaz diyo. (67) ğararı buva veri diyo. ēvden bi nūvus_eksi.. mi tamam. bizim kōden bi tenesi geldik diyo (68) diyō ben amca didī şu gızlān_ıadlarını bi say falan diye sordum da ğarışdırmış sayamamış. (69) boba gızlarının_ıadını bilmiyo ba düşün. bōle bi türkiyede yaşıyoruz. e u_zıman bana o ... (70) benim, benim manav köyüne geliyo diyo ki ğardeşim ba_ ben bunu toplantılarda eskişerde (71) sōlūyorun. ya ben_iki çocū zor ba_karım. işdi üş nası ba_kacam? unu_ bo_azı va işēsi va. e (72) öbür adam urdan yirmi yirmi beş dene dōşūyo. e arkadaş buna da uygula devletsin yā urıya (73) da bi nūvus sayımı ğoy pilannama ğoy_ar_adaş yā. yarın bizi geçecēk. o sa.. orda saşmalığ (74) va siyasilerdi hata var yā. olur mu ōle şey yā? adamın beş dene ğarısı varmış bizim niyī (75) yoğ_ābi? fatma bugün sen ge yat yanıma ay.. ayşe bugün sen ge. ōle şey_olur mu lē? andan (76) sōna niye u.. andan sōna çıkallā başımıza biz kürt sorunu gelir_ābi. nasō-sa unnada oy fazla (77) işde ūraşır duruz. ūraşır hepsi bütün işde bu. /.../ ğırk dokuz çocū varmış. ēvēT. bi altı ğarısı (78) varmış. birini sordu. ... ustaya sordum didim kī arkadaş bu çocuklān_ıadını saya_ mı? valla (79) sayaman didi. ğırk dokuz ba_ altı ğarıdan. e şimdi siz bunu sorun bana bu dinimizde (80) ğabul_ēder mi? medeni hu_Kuğ ğabul_ēder mi? İsanlık ğabul_ēder mi? siz bana una cevap (81) verin. ben de burda ūraşyon kī ben diyom_üş çocūma nası istikba_ı virecem_una ūraşyom.

I/57

MİHALIÇÇIK - Ömerköy**Kaynak kişi** : Gürsel Özkale, 70, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş, Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi, eski hayat

(1) **EB: Yaşınız kaç amca? GÖ: yetmiş. EB: Okul? GÖ: üç. EB: Nasıl üç oluyor? GÖ: üçe gada (2) okudum. EB: Sizin zamanınızda beşe kadar okumak yoktu değil mi? GÖ: yō yōdu. beşe gada (3) vardı canım. beş üçe gada okudum. EB: Niye? Okuyamadınız mı? GÖ: okuyamadık. (4) okuyamadığışlēmiz vardı unuñ üçün gitmedik. EB: Ailede ekonomik olarak sıkıntı mı (5) vardı? GÖ: eveT sıkınTı varıdı. EB: Kaç kardeşsiniz? GÖ: beş. /.../ EB: Köyün eski adı var (6) mı? GÖ: İski adı işdi ömerköv. EB: Eski yeni hep aynı mı? GÖ: ivit. EB: Köyün yeri değişmiş (7) mi? GÖ: yō dişme yoK. EB: Eskiden beri böyle mi? GÖ: isgiden beri bōle. EB: Bu köy ne (8) köyü? Manav mı Muhacir mi Yörük mü? GÖ: manav manav. manav. EB: Kaç hane köy? GÖ: (9) on beş kişi, on beş kişi va mı hoca? on beş kişi anca. on beş yīrmi kişi anca. EB: Bu on beş (10) hanenin tamamı Manav mı? GÖ: manav manav manav. yoK yoK. heP manav. heP manav. (11) EB: Muhtarlık var mı? GÖ: mutarlıg var. mutTarıñ ... EB: Köy konağı var mı? GÖ: yoK yoK. (12) toplanma yeri? yoK. EB: Sizin küçüklüğünüzde dışardan gelen misafirler nerede kalırdı? GÖ: (13) oda odamız va canım. odalāda galırdı. odamız da va. EB: Ne yapardınız? GÖ: yemek (14) yedirilēdi ... ğarinnānı doyurulārđı. EB: Yatarlar mıydı? GÖ: yatırdı. yatılardı. EB: Kaç gün (15) kalırlardı? GÖ: bir gün ğalıllārđı gidellerđı. EB: O zaman elektrik var mıydı? GÖ: yoK yoK (16) yōdu canım. eleTtirik yōdu u zımanar. EB: Ne yapıyordunuz o zaman? GÖ: İamba (17) yaşıyoduK. EB: Nasıl lamba? GÖ: işdī ... ğaz lammaşı. EB: O karanlıkta nasıl gidip (18) geliyordunuz? GÖ: vallā işde geliniP gidiyordu. geliniP gidiyordu işde ğarannıKda. u zıman (19) lammaşı.. EB: Kadınlar lambayla iş yapabilir miydi gece? GÖ: İambıynan yapārđı canım. (20) İambıynan yapārđı. İambıyı yanına ğordu yapardı. EB: Doğal yer var mı? Şealedir, nehirdir, (21) piknik alanı... GÖ: pindih pindik mi? /.../ EB: Bektaş Dede Türbesindeki zat kim? GÖ: beTdaş (22) didē, beTdaş dede diye gečeğışde. EB: Oraya gidip ne yaparlar? GÖ: du ā idellē canım. (23) du ā idellē. EB: Başka ne yaparlar orada? GÖ: do ā yapārđıK. yimek ... yinir hindi u da (24) ğaKdı. esgiden yimeklē yinirdi urda. ... ğaKdı. EB: Daha eskiden nasılmıştı?**

GÖ: eşgiden_ni? (25) gidellē tabi. gidellēdi. eşgiden gidellērdi. hindi giden yok. dī mi? eşgiden eşgiden gidellērdi. (26) kō ğalabaliken gidellēdi. bu kō eşgiden yüz_elli haniydi. **EB: Yüz elli hane miydi? Büyük (27) müydü o kadar?** GÖ: büyüdü yā. adam ğalmadı. yüz_elli haniydi bu kō eşgiden. **EB: O (28) zaman kalabalıkmış.** GÖ: ğalabalıydı hindi adam ğalmadı. da_ılan gitTi da_ılan gitTi. **EB: (29) Niye gidiyor insanlar peki?** GÖ: buyur. ĩş, ĩşi yōk. ĩş_aramiye gitTi. kōler zati çoğ_azaldı (30) yav. /.../ **EB: Arkeolojik alan var mı?** GÖ: arke_oloğ mu? **EB: Köyün geçimi neyle oluyor? (31)** GÖ: geçim_ışdı hāyvancılıK. **EB: Ne ekiyorsunuz?** GÖ: ekin, ārpā buyTı.. buyday. unnarı (32) ekiyōS. **EB: Büyükbaş hayvan var mı?** GÖ: büyükbā.. var. **EB: Kaç tanedir?** GÖ: vallā nē (33) biliyim? çıkā mı hoca? yirmi otuza ğada çıkar. **EB: Küçükbaş?** GÖ: küçükbaş iki yüz ğada (34) dört yüz ğada var. /.../ **EB: Göç var mı?** GÖ: göş mü? vā tabī. ço_u eşkişēre göşdü. ... gitTi. (35) ayrıldı gitTi genşle. **EB: Neden gidiyor insanlar?** GÖ: ĩş_aramıyı gidiyola. ĩtim. **EB: Gençler (36) mi gidiyor?** GÖ: genşleĝ gidiyora canım tabi ane boĝa bırakıP gidiyo giden çoK. meseLā (37) bendi iki dene ōlan va o du gitTi. /.../ **GÖ: çalışacān geçecen.** /.../ **Sİ: Göç edenler ne zamanlar (38) gelirler?** GÖ: işde genşle u_zımanna.. bayramnarda gelille. ğurban bayramı ramāzan (39) bayramına geli.. /.../ **Sİ: Köyden göç edip burda ev alan ya da evini onaran var mı?** GÖ: ēvini (40) oņaran_ni? ēvini oņaran yok bayā ōle hoca di mi? **EB: Kürt gelin var mı?** GÖ: kürtlēden_ni? (41) yok bayā di mi? yok bayā. kürtlerden gelin yō va mı? kōde yok kōde. **SGA: Boş hane çok (42) deĝil mi?** GÖ: boş hānē çok canım. **EB: Mevsimlik işçi geliyor mu?** GÖ: işde u kirezçile geli.. (43) kirez toplımaya gelille. **EB: Nereden geliyorlar?** GÖ: ālpıdan gelir. şe_jirden_ullādan (44) gelir_ışde. ālpıdan gelir ālpı. ālpıdan gelir_ēn çok. /.../ kirēzcilē getireyō. /.../ ēveli sene (45) ēveli sene. **EB: Ne oldu orada?** GÖ: pıçaklatTı. pıçaklatTı ... bu mālışda bi çocuK (46) pıçakladılā. undan sōna ğavĝa yapıdılā ğuvaladılā gitTi. ĩşçileri ğuvaladılar. **EB: Öldü mü (47) adam?** GÖ: yoĝ_ölmedi canım. yaralandı. yaralamış. **EB: Kavga sebebi neymiş?** GÖ: ğavĝa (48) zebēbī ĩşdi kirezī toplıyamıyōn dimişlē bilmem ne dimişler. āz toplaĝ çok toplaĝ.. sōnası ĩşdi (49) ōle. yaralanı gitTi hasTanide iyi oldu geldi. **EB: Hapise giren yok mu?** GÖ: buyur. hapise zo.. (50) yok yok hapis yok. /.../ **EB: Ne kadar sürüyor kiraz toplama?** GÖ: bir_ay sürer di mi? serāda (51) sürer canım. **SGA: Askerliğini nerede yaptın amca?** GÖ: sarıĝamışda. **SGA: Ne zaman?** GÖ: (52) ĝırk sene oldu. **SGA: Nasıldı askerlik bir anlatsana Sarıkamış.** GÖ: sarıĝamış uzaK. üç günū (53) üç günde vardım_u sarıĝamışa. uzaK yer sarıĝamış. **SGA: Soğuk muydu?** GÖ: so_uĝ_ayas, (54) çoĝ_ayazdı. **SGA: Ne yapıyordunuz kışları?** GÖ: ĝışın_ışde ĩtim yapıyordug_ĝışın. unnā (55) idiyorduk. **SGA: Ne giyiyordunuz?** GÖ: uyku tulumu, unnarı giyerdik. uyku Tulumu. (56) onun_çine yatırdıĝ. ... gidērdik. uyku tulumunun_çine yatırdık.

I/58

MİHALIÇÇIK - Sarayköy**Kaynak kişi** : Nafiye Özcan, 64, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, sohbet, doğum, halk hekimliği, çocuk oyunları

(1) **NÖ:** nāfiye. **SGA:** Soyadın? **NÖ:** özcan. **SGA:** Nafiye teyze kaç yaşındasın? **NÖ:** atmış dört (2) guzum. elli do_umnuyün_atmış dörd_olmaz mı? **SGA:** Evet. Maşallah sana hiç (3) göstermiyorsun. **NÖ:** átmiş dört. ē ne olcaK guzum? peK_ezildim dāda. **SGA:** Doğma (4) büyüme Sarayköylü müsün? **NÖ:** sárayköyü gızım sáráy. **SGA:** Okula Sarayköy’de mi gittin? (5) **NÖ:** tabi ilkökú zāten de üçe gāda KitTim fazla beşe gāda bile Kitmedim. annem_ışTe (6) hastalanıvērdi bābam çıkartTı. eveli guzum_oku-mak nēydi? bābam_ışten tut da çıkar.. (7) yaşımı böyütTürdü de. beşe gāda bile okutmadı üşden çıkartTı beni yaşımı böyütTü eveli ölö (8) ediliyödu gız_uşā amaṅ naPcaK_okuyúp da diye bi de annem hasta olu.. oluverincesi (9) bābam çıkarttı. **SGA:** Nesi vardı annenin? **NÖ:** işTē hastaÍándídı bar-mānda ēveli bi bi şiy (10) çıkartTıydı ēveli bi_şiy bi hastalıK_öle kötü bi dedilēdi. annem bi iş yapamıncası bubam (11) mezbur beni çıkartTı yavrım. **SGA:** İş mi yaptın? **NÖ:** iş yapTım ya onuṅ_ için KuSum. (12) **SGA:** Kardeşlerine baktın. **NÖ:** Kardeşlerime.. dokuz gārdaşım_mar. dokuz gārda-şız_evet. (13) **SGA:** En büyük sen misin? **NÖ:** ēṅ büyükləri benim. beş_ö-lan üş gızıdıK gārdeşimin benim (14) güççü_üm öldü. te.. yüssek tansıyöndan guzum. ē işte öle annem derin. iki gız gāldıK (15) beş_ölan gārdaşım_mar. **SGA:** Sen onlara küçük yaşta annelik yaptın. **NÖ:** annelik yapTım. (16) tā ölanıṅ biri dēr ki aba vāllā sen beni pek çok dödüṅ der. e u dēyī gārdaşım de-dim (17) vērmiyīncesi hani dövmiyīncesi dedim_adam olūnÇu ileriye gēriye gittiṅiz dedim. ... beri ... (18) ama ... annem gibi çok dödüṅ sen dēyī. **SGA:** Ama küçük yaşta annelik yapmışsın. Kolay (19) mı? **NÖ:** yā dābī, dābī guzum derin. öle yavrum derin. tā ne soruyum ben saṅa? **SGA:** Eski (20) köy hayatı nasıldı? Bana onu anlatır mısın? **NÖ:** eski köy hayātı nesiydi? ēveli tırmā gidērdik. (21) burçaK yolmāya gidērdik. sıra yolmāya gidēdiK_anne-cīm. ondan sōna şindiki hayāt_īyi. (22) şindī biçerinen hani tallalā biçiliyōru. ıramīnan gelip yıkılıyōru. ēveli gādınnā çok_ezilirdi. (23) şindiki hayāt es-kinki hayatTan_īyi annecīm. **SGA:** Eskiden kadınlar çok çalışmış. **NÖ:** ā (24) sen ne deṅ guzum kī? adamnāmızı hani biçerimiz vār bizim biçerinen gidērdi biz de meseÍa (25) üş beş gāli gādın toplārdıK. gādınnānan gider sıra

yolardıK. ğadınñan günñünen (26) götürüdüK. işTe yolda aş bişiridig yemek yapardıK. u vaqıtkı hayât tâ bi kötüydü. e şimdi de (27) hani o işlêr ğalmadı. hani erkeklêemiz çalışıyo meseġa kürtleri getiriyoruS hani meseġa (28) sermi-den çekirdek vâ şimdi günâşık. günâşâ onu doru yapıdırıyôruz hani biçerlere çıkârtıp (29) savırıp ğuyuyoruS. êlkinke hayâtta şindiki hayât ġrahat. **SGA: Eskiden kadınlar erkeklerden (30) çok çalışıyormuş. NÖ:** erkeklênên bari çok çalışırdı. eveli ufaK çocûmuz ġolur, çocuklâmıza (31) baġamâzdıK. unu derin sôlemesi ayıp derin kil sabın bile u bebelkêmiñ bezlêne so ġuk (32) suyunan çırpışTırdık, tekrar zabah bi dâ sarardıK. onu yġıyamadın gün bile olurdu işe (33) gidecên diye. sıriya gidêrdig ġışdê ġayınna ġaynata varıdı anam derdin hani onun yanında (34) çocuklar ġalıdı dı ġadın dâ hem bize yê-meK hazılladı biz ġor gidêrdik. ġayınna ôlüydü. işTe (35) ôle ôle çok kötü durumnar geçirdiK. annem de şindiki günner râhat. şindiki günñer (36) seniñ ġanneñ de mi kôlü? **SGA: Benim annem babam vefat ettiler. NÖ:** he-b ġöldüler ġölü mü (37) kıSım? ġênciken mi öldüler? nolcaġ ġôle bi ġaza mızâ mı öldi annecim? **SGA: Öyle oldu. (38) NÖ:** ôle olu ġuzum ġı anam sañâ deyceġ sabır vêrsin. ġaş ġardaşın? **SGA: Kardeşim yok, (39) tekim. NÖ:** sen Pi eviñ teki misin? ôle mi ġiS? ê yavrum derin êy. herkeş ġardaşın sen ġiyi (40) olTuġdan sonâ anam herkeş ġardaş ġolur. sen yalnız ki iyi ôl her şeyi-ne napacañ? arın (41) yazışsı. **SGA: Manavsınız deġil mi teyze? Bu köy manav mı? NÖ:** manavuz tabi manavuz. (42) manav manavîS, manavîS. (43) **SGA: Eskiden çocuklar hastalanınca ne yapardınız? NÖ:** şimdi êskiden ġuzum deri (44) köy ġılaşları olûrdu. meseġa bî hinne minne bi dorû dörû ner-de hi onġan sôna bi saplicân (45) gelmiş anî şunu yapâm bunu yapâm. meseġa bebeK bi hasta olur sıçırardı. ġurşun dökêrdik. (46) ondan sona êski bî şîler-den bükü.. fişekli şîlênden onnânan getiri hurşun dokeriz hani adam (47) gibi olû işTe şu nazar ġöldü bu nazar ġöldü u şekilli. ondan sona onnarı yapadıK köy ġılaşları (48) yapılırdı eveli. şimdi kimi nerde toptan ġitmeK nêrdiydi? kendiñ bile hasta ôlşañ (49) do ġumnâmızı sôlemesi ayıp yavrum de zorna ı ġına ı ġına kö hibelerine do ġuruduġ baġ bî (50) yavrılâm hepce biriciK bi şêrde ôlum, eskişêrde ôlumuñ biri biri ıstambulda ôlumuñ biri bu (51) ôlum da eşşêre işTe çocûn ġokutmâyâ ġitTiler. ondan sôna ı ġına ı ġına bôbeK do ġurudun (52) hindihi gibi ki.. şiyi doġTura yarışivermen ki anam dêrdi. köy ġebeleri do ġutTurudu. hep bu (53) çocuklâm köy ġebeleriyle do ġutTurdum ġuzum. hepimiz ôle. hani hebî hep köyle ôlüydü (54) emme ôlüydü emme adam ġadınnar sâliklıydı. şimdi ġoy.. şêre giden meseġa do ġuma (55) giden ġezig ġezig ġeziliyor. ôle ki bu yatTı ġın yerde ġuzum sancı çekmeK ġolay mı? adam (56) gine bi ġalkın gezinirdin hani köy ġebeleri hani şiyiñe ġore saġalı-na ġore ôlece şiy veridi (57) ondan so.. yüzüne ġüle ġüle şiy ġede. hindi eliñi ayânî bâlâ ondan sona do ġuma yat. allah ġû (58) ebeler tâ bi zor hindi ġö.. gelinnêm dörü diyiveri de anne dêr köy hindiki eveliniñ (59) do ġumnarı tâ iyi

derle. e òle anacım derin şu horda hemen aná horda da òle eliñ ayāñ (60) diyollar bāliyıp dı sancı çekTiriyōrun yatTıñ yerden diyollar do um edi- yoru diyollar. e (61) biz görmedig bi bizler hēP köy ebesiylen do urtuğ. **SGA: Bu köy ebesi kendi köyde.** **NÖ: (62)** tabī kende. **SGA: Öğrenmiş.** **NÖ:** öğrenmiş anam der nī ik üş ğadın vārdı. ondán sōná (63) çā ırıdıK meseġa hasta oldūmuzı ğayınellāmız gidēdi meseġa ğeçe ōsun gündüz ōsun (64) çā arı gelirdi onnarı. ki.. vāhtıñ geldi mi suyuñ geldi mi sıyıñ geldi mi hēmen Te işTe (65) do uruTuğ. **SGA: Peki çocuk ateşlenirse ne yapardı- nız?** **NÖ:** çocuğ ateşlendi i (66) zaman anam derin işde mejbıra kalısañ bi doġtorā götürüdüġ işte. mejbıra ğalırsaK hani (67) ōlücü bi şey edeseñ doġ.. di ilise ondan sona ya bi sırtına kepek sarārdıñ ya bi duz sarārdıñ. (68) **SGA: Kepek. Nasıl oluyordu?** **NÖ:** ya sırtına şeyī bulğur kepekleri vardı onu ğavırıdıġ şōle. (69) ondan sōna bi de kese dikellēdi sırtına ğollārdı. ondan sōna içcıcık dutsun diyi işti ōsürü (70) mūsürü olurdu ataşlı diyē. u şekil işte şey edērdik. āspirin olurdu undan yutTuruduġ işte. (71) **SGA: Tuz nasıl oluyordu?** **NÖ:** bi de duz ğavırılurdu. onū da duzu da ğavırıdıġ. unu da aynı (72) òle kesiye ğuyādık. unu da ğōduġ sırtını ılmāncācık. hani sırtınıñ terini alır su şeyi olur (73) ci ellēniñ şeyini alır diyereK. işti òle bī şile ilaçlar yapar- dık köy ilaçları yapırdı. ōlüydü (74) anacım. hani hep köy şeyi eveli yo udu òle tokTor muġtur. yo udu. hep köy şileriynen hani (75) şey ettik. hindi ki şeye hemen bi ki daġġa hasta oldūñ zaman gidiyorun Tokdura. òle çok (76) şili. hemme ēvelikiniñ adamnarı sālāmıdı yavrum derin. **SGA: Şimdi gidi- yorsun avuç avuç (77) ilaç içiyorsun.** **NÖ:** havıç avıç ilaç içiyorun o da sonuñda hiş ğafañı işde.. de.. deli (78) oluyōrun. deli ediyōrū seni. meseġa ben tavsiyon ha.. hastasıyın yüzlüK haP yuduyorūdum (79) da.. tavsiyona, hindi beş tā ğodu yüz beşlig içiyorun tavsiyon hapını çitleşdirdi. hani ū dedi (80) ğararsız geliyorū saña dedi. ā yüz beş o yelti iki dene haP yudarın. emme şükür allahıma (81) faydası ōldu. ay ismiñ ne ğuzum derin? **SGA: Semra.** **NÖ:** semrā mı derin. dēm.. şimdi (82) baġ iyi ōldu. yalnız şu Kıyıları baK Pesbē şekērden bu āzımıñ ğıyıları şeyi su akıyōru. eciK (83) de şekeri de sınır- da dedi emme heralda şekē va gine gidecēm bi doġTora. hu şekē de va (84) dedi vārdı şekē sınırda seniñ şekeriñ dediydi. nōlcāġ işte yaşıñ ātmış o- lunca ğuzum her (85) dert çıkıyōr. her dert çıkıyōr yavrum. (86) **SGA: Teyze küçükken oyun oynar mıydınız?** **NÖ:** oynārdıK. oynārdıK. evÇiK oynār- dık. üş (87) dōrd arġadaş toplanırdık, evciġ oynārdıġ ondan sōna. meseġa koyun sa ar gibi ğuzu (88) sa ar gibi inek sa ar gibi herkejiñ bi teşkilāt yapārdık. hondan sāna ħonnarı heP ijiye (89) şey ederdik hatta urıya ataş yaġārdık. bulğur getiridiK evlerden āş pişiridiK. ... u şekilli üş (90) beş arġa- daş yapādıġ evcik oynārdık hattā bēnim şōlá ētēm mi varımış nēmiş şētmiş de (91) hatdā bu taraFım yānmıştı benim arġadaşlāmıñ yānda. annem òle dērdi ğızım dērdi bayā (92) bi şīden ğurtulduñ yāndı bi taraFıñ dērdi. oynār-

dıK. üş beş arkaşım toplanıdıK (93) evcig oynardıK. oynardığ evcig oynardıK. **SGA: Şimdi çocuklar oynamayı da bilmiyor. (94) NÖ:** he bilmeyi benim bebeler vârdı misket oynallardı. üş dört tâne benim bu olannâ ne. (95) gidellerdi üş beş onü da çuval dolusu misket besbē arkaşlâ nası oyun yapallârsa misketleri (96) tophıyan gelirdi. benim üş tâne ölüm mar işte. gidellēdi. biri en güççük. güççüK işte (97) hēp evliler. ēvlēncēmiz çıkcamız de bi de ğızım ma ğızım da şehirde. o da evli. hep de âltı (98) dene şiyim ma, ğız torunum ma. ondan soñâ birisi de bu ölümün ōlu va işte. ya ğızım. (99) **SGA: Teyzeciĝim saĝol. Ağzına saĝlık. Hakkını helal et. NÖ:** sen de sâ ol ğızım sen de (100) yâvrum.

I/59

MİHALIÇÇIK - Sazak**Kaynak kişi** : Alime Özkan, 76, İlkokul 4; x, 40, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, çamaşır yıkama, bilmece

(1) SGA: Alime teyze doğma büyüme Sazak köylü müsün? AÖ: hayır. mihaliççıkda. SGA: Sen (2) Mihaliççık'tan mı gelin geldin? AÖ: eveT. SGA: Kaç sene oldu geleli? AÖ: Kaş sene (3) oldum_āyşa_ anım bën on biş yaşımda gelin gēldim. otuz do_umnuyun. otuz do_umnuyun. (4) bin dokuz_üz_ otuz yēdi do_umnuyun. SGA: Sen atmış senedir bu köylüsün. AÖ: burduyun (5) hē. SGA: Sazak köylü olmuşsun sen artık. AÖ: tabi canım tabi tabi. SGA: Gelin mi geldin? (6) AÖ: gelin buriye gelin geldim. ēvet, ēvet. SGA: Mihaliççık'ta okudun mu? AÖ: okudum. (7) SGA: Kaça kadar okudun? AÖ: dörde ğada okudum. SGA: Seni nasıl istediler? Düğünün nasıl (8) oldu? AÖ: ē düğür geldilē. e annem babam da verdi. ben di isdiyodum_ōlanı. tabī tabi. (9) akıl_ olmıyınca kō isdedig_ışde. kōve geldik. SGA: Sen nasıl gördün köyde? AÖ: çoğ_ıyi (10) gördü bi yavrum. iyī.. iyi günümüz geşdi iyi ğarşılaşdıķ. ēvet. SGA: İstiyordum dedin ya (11) demek ki görmüşsün daha önce. AÖ: tabī canım. buriye gelir gidēdim bën ēvlenmeden (12) evēltide. burda akrabalām_marıdı. tēzelēm_marıdı. unnara gelir gidēdim. ōlan da burdan (13) annaşıdığ_ikimiz_ışdi. ēvlendik. ōmrū azımışdı ōldü başğa. SGA: Allah rahmet eylesin. AÖ: (14) sa_ol. SGA: Düğün törenleri nasıl olurdu? AÖ: dü_ün töreni ēveli a yavrim ōküzleri (15) goşallādı. şurasına da şöle bi tıngır tıngır tıngır şı daķallādı, çan. ğınacı gelirdi. yani (16) gelin_almadan bi gün_ēvēlsi yatāñ yorganın gelirdi. ondan sōna ertesi gün de dü_üncüler (17) gelirdi. gelin_almıya gelillēdi. SGA: Kınası falan nasıl olurdu? AÖ: ēveT ğına akşam ğına (18) oluř zabālın de gelin_almıya gelillē. x: esgiden ādetlerimiz çok de_ışıkTī. şindi onnarı (19) yapmıyolar. esgiden_ādetlerimiS şöleydi. cumā günü kız_ēvinde ilgi kūrulurdu. ilgi dēdiK (20) yani kız_arkadaşları toplanır gelinnen ēlence yaparlardı. ondan sona cumārtesi günü de (21) kınacı gidērdi kız_ēvinē. kınacī ōrda ķalırdı u ķınayı yapardı kızın ķınası yapılırdı. ama ōlan (22) tarafından gidellerdi ķınacılar. ē cumartesi akşam hem kız_ēvinde ķına yapılırdı hem erkek (23) taravında şennik düzennendir. ondon sonā pazar günü dē ōlan tarafındā gelin_almaya (24) hazırlanılır hem de güvey başı dirilir dāmāda. güvey başı dirilmesi de şöle ē yāni ōlan (25) tarafında siniler süslenir. tepsiler bōle ziniler süslenir. urdā da-

vul şey şennik yaparak cāmiye (26) gidilir. dāmad_ālbesesi falan konur. her zini ayrı ayrı çeşit çeşit. ondan sōra da cāminiñ orda (27) du_āsı yapılır hoca damādı giydirir. du_āsı yapılır sonra heP birlikte toplanır kız_ēvine (28) gelin_almaya gidilirdi. esgiden bizim dü_ünnerimiz daha güzel_olurdu. esgi ādetlerimiS (29) daha şennikli olurdu. AÖ: hah. oldu. şinci nēde salon. hinci salona gidiyoġġar yāni. salonda (30) yapılıyor hiş bi ciye beñzemez. görebilir-señ görebiliyoñ boynunu uzada uzada, göremezsen (31) diñniyoñ seslēni ġalkıp geliyoñ. başġa nābıcañ? yā. SGA: Eskiye mi arıyorsun teyze? AÖ: (32) eski tabī gözeliydi. SGA: Hayat zormuştu deġil mi teyze? AÖ: tabī. tabī ço_umuşdu. SGA: O (33) zaman mı tatlıydı şimdi mi tatlı? AÖ: u_zı-mankı datlıydı. şinci nērdē? saluna toplanıyoġġa. hē (34) işde dedim ya bizden şey gitsek bile nerde görcez? ya imiñi uzada uzada görebilirseñ (35) görebiliñ. göremezseñ salon biteġ ġalkā geliñ. (36) SGA: Bu köye su ne zaman geldi? AÖ: ēvlere vāllā ġaş sene oldu bayā.. x: ēvlere mi? şeyde (37) geldi alime yinge. bis geñç on beş yaşında falandım bēn geldinde. yirmi seneyi ġeşmiştir. (38) yirmi beş sene olmuştur. AÖ: tabi. baya yirmi sene oldu heralda. SGA: Su eve gelmeden önce (39) ne yapıyordunuz? AÖ: çamaşılıklāmız vardı yunaklık deriz. orlara ça.. orıya gider orlāda (40) yurduK. kösel.. kösleri-miz_olurdu köslere çamaşıruları döşerdiK. vur debmiyi vur debmiyi (41) deb-melēnen yurduK. şimci her şiy bol. çamaşır makineñ var. atıvēriyoñ hiş sa.. (42) habarın_olmıdan yunuP çıkıyoru. SGA: Suyu ısıtır mıydınız? AÖ: ġazan ġaynı.. ġo.. (43) ġurardıK. yunaklıklāmız va hinci tā yıkıldı ġali yunak-lıklā da yunaklık deriz böle örtülü (44) üsdü örtülü içindi çamaşırāne ġāzan-naı dizēdig_üş dört dene ġāzān. üş dört kişi bir-den (45) çamaşır yurduġ. kösüre de esgilēmizi döşerdik. hadi vur debmiyi vur debmiyi. ondan sona (46) dePme bittikden Keri āz çamaşılıları sabınna kille kilimiz_olurdu kil. kil dēdik killeri (47) dōkē dōke de çamaşılıları sabınnar yeñi ġatTan döşer bi dā çıkā-dıġ_üstüne debmele, ondan (48) sona sabınnı sabınnı at ġāzana ġaynatmiye. SGA: Çocukları nasıl yıkardınız? AÖ: ilehēde (49) yurduK. SGA: Evde mi orada mı? AÖ: çamaşırānede di_il evimizde yurduK ilehenne. bi (50) banyoluK doru yo_udu nerden gelceK banyoluK u_zāman. ilehennere yū-nurdu. kendimiz (51) de ilehennerde yunurduK. SGA: Sular gelince hayat kolaylaştı. AÖ: ā hePsi ġolaylaştı (52) yavrum. su ayāmıza geldi ēvlere suyu āldık. çamaşır makinesi āldık. oh şinci rıhatız. SGA: (53) Su sorunu var mı köyde? AÖ: oluyoru bazı yā. patlıyoru borulā patlıyoru. sulā gelmiyoru üş (54) beş ġün. bir_ay gelmedī ġünnē oldu. SGA: Ama arıza nedeniyle. Su-suzluk yok deġil mi? AÖ: (55) yo yō yō. boru patladı mıydı yapıyoru mū-tar_ışde. hī. (56) SGA: Eskiden kış gecelerinde ne yapardınız? AÖ: ohō ġış ġecelēnde mısır mısır patladırđıK. (57) her şī yapardık. īde deriz īdelē-miz_olurdu. onnarı yirdik. işde bulundūnu yapādıK. SGA: (58) Birbirinize gidip geliyor muydunuz? AÖ: tabi tabi tabi. u_zamatkī ... dā bi ēllerimizde

bi (59) fener_olüdü. fenellēnen gidēdiK. bölü ışık nerde bulcañ? ölüydü. **SGA: Sürüyor mu? AÖ: (60)** tabi sürē ... **SGA: Televizyon engel olmuyor mu artık? AÖ:** televizzōn olur olmaz_olu mu (61) şinci tabi u_zımat_tele-vizzonnā yokudu bile. nerde ışık yo_udu yavrum_u_zımad. (62) u_zımat İambalāmız_oludu löküslēmiz_oludu onnarı yakardıK. ışık yo_udu. bi-zim_o (63) devrimizde yo_udu ışık. **SGA: İşte o zaman komşuluk daha iyi değil miydi? AÖ: (64)** çoğ_jiyydi. hem de çoğ_jiyydi. vallā çoK muhabbet-li olurdu. o zamat sık da yo_udu. sende (65) varisā bende yok. dē şu ā gonşı televizon_almış. gidēmiñ bi bakāmıñ diye gidērdik. herkesde (66) yo_udu u_zamat. **SGA: Eskiden çok neşeliymiş. Şarkılar söylediniz. AÖ: ö tabi ö (67)** dü_ünnēde davılları alıviriydik kömbodo tombodo vallaha bi oynardık bi oynardık. tabi (68) şinci nēde? şinci anca dans_edelle. biz_oynādıg_o_zamat vallahi. oyuna çıkdık mıydı (69) şahırdıK dikileğalırdı oyunna hinci vinci bunnā da şıklamaz bakşaña. u_zamat ne biliyim bu (70) çok şıkladı bu bağ-maklā hinci niye şıklamaz kı? İtiyalladık ğālī de oña. **SGA: Masal biliyor (71) musun teyze? AÖ:** valla yavrum bilmem masal şinÇi. **SGA: Hiç masal kalmamış biliyor (72) musunuz? AÖ:** nē naPcañ masal? televizzonnā va işde. **SGA: Çocuklara anlatacak hiç masal (73) yok. AÖ:** yoK yoK yoK yoK yoK. **x:** emmim_annatıverirdi, bēyi. emmim, emmi deriz. (74) em-mim_annatıveridi bize çocuklūmuzda. a u_zımannar bizim çocuklūmuzda tabi ışık (75) yokdu şey yokTu yā televizon da yokdu. u_zıman_annatırdı emmim bize masal (76) falan_annatırdı. esgilē bilirdi kerim_emmi falan. şin-di hiç yok yok.. yok kine. hatırlamıyo (77) işdi unutulmuş. esgilē de unutTu. **AÖ:** unutuldu unutuldu ē ne masallā bilirdik. (78) keşim_enişTeñ bi dedi şī diye bi size dedi bi masal satıvercem bakam bilebilir misiñiz dedi. (79) anası dedī ğızınıñ sırtına binmiş dedi. biliñ bakam bunu dedi. unū dediK bunu de-dik. allah (80) sōnadan çaydannūmiş. anası ğızınıñ sırtına binmiş. çaydannūmiş me_ersem o da. yā bu (81) masalcığ_aqlımızda ğalmış bak. **SGA: Başka var mı teyze? AÖ:** yok. başġa da hiç yok. **SGA: (82) Ağzına sağlık Alime teyze. Hakkımı helal et. AÖ:** helal_ōsun yavrum. sa_ol nolcığ bak (83) mahabbe-d_etTiK_işdi burda. tabi öle mahabbeti nerde bulcañ? **x:** şindi bizim mälle-miziñ (84) heb_bōle yaşlılar hepsi gelirler biraz sōra burıya dizelinirler. burası kadınnar kāvesi diye (85) söylenir. oturlar ondan sōnacıma mahabbet bi_ki oturlar bi_ki çorap_ōrerler ondan sona (86) gider.. **AÖ:** e nolacaġ hinci oturuyoruz yavrum. adamnā yok. aşıjsıdiyen yok ekmeg_ijsdiyen (87) yok. he çocuK yok. varisek ğorsak bi çorba ġaynadırın oturuz yiriz. yimēmiz hazırısa oturuz (88) yiriz. yimek yōsa işde bi çorba bişiriz ne allah ne verdi.. yiriz. oh. televizonuñ ġarşısına (89) geçeris. bakarız_işde. uyķumuz gelesiye ġada. allah da ġābil_etsin ġılāsaK namazımızı (90) ġılarız. işde.

I/60

MİHALIÇÇIK - Seki**Kaynak kişi** : Nazife Çakır, 57, İlkokul; Vahide Karakoç, 66, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Pekmez yapımı, yöresel yemekler, eski köy hayatı

(1) **SGA: Teyze bana bunu nasıl kaydattığını anlatır mısın? NÇ:** anlatırım. **VK:** üzümün suyu. (2) **NÇ:** önce üzümü çuvala gıyduum. ayaklarıma poşet bāladım, çinnedim. bunun toprā var (3) bizde. u topra_ı gāzana gıyduktān sōna toprānan gārişTırdım. bi gün saba_ā gādar durdu. (4) gāynadırken bōle bakıyoñ suyu. damar damar çöküyoñ. o_ zāman gāzanı indiriyoy, ā_ tına (5) bi odun gōyuyoy çukur, ya eyiyoy, duruluyoy, aynā gibi duruluyoy. onu alıyoñun hāriş (6) gāzana, gāynarken gāynarken gōyuluyoy. o pekmez_oluyoy. bunu da gō.. gō.. PeKmez (7) gıvama gelceK zaman hindi ayrı bi tabā gıyuyoyun, badılcannarı dōrarsın, kireciñ suyu (8) yatırdıñ zaman bōle kilt_olur. cıvıK cıvıg_olmaS. pekmeze dōndü mü patlıcannarı içine (9) gatarın onđan sōna gāynarken gāynarken bu şekili alı. **SGA: Patlıcana kireç suyunu nasıl elde (10) ediyorsunuz? VK:** ıslanmış kirec, topaK kireci ıslān ya. **NÇ:** topaK kireci suya attı_ıñ zāman (11) o üstüne dumduru su getiri. a buñalıñ.. dı onı da yīkaması güç_olur, bunalıg_olur bekmezi. o (12) suyuñ_ı- çine dōradı_ıñ bekme.. şı.. patlıcannarı atārsıñ. onđan sora yīka, temiz bi bezinen (13) gūrula, bekmez gıvamını aldı_ı zaman içine sıkāş sıkāş gūrular, atarsıñ. Pişinci bōle olur. (14) **SGA: Adın ne teyzeciğim? NÇ:** nazife. **SGA: Soyadın? NÇ:** çakır. **SGA: Kaç yaşındasın? NÇ:** (15) elli yedi. **SGA: Doğma büyüme Sekili misin? NÇ:** bi tepe_ardı ikizaferliyin. **SGA: (16) İkizafer'den mi? Biz oradan geliyoruz şimdi. NÇ:** öle mi? hē benim memlekeT_orası. **SGA: (17) Gelin mi geldin buraya? NÇ:** burıyı gelin geldim. **SGA: Okula gittin mi? NÇ:** KitTim. **SGA: (18) İkizafer'de mi? NÇ:** tabi. **SGA: Teyzeciğim senin adın ne? VK:** vahide gārağoy. **SGA: Sen (19) kaç yaşındasın? VK:** atmış_āltı. **SGA: Sen Sekili misin? VK:** dōma büyüme buralıyın. **SGA: (20) Okula gittin mi? VK:** gitTim. **SGA: Burada mı gittin? VK:** burda gitTim. (21) **SGA: Siz de yapıyor musunuz Vahide teyze böyle? VK:** hē. yaparın, yaparın yavırım benim de (22) var bağım. üzüm bağından, üzümden yaparıs. **NÇ:** ünüversiTe hocası gibi onuy bilmedi_ı (23) bi_şiy yoK. **VK:** zır bōle düz.. şe.. baTlıcansız da yaparıs. **SGA: Başka neler yaparsınız? (24) NÇ:** domates salçası yaparıs, tāze fasūlye kōnservesi yaparıs. fasūlyeyi ayıklarız, temizleriz, (25) ister u işi ortasından dīl istersen

hani parçala. unı dı şı.. biraz gavriklarız. **VK:** tırşu yaparıS (26) işte yaptıklamız ne yapcaz şimdi derin donduruculā çıktı tā ... **NÇ:** şimdi derin donduruculara (27) goruz. eveli konserve yapardıK şişelere, KaPaK TutturuyduK. **VK:** hinci, hinci ğālī derin (28) donduruculara goyuyorlar. **NÇ:** guruduruz. ğurumáyı tā dokturlār şey görüyoru. **SGA:** Evet, (29) daha doğru görüyorlar. **NÇ:** tabī. **VK:** tā doġal oluyoru. **SGA:** Vahide yenge, eskiden bu köy (30) nasılmıştı köy hayatı? Sizin anneniz zamanında köydeki işler nasılmıştı? **VK:** hāynı bōle eker (31) ğaldırıydıñ, çifçilik yapardıñ. emeklilik dōro yōdu sōnadān herkesi çalıştı emekli olđu. şimdi (32) hērkes emekli. **SGA:** Herkes emekli mi köyde? **VK:** tabī. aşşā yukarı. hepce (33) kıromdan emekli millet. **NÇ:** kırom mādēni emeklileri. aşşā şu kavaKtın kırom (34) mādēninden. bu kövün bayā hepsi Kromdan emekli. **VK:** hepsi ordan emekli. **NÇ:** ben de (35) çoK oldum geleli buraya yāni. **SGA:** Krom madeninden emekli olunca kimse çalışmıyor (36) deġil mi tarlada, bağda? **VK:** yō ēkeceK yīceK ğada bahçelēmiz.. **NÇ:** genşler gitti, yaşlıların (37) da gücü yitmez. **VK:** genşler yok.genşler heP gi.. benim iki ölüm var eskişerde. (38) büyüK ölüm türkiye ğaStesinde çalışır, güççüK faPriKada çalışır. ğızım da bu sene daşındı (39) eskişere. ben bi kendimin hinci. **SGA:** Eski köy hayatı nasılmıştı bi anlatır mısınız? **VK:** (40) esKiden çay yōdu yavrum. sabālin çōrba içilirdi. bu bekmezlēden esKiden tā çok (41) ğaynadırdık bōle toprak küplere goyardı analāmız. sabālen çorbanıñ arkasından onu (42) goyarlā yillēdi. şimdi ise şimdi çay var bu datlınıñ yüzüne bakan yok şimdi. **SGA:** Ama çok (43) güzelmiş. **NÇ:** dört beş kile bulġur ğaynārdı. **VK:** beş kile bulġur ğaynadıllādi. **NÇ:** iki üş (44) kile göce. göce çorbası bişērdi. bulġur pilavı bişērdi. sabālin de bi tabaK bekmeS. Çay adeti (45) yoġudu. **VK:** çay adeti yoKdu esKiden. **SGA:** Ama herkes saġlıklıydı. **NÇ:** çok. **VK:** sālīk (46) ço udu şimdi de sālīK ğalmadı. şimdi köylē şe ir oldu eme bizim hayāt bitti. yā. **NÇ:** (47) bi gün öncēden yir bellērdiñ çamaşırları sırtına vuru gidērdiñ. şu çımkılādan ğazan (48) ğāynadırdı. orda depine depine yıkarız biz, ayaklarımızınan. tabī. öle yīkardık öle gelirdi. (49) **VK:** kil olurdu çamaşır kili eskiden. bak burda bizim burda. **NÇ:** bilirsiniz belki. şeye yakın. (50) kırom mādēnine geçēken. **VK:** şurda buriya yakın bi sa at benim adamım orda öldü. **SGA:** (51) Nasıl öldü? **VK:** Kalp Krizinden. orda çalışırkan öldü. yirmi beş sene oldu. **SGA:** Allah (52) rahmet eylesin. **VK:** işte o çamaşır kiliylen kilinen yīkādık. **NÇ:** inek saġılırdı geyun (53) saġılırdı. **VK:** şimdi inekleri makine sār. esKiden herkes kendi eliylen sardı. şimdi her (54) bi şe ğolaylandı da duta.. yiye.. yīyceK a az ğalmadı yavrim. **NÇ:** ömür dedi ğinde çıkaİlā (55) da ben Pek bakarın. kanal ikide de. **SGA:** Yok biz televizyon deġil, üniversite için çekiyoruz. (56) **NÇ:** annadım. şe.. ihi onnā dı bōle bizim gibi annaTıllār. haİā geçen bekmeziñ aynı biz gibi (57) sōlediler. **VK:** hastāneye gidērken anadolu ünüversitesi yolun ğıyısında ya. siKorta (58) hastānesine giderken. **NÇ:** söy-

lüyoru zâte şe.. tıramvay. esKibālā, çārşı, her şeyi sōleye (59) sōleye gidiyo. **SGA: Sizin böyle güzel bir yemeğiniz var mı? VK: sarmamız meşur. NÇ: (60) yaprak sarmamız. SGA: Nasıl yapıyorsunuz? Bana saracakmışım gibi tarif edin. NÇ: önce (61) yapraı toplarsın. sıcaK suda güzel şetmesi için hani ğavışması için. haşlarsın. (62) dolmanın içine sovān, önce sovanını yaını ğavriklarsın, salçasını. VK: çi yapcāsañ çi (63) yapañ öle ğavriklāsañ ğavrikla.. NÇ: pirincilen bulğur ğātarsın veyaı sırf piriñş ğātāsın (64) arzuña göre. VK: ğıymāynan da olabilir. NÇ: ğalem gibi dolduruS. VK: onu bōle ğalem gibi (65) ĩnciciK sararız bōle. NÇ: bizim buranın meşur yemē o. VK: yaprak sarması. NÇ: yayla (66) çorbası onnarıkisi. SGA: **Yayla çorbası nasıl oluyor? NÇ: o da yoıurdunan un, bi de (67) yımırtanın beyazını ğatsan dā güzel olur, yalabıKolu. onu çırpārsın. SGA: Yoğurt, un bir (68) de yumurtanın beyazı... VK: unu çırpacañ bōle ğondan sōna azcını yapacaK yapacaK, onda.. (69) tā olmaSsa süzgeşTen süzüvircen çiıl çiıl ğalıvrı. undan sōna oncāaz da (70) pirincatacañ içine, çoK deıl. tereyānı da üstüne dōkecēn. bi de kekik ya nāne, çoK (71) güzel olur. NÇ: evli bekār? SGA: **Evliyim. NÇ: çocuk var mı yāvrim. SGA: Yok. VK: sen (72) de dōma büyüme şe.. eskişerli misin? SGA: Yok, ben Nevşehirliyim. Eskişehir’de (73) çalışıyorum. Kocam Eskişehirli. VK: ğocañ da mı öğretmen? SGA: Yok, o ticaretle uğraşıyor. (74) NÇ: nası bulmuş seni yāvrim? VK: yazı. NÇ: altın yumurthyan bi tavuK, tabı ki. VK: yazı (75) yazı işte öle yāvrim. (76) NÇ: üçölum bi ğızımımar. ğızımın bi.. ğızım, büyüK ğızım burda eskişerde adliyede (77) çalışı. olannāñıkisi keskindeler. nōman çağır hüseyin çağır soyaTdan gine bilirsın çağır (78) didiñ mi. küçükölum da yeni paşabahÇe açıldı ya sitanbuldan geldi orda çalışır. üçi de (79) evliler. köylerden götürdük gelinneri. SGA: **Köylerden mi aldınız? NÇ: tabı. SGA: Ama (80) şehire gidiyor değil mi gelinler? NÇ: hı hı. SGA: Hiç köye gelin gelen var mı? NÇ: yōk yōk (81) yōk. VK: benim gelinim de birisi ğözlulu, ikizaferiñ üstünde bi köy va. NÇ: ğözelērli (82) benim en ğüççüK gelinim de. VK: ğözlulu ğüççüK gelinim, böyük gelinim de işēli (83) yāslannı. lütfiye kövü dillē de yāslandı. dē u yanda ta mācır. mācır böyük gelinim benim. (84) SGA: **Oraya da gittik. NÇ: lütfiye boşnaKlar vārdı bā. VK: yō uráyā de lütfiye denı. NÇ: öle (85) mı? VK: hı. de şindi mācır işēyi yāslan diyivirlē de oña. adı lütfiyi. uráyā de lütfiye köyü (86) dillē. NÇ: geliyorıkan ğarageyikli yazar, büyüK gelinim oralı. ğüççüK gelinim de (87) mi alıçıklı, ortanca gelinim. en küççüK de ğözlunun bi altında ğözeler var, orda. SGA: **Nasıl (88) buldunuz o kadar gelinleri? VK: ē yazı işTe, sorā sorā. NÇ: tavsiyeynen, hani şindi bak (89) geldin ğörüşTüK. ölumuz va baya mınasıb orbuKda da işTe akrabā ğız viriyor, dünnere (90) gidiyōrsun. işti ölelikle buluşuluyor. heP.. SGA: **Ama kızlar köye gelmeyiz diyorlar değil (91) mi? NÇ: evet. VK: ğızlā gelmezle şehirdē olmayınca yāvrim hic. NÇ: yāvrim şeır (92)**************

hayātında çalış.. durannar gerÇékTen_asil. köyden gidenner bozar şēriñ hayā-tını. e tabī ki. (93) **SGA: Ama köy hayatı daha güzel.** NÇ: e_ışte. **VK:** köyleri beyenmezlēr ne bilem yavrum, (94) bizlē heP burda böyüdük burda ğaldıK_ışte. NÇ: napcaksınız nēye geldi bunnar? **SGA: İşte (95) köyler hakkında bilgi topluyoruz. Kitap yazacağız inşallah.** NÇ: iyi. iyi iyi. **SGA: Teyze sizin (96) eliniz hep böyle açık mı? Herkesi çağırıp gel ye mi dersiniz?** **VK:** tabī. yenen yire viri_ışeyi (97) bēreketi allah. gelen nasībiynen gelir. gelen nasībiynen gelir yāvrūm. allāh_unuñ bēreketini (98) viri. NÇ: şindi ēbeñe getirdi ben yidirdim herkese ünnedim hele geliñ bi baķıñ. nolcāK (99) yāyrım. iyī iyi her zıman_ıyilig_anılr. çingeneleri bile geçirme de bazısın-dan dı ğorķaram (100) bi_şiler ğokuTurlar da evden_mevden şīdēler diye. **VK:** o ēveli gün şēye, ēveli gün cingán (101) varıdı ya, emrah pek çekişti beñe annanne sen ne onnāñ yanına ne oturdıñ? urdan sōnacīma (102) diyo. NÇ: ēvlere girip de bi_şiyü ğokladıp da bi_şiler götürüyōİlār ondan ğorķarın. **VK: (103) hurdacının ğārisı soķakları hepce gezdi aşışālarda, bōçasıyla.** **SGA: Teyzeceğim sağolun, (104) ağzınıza sağlık. Hakkınızı helal edin.** **VK:** he-lal_ōlsun yāyrūm sen de bize helal_et. NÇ: sen (105) de sa_ol. pek datlı gülieryüzlümüşün sen de. /.../ **SGA: Ayvayı da mı kireçte bekletiyor?** **VK: (106) ayvayı da ince ince dōrarsıñ, uña ğöre ğatārsıñ_ıçine.** **SGA: Kireçte bekletiyor musun (107) ayvalıyı?** **VK:** bek.. o ğatı oluyo ya onu pek beklet-men. **SGA: Haşıyor musun?** **VK:** yō, (108) direğ_atıyoñ, direğ_atıyoñ. NÇ: yō āynı böle ğatāsın bekmeziñ_ıçine. **SGA: Kabaklı?** **VK: (109) kabak-lı dī āynı ōle. ğabaklıyı āyciK kirece batırıSıñ pağbağ_ērīr ya.** NÇ: tā bi gü-zel_olur u (110) dā. **VK:** u da tā bi güzel_olur. u ērir ya ğabak yımişāğ_oldū için onu kirece bātırırsın, ayva (111) irimez.

I/61

MİHALIÇÇIK - Sekiören

Kaynak kişi : Necati Erol, 70, İlkokul; Ömer Erbek, 80, İlkokul 3; Süleyman Çelik, 75, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, sohbet

(1) SGA: Bu köyün adının nereden geldiğini öğrenmek istiyorum.

NE: lē yavrum bilemuyoz k̄u **(2)** biz di bilemuyoz k̄u. nerden geldi_ini bile..

ÖE: yani ören. **NE:** ören_eyi bi m̄anā de_ıl **(3)** biŞçe de öle ören almış ismi nası ise. ören veran demek bizim bildimiz o. bi de seki **(4)** var_ılêrde meseîa bi de burda seki_ören var_ışte. ne bilem işTe benim bildim ğadarınna öle **(5)** ... sonu veran demek yani ören demek ören yani ören. **SGA: Dede adın ne?** **NE:** necâtı. **SGA: (6) Soyadın?** **NE:** erol. **SGA: Kaç yaşındasın?**

NE: yetmiş yaşındıym. **SGA: Doğma büyüme bu (7) köylü müsün?** **NE:** eveT. bu kövlüyün. **SGA: Okul?** **ÖE:** ilkoğul mēzunū. **SGA: Bu köyün ne**

(8) zaman kurulduğunu biliyor musunuz? **NE:** bilemiyiz yāvrim onu da bilemiyiz. biz.. ben **(9)** yetmiş yaşındıym bilmem_ışte ... bu köv_ufacık bi kövdü yalınız bizim bildimiz ğırk **(10)** hāniydi şindi yüzü de geşdi iki yüzü de geşdi ammā şindi köydü de insannıK ğalmadı. **SÇ: (11) Tışarda da Tışarda**

va ğızım yüz_elli hāne de Tışarda hi geşle. sen yüz_elli hāne va dışarda, **(12)** burdan fāzla. **NE:** dışarda gidenner ğızım. burda hep bōle bir ā hebelē dede ğalılār. çolūk **(13)** çocuk herkes çekildi ... şe_illêrde, istanbul, anķara, bur-

sa.. herkeş nêrde işini buldu oralara **(14)** yerleşdi çolūnu çocūnu or.. götürdü. hepimizin çocuklarımız va hepsi de dışallarda **(15)** çocuklarımızın. e bizlê de buralāda baķam bacaları tütecēz tüttürcez ... burda bi ğapı vā **(16)** bizim şurda gördüğ mü şu duvarın_çinde. ordan çārırlārsa o zāmana ğādā.. ordan gelin

(17) baķam yeter sizin yaşadığınız dellē ı zaman teslim_edip gitcez ... memleket nere ğızım sizin? **(18) SGA: Ben Nevşehirliyim.** **NE:** nevşe_ırlı. nīde felaḡ mı? **SGA: Nevşehir.** **NE:** nīde başķa **(19)** nevşe_ır başķa. **SGA: Evet.**

Dede senin adın ne? **ÖE:** ömēr. **SGA: Soyadın ne dede?** **ÖE:** **(20)** ērvek. **SGA: Sen kaç yaşındasın?** **ÖE:** seksen. **SGA: İlkokula mı gittin burada?**

ÖE: evet. ... **(21)** yo_udu k̄u bizim günümüzde. beşe beşe ğada yo_udun. üçe vādın. **NE:** ondan sōra da beş.. **(22)** biz beşe ğada okuduk. unnā üçe ğada. **SÇ:** bu üçe ğada okudu. **SGA: Dede senin adın ne?** **SÇ: (23)** süleyman çelik.

SGA: Sen kaç yaşındasın? **SÇ:** ben de yetmiş beş yaşındıym. **SGA: Sen beşe (24) kadar mı okudun üçe kadar mı?** **SÇ:** ben de beşe ğada. ilkoğul

beş. **SGA: İlkokulda (25) yaramazlık yapıp öğretmeninden dayak yiyen var mı aranızda?** **NE:** çok yidik çok. ohō. **ÖE: (26)** çok. **SC:** hepimizi döv-düler. x: u ıamat öretmēn ıışı gücü soPa atmā ıdı. şindiki gibi ... **(27)** şimdi sıkı mı bi çocu ı soPalamaK? **ÖE:** bodüruma gıyálladı bodüruma. okullāda **(28)** bodürum ı olurdu ya, uráyá gıyálladı. **SC:** bi disiplin, eski okullāda bi disiplin vārdı. **(29)** sıkıştırırlardı. **ÖE:** böyle hocalā şe dellē. **NE:** sokaqlāda buralāda gezemezdiK biz. **ÖE: (30)** gezemēzdin, çayıllere şedellē. **NE:** böyle böyle öretmennē hocalar gezer, yaçaladıkları yerde şu **(31)** mezarlıK duvarı vā bizim uráyá daş sarárladı sırtımıza götürürlērdin. bi de arkadaşlā hepsi **(32)** yalan sōlserse. dī mi? öle olurdu. **SC:** öretmenneden çok gorkārdıK canım. **NE:** böyle akşımı **(33)** dōru ... **SGA: Sen anlat sonra bu dedeye anlattır-cam.** **NE:** buralarda şimdi bi talebe gezemezdi **(34)** yani yavrum. öretmen saklı saklı tākıP ıderdin. yaçalardı işTe dedī ım gimi, dutardı **(35)** şurdan gel baķam eņseye iki tane çaķtı mıydın dōru eve hadi baķam ders çalışı derdin akşım. **(36)** gündüze yaķaladı vāķıt daş sarardı sırtımıza götürüdüK dē şu du-vardan. öle böyle yaşıdıK **(37)** yāni. **SGA: Ben şöyle bir yaramazlık yaptım diye hatırlayanınız var mı içinde?** **NE: (38)** yaramazlıK çok yaptıK gızım çok yaptık dā ne bilem ne yaramazlıK ısten? işte **(39)** arkadaşlar ıarasındā yaramazlıK ıoluyodu olmaz ıolu mu? **SGA: Kızların saçını çeken var (40) mıydı?** **NE:** efendim? **SGA: Kızların saçını çeken?** **NE:** o zaman tā ner-de? kimse bi ışı **(41)** bilmezdi. gārnımız doymazdı kı saç çeksen baş çeksen. yalın ıayak baş ıaçık gezēdik **(42)** yavрім. **SC:** fakirlik vārdı yokluk vārdı. **NE:** pistan giyellērdi o zāman pistan biliņ mi sen **(43)** pistanı? **SGA: Pistan?** **NE:** hā. **SGA: Elbise mi?** **NE:** elbise olarak pistan tābi. böyle pantolon **(44)** efendim çeket, ayakķabı nerde bulacaķsın? pistan dikiverirlēdi buııfara gādā inērdi, **(45)** tāmam ıöle gezēdik. ayānda ayakķabı da yok. ayakķabı da yokTu. yalan yāķ allahTan. **ÖE: (46)** çapıtTaņ bi çanta dikellē kitabı oņa gordun bayıl mıyıl yok. **SGA: Kalem, ilgi?** **NE:** çok zor **(47)** çok. **SC:** tek tük birer tāne. **NE:** hali vāķtı yerinde olan vārisa gızım, vārdın. biz hep **(48)** sokaķTan top-lārdıK oralarda atallardı. ben bi de öksüzlükde büyüdüм ıüçün, annem yoktu. **(49)** ben çok sopa yidim yā. hē vay vay vay vay. seņāņ ıatTı ın şu gādancıK kalem parçasını **(50)** yazamadıņ beņ ıonu alırdım. temeşir ıatallardı. bi defter yaprā senden ıalır ben ıonu **(51)** yazardım. ... şo argadaş benim ēyi gōņşum işde i bilir yalan sōlsersem. dī mi arkadaş? aynıı **(52)** yani gōnuştuklarım. bu da benden iki üç yaşcek güççüK ıişte bu da gırk beş do ıumnu. **(53)** **SGA: Kaç yaşında öksüz kaldın dede?** **NE:** üç. **SGA: Ne oldu annene?** **NE:** öl-müş işte **(54)** mefāt ıetmiş. /.../ **SGA: Anne olmayınca baba da olmuyor değil mi?** **NE:** ana olmadı mı **(55)** bubası olmaz yavрім. akşım ıoldu mu gurt tavıķ topları deriz biz. civciyi alır girer kümēse. **(56)** u yōķ. sokaqlāda ben ıavlulāda yatTım yā. ... a şu sokaqlāda şullārda yatTım ben hep ölö ölö **(57)** böyüdüm. **SGA: Kaç kardeşiniz siz?** **NE:** biz dōrT gardaşız. iki öñden

iki de (58) sōnaķından ğište. ğalan.. **SGA: Vefat eden anneden iki kardeş misiniz?** **NE:** iki ğardeş iki (59) ōlanıdık. **SGA: İkinizde mi öyle büyüdü-nüz?** **NE:** aynı aynı. benten büyük ü. u benim (60) büyüüm. biraS hani unuñ ğaşmeyi tāgeti vardı ğaçıyodun sopasından misal ğurtuluyodu (61) bizde u yoktu. hepsini çekTik biz de. çökTük yāni, çekTik de çökTük. **SGA: Herkes çöküyor (62) be dedeciğim.** **NE:** çöküyo da bōle çökmek vā bi de bizim de-dimiz gibi çökmek vā. şimdi (63) allah hepsini verdi yīyoz ğiçiyoruz ev ğverdi dammerdi çoluk çocuk ... var da şimdi de (64) vaktımız ğalmadı. dīnēnen gezer adamolduk ... işte aynen yanı ğonuştuklarım hiş bi tānā (65) yalan yoK bu benim şimdi ğonuştuklarımdağ sōlesinner baņa. hele şu arkadaş şurda ğonşum (66) benim. ğapıda ... çok çekTik ğızım. **SC:** yakınımızda bi iş yeri var, şurda. kırom mādēni. o (67) mādēnde hepimiS çalıştık. bu kövdē ğaş dene nüfis varısa erkeK olarak hērkesemekli. (68) emekli olmadıK adam çok aS. yoK yāni. herkesemekli. bu kırom iş yerinde ekserī (69) kıromiş yerinde çalışdık. oradanemekli olduK hePimiS. şükür allā üş beş ğuruş ğište (70) çoluk çucuk bereket vērsin. allah devlete bōl versin, çok versin. üş beş ğuruş alıP bi emekli (71) māşıyla idāre ediyoS. /.../ **NE:** bu ğadar bizim bildimiz ya-şadımız yaşantılar ğište bu. (72) şükürlerolsun. şimdi ēyi. **ÖE:** u ğeldiñiz yol cılgıydı. biz merkebinen ğidēdiK de çok zaman (73) çaylādan ğeçemezdik. soyunur da afedēsiñ ōle ğeçēdik. ēy ğidiş olmuyodu ğeliş olmuyodu (74) şindikilē ne vā? susa gibi yol araba buşda. tabī. ordan ğüstTen gelince bük de-resi va (75) çeltik ğekēdik bīz oráyā ğidēdik. /.../ **NE:** dā evelden bir ğayımıştı bir ğay ... uyku arası ver.. (76) /.../

I/62

MİHALIÇÇIK - Sorkun**Kaynak kişi** : Meryem Yanık, 76, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Çömlekçilik

(1) **SGA: Teyze adın ne? MY: meryem yanık. SGA: Doğma büyüme Sorkun'lu musun? MY: (2) sorkunnuyun. SGA: Okula gittin mi? MY: gitTim. beşden çıktım. SGA: Çömlek yapmayı ne (3) zaman öğrenmeye başladın teyze? MY: e okuldan çıkınca. okuldan çıkıncı anneme getirirken (4) götürülen. SGA: Anneniz mi yapıyordun? MY: hē annemiz yapardı. getirirken götürüyken (5) öğrendim. zaten de burda çölmek yapılır. SGA: Nasıl öğretiyorsunuz çocuklara? MY: (6) çocuklar öğreniyor mu? bak bizim bunun büyüğ. gız va öğrenmez yapman diye. nâpceñ? (7) **SGA: Çömlek nasıl yapılır anlatır mısınız? MY: e annaTmanan olmaz ki yavrum. hē (8) yaparken o-sa. böyle galıbı va onun. döneş diriz döneci va dönēr çark gibi. onun üsdüne (9) galıbı goruz. açık çamurunu yassıldırız böyle şeysinen düzeldiriz. edravına çevre gibi halka (10) çeviriz. unđan sōna gāldırız yükseldiriz. yapılır. SGA: Çamuru nereden geliyor? MY: (11) gendimiz yūruz. SGA: Kendiniz mi yoğuruyorsunuz? MY: Kendimis. makinelē çıktı (12) makinede yu.. gālim gārīlayōru. makineye atılayōru. SGA: Eskiden nasılmıştı? MY: esgiden (13) ayaklarımızınan depēdik böyle. özleşdirīdik. SGA: Çok mu yoğrumak gerekiyor? MY: tabī. ī (14) özleşmedi mi olmaz. gāvışıP da yapılmaz. özleş-Tirīdik. SGA: Nereden çıkıyor bu çamur? (15) MY: iki türlü toprak gatarıS. birini bi yerden birini bi yerden o da olacaK gibi olacāk (16) topra. olmıcāk toprak de.İL. mēsefā bu yerlerdeki topraklardan de.İL. x: gızıl dedimiz (17) gırmızı ayrı topra. var gız.. top top.ölur. toprak toprak. MY: unu yerindirris. x: güneşlēde (18) guruturus. her.evin dört beş tâne dört beş tıraKtör gurutur her.ev. MY: önü ezilir. o sū (19) goyulur açık. o göyu suyu toprāñ.çine goyarıS. unđan sōna gārışdırı gārālır. eveli bēn (20) gārārdım. sezā. gārārdı. hinci bu da galP.asdası oluncā gārıcı bulayorus gāyi benim (21) gücüm yitmez.öldü. sezā. de sağatlaşdı. çam.ältında gāldı. böyle burdan böyle ... (22) vuramaz.öldü. ancaK.ışde gızılları gārışdırıvrāyōru şeyinen, miKserinen. gārıcı buluruz (23) da parāna gārdırız. ondan sōna makineye atılığ gāli. SGA: Önce kırmızı toprak geliyor. x: (24) incilleniyō. şindi toprak va gösteriris sa. orda. öle olmayınca annıyamassın. MY: o gırmızı (25) toprakları gıru-mayınca ērimez. gırudurūz. çuvallara gıyarız yıgarız. gışın bile yūrulur (26)****

mesele. varil gazannar var ya, unnara eridiriz böyle işde mişserinen karışTırı. u göyulaşır gibi (27) olur. unnan ğararız. u dı ā.. işde yidiğin gibi tertemiz_olacık. talaşı malaşı (28) gitmeyeciK_çine. dē tūpū geti de göy.. zōr_ekmeK ğızım_emme ğolay_ekmeK de yok. (29) hani neriye varışağ ille seni ... x: sen haP yuTduñ nu? MY: yō. yutmadım. zabah dört dene (30) haP yudacen. ōle ōle çalışılıyor_ışde. çalışıcığ ... x: işi biraz yavaşlaTdıdı ben hastalanınca (31) mejbır, mejbır ğaldı. yazık napsın? SGA: Gençliğinde nasıl yapıyordunuz? Hep böyle (32) yapılıncı satıldı mı çömlekler? MY: èvelī hayvannan bubamın benim bubamın günündē (33) burda da gitTik sōna burda arāba āldıK. arābīnan gidildi. at_arābasīnan. sōna işde (34) mesā_ıtler_ālındī. biz gitmeyiz vesā_ıdinen de burda alan va. u alanā biz teslim_ıderiz. u (35) götürü satar. x: yaban, yabana gideriS dellēmişdi esgidīn üç_ayda gelinirmişdi. evēt. (36) üç_ayda gelinirmişdi yaban diyolāmışdı uña. MY: yetmiş gündē, segizen gündē. x: bayram (37) geliyomuşdü çolū çocū burda ğurbanını başğası keserimişdi insannan. SGA: Eskiden yazın (38) yapıp kışın mı satıyorlardı? MY: yāz ğış. ğışın da yaparız ihi. yāz ğış yaparız ğuzum. (39) ğonacaK yerlerimiz va uralara ğoruz ğışın. undan sōna şuba.. mart nīsan mayıs_aylarında (40) ğālī çıka ğış yapıdımız. yazınkı ayrı. napceñ? SGA: Eskiye anlatıyordun yarım kaldı. MY: (41) eşşek diriz hayvannar vardı. unnarınān çuvala ğuyā dutarlarıdı ğamışınan. sarar giderleridi. (42) şındī işde kendimiz de satmayıs burda alıcısına veriviriz. götürüP satayoru.

I/63

MİHALIÇÇIK - Tatarcık**Kaynak kişi** : Gülizar El, 66, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet

(1) **SGA: Gülizar yenge soyadın ne?** **GE:** ėl. ėl. **SGA: Kaç yaşındasın?** **GE:** atmış_ālıtı. **SGA: (2) Doğma büyüme Tatarcıklı mısın?** **GE:** tatarcığlıyım guzum tatarcığlıyım. burda öldüğü burda (3) böyüdüğü evlendik. undan sönä işde adaminan yirmi sene de gün geçirdiği öldü adam. **SGA: (4) Allah rahmet eylesin.** **GE:** allah rāmet_eyleşin. beş çocumuz_oldu. unnarı éverdik, çıkārdık. (5) şimdi biyez de kendim gāldım. yalnız gāldım. **SGA: Okula Tatarcık'ta mı gittin?** **GE:** hiç gö.. (6) cāhilim bēn. **SGA: Göndermediler mi?** **GE:** bizim günümüzde yoKdu burda okul. sōna benim (7) gārdeşimin şīsinde bi açıldı işde beş_on sene sürmedi gine ğapandı. cāhilin hiş bi şiyi (8) bilmen. **SGA: Öyle deme teyze. Hayat tecrübesi var.** **GE:** var canım. öle va da işde hani (9) oKuma yazma yōK dimeg_ıjsdiyorun. oKuma yazma olsa dā iyi olur. e sen burda doKdur (10) musun? **SGA: Ben doçentim.** **GE:** valļa işde öle biraS hasdalıklar va mādenden_ıni bilmen. (11) işde unnānan bu şīle ūraşıP_durun. çōK mucādele çeKdim bēn. çōK_ızdırap. burı da kō yeri (12) e hayvannān günümüz geşdi. aylımız yo_udu adamın_öldünde. işTe kō yeri ... az az galdı (13) gāli evelden gine bayā varıdı ilkin. şimdi on on hāne yoK dī mi? bēş. bēş_ālıtı hāne va. işde a (14) u ğada gāldık gızım. başğa.. **SGA: Niye çok sıkıntı çekti diyorsun?** **GE:** e dul galdım. çocuk (15) bēş tāniydi. aylım yo_udu. ö yüzdēn şe_ettim. **SGA: Çocuklar kaç yaşındaydı?** **GE:** en böyü (16) on_iki yaşındaydı. **SGA: Küçüğü?** **GE:** en güççü dē ğırk günde āltı günnüdü. yani do_um (17) yapTım_adam hasTāniye gitTī. işde undan çekdim sıkıntı daş başı yērde. e biyez de işde (18) çalışırken mı oldu nası olsuysam ci_rlerime bi duman geldi benim. undan hālā da geşmiyo (19) işde u hangı doKdura gidersem diyolar bunun çāresi yok. undan mı ırrahat-sız_oluyon_artık? (20) bi ēyī günüm yok. burda olmasam_eskişērde olsam dā hasTa oluyon. çocukların yanına (21) bāzen gidiyōn. urda a_ıllıK basıyo üstüme. işde başğa bizim burda böyle geşdi (22) günümüz_ışde. allah başğa bī keder virmesin diyem ne diyem? **SGA: Hasta mıydı amca?** (23) **GE:** ām-cañ ba_ırsakları dolāşdı. hani bi rāmazan bayramıynan böyle cumhuriyeT bire dek (24) geldi ydi. hiş de bi şīsı yo_udu emme işde bi havta évēlü bi gözleri acıdı. gitmedi doKdura (25) Filān. a zabāñ ğalKdıK namazı ğıldı geldi. şurda

çocuklar bizim dē oynardı esgiden bi (26) geneļde kōlerin hani şīsī oluḡ. ār-mutḡa sancaḲ ġuruvurduyduḲ çocuklar sancaḲ düşellēr. (27) urda hoPlamış didilēr. ba_ırsā dolaşdı işde gece gitTi ameliyet_oldu. kimisi didi ġarnında (28) maḡas ġalmış didi kimisī.. emme bēn gidiP de baḲmadım_adama. şindiki gibī hasdanēlēr u (29) ġada şiy di_ildi esgiden. ġırḲ sene ōlḡu adam_ōleli. yetmiş_üşde ōldü. işde u gece eyi de bi (30) doḲdurumuş didiler_ama ġo-muş doḲdur gitmiş mayrama. ben de burda çocuġ_oldu yatıdım. (31) su işmiş didiler_işde ōldü bi havta sōna. undan sōḡā bēn yükü daşıdım. çay ġayve yapam (32) mı? SGA: Yok teyze saġol. GE: niyē? SGA: Yok gideceġiz. GE: iyi sa_oluḡ baḲam_işde (33) ōle dērdimiz tasamız çocuklar_işde şe_ırde biz burda. günümüs tükeniyo ġuzum napceḡ? (34) SGA: O zaman maaşın yokken çocukları nasıl geçindirdin? GE: ma_aş yokdu canım. ben (35) kendim segizen beşde girdim bāḲur ōzalıḡ gününde bi bāḲur çıḲdı çiFcilerē. u vaḲıt kendim (36) girdim de ben yatırdım_on_ālḡı sene on yedi sene. bāḲur-dan_emekli oldum. he he oldum (37) çoḲ şükür gine āz çoḲ hani sālīmıza doḲdurumuza gidiyōz. ē unu da alıP yiyon. çocuklar (38) bāḲ sāḡa vıremez ki şindī. hani fazla oḲudamadım çocuklarımı. herkeş kendi işisinde. SGA: (39) Sen nasıl geçindirdin? Tarlalarda mı çalıştın? GE: yok davarımız varıdı. davar ġütTüm davār. (40) hani ayıP ayıb_olmasın da. da.. bu gelin bilir geldi. yüz_elli ġada davar yapıḲḲ ġüde ġüde. (41) ġızlarım da yardımcı oldu canım. hani ben ġıra davara gidersem evde çocuklar çocu_ḡa (42) baḲdı. çocuk uvādı. birisini ēve ... bu ġızım_ḡu çocu_ḡa baḲardı. ōteki yanımda ġidēđi. geşdi (43) de zor geşdi ġün. acılı geşdi. ġülüm beḡ_anırsam ġat ġat baş_olmaz_ō ġülüm de. (44) yavrum_ışdı ōle. inşallah soḡumuz hayır gelir. işde bāḲur_ay-līnan_ıdāri_ıtcez diye (45) ūraşıyoz ġāli işđē. nāpiyım başġa? yatırmasa_āl-lah çoḲ şüKür buna diycez_otÇeS. ne (46) diyek? ġolanyā dōküvu ġı gelin yanıḡda. şeker dut bi_ḡde baġ_ırda yanımda yakın ḡa. ha (47) sen nerilişin nerde nā.. nerilişin sen? bi de sen beni.. /.../ başıḡa vurmazsa didi bōle (48) ġidersen_ēyisiş didi. başıḡa vursa kötū oluḡ didi. bu kireşlemeler. ci_erlēr toprak dolmuş (49) diyō. toprak. aḲ paḲ toprak çıkıyoru ... tōz. āsbes diyolar ya. āsbesde adaminan da biz birāz (50) ike_sene çalışdıġ_ırda. /.../ bu bināyı yeniden yapma ġolay_ıumudum_ōlḡsa esgi (51) ġenşlīm_ōlḡsa soKecen heP diyon yeniden sıvıycıḡ. ama geşdi ġāli çalışamıyon şüḡü (52) ci_ellerden heral hālsiz ġalıyon_āycıḲ çalışdım mı dıḲanıyon. artık zolluyo ... hiş bi (53) dōḲdur dimiyo ki şu ilacı vıriyin de seniḡ bu dērdiḡ bu ġitsin bunnan. e bu hani bulaşıcı bi (54) hasdalıḲ de_ılḡ diyo bu. toprak diyo ci_elleriḡ zarınā yapışmış diyo. yapışđına ġöre bunu da (55) napcaz biz diyo. illedirsēḡ ūşüTmıyceḡ. işēyli yerde durmıycāḡ rutubetli yerde. (56) yaşırsaḡ_ḡu ġada yaşıcaḡ_ışde. SGA: Allah saġlıklı ōmür versin. GE: hāmin cümlemize, (57) cümlemize ġuzum. işde ōle başġa bi sıkıntılar başġaları ġāli yōḲ. unnarı annatmıynan (58) baş_olmaz_ō. baş_olmaz yetTi. bu ġadasıynan tükettik günümüzü. SGA:

Daha dert çok (59) değil mi? GE: ha çekdîmiz çile. derd_oluP da êkmek dāvāsı canım. kötü bi şî de_ı hani **(60)** davar gütTük sı_ır gütTük. çocukları nînen_everces? dü_ün derneg_ısgere gitTilē. **(61)** okutTuğ gine olannarı o_ıdúyú ğada. niyнен_āylık yōkdu. davā, sı_ır_ışde sözüm yabana. **(62)** onnān günüm tükendi. /.../ ğālî kendisi ğayırcak benden medet yok. /.../ ūş gün_amelē **(63)** gitTim ben başğa bi yere gitmedim. ūş gün bi çam_āşlandı bullarda hepcē hayvannan **(64)** beslediK çocukları. allah da yardım_ıtTi. yōsa hani bi yerin_ı ... işine gidiP de para ğazanma **(65)** yok. satTık, yidik, ev yapdır.. zır göçüdü bullā. /.../

I/64

MİHALIÇÇIK - Uşakbükü**Kaynak kişi** : Mehmet Aslan, 93, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, eski seçimler

(1) **MA:** mēmed_aşlan. **EB: Yaşınız kaçtı?** **MA:** yaş biñ dokuz yirmi. **EB: Yirmi doğumlusunuz.** (2) **MA:** do_umluyun. doksan_üç. **EB: Yüze az kalmış.** **MA:** bilmem ba_ıam yüze varacāz mı? (3) **EB: Nasıl geçti amca yüz sene?** **MA:** şimdi ben şeyde ĩ seksen seksen_ıkide mi seksen_üşde (4) emekli oldum biliyon mu? biraz bi_ylēde mesnek şóForluğ. mete_ada şurda burda (5) şirketlēde. bēn_emekli oláyında lüzüm_ōldu. para ğiredi veriyóİİa hani emetlileri, müdür (6) dedi hi yāşlılara dedi ğiredi yok dedi. nēyē? sen dedi büyü_n_öleceğ yā_rın_öleceğ. sen dedim (7) dünyāya bāki mi ğalacağ? dedi sen beni ne ğarışdırıñ yāğ dedi. nıye ğarışdırmıcan bu ba_ıa (8) dedim hepceğ gebereceK ben_ōlō öleceñ dedim. ĩndan sāna güldülē ēle diyince. işte cānābı (9) allahıñ şēy beyfendin ya sizin nerden gelisiniz, isminiz? **EB: Erdoğan benim ismim.** (10) **Eskişehir'den. Yüzyıl nasıl geçti amca? Neler çektin? Neler gördün?** **MA:** ben neler ye.. işTe (11) şeyden bēri efendime söylenen on bir on_iki yaşımdan bēri nelē gördük her şeyleri gördük. (12) nelē geçirdik ne dövletlē gördük ne seçimlē gördük hepsini gördük. çok şükür ba_ıam. **EB: O (13) zamanlar mı iyi şimdi mi iyi?** **MA:** şindi u_zamannarıñ huzuru bundan_ıyıydı. şindi (14) huzursuzluK çok. her şey var. yoK deyi bi_şiy yoK. huzur yok milletti. kimisinin_olu dē (15) efendim hayırsız çıkay kiminin ğızı hayırsız çıkay kimi di boşanır bilmem nāpar kimisi (16) bilmem kaçır. hiç huzur yok. sayğı muygu ğalmadı. öle büyük böyümüş, efendim şurda (17) ğuran_okunuyo ezen_okunuyo şu ezeni bi dinniyem. dinniyeñ yoK. kendi bildine herif, (18) oyun_oyunuyoSa oyun_oyunuyo hiç_ezeni dinnemiyoy. hoca meSēla şey_ediyo, sēlā veriyoy (19) cumāya cāriyo, hiç_umrunda di_ıl. ē şōle huzur_olu mu? huzur yok. her şē var. esgiden (20) yoğudu huzur varıdı. bi insan sayğı sevgi varıdı ğonşu haKı varıdı hani. şı bi ğonşuynun (21) ĩtibar varıdı bi yāşlı geldi_ı zaman yāşlıya hörmēt varıdı, soruludu. şimdi tā herif şaka (22) yüküne getiriyı dı ta_a ne zaman gideceğ sen heP_emsallāñ ğitTi diyi ba_ıa. ... ölüm ne (23) zararım vā saña dedimidi şeyde beybazarda ğomşunun birisi bōle geş ta_ılı ba_ıa hani. ēy (24) ölüm size ne zararım vā da sen beni yollıyacān diye ũraşın dedim. hani diyi bobāma mektup (25) yollıyacān diyo. ben dedim düşünüm düşünü git başğasınnan yolla dedimidi bōle

gösTeriyo (26) valla gönü yok kitmeye herifin gördün_ñü diyî. yâni işTe bēyefendi işTe allah ne_ zaman (27) emredēse o_ zaman çok şükür_ allaha işTe otdüm yerde ğılıyon namazı dōru. şēdemiyon (28) secdeye gidemi_ñōn. sandalyede ğıların. ondan sōna yalnız şey, gözlēm, gözlē ğāldı. bēn (29) hepiñizi görüyon dı sıma, sımada göremiyēm meselā şunnān ğadın_ oldūnı ēvet keşfe- diyon. (30) seni meselā şey_ ediyon, görüyon. faķat sımadan bilemiyon, şindi tanidüm_ adamları bilemen (31) soruyō. işte ğālî o_ Kādā olacağ naPıcañ? yā görü.. görme şeyi buñaldıyo beni yōsa çok (32) şükür_ allā_ ma akıl mikil yerinde. dē eski şeyleri bazıları dellē afēdersiñ do_ um_ olunca (33) çocu_ u duzlala ğokmasın deyi biliyōñ? ē şindi bazıları dellē ki bu herif duzlandūnı da bili (34) dellē baña. allahıñ veşimi o_ dēdim. şindi bazıları var şurdu ğonuşanı unudur. ben şindi ātmış (35) yetmiş seneliK şēleri unutman. işte u hafızam_ ē- yi çok şükür_ allā_ a. āsılı işTe üç_ olan (36) varıdı, birini okutTum maķıne mēndisi öldü. tam_ içini āldı efendime sōlen yazānesini aşdı. (37) ē dövlet_ i- şı yapıdırıyodu ğalp ğırızında onu bi ğaybettik. biri de.. **EB: Başınız sağolsun.** **MA: (38)** dostlā sa_ olsun. biri de onu da işTe iyi kötü onu da mesnek yapTık. şuForudu (39) mete_ adan_ emekli oldu. evini aldı. iki ğızı bi ōlu vardı onnarı everdik etTik falan. o da (40) düşTü bēyin ğanamasından ğitTî. şindi üç_ ōla- nıdı ōrtanca yanımdaĥı. burdaķı bu ğāldı. (41) ĩndan sona ārkasından tabi ōte- kilē ōlünce ebe de bizim hanım da o da ğitTî. ben yalnız (42) ğāldım. şindi işTe bi ōlan var o da beybazarda oturulla. burıya yazın burıya gelirin burda (43) işTe ēlenirim_ ğiki ederin iş. Kāsımda ğötürüllē. onnān yanında dururun bēyēfendi. bōle. (44) nābıcañ_ işTe. başa geleni göz çekeceK. yā. **EB: Bara- jın kurulduğunu hatırlar mısın dayı? (45)** **MA:** hatırların tabi. barac, barac şindi ğırt_ dokuzda başladı. efendime sōlen elli üşde bitTî (46) dört senede. dört senede o sarıyār baracı. ellî_ üşde bitTî ğapatdıla ellî_ üşde. üş senede (47) doldu saĥa, atmış beş kilometire. baracın bu dolğu yatānıñ şeyi ta yoķarı ğadar atmış beş (48) kilometire. üş senede doldu. **EB: Nereye kadar gidiyor?** **MA:** baķ_ işte şu şu üçünden u (49) sarıyārda geli. buralar he dē ilēde bey- bazara a_ ğit o köylē. iki üş köyün_ arazisini ordan (50) basTî. efendime sōlen bizim burayî basTî. şu yoķarda sōkōren köyü vaĥ. oranıñķını basTî. (51) ĥāsılı bōle on köğün arazisini basTî. bunnar heP çekildi sa_ a sola. efendime sōlēñ elli altıda (52) tamam_ ōldı. elli altıda tam doldu. hiş kimse ğālmadı heP da_ ıldı millet. atmış hāneydi (53) aşşādaķı köy. atmış hāneydi herkeş işTe beyPazar, anķara, eskişe_ ĩr, polatlı, efendim heP (54) istambul, bursa, heP da_ ıldı millet. ğitTî kimi çolūnu çocūnu okutTu. kimisi ōretmen_ oldu (55) kimisi efendime sōlen parayı alan ğitTî. tūkenmeyeceK sandı heP tūkettik pa- ralarā. para mı (56) ğördü milleT çōmeli zati arazi de azıdı. ben yīñmi biñ_ ĩ- ra para vedile baña aşşāda. dört (57) biñ_ ĩra da ēve vedile yīñmi dört biñ_ ĩra. yīñmi dört biñ_ ĩra_ ynañ ancak_ işTe üç_ olan (58) bōyütTüm, okutTum. onnarı asKerlik yapTırdım, düğün_ etTim. ēvēdim, baķķlandırdım. (59) efen-

dim iyi kötü işTe bi mesnemiz vardı. işTe çalışTık onnāyī geçindik. işTe kimi-si (60) gayboldu hani zeybeklēñ alayının bozuldu_u gibi ölüm girince bizim iş bozuldu. (61) ordan_oraya ordan_oraya ordan_oraya hāsılı yani u huzurū yaşamadık. ya şimdi emekli (62) ellide rāhmetlik mendires emekliyi ellide o çıkādı. elliden_önde emekli mēmekli yoğudu. (63) siko.. sığortā_ışi ne ara-sın? heÇ. çalışırdı elliden_önde, ellide o çıkartdırdı. şey_ışı sığorta (64) işini. indan sōna işTe yetmiş seksende sōnadan bi di bākūr şeyi çıkTı_hani. bākūr_emeklisi (65) şimdi yaşlı emeklisi bilmem ne emeklisi saķat_emeklisi heP_emekli millet. mādūr yok. (66) baķam çok şükūr dōvlēt şimdi yapıyo, çalış diyō. **EB: Eskiden bu köyde elektrik yokken hayat (67) nasıldı? MA: İamba yakādık. İambalar varıdı idāriler. EB: Daha önceden nasılmış? MA: tā (68) esKiden İamba da yoğudu da ufaK idāre dērdik bōle şeyden, tenekeden yapılmış. bi fitili (69) varıdı bōle içinden şeyden, çabıtTan bi fitil, ona şöle kirbidi de_iridin, o bōle gübil kipil (70) kipil yanardı. ocaqlarda odun yakārdık. şimdi şura ocaK, ğadinnār şuriya oturudu (71) çoraP_örērdi işi_ıñ şeyile oca_ıñ işıylā ışık yok. çıra yanar, u idāre yanārdı. öleydi esKi (72) devir. indan sōna işTe şeye ğadar bu baraca ğadar efendim şey yoğudu. ē ceyran yoğudu. dā (73) eveli ğazāTa bu ... o zaman yoğudu şey, kaza da cenatör çalışırdı, on_ikiye ğadar, on_ıkide (74) sōndürölēdi. şimdi şu köşede dī o eviñ köşesinde bi eski İambalādan, fenē dēriz hani, o (75) camekaniñ_içine otuTdurun o yanar. dē orda ki köşede u yanar. bekçiler devriyeler hani (76) gezē, çārşıda. u devillē de ğōdük. ondan sona şimdi her taraf saba_ıa ğadar_ışık. her tarafta (77) ışık. evlēde buzTolabı. buzTolabı yok bureyi eşēdik bōlē, şeyi, desTiyi otuTturuduk. genişçe (78) eşēdik eTrafına ğum dōkērdik. o ğumā su dōkēdik öle içēdik suyu. yā so_uk su. dolaP yok (79) şey yok. yimekler meseīa, yimekleri mutFaķlar bōle toprak, toprāķdan. eşērdik. o yimeK (80) ğaplanı aynı o çukurlara edellēdi, ğorlādı, edraFına su dōkellēdi, o orda bozulmazdı yani (81) yimeK_ırtan yimek. bitirene yirdiK öle hayatı geçidik. yā. öle öle büyüt-Tük çocukları da (82) tam_ekmēni yiyecēmiz zāman ... sevdi_ım otuz bēş yaşında u mü_ēndis. boba buñalma (83) ölüm bi ev_alamadım dedim bi ev yuva kirādan bıķTık falan dēdim ben, hepİSini alacan (84) dēdiydi. ğalp_ıbarımış_eki seFeğ geçirmiş, üçüncüde işTe ben rāmetlik hanım sağıdı, (85) ās-talandı, anķaradayıS. doķdur dedī Ki bunu dedi selāmet yere götürüsen yaşar. ölelikçe (86) geldik de yapırdık bu evleri burlara. ğırıdı bullā. ellēñ yeri aşşā-da ğaldı hebice bāla (87) baççalar. işte sōnadan çevirdik işte bi_iki dal daş dıkdık falan, on beş sene bi yat.. yaşadıK (88) ēbēyle burda. ēbē de işTe olan-nā ölüvērinci birbiri arķasına ölüm_ölüm_ölüm_o dā, o da (89) ğitTi. biz ğaldık. hāsılı ille, ille sālık sıhat huzur. huzuruñ_olmazsa, sālı_ıñ_olmazsa hıÇ, (90) dūnyā seniñ_ōsuñ ne ğıymatı va ya? hıÇ, çok şükūr_ıllaha yokluK görmedim, şey (91) görmedim ama faKaT son zāman tam yaşıycāmız zaman huzur görcēmiz zaman işTe yuvalar (92) bozuldu çocuklar torunnar_öle ğal-**

dı, ösüz. efendime söyleyin gelinner galdı. **EB: Onlar gelip (93) gider mi? Seni ararlar mı? MA:** gelirlē ara bayramlāda falan. bāzı gelirle bāzı gelmezlē (94) akillāna gelise geliḡle. ṡindi eskilerin sözleri var bēyefendi emmim dayım hepsiniḡ āldım (95) payım diyi. unnarı eskilē ḡonuṡullādı. **EB: Ne demek yani? MA:** bütün dōstlānda dōsları (96) meSele ümid eder adam hani emmisi geleceK dayısı geleceK akrabāsı gelceK. de bunu (97) sōlellēdi bizyım ... yaṡlılā. iṡte felān geliyo mu gidiyo mu tāmam tāmam geliyo gidiyo (98) emmim dayım hebesinden āldım payım diyi bunu sōlēdi. **EB: Gelmiyor yani. Gelen giden (99) yok. MA:** gelen geliyo gelmeyen gelmiyo naPıcaḡ? yā. on dōrd dene torun murun vār iṡTe. (100) annan sōna kimisi anKārada duru kimisi beybazārdı. kimisi akrabālāḡ eskiṡērde. kimisi (101) bursada öretmen varıdı u bursıya ḡitTi rāmetlik şey ḡulaḡları cınnāsın ṡindi sā orda. (102) öretmen orda emekli öldü. akrabālā hanımıḡ amca çocukḡarıydı hanımıla. de asılı da uldu (103) millet. iṡTe ara sıra geliyollā çok ṡükür. beybazardaḡılā gelir. ankaradaḡılā dōru gelir. (104) bayramnāda zāten şeye cıḡıyol-lā ya seyyāta. seyyāta cıḡınca dellē bi amcamızı yoklıyam (105) dayımızı yoklıyam diyi gelillē. ṡükür, nābam? gelene de allah rāzı ösun gelmeyene de. yāḡ (106) yavru. ēḡ e bin doKuz yüz otuz sekizde öldü atatürk. efendime sōlēyin otuz sekizde (107) atatürk ölünce inönü geṡdi tabī. şey cēalā bayar şeyidi, başbakanıdı o zaman. belki (108) okuduḡuz bilisiniz hani. hāsılı onnā devam etTi ḡırḡ altıya ḡādar, on iki sene. kırḡ altıda (109) iṡTe bi ḡānun cıḡhardılā ṡēde olurdu ya o zaman seÇimim meclisTe yapallādı ya kendīleri (110) hani tayaıallādı milletvekillēni dōru. demi.. demiṡlē ḡoya bunu haıḡ seçsin yā biz kendimiz (111) kendi ṡē.. cıḡarımıza yapıyomuṡuz dediḡodu cō āldı falan dēyi ḡānun cıḡardılā. ḡırḡ altıda (112) seÇim yapıdı. ṡindi ḡırḡ altıda benim bñ olan şeyēdi, ḡırḡ altı do umnu. ḡucāmızda (113) çocu udu. ṡurda bēyköy vā on beṡ hāne, koyunālınıḡ öte yanda heralda bilmezsiḡiz (114) siz orāyı. **EB: Biliyorum. MA:** efendim, biliyoḡ? hī. o bēyköyüne bi sandık ḡodulā. (115) ḡırḡ altıda seÇim olācaḡ ya. bi sandık ḡodulā. sarāy, narlı, sēkörēn, baytiyār, māden, (116) Kavāḡ, ḡürēṡ, ḡoyunā ılı bizim köv on kö. on kövü o sandı ıḡ başına şey at mıya (117) cā ardıla, rey at mıya. geceden ḡaıḡdık vesā it mi var? öküz ḡoṡaradıḡ ḡānılar hani. (118) esKiden ḡı-cırdaklı ḡānılā vardı büyüklē anar bilmezsiḡiz siz. onnara ḡoṡTuḡ Ta çocukları (119) bindidiK urdan ḡıcır ḡıcır sa at üṡde. üṡde cıḡdık orıya ancaK seÇim baṡlıyıncaya ḡadar (120) anca vardık. on köv orāyā toplandı. ā urda rey atıldı neyse gine haıḡ partisi ḡazandı. (121) demuḡratı ḡurduydu ya mendires o zaman. demuḡratı ḡazandıramadı. efendime söyleyin (122) şeye ḡadar iṡTe elliye ḡadar devam etTi. efendim kırḡ altıdan elliye her dōrt senede olu.. (123) ellide bi seÇim tā oldu mendires ḡazandı. tēk. mendires ḡazanınca her köve sandık verdi (124) adam. vatandaş dedi ne iṡi var bi köyde yā? hep toplu iṡini ḡücünü bebēni bölü la ḡucānda (125) bēbeK āleye āleye urıya rey atma-

ya mı gide? ya bu ezeyetleri de yapıldı. bēbeklē bavıra **(126)** bavıra bavıra uralara rey_ıtmayá gitTik. innan sōna rey zamānı başlamış, rey pusulalānı **(127)** aḥşamdan davidır herkeş rey_ıatacak ya sandı_ıa varacak. ayriyetTen hüviyet gibi pusula **(128)** veriyollā ya. orıya varın sandı_ın başına onu verin oráyá çetelē feġan işTi ismiñ yazılı **(129)** do_umuñ yazını şunuñ yazılı, reyini gullanmışTır. uráyá yazı yazılı geçer şeye. ā bi de **(130)** bakdıydık iki candarma. başğan ben de başğan yardımcısıyın u zāman, gırķ_ıaltıda. efendime **(131)** söyleyın bi de bakTık candarmalā golumuzdan dutTu dipçī_ı belimize bi vurdu. rey başladı **(132)** siz poropuğanda mı yaparsınız? yā. bilēmize kelepçē vurdulā, cāmiye atTılā. orda biz **(133)** ikindine ġada durduk rey miy atTırmadılā bize. ikindiyn bēle goyunālında ġarağol vā **(134)** karaKola yolladılā bunnā poropuğanda yapTı, herkeş rey_ıatıyodu bōle bōle diyi. ē le burda **(135)** āşamdan davıTırmadıñız siz. orda davıtcāñız dediñiz pusulayı. bu ezeyetleri de gördük biz. **(136)** yaşadık ya.

I/65

MİHALIÇCIK - Üçbaşı**Kaynak kişi** : Züriye Özgür, 83, İlkokul; Hülya**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet

(1) /.../ **SGA: Züriye teyze soyadın ne? ZÖ:** özgür. **SGA: Doğma büyüme bu köyden misin? ZÖ:** (2) ben burda dōmadım. gelin geldim ben burıya. **SGA: Kaç yaşında geldin? ZÖ:** yirmi yaşında (3) gēldim. yīrmi yaşında gēldim. gelelī burıya geleli atmış sene oldum. **SGA: Sen bu köylü (4) olmuşsun artık. ZÖ:** evet. eved_dōru. üşbaşı köylü oldu beñ. heved_dōru. **Hülya:** üş kişi (5) gelmiş burıya. unuñ_uçün_üşbaşı goymuşlar. bunnān sūlālē, bizim sūfāle zāten_akrābayız (6) biz. bizim_evimiz de burası şurası. üş kişi gelmiş üşbaşıyı unuñ_uçün goymuşlar. **ZÖ:** (7) dōru. üş ki.. üş kişi. **SGA: Manav köyü değil mi burası. Hülya:** manav manav. öle məcır falan (8) yok. **ZÖ:** manav. manav köyü. məcır məcır di_ıl. manav köyü. **SGA: Senin gözlerin pek (9) güzel. ZÖ:** ben tatarın_emme. ben tatarın. **SGA: Tatar mısın sen? ZÖ:** ben tatarım. **Hülya:** bu (10) bizim gelinimiz tatār. alpıdan geldi bu tatar. **ZÖ:** alpıdan geldim ben. gelin geldim burıya. (11) undan so.. ātmış sene oldu. beyim_öleli undan sora yirmi beş sene oldu. kendi başıma (12) burdıyın. ölüm var bi tāne. iki tāne ölüm var. bi tāne di_ıl. bi gızım var. undan sora da (13) ölüm_eskışe_ırde duru büyü_ölüm. güççüg_ölüm_ızmirde durū. gızım_ıstambıl da duru (14) her bisi her ğırda. hara da bul hepsini. **SGA: Kışın gidiyor musun yanlarına? ZÖ:** vallā her (15) sene gitmiyodum. geçen sene gitTim gızımın yanına. bu sene gine gitÇem. sobıyı yakması (16) zor_oluyor_artık. unnān sorā ölüm da ba_ırdı. bu sever gine ba_ırdı. gelinim de ba_ırdı (17) sen vay köye gidiyoñ da hasTa olcañ diye. bana heP bārışıyorlar. havālar_ıyī de ben de (18) havālar_ıyīyken de dedim. bāçem var bellence_ğışTe. undan sō urası var bellenceK. allah (19) ırzı olşun şura dedim gız undağı domatisler dedim topla, al, yiyeim yok göre yok dedim. (20) unu bekle-dim. unnan yap.. dedim_unnarı yap. **SGA: Seni Tatar köyünden mi aldılar? ZÖ:** ē (21) ālpı da tatar di_ı midı? şimdi tataġġā ğalmadı. cıngannā dōldu üriya da. hep çingene. dōru dıy (22) mı? hep çingene oldu şincī. ur.. alpınñ yellileri ğalmadı. eskışēre daşındı kimisi ıstambıla (23) gitti kimisi bī her yere gitti. e bırda da öle. heb_esgişe_ılli. heP güççüklerimiz_esKişēli. (24) burda da iki ğadın, iki goca ğāldı. gocalı ğarılā ğaldı. itiyallar. gençler heP gitTi. **Hülya:** (25) dullā, dullā ğaldı. **ZÖ:** he. dullār, dul ğalılar ğaldı. dul ğalīfā kāldı. e dul

ğalıġa da (26) gidivēceK_eme ğızının yanına usandırmıyalım, bıġdırmıyalım gelinneri diye gidemiyorus. (27) unuġ_ için bi yere gidemiyorus. dē_acıK dediK ğış çoK_olsun da o_ zaman gidelim. ē (28) durulmuyoru. e urdaki bāçe, meyva falan undan sora her şey oluyor. undān sora da unnarı (29) yetiştirilen diye ... telefon çalıyoru. /.../ ZÖ: geldim zamanda bu köy çoğ_ ğalabalıdı. herkez (30) varıdı di mi hülyā? çoluğ_ çocuğ_ böyle heP doluyduk. her yer doluydu. ē bi de undan sora (31) ala_ olannardan gēldile. **Hülya:** işTe hala_ olan dedimiz_ u gitcēñiz yer. hala.. (32) depeniñ_ arkasındıydı unnā. urıya şey devlet_ indirdi urıya unnarı. ayrıca ... ayrı mähalle gibi (33) urası. deveT_ indirdi unnarı. ZÖ: ama alpyı verdilē de beyenmedilēdi sora pişman_ oldular. (34) alpyı vēdilerdi unnara. eveT_ urdan_ aldılar da ormanıñ_ içindıydı ya orman_ içinde öldü_ için (35) yañgın mañgın yapmasınnağ_ diyē alpyı vēdilēdi. alpyı bē.. almadılādı buriya geldiler. (36) pişman_ oldular sora almadıklarına. çoK_ pişman_ oldular. unuġ_ için artık dedile böyle böyle (37) ... sırā. şindī unnā da ğalmadı. kimse ğalmadı urda da. üş_ kişi var_ urda da. /.../ ZÖ: iki tane (38) ĩtiyarı ğāıdı. bi aşığāda mēyrem_ anım_ mar. bi de ben varın. ötekisi doksan yedi yaşında (39) mıymış_ nımiş_ şu aşığādaki. ölece yatıyo ğızı bakıyo. **Hülya:** āzā kim vurda? ZÖ: āzā mu.. (40) nā_ il. birinci nā_ il. ikinci evet ikinci undan sora şe. ne onuġ_ adı? ibra_ im. üçüncü şu (41) mollalar. **Hülya:** ben bilmiyodum_ āzāyı da. ZÖ: hē. birincinen_ şi.. nā_ il. **SGA: Sizin isminiz (42) neydi? Hülya:** hülyā. **SGA: Hülya yenge eskiden burasının çok kalabalık olduğunu söyledi. (43) ZÖ:** eveT_ çoK_ ğalabalıdı diyorum ya. çoK_ ğalabalıdı bunnar_ çocudu venim_ gelin_ geldimde. (44) **Hülya:** biz dokuz_ ğardeşiz. ğoyunnarımız_ vardı ineklerimiz_ vardı. otuz dokuz_ yaşında (45) ğardeşim_ öldü. şu_ ev_ unuġ_ udu işTe. annemleriñ_ evi de āltTa. otuz dokuz_ yaşındı ğalp (46) ğırızinden_ ol.. ölünce anne baba da ğayıb_ olunca burası_ söndü. işde geliP_ gidiyoz_ geliP_ (47) gidiyoz. bu sene ben_ geldim_ biraz_ ğaldım. ZÖ: ama emeK_ li olduġ_ da geldiñ. emeK_ li olmaş_ (48) sen de gelemezdiñ. /.../ ZÖ: urıya Fişne dikmişler. kiraz dikmişler. ay_ dedim_ unnar_ yapTı_ da (49) ben niye yapamıyorum? ben tā_ yapcaK_ dım_ hadam_ bulamadım_ böyle_ ğazmıya. ğazmıya adam_ (50) bulsaydım_ onu_ ğıştan_ ğazaıı_ lāmış. bi_ ki_ dedim_ meyvalar_ ğurumuş. unnarıñ_ yerine de (51) dikiveriyim_ dediydim. kimse_ olmıyınca_ geledim_ yapamadım. ihtiyarın_ kendim_ (52) yapamıyorum. **SGA: Kazacak adam mı yok köyde? Hülya:** parāynan_ da yapTırsañ_ adam_ yoK_. (53) ZÖ: ā_ adam_ bulamañ. parıynañ_ yaptırsañ_ da adam_ yoK_. hıç_ yoK_. vallā_ şeile_ ölüyom_ deseñ_ yoK_. (54) yoK_ kü. herkes_ kendiniñ_ işinde_ gücünde. kimisiniñ_ davarı_ var_ kimisiniñ_ sı_ rı_ var. kimisi_ (55) pancarda_ kimisi_ so_ an_ daşır. ölesini_ yā. ne_ yavrım_ köyümüz_ iyidi. baK_ şu_ ev_ boş. (56) urdan_ ötē_ yannı_ heP_ boş. öldüler_ öldüler_ heP_ boş. heP_ boş_ köy. şindi_ kimse_ ğalmadı. eski_ (57) zamanda_ oynamağlar, ğülmekler, bāçalar, u_ meyvalar_ yetiştirirdi_ üzüm_ yetiştirirdi. üzüm_ (58) yetiştirirdiK_ bālarda. undan_ sora_ bekmez_ yapādıK_. /.../ **Hülya:** kendi_ salon_ dutmıcaK_.

hiş (59) sēmiyō. **ZÖ:** òle mi? sevmiyor_eme mejbür dutcaK. ğız_ısTiyince mejbür mejbür tutacak. (60) **Hülya:** ğız_ısTiyincesi tutacaK tabi. /.../ **ZÖ:** heP_òle. benim şī de òle, gökan. āmedin (61) büyü_olan. nāḥ bu ğadaḡ sana veriyim. ēvlen.. güççümüz_ēvlendi baK òlu oldu mesefā. (62) dedim gökan sana geldi. ama bobanne diyo ne çoK sōlüyüp duruḡ diyor. ēvlenmīycem (63) diyoru. ēvlenmiycıK. ēvlenmen diyoru. bu ēvlendi de nāpTı bana diyoru. u da dōru. /.../

I/66

MİHALIÇÇIK - Yaylaköy**Kaynak kişi** : Mehmet Doğan, 80, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Otomobil**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Sohbet, eski hayat

(1) **MD:** u bakıyor ... gız ölândan hayııı ama bizde hayat yok. hani olan-
nan barabar ... bak bak. (2) olannan barabar ... gıza bi dene inne alısañ olana
da alıyoñ. yō. bu bakıyo. **EB:** Hep öyle (3) değil mi? **MD:** hah. öle dē mi?
olan çocū ēl gıza başdan onna so_ğ_olu. ama kenđi (4) evlādıñ_ōlsa biri
... biri ... dā benim_ēbe dizleri yörümez. ē geliñ ūrısmaz. ama evde bi gız (5)
çocū var bōle allah_razı osuñ u bakıyo. olanna da var benim. hepsiniñ altında
bōle araba var. (6) ama ama. eŞkişere ğacıñı diyi bōle ğorkuyola. şere ğaçÇaz.
ē_er burāda gız çocū olmasa ha (7) bōle allah_ömür versin cümlemizinKini
vallāhi ben şaşırıP ğalıcām. ğāldıramañ, indiremeñ. (8) dili ğonuşmaz. bōle
bakıp duru. ... ğadın. yā. gız çocū, gız çocū deyip de atıverme bunnara. (9)
baK gız çocū allah_ömür versin hepsine de gız çocū öz çocū. aha bu bu bakı-
ceK belki size (10) allah bilir. vallāhi bu bakacak. hē duyduñ nu? aha bu bu
bu.. baK benim gız çocū ğocasınnan (11) ayrıldı ğēdi. fatu.. fatma da fatuş de-
yiveriz. hē iki çocukdan sōna. ... gız çocū olur. hē. nēyse. (12) şincī benim_ē-
beye u bakıyo. u olmasa Kurt e vücuTlu ğadın. ben ğaldıramañ, indiremen.
gız (13) çocū bakıyo onu ğaldırıp indir.. gız çocū dēyip de atma. altın bunnar.
ilkin_allah sōna (14) bunnar. olan çocū allah_ömür versin olan çocū ē sağarı
buzu gibi so_ğ_oluyo düşer ama (15) gız çocū öz çocū. **EB:** Niye soğuk
peki oğlanlar? **MD:** bak benim_ēbe acıdan_olmuş. ē bu (16) yanna bi dene
akrābāsınıñ dizlē dutuldu öldü. ken.. emme yakın_akrābaya. uña acılañmış.
(17) acı adamı götürü. ben varım_allāma şükür. vallāhi akdeñizde gemim ba-
tısıñ istēse. allah (18) saña bu arabayı gine veri. seniñ canıñ sa_olsun allah bu
arabayı gine veri. allah bunnara (19) görü. allah belādan ğazādan cümlemizi
ğorusuñ. ha işlē bōle işTe yēnim. **EB:** Ebe anneniz mi (20) sizin? **MD:** hava.
hava hava. **EB:** Eşiniz mi? **MD:** hī. öle a bunnarı ā bunnara bakıyo bōle (21)
bunnara. bi ğıydım su vereceKler_ekmek ve.. ... gız çocū var benim. ğocasın-
dan boşandı (22) ğēldi. **EB:** Kaç çocuğın var senin? **MD:** benim_ē iki olan
iki gız var. olannar_eşkişerde. **EB:** (23) Kızın biri nerede? **MD:** ğızıñ biri
de burda boşnaĵlāda. ē mārem şī ādem keskin va. unuñ (24) gelini olur. **EB:**
Adın ne amca senin? **MD:** mēmet. **EB:** Soyadınız? **MD:** mēmet mēmet.
(25) soyadım da dovan. **EB:** Yaş kaç amca? **MD:** do_kuz_otuz_üşlüyüm beñ.

bi dē bi dā bōle gız (26) çocū var benim bundan biraz bōyüK. ebiye de baķıyo ba_a da baķıyo. baķ gız çocū allah (27) hepsine ömür versin baķ ... gız çocū olan çocūndan gıymatlı. ilkin ... niye? ... baķ (28) dikKaT_et. bende var iki dene olan eşkişerdele. **EB: Hiç gelip gitmezler mi?** **MD:** āyda yılda (29) senede bir yalnız_u gelen çocuk gocasınđan boşanıP da gelen çocuk o baķıyo. **EB: Gelinler (30) nasıl?** **MD:** onna da gelmez. **EB: Bakmazlar mı gelinler?** **MD:** yo yō. eşkişerdeki adamı sen (31) şindi unu gelir bayramda yā bi ā.. ēki ayda üç_ayda bi. işimiz var gücümüz var diye urası (32) şe_er yeri ya hı unun_çin gelemiyō. yalnız burda bi dene bo.. bobasī şē gocasınđan (33) boşanmış gız çocū varıdı o baķıyo. **EB: Okula gittin mi sen?** **MD:** ben_ıni? yōķ yok yok. **EB: (34) Niye okumadınız?** **MD:** yō_udun. ekmek yōdu u_zaman ... okude miydi bubam. vallā (35) ekmek yōdu. inönü o_zamān re_ısi cumurudu mıydı başbakan_ınyıdı? yalnız candarmada bi (36) telaş varıdı. ā burda senin_araba dursun şurđan çıkıyo niye bu araba orda duruyo yā? vallāhi (37) öle çoķ fenāydı eskile. ekmek yo_udū. ē şiniK deriz dört şinik būdey bi sarı lirāydı. nerde (38) bulum ben sarı lirāyı? çocuklar_aç. ben nelēni gördüm allah o günleri ... baķ allah ömür (39) versin allah belādan gāzādan gorusun. ne haġ. esgiden bu yo_udu. sözüm ... merkeP_barıdı. (40) burdan binellerdi babadāt hōrtu birer gün yata yata, yata yata sıvrısara gidellerdi. merkeP ne (41) yürüceK? bılse yürümez bılse yürü. fakillik varıdı fakillik. ē şinik deriz şöle şiniK_olur. dört (42) şinik būdey bi sarı lirāydı. sarı lirā. baķ baķ çocuk bilir. bi sarı lirāydı sarı lirā. u dört şinik (43) buydey. onū da yarısını dermenci alırdı. heh. haķ yerine. yarısını üdük_ēve. ē gel_ēve öle (44) üş dört tene çocuk var aç. ō o_zaman kimidi bilin_ıjī ī re_ısi cumur? atatürküdü. (45) atatürküdü. ne demiş asKer? atam! sen gāķ da ben yatam demiş. asKer gelmiş bōle kābrine (46) atam demiş, sen yat da ben gāķ.. şē sen gāķ da ben yatāyem demiş. asKer diyo bunu atatürke. (47) ī biz burdā yōnusemredeydiK. onun cenāzesi anķaradan_ıstanbula gitti. millet_ālaştı ... (48) u_zıman tirenner şeyidi. ī kömürnen çalışırdı. kömürnen çalışırdı. **EB: Tren buradan mı (49) geçti?** **MD:** ī bu yōnusemre var ya ben_urda altı sene gāġdım ufādım ā bu çocuķ gibi ydım. (50) dede_ēbelē būyün dediler atatürkün cenāzesi geÇiceK ī ıstanbıla dedi. her gelen bi gēġsin (51) ziyārete dedi. bi dē milleT_ālaştı ālaştı ālaştı ālaştı. tiren çıkıdı geliyo. anķarıya gidiyo (52) cenāze. atām atam diyor ... sen gāķ da ben yatām diyo baķ. ā bu çocuķ okuldu okulda. yā. (53) allah o günleri size göstermesin yā rabbi. ā buriya arabaynan durdum. iki candarma çıkıdı. (54) neci bu araba be? neci bu gādınnar? bi şiy dēmeycesen inönü inönü re_ısi cumurudu (55) o_zamān. gitcen_ıni halile şinci? hadi. sen dōru git. hōp hop hop.

I/67

MİHALIÇÇIK - Yunusemre**Kaynak kişi** : Satime Demir, 70, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, kış hazırlıkları

(1) **SD:** ameleT_ oldum her yerim sāKāt çöcum. vallā baK_ıratsıS. **SGA:** Dizinden mi rahatsız (2) **oldun?** **SD:** dizim çoK kötü. yürümüyor_ işde. val-la yürü.. **SGA:** İşlerini nasıl yapıyorsun? (3) **SD:** işdi topallaya topallaya emeK.. eline bi davıl_alıK. kına gecesini çalañ çalañ bi ğına (4) yaKañ. ör-teñ_alı. şoraya otutTurunğ önünde oynallar_oh. **SGA:** Eski kınalar mı kaldı (5) **teyzeciğim?** **SD:** amma o_ zaman niye soran? **SGA:** İşte biz de o yüzden soruyoruz. **SD:** (6) yapmıyor. herkez_eline ğına yakıyor mu? yakmıyor. baK_gözünge sürma sürcēñe ğına sür (7) başıña. **SGA:** Kınayı da poşete koyup veriyorlar. **SD:** biz_öle vermeyiz. hē. ğocā ēlēne (8) ğararlardı bizde bunun_anası bilir. urda heP da_ıdırladı. geliniñ güvēniñ_eline bōle (9) yaKar-lardı. ō ne e'mek vermek var ne ğına var. tāmam herkes hañım_olmuş. **SGA:** Torbaya (10) koyup veriyorlar. **SD:** torba da yoK yoK bi şi yoK ğalı tāmam bitmiş. **SGA:** Kınanın içine ne (11) koyarlardı? **SD:** bi şi y guymazlar. **SGA:** Çay falan koyulmuyor mu? **SD:** hāyır hayır hayır. (12) ēveliniñ ğınaları gü-zel. guymazlar. hinci bi para goyüyollar, ğapadıyōlar. **SGA:** Eskiden (13) sü-rerdik ellerimize. **SD:** ō o kireşlerinirdi. kireş vārdı. bunun bobannesi bilir o ğaş.. siz_onu (14) bilmeSsiñiS. **SGA:** Anlat da öğrenelim işte. **SD:** vallā ben_annadaman dikilmiye vāhtım yoK. (15) yēmek yapcam bēn. çocuklar.. **SGA:** Ne yemeği yapacaksın? **SD:** allah ne verdise. būyruñ siz (16) de yin. bulğur pilavı yaPacan. **EB:** Bulguru dibekte mi dövüyorsunuz yoksa hazır mı (17) alıyorsunuz? **SD:** hinci_ unnar çekilir u tarafTa bizim sivrisar taraFin-da. ğaynadılır ğazanda (18) unu ğurudūñ, çekēñ, savırınğ, u zahmetli. **SGA:** Şimdi kaldı mı öyle yapan? **SD:** var var. (19) yapannar yapār. yapar. siz nā-parsıñız? **EB:** Adınız neydi sizin? **SD:** satīme. **EB:** Satime? **SD:** (20) demir. **EB:** Yaşınız? **SD:** kırk. **EB:** Kırk doğumlu musunuz? **SD:** yetmiş yetmiş yetmiş. (21) yetmiş_ışiñ bitmiş. şeker dutıyn ... **EB:** Okul okudunuz mu? **SD:** heral.. **SGA:** Satime ne (22) demek? **SD:** vallā yavrum hinci benim_ana-mıñ çocukları ōlmüş işTi adımı satmış ğomuşlar. (23) /.../ **SD:** benim_üş dene ğızım_mar. tıpta doKdur. biri diÇçi. biri ēv hanımı, burda dört de (24) ōlum_mar bilir şu göbekleriñ_ōlan. al baKām alıñ. alıñ_alıñ guzum_alıñ. **EB:** Selamün (25) aleyküm. **SD:** aleyküm selām yavrum. **SGA:** Teyze evin

şehir evi gibi. SD: e zati şe_erliyiz (26) biz. aşğ_olsun. kendiñ şe_er_ol yav-rım. şe_eri nābıcañ? **SGA: Buradaki çocuklar uzakta mı (27) oturuyor?** **SD:** unnarıñ biri yō yō bilir şu olan. hani u gelmedi mi ğız? aşşāda mı? alıñ. biri (28) pancarda çalışır, biri demir yolunda, biri polis. biri tireni çalışdırır. tabī. bu tirenneri (29) hareket_etTiriñ. ankarada. bağ irēsimleri heb_oralar-da. ah çocuklar_ah çocuklar_ah (30) çocuklar. **SGA: Torunun var mı? SD:** olmaz_olū mu ğız? gelin_oldular. işde bū maķasÇı. (31) dolū. torun dolū. işde torunnar. işTe polis. u benim ğırālīçēm. Kurban_olurum_unuñ gözünē (32) ben. çakır. **SGA: Kızları mı seviyorsun oğlanları mı? SD:** ē? hepsini severin. **SGA: Hadi (33) canım şimdi. SD:** vallā ben çocuğ_ayırman. ayır-sam zāti do_rman. ayırsañ zāti do_rmañ. (34) yō yō. hinci benim çocuklar bayramda gelir ya sorallar hangımızı. heşbiriniñizi sevmiyon (35) diyon. **SGA: Sen de tersini söylüyorsun. SD:** hē hinci öle desem yalan_o ayrı. güveni çok (36) seviyon ya. güven heşbirinizi sevmiyon diyōn. **SGA: Polis olan mı Güven? SD:** ötekī. (37) güççük polis_olan. ğız_o adam hayaTda ğāldı ğī. len gelsāñā çocūm. vay vay çocuk çocuk. (38) otur. çay yapam mı için? şu ğadının bi şīsi varıdı da unu vermiye gitTiydim ya allah ī baÇām (39) baÇam. dedēñ yerine otırıyım baķam. aha bura iyi. beni çekcēñiz_öle mi? çekme. baK vallā (40) çekme darılırın. ben çirkin_üstüm bağ. çekme beni, çekme. hāyır hayır çekme yavrum. (41) **SGA: Ben ikimiz çekinelin diyecektim zaten. SD:** çekme baK ben saña rica ediyon. **EB: (42) Gençler hep Eskişehir’e mi gidiyor? SD:** allā çok şükür şe_er heP götürüyor. vallā. işleme. (43) **SGA: Sen mi işledin teyze? SD:** e heral. yakmıyon ğaleferi de üstünü örtüvürdüydüm_ölē. (44) zoba yakıyom bu yıl. **SGA: Onun fotoğrafını çekeyim mi? SD:** çek. ... çek. canım benim. (45) nāpıyın yavrum gidiyolar şēre ben nā-pıyın? siz şērden_ñi geldiñiz? **EB: Evet. SD:** a (46) çocuklarıñ heP şērde heP şērde amanın. **SGA: Kızlar gelin olmuyor köye. Burada da mı (47) öyle? SD:** vallā burda diyi bi şī yok. yalan. baK bunun hanımı kōden burdan. ğız_ırāt herkez (48) yavrum vallā şērden_ırāt bura. her şey bol. yiyene içene bol. amma ha şuna sorsañ ben (49) şēr_isdēyin diyor. yörükleriñ dedī gibi. e gidiyolar nāpem ben? ne va şērde simiTden başġa? (50) burda her şey burda da vār. durmuyor milleT. bağ gide gide burā demin ben_çacansı (51) dinnedim bu köy harab_olacak. essağ harbi de çıKaracaK_o adamlar çok şükür. neden desē (52) ayşam_evlenilir zabāna ayrılıllar. şērde de öle işde. ne vār? işisa var. üş dene e’mekÇisi var, (53) dükkānı var, bākKalı her.. ama durmuyolar zornan_ñı durdurcen he? **SGA: Burada tarlaya (54) gitmek mi zor geliyor? SD:** vallā giden gider ā çama gideller. para ğırıyoru milleT. gidēseñ (55) giden yā seni zornañ nı götürēn var? e orda da işe gideller şērde. **SGA: Çama mı? SD:** çam (56) çam. çam dikilirmiş. yollarıñ ğıyılara sivrisar taraflāna. **SGA: Gidince orada da çalışılıyor. (57) SD:** ben bilmen. aklım_ermez. ben ğız da oldum kōden o yandan gelin geldim ben. **SGA: (58) Nereden geldin?**

SD: sivrisarıñ_o yanda ğaracağayă diyi bi köy va. bilmen_orde da (59) çalışmadım. ā eviñ_işi kendi işimiz. ne çalışcām? yidīñi yumıycañ nī? ay ben.. kendimden (60) çoK memnunun. şu ayām_acımasa. çalışmayı çoK severim ben. (61) **EB: Kış hazırlığı ne yaparsınız?** **SD:** beni çekiyon də mi? fasille ğuruT, biber ğuruT, turşu (62) ğur, ğuruT.. ğur. **EB: Başka ne yapıyorsunuz?** **SD:** başġa ne yapan hi? ne ō? bāçañda ne (63) varısa, zerdāli varısa aç. undan sōna kōmpusdu yāp. her şey yaparıS varısa. **EB: Pekmez (64) yapıyor musunuz?** **SD:** vallā hinci bekmezi ben ırātsızın ya bağ_üzüm ... ur.. şeyde bekliyor. (65) yapamam ben_ırātsızın. **EB: Çekirdeksiz üzüm mü yetiştiriyor?** **SD:** çekirdekli. çoK (66) güzel_oluyor. şu yukarda ğadirgil vār. unnar_işTe ben_aldım ħafā üş kilo çocuklara şöle (67) şöle şişelere. kaynadaydım benim de olurdu amma kim ğaynatsıñ? ben ğaynadaman. ēziyeti (68) var_onuñ. ne güzel kendiñ ğaynatsañ_olur. benim_annem ğaynadırdı kōde bōle bōle (69) tenekelere. aK_üzümü ayrı ġara yüzümü ayrı. ēsıranıñan ğopardırdı ekmē çalınırdı. u datlıla (70) nerde işdi bu bilir ğöbekliniñ_ōlan. unnarıñ şurda evleri var ya. hepsi yavrūm hinci her şey (71) fennē. fennē fennē yiye yiye hasda oluyon_işde. hep satın. satın. ğız ben size bi (72) şiy_ıkram_ediysin. **SGA: Yok teyze daha ne olacak? Konuştuk, şekerimizi aldık.** **SD: (73)** şekerinen ġarın_ını doyar? datlı ğuyun geliyin. valla datlı var ğuyun geliyñ de yiñ. **SGA: Sen (74) mi yaptın?** **SD:** ē? kö_ün hocası. **SGA: Teyze şu ne?** **SD:** nērde? onnar esgiden işde heybēydi (75) u. unu nuray kesmiş. şöle ğillet yapmışdı. almış da gelmiş. annē asacam hē. işde bunnar (76) kenarı biri ō orta yeri. ben de ātmadım dursuñ diyin. bunnarı isdiyen çoK. bi dene var ya (77) halī. unu ver de diyoru halıcı. vallā bobam gelse gine vērmen, anamıñ hediyesi u dedim. (78) dursuñ_oşsuñ.

I/68

ODUNPAZARI - Akkaya**Kaynak kişi** : Çetin Bozkaya, 75, İlkokul; Ahmet Bozkaya**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köyün kuruluşu, eski hayat

(1) **SGA: Akkaya köyünün yerlisi misiniz? ÇB:** evet yellisiyim. burda dödüm, burda hiş bi yere (2) gitmedim, burda emekli oldum. on beş sene mihdarlüm var. urdan emekli oldum, bākurdan. (3) hiş bi yere gitmedim, burda çalışdım burda dödüm. **SGA: Soyadınız ne? ÇB:** buyur. **SGA: (4) Soyadınız? ÇB:** bozkaya. çetin bozkaya. **SGA: Kaç yaşındasınız? ÇB:** yetmiş beş. **SGA: (5) Okul? ÇB:** ilkökul. **SGA: Var mıydı burada okul? ÇB:** okul yokdu. ben dışardan diploma (6) aldım. girdim, gursa girdim biraz okudum dışarda falan. **AB:** yāni yetmiş yaşında (7) olannar okudū. unna görmüş. **ÇB:** hē. bizim günümüzde okul yokdu burda. **SGA: Daha (8) sonra mı açıldı? ÇB:** evet. daha sonra açıldı. bi gece mece bōle bī şey geldi, hoca geldi. (9) okudurdu fiłan, işte orlan bi şeyle örendig undan sona ilkökul şeyini gitTik intāma girdik (10) gazandık. ilkökul diplomam va. **SGA: Köyün kuruluşu hakkında neler biliyorsun anlatır (11) mısın? Güzel bir köymüş burası. ÇB:** burası güzel bi kö. buranın ē bi kısmı emirda undan (12) gelme bu kö üñ bi kısmı emirda undan gelme, bi kısmı da haymana, ankara, daha daha şeye (13) anadıñ maraş tarafından gelme. maraş, u yandan göç etmiş bizim hē dulğadiro ullahı diyē u (14) sūlāle maraşda öle geçer. yanı bu yanna göç etmiş gelmişlē. benim dedem yanı bobamıñ (15) bobası. bobamıñ dedesī buriya gelmiş. undan soñ şeyden gelenlere dē, ē emirda undan (16) gelenlere dē.. burda da bi dē germiyano ullahı varmış kütāyadan. çoK eski yani iki (17) hāneymiş unna da. iki hāneymişdi burda çiFdikleri varmışdı. iki, üç hāneden ürüme. (18) çanakkkale harbinden sōrā Kadınna dul galıncā üş tāne tatar gelmiş buriya iş güveline girmiş. (19) yanı gadınnarıñ üzerine, eskiş ejden. odunpazarı nē onun adı alanönü diyola alanönü (20) māllesi bi şey māllesi urdan geliyolā. **SGA: Sizin babanızın dedesi mi gelmiş? ÇB:** eveT. (21) daha unna daha evel gelmiş. hē bu şe tatarlardan evel. çoğ evel. tatarla sonra, yōnandan (22) sōra unna. **AB:** germiyano ullahınnıñ emirdādakileriyle emirdānıñ buriya göç edenleriyle (23) aşşā yukarı tahmīnen bin sekizüz ellilerde falan tahminen. biz sekizüz ellilerde buriya (24) ger.. u emirdāndan geldinde ger.. şēdekinner de dulğadiro ullahı da aşşā yukarı aynı (25) senelerde burda buluşuyolar. **ÇB:** emirdā hamza ğacı cāfer hoca

imam_olları. urdan (26) Kõç_ıtme. hamza_acı. he hamza_acı cāfer_olu imam_olları. çok yāni biş_şē tāsilli bi (27) şeymiş. unna zaten peK da_almışla burdan, çoK köklü bi şēmiş ayle yāni şe anne (28) taraflarımız bizim. eveT. hē. eveT başga yok. (29) **SGA: Eski hayat nasıldı bu köyde? ÇB:** esgi hayaT gızım işTe at_öküz, ānadım_ımı (30) unnān_eker biçer, davar çoKdū. hayvancılıkların geçinirdi. tiftik hayvan, keçī. çoKdu yāni üç (31) yüz, dört yüz, beş yüz böle hayvanı olanna vardı. anadın mı? herkeziñ meseġa bu kōde on on (32) beş tāna sürü vārdı zāten bu köy ufaK hāne. meseġa hiç_olmıyanın_elli tāna, otuz tāna (33) hayvanı vardı. bunnan geçinillerdi. u_ zaman māş, aylıK yok. meseġa on tāne keçi satardı (34) adām, ġışlını alırdı, unnan ġışı çıkarırdı. undan sora pancar çıkdı. pancar_ekmēye başladıġa. ē (35) işTe pancardan ġazanıldı biraz. bi dā arpa bīday herkeS kendi yicēni çıkarırdı anca. tarla fazla (36) yokdu zaten_ārāzi. e u da öküznen, beygirmen sürüb_ekemezlerdi işTe gübürü yok ilaç yok (37) şu yok bu yok ot_olurdu bilmem nē olurdū. elnen yolarlardı işTe harman yerinde düveninen (38) çevirilērdi. savuġulardı ufaK yabalānan. esgiden_öleydi her taraFda. samanı bi yanına denesi (39) bi yanına ayrılırdı hanı yabeyinen. undan sōna milleT_öle geçinirdi. unu yıkallardı bīdeyi (40) tertemiz, tabi hayvanna siyērdi içine, düveninen meseġa at_öküz siyērdi içine. undan sona (41) bīdayı götürü suyuñ ġıyında yıkarlardı. ġuruturlardı tertemiz. ġara de_irmenne vārdı esgiden (42) böle dermen yōk. unnan_üdürlērdi unu kepe_ı içinde. āma çoK ġüzel_ekmeg_olurdu. hē. (43) şindi uña çevirmiyē üreşiyolā işTē bütün kepekli un çıkışın diyeleKden. biS heP_unnan (44) böyüdüK. bi ambar üdürdüK, mesa ġırk_elli kile nēse. doldurduġ_ambarā, onu (45) yirdiġ_ġışın. bi de herkez ya_ı şekeri şe_irden_alırdı işTe böle. **AB:** kile demek yāni iki (46) teneke. bir kile iki teneke. **SGA: Kara değirmen kalmadı hiç değil mi? ÇB:** ġalmadı. şurda (47) yakınnarda ġoca suyuñ boyunda dermenne vardı öle, anadın, suyunan dönē. he suyunan (48) dönēdi çarklı böle. ġıldır ġıldır üdürdü unnara ġaya vardı. şeye ezērdi bīdayı, un yapārdı. (49) **SGA: Şimdi tarımla uğraşmıyorlar. AB:** şimdi ābim dört beş kişi var. ābem seksen dörtTe (50) tıraktör_aldı seksen dört yılında. **ÇB:** bu kōde hiç tıraktör yōdu. ben_aldım. bu civarda yōdu (51) u_ zaman. işte unnan devam_ediyo. bi de hērkez özenen baġdı bu iş dā ġoleymiş, u_aldı u (52) aldı, şindi biçerle çıkdı, getirip döküyo arabanın_çine, alıp götürüp satıyoñ. esgiden sap (53) geti, sap yık pū eziyed_unu ... şeyinden_ayırana ġada heb_eziyetTi. yoktu ki edīraf_öleydi (54) yani memleket_öleydi. /.../ **ÇB:** durum_öle gızım. öle geçim. undan sōna hayvancılıK_ıştē (55) bītTi bütün okulla açıldı çocukla okumıya ġitTi, ölu ġızı herkez çiftçilig_az diye işe ġirdi. (56) işde ço_u şe_irde herkeziñ. bazar cumartesi ġünneri yazın ġeliyo herkeS, ġışın ġidiyola (57) şe_ire işde azalıyo burda yāni. bi on on bēş hāne duran va on hāne ġadara, kış yaz burda (58) duran. /.../ **ÇB:** on_iki tāne bina var yirmi dört hāne şeyi fıġan var havruzu mavruzu (59) ortasında. yüzme

havruzu yapıdila. su çok. vurdulā mı yere su çıkıyo bizim burda. /.../ **AB:** (60) işde bû iki hâne dedîmiz şu tepenin_üzerindeki_êv. en_esgi evlêden, yerleşim. birisi de bû. (61) bi de hemen şu alt yanda vār, yıkıldı orıya yeni yapıdılar. üç hâne onnar ilk buriya (62) germeno_ullarınnan ilk_olan_üç hâne burda. üç hâne o tepenin_üstündeki_êv. unnar (63) o_zaman özel_îdâre müdürü falan.. o üç hâne onnar buriya germiyano_ullarının_çitlîmişmiş (64) burası. bu kö_çün onnarın_ç_o tarlalarında bütün şey var, nê onun_ismî âbê, vakıf var. bütün (65) tarlalarında vakıf var_onnarın. **ÇB:** u_zaman vakıfa geçermişlermişdi vakıf daha şe_garantili (66) diye. /.../ **AB:** bizim burda meseîlâ minâre deresi dedîmiz bi yer mevkîmiz var. orda da (67) târihini biliñmiyo çoğ_eski. **ÇB:** şe_jirmiş_ura. minâre deresi diyelegden. **AB:** beylik gibi (68) bi yermiş_urası. osmannı zamânında mı deyim veya dağā orda şindi ôle ilginç ki (69) ormanın_içersinden çalışmışlar, at_ara.. şey kânılarınan. şindi gitTîn zaman_ç_o (70) kayaların_izinden, takriben taşlar yirmi santim, yirmi santim yirmi santim_oyulmuş (71) kayalar. ara.. araba tekerlîde gelê gidê gele ordan direg_esgişe_jire gidip geliniyomuşmuş. (72) buralara ūramadan direg_or-dan ormanın_içersinden dik_aşşā.. **ÇB:** gānılā, gānıların (73) tekerlerin_dı-şında demir vadır demir, yani teker da_ılmaşın diye. u demirle böle geçe geçe iz (74) yapmış, yarmış Kayalarā. **AB:** çoğ_esgi bi beylig_urasî. **SGA:** **Neresi dediniz?** **AB:** minâre (75) deresi dedîmiz bi yer va. burası üş kilometire falan, üş üş dört kilomet.. şindi orda gelip gelip (76) batırdılar_urayı. yıkıldı zâten kaza kaza şey_arıyola, hazîne arıyola ırığı kazdılar, buriyî (77) kazdılar, bi sürü.. /.../ **ÇB:** tayını çıkdî burdan göndermedile dışarıya tayını çıkdî, do_uya (78) falan göndermiyola unu. bi ... urda bi ekibiñ başında zaten ekiP_başı o. sifil_arabeynen (79) geziyorla bütün. tâbi araba Sifil kendileri Sifil hiç ôle resmi yōk. /.../

I/69

ODUNPAZARI - Aşağılıca**Kaynak kişi** : Murat Çiftçi, 80, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi, alevilik

(1) **EB: Köyün durumu, göç durumu, eğitim durumu, geçimi gibi sorular sorup gidiyoruz. MÇ:** (2) köv sıfır. **EB: Bitti. MÇ:** yā bitTi dē_el. dana besleyoz para yaPmiyō. süt viriyoz para (3) yaPmiyō. buydey satıyōz para yaPmiyō. deycēm bu yāni. **EB: Adınız neydi? MÇ:** murat (4) çiftçi. **EB: Yaş kaç? MÇ:** seKiS sıfır. nası oluyō? **EB: Seksen yani. MÇ:** yaşa vallā. sen bāli (5) hocam sen bāli bil. **EB: Doğma büyüme bu köydensiniz değil mi? MÇ:** tabi tabi. şimdi baK (6) kövlerin, kölerde bi kere şimdi üş kişi çalışın va. geri ğalanı nası biliyon mu? ğarı ğocá, ğarı (7) ğocá, ğarı ğocá. adam_öldü mü ev gine göçüyō. ğarı olürsē adam ğalırsa gine ev göçüyō. (8) hadī bi hāne siliniyo yāni. şimdi kōdē heP yaşlı, genşlēden yok işde. bilmem_mallā nası olu. (9) **EB: bu köy kaç hane? MÇ:** valīā bu köv seksen şe yetmiş beşte ben muĵdar_öldüm. elli_iki (10) hāneye salma salıyodum. şimdi ne ben deminden ne saydım? ğarı ğocá, ğarı ğoca, ğarı ğoca. (11) başka bi bok yoK. şurda baK şu aşşā başdakē arkādeş hayvancılık yapıyō, benim_ışde olan (12) muĵdar, bu yapıyō, bi de kendi çalışıyō yani kö_ünj dē içinde bi hāne dā va, undan geri (13) ğalanı sıfır heP. aşam sabah. **EB: Gelip gidiyorlar yani. MÇ:** yav gelip gitmece yok. çalışmā (14) yok bi şey yapmıyo. hele bī zaman bi bākūr çıkdı da emekli oldula da valīā o emekli (15) parasınnan köy yerindē işde unnan haşır neşir oluyola. valīā bizde sıkıntı çekiyoz baK. bi (16) çöval yem elli lira, hayvan beslerseñ. ē undan sōna arpa būdeydan fazla, altı yüz_otuz lire (17) yahuT altı yüz_otuz beş liriye arpa satılıyō, arpañ varısa, altı yüz liriye buydeyi veremiyoz. (18) şurda bizim ğarabazar kōparatifi va sabālen işde sütçü geliyo, seksen ğuruşa südü veriyoz, (19) segSen ğuruşa. segSen lire oluyo he.. biz bunnan nası.. **EB: Köyde hayvan var mı? MÇ:** var. (20) iki sürü ufaK hayvan va. **EB: Kaç tane yapar o? MÇ:** vallā hayvannarı baya ğalabalık yā. **EB: (21) Var mı beş yüz tane? MÇ:** yok canım. var var u ğadara var. iki dene iki sürü iki arkādeşde vā. (22) undan sona işde ginē du baĵam, hadi elli diyem, yetmiş.. yetmiş beş sekSen ğada da (23) böyükbaş va. yani sāmālısı anası danası yāni. **EB: Tarım olarak arpa var, buĵday var. MÇ:** (24) arpa būdey başĵa yok. **EB: Sulu tarım yok mu? MÇ:** sulu tarım var da.. **EB: Pancar mancar (25) yok mu? MÇ:** pancar yok. **EB: Ayçiçeĵi? MÇ:** yok

yok. unnarı nerêye? ya donuzdan dā (26) buydeyları yidi be. donuz çok bizde. **EB: Sulu tarım yok mu burda?** MÇ: yā bizde su çok. (27) **EB: Ne ekiyorsunuz?** MÇ: ekmiyoz. kim yapcek yā? yapceg adam yok. şimdi hayvancılık (28) yapan da zaten malınan maşadınan üreşcen diye eli ermiyo zaten. ānca şöle üş beş, ğarık (29) deriz biz yani. üş beş ğarış ğarık şē ekeriz, domatiz, biber, işde salata sulaTa. o da yazın, şu (30) anda işte yenice oldu yīyoz. domatisle dā olmadı da biberi salatasī bi şeler oldu işde. başğa (31) bi şi yok. **EB: Toplam kaç hane var köyde şu anda? Yirmi otuz hane var mı?** MÇ: u ğadara va (32) canım. **EB: Daha mı fazla?** MÇ: yō yō fazla. **EB: Kırk hane var mı?** MÇ: yok yok da otuz (33) ğada var işde. otuz ğada va da hep ğarı ğocā ğārī ğocā. geniş yok yā. **EB: Hepsi göçtüler.** (34) MÇ: ā şu meseLā şinci sıporcuydu işdē top oynuyodu. antiremanda dē bacā çatladı. undan (35) sona bunun işi bitTi. yok yā bū şetmez ya. şimdi benim şimdi olanın, mukdarın iki dene ölu (36) va. ikisi de eskişerde çalışıyola. ondan sonā benim iki olan vā, köün mukdarı, (37) mukdar olmasa u da ğaşcek şēre de. birī şerde duruyo işde bū. **EB: Okul var mı köyde?** (38) MÇ: okul va okul bitTi. tā ne bilem ben yav şu, le siz batTalgaziye kaşda girdiñiS? belki (39) yirmi senedir bizim okul ğapalı yā. servisinen, servis vardı. işde benim mukdar olan işde (40) bī altı yedi senē servisinen daşıdī. daşıyınca belediyē otübüs getirince bizim dē araba duruyo (41) baĸ dā. iki senedir urda duruyō. servis de bitTi. bi şey ğalmadı. e şimdi mi hepsi çocukla (42) ama otübüs gelen gelene. yine akçaġāyaya otübüs geliyō iki çocuk gelip gidiyō. bizim burıyā (43) da geliyo amma talebe yok bizim burda. talebe yok. **EB: Burada ılıca var değil mi?** MÇ: ılıca (44) bura. **EB: Hamam diyorum.** MÇ: hamam mı ā şurda hamam va. **EB: Girip çıkılıyor mu oraya?** (45) MÇ: girilir. **EB: Şifalı mı yoksa Eskişehir'deki hamamlar gibi mi?** MÇ: eskişeriñ hamamları (46) da hep şifalı. **EB: Belli bir hastalığa iyi geliyor mu?** MÇ: yō yō şöle bunun şifası ne biliyon (47) mu? hani böle vücutTa böle ürperik bī gidişme olur ya. ā öle oldu mū burda bikaş bi şe (48) bir iki seFer, üş beş seFer daldın çıkdın yıkandın mı unu kesiyo yāni. şifası o. x: murat (49) dedem. nāsisiñ? MÇ: éyiym. e hanī balyeci gitTī. balyeci gitTi. x: nē yapam össen bi dene (50) dā gelir ya. MÇ: hamdiye tembih etmişin. mukdar şimdi sapa gitTi ... x: yā şindī şū şeyde (51) elimiz boşalmıyınca gelir bi dā össen kim yapıyō? MÇ: yā dē şu ğarallannı yusuful (52) ğardaşıymış. x: kaçā yapıyomuş? MÇ: bilmiyōz. ālem nāpiyosa.. x: hamdi nerde? MÇ: ā (53) şurda. yirmi yirmi beş otuz ğada dē u şede baİle ğalmış da ona gittile. he baya on daĸka, yo (54) yo on daĸkaya ğada gelir. buyur. **EB: Okul yok dedin.** MÇ: okulumuz yok. okul iPdāİ oldu. (55) okul da şimdi şē de baĸmıyo okula. şu arabeyi ... şöfor hanĸıñız? yāv manyaĸ adam yā. **EB: (56) Cemeviniz var mı burada?** MÇ: var. alevi köü bura. **EB: Yukarıda mı cemeviniz?** MÇ: yok (57) köün içinde. içinde. **EB: Yukarıdaki tekkedeki zatın adı ne?** MÇ: bu kövün ğurucusuymuş (58)

bu adam, hacı baba diyola. hacı baba adı. bu kövün gurucusu. buranın ilk ad-
dī esgiden (59) işemiş, ılıcıyı kebir. **EB: Büyük ılıca yani. MÇ:** hē. sōnadan
keri aşşā ılıca gömuşla. üs yanna (60) dā ginē işde bû ilk oturan zamânında
işdē göş da cılımında şu üsdümüze bi köv dā gurulmuş. (61) u kövün adına
da ılıca vemişle. ılıca verince urasına demışlê bizim burası yokarı ılıca olsun
(62) sizinki aşşā ılıca olsun. bizimki aşşā ılıca. urda bi köy dā va. orası da işde
eli gulânda. **EB: O (63) da boşalmış. O köyde de kimse yok. MÇ:** yok yâ
kimse yok yâ. biz de işde â. **EB: Peki geri (64) dönen var mı? MÇ:** vâ bıkaç
dene va. **EB: Kalıcı mı yoksa gidip geliyorlar mı? MÇ:** keşke (65) gelme-
yelerdi. **EB: Niye kızdın? MÇ:** yav gelenne dōru durmuyo kine. dē şey-
den uçuyolâ, (66) gökden uçuyolâ. **EB: Niye? MÇ:** yav niye diyon. şerden
gelenden adama hayr olmuyò. (67) acığorda ıscak sū özür dilerim af bu-
yuruñ deyincē buriya da geldi mī işe oluyola, her biri (68) paşā, vezir oluyò.
hē. kövü gayneşdirmakdan başga bi şey yapmıola. â iki üş kişi va. (69)
kövün âlâkını bozuyo. eveli bizim kömüzde bir tek şikâyet olmazdī. bi şika-
yed oldū (70) zâman iki üş yaşlı gel len buriye, seniñ gafañı gırarım baK hâ.
hani bi dā bōle bi bi (71) şey olursâ undan sonâ muğdar çekerdi bunu bi da-
yağ döşerdi u zâman, dā olmadı mī (72) jandırma hazıra bakardı. jandırma-
nın eline geşdiñ mi gurtuluş yokdu. olmuyòdu yâni. şindi (73) mesefâ bak
bizim bu kömüz burdâ şōle bi şey zağun vardı. kati suretle ben hani bak demin
(74) saña ne dedim, sekiS sıfır dedim, bōle bi milleT mesefâ şindi şurdan şōle
gidiyon. de şu (75) gapıdan bī bayan çıkdı, seni burda gördü dī mi? seni geçe-
siye gada orda dikilirdi, öñ kesme (76) yōdu bizim şelerde. bōle bi zağon
vardı yâni. ondan sōna bi ayıp zayıp vardı. çoluK çocuk bī (77) birbirinen nè
ben döüş biliriz bak ben seksen yaşıma girdim. hiş kimseynen ne dediğodu
(78) yaptık ne şu ne bu. he bu köv bambasğa bi ködü amma şindi köv çekdi,
de işdi. yani kōle (79) bozuldu hocam. hanī görüyon işde. esKişerde bilmem
a cıım söküldü len belediye söküyosa (80) diksin len. bi dā böyür. görmüyon
mu dā hâfâ dā bilmem nâpiyola yâ. başbakan u zaman (81) hatâ yapTı unu
dā össen şindi dōa dedi emme ortalı ğarışdırdı âTı. hocam başga emriñ?
(82) **EB: Bu kadar. Allah razı olsun. Çok teşekkür ederiz, sağ olun. MÇ:**
siz de sa oluñ. (83) **FD: Burası Manav köyü değil mi? MÇ:** yerli manāv.
burasī şindi bak alevi demek nè demek (84) ben saña onu annadiverem. şindi
alevi dediñ ni bōle bi çok bī kötü mănāya giriyò, gızılbaş (85) mesefâ, alevi.
çok kötü bi mănāye geliyo. şindi alevilerin tā peygamber efendiden on iki
(86) imamnardan bu yanna, siz unnarı bilirsiz. on iki imamnardan bu yan-
na unnardan gopan (87) sinsileden alevilerin dedesi gelir hocam. eyer bak
dede gelince toplantı oluñ cemevi va işTe (88) cemevi diyem u zâman ce-
mevi yok böyök bōle hânelere toplanırlâ, yâ şindi sen burda (89) haKSızlık mı
yapdın? unu çağrı ge bakam buriya. ge buriyâ. unđan sona alevilerden bi (90)
söz alır. bak u sözü de nasıl alıyo alıyo biliyon mu? şindi sen bi hani ĩ hırsız-

lık, hayınnıK, (91) ırz, namus, borş bilmem nè falan fılan bunnarı yavrum yapmıycıña peygammer_efendimizin (92) huzûrundā, cenābı allāñ huzurunda ēyer bunnarı yapmıycıña tōbe eder misiñ? tōbe etTirilē (93) bāk. hā. indan sōna adam gider nerēyse memleketi. amma bi sene ammā iki senede gine (94) geldī zaman o o yemini bozdu mu unu bi dā u topluma soĸmazlā. bāk. yēdi sene soĸmazla (95) topluma. ā muĸdar geldi. baĸ yedi sene soĸmazla. kimse selām vemez_una. sen bi dā bu (96) suçu yapabilir misiñ? bōle bi toplum_mārdı. amma şindi bozuldu hocam ya. dōru ĸonuşmek (97) Āzım. Ītikāt bozuldu. bunnar_Ītikāt demek bi başĸa bi şe yok. baĸ şindī ben demin sekiz sıfır (98) dēdim. şurda bizim türbemiz va işde hacıbaba va. adam gelir ey yā_rabbi allaham (99) ya_rabbim sen bunu bize ... olarak burıya gelmiş, burıya yatmış işde bunun suyu yüzü (100) hōrmetine bize işde baña şunu ve, bunu ve. mōhakĸaĸ_olur baĸ. bütūn kōlere işey_olur (101) tolu olur şu olur bu olur. dā ben hiş bizim kōmüzū hasar yapıdını bilmen. allahümme sallā.. (102) baĸ burda va bi dene. şū şu depeniñ_üstünde va bi dene, bi de şu köprüyü geşmeden bi de (103) yoluñ_üsdünde va bah. bunna sac_ayak bacādır. bizim her senē bōle hādirellez dedimiz (104) buna çıkarlā. ziyāret_ederle yani. undan sonā urıya çıkarla burıya her sene adaĸ yaparla (105) ĸurban keserle, yāmur dō_āsı yaparlā, urdā işde ēş dost, kūs darĸın varsa sarılır barışır (106) güzēlce tertemiS da_ılır. undan sona yemeKle bişer yemē yirsiñ hadi yavrum eviñe.

1/70

ODUNPAZARI - Avdan**Kaynak kişi** : Fadime Köseoğlu, 67, İlkokul 2**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski köy hayatı, bulgur yapımı, tarhana yapımı, makarna yapımı, peynir yapımı, gelin kıyafeti

(1) **SGA: Teyzeciğim isminiz?** **FK:** fadime köse_ölu. **SGA: Yaşınız kaç?** **FK:** atmış yedi. **SGA: (2) Okula gittiniz mi?** **FK:** valla ikiye gada git-tim başKa gitmedim. **SGA: Okur yazarlık var ama.** (3) **FK:** bilemiyon_êce. êce bilemiyon. bereñarı şöle duttura Tuttura okūyon. dē şu sandalyeyi (4) gö-sağ dā ēyi olcağ. başğa bi şe göyēdiniS. dedeye de ötü yanda soruyola. **SGA: Yörük köyü (5) değil mi burası?** **FK:** evet. **SGA: Eski köy hayatı nasıldı?** **FK:** valla esKi köv hayātı bōle biçer (6) yōdu bilmem şu yōdu heP düvennen, beygirnēn, öküzünen unnānan_ederdik. annaT dırmıç, (7) unnānan_ederdik harmannarı. eme şindi biçerle çıkdı, biçerlerē götürüyola. biz hiş gitmiyoz (8) eveli biz āyşama gadağ desde dırmıç_ēdērdik, tārлада ısaKda. gelirdik hay-van sa_ārdıç. (9) tınaz yı_ārdıç, sap saçādıç Punnānan_üreşirdıç. şindig_e-yi. eski zaman işleri hep Pōledi. (10) **SGA: Çamaşırı nasıl yapardınız?** **FK:** çameşırı elimizde yurduç. suyumuz yōdu. ğırlara (11) gidēdiK ğali ğoca ğa-zannānan, ğırlardā çameşır yıkardıK daşlāñ_üsTünde. **SGA: Su (12) kenarı-na mı giderdiniz?** **FK:** evet. u geçerken görmüşüñüzdür, urda bi Kuru çeşme va. u (13) çeşmenin başına gidēdik. ğışın bile ğārda süpürüyduk, ğışın_urda yurduç çameşırlamızı. (14) **SGA: Köyün çamaşırhanesi yok mu?** **FK:** urd.. varidī, uranın suyu dā bitTi, āzcıK_akıyodu (15) köve getTile cāminin yanıñ-da şurda. başğa suyumuz yok. bi işTe mezerin yanından su (16) çıkarTdıla, ēvlere vedile u va. **SGA: E skiden tarlada ne ekiyordunuz? Buğday mı?** **FK:** āynı (17) bōle. būdey_arpa. **SGA: Hasatı yapıyordunuz. Getiriyordu-nuz.** **FK:** evet. āynı bōle (18) getiriyoduK_ışTe yalnız beygir_arabalānan getiriydik, saçārdıç Pōle, sürēdik (19) düvennēnen, beygırlēnen. ōle yapārdıç, bōle de_ildi şindiki gibi. **SGA: Sonra ambarlara mı (20) koyuyordunuz?** **FK:** sürüyoduç, savıriyoduç, yiygılımiñi aKdarmēş vadır şu yanda. ta urıya (21) götürüyoduç çuvallānan yikiyoduç, aharıñ_çinde. ğuruduyōduç, ūdü-yoduç. şindi ğālik (22) götürüyoz, urda hem yikiyo hem_ūdüyö. deyirmen hē yolda gelirke vadır_urda. **SGA: (23) Burda gelirken var mıydı?** **FK:** gö.. hemen çöplü_ū bi geçince. **SGA: Kara değirmen değil (24) mi?** **FK:** yō yō. de_ıl. (25) **SGA: Bulguru nasıl yapıyordunuz?** **FK:** bulğuru da aynı bū

yîkardık. göca gazannara görüz. (26) gaynadırız göca gazannarda. undan sona onu sereriS, guruduruS palalarda. gurutTuğdan sōna (27) bi şōle dübe ğimiz vardı eveli, bu cāminin yāndeydi daş dübek. a_çşdan da toğmağlāmız (28) vardı. unnānan dövēdik bōlē bulğurları. tekrar_unu serērdiK, savırıydık, sürgüye götürüyduk (29) şū burda da vārdı sürgü ya. sürgüde bunu tekrar bōle çevir bi eşşēnen hana sözüm burdan (30) dışarı, eşşēnen çevire çevire çevire unu dövērdik, şēsini çıkarıydık, ğabīnı. undan sōna ğabīnı (31) çıkartTıktan sona yîkardık, yîkadıktan sona tekrar gurudurduK çekerdik. göcemizi de aynı (32) edēdiK, bulğurumuzu da aynı edērdik. (33) **SGA: Tarhana yapıyor muydunuz? FK: yapıyöz. taharnıy şindi de yaparıS. baK_arkānda (34) duruyō. SGA: Un tarhana değıl sizin de. FK: un tāna yapmeyiz biS. yo_urdu alıriz, keselere (35) dolduruz bōle, ğaymānan berāber. undan sōna şindi harman ğağdı mı u yo_urdu basdırız, (36) üsdünü duzlarız, basdırız. bir haFta duru. undan sona bunu teknenin_çinde yuğuruS. yuğuru (37) yuğuru şōle bi şē görüz, tāta. tātanın_üsTüne dē beyāz bi bi şē sereriz. unu_çine sararız, (38) yo_urdumuzu. u iki_üş gün bekler_urda, yarılır bōle. undan sōna da unu acığ_acığ (39) teknenin_çinde ellēmizinen bōle bularıS. ya_ını üsdüne getiriz bōle topağ topağ ya_alırız. (40) āltının_ayranını tekrar keseye ğuyarız, süzmene. süzdürüz. tārna yaparıS. tārnıy da göceyi (41) bişiriS. undan sona unnan ğarışdırız_unu yerde bōle so_uyana ğada, ēyice so_uyana ğada (42) ğarışdırız. Saten de yo_urdumuS süzēr süzmēnde bōle dāş gibi olur. unu tekneye deviris. (43) yımırta ğırarıS_çine ğırk dene mi ğırceğ, yirmi dene mi, otuz dene mi ğālīğ ne ğada (44) ğırsañ. unu ğırarız. göceyi bişiriz. işTe bişirdikTen sōna dökeris, so_uduruz. undan sōna (45) ğālē şeyi tārnıy ğararız. āşam_üsTü bu vakitle ğararız. sabā ğada bekler_o. sabālen beyaz (46) çarşaf gibi bōle şēylere topağ topağ sereriz bōle ğālī, dökeriz. tārnıy öle_çideriz. **SGA: Kaç (47) günde kuruyor? FK: valla ükü_üş günde gurur canım, u ufaK_oluyo şōle şōle tarana. incē.. (48) yapmeyiz bis. (49) SGA: Makarna kesiyor musunuz? FK: keseriz, mağarnamızı da keseriz_aynı unū da. bi dene (50) burda şe ğadın vadır. ū pişiriveri. bereñārı şōle bişiriz. undan sōna keseriz_unu da aynı (51) yımırtasını ğuyarız keseriz. **SGA: Nasıl pişiriyorsunuz? FK: saş va bōle saç. āltına samān (52) atar. bi bi yannı çeviri bi bi yānnı. hana bereñarı şōle çī yapmeyiz da. u_çaman dā iyi oluyo (53) kesmesi. SGA: Önce hamuru pişiriyorsunuz, sonra kesiyorsunuz. FK: tābi. sōna keseriz. (54) elimizinen keseriz. /.../ (55) SGA: Peyniri nasıl yapıyorsunuz? FK: peyniri dē inekleden sa_ıp geliyöz hayvanımız yok. (56) ineklerden sa_ıyoz_āşamdan. sabālin de sa_arız, yetmiş derecedē ısıdıyoS. undan sona unu (57) so_uduyoz, otuz derecede de çalıyoz, pēñiri. içine damızlını ğuyūyoz çalıyoz. dutTu mu (58) süzeklere ğuyarız bi İaylon_ılēnin_çine otutduruz bi ziniyi. Sininin_üstüne de süzēnen (59) pēyniri koruz. u daş gibi_olur. undan sona keseriz, duzlarız, bi ziniye döşeriS. undan sona (60) tenekelere. **SGA: Anne-********

nizin zamanında daha mı zormuş? FK: tâbi. bizim zamânımızda da (61) zorudu da unnâñ zamânında dağa zördu. **SGA: Hatırhyor musunuz annenizin zamanını? FK:** (62) ya benim annem fakiridi. buvam da fakirdi. sıır güdelerdi. bobam görucu duruydu böyle (63) hanâ görucu olur şimdi beKÇi dëyoz ya, öle beKcilik yapardı. e anam da sıır güdëdi buvam, (64) ârkasında böyna dâlarda gezëdi, çok SeFilliK çekdi unna. eveli dâ zorudu. şimdi gine iyî. (65) bizim çocuklûmuzda çok zorluk çekdik. fakirlik vârdı. hê ayaKğabı bulamıyoñ sâten. e don (66) bulsañ içiñe bicama bulamıyöduñ. öndüç akara giderlerdi anamgil eveli işde böyle çameşır (67) yumıya, meseîa sen dedîme ganma senden bi don isderlerdi donumu yîkeycen donuñu vë de (68) ben donumu yikëcen derlerdi. şimdi eyi şimdi nè va? vallâ iyi şindik. öle zebillîdi eveli. öle (69) böyüdük hep. **SGA: Eski hayat mı güzel şimdi mi güzel? FK:** esKi hayat dâ güzeldi. birbirine (70) çok mutuyduñ. şindî acık zengin oluvedile mi ğafaları dağ.. dâ şeyi gözetliyo böyle. öle (71) şimdi evelî fakirdiñ emme çok mutluyduñ. **SGA: Herkes öyle anlatıyor. Eskiden daha (72) neşeliydi diyorlar. FK:** tâbi. eveli eyîydi diyon işde. e şimdi ğonşu ğonşuya varamıyo. eveli (73) ğonşu ğonşuyâ gece ôsun gündüz ôsun otumiye gidëdiñ böyle. şimdi fesaTlıK vâ. â seniñ vâ (74) çoğ oluyo benim olmasiñ nı? seniñ şu oluyo benim olmasiñ nı? aletTirîmiz de gëlđi, (75) telefonumuz da vâ şindik, suyumuz da vâ. yalnız bâçala suyu ğomeyo. /.../ (76) **SGA: Neler giydiriyordunuz geline? FK:** eveli bizim günümüzde hinci geline bî şe şâîvar. (77) üsdünde aynı göm.. böyle deyildi de eveli basma enteri derdik bis. unnardan olurdu. ğafaña (78) bi dene sahan geçirilerdi böyle. sahanıñ üsdüne telleri, yâzmaları böyle burlâña ğada (79) sallarlârđı. yüzüne al örtü. öleydi eveli. undan sôna beygir arabasına bindirilêrđi böyle (80) aşşâdan mezeriñ yañından doleşđırı gelirlêdi. şindik, gelinnik ğeyîyola ğâli. **SGA: Burada da (81) giyiyorlar değil mi gelinlik. FK:** ğeyiyola ğâli şimdi âdet. benim â torunıñ biri yeñi evlëndi, (82) ğız. unu vediK, olan evercez bayramdan sôna, torun. sa ol hê torun evlendirceS. şimdi (83) gelinniK ğeyîyola. /.../ **SGA: Hangi ilden buldunuz doğudan? FK:** do udan zâten buriya bi (84) tarafâ neyidi şû seyđiğazi tarafındıydı, gelin gelmişimiş. urdı da ğocası işgici çıkmış. (85) durmamış yânda. bi ğızı olmuş. ğâlî duyduğ unu âldiK geldiK. ğızını da aynı kendi ğızımız (86) gibi böyüttük. hiç ayırmadıK. deliğannı şimdi okûyo. işTe torunıñ ğızı vedik, birini, olanı dı (87) işdi evêrcêS. /.../

I/71

ODUNPAZARI - Çamlıca**Kaynak kişi** : Emine Tunca, 63, İlkokul 3**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yöresel yemekler, kış hazırlıkları

(1) **ET:** geleli gışın gidiyoS, yazın geliyor, ekiyoS bi şeler. **Sİ:** Adın neydi teyze? **ET:** imine (2) tunca. **Sİ:** Tunca mı? **ET:** tunÇa. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **ET:** atmış_üç. **Sİ:** Okula gittin mi? **ET:** (3) okula yarı gitTim yarı gitmedim yâni. öle sayılır_esKiden kızları pek göndermiyoladı okula, (4) üş gün gitTim beş gün gitmedim üşTen bırakTık. hani pek fazla oku.. okuyamam_öle fazla. (5) öle fazla.. **Sİ:** Okuma yazman var mı? **ET:** vār. biraz var tabi öle şeyleri var da yâni çok ğaste (6) faġan bōle bi_şey fazla okıyamam. ama ġurani çok ġüzel_okurum. hē. ġuran_okurun. **Sİ:** (7) Sizin eski düğünleriniz nasıl oluyordu? **ET:** dü_ünnerimiz nası oluyōdu? **Sİ:** Kaç gün (8) sürüyordu? **Neler yapılyordu?** **ET:** bizim dü_ünnēmiz iki gün sürērdi. cumartēsi pazar. **Sİ:** (9) Köyde doğup büyüdüñ değil mi sen? **ET:** ben köyde büyüdüñ hı hī. ġına_ġēcesi yaparız. hā (10) ġına_ġēcesi yaparlar. ē ertesi gün gelin yaparla. geliniñ yüzünü yazarla bōle şeylerle (11) pullarılan. hī gelinniK faġan yokdū. gelinniK yōdu. **Sİ:** Ne giyyordu? **ET:** bōle elmāsiye (12) deris, ipek. ipekli elmāsiye ġēyilirdī. unna ġēyilirdi. **Sİ:** Elbise mi? **ET:** he, gömleK, şalıvar (13) gömlēk. kısa gömlēk bi dē şalıvar. öle gelinnik falan yokdu. sona sona çıkdı bu. **Sİ:** Kafasına (14) ne takıyorlar? **ET:** tabi ġaFasına ġaFasına örtlerdi bōle. ġaFaSına da ġüzel bi örtü örtlerleğdi. (15) al_örtlerlē. öle yapılırdı. **Sİ:** İki günde bitiyor mu? **ET:** iki günde biterdi. at_arabasına ġo.. (16) bindirilērdi. at_arabasınnan, at_arabasınıñ_üsTüne cū.. çuvāl, çul deris şōle meselā kilim. (17) kilimneri ġerērlerdi. at_arabasını dı otutTuruladı yengele girerdi içine, gelini girerdi. (18) at_arabasınan ġötürülerdi. **Sİ:** ġötürünce sonra ne yapıyorlar? **ET:** ġötürüncē ġötürünce gine (19) hiç kimse ġörmēzdi bōle kilim ġerelerdi adamnā, gelin gelini indirile ġuyarlardı bōle eve. **Sİ:** (20) Saklıyorlar mı? **ET:** tabi. hiÇ_erkek falan ġörmēzdi. yā. şindikī, esKiden bi_şe Kalmadı. **Sİ:** (21) Ne yemek yapılyordu? **ET:** zaTen öle bi çok yemek şēsi yokdu ēsgiden. gelin indikden sona. (22) āynı gine yo_urt çorbası, fasīlye, ha çok bi yemek verilmiyodu köylerde. ne u ne vārīsa. (23) köyde ne olcāK zāten? esgindenki bōle şērlerden gidip de yapılmıyodu ki. kōde ne varīsa (24) uñı yapıyoduñ. öle. (25) **Sİ:** Az önce bir yemek söylediniz, hamursuz. **ET:** hamursuS. **Sİ:** Ne o? Nasıl yapılyor? **ET:** (26) sodalı. acıġ yo_urt

guyarız, acıġ_ı yā ġoyarız. esgiden_onna girmiyodu, biz şindi ġuyuyoz (27) yāni unnarı. yu_urusuġ. hiş bi şisi yok yāni. şöle bi tekeġ gibi siniye ġoyarsıġ bişirisıġ (28) hamursuzu. **Sİ: Ekmek gibi mi?** **ET:** tabi Çanūm, tabi. ama u mayasız_u. ekmeK mayalı (29) oluyo. öle. **Sİ: Başka meşhur yemeğiniz var mı?** **ET:** yuġa yaparız. **Sİ: Manavdınız değil mi (30) siz?** **ET:** manavız biS. **Sİ: Manav yemeği böyle meşhur?** **ET:** manáv, manáv yeme.. biz pek (31) çeşitli yemek bilmiyöS yārim. hamur_ışi biliriz. āzi_acıġ biliriz. **Sİ: O ne?** **ET:** āzi_acıġ. (32) mērcimekli. **Sİ: Mantı mı?** **ET:** yō. mantı da biliris. mantı yaparız. āzi_acıġ deriz biz hamır (33) böle şe_ıderiz, yeşil mercimeK pişiriz. hamuru yu_uruz. açarız böle böyükcene açarız. iki (34) yumaġ yaparız şöle şölē. açarız. unu haşeşlarız böle. katlarız, tekrár_ıçarız. unu böle Küçük (35) küçük keseriz, ġatlarıS. unū āzi_acıġ deriS. ama ġüzel_olur. **Sİ: Mantıyı da mercimekli (36) yapıyorsunuz değil mi?** **ET:** tabi biz mantıyı dā mērcimeK-li yaparız. pateTisle yaparız da (37) pateTisle hemēn yinmesi için. mērcimeKli duru. pateTisli durmas. yuġa yaparız. yuġa bōrē (38) yaparız. **Sİ: O nasıl?** **ET:** işde yuġayı ıslaTırıs ġuru yuġâyī. ıslatırız. böle sereriz. urda aġıcık (39) duru. ondan sonā nē yapcēsaġ peynirli mi yapceġ, ēşimikli mi yapceġ? biz ekseri haşeşlan (40) yaparız, ekmeK_ıfacīnnan yaparız. ekmēġ_ıçini çıkarırız İyçi ufalarız, içini de haşeş (41) ġoyarız. haşeşlan işini yā ġoyarız_acıġ, bi yuġa ġoruz, bi haşeş ekmeK_ıfacī yaparız. bī (42) yuġa ġoruz bi ekmeK_ıfacī yaparız. öle. üsTüne dē nē yapcesāġ yo_ırt mu apceġ nē (43) yapceġ yālarsıġ. fırında pişirisıġ. (44) **Sİ: Kış için hazırlık ne yapıyorsunuz?** **ET:** ġış_ıçin mākarna keseriS. bi mākarna (45) keseriz_ışTe, he ġış_ıçin.. **Sİ: Eskiden?** **ET:** ēsgiden yoktu unnar. ēsgiden hiÇ_öle hazır (46) mākarna kesiP, yuġa yapıp da ġoya.. ġonmuyōdu. ya bilmiyolardı. bilmiyolardı a_ıaġ. **Sİ: (47) Kışın ne yiyorlardı?** **ET:** tūrşu, bekmēz, pekmez pancar ġayniyodu. paTedis ġaynatılırdı. öle (48) yinirdi. ēsgiden bū.. böle. ēsgiler daha çoK ġaripmiş yāni. şindi her şe va. **Sİ: Zor muydu (49) eskiden?** **ET:** e herāldaki tabi zōrdu. **Sİ: İş çok muydu?** **ET:** iş çōdu, yice.. yiceK yō_ıdū. **Sİ: (50) Bir gün akşama kadar ne iş yapıyordunuz?** **ET:** saTen ben pek fazla kōdē durmadım. ābim (51) hoceydi ġülü.. yavрім. haceydi ābimiġ yanına gittim ben. urda durdum fazlalıklan. çoK.. **Sİ: (52) Anneleriniz ne yapıyordu?** **ET:** e annelēmiz de işde tarlıylān, inēlen, çocuklarlan doġuz (53) ġardēşiz biz. çocuklarlan_ıreşiyōdu. nāpcık? yokluK. öleydi. işle öle. bizde şindi rahāt. (54) ramazan geliyōdu meseā, bi şey ġışa āda tatlısı alıyolardı hē baK. şöle bī tenēkede āda tatlısı (55) alınırdı. yīcek yōdu. **Sİ: Satın mı alıyorlar?** **ET:** tabī. tabi. āda dātısını biliyoġdur. **Sİ: (56) Bilmiyorum.** **ET:** bilmiyoġ mu? şöle şindi ġabicıklāda falan oluyo şöle ġaP, tāhta ġaPda (57) oluyo şindi unnār. bi kilōluġ falan_olur, iki kilōluK_olur. çoK_Küsel_olur. **Sİ: Nasıl bir şey (58) o?** **ET:** tatlı tatlı. tatlı. **Sİ: Nasıl yiyorsunuz? Ekmeğe mi sürülüyor?** **ET:** ekmē sür, ġaşılan yi. (59) tabi çatallan_ıal ye. **Sİ: Reçel gibi mi?** **ET:** ireçel di_ııl katıdır_u da, eriġ

yāni, erir. **Sİ: Neden (60) yapılıyor?** **ET:** ne bilem ben bilmiyom ki nerden yapıldını. ama çok **Küsēldir.** āda tatlısı **(61)** diyo.. **Sİ: Siz evde yapmıyorsunuz o zaman.** **ET:** a_ah biz yapmıyöz_uu. hē u satın_alınır. **(62)** hı hı biz yapmıyöz. biz sāde pancar bekmezini biliris, ğaynaTırıs. **Sİ: Kışın onlar mı yeniyor?** **(63)** **ET:** hē, ğışın_unnār. turşu, pateTis_ışdı öle, tatlı. **Sİ: El işi yapıyor muydunuz?** **ET:** **(64)** yapıyöduğ tabi canım. **Sİ: Neler yapıyordunuz?** **ET:** işleme yapıyödük. çorab_örērdik. çorap, **(65)** örme çorapla var ya, unnarı örēdik. hı hı yün çorap. başKa pek_iş yapmıyöduğ. **Sİ: Çeyiz (66) hazırlıyor muydunuz?** **ET:** tabi. yō esgiden_u ğadağ çok da de_ılıdı yāni. çok dedīme **(67)** bakma. çok yokdu öle çeñiS. şimdi var. vārdı da şindi de yok yāni. vārdı da şindi gine azāldı **(68)** gine. hē esgiden hiç yokdu öle bi çeñiS fazla. azıdı. **Sİ: Kız hiçbir şey götürmüyor muydu?** **(69)** **ET:** nè götürcek kī? ēski.. şindiki gibi yatağ_odası bilmem makinedir bilmem şudur budur **(70)** yokTu ki. hiç bi şey yokdu. yo_udu. gitmiyödu. ancı kendini götürüyoduñ. işTe bi_ki örerse **(71)** a öle çorāp, yāzmadır, yani şöle baş_örtü bi şēle öle ufağ tefeK. öle çok bi şey yokdu. **Sİ: (72) Sen nerelerde durdun ağabeyinle?** **ET:** ben başören kövü var şurda. başören kövünde durdum. **(73)** eveT, urda durdum. undan sona ābim hocalıKdan şe_idincē, bur.. emekli oluncā, emekli **(74)** olmādan şe_ire gitTi şērde başKa işe girdi. urda da iki başKa ābilēm vardı iki dene. sona gi.. **(75)** urı yanna urıya götürdüle beni. urda durdum bi de, şe_irde, esentēpede. **Sİ: Kaç yaşında (76) evlendin?** **ET:** ben yirmi. yirmi. **Sİ: Evlendin şehire mi gittin?** **ET:** hı hı. hı hı şe_ire gitTim. **(77)** hacı_ābiñ şe_irdeydī. ben_esentepedeydim. u meleşiKdēydi. esentēpede oturdum ben. **Sİ: (78) Düğününüz de orada mı oldu?** **ET:** hı hī urdu oldu. dü_ünümüs_urdu oldu. **Sİ: Anne baba (79) burda mıydı?** **ET:** ben buralı de_ilim. ben kendim buralı di_ilim. ben seytīġāzi tarafındanım. **(80)** bilmezsiñ yāni. Pi sanTıġözü deris, ğırka tarafı. u yandanım ben. ayrıyız yāni. **Sİ: Amcanın (81) köyü mü burası?** **ET:** hē bura amcanıñ kö_ü. ğayinnā da gine yakın yāni bizim kö_e dōru **(82)** yakın da, öle yāni, ğayınnam. ğayınnam da buriye gēlmiş, u köy tarafından. hē u dā buriye **(83)** gelin gēlmiş. yāni kölemis yakın unna. **Sİ: O tanıyor muymuş seni?** **ET:** tanıyodu canım tabi **(84)** tabi.

I/72

ODUNPAZARI - Demirli**Kaynak kişi** : Hasibe Öztürk, 82, İlkokul 3, Zeynep Atalay 73, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Çeşme başı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat, düşün

(1) **HÖ:** yō doldurmeycen ben_acıK, şē saḡat durmuş da büyüñ, unu hanneycen. cāmiye şe (2) ğurana gidiyoS ya. durmuş da ölen iki.. dörtde bulda bulunceS. **Sİ: Pili bitmiştir.** **HÖ:** yo yō. (3) hacı ğuruyodu böyün hacı yok dā ğurulmamış. **ZA:** nērde enişTe? enişde şērde fılan_ını? (4) **HÖ:** şēre gitTi. ārif bursiye götürceKdi dede.. **ZA:** nè_olcemiş? **HÖ:** dedelēni unnāñ hat.. (5) fatmāniñ dedesinnen bizim dedesini götürüyo, ārif. **ZA:** hē nerēye gitÇikler? **HÖ:** bursiye (6) bursiye. e sen nē? seniñ arkıdeşlēñ kim? **Sİ: Hocalarımız var. Onlar muhtarla konuşmaya gitti.** (7) **HÖ:** hā tāmam. oldu sa_olun yavrum. **ZA:** ā hacı abam_annadıvesin ēsKi şēleri dā iyi bilir. (8) **HÖ:** he ne ne soruyōñ? **Sİ: Adın neydi senin?** **HÖ:** benim hasībe öztürk. **Sİ: Kaç yaşındasın?** (9) **HÖ:** seksen_iki. seksen_üşün_çinde. **Sİ: Okula gittin mi sen hiç?** **HÖ:** gitTim. işe bizim (10) zamanımızdī üçüncü sınıfa ğada oküyolardı, öretmenimiz de kövdeydī. üçe ğada okuduk. (11) ğırk bir, ğırk birde girdiK, ğırk dörtde çıkdık. ben şurda ğonuşen. acık su alēn de. böyün ... şı (12) misā-Firlēmiz, ölannāmız. çay ğaynatmışlar_āygazdā, şe aşşādā. bunu dı goyve-mişle içē, (13) hem burda saḡat bekleycen hem buñu yıkēcen. he. bismillārah-manira.. sen kaç yaşındasın (14) bakam? **Sİ: Ben yirmi yedi yaşındayım.** **HÖ:** yirmi yedi yaşında ävlenmeñ geşmiş össen. ävli (15) ävli misin? **Sİ: Yok değilim.** **HÖ:** niye ävlenmiyon? **Sİ: Evleniriz daha** **HÖ:** ävleñ ävleñ. **Sİ: (16) Senin kaç çocuğun var?** **HÖ:** benim mī? üç_olan bi ğıs. **Sİ: Neredeler?** **HÖ:** şeḡerdele. dē ğız (17) ğız ölunu okutTū. şeyde okutTū. diyemedim. aman yā rabbim dilimiñ_ucunda da (18) diyemiyom.. bu şeyde, mevlānā nērdē? **Sİ: Konya'da.** **HÖ:** hah konyádā okudu. dört sene (19) okudu. bitTi okulū. istambolda uçak tāmircisi nè. götTū ğızı anasını da götTū. biz yalnız (20) ğaldık, bi ğızımız vārdı. işde yalnız duruyozduK. çocuklāmız şērde. çocuklāmız şērde, hepsi (21) de bi ğat.. üş dene ğaç ğat ävimiz va bizim dedeniñ_evi vā. üç ğatını üçü de urda duruyo. (22) ğeḡçi, işē iller bankasıniñ yanında bizim_evi-miS. sen eskişērli misin? **Sİ: Yozgathıym ben de** (23) **Eskişehir'de oturuyorum.** **HÖ:** oküyōñ. hē. sa_ol yavrum. allah_aneñe buveñe ba_şlasın. (24) **Sİ: Eskiden köy nasıldı teyze?** **HÖ:** ne işi? **Sİ: Köy nasıldı eskiden?** **HÖ: askiden bu köy (25) yetmiş hāneydi. işde okulları āldıla ur.. burdān. çocūnu**

oğutcen diyen gitti oğutcen diyen (26) gitTĩ. şindĩ sekis hāne ğāldık. şindi harman ğaldırmeye gelenne va şēden. **Sĩ: Yazın gelip (27) gidiyorlar. HÖ:** geliP gidiyola ya üş denesi dört denesi de motör ğaldı temelli duruyolā. unna (28) da emekli olmuşla şēde. ōle. **Sĩ: Neler yapıyordunuz? HÖ:** kim? biz mĩ? bizim kōmüz, bizim (29) kō ğümüzde zayıf köv ellere baķalek. ğurban besleyoduĶ. ğur.. hayvan (30) besleyoduĶ ğurbannıĶ ğinē. büyük hayvan başı bekliyo.. şe ğidiyoduĶ. kimimiz bizim şu (31) ğırlāmız şu şu taraf çoĶ ğuvvetli bizim. toprāmız kimsiye benzemez. bu kenarlādā bu kō, bu (32) kōden eyisi yok. şurda başōren kövü vā mācır, u da bitTi. şurda ğarķın diyoz ura vā ğızılbaş. (33) **Sĩ: Biz oradan geliyoruz şimdi. HÖ:** yō. siz ğurdan geliyoņuz, ğarķından. tiren gelir ğoreye. (34) ha. undān sona tōbe ya ğızılbaş diyoz bize nē ālemin şesi amma herkeziņ ğadınnan ānılıyo. (35) soruyo bu çocuk da ben dēveriyon. undan sōna da biz çocū okuda.. oğutcen dēyen gitTi (36) oğutcen dēyen gitTi. e hinci emeklilēden çocuklānı evērennē geliyola. geliyola geliyola. **Sĩ: (37) Geri mi dönüyorlar? HÖ:** geri dönüyola hē geri dönüyola. işde ōle ğızım. dā başġa nē sorcēņ? (38) /.../ **Sĩ: Elektirik yokken akşam olunca ne yapıyordunuz? HÖ:** ġāz. ġaz yakıyoz ġamba (39) yakıyōz. ġaz yakıyōz ġamba yakıyōz işTē. daha āşġilēde ġamba da yokmuş. bizim ğanalāmız, (40) bubılāmız ġamba da görmemiş. **Sĩ: Onlar ne yapıyormuş? HÖ:** unna çıra yakıyolārmış, dādan. (41) şindi yakış veriyolā, ğidērsiņ bi arabā, undan sōna çıra dērsin, çıra, sen çıra annayoņ mu? (42) **ZA:** odunnārā TuTuşturmiye. **HÖ:** he unnān çıra getiridiĶ. undān sona bi ğōņşulā bizim (43) çıramı.. bizim çıramız bitTi diyenne vārdı. sen beni ğonuşdurcēņ heral ya. **Sĩ: Ne ġüzel (44) anlatıyorsun. HÖ:** bizim e hē bizim çireye ökülēmiz, öküz Ķoşārdık. beyġir yokdu bile. sōna (45) sōna beyġir ço ğaldı. undan sona ocaĶlıķlāmız vārdı, ocaĶlıķları doldurulardı anamgil (46) bubamgil, undan sona işde ōle ocaĶlıķ yakālādı. ben ğokula girdim senē ġambala çıkdı. (47) ġambala çıkđı millet durdu ġaz yakıyoduĶ ġāz. el ġambası vārdı biliyoņ mu bilmiyon. el (48) ġambası vārdı. unnarı yakıyoduĶ. ōle ōle kimimiz hayvan ğurban-nĩ beslerdi, kimimiz (49) şēr ğuzaĶ gelirdi. kimimiz dana ğurbannĩ beslēdi. noğōd Ķekēdik şurlara. şu ġırımız bizim (50) çoĶ böyük çoĶ ğuvvetli. bunun ğüsdü dūs, başdan başa düz. bizim kō ğümüz hēpsinden bu (51) kövlēņ hepsinden ğeyi. bi ekinnēmiz ğolur, bi ekinnēmiz ğolur ğuvvetli ğuvvetli. sa ğat kaç? (52) /.../ **HÖ:** böyün hacı, böyün hacı yok yōĶ. sa ğTi ğurmeye unutmuşūn. de dūrmuş u da ben (53) de bunu hem ūven dedim hem ğuranıma ğidēn dedim undan çıkđım. dā nē sorcēņ? bi şēle dā (54) sorcēseņ. **Sĩ: Bunlarda yemek çay yapıyor muydunuz eskiden ateş yakıp? HÖ:** yok bizim bũ (55) ocaġ ğbrĩ diyoz biz buņū. bizim ... vardı ya āşām çocuklāmız vardı. bunu āşāđı ayġazdı çay (56) suyu ġaynatcen diye ğoyvemmiş. evde ayġaz vārdı, ayġazı ġālĩ şe ğitmemişle. mangal (57) yapıyoduĶ ğocā mangal va. çocukla geliyo diye mangal yapıyoduĶ, unu da ya.. māņalı (58) yarmış bu ğbrĩ

goyvemiş. misâfir diye seslenemedim. olan, benim olan_u da. öle. /.../ **HÖ:** (59) gērçi ocaKda duruyo bu dā. yine bu gadana killi de_ildi. **ZA:** e islēniyō. isleniyo. /.../ **HÖ:** (60) bak şede allah arkıdeş veriyo. ben burda yalnız_otu-
 ruyōdum. gördün mü? **Sİ: Ben de (61) konuşacak birini arıyordum.** **HÖ:**
 ben de gōnuş.. gōnuşivedim_işde. (62) **Sİ: Bir de sen anlat eski düğünleri.** **ZA:** hē bakam. eski dü_ünne nası oluyo, eski dü_ünner (63) nası gēyim ku-
 şam soruyolā. **HÖ:** ē āsgiden nē vādı gızım bi şey yokdū. āski düzēn_āski
 şey. (64) köy yeri, şēr yeri gibi de_ıl ki. **Sİ: Şehir yeri gibi olmasın zaten.**
Burada nasıldır? **HÖ:** burdu (65) işdi āsgiden hē āsgidēn şinci neḡden_an-
 natsam ben saḡa? **Sİ: Kaç gün oluyordu düğün?** **HÖ:** (66) bak şin.. şindi say
 sen. sali günden başlıyodu biSim dü_ünnē. sali hē benim (67) bizim_ufaklı-
 mızda. bir hāvta sürmüyosa da sali gūn gōnşu a_ırlamek deriz biz. gōnşu (68)
 a_ırla bi çay verisin. odamız va bizim burda cāminiḡ yanında odamız vā. u
 dü_ün sa_ıbī (69) undan sōna he odun, bi çay verile dü_ün dāvetiyesi dēyē.
 una ne dēyola, gōnşu a_ırlaması (70) dēyolā. undan sona bu gōnşulā sabahın
 hērkez arabasını gōşan odun getiridi pīnar deriz. hē (71) gōnşucek, bedāva.
 undan sōna u sali çarşamba gūn gāli gızın başı bozulurdū, davulcu gelirdī.
 (72) işde öle başlādı gāli u dü_ün. sali gün şe çarşamba gün. hē undan sōnā
 çarşamba perşembe (73) geliyo dē mi? çarşamba perşembe gün gāli ge-
 lin_inērdi. bi de cumā gün paçā yapārdık biS. (74) paçā pilavı derlēdi. paça
 pilavı. paça Pilavı dēye ne hē dü_ün sa_ıbi yinē pilav veridi baya, (75) sabā-
 len bir_ö_ün. **Sİ: Niye paça pilavı diyorsunuz?** **HÖ:** paça pilavı, geliniḡ
 paçası diyo. (76) paça, paça öle anılıyo iştē. āski zamannarı gōnuşTuruyoḡ
 sen ba_ıya. paça pilavı derlēdi (77) unuḡ_adına. undan sona bir_övün veri-
 lerdī, undan sona hāftıya gelini suya çıkarıdık biS. (78) hāftıya. haftāya kada-
 na gelin çıkmaz.. çıkmaz.. çıkmaz. Tışarı çıkmaz. undan sōna da gāli (79)
 gōnşu de bōyūn bōyūn fatma_ıabā, āmed_ā bilmem nēydi adınnan_anılır ge-
 lini suya (80) çıkaryolāmış. toplanırdı kövlū kim gelirsē bi dene hamırs
 gömērdiK ocā. undan sona cerez (81) yērine u da. acık da lēblebi, üzüm şe_ı-
 dēsin. undān sona gelini de geydirisīḡ. undan sona da (82) anne destileri veri-
 sin, sevtā suya çıkār_u gün. **ZA:** bi de ısladabilisen_ıslatceḡ gelini. **HÖ:** (83)
 hē. suya çıkaryoz ya gelini adı. undan sona unu heP de gōnşula destileri alır
 alır varıdt. gelin, (84) geline dōldurmiya. gelin dolduruverir suyunu. öle öle
 işde dü_ün yapardık yā. he gınagēcesi (85) olurdu. āsgī zaman. sizin nası
 oluyōdu? **Sİ: Ben bilmiyorum ki?** **HÖ:** öle mi? ānneḡ bubeḡ (86) nası senīḡ?
Sİ: İyiler. **HÖ:** vay yavrum vay. oḡul dērdine kāndi başını yaşıyo çocuk. (87)
 allah_akıl fikir vesin de eme_ıḡ boşa gitmesin.

I/73

ODUNPAZARI - Gülpınar**Kaynak kişi** : Dursun Çiftçi, 51, İlkokul; Zehra Konuk, 60, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, eski hayat, ekmek yapımı

(1) **SGA: İsminiz ne? DÇ:** benim ismim dursun. soyadım, gızlık is.. so-yadım ileri. şindikī (2) soyadım çiftci. **SGA: Kaç yaşındasınız? DÇ:** ben elli bir. elliyi doldurdum yāni elli birden (3) gün alıyorum. **SGA: Okul? DÇ:** ilkökul mezunuyun. **ZK:** ben atmış yaşındıym. **SGA: Sizin (4) isminiz ne? ZK:** zōhre. zehrā geçiyo nūFusumda da. **SGA: Soyadınız? ZK:** ko.. konuk. (5) ben ayrıldım için gızlık soyadımı gullaniyōn. eşimden ayrıldım için. **SGA: Kaç (6) yaşındasınız? ZK:** ben atmış yaşımdıym. elli üç do um-nuyun. **SGA: Okul? ZK:** ilkökul. (7) **SGA: Eski hayat nasıldı? ZK:** tabī burdaki hayat, eskiden iş çokdu. harman vardī hanē (8) biçerlē yokdū maki-nalā vardı. tabi bizden önce dā tırpanla biçilirmişdi, el tırpanla. e şimdī (9) hani biçellē oldu tabi bizim zamānımızda da makinalā vardı. biçer makinaları vardı. hani (10) öleydi iş çokdu, harman. annem dırmı a gidērdi. biz evde galırdıK yēni yetişip gelirken. e (11) bulīlāda fazla bi örtü okul fīlan da ol-mıyınca ilkökoldan çıkartılā, devamlı biS iş. hārman, (12) pancar olurdu, haşaş olurdu benim zamānımda. sōradan haşēşi yasaqladıla burda. haşēş (13) yoK şimdī. öle işTē. **SGA: Siz? DÇ:** ben çiftciydi bobam. bī bobanın dört ölu bir kıızıydı. biz (14) dē üç ālti bi arada otururdu annemgil. beş çocuK bi arada büyüdüK. Pancar ekerlēdi, unnā (15) annemgil çapeye gidērdi, ben de evde unnān yimeyini yapardım. hem bi dam dolusu hayvana (16) bakardım. unnā gelesiye bi tekne hamur yuñuruydum. akşamacak çapa yaparlardı üç elti, (17) akşamnen de gelir u benim yuñurdūm hamırı yaparlādi gider fırında. tandır deriS. şimdi dā (18) hālā var. hem küçük çocuklara bakardım ben yeni yetişip gelince on iki yaşımdan sonra (19) okumadım. eviñ işini yapardım işde. ceyran yokdū, İambanın gızından dut kömürü (20) daşırdım, eve su dā dışardan taşınırdı. şindikī gibi evde yoktu sular. şimdi evde sulāmız. **ZK:** (21) şimdi ra atlık oldu hani köy yeri olsa da şimdi köy gibi de il hani. **DÇ:** yāni bi inek (22) sāmazdım. her işi yapardım. unnān dört dōrtlük yeme ini yapardım. unnā hazır gelir yirdi, (23) bulaşığı yıkardıK. bi de inek-lerī sāmıya girērdim annem gızardı. biz üç dene gelin, biz (24) sa arız sen girme diye. baña gıyamazdı. biz de unu yaparız gelince diyē, inekleri unnā (25) sa ardı gelince. işde öle. ben dışarı işine gitmezdim, eviñ işini yapār-

dım. **ZK:** şimdiki (26) genşlēmiz_okūyyo, līseyi gideyi. bizim zamānımızda yokdu. hani öle ilkökul vārdı burda. (27) /.../ **DÇ:** çālar diyo bobanne seniñ türkçeñ zayıf diyö. öle de_ıl bobanne bōle benim (28) gonusdumu düzeltiyö. ben de oldüm gibi gonusmak_istiyom bōle yāni. oldüm gibi (29) görüneyim diyom ben de öle. **SGA: Biz de konuşmanın bozulmamasını istiyoruz. ZK:** e biz (30) kibarlaşamıyöz. ben şimdi bi şey di.. bardaK gırıldı mı çinçi gırıldı diyöm. e çocuklā da anne (31) çinçi nēmiş cam de diyoİlā. e çinçi gırıldı deyiveriyoz biz di. ē ānnem de bak poşet dēyemiyo (32) hoşet der annem de. e benim bizim çocuklā da gülüyurlar ona. annanne diyörlar niye poşet (33) dēyemiyoñ diyoİlā hoşet diyoñ. e öle dēyeveriyo işde, eskikinnē. annem_ol-saydı. gız (34) gārdeşimiñ gızınıñ dı bī nikā var dā u unu götürdü büyüK_olalākdar. **SGA: Sizde mi kalıyor (35) anneniz? ZK:** gelinde gālİYö. küçükde gālİYö. ben kendim_üç_ölum şe iki ölumnān bi (36) kendim gālİYom. olan-narı da eversem unnā da gitcek bi kendi başıma gālcam. **SGA: O (37) zaman da torun torba gelir. ZK:** hē e oşdā gıSıñ vārdır dedi. acık ben sōleniyom o da peK (38) gelmek_istemiyo evlēnden. **SGA: Doğudan gelin getiriyor musunuz? ZK:** yok dē mi (39) do_udan. yok. ekSerī bizim kö_ünj gızları da hep şe_ıre gitTi işdī öle hani peK köve fılān (40) gitmedi. e biz de başKa yellēden getiriyoS_ışde. baK bizim bu güççüK gelin afyonuñ tā şu (41) şe gayabelen kö_ünden. şuhutu da geçiyon da afyonu geçiyon şuhutu geçiyon da ... **DÇ:** (42) afyondan var da iki üş tāne yok do_udan getirmedik hiç. **SGA: Nasıl buldunuz Afyon’dan? (43) ZK:** e ablasī burdıydī ablasınıñ vasītasıyla getirdi annemler burda. (44) **SGA: Ekmek falan yapıyor musunuz? DÇ:** evet. evimiñ_öñüne fırın yapTırdım yeñi ben. **ZK: (45) bakabilirsiñiS de. ā** bak bizim gārşıda da var fırın. **SGA: Ekmeği nasıl yaptığınızı anlatın (46) sonra fırınınızın fotoğrafını çekelim. DÇ:** eñ.. öñce yuñuruz hamırı. akşamdan maya tutarıS. (47) patetiz gaynadırız. çakmak daşı gibi duz_olur bōle iri duz, peynir duzu. u duzdan_atarım (48) hamıra. yuñurum. üsdünü örteriS, bi sa_ıat sōra gelir hamır. fırını hazırlarız. dökeriz_öñce (49) hamırı bi de yer mayasını alır. undan sona.. **ZK: ekmek mendilimiz_oluyo. DÇ: ekmek (50) mendilīniñ_üsdüne dökeris. undan sorā yāni üş kişiyneñ_olur. birinj küre_ı** tutār fırına (51) götürü, birinj burār, bükemiz biz. bāzen gāpama yaparız bāzen bükeriS. bi kişi kürē veri, bi (52) kişi fırına götürü. **SGA: Kapamayı nasıl yapıyorsunuz burmayı nasıl yapıyorsunuz? DÇ: (53) burmayı baya elimi-** ze alır bükemiz. **SGA: Öbürü? DÇ: öbürü dē yāni yerde dökülüyse ters (54) çeviriz, ortasını deleriz_ēyce gābarmasın diye. barmāmıSı batırırız, bu beş barmāmıSı. (55) ZK: su çalarıs_üsdüne. DÇ: sú süreriS. SGA: Siz Türk-** mensiniz değil mi? **DÇ: biS manaF. (56) alevīyis bis. bizim kö_ümüz_alevi. SGA: Manav köylerinde mi ortası delikli ekmek (57) görmüşük. ZK: u** arabörende de oluyo. maPgula diyoİllē una. bōle orta.. **DÇ: arabören yapar, (58) çālan yapar. ZK: he ekseri türkmen kısmı dē mi? öle şe_ıden. maPgula**

deriS bis. unu küçük (59) küçük böyle döküyöllē, ortasını delellē onun da üstüne ya su çalar, kimi süt çalıyō, kimi (60) yoçurt çalıyō. **SGA: Siz de mi ortasını deliyorsunuz? ZK:** delen deliyo da delmiyen fazla öle (61) biçşi yapmıyō. **DÇ:** fazla ğābarmasın diye şōle barmānı batırıs, beş barmāmızı. isdē bi (62) barmānı. undan sora küreç gör fırına götürürüz. fırının ateşi de alevi de güzēlse güzel olur. (63) azsa ortasına tekrar yaKcağatarıs, ğābarmazsa. işde pişesiye. **SGA: Köyün ortak fırını var (64) mı? DÇ:** var. **SGA: Üç tane mi ortak fırın? DÇ:** bayā hemen hemen herkesin evinde va gibi. (65) köyün ortak bi aşşāda cāmının yanında va bi de şurda va. bak burdan bacası görünüyō. (66) **SGA: Evlerinizde fırın evi, tandır diye adlandırdığınız bir yer var mı? DÇ:** (67) ben evimin öñüne yaptım. isderse gelin bakın. **SGA: Ona bir şey diyor musunuz? ZK:** (68) kimisi hani böyle evinin şēsine harÇevi gibi diyölle meseġā, Kış yicēni ğoyuyo. ununu (69) ūrasını patetisini sovanını ğoyuyo hani harÇevi gibi diyo. kimi fırın evi dēyo. /.../ **ZK: (70)** annem olsāydı a ğızım derdī bicit gündi.. gündüz çalışıyodum der çī. çapa, pancar der. gece (71) de dēr ġambanın altında dēr siz çorap yetiştirsem, yün çorap örērdi giyēdiK ğışın esgiden. (72) bobam rāmetlik fıġan olan ğārdeşim fıġan. burası olan ğārdeşimin evi. bi de dērdi (73) ben uyuyan diye siğē bi çit çorap bitiriyodum derdi annem. Kirman eyirilēdi yün den. (74) atTıTırlıdı onū paklardı annem yapāyı, yünü. tabi öñceden yıkanırdı, yapāyı ayıklardı undan (75) sonu eskişēre eyitdi.. şettirmiye gönderiydi deyi, eyitTirmiye. undan sona da (76) kirmannan eyiriydi annem. bak ben bilemem kirmanı eyirmesini. undan sona da (77) çorap örcen diye ūraşırdı. böyle olġon nu vardı esgiden. annem şey yapardı, ev yününden (78) başā yelek örēdi, ilk çocu bendim. /.../

I/74

ODUNPAZARI - Karahöyük**Kaynak kişi** : Kadir Kurt, 80, Okumamış; Nezahat Kurt, 78, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, bayramlar, çiftçilik, değirmen

(1) **KK:** burası nası? **EB:** Çok güzel. **KK:** yok yâ. hava almiyo. **EB:** Niye hava almıyor? **KK:** ne (2) bilen ben? fidan çok da undan mı? **EB:** Adınız neydi amca? **KK:** benim mi? gâdir. **EB:** Kurt (3) mu? **KK:** gurt_olcağ. **EB:** Yaş kaç? **KK:** seksen. **EB:** Okul okudunuz mu? **KK:** okumadım. (4) **EB:** Teyze de okumamış. **KK:** u da okumadı. **EB:** Niye okumadınız? **KK:** ya biz böyle gitsin (5) günümüz dedik. okumadık. cahillik tâ eyi dedik. **NK:** ama o oğulda bi hocaya gitti de (6) öğretmene, biraz öğrendi o. mukdarlık felân yaptı. var_onda okumak. **EB:** Okur yazarlık var (7) değil mi? **NK:** va va. **KK:** yok. va deme. yok. adam dē yirmi yaşına gâdar okulda okuyo. unu (8) okul va de. biz_urda üş gün gitmînen_okul mu va dicesiz? **EB:** Anladım amca. **KK:** üş gün (9) hocıya gitTik kaşdık. okumadık ki. **EB:** Niye kaçtınız? **KK:** okumadık. u_zıman yokluk (10) vardı. fakirlik vardı. ē yumruk gâdar çocuklar_ış başındıydı. ben_on yaşında işdiydım. on (11) yaşında ata binip makine biçiyoduğ. burlarım bütün gayış sürterdi yara olurdu, (12) gannar_akardı böyle. yâ. don yok, inmem ne yök, göynekcek. ayağgabı yok. **EB:** Nasıl (13) ayakkabı olmadan yere basıyordun? **KK:** af_idersiñ merkeb_ölürse meşi ölür de yer.. şede (14) bulursağ derisini kafasının derisini yüzerdiK, undan çarık yapardık. yâ. şimdi ne va? hepsi (15) va_allâ şükür. yalnız_u_zaman yok. var, u_zaman yok. u_zaman bunnan Tâ iyidi. **EB:** (16) Niye? **KK:** yokluk vardı. istediñ zaman hetin yarısını alıp geliyoduñ_af_idersiñ yiyoduñ. (17) şimdi bi kilo et_alan yoğ. hadi alsıñ da görüyim bi. alamıyo. yâ. adam şimdi git bak bin ton (18) pancar teslim_idēğ, pancar parasına gitmez. e ne o? borcum va yâv yok. nereye gitti bu bin (19) ton pancar yâ? betbereket yok. yok. büyük yok, küçük yok, saygı yök. yök. hişbiri yök. **EB:** (20) Eskiden var mıydı? **KK:** esgiden vardı. biz büyüklerin yanından geçemezdik. şimdi büyük (21) meselâ bi gaba_ıat yaptık meselâ hani şurda. bi tokad_ıatTı dē mi gelip dē bobâ (22) beñim_amed_ıagaya, mēmed_ıaga bi tokat vurdu ba_ıa da bilmem yaptı diyemeziK. dedik (23) mi u da dövceK. bobañ da dövceK. sen bi gaba_ıaT_ışlemeseñ vurmaz, dövmez derdi. şimdi (24) bi çocu_ıa bi tokat vuruvē, hepsi gelir. sen niye vurduñ bu tokadı benim cocūma. sen_ıni (25) vediñ_ıekmēni? böyle şimdi bu vaziyet_öle. çok kötü.

allah sonunu iyn etsin. biz bu zamana (26) ğadan ğúnúmüz getTi İyi kötü de, bundan sōna ğarı allah bilir. zor. allah ğiyi yapsın. **NK:** (27) hanımnar erkeklerin öñünü kesmezdi. bi erkek geliriken ğadın bōle kenara geçerdi, adam (28) geçer de ōle giderdi. **KK:** esgiden sayğı vardı. böyük, haı hatır sorulurdu. (29) **EB: Bayramlarda nasıl olurdu? KK:** bayram ğālī şindi bayram yok. yok. şindi adam, ben (30) evlatlarımı ğardaşlarımı bilemiyom. görmüyöz ki. gidib ğbi ni ğardaşımı görebiliyom nè (31) meseġā evladımı görebiliyom. zamanı geliyo tanımyoñ bile. u zaman ōle di ğildi. sōna (32) şindī mubārek ğün ğramazan, akşam oldu mu eñ yakın ğonşu benim meseġa uğur, urda (33) āmet faġan. böyün ben ünnerdim onnarı yā geliñ akşam yimēne. ertesi ğün mesa onnarı (34) ünnersin yimē gidersin. şindi yimek de ğil seniñ adımı bile anmyō, bırak yimē. yok, gitTi (35) unnar ğakdı hepsi. allah sonumuzu iyi yapsın. **NK:** haġgete ğakdı yā. bulġarlar ... eñ (36) çoġ u ğur aġlıñ ğeriyo mu bobanneni. esas ... bulġarlar götürüdü. bilmiyoñ di mi (37) aġlıñ ğermiyo. **EB: Bayramlarda nasıl olurdu? Gelir miydi herkes? KK:** bayramlarda bōle (38) toplaşdıġ af ğidersiñ biS cēviz oynardıġ. para dikilirdi cēviz oynanırdı. **EB: O oyunun (39) adı neydi? KK:** cēviz oynuyoduġ işTe para Tikerlerdi parayı vurmıya. cizġi cizerdi (40) oynardıġ. çeşit çeşit şeler. şindi hiş bi şiy yōġ. şindi bayramı bile gelip de adam cāmide (41) namaz kılamıyo, tarlada. **EB: Niye? KK:** tarlada. işi vā. bizim burda şindi on kişi yaġut on (42) beş kişi zor çıkar oruç tutan adam, erkek. **EB: Niye tutmuyorlar? KK:** yok. yōġ. (43) adam ğişim ma diyo işTe bēnim şiyim va dē bi şēlē diyo bi şēlē diyo tamam, bitTi. u (44) cāmiler dolardı terefide. dün sordum ben bi arkadaşa da, biz gidemiyöz. ğadir aġa dedi anca (45) dedi bi sıra zor oluyo dedi, bazı olmuyo dedi. hesāb ğit bi kövde bi sıra. allah ğiyi yapsın. (46) çoġ zor. **EB: Askerliġi nerede yaptın? KK:** ıstanbulda. **EB: Nasıl gittin buradan? KK:** (47) burdan ğni? şīnen gitTim, maki.. şē tirennen gittik, maşandıznan. ... **EB: Kaç günde vardınız? (48) KK:** yō aynı günde vadıġ emme yani maşandızla gitTik. şindī istediñ şekilde git hanġi (49) arabıynan gidersen ğit. /.../ (50) **EB: Eskiden çiftçilik nasıldı? KK:** esgiden evelā beygirnen öküznen af ğidersiñ ekerdiK (51) ġaldırıdıġ. sōna moturnānan şi yapTıġ. **EB: Beygirle nasıl yaptınız? KK:** bi tek tekerli derdik (52) biz unnara. unnan sürerdik. üş demirli sandıkla olurdu. unnan ekerdik. e u zaman bōle (53) biçerdüver yoktu. yokTu. makine vardı, makineniñ öñünü de hayvan ğoşardıġ. af ğidersiñ (54) hayvannan biçerdik. arkada bi kişi oturu, sapı deste deste bōle atardıġ. (55) her adam oturamazdı. ekin ğuvvetli olurdu, adam oturamazdı. şindi baıyom ben şōle de (56) le ōlum yā bizim tarlanıñ yanına makine ġeldi. arabıyı götürüve. götürüz be. şindi ōle. **EB: (57) Ektiniz, nasıl biçiyordunuz? KK:** işTe diyom ya ekin makineleri vardı. tırpannan da (58) biçiyoduġ. **EB: Tırpanla biçiyor muydunuz? KK:** biçiyoduġ. **EB: Onları nasıl topluyordunuz? (59) KK:** topluyoduġ, dirgenne. dirgennen

toplaniyodu. **EB: Sonra onları nereye atıyordunuz? KK: (60)** deste yapıyoduk böyle. undan sona derece arabası deriz biz hayvannara, araba. u dereceye **(61)** yanaşTırı sarārdık, harman_yerine. harman_yerine geri yıkardık. harman_yerinde yaz **(62)** da ıdırdık, düvennen sürerdik. **EB: Ne koşardınız? KK: işdi beygirler işde. hē öküz, beygir (63)** ne varİsa unnarı goşardık. **EB: Dönüyor düvenle. Ne oluyor orada? KK: düvenne dönērdik. (64)** malabı oluyō. eziliyo ya. ondan sonā ākdarıyoñ, tekrar hayvannan çinnediyoñ, tekrar gine **(65)** sürüyoñ. **NK: öküz biliyo mu bākam? öküz biliyoñ ıu sen? KK: bilir tābi canım bilmez mi? (66)** hē undan sōna.. **EB: Bir şeyi kaç defa dönüyordunuz? KK: ya unu saman_olana ğadan_üsTü (67)** saman_olana ğādar sürersin. he altınıñ samanını sapını çıkardırsın, yine da ıdırsın. tekrar **(68)** çinnēceñ tekrar başlarsıñ. u saman_olana ğadan gine. tam saman bitti miydī yı_ārsıñ. **(69)** yı_ārsıñ, urdan poyraz gelecek diye bākarsıñ. örüzġar. örüzġar_ākşamı çıkar yabalarinan **(70)** savırısıñ, deneyi ayırısıñ. undan sona bi ğoca bi ġalbır, gözer, çalkarsıñ. şindi bi şey yok. **(71)** u_zamandı iş. şindi iş yok. fennī, iş va da fennī. u_zaman heb_elden geçēsıñ. **EB: Kenara (72)** ayırdıktan sonra. **KK: ayırısıñ, çuvallāsıñ. şindiki çuvallar gibi di_ıl. dört kilelik beş kilelik (73)** dokuma çuvalı olurdu. her_ādam sırtına alıp gidemedi. yā. **EB: Bir tarafta buġday diġer (74) tarafta saman mı oluyordu? KK: bi yannı saman_olur bu yanda buyday. EB: Sonra çuvala mı (75) dolduruyordunuz? KK: getirip hambarıña ġuycañ yaġāT satcāsañ götürü satarsıñ. EB: Siz (76) buġdayı yıkar mıydınız? KK: yıkardık. EB: Niçin yıkardınız? KK: hindi buydeyi yıkaması şu, (77) esgiden kes deriS bis. kes biliyoñ ıu? kes. harmanıñ meseā topra_ı savırđıñ ya u **(78)** harmanıñ_ıltını süPürüdük. u yı_ılırdı. hambara, şe harmanı ġaldırdıkça unu yı_ıdırdı **(79)** böyle. undan sona kes deriz u çalkadıñ ya, u çalkanıñ hüstünde saplar ġalırdı, ezilmēdik. **(80)** unnāna ġarışdırdık düvennen sürülürdü. tekrar_ınu savırđıñ toprakdı daşdı hepsi var_urda. **(81)** undan sona suya götürüdük. suda yıkanardı. yani bu ġaldırdıñ buydey di_ıl. temiz buydey **(82)** di_ıl. kesi. harmanıñ_ıltı. unu yıkameye götürüdük. unu da yiyinti yapardık, yiyinti **(83)** yapardık, ġış yiyintisi. **EB: Ekmek mi yapıyordunuz? KK: ekmek yapıyoS. dīrmene gider (84)** üdüdük. **(85) EB: Deġirmen var mıydı buralarda? KK: dokuz dene daş dönerdi burda dīrmen. EB: Nerede? (86) KK: şurda hē. EB: Kara deġirmen mi vardı? KK: su dirmēniydi. su dirmēniydi u_zaman ūrda (87)** aharı vārdı, dükkānı vārdı, yatacak yeri vārdı. tabī. bu köler heP gelirdi, bir havta **(88)** yatan_ādam_olurdu burda, bir havta, sıra gelecek. ġocā dirmen böyle boydan boya buyday. **(89)** herkeşıñ yerē çuvallanmış duruyo, çuvallarınan. sırası geldi mi u adam üdüdü, dokuz dene **(90)** dīrmen döner daş. dokuz dene daş dönērdi. **EB: Sonra o ne yapıyordu? KK: unnar gitti. unnar (91)** bi_öldü işTe bitti gitti. şindi ne dīrmen ġaldı ne yeri ġaldı. u dīrmeniniñ so_ığ_öldü üçün **(92)** çoġ_ġüzel_ıekmē olurdu. so_ıK un çıkardı, ġızmazdı. suyunan dönerdi.**

unun_üçün bu (93) köyle bütün bu civar bütün_üriyá gelirdi. öte yakı yakı-yodu buydayı. özünü gacıırıyödu. **EB: (94) Değirmenci ne hak alırdı? KK:** u işte unnarın şeleri vardı böle kepçeleri. bi kilölük mu iki (95) kilölük mu dicez gáli u_zaman. gáš kile buydıyın va mesa on kile. on tâne kepçe buydeyi (96) alırdı seniñ hana buydıydan, gördu. haq uydu. kilésine göre bi kilō mu ne işte buydey_alırdı. (97) /.../ **EB: Başka köylere mi kaçılırdı? KK:** vardı her tarafta vardı. şindi ěsgiden boban annen (98) vayavut mesa akrabın büyüklerden giderlerdi, dññür. dññür deriz. isdēmiye. yalnız isticē gız (99) tarafı veyāt_olan taraFı ōsun, hanğısı olussa ōsun birbirlēniñ kökü ne, neyiñ nesi, (100) unnar_ıvelā sorulurdu. af_ıdersiñ_alevi mi, cínğan mı, manav mı, tatar mı, kürt mü ne? (101) undan sona ēyer u mesā seniñ meShēñ şeyindense giderdiñ. anan buvar seniñ_ıçñ_alırdı, (102) urdan mendilini, sözü. gelirdi ōlum falancanın gızını senī nişannadık dērdi. ōle (103) habarın_olurdu. /.../ u_zaman_ōlüydü. /.../

I/75

ODUNPAZARI - Karapazar**Kaynak kişi** : İbrahim Sarı, 77, İlkokul; Sıdika Sarı, 76, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Yunan işgali, köy odaları, eski hayat

(1) /.../ **İS:** bura deyişmedi bak yalnız. e çok yerin mesâ melemen do_ğanya mı oldu ne oldu. (2) esgi melemendi. şurdâ alpunuS köyü der-diK sarâyören_öldü. çok bõle köylē_ismi (3) de_ışdı işdi bu. **EB: Köyün yeri de_ıştı mi?** **İS:** yõ. **SS:** ayni, kökten bura gelmiş ... gömuşla. (4) u bõle gidiyo. **EB: Tarihi eski mi bu köyün?** **İS:** tabi canım çoğ_esgi canım. **EB: Ne kadar (5) eski?** **İS:** bilmiyoz ki bi asır vadır ginē. urya gir. gelive de orā gir. **EB: Ben dedenin yanına (6) geleyim.** **SS:** ge otū. **EB: Köyün tarihi ne kadar eski?** **İS:** e onu bilemeyiz ki yāv. **EB: Ne (7) diyorlar? Bir asır, Yunan zamanında var mıymış?** **İS:** tabi tabi tabi. yonanda vā. **SS:** yonan (8) zamānında mı? helbet vā. yonan zamanında var. dē ondan_eveli kaç sene eveli gonūyorlā. (9) **İS:** yonan zamānında vā yonān dē şu aşşā binada durmuşla Tē unnān_ķomutani. da (10) yalnız_ışdē iyi ğarşıladıķları üçün bizim kö_ümūze zarar yaPmamış hiç. **EB: Neden zarar (11) yapmamış?** **İS:** yani başKa yerlē-de ğadına ğızına şe_itTī burda etmemişlē onu. **SS:** burda iki (12) sene iki bū_çuk sene oTmuş, iki sene mi bi buçuk sene iki sene oTmuş yonan. **EB: Adın (13) neydi amca?** **İS:** ibrā_ım sarı. **EB: Yaş?** **İS:** otuz_altı do_umnu. **EB: Okul okudunuz mu?** **İS:** (14) hē. beşden çıkTım. **EB: Bu köyde mi doğup büyüdünüz?** **İS:** bi dā okumadım. evet burda (15) doğdum, evet. **EB: Yunan zamanında nasıl olmuş burada? Neler yapmışlar?** **İS:** işTe (16) anamızdan buvamızdan burda böyüklēden diñneyişimiS iyi ğarşılanmış bizim kö_ümūze (17) zarā vememişlē yāni. **EB: Ne yapmışlar burada? İki sene kalmışlar mı?** **İS:** tabi canım. yani (18) tarih_olarā_iki sene bilemiycin de yalnız ğaldī müddetce bizim kö_ümūze zarā vememiş, (19) böyüklēmişin annatışı. (20) **EB: Burada köy odaları var mıydı?** **İS:** õ kaç dana. halimelē_urda cevālē_urdā, ve_ıs (21) dayının_urdā, küllülē_urdā, hacı_ellē_urdā, hacı ğaranın_urdā, ali.. çenterelē_urdā (22) kaç Tana sayan dā? **EB: Kim kalıyor oralarda?** **İS:** orlā şindi veran_öldu verā. **EB: Eskiden (23) diyor-rum.** **İS:** o_zamannā böyüklē bõle ğāve yok şe_yok ortalāda otuma. fakırlē bi yandan (24) fakirlik ne oturā oturusun_ışTe anca o ğun_uçún çoğ_ğısıtlī yāni odalāda çay şeke etmek, (25) çay_ışmek. işTe evlēde ne bulunsa oda-la_ğ getirile herfene gibī helvā gibī, unna_ı yapālā (26) yirlē da_ırlāmış. **EB:**

Ne konuşurdunuz orada? İS: o gün için ne olceK yetmedi bitmedī. (27) aman a alā diycene aman dālā. urdan bu yanni bizim çoğ ormanımız va. adam sa a aman (28) ā ba a beş lifa ve diycēne gidiyō urdan bi araba odun çalı sarıp geliyō, u oveye, aşşā kō ova (29) kōlēnden satādın. **EB: Yasak değil mi? Ormancı yakalamaz mıydı? SS:** u vakit yassak (30) de ilidi. **İS:** peK sıkı de ilidi u zamannā. yaçalā yakalama de il de yani görmez yandan (31) gelirdi. mecbūri İtiyaç. **EB: Ormancılarla aranız nasıldı? İS:** o günneri bil-miyom. o günñē (32) ormancılānı. şindilē, şindikilē iyi. **EB: O zamankiler kötü müydü? Ata mı binerlerdi? İS:** hē (33) onnā atınandı. bizim kö ümüz-den Kaşta dēyem, işTe atmışa yakın senelēde dört dene (34) ormancı varıdı bizim kö ümüzden u zaman tahsil aranmōdu. eli tutān ay Tutān biçimlisī, (35) akillısını acık bulūrlā götürülēdi. **EB: Ormanda ne keserlerdi? Hangi ağaçtan keserlerdi? İS:** (36) bizden yokarı türkmen dālānda a iş kesēdi, tabi şunnā. **EB: Ne ağacı kesiyordunuz? İS:** (37) çam a acı. çam. başğa orlāda onu kesēsın, başğa yok. bizim burlā bizim dālāda meşe (38) odunū, ardıç, ardıç şe etTik, unnan kesērdik. **EB: Köyde ne ekip biçiyordunuz? İS:** köyde (39) arpa, buydēy, pancar yok. suyumuz yok. var, evelden ekiyoduK. şindi vazgeçildi pancādan. (40) **SS:** no ud ekiyolā. **İS:** iki senedir no juda dadandı millet. bu sene pek bi (41) randıman alamadık no utlādan. **EB: Geçim durumu nasıl? İyi mi? İS:** ēyi ēyi şindi geçim (42) durumu iyi. erdo an paraya bōdu herkeşi. nere geçi. **EB: Herkeste para çok mu şimdi? İS:** e (43) aylık ecīni çocūnu aylı a bāladi dā napsın? **EB: Herkesin maaşı var mı yani? SS:** va va, vā. (44) **İS:** va va. yani ya üş kişi va iki ğadın üş ğadın va, üş dene de erkek va herāf aylıksız. onnarı (45) da yaş aylına bāladi. **EB: Herkesin durumu iyi o zaman. İS:** ēyi ēyi. iyī. **EB: Kimse (46) kimseye muhtaç değil mi? İS:** de il de il. zaten ben işTe benim gibi yüz kırk hāne bu köy. (47) hemen yüz hānesi bi edi bi bīdi, bi edi bi bīdi yok. **EB: Köy kaç hane demiş-tin sen? SS:** şē (48) yüzden hinci fazlālaşdı şērden de gelennē oldu. **İS:** şindi elli atmış hāne şērden, işden emekli (49) olannā geldi burlāda kimi satın aldı kimi bobasının anasının mülküne yer yapıdı, oturuyō. (50) **EB: Onların köye faydası var mı? SS:** herkeş kendine. herkeş kendine şindi. **İS:** var tabi (51) canūm va olmaz mı? (52) **EB: Eski komşuluk kaldı mı peki? İS:** yo yo esgi ğonşuluk ğaldı dīnce, e ben şurda ğidemōn (53) gelemōn kime gitcen gezcen? üsdeġik bir iki genşlē çoluk çocuk gelebilirse gelir. gelmezse (54) yok. aynı. **SS:** len olum hinci televüzōn, televüzonnā vā. hinci televüzonnā va gızım. (55) herkeş evden çıkmayo. evelī televüzonnā yodu birbirini otumiye gidi-yoduñ, ğonuşuyoduñ (56) şöledi böledi. hincig.. **İS:** u ğıdar hānelē boş, yok. **SS:** hebiçin çocukları şeherde. böyüklē (57) gün.. öldü. güççüklē de şeherlēde. şeherde çok. yeñi yetmelē kōde arama. hincī çocuklā işe (58) giriyo, evlence-g oldu mu senin çocūñ nē işte diyolā, soruyolā. işin varısa gız veriyolā. (59) işin olmaSsa gız vemiylolā. **EB: Adın neydi teyze? SS:** sıdıka sarı. **EB: Ya-**

şınız? **SS:** āynı. hē. (60) benden_acıK_ıştē bi yaş böyükülū vadır bunun. **EB:** Okul okudunuz mu? **SS:** ben_üşden (61) çıkdım. beşi bile tamamlımadım. **EB:** Amca tamamlamış sen niye tamamlamadın? **SS:** beni (62) õretmen bi dövüdü. şeysiz, ğabētsiz yerine yitmedim kendi õretmenim de gēldi, işde işgüzar (63) ğafam_õlsa u vakitler, çocuk de_ıl mıñ? Kitmedim. e o õretmen beni niyi döve, (64) benim_õretmenim deyil_o dedim. kendi õretmenim de gēldi hadi ge diyelek. Kitmedim. (65) Kitmedim dē kendime etTim kime etÇen? hinci di çat pat. ē? **EB:** Niye dövüdü seni? **SS:** nē (66) dövceg. hiş bi şeye ğabētim yo_ukan dövüyo. nē dövceg. **x:** nē annadıveriyon? **SS:** misāvir (67) gēlmiş de sorgu soruyolā. **EB:** O zaman eġitmenler mi vardı? **İS:** eyitmennē arada sırada (68) gelir. buraya õretmen varıdı. müfettiş gelirdi ayda bi. **SS:** arada sırada gelirlēdi. eveli (69) müfetTiş gelirdi. böyle devamını yok zaten iki üç_õretmen_iki õretmen_olurdu. ikisini üçünü (70) bi õretmen_okuTurdu ikisini üçünü.. ikisini de bi õretmen_okuturdu. õretmen şeyidi. õlēdi. (71) **İS:** o günnēde o günnēde zopeye bi şey diyemezdiñ. dövēdi. **EB:** Dayak çok muydu? **İS:** õ. (72) õretmeniñ masada not devteri va. unu başKa bi arkıdāş ğarıştırmış aynī hanımıñ dēdī gibi, (73) ben de bi arkıdāş şeyine zopa yıdım. tenevüze çıkdık sınıf tenevüsden girēken not devterini (74) aşmış. ben de ğapayıvēdim. arkadan girēken benim ğapadımı görmüş. kim ğarışdırdı bunū? (75) ben_etmedim hocam başġası etmiş de.. ben ğapayıvēdim fılan de.. çekdi dinnemedi bizi (76) uydurdu. ben de o yapanı biliyon ben de onu uydurdum. ondan sona tekrār şikāt_etTi. /.../

I/76

ODUNPAZARI - Kargın**Kaynak kişi** : Dursen Çelik, 55, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yöresel kıyafetler, yöresel yemekler, kış hazırlıkları, çocuk oyunları

(1) **Sİ:** Adın neydi teyze? **DÇ:** dursen çelik. **Sİ:** Dursen Çelik. **DÇ:** evet. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **DÇ:** (2) elli beş. elli beş yaşımıdayın. **Sİ:** Okula gittin mi? **DÇ:** Kittim İlkoğul. **Sİ:** Bu köyde mi (3) gittin? **DÇ:** evet. burdu okudum. **Sİ:** Beşe kadar bitirdin mi? **DÇ:** beşe gada Pitirdim. on beş (4) yaşımı gelin oldum. şe ire gitTim. olanı gızı evërdim, gelin etTim. **Sİ:** Eskişehir'e mi (5) gittin? **DÇ:** eskişe ire. olanı gızı evërdik burıyı geldik on sene olduk. emekli olunca burıya (6) ev yaptık. bëyim de muğdar oldu. burdıyS, gidiyoz geliyoz köye ço.. şe irë, çocukların (7) yanına. e burdayız, iyi rātımız iyi köy yirindë. **Sİ:** Memnun musunuz köyden? **DÇ:** tabi tabi. (8) memnunos gısım. **Sİ:** Burada doğup büyüdüñ değil mi? **DÇ:** evet, evet. burda dödüm (9) büyüdüñ. **Sİ:** Amca da mı buradaydı? **DÇ:** evet u halam olu saten halam oluna vardım. (10) akrabam. **Sİ:** Eskiden köyde düğünler nasıl oluyordu? Kaç gün sürüyordu? Neler yapılyordu? (11) **DÇ:** işde bir havta sürüyömuş. ë perşembiden şe iderler, toplaşırarmış. odun modun (12) getirilërmış dādan erkeklë. gadınna da yuğa yaparlarmış. iki üş gün süremiş dü ün. (13) topluluk da olurumuş gelinner. üş dört tane gelin dü ünner bir oluyo, gelinner tabi herkeş (14) evine yāni gelin almıya evine götürüyolā. üş dört gelin bi arada dü ün olurumuş. (15) cumartesi günü ateş yakarlarımış köye, ateşdā atlarlarmış. erkekle gadın kıyaFedı (16) giyerlermiş. oynarlarmış, oyun yaparlarmış. bizdë bizim zamanımızda de il de (17) analarmızıñ annatTını sölüyom ben saña. bizim zamanımızda öle bi şey yok. cumārtesi gün (18) perşembe günü gına yakılırdı bizim öle oldu dü ünnerimiS. **Sİ:** Sizin düğününüz de köyde (19) mi oldu? **DÇ:** tabi bīrdā oldu. bīrdan gelin gittim ben şe ire. perşembe günü gına yakıldi. (20) cumartesi günü e tabi dāvet fılan geziyoñ. cumartesi günü dë gına gecesi oldu. pazar günü (21) gelin gitTık amī esgilerimizini anālarımıñ zamānında bir haFta dü ün olumuş. yuğa (22) yaparlarmış hanı.. gadinnā. yuğa böre i yaparlarmış. esgiden yīcek işcek yok kī. fakişlik. (23) **Sİ:** Düğün yemeği yuğa böreği miymiş? **DÇ:** hayır yēmek oluyomuş. helvā basarlarmış. pazar (24) günneri yemek verilermiş köylüye, gelen giden misaFire. tabi esgiden dā güzelmış

(25) dü_ünner. şimdi hemen_aceleden şimciki dü_ünne güzel di_ıl. esgiden annadıyola işde (26) çok güzelmiş_esgi dü_ünnerimiS. **Sİ: Börekten başka ne yemek yapıyormuş?** DÇ: fasillē, (27) yo_urt çorbası yaparlarmış. piriş pilavı yokmuş heral bulğur pilavı yaparlarmış. öle yaparlar (28) kompustu gaynadırlarmış, erik merik gaynadırlamış_işde. öle olurmuş dü_ünner_esgiden. (29) güzel_olurmuş. (30) **Sİ: Köyünüzün meşhur bir yemeği var mı?** DÇ: tabi mantımız vār. meşur mantı hamur_işi (31) tabī, hamur_işleri yemeklerimiz vār. **Sİ: Birini tarif eder misiniz?** DÇ: sıkıcamız var bak (32) sıkı.. işdi tarana dolmasī. bulğurunan taranayī iscağ suynan ısladıyoñ. ğabarıyo. yımırta (33) ğırıyōñ bi tāne, un ğuyuyōñ. sovan irendeleyōñ_içine, bağaratlanı atıyōñ, yuñuruyōñ_unū. (34) bölē dolma şeklindē yāni şöle şöle köfte şeklinde yapıyōñ. salçalı su ğaynadıyōñ, unu içine (35) atıyōñ. u bişıyo da_ılmıyo hiç. üsdüne de sarımsak dövüyōñ. yiniyō. māntılarımız mēşur öle. (36) mantımız da güzel_olur. **Sİ: Neli yapıyorsunuz?** DÇ: patetizli mēşur. eskişe_jrde ğıymalı (37) mercimikli yapardık da burdā dā alışğın, bizim ğur-saK_alışğın_olduna patetizlī çok (38) güsel_olur. yaparız mantıyı. üsdüne de sarımsaklı yo_urt, oruÇışēñ canıñız isder. (39) **Sİ: Düğünde gelin ne giyiyormuş?** DÇ: dü_ündē nē giyerlermiş? **Sİ: Eskiden annelerinizin (40) kıyafeti nasılmış?** DÇ: ha ha. bölē cizgili cizgili. yorgan Tikdirdi an.. annem sōnadan. üsdüne (41) sarğa, ipek şalvar, bölē cizgili cizgili. şimdi olşā bicama gibi esgiden hana bicamalar_olurdū (42) yolağ yolağ biliyōñ_ñu bilmem sen de. unnardan, ö.. u gibi yāni. öle cizgileri varmış (43) şalvarlāñ. üsdüne de sarğa. sarğa üsdū şimdī sarğalar var ya altlı üstlü ğadife. işdi üsTüne de (44) onu giyerlermiş. peşdemal. cizgilī ğırmızı. örtme gibī cizgilī. onu da üst örtünürlermiş. (45) gelinner taqsiyēnēn Kitmezmiş, öküz_arabasınnan gidermiş. öküz_arabasınā bindirilermiş (46) gelini, üsdünü örterlermiş kiliminen çarşafınan. kimse görmecek. üsdüne de ğırmızı (47) alī_örterlermiş u gelin_içinde nolur bilmem, bo_ılceK. u gelin_iñermiş olan_evinē. unu (48) hiş ğt.. alī kimse ğaldırmazmış, baqmazmış. ilkin dāmat aşcekmiş. esgiden ölēmiş. bi di (49) erkekle görmesin diyē bölē yümsek merdimannı olannā gelin_iñdiriyola ya (50) öküz_arabasındān, gü.. görmeycekle, ğiysisini bile görmiceK, yüzünü göremezle saten, üsdū (51) ğapalı, yüzü. bi de bölē merdimāna kilim gererlermiş çarşaf görmesinle diye. şimdi ā, şimdi (52) diyola tabi gelinnēñ yüzü yırtıK_olur diyolā esgilē. heP şıdı şıdı bağıyo her yakāya diyola, (53) yüzü yırtık geliyo diyola. esgiden bizim ğapalıydı diyola ğayınanadan ğaynatadan ğorkardık (54) diyola. şimdi cek cek cek cek ötüyō diyola. gelinneriñ yüzü açık geliyo diyola. esgilerimiz (55) öle diyo. işde dāmaT_açarmış. ertesi gün sarğasını yaparlarmış. hana sarğa, biz şe_jrde paça (56) deriS, burda sarğa işTe de_işik. ēlence. dü_ünün_ertesi gün gelin görmeye geliyolā, (57) oynadıyolā. bir havta sona dā gelin hiş ēžkmzıñ bir havta. bir havta sona dā toplasıyola u (58) geliniñ_evinē, giydiriyola geline, suya götürüyola. çeşmeyē, de-

reyē, akan suya türkū sōliye (59) sōliye götürüyola. urdan geliyola misir ğaynadıyolā. hamırsız yapıyolā. misir uvalanmış (60) misirlerden. bōle қоçanınnan de_ıl. ğaynadıyola unū hamırsız yapıyola bōle şēde. **Sİ: (61) Hamursuz ne? DÇ:** hamursuz ekmek gibi bōle büyük. ekmek gibi yāni, biz hamırsız (62) diyoz_ama sen annıyamadıñ. annıyanna_olur. unđan hamırsız bōle parçalıyola bölüyolā, (63) misirinen bōle gelen misafirlere da_ıdıyolā. undan sonā bir havta sona gelin çıkabiliyō yani (64) isTedī yēre. bir havta çıkmāyomuş. şimdi yok_ama tā annelerimiz iñ zamanını annadıyon (65) ben. annele- rimiz bize annaTdını saña annadıyon. şimdi nerēye, paçası ertesi günū çarşıya (66) gidiyolā gelinnik verem, şunu verem bunu verem. benim de gelinim va. biz de olē esgi (67) gelinlerden_olmadık yani. **Sİ: Sen de mi olmadın? DÇ:** tabi canım. esgi gelin ben şē_ıre (68) gelin gitTim saten. öle yüzü ğapalı ma- palı de_ıl beñim de yüzüm açık gitti, şē_ıre. şē_ırde (69) on beş yaşımıdī. dım saten gelin_öldümde, Küççüktüm. halamıñ_öluna vārdım. işde öle. (70) **Sİ: Kış için ne hazırlık yapıyor? DÇ:** kışın ī işTe eylülde ekimdē biz anğaz diyōS, şe (71) ormancı şē verī, kesim veri. bis anğaz diyoz köy dilinnen ğonu- şuyon saña. veri kā_ıat getirī. (72) bir havta kesin, iki gün kesin, üç gün kesin. ne ğadar kes.. izin verise ormancı gider köylü (73) ormandan hazırlar odunu- nu, getiri. kışın_onu yakāris. meşe yakāris, çam yakāris. yani (74) kömür yakmāyıs. mis gibi odun yakāris. güzün doldurus. **Sİ: Yetiyor mu? DÇ:** tabi canım, (75) yetiyo. üç dörT_ıarabā getiriyōS, meşeler. kışın meşe yakıyos sıcı- cık. kömür ğokusu yok (76) temiz hāvā. /.../ **DÇ:** ğaynadırlarmış kışın_unū, gelenlere tabaklānan ikrām_ederlermiş (77) esgiden. hinci cerēz her şē bol. eken yok. emekli olanna bütüm şē_ırden geldi biS gibī. vere (78) ev yapıyola kimi yaptı kimi yapıyo. ay başında herkeşin_aylı var. gidiyos ay başında her (79) şimiSi alıp geliyoS. köyē bağgalımıS geliyō. ondan balıkÇımız geliyō, manavımız geliyō. (80) saten ço_unuñ da altında arabası. yarı.. ğırk beş dakķa eskişē_ır. KidiyoS bazar harcımızı (81) görüyoZ, her şēmizi alıyoS. aynı şē_ır gibī. televizyonumuz vār, buz.. derin dondurucu, (82) çamaşır makine- mimiz, bulaşık makinemīS. yāni biz köy hayātī yaşamıyoz yāni aynı şē_ır gibi (83) bizim. sa.. herkeş_ölē köyde. **Sİ: Onlar yokken anneleriniz babaları- nız akşamları ne (84) yapıyormuş? DÇ:** akşamnarı ışık da yokmuş, ğaz lam- basınnan, çireynan, çırayı yakarlarmış, (85) şēye ğorlarmış, küreye. tava dē- yoS, kürek diyoS soba şēsine. una yakarlarımış saña baña (86) soķā gelirlemiş onu işına gelirlerimiş. televizyon yok esgiden dā güzelmış. (87) muhabbet_e- derlermiş. şimdi televizyonu açıyon esgi muhabbetle yok tabi kimsi kimsiyē (88) gidilmiyo. gidersen de teleFonsuz gidilmiyo. **Sİ: Size hikaye, masal an- latıyorlar mıydı? DÇ:** (89) tabi tabi tabi. tabi annadırlardı. **Sİ: Var mı aklı- da? DÇ:** hiç yok ğızım_aklımda. yok. (90) masāl_annadırlardı, ğonuşurlardı esgiden. esgiden çocukñ hana saten büyüklerin sözüne (91) ğatılınmazdı. çocukla ğonuşulmaS, çocuklu laf dinnemēS. heP_ölē derlerdi analāmıS (92)

şeylêmiS. dinnettirmezlerdi hana. onnâ muḥabbetḥederelerdi biz de oynardık
 çocuklānan. **(93) Sî: Ne oyun oynardınız? DÇ:** saklambaçḥ oynardık. undān
 bölē şēḥderdik yatārdık hana **(94)** üsTünde arı mı va davıl mı va dēye altın-
 daki yatādı bölē elḥelḥüsdüne ḡorduk. bilirsē **(95)** ḡalkardı başḡası yatardı
 bilmeSse ḡālî arı mı davıl mı va kütledirdigḥōle oynardık. dışarda **(96)** gün-
 düzlēn di şē oynardık, longus. longus. bölē cizgi cizēḡdik daşı atardık seke
 sekē **(97)** oynardıḲ. ipḥatlardık topḥ oynardıḲ. ōle çocukluk şemizḥōle geş-
 ti. **Sî: Köyde çocuk çok (98) muydu? DÇ:** tabi canīm. kiminiḡ beş dene ki-
 miniḡḥaltı dene kiminiḡḥüş dene kiminiḡ dört **(99)** dene. biz dört ḡardaşız iki
 ḡızḥiki ōlan. benim kendimiḡ dē iki ḡız bi ōlan. **Sî: Burda deḡiller (100)**
deḡil mi? DÇ: deḥil tabi evlēnde. yedi dene torunum va. sekizinci de gel-
 cek işTe. işde ōle.

I/77

ODUNPAZARI - Süpüren**Kaynak kişi** : Nuriye Yılmaz, 70, İlkokul; Şehriban Kaya, 76, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, gelin ağıdı, gelin-kaynana ilişkisi

(1) **SGA: O zamanlar ne çeyiz yapardınız çocuklarınıza, şimdi ne yapıyorsunuz?** **NY:** hinci çok. (2) eveli âzdı. elimizde işleme işledik patışka maket_örtüsü işledik. şu minder, mindêr bi (3) işledik. yasdık gılıfı işledik. unnâ vardı eveli. hinci fâzla. hinci çok. her şe va hinci. (4) u zaman_öleydi. **ŞK:** dört maket ... kilimi, bi ğat yatağ bi yörgân. unnan gelin_olduğ. **NY:** (5) hê öleydi eveli. undan hazırlık yapıyoz bâk. her şey. eveli yokdu yavrum bi şey yokdu eveli. (6) **SGA: Eskiden kızın çeyizi nasıl giderdi?** **NY:** arabıynan götürülêdi. at_arabasınnan. **SGA: Ne** (7) içine koyarlardı? **NY:** bayâ tâtalı arâba vardı öle at_arabası içine kıuyarlardı. **ŞK:** (8) hat_arabasının_üsdünü döşerlêdi yatâ yorğani minderî. çenizlê sandıkda. sandık_olurdu (9) sandı_â ğuyarlardı. bî gün_eveli götüllêdi ertesi gün gelini götüllêdi. hîşde çeniz sererlêdi (10) bizim günümüzde. **SGA: Çeyizi nereye seriyorlardı?** **ŞK:** evenğ birine. bi göz_oda vellêdi, (11) ğayınna ğaynata. bi odanın_çinê zâti ne va? urıya serellêdi. bi odanın_çinde dururduğ. (12) **SGA: Herkes gelip bakar mıydı?** **ŞK:** bakardı. herkeş kölü gelir bakâ. **NY:** evvele ... içini (13) sererlêdi eveli çaкарlâdâ. emme hinci yok_öle. **ŞK:** yâzmâ, şalvar. eveli bizim günümüzde (14) gine şalvar geyiyoz ya şalvar geymeden durameyis. işde öle yazma, örtme öle olurdu. **SGA: (15) İşlediğiniz işler vardı, kıyafetler vardı.** **ŞK:** şalvarnan_örtme. başğa bi şe yok. hinci bôle (16) makşı fılan yokdu bizim günümüzde. **SGA: Gelinler ne giyyordu?** **ŞK:** sarğa geyerlerdi (17) gelinnê. eveli sarğa olurdu. **NY:** urba dellê ya. **ŞK:** urba dellêdi şöle çeket, sarğa diyî, undan (18) giyelle. urba giyellêdi üsTüne sarğa giyellêdi. şöle kâh-kil kesellêdi. şöle ğireplêrden bi şey (19) yapellêdi dePeñe. öle gelin_olduğ bis. **NY:** burlarda kâkil ğorlâdi bôle. gelin_olurduğ ğoya. (20) öte yannı do.. tokaları daқallâdi burlara. eveli ölêdi. **SGA: Sarka nasıl bir kıyafet?** **ŞK:** (21) işlemeli işlemeli. Kadife de_ıl. Kadifelê yenî çıқdı. kötâyalılâ fılan geyiyo ya, şe çeket gibi (22) şöle. unnâdan. **NY:** yô yo. bizim günümüzde ğadife vâdi şavrebegilin gününde yokdu gine. (23) bizimki ğadifidi gine. ğadifêdi bizimki. **ŞK:** beni amânet_urbıynan gelin_aldıla. **SGA: (24) Düğünün nasıl oldu?** **ŞK:** Kışın_öldü. beş dene gelin bir_olduğ bis. bêş ğışı bir_öldüğ beş (25) dene gelin, sên, bû, bën. topleşdi olan_evi yemek döküldê. davılcı

gētTilē kō davılcısı. ğār, (26) fırtına gelin_olduk. **SGA: Düğün nasıldı? ŞK:** iyī. oynallādı. adamnā oynardı ğalılā oynādı. (27) bize birer peçe örtellēdi, hacıdan gelme peçelēden. biz gelin ğālī bōle sorudurduĝ ğıyıda (28) bōle. **SGA: Şimdi gelinler oynuyor. ŞK:** hinci gelinnē oynūyo, ğızın_ anaları oynuyō. bizde (29) oynımaĝ_ayıPdı. ğız_anası oynımazdı. sōna geyidillēdi bizi. ğali gelin çıkcsa arabalā (30) geliyo, millete hılımına hasımına sarılıllādı yas_e-dellēdi. ālt_ēşin..

(31) ālt_ēşin āltın_ōsun

(32) üst_ēşin gümüş_ōsun

(33) bēn gidiyom dar_evlēn geniş_ōsun

(34) dellēdi. ğız ğardeşlēne sarılıllādı ōle, hanalāna sarılıllādı.

(35) sabeh_erken ğakmadım mı?

(36) sıyırıp külünü atmadım mı?

(37) anam saña evlatlık yapmadım mı?

(38) derlēdi.

(39) sabah_erken ğakdın ğızım

(40) sıyırıp külümü attın ğızım

(41) baña evlatlık yaptın ğızım

(42) unnā da analā da ğızlāna dellēdi ōle hişde. bōle bōle gelin_olduk yā. hinci gelinnē gülü, (43) biz_ālīya ālıya geldik. ālıya ālıya. ğaynatalā burıya gēldi mi, ğaynatam yaşlıdı. inişdemiz (44) görümcemin ğocası beni sırtına āldı, indirdi. **NY:** ğaynatalā sırtında indiridi eveli gelinneri. (45) **ŞK:** sırtında indililēdi gelinneri ğaynatala. **SGA: Neden öyle yapıyorlardı? ŞK:** ādetmiş_işdi (46) ōle nası ādetse evelden_ādetmiş. ğaynata indiriydi. **NY:** ğaynata indiriydi. ğapısının_önüne (47) gelini eletirdi, sırtına bindiri ge.. eve ğuyardı. **ŞK:** indirilēdi şu ğapıya geldi mi eliñe yā (48) veridi ğayınna. ya_ī ğapının de pesine çalārsın. ğayınna aha.. şēsini bōle uzadırdı. (49) ayānıñ_al-tından geçērsin. ğayınnanıñ sözüne baķcañ. ğayınınıyan_ēyi geçinceñ. bōle iki (50) dene ğayınnam vardı benim. biriniñ çocū olmamış, ğayınnamı ālmiş da. u da yedi dene ōldu (51) işde. yedi deneden bi dene ğalmadı. ğaldı ya, bi ... bōle yavrum. ā burıya gelin geldim ben. (52) **SGA:İki kaynanayla geçinmek zor de ğil miydi? ŞK:** biri peK_ēyi ydi. **SGA: Çocuksuz olan (53) mı iyydi? ŞK:** çocuksuz_olan_ēyi ydi. kendi ğayınnam aÇık huysuzdu. ğızardı bize. (54) biz_üç_eltiydik. ğızardı, çekişirdi bize. kaş sene geçindik üç_ēlti. undan sona āyırıldık, āyrı (55) āyrı işde. ōle yavрім. ne diyem başķa? aÇık Ta şuna sor. **SGA: Eskiden kaynanalar gelinlere (56) kızınca ne derdi? ŞK:**

her şeyi dērdi. **SGA: O her şeyi bir öğreneyim.** **NY:** öğrenip de napcañ (57) buriya alıyoñ sen. **ŞK:** biz üç eltiydiK. üçümüze dē gāyınnam rahmetlik üç köllē dērdi. (58) **SGA: Üç?** **ŞK:** üç dene kōrdü, üçümüze de kör dērdi. urda üç köllē dērdi. acık bizim kör (59) merhemetli ya dērdi ötükülēñ hiç merhemeti yok dērdi bēnden ötürü. acık ben hısımları (60) oluyōdum. öle dērdi. gızıvedi mi her şeyi dērdi. ne anañ ğalırdı ne buvañ ğalırdı. (61) seslenmezdik. biz ğorkārdık eveli ğayınnalādan. hinci gelinnē ğayınna ğayınnalā ğelin. (62) hinci ğayınnalā gelinnēden ğorkuyo. ya yavrum işdi bōle nē diyem ki yā rabbim? başğa nē (63) diyi.. **SGA: Kaynanan sana kızınca dede ne yaptı?** **ŞK:** napsıñ? anasına bi şe diyemezdi ki. (64) **SGA: Diyemez miydi?** **ŞK:** ı ī diyemezdi. dā saña çekişirdi, anamı dinne, anamıñ sözüne baķ, (65) sabālen ğalk, ğış günü anamıñ zobasını yāk. sabalēn ğalkardık ğayınna yatārdı. ğayınnanıñ (66) zobasını yakārdık. yatānı yorğanını ğaldırıdıķ. bi ğākma baķam. yataķta kendileri yatardı bizi (67) ğaldılılādı, ğaķ anamıñ zobasını yak. **SGA: Kendi yatarken.** **ŞK:** kendi yatardı bize öle (68) dellēdi. ğayınna da yatādı. hinci öle yok. öle günnēmiz geşdi, geşdi gitti. bu pissikleri atam (69) halime. unnarı yakıverem. bunnā da pis ya. acık iyilēni ayırıñ da şuna ğuyuveñ. amān (70) şulāda oturuz ğī. **SGA: Bu yaptığınız iş ne?** **NY:** yasdıķ dolduruyoz ğışde. **ŞK:** yanaķ yasdı (71) dolduruyōz. **NY:** bu yapā deriz biz. ğoyunnāñ üsTünden ğırparlā, yuruz, yıķarız, işTe bōle (72) ayıtlarız döşīye, yāsTığa. yorğan dikdiriz. **SGA: Yunmuş yıkanmış mı bu şimdi?** **NY:** ta andı.. (73) bi dē makinede de yıķanmış emme hē. bu öteki ēyīydi bu kötüymüş. **SGA: Bunu satın mı (74) aldınız siz?** **ŞK:** kendi ğoyunnāmız vardı. kendi ğoyunnāmızdan ğırķallādı, yürduķ (75) yıķardık işte yataķ yorğan yapardık. eveli ölēydi. yorğan Tikdiriydik. iki dene yorğan (76) Tikdirdik ğıza, bu yapādan. hinci dört Tene dē ğirlenti dolduruyoz işte. geliniñ ğızı (77) ğelin etcez, torunu ğelin etcez. **SGA: Hayırlı olsun.** **ŞK:** āmin amin. āmin. **SGA: Sağ olun. (78) Ağzınıza sağlık.**

I/78

ODUNPAZARI - Yassıhöyük**Kaynak kişi** : Ayten Atkı, 70, İlkokul 3**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, düğün, sohbet

(1) **AA:** köye gelin geldim. şu yandaki evden burıyı gelin geldim. ondan sonra şeydi yāni, (2) suyumuz en başTa yokdu ama şedik bölē çok özgürdük. güzel büyüdüK. öle hani başğa dē (3) bölē yaban kōler var ya unnar dahā bi mahrumiyet oluyo. **Sİ: Şehire yakın burası.** **AA:** he (4) burası şehirē yakın. mesēla her bakımdan ben çoK özgürdüm bi eviñ bi kıızıydım. ondan (5) sonra yalnız suyumuz yokdu hiç. dē aşşāda guyu vardı oraya suya giderdiK, gidi-lirdi. urda (6) bi çeşme vardı bölē, u çeşme de şōle acicig_ākardı. şey gābri cennet_olsun adñan menderes (7) buriye işde dōrT dāne çeşme yapırdı, üş dāne. biri burası, biri kö_ün_ortası, biri de (8) aşşādaki işde. millet_ışte suya Kavuşdı. çok sa_olsun ondan sonra evlere su şe_ıtTi alındı. (9) unuñ_çin rahat_etTik. işde esgiden goyun, inek vardı. şeyimi de çekiyon_ñu yoksa? **Sİ: (10) Evet.** **AA:** ay e televizyōna çıkar mı? **Sİ: Yok. Üniversite için.** **AA:** he. aman çıkmasın. eveT. (11) undan sonra işde öle şey tutulurdu, sâ_ımcı meseła. bu annemgilde de ben uradeyken de öle (12) sâ_ımcı tutuluyodu an-nemnen beraber sâ_ılıyodu. burıyı geldim burada da aynı öle. bāzı (13) sene iki dāne sâ_ımcı oluyodu. goyunnarı sâ_ıyoduK. şimdi goyun guzu hişbi şiy gālmadı. (14) **Sİ: Şimdi ne yapıyorlar?** **AA:** şindi rahat. modern_ışde. her-kis işTe çiftçiliknen geçiniyō yāni. (15) bāzı üş kışıda mı ne bi hayvan gāldı. süt bulamıyoz. u gün ben şe_ırden satın_aldım da (16) geldim. öle yavrum. başğa bi esKi geçmişlerden pek bi şey yok. /.../ **Sİ: Sizin meşhur manav (17) yemeklerinden birini anlatır mısın?** **AA:** manav yemeyi yavrum bizim_ışTe şe_ırde nasılsa (18) aynı burada da öle. pilavımız, etimiz çok meşur. (19) **Sİ: Düğünlerde ne yapılır?** **AA:** dü_ünnerde işTe aşÇı geliyo. **Sİ: Eskiden, şimdi değil.** **AA:** (20) eskiden. şindi de_ıl. şindi salonda yapılyō. meseła geçēn günü amcanıñ dayısının_ölunuñ (21) dü_ünü oldu burda. olan kendisi istambulda bankāda işTe, müdürlüye gādar yükselcek āma (22) köy dü_ünü isTemişler. aşÇı geldi. işTe şē, mercimeK çorbası, ondan sona pilāv, salāta, ét, (23) kebaP, öle. heP_benim bildim bileli öle oldu yāni. pilav Pişirilir. esgiden gazannānran bölē (24) pilav pişiyodu. o étleri goyun_eti, dana kesilmezdi heP goyun çünkü burda goyun çokdu (25) u_zamannar. goyun_etleri aKşam-dan_ışTe unnarı keminden_ayırıp bölē didip ó (26) pilavıñ_üsTüne gonuyo-

du ama u pilavın dadı başKâydı. mis gibi bi de bahârat atılıyodu. (27) şimdiki pilavları aşÇılar kendi bildikleri gibi pişiriyölar. işde esgiden öle yapılyödu yani (28) dü_ünner. şindi milletin işine göley geliyo salonda yapıveriyö işde bu. **Sİ: Kaç gün (29) sürüyordu düğünleriniz eskiden?** **AA:** dü_ün işTè cumârtesi pazar. pazar günü gelin_alındı (30) mı bitiyodu. cumartesi akşamı kına gècesi mesêla kız_evinde gına_gecesi oluyodu (31) olan_evinde de erkeklère dü_ün_oluyodü. ertesi gün sabâlêyin de işTè gelin_alınyodu, (32) sa_at_on bir on_ıkide yemekler hazırlanıyodu. ama gine çalgılar çalıyodu. undan sona (33) millet yème_ini yidi mi da_ılıyo artık. òlèdi. **Sİ: İki günde bitiyor.** **AA:** iki günde bitiyö. (34) hani bi hafTalık dü_ünner unnar başKa kölerde. /.../ (35) **Sİ: Adım neydi teyze?** **AA:** benim_adım ayten. **Sİ: Ayten?** **AA:** atkı. **Sİ: Kaç yaşındasın?** **AA:** (36) hemen yetmiş_oldu artık. yani şindi şu_annarda yetmiş yaşma girdim. **Sİ: İlkokul mezunu (37) musun?** **AA:** hê ilkökul. üçünÇü sınıfdan hem de. ē esgiden burda oğul yokdu. şe_jire çok (38) yakın ama okul yokdu. ben de ille āladım ille ben şi_êtcem okuycam diye. şe_jirde evimiz (39) vardı. urada işTe bu amcamın hanımı da unuñ da torunu vardı. bizim_evde galcáKdık. işde (40) unnan berāber benim de ok.. dokuz yaşında hiç_okula yazdırılır mı? urda akrābāmız vardı u (41) da esgiden baş_öretmen deniliyodu. mesêla şimdi müdür deniliyo. unu tanıyomuşdu, una (42) rica minneT_etTi. benim yaşıım ābeme olmuş, unuñ yaşı da bana olmuş. ben dokuz yaşında (43) gözüküyom. dokuz yaşında birinci sınıfa gidilir mi? gidilmeS. nêyse bobam_ışde işler çıfçı (44) ya işler bitince mahkémeye vedi. yaşlarımız düzēldi. işde ama ille ğariplik çöküyödu (45) akşam_oldu mu. aráyodum_annemi. āladım giderken heP ille ben okuycam, ille okuycam (46) diye ama sōnadān da urıya varınca pişmān_oluyōñ. /.../ **Sİ: Üçüncü sınıfa kadar alışmadın (47) mı?** **AA:** alışmadım. mesêla annem de kendi başınāydı. aslında kışın şe_jire gidilebilirdi ama (48) tabi bizim de hani bōle ğoyun falan_oldü için hayvan haşat, bekārlar vağ unnara yemeyi kim (49) hazırlıyceK? tabi annem_unnara yemeK hazırlıyodu u yüzden gidemedi. ben de şi.. anne (50) sonradan bu amcanın hanımının yanında ğalıyodum sonra u.. urdan KitmeK_ısTedi. sonra (51) annemin dayısının kızları evleri yıkılınca bizim evde kaldılar. ben de unnāñ yanında işTe üş (52) sene okudum. allaħ rāzı ōsun her zāman_una du_ā idiyom. ne güzel ben şimdi her şeyimi (53) okuyom ve benim her şeyim hemen hemen şe_jirde geşdi. okul bitti undan sona annem beni (54) terziye yolladı. terziden sonra firek gömle_jine gittim. undan sonra naķışa gittim. yāni öle (55) boş zamānım buralarda pek fazla geşmedi. ama çıfçıynen_evlendim_u başKa. /.../

1/79

ODUNPAZARI - Yenisoğça**Kaynak kişi** : Ayşe Söylemez, 77, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Köy parkı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Halk inanışları, tarhana yapımı

(1) **AS:** hincik gâli her şeyle gölâylâşdı. yâ bizim yıllâmızda ü orağ bişmeklê, harman sürmeklê (2) ôle hincik gâli gölây. ninele de ra_ata erdi, genşle de yaşayo. bôleyiz_ışde. ne bilen? nêler (3) yaşadık nêler yaşadık gızım. varlık yokluk. ôle. **SGA:** Adın ne ninciciğim? **AS:** ayşe. **SGA:** (4) Soyadın ne? **AS:** söylemez söylemez. soyadım söylemeS. **SGA:** Kaç yaşındasın? **AS:** yetmiş (5) yedi. **SGA:** Okula gönderdiler mi seni? **AS:** yök yök okul yök. bizim günümüzde okul (6) yo_udu yavrum. kö_ümüzden göşmennik yaptık. kütâya tarafından geldik bu yanda. okulu (7) da u_zamanna ... yokdu. göşmen ... olunÇa. **SGA:** Siz doğma büyüme bu köylü değil (8) misiniz? **AS:** kötâya do_umluyuz biz. **SGA:** Bu köy yörük köyü mü? **AS:** yörük sâki. yörük. (9) manaF. manav yörük hê. **SGA:** Sen kaç yaşında geldin buraya? **AS:** altı yaşında. dē kaç (10) seneler_oluyô ya. **SGA:** Niye geldiniz Kütahya'dan? **AS:** baraç_ayırdı. kütâya tarafında (11) barâş va ya. u ayırdı bizi. yarımız_u yanda gâldı, esKi sovça deriS. bura da yeñi sovça deyoZ (12) hinci gâli. göşdük geldik gızım. işdî böle yaşeycen diye ûraşıyôZ. fakırlık yokluk derken (13) günümüz geldi geşdi yavrum. **SGA:** Şimdi çok şükür Allah'a. **AS:** çok şükür. çölümüzün (14) çöcümüzün ganadının_ altında yaşeyoS. allah_ömür_lēmizi versin. siz nêrelisiñiS? memlikêt? (15) **SGA:** Ben Nevşehirliyim. **AS:** taharna guyverem de götün yiñ. köy taharnası. bilir misiñiS? (16) **SGA:** Teyze sen eski bayramları, ramazanları anlatır mısın? Köyde ne yapardınız? **AS:** ne (17) biliyin güler_oynardığ_eveli şennîdi yavrum. hinci gâli ... televi-zede diyola ya esgi (18) bayramla yok diye. gayalân_üstlênde oynardık. türkü çı_ırdıydık. sancağ sallanırdık dē u (19) çamnarda. göşmä_atardı. evelki yıl_lâmız şenidi. hincik gâli ködü genşlê da_ıldî. ... bazara (20) gidiyo da ..., ni-nele de işde böle êvde oturduk gâldık. böle gidiyôZ. serdiñ_ñi he. günnemiz (21) böle böle geldi geşdi yavrum. hadi. esgi bayramnâr esgi günne yıllâ nêr-lêde unna. **SGA:** (22) Eskiden hayat zor değil miydi? **AS:** zor_olmaz mî? ne yılla nası günle geçirdik. düvenne (23) orağ bişdik, harman_ahdardık, sap sardık. pancar_ekerdik. pate fasille bi soluğ_aylak (24) durmazdık. hincik her şeyle gâli gölâylâşdı. hincik yaşamek ağalık, hanımlık. bizim yıllâmıS (25) ölüm giviYdi. u gada kötüyduk. irezilliydi. otu, otuñ bağam. otu ha otcez

baķam oturabilisez. (26) dizl  otumay . h l  b  yaŗam yaŗıyoz ğızım. ayak baŗ dutm y   f yavrum ge. hah otu. ha (27) böle bi g l, isder yaŗa isder  l.  lmiyince de  l nm yo. diri diri mezere girilm yo. otu (28) oturabil  mi? ... bi Şiy b li ğoyen. **SGA: İstemeyle  l m gelmiyor teyze. AS: gelmeyo (29)** yayrım. vakıt gelmiyin e. allaŗa  emriyle beklıy S. oturamadı  mı? olsa baķam. allah (30) yatrımasın. yatrımasın yavrım. y  hanım ğısım benim. allah ömrünüzü uzun  tsin de güzel (31) günne görünü, yaŗ n . **SGA: Ben hiç uzun ömür istemiyorum. AS: tövbe d . t vb . niy ? daha (32) yavrım genŗsin.** Őinciden keri gün g neŗ g r en S. doķuzan yaŗında  n.. annemi gömdük on (33) gün  veli. doķuzan yaŗında. h  una baķıyodum kaŗ sene otuS senedir şuna baķıyodum. ... (34) berimde duruy du. ğardaŗl m Şeherde. on gün  veli yolladı . **SGA: Allah rahmet eylesin. (35) AS: sa  l. yaŗeyc n daha   k günne g r en z ğızım hincen keri daha baķam. niye (36)  lmek şisti-yon S? n  gün ğuynukla  ekiyon S hincik n  va a ğızım sizin gününüz yaŗa-ma (37) günü. yapmadı  mı d   ocuk? olmayı miyo? tuh niy ? baya da yaŗına vasi  he. kendi  mi (38) yaPmayon   lmadı mı? allah  allah. ... veri allah d  veri. türbelere satıl bi. türbelere (39) satılırs n burd  veri g z n  sevdimi . **SGA: Buralarda türbe var mı? AS: olmaz mı? yu ada (40) d  y  arda va ba . pamık d de deris. ta yu arda. k   m z n şindi bi her sene y mır (41) duvasına çıkarız baŗına unu . urdan toprak  alırsın, baŗından gidersin. ayakl m y r se ben (42) seni götürün. ayakla iyi di  .  ık  rıya toprak Şeden t rbeni  baŗındı Ő y vadır, bu (43) tarafında, delik y r. urayı eŗ.  ŗ sefer  ek. ben vekilin sağa kefilin. n   ıķarsa sıçan boķu, (44) b c , b rt , yi en . u topr nı yala. he ben gelinimi  torunumu da satTım ba  şurdan  ldu. (45) toprak  ekce . böle Şi.. türbe vadır t rb . t rbeni  baŗı böle oyuk dur, y r da-banı. dabanı (46)  yuk dur he urdan böle toprak  ek rsin,  ŗ sefer  ek. n   ıķarsa topr nı yala. c ferinden de (47) acık çıkıla.  ant na ğuy bi  ekm cene dursun. n   ıķarsa yuT burıya bebe  in  ldu mu (48) ğurban kes. ben kefilin. ara bul beni  lmeSsem. ben  l sem gelinn m va. allah veri. türbiye, (49) emme canıy reKden Őit en   unu yut en , yi en . geçen yine ben gelinimi gine satıvedim, (50) g    . g   n    r kleme c n . ilaŗ ilaŗ.. bi  lmadı iŗde g z n  sevdim ya d ŗ yo u,  le (51) Şi  idiy . ya  lmayo, yaŗamayo.  le inaŗlıca yüreKden Őe  it in mi  ıķı    enme  urdan (52) toprak  al.  ŗ sefer  ek. a -cık a cık  al  ek topr  eŗ, n   ıķarsa.   p, sıçan boķu, n  (53)  ıķarsa. diri b ce  bile yuduyola evlat  i in . cen bı  allah vercen dedi mi bi Şey  ıķar. satıl (54) bi. belki de oluveri yavrım. kaŗ sene olduğ  evl neli? d  y niymiŗi  t  da. gine de kendi  (55) bilirsin . inancı  varsa b be  in  ldu mu geliyola burıya ğurban kesip gidiyola baŗına. fakire (56) f k rıya da  ıdıyola yidiriyo-la.  le idiyola bizim  le ideriz. y mır duv sı fılan  ldu mu (57) ğurban ke-seriS. oldu mu tekrar da  dır S. piŗirisi  fakire f k rıya yidirisi . inaŗ  ŗTe. (58) g z n  sevdimi  vem n dem yo, veriyö da. inancı  n   ise canıy reK-****

den gitceñ işetceñ (59) cüferini yaleyceñ. cüfer derle uña toprā. yala. üş seferse de yala, yedi sefer yala. aÇcık acık (60) barmāñı bandır bandır yala. çık. üşenmeyin de çıkın. burda vadır türbē. iki üş dene türbe va. (61) ā dā ğarşıda dē urdan çıkarsın. **SGA: Araba çıkıyor mu? AS:** çıkar. çıkar çıkar. araba çıkar. (62) şurda şöle yol va bak. urdan gidērken şöle çıkdın mı urdan yol gider bi de şöle tekrar tekkiye, (63) türbiye dōru çıkar yol. araba kendi ğin mi? he he bak burdan git çıkmeK. isdiyosen, bōle (64) vadın mı zaten bu yanna gitmeyceñ, bu tarafa sapcıK. bu tarafTa yolu vadır, türbenin. ā (65) urdañ arabıynan çıkın. yarı yerde ğorsun. arabañı āz bi şēsi va, arası. çıkarsın. urda (66) ziyāret. idersin, öpersin gözünü sevdimi. vēmēn dimes. pamık dēde derle uña. pamık dēde (67) derle. **SGA: Pamuk dede burada mı yaşamış bilir misiniz? AS:** e ğālī uñu gömülmüş. işte unu (68) urıya şē ğitmişle de. dē belli di. ğil. şē ğitTi işde ū. şē ğit vaziyet. işte nēyse u. edrafını ōrdüle (69) her sene yāmır duvāsına çıkarız. urıya. üşenmeSseniS çıkın. arabañıznan beş dağkada vañ (70) gelin. çıkın. allah vemen demez gözünü sevdim o. ulsuz ö. ünsüz ğomasın yavrum. çok (71) yabandan gelen. olur burıya bizim satārla bōle büyüklēmiz satıveri. eli başında olanna gider. (72) toprak çekerle öle. işde inaş bi atālardan dederden duydūmuz bi inaç. bakam senin ğiş.. (73) vazīfeñ nē? iyi bakam allah zi. ğin. açıklī vesin, hayırlı ğazanş vesin. allah evlat da veşin. (74) eviñi doldursūñ, şen. olsun eviñ. evlatsız. olmuyo yavrum, ille bi ōlandan ğızdan (75) virceg. olcıK. (76) **SGA: Bu tarhanayı nasıl yapıyorsunuz? AS:** bu tarhanayı buydeyi döveriz biS. deymende (77) üvüdüğüS. he he al ge. deymende üvüdüğüz. yo. urt. alıruz ğatı yo. urt. maya dutarıs. bişme (78) yaparıs bilir misin ğiz bilmem. bilmeSsin ğiz siz. acık sūt ğuyarız acık su ğuyarıs. ğaynadırız (79) suyu. bu hamırı salarız. içine. acık bişiriS. bōle ğuyarız. içine. yo. urt, tomatiz, biber. işde (80) ne gelise ğuyarıs. köv taħarnası bōle olur biSim. bu datlı olur. kö.. şērlerde de unna da un (81) taħarnası yapıyolā unna da herkeşin kendine ğöre bilgisi va. biz bēyaz taharna bu, bōle (82) yaparız. göce taħarnası derle buna. göce taħarnası. eyi olur bu. sūt ğuyarısın. salçalı bişirisin. (83) **SGA: Bekletiyor musunuz bunu? AS:** bi gece beklediyoS. he aşam. üstü u. zamanna ğārdık (84) sabāliyin döktük. mayada va oluyō ya maya, köv mayası. unnan bis yuñurus sı.. ğatica (85) şı. ideriz ununa ğuyarız içine ğatica. şī Teknenin. içine bastırıS. üsdünü de örteris (86) sabaceg durar gelir. u, ğabarı. undan keri dökeris. e u bişmesini fiñan hana (87) büyüklēden. olmıyınca ayarlayamazsınız, bişme olcıK. ille. bişmesiS. olmas. öle işde (88) ğöreneklēmisi ihi ğördümüzü yapıyoz bi köv bura büyüklēmizden bildimizi yapıyoz yavrum. (89) her şeyin dadı başKa hincik ğālī şēde de bōle televizlēde de diyola ya bunu tarana çorbası (90) diye. unu ... tutuyōla yarayışlı gibi. ğararız. ā bōle bişiriS sabāleyn bişiriz, işden geldik mi (91) bişiriz, bi canımız. isdedi mi bişiriS, hazırceciğ, sālıklı. dö. üyon, yıkıyon, üdüyon, (92) ğuruduyon bi çok telāşesi va mübārēñ. işde emmē illa..

SGA: Epey çok yapmışsınız ama (93) çocuk çok heralde. AS: yō ... yok
 çocuk da yok da seneye ğada yīyoz_ışde bunu acıK acıK. **(94)** ara ara ca-
 nı_ısdedikÇe bişiriyon. yinmeyeni döküveriyoz goyunnara fīān. mallara
 veriyoz. **(95)** hē nacı_ı? teze.. yiniden tezece bi dā. hē hē yo_urdu_ıa telāşe_ıe
 şetmiyon ğālī döküyō_ı, **(96)** tezece bi dā yapıyō_ı. harman geldi mi teze şeyi-
 nen. ōle yiyoS_ışde yavrum. /.../ **SGA: İyi (97) annenize de bakmışsınız.**
AS: bakTım. SGA:Yatıyor muydu yürüyor muydu? AS: yōk hiç (98) yat-
 madı. kendi süngünü kendi daşıdı. bi havtanı_ı_ıçinde āldı satTı_ı_ıTe ön_ön
 bēş gün **(99)** yatTı yatmadı da hasTāniye yatTı işde dizleri şişdi. ārısı sancı
 derken ansızda, iki günde **(100)** bozuldu, gitTi. /.../

I/80

ODUNPAZARI - Yukarınlıca

Kaynak kişi : Mübeccel Doğru, 75, İlkokul 3; Ummuhan Özben, 73, İlkokul 3

Derleyen : Fatih Doğru, Tuğba Önce

Derleme yeri : Yol

Kayıt türü : Video

Konu : Eski hayat, bayramlar, rüya

(1) **UÖ:** nereye gidiyorsunuz? guş yuvalāna mı gidiyōunuz? **TÖ:** Sizinle konuşmaya geldik. **FD:** Biz (2) köyleri geziyoruz yenge. **MD:** ē? ēyi olmuş. hē. **FD:** Köylerde köyü bilen teyzelerle (3) konuşuyoruz. Bir de sizinle konuşalım dedik. **MD:** sa_ol_olum. ēyi olmuş_ışTe. eyer başKa (4) yerde görsez biliriz_jinan. **FD:** Bilir misin? **MD:** tabi bilirin yā. bobene benzet-Tim_olum. (5) **FD:** Benziyor muyum? **MD:** benziyōn benziyōn. **UÖ:** biz de acık şōle dolanam dedik. şurdan (6) ipburnu toplıycez. **FD:** Bizim işimiz kısa. Köyün eskilerini siz biliyormuşsunuz. **MD:** ēyi (7) bakam. tabi biliyoz tabi yā. bilmeyiz mī esgileri? biliriz tā şe bobaḡgilden_önÇeki halini (8) biliyoS tabi. **FD:** Nasıldı köy eskiden? **MD:** kōde ēsgiden eyīdi. **OÖ:** esgiden kō çok güselidi (9) ölüm. şindi kö_ün dadı ġalmadı. **MD:** şindi köy dadı yok. eveli birbirinē hizmete varyoduñ (10) şindi varılmāyō. **FD:** Nasıl hizmete varıyordun? **MD:** bōle nē olursā bi şe ye varyoduñ, (11) alıyoduñ, veriyoduğ. şindi va da vemezle. **UÖ:** esgidēn bi tarlıyā şe de ēkerdiñ, (12) ġarpız_ēkersiñ, salata ēkersiñ, domatis biber_ēkersiñ, patetis_ēkersiñ, fasille ekersiñ bi di (13) unnardan satarsıñ. şimdi on tane de tarla satseñ bereketi yōk. **MD:** berekedi yok berekedi (14) yok. (15) **FD:** Bayramlar nasıl geçiyordu eskiden? **UÖ:** bayramna çok güzeldi. dē şurda biz çok sancak (16) binerdik. **MD:** eveli sancak biliniyodū birbirine mutuydūñ. **UÖ:** ġız. şeyi de boyuna çekiyō (17) bizi. **MD:** tūba dı mı? **FD:** E sancak biniyordunuz. **UÖ:** olannar boyuna toP_oynarlardı. (18) ümmet_oynarlardı. biz de sancak binerdik. **MD:** öleydi eveli ölüm işde. **FD:** Birbirine gitme (19) daha mı çoktu? **MD:** dā çokdu. **UÖ:** hinci yok. **MD:** birbirini her yere soğulurduñ. şindi (20) soğulamıyōn ya ölüm. telefon_etmēnce kimseniñ_evine varılmıyo. **UÖ:** şindi dediğodu çok. (21) **FD:** Eskiden habersiz gidiyordunuz. **MD:** hē habersiz gidiyoduñ_eve. **UÖ:** seniñ_adıñ nēdi? (22) **FD:** Fatih. **UÖ:** fātī. şindig_olum herkes haset. kimse kimseyi çekemeyō. **MD:** her şey (23) çoğ_emme faydası yok. tabi. parāylan_alıyōn. eveli kime varseñ bi guyuveriyodu ya (24) veriyolar-dı. yoK şindi parāyla alceñ. **UÖ:** bak herkeziñ_araba.. **FD:** Yardımlaşma daha çoktu (25) değıl mi? **MD:** dā çokdu tabi. **FD:** Şimdi yok mu? **MD:**

yok yok yardımleşme yok. **FD: (26) Eskiden köylü özel günlerde toplanır mıydı? UÖ:** toplanmaz mı? benim annem okumuşTü (27) her gün akşam-nen anneme okutmē gelirlerdi, okumeye gelirlerdi. annem esgi arapÇa (28) okurdu. esgi yazıyı üstünsüz esiresizleri heP oKırdı āşam oldu mu anneme okutTurulardı. (29) **MD:** şimdi yok yavrum. evelki şey yok. **UÖ:** dedeñ vardı. undan sona cāmiye gelirdi. hele (30) bak şe, ne vā dayı ne vā? hadi gāli sōna derdi. **MD:** mustafa dēdeñ. bizim dayımız oluyo. (31) bobamgillēñ halalāñın gocası. halalarının olannarı unna. **UÖ:** hadi gāli sona deyyveren dērdi. (32) **FD: Elektirik yokken ne yapıyordunuz? MD:** yok. Ġambā yakıyoduk. **FD: Ne yapıyordunuz (33) evde? Akşam oldu. MD:** ġa.. ġāS. āşam oldu çıra yakārsıñ, çıreylen gidersıñ dışarı. **UÖ:** her (34) gün āşamnen.. sokā giderken çıra yakārsıñ. **MD:** öle dādan çıra getiriliği, diler diler boben, (35) undan sona bi ġıyıya doldurusıñ. ölē. zoba yokdu eveli ölüm. ocaķla yanıyodu. **FD: Ocaġı (36) nasıl yakıyordunuz? MD:** ocā deTdevirleri ġorduk ġoca ġoca deTdevirleri. unnāñ öñüne de (37) şe ġorduñ incelēden. **FD: Neyi koyardınız ben anlamadım? MD:** şöle şöle şe ol.. çamlāñ (38) kütükleri olur. unnarı dayar.. **FD: Ne diyordunuz onlara? MD:** deTdevir derlerdi. **FD: (39) Detdevir. Hiç duymadım ben onu. ÖD:** hē. öle derlerdi. deTdevir derlerdi. **FD: Büyük çam (40) kütüġü. MD:** hē kütüklere deTdevir derleñ. unnarı dayarsıñ iki dene üş dene, öñüne de (41) inceleri ġorsıñ. unna farıl farıl yanar. evi de aydınadır. evi de ısıdırdı eveli. he gücücük (42) kötü kötü zoba ġururlardı eveli. altına çamırlan ši iderleri öle ġorlardı kötü kötü zobaları. (43) yokdu eveli bi_şı yavrum. yā ölēdi eveli. şindī.. **FD: Masal anlatıyorlar mıydı? Babaannem (44) anlatırdı. Siz bilirsiniz masalları. UÖ:** ġesnā yengem mi? **FD: Evet anlatırdı. MD:** biz (45) bilemiyoz ölüm. **FD: Yok mu anlattıkları. Gödenezleri falan bilmiyor musunuz? MD:** (46) annaTdī.. bi.. bilemiyoz öle. **FD: Köyden savaşa gidenler bir şey anlatmaz mıydı? MD:** işde (47) annadırlarmışdır emme biS çocüduK bilmiyoS işde. **UÖ:** mustafa dayı rāmetliK savaşda (48) gözünü ġaybetTi. **FD: O yaşadıklarını anlatmaz mıydı? UÖ:** urda āvlenmişmiş saTen. bi dene (49) çocü.. bi dene çocü varmışmiş. (50) **MD:** büyüñ üryamdā savaş ġördüm ġörüyoñ mu bunu annadeyin. savaş oluyomuş kövde. (51) **FD: Hayır olsun. MD:** ay allah razı olsun. amanın herkez gidiyo gidiyo beñ amceñe diyon (52) bekir amceñe bi geliP de diyon bizi aramadı diyon. āy diyon nē olcek ki biz napceñ ki (53) diyon. böyle sıfraz hazırlamışın. yemek yidirmişin. elle heP gidiyo da biz ġalıyoz. öle (54) ġörmüşün sabā namazından sōna. savaş anılcēmiş bakşeña. işdē eveli çoK ēyīdi ölüm şimdi (55) yok. şe yok. böyle ġonuşma yok birbirinēn. dē varceñ undan sonā telēfon etceñ variceñ (56) benim işim va böyün gelme yarın ge. öle. annenġil bilirsıñ. nāpiyo annen nāpiyo? burdala (57) mı? **FD: Buradalar. İyiler çok şükür. MD:** hē ēyi. baġçe va mı? **FD: Var küçük. MD:** e şuriyē (58) nohud ekmişinñiz heralde. ē hic olmamış_u da. benim ġardış

mustafa dayın_õle diyödu. (59) hiç nohud_olmadı sezāyiniñ_ekdī de yazık diyödu. **FD: Ummuhan yengeydi değil mi? MD: (60)** benim mübeccel_adı. **UÖ: benim_ummān. MD: ben ī** ğardeşim ben böyü_ün u ğuçük. (61) **FD: Senin yaşın kaçtı? MD: benim yetmiş beşe girdim ben. UÖ: metin_ā-** biñi biliyon_ñu? (62) do_an_abiñi? **MD: bilmez. bilemez, bilemez. görmedi** ki çocuk. **UÖ: görmedi ki çocuk (63)** nerden bilceK? **FD: Ummuhan yenge** **senin yaşın kaçtı? UÖ: beñim_çeşim nēcmi. FD: Yok (64) yaşın. UÖ: be-** nim yaşım mı? yetmiş_üçe basTım. **MD: iki yaş_aramız va. FD: Soyadınız? (65) MD: atağ. atağdı öñden. şimdi benimki dōru oldu. UÖ: benim_özben. MD: ha. biz dōru sizle (66) aynı. FD: Sağolun. Allah razı olsun. MD: hadē. sa_ol ğuzum. UÖ: selam sōleyiñ annen_ñile. (67) sōna esgileri ğonuşuruz. bak biz bi başladığ mı āşam_olur. FD: Tamam. Hadi (68) Allahısmarladık. UÖ: hadi güle_gülē.**

I/81

ODUNPAZARI - Yukarınlıca**Kaynak kişi** : Sabri Önce, 76, İlkokul; Mesure Önce, 70, İlkokul 3**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Balkon**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köydeki yer adları

(1) **FD: Pınarburu var. SÖ:** eskiden pınar varmış demek ki. unuŋ ği-
 çin ğisim ğalmış tabî. **MÖ: (2)** demek ki pınar varmış da pınarburu denmiş.
FD: Başka? SÖ: akğayalık de. akğayalık u (3) kö ğün ğayalık va ya yol ge-
 çer. ura akğayalık derlêdi u yolâ. ôt ğyannâ kömür ğocakları. **FD: (4) Orada**
kömür ocakları mı varmış? SÖ: u kömürü yakıyoduk. kömür va urda. **MÖ:**
 êrekle nere (5) oluyo êreklê? **SÖ:** êrekle yukarkı al ğosman ğagiliŋ ğurlâ.
 êrekle. **FD: Eğrekler. SÖ:** eğrek, (6) eğrek. **MÖ:** hayvan eğrenirmiş ğurlar-
 da. hayvan ğereniyomuş êrekle derlerdi. **FD: Hayvan (7) otlatılıyor mu?**
MÖ: otlatiye yatırılıye urlara. hê sicaKda getirip yatırıyor ya kölgede. (8)
 hayvan ğerekleri derleŋ. **SÖ:** êreklerden sonâ çalcâ. çalca derlerdi. **FD: Niye**
Çalca demişler? (9) MÖ: ırıya niye ôle demişle çalca dêye bilmen. **SÖ:**
 çalcâdan sona ğarapınâr. **FD: Orada pınar (10) mı varmış? SÖ:** çeşme va
 urda pek datlı hê. hayvan güderken ta urlara gidêdik bis. hayvan (11) güder-
 ken oralara giderdik ta oraya ğadâ. **MÖ:** suyu heralda ğara suydı da undan
 ğara (12) ğarabınâr denmiş ğişTe. çeşme oldûna göre uriye ğarabınâr. **SÖ:**
 ondan sona aşşâ ... dutlu (13) derdik ya ğâli ırıyı boş ve. **FD: Dut mu var**
orada? SÖ: dutlu derler, dut varmış demek ki. (14) **MÖ:** adı dutluymuş ğişte.
 nè diye dutlu deniyo bilmiyôm. **SÖ:** târlamız vârdı urda. (15) aşşâ ğılıcadan
 satın ğaldıydık sona satTık gine. ondan sona güççük ğa.. yataŋ yeri. hı. **FD:**
(16) Dere mi var orda da? Dere yataŋ mı? SÖ: dereye ğada yataŋ yeri işTe
 ha. undan soŋa (17) Küççük ğâş, ğoca ğâş. **FD: Kaşa mı benziyor onlar da?**
MÖ: he ğâş ğoyâ bütün böyle depe (18) oldû için heralda ğâş denmiş ırıya da.
FD: Küçük olana küçük, büyüğe büyük iki tane tepe (19) mi? SÖ: he şı
 ğâş böyle ğâşla şöle yôkardaydı ya şöle. **FD: Başka? MÖ:** adı ôle başğa adı
 olan (20) yer.. **SÖ:** ğarâyer. şura ğarayerdîr. **FD: Niye karâyer? SÖ:** tap-
 raŋ siyah ya. ôle demişle una. (21) undan sona ğayanıŋ ğüsdü var. biliyon de
 mi ğayanıŋ ğüsdünü? ura düS böyle. ekin ğekiyoduk (22) tarla yani. u tarlala
 va urda. düzdü urası. **FD: Adı ne oranın? MÖ:** adı nê? ğayanıŋ ğüsdü. **SÖ:**
 (23) ğayanıŋ ğüsdü. u ğadar. yâni ğayanıŋ ğüSTü derle urasına. **FD: Başka?**
Daribükü var. SÖ: he (24) Pitmedi dâ, dâ bu yanda çöK. **FD: Buralarda**
ne var başka? SÖ: armitlıdere. armit varmış böyle (25) doval şöle. hê. **MÖ:**

dereniñ içinde. dereniñ içinde armit varmış ki armitludere. **SÖ:** eskiden (26) öle armit varmış tā isim almış. urdan sonra bu yanna geçem isTersem. dā bu yanni Pitmedi (27) ya dā boş ve gālè. **FD: Olanları söyleyeylim yine de.** **MÖ:** aşşā ılıceye dōru, aşşā ılıceye (28) dōru gidiyo u yanna. **FD: Aşşağı Ilıcaya gitmeyelim. Bizim köyün mevküisi.** **SÖ:** he hē (29) tamam. burdan şindī bucaķ. harman yerlēni yazdınız mī? yazıldı mı? **FD: Yazmadık.** **MÖ:** (30) yaz, harman yerlēni yaz. **SÖ:** yazılmış mı? harman yeri hē. **FD: Orada harman mı yapılıyor?** (31) **SÖ:** harman sürüyoduK düve.. düvennēnen. ondan sonā dereden öte geştik mi bucāķ. bucāķ (32) diyoz örmān.. **FD: Niye Bucak?** **SÖ:** neyse gālī öle. unu bilmīyom. bucāķ derdik yā neyse (33) bucāķ. **MÖ:** ēşi armitlāñ yanī. **SÖ:** ekşi armitlāñ.. bucāķ gālī geçiyo urla. **MÖ:** bucā geçiyo (34) tabi ēşi armitlāñ yanī. **SÖ:** bucāK, undan sonra ğumluderē. tarlā ğalabā giderken yol va ya, (35) yolun böle bī yannarī Kumludere. **FD: Dere mi var orada kumlu?** **SÖ:** kumlu işde acıķ ha acıķ (36) kum da vā. **MÖ:** tarla ğumlu ya heralda ğumludere urdan mı ğalma? **SÖ:** derē aķarken kumlu (37) oluyo urda. ğumluderē. ğadiriñdere. urdan ğalabaķ yolunun solu ğadiriñderedir. **FD: Kadirin (38) toprağı mı orası?** **SÖ:** heral urda ğadiriñ ma.. **MÖ:** ğadiriñdere neden ğalmış işde hadi (39) bilmiyoz ki. yā. **SÖ:** dā evelden ğadir ismini almış işde, ğadiriñdere ğadiriñdere diye öle (40) aldık. **FD: Başka?** **SÖ:** ğadiriñdere ordan darıbükü dē.. **FD: Gökçe?** **SÖ:** he gökçe şurda ğaldı. (41) **FD: Gökçeyi atladık.** **SÖ:** gökçe su aķancı gökmüş suyu, gökdü. **MÖ:** gömgök de unuñ içinde (42) gökce ğalmış. **FD: Su kaynıyor değil mi orada?** **MÖ:** ğaynıyo. **SÖ:** aķar böle çeşme yoK dā (43) yerden ğaynıyodu suyu gömgüKdū. ramazanda ta urdan su getiriyoduK oruĉ tutarken. a (44) öleydī. **MÖ:** gidersiñ destiyen sırtlanır gelirsiniñ urdan suyu. **FD: Darıbükü?** **SÖ:** undan sonā (45) darıbükü işde o fidannık yapTımız yerle va ya. darıbükü geçiyo ondan sona.. **FD: Niye (46) darıbükü onun adı?** **SÖ:** bük, bükle var ya böle sörķun, unnarāñ ismi. darı bük derkē darī (47) bük demişle işdē. **MÖ:** urla tarla bile de ildi ğülüm bizim çocuklümüzda biz biliyoz. sādece (48) bükdū böle. **FD: Bük dediğimiz ne oluyor?** **MÖ:** sö üT gibi. sö üTe benzer a çeş gibi unnarı (49) baya köylüceK ğāzdıla. urlar öle tarla çıkarıldı. **FD: Darı ne?** **MÖ:** darıbükün.. darı demek (50) ne demek? darıbükü. **FD: Orada arpa, buğday, nohut, mısır mı oluyor?** **SÖ:** belki darı derken (51) ekin ekince darī büklēñ yanı darıbükü undan isim almışdır. tabi tarla ekiyola, bükle de (52) yanında. darī bükü işde hē. darıbükü derle undan işde. **FD: Başka var mı?** **SÖ:** ondan sora (53) şe.. şelāle işde. yō şelāle di il urasī eskiden beşikTeresi geçer. he beşikderesi geçer. **FD: (54) Beşik ne demek? Niye beşik?** **SÖ:** ura şindi dere derken bölē şeli beşik gibi yerle vārdı böle (55) oturcek gibi ... unuñ için beşik demiş. setli böle merdiven şekлиндē diyem. undan sona (56) harharğaya. şelāle aķardı. şelāle de harhar derdik bis eskiden. **FD: Har har diye ses çıkardığı (57) için mi?** **MÖ:** hē.

ses çıkardı için_u da. **SÖ:** böyle yüksek ya. su akardı böyle, harhar derke har **(58)** har ses yapınca, ses yapınca una harhargaya. şimdi.. **MÖ:** şelâle deniliyo da şimdi şelâle. **(59)** u_zaman_öle midi? harhargaya. **SÖ:** şimdi şelâle deniliyô u başğa. kirâzlı deyle undan sona.. **(60) FD: Kirazlı da kiraz mı var? SÖ:** kirazlı yôkarda dâ. **FD: Orada kiraz mı oluyordu? SÖ:** vardı **(61)** vardı bis yazın bölē urıya giderdik hayvan varkan Kûme yapârdık bölē yazı urda iki üç_ay **(62)** duruyduk. ekin_olasıya a_usTusa ğada meseâ. a_usdos bir dedi mi gelirdik. işde.. **MÖ:** **(63)** çok kiraz vardı urlardâ. **FD: Güme ne? SÖ:** güme derken Kûlube. a_aşdan böyle yaparıdık. **(64)** üsTüne çam ğabıklar var. ğabıklardan kiremit yôk. unnardan yapâdık. ğoyunnarı urda **(65)** güderdiK, ğuzularî. râmetli dedeñgil_urda â unu yapâdık. urda yatârdık. çocuklümüzda **(66)** bütüm_urlardaydı. **MÖ:** yaylalâ. yaylada işde yayla. adı yayla. **FD: Bitti değil mi? Başka (67) isim kalmadı. MÖ:** bitTi. **SÖ:** undan sona somak derdik. somāk. **MÖ:** ū u ğâli dālāñ_adı. **SÖ:** **(68)** ğali unna dāğ. **FD: Köyün mevkiisinde olan yerler bitti mi? SÖ:** köyün mevkiisi tamam. bitTi.

I/82

SARICAKAYA - Beyköy**Kaynak kişi** : Cevriye Akın, 68, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş, Sibel Er**Derleme yeri** : Bakkal**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün

(1) **CA:** ben büyüdüm gelin_oldum, buráyá gelin_oldum buráyá geldim. bu eve geldim. tā (2) **bağKaldı. Sİ: Bu köyden gelin ama...** **CA:** bu kövden gelin_oldum. undan sona, ben (3) **geḷdikten sonrā** araba maraba alḷdık. ḡapat-tık dükkānı. şērlere gittik, ev_adıık. şērlerden (4) **döndük dolaşTık geḷdik.** tek-rar gene bunu açTık. **Sİ: Amca? Amcam yok mu?** **CA:** amcāḡ dá (5) **gitTī,** açan çocuk da gitTī, ḡayınna da gitti, ḡaynāta da gittiḡ hepsi, ben ḡādım. tek başıma. (6) **SE: Kendin burayı işletiyorsun yani.** **CA:** kendim_ışleTiyon. çocuk mefaT_ıtTı. bura açan (7) **çocuk.** on_üş sene.. o aşTıktan sona on_üş sene u devam_ētTı beraber. on_üş seneden (8) **sonra** da u mefaT_ıtTı. ben devam ediyon_ışTe. öle. benim.. buranın kökü de, ḡaynata da (9) **sarıḡayalı..** o da onun kökü de sarıḡayalı. tabī āşık hasannā derlē bu āşık hasannā hep (10) **buranın_akrabası.** ben kısadān... unna. ḡāveci hasan.. ḡāveci hasan vā ya hasan dē mi (11) **unun_adı?** onun_ışTē annanesī, dedesi hep bizim buranın kökü. **SE: Ben o kadar bilmem (12) de...** **CA:** sen ne bilceḡ, ben bile bilmen yavрім unnarı. ben de buraya gelin_olup geḷdikTen (13) **sona** örendim kimin kim_öldünü. öle. **SE: Burada düğünler nasıl olur? Sİ: Eskiden ama...** (14) **CA:** eskiden mi? **Sİ: Evet.** **CA:** vaḡtı olan bi haFta davul dövdürüydü. bi cümeye başlardın, bi (15) **cüme biterdi** vaḡtı olan. emmē vaḡtı olmayan salı başlārdı, çarşamba, perşembe, cümeye (16) **duvaK_olūdu.** böle. **Sİ: Neler oluyor düğünde? Birinci gün ne oluyor? İkinci gün ne oluyor? (17) CA:** birinci gün çeḡiz serilirdi. keşkek dövülürdü. oduna gidilirdi. x: yā çevirilēdi eskiden (18) **yādanda,** ā_aç yādanında. yā çevirilēdi. ā davulları döye döye döye, davul çala çala. millet (19) **oynādı.** eski dü_ünnē çok iyidi bē, şimdi dü_ünnē hiç.. **CA:** ondan sōrasī ertesi gün ḡına (20) **olacak,** ikinci gün ḡına olacak, cümertesi gün. o gün de gene keşkek dövēlēdi dibeklēde. gine (21) **tekrardan gelini almaya gidēdi,** ḡına götürülēdi depelene ḡorlardı şēleri, Sini-lerī, her şēleri. (22) **keşkek götürülēdi,** bilmem nāparlādı, yaḡ götürülēdi, duz götürülēdi, u şekil u gün de öle (23) **olurdu.** gece de ḡınayı yaḡālādı. ertesi gün de gelin çıkarılādı dünürşü yapālādı. gelin (24) **çıkarılādı.** onun_ertesi gün de duvaḡ yaparlādı. şimdi ne çeḡiz sermek vā, ne urdan sora (25) **gelin_almak** vā. gelini bi düzüyola, gidiyo yetiyo. gidiyolā şēre. ne ‘va? ā gittilē şēre bi

(26) düzen, ben dëyon gelin çıkTı gün oċan hoca geydiŗcek diye baċıyon. ne hoca geydiren vā, (27) ne şe_yapan vā. /.../ **SE: Mesela kınada ne giyerlerdi gelinler eskiden?** **CA:** yayrım hiŗbi_ŗē (28) gëymeŗlēdi. eskiden hiŗbi_ŗē gëymeŗdin, üstlēlen baŗlālan ģınayı yakınırlādı. undan sora (29) sabālın düzēlēdi ģalik, gün dōmadan gelini düzcez derlēdi. sabālın düzēlēdi gelini. şinci ōle (30) de_ıl, şinci çok deŗiŗti artıŗ. gelinņik_ayrı oluyo niŗanlıŗ_ayrı oluyo. geŗennē dū_ünde (31) gelivereydiņiz görüdüņüz. iŗTe eņ_eskilē bizim ōle olur yayrım. ģeņiz cūme gün serilir. **SE: (32) Düĝünlerde ne yemekler verilirdi? Hangi yemekler?** **CA:** eskiden ģabaċTan ģalye yapālādı. (33) urdan ģorba yapālādı, yo_urt ģorbası. fasille yapālādı. bōrek yazılırdı. bekmez ģatālādı (34) şekeri nerde bulcaċla. bekmez ģatālādı. hāni bōreklē yazılırdı. hoŗ ģelđiņ hoŗ ģelđiņ gel. **EB: (35) Hoŗbulduk. Nasılsınız? İyi misiniz?** **CA:** ēiyiyiz allā şükür annadeyoz.

I/83

SARICAKAYA - Beyköy**Kaynak kişi** : Dursun Kalyoncu, 68, Okumamış**Derleyen** : Songül İlbaş, Sibel Er**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, eski yaşam

(1) **DK:** ... va ya iyi olmāyo. bi yüzüldü urası, amanın ne biçim. aṭ-tıṭ-öt' yandan şe yapıyolar (2) ben de ā burda bigaş, amanin Kıra.. ā bunu ğıra göyup gidiyolā, yapıyolā, anasıgile yeni (3) geldilē. öt' yandan. öt' yanna gideydiniz temizÇe u yanda çay Feġan yapveryolardı ğt. **Sİ:** (4) **Gideceğiz başka köye.** **DK:** amanın ne ğonuşen yayrım. **Sİ:** **Adın ne teyze?** **DK:** dursun. (5) dursun kalyoncu. **Sİ:** **Kaç yaşındasın?** **DK:** ben şe, atmış sekiz yaşımdayım. atmış sekiz (6) yaşımdayım dā.. **Sİ:** **Okula gittin mi hiç?** **DK:** okula hiç gitmedim, hiç okumuşum yok. (7) benim.. bizim kövümüz, bizim köv burda değildi, beni hiç okula yollamadı anam. **Sİ:** **Niye (8) yollamadı?** **DK:** yollamadı. ā hinci okuşum olssa dedim başımā beceririm. hiç okula (9) yollamadı. **Sİ:** **Niye? İş mi yaptırdı sana?** **DK:** yō, iş yapTıрмаk de il de, hinci bizim kövde (10) örencikTe duruyoduḡ biz. burayā işTe olanları fālan everince geldik. urda şe yokTu. okul (11) yokTu. undan, urda dedi evi olan çocuklālan ben burayā yollaman seni dedi. geliP gidērken (12) n olur olmaḡ dedi. ebe inaTdı. mākemeye vēcēz, şunā vēcēz dedilē emme yollamadı. (13) okumuşum olssa dedim kendi başımı becererim, okumuşun ne iyi oluyo emme. artık tokTora (14) gitsen şurayā gitsen. **Sİ:** **Sonradan öğrenseydin birinden.** **DK:** örensen ğızım da artık şu yaştan (15) sonra nesini örencem. baḡ bu ğızın ğucası öldü, yalnız urdan ğaç senedir ğocayā gitmedi. (16) amanin her şeye üzüle üzüle akıl mı ğalıyo ah ğızım be. artık ğocaman ā ev de ... yanında (17) duruyoz ğocaman ismayil ābin vardı bilir midin? dē u kövün içinde boyalı evlē va. onlā (18) ayrıla artık. onun olan falan evlendi. banıyı biliyon mu? bilmezsiniz sen engini. sen (19) bilmen buvan anan bilir de. de ūrdan kerde, ... yanında duruyoz. ğızın. **SE:** **Burada düğünler (20) falan nasıl olurdu eskiden?** **DK:** esKiden düğünlē nāsı olcaḡ ğızım ā davullā oluyodu. (21) yapıyodu. urdan kēri, ben acıḡ.. amanın bu yıl burda da ğaçıncı dū ün oldu emme hiç, aha (22) bi yāS şu şabangillēn oldu ya, hiç canım acısından çıkmadım. dū üne mū üne çıkmadım (23) hiç. bu ayām noḡduysa oldu. **SE:** **Ne yemekler olurdu mesela eskiden?** **DK:** düğünde nē (24) yemek olcaḡ ğızım, fasille olurdu yapālādı gene pilav yapālādı. patēs yēmēdir şudur.. e (25) hinci biliyon a kendin de. **SE:** **Şimdi biliyoruz da**

eskiden neydi? **DK:** yo yo yo esgiden (26) bi_şē yapmazlādı. **SE: Ekmek falan kendiniz mi yapıyordunuz düğüne?** **DK:** düğüne mi? yo (27) yo. eveli yapıyoduk da. kendimiz yapıyoduk da, hinci satın getitTiriyolā. şinci yemeķā-nede (28) veriyolā gızım. n_oldu gızım, ğorKTun mu? ğorKTu. **SE: Kına gecesi falan nasıl oluyordu?** (29) **DK:** he? **SE: Kına gecesinde falan neler yapılyordu deĝişik?** **DK:** deñişig_ıTıĝ_evel şēlere (30) aklım_ermez de ğına_gecesi de işTe nāsi olcak gızım_ışTe ğına yakıyolādı, yapıyolādı. **SE: (31) Ellerine, ayaklarına mı yakıyorlardı?** **DK:** hı hı. ayaklāna da yakālādı, başlana, ellēne. ē (32) hinciki gibi, hinciki evvelki gibi ... gızım. unu da ōle.. (33) **Sİ: Köy eskiden daha güzel miydi?** **DK:** güzel_olsa da gızım eveli hastalık yokTu da yime (34) içme de hāni bu ğadaķ yokTu. hinci her şē vā emme hastalık da çok. dē mi? hinci akıl_artTı (35) ... çocuklā baksana büyük küçük bilmiyo. bizim günümüzden çok bi_şē yokTu da, (36) benim_aklım_ereli. bi pamık vādı, bi çeltik vādı. hincik ā buļalışık da bitmiyō ... allān şēsi (37) de bitmiyo. önden gene borç dert de olmuyodu. biz benim bildīm_örencikde duruķan biz (38) pamık yapıyoduk. buyday yapıyoduk. urdan pirinç_ışte çeltik deyiverem, unu yapıyoduk. (39) **SE: Pirinci nasıl yapıyordunuz?** **DK:** eki-yoduk. suyun_çinde oluyodu gızım, onu biçiyolā, (40) aynı bayā bu harman sürer gibi sürüyo, onu da işte götürüp ... makinesi va çevirip piriç (41) oluyodu. sinek çok_olunca şēy etTile yasakladıla. **SE: Pamuk nasıl yapıyor? Ekiliyor?** **DK:** (42) e pamık da ekiliyo işte, tarlayı ğazıyon, ğozası oluyo yoluyon. açılıyo. yā.. **SE: Topluyorsun.** (43) **DK:** topluyon. hiç görmemişşindir. anan bilir de. anneni de hiç görmeyom ne vakıttan beri, (44) eveli sene bi Tüzköyüne dū_üne giderken buraya vardılardı. **Sİ: Şunun adı ne teyze?** **DK:** (45) sancaķ. ya bunu beşik yok da, ben burda hinci bunun haķından gelemiyom ya, bunu artıķ, ā (46) bunu ğoyup gidiyolā ... sallıyom yapıyom, herkeş yidimi evine dā_ılyo. bize baKıyo. (47) ğaKTın mı gızım hı? abalā ğelmiş ğt. ... bu da okula gidiyodu iki gündür, sarıcağayaya, Kız (48) Kocaman hāsta olunca gitmedi. ğiriplēde böyle hiç gitmiyo ha bizden. sen bi de Tüzküyüne (49) feļan gidēsın. **SE: Gideceĝiz. Örencik'e gideceĝiz. Düzköy'e gideceĝiz.** **DK:** āşam_olsa... ā (50) örenciĝe ğapĝayadan hoca vemişle. oranın çoĝu cingen de. ā şeyin, dē u ğapĝayada ... (51) uranın şēsi nerde diye sordu da, deyvedi ā uraya gidiyo o ğız da. ... buraya geliyo da. ... her (52) şeyden çokķan götürüveriyodu ğarıya. geķen düĝünde o da gelmiş, kendi taksi almış da (53) sürüyo. ... **SE: Mesela düĝünlerde gelin ne giyerdi? Gelinlik mi giyyordu eskiden?** **DK:** evel (54) ğadife giyyiolādı gızım, hinci artıķ gelinlik giyyiolā. **SE: İşlemeli mi yani?** **DK:** ğadife. **Sİ: (55) Kendileri mi işliyor onu alıp?** **DK:** kendileri işlemiyo. satın_alma ğadife giyyiolādı, önden. (56) hinci atıķ veya sān kendin görüyon ya hincik_ōle gızım. hinci.her_şēler deñişıyo atıķ. **SE: (57) Mesela kışlık hazırlıklar ne yapılır? Ne yapıyorsunuz?** **DK:** şeye mi? evlere mi? **SE: Evet (58) evlere?** **DK:** evlere ne yapcan gızım, ā konserve

yapan yapıyo. bu yıl hiç k nserve de (59) yapamadık ... bi ... k nserve yapTık. unnan bizim  anam iş pek çok. seral n  işi şu. urdan (60) kerem, sal anı yap-tın, şunu ben  old m. k nserve yapmaya da elleri ermiyo bu yıl, ba  çok (61) buz olca mış, her ş ler hep buz. ... fasilye v  da g rkuyorla  ir  vursa sen ... pek güzel (62) diyo gelin. bi gün topl y m demiş de unu da dayın da dedi g k dedi ya u n  apcan dedi. bu (63) yıl diyorl   ır.. t   ır  senedir bu yıl böle don  oluyo diyorl . her ř     arnıb rl  f lan  işte (64) bizim hep   le. hincik de m s r  bitirdil .  a  g nd r  o mısır Kırıp yapıyorl  da. onu (65) bitirdile.   bi  de, y . her yerde bu  ada   elencek olsanız  şam oldu. t    ri hep bu evlere (66) varcınız mı burda? **S : Yok yok, hepsine gitmiyoruz.** **DK:**  renci e  i-dersiniz de ordan (67) T zk yl ne geçersiniz.  renci e  rarsınız.  rencikTey-di bizim  ev  evel de.buraya (68) geldik  işTe. satTık da. **S : K y kalabalık mıydı eskiden teyze?** **DK:** yo yo ğalabalığ de  ildi (69)  ızım. bura az işTe. evel anamgill  ordaymışTı. d  başğa yerde v mıştı, urdan da a tık uraya (70) geçmişle.  rencikden de a tık örenciğe cingen k y  diye  ız veren  olmadı. ondan ker de (71) artık buraya ev yapTırdık. **S : O  ingeneler ne zaman gelmiş oraya?** **DK:** onn  eskiden (72) yerleşmişle, d  biz bile dünyada yok-muşuzdu. evel bi k v.. Karşıl da k v v miş harp (73) zamanında oraya gel-mişle, yerleşimişl . ebegill  de bizim gelmişl  oraya ... a tık biz şurdan (74) buraya işTe ev yapTırdık.  oca  lan Saten  evlendiydi.ya.T zk y nden aldı o. ... g lc  (75) geliyo. ay yavrum vay! h  yeni  a tı u. Çidem  t . abal  mı   miş  ızım.  ? abal    miş  t . (76) vay yavrum bu pek çakıllı emme benim  ızım hasta oldu. onu tokTor da pek sever. (77) sarı  ayanın tokTorları va y . meltem gitti de.  etekil  va,  etekil   aşşamba gün gele bunu (78) pek severle. bunı her şeyi g t r veri dedesi. una çay yapaş odada, ř  yapaş, oturuveriz. (79) mısır fe an  aynatmadık. götürüp biraS yaylaya gitcem dedi, telefon açTı da. hep de bu hafta (80) gelirl  buraya.

I/84

SARICAKAYA - Dağküplü**Kaynak kişi** : Fadime Sevim, 67, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Salça yapımı

(1) **EB: Domates sulanıyor mu bu kadar böyle?** **x:** tabi ya zaten su domatesin çoğu. buranın (2) domatesi tatlıdır, ekşi değildir, güzeldir. **EB: Devamlı karıştıracak mısın böyle?** **FS:** hē, (3) devamnı ğarıştırcan böyle. **EB: Anlatsın teyze bize nasıl olduğunu.** **FS:** bakam zeynep gelsin (4) de öyle telefon açive. **EB: Hayır siz anlatın teyze.** **x:** salça nası yapıyoñuz yeñge onu soruyo. (5) **EB: Onu bir anlat ya nasıl yaptığını, tā toplamaktan başlayarak teyze.** **FS:** domatiSi (6) toplēyoñuz. doğreyoruz. undan sona ğaynadıyoruz. ëlekTen ... ëlekTen geçiriyoruz. ëlekTen (7) geçirenden sona da bunu bölē Ķarıştıra Ķarıştıra yapıyoruz. **EB: Eskiden beri yapar mısınız (8) yoksa?** **FS:** eskiden yaparız. **EB: Hep böyle mi kaynatıyorsunuz altını?** **FS:** hep bölē. **EB: (9) Güneşte kurutmaz mısınız siz?** **FS:** yok. ğurutmayız. **EB: Peki başka ne kış hazırlığı (10) yapıyorsunuz teyze? Kışa?** **FS:** ğışa bekmez yapıyoruz. **EB: Onu nasıl yaparsın? Dut (11) pekmezini nasıl yaparsın?** **FS:** dut Pekmezinī de çarşafa ırĝalāyoruz. çarşafa.. büyük çarşafa (12) ırĝalāyoruz. undan sona da eziyoz. undan bölü ğaynadıyoruz. çuvala ğuyup süzdürüyoruz. (13) süzdüreñden sōna aha bölē ğarıştıra ğarıştıra, unu da òle yapıyoruz. **EB: O zaman buranın dut (14) pekmezi meşhur.** **FS:** bizim kövün bekmezi mēşur. bekmezde hiç bi hîle yok. ne salçamızda (15) ne bekmezimizde. **EB: Satıyor musunuz bunları sonra siz?** **FS:** yō fazla olan satā. **EB: Peki (16) başka ne yapıyorsunuz teyze? Turşu falan yapıyo musunuz?** **FS:** yapıyoz. **EB: Onu nasıl (17) yapıyorsunuz? Ne turşusu yapıyorsunuz?** **FS:** biberden, içine tomates atıyoz, (18) sāmsak atıyoruz. işTe suyunu Tuzunu, suyunu ğuyuyoz, biz, turşu oluyo. **EB: Pestil yapar (19) mısınız?** **FS:** PesTil yapmayız. **EB: Dut pestili yok yani. Eskiden de böyle miymiş teyze?** **FS:** (20) esKiden de bölē. bölē yapıyoduĝ esKiden de bölē yapıyoduĝ. **EB: Bu sene kış erken geldi (21) galiba.** **FS:** evet_erken geldi. **EB: Kış olur mu burda?** **FS:** geçen sene fazla yokTu emme bu (22) yıl_erken geldi. ğayrı allah bilir. **EB: Teyze adın ne senin?** **FS:** fadime sevim. **EB: Yaş kaç? (23)** **FS:** yetmiş_iki. **EB: Okul okudunuz mu teyze?** **FS:** okumadım. annelēmiz napcaklā okūp da (24) dedilē. okutmadılā. **EB: Niye okutmadılar?** **x:** ih vāhtında aha bu çilemizi ğörmedin_ñi? **FS: (25)** kamera

mı göcasınız yōsa? **EB:** Yok yok. **x:** televizyonda çıkcañ gelecek hafta. **EB:** Biz bunu (26) ders için çekiyoruz teyze. Koymuyoruz internete. **SGA:** Teyze bu domatesler sizin bahçenin (27) mi? Bunun adı ne? Karıştırdığınız şeyin? **FS:** kürek. **SGA:** Onun fotoğrafını çekebilir miyim? (28) Değişik bir şeymiş. Bak ağzı değişik. Şuraya ne diyosunuz? **FS:** burayā da kepçeniñ yüzü. hē. (29) **x:** bu ne? kepçe mi bunun adı? bunun adı ne? **FS:** kepçe deyiven, ben ne bilem, öle (30) yapıyoz kendimiz işTe. kürek, kepçe ikisi de olur. **SGA:** Amca ne zaman vefat etti? **FS:** (31) amcā, on sene oldu. **SGA:** Hasta mıydı? **FS:** iki sene hasTaydı. **SGA:** Nesi vardı? **FS:** nefes (32) darlūna tutuldu. iki senē yattı. **SGA:** Sen mi baktın? **FS:** evet. ben baķTım. **SGA:** Allah rahmet (33) eylesin. **FS:** āmin. **SGA:** Teyze kaç çocuğın var? **FS:** iki. iki ölüm va. dört torunum va. **SGA:** (34) Dört torunun var maşallah. Burda torunların düğününü dedeler yapıyomuş. Doğru mu? **FS:** (35) dedelē mi? dede ğalmadı kı. **SGA:** Dede kalmadı, siz nasıl yapcaksınız? **FS:** dedelē öldü. (36) mefāt_ētTilē. **SGA:** Teyze, eskiden salça yapmak daha mı zordu? Nasıldı? Eskiden ne (37) yapıyordunuz? **FS:** hep böyle yaparız. **SGA:** Ama eski hayat daha zordu. **FS:** ē zordu işTe öle (38) geçirdik. zor mur geçirdik. çekiyon mu? **SGA:** Teyze eskiden bu bahçe işleri falan nasıl (39) oluyodu? **FS:** ‘esgiden de aynı böyle. **SGA:** Nasıl? Şimdiki nasıl? **FS:** Tomatēsi, çimeni (40) yetişTiriyoS. bāçeyi āşlıyoz. yetiştiriyoz, işTe Tomatēs oluyor. Tomatisiñ de satTümüz ğadā (41) satıyoz, satmadümüzī da böyle salça yapıyoruz. **SGA:** Ne kadar kaynayacak o? **FS:** olasıya ğadā (42) ğaynıycāk, iyice ğatılcaķ, ğoyulcaķ. **SGA:** Dibi tutmuyor mu hiç? **FS:** işTe ğarışTırıyoz ya. (43) **SGA:** Bu ateş yetecek mi? **FS:** yetmezse tā odun atcaz. bunna yancāk hepice. **Sİ:** Ne kadar (44) salça çıkacak ordan? **FS:** ne bileyīn. ne çıkcañı ne bilen. **SGA:** Şu kova dolusu çıkar mı? (45) **FS:** fazla çıkā. **x:** amān ne çileli salça be. **SGA:** Çileli mi? **FS:** çilesiz_ış va mı? her şe çileli (46) olur. çilesiz yemek_olur mu? çileli olūr.

I/85

SARICAKAYA - Mayıslar**Kaynak kişi** : Nimet Deren, 77, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Pamukçuluk, ipek böcekçiliği

(1) **SGA: Teyzecim adın ne? NS: nimet deren. SGA: Nimet nene ya-
sın kaç? ND: yetmiş yedi. (2) SGA: Maşallah. Okula gittin mi? ND: hiç
gitmedim. SGA: Oh, iyi olmuş. ND: iyi mi olmuş? (3) SGA: İyi olmuş. Bu
yaşa kadar gelmişsin. Biz okuyup duruyoruz canımız çıkıyor. ND: çok
(4) pişmanım evladım. tabi ğardeşlēm oku.. ikī üç dēye, ğardeşlēmē ba-
makTan, annem (5) babam ğıra gittilē tarlada çalışTılā. ōle olunca ben.. okut-
madılā. okula göndermedilē. (6) u zaman mecbur dá yokTu. emme ne ğadā
pişmanyım şimdi aldım mı kādı okuyamıyon. (7) **SGA: İşte o zaman bilmi-
yorlardı ki lazım diye. ND: o zamanlā ...ĝız di ĵil mi yemek (8) Pişircēk, evi-
niñ ĵışlēni yapıvecek ... SGA: Kardeşlerine baktırdılar sana. Onlar okudu
mu? (9) ND: okudu. birisi okudu ... birisi de tiren, şef ... gerikilē de ilkökulu
okudu. beş KardeşTik. (10) **SGA: Beş kardeş. Dördüne de sen mi baktın?
En büyük sen miydin? ND: en büyük bendim. (11) işTe bakabildīme, ben..
benim küçūme di ĵil de ondan sonnasına ben bakTım. üç tānesine. (12) **SGA:
Daha küçük yaşta annelik yaptın. ND: tabi. yedi yaşmdākan annelik yap-
tım. SGA: (13) Annen baban kıra mı gidiyordu, tarlaya? ND: pamūkTa,
ekinde, öküzlē vādī o zaman, tarla (14) da sürüyoladı, ekiyoladı. tabi biz
de gücümüzün yetTiĝi bi şeylere yardım ediyoduĝ. ne (15) becerebilīrsek
öyleydi u zaman. **SGA: Pamuk mu ekilirdi eskiden? ND: pamık ekilişdi.
(16) Sebze yokTu hiç. pamık, ekin, ipek böceĝi. SGA: İpek böceĝi. ND: unlā
oluşdu. kıt kana ĵāt (17) geçiniyoduĝ biz sanki bi yenjice bi şē de giyemi-
yoduĝ. anca bo ĵaz toklūna çalışıyoduĝ. (18) **SGA: Boĝaz tokluĝuna. ND:
feni kübür yokTu ki. gübre olmayınca, ilaç olmayınca... (19) **SGA: Pamuk
tarlasında çalışmak nasıl olsun? ND: ... bōle arklā yapıyon ellen pēk çok
pek (20) çok arĝTan sonra sulēyon üç dört sāt. bi de topluyosun. bi de yum-
ru Kozaları oluyo, (21) unnarı alıyosun, getirip temizliyosun, eviniñ üstüne
seriyosun. u gine açılıyo pamūk oluyo (22) işTe ōle ekiyoĝ. **SGA: Şimdi
arkları kazıyorsun... ND: evelā ekiyosun tarlayı öküzle. ondan (23) sonna
üç defa Kazıyosun. áamá bi yer dēl ki büyük tarla. ōndan sonna onnarı bōle su
giTcek (24) arklā yapıcın, kil deriz biz onnara. suluyosun. eskiden dolaplı
vādī küçük, motur da yokTu. (25) saĝaryada dönüyodu. atlan götürüyoduĝ****************

şurda şeye, işTe öleydi yavrım_esKiden be. (26) susam_ekiyoduğ. yāy diye onu yiyoduğ. **SGA: Susam yağını. ND: hē. üzümnden bekmez (27) yapıyoduğ** tārnamız, bulğurumuzu kendimiz yapıyoduğ, unnarı yiyoduğ. **SGA: Teyze o (28) pamuk tarlalarında pamukların toplanması zor mu olurdu? ND: zor_olmaz dı işTe, bundan (29) sonna oldū için so_ukTa. SGA: Soğukta olurdu yani. ND: tabi. bu zamana gada anca açılıyo. (30) bu zamanā gadā da tabi havā gışlāyo gışTa, gārda, yāmırda ıslanā ıslanā topluyosun. (31) atamazsın ki. ne gāzanabilirşen kār_orda. o da onu da kār yapmāyodu kūbre yokTu. toprak (32) ne verecek saña ilaç yapmazsañ Kūbre yapmazsan. şindi ilācımız vā, Kūbremiz vā az yerden (33) çok her şē alabiliyoz. u_zaman_alamıyodu. işTe öleydi u_zaman. SGA: Teyze pamuk niye (34) ekmiyorlar artık? ND: şētmiyo, emēniñ hiç gorumeyo. sekiz_ay ūraşıyosun, alacāñ kaç para? (35) pamık de_erli de_ıl. SGA: Değil mi? ND: di_ıl di_ıl çok_ucuza geliyo, o da bizim şimizē (36) gorumeyo. verimli Sebzeyi döndük_ondan sona. dā şimdi camekānnā veya her şēy (37) fenniynen_olmaya başladı. işTe öle yavrım. SGA: Susamı da mı ekmiyorlar artık? ND: hīş (38) bi_şe ekmiyolā. SGA: Sadece sebze. ND: sebze. (39) SGA: İpek böcekçiliğini nasıl yapıyodunuz? ND: Tā yapıyon. SGA: Hālā yapılıyor mu? ND: (40) yapılıyo. SGA: İpek böcekçiliği nasıl yapılıyor? ND: Tut yaprāndan_oluyo. SGA: Hı, (41) buranın dutları meşhur. ND: hē. Tut yapraklāndan_ipek bōcē_ı oluyo. eskiden tā (42) çok_oluyodu, kökledik. o da batTı. ipek bōcē_ı de batTı. emek gorumadı. kökledik. başkā (43) asma, nār, üzüm, öle.. onnā da gış geldi mi isTedīn verimi vemēyo āmmā işTe kövdesin gāli (44) ... işTe bu. eski buydu. SGA: Teyze, ipek böcekçiliği nasıl yapılıyo? Siz hiç yaptınız mı? ND: (45) altı sene yapTım. SGA: Yaptın. ND: yapTım, hē. SGA: Nasıl oluyor? ND: (46) ufacık_ufacık_onnar, ... onnarı sıcacık, nemli bi yerde çıkartıyosun. ēñ_üfak gārınca (47) gadā çıkıyo. onu yaprānı yemleye, gāvlāyā gāvlāyā ... bōle oluyo, öndan sonra Kozaya (48) geliyo Kozaya ... SGA: Şimdi sen tohumlarını koyuyosun, dut yapraklarını getiriyosun... (49) ND: unu ilkTen bōle parçalāyoz, Kıymıklıyoz, ūle veriyoz. böyüdü mü bōle bōle filiz (50) veriyoz böyüdü mü dā bōle bōle veriyoz, öle öle bitiyo işTe. SGA: Ondan sonra bir odaya (51) koyuyorsunuz bunları. ND: kaç tane odaya parçalıyosun.sēyrecik_olmazsa olmāyo. hemen (52) hepsi alınmāyo ufaklı oluyo, kimi büyük kimi küçük olur sēyrecik bırakıyosun. işTe her şē (53) zor yavrūm, yaşamak zorundasın. yok çare yok. şimdi çok şükür hepimiz_ufak tefek (54) pirim_ödedik, emekli olduğ. ek gelir tarlada çalışıyoz_ışTe üç beş parça (55) yimek_çmek_çin. SGA: Sen şimdi ne yaptın tarlada? Ne yapıp da geldin? ND: iki parça (56) fasulye yolduğ yalnız yanıma gēnc birisini göTTüm. u Taşdı ben de kıpartTım dalından (57) Taze fasulyeyi. SGA: Satacak mısın onları? ND: ā bugūn satTım kırk beş lira olmuş hepsi. (58) SGA: Hē iyiymiş. Bana satsaydın keşke. ND: ācık önde gēlsēdiñ sen alcāktıñ. gārajdan_āl.**

(59) çok taze, güzel. **SGA: Güzel mi, kılçıksız mı? ND: çok güzel, kılçıksız, hem de çok taze. (60) zamanı gelip yetişmiş di_ıl. iki üş gün geşÇekTi de õle toplayıcıydık. havā soyūyunca so_uk (61) yapcaķ diyelek topladım. ziyān_olmasın dēye. işTe bu yāyrum başķa hiç bi_şē yok. SGA: (62) İyi teyzeciğim, ağzına saēlık. ND: başķa bi_şē bilmēyom zāten. SGA: Ben bunu istiyorum (63) zaten. Saē ol, Ağzına saēlık. Hakkını helal et. ND: sen de sa_ol. helal_olsun yayrūm sen de (64) helal_et. SGA: Dua et bize olur mu? Bize dua et. ND: allah sizi hiç yere düşürmesin. dā (65) yükselin, bi yükselin. alçalmañ. sālūñızī da eliñizden_almasın. du_am o. ömrüñüzde Tā (66) istediñiz bi_şēlē vāsa onnā da ... SGA: Saē ol. Allah razı olsun. Saē ol.**

I/86

SEYİTGAZİ - Akin

Kaynak kişi : Evriye Çimen, 49, Okumamış; Kazım Çimen, 54, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş, Songül İlbaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü :Ses kaydı, Video

Konu : Köy hakkında bilgi, sohbet

(1) /.../ SGA: Köyün adı nereden geliyor? K : Şimdi bacım k n  ad-
dı burası inmiş. b .. (2)  ayalardan f lan  sgiden f lan Őelerden  beyaz beyaz
daşlar, inner varmış. a  in d miŐle. a . (3) E : y hu ine n   diden   zım sen?
K : undan y  undan alıy  işde. E : akin d  ge  yaz (4) bacım sen. ini f lan b -
rak. SGA: Adı nereden geliyor? E : ya biz ba.. buriya  ondu  (5) b rdayız
işde. benim bobamığ  evleri bora. gelin  adı  n  seni ? SGA: Ben Semra
E : (6) semr  bacım bizim gelini   ad mıŐ Ő yi  bizim gelinimiz v rd  bizim
s  l leni  bunun s  l le (7) ayrırd  da. K : y  b ra  ğonuşma d . E :  avarı 
 ızını   adı semr . Ő  biz ki akinde (8) oturuy du  b riya yerleŐdik. aha bi
Ölüm deyem beş  oyun  ld . beş   yundan  elli (9)  oyunumuz  ld . ben
Şindi   d P geliy m bu   d r  eliŐ b y n bu gitmedi yo.. hasdaymıŐ (10) da.
 lan  ardıŐımı   eveli   n  ay   ırıldı  olu  ırıldı al ırd yd .  az  geçirdiler
Şeherde (11) sağol. inişdem  ld . zer oŐ sağarya caddesine gitmiŐlerimiŐ,
orda  az  yapıy lar. K : (12) a  ol  alırsan  olce ı u.     arkadaŐ gidiy 
a  ol  alıy lar. e n lce   az  yapıy . E : (13) yıldıztepede hatic  Ő le evi v 
aynı bizim Şuna benzer,  ara givi. topaycık h . bi resimi v yd  (14)   sterive-
rin de Şindi iresimner n rde kim bilsin? K : sen  ay  yapıve  ab   oyalanma
hadi. (15) herkeŐi   iŐi   c  va. E : oyalam c n oyalam c n. he yok yok ya-
parız. oturuvesinner. iyi ben (16) bi dolama bi Ő   itcen. SGA: Eskiden k y
yukarıda mıymış? E : hep burdu hep burduyd . (17) K : yok. da  anı mıŐ
bu köy  sgiden. E : d  an  bakma sen. K : h  da  anı mıŐ da buriya (18)
yerleşim y ri yapıyola ... h  işde innerden adını alıy  bu. a  in diy . Eş: da
m  T  da ye i. (19) benim  akr bam m  d r. dayımız  olur. K : buriya yer-
leŐmiŐle. ama devlet  en  burdan (20)  aldirece  f lan diy lar. SGA: Niye?
K : etiba   burları isdimlağ  ediyo ... ama zamannan (21)  aŐ sene sürer,
beş sene mi sürer, on sene mi? bilmiy z yani. /.../ SGA: Şu inlerde insanlar
(22) yaşamış mı eskiden? E : gedikl de mi? yok bacım yok gedikde. es i
gedikl de  iŐl lar (23) yaylalar  oluyo h . yazın ben  iŐlada duruyon gelin.
K : yayla vad  sarac  da yedi h nelik. (24) E : h  unu da de kezim h .  ay-
nad  d  mi su le? ben de bakmadım ya.  aynar  u d  ya (25) getcen. K : yedi
h nelik saracık yani Şu   . altı yedi kilometire y n . SGA: Adı neydi? K :

(26) saracıK. EÇ: sarecık. gemiş, gemiş vā. KÇ: gemiş di. i. gemiş köv yā. SGA: Sallacık mı? (27) EÇ: saracıK. SGA: Saraycık. KÇ: saracıK diyolā. urda yedi hāneliK milletin şeyi va. SGA: (28) Köyde tarihi, eski bir bina var mı? KÇ: vallā esgi yapı fılan yoK. hep āynı. EÇ: yeñi binā. (29) evleri diye-saṅ heP yeñi ev. vacım. KÇ: şimdi esgileri de. işdiriyolar yeñi yapıyolar (30) işēdiyolar. ōle bi. şē esgi binā yoK yanı. SGA: Köyün geçim kaynağı ne? KÇ: hayvancılıK. (31) tarımcılıK. SGA: Tarımda ne yetiştiriyorlar? KÇ: şimdi günüştēkiyolar. pancar. ekiyolar. (32) ondan sona silaş. ekiyolar. he hē mısır. işTe. başga biyla. yonca ekiyolar malını maşadını (33) başga bi şey ... SGA: Bir de ne dedin? Gün ışığı mı dedin? KÇ: he gün. işti ekiyola. SGA: (34) Ayçiçeği mi? KÇ: ayçiçe. i işde unuṅ ya. ından faydalanıyoṅ işde. /.../ SGA: Bu köy ne (35) köyü? Manav köyü mü Türkmen köyü mü? KÇ: alevi. alevi manav dı işde. EÇ: bizim köv (36) mü? alevi. SGA: Manav mı? KÇ: he manav. EÇ: manav de. i gızım. alevi deyivē. KÇ: alevi (37) alevi manav yā. EÇ: manav mı diyoṅuS. alevilere? KÇ: hem. alevi hem manav. alevi kö. ü (38) işde bura. Sİ: Alevi ama Manav mı Yörük mü Türkmen mi? EÇ: türkmen de. i biSim (39) türkmen de. i vacım. biz manav. manav dē. manav dēye yazıve hē. hē nē. ise. KÇ: türkmen (40) de. i. manav sayılır. alevi ... SGA: Manav'dan başka var mı? EÇ: yo yo yo. yoK. şē kürtler (41) feñan va ya unnar ēvli. kürtten geldi ēvli. SGA: Kürt hane var mı burada? EÇ: va va. olma mı (42) eroğiliṅ ğarı va. KÇ: va dā şimdi gelin gelmiş. SGA: Gelin gelerek var, hane yok. EÇ: hē (43) evlendi hē. KÇ: gelin geliyō. şimdi benim. olum mesela do. udan gız. alıyo. SGA: Öyle mi (44) var? KÇ: hē ōle va. SGA: Kaç tane var öyle doğudan gelmiş gelin? EÇ: dur bakam bir (45) za. ide, iki kibar, üç za. ideyneyen. ayten, dört beş. bi de ... gelin varıdı altı. bi dē bizim (46) vekdeşiy gelin va yedī. on kişi vādır. on kişi diye yaS. SGA: Nerelerden geliyorlar? KÇ: (47) do. ubeyazıtıdan. EÇ: do. ubeyazıtıdan. hē kimi de soyup gidiyō. bābamı soydulā gitTile. (48) bayramı da şe. irde soydula gitTile. KÇ: bak kırşe. irden de va. EÇ: kırşe. irden de va. (49) SGA: Kürt mü o? EÇ: u da teyzēmi.. kürt de. il. u. unnara manav dīyola. getimiş. u olan. (50) SGA: Bir tanesi çalıp gidenlerden. EÇ: soyan gitTi şēye, çingennēden hē. bi denesi (51) ölemişimiş. ta biS eskişerde oturuKa babamı fılan soydular gitTiler. ha bacım. ha (52) ğurban. olıyın ha iç. ben de diyōdüm amanın bi Kelen. olsa da çay demlesem. işsēm. (53) teminiden. işdiydik ya. KÇ: benim hanım misāFiri sever. EÇ: abō ölürün. KÇ: bak çoluK (54) çocuK bak. bak çoluK çocuk. EÇ: hış kim kim gelirse gēlsin. şekeri de ne var mı sen kendiñiz (55) ben bilmēyom ğareriñiz ğadan ğuyun. SGA: Biz şekersiz içiyoruz zaten. EÇ: obıyo. şekersiS (56) çay mı içilirmiş? /.../ SGA: Köyden çok göç var mı? EÇ: nası göç bacım? SGA: Şehire. EÇ: (57) göçen çoğ. oldu canım. hē he he. çoğ. oldu çoK. hē. SGA: Hanesini kapatıp topyekün giden (58) oldu mu? EÇ: he, hē. tābi. SGA: Kaç hane gitti?

EÇ: he orıya mı? iki yüz üç yüz vadır. hē. vū (59) ğazā da ğeydim yanıyom ben de. /.../ EÇ: tatarlardan hep şerden gidenner aldı meseġa. hē (60) vacım. /.../ EÇ: esġişēriñ niresinden geliyoñuS siz? odunbazarı? odunbazarında mı (61) oturuyõñus hangı mallede oturuyõñ? SGA: **Tepebaşında oturuyoruz.** EÇ: obiyū (62) bizim evlerin ġıyında. KÇ: şeyde. hasdanenin ulu önder mallesi var. ulu önder. ha urda. (63) EÇ: devleT, tepebaşının hasdanesi var ya. he unuñ alt yanda da bizim evlerimiz va. KÇ: (64) bak birinci ġurup de il de ikinci ġurup dā ōrda bizim evle. EÇ: hē. annemle bobam öldü (65) de biz bunnān ayrıldıdık seniñ annıycēñ. sōna birleştik biz dokuz seneden sona ġocam bu (66) veni atdıdı deli diye hasTa diye, manyağ kendi manyağdır. sōna birleşdiK. ōlan ġardışım (67) hasgerden gelincek ōlumuz ġızımız böyüdü. da bak u ōlum. bi dene de ġızım ma şorda (68) aşşāda oturuyō. evi va ġāşdı ġocıya. amcamın ōluna ġaşdı. /.../ SGA: **Burası çok mu (69) kalabalık oluyor?** EÇ: he vacım olma mı? aha dü ün va işTe cumartesi ġün. büyüñ oku (70) yazıldı meseġa. şeyiñ saletTin gelin getiriciġ esKişerden. şe gelin semra, dadı yavan mı? (71) acık ġuy hadi ne vasa, hadi dolamadan al. /.../ KÇ: belki yirmi dene ēv boş çıkı. yirmi otuz (72) dene ev boş çıkı. boş çıkı. eşyāsını aldı götürüyō bombōş. /.../ SGA: **Köyünüze mevsimlik (73) işçi geliyor mu?** EÇ: he hē. meci gelır, meci gideriz. pañçara gideriz ben kendim de gidiyon. (74) SGA: **Dışarıdan geliyor mu?** EÇ: geliyō geliyō. hē vacım gelme mi yazın? /.../ EÇ: kö ümüz (75) beter zengindir. atmış yüz dene ġsana bakıcık. oraya da bī oturan bilene oTsa hacım (76) hiç oduna fıġan para vemeSsin semra. bak bizim avlıyı ġördüñ dē mi gelirke odunu? /.../ (77) EÇ: niye yimediniñ a gelin? SGA: **Az az ver. Çok yiyemiyoruz biz.** EÇ: orda açılıncağ. (78) çaylan yiyivereydiñiz ġardēş. bunuñ yüzleri ağ, ağ diye atıvemen e mi. beter ġüzel hē. SGA: (79) **Tamam yeter o kadar bize.** EÇ: ōsun vasın. ıÇcacık. ha. şindi itdim ben de ekme ġim azıdı (80) da. /.../

I/87

SEYİTGAZİ - Ayvalı

Kaynak kişi : Ayşe Gülten, 85, İlkokul 3; Yakup Gülten, 55, İlkokul; Medine

Derleyen : Fatih Doğru, Songül İlbaş

Derleme yeri : Avlu

Kayıt türü : Video, Ses kaydı

Konu : Çocuk oyunları, eski hayat, düğün, tarhana yapımı, dokumacılık

(1) **FD:** Eskiden köylerde yaşam nasıldı onları soracağız. **Medine:** unnā mı sorceñ sen? ğānıları (2) sorceñ, öküz_arabasını, ... eşşeg_arabasını, beygir_arabasını sorceñ. **AG:** hē öküz_arabası, (3) beygir_arabası ğoşardıK. öküz_arabası.. **Medine:** bak bunu tavsiyi_iden memed_ali (4) ağam_etmiş heral. ayşe nine de yaşlıymış deyyo. **AG:** öle mi? hē tamam. annadım. orağ (5) biçerdik. yonğa yolardıK. çatal geti yavrum. al da geļ. **YG:** bak ben_urıyı, yanıña oturucun. (6) getiricin getiricin. **FD:** Ayşe teyze soyadın neydi? **AG:** benim soyadım mı? ayşa gülten. he (7) ayşa gülten. **FD:** Yaşın kaç? **AG:** seğizen beş. ya yavrum seğizen beş. **FD:** Okul okudun mu? (8) **AG:** okudum_emme okuyamadım şimdi. **FD:** Kaça kadar okudun? **AG:** üçe ğadar_oku.. eveli (9) üçüdü. hasılı ğafa almamış. saklımayan şimdi. e harfleri biliyon da birbirini vurduramamışın. (10) ha tamam mı? u_ zaman oyun ğani. top_oyneyoz. **FD:** Ne oynuyorsunuz? **AG:** tōp. öküzlerin (11) tüyünden top_ediyo. tüyünden. oynēyo. kıbıdeg_oyneyoz. çamırdan ne çömlek yapıyo. (12) **FD:** Kıbidik mi? **AG:** kibidig dī böyne ... kibidig_oynardıK daşlarınan. aşığ_oynardıK. **FD:** (13) Aşık. **AG:** aşık. undan sonācım çamırdan çölmek yapardıK. ğoyun yapardıK. aşşā okuluñ (14) yanıñde özlü çamır vâdır. he işde unnañdan hoynarken hoğumeyi düşünmemişin. ha yavrum. (15) okumeyi düşünmemişin. şimdi baK yaza çıkdık mī evelā tivtiK ğırkardık, keçilerin tivtini. (16) ben sa_a annadan. undan sōna haziran geldi mi ğoyunnarınkını ğırkardık. ha. unnan sona (17) afyan_alırdık haşaşın_afyanını. dilēdig_afyonu unu alırdıK. undan sona harman gelirdi. (18) ora_a giderdik, orağ biçerdik, dirmūnan, annadınan. undan sona harman_yerine gelirdiK (19) harman yerinde bi yandan öküzlēnen beygirlernen düven sürerdik a yavrum. hē gelin yavrum. (20) bak size de nāsibimiş. şimdi ben ğalkamadım tabī taranayı dokünce. tarana ğardık. hadi (21) buyurun. size de nāsip. **FD:** Afiyet olsun. **AG:** de āfiyet deme ge berāber yīciz. tamam. **YG:** (22) sen hangısının_ölusuñ? **AG:** sezāyinin, sezāyinin_u. sen kimsin ğızım? **Sİ:** Ben öğrenciyim. (23) **FD:** Yozgatlı. **AG:** hē össun. yozğatlı benim melām_mardı. **FD:** Neyin vardı?

AG: melām. (24) okul_öretme.. burda öğretmenidi göcası. yozgatlı. unnā şindi istambuldalar. ilerde geldi (25) emme öte sene geldi. kaç sene durdu burda? çocukları da varıdı. çocuklarıñnan ğāli gitTī (26) istambulda çalışıyo. ğardaşlānın sakız_ışı varımış. ... varmış uriye gitTi urda da çalışacık. (27) hadi buyrun. hadi yavrum. baK sizin de nāsibiniz hadi hadi buyrun. gelin yavrum. hadi (28) yavrum ge. /.../ **AG:** ğara dölümünen altı daġarımış. deġarnan ne ğadar_oluyo? segiz_olur. (29) olur segiz_olur. **YG:** ismin ne? **FD: Fatih. AG:** hadi yavrum he. dā bennen di şe_ıdenner de (30) olur. sorarsınız herKeze oldu mu? hı, ben bildimi deyveren size. unnan sōna bu eylulda ğāli (31) buñarda yunaK yıkardık. **YG:** yigilik. **AG:** yigiliK. bunnarı yıkardık. unnan sona çayırda (32) serērdiK. bulğur ğaynadırdıK, göce ederdıK, lik döndürüydüK. her şe. **YG:** bu alı mıyo? alı (33) mıyo bu? **Sİ: Şimdi almıyor. /.../ FD: Bütün köylere gidiyoruz biz. AG:** gidiñ. bildini (34) deyiverile. **FD: Eskişehir’deki bütün köyleri gezdik. AG:** öynedir. burada bi gelmişler (35) tandırdı işde. bizim kezbanların geline fılan sormuşla, ekmē_ederken. işde böyne (36) ekmeg_ederiz, tandırı yaġarız. **YG:** böyün_ummān da ekmeg_jidiyo heralde. **AG:** öyne mi? (37) nērde idiyo? ēder. yavrum yin yavrum yin. köy şeysi. köylü ğa.. keleyi. benim yēyeniñ (38) ğızı getTi. unu kendıları ekiyolar. unnarı ekerdiK her şey. ayçiçe_ı, missīr. yi ğızım. niye (39) yimōñuz? yimēdiñiz. yiñ_allah_aşğına baK çekinmeñ yiñ. anna kimse kimseniñ nāsibini (40) yimeS. beni de anırsınız ayşā gülten deyzem. düyen sürerdıK harman_ıKdarıydıK. badaS (41) savurıydıK. ğum ğumnardıK. **FD: O nasıl oluyor? AG:** ğalbırınan ğumnuyoñ_ıltının ğumları (42) geçıyo, buydey_üsdüne ğalıyo. bure harman_yeriydi. elli beşde çıKdıK bi hep. dayımgil de (43) biz de. şu susa yolunđan bu yannı yeñi çıkdı. ötē yannı esgi binā. esgi binā. bura sāten (44) seydiġazıdan geliyo. dokuz hāne geliyo. bure unnan sona arġası üreyyo. ğoyun güdü çıkır, (45) öküz güdü.. buriye yaylıya çıkıyolar. unnan sōna ürēyo. dokuz hāne geliyo. **FD: Hangi tarihte (46) gelmişler? AG:** hiş bilmōn tārifı. **FD: İki yüz yıl olmuş mu? AG:** yoK. dē üç yüz sene oldu. (47) biz_okuldeyken iki yüz_elli seniyyı yavrum. esgi. setġāzi aha şurcı annıŞdı. **FD: Oradan (48) buraya yaylaya mı geliyorlarmış? AG:** hı hı hı yaylıya geliyola. keçi güdücükle, tivtik (49) ğırkıcıklar. **FD: Nasıl? AG:** tivtik. ha. ğırkıcıklar satıcıklar. Pahalıydı tivtig_ıvelı. afyōn, (50) tıvtik. haşēş dövedıK şindi böyne böyne. ya yavrum. unuñ_ıvelā afyanını alırsıñ. şindi ğāli (51) afyān_aldıñ mı ular.. haşaşların şeyini yiyemiyoñ bilene. doġanıyı īsana. a_ır geliyō. āyşām (52) dē anđım. bıçaklar duruyo, dilgiler duruyo. haşaşı dutarsıñ böyne sıyrısıñ. afyon sakız_olur (53) bildiñ. işdi nolı işgi mi oluyō ğāli noluyo onu bilmen tabi ben. ilac_oluyo he. yalnız bōne (54) dizlerin fılan haşaşıñ_ıçinde otTuñ mu dizleriñ_ārısı fılan giderdi. yā. yaġıb sıyrı ğālē. (55) yimediler nāpam. beyenmediler heralde ne. baK zeytinden_alıñ. yaġıb çatalı düşürdü. (56) neyse düşsün vasın düşsün. temiScecik. ne bilem ben, pilav

saldırcıdım gelmedi. (57) **FD: Başka ne yapardınız eskiden?** **AG:** esgiden_öküz güderdim_men. buvamgil orağ biçerdi (58) ben_öküz güderdim. duyduñ_nu? he. on beş gün bi tarlada oturuyduK on beş gün bi tarlada. (59) tırpannār_ā bōne. undan sona dirmīna, annadına. **FD: O ne?** **AG:** işdi sapları. **FD: Annat ne?** (60) **AG:** annaT böyne dalına alırsıñ sapı. ha, yā yavrum. unnan sōna böyne desTe_ıdersıñ. **YG: (61)** şışiniñ büyü_ıulur_unnar, annaT-lar. **AG:** he ya yavrum. öküz güderdim bir_ay. bi de (62) sulamiye giderdim buğara. helbet, merkebinen, sözüm yabana. **FD: Biniyordun merkebe sen.** (63) **AG:** hevēT. ō. nası binmeycın? e dört dene öküz va. unnarı neynen ça_ı-rıcın? suya (64) götürücün dē ordağı buğara. ya. buvamgil de ayran_ederler-di. arabanıñ_ıltında işde ayrān, (65) pilāv, bilmen ne yir galkardıñ. şindiki gibi nerde yavrum. dōrusu bu şindi. şindi ā_alık, (66) paşalık. ya. **YG:** yāyan da yürümüyöz yavan da yimiyoğ bak fāti. **AG:** he he yayan da (67) yürümü-yöz yavan da yimiyoğ. /.../ az_ıeveli geleydiñ pilav bişdiricidim ge de. yetiş-miyicığ (68) ğāli. ben hazırleyiveriyom u bişiriyo. bulğur pilavı. piriş de de_ı. bulğur pilavı. (69) **FD: Eskiden düğünlerde ne yapardınız?** **AG:** dü_ünner-de mi? iki gün davul çalınırdı, üç gün (70) davul çalınırdı. helke gezerdik. **FD: Ne gezerdiniz?** **AG:** helkē. bak çorab_öererdik. **FD: Ne (71) oluyor helke gezmek?** **AG:** sen dāvet_ıediyoñ dēy mi? bi on beş yirmi kişi uriye yemeye (72) giderdik. çorab_öererdik şavlar dikedīK, oy_öererdik kız_ıevine, hı ye.. geline. undan sona (73) ğali bi havta ğali unnan yemeye ge.. giderdik. unđan sona ta cūmertesiñden başlar cumādan (74) başlardı, bazar güne ğada davullar çalınırdı. efeler_ıoynardı. unnan ğabran yağarlardı. **FD: (75) Kabran ne oluyor?** **AG:** ari ğovanı va ya. hah. a unu yağarlardı. odunnarı getirilerdi. kapıyı (76) çerçeveyi heP ğabrana bakma ğāli. ha bu ğapıları söker yağarlardı. helbet. e ğāli efeler ğāli (77) oyneycıK. u yanna geçiciK bu yanna geçiciK yā yavrum. **FD: Sonra?** **AG:** ē ğāli ertesı gün (78) gelin_arabalarından ğāli biner-diK ğāli gelin_ındırıydıK. ... **FD: Eskiden yaptığınız başka (79) âdetleriniz var mıydı?** **AG:** başğa âdetimiz yo_ıudu. yōdu. (80) **FD: Ne yemekler yapardınız?** **AG:** şindi aş kesiyoz ya eveli unlu_ıederdik. he. şindi ğāli.. (81) hamır_ıaşı. hayvan kesiyoz, havla basıyoz, hoşaf_ıediyoğ. öyne yāma yok. dolma olurdu, (82) kelem dolması. hıh ya yavrum. **FD: Tarhanayı sen mi yaptın?** **AG:** e? hē yo_ıurdunu ba.. (83) ğızım yapvedi kendim de ğārdım. dōktük şindi. ğurucuk. **FD: Nasıl yaptığını biraz anlat bize (84) tarhanayı.** **AG:** taranayı mı? bak un ğuyarsıñ. yo_ıurdu ezersıñ. unnan sonacım yumurta (85) ğırarsıñ. duzunu atarsıñ. yo_ıurdu ğuyduñ göceyi ğuyduñ tarana oldu. bi de yuñuruyoñ. (86) hamur yuñuru gibi yuñuruyoñ. taranayı da ōne ediyoS. ... he sabānan da dö.. aysamdan (87) ğabarı. göceynen. gelmiş havuz. **FD: Sizin zamanınızda elektrik yoktu.** **AG:** ū. seKizen üşde (88) geldi eletdirik. hah. **FD: Önce ne yapıyordunuz?** **AG:** naPıyoz? idāreynen. İamba. ha. ğaz (89) İamması. ğazı ğuyuyoduñ böyün ğuyuyoduñ yarın gine İambayı siliP gine

guyuyoduñ. (90) camını he is_oluyó. çıra yaķardıK. ocaklıklar vadı çırayı giderdiK.. ya yavrum. **FD: Gece (91) olduktan sonra sohbet yapıyor muydunuz? AG:** ô soķā giderdik birbirimizē. dü_ün_evi (92) olurdu. ğoñşular gelirdi dü_ün_evi iderdik. oynar gülerlerdi. hasılı eveli toprak bundan (93) eyīydi. dü_ünner bundan eyīydi. seyir çıkattıranı mı arıñ. görseñ bi. yā. **FD: Nasıl seyir (94) çıkarıyorlar? AG:** ğabran yaķıyó edrafında geziyolar. ğarı ğılına giriyola, erkek ğılına (95) giriyolar. efeler ğāli oynēyo. **FD: Masal bilir misin Ayşe teyze? AG:** mesalı bilmen yavrum. (96) unu bilmen. bilirin desem yalan_olur. **FD: Eskiler savaşlara gittiklerini anlatırlar mıydı? AG:** (97) e? annatırladı emme benim ğulāmda ğalmadı u_ zaman. hani şindi yalan ğonuşmiyen. şindi (98) benim hava.. savaş řēsi yok bende. (99) **FD: Başka dedelerinin ninelerinin anlattıklarından hatırladıñ şeyler var mı? AG:** hē ninem (100) şilte doķurdu tezgāhda. bōyne çıkırıkdı ip bükertiK. ben kendim de doķurdum. kilim (101) doķurdum. duyduñ_nu? ninem çıkıdı mı tezgāha ben girirdim doķumeye bōyne ayaklarıñ, (102) tefeyi de bōyne bōyne ğatarıdıK çekersin. **FD: Hālā dokunuyor mu? AG:** hālā olsa doķurun. (103) **FD: Ama yok. AG:** yoK. bitTī. belki ālli sene kilim doķudum. **FD: Bu köyde mi? AG:** bu (104) kōde. ha bi şurda dā baķ yayılı. bilmīyosañız baķıñ bi dene. **FD: Tezgahlar ne oldu? AG:** tez.. (105) benim tezgām yōdu, elim vari.. ğayna-tamgilde ğaldı. ayrılınca ben buriya çıkıdım. ğoñuma (106) ğoñşuya gitTim. elimde kirkit kilim doķumıya. **FD: Kırkir nasıl bir şey? AG:** işde bö.. a işde (107) bōne. erişini bōyne bōne vurusun. meleyi geķirisin. fabrıķaydıķ biz_u_ zaman. sen bi (108) geleydiñ_u_ zaman bi, bi ğoreydiñ_a yavrum. yā. hiş de beyenmezdiñ doķuyannarıñkıni. (109) get, bōyne doķunur muymuş? niye öyne doķuyoruz? řunu sōk. ipini ... **FD: En iyi sen mi (110) yapıyordun? AG:** hePimiz yapardıķ. sāde ben kendimi met_etmeyen. allah va ğāniydik. belki (111) elli kişiydik. ū u. he alıñ. al hadi yavrum_al. kilimneri doķuduķ yavrum, tezgāha bilir, (112) çıkırī bilir. ip_ıyirmesini, yün daramasını. yün_atardım yayına dañġır dañġır. gitTi unnar (113) heb_bitTi. baġırsaķdan bükersin, hayvan baġırsa_ından. **FD: Neyi? AG:** kirişini. hī. şey (114) yaya gerdirirsin, eline de tokmā alırsın. aha bunu. ha. bunu bōyne bōyne bōyne vurusun. (115) daġır dañġır_öter. ah_olsa ben sa_a gösteriverin_emme yok. yā. düzen yoK. **FD: Başka ne (116) işler yapardınız? AG:** işde başġa ğāli leşberlik yapıyoz ğāli. harmana geliyoz, düyen (117) sürüyöz, yunaķ yıķıyoz, bulġur ğaynadıyoz, göce_ediyo, tarana ediyoz, řēriye_ediyo. işde (118) būnnarı ğāli. likler dönerdi. **FD: Ne o dönen? AG:** daş dönerdi bulġur keperdiK. **FD: Adı ne (119) onun? AG:** lik. işēde va ūşsareyde va giderseñiz ha. tamam ūşsareyde.. beygir döner, u da (120) ğarışdıri bōne bōne keperdir. bulġuru göceyi keperdir. undan sona da yıķarsın. ğalbırı ğorsuñ (121) uña süzer. suda yıķarsın. heP bu yiygilikleri otuz kilo ğırķ kile yüz kile yıķadıķ. şindi ne va (122) etmek Kēberťmiye. un hazır bulġur hazır hep hazır. **YG:**

harar. çuvalları da harar. on_iki kile (123) on, yirmi kilelik bi harar yāni. harar cuvalı, doḡuma. **AG:** he harar. saman çekerdik. (124) samannarı samannı_a deperdik. mallar yiyicik. ya yavrum. hı tamam mı ġāli ayṣa deyzeṇ. (125) **FD: Tamam Ayşe teyze. Çok saḡol. Allah razı olsun. Ağzına saḡlık.** **AG:** hem sizden de allah (126) rāzı ōsun. memed_aliye çok selam.

I/88

SEYİTGAZİ - Bardakçı**Kaynak kişi** : Emine Pek, 70, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, ekmek yapımı

(1) **EP:** hasdayın, dün geldim dā. hasdayın āşam ... **EB:** Geçmiş olsun. Nasılsın? İyi misin? **EP:** (2) eyiyin guzum. **EB:** Adın neydi teyze? **EP:** emine, emine benim adı. **EB:** Soyadınız neydi? (3) **EP:** pěk. emine pěk. **EB:** Yaşınız kaç teyze? **EP:** yaşıım çok, yaşıımı Fılan bilmiyöm, ğafa (4) kādımı getiriydim keşKe. yetmiş va. benden.. **EB:** Okul okudunuz mu? **EP:** hêç okumadım a (5) güzel olum. hêç okula girmedim. **EB:** Niye? **EP:** e buvâmiñ anamıñ çocū çoKdu. esgiden (6) de yo udu öle bi. hana sıkışdırma fılan yō udu. anamıñ da çolū çocū ço udu beş (7) ğardaşıdık biz alTı ğardaşıdıK. unuñ uğun bobam hana beni hêç okula yollamadı. hiş (8) gitmedi. şöle okuluñ ğapısından atımadım. adıımı soyadıımı yazamıyom. barmak basıyom hi. (9) ya. hiş bilemem valla ğurban olıyın. **EB:** Demedin mi beni okutun diye? **EP:** çocuguz ne (10) dēyem. unnağ nereye deyosa biz urıya gidiyoduğ. anne baba ne derse urıya oluyodu (11) esgiden. hindi öle de ğ. hindi ğızlā bile kendi istedine varıyō olannar kendi istedine varıyo. (12) bizler öle de ğıldıg. anamız bubamız kime verise biz unu varıydıK. **EB:** Eskiden öyle değil (13) miymiş? **EP:** esgiden ö.. esgiden öleymiş. buğamıñ anamızın günündē ana baba kimse (14) verise una varıyoduğ temsil. benim bu adama geldimde ikinci ğarısıydı bunun. ilk ğarısı (15) ölmüş soğuna ben geldim. bi di unuñ on altı on yedi yaşında ölu varıdı, unu da bēn (16) böyütTüm. o dā hana allah ramet eylesin yaşamadı on altı on yedi yaşında öldü. adam (17) kendi di öldü. bēnden otuz ğırk yaş böyüdü benim bu adam. tābi. anamız buğamız verdi mi (18) ğarıydık. bi de dul herifidi. **EB:** Niye öyle verdiler seni? **EP:** vediler ğışTe. buğam hayır (19) diyemedi ki. anamız buğamız kime verise biz unu varıydık. öleydi ğurban oldüm guzum. (20) ıramazan u kömürler gelecek mi ki? İşallah gelir. **EB:** Ne hastalığın var teyze? **EP:** (21) kemiK erimesi va bēnde. şeker de va. ben māmıdiyada ... hasdalına gitTiydim. bi de (22) görümcemiñ ölu öldü. uña da başsalı ğı dēledik şeherde. olan da hindi davar Fılan aldı. (23) ilkin ğayınnasının yanında duruyodu. ğayınnası ğovunca bana geldi. işte aha ramazan. (24) govaladı ğayınnasıgıl. ğaynatası ölünce ğayınnası govaladı ... ol git dedi. ilkin ğan.. ğocasına (25) bakıpdı, kendine baKıPdı, malına baKıPdı. undan sona çık git dedi olana. olan da ... dedi

(26) buriya hayvannarını nesi varsa toplamış geldi. anayım bi şe diyemedim ki. olan da birciK (27) çocuk, olan. dört dene gızım, gızım çoK da ölüm bi dene. **EB: Oğlandan torun var mı?** (28) **EP:** olanın dört denē olan_everdi. geçen de unuñ sünedine gitTim_işTe torunun, unuñ (29) olanın sünedine. hāsılı gızum böyle. çok çekdim bēn peK çok çekdim. vallā çok çekdim (30) gurban_olan. dört çocu_ā ā böyle fırın yakdım ha yavrum deyivesin. fırının (31) böyütTüm_unnarī. heriF ēytiyarıdı çalışamadı. ben soñ garısıydım ya. ilkinginde de dört beş (32) dene çocuğ_ölmüş. ne bobamına beni vēriyoñuz böyle bi ēytiyar_adama. unuñ vallā evledī (33) sene benim anam yeñi evlenmişimiş. işde. takdir tecellē, yazı mı? undan sona adam (34) ēytiyarladı. e bi de çoluK çocuğ_öldü tābi. e ben geliñce nōldu? fırın yakdım senelēr boyu (35) fırın yakdım. **EB: Kime? Başkalarına mı?** **EP:** hē herkeziñ_ekmēni pişirdim. **EB: Nasıl yaptın (36) onu?** **EP:** işde gōnu gōñşu odununu getTī. bēn böyle unnar dōkTū bēn saldım. bişirdim vedim (37) bişirdim vedim. goca kö_ün_ekmēni Pişirdim. yā. hinci işdi iki senedir çalışamayon gāli. (38) allah razı osun hōkūmetimiz de bakıyō. allah bin kere rāzı olsun aylım fīlan yoK. atmış beş (39) aylıñ_alıyon. hiç_aylım fīlan yoK. allah allah hōkūmetimizi Kūş KuvaT vesin yā rabbi. u (40) bakıyō biSi. kimse bakmaz, ölüm gızım bakmaz. **EB: Bakmıyor mu oğlanlar kızlar?** **EP:** ne (41) bakcak gurban_olan. herkeş kendi derdinne ūraşıyō. ōle deyyolā. biz de aynı sen gibi (42) ūraşıyoz deyyola hamı çolūmuz çocūmuz_öldü deyyola. nē diyceñ? eh napam? takdir tecelle (43) bölēmiş. allah yatağlara düşürmesin. allah_ıman guran nasib_etsin. **EB: Siz burada bazlama (44) mı yapıyorsunuz yoksa somun ekmek mi? Tepside mi yapıyorsunuz?** **EP:** böyle. yō tepside (45) de_ildi gurban_olan. gapiyı bi açam dı gösterelim mi? buyruñ gösderem. olan işdi gökünü (46) yükünü aldı geldi buriya. bi şey diyemiyon_anasıñ. dayanamayyon, gatiyen dayanamıyon. (47) unnā saña. ... ā bu çöñge_ı suladım suladım bu küreklerne. goca kövü bişirdim ā böyle. ya. (48) **EB: Şuradan mı yakıyorsun?** **EP:** burdan yakdık. devamlı burda yakdık. böyle süPürdük. (49) odunna. böyle ça.. **EB: Kaç ekmek alıyordu bunun içerisi?** **EP:** bayā on beş yirmi alıyordu. **EB: (50) Somun mu yapıyordunuz siz?** **EP:** somun de_ıl, deliKni deliknī pide. **EB: Pide mi diyorsunuz (51) ona?** **EP:** pide dēyoz he bide de deliyoduğ_ortalarını biS. ortalañını böyle deliyoduK. buriya (52) gōñşulā dōkerdi bēn burda boyūna bişiri bişiri unnara veriydim. ah iramazanın da bili. (53) ben_unnara devamnı hızzat_ederdim. gelene gidene amanın maki-ne gibi çalışırdım. hindī (54) işde böyle oldum. nāpam? **EB: Bunlar kürekleri.** **EP:** he kürek. sıyrıñKa. çöñge ā bunnā. **EB: (55) Bu ne?** **EP:** bunnā çöñgü işde. bunnānan süpürüyodum böyle. çapıdı dolayıp dolayıp (56) süpürüyōdum. küreklēñ dahacıdı içeri göduK. yah ā bunnarı gılī gırtı esgiden bi de gider (57) çarşıdan kā_ıat fīlan toplar gelirdim indi gidemiyon gāli. unnarı yakardım. aha iramazanın (58) bilir. kâhatları getiri getiri yırtar, gışın_unnānan yakardım

hükümet de allah ırâzı olsun (59) kömür veriyodu. inşallah gine veri. nâpan hişde olan geldi bakam. İşallah ya rabbim. işallah (60) ana der. **EB: Oğlan karısını alıp mı geldi?** **EP:** ğarısı burudaydı bën geldim u zabahdan gitTi (61) ğarı. şērde dört dene çocū va ğarınıñ. **EB: Bahçede ne yetiştiriyorsun teyze?** **EP:** bâçada her (62) şey varıdı. işde ben gitTim ya on beş yirmi gündür, bir_aydır yo_udum baya. şu cevizidi (63) ğurumuş. iki gün eyleştim_eme pek bağan_olmamış. ben de yo_udum_işde bunnar böle (64) şî_olmuş ğurumuş. bi di suladım. **EB: Bu ne?** **EP:** hē bu ayva. bu hayvayı da valla ... (65) soğduydum böle buña barı_olsun diye, allah vedi oldu kendi başına ... bi dāne ayvası va. şu (66) da fişne. u da ceviz. inşallah_olur ... şunnar yer_elmāsı. **EB: Yer elması mı bunlar?** **EP:** hē (67) hē unnar yer_elmāsı. **EB: Yerin dibine gidiyor. Aşağı doğru gidiyor.** **EP:** hē aşşā patetiş gibi (68) çıkıyō. pateş gibi çıkar bu da. bu da erik şu. erik. **EB: Asman var.** **EP:** vā vā. beriket vesin (69) hepsi va. amanın_elime geçen ehtiyacımı ... hepisini ne etcēmi şaşardım şōle. eme hindi dün (70) geldim va.. artık va yavrum dedim ... ē ğā.. temsil ğarı toplamış fasilleleri fılān yimişle. (71) hec_olmazsa sulayıvereydiniz_ā ğuzum bi. bir_iki çiçeKler fılān heP ğurumuş. (72) kendin_olmayınca ğurūyo. allah sizden ırâzı osun. gelin yokarı çıkamıñ da bi çay demlediñ. (73) otTum muydu demledirin vallā. çıKām bi. **EB: Çok teşekkür ederiz teyzeciğim.**

I/89

SEYİTGAZİ - Beykışla**Kaynak kişi** : Fadime Sarı, 80, İlkokul 2**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, çeyiz

(1) **FS:** sarı. **EB:** Yaş yetmiş var mı? **FS:** seksen. ne yetm.. **EB:** Okul okudunuz mu? **FS:** valla (2) u zamannar işde ikinci sınıftan ayrıldım. okurum, her şeyi okurum. hē. /.../ **EB:** Burası (3) Beykışla köyü değil mi? **FS:** beykışla. **EB:** Eski bir köy mü? **FS:** eski köv tâbi. daıldı kimse (4) gal-madı bura çerkez kövü. /.../ **EB:** Eskiden düğünler masraflıymış o zaman. **FS:** çok çok. bi (5) de başlık varıdı hindi burların başlı galkTı gâli. **EB:** Ney-di başlık? Çok muydu? **FS:** çok udu (6) tâbi. **EB:** Ne isterlerdi mesela? **FS:** ... işde parî geline âltın ğumuş nêse. elinden geldi ğadâ (7) yapıyoduK işde. **EB:** Çok mu isterlerdi para? **FS:** bizim burlâda çok yok yayrum. kürtlerde (8) çok. şu cevizli köü var ora.. eğer bi ğız ğaçır ordan tamam, işiñ, ocânj söndü. **EB:** Ne (9) istiyorlar? **FS:** ü ğaş milyar isderler. âltın. yandıñ. ... **EB:** Şimdi başlık parası bitti değil mi? (10) **FS:** bizim burlarda hiş yok. olan e-vine isdedini aldırı ğız e-vi, âltınını ğumuşunu çenizini (11) kendi de yapar yapıcığını. **EB:** Çeyize ne yaparlarmış eskiden? **FS:** valla esgiden.. **EB:** Siz ne (12) yapardınız? **FS:** biz esgiden işde iki ğat yatâk, üç yorğan, ğıza işde öle ceyrannı bi (13) şey alınmazdın eveli burlarda. hindi ceyrannı öteberi de alınıyo. çamaşır makinesiymiş, (14) buzdolabıymış, hindi çoğ alınıyo. **EB:** Eskiden ne olurdu başka? **FS:** çenizi ğızın yapıdıkları (15) işlêmesi, oyaşî, yazması, her şeysi olurdu işde. sandık çenizi. halısını alırsın. yapıcıklarını (16) yaparsın yollarsın. iki dene ğız gelin çıkardım şêrdeler. bi de ölüm mar şêrde güççüg ölüm. (17) biri bû, büyüK bu. bi de şurda, şu evde o, orta.. ortancı da şu evde. beş dene çocuK. bobaları (18) erkenden öldü. unnar büyüdü. dü ikisi asgerden geldi-ydi. evlenmedilerdi hiç. ikisi asgerden (19) geldilêdi. hiç evlenmediler birini everemedi yâni. iki dene gelin birden alcâdı birini de (20) alamadı. cı ara çay, cı ara çay işde bobasının ğoyununu güdêdi. ğırda bayırda cı araynan (21) çaynan ömrünü bitirmiş işTe. elli bir yaşındı öldü. **EB:** Nasıl büyüttünüz çocukları? **Zor (22) olmadı mı?** **FS:** çok şükür heş unna birbirlêni everdiler. tâbi unnar ğızları da çıkardı kendileri (23) de evlendiler. işgisini de verdiler düğününde, düğünnerinde. yemêni de verdiler. evlendiler. (24) **EB:** İçki var mıydı burada düğünlerde? **FS:** varıdı varıdı. **EB:** Çerkezler içer mi? **FS:** işme mi (25) unnar hiç? su gibi içerler. **EB:**

Şimdi kalktı ama içkili düğünler. FS: ğaġkdı. ğaġkdı hindi. çoK (26) dabancı atılırdı, dabanca da atılmıyo hindi dābi. ū. **EB: Yasak artık.** FS: yine kövlerde atılıyò (27) da, kasabalarda sētġazıda fīān atılmıyò. mahmudiyede, çiftelerde ġalabalık yerde atılmıyo. (28) kövlerde yine atılıyò. kövler ıssız oldūna. kazā oluyoru işde... he dabancadan ġazā oluyo. (29) x: eve gidemiñ yā burası çok rüzġarlı yā. FS: çok rüzġarlı sati otTūmuz ġaba atindeydi. **EB: (30) Allah razı olsun. Biz sizi rahatsız etmeyelim.** FS: bi çay içersiniz, gidersiniz.

I/90

SEYİTGAZİ - Cevizli**Kaynak kişi** : Hatice Çavdar, 48, Okumamış**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Ekmek yapımı, düğün, yemekler

(1) **Sİ:** Adın neydi teyze? **HÇ:** hatice çavdar. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **HÇ:** kaç yaşındıydım? **x:** kırk (2) sekiz. **HÇ:** kırk sekiz yaşındıydım. **Sİ:** Okula gittin mi? **HÇ:** hayır gitme.. okuma yazma yok. (3) **Sİ:** Hiç mi gitmedin? **HÇ:** hiç gitmedim. yo yo okumam yazmam yok. okul gelirsē yaz.. (4) giderim, öğrenirim. **Sİ:** Şimdi gider misin? **HÇ:** giderim tâbi. öğrenmeg_ısideyorum. **Sİ:** (5) Öğretecek kimse yok muydu sana? **HÇ:** burada yok hocalar. **Sİ:** Okulda öğretmen yok mu? (6) **HÇ:** okulda vardır da ben.. **Sİ:** Öğret desen öğretirdi o. **HÇ:** öğretir_amma ben gitmiyōm. (7) gidebilsem_ışlerden bırakıp gidemiyom. iş çok. **Sİ:** Ekmegi nasıl yaptığını anlatır mısın? (8) **HÇ:** ben şimdi bunu ē.. eleyom. eledikten kerri maya gıuyuyōm patetis kuyuyōm. pēnir ... (9) gıuyuyom. pēnir. inekden yapıyom. undan sora yuñuruyom. fırına götürüyom. yapıp geliyom. (10) **Sİ:** Fırın nerede? **HÇ:** fırın şu karşıda, komşumuzun. **x:** yuñurma şeklini annat. **HÇ:** yuñurma (11) şekli yuñuruyom tâbi. **Sİ:** Ne kadar yoğuruyorsun? **HÇ:** bi sa_at yuñuruyom. bi sa_at (12) yuñurduktan kerri hamırımız geliyo. geldikten.. geldikten sonra döküyom. tepsilere (13) döküyom. tepsilerden sonra fırına veriyom kabarıyo aS tepsilerde. ğabardıkTan sonra fırına (14) salıyom. fırını hataşlıyom otlandırıyom. hataşı bis samannan yakıyoS. samanna yakıyos. (15) samanna yapıyom. samannan hataşladıktan kerri fırının_odunu öğrendikten kerri kendim (16) biliyom. yaptıktan kelli şē_ediyo fırına veriyom pişiriyom. u da güzēlce bişirdikten kelli (17) getiriyom döşüyom. **x:** kaç sa_atTe bişiyo? **HÇ:** bi sa_aTde bişiyō. bi sa_aT_on dağkada (18) bişir. hem de hamur_olmaS. gözēlce yapıyom, getiriyom. çolumnan çocūmnan yiyom. **Sİ:** (19) Ne kadar yiyorsunuz onu? Sonra bir daha ne zaman yapıyorsun? **HÇ:** e u gidişē göre. (20) çocuklarıma yollarsam bir havtada yirin. çocuklarıma yollamasam on gün, on_iki gün, (21) kendim_olursam_emme çocuklarıma da yollarım ben. **Sİ:** Bozulmuyor değil mi bu? **HÇ:** (22) bozulmuyolar. buzdolabına görüm ilkin, bişdikten kelli. unnar bozulmaz. götürüm getirim. (23) çocuklara yollarım. işde böyle. dā şeylerim çocuklarsız dı olmayo. çocuklara da va.. **Sİ:** (24) Nerede çocukların? **HÇ:** çocuklarımız dı setğāzide, ikisi de. ayrı ayrı evleri va. **Sİ:** İki (25) çocuğun mu var? **HÇ:** iki.. üş dene çocūm va, ikisi ğıS,

biri olan. bi di biz ortak duruyoz bi de (26) ga.. eltimin̄ olan da var o da biz berāber durdūmuz. üçün berāber yollayoS. u da idiyo. inek (27) sāyoz. ineklerimizin̄ sūdünden yollarız çocuklarımıza. her şeyi yollarız unnar da yir_ıçerler. (28) unnar da bize yollarlar. birbirimize bakıyoz. **Sİ: Onlar size ne yolluyor?** **HÇ:** onlar da biz de (29) ne isderseK unnarı yollarlar. yolladıkdan kelli.. **Sİ: Gelip yardım etmiyorlar mı?** **HÇ:** ederler. (30) gelinneri biS yeñi yolladık. iş yapıdılar bizimnen beraber. bu ē bu havta gitTiler. bu havta (31) gēri gelciklēr. biz tarlıya gidersek unnar da evlerin̄_ışlerini yapıyolar. bi nine-miz va yaşlı (32) una bakıyolar. ebemize bakıyolar. **Sİ: Amcanın annesi mi?** **HÇ:** annesi var. una bakarlar. (33) ölelikde.. **Sİ: Sizin tarlada ne işleriniz oluyor?** **HÇ:** nohud yapırız, nohud yolarıS, harman (34) galdırıS, buydey, arpa başKa işimiz yok suyumuz yok dā dōrusu. suyumuz_olsā patetis, (35) şunu bunu da ekeriS. su olmadı üçün hiş bi şe. suyumuz yok. suyumuz_olsa her şeyi, (36) patetis_ekeriz. **Sİ: Muhtardan isteyin su.** **HÇ:** mutardan.. mūt-tar bizi kimseye.. eviñ suyu (37) bilen_az geliyo. bi yukarısı çıkmıyo suya, buraya. burası bilene eve bile zor çıkıyo su. (38) isdesek napsın? isdedimiz gelmiyo ki. **Sİ: Memnun değil misiniz muhtardan?** **HÇ:** mūtardan (39) memnun.. memnunum. ē işleri va geş geliyo. benim_ışim_oluyo u yerişemi-yo. ölelikdē (40) geçinip gidiyōz gāli. **Sİ: Evin işi sana mı kalıyor?** **HÇ:** eviñ_ışı baña gāliyo tābi. mal vār (41) unnara bakıyom. (42) x: dü_ünnerden bahseT boş ver sen esKi geleneKleri. **Sİ: Şikayet etme diyor.** **HÇ:** şikāyet mi (43) ē dü_ünnerimiz de çok güzel_olur. x: ... bak_amaraya alıyo bak. **HÇ:** ālsın ben (44) görkmuyom ki. olucū işlerimi şe_idiyōm. şeyē dü_ünnerimiz çok gözēl_olur. **Sİ: Eskiden (45) nasıl olurdu? Şimdi değil.** **HÇ:** esgi dü_ünnerimiS şimdi üş, üş gün dü_ün ça_arır. üş gün (46) yime işme hazırlarız. gına yakārlar gızā.. x: bazartesinde perşembeye gadar beş gündü esgi (47) ... **HÇ:** Perşembeden hē cumaya gadaK dü_ün_iderdik. esgiden_öldi. şindī tātillerde oluyō (48) iş sahabı şe oluyo. şindi esgiden üş gün dü_ün sallarları. **Sİ: Neler yapılırdı?** **HÇ:** gız_evine (49) gidilirdi. gız_evine gidilirdi, gız_evinden olan_evine gelinirdī. undan sorā gız_evinde.. **Sİ: (50) Niye gidiliyor? Ne yapıyorlar gidip?** **HÇ:** gız_evine şe hazıllık yaparlar gız_evinde. şe (51) davulunan zurnayınan gelir giderler. çarşımızda davul çalınırdı esgiden. satılık da_ıdırlardı. (52) **Sİ: Ne?** **HÇ:** satılık eşya hediye verilerdi. eveli davulunan hediye da_ıdırlardı. **Sİ: Köylüye (53) mi dağıtıyorlar?** **HÇ:** hī köylüye veriydik_ısTedimiz_akrabalarımıza fīlan götürüyduk. goca (54) bıçakçı olurdu. unnan barabar gider da_ıdırdıK. **Sİ: Koca bıçakçı.** **HÇ:** hī. efe başı. (55) da_ıtıyoduk. **Sİ: Sonra?** **HÇ:** sōra işde üş gün dō.. dört gün dü_ün çalıyodu, bitiriyoduk. (56) bölelikde bitip gidi.. x: hediye da_ıtTıñ kişiler de sana takırdı ādeti. gōyun guzu verilerdi. (57) **HÇ:** bunnā da bize hediye getirirledi. gōyun getirilerdī, guzu getirilerdī. x: sen meseā (58) gömlek verisin esgiden yaşmaklar da_ılılırdı, u gömlekler da_ılırdı. poçular bölē

işlemeli (59) yazmalar. onnar da karşılında hediyeelerini getirilerdi. **HÇ:** her şe unnar da getirilerdi. çok (60) éyiydi, ... gelenēmiz çoğ_éyiydi. şimdi tâbi ta-Tile giriyö işe girdiler, kimi geliyo kimi (61) gelmiyo. tabi şeyler_ji olur. gine de şindi gözel_oluyo her şemiS. şimdikinne tabi i.. bi (62) cumartesi bazar çaliyö işTe bu. iki günde bitiyö. davul gezerdi kö_ün_çinde. **Sİ: Birkaç (63) düğün birlikte mi oluyor?** **HÇ:** bikaş dü_ün birlikTe oluyo. /.../ **Sİ: Kızlara ne çeyiz (64) yapıliyordu?** **HÇ:** kızlara çeniz her şey yapıliyo şimdi. **Sİ: Eskiden?** **HÇ:** esgiden işlemeler (65) yapılırdı, halı kilim doğunurdü. gızlar da yapardı. undan kelli şî Poçu yaParlardı. e çorap (66) yaparlardı, patik yaparlardı. o yazma oyalar yaparlardı. her şey, basma, gaşmer her şeyi (67) şey_ederlerdi. şimdi elbise çıkdı her şey de_şti tâbi. himdi heP ... **Sİ: Kıyafetiniz nasıldı? (68)** **HÇ:** gıyāfetimiz gadife geyerdik, işlemeli gadifeler gi-yerdik. **Sİ: Nasıldı o?** **HÇ:** unnağ böle (69) gırmızı, kendimiz yapardık. **Sİ: İşliyor muydunuz kendiniz?** **HÇ:** işleriS tâbi. iş şeyli o hoÇā (70) geldi. hoca geldi öretTi gızlarımızı. unnarı yaparlardı. unu şimdi cenizi yapmıyolar. şeyden (71) şerden bazardan_alıyolar. hazır danteller_örērdiK, oya yapardıK. yasdığ_ğılıfları yapardıK, (72) işlerdik. dantelerini yapardıK_ayrı ütüler gördüK. her şeyimizi çoK güzel yaparız. ta şimdî (73) tabi kimisi okuyyö. çocuK ğalmadı bizde. üş ğı.. iki gızım vardı, evlendiler. bi ölüm (74) evlendirdik. şimdi unnar setğazide oturuyolar biS burdayız. işdi ölelikle sürdürüp gi-diyoS. (75) **Sİ: Ne yemek yapıyordunuz düğünde?** **HÇ:** dü_jündē şey fasille yemeyi yaparıS. ... pilav (76) yaparıS. hayvan keseriz. inek dana keseriz, et bol_olur. uñdan sorā eskiden şey topaş derler (77) topaş yapardıK. **Sİ: O ne?** **HÇ:** topaş_ışTe böle eli göceyle ciyer yaparız, içine ğıyarız. sovan (78) dōrarız. unnan sona biber ğuyarız, baharat, ğı.. şe ğali nāne ğuyarız. her şeni ğuyarız dolma (79) ya.. topaş yaparız. topaşlar şindî unnar da yapayolar. gerekdî yerde yapıyoS. sarma yaparız. (80) **Sİ: Dolma gibi bir şey mi o?** **HÇ:** u da topaş da hî dolma gibi oluyo böle ufağ_ufaK. böle (81) şeyde atarıS. tencireyle ğoruz. bi herene atarlar böle ocaqlarda. şimdi ğız yārenimiz gelirdi. (82) unnar yārende u topaşı isderlerdi. u topaş_olcığ_ille olmasa olmayo. olmayodu dü_ünne. (83) şimdî şey_ediyoz, unnarı yaparız. şimdi dē pilav yaparız, fasıl.. no.. nohud ğuyarız pilavlara. (84) fasille yemeyi yaparız. gerekdî yerlerde her şey_ısde.. helva basarıS ğazannarna. unnarı (85) yaparız. bazan yeriş-medî yerde satın_alıriz. ölelikde gider. salata yaparıS. her şey gerekdî (86) yerde şeyler yāni yaparız her şeyi. **Sİ: Tamam teyze, ağzına sağlık.**

I/91

SEYİTGAZİ - Çukurağlı**Kaynak kişi** : Havva Kurt, 71, İlkokul 3**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, bayramlar, eski hayat

(1) **HK:** hamur yapveriydim. **Sİ:** Havva yenge soyadın ne? **HK:** kurt. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **HK:** (2) yetmiş bir. **Sİ:** Okula gittin mi? **HK:** üçecek gittim ilkökula. **Sİ:** Bu köyde mi gittin? **HK:** hı (3) hı buradā biz emsallar üşdē birağdı. o zamannar ne birağdın diyen yoğ, ne gelmiyoğ (4) diyen yōdu yavrum. bōlē on ğadar emsalımız vardı, hepimiz de birağdığ üşden. (5) o zāman okula öle bi düşğünnük mü yōdū, arıyan soran mı yodu? bōbam da eyitmendi (6) yavrum. **Sİ:** Baban eğitmenmiş. O seni okutsaymış. **HK:** ē öte öğretmen istemedi, ünnemedi. (7) x: bobamıñ resmini çıkarmadım o böle eski tip şapkalı mupkalı. yirmi dokuz yaşındı ölmüş. (8) mezar daşına böle yazdırdım kendi ğafamdan. ismim yazılı bu daşda, ecel geldi yirmi dokuz (9) yaşda, insanōlu bi fatiha okumadan geçme, hepimize burası son posta diye. anneme de şōle (10) yazdırdım. hāsıl olduk toprakdan, sanki yeşil yaprakdan, dünya size de ğalmaz, geçme bi (11) fatihā okumadan. baña diyolar kı bunnarı kim yazdırdı fiñan. şimdi dört yaşında bobamdan (12) ğaldım. bobam beni çok severmiş. ah şōle olsa böle olsa. baya bi şeyler olcağmıışımış. şāır (13) de olcağmıışım. /.../ **SGA:** Çiböreği nasıl yapıyorsun? **HK:** he çiböre hamırını yunuruyōn. bi (14) ğaşığ iki ğaşığ şōle yo urt goyuyōn, yo urduñ suyundan ğuyuyōn. ğıyma, sovan (15) rendeliyon. sū. unnan ē şōle şe ediyōğ, alışdıyōğ. sonra hamırı yāzıp pişiriyōğ yavrum (16) çibörekde bi şey yok da.. **Sİ:** Kolay değil mi? **HK:** kolay yavrum da.. /.../ **Sİ:** Amcanın (17) babasından mı öğrenmiştin çibörek yapmayı? **HK:** şe bobalından. tatarđı da. anasığıl fiñan (18) gelir giderdi. örenirdim. şe örendim yapardım işde. **Sİ:** Şimdi onlardan güzel yapıyorsun. (19) **HK:** güzel yaparım dā keşke yapıydım da yiyiydiñ. ā şura ā bura şey it Tik vallā eylendim. (20) de şey oldum yavrum āncı muncu oldum. hasTanedeydim. bir ay fiñan oldu geldim. şeker (21) var şeker işde ğalbe vurmuş. ğalP Kırızı geçirdim. **Sİ:** Geçmiş olsun. **HK:** sa ol yavrum (22) sa ol allah iyilñizi virsin. **Sİ:** şimdi iyi misin? **HK:** şükür eyiyim de dokdur ğāyet kendini (23) ğolliceñ dedi. bi dā ya ğırız geçirisiñ ya geçiremeñ ya felc olusuñ ya ölürsüñ ... **Sİ:** Kendini (24) yorma mı dedi? **HK:** hı hı yorma dedi de hadi bakam. ğızlar vardı, gelin ğız evleri fiñan (25) suğadılar yavrum. /.../ (26) **Sİ:** Esi bayramlarda, ramazanlarda

neler yapıyordunuz? HK: kızım gine biz aynı yemekler (27) yaparız, baklavalalar yaparız. kurbannık baklavayı bile yazdı gitTi kızlar hadi dedim ben ... **x:** (28) şimdi şöledir baK. Küçük çocuklar adaK_ettiñiz mi diye arife günü adaK topladı. bayram (29) günü şeker toplardı. **HK:** çoluK çocuK.. **x:** büyükler harman_yerine sancaK gurarlardı. **HK:** (30) sen_annaT. **x:** böyle oyun oynadı.. baK onnar ıfızım gızıma. **HK:** zabāh_oldu mu bu pek (31) şey_ider erkenden çocuklar gelir diye acık gözleme çörek geş yapTım mı ba_ırrırdı baña. (32) sabālen ğakar hemen ... yapardım. çocuklar yığın yığın bosta bosta gelillerdi ğuzum. **Sİ:** (33) **Çocuklara çörek mi veriyordun? HK:** çocuklara gözleme veririz_işde. **x:** arife günü adaK (34) diyöz_işde una. **HK:** hı hı ō adā toplalları bayıra çıkallardı yıllardı urda, üleşirlerdi. biz de (35) ölüydük de. e bayram günü de gine yemeklerimiz_olur gelene gidene sövra ğumadan (36) savışdıramıyız yavrum gitmez. **Sİ:** **Her gelene sofrı mı? HK:** her gelene sofrā, yemeK ğoruz. (37) baklavamı ğoruz, ğolanya dutarız, şekerini dutarız. hey maşalla ramazanda bu yıl pek çokdu. (38) geziyolar geziyolar. bayramlaşmaya geliyolar sa_olsunnar. (39) **Sİ:** **Kalabalık mıydı köy eskiden? HK:** esgiden ğalabalıdı ğuzūm. bi dü_ün_oldun mu bir (40) havta helke derdiK biS. bir havtā ğıza ğına yakılırdı. akrabalar_ı heb_ünnerdi ünnerdi urda (41) dü_ün ğurulurdu. dāvet gezellerdi. ē şimdi iki ğünde dü_ün_oluyō. bi ğün ğınagēcesi ērtesi (42) ğün gelin_oluyō işde bu. bitTi. **Sİ:** **Şimdiyi boş ver eskiyi anlat. HK:** ēsgiden ğüzel_olurdu (43) yavrum. Kālabālīk, ne ğüzel_olurdu. **Sİ:** **Sen amcamla nerede tanıştın da evlendin? HK:** (44) ğayınanam_ınam_ırrāmetliK_ısdedi bu beni isTemedi. **Sİ:** **Bu mu istemedi? HK:** yok yanı (45) hani isdiyeleg_olmadı. biz birimizi ğörüb_edib bi şey_olmadı. anası rāmetliK burdan (46) pancara giderdi. su getiridim, yemek ğötürüdüm, yemek gelirdim, anası rāmetliK_ısdedi. (47) **Sİ:** **Seni ğörüp beĝenmiş mi? HK:** hı hı. dü_ün_olduydu şurdu işde āĝmediñ (48) dü_ün_olduydu yā a urada dü_ündē ğördü. **x:** çocuKān biz bunnara oturmaya ğelmişiz de (49) bu ğolumu çıkartmış benim di. di. di di. **HK:** hē hē. biliyom bereĝarı biliyom_onu da. gece (50) vakit bu ğomşumuz vardı sarıĝanda uña gitTim bölē, ğötürdü anam sırtında. elimi sardıydı. (51) **x:** dövmişüm ben bunun ğolunu çıkartmışın. **HK:** yok canım dövme dey_ı (52) oynasıyoduK_ossen bilmiyom ğāli noluyōdu. düşdüm mü ... hē. **Sİ:** **Çocukken ne oyunlar (53) oynuyordunuz? HK:** saklambac_oynaniyodu, daş_oynuyodun. **x:** emen. emen. **Sİ:** **Emen ne? (54) HK:** işde daş_oynardın şe seksek. Pek datlıydı esgiden. televüzyon fıflan yōdu yavrum. **Sİ:** (55) **Ne yapıyordunuz akşamları? HK:** Kōmşular ğalabalıdı. Kōmşular bizē, biz ğomşularā (56) ayşam_oldu mu, ayşam_oldu mu böyle herkeş birbirine giderdi. valla, bi ğüzeldi bi datlıydı. (57) ğoyun, ğuzū, sa_ardıK. inek sözüm yabana inekler sürürdüK ğırā çoban_olurdu. danaları (58) sürürdüK. āy esKiki geri ğelse. vallā. e sonra yerışdig_ettiK burıya ğeldim ben. (59) anam_ırrāmetlik pek temizdi ōle beni

süde yo_urda hiş sokmadı. burada da inēk, danā, (60) göyun, ğuzu, hēş yāni bilmiyom şöle ne yo_urt ğurtlandırıdım ne peynir bitlendirdim, ne (61) çocuklarımı kel_etTim, ne çocuklarımı kör_etTim. dört dene u işiñ_arasında dört dene de (62) çocuk böyütTüm, ūrāşdı. helal_olsun. gelēn gidēn gelen giden_amcañ da titizdi ha. kendi (63) unnarnan gezer tozar, ay şunu hazırlamadıñ_ıyı bağıırır, bunu hazırlamadıñ_ıyı bağıırır. çok (64) datlı günnerim geş-di buvamıñ_evini hic_unutmam. hē buvamıñ_evini de hic_unutmam. (65) yağa yatırsın bala batırsın ī, buvamıñ_evi dā datlıydı. gece savura kaķardık bōle. (66) anam_ırāmetlik yālī yüzlü yapardı. yālī yüzlü yapardı, davul çalana verirdiK gece. çıkardıK (67) bāşış verirdik ginē, yālī verirdiK. **Sİ: Davulcuya yemek mi veriyordunuz? HK:** işdē yapıdī çek (68) yapıdı ya, yok bazlama yapıdı gözleme yapıdı verirdig_uña. siz dā bu ğapıya geliyo ğaķıñ diye (69) ba_ııyo ya, verirdiK. yalıñız.. **Sİ: Her gün mü? HK:** yo her gün vermeyiz de arada verirdiK. (70) dē yalıñız_esgi günner şöle ah geri gelse. esgi günner geri gelse. ay milletler cecelēr, tınaz (71) savırūr, büttün ğomşular bōle ĩam-ba fıĩan ossa, fenerleri yaķardı millet, daķardı harman (72) yerinē herkeşler kimi sap getirī kimi ... buvam_ırāmetlīn de ... sapa giderdi. sıdıķa rāmetlik (73) Kitmezdi abam_ıardı. velasılı çok datlıydı esgiler. **Sİ: Çok iş vardı ama çok tatlıydı. HK:** e (74) varlān.. hiÇ hiÇ iş doķanmazdı. şindī biz buvam_ırāmetlik bōle bibēr domatis ekerdi bi (75) tarla, onnarı toplardıK, sōna ğarpuz_ekTi, ğarPuzu topladıK. gece buvam burda harmanda (76) durudu, biz_ırlārda ğarpuz beklerdiK. rāmetlik, buvam_ırāmetliK biz varasıya çayı mıyı (77) demledirdi. bi de ğulube yapıdı urda. fasille bişiridī, melemin yapıdī. bī hatice abam vardı (78) da dā valla ölmeden_leveli anđı. allah_öñüne varsın dedi ... saba gidiyolarmış. (79) buvam_ırāmetlik de ğarpuS toplarmış. sırtındaķı ğarPuzu dedi getTi döktü dedi, hadi gidiñ (80) ğālī dedī dedi. harmanın bi hora geşti haıa bi hora geşđī. e uña varsın diyē buvam da pek (81) şeydi canım. bol_elli, eli_açıdı. verirdi öle. bi de ğalabalıdı. pek ğalabalıdı u harman yerleri (82) hani elnen gelen dü_ün bayram hiş doķanmaz ki ğuzum. doķanmaz. x: ğanal yirmi altıya (83) çıkınca dēzene telefon_et de baksın he mi ğızım. **HK:** he yok çıkımm. **Sİ: Yok biz (84) televizyon değıliz. HK:** he aman çıkımıyım. diycēm ya esgi günner peK datlıydı, pek datlıydı (85) ğālī ötemizi vērsin_allah, ötemizi vērsin ğuzum. x: ötede bi şey yok ğorkma canım. **HK:** yō (86) ne ğorkcām, allahañ dedī olcāğ_ölcez_ışde. ğorkunuñ_ee-cele faydası var mı? yōķ. sıdıķa (87) abam on seKiz yaşında öldü. yedi aylık gelin_öldü allah_evladı. hiç kimse ğalmadı anām, (88) buvām..

I/92

SEYİTGAZİ - Karaören**Kaynak kişi** : Ramazan Topal, 51, İlkokul**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **RT:** isterse buyruñ oturamıñ, istersem siz bilirsiniñiz. **FD:** Adınız neydi? **RT:** ramazan topal. (2) **FD:** Yaşınız? **RT:** yaş_elli bir. **FD:** Öğrenim durumunuz? **RT:** ilköğul. **FD:** Köyün adı (3) nereden geliyor? **RT:** kara_ören kövü burası bi taşlık yer_öldü için ören demişle, örennik (4) varmış. undan ğalmış yani. **FD:** Köyün hane sayısı kaç? **RT:** şu_anda üç yüs kırk dokus. üç (5) yüz_elli hane de. hana hâne olunca Pi kişi de bi, on kişi de bi. **FD:** Yaz kış değişir mi? **RT:** (6) ya kış üç yüzdür. tabi. yazın yine üç yüz_elli u rahat yani. şimdi gelip (7) gitmeler_esiğ_olmuyo yani. **FD:** Nüfus kaç? **RT:** şu_anda yedi yüs on_iki mi ne olması (8) İazım şu_an, toplam. **FD:** Köyün kuruluş tarihi hakkında bilginiz var mı? **RT:** köyün (9) kuruluş_ışde bir_asıñı ge_çik de bizim kö_ümüz göç_etme yani bñ kümbet tarafından (10) gelme. şurda bi kümbet kövü var ya, urdan gelme yāñi. sāde yāñi başlangıcı urdan_amma (11) öbür tarafdan da gelmeler var yāñi. **FD:** Yüz yıl önce mi gelmişler? **RT:** tabi bi asır_önçe (12) tabi canım. bi asırdan dā fazladır yani. **FD:** Manav değil mi? **RT:** manav. bizim burası (13) manavdır. **FD:** Üç yüz elli hanenin tamamı manav mı? **RT:** hepsi, hepsi de manavdır. tabi. (14) bizde ma.. macır yokdur. yörük.. **FD:** Yörük, Muhacir, Çerkez, Kürt... **RT:** hayır. yav (15) gelenner var da unnar da manav şu_anda. mesa çerkezler var kö_ümüzde. ama manav yāñi. (16) **FD:** Yani Çerkezliğini kaybetmiş. **RT:** tabi canım, tabi tabi. yitirmiş_u dedesiniñ dedesiniñ (17) dedesi, bilmem neyi. **FD:** Kaç hanedir öyle? **RT:** yav öle iki üç hāne fīlan çıkar yā yani öle (18) fazla şey yok burda. tabi canım. iki üç hāne çıkar. **FD:** Çok mu eski gelmiş onlar? **RT:** (19) çoğ_esgi yā. yani unnar şim.. ya dedesiniñ dedesiniñ dedesi yāñi. bu.. **FD:** Yüz yıl var yani. (20) **RT:** vardır tabi canım. **FD:** Kürt var mı? **RT:** kürt yok. yok. **FD:** Tatar? **RT:** tatar da yok. **FD:** (21) Muhacir? **RT:** macur da yok. **FD:** Yörük de yok. **Türkmen de yok.** **RT:** yok yok. unnarıñ (22) köyleri ayırdır zaten. unnarıñ köyleri ayırdır yani. **FD:** Sadece Manav ve İki üç hane Çerkez (23) var. Daha önce gelip de Manavlaşan var mı başka? **RT:** yok yok. yok. bağ şu fethiye vadır, (24) macurdur. büyükyayla vadır macurdur, bires de alevi şe de ğarışıkTır_urası ikiye. (25) yarbasan_ikiye bölüktür_ayñi. undan sonra şu kümbet manavdır. yapıldağ manavdır. (26) gökbāce var, yörükdür. tabi. ya türkiyeyi gurtarannar yörükler_ışde biliyoñ yani. dī mi (27) hal_ibrām_ā. /.../ **FD:** Cami iki tane mi var? **RT:** evet,

iki tane. **FD: Eski mi camiler?** **RT:** bi (28) tanesi esKi bi tanesi yeñi. **FD: Eski olan ne kadar eski?** **RT:** valla ũ heralda yüz yüz, (29) yüz otuz yıllık fılân vardır rahat yâ. aşşâ de ğildir yâni. yâni rahat vardır. **FD: Onun dışında (30) türbe, tekke, yatır var mı?** **RT:** ya türbemiz de var canım. yunus dedenin türbesi va. evet. (31) zaTen ğarâ örende yunus çoktur yanı. bak bu şahsın da bubası yunusdu. he. öle dî mi? he (32) ölu da yunus işde, bunun ölunun ölu da yunus. **FD: Başka var mı?** **RT:** yok ğabi. yatırımıS (33) fılân yok. yâni bizim kö ümüzün tarihi ve kültürel bir yapısı yok ğabi. hani yeñi yerleşim (34) yeri oldu için. ama kümbetde olsun yapıldak da esKî yerleşimdir. urlarda bi kaya mezarlıklar (35) şudur budur var yâni. **FD: Burada ören yeri var değil mi?** **RT:** tâbi canım önceden öğrenmiş (36) burası yâ. **FD: Sit alanı mı?** **RT:** di ğil. di ğil di ğil. öle Kara taşlık bi yerimş yanı. **FD: (37) Höyük, eski mezarlık var mı?** **RT:** yok. ya var da bi tuz tepesi var. bi dē şü ne diyolar ũ (38) ibillerin ağanın ğarşısı inönü mü ne diyolar ırıya yâ? inönü mevkî. iki yerde bi şilik var (39) yani. iki tâne kaya, ğazılmış ğayanın ortası. tuz tepesi mevkisi. **FD: Sit alanı mı orası?** **RT:** (40) sit alanı. ya şöle tepē, koruma bi mezar va başKa da bi şey yok. /.../ **FD: Ne tarımı yapıyor (41) burada?** **RT:** bûday, arpa, yani patetes fasülye işde aklıña ne geliyosa. pancardır, günaşşdır. (42) **FD: Sulu tarım var yani.** **RT:** var. sulu dâ tabi ğıraş da var sulu da var. /.../ **FD: Yakın (43) zamanda göç eden var mı?** **RT:** göç edenner ya var tabi. şimdi göç eden neden? şu adamın (44) meseġa ũş tane cocu var, hepsi de şe ğirde. neden? işsizlikten dolayı. bunun meseġa nüvus (45) burda olmuş olsa yirmi kişi dâ olcak bunun evinde. **FD: Hane sayısı azalmayıp çocuklar mı (46) gidiyor?** **RT:** ya bizim bak bak şimdi. bizim nüvusumuS bak hayır. bak bizim nüvusumuS ũş (47) biñ üç yüz kırk yedi mi ne. bizim araşdırmamıza ğöre. ũş biñ yōsa altı yüz öle bi şey de ben (48) de tam aġlımda ğalmadı. o nüvüsa teġabül ediyö. ũş biñ beş yüzlerde de ortalaması. işde (49) bu da göç, neden? işsizlikten dolayı. yani bir aylenin üçü burdıysa otuz tanesi esKişe ğirde, (50) afyonda, bilmem şurda burda yani. **FD: Son on yılda kaç hane gitmiştir?** **RT:** son on yılda, e (51) nerden bakşan yanı yüz ayle ra at gitmiştir. tabi, tabi, rahat rahat yanı. yanı evlenen, (52) evlenen gidiyo. evlenen gidiyo yanı. **FD: Eskişehir’e, Afyon’a...** **RT:** eskişe ğir, afyon işde (53) bu yöresel yâ, yani nerde iş bulursa. ya bursa olur, nerde iş bulursa. tabi nerde iş bulursa yâ. (54) **FD: İş için gidiyorlar bir de evlilik için mi?** **RT:** ya evlenen ya ğardeşim şimdi sen bu adam (55) ğızını veriyö. işi va mı diyo. adam asgeri ücretle de olsa gidiyo urda çalışıcık. bobası desTek (56) yaPıcık. öġe geçimini sāllyıcıK. **FD: Kızlar köye gelmem mi diyor?** **RT:** ya bi daġka şimdi. (57) şimdi bak ben bi şey diyeyim şaņa. şimdi köydeki gençlerimiz ben dernē varıyöz. hep (58) memnun de ğilleğ. ama a ğlesini getirebilse. getiremiyo ki. yani göley de ğil ũ ğadın (59) gelmeS. ırıya giden gelmeS. şe ğire giden gelmez yanı. **FD: Gidiş sebebi o olan var mı?** **RT:** (60) ya u olan di ğil. yani ği.. yâni iş olanā yok. mecburen çalışıcık. çalışmak zorunda. burda (61) köyde bi iş yok. /.../

I/93

SEYİTGAZİ - Kesenler

Kaynak kişi : Hacı Kamil Akkaya, 86, İlkokul 3; Saadet Akkaya, 77, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz, Songül İlbaş

Derleme yeri : Avlu

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, köyün geçmişi, sohbet

(1) **EB: Nasıl işleriniz? İyi mi? Durumlar nasıl? HKA:** durumları-mız işde ileşberin işini (2) biliyosunuS, çalışmayla. **EB: Zor mu? HKA:** ē seksen altı yaşımdıym dā çalışabiliyoS. (3) kimse yok. iki kişiyiz. **EB: Bir dede bir nine mi kaldı artık? HKA:** evet. o da yaşlı. işde şimdi (4) gış şeylēni şiy ediyoS. şunnarı kesem de hazırlıyem aha gışın kesemiyiz diye. da unnara (5) hazırlık yapıyöz. evet hayır ola. **EB: Muhtarla görüşecektik. Bunları ormandan mı (6) kesiyorsunuz yoksa kendi ağaçlarınızdan mı? HKA:** evet canım. yok. şimdi şu ganallar (7) yapıldı ya genişledi ya. urda bizim söütlerimiS, herkeşin söüdü vardı. bunnar annadı mı (8) çıkar.. kesdik de unnarı getTik işte. odun yapıcāz. **EB: Dayanıyor mu bunlar? HKA:** e şimdi (9) kömür alıyöz biliyön mu hana şimdi kömürün arasına bunnar çıra gibi dutuşunca kömürü (10) vuruyosun. yani yanıyō. şimdi kömür yanmaz kına hana yanındaki dutuşmayınca odun. (11) onun için hazırlık yapıyoruS. (12) **EB: Bu köy Manav köyü mü? HKA:** manav. bu köyü ğuran benim dedem. ... gelmiş evet. **EB: (13) Nereden gelmiş? HKA:** bū kütā-ya tarafından gelmiş. bunnar çok zenginimiş yani, üç yerde (14) kışlamız, şurda çukurtepe, şurda sarıbayır gışlası şu ... Tā a_ılları varımış yani. e ben de tabi (15) ğoyun güttüm a_ılımız vardı. şimdi ormana bıraktık burları. öti yan da orman. burası (16) yalnız çuKurtepesi duruyo yalnız aşşā_sü_üt tarafında. şimdi dedem şindi sōnıdan (17) gelmişler şurlar öti yandağı dere tarafı oynēş. oynēşē oynēş yaylasından geldi. oynēş (18) yaylasında o yanda unnar āciz mēciz ğalmış da yāni çoK_ā.. şey yapmışlar milletē hana, bū (19) devlet sürgün_idiyō. bi jandarma ğumandanı alıyo her taravı gezdiriyo kimse ğumanda (20) yapmamış. yāni almamış kimse. kabōl_etmemiş. burıya geliyo. burıyı diyo kına dedeme, (21) hacı musa dedem için hacıda ğalıyo onun bobası yani ... dedem. bi diyo misavir var diyo (22) alır mısıñız ağa diyo. tabi diyo alırız, bizim ğoñşumuz yoK. dē şuriya bunnar otusun diyō. (23) şimdi ya dēyo annadı mı şey olursa size zarar verirse, bi şey yapmaz. neler_öldü neler (24) geşdī. kabristandan adam ... bilmem neler geşdi yaşı.. şeyden yalnız birlik yokdur. birlik (25) yok. onun bunun aliyinde, öteki de

berikini annadı mı seyire bakmak, dutuşTurmaK. evet bu (26) vaziyetTe ğal-
madı gençler de gini aynı olannardan gini aynı devam ediyolā yani birbirine
... (27) yokdur yani, ... e biz ōle ben ōle dē ūlin yāni kim gelirse gelsin evet
veya ne olursa ossun (28) yani. emme bureyi demiyoruS. k̄oruluk var canım
hana. ötekiniñ beriKiniñ malını hana (29) ırzına böyne şey ūdennere māni ū-
luyoz, kötü biz ū oluyoruz. SA: nerden geliyoñuz? Sİ: (30) Eskişehir'den.
SA: hizmet? Sİ: Köyleri geziyoruz. EB: Kızı sevdin galiba. SA: sevdim.
benim (31) ğızım ūsun bāli. benim ğızım yoK, oluvesin ne va? (32) EB:
Amca sizin adınız neydi? HKA: ğacı kāmil. EB: Soyadınız? HKA: aKġa-
ya. EB: Yaş? (33) HKA: yāş seġizen ūltı. EB: Doğma büyüme bu köyde
misiniz? HKA: bu köydeyin. SA: bu (34) kōde dōmuş böyümüş, buralı. EB:
Okul okudunuz mu? HKA: (35) o ūamat ūkul ūçecik ūkuyōduK. ben
yatī.. kırka yatı meKdebine vedi bobam. bi (36) ābēyim ūmarıdı u da.. şindi
ben āġnandım ābēy ūrdan ġaçırdı bi sene okudum. ġardeşim (37) bobam
yalıñız ġaldı, anam yalıñız ġaldı ālar, eder. beni ġaçırdı. kendisi ūretmen ū-
ldu ben de (38) bōyna çifçilinen sürünüyōm ūşde bōle çalışıyoruz ġali. kendi
de şindī seytġāzide. (39) benim ūş dene ūlan va biri subay, biri edirrede
subay ūlan. biri de yūnus ūemrede posTane (40) memuru. biri de ayvalıkda.
işde biz yalıñız ūki kişi. çalışıyōz, tıraKtōrümüz va şeyimiz va (41) nābıciñ?
ileşbellik yapıyoz. bi annadı mı iki bē olan yerleri satTı devlet. kaş senelik..
undan (42) kerī.. SA: bu Kış ūdunu hazırlıyoz bak ... EB: Adı neymiş tey-
zenin ūġrensene. SA: (43) benim ūadım sādēt. seniñ ūadıñ ne? Sİ: Songül.
SA: kendiñi çok bilīr kendiñi ... hanım ğızım (44) benim. Sİ: Kaç yaşında-
sın teyze? SA: ben mi? yetmiş yedi yaşındıym. Sİ: Okula gittin mi? (45)
SA: bēş.. u ūzamanna beşe ġadandı. benim zamanımdı beşden diploma aldım.
beşinci sınıfıdı (46) u ūzaman. bundan dē yet.. atmış sene eveli. yet.. yetmiş
yedi yaşındıym yetmiş sene eveli (47) nerdeyse. u ūzaman ēyitmenner varı-
dı. ūçüncü sınıfa ġada. biz ūçüncü sınıfı bitirdiK (48) ūretmenner çıkdı. iki
sene dī yeñi çıkan ūretmende okuduk. undan sona işdi beşden diploma (49)
aldık çıkıdık. bi den dā da ġoceye geldik. Sİ: Nereden geldin? SA: dē şurda
yeşildepe köyü (50) va, urdan. ben burada, buralı de ūlin. Sİ: Kaç yaşında
geldin? SA: on yedi. ben geleli (51) tam ūtmış sene oldu. elli üç, elli ūşde
geldim. atmış sene oluyō işde. atmış sene doluyo (52) bilene az ġaldı. İşde. ya-
şeyip gittik burda. İtiyarladık. bōle işde. hasdalandık. tansiyon (53) hasdasıym
işde. Sİ: Geçmiş olsun. SA: sa ū olun. kemik ūrimesi va diyolar. bōbrekler
ġan (54) yapmıyō, ġan veriliyo. u da allerci yapıyo. bilmiyon ūşdi gidiyoruz
bakam ġuzum. (55) ūlmeyince ūlünmüyō da, iyi olunmuyō da. ūle, yaşlandı
mı her şe ayakda. e kimse yok, kış (56) yakcīmızı hazırlıyoz. ġış gününde
çıkamayız, götüremiyiz, getiremiyiz. yaşlılık. kōleri ne (57) diye geziyoñuz?
Sİ: Araştırma yapıyoruz. SA: hē. iyi bakam iyi. sa ū olun da yapıñ bakam.
(58) allah gençlere uzun ūmür vesin biže de iman ġuran nāsib ūetsin. HKA:

ğız hangı şeyde (59) sâdet, hacı? benim torun_ũ.. onur hangı ünüversitede şey? SA: şey bileciKTe. hē şe.. (60) mesleK yŭse_ıdı ya. bilgisayar_üze-rineydi. iki senedir_ışde urda, bileciKde. EB: Ne (61) yapıyorlarmış diye sordun mu? SA: işde kendi yemeyimizi bişiriyöz, kendi bulaşımızı (62) yıkı-yoz. köy burası. köy burası işde bak, bāça.. bāçe ekdim bureylan_ēleniyon. EB: Ne (63) yetiştiriyorsun bahçede? SA: bāçede şunnar fasilleydi guruyo ğāli. ötekiler domatis, dē (64) şunnar pırasa. ōle bi şeyler_ışde. hē. işde biz unnarınan günümüzü geçiriyöz. dede gidiyo, (65) hacı amcañ tarlalara sürüyō, ēyi kötü ekiyoz, ekin_ekiyoz. başğa bi şey_ekmiyoz. (66) şükŭr_allā allah bugünümüzü aratdırmasın. dā elimiz_ayāmız baķam ... dutuyo. kendi (67) kendimize baķıyoz da.

I/94

SEYİTGAZİ - Kırka**Kaynak kişi** : Pakize Baskal, 66, İlkokul 1; Hüsnü Uysal**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Dokumacılık, düğün

(1) /.../ **SGA: Ablacığım adın ne? PB: pāgize. SGA: Soyadın? PB: baskal. SGA: Kaç yaşındasın? (2) PB: atmış bēş atmış_altı fīlan_ışte. SGA: Okula gittiniz mi? PB: tek bi sene bire gitTim. (3) SGA: Niye öyle oldu? PB: e ne bilem? yollamadılā o_ zaman bī bōle mejbür dutmōladı. bi (4) sene gitTim bire undan sona yollamayivedilē, gitmedik. hiş de arıyan soran_olmadı yavrum. (5) SGA: İş mi çoktu? PB: iş ço_udu. iş ço_udu anam gıra giderdi. evde çocuclā vardı. (6) hayvan_inek mal vardı. yollamadılā gitmedim. bi dā da heş de hanā şindiKi gibi ōlsa u zor.. (7) zora goşcaklar belKi, arıyan soran yo_udu. gitmeyivedik kaldık. HÜ: bi de ablam_ön dört (8) yaşında evleniyo bak. on dört yaşında. PB: on_üç. on_üç on_üç. on_üç yaşında evlendim. (9) SGA: Okula gitmediniz kardeşlerinize mi baktınız? Neler yapardınız o zaman? PB: (10) gardeşlāmıza, gardeşlāma bakdım. eviñ_ekme_çini iderdim, esvabını yıkardım her_ışını (11) görüydüm. on_üç yaşımıydım_amma her_ışı görüyodum. e unnara bakcan dēyē evde (12) anam gıra gidērdi. ben_evde iş görçen, aş yemek yapcān diyē yollamadıla. SGA: Yemek (13) yaptın. PB: yemeK yapdım. SGA: Eskiden çok mu zordu hayat? PB: zorudu yā. zorudu. çoK (14) zorudu. dağa gidērdiK odun getimiye. kömür yo_udu. sapa gidērdiK tarlıya gidērdiK. (15) tarlıdan sap getceS, harman_çerine di.. goycaz, düven sürcez derkene iş ço_udu. (16) unnānan_üreşdik. işTe. eveli bi eKmeK, fırında eKmeg_çTme yo_udu bōle. satın_alma (17) yo_udu. kendimiz buydeyi yıkōduk, ğuruduyoduK, gidib_ūdüb geliyoduK deyirmende. (18) etmek yapıyoduK. her şeyi kendimiz yapıyoduK. işTe ōle üreşcaz diye oçu.. yollamamışla. (19) SGA: Dokumacılık biliyor musun? PB: ben bunnarı kendim doKudum. biliyodum. SGA: (20) Nasıl dokunuyor bize tarif eder misin? PB: bunnāñ işde bōle cezmi a_çecı vardı. yan_nānda (21) vardı, üsdünde altında vārdı. biz_unnarı ipini evelā erişini yele iki dene ğazık çaKardık bōle. (22) uña çezērdik bōle dolana dolana dolana. urdan sona ğaldırıydık, a_acıñ birine sarardık, geri (23) bi yol da birine indiriydiK, unu ğālī doKurduk. iki kişilise iki kişi doKurduk, üş kişilise üş kişi (24) doKurduk. kendimiz doKurduk. SGA: İki kişilik, üç kişilik büyüklüğüne göre mi? PB: (25) böyüklüne güççüklüne göre. böyüklüne. bu eviñ boyunca vā olurdu,**

enince olurdu. (26) böyüg olurdu. üş kişi dokurduk. a biráz e şü göridorlā gibi ēsiz olurdu iki kişi dokurduk. (27) enine böyükklüne güççüklüne göre. **SGA: Bunun ipleri nasıl? PB:** ipleri yün. yün. kēndimiz (28) daratTırı gelirdiK şērde yapāyı. undan sonā işlērdiK, boyārdık kendimiS. undan sona (29) dokurduk. **SGA: Boyamasını nasıl yapıyordunuz? PB:** boya toz boyalā olurdu. toz boyalānan (30) kendimiz boyardık. içine ilimon Tuzu atardık. bi şeler sirke guyardık solmasın diye. unnānan (31) boyardık. toz boya. **SGA: Ağırıklı olarak mavi görüyorum ben. Renkler... PB:** her çeşit vadır. (32) mavi de her çeşit. mor vadır, sarı vadır, pembe vā, māvi va, yeşil va, her çeşit vadır. **SGA: (33) Peki ziliyle bu kilim arasındaki fark ne? PB:** bunna aq namazlā derdik. hē. ziliye bu ğaralara (34) zili derdik. bunun erişi, argacı beyazdı. aq namazlā derdik sāde geçgi ipleri boyalı hanı (35) irenkli. ötekininki siyahdı, argacı, erişi. uña zili derdiK. **SGA: O kadar kıra giderdiniz bir de (36) bunu mu dokurdunuz? PB:** bi de dokurduk. bi de iplēni kendimiz işlerdik bōle kirmanda. (37) kendimiz işlerdik. undan sona kendimiz boyardık. urdan sona bi de dokurduk. uña buña (38) meci gidērdiK birbirimize ödüş. ben uña gidiveriydim u baña geliveriydi, dokurduk. ā şimdi (39) dā ğış hālinde hana hevālā iyice ısınmadan doKzan başı başlardıK dokümüya bunnarı. ēyice (40) yazı çıkasıya, yaz işleri çıkasıya çapalā, yolmalā çıkasıya ğada bunnarı dokurduk. unnar (41) çıkdı mı ğālī yazın ğıra giderdik bi yol da. Pancar çapalādık, haşş çapalādık. unnarı (42) ğaldırıydık ya.. ğüz dü işde. undan sona eve girerdik tā son zaman Kālī. **SGA: Kışın da (43) oturmazdınız. PB:** Kışın ğışın da bunnarı dokurduK, işlērdig ipini iyiriydiK bōle kirmanda. (44) undan sona boyardıK, ğatlardıK, būkerdiK. ğışın da unnānan üreşirdık, unnarı dokurduk. u (45) ğıdā iş ço udu ki eveli nereye okula fılan gitciñ? **SGA: Çocuklarınıza öğrettiniz mi? PB:** (46) örenmedilē bunna ikisi de benim ğızlām. örenmedilē. yeñi yetişenne hiç havas etmedi, (47) hiç örenmedi. hele hele şimdi ğali esgilē de yapmō. herkeç halıya döndü ğālī yapmōla kime (48) yapmō. **SGA: Ama bunlar daha güzel. PB:** e unnā daha güzel tābi daha ğıymatlı ama (49) yaymōla. yığılı demet demet, yaymōla bunnarı. dokumōlağ da yaymōlā da. e bu yıkandı ama (50) yıkandı yıkanmışkana kendi kendini boyamō ama altını marliyleri boyayo diye yaymōlāmış, (51) boyuyomuş bilmiyon. sōna ormana çevirdik. ormandan dokuyyolā kimisi. unnā yayıyo hana (52) bu ēsizleri bu kü.. kōridořlara fılan dokunannarı şilerden orlonnādan dokuyolā. **SGA: Hep (53) aynı desen mi değişik mi? PB:** de işik. de işikTir bununķu. bununķu aynı olur bu (54) siyah olanınķı. siyah olanınķı aynı olur da bunun de işikTir. ortasındaki ğocamana göl (55) derlēdi. şu aradaķı berideki acık böyüye, şuña ğatırannı derlē. undan sōna eli bōründe derlē, (56) ayı göbe ği derlē, fircan ğayma derlē. unuñ heP de işiK de işiK desennerinin ğadı vadır. şu (57) kenardan gidennere ceviz derlē. unnāñ de işiK adları. **SGA: Kağıtlarda mı var ezbere mi? (58) PB:** yōk yōk ezbere. herkeş ğafa-

dan eder. unu ezbere bilirsin. ká_attan fílan de_ıl, ğafañdan. (59) örendikTen sōnā ğafandan bilirisin sāten. **SGA: Ama böyle muntazam muntazam çıkıyor. PB: (60)** tābi. unuñ sāten biri ğavışmıya başladı mı birinin yeri açılır. unuñ yerine de unu ğorsuñ. (61) **SGA: Böyle bir sürür renkli ip oluyor. PB: hē.** renkli ip. **SGA: Bir ondan bir ondan. PB: ... (62)** renklerini hangından ğuycāsa birbirine uydurusun_ışdē. undan ğorsun ğafandan. /.../ (63) **SGA: Eskiden düğünler nasıldı? PB: esgiden dü_ünnē** on kişi yavuT beş kişi Kaş dene (64) dü_ün_olcēse hepsi bi havtāya toplanırdı. havtada bōle havtada bi dene dü_ün_olmazdı (65) şindiki gibi. ğış_ayları olurdu yazın iş ÇoK_oluyo dēyē heP ğışın_ıderlerdi dü_ünneri. heP (66) on beş kişi bir_araya gelirdi gelin dü_ünüyse on beş dene gelin bir havtada biterdi. seninkī (67) bi tek davulcu olurdu. seniñ_evin_öñünde varıydı davul çalardı benim_evin_öñüne gelir (68) çalardı öle öle bir havtanıñ_ıçinde on dana gelin_ınērdi. perşembe ğün, pazar ğün ğına (69) vurulurdu gelinnēñ başına eveli ğına yakılırdı. ū ğına yakılırdı pazar ğün, perşembe ğün (70) gelin_ınērdi, dü_ün biterdi. bi dā dü_ün mü_ün yok. bir havtanıñ_ıçinde on beş dene gelin (71) bitērdi. öle olurdu. şindi havtada bi dene dü_ün_oluyo, havTada bi dene dü_ün_oluyo. öle (72) de_ildi herkes bir havtada etcek. çünkü iş çok. iş çok nerden dü_ün_etceK. yazın (73) zāten_olmazdı ğışın ğarda çamurda. öle olurdu dü_ünnē. **SGA: Abim seni nereden gördü de (74) istedi? PB: u** anası buvası isTedi ābeyin_ısTemedi. **SGA: Görmemiş miydi? PB: hiş (75)** görmedik. eveli ken.. sen beni isTemezdin, ben senī. hiş haberiñ bile olmazdı. anası isTedi (76) alcañ dedī ā bu da almaycān diyemedi. almasa bile almaycān diyemedi. eveli analāñ bubalāñ (77) sözüne bakılıyordu. şindiki gibi di_ildi, isTediñ_olmōdu. hiç haberim bile yok benim. (78) isdemiye gelmişle, isdemişlē. burda bunnāñ_ev de benim ğız bunun ğardeşi de arkedeşimdi (79) sāten. bunnāñ_eve bizim_arkedeşlāmız ğızlā gelmişle. ben de gördüm_unnarı aşşādan. ben (80) de gelcen yannarına gelmeg_ısdedim hana geldim. yōkardan bi bunnāñ_ıçinde bizim (81) dayımızın ğızı vardı. indi geldi yüzüm_anneş ğız sen nereye geliyoñ dedī. siz de geldin_iz (82) dedim ben de gelcen. ğız el yāri saña söz yapceK dedi ā valla vaman dedim. valla vaman (83) dedim. ne sözü yapceKlāmış dedim. ben de gircem mu_akKaK siz ne geldiyseñiz gircen (84) dedim. girdim_ırıya ğālī unnāñ_eve. urda arKıdışlānan fílan_otTuK ğitTiK. ertesı ğün_nū (85) unuñ_ertesı ğün mü söz yapıdılā. on_üç yaşımda on_iki yaşımda, on_iki yaşımdıydım (86) belki. on_iki on bir, iki sene söz.. nişannı durduK biS. on bir. iki sene nişannı durduK (87) güççük diyē, güççün diye. e on_üç yaşımda evlendim nikāh_olmadı bizim. yaş tutmıyınca (88) nikāh_olur mu? olmadı. /.../

I/95

SEYİTGAZİ - Kümbet**Kaynak kişi** : Hüseyin Daşgın, 90, İlkokul; Seydi Kanat, 53, Lise**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Muhtarlık**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Eski hayat, mâni, şiir

(1) /.../ **SK:** sanā arķıdışlar bi şeyler sorıcıkla. **EB:** Amca adın ne? **HD:** adım hüseyin daşgın. **EB:** (2) Yaş kaç? **HD:** yaş doksan_ oldu. **EB:** Maşallah. Bir şey değil daha. **HD:** hı niye? **EB:** Bir şey (3) değil daha. **HD:** hē. şiydē tıpta yatıyon. iki tokTör baķıyō bāñā. biri şey ... birisi bülenT (4) dokdur. niyē? benim olan su işlerinde çalışıyo ikisine de para basdırı buvama baķın diye, (5) yōsa öle olsā baķarlā mı? bülenT dokdur geldi. amca sen kaç yaşındaydın? doksan (6) yaşımdıydın. sen nē yirsiñ dedi. ben ormanda gezdim. ciyerlē temiS hava aldım dedim. çam (7) suyu içdim. ĕkmek yerine sulu sulu közlēme et yidim ben didim. amca vallaḫi pravo didi. yā. (8) insannar doğduḡu böyüdū yeri benimsemeli. şehirde eksozlaḡdan çıkan duman faPrıķalardan (9) çıkan kirli duman kadınara düşük yaptırı, bōle temiS hava nerde buluyon? yā. İsannarı (10) yaşıtan havāynan su. ā dün muķtara dedim benim tarla va. tarlada ġıyılarını hendeķ (11) ġazdırdım da su aķıyo şindi. yerinde aķıyo su. hē tatlı su. valla şiye yapıldā gidiyon insannarı (12) yaşıtan su. ne güzel su valla görseñ bi. ne datlı su. vallaḫi baķ. yalıñız_ işde benim gücüm (13) yok da muķTara dedim yāv dedim bu ġonşuyu dedim kövlüyü dedim kireçli sudan ġurtaram (14) dedim ya. az bi mesāfesi va dedim bi yardımcı ol da hemen yoluñ_ üsdüne ġoyverem dedim (15) ya. iki yüz metireliK bi şēsi va ya, mesaFesi va. vallā baķ ha. yā. **SK:** yaPıcız_ inşalla unu (16) yaPıcız. **EB:** Bu köy eski bir köy mü? **HD:** bu köy selçuklu zāmanı kö_ üdür bu köy. he. **EB:** (17) Eskiler köy hakkında ne anlatıyor? **HD:** burda mı? burda az bi hāne varmış. korku varmış (18) u_ zamanın bēḡrinde. undan sona şēden bura bu gölü deniz gibi doldurmuş. bi ġapı (19) yapmış_ ırıya. mezerlīñ yanında da asger işey oktūnan şe nōbeT dutmuş. kendi (20) ķordon_ altında yaşamış. burda şindi esgiden bizim tekKe vaḡ ya şindi burdā bi deliK vardı (21) deliKten_ urġanı salladın mı dēymēyo. daşı attın mı tañ ġafaña gidiyo. ızġara üsdünde. (22) asgerde saña derler sıkışdın zaman ġır yak düşmana ġalmasın derler. içinde iki dene ġabır mı (23) olsa türkler hazınıyi ellemeşin diye anıyon mu? ha. de şindi u yer_ altında hazınıdan ne (24) çıkar ora açılsa, orıya bi nōbetlig_ olsa, urda bi beKÇi gelen gidenden ... göstermeden parı (25) alsa ... **SK:** şindi şurda hūsēn_ emmi şurda bi māra vardı unu annatsaña. şu ġadının_ evi (26)

urda_ıurıya gitTini falan. **HD:** ha ha bak o.. bak şurda bi mārā var. yani gırın ... gidiyo. **(27)** niye? bu deñiz gibi su va. su ... götümüş. su ... almış. ha. yā. bi de şindi urda bi de mazgal **(28)** delikleri vardı. oK, oK ğullanmış u_zamanın bērinde oK. silah yok. silah_undan sona körōlu **(29)** zamanında çıkdı, delikli demir çıkdı mertlik bozuldu diyo görüyün_ıu? hē.

(30) EB: Māni bilir misin? HD: bilmemin? çok. çok. **EB: Söyle bakalım iki tane māni. HD:** şey. nē **(31)** diyem_ıuñā?

(32) hey dağlār ulu dağlār,

(33) etrafınī zümrü bağlar,

(34) herkes sevdīyinin_ār,

(35) coşan qalbīm uña yañar.

(36) şu dağlāğ olmasaydı,

(37) lālelerī solmasaydı,

(38) ölüm_allāhın_emri,

(39) bu ayrılık olmasaydı.

(40) EB: Başka söyle. HD: ben mi? **EB: Şiir söyle istersen. Şiir var mı? HD:** ş_i_ır de va canım. **(41)** meselā. unutma! yāni nēyi unutma. kadın-nar çocūnu bırakıp da atıp da ğaşdī ğünneri, u acı **(42)** ğünneri unutma. ismi annıyoñ mu?

(43) bir_ıavuçtan fazla insan de_ıldik

(44) bize dünya düşman_ıldu yeni_ıldik

(45) bilirdiler şan vermişti esKi türk

(46) esKi türk topumuzu süngümüzü aldılar

(47) ölkemize düşmannarı saldılar

(48) anadolu başdan başa heP yandı

(49) bayrağımıS siyah kıana böyandı

(50) mināreler duyguları var gibi

(51) bizi kırtar! bizi kırtar yā rābbi!

(52) deyip yanā şērlere kıapandı

(53) o yıkılan başdan başa vatandı.

(54) her yer siyah hatTā siyah gibī

(55) için için yanıyordu gönlümüzde bi ateş

(56) yandī yandī bi  a  yi bekledi

(57) bu yanan şey g   lleri ekledi

(58) bir gün yanar dağ gibi ufu dan

(59) alevlendi e  ni ayeT bi isyan

(60) yandī yandī bir  a  yi bekledi

(61) bu yanan şey g   lleri ekledi.

(62)  indi b  işde atatürk yan  konyadan gelirken u tüyleri ürpermiş. ti-
renden foturaFını (63)  ekmi ler. bi de otuz sekizde  ld . ben bayrakları yarı-
yı indirdim. anadı nı? h . atatürkün (64)  ind    yde anđara polatlıda benim
bubam asger.  ar  k zım Pa a yanında bi ... rütbesi n yse (65) pa a varımış.
n  demiş? Çocuklar biz bunn  sa aryaya d k.. d kemedik anđaradan yer (66)
dutmuş  aralamı , allah yardımcısı allah taravından bir rüya gelmiş. suyu ...
sa aryaya (67) d k vemi ler. yan 

(68) sağarya sağarya aman sağarya

(69) dağlardan sürüP a an sağarya

(70) co du  d  mannarı b rında bozdu 

(71) ka  ... aman sağarya

(72) k r  olsun sürünsün tedirgin  olsun

(73) sağa bi yan gözle ba an sağarya

(74) sul  bile yardım  etTi biz . ha. y .

(75) **EB: Yunan geldi mi bu köye? HD:** gelme mi? dört sene duruyo.
EB: Ne yapmışlar? HD: ne (76) olcu ? d  şindi kırkız va. arab rende niye
anıyon kırkızlı  ne u? biliyon  nu? anasının (77) bubasının yanında ğızını ge-
linini urdan götürü ... da  yaparlarmış biliyon mu? vemedi mi ya (78) bi süngü
sopa ya bi  ur un. hadi v me. bu günneri bu acı günneri demin  un a deyindim
... (79)  onu meyi. h . u acı günneri ya a.. yaşıyan var mı? bilen va mı? he?
ergene  arı dövmesi (80) g ley geli  bu vatan nası  urtuldu? he? niye millet
undan sona benimsemeli? cumur.. burda (81) atatürkün  urd  cum uriyeti.
he? sen undan son  allahın çağına urda. k r lu belinde yan ,

(82) sab  yakın topları   elik   z 

(83)  ald  bi h c m mar ı

(84) bu ölüm besinin içinde yandı dağlar

(85) alt_üst_ oldu eridi demir_ālar.

(86) /.../ **EB: Bu köye gelmiş mi Yunan?** **HD:** gelmā mı? dört sene ğalmış diyom görüyōn mu hē. (87) yā. ben bōrda cannı tarihim ben cannı. **EB: Okul okudun mu amca?** **HD:** kīm? ben mi? ben (88) ĩsanıñ_ōrgannarını, moturuñ_ōrgannarını, türkiyenıñ cōrafyasını, dünyanıñ cōrafyasını (89) bilēn_ādamım ben. hē. **EB: Senin zamanında burada okul var mıydı?** **HD:** ilkökul vardı. üçe (90) ğadağ okunuyodu. önuñ da kimsiye faydası yok. ben dōrdü beşi okudum. ben genşlīmde (91) sipor havaS_ıtmēdim, avcılık havas_ıtmēdim. ... kendim şarkıcıyın saz havas_ıetTim. (92) benim böyüm vardı. çukurcıya yolladım. git burdan baña bi saz_āl ge dedim. u da gitTi (93) geldi. len nērde saz dedim. bi ğoyun_ısdēdile. len veriydiñ_undan sona bi ğoyun doñuz (94) sürüsü benim_ıçin dedim e. veriydiñ bi ğoyun dedim. ... u saz dı baña ğaldı. bēn saz (95) havas_ıetTim valla genşlīmde. kendim, kendim besTe yazarım ben. tabi. izmire gitTim baķ (96) beni izmirde şindī urıya bi beste izmir_ıçin ... bi besTe yazdım.

(97) sabah ğüneşı dōmuş denjizi üsdüne ...

(98) leylek ğözlü sevgilim pençereden gel gel_ēdiyo

(99) mehtaplı baķışları beni verān_ēdiyo

(100) in de gel leylek ğözlüm ğonaklarından

(101) ben de seni sevem dudaklarından.

(102) dan kelimesi yansımālı sālīyo. annıyōn mu? ha. ... nōlucuķ? yansıma olucuķ. şindī leylek ... (103) deniz sākinken fara ğiḫi fara ğiḫi fārlans yapar. uña billur denir. leylek ğözlü (104) ğadınnarıñ_ıçinde ğözlēri yarma ğözlēri su.. uzun kipriKli ğarā ğaşlı bu ğözlere de leylek (105) ğözlüm denir.

(106) in de gel leylek ğözlüm ğonaklarından

(107) ben seni sevem dudaklarından

(108) dan kelimesi yansımālı sālīyo. yazsañ iki sö.. ğöre.. ğörüverem bi. hē. varsa yazıcıñ. (109) yazamañ vallā. ha. sonğa deniz suları ğirmiş sularıñ ğarāya ğirdi yere kōrfez denir. ğara (110) parçasınıñ denize ğirī de burun denir.

(111) deniz suları ğirmiş izmir_ıçine kōrfez_ēdiyo

(112) leylek ğözlü sevgilim ğordon boyuna tālim_ēdiyo.

(113) izmiriñ ğözel yeri.

(114) in de gel leylek ğözlüm ğonakdan

(115) ben seni sevem yanaķlarından

(116) dan kelimesi de yansımalı sāl̄yo. gördün mü besdeyi? he? yaz da bi görem baķam bi. yok hē. (117) vallā. dā çok. **FD: Masal da bilir misin amca?** **HD:** masal mı? nē masalı bilmiyom ... /.../ **HD: (118)** ben de şindi hayvandan geldim. şe çifte va. unnā mani vericiK ben tūfeg_ıatcın. unnar hiş (119) mani vemedi. ben şindi ġāl̄i maniye başladım yapıldān ġızlarına.

(120) şu yapıldaġın özleri,

(121) sōrmelidir şu yapıldān ġızların ġözleri,

(122) hiş māni bilmiyo şu yapıldaġın ġüzelleri.

(123) /.../ **SK:** sen zeyneb_ıabayı, ninēyi bōle mi ġandırdın yāni? **HD:** kimi? **SK:** ninēyi. **HD:** zey.. (124) zeyneb_ıabaġ baġa kırış geldi. **EB: Ne geldi?** **SK:** yā o dedi dedi deycīni. he açıklama boş ve. (125) hē eveT. **HD:** şindi baķ bi benim bōyūme nişannıydı. o şindi zā.. üşümeden zātüriden_öldü. (126) öldünü dayanamadılar tekrar baġa nışan yapTılar. ha. /.../

I/96

SEYİTGAZİ - Örencik**Kaynak kişi** : Kezban Akkaya, 68, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Dokumacılık, yemekler, eski hayat

(1) **Sİ:** Adın neydi teyze? **KA:** kezban. **Sİ:** Kezban? **KA:** akkaya. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **KA:** atmış (2) sekiS. /.../ **KA:** satın almaya çok gelen va da vemiyoS. **Sİ:** Nasıl yaptığını anlatsana teyze. (3) **KA:** buyur anam. **Sİ:** Nasıl dokuyordun bunu? **KA:** vallâ nası dokuyucun işTē. ipini (4) ēyiriyon. undan sonra boyeyon, ipliklerini. undan sona erişini ayrı iyirisiñ, bükēsiñ unu bōle (5) şēde, çıkırıkda. undan sonam ağāca çekersiñ şōle büyüK aşşādan yōkariya bi ağāc olur. (6) bōyūK bu kilimnere göre. ağāca çekersiñ. undan sona kücūleriS orasından. bōle indirip (7) ğaldırma. **Sİ:** Ne yaparsın? **KA:** kücū kücū. kücū yaparıS. **Sİ:** Ne o? **KA:** işte ağāca bōle ipi (8) kücūlüyoz yāni şey etmeK için. hara.. dinneriñ ğarışmaması için, ipleriñ birbirine. undan (9) sona ğali işde başlıyon, kirkidinen dokuyuP gidiyon bōle. dört kişi oturuyō. ekiyōn yapıyōn (10) gidiyō. **Sİ:** Kirkit ne? **KA:** bōle vuruyon ya otutturuyon ipleri. unnar. kirkit deriz biS. halı (11) dokuyannarda görüyōnuzdur belki. de unnarıñkılar demir kirkit. bizimKiler ağācıdı. **Sİ:** Kaç (12) günde dokuyordun bunu? **KA:** yedi günde fīlan yapıyoduK dört kişi. **Sİ:** Bu kadar bir halıyı (13) dört kişi. **KA:** evet. dört kişi. **Sİ:** Sadece halı mı dokuyordunuz? **KA:** halı dokuyoS. halı, (14) çapıtTan pala doKırdıK eveli çuval doKırdıK içine arpa buydey guymağ için. emme şindī (15) çok ğoleyleşdi. çuval mı dediñ yer göy çuval oldu. yāni beş altı dene çuvalı olan ğonşu yā (16) bōyūK zeñgin. ğālī bi araba olurdu ğonşu yetmezdi undan alırdı bi çuval. ğuyardı bolca (17) yetmedi geti bi dene çuval vē. ōleydi. şindi her taraf çuval oldu ğālī. İaylōn çuvallar (18) çıkıverince millet çuvalı muvalı atTı. her şey hazır. çapıtdan pala dokuyyoduK, altlarımıza (19) yayınmiya. şindi ğālī halı yayıyo millet. unu beyenmiyo unu atıyo unu beyenmiyo unu atıyō. (20) **Sİ:** Pala mı diyorsunuz ona? **KA:** unnara çapıt pala derdik. bunnara kilim diyoS. bunnar (21) kilim. **Sİ:** Başka el işi ne yapıyordunuz? **KA:** el işi çorab örüyōduK. elimizde dikiş (22) dikiyoduK. eveli gömlek ğēyilirdī, iş donu derdik bōle beyaz, bēzden. unnarı elimizde (23) dikedik. makine yok. **Sİ:** Kumaşı nereden alıyorsun? **KA:** ğumāşı bazardan, (24) bazardan alıyoduK topunan getiriyodu satıcılar. meseļā bu hāniye bi top mu bezi İāzım? kaş (25) dene İsan varısa ikişer ğat giyisi meseļā bi de işdirimnen de işdirim eveli ōlēdi. (26) de işdirimnen de işdirim iki ğat elbisesi oluyodu

adamın. iki enteri, gömlek. öle oluyodu. (27) **Sİ: Alıp dikiyordunuz onları.** **KA:** hē. unnar kirlendi mi yıkayıp guruduyoduñ, ötekileri (28) gèydiriyoduñ, a-damnara, kendine. undan sona unnarı bi dā çıkarıp bi dā gèyiyon, işde. (29) öleydi evelilerden. emme şindî devir çoğ, iyi. yâz gelirdi u işin, arasında millet yolmaya (30) gider ekinneri yolarlardı böyle çöteyken. şöyle şöyle olurdu. gübre yo, udu bi şey yo, udu. **Sİ: (31) Neyle?** **KA:** çöte derdik çöte. el, orağı eyer biliyosañ. he. unnan gâli böyle yolarlık. (32) saman, olsun mallara yiyiciK diye. elimizinen yolarlık. şimdi geliyo biçerler oh ne güzel. (33) alıyo buydeyi getirip yığıyolağ. eviñe bile zâmet, olmuyo. bi eve gıyarsın bi satıcığ, olursun (34) hadi geri çıkar sırtınan. şimdi biçerden, alan motura sarıyo hadi baKam satan satıyo. (35) tohumunu goyuyò, yiygisini goyuyò malının. galanını götürüp satıyò. eveli öle de, il zaten (36) yiygin zor çıkıyodu. öküz, arabasınan, at, arabasınan. kepâzelîdi. vallâ bu devirleri ben (37) çok beyeniyò çünkü çok süründük. iş günündē çamaşırın kirlenir. yıkayan dersin yerine (38) göre sular galmadı kôde. yıkıyamazsın elin, ırmeS. gece eviñde su fiân, olşa gine işden (39) gelince sabâcaK da çamaşır yıkaşañ goymıycıK. emme şimdi ne gözle. geliyo gırdan depiyò (40) üsdündekini atıyo maşaniye. bi yandan yemēni bişiriyò bi yandan çamaşır yıkanıyo. bi de (41) enerjiler şey, oldu. ırcat, oldu, ısıdıcılar. oh haşıl haşıl gayniyo su. bulaşına, yemeyiñe, (42) çayına hemen geti aç ā u go bî şey ketile su. beş dakka da tamam. çay, oluyò. yongâ toplıycın (43) dışarlardan guzine yakıcın da guzine bilir misin sen? ha. ā unnara yakıcın yongaynan, (44) odunnan dâlar yassaK. yaz günündē.. **Sİ: Yonga ne?** **KA:** yâni odunların gırıkları. (45) hayvannarın tezекlerini yapardık. boklarında. tezek yapardık sammannan garişdırdıydıK. (46) yazın, unnarla sût pişiriydiK, yemek pişiriydin. emme şimdi aygazlar fiân çıktı hemen (47) çalıyon bi kiprit her şey, ayânda. gine öleyken millet dâ iş çok diye ölüyò ölüyò. valla. hazır (48) yemeyi yemek desey bol. her şe unū yâni gıyıp pişirip zorlarına geliyò. dâ yani loğantadan (49) gelse bi de memnun, olucuklar. (50) **Sİ: Ne yemek yapıyordunuz eskiden?** **KA:** ēsgiden yavrum ne yapıcın, işde tarana çorbası, (51) bulğur çorbası, işde guru fasille, patetis yemeyi, hamır, işi. **Sİ: Hamur işi ne?** **KA:** gâli börek, (52) gözlemē, hoşmerim yapardık. **Sİ: Nasıl yapıyordunuz?** **KA:** tereyağının suyundan. **Sİ: Nasıl (53) oluyordu?** **KA:** unū şey yapıyon. yağı bulârsın. yağın alırsın. onun goyu suyunu bi tencereye (54) gıyarsın. gaynadırsın. gaynayınca getiri unu içine atarsın. garişdırsın, unu böyle bişiresiye (55) hamır. undan sona bişirisin. Sininin, altına tereyağını sürersin. undan sona unu dı üsdüne (56) böyle gaşşın götürnen, ezersin gorsun. gızardırsın undan sona gâli ēsıran deriz ēsıranan da (57) parçalarsın, hamır ufağ, ufağ böyle. **Sİ: Esıran.** **KA:** ēsıran. undan sona üsdüne gâli tereyağı (58) dökersin. şekerlisini seven şeker, ekerdi. yirdik. küpecik gibi millet çalışırdı. **Sİ: Ne gibi?** (59) **KA:** küpecik gibi yirdi adam çalışırdı. gözleme yapardın. şimdi sabâna bi gözleme yap (60) baKam hemen millete dokanıyo. allah midem, allah. demek ki millet çalışıyomuş, (61) eridiyomuş. şimdi eridemiyyolar

çünkū yiyen oturuyō. heveli bōlēdi şindi bōle. şindiye (62) seviyom ben. hele ki diyon genşlikte gelmiş başımıza ne geldise, hinci hiç olmazsa ra_at. (63) banyo yapıcın kimseye zararın yok. girip banyonu yapıyon. undan sona canın çay_ısdıyosa (64) varyon_urdan ayğazdan bi çay yapıyōn_ıçiyōn. emme eveli dē odun yarcın, yonğa (65) getiricin, ğuzine yakıcın, çay yapıcın. çok zorudu çok. bōle rahat_oleydi esKimezdik bis. (66) çapı olurdu heP kendimiz çapalardık. işci bilinmezdi. öncüT yapardı millet birbirine. iki gün (67) saña gidilirdi, iki gün baña gidilirdi. ōle çapalādık. emme şindi getiyiyō adam_ışciyi. bi (68) günde ğarı yüzünü bile görmüyōn. çapalatıyō yallāh. pancar sökümneri gini ōle. u (69) so_uklarda yüz deKār pancar_ekēdiK. benim adam_öldü. sağıkān. dē u seydigazının_öte (70) tarafları u sabān so_unda ayazında ğırāsında hadi baKām pancar sökmiye. (71) ěrkenden_ışcının_aşını yeme_ini hazırlarsın. ğuyarsın çantana, hadi baKām. varısın tam (72) dutmuşlar bōle ğıra_ıdan daş gibi pancarlar. so_ūğ. poyraz_esēr. şimdi hiş bi şey görmüyō (73) gelinner. ōle ğazandık. ya yavrum bōleydi işTe. şindi rahat vallā. fakir fuKārā da yok. ğurban (74) kesiyōn da pay vericig_adam bulunmuyō. çünkü herkeş ğurbanını da kesiyō, āş da yōK. (75) çalışan_ışini bilen ra_atı iyi. devlet_olmıyannara da yardım_ediyo būs_şürti. saKatlara (76) ediyō, fakirlere ediyō, dul ğarılarā ediyō. çoğ_ıyi. eveli dul ğarılar yazık mecbur ğociya (77) varyodu. yok, beslenemiyō adam. şindi varyo mu alem? genş bile ğalsa vamiyola. (78) rahaT_alıyo ğocanın_aylını yiyip yatıyō. eveli ne arasın_ōle? şindi rahat. ya. /.../ (79) KA: ekmeg_alırdı millet birbirinden dartardı. şindi vallā ğırda hayvannarda doyuyo. ğurtlar (80) ğuşlar da doyuyo, ĩsannar da doyuyo ğırk bir kere maşallā şēler dē, ofisler de doyuyo (81) arpiynan buydayınan. çok verim va çok. u patetiz, u fasille, köpe_ine dök hiç. para de_ıl. (82) eveli millet şu ğadacık patetise aş_eredi olsa da yisek diye. şindi de yimiyoular ğāli. bolluK. (83) allah veriyō. ğübre atıyo milleT, su vā. bizim_ışdı u ğuyu dedin yer_ābēyin ā u tarafta hiş (84) bōle bozdū kötū bī tarafıdı, semtidi yāni. ekin bile zor biterdi. şimdi u suyu bulunca neler (85) bitiyō neler. u domatisler, u zalatalklar, u büberler. ne diyen saña u patetisler. yani varyon (86) da diyon burlarda hişbi şey bitmezdi. hey_allām diyon şu verime bak. patetisler tas gibi. (87) ğabaKlar.. dün_nü ğardaşimgil benim şurda getimişler bi motur_arabası aha. bi ĩsan zor (88) ğaldırcık. ā u beyenmedimiS kötū yerlēden. allah rāzı olsun bak devlet_ırlara su vurdı, (89) ğuyu çıkardı. bolluK. herkeş kendi kendini idāre ediyo. misirin malına meseġa silaş_ekiyōn. (90) u sēyitġazi tarafına gidiyoduñ adamın_elinden icarınan parasınnan nazınan_alıyoduñ, (91) tarlayı meseġa. e şindi burlādan su çıkıdı allah bi misir vedi bu yıl ā bōle dēdiler ev boyu. iki (92) tāne yıdılar, birini şuriya birini aşşā avluya, mallara. ōle olmasa nerden mala maşada (93) baKıcın? ā unnarın yüzünden. sulamanın yüzünden. e tabi acık millet ğızıyo parı alıyo devlet. (94) e devlet niye almasın para? tabi u dā aldı yerden_alıyo mecbur saña paraynan vericik. (95) vallaha çok rahat yavrum bence bu devir.

I/97

SEYİTGAZİ - Sancar**Kaynak kişi** : Seyhan Uysal, 49, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Çamaşır yıkama, ekmek yapımı, kış hazırlıkları, düğün yemekleri

(1) **SU:** seyhan_uysal. seyhan_uysal. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **SU:** kırk dokuz. **Sİ:** Okula gittin mi? (2) **SU:** gitTim. ilKokul. **Sİ:** Kesenler'de mi gittin? **SU:** urda gitTim tabi. **Sİ:** Kaç yaşında (3) gelmiştin buraya? **SU:** buraya yirmi yaşında geldim. **Sİ:** Senin geldiğinde nasıldı köy? **SU:** (4) aynı hiş bi de_şiklik yok. sâde biraz her yêrde hev yapıldı de_şiklikK_u. aynî yöre aynı (5) töre gine aynı devam_êdiyo. tabi biras sosyal hayata alışdılar, yaşantı hani. **Sİ:** Eskiden (6) yoktu. **SU:** esgiden tabi yokdu. su yokdu ni kim ... nê yapacakTı? bi defa su yokdu evlêde. (7) şimdiki evlêde su olunca de mi selver her şey_otomatikleşdi meselâ. **Sİ:** Nereden (8) getiriyorlardı suyu? **SU:** kö_ün_çinden. sulâ çeşmeler vardı akar çeşmeler, urlardan (9) getiriyöduk. **Sİ:** Zor olmuyor mu öyle? **SU:** olmaz_olur mu? çamaşır yıkar_kan yürêميز (10) sızlıyödu. hem geti, yıka, bi de götü durla veya geti durla arıtmıya. öleydi yānı. gāzan (11) gürulurdu de mi selver çamaşır yıkākān. çamaşırāne vardı evi yakın_olannar çamaşırāneye (12) inerdı, bizim_evlerimiz_uzakdı urya, inemiyöduk. giğerken yükü yēni oluyodu (13) gelirken_a_ır_oluyödu, ıslaK çamaşır getircin. **Sİ:** Orada kurutsanız. **SU:** yer yoktu kini öle. (14) öle açık bi yer de_ıladı. bi de İsan el_çine çamaşırını seremiyö kine, iç çamaşırı va dış (15) çamaşırı va. şimdik bi çamaşır yıkıyoz hiç nası gürudūnu bilmiyoz. tellere (16) da_kıviriyoz_evin_çine, çamaşır telini ācıp da işde hepsi ... gadar çamaşır yıkıyon bi (17) teli_üsTünde. hepsi otomatik gibi oldu. (18) **Sİ:** Ekmeği anlatsana nasıl yapıyorsunuz. **SU:** valla ekme_jim_ışde mayamı (19) dutTum_akşamdan burda. şu. paTeTisimi de rendeledim_ışde şuriya gıydum şindi. unumu (20) da eledim dışarda, yuñurcam_ışde. yuñurcam, hamırım ğabarçık. e biz gözeneK yapıdık (21) esgiden yerlere döküyolardı bōle tek tek. mendili seriyolardı yere, una döküyolardı. biz (22) şimdik bōle bi gözenek yapıdık. gözeneklere tek tek döküyöz. hiç_elimize almadan da fırına (23) atıyoz küreynen. **Sİ:** Orada pişiyor. **SU:** orda pişiyö. fırınım da evi_ñjünde. **Sİ:** Herkesin (24) var mı fırını? **SU:** ço_unuñ va. bu yanı mālleenij ölecene öbür mālledede yok. **Sİ:** Köyün ortak (25) fırını var mı? **SU:** var. **Sİ:** Onlar orada yapıyor. **SU:** unnar_urda yapıyolar_ışTe. unuñ u (26) taraftakılarıñ fırınları

yok_evinde ço_unun. baya da yok dey mi selver? bi bizim bu taraflan (27) va. öbür tarafta hiç yok. bizim bu taraFın da her gapıda va. gönşuda va berimde va, (28) arkamdaKında, öndeKinde, öbür taraFdaKı hepsiniñ va bu tarafta. u tarafta yok. urdā bi köy (29) Fırını va. unnā da urda ediyolar. **Sİ: Mayalı ekmekten mi yapıyorsunuz sadece?** SU: hē. (30) başKa paKımya falan ğatmıyöz. sadē ev mayasınnan yapıyoz. **Sİ: Başka bazlama, yufka falan (31) yapmıyor musunuz?** SU: yapıyoS, yapıyoz. ramazan yuKası yaparıs. ramazan yuKası yaparız, (32) maKarna yaparız. kendimiz ev maKarnası yaparıs. bizim ço_umuz heP taranamıSı falan (33) evimizde yaparız. hiç kimseden satın_alıp da yimesini sevmiyoz. hepsi do_al bizimkiler. (34) **Sİ: Kış için hazırlıyorsunuz onları. Neler oluyor?** SU: tābi. taranamızı un taranamızı ayrı (35) yaparız. göce taranamızı ayrı yaparız. **Sİ: Farkı ne?** SU: biri undan yapılıyo, biri göce yo_urt (36) yapılıyo. un dedīmiziñ_çinde de domatis, kırmızı tı biber. **Sİ: Biri kırmızı oluyor biri beyaz (37) oluyor.** SU: hē. biri beyaz_oluyō biri kırmızı oluyō. de_şışK de_şışğ_oluyō. öbürkü dā (38) PıraTığ_oluyo meseġa hazır_oluyo birisi geldī zaman. birisini meseġa isder yazın ufala gōy (39) hani hazır olsun veya topaK ğorsun ğıarsın_onu. aKşamdan_ısladırsın sabahleyin de (40) hemen yemēni yaparsın. **Sİ: Biri çabuk pişiyor.** SU: biri çabıK pişiyō. /.../ (41) **Sİ: Düğününüz olacakmış. Düğün hazırlığı neler yapıyorsunuz?** SU: valla dü_ün hazırlımız (42) aynı normal yemeklerden. öle töre yemeyi yokdur, hana geleneksel. çorba, pilav, et, salāta, (43) tatlı. **Sİ: Eskiden de mi öyleydi? Köy düğünü nasıl oluyordu eskiden?** SU: esgiden kemikli (44) etler vardı dey mi selver? kemikli et yaparladı hayvan keserlerdi. kemikli et deriS ya biz (45) hana, haşlama. öliydi. şindik ğaba et_oldu. dana kesiliyo. ğuşbaşı yapılır, onun haşlaması (46) yapılır. pilav_aynı normal, çorba isdedī şekilde. mesā pacı çorbası yaparsın, yo_urt çorbası (47) yaparsın, mercimek yaparsın, işgembe olur. bizimki bu seveĝ paçı olcaK. kemikden_olcaK, (48) kemik suyundan. **Sİ: Senin düğünün nasıl olmuştu?** SU: benim dü_ünümde haşlıma et vardı. (49) **Sİ: Köy düğünü aynı mı eskiye şimdi?** SU: aynı aynı. bī ğınalarımız de_şşdi dey mi selver? (50) **Sİ: Eskiden de mi bir geceydi?** SU: esgiden yā herkeş şimdik ... ğaçam diye çalışıyo. mesā (51) dü_ün aslında böyün cumartesi pazar. böyün bitmesi İlazım. ğına_gecesi oluĝdu ğı.. (52) olan_evinde ğız_evinde. ertesi gün de gelin_alınırdı. gelin_aldıKdan sona yemek yenir (53) da_ılırdı, pazar günü. şindi cuma günü ğız_evinde ğına_gecesine ğitceS, sabahleyin (54) gelin_almıya ğitceS, ondan sona u gece de gelin_aldımızıñ günü de gecesine ğına ğicesi (55) yapcāz u da urda gice bitiyō. pazara bi şiy ğalmıyo. pazar gün mesā sabālin_esgiden (56) gelin_almıya gidilirdi dē mi selver? şimdik yok. uzakdaKılar da getiriyolar_urdan gelini. (57) burda bi gece dü_ün diyolar u da öle bitiyō. **Sİ: Almaya gitmiyorlar hiç gelini.** SU: bi (58) gün_öncesi geliniyō yani uzakda olana bi gün_öncesi getiriyolar gelinnēni. a_ıle (59) taraFından gelen olursa geliyo, gelmiyen_olmaSsa gelmiyo. geliniyo yalınıs genellikle. /.../

I/98

SEYİTGAZİ - Sandıközü

Kaynak kişi : Ayşe Ünlüce, 72, İlkokul 3; Huriye Ünlüce, 85, Okuma-
mış; Fadime Türeyen, 51, İlkokul; Muhsin Ünlüce, 45

Derleyen : İrem Yalçın

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Düğün, peynir yapımı, kış hazırlıkları, halk hekimliği

(1) **İY: Teyzeciğim senin adın neydi? AÜ:** ayşe. **İY: Ayşe? AÜ:** ayşe ünnüce. **İY: Kaç yaşındasın? (2) AÜ:** ben yaşımlı bilmiyom. kırk bir do_umluyum. hē. **HÜ:** bak_unu biliyo bu. **İY: Sen onu (3) da mı bilmiyorsun? HÜ:** ben_unu da bilmem. bizim güççük çocuk dēyivēsın. **İY: Küçükler (4) biliyor mu? AÜ:** güççükle biliyo canım. **HÜ:** biliyola. okuyanna bilir. biz_o.. okumayı (5) bilmedimize bilmōm ben. **İY: Okula gitmedin mi teyze? HÜ:** ben_okula gitmedim. bu gitTi. (6) **AÜ:** gitTim mi gitTim ya. u vakıtle pek beşe ğada yōdu. üçe ğada git.. keh belledik keh (7) bellemediK ā böle yalım yamalağ bi şey_oldu. **HÜ:** ha şimdi okul çok. **AÜ:** hinci şükür (8) okuyyola. hē. **İY: Doğma büyüme buralı mısınız? AÜ:** buralı, dōma böyüme buralıyız gülüm. (9) buralıyıs. **İY: Ben köyleri dolaşıyorum. Eski düğün dernek kalmadı. AÜ:** ğalmadı canım u iş (10) bitTī. **İY: Burası da Manav köyüymüş galiba. AÜ:** manav hē. **İY: Sizin düğününüz nasıl (11) olurdu? Senin düğünün burada mı oldu? AÜ:** burda oldu. **FT:** ā geliyola aslında heralde. (12) geliyola geliyola. abdulla ā içeri guyuñ da. **AÜ:** içeri guy da. **HÜ:** çay_ışmiye geliyola (13) heralde. **AÜ:** tabi canım işsinne yā. nasīp. **MÜ:** a şu yemekleri tārīF_çetTiniz mi? **AÜ:** yo yo. (14) yemek tārifi gençlere verceK. içersine di-yoduñ Kālība. hırğasını alcağ. **İY: Hadi sen bana (15) anlat teyze. Senin düğünün nasıl oldu? AÜ:** nası olcāK çarşamba gün başlıyodu. **HÜ:** (16) çarşamba deme. **AÜ:** tabi çarşamba. **HÜ:** hē peşembiye midi? **AÜ:** tabi peşembiye canım. (17) çarşamba gün başlıyodu. ğına yağarlardı. ertesi gün de çeñiz_asarlardı eveli oluyodu eveli. (18) cumā gün de zaten peşembe gün iniliyo ğā.. iniyon cumā gün işiy_oluyon. **İY: Ne asıyorlardı (19) dedin teyze? AÜ:** aha ğēydimiz pırtıları. çeñiz_asayın birtı. eveli öle oluyodu. hinci öle bi (20) şiy yok. **İY: Kız tarafı mı çeyiz yapıyordu? AÜ:** he ğız tarafı. kırışik beraber_olur. ber.. olan (21) tarafı dı yapar ğız tarafı dı yapar. ğālī peşembe gün di indiriyola işte. **İY: Bir âdetiniz var mı? (22) AÜ:** hic_âdetle töre di bitTi canım işTe. **İY: Eskiye anlatacağsın sen bana, şimdiyi değil. AÜ:** (23) esgiyi annatcān ğızım hē. esgiyi annatıyon da. ē diyon_ışde davul_olurdu. bi de davul u (24) ğınagēcesi yaparlardı. hana esgiyi de unuTuyon be. dēmeK_in-

san işey ıtmıyince. **FT:** işde (25) bī köv meydanına ateş yaqarlarmış. urdan genşl̄e adamlā.. **AÜ:** köv meydanına ateş ya.. hē. (26) **İY:** Sizin adınız neydi ablacığım? **FT:** fadime. **İY:** Soyadınız? **FT:** türiyen. **AÜ:** u da türiyen. (27) **FT:** türeyen ben hē. türeyene gifTim ben. **İY:** Yaşınız kaçtı? **FT:** elli bir. **İY:** İlkokul mezunu (28) musunuz siz de? Kızı mı oluyorsunuz? **FT:** hī. benim halam oluyo. u güççük halam bu (29) büyük halam. **AÜ:** ābi, ābīmiñ kıızı. ğardeşimiñ ğızı. dē u da ğa.. şī ėltimiñ ğızı. **İY:** Sen (30) hatırlamazsan kim hatırlayacak düğünleri? **AÜ:** ne bilen? **İY:** Ne giyerdiniz ne takardınız? **FT:** (31) bindallı mıydı giyiyoduñuS? **AÜ:** yōK. ... ipek incelerden. **FT:** elmāsiye mi deniyo? **AÜ:** (32) elmāsiye derlerdi. ... bi şey de de ıldı. tüleridi bi de. tüleridi. /.../ **İY:** Gelin kapıdan girerken (33) bir şeyler yapar mıydı? **AÜ:** ğapıdan girerken bi u adet hindi de va işde bi ğapının ... her (34) yerde va bi yā sürerle. **İY:** Başka? **AÜ:** başġā. ne bile.. işde acık da siz hatırlayıverince ben (35) hatırlıyon. **FT:** gelinnig ıesgiden pululan yüzünü yazarlar başġa bi şey yapmazlar. **AÜ:** hē (36) tamam tabi u da vadı tābi canım tabi. **İY:** Anlat. **AÜ:** yüzünü baya her yanınđe pululan (37) yapışdırlardı güzel olcādık. san-ki nolcādı bilmem. emme, emme çeke çeke.. **FT:** şindi de (38) boyanıyola işde. **AÜ:** ğız boyanmak basit fadime. öteki bayā ... ediyōdu. **İY:** Yapıştı-
yorlar (39) mıydı? **AÜ:** yapışdıriyolardı hinci de her yerine bi erikl̄eñ şeysi olur sakızı. erikl̄eñ sakızını (40) eriTirlerdi. erīñ sakızından zamk gibi bayā yapışdırlardı her yanında. **FT:** rengane. ğıyısınī (41) ğırmızıysa ortasını açık renk, öle öle yaparlardı böl̄e. **AÜ:** hī hī. ... baya. çiçek gibiydi. **HÜ:** (42) benim yaşımı sorcēsañ ā şu çocu_a soram. ġēh. erkan. erkan. öle mi? seKzen beşimiş ben de (43) bundan ... (44) **İY:** Burada hayvancılık mı yapıyordunuz? **AÜ:** hayvan da vardı, sığır da va, hepsi va. büyük (45) hayvan hepsi va. **İY:** Sen yaptın mı hayvancılık? **AÜ:** yaptım yaptım hālā da yapıyon. **İY:** (46) Peynirini sütünü kendin mi yaptın? **AÜ:** hē kendimiz yapıyoz. **İY:** Peyniri nasıl yapardın anlat (47) bakalım. **AÜ:** peynir basit. hemen ıldııyoz. çalıyōz. he ıldııyoz canım şey oldu mu ıldııyoz. (48) hayvan ol-
sa hemen hayvanı sādın gibi memesinden çıkdı gibi çalarsın, unu süzērsin u ēyi (49) olur. inēñkini acıġ ıldııyoS, ısıdıyoS, çalıyoz. undan sona.. **FT:** mayala-
yoz de. **AÜ:** (50) mayalıyoz başġā çalıyoz dince şī tenciye aldı götürüyüş diye çalıyoz deyince. mayalayoz (51) dencek. undan sona da basdıriyoS, duzlayoz. hazır, hemen yimē. **İY:** Üstüne taş gibi bir şey (52) mi koyuyorsunuz? **AÜ:** he he. şiye palaya ğoyuyoz. palanın ıüsdünde bi de basdıriyoz. **FT:** (53) beyaz dülbent gibi bi şey. **AÜ:** dülbentT gibi bi şiye. undan sona yimēye hazır. **İY:** Bir de (54) tuluk gibi bir şey diyorlar. **AÜ:** tuluK ıeveli oluyodu ya gülüm biz hinci yok. hinci öle bi şey (55) yok. ama ekseriyetle peynir çalıyoz. başġā hiş bi şey.. **İY:** Tulukun nasıl yapıldığını (56) biliyorsun galiba. **AÜ:** biliyon canım. biliyon tuluk. anamgil yapardı. **İY:** Sen anlat da (57) dinleyeyim. **AÜ:** tuluK, asarlardı tuluġu. uña at baķam āt baķam ğoca yaS atarlardı, yo ıur-

du. (58) undan sona tā ğali u emme duzlayoñ tabi. unu atTıķca bi de duz da ekiyola. duzlu oluyo. (59) urdan sona sōnadan ğali gūz geldi mi ay bōle zaman geldi mi ğāli u yo_urdu ayā getirisiñ (60) şurıya. hē ğarışdıra ğarışdıra unuñ yağıñı düşürüsün. ... undan sona yağıñı bi yanna ayranını (61) bi dışarı. şey_e dersin. undan sona işde yo_urt oluyo. ayran_olursa kâh satılır kâh kendi (62) yiyeñ işde seniñ dedîñ gibi eveli bi de tulu_â deperlerdi unu, ğatık diye. ğalabalıķan_ıunna (63) devamnı hana satılmıyōdu ki. bi evde u da ğalabalığ_olunca yiniyodu. (64) **İY: Kışlık ne hazırlarsınız? AÜ:** ğışlık gülüm ben bana bunnarı şunnara sor. **HÜ:** yağı ne, (65) yağıñı da diyediñ. **AÜ:** ya yağı da tabi çıkdı mı ğāli yağı da yıķarsıñ eyıce. duzlarsıñ. yā unu (66) da yağ_idersiñ. evelî ğuzunuñ ğarına şe ğoş.. hayvannāñ ğarına deperlerdi. hinci ğāli u (67) ğada olmuyō Piz de ā urda yi.. yidiP Kidiyo hinci ğāli. eveli ... ğarına deperlerdi ğoca ğoca (68) ğāli ğarınna şu Kada ğada ğarın_olurdu. hayvannāñ ğarına. **FT:** büyük sı_ır ğarına. **AÜ:** (69) hē böyüg_oldu mu tabi dā büyük_oluyo. **İY: Tarlaya tapana gider miydiniz? AÜ:** tarlıya (70) tapana giderdiK gülüm, gidiyoduğ. **İY: Neler ekiyordunuz? AÜ:** mercimek de ekiyoduğ (71) fasille de ekiyoduğ ğabağ da ekiyoS. burçağ. hin.. eveli dā hepsi ekiliyodu hinci.. **FT:** ekinne (72) yolunuyōdu. **AÜ:** ekinne yolunurdū. orālan şōle yolār-dığ. **İY: Başka? Mısır falan? AÜ:** misir (73) de ekdik. işde misir ğabağ hana hālā ekiliyo da u vaķıt u vaķıtkı gibi olmuyo hinci ğāli. **İY: (74) Kışlık tarhana gibi bir şeyler... AÜ:** yapıyoZ canım kışlık taharna yapıyoZ. **İY: Onu da anlat. (75) Sen ben sormadan anlat sen. AÜ:** sen sormayınca ben bi şey bilmiyon ki ğızım. sen sorarsen (76) ben acığ_oldū ğada cevap vercen. bilme-yon ki. tarhanayı yapıyoS hē. **FT:** taranayı nası (77) yapıyoñuz diyo yāni. **AÜ:** he nası yapıyoñuS diyō. aha yo_urdu irkeriz. yo_urduñ_içine (78) biber ğu-yarız, sovan ğuyarız undan sōna bұлğur, bulğuru ğāli hē bulğur ğuyarız. gö.. göce de (79) oluyo tabi de, unu ğali ğırma derle bi şey derle ya. kıрма diyola. **İY: Yarma diyorlar. AÜ:** (80) yarma diyola hē yarma diyola. unu unulan berāber yu_uruz. bi ğün yatırız de şu şeyde. ertesi (81) ğün sabağ_ezeninde gideriS dōkmiye. **İY: Dışarı mı dōküyorsunuz? AÜ:** dışarı yayğı (82) yayarız. ... **FT:** çadıñıñ_üsdüne nama.. şey, sofrā_ıaltı. **AÜ:** sofrā_ıaltına ğōle pa-nolara (83) dōkeriz ğāli urda. undan sona unu da gözerle sürte sürte.. gözeri sen biliyoñ mu? **HÜ:** nerde (84) görceK ğı ne bilceK? **AÜ:** ilerde kimidi ğı şu gözer şu ğalbır deyvediydik. **HÜ:** biz bile (85) bilemiyoZ gözeri ğalbır. **FT:** ya büyük ğasnağlı bi şey içinde ... yok. **İY: Delik gibi. HÜ:** evet (86) delikli. **AÜ:** he he elek gibi he. ā bunnan sürte sürete.. undan taharna olur. **İY: Salçalı tarhana (87) yapmıyor musunuz? AÜ:** yapmıyoZ. başğa başğa yapmıyoZ biz ... yapmadık hiç hē. bi unu (88) yapıyoZ_işde. bi unu biliyoZ bi unu yapıyoZ. /.../ **İY: Ekmeğinizi de kendiniz yapıyordunuz. (89) AÜ:** kendimiz yapıyoduğ. **İY: Onun hamurunu nasıl yaparsın? AÜ:** unuñ hamırını da bi (90) ğün_eveli zaten mayasını ürediriz_akşamdan. Pi tenÇiride pate ğaynadırız.

unu basit (91) deyveriz canım u iyi. patetisî sürteriS. kâh şeyden sürteriS kâh bu makineden geçiriS. (92) gatarız_ıña, yuñuruz gözelve. u gâbardı mî fırına götTük mü gâli ekmeg_olur. **İY: Fırınınız (93) nasıl? Taş fırın gibi mi? AÜ:** taş fırın hê taş. odun. **İY: Bizim tandırımız var mesela. (94) Yapıştırıyoruz biz. AÜ:** hê tamam. he sizin yapışdırıyola bu televüzyonda görüyöz. bizim (95) fırın. şeye nazife yengeylen şe bilmece dedîmiz gibî anamıñ_eskisi bu-bamıñ küsküsü suvan (96) şeyden süpürüyöS. /.../ (97) **İY: Çocuk doğduktan sonra lohusa kadına yaptığınız bir şeyler var mı? AÜ:** lohusa ğarıya pek (98) sâde ğavırıla mıçır içirilerdi, tereyâ. hê tereyâ içirilerdi. **İY: Başka? AÜ:** başğa undan sona (99) ğalî devam_êderşin esgile.. **FT:** ğadına böle peK şey önem vemiyolâmış. **AÜ:** yödu yödu. (100) **İY: Çocuğa yaptığınız bir şeyler var mı? AÜ:** bağ bî çocuğa yapıdınız bi şey deyincesi çocuĞ (101) aha bu çocuĞ şu benim bi dene, ğızın. tam on kaç hâne olursa çocuĞ böle bardağa çırpındı (102) vaĳıt aha u bardağa çırpınasıya ğadâ su vemedik biz buña. össen amanın_eyer suyu da mı (103) saĳınırın. neymiş hinci buña su verisek mefâkele vemezmiş. susuz ğalırmış. tam u sahate (104) ğada ne bi dene su vemedig_â buña. yazığ diyo susuz ğalmışın da undan ba_ırmışın diyo. (105) pek ba_ırdı. **İY: Kundaklama, tuzlama. AÜ:** he ğundaklama vadı duzlama va. unna bi ayrı.. (106) **İY: Onu nasıl yapıyordunuz? AÜ:** ğülüm sıkı sıkı bâllyoduk. **HÜ:** ellêni feñan sıkı sıkı (107) bâlardık. **AÜ:** ellêni.. **İY: Tuzlamayı niye yapıyordunuz? AÜ:** Tuzlamayı işTe pişmesin (108) derlêdi. ğol-tuğlânın_ıltı şey duzlamaĞ u da duz_ekdik sünnet_ıldu diye bi şey ğonuşulur (109) ya, össen_undandır. **İY: Çocuk ateşlendiğinde, hastalandığında. AÜ:** amanın_ıyer hasTalanır (110) tateşlanır unu kimse bil.. bilmiyo bi de. doğdur da uzağ neriye? doğdur da uzaĞ. **İY: Başınız (111) ağrıdığında mesela? AÜ:** başımız_ârıdında ya ğiripin yudarız ya geçiverise geçer, geçmeSse (112) çek.. çekersin ne olceñ? **İY: Ot falan bir şeyler? FT:** eşşek boku içiriyolâmışımış. **AÜ:** e (113) canım u san.. sancılaşınca seni pis bi şey dedi deyir dediydi deyo. /.../ **AÜ:** ay, ay başında (114) sancileşmiş bunun ğızı. **İY: Ot gibi bir şey mi yapıyorsunuz? AÜ:** ot da de_ıl. eyi canım ğâlî (115) ne sacı.. gitmiş ... gelmiş her neyse ilaç yapmış. ğı pıs bi şey de_ıl demiş. **HÜ:** pis bi şey (116) de_ıl dedim. bën bën yapTım_ınu tarlada. benim ğız vadî. yatTı çimene, yuvarlanıyo. **AÜ:** (117) sancı. **HÜ:** ben de ... gitTim eşşek boku buldum. **İY: Ot mu yani? AÜ:** ot deyil ot deyî. **HÜ:** (118) eşşek boku eşşek boku. yemeniye sıktım tarlada. bi şey yok çalgının_ıucunna. içive didim (119) yimeniylen_ıçirdim. undan sona ıratlaşivêdi. mercimeğ_ıtu atladık. aha bu. **İY: İyi mi (120) gelirmiş? AÜ:** iyi gelirmiş sancıya. sancıya sancı. **HÜ:** hasdalanmış çocuĞ da biliyon mu? (121) hasdalânca unu yapmış ilaç yapınceg çocuĞ_eyi olmuş. /.../ **İY: Başınız ağrıdığında. AÜ:** (122) ârıdında ğülüm bi_eyer biz yapmadık ya anam yapıdydı patê sen biliyon mu? sen (123) bilirsin_ışTe. anamın başı çok_arıyodu da pa.. bi ayakĞabı bi şey yak-

dıla. éyer patetis bi (124) şeyle anamın başına sardılardı. HÜ: hē pate vurarlā. AÜ: pate vurār patetis diyince bak u (125) aklıma.. HÜ: şuncacık patē işēy ğiderlerdi acıK duz ğekerlerdi uvarlardı. baya geşdi derlēdi. (126) hindi bilmiyom faydası oluyo mu? AÜ: oluyomuş besbelli. zaten maneylen ğoluyo fayda (127) olcū biz ya.. doğdur yok yok ōle fazla fazla ilaĉ işē ğitTimiz yok. x: ebegūmeci feĻan ĉok (128) faydalı ... AÜ: faydalı emme u olmuyo, yapmiyōS. İY: Yine her şey doğadan fayda. AÜ: tabi (129) tabi. tabi. İY: Ağzınıza sağ-lık teyzeciĝim. ĉok teşekkür ederim. Hakkını helal et. AÜ: (130) helāl ğolsun gülüm helāl ğolsun. bilseK gülüm biz acık ĉoK ğonuşmasını bilseK bi olur da.. (131) İY: Senin dediklerin de bize fayda oluyor. AÜ: hē işşallah. İY: Hakkını helal et. (132) Allahaismarladık. AÜ: helallar ğōsun ĝızım sağ ğol. hadi ĝüle ĝülē. ĝüle ğüle. sağ ğol, allah (133) rāzı ōsun. İY: Senin adın neydi babaanne? HÜ: huriye ünnüce. İY: Kaç yaşındasın? HÜ: (134) demin dediydi u da. segzen.. seksen beş mi dedi ĝı? İY: Huriye Ünlüce mi? HÜ: huriye (135) ünnüce. İY: Sen de teyzenin kız kardeşi misin? HÜ: u ĝüĉĉük ĝardeşim ben büyüK. AÜ: u (136) büyük. İY: Allahaismarladık. AÜ: bi bardak ĉay ğıĉeydin bāri.

I/99

SEYİTGAZİ - Sarayören**Kaynak kişi** : Mehmet Ayan, 84, İlkokul**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **MA:** hoş geldin bakam. ne diyon sen bakam bi deyve. **FD:** Amca ben Osmangazi (2) Üniversitesinden geliyorum. Bütün köyleri geziyoruz, sizin gibi büyüklerimizden görüşüp (3) bilgi alıyoruz. **MA:** ne dēycez? **FD:** Adınız ne amca sizin? **MA:** memed_ayan. **FD:** Mehmet (4) Ayan mı? **MA:** memed ayan dört harf. ayan dört harf. **FD:** Yaşınız? **MA:** bin doKuz yüz (5) yirmi dokuz. seksen dört seksen beş. **FD:** Öğrenim durumunuz ne? **MA:** beş. **FD:** İlkokula (6) kadar okudunuz. **MA:** eveT beş beş. ilkoKul beş. zaten bizim köyde en_önnden bizim (7) ben_oluyon yāni. **FD:** Daha önce üç müydü? **MA:** üçüdü. abamgil_üç_oldu ben bizim şēde (8) dörd_oldu, işde beş_oldu yāni. **FD:** Eğitmen mi geldi yoksa öğretmen mi? **MA:** öğretmen (9) öğretmen. **FD:** Size öğretmen gelmiş. **MA:** tabi canım öğretmen varıdı. **FD:** Başka köylerde hep (10) eğitmen. **MA:** bura ğalabaydı canım. yüz_elli beş çocuk varıdı. yüz_elli beş. bu köy çoK (11) ğalabaydı yā. **FD:** Şimdi o zaman küçülmüş. **MA:** canım şimdī heP genşlē gitTi. benim gibī (12) emeklilē ğaldı. e söyle. **FD:** O zaman köy çok mu değiştī? **MA:** ğalmadı yā. ā şimdī ismiñ ne (13) seniñ? **FD:** Fatih. **MA:** fātih benim torunumuñ şeyimiş. şimdi moturculā da olmasa bunun (14) adam, benim_olan, işde moturculā yāni on beş yirmi dene motur va. o deliğannına da (15) olmasa tamam. geri yanı he-b_emekli. tamam hāpı yutTu yāni. şeyi mezer ğazmayā bilē (16) kePçi geliyo. adam yok yā. **FD:** Genç yok. **MA:** işte moturculā va işTe moturu sürennē va (17) işTe. başğa yok. e sen hinci ne demesini isdiyon? **FD:** Bu köyün nüfusu kaç? **MA:** yetmiş (18) dedilē. **FD:** Kaç hane var? **MA:** elli bilmem kaç dedi muhdar. elli iki dedi baya. o gün yemek (19) varıdı ğayvede de muKdarıñ_ā-zından duydum yanı yetmiş nüFus, elli iki hāne mi hāne. sor, (20) sor ... **FD:** Kışın kaçā düşüyor? **MA:** ğışın_aynı aynı aynı. heç de_ışen yok. **FD:** Elli iki (21) hanede yetmiş kişi. O zaman bir hanede iki kişi yok. **MA:** şimdi köyde ötü yanda bölündü ya, (22) girişde. o da yapTı yāni birāz. köy hindi ikiye bölündü yāni. hī ikiye bölündü. **FD:** Köy (23) taşınmış mı oldu şimdi? **MA:** birāzı emme onnar ço_u şehirli. burdan ğidennē şimdi sen (24) gitTiñ. ordan_emekli olduñ urıya ev yapıdın. bī_ışe girdiñ. sen ünüvesTeden geldim diyon (25) ya. meseğa emekli olduñ orıya ğeldiñ ev yapıdın. burda bubasınıñ

yurdu yıkık. burıyı (26) temizleycen deye sona bi de veresi va. sen mesâ üş dört ğardeşsın, bubenıĝı yıkıldı veran. (27) verana şimdi geldiĝ sen ğonduĝ mu dört ğardeşiniĝ üçü rāzı olmaz. olmayo yāni. dā işde (28) yıkıkla heP duruyo. unnān hebisiñiñ de saĝibi va urda, yeñi yapılan yerde. burıyı temizleycen (29) o ğardāşlar alcıK. o ğardāşlar alcāK. öteki yapma deyceK. ölelīnen orayā şey oldu yāni. (30) **FD: Köyün yeri deĝişt i o zaman. MA:** işte yarısı oraya gitTi şerden gelennē oraya ev yapTı (31) yāni. hatTa biz rāzı olmadık. o vakit hayvan çoĝudu, hayvanıñ yayılcek yeri falan dēdik. işte (32) oraya şerden gelenne ev yapTı. şimdi bi di cām i isdi yolā yāni, orāya. **FD: Cami yok deĝ il mi (33) orada? MA:** yok yok. ora iki üş senedir faliyete girdi. acık mākemedeydi yani. mākimede (34) ğazandıla. köy rāzı olmadı urıya. bu köy rāzı olmadı. **FD: Niye olmuyor? MA:** hayvanıñ (35) yayılcaK yiri ura. eveli sürü ço udu şimdi sürü ğayboldu yāni sürü ğoyun ğalmadı işde iki (36) üş sürü ğaldı. evelde yirmi sekiS sürü varıdı köyde. köy ğalaba dedim ya. ē kimse. genşle (37) heP gitTi şere, işe gitTi yāni. e cünkü üş ğardeş burda. bobasınıñ malī az gelceK. o dedi ben (38) gidiyon o dedi ben gidiyon. heb ocaqlā bōle söndü yāni. **FD: Manav köyü deĝ il mi burası? (39) MA:** manav. **FD: Manavdan başka var mı köyde? Muhacir var mı? MA:** yō yō. mācır varıdı (40) gitti. bursaya gitti. **FD: Tatar var mı? MA:** yo yō hişbi şey yok. **FD: Kürt? MA:** kürt de yok (41) canım. **FD: Çerkez? MA:** yō yō öle bi şey. hepsi manav. şeyden gelme bunnā. afyondan (42) gelme bizim köy. **FD: Afyon'un neresinden gelmiş? MA:** bizimki ĩdemir. bī kısmı siPsin, (43) sipsin. biri de ğaracı āmet. bizimki ĩdemir. **FD: ĩĝdemir? MA:** iyidemir he. yani şimdi köy (44) de ĩşmiş. bilgisayarđan bakmışla da bilmem ne köyü olmuş dedile. **FD: Ne zaman gelmişler (45) buraya Afyon'dan? MA:** vallā yiyen bilemeycen yav dedilēmiz gelmiş emme. **FD: İki yüz (46) yıl olmuş mudur? MA:** olmuşdur ya bilmōn. benim varıdı dā unuttum yāni. **FD: Bu köy ne (47) zaman kurulmuş. MA:** şindi benim aklımda ğaldı öretmennenden deyişinde buraya hacılā (48) türbeli gelmiş. burıyı o bulmuş yāni. yalnız tārihini unuttum ben. tātiya yazdıydı öretmen. (49) İakin unuttuk. **FD: İki yüz yıl olmuş mudur? MA:** olmuşdur yāni iki yüz yıl olmuşdur (50) canım tabi. **FD: Niye Sarayören denmiş buraya? MA:** āpu.. şē alpunuS. alpunuz ... ya şindi (51) ben saĝā uzun uzun bi hikāye deyveren. hī aşşāda örennē va, şöseniñ altında. bura (52) rummuş. bu hamamı falan önnā yapmış. bunnā burđan göç ediyō. eyer ēyi dinnerseñ. ne (53) oldū? göç ediyōla de mi rumla? ondan sonā on dōrtde mi başlıyo savāş. on dōrtde başlıyo. (54) burıya yōnan şu doruĝa geliyō, yunan. ī len di yolā bu köy ne köyü di yolā. alpiniz diyo. len (55) diyo benim annemiñ köyü diyo subay. anasınıñ köyümüş bura. alpunuS. gidiñ diyō orıya (56) diyo bayrak çeksinne mināreye beyaz bayrak. hiş kimse burıya bi şey diyemedi diyo. burdan (57) yōkarı köyleri heP ğurşuna dizdi, dizmiş yani. heP duyduĝ da gö.. yāni şey itTik işitTik (58) yani.

ondan sona bu köye bi zârar vemeyo yani. yalnız sı_ır_ı götürüyo. göyunnarı götürüyo (59) yani. annemiñ köyü demiş o subay. **FD: O zaman Alpunuz Rumca. MA:** alpunuzmuş. işde (60) örennē. örennēñ_adı bizim köve geliyo. bizim köy de onnāñ mezerlī bile ayırdı. şimdi (61) doruqdā yarma vadır, yarmaniñ yanı bōle allıydı allı. o ō rumlāñ mezeri. deyiş köyü vadır (62) aşşāda deyişören. ū daşı çekdilē, mezeriñ daşını. bi dene gömadıla yani. şey köy yani, ova (63) köy, daş yok. her ya_kadan ōle oldu yāni. ordan deyişTi işTe. **FD: Alpunuz'un ne demek (64) olduğunu bilmiyorsunuz değil mi? Rumca. MA:** ālpunuz işdi rum rum. alpunos, punus, punus (65) işde okumuşuñ_ışde punus ğavır. punus ğavır_ışde. **FD: Örenlerden dolayı da sonradan (66) Sarayören demişler. MA:** he hē sarayören demişlē. yok hē şimdi hökümet de_ışdırdı bunu. (67) bunu hökümet de_ışdırdı yiyen. bunu yeni de_ışdırdı yani hemen hemen de on beş yirmi (68) sene oluyō. yirmiye vama da. u arada de_ışdı. evelden dā bizim nüvus kātlarından alpunuz (69) yazılıdır. eme evde nüvus kādı. **FD: Rumca diye değiştirmiş hükümet. Örenler var diye de (70) Sarayören olmuş. MA:** sarayören_ol.. emme deyişören va. emme ōle yakın bōle dedile, (71) emme bu örennēden dedile işde sarayören_oldu yāni. bi yönden de sen ha_klısın. Çünkü belki (72) ordan tutTurdulā bunū büyükle, hökümet yani. /.../ **FD: Köylünün toplandığı sosyal bir alan (73) var mı? MA:** tamam_ışde köy_odası va işde. hem ğayve hem köy_odası. **FD: Kahve olarak (74) mı kullanılıyor? MA:** şeker yiyen şindi biri, odanıñ biri muhdār_odası. muhdarlık diye (75) yazıyo. biri di ğayve. bi binā bi çatı altında. **FD: Ama iş yeri değil değil mi orası? MA:** nası iş (76) yeri de_ıl? **FD: İşleten kahveci var mı? MA:** ğāve yok da ğışın deliğannılar toplanıyo, sona (77) bōle bi toplanı oldu mu orayā mu_kdar der ğāveye toplanamıñ der. şu şōle şōle olcek der. /.../

I/100

SEYİTGAZİ - Taşlık**Kaynak kişi** : Naciye Selver, 75, İlkokul 3; Bedriye Selver**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bahçe işleri

(1) **NS:** malcılıK va. bāçevancılıK va. dāhā? **Sİ:** Adın neydi? **NS:** nāciye selver. **Sİ:** Kaç (2) yaşındasın? **NS:** yetmiş beş. **Sİ:** Maşallah. **NS:** yā gözlerim şey işde bakşaṇa. aÇık ğulaqlar (3) duymuyo. **Sİ:** Okula gittin mi? **NS:** Kittik. üşden çıkıdım ben. benim boḡam eyitmendi. (4) undan çıkıdım ben. bizim zamanımızda üçecēdi. undan sona beşe çıkıdı. **Sİ:** Köyde miydi (5) okul? **NS:** hī vardı ya tabi. gine yeṇi yapıldı devlet de boşaldı işde boş ğaldı. **Sİ:** Yukarı gittik (6) biz, boş orası. **NS:** he boş. ū yukardaki gine demir ğapılı evleḡ gine bizim ūrda. **Sİ:** Eski (7) köyde mi? **NS:** hē. esgi kövde. arkasında çeşme va. hē? **Sİ:** Bu işlerini bir anlat hadi. **NS:** (8) peynir yaparın. yo ūrt yaparın. yā yaparın. salça yaparın. pesdil yaparın. ğayısı ğurudurun. (9) eriK ğurudurun. dāhā? tavuqlarımız va yumurta yaparıs. **Sİ:** Bir de pazara mı (10) götürüyorsunuz? **NS:** hē bazara da hē. şey baġam ğıza şeyden ğuy da işsin. iġer iġer. bardā (11) acık şeker ūt. ğaldı da yeṇiden bi daḡa ğaynatTım. tepsilere döküyo, ... üsdüne. şı arabaḡ (12) va mı? elmamız vā, kirezimiz vāḡ, fişnemiz vā, şefteli vā. var ūlu va. būberi va, fasillesi va. (13) baġ bi fasille va. /.../ **Sİ:** Bunu nasıl yapıyorsun onu anlat teyze. **NS:** hangını? **Sİ:** Şu erik mi? (14) **NS:** hē erik. bāçe eri ğı. işde yıkayoz, ğaynadıyo, so ūyunca kēfir-den geġiriyōn. undan (15) sona götürüp tepsilere döküyo. dökTük geldik şindi de. **Sİ:** Ne oluyor o? **NS:** pesdildir ū. (16) /.../ **NS:** pırasā, türp. baġ şunnar da ğayası ğurusu zerdelileri. ğuyam da annengile götü (17) bundan. baġam bi datsınna. bi poşede ğuyam. **Sİ:** Tamam. Otur da sen biraz anlat. Eskiden ne (18) yapıyordunuz şimdi ne yapıyorsunuz? **NS:** esgiden aynı şey işde. gine malcılıK, tarlā, ġapa, (19) yolma hePisi bu. leşber. leşbellik.. **Sİ:** O zaman nasıl yapıyordunuz? **NS:** bāçamız da vardı. (20) motur va. moturumuz da va hepsi va da bizim ğsanımız yok. bi ūlan va u da çekdi gitTi şēre (21) şey ūldı, eşya indiren bindirenden. bize hiş faydası yok. torunnar hiş faydası yok. baġ peK (22) ğüzel ūluyo. da unnarı reġel yapıcın. unnaḡı şindi ğaynatTım da. şı ğız süTler ısındıysa (23) bedriye şunnarı ğönem de böyün tencire yok, peynir ġalam. süT de bişmiş ūluydu ğuyar (24) iġerdiḡ. aha ğıSım böle. kölü de kö. her şey yapıyoḡ. köde durdūḡa ğöre eliḡ boynūḡa soġup (25) da oturmıyoḡ ku. valla bi yimeKden yimeye oturuS. bi yimeKden yimeye başġa türlü

hiş (26) vaqdimiz yokdur. dedemiz_öldü. o bi olan godu gitTi. bu gızınan biz galdık. domatiz de (27) guyverem, götü. **Sİ: Onu salça mı yapacaksın? NS:** he he. şeyde ceyranı şey va unnan (28) eziyoz. undan sona keFkirden geçirip tepsilere döküp güneşe gıyveriyoz. **BS: bişceK mi bu (29) süT gı? bişceK mi bu süT? süT diyom bişcek mi? NS: bişmiş mi? BS: bişcek mi işde çĩ süT (30) mü? NS: bişik gız. u şey tencirēdeKini peynir çalcáz şunnānan_ıladıP da. öteki bişiciK. Sİ: (31) Peyniri nasıl yapacaksın? NS: hē şinđi peynĩr südü ısıdırıñ. mayasını atarsıñ. ğarışdırıñ, (32) ğaparsıñ. u dutar. dutunca ğırarsıñ undan sona süzē ğuyarsıñ. süzeK sızer basdırıñ. (33) sabaleyn de kesersıñ. tepsilere duzlarıñ ğorsuñ. öte.. ertesı günü şey_ıdesiye unda duru. (34) bist pist. unu ğaldırısıñ unu ğorsuñ. biz_öle şeyi bilmōz, do_ıulularınkıñı bilmōz. (35) do_ıuluların başğa çeşit yapıyō ya. unu bilmıyoz biS. biz kendi bildĩmizi yapıyōz. şu (36) elmaları da şe malların şesine atıve, dökülmüş. dün götTũ elmā satılmış mı? **BS: işde peynir (37) böle olur. çeksin kemera. çekti mi dā gösterişli olur cüngü. kō şesi de. NS: u tazedir ğı. a bağ (38) dadına bağ. BS: sana böyün her şeyden datTırıcız. ne bulursaK. bayāT tāzesini, salamırını (39) almış demek. NS: e kōde yaşı ğalmadı kı. Sİ: Genç kaldı mı? NS: var canım genş va. Sİ: (40) Nerede yaşılar? NS: kimi burda yaşıyo, kimi kōde yaşıyo, kimi şerde yaşıyo. Sİ: Eskiden mi (41) çok iş vardı şimdi mi var? NS: bunnar mı? esgiden_ıyaparıS. ben_ıesgiden bāçavancıyındır. bi (42) de kōde de vadır bāçamıS. ceviz_āğışlarımız va. bi findığ_ıolmuyo. fıstınan findığ_ıolmō. (43) geri yannı oluyo da. Sİ: Denediniz mi? NS: denedim. /.../ NS: bi dene u ğazannardan_ıalsaz (44) iyi olucuK biz ğı. valla u evdeki u u esgi zobalar horda ne varsa verem de. gelmō bakıyon da (45) ğazannı geşmiyo. ya gidip yerinden_ıalcın. olmeyıcık böle. ēyer şu ğonşunun_ıoldu bi (46) tomatizlē hĩ allām ne bileyin canım suyu salı salıvedin dedĩ suyu salı salıvedik. allāham bi (47) böyümüş. valla ğarı ğucānan böle, ğaş ğucağla ğucağlamış da gid.. arabayı geTti. /.../ Sİ: Ne (48) yapıyorsun da böyle güzel oluyor? NS: valla bi şey yapma.. ne biliyin gızım. suluyoz (49) çapalıyōz. üsdüne çoK dönerim bēn. bu da bennen çekişir bağa. sen_ıeve baķmıyōñ dışarı (50) bāçiye baķıyōñ diye. vay evleri süpürmyōñ vay silmiyōñ. bādem hē bādem. böyün bādem (51) toplayıp geldik. /.../_****

I/101

SEYİTGAZİ - Üçsaray**Kaynak kişi** : Güldane Tepe, 59, İlkokul 4; Hasibe Yüksel, 72, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Kuruluk**Kayıt türü** : Video**Konu** : Ekmek yapımı, düğün, türkü

(1) **Sİ:** Adın ne teyze? **GT:** güldāne tepe. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **GT:** ālli dokuS. **Sİ:** Bu köyde (2) doğdun büyüdüñ değil mi? **GT:** evet. **Sİ:** Okula gittin mi? **GT:** gitTim. üşden dörtten (3) terk_etTim_okulu. beşedeK de okumadım. **Sİ:** Niye terk ettin? **GT:** ē terk_etTik. (4) fakirLī_idī. annem şey_idi. ösüzüdüK şey_idik. gāldık okul Peni bi üşden dörtten çıkardıla. (5) **Sİ:** İş çoktu. **GT:** iş güÇ köy yerinde. **Sİ:** Ne işler vardı? **GT:** e göyunumuz guzumuz varıdı. (6) inek danā ē beş ğardeşidık. kim bakıcık? hē bobamız fakiridi. oKudamadı bizleri, (7) şe_idemedi netceñ? **Sİ:** En büyük müydün sen? **GT:** benim böyüm_ābim_marıdı erkek (8) çocu. ben_onuñ küççüdüm. üçümüz üçü ... ölelikde ihi dünyamızı baş_etTik. on de.. on beş (9) yaşında göciya vadım. gelin_öldüm. **Sİ:** Bu köyde mi evlendin? **GT:** hē burda evlendik. (10) burda burda böyüdüK. burdayıS hana şindi gine öle inek tavuKculuğ_ediyoS. tarhana (11) bulğur_ederiz böle hamır yuñuruz ekmek yaparıs. **Sİ:** Nasıl yapıyorsunuz? **GT:** öñce hamırı (12) yuñuruS. patesini ğatarız, duzunu ğatarız, su dökeriS. yuñuruz. hamır_olduKdan kerı fırına (13) ğatarıs. böle dökeriz. dökdükTen kerı fırıncımız fırını silēr. bıraKır. **Sİ:** Fırıncınız mı o? **GT:** (14) hē. bu da fırıncımız. bu dēzemiz, göñşumuz, bu göñşumuz, bunlan ben ihi ekmek yaparız ... (15) **Sİ:** Hepiniz birleşip mi yapıyorsunuz ekmegi? **GT:** yō bēñ bunnān yapdım. bēñ bunun (16) yanında üş dene ekmek yapdım. bu bizim_aldımızı da bu yapdı. **Sİ:** Heresin evinde fırını var (17) mı? **GT:** evimizde yoK fırınımıS. fırıncı bñ. bi aşşāda vardı fırıncımız o şehire göşdü gitTi. (18) bi yokārda va. biz buriya geliğ burda yaparıs. bizim herkeşin_evinde yok. başKa yerlerde (19) vadır da bizim burlarda herkeşin yok. buna gelir bu yapar. bu fırıncımız. ne_ıtcin işde (20) ölelīnen vakit geçiriyus. tavuK culuK āvdē tārna bulğur_ederiz, bōsdan_ekeris, fasilledir, (21) nohōd, şe domatiS, salatalık büber unnarnan ūraşırız kō yerinde. göyunculuğ_edi-lir. (22) inekcilig_edilir, Pisim göyun. ne_ıtcin? (23) **Sİ:** Düğünleriniz nasıl olurdu eskiden? **GT:** dü_ünnerimiz_ēsgidēñ gelinnerimizē āl duvaK (24) ... cıĝa daKārdık. **Sİ:** Çıra mı? **GT:** cıĝa cıĝa ē. tavuK düyünden cıĝa dikilirdi. çeşitli çeşitli (25) boyārdın, rekli. onnarı dikērdik gelinin başına, daKārdık. horuzların güzel tüylerinden (26) şilerinden. yüzüne al_örtēdik. **Sİ:** Adı ne

onun? GT: cığa deriz cığa. **Sİ: O taktığımız şeyin (27) hepsinin adı cıla mı? GT:** cığa. he. **HY:** bende vardır_o. **GT:** bunda vardır. bunda bulunur. onu (28) geliniñ başına dağarıS. dikeris çapıda. çapıda diker geliniñ başına bālaris. süslü olur. **Sİ: Ne (29) giydiriyorsunuz? GT:** şēlvar, ğadifē. şelvar gēydir.. **Sİ: Şimdi değil eskiyi soruyorum. GT:** (30) esgī şelvar gēyerdiK ğadifeden. bulūz gēyērdiK temsil gömleK gēyilir. onnarınan (31) gelin_olurduK. eveli ōledi. şimdi gelinnik gēydiriyoz ğālī taksiynen gezeyi. eveli (32) at_ arabasına kilim çatārdıK at_ arabasının_ üsdünē kilim gererdiK. onun_ içine gelini (33) PindiriydiK. geliniñ yanına yengeleri binerdi. akrabası binerdi. onu at_ arabasıynan gelini (34) dolandırıydı köy_ içindē öbür tarafa dōru götürü getiriydiK. **Sİ: Kaç gün sürüyor düğün? GT:** (35) iki gün üş gün sürerdi. üş gün de tem.. perşembe gelin getiriydiK. bir havta sürērdi. ğına (36) yaĳardıK. çarşamba günü ğına yaĳardıK. pazar günü gelin_ indiriydiK. sēman gelinirdī (37) eve- lī. üç sıra dört sıra sēmanımız_ olurdu. sēmana üş gün ğına gel.. dü_ ün_ e- den_ insan (38) baĳardı boğazına. doyuruyduK, yediri içiriydiK. ğına ğızı- mız_ olur, çeñiz_ asarīz. ğına (39) ğızlarī dāvete gider. böyün şu ğonşuya gelir yarın ötökü ğonşuya gider bir gün berikine (40) gider. bir hāvta üş gün dört gün ğına ğızı gezer. gelin başınıñ ğınasıynan gelin_ olcağ_ ğız a (41) yanında arkādışları dāvete gideris. dāvet gezeriz ondan keri dōrdüncü beşinci gün ya pazar (42) günü ya perşembe günü gelin_ iner. ğına_ gecesi yaparız. **Sİ: Kına gecesi nasıl oluyor? GT:** (43) ğına gecemiz dē.. **Sİ: Şimdi değil ama eski. GT:** āsgiden gine ōle başına toplaşılırdı ğarı ğoca (44) gelin_ olcāK ğızın ā yārenneri, yaşıtları, yahōt ğoy.. ğocasıynan ğarısı gelir sabādağ_ ğına (45) ge- cesi ēderle, türkū çıĳırıla, oyun_ oynarla. sabā ğarşı ğızı suya götürülē, sudan getirilē. **Sİ: (46) Ne türkū söylediniz? Bir tane söyle. GT:** nelēr çıĳırız. ne a yalınız_ edemem. türküyü çıĳırın. (47) şū şey_ etsin ...

(48) **HY:** ğoyun sañā zīlli de çānnar daĳıyīn

(49) āmān daĳıyīn ē

(50) sen salın ğēl bēn boyūna baĳıyīn ē hēy

(51) **HY:** ā bōle çıĳırın.

(52) seniñ_ için dāĳa dāşı yaĳıyīn

(53) āmān yaĳıyīn hēy

(54) meleme de ğoyunūm meleme de vāz ğēç

(55) ğuzūndān ēy ēy ēy

(56) yavrıñ dā ānām ēy

(57) çoĳ_ analār ayırī da dūşmūş ğızındān ēy ēy

(58) ğızındān anam anām anām

(59) **GT:** yalan deyi ğına gibi oldu. **HY:** ğınā bi de nēna vurulurdu. **GT:** nē-nala vurudu çala çala (60) ğīz. **HY:** ğız_ōşama denirdi. **Sİ: O nasıl?** **HY:** o onu da mı sōliyam? **Sİ: Senin adın ne teyze?** (61) **HY:** hasībe. **Sİ: Hasibe?** **HY:** hasibe yüksel. **Sİ: Sen kaç yaşındasın?** **HY:** yetmiş bīr (62) yetmiş_iki va. **Sİ: Sen de mi buralısın?** **HY:** hē /.../ **Sİ: Hadi bir de onu söyle.** **HY:** o çala çalā (63) dü_ün başlamadan_olur. ğına_ğècesinde başladır_ō. meseġa tefī alırsın.

(64) çatTılār ğāzan daşımī nē nē nē na nē

(65) vurdular dūğün_aşını nē nē nē na nē

(66) ğız_evlerīñ yakışağī nē nē nē na nē

(67) ğız_ānam ğīnāñ ğutlū_olşun nē nē nē na nē

(68) dirliğīñ bāldan datlı_olşun nē nē nē na nē

(69) atladı çīkdı ēşīğī nē nē nē na nē

(70) sīrfada ğāldı ğaşīğī nē nē nē na nē

(71) ğız_evlerīñ yakışağī nē nē nē na nē

(72) āteşīñ ğīnēn ğutlu_olşun nē nē nē na nē

(73) dīrliğīñ bāldan datlı_olşun nē nē nē na nē

(74) **HY:** ondan sona ğızıñ başını açarla, ğına yakasın. ğına_ğècesi öle.

I/102

SEYİTGAZİ - Yapıldak**Kaynak kişi** : Gülsüm Güder, 73, İlkokul**Derleyen** : İrem Yalçın**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, düşün, peynir yapımı, tarhana yapımı, dokumalar

(1) /.../ **İY:** Bura ne köyü diye geçiyor teyze? **Manav mı?** **GG:** yapıldak. yapıldak. **İY:** Yok yani (2) göçmen mi oluyorsunuz? **GG:** manıv manıv. göşmen de_ıl. yerlisi de. **İY:** Amca da mı? **GG:** (3) amca da. yalnız işde insan ğalmadı. yaşlılar heP éytiyarlar_öldü. **İY:** Bu köyün hepsi mi (4) **Manav?** **GG:** hepsi de. **İY:** Başka göçmen falan var mı? **GG:** yok burdan daha gidiyolar başğa (5) yere gidiyolar göşmen. genşler gidiyò işde. yerişen genşler heP gitTi. **İY:** Ne yapıyorsunuz? (6) Ekip biçiyor musunuz? **GG:** bizim_acıık tarlamız va kendimiz ekiyoz biçiyoz ğali gücümüz (7) de yetmeyo da. zor şer_ışde ekip ğaldırıyoz. idâri ediyoz. **İY:** Neler ekiyorsun teyze? **GG:** (8) buydey_ekiyoz. eveli fasille ekerdik, pate ekerdik. nohud, çiçek. hindi eke-meyoz_unnarı. â (9) şurda acık yerimiz va eviñ_öñünde urıya bi şeyler_eki-yoz kendi ev.. **İY:** Yakınmış. **GG:** hē (10) bura aha aha ğapınıñ_öñünde. çok de_ıl hemen aÇcık kendimizi idâri etcik ğadaK. büber, (11) Tomates.. **İY:** Buranın suyu var mı? **GG:** bizim bâçamızda ğuyumuz va. iki tâne ğuyumuz va (12) bâçamızda. unnan sulayoS. **İY:** Hayvancılığınız var mı teyze? **GG:** eveli vardı şimdi yok bizde (13) ğızım. olanıñ gine va. **İY:** Siz yapmıyorsunuz. **GG:** biz yapmayoz. bizim vardı çok inēmiz, (14) hayvanımız, ğoyunu-muS, hepsini satTık. **İY:** Zamanında yaptınız. **GG:** zamanındı yapTık (15) hindi ğali yapamayoz. **İY:** Sen bu köyden miydin başka köyden mi gelin geldin? **GG:** bu (16) kövden geldim ğızım. bu kövden. **İY:** Akraba değilsiniz. **GG:** de_ıl. bu kövden. yâ bōle işde. (17) hadi sen de geç. **İY:** Geçerim ben seninle sohbet edelim. **GG:** u_zâman bi şey ğoyam_altına (18) da otu bâli şırıyı. buz gibi, buz gibi daş so_uk. **İY:** Sen bana anlat. Eskilerden bahset. **GG:** ne (19) annadam ğuzum esgilerden? (20) **İY:** Düşünleriniz nasıl oluyordu? **GG:** dü_ünnēmiz_evelde çok gözel_olurdu. **İY:** Nasıl (21) yapıyorlardı bir anlat. **GG:** evelde bi haFta dü_ün yaparlardı. seyman cizilirdi. (22) dombıy_arâbasını ğoşarlâdı, bayrak ğaldırılâdı. dē dereniñ_azı dē-riz ya u yandan getirilēdi (23) bayrağı ya şu yandan çalcadan dōru getirilēdi. gelin_alıcınıñ_eveniñ_öñüne dikerlēdi. (24) ğasnak dağarlâdı undan sona alma portakal una dağarlâdı. bi havta seymannan davulnan (25) dü_ünnen gelin_olurdu. indi unnar ğalkTı. **İY:** Kına gecesi. **GG:** ğına_gecesi olurdu. hindi (26) böyün ğına_gecesi oluyo yarın gelin_oluyo işde bu. **İY:** O zaman

kaç gün kına oluyordu? (27) GG: u_ zâman bi havta deyon ya. bi havta seyman cizilirdi. dü_ün_olurdu. meydan hateşi (28) yaqarlardı bõle bi alannara. urda oyun çıkarılardı, topleşirlardı. hindi esgi âdetler gâkdı gızım (29) da hindi zâten gelin burdu gelin_alan da yok. hep çoluğ çocuk şêrde, dışarlarda. benim_üş (30) dene gızım va. biri eskişêrde iki denesi izmirde. ölumuz_ıs-Tanbulda. biz de burda ebe dede (31) işde bõleyiS. **İY: Gelip görüyorlardedir arada bir seni. GG:** gelip görüyolar arada bayramnarda. (32) telefonnan gonusuyoS. (33) **İY: Kendi peynirini yoğurdunu yapar mısın teyze? GG:** hin.. yapardım bèn de hindi yok. (34) satın_alıyoz da yapıyoz. süd_alıyoz yapıyoz yavut çalınmış_alıyozS. kendimizi.. **İY: (35) Peynir nasıl yapılıyordu eskiden? GG:** esgiden mi? esgiden çoğ_olurdu hana hayvan. ben (36) yedi sekiz deneye peynir_alırdım kendi şeylerimden, ineklerimden, goyunnarımdan. göca (37) gâzana devirisin südü. ılıdırsın bereñârı. undan kēri peyniriñ suyunu gıyarsın, hateşin (38) gıyısına gırsın. u dutTup suyu çıkdı mı undan kēri so_ıdursın. so_ıutTuğtan keri temiz bi (39) beze devirisin. u süzer_undan kēri göca gayrağ gırsın bõne gayrañ_üsdüne basdırısın. **İY: (40) Kayrak taş gibi bir şey mi? GG:** daş daş. daş baya düzgün daş. uña basdırısın undan sona (41) êrtesi gün gâli unu dilim dilim kesersin. salamura yatırısin göcâ bi iliyene. duzlarsın, (42) yatırısin. u döldü mu undan keri tenekeye mi gıyucın vidona mı gıyucın õne gıyarsın. bõne (43) yapardık. yo_urtlarımızı dağarcı_a gıyardık. **İY: Dağarcık dediğin? GG:** dağarcık dedim (44) baya hayvan derisi. **İY: Çanta gibi mi? GG:** çanta gibi. tērtemiz. unu bi şey_ıderdiK biz, (45) yurduğ, arıdırdığ, gar gibi çıkardı u. undan kēri unu du yo_urtlara ĩrkerdiK (46) ĩrkerdig_üsdünün gâyma_ını. u oldu mu baya şõne yarılırdı yo_urt, yağınnan barabar. unu (47) çıkarı yumruklâdık teknelêde gâli bulardık. üsdünün yağını ayrı gıyardık. **İY: Yağını (48) tereyağına koyuyorsunuz. GG:** yağı tereyağı gıyardık. altına da keş peynir_ıderdig_ışdı (49) depêrdik. **İY: Tulum peyniri gibi bir şey. GG:** tulum peyniri. evet_õle ıderdiK. **İY: Zamanı (50) var mı onun? GG:** tam bu zamannar_ışde peyniriñ şeyi depilicî dâ bi şey_olucû zaman. **İY: (51) Ne kadar kalıyor içinde? GG:** dağarcıñ_ıçinde bi yazdan başlarsın. bu vakide gâdar hana (52) alırsın, eyice gâtılır. yumruklarsın, duzlarsın gâtılır gâtılır_undan kēri unuñ zamanı gēldi mi (53) gâli çıkarısın. yumruklar yo.. yo_urdu yumursın. yağını ayırısin. pe.. şeysinı ayırısin. (54) **İY: Tarhana yapıyor musun teyze? GG:** tarana da yaparıs. **İY: Onu nasıl yapıyorsunuz? GG:** (55) taranayı da gâ.. yo_urdu ba.. şey_ıderiS. eyice gâtıldırsı. ezeriz. undan sona içine yımırta (56) gırarız, süT gıyarıs. büberini atarız, duzunu atarız undan kēri göcesini gıyarız göceyinen (57) gırarız ayşamdan. hē zabağdan da dokeriz günece. sereriz temiz bi bez. sabahdan da dokeriS. (58) undan kēri gâli iki_üş gün gıurur. **İY: Onu sonra ufalıyor musunuz? GG:** ufalamıyız biz. (59) topağ yaparıs. ufalıyannar_oluyo da biz ufalamıyız. topağ yaparız. bişircimiz (60) vaKiT_ısladırsız_acığ_eveli. **İY: Açılıyor zaten o. GG:** açılır_u kendi. **İY: Salçalı olanını (61)**

yapmıyor musunuz? GG: salçalı olanını da yapıyoS. unu bën yapmıyon da gızlar yapıp (62) yolluyolar baña. unu da yapıyoZ. İY: **Başka kış hazırlığı yapıyor musun? Turşu falan.** GG: (63) turşu fılan gıruyuz. İY: **Biber.** GG: bibēr, tomatıs, salatalık. İY: **Kurutma yapıyor musun?** (64) GG: gırutma da yapıyoduk da yapmadım heş bu yıl. yēmiyoz yavrum. bi ebe dede ne (65) yi-yiciK? yēmiyoz da gırutmadım bu yıl hiç. geçen sene gırutTuğlarım duruyo da yēmeyoz. (66) yēyemiyöz ğāli evelki gibi vaKidimiz ğalmadı. ya. İY: **Eskiden iş de çoktu yemek de çoktu.** (67) GG: İş de ço_udu yemek de ço_udu. üş dene gızım_mardı bi de ölüm_mardı. çok (68) gelenimiz gidenimiz_olurdu allah_ēsig_etmesin. e hindi hepsi da_ıldı bitTi. /.../ (69) İY: **Kilim dokuyan var mıydı buralarda eskiden?** GG: çok dokunurdu. çok dokunurdu. İY: (70) **Sen dokur muydun?** GG: ben dokumazdım ya çok dokuttum. hep çocuklara dokuttum. İY: (71) **Motiflerin adı var mıydı?** GG: çeşit çeşit yavrum. hepsini iderlerdi. İY: **Zile mi diyorlardı?** (72) GG: zile dērler, ağıtey derlerdi. İY: **Ağıte mi?** GG: ağıteyi. ağıteyi ğayet_āğır_olurdu. unu (73) şīli. çeşit çeşit _iplernen unu bōne oyulğıya oyulğıya öle iderlerdi. kilim de olurdu. İY: (74) **Ağıteyi dediğin modelin adı mı?** GG: adı ağıteyi. dokunūdu bōne böyükce dokunurdu da (75) modelleri başğa olurdu unnarın. İY: **Onu nerede kullanıyordunuz?** GG: yayādık_evlere. İY: (76) **Sermek için.** GG: sermeK_çin ğuzum. sermek_çin evlere yayādık, serēdik. İY: **Gelin (77) çıkarken at arabasına da gererlermiş.** GG: hē. eveli at_arabasının üsTüne bōne gerge gibi bi (78) şey yaparlardı da gelini öne getirilēdi. üsdüne bōne şey çadır gibi ğuarlādı. üsdüne de (79) kilimneri dağarlādı. beş_altı dana ğadın binerdi, yēnge binerdi. urdan keri gelini öne (80) getirilēdi. İY: **Eskiden başkaymış.** GG: ēsgiden başğaydı a_ğuşum. İY: **Çeyize bir şeyler (81) koyuyorlar mıydı?** GG: çeñize ğorlardı. ğomazlar mı? İY: **Kızın çeyizinde ne olurdu mesela?** (82) GG: gızın çeñizine ne yapıcıñ gızım? işleme yaparlardı devamını. çok_ışlediler gızların_üçü (83) de. İY: **Seccade falan.** GG: seÇcāde de işlediler bōne divannarın şeylerine, ğar-yola (84) daķımnarına. işlediler hep. İY: **Artık senden geçti ama. Sen örmüyorsun.** GG: geçti Kāli (85) benden. İY: **Patik falan örer miydin?** GG: gine de örüyön ğücümün yetTī ğadaK. ğeycīmi (86) örüyön. baķ ēvet. padik de örērdiK, çorap da örērdiK_levli hepsine yapardık. hindi geçdi. (87) İY: **Soğuk geçiyor kışlar.** GG: öyne. so_uk geçiyō ğıSım. mes geyiyoz ğāli (88) çorapların_üsdüne. fazla aramıyoz patī matī. İY: **Abdestini tutuyor.** GG: eveT_ōne oluyo. (89) öne oluyo ğıSım. İY: **Sen mi ekip biçiyorsun teyze?** GG: eveT_aha bosTan bunnar bizim. İY: (90) **Amca da yapıyor. Maşallah dinç amca da.** GG: amca yapar. amca benden sālām. ben inip (91) çıkamıyom fazla. İY: **Aranızda yaş var mı?** GG: bi yaş böyük benden. İY: **Aynısı-nız.** GG: (92) aynı. bīS çok çalışdıK gızım. çok yoklūduK fakiridik.

I/103

SEYİTGAZİ - Yeşiltepe**Kaynak kişi** : Gülten Celep, 51, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Kış hazırlıkları, düğün, günlük köy hayatı

(1) **Sİ:** Adın ne teyze? **GC:** gülten. **Sİ:** Gülten? **GC:** soyadımı da söyleyem mi? **Sİ:** Söyle. **GC:** (2) celep. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **GC:** elli bir. **Sİ:** Okula gittin mi? **GC:** evet. **Sİ:** Kaça kadar? **GC:** (3) beşe. **Sİ:** Bu köyde mi gittin? **GC:** hı hı burda gittim. **Sİ:** Peyniri nasıl yapıyorsunuz teyze? (4) **GC:** valļa peyniri göyunnardan sağıyo. süzüyo. mayasından mayalıyo. undan sora (5) mendilinen şey se.. süze_jne döküp, süzdürüp, kesip duzlayoz. işde öle gışlğ_oluyo. **Sİ:** (6) Bozulmuyor değil mi? **GC:** hayır bozulmaz. bozulmaz. **Sİ:** Bu süzme yoğurt mu? **GC:** bu (7) süzme yo_urt_olcak. böyle kesesinde süzücük, süzme yo_urt_olucuk. **Sİ:** Kışlık turşuları (8) mı yaptın? **GC:** evet. kışlık. **Sİ:** Ne turşusu onlar? **GC:** domatez, biber, salatalık_ğarışık. **Sİ:** (9) Ekmek yapıyor musunuz fırında? **GC:** tabi. **Sİ:** Somun ekmek mi? **GC:** eveT. **Sİ:** Başka yufka (10) falan yapıyor musunuz? **GC:** yapıyo da biz sadece ramazannık. sadece ramazannık yaparız. (11) öle hani sürekli yiyemiyiz yukı.. yukıyı. biz somun_ekmek yaparız. **Sİ:** Kendiniz (12) yapıyorsunuz. Satın almıyorsunuz. **GC:** yok almıyız. (13) **Sİ:** Eskiden nasıldı bu köy? **GC:** yavrum esgiden tabi dā güzeldi dē e bizim (14) benim_aklım_çerdi köy da_ıldı yāni. şimdi heP_aynı. **Sİ:** Sizin annelerinizin babalarınızın (15) zamanında kalabalık mıymış? **GC:** tabi öncelerden kalabalıkmış. e şimdi yirmi hane köy. o da (16) hep genç yok ki. benim yaşında bile bir_iki kişi meselā. hep yaşlı. yok_öle insan yok. **Sİ:** (17) Düğünleriniz nasıl oluyordu eskiden? **GC:** esgiden dü_ün.. **Sİ:** Siz küçükken. **GC:** (18) dü_ünnerimiS ne bilem_ışdē gız_evinde gına_gėcesi olurdu. işTe erkek tarafında da çalgılı (19) dü_ün_olurdu, yemekli. **Sİ:** Ne yemekler yapılyordu? **GC:** yemeklerimiz et, çorba, pilav, (20) Kuru fasulye veya nohuT öle olur. işde önceleri komposTosu oluyodu şimdi dē işde şuruplā (21) çıkdı unnar_oluyo. **Sİ:** Kaç gün sürüyordu eskiden? **GC:** üç. şimdi bi gün. **Sİ:** İş çok muydu (22) köyde? **GC:** e tabi yavrum_ış ço_udu. **Sİ:** Neler yapıyordunuz? **GC:** öncelerī tırpannan (23) biçiliyodu meselā. annat dırmıklan toplanıyodu ēkiner. e taşınıyodu patoz yapılyodu. iş (24) çokdu ama şimdi yok. şimdi biçer gelip Piçiyö. erkekler denesini getiriyo biz de evde işde, (25) evdeyis hep yani Kıra gitmiyöS. pancarımız yok bizim, ekilmiyo artık. hani öle bi patetездir (26) şu bū da yok artık ehen yok cüngü insan yok kī. öle. **Sİ:** Tarlaya gidiyor muydunuz gençken, (27) küçükken? **GC:** tabi. tabi gidiyöduK.

aylarca gidiyoduk yavrum. çapıyı gidiyoduk mesele (28) sulamıya gidiyoduK, ekin bişmiye gidiyoduk. her şeyi gidiyoduk. **Sİ: Kaçta kalkıyordunuz? (29) Nasıl gidiyordunuz? GC:** sabah ezanında kalkıyoduk. yürüyerek gidiyoduk. yâni söylemesi (30) ayıb olmasın eşşeklerlen gidiyoduk, öküzlerden gidiyoduk. e artık şimdi vasıtalar hani (31) motörler, takşiler çıkalı hepsi bitTi. **Sİ: Kaç saat sürüyordu iş orada? GC:** e akşama Kadar. (32) gün jnesiye tabi. gün jnesiye sürüyodu. yedi buçuk segize kadar çalışıyoduk sabahdan (33) gitTik mi. **Sİ: Sonra eve gelince evde ne işler var? GC:** evde de insanın olmaSsa ine in (34) sağılıcık. yeme in yapılıcık. evde de iş bitmiyodu ki. **Sİ: Nasıl yetişiyordu hepsi? GC:** e (35) napcan yavrum bizim öle. de çiftcinin öle. hani yine de öle mesâ gırdan geliyön bi de (36) evi in işi oluyo. yine de aynı. de şimdi iş yok. çünkü her şey motornan oldü için iş yok. (37) hindi herkes erkekler yapıyo şimdi mesele patetiz ekiyoz unu bilene motor ekiyo, motor (38) çapalıyo, u ilaşıyo, u söküyo, biz de sadece topluyoz, bu. **Sİ: Size iş kalmıyor. GC:** hayır. (39) sadece evdeyiz biz. ineklēmiz var işde unnara bakıyöz. öle. **Sİ: Herkesin fırını var mıdır (40) köyde? GC:** var. herkesin fırını var. bizim böyle. **Sİ: Herkes kendi evinde yapıyor. GC:** hē (41) kendimiz yapıyoS. kimse kimseye vamayo. **Sİ: Ortak fırın yok köyde. GC:** yok. öncelerden (42) vardı ama şimdi yok. şimdi herkēs kendi evinin öğüne yapTı. (43) **Sİ: Peynirden başka kışık ne hazırlıyorsunuz? GC:** e peynir, turşu, taranā, fasülyemiz (44) nohudumuzu zaden kendimiS ekiyoduk da şimdi ekmiyoz u başga. fazla bi konserveye (45) fılan yimiyoz yavrum yā yinmiyō yapmıyöz. öncülerini yapıyoduk ama. şimdi biz işde ben (46) bunu tarana yapcam bak biz böyle bundan tarana yaparız göceylen. **Sİ: Nasıl yapıyorsunuz? (47) GC:** akşam jüzē mesā bū süzceK. akşam jüzeri ben bunu tekniye gorum. üsdüne (48) yumurtasını gırarım on, on beş. göcesini gör akşamdan ikis.. hepsini garişdırı gırarım sabah (49) şeyleri de mendillere dökerim. öle gurur u. e kışın dı işTi ıslatıyöz. çorbası çok güzel olur. (50) bu āz da ben bunu hani birikdircem dā şey olasıya yirmi yirmi beş kilo olasıya undan sona (51) biz bunun taranasını yaparız. un taranası yaparız. **Sİ: O öyle bütün bütün mü kalacak? GC:** ha (52) işde şöyle şöyle olcāk. **Sİ: Parça parça. GC:** parça parça küçük küçük olcāk. **Sİ: Diğeri, un (53) tarhanası dediğin başka mı? GC:** un taranası dedim başga tābi. unu salça būberi, sā.. şe (54) domates, so an, yo urt, yumurta öle undan yapıyos unu da. on on beş gün bekliyo, undan (55) sona geçiriyoz. **Sİ: Onu ufalıyor musunuz? GC:** hı hı. robotTan geçiriyoS. veya (56) kevgirden işde geçiriyöz, ilisdirden. **Sİ: Peki bunu pişirirken farklı mı pişiriyorsunuz? GC:** (57) tabi canım u ayrı bu ayrı. öteki gırmızı tarana. bu beyaz tarana. bu güzel olur. (58) yo urtlan oldü için. e ben bunun şindi gaymānı almıyom, yağın içinde yo urt. bu on, on (59) beş gün böyle süzdü müydü taş gibi oluyo. undan sona işTe yumurtasının, göcesinnen, (60) duzunnan akşamdan gariyoz. sabah da mendillere ufağ ufağ parça parça goyuyoz, öle (61) guruyyo. gurumadı mı olmaS küflenir. **Sİ: Dayanmaz. GC:** tabi hayır dayanmaS. bu (62) guruyıcıK u bi sene di iki sene bile duru. takır takır böyle taş gibi gurur o.

I/104

SİVRİHİSAR - Ahiler**Kaynak kişi** : Cemile Turan, 76, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, gelin kaynana ilişkisi, cenaze, düğün yemekleri

(1) **SGA: Koca anne merhaba. CT:** meraba guzum hoş geldiniz. **SGA: Hoşbulduk. CT:** (2) nāparsınız _iyi misiñiz guzūm? **SGA: Çok şükür sen nasılsın? CT:** hē ben de ēyiyim guzum. (3) **SGA: Bu tatlı çocuk senin torunun mu? CT:** torunum. **SGA: Biz onu çok sevdik. CT:** ōle mi? (4) torunum guzum torunum. ha. **SGA: Koca anne adın ne? CT:** cemile turan. **SGA: Kaç (5) yaşındasın? CT:** yetmiş _altı. **SGA: Maşallah göstermiyorsun. CT:** ā bacaklar. (6) bacaklardan _algınım. **SGA: Niye algınsın? CT:** bacaklarıma ko.. pilatin dağcağlar. a şuriya (7) otur a. dağ.. dağdırmam dedim. dağdırmam dedim. pilatin hemen _ameliyet _etceklerdi. (8) dağdırmam dedim. **SGA: Okula gittin mi koca anne? CT:** gitTīm eşkişēre dē sivrisarı da (9) yatTım dokuz gūn. serim ne dağındım gitTim guzum. gitTim. **SGA: Eskişehir’de hangi (10) doktora gittin? CT:** şēye KitTim. ne deller? çekiyollar filmimi nē çekdiler. ortopedē. dōru (11) ameliyet dedi ikisini de. **SGA: Sen tıp fakültesine git. Ameliyet ettirme. CT:** ettirmem. (12) ettirmem dedim. **SGA: Eski köy hayatı nasılmıştı anlatır mısın? CT:** eşkişe _ire nē? **SGA: (13) Eski köy hayatı nasılmıştı? CT:** esgi köv hayātı dā güzel. dā güzel. şe _ir yerinde a _a. **SGA: (14) Nasılmıştı? CT:** köv yeri çoK güzelđi. hayātı çoK güzel. şe _ir yerini isdemen. isdemen şe _ir (15) yerini. köv hayātı bi başKa. **SGA: Ne yapardınız eskiden? Nasıl geçerci? CT:** esgiden _ni? (16) davar, inēk, sa _a çobān, bekār, mayıs yapmak, kömür yo _udu, odun yo _udu. a _ıl (17) süpürmek, mayısları yapmak, çinnemek, esKi hayātımız şindi dā iyi. o onnar bitTi. onnar (18) bitTi. adam da gitTi. şimdi hayātımız dā güzel. ammā yaş gitTi. yaş gitTi. yaPıcağ hālīm (19) ğalmadı. (20) **SGA: Eskiden gelin kaynana ilişkileri nasıldı? CT:** dā güzelidi. şimdi ōle de _il. **SGA: (21) Nasıldı? CT:** ğayınnayı gelin sayardı, ğaynatayı sayardı. ğayını görümceyi sayardı. şimdi (22) sayğı sevgi ğalmadı. ğalmadı guzum. böyük küçük kağdı. kağkđı. şimdi böyü güççü (23) isdemiyo. böyükleri isdemiyoğlar zātı. yaşlanınca hele hic _isdemiyoğlar. **SGA: Kaynanan (24) sana nasıl davranırdı? CT:** kaynanam bana kaynanam sıkıydı amma ağır ğadınıdı. iyīydi. (25) ğavğacı de _ilidi. mazlımıdı, ğayınnam. sıkıydı esgiden ōleydi de şimdī ōle dē _il. amma (26)

ağır ğadınıdı, mazlım ğadınıdı. benim yanımda on sekiz sene durdu ğayınnam, berāber tabī. (27) ğayınnamı on sekiS sene sona kefinnedik. tabī. (28) **SGA: Cenazeler nasıl oluyor bu köyde? Kaynanana ne yaptın mesela vefat edince?** CT: hē (29) ilkin evde yıkanıyōdu, ğazan ğuruyōduK. şindi şey var şō ne unuñadı? ya ğuzum? **SGA: (30) Morg.** CT: ha. şimdi onda yıkıyollar. esgiden ğazanı ğuruyollardı. cāmiden getiriyollardı. (31) yıkıyollardı eviñ içinde, hayatTa. şimdi ā u morgda yıkıyollar. şimdi onda yıkıyollar. **SGA: (32) Kim yıkardı?** CT: esgiden yıkıyannarımız varıdı. şimdi gine yıkıyannarımız var. gençler (33) yıkıyō, okuyō, yıkıyolar, òreniyollar. yıkıyollar. morgda da yıkıyollar. òreniyollar. **SGA: (34) Sonra kefenliyorlar.** CT: hah kefenniyollar. gözēlce erkeklere te.. şeyini içine ğuyuyolar (35) batTāniyelerin içine. erkekler alıyo omuzlarına götürüyollar, yerine defnediyollar. **SGA: (36) Cenazeye erkekler gidiyor.** CT: tabī erkekler gidiyō. **SGA: Kadınlar?** CT: gitmiyō. **SGA: (37) Evde mi bekliyorlar?** CT: evde bekliyollar. erkekler gelesā ğadınnar bekliyo. erkekler geliyo (38) ondan sona evde şey idiyollar. okuyo hoca erkeklene beraber ğadınlarla ondan sona (39) ğoyuP gidiyollar. yedisini okuru.. okurus. yedisini gençlē toplanır. yedisini okullar, (40) cenāzenin. e bōle ā işde ğuzum. **SGA: Yemek ne yapılyordu?** CT: yimeK işde cenāze (41) gitTikden sona zati bide veriyollar. **SGA: Eskiden pide mi vardı?** CT: yo yo yōdu yōdu. (42) yemek varıdı yemek. eve yimēnen gelinirdi. yōdu. gine geliniyo yimēnen de yedisindē bide (43) veriyolar, ayran veriyollar. ondan sona ğırkında gine bide ayran. ondan sona bōyōk mevlidini (44) okuduyollar, okuduyoS. etrafı okuyoS. bōle geçiyo işde ğuzum. **SGA: Nasıl okuyorsunuz (45) gelecekleri?** CT: ē aparlō baırıyo ya. **SGA: Camiden mi?** CT: hē cāmiden aparlō baırıyo (46) ya. **SGA: Eskiden de mi öyleydi?** CT: yōdu. esgi okunuyodu esgiden. **SGA: Tek tek mi?** CT: (47) hē çarınıyōdu. şindi çıkdıK ē aparlō. **SGA: Kapıyı çalıyordu. Ne diyordu?** CT: hē. bōyōn (48) şeyimiz var, mevlidimiz var. buyrun gelin. hē. **SGA: Herkes boş mu geliyordu bir şey mi (49) getiriyordu?** CT: yok yok voş voş voş. voş. voş gelinir. cenāzeye voş gelinir. düün olursa (50) giden tābi çe.. şeyininen giden, hediyeninen giden, paranınan giden. cenāzeye git.. (51) gidilmezōle. **SGA: Yemek falan götürmüyorlar ilk yedi gün.** CT: ye.. aah. yedi gün yemek (52) mimek yok. **SGA: Götürmezler mi komşular?** CT: aā cenāze evi verir. **SGA: Cenaze evi (53) yapıyor.** CT: verir tabī. cenāze evi verir. götürmeñ. (54) **SGA: Düğünlerde nasıl yemek veriliyor?** CT: düünnerde nası yemek vericeK ğuzum? (55) çorba, bamya çorbası, pilav, ēt, helvā, ğarpiz, ayrān, sū, kōlā, düünnerde de cerēz, (56) düünnerde de bu bütün. **SGA: Eskiden de böyleydi.** CT: esgiden de böyleydi canım. esgiden (57) de ēt, bōle yimeK dōkuvūdū. gine òle, gine òle. unđan bizim şeyimizōle. şeir yerinde de (58) zatı şey de veriyolar da. **SGA: Boş ver şehir yerini.** CT: hē onu bakma. köyde òle. **SGA: (59) Köyedekini anlat sen.** CT: he köyedeki bōle

işde. böyle işde ğuzum. **SGA: Koca anne biz (60) gidiyoruz.** **CT:** hadi güle_-
güle ğuzum. **SGA: Bize dua et.** **CT:** tamam ğuzūm. siz de bana **(61)** du_ā
edin de el_etē düşmeyim. he allah yatırmasın. hah. ben de size duvā ediyiñ
siz de bana **(62)** duvā ediñ. **SGA: Sen bize dua et. Bak gidiyoruz koca an-**
nelerin duası tutar. **CT:** işşallah. **(63)** işşallah ğuzum. siz de bana duvā ediñ
de el_etē düşmeyim bēn. hıh. **SGA: Amin. Ne diye (64) dua edeceksin bize?**
CT: allahım yatırma şu ğadını. el_etē düşürme. üç gün yatağ dörđü gün **(65)**
toprāk. **SGA: Diyeceğiz biz sana. Sen bize ne diyeceksin?** **CT:** tabī. ben de
size allahım **(66)** uzun_ömür versin şu çocuklara dēycem. **SGA: Uzun ömür**
vermesin. **CT:** vēr.. vērsi.. a a a **(67)** ğuzūm. **SGA: Hayırlı kısa ömür versin.**
CT: hayıllı ğısmēd_ayrī. unu allah hayıllısını versin, **(68)** bi de uzun_ömür
versin. **SGA: Yok teyze ya.** **CT:** hayır hayır. allah hayıllısını vēr_sün ğuzūm.
(69) hayıllı na.. yazılar yazsın. ğaderiñiz gözel_ossun. hı.

I/105

SİVRİHİSAR - Aktaş**Kaynak kişi** : Gülay Gülcan, 55, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Bayramlar, köpekler, yöresel yemekler

(1) **SGA: İsminiz?** **GG:** gülay gülcan. **SGA: Kaç yaşındasınız?** **GG:** elli beş. **SGA: Doğma (2) büyüme Aktaşlı mısınız?** **GG:** hayır. benim köçüm sadıkbağı köçü sivrisağı köbür tarafında (3) sadıkbağı köçü. burıya gelin geldim ben. **SGA: Kaç yaşında gelin geldiniz?** **GG:** on sekiz (4) yaşında gelin gēldim. **SGA: Epeydir buradasınız.** **GG:** tabi tabi. ordan çok burda durdum. (5) **SGA: Okula gittiniz mi?** **GG:** eved ilkökulu bitirdim u zaman öleydi. **SGA: Bu köyde (6) bayramlarda ne yapılır? Eskiden nasıldı şimdi nasıl?** **GG:** valla, valla pek deyişiklik yok gibi (7) esgikiyinen şimdī. işde geziyolar, bayramnaşıyolar. hāni temizlīni yapıyosun. fıstık şeker (8) Tutuyolar. bōrek baklava gıyuyolar. öle bi adeti var. **SGA: Eskiden de böyle miymiş?** **GG:** he (9) esgiden de öleymişimiş. **SGA: Yemek verilmez mi?** **GG:** he yemek verilmiyö. yani (10) tabaklānan böle baklava.. bōrek, su bōrē fılan böle getiriyölar. yemeK gönmu yo burda. (11) benim kendi köçümde gınu yodu esgiden yemek. gırbān mesa et pişiyodu. şey yapılyodu (12) yemek bölē gönuyodu. dolma fılan yo ırt fılan çalınyodu u zaman bizim köde üzüm (13) vardı, bā. orda bölē gönuyodu her şey ama burda öle bi şey yok. burda hafifTen geçiriyolar (14) yāni. **SGA: Siz geldiğinizde de öyledi.** **GG:** benim geldimde de aynıydı şimdi de aynı yāni (15) pek deyişen bi şey yok. (16) **SGA: Köpek akbaş değil değil mi?** **GG:** de il o de il. var akbaş da var da u de il. **SGA: (17) Akbaşı nereden alıyorsunuz?** **GG:** vallā sivrisarda var heralda ordan getiriyolar. **SGA: (18) Çiftlikten mi?** **GG:** heralda oralardan buluyo çobannar. onu bilmiyom artık. **SGA: Akbaşla (19) bunlar arasındaki fark ne?** **GG:** valla unnar dā şey oluyo böle hanı adama olsün gıyuna olsun (20) dā işeyli oluyolar. farklı yāni. **SGA: İnsanlara çok saldırmıyor ama değil mi onlar?** **GG:** yoK (21) yoK pek bilmem bizim bunnar saldırmıyolar öle. **SGA: Koyunu nasıl koruyorlar?** **GG:** (22) gıruyolar dır gırdā onu bilemem ben ırtık. onu çobannar bilir yāni. ben bilemem onu. (23) **SGA: Nasıl besliyorsunuz köpekleri?** **GG:** ĩ şey topluyolar ya top gıarılyo işde u şeyden, (24) arpadan un yapılyo ya onnan top gıarılyo onu gıtırıyo çobannar. öle besleniyö. **SGA: Suyla (25) mı karıyorsunuz?** **GG:** eveT suyla. **SGA: Yiyor mu köpek onu?** **GG:** tabi. onu yiyo. **SGA:**

(26) Akbaş da mı onu yiyor? GG: hePsi hePsi onu yiyo. **SGA: Arpadan un yapıyorsunuz.** GG: **(27)** arpayı ütüyolâ un yapıyo onnan ğarıyosun böyle top gibi. onu yiyola. **SGA: Siz de kariyoru (28) musunuz her gün?** GG: vallahi çobannar yapıyo. biS peK öle dışarı işi yapmıyoz. bizim **(29)** çobannarımız bekârlarımız yapıyo yâni. biz_öle şey dışarı peK ğarışmıyöz. **(30) SGA: Eskiden bekârların yemekleri de verilirmiş değil mi?** GG: biz veriyoz_ışde çobanın **(31)** yemē. çobanın hanımı yok ki bizde kim verecek? biz veriyoz. bekâr_olsa ona da biz veriyoz. **(32)** eğer bu kōden değilse. ama bu kōdensē evinde de yiyebiliyor_ama bu kōden değilse mejbür **(33)** sen bakmaK zorundasın. hani bi sâdece onnara mı bakıyoruz ama onnar da senin_ışını **(34)** yapıyolar. **SGA: Siz ne yerseniz onu veriyorsunuz öyle mi?** GG: tabi pişirdimizden_onnara **(35)** da veriyoz_ışde. yâni ğoyoruz sofrâ ğuruyom ... pişirdimizden. **SGA: Yemek olarak nesi (36) meşhur buraların?** GG: buraların bamya çorbası sivrisarın. şey kelem dolması, ğapaması, **(37)** buraların. **SGA: Kapamayı tarif eder misin?** GG: kapama. o pirişden_oluyō. o çok.. **(38)** ördeg_etinden ğözel_olur en çoĝ_ördeg_etinden. tavuĝ_etinden tabi yapıyoz da. hindi **(39)** etinden de olur. en lezzetlisi ördeg_etidir. onu pişiriyosun biraz. pirinci ıslıyosun. onu **(40)** ğapama sa_annarı var zâten böyle iki ğuplu yayvan. **SGA: Sahanı farklı mı onun?** GG: tabi **(41)** sa_anı farklı onun. öle tencerede olmaz. iki ğuplu bölē Sa_anı var. onda yapıyoz_unu. **(42)** ilk_önce ıslıyosun_ışde. yaĝını ğatıyoz. ortaya eti ğoyuyosun, nohudunu ğoyuyosun, sovan **(43)** ğuyuyosun ortasına böyle. ona bi tas ğapıyosun. etin suyūnan o pilavı pişiriyosun. kenarından **(44)** o tasın_üsdüne de bi daş ğapıyosun. ū kenarında suyu ğuyuyosun ya kenarına o şeyin **(45)** Sa_anın. unu pişiriyosun pilav_oluyo. o çok lezzetli oluyo. nohudū sovanı şeyi onun farkı **(46)** pilavdan. çok lezzetli oluyo o. **SGA: Soğanı kavurmadan mı?** GG: hayır hayır sovanı bütün **(47)** ğoyuyosun. ufaK sovannardān. ortasına nohudun, etin sovan ğuyuluyo onun. tası tas **(48)** ğapıyosun ya ortadaki etē, bi tas ğapıyosun. üsdüne de bi daş. u tasdan da zaten et dışarı **(49)** çıkmıyo undan. kenarına da pilav salıyosun suyun hē pirinci salıyosun, şeyin, et suyusun, **(50)** ğuru nohuT. onun da edrafına pilavı salıyosun o pişio işde aynı pilav_oluyo yâni. ama **(51)** ortasında et. o çok.. **SGA: Tası kaldırıyorsun.** GG: tası kaldırıp yerken. o çok lezzetli oluyo. **(52)** aynı pi.. yani pilavdan_ayrı bi lezzeti var_unun. **SGA: Sahanı yayvan mı?** GG: sa_amı **(53)** yayvan. iki ğuplu oluyo onun böyle. **SGA: Topraktan mı?** GG: hayır hayır bakır da olabilir, **(54)** ğali ... çeliK de olabilir. hepsi olabilir. göveci şeyde yaparlar çömleKde yapıyolar. **SGA: (55) Güveç nasıl yapılıyor?** GG: vallâ göveci biz_etleri şölē ufaK ğuşbaşı yapıyoruz. onu **(56)** döşüyoruz şeyine patlıcanı, patetisi, bezelye fılan ğatıyoz, tomatēs, bibēr. hepsini **(57)** malzemesini ğarışık döşüyoruz_etinen berâber ğat ğat. içine de yaĝını ğuyup_onu **(58)** çömleKde pişiriyoruz. öle pişiriyoruz göveci. ğuzu etinden dâ ğüzel_olur tabi ki eti her **(59)** şeyin_eti

önemli. hanı her  eti  lezzeti ba  a. geçi etini mes  bizim buralarda yimezler. biz (60) geçen kesdik yiyemedik. **SGA: Di isini mi erkeğini mi?** **GG:** ikisini de yemiyoruz y ni. (61) ben  ona buna da  atdım.  uzu eti d  iyi oluyor her şeyde. toklu diyoz toklunun  eti de (62) güzel  olur. biraz hani  uzudan  artalmı ı böle. biz  onnarı yiyoz peK  l   oyun  etinnen (63) geçi etinden pek bi   y  etmiyoz. ya bizde  o  old  i in heralda. /.../ **SGA: Kaz da mı kışın (64) kesilir?** **GG:** o da  ışın kesilir. o mırık yid  i in  ondan  o ardır onnar. **SGA: Mırık ne?** **GG:** (65) içindeki y sunnarı yiyo, mırıkları yiyo işde. onnarı yiyo onnarla besleniyo onnar. /.../

I/106

SİVRİHİSAR - Aşağıkepen**Kaynak kişi** : Suzan Yuvalı, 60, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, hastalıklar, ekmek yapımı

(1) **SGA: Eski hayat nasıldı bize anlatır mısın?** **SY:** normal_ iyi bi hayatı vardı yani. **SGA: (2) Sabahleyin kalkardınız.** **SY:** evet. bağımız bāçemiz_ olurdu. göyünümüz güzumuz vardı (3) meselā, yiyēmiz çanāmız vardı. yani öle bi şeyler_ oluyodu yani şindī yani ne diyim Fazla da (4) öle bi şey yok yani. **SGA: Kaynanayla, kayınpederle mi oturulurdu?** **SY:** evēt. oturuyordum hē (5) on beş, on beş sene benim gayınnamgilinen ā hayat geçirdim yani iyi bi durumumuz vardı. (6) **SGA: Tarlaya bağa giderken çocukları ne yapıyordunuz?** **SY:** ē ona göyüP gidiyoduğ hāliyle. (7) bakıyorlardı tabī. gayınanam_ mardı gāynatam_ marıdı zāti biz bi tekiz. yani öle şey_ olurdu (8) onnar bakıyordu yani bebeKlere. **SGA: Tarla işine siz gidiyor muydunuz eskiden?** **SY:** (9) giderdiK tabi. **SGA: Nasıl?** **SY:** biz İhahana deriz ō İhahana gāzmāya giderdiK böle yani. pırasa (10) derdig_ öle, tomatıs biber dikedik. onnarı ne gāzmāya nē giderdig_ işde. olduğdan sona (11) gider toplar gelirdik. kendimize yani öle satlık yōK. yimemize içmemizeydi. u kesim yani. (12) **SGA: Hayvan ürünlerini mi satıyordunuz o zaman?** **SY:** hayvanı_ ürünlerini hiş (13) satmıyoduğ. esKiden bölē sütcü mütücü yōdu toplantı yōdu. biz kendimiz_ elimizinen (14) yapıyoduğ_ ē süt makineleri oluyodu çekiyoduK. yağımī yağını biz kendimiz_ alıyoduğ (15) yiyoduğ. ke.. kel peynir derdiK onnarı da böle bi yērē götürüdüK. satardıK yani onu öle bi (16) sivrisarda bi. **SGA: Peynir nasıl mayalanıyor?** **SY:** ī peynirē südü göyunnarı sādıkdan sōna (17) hemen_ onu ılīnan bi çay gāşşī atıyodun eyer_ südü_ çoğ_ olursa. südü_ az_ olursa yarım (18) çay gāşşī gātıyodun. o dutuyodu kendi bildīne. onu dutTuğtan sona so_ utmıya bırakıyodun (19) unu so_ uduyoduğ. so_ uttuğTan sona teřs çeviriyosun_ onu. onu suyunū süzdükden sona (20) baskıya veriyosun_ bi basKımız var_ uzunca şöle bidigi. onun_ üsdüne daş gördü ū kendi (21) kendine suyunu süzerdi dilimnerdik. duzlardıK. tespīlere dilerdik. ondan sona da ē bi gün (22) dururdu dolaPda. ondan sona yerine yelleşdiridik. e onu bēzle ayriyetTēn bidonnara alırdık. (23) üç_ ay şöle mikrobu gırılması için beklediyyoduK. salama yatırıyorduK yani. bu kesim yani. (24) **SGA: Eskiden hastalık çok muydu?** **SY:** yokdu bu gibi bu gādār. yokdu. yani şuralarda bi (25) segiz_ on senedir bi hasdalığ_ öle bi ço_ aldı. ilkinen böle hasdalıK

yödu. yāni ğanser türü (26) olsun allah göstermesin yāni öle başğa bî tür hasdalıklar yokdu. şinci şu sıralarda yāni (27) ço_aldı bu hasdalıklar yāni. **SGA: Eskiden insanlar daha kısa yaşıyordu. SY:** uzun yaşıyodu. (28) evet. uzun yaşıyodu şimdi ise yani böyle bu hasdalıklar çıkalı amma üç_ayda amma (29) beş_ayda yāni mefāt_edip gidiyodu. **SGA: Yaşlıların dizleri falan ağrıyınca ne yapılırdı? SY:** (30) ĩ dokdura gidiyodun hāliylē. evet. şimdi de āynı gine öle dizlerin neyin_ārıdı zaman gine de (31) dokdura gidiyosun_amma yāni böyle gibi ürüsüm yokdu yāni. şimdi çoğ_ürüsüm_ımar yāni (32) dokdura gidiyosun ya innesini veriyodu ya topunu hapını veriyodu ya ameliyet_oluyon_öle (33) bi çıkıyōdu. yāni şindiki dā fazla yāni. **SGA: Şimdi daha mı çok hastalık var? SY:** şimdi çok (34) yāni. her türlü hasdalık var şimdi töbe allah göstermesin yāni. o esgiden bu ğadar yokdu yāni. (35) **SGA: Ama eskiden de iş çokmuş. SY:** yaparsan çokdu. gine de hālā da öle eyer yaparsan gine (36) var. ama yapmaSsan yok benim şimdi hiçbir şeyim yok. yapmıyom yāni. u_ zaman gençlikde (37) hepsini yapıyodum dediñiz gibi ğıra bayıra gidiyoduğ mesefā bu çocukları ğayınvalideye (38) ğoyuyoduK_çapāyā şeğe gidiyoduK. amma şimdi yok. şimdi öle yāni bi şeyimiz yok yāni. (39) **SGA: Sizin tandır eviniz var mı? SY:** yok. **SGA: Fırın nerede? SY:** fırın ta bi komşunun (40) birinde var. oraya dē üş beş kişi topluyoruz böyle. biz tezek diyoz biliyosunuz ğoyunnarıñ (41) şesinde. unu götürüyoğ Fırına ğalayōz böyle toplulukla. o yandıktan sona o kadın kendisi (42) toplayō, siliyō. e biz de hamırı ilāniyle götürüyoğ böyle yumağlayoS. unnarı yumāyınan (43) tātaları vār tabī. tātalarıynan üsdünē yımırta cılası yapıyoS. onu çalıyoS fırına salıyoğ. o da (44) ğabarıP çıkıyo yāni. öle oluyō şeyde. **SGA: Fırın sahibine veriyor musunuz ekmek? SY:** tabī (45) tabi. iki deneyi veriyoz yāni. ē biz ağız vaşı deriz bi fırına saldıñ zaman o_ zaman_iki dene (46) ekmek veriyosun. eyēr yani bir_ ağız deriz biz_u_ zaman ne bişirisen ğaşığalı bide ne (47) veriyōsun. yāni öle oluyor yāni. **SGA: Sizin ekmekleriniz nasıl? SY:** bi dene altā gülseren. (48) burda yok aşşāda var. orda dolaPda var_ekmek. al da ge. /.../ **SY:** ekmemiz bu kesim. (49) ekmemiz bū. **SGA: Bunu nasıl mayalıyorsunuz? Nasıl pişiriyorsunuz? SY:** e ha.. (50) yuñuruyon_ışde mayasını ğatıyon_ıçine. mayası geliyo. mayası geldikten sōna bunu işdē (51) fırına götürüyoğ. fırını ğalayoz. fırın yanıyo bitıyo. işdi bunu böyle yumağlayoz. hafifÇe şöle (52) yassılayōz. üsdüne cıla ediyoz. cıla etTikden sōna fırına salıyoğ_ışdē bu kendi kendine (53) bişıyo. **SGA: Sünnet düğünü için kaç tane böyle ekmek yaptınız? SY:** çok. yānī otuz dene de (54) desem olabilir. otuz beş dene de desem olabilir yāni. çarşıdan geliyo. **SGA: Ama eve gelenler (55) için. SY:** tabi eve gelenler_ için bunnarı veriyorū. dāvetimizē ayriyeten çarşı ekmē dedī (56) gibi de yetişmez yāni imkānımız yok yetişTiremeyiS. **SGA: Davet yemeğini nerede (57) veriyorsunuz? SY:** salonumuz var bizim. eveT dü_ün salunumuz var. ğızım yavrum şöle otur (58) annannem. dü_ün salunumuz var. dü_ün salu-

numuza masalarımız var böle iki boy. (59) sandelelerimiz var tabî. ilk_çevlâ erkeklere yidiriyoruz. erkekle çıkdıkTan sōna da (60) bayannara veriyoruz. yemēmizi yidikden sōna çocū taķıya dutuyoruz. ne taķarsan. amma (61) altın Taķ amma bileziK daķ, amma para daķ. ne daķarsan çocūñ baķırına bir dene ğurdāle (62) ediyoruz. o ğurdalēyî çocūka herkez daķan daķıyo işdi. ismini yazdırıyoru, baķırttırıyoru (63) yāni fılancadan āltın veyāḥut kı bileziK veyāḥut kı yirmi lira otuz lira fılancadan para taķtı (64) diyerekden ediyoruz. ondan sona taķı bitTikTen sōna çocū indiriyolar. oynuyorla. (65) oynadıkTan sona ğına_gecesi yapıyo. mumlarınan çocū_a giydiriyoruz gerisin geri giyisi. (66) onun gibi mumlarınan karşılıklı şu şekildē çocuklar_āltından geçiyor. anne vayāḥut kı bi (67) başKası dutuyor. önündē ğına ilēni oluyor. ilēnlerimiz var ğına ilēnlerimiz bizim. gülserēn (68) ilēni bi al da ge kaķķ ğuzum bi ğına ilēnnerimizi al da ge bi. hadi ğına ilēnini al da ge bi. (69) onnara ğınayī ğuyuyoruz. onnari üsdüne de mum dikiyoruz. mumunan dā çocū çıkariyoruz. (70) çocūñ avucunun_ortasına ğınayı yaķıyoruz. elinē eldiven giydiriyoruz. gülseren çıkartma. (71) ondan sona ōlelikÇe oluyor yāni. havā fişeklerimiz var havā fişē atıyoz bölē. asriniñ dü_ün (72) gibi de_ı yāni asrī dē, yāni asrī gibi şē gibi oluyo yāni dü_ünnerimiz. cumaṭtisi ğün gelseñiz (73) dā ğüzel_olur. SGA: **Sünnet düğünü de mi üç ğün sürüyor?** SY: aynā. aynā. biz meseġā ki.. (74) SGA: **Salı ğünü okudunuz.** SY: hē salı ğü.. şindi okunuyō meseġā ki. heh_işTe. ğına, ğına (75) ilēnimiz bū. bunnan dā cerez ğuyuyōruz böle şey gibi. ğınaları ğuyuyōruz böle (76) paKetletTiriyōruz ğınayı. onnan da ğına da.. da_ıtılıyor. çocūñ_annesī sana mē.. size meseġā (77) kı bi başKalarına dūlbenT yapıyoru. o dūlbenTlere çocukların yāni kimi ... hadi al da ğir (78) ğuzum. onnarī veriyoru. ğenşlere fiġor dedīimiz şōle uzun bi şey ğenşlere onu daķıyoruz. (79) ēllerine mendil veriyoruz. yani ōlece yāni çıkıyoru ... oluyor gidiyor yāni bi şekilde. SGA: (80) **Sünnet evi çocuklara hediye mi veriyor?** SY: hē aynan, aynan_oluyo oluyor yāni. SGA: (81) **Onlar da taķı takıyor.** SY: evet. de altınımızı bilēzimizi yani böle bu şekilde yapıyo işTe. (82) SGA: **Teşekkür ederiz.**

I/107

SİVRİHİSAR - Babadat**Kaynak kişi** : Naciye Ertuğrul, 71, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Telefon görüşmesi, tanışma, eski hayat, çamaşır yıkama, sohbet

(1) **NE:** vallaḥi şey ayhan ğabının ğapının ğöñüne bi ğız çocū geldi yanına çıırdı. soru soruyo (2) baķam ne diycem bilmeyorun. hē beni çıırdı. kövde ne var ne oldu diye āniycā bene bi şey (3) bilmeyorun ğızım dēyorun. bilmeyorun. vallā yabancı ğızım ben bilmeyorun. **SGA:** (4) **Üniversiteden.** **NE:** ünüvēsedeymiş. **SGA:** **Anadolu Üniversitesi.** **NE:** anadolu ünü.. (5) ünivestesiymiş. şey nāpā çocuk nāpā? iyi oldu mu olan? iyi allah dā iyiliK versin. iyi allah da (6) ĩliK sıĥat versin ğızım. vallā iyiyiz ĩşde ğapının ğöñündeydiK. soru sorcaķ baņa ama ben (7) heĈbirini bilemen. yan yana getirip de ğonuşaman. şē va fadime var ğülümser vār. hava (8) yengeñ de dizinden ameliyet oldu. yā. aysun aysun. geĈmiş olsun der. **SGA:** **Ben de (9) geĈmiş olsun diyorum.** **NE:** ğız u çocuk da geĈmiş olsun diyor aysunum. hadi iyi ğünner (10) ğızım. iyi ğünüñü dilerin. ben de seni öpdüm hadi anam. unnā ... aba gelin annatTı ... kimse (11) yōdu ğayınna ğaynata yādaydık unda u ğünnerimizi geĈirdiK. şimdi de adam öldü on sene (12) de bōle allā ğünē ğüne geĈiyo işTe. vallā ikimiziñ üçümüzñki de öldü. ğanserden öldü. yā. (13) **SGA:** **Allah rahmet eylesin. Hepsi mi kanser?** **NE:** beñemki ğanserden öldü vallāhi. **SGA:** (14) **Naciye ebe soyadın ne?** **NE:** nāciyē ertūrul. **SGA:** **Kaç yaşındasın?** **NE:** ğırķ ĩki (15) do umnuyun. **SGA:** **Maşallah çok dinĈsin. Okula gönderdiler mi seni?** **NE:** cāhilin ğızım. (16) ğafam almadı gönderdiler de. **SGA:** **Okuma yazma bilmek deĝil ki cahillik.** **NE:** vallā almadı (17) napiyin almıyana? **SGA:** **Nice okuma yazma bilen cahil var. Sen hiç cahilim deme. Okuma (18) yazma bilmiyorum de.** **NE:** e işde cāhil cāhil dēmek yerine. **SGA:** **Eskiden nasıldı?** (19) **Kaynananın kaynatanın yanında mı gelin gidiliyordu?** **NE:** hē gelin gidiliyō. çoĝ ēyīydi (20) ğayınnyılan ğaynataya baķdık. baķdık. baķdık tabi helāl olsun. ğat ğāt helāl olsun. iki Sine (21) de baķdık kefinnediK bunnā da öle ben de öleyin. **SGA:** **Sen kaç yaşıda gelin oldun?** **NE:** (22) yīrmī birimde. **SGA:** **Kaynananın kaynatanının yanına oturdun.** **NE:** oturdum tabi. (23) esgiden öledi ay ğızım. **SGA:** **O daha mı iyiydi?** **NE:** o dā iyīydi. baķardı tābi, yimēni ne (24) yapıvırdı sen ğıra bayıra gitTikde. ğapılarımız aĈıĝ olurdū. ğonuşan da ğızım. unnā da

(25) eskişehirde ikisi de eskişerde. iki gızım iki ölüm_ımar zati. **SGA: Eski-den kayınpederinin (26) yanında nasıl davranırdınız?** NE: iyi davranırdıK. ayakKabıyı çevirizdiK. yataklāni serēdiK. (27) vāllāhi öleydiK. şindi yemē bi misāvir geldi hemen_ayakKabısını ... şey_ıderin. **SGA: (28) Çeviriyorsun.** NE: çeviriyurun. āyni dābiyetim. **SGA: Konuşabiliyor muydun kaynatanın (29) yanında?** NE: gonusurdum. paylamaycız. yaTāni yorğanını serēdiK. ētibar_ēdērdiK. (30) şindikiler de bizlara ēdiyor. allah razi olsun. ana_ātasi nurda yatsın. /.../ **SGA: Ne zaman (31) öldü dedem?** NE: vāllā on sene oldu. **SGA: Ne yapıyorsun on senedir yalnız?** NE: e yalnız (32) yaşāyurun_ışde. çolūm çocūm bakıyor. ölüm_ımar gücūg_ölüm. unun yanına giderin. (33) bōyūK bakār. bōyūn gitTiler dā. yimek ne getirilēr. **SGA: Sık sık geliyorlar mı?** NE: geliyorlar (34) sık sık geliyor.. **SGA: Kışın sen gidiyor musun yanlarına?** NE: gidiyon. güççūn yanına (35) gidiyodun bōyūn yanına da giden. dü.. bōyūK gücük sivrisarda yakın. gızlām_ıhisi (36) eskişerde. bulaman yā. **SGA: On senedir öyle mi?** NE: hē on senedir_öleyin. **SGA: Doktora (37) gideceğin zaman ne yapıyorsun?** NE: e gı.. olannarım götürüyor. bōyūg_olan götürüyor. (38) gücçūK de haPım nēn gönderiyor_urdan getirir. yā. (39) **SGA: Köye su gelmeden önce çamaşırı nasıl yıkıyordunuz?** NE: çamaşırānemiz var şurda. (40) çamaşırānemiz vādı ğazan ğurādık. heb_urda banyo iderdik. **SGA: Ne kadar çamaşır alıp (41) götürüyordunuz?** NE: çok götürüdüK. tokaşlādıK. ısıdırdıK çamaşırın suyunu, onnan ıÇcaK (42) suynan tokaşlādıK. **SGA: Nasıl ısıtıyordunuz?** NE: ā odun_odun. odun. **SGA: Odunu orada (43) mı topluyordunuz?** NE: evden götürürüz. içinde hazırlık yaparız. **SGA: Odunu götürüyordun. (44) NE: ğazanı da götürüyördüK. ısıdırdıK suyu evelā kendimiz banyo iderdik sona çamaşır (45) yıkādık.** **SGA: Soğukta ne yapıyordunuz?** NE: vāllā so_ukda gidērdik birbirimizin ıÇcānda (46) yıkanırdık. yā. **SGA: Çocukları ne yapardınız?** NE: çocukları da evde yapardık. **SGA: (47) Getirdiğiniz suyla mı?** NE: tabī. zobanın_üşdünde ne. **SGA: Ama su taşıyordunuz.** NE: hē (48) daşırız tabī. ğāli bu.. **SGA: Ne zaman geldi evlere su?** NE: vāllā ben bilemeycen_onu. **SGA: (49) Hatırlamıyor musun?** NE: hatırlayamāyorun. onu geşdi. /.../ segzende gēlmiş. **SGA: Eski-den (50) çocukları nasıl askere uğurlardınız?** NE: vālla u_ırlardıK herkez_ıvlere ne okurdu. (51) hocayınan ne du_ası buyrulurdu, giderdi. hē du_aynan çıkardırdıĝ. yā. yola bōle aşşāda şey (52) vardı urıya şe_ıderdiK. yā. gonuĝ gonşu toplaşırđı. du_ı idellēdi. son sōna asKellē elimizi (53) öperdiK, u_ırlādıK. yā. **SGA: Senin annen nasıl çamaşır yıkar mı?** NE: o u da kırkıya (54) gelirmişmiş, çamaşırāniye. yā. **SGA: Hatırlıyor musun anneni?** NE: hatırların tabī. **SGA: (55) Annen nasıl birisiydi?** NE: benim_annem de iyiydi. kendim gibidi iyiydi. herkeziĝ_annesi (56) kendine göre iyiydi. **SGA: Yok canım.** NE: varlık yokluk vardı ezeli. şindi her şey bol. (57) **SGA: Annenin kaç çocuĝu vardı?** NE: altı deneyiS. **SGA: Altı kardeş-**

tiniz. Yaşıyorlar mı? NE: (58) vâllâ iki.. iki denesi öldü. dört dene ğaldıķ. ya iki olan iki ğız ğaldıķ. **SGA: Annen sizi nasıl (59) büyötmüştü? NE:** vâlla varlınan yoklınan böyötmüş. işte. yâ. esginiğ yoklı dâ zorudu. yâ. **(60) SGA: Annen karderşlerini okula gönderdi mi? NE:** vâllâ onnar da şey. itmezle a gine ya **(61)** sayımızı hesâbımızı biliyoruz. kârını zararını yapıyoruz. **SGA: Yok o zaman okul hayatı (62) nasıldı? NE:** varıdı esgiden. amma yolla-madılar. işte. câhilidi. kendi.. kendimizi daşıyoruz. **(63) SGA: Annen kaç yaşında vefat etti? NE:** vâllâ bilemeycen. **SGA: Senin yanında mıydı? NE: (64)** olunıñ yanındaydı. kendi başına durudu aşşâda evlerimiz vardı. birimi-ziñ yanına gelmedi. **(65)** kendi başına hayaT geçirdi. geçirdi. **SGA: Baban? NE:** babam de es.. anğarada öldü geldi. **(66) SGA: Nasıl? NE:** u da şeyden felşden. öldü. **SGA: Ankara’da mı çalışıyordu? NE:** hayır **(67)** hayır. çalış-mâzdı. burdan gitTi. hasda oldu burdan gitTi. ordan cenâzesi geldi. **SGA: Sen (68) küçük müydün o zaman? NE:** PeK de güççük de. ğdim ğocamanıdım. **SGA: Evlenmiş (69) mıydın? NE:** evlendiydin tabî. bi senelik mi iki senelik miydin? hı hı. **SGA: Küçük çocuk (70) kalmadı. NE:** ğalmadı. heç ğalmadı. akrâbayız. bu da ğonşunun.. **SGA: Senin en güzel (71) pişirdiğın yemek ne? NE:** vâllâ bulunanı bişiriyoruz. sa. olsun gelinim gönderir. peK ben **(72)** yap-mayorun gelinim gönderi â böyün gine yapmış geldi. ğı şımşek çaķdı. vâllâ ... **SGA: (73) Gelinin her zaman gönderiyor mu yemek? NE:** gönderi getiri. getiri. **SGA: Nerede oturuyor (74) gelinin? NE:** sivrisarda. **SGA: Kiminle gönderiyor yemeğı? NE:** olannan geliyor. ölumunan **(75)** getiriyor. **SGA: Sağolun. Ağzınıza sağlık.**

I/108

SİVRİHİSAR - Ballıhisar**Kaynak kişi** : Gülşen Kılıç, 66, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, Yunan işgali, arkeolojik kazı

(1) **SGA: Teyze adın ne? GK:** gülşen kılıç. **SGA: Muhtarın annesinin.** **GK:** evet evet. **SGA: (2) Doğma büyüme Ballıhisarlı mısın? GK:** evet evet. ebemiz dedemiz oralıymış da ordan (3) burıya gelmiş ğavurda. şimdi burda yerlisiyiz ğali. **SGA: Neredeymiş ebeniz dedeniz? GK: (4) istiklālba- ba_ı, sizin geldiniz yer. SGA: Ha oradan gelmişler, İstiklalbağı'ndan. GK:** zamânında (5) ğavur bozğununda esgiden varımışımış ğavur ya. tabi hinci orıya_ orıya da_ılmış. **SGA: Kaç (6) yaşındasın teyze? GK:** atmış_ altıya gidiyon ğuzum bu yıl. ğırk yedi do_umnuyun. (7) atmış_ altı ol.. atmış_ altı oluyor dē mi? atmış_ altı. **SGA: Okula gittin mi? GK:** gittim. (8) ilkökölü bitirdim. **SGA: Burada mı gittin? GK:** tabi tabi burda okudum. berāber eşimne (9) berāber okuduk. amcamın_ ölu olur bu. **SGA: Amcanın oğluyla evlendin. GK:** evet. **SGA: (10) Zaten tanıyordunuz birbirinizi. GK:** tabi canım. tanımaz mı? tanıycan Tabi. ē? **SGA: Eskiden (11) Ballıhisarda hayat nasılmıştı? GK:** akarsuyumuz varıdı böyle yo_udu evlere gelen milen. (12) çeşmemize. büyük çeşme dērdiK dört dene ğurnası var da idāre iderdiK göca Köy_ idāre (13) olurdu. hayvannarımızınkı ayırıydı. ura ayırıydı. ğoyun ğuzu sulanırdı inek tānā işde undan (14) sona harmanımız varıdı harman dōkērdik. düven sürellerdi sap çeKerdi daha iyisini bilir (15) erkeğ_ oldū için. ev hanımnarı da kendi işimizinen_ ūraşırdık. **SGA: Sen kadın işlerini anlat (16) bana. GK:** ğoyun sā_ arız. süt çekeriz. makine yıkarım başKa nābıcañ? inek sā_ añ, (17) ürün_ alıñ. bunnarı iderdig_ işde. ... kalmadım ğari yapamayom ğari. (18) **SGA: Yunan bu köye gelmemiş mi? GK:** gelmiş gelmiş. yonan zamanında gelmiş. **SGA: (19) Zulmetmiş mi çok? GK:** işde milleT bütün harman zamānı ... ğaşmışla. yunan geliyor (20) deyince. hep silbānı mahFetmiş. sizin yemek yidiñiz yer. orayı yakmış yıkmış. anam_ öle (21) derdi. bu- rayı peK yakma.. **SGA: Buraya çok hasar vermemiş mi? GK:** vermiş mi osman (22) vermemiş heralda. vermemiş dellērdi. vermemiş. orayı peK fenā etmiş diñē, saTıkbaña, işde (23) silbā_ı ... bağ şimdi bura nası ğaçar suriyeli. o yana o yana ā u_ zaman da öleymışimiş (24) ğuzum. tabi ğaçıyo. mecbur ğaçıcağ. ekmeksiz_ aşız ğaçallarmış bi eşyalarıynan_ işde. (25) aldıkları da birer çanta giyim. başğa bi şey yok. ne alabilin? **SGA: İstiklalbağına çok ezi-**

yet (26) etmişler mi? GK: orıya etmişle. orıyı mahFetmiş. bağ bahça gömamış. rāmetliK_anam_öle (27) yakdıla yıkdıla guzum derdi. adamları bütün cāmiye doldurdular derdi. ateşlêyeceklermişimiş (28) de sona yok demişle nası etTiler ğurtulmuşlar_ışde bi zaman bi. yā. SGA: **Zor günlermiş. (29) GK:** ne biçim hem ne biçim gölay mı? SGA: **Eskiden köy hayatı da zormuş. GK:** tabī zor (30) guzum. şimdi ne va? inek sā makiniynen. bi de göyunnarı şimdi bi kere sa_ıp (31) savışdırıvırıyollā ... emziKli olurduñ hamile olurduñ harmana giderdiñ gölay bi şey mi? hadi (32) o çocuk dört beş dene olur. şimdi bir_iki çocuk gölaylık her şey. şimdi ğızları köye bile (33) bulamañ bak hep şe_ire gidelle. SGA: **Burada da kızlar köye gelin olmuyor mu? GK: (34)** olmuyor guzum olmuyor. ğalmadı. SGA: **Kızlar nerede? GK:** zamānında bundan_on beş (35) yirmi sene evel do_ıp da böyün_onnā gitTi. i ondan sonakile işde şindikiler de ğali (36) ğurtulmuyor ... şerden şere giden şerde ğurtuluyor. burıya yok. bak şurda beş_altı tene çocū (37) da asgerden geldi u da akrābamız. vallā kız yok guzum. aşşāda yunā munā gidēsen aşşa ölē (38) oralarda bulu bulābilisen dā onu da. ço_u vallahi do_udan getiri silbānıñ ço_u dille. yirmi (39) yirmi beş dene olmuş getirdikleri. bizim bura bile bi dene getirdi dē mi ... başğa var mı? bi (40) dene getirdiK. u da bulamadı valla ğırk beş elli yaşında geldi ... /.../ GK: şimdi bak bu kövdē (41) at bile ğalmadı. hep tirektör guzum. SGA: **Eskiden çok muydu at? GK:** çokdu tabī canım. (42) bayā yirmi_beş otuz kişide varıdı dē mi osman dā fazlaydı bile. yirmi_beş otuz kişide vardı (43) dē mi? at at. āt, araba. esgiden bu ka.. köy yüS hāneden fazlaydı guzum. şimdi ğavur_ışde (44) ğazı yapıyor. ço_u köve şere ğaştı. (45) SGA: **Kazı yapıldığı için tarlalarda çalışmanızda sorun var mı? GK:** yok yok yok. ğırı bayır (46) depeleri ğaza. yavrum bi de şu durum var. bu şimdi diyor ku ben si-ziñ_evlerinizi yıkıyın siz (47) baña yer tāyin_ediñ. ben size ev yapıdırıyın ya-lıñız_ödemeli yirmi sene. milleT de ona ırza (48) dē_ıl. şurda benim dört_olum bi ğızım_mar mesełā dē mi? hep şe_ir yerinde kendini zor (49) besliyor. ğakar da benim_ödemeli yapırdım ya heriFe bi şey_olsa bana bi şey_olsa kaķar (50) öder mi beş dene ğardaş? milleT bunu isdemiyor_ışde. biz kendi kendini zor geçiniyor diyor (51) zateñ. yirmi beş otuz dene dul ğarı vā. unnar zāti ğocasınıñ şeyiynen geçiniyor, aylıynañ. o (52) nāpsıñ u ğarı? yıkdıñ yeri ödesiñ kendini mi bakşıñ dē mi? bak benim çocūm muhdar katyen (53) rāzi gelmedi ona. olmaz dedi. milleT de rāzi olmaz. milleT perişan_oluruz amma isdediñ (54) yeri altın_ara, arā bul götür dereyi depeyi. kö_ümüzü elleme dediK. a u silbā vermedi bak (55) sokmadı. esgiden bi muhTarımız vardı u sokdu bunu. ölumu işe ğuycan milleTiñ başına belā. (56) ne dam ğaldıtTırı ne ev yaptıTırı guzum. ne saña bi iş yaptıTırıyo. o yüzden çocuklarımız (57) göyan gitTi göyan gitTi. /.../

I/109

SİVRİHİSAR - Beyyazı**Kaynak kişi** : Sevgi Koç, 63, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Salça yapımı, kış hazırlıkları

(1) **SK:** sevgi koç. **SGA:** Kaç yaşındasın Sevgi teyze? **SK:** 1 işde atmış üç. **SGA:** Bunu nasıl (2) hazırladın? **SK:** önden börtTürdüm. süzēni süzdüm incēcik ā. hē yudum o.. orda da var dā. (3) onu da ēzdim şöle incēcik. bi denē dā ūz.. suyu çıkđı. ğodum ocā. bak ame alıyorsunuz şu hani (4) yaplaqlarını. yaplaqlar var hani ili.. üsdü yiyemiyoruz hani būna. unı ep süzdüm, ğodum (5) ğaynatmā. çok da duruyōru. o gün ben şērde ğaynadı.. evimiz var şērde de ūş çeşit urdu (6) bundan. ille kendin ğaynatcan ğuzum. kendī inKi iyi. ele ğutularını alıyoruz heP ne oldūnu (7) bilmeyiS. dē mi ama? işinde her şey mi vā ne? tēmiz Tēmiz ğaynatcan ne güzel bak. bunu (8) ğaynaya ğaynada ğaynada ğaynada u bellī ediyo ğu.. ğurusunu. he. **SGA:** Buraya çok odun (9) gidiyordur ama. **SK:** gidē gidē nabcan var odunum. oduna gidiyorun da aldım da sizden (10) haberim yodu da odun getiricāndı. çok gitmez. gitmez. var o ... de varsa onda da bişirilir (11) hani. doldurun yani urdağında da bişirir. ne olucaK bi şey olmaz. ama çok duruyor. (12) kendi in ... alırsız valla ğutu ğutu da alırız. dadı duzu yok ğuzum. duzu da aTma. valļa ben (13) bunu yanī incē incē yā, de seytinyā atcan de curu yā atcan. iyi olur işinde. aTacān he iki (14) ğaşığ atan dā gözēl olur. **SGA:** Pişince mi atacaksın? **SK:** hē ğo.. ğonuyōr hani gitgide hani (15) az bi şey dā da var bak burda da var. alma da üsdüne dōkūcen dā hani. **SGA:** Çekince mi? (16) **SK:** heh çekincek. ... Tabi de. ondan sona da seyTinyā nı aTarın. ğaynar az bi şe de indir. (17) ondan sona da ğorun hani. çapıT ğorun a so usun hani böyle çamıñ varsa ğo. unu öñüne ince (18) çapıT suyunu aldırırın. çapıdıñ suyunu alrın. ne gözēl olur āma ne olur ... olur. çok (19) gözēl oluyō ğısım. hah annadıñ nı sen? (20) **SGA:** Başka ne yaparsınız kış hazırlığı? **SK:** ğış hazırlı bibē ğōrarız hani dolaplara ince ince. (21) dē mi ... bö ün etTi benim ğızım çocūm etTi ama bu hanife abamnan abam. **SGA:** Biber (22) yapıyorsunuz başka? **SK:** başKa hēr şeyi yapan. da.. da.. hāni hēr şeyi yapan. **SGA:** Makarna? (23) **SK:** onu yoğ olmas. keserin dē ğuvalarıma doldurun şişelerime doldururun. kēsTim bak. (24) kesdīm. **SGA:** Onu nasıl yapıyorsun? **SK:** ğızım onu açacāñ. yazacāñ. burda olmaz baş (25) benim şērde evimiz var ğocaman. urā şe çapıt.. ğorun. yazarın. ğurur az bi şey u da çok (26) ğurūtmaceñ, ince ince

keserin. kesTim de yolladım bi ğuva. kendime de. **SGA: Salçayı (27) yaptın. Makarna kestın. SK:** he kesdim. **SGA: Tarhana? SK:** tarana evde yimezler. taze (28) yo_urtlarda yiylir bunnā. kendimiziñ inēmiz var ya. taze yo_urdunu özeriz hani bi ğaşıĥ da (29) un_atarın. onu nāne atarın. va başĝa ne neyi ... ama bi de sen bene õret. sen benden çoĦ (30) genşsin yanī. **SGA: Biz õğrenmeye geldik. Biz büyük olsun diyoruz gençleri ne yapacaĝız. (31) SK:** dē genşlēde ben de genşlerden_õreniyorum orda. ĝızlā da ... anne der bak der sen ben (32) bizden_ıyī bilirsiniñ bilir der. ne biliyim hani ben de bildimi hani ĝocalımdan õle gitTi (33) gidiyõn. anamdan babamdan ben bõle õrendim õle gidiyoruz ne biliyin? **SGA: Ben annenden (34) babandan õğrendiğini istiyorum. SK:** he aynı õle. vıy ĝız datlısıñ. aynı benim çocūma benzē. (35) vallā erza.. **SGA: Tarhanayı yemiyorlar mı? SK:** yimezler vallā āma taze yo_urtTan yaparsāñ (36) Şõle hani atañ yani onu yıllē vallā billā o hani ĝuruyu yimezle bizimkiler. şiseleğe ĝuyarız (37) da valla yimezler de bi denē dā da ĝõTdük_attıĥ. yapmayorun ama tazedē yaparıs taze taze (38) yiyollar. **SGA: Yaprak ne yapıyorsunuz? SK:** yaprā da şişie iderin. **SGA: Nasıl yapıyorsun? (39) SK:** şişie bõle nerde unna, hē ā bõle kola şisesi var hani onā ī bunnarı buna açarın bī ĝe ne (40) şõlē hē. dūrerin bõle. soĝu soĝuvururun. ondan sōna da keserin_ā.. alcāmız ĝışın şurda. (41) **SGA: Sen bunu doldurdun. Tuz, su bir şey katmıyor musun? SK:** yoĥ. yoĥ. a su da yaptım. (42) onu da yaptım da. hē ona su ĝuyılmez de şiseyē de şişem_ıardı bõle hani çinçinesi. unnara (43) etTim su etTim u dā durmuyor. bu duruyor. bunu bõle keserim burdan bõle hanı yi.. (44) doldurceñ ya. burdan keserin yani bõle. doldururun. /.../ **SGA: Senin annenin zamanında (45) hayat nasılmış? SK:** vay ĝıSım ānatma çok çile çekdik. õ sizleri de Sor büyüTüm der vallāhi (46) Sor böyütTüm der. baĝa giderin de dēr hamıllar varđı ya hani bõle. hamır_ıderiz ... bunu (47) soĝarın aha ne o, loĝum. adı ne loĝum dē mi ĝız_o? loĝumu bulaman da deyor hamırı bõle (48) soĝarın da meme.. dēyor_ına mēmē ben gelēne der baĝa da çapala çapala sen dā uyūñ dērdi. (49) ben_õle böyütTüm çocuklarımı çok çile ... böyütTüm dēyor. ay_ınam_ıolsa da anam_ıra.. (50) anam gitTi size ömürler. vallāhi boba.. bobām yõĥ, anam yoĥ, abam_õldü, ĝarĝeşim_õldü (51) aha bak dēsiñ benim ĝız dēsiñ õle. nābiceñ? ölüm ayāmızın dibinde. **SGA: Baban yeni mi (52) vefat etti? SK:** yo yõ epiy_ıoldu ĝız vallā ben belliyemen ĝızım. **SGA: Küçük müydün sen? x: (53) cahil_ıoldü için u şey seneleri bilemiyo. okumadı onun_ıçin. SK:** okumayı hani okulum (54) yoĝdu allah va. **SGA: Küçük müydün baban öldüğünde? SK:** yo yõ büyü_ünde. büyü_ünde (55) beni seniñ_ıanneycāñ õñden_ıokullaşa okul yoĝ diyi ĝuymadıla. sona da gitmedim. ben (56) ĝāldım. he ama nābiceñ? iyi kötü işimi görüyõn. /.../ **SK:** bu hasta çocūm hasta. hē oda dā daş (57) var düşeme.. düşüremedi. çocūm gidir gider gider gelir. ā buna çoĦ_üzünüyõrun āların. bi (58) dene çocūm_ımar. üzünürün_õle seniñ nõlcaĦ bõle dī. /.../

I/110

SİVRİHİSAR - Biçer**Kaynak kişi** : Gülnaz Özcan, 61, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Ad koyma, eski hayat

(1) **SGA: Teyze doğma büyüme Biçer köylü müsün? GÖ:** hē sivrisar. hē. **SGA: Gelin gelmedin (2) yani. GÖ:** yok yok burdayız gızım. **SGA: Adın neydi? GÖ:** gülnaz özcan. **SGA: Sivrihisar'da (3) yaygın mı Gülnaz ismi? GÖ:** peK yoK peK yoK āS benim isimden. valla āS. **SGA: Dün de (4) bir teyzeyle görüştüm. O da Gülnazdı. GÖ:** ben gō.. duyunca yadırgıyom bi de ismimi. peK (5) yok. dedem gömü ben, abamın adı gülhan, benimki gülnaS. a ğuranda falan geçmiyomuş (6) heralda. **SGA: Nasıl ad konuyor sizde çocuklara? GÖ:** ē esgidēn hanife, alī, āmet, benim (7) çocuklarımla ismi meseġa hūlya ilkinki. arkasından derya ğodu dede. ondan sona (8) anasının adını ğodu feride. ondan sona eġ sonunda ikisi bī işde esgi isim oluyo. biri de (9) zeliha. ġālibiġ hanımı o sivrisarda. bi de erguncāzım vardı işde ergunum bi tane u (10) mefāt etti. o gün arkadaşası ġeldi çoġ uzaKdan yirmi sene sōna. hasda oldū görünce unu. ā (11) işde öle hē öle girmiyem hē. **EB: İsim nasıl veriliyor çocuklara? GÖ:** şimdi baK esgi nesile (12) göre yeni nesil esKiye tākib ediyor. siz de biliyosunuz az çoK. meseġa ġuranda geçiyor (13) beyzā, sona furma a aġlarımlardan olan isimlerden esgiler onnari okuyamıyo ama ali, (14) veli, āmet hepsi varmışdı esKiden. vardı. **SGA: Büyükler mi koyuyordu isimleri? GÖ:** (15) büyüKler ġordu. ana baba ġomazdı. bizim mēmedin tōrunu var meseġa sabri, ābisi (16) mefaT etTiydi. olcaK dedi buna acık bi bi şey yapTılar. ġondu yāni isim. iyi de oldu amma (17) iyi de oldu vālla. bōle u ġadar seviliyor ki. **SGA: Hālā büyükler ne derse o oluyor. GÖ:** tabī (18) tabi. tabi. olmasi da ġāzım yāni. heh. darılır yāni sormaSsa darılır. öle yāni. **SGA: Anne (19) babaya da soruyorlar mıydı beġendiniz mi diye? GÖ:** ġoma.. sormazlar. çocūnu bile ġucāna (20) alamazımış bobanın yanında benim bobam. vallā öle derdi saKlıca gece sev.. gece severmişdi (21) bizimki. bobam öle derdi anneminden ġonuşurken duyardık biz. hiç alamadım derdi (22) anneme. biz de Küçü üz ya gece seviyo gece sevm bāli derdi bōle ikisi ġonuşurdu. öle öle. (23) bobanın yanında çocunu sevemeSsin. ne ġadar yaşı da ilerlese öleydi yani. ama şimdi (24) ġörüyoġ işde evleniliyor hanımı çocūna bōle u çoK aşırı yāni çoK bōle aşırı oluyor dē mi? (25) yadırganıyor yāni bence. ha büyüye şimdi bi ġörev ġalmıyor gibi, sevgi azalmış gibi. öle (26)

hissediyoŷ yāni. ōle hissediyom ben. hani meselā bunnardan_olannar, mese-lā (27) çocuklarımızdan_olannar bizi dā çok sevsin_ısdıyoŷ. ama ğopuğ_ō nesil. ğopuK_çünkü (28) anne baba çoğ_ılgileniyo ya bize bōle yaşlı olunca bōle şey görüyor. esgiden_ōle de_ıldı ki (29) ebiye, tepiye, dediye tapılırdı. ōpülürdū yalanırdı. şimdi ōle di_ııl bōle azcık görüp gidiyor. (30) **SGA: Es-kiden siz tarlaya falan giderken çocukları ebeye dedeye bırakıyordunuz. GÖ:** tabī (31) canım. tabī ōleydi guzum. **SGA: Onlar siz gidince çocuklara nasıl bakıyorlardı? GÖ:** unnar (32) uyur durudu valla anası gelesiye ğadar. annemgil giderdi mese-lā davar sa_ıımı olsun şu bu, (33) Küçük ğardeşlerimi-ze de biz baKardıK. ōleydi yani bi āzına verilcek bi şeyler_oluyodu (34) ve-riyoduŷ. yatıyodu sallıyoduK_ıŷTe. ōleydi. yedi seKiz yaşımda ben tarlıya işe başladımı (35) bilirin. bobām demir yolunda çalışsa bile annem_ınek sağardı ğoyun sağardı yetmiyo diye (36) biz de işe başladıydık yani. giderdik yēvmiye alırdık. ev_alırdık buralardan_evler_aldıydık (37) fazlaca ōle. yaptık yāni çalıştık bi şeyler de yalnız ben dün gine dedim çocuklūm geşdi baK (38) bo-bam demir yolunda oldū için az buçuK ma_aş_alıyodu ya ma_aş_alımıyan-nar yavan (39) ğalıyodu. biz_ıyıydık. bizim bōle her şeyimizi bobam alırdı çuvalınan, teneke_ınen. yavan (40) ğaladık biS. işde u demir yolu sāyesine. urdan_ımekli bubam. annem de becerikliydi (41) hiç_ōle yavan ğalmadık. da çocuklūmuz yani ōle geşdi heP şe yapıyorum. ama (42) erken_öldüler. bobam_ıelli doKuz_ılmadıydı bile. annem de bi sene sona öldü işTe undan, (43) mefāt_ıetti. annemin kökü uşbaşlı kö_ü. sıvrısinek yok bizim kö_ümüz çoK_ıyi. üzüm (44) kö_ü, bālar ne var_ırda. sona bobamnan buriya yer-leşmişler gelince. evlilig_ānında işde (45) burda ğalmışS_ışde buralarda. **SGA: Çocuklukta tarlada çalışırken tarla işçiliği nasılmıştı? (46) GÖ:** talla işçilī bi çavuş_ıolurdu guzum valla bāzan da yevmiye indiriveridi çıkarı-veridi. beş (47) yüz altı, altı lira olmaz_ıo_ızaman. ğuruş mu olurdu ki? beşlen başladını biliyom. beş, altı, (48) yedi, yediye çıKdı sevindik. u arada yāni. ōleydi bizim zamanımızda. ama dedeninKi Tabi (49) daha, on yaş fark aramız var. u dā esKileri bilir de benim_ıŷime gelmez bāzan. benimki (50) biraz dā bōlē rahat şeye geşmiş. on senenin farkı var tabī. **SGA: Çavuşlar nasıl (51) davranıyordu? GÖ:** çavuşlar çavuşlar iyi davranmazdı ğızım. hiş vallaĥi baK şimdi, ā baK (52) şimdi olmadı. a ben çaydannı ğoyduydum_ıemme. **SGA: Na-sıl davranırmıştı? GÖ:** e (53) sıkıştırlardı, oturturmazlardı. ā ğızıveri ā geli-veri diye. çocuKtuK bız. altı yedi yaşımda (54) çocuğ_ıŷci olur mu? oldū. oldū. içeri ğoyam_ıçeri. çaydannı ğoduydum_ıamma. masāya (55) ğoyamın şeyi ya raĥatÇa. sen sorarsaŷ ben de ō.. u ğadar cevaPlarım. **SGA: Yani tarla işi çok (56) zordu. GÖ:** zor, zor_ıolmaz_ıolur mu? hem bi de ğün doğunca binerdiK şimdi sa_ıat seKizde (57) gidilir. beşde gelinir. biz_ōle de_ıldıg. altı buçuK ye-dide çıkārdık. çok sa_ıT çalışırdık hem (58) de yevmiye ucuzdu anām. a şimdi ev_alıyo milleT_ıŷe gidiP de. ne iyi. ne iyi. **SGA: (59) Sabahleyin çocuk da**

olsa altıda çıkılıyor muydu tarlara? GÖ: tabi çıkılıyodū. **SGA: Nasıl (60) gidiyordunuz? GÖ:** moturu olan moturunan götürüdü. böyle biraz yakın olan yürürdük. dē şu (61) bu semtlere yürür de gidērdiK. şöyle ğarabo az taraFı var bizim orıya moturunan giderdiK. (62) ğaş kiři öldü u geçitlerde ne tabī tabi. **SGA: Öyle kazalar da mı oldu? GÖ:** e olmaz olur mı (63) ğuzūm. tiren ğaş kiři çarpTı o zaman. yā. /.../ **SGA: Motor kazaları dediniz az önce. Tren (64) çarpması mı? GÖ:** valla motur ğāzāsını işde dedeĝ dēyiversin baK işci getiriken (65) ben u zaman dā üş dört yaşımdaydım aklım eriyo ğardeşi öldü hālā ğazanıĝ birinde. bu (66) refig ānıĝkı.. ğaraca köüne işci almiya gider gelirken geçitlerde falan da öle şey oldu amā (67) artık cenāzeler çobandı, yabancıydı onnar. oluyodu yāni. ē heb ğineklerimizi ğoyunnarımızı (68) keserdi ğī. tabī. akşam beş moturdu sulardı. hiş tireni görmemiş bile. ğamyona yetişcen (69) ğarşıda ğamyon beklemesin diye. **SGA: Yayayken. GÖ:** yayayken canım. ğoşarken hiş tireni (70) görmemiş bile. yā. **SGA: O zaman hiçbir güvenlik yoktu. GÖ:** yōk yok. hiş bi şey de kimse (71) de bi şey.. bu ğarabu az tarafında yalıS. ben o bazlamayı da ğoduren dē..

I/111

SİVRİHİSAR - Çaykoz**Kaynak kişi** : Ayşe Gündoğmuş, 48, İlkokul; Gürbüz Gündoğmuş, 52, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yöresel yemekler, bayramlar, Manav

(1) **SGA: İsminiz neydi?** **AG:** ayşe gündömuş. **SGA: Kaç yaşındasınız?** **AG:** ben kırk yedi kırk (2) sekiz var. **SGA: Okula gittiniz mi?** **AG:** ilkököl mēzunuyuz tabi. **SGA: Burada mı okudunuz?** (3) **AG:** karacā öğren köünde okudum. **SGA: Bize güzel yemek yaptığınızı söylediler.** **AG:** yok (4) canım sen de. yemeK işde. **SGA: Bize bir iki tane yemek tarif eder misiniz?** **AG:** valla ne (5) bilem buraların işde kelem dolması, yaprāk sarması, onnar. **SGA: Kelem dolmasını nasıl (6) yaparsınız?** **AG:** ne bile hani sivrisar dolmaları gibi işde yaparıS gıymayı neyī, dene (7) ğatarız işde unda başğa ... **SGA: Kıyma, dene, başka?** **AG:** he he. so an (8) dōrarız onu ğiçine bi tane. biz öle yaparıS. çī etle hani deneyi ğararız. öle sararız. yaprā (9) da börtTürürüz. öle sararız onu yāni. **SGA: Kelemi de mi börtTürüyorsunuz?** **AG:** tabi kelemi (10) de börtTürüs. sıcak suya atıyon börtTürüyosuñ unu. **SGA: Bütün mü atıyorsunuz?** **AG:** ... (11) yapraklarını ayırıyon. kelemiñ yapraklarını sıcak suya atarıS, e biraz da iki üş dene de duz (12) ğatarız börtTürürüz onu. börtTürünce de mıska şeklinde sararıS. **SGA: Muska sarmak için (13) yol yol mu kesiyorsunuz?** **AG:** e kesēseñ kesēsiñ kesmeSseñ şöle dideklersin unu una göre. (14) hani kesince dā düzgün oluyo tabi. dā küçük oluyo kesince şöle şeKil şeKil kesince. küçük (15) küçük şöle mısKa mısKa. tabi köylüle büyük dolduru ama çocuklar şimdi inceldi artık küçük (16) küçük dolduruyoñ onu. ğaynatam rāmetlik vardı da büyük dolduruñ ben büyü severim bi (17) dene alrın büyüKden amma güçük doldurusañız beş dene beş dene alrın derdi. tabi şöle şöle (18) dolduruyoduğ onu çocuklar küçük sever deyī. evet. **SGA: Yaprāğı nasıl yapıyorsunuz?** **AG:** (19) yaprā da kalem gibi işde a yaprāñ sarması da aynı bi tane so an dōrarız ona. arasına küçük (20) kü.. kücücüg et ğorus tabi büyük ğorsan büyüK oluyō. küçük ğorsan küçükK olur kalem (21) gibi küçük küçük şöle. öle sarar ğidersin onu da. salça ğatarsın so an dōrarsın. dene, et. (22) zeytinyālī da ayrı olur tabi zeytinyālīsı ayrı etlisi ayrı olur. **SGA: Zeytinyağının içini nasıl (23) hazırlıyorsunuz?** **AG:** valla ona da aynısını ğatıyosun da onu sāde pirincinen doldurum ben (24) denelisini yimezler. hani tabi ğuş üzüümü ne ğatıyosuñ ona.

piriş ğatıyosun. sıvan dōruyon, (25) nāne, maydanos, karabiber, da acı da istersen acı katar., istemeSsen öle hani yiyen oluyo (26) yimiyen oluyo tabi unnara. **SGA: Başka buraya özgü bir şey var mı? AG:** su böre_i var (27) başKa. sarma, biber dolması epey yāni yöresel buralar zati eskişe_jir bura de_işmez (28) yemeKleri aynı sayılır. **SGA: Su böreği nasıl yapılıyor? AG:** su böre_iine de işde üş tane (29) yumurta ğırarız tesbi başına. hamurunu yuğururuz_onun duS ğatarıS. açan onu şöle şöle pazı (30) gibi pazı gibi açarsın. ondan sona su ğaynadıp suyun_içine atıyon. ğaynatı.. (31) ğaynadıyon_onu eyice böle tepsiye göre açılıyo o. küçüğ_açıyon ya ğaynadıkça açılıyo o (32) inceliyo. onu suya atmaSsan daha zelletli olur tabi. so_uk suya atıyon ya urdan çıkarıp da. (33) atmaSsan sâde kevgirin_üzerine ğor da yaparsan beziñ_üsTüne o daha zelletli oluyo. so_uk (34) suya atıyoz_elimiz yanmasın diye. o_zaman tabi birez dadı dā azalıyo onun. sığağ_olsa (35) daha güzel_olur. **SGA: Küçük açılıyorsunuz o kaynarken büyüyor. AG:** büyüyo tabi. o (36) inceliyo böle inceciğ_oluyo. zati incelen güzel_olur eyer şe olmaSsa şe olmaS. tadı olmuyo (37) ğalın_oluyō. güSel_olmuyo yāni. **SGA: Kendi kendine nasıl açılıyor? AG:** ğaynadıkça (38) açılıyo u işde. **SGA: Unuyla mı ilgili? AG:** yok yā. un un farketmiyo. biz_eve çoKçō (39) ğırtızan_ederiz böreKlig_almayız yāni. bazlama yapıdımızdan yufKa yapıdımızdan yapıyoS. (40) bayramnarda üş dört tesbi yaparıs hep. **SGA: Her bayramda yapıyor musunuz? AG:** her (41) bayram yaparıs. su böre_i yaparıs. su böre_i, baklava hanī, ğuru baklava. bāzen ğuru yirsen (42) yin, şerbetlersen şerbetli yersin_onu. şerbetlisi dā güzel_olur tabi. **SGA: Haşladın. Hamuru (43) diziyorsun üst üste. Soğuyor. AG:** so_ü haşladın hamır suya atıyon ya onu çıkardıkTan sonā (44) tespiyi yālıyosun. tespiye her her seFer hamırın_üsdüne yā sürüyosun onu. arasına ğıyma mı (45) yapcan peynir mi yapcan? yumurtalı da yaparız bizim çocukla yumurtalıyı sever tabi. **SGA: (46) Yumurtalı nasıl oluyor? AG:** yumurtayı sovanı ayrı ğo.. ğavırıyon yumurtayı da ayrı (47) şe_idiyoñ, eziyoñ çatalınan. onu arasına yapıyoñ. sovanan karıştırıyoñ. nāne ka.. ya (48) maydunus ya nāne hangısını seversen_undan ğatarsın tabi. de tabi u kıymalı güzel_olur. (49) ama benim çocuklar yimez. yimedī için peynirli yaparım, yumurtalı yaparım. u dā (50) güzel_oluyo. bunnar_unu sever. olannar da aynı bunnar da aynı. **SGA: Baklava nasıl (51) yapılıyor? AG:** baklava da aynı televüzonnarda da gösderdiyo ama yo_urt, yağ, nişasTā, (52) birazcık şeker ğatarsın bi ölçek. u daha güzel_aşdırı tabi hamurunu yuğurıyoñ da bekletıyoñ (53) ya unu. süt de ğatan ğatıyo, ğatmasan ğatma hani u elinde. **SGA: Una nişasta mı (54) katılıyorsunuz? AG:** nişasta bi çorba ğaşı nişasTa ğatarım. bī çorba ğaşı da şeker ğatarım. (55) azcık iki üş damla limon sıkarım. undan sōna unu yuğurıyoñ. bi bardak yağ, bi bardak (56) yo_urt, onu yuğurıyoñ. yumaklarını yumurtā büyüklünde yapıyosun. biraz bekleyince u dā (57) tabi çaşşaf gibi güzel_açılıyo u da. aça.. açıyoñ bireS tabi hava-

lanınca o güzel oluyo. **SGA: (58) Kabartma tozu koyuyor musunuz? AG:** goymayız biS. kimisi sevmiyo unu. televizonda da **(59)** gatiyolar gabartma tozunu eme. gatan gatar gاتمayan gاتمaS. **SGA: Üst üste koyup mu (60) açıyorsunuz tek tek mi? AG:** teK teg açıyoS. bis teK teg açarız burda. onu yapıyola **(61)** nişastalı açıyolar üsd üste beş dene hamırı göyuyollar. aralarına nişasTa. unu öle açannar **(62)** da var ama ben hiç yapmadım onu. unu yapmadım hiç. öle yapıyoS. **SGA: Dizdiniz. (63) Kestiniz. AG:** şimdi biz tesbiye yapmıyoz onu. misKalı yapıdımız için ayrı bi sî.. **(64)** zininin üsdüne onu tek tek nişasTâ hafif un, saçıyoz böyle arasına hani havalandırıyon ya **(65)** onnarı böyle serdik. onu bu ez de tek tek Sininin üsdüne böyle katlarız. on beş mi yapcan **(66)** yirmi mi yapcân? unu yaparız ondan sona dileriz onu şöyle şöyle. üşgen şeklinde olcak **(67)** şekilde. keseriz. ondan sona onun arasına ceviz Koyarız. katlarız. böyle şekil yapar o. **SGA: (68) Sivrihisar baklavası. AG:** evet. **SGA: Yedik biz onu. Çok güzel o. AG:** u öle küçüg ö.. olursa **(69)** dâ güzel olur tabi. **SGA: Üçgen üçgen nasıl kesiyorsunuz? AG:** kare kesiyon da katlayınca **(70)** üşgen oluyo tabi o. **SGA: Mantı gibi kesiyorsunuz. AG:** he mantı, mantı küçük oluyo hê. **(71)** kare kare kesiyon işde cetvelinen şöyle veyâT oklavaynan ölçüyosun büyük olmasın diyi **(72)** küçük küçük. kimisi arasına saçıyö böyle gıvırıkân gömuyo. e er gıvırıkâna **(73)** goycâsañ arasına saşmıyon. öle hani dökülmüyo cevizleri arasına saşdın zaman öle dâ **(74)** güzel oluyo. **SGA: Şerbetini nasıl yapıyorsunuz? AG:** şerbetini de dört bardak şeker yaparıs. **(75)** beş bardak su yaparıs. ondan sona da aÇık gaynar ondan sona limon sıkarıs. o da tabi **(76)** givâmına geliyo şöyle akmaycak şekilde oldu zaman döküyoS. şey baklava so uk. şerbet **(77)** gan alıman. sıcakda acık sıcak oldu muydu hamur oluyo o güzel olmuyo. tabi givâmında **(78)** olursa daha güzel olur. **SGA: Bayramlarda su böreğiniz var. Baklava var. Sarma? AG:** **(79)** baklava var. sarma da olur. **(80)** **SGA: Eski bayramlar nasılmıştı? AG:** esgi ba.. esgi bayramlâ daha güzeldi şimdikinden. **(81)** **SGA: Nasılmıştı? AG:** yâ u zamannar her gitTimiz yerde sofra açılırdı. guru fasillesinden **(82)** dut, çorbasından dut, dolmasından dut, baklaydı, valļa her şeysi olurdu. ondan sona soFradan **(83)** gağ geriye çekil. ikramın gâli kola mı guycaksın meyve suyu mu guycaksın. ondan sona **(84)** fısTıklar gelir, şekerler gelir. dâ güzel olur onnâ tâbi. büyüKlerin esgi bayramnar daha **(85)** güzeldi. ip atlallarmış. salınğaş gurallarmış gidellermiş esgiden. biz onnarı bilmıyoz **(86)** annemler annatırdı tâbi. daha güzel olurmuşumuş. şincî gız çocuklar evde bekliyo **(87)** bayram bile gezemiyolar ortalık kötü oldu bilmen. öle de il mi? şimdi çocukları yanında **(88)** gezdiriyon. köy yeri ossun şe ir yeri ossun fazla goyamıyon ki. **SGA: Eskiden her yerde (89) sofra kurulunca nasıl yiyorlarmış? AG:** her soFrayı yö açÇıg uçÇuğ alıyoduñ mejbür. **(90)** darılmaycaK aman küserin yi di.. diyollardı yani yiyoduñ. mejbür yiyceksin yâni unda **(91)** eviñde yimezdin.

orda orda aÇıġ_aÇıK aÇıġ_aÇıK akrabalar bütün ğomşu gezilirdi, (92) akrabalar gezilir, büyükler gezilirdi. şinci hani? yok fazla gezmeler yok. çocuk bile yok (93) şindi. üç beş dene mi üç dene mi çocuk var bizim köyde gelille şeker_alırla. aşama ğada (94) ertesi gün bi dā gezerle bayram_üş gün. biz gine geldik şeker_alcaz. alın ğuzum çocuk yok. (95) mecbur vercen_unnara üç beş veriyon. tabi buralarda şeker veriyoz veren para da veri de. (96) SGA: **Eskiden çocuklar çıkar mıydı? AG:** çıkardı. şeker toplalladı büyük çocuklar ğurbanda (97) da bi de et toplamaya çıkallardı. deyneklerinen böyle dağallar di et, iyi et dağan dağadı. böyle (98) bi de bi yumuşaġ_etler_olur. onnarı şōraya gider atallar o iyilerini annelerine ğavıTırıldardı (99) çok güzel_olurdu onnar_amma. esgi bayramnar daha güzeldi. bi de sıran sıran söğütler (100) birbirine ütler. olan çocukları şey söylerdi. unnarı bağırlardı öle. güzel_olurdu. SGA: **Ne diye (101) bağırlardı? AG:** neydi ğürbüz ne derdiniz le? unudulur mu lē? SGA: **Sıran sıran söğütler. (102) AG:** birbirini öğütler. ne ... et toplamaya geldik diye işde öle sölellerdin. bizler ğitmezdiK de. (103) unnar.. hē esgiden öle cığırdıklar_olurdu şu a_aşdan. şindi köyde kimse yok. ā bizim burda (104) on beş hāne. bizim ğaraca_ören de öle. yazlığcılar çok. şe_ırde duruyolar ğışın, yazın (105) rağata geliyolar ğoyun ğuzu sā bize. bizim_ışimiz çok. bura da benim ura da benim baġ. (106) SGA: **Orada mı oturuyorsun? AG:** orda oturuyoS. şindi urayı yaptık. burayı hükümet (107) yapmışımış. şurda iki yanda tam da_ıre var. so_uk pirket binā. SGA: **Burayı niye hükümet (108) yapmışımış? AG:** yok esgi kö_ü burıya indirmiş. devlet şe. bayırmış_uralar, arabalar zor (109) geçermiş. yukarı köyde esgi ğörükür burdan baġdın_ınyıdı. orda, orayı burıya indirmiş (110) devlet. kaç ha.. otuz hāne mi yapıdı ğırk hāne mi? pirketTen yapmış_ışde būnnar da (111) taġsidinen_ödemişler köylüler. biz üç dört sene olduk burayı yapalı. SGA: **Köy yeni taşındı (112) buraya. AG:** evet. SGA: **Köy planlı gibi, yolları geniş. AG:** düzlük bura. ora bayır diye (113) buraya indirmişler. SGA: **Belli, sonradan yapılmış gibi. AG:** bura güzel. kōde ora bütün bayır. (114) at_araba çıkmazımış. yollar hani soğaklar dar. baġ buralar geniş iki araba yan_yana geçer (115) meseā şurda. güzel kö_ümüz güzel burası. (116) SGA: **Yenge Manavsın deĝil mi sen de? AG:** manavıS. biz buralar manav. GG: **siz (117) nerelisiniz? Sİ: Yozgattlıyım ben. AG:** yozġat. ora ne? manav mı? mācır mı? çerkez mi? (118) SGA: **O da Manav. AG:** ben polatlıda manavız dedim de alla alla manav meyve ama şey (119) sataġ dedi. manav_oluġ mu dedi. e mācırı var, çerkezi var bunun de mi? biz de manavız. (120) manav diyollar yani türklere manav. yörüĝü var bunun. e çok yetmiş_iki millet var de mi? (121) SGA: **Öyle. Ben de Nevşehirliyim. AG:** nevşehir. o ne tarafa düşer ğürbüz? SGA: **Kayseri'ye (122) yakın. AG:** kayseriye yakın. sen böyle köyleri mi gezen? devamlı ama ne güzel de mi her yeri (123) ğörün.

I/112

SİVRİHİSAR - Demirci**Kaynak kişi** : Hamide Çelik, 74, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat

(1) **HÇ:** suyumuz ğalmamış. bi araba ğaP getmişler de doldurmuşlar dedi undan anıldık yāni. (2) **SGA:** Hamide hala doğma büyüme Demirci köylü müsün? **HÇ:** evet. **SGA:** Soyadın ne? **HÇ:** (3) çelik. **SGA:** Kaç yaşındasın? **HÇ:** elli, altmış, yetmiş dört yetmiş üç. **SGA:** Allah sağlıklı, (4) hayırlı, uzun ömürler versin. **HÇ:** āmin āmin ğuzum cümlemize. **SGA:** Okula gittin mi hiç? (5) **HÇ:** cāhilin ğuzum. okumuşlūm yok. **SGA:** Cahilim deme. Okumak cahilliği almıyor. (6) Okumuşluğum yok de. **HÇ:** tamam. okumuşlūm yok. ama cāhil, okumadıK adam (7) cāhil olur. ben gitTim. benim böbrek hasdalına Tutulmuşun. bobam beni okuldan bi tane (8) doğdur vardı sivrisarda onu iyi akıl ediyorun. bobam beni ırıya doğdura götTü. bobam (9) doğTur okuldan alcan dedi. bobam beni āldı okula ğuymadı. undan sona okuyamadım cāhil (10) ğaldım. **SGA:** Hastalandın doktor izin vermedi. **HÇ:** hasda.. tabi doğdur ğizin.. esgiden (11) nērdeydi bölē? yo udu bölē. bi tana doğdur vardı sivrisarda, ırıya götürdü bobam. doğdurda (12) okuldan alcān bunun böbrekleri şişiyoru, ğorkuyoru dedi. ben de çoK ğorkardım. çoK (13) ğorkādım. **SGA:** Doktordan mı korkuyordun okuldan mı? **HÇ:** hāyır okuldan, öğretmenden (14) çoK ğorkādım. **SGA:** Öğretmenden niye korkuyordun ki? **HÇ:** öğretmenden niye mi (15) ğorkardım? esgiden okullarda bölē guyu gibi bi yer vardı āzı tātaynan ğapalı. bodurum (16) derlerdi. ırıya bölē okuyamayannarı bilmiyenneri ğapardı öğretmen. halīmeynen de ge.. (17) fadimeye, habēşin ğarıyı ğapadı. ben ā unnardan çoK ğorkdum. undan sona ğorkuynan (18) şişdim. böbreK hasdalına dutuldum. ölelikce çıkdım okuldan. **SGA:** Eskiden öyle kuyuya mı (19) kapatıyorlardı? **HÇ:** tabī tabī. dā avcunu açardın dı sopayı vurulardı. düverlerdi (20) esginiğ, öğretmenneri. **SGA:** Hiç yaramazlık yaptın mı okulda? **HÇ:** valla ne bilin? **SGA:** (21) Yedin mi eline cetvel? **HÇ:** valla unutTum. akıl edemiyorun. yidim mi ... yalnız birisini (22) dōsün undan çoK ğorkardım. **SGA:** Böbrek hastalığın nasıl tedavi oldu hala? **HÇ:** böbrek (23) hasdalını u doğdur pēriz vērdi bana. du baķam pērizlerimi sen beni ğonuşdurcan. **SGA:** (24) Konuş diye geldim zaten. **HÇ:** pērizlerimde nē vērdi? esgiden hāmır, dēne, dū bulğur bunnar (25) vardı. nerdeydi bölē türlü türlü yemek? bunnarı yimeycēn dedi. ēt, sūvān,

sarımsak. benim (26) yo_urt, süt, bi de bi yemek vèrdiydi u_zaman akıl_e-demiyorun. başga bi şey yōdu. ben (27) unnarınan altı_ay mī beş_ay mī pēriz tutTum. undan sona da u dokdura giderdik bana inne (28) vururdu ōle ōle iyi oldum. **SGA: İyileştin. HÇ: iyileşdim. SGA: Bir daha hiç sorunun olmadı. (29) HÇ: bi dā sorunun_olmadı. çok şükür bugünümüze. hinci de dokuz tâne çocūm_mar kendi (30) başıma dururun. SGA: Çok çocuk evde yok çocuk mu diyorsun. HÇ: çok çocūm çok çocūm (31) yanımda yok çocūm. ilkinki bēyim ğaza yapdı öldü. iki ōlu iki ğızı varıdın. ğāynatam (32) evlad_acıısıyla feļş geçirdi. feļşlendi yatalak feļş varıdı ğaynatamda. yatalādin. (33) ğayınnam_marıdı öldü. bēyim de öldü. bi ğaynatam_marıdı evde bi de görümcem_marıdı. (34) görümcemi de vèrdiK bi ğaynataynan dört çocūnan kendim ğaldım. beyim ğaza yapandan (35) sōna ğaynatam sekiS sene yatTı, yatalaK. ben ğaynatama sekiS sene atardım, dönderdim, (36) tokdura götTüm dokdurdan getTim. u_zaman da bölē aşırı araba muraba yo_udu. undan (37) sona ğaynatam sekis sene sōna ğaynatam_öldü. beş sene durdum gine. beş sene sōna (38) vārdım. dört ğız bi ōlan da undan_oldu oldular doKuz denē. allah_ömür vèrsin çocukğarım (39) şindi heP şèrde bazarda. allah cümlemize yavrum sağılık sıhat versin. ğazā belā vermesin. (40) hayırlı iş hayırlı ğazaş versin. şimdi de kendim burda bōle kendi başıma duruyon. **SGA: İlk (41) kocandan olan çocuklarınla ikinci kocandan olan çocukların anlaştılar mı? HÇ: ay şunnara sor. (42) SGA: Sevdiler birbirlerini. HÇ: çok. çok severlē birbirlerini. şinci telefon ğeldi bi denesi (43) hantalyada. telefon ğeldi. sonku ğocamdan. annē ābimgil telefon_etTi mi ābimgil_iyi (44) mīmīş? unnar büyüK ya. büyüK ābēy dedī de eskişèrde. ğızım ā Puriya da dü_üne geldiler (45) KitTiler beni aramadılar ğızım dedim. ābingil beni hēc_aramaz_oldu dedim. sen bi ara da (46) bana bi cevap ver dedim. hani telefonu da bilemiyon cāhil_öldüm_üçün okumuşlūm da yok. (47) e cebi de yapamıyorun. kendi kendime buğalıma giriyorun. ta.. tamam dedi kim_ma dedi. (48) misāfirlerim_mar dedim ğomşularım. iyi ōliyse sen ğomşularınınan_otur ben seni ābimnēn (49) ğonuşuyun sa_a haber veriyin. allāma çok şükür çocuklarım da çok güzel_annaştılar. **SGA: (50) İkinci kocanın var mıydı çocukları? HÇ: hayır. ilk deliğannılīna vardım ben. fakiridī. buraya (51) ğēlmiş. bobası da biS çoban dutTuyduk. işde allāñ takdiri yazısı ğaynatam bana çok duvā (52) ēderdi ğızım ğayınnadān ğaynatadan anadan bobadan intizar_alma. allah ğızım sonuñu iyi (53) getsin derdi. çok şükür sonum İyidi amma unuñ da ōñ.. zormuş. yirmi yedi yaşımda dul (54) Kaldım. ilkinden. ondan sona.. x: ben ğakıcan. **HÇ: hadin güle_gülē. güle_güle. gine geliñ (55) gine buyurun. SGA: Yirmi yedi yaşında dul kaldın. Sekiz sene baktın. HÇ: hesapla. SGA: (56) Otuz beş yaşına kadar kaynatana baktın. HÇ: ğuzum ben seniñ lafını kescem. ben bi şeyler (57) hazırlayın da.. SGA: Yok biz yeme içmeye gelmedik. HÇ: hāyır olsun canım. hic_olmasa bi (58) çay_iç. hinci bak bu********

niye sördu? biS yaş_aylī alırıS da acaba bizinen_ılgısı var mı yok mu (59) diye. **SGA: Yok üniversitede hocayım ben. HÇ: tamam_annadım. hē dedi. bizinen.. (60) kōnen_ılgısıymış. bizinen_ılgısı yōmuş. hadi sen git ben saña sōna sōlerin. şırıya yanıma (61) otur gızım. ben yokardan minder getiriyin sana. SGA: Beş yıl da bekledin kırk yaşında (62) ikincisiyle evlendin. HÇ: vallāhi gūzum bilmen gırK yaşında mı evlendim. SGA: Sekiz sene (63) ka-yınpederine baktın. HÇ: sekis sene evet. beş sene de öle oturdum gāyinatam_öldükTen.. (64) SGA: Kırk olmuş. HÇ: kırk mı olmuş? otuS sene de sonkıynan geçindim. bundan nē (65) örendim? SGA: Hayat zor. HÇ: hiç de bi şey_ölenmedim. asıl ba_ı şinci goce İāzım. SGA: (66) Yaşlılıkta lazım. HÇ: evet. amma hinci gocalarda da hayır yok yavrum. érkeg_ossun (67) gādın_ossun. esgiden biSler gorkardık gāyinatadan gāyinnadan gocadan. hinÇi hiç gorkulcuk (68) kişi yok. çok şükür ırātım_ıyi. çocuklarım kendi hāline. yāni böyle aşırı zenginnik dingünnüK (69) ānca kendi idareleri. evet. SGA: Fazlasına da gerek yok teyze. HÇ: çok şükürler_ossun allah (70) fazlayı da veriP de āzdırmasın. kendim de yaş_aylī alıyorm. a öle iyi kötü günümü (71) geçiriyorun. alırın_ıabdesimi gıların namazımı. galkārın, gece gākarın gündüz.. ā böyle gōnum (72) gōmşu gelir oturular gāve gibi. ezan_okundu namaza gitTi bunnar namaz gılcāz diye (73) giderler. bi de ikindileyin geliller oturullar. böyle gōmşularla gelip geçiyoz yavrum. SGA: Ne (74) güzel çok şükür. HÇ: çok şükür çok güzel_ırātımız var. çoğ_ıyi rātız. allah hōkūmetimize (75) milletimize zaval vērmesin. SGA: Senin annen zamanında fakirlik çok muymuş? HÇ: (76) annemin_annesı de dul galmış. annemiñ_annesı esgiden tırpan deriS bis. acabā seniñ_anañ (77) bobañ da tırpannan_ış yapTı mı? yapması İāzım heralda. benim_annemiñ_annesı gocası (78) ölmüş de ellere tırpan çalarımışdı da ekmek parası alırmışdı. öle deye annaTırdı. beñem (79) torunnar da var şinci geldiler miydi bobanne hadi bize dedeminden hıdır dede, sonkıunun, (80) ölenin_ıadı hıdırıdı. önkü öleniñ_ıadı sadıdı. sadık dedeminden nē iş yapıdısañ, hıdır (81) dedeminden nē iş yapıdısañ bize annaT. ā böyle oturular. çok şükür gūzum yāni ne biliyin (82) dokuz çocūm var_amma dokuS kere telāşeleri yok. allāma çok şükür. ... allahım. bi de (83) sen_annaT baķām.**

I/113

SİVRİHİSAR - Dinek

Kaynak kişi : Fatma Ayhaner, 87, İlkokul 3; Gülizar Karabayır, 78, İlkokul; Pembe Yalçın

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Yol kenarı

Kayıt türü : Video

Konu : Kız isteme, nişan, sohbet

(1) **FA:** fatmā ayhaner. **SGA:** Ayhaner. **FA:** fatma ayhaner. **SGA:** Fatme ebe kaç yaşındasın? **FA:** (2) seKsen yedi. **SGA:** Okula gittin mi? **FA:** okula üşden çıkdım. üçe ğadar gitTim. **SGA:** Niye? (3) Okutmadılar mı seni? **FA:** ezelden üçüdüñ okullar. sōnadāñ beş_öldü. biS çıkdıkdāñ sōna (4) okuldan beş ādet ğaldı. şı beşinci sınıf. ben_üşden çıkdım. ben_üçüñcü sınıf mēzunuyun. (5) **SGA:** O zamanlar okula gitmek zor muydu teyze? **FA:** zorudu tabı. zorudu. hē hanı iki (6) kitabımız varıdı bi okuma kitabı bi yurt bilgisi varıdı benim gitTim zaman. işde onnarınāñ (7) okuldan çıkdım. ondan sona da hiç bi_yeriye gitmedim. evimizde ğaldım. **SGA:** Burada (8) kaldım. **FA:** bēñ şeyde üçünde ğaldım üşden. evlendim. **SGA:** Hep Dinek'te yaşadın. **FA:** heP (9) diñekde yaşadım. beş dene çocüm_öldü. üç_ölüm iki ğızım_öldü. ölüm kırk sekiz yaşında (10) öldü böyüg_ölüm. **SGA:** Allah rahmet eylesin. **FA:** sa_öl. ödan sōna işdē çocuklarımı (11) böyütTüm, ēvērdim. **SGA:** Ebe seni nasıl istediler? **FA:** beni mi? baña düñür geldiler. (12) allāñ_emriyñen peyġamberiñ ğavliyñen ğızınızı isdēyecēz dediler. isdediler. (13) bobam_an-nem_merdı. evlendim. onđan sōna seksen yedi yaşıma ğirdim. tamam. **SGA:** Sen (14) daha önce görmüş müydün dedemi? **FA:** tabı. **SGA:** Biliyordun. **FA:** biliyordum. o da bu (15) kövlyüdü buralıydı. **SGA:** O da seni biliyordu. **FA:** o da beni biliyordu. birbirimizi isdedik. (16) **GK:** yanmışlar birbirine. **FA:** birbirimizi isdedik. allah yazmış. ğul da zebeb_öldü. (17) evlendiK_iş-Tē. çolümüz çocümüz_öldü. **SGA:** Allah'ın emriyle istediler. **FA:** hē olduk. (18) **SGA:** Verdiler. **FA:** vērdir. (19) **SGA:** Yüzük ne zaman takılıyor? **Nişan?** **FA:** olduktāñ sōna işlē tamam_olduktāñ sona nişan (20) ğodular. **SGA:** Nişan koymak nasıl oluyor? **FA:** nişan işde akrābalarını nē toplallar. şennik (21) yapallar. oynallar. nişan ğonur. nişan biter. işde u_zamanda işde yüzüK müzüK daġallar, (22) altın daġallar. **GK:** urba çeviriller. **FA:** ēlbise ğösenderiller. **SGA:** Urba çevirmek. **FA:** (23) eved_eveT. elbise yāni urba. onđan sōna işde bi sene mi durucañ iki sene mi durucañ (24) nişannı durucañ. durduk. unđan sōna evlendik. **SGA:** Nişanlıyken görüyor muydunuz (25) birbirinizi? **FA:** saġlıdan. saġlıdan ğörüşme yapardıK başKa yerlerde. **SGA:**

Nasıl (26) ayarlıyordunuz? Telefon yok bir şey yok. FA: teleFon yoK bi şey yoK. aramızda bî meseîā ya (27) ğîz aracı olurdu. he aracı olurdu. u mi.. haber getiridi meseîā baġa. nişannın şurıya gelecek (28) sen de urıya varacaġ diyi. öle olurdu ġuzum. **SGA: Annen göndermezse oraya.** FA: unū saklı (29) giderdik. saklıdan. meseîā bēn meseîā annē evde meseîā hayvan olurdu. bēn ona ota (30) gidiyorun derdim. habarlaşırdıġ işde u ur.. gitdīm yere de o da gelirdi. orda bi Kaş kelime (31) ġonuşurduK. ayrılırdık. yā. bōle işdē. **SGA: Bir sene böyle geçiyor. Sonra?** FA: sonra (32) dü ün oldu. **SGA: Dügün nasıl yapıyor?** FA: dü ün de işdē geliyollar. anneye bobaya (33) söyleyollar. şu günde şu şeyde dü ünümüz var. baha keseller para veriller bilmen nāpallar. (34) baha kesilīr. onġan sona.. **SGA: Baha kesilmek ne demek?** GK: baha kesilmesi başlıK (35) verilerdi. meseîā olan ġevi ġız ġevine başlıK bellerdi para veridi. **SGA: Baha kesilmek başlık (36) mı?** FA: öle hē öle öle. ezeli öleydi. **SGA: Ebe sana kaç lira baha kestiler?** FA: vallā (37) o zamanın parasıynan ne bilen? **SGA: Ne kadar eder mesela kaç koyun ederdi?** FA: (38) o zamanın parasıynan işde kırk lira mı elli lira mı. o ġadar. o Kadar. **SGA: Kırk elli liraya (39) ne alınırdı o zaman?** FA: o zaman para ġıymatlıydı işde. /.../ **SGA: İki altına mı gittin?** FA: (40) bi teK. bi teK sarı liram marıdı. sarı lira altın. kāriber varıdı bōle iri iri. on dene (41) onun ucuna altını daKtık. boynuma daKdım. boynuma daKdım. evlencēm zaman babam onu (42) leşber altınına çevitTirdi. olan ġevine leşber altınına çevitTirdi onu atatürklü. onġan sona (43) o altından şimdi meseîā kōmüzde dü ün oldu zaman ġızlar heP onnardan işderdi. bōle (44) oldu. **GK: bilezik yōdu.** burma varıdı bu ġümüşden. burma yapılırdı. burma dellerdi bōle (45) ġümüşden. altın bilezik yoK. **PY: ġayınımız ġaynatamız onnarı alırdın.** o zaman altın ne (46) yo udu. bileziK ne yo udu ġızım. (47) **SGA: Teyze senin adın ne?** GK: ġülizar ġarabayır. **SGA: Sen kaç yaşındasın?** GK: ben nī? (48) yetmiş seKiz yaşımdayın. **SGA: Sen okula gittin mi?** GK: ġitTim. **PY: hadi iyi (49) ġeceler olsun.** FA: gidiyōġu? **PY: iyi ġünner olsun.** abdes alacan şimdi irbām ġısar. (50) hadi iyi ġünner olsun. **SGA: İbrahim kocan mı? Dedem.** PY: hē. ... dede. **GK: bunun dedesi (51) var bizim dedelerimiz yōK.** FA: bizim dedē bi sene oldu öleli. **GK: benim dede öldü.** bunun (52) dedesi öldü. **SGA: Allah rahmet eylesin.** FA: sa ol ġuSum. **PY: ē sizin de ġeşlġizi bayışlasın (53) ġızım nāpan? ölüm hepimizin.** benim de ölüm öldü çam dalı gibi. **SGA: Ne zaman? Çok oldu (54) mu?** PY: oldu. baya yirmi sene oluyo. yirmi sene oldu emme da yirmi daKKa aklımdan (55) çıkmadı ġuzum. **SGA: Çıkıyor değil mi?** PY: çıkmāz. **SGA: Teyze senin adın ne?** FA: (56) pembe. soyadı nēdi? **GK: pempe. pempe yālçın.** PY: pemPe yalçın benim adım da ġusum. (57) **GK: söyleyemedi baK.** **SGA: Allah sabır versin.** **GK: öldü ġızım benim de ġızım öldü yirmi (58) beş yaşında bi ġızı ġaldı.** bunun da ölu öldü. **FA: kırk dokuz yaşında ölüm öldü.** **GK: heP (59) dertli-**

yiz ha yavrum. hep dertliyis. **FA:** hep dertliyiz guzum dertliyiz. **PY:** vallā gı-zım anam (60) da öldü, bobam da öldü, gayınnam da öldü, gaynatam da öldü emme çocūm bi başkaydı. (61) ölüm bi başğaydı. bizi öldürdü. **GK:** gid_āla-ma giT. vallā heP dertliyiz hep dertliyiS. benim (62) de yirmi beş yaşında gı-zım_öldü. eskişerde gelindi. beni altı yaşında gızı ğaldı. ē dede de (63) öldü. kimsem ğalmadı. çocuklar şerde. bi kendi başıma evlerde ğaldım. yanımda şindi (64) kimsem yok. kendi başımayın. çocuklarım_mar_amma eskişerde, sivrisarda gelir gideller. (65) kışın_onnarın yanına giderin. yazın böyle burda kendim dururun. işTe öle gelip günümüz.. (66) **SGA: Kızının nesi vardı?** **FA:** gızı_ın nesi varıdı der. **GK:** gızım_mallāhi bu bi şisi yo_udu (67) amma ğalıpden_öldü dediler. burdaykan bi şeyi yo_udu. gelin_olunca çocuğa ğalıp dediler. (68) ondan sona işde altı sene durdu. altı seneden sona bi dene çocū oldu gızı oldu. urdan (69) hasdaneye yatırdılar. çocuk teleFon_ederdi öldü dediler. orda eskişerde ğaldı. o da orda (70) ğaldı işde bi dene eskişerde torun var. u da dayısı ne var ona gide başa hiş gelmeS. buriya (71) gelmeS. işde öle heP derdinen böyle oturuz derTleşiriz burda. bu da öle. bunun da ölü öldü. (72) benim de gızım_öldü. onun da ölü öldü. onun da ğardaşı öldü. heP genç ölen-ner. **SGA: (73) Teyzemin oğlu nasıl öldü?** **GK:** onun_ölu ğazā yaptı. motur devirdi. onunķu motur devirdi u (74) moturun_altında ğaldı. benimki de has-dānede öldü. bununķu da hasdānede bununķu da (75) ğalpden_ölmüş. işde öle öle bunun ğardaşı da ğazādan_öldü heralda. vallā heP dertliyiz (76) gu-zum_işde ā böyle voturuz. namazları ğıların otururuz. āşam_olunca kaķarız. bunun ölü var (77) yanında benim kimsem yoķ. onun da ğocası var. benim kimsem yoķ. ben kendi başıma (78) şindi yalnız_ëve girerin. **FA:** bē_ëm torun. bu benim torun. annesiynen bubasī şeye (79) gitTiler, başğa yaban köve gitTiler bugün. bu bennen duruyor. onun yanında duruyon yāni. (80) kendim de duraman_ëve. gelmediler bağ_annesigil gelmedi. gelmediler. allah sizin (81) genşlīnizi ba_şlasın. sen evli misin guzum? **SGA: Evliyim.** **FA:** nēyse allah mesud_oluñ. (82) **GK:** allah mesud_ēTsin, başadaķ mesid_oluñ. allah eşinizden_ayırmasın (83) ğurban_öldüm_allah. çok zor çok zor. /.../ **SGA: Eski zamanlara göre rahat değil mi?** **GK: (84)** esgi zamannarda işde ā bu-nuñ dedī fadime abanın dedī gibi aynı işde öle on seķiz yaşıımızda (85) ge-lin_öldüm. gayınna varıdı, gaynata varıdı ğahir çekdik. başıma neler geldi de neler gitTi (86) ay guzum. dē vallā başıma geleni sōlesem mesel_olur mesel. neler geldi de neler gitTi ay (87) yavrum. **FA:** şindi ırātı iyi amma. **GK:** şindi ırātım_iyi. **SGA: Çok mu kaynanan...** **GK: (88)** gaynanam_marıdı gayın-nam_marıdı, iki dene görümcem_marıdı, bi dene gaynım_marıdı. (89) **SGA: Zorluk mu verdiler?** **GK:** yā başa çoķ_eziyet yapıdılar. **SGA: Ne yaptılar eziyet?** **GK: (90)** çoğ_eziyet yapallardı başa. **SGA: Niye ki?** **GK:** yapallardı işde. **SGA: Nasıl mesela?** **GK: (91)** bana yapıdılar_ama buna yapmadılar. baķ bu ēltim. buna yapmadılar. benim_ēltim buriya bi (92) bu yabāncı. nāhi-

yeden. bu nâhiyeden geldi. ben de buralıyım. baňa çoğ_eziyet yaptılar (93) ğuzum. **SGA: Ne yaptılar teyze? GK:** her her türlü mâmeleyi yaptılar. ne yaPıcaıklar? **FA: (94)** dövellerdī. ekmek virmezler. öleydi çoK şeyler çekdi zavallı. **GK:** dövellerdi. ekmek (95) virmezlerdi. ırıya bi çalışmıya bi_çreye giderdim_öle yayağ yobuldağ. nêler peK çok (96) çekdim ay yavrum_amma şindi irātım_ıyī. şindī ğalanım yok ğarışanım yok. **SGA: (97) Yemekleri kendileri yiyip sana yeme mi diyorlardı? GK:** etmez unnar dā ben genciken unnar (98) kendileri bişiridi yēmē. ben yimeK başına varmazdım. ben_on sekiz yaşında gelin_oldum. (99) üş sene asKer yoluna bağdım. ğocam_asgere gitTi. üş sene asger yoluna bağdım. öle işde (100) gelip gidiyordum. burda çalışırdım. bi_yeriye de gitmedim. dedīm gibi işde bu vakıda (101) geldim. çocuklarım_oldu. **SGA: Düğünü yaptılar, seni eve bıraktılar. GK:** dü_jünü yaptılar (102) eve ... ondan sona işde. **SGA: Kocanı askere gönderdiler. GK:** u asgere gitTi bi sene sōna. bi (103) sene sōna mı iki sene sōna gitTi. ben_on sekiz yaşında geldim. yā u da yirmi yaşında asgere (104) gitTi. **SGA: O da on sekiz yaşındaymış o zaman. GK:** u on sekiz de_ilidi. u benden_iki yaş (105) böyük. u yir.. ben_iki seņe durdum on sekiz yaşında geldim u da işde onđan sona yirmi (106) yaşında asgere gitTi. üş sene durdu o ben burda. undan sona böle burda ğaldım_ışde. (107) çekdim_o çileleri bu zamana geldim yavrum. çok çekdim ben vallāhi. hani şindi tü.. şiy.. ya (108) peK çok çekdim. **SGA: Kocan askere gittiğinde çocuğun var mıydı? GK:** yōdu. beş sene (109) olmadı. **SGA: Üç senesi yokmuş zaten. SK:** beş sene olmadı. beş seneden sōna oldu. üş sene (110) urda durdu. iki sene de gelen iki seneden sōna ğine olmadı. beş sene çocūm_olmadı. beş (111) seneden sōna bi çoğ_oldu. iki dene, dört dene ölüm_oldu. iki dene ğızım_oldu. (112) olannarım_öldü iki denesi öldü çocuklarımın, olannarımın. ikisi ğaldı olannarın. iki ğızım (113) iki ölüm ğaldı. biri sivrisarda ğız, böyük ğız. öteki güççük de eskişēr-deydi. işTe eskişērdēki (114) öldü. altı yaşında çocū ğaldı. iki dene ölüm_mar_ışde biri sivrisarda biri eşkişērde. işde öle (115) olarak unnan.. **SGA: Senin annenin zamanında nasılmıştı? GK:** annem de buralıydı. (116) an-nemden_ısdediler_ışde aynı fadime abanın dedī gibi. aynı eveli öleydi. gelil-lerdī, dü_jün (117) yapallarıdı, nişan yapallardı. şindi ana esgiden_ana buba nêreye verise orda ğa.. ona varıdın. (118) ananın bubanın lafi atılmazdı. burıya varcañ varcañ vereceñ vericeK. öleydi. **SGA: Senin (119) annen de çekmiş mi? GK:** ben bilmen ki onun_annesini. **SGA: Senin annen anlatmadı mı (120) benim kaynanam şöyleydi diye? GK:** annatmazdı. benim ğayınnam şeyidi. annatmazdı. onun (121) da işde anası bo.. şeyi ölmüş. **SGA: Kaynananın mı? GK:** ğayınnamın da anası ölmüş. u da (122) öle bobasının yanında ğalmış. u da çoK çile çekmiş. kendi çekdī çileleri baňa da çekdirdi. yā. (123) kendine ğayınnası vardī ne itTiyse u da baňa yaptı. u da baňa yaptı ama bēn şindi bağ (124) gelinnerime hiç yapmadım. ya. u yapTı baňa amma. ğayınnam

çoK yaptı ama ben (125) gelinnerime hiç yapmadım hiç. iki den e gelinim. _
mar hiç çekışmedik. hiç öllüğün karı (126) ğannı _ı _ārısı dimedim. onnar da
baña dēmedi. geliller.. **SGA: Ne demedin anlayamadım. (127) GK:** ben _un-
narıñ ğayınnanı _etTini ben gelinnerime etmedim derin. **SGA: Başka bi
şey (128) söyledin. Karnının ağırsı demedim dedin. GK:** hayır yani gelin-
nerimnen hişbirine.. **SGA: Sen (129) dediğın gibi de. Deyimi anlayamadım
ben. GK:** nē dedim? unuduğaldım. unuduğaldım nē (130) dēdiysem. hē ben
gelinnerime öllüğün karı ğarnıyın _ārısı öllüğün körü dēmedim dēdim. (131)
dēmedim hiş dēmedim. hiş kötū laf sōlımedim. onnar da baña sōlēmedi. şindī
iyiler ğali allah (132) var gelinnerim giderin ğışın _ışde iki ay birinde bir _ay
birinde. Kışın götürüler. yazın (133) gelirim burıya. çocuğlarım gelir giderler.
bayramda geliller. öle baqmaya geliller. işde öle (134) öle günümüz geçiyör.
**SGA: Sen dedin mi gelinlerine ölünün körü karnının ağırsı dedin mi?
(135) FA:** dēmedim. beñim beñim gelinnerim _ikisī ğardeş. ikisi ğardeşler.
böyüğ _olumu (136) ēverinceK Küçük _olum da unuñ ğardeşini aldı. şindi
ikisi ēvde şeyde, güçük benim (137) yanımda burda, kōğde. ötekī büyüğ _ab-
lası eskişe _ırde. öle işTi geliyollar bāzen burıyā. (138) ikisi bi hiç a ğardeş mi
şey mi hiç şey _etmezler biribirine çoK böle yangınnıklılar. beñēm (139) ge-
linnerim çoK iyī. /.../

I/114

SİVRİHİSAR - Dümrek**Kaynak kişi** : Ülkü Demir, 66, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Dükkan önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yemek dökme

(1) /.../ **ÜD:** vallâ gızum_ışde ğına gecesi olur, ilgi gecesi olur. **SGA:** Ne gecesi? **ÜD:** ilgi gecesini (2) dèlle ilgi gecesi olur. ilgi gecesi evefâ gideriz ğına yağa.. ğına yakılmaz dâ öteSini berisini (3) götürüz gızın. ondan sonâ şey götürüz, cerez götürüz orda yiller. ondan sona gelille (4) da_ılıllar. ondan sona eli.. ertesi gün duva.. şey olur ğına gecesi olur. gündüz dâmet (5) geydirme olur. damadı geydiriz, şuriya çıkardırız. **SGA:** Nasıl giydiriyorsunuz? **Nereye (6) çıkarıyorsunuz?** **ÜD:** işde â şoriya çıkardırız orda baK tekKe var tekKenin_önüne çıkardırız. (7) ondan sona hocalar gelir dâmadı geydiriler. sâdı-cı geydiriler. birer de ikişer dene havulu (8) verirler. **SGA:** Ne verirler? **ÜD:** a havlu mavlu. havulu verirler ... dâmaT Siniye görler ondan (9) sona öteberi cerez görler. onu saçallar. çoluk çocuk_alır gider. resim çekeller fılan (10) fişman_ışTe. ğına_gêcesinde dâ ğıza ğına yakallar. eline yakallar, ayâna yakallâr. üver (11) götürülêr. **SGA:** Ne götürürler? **ÜD:** üveller gızı üveller hani şeyde üvüyollar ya ğına (12) yakarġan çalgıcılar ne üvüyor ya. â öle üvüyollar. ğına yakallar. ğıza ğına yakallar, olana (13) ğına yakallar. oynallar, güleller, da_ılılla ondan sona zabâleyin gelin çıkar, gündüz, olennên. (14) dâ gelini çıKardılar ondan sona gelinin_êvine geliġ para daġallar. evinde oynallar, güleller, (15) para daġallar, altın daġallar geline olana dâmada. ondan sona da_ılandan sona bi_ez de (16) olennen yemek veriler millete u ġadara millete. o ġadarı dü_üne giden hêp ġoca köye yimeK (17) dökeller. yiller da_ılıllaġ. bu ġadana. **SGA:** Damadı ortada nasıl giydiriyorlar? **ÜD:** işTe (18) burıya dü_ündekileġ gelille böyle oraya götürüler dâmadı. dâmaT_öndê ondan sona biġaş (19) kişi de elinden dutarlar dâmadı şoriya götürü dikeller. burda ġadınnar böyle bekler cämiden (20) hoca çıkasıya. cämiden hoca çıkınca geliller dâmada ... gireller. urıya da zini dutallar dâmat (21) Sinisi olur sâdıġ sinisi olur. unuġ_ışdüne işde dedim ya cerez ġollar. havlu ġollar. ü hoca (22) gelir u geydirir. câ.. dâmadın_êlbisesini geydirir, ġıratatını taġar. ondan sona geydirdikten (23) sona âmin delle hoca bi dene du_â ider gelin güvê işde mutlu olsun fıfan_olsun (24) fişman_olsun allah mutlu yuvalar ġurmaK nasib_etsin. hayillî evlatlar nasib_etsin. böyle bi (25) du_â eder ondan sona da_ılıllar bu ġadara. **SGA:** Kuzu doğunca ne yapıyorlarmış? **ÜD:** ġuzu (26) do_unca unu bilmem ġuzu nası? **SGA:** Çocuklar gezdirir dedi doğan kuzuyu. **ÜD:** u (27) esgidendi bē şinci yoK_öle. **SGA:**

Sen küçükken yapar mıydın? ÜD: yapardığım ben (28) unuduldum gitTim ne bilen kaç yaşındayım gülüm altmış altı yaşındayım ne bilmiyom. (29) **SGA: Adın neydi teyze? ÜD:** ülkü. **SGA: Soyadın? ÜD:** demir. **SGA: Doğma büyüme (30) Dümrekli misin? ÜD:** dümrekliyin. **SGA: Okula git-tin mi? ÜD:** gittim. ilkökula burda gitTim (31) ilkökula hocıya gitTim hatime. (32) **SGA: Biz gelirken şey vardı. Yemek dökme mi deniyor? ÜD:** var var. hē yemek döküyolardı. (33) cāmide hatim ediyollar ğuran okuyollar üş dört ğız mese lâ bû, sēn, bēn, dört kişi ... (34) okuyollar. ona şeker veriler, ğo-lonya veriler millete. ondan sona evlēne geliller yemek (35) dökeller gelene. ben de Kitmedim dā şimdi okudulağ da gitcem. yemek gelennerē.. **SGA: Biz (36) yedik yemeklerini. ÜD:** yidiñiz mi? hıh ā öle işde bağ. **SGA: Başka ne için yemek (37) döküyorlar? ÜD:** işde o hatim yemē oluyo. varannā para para dağıyollar. okudū ... bizi (38) okudular dāvet etTiler bizi dē biz dağı götürceS, para götcēS, yazma ... götcez ne ... erzak (39) götür ne ... ne elinden nē gelirse ne ğoparsa ... götür. verin ğıza dağar yemek ye ğo ge. **SGA: (40) Başka ne için yemek veriliyor? ÜD:** bi de baş derisi deller. baş derisi deriz işde dāmaT (41) çıkıcā ğün bö.. yarın cumartezi bes.. be.. cumartezi var. yarın ğız eviniñ ceyizi dağıılır. (42) ğızıñ, gelin olcağ ğızıñ ceyizi dağıılır ēve. otur ğızım sen de otur. ay beni dutağ ğı sēn? (43) amān. vay ben nābıyın? ay ğuzum dutma-saydıñ ğız. amanın ğuzum ... **SGA: Bizim (44) televizyonla işimiz yok teyze. ÜD:** bunu bāğa ğösderebiliñ ğı şinci? **SGA: Gösteririz sana. (45) ÜD:** vay ben nābıyım? vallah onu heş farketmedim. ben nābıyım? **SGA: Dedim ya ben sana (46) televizyona veremeyeceğiz diye. ÜD:** yā televüzona ben vērcēñizi bildim de zāten bunu (47) bilmedim ahlıma gelmedi bû. **SGA: Neydi o? Baş derisi? ÜD:** işde böle damat çıkıcak (48) gelin olcağ ğızı cumartesi ğün ceyizi dağıılır eviñ öñünde. **SGA: Asılıyor. ÜD:** asılıyo (49) ceyizi. ne olursa yazma çevre işde elbise geline ne olursa dağallar. veyahut dā böle masaya (50) serellē. gelen bağar gelen bağar. ondān sona gelen bağar eve girer. eve girer yemek yir (51) okuncuları. okuncuları işde yemek veriler. u dağı lilla erteSi ğün de işde dedim gibi (52) gelin olur dāmat çıkar. **SGA: Baş neydi? ÜD:** ceyiz. **SGA: Damat için baş... ÜD:** baş derme (53) baş derme. baş derme. **SGA: Bu kız evinde verilen yemek mi? ÜD:** ceyizde bakıncā (54) ğız evince verilir. onu.. ğız evinden sona böle cumartesinde işde ikindilēn yemek verilir bu (55) hez olan evinde. olan evine da.. okuncular gidēr evinde yemek veriler. ... yemek veriler (56) ondān sona dāmat dağı landan sona dāmada geli.. girmeden. şinci evlēne gideller yemē (57) yiller. ikindi okunasıya yemek yiller. evde oynallar. oynallar güleller ondān sona ikindi (58) okununca dāmadı burıya getirirler. unu unutTuğ. yā. dāmadı burıya getiriler geydiriler (59) dağı lıllar işde. erteSi ğün de gelin çıkār pazar ğün. gelin çıkār gelin de oynallar güleller (60) para dağallar dāmaTı ... gelin ... geline para dağallar ū dāmada para dağallar. geliniñ öñünde (61) oynallar güleller dağı lıllar bu ğada. **SGA: Sağol. Allah razı olsun.**

I/115

SİVRİHİSAR - Elcık**Kaynak kişi** : Fatma Çelik, 59, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, sohbet

(1) **FÇ:** fatma çelik. **SGA:** Kaç yaşındasın? **FÇ:** elli ye.. elli dokuS. **SGA:** Okul okudun mu? **FÇ:** (2) okudum. **SGA:** Nereyi okudun? **FÇ:** beşe gadana okudum ... ezeli. öle. **SGA:** Bu köyde (3) miydin? **FÇ:** bu köyde okudum. **SGA:** Eğitmede mi okudun öğretmede mi? **FÇ:** (4) öğretmenlerde okudum. **SGA:** Anlat hadi dün anlattıklarını. **FÇ:** ne deyen de annatên? **SGA:** (5) Eski nasıldı? Şimdikini anlat. **FÇ:** yāv_ esgiden nasıydı? esgiden_öle işde şeyleridi. esginin (6) durumnarı hani şincikine bakarsaň ezeli meselâ ğaldırıldık harmanımızı murmanımızı. āz bi (7) şey ğaldırıldık yeterdi. şinci saman gadana arpa buydey ğaldırıs hēş bi dene şeyini görmeyiS. (8) ezeli meselâ çolümüz çocumuz iyiydi meselâ öle bī şennik yu.. ama şey yōdu ğaçardık. (9) açımız saçımız yōdu. şinci hep açık saçık. ezeli meselâ atalarımızdan ğorkardık. (10) ğönşularımızdan ğorkardık. şe_ıderdiK de ne o sen meselâ böyüklerimiz bi suç_ışledimiz (11) zaman düvellerdi meselâ. anamız bubamız ğızmazdı. şinci birisine sōle ya ğavğaya ğağar ya (12) şıye ğağar. öleydi işde esginin durumu ne bile.. ezeli iyiydi. şincikinden şey. vallâ (13) bilmen_ışde öle. **SGA:** Nasıldı eskiden hayat? Tarlaya falan giderdiniz. **FÇ:** tabi tallıya (14) giderdiK meselâ ırğatlık_ışlerdiK. harman sürerdiK. badus yapardıK. çapa ğazardıK. davar (15) sa_ardıK. şinci hēç. tallada amele gelir biçer ğelir alır ğidēr. ğayfelerde oturuz, ēvde oturuz (16) bakarin senin tallada biçēr, yolmacı senin tallada ēvde oturuS. ondan sona nāparsaň (17) o_ zaman da biçerci paraya gelir, ondan sona yolmacı paraya gelir. elde bir_elde. dabi ezeli (18) kendimiz ğaldırıldıK kendimiz āz ğaldırıldıK_ama öz ğaldırıldıK. meselâ hayvannarından (19) ēderdiK. benim günümde ğı.. meselâ ğenşlīmde günümdeykene öleydi. ama şinci şey. heş bi (20) dene öle bi ğıyasıya öle bi çalışma yok. hani ezeli çaPa ğazardıK meselâ tallıya tak_ıya (21) giderdik. harman sürerdiK, şeylerinden badus yapardıK. orağ makinesinen_ışlerdiK. benim (22) günümde öleydi. ama şinci biçer geliyor_alıp gidiyor. ondan sona yolmacılar gelir (23) yolmacılar_alıp gidiyōr. öle. **SGA:** Eskiden evin erkeğine saygı gösterilirdi değil mi? **FÇ:** tabi (24) canım tabi. evimizin ērkē ne dērse aynı u olurdu. meselâ nē nē dērse, paramız pulumuz (25) meselâ yicēmiz işcēmiz bi ēvden bi ēlden çıkardı. tābi şinci öle bi hani şey_etmezdik ki. (26) ērkēmiz tabi başımızın tācıdır. **SGA:** Şimdi? **FÇ:** şin-

ci vallâ af_êdersin herkes kendisine göre (27) hani para da bøl. yiyim de bøl. mesêlâ ezeli heş para görmezdik. şere bazara êrkeklerimiz (28) giderdi. şindi ğarılarımıS hepimiS şere bazara gider. vallâ şinci gideriz mesêlâ. elimizde para (29) mesêlâ nerden_olsa geçiyor ğarıya para. mesêlâ bêylerimizden_alıyöz adamnardan_alıyoz. (30) geçiyör. öle. SGA: **Kayınvalideyle, kayınpederle ilişki nasıldı?** FÇ: vallâ ğayınnam açık (31) ğaynatam şeyidi amma huysuzdu amma ğayınnam peg_ıyidi. hê. ğayınnam peg_ıyidi. onu (32) da şeyê tûp patladı. tûpde yândi ğayınnam. â bôle şurda êvi vardı işde. ğayınnamıñ. tûP (33) patladı ğaynatam heş bi dene hayâtında şey_êtmezdi, tûp daqmazdı. bizim ırâmetlik eriFne (34) şere gitTiydi. şerden de câmiye çimentô sardı geldiidi. onu dâ ben dâdi hava da yağardı bôle (35) câminin dâdi çimentolarını yıkıvırıyın geliyin tûPü dakıyın. ğaynatam da zabağ namâzına (36) gider. ordan gelir. tûbün başını kesêr. onû da kesince onu dâ tûbü açar. ırâmetliK ğayınnam (37) da ra_atsızdı. yatırdı. ondan sona onu da şey_êder. tûbü patladır. yakdı atTı. öldü. (38) ğaynatam yedi sene şey_êtmedi. durdu. u şey_êtTi ğayınnam yandı. öldü. ğaynatam da yedi (39) sene sona öldü. her taravı yandı bağ ğayınannem de sağalları yanmadı. başının her taravı (40) bôle yândi sağalları yanmadı, ğaynatamıñ. SGA: **Kaynatam yedi sene daha yaşadı.** FÇ: yedi (41) sene daha yaşadı. SGA: **İşte vade yetince.** FÇ: öle anam_ışTe napÇağ? allah ğurban_öldüm (42) kimsiye vêrmesin artıK öle yangın da kimsiye vêrmesin. ğayınnam çoğ_ıyidi. çoK_ıyiydi. (43) bôle bi gidene bi a.. bôle giden_adama yönünden yolları bôle illâ ona yemek yidiridi, (44) ondan sona yolcudan geçen yolcuyu çeviridi. ta öle iyidi. elindeki yarım_ekmêni bôle (45) ğonşundan yimeye şey_ıderdi, isderdi. ğayınnam çoğ_ıyidi. SGA: **Allah rahmet eylesin.** FÇ: (46) â allah râmet_ıylesin. bağ bi dene suÇ_êdêrdiK. ezeli bôle İambalar varıdı. şe ışık İambası. (47) ğaynatamnan İamba getiridi. o gelidi âşe ba_ı bi dene İamba vêr. âşa ba_ı bi dene şey vêr (48) dir. ğıradıK İambaları ğayınnam şey_ıderdi, sucu üsdüne alırdı şey_ıtme diye. hani ne o sen (49) getir_ıadını. ben ğırdım dêrdi. râmetlik ğayınnam. öleydi. peg_ıyidi. ğız valla ğa.. bağ (50) ğameraya ne o ğızım_ılma. SGA: **Biz bunları yazacağız.** FÇ: hê öle ğuzum_ışde hê. /.../ FÇ: (51) işde öle annem_ışde nâpÇın? SGA: **Sizin annenizin zamanında nasılmıştı buralar?** FÇ: vallâ (52) annemiñkinde de öle işdê. varlûndan yoklûndan onnar da öle zebillînnen gelip geçêrdik. (53) deyirmenlerde meseîa şinci heş satın_ekmek ne yimezdik. deyirmenlerde üyüdürdüK. (54) buydeyi yıkallardı. şeyini hayvannarnan dūrêz.. düvêrdik so.. şeyi, bûydayı. onnarınan da (55) dōydükTen kerı şey_ıderdiK. ne_ı sen geTin_ıadını yıkârdıK buydayları un yapardığ (56) unnardan yirdik. heş bôle satın_ekmek ne yimezdik ki. çarşı ekmê. kendimiz yapardıK. (57) SGA: **Ama sağıklıydı herkes.** FÇ: tabî. sâlıklyıdı öle yapardıK_ışTe. mesêlâ fasilleimizi (58) zebzemizi misirimizi ne olursa ôsun kendimiz üredirdiK. ôli_ışde. SGA: **Sağolasın teyze.** (59) Ağzına sağılık.

I/116

SİVRİHİSAR - Hamamkarahisar**Kaynak kişi** : Ayşe Kılıçaslan, 45, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Tandır evi**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tandır evi

(1) **SGA: Yenge adın ne? AK:** adım_ayşe. **SGA: Ayşe yenge soyadın?** **AK:** kılıçaslan. **SGA: Sen (2) doğma büyüme Hamamkarahisarlı mısın?** **AK:** buralıyın ben. hamamkaraşisar kö_ünden. (3) annem bobam da buralı. gayınbobam da eşim de buralı. biz buralıyız. **SGA: Şu tandırdan (4) külle-sinden başla da biz öğrenelim bunu. AK:** şimdi tan.. tandırı yakdımız zaman içinde bak (5) burda küllesi var. bu külleyi ğapat.. aşdımız zaman burda ekmek yaparız inşa.. bi nasīb_olu (6) da bi denk gelsenis. burda heP bazlama deriz ekmek yaparıs. bu fırın dedimizde de alfına (7) ateş yakarız üstüne yakarız_ateşi. hamuru içine salāz altıynan_üsdüynen bir ğabarır ekmē. (8) tamam. **SGA: Bir şey söylemiştin orada. AK:** burda delī var şu yukadā. ateş_ordan çıkıyor (9) dumanı. bu naylonu_altından çıkdı gibi de ekmēñ tabi o isi içine vermez. içine vermedī (10) gibi de ekmeg_altıya üsdüne ğıpğırmızı olur. bi görsen fısır fısır, peteg peteg_olur. (11) nasīb_ola da bi denk gelseñiz de bişirsek yişeniz. bu ğuziniye de geldimiz zaman ğuzinede (12) de üsdünde yemek yaparıs. börek çıkarı içinde haşĝaşlısı, hamırlısı, tespi ekmē deriz, su (13) bōrē deriz onnarı baklava her şey ğızarı yani fırın gibi ğullanıñ bunu da. **SGA: Nereden (14) yakıyorsunuz onu? AK:** şimdi bunu burdan yakarıs. bak burdan yakarız burdan altına depesi (15) var bak bunun. bu depesinen ğalañ, yañañ. altınan külünü de burdan_aldım zātēn. burda (16) tesbilerimiz de burda. burdan pişiriz. bu ayarlama da yeri var ekmēñ. **SGA: Sıcaklıĝını. AK:** (17) tabī sıcaklıñı derin ya aynı fırın gibi. mesēlā fırınıñ_altı yandı zaman_altını sönden_üsdünü (18) ğoñ ya. bunu şimdi bunu bi bakam ayarsız_oldu altını şī_yapdı. üsdünü takıvırın altı üsdü (19) ğızarır. ... normala çekdñ zaman altıyna üsdüne bi ğızardır. bu ğüzüne. bu da hamır (20) makinesi. fişi dakdñ zaman içine suyunu atāñ, duzunu atāñ, ununu makineyi çalışdırıñ onu (21) dönderirken eliñine şey ēsıran deris. bu biz bu demire ēsıran deriz. bunu böyle ğarışdırıñ o (22) dönerken hamırını ğarışdırıñ ya hamırın ğōsa bi sa_ıat. bi sa_ıat yoñutdururuS. hamırı (23) eĝer_azsa kırk beş dakika yoñurdur üsdünü ğapadır bu demiri burdan sökeñ yalıñız bu çıkar (24) burdan. böyle etdñ zaman bu çıkar. ğaĝarlı. hıh bak. bu burdan çıkdı zaman bu makine (25) buraya ğaĝar. hamırın_üsdünü yoñurandan sona örteñ, mayası gelir. o

I/117

SİVRİHİSAR - İbikseydi**Kaynak kişi** : Eyüp Kurt, 37, Lise**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : İbikseydi menkıbesi

(1) **EB:** Adınız neydi? **EK:** eyüp Kurt. **EB:** Yaş? **EK:** yetmiş yedi işTi dōma. **EB:** Bu arkadaşlar (2) sizin çocuğunuz mu hepsi? **EK:** şu ikisi benim. **EB:** Şu arkadaş. **EK:** ū benim baca.. şe bal.. (3) gayının yāni. unnar misāvir geldiler. **EB:** Okul durumu ne? **EK:** lise. **EB:** Köyün adı. **EK:** (4) ibikseydi. **EB:** Nereden geliyor? **EK:** köy seydi ibrā_ımden gelmiş. burda bi yatır var seydi (5) ibrā_ım diye. **EB:** İbrahim'den İbik'e mi dönmüş yani? **EK:** heralda öle olmuş yāni. seydi (6) ibra_ımın zamanında şey_olmuş ta. **EB:** Seydi İbrahim hakkında nasıl bir bilgi var? Kimmiş (7) bu zat, ne zaman yaşamış? **EK:** valla bu adam bu timuçin paşanın zamanında yaşamış. hıh. (8) buriya orduynan bi ordu asgeriynen gelmiş. u_zaman ğarkına gelmiş bŭ asgeriynen. (9) ğarkınnan da bizim köyün_arası öle bī arazi yönünden annaşmazlık varmış. u ğarşı (10) gördüğüz tepeden bu taravı bizim, öbür taravı ğarkının. bu dede bu tarava ğarkınnınarı peK (11) geçirmezmişdi. burdaki ğarkınnınar da ge.. hani orduynan gelince paşā, buna demişler ki ya (12) burda bi dene adam_ımar. bizi böyle ediyö böyle ediyö demişler. o da iki dene asger yollamış (13) gidin demiş şunu çārın gelin. iki Tane asger gelir buriya, u dedeyi ça_rırlar. dede demiş ki (14) siz gidin, ben geliyom demiş. bunŭ yollamışlar. tābi asKeller geri gider. dede bi bayKuş (15) kılında gelir çadı_rın ğazına böyle ğonar. ğonar_urda mu_abbet_ediyoumuşdu. asKerın biri bu (16) ğuş burda n_ārar diye ğovalayıverince geri uçar geri gelir. tabi padişah bakar bu adam (17) gelmeyince yā demiş bak seni sayıp da gelmedi görün_nü demişler köylüler, urdakılar. bu (18) kez iki dene dā asKer yollamış gidin dēmiş dutun gelin_onu buriya demiş. geri gelir (19) asKeller dutar geri getiriler bunu. bu dedeyi götürüler. demişler ya ben geldim. hālā siz (20) demiş şunnarı şunnarı ğonuşuyodunuS o anda burda. asgerin biri beni ğaldırdı ben gittim. öle (21) deyince tamam demiş. adam_öle deyince padişah biraz ürpermiş yāni neyin nes bu diye. (22) demiş benim_asgerin ğarnı aç, hayvannarın da ğarnı aş demiş. bunnarı u da demiş ki siz şu (23) çayıra inin demiş yuKarda bizim bulğuluK çayırı var. çayıra ya getirin demiş hayvannarı (24) doyuralım. bi tarana çorbası yapmış şöle bi tabaK. bi tabaK da işde şöle ufaK bi şeyde de arpa (25) götmüş. arpayı çayıra dökmüş. üzerine bi tane çul örtmüş. arpa başlamış

böle gaynamâya (26) yerin altına. ondan sona bulğuru da u çorbayı da bölē ocā goymuş. çorbadan da hangı (27) asgere verdiyse ne yēmē isderse adam o yemēñ lezzetinde yemeg almış yani tadı. u (28) çorbaynan u as.. şeynen arpaynan bu a bütün orduyu doyurmuş. ama pādīşah tabi (29) huylanmış. bakmış şimdi bunda ne kerāmet var diye. demiş ki yav demiş dile benden ne (30) dilerseñ demiş. o da demiş ki yav sālını dilerin demiş. olmaz demiş. dile benden demiş ne (31) dilerseñ. o da demiş şu a_aşları atiyim. atTüm a_aşların düştü araziyi bana ver yeter demiş. (32) üç dene a_aç varmışdı biri ardış biri alat biri de şey, alıç, alat, ardıç. üç dene a_aç ocakda (33) yanıyomuş böle gafaları ğalmış. bunnarın üçünü atiyim demiş. düşen araziyi bana ver (34) yeter demiş. o da at demiş. otTüm yerden atıyın demiş. o da ayā kałk da at demiş padişah. (35) yok demiş, otTüm yerden atarın. düşdü yeri bana ver demiş. ordan bi atar çayırdan, (36) sarıgavānan bizim kö_ün arasında bi ardış var yolun kenarında. giderken duruñ bi bakıñ (37) bak. kökü böle bi acayip bi şekilde. se şeklinde dā hālā duruyo a_aç. ve ben bildim bileli bu (38) a_aç ne büyür ne küçülür. baKın on senede bi a_aç fidan dikTiñiz. on sene sona bu fidan ya (39) kaçar bu ğadar olur ya da ğurur yok olur. baK u a_aç ben bildim bileli baK benim yaş da (40) bu zamana ğadar dā yaşlılara da sorabiliriz. elli atmış yaşında olannara da sorarsınız. aynı (41) şekildedir a_aç. hālā duruyo. diyer iki tānesi bi bu yana biri tarava düşmüş. onnar yalnız (42) ğavur burdan polatlıda sıkıyı yiyip de geri döndü zaman ... giderken o iki a_acı yakmışlar, (43) kesmişler. bu aradaki araziyi bana verin yeter demiş ve yāni dede u zamannar yaşamış. hālā (44) bu kö_ün suyunu da u dede getirmiş. u zaman su yokmuşdu burda. milleT sırtında (45) ğovalanñan u çayırdan su çekiyomuştı burıya. onnarın o haline acımış. gitmiş bu taraFdan (46) suyu getirmiş, burdan çıkartmış hālā bu su, aKın su o su. ta o zamandan beri ne azalır ne (47) ço alır. suyumuz aynı sıtandartTa akar. **EB: Mezarı nerede? EK:** ibiK dedeñin yatırı orda. (48) orda bi kendi bi de gelini çocukları var. **EB: Nerede? Görmedik onu biz. EK:** (49) mezarlın üsdünde siz türbiye girmediniz. hā türbiye girmedinİS siz. hā yeri bu. yani burdan (50) gelme. bu kö_ün tarihi ço ğesKi. ta bu ğavuruñ şeye gitTinde hanı polatlıdan ta burda (51) ankaradan geri döndünde ta u zamannarda bu köy varmışTı. bak sarığavağ yokmuştu (52) köyde. sarığavağ ondan sona ğurulmuş sarığavağ köyü. yani ğavur gittikten sonra (53) ğurulmuş ama bizim bu köy ta undan önce-den varmışdı burası. ta undan önceden yani (54) buranın şeyi varmışdı ama tābi haliyle kimi gelmiş kimi gitmiş. Kala ğala seKiz on hane (55) ğaldık. /.../

I/118

SİVRİHİSAR - İğdecik**Kaynak kişi** : Döndü Has, 54, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün

(1) **SGA: Döndü hanım doğma büyüme bu köylü müsün? DH:** evet. **SGA: Şehire falan gittin mi? (2) DH:** gitTim. **SGA: Ne kadar kaldın? DH:** bu sene geldim. yirmi yaşında çıktım bu sene (3) geldim. **SGA: Kaç yaşındasın şimdi? DH:** şimdi elli dört. **SGA: Okula gittin mi? DH:** gitTim. (4) ilköğül beşden çıktım ben. **SGA: Bize eski İğdecik düğününü anlatır mısın? DH:** ya (5) düğünden ni başlayalım? **SGA: Kınadan başla. DH:** cumā akşamı. cumā akşamı ilgi gecesı (6) olurdu. ilgi gecesı derlerdi eyvence yapılırdı. cumartesi günü sabah işde kızlar toplanır. (7) düğün sağıbi önceden yufKa yapılırdı. cumartesi sabaı da kızlar toplanır düğün sağıbi un (8) verirdi, yağ veridi, haşaş veridi gözleme yapılr hep düğünde eyvence olsun diye düğüne (9) gelennere sa.. öle hani bi şey olarak satılırdı yāni. gızlar alırdı parasını. aralarında (10) paylaşırlardı. işde odun parçalarlardı yemeKleri bişirmeK için gençler. işde öle olurdu (11) ölenneyin yemek pişirilirdi. yenirdi bütün köy. ondan sona dāmat geydirirlerdi. damadı (12) ortaya çıkartırlar hoca ceketini gırvatını işde öle bi şeyler yapallardı. ondan sona damada (13) takı olurdu. sōna ikindileyin kıS tarafına gidilirdi. şey götürülerdi çizme derlerdi adına, (14) ayakkkabı görłā çerez görlardı. kıS tarafına gidilir. akşam kına gecesı olurdu işde. **x: (15) esgiden ikindiden yapardık ya. DH:** şey kınayı mı? **x:** dāmadı. **DH:** yakılsa da hani hē (16) dāmada kına yakılırdı ikindileyin. ondan sonra da işde akşam da kıS tarafında kına gecesı (17) olurdu. pazar günü dē gelin alınırdı. ondan sonra tamam yemek verilirdi tekrar. **SGA: Neler (18) pişirilirdi? DH:** ya isdiyen bamya çorbası, isdiyen bulğur isdiyen pirinç pılavı hani ne isderse (19) una göre yapılr yāni. düğün sağıbine bālydı. işde öle. **SGA: Tamam. Çok sağolun. Ağzınıza (20) sağlık.**

I/119

SİVRİHİSAR - İlören**Kaynak kişi** : Zehra Görgün, 90, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, sünnet düğünleri, yöresel yemekler

(1) **ZG:** benim çocuklūmda şōle çocukān atatürk_ō hocaları asardı. okul-ları şey_etTi dīni (2) dersleri ... ğaldırdıydı. ben hic_okula gitmedim. hiş ne türkçe bilirin ne ğuran bilirin. bōle (3) bōle yetiştım_işde. **SGA:** Zehra teyze soyadın ne? **ZG:** ... ilkin demiridi. şimdi görgün. **SGA:** (4) Görgün. **ZG:** eveT. **SGA:** Kaç yaşındasın? **ZG:** doksan yaşında varım ğuzum fazla de_çi-lisem. (5) **SGA:** Maşallah göstermiyorsun doksanın üstünde zaten. **ZG:** ama gözüm gözūme kıtırak (6) geldi mi, dizlerim dutmaz mı? perişan_iş-de ōle. **SGA:** Sen duaları nasıl okuyorsun? **ZG:** nası (7) du_aları? **SGA:** Okuma blmiyorum dedin ya. **ZG:** evet. işde bir_iki tâne biliyorun unnar-nan (8) namaz ğılıyordum_ama şindi ğılamaz_öldum. dizlēm heş dutmaz. **SGA:** Dizlerin mi (9) ağrıyor? **ZG:** dizlerim arımaz da dutmaS. göçürür böyle giderken. boşadıvrır. dokdura gitTik (10) o gün dokTur dedi ebe seniñki geşmiş ğālī dī. saña bi şey yapamayız. ameliyet_eTseK dedi (11) masadan ğalkcāña söz vermen dedi. ha masadan ğalksañ yürücēne yine söz vermen. ğalik (12) bōle gitcek se_enki dedi. geri geldig_işde arı dindirici verdi. ğo-duk geldiK_işTe ... (13) gitTiydiK. **SGA:** Ağrı kesici verdiler. **ZG:** hē arı kesici verdiler. ğoduk geldik. **SGA:** (14) Maşallah iş yapıyorsun. **ZG:** yat-Tım yatTım yeni ğalkđım bu dē bobanne şunu yap dedi. ben (15) ğe yapıyin dedim_işde oturdum. **SGA:** Torunlar çok tatlı deĝil mi? **ZG:** çok datlı. peni de (16) unnar sever ben de bunnarı canım gibi severim. ci_erimin yarısı derim bunnara. çok (17) severin. dört tâne bunnar. dört tenē başda var da ille bunnarın yanında bunnarı bēn (18) böyütTüm yanımızda bi evde öldümüz_çi-çin bunnarı dā çok severin. iKi dene ğızıñ biriniñ (19) var üş dene. üş dene de biriniñ var ğızıñ_altı dene de unnar var_amma ille bunu çok (20) severin. bunnarı çok severin. **SGA:** O da seni seviyor belli. **ZG:** u da be.. he u da beni sever. (21) afedersin çiş_edin gelir arķamı yıkayıvrır. allah var peg_çyi öteKi de ōle böyüK Kız var. bi (22) dē ōlannarı vā ōlan ğadır assubay dē bi şey bi yellerde. bi denesi de eşkişe_ırde. işde ōle. (23) **SGA:** Sen gelin olduğunda kaynanan kayınbaban var mıydı? **ZG:** ğayınbobam yōdu da (24) ğayınnam varıdī. u da dul ğalmış yazık geş yaşında. üş tâne çocu varımıştın. bi ō.. iki ōlu bi (25) ğızī. e ğızlarını şey_yapTı. ben de böyūdüm a beñem_adam da ğuççū-

dü. buña beklēñ _ñi sen (26) dediler. ço.. Çāhillī işde işTe cāhil _okumayınca hiş bi şey bilmen. beklerin dedim. yedi sene (27) bekledim. **SGA: Büyümesi-ni. ZG:** büyümesini. o büyüdü. everdiler. çoluğ çocuk sa _abı (28) olduğ _işte. birlīdiK. biz de üş ğardaşız. ösüz ğaldık. kimsemiz yok. de ğaynanamız da (29) teyzemiz _olur. bizi aldı geldi. bobam da öldü anam da öldü. biz _üş çocuğ ğaldık. getirdi bu (30) neyse bi dene dā gızı.. gız ğardaşım varıdı. onu da gōnünce böyütTün dediler. onu (31) küçük _ölana al dediler. onu da küçü-g _öluna aldı. bi de gızı vādi unnarın _öluna da bu gızını (32) vēr dediler. gō-nun gōşu neyse baķam vērđi. amma pek hora geşmedi. biz _iyiydiK de onnar (33) ānaşamadılar pek. benim _olan ğardaşım. onnar da öldü. hebisi öldüler hebisi. bi dene ben (34) ğaldım bi dene dā olan ğardaşımın _olu var. öldü-ler geş geş ne hiKmetse. işde öle günümüzü (35) baş _etTik. iyiydig _amma adam _öldü adam da ğalpten _öldü. ğaynım vardı o da (36) ğalpden _öldü. işde benim ğardaşlarım _öldü. gız ğardaşım felÇ _oldu. olan ğardaşım da (37) gine felşden _öldü. de öle günümüzü bu güne getirdiK iyi kötü. çoluğ çocuk böyütTük. (38) everdik barķardıK _işde böyle olduK. adam _ölüvürdü. bun-narın yanında ğaldım _işTe. (39) kāh _iyi kāh kötü. kāh günüm _iyi geşdi kāh kötü geşdik ... baķam. geçiyoz baķam nası (40) bulcāz soñumuzu dizlerim dutmadı yarām çoğ _oldu. yatır ğalısam biyez de kiloluyun (41) ğuzum nap-Çan bilmen. (42) **SGA: Teyze köyde sünnet düğünleri nasıl yapılır? ZG:** dü _ünneri mi? burda mı? bi gece ğına (43) gecesi yapallar. erteSi gün de çocū kesdiriller. arķaSından da mevlid _okudullar, yimek (44) veriler o ğada işde ölē. **SGA: Ne tür yemekler verirler? ZG:** pilāv, et, bamya çorbası, hoşāf o (45) ğadar _işde. bi de arķaya tatlı veriller helva mēlva. **SGA: Bamya çorbası nasıl pişirilir? ZG:** (46) bamya iplikte dizili olur bilirdiñiS. onu börtTürüller. bi.. süzelle ipleri çekeller ğollar geriye. (47) soğan dōrallar çoKca. sovanı ya-ğınan böyle öldürüller. salça ğatallar biber ğatallar. sovan (48) ğaynayınca şeyi salallar, bamyayı salallar. o da bi so _uK ğaynar. içine bi tobaK limon (49) atallar şöle, erimesin diye iri dursun bamya diye. **SGA: Limon. ZG:** limon. limon duzu. (50) limon tuzu ğatıyollar. sona da limon sıKallā ... dek gelmeSse. u ğadar _olur _işde. bişiyor. (51) yimeklere da _ılıyo zıFralara. **SGA: Salça falan konuyor mu? ZG:** ğonur tabi salça ğonuyor. (52) bolca salça ğonur. **SGA: Soğanla mı kavruluyor? ZG:** sovannan ğavruluyor. **SGA: Nasıl (53) börttürülüyor bamya? ZG:** tallıya ekiyon aynı fasille gibi toplayon. şu ğa-dar şu ğadarkān şöle. (54) ipli _e diziyon, dakıyon, ğuruduyon böyle. onu dışā mışā ğoyuyollar işde. **SGA: Kurutmaya (55) mı börttürmek diyorsunuz? Suda haşlamaya mı? ZG:** he. suda haşlarız _evefā ona bōt.. bōrtēn (56) deriz biz. bōrtmesi o. ondan sona suyunu süzeller, so _uK suya atallar. o so _uK suyu.. iplīni (57) çekeller. kevgire ğoyallar suyu aķar. onu şöle ğollar ondan sona sovanını biberini (58) ğatallar _işde. biber salçası, sovan, tomatıs salçası edeller. icine et ğollar ğuşbaşı şöle küçük (59) küçük bolca. öle olur _işde u

ğada olur. **SGA: Sünnet düğününe konu komşu nasıl okunuyor? (60) ZG:** okuyor işde. kart da dıyollar şimdi esgiden kendimiS söyler.. **SGA: Eskiye soruyorum. (61) Şimdiyi boş ver. ZG:** şindî okullar sünedimiz var buyruñ sünedimiz var buyruñ. yarın da (62) mevlidimiz var yimemiz var buyruñ diye oKullar işde öle. **SGA: Kapı kapı mı geziyorlar? (63) ZG:** kapı kapı gezeller. **SGA: Kim söylüyor? Aileden birisi mi? ZG:** aileden biri ... gâli (64) yakışan adam işde minâsiP adam. emmi kızı emmi dayı gelini işde öle öle yakınnarı (65) okuyor. **SGA: Kına da mı dağıtıyorlar? ZG:** düünde da dıdılar ama şimdi sünnetTe bilirin (66) da dıdılar mı da ıtmazlar mı bilmen güzüm. **SGA: Düğünde nasıl okuyorlar? ZG:** düünde (67) de öle kart bastırıyollar. **SGA: Eski. ZG:** eski şe, esgiden esginden şe yapallardı. (68) büyün aşama ilgi gecemiz var ilgiye buyruñ dellerdî. erteSi ğına geceSi böyün de ğına (69) gecemiz var ğına gecesine buyruñ künde okullardı. **SGA: Kına gecesine kına mı (70) dağıtıyorlardı? ZG:** da ıtmazlardı. sâde okullardı. **SGA: Gidiyor kapıyı çalıyor. ZG:** tabi. tabi (71) çalı.. düünümüz var böyün ğına gecemiz var ğına gecesine buyruñ. de kö.. şerlerden ta şey (72) gelir çalgı gelir. bi denē esgiden oynardı ya ğarılar böyle şimdi oynar mı oynamaz mı? ğadın (73) ... kimisi ğadın getirir kimisi getirmez kendileri çalar kendileri oynar. böyle olurdu esgiden. (74) **SGA: Bu fasüleyi ne yapacaksın? ZG:** fasülleyî e vallâ bişiricekler besbē. bunu dün talladan (75) getirmişler de ayıtlayı.. şimdi geti.. yatırdım öle ebe yatıp durma da ğağk da şunu ayıtlayıve (76) dediler. ayıtlayyon. **SGA: Sen tarif ediyor musun nasıl pişireceklerini? ZG:** ğarışman. **SGA: (77) Karışmıyor musun? ZG:** ğarışman kendileri yapallar. **SGA: Öğretmişsindir ama zamanında. (78) ZG:** öğrendiler tabi canım ... ikisi gelin heP gelin oldular. **SGA: Onlar gelinin mi? ZG:** biri o (79) geliniñ gelini u Küççüğ olan. o büyük ... ğızı bunun ğızı. benim torunum. ötegi de (80) torunumun ğarısı. hē. olan aslan gibi bu emme biraz gelin ufaK tefeK. **SGA: Gelin ufak (81) olsun. Gelinin ufağı makbul. ZG:** ufaK tefeK gelin ufaK tefeK. de öle dek geldi allah öle (82) yazmış nâpcañ? **SGA: Teyzeciğim sağol. Ağzına sağlık. Hakkımı helal et. ZG:** hefâl olsun (83) güzüm hefâl olsun. ğat ğat helâl olsun. sen de ğız mısıñ gelin nisinñ allah sa da güzel (84) günner versin güzüm.

I/120

SİVRİHİSAR - İlyaspaşa**Kaynak kişi** : Şerife Avcıoğlu, 66, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, top tutmak

(1) **SGA: Şerife abla soyadın ne? ŞA:** şerife avcı_ölu. **SGA: Kaç yaşındasın? ŞA:** kırk yediliyim (2) kaç_olur? atmış_altı mı oluyom? ben gayseriliyın zaten okumuşlüm yok benim hiç. gayse.. (3) hiç_okulum yok benim. **SGA: Göndermediler mi? ŞA:** bizim az köy oldü için yengem dā (4) dipden söyleyim ben saña. köyümüz_azcī yayla gibiydi burıya öğretmen gelmedi. bu amcañlan (5) yaşıt_ama bu erkek çocu oldü için gayakent var yanımızda şu yanda biliş ya. ha. bu orda (6) okudu. dayısıgil vardı. benim babam beni göndermedi. okulun_açıldında ben_on dörT on (7) beş yaşında geldi burıya okul geldi ama ben_on beş yaşındādı. benim babam titiz bi (8) adamıdı. sen_okula öğretmene gidicen de öğretmeni mi seviceñ diyī bölē dedi benim bābam (9) beni salmadı. on beş yaşındasın gızım sen ta öğretmen ğadar_olduñ didi. nā-pıcañ_o okulda (10) sen dēdi? ben hiç_okulu görmedim gızım. ama hesabım da düS. geç.. okumuş gibi yāni (11) ondan baña gayserilisin dilleş. gayseliler çok zekālı olurmuş. sen nērelisin? **SGA: (12) Nevşehirliyim. ŞA:** gayseriye yakın. nērde oturuyosunuz? **SGA: Eskişehir’de oturuyoruz. ŞA: (13) hī ... ya. SGA: Okula gideceğim demedin mi? ŞA:** ama babalāñ sözü dutuldü için gitcem (14) dedim ama salmadı babam. malımız da çodu yengem banā af_ıdersin sı_ırımız vardı çamızı (15) vardı babamıñ. zenginđi buranıñ_asıydı babam. geçisi vardı ğırkTırıdım cıba gütTürü biz (16) geçiyi cıba diriz hani. ğırkınca cıba gütTürüdü bubam baña. biz altı ğardaşız. üç iki olan ü.. (17) dört gızız. büyü_ıbam_ımar benim bi onnan cıba güderiz. abam da bilmēz hiç. ben gü.. (18) güççükleriyin_ama benim büyüklerim hiş bilmēz. ābilerim biliyo işde bunnar gibi yabana (19) gitTiler okudular biz gız çocu oldümüz_uçun bizi göndermedi buğamız hindi. ismiñ ne (20) ismiñ ne? **SGA: Semra. ŞA:** semrā güzel. özalıñ hanımıñ_adından. **SGA: Demek cıba (21) güttünüz. ŞA:** evet. **SGA: Sabahleyin kalkardınız. ŞA:** sabahTan kaļkardık yengem cıbaları (22) güder gelirđik. gelirdik bi_ıhez de anamız_evinde üç yüz dört yüz davarı vardı ğoyunu vardı (23) anamıñ. onu savardıK hani ... yardım_ıde.. üş dört tane çobanı bekarı oluyodu bağamızıñ. (24) valla da çobannıra yimek hazırla af_ıdersin köpeklere top düT. bölē top dutardıK köpeklere. (25) beş_altı dene köpē olurdu yengem bubamıñ. ne diyim_ıesgileşi öle annadıyom ben

size. (26) **SGA: Top tutmak nasıl bir şey? ŞA:** kö.. şi, arpayı un yapıyollar yengem bizimki buyday (27) yiyoz mesefâ. köpekler_af_idersin arpa unu yıllar. unu ğaticana ğarañ böyle yengem taş gibi. (28) vallahi ğollarımız_ā_rırdı semrâ ğızım ğollarımız_ā_rırdı. ne çileleri çekdik. şindiki gelinnere (29) bakıyom da imriniyorum. ğızların_ucuz_oldü zamanda ğız_oldük. ğayın-nanın_ucuz_oldü (30) zamanda da ğayınâ oldük. şimdi de bubanne oldum bunnarın_anası yok ben bunnarın (31) başındayın ğızım. üş dene çocuk var başımda bi dene olum_mar üş ğızım_mar (32) ğızların_üçü de eskişēr-de olan da yanımda olanın bunnarın_anaları bıraktı gitTi ben (33) bunnara bakıyorum şimdi. iki dene ğızî bi de ğızım var bi dē olan var. ğızlām büyüdü birisi (34) orta_okul ikiye üçe geçdî. biri de lîsēye ğuydum ğızım geçemedi iki sene bi sene ... aman (35) yavrum bana da adam fāzım didim. eskişēr_ıo tarāvına gitTim gördüm yengem içim (36) götürmedi. gel yāyım didim. şimdi ğızlar yanımda. böyle yāni yengem birini ğoyuyom birini (37) sölüyom lafların benim çilem çok büyük. nelerlen ğarşılaşTık. amcamın_olu ben ā şo şo (38) gördüğ_ğonağ benim bobamın_ēvi baK. a u ğonaK benim bubamın_ēvi şu ğonaK da (39) amcamın_olu oldü uçun bu benim bobam dutTu amcasının ğardaşının_öluna verivirdi biyez (40) de beni. yā. dā ben bu amcaña dñjür gittim emmimin_olu ya. ğardaş gibi geçiniyoduK yāni (41) ben buna dñjür gittim. ben dñjür gidenden sona bobam benî benden habarsız bana bunu (42) verivirmiş. baK. olan_ışe baK. şindiki ğızlar_olsa öle nāneyi yir mi? yimez. yimez. (43) biz_ıonnarı bobamızın kesdî ğuyuyā kesdî ğuyuya ğızım biz ğur-ban_oldük. bizim bubamız (44) çok titizdi. benim bobam çok titizdi. çobanı-mız bekārimız hiÇ_ēsig_olmazdın. (45) şükür_allāma hiş bi lā.. der.. çoban-nan lafımız sözümüz_olmadı ğızım baK. çünkü bobadan (46) çok ğorkardık bis. ... erkeklerin yanına girmezdik biz hiÇ. üç dört tane çobanımız_olurdu (47) amma şimdi çobannan bekārla oturulā etmek yille ben saşıyom. esgiden bizim bobamız (48) çobanın bekārın yanına sokmazdın. şüle eTe.. ğısKānş iki barnāmı iki gözünü çıkardırın ha (49) aynı böyle yapardı barnāni da. iki barnāmı iki gözünüze soKarın dirdi. ay lafınızı duyuyun (50) çobannan dirdi allā şükür_olmadı ğızım. ama allah rāzı olsun o terbiye bizde gidiyo daha. (51) yani o ğorku o sayğı o sevgi gidiyo. şimdi sayğı sevgi yok ğızım_mallā kimselerde. yok. (52) yok yok. /.../ **SGA: Top tutmak nasıldı? ŞA:** top mu hē. topu dutuyon sıKıacacık taş gibi (53) dutan_ıonu. yuñuruyon ğızım vallaĥi burlarımız_acırdı. köpek beş dene büyüñ bi gün beş (54) dene top tutardık. yani aynı gine beş dene daha. **SGA: Köpek onu yerdî. ŞA:** onu yerdî ğırda. (55) çobanın heybesine ğuyardık ğızım_urda topları. ama toplar da inşan ğa-fası gibi olur tabi (56) böyle büyüğ_oluyor. siPor toPu ğadar_oluyo top. onu hayvan yīyo ğırda yengem. gününüK (57) dutuyoduK biz_ıonu günnüK. gün-de bi.. **SGA: Arpa unundan. ŞA:** arpa unundan bi (58) iliyenin_ıçinde yen-gem ğarādıK taş gibî. onu çobanın heybesine gördüK çoban_ıonu ğırdā (59)

kendi yiycē zamañ köPeklerin de toPunu atıyodu. ertesi gün āyni beş dene top daha. āyni yā (60) senelerce böyle geşdi ğızım. **SGA: Çobanlara yemek yapıyordunuz.** **ŞA:** köpekle çobannara (61) yèmeK yapıyoduK. çoban ğırda yème davarı götürüyodu. yimēni yiyodu. zabahdan geliyodu (62) ge.. biyez de çobanın_öñüne suvra açıyoduK ğızım bi de. tabi ğırda yiyip geliyo bi de evine (63) öyleye gelince yimeg_çıyoduK, yimek hazırlayoduK. gine aynı toPu ğuyuyoduK. (64) çobanın_êvine allah nè verdiyse yālıyo pişiriyoduK yengem ğuyuyoduK. bulğur_aşī, patatis (65) yimē meseġa badılcan yimē ne allah ne verdise unnarı. hani ğünde her ğün ğumañ da. /.../

I/121

SİVRİHİSAR - İstiklalbağı

Kaynak kişi : Cevriye Özdemir, 57, İlkokul; Mehmet Karadeniz, 63, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Köy okulları, avcılık, et yemekleri

(1) **SGA: Tekrar isminizi alayım sizin.** CÖ: cêvriye özdêmir. **SGA: Kaç yaşındaydınız?** CÖ: elli (2) yêdi. **SGA: Bize eski çatıların yapılışını bir daha anlatır mısınız?** CÖ: şeyden, esgi (3) şeylênen_ıni? **SGA: Eski anlattığınız şeyler vardı ya.** CÖ: he esgiden_ışdê lâylon sererlerdi (4) dam topraklarına. şey yuvaķ yuvānan yuvallardı aķmasın diyi. ĩ tūlası olan Sātin bi şey (5) yapmazdı. tūlalı olur dam_özlêne laylun sererdi yuvaķ yuvallardı ūle şey yapallardı. **SGA: (6) Saman mı demiştiniz?** x: saman, tabi saman_edel-lerdi. samanıñ_üşdünü yuvānan (7) yuvalalardı devamlı. **SGA: Kar yağdı-ğında?** CÖ: kar yādında da tabi çıkallar damnara (8) kürüllerdi. damnarıñ karını kürüllerdi tabi çıkınca da. **SGA: Eskiden okul binasının bakımı (9) nasıl olurdu?** CÖ: yoķ_ınnā şey_olurdu tūla olurdu. **SGA: Kışın nasıl ısı-nırdı?** MK: ısı (10) hayvan gübresi. hani şu tezek tu.. şey kimre mimre yapı-yoz ya. CÖ: mayıs deriz biz. **MK: (11) eveli ununнан evlerden gidēdi. talibelē götürüdü birer dene. u ödun kemire işTe unnānan (12) şey_ıderdi yani.** CÖ: odun götürüdüñ kēmire götürüdüñ. **SGA: Kim yakardı sobayı?** MK: (13) sobayı mı? CÖ: hadême. **MK: hadême yaķaķ bi de şeylê var ā_ile şeyleri yaķardı.** CÖ: (14) çucuķlarıñ_anneleri bobaları yaķardıñ. bi de şey tutardıķ. paramızınan hadême tutardıķ. (15) **SGA: Odunu, mayısı siz götürüyordu-nuz.** MK: eveT_eveT. evet. **SGA: Temizliğı, badanası, (16) boyası nasıl oluyordu?** MK: okuluñ_ū ā_ile birli yapardı çocuklar şe talebeler de şey_ıderdi (17) ēveli. kendileri süpürüdü. nöbetçi Ķordu te.. öğretmen kendi arasın-da. kendilê ūle sıraynan (18) paķlallardı. CÖ: sıraynan paķlarıñdı. bi gün biri-miz ģalıř bi gün_übürümüz ģalırdıĶ mesa (19) talebeler. ūlō süpürüydük. son son zaman dā para toplanır şey hadême tutulurdu. **SGA: Bir de (20) düğün-lere gidemiymuşsunuz.** CÖ: hē düğünnerē tabi derslere çalışmazsınız diyi (21) öğretmen_ızın vērmezdi. hani geceleri neyi baķamazdıĶ_ūle. bazan sel-bes_edillerdi bazan (22) da kısalardı. **SGA: Nasıl anlıyordu sizin düğüne gittiğınızı?** MK: a gezērdi öğretmennē. (23) goymazlardı ūle e dūne mūne. CÖ: yā. ondun sona biriniñ meselā biriniñ meselā talebe bēn u (24) beni gö-tüse öğretmene gidē muştulardı. öğretmenim_ūo dü_ündeydi dērdi. **SGA: O da (25) düğündeymiş ama.** CÖ: tabi. o dü_ündēdi dir cezā veri saņa. niye oku-

madıñ dër ya gulānı (26) çekecek ya şeyini çekcek. **MK:** öle ders mirs yapamadık mī şeyi gördü gece. yassıya gadā (27) yu.. şey ıderdi biz yā.. şey ıde-medi mi pençereden ıatlar gaçardık, esgi şeylere. **SGA:** (28) **Okula kapatıyor muydu öğretmen?** **MK:** gapatıyodu. **CÖ:** gapardı. vällä bizi gödu da biz ... de (29) aş durduğ. öleýe gadan dı merdiyanınan ölen yemē getirdilē de merdiyannan okula vërdilē (30) cezalandırdılā. **SGA:** **Annen baban ne dedi?** **MK:** āma anne boba eti seniñ kemī bizim dellēdi. (31) ğarışmazlardı öretme-ne. **SGA:** **Ama sen cazaya kaldın diye getirdi yemeğini.** **CÖ:** hē getirdī. (32) Kardeşin olusa okulda kardeşlerin getirir. getirmese öleden sōniya aş dururduK o zaman (33) merdiyannan bi ze-ver ... vërdiklerini gö.. biliyon. aklım hatılayōr yāni, gördüm ben o işleri, (34) tanıdık. **MK:** ... şeyē evli ğızlar evli olannar oluğdu, nişanni, okulda. esgiden öleydi. **x:** (35) esgiden büyük büyüğ olullarmışımış. **CÖ:** ğoca ğoca gittik. şindi ufağ ufaK ne arasın öle. (36) **MK:** şindi nē şindi hiÇ. ğoca ğoca talebeydi. **x:** baK bunnarıñ bī bunnarıñ okudūnan (37) beñem okudūm de ğişiyo mesa bizim zamanımızda öle yōdu. baK bizim üçümüz de (38) ğardaşız şindi en küçükleri benim. **CÖ:** ğardaşız un.. üçümüz de. **SGA:** **Kızlar nişanlandığı (39) zaman okul yasak demiyor muydu?** **MK:** de ğil de ği okurdu. okurdu. (40) **SGA:** **Eski kışlar nasıl olurdu?** **MK:** esgi ğışlar ā gö.. çoğ olurdu şeyi böle kürtük yapardı, (41) kürtü ğün altından ğışlellēdi. böle damdan dama kürtūnen geçel-lerdi ğoñřu ğoñřuyā. **CÖ:** ay (42) bi di sırık-lar anneñe böle keklikle uçamazdı ya. keklig avına niye giderdi erkekle (43) o zamannā? keklig dutallardı. **SGA:** **Bir anlat hele.** **CÖ:** yā işde böle.. **MK:** şindi burda unna (44) u bilmez ū keklig işi. **CÖ:** ā bu bu ābim bu benden dā iyi bilir baK. **MK:** ğar yağdı mı şindi (45) her taraf ğapanī. burdan on on beř kiři giden dağā avcı ğulübü dëriz biz ğuñ. dağılıllā böle. (46) her bir bıçı a baKallar böle dağın devri.. ğu.. şeylēne. bi alay ğaKdı mı u alayın ardına (47) düşellē. bi on on beř dene keklig olur bi aradā. izi ğarda belli olur Sāti. izinen bulurlar. (48) urdan.. **CÖ:** davşan vururlardı, keklig vururlardı. **MK:** urdā şeyē ğaKdı mı böle gitTī burdan (49) ğay.. ardından ğoşmadan öle gitTī düşTū yire baKallardı geriden gözüne tākib edelle. urıya (50) gidelle urdan bi denē dā ğaKardı. ikinci ğaKışdan ğakamazdı. böle ğaya ğoltūna girir, ot (51) ğoltūna. böle girdi mi urdan dutardık cannı cannı. (52) **SGA:** **Keklik nasıl pişirilir?** **CÖ:** u çoK ğüzel olu ay unuñ bi suyu zelletli olū bi di şeyi o.. (53) arabaşı yapalladı es-Kiden ğuñ. aynı tavuK bişirir gibi bişirisin unū. hamırını da dōkersin bi (54) dene ziniye. unu ğaşık ğaşık unuñ suyunan yudarsın berāber. **SGA:** **Arapaşını tarif etsene.** (55) **CÖ:** unu özersin şeyi hamırını ziniye dōkecek ğada. hamırını özēndan sona ğaynar suya sıcak (56) suya salārsın. onu bişinciyesiye ğadā biřēnden sonna ziniye dōkersin. u so ğukta donar. (57) donunca da aKşamnarı o tavuK suyu osun şey suyu osun davşan suyu osuñ başKa su osun (58) unuñ alıllar ortaya tası da ğollar, ğaşık ğaşık yutallar. **SGA:** **Yani keklikten arapaşı ğüzel (59) mi oluyor?** **CÖ:** yuduluğ. davşandan da yudulū horuzdan

da tavukdan dā. **MK:** bildi.. (60) bıldırcın. **CÖ:** hindidēn. meseġā unnarın hep sularından arabaşı yudulur. **SGA:** Keklik başka (61) nasıl pişirilir? **MK:** keklik suda bişirilir. **CÖ:** suyunan bişirili başKa nē şē bişirilcek? **SGA:** (62) Tavşan? **CÖ:** davşan da ūle. davşan da bāzan hanı dolmasını da yapabili.. **SGA:** Tavşan (63) dolmasını anlatıyorsun. Tavşanı avlıyor musunuz? **CÖ:** he vurullar bunnar silānan vurullar. (64) unu tūfēnen vuruldup.. **SGA:** Geliyor. **CÖ:** geliyo. yūzersin. ġanını neyin yıkarsın. etini (65) alırsın. onu çekersin makinede. etiyne otuna pirinciñen doldurusun. porasaynan olur meseġā (66) porasa sarmasıynan. **SGA:** Pırasayla nasıl oluyor? **CÖ:** hani yidi-miz pırasalar var ya. lahana (67) olur. **MK:** börtTürülē. yaprak, bübēr, pathı-can. **CÖ:** yaprak olur. **SGA:** Yaprak sarar gibi. (68) **CÖ:** hē hē unnarı sarar meseġā şeyi pırasayı da öle sarāsın. unnan olur işde. **SGA:** Tavşanın (69) eti kokmasın diye bir şey yapıyor musunuz? **MK:** koğmaS sadeñ taze olur canım. **CÖ:** yok bē (70) koğmayoru bi şey. **MK:** şeyde yūzdün mü böle şeye ġara yatırdın mı ġar tā şeyini alır unuñ. (71) **CÖ:** ġanını alır. **MK:** ġanını alır. **SGA:** Karda yatacak deġil mi? **MK:** kar. kara yatırdın mı u (72) ġar emer unuñ ġanını. **SGA:** Ne kadar yatırıyor sunuz karda? **MK:** yā bi sa_aT iki sa_aT bi (73) şey. **CÖ:** on on beş dakKa yatsa çıkar unuñ ġanı. **MK:** ġanı çıkar undān sona yıkarız (74) şey ider. etini alır şey ider yani kēmīne de ġüveÇ müveÇ yapar. öle şey ider yiniyor yani. (75) **CÖ:** yağda sarı yağda meseġā bi açık duru yā açık sarı yağ şey ider unuñ etini ġızaldırsın. (76) öle ... çayın ya.. arkasına, şeyin yanına diyen, arabasının arkasına. öle de yirsin. **MK:** ... (77) yatannar çok zelletli oluyō unuñ eti. do_al yayıyor. **SGA:** Kaldı mı hiç tavşan avlamak için? (78) **MK:** var tabi var. **CÖ:** var ama ba.. başKa horā başKa yellēden avcılā geliP vuruyollā (79) buralarda. vurup götürüyollar. **MK:** bālāda nede oluyo çıkār yāni. **SGA:** Dolma için tavşanın (80) olur dedin. Kekliġin olur dedin. Başka. **CÖ:** hindi var. **SGA:** Hindinin etini de mi kıyma (81) çekiyorsunuz? **CÖ:** vay o da aynı öle. **SGA:** İçine ne koyuyorsun? **CÖ:** vallā denē yaparsın ya (82) ince dene yapar ya pi.. piric atarsın. salçasını büberini ġarāsın unuñ. **SGA:** Soğan? **CÖ:** (83) suvan da yapar. maydunus atar. **MK:** içiniñ malzimesini atar canım işde. **CÖ:** unnarī (84) malzimeyi ġarabiberī. acıbüber, ġarabiber, maydunusu, sovanını hepsini yaparsın. **SGA:** (85) Pırasayı nasıl sarıyorsunuz? **CÖ:** porasayı da acık aS suda börtTürüsün. haşlarsın. (86) haşlayandan sona doldurusun onnarı harman edeñ. yaprak gibi mesā yaprak yapar ya. (87) **SGA:** Uzunlamasına mı? **MK:** bak böle bak. bu böle ġısa ġısa keseller böle. aynı şu şēKilde. (88) bunū şey ider, suda börtTürüler. börtün mü o ġat ġat ayırılır. ondān sona böle arasına (89) ġuyar böle sarā gider ö böle. böle-cene ġoñ te.. te.. **CÖ:** ā öle sarāsın ... döşēsın. haş.. ataşda (90) suda az bi suylan bişer. **MK:** onu da yidikten sona yi.. yimiye yakın üsdüne bi limon edēsın. (91) öle yirsin unu. **SGA:** Amca sizin adınız ne? **MK:** mehmeT karadeniz benim. **SGA:** Kaç (92) yaşındasınız? **MK:** ben ni? atmış üç yaşım-

dıym. **SGA: Abiniz. CÖ:** ābiyim. bunun küçü bi (93) de ablam_mar eşkişe_jirde. bi de benim güççüm muhtarın hanımı var. muhtarın hanımı (94) benim şeyim. bu da benim şeyim. bi olan gārdişim dā va. o da.. bu da acıyay-lasında duruyor, (95) yeşilköde. he u yeşilköyde duruyo biz di burda duruyös. **SGA: Siz hep buradasınız. CÖ:** hē. (96) **SGA: Mehmet amca okul ne? MK:** ilKokul. **SGA: Sen de mi köyün okuluna gittin? MK:** eveT (97) ben de bu kö_ün.. hep burda okuduk. **CÖ:** burda biz de okuduk bu da burda.. hep burda (98) okuduk. **SGA: Hanginiz daha çok ceza aldınız? MK:** valļa cezā-ya ğalisa çoK. **CÖ:** cezā.. valla (99) beş_altı dene öğretmenimiz_olurdu bi-zim_u_zaman. tabi burda duruyolardı evde, (100) köy_evlerinde. lojmannarı vardı lojmannarında oturuyolardı. **MK:** valļa cezāya ğalırsa çoK. (101) ayağ_üsdünde dutallardı, ellēmizi böle ēderdiK cetvel vurulardı, yi.. ölen yēmēne (102) salmazlardı, akşam yēmēne salmazlardı. öğretmen gördük mü biz böle pınık pınıK_olurduK. (103) ğaçardık. öğretmen bizi ğorecek dü_ün deri görmezdiñ. yasaK. okuycāñ. **SGA: Sizin (104) anneleriniz gitmiş miydi okula? MK:** benim_anam cāhilidi okumamış, göndermemişlē. **CÖ:** (105) bobası ölmüş. āmca da ğız çocū de_ēl mi diyi annemī okula bırakmamış. **MK:** ösüz ğalmış. (106) **CÖ:** onun_ için ben Kitmedim dērdi annem. he bo-bam okumuş da annem_okumamış. **SGA: (107) Baban köy okulunda mı okumuşmuş? CÖ:** tabi köy_okulunda. **MK:** tabi köy_okulu. a.. (108) amca-mız vardı hasan şi. u eğitimendi. öğretmenidi yānē, eyitmen. ğaraca_ören kö_ünde (109) balsar kö_ünde bunda buralarda eğitimennik yapıdı. urda hem_eğitmennik yapıdı meseļāsī on (110) beş yirmi kilometire var_u köy. u köyden_akşam talebeyi da_ıttıkTan sōna bizim kendi (111) kōmūze gelir burda ğoyunu ğuzuyu halledeğ. emişini şi dölünü alığ, gelir talēbeye ğidēdi (112) esgi.. meseļā eşşē binērdi. **SGA: Nasıl gelip gidiyordu? MK:** hē eşşek-le gelip gidiyōdu işTe. (113) **SGA: Eskiden Sivrihisar'a nasıl gidiyordunuz? MK:** eşşekle. eşşēk, öküz_arabası, at_arabası (114) varıdı eveli. sōna sona ğamyona döndü. **CÖ:** sōna moturlā va. **MK:** şey varıdı. motur (115) sō-nadan_ oldu. **SGA: Yol kapanınca nasıl giderlermişmiş? MK:** pek pek git-mezlerdi öle (116) hasTa musTa oldu mu zor ğidērdig_eveli. böle sen ğānı varıdı dā, iki tekerlekli ğānı, (117) a_aşdan, üsdüne şey_ıderdi unu yālallādı, ğacır ğacır_ötēdi böle. unuyna sap getirilēdi, (118) düven sürellēdi. **CÖ:** siz yemek yidiñiz mi? **SGA: Biz yedik. Nerede yedik? CÖ:** dāvette. (119) da-vetTe nē yidiñiS? **SGA: Ne yedik? x:** bamya çorbası, pilav, helva. **CÖ:** her-Keze (120) nasib_öldü baK. **MK:** siz hangı ğanaldan rōpörtaj yapıyosunuz? **SGA: Biz kanal değıliz. (121) Üniversiteden geliyoruz. MK:** ünüvēsTe. hangı ünüvēsTe. **SGA: Ben Anadolu (122) Üniversitesinde hocayım. MK:** anadolu ünüvesTesi eşkişe_jir. **CÖ:** televüzona çıkcaK mı (123) bunnā? **SGA: Yok vermeyeceğiz. CÖ:** vermeyceñiS mi? **SGA: İstiyorsan bulayım mı ka-nal? (124) CÖ:** eşKişe_jir ğanalı çıkıyor ya. onnara nē adam atıyolar ondan dirin.

I/122

SİVRİHİSAR - Kadıncık**Kaynak kişi** : Osman Yaman, 85, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Çayır**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **OY:** hoş geldiniz. hayırlı işleriniz hayırlı günneriniz olsun. gel gel oturun gel. hayır bi siz (2) de şöyle oturun gelin. oturun gine on dağKa oturun. bak hele bu araba adamın buralarını (3) yoruyoru. ben uzak yere gitTim mi yoruluyom. amma yaşlı oldüma amma nē ne. oturun siz (4) de oturun şöyle. gel sen bu yanna gel. **SGA: Ben çok oturdum. Biraz ayakta durayım.** **OY: (5)** dörudur da. **EB: Eski mi demiştin sen?** **OY:** çoğ esgi. girin bakın yāni eski tarihi bilerseniz. (6) **EB: Çeşme için ne dediler?** **OY:** aha çeşme bu çeşme. **EB: Ne dediler o gelenler?** **OY:** vallahi (7) dediler de ben unutTum. tutaman dedim ya tutaman. hatTa ondan ... tekrar aşşā gitTim. (8) aşşāda da va çeşme burıyı en esgi dediler. en esgi kü.. bura dediler. buranın ismi esasen (9) kadıncuğ di ği hatuncuK. hatuncuk buranın ismi heralda şeylerde de hatuncuk geşmesi (10) İlāzım esgi şeyde, kütüklerde. hatuncuK ya burda bi kadın heraldā bulunmuş veyā ut (11) yaptırmış çeşmeyi. hatuncuk diye geziyo bu kö ün ismi. **EB: Bu köyün adı o kadından mı (12) verilmiş?** **OY:** gali bilemeycen işTe ben. o ilersini bilmem. ben fazla okumadım (13) ben üçüncü sınıfTan mezun oldum. ben ğileriye geriye bilmem. aÇca gonusuyun. ya.. (14) yalnız ne derse onu bi dutuyon. bi di yaşlandım şimdi dutamayon. baK o adamnāna urda (15) okudulā yazdılar. en geç şeyini söylediler, kö ün yaşlı oldünu. hē. ēyer bilebilirsen gidēm (16) çeşmeye ğadar, tarihini. **EB: Mezarlık var epey eski görünüyor burası.** **OY:** bak diğne. en eski (17) mezarlık karşıyağa. karşıyağada bi mezarlık var annadın nı? dā ta u yandan başlar bōle gelir (18) urıya ğadan. burā benim ufaklmda yalnız benim ebem dedem burda. annadın? undan (19) sōna benden gelenlerden sōna yukarı geşdiler. doldu burası. daha evelden biz tel (20) çevirmezken bunun ortasından sıır gelir giderdī. davar gelir giderdi bu aradan. teli (21) çevirdiK şimdi gelen giden yok. kapandı yāni iki taraF ta. **EB: Burada mezarlık vardı (22) diyor-sun.** **OY:** bak şimdi mezarlık ta u karşıdan alır da baK o depede daşlar görünüyor ya. (23) mezer daşları ordan bōle gelir. ... şu karşıda da var. depede düzde de ğil, bu bayıllarda. eveT. (24) hatTa şu annaşda bi denē mezer görünür bak. o mezer bizim akrābalardan evi aşşādaydı (25) biraz genc öldü adam. benim demiş mezārımı karşıya ğazın demiş. unu urıya çıkartılar (26)

gömüldü o. orayı isdemiş. hē benim dayımın bubâmın dayısının_olu olur u adamın. bobâm (27) da halasının_olu olur dicem nâsiyed_etmiş. evi de aşşâda. evinin_ancına gömdüler_oriya. (28) orıyı isdemiş_o adam. şimdi ordan_alırdı da mezerlik ordan böyle gelir ondan sona burıya atlar. (29) burada da doldu. şimdi bu arada bak. evet. **EB: Burada yatır var mı, tekke?** **OY:** tekke yok. (30) tekKeyi öle tekkeyi.. **EB: Türbe yok mu türbe burada?** **OY:** bilmiyorum ben duymadım (31) başKa bi şey. **EB: Şu karşıda mermerci mi var?** **OY:** şimdi uriye mermer_ocâ aşiyolardı. (32) aşdılar niTekim bak çalışdılar biraz. ankaradan durdurmuşlar devlet. **EB: Niye?** **OY:** şimdi bu (33) aşşâda hamam var ya geçdiniz yerde. hamamkarasar dediniz hemen siS hamam bu yana (34) geçdiniz bizim yola ayrılmadan_urda binalar var, esgi cāmi var. fehmetTin gördün dē mi (35) cāmiyi. cāminin altında hamam. demişler hamamın suyu burdan gider. durdurmuşlar, (36) ankaradan durdurmuşlar bu şeyi, mermeri. fakKat çok da güzel. ben de bi_Ki ziyaret_ettim (37) vardım. inanır mısın_altı düzlemişler mermer böyle düpedüS. vallâhi düpedüS. nasıl da (38) düz_öle adamnar Çünkü neden eden kertikli kürtüklü olsa ben diyorum şey çıkmaz. a ü (39) seviyesi düz böyle, düpedüz. biraz yer_aşmışlar. öle duydum ben_ama ilerisini gerisini (40) bilmem. **EB: O hamam nasıldı eskiden dayı?** **OY:** esgi.. **EB: Hatırlıyor musun? Sen gittin mi?** (41) Girer miydin oraya? **OY:** diğne ben hamama çok KitTim, girdim, gezdim, tezdım. hamam (42) bizim hüduhumuzda. köprü var ya köprü su akıyor ya, hamamın suyu, bizim hüduhumuz o (43) köprüden geçer fakKat bizim memletimiz fakır memleKed_öldü için hamam (44) sahib_olmamış, belediyeliK sahi_olmuş hamama sahib_olmuş. **EB: Nasıldı hamam (45) eskiden?** **OY:** hamam çok güzel. suyu çok güzel. gadınnar hamamı ayrı efendim erkekler (46) hamamı ayrı. iki göS böyle. su.. haykırır. **EB: Neye iyi geliyordu? Sen gider miydin oraya?** (47) **OY:** şimdi diğnē. ben de kendim giderdim hamama. niye? bazı böyle çıban yara mara olannara (48) şifalı oluyormuş o su diye duydum. meseġa bir_adamın bilassa çıban ... çıktı yara oldu allah (49) taraFından. oriya gitTi bi Kaç seFe yıkandı mı temizleninÇe yunur yunduktan sona iyi (50) olurmuş diye duydum_amma orasını tecih_edemen hani başıma gelmedi, görmedim. yalnız (51) duydum_öle bi şey. yalnız kōmüz çoğ_esgi köy diyollar, burayı. **EB: Manav köyü mü (52) burası?** **OY:** manav köyü. manav. eski manavlardan. ta eski manavlardan. **SGA: Dedemin adı (53) neydi?** **OY:** osman yaman benim_ismim. hatTā o adamnar da yazdı gitTi ismimi. osman (54) yaman benim. **EB: Yaş kaç Osman dayı?** **OY:** yaş_aşşā yōkārı seksen beş. **EB: Okul (55) okudunuz mu?** **OY:** ben_üçüncü sınıf_okudum. **EB: Niye? Okul yok muydu o zaman?** **OY:** (56) eyitmende işde bizim zamānımızda yeñi açıldı. eyitmen kōmüzde eyitmen dellē (57) u_zaman_öretmen mōretmen geçmiyordu. adam gitTī efendim şeyde māmidiyide okudu (58) geldi üç_ay mı ne ondan sōna eyitmen_olarak çıktı eyitmen diyi geçerci. ben_üç sene (59)

okudum. gış gış_uunu da yazın di_ıl. yā u_zıman hem çiftçiydiK. adam kendi de çiftçiydi. (60) bizi sa_ıat sa_ıat seKizden toplardı ona gādā oğudu ondan sona işine giderdi. böleydi. biz bu (61) gādār_oKıduK bu gādā bilirim ben. **SGA: Okuyorsun ama değil mi? OY:** şimdi aklan ğarayı (62) seçerin. yazıyı okuyabilirin. kendi işimi kendim görebilirin. zaten_ıaradım da o. ben bo.. ha. (63) ama u_zamannarda olsaydı biz_oKurduk bi şey sahibi olabilirdik. he bobam da biraz zayıfıdı (64) bütçesi. okutmadı. okuldan çıktım şurda alanya köyü diyi yazar. biz_ıesgiden babil diye (65) geçerdı. alanya diye duydum. her nēse de orda zengin_ā vardı iki ğardaş. hē on yaşında (66) gitTim_oraya ... ondan sona ne? yokluk var etmek yōk. hē etmek yok. ondan sōna biS sa_ıa (67) sola çoban_ıolaraK, asgerlikten çobannıkTan gitTim ben. āıladıı mı? etmek yok. ben diıne. (68) okuldan çıktım baK kırk beş lira o_zamanıı parası kırk beş tek kırk beş lirıya a.. beş ay (69) ğuzu çonası yapTı yanımda. allah nurda yatisın adam da çok de_ıerli bi adamıdı. dā bi de (70) kōrkardım. on yaşımda var yo_un yā. Kōrkardım_ıeşşē binerdim. adamınan ğuzunuı_ııçine (71) gezerdig böle ya arkadan gezerin. adam bi yandā ben bi yanda. hē yanda üşde o gādā bī altı (72) yedi ay bi şey ğaldım. hī okuldan çıkandan sōna. cennet mekān_ıolsun adam yāni çok beni (73) gözledi. ufaK çocuk diyē. neriye gitmeycen? etmek yok. bobam_ıırametliK o_zamannarda (74) meylik ahar deller var. ordan misir da_ıtTı devleT. bi sıtok yapmış zamānında. onda ne (75) yapmış? ambarlamış, misiri şey yimiş. hāliyle kendi halinde kırt yapar yimiş bi (76) şey_ıolmamış. getirdiler buriya üğütTüler. unnan bunnan ğarışdırTılar da öle yidiK. vallāhi (77) kōkardı misir. baK_ıinan bunā sōna etmē olmazdı. biz bu ğünneri ğördüK yaşıadıK. ismiı ni? (78) **EB: Erdoğan benim ismin.** **OY:** erduvan. eveT erduvan. allah hayırlı vesin ... bu hanımıı mı? (79) **EB: Yok arkadaşımız.** **OY:** arkadaşsınız. bi yerde çalışıyosunuz. bu işiıiz urda çalışıyosunuz. (80) hā. iyi çoğ_ıiyi. hePiıize allah_ıömür vērsin. hePiıize ömür vērsin. ya biz bu ğünneri (81) yaşıadıK. yāni şimdi nen bakıyom da benim bi köpēm_ımar. ölüm_ıesKişērde var iki tāne. birī (82) eskişērde küpelilerde çimento arabalıında çalışır. yakıb_ıisminde. aynī yakıb (83) yaman_ıonun_ıismi de. urdan gelirken giderken etmek toplar gider. biri de emekli oldu dāvıt (84) yaman. u da yalnız sādā solda geziyordu. u şeye gitTi. akşēre gitTiler bayramda. mersinde (85) nē de durdular da o emekli. halı vahtı onun_ıiyi. öteKi de ēv de aldı şimdi. rā_atları iyi. allah (86) cümleynen bi kederlik ğöstemesiı_ıiyiler. ben kendim de burda duruyon. hanımı da (87) ğaybideli iki buçuK_ıüç seniye yakın_ıoldu. işdi ben devamnı kōde dōdum kōde böyüdüm. (88) durum böle. gidelim_ıisdersen ğaşı ğörcēsen ğör çeşme ğaşı.

I/123

SİVRİHİSAR - Karaburhan**Kaynak kişi** : Emine Öz, 86, Okumamış; Fahrettin Öz, 60, Lise**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, asker uğurlama, bebek bakımı

(1) **SGA: Teyze ver elini öpeyim.** EÖ: ben de seni öpëyin guzum. al-lah murâdınızı versin guzum. (2) **SGA: Adın ne teyzeciğim?** EÖ: imine öS. **SGA: Kaç yaşındasın Emine teyze?** EÖ: (3) seksen_altı. **SGA: Maşallah sana.** EÖ: yaş seksen_altı guzum. bu da ölüm benim. **SGA: (4) Oğlunla birlikte mi oturuyorsun?** EÖ: yok. ölüm gölcüKde. urda dërsânede çalışırdı emekli (5) oldu evi barķı var. orda beş dene de gızım_marıdı bi denesi sizlere ömür. ötekiler gelir (6) gider. bu çocüm gelir. **SGA: Yalnız mı kalıyorsun burada sen?** EÖ: burda yazın yalnız ğalırın (7) yannarına giderin sōna. **SGA: Kışın Gölcük'e gidiyorsun.** EÖ: giderim gölcü_e giderin (8) gızım. burda ğardaşım_mar olan ğardaşım. gız ğardaşım_marıdı sizlere ömür përsembe gün (9) ... mefât_etTi. ona gelirler. yâ. **SGA: Allah rahmet eylesin.** EÖ: sa_ol guzum allah size ömür (10) versin. **SGA: Sen bu köyde mi doğdun büyüdüñ?** EÖ: burda doğdum böyüdüm yavrum. **SGA: (11) Evlendin.** EÖ: tâbî. **SGA: Çocukların oldu.** EÖ: hē. burda ğaldım yerleşTim. gitTim miydi (12) çocukların yanında salmayız derler duraman_jille burayı isderin. **SGA: İnsanın evi gibi (13) olmaz.** EÖ: tâbî guzum. seniñ ğaş dene çocün? evli misiñ bekâr mısıñ? **SGA: Benim (14) çocuğum yok teyze. Evliyim.** EÖ: olur_ışallah guzum. allah murâdını versin. olur_ışallah (15) guzum. **SGA: Bu köyde büyük bir olay oldu mu?** EÖ: çık. olmadı dē mi guzum? olmadı (16) yavrum. benim_aklımanıñ_êrdinde olmadı. (17) **SGA: Burada asker nasıl uğurlanır?** EÖ: asger_ürlamiye esgiden hoca gelirdin. burdan ğonuñ (18) ğonşu toplanırdı eş dos. tekbir_ala ala geçirillerdi. undan sona okurlardı arkasından o asger (19) de gelir ğucaklaşır, ellerimizi öper ğor ge.. götürüllerdi anası babası teslim_etmeye sivrisara. (20) öyle ürlanırdı. hinci de ğālî o ğeşdi. etmezler zabahdan kaçan eşi dosTu yanına varı arabıya (21) biner allasmaladık der ğor gider. **SGA: Hoca okumuyor mu artık?** EÖ: yok yok. yok hinÇi. ā (22) öyle olur guzum. **SGA: Dualarla falan gönderilmiyor artık.** EÖ: yok yok. eden yok hinÇi. yâ. (23) kimisi eşini dostunu bi ğörü bi ğörmez. emmisi ... ğörüşü ğor gider biner_arabıya. **SGA: (24) Eskiden askere gidenlere hedıye verilir miydi?** EÖ: vërilirdin. **SGA: Ne veriliridi?** EÖ: bu (25) evlerini getirillerdi baya yimek ne yidirillerdi. para verilerdi. başKa bi şey bilmen.

SGA: (26) Şimdi o da yok. EÖ: hindi o da yok heralda. gini yakınları veri para ne ya. yā. **(27) SGA: Teyze eskiden çocukları büyötmek nasıl olurdu? EÖ:** hiÇ_aklım_emez. nasıl olacak? **(28)** ğıra bayıra giderdiK ğuzum. köyde emziriyon_çocūn_êvde adamın_olusa ğayınna ğaynatan_ **(29)** yanına otutturu giderdik. yolmiya orā giderdik. **FÖ:** ana şeyneri diyo. bez ğullanmıyordunuz **(30)** hani toprak_altına ğoyār da toprakla şey yapıyordunuz ya onları yani. **EÖ:** he onları mı **(31)** der? hē. şu görünen yokarlarda bayırlar var ya orlar oralardan toprak getiridiK. eleKlerdiK **(32)** ğalbırınan. onu burda çanaKda ısıdırdıK beziñ_altına bi ayaK bezi sererdiK bōle. üsdüne **(33)** toprak bezi derdik. bi de ğasıK bezi toplar ğorduK beS. ğasına ğorduK kaş peK_olur diyi. **(34)** ıÇcaK toprān_üsTüne yatırdıK_çocū. işedi miydi altına işderdin. onu beziñ toprānı alır doker **(35)** berilēni yıkar ōle ğullanırdıK. kirli toprānı. **SGA: Toprağı beşige mi sarıyordunuz? EÖ:** de_ıl. **(36)** ā yere, beze sererdiK. ğundaklayınca sıkı sıkı sarardıK. valaha bōle.. **SGA: Kundağın içinde (37) yani. EÖ:** ğundāñ_ içinde. essahdan ... sıkı sıkı sarardıK ğızım. dā bi de laf ğonuşullardı. **(38)** anam babam darılsa birbirine de sıkıca sa.. bağlasa ğundāmızı diye. baK hinci selbes **(39)** böyödürsünÜS_çocukları. hēç hinci ğundak bilmez beñēm torunnar. yā. **SGA: Ne diyorlardı? (40) Anam babam darılsa... EÖ:** darılsa da beni sıkıca ğundaklasa deller diyi. biz de sıkdırdıK **(41)** çocukları. ya bu buñalacak yok. etmezdik. **SGA: Yaz kış sıkı sıkı kundak. EÖ:** he ā ōle **(42)** ğundaklaşdıK ğolları ne içine ğuyardıK. yā. **SGA: Kaç ay dururdu öyle? EÖ:** öyle bi **(43)** buçuK_iki ay sene ğullanırdıK. ay de_ıl. he ğullanırdıK_ōle ğuzum. eñ fazla hiş **(44)** ğullanmasaK bi buçuK sene bi sene ğarintili toprānan yatırdı_çocuk. **SGA: O toprağı sık (45) sık değıştirir miydiniz? EÖ:** her_ö_ünde de_ışdiriS. İdrarı gelir_çocuk siyer pisler, onu alır **(46)** temiS toprak ğorduK. bezlerini de de_ışTiridik tabī. temisÇeciK_öyleydi. ... beze geşmedi **(47)** emme kirli beze sarmazdıK_çocuklarımızı. temiSceciK_ğullanırdıK_ğızım. **SGA: Nasıl (48) besliyordunuz? EÖ:** memeylen. hiş mama verdīmi bilmem ğuzum. ben bi_çocūmu altı dene **(49)**_çocuk böyötdüm. mama vermedim. memeynen böyötdüm. tam bōle elinde ğaşı_çocuk **(50)** ğüdesiye ğadar, akılı başına gelesiye dek. **SGA: Kendi kendine yiyene kadar. EÖ:** kendi **(51)** kendinē.. **FÖ:** ana bu fıkurduyor_ama ğapadıyım mı altını? **EÖ:** ē? suyu ğalmamış mı? **FÖ: (52)** suyu var. **EÖ:** varısa bidiKi dā_çeksin. çeksin. ğabaK_ğoduydum_ocā da. aha öyle **(53)** böyödürdÜK_ğızım. **SGA: Kendi kendisine yiyene kadar meme. EÖ:** hē ondan sōna da aşır_ **(54)** suyundan yimeklerin, şeyinden verirdiK_ğālī yirdī. eline ekmek veridik sorardı. ōle böyötTük **(55)** yavрім. **SGA: Diş çıkaracağı zaman ne yapardınız? EÖ:** diş çıkaracā bille de ğölle vururduK. **(56)** buydey_ğöllesi. içine misir, baKla, nohōd_atardıK. unğan sona ğoñşuları da_ıdırdıK_dişi **(57)** ğolay çıkarımış diyi. onnar dı_kaPına para ğuyar getirillerdi. diş başı peK_olsun öyleydi **(58)** yavrum. ādetimiz öyle. **SGA: Dişi çıkarken ağlayıp ateş yapınca. EÖ:** yapınca

tokdur ne (59) bilmezdiK ğuSum. kendi kendimize ā burda bakar ebe ğarı iīacıynan ğyi olurdu çocuk. (60) SGA: Ebe karı ilaçları nasıl oluyordu? EÖ: ebe ğarı iīacı dedīm so ğuk dutmaĝ çocukları, (61) ıÇcānan şeynen ğiş-de bakardıĝ. SGA: Dişini kaşısın diye ne yapıyordunuz? EÖ: hēř bi şiy (62) bilmediK ğuzum. hincikilere baĝ beĝem torunnarıĝ çeşit çeşit diş ğaşıma ahlatları var. onnarı (63) ben hiş görmedim. ā bu ço.. torunnarımda gördüm. yapmadım yavrum. SGA: Soĝan falan (64) vermiyor muydun? EÖ: vermedim vermedim. vermedim, verenner de olurdu emme ben hiş (65) vermedim. SGA: Emeklerken? EÖ: emeklerke ğolaycadıK emekler kenđisi. öĝüne öteberi (66) ğoyverirdiK. düşe kaĝa alışırdı. öleydi. SGA: Baĝa bahçeye git-tiĝinizde ne oluyordu? EÖ: (67) gitTīmizde yanına adam ğorduk. kendisine ğoyar şey ğiderdim. oyuncaK ne veridim ğeline (68) oynarsā. yatırsa beşik ğötürüdük onda yatırdı. öleydi. SGA: Yanınızda ğötürdüĝünüz oluyor (69) muydu? EÖ: olurdu. yalnız ğadamnar ğötürüdü evinde adam ğolmaSsa ğo-masıĝ napsıĝ (70) ğötümesiĝ de? SGA: Nereye koyuyordu? EÖ: kölge ya-pardık. kölge üsdüne çocukları (71) a ğaĝımız ğolursa ğırda a ğacıĝ altına ğorduK. kölgede öleydi. yā a ğacıĝ dalına sancaĝ ne (72) ğurardık. pişig ğol-maSsa. SGA: Okula nasıl ğönderdin teyze? EÖ: ğurban ğolıyım ğallah bi (73) dene dermanım yok. peK üzüntülüyün darılma. çocuklar şey ğetti mi de aĝlı erdiler mi ... (74) giderlerdi. hiş dermanım yok ğuzum. SGA: Saĝol tey-zeciĝim. Bir de sen okula gittin mi onu (75) söyle. EÖ: ben kendim gitme-dim. anam yalnızıdı. babam köy muhdarıydı. ğalabalıdıK. (76) çocuklarımız vardı. anam rahmetliK onnarı çocuk ğavutTuracam ben de yimek ne (77) hazırleycen yalnızıdı. işe niye giderdi. beni hiÇ okula yollamadı. benden böyöK (78) ğardaşlarım ğmardı onnar hePsini okutuyollardı. öyleydi ğuzum. ... namaz ne ğıların ğemme (79) aĝızdan ğörenme. ben ā demeyi bilmen. bil-men ğuzum. ya unnarı yaparın ğuzum. SGA: (80) Saĝol teyzeciĝin aĝzına saĝlık. EÖ: sen de sa ğol ğuzum. allah murādıĝızı versin.

I/124

SİVRİHİSAR - Karacakaya**Kaynak kişi** : Rukiye Sivaslıoğlu, 71, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat

(1) **RS:** sivaslı_ölu. **SGA:** Doğma büyüme bu Karaca... Köyün adı neydi? **RS:** ğaracağaya. **SGA:** (2) Karacakaya köyünden misin? **RS:** ben_ıı? ben sarıgavaKdan doğdum böyödüm. (3) sarıgavaKlıyın. **SGA:** Sarıkavak'da mı Sivrihisar'ın? **RS:** sivrisara bālı şu (4) dümreKden_öte_ana. **SGA:** Buraya gelin mi geldin? **RS:** buriya gelin geldim. **SGA:** Kaç (5) senedir buradasın? **RS:** elli iki sene oldu. **SGA:** Yaşın kaç? **RS:** kırK_ı-Ki do_umnuyun. (6) yetmiş birin_ıçindëyin. **SGA:** Okula gittin mi? **RS:** gıfTim. **SGA:** Sarıkavak'ta mı? **RS:** evet. (7) **SGA:** Var mıydı o zaman köyde okul? **RS:** varıdı. varıdı. **SGA:** Karacaköyündeki hayat (8) eskiden nasıldı? Şimdi nasıl? **RS:** vallāhi ēsKisi yenjisi ğuzum buriya geldim geleli iş. başKa (9) bi şē dē_ı. davar sı_ır daşıı. unnarınan_ūraşıı. ğır_ışı ileşbelliK var meseġā de dē evelden (10) elimizinen turpannan ne işlerdiK hinci makineye döndü, düverbiçere döndü. evelden heP (11) turpannan, orānan yapardıK. şindi isen düverbiçere döndü. hindi ğālī heP āġāta döndü şindi. (12) öle. başKa ğanı şey_edecek.. **SGA:** Eskiden daha mı güzeldi ama? **RS:** çilesi çödu. hindi (13) masraf çok o_żaman çilesi çödu. o_żaman baK bizim buranın_ādeti ğaracağayanın_ādedi, (14) davar, sı_ır daşırdıK. davarı sı_ırını ayşam zabah sa_ardıK yaz gelincek. ondan Sona sütü (15) çeker, bulaşı yıkar, yemē yapar, adama iş yapmıya giderdik. meseġā dırmık, ananaT, onu (16) yapmıya giderdiK. ayşam gelin gine aynı iş. öleydi. hinci erkeklerde çile masraf. paraynan (17) dönüyor hindi heP. düverbiçere veriyon. meseġā yolmacı geliyor nohudu ona veriyon. şindiki (18) ğarıların rātı bizimkinden_ıyi. bizimki heP kendimiz yapardıK, artırām, yetirem diye. artık (19) arttırabilirsek. sen nerelisiı? **SGA:** Ben Nevşehirliyim. **RS:** nevşerli mi? sivrisarda mı (20) durusunuz? **SGA:** Yok Eskişehir'de duruyoruz. **RS:** öle ğuzum_ışde dün.. dünyānın (21) çilesinden başKa bi şeysi yoK. biS heP_ömür tüketTik. şindiki ğadınnar_ışdi bidiki yemē (22) yapar. bulaşı yur. evini temizler tamam bitTi. ğır_ışıynen_ılgisi yoK. **SGA:** Köyde bile yok (23) değil mi? **RS:** köyde. ha cünKüm şeyden kürtlēden geliyor şey, yolmacı. noġodu kimyonu (24) ona yolduruyollar. e adamnar makineynen ğıyıyor e ğarılar gitmiyor. evelden mejbur bizi (25) dedeġinen meseġā heP benim emsalım, beġim yaşıtlarım benden

daha böyükleri (26) heP_erkēynen berāber gidellerdi. **SGA: Çocuklar ne oluyordu? RS:** vallā çocuklarımız ilezil (27) böyüdü guzum. baK benim gü-nümde meselā bizim_ışimiz senin sordūja göre şura şu (28) camınan şuralar yo_udu. bura açtdı. benim biz ğırdan geldik mi çocuklarım_ā burda di.. (29) şeyde yatır_olurdu. geş gelirdiK hani. ā buralara uzanırırıldı yazık. öle çile-li böyüdüler. ē (30) başKa ana baba yok. ğayınna da her gelini dutmaS. **SGA: Çocuklar kendi torunu. RS:** torunu (31) ōsun. dutmaz. dutmāncek nāpcık? allah hayıllısını versin_ışde vijdāni olmayindeK hi.. a (32) meselā evelden buranın şeyidi. şurayı açıyın da bi ğat yatak seriyin de çocukları oraya (33) yatırırırırın demezdi. elimizinen s.. harman savırırırK yabaynan. belki hani resimlerde (34) göründür. kendiñiz yapmadıñız da onnarı bilmeSsiniz de biz böyle yabayna böyle savıra savıra (35) meselā örüzġar bu yandan_eserse dene buriya düşer saman bu yanna düşerdi, ayrılırdı. öle (36) ayırcāz diye undan sōna gözerinen çalkardık. üsdünün çeperi ğitsin diyi. çuvallara dolduru (37) arabıya atar bi adamınan berāber çuvallāra ğuyardık. unnan_elleşir_atarıdık. hinci ġālī bel (38) bıkın ġalmadık. bi yu.. bi bardak suyu getirmiyē belim da-yanmıyor. /.../ **RS:** şu palanın (39) ğıyısını yamardım_ortalıkda ama. amcāñ ğızıyor. nābıcañ da esġiyi üsKüyü yamáycañ diyi (40) ūraşın? alām yeñisini alām. nābıcañ diyo. ben de acelece şuriya oturular bazı şu biz sizlerde (41) ne geçer bilmen kimisi ġaş der. **SGA: Nereye kaş diyorlar? RS:** meselā tavana. **SGA: Şuraya (42) mı? Kaş mı diyorsunuz? RS:** hē. biz ġaş deriz_uriye burda. **SGA: Çatı. RS:** hē çatı. çatıya (43) meselā şu alt yanda tūla var ya çatı diye uriye deriS. böyle düz yere de ġaş deriz. **SGA: (44) Kiremitsiz düz olunca kaş deniliyor. Bizde kıran denir. RS:** hē. tabi de_ışiK de_ışiK. onu da (45) işēyi akıyor da çocuK ġum getirdi de bi dā ġı.. ġalın suvıyacaK. u oriye a_acıñ dibinē (46) çocuklar biri eşkişērde, biri sivrisarda, biri de ġülçēr diye şeyi var emirda_ına giderken. orda (47) ġızımın biri. unnar ġeldi vakıt orda a_acıñ dibinde kölgede yiyem diye şey_edeller. orada (48) diyo onnā açırırırırırS. **SGA: Teyze senin gözlerin ne güzelmiş öyle. RS:** niye? **SGA: (49) Güzelmiş. Kime çekmiş gözlerin? RS:** ne bileyin? vallā kime çektiñi bilmiyorun. allāñ veramı (50) besbē. annemiñ gözü çakırırıdı. bābamın gözü ġaraydı. işde ikisinden ġarışmış o da e.. öle (51) olmuş. /.../

I/125

SİVRİHİSAR - Karadat**Kaynak kişi** : Ayşe Keskin, 60, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Cenazeler, düğün

(1) **SGA: Ayşe abla soyadın ne? AK:** kesKin. **SGA: Kaç yaşındasın? AK:** ben bu sene atmış. (2) **SGA: Mesela bana cenazelerde ne yaparsınız anlatır mısın? AK:** cenâzede selâ verilincē (3) hastayıkan gideriz hani ağır hasda olunca gideriz yataKda yatınca. aniden_ölenlere de işde (4) selâ verilir köylerde selâ verilir. hoca der_ışde falanca fişmanca erkekse ğadınsa ölmüş diyi. (5) gönşu şey görevimizi yaparız abdes_alır gidâriz_ışde cenâzeynen âlancâsa âlarız. sıklıncâsa (6) sıklarız_ışde. cenâze ğağandan kēri üzüntü paylaşırsız u êvdē. geliriz_ışde cenâzeye (7) götürüler_erkekler. ğadınnar yakın_akrâbaları işde ğalır bi iki gün gider gelir_ışde. **SGA: (8) Yemek falan götürüyor musunuz? AK:** götürürüz en yakınları götürür. hazıllık yapıp gelen (9) dışarıdaki misâvirlere. önden_öleydi de şimdi vallâ götüreni gine götürü de şimdi dâ (10) ğolayına gitTi millet hani. herkez esgiden yokmuşdu milletTe. bi dē hinci herkeziñ_altında (11) seri arabası var. gididyör lahmâcın yapıdırıyor, ayran getiriyor bütün misâvirlēne onu şē (12) yapıyor yâni. hinci gerekmiyor yemeK mimeğ_ışde öle. **SGA: O yüzden yemek (13) götürül-müyor artık. AK:** he götürene gine götürüyor da öle olunca heralde peK yani (14) götürülmüyor yâni. **SGA: Eskiden ama yemek yapıp götürülüyordu. AK:** hē hē esgiden (15) benim_âbīm_öldü yirmi dokuz yaşında. evi barkı ğaldı tıravık ğazâsınan da bize (16) yakın_akrâbalarımız_öle Pişiri bişiri getTiler yâni. biz dört gün beş gün_o mayıs_ayında (17) öldü de hani bir şey yimedig_ölēm biz de diye amma ölünmedi allahañ hani öldürmedini (18) kimse öldürmedi. peK genç gitTi de. **SGA: Çocuğu kaldı mı? AK:** vârdı evi vardı. **SGA: Ne (19) oldu onlar? Büyüdüler. AK:** vallâhi siz ne soruñ. büyüdüler de bi de bize sor. en büyü yedi (20) yaşındaydı. iki ğızı bi ölu vardı. ğarşıya ev ne yapırdıydıK da bizden_ayrı ğaldıydı ğâlik (21) de. ğarısızdı, vardı işde. karısı da gebeğenş ğaldı. olan vardı iki buçuk iki iki iki yaşındaydı (22) işde iki yaş deye. aF_edersin dâ donuna işerdi böle haber_etmezdi. ge-çen_erkeklerle (23) sarılırdı boba diyi. hiş bilmez_o. büyüdüler. vallâ ... gen-şlīne oldu hanī ğalan da çile çekdi (24) dē anası da onnarı ğanadına aldı işde ğoceye ne varmadı. anam boğam çok teklif_etTi gelsin (25) bi şey diyemeyiz vār.. hani benim çocūmdan sa_ı da fayda yok ba_ı da fayda yok diyi. (26)

çocuklarım mar dēdi vārmadı. sōna da burda dēzamızın ōlu vardı, dēzamızın gızı vardı, (27) gızı da öldü. iki ōlu vardı onun da. gızları urıya verdi ikisini de. biri gızının yedi yaşındaydı (28) bobasının öldü sene okula gayıd et Tirdik böle okullar açılca zaman. ikinci gızı dört buçuk (29) yaşındaydı. ōlan iki yaşındaydı. demek istedim de unnar böyödü gelin olma çağına (30) gelince iki gızı bi eve verdi iki ōlan ğardaşına. sōna dēzamızın gızı öldü. verdi gayınna öldü. (31) yirmi dört sene gelinimiz durdurdu yāni. onun bunun işÇisi oldu, çaPacısı oldu. elin işi (32) bitmeS. bitmeS. dā bak çalışırın deĝ bak biter mi bitmez dē sōna ğaynata evlenmek zorunda (33) ğaldı. dā altı ay olmadı. ğırk gün olmadan hayır ekmēni yapTılar. una buna dünür çık.. (34) vay benim gızlān içine el gelceK dē açık da hāli vakıtları iyiydi. benim gızların şeyine (35) ğoncaĝ daĝılcaĝ diye yirmi dört seneden sona gızlarının ğurbanı oldu vardı urıya u gayıntıya. (36) vardı. **SGA: Kendi çocukları için.** **AK:** kendi gızları için kendini yakTı yāni. soĝ ğarı buĝ ğarı (37) soĝ herif buĝ herif amma yirmi dört sene hani üsdüne bi kirlilik getmedi. biz de ğol ğanat (38) ğerdik. elimizden ğeldi ğadar da yāni vardı. ōlan da sōna evlendi ōlan hinci ankarada (39) çalışır işde. oku.. okuTamadı yāni gızları da okuTamadı ōlanı da. e nası okuTsun bi de hani, (40) Kōlay dē el. hep el ... biz de yardım etTik etTik sēneden sēneye açık ğeldi hani bizde de (41) açık ğeldi, edemedik dē kendine verdi ğücü ğuvveti, hani unnarı kel etmedi kör etmedi (42) böyütTü amma yirmi dört sēneden sona vardı işdi. aylık da yo udu hinci bak gine (43) devlet olsun yardım ediyor böle kömüründe mömü.. u zaman bu devlet yokdu besbē. u da (44) yōdu o zaman. u da yōdu. ikki ay ikki ay baK ikki ay biter mi? ikki ay biçer dedimiz küve (45) pancar ğışmasına çapıya gidilirdi. köv ğalabalıdı dı ōle ōle işde yirmi dört sene idāre etTi. (46) yirmi dört sēneden sōna gızların işde şeyi oldu. hem ğayınnası oldu hem ğurbanı oldu (47) gızlarının. nası annatıyım dā işde sa a böle. allah ğenşlere genc ölümünü vermesin hani bi (48) de ğazā ölümü çoK zor. **SGA: Deĝil mi beklemeden.** **AK:** efendim. **SGA: Beklemeden oluyor.** (49) **AK:** tabi. u ōle oldu bi de dā benim büyü.. Küççümü verdiK dē kö ün içine. u da bi āz bi (50) zaman durdu işde beş dene ğız çocūnun öĝünde u da ğamyonun altında ğaldı Polatlıda. bēş (51) dene ğıS çocūynan. bi medersiS. aylı var onun dā esnaf bākuruna yazılmışdı. u da maddi (52) durumdan hani ölünce yatırdılar muturdular onu dı vallā beş dene ğıS çocūn öĝünde ğaldı. (53) allah yeter ki vermesin bi şey yapamadı. bi şey yapamaĝ alahdan gelene. valla hani benim (54) dert böle işde. **SGA: Saĝol Ayşe abla. Hakkımı helal et. Ben seni yordum, üzdüm.** **AK:** (55) nāptım? bi şey yapmadım. otur ben sa a bi ğāve bişirim çay bişirim valla bi ğavun (56) kesiyim allah aşĝına. **SGA: Biz yiyip çıktık. Daha dokuz köy var.** (57) **AK:** giden dā. valla anam dü ünümüz de işde annatıyın. dü ünü de annatıyın. (58) dü ün esgiden hōlan evi ğız evi burda nişannı olunca annaşınca işde yemek veriler bizim (59) burda. ilkin

bazar gelin_olcāsa bazar gelin_olcāsa bazar, bazar.. salī, bazartesi, salī yō. salı (60) çarşamba yūka yazılırdı öñden. böle hazır_ekmek bilmezdi herkez. yok bi de vesā_ıt de (61) yo_udu almiya. yūka yazılırdı. gōñşular_arasında üş dört yaslāş böle. bilin_ıni yaslāş delle (62) işde bizde. yūka yazılırdı dü_ün_êvi olcāna. bayrak daķılırdı olan_êvinê. yani dü_ün_êvi (63) oldū belli olsun diyê. nêyse u_şe yapıldı. iki gün yūka yazılardan kerı perşembe gün (64) datlı_aş olurdu. yūka yazarķan millet ok_.. kö_ê okunurdu böle her-keS. un ğuyardı dat_.. (65) olan_êvine, datlı_āşa gelillêdi. urda da ye_.. bamya çorbası bişerdi. helva basılırdı. gelen (66) böle yirdi. gelen yirdi. ğadınnar gelirdi Sadice. erkekler de_ıl_u gün. sōna işde un getirilerdi (67) tabaķlara ğuyallardı yūkacılara para getirilerdi bi lira iki lira o_zamannar_ışde geçer hinci (68) de ôle de. neyse bunu yūkacılar_üleşirdi u parayı. iki günden sona cumā gün de ğoyunnar (69) muyunnar kesilirdi. misāviller gelirdi işde dışardan. u hazıllığ_olurdu. cumartesi gün olan (70) giyimi olurdu burda dāmat giyimi. yemek verilirdi bütün köve, misāviline, dışardan gelen (71) kōlüye yemek veridi. öñden bulğurudu şindi piriş müriş ... şinci pantāze çok yāni āyranından (72) dut hēlvasından, kōpostusundan ne verebilirsen yāni. dā baķ öñkü hafta geleydiñ güzelce (73) görüdüñ. dü_ün vardı olan_êviniñ. val-lā. şimdi peK milleT salunnara ğalıķ düştü hani (74) köylerde de kimse ğalmadı da ğırķ yılda bi dene oluyor köyde işde bu (75) köy_içiden_alabilirsen yakınnardan_alabilirsen yakın kōylêden ôle bu köy dü_ünü oluyor. (76) řindī ekseri salonda oluyo dü_ünnê. demeg_ısdedim sona güvê giyimi olurdu. (77) güvêniñ_arkadaşları işde genşler olan_êviniñ şeyinde giyinirlêdi. çalgı çırğı dāmadı giydiri (78) meydan yêrine çıkarlardı. hoca gelirdi ôle namazını ğıldı-randan kêri. ôle namazına (79) giden_erkekler yaşlılar gelirdi meydan yêrine. dāmadınan arkādařları davulnan zurnaynan (80) dāmaT meydan yêrine çıkār-dı. yaşlı bobalā ne beklêdi. hoca tekbir_ala tekbir_ala dāmadı (81) ğeydiridi. yanında bi de sādıc_olurdu yakın_akrāba olan çocū yakıřdırılādi. baĶ öñkü hafta (82) geleydiñ ne güzel görüdüñ cumartesi gün. nêyse bu işde giyinenden kerı dāmat u meydan (83) yêrindeki adamnarıñ yakınnarın elini öperdi, sıkardı. unnar da hayıllallardı. erteSi u gün ğına (84) ğecesi olurdu. dāmada ğına yaķarlar_ışde. çalgıynan çırğıynan millet gider, oynar, güler, (85) ğına yakılır meydan yêrinde. ertesi gün gelin_almā gideller arabaları hazıllallar. (86) gelin_arabası süslenir. gelinin yanına işTe yēnge bincêse dāmat bincêse gideller gelini alır (87) geliller. geline ğurban kesilir. ğoyunsa da geçiyse de ne ke_.. tokluysa da işde. gelini (88) haTladilla üş sever ğurbanıñ_etrafından. gelini ři da_.. êve girer dāmat êve ğuyar. şerbet (89) mirbeT_içilir. meydan yêrine çıkā daķısını daķar dāmat. sona yakın_akrābaları, misāviller (90) daķıcāsa varı dāmada daķısını daķallar. u gün_ışde gine meydan yêriniñ yemê verilir_urda (91) misāvillêne kōlūsüne dü_ün_êvi gine yemek verir. dü_ünü hayıllalla yemek veri ondan (92) sona böle biter dü_ün. SGA: Okula gittin mi? AK:

he. **SGA: Ne kadar okudun? AK:** beş sene **(93)** okudum keşke ilerli okuyaydım. **SGA: Sen okusaymışsın. Maşallah. AK:** anām ben böyle bak **(94)** şurda kitap parçası göreyin soķakTan alır gelirin. alır gelirin. çoķ isderdin okumayı. dā **(95)** şu an için e er imkānım olsun girip başvurucam bi yerilere. **SGA: Okusaymışsın sen (96) başbakan olurmuşsun. AK:** u ğadā olamazdım da hani zekām iyyidi allā şükür. zekām **(97)** çoğ iyyidi. çoğ iyyidi amma hani acı keder de gördüm amma zekām çoğ iyyidi. **SGA: (98) Sağol Ayşe abla. Ağzına sağlık. Hakkını helal et. AK:** yō bi şey yapmadım. o kadan oturduk **(99)** kola ne getire..

I/126

SİVRİHİSAR - Kargın**Kaynak kişi** : Nazife Tural, 61, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köydeki afetler, asker uğurlama, eski hayat

(1) **SGA: Teyzeciğim adın ne?** **NT:** nazifē. **SGA: Soyadın?** **NT:** tural. **SGA: Kaç yaşındasın?** **NT:** (2) atmış bir. elli ikiliyin. **SGA: Maşallah gençsin.** **NT:** nerde anām. tek genc_olsam_ama hani (3) ne bileysin. otu şuriya gız yanıma. ē. **SGA: Bu köyde mi doğdun büyüdün?** **NT:** bu kōde (4) dōdum böyüdüm. **SGA: Okula gittin mi?** **NT:** gitTim. **SGA: Bu köyde miydi okul? Eskiden (5) var mıydı okul?** **NT:** vardın şu harmı_yennerde okullar dā var hālā yapırdıla. pençireleri ne (6) gırılmış da. **SGA: Bu köyde eskiden büyük bir olay oldu mu?** **NT:** yangın_öldüdü sen de (7) biliñ_ñi? hanı gızıl-dağların_evi yandı ya. **SGA: Nasıl oldu o olay?** **NT:** olay böle olan vardın (8) hinci o subay. dutmuş da kirbidi di_ırvımış bobasına anasına gı.. gızmış da. u da yandı ā şu (9) depedeydin böle. allāhım her yerleri dumannar bürüdü göca kōlü etfāyeyi de çārmadılā. hep (10) helkelerinen kōde evlerde su yōdun. buñarlardan çekdik de söndürdük. **SGA: Birine bir şey (11) oldu mu?** **NT:** olmadı hani. olmadı anam. olmadı. nurtene ünne gız. vallā unu ünnē. **SGA: (12) Evi ne yaptınız sonra? Tekrar siz mi yaptınız hep birlikte?** **NT:** işTe ot mut vādın eveli (13) çayır_otu dellerdin. unnar munnar böle yōkarlara kat yandı da evleri hemen söndürdüler. (14) yangın_öldü da göca kōlü toplāşdılar, söndürdülē. öle pek fazla eve zarar vermedi. hē he. (15) avlular muvlular yandı böle bacı. bi de şu ev yandı. adamın biri gızı alcāmışdı. siz başa (16) vermediniz diyi kirbit diyirivirī. di mi şī? öle derlē. hē hē. ā şu evler bak ā şu evlere. (17) gız_alm.. sen de benim bize vermediniz gızı siz ba_ıa vermediniz diye deli gadın birez de (18) kirbidi diyirivirī. hadi u da bi yanar bi yanar bi bāriş bi gece yarısı. gālī urayı da söndürdülē. (19) **SGA: Epey yangın olmuş bu köyde.** **NT:** oldu oldu guzum_öldü. öldü. **SGA: Bu köyde bir (20) kızı isteyip de vermeyince büyük olaylar çıkıyor mu?** **NT:** öle yok bizim. ū do_uda oluyor_o. (21) buralarda öle yoK. işde ū çocuK ataşlayıvırmış_ēvi. öle dövüşüp çeki.. gine de undan hani (22) bilemediler unun yapıdını. garağola mahkimiye vèremedilē. hanı şayid_olmayınca. **SGA: (23) Kesin de değil yani.** **NT:** hē keSin de dī. tabi. (24) **SGA: Siz eskiden gençleri askere nasıl uğurlardınız?** **NT:** nası u_ırlardık? ölumuz yo_ıdun (25) ku bizim u_ırlasak. **SGA: Kaç çocuğun var?** **NT:** yoğ_annecīm benim. üş dene biz

dā u (26) taraftan bu yanna gelin geldim. üş şiyidig_ hic_olumuz molumuz yo_udun kī. (27) hic_u_urlamadık. he toplasillar hocalar böle işde, gitcē gün araba gelir. u çocuK hēP ellerini (28) öper ğarıları_olsuñ böle sırya diziliriz. o asgere gitcēden de haşşlık veren haşşlık veri (29) ěline. helallaşır. arabaya biner ğoğ gidē. öle davul dümbök yok. kimileri şiy yapar_ dü_ün (30) yapar. ya da şiy çalalla. ölü yoK. mevlid_okutmak da yok. eveli öleydin ğuzum. **SGA: (31) Gelince ne yapıyorlar? NT:** valļa gelince bi şiy yapmazla. hiş duvā muvā bi şiy.. kesen kesēdi (32) do_uda oldu mu do_uda oldu mu geldi mi ğurban keser da_ıdır milletē. ... geldi zarāsız (33) ziyansız diye. **SGA: Senin oğlun yok mu? NT:** var_anam. eşkişerde. **SGA: Gelinle aran (34) nasıl? NT:** vallā bi zamañ dillikleri bozulduydun hincig_ıyi oldulā bi dene çocū oldu. **SGA: (35) Senin gelininle aran nasıl? NT:** hincik al iyi baķam bi. (36) **SGA: Eskiden kaynanaya karşı âdetler nasıldı? NT:** e eveli annecīm sayğı vardın dedīn gibī (37) böle eli öpellēdin yavut dā. āzını sarallarmış ta vahtında biz güççükene. hinciK nerde ölē? (38) hinciK_öle yok. hincik gelinner benin diyō. sen ğayı.. ğı.. gelinsin ben ğayınayın diyollar. (39) öle öle ğōku varđır. biz çalışırdık böle. yokluk varđın. yimek yōdun. hincik herkesiñ_evinde (40) her şiyi var. dolabıymış, ıçcak suyūymuş, enercisi nē. eveli yokluk varđıñ yavrum. bitTen (41) bol ne vardın? insannar bitlenirmişdi böle yuyamaz yıķayamazlādin. şurda bi yunaķ var. bi (42) ğoca ğoza.. ğazan ğurardıK. daşlāda toKacı elimize alırdıK küPbüdü küPbüdü küPbüdü (43) çamaşırılār toKacınan toKaşlardıKdı tātaynan. hincik nerde ğuzum_öle? hēkesiñ_evinde (44) makinē, hēkeş hep Senginmedi hēkeŞiñ moturlār. hiş fakir yok kōmüzde. herkeş heP dört (45) dörtlük zengin. **SGA: Su yokken nasıl yapıyordunuz? Orada yıkiyordunuz. NT:** işde urda (46) böle şey ā şurda çeşmeler var şu kö_ün_ortasında şurdā. urda oluķlar vardın böle, (47) urdan_alır_alır ğazannara, ğara ğazannar vardın. unnaŗda yıkadırdıK basardıK ğazannara, (48) öle yıkardıK. **SGA: Evin suyunu nasıl kullanırdınız? NT:** işde urıya giderdiK. hē baķ bu (49) cāmide de var burda. şurda cāmide de var. isdiyen_urdan getiridin isdiyen bu ğarabataķ (50) deriz iki dene ğurnaları vardın böle şırıl şırıl. oluķlar var eyer_ordan geçerseniz ğörüsünüz. (51) şu hemen şurda. urdā yıkardıK çamaşırı. herkeş böle daş ğordun daşlar vardın. nebet (52) derdig_urıya. böyōn sen yıķan yarın ben yıķarın arķa arķaya dā hele bayram geldi mi di mi (53) ayşe? hiş bi dene yer bulunmazdıñ. biz gece yıķardıK. de eveli u şeyi yicēmiz unna_rı (54) yıkardıK. yıkardıK palalara sererdiK savuruduK diyirmene ğötürüdüK. ğara un dellerdin_ünā. (55) bū oluķda yurdüK. allah arabalara he kepekli un kepekli un. kepekli un yirdig_eveli. **SGA: (56) Banyonuzu nasıl yapıyordunuz o zaman? NT:** ā urda yapardıK daşıñ_üsündē. soyunurduK (57) cıp cılbāķ, daşa oturuduK. so_ug_olsa so_uKda gine oturuduK. ā fırtına dıŗaŗda dönüyōŗ. (58) öle banyo yoktun kū. evde ne su vār, ne banyo va. gelirdig_u_rıyā, bi dene ğoca ğazān, (59) eñ_ilk deFā baş daranırdıK. başımızı böle bi

saşları örēdiK bōle bu çocūñķu gibi. buralara (60) bōle ince ince dōşēdiK. unu çezēdiK_alarına bitleğ girēdin. ġazana oturuvurduK (61) eñ_ııK deFā analarımız bizi darardın. ondān sonā kendileri darar hadi ā üsdümüzün (62) başımızın ıslaklına bōle çamaşıra ġızışırdıK. āyşāma ġadar_ūraşırdıK. bōle omō momō da (63) yōķ. ġalıp sabın, kil getirilēdin o mālışdan_eveli. ısbab kili diyollar bōle mavi gök. unnānan (64) yıķardıK ġızım. çirtli olurdun_uda. banyoyu da urda yapırdıK. ā şurda hemen. **SGA: (65) Çocukları falan da mı orada?** **NT:** heP heP heP he so_ıK_ıÇcaķ. otutTurula bi de sırtına (66) küm kümbüde yumruķ vurular. çocuklar_ālardin üşürdek yakardın. valla öleydin yavrum. ne (67) rezilliKler ġuzūm. **SGA: Su ne zaman geldi köye, evlere?** **NT:** yir̄mi sene oldu mu nācide? (68) oldu. oldu. yir̄mi sene oldu. **SGA: Nasıl deġiştı deġil mi hayat.** **NT:** dā hem de nası. hincik (69) nereye varsanız su. avluda ineklere hortumu dutuvuruyorum. eveli su çeke çeke yavut da bu (70) şiy ölürdüK. hincik bu çeşmeye daķıyor.. sen_āl. he oldu hadi. beñēm bēy ā bu baK nası (71) yakışaklı. antalyıya ġōçen di ġandırdı da ā bu beni ġötümeyoru da. valla pek çoK rezilliK (72) çekdim yavrūm, pek çoK irezilliK çekdim. üş dene çocūm_ımar. ā buriya aldı geldi. bi iş (73) ġüveline ġötTü beni urda bu hora geçirmedi. bobam_ınam_öldün ben kıra vadım kendi (74) başıma bobamla. hadi urıya ġötTü mü ā bu bakaķsız beni hadi urda birini hora geçirmede mi. (75) hadi buriya geldik mi. ev yapıdık bōle iki ġatlı. hāmileydim_ölana. hāmile olunca beslenemiş (76) çocuk. ev yapTım bōle çamır çekdim çamırnan yapıdığ_eveli evlerē. kerpicinen bōlē, (77) çamırınāñ. hāmile hamile çalışdım ben. ā bu deli herif beni antalyaya ġötçen dedi de (78) ġötümeyivirdi. vallā ne çilelē çekdim pek çoK çalışdım. bakaķlarım dutmaz ā bilir ġoñşu. (79) ben gibi rezil dā kōde yok. depelerde ā şu depeler var ya inek ġüderin. yaz_ıltı ay vāllā inek (80) ġütTüm depelēde. bacām dutmaz. hava da lormaı. pek çoK çile çekdik. hinciki ne var (81) ġuzum? hincik beñēm ġızlara baķarın gelinnere baķarın dā işlerinde ırātdıķdan_ırat yok. (82) herifleri yollayırıyollar. ġarılar da ge.. bi yidī bi ġıydī. ē siz bi de siz_annaT. evli misin (83) yavrūm? **SGA: Ben evliyim.** **NT:** belli.

I/127

SİVRİHİSAR - Kaymaz**Kaynak kişi** : Medine Ulucan, 61, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Fasülye

(1) /.../ **EB:** Siz Kaymazlı mısınız teyze? **MU:** kaymazlıyız yavrum. **EB:** Manavısınız değil mi? (2) **MU:** eveT. evet. siz nâpıyoğuz? nerelisiniz? **SGA:** Ben Nevşehirliyim. Bizim oralarda (3) fasülye pek yetişmez. **MU:** öledir. yâvrum işdi nası ek.. ekeñ? **SGA:** Teyze adın ne? **MU:** (4) medîne. **SGA:** So-yadın ne? **MU:** ulucan. **SGA:** Kaç yaşındasın? **MU:** elli iki do_umnuyun. (5) **SGA:** Okula gittin mi? **MU:** okula mı? gitTim_üşden çıkdım. **SGA:** Kaymaz'da mı gittin? (6) **MU:** eveT. **SGA:** Burada mı doğdun büyüdüñ? **MU:** eveT. **SGA:** Anlatsana bu nasıl ekiliyor? (7) **MU:** nası ekilir yay-rum_ışde sürülür meseLâ bâce sürülür. ondan sona barana çekilir. barana (8) çeKildikden sona ğarığ_aş isder şölē meseLâ şölē şölē isder ğarı.. ğarığ_aş bi o yanna bi o (9) yanna. isder şölē düz diK. emennēni aç_ aç bōle, şölē şölē sırayıman. bōle bōle işTe iki tâne (10) iki tâne atan bōle. ondan sona üsTlēni örteñ_ışde. bunnār hani gönenni olursa on beş gün (11) sōna çıkārlar. çıkınca çapalañ_ışde. şölē bi ğavak meseLâ şu ğavak kımçılarından kesēñ. (12) **SGA:** Anlamadım. **MU:** ğavak kırıp.. meseLâ kımçılādan şölē dikeñ. **SGA:** Kavak kımçısı. (13) **MU:** he he Kavağ kımçısı ā şu ğavakların Kımçılarından. şē hani sarā gider_ o bōle. e (14) çiçeK_ açar_ışde. şey_ olur, dōkēr şey_ alır da vōle vōle dōkerleğ. **EB:** Ekim hangi ayda (15) başlıyor? **MU:** hangı ayda? hangı ayda işdē şeyden nīsaniñ onunda nede ekilir. sona da on (16) beş gün hıdırellezden mayısıñ_ altısından on beş gün yirmi gün_ eveli ekilir. onu ... (17) şe_ yapıñ siz de. yirmi gün nē evel_ ekilir. işde. **EB:** Çapaları ne zaman oluyor? **MU:** çapas.. (18) çapası işdē eçiK_ otlanmaya başlan diplēnde ince ince ot_ olur. çapaynan başlañ_ışde ça.. (19) bıyığ_ attım_ mıydı çapalamañ iki sever mi çapaladım_ mıydı şey_ olur. iki sever ne (20) çapaladım_ mıydı bi den dā bıyığ_ attım_ mıydı buyöz Çalar gider. ondan sona şe_ yapāñ. (21) **EB:** Ne zaman olur en son? **MU:** şeyi mi? bizim bu şey ayşe ayşe ğadın fa-sillesi deriz buna. u (22) beyaz fasillē ū şey_ olur hani çorbalıK_ şeylik ğaymaz fasillesi denir ya. u bıyığ_ atmaz. oldū (23) yerde ğalır. bıyığ_ atmaz bōle o. **SGA:** Bıyık atmıyor o. **MU:** he bıyığ_ atmıyo. **SGA:** Bu (24) büyük atıyor. **MU:** bu bıyığ_ atar. **EB:** Ne demek bıyık atmak? **MU:** meseLâ sarā gidē (25) upuzun_ uzā gider. **SGA:** Ama Kaymaz fasülyesi böyle... **MU:** oldū

yerde galır_o. (26) şey_etmez bölē meselā bölē şey olur bıyığ_atmaz_o. oldū yerde bölē şey dökē. bunnādan (27) dökē gidē meselā bölē. öle olur.

EB: Ne zaman oluyor bunlar? Bu yeni mahsül değil mi? MU: (28) bu yeni māsül_işde bu benim bunnar_eçiK gılÇıklı oldu da eciK şöle şe_etTiydim. dipfize (29) goyacan çocuklar çocuklara işde bölē birer gu.. şeyliK görün. iki dene gızım_ma benim de. (30) birer poşeT görün. onnara gıyarin_işde. ondan sonacıma geldim miydi götürürlēr.

EB: (31) Fasülyeyi nasıl topluyorsunuz? MU: bunu mu yāni? tāzesini mi? yā bu bayā bir_aydır (32) toplanıyor bunnār. hi.. benim hinci gurudu gālī bu da. eçiK şöle ekdiydim bāçēye. gurudu (33) da. hadi dedim şunu toplayan da çocuklara iki_üş bişirim_olsun.

EB: Ayşe kadın ne zaman (34) toplanıyor diğeri ne zaman toplanıyor? MU: u işde dā oldū yoğ_o gaymaz fasillesi, beyaz (35) fasille oldū yoK dā. hindi dā sulālā boyuna işde döküyor şeylēni.

EB: O ne zaman olur? (36) Eylül'de mi olur? MU: eylülde nede heralde olur.

SGA: Kaymaz'ın fasülyesinin lezzeti daha (37) mı farklı? MU: gaymaz fasillesi dā iyi olur. farklı olur.

SGA: Yemeği aynı pişiyor mu? MU: (38) aynı pişēr aynı pişēr. siz ne eskişerde mi oturusunuz? **SGA: Eskişehir'de oturuyoruz. EB: (39) Bunu topladıktan sonra içlerini ayıklıyor musunuz? MU:** ayıt.. ayıt.. ayıtlamayız yavrum (40) ayıtlamayız_onu. şi olur yolunuyoru kökünne bölē yolunuyoru. kökünne yolunuyoru (41) ondan sonā baraŞ va bilirsinizdir baracı. baracın_urada bölē şi_yaparlā, sürerle. motur (42) gezdirile. ondan sona çalkarlā, savırlā, ayıtlālar, satālar. /.../

EB: Kuru fasülye yemeğini nasıl (43) pişirirsiniz? MU: kuru fasülleyi nası yaparıs? biz_işdē suyu goruz. hemen_içine atarız (44) ısınmadan hanı küserē dēler, bişmez. ıÇcaK suya girdim_miydi bişmez. hemen suyu (45) godum_muydu üsdüne atarıs şeyi, fasilleyi. yahid_aKşamdan kimileri ıslaTır. kimisi (46) kimileri ıslaTmaz. ıslaTdim_miydi dā tez bişēr.

EB: Islatmadan nasıl yapıyorsunuz? MU: (47) ıslatmadan da suyu goruz_işde. suya atarız fasilleyi. undan sonacıma eciK bişdim_miydi (48) süzeriz kevgirde. undan sona yağını suvanını meselā salçasını atarız meselā pişmiş_et, (49) gıymadır, pişmiş_et atarız. ... bi de meselā taYuk suyu meselā atarsanız_atarsınız hanı şey (50) ufaK paketlēden.

EB: Düdüklüye koymuyor musunuz? MU: düdüklüye de tabi düdüklüde tez (51) bişēr.

EB: Ama beyaz fasülyede gerek var mı? Düdüklü iyi bir şey değil. MU: vallā işde tez (52) bişmesini iderseniz düdüklüye vuracaKşınız. e ayğazda dūnyanın_ayğazı yanar_öle de. (53) ayğaz tūbū bitiri. yā. tābi. /.../

MU: bizim de gökmeydanda da. benim de üş tane evim_mar. (54) biri şeyde yimpaşın yanında. hinci müdür_otTu öretmen. unuñ da koşaşdaymışımış_evi. (55) hırsız girmiş. yā. una verdiK biz de beş yüz_elliye. kirāda mı oturuñ kendi evin mi? /.../

I/128

SİVRİHİSAR - Kertek**Kaynak kişi** : Kezban Desticioğlu, 90, Okumamış; Naile Desticioğlu, 56, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat, yöresel yemekler, pekmez yapımı

(1) /.../ **ND:** dā esgiden bura otuz beş kırk haneymişTi. şindi onnarı sana annatır. annatsın da (2) esgiden_öleydi, öleymişdi. benim geldimde de çok kalabalıktı. sonradan şiy_olduk. /.../ **ND:** (3) annē. şimdi sana esgileri sorcağ bu bayan öğretmenmiş öğretmen. sana seni esgileri sorcağ (4) sen_annaT tamam mı? hıh. esgi gömşuluklar esgiden nası yapardınız falan hıh. **SGA:** **Teyze** (5) **adın ne?** **KD:** sıkı söyle yanıma gel duyman. **ND:** kezban. adın ne diyo. kezban. şuriya otur (6) canım sen. **KD:** yanıma ge. **SGA:** **Kezban teyze.** **KD:** ēy. **SGA:** **Doksan yaşında mısın?** **KD:** (7) ben_ni? doKuzan yaşımdayın gızum. **SGA:** **Okula gittin mi hiç?** **KD:** kādım da vardı da. ben (8) yüz yaşımdayın dedim de doKuzan yaşındasın dediler. onun_çin ben hiç yürüyemen bu (9) dizlerimden.. **ND:** anne sana ne sorsa onu cevapla. **SGA:** **Eski-den bu köy nasıldı?** **KD:** köv (10) mü? **SGA:** **Sen gençken nasıldı bu köy?** **KD:** otuz hāneydi bura. otuS haneydi. ülunu okudān, (11) gızını vērēn, ölen da_ıldı üç haniye galdı. (12) **SGA:** **O zamanki köy hayatı nasıldı?** **KD:** ā u_zamankı hayat bi kereydi. göcağarılar varıdı (13) şurđı çeşme varıdı. oriye işini alan çıkardı. orda gölle mölle bişirillerdi. yıllerdı oturuıladı (14) ekmeK bişerdi. böyle çaya yōdu. datlı pēynir getirile yıllerdı. şindi sōnādan çıktı çay. ... (15) onnanan yıllerdı āşam.. sı_ır gelesiyedeK_oturudu millet. ip_ēyiridi, çorab_örellerdī. (16) çoK_jyīdi. **SGA:** **Gölle nasıl bir şey?** **KD:** gölle bişirilerdī. et pişirilerdi. **SGA:** **Tarif et** (17) **gölleyi.** **KD:** gölle buydeyi bi.. buydeye āyıtııallardı suyu da ğaynardı. nohudunu bakılasını (18) içine atııallardı. u ğaynardı. ğaynarıkan da buydeyini atııallardı. oldu bi gölle. urıya ahııā (19) gidellēdi böyle göca çencēreynen. herkezlere verıııııı. bi de ğaynım_ımarıdı, görümcem. ū et (20) kestirilerdi şērde. şirden getirmiş göcası. şirdeni doldurmuş. şurda benim ladive vardı (21) arkağaş bi. u usulca ben urda oturuıkan getiri benim_ēve ğapar. onun ucā da su dolduruvırır, (22) çencēreye. altında ğanayıvırır. bi de āşam_olur herif dēr ki yimē ğuy dı yiyēmın dir. varsala (23) bakııala foş su. ba_ırmıya başlar. bunu deller benden_ıçır_o yapıdı deller. ben de inek (24) sāmaya ğitTim. on dene ğarā ineK vardı. geldi görümcem bizim ğelın dedi. ğız dēdi şeyi (25) getirdin_ıni şirdeni dēdi. ā görmedim. ah dēdi

vallâ getirin. ane ben getirmedim ladive (26) getirmişTir dedim. zerem_onu urıya örteğomuş yo_urd_örter gibi dedim. üsdüne dürülmüş (27) dedim. güldü gitTi. ladiviye gitTi. ladiFe dedi vallâ ba_ırıpduzu herif demiş nereye (28) goduñuS? kepenniye git demiş. ben kepeniydim. kepenniye örtTüm de geldim yo_urt gibi (29) demiş. esgiden böle ... varıdı. her şey boludu. yiller_çel_lerdi. zabānan kaķallařdı uraları (30) ğarıları sübürüdü tertemiz_olurdu. öle şindi kimse ğalmadı guzum. bi dene ben ğaldım (31) doķuzan yaşımdı işdi. allah beni de yatırmasın. güzelim. **SGA: Şırdan nasıl bir şey? KD: ē? (32)** bilmen ne der? **ND: ğumbar nasıl yapılır diyor, şırden. şırdeni nası yapardın diyo. KD: he (33) yimeKleri mi? etleri mi? ND: annē. şırden doldururduķ dedin ya. bulğur ğaynadırdıķ şırden (34) dolduruduķ dediñ. onu nası yapıyodun diyor, şırdeni diyor. KD: şırdeni mi? eti çekdiri (35) gelirdiķ. ğasaba şerde. onu deneynen ğarardıķ. biberini, ondān sona her şisini atar (36) dolduruduķ güçük küçük küçük Pöle böle böle. ondān sonā çenÇireye ğorduķ ğaynar (37) bişerdi. çöban çoluķ yirdi onu ğāri, u şırdeni. **ND: anne. ğoyunuñ ba_ırsānı temizlerdik dere (38) çeşmede onu niye demiyon? ba_ırsakları böle ğazırdıķ ya temizler. ē içine doldururduķ. KD: (39) ğazırdıķ ğazırdıķ. ilk dēfa unnarı ğazırdıķ da tertemiS, u eti ordan çekeş gelillēdi. burdan (40) şırden yollardıķ et yollardıķ. ondān sonā dolduruduķ ğoca çencireynen çöban, bekār bol bol (41) yillerdi böle her şileri. esginiñ ne diñ sen, esginiñ bölē. tadı damāndaydı herkeşiñ. ya. **ND: (42) harmanı annat harmanı. nası düvenner sürülürdü harman yerinde? KD: harman yerinde mi? (43) nāşide vardı beñem ğıs. dört dene atı yan_ıyana getiridi, viridi ğamçıya, viridi ğamçıya. ah (44) böle fırl fırl fırl. u da ēsgiden süverdi abasına. SGA: Nasıl söverdi. KD: ğıs süverdi. SGA: (45) Ne derdi? KD: a.. ğodumuñ çocū u atları çevir. u atları da öle dönerdi u da dırmıģ_atardı (46) böyüķ ğızım_marıdı bi dene. manēklerde. o da bölē atardı ğıyısı kenarına. veridi ğamçıya (47) veridi ğamçıya. SGA: Maniklerde? ND: laģaPları. laģaP. KD: oldurudu. bekār gitTi sapTan (48) gelesiye ğada unu oldurudu bekār. çobana derdi bi dene bizim_ōlaķ varımış, ōlaķ. şu olā (49) demişler dutuñ da geliñ. lēyn demiş. vallahi ... ōlaķ benim demiş. bıraķıñ_ōlā demiş. sövmüş (50) yine. adamıñ_aķlı çıķmış. len ğız çocū niye söv.. güççükler a bu ğağar_alışdı sövmeye. (51) **SGA: Kız çocuğu gönderilir miydi o zamanlar? KD: hē güççüdü bölē. hiç_ālamazdı veridi (52) ğamçıyı veridiğ_atlara. āzı ğıza da ğızınan da döyüşürdü ğıza da düvēdi ğızı ğamçıyı. sen su (53) getirmedin_ıni una süver sayardı, ğıza, böyüğ_abasına. abasına. başķa etmezdi. kimsiye (54) etmezdi de ona ba_ırı çarıdı süverdi. avradını si.. çocū bi suyumı getirmedi. o da getirmez. (55) şurda ğoñşumuz pempe varıdı. ğız baķ saña ünner ūlviyē. niye götürmeñ_ına suyu dērdi. o (56) da gülērdi bayılı bayılı. söverdi herkeze söverdi. SGA: Söven kızın mı kocan mı? ND: ğız (57) ğız. KD: yā ullara öle herkez alışTı da, alışTıydı. SGA: Kolay evlendi mi? KD: evlendi. (58) verdim_eskişēr buriya verdiK********

de eskişere gitTiler göcasıyla. iki dene ölu var. geşdi ğări (59) unnardan sövmeden saymadan. göcaman ğız_olunca ğări. o_zuman_ā böyle çocüdu. veridi (60) ğamçıyı veridi ğamçıyı atlara. bekár da hic_aramazdı. bekára da söverdi. len_ā.. ğodumuñ (61) çocü nāpañ? ben_öldurdum sap_öldurdum sen nāpañ-sıñ_āTa dèrdi. çok sertidi bu gibi. (62) ondan sona da ā bu ğadanı bundan ... böyüdü. vallāhi ederdi de. sōna sōna geşdi ğāli. SGA: (63) Geçti değil mi büyüyünce? KD: geşdi. böyüyüncē. herkeze ... ūlā ūlā vermezdi çobannar (64) bilirdi ğări. gülerdi ona. onnara küFūr_ederdi. SGA: Kızdırıyorlar mıydı? KD: ğızdırıllardı (65) valla. ... getirin şu olā kesem de yiyem dellerdi. len_ā.. ğodumuñ çocü başKa kesin. u olāk (66) benim benim dèrdi. atları ğor da dızır-dı olā. onnar da ğucāna alırdı olā, kesēm dellerdi māsiz. (67) onu ğızdırıllardı. (68) SGA: Pekmez nasıl kaynatırdınız? KD: betmez mi? ba_ı bozağ gelir-dik. ilēnnere ... ordan (69) üzümü getiridik. bē_ēm ğazannar vā unna ğorduk. çinnerdiK. ā buşda ħālā şeyimiz var, (70) üzüm çinedimiz yer şaraphana. oru-ya çinnērdik. a, ona toprak çalardık aşırđırdık. aşırđırdık (71) Sabādağ çökerdi o. çökdü müydü onuñ üsdünđen böyle ğarı süzerdiK kesēyenen. iki kere üş (72) kere onđan sona ğaynadırdık. oldu ğarı datlalıyorķan tamam. ğıpırmızı (73) oluyorķan_ındiridik. ondā u datlıyı eğer etcēsēñ ğabak yapcāsāñ badılcan ileçili yapcāsāñ (74) onnara hazıllardık. ğayınnam_ırāmetliK_ayva yapardı. küFeciklere böyle dizerdi ayvaları (75) zerdelileri. böyle dizerdi. biz de geliniz ya bakaşdık. yā. öğrenirdiğ_urdan. SGA: Sağol (76) teyzeciğim. Ağzına sağ-lık. Teşekkürler. KD: hadi gözelim. gine ...

I/129

SİVRİHİSAR - Kınık**Kaynak kişi** : Sevim Ertaş, 70, İlkokul; Yaşar Ertaş, 70, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, börek tarifi

(1) **SGA: Doğma büyüme.** **SE:** buralıyım. **SGA: Neydi bu köyün adı?** **SE:** kınık. **SGA: Çok köy (2) gezince şaşırıyorum.** **SE:** evet tabî ki güzüm tabî ki. **SGA: Yaşınız kaç Sevim teyzeciğim?** **SE:** (3) kırk_üş do_umnuyum. yetmiş yaşımda herâfde. **SGA: Okula gittin mi?** **SE:** bēşe (4) ğadar_okudum. **SGA: Bu köyde mi okudun?** **SE:** bu kōde okudum. **SGA: Zor olmadı mı kız (5) çocuğunu okutmak?** **SE:** bizde zor de_ildi bura peg_öle geri köv de_ildi. geri de_ildi bizim (6) kö_ümüz yani heP benim ekrannarımnan dā büyüKleri okudu. bēşe ğadār_okudu ama şindi (7) heP ünüvesTe okuyollar. benim_iki torun var ikisi de ünüversite meseLā iKi dene var oriya (8) gir.. girip çıKıP duruyolar ünüvesTe okumağ_çin. ikiS torunnarım_mar böle bu ğıS hanım (9) ğızım gibi. **SGA: Sevim teyze.** **SE:** efendim canım. **SGA: Bize eski köy hayatını anlatır (10) mısın?** **SE:** esgiden çamaşır yıka_dīmızı, etmek pişirdīmizī.. **SGA: Onları istiyorum.** **SE:** (11) fırınnarımız var böle şu şurda da var hatTā. böle tandırlarımız_olur orda bazlama yapardık. (12) hamırı yunururuS bazlama yaparıs. yuKa yaparıs. nē bilim dā her şey süt mayalarız. peynir (13) yağı yaparıs. yalnız bizde süt makinesi böle makineynen yaparız. şindi ceryan fişe (14) sokuyosun. ceryanda sen duruyosun süt ayrılıyō süt telimesi ğaymā ayrılıyor şindi öle oldu. (15) esgiden biz böle gol çevirelek yapardık, süt makinalarında. tabî çamaşırı bi ğazanı ğurardık (16) böyüKce. altını yakardık. daşa meseLā çamaşırı döşerdiK. tahta toKaşlarımız_olurdu öle (17) toKaşlardık. **SGA: Su?** **SE:** suyumuz çeşmiye giderdik. çeşmelerimiz var akarsularımıS. öle (18) harıl harıl su akardı suyumuz vardı şindi azaldı. yeraltı suları çok amma şeyleri santırafişler (19) ya pancar sulamaK_çin. o sula.. moturlar o suları çekdi. esgiden_öle motor yokdü her (20) yerden su gelir su fişKırırđı. /.../ **SE:** su çeşmelerimiz öle ğudretTen yāni kendimiz yapıyo (21) muhdarımız tēميز. bi yol veriyo çeşme dondurduK böle. palamıs kilimnerimizi orda (22) yıkardık. çamaşırımızı oriya gider orda ğazan ğurar dedim ya toKacınağ. orda yıKağık yani (23) öle gördük öle şindī herkesiğ_evinde makina var. çeşmiye de giden yōk. makinada, süpürge (24) makina her şey makinalaştı şindi işde. inekler makiniynan sa_ılır. eveli böle bi sa_ardık. (25) şindi makinada sa_ılır. **SGA: Eskiden kadınlar çok**

mu çalışırmıştı? **SE:** çok çileli tabi (26) ğuSum çileliydi. şimdi ğadınna ne var kı? etmek pişirmiyolar şimdi Kırkda bi etmek (27) yapıyollar. esgiden elde ekme.. ğınanırdı esgiden etmek alannara çarşıdan. e bi etmē (28) yapamıyo da çarşıdan alır dellerdi. şimdi herkeS çarşıdan alıyo yiyōr. her şey hazır geliyōr. (29) çok şimdi çok şey oldu hani. **YE:** sivrisarda bu çocukları okudurduK. çocuklar urda (30) okurdu. biz gider gelirdiK. yanī sivrisarda etmek fırınları oldū halde buriya etmek pişirmiyē (31) köye gelirdiK. **SE:** havtada cumartesi günü etmek pişirmiyē gelirdim böyle göca bi ilēn bişirir (32) götürdüm. **YE:** burda etmeni hafTalıK etmē bişiri götürdük. şimdi sivrisardan buriyā (33) getiriyoruz etmē. **SE:** şimdi poşet poşet etmek daşırıS. **SGA:** **Evde pişirilen ekmekle fırın (34) ekmeği bir değil ki.** **SE:** de il amma işde şimdi nesil öle. ben Sāten yapamıyom. (35) gelinnerim mar sa olsun gelin arada yapar. biz de yiriz. bu hava ikmalde biri de burda (36) çiftçilik yapar, hayvancılıK çiftçilik. bura benim diñnenme yerim ğışın eskişere giderim. (37) şeyde, nereydi evimizin yeri bayram? kırtuluşda evimiS var. ırıya gideriS ğışın. birez bi (38) işde baK tomatisimiz nēyimiz birez yeşillig ekeriz burda. hava alırs kövümÜS bura. do up (39) büyüdüm köy ya. geliriz burda hava alırs, gideris. hem çocukları görürüz yardımcı oluruS. (40) ğışın gideris. **SGA:** **Sizin annenizin zamanında köy hayatı nasılmıştı?** **SE:** onnarınKi bizden (41) dā çileliydi. **SGA:** **Eski zamanları anlatsana.** **SE:** esgi zamanlarda ne benim bildim ğadarıyla (42) onnar da biz gibi etmek metmek yapmışlar tarlada yolmā, ekinner yolunurmuş esKiden. nē (43) bilim ben işde kimyon ekili.. **YE:** biz unnarı görmediK. şimdi ğuraklıK çoğ olurmuş (44) yiyeim esgiden. yolmaya giderlermişimiş bi dē akan sular oldū için avara deriz biz bölē (45) sebzē bahçe yapallardı. bahçe çapasına gidellerdi falan fişman yani bi şey onnar biraz dā (46) çileliydi. erkeklerinKi çalışması olsun dā çok çileliydi ğadınlarınKi daha Fazla çileliydi. **SE:** (47) hayvanınan çalışılırdı atlarınan af edersin. i şimdi moturlar var. **SGA:** **Avara neye (48) diyorsunuz?** **SE:** bu yeşilliK domatise biberē. baççeye. he mısır, fasülye, fasülye mısır ne (49) eke.. aklıña ne gelirse sebzelerden ekene ona biz avara deyveririz. **SGA:** **Ekene mi (50) diyorsunuz?** **SE:** ekilen yire avara deriz he. u zirāt ğuru zirātımıS ayır. **SGA:** **Sulu ziraate (51) diyorsunuz.** **SE:** ğuru zirātımız arpa, būday, nohuT, mercimeK unnar yani. mercimē de peK (52) bizim kōde ekmezler de nohodu çoğ ekeller. nohut, arpa, būday, yulaf, çavdar, yani bunnar, (53) pancar, bunnar yerişir kōmüzde. **SGA:** **Eskiden gelin kaynana ilişkileri nasıldı?** **SE:** iyiydi (54) yavrum. sarğındık dutğunduk birbirimize. bēn bağayınnamınan on beş sene durdum. benim (55) gelin de büyüK ābisiñin hanımıynan da unnan da durduK hālā da bağ birliyiz. sarğınnıK (56) buralarda bilāhire eskişe iye orıya orıya bağarğan buralardan sarğınnıK var. uralarda büyüK (57) nē bilim pek bu ğadar de el heraİde. burda dā iyi ilişKiler. /.../ **SGA:** **Bayramlarda yemek (58) verilir mi?** **SE:** vermiyōruS. tatlı. **SGA:**

Eskiden de mi vermiyordunuz? SE: esgiden (59) veriliyomuşdu. şimdi tatlı, börek bi de yaparsaŋ bu sarma yapılıyo yanına. hani sarma bōle (60) meşrubāt veriliyor şimdi, şeker, çukūlata. (61) **SGA: Börek ne yapıyordunuz?** SE: baklāva. bi de su bōrēmiz var bizim sivrisarıŋ. **SGA: Bize (62) tarif edecek misin?** SE: su bōrēni evet. yumurtaynan ġararız_uunu. yōruz hamırını. ġulaġ (63) memesı.. onu hamır yu_ururuz bōlē ġulaġ memesinden biraS sertÇe. ufaĶ bezeler yaparıS (64) unu açarıs bis. biraS serinnetTiriz ġuruturuz. onu sudā haşlarıS hamırı. suda haşladīmızı (65) tespiye yayarız. az yaġ_ėkeriS. içine ġıyma atarıs ortāya. yani onu da bōle ateşde esgiden (66) şindi fırına sürüveriyoruS. esgiden bōle ateşlerdē odun_ateşinde tezek deriS biS hayvanarıŋ (67) bu kemreleri olur. bilmem sizin_asıŋıS kōde bi nesliŋiz var mı bilmiyom. kemreler_olur (68) onnarı yaġarız bōle. ateşinde ımıl_ımıl bōle bişer_o su bōrē, ġırmızı ġırmızı. o dā çoĶ (69) lezzetli olur. **SGA: Teyze suya koyunca büyür diyorlar.** SE: büyür. büyür. hı hı. büyür. büyür, (70) incelir. **SGA: Dedemin adı ne?** SE: yaşar_ertaş_u da. **SGA: Kaş yaşında dedem?** SE: o da (71) berāber yaşıdıS. **SGA: Okula o da gitti.** SE: o da bēşe ġadar. **SGA: Sağol teyzeciġim.** SE: bi (72) şiy di_ıl yavrum. siz de sa_olunġ.

I/130

SİVRİHİSAR - Koçaş**Kaynak kişi** : Melike Kızıl, 65, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Sokak, Tandır evi**Kayıt türü** : Video**Konu** : Çiftçilik, eski hayat, tandır evi, kış hazırlıkları, evin bölümleri

(1) **SGA: Adın ne? MK:** melike. **SGA: Soyadın? MK:** kızıl. **SGA: Kaç yaşındasın? MK:** atmış (2) beş. atmış beş. **SGA: Maşallah göstermiyorsun. MK:** essah mı? genç miyin kız? ben göcadım (3) deyyorun kız. **SGA: Yok göstermiyorsun. Okul? MK:** okul_ılkoğuldan şey_ıtTim. **SGA: (4) Burada gittin mi okula? MK:** he ilkoğul varıdı esgiden, urda okudum. gitTim, beşden çıkdım. (5) beşe deg_okudum fazla okuyamadık yünseg_okulları. o_ zaman bi cāhıllıK varıdı. e bizi (6) okutmadılā. sōnadan gızlā ne okumıya başladı amma bizim yaş geşdi. büyüdüK, evlendiK (7) olmadı okumamıS. fazla okuyamadık dışarılarda nede hani. **SGA: Sen doğma büyüme (8) Koçaşlı mısın? MK:** burdayın. koçaşlıyın. **SGA: Manavsın. MK:** hī manavın. leşberin. **SGA: (9) Eski rençberlik nasıldı? MK:** ēsgiden ileşbelliK çok kötüydü. ānnaT, dırmık, (10) makineynen_ışlenişdi böyle at_ēşşek goşardık. e unnarı goşardık şindi iyi oldu ama eveli (11) annat dırmık_ālīdık dıfrannan çalādık böyle dıfran çalādık. arkada desTē olurdu annadınan (12) toplardık. dırmık çekerdig_ardınan namnı idēdiK böyle uzun_uzun. onnarı bi_ēz de (13) arabalannan_atlarınan çekerdik harmana, düven sürerdik. ondan sōna tınaz yığardık böyle (14) şeyleri, toprak yığını gibi. onnarı ürüzğar çıkdı zaman savırırdık. çeÇini bi ayrı samanını bi (15) ayrı ēderdik. yabalarının savırıldığı_onu. ondan sōna çuvallaşdık. samannarı hayvannara (16) vermiye getirirdiK. bu arpayı buydeyi de ēvimize gıyardıg_unnuğ_ēderdiK, davara sı_ıra (17) yem_ēderdik. öle olurdu şindi gölaylık. şindi heş gıra gitmeyiz. biçer geliyor_ışlēyor. bayá (18) makinesi geliyor yapıyor. moturlara sarıP getirib_ēve gıyuvuruyoruz deneyi neyi. şindi (19) gölaylaşdı işler. **SGA: Tohumunuzu ne yapıyordunuz eskiden? MK:** tuğumu tuğumumuzu (20) göyüyorduK tuğumumuzu ayrı gördüK davarıñ, sam.. sı_ırın yiycēnden hāriç. onnarı geri (21) ekiyoduK böyle havalar yağdınin hani. eylülde ekimde ekiyuduğ_unnarı. tarlaları (22) hazırlayyorduK. şindi gine aynı öle ēdiyōruz. gıyuduK şindi, bi_ēz de ekecez. bi yandan (23) topladık, bi yandan geri saşcāz tarlalara. /.../ **SGA: Eski kadınlık çok zormuş. MK:** çok (24) zorudu. çok zorudu. çok çileliydi. bi de dā yaşı yetmeSse sırtına çocū vuruduñ hadi ırğatlık

(25) tarlasına. uralara sancaK ğurardın çocuklara, dallara. uralarda bakardın çocuklara. şimdi (26) ğolaylık. şimdi doğcāmışımuşız _amma ěrken dōmuşuz. **SGA: Senin annen de bizim (27) zamanımızda hayat zordu demez miydi?** **MK:** dērdi. dērdi. unnarınkı da daha zorudu. (28) unnarınkı da daha zorudu. **SGA: Nasıl anlatırdı annen?** **MK:** işTe gelmiş geşmişler hani (29) çocuklarıynan çoluğlarıynan _anamın ğayınnası neyi de yōmuşumuş. ğayınnam yanında (30) ğötürü anam yanında ğötürürmüşümüş çocukları. ē urda da hem _iş yapar hem çocūn keyfini (31) ğötürdü. unnarınkı daha şeydi. bizim de ğayın-nalar _olunca biz ğayınnalara ğorduK hani. (32) çocuk telāşemiz _olmazdı. ğayınnam bakardı. unnarınan _ōle ğün geşdi ğitTi. /.../ **SGA: Bu (33) köyde kış çok zor oluyor mu? Sert geçiyor mu?** **MK:** vallahi.. sert geçiyoru da e _er odunun (34) çırağ _olursā iyi. odunun çırağ _olmaSsa fakir _olursağ hal-ığ haraP. ğış çoğ _oluncaK odun (35) çıra bulamaSsan nerden yakıcān? odun kömür _alamaSsağ. **SGA: Odunu nereden (36) getiriyorsunuz?** **MK:** tarla-lardan _işde ğuruyannardan, burşlulardan kesiyoruz. getirib (37) yakıyoruz ğışın. **SGA: Kömürü?** **MK:** kömür de alıyorus. **SGA: Hayvan ğübresi ya-kıyor (38) musunuz?** **MK:** yakmayoruz. şimdi derin ya sosyetileşdik diye. eveli de ğüz gelincek şeyleri (39) mayısları çinnerdiK _içine girer, şey yapırdık tezek dēriz. tezek yaPardıK. şimdi yok _ay (40) ğızım _onnar. yok. **SGA: Tezek ineğin mayısı mı?** **MK:** ineklerin. ineklerin. **SGA: Koyun (41) mayı-sına ne deniyor?** **MK:** ona da kemre denir. o basıyoru ya onunku daha iyi. **SGA: Şimdi (42) yapmıyor musunuz?** **MK:** şimdi yapmayoruz. davarla-rınğını kermesini ğaldırırız da (43) ineklerinğini yapmayıS şimdi hayvanna-rınğını. eveli yapılırdı hani birbirimize (44) öndüÇ _ederdik. böyön sağa ya-rın bağa yapardık. yapırdık ğışın _unnarı yakardıK. şimdi (45) unnar ğağkđı. **SGA: Kömür yakıyorsunuz.** **MK:** kömür _odun unnağnan _idāre oluyo-ruz _işde. (46) yapmayorus. **SGA: Odunları toplayıp getiriyorsunuz.** **MK:** he he tarladan getiriyōz kesiyoruz. (47) kömürü de sivrisardan neden _alıyo-ruz. unnānan _idāre oluP ğidiyōruz. **SGA: Eskiden çok (48) kar yağar mıy-mış?** **MK:** yağardı yağardı. ben _anamğildeyken o _zamannā da bēn bōle ufaK (49) yeği yetme ğızıdım. ta çatıların depesine çıkTı ğar dā merdiyan deriz biz hani basak bas.. (50) basak basak yer ğazdılar da o daracıKdan, da-racıKdan _ōle çıkđılar herkeS yoğarıya. (51) çıkamadıla damnarın depesine-deK çıkđı ğar. **SGA: Eskiden böyle çatı yokmuş değil mi?** **MK:** (52) yōdu. ğara örtüydü bi de damları Kağallardı şeyler. bobalarımız _analarımız dam kağardı bi (53) de. **SGA: Kar olunca.** **MK:** hē ğar _oluncaK çoğ _olurdū. az _oluncaK pek şey _édilmezdi de (54) çoğ _olurdu. onnarı da bōle dirmīna, sıyrığıynan kağardıK. **SGA: Buraya inerdi.** **MK:** he yēre (55) inerdi, soğā inerdi. **SGA: Onun üstünden giderdiniz.** **MK:** hē urdan _erir ğidēdi. ēv bo-yunca (56) olurdu. **SGA: Şimdi öyle yağmıyor değil mi?** **MK:** şimdi yoğ _ō-le bi. yağmayor şimdi o ğadā. (57) yağmayor. /.../ (58) **MK:** yakarız _altını,

sacı üsdüne goruS, bazlamaş bişiririS. içindē mayalı deriz mayalı bişiriz (59) şöle el gibi uzun_uzun_ederiz, mayalı bişiririS. **SGA: Buraya ne diyorsunuz?** **MK:** tandırlıK (60) deris. he tandır_evi bura. he tandırlıK deriS burıya. **SGA: İçi çukur değil mi?** **MK:** çukur (61) çukur. elde yapma içi. çamırınan yaparıS, urıya gömeriz böle üş dört barnaK innilinde bak (62) belli kenarları. burıya gömeriS. küllesini goruS. üsdüne dē sacı goruz, yakarız_altını, (63) çatarıS. üsdünde bazlamacımızı bişiririS. odun yakarız az şeylere gızıncaK tandır. mayalı (64) bişiririS. mayalı yaparıS. **SGA: Şu girinti ne?** **MK:** burası bişiri. burıya böle ben şey (65) göyuvurdum kirpit şeyi gomāya, görün diye. burıya şeyleri saÇı goruz bişiririz_urada kirpiti (66) ni görün diye çaKmak Kirbit, urıya unu ider etTim_urıya. **SGA: Burada hep bazlamaç (67) yapıyorsunuz.** **MK:** hep bazlamaş yapıyoruz, mayalı yapıyurus. yuKa bişiririS. **SGA: Burada, (68) tandır evinde.** **MK:** he tandır_evinde. **SGA: Peynir, süt, yoğurt için ne yapıyorsunuz?** **MK:** (69) onnarı çekeriz makinēde peynir yaparız. **SGA: Onlar için peynir eviniz var mı?** **MK:** yok. (70) burda çekeriz. he burda çalarıS. basdırırıS şey_ideriS hani vidonnara goruz. makineynen (71) çekeriz.. **SGA: Şu ne?** **MK:** o da yuKa yaslācı. yuKa bişiririz onuynan. he yazarız onu.. (72) onun_üsdünde yazarız. **SGA: Şu ne?** **MK:** o ğasnak yuKa yazdımız zaman onun_altına (73) goruz. bunun_altına goruz, otururuz, onun_üsdüne unu goruz, yazarıS. **SGA: Şunlar ne (74) teyze?** **MK:** bu da yuKa bişirmiyē. bişirgeç deriz bunnara da. he. böle yuKa çeviririz vaziyet (75) sacın_üsdünde. şu da yuKa saçı. yuKa saÇı o da. onu burıya ğaparıS, onun_üsdünde (76) bunuynan çeviririS. **SGA: Şu toprak şey ne?** **MK:** toprak saş bu. bazlamac_ederiz bunda. he (77) bazlamac. öteki de yuKa saÇı. **SGA: O da neydi?** **MK:** bişirgeç. bişirgeç bu da. **SGA: Şunlar (78) ne?** **MK:** yaslı_aç bu da. bunda da bazlımacı yassılarız böle. saçın_üsdüne salarıS. (79) bunuynan da çeviririS şöle altını üstüne. he bazlımacı. **SGA: Şu ne?** **MK:** bu da iliĝen. (80) bunda hamır yuñururuz. yuKa goruz bunun_içine. bişirdiniyin hamır yuñururuz yuKayı (81) ğodümüz zaman bunun_içine goruz yuKayı ĝırılmasın_ıç.. hani sıçan falan_olur da (82) şey_iderse diye, çıkmasın diye una goruz basdırırız. **SGA: Çıkamıyor mu bunun üstüne (83) sıçan?** **MK:** çıkamas. çıkamas. onnarınan_ederiz_işde. leşberin_işi öle. **SGA: Şu ne?** **MK:** o (84) süt makinesi işdi onda çekeris südü. **SGA: Yağ mı çıkarıyor?** **MK:** he yağınan südü (85) ayırıyorur, yağını döndürürüz de yimeklere niye ğataris. südünü de peynir çalarıS, sataris. (86) **SGA: Şunlar ne?** **MK:** unnar turşu vidonu. hē turşu vidonu unnar da. **SGA: Yaptınız mı bu yıl (87) turşu?** **MK:** yapmadık da yapcāz dā yeñi başlaycāz dā. hē. yeñi başlayacaz dā. yeñi (88) başlayacaz dā. unnar_esKi sirkeler bunnar. **SGA: Sirkeyi nasıl kuruyorsunuz?** **MK:** şimdi (89) işTe satın_alınır sirke. bağlarımız varıdı eveli. onnā da şindī haraP ğoduK_olmadı. onnādan (90) sirke çıkarı da yapardıK şindī satın_alıyoz hani bağlā bozuluP dā sirke çıkasıyadaK so_uk (91) ne vuruyorur.

onnardan so.. turşusuz ğalımıyam diye satın_alıyoruS sirkeyi. onuynan (92) ğuruyoruS. o_ zaman bi dā ğuruyoruz oldū zaman. (93) **SGA: Burası ne?** **MK:** ora mutvaķ. **SGA: Burası mutfak.** **MK:** hē mutvaķ_urası. **SGA: Şurası (94) ne?** **MK:** oturma yatma evimiz. otururuz yatırız_orda. **SGA: Mutfağın yanındaki yer ne?** **MK:** (95) oriya da otururuz_orđa da zındR. eve ēzķ-mayzz. yemēmizi ney burda yiriz, otururuz, yatmāya (96) ēvlere çıkarız. he. **SGA: Şurası ne?** **MK:** ora aşşā, samannığ_ahar_orası, ahır. hayvannarığ (97) durdū yer. **SGA: Öbür taraftan mı girişi?** **MK:** he öbür tarafTan girilir_ura unnarığ ğapısı (98) aşşāda. **SGA: Buraya ne diyorsunuz?** **MK:** burıya hayaT deriS. he hayat deyyoruz burıya. (99) **SGA: Hayvanların olduğu yere.** **MK:** ahır deriS. oriya da samannıĴ deriS samannānı (100) ğoyuyoruz ya urıya. **SGA: Bahçesine ne diyorsunuz? Avlu mu hayat mı?** **MK:** avlu. (101) oranıĴkına avlu, bura hayat. **SGA: Burası hayat orası avlu.** **MK:** avlu deyyoz. **SGA: (102) Hayvanların orada ne var? Ağıl var, ahır var.** **MK:** he ahır var. samannıĴ var. **SGA: Ambarınız (103) nerede?** **MK:** u da urda. urdan_alırız ordan veririz_ambar da. hē ambar da urda. **SGA: Garaj (104) var mı orada?** **MK:** yok. yok. **SGA: Sağolun. Ağzınıza sağlık.**

I/131

SİVRİHİSAR - Koltan**Kaynak kişi** : Hakkı Akay, 67, İlkokul; Hanife Akay, 66, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, nişan, yağmur duası, eski hayat

(1) **Hakkı A:** haKkı aKAY. **SGA: Kaç yaşındasın? Hakkı A:** atmış yedi. **SGA: Maşallah çok (2) dinçsin. Hakkı A:** dincin tabi eben bakıyor başa. ... gençler bize bakmaz da amma ebe (3) bakıyor devamını. **SGA: Bizim adamlar da bize bakmıyor. Hakkı A:** baKallardır. **Hanife A:** (4) baKmaz olur mu canım? **Hakkı A:** baKallar. **SGA: Ebem iyi bakmış. Hakkı A:** baKTı (5) sa olsun. **SGA: Ebe gözlerinin rengi çok güzel. Kime çekmiş? Hanife A:** ne biliyin kime (6) çekdiyse çekmişin. beñem torunnar da der duru. heşbiri-miz saña çekmemişiz bobanne diyi. (7) **SGA: Senin adın ne ebe? Hanife A:** haniFe. **SGA: Kaç yaşındasın? Hanife A:** altmış altı (8) yaşında. bi yaş var aramızda. **SGA: Doğma büyüme Koltanlı mısın sen de? Hanife A:** (9) buralıyım. **SGA: Okula gittin mi? Hanife A:** gittim. **SGA: Burada mı? Hanife A:** burda (10) oğudum beşden. beşe gada.. /.../ (11) **SGA: Söz nasıl oluyor? Sizin söz âdetleriniz nasıl? Hanife A:** bizim âdetlerimiz hısmımızı ... (12) çârırız. aħşam yemek yiller. bizim burda ağız dadı deller. söz evefâ olur. anaynan boba gelir, (13) söz verilir. ondan sona ağız dadı yinir. o zaman işde hısm âkraba heP toplaşır yüzük (14) taħallar. yemek yinir. çalar oynallar tamam. **SGA: Nişan nasıl? Hanife A:** nişanı da (15) sönadan işdellerse gönur. o zaman bütün millet çârılır. elbiseñ ne varısa alıllar. **SGA: Siz (16) elbise mi diyorsunuz? Hanife A:** biz elbise diyoz. herkeziñ kendi bi âdeti olur. alınır işde (17) altınıñ gurusuñ. **SGA: Altın ne takılırdı eskiden? Hanife A:** altın herkeziñ ğudreti nêye (18) yeterse. Turumu iyi olannar seKiz on tene daħar. iyi olmıyannar dört beş dene. evelden (19) büyük nuşâdiyeler varıdı bilişen. onnar daħılır. şindi bilezik. /.../ (20) **SGA: Dede yağmur duasını nasıl yapıyorsunuz? Hakkı A:** şimdi halk olarak köy olarak (21) karar verilir şu gün yâmur duvâsı va. çevre kövlere çârılır. herkez burıya gelir. o gün (22) mevlid okunur. ğurannar okunur. halk duvâ ıder. yemekler vëriz. ziyâvet çekilir. herkez (23) duvâynan yapılu iş. **SGA: Eti kim veriyor? Hakkı A:** bis herkeS hayrına vëri. hayrına (24) vëriyör. ben çıkarıyum mesefâ malım mar gidiyorum bi ğoyun vëriyorum. öbürü toklu (25) vëriyör, öbürü bulğuru-nu yaĝını vëriyor. toplaşıyoruz vëriyoruz. **SGA: Kim pişiriyor? Hakkı A:** ahcı getiriyöz ayrıca. **SGA: Tabak çanak nasıl ayarlıyorsunuz? Hakkı**

A: kö_ümüzün (27) kendi tabā çanā vardır. var tabi. **SGA: Yağmur duası için mi? Hakkı A:** yāmîr duvası için, (28) dü_ünner için dernekler için öle şeyler var. /.../ (29) **SGA: Ebeciğim senin annenin zamanında köy hayatı nasılmıştı? Hanife A:** be_em_annemin (30) zamānında o_zaman heş köt_üdü. bizlerin zamanında gine iyiydi. o_zaman heş kötüy_müştü. (31) **SGA: Nasılmıştı? Hanife A:** o_zamannarda öle bi hepisi bol de_ildi kine hepisi ğıt. şindi (32) yidiñ_öñünde yimedîñ_arkañda. **Hakkı A:** ama hasdalıK şindi bol. o_zāman hasdalıK (33) yoKdu. bak şimdi şimdi sö.. bizim_evde kōm_pile hiş sālām yok. herkez (34) torbiynan_ılac_içer. amā bizim zamanımızda öle de_ildi. sabānan biz ğalkdımız (35) zamañ_annemiz bize bi ğoyun veya sı_r tereyānı doldurun_ekmēñ_işine ğuyarıdın (36) üzerine bi tatlı ekerdin. bi yidik mi üş dört sa_ılad_acıkmazdık. hasdalıK hayatTa ūramazdı. (37) şimdi her gün hasda millet. hic ilac_işmedik var mı? bizim_evde torbaynan_ılaç. şimdi (38) herkez doKdurlar yasağ_etTi. sizin gibi hocalar yasağ_etTi. şu yasaK bu yasaK bura yasaK (39) bu yasaK. bilmem. o yasaK bu yasaK ondān sona tamam. /.../ **SGA: Tereyağının üstüne ne (40) tatlısı koyardınız? Hanife A:** datlı ēveldeñ şeylēdē ğutulāda ādalā satılırdı ğaticacık biliñ_ñi (41) sen_unu? ondan şalardığ_işde. yaz datlısı. **Hakkı A:** ğoca on seKiz yirmi kiloluk tenekeler (42) varıdın āda datlısı. onu biz_evde bitiridik. **SGA: Ağda gibi kaynatılmış şeker mi? Hanife A:** (43) şeker di_ıl. datlı. bildiñ bal datlısı gibi. **Hakkı A:** tatlı. pekmez. ... üzüm tatlısını biliyoñ_ñu? (44) üzüm tatlısını biliyoñ_ñu? **SGA: Pekmez değil mi? Hakkı A:** pehmez. onun biraz dā katısı (45) olur yani. **SGA: Neyle yapılyordu o? Hakkı A:** onu bilmiyiz ki. şe_irden satın_alıyoduk. (46) **Hanife A:** neden yaPıldını bilmeyiz. şe_irden satın_aldırıdık. ēveli bōle da.. kendiñ (47) ğaynadıñ datlı bol muydu? satın_aldık, yinirdi işde. zabahdan erKenden ğakdıñ (48) zabah_ēzānı ğıra şiye ğitceñ tarlıya, sap getircēz iki arāba. ekmē, yarım_ekmē bōldüK, (49) içine ğaymaK, datlı, yi yörü. **SGA: Güldür güldürdü değil mi herkes? Hanife A:** tabi. (50) o_zāman_öleydi. yiniyōdu, kendimiz yerişdiriyōduk. inēmiz vardı, da-varımız vardı heP (51) yaPardık. ğenşliKde oluyor da ğızım ğocayınca a_ah. hePsi bitiyor. ben atmış yetmiş davarı (52) kendim sağar şırıya ğördüm. şindi bi deneyi dutamam bi deneyi. yaş yetip ğeçince a_ah. /.../ (53) **SGA: Bu sene mi aldınız evinizi? Hakkı A:** evimiz ta ben yetmiş yēdide yapıdımışdım iki ğat (54) yetmiş yēdide yapıdımışdım. **SGA: Bahçeli mi? Hakkı A:** bahçeli. bahçeli kendim (55) yapıdımışdım yetmiş yēdide. o ğünden bu taraFı hic_üle bi durum lüzum_edip de pek (56) gelmedim. bu sene hasdalındım ben bi-raz. ondan sona da hasdalındıkTan sōna olanıñ da ayrı (57) ēvi var ona da ayrı ēv_almışdım. ölüm ğe buriya dedim. bu bōle hasdalığ_el_üzerinde (58) olmuyor. ben kendi ēvimi de açıcan kendi ēvimi döşeycen. para maddi duru-mumuz_ıyi ne (59) giderse ğitsin kiracıyı çıkardım. sıfırdan ne varsa kōm_Pile aldım. ādan ze_ıe. **SGA: Yaşlılıkta (60) lazım değil mi rahat? Hakkı A:** tabi.

kompile aldım bahçemde o eve vardık gurulduk. o (61) gün ilk devā gitTik bi törenini yapTık bahçiye gurulduk. çoluk çoÇuk topladık kompile (62) orda bi eyleri yaptık. dünē dolaplar şunnar bunnar geldi. pazartesi gün de bütün mobilya (63) geliyormuş. aldım hepsini, aldım döşedim. dünē heP döşemişler. ondan sona bir ay sona (64) gideriz yāni nasiP olursa. /.../

I/132

SİVRİHİSAR - Kurtşeyh**Kaynak kişi** : Haziran Demir, 70, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, arabaşı ve helva tarifi, mâniler

(1) **Sİ:** Adım ne teyze? **HD:** adım haziran demir. kurtşeyh kö_ü muhtarın hanımıyım. **Sİ:** Kaç (2) yaşındasın? **HD:** ben yetmiş yaşımıdayım. **Sİ:** Okula gittin mi? **HD:** beşi bitirdim. köyde anca (3) beşi bitirebildik. eveli dışarda okumak hõle peK ürsüm_âdet de_ildi. **Sİ:** Burada okudun (4) değil mi? **HD:** burda okudum. burda okudum. eşim de burda okudu. o da beşi bitirdi ama (5) onun bobası haK_kını yidi. onu göndereydi hem hâfız çık_cadı hem öğretmen_okuluna nêye (6) gitTi babası göndermedi. **Sİ:** Niye göndermedi? **HD:** ē köv_ak_.. ğafası işde. göndermedi. (7) eşim çok ğafalı maşalla. heP görenner hocam diye hitâb_ideller. o beyni çok güzel (8) çalışır_onuñ. her_işden_annar şey_ider. şurda da o. şu da kardeşi u tıraFiK (9) ğazasından_öldü. u da eşim. bunnar torunnarım. o gelinim. üş torunum_mar_olan-dan, (10) ğızlarım_mar ... ğızımın biri burda Kerime bursa gemliKde oturu ğızlām. üş ğızım_orda bi (11) ğızım burda. bursa gemliKde oturuyor. ğışacı.. maKar_ıamızı kesdik. yo_urtlu hamır deriz (12) unu, unu kesdik yo_urtTan tutmaş deriz onnarı kesdik. şimdi de biber almışlar, acı. arabaşı (13) yaparıs siz de yapar mısınz arabaşı?

(14) **Sİ:** Yaparız. **HD:** hıh. arabaşı derdig_unu. unnarı ğırmızılarını ayırdım. salatiya ğatmıya (15) yeşilleri ayırdık. onnarı izbede onnarı ğış hazıllı yapıyoduk. **Sİ:** Nasıl yapıyorsunuz (16) arabaşıyı? **HD:** arabaşını tavukla yapıyorus. hindiyle, kazınan. köyde ğazlar_olu ya, unnānan (17) yaparıs. suyunan eti içine isdersen_içine ince ince ğıyarsın isdersen tereyāda ğızağdırsın (18) bişmiş_etini. arkasına öle ğoñ sofriya yinir. arabaşı da unnan yapıyoz_işde. **Sİ:** Çorbanın (19) içine koymadan mı? **HD:** çorbanın_içine de ğoyuyoruS. yani isdersen_öle ğorsun içine (20) ufağ_ufaK ğıy.. isdersen_arkasına böle ğızardır terayānan yani öle de yiller, öle de ğonur. (21) arkasına helva yapan un helvası. ben güzel yaparım_un helvasını. **Sİ:** Arabaşı tarif et sonra (22) da helvayı. **HD:** ha arabaşını u suyunan buluyoruS şindī ben göz ğararı öle bardāna falan (23) ölçmem hani şimdikiler bardakla ne ölçüyo suyunu. altı bardak su, iki su bardā un diyor hani (24) benim ğızım. büyüK ğızım_öle şey_ider. ben göz ğararıyna. güzel_arabaşımız_olur. **Sİ:** (25) Nasıl? **HD:** e

unu ... buluyoz hanı o duru şeyini hâlini getiriyoz. ondân sona göyuluyo (26) gaynatca göyuluyor. arabaşı halinde bişiyö. çok bişiriler arabaşını. gaynatcan. böle fakır (27) fakır gayneycağ. unu zinilere dökeris, orda donar. suyuna dâ salça gorus. kimileri sâde (28) yapıyor bis salçalı yiriS. içine acı biber atarız bu acı biberden. **Sİ: Un katıyorsunuz. HD: e (29)** şindiler satın tavuk ya peK dadı olmuyor. bi de tekrar işine biz kınor göyuyorus. hanı (30) arabaşı kınorlar şe tavuk kınorları var ya. ondan göyuyorus. onu suyla çok gaynatcan. e_er (31) çok gaynamaSsa suyu ham olur. ham ham kıkağ yani böle suyu bayâ çok gayniycık, onun (32) suyu. un helvası yaparıs, onu.. **Sİ: Nasıl içiyorsunuz peki? Bazıları üstüne döküyor. HD: (33)** hâyır. hayır. herKeziñ tabâna ayrı şeylerē porselen taslara ayrı ayrı göyuyoruS suları. hani (34) seniñ gaşuñ bana benim gaşuñ sana girmeS. hamırı da diliyoruz arabaşını, zinide böle büyük (35) şu zinilere dökeris. ve ufâ dökersek herkezin önüne ordan hēkez gaşşınañ alır hamırı dileriz (36) güzelce şey baklava dilimi gibi hamırı. ordan gaşşınañ limon atan limon atar işine suyuna (37) limon sıkıyoruS yicēmiz zaman. arabaşını öle yudarıs. öle ziniye dökme ziniye dökün (38) zaman o su so_ur. onun suyu sığağ_olcağ. sığağ_ oldu mu dâ iyi dadı olur. **Sİ: Biz de öyle (39) içiyoruz. HD: eveT.** onun için yaparıs. **Sİ: Helvayı anlatıyordun. HD: helvayı da yağı (40)** gızdırırım. onu da göz ğararıyan. güzelce mihanesini gızarıyasıya ğadağ ğarışdırı ğarışdırı (41) mihanesini gızardırıS. ondân sonâ.. **Sİ: Neyini? HD: helvanıñ helvanıñ mihanesi denir (42)** mihane. onu güzelce gızarıyasıya ğadağ şey ider böle ğarışdırısın_uu. unu ya_a ğuyarsın. (43) o cos diye ğabarı böle yağ olunca. o helvanıñ mihanesi gızardı mı onu ondân sonâ şerbetini (44) dōken_üsdüne. indirin_ocağdan. şerbeTini ğarışdırı üsdüne bi bez_örtersin sofrı bezi (45) helvanın_üsdünü ğapānı ğapatman. orda u kendini çeker, ğabarır. o da öle olur ya şekerini (46) neyini ben hic_ölşmem, heP göz ğararına yaparım. /.../ **HD: çok güzel oldu.** hoşuma gitti. (47) dedim bēn de yapıyım ğülsüm bundan ... hani benim hamırı kesiyom do_al dâ bizim hacı (48) onu yo_urtlusunu sever. o yo_urdu katı bişirim_una ben. ... üsdüne de bol tereyā dōkdürü u (49) una sever. ben de sever yirim de benim mīdemī ğıyar_u yo_urtlu. yo_urdun tāzesi yapmaS (50) yo_urtlu hamır yapar. de işde atmışar yumağ kesdik gelinnen. atmış_una atmış_una. unā (51) işde on yumānı u çorbadan yapıdık. ben de dün kesdik. biz de şeyi, o dutmaşlī. ğızı va ... bi, (52) ğızım bu da ğızım_o da. ona kesdim biraz_ışde o dutmaşdan. on yumağ. on yumağ bana (53) on yumağ ... ğızıma kesdim_orda. e bu şeyē meral ğızım dedi geçen sene ona o (54) böbrēnden_amelet_ oldu dâ hamırı burda ben kesmişdim u kesemez diyi. de anne (55) mağarnam_mar da dēdi baña şey kesem yo_urt hamırı kesem dēdi. zuhāl. annem bi neskafe (56) falan pişirem yavırım. /.../

(57) **HD: manicīm ellerde**

- (58) su çalkanır göllerde
 (59) gönlüm güvercin_olsa
 (60) eylenmiyör çöllerde.
 (61) maniye maraz deller
 (62) güzele beyaz deller
 (63) senin gibi çirkine
 (64) küllükde horâz deller.
 (65) manici başı mısın
 (66) cefâ_ır daşı mısın
 (67) sana bir mani vèrsem
 (68) boynunda daşır mısın? /.../
 (69) maniden masdım_olan
 (70) güççükden dostum_olan
 (71) çeg_elini goynumdan
 (72) ben sana küstüm_olan.
 (73) neydi başğa dâ vardı amma..
 (74) saf gānısı geliyor
 (75) saPı saman ediyor
 (76) şu ulu yolun çocukları
 (77) yari berbad ediyor.
 (78) mezerlikde gezerin
 (79) çıkı bulsam çezerim
 (80) vallah billah ğaynana
 (81) ben_ölundan güzelim. /.../

(82) **HD:** evet. ben_evlenden sona güzelleşdi ğıS. şimdi baK hanım_-
 mardır ğarıyı şe göcayı (83) genc_eden, göca vardır hanımı göcadan. kaç
 gidēm.

I/133

SİVRİHİSAR - Memik**Kaynak kişi** : Emine Çalgın, 77, İlkokul; Selahattin Çalgın, 76, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet

(1) /.../ **EB: Çok mu yer peki teyze?** **EÇ:** e biraz yiyo, kaçırıyo. seviyo yi.. ekmē yimē seviyor. (2) doktur da öle dedi zati. ben_öle yirin sālıklıyın maşallah yalnız ben de dünēnin ah_uh (3) dedim şöle tükürdüm bi ba.. āzıma ılığ_ılıK bi şey geldi, ğan geldi. tükürdüm tükürdüm (4) ğan. tükürdüm ğan. ePdes_alcādım. hacī gel dedim. baK ba_a nōldu dedim. baKdı (5) allah_āl-lāh. çocuklara duyurmuş ta. aman gel doKdura aman gel. sālıklıyın, iyiyyin. ıÇcaKda (6) yaprak topladım geldim de bidiki şuraya yatıvırdım. hadi ēyi-yin nesine gidiyin dedim. u (7) ē_er_içerde duraymışdı o ğan peltelenirmiş-di, bēyniye. gitTī çıkđı için İyimiş. geçen sene (8) de oldum_öle. sālıklıyın. **EB: Teyzenin adı neydi?** **SÇ:** ğulaKları a_ır. imine çalgın. **EB: Yaş (9) kaç Emine teyze?** **EÇ:** benim ben_ondan böyü_ün. hacıdan böyü_ün iki yaş böyü_ün. **SÇ: (10)** bi yaş ... yetmiş yēdi yaşında o, yetmiş_altı yaşında benin. **EB: Okul okudun mu?** **EÇ: (11)** okudum. tansiyunumdan_olurumuş ğulaKlarım dıKanıKlı varımış. tansiyunu damar dıKanıKlı (12) yaparımış. tansiyun hapı kullanıyın_ama bu sene saŋılaşdım. buna da şükür. nāpam? (13) allahaŋ derdi verecek tabī. vermese biz yıkılır mıyız? dert vermese biz yıkılır mıyız? verecek (14) rabbım da ne isdēse onu verir. **SGA: Emine teyze burası ne rahat yer.** **EÇ:** eh? **EB: Ne (15) diyorsunuz buraya?** **SÇ:** buraya biS şinci, bura esgiden açdı ğuzum. **EÇ:** ğuzum_ambar (16) yapıK biz burayı. buydey ğuymıya. ora bi ayrı bura bi ayrı. ... böyle olmadıydı burda burda (17) pislig_oluyor_ev dediK. a buydey_arPa ğuymadıK. hacı burayı deŋkledi, maKat yapTı (18) böyle. bura da böyle açdı böyle. yav öle açıĝ_olmaz dediK. biz burayı dediK ğapadam. pençere (19) ēdem de bi de şırıyı mutfaK yapām. burada oturam toz toprak doluyo çam_olmayınca (20) penÇire olmayınca. yapıĝ_ev gözel_oldu. öte yanda usta geldi. bu üsdünü yapıdı. camlara (21) ğapıya sineklik yapTı ... daKdı işde. sinekler giriyo kör_olasıcalar. **SGA: Buna makat mı (22) dedin?** **EÇ:** maKat. maKat gibi oldu. oturuyoz burda işde iyi kötü. yazın burda duruyoz ğışın (23) sivrisarda duruyoz. yā urda ğay-maKamlıkda torunumuz var da, unuŋ yanında duruyoruz. işde (24) gidiyoz geliyoz. burda şimallara dayanamayoruz. **SÇ:** birez burda a_aşlarımız va (25) şimallarımız va. elma armıd ... **EÇ:** yirmi ğadara a_aş şı.. elma şimalı var. e

unnara (26) ilaç _ediyoz. toplayıp gidiyoruz bi araba. **EB: Elmadan başka ne var?** **EÇ:** elma var, erik vār, (27) armıT vār. da bu sene armıT _olmadı. ceviz var her şey var. **EB: Bahçede neler ekiyorsun?** (28) **EÇ:** baK ā hayaT. **SÇ:** gel de bi gör. **EÇ:** gidēm gezēm. kaK. hayaTda nāpTıK? toprak çekdik (29) ğaya ā bu hayadı gördün nası ğaya, aynı urā da ğaya. toPraK çekdik. bāçe yaptık. şimali (30) dikTik. şimal oluncü biber baTlıcan _olmadı. az bi yanna bağ diKdiK hiki sıra üş sıra. az bu (31) yanna gine toPraK çekdik bi den dā biber balcannıK yer _etTik. hayat geniş iki büyük deKar (32) var. valla böle böle yapıyoz _işde. **EB: Ne ekiyorsun? Biber var.** **EÇ:** biber var. **SÇ:** var. (33) domates var. **EÇ:** badılcanı hasdalıK dutTu. Tomatis var. erik var fasille var. **EB: Salatalık (34) var mı?** **EÇ:** zalatalık var. hepsi var. **EB: Biber var.** **EÇ:** var var. yapıyoz ā e burdan çeşmeden (35) sulāyoz. **SGA: Hayvanların var mıydı teyze?** **EÇ:** hayvan varıdı ğuzum dā baK (36) dizimden _ameliyet _oldum ğurban _oldum ğuzum baK. u diz kapānı aldılar bolatlıda da (37) ğıvrıP dā inē minē memeli _i daKamadzm. etmek piziremedim. dedeğ dedi ki (38) herkez _aç _öldü de dedi biz to.. herkez toğ _öldü de biz _aş mı ölücez dedi gitTi benden (39) saklı sivrisardan _ev _aldı, iKi ğatlı. gittig _orıya ğālī de ğışın ğışın gideriz yaz yaz..etmeKçi (40) de geliyor _allā şükür, alıyoz burda. rātımız _iyi de işde ne bilen? şurda bobamığ _evı varıdı. (41) almiya ğaKdılar satmiya ğaKdı. vay sadıcāK diye dün _üzüldüyüm. başıma bi ārı çökdü. (42) āzımdan _undan ğan geldi, üzülünce. yā hePimiz _ölcez. heP bu evler heP ğalıcaK da işde (43) dayanılmıyor bobamığ yurduna dayanamadım. āladıydım, üzüldüm. **SÇ:** u bobasıığ yurdu (44) di _il benim bobamığ yurdu. bura bura bunun bobasıığ yurdu. **EÇ:** ğaynatamığ yurdu. bura (45) bobamığ. benim _anam seKiz yaşımdayKān _öldü. anam yeñi yörürken _öldü. yā. ben hiş (46) bobamı bilmem. anamı bilmem. u da ölüvürünce ben bayā seKiz.. yedi seKiz yaşımdıydım. (47) abam böyötTü ğocaya verdi. bolaTlıya ğaKdılar _unnar. u da öldü do _umdan. anam da (48) do _umdan _öldü. bēn bi deneciK bēn ğaldım. bi ğız ğardaŞım da okula giderkene böle (49) ğüççüken _okula giderken _öldü. bi dene bēn ğaldım. bobamığ yurduna bu _ev yaptırdı (50) burıya geldiK. yirmi sēne bubam ğaynatamığ _evinde durduK ondān sona burıya geldiK. (51) çok şimal mimal dikdig _işde dayanamayoruz yazın geliyoruz. ğışın da gidiP o (52) torunumuzun yanında duruyoruz. **EB: Burada şey varmış, Mehmet.** **EÇ:** memed _özenğuş. (53) **EB: Mehmet dede mi ne var burada? Yatır var ya yatır.** **EÇ:** hē. māmēt dede. **EB: Ne diyorlar (54) onun hakkında?** **EÇ:** vallāhi ğuzum onu biS peK bilmeyis hani. /.../ **SGA: Alandan taşındı (55) dediler.** **SÇ:** baK baK alan alan alan bizim dē _il. alan sivrisarığ. yalnız bizim köy (56) aslandōmuşdaymış. aslandōmuş dedimiz yer var. sen _urayı görseñ bi çevrili yer, ğocā (57) mezerliK.. esgiden çok ... bizim. **EÇ:** aslan _iresimi varıdı. ğavur gelmiş de ğırmış da almış (58) içine altın doluymuşTu. ya aslanığ _iresimi varıdı ben de biliyodum. ğırmış

ortadan ama ne (59) bilem biS. o tarīnde bilirmiş altının nêrde oldūnu ica-
 tınan bilirmiş. gelmiş sormuş bile buña. (60) yā. bak ğavurunan annaşmış
 bu ğonuşmuş da. /.../ SÇ: işde biz bunnarı biliyoruz. esgiden (61) bizim köy
 aslandōmuşdamış buriya inmiş gelmiş. orıya ordan da buriya gelmiş. SGA:
 Yunan (62) zamanı mı gelmiş? SÇ: eveT. bizim, bizim bura bura yeTĩ hāne
 yedi yedi hānemışmiş. bize (63) düpler deller. bizim buriya yedi kişi gelmiş.
 bize esās düpler deller. EB: Düpler mi? SÇ: (64) düpler. yani buranın yani
 dibiymiş yani. ebem ırāmetliK başa bunu çoĝ annaTırdı (65) ırāmetlik. ...
 kö üñ hem ebesiydi hem cenāzeleri yıkardı hem de urda bi ocaK vardı ...
 ocā. (66) üş dört de şeyi vardı.

I/134

SİVRİHİSAR - Mülk**Kaynak kişi** : Cennet Kaya, 79, İlkokul 1; Mustafa Kaya, 80, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat

(1) **CK:** dikiliyin_ni? **SGA:** Otur otur. **CK:** öle mi? **SGA:** Ben de senin karşına oturacağım. **CK:** (2) nası otcaz? dönüyyün_nü? **SGA:** Cennet ebe adını kim koydu? **CK:** ebemiñ_adıymış. kendi (3) ebemiñ_adıymış anamıñ_anasınıñ. yasTık dayañ ğı yassı.. ya yasdık ya sandalye getirin ya (4) yasdık getirin. ğuzum benim dizlerim dutmāz zır kütüm topalın. **SGA:** Dizin mi ağrıyor? **CK:** (5) her yerim hasTa da işdi dizlerim dē yörüyemeyorün gezemeyorun. ğaş senedir ğapa.. getTi (6) getir. **SGA:** Ne güzel torunun var maşallah. **CK:** ğızım mī? **SGA:** Kızın da güzel torunun da (7) çok güzel. **CK:** öla mı ölüm mu? **SGA:** Torun. **CK:** hē torun. **SGA:** Adı da güzelmış. **CK:** hē (8) besde. **SGA:** Sen doğma büyüme Mülk köyünden misin? **CK:** mülk köyünden ğuzum. **SGA:** (9) Burada doğdun büyüdüñ. **CK:** burda dōduk. anamız babamız hep Puralı. kökümüS buralı (10) ānacāñ. **SGA:** Kaç yaşındasın? **CK:** vallaḥi yetmiş geşdi de dedeñ var dedeñe sor ğıS. x: (11) dede işde seKsene girdise arañız kaç yaş var? **CK:** yok yok dā iki sene va. iki sene var (12) segizene girmiyē. dedeynēn o benden_iki yaş böyüK_āna. **SGA:** Okula gönderdiler mi seni (13) hiç? **CK:** gitTim. gitTig_amma ilkoğula gitTik seyretnmekçe. bi dene kiTaP bi dene devter. (14) çitlig_aldıydıK gitTik çitli_e geldik burıyā. āna okuyamadık. gine de hesabım kitabım āz (15) çok da iyi yapar imzayı ne elde ataman da. a u ğāda. **SGA:** Çok mu zormuştu eskiden? **CK:** (16) yōdu ya. bizler burda oğul vardı bi de hortulu öğretmen bi de sivrisarda öğretmen vardı. **SGA:** (17) Eskiden çok mu zormuştu? **CK:** zor mu dēdin? **SGA:** Hayat çok mu zormuştu? Okula gidip (18) gelmek? **CK:** ğolaydı. bura yakınıdı kö_ümüzdeydi. kö_ümüzün_çindeydi āna. **SGA:** (19) Defter kitap bulabiliyor muydunuz? **CK:** e öğretmen kendisi veridi deFteri (20) babamız_anamız_alırTı. kiTabı da onnar veridi. işde onnarı okuduk. si.. birinciden çıkTım (21) bēn ānaycāñ. birden birden. **SGA:** Sadece bir sene mi gönderdiler? **CK:** vallā āz yuz da onu (22) da gitmedim ğuzum. āz yuz iki.. ... ya çitlig_aldıK ... geldik burıya gitTig_oriya. anamgil de (23) ğalabalıdı. āna. o erkek çocū heP. anam da yalıñız. ā u yana gitTim babamıñ yañına (24) yardım_etTim burıya geldim. burda bişirdim ğurtardım unnara, erkekleri ā bu ğadan cāḥilin (25) cāhil. **SGA:** Cahilim deme, okuma

yazmam yok de. CK: he okuma yazma yoğ. işde. cāhil (26) demeK sayılır. SGA: Eskiden nasılmıştı hayat? CK: hayat_o_zıman bundan_jyiydi ne var. (27) SGA: İyi miydi? CK: tabi iyidi. SGA: Neresi iyiydi? CK: za-baḥan ḡakdık mı aşımızı ḡörduK, (28) bişiridik, yirdik, içerdik çay yōdu çeş-me yōdu. ḡayınnamız verise bi bardaḡ çayı ḡönüllü, (29) işerdik. vermeSse o da yōdu ānacāḡ. SGA: Vermediḡi oluyor muydu? CK: vāllā vērmezdi (30) tōbe esdaFa.. baK. ā şu dolafa ḡördu bi bardaḡ a benim_ādama ayırıdıK bi dene bardaK (31) ḡaynıma ayırıdıK. iki bardaḡ da kendi içerdik. iki ḡarı bakar-dık biz canımız çekilirdi. şindī her (32) öde. yā. ya neler çekdik ... SGA: Sen hamileyken de mi varmezdi? CK: ḡız anam hāmile (33) oluyor_ışde verise ḡönünden ḡoparsa sayılı ḡordu. ölçerdi dört bardaḡ çay ḡordu. beş bile (34) ḡomazdı. çaydannı_a ölçer ḡordu. bi ḡutu şöle çay_alırdık bi haFta içērdi ānāycaḡ. (35) dūnyanın hāli bōleydi āna. varlūmız varıdı allah var. anamgilde de varıdı burda da varıdı (36) amma ḡöreneK yōdu besbē ānacāḡ. şindi ḡōme kiFō kiFō getiriz. çuval çuval şekerimizi alırız. (37) her şimiz bol_allah var. fakiriz_amma ḡörenēmiz şindi var. SGA: Eskiden gelin kaynanana (38) na-sıldı? Yanında konuşabiliyor muydun? CK: ḡonuşurduḡ canım. SGA: Ko-nuşturuyordu. CK: (39) ḡonuşurduḡ. ḡayınnam dul ḡarıydı. ḡonuşurduḡ_al-lah va. ama gelin ḡız ḡali söylemezdi mi (40) yap.. yapardıḡ hebicēmiS, bi ben di_ıl, köv bōle ahāli. ḡafları ḡeçiridik, söylemezdi mi (41) yapardıḡ. ḡayınma sayırdık. ḡaynatamızı sayırdık. ḡaynatam yōdu da ḡayınımı sayırdım. ā (42) ḡa.. duvar duvarayız ḡayınım bolatlıya ḡitTi. dā ḡayınım baḡa öllüḡün körü dēmedi dā (43) ben_onuḡ hatırını yıkmadım. baK bunu bōle bil. SGA: O za-manlar tarlada mı çalışıyordunuz? (44) CK: tarlada çalışırıs, çapa ekerdiK pancar_ekerdiK suvan_ekeriz. suvanı gine ekeller de. (45) her şeyi ekerdiK. zıra ekerdiK noḡōd_ekerdiK ḡıra bayıra ekin epmek ekeller. tabi onnar (46) erkekler yapardı da noḡḡōdu yolmıya giderdiK, zırayı yolmıya giderdiK tābi. SGA: Kendiniz (47) yoluıyordunuz deḡil mi? CK: öndüş yapardıK Pirbi-rimizē yapı.. yolardıḡ. Sen nerelisin ḡuzum (48) bi de seni soram. /.../ SGA: Su gelmeden önce nasıl yapııyordunuz? CK: suyu mu? (49) buḡarlarımız varıdı ya, üş dene dört Tene buḡar. ordan helkelēnen çekerdik suyu, burada da (50) işimizi yapardıḡ. ā dedeḡ geldi. /.../ SGA: Eski hayat mı ḡüzel şimdi mi ḡüzel? CK: şindi (51) ḡōzel yavrum. parası pulu olana şindi ḡōzel. parası olanā. MK: ḡızım şimcī ḡüzel de masārif (52) çoK. masārif çoK. yetmiyör. meseFā adam bazıları aydā beş_altı yüz lira alıyör, gine (53) yetiremiyor. öle ya tomatis_olurşa şimcī inmiş ḡālība bi.. bi bucuḡ millon_ıu ne. esgiden (54) millonu millonu bilmezdiḡ yav. üç yüz, üç yüz_elliynēn ben_asgerlik yap-dım. CK: lēn. saḡa (55) diyon saḡa ḡo.. ay seniḡ yaşıḡ şindi seḡizen_öle mi? MK: hē. CK: beninkī? MK: yetmiş (56) doKuz. CK: yetmiş doKuz dir. SGA: Allah saḡlıklı ömür versin. MK: ama yörüyemiyoz ḡızım (57) bacaklā acır. bu hiş yörüyemiyō. iki basdonunan anca mutFā gide.. CK: vāllā bi ḡonşuya

(58) gidemen inan bāḡa. baḡ bu hayatdan bıldır çıḡdım bi o ḡun didim inincēn didim. (59) merdiyandan  arḡa arḡa indim apıldıyalaḲ ēzḡd m. ondan son  bu da inme d  e  didi (60) ḡaldıraman yatıraman ḡaldıraman gelin di   erde duru. ine.. besi al.. ineg aldılaḡ da burda iki (61) aydır,    aydır burda durular. ...   erde   ocu ları o uTullaḡ.     dene, iki   lu var bi ḡızı var. (62) benim beş dene   oc m var. **MK:** yalı ız   u ba ba anımız   o  yi. allah r  zi olsun bin ḡatını. (63) fakire fu arıya az bu u  ba ıy . yaşlıya ba ıy . esgiden esgiden esgiden so arlardı (64) ba da ılar yirdi. kimse davar sayımı varıdı. mese   bi adamı  be  altı dene   oc  olma sa (65) yol parası varıdı. tarla vergisi varıdı. varıdı da varıdı. allah bin ḡatınan ır  zı o  sun. /.../

I/135

SİVRİHİSAR - Nasrettin Hoca**Kaynak kişi** : Nursel Korkmaz, 58, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Su, eski hayat, eski kışlar

(1) /.../ **NK:** hē ōle āzımdan çıkıvırdı zabah fılıtıSı. oturduK. bunnar oturmış ben de suya diye (2) çıktım otuvurdum yannarınā. **SGA:** İçme suyu mu bu? **NK:** eveT. **SGA:** Güzel mi? **NK:** (3) güzel güzel. Pardak getirēm iç isderşen içcēsen. **SGA:** Muslukta akan sudan daha güzel. (4) **NK:** bû su tam biz döduk doğālî bu su aynı kōde akar. bizim aklım ėreli benim. bāk şurda (5) meydan yerindeydi bu soğaklara da vėrdiler. şindi buralara şey altı döşediler. ġanalson (6) döşedile onun ĩçün dıķandı dā az az geliyor. borular yeniden de içcēmiş. boruları şey (7) dıķadı, kepçe. patlıyan yellerden çamırlardan dıķandı yosa buramız çok güzel aķardı. şindi (8) acıcık sızma geliyor. **SGA:** Öyle koyuyorsunuz yavaş yavaş. **NK:** ağır ağır bu ben çamaşır (9) ne ettim bi dolduruyun diyi ġoyuvurdum. evlerimizde var sularımıS heP. makinelerimiz, (10) evlerimiz. **SGA:** Bunu içmeye mi kullanıyorsunuz? **NK:** içmiye de ġullanırız çaya da (11) ġullanırıs. bizim su.. bizim ōle köv, ġaya dibinden çıkar bizim akan aşşāda suyumuz var. (12) ġayaların dibinden ta yokarda ġitseñ de görseñ oralar, pikniġe çok gelen olur. uralar çok (13) güzel. ġayaların dibinden çıkar, sızar. ta şū aşşāda şeyimiz var, akan yerimiz. özleri (14) uralardan sularız, ārķımız. **SGA:** Kayada kaynak var diyorsun. **NK:** her ġayanın dibinden (15) böyle açÇıġ açÇıK çıkıyorū. ondan birikiyor ėpiy var böyle bāk ġoca özümüzü (16) sularız onnan. bizim kōmüz azaldı ondan bura çok büyüdü. /.../ **SGA:** Titiz miydi senin (17) kaynanan? **NK:** ġaynanam titizidi. ġaynatam çoġ ġiyiydi de. yazıK o da açık ġoca heriFidi. (18) üçüncüyü evlenmişimiş. ġarıya mezbur boynunu veridi. dünyā geçimi nābıcañ? **SGA:** Ama (19) çocukları sevmeden büyüdüler. **NK:** çocukları ōle ėyce tabî bunun böyle önemni gibî ġucāna (20) alıP oğşayıp dükkān ne bi ōle bi yokdu kına yokdu ėzeli bu ġısaydı her şey. bölē bolavatlı (21) kendi bildiñe yaşıyamazdık biz u zıman. bi şey alamazdık kına biz. onnar giderdi şėrden (22) eşşēnen gidelleri şēre, ayvannan. at arabasıynan gidellerdi. vesā it bile yōdu. daha ne oldu (23) çıkalı? ölelikÇe ama şukūr allāmıza gine aş ġalmadıK susuz ġalmadık. bin kere (24) şukūr allāhımıza. (25) **SGA:** Eskiden hayat zormuştu. **NK:** esġiniñ çok zorudu. ırġatlı a giderdik (26) makineynen işlerdik. ben bi ġün namnının dibine uyuyaġalmışın. ġeşlik. şey-

de sen biliŋ (27) güvemcide böyle makineynen dobayların sırtıTııı heriF iş-
 lerdi. e ufādım da. işleriken şöyle (28) yatTım bi köşiyeye uyuyagalmışın. e geş-
 lik. yörulduŋ dırmıK çekerdik onuŋ annadınnan. (29) ānnad alıllardı namnı
 yapar giderdik. tırfannan işlellerdi. boyu boyuna tarlayı dırmıklardı. (30)
 zorudu tabi. özlere ne bütün tırfannan işlellerdi giderdik. zorudu ezgi. şimdi
 çok gölây. (31) yaşıyana iyî. az buzduK çalışıP işiŋi bulana çalışanâ, yaşıyana
 tam yaşancaK gün. allāmıza (32) şükür gine bu günümüze de şükür, bin kere.
 işde rāzı gelmeyör baŋ. amma ırāzı (33) gelcēŋ allahıma böyün yicemiz var
 mı yarın allah bi kere şükür, bin kere şükür ne (34) zebillikler her şiler gör-
 düm. bizim anamız bobamız dā bizden çileli bö ödü görmüş. (35) annadılardı.
 bizler gine o ğadan de ildik. bizden daha böyöklerimiz annemiz babamız
 daha (36) çileli. çok çileler çekmiş annadılardı diŋnerdik. çok zor. **SGA: Siz
 rahatsınız derlerdi değil (37) mi?** **NK:** tabi siz ırāatsıŋız, siz cennetTe ya-
 şar gibisiŋiz dellerdi. böyle dellerdi tabi. biz de (38) şimdi bunnara deriz. cen-
 netTe gibi yaşarsıŋız baŋ giyim böl, yiyim böl, yoksuzluk yok (39) çalışırsaŋ.
 ama valla bura bizim köşe iyi dēr de oturuşaŋ allah vermez. vermez allah.
 (40) mezbur çalışcāŋ. allahıma bin kere şükür. çolumuza çoçumuza her verdi
 nimetlere şükür. /.../ (41) **SGA: Çok kar yağıyor mu buraya?** **NK:** bildir yā-
 madı geçen sene yādı dā. bildir yāmadı ēyice (42) hemen yādı eridi. **SGA: Es-
 kiden nasıldı teyze?** **NK:** esgiden ğara damnarımız varıdı, böyle (43) kaŋdık
 mı üsdüne inerdik, ıarıŋ üsdüne. yığılırdı düz, toprak damıdı. belki üsdüne
 damdan (44) burdan inseŋ inerdiŋ böyle alçak yellerden. **SGA: O kadar mı
 dolardı?** **NK:** o kadan do.. hem (45) de bi çok ğış olurdu. şimdi mevsimler
 çok de işTi. esgiden çok kötü o.. **SGA: Ne kadar (46) kalırdı kar yerde?**
NK: iki ay üç ay ğalırdı. iki ay iki ay ğalırdı normal. erimeden. buralardan
 (47) geçemezdik sular bu çeşmeler yōdu. meydan yerinden çekerdik suyu
 heP. bi de aşşā (48) akarsuyumuz varıdı. akarları çamaşırhānelerimiz varı-
 dı. ğazannarı vuruduK dalımıza, (49) çamaşılları vuruduK orıya giderdik bi
 gün öŋce bēllerdig o ocā. oraya ğazanı ğalardıK. o (50) so uKda ā u daş-
 da böyle yıkanırıdık. ezeli banyōluk yōdu, gö.. yapmak.. çamaşırhāne bi dene
 (51) aşşāda vardı bi dene yokarda varıdı. oralara giderdik. /.../ **NK:** bunnarıŋ
 böyle datlı (52) gelib oturuP ğonuşup yidîne ben ğovanırın. memnun ğalırın
 ne mutlu. allahıma bin kere (53) şükür. o orda misāvir gelir bi bayramnarda
 bi dü ünnerde öle bi çok bi gelemmez. **SGA: Bu (54) yerli malı.** **NK:** bu
 benim yerli malım. varım yoğum. yerli malım. nēnden? baya elmalara (55)
 ğitTiŋiz öse. /.../ **SGA: Baban okula ğit diye dövdü mü?** **NK:** dövdü. tam
 öretmenneriŋ oraya (56) ğadan sürüdü, okula ğadan beni. okūycān dedi baK
 allah var onnarıŋ heşbir suçu yok. benim (57) kendi hatām. okumadım. şimdi
 pişmānım. **SGA: O zaman öyle kız çocuğunu döve döve okula (58) götüren
 baba...** **NK:** götürdü benim bobam götürdü. hebicini okutTu. hēPicini okutTu.
 bi (59) ben okumadım. beşi de okudu ben okumadım işte. amā kendim işi-
 şimi kendim beceririn (60) heÇ ele mūhtaşlım yok. /.../

I/136

SİVRİHİSAR - Oğlakçı**Kaynak kişi** : Fatma Gökçe, 85, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, hırsızlık, eski hayat

(1) **SGA: Ebe adımı söyle önce. FG: fatma gökÇe. SGA: Kaç yaşındasın? FG: ben (2) bilemeyon_ adımı. x: seksen beş. SGA: Seksen beş yaşındaymışsın. Var mı o kadar? FG: (3) vardır belki de gızım. SGA: Okula gittin mi? FG: Pir_ay_okula KitTim. bir_ay bir_ay. (4) anam çivte yolladı. anam bi elimde ekmek verdi bi elimde ırbık tallıya çivte giderTim (5) babamınan. babamın felşliydi babam. saakat göluyna ben de babama yardım_etmiye (6) giderdim gızım. e öle okula gitmedim. esâsı bû_öretmen de bu sedaTıñ babası mapise girdi (7) ya onun_üçün gidemedim. orda burda bû_öretmenidi mutdarın babası. (8) **SGA: Hırsızlığı anlatır mısın nasıl oldu? FG: vallâhi paramı eve Kõdum. işde nası etTiysem (9) çaldırdım, parayı. gitTi gidenner de. adamnarı görmedim ki ben. SGA: Ne dediler sana? Nasıl (10) girdiler eve? FG: görmedim ki diyom ben. x: hayır sana ne dediler geldikleri vâkit? kömür (11) getTik demişler ya. FG: hē hē. baK kömür getTik dediler. ben de dēdim ki baña dēdim niye (12) yollasın hökūmet kömürü dēdim. getTik dedi ebe ödun da getcēz dedi. biri burda (13) oturduğ_ikimiz baK. şindi aklım başıma birimiz burda oturduK ikisi adamlā bi denesi öte (14) yanna tuvālete girdi. tuvalete girince Kıpıy aşdı. ordan girmiş. parayı almış. ne biliyin? (15) çıkdılar gitTiler hemen baKdım. e ğarışmış Çünkü. unnar gidince sālamedim_o_zaman, (16) hemen şurda ērdal var. ērdala koşTum ērdāl ērdal benim ev soyulmuş parayı almışlar dedim. (17) ērdalı arabaya bindi amma kim bili ne tarafa gitTi hırsız. giTen bulunur mu gızım? (18) bulunmadı. **SGA: Çok mu karıştırmışlar evi? FG: yok çok ğarışTırmadı. parayı u açık (19) bulmuşlar ğarışdırmamışlar. SGA: Kolayda mıydı paran? FG: ğolaydaydı. üç yüz lira mı (20) nēydi u_zaman. bidiki arpa buydey gelirseK o buna buna ĩcar verdiK işdē undan_alırdım. (21) aylım günnüm yok yavrum. kendim bōleyin. gızım baKır baña da. **SGA: Allah razı olsun (22) ondan. FG: allah bin ğatından rāzi olsun. allah torpaK diye avuşladı sarı_altın_olsun (23) gızım_ölmasaydı benim dört dene ölüm_mar. SGA: Ama kız gibisi yok deĝil mi? FG: tabī (24) yok. anāya babaya merħemetli olan gız gibisi yok. allah rāzi olsun. ne deyim başka? **SGA: (25) Ne güzel duasını ediyorsun ya. FG: ediyorum ediyorum. su verse suvāsını.. so.. yimeK bişiri (26) gelir bulaşık yuyaman, iş dutaman. bi iş duta ā bōle yir_ıçer_oturun. şükür_olsun bu (27)**********

günüme gine. nāpıyın? **(28) SGA: Senin gençliğinde nasılmıştı? FG:** genç-
 limde iyī. işde deligannılıK o_ zıman öleydi. **x: (29)** o_ zaman da hasTamıştı.
 hastalınan büyümüş. yokmuştu annesī, felşli baba oldū için hep **(30)** kendiymiş-
 ti, hem_ erkēmişti hem kadınımıştı. bunun göbek yerlerde sürünürmüştü. **(31)**
 gülisan_ölceK dellermişTi. işdē ebese şeyinen büyütürmüştü ne o bezi sararlar-
 mıştı önceden **(32)** de, sormaynan büyümüş_ işTe. gülisan_ölceK dellermiş-
 ti heP. bobā saakat, felşli. dayım **(33)** güççümüşdü u ufāmışdı okula gidermişti
 dayımnan bu. hep_öle der necāti abi devamnı der o **(34)** gülistan_ o gırlarda
 bit düşmüş ğafalāna bīt, bit. tarlada yatıp ğakıcaz diye ikki ay tarlada **(35)** yatır
 ğalkın bit düşmüş ğafalarına da orda yıkanmışlar. ölēmişdi önceden. işde bu evi
 anası **(36)** yapTırdı Sāten kendinde bobamda bi şey yok. anasının_ evlerinde u
 anası yaptırıvırdı işde, **(37)** çok çalışmış diyē işde burayı yaptırmış. heP dört
 tāne ölunun dördüne de çocuklarına **(38)** vermiş_ işde bobada ğalmayım diyē.
 günnük yok aylıK yok. **FG:** hele herkes benim_ için, **(39)** beni kim_ olsa sorsa
 söyleler, çok çalışdı diyē. ... çoK çalışdım ben babamın ğapısında dā **(40)** çalış-
 tım vardım yerde de çalışTım. ğader bōle getirdi, adam_ öldü. kendim ğaldım.
 dört dene **(41)** olan bi dene ğız. allah_ ömürlerini günnerini versin, acılarını ver-
 mesin ğızım. acılarını **(42)** vermesin.

I/137

SİVRİHİSAR - Sadıkbağı**Kaynak kişi** : Cemile Yaman, 82, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, eski hayat

(1) /.../ **SGA: Ebe adın ne? CY: cemile. SGA: Cemile ebe soyadın ne? CY: yaman. SGA: Doğma (2) büyüme Sadıkbağı köyünden misin? CY: sadıkbağı köyünden güzum. SGA: Bir önceki (3) köyde konuştuklarımızın soyadı da Yaman'dı. CY: nêrde? SGA: Kadıncık. CY: unnar da mı (4) yamanımış? SGA: Orada konuştuğumuz amca da Yaman soyadlıydı. CY: allah_allah. SGA: (5) Kaç yaşındasın ebe? CY: seKsen_iki. SGA: Okula gittin mi? CY: hêş gitmedim. bilmen. (6) SGA: Niye göndermediler seni? CY: gızım fakirliğ_işde okudamamışlar. evelden e.. (7) evelden_öle çok bi öretmen müretmen yödu kı bizim kö_ümüzde. SGA: Köyde okul var (8) mıydı? CY: varıdı ya. olmaz_olur mu? SGA: Ama seni göndermediler. CY: üseyin_erbayı (9) müzük hocası bilir misiniz? bilme misiniz eskişêrde? SGA: Yok. Bilmiyorum ben. CY: (10) sen_eksişêrin içinden_nisin? /.../ SGA: Eskiden bu köyde hayat nasıldı teyze? CY: esgiden (11) çoğ_eyiydi hay güzum kömüz peg_iyyidi. vallah peK galabalıdı. bi dü_ünner deriler olurdu (12) peg_iyyidin_ama kömüz da_ıldı gitTi genşler gödu gitTiler. SGA: Nasıldı düğünler? CY: (13) üş gündü. çalgı çalınırđı üş gün. yâ. gelin gelirdi köden yabandan, üş gün çalgı çalınırđı. ne (14) için gezersiniz siz şindi? /.../ CY: benim gı.. torunum da öksüz ğaldı. anası öldü babası öldü (15) tamam benim dört dene cenâzem_öldü hay gızım_üç_ayın_çinde. SGA: Nasıl oldu öyle? (16) CY: gızım_marıdı kütayada. si.. gePegenc_öldü. bi dene çocü ğaldı. u ğalPden_öldü. iki (17) gelin bi olan bi gız_öldü dört dene öldüler. yâ. SGA: Gelinler niye öldü? CY: gelinnerin ikisi (18) de şeyidi. ğanserliydi. olan da ğanser olanda da ğanser vardı. gız da ğalPden_öldü. SGA: (19) Torunlar? CY: torunnarı olanın_işde böyüg_olanın bi gızı ğaldı senin gibi öksüz, anası öldü, (20) bobası öldü annennesinin yanında duruyor. senin gibi annennesinin yanında duruyor. yâ. (21) ikisini gelin_etTi üş gızı varıdı. ikisini gelin_etTi u bi denesi ğaldı. bobası anası ölüvürdü. (22) yâ u da eskişêrdeler. benim altı dene çocüm_mardı dört denesi dördü de eskişêrdeleridi. (23) şindi üçü ğaldı orda. üş dene olan ğaldı bi de gız ğaldı orda. gız da eskişêrde. bën de (24) burdayın_işde ben de ğış ğış giderin_onnarın yanına, yaz yaz burda dururun. SGA: Ebe (25) parmağına ne oldu? CY: barnâmi, ğazâ yapıdım_ay güzum.**

yumak şey ekim makini şeyi olur (26) ya hübre makinesi. moturda giderkene şöyle gıyısına gomuşum barnāmı, makine üsdüne (27) düşüncē gıyısı dek geldi gopdu barnām. yā. **SGA: Çok acıdı mı?** **CY:** acımaz olur mu? baK (28) gorkusundan titirer. yā. titirer yā baK ā böle tit.. orda görünür mü? yā ā böle gorkusundan (29) titirer. sen nāsısın? x: seni dinniyom ebe işde. **CY:** yā. hocayı çok severin. hoca evlādım (30) olsun çoğ iyi çocuK. len ölüm çekinme gel bende yimek ne yi derin de gelmez. yā. seniñ (31) gibi şey geldi ō müzük hocasıynan gız dā iresimimi ne çekdi gitTi. teyzecim eskişere (32) gelirseñ ille bēnde dur diyi vallañi herkeşinen gonusurun ā ben böle. /.../ **SGA: Eski-den (33) kayınpederinin yanında yemek yemiymuşsun ya kaynanana da öyle mi davranırdın?** **CY:** öle (34) davranırdım tabī. yā öle davranırdım ya. amma beni çok sevelledin onnar da. yā. **SGA: (35) Eltin var mıydı?** **CY:** vardı ama durmadı benim gibi. o ğayın ğaynata ğahri çekmedi. aldı (36) ğocasını gitTi. **SGA: Aynı eve gelmedi yani.** **CY:** geldi geldi ama durmadı. bi sene durdu (37) durmadı aldı gitTi ğocasına anasınıñ bubasınıñ kö üne memneketine. **SGA: Başka yerden (38) miydi?** **CY:** yā yabandan geldiydın u. ben kö üñ yerlisiydim, burdan, beni çok sevelledin (39) hani saygılı diye. de çok durdum yāni ben yoklū çok çekdim. benim bi genşlīm marıdı (40) herkeş böle hayran olurdu. **SGA: Yaşlılığına da hayran kaldık ebe.** **CY:** vallāhi benim bi (41) genşlīm marıdı aklı dur.. damdan düşsem ayāmiñ üsdüne düşerdim şu omuzlarıma (42) birer adam oturudu. öleydim ama şi.. işde yaşlandıñ. acı tasa gördüm. anne boba onnarı (43) unuttum bunnar ölenden bēri vallā unnarıñ acısına ā böle dışada durur içerimde (44) şey ederin de aların da ya. baK mēsāFır geldi gördün üñ? /.../ **SGA: Ebe torunlarını seviyor (45) musun?** **CY:** sevmez olur muyun heÇ? severin tābī. **SGA: Evlat mı tatlı torun mu?** **CY:** vallā (46) bobalarından ğıymatlı torunnar. severin. sevmez olur muyun? **SGA: Sen hiç büyüttün mü (47) torunlarını?** **CY:** hēş bö.. böyötüm ya şey, unnar çok durdular öteki böyüg ölaniñ gızları (48) burda. eskişerdeydilerdin. bobaları emekliye ayrılınca burıya geldiler. burda on on beş sene (49) durdular onlar. öteKiler de o ğadar çoğ emēm yok yalnız hani ben burda durudum (50) onnar eskişerde duruladı. **SGA: Yanında duranları daha mı çok seviyorsun?** **CY:** seniñ gibi (51) başları a ırıdı gelinnē de heb işimi yapallādın. yā. severin onnarı da severin de onnar (52) yabandalar. severin. sevmez olur muyun? hepsini severin. ya. hepsini severim gızım. **SGA: (53) Şehire gitmek isterseniz nasıl gidiyorsunuz?** **CY:** araba var canım. arabalar, takşiler var. (54) muhdarıñ takşisi var bunnarıñ takşisi vār. biner gideriz. **SGA: Her istediğinde binebiliyor (55) musun?** **CY:** bindiriyorlar. allah rāzi olsun bindiriyorlar. **SGA: Götürüyorlar mı?** **CY:** he (56) götürüler allah ömür versin hangısına varsam binerin. ikisi de akrābam. allah rāzi olsun. (57) **SGA: Sen mi diyorsun şehire gideceğim beni götür diye?** **CY:** e tabi ben derin ya ne bilsinner (58) seniñ giteñi? **SGA: Onlar**

gidecekleri zaman haber vermiyorlar. CY: hē ben derin onnar da **(59)** götürüler allah rāzi olsun. götürüyorlar. **SGA: Otobüs yok. CY:** eveli varıdı da şimdi **(60)** gelmiyor ğāli. eveli varıdı. **SGA: Köy kalabalıkken mi? CY:** hē ğalabalıķan varıdın_eveli. **(61) SGA: Kışları nasıl geçiyor bu köyde? CY:** ne geçicek kaçınan kışınan geçer. **SGA: Soğuk mu (62) oluyor? CY:** tabi. olmaz_olu mu? so_ğ_olur. **SGA: Evi nasıl ısıtıyorsun? CY:** ben_ni? **(63)** evde durman ki ğışın. **SGA: Eskiden nasıl ısıtıyordunuz? CY:** e odun çıra çok bak. odun çıra **(64)** çok. kömürü tezek mesilāsi hayvan bı şeyisi. odunu modunu ğalardıK ıÇcacıK_oturuduk. **(65)** gir de bāçeme bak bi hadi.

I/138

SİVRİHİSAR - Sarıkavak

Kaynak kişi : Emine Can, 81, İlkokul 3; Saliha Kaya, 76, İlkokul 3; Hasan Hüseyin Kaya, 79, İlkokul 3; Mustafa Sarıca, 60, İlkokul; Cafer Sarıca, 71, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Sokak

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, söz, nişan, köy okulları, anı

(1) /.../ **SGA: Teyzeciğim adın ne?** **EC:** ne bilim bi zararlı mı ziyanını mı? nē? diyēm mi (2) adlarımızı? **CS:** sōle tabi canım araşdırı.. **EC:** emine benim adı. **SGA: Emine teyze kaç (3) yaşındasın?** **EC:** segizen bir. **SGA: Maşallah göstermiyorsun.** **EC:** niye gösdermeyyōn_nu? (4) segizen bire devrildim_işde doldurdum mu doldurmadım mı? **SGA: Okula gittin mi teyze?** (5) **EC:** gitTim_emme üş senē hinci ğafada bi şey yok. **SGA: Gazete görseñ?** **EC:** he (6) okuyamayyon beğ okuyamayyon. harfleri biliyon da okuyamayyon. biz (7) ēyirtmen_okutTuydu bizi. ēyirtmen. **SGA: Nasıldı o zamanlar okul hayatı?** **EC:** iyiydi emme (8) bō iyi dikKatliydi ēyirtmenidi amma dekKatli oKudurdu amma biz unuduğaldıK gitTik (9) çolu_a çocu_a daldıK kō yerindē. harFleri biliyoruz da çarpışdıramayyoruS. **SGA: Ama o (10) zaman okuyordun.** **EC:** ē o_ zaman okuyyōdum. **SGA: Unuttun.** **EC:** unutTum. çocuklara (11) daldıK. yedi dene çocuK var böyüdecēz diyē. ē nōlcağ? vallā kō yerinde iş, aş derken hēş ne (12) gazete var, ne televizun var, ne radō var. hinciKi gibi olsa unuduğalmazdık. hiş bi şey yok. (13) o_ zaman hiş bi şey yōdu ku, o_ zamannar. **SGA: Kaç çocuğun var?** **EC:** yedi dene. **SGA: (14) Nasıl büyüttün onları?** **EC:** a vallā başı gele götü göle böyödü gitTiler. böyödü gitTile. (15) birbirlerini böyötTüle. hinci de kimse yok kendi başıma dururun. **SGA: Yedi tane var, (16) yalnızsın.** **EC:** yalnızsın hinci de ya. kendim dururun. **HHK:** çok çocūñ yok çocūñ. **EC:** yō (17) çok çocuk yok çocuk. u da ğardaşım benim. bu da gelinimiz. **SGA: Onlara da soracağım (18) şimdi.** **EC:** hē he iyi baķām, sor baķām ha. **SGA: Kendi kendine büyüdü dedin. Çocuklara ne (19) yapıyordunuz?** **EC:** çocukları gine okutTuK canım bis, sivrisarda. olannā biri müdür_ oldu (20) biri de şeyde devlet derümüzonda iKi dene ölüm_mar beş dene ğız. onnar_okudu kendini (21) ğurtardı yāni. **SGA: Oğlanı bulacağım diye mi yedi tane çocuk doğurdun?** **EC:** besbē. dört ğız (22) bir bir ... oldu tābi olan_olacak diye besbē. ondan sona da bi den dā ğız_ oldu bi den dā (23) olan_ oldu son_ oldu işde u da ğālī. emme dā nolcaK? yedi dene. **SGA: Kızlar mı iyi oğlanlar (24) mı?** **EC:** vallā hebicīni severin.

hebici iyi. **SGA: Benim annem oğlanları seviyor.** **EC: ben (25)** evlad_ayır_d_ etmen. hebicini severin. allah_ acılarını göstetmesin mevlam. **(26)** allaham_ acılarını göstermesin. ā mıkdarın_ ğarısı da benim ğızım. öteKi de ğardaşım. ikisi **(27)** elti onnar, hinci mıkdarın_ olannar. bi dene ğızım_ mar burda bi de ğardaşım_ mar. öteKiler **(28)** heP ğurbetTe. eşkişerde sivrisardā. **SGA: Gelinlerinle aran nasıl?** **EC: iyi.** gelinnēm de iyi. **(29)** **SGA: Köyden mi dışarıdan mı?** **EC: kōden köyden.** kendī bildik hısımnarımızdan. **SGA: İyi (30) yabancı değil.** **EC: ēyi yabancı de_ il.** iyiler yāni. ğızlarım da aynı_ olan narım da aynı. hiş **(31)** birini ayırd_ edemen_ allah_ acısını gösdermesin yā_ rebbim. evlat. **SGA: Teyze senin adın (32) ne?** **EC: bēn benim_ adımı** dedir misiñiz? Sali_ a adı. **SGA: Saliha teyze soyadın ne?** **EC: (33)** ğaya. **SGA: Kaç yaşındasın Saliha teyze?** **SK: yetmiş_ altı.** **SGA: Sen okula gittin mi?** **SK: (34)** gitTim. **EC: o da gitTi işde üş sene.** benden sōna canım bunnar. ben böyüm. **SGA: Okulda mı (35) aldınız?** **HHK: yoğ_ o_ zaman** ufādı bu yā benden. ben yetmiş doKuz yaşımdayım. u benden **(36)** güççüg_ üş se.. üç yaş. **SGA: Sizin isminiz ne?** **HHK: hasan hüseyin.** **SGA: Soyadınız? (37)** **HHK: kaya.** **SGA: Yetmiş üç yaşındasınız.** **HHK: yetmiş dokuz.** **SGA: Aynı okula gittiniz. (38)** **HHK: evet.** aynı okula. **(39)** **SGA: Sizde kız isteme nasıl oluyor?** **HHK: o_ zaman o_ zaman kōde oldū için_ olan_ ğız (40)** birbirini görüyo zaten, dışardan_ olmayınca. ondan sona görücü usulüylen isdetdiriyoñ. zāten **(41)** görüyöñ birbiriñi. ama dışardan getireni görmezlerdi. hēş görmeden gelenner vardı. hēş **(42)** görmeden gelenner varıdı. meselā başKa köyden_ alınca hēş görmüyo. **SGA: Siz Saliha (43) teyzeyi gördünüz.** **HHK: tabī.** ... okulda görelek. **SGA: Teyze sana sordu mu gönlün var mı (44) diye?** **HHK: ya anası babası sormuşdur.** **SK: danışma yōdu_ ku o_ zaman.** **SGA: Görüp sordu (45) mu sana?** **SK: sormadı.** nē soracak? nerde görcek? anasını babasını yolladı. ana babā güççük **(46)** müççük dediler vēriler gitTi işde. **EC: güççüg_ ōsa da böyög_ ōsa da.. ōle ōle.** **HHK: ya biz, (47)** bu on beş yaşında ben_ on yedi yaşımdaydım ben. **SGA: Çocuklarla mı büyüdüñ teyze?** **EC: (48)** çocuklarıñan böyödüler. **SK: dört dene ölüm_ mar dört dene** gelinim_ mar. **EC: hē_ bunun (49)** dört dene ölu var ğızı yok. **SGA: Nasıl gelinlerinle aran?** **SK: iyi.** **SGA: Sen oğullarını nasıl (50) evlendirdin?** **SK: niye? ne gibi?** **SGA: Nasıl istedin? Nereden buldun?** **SK: e isdediler.** burda. **(51)** kōmüz isdedi_ olannar biz de gitTik, aldık. gitTiK_ isdeyyoruz ğızı dediK şeyden anasından **(52)** babasından, vēriler. **SGA: Oğlanların mı istedi?** **SK: tamam tamam.** tabi isdedi mī ana baba **(53)** da bi şey yapamayyoru. **SGA: Oğlanların dördü de kendi istedi. Gittin istedin.** **SK: tabi tabi (54)** tabi. gitTim_ isdedim. **SGA: İsteme töreni nasıl oluyor?** **SK: hiş bi şeysiz gideriz.** **EC: sōnā (55)** şey şeker meker götürün. bi ilkin bi duyuru giden. duyuruñ şey böyle patadaK şeker_ alıp **(56)** gidilmez tabī. önnden giden bi duyuruñ bī sizin ğızınızı bizim_ olana şey_ idiyoruz, **(57)** isdeyyoruz diye allāñ_ emrinnen

peygamberiñ gavliynen diye deyyoñ. onnarı da yumuşaK (58) görüsen o _za-
man yine şekerini şerbeTiñi götürüñ ne götcēsen. emme vermeyiz ne dellerse
(59) ne götceñ şeKeri? götmeyiz şe_er yeri gibi olmaz tābi. **SGA: Duyuru
gittiğinde bir daha (60) bekleriz diyorlar ya da gelmeyin diyorlar. EC:**
tābi tābi. öle öle veremeyiz evet. **HHK: gelmeñ (61) dedi mi zaten vermiyciK**
yani. gelme dedi mi vermez. **SK: düşünem bi derler. biz de (62) düşünem**
derler. siz de düşünün. **EC: öle dediler. ĩ öñden biz vardık vermediler sonunda**
gine (63) verdiler bi sene sōna. ikisi de benim gelinneriñ. **HHK: i isdeyo olan-**
na ğız. **EC: olan (64) ğız _isdeyince nabcaklar? mezbur veriler bi _ez de. geri**
nābıcaklar? **SGA: Bir daha gelin (65) dediklerinde nasıl gidiyorsunuz?**
EC: e o _zaman bi dā geliñ dēyince o _zaman _alıñ gideñ bi (66) datlı bi şiy-
ler. **SGA: Neler? EC: ē ne götüren? çukulatā, meseġā şeker gutuynan nē _ise.**
öle. (67) işde helvā, kō ādeti. HHK: ondan sona ... yemeK Koyar. EC: onnar
da ağız datlılı görler (68) vereceg _olunca ordan söz _etmē, yīyoñ. o böyök
söz _etmēnden hāriş saña bi yidiriler düñür (69) varana. **SGA: Yemek çıkar-**
rırlarsa vereceğiz demek. EC: hē datlı mutlu helva melvā (70) göyuyorlar
datlı göyuyorlar. **SK: yemē yidiñ mi tamam, aldıñ. EC: e tabi. ağız datlılı (71)**
veriyollar _işde. **HHK: o nişan _ayrı. nişan sōna. EC: tabi o sōna olur. (72)**
SGA: Sonra ye yapıyorsunuz? Yüzük ne zaman takılır? EC: sōna e nap-
cıñ? nişan (73) ğodurullardī. dü _ün _ayrı olurdu bizim şeylerde. **SGA: Nişan**
koydurmak nasıl bir şey? EC: (74) aynı dü _ün gibi olur. dü.. bütün ğoñşu-
larā şey _eder, okūñ. ondan sona yemeK dökēñ. (75) çevirgi çevrilīr. oynañ
gülēñ. çalgı dutañ çalgı dutāñ. nişanı bi ayrı aynı dü _ün gibi olurdu (76) oldu
bizim burda. olannarıñ _ikisine de biz _ayrı nişan ğoduK. ondan sona dü _ünü
de aynı (77) öle olur. **HHK: dü _ün sōna. SGA: Nişanı oğlan evi mi yapı-**
yor? **EC: tabi tabi. SGA: Çevirgi (78) çevirmek ne? EC: ĩ işdī daķı daķī.**
çevirgi dedimiz daķı. **HHK: çevirgi çevirme de ... daķı (79) daķıyor yāni. al-**
tın _olur başKa bi şiyler daķar. para daķar. **EC: altın ğumüş. para daķar o..**
(80) okudūñ _adam. **MS: çevirgiyi bu, bu fııncanıñ diyi yazdırılar. CS: pırtı**
çeviriñ. **SGA: Ne? (81) CS: pırtı çevirilir meseġā. SGA: Pırtı çevirmek ne**
demek? HHK: yāni ēlbīse. CS: elbise. SGA: (82) Geline mi? CS: he geline.
geline. āltın, para, hep toplanan geline toplanır. **SGA: Nişana (83) gelenler**
mi getiriyorlar? MS: tabi tabi. okudukları. CS: he meseġā şu kövü okursuñ
sen. (84) hısımnıñ akrābañı içini kōmpile okurlar. geliller, yemēñ.. yemek yir-
ler. şey _ederler. ondan (85) sona oynārlar, gülerler, çevirgi çeviriler _orda.
ondan sona biter. bi senē eñ _az bi sene duru. (86) **HHK: bi sene sōna dü _ün.**
EC: bi sene de durmaz belkī. kimisi hemen içcāynan _eder, (87) kimisi durū.
SGA: Nişanlılar birbirlerini görebilirler mi? SK: hayır. o _zamanKı yōdu.
EC: (88) pek köy yerinde peK göremezler. CS: kaçāK _olalaK görünü. ğa-
çaK _olalaK görürüz **EC: (89) ğaçağ _olalaK görürüz diyoz da böle aÇıKdan**
görū.. göremezdi birbirini. hinci ğāli (90) serbeş _oldu. **SGA: Şimdi değil o**

zaman. EC: o zaman öleydi. o zaman saklıdan (91) görüşürsen ... böyle açıktan yōdu. **HHK:** o zaman nişannısını gördü mü oturudu, hiş (92) gımlıdamaz. bürünür. gözükme yok. **EC:** boyunu kaçırı yāni. **HHK:** boyunu kaçırı. **EC:** (93) ğayinnadan ğālī şeyden ğayından, ğaynatadan öleydi esgiden bizimki. ē suya gidēm si.. évde (94) çeşmeler yōdu bi dene yum.. şeydi çeşmeydi. hısım ğa_ām gelirdi olan_ėviniñ_onu (95) dolduruñ selavatlan böyle hörmed_eden, elini öpeñ. açÇık ğabını götürün veriñ biz_öleydiK (96) o bizim_mahtımızda. o zaman_öleydi. /.../ (97) **HHK:** biz zobayı yıkdık zobayı, ataş. sobaya yanā ataş da devrildi mi. yanacak bütün (98) tahtalar. süPürdüK mü_pürdüK_amma duman tütüyor. öğretmen geldi. deyivedile ne bu len (99) duman dedi. çocuklar söledi. **SK:** söyler tabi ğuramadınız kı zobayı. **HHK:** irāmetlik bayram (100) āynan baña. üçer dene şöle tersleyi tokat vurdu dā acır yüzüm gibi geliyor. öle tokadı ben (101) asgerde de u tokadı yimedim ben. ... tersleyi böyle vurdu mu yüzümü ğızardır. bi denesi (102) gelmedi nuritTin_ırāmetlik. bi de o da tıK tığ_etTi gel dedi. dūr dedi. üş dene de ona Furdu (103) allah da be_endi ğul da. yav çoK disiplin varıdı. biz kına gecesi oluyor ya şeyde, (104) dü_ünnerde, ğına_gecesine çıkamazdık biz ğorkumuzdan. öğretmenin ğorkusuna. (105) ğattiyen_okuycañ_ille évde. çıkma yoK. çoK disiplin varıdı yani. öret.. eyitmenidi amma (106) çoK disiplinliydi. valla çoK ğüzel_okutTu. öğretmenden_ıyi okutTu. /.../ (107) **HHK:** neşse_ır nereynen hüduT? ne hangı illerinen? **SGA:** Kayseri Kırşehir arası. **HHK:** (108) yozğatı görmez. **SGA:** Yozgat'a da yakın. **HHK:** zerem yakın_olmalı yāni. **SGA:** Kuzeyde (109) Yozgat, güneyde Aksaray var. **HHK:** aksaraya vardım. şeyden gelirken, urfadan (110) gelirken_aksarayda ğonaqladı araba. urfadan gelirken. **SGA:** Urfaya niye gitmiştin? **HHK:** (111) urfada be_em_ölan ceylanpınarda seyar jandarmaydı. urıya gitTim. hüduTda. hüduTda (112) hüduTda. **CS:** çatışma olmuş_u zaman.. **HHK:** şimdi şeyler var ya, urda, suriyeden (113) gelenner_urda ya şimdi ā urıya. bomba atılıpduru ya ā urıya gitTim, ceylanpınara ben (114) hüduda. **SGA:** Orada askerdi. **HHK:** asgeridi ama hüduda zor gitTim. gitTim_ama bi de baña (115) sor. **SGA:** Görebildin mi? **HHK:** yav sağ sol davası varıdı be_em gitTim zaman, türkiyede. (116) u zaman gitTim. anarşi dalgası var, sağ sol dāvası var. ben çoK zor gitTim_urıya. **SGA:** (117) Gördün oğlunu, döndün. **HHK:** evet. yav Furuldu diye ö.. **SK:** mēmet kıya doñaraK_öldü (118) dediler. **HHK:** donaraK_öldü diye bi yayın_öldü. ... o dā çanakaleliymiş u çocuk, (119) vurulmuş. mēmet kıya dēyince bizimki olan diye gitTik biz. üş kere telğıraf çekiyoruz (120) şūbeden, üş kere telğıraf çekdik cevap_alamadıK. cevap_alamayınca mejburlı gitTik. **SGA:** (121) O yol bitmemiştir. **HHK:** ... şimdi tunceline ğadar vardık. diz boyu ğar var. emmimin (122) çocuğ_urda asgerlik yaptı unu göttüydüm ben ramazanı ğulaqları çiniliyeçce unu. u da (123) nōvus kādını almamış. orda başçavuş onu sen şeysin sağ sol davası var diye anarşi diye (124) alığodu onu.

alığoyunca ben yalnız ğaldım. elazî, diyarbakır, urfa kendim gitTim. ama zor **(125)** gitTim. oralar çok yanniş. o. yanni o. zaman çok ğaynaşîdı, sağ sol dāvāsında. baņa gerçi **(126)** bi şey yapmadılar da bizden. êvel yalnız postayı soymuşlar, sivereKde şeyi geçince, **(127)** diyarbakırı. ikisinin. arasında sive-reg. ilçesi var şeyiñ, urfanıñ. urda soyğun. soymuşlar **(128)** postanıñ birini bizden. êvel. yav soyan. oranın halkı ğafaya çarşafı doluyor, soyuyor. **(129)** soymuşlar. biz bi buçuk sa. at ğarın. içinde arabanın. içinde beklediK. jandarma götürdü **(130)** bizi, arabaynan öñünde jandarma, urfiya. êrtesi günû ben urda ğarağol varımış seyyar **(131)** jandarmanın vardım. sen. urıya dedi çıkıp gitme salğaraya Furular dedi baņa. ceylanPınara **(132)** gidecem ben hüduda. tüvem, ceylanpınarı bi de tüvem ta, bölük. zır dağda bölük. yâni urda **(133)** hiş cannı ğuş yok. oriya gidecen bölü. e ama nası gidecen? salğarıya çıkıp gitme Furular **(134)** dedi ... ben salğaraya çıkar gider miyin? dõru jandarmanın yanına vardım yâv. jandarma beni **(135)** aldı gitTi oriya, bölü. e. nâpcağ ben salğarıya gider miyin? tâbi vuru. yâni çocû **(136)** buldum. orda ben.

I/139

SİVRİHİSAR - Tekören**Kaynak kişi** : Sevgi Çubuk, 63, İlkokul; Ramazan Çubuk, 82, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet

(1) **SC**: çarşamba günneri onnarı götürür satarız. ba.. şey tarlası olān, ekin buydey kaldırır. (2) hayvancılık yaparıs. **SGA**: Teyze adın ne? **SC**: sevgi çibuk. **SGA**: Kaç yaşındasın? **SC**: (3) atmış üç yaşımdayım yavrum. kırk do.. kırk dokuz do umluyum. **SGA**: Göstermiyorsun (4) atmış üç. **SC**: hı hı eved atmış üç yaşımdayım. kırk dokuz do umluyum tam yavrum. (5) **SGA**: Doğma büyüme Tekörenli misin? **SC**: dōma büyüme buralıyım. burası babamın mekânı (6) benim. babam öldü, iki gardeş kız gardeş biz burayı aldıK. kız gardeşim almanyada. ben (7) de burdayım. **SGA**: Kız kardeşin Almanya'da. **SC**: hıh. o urda. onunan beraber.. bunnā da (8) torunnerim yukardakılā. unnā da şimdi mersine gitcekler. onun üçün badem ... silKdik. (9) dedim hadi biraz goyuyum diye onnarı ayıtlıyorum ona. ist.. şöyle bi bi şey koy. bak şu (10) masaya koy. hayır hayır şuna şuna. **RC**: ney dō? **SGA**: Kamera. **SC**: kamera kamera. yavrum (11) şu karpuzları bi alıver ya. bu da beyim. **SGA**: Ramazan amca. **SC**: evet. **SGA**: Ramazan amca (12) sen kaç yaşındasın? **RC**: seKsen iki. **SC**: o da seksen iki yaşında. işTe böyle hayatımız böyle (13) geçiyo guzum. **RC**: siz nerden? **SGA**: Ben Anadolu Üniversitesi'nde öğretim üyesiyim. **SC**: (14) ne tarafta kendinsin guzum. **SGA**: Eskişehir'den. **SC**: eskişerli misin? bizim buriya (15) eskişerli yakın. bizim sivrihisar bütün eşkişerli. bizim sivrisarda da va evimiz. **RC**: bi (16) çay mıy için. **SC**: dā ben saña ora.. hasTaneniğin altında yeni ev aldım ben. ama çok güzel. (17) böyle her yeri açık. **SGA**: Güle güle oturun. **SC**: hı sa ol yavrum. o yāni oralara da gelsen (18) oraları da tanıtırsın. ben esgiden sivrisāda örgücülük yapardım. örgücü sevgi dellerdi bana. (19) bēn hem satıcı yapardım dükkānım vardı. ondan sorā işde örgücü, satıcılık yapardım. onnāna (20) ūraşırdım. sōradan buriye geldim bobam mefāt edince buraları şi yaptık, düzelttik. şimdi (21) hacıya gitmek için, hacıya gitmek için bi tane koyun aldım ben. dedim bu koyunnā (22) dedim büyütücüme çok altıcam ben hacıya gitcem. yazıldım ama hacıya, çıkmadı. seKiS (23) sene oldu. çıkaramadık hacıyı, çıkmadı. allāhım yā rebbim. **RC**: sen benim telefonumu (24) neriye godun? **SC**: içerde takılı. **RC**: ölüm aramış. **SC**: içerde takılı. İşallah çıkar guzum (25) hacı işimiz de. işde onun için davarımı da satmadım hacıya

koydum. hacı çıkarsa (26) koyunumu satıp hacıya gitcēm helal parayna. hiş kimsenin parasını katmadan kendi emeğim, (27) onun için ūraşıyorum iş-de. böyle ūraşırım hiş durmam. hiş yarım sa_ at durām yoKdur. ğır (28) bayır baK gitTik bunnarı heP ğırdan_aldıK geldik. baK_unnarı hadi yi. yāni şē.. ramazan bi (29) tāne tabaK getir suyunan da çocuK yıkasın da yisin. ā işde bölö hayat. çocuKlarım gezmeye (30) gelir yazın. burda serin küFūr küfür. hiş_esentimiz_ēKsig_olmaS. kö_ümüz çoK güzeldir. (31) beğim bobamın iki yüz, üç yüz, dört yüz beş yüz tāne a_acı var. bu şimdi özdēn, ta tāban (32) deriz bölö, dabandan dutarız te yukarıda bi ālarkāya diye suyumuz var ğuzum. çoK güzel (33) suyu vār. ben bi doKtura gitTim. o doKdor bana dedi kinē teyze sen bu suyu nerden_ışdıñ (34) dedi. benim safra kesem çoK raĥatsızdı. bölö nasıl o kādāğ çoK raĥatsızdı. ondan sona (35) ameliyet de olamıyodum çamır hālinde oldū içiñ. bu suyu ben gitTim babānnem rahmetli (36) bizē kovaları veridi desTileri sırtımıza veridi ordan bize su getitTiridi. orda ondan yāni (37) görenēmiS ordan gördük, ben de ğu suyu gidiP ordan_aldım geldim, işdim. ondan sōra (38) doKdura gitTim. doKdor dedi Ki teyze dedi eşkişe_irin siKorta hasTānesiniñ doKduru. ben (39) kendim_emekliyim. artık o doKdor dedi ki banā sevgi teyze dedi sen dedi bu suyu (40) nerden_ışdıysen bu suyu bana al gel dedi. tamam getiriyim dedim. götürdüm_ama ābım (41) benim_eşkişe_irdeki büyük_ābım var. **RC:** şey fiĻan yi, bosdan, üzüm. **SC:** tamam sen bi (42) tabaK getir de üzüm yesin. **RC:** siz neyine geldiniz? **SGA: Arabamız var. RC:** ne arz_ediyyī? (43) siz yardım mı? **SC:** yok yok. köden tanıtım_ış-Tiyo ta ben de ona annatıyom kö_ümüzü. (44) kö_ümüzü annatıyorum. yalnız çoK burası sit_alanı. sit_alanı. bizim_ēvimizin üsdünden (45) yukarısı ... kıral yolu geçer burdan. evet. anKarađān gelēn kıral yolu va anKa.. esġiden burdan (46) geçellermiş şēye, len zuhalgiliñ kö_ünü aradıñ nerēdi? **RC:** balasar. **SC:** balasar. balasara (47) burdan kıral orıya geçermiş. ğurdā gösderirim ben sana ama şimdi çocuKlar burda, (48) gidicekler. hı. ōrda, şurda ēv kayası fiĻan var. orda ēv kayasiniñ yanında ğuzum kıral ğoltū (49) var. kayadan. kayadan. u şeyden. şeyimiz vār, bölö merdivennen çıkılān, o ezan_okunan (50) yerimiz var urda. ondan sōrā esgiden bölö evlerde şarapana gibi ney gibi bi şey yokmuş. (51) kayayı oymuşlar, üzüm çinnemiye yer yapmışlar. urda u var. yāni esKi tarihī eserimiz çoK. (52) **SGA: Sizin evlerde var mı şaraphane?** **SC:** var. şarapana burası işde benim. burda üzümü (53) çīneriz, şurda olūmuz var, kapalı. üzümü çīneriz, sōra gideriz ēvimizin_içersinde güzel (54) kaynatırıs. üzümümüzü kendimiz yaparıs her şēmizi. **SGA: O zaman üzüm çok köyde. SC:** (55) tabi çoK. üzümü her şēsi çoK_olur. bādem, üzüm, ceviS, her hangi meyva varsa biter. baK (56) şimdi bahçede gösdercem. **SGA: Kışları sert olmuyor mu?** **SC:** hayır. çoK yumuşaK bi (57) yer_olur. kış yāsa, kar yāsa bile çoK yumuşaK_olur. sert_olmaS. **RC:** eşkişerde beş Kātli (58) da_ire versen burayı dutmaS. baK ben seKsen ... bildirçin gibiyim. **SC:** yü-

rüye yürüye gider (59) gelir sivrisara. arabamız var  am   eliyet  alamıyoruz. yaşılandık. onun      n s renimiz yok. (60) işde gelirse d matl ,  ızl , benim  ızım d    y   der sürer. onn  sürer. bizleri g t r rl r (61) yavrum.   le işde. hani buranın çok özel bi deyerli yeri var. **SGA: Çok teşekkür ederim (62) Sevgi teyze. Ağzına sağlık. S :** bi ben sına gene de şurdan   yler veriyim. bak içeri girelim (63) meyvaları   k.   li   ft li var, hep   v.. d  kay sım bak kayısı oluyor d  bende. evet.    u (64) a  da..

I/140

SİVRİHİSAR - Yenidoğan**Kaynak kişi** : Naciye Yaman, 66, İlkokul; Fevkiye Yıldız, 68, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, düğün, dokumacılık, sohbet

(1) **SGA: Adım ne yengeciğim?** **NY:** nāciye yaman. **SGA: Kaç yaşındasın?** **NY:** atmış_altı (2) yaşımıdayın. Kırk yedi do_umnuyun atmış_altı yaşımıdayın. **SGA: Hangi köyde doğduydun?** (3) **NY:** günyüzünün ğavacık kö_ünden dödüm. atmış beşte buriya gelin_öldüm. atmış beş (4) senesinden bēri burdayın. otur sen de. **SGA: Atmış beşten beri buradasın.** **NY:** burdayın (5) guzum ben. atmış beşden bēri. **SGA: Kaç yaşındaydın gelin olduğunda?** **NY:** işde kırk (6) yediliyin. atmış beşde gelin_öldüm. ğaç yaşında olurun? **SGA: On sekiz.** **NY:** on yedi (7) yaşında gelin_öldüm. işde. **SGA: Burada Günyüzü'nden farklı âdetler var mıydı?** **NY:** aynı. (8) uraynan bura aynıydı. zāti günyüzünü biliyor musun? siz hı? uraynan bura aynıydı. orda (9) hasır dokurduK, yolmiya giderdik. burda da aynı. şimdi o hasır masır ğalmadı. şimdi rātız (10) ğayrı. **SGA: Hasır yok.** **NY:** hasır yoK. önce hasır dokurduK böyle. şimdi yoğ_o hasırlar. şimdi (11) emekli olduK. emekli_ilmizi dedeyne yiyip yatıyoruS. /.../ **SGA: Teyze senin adın ne?** **FY: (12)** benim_adam fevkiye şey, yıldız. **SGA: Sen kaç yaşındasın?** **FY:** atmış sekis. kırk beş (13) do_umluyun. **SGA: Doğma büyüme Yenidoğanlı mısın?** **FY:** yeñidoğanda dödüm büyüdüm (14) bēn. **SGA: Burada gelin oldun.** **FY:** buriya gelin geldim. **SGA: Nasıl buldurlar istediler seni?** (15) **FY:** aha ura da bizim kö_ümüz. ordan bölündüK geldik. orda evlendik buriya geldik. **NY: (16)** güz_örende dōmuş. **FY:** hē güzörende dōduK evlendiK buriya geldik. **NY:** bura oranıñ (17) yaylası. /.../ (18) **SGA: Vermediler mi?** **FY:** vallā hiç bilmiyom_urasını. unuduğaldım elli elli de geçdim (19) varalı. çok küçük vardım. **SGA: Evden mi kaçırıldı?** **FY:** bayā evden gitTim. ot бүkerdim. ot (20) бүkerdik biz ğonşuynan, hasır dokurduK ya. ot бүkerkene gitTim. işde. allah şeytana (21) uydurmasın. /.../ **SGA: Senin düğünün nasıl oldu?** **NY:** benim dü_ünüm ğayınnam (22) ğaynatam_ölmüş. iki tâne ğız görümcem_mardı biri sekiz yaşında biri on yaşında. beyim de (23) on_altı yaşında ğalmışlar. beni sōna buldular günyüzünden. mazlım iyi bi çocuklarā bakacak (24) mazlım bi ğız vara.. arıyoruS dimişler. o köye gelmişler bizim köye. urda beni (25) tariF_etmişler. mazlım dimişler. benim de anam yoK bobam_mar. urda biri söylemiş (26) komşunun biri, pek_jyi mazlım dimiş, iki yetime bakacak

dimiş. var dimiş. gayrı beyimiñ (27) halasının göcası geldi, isdedi bobamdan. verdi. bizim dü_ünümüz_ oldu. **FY:** düğün yaptık (28) buna canım. **NY:** dü_ün_ oldu geldi. o yetimleri büyütTüm iki tene görümcem_ marıdı. (29) birinī çakmā satTım. birini de burıya verdim. analık yaptım_ onnara büyüt-düm. şimdi beni (30) çok sevelle, ana diye, yā. **FY:** anaları gibi sevelle yanē, saygısı var unnarıñ da. **NY:** çok (31) sevelle beni. abam de_ il de abā diller şimdi hani esgiden abla dillerdi, abam de_ il unnar (32) annem dēr şimdi unnar. çok severler. çok muTluyum_ onun_ için hani, bir tokat (33) vurmam_ onnara, dövmedim. yetişTirdim. onnar da benim çocuklarıma bakardı. ben (34) çapaya nēye giderdim. bakardı benim çocuklarıma. **FY:** bi senede yirmi yedi dene kilim (35) dokurdum bi sene. u yolma içcaqlarda yānī yolma yōdu esgiden. kilim dokurduk o (36) yazın_ içcānda. ele durudum. vallā çocukları da acımaz düşürüdüm giderdim dokurdum. (37) **SGA:** Nasıl kilim dokuyordun teyze? **FY:** bayā böle ipin.. ipinen yörüdereK kirkidinen (38) kirkitlerdik yānī. kirkitleşdik zınk zınk zınk öterdi. **SGA:** Yününü kendin mi eğirirdin? **FY:** (39) yününü onnar veridi. şerden getirilerdi, bazardan şerden getirilerdi. biz de burda onnar (40) boyardı biz doKırdıK. **SGA:** Deseni falan. **FY:** iki kiři iki kiři gider dokurduk. deseni allı (41) bayrak mı arañ ğara kilim mi arañ, hepsinden dokuduk. güllü, ğocabaş, ā öle çeşit adları (42) unnarıñ. dokurduK_ onnarı biz. u adam da şere götürü, parasını alır gelir, hesseme düşeni (43) verilerdi. **SGA:** Bir senede yirmi yedi tane kilim dokudun. **FY:** vallāhi bi senede dokudum ā (44) onu. **SGA:** Yazın mı dokuyordun? **FY:** yazınna ğış bi sene olur yā. onu kesdi miydi (45) āşam_ ısdı ayānı dokurduK ete.. günü hemen dokurduk. **SGA:** İki kiři birden. **FY:** iki kiři (46) birden. bi yannını o bi yannını bēn dokurdum. yarıya bölerdik. **SGA:** Yolmaya gidiyorsun. (47) **FY:** bu ondan sōna yolmıya gitTik. hasır kilim batTı o_ za.. bunnar paklandı. hasır kilim (48) batTı o_ zaman. şēr gibi oldu. yolmıya giderdiK. pancar çapasına giderdiK. hiş boş (49) durmazdıK. üş senedir ben boş duruyorum. hasdayın. dā ēveli gidiyordum. /.../ **SGA:** (50) Kamışları kim getirirdi? **Toplar mıydınız?** **FY:** kendimiz_ işlerdik. vallā şuriyacak suya (51) girdim de işledim. sülükler_ ayānı yidi ğanardı. allām bu gününe şükür. bi belki şinci hasda (52) oldum bak. emeklilīm_ mar. kendim_ emekli.. /.../ (53) **SGA:** Sen biliyor musun kaynanasını? **FY:** o amcamıñ ğarıst. **NY:** emmisiniñ ğızı olur benim (54) beyimiñ. **FY:** bilmez miyim? başında bizidik. biz fatiħa okuduk. benim_ adam ... bāladı (55) çenesini ne. kilimden ğakıvırdım da geldim hasdalanmış. valla kilimi silkivirdim geldim. (56) dünyada çocüm yōdu da boyumda varıdı çocüm. yānī o gece orda yatTık. o ölü ölü yanında (57) durduK, bekledik. immān geldi gece. getirdiler arabaynan. so_ udun hava. pek de so_ uK (58) de_ ilidi de gine de so_ udu. esgiden dēyorum yōdu araba_ at. ğıÇını çeke çeke öl. gidersen (59) git gitmeSsen_ öl. /.../ **FY:** ne güzel ğarıydı ya. ğızı sav şimdi onun. bununķu da sav. ... öldü (60) ... nūrşeniñki sav şeyin-

ki, üveyiñki. ğocaman ğız, evlenmiş barķlanmış. şeyinen **(61)** ğonuşurumuş. alismangiliñ ğozācında ğız var ya nēydi onun_adı ğī? nurħannan **(62)** ğonuşurumuş. yav ğozā.. ğocası da ğozācınıymış_aslī. anası bubası bu ğozācından **(63)** ğiṭmeymiş. burıya gelmeýoru ğız ... ebesi u ğadan hacıdan öteberi getirdi. kilimini altınıni **(64)** ğodular da almadı ā öle duru. bubası vardı bubası da genc_öldü. kıızım ben seniñ bobañın **(65)** dimiş de bobamsın da niye verdiñ diyī ğolundan bile dutTurmamış. emmis.. hüsnünün **(66)** ğayınnası de ben_amcañın dimiş de uzak duruvurmuş. ālardı heP zatī_annaçlarda. /.../ **FY:** **(67)** aradılar_ō çoK_aradılar. bulamadılar. sona ali buldu unu asıl. mēmetgiliñ_ali bulmuş. gelin **(68)** ğızınız burda iplik dükkānında çalışıyoru dimiş. ali onu soylamış öñüne düşmüş, söletmiş. **(69)** bēni evlatlık verdiklerini biliyorum dimiş. /.../ **FY:** anası bubası zenginimiş. onnar da **(70)** ölmüşler yāni. o ğız bakmış_onnara. onun_ēvinde ğalmış bināsında. bi ... ğoñşusu, şe diller, **(71)** şeğilin ğoñşularıymışımış. ğız ğoñşusuymuş. /.../

I/141

SİVRİHİSAR - Yeniköy**Kaynak kişi** : Zeynep Gökdelen, 55, Lise**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski köy hayatı

(1) **SGA: İsminiz?** **ZG:** zeynep gökdelen. **SGA: Yaşınız?** **ZG:** elli beş. **SGA: Okula gittiniz mi?** (2) **ZG:** gız meslê bitirdim polatlıda. **SGA: Maşallah. Eşiniz de üniversitede.** **ZG:** yetmiş yédide (3) bitirdik. **SGA: Eski köy hayatı nasıldı burada?** **ZG:** hı esKi. hani şey işleri mi yani? meseâ su (4) yokdu. guyulâdan alırdık. iş desen hani harman zordu. harman dökellerdi esgiden bobamgil (5) hani. atınan, moturunan, böyle düven yapardık bizim zamanımız, esgiden oydu ya. ha bizim (6) günümüz okulda geçdi ama yaz yaz çalışmaya gelirdik hani. yurtlâda büyüdüm için ben (7) hani. e zordu yani. su çekmesi vardı. evde işme suyu yokdu. guyudan getirdik. gullanmiye (8) de gine çeşmeden alırdıK. çok zordu yani su çekmesi. göyun yap.. göyunculuK yapallâdı (9) işde tarım, şê sapınan esKiden ... sap getiridik çok zorudu. bi de onu aynı böyle döven gibi (10) yapardık. hani hayat şartları zordu. rüzgar çıkıcâk da savurcaqtık hani esgileleri biliyoz biz (11) yani. öle büyüdük yani. şindî kolay. şindi heş şey fen uyandı hani motur bi gündê harmanı da (12) galdırıyon şeyi de galdırıyon. **SGA: Eskiden ne kadar sürerdi?** **ZG:** bir ay harmandan (13) gelemездik. ta bir ay. rüzgar çıkıcâk bobamgil yı ar meseâ arkıya hani deneyi samanı (14) savurulâdı. yani esgile yenile bilmez tabi. rüzgar gelirse savırcaK deneyi çıkıcâk ki hañı ayrı (15) deneyi bi yanna şeyi bi yanna samanı bi yanna çok zordu. çok zordu yani. hayat şartları ama (16) şindi.. **SGA: Su yokken ev işleri nasıl yapılyordu?** **ZG:** ev işleri meseâ suyu getiriyoz (17) toKacınan çamaşır yıkanıyodu. tokaş marka vardı. vur vur toKacı. ya guyuya giden gazan (18) guraşlar. çok zordu. su yok hani köyün suyu olsâ, bi tane guyu vardı işmiye. onu da (19) beklersen gecedden herkes çekeğdi. mesa sözüm yabana hani merkebinen çekelleğdi. biz (20) zabâlen gittik mi su yok. bekle bekle eşarplânan süzerdik öle su getirdik yani guyudan. çok (21) Sordu yâni. irkilcek de su yâni. a şimdi hayat çok kolay yani. ben evlendim, bobam eve (22) tanker aldı. ben çok zor çekdim yani. yani boyum da ondan büyümedi. ufaKca annem (23) tenekeleri veridi raĥmetliK hani. o çeşmeden su götürmesi çok zor yâni. bi de eviñ bi gızı, (24) başKa yok. harmana da götürüyodu bobam, motur sürmeye de götürüdü tarlıya. heP (25) giderdim yani. gelir göyun sa ģardım. hani çok çalışdık yani. çalışdım. hani okuduk da

yani (26) mesa ankarada büyüdüm ben. teyzelēm de meclisdeleṭunnar. ḡışın giderdim de yazın (27) mejbür çalışırdık hani. hani işe de sağ soldan giremedig_o_zaman şeylē vaṛdın parti (28) yüzünden. işe de ḡuymadılā bi èviṇ bi ḡızı tallan taḵḶan çok dēdile. işde girydim_o_zaman (29) emekli nè olurduk da. işde ikimiz de hayat, çok zorlandık yāni. burda ḡoyun ḡuzu yapTık. (30) çocuklar rāt_ama şindi hani bi şey diyemem. /.../

I/142

SİVRİHİSAR - Yeşilköy**Kaynak kişi** : Mustafa Karaoğlu, 56, İlkokul, Serdar Karaoğlu, 28, Yüksek lisans**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **FD: Adınız neydi? MK:** musdâFa kara_oğlu. **FD: Yaşınız? MK:** bin doKuz yüz_elli yedi (2) doğumlu, elli alTı yaş. **FD: Öğrenim durumu? MK:** ilKokul. **FD: Köyün nüfusunu biliyor (3) musunuz? MK:** nüFus_olarak bilmöz ça.. **FD: Hane sayısı olarak? MK:** otuS hane kaldı. **FD: (4) Otuz hane yaz kış değişir mi? MK:** değişmeS. **FD: Sürekli aynı. MK:** evet. esKiden seksen (5) hane falan_olmuşTu ama da_ıldı şimdi. **FD: Köyün kuruluş tarihi ne? MK:** burá bizim (6) atmış_altıda bobam rahmetlikgil burayı aldılar, ondan_evel yedi hâne varmış buranın (7) yerlisi. o şahıslardan şimdi kimse ğalmadı. şimdi burda otuz hane yirmĩ_beş hanesi (8) isTiklalbağı kölü, üş tâne çayKoz kö_ünden var, iki tâne de çerkez var, çiFtelerin (9) çerKezlerinden. **FD: Manav değil mi burası? MK:** isTiklalbağı manav, aynı. **EB: Manav ama (10) devamında şey yaz, İstiklalbağına kaç tane? MK:** yīm_beş hâne. **EB: Diğerleri? MK:** diğerleri (11) üç hâne çayKozlu var hocam. **EB: Çaykoz. MK:** kö_ü. **EB: Nerede o? MK:** şeyde, hanĩ (12) ğaracā_ören ... u kö_ün_annacında. **EB: Oradan kaç hane? MK:** üç. üç hâne urdan. **EB: (13) Başka? MK:** iki hâne de çiFteler köylerinden var çerkeS. **FD: Kaç hane dediniz? MK:** iki (14) hâne var. iki hâne kaldı. bi_ará elli hâne varlardı, da_ıldılar. **FD: Bin dokuz yüz atmış altıda (15) İstiklalbağı'ndan gelmişler. MK:** evet. **FD: Ondan önceki asıl yerleri ne zaman kurulmuştur (16) köyün? MK:** onu kesin bilemeyon hindi. ne desem yalan ğonuşmuş_olurun. yaşlılara (17) soralım_olmaSsa. bin doKuz yüz_ellide burayı ğuran_esaS abidin bey varımış, (18) milleTvekili, abidin potölu. arazinin ço_unnũ onuñdu. o_zaman_ellide (19) milleTvekiliymişmiş, arâzinin ço_unnu hocam_onuñ. satTı sonradan. aşâ yukarı beş bin (20) deĝar_arâzi Tutmuş. sat.. satTı sonradan. kimsesi ğalmadı burda. onnadan bi de çittik (21) dutmuş şeyde, şimdi bilvanis kö_ü geçer, bosdannar çitlĩ geçerdı. bilvanis de.. çitTi var, (22) mutFarlıĝ_oldu hocam_ura. **FD: Muttalip yazıyor, orası mı? MK:** o de_ıl, u aşşada. **EB: Adı (23) ne? MK:** bilvanis kö_ü, abidin bey potölu çitlĩ diyi geçerdı önciden. **EB: Dağın içerisinde. (24) Buhara değil mi orası? MK:** bilvanis geçiyor hocam. **EB: Bilvanis. MK:** saKaryâ nehrinin (25) kenarın-

dâ var hocam. buzlucadan sonra sı_ırcı_ıa gidēKen. **EB: İçinde nehir, şey camileri (26) var.** **MK:** yakın guruldu hocam_ora, beş_altı seneliK bi şey. adıyamannı şıh.. **EB: Bilvanis (27) tamam. Ben oraya gittim. Ne ara oldu adamın ismi?** **MK:** ismini bilmiyoz hindi. **EB: Ben (28) gittim oraya.** **MK:** son mahalli seÇimlerden_üç_ay sonra öra köy_öldü. aşşākePen yaylası (29) gözüKüyodu. **FD: Buraya Yeşilköy denmesinin sebebi ne?** **MK:** e esKi-den buraSı acibaşı (30) derler, aciyaylaSı derler buranın suyu aci, tuzlu su. **FD: Köyün adı değışti yani.** **MK: (31) kö_ün_adı değışTi.** **FD: Acibaşıydı.** **MK:** eveT, acibaşıydı öncēden. **EB: Acibaşı yaylası. (32)** **MK:** aciyaylası geçerdi. **EB: Aciyaylası mı Acibaşı yaylası mı?** **MK:** aciyaylası geçerdi, (33) aciyaylası. aciyaylası geçerdi. **EB: Başı yok.** **MK:** başı yok. yani öbür gömşu-lar acibaşı değler (34) bize. **FD: Ne zaman değışti köyün adı?** **MK:** doksan birde muhtarlığ_öldü burası. **FD: (35) Doksan birde muhtarlık olunca...** **MK:** evet, yeşilköy_olarak ismi de_ışTi. **SK:** u da şē, (36) baharın hocam buralar yemyeşil_oluyo hani. **EB: Acı da şeyden geliyor.** **SK:** su acı, su çok (37) tuzlu. **MK:** su tuzlu, aci su. o yukarı yayladan gelir bizim_çıme suyu-muz. uranın tatlı. (38) asfaltTan_ılK döndünüz mü bi kilometire inince. ordan gelir bizim suyumuz. o yukarıya (39) Tepo yaPıldı. elettirikle şebeke evlere basıyo, işme suyu kullanım suyu. **FD: Yeri değışti mi (40) köyün hiç?** **MK:** değışmedi. biz atmış_altıdan sonra değışmedi. öncesini bilemiyoruz. **FD: (41) Resmi yer olarak ne var?** **MK:** ilkoKul var. muhtarlık binası var. **FD: Kapalı mı okul?** **MK: (42) kapalı. kö.. köy gönāni imama verdik yañi köy Kōnā yaPmışdık, imam_ēvi olmadıñdan ora (43) tam da_ıre oldu, imam_ō-turuyo bes_şenedir_altı şenedir. o da oKulun bi odasını (44) muhtarlığ_ola-raK kullanıyo İāzım_öldü zaman.** **FD: Özel bir muhtarlık binası yok yani.** **MK: (45) yok_ışTi, köy gönā yaPmışdıK, imama verdimiz_çin özel yok_şindi.** **FD: Dini yer ne var?** (46) **MK:** bi cāmi var. **FD: Bir tane cami.** **MK:** evet. atmış doKuzda.. **EB: Yatır tekke var mı?** **MK: (47) yok. atmış doKuz-da cāmisi yapıldı buranın da. cāmi biz gelenden sonra yapıldı. önce cāmi (48) fālan yokdu. atmış doKuzda yapıldı cāmi.** **EB: Etrafta arkeolojik alan var mı?** **MK:** yok. **EB: (49) Höyüktür şudur budur.** **MK:** burda yok. balihisara ūradiyañız balisarda var. **FD: Mağara, (50) şelale var mı?** **MK:** dūdān deriz bazı kēndilīnden açılır bazı toprak göçer tekrar Kāybolur. (51) düden deriz öle bi_şē oluyōr. ... bayā_aşşā gidiyo şurdañ a_aşlāñ_altından. bāzen de (52) kendī_kenğine kapanıyor hocam yani, bi ara oluyōr. **SK:** hocam su gēliyo, kayboluyo su. (53) sonra bāzen orası.. **MK:** göçüyo, ga.. gapanıp gidiyō. **SK:** sonra başKa yerden teKrar göçüyō. (54) suyun gidişi.. **MK:** gövaşak top-raK yañi devamnı yapıyō de_ışik yerleğde, suyun_öldü (55) yerde. /.../ **FD: Tarım olarak ne yapılıyor?** **MK:** tahıl, guru tarım, arpa būday. pan.. (56) pancar_ekiyor gōñşulağ. bizim arazimiz burda yok da kepenñiler var. gōñşu köleğ ekiyor bu (57) arazide. **EB: Pancar suyunu nereden buluyorlar?** **MK:**

yer_ altı suyu, artizen hocam. /.../ **FD: (58) Emekli olup ya da iş bulamayıp şehirde geçim sıkıntısı çekip geri dönen oldu mu hiç köye? (59) MK:** hiç burıya dönen_olmadı yani. **SK:** hasan döndü. **MK:** he hasan.. bi kişi, bi ar_ka-
daş işe **(60)** girmişTi sahi_o döndü geri. **FD: Niye döndü? MK:** sevmemi
şe_ ir yerinde çalışmaya **(61)** faPrikalarda. polatlıya gitti, hoşlaşmadı, eşkişere
döndü tekrar hoşlaşmadı geri burıya geldi. **(62)** /.../

I/143

SİVRİHİSAR - Yukarıkepen**Kaynak kişi** : Fatma Seler, 75, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, kış hazırlıkları, sohbet

(1) /.../ **SGA: Adın ne ebeciğim?** **FS:** fatma seler. **SGA: Doğma büyüme Yukarı Kepenli misin?** (2) **FS:** dōma böyüme buralıyın yavrım. **SGA: Hiç çıktın mı şehire?** **FS:** hiç çıkmadım. burda (3) dōdum burıya evlendim burda ğaldım. **SGA: Kaç yaşındasın?** **FS:** yetmiş beş. **SGA: Çoluk (4) çocuk nerede?** **FS:** vallā çoluğ çocuK evlēnde da ıldī gitTiler. iki tane bi ğız bi olan (5) sivrisardalar. olanıñ biri di tavşanlıda. biri esKişerde. **SGA: Okuttun mu hepsini?** **FS:** (6) okutTum sayılır. bi tanesi işciydī emeKli oldu şindi. fabrikada nede çalışdı. ... **SGA: Kaç (7) yaşında çocukların?** **FS:** eñ böyüğim elli dört yaşında mı ne. elli dört yaşında. **SGA: Kaç (8) yaşında kurtuldun?** **FS:** ben_ñi? ben yirmi üç yirmi dört yaşında ne şey on seKiz on doKus (9) yaşında evlendim_ışde. bu zamana ğadar böyötTüm besledim da ıldī gitTiler. işini bulan (10) gitTi. **SGA: Gelinler buraya gelmeyiz şehire geliriz mi diyorlar?** **FS:** bayramnarda ne (11) geliller_ışde, bir_iki gün durur gideller. öle fazla gelmezler. çocuklar çalışıyor. kimisinin (12) çocū okuyor işdī. **SGA: Dedem rençber miydi?** **FS:** leçberidi. çivtçiydik. mefāt_etTi. kendi (13) başıma ğaldım. ben de bak burıya bāçe yapTım. **SGA: Her gün nasıl bakıyorsun bunlara?** **FS:** (14) domatis var, bibēr, patlıcan işde hepsinden birer diki dikTim burıya eylence yapmağ_ için. (15) **SGA: Bu patlıcanlar senin mi?** **FS:** kendimizin. **SGA: Nasıl kurutuyorsunuz bunları?** **FS:** orıya (16) ğışlık dizdik. ğışın yīcēz_ömrümüz varısa. (17) **SGA: Kışlıklar nasıl hazırlanıyor?** **FS:** kışlıK_ışdē ğuruduyoz_unnarı kışın_ña yīyoz. **SGA: (18) Patlıcan kurutması nasıl hazırlanır?** **FS:** onların dolmalık_ların_ içinini oyulduyoz. honnar da (19) bayıldannıĝ bağ_uzun_uzun. unnarı da suda bōrt-Türüp kışın neyin içine ğıyma feĻan (20) ğoyuyoS bayıldan diyi yapıyoS_ışde. ğannıyarıK bayıldan_ışdē ikisi de aynı. **SGA: Nasıl (21) hazırladın bayıldanlıkları?** **FS:** bayıldannıĝlarī dildim şōle ortasından birer dene bıçak (22) vurdum. ortalarına birer dene ğavışmasın çürümesin diyi a_aç uzatTım şōle. öle ğuruyollar. (23) **SGA: Kabuklarını soydun mu?** **FS:** ğabūnu soyamadım. **SGA: Tuzda beklettin mi?** **FS:** hiç (24) bekletmedim. dildim_orıya daĝtım. **SGA: Oymalıkları ne yaptın?** **FS:** onların da öle içini (25) oydundaĝdım_onnarı. **SGA: Neyle oyuyorsunuz?** **FS:** bıçāna. altın da so_uk üşü-

ycek (26) yavrum. şurda şeyler varıdı, sergi getireydiK. **SGA: Sergi nerede ben getireyim.** FS: a urda (27) baK. urya gölge basdı mı çıkar oturun dışarıya. sa ol teşekkür ederim. (28) **SGA: Çocuklar varken köyde hayat nasılmıştı?** FS: o zamannar çoğ iyiyTi. o Saman (29) eskinki şeylê nerde? hiÇ ğalmadı şinTi. gömşuluklâr, Pirlık beraberlîK, hep birbirimize (30) ğışları neyi oturmıya giderdiK, ğavurgalar gölleler vururduK. şindi onnar kaçtı. şindi heç (31) ğapını açanıp da baċan yok yâni. esginkiler nerdê? esginki hayad heç ğalmadı. **SGA: Ne (32) yapardın sabahleyin kalkınca?** FS: e zabahdan kaçınca nâpardıK işte inek saċar, süt çeK, inek (33) saċ, ğıra çapıya niye giderdiK. işimiS çödu evelden. e şindik adam öldü, çocuklar da aldı, (34) iş ğüş ğalmadı. **SGA: Çocuklar birbirleriyle nasıl geçinirdi?** FS: iyileridi. çoğ iyileridi. (35) şindiKi çocuklar gibi ôle şey itmezlerdi ha. çoğ iyileridin. evelde. gine iyiler de heP (36) birbirinden ayrılar işde. bi dē bayramda nêde yaz izinnerinde nede berâber olabilillerse (37) oluyollar. olamazlarsa heb iş Saċabı. e ortalık bahalaşdı. millet şey derdine düştü, geçim (38) derdine. **SGA: Eskiden pahalı deċil miydi?** FS: esgiden uÇuzudu. e şindi her şey de bahalı, (39) meyve zebze de bahalı. esgiden bu ğadaċ bahalı de ilidi. uÇuzudu. **SGA: Çok muydu?** FS: (40) yirmi beş lirıya otuz lirıya elli lirıya fasille mısille satTımız olurdu. şindi nerdê iki yüz ü.. (41) iki millon üş millon deller fasüllêye. ama her şey bahalandı. şindiKi nesil her şey bahalanTı. (42) **SGA: Eskiden süt çoktu.** FS: eveli bôle süt toplıyannar nelê yödu ku süt. sTü her gün çekdik (43) miydi şey inekden saċdık mıydı yo urt çalardıK peynir çalardıK, satardıK bazarda. e şindi (44) sütÇü çıkdı sütÇüye inekleri makiniylen saċıp veriveriviriyollar. iş yok. **SGA: İş de azaldı.** (45) FS: iş azaldı tabi. **SGA: Eskiden kadınlar çok mu çalışırdı?** FS: çalışırdı. (46) zabahdan erkenden kaç, inek saċ, süt çek, yo urt çal bēyez de ğıra çapıya git. şindi çapıya (47) bile giden yok. sivrisardan nêden getiriller başKa hurdan şeyden neden doğudan (48) müdan işde geliyollar. onnardan getirip ğazdırıyollar. eveli onnar yödu. hep kendimiz (49) ğazardıK. **SGA: Ama şimdi de onlara para verince size bir şey kalmıyor.** FS: işte ne bilen? (50) hayat çok zoraldı yavrim. çok zoraldı hayat. **SGA: Hastalıklar arttı.** FS: hasdalıklar artTı, (51) işler azaldı amma insannar çürüdü. nêden oluyor bilmiyom. eveli çalışırkanâ hanı sözüm (52) yabana at gibi ğopar ğaçardıK. şindi oturdumuz yerde nê bilên bôle bi hastalık. sanki (53) oturunca rahatlaycādık. tansiyon vindi şeker ģindi bilmem ne ģindi işde. **SGA: Doktor perhiz (54) verdi mi?** FS: verdi. **SGA: Neler yeyip içiyorsun?** FS: tatlı duzlu yok. şeker var tansiyon var. (55) işdi datlıya varışan şekerden yiyemeyon. duzluya varışan tansiyondan yiyemeyon. eveli (56) bulu.. bulamazdık. şindi buluyoz amma be ez de yiyemiyoz dadı yok. a bayram şeyinde (57) biraz datlı mutlu ğaçırdım heralda şindi başım şôle ğazan gibi bôle haşır haşır öter. yarın (58) dedim bi sivrisara gidiyin de tansiyonumu şekerimi ölçdüriyüm

başam. bâzı dürt yüze veş (59) yüzü çıkıvırıyor. ne üzülmiye geliyör, ne datlı ėşi yimiye geliyör. dört yüze nêye çıkıvırıyor. (60) **SGA: Nasıl gidiyorsunuz Sivrihisar’a?** FS: vallahî taksi çaırır. herKeziñ arabası var biniP (61) gidiyör. bizim gibiler ğalıyos. taksi çaırıyor. on liriya götürür on liriya getirir. ā şu (62) ğadancık yere on lira alır. ama bahalandı her şey bahalandı. mazöt du meselâ doğalgaz, (63) unnar heP bahalandı. unnara da bahane yoK. unnar da ekmek ğazanıcak. **SGA: Bekliyor mu (64) senin işin bitene kadar?** FS: götürüyor urıya indirir. meselâ gelcēm zaman telêfon ederin. (65) gelir or dan alır beni burıya ėvime ğadan getirir. telêfon ederin gelir gitÇēm zaman. (66) götürü sivrisara indirir. urdan gelcēm zaman da gine telêfon ederin. alır gelir beni burıya. (67) **SGA: Ne yapıyorsun Sivrihisar’da?** FS: e doK Tura gidiyon. alışverişim oluyor tabî. (68) yo urtdur sütdür bılmen edır böyle market şeyleri, peynirdir. alıncağlarımı alıyon, işim (69) bitTi miydi telê fon ediyon. alıp geliyor burıya indiriyor beni. **SGA: Hep aynı şoförle mi (70) gidiyorsun?** FS: heb öle. **SGA: Eskiden nasılmıştı arabalar yokken?** FS: e arabalar yōken (71) kendimiziñ vesā idimiz varıdı. evelden atımıS arabamız varıdı. sōnadan (72) motur aldıydığ işTe. onnan gidip geliyorduk. tabî bahçeden toplayorduk fasilledir biberdir (73) domatisdir, unnarı götürüP satıyordug āşıma ğadar. akşam oldu mu binip (74) geliyordug evimize. e şindî çocuklar daıldı. adam mefāt etTi derKene ğalmadı. ... (75) vesā idi yok burıya dolmuş mulmuş yok. çok yakın bi yer amma gitmesi çok zor sivrisara (76) işTi. ya. vesā it yok. **SGA: Dedem kaç sene önce vefat etti?** FS: yirmi dört sene oldu. **SGA: (77) Yirmi dört senedir yalnız mısın?** FS: atmış yaşında öldü. genc öldü amma ömrü o (78) ğadarımış işde deyem. **SGA: Sen yalnızsın hep.** FS: ben yalnızsın. u ölmeden evel işdē bi (79) olan bi ğız evlendirdi. olanıñ iKi denesini ben ev.. kendim evlendirdim. bi denesi (80) tavşannıda tapı mēmırı, tapıda çalışır. bi denesi de işdē polatlıda çalışdıydı öğden, hemada. (81) sōnadan hema ğapandı eskişe ğire geşdi. eskişerde sobadan, Soba faPriğasından emeKli (82) oldu. öle işde. **SGA: Gelinlerin bu köyden mi?** FS: gelinnerim köyden de iller. heP or dan (83) burdan aldığ işde nasip. **SGA: Oğulların mı buldu?** FS: de il. kendimiz bulduK yavrum, (84) kendimiS. düñürcü olduk, bulduk. ğonun ğōşunun yardımınan meselâ şurda şu ğız var (85) dediler gitTik. isdedik. evlendirdik. çok şükür iyiler. iyiler. **SGA: Ebe sağol ağzına sağlık. (86) Hakkını helal et.** FS: sa ol ğuzum. siz de helâl edinğ yavrum.

I/144

SİVRİHİSAR - Zeyköy**Kaynak kişi** : Gülnaz Bilgen, 67, İlkokul; Asiye Kaplan, 76, İlkokul 4**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, sohbet, çavuşluk

(1) **SGA: Kelem yaprağını ne yaptın? GB:** depeme ıÇcağ geçmesin diyi. **SGA: Sıcaktan koruyor (2) mu? GB:** tabī. tabī. çapa ne ğazarġana biz bunnardan bōle kelem yaprā osun ġabak yaprā (3) osun yo.. yeşil sıġ otlardan ne ġoruz buralara. yā. **SGA: O sığaġı tutuyor mu? GB:** tabī. hēş (4) bak başımın ġiçindi serinceciK. valla bu olmasa nāpañ? allah ġorusun ġiÇcā bak. yanıyōruz. (5) **SGA: Teyze adın ne? GB:** be_em_adım gülnaz. **SGA: Soyadın? GB:** bilgen. **SGA: Doğma (6) büyüme Zeyköylü müsün? GB:** zeykōlüyün. **SGA: Kaç yaşındasın? GB:** ātmış yedi. **SGA: (7) Okula gittin mi? GB:** ohō. ġitmez_olur mu? türkiyiye başbakan bile olurun da olamadım. (8) **SGA: Niye? GB:** işde olamadık. köy yerinde okuyaydıġ_olurduġ. **SGA: Okutmadılar mı? (9) GB:** vay ġızım vay. ne okuyacağ? yirmi sekis sene çavuşluġ yaptım. işÇi ġötTüm. (10) millarlarınan tirillonnarınan para da_ıTım. okumuşlūn_olmasa nası da_ıdacağ? **SGA: Her (11) okuyan da yapamıyor ama. GB:** vallāhi ġāri bilmen. derim bāzı e_er türkiyiye (12) başbakan_olurdum derin. e_er bidiki de oġuyaydım derin. dıġalar ġülüşeller bi. ā ōle işde (13) köydesin. köy yerinin ġişi bōle. **AK:** haklı başındā her şey gelir_elinden. (14) herkeşden_ōñ_eker herkeşden ōñ ġaldırır. **GB:** ġurudu hay ġuzum baġ bütün bu yıl. bütün (15) ġurudu. **AK:** su yok suyumuz_az. **SGA: Teyze senin adın ne? AK:** asiya. **SGA: Soyadın ne? (16) AK:** kaplan. **SGA: Sen kaç yaşındasın? AK:** ben vallā bilemen de heralda yetmiş_altı var (17) ġalibā. otuz yediliyin ġızım hesab_et. **SGA: Sen okula gittin mi? AK:** ġitTim. dörde ġada (18) ġitTim. **SGA: Sen de Zeyköylüsün deġil mi? AK:** ben de buranın yellisiyin. **SGA: Nereye (19) gidiyorsun? GB:** o yanna dolancan da baġ sefā verilir. **AK:** yanıġa gelceK. he urdan çıkar. yā (20) hamān ne biliyin ġısım_ışde ōle. otuz yēdiliyin. başġa bilmen de çocuġlar der. ölüm gelinin (21) ġızım_ışde der. yā sen gibi torūnūm_mar. böyōn_unnarı ġötürdü bi çivt. ölümün ġızı var. (22) biri bilge biri asiya benim_adım. onnarı yelleşdirmiyē ġötürdü urda ġüççüK ġıS şēye (23) ġidiceK de, ġursa. orıya ġit.. ġötürdü. geleceKler geri u gelinnen_olan. emekliye ayrıldı (24) ölüm da, şekerde çalışırdı ayrıldı emekliye. benim_ış tükenmēyor. şindi su (25) sulamıya giderin motur çalışdıracan. yā şurda ā şu.. **SGA: Bahçen**

mi var orada? AK: urda (26) bāçem_mar_ā şu ikinci üçüncü ğapıda benim. anca geldim bu zamana deK. **SGA: (27) Dinleniyorsun. AK:** he otura otura bu dayana dayana geldim. gitme dediler. Kitme (28) dediler_ama baklayı tam zamânında sulamadılar. kö_ün suyunan bi suladılar. bi da (29) sulamıyır-dılar. deme gitme dediler. hõle olum bidiki sulayîn da uşlarında õsuñ_olur. (30) nāpacañ? ğışın yisiñner. götüsünner dē mi? yā ğızım. sen ğibi benim ası-yam da ... ne ura (31) denizlide okur. maşalla u iyi okur da güççüK_açÇıK şey onu ğursa muşsa yolluyor şindiK (32) başlıyacaK ğursa gine. bilge baK. biri ad.. asıya biri Pilge. yā çocuklar_ışde õle. (33) benim_urda zalatalıK ne var_amma giderseñ veriyin. **SGA: Sağolasın. AK:** var. urdā (34) tallada. top-ladıla gitTiler_ama dā var. **SGA: Teyze tülbentin bembeyaz nasıl yıkıyor-sun? AK: (35) çamaşır makinesine atıyoruz. SGA: Eskinden? AK:** amanîn esgiden heş söyleme. şuramıza (36) ğada ıslanırdıK. yunāmız varıdı. burda ğar var burıya yaılın_ayak basardıK ayakKabılarımız (37) eşgiyiviridi. ya gül-lü babuç çıkādı ilk yazın. unu da giyerdiK buraları ot gülünü alıvırdı (38) yas_ederdim. bizim gelin de çıkartTı gülünü be_ı daKdı. ālaya ālayordum bi gülü gitTi (39) diyi. õleydi. yaılın_ayak yurduK çamaşır-ları. şindi allāma şükür şunnarı çıkardannara õmür (40) versin allah ğurban_öldüm. uzun_õ-mür versin. ğızın_ama_n_ıyı_ıetdiler? u çamaşır (41) makinesini nēyi derin çıkartTını derin. (42) **SGA: Teyze sen çavuşluĝu anlatsana bana. GB:** ğo-camazdıK ğocamazdıK. vallaha (43) ğocamazdıK yā. bak kese ıçÇaKdan kese bile ğocamış. biz ğocamayam mı? yırtılıvırdı bak (44) bak. bak bak. kese bile ğocamış. biz ğocamaycaz mı vāllā derin cenābı allah bize õle bi (45) sālām can vermişmiş bak. biz ğıymatını bilmedik. bi ğünde daĝa giderdiK. huzak tē uzak (46) daĝımıS. ordan eşeklere sözüm yabana odunu dutardıK. birerdeK de ğu.. sırtımıza alırdıK. (47) ğünnāz bu canı arañ dedi. hele bi ğırk yaşıña gir hür. aman dedim ğırk yaşıma girdim len (48) neymiş ğırk yaş dedim. hele ellite bi gir de bi dā deyin dedi. hē elliye girince bidiki (49) Faşklaşdı, Faşklaşdı. hele atmışına gir bi de dedi. vāllā inşan ... seniye geçiyo. bēl fiti oldum. (50) yirmi dört sene oldum buralara vurdu bi_ız de dizlerime. ā şunu hinci aldımı zarar_eder. (51) nābıcañ? hadi göTme hadi göTme nası nābıcañ göTmeyip de? bi dene güççüK moturumuz (52) var gücücük. amma adam hasTa şeker hasdası. on seKiz ğün yo_ıun bakımda yatTı. (53) getirdig_évde. hinci évde. süren yok şiy_eden yok. ba_ı vermez bi yere mi yere vurıñ (54) gözlerin görmez diyi. gözlerim de peK görmeyyo. sen nerelisiñ? seniñ_asıñ nesliñ? **SGA: (55) Ben Nevşehirliyim. GB:** õle mi? ... gine bizim şu yakınnarda. yakın topraklarda. zanātıñız? (56) **SGA: Ben üniversitede hocayım. GB:** çok çekim. iyi iyi ğuzum. aman_ıyi etmişñiz (57) okumuşuñuz vallah kendiñizi ğurtardıñız. **SGA: Çavuşluĝu anlatsana. GB:** hē. işde tarlalara (58) kimyon yoldurdum, noĝod yoldurdum, pāncar, sovān, ne varısa işde bõle. seksen (59) doksan_ışçi ğamyon.. **SGA: Nereden buluyordun işçileri? GB:** ğamyona

ā köyden. köydēn. (60) köyden vallah yağım ğararırdı bōle ğamyonda o ona o ona yer vermezdi. gitmeyivirsın. o (61) almayıvırsın. len_ o da āsın ne var iki üş ğuruş o da āsın da zebeklensin. vallā hasetimiz (62) çoĝ_ içinde hase-dimiS. bilin_ ğı? yā. bi ğün gidecēS ondan sonacıma unnar dediler ğocağarı (63) gitmesin dediler. adamın yīceg_ ekmē yoĝ_ evinde yā napsın gitmesin de adam? vallāhi (64) buralarımda götTüm ā buralarımda. bilin_ ğı? önnā da biri o ğün unuñ u aldī paraynan aylıK (65) çıkātTırımıya gitTiler, aylıKları geldi yaşlılĝ_ aylī. biri de ēvde bi ısıрім_ ekmek yōmuşdu (66) un_ almış vallah öldü gitTi du_ a idellerdi. ay ğızım ne var? vallā hani ā baK bilir. yalanımı (67) yalan söylüyor desin. çoĝ_ adamın duvāsını aldım. aklım_ ereleK kimsenin ğalbini (68) yıkmadım. elimden geldī ğada ūraşdım. /.../ **GB:** şey der ayşam-nayın, gine işde poşeTlere (69) doldurun dolaba ğumaya da. a, ana diyor dā bi çoK bazlamaç varımış diyor. allah_ onu yetiri (70) bitiri. yeter ki Kışkanma. vāllā ğışkanırsañ bi şeyi unuñ_ ucu ğız.. hem de ben yirmi beş (71) senedir ā bilir, cenāze yurun. baK. sıkırā adamın_ elleri ā bōle yumulu olur. yumulu olur. (72) anñadıñ_ ğı? canābı allah veren ğullardan_ etsin. veren ğullardan_ etsin. allaham bize versin (73) biz de ğullara, tabi ālem bize bi şey verdi mi nası ğuvanırıs? sen de unu ğuvandıracañ. dē (74) mi? suvan veriyin. suvan veri-yin suvan. baK suvan. suvan götūrūrūn suvan. bāK. suvan (75) ğazdım. tarlıya ekdim suvan bitirdi yidi suvan. /.../ **GB:** şey mi onnar ğazar mı hindi? (76) erkenden gidiyollar. **AK:** ğazallar ğazallar ğazallar. **GB:** zerem gidiyollar_ er-kenden. **AK:** (77) ğazallarımış da çocuKlar demişler bize üş çuval ver diye. biz gelinnen_ ikimiz hanī buriya (78) buriya geliyoz. irezil_ oluyoru sovan. yükümüzü üleşem ğızım dedim. bi çuval_ alam dedim. (79) **GB:** hem de un-narın suvanı ğatiyen şey_ etmez. ğurumaz. şey çürümez ğurumaz (80) dedir-dim_ mallāhi ğatiyen. alimē suladıñ_ ğı yōsa? /.../ heç baKma heç baKma. **AK:** şey imine (81) var bizim. kázımın ğızı var unnarda. **GB:** ya ya. onu getmişle. **AK:** nē iş yaPcaKla? **GB:** şey (82) baKla toplatmışla. **AK:** hē zere. **GB:** baKla yarın satmıya gidecek baK. yarın satmıya gitceK (83) ya baK baKla toplatmışlā da onu gelivir dedik dediler. ben de şey_ et dedim, bi kilō biber, bi (84) iki yarım kilō acı biber ğoyuvurun da dedim turşu ğuruyun dedim. sulanmayınca ā baK (85) var_ amma ne ğıymatı var? /.../

I/145

TEPEBAŞI - Aşağı Söğütünü**Kaynak kişi** : Nazmiye Tınaz, 75, İlkokul 3**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, düşün

(1) **NT:** unuñ halası da vādı, una gidēydiniz. u benden yaşlı. **SGA:** Güzel anlatan istedik biz. **NT:** (2) ne annaTcam ben size? **SGA:** Nazmiye teyze soyadın ne? **NT:** benim mi? benim soyadımı (3) alcān da kaçırcañı yōsa beni sen? benim soyadım tınaz yavrum. **SGA:** Kaç yaşındasın? (4) **NT:** yetmiş beş yaşımdıym. **SGA:** Okul okudun mu? **NT:** okudum işde üçe gadar KitTim (5) Kitmedim işde. buñamız bizi on iki yaşında dutTu gocaya verivedi işde bu. **SGA:** On iki (6) yaşında mi evlendin? **NT:** tabi on iki yaşında nişanlandı on dört yaşında gelindim ben. (7) **SGA:** İki sene beklediler. **NT:** hē bekledi beklemedi işde öle bi hemen gelin yapma. (8) ufaKdım aklım ermiyo ben gelin oldūma. tabī. **SGA:** Kaç çocuğın oldu? **NT:** ö cocū (9) sorma. **SGA:** Sordum. **NT:** sorma gızım. beş deñe dünyāda beş dene ötükü dünyāda. **SGA:** (10) Allah rahmet eylesin. **NT:** hē. işde öle. **SGA:** Okutmadı mı anne babanız sizi? **NT:** fakillik (11) vādı gızım. fakillik böyle hinci zenginliğ olıydı çalışıyladı buñacāzım benim bēylēde yirmi (12) beş sene, yirmi yēdi sene aşcılık yaptı. buñam undan sōna beş dene altı dene çocu (13) baKdı. nine de bobannem mardı, annem mardı. annecāzım da fırın yakdı. bizi kimselere (14) mūteÇ yapdırmıyam diyeleKden bizi böyütTülē işde. hī. dört dene gızdıK, iki dene ölandık. (15) yedi ğardeşdıK. yo āltı ğardeş dī mi? ismā il dayın, ali rıza dayın, dört dene de gız dī mi? (16) işde öle ğıSım. yā böyle hinciki gibi inek çanağ olāydı varlıg olāydı, aylıKcı adam olāydı (17) can baş üstünedi. yā. adam nerde iş buldusa yalabıg yalabıg işlēde çalışTı çalışTı gēldi, (18) sıkörtayı yaPmadı görmedi işde bā. yā. işde benim olannām bana baKıyo çok (19) şükür allahāma, gelinnēm. he bin şükür alahāma hesapsız şükür. hē. siz nerden geldiniz? (20) **SGA:** Biz Eskişehir’de oturuyoruz. **NT:** neresinde oturuyonuS? **SGA:** Tokide oturuyorum. (21) **NT:** toKyo toKyo dā dün oldu baKam toKyodan eskişerin neresinden geldin? **SGA:** (22) Nevşehirliyim ben. **NT:** nevşē illisin. hē. ēyi baKam gızım. doy.. dōdün yere baKmıcan (23) doydün yere baKıcan. ēyi olmuş ēyi olmuş. allah cūmeleye hayıllı işlē vesin en başı u. **SGA:** (24) Eski masallardan biliyor musun? **NT:** nası masal? nē masalı? **SGA:** Eskiden çocuklara (25) torunlara ne anlatıyordunuz? **NT:** ö masāl dinnicēz diyeleKden bizim hasan aġalā

vardı, (26) ğadır_ğalā vardı unnara gidēdiK. unnān sōledī masallā bizim bu ğulāmızdan girēdi bu (27) ğulāmızdan çıkādı geçlikde çocukları eylesinnē di-yeleKdē. ne u mesel nē meSel deyi bi şey (28) bilmem yavrum ben. **SGA: Hiç hatırlamıyor musun? NT:** yō. şu şeyi binnaz deze rāmetlik (29) vardı u söy-leyiverī, eliF_aba vādī u sōlerdi. işde öle çoluğlan çocuğlan biz soğā mı gidēdik? (30) yā tenekeyi ğordun orta yere, İambayı da üstüne ğordun. kendin_oturudun otumaKcı gelişse (31) çocuğlar o.. olurdun sen de olurdun. çocuğlān kimisi uyurdu, yatırıveridiñ_ışde bu. bi (32) hincikilē gibi bōle işi ğören şı-marmazdı. yā çolūmuz çocūmuz bizim. sıFrada eKmeK (33) yiceK_ullādı yatırı yatırıveridik hemen. yā ya. vay vay vay vay vay. nē günnē geşdi. es.. (34) āsğı günneri anıP da benim başımı döndürme ğızım sen. **SGA: Eski gün-leri anlat biraz. (35) Sabahleyin kalkardın. NT:** sabālen ğalkārdıñ sabālen ğalkārdın gibi namaz ğılabilirsen ğılārdın. (36) ğılamazsān yok. çocuğlān bezlē-ni toplādın aşşā çeşmiye, çeşmenin_altında yıkamā gidēdin. (37) undan sōna-cāzım bezleri yıkādın, geldin_ñi hemen bi ğaşığ çay mı işcen çorba mı işcen (38) içēdin hadi bakam pancar taİİasına. yā. āşama ğada anam bellendir di-günün ... pancar teklīcez, (39) pancar çapalıycāz diye ya. yā ğızım nē çilelē çek-dik. u çilelēnen bu çilelēme hinciKi şü.. (40) şindikine yetmiş kere bin kere şükür. ya. **SGA: Şimdi daha mı rahat o zaman? NT:** tābi rātım (41) çok şükür gelinnē bağıyō, olannā ğazanıP geliyo, ekmekse veriyola, aşsa veriyolā sıFrayı (42) ğuruyolā, yatāmı yayyolā, yatırıyolā ğaldırıyola. esgiden nerdeydi? hemen bi yataK (43) yaydıñ_ñı çolū çocūğ hemen kendi bi ğıyına ğıvrılı-Sıñ çocuğlā bi ğıyıya ğıvrılırdı. öyle (44) ğolay mıdı vay vay vay ğızıma. çilelēmi annatmıyen yavrum ha. **SGA: Kaynanan var mıydı? (45) NT:** yokdu ğayınnam yokdu emme kendi anam buvam vardı. adam süPürenden geldi (46) buğbecāzım beni dutTu verivedi işde bu. buvan seni bi dene çerkez_öluna ve-ceK, pe.. (47) çerkez_öluna vēceK dellēdi. on_ñki yaşımda pancara gidēğdim. illē ne illē hızlı hızlı gidēğdi (48) ben hızlı gidemezdım bana yağdım_ñi-dellēdi çocuğ diyeKten. hızlıca yürüsün diyēleKden. (49) undan sona öleliknen_ışde para ğazansa ev sa_ñibi yer sa_ñibi olamadık Tā işde öle ğızım yā. (50) **SGA: Eskiden düğünlerde ne yapıyordunuz? NT:** dü_ünnēde esgiden dü_ünne.. esgi (51) dü_ünnē bir hafta olurdu ğızım. bir hafTa dü_ün_olurdu. hinci ğapalı Pazar günü Pazārtesi (52) gün sabālēn, sabālēn başlādı dü_ün, bazar gün çeniz serilirdi bazar gün bazartesi gün ğālī (53) dü_ün_oludu. bazartesi gün bi gün_olan_evinde olurdu bi gün ğız_evinde olurdu dü_ün. (54) ğızıl.. ğız_evinde çarşa.. şey salı günü olurdu. çarşamba günü herkeş arabalara binellēdi (55) ğızılā gelinnē, şēre gelin ğamamına gidellēdi. olannāğ gelin ğam.. dāmāT dāmāda gidellēdi (56) unnā da. ğızılā da gelin ğamamına gidellēdi. şeyē, çarşı cāmisinin yanında ines hanı vardı (57) eveli ğinci ines hanı Fiİlan ğayboldu bitTi yitTī. ırıya arabalā sıralanırdı, billeT ğālī bōle hāP (58) ğara örtmeli ğız, gelin. çengiceK ğamamına koşalīlādı. çengiceK

hamamından çıkınca ğali (59) undan sōna nēydi u? tevFig_āga su ve baḳām, hasan_ābē su ve baḳām, undan sonacāzım (60) biri Tā vardı unnā bilemicen hincik, su vē daşıya daşıya işleri bitēdi milletin bize. urda heP (61) yillēdi içelle hevlānan zeytini yirdik, bazar_ekme_jini. arabalara binēdiK ikindī-nen_eveli (62) çıkār gelirdik. at_arabasınnan, at_arabasınan. hincī şe'ye bazar ğurulurdu, hamamyoluna. (63) bazar ğurulurdu. patetislēḡ_ufaḲlānı, mandalinnen_ufaḲlānı hinci olannānan ğızlā yan (64) yana gelillē arabıyan beygir_arabasınan yarış yapalīā. olannara verisin ğitsin, yavut ğızlara (65) verisin ğitsin pateTisleri ā.. ada.. şe'de. onnā da sa_ā atar, sen_unnara atāsın ōle bi_ayekli (66) gelir giderdi işde ōleliknen geşdig kō dü_ünneri ğızım. davullā çalar ğālē, mezellīḡ yanından (67) eveli bōle yollā mı vādı? bu asfaḡlā mı vardı? arḡa yollā mı varḡı? bu mezellīḡ yanından (68) beygir_arabaları gelirdi. ğālī davulculā ta ırıya çıkardı milleti ğarşılāmā. olannā (69) zerhoş_olurdu. ... bi_şişe şarab_ışmişlē. zerhoş_olunca hadi birbirlēne sarılıylādı. (70) davulculāḡ_ōḡḡünde ayek yapa yapa gelillēdi. ğızlā da arabada gelilledi beygir_arabalānda. (71) beygillē hay hāy davulcuları gördü mü ūrkellēdi. bi_ayeklidi eveli. ğālī hinci çarşamba gün (72) geldiK mi uh içirim ğonuşma diyō. çarşam gün geldiK mi ğızlā heP bōle ğına_gecesinde (73) ğalır. ğına_gecesinde ğalır ğızlā, ğız_evinde ğızın ba.. ğızın başında. ğālī olan_evinde ğālī (74) haşeşli bōreklē Pişēr. gene fasillelē bişēr, tavuḡlā. olannā tavuḡları toplallā, gelillē tavuḡları (75) Pişirlē ğālī. sa_at_on_jiki bir_oldu mu ğālī davullā gelir şı ğızların_öldü yire, gümbür (76) gümbür çala çala ğızlā zerhoş_olur ğālī. gelin ekmeg_almā gidiyoz_olan_evine. ayeklice (77) olan_eviden_ekmeg_alırdıK gelirdiK ğinē. undan sona ğālī oturu bōle avlīlara ye.. buılīādı (78) hasılları yayalīādı, avlīda oturulā herkeş. bi de lōküz_orta yirde, lōküzünen gezellēdi, bōle (79) aleKdiriklē mi vardı? lōküzünen gezellēdi herkeş ekmēni aşını yirdi undan sōnacāzım (80) ğızlan_oyınıyan oynādı oynamıyan, yetişen yetişirdi, yetişmiyen_oturudu. u unu ğaralādı, u (81) unu ğaralādı, u una yaḲ.. ğına yaḲādı, u una ğına yaḲādı. sabaḡ namazı okundu mu davullā (82) gelirdi. ğızā ğınalānı yıkamā gider çeşmiye. burda çeşmēmiz vardı, göca çeşmēmiz_aḡar (83) durudu. ırıya gidēdiK ğınayı yıḲādıḲ. davullā çala çala getiri ğızı eve ğuyādıḲ tamam. undan (84) sōna ğālī gelin_alıcı gelirdi herkeş da_ılıdı ğızlā herkeş_evine da_ılıdı. ōle. ōle geşdi (85) günnē hinci nē, hinci dü_ün nū yapıyola? bi gece yapıyolā, ne ğına_gecesi va, ne ekmek va (86) ne aş ma? ēkiciK vēdī şe'y, çekirdekleri ğuyuyolā millete, al_al, al_al, al sana al. hiş de ōle (87) olmazdı. yā vay vay vay. fakillik vādı emme bolluḡ da vādı bāliminē hiÇ_olmaSsa (88) kō_ümüzde. hinci kimselē ğalmadı baḲ, bī geceleri oluSa bi teneke alsan çalsan baḳam (89) kōde kimlē çıkār acabana? yā. yoḲalīā dolu tokye taraFı dolu dā, buılīāda ğalmadı kimse. (90) buılīā boş hep. SGA: Nerede bu evlerin sahipleri? NT: de ū şe'yin ğadır_āḡa-nıḡılā öldü. ğızlā (91) ğu.. kimi ğocıya ğitTi merescilē dutTu satTi. bunu da

satan yoğ. işde bunu da imine öldü (92) memed. emin duruyo. olannā gelin-
 ne her biri şerde duruyo bilmen nerde duruyo işde. öle (93) gızım. işde. de biz
 burda bi kerimnen biz varız, bi de zeynep va işde bu. üş dene gönşu va (94)
 işde. **SGA: Eskiden komşuluk nasıldı? NT: ā** esgiden hekêş birbirlēne bi
 dutğun gönşudu (95) gızım. **SGA: Televizyon yoktu o zaman. NT: ne yō.**
 televizon tabi yokdu. redyo vārdı, (96) olanda vardı rediyo, olmıyanda redyo
 bile yoKdu. yā. redyoyu nerde görceñ? **SGA: (97) Televizyon olmayınca**
herkes birbirine mi gelip gidiyordu? NT: hē tabi. o. zāman geliğ gidēdi.
 (98) bizim halğ. eviñ önüne şey gelirdi, bōle yazın. sinema geliğdi. sinema
 geldi diyeleKden (99) herkeŞ. o gāli minderini alan koşardı, cocūnu alan go-
 şardı halğ. evin. önüne. unnā urda (100) oynadıİfādı, biz bakādıK. una. şey-
 tan. işine işde. hinci şeytannā geldi evimize girdi baK. ya (101) işde öle.
 ay. ay ay. ay ay. **SGA: Sağol teyzeciğim, ağzına sağlık. NT: ē.** gızım vay
 vay vay.

I/146

TEPEBAŞI - Atalan**Kaynak kişi** : Şükran Yalçın, 57, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, eski hayat

(1) /.../ **ŞY:** nolcağ_öle ū? ben ne dēyverem bilmen. **EB:** Adınız neydi sizin? **ŞY:** benim_adı (2) şükren. **EB:** Soyadınız. **ŞY:** yalçın. **EB:** Yaş? **ŞY:** yaş elli sekiS heral. şu mu? ē? **EB:** Okul (3) durumu ne? **ŞY:** ilkökuldan çıktım. hē ilkökuldan çıktım_ama nasī ne okuduk bilmen. (4) hiç_aklım_er-meS. **EB:** O zaman okul var mıydı köyde? **ŞY:** vardı. bizim_u_zāmannār (5) nuvusumuS çoKdu. gırK_örenci vardı, otuz_örenci varıdı tabi u yaşlāda. bŭ köy yeñi (6) da_ıldı biSim. hē. genşlēmiz hep şēre gitTī. yetişen gız Kitti, yetişen olan Kitti. işTe senni (7) benni İsan ğaldık. işTe bıkaş kişi ğaldıK. esgiden ğalabalıKdı. **EB:** O zaman öğretmen var (8) mıydı? **ŞY:** bilmem bayā öretmennē geldi Kitti emme. bayā ne bilem bayā öretmenne geldi (9) gitti. ... şindi ğaş senedir alpağīta gidiyo çocuklā okula. işde genş ğalmıyınca çocuk da yōk. (10) işde öle. **EB:** Siz okurken kitap, defter, kalem gibi şeyleri nasıl alıyordunuz? **ŞY:** ne (11) bilen_alıyodu işde yaSık_almasa nāPcek? **EB:** Nereden geliyordu? **ŞY:** şērden ge.. (12) öretmennē getiriyodu para mı veriyoduK, öle bi şey_oluyodu ğalibā. ēyice de aklım erme.. (13) siz hindi bun-narı ben desem napcesiniS? **EB:** İşte o günün hayat tarzını öğreniyoruz. Eskiden (14) yokluk yok muydu? **ŞY:** vardı, olmaz mı? **EB:** Nasıldı hayat? Her şeyi bulabiliyor muydunuz? (15) **ŞY:** her şe bulunur mu? hēr şe ğıtı ğıtına. esgiden öle ... yokdu sālık yokdu mesēfā bi ekim (16) saçım_öle fanni de_ıldı. e bī sadecē ekin has.. ... ekip ğaldırılıyodu. bi kaş ğarık yīcek (17) ğadar domatis biber ekiliyodu. ordan sonacıma ama bōle bī şey yokdu yāni. hē elátdırık (18) yokdŭ, ışık yokdu hanā hiş bi şiler yokdu. bu çēşmelē evde yokdŭ. e şindi çēşmelē vā, (19) alátdırıklē vā, yolumuz vā çok şükŭr hēr şīmiz va şindī. yeñi bi şe yok. mayışlāmızdā bālandı (20) çoK allah razı osun devlet-Ten. ordan ... ē az bucuK geçiniyoz. çolumuz çocumuz da şērdē, ev (21) köv sa_ıbi oldŭ, evlendi KitTī. şindī öle. **EB:** Yokluk zamanında kılık kıyafet ne (22) giyi-yordunuz? **ŞY:** kılık kıyāvet aynı bōleyiS. he öle bi şe le yokdu. şindi maKsilē yeñi çıKdı. (23) āsKiden biz ğara örtmenen gezerdik. ordan sona ayıp-lalā ğınallādı. e şindi baş_örtüsüceK (24) geziyoz. nereye gideseK baş_ör-tülü meselā. esgiden_öledi, ğara örtmeyi boynumuza (25) dolādıK. ērkekden ğonuşulmazdı. iki kişi ti.. ğonuşurkān yanına tikilinmezdi. bōle şedi. e (26)

şindī her şe açık. çoluğ çocuk billik meseġa saklı ... bi şey yōk ōle. ne bilin? şindi çok durum (27) çok tā bī fenni tā bī işe, ēyi. **EB: İyi mi şimdi?** **ŞY:** tabi. şindi tā ēyi. çolūmuz çocūmuz uyan.. (28) uyanıyo. ondan sona bildine okuyō yapıyo. ben esgiden okuluñ bēle dē erli olcanı (29) bileydım tā çok okurdum. biz okula KitTiK, okuduk emme nīçin okuduk bilmeyoz. (30) okula gitTik yalıñız. okula gidēyoz. e şindi meseġa şindi bu çocū sor okuduñ nu nōlceñ (31) dedim diye bak şimdi filim seyredir ben serdar komutan olcen der bu. ta unu merāk edıyo (32) meseġa. e biz okurduk ama nīçin okurduk bilmiyodum ben. geliP gidiyoduK okulā ġoca (33) ġocadıK. şindi āltı yaşında çocuk beş yaşındakı çocuk okula gidiyo. ben yedi se.. yedi yaş.. (34) yedi mi segiz yaşımda mı ne girdim okula. u zamannā ōle peK şı yokdu. **EB: Kış günleri (35) elektririk yokken nasıl aydınlanıp nasıl ısıniyordunuz?** **ŞY:** lambā. **EB: Nasıldı o zamanlar?** (36) **ŞY:** ilkden idāremişdi. u idāreleri biS peK görmedik. sōna ufaK lambalā çıkdī. ufaK (37) lambalādan sōna on beş numara derdik bi ġoca lambalā çıkdī. undan sona ayġazlā çıkdı tā bi (38) lōkūs oldu. u ġoca lambalā çıkınca tabi aydınnıK lōküz oldu. ayġazlā çıkınca tā fazla (39) aydınnıK oldu. e u idāreleri peK biz görmediK. anamız bubamız ġullanmış gerçi de. (40) biz unnādan ōle vakıdımız geçēdi. gece ġonşuya gidēdiK otumā. ġonşudan ... çıra isı (41) yakādı. u çıra isīnen bōle ġötürelek sokā gidēdik, aydınnatırdı yolu. şindi ōle mi? şindi (42) elātdirıklē gitti mi çıldırıyoz. nası durcez, nası gelcez eletdirıklē gelmezse nāparız, (43) ġaranıkda nası duruz? ama u zaman ōledı. hic ōle bi şey aranmıyodu. umut yokmuşTu (44) o zaman umut olmıyıncā hiş bi şe.. **EB: Kadınlar bir araya geldiğinizde ne yapardınız, ne (45) konuşurdunuz?** **ŞY:** ne ġonuşıyın işdi. hē iş el işi yapādık. sohbet idēdiK işte. esKilēden (46) ōle armut falan ġurusu falan çok yapıldı. ... ekilirdi. unnā pişerdi, yapıldı. patetislē küle (47) ġömēdiK şindi ġuzineye atāyoz meseġa. **EB: Ne yapardınız?** **ŞY:** patetisi küle ġömēdik. unu (48) dī fırında ġurudulādı, ekmek pişirdikten sona. undan sona unu da şe yapādık, pişiridik, unuñ (49) denesini ōle yirdik. ōle hem sohbet idēdik hem unnarı yirdiK. ġabak pişiridik meseġa. **EB: (50) O nasıl pişirilir?** **ŞY:** tatlı şe, bāçe ġabā. bayā ġıradıġ ōle şekellē Pişiridik. e şindī tā tāne. (51) u zaman ōledı. ama u zamanıñ işesi şindikinden tā işe, de erli, maġbul yanı. tā (52) u zaman tā ēyidi. a şindi her şe fenni işiK emme u zamanıñ sohbeti, (53) u zamanıñ insanınıñ tā başKadır. samimiyetliK, bālılıK tā ēyidi. işte bu da benim gelinim. (54) bunnā ekiz ikisi. bunnarıñ annesi bu. **EB: Eskiden düğünlerde nasıl kıyafet giyerdiniz?** **ŞY:** (55) esgiden ġıyafetleri de işiKti tabi. şey de ilđi. gine ōle oluyo emme tabi u zamanıñkılāñ (56) modeli başġa şincilēniñ modeli başġa. **EB: Ne giyerdiniz?** **ŞY:** hē aır. alTıbarmaK. ... (57) u zamannar. **EB: Altıparmak nasıl bir şey?** **ŞY:** u işde ōle bi ... bi āl şe, aır yāni. ordan sona (58) altı takım dikilirdī bōle Çeketleri feġan şeli Çekēt, desenni Tikilirdī. u zaman ōle ġeyilirdi. (59) şindi ōle yok.

şindi ginē televizzonnāda meselā çıkıyo emme tabi modeli şeleri tā de işik. (60) u zamanķılā tā de işik. ama o zamanın düñneri tā güzel olurdu. çalgı olurdu bōle (61) eheñkli oluyodu ... ocaK yakılıyodū. şindi peK nādir yok. her şey ğakdı. şindi sālonnā çıkdı (62) dadı yok duzu yok. tabıdı tungudu. **EB: Oyunlar olur muydu düğünlerde?** ŞY: olurdu. olurdu, (63) olurdu. **EB: Hangi oyunlar olurdu?** ŞY: ne bilen işde. ōle yapallādı. āskilēmiz çok iheñkli (64) her şeyi ōle çok bilillē yapallādı. arap_oyunu ... ne bilen işde. ōle her şey yapallādı. şindi (65) git_ğide git_ğide her şe de işiyo. u zamanın şeyleri tā bī şeyidi yāni şindikine bakāsaK, (66) bakalāK. he he. **EB: Komşuluk nasıldı?** ŞY: ğoñşuluk da ne bilen_eyidi meselā bi taĺfaya nē (67) ekin_ekēdik biz_āsgidēn, yolmayı elimizden yolarız. seninki yetişmiyo yapamadın mı biz (68) yardıma varıdık. ama şindi parañ varsa yōmiye verisēñ öyle oluyo. yolması olmuyo. (69) esKiden_ōle de ğ. senin ğoñşununķu başda ğaldı mı yapamadı mı öküzünü alan, eşşēni alan (70) gidēdi meselā esgiden arabalānan daşırdık öküz_arabalānan sapı baKdıK ū yapamıyo hemen (71) gidēdiK yardım idēdik. ōle, şindi ōle yoK. şindi parañ varsa yōmiye verisēñ yapceñ. (72) u zaman_ōledi şindi ōle yoK. şindi para. ufaK_ışın olursa meseġa iş ğördürceñ yōmiyeñi (73) verisēñ çalışdırabiliyoñ yāni. ōle ... çok aS. ama esgiden_ōle de ğildi. siz ğasteci misiniz? (74) **EB: Yok. Biz üniversitede hocayız.** ŞY: e bu arķıdaŞ ayakda ğāġdı. şöle ot.. **EB: Şimdi (75) Atalan-tekke'ye gideceğiz. Orası buradan mı ayrılma?** ŞY: he o da bōranın bōrdan Kitme (76) orası. orası sonadan şetmiş. asıl bōrdan gitmemiş oranın işesi. işde bōra da nası oldu (77) bilmiyon ķu bōle az bi ğoñ.. ama bayā da ğalabalıKdı canım āsgiden. şindi çoluK çocuK (78) da ğılınca, ginē şilē geliyo emeklilē. bak ... evlē yapılmış urıya. hē unnā yeñi olannā işde (79) şērden gelen_emeklilē. şindi okula giden bu yıl bīcik mi ikicik mi çocuk va. meseġa hiş (80) çocuk yok. benim günümde otuz beş_ōrenci vadı okulda. de undan_önce ğırK_ōrenci (81) meselā. öretmennemiS çok Çiddidi ōle çok şedi, disiplinidi. şindilēñki gibi de ğil. şindi bu (82) cocū azaĺladın mı hemen_öretmeni şikāt.. varıyōllā, şē, öretmeni şikāt_idiyolā. e bōra.. bu (83) çocuk azaĺlamanıñ, sıkışdırmasanıñ okur mu? öretmenneri hemen suşluyolā hāni ben çok (84) ğızıyon_unnara. olur mu ōle? acık de çocuk kısmı işētmek İāzım. şindikinin çocukları ta (85) işey. hē dinnemiyo hiÇ. āsgidēn ne bilen ğorkādıK biS. öretmennēmiz çok disiplinidi. (86) neymiş_ölüm_o? **EB: Çok teşekkür ediyorum. Çok sağolun.** ŞY: sa_ol. benim bildim bu (87) ğadā tā bildim vardır da ne bilen işde u ğadā.

I/147

TEPEBAŞI - Atalantekke**Kaynak kişi** : Abdullah Aydın, 85, Okumamış**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Sokak**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Tanışma, tekke, ramazan ve bayramlar, düğün

(1) **FD: Selamün aleyküm amca. AA: aleyKüm selām. hoş geldiniz. FD: Hoşbulduk. Nasılsın (2) amca iyi misin? AA: iyiyiz. siz de iyi misiniz bağam? FD: İyiyiz çok şükür. Bu köyden misin (3) amca sen? AA: bu köydenin. FD: Bu köyün yerlisisin değil mi? AA: yellisiyin. FD: Biz (4) üniversiteden geliyoruz. Köylerde gelenekler görenekler hakkında bilgi alıyoruz. AA: benim (5) böyle bi bilgim yoğ_ölum. kendime işeyim ben. gonusmaK_ğan acizin zaTen de hastayın. FD: (6) Geçmiş olsun amca. AA: yavaş yavaş ā böyle yürüp duruyon. bazı göçüyon bazı düşüyon. (7) böyle on senedir böyle yāni. FD: Geçmiş olsun amca. AA: ünüvesteden_ñi geldiñ? FD: (8) Üniversiteden geliyoruz. Gittin mi doktora? AA: hē tokdora gitTig_amma bacaklādan fağan (9) çaresi yok bu damaġlā genişmiş dedī. çaresi yok dedi. böyle işde sennen barabağ hapları dedi (10) yimek yerine yuTup durceğ fağan dedi. bi tā de dünyānıñ hapını veriyolġlā günde. FD: Yaş kaç (11) amca? AA: seksen beş. hē seksen beşim. FD: Adın neydi amca? AA: benim_adam abdulla. (12) esaz_adam hıġmi bōrda, köyde hıġmi diye geçē de. nōvusda abdulla yāni. FD: Soyadın? AA: (13) aydın. FD: Okul okudun mu? AA: okumadım. FD: Hiç mi? İlko-kula gitmedin mi? AA: hiç (14) hiç. yo yo hiş_okumadım. okul yoktu ki zaden_ū_zamatla. ezelden_okul yoktu yāni. FD: (15) Okuman var mı amca? AA: yā zaTen ġara.. ismimi zor yazıyon. okulda görmeyincesi (16) asgerdeken biraz_ōrendik. dē sene_ellide asgerden geldik. hepizi bitti yāni. FD: Nereye (17) gittin askere? AA: uzunköPrü. yani yunan.. Karağollāda bekledik biS. piyādedik. öledi yāni. (18) FD: Eskiden bu köy nasıldı? AA: esgiden_eyidi. bu.. bundan_eyidi esgiden. şindi insanıñ (19) ġalmadı ya milletTe. ... FD: Şimdi Atalan'dan geliyoruz. Bu köy oradan mı kopmuş? AA: (20) ordan kopma. ordan ġoPma. dedelēmiz boraya gelmişlē. arāzileğ zaten_orda duruyo. unnān (21) tā arāzisi va böyle her yerden_ekmē gelillē bağıġlāri arāzılāna. duruyo yāni topraKlar. (22) bizimkilē de gelmişle bōraya yelleşmişlē. orda da tekke vā. tekkeniñ mañasıyla işde her sene (23) toplantı olur yāni. (24) FD: Tekke ne tekkesi? AA: atalan tekke tekkesi yāni. memed_efendi tekkesi delle (25) memed_efendi yani ismi de. tarihini filan_aradığ_emme bulamadıK_ yāni. bu saten (26) alpatTan çıkmamış, alpatTa ġırk sene durmuş. ġırk seneliK_ımanı bōraya gelmiş hēP güneş (27) dōduktan sonra derede şüñgü güneş geş do_uyo**

ya. kırk seneliK ğımanı geri çevirmiş falan (28) dedilē. u zaman ōle. hani asgeriye falan göl va öte tarafta. u giden asgerlē gelmiş ... (29) bizim atlāmıza yem vēceñ falan demişle. olur demiş gelmiş. torbadan yem doldurmuş yani. (30) hiş bi şey yoK undan sōna yimeK ğıstemişle bu sefer de. bağıllānızı getirin falan demiş. yani (31) bi kepçe alıb alıP ne tükeniyomuş ne şey ediyomuş. aşamki işinizi yarına bırakman demiş. (32) savaşa gidēseñiz ben size yardımcı olurum falan demiş. savaşı falan girmiş yāni. aşşā gökçe (33) erennere savaş va. orda ğımları aha ğıvurcuklā ğıvurcuklā diye u ğımlā saşma oluyo tüfek (34) şe oluyo yani, ölenen ğışde. ölenen sōna ğımandanı yapıdirmiş bu tekkeyi burıya. ōle yāni. (35) **FD: Yunan zamanında mı daha mı eski? AA:** yunandan çok dē üç yüz seneliK falan bi mesele (36) bu yāni. tārhi bulamadık yani esaSen kötāyada falan eskişerde aradıK ğıme bula.. (37) çıkātTıramadık yāni. yāni yūye baK ğıskişerde de ğıayıya geliken orda yū va. ōle bi yöyüK (38) borda da va yū yāni. arāzide yāni. **FD: Höyük mü? AA:** hē hē. ē bu araba sizin mi yosa? **FD: (39) Bu araba bizim amca. AA:** ē sen yalnız mıñ? **FD: Yok hocalarımızla beraberiz. AA:** e bu (40) yanna mı gittiñiz? gezmē mi geliyoñ? **FD: Muhtarın evindeyiz şimdi. AA:** he iyi hadi baKam. (41) **FD: Eskiden bayramlarda ne yapardınız? AA:** bayramlarda meseġā ramazan bayramı olur, (42) ğurban bayramı olur her evlēden yimeK ğelirdī. toplumda yimeK yirdīk. bayramnaşırdīk. (43) meseġā esgiden bizim cumā ğün oldu mu misāviğ ğelirdi. cumā ğün yimeK çıkādı kōde. (44) toplanī yimeK yirdik yāni. şindi hepsi ğalkdı. **FD: Eskiden daha mı iyiydi? AA:** iyidi yā. (45) u zaman da yetmiş hāne falan vādī bu kō. şindī yap.. ço alcaK heralde. yine bayā ço almā (46) başladı. bazar ğün olun.. her yer ğınsan oluyo. şüngü pazar cumartēsi tātıl oldu ğıçin (47) şerdeKi evleri yapıdıranna gelip böġġāda oturuyo yani. her şey yenilendi yāni. **FD: Ramazan (48) nasıl ğeçiyor amca? AA:** ramazan ğeyi ğüzel yāni. **FD: Eskiden farkı var mı şimdiki (49) Ramazanların? AA:** ben cē hiş bi farkı yok. **FD: aynı mı? AA:** aynı aynı devam ediyō. (50) muğābele falan okuyoz meseġā, ğuran okuyoz. hepsi tam tekmil yani. saşurda davulcu (51) tutuyoz milleTi uyarması için. ölē yani. **FD: Köyde geziyor mu davulcu? AA:** geziyo kö ü (52) herkeşi ğaldırıyo yāni. **FD: Şimdi de geziyor mu? AA:** geziyo geziyo. gece saşurda meseġā (53) sa at üçe çe.. üşü ğeşenTan sona işēdiyo işTe. iki PuçukTā davul çalıyo. seni ğaldırıyo işñı (54) yakıyoñ. işñı yakmadan geri gitmiyo yani. **FD: Işğını yakana kadar çalıyor mu? AA:** çalıyo. (55) āmeT mēmeT meseġā ğalk hadi falan diyo. ōle yāni. ... (56) **FD: Dügünleriniz nasıldı amca eskiden? AA:** esgiden dē aynı şinci gine ay.. esgiden (57) bundan ğeyiydi yāni böle şinci davullu çalgılı dü ün ... bütün dü ünne oluyo. ... şindi (58) ğurannı murannı mevlit dü ün olmuyo yāni. bazı oluyo bazı olmuyo. sen ğız ğıvisiñ mesa (59) hani ben çalgı istiyon diyon ben ōlan ğevi.. ben ğıstemiyon diyon. istemeSseñ ğızımı vēmen (60) diyō. ōle oluyo yāni. hadi alasmāladık. **FD: Hadi ğüle ğüle amca sağol. Allah razı olsun. AA:** (61) sen benim ğonuşduklāmı mı aldıñ şindi? **FD: Aldım amca sağol.**

I/148

TEPEBAŞI - Beyazaltın**Kaynak kişi** : Birnur Karahöyük, 60, Okumamış**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yöresel yemekler

(1) **Sİ:** Adınız ne? **BK:** birnur karahöyük. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **BK:** atmış. **Sİ:** Okula hiç gitmedin (2) mi? **BK:** hiç gitmedim yavrum. hiç gitmedim. ırâmetlig anam yatdı yer nur olsun (3) yollamadı. bobamız alman yadıydı. ben didi üçünü yolların da didi sen didi gitme didi. öle (4) diyincē biz de anamızın sözünden u zaman çıkmazdık. anamız şurda otu desin üş (5) gün oturuduk yavrum. bi dene böyle saygısızlık yapmazdık. u gadağ anamızı sevēdiK (6) sayādık. eme hinÇikilē torunnām bile bēni dinnemēyo. unnān dedī olūyo. yavrum hinci bağ (7) sen dü ünneri soruyon. bağ bazar gün hıSım ākrabayı ünneriz, dü üne buyrun dü üne (8) buyrun diye bağ ğapalı bazar gün. dē bundan hani on iki, on beş, yirmi sene çveli dur ele. (9) undan sōna yavrum ertesi gün iki tekne hamur yuğuruz, çörek pişiriS. fırınımız va bağ aha (10) burda āltimiğ. urda çörek pişiriz. undan sona iki yenge çıkarız kö ün içine, bazarertesi gün (11) ğāli, çörē buyrun çörē buyrun. bütün herkeş bi tabağ un alan çörē gelir. āşam da oldu mū (12) ğalan çöreklēden ğonur ğız evine dü rü alınır dü rülē ğonur. on beşē yirmişē kilo nese beşē (13) onā kilo harc alınır, unnā ğonur. olan tarafı ğız evine götürü bağ unu. yarım, yarım (14) hayvan ğonur u harcın üstüne. ğız evinē. dü ün başladı gün bağ bunnā. undan sona (15) āşam olur gine hısım ākrabā heP toplanır, davulūnan dōmbeknen hadi ğāli ğız evine (16) gidiyoz ğāli ğız evine. undan sōna ğāli varıyoz yavrum ğız evine nīse ğızı çeviriyola, ğızın (17) başına ğinā çarma.. çeviriken ana gelin buva gelin diyi ilāhī sōlenir. ah ğardeşim olaydı (18) bağ sana söyleyiveridi unu. **Sİ:** Biliyorsan söyle hadi biraz. **BK:** ah söyleyemen ben hinci. ah (19) şarkı söyleyemen kusura bakma. ah ğardeşim olaydı pek sōlēdi ya. şehirde ğulaqları (20) çinnıyasıca. undan sōna yavrum işde bi hāvta bōle ğıza gidilir gelinir. ğına yakılır, ğına (21) ğonur, cumā gün de olur davullāmız gelir. çeniz gezē kö ün içine, kōde oldu mu. ğız (22) tarafı olan tarafına ana pilavı deriS tavuklu pilav pişiriS. yuğa ğaparız üstüne. gine de va. (23) pilavın üstüne yuğa ğaparıs, heP gelen ğonşulara herkeşe çoluğ çocuk iki ğazan pişē u (24) tavuklu pilav hērkeş yir erkek dişi ne ise, dü ün ahalisi. undan sona da cumā gün gine (25) āşamnen olur yavrum ğına ğēcesi olur. geline sarğa ğeydirilē işde. teli-

ni duvānı daġarlā. (26) āşamnen de ġına ġeġesi olur cumā ġün. cümërtesi ġün de ġazannānan yavrum yimeK bişē. (27) kōlū yāġaboyu hēr yerden oġuncu işġili yimek veriS. işkili yimek veriz yavrum_u (28) gelen_ahaliyē bütüm_ millete. işde kō dū_ünü davıl dōmbeK_oynanır ġülünür ikilerecek, (29) üşle-recek. ehenKlē yapılır. undan sōna bazar ġün oldu mu yavrum ġelini çıkarılā. işde sungu (30) olur kōmüzde. meselā nesli_ān abanın elli lirası va, yıldızın yirmi lirası va, şōretin on lirası (31) va, bōle diye hep hısım_ākrabānıġ vedī āltın ōlan taraFına ġalır_u yavrum, bütün. aha bōle (32) olur yavrum_işde. bu ġadaġ_olur ġuzum. **Sİ: Senin düġünün de böyle mi oldu? BK: hē (33)** benim dü_ünüm de bōle oldu. benim dü_ünümde bi de cenāze oldū. amanın çörēmin bişdī (34) ġün_ākrabāmız yanımızda ġonşu ōlūvedi. amanın beni ... hani bōle çevirceklē bile (35) bulamadıla. ġayıntam_allah rāzı ōsun iki kere davul TutTu benim dü_ünümde ġayıntam. (36) cenāze va dedilē, davul çalınmasın dedilē, davulu ġeri çekdilē, dutTuġları davula. ā ben de (37) dedim ben bi kere ġelin_olcān. on kere mi ġelin olcan? dutsunnā davulu dēdim. ġayıntam (38) ġitTi tekrar ġine davul TutTu dü_ünümüze. allaha şükür halā-mın_ōlunnan da evlendim. üş (39) dēne de çocūm va. allaha çok şükür bin şükür ġeġinip ġidiyoz yavrum. bu ġünümüze şükür. (40) emme işde tarlamız yok çok çile çekdik ġocamla. yapām, idēm, çalışām, şiy_edem diyesiye (41) ōmrümüz kāfī ġelmedi yavrum. ben_öldüm ġālī tansiyon, şeker. o oldu şeker hasTası, (42) dizlēmnden_āmalıyaT_öldüm yavrum. ā bōle ġünümüz ġeġiyo işde. nāpceġ? **Sİ: Ne yemek (43) yapıyorlardı düġünde? BK: ā ilkin baġ** ġoca ġazan toyġa çorbası olur. hinci ġırmızı (44) mercimeK de mēşur. **Sİ: Eskiden diyorum şimdi deġil. BK: e u_zamaT_da. u_zamaT_da (45) ōle.** toyġa çorbasī, ġuru fasūlye, pilāv iki ġazan_üş ġazan gelen misaFirine ġöre. undan sonā (46) ik.. hayvan beş_āltı dāne ġoyun Keġi Kesilirdi. ē dü_ününe ġöre. on kesen de olurdu. ben (47) hem de dü_ünnēde yēmek.. ben yimek de yaparın dü_ünnēde. (48) **Sİ: Bir yemek tarifi ver o zaman sen. BK: ā ġuru fasülle işde çorba, pilāv, yēmek tārifi unnā (49) oluyo yavrum. salatası.. Sİ: Bir tanesini anlat. BK: e ġuru fasilleyi işde pilāvı, yıkeyyon. Sİ: (50) Meş-** **hur yemeġiniz neyse onu anlat. BK: mēşur yemeK o işde. pilāv, dü_ünde pilāv, fasille. e (51) ünnü eme ünnü yimeKlē dolma oluyo yaz ġünü yavrum.** ġarnıyarıġ_oluyo her yerin bildī (52) yimekler. özel bi yimēmiz yok dī mi aba? **Sİ: Hamur işi falan yok mu? BK: hamur_şimiz.. (53) zini mantısını** işde mērcime_ı bişiriz. undan sona şōle şōle iki pazı üş pazı āylene ġöre hamır (54) açasın büyüK. zinē dōşeriz, ġızārdırız. e çıkārdırız suyunu veriz_işde u pişince çıkārdırız. (55) üstüne samsaġlı yo_urt, üsdüne sos. āzına fāyık bu-yur deriz işde ā bōle yavrum. işTe bu (56) ġadaġ ġuzum. he hōşmelim yaparız pēynirden. inē_ı sabālin sādık mı temiz süzeriz yavrum. (57) damızlī va unun, çalarız. süzekleriz. suyunu süzdü mü tenciriye boşāldırın_unu, ġözēlcē, (58) ēyīce ezerin kendi suyunna. undan sona alabilesiye un, içine. undan sona unu

ēyīce tavada (59) böyle güzel nar gibi kızardırız. iki dene de yımırta ğırar_ unun_ içine yımirtanın sarısını. unu (60) gözēl böyle kızardırın ğali tepsiyi ğızararı dōkerin, ğızararı dōkerin. üstüne de şekēr. bunnā (61) da gelinnēm de ğarışdırı unu ōle eridirlē. u böyle datlı olur. hē āfiyetnen de yiriz. nasīb_ olıydı (62) da yiyēydiñ keşke. işte böyle yavrum ğı. ā buġġāla. hōşmelim_ unun_ ādı da. hē. tabi isTiyen (63) reçel dōkē, bal dōkē. bizim yoĖ_ ōle şēmiz. şeker dōküyōduk. hē arılāmız va işde (64) bizim_ inek va yavrum. goyunumuz fıġan yoĖ. bayā yirmi ğadağ ine_ imiz va. buyur gidem (65) de yo_ urt ğaşıklayam bizde. **Sİ: Niyetliyim ben sağolun. BK:** āllah ğabıl_ itsin yavrūm. allah (66) ğabıl_ itsin. iFtara ğal, aĖşāma.

I/149

TEPEBAŞI - Cumhuriyet**Kaynak kişi** : Mehmet Yeşilçay, 68, İlkokul**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **FD: Adınız neydi? MY: mēmet yeşilçay. FD: Yaşınız kaç? MY: at-**
mış sekiS. FD: Okul (2) okudunuz mu? MY: ilğokul. FD: Bu köyde doğup
büyüdünüz değil mi? MY: evet. (3) seki_örende. seki_örende dōdum büyü-
düm. bura cumhūriyet, evet. FD: Siz bu köyün yerlisi (4) değil misiniz? MY:
yerliyiz canım. bizim āsgi adımız bizim şu da_ın_üsTündedi, (5) seki_ören-
di. FD: Köyün eski adı mı Sekiören? MY: esKi seki_ören şimdi cumhūri-
yet_oldu. (6) FD: Köyün adı değişti. MY: de_ışdi. he benim do_um yerim
seki_ören köyü. FD: Aynı köy (7) yani. MY: aynı kō, şimdi cumhuriyet.
FD: Köy yer değiştirdi, yukarıdaydı. MY: yer (8) de_ışdirdi. indi. yukarı-
dan_aşşā indi. FD: Ne zaman yer değiştirdi? MY: yetmişden yetmiş (9)
dörd_arası. yetmişde başladı yetmiş dörTde indi bu kō buriya, yerleşdi yer-
leşim yerine. FD: (10) Köy kaç hane? MY: vallā yüz dört hānedi ama biraS
ço_aldı şimdi. aşşā yokarı yüz yirmiye (11) yaKlaşdı. /.../ FD: Köyün adına
niye Cumhuriyet demişler? MY: yā cumhuriyetin_ğacıncı (12) yılıdı o sene
yetmiş, yani yetmişlere mi geliyo? yetmişlere geldī için.. /.../ MY: ha_öret-
mene (13) ça_ırın_öretmene. öğretmen dā iyi bilir. /.../ MY: okulumuz da var
taşmalı da var. okul da (14) var. il.. ilKokul, ana_okulu burda, ilğokul. bi de
ana_okulumuz vā. o odā cāminin yanında (15) okūyo çocuklar. altı yaş_ğurup-
ları orda okūyo. burdan beşe_ğada okūyo burda, ilKokulumuz (16) var baksa,
bura okul. FD: Açık mı yani okul? MY: açık canım, açıK açıK. tabi canım
açıK. (17) iki tāne öğretmenimiz va. bi tānesi tāTilde biri burda_ğalıyō. malat-
yalı çocuK. malatyalı (18) oldū_çin burda_ğalıyo. FD: Taşmalı eğitim yok
mu? MY: gidiyo şe_ire gidiyo canım (19) çocuklāmız gidiyo. orta_okul, līsē
ōnnar şe_ire gidiyo. /.../ FD: Köyde tarihi eser var mı? (20) MY: tāri eser
yok yāv. bi şey vardı bizim_olan getmişTi_ğapının_önüne aldılā gitTilē müze
(21) müdürlū. FD: Ne vardı? MY: bōle aslan_ğafası sekiS tāne çok_ğuzel bi
taş vardı amma müze (22) müdürlū_ğōTü. var,_ōrennikler var burda. ā_öret-
meni_ana_çıkdi. bāçe suleyo. FD: Örenlik (23) ne var? MY: var,_ōrennik
var. ārkada_ōrennik var. karşıda_ōrennikler var. _ōrennikler_ama bi (24) şey..
FD: Adı var mı onların? MY: küldüren mevkisinden getmişTi benim_olan,
küldü.. (25) küldüren. küldüren. eveT küldüren mevkisinden getmişdi u taşı.

mukTara vasañız (26) mukTarın_evin ... sâten, benim_olanın_evi de urda. **FD: Tarımla mı geçiniyor köy?** **MY: kō (27)** tarım tarım tabi. **FD: Hayvancılık var mı?** **MY: vār vār.** hayvan var. **FD: Ne tarımı yapıyor?** (28) **MY: arpa, bûdey, panÇar, domaTis.** mıkTar şey bile yapıyo meyvecılıK. tabi bu sene çok (29) kiraS satTı. **FD: Başka meyve sebze var mı?** **MY: vallâ yiceK** gadâ işde u depemizde göçüyo (30) yiceK gadar her şey va da ticâreti yok yok. ticârî yok. /.../ **FD: Köyde oturup da sanayide (31) çalışan kimse var mı?** **MY: var** canım. çocuklar heP sabâlen şe_ire gidiyorlar_ama.. **FD: Bu (32) köyde mi oturuyorlar?** **MY: tabi** bayâ yirmi gadar deliğannı şe_ire gidiyör, sanâyiye (33) gidiyoflâ. **FD: Şehirdeki fabrikalara mı?** **MY: faPrikalara,** sanâyiye, organizêye. ekserisi (34) organizêyê giTiyö. /.../ **FD: Köy manav köyü değil mi?** **MY: manav kö_ü** manav, yerli. **FD: (35) Onun dışında kaç hane Kürt vardı?** **MY: yâ** kürt işdê evleniyorlâ çolü çocü geliyo. iki hâne (36) şindilik üç hâne kürt va. yani do_ulu. **FD: Hangi şehir?** **MY: ârılı, ârılı, ârılı.** üç hâne va. **FD: (37) Muhacir, Tatar, Çerkez?** **MY: mâcur** yok. yok yok yok. yō hêç yoK. yo. tebî amma (38) vatandaşımız_unnâ da canım, dē mi? akillancaklâdır_össe ben du_â ediyon akillansinnâ (39) yani, insan_olsunna. **FD: Göç var mı köyden?** **MY: yok.** bizim kö_ümüz göç vermîyo. **FD: (40) Hiç mi?** **MY: yō.** esgiden bizim genşlimizde gidiyoduK, evlenen şe_ire gacı-yoduğ_amma (41) şimdi gitmiyo genşle. **FD: Son on yılda hiç göç olmamış mıdır?** **MY: vallâ** bilemîcem ki. **FD: (42) Hane olarak şehire giden olmuş mudur?** **MY: heralda** olmadı. **FD: Şhirden köye dönen oldu (43) mu?** **MY: vallâ** bi mıkTarın_olan geldi benim bildim şu ara emme. **FD: Onun dışında?** **MY: (44)** onun dışında peK yok. **FD: O emekli olup da mı döndü?** **MY: yō yō.** bobası getirdi. orda biñ (45) lireye çalışcâna ge burdâ işimizi yapam dedi. evêT şimdi bi de bizim bu bilâder geldi, (46) emekli. yeşilçay mandırâsı var, onun sa_ibi. /.../ **FD: Askerliği nerede yaptın?** **MY: (47)** ben_asgerlî ankarada, etemesutFa. çavuşdum bën. bizim zamânımızda baya bizi adam (48) sırasına gödula. şimdi ünüverşite okuyannâ çavuş_olamıyo. **FD: Kaç yıl yaptın?** **MY: bin (49)** dokuz yüz atmış_altı, atmış yedi atmış sekiz_üş, üş sene. bizim zemânımızda tabî öledi. iki (50) sene iki buçuk senedi asgerlik. şindiki gibi on beş gün de_ı. şindi gidiyo adam (51) depesi_aşmadan bacaklâ geriden nöldü le bitTi asgerlik.. **FD: Tepesi ne dedin?** **MY: yâni (52)** başı. tepesi aşmadan ayaklâ geri.. asgere gönderiyon, üş gün sōna bakmışım_asgerlik bitiyö. (53) /.../ **FD: Köyün kuruluş tarihini de bilseydik iyi olacaktı.** **MY: buranın?** he buranın_guruluş (54) tarihi yetmişde temeller_atıldı. yetmiş dörtTe taşınmıya başladık. **FD: Sekiören'in diyeyim (55) ben.** **MY: seki_ö-**renin, he cumhuriyet kö_ünün yâni burâya inişi bin dokuz yüz yetmişde (56) temeller bu atılmıy başlandı. devlet yapTı bu evleri o_zaman. esgi evleri biz kendimiz (57) yapdık da şunnâ kendimiz yapTık. devletin yapdî evler şu ilerde var_ışde. şu teg_ğathılâr (58) yüzde doğuzanı devlet yaptı. sōna herkes

kendisi de işdirdi bi şelē yapıyo da. burıyı yüz (59) dört hāne üzerine dēvlet yapıdı. yüz dört hāne üzerine dēvlet yapıdı undan sōna yirmi sene (60) vādeli verdi. u zaman esKişe jirdedik. yazılmadıK biS. eskişērde benim inşa-tım mardı (61) bobam rahmetliK dedi ge ölüm yazıl. dedim benim burda inşa-tım va sāten iki elinēn (62) çalışıyon. undan sona peder ölünce köve geldik bu seFer kendimize ev İāzım oldu yapTık. (63) ahır İāzım oldu yap-dık. yetmiş dörtTe. **FD: Sekiören çok mu eski? MY: sekiören tabi (64)** çoğ esgi. unu ben bilmen. unu dē tārihÇiler bilir. va mı yā mihTallığda va mı bilmiyon. (65) bēlki de mıkdar bilirdir. bi çocuk va bizim bu işēnen ilgilenen basrī köselerden o (66) arāşdırmış. hāİā esKi köyle aynı odunbazarı evleri gibi iki ğatlı topraK evlerin resmini falan (67) yaPmışdı çocuğ amma maki-ne mühendizi şimdi eskişērde oturuyo. **FD: Dedelerin ninelerin (68) masal anlatır mıydı amca? MY: ben nine ebe görmedim bē. bende şans yok. dedēm biz (69) dünyāda yokkan ölmüş. dedenin birī sene bin dokuz yüz kırk ikide ölmüş. ... bobannem de (70) dā erken ölmüş. bobam ösüz böyümüş benim üş ğardeş dört ğardeş ğalmışlā. bize (71) nasīb olmadı. şimdi bizim torunnā şanslı. on tāne torun va benim. /.../**

I/150

TEPEBAŞI - Çukurhisar**Kaynak kişi** : Hüseyin Özer, 81, İlkokul**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski köy hayatı, bayramlar, doğal afetler

(1) **FD: Amca sizin adınız neydi? HÖ:** hüseyin_özer. hüseyin_özer.
FD: Yaş kaç amca? HÖ: (2) yaş, otuz_ikiliyiz_ışde. seksen_iki mi oluyo, seksen_iki mi oluyo? çalışıyöz. leşberlik, (3) leşbellik yapıyoz biz anamızdan do_alıdan beri. iyi iyi benim yerim_jyi. **FD: Okul (4) okudunuz mu? HÖ:** okul beşe ğadar_okudum. beşe ğada. **FD: Burada mı okudunuz? HÖ:** he (5) burda okudum. **FD: Doğma büyüme hep buradaydınız değil mi? HÖ:** do_um büyüm bura (6) evet. çukurhisar. do_um büyüm burası. **FD: Gençliğiniz burada mı geçti? HÖ:** genşlimiz (7) burda geşdi eveT. **FD: Nasıl, çok değişme var mı? HÖ:** de_işme vār ya. bizim zamanımızdā (8) öküzlen beygimen_af_idersin_öle çalışıyoduğ. şimdi düzenni her taraf tırağtör_öldü (9) bilmem nē oldu. göleylig_öldü yani. biz çoğ_eziyeT çekdik. hayvan haşatdan. şimdī ora_ı (10) falan biz kosaşnan biçēdik bölē. desTe dırmık yapardıK. harmana getiriydik. düvennen (11) sürērdik. şimdi unnār yok ğālī. şimdī şey biçiyō, dēverbiçer biçiyō, arabıya döküyolā, getirip (12) yıkıyola. çoK göleylik. ama bīz iş.. bizden geşdi başKa. genc_oleydig, çoğ_eziyed çekdik (13) biz. düven sürdük, sap getTik omzumuzunan bölē. tırpannan orağ Pişdik. vay vay vay. (14) pancar sulıycaz diye ğoja ğoja boruları tatar vardı şurdā unnarla sulardıK, a_ır borulā. şimdi (15) de ırıya ğuyu.. ğuruyo moturu, dabancaları daşıyo, bırakıp geliyo. şimdi ra_ıat çok ra_ıat. (16) şimdi çok ra_ıat. şimdi ra_ıat. genşlē şindī ēyi. vasın ra_ıat_olsunna. tırağtörnān biz bölē (17) hayvannan da çiyt sürdük. cizi cizi dolancaz diye. bi de adımlardıK kaç_adım sürdük diyē. (18) şimdi bi pulluğ vā iki adām yer götürüyo. şimdi düzenni be her taraF. dīcen bizim ömrümüz (19) yanī çalışmaknan geşdi yēp. buralıyız_ışde burlara geldik bak burlarā ūraşıyoS hālā (20) ūraşıyoS. çocuklā sanat_okuluna gitTi okudula. iş buldulā işe gitTilē, işden gelince de (21) çalışıyola. tırağtörümüz vā. işimiz_ēyi yanī biras tarlamız va. işde bölē. **FD: Yenge duruyo (22) mu? HÖ:** yenge öldü. şimdi işde ah yenge olsa işde şimci burda vallā bi a_ırlardī. yengeñ (23) çok yamandı. vallā kö_ün kö_ün şesini yapardı u. **FD: Kıymetini bildin mi yengenin. HÖ:** (24) çoK bildi. zaTe esgiden bilirdig de ğurtula.. ğurtaramadıK yāni. aKÇi_er ğanseri oldu. çok (25) çocuklā ūraşdıla yani para döküdlē emme ğurtaramadıK. ğurtaramadıK. **FD: Kaç çocuğun (26) var? HÖ:** beş dene. ikisi ğız, üçü olan_ışde. üç_olan. (27) **FD: Bayram-**

larda neler yaparsınız? HÖ: toplanırS. toplanırS hep bi yeře. gelirle. goca bi ev (28) benim urda bi ev va. ırıya hepsi toplanır, hazırlarlā, yiriz içeriz. öle. **FD: Sizin gençliğinizde (29) nasıldı? HÖ:** yenim gençliğimizde daha mı éyi ydi acaba? şimdi biraz aÇık hısım akırba (30) sollaşdı. esKiden daha bī ıscaklıK vardı böyle, gelme, gitme. şimdi biz dayılāmızın yanında (31) falan bi böyle konuşamazdık buvalāmızın yanında. şimdi gençlē dayısının yanında (32) oyun oyneyiviriyo urda. bizim yi ennē va ya.. dē urda oyun oynula. hiş bi şey diyemiyon (33) ku. ... her taraf. hī öle. **FD: Dedelerin ninelerin bir şeyler anlatır mıydı sana? HÖ:** nineler bis (34) çok dede mede görmediK de bi ninem varıdı rāmetlig. ninem aḡnadırdı. işTe u ğavurlāḡ (35) burıya geldini. ğavuruḡ bī işesi a ğilesi varmışdı. tāk tuḡ bu yandan bi şeylē olmuş. (36) nimeniḡ adı kerimiydi, kerime kerime gelin, kerime gelin kemaliḡız geliyo. biz kemalı (37) bilmiyoz diyö, kemaliḡ nē oldunu. baK unna biliyolāmışdın yaşlı ğarı. kemaliḡız geliyo. da (38) burdan toplanmışla hālā nineme şöle bi ekmek şesi bu dēmiş hatıra benden ğullan demiş. (39) tencire vemiş şöle. unḡan sona burdan toplanmışla sıra sıra sıra ğarşı bayırdan gitmişle. unu (40) aḡnadırdı. yönannı yönannıla. çambayırından ... çıkmış gitmişle. baK unna biliyolāmışdı (41) demek kemalı. ninem yaşlı oldū hālde kemalı bilmiyö. ... kemal atatürk-müş diye dērdi. **FD: (42) Sonradan anlamış. HÖ:** sönadan annamışla. (43) **FD: Senin bildiğin büyük bir olay var mı Çukurhisarda yaşanan? HÖ:** debrem öldü. ā burıya (44) tam ev yapıdıyđıK bīs. gece yatıyoduḡ bi sallantı oldu. e milleT ğorġTu bütün dışarı çıkdı dē (45) u bayıra gitTik. buralara giremedik evlē ğöşcek diye. yeñice yapıdıġu sene girdiK ev de (46) ğöşdü. ya çatladı yani ğöşmedi de. ğorġduḡ. undan sona dē u bayırlara gitTik işTe urlāda (47) yatTık matTık. devlet burlara ev yapTı. keşke yapmıyeydi ya bundan ğeyi olurdu. olan kürtlē (48) doldu burıya. emirdālılā, kürtlē doldu. köy de bozuldu yani. ğarışdıK. esKiden bī sāde (49) böyüklē varıdı, birbirini tanırdı, giderdi. şimdi tanıyamıyosuḡ. kö bütün yabancı. böyün (50) ğördün yarın başKa bi insan geliyo. emirdālı da geliyo işē de geliyö. kö ğarışdı Kitti işTe. (51) **FD: Komşuluk nasilde eskiden? HÖ:** esgiden ğönşuluK dā éyi ydi. şimdi ğonşuluk da so udu. (52) böyle bī birī ev mev yapıcā zaman varıveridi, toplanıdı, yaparlādı. şimdi unu yapan yoK. (53) şimdi herkeS kendi hālinde öle dē mi? hē. şimdi öle. böyle toplanıp da yapma falan yoK. (54) herkeS kendi hālinde ge.. başını beceren ğapdan. ē bi de öle oluyo ara sıra. seKzende mi (55) geldi? seKsende burlara bi sel geldī. burları āldı götTü. burlarda u zaman kötü mütü evlē (56) vardı. burları āldı götTü. evleri sürükledī şileri de sürükledi. burılāda yani ġorġulcaḡ bi (57) haıl oldu burla. unḡan sonā burlara yukarıya bī bareŞ diye bū şı yapıdlā işdē mūtaran. bi (58) barej oldu şimdi gelmiyo artık. sel gelmiyö. burda isannarı falan burdan topladı geldi, (59) şurdaḡı evlēden nē varısa eşyā burdan buraları ykdı gitTi sel. bi dā dā öle olmadı ğalıba hē? (60) burda bī natonuḡ yolu vardı böyle ... burdan gelen iki dereden geliyoḡ sel. burıya yolu (61) doldurunca bi taraıdan gelmiyo. bu taraf geliyo u dā zarar yapmıyo. /.../

I/151

TEPEBAŞI - Danışment**Kaynak kişi** : Zeynep Eker, 51, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yöresel yemekler, düğün, çocuk oyunları

(1) **ZE:** ben burıyı bilirin canım. gelip gidiyon yāni siS sorun. siS sorun. **SGA:** Kaç yaşında gelin (2) gittiniz? **ZE:** ben_on segiz yaşımnda gittim de geliyom yāni. bilirim yāni örfünü ādetini (3) bilirin. **SGA:** Kaç yaşındasınız? **ZE:** elli elli. atmış_ıkiliyim. elli bir_oluyo işde. **SGA:** Okul? (4) **ZE:** ilKokul. **SGA:** Burada mı gittiniz? **ZE:** hı hī. şu gārşıda. şu Kārşıda binā. gözüküyo bāk (5) şurda. şu gārşıda sarılī bina. he orıyı gitTiK_ilkokula gādā okuduK Ta u_zamannā pek bōle (6) yokdu gızlara neriye götürceklē güvenceklēdi? istedik heP_okumak da. annemiz bohamız (7) hani şē yapmadı, kılcaK yer yok diye. yurt murt bilmezdik ki eveli. şimdi hēr şey ço_aldı. (8) **SGA:** Eskiden okumak zor muydu? **ZE:** vallā esgiden_okumak ne bilen çocuklūmuzda işde (9) gidē gelirdiK. isTeklīdik okumaya. **SGA:** Defter, kitap, kalem... **ZE:** alırlādı, rāmetli (10) bobamgil. hē alırlādı. **SGA:** Bize düğünlerde pişirilen yemekleri anlatır mısınız? **ZE:** hī. (11) dü_ünlerde bizim buranın gelene_ini soruyosañız he, keşkek dövülürdü. dibeK var hatTa (12) bāk, şu arabanın_altında. şōle bi tenike alır, büyük tenikeyle. unu döverlēdi. sütlü çorba (13) yapılrıdı. fasülye bişērdi. et bişērdi, hayvan bol_olunca davarlardan falan, keçi göyun. et (14) pişēdi işde. unnar_olurdu. helvası, kompostosu, esgiden_unnā olurdu. **SGA:** Sütlü çorbayı (15) nasıl pişiriyordunuz? **ZE:** işde u keşkek dedim denesi olurdu. buydeydan dövülürdü İyice (16) kabıg_ğalmazdı, kendi şēsi gālırdı... unu bişiridiK. u bōle aşılırdı. şimdi şey yapılıyo ya (17) undan aşüre. açılırdı bōle. süt ... çorba olūrdu, un yapılrıdı bulamaç. biraz hē cüru olmasın (18) diye. u olurdu işde. ōle Pişirilirdi. üsTüne gārabibeğ dökülü.. (19) **SGA:** Eski düğünleri anlatır mısın bize? **ZE:** valla esgi dü_ünner_ışdē nası olcaK? peK_esgi (20) dü_ünnē tā esgiden bizim çocuklūmuzda, yani kız_erkek bōle bi yerde oynamazdı. kadınā (21) başKı yerde oynārdı, erkeklē ayrı oynādı. gelinnē inerken benim çocuklūmda erkeklē (22) görmesin diye bōle şē çekilirdi, büyük bī ... gelin gösterilmezdi erkekle taraFına. ōleydi ben (23) çocukKın. ama şimdi bu dāmat göluna daKıyo götürüyo. gızlan_olan_ısi diye isdiye varıyo, (24) ben de iki tāne gız_evlendirdim iki ölüm allah_ömürler vēsin. hē okudulā işde. (25) ölüm_ünüversite mēzunu. biri tā okūyo, çalışıyo. **SGA:** Düğünde gelinlere ne giydirirlerdi?

(26) **ZE:** bizim burda şey olur. ũ aır set şe işlemeli böyle kadife, aır. aır dellēdi ōle. işlemeli. (27) ōle gēyilirdi. daha sōna sōna gelinniK çıkdı. ben meselā gelinniKlen gitTim. **SGA: Daha (28) eskisini soruyorum. ZE:** dā esgisini işde ōliydi. sırmalı ğadife. annemlerin meselā şeyleri (29) vardı böyle ipekli gibi kendinden desenni, pembeli yeşilli. unnā vardı. altüst dikilirmişti (30) böyle. hatTa benim sandımda va annemiñkiler. benim ğız dā okulda oyun yaparken hocalā (31) isdedilē ōretmenne. götürdümdü bende ğaldı. şalıvarı var, üstünün şeşi va entāri denirdi. (32) yaķaları böyle güzel, ... kurdālesi var şurasında. güzel yāni güzel bi dikilmiş ōle. annemiñ (33) çeyizinden var, saklıyom ben. (34) **SGA: Çocuk oyunları ne oynardınız? x:** çocuKoyunu nē oynallā? seKseKoyna.. **ZE:** şeyde (35) de mi? bayramnāda mı? **SGA: Yok yok. ZE:** nōrmaıde. nōrmaıde işde seKseK dedi gibi, (36) daşoynadıK. şeye odundan bi şey yapallādı ōlan çocukları bī odunu çaķarlādı unu depesine (37) vurulādı. oduna vurulādı, giderlēdi, sayarlādı. biz ğızlā ne oynadıK ne bileyin? dombala (38) oynadıK. böyle daşı dizēdik, topu vuruduK, u yıkılırdı ğaçadıK. beşōn kişi bi tarafta beşōn (39) kişi bi tarafta okulda. u güzel olurdu bi. dombala derdikuna biS. ha topnan vuruduķışTe (40) ğaçanı. bi taraf vurudu bi taraf ğōlardı. u ğōlanan taraf geliP daşı dizēdi yani vuruluncā ğadā (41) Pitmezlerse. vurulan dizemezdi u daşı üstüste, şeōle olurdu Taş bayā çoK olurdu. şeye bi (42) baķ yēmeye. **SGA: Teşekkür ederiz, çok sağolun. ZE:** işTe ōle ne bileyin? bi süt ğuy da ge (43) hadi. ğızım sūT.. **SGA: Biz orucuz. ZE:** ōle mi? oruş musunuz? **SGA: Teşekkür ederiz, (44) sağolun. ZE:** bi şe deıl.

I/152

TEPEBAŞI - Eğriöz**Kaynak kişi** : Hatice Şişman, 75, İlkokul 3; Ayşe Koyun, 49, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Günlük hayat

(1) **AK:** çeki miyosun? **Sİ:** Adım ne teyze? **HŞ:** hatice şişman. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **HŞ:** ben ne.. (2) kaç? otuz sekiz doyumnuyun. **Sİ:** Okula gittin mi? **HŞ:** gitmedim. **Sİ:** Hiç gitmedin mi? **HŞ:** (3) gittim, üçe gada gittim okuyamadım bobam çıkarıvedi. **Sİ:** Okuman yazman yok mu? **HŞ:** (4) yok. **Sİ:** Hep bu köyde miydin? **HŞ:** hep burda, burda burda. **Sİ:** Burada mı evlendin? **HŞ:** (5) evet burda. arkadaş boba mgilin evleri va işde arkadaşan burıya geldim. **Sİ:** Senin düğünün (6) nasıl oldu? **HŞ:** Penim dü ün nası oldu işTē gü.. on yēdi yaşımda gelin oldum. on yēdi (7) yaşımda arabaya bindim. geldim burıyā. geldim çocūm oldu. dokuz āy didik ... çocuk düş.. (8) doğuz āy dēdi çocū gücāma aldım. al u öldü bir ay durdū al arkadaşan bi daha oldu. u da (9) öldü. undan sona beyim godu asgere gitTi. asgerden gelenden sora Tekrar bi daha oldu. (10) arkadaşan bi daha oldu derken işTe oldu da oldu ha. **Sİ:** Kaç çocuk oldu? **HŞ:** hinci ikisi öldü. (11) dörT denē ... öldü iki dene de dünyāda va. bi olan bi gıs. görümcem vā āltım vādı dayım vādı (12) gayınnam mādı, gayınnamın gayınnası vādı heP bi arada duruduK. ā burda duruduK heP. (13) birēğ göz evlēmīS va odalāmız vāğ. **Sİ:** Bir gün sabahtan akşama kadar ne yapıyordunuz? (14) **HŞ:** sa.. āyşāmā gada nāpādık? galkā-dık sabālin ĩrkenden. gayınvālidem baK şurda o (15) gūzinenin arkısında ocaKbaşımız va. ben urıya odunū, odunū bōle tizek deriz biz kemrele (16) derlē goyun.. onnarı yı ādım. gāyınnam urda yimeK yapadı ben davarā gidēdim. unda u (17) unnarı yapadı ben de damda inek sa arım, segiz on dene inek. sa ādım südü sūTÇüye (18) gōtürüdüm. sı ırları salādım. bızāya bakā-dım. dışār bāçeyi süpürü eve girēdim, (19) gayınvālidem dışarı çıkadı gāli ben bu eviñ işini yapādım. buleşığ, gāşşık, silerin, süpürün, (20) öleye ne olcasa sōlēdi bana, ben yapādım. gelillēdi bi adamnāmız, yır içēdik. bēkār, çōbān, (21) gōyün, gūzu çōkdu. hadi baķam goyuna gidēdik. goyunnarı sa āğ gelir peynir yapādıK. (22) undan sona çapamız varsa fasille ēkēdiK, nohōd ēkēdiK, paTedis ēkēdiK, gārpız ēkēdiK, (23) pañçar ēkēdiK, hepsine gidēdi u gıSım. **Sİ:** Şimdi yok heralde onlar. **HŞ:** yok. ēpsi bitTi (24) gāli. yōğ gāli gıSım yōğ. ekmīyoS. hepsini ēkēdiK PitirīdiK. ta āşamne gine on dene ineK (25) gelecek gine sācañ. e görümcelerī gelin yapıdık ben gelenden sōna. iki

dene görüncem vardı (26) ikisini yaptık. undan sona gayınmamırdı unu evërdiK. unun dü ününde ölumu sünet (27) yaptım. **Sİ: Kalabalıkmışsınız. HŞ:** çoK kalabalıkdık. saña ne diyon gayınnamıñ gayınnası (28) vādı benim geldimde. çoK galabalıKTık. öle işde. undan sōna ölumu da evē.. bi yakada (29) durduK gine gayınımınan berāber ālti falan. bi burda otTuğ işde gayınnam da vardı heP (30) burdu otduK. benim ölani evërdiK, gayınımıñ gızını çıkārdıK. benim gızı çıkārdıK. onun (31) gızı bi dahā önu da çıkārdı undan sona ayrıldıK. bāh şu bāçede unnā oturuyō burda (32) ben oturuyōn işde. b bāçada ikimiz oturuyōs. unnā gışın şere gidellēdi ben burda kendim (33) dururdum. benim beyim öldü. kimse Kalmadı. benim.. he bunnā ... dēze nāpiyon dedi, (34) ēyiyn derim. yetē. u da baña yetiyordu. bu soframız orta yerden hiş gālkmazdı gızım. biri (35) gidē biri gelir oturudu. biri gidē biri gelir otururdu. emmē u günnēmizde çoğ jyyidi (36) biSim. ben u günneri arēyyom ben. ben arēyyon. **Sİ: Daha güzeldi değil mi? HŞ:** ā. böyüye (37) sāygi vardı, güççü e sevgi vardı gızım. çoK hinci sēñ kimsin? sen böyük müsün? allah seni (38) hiş hesaba gatan yoK. bi sē de u bātıl inanş seniñ u dediklēñ deyołlā. inanmeyyołlā. böyle (39) işde. esgi günnēmiz ben areyon. hinci ben derin de başga benim aÇık da bi ki āyellēm ma (40) ne areyon dele arēyon dedim. esgi günnü ben çok hatirleyyōdum e şinci oturuyo oturuyo (41) oturuyo gızım kilōlu, bu ayaklā şişiyo baK. bacaklā şişiyo. e şu bāçeyi süpürmek nē demek (42) şu ıscakda. süpürüdüm bi de çuvala guyādım da sırtıma vurudum dereye götürü dōkēdim. (43) el arābası yōK bi sē yoK. ya tenikilēnen dōkceñ ya sırtıña vuruP çuvalan götürüp dereye (44) dōkceñ. fırın vārdı ekmeK yapādıñ, otuz gırK deni hamur elli denē ekmeğ olurdu. hamırını (45) kendim yu urdum, götürüdüm, gayınvālidem bira rdı fırıncı vādı tabi. e hinci gāli unnā (46) fırıncı dā gālmadı ekmeK de yapamı.. aha bi bu āşa yapā ekme ğ kimse yapmāS. ē olcāñıza (47) baKıñ gızım. bi fatmıyna, bi fatmıynan sen galdıñ. siz de yapameycāşınız zāti hē. hiş (48) kimseniñ bi şesini beyen mezdim gızım ne ekmēni yirdim ne tārnasını yirdim nē.. daha dur (49) baKam bi. unū sē idirdim. hinci öle didim. öluma geçen. ay ölum dedim hiş kimseniñ bi (50) şesini beyenmezdim hinci hepsini yir öldüm dedim. e ācı anne yapamıynca yicēñ dedi. (51) yīyon gızım. allah ēsiglini gösdermesiñ yalınız. āÇ susuz gomasıñ. hā gelelim çameşıra. (52) şurda çameşirānemiz vardı. gāzanı āşamdan gordum. unnarı heP bi elden geçiriydim. **AK: (53)** beyazlara. **HŞ:** beyazları uvādım uvādım. bi kirini akıdırđım. undan sona tekrardan (54) kil olurdu, killēdim. ah o killē olşsa da hinci çameşır yıKasaK. vardır. vardır emme gāli (55) alışdıK tembelliye. unnan sora unu doldurudum, gelirdim. eve, hadi gine on dene ineK (56) sācañ. hadi sabālen gāKcañ yine on ğine ği sācañ, hadi ği.. ineK gitmeğen gidē çı.. (57) gāzanıñ altını yakādım. Pen burdān ğarnımı doyuru varıdım, gāzan gayınıypduru lōpür (58) lōpür ğār gibi. Kāli unnarı üv baKam bi uvādım. undan sona dułlāşıñ, yeniden bi daha

atādım (59) ğazāna. iki sefer. al arġadan bi şöle solmazlanı vesin. undan sona tekrar bi ğarahlıla minder (60) yüzlēmiz olur böle kökleme mindē dellerdi evelē. nerde ğanepe? orta yerde bi hasır, kilim (61) yōK. ğıylara böle yayalıġa-
dı, zobuya şuriya ğuradıK gelen onu köşşeye geş köşşeye şu (62) köşşe işde şulġa köşşē. aha öle yapadıK. uġġada yurdum. bi ğazan su ğordum. ğayınvalī-
demi (63) yıkādım, kendim yıkınırdım, görümcēlē yıkânır işde ğor gelirdik. banyoluK yoKdū, banyō (64) yok bi şē yok. ğışın buz dutadı. buzu ğıradıK
ğıradıK ğıradık çameşir yıkardık. çocuklamızın (65) bēzini yıkadıK. hinci bēz
mi yıkeyyoġġa? bunu be.. bezden çatır çatır çekēsın, yarısı Taşda (66) ğalır.
hadī ya. işTe nāpāsın? isdēseñ. āzına ğuy. ğuyabilñ. yaşāsın yaşāsın, az çok
yaşa. bak (67) ben bile yaşayıp da on yēdi yaşımda sen de ufaK geldin ben de
ufaK geldim. ğızma derin (68) ben bunnarā hē ğızma derin. ğızsañ napcēñ?
olcaK. āşa.. emmē benim ğayınımı sen bilmeñ. (69) benim ğayinnām vāy
vāy vāy. sen senī hacı dēzemi her şeyi dēyon. sen bi de baġam ğızım. (70) öle
bi osmannı, sen bi laf söle baġam seni dövēdi. hiş şöle olan lafı söleği ben ğık
āzımı (71) açama.. böle āzlā çekedim benim ğık sesim çıķa. ne adama deye-
biġirsın ne bi gidib anaña (72) deyebilişsın? sen bi de baġam sıkısa. öle ol-
mısa geçinilir mi ğızım bi āvde? iki dene (73) görümce, al arġadan bi de ālti
getTi. geçinilir mi? geçinilmez öle hē.. adam her duydūñu (74) adama dersēñ,
her duydūñu gide anana dersēñ, gide ananın evinde oturan geçim olmaz.
(75) undan oluyor hinci. e bis hiş böle çekē durūduK. başınız yarılırsa ört-
meniziñ içinde dellēdi (76) bize, yeñi.. ğoluñuz ğırılısa yeñiniziñ içinde del-
lēđi, ğoluñ burda dursun hiş kimsiye demeñ (77) delleği, demēzdik. böle böle
gün geçirdik ğızım. emme çok ēyi, çok ra atTım. neden? (78) çalışır gelir-
dim, üzüntüm yokdu, ğafāmda ilgim yokdu. çocukmu sancā sarādım, yatırdım
(79) ğocam gelecek de öh. üş ğat döşē i yıādım bölē ... Pıra ırdım. ğaryola
nērdē? hē ğaryola (80) olsa. emme ēyiñdig emme incī hincikilēñ her şēsi böl
rıhatları va da huzurları yok dē mi? (81) biliyosuñuS siz hep. inci ğenşlē
hep öle eme. ne seniñki ne benimki. hepsi öle. işde böle (82) ğıSım. **Sİ: Ne
yemek yapıyordun? HŞ:** yimeyi evde kendim yapādım. ne yapādım? fasillē,
(83) nohōT, mērcimēk, paTetīs, undān sona tarana çōrbasī, yo ırt çōrbası
yapādım, süzme (84) yo ırtıdan. **Sİ: Buranın meşhur bir yemeği var mı?**
HŞ: buranın ye.. mēşur yimē (85) dü ünnēmizde yo ırt çobası. yo ırdı
süzüyuz daş gibi. undan sōna yımırta ğırarız, un (86) ğuyarıS, unu çırpırıs
çırpırıs çırpırıs, pirinci de ayrı yerde bişirisin. unu öle bişirisin. fasille (87)
yapāsın. hinci et oluyo. eveli fasille olurdu, ğuru fasille, ētli ğuru fasille
olurdu. undan (88) sona pilav olurdu, hēlvā olurdu. yō alınırđı, hāzır alınır-
dı kim ğarcık? beñ ö köye çok (89) yimeK yaptım. köv aşcılığ ğayınnam
yapadı. sonra unuñ elinden ben aldım, ben de çok (90) yaptım. **Sİ: Güzel
yapıyormuşsun demek ki. HŞ:** e güzel yapıyōdum yapıdıġıladı hep. hinci
(91) işde dedim ya kimseniñ baK yimēni baK aşcıla.. yimeklēni beyenmem.

pilavları aygazda (92) böle ilas.. pilasdiK gibi oluyo. benim pilavlām böle pirişlēm dāne dāne dökülür, hiş birbirine (93) deymezdi. āltına böle odun gorduK, purut derdiK süpürge deni hinci. purut dē dālādan (94) getirdik. **Sİ: Ne derdiniz? HŞ:** süpürge, süpürge. urdan sōna unū ben ğali yıķtıyor, āşa sen (95) bunun ğıyılānı purutTur ben ğālī ğārışdır baķan ğārışdır dibine dutTurmıcın. hemen baķdım (96) Pi hadī indirin bunu. unū örten, ön ğazan, on ğiki ğazan böle dōşēdim ğara ğazannānan. (97) undan sona üsdünü örtēdim. acık su.. şēleri geşdi mi hemen ğarabiber ğekēdim ğüstüne. (98) ğārışdırıdım yapādıım böle silkim silkim silkilirdi. yime de yanında yat. hinci bu aygāzlān (99) yimeklēni ben sevmeyon ğemme napcān? kimse yabmeyo hinci odunan ğöle. yō yo yo (100) buzdolabı nēde? ğurban gelir etleri yiyebilirsen yi-ceñ, ğavırısān ğavırcān, ğavıramadıñ nı (101) ğoķā hadi ğötü dereye at köpek-lē yirdi. /.../ **HŞ:** fatmā ābemgile dedi ğitTik de baķdıķ dedi. (102) amanıñ bi ğör ğanne dē.. aman bi ğör ğacı ğanne deyō, ülkü de dēyo, ta aķında ğidēken deyo (103) hasdāymışdı amcam deyo. u vakit deyē böle hasdaymışdı, ummahanın dü ğünde oynadı (104) başğa abdilla ğidēken başğa dēyo. /.../ **HŞ:** bek.. hē bekmez ğaynadırdık pañçardan. bi araba (105) pañçar getiriz unu ğālī ğoñşulā gelir soyadı. makine vārdı. makinēynen böle ğıy.. çekēdig ğo (106) pañçalıarı. iki dene ğazān ğorduK. bu yannı şı.. beKme.. şıra ğoġlādı. buriyā da beKmezi ğo.. (107) u yanda içiriK ğaynar, bu yanda da şıra ğaynādı beKmēs. bekmez ğolu bi.. ğörmediñ ni? heP (108) buñarda falan ğaynad.. bizim bu aşşāla şēdi, fırın ğevi denilirdi eveli, ulıāra yapādıķ, iki dene (109) ğazanı ğörduK, bi de buriye ğorduK uriye burdan ğalır şırayı süzēsın, ötegi bekmez ğoldu (110) mu unu alırsın u şırayı ğuyasın. öte yanna u içiri alırsın başğa yeñiden pañçar ğuyā ğorsun. (111) nohōdumuS kendimiziñdi baķ, fasille kendimiziñdi, patetis kendimiziñ, sovan kendimiziñ. (112) hinci heP satın. bi ğula şu Kādā bi şē verceg ğevde bi şey yok ğıSım, hepsi satın. bi (113) pirinÇ ğalırdık. e bulğulıarı ğuvallānan yapādıķ. dē altı yedi kile bulğur ğaynadırdıK. oturu (114) bi de böle el dermeninde çekēdik. elimizde toķmaklā olurdu böle dübeK vardı. unda (115) dövēdik. dövēdiK. /.../ **HŞ:** undan sona iki ālti ğirēdiK ğālī ğinne baķam ğinne şu ğazannarı (116) böle diSēdiK buñara. unnarı süzēdi. unnan sona tekrardan ğunu keselēdiK daşlān ğüstüne (117) ayrı ğazıK ğorduk böle iki dene üstüne keseleri yatırıdıK, süzēdi. varıdıK, altını üstüne (118) çevirēdiK, daş gibi olmuş sabālin ğalır ğelirdik dambaşlāna böle kiremit dē ğildi, toprakdı. (119) ulıāra böle böle böle böle böle ğörduK. undan sona acıK ğurudu mu hadi oturuduķ ğali (120) elimizilen böle uvalādığ ğunu. uvalā uvaladıķ böle yı ğılırdı. /.../ **HŞ:** hem baK bu (121) ocaKbaşının ğayı.. şē ğaynatam ğolenden sona ğayınbabam, annē ğayınvalidem bunu buriyā (122) ocaKbaşı şı yapdı. yoķarıya ğıķarēdım ben baķılıarı, suları. /.../ **HŞ:** benim ğeldimde bura (123) çoK ğalabalığdı, bu ēv, bobam aman dimiş yapabilceK mi yapamıycaK mı dēmiş, ğüççüK ya (124) on yēdi yaşıñda. hiÇ ğinēk

sāmadım. gēldim. bi teg_inegleri va burda da. u dā buzāsi yoK, (125) o_ur-saK delle. sabālin gākdım. nè duvaK dellē işTe ertesi gün ha. büyüün geldim ertesi gün (126) gākdım. urdan sonī u gün ekme_ı yidiK, daha ertesi gün gākdım, anam, gāyinnam dedi kını, (127) gelin hadi ine_ı sâ da ge değı. ineK nêrden sa_ılı, nası oturu lu hiş bilmen. gāynatam dedi ki (128) yā hakimē değı adı hakimiydi, yollama dēmiş. eliniğ gınısınnan, sen garişma dēmiş. bōyün (129) gitmeSşe u bi dā gitmez dimiş. gidişim gidiş_ oldu. bi ineKden on ön inēyi dokuz_inēyi (130) kendim sa_ādım. **Sİ: Öğretmediler mi sana nasıl yapıldığımı? HŞ: evde mi? kendi evmiSde (131) mi? Sİ: Yok burada. HŞ: yō gid_ine_ı sâ gel dedi işde. gitTim sağdım geldim. gidişim (132) gidiş_ oldu. ēimizde bi sağıyın diye otTum, hana ābem amān yengem, abam vardı sa_ā.. bi (133) gün hadi dedile sen sāy dedile. sol tarafından_ otumuşum, nè bilem ben? binnā baņa (134) gülüşdüle. hē siz mi bākırı alı da ... ta göca gāpıladan dışarı fıllādivēdim. undan sona gitTilē (135) bākırı getTile. bākam bi de burda fıllāt. dē mi? ananın_evinde yapıyoduñ burda yap hadi. (136) bōle bōle geşdi eme çoK_ēyiydim gızım, çok rāhatTım. ōle nè.. şedīm, huzulūdum. hinci (137) gāfamda biñ bir türlü işelē va. namaza durun, kaç dene gıldımı bilemen. tek-rardan gini (138) gıların. unuduyon. gāfama bi şe dakdım mı unuduyōn. dağ-mıyen diyon namaza durdum mu (139) geliyo. emme eveli hiş gāfamda bi şey yoktu. işde bōle.**

I/153

TEPEBAŞI - Kavacık**Kaynak kişi** : Müzeyyen Oflaz, 70, İlkokul 3**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Balkon**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Günlük hayat, düğün, yöresel kıyafetler, mâni

(1) **Sİ:** Adım neydi? **MO:** adım benim müziyen. **Sİ:** Müzeyyen? **MO:** oflaz. **Sİ:** Kaç yaşındasın? (2) **MO:** ben yetmiş yaşımdıym. hē. hinci bak ben dā yetmiş yaşımdan belki böyüyündür de (3) esgiden ben dünyāya gēlmışim, bobam_rahmetlik ēhtiyaT_āsgerlīne gitmiş. ben dünyāya (4) ğal.. gelmişin. ē şē_olmamış, adım ğonmamış benim. adım ğonmēyince e ev sa_ibi kendi (5) kövlümüzmüşTü benim_adımi ğoyvemış. baķam benim nūFus kādım nē zaman_alındı? ē (6) hincī günü gününe alınıyo çocuklā dünyāya geldi mi. evelī bi sene sōna, iki sene sōnā, üş (7) sene sōna dünyāya şē nūvus kādı ōle alınır mıydı. ē hinci baķa deylā yetmiş yaşındasın. (8) belki ben yetmişimden fazliyın. **Sİ:** Nūfus cūzdanına göre yetmişsin. **MO:** hē nūvus (9) cūzdanıma göre yetmiş yaşımdıym. **Sİ:** Okula gittin mi? **MO:** okula gitTim. bizim (10) günümüzde yūç senēydi okullā. üstēn diplamamız vārdı. sōnadan beş çıķdı. ē_ışTē unda (11) sōna burlāñ_okulları ğapandı. **Sİ:** Siz burada gittiniz de-ğil mi? **MO:** biz burda gitTik. burda (12) okulumuz vardı. hinci ufa yıķıldı. sōnadan_okul yapıldı. İşte bōle. **Sİ:** Eskiden bir gün (13) akşama kadar ne işler yapıyordunuz? **MO:** bak hinci bir gün_āşama ğadar ne iş yapam? hinci (14) işlē yōķ, döverbiçerlē va. bizim günnēmizde elnen oraķ biçerlēdi, tırpannan. e bizlē giderdik (15) desTe yapardık, dırmıķ yapardık, çekerdik. çocuklāmız vardı çocuklāmıza baķamazdık. (16) çocuklāmızı ğıra götürüy-dük. arabalāñ_altında dört tekerli köv_arabaları, at_arabaları. (17) undan un-nāñ_altında çocuklāmız, biz işTe bōle yarışırdık. urdan gelirdik āşamnen, bizi dē (18) tarlanın bi başında indiriveriydi adamnā, burçak yolardık. bostan_ekērdiK, bostan ğazardıK. (19) undan sōna ayçiçē ğazardıK ekērdik. haşēş ekērdik, mısır ekērdik. bunnarı heP kendimiS (20) elimiznen ğaldırıydık. undan biçērdik. hinci döverbiçere vēriylā. bizlēñ günneri zordu (21) ğızım. tekne dolusū ekmek yapardık, sabāleyn gün dōmadan ğalkardık. fırına getiriydik (22) tekneyi, otuz dene bi tekne hamur, otuz dene ekmeg_olurdu. ya bi havta yirdik yā dahā (23) haftadan_az yirdik. İşTe bizlē bōle hinci bazar_ekme_i yīyoz, şunu yapıyoz hinci. **Sİ:** Hiç (24) ekmek yapmıyor musunuz? **MO:** yapmı.. yapmēyoz. bir_ķi yapannā ba ğışın. ē hinci (25) un_üvütmēyolā. evelī harman-ı atdı mı harmanı ğaldırdı mı de_irmenniK yıķardık. buydey (26) yıķardık.

avluṇda ğuyun varısa ğuyūn başında, yoksā bu çeşmelēde buydey yıkardık, (27) de_irmennik. undan bulğur yapardıK, tarna yapardıK. undan bekmez ğaynadırdıK, (28) pancar_ekerdik. undan bālāmız vardı şu yanda üzüm bekmezī ğaynadırdıK. hişde bōledik (29) hinci yōk hincī zengini de gidiyo bi çuval_un satın_alıyo, fakiri de gidiyo bi çuval (30) un_alıyo. eveli fakir bile buydey_alırdı da deyirmene giderdi. hambarlānı dolduruydu, (31) çuvallānı dolduruydu. ē hincī mercimē, nohudū, fasilleyi satın_alıyos. eveli kendi (32) tarlamıznan ğalkardı. kendimiz ğaldırıydık. çuvallarā doldurū hambar_evinē şē_ıderdiK, (33) çuvallardık. bi misāfirimiz gelsin amanın ğayınnam_ırāmetliK_ōle derdi, ğız_āccıK fasille (34) ğuyuveñ, mercimeK ğuyuveñ yavıt nohuT ğuyuveñ derdi. e hinci ōle denmēyo. hinci yok. (35) hinci herkes satın_alıyo. tarlası va tokaḁı va emme satın_alıyo ğısım. yok. **Sİ: Tarla boş mu (36) duruyor? MO:** boş durmēyo. ekiyo ekin_ekiyo. bōle nohuT fasillē eken yok ğālī. ğırkda bi (37) nohud_eken_olursa oluyo olmaSsa u da yok. yoK unnarı ekmeyo milleT hinci ğenşlēmiz (38) ekmeyyo. bizlē ekdik, bizlē yarışdıK. bizlē.. **Sİ: Gençler var mı köyde? MO:** kōde ōle bi (39) gencimiz de yok. kō_ümüz azaldı bizim kō_ümüz çoKdu. e milleT şēre KitTī. (40) şehirde işde emekli olannā geri geliyo, olmāyannā gelmeyo. ōle gencimiz de yok. işTe (41) bōle biz de burda yaşēyoS. **Sİ: Kaç yaşında evlendin? MO:** ben_on_altı yaşında evlendim. (42) baK, on_altı yaşında evlendim. benim ğız ğardışlām, iki dene ğız ğardışım_ıardı unnar da (43) on_altı yaşında evlendi. ben kendī iki dene ğızım_ıardı unnarı da ben_on_altı yaşında (44) vedim. **Sİ: Küçüklermiş daha. MO:** e baK u_ızaman ne bilen u_ızaman_ōlēdi, ōle veriyoduK. (45) ōlannām gec_evlendi emme ğızlāmı ōle vedik. **Sİ: Nereye evlendi kızların? MO:** u_ızaman (46) şehirde duruyoduK. burdan biz de şehere ğitTikdi. şehirde geri buriye geldik dedemiz şeker (47) hasTası ōldu. buriye geldiK. buriye gelince çocuklāmıS şehirde ğaldı. undan ev.. everdiKdi (48) çocukları da. şēre vedik. unnā da kōden, büyük dāmādım afyondan. döverden, afyon (49) döverden. u ğızım da hinci buriye geldi. undan üş dene ğızı va. ğızını çıkartTı ğızlānı (50) çıkartTı u da burda duruyō. undān ōlum şē.. ğızımın biri de bekdeş kövü vadır bu tarafda (51) çerkes. uriyē unnā da ğonşumuzdu. u da ğaşdı unnara. hinci u boşanıyo. hinci u boşanıyo. üş (52) dene ğızı va. boşanıyō. unnā da buriye ev yapıdıla. bobaları yer vedydi. uriye biri yapıdı, (53) ğüççük de yapıdı. hinci bēyi turuyo, bēyi kövüne ğitcēmīş ğālī. unnā da buriye ğelceklē ğızım (54) da. bura da KüççüK_olumuñ. ğızlādan böyüK_olan da birin dē dē hu yanda arsası va (55) böyüK_olumuñ da. işde u da urda, unnā da ğelceklē, hepsi Te geri ğelceklē işTē. kövden (56) ğitTik gerisin geri geldik. /.../

(57) **Sİ: Ne giydin? MO:** ben ğaTiFe geydim. eveli bizim ğünümüzde ğaTiFēdi. e bōle dallı (58) elmāsiyelē vardı ğaTiFelē vardı simni. bizim ğün-nēmizde ōlēdi. bu gelinniklē nişannıkla (59) sōnadan çıkdi. bizim gelinnimiz nişannımız bi ğaTiFēdi. eveli bōle şe bileziklē olurdu, (60) savatlı bileziK bōle

burları şeli, siyahlı beyazlı öle şeli. İşTe öle bilezikle olurdu, altın (61) yaparlardı. guşak yaparlardı, altın Kuşakla olurdu kümüşlü altın. işTe ā böyle işTe bizle de (62) öle gelin oldu. cild oynarlardı. hinci baḲ unnarı ğaldırdılā. esgiden gelin gelcē vakıt (63) gelin gelir de yemeyi yiyenden sōna bī şeye cild oynameye çıkarlā atlanan. birbirlēne (64) atarlā. urdan atları ğoyverilē hadi yallah şeye, olan evine. olan evinden bu merdimenden (65) hinci biz şurdan çıkdık burdan takır takır takır takır at çıkar, üstünde insannan buriye girer. (66) bu eyilir üstündeki insan buriye girer, bahşışımı isdeyyon der, başış. ne vercēş, para mı (67) vercēş, bāşma mı vercēş, eveli bölēdi. e öle verilēdi. hinci baḲ unnarı ğaldırdılā (68) bizim unnā yok. pēlifannā gelirdi yālī. u dē şuriya cāmi yapıldı. urda oynarlardı. milleT (69) toplanırdı. tenekelenen yaları ğorlādi öle oynarlardı. hi hinci yok Ḳālī unnā bitTi. unnarı (70) birtirdile yapmeyyola. hincī çalgī geliyo, bir şesine. hani bi gece bi gündüz ölene ğadar çalıyo (71) gidiyo. eveli öle de_ildi. cumā günden gelirdi, sabā ğadar da u çalgıcıları uyutmazlādi. kaş (72) dene kö_ümüzde oda vardı köv_odaları vardı. urlara ünnerlēdi deliĝannılā, ē hepsini ayrı (73) ayrī. şurdan bi düyüncü gelsin hinci düyüncü çıkıP geliyō avlıya. eveli öle de_ildi. mezer (74) dōrundan, örezden, suluĝareşdan düyüncü gelirken daha kövün_çine girmeden takır takır (75) takır takır silāh atarlādi, dabanca atarlādi. undan sōna burdan sēman dutuşurlādi. hadi yallah (76) urda düyüncüyü ĝarşılādi. alırlā gelirlēdi, her tarafdā. eyer böyle habersiz geldi mi kövün (77) çeşmesine basarlādi. işgi isderlēdi. undan böyle ādetlēmiz vardı. hinci baḲ unnarı ğaldırdılā, (78) unnā yoḲ ğālī. dāmāt yıkarlādi, pazar ğün. **Sİ: O nasıldı? MO:** e işde unu da böyle dāmādī (79) sabālen alır burdan şelē, arkadeşları. türkū sōleye türkū sōleye u çeşmeye götürülerdi. (80) çeşmede, urda işde içeriye ğuyarlā, yıkamazlā da hamama varı gelir ğoya yıkēyolāmış gibi, (81) urda üstünü deñişdiri u çeşmede. urdan çıkar. undan ilkin ahara atarlā, dāmādī. (82) urdan içeriye girer, üstünü soyunur, çıkar. türkū sōleye türkū sōleye sen akırabasıñ şaḡa (83) gelirle. senden bi tavıĝ alırlā. türkū sōleye sōleye şu akırabasına giderlē, undan bi şişe işgi (84) alırlā. bıldır ğörümcemin_olu eskişerde düyün yapıdı, yeşiltepede. ğızı da odunpazarı (85) tarafından aldılā. ğız da köylü de urıya akırabaları varımış uriye getimişlē, urdan alceklē. (86) odunpazarına varıyolā gelin almaḲcılā iniyo arabadan. bi sēman dutuyolā urdan yolları (87) ğapēyolā. türkū sōleye türkū sōleye ğız evine varıyola. urda oynēyolā. urdan gelini alıP (88) geliyolā. esKi ādeti ğoya yapceĝ olmuşlā emme e uriye uḡa da mīsāde itmemişlē urlāda. (89) yolları viān ğapeyince izin vēmemişlē. İşde eveli böyle ādetlēmiz vardı hinci baḲ yok_öle (90) ādetlēmiz bitTi ğālī. **Sİ: Māni söylüyor muydunuz? MO:** sōlerdik. **Sİ: Aklında var mı? Bir (91) tane söyle. MO:** nası sōleyen? hinci böyle şē yapardıḲ, tarlalāda bu dē u tarladan ta şu tarlaya (92) māni atardık, birbirimize.

(93) su gelir gelin mi?

(94) daş duvar deleyin mi?

(95) eyer_ışını yapameyyosañ

(96) yardıma geliyin_ni?

(97) e u da urdan derdi:

(98) su gelir gelemeSsin

(99) daş duvar delemeSsin

(100) dōru sōle sözünü

(101) yardıma gelemeSsin.

(102) bōle birbirimize māni atardık. hinci baK_unnā yōk. eveli çapeye capecimiz_olurdu. (103) yolmecimiz_olurdu. yolmeye giderdiK genşleri, eveli genşler çoKdu. bizlēñ_akrenneri, (104) bizlēden böyüK_olannā çoKdu genş gencimiz. undan böyün saña yolmeye giderdiK. böyün (105) bu tarla bitcēk. sen bi yeşil yazma geti. ebeli Kirep derdik, ipekli şeylē, yazmalā bardı, pullū. (106) undan bi ğırmızı, bi yeşil, bi mābi, bi beyaz nēse al da ge, uzun bi dēnek geti, sopa. undan (107) sōna unnara bālarlādı. bāleyince ğāli deliğannılāñ haberi olurdu. deliğannılā böyün saña eveli (108) öküz güdürlēdi, beygir güderlēdi ğırlarda. birbirlēne ğoyan işde fılancanın yolmecisi varmış, (109) burdan öti_yanna gidiyomuş. deliğannılā heP bōle takır takır biz ğāli genşlē türkū sōleye (110) sōleye arabalā bōle yan_yana gidēdi se.. at_arabaları, sen beni geşceñ, ben seni geşceñ. (111) undan türkū sōleye sōleye giderdik uriye. u genşlēde bütün dabanca atarlādı takır takır takır (112) takır hiş durmadan dabanca atarlādı. işde ebeli baK hinci u ādetlēmiz bizim ğalmadı. unnā (113) ğalmadı heP_PitTi. yok. **Sİ: Güzeldi deĝil mi eskiden? MO:** e esgiden sen nerem dēyoñ (114) ğızım? gözeldi tabi. esgiden hePsi gözeldi. yok hinci. hinci her şeyi satına bindi her şe işde. (115) esgi ğünnē yok. esgi ğünnē yok, ebeli de bōle hasTa olmazdık. hinci ğāli genşlēmiz bütün (116) hasTa niçin? çalışmey-yolā. ... yapıyola, ölüyola. şuriye çık ay ıscā çıkmeyiz yō. aha baK ben (117) ğocağarıyın dē şurda sarımsaK çıkardıyodun sizin geldiñizde. ē ben şu ğonşu dēyo ku unnā (118) şehirden gelme şu arkadaşınā, ıscakda Tışarıya ne çıkı-yoñ yaşlı hāliñde hasTa olursuñ. bu (119) ıscaklā ıscak de_ıl. eveli aha şuriye ğöremezdiñ bōle allı yeşilli ıscak. öle ıscak vardı eveli. (120) hinci ıscaklā yok. hinci ıscaklā yok. hinci işlē yok. döverbiçernen bi ğünde harmandan (121) ğalkıP_atiyo işTe. ebeli bölēdik bis. eveli at_arabalānnan şēre giderdik. baK hinci vızır vızır (122) her yaKamıs, arabalāmız dolū. her yaKa inesar belediyesi burdan geçēr, çalkarā şē burdan (123) geçer, avlamış burdan geçer. kendi beledi-yemiz va. e hinci her yaKamıs çok araba. eveli (124) yokdu. dē burlara gitcēz de urlāda araba bulcēz daş_ocaqlānda da biniP de şēre gitceS. işTe. (125) eveli ölēdik. hinci yok. atnan, öküzñen iş yapārdık. hinci yok.

I/154

TEPEBAŞI - Keskin**Kaynak kişi** : Azime Kayhan, 66, İlkokul; Nursel Kula, 50, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Tanışma, düğün, çocuk oyunları, ramazanlar

(1) **SGA: İsminiz ne?** **AK:** aSime kayhan. **SGA: Kaç yaşındasınız?** **AK:** atmış_āltı yaşındıym (2) yavrum. **SGA: Okula gittin mi?** **AK:** beş-Ten çıktım. beşe gadā gittim. **SGA: Bu köyde mi** (3) **doğdun büyüdüñ?** **AK:** burda dōdum böyüdüm. beşe gadā gittim. beşde Kāḡnemi aldım. (4) nı-şannandım beşinÇi sınıfta, on bir yaşında. on_āltı yaşında gelin_öldüm. **SGA: Dört sene** (5) **beklediler mi?** **AK:** dört sene nışannı bekledilē. bi eviñ bi ölüydu. biz de birbirimizi sevdik, (6) bekledik. e işde böyle, eveli bölēdi yavrum. hinÇikilē geziyō şaḡgada şıḡgada arabalāda ... ne (7) geçim va ne huzur va. allaha şükür yavrum. ön bir yaşında nışannandım, atmış beş yaşımıza (8) gadar sürdürdük. beyim_öldü atmış sekiz yaşında. **SGA: Allah rahmet eylesin.** **AK:** āmin, (9) āmin yavrum. çok mutlūduk. dört çocūmuz vardı. çok huzuġlūyudum. güzel vakit geçirdim. (10) inşallah yaşılılūm da vakit gözēl ge-çir. āhiretTe öbür dünyadı dı gözēl geşsin yavrum. böyle (11) günnēmiS geşdi. **SGA: Siz Manavsınız değil mi?** **AK:** eveT, eveT manav. (12) **SGA: Düğün-leriniz nasıl olurdu eskiden?** **AK:** bizim esgiden dü_ünnēmiz yavrim biS ba.. bi (13) bazar başlardık. ġına ġorduk. başımızı, saşlāmıza ġına yaķaġlādı. üş.. iki kere ġına yaķılırdı. (14) bi gün duru ētesi gün yaķılırdı. dēsana ġī. **NK:** yaķılı işTe bi hafta öñü başlārdı. bi hafta (15) dü_ün yapādıķ. bi hāFta sonu da elimize ayāmıza ġına_gecesi.. **AK:** bi hafta dü_ün (16) yapārdık. pēşembe gecesi çeyiz serilirdi çeyiz_āltı yapılırdı genşlere dāmāT. cumā gün gelin (17) hamamı olurdu. otoPislere binērdiK gelin hamamına gidērdik. urda seytinnen hevla yicēz (18) ekmek yicez diye ġırılmış gibi bāÇçede bı.. ekmek yirdik, bāḡyonūñ, banyonūñ bāçasında (19) sofra ġuralādı. ... gidērdik ekmek zeytinnen_ekmek yicez. bazar_ekme_ı yiceS. kendimiz (20) köy_ekme_ı yapıyoS. cūmertēsi gün de kış hamamı dērdik. gelir ... olan tarafı ġız tarafı (21) evde yukaları yapardā, yukalādan börek yapāġlādı. ġabaġları ġaynadılādı, yuķa (22) böre_ıñ_üsdüne bölü tabaķları ġuyallā geyimnilē, geymeyenne, oynıyanna yemek yirdi. bi (23) güzeldi. hinci hiş dadı yok yavrum. bāzar gün gelin_almā gelillēdi olan tarafı. ġālī yataķlā, (24) yorgannā at_arabalāna ge-lillēdi at_arabalāna sara, fılanca pek güSel yorġan yapmış, fılanca (25) yasTıK çoK doldurmuş öle baķışdırdık. hinci bir_ay_eveli gidiyo çeyiz. kimse gör-

mēyo. (26) olannan ğız dāmāT götürüyolar çeyizi yayıyollā kimseniñ haberi yoK. ... şennik vardı. (27) bizimkilē de yapıyolā ama şindiki ādeti. biz bölēdi bizim zamānımızda yavrum. **SGA: (28) Dügünlerde özel oyunlar, şakalar var mıydı? AK:** vardı olmaz mı? yapāıladı genşlē. **SGA: Ne (29) yapılar- dı? AK:** asıl bu yapādı şenniK. geyinirdi. **NK:** yavrum şakalā yapādı. mutlū olunca (30) bölē genşlē, erkeK_ēlbisesi gēyērdiK genşlē gülüşsün diyelek. unnara oyun çıkarıveridik (31) işde bölē gülüşüllēdi, oynādık. yani muTluluK vardı. (32) **SGA: Çocuk oyunu ne vardı? AK:** met_oynārdık. böyle moķu oynārdık. **SGA: Neymiş onlar (33) biz bilmiyoruz. AK:** baķ şindi bu.. me- seġā bi ķutu dikēdik burıya. unu gelirdik vuruduķ burda (34) ... bekleyenimiz vardı. hangımıSı şē_ıTer devirise ū yenilirdi. **SGA: Bu hangi oyun? AK:** bu (35) moķayıdı de mi? **NK:** bi ķutu ğorduK meseġā ķonserve Ķutusu meseġā on_ıadım_ıleriye. (36) daşlā da alırdık bölē. kim devirise u yanārdı. **AK:** ebe bu ķutuyu dikēdi sāna yarışmā, vurmā (37) varıdı. **SGA: Bu oyunun adı ne? AK:** moça. **SGA: Öbürü neydi? AK:** met. met deriS, (38) deyneklēñnen. u da deyneklen_oynanır. **SGA: Değneklerle ne yapıyordunuz? AK:** şindi (39) ğārşıya böyük deyneklēnen bölē dikilillē. bu ortáyā da iki daş ğoruz, bu dey- neyi de bölē (40) ğoııladı. burdan bunu findırdı mı ğāşıdaķı çatdaķ vuruyduñ. annadın mı? **SGA: Findırıyordun. (41) AK:** findırıyōdun. ğārşıdaķı vura- bilse vuru, vuramadı mı yenilirdi. (42) **SGA: Eskiden Ramazanlar nasıldı? NK:** caminin_ıavlısına meseġā zenginnē hamır (43) yumuruduk. bēsemet de- ris bölē. bēsemetleri getirilēdi. bis çocuklar dikilirdik bu (44) cāminin_ıavlısı- na. gelen çocu_ıa bēsemet verilirdi. nası bi şēdi adı vādı. ramazannā çoK (45) gözel geçēdi. **AK:** bēsemetle_ı alış heybeyē dolduııladı. bēsemet şōle şōle yapāıladı. (46) davılcımız_ıolurdu hinci hiş davıl yok, teleFon sa_ıTi cıılē- caK da cıılāřsa cıılā cıılamaSsa (47) uyuyaġalıyoS. davılmıS çıkādı manilē sōlerdi, gecā. biz de çıkādıK_ıunnara bāşıř veridik. (48) yemekler_ıalınırdı. yani çoK_eyidi. hinci oruř tutan bile yoK a yavrum. tōbe yā_ırap, tōbelē (49) yoK.. ğörüyon çünķü kūna_ı fıġan yok. oruř tutan bile yok. **SGA: Köyde de mi tutmuyorlar? (50) AK:** köyde de yoK. yāni dutuyoııā canım var dā ço_ı. esKisi.. **SGA: O peksimet nasıl (51) yapılırdı? NK:** bayā mayalı hamırdan yumurulurdu fırınnāmız_ıolurdu bölē saman fırını. (52) fırınnāda ufağ_ıufaK bölē hamııları küçüķ küçüķ_ıekmeklē yapādıķ. getirilēdi zenginnē bölē (53) üdüllēdi unnarı. burda köylüye da_ıdıııladı. sıraya ğirēdiK çocuķķan_ıa řu (54) cāmiñin_ıarkasında. **AK:** şindi bide da_ılıyo işde u_ızaman begsimeTdi. /.../ **AK: (55) kö_ıümüzde çiFcilik de va, leşbellig de va hepsi va. hayvan ha- şat da yapan çok. meseġā bñ (56) inek hayvan haşat da yapan var. süt, yo_ıurt, sütçülēmiz gelir. NK:** şindi eveli kendimis (57) yapıyoduķ her şeyi. şindi sütçülē ğapıya geliyo alıP gidiyo. ya_ı kendimiS çekēdik (58) makinelēneñ. şindi yaPmēyos. süTçülē geliyo ğapıdan_ıalıP gidiyo südü. hem de upucuz (59) sekiS yüz bin liraya. öldü fiyata. /.../ **AK:** husuSi tāze peynirā çalardım.

süzegden açardım. (60) ğalıP ğalıP yirdim. penselin yerine geçeğ dellēdi. a hinci mikroplu. duzunu ālsın, şōle yap (61) salamuraunu ālsın. hususū çalardıĶ sūzeĝlēnen bōle tāzesini yimē. hiş de bi şey olmadıĶ (62) maşalla. /.../ SGA: **Sizin isminizi almadık biz.** NK: benim nursel Ķula, nursel Ķula. SGA: **Kaç (63) yaşındasınız?** NK: ālli. SGA: **Okul?** NK: oĶul ĶilĶoĶul. SGA: **Siz de mi burada doğup (64) büyüdüünüz?** NK: ben de burda dōdum Ķişde şura annēmgilēĝevī. bu köye vādım. ilēde de (65) kendi ēvim. /.../ AK: Ķadifeleri geyellēdi eveli, sārĶaları geyellēdi, dü Ķünnēde Ķadife (66) yannarı işlemeli simni Ķadifeleri. sārĶaları geyellēdi. ĝironnar, ĝiron derdik unnarı geyellēdi. (67) hīnci zangıdı zıngıdıĶ şulīānda elbise /.../ AK: siyah Ķörtme örtünürdük baĶ hiş (68) siyah Ķörtmeleri Fīān atdıĶ. bi de belediyelig olunca kö Ķümüz ĝālī hanım olduĶ. NK: (69) yaĶında şalıvalīları dı atcız. AK: e ĝenşlē geymeyō emme bizler bōle bi yaĶalara çıkarıken (70) geyyoz. evde biz de geymeyiz, maĶşīnen duruS. ya yavrum. SGA: **Saĝolun, aĝzınıza saĝlık. (71) Çok teşekkür ederiz.** AK: bi şi di Ķil.

I/155

TEPEBAŞI - Muttalıp**Kaynak kişi** : Süleyman Yıldırım, 76, İlkokul 3**Derleyen** : Fatih Doğru**Derleme yeri** : Köy kahvesi**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, çiftçilik, çocuk oyunları, bayramlar, düğün, deprem

(1) SY: arkadaş şâ_ıtlik ma_ıtlikse.. **FD: Yok amca sadece sohbet edeceğiz.** SY: iyi hoş ge.. (2) hoş geldin. **FD: Hoşbulduk. Nasılsın? Elini öpeyim.** SY: sa_ol. allah rāzı osun. çok yaşa hadi. (3) **FD: Adın soyadın ne amca?** SY: sülēyman yıldırım. **FD: Yaşın kaç?** SY: yetmiş_altı. **FD: (4) Okul okudun mu?** SY: üçe gādar. **FD: Ondan sonra?** SY: undan sōna kendi kendimizi (5) öğrettik_ışte, yetiştirdik. **FD: Ne iş yaptın?** SY: çivçiliK yapıK, çobannık yapıK, bekāllık (6) yaptık. āmette mēmette çalışdık hizmetçilik yapıK. undan sona kendi işimizde çalışdık (7) filān. ortakçılıK yaptık, icārcılıK yaptıK, bñ güne geldik yani. **FD: Doğma büyüme bu köylü (8) müsün?** SY: yō. on_iki yaşımdā başga bi yerden geldik. bozdā kö_ünden şurda. sene kırk (9) seKizde. hesāb_ıt. ben otuz yēdi do_umnuyun. kırk segizde geldiK, on_iki yaşımdayken (10) buriya gelmişTim_ışTe. atmış atmış beş sene oluyo. hē nē sorcañ? bi şē mi sorcañ? örencēm (11) bi şē mi? (12) **FD: Eski gelenek görenekləri soracağım. Ne yapardınız eskiden?** SY: esgiden nāpam_ışte. bu (13) zamannār var ya, bu zamannā yani su dōkmē gidemezdik. şu ayın şu günnende. harmancılığ (14) vardı, tırpaTlan biçēdik. tırmıklan toPlardıK. bi tāne dē urda başak bulursak ırıyı iki seFē (15) dolanıdık. şimdi hic_arkamıza bakmıyoz. taİlāda dōkülüp gidiyo saÇılıp gidiyo hiç. olursa (16) da olur, nē olursa tamam_öldü mu arkamıza bile bakmıyōS ki. şimdi bōle. şimdi zaten (17) sabahTan_akşama gādar gōsa sallardık. āşāmdān sabā gādağ dırmıK yapardık, deste (18) yapardık. tabi desteden dırmıKdan siz annamaSsınız da. on bēş, yirmi gün orağları bitidi mi (19) undan sona sap daşıma başlardı ħarman yerine. harman_ yerine sap daşırdık, düven sürēdik (20) āşama, sabā gādan sap getiridik, ākşama gādan da düven sü.. u düven de bitTikden sonā u (21) çüvdüklēmiz, yīdıklāmızı, tınaz derdik biz_unnarā, unnara savurmā başlardık. bi yandan (22) düven sürēdiK, bi yandan_unu savırıdık. gece hem saman daşırdık, savurdūmuS samanı (23) denēsini ayırdūmıS samanı, hem de sabā iki araba bi iki araba, üç_araba nēse işde gücümüz (24) yetTī gāda sap getiridik gene, taİlādan getiridik. unu döverdiK falan fīlan derken iştē iki (25) buçuK_ay üreşirdik yani gırda. yani zeman gelī çameşiri yıkama yerinde

de işdiridik böyle. (26) Cuma namazına gelemezdik yani, elimizinen şey yapadık böyle. günde iki saat üç saat, (27) dört saat uyukumuz vardı yani. u da gırda yani ta'lıada. bu güne kadar böyle amma şimdi (28) allâ şükür şimdi ... hürriyet va. esgiden emir altındadık şimdi hürriyet va. şimdi bak.. (29) sen nasıl nerelisin? **FD: Ben Eskişehirliyim.** **SY:** sen kileyi biliş mi nê oldunu? **FD: Nasıl (30) oluyor kile?** **SY:** bu arpa bûdey kilesi deriz. ölçmeK için. biliş mi? **FD: Yok ben bilmem.** (31) **SY:** kiledir. buydey otuS kilo gelir bi kile deris. arpa yirmi beş kilo gelir uña da bi kile deris. (32) iki tenegiSi bi kiledir. buydeyiñ de arpanıñ da. unnāñ ölçüsü vadır tabi ölçē i var. biz Kırk (33) kileye yarısı arpa yarısı buydey iki ay çalışıyoduK. gece gündüS çalışıyoduK hem, gece (34) gündüS. şindi u günñe geşdi Kitti. yetiyodu ama. yetiyodu. nası yetiyodu biliyön mu? öle (35) sosyeTe yokdu. biz yirmi kile buydey alıyoduK iki çocūñ üç çocūñ varsa unnarı u yirmi kile (36) buydeyi öütTük mü bize bi sene gidiyodu. dērmende öüdüb geliyoduK öle.. u kepēni (37) mepēni biz kendimiz ayırdıK içinden. tamam mı? kepekli ekmek yirdik. u arPıyı da (38) satardıK da udun kömürü idāreyi de alırdıK işde böyle böyle geçinidik. böyle böyle böyle böyle (39) böyle bu güne geldik. dā başKa? **FD: Bozdağ'dan niye geldiniz?** **SY:** urdan burayı (40) göç ettik işte. annem bobamnan geldim hepimiz göç ettik ... **FD: Manavsınız değil mi?** (41) **SY:** tabi. yörüklēden yani yörük dellēdi. bi ucumuz manav yani bi. esKi dedelemiz burdan (42) Kitme. manav bi ucumuz yörük dellēdi öle. dē bi buçuK iki asırlıK mesele. **FD: Siz buraya (43) sen on iki yaşındayken geldiniz.** **SY:** ben ufağ gelmişim bilmen. urda dōdum, burda (44) böyüdüm yāni ha. (45) **FD: Burada çocuk oyunları oynuyor muydunuz?** **SY:** çocuğoyunu oynıyamaSıñ Kı (46) eliñ ermeS ki sāten. eliñi soPa dutTuñ mu hadi baKam bi çivt hayvanıñ oldu hayvan (47) meseLā sıırın, öküzün, mandan her nēse veyā iki inēñ oldu hadi Kütmē git. yicek yoK (48) işcek yoK napcañ? oyun oynamā işde oyun oynarsa gırda arKıdaşlarnan oynardıK. **FD: (49) Ne oynuyordunuz?** **SY:** yā şimdi hepsini unuttuK hep. ... oynardıK. undan sona gızıl çibık (50) derdiK. efendime sōlēñ, fıçı derdiK bilmem mile derdiK. kaz.. işē zerdāli çekirdeklēni (51) toplardıK unnarı şey yapadıK, mile yapadıK hep böyle. şindi ne diyolā unu şindī ü şindi (52) misKetleri adamnırı atıyolā, demir misget atıyolā şindi. biz u zaman topraKdan yapadıK (53) çamırdan. yani böyle. **FD: Masal anlatırlar mıydı eskiden?** **SY:** masal nê demek yāni şindi? (54) **FD: Masal işte, büyüklerin anlattıkları hikayeler.** **SY:** biz masal dinlemeg için (55) etiyar arardıK böyle bi. vay vay vay vay vay. **FD: Var mı aklında?** **SY:** yo. ğalmadı yā. (56) ğalmadı. esgi.. esgilē üreTirdi yav işde padişah varmış, veziri varmış efendime şunu varmış, (57) bī adam varmış işTe şunu ... birez de yana, eklēllēdi ... biz böyle.. **FD: Biz masal (58) dinleyeceğiz, hiç eskiler anlatmıyor bize masal.** **SY:** ārkıdeş, masalıñ ne masalıñ nası oldunu (59) bilen va mı? masalıñ nası oldunu bilen yok şimdi. biz masal dinnemeK için

çin yani bâzı (60) ilkökul üçe ğadā gittik bizim burda ilkökul üçe ğadādī, be yoktu. hacı kim ölmüş be? (61) **FD: Bayramlarımız nasıldı eskiden? SY:** eski bayramnā şimdi yok. burda da yok yani eski (62) bayramnā. biS eskiden burda aklımız ğerdinde, aklımız ğermeden kōde hiç hāne (63) bırakmadan ... çocuk olarak da yāni on iki yaşıma ğadā da segiz on yaşıma.. bizim (64) köümüs kırk beş elli hāne bi kō. hiç hāne hānesine ğirmedimiz hane ğalmazdı. (65) hepsini ğelini öpēdiK. öñümüze bi şē torba verilēdi, bez torba. undan alırdıK iki fistık, (66) bundan alırdıK iki şeKer Falan derken dolanır gelirdik. hiş ūramadımız yer ğalmazdı. (67) ğurbanda ōsun ramazanda ōsun. şimdi burda da vardı bī esKiden. ōle bī ramazan bayramı (68) ğurban bayramı, Ğurban bayramında pek şey ōlmaz da ramazan bayramında heP cāmileri (69) ğezēdik böle hocaları ğezēdik, böyükleri ğezēdik. ğezēdik yani şindī sayğı, hasTaları (70) ğezēdik, ziyāret ğiderdik. ... gezerdik. şimdi adam evinden çıkdı mı dōru ğayfeniñ önüne (71) geliyo, çekiyō çayı bırakıyo çayı.. ğonşusu hasTa bilē yaTsa nāpiyuñ diyen yok yani şimdi, (72) ariyıp soran yok. şindī böle. (73) **FD: Dügünler kaç gün sürüyordu eskiden? SY:** esgiden bir havta sürüyodu yā. bir havta (74) sürüyo.. **FD: Ne yapıyordunuz bir hafta? SY:** ē hani düün ğlenen harman yelnen dellē de, (75) bir havta eveli ğadınā başlar düün, böyün düün gecesi yarın sunğu gecesi bir gün (76) hamam gecesi şunuñ ğecesi, ertesi gün bū.. böle unnā sıralāġā bütün. okuncu tutāşın, yimeK (77) pişirmek için tutaġġā, yimek.. yani yimek pişirmek için. unnā, biliye unnā çünkü. bir havta (78) eveli başlālādi unnā. **FD: Şimdi değişt mi? SY:** şimdi de ğşdi. hebzi hazıra bindi şimdi. (79) şimdi de ğişmedi gine esKi usuġ gidiyo da e şimdī apallō baırıyo herkes, okuncu çıkārdı (80) herkes okuncu kimi okursa u gelirdi. okunmıyan ğinsan gelmezdi. ğonşu da olsa gelmezdi (81) yani. okuncu kimi okursā okuncu ... yazardı lisdiyi veridi adam. Koca köyde kaç ... ismi (82) varsa. u lisdeye ğöre yimeK hazırlardı. u lisdeye ğöre yimek hazırlar, okuncu kime sōlerse u (83) gelirdi yirdi. ama şimdi apallō baırıyo, yani şimdi duyuyoz apallīdan, okuncu yok. adamın (84) ğönü isdeşe gidiyo. sevdī saydī vayavuT tanıdī kişi olursa ğidiyō, yimēni yiyip geliyo (85) hemen yoksa ... başğa? /.../ (86) **FD: Eskiden köyde bildiĝin yangın deprem gibi büyük bir olay olmuş mu? SY:** debrem ōldu (87) burdā da. elli altıda debrem ōldu. fāKāt ōlen ōlmadı. şurda sırada ufaK ğāyvelē vardı, ben (88) ğāyvede oturyudum. ben debremiñ ne oldūnu bilmiyom da dā yeñi ğirdimdi hatTā ğāfeğe (89) herkez oturyō kimisi oyun oynuyo kimi muapbet soPbet yapıyo. bi sallantı oldu (90) duvar elendi böle gözümün öñünde. ğarşıkı duvar böle elendi sangi ğalbur gibi elendī. (91) herkez Tışarı attı kendine. ūsT ūsde Ğapıdan çıkdık. undan sōna bu burdā şey ōlmadı. (92) burda olan ōlmadı şurdağı ğayı köü var ğşte urdan bi ğocagarı bi çocuklan berāber (93) duvarıñ altında ğalmış. ilk dePremde ōldü dedilē işde. bizim burda ōlen ōlmadı. fāKāt (94) sallandı.

baya devam etti. bir ay bir ay bir buçuk ay devam etti. sallandı. böyle arada (95) sırada salladı durdu yani, görüldü yani. undan sona alıştık gâli girdik evlēmize. hatTā, (96) at arabası, öküz arabası goshuyoduk ya u zaman dışarda arabayı ... üzerine çadır çektik (97) böyle bi, kilim çekdik. arabanın içinde yatTık. **FD: Bir ay yattınız mı? SY:** hemen hemen (98) yatmışızdır. belki bir ayı yakın yatmışızdır. bāzī şakıyı sevensē de ... akşamnen gelirmiş, (99) gecē tekeri sallarmışTı. güleyim mi āla.. u da böyle içerde şey kelimē şadet getiriyō. yā (100) arkıdeş çok günümüz şey geşdi āmma allā çok şükür yā rabbim yā. yalınız hareketlik (101) hareketlik ben ā şimdi cāmiden çıkdım, ikinci namazı gıldım mı tarlıya gidiyom ben. (102) ākşam ezeni yarım saat kalıncıya gadar tarlada çalışıyon şimdi vazifem bu. boru (103) de işdirim, motuğ çalışdırım. kendime iş buluyom yani. İtiyacım de il dokuz yüz lira (104) aylığ alıyom başa yatıyō. fāKat yetmiyō, vücuta yetmiyo. vücuta dedim yatamıyom ben. (105) yatamıyom. şimdi genşlē ā boş ve diyo yā. olursa olsun diyo. adam bİrda gezip duruyo da şu (106) sandalyiyi alıp Ta dē şuriya goymuyo. nēse ne. kim ölmüş lē?

I/156

TEPEBAŞI - Takmak**Kaynak kişi** : Sadık Düzarat, 85, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Sokak**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Köy adının kaynağı, eski hanlar

(1) EB: Takmak adı nereden geliyor? SD: çoğ_ esgiden beri taKmaK yavrum. taKmaK dā **(2)** geçmek demekmiş. taKmaK geçmek demekmiş. esgi çoğ_ esgiden amma. çoğ_ esgi buranın **(3)** ismi, esgiden çiftlikmiş burası. **EB: O ismi niye vermişler? SD:** vermişler_ iŞde. de u_ zaman.. **(4)** takmak demişler. **FD: Ne kadar eski? SD:** şimdi en_ aŞŞa iki yüz senelik, dā fazla belki de. **(5) FD: İki yüz seneden çok mu? SD:** şimdi zaten bu şimdi bura çiftlikmişdi zāten. esgiden **(6)** çiftlikmişdi. bi kişininmişdi. burasī, musa_ özū, gızılınēr bi kişininmişdi. **EB: Sadık amca siz (7) misiniz? SD:** sādīK eveT benim. **EB: Köyün adı nereden geliyor bulamadık. Sadık amcaya (8) gidin o bilir dediler. SD:** vallā çoğ_ esgiden yāni ben de bilmiyon çoğ_ esgiden takmaK köyü **(9)** olarak gurulmuş yani. çoğ_ esgi. valla aŞŞa yuKarı iki yüS seneden belKī fazla yāni. **EB: (10) Sizin büyüdüğünüz zamanlarda bu köy nasıldı, kaç haneydi? SD:** u_ zaman on be.. yirmi **(11)** yirmī_ beş hāne falan vardı yani. sōnadan da_ ıldı. ... okuyan gitTi, yetişen gitTī. bu a.. **(12)** burası bi kişiye bakıyo. yani iki Kişiyē bakamıyyo. tabi ... gidiyo. meselā esgiden **(13)** galabalıkmışdı. bi hānenin beş_ altı tāne, on tāne çocū varmışdı. **EB: Sizin soyadınız neydi? (14) SD:** sādīk düzarat. **EB: Yaş kaç? SD:** yaşı sōlemiyon_ ama nazar_ ereğ diye. seksen bēş. **EB: (15) Öğrenim durumunuz nasıl? Okul durumu? SD:** okudum tabi. **EB: Kaça kadar okudunuz? SD: (16)** beş beşden terk. **EB: Beşi niye bitirmedin? SD:** bitirdim beşi dē bit.. undan sona okumadıK **(17)** yāni. okumadıK. **EB: O zaman okul var mıydı köyde? SD:** o zaman köyde okul yokdu. **EB: (18) Nereye gittiniz? SD:** eskişērde okuduK yi_ enim. **EB: Nasıl gidip geldiniz? SD:** eskişērde **(19)** odu.. odunPazarında otu.. esaS. odunPazarı evimiz var bizim. osmanğāzi ünüvesTe **(20)** satın_ aldı urayī bi_ iki sever Kittim de. biz dē tekrar fişneli_ e indik fişnelikTen yer_ aldık. **(21) EB: Siz okulu Eskişehir’de mi okudunuz? SD:** esgi esgi esKişērde oKudum. yalnız benim **(22)** çocuKlarım burda okudu. unđan sōna kimisi ünüversiteye Kitti kimiSi şiye Kittī. yani **(23)** yetişen gi-diyo, okuyān. şimdi ğapatTılar_ okulu seşvis va seşvisle eskişēre gidiyo. **EB: At (24) yetiştiriciliği buraya yeni mi geldi önceden de var mıydı? SD:** dā esgiden, on sene fīlan var **(25)** yāni. **EB: Çok eskiden yok muydu? SD:**

çoğ_ esgiden yokdu. esgiden vādı da mesā biz ... at (26) māt goşarken vardı esgiden. yāni tıraktör mıraktör yokkā atlanan goşuyoduK. u_ zaman (27) vardı yānī. unđan sōna tıraktör.. **EB: Daha eskiden yok muymuş? SD:** esgiden yoktu tabi. (28) esgidē gine her hānede at bulunurdu. ama u iş görüyodu at. çiFte gidiyoduK, şe_ire (29) gidiyoduK, pazārā gidiyoduK. em_ iyī hızlı vesā_ iT_ atdı esgiden yāni. **EB: Buradan (30) Eskişehir'e nasıl gidiyordunuz? Atla mı? SD:** atnān, arabāylān meseġa at_ arabasılan atlan. (31) **EB: Ne kadar sürerdi buradan? SD:** vallā dē sabah ... eskişērde ġalcīn, ertesi gün gelceñ, dā (32) ertesi gün gelcen. her gün geri dönemeSsin yāni. e tabī. hafTā öküz_ arabasına gidenner bi (33) gece yolda yatar.. **EB: Nerede yatıyordu? SD:** ha.. yolda. şimdi orman fidannık var ya, (34) onun_ orlarda şey yeri vardı. (35) **EB: Han mı vardı? SD:** han de_ il de, geçici açık yani. urda ġalınır ertesi sabā erkenden (36) şe_ire gider handa ġalınır dā ertesinde de üş dört günde anca gelir_ eskişerden. esgiden (37) böledi. **EB: Eskişehir'de nerede hanlar vardı? SD:** eskişe_ ir ben sene nereyi tarif_ edeyim? (38) reşādiye ça.. Çāmisi var mı? unuñ karşısında hannar vardı işde urda. şeytan ... derler. da öbür (39) tarafTa varsa bilmiyorum da, ... hannar vardı. **EB: Ne yapardınız orada? SD:** bütün_ ihtiyācın (40) nēyse urda görmē gidiyosun. ne ġāzım ne alcan ne satÇan. unnarı işini görüp gel.. dönceksin (41) yani. **EB: Arabayla varıyor hana. Arabayı park ediyor. SD:** tabi arāba park_ ider. kendi (42) hayvan kendi hayvannāni ahıra çekiyōn. kendin handa yatıyōn. **EB: Yeme içme nasıl oluyor? (43) SD:** yēme işmē herkes kendinden. **EB: Para var mı para? SD:** var para da yoğ_ esgiden. para (44) ne gezer? para da yoKdu. öle uzun boylu bi şey götürüp satāsa unu da ġaça satcek? ... satan (45) unu bitirdi gelir. yetmez zāten. alcāna yetmez götürdū şey. yā. **EB: Hancı para alır mıydı? (46) SD:** alı.. alcek tabi herkeziñ geçimi u yüzden. hanıñ geçimi u yüzden. **EB: Kaç kuruş alıyordu (47) bir akşam için? SD:** vallā bilemēcem_ ama u_ zaman para da ġıymetlīdi yani. alıyodu ġaş (48) para aldını bilemēcem. bi lira mı aldı elli ġuruş mu aldı beş ġuruş mu aldı? esgiden beş (49) Kuruş, beş para bile iş görüyodu beş para. beş para iş görüyodu. **EB: Ne yapıyordunuz beş (50) paraya? SD:** beş parayı ben veridim bana dört dene şeker veridi baKġal. dört dene ufaK (51) şekerlerden veriydi beş paraya. yā. **EB: Şimdi beş para yok. SD:** şimdi beş parā. şe_ pa.. para (52) var var dā artıK yū.. yukarıya çı.. yükseliyō para. beş para fīlan_ iş görmüyō. beş ġuruş beş (53) ġuruş ... **FD: Manavınız değil mi? SD:** manav. şu ġarşı taraf mācır. eveT. unnā da doksanda (54) gelmişler ta yāni. ġonşu olarak gelmişle para pul vermeden, kendiñ bilin esgiden bura (55) çiftlikmişdī /.../ **FD: Boşnaklar varmış bir de. SD:** boşnak var bi tāne boşnak ta var. boşnak (56) var. **EB: Boşnaklar ne zaman gelmiş buraya? SD:** unnar da es.. esgi esgī, unnar da esgi. eski. (57) unnar da esgi. **EB: Kaç hane var Boşnak? SD:** bi hāne boşnak var. belki orda çekdiyseniz (58) onun_ ōlu var_ ama. şimcī eyer görcekseniz ben size tarif_ edeyim. bur-

dan geŖcen. Ŗimdi Ŗey (59) hafif rampayı çıkdıktan sora sol taraf de.. a_aŖ Ka-
pılı ev. sol tarafta, a_aŖ Kapılı. ... araya (60) dönmeden a_aŖ Kapılı ev. eyer
yı.. Ŗese bobası evdeyse, evde yoK.Sa gızı çıkar. gızı var (61) bobası va. sana
annatır_u, boŖnân nerden geldile nerden gittiler. ben nerden geldiklerini eyce
(62) bilemecen. hem çok Sâmet çekmiŖle unna gelecekleri zâman ... ğardeŖle-
rin birini ğavur (63) kesmiŖ. undan gelmiŖle. kesmiŖ. ... bobaları annatırdı da
Ŗindi yani acâyip ya bizim sefilliK (64) acâyip yani yorĝunnuK, durĝunnuK,
para yok pul yok. aç aç ğaldıla çokları. aç açız dir çoK (65) zaman_aç ğaldık
dir. Ŗe nasılSa getirmiŖ artık kendini. benim ğardeŖimin birini diyö ğavur (66)
kesdi diyö. gelmedi diyö. **EB: Çerkez de var deĝil mi burada? SD:** yö burda
çerkez yok. (67) musa_özü var burda, çerkez_orası çerkeS. uluçayır va çer-
kez, gökçekısıK va çerkeS. **EB: (68) Allah razı olsun, saĝolun. SD:** sizden
de allâ.. isderse yâni sorabilirsiz boŖnaĝ_olarag_u var.

I/157

TEPEBAŞI - Taycılar**Kaynak kişi** : Emine Üner, 50, İlkokul; Celal Üner, 55, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, düğün, türkü, kış hazırlıkları, çocuk oyunları

(1) EÜ: buyur. **Sİ: Adın ne teyze?** EÜ: adım emine üner. **Sİ: Kaç yaşımdasın?** EÜ: elli yaş diyem, (2) elli. evet. **Sİ: Okula gittin mi?** EÜ: okula ilkökulu bitirdik. **Sİ: Burada mı bitirdin?** EÜ: burda (3) bitirdik. burda bitirdig_emme bi işe yaramadı kı. bildimizi unutTuğ. dört çocu_mma. ikisi (4) evlî, biri nişanı biri evlenceg_ölum_ışde u. e işTe hayatımıS, iyiyiz şükür_allâ. **Sİ: Burada (5) doğup büyüdüñ değil mi?** EÜ: burda büyüdüm. eşim de buralı ben de buralıyım. **CÜ: (6) hoşgeldiniS.** EÜ: git bakam be u da eşim. e eşim otuS senelik muğdar. allaha şükür her şiden (7) memnunuz yâni. dâ nê diyem?

(8) **Sİ: Eskiden düğünleriniz nasıl oluyordu?** EÜ: öñden dü_ünnemîz işte î öküz_arabasına (9) süslêrdik, süslerlêdi. bizim zamanımızda öle gelin geldik biS. süslerlêdi. arabıya örterlêdi (10) üsTüne, gâli namazlâ fılân âyna fılân dağarlâdi. gelini içine guyardı olan_êvine (11) götürürlêdi gız_êvin-den_alırlâdi da. **Sİ: Kaç gün oluyordu düğün?** EÜ: bi haFta. **Sİ: Bir hafta (12) boyunca neler yapıyorlardı?** EÜ: bi haFta boyunca işTê gız_êvi ğına yakardı. gıza ilâ söyler, (13) annesinden hani şê diye çıkarırkân ondan sōnacāzım ğına başlar. işTe dü_ün başlar. (14) çalgıcılāmız gelir. bir_ki gün sōnâ. ondan sōna işTe bōle ... köye yimeK veriz (15) okuncumuz_olur. **Sİ: Ne yemekler yapılyordu?** EÜ: nê yemeKlê, êt, pilâf, fasillê, çorbâ, (16) salata, unnâ ... olurdu yâni. bi haFta sürerdi. **Sİ: Yörük müsünüz siz?** EÜ: yörük.. manavız (17) bis. manavız bis. biz manavız yavrum. işde bōle. dü_ünnemis bōle. söz yapılır. nişan yaptık (18) gızıma bi havta êveli. ondañ edrafa bütüm_okuduk yâni, çok güzel_oldu, çalgılı şêli. (19) geleneklere soruyo dü_ünnêde hatırañ varisa diye soruyō hanım_êv.. hanım gızımız. ben de (20) acıK bi şey bildime annadıyon_emme uydur.. ê? hê dü_ünneri biz.. yavrum_ışTe bōle (21) çalgıcılāmız_olur. öñkü günneri aḡnadıyon. aḡlımızda.. hê odun_ünnâ bizim günümüzde (22) odun yōdu hê. sen de diyivê sen dâ iyi aḡnadırsıñ unutTuğ bak. uydur_uydur bi şî. hê ğınacı (23) hê ğınacı olurdu. **Sİ: Sizin adınız neydi?** **CÜ:** ben celâl üner. ben muḡtarıyım buranıñ. **EÜ: (24) yavrum ben sanâ oruş dîsenjiz bi şî..** **Sİ: Orucum.** EÜ: oruş musuñ? oh yavrum âziña sêviyin (25) oh

maşalla. annaT annad. bi di sen_aḡḡnaT baḡam uydur_uydur. CÜ: ḡina gece-leri (26) düzenneniyo herk.. her yer beldede oldū gibi. yani burlā da ḡırsal_ol-
dū için burda iyence (27) daha güzel_olurdu. insannā.. EÜ: hataş yaḡarlārdī
yāni orta yere. şinci ışıklā vā dü_ünnē bir (28) havta boyunca ḡalgıcılā ḡalardī.
ölē ölē işde sorgumuz içinde. CÜ: hepsī, şindī biz biliyoz. (29) bizden sonraki
bilmiyo artık. sa.. dört duvar_arası güldürtū. bizde çok şēler yani güzel (30)
muhābetler_olurdu dü_ünnēde. Sİ: **Eskileri soruyorum ben zaten.** CÜ: eski-
lere soruyosaḡ (31) yayaḲ toplanırdı İsanḡaḡ ya at_ḡarabasınan falan, şe olma-
dī için, ulaşım_olmadī için (32) o_ḡamannāda, at_ḡarabasınan, yayaḲ, aTnan
eşekneḡ_afedērsiḡ. toplaşılardı yani günnerce (33) bi ēylencē yaParlardī. Sİ:
Teyze o düḡün yemeklerinden bir tanesini tarif eder misin? EÜ: (34) dü_ün
tarifi mēşur.. Sİ: **Ya da sizin Manavların başka meşhur bir yemeḡi varsa onu
da tarif (35) edebilirsin.** CÜ: yoḲ bizdekī heP_āynı. bi de_ḡişen peḲ bi şi yoḲ
yav yemeḲ_üzerine (36) bizdeKi.. Sİ: **Sizin hamur işleriniz falan.** EÜ: hē
hamır_ḡi yaparız. ō yaparız_unnarī. mesēlā (37) yuḡa yaparız yānē. hē yuḡā
şi dü_ünde bizim şimiz_olurdū emme şinci adetlē bi laylon (38) ḡanaḡlā gibi
oldu yā. şinci bi şi derlēdi ilk günü yu.. şiniḡ dü_ünün başlangıcında iki yen-
ge (39) gezerdi yāni kö_ün_çinde gezerdi, ḡoḡşularla ünnerlēdi. bi kendirik
yayarlādi. āyna, elmā (40) daḡılırdı yāni şiye, kē.. ū şışinē. u gelen una urıya
dökerdī. bundan sona bir daḡḡa ben bi (41) daḡḡa.. CÜ: şindi bunnā şeye ḡa_ı-
rılā bi daḡḡa baḡ bunnā va ya bütün dü_üne dā.. (42) ḡa_ırılardı. onu anlatmı-
ya ḡalışıyo. herkes_unnan geliyō. EÜ: unnan geliyo undan sona biz (43) yuḡa
açıyorlā yengelē yavuT ḡoḡşulā yengelē oluyo, ōlan yēngeleri. ondan sōna pilāf
(44) yapıyōz u günü. yuḡalān_üsTüne ḡoyup ḡoyup da_ıdıliyōdu. şinci bitTi u
adetlē yāni, bitTi (45) addetlēmiS. Sİ: **Ne giyiyordu eskiden gelinler?** EÜ: öḡ-
den şalvar vārdı işdē. mesēlā giyisimiz (46) aynı şalvar giyēdik. al yeşil örterlēdi
yüzüne. işde bōle bōlē olurdu yāni. insannā unuduyo (47) ḡiT git heralda sen
söyledikin biraz hatırladım. Sİ: **Māni, türkū söylüyor muydunuz?** EÜ: (48)
sōlelēdi sōlelēdi. Sİ: **Var mı hatırladıḡın?** EÜ: sōlemiyen_unnā. sōlemiyen.
sen isdersen ḡit (49) arḡadaşlarıḡ yanına sen. hadi sen de ḡiT. he olsūḡ seniḡ de
bi ḡatḲıḡ_olur. mani şisinde ḡina (50) şisinde undan ḡit dēdimdi ya.

(51) anam ḡıksıḡ yaylalara yaylası

(52) anamıḡ ḡızı ḡoḲ baḡa nēylesiḡ?

(53) ana türküs.. hatırlamıycam. CÜ: sen bi üzerine de_ḡışdireydiḡ. ḡe-
kim yapıyo haberiḡ yoḲ (54) seniḡ yav. EÜ: ḡe.. üzerim_olsun, iyi benim_ü-
zerim. şalvar olsun canım şinci ḡālī şalvar (55) bitTi ḡālī. Sİ: **Hayırlayamadım
mı?** EÜ: hatırlıyımadım. ḡina tutarlādi yengelē. undan sōna (56) işde ḡınacı-
mız_olurdu. bi havta sürērdi. ḡızı ivden ilK sevtā ḡıkarırḡan ilāḡinen ḡıkarır-
lādi. (57) anam ḡıksıḡ yaylalara yaylasıḡ, anamıḡ ḡızı ḡoḲ baḡa nēylesiḡ diye

bi ilā sōlelerdī. undan (58) sona ālēdiceK bi şilē olur yāni. **Sİ: Hatırlayamadın herhâlde.** EÜ: hatırlıyımadım. çoK (59) düşündüm hatırlıyımadım. bi şīler sōlemeK ıstērdim, ğafam durdu. **Sİ: Masal biliyor (60) musun?** EÜ: masāl.. biz de mesal bilmiyōm. unnar urda ğāldı. mesal bitti.

(61) **Sİ: Kış için bir şey yapıyor musunuz?** EÜ: ğış ıçın yaparız yā. fasillē, taharna, bulğur (62) yaparlāğ yāni, yaparız yāni. işimiz u şittik mi. **Sİ: Taharna dediğini nasıl yapıyorsunuz?** EÜ: (63) taharna didimiz şinci yo ırda süzdürülē, yo ırda süzdürülē, unđan ğatılır yo ırt. urda (64) göce, un ğuyarlā, yuñururlā. biraz maye ğatarlā. bi gün durur ıu, ğopar yāni. ğop-tuK Tan sōna (65) ertesı gün dökeriz, bi örtünün ıüsTüne. u ۆlece ğuruduruS. ğışın ğuru şımız ıolur, (66) erzāmız ıolur yāni. u da bu ğada.

(67) **Sİ: Çocukken ne oyun oynardınız?** EÜ: ıocukķān met ıoynarlā, şiy ıoynarlādı (68) bebeg ıoynardığ meseġā. döl güdērdik. döl biSim zamanımızda ıok meşur döl vāğdı. ۆlak (69) yāni. davar oluyōdu. köy yerleri yā undan sōna o güdērdik. analāmıS sa ıardı sütlerini. yā (70) yaparlādı yo ırt yaparlādı işde. ğışlık yaparlādı. o da ۆle olurdu. **Sİ: İş çok muydu eskiden?** (71) EÜ: esğiden ıış tabi ēkin orakları olurdū. ēkinnere Piçilirdi. ēkin biçilirdi. patoz yokdū (72) düvenle sürülürdū, u şeyi atladıysāz yāni. u dönemi atladıysāz. una da sorarısāñ köy yerlēniğ (73) ıilesi bölüydü işdē. şinci pat.. **Sİ: Tarlaya gidiyor muydunuz siz?** EÜ: tabi tarlıyı gitmez ıolur (74) muyūz? düven sürērdik. düvennē tātadan ۆküzlere ğoşulurdu. bölē dōne dōne dōne saman (75) dene olurdu, savururlādı yanī. ۆle işlē yapardık. bizim zamanımızda biz ıocōduK. ama (76) anamız buğamız ۆle yapıdılar yāni. e hinci hinci on sene ēveli diyem ğāli u işlē PitTi yāni. (77) hinci patōz yapılıyō. ۆle işTe. aklına seniğ de gelirsē bi şey sor. **Sİ: Ne yemek yapıyorsun (78) burada?** EÜ: ben böyün tavuK vurdum. tavuK vurdum ğalırsağ berāber yiriS. ğalırsağ berāber (79) yiriz. **Sİ: Bu fırında hâlâ ekmek yapıyor musunuz?** EÜ: ēkmek tābi hālā yapıyōs. evet. (80) bazlıma yaparıs. urdan ēkmek de yaparıs. yanī yuñururuS. ondan sōna ğopār. dökeris. fırın (81) hemen ıacık şidebatırka ğop ıatırkan hamırımiz analāmızdan ۆle gördük yā. ğopunca (82) ğāliK acık ğopākağ fırınımızı yaKarıs. hamırımıza dökeris, fırına būs.. bezlēden süngē (83) yapılır. una ıalınır yāni. kōrekle atarıs hamırımıza. işde u da bu ğadana. **Sİ: Buralar hep size (84) ait değil mi?** EÜ: hep kō ıe a ıt yāni. kō ıün ğoñşulāğ, merā.. **Sİ: Şunları diyorum.** EÜ: unnā (85) bize ā ıt. **Sİ: Ne diyorsunuz oraya?** EÜ: biz urıyā dam deriS. hayvannara ğuymaK ııçin, dam (86) deriS yanī.

I/158

TEPEBAŞI - Tekeciler**Kaynak kişi** : Mehmet Yayla, 77, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **MY:** burda hoca. dē u yandan da bi yerde. hē sōliyen_onu. **EB:** Adınız neydi? **MY:** mēmet (2) yayla benim_ismim. **EB:** Yaş kaç? **MY:** yetmiş yēdi oluyō. **EB:** Bu köyden misiniz? **MY:** (3) dōma böyüme köküm burdan. ben ōñkü devirdē bu bacām gırılmadan_öñce muğdarın (4) yanında esKi muğdarın yanında iki dēvir_āzālık yapıTım burda. emeklī çıkdıktan sōna. hē (5) anadıñ mı? bu kōden benim. **EB:** Bu köy kaç hane? **MY:** yok yok ğalmadı segizen doksan (6) hāneydi. **EB:** Şimdi kaç hane? **MY:** beş hāne mi altı hāne va burda. altı hāne va burda. **EB:** (7) Manav köyü mü burası? **MY:** hē manav. bizde yabancı yok hiç. hiç kürtdür tatardır çerkez (8) yok yok. hep yelli. yelli hē kök heP. yokāda da va yabancılā va yokāda. gine bize a_ıT (9) bureye de, yabancı unna yazlığcı, ğışın yok. **EB:** Kaç hane orası? **MY:** vallā bilmiyon Ku (10) şindi ğaç hāneSini? yazın hadi cu.. cumartisi bazar duruyolā, orda āltı hāne mi nē va temelli (11) duran, buranıñ yellisinden. geri_yannı gelip geçici heP. adlānı bile bilmiyoS. **EB:** Kürtlerden (12) gelin var mı? **MY:** yok yök va emme şe_ırde va. şe_ırde durannāda, genşlēde. aha sizin gibi (13) genşlēde va bi iki. **EB:** Köyün geçimi nedir? Nasıl geçiniyorsunuz? **MY:** yav geçimi işTe hā (14) leşbelliK yapıyolar. bi iki hayvan var. **EB:** Ne ekip biçiyorlar? **MY:** ārpa buydey bu. **EB:** (15) Başka bir şey yok mu? **MY:** yok. sulanı bi yer yok. unnā da işdē bākır_emeklisi. bōrdakılā (16) da siKorta emeklisi bi şēle. /.../ **EB:** Hayvancılık var demiştin değil mi? **MY:** he bi ikisi (17) hayvannarı var başKa bi şey yok. **EB:** Büyükbaş hayvan ne kadardır? **MY:** vallā bilmiyon. (18) otuS sı_ır va dedile, çoban da durmuyo. bi aylık çoban dutuyola çoban ... gidiyo teKrar bi dā (19) buluyolā. esgisi gibi de_ıl, bulunmuyo kimse. **EB:** Küçükbaş hayvan ne kadar? **MY:** (20) bilmiyom ben āz bi hayvan va eme. şordā bi kişide va, bi iki dī ğonşulāda va hemen ... /.../ (21) **EB:** Köyün adı nereden geliyor **MY:** vallā bilmiyon dē bobalāmız dedelēmiz derdi ki (22) yeñibazar tarafında tekiciler vāmiş de eveli. yeñibazarda. ordā bi cināyēt yapmışlā dedilēdi, (23) u_ zaman bilmiyōs. şu kö_ün_alt yanna ki bōle şe bōle eşğıyā zamānında oráyā iki kişi mi (24) dört kişi mi gelmiş bi dā ordan_üremiş. ōle derler ta bobamgil, dedemgil ōle derlēdi. (25) doğuzan yaşıñda dedem_öldü. yetmiş beş yaşıñda bobam_öldü. ōle derlēdi biz_öle (26) duyduK derlēdi. bilen yoK_ışTe u yandan gelmiş kökü. derebeylik eşKıya zaman. **EB:** (27) Tahsiliniz var mı?

MY: yok_ölüm. **EB:** Hiç mi yok? **MY:** yok. yok. **EB:** Sizin zamanınızda (28) köyde okul yok muydu? **MY:** elli beşe gâdâ okul yokdu. sene elli beşe gâdâ. elli beşden sona (29) oldu bôrda okul. çokduk biS. segizen dene talebe vâdı. emme biz_on yedi on segiz (30) yaşımızdıydıK_ açıldı zâman. bi gün bi gitTik ikinci gün gitmediK, gâşdıK_ okuldan. on (31) segiz yaşında adam on segiz yaşında gızlâ var. ē, gâccēñ belli. gızlara dağılıyoñ bilmem (32) nâpıyoñ. yalan mı sōleycem hē? tāsiliñ yoK_ölüm. o_ zamanna benim çok, segizen dene (33) çocuk vardı burda. iki dene õretmen vâdı. ek_õret.. bi okul yapıdlâ buraya. da_ıldı millet. (34) bû gara keçiyi Fılân ormana sokmadılar ya devlet sokmayē işTe çok gara keçi vardı bôrda, (35) binnēnen. onnan_ıdâre oluyodu segizen hâne. e undan sōna ... da_ıldılar ... benim dört dene (36) üş dene ölüm va. üşü de şerde emekli. benim bi evim var aha yarın gitcen_ëvime yazın (37) bôrda duruyon bigaş gün, Kışın şere. heb_õle. üç yüz yetmiş beş hâne bizim köv eskişerde. (38) nerden biliyoñ derseñ āzâkan lisTe yapıkdı, õrda duran bôrda duran. gālî ... arTdıkşa (39) bilmiyon. üç yüz yetmiş beş hâne eskişerde. /.../ **MY:** bak üş dene ölüm var benim, yüz (40) dönüm kendi yerim var, eñ güççüK de emekli oldu darağdörüm vardı benim emekli çıkıncısı (41) tabi bacaK gırıldı gaydım şeden, buzdan. õlanı dedim ölüm sen bâli yap dedim, o da emekli (42) çıkıncısı geldi göcamannâ gelmeyō, emekli. biriniñ hâlâ şerde durağ_ arabası vâdı geçen (43) satmış durağ_ arabasını, durânı da. ya üç_ölüm üçü dē, biri bôrda yalnız. şu giriŞde çok (44) yı_ın_odun gördüğüz mü? ordaKu benim güççük_õlanıñ_unnâ, odunnâ dı unuñ ev di (45) unuñ_orda. darağTörü Fılân var. **EB:** Gidenlerden geri dönen oldu mu? **MY:** aha yazın bi iki (46) gelennē burları uFağ TeFeg yerlere bi şe ekip gidiyorlâ. durmuyolâ, duran yok hē. bobalânıñ (47) dedelēniñ.. **EB:** Ne oldu o evlere? Yıkıldı mı? **MY:** yıkıldı yıkıldı heb yıkıldı bõrlâ verân, ... (48) veran. **EB:** Gelip tamir eden var mı? **MY:** bi kişi geldi tamir_ıtmē. **EB:** Tarlaları ne (49) yapıyorlar? **MY:** gonuñ gõmşuñ ekiyō. ĩcarını veriyorlâ. hē gõnşulâ. **EB:** Kızlar daha çok (50) şehire mi gelin gidiyor? **MY:** hē gâ.. gālî gız yok_ku ā hâne yok_ku ğı bî bi õlan va zati (51) burlâda gezip duru başğa yok. yok. õñce yabancıya kimse vemezdi bizim. bu şere akın mı (52) yapılsı e urda kendileri buluyo şindi gızlâ. õlannâ fılân yabancı bambaşğa bilmiyōk. (53) buluyolâ evleniyolâ işde. ya. benim torunnam dâ üş dene gelin vār üş torunumda üçü de (54) yabancî, kimi çiftelēden kimisi bilmem şordan bõrdan_emme eskişerdelē. yalnız (55) çocuğlâmda hiç kirada gezen yok. heç. bizim kölede on hâne anca çıkâ kirâda gezen. on hâne (56) anca çıkâ üç yüz yetmiş beş hânedan. geri yannınıñ hepSî evi var ğatı var da_ıresi var. (57) çalışıyorlâ. hē şünKû fakillikTen gitti bõrdan. **EB:** Keçi yetiştirdin mi sen? **MY:** eveli vardı (58) vardı. vardı emme göcağarı gitTî keçi bôrda ineklē vardı benim, yirmi beş kilo süt çıkâdı (59) mandıra vâdı. emekli çıkıkdıktan sōna. fakat göcağarı gitTî ne inek ğaldı ne keçi ğaldı ne bi (60) şı. sōna arıcılık yapıdım ben hemen şorda. kirez bâçesi va benim şorda. aha ordan geliyom (61) ğalmadı kirezlē fılân bitTi de elli tene arı vâdı, arıya bakâdım. /.../ **MY:** hocalâ gidi miyoñuz (62) şindi? ē āşama getirioñ mu hocayı?

I/159

TEPEBAŞI - Uludere**Kaynak kişi** : Fadime Babacan, 86, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, eski hayat

(1) **SGA: Adın ne teyze? HB: fatma aman hadime. SGA: Kaç yaşındasın? HB: segizen_altı. (2) SGA: Okula gönderdi mi annen seni? HB: a_ah. gö.. SGA: Annen mi göndermedi baban mı? (3) HB: gitmedim. gide.. gölame.. yollamamışlādır_össe. gitmedim a okulu bilmeyyon. SGA: (4) Okuma yazman var mı? HB: yok. hē yok. okumuşluğ_ölmēnca okuma yazma olur mu? (5) SGA: Kaç yaşında gelin oldun? HB: yirmi iki mi ne. SGA: Kaç tane çocuğun var? HB: e? (6) dört. SGA: Onlar neredeler? HB: üçü.. unnā şē olannā şeherde. ğızım tā sepe.. ne derlē ğayı (7) derlē, ğayı kövünde. he ğızım da ta ğayı kövünde. ā ben kendi başıma. SGA: Eski hayat nasıl (8) şimdiki nasıl? HB: esgi hayatlāmız bundan_eyi gibi gibi geliyo ba_a. SGA: Nasıldı biraz (9) anlat. HB: evelī dü_ünnē olurdu dē işeyde. bi havta dü_ün_olurdu. bī bi ğavil_alınırdı. üş (10) gece de ğına olurdu. undan sōna gelinnēn yüzlēni yazarlādı, burlānı yazarlādı, burlānı (11) yazarlādı buriye buriye buriye bōle zilif de keserlēdi ğaş da yağarlādı. bi ğadın gelin_olurdu. (12) hincikilē_ay ne yüzü. geline baķcē_ğ gelmeyyō. yazması yo_ğ şē_ğtmesi yo_ğ. parā saşlānı (13) düzeldiveriyofla işde bu. eveli yazılırdı_ğ biz hana. e uzun_etek derledī ōle ōle geyēdi_ğ hana (14) bōle fistan geymezdik. deycēm bōle dü_ünnēmiz bōle olurdu. işde gelinner_aldı_ğ gelinnēm (15) de.. dā ōlēdi, bizim vaziyetimizde gidiyōdu. emme hincī dü_ünnē bi hoş_oldu. bi gece ğına (16) oluyo ertesi gün dū.. gelin çıkıyo işde tamam. SGA: Eskiden kaç gündü düğün? HB: esgiden (17) dö.. dört gece ğına olurdu. biri ğavil_olurdu yimekli olurdu hana su_ğusu olurdu. üş gece dē (18) geyinip de oynamağ_olurdu. hatTā bōle meydanda bile oynamazdı_ğ. dam damda dam (19) boşaldırlādı, hayvan dam boşaldırlādı. ğışla işTe hayvannar çıkarlādı. dā delikleri dıķādı_ğ (20) deliğannılā baķā diye. hinci ohō geline adamnā_ğ ğarılā_ğ içinde süslēp püslēP_öturduyorlā (21) işde bū. dē mi? hē hinci ne hinci dü_ün mü va? hinciki gelinnere baķcē_ğ bile gelmiyo. (22) ah_esgi gelinnē peg_uyğun_olurdu. hüzleri yazılırdı. ziliflē kesilirdi buriya burlāna hana (23) bōle. ğaşlā yaķılırdı. e zāten_evelden düzgünnū yo_ğ bi olmazdı hana. gelini düzgünnük (24) yapınca u va_ğt güzel_olurdū, düzgün. hincī düzgünnū.. boyuna düzgünnük. gelin_olsa_ğ da (25) aynı düzgünnük gelin_olmadan da**

düzgünnük. ... gidiyorlā düzelTiyorlā düzeldiyorlā işey (26) ya güzelleşiyorlā, da aynı gelinnikler de aynı oluyō şelikler de aynı oluyō işde. bizim_eveli (27) süs yōdu püs yōdu gızlāmız da hana ōle çalışırdık. pañçā gazmā gidēdig bilmen nerlere (28) gidēdiK. süsümüz yōdu püsümüz yōdu. gelin_olurka süse guydulā mıydı nası güzel_olulu.. (29) olurdu. geline bakcēñ gelirdi. işde bōle ne biliyn? (30) **SGA: Eskiden pancara nasıl gidiyordunuz? HB:** sabālen yedidē götürülēdi, altıda getirilēdi, (31) moturunan aşşā köve, sö_üdü_üne, kesgine, urlara gidēdik. dā bi de hamzakövü de.. dedi.. (32) denilirdi ta ırak. bi de urlara gidēdik ğamyonnan götürüydü u da. emme hindi hiş bi şē (33) ğalmadı. iş de ğalmadı hinci. biz çekdik çillē. orāk, dırmık, harman derman tozuñ (34) küngenin_çinde çalışırdıK. hinci ğarıları da iş yok. adamnāñ işi bile göleylandı hinci. hinci (35) ne va? e işeyi biz çekdik çillē. orā, dırmı her bi yakāye biz çekdik. fakirlik vardı eveli. e (36) hinci allah hōkūmete hōkūmetimize zevaġ vemesin hōkūmetimiz milleti zenginleşirdi. aylık (37) vedi, aylık veriyō hana milleti zengişneşdi. benim de bi yaşlı aylım va işde. üç_ay-da bī (38) üçel.. üç yüz lirā para veriyolā işde, unnan geçineyon_ışde. hē hē ōle. aÇçık bi ırmazandā (39) bōle aÇçık bi_ki de fitre veriyorlā hana. işde bōle geçinip gidiyoz_ışde. olannāmız (40) kendimnēni anca idārē ediyorlā. bak bu gelen yok giden yok. baK_ırmazan girdi gireli (41) hiç_olannādan gelinnēden gelen yok. kendi başıma işde. ya, ōle. bu da gızımın torunu, olan (42) burda buriye guyduK gızımın torununu buriye ev yaPvediK, onun ğarsı bu da. he torunumun (43) ğarsı u da. **SGA: Hayat eskiden mi tatlıydı şimdi mi tatlı? HB:** esgidenki hayatı seviyom ben. (44) hinciki hayātın.. emme ğocadım da uña, tābi. hinci hayaT_eyi. iş yok güç yoK_emme hinci (45) bizē esgidenki hayātımız_eyi. yatā.. yatsaK yatameyyoz. otusaK_oturameyyoz. kāh bi (46) yatıyoz kāh bi ğalkıb_oturuyoz_ışde bōle hayat geçiriyoz hinci. hē iş yoK güç yoK. eveli (47) örgü ör baKam. ğışın_örgü ör baKam. yazın işlere git baKam. ōle ōlēdik. hinci bi şē yōk (48) ortada. **SGA: İş olmadığı için daha çok kavga olmuyor mu? Eskiden iş yaparken kavga (49) etmezlerdi. HB:** yō. bu ellē ne iş yapıdı ne iş yapıdı. aha bak. emme hinci de çekiyoz bak (50) bitTim. hindi de esgi yapıdıklāmızı çekiyoz hindi de. hasdalıkdan ğurtulameyyoz. yā işTe (51) bōle. **SGA: Teşekkür ederiz, ağzına sağlık. Allah sağlıklı ömür versin. HB:** āmin āmin işde (52) nāpam? ne vaķıTa ğada ömrümüz varısa u va_ıTa ğadā yaşēcez_ışde. hē hē işde bōle diye (53) geçim geçiniyoz_ışde. yatıP ğalkıb_otura motura, hep yatıyos.

I/160

TEPEBAŞI - Yakakayı**Kaynak kişi** : Ayşe Kirazcı, 51, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Evin bölümleri**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Evin bölümleri

(1) **AK:** arpa bûdey guyuyuz burē, hayvannara ... veriyos. **Sİ:** Ambar mı diyorsunuz? **AK:** ambar (2) dēyos. **Sİ:** Şurası ne? **AK:** urası ahır. işde burası dī ğar.. ğaraş. ha şî araba ğoy.. ğomak_ için (3) ğaraş. **Sİ:** Şuraya ne diyorsunuz? **AK:** işde bura ğaraş deniyo. **Sİ:** Hepsi garaj mı buranın? (4) **AK:** hı ğaraş. **Sİ:** Odun falan koymuşsunuz ya başka bir adı var mı? **AK:** he işde odunnuĶ (5) kömürlüg_ olursa şura taraFda bilmeyyon. işde bōle ğoyuyos. **Sİ:** Bu? **AK:** balkon. **Sİ:** Bu (6) eski ev mi? **AK:** esgi ev, evet. yıkmadıĶ hîç esgi aynısı duruyo. **Sİ:** Oturmuyorsunuz ama. (7) **AK:** oturuyoz işde biS şindi burası ekli berāber. içine bakāsañ bak ge. esgī tarihi ēser. **Sİ:** (8) Bunu sonradan mı yaptınız yoksa bu da mı eski? **AK:** hangısı? şu aşşası mı? **Sİ:** Bu evi. (9) Oturduğunuz yeri. **AK:** oturdūmuz_ evi sōnadan yaptık. bele.. orlā da ambardı burası gibi, (10) çoĶ insan_ olunca işde eve döndürdük. **Sİ:** Şurada fırın var galiba. **AK:** ura fırın va urda da. (11) **Sİ:** Buraya fırın mı diyorsunuz, fırın evi mi? **AK:** fırın_ evi, fırın_ evi dēyos. **Sİ:** Buraya ne (12) diyorsunuz? **AK:** avlu. avlu bahçe bi şelē dēyos. **Sİ:** Ayrı bir bahçeniz var mı? **AK:** yok hepsi (13) a işTe tē şē va urda. yatır va dedik ya. **Sİ:** Evin arkasında bahçe var değil mi? **AK:** evet, bahçe (14) va, yatır va urda. **Sİ:** Buradan mı çıkılıyor? **AK:** ge ğısım. ge hē hē iki taraftan da gidilir. (15) Kapiyı örtem de kedi girmesin. burası mīTfaĶ. hoppā bak girmiş bile. burası mīTfaĶ. ge. **Sİ:** (16) Şurası eskiden var mıydı sonradan mı yaptınız? **AK:** sōnadan yaptık. sāde bu taraf_ esgi hāli. (17) **Sİ:** Adın neydi teyze? **AK:** benim mi? ayşe kirāzcı. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **AK:** elli bir (18) yaşımdıyım. **Sİ:** Okula gittin mi? **AK:** ilkökul bitirdim. **Sİ:** Buraya ne diyorsunuz? **AK:** burāya (19) ara yer, arā, hayat denir. esgiden hayat denirmişTi. **Sİ:** Sağda solda odalar mı var? **AK:** evet. (20) iki tāne oda va. ēy? dur tamam, evleri ciziyo. **Sİ:** Üst kata mı çıkılıyor? **AK:** evet, üs kıta (21) çıkılıyō. **Sİ:** Üstte ne var? **AK:** iki tāne bōle va, āynı. bak çıkāsañ çık. **Sİ:** Çok güzelmiş bu ev. (22) **AK:** hiç bozmadıĶ ğızım_ esgi düzenī. burası işde esgiden bū misavir_ odası denirdi. bōle (23) şedēn ta yirmi yirmi beş sene evelsi burası. vitrini ğoltū yirmi yirmi beş senelik. bozmadıĶ (24) hiç duruyo. **Sİ:** Banyonuz dolaplı mı? **AK:** hāyır. **Sİ:** Nasıl? **AK:** banyo, bu evde yok banyo (25) hiç. hiç yok yapmadıĶ_ öle

bi şey. aşşāda va banyomus. burası da yatağ_odası. burası da (26) yirmi yirmi bēş senelik. hiç ā.. şē_etmedim, bozmadım bak halılā nè tā dü_ünümden bōle (27) duruyo. **Sİ: Şu ne? Ne için? AK:** u işTe dolap. esKiden varmışTı urda, bozmadık. bi şēlē (28) ğomaK_ için. gurū yaş İtiyaç. **Sİ: Özel bir şey için değil mi? AK:** yok. de_ il. de_ il. gitmedise (29) çeksin şeye ōlan. geçen şēlē de geldi de peK sevdilē. belediyeden tokdōrlā geldi. yemē (30) geldilēdi. **Sİ: Buraya giriş mi eklediniz sonradan? AK:** burāya ek sōnadan, bu taraf hep (31) sōnadan_eklendi. yōkarları cizdi. eski şēy.otēbise mi yetişceklē?

I/161

TEPEBAŞI - Yakakayı**Kaynak kişi** : Münise Arat, 70, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Yol kenarı**Kayıt türü** : Video, Ses kaydı**Konu** : Tanışma, eski hayat, yol tarifi

(1) **EB:** Sizin zamanınızda okul var mıydı? **MA:** vardı yâ. **EB:** Kaça kadar okudunuz? **MA:** ben (2) hiş Kitmedim. **EB:** Niye? **MA:** yollamamışla. ben hiş bilmen_ölum. okur yazarlām yok. **EB:** (3) **Babanız niye göndermedi?** **MA:** nè bilen? göndermemişlê beni. ben kendim_örenememişim (4) bi şîle. ben okuyup imzāmî bile ataman. **EB:** **Kızmadınız mı babanıza beni niye (5) göndermediniz diye?** **MA:** ne bileyin yavrum? öle işTe. **EB:** **Okul vardı değil mi?** **MA:** vardı. (6) **EB:** **Gidiyor muydu herkes?** **MA:** evet. **EB:** **Kaça kadardı okul?** **MA:** beşe gada. **EB:** **Adınız (7) neydi teyze?** **MA:** münise. münise. **EB:** **Soyadınız?** **MA:** arat. **EB:** **Karat mı?** **MA:** arat_arat. (8) **EB:** **Yaş?** **MA:** yetmişden fazla. **EB:** **Bu köyden misiniz?** **MA:** burdanım. **EB:** **Neydi bu köyün (9) adı?** **MA:** ğayı. yaKağayı. **EB:** **Nereden geliyor köyün adı?** **MA:** bilmīyon ku yaKağayı (10) deyyolâ işde. şurası ğızılçörēn, şurası gündüzlēr, ilersi. undan sona sepetçi va margı vâ. öle (11) va işde öle. (12) **EB:** **Eskiden elektrikler yokken akşamları ne yapardınız?** **MA:** lamba yakādık. **EB:** **Ne (13) lambaları yakardınız?** **MA:** ğaz lambası. unnarı yakardık. **EB:** **Nasıl oluyordu?** **MA:** uriye (14) daKādı duvara, şurlara oturuñ işde kenardakı ğarannıkda ğalır. **EB:** **İş yapar mıydınız?** **MA:** (15) yapaİladı ya ğenşlê. kenarına iş yapcaKlâ yanına oturū, yapmıycaKlâ de_ötê yanda oturu. (16) **EB:** **Ne işlerdi kızlar?** **MA:** ğaneviçê, ğıráp, her_İşi yaparlardı. **EB:** **Başka?** **MA:** başğa nè (17) yapcaK? işe gidellêdi hinci işe giden bile yok, bâçaya mâçaya. **EB:** **O zaman iş var mıydı?** (18) **MA:** ğenşlê gidêdi emme hinci giden yok. ğenş de ğoca da giden yok. İsan yok_İku kövde (19) kim ğitÇek? heP şe_İrde urda burda. bi biz gibilê beklêyo burıyı, yaşlılâ. **EB:** **O zamanlar (20) yokluk çok muydu?** **MA:** hem nası. **EB:** **Hiç mi bir şey yoktu?** **MA:** yokdu yâ ôsa bile (21) nēnen_İalcañ para olmıyınca? fakillik_İşTe. ben kendim çalışTım. margı mādende çalışdım, (22) da_İnda mâ.. mādende. ğitmiyidim napcādım çoluK çocuk Püs_İürü? **EB:** **O zamanlar ne (23) yoktu mesela?** **MA:** böyle bolluK yoK_Tu. öle hani ôsa da nēnen_İalcañ? para yokdu. **EB:** **Ne (24) yiyip ne içerdiniz?** **MA:** ê buldūñu yiyon_İşde nè varsa. **EB:** **Bayram geldiğinde nasıl olurdu?** (25) **MA:** parañ varsa alıyon_İşde çoluñu çocuñu, yoKsa işde alamıyon. bi aldūmıznan üş dört bayram (26) ğeçiridik hinci öle mi? bi ğeydīni bi dâ ğeymeyyo di mi ğızım? mıKdarı napcādıñıS? **EB:** (27) **Ona da köyde okul**

durumu nedir onu soracaktık. MA: okul yok hinci burda. gidēn yok daha (28) okul yıkılıyo. öteki köve gidiyo çoluK çocuk. burda ... çocuk yok_ku burda. çocuk yok. (29) göca okullāmız va emme hani hiş çocuk yoK_çinde öle. öğretmen gelip de napcek? bir_iki (30) çocuk va unnā da u köye gidiyo. **EB: Eskiden Manav kadınları, kızlar düğünlerde ne (31) giyerlerdi? MA:** dü_ünnēdē bu telli sarKa mı ne dellē unnardan giyellēdi. **EB: Başka ne (32) giyerler? MA:** öle gelinniK melinniK yoktu ku esKiden_öle. öle esKi düzen-nen gidiyodu. (33) **EB: Sarkanın yanında neler olurdu? MA:** altı şalvar_olurdu, üstü de Çeket gibi bi şey_olurdu (34) telli. biz_öle etek mitek gēymeyiz burda. şalvar va burda. bekÇi oliydı şurlāda sizi (35) götürüveridi emme bekÇi de yok. **EB: Yukarıda mı ev? MA:** onun direk yokarda. urda bi (36) çeşme va, urıya varınca bi sorsaņız unnā bi Tā gösteriveriğ size. direK gidēdiniz_urıya. **EB: (37) Çocukluğunuzda şehire gelip gider miydiniz? MA:** nēnen gitÇeņ yok para netceņ şe_jire nē? (38) böyle otobüs bile yoKdū. arabalānan giderlēmışdi. hē böyle hinci ayānda binioņ ayānda (39) inioņ. esgiden_öle nerde otobis mutobis? böyüklē gidēdi işdē varsa para bi şe_le getiri, (40) yoksa çoluk çocuk nē işi va şērde? **EB: Neyle giderdi onlar şehire? At arabasıyla mı? MA:** (41) at_arabasınan ... hasTa olsaņ nası KitÇeņ? a şu binsin de götürüvese ya sizi. yaşār. ge bi. ā (42) yaşar. ge şuriye bin dē muKTara bi götürüve le. bin de yannāna muKTara bi götürüve. (43) muKTarı bilmeņ_ņi sen, evinī? le bizim kö_ün muKTarıņ_ēvini bilmeņ_ņi sen? annā, sen (44) bu kölü dē misin? allah canını almasıņ seniņ le. sevilgiliņ_ēvini bilmiyoņ nu (45) unnāņ_arkasında işde. şi aleksāngiliņ_ēvini bilmiyoņ_ņu u daraKLān? e unnāņ_öğünde (46) işdē. ay_amanīn işde görüyoņ_ņu gu. kö_ün de evini bilmiyo. **EB: Yabancıysa nereden (47) bilsin? MA:** yok canım u bizim kölüleden dē hani alman-ya mulmanyada.. bizim kölü aslında. (48) **EB: Üç dört sene geçmiş daha muhtarı tanımamış. MA:** muKdarı de_ıl de evi bilmīyo. evini, (49) muKdarı biliyo. bayā benim_ēvi de sorsalar bilemiyceņ sen, benim_ēvi. bitişik ikimiz de, u (50) burası unuņ burası bēnim. unnā āşamnan_işleri yok, unnā muKtarı görüp gitÇek. (51) gāyfenen_işi yok. dōru ya gāyfenen nē işi va? bu muKtarı görcek nēse nē. e binerin tabi (52) nē_olcaK? yani sen gāyfedē hani bi şey satsaņ dedīğ dōru kimse yok. emme satılcaK bi şey (53) yok. hadi git hadi. ğıran girmiyesice. benim_ēvi de sorsalā sen bilemiyceņ. bi şöle bi çoluk (54) çocuk dā olsa bindircen yanıñıza ben yavşım da. u çeşmeniņ yanına varınca siz bi Tā soruņ. (55) urdan deyverilē. bi çocuğ_ōsa bindircēdim yanıñıza, yok baksā_ā. **EB: Allaha ısmarladık (56) teyze. MA:** hadi yavrum allah_işiñizi ras getsin. hadi yavrum benim. **FD: Sağol teyze. Allah (57) razı olsun. MA:** hadi siz de sa_oluņ yavrum. **FD: Sen bu köyde doğdun büyüdün değil mi? (58) MA:** he ben bu kölüyün. ā u çeşmeniņ yanına varınca bi Tā soruņ siz. **EB: Teyze, bir (59) fotoğrafımızı çeksin arkadaşlar. MA:** aman yo yō. bi de ğa.. ğasteye mastiye çıkāsaK valla (60) vallaha ğızā baK benim_ölum. **FD: Yok yok, hatıra olarak. MA:** yo yō baK vallā çekmeņ (61) yavrum. ğasteye masteye çıkā da benim_ölum ğızā oldu mu yavrum.

METİNLER

II. ALT AĞIZ BÖLGESİ

II/1

ALPU - Ağaçhisar

Kaynak kişi : Mevlüt Gökçe, 88, Okumamış

Derleyen : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Otomobil

Kayıt türü : Ses kaydı

Konu : Sohbet, yolculuk

(1) **MG:** haķan bey siz niyi geldiņiS? siz niyi, iř? **EB:** İşiz vardı burada. **MG:** tāmam. **EB:** (2) **Nereden gidiyoruz?** **MG:** bu yolda bu yolda dōra. dōru. sol taravı dēvām_ıt ġali yol. **EB:** Sen (3) **bu köyden misin dayı?** **MG:** he bu ködenim. **EB:** **Dayı adınız ne?** **MG:** mēvliT. hacı mevliT. (4) **EB:** **Soyadınız?** **MG:** gökÇe. he mevlüt gökÇe. **EB:** **Yaş kaç dayı?** **MG:** sekzen sekiz. **EB:** (5) **Okul durumu ne?** **MG:** okulumu cā_ilim. **EB:** **Niye okumadın?** **MG:** buvam apsānidiydi. (6) bēn_ufāmışdım. bıñī davar gütTürcen diyi dedem_ırāmetlik bañā_ūkulu guymamış. buvam (7) ħapsēniden bēş seni yaTtī. ī ġeldi biz büyü tabī şitmedi yāni. okulu guymadı. **EB:** **Niye (8) hapis-haneye girdi baban?** **MG:** buvām_adam_öldürdü. dö_üşdülē. dö_üşdēn işdē ... derken (9) Pi sıklı dabancıynan_adam_öldü. **EB:** **Beş yıl yattı yani.** **MG:** he bēş seni o bī iki günnüK (10) sayılan yeri KitTi. Kitmiş ben_ıFaħtım urdı sayı.. bēş seniyi bitirdi bugün_ıçin yani. (11) çoġ_ıldu emme dē buvam bēlkē yetmiş sekSen sene oldu öldürelī. **EB:** **Köyde geçim nasıl?** (12) **MG:** geşim_ışte ... zedeb veriyöllē ekiyöllē. buydey_ārپی ġaldırıyo.. no_ıut ġaldırılā. başkı (13) bi_řīy ġaldırmazlā. bizim kōmüzdü su yoK. su olmadı için başkı bi_řīy_ekimiyöllē. su ġıT. (14) suyumuz ġıT. řu görmüş_ıldu_ıı ġarızādan geli sulāmız. yete āncı köyü yetelle hafTā (15) yetmiyo bili. çoġ.. **EB:** **Ne yapıyor insanlar? Nasıl geçiniyor?** **MG:** işdı su.. idāriyne suyına (16) işdı bu ēkin alıyöllē satıyöllā. Pi řilēndēn yiyitini alıġodukTan sonu malıñ yiyintisini kendi (17) yiyintisiņi satıyöllē, unnan munnan geçiniyöllē yānē. üř Peř davar_ıoluyoru, davārdan (18) satıyoru. unnan bunnan geçiniP ġidel-lēr_ışdı. **EB:** **Zor yani işleri.** **MG:** zor tabī. **EB:** **Eskiden (19) mi daha zordundu şimdi mi zor?** **MG:** esgiyi baKılāġ şindi_ıyī. benim bi ġeņşlīmdē misir_ekmē (20) yidik. arpı řī.. sarı_arpı yidik. ġar_arpı yidig hōKūmetdēn_āldıġ. mūktāllāmız_ıaldı. allah (21) bu günümüzü řükūr. ha bu ... ġazā oluyor. sērt giriyoru herif hasılī işdı řinçikī durumu ġarşı (22) çok bolu çok bollu bollümüz va. çoK bolluk. řīy_ōle çaylā řīynīn_ııdı. izā ġabı diyveriz izā (23) ġabıııñ_ıçini ġuyellēdi dı ōlū verilērdi ēvelī_ēveli. son deņ.. mendi-

resden bu yana bolardā. (24) mendiresden bu yanı bolardı. **EB: İyi mi yani şimdi?** **MG:** şincilig çoğ_ıyı. çok bol. bolluk va (25) yani. **EB: Eskiden ne bulamazdınız?** **MG:** esgiden_ışdı ne biliyin bēn? öküzünen bī bi arabı (26) sap getirilērdi, öküzünen düven sürērdiK. iki gündü āncı yirmi kili buydey (27) ğāldırırdığ_ınnan geçinirdiğ_. şinci motullēğ_ çıkıncı biçellēr çıkTı innān bir_ayın_ıçērsindi (28) om_ bēş günün_ıçındı ğāldırıyöllā guuyuyöllē erzā bıķ segizinci ayın böyün_on_āltısī. (29) hōy_onuncū_ayı ğada sap harman sürērdiK. onuncū_ayı ğadā. şinci şükūr mevlā pı.. (30) motullēr çıkTı bi gündü dē yüz dönüm_iki yüz dönüm yer sürüyoru sanı baņa. bişer (31) geliveriyoru oldı zāmāna buydāy_arpı. bi havtanın_on_günün_ıçındē alıP gidiyoru. **EB: (32) Eskiye göre şimdiki gençleri nasıl buluyorsun dayı?** **MG:** genşlē mi? genşlē sanı bañı (33) tanımazlā. sanı bañı bilmezlē. bi ğayfiyi varıncı bu mīsāvır gelmiş, ben bu sandalyiden (34) ğalkıveriyin demezlē. anasını buvasını tanımyöllē sanı mı tanıycıglā? ha bölü dēvir_ışdı (35) dēvir kötū. **EB: Gençleri beğenmiyorsun o zaman sen.** **MG:** he ta.. yō. biz_ēvelī yaşıhlāñ (36) yandan geçimēzdik. hatā işledik mi yaşıhlā hemen ça_ırır bi_ķi toķat vurudu sen, sen burdan (37) bo.. seām vēmiden veyāvuT elim_ōPmiden geş-diñ diyi. **EB: Eskiden gençler böyle değildi (38) değil mi?** **MG:** esgiden bi iyīydi. şindī sān.. buvasını tanımyōr sanı mı tanıycak? mīlleT (39) Senginneşdikē böyüdü. zenginneşdikē alçākan böyüdü. sanı māñı tenezil_ıtmez şinci, (40) genşlē. siz_āldırıyōsūñuz herāl telivonu ya. **EB: Eskileri bilmediğimiz için onları sana (41) soruyoz ki öğrenelim.** **MG:** hıh tamām. **EB: Onları yazacağın çünkü biz.** **MG:** ēvet. **EB: Senin (42) yaşın sekseni geçmiş. Eskileri biliyorsun.** **MG:** bēn segizen, segizen segiz yaşındıyın. (43) **EB: Eskiden köyden Alpu'ya, Bozan'a nasıl gelirdiniz?** **MG:** şinci esgiden esgidın bu yollā (44) yo_ıdu. bu yollā yo_ıdu ğarı yoldan gidērdiK. haTtā bēn u_ızımannā genciken işdē on bēş (45) yirmi yaşlānda iki sever_eşkişēre yayak Kittim, burdān. **EB: Nasıl gittin dayı?** **MG:** (46) gittim_ışdı. bölü ğarı yoldān alpyı vadıķ. alpidan tireni yetişimediK. tireni yetişimīnci (47) sabāndı mākīmēm va. bi gün ēvelā gidēdiK. ētmek yōdu. burdan şēre KitÇeS mākēmiyi (48) KitÇeS diyilekden ayıb_olmaSın hāltı pişirilērdiñ, ētmet pişirilērdiñ. torbıyı (49) dōlduruduğ_ōlē gidērdiğ_al.. şē_erden_ētmek yok. parı yok. hadi burdā götdümüz (50) ētmēnen mākimemiz görüdü ge.. hāndı yim_ bēş ğuruşu yatırdıķ, yim.. hannāda. ... hanı (51) diyiveriz biz. urdū bi hasırın_üstünde yimi bēş ğuruş veridiK bi gecı yatırdıķ. ērtesi gün (52) tirene bin bi lire veridiK bīr millon, alpyı gelirdiK. bīr millon nedi? bi lire. alpyı (53) gelirdiğ_alpidan bu yanı ğini yayak gelirdiK. **EB: Kaç günde gelirdin buraya?** **MG:** iki üş (54) sa_ātī çıkārdıķ. **EB: Peki Alpu'dan Eskişehir'e kaç saatte gittin yayan?** **MG:** ğa.. u_zumonnā (55) sādımız yōdu şinci sa_atlē bolardı. **EB: Ne kadar zamanda gittin yani Alpu'dan yayan?** **MG:** (56) u_zum.. ğanī, yayan_alpidan düşüvedim_u_zumannā susu yok. u_zuminnā eşkişērdi (57) bütüm paytın_arabasıydı. ğaldı.. ğaldırımıdı bölē asfat yōdu.

burdan temsil aşamnēn tireni (58) gaçırđın diyelegden poli.. varıyoñ şeye, şeFe. şef diyör tiren yok diyörü. a baKam (59) düşüveriyon ğalı sabā mecbır māl-kimēyi yetişceñ. düşüveriyon ğali sabādağ. gün do_uloğ (60) varıyoñ ğali eşkişere. **EB: Yürüyerek nasıl gidiyorsun korkmadan?** **MG:** yörüyeleg yörüyeliK (61) vasıttı yok kī. yörüyeleg. **EB: Tek başına mı?** **MG:** he te.. arkaşaşın_oluyō kendin_ecābın tek (62) baş_oluyoñ. **EB: Korkmuyor musun?** **MG:** ni görkcēñ baba yav? ni görkcēñ_allah vā. **EB: (63) Yani gece karanlıkta.** **MG:** yo gidiyoñ ğali yol boyū gidiyoñ. ışıklā va olüyē yā tireniñ_u (64) yolunuñ işi. **EB: Tren yolundan mı gidiyorsun?** **MG:** tiren yolunū tākib_ēderdim bilassı. (65) bilassı tiren yolun tākib_ēderdiK. **EB: Trenin yolundan devam ediyorsunuz.** **MG:** ēveT ētē (66) dēvām_ēdediK. **EB: Sabaha kadar yorulmuyor muydunuz?** **MG:** e sabādağ gidiyōrduK yani (67) uyukluyu uyukluyu uyukluyu. **EB: Yatıyor muydunuz yollarda?** **MG:** yo yō yatTīmiz yoK. (68) yatmazdım, gidērdim. uykūñ geliyōdā. işdi allah sabıllıg veriyorū. dēvām_ēdiyoñ yoluña. (69) şükür_allāmı şıncı. vāsıttı çok. iki sever eşkişeri yayak gitTim ayaklarım bölü vasır vasır (70) ğabardı. ğolay dī_ıl. şındī yetmiş kilemetire. burdan şu fidannıkdan eşkişer tam yetmiş (71) kilemetire. yayak gidiyoñ tabī. ēvēt. atıK_unuñ sā_ati ğalı ğaş sa_atti varıyoñ bilmem. şimdi (72) sa_atler ço_aldı. **EB: Sabaha kadar mı gidiyorsun?** **MG:** sabādağ gidiyoñ bayā. ēvet. hiç (73) uyumıdan sabbādağ gidiyōñ. burası fidannıg u işletmenin. mālīca ... bu yanī. **SGA: Amca (74) yarım saatte gider miyiz şimdi? Dede.** **MG:** ēy. **SGA: Yarım saatte gider miyiz şimdi?** **MG:** (75) burdan mı? ı hēmen hēmen yarım sa_aT ğırk beş daKkıdı vāyā on.. varız yanī. muhtarımız (76) va a şu işde. **EB: Nasıl muhtar? İyi mi?** **MG:** iyī, mazlım_adam. āz ğaldı günü dü. altı_ayı (77) ğaldı. beş_älti kişī beş_älti tani muhtaālīg aday ğomuşlā, baKam kim ğazancāğ? belli ol.. (78) **EB: Bu Mihaliçcik yolu mu?** **MG:** he bu mālīcı geç.. mālīcı gidē bu yōl dirt diri. burdān du bū (79) fidannıgTan dı bizim_açsara_ay.. orman_ay.. yani örmān.. **EB: Oradan nereye gider yol?** (80) **Ağaçhisar'dan gider mi?** **MG:** burdu mu? **EB: Orada?** **MG:** vā vā ireli va. ca.. vā. **EB: (81) Ağaçhisar'dan nereye gidiyor yukarı devamı?** **MG:** urda yukādı köylē va oTluğ, oTluğ, (82) yumaklıcı, sasā, ğarıcı_örēn, ūllēdi dā çoğ kō. **EB: Geyikler var mı orada?** **MG:** gēyik çoğ. (83) gēyik Çok. **EB: Çıkıyor mu?** **MG:** allāh nasīb_idēsi bi dek gēlse di bi gitse sennen. hem di (84) ziyāret_ideriz_ūllādi emme. ... alı gideriz emme aÇık böyün ērken geliydin sanı götürüdüK. (85) **EB: Geyikler geliyor mu?** **MG:** gēyiklē ū çatçıKdı va çatÇıg_ışletminin tel çevirdilē di içeri (86) ğuydulā. va örmandı dı vā dı örmandı peK dek gelmiyiz. yannız çatçı_ı ziyāreti gidellē bolu (87) tā bursudan gelillē bilmem nērden gelillē, ziyāret gi.. yapālā urdu yimi işmī yapālā. (88) dēreniñ_ışı çatçıg dedi_ım. **EB: Ne? Çatçık mı?** **MG:** çatÇıg diyiviriz biz_orayı. hē çatıcık. (89) hāttā benim_olan va ğulūdō. asaālīK ğulesindī hasan ğökÇē, ğulūdō, ğulūdō. onuñ onuncū (90) ay genē. yanğunlā yāmīllā başladı mı onu_cū_ay. **EB: Bura nere?** **MG:** buru bozan.

II/2

ALPU - Ağaçhisar

Kaynak kişi : Mustafa Ağır, 68, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz, Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Köy hakkında genel bilgi

(1) **EB: Mustafa Ağır. MA:** evet. **EB: Yaş kaç? MA:** ât.. bin dokuz çüz kırk beş do umnuyum. (2) **EB: Atmış sekiz. MA:** a işTe. **EB: Okul durumu nedir? MA:** ilköğul mēzunu. **EB: Köyün adı (3) Ağaçhisar değil mi? MA:** ağaçisar. **EB: Nereden gelme bu isim? MA:** bū ağaç yanı (4) ağaçorman-nığ oldu için ağaç isminin urdan almış. hisar isminidi baK şurdu ğale vār. (5) /.../ duvarın genişli ği dört beş metri vār genişli ği daşla çevrilmiş. içidi bütün yani yüzlerce (6) bina yeri. esgi bina yeri tarihi. he. eski tārihti urā.. **EB: Ne anlatıyorlar size? MA:** ğale diyorlā (7) işdi buruyū, ğale. kim bi.. ğavır-dan ğālmiş bi ğale. hangī şiden ğāmişsi ğālī. ... nı? (8) unūn içindi esgiden çobannā içindi ğılınşdır şudur budur asgerī māl bi şilē bulullādī yāni (9) bölü. anadın nı? işTi urasī ... uru ğali urdu ğāmiş. meseLā dā burdū bursa burdu biğaş tani (10) ğali tā var öle. **EB: Ne var mesela? MA:** meseLā baK ğarüren ğali-si deriS şu dā vār ya hani u (11) gördün da ğı u şölü aş a dō uzanur öbür gallön ğarrön ğalisi vā. u yüksek bi duvar vār (12) şordō ğule vār ğuleniñ yanındı ō asalıK ğalesī. ... fırınıK ğalesi vār. bölē gelir sivri ğalisi (13) vār. yedi ğale birbirini baKıyo burdu. **EB: Yedi kale var. MA:** evet yēdi tāni ğale birbirini (14) baKıyo. esgi ğale, tari ği. **EB: Bu kalelere giden var mı? Bir şey oluyor mu o kalelerde? MA:** (15) bi şī oldū yok şindi. **EB: Eski bir köy burası değil mi? MA:** esgī bū.. **EB: Çok eski ama. MA:** (16) çoğ esgü. mezarlī gördün nü gelikēn? u mezalīg mesiLā dā yabancı daşlar mermer daşlā (17) yazılı yabancı latünci yazılı. **EB: Öyle mi? MA:** tabī haylā ū mezay-līn urdu çoğ esgi bi (18) tarihe dayanıyo unnar. esgi kö üñ oldū yellēden yapı yapāken esgi şī çıkıyō mezar çıkdī (19) kafıtası insanın ... **EB: Ne kadar eski diyorlar bu köye? MA:** bu kö üñ ömer usman hocu vā (20) biliñ-dir belke. seniñ esis do um yerin neresi? **EB: Eskişehir. MA:** eskişir. ömer osmān (21) hocıyı tanıñ mı? unnā yeminni birodan unnā şıncī arşiv-lerē.. **EB: Osman Yener mi? MA:** (22) yok. ömer usman diyi geçē vallā adı dı soyismini bilmiyüm. tāriÇçi şī bu ađām. ölü şiler (23) çıkıyor tarihçi yemin-ni bölē hākimler mahkime oluyo buruyu sorıyū ... falan girer. ben diyo (24) bu kö on ğuruluşunu dıyō gittim genelğurmáy arşivinden diyo bizi diyo sel-bes bizi, araşdırı (25) bizi müsādi idellē diyo. ırıyı araşTırdım diyo bu kö üñ

diyo esis yerleşimi diyo bu künkü (26) yerleşim yani on_iki hanı olaraK diyo bu osmanlının diyo asil kişilerden yerleşdirdi bi kō (27) diyō. şinēn diyō gayı köyünnen burasını diyo osmanlı diyo kendi iliyle yerleşdirdi āsil (28) kişilerden yerleşdirdi bi kūy diyu. yerleşim.. yidi hāni olarağ yerleşdirmiş_una diyu (29) bēn_ūna ārsivlerinden baKdıydım diyu. yedi mi dedi on_iki mi dedi pek bilimicen_on_iki (30) hāni mi dedi yedi hāni mi dedi. **EB: Eskiden daha mı şenlikliydi bu köy? Daha mı çok nüfus (31) vardı? MA:** bu kū_ūn tabi bin sekiz_iki bin nüfusü vardı iki bin geçik nüfus var bu kōde. (32) /.../ **EB: Bu köy ne köyü dayı? MA:** ağaç hisār. **EB: Ne köyü? Manav köyü mü? MA:** manāv (33) kō_ü. **EB: Kaç hane demiştin? MA:** burasī üç dört yūs hāni var_āmī şimdi burdu yūs seksen (34) hāni falan_oturuyu. **EB: Hepsi Manav mı? MA:** ... manāv. **EB: Başka bir şey var mı? MA:** (35) ölü törük m.. başğı yāk. **EB: Çerkez, Tatar, Karaçay, Pomak... MA:** yō yō ölü bi şī yōk. yok (36) yok. buranın_ēski yerli mānav kō_ü. **EB: Okul var mı köyde? MA:** var. okūl şimiS falan va. (37) ortōkulumuz filan_urdu okullar var. var fāgad şimTi talebe şeri gidinciSi azalincasī (38) daşımacılı çivirdilē öretmen_or-to_ogulu burdu çoğ_öretmen işleri görüldü için öretmen (39) masravı dā masrāv bu kō daşımacılığ_undan dā hesaplı gelir diyi burdanı daşınıyō ilkoKulu (40) burdu oKu.. **EB: Nereye gidiyorlar? MA:** bozan kō_ü. şu ... **EB: Kaç öğrenci gidiyor (41) tahminen? MA:** bayā yirmi beş_otuz_örenci gidiyu heral. yirmi beş_otuS gādā örenci.. **EB: (42) Şu anda köyün nüfusu ne kadar tahminen? MA:** ... tahminēn gini vadır bi yüz_elli ya. **EB: (43) Her hanede kaç kişi olur? MA:** ortolumū üş kişi beş kişi āltı kişi çocuKlınan_olūr. **EB: Kaç (44) tane cami var? MA:** bi tani cāmī va. **EB: Eski mi cami? MA:** cāmī di eski camī. **EB: (45) Muhtarlık var. MA:** muttarlık vār. **EB: Resmi yer olarak başka ne var? MA:** kōpiratif vār. (46) guran ğursu va talebe yurdu var. kōpiratif vār. evet. **EB: Ne kooperatifi? Sulama kooperatifi (47) mi? MA:** yuk. urman tarım.. tarım ve orman kalkınma kōparatifi. **EB: Köy odası, köy konağı (48) var mı? MA:** vār. **EB: Bakkal var mı? MA:** var. **EB: Kaç tane var? MA:** şimdī baKğal bi tek (49) baKğal gālđı ya baKğalın biri hacıyī gidiyun diyē iki tane baKğal vā dōru. **EB: Kahve var mı? (50) MA:** vār, iki tani dı ğave var. **EB: Ne kadar büyükbaş hayvan var? MA:** şimdi burdu büyük (51) baş hāyvan iki yüz_elli üç yüzü yakın hāyvan var yani. büyükbaş. **EB: Küçükbaş ne (52) kadardır? MA:** güççükbaşın nē ğidā oldū tam sayı vēremen_ama sañı örtulumō dört beş bin (53) çıkādır. **EB: Ne ekip biçiyorsunuz? MA:** biz burđū ārpa, būday, no_ot, unnē ekiP (54) piçiyoS_ışTi. **EB: Ormandan faydalaniyor musunuz? MA:** yā ormandān faydılanıyodu bu (55) kō esis_ormannan geçiniyōdu āmma ormanı yanī bi di ayakdan satımı çıkardılā Tikilī satış (56) yapıyollā. dikili satışı şirkeT_al-diyi zāman dı orman kōlūsü pek faydılanımıyo. hē adam (57) nē_āpiyō dikili āldı mıydı diyer yani bu şirketlē di arıyı giriş dise göperetif başğannā falan

(58) dı ele alıyorlā şimdi işin gerçek yönü. nē_ıapıyo vatandaşın fakır fukarā-nın hakkını (59) sömürüyorlā yanı işin mēn, ben yēdi sēni mesilā öngüdēn göparifcivik yaptım. fakır fukārā (60) yaSık ğariban dı sesini çıkarmıyō: ileri gelen büyükle bunu kesdiriyo yanı. ses (61) çığaddırmıyollā, ğodumannā. eskişērden mesilā büyüK nē_ıapdī? de başındı tēmsil bi (62) yunuslā diyi bi şi va keresdecı vār. nē_ıapıyo bizim göparitif başgannā ele_āmış bizi ğa (63) bunnānān, yeri geliyo işleTmenin_ıadamnānı ele_alıyolā adamnādı parı va yidiriylolā (64) ormanı sömürüyorlā yanē. sömürücülüg vār yāni ormandı. bizim göparitifci.. göparitifciğlkdı (65) vatındaşı pek faydılanımıyo. Tikilī satıldıyi zāman göparitif yarar şīdimiyo yani vatındaş (66) yararlanımıyō. onun_ıçin di hani burdu biraz_orman gelirlēnden kısıtlıma vār yāni. ēvet. (67) **EB: Buradan şehire göç var mı? MA:** ōğdu canım bizim burası ben sanı dedim yı iki biğ üş (68) biğ nuFus vardı mesilā yūs seksen hanımış burası dört yūs haniydi meselā. **EB: Tahminen (69) son on, on beş yılda kaç hane gitmiştir? MA:** yüz_elli iki yūs hāni Kitmiştir. **EB: Yoksa (70) daha önceden mi gitti? MA:** yo yō hani biğaş sēni_arasındı şurdu bi bēş, on sēni arasındı. (71) **EB: Nereye gidiyorlar daha çok? Eskişehir’e mi? MA:** eskişe_iri gidiyu. **EB: Eskişehir’de (72) hangi mahalleye gidiyorlar daha çok? MA:** eñ çok şiye, tağğalı. ēmeg, tağğalı. **EB: Göç (73) edenlerin çoğu işsizlikten, eğitimden dolayı mı gidiyorlar? Ekonomik sebeplerle mi? MA: (74)** eğinimig yōnden_ıadām burdu iş bulumuyō. el yardımını işsizlikden iş bullādı ğapıcıK (75) yapıyō işde ullādı iş bulur dī gidiyōr. **EB: Gidenler evlerini ne yaptılar? Terk mi ettiler? MA: (76)** ēvlē duruyū işTi. **EB: Kendi haline mi bıraktılar? MA:** hē bayrāmdı bi geliller sıvıllar (77) bayrāmnışmāye geliyollā i.. üş beş gün duruyolā gidiyolā yini. **EB: Evleri satan var mı? MA: (78)** kim_ıalcık? herkişin_ēvi satılığ_ōsa hanı_ıalan mī vār? nē kim verciK? **EB: Alan yok yani. (79) MA:** ōle. **EB: Tarlalar ne oluyor? İcara mı? MA:** tağlıları ekdiren_ekdiriyo ekdirmiyen dī (80) diyō mesilā benim tırağdörüm va şölü diyim. ağkıdeş ēk sen diyo banı nē veriğ diyo mesilā (81) temsil on kili veri üşdü birini verin diyon ben. temsil_on kilē ğalırsī üş kilesini unu veriyün. (82) āltı kilesi benim_oluyō. on beş kilē gelirsı beşini unu veriyom_onu benim_oluyō. ben (83) nadās_ıediyon biz_ıiki sēnidi bil_ıekiyoz. yanı ğıraç_ıoldū_ıçin sulu yālī de_ıı bizim. (84) yannız susuzluğdan bız biraz_ışımız vār, derdimiz vār. he su yuk. su yētişmiyū. su ğıt. **EB: (85) İçme suyunuz var ama değil mi? MA:** işme suyumuz dī yirmi dört sa_ıati on beş yimi dağKı (86) alıyoS undan sonı yirmi dört sa_ıat dı aldımıS sulānı idārī_ıidiyuz. **EB: Su yok devamlı yani. (87) MA:** su yuk. devamnı yok. çēşmilēmiz eñ çok eñ çok yirmı dağKı. günde. yirmi dört sa_ıattı (88) yirmi dağkıka. **EB: Kim veriyor suyu size? MA:** burdan_ıışdī depōlā va urdī ki buğarcı va (89) buğarcı açā on beş yirmi dağKıdı herkeş suyunū_ıalır, tağ buğarcı ğapıdır. depolā dolā undān (90) sōnu. **EB: Köyde doğudan gelin getiren var mı? MA:** var. **EB:**

Kaç tane gelin var? MA: ĩ.. **EB: (91) At mı var burda?** MA: efeñim. **EB: At mı var inek mi var?** MA: inek vâdır ya. **EB: Kaç tane (92) gelin var doğudan?** MA: yâ kütlêrdin gini vâdır seKiz_ön tanê. **EB: Nereden gelme bunlar?** (93) MA: ā do_udan do_ubayezit_ekseri eKSerê. **EB: Köye yatırım var mı?** MA: nê gibi? **EB: (94) Yani gidenler dönüp yatırım yapıyorlar mı buraya?** MA: ne yatırım yapcık buriya? **EB: Köye (95) dönen var mı hiç?** Eskişehir’de emekli olup gelen var mı? MA: vār, iki_üş kişi vār. unnā (96) geldilê işdi u dū êskişe_jrdī adam_ölunu évermiş, temsil olan_ışı gir-miş. ē bi évi vārsı unu (97) du olanı biraKmış. başgī kendini oTceg_év bulumūncâSı geliyō buruyu. iki_üş tanı.. siSi (98) kim göndörüyō kimler tara-Fından geliyosunuz? **EB: Biz üniversiteden geliyoruz. Osmangazi (99) Üniversitesi’nden.** MA: ünüvēsteden. osmanġāzi ünüvēstesi. ünüvēste ünüvēstiden bi faydası (100) oldūnu görcez mi yani yazıb da. **EB: İnşallah.** MA: nası bi faydı görübiliriS? **EB: Biz (101) Eskişehir’in bütün köylerini dolaşıyoruz. Rapor yazacağız.** MA: rapurū.. **SGA: Şurası kuruluk (102) mu?** MA: urıyı tıraKtörle gıyulur. **SGA: Garaj mı?** MA: ġaraş. tıraKtörün ġaracı. **SGA: (103) Garajın yanındaki yer ne?** MA: o dā ġoyunnarı moyunnırı va. ġışın a_ıl gibi işTī hayvan (104) baKıyo. **EB: Şu dayı mı sahibi?** MA: hā o ... dayı işdi. **EB: Eyvah, dayıma ben arabayı (105) çekeyim.** MA: ġē ġē oruyu durdurūvasıñ vasıñ ge. ge baKam iş PittikTen sonu çek..

II/3

ALPU - Başören

Kaynak kişi : Zeynep Acar, 53, İlkokul 3; Ahmet Önal, 64, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş, Erdoğan Boz, Fatih Doğru

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Kına gecesi, türkü, köy adının kaynağı, Manavlar

(1) **SGA: Zeynep teyze, soyadın ne? ZA:** zeyneP_acar. **SGA: Kaç yaşındasın? ZA:** ell_üç. **SGA: (2) Okula gittin mi? ZA:** okulu gitTim. üçü gâdar gitTim. **SGA: Niye üçe kadar? ZA:** annem (3) mefât_etti. on bir yaşımda annem_öldü. okuldan_aldılar. üçü dü tam gitmedim. ē, tam üçü (4) başlaycak zaman okuldan_aldılar. **SGA: Niye okuldan aldılar? ZA:** e işTē gardeşlerimi (5) bakan_olmadı. **SGA: En büyük sen miydin? ZA:** eñ büyük kız_olarah bendim. eñ güççük (6) gız gardeşim bi buçuk yaşındıydı. **SGA: Sen onları büyüttün, annelik yaptın yani öyle mi? (7) ZA:** evet. **SGA: Nasıl oldu anlatsana. Zor olmuştur. ZA:** e zor_olmaz mı? zor_oldu tabī (8) gülüm. zor_olmaz mı? buvamnan işTē, davarımıS vārđı, sī_ırımıS vārđı. bobamnan bahtık (9) çocukları. bobam_onnarı gütdü, ben_ēvdi yimekleri yaptım. çocukları bahtım. (10) çocuklarıñan ilgilendim. işTe öle. şemiz geşTi. **SGA: Baban evlenmedi mi bir daha? ZA: (11) evlenmedi. SGA: Burada kına geceleri nasıl oluyor? ZA:** Kınā gicileri.. kövün_âdetleriñi (12) unuttum ben gülüm. biS, yirmi sene geşdiK gideli eskişe_jire. eskiden tā öncē, burdī aldırıyo (13) mu? aldırıyon. ō, ben. vallā benim gonusmılarım hiç_jiyi dē_ıl, siz neye aldırıyorsunuz? **SGA: (14) Bize konuşman lazım değil, ne anlattığın lazım. ZA:** ne anna.. televizona çıkıcam. xx: yā çıh (15) ba tā ī ya işTē biz nasī televizōnu kanal.. teretī_jiKide belgiselleri bağıyoğus. kövlēde. (16) aynısı, gezelim gözelim porıgıramları var. kañal_âdı ni. heb_jizleyuz un-nara. bölü seğ gibi (17) yaşlılā annatıyodu işTe. **ZA:** şey.. tā öncüden burdı ben gitmeden, eskişe_jiri gitmeden, şölü (18) olurdu. çarşamba günü yimeK işē ekmeK yapılırdı burda. fırınnarda ekmeK pişirirdiK. (19) peşembe gün başlıg_ekmē virilirdi burda. gadınnār cā.. işēde, avlıda, erkeklere cāmide (20) virilirdi. cāmiyi gidelīēdi sabahları. sabālī. cāmiden gelinci ēvde, avlıdı yimek verilīēdi, yimē (21) dāvet_jidelīēdi. gız eviniñ avlısındı gızı ğını yakılırdı. gadınnarī yimeK virilir, yimeKTen sō (22) ğını yakılırdı. ğınādan sōra oynanılırdı, dālışılırdı gızı ğını ğoduğTan sōra. cumā günū gine (23) şī.. cuma günū mevlūd_okulud.. okudulīēdi cāmide. ğini ōlen cōmātı getiriller (24) avlıdı yimeK verillēdi. cumārtesi ākşanı cumā gün davul, çalğıcılar gelirdi. kövlüyü yimeK (25) verilirdi cumā_ākşanı. cumārtesi gün dē

şeye, gelen okunculara, davetlileri yimeK virilirdi. (26) şindi atık bilimiyom gülüm. gelin_alı.. işTè bazar gün di gelin_almırdı. ölü olurdu. şindi (27) bil-miyom burda_ani.. böleydi işTe. **SGA: Bize zaten eskisi lazım. ZA:** köyler-de İsan ğalma.. (28) genç ğalmadı zātī burdā dū_ün yapıcık kimse ğalmadı. **SGA: Kızlar köye evlenmiyorlar değil (29) mi? ZA:** evlenmiyō. ölü olurdu. şe_illeriğini biliyōsuñuS. bi ğınā gicesi oluyo. ertesi gün (30) işē alınıyo, gelin_almıyo. bi dū_ün bitiyō. **SGA: Yok, biz burada eskiden nasıl yapıldığını (31) soruyoruz. ZA:** esKiden aħā benim_annatTīm gibi olurdu. bēlki tā benim_aklīmā gelmeyen (32) vardır bi_şīler. ö.. akşam.. **xx:** tā eskilē, sen poltikacı olımcān, senden poltikacı olmicāk. (33) sen tā ēskileri annatsaņa. **ZA:** tā eski nası olurdu? **xx:** annengiliñ ebilerin geydī şīlerini (34) annatıvı unnarı. unnarı soruyor_unnā. ē sen aklıñ küçü hafızāña getirivē hē. **ZA:** u, biz (35) u_zamannār atı binilirdi, atınan gelin gelinirdi. tā eskiden, benim çocuklūmda. **xx:** hāh. (36) unnarı annat. **ZA:** gelinneriñ başını başKı düzelē-di, gelinniK_olmāzdi. gelinniK (37) geymezlērdi, şavlar geyilirdi o_ızman. şavlar_olurdu, ğadife, şavlar. gelinneriñ başını (38) yapaııardı, düzellerdi buııarını bōlū parı marı daķaııardı. şe eski parılardañ. ölü olurdu. atı (39) bin-dirillēdi atınan giderdi. şindī de_ışti her_şey de_ışti. **SGA: Şimdi bu eski şavlarlar (40) giyilmiyor mu? ZA:** u şavlarlar mı? u şavlarlar.. ne biliyim? yok heraldı gülüm. unnardan (41) yok. hinci sırmalı ğadife geyiyoııar_ama ğına gicelerinde. işlemeli ğadifeler var ya, sırmalı. (42) unnarı gēyiyoııar şe_illēde ōsun burdā ōsun ğına gicesinde. u şavlarlar yok şindi. yok. **SGA: (43) Tamam teyzecim sağolasın, ağzına sağlık. ZA:** ben o_ğadar bi.. /.../

(44) **ZA:** aklımda ne bilēyin hiç.. televīzonu çıkarmāzsanañz. **SGA: Çı-kartmayacağız. ZA: (45) çıkardırıñız. SGA: Aşk olsun. Yalan mı söyle-yeceğiz. ZA:** hiç ahlımdı yok_ku. ahlımı gēlşi. (46) kıSları ğına yaħarkān bobam pazarı vardı mı saña, al, yeşil_aldı mı? sen geydiñ bobāñ gördü (47) mü? diye söylenilirdi. öle sōleniliyodu. **SGA: Onları yazacağız. Hatırlıyor-san söyle yazalım. (48) ZA:** nası diyim?

(49) bobāñ pāzarā vardī mī saña āl yeşil

(50) aldī mī saña āl yeşil aldī mı?

(51) bu dā ğızımūñ dedī mī bu dā ğızımūñ

(52) dedī mi al yeşil ğınāñ aı_ōlsun

(53) burdā dillīğīñ baı_ōlsun.

(54) atlādīm çıkdīm eşiğī atlādīm çıkdīgīm

(55) eşiğī sofrādā ğaldī ğaşığī

(56) sofrādā ğaldī ğaşığī

(57) ğız_ānānīṭ yakīṣī ğız_ānānīṭ

(58) yakīṣī al yēṣīl ğinān al_ōlsun

(59) burdā dillīḡīṭ baī_ōlsun.

(60) tamam. /.../

(61) **EB: Bu köyün adı nereden geliyor? Başören. Ören mi var burarlarda?** **AÖ:** şindig_ören (62) demeKten ğasit urası bi ī şöle şöle bi dālīK bi yerimişTiK. dālīK mālīK şöle çel çepel bi (63) yerimişTi. örennik derler şöle bī daşlıK ğayalıK yellere. bi dere şurda bi dere şurda u sulardı (64) ulıfara öle gördükçe ören, başören demişler yani. ören demeKTen ğasit öle yellere. işTe. (65) ilerden bi yıkıntılı Kılan yellere. bullar şeyden tā ğalma, u ermenilerden ğalma bi yer bulfara (66) ya. hattā yonan bile gelmiş bū şulıfara ğadar, şurda bi adam öldürmüş. işTe ermenilerden (67) ğalma yıkıntılıK olunca başören demeK veran bi yerimişti. dolayisilē adını başören ğalmış, (68) ta ilerden beri. /.../ **FD: Şehit mezarı mı var?** **AÖ:** ya bu zamanında ğalmış bu asfalt geçince.. (69) **x:** derideymişTiK. dereden işe almışlar üze yukara. **AÖ:** deredemişTiK. una almışla. orıyı (70) yaptılar. **x:** urayā_alandı. mezar derideymiştik. /.../

(71) **FD: Köyün hepsi Manav mı? x:** manav manav. **AÖ:** manav. **FD: Muhacir, Kürt, Çerkez, (72) Tatar... x:** yök yok. ğavır bi_şiy yok tā. **FD: Hiçbiri yok mu? x:** yok. **AÖ:** hepsi manav. (73) aġgö.. aġgöz manav. **FD: Aġgöz ne oluyor? AÖ:** avınaġ demek yāni. **x:** hanı dil bilmiyēn, şey (74) bilmiyēn_ışde. **AÖ:** avınaġ demek yani. ya siz? **EB: Ben Muhacirim. AÖ:** məcır mı? arkıdaş (75) manav mı? yā baġ hele. siz ... ben bile gezdīm yellere hangi köv manav kövü hangi köv (76) tatar kövü heP bilirim. hangi köv məcır kövü? manav kövlerinde aha böle ... bi yol. ğalanı (77) dar_olur. unnar cünKū gerizeġālıymış ki unnarı ġurāġġan soġunda bū ī şı arıpların (78) marıpların çıkıca_çalıscā aġıllānı gelmemiş. öKüz_arıbası geşceK ğadaġ bi yer. atatürk (79) demiş ki hanı anġarada ulusun_orıya, atmış metiri yapıverin. ulen_atmış metiri yolda ne (80) gezdireceK bu dimişler. şimdi atmış metire idāre etmedi de mi? dolayisiyle manav milletindi (81) böle bi düşünen_adam yoġumuş. u məcır_öldündan bilmiş. onun_ıçin onun_ıçin manavları (82) aġgöz dememiş sebebi avınaġ. sen nesin? **FD: Ben de Manavım. AÖ:** manavmışın hani (83) nerden? hangi kōdensin? **FD: Yukarı İlca. AÖ:** hē yukarı_ılcı kövündēn. /.../

II/4

ALPU - Bozan

Kaynak kişi : Mehmet Emin Erkal, 63, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz

Derleme yeri : Kahvehane

Kayıt türü : Ses kaydı

Konu : Belde hakkında bilgi

(1) **MEE:** atatürk mällesi. bozan beldesi atatürk mällesi. **EB:** Bir Atatürk Mahallesi var bir de ne (2) var? **MEE:** isTiklâî mällesi var. **EB:** Adınız neydi sizin? **MEE:** mehmed_emin_erkal. **EB:** (3) Siz hangi mahallenin muhtarısınız? **MEE:** atatürk mällesi muhtarı. **EB:** Yaşınız kaç? **MEE:** (4) atmış_üç. /.../ **EB:** Bozan adı nereden geliyor? Bu konuda bilginiz var mı? **MEE:** bürası bin (5) yıl_önce do_ı do_ıulular taraFından aslındı bozhanmışdı burası. **EB:** Bozhan. **MEE:** (6) bozhanmışdı. bozan diyi geçmiş yāni bū ... **EB:** Öyle deniyordu değil mi? **MEE:** öle de.. **EB:** (7) Bozhan'dan Bozan olmuş. **MEE:** bozan_ı oldu. **EB:** Çok eski bir yer. **MEE:** ěski bi yerleşme. (8) **EB:** Ne kadar diyorlar mesela? **MEE:** biñ senelik. evet. **EB:** Peki yer değişmiş mi? Hep burası (9) mı? **MEE:** hēP burısı. şey yā yer de_ışıklı derken şurdı gedīn_örenindīmişdi burayı (10) de_ışmış. iki kilometre bu tarafı gelmiş. **EB:** Önce neredeymiş orada? **MEE:** şu gedig_öreni (11) deriz asfaltın ... **EB:** Gedi? **MEE:** gedik öreni ... **EB:** Gedik ören. **MEE:** hē. ki orası kendili (12) şehri diyi geçiyomuşdu. u şekil yani. biñ senelik dokuz yüz doksan dokuz senelik burası. (13) **EB:** Peki ona dair bir şey var mı, eski yapı? **MEE:** yapı yok ölü bī şesi yok da, yıkılmış (14) tüneller, temeller var yani. tünel ... x: meseİa bu taraf şey geçiyo, ā nē sit_alanı. bi_şe (15) yapamıyosun yani. **MEE:** işti sit_alanı bi şey yoK ğalmadı bi. **EB:** Resmi yer olarak ne va? (16) Belediye var değil mi burada? **MEE:** belediye var tabi bozan belediyesi. **EB:** Başka resmi (17) kurum be var? Jandarma var herhâlde. **MEE:** jandarma alpuda, ilçemizde var. yok. jandarma (18) burda.. **EB:** Ne var burada? **MEE:** bi belediyemiz var burda. **EB:** Okullar var tabi. **MEE:** (19) okullar var tabi. okullā var. **EB:** Muhtarlıklar var değil mi? **MEE:** muhtarlıklā va tabi. x: (20) şeyler var bak. önnar_oluyo mu, ğöparatifler, tarım ğiredi? **MEE:** tarım ğiredi kōparatifi (21) falan bangası falan yok yanı. **EB:** Kaç kooperatif var? **MEE:** pancar kōparatifi var, süt (22) kōparatifi var. üş tane kōparatif vā, tarım ğiredi kōparatifi. sulımı kōparatifi vā bi di işdi. (23) dörT Tane. **EB:** Kaç cami var? **MEE:** iki cāmimiz var. **EB:** Sosyal yer var mı? **MEE:** yok. (24) yeni dā işleTmēye açılcaK yeni belediyemiz yapTı bi. **EB:** Park var mı? **MEE:** park var. **EB:** (25) Kahve kaç tane var? **MEE:**

kāve sekiz, dokuz tâne gāve var. **EB: Bakkal, market?** **MEE:** var. (26) beş tâne de baKkal var. **EB: Kasap var mı?** **MEE:** altı tâne kasaP_bar. **EB: Berber?** **MEE:** (27) berber üş tani berber var. **EB: Terzi?** **MEE:** bi tâne. **EB: Benzinlik kaç tane var?** **MEE:** ī iki (28) tani benzinnik var. **EB: Başka ne var?** **MEE:** tērzi, baKkal başKı şey yoK_öle, kıparatifler (29) va işdi, belediye binası va. KasaPlar var başKı ölü bi_şey yok. **EB: Lokanta?** **MEE:** loKantı (30) va tabi he. u aklımızı geldi. üş tane di loKanta va. **EB: Meşhurmuş buranın lokantaları, (31) duyuyoruz.** **MEE:** meşur. eti meşur buranın. **EB: Beylikova'da anlatıyorlar da eskiden daha (32) meşhurmuş buralar.** **MEE:** siz nerden sorması ayıb_ol.. **EB: Ben Eskişehirliyim.** **MEE:** (33) eskişeriñ içinden, içinden misin? **EB: Ever. Doğal yer olarak etrafında mağara, şelale, koru (34) alanı, ormanlık gibi doğal güzellik var mı?** **MEE:** ölü bi_şey yok bozanda. yok. **EB: Okul kaç (35) tane?** **MEE:** okul bi tâne okulumuz va işTe. ilköretim orta_okul_ışTe. **EB: İlkokul, ortaokul. (36)** **MEE:** hē. beraber. **EB: Öğrenci sayısı ne kadardır tahminen?** **MEE:** vallā tahminen beş yüz (37) öğrenci va ya. yanē şeylē di geliyo, taşımali. taşımali dı var. **EB: Hane sayısı ne kadar toplam? (38)** **MEE:** hāne sayısı sekiz yüz. büyük nüFus. ilkin iki biñ yedi yüz nüFusu vardı yalnızS biraz (39) düşTü tabi. hē he şimdi şu_andı biñ seKiz yüz biñ dokuz yüz nüFus var. **EB: Sekiz yüz (40) hanenin ne kadarı Manav?** **MEE:** nası? hepsi manav. ğarışık yok bizde. çok.. **EB: Tatar yok (41) mu mesela hiç?** **MEE:** yok tatar yok bizim burda.. **EB: Çerkes?** **MEE:** çerkez di yok. hepsi (42) yerli. **EB: Pomak.** **MEE:** hepsi de. hepsi manav. **EB: Arnavut, Boşnak.** **MEE:** yok, yok. **EB: (43) Ben soracağım çünkü hepsini.** **MEE:** hē tamam sor. yok yok. **EB: Kürtler?** **MEE:** var tek, ī üç (44) hāne kürt va işTe. **EB: Nereden bunlar?** **MEE:** bunlar urfadan. doğubeyazıd, urfa. /.../ **EB: (45) Beldede tarihi anıt, tarihi bina, çeşme...** **MEE:** onnar ğalkTı. hepsi yıkıldı, yok yāni. hēç (46) bi_şey yok. tarihī bilmem ne hiç_ölü bi_şey yok. şimdi çeşmilē falan vardı aslında hepsi (47) yıkıldı. **EB: Arkeolojik alan şurası mı var demiştiniz?** **MEE:** evet. **EB: Ören yeri var. Neydi (48) oranın adı?** **MEE:** evet. sit_alanı gedik, kendili şehri dedimiz yer. **EB: Gedik ören. Kendili (49) mi?** **MEE:** gedig_ören mevkisini kendili şehri denirmişti. eşgiden_ordaymışdı, kendili şehri. (50) doğu doğulular tarafından_oluyō. ... boS bozhanmışdı. bozan deyivemişlē nēyinen (51) ğaldırmışlē şeye, ... **EB: Tamamı Manav diyorsun.** **MEE:** manav, aşşā yukarı. **EB: Göç var (52) mı?** **MEE:** var, var. **EB: İki binli yıllardan itibaren yani yaklaşık on on beş yıl içerisinde (53) tamamen giden hane var mı?** **MEE:** var. var. sayısını sayısını bilimiycem di var tabi. x: iki (54) yüz_otuS. **EB: Yüz otuzsa iki yüz elli hane falan göçmüş o zaman.** **MEE:** göştü tabi ya. iki (55) biñ yılından bu taraFı göştü tabi. **EB: Üç yüz hane göçmüş mü?** **MEE:** aşşā yukarı. x: (56) her_üç_evden biri boş ya. **MEE:** boş. **EB: Bu göçenler evlerini ne yapıyorlar?** **MEE:** satan dı (57) olu

müşTeri bulan_oluşsu satıyō işTe öteki öluna aliveriyo beriki Kızına aliveriyo burdu (58) galan. u_şekil_oluyo. başKâ tüllü öle yabandan gelib di ev_alan falan yok yāni. **EB: (59) Tarlalar ne oluyor? İcara mı veriliyor? MEE:** tallılar dı işTi satılyō, icarı verili. patronuñ biri (60) geliyo, topluyō. bayā bi toplıyannā oldu. **EB: Göçün sebebi işsizlik mi daha çok? Ekonomik (61) durumlar mı? MEE:** ekönömik durumnā tabi, işsizlik. **x:** göçün sebebi ne biliyon_ñu sen bak (62) ne yazcın? çiğçi parı ğazanamadı için çiğçilik bitTī için nōluyo burda? halinnen göç_oluyo (63) de mi? **MEE:** boğç. fa_ız_ışin-den ğurtulumuyo vatandaş. ölü gidiyo işTe. **EB: Peki bunlar (64) köye gelip gidiyorlar mı arada bir, bayramda seyranda? MEE:** bāyramdı gelir tabi. anası va (65) bubası va, cenāzeleri va geliyo gidiyo. **EB: Köyün göçü daha çok nereye? MEE:** eskişe_jir. (66) vilāyātā. **EB: Köye yatırım var mı peki? MEE:** köyü hiş bi yatırım yapan yok. /.../ **EB: (67) Eskiden nasıldı burası? Çok hareketli miydi? MEE:** hareketliydi. yā bī topluluk berāberlik bi (68) ha.. hareketlilik vārdı yāni her yönüyle. mesēlā kendi işiylerimizi kendimiz yapıyōduk. şimdi (69) ğālī herkes gidincē boşaldı. ölü bi_şey yok. uFak tevek hayvancılınan işTi bir_iki ğalannā (70) geçiniyo işTi. az_öncü siz gelmi-den_levli_ayçığēni ğonuşuyoduK_arkadaşınan. yāv dedi (71) ayçığēm_ıma dedi, para ğazancaz diyi ekTik dedi, ā dedi dokuz yüz lirıyı düşmüş_ekin dedi, (72) ğazanamıycız falan dedi. **x:** geçen sene biñ dört yüz lirıyı saTılmış bu sene dokuz yüz lira. (73) ben mālīyeti dokuz yüz.. **MEE:** öle diyi ğonuşuyōduk. āynısını ğonuşuyoduK_ışTe. **EB: (74) Daha eskiden nasılmıştı geçim burada? Hayvancılık nasılmıştı daha eskiden? MEE:** (75) hayvancılık pirim yapıyōdu şindi. eskiden. şindi satTıñ_ucuS aldıñ pālī. şindi ğasabı (76) veriyoz_eti, hayvanı, diyelim_on beş lirıyı, geri dönüş_otuz beş lirādan_alıyōS. bi (77) dengesizlik va, istikrar bozuklū va. ekönömü bozuk yāni. şölü bozuk_ışTe adam yetiştircen (78) diyi ūraşıyō, yetiştirdi malı işTi aracı teFeci alıp gidiyo işTe. ğazanş sālāyımıyo. kendi (79) kendini yağıni ğavuruyo işTi başKâ hiş bi şey yok. bāzısı dı emekli. /.../ **MEE:** ğazanan (80) geliyōdu işde. parası olan burda her şey vardı, boludu hepsi. hē boludu. şindi durumnā yok. (81) hiş kimsi yok. hani.. **x:** biz burdan beyligovıyı gidiyoduK beyligova urdan buryı geliyōdu. (82) **MEE:** yok yāni hiş bi şı yok. soruñ baħam Tā bi va mı yok mu? bizim bū étud (83) yapmamızdaki şeydeki bī menfāt_olan bi şeyler diyen hic_olmaSsa. varşı bi_şē? nası olsun (84) ki? bī yarar, zarar, ziyan mesā ne şekil ğonuşuyum unu du ölü.. menfāt meselesi olsun_acık (85) dı köy köy_adına. tabi siz bütün_olarak göndercez diyon meselā, bunū şey yaptıktan sonra. (86) diyom mesa acık yarar görülsün yani bī yerde. ekönömü bozuk diyoz_ışTe. haK_aten di (87) bozuk. **x:** ne yararı görölcek? **MEE:** lē yarar_ışTī.. le ābi bildirdik ki malımızñ gi.. girdisi (88) pālī çıkTısı ucuz di-yom meselā. **xx:** hastaneden mi geliyonuS? **x:** bunnā hasTaneden dē_jil. (89) **MEE:** bunnā hasTaneden bunnā pasTāneden geliyō, devletiñ pasTānesinden.

hasTāneden (90) dê ١١. **xx:** ben doḡTur sandım da. **MEE:** yā doḡTur dê ١١. **x:** doḡTur sālīg ١١ gelceK az (91) sonna. **xx:** gelcek mi? **x:** giT ١١ıyı baḡ. **MEE:** ā bunu arabı İāzım bi dene arabı yoḡ ١١Te (92) aha ġaldı bu. ... arabı İāzım. **x:** bunnā arabı da ١١dıyò. **MEE:** arabı da ١١dıyölle di baḡam (93) seniḡ-kini eḡ soḡ ١١alcāz baḡam, yazdırdım. büyüñ ١١akü parasını toplıcız memêd ١١a-li bunnā (94) başḲa. başḲası hadê. **xx:** ben ayā gösTercekTİM. **MEE:** hē hadi sen bi git. oruyu bi (95) gösTer ١١ayāḡı undan sona görüşürüS. /.../

II/5

ALPU - Büğdüz

Kaynak kişi : Zeynep Kenar, 80, Okumamış

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, köy tarihi ve sosyal hayatı

(1) **SGA: Seksen yaşında mısın sen? ZK:** tabî. **SGA: Adın ne teyze? ZK:** zîynep kenâr. **SGA: (2) Okula gittin mi Zeynep Teyze? ZK:** Kitmedim yayrım câhil ğaldım, ösüz ğaldıĝ dî okulu (3) okumadım. sarı banı iş dutcâz diyi dē çocūkan. **x:** ... yokluK vâdî ilkoğuldan çıkdım bēn de. (4) **SGA: Teyze senin adın ne? x:** bēn hacıyın. çekinmin. **SGA: Tamam peki. ZK:** beni çekin siS. (5) **SGA: Niye öksüz kaldın? Ne oldu? ZK:** bobam_ölmüş. bi yaşlandı iki yaşındı üç yaşındı bēş (6) yaşındı ö ğalmışiS. bēş Tâni çoÇuk. aṇam dı okudumamış. **SGA: Nasıl okutsun? ZK:** hē ṇaşı (7) okutsün yük. etmet bili yuk. yā bēş Tane ösüz ğalmış hinci gelinnē şincilē böllu hepîSi böl (8) yimeK bol giymeK bol. şullāmızı ğıstırığōdîK_ṇam bire fistan giydirdi görünciK diyi. (9) yokluğ varıdı ēveli yāyırım. hinci va ēmmē çoluğ çucuğ, çoluğ çocū okutTuğ_ēmmē (10) kendimiS_okumadık. ya yayrım. (11) **SGA: Şu camii neymiş bir anlatsana. ZK:** camî târihi_ēsēṣ. okul dē ta ğavur_oTmuş ğāl-mış. (12) kim yaPTıysı yapmış bunu gitmiş. bununı bağ yāyırım âltınna yıldızı âltınnan_ayıdı. bunu (13) adam yaptı çaldı dı gitti. hē başğı takınmış bāk. minâriñin depisi aymın yıldız va bağ. (14) âltınımışdı unnâ. ēsKiden_adam-nâdî ğâfı mı va? adam benim kâzımı ğırklıydım yapākan (15) yapTı unnarî âmiş bi gecidi gitmiş. alimüyon dağınmış. /.../ şu tarafTî şîsi va mârası va bu (16) tarafta. u tarafta mârası va. ne ucu va ne örtası va iyer ğirsēṇ ğapısından bağ bulumaṇ nērdiysi (17) ucu. bu tarafdı yāylı deriS u yānda. biz çoK sı_ır ğütTük dü bilirin ben_ullāda. bu ... nēse (18) ğemiş köy.. āycığ āycığ köyden toplanı toplanı buruyı oTmuş. köyü ğemiş buruyı oTmuş (19) cāmīñin sēvisi-ne. cāmīñin sēvîsi. /.../ varımış dı neresindi? ğaş dene hırsız ğēdi yārim. (20) ğamere ğamere ğodulâ hinÇi ğāmere va. halılânı yēñi alındı ğörmüşündür. tā bi yerden geldi (21) u. /.../ târihi isēr. ariyóllā nerisinde ne bilceṇ? hē her yer demir ğapıla eme giriyo elin heriFi (22) uyduruyō dâ. **SGA: Şu yayladaki mağaralar? ZK:** yāylıdı mârî vâ gidēken beyli. unu (23) gösterivellē dē ... ğavur_urdu ğāmiş. sünnü bobu va. sünnü bobu dellē. urdu yāylıdı sînni (24) bâbıyı gidevdi ğavır çekmiş gitmiş. ullādı ğāmiş. urdan_ısdanbuldı deniz dö-külmüş. urdu (25) çoğ_oTmuş. yāylıda hē yāylıdı ğāmiş. sünnü bobu dellē una. eyē bi ğuş ğonsıṇ bi vur, u (26) sahâT sağat ğalıṇ. **SGA: Orada yatır mı**

var? ZK: yatır va urdâ. sünnü bobu dellê. **SGA: (27) Kimmiş bu sünnü baba? ZK:** sünnü bobuymuş eşgiden gâmiş bilmiyyōS. ölmüş, uráyâ (28) gömmüşlê. mezeri vâ minâriynen buru ğadı va uzunnü. u ğudu büyük. bi sünnü bobuyu (29) gidê.. burdan ğavır bu yanı çekmiş gitmiş. âltın saban, âltın buyunduruĝ vârmış urdu (30) bulunmiyyō. âltınımış. bulunmiyyō bulunmuy-yolîlâ. gömülü mü? hê arıyolîlâ da gömülü (31) bêsbe. ğavır zînginimiş nê ğoduysu ğomuş. ğomuş gömüş ğomuş gitmiş ğavır. **SGA: Burası (32) eskiden Rum köyü müymüş? ZK:** êsdê eşgiden bi minâriymişdi buru câmiynen gelen, ōTmuş (33) gelin, ōTmuş yâvrım. kimisi ötü yüzden gemiş kimisi yabandan gemiş. **x:** yabâncımız yok (34) çağır, abâ a bu ğardaşa kölü kömüzdü hiÇ yabâncı yok. cingân mingân hiÇ yabâncı yuk. (35) emmim dayım emmim dayım. **ZK:** şinci yozĝat kō, ūnden.. bak cingân yuk. köylêden (36) toplanmışlâ hepsi tûremiş naPcaĝ seniĝ va bês çocuĝ benim, mā âltı çocuĝ. ölü ölü ürê, (37) nolcıĝ? eşginden çocuĝ çoĝ, oludu. /.../ hê ō yōĝ. hep yelli-siyiS. çolümüz çocümüz anamız (38) buvamız yelli. /.../ şölü hani çolümüS çocümüS şherdi yâ şulîlâr halı yayaîlê di ĝılalîlâ. âlmaz (39) câmi. baĝ, üş deni yarâ üş ğadın her, ūrmızan döldük. yōĝardı dı çıĝdıĝ nı bilmen mêrdime-ni (40) yōĝarı çıĝmadıĝ? haĝ urdu va. ĝalîlâ urdu ĝılâ. mêrdimen va urdu ĝılâ hani ininci yer va (41) çadır çekeriz urdu ĝılâ ĝalîlâ. baĝ, üçü dü ulîlâr dolâ. câmimiS peK iyi. peK ğadın. /.../ (42) âlmaz dışallâda ĝılalîlâ hinci bizim şherdi çolümüz çocüm benim bês dani bi şherdi. bunun (43) va üş dört şherde. hinci bütüm millet şher dü, ūn va dı undan toplandılâ. **SGA: Dügün mü (44) var? ZK:** he. ĝını ĝecesi vâ dê urdu. bursuyu ĝiTceK ĝıS. gelin KitÇek. böyün gecı yapcâS (45) yarın yimek yîceS. bazar gün gelini bindirciz. undan sonı gelin ĝiTî mi haÇı pilafı yîÇiS. ya. (46) hacıyı ĝitÇiK ğadın pilaf döküya ĝocu köyü. **x:** hinci bak şu dönên va yâ bizim câminiĝ (47) dönennênde cam-nâ vârdı. camnarı ĝapatTılâ câmiyi ge Peh yaPTını sês yapâdı. hinci sês (48) yapmiyyō. bak bu dönên va ya. **ZK:** inilê. inilêdi. câmi inilêdi. **x:** inilêdi. cam-narı ĝapatTılâ. (49) şö şö üş dört tarafındı cam vârdı, unuĝ. camnarı ĝapadinci sês yânkı yapmiyyo. **ZK:** minâriyi (50) çıkımaĝ. bu minâriyi çıkımaĝ ... sanıĝ bō bō çıkaĝ, bō bō bō bō çıkaĝ. çıkımaĝ. eline (51) ayetdirik alıĝ ya bî lâmbî, alıĝ otuz bês sêni hocamız, okumuş burdu okudu. çıka.. **x:** otuz (52) bês seni tallîlâdân bozândan duyuludu. minâriyi çıĝdı otuz bês sêni undan sōnı sölendilê (53) hocamız fêlç, oldu kömüzüĝ hocasıydı. bu kōde nı kıdâr ĝurân dutan vârsa hocamızıĝ. **ZK:** (54) hocamızıĝ bu didi unnâ. bitün ĝurân dutan okuyanı hocu hocamızıĝ. hocamızı burdan sürdilê (55) u dı dil fêlci oldu öĝdü. otuz bês sêni bi çıksaĝ ... ĝolay, olu. şö döniiĝ döniiĝ döniiĝ (56) elinde çıĝdı. iyîni mi bildi ki, ōn hêrkiş. İylenim dedîĝ şherden, okur, ezennê. ya ğadın (57) yâvrım. şherden, okunu hinci ezennê. yêrden, okunu hocu okun hocamız yêĝi ĝedi iki, üş (58) sêni ōdu gelili. iyi allahâ şüküller, olsun he iyîyiz çok şükür. çok şûĝur, eme okumuş çok (59) kömüzdi yâvrım. okumuş

çok. adam.. bütûn bõ ğadinnâ okumuş elleri ğuran. biz dinneriS (60) bilmiyen-nē. bilenneĝ hocu oĶur. /.../ **ZK:** hocamız dı temiz dutıyo peK cāmiyi. **SGA:** **Zaten (61) gittik hemen gördü geldi. ZK:** baĶ şordan gidiyödu. baĶKaldan çıkıp gidē, hocam dēdim dē (62) cāmiyi ğadinnâ girdi didim. hocam didim cāmiyi ğadinnâ.. **SGA:** **Bizi şikayet mi ettin? ZK:** (63) hē. undan sōnı o muhdar vardı soĶunda. **SGA:** **Onu biz telefonla çaĝırdık. ZK:** ā muTdar (64) geliyō geliyōn didi. hoÇam neriye gidiyōĝ dē baĶ takşi gēlĝi cāmiyi ğadinnâ girdi kime (65) diyon burdan çıKdında. ... u takşinin edrafını bi dolāndı, girdi içere. **SGA:** **Demek siz bizi (66) şikayet ettiniz. ZK:** hē biS şikāyet_et-Tig. gelen_öldü dediK. bizi tokĝdur geli yavrim burıyı (67) Tokĝdur sāndıĶ sana. tabī. yō bōyün bu tokĝdur diyil dedim ben. cāminiĝ_āvlısını girinÇi. (68) nāpcaĝ yāvrim işdi bi ömrümÜS bitTi yētTi ĝiTti. bunnâ bütûn toprādı hep yēni öĝdu hani (69) kim ĝāĝdı içindi. hēb_ēski toprādı toprak bināyıda. bēn kendim durum baĶ burda. binā (70) beklerin napcın? yā çocūm va ĝāş dene her biri bi ĝırdı, ĝurbētTilē. sa_ösuĝ_allah_ömür (71) visiĝne. belā ĝazā vēmeseĝ cümle yārabbi yārasülallahām belādan ĝazādan. x: resmīni (72) gösterivesā çaĝır_ebe. **SGA:** **Göstereceĝim. Daha fotoğraf da çekeceĝim. ZK:** āy_a bēn bü.. (73) **SGA:** **Beraber ama. Beraber. ZK:** ā. amanıĝ bēn ĝorĶarın bi yērdi nē çıkarın da. **SGA:** **Yok. (74) Televizyoncu deĝiliz biz. Hocayız. ZK:** çıkman mı? ēyi ēyi. seniĝ va mı çoluĝ çocuk? **SGA:** (75) **Yok. ZK:** sen_ēvli di_ı misiĝ ta? **SGA:** **Evliyim. ZK:** ēvli misiĝ? olu olu olu. ön dōt, on beş (76) sēne olanıĝ çocū_u ölmadı. öldü, uşdum. dōrT beş_ay yanındı bēkledim çocuĶ_öldü diyi. (77) veri veri allah büyük yavrim. allah büyük veri. ösuĝ yavrim ēvlat_ösuĝ, a ĝuzum. hincē (78) tokĝdur nē çuĶ. gidiĝ_oĝa. /.../ **ZK:** bi_ıki ālarıS bi_ıki güleri napcāĝ yavrim. bi_ıki ĝonuşuĝ (79) bi_ıki çay_içel duĝ çuĝ. e napcāĝ yāvrim napcāĝ dünyā ö ĝurulmuş gidiyō. yā. ĝaharsız (80) ĝayıTsiz.. x: misāfiriyiS biS bu dünyāniĝ. yalıĝız.. **ZK:** hē misafiriS. yalıĝız_üzülmi. allā (81) ecir sabır vesin yavrim çoĝca. veri allā. allay hayıyli ömüllü bi ēvlat dā vesin yētē. allaham (82) hayıyli ömüllü vesin. veri yāvrim_allah büyük veri ĝuzum. /.../ **ZK:** saçılı ĝāmiş, ... biliyōdu (83) ēv̄miz göşdü zēlzile ödu da. **SGA:** **Zelzelede mi ölmüş? ZK:** hē zēnzilidi öldü du göşdü dē (84) urdu ēv̄miS vārdı ĝoĝşular çıkardı āltından. bi_şig_ōmadıĶ beş Tene olan bi ana. beş (85) ĝardaş ātından çıkıdıĶ. ehe buru dayımıdı benim. bunun_ēvindı duruduk. napÇaĝ yanı oluyō (86) İsan. **SGA:** **Zelzele olduğunda sen kaç yaşıındaydın? ZK:** ben ĝüççüdüm ĝızım. biz ĝüççüdük (87) bēbidik. ēvēlden ta ölmüş. biz ĝüççüdük. tā ēvēlden_ömuş. ĝüç.. biz bilmiyyoz da. sōnu bizi (88) çıkardılār çıkıĝ_ēȳniz göşdü diyi bunun buvası nēy yapvedilē. hē burdan benim dayımıdı (89) ĝālī bu āldı geldi urdu baĶdıĶ. yapvedilē ēymizi bi ēv iyi kötū. girdi ĝālī. sōnı benim_āĝam (90) yetişdi ēv yapıdı. ēverdi anam ... on bārmānan_ēver āş dı ĝāldıĶ. āş dı yatdıĶ açıĶ dı ĝāldıĶ (91) napam? ĝoĝşu diyo.. **SGA:** **Baban depremde mi vefat etti? ZK:**

yō yō buvam_ölmüş ta. (92) ölmüşdü debremden_çeveli ölmüş buvam. /.../ hē benim çocuklā mesel sanıġlā hinÇi. (93) dePremden_çeveli ölmüş. buġam mīde hastalındın āmelit_olmuş su içirmişle urdu ölmüş (94) ġalmış_ıulġāda. **SGA: Nasıl olmuş anlayamadım. Ne hastalığından ölmüş? ZK:** mīdesini ... (95) ameyed_ömuş su içirivimişlē. ā u buvam ömüş, urdu ġāmiş. biz nē bilem. bilmiyiz_ölmüş (96) ġalmış_ıulġāda. anā herkeş cāmiden çıkā. bu bizim buvamız yoĖ mu dērsiz anam hadi (97) dayıngili gidiġ dēdi. hani hērkiş buvu buvu dedikçi biz bakınıdık buvu kim nē ki diyi. /.../ (98) halı dayı uşaġıyız_ıkimiS. halamıġ ġızı bu benim. dertleşceK_ınsan yok yārim dērdiġ dert (99) mer.. yok. çoluk çocuk geli bi_ki dērdiġi di aġnadımıġ amanın yavırım peg_iyyiın amanın (100) ġuSum ġēldiġiz mi gülü gülü gidiġ napcaġ? hastı sāyrı ölmadıkTan sōna çoluk çocuk yā. sēn (101) işi_ıt allaha du_ı it yāvrim. sēlbes dur. a ġuzum. allah veri gini öldü_ı yerden veri gini. (102) allah hayilli ömüllü bārından bi Tā vesin di.. /.../ **ZK:** ġēl burıyı dermiş, anamı_ünneri-miş. (103) ġöluna bēn_adaġ_adadım ya. anamıġ üryasını girmiş. adını ġo-dum, isminur. ġızııġ_adı. (104) adaġ_adadım ġēsenġā dēmiş osman nūriyi. olanı öldü hanı kēndi ölü. anā ben vamiş ge (105) ölüm_adaġ_adadım. bak benim_ada_ım dı ta anamı mālim_ömuş. çocuġ_ıscakdı, ıscakdı (106) ıscakdan gelimedilē. uzak yer sekiz sahatlik. ġurbanda nēy gelillēsi oğutÇan. burdu (107) mēvlid_oĖutÇān ġocu köyü yimek vērcin. olan kesdi ġurban. burTu hēmen kesTi da_ıtTı. (108) allāh vesin ġızım dı ösuġ_ēvlat. hē vesin. sen_onu üzülüb durma allah unu āġmış kī..

II/6

ALPU - Dereköy

Kaynak kişi : İklime Ceylan, 68, İlkokul; Ferahgül

Derleyen : Songül İlbaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, köy hayatı, çiftçilik

(1) **Sİ:** Adım ne teyze? **İC:** iklime. **Sİ:** Soyadın? **İC:** ceylan. **Sİ:** Kaç yaşındasın? **İC:** ellî ye.. âtmış (2) yedi. kırk beş do_umnuyun âtmış yedi mi oluyōm herâldım âtmış sekiz mi? **Sİ:** Okula gittin (3) mi? **İC:** beşe gadâ. ilkoğul biTirdim_ançı. **Sİ:** Burada mı gittin? Bu köyde mi gittin? **İC:** şurdî (4) özdenğdi oğidum_o zıman_ördi vârdı okul burda yōKTu. şurdı depōda oturuyōduğ biz (5) bobâm depō mēmuriydi. ōrda vardı okul. burasî önciden yaylıydı. sonrıdan gēldi köv burıyı. (6) u özdenge okudum. **Sİ:** Nasıl gidiyordun? Zor oluyor muydu? **İC:** zor_oluyōdu yâ yürüyereg (7) gidiyōduk. **Sİ:** Kalabalık mıydı? Öğrenci çok muydu? **İC:** tabî çoğdı u_zıman. şindi yok hāni (8) genşlê hepsi şe_jirdî ya o_zıman çoKdu. **Ferahgül:** hep talebilê bi aradı okunuyōdu önciden (9) bi sınıfdaydı. **İC:** hēpsi bi sınıfdıydı yāni beşi gadâ hēpsi bi sınıfdı. bi ōretmen. **Sİ:** Nasıl (10) yapıyordu öğretmen dersleri? **İC:** ne biliyin hepsini yapıyōdu işTe beşe gadar hepsini (11) oKuTuyōdu. **Sİ:** Karışmıyor muydu? **İC:** yō. **Ferahgül:** bölüm bölüm_ayrıydı. **İC:** he Tabi. (12) **Sİ:** Burada fasulye ekiliyormuş galiba. **İC:** hē bizim fasilyemiz mēşur, güzel_olur. beyaz (13) fasilyiyi çoK_ekeris. **Sİ:** Nereye satıyorsunuz onu? **İC:** dabî hani bilenner alıyō (14) ōrendiler_ırtıK. istiyennere veriyoz geliyō âlmıya ayāmıza. **Sİ:** Toptancılar falan mı alıyor? (15) **İC:** toptancılarâ vermiyiz hanê kilō kilō alannâ dı çoK_olur. **Ferahgül:** iskişehîr eskişehir (16) çevrēsî, yani kēndi akrâbâlāmıS duyan geliyo herkis geliyo beş kilō on kilō yirmi kilō. yanî (17) ōle ellî atmış pile deris biS yāni ōli gelir. ōli kilōy-nan satılır. **Sİ:** Nasıl peki? Diğer (18) fasüyelerden farkı ne? **İC:** biz bōle iri fasulye ēkeris. şindi ufağ_ekiliyū. onun tadı olmuyō (19) di yolādı yiyennē meseîa bizimki dā_a güzel_oluyō. hani çoğ sularız beş_ıltı sever sularıS. (20) **Sİ:** Fasüleyi nasıl yetiştirirsiniz onu anlatır mısınız? **İC:** ōncedēn hanı atı.. atnan sürēdiK (21) bōle cizi yapādık. şindî hinci ilk_önce ot_ılacı yapıyōs ot çok çıkmasın diye. (22) motorlan_ekiliyō. bitdikden.. biz gaş sēne bir_ây iki ay sonâ çapāsını yapıyōz_ışTe iki (23) seFer çapılarıS. ondan sonâ sularıS. beş_ālTı seFer sulandır. ından sonâ işTē başladı bak_ōle (24) alacalı alacalı olmáyá.. ğuruyuncı sabah_erken galkā yolarıS. sâ_aT_ona gadâ falan u (25) dökülür_ından sonâ, ğuruyuncı dökülür. hePsi bitinci_ götüriyoz hārma-

na motorlarının (26) eziyoz, savırıyoz, ondan sönu, ayıtlarız. işde ölü. u gādār. çilesi çok tabī de. **Sİ: Eskiden (27) daha zordu tabii, makineler yoktu. İC:** dabī dabī maKine yoKdū. düvennen sürērdik. (28) yabıynan savırıldılā bü-yüklē mesēlā. çalgādık şeyne. şindī gōlay yānī makinelēn savıruyoS. (29) motornan çeziliyo. **Sİ: Size pek iş kalmıyor mu? İC:** hē bize di işdī ayıtlamaK galyo artıK. (30) **Ferahgöl:** yōlmasınna, sabaK çerkēn namaSdan söni yatmā-yiz, gideriS fasūlyiyi ona gādā (31) yolarıS. ondan sonı geliriS. u bitmez. ētesi gün gini gider yolarız, bitesiyi, bitTi miydī (32) motur arabasını yüklenir harman yerinde moturunān ezilir çıkar. (33) **Sİ: Teyze sen biraz da köyün eski halini anlat. Senin küçüklüğünde köy nasıldı? İC:** vallā ben (34) burıyī on yedi yaşımdı gelin, öldüm gēldim ben. **Sİ: Buralı değil misin sen? İC:** buralı (35) diyilim. bobamnar bulğaristandan gelme bobamnar. o gādarını biliyom, işde. on yedi yaşındı (36) evlendim u gādarını biliyom undan sōraSını işde. **Sİ: Nasıldı geldiğinde burası? İC:** işti burası (37) yāylydı yānī üç hāne vardı. iki gōmşıynan gāyınnamgillē vārdı. söni bu köy yukardıydī. sel (38) gēldī evlēni sel basannā burıyī gēldilē. hüKümeT onnarı yārdım etTi, burıyī gēldilē. şindi (39) di kimse gāmadi da, ıldı yānī genşler hepsi şe jiri gitTi. çoluğ çocuğ, okutcaz, sigortalı (40) olcaz, işe gī.. işi gircez diyi. yaşlılār vār, emekli olannar. **Sİ: Düğünün nasıl oldu senin? İC:** (41) dü ünüm şe vardı işTī önceden çarşamba günü başlıyōdu dü ünnēr, bazar gün bitiyōdu. (42) çarşamba gün bī saçını gına yakılıyōdu undan sōra cümertesi akşamı dı elini çellēni (43) yakılıyōdu. çalgıcılā geliyōdu işdi gōmşulā. yemeklēr bişiyō, en çoğ işdī çōrba, guru (44) fasilyēdi, ét falan bişirilēdi. bazar gün gelin alıcı gelir meselā gelin alı.. gelin gelirsın. (45) ölēydi. **Sİ: Nereden geldin sen? İC:** şurdā, aşşādan mı geldiniz siz özden? **Sİ: (46) Söğütçük'ten geldik. İC:** hē. sö ütçigden jinci şurdī bi orman depōsu vār. **Sİ: Özdenk'e (47) gittik ama, orayı biliyorum. İC:** özdenne buranın çarasındı şurdī evlēr vārdı orası orman (48) depōsuydu önÇeden. örda depō mēmuruydu bobam benim. orda büyüdüm be işTe bēşe gādā (49) özdende okudum. ondan sōna.. **Sİ: Köy değil miydi orası? İC:** kō di ıldı. urası bi orman (50) depōsuydu. bēş altı kişi vārdı yaşa.. bēş altı kişi yaşıyodu. ormancılā vārdī, depō mēmuru, (51) kātībī, bölğē şefī. u gıdārdı. **Sİ: Babanızın memleketi, köyü neresiymiş? İC:** bobamıSın. (52) babam bulğaristandan gēlme. bulğaristandan mācur olaraK gemişlē elli ikidi. ben altı (53) yaşındıydım gēldimizdi. işTe özdendi başladım ilkoKula yidi yaşındı. örda bitirdim bēşi. (54) indan sonı tāyini çık-dı bobamın bi gezdiK geldiK başğı yerlere gitTi. gēldik ni benim nasīb (55) burdıymış söni evlēndim ben burda. **Sİ: Baban bulgaristandan gelişlerini anlatıyor muydu? (56) İC:** annatırdı ama bilmezdim ben hiç çurasını. ... annatırdı ama. evlendim sōra bēn. bi ölüm (57) bi gızım öldü. olan askerdīken babası vefāt etTi gālp gırızinden eşimi gāybetTim. o Kırk (58) yaşındıydı. undan sonı gāyinvālidemnen gānatamın yanında gādım. büyüdülē çoÇuklā

işdi. (59) ölumu evlendi gızımı evlendi. haľā dā burdayım. **Sİ: Memnun musun burada?** **İC: (60)** memnunūm, allah razı ōsun gōmşılar  akr b l r, iyiler. gid  geliriS. **Sİ: Sizin akrabalarınız (61) kalmış mı Bulgaristan'da?** **İC:** tabi tabi. b bamıŋ ġardeřleri amcaları v r, ordı. sorid n (62) bir  Kisi geldi d  ordı d  ġalannar var. ġaldil  ordı. **Sİ: Gelip gidiyorlar mıydı buraya?** **İC:** h  (63) giderl  gelirl d  b bamıŋ s l nd . bobam   l n e şindi gelmez  oldul   rt k. **Sİ: Siz gittiniz (64) mi hiç?** **İC:** gitmedim hiř bulġaristana. **Sİ: Oranın  detleriyle buranınkiler farklı mı?** **İC:** tabi (65) oranıŋıŋı bilmiyorum da tabi far lıdır y . **Sİ: Annen baban orada ne yaptıklarını anlatıyor (66) muydu?** **İC:** annem pek  annatmazdı d  boġam  anlatırdı y ni. ř le olurdu böle olurdu diye (67) anlatırdı u ama. şimdiki  detl r başğa. o ızıman başğa şindikiler başğa tabi. **Sİ: Sizin (68) meşhur bir yemeġiniz var mı?** **İC:** ne bilim. meşur bilmiy m. ferahġ l. meşur y m miz v r (69) mı bizim? ġuru fasilye mi? **Sİ: Sen bunlardan farklı Muhacir yemekleri yapmıyor musun?** **İC: (70)** bilmiy m ki. hani börek yapar m curlar sen niyi yapmıy suŋ bizi diy  bunn  ban . ben d  (71) burdu manavlarıŋ  i inde b y d m  ancı onnarı biliy m ben diy m. **Sİ: Senin annenden (72)  ġrendiġin yemekler yok mu?** **İC:** y   ynıydı y ni. annem de burıy  gelinci  renmiř, onnar (73) v rdı y ni  yni bizimki gibi, şindiki. **Sİ: Fas lyeniz meşhurmuş onu  ġrendik.** **İC:** fasilyemiz (74) meşur. **Ferahġ l:** ġatmerim S var. yani   tmer deriS, börek  lara Tan unnar var. (75) ba l vam S var. m ntı m S v r. **Sİ: Varmış teyze, çokmuş.** **İC:** y  y , var. **Sİ: Siz buralı (76) mısınız?** **Ferahġ l:** h  h . **Sİ: Burada mı doġup büyüdünüz?** **Ferahġ l:**  vet. b n  eskiři  irdi (77) duruy m şimdi di. yazın yazın geliyoS, kışın gidiyoS  eskiře  ire. **Sİ: Ne zaman gittiniz (78) Eskiřehir'e?** **Ferahġ l:** Kır , kır  b ř s ne  l du. kır  b ř s nedir  eskiři  irdeyim. yani (79) benim  ocuklu um du  o  u eskişi  irdi geşdi. halaml n yanındı  o  durd m. anneml  (80) burdıyd . anneml r bur aydı iřT . aslındı bur sı d demıŋ çiftli  imış bur sı öncüden. **İC: (81)** y yl  d l mişTi. **Ferahġ l:** y yl  d l mişti şişTi dedemıŋ çiftli  i v rmişti. da varlar  inekler . (82) y ni d dem öldükten sını hepsi da  ıldı.  lu du yokTu  ř kızdı annemner. bir  iřTi annem, (83) bir  kaynanası teySemdi.  ř kızdı. **İC:** benim ġaynınam. biri di şehirdiyd , şehirdi.. **Ferahġ l: (84)** yani ben buranın pek gelir giderim de.. yeŋgem y ni çok bilir. yeŋgem y ni. **İC:** u d , u d  (85) pek kötü bi řiy bilmez.

II/7

ALPU - Gökçekaya

Kaynak kişi : Esmā Ay, 60, İlkokul; Naciye; Hesna Güneş

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, eski yaşam, çiftçilik, doğum, çocuk bakımı

(1) **EA:** adımı ni napcañ? kötü bi_şı mi va yayrım? **SGA:** Yok teyze, biz araştırma ekibiyiz. Biz (2) muhtarla konuştuk. Muhtara bu köyde doğmuş, büyümüş, şehre gitmemiş bir teyzeye eski (3) günleri, şimdiki günleri anlattıracağız dedik. Onlar da bize karşı komşuyu söylediler. **EA:** ivet. (4) onuñ yaşı tā yaşı eme unna bi yerden tabi mālış mı bi yerden göşmen gibi gelmişlē. **SGA:** (5) Yok. Mihaliçcik değil, burada doğması lazım teyze. **EA:** bēñ burdı dōdum ēmme bēñ bildim (6) gadā va. benden tā bi yaşlılā tā bi bildi gadā. **SGA:** Yok yaşlı olması çok önemli değil. Atmışı (7) geçsin yeter. **EA:** he ātmış yaşımdı.. ēlli dokuz ātmış. **SGA:** Adın ne teyzeciğim? **EA:** (8) esmā_ay. esmā_ay. **SGA:** Esmā Ay. **EA:** evet. **SGA:** Okula gittin mi? **EA:** gittim ... **SGA:** (9) Nerede gittin? **EA:** hu depēde bi okulumuz vārđı urayı gittim_ışTē. hu yukardıydı okulumuz (10) esKiden. **SGA:** İlk iki sınıfa mı gittin? **EA:** yo, Pütüm bēşinci sınıfı Pitirdim canım. üniverste (11) Piti..üniverste di_ıl ilkökulu Pitirdim. evet. yürüyülek gidēdik ilkökulu gızım. silgimiz yok, (12) ayakkabıdan silgi yapādık. Öynük yōdu. tā bi dōrdüncü, beşinci sınıfı geştımız zamannar (13) öynük giymiği başladıq iki seni. sōna undan soñā yōrürdük, odunumuzu (14) kendimiz_indirirdik. u gayıdan. **Naciye:** gız gāmeriyı çekiyosañ yazmamı_ıñarayın. ölü (15) çıkmayın şıytan gibi vallā bi çekiyō habarın yok. (16) **EA:** undan sōna gülüm, odunumuzu kāndimiz get-TiK. suyumuzı bu çēsmiden gōtürüdüq u (17) okul su yōdu ordā. biz Pitirdik undan sona bu āşāyı okul_öldü. gālan nē insannā u okuldı (18) okudulā. hani o burıyı indikten sōna okul işi gāvuştı hani iyileştı. demiş locman yapılcı (19) okul. eskiden bizim günümüz çiliynendi. gālem yōdu devter yōdu diyenciliyin. yoksuzluK (20) vādı. at yōdu arabı yōdu. **Naciye:** hu gıdarğ dı ben hōkuydum. hiç hiç bilmen. **EA:** ben hiç (21) bilmen diyo, cā_jilin diyo. at yōdu arabı yōdu. ēşekÇilē dē bu memnīket bu başiren (22) kövünden binēlēdi otobosā yürüyülek gidēlēdi. **Naciye:** tam_ārķādan tam_ārķādan ne (23) başüren gülüm. **EA:** ēvelcesi tā ölmüştü emmē köv gālībālmişTiK sekisen doksan (24) hāneymişTiK, köv_öñdēn tabī. undan sōnā baras geldi. baras gelinci Pi_ki yōl yolaK_öldü, (25) at_öldü, arāba öldü herkeş demiş iyileşdi. di ço.. baras Tı gidinci çoluK çocuk gitti (26) iş_olmıyıcı, baras bitinci. şe_jiri da-

şındılā. ā bizim gibi yaşlılā gālđı işti burlādā, tangıl (27) tungul. **SGA: Eskiden seni okula iyi göndermişler, kız okumaz dememişler.** **EA:** yo yo Kittik (28) canım. göndēđdilē di bak bütün deřslēmiz bi di iyiydi. bu ilk ēveli ort_ōkuldān bi_şı (29) olunuyodu. tabī. yollımadılā bizi, kim bakcaķ şerde, alpıda diyenciliyin kim bakcaķ dedilē (30) līsıyı okutcāz dı ört_okulu guycāz cāhillik_ışti ana baba dı cāhil. u baracın_öldü yerlē, (31) aşşāla büklemiz vardı urlādı duruduķ. aşşālādı. **SGA: Bük mü vardı?** **EA:** ēvet. tabi. (32) baracın_öldü yere, barac_aldı hindi. bükün, ırıyı inēđdik biz hindī yaz geldi midi her_şē (33) boļ bōstan ğavun ğārpız yapmıyı u baracın_öldü yeri inēdik. **SGA: Bük mü dedin oraya?** **EA: (34)** hē, bük. **SGA: Ne oluyor bük? Yayla gibi mi?** **EA:** yāylı gibi işte tābi. her_şıyı yaptımız yeri. (35) her_şı olurdu. **Naciye:** her_şī yapılırdı.büber, domatis, ötübötü, her_şı ğavın, ğārpız, üzüm. (36) i dē neyi sayāsañ, bin türlü meyva vādı. evi vardı ta yerlē vardı. barac_aldı. **EA:** meyvā ötü (37) beti vardı u baracın_öldü yerdi aşşāsı dere boyu. herkeşin yeri vardı. herkeşin yeri vardı. (38) baraş gelinci barac_aldı işte dēmiş kiminiñ istimnaķ yapıdı, kimini diyencili olan yerlēn (39) parılānı vedilē işte ne dutuyosa. barac_aldı. baraş ğeldikten sōna yokarı çıktık. bi tā inilmedi (40) urları. inilceK yer ğalmadı. ğayıb_öldü. **SGA: Baraj gelince mi taşındı bu köy buraya?** **EA: (41)** yō biz yazın inēdik kışın çıkādık. **SGA: Burası kışın daha soğuk olmaz mı?** **EA:** olur_emme (42) memnikātın napcāñ gü-lüm. **Naciye:** o bizim ğaderimiS. **EA:** olur, olmaz_olu mu ğar kış. tabi (43) olur. **SGA: Yollar nasıldı? Nasıl gelip gidiyordunuz eskiden?** **EA:** eşekle, mērkeple. **SGA: (44) Karda, buzda?** **EA:** tabī. merkebinen. bī ... ebi hanım gelirdi. **Naciye:** bağa bak hocānım. yüz (45) yük saman çıkādı hararlānan bölü merkebinen. e hayvanı.. öküz, ēşek çalışmazdı. benim bu (46) kövde he-b_eşşāmiştik. benim buvam, biz mālışTan geldik, mālış ğarca_örenindin. (47) öñ_arabasınan, urdan urdan ğetiriken ğetiriken müllet, kimi yol yaptı kimi yolaķ yaptı. (48) undan sona öküz, ēşeK sahabı oldula. duydun? hep hararlānan çoğal..beļkise deriz öķarTa bi (49) köv va. urdan buñ_aşşāya iki bi.. şu ğadar hara, saman. buru aşşādan kóydákını buruyu (50) çıkar. kışın yidir, yazın_indir, bi ayrı çilesi vardı. şimdi yüz_atmış hāniymişTi köv. (51) arķalıydı. a şimci ğızım sabaycek yīyoduķ_ışte. **EA:** hēğ yer_ölüydü canım, baracın_öldü (52) yeĝ di ölüydü. ğalbalđı. canım ēveli ö.. davar, sı_ır, çoK ğalbalđı. ölüydü emme millet. (53) davarınan, sı_ırınan demiş, her şeyinen ūraşıyōdu millet. hinci gülüm kimsi ğālmadı ğālī. (54) genc_olan Kitti. **Naciye:** aşameceK ğazanıp sabāyceK yīyoduķ_ışde. **SGA: Genç olanlar (55) gitti değil mi?** **EA:** ēvet gitti. genc_olan gitti. yaşlı_olan Pi_ķi tanķul tuķul ğalıyo işte (56) ā_burda. (57) **SGA: Teyze ne dedi? “Eskiden sabah kazanır akşam yerdik” mi dedi?** **EA:** tabī ya. tabī. bi yēr (58) mi, parı ğazancı mı vārdı? ā ekdīñ_ekin bili olmāzdı. tayır tayır_orānan yolādık, (59) ekdımız_ekini de. **Naciye:** ön kili buyday_ekēdin on beş kili ğalkādı. **EA:** mērkebinen

(60) Kitceñ dē.. ayakKabin_eskiyivērceK diye ayakKablari millet sırtını sarardı. **Naciye:** üş dörT (61) inēñ_olurdu yavrım, çalı gırādık. saman yetmī-ceK, ēşē, sözüm_una ēşē anca yetē, öküzlere (62) anca yetēdi. dal gārādık işte. **EA:** esKi günnē gidi.. hindi çoK_ıyī, çoK çoK. allah bağ_uy. (63) baş-bakanımızı dı uzun ömür visiñ. çoK_ıyī, çoK. **Naciye:** gız bāki de ötekilēden sus (64) başbakanı ile şitme. **EA:** oļsun, allāhım_uzun_ömür vesin her hep-sini di allāhım. devlet (65) düzennī visiñ. bağ_Kırılannarı bi bağ bi. **Naciye:** geçen sene benim şe_erde di evim va. urda (66) oturuyom bōle geziyollā sizin gibi. indan sōna ölü, şölü bölü diye, benim parti dedi benim (67) gōñşu. ötegi. **EA:** hastanidi di dedim ben bölü araştırdıladı. allah başbakanımızı (68) uzun_ömür vesin dedim. çoK bolluğ dedim hindi bi_şē yoK. parti. parti şiyi boş_ve. **SGA:** (69) Bizim partiyle falan işimiz yok. Biz araştırma yapıyo-ruz. **EA:** hı tabī. allah diye.. allah devlet (70) düzennī vesin gülüm. bağ hu ölenlere āşām_ālaştık, ālaştık hu mısırdı gırılannarı. vallā (71) üzöldüK. üzü-lüyoz. **Naciye:** gırılıyorā gırılı.. allāhım_orde ölcēmişlēdi cenāzileri yakı-yorā (72) görüyon ya. bağmamışınızdır. sarı hastanesini cenāzeyi doldur-dulāğ dı öti yanı bi hateş (73) bastıK. benzini mazut mu döKTü napTıysı, cenāzilē yandı. **EA:** üzülüyoz gülüm, üzülüyoz. (74) biz di üzülüyoz. aynı ki burdaki o kändimizi olmuş gibi oluyo. üzöldüK. **Naciye:** unna dı (75) can. garıncı bili can. allah fazlası.. kesmiş di fazla.. **EA:** allah devlet düzennī vesin. esKi (76) günneri götürtüp hu işi çayı saklarlādı dā amānīn, herkeş bi dē āşam-dan gurudurdu dı işTī (77) çayı sābālin teKrā içēdi. **SGA:** Şeker? **EA:** şeker hiç yo. şeker.. üzümünen içelēdi. **SGA:** (78) Pekmezle mi? **EA:** yō. dene üzümünen_içellēdi. guru üzümünen. **SGA:** Erimiyor çayın (79) içinde. **EA:** āzını cerezi alırdın, çay_içēdin. **SGA:** Kıtlama şeker gibi. **EA:** tabī, tabī gülüm. (80) **Naciye:** bizim atılāmız çok çekti çok. çok çekti. bizlē ginē.. **SGA:** Aşağıdan samanları alıp (81) getiriyordunuz. Hayvanları besliyordunuz. Bükleriniz vardı. **EA:** yapıyōduk_işTi, gavın, (82) gārpız, böber, domatis, patıs, sovan, patıs oldū gadā yapılyōdu. hinTiki gibi ölmuyōdu bili, (83) öl-mazdı bili çok. hırtıl kübür mü vārdı iveli? ilaş mı vārdı? **SGA:** Bu ilaçlar, gübreler iyi mi (84) oldu? **EA:** ya'. iyi ölmadı. herkeş hastalıK_öldü. biz bağ hin.. tomatismiz, böber (85) tomatıs_öldü kändi Pāçalamızdan çıkıncı gadar bilmezdiK, seniden seniye. iki ay (86) yirdiK_işti gırā düşüncü gadā, havā sovuyuncu gadā. ondan sōnu Pitēdi ertesı senēyi gadā. (87) **Naciye:** tur-şañı gurādın, domatisini gurudurduñ, böberini gurudurduñ, fasillenī kendin (88) yapādın, buydáyı kendin galdırı unuñu ö_üdüdüñ az çoK. ölü ölü bi-zim_işti (89) bizim_atalāmızın günü ölü geşdi. **EA:** kepekli un işti kepekli un. kendimiz ēdēdik fınnāda (90) yapākan, hamır yuñuruқан. kepekli un olurdu, gara ... unu. gidē.. dīmende ö_üdüğ gelirdik. (91) kepekli unumuz_o-lurdu. **SGA:** Ama o zaman insanlar sağıkhıydı. **EA:** evet, tabī. sālkhıydı. (92) **Naciye:** sālāmıdıK_emme. vallā sālāmıdıK. **EA:** hindi gülüm unu bağ

bî elli yaşımızdı (93) dizlēmizden.. yörüyümüz bütün diz hastalî millet bütün. ni bu? genci göcası ayânı sürüyyo. (94) **Naciye:** benim anam atmış yaşındı gıyıyı gıynıK iki kere inē çıkādı şu baracıñ aldî yeri. (95) **HG:** kimmiş unnā ğı? **EA:** u dı bizim gibi bi şî işTi. **Naciye:** vallā biri hurıyı duTTu ğamarıyı (96) biri hurıyı duTTu. aşamneyn eskişēr ğanalındı bakarız Kendimizi. yirmaltıdı. āydınıñ (97) yanına Koma, āydın va ya haniK eskişēr ğanalında, her yeri daıdır. **EA:** bak u du benim (98) ğamerıdan çekipduru. ben bilmiyon çekimiyon nerde nē olcanı. **Naciye:** ay ben bi (99) pişman oldum hacıya gideken götümedimi, āllah bi pişman oldum. u arkıdaşlarım ep (100) çekerdı yanımızdı genş çocuK vādı. (101) **SGA:** Sen çocuklarını nasıl okuttun? **EA:** ē ben okuttum dī, kızı dı ilkökuldı okuttum, olanı (102) hadi burıyı Pirtirdi, beşinci sınıfı gelđi, okul PitTi. iki dene Sati. göçü sārđıK eskişēre. (103) şeırde okuttuğ olanı. **Naciye:** şeırde de anca lisiyi okudula, ileri okumadıla. **SGA:** Kız için (104) niye gitmedin Eskişehir'e? **EA:** ē kızınan nası gitÇem ben burdu malım melalım urdı evim (105) yoK damım yoK orda. nası gitÇe.. **SGA:** Oğlan mı küçüktü? **EA:** olan Küççüdü. **SGA:** Kızı (106) evlendirdikten sonra mı gittiniz? **EA:** nişannıydı ğalī, gitTik, unu da āldıK gitTik. everdik. (107) unuñ dı şānsı varmış. hocıyı vedim u du hocı.. her şeyi õretti u tā üstün oldu. **SGA:** Ne (108) hocasıyla? **EA:** bayā. cāmi ocası. sarıcığayadalā. **SGA:** Niye iki tane? Çok değil. **EA:** ī yok, (109) iki dene oldu. **Naciye:** bi de öldü. **EA:** hē öldü ğadınūm, öldü. ürüyamdı baK u ölen olanı (110) yirm.. otuz seneden geşdi. bi yaslā idiyon bi yaslā idiyon. hiç unutmadım diyom. Tā unu (111) ālıyon ürüyamda, ürüya gördüydüm. öldü gülüm yedi yaşındı āniden. aha bu cahillīm bu (112) kövdü işti gitmezdiñ bilmezdiñ yani şēri bilmezdiK. ben eskişēre vadım dı bilmedim şēri. (113) ulanı du şe götTümdü bilimedin okulu gittim di. ğomşunuñ ço.. gızınnan gittim gēldim olanı (114) okulu yazdırdım dı. ğālī õrendim u dı bañı.. bekledim onu bi haFta okuldu olenci oldu. bi (115) haFta okuluñ õñündi bekledim. olan okuldan çıktı, āldım, geldim undan sona götTüm (116) ēlitdim. hindiki gibi olsa. hindiniñ cāhilimişiz işdi cāhil ... (117) **SGA:** Eskiden doğumlar nasıl oluyor-du? **EA:** köv besinne do urdum ben bütüm. (118) hēpimiz õlü do urduK. biz hiç hastāne bilmedik ki. **Naciye:** hasılı hasılı çıkarıdı, ēbe vardı. (119) ebeyle.. yani ğoñşu vardı. **SGA:** Ebe dediğiniz de komşu yani? **Naciye:** ğoñşu. **EA:** biz hiş (120) olan mı olcāk gız mı olcāk, undan sonı, bi ĩĝri mi, söbü mü, kel mi diyenciliyiñ, kör mü, bi (121) şisi mi va, hiç bilmediK ki. allaha da şükür hiç.. hepsi dē hani sālıklı oldu. sālıklı oldula. hē (122) oturuvidiK ğī ister çardā çıkıydıK keşke. burıyı oturuvidiK. **SGA:** Onları nasıl (123) besliyordunuz? **EA:** nası beslediK? **SGA:** Nasıl kundaklıyordunuz? **Anlat. Naciye:** ilērsini (124) gitmi ğamara alıyō baK fazlā ğonuşuP durmā. **EA:** nası ğundaKlıyyoduñ diyo. bēz mī vārdı? (125) çulunan sarıyoduK. **Naciye:** adam-lāñ ğövnēklēni hırdan ğoparıdıK, eskiyennerī. götlēni (126) bālādıK. altını bī

pöstekiden mişamba. **EA:** yo yo pöstekiden olmaz canım ğāli. hiç_olmaSsı (127) elin ayān düz.. hindi hemen bi ... **Naciye:** sus yalansın u ğādā. **EA:** ğız, hindi el çıktı çıktı biz (128) yini iyi kötü baqtıK. **Naciye:** yoK yavrum u ğādar dı de_ıl baK ben yedi deni uşak (129) böyütTüm. yedi deni biz_ıyyidik. benim ğocam dışada çalışdı. bu ātık baraş ğēldi, mādennē (130) ğēldi, bi dene hōlü bütüm_oyalı bēz yapTım_altını. yō u_ġādā de_ıl emme (131) bi-zim_atalāımız çok çekdi, bizim bildimiz ğādara. vay nelē çektilē. **EA:** körlük vārdı. körlük, (132) cāhillik. **Naciye:** körlük, cāhillik. biz di çekTiK di unnā ğadarı yoksuzluK çekmediK. unnar (133) ğādarī ğōrmediK. **EA:** kâ_āt bez mi ğullandıK? kâ_āt bez hiş ğullanmadıK ki. yini dī (134) bezinen yapTık canım ācıcık diyenciliyin hani hāldır huldur diyildi. tērtemiz gini di tertemiz (135) böyüttük. /.../ **HG:** hadi çıkamıñ dı bir birē ğazoz_ıçimiñ. **SGA:** İşimi-zi bitirelim de teyze... (136) **HG:** ni işiñiz va? **SGA:** Bu iş işte. **Naciye:** ğamerālā çekiyo ğameranı çekiyo. dön benim (137) ğörümceyi çek, dön. **SGA:** Çekeceğim, çekeceğim sırayla. **Naciye:** sırıynan çekicek ayōl. (138) **SGA:** Kundak yapıyor muydunuz? **EA:** yapTık. işlēdik canım ğāli onnarı dı bēyaz bēyaz. (139) hazırlanırdıK canım ğāli u ğıdā dı diyīl. batTaniyē yapādık, işli-meli ğundaK yapādık canım (140) bēyaz, patısgıdan, tabi. **SGA:** Gazi olunca ne yapıyordunuz? **EA:** ğazı, ğazını şēsini bilir (141) mīdiK bakam? **SGA:** Ağlıyordur çok. **EA:** ālımazlādı be. valla ğōzel di böyürlēdi. **HG:** hi. (142) ğonşu ālımazdı eski çocuklā hinTikilē gibi, kimisi kusurlu oluyo şimTiki çocuklān ço_u... (143) **EA:** nasī oluncu duzu belēdik yini bitērlēdi nē_bi Pişēdi. **Naciye:** bağa bak, ben soñ.. soñrı (144) do_urdūm ōlanı dōğT_aylık ōldu göbēniñ_akışi diñmedi. bölü akadı. māmūt becik vādı (145) eskişēr do_um hastānesindi duruydu. göbē_ı ıslanı ıslanı ğālīdi. şimdī hepsi meydānda (146) do_urdūñ yapTıñ. hanım de.. çocū_un ne veñ dedi. ana sütü emzirim bi_şey vimem dedim. (147) mama vīmedin mi dedi, hayır dēdim. sen diyō, āslan do_urmuşuñ ... amanın ben bi utandım (148) doKTurdan do_urmuşuñ diyince. do_urmuşuñ diyince ben bi utandım. İşē gibiydi. (149) dōrd_aylīkan sanKı iki doKuz_aylık çocuk gibiydi.

II/8

ALPU - Özdenk

Kaynak kişi : Ayten Ketçalan, 75, İlkokul 3

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, doğum, bebek bakımı

(1) SGA: Teyze adın ne? AK: ayten ketçalan. SGA: Kaç yaşındasın? AK: yetmiş beş yetmiş beş. (2) SGA: Bu köyde mi doğdun büyüdü? AK: ködü döduğ böyüdüK. SGA: Şehire de mi (3) gitmedin? AK: yō. şe_iri gitmediK. çocuklāmız gitTi şi_irē. dördü dü olannāmızın şi_irde. (4) bis ködē_jiz ēbi dide. SGA: Ebeyle dede. AK: hē ēbiynen dede ködüyüS. SGA: Misafirlerin (5) mi bunlar? AK: bunnā benim_ēltim_öldü de unnarı baş sālını gelmişlē, ankarada. SGA: (6) Başınız sağolsun. Ankara'dan mı geldiniz? AK: sizler.. ankarā.. yo yu bunnā bürda. (7) ēltim_öldü uruyu defnedildi. x: ēltisi vādı ankaradı. u öldü unu imrallahını gēldiydik Pis. (8) SGA: Okula gittin mi teyze? AK: okul üçüncü sınıfı girdik. hinci bizim_emsallāmız beşi (9) okudu. bizim annelēmiz bobasız böyütmüş bizi. buvamız güçükTen_öl-müş biz (10) güçüken_ölmüş. hinci bunnā yürēniñ ya_ı yok diyi bizi şey_et-memişlē. iki seni söru (11) guymuşlē. iki seni soru guyduKTan sōna argıdaş-lāmı çıkıdı, biz_üçüncü sınıfdı gālđık. goci (12) goci gız_öduğ. utanır_öduğ gālī kendimis. undan sōnı biSi çıkādı yüksek_ayakğabı giydik, (13) şalvā giydik. ... çIKTIK bölü bölü bo.. annelēmiz bölü bizi geş guymuş, emsalımız çIKTI biz (14) galdık diye. Tamam sizi bēn ... çıkarım dedi çIKdıK. üçüncü sınıftan çıkdım_emme beşinci (15) sınıFıñ okuyannarıñ okudunu bilirin. gastiyī devam_ētTik okumıyı her şeyi. bilirin (16) okumāyā. okumāye biliris. e köy hayātı işTe. evelden_ineg mineg sā_ıyōduğ. taállada ekip (17) taállıya gidiyōduğ. e şinci yaşlandık gidemiyuz. evlatlām bütüm şe_irde, kim.. ērkēş kime (18) sanāyide firenci oldu kimī belediyidi firenci. kimi şeydi, kâ_at fab-rikasındı. kimi elekdirik (19) şisinde, bölümünde. olannāmız şi_irde, biz bur-duyuS. SGA: Dedemle nasıl evlendin sen? x: (20) sevdilē birbirlēni. AK: biz gördüK, isTedik, evlendiK. SGA: Gördünüz, istediniz. AK: tabī. (21) SGA: Eski zamanda nasıl oldu o iş? AK: gızım_ışdı isTediK nāpām? SGA: Kötü bir şey (22) değıl. Ama nasıl oldu? x: esgiden nasiydi diyi soriyillē. AK: ēsgiden mük.. ēvelī gayınnı (23) gaynıtı gelī istēdi. sen_istediñ_ñi be-rirlēdi mendilinēn. SGA: Dedeyi nerede görmüştün? (24) AK: dediyī sa.. saten kömüzde görüP duruyōduğ. harman galdırıyōdu sap getiriyōdu. SGA: (25) Kaç yaşındaydın? AK: bēn nı? on_ältı. on_ältı yaşımdiydim, on_ältı.

SGA: İyi ki evlendim (26) diyor musun? AK: e gızım u gāli kendi şānşın seçişin ballā. **SGA: İyi olmuş mu? AK:** tabē (27) iyi, iyī gōrdüK iyi vadık. x: iyi güzel yaşadı ya. ... yaşadı baya. **AK:** gayıntam dı mēmurudu. (28) āylıK-lyıdı mēmurudu şīdi ormancıydı, ormancı mēmuruydu. iyīydi allah rāmet_eylesin. (29) gayınnam gayıntam vārdı. unnarı itāT_ıtdıK gözel şītTik, rahat_ıttirdik. **SGA: Onlarla (30) birlikte mi yaşadınız? AK:** tabi unnānan yaşadık. amcañ bēn geldikTen sōnu seKiz_ay sōnu (31) asgeri gitTī. unnānan, asgerden gelesiyi gādā unnānan durdum ben. **SGA: Sonra ayrıldınız (32) mı? AK:** yoğ_ayrılmadıg. unnā ölesiyi gādā bakdım beñ. ikisini di ölesiyi gādā bakTım. allā (33) rāmet_eylesīn_ıyılēdi. **SGA: Eskiden bebeklerin doğumu nasıl olurdu? Şimdiyi sormuyorum, (34) eskiden. AK:** gıSım şincī doğTura gid.. biS hiş do_um do_uma nē şı_ıri gitTik nē (35) şı_ırdin_ēbi gettīdik. kendi başımızı do_um yaptık. bi kōv_ēbesinnen. hē. **SGA: Köy ebesi (36) tecrübeli değil mi? AK:** yo tabī tecrībeli, tabī. tabī yaşlı gādinnā. **SGA: Bebek doğunca ne (37) yapıyordunuz? Nasıl yapıyordu? AK:** e alıyōdu ārı çekiyoğun bēbeK_oluyodu. nolÇek (38) do_uyodu. he. **SGA: Loğusalık falan... AK:** yo hişbi şiy yōdu unuñ gālkā işimizi dutādık (39) gine. talīyā gitcēSiK inek sēcāsıK gidē sa_ā gelidik. **SGA: Bebeği nasıl besliyordunuz? (40) Altını falan nasıl yapıyordunuz? AK:** gızım_āltını gözēl tēmiz gündaklıyōdu. elinī ayāñı (41) sığıcı bālıyōdu düzgün_ōsun diyi. hinci goyveriyöllē çocukla ayā bi ya.. şīsi bi yamı gidiyo (42) golu bi yamı gidiyō yörürkēn. allā şükür hişbi saķatlı kimsi yuk. **SGA: Kundaklıyordunuz. (43) AK:** hē. īş muķaddis çay guyuñ gelin bak hem_ānladem hem_ışsinnē hade. pastı dı getirin. (44) gızım hişbi zollūk çekmediK bis. āhā bak_ocaķlāmız vādı. ocaķdı bişiridiK her şiyi. /.../ **AK: (45) çocuklāmızıñ nē va ayakları īri olur nē dilleri saKad_olūrdu ... gibi büyüdülē. hep resimlē va (46) baK güzel güzel ātis gibile gōğdün_ñü gāşıda ha. bōyütTük. hıñ dē unnā bak_ışTī bütüm (47) ga.. bunnā torunnā olānnā. şunnā dı torunnā gini. gelinne. bēş çocūm va dōrt Tāne şiy va, (48) gelinim va. bi dī torunum ġarısı va bēş Tāni gelinimiS hinçi. bayrāmlāda gelillē, hazılālīlē (49) bişiri.. u_zıman hazır bēz yōķdu Kısım. de çāydı yıkıyıp geliyōduķ hēh yķıyōduķ, (50) yķıyōduķ ġaynātmez, getī yıkā serēdiK günece. getiri dutādık. hiş di hasTa olmāzlarıdı. hañı (51) olū yüzleri bōlū paklı pa.. olū toplu olūlīlādı. **SGA: Emziriyor muydunuz? AK:** tabī (52) emziriyuS, emzirdik. emziriyōduķ. iki yaşın.. bi būcūk yaşını gādā iki būcūk yaşınī gādā (53) emziriyōduķ. **SGA: Gaz sancısı tuttuğu zaman ne yapıyorsunuz? AK:** olān do.. yatırdık yüzü (54) gabaķ sı_aşlıyiviriS sırtına tamam. **SGA: Bir şey içirmiyor muydunuz? AK:** yo yō içirmin (55) içirmēzdig. eñ çok ba_ırıb_acığ zēytinya_ā içiriverīdik. geçēdi. **SGA: Ateşi çıkarsa? AK: (56) ateşi mideşi hiç_olmāsdı. yo', hiç_olmāz çocuklāmızıñ. şuruya sancağ sa.. atādık, sālīlādık. (57) ā rahad_uyulīlādı. ya tā toķuları bili Turuyō bāķ. /.../ **SGA: Banyosunu falan nasıl (58) yapıyordunuz? AK:** gızım bol giliyeni****

içini güzel bi şey yayadık güzel banyu yaPdırdıdık. (59) nērdi bölü banyō şeyi nērdi görçin? yo udu ki unnā. saten ādeti di il. güzel banyo (60) yaPdırdıdık saradık havlı ... yatıdırık. unğan sōnı şetti mi giyinirdik. hiş di hasTa olmağ-lardı (61) bağ hiÇ. allā şükür. **SGA: Çıkıp emekledikleri zaman geziyorlar mıydı? AK: (62)** yoğ_emeKleğikleri zāmān gezillēdi şölü gidē gezē gelillēdi şo hēmen. ölü çoK suKağ (63) gēzmizleridi. **SGA: Ama şimdiki gibi dokunma etme yok. AK: yō yō di il.** ölü şelē dēciK ... (64) yōdu. gōzel ġarinnāni doyūduğ mu bi di acığ_oynā gelillēdi şölē bi. ondān sonū oturúllādi (65) ölü dö_üş çekişmēzlēdi. **xx:** derim şimdikiē aynı zirāt civcileri gibi. ne boğ_ol-duğlırı (66) belirsiz. **AK:** hacı bağ Küzel ġonuş sesiñi alıyo. **xx:** ālsıñ vasıñ canım. zirāt tavū yīyosuñ ne (67) oldūñū biliyo musuñuz? yo. aynen_öle. e şindī şimdiki ġızlār ben felenciniñ heP şimciki (68) olannār ben felenciniñ ġızını eletTiriğ_āldım dī. cēyran nı bu götümlüce eletTiriğ_ālcağ? (69) undān sonu bi sene sonu dūnyayı çocuğ_ getiriyóİlē çocuğ_ aradı ġālıyo işTi şī gibi. eme (70) esgiden ana buğa şı bulurdu şey yapardı. şindi ana buğa şā_ıtlik yapveriyō başı bi şey yok. (71) ben bunu ēve gelesiye ġadā yüzünü görmedim yüzünü. şeker dut yidiñiz mi şeker burdān he? (72) /.../ **AK:** allā şükür bu ġū-nümüzi. bu ġūnümüzi araTmasın_ālā. e dizlēmiz şey_ıde mi ġālī (73) yörü-yü yörü-yü aşınmış. amilēd dī olmadık. amilēd_ol.. olımıy bağtık narğozdan çıkamāñ (74) dedi. narğozdan çıkamıncısı bēn didim.. /.../ narğozdan çıkamāñ dīncesi bēn dedim.. /.../ (75) yörürkēn zōr yörü-yōz ġālī şilē biTmiş dīyöllē emmi biTmez ne bit.. bitsin sāten yōriyemeñ. (76) /.../ hē ġniynēn. kendi kani-nı verüyō. /.../ emmi bēn ġan_ālTkan bayılıyon u_damañ nōlcıg? (77) /.../ he ārı geçiyō. benim_ārı fāzlı yoğ du bölü yörürkēn aciyo. inşalla bağam. he ben_unu (78) şīdiyin, olannā bulur bunu. **SGA: Gelelim bebek büyütmeye. Okula gelene kadar böyle (79) büyüttünüz. Sonra ne yapıyordunuz? AK:** okulu yollādı. saban giyindiri kuşandırı ölü (80) yakalını dağadık, okulu yol-lādı. ġālī öritmēn şīdirSī urda öretmen ġarışırđı. **SGA: Ne (81) yedirirdiniz? Nasıl beslerdiniz? AK:** vallā hepcēni yillēdi. ġözlümü yapadı. yillēdi çayı-nan (82) demliyiveridik. yillēdi hepcēni yillēdi. vārdı hepçē vārdı. talıdan pateTisimizi ġāldırdı. (83) kübürsüS fasilleimizi. e bişiridik. u ġada güzel yillēdi Ki. beş dāne böyütTük hiç_ālā şükür (84) bi şikātimiz yok. /.../ **AK:** kōdü hindi yapıyōduğ tavuğ_ yapıyoduğ kesiveriyōdu çocuğ_lā bol (85) ġani yīyōdu. ölü satılmış bilmiyōdu ki satın. bostan kennimizden yapadı. tomati-simiz (86) būberimiz ġāldırdı. fasilyemiz patetisimizi ġāldırdı. pancār yapadı. amcañ arabıyan (87) götürüdü alpiya. ölü kamyonuñ_üst şeyi yōdu. vesa_ıt yōdu. at_arabasınnan götürüdü (88) tēsim_ıdē gelirdi. hani okul hayātımız_ıyīdi memmunduğ hayātımızdan allā şükür. gine di (89) memmu-nuz bağ_ıñTi amcañınan bēn bişirim ileri geri şē_ıdirin, yiris yıkarıs tāmam. tavımı (90) dı bırakman. keçi āldırın ġoyun_āldırın amcaña. iki ġoyun pi keçi bu sēne yirmi_bēş kilō (91) pēynir_ālTım. satı kend.. eme unuñ bi şesi

yoğ_ışdı gatkısı yuk. çocuklā torunnā geliyo on.. (92) on_āltı on yedi kişi oluyuz bayramda. torunnā dı bak bēş dene olan torunum va. gız gızlā dı (93) vā. hinÇi gelinim.. gelinimin gelini vā. u dı gelir. allā şükür toplāşılā. ğurban-nādı hepcē_e (94) birer ğurban kesē. ön den bizimkini küllümi yapāllā. undon sön birer göl yarım davarı alan (95) getiri gör, küllüme. āvlyı atas yakarıS, küllüme. hanı rātımız_ıyi allā şükür. ğālī yaşlandıK, (96) olceK_u ğādā yaşlılık. çocuklāmız yaşlanıyo nerdisi. bak_ölannā maşşallı şey gibi dahā bak (97) ātis gibile bak. u ğārşıdakılā bitüm. dē ū pilōt ortıdaki. unu_üS yanındaki bizim levent. u dē (98) u dı amcasının gızı gine. hinci di şunnā süned_olcığ ş u bu havta. şunnan ş u. şunnā_ıkisi (99) süned_olcık. de unnā torunumu_ş. ş unı ş u dı torunum. ş u dı asgerden gēldi bi tā va böbē (100) gelin, torun. ta ş iydē nīdiden_ı gelin. nasīb cenāb_ı allā nasib_oluncısı. nīdiden ta. allā (101) ş u-kür ēyi dediğodu olmaS evimizdi hiç. ölü bi ş i_ı olmaz ğatiyen dāklılık. **SGA: Eskiden (102) tarla işi falan çoktu değil mi? AK: taġı işi çödu.** eme hinci bēn ğinī duramıyon. ğārşıdı ş urdū (103) ğārşıdı taġıamız va. ēkiyon. SalatalıK_ekerim, misir_ekerim, pat.. ş i bi çim_aşların domatis, (104) bübēr_aşların. kendimizden yalnız beyaz fasilliyi satın_aldırın. ēkmem_ına. on (105) gever_eken çoluk çucuk bōl ğanī yirin. misir_ışıv zalatalıS. ēkerin gine. yavaş yavaş (106) giderin toplumu zımanı da amcānı_ı arabıynan gideris, toplā geliriS. motur, baracı_ı suyu va (107) ya ondan biz_ālmiyoS. motur yerin_āl-tından çıkātıruyoS moturu. suluyoS. allā şükür (108) rātımız_ıyi bu günümüzü şükür. **SGA: Her gün gidiyor musun tarlaya? AK: giderin yavaş (109) yavaş yakın ş urda.** usul_usul giderin. hincī toplumu zāmanı da arabıynan gideriS taksiyēn, (110) amca_ına. **SGA: Eskiden de sabah çıkıp gidiyor muydunuz? AK: gidēdiK** ğızım dē aşşāla_ı (111) ēkēdik. u dı çaydan sulanırdı gine. bēnT tutallā sulāllādı sulanırdı. gidēdik. genÇiken tā çok (112) çalışırdık. hinci yaşlandıK yapamıyuz fazla. **SGA: Sen tarladayken çocuklar ne oluyordu? (113) AK: e bobannesı bakādı bobanne bakādı.** ben gelesiyi ğādā. bobanne bakādı unnā sāyibi (114) olurdu. ēkmēmiş kendimiz bişiridiK fırını gidē yo_uruduK. hinci hepcē satın. bi tā için, (115) çay_ıç. ş indī bayramlādı yakıyos fırınımızı kendi fırınımız va. gelinnē iki tekni yo_urullā (116) üçü bölellē böle. bişirillē. bol ğani yelēn giden di yir. gidēken di bēşē āltışā ğuyuverim. (117) çūnkü dö.. dört bēş hānilē. **SGA: Gelinler yapmasını biliyor mu? AK: bilir,** gelinnē bilir. unnā (118) dı köden_āldım bēn. üçünü köden_āldım birini ta alabu_ıardan_ālTım. bilillē. biri bişirir, (119) biri getiri götürü, andon sonu bişirdimizi döşeriS. ondon sonu kendimizden_ı ekmē-miz. (120) güzel_olu. istēsem getiriyin di yi he? **SGA: Var mı? AK: va.** **SGA: Bir lokma alayım yanıma. (121) Çok değil ama. AK: al.** unutturmu hinci gidēken hātırlat. **SGA: Giderken bir lokma alayım. (122) Bu kızımız var ya bizim, o çok seviyor köy ekmeğini. AK: köv_ēkmē_e.** tamam. bi tani (123) sarıyın göTü. bayramdı buzdolabını ğodüm, buzlūğdan get-

Tim_aşşadı da. gine dolaPda. (124) çingü durmüyo dışarda. çilleniyo. **SGA: Fırın için bir eviniz var mı fırın evi diye? AK: bak (125) fırın_ëvimiz va urda ävlında. edrafı gerili. hinÇi urdu şurduKi beton şimiS va ëvin_älti. (126) uruyu güzël yayarız şidirin. uruyu dökeriS tertemiS. sineniñ_çini gollâ ziniy-nen götürüllê (127) bişiriz ziniy-nen getirillê dōşellê urıya. çünKü bën_amcân bunun ākasını is.. bāçiyi yapıyın (128) dedi de ben yapTırman dedim hinÇi gelen pişirir ben yüzüm dayanmaz yapamáyıS dedim. (129) bayramdan bay-râmı yakarıS fırına. bişirillê. gollâ gidellê bayram bitti mi. dördü dü şe_ırde (130) olannā. **SGA: Bir tanesi? O bekâr mı? AK: yok bi tãnesi sanâyide firenci. bi tãnesi (131) belediyidi firenÇi. bi tãnesi eletdiriKcİ, u du şe_ırde. bi danesi di kâ_at fabrıgasındı eñ (132) güççük. loKman_u dedi_ım. kâ_at fabrıgasındı_u. unuñ resmi dē güççüklü_ü va de şu. (133) şunnâ işdi bak. olinnâ şunnâ. olanıñ_olu bu Ta güççüklü. şu yanımızdahı da olandı bizim (134) işde. u de ü du torun. şu kuççüklü. işti şu hindi süneT dü_ünü yapcaK o tãy asgerken (135) çekdirdi. şu geliniñ biri bu. gelinnēm çoK güzel. şu dı ge-liniñ gelini. o dı güzel. heñ. (136) gelinnēm çoK güzel. şu şiyi alıvēcem de. /.../ **SGA: Bir de fırının olduğu yere bakabilir (137) miyim? AK: bakam gızım bakam. fırınıñ_öldü yeri bakam. hadê.******

II/9

ALPU - Sakarıkaracaören

Kaynak kişi : Münevver Güneş, 63, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev önü

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, köy hayatı, çiftçilik

(1) **SGA: Adınız ne teyzeciğim? MG:** münevver. **SGA: Soyadınız? MG:** güneş. dişlêmden _ecek (2) gonusma zorlüm var da iki üş gündür dişlerim ra _āt-sız, diş _etlerim dē. gullanımıyon dēyi (3) çıkārdım dā onu _şin biraz zor, an-natmam zor dā, gonusmam. iştē, atmış üç yaşında oluyon. (4) benim güççük-lümde leşbēlikmişti köyümüS. hani hakKaten dē ben dē biliyon çalağ dāmdı (5) hayvancılık, leşbēlik. yalñız böle bi mōtur, hani makine, tarım _ālātılandan bi _şiy (6) yokmuşTu. af _idēşin öküzünen, merkebinen, daşınan, şēy _öküz _a-rabalānan, işte onnānan (7) çift sürülürdü, öküzlēnen, atınan. ekim _āpa öle şey-lēdi. benim dēdem, bobamıñ bobası olan (8) dēdem, gāzi. asKerden, nē harbin-den diyem gāli işde, ondan sōna, óbür ikinci dēdem, (9) annemiñ bobası da şe _it düşmüş. çanağKale savaşının gāzalındı günden bi gün iki (10) gün _önce, gāzanıldı gün diyem. çok bi asKerimiz zayi olmuş ya, o tarihdi yāni. unuñ _öl-üm (11) tārīhi çanağKale zaferiniñ gāzanıldı gün.. annem iki aylık bebekmişdi. görmemiş bobası. (12) ondan sona u nenem _işde, annennem diyem, iki kız çocu _unnan, biri üş dört yaşında, biri (13) iki aylık bebek, dul gālmış. ondan sōna unnarı ar zor böyütmüş. hiç şeysi yok. u şeyit (14) dēdemiñ, ismi, künyesi. işte bi künyesi gelmiş. şeyit düştü, urdu ölmüş, askerli çanağkalēde. (15) undan bi faydalānmamış nenem. bi hani mayış bālanmış ya soñ yıllāda. araşTırılmadı mı (16) nōlduysa. annem yirmi kusur senē dul gāldı. u da bī faydalānmadı yāni. devletten (17) mayış _alınıyō ya. dedem soñ yıllāda bilāhirē dē bizim tabī ben evlendikten sona u yıllāda (18) azcık bī emekli şē aldı, emekli de _ıl, mayış _al-dı, gāzilikden. gāzilere mayış ve.. madalya (19) āldı. hani bobamıñ bobası. ama vurulmuş da yāni ileşmiş. polatlıdı zannedēsem birazlāni (20) unuTum. hāsılı ü dēdem çok leşbēlik yaptı. atık gāzilikten gurtulup da iyileşdiKden sōna (21) bi-raz dı cēsürmuşdu, akıllıymışdı. iştē davarımız vārdı çokca. sığır hayvanımıS. (22) leşberli _imiz bigaş gōñşuyu rāmen gāviyēdi. u _türdü geçimlere zebzi meyva yapıliyodu (23) ama satış için hiç imkān yokdu. şünkü yol yokdu. artık işdi ben on yaşlarımdā.. on _üç (24) yaşlarımdā falan bu varaj gēldi. baraj ge-liyōmuş, baraj yapılcağmış denildi, bu baracımız. (25) gökçigayı baracı. undan sōna o yıllādi işTe dedem _annatıyōdu, bu sizin geldīñiz arāba (26) yolundan kīsesinden hayvannānan bostan, zebzē satmayı gōmşu köylere gidiyorlādı. urlā

dā (27) köylüKTü. ovuydu eme dā köylüKTü. bizim buramız zebzē güzel oluyōdu. şimdi bu (28) gölün aldī yer tarlılıkTı, bāçalıkTı. üzüm, ĩncir, ārmıt.. hā iştē benim dedem de meyvaya (29) zebzeyi çok seven, beceren, yapan birisi idi. arāzimiz vardı sekiz on dönüm, dālādā, (30) ğırac olan yerlē ekin, ārpa, urlā zebzē, bostan olurdu. yāni yiyicek her şīsini sālīyōdu. (31) nenem dē çok gözel ğuru bi_şēleḡ yapādı, ev haṡları. undan sona her tür meyvadan dā (32) zebebleniyōdu az çok. tabī fakirlik di vārmıştı ğonḡum ğonşuda. yapımıyan dı var. dul çoK (33) ğalannā ölmüş. askeri gide.. u yıllāda dedemlerin_akrennerinden, ğeṡşlēden, erkeklēden çok (34) zayı ölmüş. hāliyli bāyā bi kō şa.. annamış ya. benim_artık bī iş yapıcām yaşları dōru bir_ki (35) millet hayvancılık, iştē ekin, arpa bi_şēlē yapmaya başladı yıllāda bu baraj yapıldı. ondan (36) sōna bizden azcık büyük_olannā diyem şimTiki yitmiş yaş üzerinde olannā burdān (37) zebeblēndi. baracı ğirērdi. işÇiliK, italyan ğeldi. devlet su işleri çalaşdarıyo. undan sona bu (38) lojmannā yapılırķan iştē okulumuz buruyu öldü. ondan sōna barajın yapımından u (39) yaşların_altında olannar zebeblēndi. okulumuz dı geş ğeldi. ben kövümüzün ilk talebesiyn. (40) on bir yaşımda, on yaşımdı yāni ilk.. üş ğardeş berāber. bobam heyetmişTi o yıllāda. u (41) isdemiş işde. undan sōna rāmetliklē ūraşmışlā. otuz çocū dōlmuyōmuşdu, Küçük kō. sōna (42) iştē benim demiş üş tāne çocūm va okul yaşımdā. nēden ōretmen vēmiyosunuz falan. (43) kōy_ımeceşinnen hemen bi odı yapıldı. angāri köy hālķı. ōretmeni istedilē, unu atlānan, (44) merkeplēnen Taşıdlā, ēşyāsını, kendisini. hāsılı ben çat pat bi iki sene, üş sene okulı gittim. (45) hem_ēv_ışı, yaş ğali yā köv çocū_uz. hāsılı bēn, allah rāzı olsun hani u hoca.. (46) ōretmen_ıstiyiP dē buruyū bi_ōretmen getirennēden. adıml_adresimi yazcaK ğadā. bubamı (47) sōni taķdir_ıttim yāni u yaşlıların_jyilīni. hāsılā buruyū mıntazam_okulumuz yapıldı, (48) ğarşıya artık. bū lojmannarı oturan mēmurlā ğeldi. lojmannarı dōldu herkeş, işÇilēden, (49) mēmurlādan, mühendizlēden. öndān sona bizim köyümüzün çocu_u zebeblēndi urda, (50) okulda. teşkilātı uyğun_öldü. ama şimdī biraS çocuK_azaldı. ondan sona ortā_okul (51) kapancaK gibi öldü. hāsılı da şimdī ırıyı geçince leşbēlik biraz düşdü. şünkü eli iş dutan (52) ırıyı girdi. emekli baya öldü urda. benim beyim dē son devlet su işleri tek ķurumu geşdi, (53) uranın. benim beyim de urdan_emekli, tekden_emekli. hāsılı baracdan zēbeblēndi, (54) kövümüzün şānsı u öldü. yāni bi barac_olmuyōdu şindī iki senēdir köyümüz da_ılıyo bizim (55) okul nedeninden, işsizlikten. u_zıman tā çok da_ılabilirdi. iştē bī, otuz, otuz bēş sene, yāni, (56) bi iyi bi geçim diyem_artık. en_azından çocuklāmız_okudu. undan sōna işsizlē iş buldu. (57) meslē olan zebeblēndi, olmiyan da işÇiliKTen zebeblēndi baracımızdān. ondan sōna aşşā (58) köye baraj başladı. oru da arāzimizi āldı öbür baracı dayadı. şindi bu ğördünüz göl bizim (59) sulu arāzimizdi. urası baracı zarar vercek.. vēmicek şekili ğadā burası şeyimiz gitti, toprāmız, (60) sulu toprāmız. hemen şölü şu arı ğāldı işde ğēzdiniz mi bilmen. ha şindī şu arı ğāldı. āz bi (61) bāçı, bāçı ğālmadı,

sulu ğalmadı yāni. saķarıdan, moturlānan, su moturlānan sulanıyōdu. (62) bölü haı maı yapıcak satışı, ticarī yoktu diye hani herkeş idari olcāk ğadā. buruyu çoĖ (63) ğalabalığ nūvus ğeldi tabī, baracı. unnarı satış yapılyıyodu, ētten, sütten, zēbziden bi_şeylē. (64) undān dı zebebleniyōduĖ. hāsılā u baracdan biraz millet çekildi tabī, işÇi azāldı. teki ğeşdi. (65) özelleşmeyi falan geçiliyo. iyice ötesini bilemīcēn. aşşası dı u şeyimizi alıncā köyümüz (66) dālādā tarlası olan az. yani köyün yarısının var dā tarlası. urları dā şindī ēkilmiyyo. herkeşin (67) moturu yok. hāsılā leşbelīnen geçim yok köyümüzdi. urları da bī tapı sorunu çıktı dā tārlası. (68) şimdī parsel başına bir milyar bī yatırım istedi dēvlet. hāsılā alan_ālcāĖ. birazlarī ōrmanı mı (69) ğālcāĖ, bi_şeylē, dāvālī olannā ōldu yāni iptal_olannā oldu. hāsılā dā işTē unna dı hiç su (70) imkānımız yok, dālāmızdā. suyumuz uzak da_ımızdan geliyo bu işme sulāmız. her gün (71) sorun. hāsılā dā şu yıllādā geçim darāldı. ğēncimiz de da_ıldı. ğēncimiz de da_ıldı. u senin (72) konuğ gibiydi, çocūn yetişdi, ğüvelikÇi girdi, beyī işsizdi. çalaşımıyōdu, yeniden geldi. ū ōle (73) ōldu da. yāni ğēncimiz ğinē_allahā şükür okudu çocuklā. işTe bu okūl teşkilātından bēlki. (74) ondān sōnā bēlki bi_şanstan. belkī hani geçim olmycak ūmūdū var ğenşlēde. köyün geçimi (75) yok. e şurda bī yoncağ, otuĖ, yeşilin, mısırin olmyınca hayvan bakımı gitdi. dağı salsan ğurt (76) Ėuş. aĖşamlēyin ğütme şēsi va. ... diyenin hesap hayvancılık dūrdı. benim bī (77) küçücüğ_ınēm va. yāni bi_ki ĖoĖu ĖoĖşu sattı, çoĖ_azāldı. köyün_nuyusunu idāre ētcek (78) ğadā süt yo_urt bilē olmycağ dericiye ğeldi. ūş bēş hayvanı olannā dı sāldık dādā allaha (79) emanēt. ā Ėöl dāyandı köyümüzün_al_ı tını hindi. aşākı barājdān yenicē barajından bizim (80) burıyı ğadā su boyu ğeliyo. hiç sulu arazī yok, otlākiyi yok. sādī ōrman ğāldı. ōrmanımız dā (81) uzaĖ dā_ınığ. hāsılā bu yıllādā ğenşlē topraktan ūmūdū kesTi. işini bulan, acık_oku_yan (82) gitti. hāsılā dā yaşlılā ğāldı. bi_Ėüzel tarafı ortā_okuldu köyümüzün. ortā_okulu dā işTē (83) muğtar benim_ābēm. ondān sōnā.. /.../ **MG:** işTē ğenşlē oğuyan bayā bi da_ıldı edrafi Küçük (84) köy_amma. şimdiden sōnā ortā_okul geçen sene işdē ğaldırılcağ, taşımālī olcağ diyincē (85) hemen bugūnnēde bir_iki dene tā va gitcek. ōn hāne ōldu Ėini köyden giden... **SGA:** (86) **Ortaokul taşımālī olacak diye. MG:** ortā_okūl şe.. ortā_okul hadi bi_de līsem va diyen. amā (87) Ėardeşi varsa ilkoğulu unu du Ėötürdü. bu sefer dē ilkoğul düşmiyi başladı çocuk sayısı. (88) hāsılā işTē yaşlīmiz ēmekli. biz_ākrenden aşāsı benden yukārsı yaşımız. işte baracığ (89) sayısında ordan birdān dışārdān hani işÇiliKTen_ēmekli olundu. ama yāzlıĖ köyü gibi (90) bi_şi oldu işTe. ārtık bundan sōnasını u şeylēdē Tāfāndā parı yatırdık. dönüm başı nē (91) Ėelicekse hani dönüm başı ōlçölcekmiş sōnā. dönüm bēdēlī nē olcaksa. āltı aydan bu yan_nā (92) parsel başı parā yatıyo dā tarlālāna. millet bi tedirĖinniĖ_çinde. acap ēlenilcek mi? dönümü (93) pālī mı Ėelcek? işTē biz burıyı Ėullanımıyoz, ekimīyoz. tapu ōlmīncā ūmūt pek yok. hani (94) fidannandırılmadı zēbzē meyvē yapıcak su imkānı zaten yok da_ımızdā. hāsılā işTē buruyū (95) ğadā bilğim. **SGA:**

Yani teyzeciğim ayağınızın dibinde su var ama sulu tarım (96) yapamıyorsunuz. MG: şimdî sū şey.. evlēmiziñ_ altında diyem. ama toprak yok. sulu toprak (97) yok k̄u neyle sulāycân? iştē evlën kenarlānda, ordā burdā hemen şōle u geçtiñiS köprüden (98) urlāda üş bēş kişiniñ, benim va hemen şōle üç yüz metiriymiş āz bi yer, orāyı bir̄ iki domātiS (99) biber yapıyōduk. toprak dōl̄du, dōl̄dutTurduK. yāni uncāz yeri bi buçuk iki milyar toprak, (100) çakıl, Taş parası vèdik çayıñ kenarında. bir milyar dā parsel parası vèdik. parsel denildi ya. (101) şimdi üç yüz metiriymiş otuz k̄usuru va heral_ üstünde. aha orıyı bir milyar parsel parası (102) yatırdık. dönüm nè olcāsā. dönüm dē yok. yarım dönüm bile di_ il. hāsılı iştē durum bōlū (103) bilmen şimdīden sōna yaşlılā ğalcaķ kōyde. **SGA: Teyzeciğim sağol, ağzına sağlık. MG:** tā (104) başkā bī sorcāñız hani bilmedim bi_ şı vasa..

II/10

BEYLİKOVA - Akköprü**Kaynak kişi** : Mevlüt Erkan, 63, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Süreyya Üner**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi

(1) **EB: Adınız neydi?** **ME:** mēvlīt. **EB: Soyadınız?** **ME:** erkan. **EB: Yaş?** **ME:** atmış_üç. **EB: (2) Eğitim durumunuz ne?** **ME:** benim_ē ilkökul. **EB: Beşten mi çıktınız?** **ME:** éveT. **EB: Bu köy (3) kaç hane?** **ME:** kırk_altā. **EB: Yaz kış fark ediyor mu?** **ME:** yō yō. aynı sıtandart. **EB: Bu köy (4) ne köyü? Muhacir, Manav, karışık?** **ME:** karışık. **EB: En çok ne var?** **ME:** ī manav. **EB: Kaç (5) hane Manav?** **ME:** ī işşā yukarā otuS hānesi manav. **EB: Geriye kalan on beş hane ne oluyor?** (6) **ME:** mācir. mācir, ī dōrt_ānesi de boşnaK. **EB: Boşnak var mı bu köyde?** **ME:** vār. **EB: (7) Muhacırlar Pomak mı yoksa Bulgaristan muhacırı mı?** **ME:** bulgaristan. **EB: Doğudan gelen (8) var mı?** **ME:** üç_āne vār. **EB: Hangi şehirden?** **ME:** ī kırs. sarıgamiş gālībā şī birisi. ötekilēr (9) de ārının_ā.. do_ubeyazıtı benzer bi isimī var_oranın. **EB: Diyadin mi?** **ME:** há hē. urdan. (10) iki_ā.. iki_āni di unnādan var. /.../ **EB: Okul var mı köyde?** **ME:** kapālā. ilçeye gidiyō, (11) taşıma. **EB: Nereye gidiyorlar?** **ME:** beylikovāyı. **EB: Kaç çocuk var?** **ME:** ī burdā yirmī (12) çocuk vār. **EB: Köyün geçimi nereden oluyor?** **ME:** burdā burda şimcī hu_ubat_ekiyóS. (13) gündöndü_ekiyóS. sovan_ekiyórúS. Pātesis, buydáy_ışdı ārpā, aklıñı ne gelisē unnarı (14) ekiyóz, yōncıdır. iste bunnar yani bizim burda ekilenner. pāncār. pancarı ekiyoz_ama pancar (15) dı artık_azaldı. kōtā çıkardılar bī zati kōtayā vura vura vura vura indirdiler geldiler onar tonu (16) yirmişer tonu. **EB: Kurtarmıyor sizi yani.** **ME:** nè gūrtār.. ben yapmı.. zāten_ü_zıman kötü (17) çıkardıkları zıman_ī deva.. derhal bıraktım bancırı. **EB: Sıkıntılar çok mu?** **ME:** yā yüz (18) yirmi beş yüz yirmī_beş dönüm pancar_ā eken indi geldi yetmiş beşē. ertesi sēnē elliyi (19) düşTü. ī o_ertesi sēnē otuz beşi düşTü derken eñ sona yirmī_ beşi_indirdiler_ölü (20) çoğ_olannarınkını. yani bō iş de_ıl ki bu yā. bōyunu tırpannadılar tırpannadılar çıfÇī çöKdü (21) gāldı bakam nè_olıcığ sonu. şu durumda yani çıfçinin durumu zōr. zor_ābi. dōrt buçu_ü (22) mazut_alı-cāñ, tarlaya suluycāñ ī bī yirmi litri bi mazut_alıyoñ yüz millōn. gaş dönüm yir (23) suluycāñ yē.. unna yüz millōnnan? sulicāñ_ā_ā on dönüm yer. sulu-yımañ bile yani. yirmi (24) litirē mazit ancaK_ī dōrt dönüm_ī beş dönüm yer sular. iki haT çalışdırsañ_onā litri (25) guysañ_ī depōya motuāların o yāni.

çok zor yani bizim çiftçilîñ şîsi çok zor burdâ. millet ölü (26) eli göynündü duruyo bakam. sabır sabır neriye ğadâ sabır olcuK? **EB: Arpa buğday da para (27) etmiyor değil mi?** **ME:** itmiyo yavrim. â arpa şinci bēş yüz lîra. î bundan söru işdē (28) çiftçiniñ elinden giTtikden sonrâ, âltı altı buçu u çıkı-câsı çıkıcaK. çiftçiniñ elinden (29) giTtikten sonra çıkar yalnız. ondan önce çıkarmazlar. **SÜ: Buranın ilk yerleşkesinde (30) Muhacirler mi vardı Manavlar mı?** **ME:** mâcır. **EB: Siz Muhacir misiniz?** **ME:** çık. beñ (31) manavın. gökçüKâya baracını gitTiñ mi hîç? **EB: Yok gitmedim.** **ME:** ben, urdanım men. (32) gökçükâya barajından. **EB: Buranın halkı oradan mı gelme?** **ME:** yō yō. î urdan gelme aşā (33) yukara on hâne varım men burda. âyni ğa.. işeden, kardeş o kardeşliğ olarağ yani. **EB: (34) Köyün adı nereden geliyor?** **ME:** burasî êvelē beylik, î hayvan yetiştiriyöllârımıştık, î bu (35) beylikovâda. işte, ü beylikovâ şinci şî, öldo. beyliğa, ırdı öncesi. anadın mı? sonuñdan da (36) deyişme, öldü şinci beylikovâ, öldü. **EB: Köyün adını diyorum ben.** **ME:** buranın, î bu (37) kövün, adı dâ î işti. âkköprü âkköprü adı konmuş buranın. onuñ ben işisini bilmiyyom (38) detaylarını. x: eskiden ta.. taş köprü varmıştı şurdâ. eski şeyinnen.. **EB: O taş köprüden mi (39) geliyor adı?** **ME:** herâldē urdan burıyâ.. işti, u öle âkköprü dîmişler, öle kalmış burası yani. (40) **EB: Peki köyün tarihi eski mi?** **ME:** î bû aşşâ yukarâ yüz, el-li se.. seneye geçik burası. **EB: (41) Ne anlatıyor eskiler köy hakkında?** **ME:** yâ şimdi urdân, â mezelâ bulgaristandan gelmiş (42) buruyu mâcılar, yelleşmişler burda. burası zaten bütün gölmüştük burası. taĺlâ arâzi bi şey (43) yokmuşduk. buru Kâmişligmişdik. su varmışdı burda. şurdan bi yol gelir şölü (44) kö, ün, üstünden şurdan gelir yol, urdan geçer tâ şeyi dōray tarafına. bulfarı ğadâ (45) suyumuşTuK. bu kanalâ mendiress, â rāmetlik, î u, zuman-nari burıyî âşdırmış anKara polatlı (46) tarafını ğadara. undan sōra sū kanalı çekilmiş yüz suyu yanî yüzdeki su. undan sō arâzi (47) açılıyō burda, kâmişlik. indan sōra burdakı vatandaşlar tıraKtör yok. at, arıba da yokmuşTuK. (48) işde burdâ dırpanna bilmen neyle kâmiş biçmişler bilmen, öt yūmişlar tarlılara hayvancılığ (49) yapmışlar bi derken, ileri dōru dē şî motóĺlâr çıkmış case motuĺlâr farb motuĺlâr esKi (50) motuĺlâr yāni unnādan motur, almışlar derken birazları çiftçili, i başlamış derken bi ğaçā (51) işini ilerleTmiş ā, a olmuş burda. eyüb, ā, a varımıştık mēmed, ā, a varımıştık bulfâda (52) mesefâ. bu kö, ün, ā, alarıymışdıĝ unnar. hani bilin ya ölü do, u taraftı dı bölö ā, alar var (53) ya unnarın hesaP. çalışdırıyōmuşTuK burdâ işcilerē üş ğuruş beş ğuruş nēysi mesefâ (54) emeklerini veriyudu besbellē. kimisini goyun güT-Türüyōmuşduk burdu kimisini sı, ır (55) güT-Türüyōmuşduk. derken sonuñdan bura tarlâyı dönüştürmüşler, artıK. î ölü ölü (56) derken, ilerlemiş burasâ heP, arâzi sürmüşler tarlâ yaPmışlar anadın mı? dicēm orda şinci (57) bun-narâ edraftan da tek tek, tek tek, tek tek hāneler gelmiyi başlamış burıya. î bölö bî mesefâ (58) ben gelmişim. benim, î arkamdan da başKı biri tâ gelmiş banı

burıyı geldi diyá ölö birbiri (59) vasıtasını artık gelen gelmiş karışmış burası. hā mācırılarla karışmış. öleliklê devām_ediyo (60) şımcı, mācırılardan dı azaldı zaten burda kimisi gıtTı göç_etTi burdan. yāşlandılar kimisi. (61) kimisi dē allān şēsine takdirēsi öldüler gıtTiler mefāt_etdiler. ya işdē zaten_ı şımcı bizden (62) güççüg_olan gençlerden hiç kimsi kalmadı burda. hēpsi gıtTı iş sahibi oldu işi girdiler. (63) ölelikle yani bi orta yaşlar kaldı burdā. u durumda bu kō. **EB: Nüfusu ne kadar? ME: ı yüz (64)** otuz beş nüvus vār burda. **EB: Büyük hayvan var mı? ME: var. EB: Ne kadar var? ME: büyük (65)** hayvan sayısı_ıştē yüz_elli felan çıkār. **EB: Küçük hayvan? ME: çif.. ē** şurda çiftlig var (66) çitli_ı saymıyom men sadī hānelerdekileri söyliyom. **EB: Küçük hayvan ne kadardır? ME: (67)** güççük hayvān ancı bin çıkı.. bīn, bin_ıki yüz, bīn beş yüz. ēñ fazla bīn beş yüz çıkār. **EB: (68) Köyden gidenler ne sebeple gittiler? ME: ı** şımcı bunnar şımcı okudula okumáyá gıtTiler (69) eskişērī mesefā yükseg_ohullara okudu kimisi, kimisē liselere okudu derken urdu okuldan (70) çıKdıktan sōna ileri devam_etmediyse adam bi_ış sā_ıbi oldu. gıtTı faPrikalādı işe girdi. (71) şirketleri girdiler. ölü ölü ğaldılar gıtTiler_ullādı gençler yani. u nedenle. **EB: Köyden göç (72) var mı? ME: şu** durumdu yok. **EB: Ama gençler gitti, anne babaları burada. ME: evet. EB: (73) Köyde tarım dışında arıcılık gibi geçim kaynağı var mı? ME: unnar** yok bizde. sādē zira_at (74) işinden ğalan bi şey yok burda. bu seni işTi toplılaştırmı geldi buraya işdi. taılılara yol (75) yapıdlār taılılar şındı bi arıyı toplımeye ūraşdılar. u çalışmılar var kōde. başka bi sorun yok (76) yani başka çalışma. **EB: Gençlerden doğudan gelin getiren var mı? ME: getirenner** vār_öle. (77) **EB: Burada var mı? ME: burdı da vār_öle** bi iki hāne burdu dı var ullādan getiren. **EB: (78) Nereden getirdiler onlar? ME: şī** arıdan arınıñ neydi? şiy yā u.. urası yāy? **x: tatvandan geldi. (79) ME: tatvandan.** do_ubeyazıTdan var. **EB: Mevsimlik işçi geliyor mu? ME: gelir.** urfadan. (80) urfa, konya. iki iki ilden geliyo yani. **EB: Kaç hane geliyor onlar? ME: şımcı onnarı geliyō (81)** biz_unnarı āyreten hānelerini sormıyyoz burda ğaş kişi gelmiş burda bi çadırā Kıruyoóler (82) mesefā üş beş çadır ğuruyōller bi yere. u bi kabīle oluyo yani. emmisi geliyo dayısı geliyō (83) demiş amcası geliyō gibi bölü kişiler geliyo. bi arıya oturuyoler_unnar_urdā. alıyōllār bī (84) kişiniñ_ışini burdı, yapıyōller yani. ölü kişiler geliyō. ēsKi biçer bu mu? yeni biçer bu be. (85) tabī. sarıyī yeni aldı ya. /.../ **EB: Eskiden bu ağalarla ilgili ne anlatırlardı? ME: şımcı unnarı (86)** biz bilē burıyı ge.. benim yetmiş_üçde geldim ben burayā. ben bile bilmem_unnarā. (87) çocuklarını biliyom_unnarıñ ben. biz yō_ukan_adamnār mefāt_etmişler, u admnār. ilk (88) geleennēden_unnā yanē. ı bılġaristan tarafınñan_ā ı tırakya taraflarından gelmişler burıya. ı (89) unnarı ben bilmiyōm yaşlı kişileri yanē. ben yetmiş_üçde geldim burıyı yetmiş_üçden beri (90) di burdayın. **EB: Eskilerden bir ağa, bir bey hakkında arkasından anlatılanlar var mı? Bazen (91)**

vurup kesen. ME: yō yō ōlō, ōlō vurup kesme yok burda. ōlē ōlō bi şey yok. şimci burdā (92) olannar işdē tā yararlı iş yapmışlar yanē. meseġā şimci burda fakir ġ kesim ġoldū gibi (93) u ġımannarī adamnar bi ġa.. demin dedim ya ben sanā iki üç ā ġa varımışTık burda dedim. (94) unnara meseġā yokluk ġolan kişiler çalışmışlar. kimisi ġoyununu ġütmüş kimisi ġuzusunu (95) ġütmüş kimisi inēne tanāsını ġütmüş burdā. hañ geçimine sālamişlar ōlū ōlū (96) derken ġilerlemişler gitmişler yani. u durumdo burası ōle ōmuş. **EB: Köyde eski kına (97) gecesidir, düğündür, yemek tarifleri falan teyzeme de sorabiliriz. ME:** unnā ulē (98) becerimez ġunu da. şinci şinci burdu şōlē bizim burdā biz cumáy ġünnē başlar bizim (99) dü ġünümüz burda. cumayertesi pazār son ġerer. kına gecemiz ġolur. aynen yanī hani (100) bildi ġiğ gibi bu işlēr. aynı burdı dā.. **EB: Sana sorduğumuz gibi soruyu cevaplayacak bir (101) teyze bulamaz mıyız? ME:** e sor bana sor yā. **EB: Yemek tarifi, kına gecesı soracaklar. ME:** (102) kına gecesē oluP du işdē.. /.../ yāğ şinci burdı ōle aķıllı uslū kim şitceg āynısını biz burdu.. (103) bizim bildīm ġonuş-Tūmuzı aynısını sōlerler. /.../ yāşliyi nerdi bulcāğ? eñ eñ yāşlı ben varım (104) burdu. **EB: Sen daha ġençsin. ME:** tābi. ū yāşlıları öldürdüK biz. şindi biz burda ilac (105) yaramaz ġoldu mu adam hemen sabınnā. ġāydırıyöz ġemen. bēn di ġünneri sayiyóm ġayrı.

II/11

BEYLİKOVA - Aşağıdoğanolu**Kaynak kişi** : Nuray İncekara, 50, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, yöresel yemekler, ad koyma

(1) **SGA Okul? Nİ:** ilkökul. **SGA: Eskiden Manav düğünleri nasıl yapılırdı? Nİ:** ēsgi dü_ünnē (2) dāhā ta salı gün çarşambı gün başlardı me-selā. çarşambı gün odunu çıkādı erkekler (3) dādan_odun getiridi ğadinnā dı kö_ün_ıçını bölü gezē parı toplāııladı. ğarışığ_alıııā yıllēdi (4) bölü çerez. oynāııladı. **SGA: Odunu niye topluyorlardı? Nİ:** ödunu düvündü hārcasıñ diyi (5) dü_ündü gazannānan pişer pilavlā yemeklē onun_ıçin. onun_ıçin çıkādı erkek gēñlē. genç (6) ğızlā dı biz dı kö_ün_ıçını gezēdiK. çerez_alıır yirdig_oyñār gülērdig. cūmā günü işdi (7) davılcılā gelirdi. ta cūmādan gelirdi. e akşam ğını gecesi_olur cūmertesi ğını gecesi_olurdu. (8) pazar gelin_alıcı olurdu_ışdi iki üş gün dü_ün_olurdu. **SGA: Neler pişirirdiniz düğünler-de? (9) Nİ:** e takım yemek bişer çörbu, fasüllē, pilāv, ēt olurdu. tatlı_olurdu. **SGA: Tatlı ne (10) yapıyordunuz? Nİ:** hēlva olurdu genelliKle. **SGA: Anlat bana helvayı. Nİ:** yok sātın (11) helva_alııııērdi ço_ınnukla hē hē. **SGA: Sa-tın mı? Yapma değil mi? Nİ:** yok yapma de_ıl. (12) dā esgiden yapēııārdı mī bilmİYōm bizim hani çocuklūmūzdan genşlīmizden_ō satın helva (13) olur-du. kōpostı yapāııārdı. bazı gēlin_ındı_ı gün pilav verilēdi sādice. pilav verilēdi. (14) **SGA: Bulgur pilavı mı? Nİ:** yuķ pi.. piriç. piriç hı hı. ölü işde cūmertesi gün_akşam takım (15) yemeK verilērdi. pazar gün pilav verilēdi. **SGA: Özel oyunlar falan var mıydı? Nİ:** (16) yok_özel_oyunumuz yokdu. tā esgiden oyunnā yapāıııārmıştı tā bizim dēdelēmizden tā (17) öncü_ışdi un-nar falan yaparmışdı ama biz_ınnarı bilmİYōz. bölü gecileri oyun falan (18) yapāıııārmışdı. **SGA: Eskiden kış gecelerini nasıl geçiriyordunuz? Nİ:** es-giden bız ēllē (19) segizende şey_ıtdı elekdiriklē gēldi İambıynan_oturuduğ lūKūsūnen_oturuduķ. işdi ölü (20) İambıynan_oturuduğ İ oturmāyā falan ği-dēken fenellē vādi bölē onnan ğidērdiK. kimısı cırı (21) yakādı bölü cırıynan ğidēdi oturmıya. ölü. fāzlıy otur.. ğidilmezdi yani ğarannığ neriye (22) ğitceñ? şınci milled meSelā geÇi ğidiyō gündüz ğidiyō dı o gecı ğidilmezdi esgi-den fāzlā. bi (23) akrābālar_ölō oturmıyū ğiderdig gece. (24) **SGA: Sizin en meşhur yemeğiniz nedir? Nİ:** bizim meşur yemēmiS peK yok burdā. genēldi (25) şıydı çoğ māntı yaparız rāmāzānda. māntımız mērcimekli mantımız me-şur. hē. **SGA: Anlat. (26) Mercimekli mantıyı ilk defa duyduk biz. Nİ:** e

ne yazıyöz çışdı bölü. şö şöļļ kēsiyöz. bu (27) mercimē bölü guyüyo. gıvrıP gıvrırb bölü bölü kuççük küççük şö şöļē kesiyós. **SGA: Önce (28) kıvrıp sonra mı kesiyorsunuz? Nİ:** bak şu enniliKti kēsiyöz bölü uzun. indan sonu bunu şöļļ (29) depesini yaPışdırıb gidiyöz böle. sōnu şöļļ şöļü kesiyöz. onu gızardıyöz fırındı. bayā yedi (30) segiz on tespi yapıyöz ramazandı yīyoS. **SGA: Mercimeği nasıl pişiriyorsunuz? Nİ:** haşlıyöz (31) biS. **SGA: Sadece haşlıyor musunuz başka bir şey katıyor musunuz? Nİ:** yok ğatmıyöz. bazısı (32) sovān falan ğatiyo ama biS hiş ğatmiyüS sovan ğōkar diye. hani bēKlediKci. sādı mercimeK (33) ğatarıS. (34) **SGA: Eskiden bebeklerinize nasıl isim koyardınız? Nİ:** esgiden nāsı çisim āmeT mēmed esgi (35) isimlē ğonurdu şimdi di yiñi isimleri ğoyüyölle. benimkile heP çisimneri meseġa (36) ölenñē çadlāni ğoyduk. bobannesiniñ aTını halası öļdü ğēñç unuñ a-dını ğoyduk. bobanne (37) öļmüşdü tā bobannenin ğayın anası unuñ a-dını ğoyduk. bi sōñkunı kendi adımı ğoydum. (38) dört ğızım va benim. **SGA: Kendi adını mı verdin? Nİ:** yoK kendi adımı di çildi yāni (39) kendim cānsı ğoydum yeni çisim diyi çu zımañ. otuz çüş sēñē öduġ evleneli. **SGA: İsimleri (40) ne çocukların? Nİ:** neFise, hatice, hāvvanur, cānsu. **SGA: Allah ömür versin. Nİ:** āmin (41) cümleñiñkinī. **SGA: Diş buğdayı yapıyor muydunuz? Nİ:** hı hı yaP.. **SGA: Nasıl yapıyorsunuz (42) onu? Nİ:** e şiydi göllü ğaynadıydıK biz mısır. mısır ğaynadırdıK. **SGA: Göllü mü diyorsunuz (43) mısıra? Nİ:** hı hı göllü dellē unu. mısır ğaynadırdıġ da akrābaları da çıdırdıġ. he çocuk (44) dişileri şıdıncı. ölü çışdı. bizim bildiklēmiz çonna. **SGA: Özel bir işlemeniz, örgünüz var mı? (45) Nİ:** ğanevicimiz vārdı bizim zamānımız biz ğanevici işlerdik. dāntel örēdiġ da ç çok hani (46) dāntel ğanevici işlerdiġ. çoġ işlerdiK. şinci çama hiç yok şinci. ğanevici şiy yok. dāntel di (47) yok. ölü işde. **SGA: Masal falan biliyor musunuz eskilerden? Nİ:** yok yo ben hiş bilmem (48) māsāl. bobannelēmiz bizi āñnadırdı masal dı. **SGA: Nereye gitti bu masallar? Nİ:** unutTuK (49) ğitTiK hiç hani şimci hiç masal āñnadılmaz kı çocuklā televizondān başkı bi şeyi (50) şetmiyyo. eveli biz televizzon yokdu. biz işi ç oturuduK bobannelēmiziñ yanıñ bizi (51) masal āñnativē unu unnarı dinnērdiK. ama çok du çiydi. sohbetliydi. ama şinci çolūynan (52) çocūnnan hiş sohbeT çedimiyyon hiç. işleri ğüşleri bilgisayar televüzzon. hiş çocuklānan (53) sohbet çedimiyyoS. **SGA: Eskiden kışın ne yapardınız. Nİ:** ğışın çoturuduġ meSeġa mısır (54) patladılġādı annemgillē. mısır ğaynadırdı. eveli biS eskiden kendimiz çekērdiK tarla. (55) patetislerimizi kēndimiz yetiştiridik fāsillerimiS kendimiz yetiştiridik. şu sobanın çini (56) patetis atardıġ unnarı yirdiġ. mısırı ğaynadır unnarı yirdiġ ğabaK bişiridik (57) Sobanın çüstündü onnarı yirdik meseġa. **SGA: Kabağı nasıl pişiriyordunuz? Nİ:** bölü bölü (58) büyüġ ğarı ğabaġ deriz biS hani bi beyaz bal ğabā ça va bī şiyi siyah ğabaK var. unnarı bölü (59) biS yaradıġ ortaSınan böle bölü kesēdik. şöļü şöļü kesēdiġ. unnarı tencerenin çinde (60) bişirdiġ.

şekerde ya dı gāşīnan yirdik bōlē, unnā. içini di bi di annemgil çörek salardı (61) guzineniñ içine. unnā yirdig yāni. unnan öün savardığ esgiden nērdi bāzar nērdi şey. (62) **SGA: Sobanın içine attığınız patatese ne ad veriyordunuz? Nİ: pateTis küllēdig diyi ölü (63) söyledik. küllēdig dērdik. patetis küllērdig. SGA: Teşekkür ederiz. Ağzınıza sağlık. Nİ: eğer (64) zamānımız yoğ olaydı eve çāy içi.. SGA: Geliriz yine inşallah. Nİ: gini geliñ buyuruñ baK (65) bu sırdı évimiz var şu tātālı gapılar, ilērde. buyuruñ geliñ oldu mu? şincı biz bālī getircēz (66) de, sıcak çökmüden getirelim. hadi gölay gēlsın. hadi güle gülē. gini buyuruñ geliñ oldu (67) mu?**

II/12

BEYLİKOVA - Aşağıdudaş

Kaynak kişi : Nihal Altıntaş, 64, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Dügün, ad koyma, yemek tarifi, çocuk oyunları

(1) **SGA: Buraya hayat mı diyorsunuz?** **NA:** he buriye háyát diyóz he. burı mutfámız bulıá (2) évimiz. haTí hoş geldiniz baķam. **SGA: Hoş bulduk.** **NA:** hınci mutfaķdan çıķdım bën de. (3) ótür bāķam_orya. /.../ nasısınız_e-yisiñiz? **SGA: İyiyiz siz nasılsınız?** **NA:** éyiyiz yārim biz (4) di úrašıpdu-ruz mallānā her şeynē. **SGA: Siz doğma büyüme buralı mısınız?** **NA:** ivet. **SGA: (5) İsminiz?** **NA:** nihaı_āltıntaş. **SGA: Kaç yaşındasın?** **NA:** atmış dört. **SGA: İlkokul mu?** **NA:** (6) ilkökul bizim. başgā yok. **SGA: Burada doğup büyüdü, burada evlendin.** **NA:** heP burdıyın (7) yavrum burdā gāl-dım burda işde. **SGA: Nasıl evlendin bir anlatır mısın?** **NA:** ben mi? görücü (8) usüliyen_évrendik. öle hani sēvüp müvmedik. görücü usuliynen_évlen-dik. iyi maşalla iyi (9) geçindik. hiş birbirimizē hani kötü bi şē söylemedik. bi şamarını yimedim hiç. öle bis (10) birbirimize danışı danışı her_işimize yaptık. çocumuz_öldü. biri eskişērde işdi arçeliKde (11) gālíp. biri yanımız-da gelinnēn torunnā bunnā ikisi. unnā mal yapıdılā moturumus va talıfamiS (12) va. unnar çalışıfā biz_emekli öldük. bāķullüduķ sōnu emekliyi geşdi dedē. ördan şeyi geşdi (13) sigortıyı geşdi. öle işdi yaşeyyoS. **SGA: Eski düğünleri bize anlatıver.** **NA:** esgi dü_ünnēmiS (14) be.. işde gırmızı yeşil böyle başıma yapıdılā. gelin yapıdılā sāķa geydirdilē. **SGA: Sarka nasıl (15) bir şey?** **NA:** hani böyle su.. daşlı böyle süslü güzel. golları hani şîle giyēy ya zeybēklē, öle. (16) alt yanıma üç_etekli şē geydirdilē büle. ından sonı yüzü ğapalı böyle pullānan gēldim (17) arabada, atlāda bi çivt_āt üstünü de alı yeşilli böyle süsledilē arabamıza içine ğuydulā beni. (18) işde öle yukalı dü.. yuķa yazağıS. dü_ünümüz başladı mı dōt beş dekne ekmek bişiridik. şini (19) yoğ_ama. şindi salon genşlē u_zāman. öle gēldim ben buruya āra-banıñ_ichinde (20) gēldim_ışde. cūmārtesi gün şindi bī biz dü_üne gēldilē mi bizim dü_üne, cūmārtesi gün (21) gelilēdi cūma gün_akşamdan, ā pazar gün gidellēdi pazartesi gün. bi de duvaķ yapıdık. (22) pāzārtesi gün bi de duvāmız_olu beni süsledilē orıyı çıkādılā. oyun yapıdılā. iki gün_ēkmek (23) veriz_ışTe bi ğı.. iki ğına ğicemiz_oludu iki üş gün. cūmā cūmārtesi iki gün. işde öle gēldik. (24) **SGA: Eski kıyafetlerden hiç var mıdır?** **NA:** yok yok yavrum yok. ben di öle kirālamıştık bize, (25) kirālamıştık. **SGA: Şu anda**

giyiliyor mu köyde? NA: yok şindiki ha.. hayır. he ğınada hani (26) ğına el.. elbiseleri salondâ giyiyöllē. hinci burda yok ğâli kōde. yuk yuk SGA: **Eski (27) elbiselerden giymiyorlar mı?** NA: eski ēbise giymiyöllē hani u ğına gicesi şēsini giyiyöllē (28) yuĝ yā esgi elbisi şindi. yoĝ yok. biz gibi yoĝ. ōle bōle ħani başımızı burıyī būle bi fes (29) daĸaĀĪādī buĪĪara pul daĸaĀĪādī būle hani pullu. çok güzel oludu ama hinci yoĝ unnā. SGA: **(30) Dügünde ne pişirirlerdi?** NA: düünde mi? sārma, dōlma undan sōna ğuru fasūlye, pilāv, (31) beyāz çorba yo urt çorbası kō çorbası, işde baklāva yapādık. SGA: **Si-zinkiler zahmetliymiş.** (32) NA: çok zahmetli. bak dōrd beş bi büyüK lāy-lun bōle bēş tekne beşi.. ama bütün o yinidi (33) biz hiÇ egmig ālmazdık bazlıma Pişiridik biS. ben olannarı ōle yapdım heP ēki.. ikisin di (34) yuĸa yāzdım. ekmeK bişidim cūmērtesi ğun heb gelennere vidīĝ u yeKmēk yetiyō dōrt beş (35) bōle büyüK Tēĝnelēde hani ivēlde tahta teknelē oludu. unnāda pişidim cūmērtesi ğun yīdım (36) bōle bōle būle unnarı kesTik kesTik bi tik dōde bōldüK bōldüK heP ōle viridig. ... bō (37) yapādık dedelēmiz ēbelēmiz heb ōle yapādı. ben di ōle yapdım işdī. şindi yok ğâli. şindi (38) yok. heb salon. SGA: **Eskilerden masal biliyor musun?** NA: māsāl ne biliyin vallā ħiş aklımda (39) ğālmeyyo bi şe ğâli bi unutĝannık va bende. māsāl aklıımı getiremem. SGA: **Biraz düşün.** (40) NA: peK biliyōdum ama bizi bi ğoca ğadın vādı eskişērdin o annadırdı amma hic aKlımdı (41) ğālmadı masal. ē unu ōle heb āldırdıñıS beni. ōle yabdıĝ ōle ōldük ğuzum şindi (42) çocuklāmız bizim ōlē torunnā bi torun çıkādık ğâli bi eskişērde u. salondı yaptık ğēdik (43) bir ay ilēcesi. SGA: **Siz de mi salon düĝününe dōndünüz?** NA: tabi bura da salon dü ünü (44) şindi. salona ğidīyō burdan bi ğına gicesi oluyo. ĩndan sōni gecı işdi pazā ğun ne ğüne (45) deK gelirse. (46) SGA: **Çocukların isimlerini nasıl koyuyordunuz?** NA: ğoyüyōduĝ işTe. ğurandan ğoyam (47) diyi ğoyüyōduĝ. benimki nihaĀ dēdem ğomuşdu. nihaT, nicāti, necib benim ğardeşlēm, (48) nedim nedim şehid ōldu. SGA: **Nerede?** NA: si ĳirtde. işdi bi bēn ğızdım dōrt olanıdı, (49) beş olanıdı biri ōldü. SGA: **Sizin çocukların isimlerini kim koydu?** NA: herā bīz ğoyduk (50) heralda dediyne. bunnāñkıni yāren halası ğoydu bēlçıkada bi ğızım va bēlçıkada u ğöydu. (51) bunu kendimiS ğöyduk. SGA: **Bunun adı ne?** NA: yāmur, u yāren, āylin va āyline bobannisi (52) ğöydu. büyü bobannemiS vārdı. ibirāhimme dē-desi ğöydu büyü olanıñ. dēdeniñ adı (53) ibrahim. ĩndan sonı ğızınĝılānı kendileri ğoydular bēlçıkada. tunahan, ğencáy, āĳtı torun va. (54) üş çocuk.. SGA: **Allah baĝışlasın.** NA: āmin. cūmleninkini yāyrum. (55) SGA: **Bize bir tane Manav yemeĝi tarif eder misin?** NA: meselā ne bişi.. būber dōlması mı (56) pathıcan mı ğuru fasülle mi nası? SGA: **Biber dolması.** NA: biber dōması. būbelleri açıyom (57) ğüzēlce. yīkiyyom. piriñ ğöyyom. ğıymısını āz ğavırıyom sovanınan yā atıyom bi Ta. az (58) ğavırıyóm ğıymasınā. undan sonı piriñiñ içine dōküyum sālçasına ne. ĩndan sona (59) dōlduruyum.

ā_ızlānı domatis gōyuyum. bişiriyum_az suyunan. dere_otu gōyüyom. nāne (60) gōyüyum. gırmızı büber gōyüyum. ōle işde yāvrim. (61) **SGA: Eskiden çocukken ne oyunu oynardınız?** NA: gıncırdak binēdik. saqlamba oynādıg. (62) şindi biS bölü bi āylınıñ_orta yerine bi şē oyub bi a_ış gōyüyoduğ. üstüne bi (63) a_ıç_oyuyoduğ üstüne gōyüyoduğ bölē biniyōduğ_una, gıncırdak biz çok biliyōduk. on beş (64) on_altı yaşlāmız.. **SGA: Dönüyor muydu?** NA: dönüyōdu. bölē, çoğ güSel. (65) saqlāmbıc_oyneyōduK_ışde. bölē cizgi cizēdiğ_atlāma oynādık urda. çoğ biz gız_uşānı (66) çok çıkarmazlādı evvel. acığ bayramnāda sancağ biniyōduK_çoğ. otuz gız toplandık bizim bu (67) kōmüzde çoK_ğız vārđı. otuz gız toplandık bayramnāda. bi yeri bi sancağ gurādıK bölē tahta (68) gorduK tahtanın_üstüne ōn gıs sallanı türkū sōlēdik. türkū sōlēdik onda binēdiğ türkū (69) sōlēdiK sallanıdık. ōle işdi toplanıdık_oynardık. davul vuruduğ_oynadıK_ışTe kendimiS_şī (70) ama şindi yok şindi. **SGA: Düğüne özel oyunlar var mıydı?** NA: çoğ_oynadıK biS toplanıda. (71) **SGA: Nasıl oynardınız?** NA: bizim geşlimizdi çoğ.. bö bölē oynādık kendimiz davıl (72) çalādıg_oynadık. **SGA: Kendi kendinize mi?** NA: he kendi gınā yapādıg kendimiz yaPādıg. (73) sōra sōra teyip gōydulā ama biS kendimis. bi goca ğadın vādı u sōlēdi. hani ğara gōyun vārđı (74) her tūllü türkū sōlēdi. unnā dı oynādık. İndan sōna cūmērtesi gün ōlan gınamız_oludū. (75) buriyē gelinimize düzēdik bi gını gicesi şēsi giyēdik. mesēlā beni geydirilib bütūn para (76) yapādık. o zamanıñ dehinde gız_ārkıdaşları çoğ_oludu bölü boydan boyı para dağadı. (77) cūmertesi gün her TaraFına. on lira beş li_ā u günün dehrindi bizim günümüzün dehrindi (78) mesēlā. bölō toplanıdı u para şindi yok. vār mı? hinci dağmazlā. heP salonda dağálġā. bi de (79) pazār gün durdurulādı damāda çok dağálġādı. ōle yardım_olurdu. **SGA: Çocuklar dış (80) çıkarınca ne yaparlardı?** NA: nāpálġā? hiçbi şīy yapmazlā işdi dış çıkarkan_camel_olullā. (81) hasTa olullā_azcıK. **SGA: Siz dış çıkardı diye dua okutur muydunuz? Mısır, buğday yapar (82) mıydınız?** NA: hāyır hāyır. u bilmīyoduğ_una. bilmīyoduğ_una. yaş günnēni işde gutluyoS (83) şinci. pasta yapıyoS. he şindi. bizde yōKdu yavrim_unnā. ēvelde bilmīyodu (84) annemgil_unnara. şindi yapıyöz biz Torunnāmıza. pasta yapıyöz. yaş günnēne kūtliyyōS. (85) çay yapem size acıK.

II/13

BEYLİKOVA - Sultaniye

Kaynak kişi : Sebahat Azak, 60, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş, Minta Sıkı, Songül İlbaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, ad koyma, kız isteme

(1) **SA:** hadi sen şe_et. oldu ben kola doldurayın. **SGA:** Bize eski gelenekleri görenekleri (2) anlatacak biri lazım. Mesela eskiden düğün nasıl olurdu? **SA:** hı. eski dü_ünneri soruyu.. eski (3) dü_ünner şindikinden çok de_işik yāni. **SGA:** Anlatıver bize. **SA:** ne nası annateyim ne (4) bilem nerden_annatáyım? **MS:** Senin düğünün nasıl oldu mesela? **SA:** görüşü usülüyle öldü. (5) önceden nişan_öldü sōna dü_ün_öldü. yāni dü_ünnē şindiki gibi di_ıl işi davılluydū şēlīdi (6) şindiki gibi hanī sestē bi durulmuyo. ne diyoņuz şindī şēleri sāzları şēleri bizim günümüzde (7) öle de_ildi. sādē zurnā davul oluyōdu. öle oluyōdu alay_oluyodu. moturlarınan gidiliP (8) geliniyōdu. takşiler yokTu cipnen gēldim ben. öleydi yāni. öle oluyodu esKi dü_ünnerimiS. (9) **SGA:** Alay dediğınız neydi? **SA:** konvoy. şindi konvoy diyolar. o_ zaman bizim bu mācır (10) dilinnen de alay diyo_ladı. **SGA:** Siz Muhacir misiniz? **SA:** eşim mācır ben mācır (11) de_ilim_ama uydum_unu yāni. ben di ono uydum. **MS:** Hasan enişte Tatar değil mi? **SA:** (12) de_ıl de_ıl de. **MS:** Ben onu Tatar biliyordum. **SA:** yo. filizlerin_ğaynataları tatar. **SGA:** Siz (13) Muhacirsiniz. Eşiniz? **SA:** eş.. ben manavım. **SGA:** Siz Manavsınız eşiniz mi Muhacir? **SA:** (14) eveT. hē. mintānıñ bubası benim_ı unuñ_annanne annesinnen benim bobannem_ğardeş. (15) şimdi bunun bu-bannesinnen benim bubannem_ğardeş. biz torun_oluyoz_ıkimiS. ikimiS (16) torun_oluyoS. (17) **SGA:** Eskiden çocuklara nasıl ad konurdu? **SA:** es-gidēn çocukları kaynatalarımıS_ğördu bizē (18) gelinneri söz düşmezdi yāni. gelinnere çocuklara sorulmāzdı. ben koca.. biS ne koyarsanız (19) koyuñ dērdiK yāni geleneK_ğöreneK_öleydi. kēndimiS_ğoycaz diyemezdik. hani (20) diyemezdik onnar_ğaynatam_ēltimiñkileri_ğöymüş. birine dedi ben dedi sinan_ğoycam dedi. (21) mīmar sinan dedi şimdi eski şeyleri hat.. şēdiyō birisine dedi adnāñ mēndires_ğöydum (22) birisine kemal paşa_ğoydum dēdi. senin-kine de dedi cēlāf bayār_ğoycam dēdi. e u_ zaman da (23) bizde bi cēlāf diye_ğobanımız vardı. ben de dedim_ğobanıñ_adıni istemiyom boba dedim. (24) ben_ğobanıñ_adıni istemiyom diyince şōle bi düşündü._ğörümcemiñ_ğocası eniştemiS_vardı (25) leyli.. ileri gelennēdendi. onu dā çok sayardıK. ben dedi benim dedi bi_ğarkadaşım var dedi (26) tuncāy mataracı diye dedi milleTveki-

li ben_onu koycam boba dedi kaynatama. tamam seniñ (27) dedi_ıñ_ösun mēmet dedi u köydu. ikinci ölümâ da erturul. erturul gāziniñ_adıni koycam (28) dedi unuñ dedi_ı oldu yāni. unnar_öldü sōna üçüncüyü on sene sōna kızımı (29) do_um_eTdim. kızımı da kendim_istedim kendim koydum. hē onnar_ıkisi dē (30) mefat_etTilē. öle. unu da āylin köyduķ. allaha şükür şimdi bī şeyimiS yōķ. **MS: Ezan (31) okunarak konurdu değil mi?** **SA:** evet. ezan_okunaraK kulāna ezan_okudu heP (32) kaynatam_ezan_okudu. sōna āyline de bū filiziñ dēdeleri vārdı unnar_ölünce dede sādı (33) u_zāman, u gelib_okudu. unu kim adını koyarsa eski geleneKde bi hāvlı verilirdi. u ğulāna (34) ezan_okurdu unu bi hāvlı verilirdi yaşlı olarak eliñ yüzünü silērsiñ diye (35) geleneklerimiz_öleydi. şimdi hişbiri kalmadı. filiz bi ħola doldur-saņa abam. şöle.. **SGA: Biz (36) içmiyoruz.** **SA:** dışardakıları bāli ve. şu teK gözden al da gē. du baķ dē ya yanıda filiS āl da (37) ge baķ. he he unnā. dolaPda şeydē soyuķ da var filiS. ben bi baķıP da.. **MS: Sebahat abla (38) eskiden burada Tatar çoktu.** **SA:** tatar çokTu. tatar kö_ün tatarnan mācır-dı. sōna bitün (39) diñeKdēn fīlān_urdan burdan manāv geldī üç_öldü şey. üç_ırķ_öldü. yedi hāne mi ğaç (40) hāne filizler var_ışTe bunun kaynataları bu dı mācır. bu mācır dī tatar_olaraK_unnar vā. (41) bizim biĝaş tāne de şey var. /.../ **MS: O eski evlerin içine de girebilir miyiz?** **SA:** girceksiñis (42) tābī. giriñ çeķiñ. birisi şārk_odası unu da çeķiñ. eski şey. **MS: Odanda şey var mıydı banyo (43) yapmak için?** **SA:** eski banyolā. vārdı ama on-narı heP yıkdıķ ki. yıkdıK. /.../ **SA: şēdersiñis (44) çekersiñis.** **MS: Mürvet halam götürür.** **SA:** he mürvetlē de badana yapıyolarımış. (45) akşam_ara-dılā dı Qandili hayırladılā da. siS tā nāpıyoñ? dāmat nāpıyo çocukla iyile? x: hacı (46) yenge seniñ yuķārdā yūklü_ün duru muyo? **SA:** duruyo. x: onnarı çeksinner banyoluķla (47) berāber de_ı mi? **SA:** banyoluķ yok yūklük var. unnarı çekebilirlē tāhtadan yāni. şeyē bōle (48) şey koyma. **SGA: Yūklük çekeriz.** **SA:** hē çekebilirsiñis. x: doķanıyo mu? **SA: (49) nēden_ışmedin bi bardaķ_ıçeydin.** **SGA: Mideme dokunuyor asitli olduĝu için.** **SA:** hē filiS (50) sen_ıç gülüm. **SGA: Adınız, soyadınız?** **SA:** sēbā_at_azaķ. **Sİ: Azak mı?** **SA:** azak_azaķ. (51) sebahat_azaķ. **Sİ: Yaşınız?** **SA:** āltmış. elli_üşlü-yüm. ātmış_oluyo di mi? **SGA: Doĝma (52) büyüme bu köylü müsünüz?** **SA:** deyīl. karageyikli köyünde dōdum. **SGA: Karageyikli (53) köyünden gelin mi geldiniz?** **SA:** gelin gēldim. **SGA: Nereye baĝlı?** **SA:** mihalıcık. (54) **SGA: Nasıl buldular sizi ta oralardan?** **SA:** esgiden gidiliyodu işdē. hē kız_aranıyodu. şindiki (55) gibi de_ildi ki köv köv gidiyolādı gız görü-yolādı benden çıkıp saņa giriylolārdı (56) senden_öbürüne giriylolārdı. kime beyenirlerse onu dūñür_oluyōdu şimdi öle de_il. öleydi. (57) öle gelinirdi. bi dē şey deriş felancanıñ kıızı var yāni. **MS: Şey tavsiyesi.** **SA:** tāsfiye üzerine (58) giderlerdi unu şey_ederlerdi. **SGA: Sizi kaç kişi geldi görmeye?** **SA:** ne bilem ğaş kişī? (59) kaynanam geldi görümcem geldi kayınım geldi rahmetli

etem_ābi. **MS: Yok yok Hasan (60) abiden önce kaç kişi istedi? SA:** o ō. sizin ŧi.. qadiriye ŧabana bile istedilē baqa. çok **(61)** kiŧiler ŧistedi hangısını ŧey_ideyim? nasīb buraymıŧ_ıŧde. **SGA: Eŧiniz gelmedi mi (62) görmeye? SA:** eŧim gelmedi. sōnadan_olduqTan sōna geliyo eŧim. esgiden_ōleydi yāni **(63)** ŧimdi ilKden dāmat geliP gōrmezdi. mintā da bilir yā her ŧey bitērdi verilirdi sözlü **(64)** ŧey_edilirdi sōna dāmat gelir görüdü. ōleydi. **Sİ: İlkokul mezunu musun teyze? SA:** eveT. **(65)** ilkoqul mēzunu.. x: emine yengē tatar_emine yengeniŧ burda yerli mi o? **SA:** ı ī. ŧeyden. a **(66)** ŧu tatar kö_ü.. /.../ **SA:** ŧey fatma ablaya gidiylēdi fatma abla tā ŧeydirdi fatma abla. tatar_ mı **(67)** arıyoŧuS siS? /.../

II/14

BEYLİKOVA - Yalınlı

Kaynak kişi : Mehmet Taş, 68, İlkokul; Alime Taş, 65, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş, Fatih Doğru

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Köy hakkında bilgi, çocuk oyunları, ad koyma

(1) SGA: Kaç yaşındasınız? MT: kırk beş do_umnı.. ana yaşım kırk dört. AT: hoş geldiñis hele (2) yavrılarım. MT: kırk beş do_umnuyun ta.. şî nüvus kâdıdı. SGA: Okul? MT: okul_ılko_kul. (3) SGA: Tarımla mı geçiniyordunuz? MT: éveT. SGA: Neler yapıyordunuz? MT: işTe arpa (4) bûdey_ekiyo-duk. şimdî unnar dı gayıb_öldü. SGA: Muhtarlık yapmışsınız eskiden siz? MT: (5) yapTım. on_iki sene yaptım. SGA: Şimdi konuştuğumuz arkadaş köyde yirmi hane var dedi. (6) MT: bēğēm zamānımda atmış hāneyđi şimdi yirmiyē indi. SGA: Siz muhtarlığı bırakalı kaç (7) sene oldu? MT: yetmiş_üşde āldım seksān dōrTde bırakđım. SGA: Yani hane sayısı otuz (8) senede atmıştan yirmiyē inmiş. MT: he hē. SGA: Çiftçilik geçindirmediği için mi gittiler? MT: (9) bayā öle yā. İşdā kimisi öldü. köyün hāne de_ışTirdi heP_öldü. AT: İtiyallar da öldü (10) yavrum. FD: Bu köy hep Manav mı? MT: manav manav. FD: Başka hiçbir şey yok mu? (11) Muhacir, yörük... MT: yoK yoK. x: konyalı var bi iki. MT: konyalı dı manay unna da mānav. (12) FD: Konyalı gelin mi yoksa hane mi? MT: yoK bir_iki hāne gēldilē. AT: iki hāne göşmen (13) gibi pancar yapma_a geldilē burdu ğaldilā. FD: köyün adı yalınlı değıl mi? MT: yalınlı. (14) SGA: Adı nerden geliyor? MT: vallā tey ilkin_ismi yeşil burşa diye duydum ben (15) büyüklēden. ondan sōñt bu yalınnı dı yılanından yalınniya dönmüş. SGA: Yeşil bursadan (16) niye yılanlıya dönmüş ki? MT: vallā bilmiyom_orasını. SGA: Köyün kuruluşu ne kadara (17) dayanır? Buraya Manavlar ilk ne zaman gelmiş? MT: valā hiş bilmiyon. SGA: Nereden (18) geldiklerini biliyor musunuz? MT: vala buriya en çok gayıdan geldi. başKı başKı yēden (19) gelmedi heb gayı kökenni şey. SGA: Konyalılar ne zaman geldi pancar için? MT: bayā (20) şiy_öldü evelā on bēş sene oldu ya. FD: Köyün kuruluş tarihini bilmiyor musunuz? MT: beş (21) yüz il diyolā. FD: Beş yüz yıl olmuş mu köy kurulalı? MT: ömuş. FD: Köyde tarihi eser var (22) mı? MT: tāri_ı eser.. yoK yoğ_öle bi şē yoK. FD: Bir hamam var dediler bize. MT: (23) hamam_ma şurdı bi hamam_mā. SGA: Hamam eski değıl herhâlde. MT: u dı ēski. SGA: (24) Yılanları çok muymuş buranın? MT: Fallā bilmem o_zımañ ölē gomuşla işdi yalınniyā (25) şiy_etmişler. var yā yılan her yerde var canım. FD: Eski geleneklerinizi biraz

anlat bize. (26) Neler yapardınız eskiden? MT: valā na.. bō herkeŞiñ yapTıñı yapıyódúk yā. **FD: Bayramlarda (27) falan. MT:** bayrāmnardā dē toplanıP bi ēlence yapıyódúk şindi unnağ ğayīb oldu, toz oldu. **(28) FD: Nasıl eğleniyor-**
dunuz? Ne yapıyordunuz? MT: mēsa şu çayıllara inniyoduğ çalıyolardı **(29)**
 oynuyolardı bi şîle yapıyolardı. ēt küllüyolardı bayramlarda. bi şiler yapıyolādı
 şindi unnağ **(30)** ğāhtı. **FD: Nasıl oluyor et küllemek? MT:** yav bi etlē toplu-
 yolādı bērāber külliyp yiyolardı. **(31)** gençler yani. şindi unnağ ğāhtı. **AT:** ço-
 cuklar çocuk gençler deliğannılar ēt besbē ğurban **(32)** bayramında çocukla
 yimē_e besbē_et_alıyolardı gidiyolardı. şindi mañğal diyolar ya unnağ **(33)** da
 külleme diyolādı besbelli. **MT:** yāv_esgiden ilā deni çocuk oklaveş_alıllardī. et
(34) toplallardı. eskiden mesele yi.. yāz günneri ēt verilerdi çocukğara. onnari
 toplallar yirlerdi. **(35)** ... meseľa biz çocuk bizidik biz toplādık. **(36) SGA: Ne**
tür oyunlar oynardınız? Erkek oyunlarını siz anlatın kız oyunlarını da tey-
zem (37) anlatsın. MT: ā bū bilmez yā bu. **SGA: Bilir canım kızların oyunla-**
rını. FD: Siz ne oynardınız? (38) MT: yāv_ışTe uzun_eşşeg_oynallardı bil-
 mem şunu yapallardı bunu yapallardı oyun **(39)** çıkarıyolardı. **SGA: Uzun**
eşşek eski oyun değil ki. MT: ēski oynnardın şey yapallardı. **(40)** gıcıldak
 yapallardı. **FD: Gıcıldak mı? O nasılmış? MT:** hı hı. yā şimdi bi ā_aş dikelle,
(41) üzerindē bōle dōndüre dōne cayası dikileğalı. ōle oynuyolardı. **SGA: Tar-**
laya bağa bahçeye (42) nasıl gidiyordunuz? MT: yayān yayan. ā bahçelēmiz
 di aşşāda yā. **SGA: Atla falan gitmez (43) miydiniz? MT:** hē esgiden_āt dı
 ğoşuyoduğ canım. esgiden_āt ğoşuyuduğ. **SGA: Kaç atnız (44) vardı sizin?**
MT: bizim_üş dene atımız vārdı. bizī eskizēn üç_atı yan_yana ğo.. ğoşamazdı
(45) manavlar. mācırılā geldi unnağ_ōretTi. üç_atı yan_yana ğoşmuyu. iki dene
 ğoşallardı bi de **(46)** önnen_iki dene yapallar dört dene hayvan ğoşallardı. şindi
 üş dine hayvana işi bitiriyolla. **(47) SGA: Muhacir köylerinden mi öğrendi-**
niz? MT: bulğaristandan geldi buriya ēllide. **SGA: (48) Burada Muhacir yok**
demiştiniz. MT: mācir gitTiler. burdı talīā taban vediler_ama durmadıla **(49)**
 gitTile. ta manısıya uşdula. **SGA: 1950’de yerleştirildiler ama göç edip gitti-**
ler. MT: ... on bēş **(50)** sene durdulā gitTile. **FD: On beş sene mi durdular**
köyde? MT: baya on bēş sene durdula yā. **(51) SGA: Beğenmediler mi bura-**
yı? MT: bēlki de biyenmedilē yamı çalışkannardı yā. niye gitTile **(52)** gittiler.
SGA: Eskiden birarada kaç hane yaşardınız? MT: vallā bu ēvde biz_on kişi
 yaşıyōz **(53)** şindi dōt kişiyiz zor yaşıyōz. sı_amıyoz. **SGA: On kişi kimler**
vardı? MT: ābimgil vardı beş **(54)** çocuñ beş çocuñ da bēn vardım on ço-
 cu_a burda oTuruduğ. şindi de sı_amıyoz_ive. **(55) AT:** ya şimdi esKi ... yav-
 rum mesele ētilē ğalabalığ bi ālede duruyoz. şimdi gençlē durulur **(56)** mu elti-
 ler? biz zātin_iki ēltiydiK benim buriya geldimde. iki ēltinin bēş tāne çocu_u
 benim **(57)** vardı bēş tāne unuñ vārdı. kayınboba Kaynana e bi ara.. aylede du-
 ruyodulār. şindiysē ū **(58)** gençler bi arada nādir az duruyolar. **SGA: Adm ne**
teyze? AT: alime. **SGA: Yaşın kaç? AT: (59)** yaşıım_ātmiş beş do_umnuyun

ben yavrum. **MT:** kırh sekiz do_umnusuñ. **AT:** kırh sekiz (60) do.. ğafa daldı benim ğafa âtik. **SGA:** İlkokul bitti mi? **AT:** evet yavrum. **SGA:** Burada mı (61) okudun? **AT:** hâyır ğıSim beyliğuvada okudum ben. **SGA:** Sen buraya gelin mi geldin (62) Beylikova'dan? **AT:** gelin geldim. evet. **SGA:** Şimdi köye gelin gelmiyorlarmış. **AT:** ē. **MT:** (63) ödüseñ gelmez yāv. **SGA:** Senin kızlar köye varmayacaklar mı? **MT:** beñem ğızım yok. **SGA:** (64) Bunlar? **MT:** bunna gelinim. /.../ **SGA:** Kaç çocuk var sizin? **AT:** benim beş_ölum_ıma. **MT:** (65) beş_ölan var dī torun_ıas. beş_ölanda yedi torun va. **AT:** tamām be boş lafını beş_ölanda (66) yedi torun.. **MT:** e beş_ölanda yedi torun va yā. **AT:** e tamām_ıyi canım eşgi de.. şeleri (67) ğarıştırma artık yā. **SGA:** Kız torun var mı? **MT:** ğız var üş ğız dörd_ölan. **SGA:** Kız olmuş (68) torunlarınız da var daha ne istiyorsunuz. Beş kız beş oğlan. yedi tane torun maşallah. **MT:** ē iki (69) ölandı on tănâ böbeK vadı. **AT:** ay memet ne kadar çok şiy ğonuşuyoñ yā. **SGA:** Öyle mi (70) istiyorsunuz siz? **MT:** hiç_ömaza üşden_aşşā olmasın yi_enim. iki ölan bi ğız_olsuñ. (71) **SGA:** Eskiden isimleri nasıl koyardınız çocuklara? **MT:** anamız_bubamız ğoyvedi yā. **SGA:** (72) Size sormadılar mı? **MT:** sormazlardıñ hiç. **SGA:** Çocukların adları ne sizin? **MT:** hasan, ali, (73) zeki, âdem, ârif. **SGA:** Babanız Hasan'a nasıl isim koydu anlatır mısın? **MT:** bunnar bē_ım (74) dünüşüme güre anamdan bubamdan.. x: bobam_ıasKerdemişTi herâlde. **MT:** yo yō. mālışdı (75) dödu u. at_araba-sıñan geliñken ğavğa etmişlē. **AT:** kim ğavğa etmiş yā. boşā.. **MT:** anamnan (76) bubam. dūr bi sen ğarışma ben duydum_ıunu. **AT:** hâyır yā ben vardın annesi benin yā. **MT:** (77) bi şī dicen. ū u olcaK ū u dēken anamın bubası da hasanmış-tī. bi de kim hasan ğız? **AT:** çok (78) sıcak var dī mi yā? **MT:** hasandī bādaşiyolā yāñē. ē bunuñ bubası da hasan. mādem hasan (79) ğoyam demişlē. te yolda ğomuşla. bize danışma yōK. **SGA:** Kulağına ezanı kim okudu? **MT:** (80) bubam_okudu. **SGA:** Sabah ezanını bekliyor muydunuz? **MT:** yo yō. **SGA:** Eskiden nasıl kız (81) istiyordunuz? **MT:** gidib_ıisdiyoduK yā allāñ_ıemri peyğamberiñ ğavli diyip_ıistiyoduK. (82) **SGA:** Yengemi nasıl buldun? **MT:** yengeni ben görmeden_ıaldım. görmeden_ıaldım. **SGA:** (83) Kim gördü? **MT:** anam bubam. **SGA:** Ne dediler sana anlatır mısın? Nasıl gittiler beğendiler? (84) **MT:** vallā bilmem_ıışTe gitmişlē bulmuşlar. **SGA:** Sormadılar mı sana? **MT:** yo hic hēÇ (85) sormadılā. biz ğız bulduğ_ā şurda. fotoraf çekeken bunnan danışdık. esgiden fayāy (86) görmeden_ıaldım çekiyolardı ya. burda hanī şimdi şam şum fāyavlä va. esgiden bi mālışda (87) çekeller ta mālıca ğitTik biz bi fotorav çekmiye. bēyliğovada bile yoğdu fotorav çeken. /.../ (88) **FD:** Yenge sizin bildiğiniz masal var mı? **AT:** valā yavrum hişbi şe.. amcañ ... ben de bilmem. (89) valā hiş bilmiyom yavrum ben. bilmiyom ... **SGA:** Yedi tane torunun var hiçbirine masal (90) anlatmadın mı? **MT:** yo yō hiÇ ya. bi de zaten yanımda durmadılā yā. yedi tene torun va yāni (91) başkī yok. bi tănē dā_ıa yok. **SGA:** Kurban bayramında ne yapıyordunuz? **MT:** kūban (92) bayramındı

eskidēn bōle et toplardıĝ. bi şi yapmaŋ aşşadı dı oynullardı. şimdi u dı unnar dı (93) ĝaĝTı ne ēt toplıyan va ne oynıyan va. adam akrābasına zor gidiyoru bayramda. **SGA: Senin (94) çocuklar geliyor mu? MT:** gelillē gelillē. **SGA: Baban annen ne zaman vefat etti? MT:** annem (95) çoĝ_oldu. atmış sekizde. bobam dı seksen birde. **SGA: Onlar hayattayken nasıl oluyordu (96) bayram? MT:** vallā işTe gine bayramlaşıp gelürdük. nasi oлчаĝ ēy bizdiydi. zaten ben bi yere (97) Kitmedim ki. boba oca_ a tütütÇez diye burda ĝaldıĝ. biz şere gidinci şindi biz de bi (98) bi_şiler_ olurdu. **SGA: Ağabeyiniz gitti mi? MT:** ābim_öldü. **SGA: O şehre gitti mi? MT:** (99) yok burda gitmedi de aşşada evi. u de ĝaŝTa öldü yā? doĝsan doĝuzda öldü. içinde adam mı (100) va yoksa?

II/15

BEYLİKOVA - Yeniyurt**Kaynak kişi** : Hatice Taş, 53, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Düğün, cenaze, çocuk oyunları, ekmek yapımı, bayram, baklava yapımı

(1) **SGA: Bildiğin kadarını anlat. Zor bir şey yok. HT:** ama benim peK_aklım dī (2) biraz_unutğannı_ım vā da unutursam. **SGA: Olsun. Kaç yaşındasın? HT:** elli_üç. **SGA: (3) Okul? HT:** okul_ilkokul. **SGA: Soyadınız neydi? HT:** kendi soyadım mı? şimdi evlendi_ım (4) soyadım taş. önceki soyadım kıoca. **SGA: Doğma büyüme buralı mısın? Annen baban buralı (5) mı? HT:** evet. evet. **SGA: Manavısınız değil mi? HT:** evet. **SGA: Eski-den düğünler nasıl (6) olurdu anlatır mısın? HT:** esgiden dü_ünnē nasıl olurdu? perşembi gün başlādī olan_evinde. (7) cuma günü di oluyodu yāni. pazar güne ğadar_oluyodu yāni. üş gün. üş dört gün_oluyodu (8) işTe perşembi gün olan_evinde başlayodu. cuma günü dē öle oluyodu işdi. cumartesi günü (9) ğız_evinde oluyodu. cumartesi günü āret goçu derlerdi erkek_evinin sādıcıynan arkadaş (10) işde sādīç diyöz dāmādın sādıcıynan damadın sādıcından koç_alınrıdı böyle alay yapılı şey (11) koç alırdılar_jordan. öle işde. öynanırdı elence gibi. **SGA: Köy oyunları nasıldı o zaman? (12) Neyle çalıp neyle söylerlerdi? HT:** davulla işTe el davullā vardı böyle. onnan çalālādī. sōnu (13) sōna böyle şey gelmeye başlaTı. davulculā gelmeye başladı yāni. x: ben de hatırlatabilir (14) miyim? **HT:** bu da hatırlatır. x: dā_ire derlerdi böyle yuvarlak olur. **HT:** e dā_ireyi ben_öyle (15) onnarı bilmiyom_o ğadā. x: esgiden çalgıcı falan yoktu da ğadınnar kendi aralarında böyle (16) yuvarlak, dā_ire yāni kalbıra kalbıra benzer.. **SGA: Tef gibi mi? HT:** hī tēf tef diyola ona. (17) **SGA: Ona daire mi diyorsunuz? HT:** hı hı. ēsKiden. ben_ona pek şetmiyom dı aha şöle (18) şimtiki sanatçılādī oluyo ya bölē undan vardı yāni. **SGA: Onu çalanlar mı vardı köyde? HT:** (19) hı hı vardı yāni. belirli kişiler vardı. **SGA: Düğünde ne yemekleri verirlerdi? HT:** düğündē (20) çorba, dü_ün çobası işdi. dü_ün çorbası verilēdi. ğuru fasülle, pilāF, ēt, helvā, salatā hanı (21) ğünün ğoşullarına kışıTı turşu verilirdi sa.. çorbanın yanına. yaz_oldu_u zaman salatā, helvā, (22) üzüm, karpus her şe verilirdi öle şeylē. **SGA: Çorba ne çorbası? HT:** dü_ün çorbası toyġi (23) yāyla çorbası derler. **SGA: Toyga mı? HT:** toyga yayla. **SGA: Bize toyga çorbasını tarif eder (24) misin? HT:** unġun şindī yo_urt, ün, yumurtā, pirīnç. yo_urtnan_unu çā.. çırpı-

yosun bõle. (25) yumurta, üçünü. undan sônâ bulamaç hâlinde unû sôrî pirinçini haşlıyosun. pirinç işte. (26) yeterli, yeteri ğadar. göz ğararıncı. undan sonra unû şeye suylan haşlıyon pirinci (27) onun üstüne bõle yo urdu işte u üç malzimeyi çırpdı. malzimeyi katıyon. ğarıştırarak (28) işdi ölü koyu kıvama gelesiye ğadar hani bi kıvâmı vâronun o kıvama gelesiye ğada (29) karıştırırcan kaynadı mı indiricen. işde kekiK atarlar nâne atarlar içine. öle yâni. güzêl (30) üstüne de yaını eritirsın yâni yâ Kızartırsın öle güzel bi çorba olur yâni. **SGA: Helvayı nasıl (31) yapıyorsunuz, düğün helvasını? HT:** helvâ, satın helva. **SGA: Eskiden? HT:** eşgidên yapallar (32) mıydı ben onları bilmiyom yâni. satın helva. (33) **FD: Cenazelerde ne yaparsınız? HT:** cenâzelerdê, cenâzelerde şimdi esgiden yemeK falan (34) verilirdi. bõle hani yakınlarına gelen misâfirine yemeK verilerdi. yapılırdı cenâze evinde. (35) şimdî âyran, pide yapiliyo öle hazır yâni. **FD: Eskiden ne yemekler yapılyordu? HT:** esgiden (36) di işde bu düğün yemekleri gibî fasülle ğuru fasülle, pilâf, işde çörba, ne gücün niye yetese (37) hani öle yani. **SGA: Düğünlerde gelinlere ne giydirirlerdi? HT:** gelinnere ilk önce şey (38) ğeydiriyolâdı. kına elbisesi gibi. sônâ cumartesi akşam dâ gelinniK giydiriler pazar gününe (39) ğadar öle. **SGA: Eskiden de gelinlik mi giyyorlardı? HT:** benim hatırladıım ğadar (40) gelinniK öle elbise giyerlerdi yâ. ipeK elbiseler bõle giyyolardı. sönü gelinniK işti tâ (41) ilerlerini bilëmiyom ben. **SGA: Kına kıyafeti nasıldı? HT:** ğına kıyâfeti ipeKden bõle elbise (42) gibî uzun. öle şeler vardı. ipek ... öle. **SGA: O zamanlardan kalan kıyafet var mıdır köyde? (43) HT:** bilmiom ki. yokdur ya. öle şeyleri bilmiom yoğ ğaliba. hiş çıkmıyo yâni (44) meydannarda yok. oynamıyolar kına gicesinde felan öle giyinmiyolar şimdi herkês (45) şeyirlere uydu yâni. öle kızlarımız falan hep öle şimdi êle. esgî giyinen bi şey kalmadı artık. (46) yok. buralardı çok modernleşti şimdik köyler bile. şimdi öle yok öle kıyâfet falan hiş giyen (47) yok yânê. şalvar falân şimdi gençlerimiS falan öle giyinmiyo bile. biz gibiler orta yaşlılar (48) şalvar falan giyiyo yâni. şimdi herkês mudernleşdi şeyirlere ayak uydurmiya (49) uraşıyolar işdi öle. (50) **SGA: Çocukken ne oynuyordunuz? HT:** çocukên.. çocukken yaķar top oynadıķ. dombig (51) derlêrdi öle oynardıķ. **SGA: Dombik nasıl bir şey? HT:** bõle seKiz dokuz tâne düz taş (52) dizerdin bõle üst üste. beş altışar kişi ikişer ğurup hâlinde iki ğurup hâlinde bõle o (53) dizdi in taşları beş altı kişi bi kişi hani ğuruplar hâlinde iki ğurup hâlinde onnâr bõle ü (54) taşları dizdi in taşları göçürüydüĝ toplan. onu sönü yaķalamaya başlardın meseâ topâ (55) topnan o dizdi düşürdü ü ğarşıkı kişi u toplan toplan bõle o kişiyi o kişideki ğurupTaki (56) kişileri bõle toplan yaķılamaya çıkarmaya çalışırdık öle falan işde öleydi yani. (57) saklambaç oynadıķ kovâlambaç öle mendil kapmaca gibi öle şeyler oynardıķ yani. (58) ip atlardıķ. öle yani. **SGA: Kaç yaşında evlendin? HT:** on altı. **SGA: Nasıl istediler seni? (59) HT:** görücü usülü. isTediK bir-

birimizi. aynı köydeyiz yâni. aynı kōdeyiz. **SGA: Birbirinizi (60) biliyordunuz o zaman.** **HT:** tabi biliyoduk. aynı köyde görücü useli isTiyereK yâni. **SGA: (61) Şimdi amca var memnun musun diye soramam ki.** **HT:** nâpcaK allaha şükür. sopa yemedik de **(62)** hiç allā şükür iyi. **(63) SGA: Ekmek nasıl yapardınız onu tarif eder misin?** **HT:** eKmek.. **FD: Sizin ekmek somun mu (64) yoksa pide mi?** **HT:** köy_ekmē_ı böyle Pide gibi. deliKli ekmeK diyolā şe_ır yerlērinde **(65)** deliKli ekmek diyola. **FD: Siz ne diyorsunuz ona?** **HT:** bis şey fırın_ekme_ı diyöz biz_ına. **(66)** fırın_ekme_ı diyoz. **FD: Nasıl yapıyorsunuz onu?** **HT:** biz_ınu ilk_öncē ununu eliyöz. **(67)** sıcaK suynan ... ü_ütüyoz unumuzu hazır deyil. unū eliyoz böyle. liyenin_ıçine ondan sunā **(68)** bakmaya atıyoS. tūS atıyoz_ıçine çörek_ıotu falan meseLā öle şeler atmağ_ıstersen_ıatarsın **(69)** sıcak suyūnan bölü çok haşır haşır di_ıl böyle unun da bi kıvāmı var. ununan yunuruyon böyle **(70)** koputtukTan sōna koputuyon hamırı bir_ıki kere karıştıryon ilēnin_ıçinde böyle dā güzel **(71)** gelsin kopsun diyi. üstünü aşdıktan sona öle unu bēz seriyosun yere, pazı yapıyöz böyle **(72)** döküyoZ_ınu top top undan sonā fırınımız var saçda böyle davul fırın gibi yâni kō fırınnarı **(73)** öle. toprak saçda böyle içinde ateş yakıyoz_ıonun. u fırının_ıçini ilk_önce ateşinen tūlalar **(74)** falan kızarı bēyazlaşasıya ğādar_ınu yapıyoz biz böyle. undan sōna külünü indiriyoz. sonrī **(75)** ilk bi tarafında ateş gene yanıyo unun. undan sonrā ēkmekler_ıışdī Pişirmiyē başliyöz_öle **(76)** a_ır_ateşte öle çok hızlı ateşte di_ıl yâni. ateş kenarında yanıyo gene. **SGA: Saman mı (77) yakıyorsunuz?** **HT:** saman de_ıel odun tēzek meseLā nēylen öle. **SGA: Eskiden mayanız pak (78) maya değildi.** **HT:** di_ıldı. kū.. ēkşi maya diyolardı onnara. onnan yapıyoduk yâni şindi **(79)** onna.. **SGA: Onu nasıl yapıyordunuz?** **HT:** onu bilmiyom ki ben nası yapıyolardı. vārđı **(80)** demek kī eveli unū hiç ğaybetmiyoduk yâni biS. onu ürettiyoduk yâni āz unnan unu **(81)** ürettiyoduk ılıK suyunan meseLā unu koputuyodun hamura ğatıyodun_öle yapıyoduk yâni. **(82)** şindi paKmaya. şindi o mayalādan kalmadı köy_yerinde. **x:** annem böyle küçük bi leyēn **(83)** ekmek pişiricēnden kırk sekiS sa_ıad_önce yâni iki gün önce, böyle diyelim kī şu **(84)** sandalyenin_üstü kadar bi hamur yapıyodu ēkişiTiyodu unu ondan maya oluyodu yâni. o **(85)** özleşiyodu. **HT:** bi pazı bırakıyodun yâni unundan. u bi şey_ıoluyodu unun_ıçine **(86)** ğoyuyodun üstüne un çekiyoğun sākliyodun yâni öleydi esKiden ama şindi yok. **SGA: Sen (87) ekmek yapıyor musun?** **HT:** yapıyom. **SGA: Hâlâ yapıyor musun? Almıyorsunuz değil mi (88) bakkaldan?** **HT:** evet yapıyom. yok bāzen_alıyöz bāzen_ıalmıyuz yâni hani yapıbılırsēm **(89)** yapıyom yâni. canın_ıstersē bişirisin müsā_ıt_ıolmadın zaman satın_alıyoğ yâni hani bi **(90)** işin_ıoluyō köy yirinde hēr şī.. pişiriyoz biz dā.. **FD: Değirmeniniz mi var?** **HT:** yok. **(91)** yok_ıalpıda üyütüyolar. hī bozānda ālpıda üyütüyöz. bi senede ğaş.. üyütüyoz. **FD: Bildiğiniz (92) masal var mı?** **HT:** hiç bilmiyom_ınan ki bak ben hiç masal bilmem. **FD: Mâni,**

türkü, (93) tekerleme herhangi bir şey? HT: masal bilmen dē.. ne bilem? unnarı peK bilemeycem ya. **FD: (94) Bildiğin kadar. x:** yā bi de şöle söyleyim. şimdi benim hanımın annesi çok küçük yaşTa **(95) ölücü için övey annē** elinde büyüdü. hani böyle peK oyuna moyuna da peK fırsatı olmamış **(96) yāni.** yā olsun canım ne fark edecek işin gerçeği bu yāni. hani çocukluğunu yaşyamamış **(97)** diyebilirim yāni. **HT:** he bēn peK çocukluğunu yaşyamadım yāni. **SGA: Evlendim gün (98) gördüm diyorsun. HT:** ne bilem. ğalabalıK-Tı burası da çok ğalabalıKtı geldiğim zāmañ. **(99)** annā.. bobānnēsi vārdı boba ān.. ğaynanam vardı. ğaynanamın ğāynanası vadı ğayınpederi **(100)** vārdı. çok yirmi kişi falan vārdı yāni ben buraya geldimde şimdi az ğaldıK ama.. **(101)** ğalabalıKtı. **(102) FD: O zaman bayramlar kalabalık geçiyordur sizin. HT:** evet ğalabalıK. **FD: Eski bayramları (103) biraz anlatabilirsin. HT:** eşgi bayramnār görümceler geliyodū ğaynımız geliyodu meselā. dā **(104)** halālar falan öle yakın akrabalar bēn kendi ğardeşlerim geliyo meselā öle geliyo. akrābālar **(105)** geliyo. **FD: Bayram öncesi hazırlık olarak özel bir şey yapıyor muydunuz? HT:** baklıva **(106)** yapıyoz. sār-mā işde öle yimeK yapıyoS. bayramdan önce bunnarı yapıyoz dā a sonra **(107)** bayramda falan işde fasülle haşlıyon ğuru fasüllē. mēvsimine göre yāni her şey yapma a **(108)** ūraşyon. öle. **x:** bayramda genelde baklıvayla sarma. **HT:** baklıva sarmā. işTe.. **SGA: (109) Baklavayı kendin mi yapıyorsun? HT:** evet. **SGA: Hadi tarif et. HT:** baklıvayı nası yapıyoz **(110)** şindi. tamam hamurundan başlaycam. yā, yağ atıyon sıvı yağ. meselā ölçüsü va bi bardak **(111)** yağ atıyon meselā. yumurta ğırıyun. bi tāne ğabarTma tozu atıyon. undan sona sirke bi **(112)** kaşık ğadar sirke. yū urt. yu urt yumurta bunnarı söledim yumurtı dı söledim. ün. **(113)** hamurun içinde işTe. suyuna süt bi de. biraz su āz bi su. süt, su. öle ğarıyon hamurunu. **(114)** açıyon işdi güçük güçük yumurta sarısından ufaK bēze yapıyosun. onnarī ōn ōn tāne falan **(115)** bēle āz az şöle şöle açıyon yuvārlak. undan sonī nişasTıyla unnarı on tāne falan üst üste **(116)** yiyon bēzeleri yapıdın yazdın bēzeleri. undan sōna merdāneylen açarsın **(117)** isder oklıvaynan açarsın. öle açıyon. on tāne de falān arasına bi cēviz falan döküyon işTe. **(118)** tēpsiye yālıyon. undan sōnı bi ğatınā cēviz dōkmüyosun bi sırasınā meselā. sōnu u su bi **(119)** sırasından sōnu işde kaç kat yapcāksan yetmiş seksen katlı hamur yapaceksān onun **(120)** her arasını hēr pazı koydu unda şey cēviz dōkebiliyosun yāni. cēviz döküyosun. sonra **(121)** üstüne de işde kesTikten sonī baklıvayı kesdikten sōnı undan sonrā şey etiyosun. yā sana **(122)** yağ sıvı yağ. meselā unnarı kızdırıyosun unnarı döküyosun kızdırdıKTan sonı tēpsiye **(123)** döküyun. sōnra işde ğızartıyosun onu. şērbetini yapıyosun, şērbetini döküyosun işdi böyle. **(124) SGA: Eline sağlık. Bayramda geleceğiz. HT:** buyurun geliñ. **SGA: Teşekkür ederiz. HT:** **(125)** ğarnınız aç mı?

II/16

BEYLİKOVA - Yukarıdoğanoğlu

Kaynak kişi : Saliha Özkal, 85, Okumamış

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Düğün, yöresel yemekler, eski hayat

(1) **SGA: Eskiden neler yapardınız diye soracağım. SÖ:** ah şu Sum ebende ğafa bili ğālmadı ne (2) ānnatcāk? **SGA: Adın ne ebe? SÖ:** sāli_ā. **SGA: Soyadın? SÖ:** özkal. **SGA: Kaç yaşındasın? (3) SÖ:** segizen beş yaşımdiyin. **x:** ne seksen beşi yā tē doksanı geçik_u. bobamdan büyük. **SÖ: (4)** bobañdan böyük çıkıyon. **x:** yā bobamdan büyük çıkarsa seksen beş_olur mu ...? **SÖ:** he ā (5) buġlā nēy bölē bakan yōk. **SGA: Nerede çocuklar? SÖ:** çocuklā beş ğız va. biri ālpıda, dōrdü (6) şe_erde. **SGA: Eskişehir’de mi? SÖ:** hē. **SGA: Gelmiyorlar mı? Sen niye gitmiyorsun (7) yanlarına? SÖ:** ğuzum gitmen sı_ınman_eliñ ya_ında. **SGA: El mi? Kızın. SÖ:** ösun vasın. (8) bi yanı ēl. elim_uzumāz. burdu bi_ki dōkerim, bi_ki yaķarim, bi_ki çī olu, bi_ki (9) bişmiş_olu, bi_ki yanıĝ_olu öle yirin. nāpiyin? nāpiyin ğuzum? **SGA: Burada mı doğdun (10) büyüdü? SÖ:** yō yō. domyada böyüdük biz dōduk. yalımķaya deni hinci yalımķaya soya.. şī (11) geşdī. eveli domya denīdi hinci yalımķaya. **SGA: Sen buraya gelin mi geldin? SÖ:** gelin (12) ğēlmedim bö.. biz burıyı dı şiyinen iş yapmıya ğēldik ğādık. çolumuz çocumuz burdu (13) böyüdū. evlendiK buruyu ğēldik dedemine. **SGA: Eskiden düğünler nasıl oldu? SÖ:** nē bilim (14) ben ğuzum? **SGA: Sizin zamanınızı anlat. SÖ:** Tū_ünnē nası olurdu? ayşamnēn iki ayşam (15) ğını yapāġlādī ērtesi ğün geliniñ Pindirilē götürülēTi. nē bilim ben nası öldū? sabahan ayşam (16) nē yidim sabā nē işdim_unu bili aklım_ermeyyō ğāli. **SGA: Zaten eskileri soruyoruz. (17) Düğünlerde gelini nasıl alırlardı? Alay nasıl yaparlardı? SÖ:** uynāġlā ğülellēdi. şīderdi eveli (18) davıl zurnu yōdu. evdi bi ğını yapāġlā ērtesi ğün gidēdig_ēle. öle. siz_ēşkişērden mi (19) geliyōsunuz? **SGA: Eskişehir’den geliyoruz. Düğün yemekleri olarak ne yapılırdı? SÖ:** allah (20) ne vediysi yēmek yapāġlā geleni gideni doyurulādī. (21) **SGA: Bir tane yemek tarif et bize. SÖ:** Pēn.. **x:** hayvan keserlermişti bak sōlesin_unnarı dōru (22) dūrūs ğonuşşun. **SÖ:** ne dē? **SGA: Hayvan mı kesip yediriyorlardı düğünde? SÖ:** e olursa (23) elinde olan bi hayvan kesēdi yemēñ_çini ğatādī ölö bişiridi yidiridi bu gelen misāfirini. (24) **SGA: Her gün yemek verirler miydi? SÖ:** yo her ğün verilmez. ğınacı geli onu yidirilē (25) gelin_almacıyı yidirilē gelen okun_çusunu yidirilē. yinirdi, çok masaraf

yapaİladı. **x:** (26) her_ö_ün yemeK veriliyodu yani. **SÖ:** he hē. yaşar benden çoğ şē mi u benden_ıyı dutā (27) ğafasındı. **SGA: Sen anlatacaksın. Biz ona ayrıca soruyoruz. SÖ:** yaşār hōlü ge de otu ölüm. (28) **x:** oturum ben sen sen ğonuş sen sen. cumartisi gün dü_ün bu cumā günñ başlardı tā (29) esgiden. pazar gün_ölenni biterdi. benim_evledīm zaman bile öİledi. sōle unnarı işdi. (30) hemen_iki gündi yok. **SÖ:** nè dē ğuzum ğulaqlā duymaz. **SGA: Çocukların isimlerini nasıl (31) koyuyordunuz? SÖ:** di adın ne ğoycāsa ebesi dedesi ğördu biz ğarışmazdık. **SGA: Ezanı kim (32) okurdu? SÖ:** ğayıntam yapādı. **SGA: Senin çocuklarının adları ne? SÖ:** eñ böyñ ğülşen. (33) unuñ_āltı ziyneP. unuñ_āltı nurşen. unuñ_āltı ğülfer. unuñ_āltı āsıman. İsa vārdı ölüm on (34) dokuz yaşındı toprā ğodum. **SGA: Allah rahmet eylesin. Niye vefat etti? SÖ:** amin. ğan (35) ğanseri çıkdı. ī ğanser hinci mēşur. yā ğuzum allah cümleyi ğorusun yārabbin. okur yazarlık (36) bilmēn. ēveli paralı ösüzlük ğördüm. analı buvalı ösüz böyüdüm. buvaminan_ānam āyrıldı (37) dā unuñ bunun yāñındı böyüdüm. bi şiy bilmiyyōn. okur yazar bilmiyyōn. **SGA: Annen (38) baban ayrılınca sen nerede büyüdüñ? SÖ:** ebemiñ dedemiñ yañındā halamiñ dīzemiñ yañında (39) böyüdüm. nāpiyim ğuzum? peg_irezil böyüdüm dē şinci hunnarı gideriS beylikovayı nē bi (40) şiy İİāzım_oluyo buriyı gelse İmza atıman. mühür çıkātTırdık mühürüm_āma mühür basarın. (41) mühürlēnen kimlik di şīde hocada. hocasındı_unnā. **SGA: Senin zamanında ana baba (42) ayrılması var mıydı? SÖ:** vardı vardi vardı işdi āyrılıyor. ayrılıyor anamdın ayırdı bizi. bi (43) olan bi ğızıldık unu aklım_erē. u ufaK_olan baKmadılā irezil öİldü çocuk. aklımı ğeldikçe (44) içim_çimi.. **x:** ilk defā ben bu civardı ilk defa bir ğünnük dāvetiyi ben basdırdım. onu da (45) tesādūf bunun_olu öİldü. e yirmi yaşında çıta gibi delikanni öİlücü ben_urda şölen mi (46) yapıyım? ben şölen yapmadım bunnarıñ haTırını. bi evlad hatırını. yāni çocū_u öİldü diyi. (47) sayğı sevgi vardı. **SÖ:** tabī. **x:** ve bēn ilk defa baK şu civārda ilk defa en fakirinden en (48) zenginini iki ğünnük dāvetiye basılırdı. iki gün cumā gün cumartisi pazar biterdi. ama ben (49) cumartisi gün dāvetiye bastırdım pazar gün_ölen yirmi dört sa_ātTe dü_ünüm_olucaKTı. (50) geldi çalgıcılar öş beş sohbət mu_abbet derken bi fasıl yaptılar selā verildi. e ben dü_ünü (51) bıraktırdım çalgıları bıraktırdım yāni. **SÖ:** yā öİlō. **x:** dü_ün devām_ētdi ama çalgıları (52) bıraktırdım. eni.. eylenib ğülmeden evlendim. ilk defā baK ilk defā dāvetiyi ben bastım.. (53) seksen_iki.. **SÖ:** bobāñ bobāñ ğēldi ğeldi. arKıdāş ğücenmēñ arKıdāş ğücenmeñ olan yafır. (54) hani bunnā dı dü_üne davrandı ğücenmeñ_arKıdāş. ah ğuzum ah vifāt_itti. ğınacı ğēİldi (55) şeyden ... çalgıcılar çalıniken bölü ğalığaldılā. çocuk Kitti ... aşşamnēn ğün_aştıkan sōnu (56) ğoduladı.. ah yavrum_āh. a bölü sa ulēdi bō perişan_olmazdım ben bi. mecalım ğalmadı (57) ğücüm yetmiyō. kim baKıvesin? **SGA: Maaşın var mı teyze? SÖ:** va ğuzum. dededen yōK. (58) mādurudu adam mādullūnan, fakillīnen öİldü ğitTi dededen

yok. dövlət allah zeval vemesin (59) dövlətimiz sa_olsun. dövlət veriyoru. üç_ayda alıyoduğ hinci iki aya indirdilē. allah biñ biñ (60) beriket vesin. allah keder ... dövlətimizi. SGA: Eskiden ne yemek pişirirdin? Bir yemek tarif (61) et. SÖ: ğuzum patitis yimē_ē bişēdi fasille yēme_ē bişēdi. sovanī ya_ı içini ğarışırđı būberi (62) ğarışırđı güzelce yinirdi. pēk lezzetli olurdu iveli hem yēmeklē. şinci aldımız zebzelē (63) hormonnu dā dadı olmuyyoru. hani açıkça hormonnu. SGA: Nasıl ekmek yapardın bize bir (64) tarif etsene. SÖ: bazlımaş pişiridiK. SGA: Nasıl bir anlat, tarif et. SÖ: hamırı yuğuru- duğ, (65) ğopuncı pazılādık. kendim bağ ā diyivesin yaşā kövün_ekmē_ē bütüm pişiridim bek (66) güzel_ekme_ım_olurdu. fırında pişiridim ... yālısı- nı yavanını. hinci unnā burnuma (67) tütüyoru. pişirimeyyon ğālī. SGA: Yağ- lıy nasıl yapıyordun? SÖ: yālısını yazā yazā içini yā (68) ğuyārdık. sovan patetis_ēzē unu ğuyādık. bidī yapādık. yālī haşaşlı yapādık yirdig. ne (69) güzel_olūdu ah. hinÇi unnā burnumuza tütüyoru. SGA: Bildiğin bir masal var mı? SÖ: nē (70) masalı bilēn_ā ğuzum? SGA: İşte çocuklara torunlara anlatılan eski masallardan hiç (71) kalmamış. Kimse hatırlamıyor. SÖ: yoğ. ... ben nası hatırlıyın a ğusum? yā öle. SGA: Sen de (72) mi hatırlamı- yorsun? SÖ: hatırlıyemeyyorun. ğadın yāyırım ısaçkdan_aş geldiñ. SGA: Dede (73) seni nasıl istedi? SÖ: dede ba_ā aldı dı ğaşTı. ğaşdı. SGA: Kaçır- dı mı seni? SÖ: hē. SGA: (74) Anlat nasıl kaçırđı seni? SÖ: ğadın yavrum ayıb dī_ı ya sevişincesī.. x: nası tanıştınız de (75) nerde tanıştınız nerde ...? SÖ: suya gidēdim öñüme gelirdi. bi yeri çıkārdım öñüme gelirdi. bi (76) ğün_aldı yörüdü. SGA: Sana söylemedi mi gel kaçalım diye? SÖ: söyle- mez_olu mu? söyledi. (77) SGA: Sen de tamam mı dedin? SÖ: e tamam dedik ğēldik. SGA: İstemeye geldiler de (78) vermediler mi? SÖ: yo yō isdimiye gelen_olmadı. ni yalan sō.. SGA: Niye istemeden kaçtın? (79) SÖ: başkī dayımın_ölana nişannıydım. urdan ayırdı baña dedēm. ya. bölü mīdik? bölü (80) mīdik? SGA: Şimdi de güzelsin. SÖ: yō ğuzum nárā pek çiki- nin_atık. SGA: Güzelsin (81) maşallah. Baştan detaylı bir anlat. SÖ: suya gidēdim. hinci sordun ğālī. ğār topunu sıkādı, (82) arķamdan bi atādı. baķādım dede. kim kime atabilir? kimsī atamaz kimsi kimsiyi. öñümü (83) geçēdi. ayır- dı bañā dayımın_ölundan_aldı yörüdü. SGA: Kaçtığın iyi mi olmuş? SÖ: geldik (84) nōlcık? kōmüzdü ... durduğ bi çocūmuz_öldü çocuğ buruyu gelin- ce öldü undan sōna u (85) şērdeki böyük ğızım_öl.. öldü. pek çok çocūm_ıma ğarı yerde. x: burdā.. burıya baķıcı (86) gelmişledi he. hayvan baķıcılı gelmiş- le. SÖ: hē öle ğēldik. ēveli baķıcık vārdı ğuzūm. (87) ben_annaTsām sen nā.. hinci içim çıkā. yōdu. yōdu. buĺfādı hōlek denir ğarı yēn dēdik bi (88) çuval yolā gelirdim bōrtlēdim sıkādım bölü. şu ğu şu ğudu pazı yapādım. unu yazā- dım (89) üstünü dōkcēk un yōdu vallaha yōdu yeminnen bağ. x: hani şey şindiki yataklar var ya hani (90) bōle uzun_uzun. ō ne otu? bi şey_otu. SÖ: unnarī bōrtdürüdüm şō şō yazādım. ēsıranā (91) sacın_üstünü ğōrdum. ēsı-

rannā çeviridim. tespiniñ içini gördüm. ğapış ğapış yillērdi. ā u (92) yiyennē bütün ğarı yerde hinci baķ. baķ ğayınım mārđı haliT, sabrī, undan āmet. üş dene (93) ğayınım çī gibi gitti öldü. dedem gitTi. ha oç.. ot şepitiynen baķ-Tım unnarı ben. yokluk (94) vardı ēveli. ēvīmiz yōdu urdan urıyı urdan urıyı daşınıķan ha burıyı aldık burıyı alınca da (95) hem olan öldü hem dede öldü hem ğayınnam öldü ğayıntım aşşāladı öldü. nābıcañ? (96) kendi elim ğaldım tekkāniñ dibindē. hī nābıcañ ğuzum bē im başımı gelenner size on ğün (97) ğonuşsam bitmeS. peK çekdim yavrum. pek çekdim. nelē çekdim. **SGA: Neler çektin anlat. (98) SÖ:** ēvsiz çekdim urdu burdā. kötü evlere otdüm üstümüzü böceklē döküldü, topraklā (99) döküldü. gircek evlē bulumadīg yicēğ çekmek bulumadık. bulduk buvöz dō hep gitTilē, (100) yatTılā ğarı yere. yā. peK çekdim bēn. **SGA: Çok mu küçük çocuğun vefat etti? SÖ:** üş dene (101) ğızım öldü. üş dāne ölüm öldü. altı yedi çocu um ma urda. ēvelī bi şiy bilmēzdik. çocuklā (102) olurdu ölürdü, olurdu ölürdü, iki aylığ üç aylığ ölüllēdi. yalnız bu olanı peK işiTtī on (103) doKuz yaşındı asgere gitÇēdi māyene kādı elindīdi. nābıcañ? yā nelē çekdik a yavrum nelē (104) çekdik. x: te toplanır ğızlar olannar toplanır bi arada hani dü ünnerdi bayramnarda (105) ğonuşur ğörüşürlēmiş. öle biz gibi şindi telefonnā telsizine şurıyı gel burıyı giT nērde mesaş (106) çek.. **SÖ:** hē hincī hinci tā ğolay yavrum buluşmak. ēvelī teleFon yōdu herkeş cāhilidī. hincī (107) ğızlā olannā birbirini telefonnā ğonuşuP buluşuyöllē. x: iki üç ğün dü ünü oluyomuşdu. iki (108) üç ğün bayram oluyomuşdu esgiden. birbirlerini toplanır yir içer mu abbet edellēmiş.

II/17

BEYLİKOVA - Yukarıdudaş**Kaynak kişi** : Sema Şahan, 50, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru, Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi, düğün, kız isteme

(1) /.../ **EB: Geliyor mu?** **SŞ:** yok şe_jirdi dī. bak şöle oturun. bizim ha-
lıFileksder ge ge otu (2) gülüm şuriya. **FD: Oturun teyze siz.** **SŞ:** ben_ā şō
çömülüverim otu ge. **EB: Adınız neydi?** (3) **SŞ:** semā şahan. **EB: Sema Şa-**
han. **SŞ:** iveT. **EB: Yaş?** **SŞ:** yaş_elli. **EB: Okul okudunuz mu?** (4) **SŞ:**
ilko_kul_okudum ben. **EB: Beşten mi çıktınız?** **SŞ:** beşden. **EB: Bu köy kaç**
hane? **SŞ:** hiş (5) bilemeycem ben kövün kaç_āne old.. zati yarısı va yarısı
yok. yetmiş beş_insan va mı yok (6) mu pek bilmiyon. **EB: Otuz hane falan**
var mı? **SŞ:** heraldi işdi öle bi ibi bi didi köyde (7) gālannar. **EB: Bu köy**
Manav köyü mü? **SŞ:** manāy. **EB: Muhacir var mı başka?** **SŞ:** yok yok (8)
manav var. **EB: Başka hiçbir şey yok mu? Pomak?** **SŞ:** yuk. yük. alo. he
hārun. a ben (9) kendilerini veriyim sen gonus. bak mukTır_arıyu. hiÇ_anni-
mam ben. /.../**SŞ:** önu sor işde o (10) dā ī bilir. mukdar şünkü. /.../ **EB: Manav**
köyü değil mi burası? **SŞ:** manav burası. **EB: Peki (11) Muhacir, Pomak,**
Çerkez, Tatar var mı burada? **SŞ:** çerkes tatar yok.burası manav. hē manav.
(12) **EB: Nereden gelme buraya bu köylüler?** **SŞ:** ben_onnarı bilmem ben
di yabancıyım zāte. (13) buranın yerlisi di_ilim. **EB: Neredensiniz siz?** **SŞ:**
ben_özden kövünden geldim burıyı. **EB: (14) Siz de Manav mısınız?** **SŞ:**
manavis. **EB: Özden nerede?** **SŞ:** alpının kövlükleri ilērsi. **EB: Bu (15) kö-**
yün adı nereden geliyor biliyor musunuz? **SŞ:** bu köyü dū daşı varmış
duda.. u daşdan (16) gelmiş burıyı dudaş_olmuş. dū daşı varmışdı bi. **EB: Ne**
oluyor dū taşı? **SŞ:** bilmiyom_ışdi (17) bi daş varmışdı urda dū yazıyōmuş-
du. u daşdan_ısım_almış diyöller. hani benim duyuşum. (18) **EB: Burada**
büyük bir avlu var. Kaç hane yaşırdı burada? **SŞ:** burdu iki hāne galyō-
muşdu (19) ēvelde. gārdeşinen benim gayıntam. sōna ayrılmışlar biri ürüyü
otumuş biri dē şuriyı (20) otumuş_ışdi burā bi ā_jili şahan_ā_ilesi işde. **EB:**
Eskiden geçim nasıl oluyormuş? **SŞ:** (21) esgiden tabi yoksuzluk varıdı.
şinci allā şükür_eyilik. **EB: Geçim iyi miydi?** **SŞ:** geçi.. (22) geçiniyoduk
tabī. **EB: Kavga dövüş olmuyordu değil mi?** **SŞ:** yok. **EB: Nasıldı kayna-**
na, (23) kayınpeder geçimleri nasıldı? **SŞ:** iyilērdi hānı bi şey didikleri
yo_udu, geçiniyoduk. **EB: (24) Komşuluk nasıldı o zaman?** **SŞ:** gōnşuluğ
gine aynı bizim kö_ümüzün gōnşulū iyī. iyi hanı (25) öle tutgunnu_k_ā.. yok

topluluğ olur. (26) **EB: Dügünde, cenazede, ramazanda nasıl yapardınız?** SŞ: ramazannâda böyle iftarı çarız her (27) ramazan. dü_ünnedi bö_ğonşuları toplanır hep hani öle ayrımlık yuk. hep dutğun. **EB: Nasıl (28) yapardınız düğünleri?** SŞ: dü_ünnerdi hanî üş dört gün bölü_ğını gecesi olur. çalgıcımız (29) gelir. yimekcimiz olur. hanı bulaşığcın olmaS halk sokulü bulaşı falan böyle yemē servisi (30) Fālan yardımcı olur. hani öle ayrımcılığ olmaz. bi bi şiyin_ oldu mu derneğ_ oldu mu bölü_ (31) yāmur du_ alarımız_ olu hep kōnen yapılır. duTğun yāni kō birbirine. hep halkınan çeviriyu (32) zaten_ muktā bütün. hani halK dutmusu muhtar bi_şi yapımas. kō_ün_ işleri ösun gelen (33) giden_ ösun hep halk yardımcı olur. hani ölü geri durmaz bütüm hindi. **EB: Dügünlerde ne (34) yemek pişirirdiniz?** SŞ: nası işin_ gelise ētli olu fasille olur pilav_ olur çorba olur_ işde öle. (35) sebzeli_ olur. **EB: Sebzeli ne yaparsınız mesela?** SŞ: sebzeli ētli_ olur hani böyle şe_ gibi. (36) herkeşin_ kendin_ gücünü yettini göre yimek verir. **EB: Çorbalarından hangisini yapardınız?** (37) SŞ: yo_urt çorbası yapıyolā genennikle. **EB: O nasıl oluyor?** SŞ: bā yaylı çorbası yo_urt (38) çorbası işdī. süzme yo_urtda. **EB: Bi tarif et nasıl oluyor?** SŞ: ā urdu boyunu çekiyon_ heraldi (39) sen di di mi? içini yo.. yo_urdu çırparsın_ böyle yumırtıyan falan un_ gātāsın. un. hē. (40) olur_ aynı çorba olur_ işdi_ ğaynadısın_ suyunu ğuyāsın. ğarışdırısın_ kesilmisın_ diye. içini (41) biraz dı pirinc_ atārşın. ğırmızı mēcimeğ_ çorbası yapıyular. u du unu du yapıyulā hani nası (42) herkeşin_ gücü ni yiterse. (43) **EB: Kız isteme nasıl oluyordu? Eskiden ama şimdi değil.** SŞ: e şinci gini āynī. dü_ür gidiliyo (44) işdi. **EB: Nasıl isteniyor ama? Gelip istiyorlar mı?** SŞ: e tabi di.. olansā olan_ evi (45) gidib_ isdiyō allān_ emri peygamberin_ ğavli diyi isdiniyō. atalarımızdan ğalma bi_ şī. **EB: (46) Hemen veriyor musunuz? Al kızı git mi diyorsunuz?** SŞ: yoğ_ al git denilir mi canım (47) nişan_ olu söz_ olūr. **EB: Kaç defa geliyorlar?** SŞ: iki sever gidilir. ğızın_ ğönü olusu bi (48) severde alısın_ sözü ğızın_ ğönü_ ömazsı bi sever_ gidili hincī zatı olannan_ ğız_ ayelliyō bi saña (49) gidib_ mendil_ almaK_ ğalıyo. **EB: Mendil alıyor musunuz?** SŞ: tabi alıyos. tabi hı hı söz (50) mendili alınıyō. gidiyon_ urdan İokum_ götürüyosun_ kö_ün_ içini İokum_ da_ ıdılyō a_ ız (51) dadı ğız_ āldığ_ diye. işTe. **EB: Sonra ne oluyor?** SŞ: nişan_ yapılyō. Taķı daķılıyō. **EB: (52) Nişanda nasıl oluyor? Büyük tören yapıyor musunuz? Çalgı oluyor mu?** SŞ: tabī çalgı (53) dutuluyō nişan_ oluyo a bölē_ toplanıyo halk. altın_ yūsük daķılıyo nē da.. gücün_ yetiyosa (54) alıyosun. ğızınan_ gidiyon_ yūsünü_ küpünü_ alıyosun daķılıyō. set_ alınıyō. **EB: Set mi? Sette (55) ne var?** SŞ: tabī. setti bölü_ işdi bi gerdannığ_ olur ince. yūsük küpü olur başKā_ bi şey_ olmas. (56) **EB: Zincir yok mu?** SŞ: yuk_ öle zincir yuk. **EB: Bu köyde eskiden hatırladığınız bir yangın, (57) deprem, sel gibi hep anlattıkları bir şey oldu mu?** SŞ: bēn hatırlāmiyom_ gülüm_ yā. (58) yağgın_ olmuş_ şurdi bi di birisinin_ evi yanmış_ ama ğali bilmiyom. öle diliniyo. **EB: Nasıl (59) olmuş o?** SŞ: ğālī bil-

miyom nerden nası nesi çıkdı heriviñ hani tā.. bu.. ārpası buydeyi yandı (60) deniliyō dērdi bizim dedē yandı diye. **EB: Onun dışında hatırladığınız büyük bir seldir...** SŞ: (61) ben görmedim bilmiyom hani sel di olmadı. **FD: Bildiğiniz masal var mı?** SŞ: yok ben_ölü (62) şey.. ben bilmem_unnarı. **FD: Evlenirken farklı âdetleriniz var mı?** SŞ: yok farklı âdetlerimiz (63) yok. **FD: Kimisi sandığın üstüne oturur, kapıyı açmaz.** SŞ: yuK_öle bi şī. yuk yuk. hinci (64) hepsı zati gelindin_êvini gidiyu çeyiz serilmiye. bi gelin ğaliyo dü_ün günü. /.../ **SGA: (65) Yolda gelirken maden gördük. Orada çalışan var mı?** SŞ: var. şurdu. **EB: Ne madeni o?** SŞ: ü (66) sakarya mādēni diyō kepir çıkariyōller şurdan. **EB: Kepir mi?** SŞ: ivet. beyaz toprak. hī biz (67) kepir diyüz hani beyaz toprak çıkıyu. **SGA: Ne yapıyorlar beyaz toprağı? Sİ:** o dış devleti (68) gidiyō kedi ğumu oluyōmuş. bi di eskişērdi va şeyi faPriķası. burdan_ıryıy gidiyō. ğali (69) nēriyi nē yapıyōllē bilmiyōS. çalışan var burda. biz_ınu kepir diyōz hani kimisi mādēni diyō (70) aķ topra_ı. beyaz evet. **SGA: Kaç kişı çalışıyor madende?** SŞ: burdu ben şu an üş kişı (71) biliyom ğālī tā va mı tā ço_ı du birazı şē_ırde çalışıyo öncü gelib gidiyōllē tam tam_olarak (72) bilemicem. heral bēş kişı olsa girek. **EB: Ta şehirden mi gelip gidiyorlar çalışmaya?** SŞ: (73) burdu dı va üş kişı bāzı şē_iri gidiyo hani işi oldū zamatlā bāzı şē_ırde işi olmadı mı buriye (74) geliyo hani urda çuvallanıyo paketleniyōmuş. hani iki ğol yāni. /.../ **SGA: Niye göç ettiler (75) Eskişehir’e?** SŞ: e şurdu girişdī heriviñ ēbi ēbesi öldü. bi dide ğāldı. çolū çocū şē_irdi gitTi (76) ırıya. boşaldı u hāne. ilerdı bi ēbe oturuyo kendisi. u dı boşāldı hani çolū çocū evlendi. (77) nolcak hinci kōlerdi gelen yok. bütün şē_irdiler. şurdu va bi yaşlı ēbe didē u dı kışın gidiyō (78) yazın geliyō. **SGA: Nereye gidiyorlar? Eskişehir’e mi?** SŞ: eskişēre. **SGA: Başka?** SŞ: yok (79) başkı yere de_ıl. şē_irdiler. ivet. **SGA: Gitme nedenleri ne?** SŞ: hanı başğa hayvancılā (80) falan_olmadı için hani kışın dı zobu falan so_ığ_oluyo. olannarıñ_êvi ğanıvellı oldū (81) için_ırdı oturuylar. **SGA: Yaşlılar öyle gidiyor. Gençler?** SŞ: genşlēden yok giden. **SGA: (82) Onlar zamanında mı gitmiş?** SŞ: onnā zamanından ēvlenen gitmiş çalışmış_ış bulmuş. hē iş (83) bulan gidiyō. **SGA: Gidenler evlerini ne yaptılar?** SŞ: anıları oturuyo işdi birer_oturannar. (84) ēveT. **SGA: Arazilerini ne yapıyorlar? İşletiyorlar mı?** SŞ: işleden_ışletiyu işledemiyeninki (85) duruyo zaTen hani buĴlarıñ fazla de_eri yok. **SGA: İşleten nasıl işletiyor? İcara mı (86) veriyorlar?** SŞ: İcar veriyular. İcar veriyu.. tabi İcar veriyu İcar verimiyennēn (87) işlide-miyennēnki duruyō. zati u haķı işisini ödemiyō. mazod_ıldı giTdı. /.../ **SGA: Yurt (88) dışından dönenler var mı?** SŞ: zati mefāt_ıtTi geldi çocukları çalışıyo urda. bobaları öldü. (89) **SGA: Vefat edince geliyor. Beden geliyor.** SŞ: hē yoğ. sālām gelmiyo. **SGA: Sağolun teyze. (90) İğdirli gelinlerden biriyle görüşebilir miyiz?** SŞ: ā şurdu bizim_akrabāmız va yañız_ı (91) kūrçüyü unutTu ğali türkü döndü. abası ğarışdırı dī. abası ğarışdırır dī.

II/18

MİHALGAZİ - Bozaniç

Kaynak kişi : Ayşe Kasım, 78, Okumamış

Derleyen : Songül İlbaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Kış hazırlıkları

(1) **AK:** bak bunu ben ğurudıyon şimdi, ğaynatcan suda, tavayı ğuycan ğaynatcan eyci bu, bu **hak** (2) bunnā yımışā, bunnā. sen ne çekiyon ā? **Sİ:** İşte onu çekiyorum? **AK:** he. şimdi bunnān yımışā (3) undan sōnu bāzı dā makineyi götürüle sarıĶayayā çekdirivimiye. ... ben di bölü benim (4) elīm_ıma ordu bölü bölü uvarım ben. **Sİ:** Sen makineyle yapmıyorsun, kendin yapıyorsun. (5) **AK:** āz diye az hemen çoğ_olsa götürüsün. az diyeleKden işdi bura undan sōnū şesinē bölü (6) bōrTdü mü ğabū çıkar. altının suyunu ğaynadırşın, ğavınōzlara ğuyarşın. tomatizi dē tomatizi (7) di çinneriz. Tā olmaSsa makineye götürüS, ... makini va. çekdiriz_ā ğazanda ā burdu (8) ĶaynadırıS, ğoyulur, unnā dı şışiyi ğuyarız. tomat salçası dı ölü olur. yavrum aha öle, (9) dedimiz gibi. siz yapcāmısıñız yapırcāmısıñız meseā? hemen mi soruyosuñuS? **Sİ:** Biz mi? (10) Yok. Biz araştırmasını yapıyoruz. **AK:** araştırmasını. **Sİ:** Şu ocağa ne diyorsunuz? Adı ne (11) onun? **AK:** ocağ_ışTe aha. sacicaĶ deriz sacicaĶlāmız va üş dene bacā_olur. unu sacicaĶ (12) deriS. sacicāñ_üsdündü yaparız. bu ocaĶ_ışTe aha ocaĶ bildiñ ocaĶ, ğuzineniñ_üsdü, ğuzini (13) üsdü. ā ölü ğızım_ışTe yapcāmız aha bu. aha bunu şimdi ben böyle temizlëyon, aha bölü (14) şimdi ğaynatcan suda. ellēm undan ğırmızı bakşañā eldiven giyeriz_emme eldiven hiş (15) sevmen. ā bölü yapcan, parçalıyosun. biber salçası bölü olur yimeklēñ_çine. dedi va evde (16) tıkırtısı va. siz muĶdarı napcāsıñız şimdi? **Sİ:** Muhtardan da köyle ilgili bilgiler alacağız. **AK:** (17) muĶtar evdi vādır össen. vā mı yok mu? işTi bak adamnā va soĶaĶtı da. bizim ğayvemiz, siz (18) burdan girmişiñiS. dōru.. **Sİ:** Diğer köyden geldik biz. **AK:** tamam siz dōru ğitÇediñiz (19) soĶāñ_ortasını varıdıñız_ıu_zıman. siz bu yanı dönmişüñüS. hē. **Sİ:** Camiyi gördük, bu (20) taraftadır diye buraya geldik. **AK:** tamam. yā. u yol dōru gidē, soĶā varı. urdan dōru (21) sarığayayı gider. sarıcığayayı bilin? **Sİ:** Sarıcakayaya. **AK:** hı hı. sarıcığayayı gidē yol. bizim (22) bulā arı soĶaĶı. hē. burdan dı arābilā geçē de gini arā soĶaĶı ā burdan işte bizim bulālāmız (23) böyle. u yol dōru. çamıāı gibi de u da.. **Sİ:** Başka ne hazırhiyorsunuz kışa teyze? **AK:** başĶı nē (24) hazıllıyem? biber ğuruduruS, patlıcan ğuruduruS dolmalıĶ. āvicında oyāsın, daĶāsın da (25) şeýe, tele, dam_üsTüye, balkona. ğurū. içini dolmı yapāsın. ğabā

soyarıS soyarıS teli (26) daķarıS. unu du kışın ğurudur ğıyaŗız ğıyaŗız ğabak yemē yaparız. patlıcanı soyāşın daķāşın. (27) patlıcan dolmalī oyāşın patlıcanna. aha ōle anna. şeyse bibellē va götürün Pişirin. **Sİ: Biber (28) mi? AK:** hı hı. poşedin_ıçını ğuyam da. ... götürüseniz ... ben Ta ... yiye diye aldım (29) geldimdi de, Püklēden. ahandı. aha Pis bak bō yapıncı bu bölü pişmeS. bunu bölü yapcāşın, (30) ğazanın_ıçındı ğuycāşın. ... nābaŗ bak misāvirlē va. muķTarı ariyōllāmış dā, muķdarı (31) arāllāmış dā. ğeyinmeyive be gel bi gel. ōle gel. gel gel. pantolonu geymeyive bicamaŗ vā (32) yā. tamam hadi. hasdı yatıyodu da. sōnu unnā kimmiş fılan deŗse. şunnā dı yeşil gibi geldi (33) de, ocaķdı fılan Pişirisen de ayırın dı. şunnā dı çamırlıydı yucan dı ōlū dōruycān. **Sİ: (34) Bahçeden mi getirdin sen bunları? AK:** bahçeden getiriyōz tabi. bahçeden getiriyōz. **Sİ: Başka (35) ne yapıyorsunuz bahçede? AK:** atıķ biz hiç yapmaz_olduk. şindi camekenden altlānda roķu (36) yapıyōllā. **Sİ: Sizde yok mu? AK:** bizdi yok. biz yaşlı oluncası. geldin_ŗī?

II/19

MİHALGAZİ - Demirciler**Kaynak kişi** : Hatice Balaban, 46, İlkokul**Derleyen** : Songül İlbaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski yemekler, düğün, çiftçilik

(1) **Sİ: Adınız neydi? HB:** hatice balaban. **Sİ: Hatice teyze kaç yaşındasın? HB:** ben kırğ_ı altı (2) yaşındayım gülüm. kırğ_ı altıma girdim. **Sİ: Okula gittin mi? HB:** gittim. alpağutta gittim. (3) ilğokul. **Sİ: Bitirdin mi beşe kadar? HB:** hı hı. ... allān_izniyle. bi_đā okuyamadık_ı tabi. (4) çocukları büyütmeğ_ı gardeşlēmē bahtıh falan işte. öle oldu. **Sİ: Sonra devam edemedin mi (5) evde işler var diye? HB:** edemedig_ı evet. bi_đe o Saman-nā okumak bōle meşūr di_đildi (6) gülüm. bizim zamanımızda okumak bōle.. bi_đe mecbur di_đildi. bi_đe meşūr di_đildi. (7) o_ı zaman-nā okunmadı dōru düzgün. **Sİ: Sen okuyacağım dedin mi? HB:** benim deşlēm (8) zayıftı oku-cam deyemezdin. deşlēm zayıftı yani. okumak_ı istēsēm de okuyamazdım yani (9) deşlēm_ı iyi di_đildi. mesā bu gızın deşleri güzeļ okucam diyō okur.. okumağ_ı istiyō yāni. (10) amā benim deşlēm_ı iyi olmadı_ı için ben hiç hani şē_ı yapmadım. bizim köydē orta_ı okul (11) vardı mesela o_ı zamanlā, orta_ı okulda sādacā erkeklē okuyodu. kızlā hiç_ı okula (12) gitmedi, ilk_ı okula çıhp_ı ondan sonnā okul bitti bizim_ı için. yani öle oldu. herkes şalvarını (13) gīdi, örtmesini örtündü. **Sİ: İsteseydin gönderir miydi annen baban? HB:** gönderemezdi (14) gülüm, gönderemezledı. şimdi durumları yokTu bi yan-dan, e bi yandan da şey di_đıl, ādēt (15) di_đıl heç kimse okumamış ki **Sİ: Se-nin yaşıtın hiç yok mu okuyan? HB:** hiç yok. herkes (16) benim yaşıt-lām_ı işte ev.. durdulā evlendirilēğ_ı gocaya gittilē ta_ı am hepsi u gādā. kimisi (17) çalışıyō şēde ordā burdā işe girdilē, ben de işde nasip bunamış, evlendik. **Sİ: Kaç yaşında (18) evlendin? HB:** ben yirmi üç yaşında evlendim. yedi sene şēde bekledik. yedi sene sonna.. (19) **Sİ: Eskişehir’de mi? HB:** hē es-sişeyirde. ğayınpederim öldü, orda tarla yaptıK_ı iki sene. (20) dedik biz tarla yapıcēmiz inem köyde kendi yerlerimizi yapam, burdā tarlalāmız va bizim. (21) indik köyi işte. ğayınvalidemlēden bi ev vādı bizim burdā miras, orāyı ğeldik otūduğ_ı. ordı (22) bize vedilē. ordı ğas_ı sene otūduğ_ı biz burda ğaç sene oldu, benim büyük ğızım şeydi yani (23) indīmde üç yaşındadı, u şimdı on_ı Tokuz yaşında. işTe on_ı altı yıl olmuş. on_ı altı yıl o evde (24) otduğ_ı, eski evde otduğ_ı. bu sene dedik tamirleyem, yıkıldı artık. şēden dē, ğeçen seni tōlu (25) mōlu oldūdu buralara bi, u_ı zaman-nā iyice şē oldu artıh, ahtı. dedik yaP-

Tıram nasib oldu. e (26) tam dedik evi yapam, eşim ceza evi.. burā daşıdık evi, yapmak i.. eşim ceza evine gitti. **Sİ: (27) Neden? HB:** birine kefil oldu eşim, mihağazili birine, sovan için. ondan dā, işTe öylelikle, (28) kefil oldu. kefillik yüzündēn ceza evine gitti. üç üç ay yattı ceza evinde ğaldı. üç ay (29) sonā çıktı işTe, sonradan da ğali yapmā başladığı evi, hātTā yapTık bitti (30) allān izniyinen ama, işTe allah izin dermān verirse, bayrama daşınma niyetimiz va. **Sİ: (31) İnşallah. HB:** aşşā mā allede yapTık. burda bi senē otduk biz yani bōle. bu haīde bi senē (32) otduk burda. **Sİ: Bura kimin? HB:** bura başğa birinin. **Sİ: Kirada mı oturdunuz? HB:** yok. öle (33) otduk burda. biSim burda kira diye bi şē yok. meseā burda yabancıyā ev vemezlē. yabancıyı (34) yer de vemezlē, tarlı da sātmazlā. sadece kendi çevremiz bizim şē yanı. **Sİ: Köyde hiç (35) yabancı yok o zaman. HB:** sadece yabancı olağıktan gelinlēmiz vā meseā, doğudan gelen (36) gelinler vā. **Sİ: Hane olarak yok. HB:** yok. hāneyī ğuymazlā. istemeyolā hani yabancı insan, (37) ne bilem hanī. öli, sadece gelinler vā yabancı olağıktan. **Sİ: Kaç tane yabancı gelin var? HB:** (38) kaç tane var? canan yenge var. kıymet yenge var. kezban vā. ben vā yabancı olağıktan. **Sİ: (39) Şey ama... Doğudan geleni diyorum. HB:** doğudan gelen bi tane var. kıymet yenge var. bi de (40) vā, u gitti bi tanTā vādī onnar Taşındilā burdan şēre gittilē. bi de muttarın ğarısı var (41) doğudan gelen. muttarın eşi de doğudan geldi. iki kişi var dē mi doğudan gelen, başka yok. (42) öbürlerin canan yenge kütāyadan geldi, ben alpağıutTan geldim, kezban, nerden geldi ...den (43) geldi gülşevim yenge vā sivrisārılı. öle, doğudan iki kişi vā. yabancı, vardı bi tan dā onlā (44) daşındilā şēre işTe, iki kişi ğaldı burda. öle. (45) **Sİ: Sizin orayla bura arasında fark var mı? Sen buraya gelin geldiğinde değışik geldi mi bura (46) sana? HB:** e tabi ki her köyün ādēti ayrı gülüm. meseā sağı en ufağ bi şē annatam bağ. ben (47) evlendim. bir haftılık, on günnükken köye geldik biz. o zuman kayınpederim sağ, (48) kayınvalidem de sağ. şimdi ikisi de öldülē, rahmetlik oldulā, allah rahmet eylesin. unnar (49) sağlā. biz burı el öpmē geldik. unna tarlaya gitdilē. bana dedilē ki sen bayıltı yap. bağ en (50) ufağ şey, bayıltı. bayıltının noldūnu bilmeyom bağ. bağ mantı yaptım, börek yaptım, yimek (51) yaptım ama bayıltının ne oldūnu bilmeyon. acıba diyon bilmedim bi yimek mi? sonğa eşim (52) geldi bi şē almak için gelmiş eve biliyon mu? didim le bayıltı nē? dēdi ğarnıyarık. dēdim (53) bēn onu bilmiyon. ama bağısım değışik oldū için bayıltıyı bilemedim ne oldūnu yanı. (54) yimek bileni az.. yahında olsan yanı isimleri değışik oluyō. yimeklē aynı ama isimleri (55) değışik oluyō çoğı şēlerde meseā. biz patlıcan közlemesi deriS. meseā kömürde patlıcan (56) bibeğ közleriz ya bilir misin bilmiyom sen. he. bunnā PaTlıcan hanımı bibeğ hanımı derlē (57) meseā. **Sİ: Ne derler? HB:** patlıcan hanımı, bibeğ hanımı derlē. biz közlemesi deriz, he. bağ (58) değışik değışik yani en ufağları bunnar yanı sana söylediklerim yani söylemek iste-

diklēm. (59) hani dā deġişik ādētleri oluyō herkesin kendine göre meseġā yö-resine göre. **Sİ: Çok yakın ya (60) buraya, aslında benzemesi lazım, aynı olması lazım. HB:** benziyō normalde ama işTe bazı (61) yemekleri, şeleri büle isimleri deġişig_oluyō. yōsa yemeklerimiz aynı, yemek çeşitlēmiz aynı (62) meseġa. düğün yimeklēmiz de aynı. meseġa normal yemeklerimiz de aynı. (63) **Sİ: Ne düğün yemekleriniz? HB:** düğün yemeklerimiz.. yo_urt çorbası yaparıs. pilav yaparıs. (64) istiyine göre bazen yahni yap.. şe_yaparlā etli bölē biberli, domatisli yemek yaparlā. arzu (65) ēden. istiyen ġuru fasulle pişirir. hoşaf yaparıs. istiyen yanına helva alır. meseġa. hani (66) herkeSiñ kendi arzusuna ġalmış bi_şe. kimisi mercimek çorbası yapar. kimisi yo_urt (67) çorbası yapar. herkesin arzusuna ġalmış. ama pilavımız her düğünde bulunur. piriñç (68) pilavımız. **Sİ: Eskiden de mi böyleydi düğün yemekleri? Sizin küçüklüğünüzde... HB:** (69) eskiden.. ben bildim bililē biz hep piriç pilavı yidik. hani daha öncüden, bizden daha öncüden (70) bulğur pilavı vāmişti. mesā daha bizim yaşımızdan, mesēġa ne_bilim, atmış yetmiş (71) yaşlān-dañılā bulğur pilavı yapālamış eskiden düğünlerde bölē çok güzel yapālamıştı bulğurlu (72) etli yapālamıştı. ama şimdi bulğur pilavı hiç yapılmıyō ki, aslında yapı.. daha güzel oluyo, (73) de_şik bi_şe olur_asında. hep pilav yapılı-yon. aslında pilav ... çoğū insana doñanıyo bak. (74) **Sİ: Evet. Bulgur daha sağlıklı. HB:** ben pilav yiyemiyom bak şahsen. yidim zaman şeher va (75) bende. e ġollesto, tansiyon da vā. yidim mīdi hiç mi_hiç keyfim_olmayo. meseġā (76) köy_ekmē_ini di yiyemeyōn. bak sabah köy_ekme_ı yidim bi-raS. başım hemen dōnmē (77) başladı. işTe insanı ne_bilim ama her şemiz çok ġüsel meseġā köy_ekmeğimiz ossun. **Sİ: (78) Ekmek yapıyorsunuz de-ğil mi hala? HB:** yapıyoS. yapıyoS haġa yapıyoz. fırinnāmız vā. **Sİ: (79) Herkesin fırını mı var evinde, köyün fırını mı var? HB:** yok herkesin.. kövün fırını yok ġülüm. (80) meseġa ne bilim bi ġomşumuzun fırını var. gidi-yoz bi ġomşumuzda ekmek pişiriyoz meseġa. (81) orda, fırında. olmayannā ġomşuda pişiriyō, olanın_avlusunda pişiriyō. herkesiñ.. biz ġaç (82) senedir meseġa ben geldim geleli şurda ... molla aġa diye birsi vādır allā razı ossun. çok (83) güzel fırın_ekmek yapā, heP_orda pişiridik yāni. onun şimdi fırın yıkıldı artık. başka yerde (84) pişiriyoS. onun fırın yıkıldı_çin. ama onun fırın çok ġüzeldi. **Sİ: Sizin orası da manav burası (85) da manav deġil mi? HB:** evet. bis hep manav burda. manav ama şe_meseġa benim_eşim (86) mā-cur. eşim bulğaristan ġöçmeni. **Sİ: Buralı deġil mi? HB:** bizim, mesa eşimin dedesi, (87) askerde esir_alınmış, bulğaristana gitmiş. urda ġalmış. orda ev-lenmiş bulğaristanda. (88) evlenmiş, bu eşimin.. ġayıntam yāni, ġayınpede-rim, halam, amcalām olmuşlā. orda onlar (89) büyüyüncesi meseġa ġenç ol-duğları zamannā türkiyeye gelmişlē. hāni eşimin bubannesi (90) pomak. ebesi de. alla rāmet_eylesin çok ēyi bi ġaTındı yāni, çok da iyi bi ġadındı, bölē aşırı (91) derecede iyi bi ġadındı. **Sİ: Buraya yerleşmişler öyle mi? HB:**

buraya gelmişlê. **Sİ: Önce (92) buraya mı gelmişler, başka bir yerden mi buraya gelmişler?** **HB:** yok. şimdi meseġa essişere (93) gitmişler şerden demişler biz köye hani, biz mesa dede bizim malını yerini gömüştü gitmiş ya (94) dede malını yerini göyüp gidincesi demişlê bu gelmez artık. onun hissesini ayırmamışlâ hiç. (95) mesa üç kişi döt dört kardeşlêmiş, üçü üleşmişle. demişle bu artık gelmeS. dâ orda yerine (96) gelmedi bi_ğaç senedir. **Sİ: Kardeşleri burada mı kalmış?** **HB:** evet. burayı gelmiş bakmış (97) burdâ yer mal yok başa, sona gidiyô şere yerleşiyô odunpazarına, orda nası girdiyse nek_ķā (98) artık bi_şey yapıyo işte nası oluyosa. babanne bizim havâlanına işe giriyô. orda bulaşık (99) yıkâyô. dedem nerê girdi bilmiyom. amcam da loķantâya giriyô. sona işi örendikten sona (100) loķantayı kendisi açıyô amcam. işi büyültüyô. işte öyle. hani babam da ġayınpederim yâni, (101) bu kövde ġalmış. köve gelmiş. kövde ġalmış meseġa. bu ġayın.. ġayınvaldem de bi evin bi (102) ġızımıştı. ġardeşi yokmuştu başka. demişlê seni iç_ġüvêsi alam. o da kendi başına ya, (103) demişlê ġayınnamın da ölu olmayıncası, babannenin de, unu da oraya vemişlê yani. ölelikle (104) bizim bunna mâcur oluyô yâni anlâycên. ta urdan geliyo. amâ bubannemiz alla râmet (105) çok_ıyidi. ġayın.. eşimin babannesesi. **Sİ: İyi anlaşır mıydınız?** **HB:** ġayınnamla mı? **Sİ: Hı hı. (106) Kaynananla.** **HB:** yok kaynanamla çoġ_anlaşamazdıġ_ama babannem çoġ_êyidi. meseġa (107) eşimin babannesesi. **Sİ: Sizde mi kalıyordu o da? Babaanne...** **HB:** yok, oTunpazarında ġalırdı (108) meseġa, gelirdi ara sıra ġalırdı bizde. amâ çok memnunum, çok iyidi yâni. ġayınvaldem de (109) ben hiç ben meseġa onla hiç ġavġa itmedim ġayınvaldemlen de. e bāzı ara sıra çatışmalâmız (110) olsa da, hiç ġavġa.. öle bi aşırıca ġavġam_olmadı, ne eltimle ne ġayınvaldemle meseġa, öle (111) hiç küsmedik yâni birbirmize. ben yirmi_üç sene evliyim bak burda, hiç eltimle darılmadım. (112) **Sİ: Eltinle bir arada kaldınız mı?** **HB:** yok gülüm ġalmadık. ayrı ġaldık. herkeS kendi evinde. (113) ben direk' essişere gelin gittim. **Sİ: Buraya gelmedin.** **HB:** yok, şere gittim gelin. orda yedi (114) sene ġaldım. yedi sene sona köye indik. ama biz yine ayrı yedik meseġa. (115) ġayınvaldemlên_evi ayrıldı. ġayınvaldem âbimlên, eltimin yanında ġalıyordu. biz de ayrı eve (116) indik_işTe. hâni gelip gidiyoduġ birbirmize de, öle şe de_ıliz yâni. bizde ġalmadı ġayınnam (117) hiç. eltimin yanında ġaldı. o da işTe öle dört.. üç ay mı oldu, üç dört ay_oldu öleli. (118) ramazanda öldü. üç ay_oldu işTe. **Sİ: Allah rahmet eyesin.** **HB:** âmin. öle yani. **Sİ: Peki siz (119) senin küçüklüğünde komşular bir araya gelip toplanıp kış hazırlığı falan yaparlar mıydı (120) birlikte?** **HB:** herkes her şeyni kendi yapıp gülüm köy yerinde. meseġa köy yeri.. **Sİ: Eskiden (121) de mi?** **HB:** eskiden de tabi. ama insannân işi çok, meseġa. **Sİ: İşte birbirlerine yardım (122) etmezler miydi?** **HB:** he yardım yapâsın meseġa. he nası yapâsın? sen meseġa bugün.. şimdi (123) artık öle yardım yok bak. şimdi yövmiye çıktı. işçilik va şimdi. ama eskiden meseġa biz, (124) bir-

birimize.. sen meseġa ben sana verişdim sıva yapmaya sen bana verişdin meseġa. ben buna (125) giderdim o bana verirdi. ama şimdi Ėle bi_řē yok paran varsa işişiyi getirisin, yoksa kendiş (126) yaparsın işini. kimse kimseye şindi Ėlesine gelmiyo gŭlŭm. esKiden yani Ėle vadi yani bizim (127) zamanımızda, biz çok gittik meseġa. bize de gelen oldu. tarlada.. tarla işlende meseġa, hani (128) meseġa der kġ ġtiyar insan_olur baTına yapamaS. hadi kızım bizim baTınamızı yapıven (129) deşlerdi mesela, yapıveridik. o da bize başka iř yapıveridi. hani otları suvan atlayıveridi, Ėte (130) beri başka iř yapıveridi meseġa. Ėle iř birbirimize gŭrŭdŭk yāni eskiden, gızkandana çok (131) gŭrdŭm insan_nān_işini, severdim iř gŭrmesini esKiden ben çok řēdim yāni, çok (132) Kuvvetlġdim. **Sġ: Yine kuvvetlisin. HB:** ama şimdi iřTe belimde oldum_amelēyat ben, ũç (133) sene oldu. undan sonnā artık hiç_āđır yani iř yapamayon. o yŭzden. yol bile yŭrŭyemēyom (134) yāni belimden ben. hani, acaba olunca amelēyat iyi mi olur dediK_ama, olmadı. daha çok iř (135) yapsam dēye řē_yaptım. ama olmayo gŭlŭm iřTe. āđır_iř yaPılmayo. hē yine kendi işimi (136) gŭrŭyon allaha řŭkŭr, tarla işimi de yapıyon. evimin_işini de yapıyon řŭkŭr bu da yardımcı (137) oluyo baņa çok. ev_işinde osun, tarla işinde oľsun oľul_olmadġnda çok yardımcı oluyo bana (138) allā rāzı oľsuř. Ėle. gŭnlēmiz geçiyo. **Sġ: Bir tane mi çocuğun? HB:** iki. birisi evli. **Sġ: Kız mı (139) o da? HB:** ikisi de gız. ikisi de gız. birisi evli. Ėle iřTe. alpağutTan buradış_arasında bi farK (140) yođ_aşlında. normalde ... her řē aynı, tarla işimiz de aynı. he esKiden fark vāmiřtı. esKiden (141) nası fark vāmiřtı. esKiden burası sovan bilmezmişti gŭlŭm hiç. suvan_ossuş, (142) ispanaK_ossuş, tere, roķa. hiç bilmezlēmiřti buran_işini, esKiden. meseġa burda bi_řē (143) meseġa nası anlatam sana, burda bez doķurlāmiřtı, ťrtme, çarşaf doķurlāmiřtı, bizim kŭve (144) satmaya getirilēmiřti, onun parasınnan geçinilēmiřti meseġa. harma yaparľāmiřtı. sonra sonra (145) burası da ťrendi artık suvanı, ispanā, tereyi roķayı. bi_de seralā gŭruldu şimdi yazın kışın (146) devamlı iř. eskiden, serala yokķān bizim meseġa kış yāmir yādi mı of ne gŭzel pek bi_ġz (147) deşdik. **Sġ: Kışın iř bitiyor muydu? HB:** yani bitmiyodu da yāmir çok meseġa yāmir, ġar yādi (148) zamannā tarlaya gidilmiyŭdu, evde oluyodun. ama yine de yapılıyodu. ama şimdi seralaş (149) çıktı_için hiç yazın kışın yapıyon, hēř_gŭn yapıyoz. ġar da yāsa dıřāda sera ġuru oluyo. (150) serada yapıyoz meseġa her řēmizi. Tā olmadı sovuķ oldu mu Sobalā oluyo, bŭtŭm Soba (151) ġuruyoz seraya. hem çayımız oluyo hem yimēmiz oluyo hem ısınıyoz eTrafı sovan soyuyoz. (152) **Sġ: E zarar veriyor mu? HB:** nasıl? yŭ şimdi.. dumanı mı? **Sġ: Sıcağı. HB:** yŭ, eritmez, sera (153) bŭyŭk gŭlŭm. ısıtmıyo bile serayı **Sġ: Ektiklerinize zararı olmuyor mu? HB:** yok yok. ısıtmıyo (154) kġ serayı hāncā seni dibine oTdŭn zaman_ısıdıyo. meseġa sovuķta nası ısısın Pi yandan hani (155) ťnŭm nohut ķavırı arķam tınaz savırı derlē ya o misal meseġa. Sobanın dibine oturan ısınsın (156) bu yannı ısınamaz iki metre ťtesi ısınmaz.

biz o yüzden zobayı ortaya goruz bõle, depede (157) bizim şelemiz vâdır, serâda bõle havalandırma gorlâ, orlara boruyu dakıyoz, artık etrafa (158) oturuyoz Sobanın etrâfına. sovanlarâ soyuyoz, çayımızî yapârız onun üstünde meseâ. (159) yimēmiz olur..hani öle. Kışın da öle geçer günümüz, yazın da sabah gideriz ölennēn on bir (160) on iki gibi geliriz eve. aKşam dörtTe beşTe bi dâ gideriz tarlaya. domates, biber, patlıcan, (161) her şē olur bizim burda. hēr meyvamız va bizim hiç olmayan bi meyvamız yok aşşâ yukarı (162) nerdeyse. bütün olur. üzümümüz, elmamiz, şeftalimiz meseâ, her şē-yi.. incirimiz bol, (163) narımız, her şēmiz olur. arımut, meseâ armudumuz da oluyo. her şēmiz vâ allâ şükür, (164) olüyō bi şēlē. u yüzden şaşlıyız biz aslında. mesa dağ köylēnde bi şē olmuyo. her şeye (165) muhtaÇ. ek-mek alıverimisin? arazileri olsa da gülüm bunnān şē de İl. ..indirve unu (166) şe yapmasın. ablana ve, birazcık yisiñ bak. **Sİ: Bunu da böldük ama.** **HB:** ossun ossun (167) ıscacıK undan yi bak. böl böl bi şē olmaz böldünden. yi gülüm ıscacıK. iStiSen yâ sür.. (168) öle işte gülüm aKşam sabah, günümüz geçiyor öle.

II/20

MİHALGAZİ - Sakarnıca**Kaynak kişi** : Yadigar İlkin, 80, İlkokul 3**Derleyen** : Erdoğan Boz**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski yaşam, evlilik, anı

(1) **Yİ:** a!tımda bi çift bēygir, bi çift ĭnek, onun yavrıları, biz ĭüstünde oturuz. incēcik bi kilim, (2) onu yaz geldi mi k!ldırız, tātaları yıkarız, kıru tātanın ĭüstünde oturuz. ōlēdi. (3) ıstambuldan ĭakrabāmız geldi. badāna mı yapcēsıñıS dedi. yō dedim biz yazın bölü yaparıs. (4) biz yazın bölü yaparıs dedim. ay hinci her ūēye ĭoķar dēyoz. u ĭaman ĭoķmaz mıdı? bu (5) ā!tında u ineklē, siyerlē, pislerlē, sözüm işēsine. bēygir, bi çiFt ĭnek, bi çiFt bēygir. o tātanın (6) ĭıyıklāndan ĭoķu çıkmaz mıdı yukarı yere? hinci sekSen yaşımdayın, ūimdi unnā bōle (7) hinkilē aklıma gelmēyo, unnā aklıma geliyo. e hincik ĭörün.. yapınca her ūēyi tertipli. hinci (8) hep bi ĭē oldu mu amanın pek ĭoķuyo pek ĭoķuyo derıs. e u ĭaman u napmā ĭoķādı. (9) demek ĭalışıyodu burunnā. burunnā alışıyodu. sātı biSim de ĭildi emme herkeşin vādı. hinci (10) hiçbi ĭē yok. ne tavık.. ĭoņşu iki tavık yapmış horaz ĭōtē sabah ĭezāninde, amanın yakışā (11) ge!eĭaldı ōle. horaz ĭōtüyo sabā ezaninde. **EB: Siz yumurtayı, sütü, yoĭurdu... Yapmayın (12) Allah aşkına. Yİ:** hep satın ĭalıyoz. adımız kōyde oturuyoz baķ. hep satın. ineĭimiz vādı (13) yayıkda yayımızı.. yaĭımızı yapādık. kendimiz taze yaĭımızı yirdik yōrdumuzu yirdik. (14) her ĭēmiz vādı. hinci hiçbi ĭēcik yok hiç. bi tavık yok ūimdi. her ĭēmiz tazēdi. ūimdī (15) ĭençlē hep tār!ada ĭalışıyo onun ĭin ēyde bi ĭē baķılmāyo. himci hep tarlaya a dadandılar (16) baķ bembeyaz ĭoldu kōv. Ćamekānnā yapıldı. Ćamekānna tarlalā hep ĭörtüldü millet ĭinde (17) hep hāslat yapāyo. **EB: Ne olacak böyle sizin haliniz? Yİ:** bizim hālimiz ĭalı.. bizimkini (18) baķma ĭalı benimki bitti. benimki bitti ĭalı allah bunnarı ĭayırsın. ĭençlē ĭoķ ĭalışāyo ĭoķ (19) ūimdi. seralā olunca ĭoķ ĭalışāyo. **EB: Ne var seralarda teyze? Ne yapıyorsunuz? Yİ:** roķā, acı (20) terē, mārıl, her ūē oluyo hinci. sovān. her ūē oluyo. **EB: Yazın ne oluyor? Yİ:** yazın da oluyo (21) ĭışın da oluyo. yazın biber, domatiS oluyo. ĭışın, acı tere, roķa, her ūē. biber oluyo yazın. (22) **EB: Ama uzun sürüyor deĭil mi? Bir rokanın ekilmesinden ūeyine kadar kaç ay geçiyor? x:** ūu (23) anda bi ayda bi buçuk ayda yetişıyo ama kışın ĭiki ay, üç ay. **EB: Teyze de ĭalışıyor mu? x:** (24) gider. dede ĭalıştırıyo bunu da. **Yİ:** benim dede baķ tā uř!āda, tā uř!āda benim dede. ĭarşıda (25) bi aç yeşil bi ĭē ...ūu ĭāřşımızda heman. eviñ ōti ĭyanında. baķ u roķa. az tā yetişcek. işte (26) benim dede ul!āda ĭalışıyo

ollâda yerimiS. **EB: Dede çalışıyor ama maşallah. Yİ:** ô, o da (27) sekiSen yaşında ben de sekiSen, bir gidiyoz. kaç, atmış_üç do_umluyuz. dizlêne pilatin (28) daKdırdı. benimkini de daKtırcek ben daKdırmadım_ışTe. **EB: Parayı ne yapacak bu yaştan (29) sonra? Yİ:** napcek bak deyiverem mi? üş Tâne bi gız_iki ölumuz vâdı. hepsi şêri giTtilê. (30) şimdi birini_üç.. iki gız bi olan. olan Tokdur_oluyo. oldu. kızın biri öretmen. birisi pangıda (31) çalışıyo. olanın birisinininki avukat_oldu, okudu. birisi gine okuyo arkasından. işTe unnara (32) sağılır_inek gibi yolleyon yardım_ıdiyon işTe. **EB: Kendi oğlunuz yapmıyor mu? Yetmiyor (33) mu paraları? Yİ:** kendi olanlāmız yetiyo. biri şekerden_ayrıldı emme yetmeyyo ku. yetmeyo. (34) biri şekerden_ayrıldı birisi ne gi.. bozyükden. biri hava_ıkmalden. **EB: Yani dededen (35) nineden para mı gidiyor onlara? Yİ:** zamanı geldi mi gidiyo. çocuklara yardım_ıdiyo bu (36) olanları değil torunnara. torunları yardım. torunları yardım_ıdiyoz. elimizden geldî gādâ. (37) emmê şimdi de gâli unu dı yapamaz_olduk. az çalışıyo gâli. x: torunlar paçayı yırttı artık ya. (38) **Yİ:** torunna paçayı yırttı allahın_ızninnen çok şükür_allahıma hepsi yönendilê. eyi eyi (39) allah_ömlrêni vesin hepsi yönnendilê. **EB: Eskiden de bu kadar çok çalışma var mıydı (40) nene? Yİ:** eskiden bizim çalışmamız tâ zordu, unu deyyon ya bizim çalışmamız tâ zordu. (41) hayvannan bi yük deriz biz selelê vâ bôle. bi yük yaparız. TomatiS. unu sararîa erkeklê şehiri (42) gidellê. yürüyü yürüyü unu satmâ giderlê şehire. biz dē sırtımızı yonci deriz biz, ot, yonca, (43) biçeriz bi sırt, alırız sırtımıza. aşam beygir gelirse şehirden yîcek_una. sırtımızlan (44) getiriz_una. bi gün gidiyo bi gün geliyo. **EB: Bir gün gidiyor, nerde kalıyor gidince? Yolda (45) kalıyorlar mı? Yİ:** şêrin hanı oluyo. babam rahmetlik handa çalışırdı. bu köyün gelen (46) biygirleri, hayvannānı, unnarı ilgilenirdi, bağlâdı babam_unu artık.. ben kendim (47) çerkezlerdeyin. ben bordan değilin. çerkez. babam_ölmüş. anem bizi almış, iki gız gelmiş (48) borayı gocāya. borda da adamın bi çift_ölu vāmıştı ğarısı ölmüş babamızın. ben bilmem iki (49) buçuk yaşında mıdım, bi buçuk yaşında.. geldimde bilmeyyom ben. unu ben esas babam (50) biliyon. babamı bilmēyon. büyük.. büyük_ölunu banı çıkarmadı dışarı, ikimiz yaşıyız. (51) otuz_üş do_umlu ikimiz de. everdi. biz iki ğardeş gibi işte, böyüdük. napcān, cenābı allah (52) işte. çıkarmam dedi. biz ğardeş gibi böyüdük dedi beyim, evlendirme bizi dedi. sen dedi çık (53) git, ben onu evden çıkarmam dedi. evde olan bulur ğuyarın ben, sen git, isdimeyosañ çık git (54) dedi. mecbur ğaldı almā. x: şimdikiler yapsa imkānı mı vā? **Yİ:** imkānı mı vā. hinciki (55) aklım_olaydı Sāten böle olmazdı. işTe cahillik. napceñ. allah, cenabı allah da gine sevivedi. (56) torun.. çoluk çocuk sahibi olduk işTe. çok şükür. (57) x: nene! mezarlıkta davar_otlatırken_o macerayı da anlatsaña. bizi ğorkuturken_jiyiydi. **EB: (58) Neydi o? Anlat bakalım. Yİ:** biz bôle genÇyiz. davar_otlamā, ğoyunnāmız vā otlatmā Kittik. (59) biz_orda otlatırKān_oyuncağ_oyñayoz_ışTe, genÇ dē miñ. bi ses geliyo emme, acı acı bi (60) ses geliyo. dō dō deye bağıryō.

bu niye ki dedik bu bağırın. bi bakam bakam dedik. (61) çocuklālan_ēl_ēle tutuşTuğ, şōle setin başına geldikdi. aman bēline gadā toprān_çinde, ağ (62) sağıllı bi dede. bi bağırıyo bi bağırıyo. hē amcam_ışte. aman_ordan biz.. davarlā da ūrttü. (63) sesten. biz_ordan davar.. gōyunnāmız_ōnde biz_arkāda. dōrt nalı köyü gel̄dik. yarıştık. **EB: (64) Koyunlar da mı kaçıyor? Yİ:** ses-ten_unnā da gāçdılā. bunu bi annadıvedim de.. u (65) dereniñ_çinde amā işTe hinci benim_ōle gözümün_ōñünde u. **EB: Neymiş peki o? Yİ: (66)** bilmēyoz ku ne şōle yameş_üzlerinde bōle yameş. yameçte bōle mezeriñ.. bayā mezer. (67) mezeriñ_üstündi.. bēlinden_üs yanı vā, alt yanı yok. bōle oturuyo urda. toprakTa. (68) toprān_çinde oturuyo ōrda bōle bağırıyo işTe bizē dōru. biz de bōle gārşıdayız depede. **EB: (69) Ne diye bağırıyor? Yİ:** dō dēye bağırıyor. x: gelmēñ mi dēyo kı hayvanlara? **Yİ:** bilmēyoz ku (70) davāllāmız_orlara variyo, davāllā mezārleñ_çinde. e biz çok gorkTuğ emme hiç de (71) ilgilen-olmadı. inanmadılā. inanan_olmadı. **EB: Ninenin adı ne? x:** yadıgar il-kin. **EB: (72) Yaş? Seksen? Yİ:** seksen. otuz_üş dō_umlu. otuz_üç dō_umlu seksendir_össen. **EB: Okul (73) okudunuz mu nene? Yİ:** üç seni gitTik. bi Tā gelsiñ şe_ādetnāmesini verin demiş_ōretmen. (74) üç sene gitTik bi dā git-medim. x: sen şimdi biliyoñ mu okuma yazma? **Yİ:** bilirin. üç sene (75) gitTik. onu da yarı gitTik yarı gitmedik. **EB: Niye? Yİ:** işimiz_olurdu evde. gitmezdik. (76) yollamazlādı. ōle gitmezdik. çocuklāmız gālabalıktığ_ışte, ōñden sonñdan. dōrt beş tāne (77) olunca evdē. annelēmiz tarlayı gidinci biz di çocuk bakādık, ufaqlara. sōñadan borayı gelince (78) oldu bi gız bi ōlan. annem gelince bi gız bi ōlan_oldu. unnarı bakārdık_ışte. ... /.../ **EB: (79) Şimdi komşuluk var mı? Yİ:** bak birbirimize.. dün benim güççük gelin vardı. gitTilē āşama. (80) bunun dı mīsāfirleri vardı gini. bōlü nē bulursa. hemen. bu telefon_açıveri, benim gelin gelir (81) bunun yimēni yapTı, hazırlamış, massıyı gıruvemiş, hazırlayıvemiş yimēni, geldi eve. (82) yakın_olunca. birbirimizi ōli idāre ederiz. birbirimizi idāri ideriz_ōle. yapan yapıyo işTe (83) canım. her bir inşan güvenir de bañı eviñ_anātarını teslim_idēr mi? u güvenene. birbirimize. (84) /.../ **Yİ:** biz_ōlü durameyis. birbirini.. tarlādan gelecek diye birbirimizi bekleriz bōle.

II/21

MİHALIÇCIK - Akçaören**Kaynak kişi** : Şenay Yıldız, 53, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hayatı, çamaşır yıkama, kış hazırlıkları

(1) **SGA: Yenge hanım adın ne?** **ŞY:** şenay_yıldızS. **SGA: Şenay abla kaç yaşındasın?** **ŞY:** ellî_üç (2) yaşındıyım. **SGA: Okula gittin mi?** **ŞY:** Kittim. **SGA: Burada mı gittin okula?** **ŞY:** burdı (3) Kittim. **SGA: Doğma büyüme Akçaörenlisin değil mi?** **ŞY:** evet. **SGA: Buradaki köy hayatını (4) anlatır mısın? Sabahleyin kalkıp ne yaparsınız?** **ŞY:** sabālen ğahtıh mı biz, sabāle önce (5) sabah_ezeni ğalĥā önce aPdesimizi alışız namazımızı kılarız köy yirinde. hani öncelikli ölü (6) yaparım yāni bi ben de_ıl ğonşu arası dı öle. ondan sōra ğākārıS doval olarak, ucāmızı (7) ateşimizi yakārıS odunnan, mesā ānṣatcām durumdı odun ... diyem tüpleri dimiyem, köy (8) hayātı odunnan yakılır. ğavāltı türünü hazırıfārız. çayımızı hazıā yir undan sōnı mallarımız (9) bakārıS. iştı ahırdı sı.. inēmiz varısa mesīā ki hı böyük-baş hayvanımız ğüççükbaş (10) hayvanımız varısa unnarı bakāriz yāni ğahtık mı. undan sona tarlıları gideriS. hayvannāmızı (11) ahırdı bahtıhtan sōnı, yāz ğünü olısa tarlıları gideriz, ğış ğünü olısa ēvde meşğül hayvannarı (12) bakārıS, ğış_çinde. iştı böllelikle taılıfānan ahılıfānan ūraşıyoz_ıştı köy hayātında. **SGA: (13) Eskiden nasılmıştı?** **ŞY:** nasıl? **SGA: Eski köy hayatı nasılmıştı, mesela annenizin zamanında?** (14) **ŞY:** bizim zamānımızdı varıdı, annemi-ziñ zamanındı dı varıdı, öküz mesā ki bi (15) öküzümüz_olurdu. öküzlēnen çit sürēdik. düven sürēdik. sap.. arbāynan sap çekēdik. meselā (16) kī, ölü hayātımız va, dırpa.. oraKlı ekin biçēdik. sōnu sōnu dırpan çıktı. dırpanınan biçildi. (17) sōnu sōnu iştē biçer ğēldi kōmūze, bölle devam_ediP gidiyo. **SGA: Hayat şimdi mi güzel (18) eskiden mi güzeldi?** **ŞY:** eskiden zor. İsan ğücüyne olan bi_şeydi. şinci moturla, (19) tıraktörlēnen dimiş biçellēnen, şinci ğolāy meselā ki. x: ğolay dı sālık yok. eskiden (20) annelerimiz, babalarımız hani çalışıp çok çalışıyorlarımıştı ama sālıklıymıştı. ama şindī (21) her_şi rahat ama sālık yok. **ŞY:** hayvansal yālā ğullanıyoz meselā tā da ğullanıyoz (22) yo_urttan, peynirden hē, tavūmuzdan yımırtamızı alıyoz inēmizden pēnirimi-zi, yā_ımıza, (23) yo_urdumuza, tārīnamıza hep sālıklı ğullanıyoz şükür gini. eski ğünnēden gini iyi bu ğünne (24) di iyi di eskiden tā iyi biSÇe sālıkça. **SGA: Eskiden köyler çok neşeli diyorlar, öyle mi?** **ŞY:** (25) ğalabalīdın. eskiden şe_ırē_akım yo_dun. şe_ırē_akımı yōñcü kōdū yetişenne kōdū

(26) ğaldık biS hep meseġā ki. sâyġı varıdı, büyü küçü dōru. u sâyġımız varıdı. unuġ_úçún (27) neşelidik, neşeli duruyōduġ. ġorkuyōduġ büyükden sayġımı-
zı.. x: ġōñşular_arasını millet (28) sōhbet çok derinđi yāni, şimdi yōġ. **SGA: Eskiden siz gelin olup kayınvalidenizin yanına mı (29) geldiniz? ŞY: evet. kayınvaldemiz.. SGA: Nasıldı gelin-kayınvalide ilişkileriniz? ŞY: (30) çok_ēyīdik. çok_eyidik, anne kız gibiydik. çok_ēyīdik. kayınvālidem kayın-
tam varıdın, (31) ġayınnamıñ ġayıntamıñ, anası buvası varıdın. āblamlı ēltiy-
dim, odanıñ birine o, dört gōz oda (32) dört hāneyidik. çok_ēyīdik. yāni ēyī-
dik. yāni sayġımız_üzeri ēyīdik geçim hālimiS. SGA: (33) Kayınvalideye sayġı nasıl oluyordu? ŞY: kayınvāldem sayġı nası olcaġ canım, şinci ġapıdan (34) ġayınnam girdi mi toplanıyōduġ, ġayıntam girdi mi toplanıyōduġ yāni kendimiSçi yāni bi (35) sayġımız ġaġkıyo bi yir viriyōduġ. undan sōrū o yi-
mek şēsini felañ hiş biz yapıyōduġ. (36) yimekleri sofraları koyup ġaldırıyō-
duġ. mesā bulaşık türleri hep kendimiz yıkıyoduk. (37) ġayinnaya sayġımız varıdı. ġayınnam bi iş buyurdu mu İtirazımız yoktu. şunu yap didi mi (38) İti-
razımız yoktu, yapıyōduġ. x: şinTiki gelinneri bi seFer buyurulur_ikinciye buyrulmaS. (39) **SGA: Şimdi siz yapacaksınız gelinliġi. ŞY: yapıyōz da. tā dōrusu yapıyoz. gelinner sāt ondı (40) ġākıyo, ġavaltı ġoyūyoz gelin ġāġcaġ
diye beklēyoS. öñcūden mes.. x: ġıS geliniñ duyaġ nē (41) ölü.. ŞY: duysun, gelinnemiñ_ıkisi di duysun. yō, hep gelinner ġōle yāni hinciki.. ben (42) ge-
linnemi kıyaslameyom. benim gelinnēm ēyi şükür, ölü dimeyon da, eskisi gibi de_ıl şinci (43) yāni. x: eskiden mu_abbet varıdı sayġı varıdı. sayġı çok bü-
yük sayġı varıdı_ani (44) büyüklerimizden.. ama şimdi kendi çocuklarımızdı eveli baştan sayġı, kendi çocuklarımızda. (45) **SGA: Doğru. x: dōru de_mi? SGA: Doğru tabi, çocuktan, doğru. x: hindi gelinnēmiz_ōsuñ, (46) olannā-
mız ġızlāmız o.. gelin bacaġ bacā çatıp dı oturuyoİlā. biz nēde ġayınnālān ġayıntālān (47) yanında öle şī. iki diziniñ_üstüne oturuduk. ŞY: öyleydi tabi. unnā ilēde oturuydu biz giride (48) oturuyōduġ. ileri geçmēyoduk yani önnēni kesip Te. öledik. SGA: Bu senin torunun mu? ŞY: (49) torunum. SGA: Adı ne? ŞY: furġan. SGA: Kim koydu adını? ŞY: bobası. bobası hoca (50) sorkunda. çömlekçi köv_ıya ya. çömlekçi kövü. SGA: Eskiden isimleri ba-
balar koymuyordu (51) ama deġil mi? Kim koyuyordu? ŞY: ēbēlē, dēdēlē. hincik ēskiden ebe.. bobanneniñ_adı (52) ēbēdi. dēdē dēdēdir gini de ölēdi meseġā şinci ēbē diniyōdun dēdē diniyōdu. şinci annanne, (53) bobanne yāni çocukla öle yeñi İşēsinde. esKiden bizim ... ēbē dēdē dēyōdu. (54) **SGA: Köye su ne zaman geldi? ŞY: valla se.. köyü bizim şu işme suyu sekisen ġaçtı ġēl-
di? (55) seksen dört seksen beş civārı he. sekseni geçik yılladı. SGA: Ondan önce ne yapıyordunuz? (56) ŞY: u çēşmede elimizden çekiyōduġ. köy_orta-
sındaki çēşmede elimizden çekiyoduk suya, (57) su ġaplarının, destilēnen bi-
donnānan. evlēde su yoġudu. iştı seksen beş sırlāndı kövü depō (58) yapıldı su ġēldi hinci evimizdi ra_atlıġla. SGA: Çamaşırları nasıl yıkıyordunuz?********

ŞY: (59) çamaşırhānedi yıkeyyōduk. kōs_üstünü bōl dōşeyyōduk. deperek-den yıkeyyōduk. kil **(60)** döküyōduk. sabun, kil, mesifā omo, ōle u_tür gulla-nıyōduk. **SGA: Suyu nasıl ısıtıyordunuz? (61)** **ŞY:** suyu kāzan ğuruyōduk. çamaşırhānedi ğazan ğuruyōduk. ğazanın içini suyunan ğayna.. **(62)** ısıdıyōduk ıldıyōduk ōle yıkeyyōduk. kōsü dōşüyōduk, tokāşleyyōduk. ōlelikli yıkeyyōduk **(63)** yānē. şinci.. **SGA: Kili nereden buluyordunuz? ŞY:** kilī mi_alıçıñ bī killik_kövünden **(64)** getiriyōduk. ğamyonnānan geliyōdu, satı-yōllādı köy_çinde, alıyōduk. **SGA: Güzel (65) temizliyordu değil mi? ŞY:** çok güzel, sālıklı kōkuyōdun. güzel yāni yımışak tutuyodu **(66)** çamaşırımızā. **SGA: Yumuşatıcıya falan hiç gerek yok. ŞY:** yok yok çün çok yumuşak **(67)** çamaşır yapıyodu. çamaşır killēyyōduk içini omo ğataraKtan. **SGA: Çocuk-ları nasıl (68) yıkıyordunuz o zamanlar? ŞY:** hē çocukları iliyende.. **SGA: Taşıma suyla mı? ŞY:** taşımā **(69)** suyınā ēvde ısıdıyōduk. mesifā yidek, zobalāmızın_üstünde yideK_oluyōdu. biliyō **(70)** musunuz atık u yidek So-balāñ_üstünde yidēmiz oluyōdu. tasınan_alıP ılışdırıP ğoşuları, **(71)** bebek-leri iliyennēde yıkeyyōduk. yidēmiz_oluyōdun yanē. tēñekiden yideklē oluyōdu, yanı **(72)** satılan bi yideyne zobı_üstünde ısıdılan su. **SGA: Kazan gibi bir şey mi? ŞY:** kazan gibi he. **(73)** Kazan gibi zobanın borusunu geçiyō-du şōle, zobanın_üstünde ğū_üm gibi ğūmūynen ōle **(74)** ısıdıP yıkēyōduk. **SGA: Şimdi daha kolay değil mi? ŞY:** şinci çok ğolāy canım. şoPbeni olan **(75)** şoPbeni va, ğūneş_enerjisiñnen_ıııdan yaz ğünündē enerjilēmiz va zo.. evlēñ_üstünde. ğış **(76)** ğünündū ğan.. şē ğazannarı va, bayyō ğazannarı vā, odunnañ yakıyoz ğine. kōdü nāpcız? **(77)** **SGA: Odunu ormandan mı alı-yorsunuz? ŞY:** ōrmandan_alıyoS. odun_ēmr.. orman kō_ü **(78)** oluncu or-mancılā kāsım_ayındı üş dōrt ğün bi odun_ēmri viriyōllā, tıraKtōlēnen ğidip **(79)** getiriyōS_ıştı ōdun_ēmri senēden_senē. **SGA: Sırf odun mu yakıyor-sunuz? ŞY:** sırf odun **(80)** yakarıS. **SGA: Kömür yok. ŞY:** kömür yok. **SGA: Yetiyor mu? Isıtıyor mu? ŞY:** ısıtır, ısıdır. **(81)** yō, ısınıyoz meşē odunnānañ ısınıyoS yāni ğovalı zobulār meşē odunnānañ_ısınır. **x: çok (82)** mādur yaşlı olanna devlet taraFından biKaş kişiye kömür verirle. **SGA: Ama kömürün işi (83) daha zor oduna göre. ŞY:** zo.. odun ğolāy bize. he odun ğolāy. alışğın_ol-dūmuza odun ğolāy. **(84)** ekmekleri odunnan bişiriyoS sac_üsdünde. ekmek mi canın_ıstedīdi yoksa? **SGA: Bazlamaç (85) yapıyorsunuz. ŞY:** hē, baza-maş pişiriz. bazlamaş pişiriz yāni Pitti mi. dolapları ğuyuyoz, **(86)** dondurucu-lara. undan sōna Pitti mi kendimiz yūruyoz pişiriyoz. **SGA: Dışarıdan ek-mek (87) almıyorsunuz değil mi? ŞY:** yo. almāyıs. yitiremedimiz vakıtlā alıyoS. işimiz çoğ_öldü **(88)** vakıtlā, yitireme.. **SGA: Buraya bakkal mı geliyor? ŞY:** bakKkal geliyo. perşembeden **(89)** perşembē satıcı geliyo. undağ alıyoz. de_ılsi bazarı gidiyoz mi_alıçık bazarına, nallıhan **(90)** bazarını gidi-yoz. çıkıyoS ulllādan getittiriyōS. gidiyoz getiriyoz, getittiriyōS. ōleliklē ge-çim **(91)** sālēyoz. **SGA: Ama güzel güzel kendiniz pişiriyorsunuz. ŞY:** tabi

kendimiz pişiriyoz canım. (92) zebzêyi kēndimiz yaparız. mesêlā ki patitiS, fasilye, sovan, domatiS, böber. bu tūr şēleri hep (93) kendimiz yetiştiriyoz yapıyoS. unnānan geçim sāleyoz. **SGA: Kış için mi saklıyorsunuz (94) on-ları? ŞY:** Kış_çın dı sakleyoz dolapları kuruduyoz, böbellere.. böbellē òle. dolmalıK yani (95) yaşınî dı guyuyoz dondurucuları bölü dē ğurutuyoz yāni hani. bölēlikde.. x: içini boşaldıP òle (96) poşetlerin_çine guyuP ben_òle ğöyuyom. **SGA: Bir tane bir tane koyup donduruyorsunuz. (97) x:** bi tāne de_ıl. **ŞY:** bi torbayā dōlduruyoz. bi kilō ğadāğ torbayā dōlduruyoz, guyuyoz. (98) bi_şe olmēyo. tabi birbirini soğuyoz yanē ğalabalıK_olmasın diye. òle-likle oluyo. **SGA: (99) Nasıl çıkartıyorsunuz? ŞY:** ğoyulduğ mu Saten lanğır lunğur çıkıyo. x: biraS kibar_ol ğıS. (100) **SGA: Yok, kibar olmayın. Nor-mal söyleyin. ŞY:** ne va köy yiri bu, kibar_olsam napcek (101) yāni? tabi kō hayātı dē_mi? tā va mı sorcāğ soru? başKı vā mı sorucağ bi_şeyiñ? **SGA? (102) Tamam,bu kadar. Teşekkür ederim. Hakkınızı helal edin.**

II/22

MİHALIÇÇIK - Aydınlar

Kaynak kişi : Şükriye Akyüz, 69, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, hastalık, kış hazırlıkları

(1) **ŞA:** deyneklēnen gezerin. ēvinēn para şōle ēyiñ_ışlēnde gezerin temizlīmi nē yapamān. para (2) ānca ayaklāmı ... gurtarısam. **SGA:** Ne zaman oldun ameliyat? **ŞA:** iki bıçık sene ōldum. (3) mayıs gelirse üş sene ōlcam. **SGA:** Zor mu oldu ameliyat? **ŞA:** e üş seFer_ōldum be āynı (4) yerden. āynı ğalçamdan_üş seFer_ōldum bir_ayın_ıçindi. **SGA:** Niye ki? **ŞA:** bilmiyom (5) guzum dek gelmedi işde. ameliyed_ıTdilēr dutmadı iTdilē dutmadı soñ zaman_üçüncüdō (6) duttu da bu seFē de siñir miñir mi bālandı barmağlāmı çekdi hayām. (7) burden_ameliyet_öldum burda bi_şī yok çok şükür hayāma ğēldi barmağlām şoyleyib (8) şoyle du.. duruverü böyle durdu muydu yüzü ğapaK gidiyum. **SGA:** Teyzeciğim adın ne? (9) **ŞA:** şukriye. **SGA:** Soyadın? **ŞA:** akyüz. **SGA:** Kaç yaşındasın teyzeciğim? **ŞA:** vallā bēn ğırk (10) dört do_umnuyun heral ātmış dokuz. (11) **SGA:** Genç yaşta takmışlar protezi. **ŞA:** işdi pırıtez dakdılar_emme nē biliyīn nası ōldū? (12) **SGA:** Düştün mü ağrı mı vardı? **ŞA:** he bēn şurdağı göçüg_evlē bizim_ıdi böyle bū bu ğada (13) yümsek balkondan bi yire düşdüydüm. yere düşdüydüm böyle zamannan ben rahatsızlāndım (14) zamannan rahatsızlāndım soñ zaman soñ zaman beni şītTi ğızım ben bölü bölü itmiye (15) duydum ārı yapmıya durdu. unnan sōna hora geçirmede neriye ğitTiysem nerden düşdün didi (16) dokdullā nēriye ğitTiysem Filmi çeken nerden düşdün didi. eñ soñunda bursa-da gün_āldığ. (17) ne u ünüvesteniñ_adı ōlum_urda ameliyet_olcādık bi senelig gün virdilē ba_ā. va ōlan (18) ğardaşım varıdı urdān geri geldim_eskişērde ōmer bēy ümüt sālıkda ōmer günēy di ona (19) vadım duramadım. bū_öz de on beş gün_öldum ameliyet_öldum bursadan televun ğeldi (20) sırağ ğeldi gelir misin? siz bana bi senelig sıra virdiñiz ben duramadım_öldum. dēy u da (21) böyle oldu işde ğızım hanī ōle bi şiy_ışdi nāpacīñ? **SGA:** Üç kere mi oldun yani? **ŞA:** üş kere. (22) üş kere. eyiyiz baķam_ışdi kendi kendimiz dediynēn dedeniñ biraz ğulaķları a_ır para u sert (23) ğonuşur. dedeniñ para ğulaķları a_ır serT ğonuşur_ışdi günümüz geçiyor gidiyor. **SGA:** (24) Peki balkondan nasıl düştün? **ŞA:** tāhta boşluğ. tāta deyincī bidonnar_ātı asıhydı. bidon (25) lāzım_öldu böyle yīķamışın_uruya āsmışın. bidonu āldımı biliyon da yere nasi indīmi (26) bilmiyon. /.../ **SGA:** Kaydetmemiz gerekiyor

unuturuz. ŞA: tabî. şindî şîler çıkdı ya işde ne (27) alırsa alıyo aldıyi yerde galyo şeysi. **SGA: Şu kapıyı da kapatayım amcaların sesi çok (28) geliyor. ŞA:** ğapat bakam bi eviñ işlêni toplıyamadım heP_öyle. ... yardımcı olursa. çok (29) çekdim ğızım çok. üş sever_amelıyat beni bayā assatTı. işde bu ayağ şış. ayağ şış bôle ... (30) devletde bi ortopedi şeye gitdim. bôle oluyom ben nası olcan diye. u da didi kime (31) ameliyet_olursañ una git didi. **SGA: Ona gittin mi tekrar? ŞA:** gitdim. pilim çekdi şē yapTı. (32) iyî dedî düzelir dedi ama dokdor bēy ben sâte gide.. çıkarķan sōledim didim. ayām bi (33) hoş_oldu. Saten_urda filimi şittî taburcu yapıyo dokTur bē diğim ben gidiyun_ama diğim (34) ayām bi hoş gine didim. düzelir düzelir didi. konturola gitTim ğızım ğinē düzelmedi işde bu (35) bôle hinci barmaklām şōle itTi miydi tōkezediyor_ayā yāni yürüken deyneklēm_olmaSa (36) sürtünüb gitcen. u ğün sobadā yimeg yapıdım yimē burıya getirin dirken nası mutfāñ (37) ğapısında ayağ bôle itTi iyer bu ğapı açık_olub dı urıya kendimi bôle bārimı dayamıydım (38) ğālî dōkuldū-ne de yimē_ēñ ğayırmadım dı zāten tozunu alamıyōm bi de yimeg dōkülüse (39) nası paklıycān diye ona şiy yapıdım a ğadı ğayırdım. mıstaFa da diyo ki anne diyo niye öle (40) üzöldün kendi kendi dōküle.. ölüm dōkuldūne de ğayırmadım dōkülmedi ğerçi ama didim (41) nası paklıycāma nası temizlicēme yālî şey. biliyosun yālar bi yeri deydi miydi çıkma bilmēz. (42) onun_çin_ışdı öle yani para sorunum_ınār ğızım. iyiyiz bakam hindi işdi dedeninen (43) ğışım_ō-lanıñ yanına gidiyoz zāten şehirde duruyoz. yazın bahardı geliyoz dediye ullardı (44) durduramıyoS. beni di ğa ēve ğapıyorsunuz diye halbuki ēğimiz şirin bi yerdē öli ğapalı (45) apartman diyil_amma ille dēdeñ şitmiyoru. yanî ülü sevmiyoru. geşler_ış_ıcabı gidip di (46) ullara yerleşiyoru. e adam atmış yetmiş yaşından sō şe_ıre götTün müydū anca bi cāmiye (47) gidiP geliyor cāmide de kimsiylen_ilgilenemiyon diyor hep yabancı diyuru. ordan dönüb (48) geliyor_ışdı öle ğünümüz geçiyo yāyırım nabcāñ? sālġ_ōsun işde. hāvā serinnerse gine (49) gitcēz. ğorkuma dişlēmi de yapıdıramadım şurda bi dişim ğāldı laf ğonuşurķan biri bi yanna (50) gider biri bi yanna gidē. **SGA: Doktordan mı korkuyorsun artık? ŞA:** dokdurdan da (51) ğorkmuyon ğızım da bôle diş daķınannır yanımda āzından çıkarıyu temizlime yapıyuru. tabā (52) çanā ısılyuru bi şîler yapōr ben_ınnarı ğördüm_ıñü sanki içimden bi şiy geliyoru hacaba (53) ölçu vıremezsem olan da mı ğaybide yi dōkuldü dōkuldü bi bu diş ğādı ğaltında iki çürük va. (54) gidince daķdıram dır_ōlan ne bilin_ölüm ölçüyü dek vırebilirmın hani a_ızıma ğalıb (55) ğuyuncā ğu_zaman dek vıremeSsem hacab nası olur kü diyon ğişde nābcan? ... **SGA: (56) Eskiden bu köyde hayat nasılmıştı? ŞA:** vallā yesgiden ğızım kōde hayātımız çoğ güzeldi. (57) mallarımız vardı ğoyun_ōsun geçi_ōsun ineg_ōsun mesełā iveli çüvti öküzlēnen atlānan (58) sürülürdü öle_ōsun heb ğara ğuvvetinen çalışıyoduķ. harmannarı bôle elinen biçiyollādı (59) ekinnirî. undan sōna bişdikden sō harmana topluyollārđı. öküzlēnen düven sür bakam sür (60) bakam düven onđan sōna yāmır yağıcı

topluyoduğ yāmir gitTi mi şidiyoduğ. yō valla da (61) esgiden bu hayaT daha mı iyīdi diyon ben. hinci ekinleri biçer biçiyor hārmanı biçer (62) ğaldırıyu gelib hazır giriyor insannardı hayaT ğalmıyu. iyan_ōsun insannarda hayaT (63) ğal-madı. esgiden yāni bi dā mı iyīydi ne biliyin. buyur. bu da ēltim mutTarıñ hanı-mı. (64) mutTarıñ hanımı ēltim_u da. /.../ (65) SGA: **Teyzeciğim kışlık ne ya-parsınız siz?** ŞA: vallā ğızım ğışlığ yēsgiden_ışdī yaz_oldu (66) muydu bahçelere ekiyoduğ kendimiz. fasilleleri meselā yeşil ğuruduyōrdun. yeşil_ol-maSsā (67) iç_oluyōdu iş fasille diyi yapıyoduğ. beyaz fasille ğuru fasille işi. patetis_ekiyodun. gine (68) şindi di aynen yapıyoz da patetisi şindi bi böceg dadandı domatisleri bile durdurmuyur_u (69) böcek. bigaş senedir bayā pate-tiS_ekmiyoz_ama gine dedeñnen bāçeyi yapıyoz yāni ğışlığ (70) işi yapıyoz. undan sōna da biz_ōle ğarışık tarna yapmıyoz biz meselā yazdan tārna (71) yapıyoduğ sāde yo_urt, tuz, un. akşamdan yo_urdunu tuzunu torbada süzdür-dükTen sōna (72) yo_urdunu südü şīsini tuzunu ğatıyōduğ ğarışdırıb yu_uru-yuduğ hamır mayalār gibi ... u (73) zabā ğada duruyodu. zabān gine bi ğāşık ya süyünen ya südünen_unu yalabuduyuduğ (74) dammaşlara dōküb ğurudub ğış-lıK yapıyuduK bi çarşaFlara şīdib di. e hīn hinci gine āynı (75) yapıyoz. maķār-na yapıyoduğ meselā. ğıyma maķağna yımırtalı meselā yımırtıyı ğırıyoduğ (76) ğaş yımırta ğırāsañ_una göre avcımızınan bōle köv_ādeti. meselā buriya on yımırta mı (77) ğırdıñ avcınınan bōlü on yum.. avış_unu alıyuduñ u yımırtıyı süyunan_uluyoduñ (78) āldı_ıñ_unu ğatıca yu_uru. bāzıları ōle yazıb ğurutu-yomuş biS yassāşda hāşlıyōrduğ eyce (79) pişirmeden. eycē pişirmeden ğokulu oluyurdu hem de. hāşlıyoduğ. unu dı ince ince ğıyıb (80) ğurudub ğışlık yapıyu-duğ_ışdı ōle ğış şī şīmizi ōle ēr ērzāmızı düzüyuduğ. hinci gine āynı (81) ōle yapıyurun meselā. āynı gine yapıyoS hāşlıyoz, ğıyıyoz. bübēr uyuyon patlıcanı ya ōy ya (82) ōle ğuruduyuz ōle gine āynı āynı sürüp geliyuru. fasillemez_olur-sa işidiyon. (83) domatislerimiz_oldu muydu fazlaca salça yapıyon. bu sene ben bi şiy yapamadım pōle iki üş (84) ğavanoza bīraz domatisi geçirdim acik ğoyurek ekmek damcaK ğada olduķca kōnsēve (85) şışelēne ğapatTım iki üş ... ōle bi yapıdım. baķam nası olcağ_acığ da tuz ğatTım. e ōle bi (86) şīler yapıyon ğışlığ_ışdī hani evelden gördü_ün_ādetlēñi yapıyon ğızım. SGA: **Sağol (87) teyzeciğim. Ağzına sağlık. Allah razı olsun. Hakkını helal et.** ŞA: yō bi şiy di_ı yavрім (88) nolacağ ki ōyle işiyden ōsun varsın sizler bizi bōlü şitmişñiz biznē şī yapacaz tabi ... (89) ānmışñız. SGA: **Bir de dua et bize.** ŞA: hē al-lah_ışñizi ras gessin tabī. allah_ışñizi ras (90) gessin. çoluğ çocuğ_ēvliseniz çolūnıza çocūnıza uzun_ōmürler virsin. hayıllı ğapılar (91) yazılar yazsın. nā-pacaz_ışdı ōlü ğünümüz geçiyu.

II/23

MİHALIÇÇIK - Beyköy

Kaynak kişi : Mehmet Emin Güngör, 69, İlkokul; Sevim Güngör, 60, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz, Fatih Doğru, Ferdi Bozkurt

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, madencilik, düğün, âdetler, köyün tarihi, pekmez yapımı

(1) /.../ **SG:** bāçeden gēldiK dē biz kırımızinen pasımızinan. ğusura bakmañ ya. /.../ **MEG:** (2) meselâ dü ğün yabdıK. o üç yüz lira sona asgerdin geldiKden sona atmış dokuzdı evleñdim (3) meñ. şim bakKkal hasan dēye biri vârdı urda esnafdı. beş ğaltı dene esnaf vârdı. yazar â bē cē (4) davulcu parası kipridine ğadâ bñdñn dü ğñññ masravını yapar ğadam, esnaf ğadam, hepsini (5) yazañ veriñ. âltını ğümüşü davılcı parası bilmem dömbekcisi. sen onu ordan ğodeñ. bi de (6) dedimiz gibi u dokuz ğoñ ğoñ bir kişî besliyosuñ o māsınan. onu annatıyom. işTe okuyan var (7) tabî, u öğretmen ğokulundo okuyan vār, kimisi askerdi. öle yetērdi. /.../ **EB:** Abi sizin adınız (8) neydi? **MEG:** mehmed ğemin. **EB:** Soyadınız? **MEG:** güngör. **EB:** Yaşınız? **MEG:** yāş atmış (9) doKuz, yetmişe gediyoñ işTe. **EB:** İlkokul mezunusunuz. Daha sonra okudunuz mu? **MEG:** (10) okuyamadık kî. ilkoğuldâ işTe u ğzaman davar mıvar vardı. unnarı şe yaptık. sonğa urda (11) mādene girinci kavaK kıromdı biñ î biñ kūsür kişî vardı. **EB:** Şimdi niye o kadar düştü sayı? (12) **MEG:** şimdî şey ğoydular ğurâya māzotlu doldurucular kuydular, kēpçeler. veriñ.. (13) veriñ ğaltında ğasasınıñ, işti ğasa deriz biz ğüvennik şīsini insan-nar şe yapar işTi delik (14) delinir lā ğam patlar u kepçi dölduru ğötürü ollu ğa atâ. esgiden vağonnâ falan filândı. tabi (15) bu ordı dâ î akşama ğadar onun çıkardı ğı ğazıñ ğiçinde çalışıyoñ, o dinamidin (16) minamidin ğatılan şesi ayrı. akşama ğada u makine veriñ ğaltındı tabî. hep öle işTe. şimdî (17) meselâ kömürlēde benim yirmî beş sene bu eski kömürdü şantiye şeflî ğı yaptım. u ğıman (18) el ğarabasıyla çalışılırdı. şimdi bant ve kōnveyır deriS, zincirli. dönüp üretimi onnar yapıyola (19) işti şimdî. unnar da çalışıyolâ tabi bunnāñķi tâ büyük. /.../ (20) **MEG:** öle yaşam devām ğetdi. şimdi ğeldik ğışti hanımınan burda. arım, bi seKiz ğon ğarım (21) va. işti on bizim ğo suyu çekilinci şimdi yer ğaltından su veriyoru. şey, tērmik ğadulārya. (22) müdürlē falan heP ğahbābımıS, bazı bārişırız su gelmez ğışti neyē ğelmedi neyē gitmedi (23) dēye. bî.. ölumuñ biri ōrda işTi şeye bakıyoñ ğu da, müdürleriñ yanındı alışvirişi o bakıyō. (24) bugün anğarada gine heralda. ğeçe ğündüz girer çıkā-

rım ben, kendi iş yerim gibi hepsi tanır. (25) yaşam_öle devam_ettİ. /.../ **EB:** Sizin adınız neydi teyze? **SG:** sevim. **EB:** Sevim? **SG:** (26) sevim güngör. **EB:** Yaşınız? **SG:** âtmış. **EB:** Okul okudunuz mu? **SG:** ilkökulu oKudum. bēşe (27) ğada oKudum. **MEG:** sekören köğünden. **SG:** sekİ_örenden burâyâ gelin getirdilē. **EB:** Sizin (28) düğününüz nasıl oldu? **SG:** biSim dü_ünnerimiz_ıyı olurdū. çoK güzel yürürdü her şey_ıyı (29) yapılrđı. üş dörT gün davıl çalınđı kö_ümüzde. beni görmüş, sormuş, soruşturmuş_aldı (30) işTe. **MEG:** hiş di görmedim yâ. **SG:** görmedim der. **MEG:** işTi ô dedimiz_ô bakKal hasan (31) dēye bunun bobasıynan dī şey ī dosluĸkarı vârmış. bizinen di dostudu. gelirken (32) gidērken_ışTī biz de asker.. asgerden geldik ya ğız_arıyóllāĸ bizim haberimiz yok. (33) sekİ_örenden ğız bulduK dedilē iyi dediK biz di. öle görme mörme yok. **FD:** Orası da (34) Manav deĸil mi? **MEG:** hı? **FD:** Sekiören de Manav köyü deĸil mi? **MEG:** manav kö_ü hē. (35) **SG:** u dâ mi_alıçı_â bālđ. da sekören ĸalabalıK bura gibi di_ıl. burâ üş bēş hâne ĸaldı çoK (36) ĸalabalıK bizim kö_ümüS. mâyenēda görüştük_ışti tâ mâyeniyi ğada hiş görmediK ne o (37) Peni gördü ne ben_onu gördüm. **EB:** Sekiören'le bu köy arasında fark var mı teyze? **SG:** ĸura (38) tehneyđi di öle fazla ĸalabalıĸ yokTu bizim_urası ĸalabalđı tabi heP burası yabancı ĸeldi tabi (39) ne de ôsa ilk başlādâ. tanımıyonĸ kimsiyi orda hep kendi şeyiñdi, çevrey yakın heb. **EB:** (40) Burada başka farklı bir şey var mı? Komşuluk, akrabalıĸ, yemekler... **SG:** kômşuluk Ta iyi. (41) komşulukları iyi. tabi iyi herkiş sâyĸı duyalldı yēnge diye şe yapalldı. herkiş çok sevērdi. (42) ama şimdi kimse ĸalmadı. bitTi. (43) **FD:** Orayla buranın yemekleri aynı mı? **SG:** âynđ. âynđ yemeyimiS hiş de_ışmedi. **MEG:** bu (44) yöre âynđ ya. tabi, kültür_âynđ. **EB:** Düğünlerde ne yemek yapıyordunuz teyze? **SG:** bizim (45) kö_ümüzdü ēñ çok pilaf. pilaf yemeyi çok mēñşurudu. pilaf verilirdi. el yemē_ē de (46) yapılyōdu da pilaf devamnı dökülürdü. perşembe gün bi başlārdı. **EB:** Sadece pilav mı? (47) Başka? **SG:** yemek, el yemē_ē yapıyōllā eviñ_ışinde olannâ. **EB:** Neler yaparlardı mesela? (48) **SG:** dolmâ, çorba yapıllā, ēt boludu. ēt bol. ĸiñe yapıllā bak dü_ün yapsınnar hemen pilaf (49) dökeller pilaf dökülüllē. **EB:** Etlı pilav mı yoksa normal pilav mı? **SG:** ētlı pilav. ētlı pilaF (50) husisī bölü büyük tavalar_almışlar benden sōna geçen sene gördüm ben ĸe güzel yāni (51) yemek tabakları almışlā ayrı ayrı. herkeSiñ_öñüne ĸuyup ĸoyúyōllē kompāstosunu pilafını. (52) ayran verçēse ayran veriyo pilafıñ yanındı. el yemē de yapılyo tabi bi haFtā ulur. **EB:** Sarma (53) mı dolma mı? Hangisi? **SG:** sārma. yapraĸ sārmasī, bībēr dolması, onnar mēñşur. fasülle (54) bişērdi ĸuru fasülle, patetiz bişērdi işTi öle. ēt yemeyi yapılrđı. **EB:** Düğün kaç gün (55) sürüyordu? **SG:** perşembi gün başlārdı bizim dü_ün Künü. â hālen_öle. pēşembi gün başlā (56) pazara ĸadâ pazar gün biter_ışte akşam soña erē. **EB:** Perşembe günü ne olur? O gün kına mı (57) olur? **SG:** perşembi günü Tal çıkā deriz Tal çıkā dellē pilaf dökülür, odu-

na gidellē. bītūn (58) gomsular ɔdunnarı getiri yıkaĺĺā ēvin ɔñüne. dü ɔñ ɛvine yıkaĺĺā, Çāmiye yıkaĺĺā. gıza (59) ğına yaƣcāsa ğına yaƣaĺĺā. ordan başlañ işte Cuma ğün de gelive gidive misāfilleri ɔalġıcı.. (60) **EB: Kına gecesi kız evinde mi olur?** **SG:** Kına ğecesi ğız ɛvindi olū. **EB: Davul falan gelir (61) mi yoksa kızlar kendi aralarında mı eğlenirler?** **SG:** tiyiplēnē. tiyiplē va kendi aralānda (62) ɔalāĺĺādı ğızlā, ğalabalıƣ. ğalabalıƣ kö ɔümüS. **EB: İkinci ğün ne oluyordu teyze? Birinci (63) ğün, perşembe ğünü kına, cuma ğünü ne oluyordu?** **SG:** cumā ğün dē ɔalġıcılā falan gelī (64) ēvin ɔñüne toplanır ğız ɛvi olan ɛvinin ɔñünde, oynāĺĺā. ɔalġı ɔalāĺĺā ondan sōna birāz (65) dinnenmiyi gidellēñ işTi öle. **EB: Yemek mi veriyorlar tekrar?** **SG:** yemeK tabī veriliyō. (66) cumā ğün aƣşamdan gelirdi ɔalġı.. ɔalġıcılā. **EB: Cumartesi?** **SG:** cumārtisi ğün dē ɔiyiz (67) serilirđi ɔiyiz dērdik. ɔiyiz sererdik u ɔiyizī gelirdi ɔalġıcılā orda ēvin ɔñünde oynādı. (68) soPbet ēdellēdi. ğızlā otū oynāĺĺādı toplanıĺĺādı heP bi sürū ğız, her yēr ğızıdı bizim ɔura, (69) ɔoƣ ğalabalıdı. **MEG:** köylerin deliġanlı başġannarı olurdu. **SG:** başġannarı da vārdı tabi (70) ğızlāñ dı başġanı vārdı erkeklēñ de. **EB: Başkanlar ne yapardı?** **SG:** başġannā yönetirdi. (71) bö ɔñ āyşegili yeme ɛ gitÇēz yarın fatmagile gitÇēz, şimdi bi sāt sōna ğuruyemiş yimiye (72) gitÇēz filana. u da unnarı yönetirdi öle. biri di ɔeyizi beklērdi. **MEG:** deliġannı başġanı, (73) deliġannı başġanı u kö ɔñ şēsiydi. deliġannı başġanı meseĺā dü ɔünnēdi bayramnarda ɔoƣ (74) sayġılı. meseĺā birisi bi huzursuzluġ yāpsıñ gidip şunu götürün len dedi mi tamam bitTi unu (75) alır ğētürölē bi Tā sokup sokmazlādı u derne ɛ. öle işgi mişgi olu iƣerlē biri aşırn ölē (76) ra ɔatsız ɛdici bi şiy oldu mu alıñ gidin götürün bunu dedi mi götürölēdi. ɔoƣ sayılırdı (77) u ɔıman, deliġannı başġanı oranıñ şēysīdi. **FB: Neye göre seçiyorlardı peki?** **MEG:** kendi (78) aralānda seçiyōrlādı meseĺā āmet sen deliġannı başġanıñ dēye ölē oy ğullanma yoƣ (79) deliġannı başġanı oluyodu. **FB: Kimin bileġi ğüçlüyse o mu oluyor?** **MEB:** bilē.. bilēden ɔoƣ (80) şē birāz dı sözü geƣen olurdu tabī aƣıƣ da. **EB: İtibarlı yani.** **MEB:** itibarlı olan, inşannarı (81) seven gine öle ğavġacı ğürültücü di ɔıl de. ɔoƣ ğüzeldi. **EB: Kız başkanı nasıl seçilirdi teyze?** (82) **SG:** ğız başġanı dā aramızda seçēdik kendi aramızda biS. o da kendi aramızda yapādıƣ. (83) fatma sen buġın ğız başıñ dēdiñ. gelin ğızın şalvalarından, elbiselerinden heP da ɔıdıĺĺādı (84) kö ɔñ iƣinde olan ğızlaġa, herkeş ğiyērdi ɔunu dü ɔñ ğün. cumārtesi ğün, aƣşamlıñ (85) teslim alırdı heP. u başġanın dı öyüdu şīsī vāzivesi. **EB: Pazar ğünü ne olurdu? Gelin alıcı (86) mı olurdu?** **SG:** pazā ğün sabahTan gidilī hoƣa nīƣahı ğıyılır, undan sonā gelini almıyā (87) gidellē alıĺā, olan ɛvine gidellē orda biraS ɔalġıcılā ɔalaġ mılaġ undan sonı ɔalġıcılār bindiri (88) yollāĺā. **EB: Gelin alma nasıl olurdu? Araba falan yoktu tabii, atla mı olurdu?** **SG:** esġiden ɔat (89) varıdı tabī, at varıdı sözü ɔñā eşşeklē varıdı. eşşekleri dünürşölē biñerdi her yere atı (90) bulamañ ƣı gelin binēdi ata sadē.

öle. **MEG:** damādı şeye, cāmiye götürülē, tıraş_oldukTan (91) tıraş_edellē işti çalgıynan çulguynan. undan sōnı urda imam giydirdiydi onu duvaynan. (92) cāminin_çinde duva ēdereK_ı imam giydirdi damatnıK_öle giyinirdi, damatnıK_uráyá (93) cāmiye gidēdi. **SG:** u pazar gün giyēdi unu çağım hī. sādıÇı olurdu yanında dāmādin. **EB:** (94) **Sadıçlar ne yapardı teyze?** **SG:** sādıçlā yanında sādece bulunurdu bi şey yapmāzdı. yardımÇı (95) olur_ışTe dāmāda yardımÇı olur. **EB:** **Kızların yanında da sadıç gibi bir şey olur muydu?** **SG:** (96) olurdu. sādıç onun dı olurdu kendine göre. yakınñandan birini āmcasının gızı yavut (97) tēyzesinin gızınī alırdı yanına.. **EB:** **Evli mi olurdu o yoksa bekār mı olurdu?** **SG:** evli ōsuñ (98) bekār_ōsuñ. ná de_ışmēzdi. herkeş kendi sevdīne sōlerdi. **MEG:** gelin geldiñ_ēvē. uráyı (99) sor-sañā. **EB:** **Tanımadığın bir eve gelin geldin. Getirdiler bıraktılar seni.** **MEG:** bu (100) senin_adamın. **EB:** **Dediler. Ondan sonra ne olacak anlat bakalım.** **SG:** gelini āldılā köyden (101) getirdilē aÇıK_arabayı bindirdilē benī. acıK_arabıynan şuráyá gēldim şurdá indim (102) cāminin_öñünde ... bāşış veriyöllē tabi gelin_inmiyyō bāşış_almıyınca. **MEG:** kimisi diyo (103) işte binek veririm kimisi bilmem ne veririm u_zıman mēşurdu ya in falan dēye. bizden (104) çıkıyo canım_ō. **SG:** ondan sōnı çıkārdık yokarıya dāmādı oynadılā aşşāda, tañı tañāllādı. (105) **EB:** **Sacı var mıydı? Sacı yapıyor muydunuz?** **SG:** saçāllā. ēkmeg gavırılādı (106) gelin_inivirincisi. şekē da_ıdıllādı, para ataıllādı. (107) **MEG:** bi di şey vārđı. şimdi gelin gēldi evde büyük kim vār işte büyük_ābī vār, amca vār, (108) baba. işte gayınna erkek şey_olmaSsa erkeklere sōlemezdi gelin bāşış ver.. müsāde etmedin (109) müddetce. ben büyü_üm ya ābıyım, veyāt da bābayım, gelin gēldī. gelin hanım benim (110) yanımdı kıtiyetđi gōnuşmaS ki hiÇ. **SG:** işāretinen. **MEG:** işāretinen ō müsāde edeceK. bi dī (111) tamam bēn müsā.. müsāde etTim dī-ceK bi di bāşış verecek gelin undon sono gōnuşacak. yok (112) canım geline verecek. verceK_amā gōnuşmamaK nası samıt gelin. yā. **SG:** gōnuşamazdın (113) ki. bubam bi gün patır pıtır_ō yanna u yanna bu ēvlēdiyiz_ışti bōle gezip durū gezip durū. (114) bu diyom bi şey_arā emme ne arār kı diyom. evde de kimsi yok bi ikimiz varız. sōle gızım (115) sōle dedi. tā dedi gōnuşmı-cañ_ñı bir_ay_olduñ geleli dedi. bir_aydır dedi gōnuş dedi (116) keser_araşım keser nērde? buldum getTim_eline ve.. hah_ışTe bu dedi. unğan sona (117) gōnuşTuğ. **EB:** **Ne kadar konuşmuyordu?** **MEG:** yāğ şeye bālı başında daı adama. öle üş beş (118) sene gōnuşmıyan gelinner vār. tabī yā. **SG:** geçemezdiñ_ileriye. geli dibinde burda otırıdın (119) bōle. **EB:** **Aynı yerde yemek de mi yiyemezdin?** **SG:** yemek yirdin. yemek yiniyodu aynı (120) sōğrıya oturulur yemek yinirdi. **MEG:** ama çocuklānı sevemezsin. benim çocuklāmı annem.. (121) şē bobamın yanında hiç sevmedim ki. **SG:** çocuklānı sevdırmezle, çoK_ayıP dellēdi. **EB:** (122) **Peki kendi çocuklarınız yanınızda torunlarınızı sevse?** **MEG:** sevellē olur mu zor gelī mi tabi (123) sevdiriz

canım. olur mü? şey yoK bizde meseġa ben.. **SG:** bizde öle yoK. şimdi yoğ_o. biz (124) gendimiz yaptık ama. **EB: Saygıdan mı oluyordu bunlar?** **MEG:** tabi bi şe.. şimdi gine biz di (125) o anēnevī gene biz devām_etTiriyoz_onu. mesēġā lüzumsuS_öle ta.. tabi o mo_abbet (126) sobbetten ne gelinnē ne olannar_ölē cav cav cav cavi konuşmazlar yani. **EB: Sululuk yok (127) yani.** **MEG:** yōK sululuk yoK. ši.. torunnā dı_öle. hiş kimsi kimsiyi bi toġat vurmaz yāni (128) yanniş_annaşılmaşın_ölē ġaba güç yōK. ama bobam dı_öliydī ben di_ölüyüm. ölē lafTa (129) sōledim mi otutTurum böle ġızdım mı. **SG:** herkeSiñ tabāni āyıyıldık ta benim (130) bebeklēmden_ayrı. esgiden.. /.../ (131) **FD: Burası Manav köyü deġil mi?** **MEG:** manav kövü. **FD: Kime Manav diyorsunuz siz?** (132) **MEG:** vāllā manavın mānasını bilmiyoS bī bizim ī dedemiS_ördudan gelmiş. ördudan gēlmiş (133) šiye yeġleşmiş o dönemde molla ömer o_ızıman_ışTe laġapġa molla ömer_oulları diye (134) geçiyō bizim laġap. boluya gēlmiş. biS soy_ıacın_uşakġa bilgisāyardan çıkarTı gidip (135) arşivden bulamadık yāni şeylerini arıcaz. şeyin_ördunun bilmem nē kazāsından. hatTā orda (136) onnarın kuruluşları falan fīlan varımış. molla ömerin di. sonra dedem burıya bi gēlmiş (137) ēbeminen_ēvlenmiş. ēbeminen_ēvlenmiş bi tā geri gitmemiş. bobamgil evde fazġa (138) annatmazımıştı o_ızıman dikici dillēr bu ayakġabı ustası işTe ayakġıbı falan yaparımıştı (139) burda. burda ēvlenmiş. burdo burdā ġālmış. o dönemde ġadıġıK_önemi ya mesēġā bolūda bi (140) suş_ışledin yani biz varsayımdan ġonuşuyoS. sen eskişe_ire gēldin. boluya atlarsañ seni (141) tutūklüyōġā eskişe_jirden gelip tutūklüp götüren yoK seni. suş_ışledin ġaçıyosuñ. acaba (142) diyoz biz_uızıman işTe dedem hiş bi tā gitmemiş di ġardeşlerim va şu va bu va falan fīlan (143) diye. bize bolululā dellēdi laġaP_olaraK. hatġa amcamın mustafa boluluydu sona zīhni öldü (144) bizimki güngör_öldü soyisim_olunca. mustafa boluydu. sonra heralda tevFiK_amcam dı (145) di_ışTi naptī. ölē şey_öle manav_ī manavda şöle yā yerlilere manav diyöllē. ben ġārsa şe (146) yaptım. azerilere tat diyorlādı öbürlere de tenekeme diyorlādı, yerlilere. onnar da bilmiyu (147) tenekeme ne yerliye tenekeme biSe manav diyöllē. buralar heP manav, yörük yani. yörük (148) dēken ġinē şey nēğden geli.. geldīmiSī pek bildimiz yoK yani. **FB: Köyün kuruluşu çok eski (149) mi?** **MEG:** kö_ün ġuruluşu ī şöle burası bēy köyü ya, bu ġüreşin_örda ġale varmıştı. var (150) zāten. böle büyük araba gibi taşlar var böle ġaleniñ daşları var şimdiki vinşler falan (151) ġaldıramaz_o taşları nası ġoydularsı orayı. bi sürü hüyük vār buralādı. bēyler burduymuşTu (152) burası şehir gibiymişTi hatġa şu tepe tepedīmişTi şey, bēylē. sonra bu ġoyuna_ıġı, ġüreş, (153) ġavak mivāk buralā yōK. bütüm bēylerin, bēylerin_ıoyun_ıılları varmıştı orda. ġoyuna_ıı (154) öle ġalmış. **FB: Osmanlı döneminde mi?** **MEG:** osmannı osmannı. osmannı amā şeden ġalma (155) yanı ta ġeşmişden yanı romalılā ġalmış heralde burda. romalılādan ġalma bēylēr burda. sōna (156) osmannı olmuş_ışTe nası oldu

bilmiyom_oruyu tabi ora çok_uzun şe. burda daşımışlar bî (157) işTe koyunālî āları burıya başğa bi biri gēlmiş. unnar da anğara taraFında esas (158) kalabalıklārmışTı heralda, bi kısmı buráyá gēlmişlē onnarıñ bi ōlan ōlunu ōldürmüşlē işTe (159) gelin dññúrşú olmuşlā kısa kesiyom. bunūda imam burdan görü. bēyiñ_ōlu öldürmüş (160) bunnarıñ_ōlunu. imam sōna susmuş susmuş demiş ki rātsız_ōmuş. demiş ki bunnarı sizin (161) ōlunuzu āmet bēyiñ_ōlu memet_öldürdü dēmiş, imam. ondan sonra öbürleri toplanırlar (162) geliller. onnar ī alevi kökenni esas_onnar şey_olarak. unnar geliller bu gız da gelin ya ōrda. (163) bunnar başğın yapacaklar dēye haber velilñer bēylere. bēyler_işTe şeleri malları mefāl ne (164) varsa kaçırıla kidellē. ondon sono gēlmişler_ōt.. ēvlerini mevlerini yakmışlar ve bēyleriñ (165) talılarına falan koyuna_ılındaki tařılılā.. ōlu oturmuşlar_onnar. o_ızman_işTe asTı asTık (166) kesdī kesdik. bizim bu köv çok_esKi bi köy. undan sōna şū cāmiyi annatīm aşşā (167) koyuna_ılının_ordā kilise beleñ deriS kilise varımışTı, bu bēyleriñ döneminde. sen yā (168) bunnar_işTi kültürsüzlük. sen kilisiyi yık burıyā cāmi yap. ya sen kilisiyi ne yıkañ bobam (169) daş mı yok bēyköyde yā? bütün sıvadıķ şindi bütün tārihi yazılı taşlar var. kilise kilisiyi (170) yıkmışlā gēlmişle kiliseniñ şesi duruyo ōrda. **FB: Aynı malzemeyle mi yapmışlar camiyi? (171) MEG:** aynı malzemiyle. kiliseniñ bütün taşlarını yıkmışlar, mērmēr_işlemeli taşlar neler (172) neler vā. unu sıvadıķ görünmüyo ço_u da. getirmişlē burıyā cāmi yapmışla. le kilisēyi ne (173) yıkañ yā? bobāñ şesi mi? bēy ya u_ızman. şindi kilise olsāydı ura turizime açıktı urası. (174) yıkmışlar gelmişlē. orda bi benim bāçamıñ_öldü yerde kıya mezarları var_işTe o şeyden (175) kalma. tabi açılmış_u dönemde falan fıñan. bizim köy çok_eski. burayı yapıtlāñıñ_ēñ (176) büyük nedeni de şu. çok_ğonuşTum dı annatıyım diye. üş dene dereniñ_āzını yaPmışlar. (177) manavlar Saten nē orman_nārda yaşamış sivrisinek varımış sıtma varımışTı u_ızman, (178) esgiler_annatır. sıtmadan_ölüyomuşTu milleT. burā buráyá sivrisinek_olmāS. üş dene (179) dereniñ_āzına sabā_a ğada eser bura. rüzğar_esēğ burda serindir burası. akşām oldu mu (180) ēsmeye başlar. onuñ_için buráyá otu.. oturmuşlar_işTe. /.../ **SG:** geldiK_ēvlēmiz (181) sipülceK_iki Kındür bıraKıP gidiyoz_ōlece bakşağā. misaFır geldi size ğarşı ayıP_öldü (182) pisli_iñ_içine gēldiñiz diyē. **FB: Teyze bunu sen mi yaptın? MEG:** hanım yaptı onu. **SG: (183) bēn yaptım_onu. EB: Ne diyorsunuz buna siz? Şahmaran mı diyorsunuz? MEG:** şahmeran (184) deriz. **SG:** balık gız deyyoduķ. **MEG:** şahmeran_o şahmeran. **SG:** şahmarān bilmiyum ben (185) balık gız diye işledim ben_ōle bilmişim_adını. **MEG:** yōķ canım şahmeran_o, şahmeran_o. (186) getir hele bakām bi.. bilebilceklē mi bak şu ordān şişelēñ birini āl da ge bi. bilemezsiñiz. (187) şindi bāk. burda sumak va bilmezlē. sumā bilirsiniñiz. bilmezsiñ. şindi bak bilmezlē ço_u. (188) bilmez. ben topluyyom güvem çiçē d.. bi çiçek dā va. kekik gibi. /.../ (189) **EB: Pekmezi nasıl yapıyorsunuz?**

MEG: pekmezî çinīyoz. olannā gelir. hē çineriz_onu. şurda (190) kazan_ocaqlāmız va gördüseñiz a şurdı satı. hē şurdı. orda onuñ pekmez toprā va. yanī (191) beyaz, kavalin_ō, kavalin_ēñ güzelidir, iyīsidir. **EB: Var mı buralarda?** **MEG:** vār. onu.. (192) onnan şē yaparsıñ_ışTı kaynaTırsıñ. u çökēr, unu tekrar süzer öle Pekmeze ğorsuñ. **EB: (193) Şimdi ezdiniz o suyunu kaynatıyorsunuz değil mi siz?** **MEG:** tabi canım_onu çinīyosuñ. **EB: (194) Kalan posayı ne yapıyorsunuz?** **MEG:** ona pasusunu atıyūz. **EB: Bir şey olmuyor mu?** **MEG: (195)** olūr. ne ōmasın? eñ güzel sirke ulur_undan. tabi. dūnyanın_ēñ güzel sirkesi u. onu ıslallā bi (196) büyüK bi işTī şey havıza niyse şiyiñe göre onu işTe beKlime şēysi var. biraz dı su falan (197) selpillē. eñ güzel sirke ondān_olū. esgiden_ōle yapallādı. şimdi satıñ_alıyoS. dē sirke işti, (198) her_yer sirke. pekmeS ğāli biS_alışdıK şölü savırıkan biliyoz ğivāmını, kepÇesini (199) savırıkan. **EB: Süzdüğünüz suyu toprak katıyorsunuz içine...** **MEG:** u bi kaynıyoru. kaynadıkñan (200) sona onu dinnendirioS, dinnendirinci toprak dibine çökē, onu tekrar temizce süzceksıñ. ī (201) zaten_az ğalincı cimbıldatmıcān cimbıldatTıñ mıydı topraklı olur pekmeS. onuñ suyunu (202) ğoyuyosuñ. o da şey_ışTē, sıra dedikleri. ğaynadıyoñ ya şeylēde sıra ver dēyē içiyon yā, (203) köFtecī köFtecilēde çoK_olur, sıra. o sıra hē tatlıdilte bi sıra ver de. o onuñ suyu işTe sıra. (204) sıra o. onu biS_şıPdantı deriS. sōnā u ğalan topraklı şeyi çuvallara ğuya.. aķar_ō. onu içēñ. (205) **FD: Ne dersiniz?** **MEG:** şıpdantı dellē. böle damlıyo şıp şıp şıp şıp falan damlıyo öle de (206) şıpdantı dellē una. onū da kaynadıyoñ da bekmez_oluyo tabi, sıra o. **SG:** o duru akıyō toprak (207) çuvalda ğalıyo çuvala dolduruyoñ daķıyoñ, burdan böle damlıye damlıyē çıkiyō öle. **EB: Dut (208) pekmezi de yapar mısınız?** **MEG:** yaparıs. yaparız_ama bu sene yīcek dut yōķ. hep vurdu (209) so_uk vurdu. dut pekmezi yaparız_onu da aynı öle kaynadırıs toprak çalmaSsāñ ekşir. (210) bizim ī işTı bu ğurcanıñ büyük_olanıñ torun ra_atsıSlandı dē.. şē ğansıS demişlē dut (211) pekmezi içiriñ buna demiş dokTor. bi de dedim lā kāynadalım kaynattık. dut PekmeSiñe öle (212) şē yapTık. esgiden şī Pekmesi çoK_olurdu. her sene ğaynadırız da bu sene yok. /.../

II/24

MİHALIÇÇIK - Çalkaya

Kaynak kişi : Dursun Üçpınar, 80, Okumamış; Gülhan Üçpınar, 48, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş

Derleme yeri : Bahçe

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, hayvancılık, çeyiz, dokumacılık, eski yaşam

(1) **SGA: Adın ne teyzeciğim?** **DÜ:** dursun. **SGA: Soyadın?** **DÜ:** üçPınar. **SGA: Kaç yaşındasın?** (2) **DÜ:** men gaÇ yaşındayın gızım? **GÜ:** SeKİzen yaşında. **SGA: Seksen yaşında maşallah. Hiç** (3) **göstermiyor.** **GÜ:** seKİZenden di geçikdir. **DÜ:** belki di geçik. **GÜ:** geçik. bunnāriñ _anı (4) yaşlarını esgiden nufusları geç yazdırılıyo. köyleri gelip giden olmuyomuş-TuK. eki üç senidi (5) bi gelen _oluyomuşTuK o _ızıman yeni dōmuş gibi yazdırıveriyolārmışTıK. cezā almāyalım (6) diye. çünkü gāzāya uzakmıştık. hayvannan gidilirmıştık. hayvannan gidilmesi için yaşların (7) geç yazdırıyolamıştık cezā gelicek diyē yani yaşını yeni do.. Pu seni dōmuş şeklindē (8) yazdırıyolāmıştık. **SGA: Anneniz mi?** **GÜ:** evet, kıyananam. unuñ _için yaşların bilmiyor (9) yaşlılarımızın ço _u. **SGA: Sizin isminiz ne?** **GÜ:** gülhan üçpınar. **SGA: Siz kaç yaşındasınız?** (10) **GÜ:** ben kırk sekiz yaşındayım. **SGA: Siz de göstermiyorsunuz.** **GÜ:** biz çok çalışTık _ama (11) bilmiyom ki. köy hayātı her şey organik _oldū için bilmiyom _artık. **SGA: Niye** (12) **yapıyorsunuz bunları?** **GÜ:** bunnarı yorğan yapıyoS. koyunnarımızı, kendi koyunnarımız var. (13) kırkıyōS, yıkıyōS, bunnarı kendimiS dikeyiz yorğan yapıyōz. kışın sıcaK _olur bu yünner. (14) sizleriñ satın, elden _alıyonuz, biS kendimiz yapıyız, yetiştiriyoz. **SGA: Biz de güzelini** (15) **bulamıyorusuz zaten.** **GÜ:** ama bunnar çok sıcaK _olur. kendimiz yapıyoruS. **SGA: Siz de mi** (16) **bu köyde doğdunuz?** **GÜ:** evet ben di bu köyde dōdum. **SGA: Teyze senin adını niye Dursun** (17) **koymuşlar?** **DÜ:** benim adım.. annemiñ çolū çocū durmamış. dursuñ diye undan gömuşla (18) gızım. **SGA: Ölmüş mü hepsi?** **DÜ:** ölmüşlē de. u da dursun baķam diye undan gömuşlā. (19) **SGA: Kaç çocuğu varmış annenin?** **DÜ:** annemiñ _iki çocū va. hindi öñden tabi ilēden ik _üş (20) gādā ölmüş. ik _üş gādā da sōra öldü. bi olan bi gız _ey biz hinci. **SGA: İki çocuk.** **DÜ:** he iki (21) çocuk. **SGA: Diğer kardeşinin adı ne? Yaşayanın?** **DÜ:** ya ğardeşim di burdı yaşıyor ya hinci (22) burdı yok. **SGA: Adı ne?** **DÜ:** hūsün. hūsün. **GÜ:** hüseyin. **SGA: Hüseyin. Dursun deyince** (23) **durmuş ya ona ne koydular diye sordum.** **DÜ:** adı hūsü-yün. (24) **SGA: Eskiden beri koyunlarınız var mıydı?** **DÜ:** ha esKiden ğoy..

inemiz, göyunumuz. ta (25) yesKiden, çocuklümüzdan. hatta öküz goşadık önden. hinci atık motôlîâ çıkınca öküz (26) goşmuyoruz artık motôlîâ devam ediyor. önden öküz goşadık, inek bakadık. **GÜ:** çiçilî (27) yâni öküzünen yapıyoduk. **DÜ:** sözüm una merkeP ... görüyorsunuz. önden merkebimiz (28) vardı hinci bu mahâlede peK az gâldı. merkeplenen odun getiridik, gidedik de. dal (29) getiridik. heş bö.. böyle vakıt geçirdik. **SGA:** **Bu koyunlara nasıl bakılıyor?** **DÜ:** göyunnarâ (30) işte ga.. motulîânan, önden öküzlenen galdırdık yicēni. talîâlâ ekerek.. ekedik. unnarın (31) samannın, denesinnen bakaradık. dâdan dal getiriz. çam dalı meşi dalı. unnarın bakarıs. (32) hinci dâdı yayılıylar.. **GÜ:** güdüyoS. yâz mevsimi güdüyoS yâni orman.. **SGA:** **Çoban var (33) mı?** **GÜ:** yani herkes tanıdını gâtabiliyo. kendin güdülübü.. güdübiliyösun. öle öle. (34) Koyunumuz dediysi yeni başladık biz da göyunculü. **SGA:** **Daha önce koyunculuk yapmıyor (35) muydunuz?** **GÜ:** öncüden bubamın evindi yapıyöduK keçi Falan yapıyöduK inek (36) hayvancılıK vârdın yine vârdın amâ bu sefer burada yeni başladıK da göyunculu. hayvan (37) büyükbaş hayvancılıK yapıyoduk. yinē büyükbaşımız dâ var, küçükbaşımız dâ var. **SGA:** (38) **Bunları kırtkınız.** **GÜ:** kırktık, yıkadık, işte tokaşlıyoz, yıkızoz, kirini pasını akıdıyoz. yorgan (39) yapıyoz. kendi emēmizinen dikeyoz elimizinen. her şeyi yetiştiriyoz, kendimiz yapıyoz (40) yâni. ... çalışıyoz. çok zahmetli. amâ ra at. **DÜ:** kendin dikimeSsen bi goşşuya ... goşşuyu (41) diKdirin. **GÜ:** yapmayı çalışıyoS. çündü çocuklarımız dî çeyizliK için biz bunnarı (42) yapıyoruS. (43) **SGA:** **Ben de evlenme çağında oğlunuz kızınız mı var diyecektim.** **GÜ:** kızımız var. kızımız (44) var. ölumuz okuyo, kızımızın okulu bu sene lisēyi bitirdi, iki senelik üniversitēyi gâzandı (45) gitmedi dört senelik istiyom diyö. **SGA:** **Nereyi kazanmıştı?** **GÜ:** konya. nevşevir. işletmeyi (46) gâzanmışdı. **SGA:** **Konya mı Nevşehir mi?** **GÜ:** konya nevşevir işdē. bu u da aynı yerde ya. (47) onun için iki senelik diye beyenmeTi. dört seneliK isdiyor. **SGA:** **Hazırlanacak bir sene (48) daha.** **GÜ:** hazırlancaK. yapabilir.. gâzanâbilirsē okıcaK, dört seneliK gâzanâbilirse. (49) çocuklarımız hazırlıyoz bunnarı biz şindi. çeyizini ilerde rahat olur. **SGA:** **Çeyize ne (50) koyuyorsunuz?** **GÜ:** evet çeyizimiz nē koyalım işte? başörtü, havlū, patik, eğer nē (51) ması örtüsü, her şey var. evlerimiz nē varsa unnardan var. amâ şimTikiler istemiyo biS biz (52) yapıyoS. yâ başörtüyü nâpicân diye istemüyüz deyyo amâ bizde âdet olmuş artık, yapıyoz. (53) **SGA:** **Dursun teyze eskiden nasıldı çeyizler?** **DÜ:** ta unnarı annattırcaK başa. eskiden annemiz (54) bēz doKulîârđı, bēz doKurlârđı. bō bunnarın a.. şeyleri vardı âlâtları vardı. bēz çözerlerđi, (55) bēz doKurlarđı. u bēzlēden çeyiz yapalîârđı. be.. doKumu bēzle inđen çeyiz yaparlârđı. (56) **SGA:** **Sen yaptın mı hiç?** **DÜ:** ben di yaptım. kendim doKudum. **SGA:** **İpi?** **DÜ:** ipini (57) satın aldıK bēzlerin. hē. bunnâdan şavlağ yaptım. kendimden eyirdim bunnâdan bunun (58) gârasından. adamnarın aya..

bacāna. **GÜ:** pāntol yerini bunnar şalvār diyo şindi esKilerin (59) bunnādan yapıyolāmıştıK. **SGA: Yünden. DÜ:** yünden yapāduk. bi di dokurduk. düzen-de (60) āynı düzenimiz varıdııp dokurduk. (61) **SGA: Yün dokuyordunuz bir de satın mı alıyordunuz? DÜ:** he gidip satın alıyoduk. **SGA: (62) İpi? DÜ:** hē ipi. u bēz u. yani gōynek gibi bölü geyiyordukuna. göynek gibi. hinci bu işeyi (63) etē geydımız gibi göynek yapıyo anılarımız. **SGA: Herkes dokuyor muydu? DÜ:** herkeş (64) dokurdu. herkeş dokurdu. **GÜ:** çünkü yokluk varmıştı eskiden kendileri yetiştirī (65) yapıyolāmıştı. **SGA: Sonra o dokuduğunuz bezleri ne yapıyordunuz? DÜ:** ē işte geyiyorduk. (66) hep geyiyorduk. hani çeyiz işi.. onun çarşafların içindi bölü hani yolaK yolaK oluyor ya, (67) ölü olurdu bezlerimiz āynı. unnarı ... çiterlerdi dikerlerdi gey-yerdik. devāmını geyyerdik. (68) **SGA: Şimdi dokuyan hiç kimse yok değil mi? DÜ:** hiç kimsi yok gāli dokıyan. bilmezle bile, (69) nerden geldini nerden gittini bilmezle bile. **SGA: Sen kimseye öğretmedin mi? DÜ:** yo. en (70) küçük gelinim i dokdur. **SGA: Öğretmedin, gitti yani güzelim şey. DÜ:** yo, hiç a unnā hiç (71) bilmezle. zati unnarın günündü gayiboldu gālī şavlār yaptık. undan sōru şuydu buydu (72) bir iki şavlār geydilē gāli böyle gelinne. (73) **SGA: Eskiden bez dokumaktan başka ne yapardınız? DÜ:** nē olısa işte māl bakādın. ēn māl (74) bakadık. malları undan sona bakadıK işte şöyle yidiricēdik geydiricēdik işte ölü gün (75) baş idēdik çoluk çocuk böyütcēz diye. **SGA: Eskiden çocuk büyütmek nasıldı? Doğunca ne (76) yapardınız? DÜ:** do uncu mı? do uncu napecān? ya yatırığorduK göbēni bālan ondan sōna (77) anasını bi yan yatırın, çocū bi yan yatırın. bununkılā hastānidi oldu. bununkılā ikisi di.. **SGA: (78) O hasta mı? Ayağını mı basamıyor? DÜ:** hāsta. bacā acıtmış da. ... ayā hiç bi şey yokdu (79) okutcādım. işte, büyütcēdik okutcādık diye.. **GÜ:** nōldu bakiyim senē? acıdı mı ayān he? (80) acıdı mı ayān? bak bunnardan dī yetiştiriyoz kendimiz biz geçi. hevet bakam bak bakam hı. (81) **DÜ:** bi yeri gıstırmış bacānı ... gızım bak āzını aldı. **GÜ:** ceviz yok muydu aşşādā (82) misāfirimizi ceviz getirseydin gı. **DÜ:** ölü ölü ... naPcañ işte günnē geçiyō. **SGA: Adı ne (83) onun? GÜ:** bunun ādı camgozdū ama, camgoz goymuştuk. ayānı gıstırmış bu. ayānı nē (84) gıstırdın? bu da.. çayı bekler misin? beklemezsin. **SGA: Gelecekler şimdi. Ne olacak onun (85) ayağı öyle? GÜ:** iyi olmaz bu. kesicez. **SGA: İyi olmaz mı? GÜ:** olmaS. **DÜ:** gıstırmış (86) de ulāda ıaşları da ölü oluvemiş. **GÜ:** ağaş-ların arasını kıstırmış he. u cēviz yinir mi (87) gabuK lē? **DÜ:** memliket nēre? **SGA: Ben Nevşehirliyim. /.../ SGA: İki tane mi keçiniz var? (88) DÜ:** tā hu beş altı gadā da hunun yid oldu dā aldılār geldilerdi bi yol dörd oluğaldı öle. (89) /.../ **SGA: Eskiden elektrik yokken köyde ne yapardınız? DÜ:** gaz lambası yakādık. ... (90) üstü açık hōlü gaz lambası ... üstü açık hōlü gaz lambası yakādık. **GÜ:** çıra dı vārdı çıra. (91) **DÜ:** çi yakādın. gaz lambası alımıyan çi yakadı. **SGA: Komşuluk nasıldı o zamanlar? DÜ:** (92)

ğonşu ğonşu ēyidi. hē, eyi geçinirdiK. birimizden_alıĝ birimizi götürüdüĝ. bi_şeyimiz (93) olmadı mı, çıramız_olmadı mı ğonşudan_alırdık. yemē-miz_olmadı mı ğonşudan getiri (94) yirdik. gersi gerĝ_iletirdik götürüdüĝ, ödüç. öyle öle vakıt geçirdik ĝızım_ĝıştı ğonşularınan. (95) **SGA: Eskiden herkes birbirine yardım ederdi deĝil mi? DÜ:** ēdellē tabi canım. ēdellē. talĝĝlāda (96) ekin biçēken orānan_ekin biçēdik. **SGA: Hep birlikte mi? DÜ:** hē. böyün bizim be_ĝim tālayı (97) biti.. ben bitirīsem ben başKı ğonşuyı gi-dēdim, yardıma. ben bitiremezsem ğonşulādan (98) gelīdi. öle öle vakıt geçir-dik ĝızım, işte. **SGA: Hastanız olduĝu zaman ne yapardınız? DÜ: (99)** hāstamız_öldü vakıt pek işe.. önemli işe yoĝudu sarıyar baracı varīdi. tā öĝ-den napalādı onu (100) bilmem de sarıyar baracınā gidēdik. sarıyar baracını götürüdüĝ. bi yannı hayvannarı bālarĝar, (101) bi yannı dı kenĝĝleri tutaĝĝlarīdi, dōrt sāt burıya. dōrt sāt giri hāstamızı götürüdüĝ. bi yannı (102) hayvan_ĝış-sini bālarĝarīdi, semerinē. dingeklēde ĝörüyoşunuzdur va baĝ işelēdi gelirke. bi (103) yannı dı kendīleri tutaĝĝā ārdınĝan_erkeklē. ölü dōĝt sātlik yeri sarı-yari götürüdüĝ. sarıyar (104) baracı var ... **SGA: Orada doktor mu vardı? DÜ:** hē urda doĝTur varīdi. **SGA: Karda kıştā ne (105) yapıyordunuz? DÜ:** işti ĝardı ĝıştı ĝötürebilirseĝ ĝötürün ĝötüremezseĝ ölü. ĝötürümedīĝ (106) zaman_ölü. hē zaman_olmaz. zātüreye tutuluyoru. çok_ölennē oluyoru zā-türēye tutulū. (107) emē_bu senelēde yok tabi, hemen hincī tāsiyon diye bi_ş-şi ge.. hinci tu.. hemen hāsta oluvidi (108) mi hadi baĝam ya nallıhan ya eş-kişēr, hemen ĝötün. sabān burdan hinci çarşāmbı ĝün (109) eşkişēre arābı ĝālĝar burda. eşkişēre āşamı_dek varı geli. undan sō nallıhanı ĝālĝā bazārtesi (110) ĝün, urāyı da varı gelī. bi di mālıcı ĝālĝā ārāba. hinci buruyu burdu dōrt dene arāba ĝālĝā üş (111) dene arāba ĝālĝā sabalen, ... bazarı ĝün. bi mālıcı gidē, biri nallı_anı gidē, biri eskişēre gidē. (112) haTđā biri böyü.. nallı_anı giden bu. **SGA: Öyle gidiyor şimdi, eskiden zor. DÜ:** ölü gidiyoru (113) hindi ... cuma ĝün nallı_ana şe.. mālıcı gidē, eskişēre gidē. unnā devāmı ĝi-dellē. cumārtesi (114) ĝün gini gidē eskişēre gini arāba ĝālĝā böle.

II/25

MİHALIÇÇIK - Güce**Kaynak kişi** : Şengül Ar, 65, İlkokul**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru, Songül İlbaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Köy hakkında bilgi, kış hazırlıkları, düğün, halk hekimliği

(1) **ŞA:** gelenē görenē gibi? ge ğuzum şırıya otu. nası bulduñ benim gibi kötü ğarıyġ be? hāsda (2) birisi. hāsda biriyim beni na hapacādıñızdır? **Sİ:** **Neren hasta?** **ŞA:** bēn doġuz kere (3) ameliyet_öldüm hāstıyġ. şeker dānsiyon da va. bōbrēm de teK benim yirmi seniye geşTi. (4) öle rahatsızın_ışdı. peg_ış yapman da yāni evde hinci çıkıvırdım şu kōñşuya. **EB:** **Adınız** (5) **neydi teyze?** **ŞA:** şēngül_ār. yaş atmış beş. **EB:** **Maşallah. Okul okudunuz mu teyze?** **ŞA:** (6) beşe ğada okudum ilkoġul. **EB:** **O zamanlar köyde okul var mıydı?** **ŞA:** vārdı vārdı bu köydü (7) vardı. çoġdan varġmışdı bizim kōdü okumuş başġa yerinkilēr şu ġızılberüklülēr meselā başġa (8) yerden bizim köve gelmiş. bura mērkēz orta öldü_uçün bizim kōde okumuşlar_ēsgiden (9) ġēlmışlē di öle. çoġdan var bizim kö_ün_okulu. **EB:** **Daha önce üçe kadar mıymış?** **ŞA:** yok (10) heb beşe ğada okudulā bilmen ki. ābingil fālan benim dē yetmiş beş yaşındı nē öldü heb (11) beşe ğada okudular_unna. bizim kōdü okul beşe ğada. hiç_üçe ğada olmadı. şu (12) ġızılberüklüde benim bildim de üçe ğada okuġlārdı sōnadan. **EB:** **Köyün adı hakkında bilgin** (13) **var mı teyze?** **Güce adı nereden geliyor?** **ŞA:** Fallā bilmen dē güce kō işdi bizim köv sōnadan (14) gelmiş ġurulmuş buriye. diñek diñektēn bi iki hāne gelmiş. unnar ġonmuşlar_oturmuşlar. (15) ġörcudan bi ġarı dimiş ki bizim kō_e cüce gelesiymiş di cüce adam urdan cüceden güce (16) ġöndü diye ġörcudan bi ġadın öle diyi şīt. duyduydum ben yāni de. yalnız bizim (17) kō_ümüzün şisi diñek kö_ünden sürmüymüş. sōnadan ġēlmüş. bizim kö_ün tallaları (18) topraġarı ġörculuların ġızılberüklü ġarageklī heb ulġardan_ālma. yēllisi di_ıl_öle bi. (19) ānnem_öle dirdi iveli bī ġayı kö_ü vārmışdı çayıġlar varġmışdı. urdan bizim kö_e toprak (20) virceklerimişdi fakir kimsesi hani kō topra_ā yōmuşTū. annem_öle aġıllı ġadınımışdı da u (21) dirdi. bi adamnar gelmiş sizin gibi dē dimişler kī bēkçi mutdara ça_ırın toprak vircez biz (22) size ġayı gelen ġıġlārından. ġidemin_urdan şidemin kā_at yapamın diye. amanın ... şiler (23) timiş ki te çā_ırın deli begdeşe. ça_ırın deli bekire. hī timiş_adamnar. bu kö_ün şisi hīyeti (24) bekçisi deli hadi eñ_jyisi ġaçamın. ġomuşlar gitmişler. hiş para mara virmimiş taġlā ne (25) virmemişler bizim köve. işde bizim köv kendilinden çalışı çalışa öle ālmış. şū (26) beklime-

niñ_āltındaki taʿālar bizim heb görçuluların kızılıbörüklüleri şu kö_ünj taʿā-ları va (27) bizim kōde bizim_aldūmız taʿālar yāni gayınbobamgiliñ_aldık-ları. şöle dipden bi kōden (28) taʿā yok toprak yāni. öle bi köv gurulmuş burası. sūt. yeñi bişirdik. **EB: Eskiden elektirik (29) yokken nasıl geçerdi hayatınız?** ŞA: e ĩambalarımız varıdı işdē. fen.. şī. **EB: Ta küçükken (30) babalarınızın zamanında.** ŞA: ĩamba varıdı. ğaz lambasī. unnan_oturuy-duğ_el feneri vārdı (31) hayvannara Felan. annemgiliñ goyunu geçisi çoKdu çobanı nè vardı annemgiliñ heb_unnan (32) gidēdi geci do_umuna şīsine go-yunnarın geçilerin_inekleñ. bōle geçinirdik. ben burıyı (33) geldikten son-na gēldi eletdirik ben ğırk yēdi sene öldüm evleneli bunnā. undan sōna geldi (34) eletdirik. ğaş sene ölmuş_olabilir ğırk dört felan_ölmuşdir. **EB: Şimdi mi hayat güzel (35) eskiden mi güzeldi?** ŞA: vallā şindī güzel her şey var da ēsgiden daha sālamdık. hiç hasta (36) ölmazdık yāni şindī her şeyi hasda olu-yır. **EB: Eski hayat mı güzel şimdiki mi güzel?** ŞA: (37) şimdiki tabi şimdiki hayat iyi gine. esgiden dālarda baña anamgil heb daş_ayıtlattırıdı. (38) taʿāılārda davar güdēdi bōle çalışırđı ğinci ğadınar rahat şindi. erkekler de. şindi bizim (39) āltı_ay çalışıyo ha benim_olan üş köpe_ı āldı ava ğitTi. işi bitirdi. biz ğış yaz (40) çalışırđı ēsgiden. öt biçēdig ēkin biçēdig. şindi ma-kinelēr biçēr, biçeller biçer. şindi (41) rahatlık_emmey para dā yetmiyoru. yāni şinci dē dili_ñ birinden giri.. birinden çıkıyoru (42) ēveli āz hava parı alırdık daha iyi rahā şey_oluyodu yetiyodu. bu da benim ğız mutdarın (43) hanımı. nōldu ğuzum. hē iyī. işde ölüydük. sor baķam. şu ğızı bēn bi yēde ğōdüm gibi. (44) Sİ: Kış hazırlığı ne yapıyorsunuz teyze? Eskiden ne yapı-yordunuz? ŞA: ēsgiden de ğuru (45) yapıyódúğ_ışde bibēr fasillē turşu ğu-ruyoduğ. bekmez ğaynatıyódúğ_ēsgiden_üzüm (46) ba_amız çoKdu. şindi üzümnerē baķān yok. bekmezi üzümü topluyoduğ ēziyoduğ. unu (47) ğazan-narda ğaynatıyódúğ süzüyüdüğ topraklıyozdu. öle ğaynatıyódúğ. hayvān pan-Çarından (48) yapıyoduğ bekmez. öle yapardık_ışdē. (49) Sİ: Dügünlerde ne yemek yapıyordunuz? ŞA: dü_ünnede fasillē çorba yayla çorbası (50) diyoS_ışde pilāv yaprāk sārması yapıyoduğ. üzüm ba yaprākğarından. unnar-dan paTedis (51) bişiriydig_ōliydı yapıyoduğ. Sİ: Kaç gün sürüyordu dü-ğün? ŞA: üş gün sürüyodu. hindi gine (52) üş gün_öle. ēt canım ēt di bişciğ tabi ēt_ōlmadan dü_ün_olu mu? divār kesilirdi üş dört (53) dene divar kes-i-lirdi. Sİ: Üç gün boyunca neler yapılyordu düğünde? ŞA: ĩlk gün ğına gēcisi (54) oluyodu hani ğız_ēvini gidiyoduğ_ılk gün ğına yakmıya. ētesi gün_olan_ēvindē ğınacı (55) dillēdi işdi cumārtesi gün. perşembe gün şi cumā gün ğına gēcisi oluyodu cumārtesi de (56) ğınacı oluyodu olan_ēvine gid.. olan_ēvi ğız_ēvinī geliyodu şennik yapıyodu. pazar gün de (57) ge-lin_alıcı işTe oluyodu yimekler yiniyodu olan_ēvinde. **EB: Üçüncü gün ne oluyor?** ŞA: (58) işTē üçüncü gün de yiñī olan_ēvinde pilāflar hazıĩlanıyodu gelin_alımıya gidilcek diye. u (59) Pilaflar hazıĩlanıķan gelin_alımıya gidiyu-

du kö_ün_ adamı şennik yapıliyudu çālgıcılarına. (60) gız_êvinden gızı alı-yodun geri olan_êvine gelib gelini indiriyoz undan sōna pilaflar yiniyo (61) okuncular kōlerden hanī akırbālar geliyo. yiniyo içiyo dāmada para da_kılıyoro (62) gelin_arabadan_ınince. şiy yārdım gibi işde ōle paralar da_kılıyo altınnar da_kılıyoro. unnā (63) bitTikden sōna herkes da_ılıb gidiyoro gelinnen dāmat kālıyoru evinde. **Sİ: Çeyiz ne (64) yapıyordunuz? ŞA:** çeyiz_ışde çorap, terlik, patik, gızlar masa ne örerler êvine çi_yiz. pano (65) işlellêr her şiy ya-paıııardın_ışde. **x:** gelin_arabadan_ınırken bir şey virirler ya unu da sōle. (66) **ŞA:** gelin_arabadan_ındi miydi inmezdi gelin bōlō oturu. ğayınnasını ünneğ bıķam (67) ğayınnası gelir ğoyun viri_yin hin baķām ğoyun viri_y. ğayın-tası geli_y_inek. dü.. tana düve bi (68) şiy vircen in ğızıma dir unnan sōna inêr. gelin_ıninci unu ğālî geline nişannalııar (69) gelini_ı olur. ĩnmelig. **EB: Dana mı veriyorlar? ŞA:** dana düve viriyoıııā kōdüyse düve. (70) kenere gidersi satsın diye erkek dana viriyoıııā para yapsın diye. **FD: ĩnmelik mi onun adı? (71) ŞA:** ĩnmelig. gelin_arabadan_ıncek. **EB: Damada bir şey yok mu? ŞA:** dāmāda yok. biz viriz (72) dāmāda ğızlā viriyo yāni. benim dāmat bize gelin-ce biz di una tana virdik. bi hāvta el_öpme (73) gelillê. pi havta sonu on bês gün sōna. u_ızıman gelincesi dāmat_êlimi öpmez. dikiliğ bōle. (74) ğālî biz de diyo_oz tana vêrdim saņa. ğızım ğoyun virdim êlimizi öpeller yime_ek yiller (75) akırbālarının. ũndan sōna gideller ğālîk birbirimize gelib gitmiye başlarıS. bi havtā on gün (76) genmezler_olan gız bize miselā. **EB: Hālā veriyor musu-nuz şimdi? ŞA:** şindi di ōle. (77) kōv_arasında da ōle gitdu.. ğurbete gidinci de ōle. şinci hepsi bōl da işde ne bili_yin huzur (78) yok gibi yāni ... **EB: Niye huzur yok? ŞA:** irahatlık yoğ hep hasdı_yis hep. kimisi bêl fııııdan (79) kimi-si midedê. êveli vallā yaşı yaşı ğadınnar_annem benim sekzen_üç yaşı_n-dağ_öldü. bi (80) sürü de iş dutārmışdı çobanı bakāri a yavrum ğafam_arı-masa didi heral tansiyonumuşTu (81) bilmezdig_u_ızıman. hiş bi yêrim_acımaz_emme dirdi. ben hasdı_yın_ana bü_ün (82) geledimdir-sem_annem bobam_öldü on bês sene kendi ğaldı. geşmişlerden_ōsun (83) yavrum ben_olı_yın sen_olcāna dirdi. (84) **FD: Eskiler hastalanınca bir şey yapar mıydı? ŞA:** yō. bi ğırıpın yudāTı. **FD: Kendileri ilaç (85) yapmaz mıydı? ŞA:** yōķ yok. bi ğırıpın yudārdı. bayā geşdi ğafamın_arı_sı dirdi. he ğocağarı (86) ilacı ōle yaPmadı anam. **EB: Yaralara ne sürerdiniz kanadığzı zaman? ŞA:** (87) elimiz_iltā_ab_aldı_ı zaman çam saķızı saradığ. çam saķızı. u iyi çekivırı hêmen sancı_yı (88) kêsêrdi. hani mêllem yokdu hê. sarı çam saģızı bizim dē u tātālāda çıkar_ı_scaķdan da biz (89) gine alır da sararız yazın hōle. **x:** bēnim de bobānem be_nim bo_azlarım şişince ħeb (90) patlatırımışdı bādemicikleri. ōle geçermişdi. u geçirirmişti nasıysa. **ŞA:** duz basar. duzunan. (91) Tuz yaķarımış. ārpa unu sarārdı. ārpa unu sarārdı annem. işde ğolunda bi yara felan çıkıncası (92) şıdınce u da ārı_yı kêsermiş bu yarı_yı işdi ōldürü. benim şu barmām ğoPdu patozda harmanda (93) biz bēn anneme git-

Tik, biz unna. annem hēmen sūt mayası diye ekmēñ mayasından getirdi (94) sūtünen ğarışdırdı barmāma sārđı. eskişēre ōle ğitTik de urda dikiş_atTılar kemik.. bōle (95) buġıarına. **EB: Kopan parmak ne oldu? ŞA:** ğitTi. sü.. şīde ğaldı harmanda ğoduġ ğitTik. u (96) sōna çıġmış patozuñ içinden çıġmış_emme ğötürmedik bilmiyoduġ_ġeçe olduydu. patoz (97) yapıyoduġ. otobüs ġeġērdi pazarıdı. ġitdig_inci bēn de hiş bilmiyon_ānnem de. māceraydı (98) bi.. ğitdik hasTāneniñ ġapısına anneminen bōle ottuġ biS. nē ġiren va devlet hasTānesine ne (99) çıġan va. birisi ġēldi seniñ ġibi camdan tıġlātdı ġapıdan nē oturusuñuz didi. ā yavrum (100) barmā_ġ ğopdu da didi una ġeldiydig didi hiş di kimsi yoġ ġapılā da örtük. nē bilem biS (101) pazar ġün hasTāniye işdi iki ġarı ğitdik. x: hācil de olmadı mı? **ŞA:** e ācili ne bilem? tēze didi (102) sen burda āşıma ġada otusañ kimse baġmaz didi. sen dē şu ġapiye ğit vay_elim vay ġolum (103) diye ba_ır didi. ġāşılaġıār didi. ōle diyebiliñ mi diyemedik_ġi vārdıġ_ādam nē u? bōle bōle (104) içere ġuydular beni ġirdim bēn. hinci bi tāne ġadınımiş_Pen ġadınnan doġdur_öldünü (105) bilmen. seniñ ġibi ġüġġüġ māvi ġiysiliri va. ġēldi iki di ādam ġeldi. biri şōle dutTu biri de (106) şōle. bēn doġdura ġēldim bēn size mi ġēldim ba_ıryun_urdan sus tēze sus ġadından (107) doġdur_olmaz diyi bēn baġdırmıcan_ēlime. ba_ırın hīc_āġlımdan ġitmiyo ġusum. ēsgiden (108) cāhilliK vardi hinci televüzonda hēr şiyi ōrendi bu ġımıġ_çocuklār bilir. ōle işde. ōtdum (109) ġörġuyon ġi nēresi nē öldünü nē biliyīn bēn? hinci ōġsa. doġus kere ameliyet_öldüm. üç yüz (110) kere eñ_azınnan üç yüz ġün hastānede yatmışlım va. hinci hastāneni alt_üst_ıderin. bilirin. (111) şikāt_ıdecen dirin_urda ġapıda duran ġızlara. kōden randevü alıyōz ġidiyōz. sa_ād_on_ıki (112) yaklaşıyo tā siziñ duruñ. yitişemediñiz yā bēn kōden varıncıyā ġada benim sıra ġitmiş. ġı (113) ġızım sen niye bēni bōle yapan baġ da dün_āldıġ_ēveli ġün_aldıġ. vallā şikāt_ıderin (114) didim_ānġarıyı ararın baġ. ġinci doġdur ġitceg_ōlen sonuna ġalcan ġan tālili ōsa yapamıcaz. (115) ōle de yapıyōller_ışde bizi nābcāz? kōlü diye birāz da bizi ... baya bildim mi bi şīler? **EB: (116) Her şeyi bildin teyze. ŞA:** hē ġuzum hē sa_öl.

II/26

MİHALIÇÇIK - Gürleyik**Kaynak kişi** : Nevzat Demirci, 75, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, demircilik, bahçe işleri

(1) **ND:** geçimimiz fasille. **SGA:** Burası Gürleyik Köyü değil mi? **ND:** gürle_ık kövü burası. (2) geçimimiz fasillêden. ama genç kalmadı artık köv bitTi. genç kalmadı, evle boş. ondan sōna (3) yaşlılā ğaldık. kövümüz_eyi, suyumuz bol. çalışanı parā vār. ama adam ğalmadı. ya. **SGA:** (4) **Adın neydi amcacığım?** **ND:** nevzaT demirci. demirciyn, soyadım dı demirci ben (5) demirciyim. bu yandan mı geldiñ sen? **SGA:** Yalimkaya’dan geldik. **ND:** hē yalimgayıdan. (6) köşgü dōru gitmediniz tā ileri dōru. **SGA:** Yok, daha yeni girdik. **ND:** gidēken görüsünüz, (7) benim dedem demirciydi, bobam demirci, ben de demirciyn, amma yaşlılıK_oluncası (8) bırakTıK_.. çocuklā istambulda, da_ıldılā Kittillē. kimsi yoK. hanım dı öldü, yalnızın. **SGA:** (9) **Kaç yaşındasın?** **ND:** yetmiş beş. **SGA:** **Okula gittin mi?** **ND:** oñulu gitmedim zāmanındı işte (10) oñul yapmadıK. abimgiller asKeri gitti. biri hāvızlı_ı okuyōdun. babam bañā vur çeKiciK (11) çek_körü_ü. o_zamana ğara körük, cēryan yok. hāsılı biz_oğulu gitmediK. u_zuman bölü (12) bi zorlıma yoğūdun oñullara. cāhil ğaldık. tā güççükten beri cāhillī çekiyo öluncüyü ğadarı (13) çekicen. **SGA:** **Cahilim deme. Okulla gitmiyor cahillik. O başka bir şey.** **ND:** öle. x: (14) okumayıncası cā_jillik diyō zā.. **ND:** oñulu gitmeyince cāhillik. çok du zorluklā çektim. altı (15) tani çocuK vārdı. onnarı heP everdim çıkardım hepsini. x: siz araşTırmacı mısınız? **SGA:** (16) Evet, Üniversiteden geliyoruz. **ND:** gelilē bāzen be_jim dükKanı, örsü, körü_ü, ... işeye (17) çekeller. iki_üş gün evela halit va bizim kövlü bi esgişe_jr.. tanıyoñ mu bilmem. halit (18) gürsoy. **SGA:** **Anadolu Üniversitesi’nde mi Osmangazi’de mi?** **ND:** yoñ bū dērneK ğurdu, (19) derneK başğanı. hē gürleyiñ derneK başğanı. yani iñtiyaşlāna köyün iñtiyaşlarına (20) gördürmeye ūraşır. (21) **SGA:** **Çocuklarınıza demirciliği öğretemediniz mi? İstemediler mi?** **ND:** benim bi ölüm vā, (22) beş denē gızım va. ölüm şēde çalışır, mersinde, ondan sōna mudunu da gönüKde fabrikaları (23) şē makine ğoyuyor. suntı fabrikalarına almannarınan beraber makine ğoyuyō. olan ulıādan (24) gelmeyyo undan sōnā gelin esKişe_jrde, ben duramayom şe_jil-lēde. gızlān_üçü istambuldı (25) biri angāradı biri esKişe_jirdi da_ıldı gitTi. yalnız ğaldıK kövde. **SGA:** **Yenge hanım ne (26) zaman vefat etti?** **ND:** on sekiz sene öldü. bi ineK, ğoñşunuj_ine_ji vurdu golunu ğırdı. (27) esKişe_jir

hastānesini bilmezdiK, esKişe_ır hastānesi göl gırılmasından ĩne vurdu doğdur, (28) yannış_ınni_midē hanım_öldü. ondan sōna didiler mikroP ğabmış, bi rapor dutTulā gitti. (29) öldü hanım. **SGA: Başınız sağolsun. ND: dosTlā sa_olsun. SGA: Bu bahçe sizin miydi? ND: (30) benim. SGA: Ne var içinde? Neler yapıyorsunuz? ND: konserveliK_çin beş_ıltı ğarıK var. (31) ğarıK diriz biz, fasille. iki ğarıK domatiS, bi ğarıK zalātalıK, üzüm, turşu ğurmāk_çin. biber, (32) biber vā, zalātalıK var, fasille var. yāni satmāk_çin de_ıl. çocuklā gelir, ondan konselve (33) yapāġlā, onun_çin. (34) **SGA: Gürleyik köyünün hayatı eskiden nasılmıştı? ND: tā evelinden tütün, sigara içiliyo ya, (35) tütün, benim bildi_imde. tütün bitTī, bayā çoK cezā verilerdi onnarı yaĥaladılā mıydı. (36) köyleri götürülē elli ğuruş ātmış ğuruş sata.. benim_ufaKlūmdı bildi_imde. unđan soğrı (37) pirinç_ektik, tarlıları pirinç_ektik. pirinşten sonrı fasilleye başladık. şındī istambulda (38) anğaradan gelillē burda fasillīleri alıllar götürülē. kōlülēden de götürēnnē var. ankarada, (39) istambolda, eskişe_ırdē götürülē sataġlā fasillīleri. amā üştü biri ğāldı. o da kēndi (40) ĩhtiyaçları_çin_ekellē. yani fazlı ekiP de satış.. adam yoK, adam bulamāyız. (41) çalışdırcaK_adam bulamāyız. x: burda zamānında āltı yedi ğamıyon fasille sarılıđđı (42) anKaraya, istambula, zonguldā_a. emme şinci hepSini toplasan_iki ğamıyon zor çıkā yāni. (43) hem de bizim sardūmız zamannar büyük ğamıyondı. şincik_ısuzılā va, beş tonnuK, yedi (44) tonnuK. **SGA: Buranın fasülyesi çok mu lezzetli? ND: çoK güzel fasillesi olu buranın. (45) uzun_uzun_olu bōle, yeşil yanı ğıvı.. fasilleyi şōle ğıvırdūn zamañ ğırılmaz. yımışaK_olur. (46) çoK güzel fasillesi olur. suyu, ğaba su, daş, daş bālıyan bi su. meyve çoK_ēyi yapā, zebzeyī (47) çoK_ēyi. ılıK su. so_uk su zebzeyī yaPmaz. **SGA: Bu su sesi ne? Şelale mi var? ND: şelālē (48) yukarda, bu suyuñ çıkTī yirde. SGA: Buradan su sesi gelmiyor mu? Ben yanlış mı (49) duyuyorum? x: burdan su se.. arKdan. arKdan bōle urdan geli yāni. ND: şındī ğanel gidiyo tā (50) sizin geldī_ıñiz kövdü. siz aKcā_ōrene, ermenē mi gittiñiz? **SGA: Yok, Yalım kaya'dan (51) geliyoruz. ND: yalımğaya, hā. urdan geliken aKcā_ōren kövü vār ya, uraya burdan su gitTi. (52) bunun burdı iki Tāne boru vā, içinden ben geçerim borulān burda. benim bāhçeye dōru. gitti (53) aKcā_ōreni. kövün_arāzisi aKcā_ōrenden fazla gürleyiñ_arāzisi va urda. (54) aKcā_ōreniñ_arāzisi āK.. āz. ama adam yok, işleyeceK_adam yok. bitTi, herkesin çocuKları (55) bitTi. **SGA: Sağolun, aġzınıza saġlık. Çok teşekkür ederim.************

II/27

MİHALIÇÇIK - İğdecik**Kaynak kişi** : Ayşe Yıldırım, 70, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev önü**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski hayat, çamaşır, köy hayatı

(1) **SGA: Adın ne teyzeciğim? AY: bilmiyon. adımtı dimen. SGA: Adınız demez misin? Tamam. (2) Adını deme ama ben sana nasıl sesleneceğim? AY: ya köy yiri burası. yicemiz gada (3) zebzemizi yaparız, işTe unnan geçiniriz. çoluK yok çocuK yok. okul yok. e okul olmayınca (4) gençlê köyde durumu? yok. işTe evlêde birê ikişê kişiyik. SGA: Sen ne zaman geldin (5) İğdecik Köyü'ne? AY: épey_öldü. SGA: Kaç yaşındaydın gelin geldiğinde? AY: yirmi. (6) yazayyon gônuşturdüğânı dē mi? yazayyon herâİde. SGA: Yazacağım sonra. Köy hayatı (7) nasılmış diye. Köyün geçim kaynakları ne? İncirler görüyorum, narlar görüyorum, dut (8) görüyorum. AY: görmeyenen bi_İncir_ürda, bi nar_ürda. undan ne geçim_ösun? işte yini. (9) satmâyız ki. satılmaz satılmaz. dışardan gelessê yir, bi_ki kendimiz yiriz. çoluK çocuK (10) gelse unnâ yir. satılıK bi_şey yok. tâ avar yapTıK dı bi kilô bi_şê satmadıK. salçanı yicē (11) gada tomatiz, bakla. geçim_olû mu? işte bākırda emeKliler, onnan geçineyoS. başKa geçim (12) yok māl bile ğalmadı ē. dört bēş yōz davar varıdı uşakKâ durmadı unu da satTıK. SGA: (13) Köyde herkes mi öyle? AY: herkeş_öle. dē ta ğarşıda girişde bi_üşuK, şurda şapĝılı (14) adam_ıma, unuñ yiñenleri ğaldı bi ağásınıñ_uşakKarı, davarı va başKa mal ğalmadı. inek (15) bile ğalmadı. bakameyyoz ki. SGA: Şimdi elektrik, su var. Eskiden elektrik, su yokken bu (16) köydeki hayat nasılmıştı? AY: u_ zaman tâ kötüydü. nasıydı? ğaz yakādık. u da parıynandı. u (17) dá fiyatlandı. bi kilo bi alıdık iki gün yakārdık üçüncü gün hadi bakam bi dā. üçüncü gün (18) bitē. kötüydü, ēyi miydin yāni yoĝudun da? su yoĝudu su on senē oluyo tâ gelelî. şu_ıvarıdın (19) akarsu varıdı eme evlêde yoĝudu. evlêde yoĝudu. SGA: Taşıyor muydunuz? AY: hē ğabınan (20) daşıyyoduK. yaşlandıK. gençlê da_ıldı, evlere âldıK ğālî. (21) SGA: Çamaşır nasıl yıkanıyordu eskiden? AY: şuranıñ_ältı yunaK üstü ğāfe. SGA: Şurası (22) mı? AY: hē orda yıkādık_ältında hu ağan suda. ayāmızınan elimizinen gücü yiten yurdu. (23) napcēñ killi geyili mi? şinci evlere su gelince makine âldık. makine âldık çamaşır makinesi (24) var her_ēvde âtık. bayā olmāyanı yok. SGA: Eskiden burada suyu falan nasıl ısıtıyordunuz? (25) AY: ğazan ğurarız. SGA: Kışında mı? AY: ğışın yazın yudumuz zaman ğazan ğurarız ş_öle. (26) ğazan**

guraşdık. başKa násí yúcen? köy yillēn bi bura deyil her yir ōle. geñş ğalmadı okul (27) ğalmadı okul ğalmıyınca kim durū. çolūnu çocūnu okutmiyi hep çekildilē. (28) **SGA: Asıl gitme nedeni okul mu?** **AY:** tabi okul hani okul? ōretmen virmedilē āz diye. (29) uşāğ_az_olunca. çolūnu çocūnu okutmiyi geñşlē şehire çekildi, işe girdi. birē ikişē kişi (30) ğaldık ğocası ōlen ğarısı ōlen birē kişi, ōlmeyen iki kişi. urdaķının biri benim dēde. iki (31) kişiyiS. halbuku dōrt ōlan iki ğızımız va. heş va mı? kimisi şehire ğoceye gitti kimisi şehirde (32) evlendi. baKKayyon urāya āldırayon sen. **SGA: Aldıracağım yazacağım sonra zaten Ġġdecik** (33) **Köyü hayatı nasıl diye.** **AY:** işti ōle. **SGA: Eskiden köyler şenlikliymiş deĝil mi?** **AY:** tabi (34) şenliKliydi geñşlē varıķan canım, uşak varıdı geñş varıdı. sen bi_şey yaPmazdın, unna (35) davarıñ varısa sı_ırıñ varısa ğudē gelidi. odunuñ getiridi. hinci, ğücün yit-mēyyo ku (36) kesemīyyon ğidemīyyon. çok ğidemēyyen vā. sēneden sēneyi bi motur o.. iki motur_odun (37) getittirilē, odun_ēmri virişler. unnan ğalı bi de kōmür ha.. başKá nāpceñ? **SGA: Herkesin** (38) **çoluk çocuk geliyor mu?** **AY:** gelī geli. okulla da_ılınca gelillē, gezellē, ğidellē, bayramlāda (39) gelillē. **SGA: Birkaç ay yanınızda kalıyorlar mı?** **AY:** bi_ĝaç hay ğālmazlā. hişdelē canım (40) ne.. nası ğāsinnā? ğaş ğün_izini vārısa izini bitesiye ğadā ğalı. unđan sōna ğidē. (41) uşāğ_okūcak kendi çalışacak. çalışmasa ōle iki üş ay gelse nası geçim yapacak işi boşlēp (42) gelince? gelmezlē, gelillē ğidellē izinneri bitesiyi ğadā. izinneri bitti mi ğidellē. **SGA: Bu** (43) **köyün özel bir yemeĝi var mı teyze?** **AY:** yoĝ, burda yoĝ_ōle. **SGA: Ne pişiriyorsunuz** (44) **düğünlerde falan?** **AY:** dü_ünnēde yaparız canım kendimize ğöre yime_imi. pilavımızı, (45) āyranımızı, sārmamızı, ōle her şē yaparız. nohūt yaparız. meselā sıĝır davar kesēseñ et_olū. (46) o_amat oña ğöre yimēmizi yaparız canım şimci ōle dışardan gelen sen loķanta gibi (47) yir_arāsañ yoĝ. yoĝ tabi. **SGA: Ama düğünlerde yapıyorsunuz.** **AY:** dü_ünnēde tabi yaparız. (48) salunnāda ōlsa hu da yoĝ. salundan da_ılış millet. burda dı salın yoĝ uşakKar şehirdi, (49) şehirde olusa ōle. **SGA: Düğünler de artık şehirde mi oluyor hep?** **AY:** e şehirdeki ğız burıyı (50) ğocayı geli mi? sen geliñ mi hinci gelsek? **SGA: E buranın kızı buraya gelin gelmiyor mu?** (51) **AY:** yo. tā buranıñkı dışarı ğidēyoru. köyün_ōlannāna gelmēyoru. köyün_işleri zor. ē hinci (52) ōtTun erkekkē yirlēneceK bi ğāfeleri yoĝ. bi düĝán yoĝ. düĝán dı yoĝ bu köyde. ē (53) nāpecek ğalmayınan? evlendiñ_ñi üş ğün sōna uşāğ_ōlacaK, uşak niriye ğitcek? nerde (54) okūcak? çocū olmadan nas_olsa bi yuva ğura-caK. **SGA: Gençler de burda kalamıyor kızlar** (55) **gelmeyince.** **AY:** tabi. eme Tışardan getirēyyoz ğāli cañım. **SGA: Nereden getiriyorsunuz?** (56) **AY:** olan yirdēn. onu incī_inci alācaK yazdırıyor_elindekine. dışardan olan yirden_alırs. (57) benim gelinnēn_ekisi eşkişerli. ğızıñ biri eşkişerden_ēv-li, yabancı dāmat. biri buralı. **SGA: (58) Eskişehirli dediĝin Eskişehir’de mi yoksa başka köyden mi?** **AY:** eşkişerden canım (59) ōlan_eşkişerden. ğtız

dı uraya gitTi olan dı uralı. saña.. **SGA: Göstereyim mi sana? AY: saña (60)** saña.. unnarı şēsi āldırdıñ. **SGA: Ne konuştuk teyze gizli? AY: yō gizli bi_şi** ğonuşmadıK **(61)** köyün_üstünden ğonuştuk. **SGA: Kötü de konuşmadık. Ben kötü bir şey sormadım. AY: yō. (62)** ne soracēñ ne va meydanda? **SGA: Bir de adını söyle. AY: ı ıh. SGA: Bak dededen öğrenirim. (63) AY: ñren.** nē yazdıK baķam bi.. nē ğonuşTuK? **SGA: Göstereceğim sana. /.../ AY: bil-** meyyon. **(64)** ben de talııyı gidıyodum. tana ... tanamız va bi de. **SGA: Sat-** tıydınız hani? **AY: neye? SGA: (65) Malları satmamış mıydınız? AY: icik** bıcıK tana va ğurbannıK hepsini mi satam? āşamnen **(66)** satceñ sabālen_āl- máyá gitceñ, ğaça vericeñ bazar? ğurbannıK uşakķağ ni toplañıp kesecez. **(67)** una ota gidıyōdum. uráyı āşdı āldırdı.

II/28

MİHALIÇÇIK - Karageyikli**Kaynak kişi** : Süleyman Çelik, 87, Okumamış**Derleyen** : Erdoğan Boz, Fatih Doğru**Derleme yeri** : Köy konağı**Kayıt türü** : Ses kaydı**Konu** : Köy hakkında bilgi, tekke, sohbet

(1) **SÇ:** ben yirmi iki senedir muhTarın. yaş seksen yedi. **EB: Yok canım. Hiç inanılacak gibi (2) değil. SÇ:** ben çok cesurdum deligannūmda. biz beş_ölandık. buḡam bi ayırırıvırdı örmāna bi (3) ğızıışdık iki yüz dönüm taġġa yaptım ormanda. ğaçakçıydım. hamamġarasarġ, yazġr, ġaymāz, (4) sivrisarın tüm köylerine kerestē göTtüm. ölanı ormancı yapTım ölan ġazanamadı ertesi sene (5) bi teneki pēynir bursuya. bi dē ġuzu göTtüm yüzdüm göTtüm. baş müdüġün_ēvine girdim. (6) seniġ_ölun okusu dı ormancı okuması dı ormancı didi. ölan_ormancı oldu atları (7) çekdim satTım. torun ġaymıķam_ölcādı. ben_ölanı ikinciye ēverdim. benim çocuk olmadı (8) yirmi sene. unu boşatTım yeniden mālıcın kö_ünden eskişēġden ġız_āldım dü_ün yapTım. (9) ölu va ölan ġaymāķam_ölcādı seksen yedi pu_an_aldı. halk partisi.. dönümedi (10) benim_ölan. ben mā.. toplantı oldu böle. aķ partiye döndüm. döndün mü döndüm üç seFēġ (11) sōlūdüm üç milyaġ_aldım. ... ben sövdüm de taġdirnāme aldım vālıden. baķ vāliyi vādım (12) muttarız biliyoġ mu āzaynaġ. ... su getti kōdeġ. kepece ġāzım. ġit len didi. veremem didi. yā (13) vāli bey yapma al-lā_aşķına didim yā. bunu bi sövdüm. ... me_erşe ölan_oturtdu ġaldı. (14) val-lā_ı taķdirame aldım validen. vāy validen. **EB: Hangi validen? SÇ:** vāli ayrıldı. çoġ_oldu. (15) le yirmi iki senedir muhTarın ben le. vāli mi ġaldı bu vaktā? geġen ba_ā şikāt_ittilē. bu (16) seksen_a.. āltı yaşında muḡtalık yapamaz diye. vāli de urdan dimiş ġaymāķama sen kimsiġ (17) dimiş. adam reyinen gelmiş dimiş. yimesi va mı? yok. işmesi va mı? yōķ. sen niye ġarışın (18) dimiş. adam reyinen gelmiş dimiş. ġaymāķam vallā āzı tıķ kesildi. yā diyor seniġ kimiġ va (19) diyōru ēmekli diyōru. valiye diyen diyoru. halbuķi ben dimedim halbukisi. yā yavrūm. yāni (20) hanım_öldü bēn_öldüm. hanım_ölmise ben tā on sene dā ölmezdim. hanım_öleli üş sene (21) oldu. iki sene oldu öleli. **EB: Kaç çocuk var? SÇ:** bi ölan iki ġız va. ġızın birī ikisi eskişēġde. (22) bu ēvdi kimsi yok ben varın. mutTālı_ı bıraksam gitcen ġālī. **EB: Nereye? SÇ:** eskişē-re (23) gitcem yav uşāġla yanna gitcem. ē siziġ dēġdiġiz ne ... anniyin baķam yā ġarage_ıkli kö_ü. (24) **EB: Adınız? SÇ:** sülēyman çelig_ādım yav. **EB: Okul ne okudunuz? SÇ:** okul yoķ yā üşden (25) çıķdım ... okuldan üşden ġaymāķam ... **EB: Sizin zamanınızda okul var mıydı? SÇ:** ēveli (26) varıdı yav. okumadık. ēveli okuyam mı davaġ gütcez diye okūmazdık ki eveli biS.

EB: Bu (27) köye okul ne zaman geldi? SÇ: şimdi mi? çoğ_eveli yav çö_ol-du geleli yav. dē biz_ufādıK (28) yā. oқulla dı ... oқul ... şu oқullā bütün ... oқul. **EB: Kaç sene okudunuz siz? SÇ:** beñ_jiki (29) sene mi ne okudum yā. ē ben_ı oқulda seçim_olurdū burıyı geldim biri ba_ā didi ki bañ (30) ğara çavuş diller. ule ğara çavuş neğden geliyoñ didi. hanım rāmetlīnen geldik. se-niñ_arabā.. (31) ben di oy atmā geldik. ule serseri bunnan mutTar_olmaz didi. muhTā bulam didi. muhTā (32) bulamadıK. ben duruncaya ğodum vādıK. ğara çavuş muhTā durcaK tutamıñ mı tutamıñ. bi (33) di sōduK adam ğırk bēş_oy_ālmış. ben yetmiş_oynan mutTar_oldum. ama baK köve, (34) kö_ü baK cāmilere. kōy cenneñ. hoca ēvini çīden yıKdım. çīden yıkdım vallā. āyşam (35) topladım ēveli köv doksan şingī kimsi yok kōde. bütün bütün şērdi millet. ğoñşulār yarın (36) zabālīn yüz numara yapcaz. hoca ēvi yıkılcaK yerinden köKünden ... yok. /.../ bi di baKdım (37) vallā u dı dimiş ğara ğa.. ğara çavuş sövüyō. ğapıyı ört. u dı dimiş ğapıyı ört. ula baKdım (38) vallā aralıkğan doK-san yüz kişi. adam_almadı. sıtayır dabancı burda avşan ğaması burda (39) ğol-lar bōle beş Tāne ōlanıS. ötcük yok vallā hiş hiş_aklını gelmesiñ. aĝam da (40) mālīçdan_ēvlīdi. u da pārti başĝanı oluvurdu boşnaKlardañ. yalūñız_öldürmen dirdi. avşan (41) ğamasını vallā burdan vurdum kendi ĝaynımı. benim_ō-lan_anasınıñ ĝarmındıydı. burdan (42) vurdum vallā burdan çıkādım. ōlmedi. adam_ölmez bu kövdē. bu köv tekke kövü. şih musa (43) va burda. şih musa kövü. şih musa varımışdı ēveliden. adam bi teg_öğüznen giderimişdi (44) da_ı geyiK ĝoşā gelimiş geliken öĝüze. ğara ĝeyik dimēK şih musa varmışdı burda. yokarda (45) tekKe vā. ordā ĝızı ōlu gelini yatıyo. ule benim moturu çekiyivēr lē. anātari üstündü ĝalıba. (46) **EB: Oraya gidip ne yapıyorlar? SÇ:** tekKe va urda tekKe. ĝızı vā ōlu va yatıyō. **EB: Duaya (47) gidiyorlar mı oraya? SÇ:** du_ā ideriz. tekKeyi ırıyı gideriS. urda bütün ĝoñşular taplanı (48) kōlere. ırıyı tekKeyi gideriS. davar keseriz_urda. eti urdı yiriS. otuz beş kırk davar kesilir. (49) ğoñşulā ... urda du_ā ideriz. yāmır yādurmaĝ_uçun. yāmır du_ası. **EB: Başka bir şey için (50) giden olur mu? Çocuĝu olmayan-lar gidiyor mu? SÇ:** gidē gidē. vallā ... olū olū. (51) benim_ölümüñ çocu_ı olmadı yalan yok. yirmi sene olmadı. boşatTım. esĝişērden_ōlanı (52) ēver-dim. şindi ōluynan ĝızı va. ōlan ĝaymākam_olcādı işTe. ōlan yetmiş yēdi pu_an_aldı. (53) benim_ōlan aK partiyi dönüvime-di. len_ölüm dönüve aK partiye le. halk partili. baK ben (54) dönüvürdüm_aK partiye döndüñ mü aK partiye döndüm. döndüñ mü döndüm üş seFeĝ (55) sölūdüm. üş milyar_aldım. vallā üş milyar_aldım baK. camiye baK her tarafı duvar. ben (56) televizzonna-rı çıkđım. ĝāstileri çıkđım. ben āzanıñ biriniñ burnunu ĝırdım. unu vurdum (57) çekişdig_urda odudā ĝālī çekişdiK. **EB: Niye kırdım? SÇ:** ĝırdım ben_ı-sabi adamım ben yā (58) bañı çatTıñ mı vallā vurun. hā ĝazā benden sorulur. geçen vallā çavuşdan_alacakları (59) bēlikā`rda bende motur va. ēliyet va bi şı yok. ben mi_alıçık ĝazāsınıñ mülk_āmiriyin diğim (60) vallā. vallā tıK çekip gittileĝ. aman dayı biS_ısanı çatmıyız git didilē. mālīş benden (61) sorulur. yav-

rum şimdi ne yazcaŋ? **EB: Köyün adı? SÇ:** ğaragëyikli. **EB: Bu ad nereden (62) geliyor? SÇ:** yâ bu aT_ışdı şih musa ğomuş. şih musa ğara ğeyiK dimeK ğeyik koşarımıŋdı (63) adam. ... ta eviŋ setindi iki tâni mezer va. **EB: Geyik var mı buralarda? SÇ:** va canım ğeyik (64) çok dâda. ğeyik çok. **EB: Köyün adı deĝişt i mi hiç? SÇ:** ğaragëyik ğarageyik. öle ğalmış (65) ğarageyik. de_ışir mi yâ ğaragëyik dimeK şih musa burda adam_ölmez silânan bıçānan (66) burda. hiş bilen yok. şimdi sen ba_a vur burdā bi ş i olmaz_ölmen. ama başk i kōde ōsa (67) hēmen. şu çocū saĝat_eme adam_ölmeS. yarı olur_ölmes. ne yazcaŋ şimdi sen? **EB: Köyün (68) yeri hiç deĝişt i mi? SÇ:** aynı aynı. **EB: Köyün tarihi hakkında bilgi var mı? SÇ:** vallā yenim (69) şih musa buba diyöllē burdu işde. esgi adamnar şih musa. gördünüş şurdu ğuyu va ya (70) aşşādan gelirke hā öküZ ğarıy i ğakıyōrū. öküZ ğarı öŋünden gidiyo ğuyuyū, ğuyu yirmi (71) mētire, öKüz_ardınān gidiyōru, öKüz_ölüyō ğarı ölmüyōru. yan i on beş mētire su va içinde (72) bu ğuyūŋuŋ. vallā adam_ölmeS silānaŋ bıçā.. bilen yok burda. **EB: İçine mi düşt ü kuyunun? (73) SÇ:** içine Tüşt ü düşt ümüş. ğar i öküZü ğakıyōru. su çekēke ēveli su yōdu şimdi sulār özden (74) geliyo sulā şimdi. devlet getTi. ğarı öküZü ğakıyōrū. ğarı düşt üyo aşşā öküZ_ardınan gidiyōru (75) ğarı öŋünden gidiyōru öKüz_ölüyō ğarı ölmüyō. burda hiş ta bi den i yok. ölen yan i. (76) silānan_ölen yok. /.../ (77) **FD: Okul var mı köyde? SÇ:** şimdi okul yok. okul var_emmē dā okullā ğald i işdē. ğapalı yā. (78) **FD: Öğrenci var mı? SÇ:** öğrencilē gidiyo dā otobos bekliyo görmeŋ mi büyüŋ bazar ya. **FD: (79) Kaç öğrenci gidiyor? SÇ:** ya dört ya üç ya beş. /.../ **SÇ:** muhtāġaŋıŋ_ayl i dokuz yüz_öldü. Tā (80) çıkmadı da çıkıcaK yan i. ben tā dört yüz_ahırın. **EB: Köyde yaşlılar ne yapıyor peki şimdi? (81) SÇ:** nāpılı ēvden cāmiyi cāmiden_ēve gitceK yaşlı ya üç ya iki kişi ğald i la baK heb_öldülē (82) lē. benim_emsal_ışdı üş kişi ğald i. /.../ **SÇ:** lē ölüm sen baŋı ... ben televizzonnarı çıKdım. (83) ğastilere çıKdım. ta vallā belçikıy i çıkmışın. vallā belçikıy i çıkmışın. ben ğarayik.. benim (84) ğazāda nāmım va lē. **EB: Nasıl nāmın var? SÇ:** ule ğara çavuş di benim nāmım va le. ben (85) baŋı kimsi yakılıyamaz lē. hākim savc i. ben söverin ya undan ğazandım ben le. **EB: Sövmek (86) iyi bir şey mi? SÇ:** yā işde ālakda vā bütüm_alışmışın. unnar māsıs sövdürülē gelillē buruy i (87) hākim savcı geldi mi davarı kesēdim. birini külbasdi birini ... tab i. ben ben_ırıy i vādım mı (88) benim_ışim hemen ... gibi olu_ıç. ğara çavuş gelmiş d i benim nāmım va. yā vallā (89) televizzonnarı çıKdım. ta vallā belçikıy i çıkmışın. benim ğız ta belçikıdı görüyō televizond i. (90) dedē dede sen bi çık.. televizon i çıKmışın diyoru. amān yalan dünyā. ğarım_öldü (91) ben_öldüm. ğarı ölmüyü dü ben tā yaşarđım. cennet mekān_öl-sun. ğarım çok cesur ğarıydı (92) be. e biz beş_ölan içindi bi ben nām_aldım. /.../ **SÇ:** baŋā adam yapan baK ben_ayrıldım (93) buĝamdan sēkis_sēne ālemin_ēvinde otTum baK iki yüz dönüm toprak yapTım. ölanı (94) ormancı yapTım. yirmi iki senidir mutTarın. koperetif başĝanıyın mutTarın. başĝannık va bi (95) di. yani başĝann i yeŋi bıraKdım bıraKdırdılar. yani ölan bıraKdırdı. /.../

II/29

MİHALIÇÇIK - Koyunağlı**Kaynak kişi** : Meryem Ateş, 72, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Kışlık yiyecekler

(1) **SGA: Yeni mi vefat etti oğlun?** **MA:** geçen sene bi deliğannı çocū-
nan bi ğıS, teyzecīm dedi (2) ben dedi senin şu bibeylēñi bi çekiysin. yavrum
çek bēn biber toplākan bu, çekmiş. bizim bı (3) araba vā ğardaşım deyze seña
çekdilē yay çeksinnē nāpiyım? baķ heb bunnā bizim (4) kendimizin şēmiS.
SGA: Bunlar da mı sizin bahçeden? **MA:** Tabi Tabi hepisi. üş gelinim, ma
(5) üçü de āldı gitTi incilleri ğaynatTılā datlī şēlēni götTülē bekmezlēni göt-
Tülē hepsilēne. un (6) sōm ben dün kendi arabamızınan gēldim, ondān sōnom
ānne yaPma dedi ārçelikTeki ānne (7) hasta oluñ sen, yavrum dedim yirsinñiz
bıķ bıķ hinci bēn şurdin şakladan tur.. şēden hinci (8) bibēr, sabān, baķ sabān
hemen buna ğaynatcan maydonos döşüycēn sarmısānı döşüycēn (9) hinci paķ-
ladım yudum, arıTım hasıl şakladan ğurdum. **SGA: Neden kurdun?** **MA:**
baķ biz (10) bunnarı heP kendimiz yaparız. baķ. işti. **SGA: O ne?** **MA:** bu-
nun, içindeki şakla, biber, (11) sārmışaķ. **SGA: Şakla dediğin ne?** **MA:** ğa-
vının küçü. ğavının küçüne biş bulġāda şakla (12) deriz yavrım. **SGA:**
Şimdi anladım. **MA:** ānadın, hinci? güççüne. a sen gelseñ ben toti (13)
evlēndī otuz bēş numarada oturuyon. şüngü servis, arabalāmız va. uzağ, o
biz uzağ, olcaz (14) parası iyi olcağ diyē olan toti evlēnde kendimizin va ya-
pılıyo başka.. tam şē onvat (15) hastānesiynen bōle yan yana. bize dōrd üçün-
cū ğaş.. benim iki tāne tā vardı satTı onu. benim (16) beyim, almanya da öldü
yavrum. hı yetmişTe bir bir, ay çocuK dödu yirmi, iki gün (17) oluve, inça
babamıS mefā, eTdi. ālmenya da kölünde. onđān sōnom urdan gēldi (18) be-
nim, olan dedi kina anne bobām neĝde bi, ki de, e taraftan ānatılā işTi. ānne
bobam nēye (19) ölü nēye öldü nēye öldü bizi niyi bōle ğodu? çocuK otuz dört
yaşındı toprā, a ğondu. olan (20) öldü. **SGA: O niye vefat etti?** **MA:** olan
düşünü düşünü bobam niyi ğazā yapTı diye çocuK (21) mīdesinde ğanser, ol-
du. o üzüntü bañı hinci ben bunun yanında dūrmaK, istiyom burda. (22) urıyı
gitTim mi bēn de damar Tıkanıklı vā hasTa oluyon. devāmı burda dursam
(23) durmağ, istiyon. bizim barımız ... evlēmiz bizim di eşKiydi yıkıldı dı
beñim de burda (24) benim, amcamın ğızı vārdı gel, orda dedi beyinğ, ölen-
den sōna dedi. şurda (25) bobamın, evleri, bunnān şunnān biS, amca uşakla-
rınıS. onun gölgesiynen, oturuyoS allā ne (26) vēdiyse. düvē yañıma gibi yidin

de eritTi baġa olan. bu evlat_öle bi zormuş ku heriFe ġodu (27) ġeşdi. işte böyle oyananırsām yaparsam oyalanırsam bi ġafam diġneniyo. e oyalanmadım ġún (28) o benim hiç işimden çıkmıyo. **SGA: Ne kadar oldu? MA: on_iki** sene oldu. **SGA: On iki (29) senedir gitmiyor acısı deġil mi? MA: ı ih.** on dördüncü se.. on_iki on_üç, ayıġ yirmi sekizi (30) tam_olanıġ evlencē ġün bobasının sene dönüm. yirmi sekiSinde mefâT_etTi. u ġünü (31) ayellâmişlâ salondı. çıkâm çıkmıyo ku on dörT sene böġön gibi geliyo. hadi evlâdım (32) şunnâdan yi ġi ge. u ninceġlêden dōra. ġız_ö deliġannı da gelêydi. **SGA: Ben götürürüm (33) bunları. MA: ġötü.** seniġ_incirlê de tōk.. çok böyüK tâ oluveriydi. sen di şu_an İdilê (34) zamanında dōru gelseñiz biS size.. du bēn şurdan üzüm de ġoyüven tâ ... **SGA: Teyze bu bize (35) yeter. MA: yo yō.** nere ġodum bēn bu üSümü? vah yavrum vah dünyâ böyle bī dünyâyımmış (36) da hiç.. **SGA: Dünyanın hiç tadı yok deġil mi teyze? MA: ı ih.** hiç. ne yīseñ saġa bi yorucu (37) yapıyo yorucu. ha. baġ demin o çekdīn yâr âlân gelindi. bizinen_emsalıdın ġadın ta_ana (38) ġarâġan mefâT_etTi. bi yanını ġırmış çekiyoduġ ya u binâyı sen bi ... ġırmış ben de ġaFaltı (39) yaptımđı çaya demnedimdi şurda oturyōdum_amân dedim varıyın_âlan gelinden bāmyeye (40) getireyin dedim. şurıyı bi bārdaġ_ışdim ġayfeniġ_öġünde bi ġúrültü ġopTu. çıkıdımıdın (41) mēmed_ali benim geliniġ şesi olu dayısının şesi olu. ondan sōra hemen yarışdıla vâdıla bu (42) yellêde târniynaġ. yarısını ġırmış yarısı seriyo. çok bi temez_âyiliydi. bişirdi_ı yinir, (43) yapıdı_ı tertipli. ya işTe dünyâ bölê bi dünya. bölê bi dünya. sēn_ēvli misīġ? /.../ **SGA: Işıġı (44) yakalım mı? MA: yak.** **SGA: Bu ne? MA: o bāmēya.** şu baġla. şu dī bu dı baġla şu dī bāmēya. (45) şu dı búbēr İşesi. şu dı badılcân. o dı fasille. **SGA: Fasulyeyi böyle ufak ufak mı (46) kurutuyorsunuz? MA: hī bölö ġuyuruyōz yavrum.** **SGA: Bu fasulye ne? MA: u dilmesi şu dī (47) işēy ne dellē** tomatisten sı.. şey_ediyo. ġaynadıyon. amanın dokōntürü evlê yazın_emme. (48) **SGA: Bunları ne yapacaksın teyze? MA: one ben hincir di dambaşda** şetTimine turşu ġurcām. (49) bu yannın dı tomatıs sulânı ġaynatTım târna ġarcan. **SGA: Bakayım nasıl kaynatıyorsun? (50) MA: şetmedim ġaynatTım** hinci ġaynatTım tomatise ġaynatTım. búbere de ġa.. ġāynatTım u (51) işē búbetine. **SGA: Bu domates. Biber nerede? MA: bu işē,** bu tomatıs u búbē. şeyē uzun (52) búbellē vā ya şōle küllemelig. hā unnānan târna ġarcan ġarıġdırıP da. **SGA: Teyze adın (53) neydi? MA: meryem_ateş.** **SGA: Meryem teyze kaç yaşındasın? MA: bēn yetmiş_iki (54) yaşımıdım.** **SGA: Maşallah. Okula gittin mi? MA: ġitTim.** **SGA: Burada mı gittin, (55) Koyunaġıl'da? MA: ġoyuna_ılında.** **SGA: Bana tarhanayı anlatır mısın? MA: baġ** (56) tānananıġ_ıçine bēn búbēr ġatarın domatis ġatarın, ondon sonō māydonos ġatarān ondon (57) sonocum sovan ġatarān. unnānan târna ġararān. yo_urt da ġatarın. ha, un da ġatarın. (58) bunnānan târna ġararıS biS. **SGA: Var mı balkonda? MA: şetmedim tâ,** ġārmadām, (59) ġarmadām. örda bēn bulaşık-

ları yūyon ġāriK_onnān bulaşıklānı. **SGA: Bunları da sen mi (60) kuruttun?** **MA:** ēvet. hepsini. hepsini bēn ġuruttun. onđon sonām işē ediyoS. tomatıs kaçıkı (61) yapıyoz bak. ġuruduyon, bāmyā bişiriyon bunnān. **SGA: Nasıl kurutuyorsun onu?** **MA: (62)** dā_acıK. taPlanıñ_üstünde ġuruduyon. **SGA: Bunları kime yapıyorsun? Torunlara mı (63) veriyorsun, gelinlere, kızlara, çocuklara?** **MA:** ēfendim? **SGA: Bunları kime veriyorsun? (64) Çocuklara mı?** **MA:** hı hı dōrt tāne bi tānesi ōlmüş sizlere ōmür üş çocu_m_mma. iki di (65) torunum_ma_ıvlenceK. siz_eskişērde mi oturuyōrsunuz? biz de benim gelinim de bālāda. (66) bālāda. amanın vāla dē ġālik yedilēde oturuvedilē benim_olum. **SGA: Şimdi ne yapıyorsun? (67) Kışın Eskişehir’de misin?** **MA:** tabi tabi ġışlık_onđā hepsi. **SGA: Kışın Eskişehir’de mi (68) oturuyorsun?** **MA:** tabi tabi. **SGA: Yazın?** **MA:** yazın devamnı ġalıyon dōrd_ay burda. **SGA: (69) Ne iş yapıyorsun burada kalırken?** **MA:** bēn ġalın_Ça an_Ça bunnarı ġuruduyōn. **SGA: Kendin (70) mi yetiştiriyorsun, satın mı alıyorsun?** **MA:** bēn bi_kisini yetiştiriyoz bi_kisini satın_alıyoz (71) yavrum. üzüm ġaynadiyoz bekmez ġaynadiyoS. **SGA: Üzüm bağınız var mı?** **MA:** var. var. (72) **SGA: Üzümleri topluyorsunuz.** **MA:** hı bekmeS ġayne-diyoS ġazannāna. **SGA: Başka?** **MA: (73)** işte bunnarı yapıyōS an_Ça yavrum. **SGA: Kışın niye burada kalmıyorsun? Çok güzel.** **MA: (74)** çok ġüzel_emme fazla ġalamıyon bende ġalp vā yavrum da. fazla çocuklā şētmey-yō. işte (75) bunnānan ġurulāmızı ġuruduyoz geliyōllē alıp gidiyō ōlum benim serviste çalışır. torunnām (76) dı serviste çalışır. u sora mālīyede biri mēmūlleri çekē. ... hem servisi servis götürū hem (77) mēmūlları çeke. işte yazın ben borda ġalıyon fazlı uyalanıyon. **SGA: Kışlıkları yapıyorsun. (78)** **MA:** hı. unnā banı şētmiyōllē rahat sonū meselā ben burda diñneniyo ġāfam. tansıyon_or_orda (79) şok yükseliyo. çocuklāmdan torunnāmdan çok memnunun yavрім. hı hiş bi işemiz sıkıntımız (80) yok. burda açan telōzonumu, dinniyon, işte bu, bu ġāda. **SGA: Kendin bahçede çalışıyor (81) musun?** **MA:** hayır. genciken çalışıyodum şinci yapamıyon ġālp_ba Fazla eylenemiyon (82) yavrum, eylenemiyon. **SGA: Eskiden nasılmıştı?** **MA:** esKiden ekiyōduk. her bi_şimizi (83) tomatısimizi büberimizi bazılcanı fasillemize unđōn sonom ġırk_ġışıklāmızı alıp (84) arabalāmnān, servis_arabalāmız varıdın, götürüyōduk. hinci yapamam, yapamam. an_Ça (85) burdā bi oturuyon namazımı ġılıyom. tamam.**SGA: Eskiden kışlar nasılmıştı?** **MA:** ġışlā (86) so_uk gidiyōdu. hinci di gidiyō do o ġāda fazla ī yok. yok fazla. **SGA: Deġişt mi iklim? (87)** **MA:** tabi canım. tabi de_ışTi. ġar yaġādın, yāmırı fazla yaġādın. udun_o_cāk dālādan (88) getiridiK. iyīdi. e hepsi hinci satın. tabi satın. **SGA: Tarlada da parayla çalışıyor herkes.** **MA: (89)** tabi tabi. **SGA: Eskiden kendi.** **MA:** kendimiS. kendimiS her bi şeyi ekinī, ondon sono (90) yapcāmız işleri hēsKiden hep kendimiz yapıyōduk hinçi herkiş ġış ney iġāzımısa onnarı (91) kendimiz_ılēÇ_ediyoduk hinçi yapamıyo. **SGA: Eskiden yazın çok çalışılıyor-**

du değil mi? (92) MA: tabi tabî. **SGA: Herkes çok çalışıyordu. MA:** herkeş. hinÇi peK yāmır yāmadı ından (93) fazla olmuyo hemen dönüşüveriyo. dönüşüyo. eskişe irdi ðle. e bu yıl meyve ğıT. meyve (94) ğıT bizim bāK her bi şēmiS kendimizin ędē. bē şurda bi ĩncir kendimizin bi sen de dat (95) yavrum. **SGA: Yerim ben incir. MA:** bi di sen dat. biS kendimiz yapıyoz hēp. bēn datlısını (96) dōru yaptım gelinnē aldılā gitTilē. hep kendimizin onnā. şu ... saņa mı nāsıbımışdı şēli (97) allah. **SGA: Bahçeden mi topluyorsun teyze? MA:** bizim kendimizin incirliklēmiz va. **SGA: (98) İncirlik var. MA:** tabi datlı yapıyoz biz, hep götürüvelirlē. **SGA: İncirden nasıl tatlı (99) yapıyorsunuz? MA:** hinci bēn ĩncirden nası datlı yapıyon. ben bunu yūyon arıdıyom (100) şekeşliyom. ha şekerlediKTen sōna iki buçuk sa at ğada şekerleri işedeyo. onđon sono (101) oca a ğoyuyon işisini bunu alıyom, ba a alıyom u datlı vā ya u datlıyı dı dönüşürken bunu (102) atıveriyon, atıveriyon. **SGA: Kabuğunu soymuyor musunuz? MA:** une deri ĩncirden yaparız (103) biz bi deri incir deriz biz küçük. şē taraFında o oluyō. şu ne delle? bursa taraFında çoK (104) satılıyo. bizim di vār dı bu yıl ðlmamış deri incirden. u küçük küçük oluyō da. **SGA: (105) Bunun kabuğu soyulmuyor. MA:** hafifçe soyuluyo. hafifçe so.. haşlıyon ondon sonom datlı (106) dönüşürken atıyon. u sararıyıncı ba kıyōň şisine tabi elininen nişan ediyon. u zamatlarī iyi (107) oluyo. **SGA: Sağol teyzeciğim. Ağzına sağlık. MA:** teşekkür ederis yavrum.

II/30

MİHALIÇÇIK – Otluk**Kaynak kişi** : Ayşe Aşık, 58, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Sohbet, kış hazırlıkları, doğum, yangın

(1) x: ayşə demini alır, bi bardak çay. işsin. tüPün üstündü çabıK olur. gonusuncuyu gadā (2) olur_u çay. /.../ SGA: Teyzeciğim otur, gel. Adın ne? AA: ayşe aşık. SGA: Ayşe Aşık? AA: (3) aşık. SGA: Kaç yaşındasın teyze? AA: ben atmış do_umlu de_ıl. gerçē elli sekiz yani. atmış (4) do_umlu nūFus kāt geçelli. SGA: Doğma büyüme Otluk beli, neydi? AA: evet, buralı.. otluk (5) kövü. burası do_up büyüme. SGA: Hiç şehire gittin mi? AA: şe_jiri Kit-tim. gitmez_olu mu? (6) SGA: Yok öyle değil. Kaldın mı uzun süre şehirde? AA: ğālmadım. hiş ğālmadım. (7) çocuklarım, ğızlarıma, yannānda yani biraS anķardı ğāldım_ama ölü bi_ike. ölü sürü (8) senīlercē ğālmadım. SGA: Bura-si manav köyü değil mi? AA: manav, manav, gerçek manav. (9) SGA: Okula gönderdiler mi teyze seni? AA: gönderdile. ilko_ul mezunu. SGA: Bu köyde mi (10) okudun? AA: bu ködü okudum. SGA: Siz bu sobayı Eylöl ayında yakmaya başlıyor musunuz? (11) AA: havalar sert_oldu mu başlarıS. yük-sek ya burası, hani sünTiken dālarının_etēndēyiS (12) ya, unu_uçun başlarıS. küçük böbēK_öldü mu meselā gicileri üşür diyi āz meşe odun_atıp (13) az bi yakıyoz, fazlı de_ıl. SGA: Ne zamana kadar yakıyorsunuz? AA: vallā belli olmūyoru. (14) hāwālā ilk yaz çok so_ug_öldü ğirā mırā düştü mü mayısı_ı son-larını dō yakıyoS. mevs.. (15) yāmir yā_aşlı oldu mu ço_ı so_ug_öldü güneri yakıyoz. SGA: Yazın kaldırmıyor musunuz o (16) zaman? AA: ğāldırırız. avusTos, ēylöl, işti avustos, temmus u arılādı ğaldırıyoz. bi badını (17) yapıyoz evleri ğaldırıyoz. az bi gısı süreli ğaldırırız ından sō bēbēK va di ğurduk biz. ... bi (18) haFtā öncē hāwā sovuyuvıdi, ğurduK. SGA: Ekşi elmadan söz ettiler bize. Sizin köyde de var (19) mı? AA: hē, ekşi elmā biSim_orman depōsu. urda orman_ışletmesini_ı, dēvletin_ormandan (20) toplana_ı malı urdan_jhrāc_olur. depō mēmurları olur, kepÇecile olur. benim beyim (21) kepÇeci. meseġa saraġġā, şirketlē, ārdıyecile alır, götürür. urdan_jhrāc_olur. dēvletin malı, (22) hazīne. SGA: Ekşi elma, elma ağacı? AA: elma ā_acı oldūnu bilmiyon. evel-den va mı lāhā.. (23) lākābı mı bilimēycēn. işte ekşi ālma dēye bi, dimeK varı-mışTıK_ēzelden. SGA: Şeker (24) hastalığına iyi gelir dediler de ekşi elma için. Bu köyde yok o zaman. AA: şeker hastālını iyi (25) gelir, vā. hani u ekşi elme de ölmüşü dü şullādā. mēmēd_ēmingili_ı_āvladı vā. (26) bak_alabilirsek.

rahatsızlı_ıñ mı va? **SGA: Yok yok. Merak ettim hani bilgi için.** **AA:** ekşi (27) elma va va. ekşi keçi erik var, dağ_eri. biS keçi erik deriS, dağ_eri. burdu mevşur_olur hē. (28) yani bu seni dalındı vār mı yoK mu farKındı de_ılın ya-lıñıS. hani ağacı vār. **SGA: Ağacı var.** (29) **Ekşi erik var yani.** **AA:** ekşi erik hē. ekşi erik var. **SGA: O yabani erik mi yani? Normalden** (30) **farklı mı?** **AA:** ya biS keçi_erik diyōS, birazı dağ_eri diyō, birazı ekşi erik dīyo. yabānī, (31) de_ışık meyva. yani ekşi_olur, ekşi_olur. (32) **SGA: Kış hazırlıkları ne yapıyorsunuz? Kış uzun sürüyor burada.** **AA:** bol_odun getiriyōS. (33) yı-ğiyōS. bñdayımızı, tahılımızı buydayı olan üğütüp alpıda bozanda meselā tıra-k_törlerinden (34) kamyonunanan getirip göyuyoS un çuvallarımızı olannā, olma-yannā satın_alıyo. yani ha.. (35) kendimizi görü āz bahçelerimiz_oluyo. yeşil Fasüllüdür, kendimizi idāre etçeK yani. biraz (36) patetiS suvan. geçincimemiz ekseri küçük oluraK hayvancılıK. pek fāzlı de_ıl. bē dē (37) ormandan geçi-nimimizi sāltyoz. geçinimimiz_olarak_o. **SGA: Ormandan çalışınca...** **AA:** (38) ormanı meselā orman_ışletmesi iş viriyū, biSim bēylerimiS çalışıyo urda. bi_kimi gābūnu (39) soyūyo, bi_kimi yüklümesini yapıyo, bi_kimi rāmpasını yapıyo, ekşi_elmā depāsını (40) yalınğırın depōsunu getiriyōlā, işledilceK bi hālī göyuyōlā, urdan dā ārdıyecilē alıyo (41) devletTen ihaleyi giriP de. götürü-yō, devletiñ hazinesinden kesilen bi_şı. **SGA: Başka,** (42) **buğdayınız, tarla-nız nerede var?** **AA:** şū ekşi_elmīdan gēlmişñiz ya. yalaK Kırı diyi Kıır va (43) başTan_ayā, işTi urası bizim çitlīmiz olub_olana horman çitli u gādar_olur. nohoT_ekeriS. (44) **SGA: Domates falan yetişiyor mu burada?** **AA:** ya su.. deri ğıyılarındı sulu bāhçilerimiz va dā (45) ayı giriyo, dōmuz giriyo sözüm_una. unnādan pek_alimēyoruz. evlēñ işTi, şu yakın (46) bahçilēde biraz yapıyoiz işti, āz, āz çoK_az. hōlū kendim, biS satın_alıyoiz çoğunca. saKarılı (47) gelir, lāçınılā. unnardan_alırıS sařıçıkāyıdūñ ya_ımızi peynirimizi inē olannā, hay-vanı (48) olannā kendi yapā. taharnamızı, ya_ımızi, peynirimizi, bulğurumuzu buydayımızdan (49) ğaynadırıS. ğoñşu köydē dēmiyen va dōdürü çekdiririS. bu şekil. (50) **SGA: Bebeğiniz hayırlı olsun, yeni doğmuş.** **AA:** sa_ol allāh rāzi ossun. ismi şeymā. (51) yirmi_bir gūnnūK. torunum benim, ğızımıñ çocū. sezeryannan olđu. biraz baK hindi bi de (52) büyü_ū vā ābisi de. ... de biraz ğol-lyam diyi getirTik. **SGA: İyi yapmışsınız. Sizin köyde** (53) **bebek doğmasına ilişkin ādetler neler?** **AA:** hevelden kēndimiS.. **SGA: Evelden anlat zaten.** (54) **AA:** evelden mi annadam? **SGA: Şimdi kalmadı ki.** **AA:** hē işti evelikini mi annatcaS? (55) hevelde kōdē eli yatğın, alışğın, meselā u ... alışKın ēbelē olurdu. unnā do_um yapTırrıdı. (56) unnādan sō bi arı köyü ilk ēbemiz gēldi, u yapTırdı. ē ēbe burdu ūcrā yir peK durmadı. (57) durmadı ēbelē meselā tayıni çıkātTırrıncı. Kini köy_ēbelēni ğāldıK biz. ōlū ōlū do_um (58) yapTıK. altı tani do_um yapTım hepsini evde yapTım. yā köy_ēbelēnnen yapTım. yāşlı (59) ğadinnā oluyo, unnarına. /.../ **AA:** hayvannarı baK Tım dā. urdan çuvallā hindi burıyı (60) gelivedim. elbiştem de_ışti.. **SGA: Ben zaten yüzünüzü alıyorum.**

AA: ağanda çemberimiS (61) güSel mi? SGA: Çember güzel. Düzgün zaten, bir şey olursa söyleriz. AA: öle mi? şaşKın (62) çıkmıyam köyde olşak da. SGA: Bebeklerin isimlerini nasıl veriyorsunuz? AA: ā (63) bebeKlerin ği-simlerini böyüK_āyleleri sorallā ebēsini dedesine. evdeki büyüK_olannara. (64) kaynana kaynıbuba danışırġā unnağā. şu gō gızım kendi gōnünüz dē bilir dillē meseġā ekSerī (65) kayınbobanın, kaynananın dēdī konur. andan sō hocıyı getirilē gulāna ezen mi okutuyo nāp.. (66) ismin şı ismin bu dēr. ħōlelikÇe Konuyo. SGA: Şeyma'nın ismini kim koydu? AA: eşi (67) goymuş. unu o gomuş. bobasının_adıni bobası annesi danışTı godu. olanın_adı muhammer (68) dedesinin_adı dedesi rahmetli_oldu. SGA: Teyzeciğim sağolun ağzınıza sağlık. Her şey için (69) teşekkür ederiz. Hakkınızı helal edin. AA: ... rāpor verebildik mi nē bilim. /.../ (70) SGA: Ne zaman yangın kaçtı? AA: on beş gün mü olđdu? cu.. üçüncü cuma olcak bu cuma. (71) SGA: Nasıl oldu? AA: ya ekmek pişirdiydik. şu bacanın ğıyısından_ışte ğaplı teli gelmiş (72) urdan, ğızmış yānē. ceyrān ğaçıklıdan. bak saħın ceyrāna. güççüK_eşşām yānTı. (73) buzdolobı, çamaşır makinesi hō hep burduydu her_şı. SGA: Buraya fırın evi mi diyorsunuz? (74) AA: hē. yani firūn, mutfāk, şömini hepsi burdı yazın. ālti_üsTü lambiriydi. camnar pakpendi. (75) oturuyoduk yanī devamnı yimēmiz burduydu. SGA: Bütün köyde fırın evi ayrı mı böyle? (76) AA: hayır iki kişidi vā. ben ekserī ekmek yapannarı pişiririyodum. dü_ünnēde. (77) dü_ünnēde, o gūn dü_ün vārdı_ışte. pişirdik dü_ün_evini gittik. urdan ğaplı Kızmış (78) Tutuşmuş_emē ğeldik_etfāyi gelesiyi bō ħāli geldi. SGA: Itfaiye nereden geliyor? (79) Mihaliççik'tan mı? AA: ētfāye mihaliççikTan alpıdan geldi emme unnā yetişesiye ğadā (80) ormanınkı yētişti. ormanınkı daha elken geldi. yirmi daġkıdı gelmiş. eğer_ormanınkı dı (81) gelmiyidi biri di bu hēv-den_alındı ya ğaplılā tellē, Kōpādıla, sōkTülē, ēvē atlıcādı şünkü. (82) SGA: Baya hasar olmuş bu fırın evinde. AA: nohutluħ makinemiz vardı bir buçuk milyāllık, (83) güSel ... u yāndı. çuvallarınan dartıyoduk. ĩndan sōra bōzdolabı, çamaşır mak.. hepsi varıdı (84) yani. şisinden dut dāvlımbazından dut hēpsi. pā-tes ğızartmā_ħani ħürtös makinesi ne (85) onnādan hep varıdı. SGA: Geçmiş olsun.

II/31

MİHALIÇÇIK - Süleler**Kaynak kişi** : Cumaziye Gelici, 45, İlkokul; Süleyman Gelici, 50, İlkokul**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Bahçe**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yangın, hayvancılık, kız isteme, düğün yemekleri

(1) **SGA: İsminiz neydi?** **CG:** cumāziye gelici. **SGA: Kaç yaşındasınız?** **CG:** kırk beş. **SGA: Ne (2) zaman emekli olup geldiniz siz buraya?** **CG:** iki bin bir yılını emekli olup geldik. **SGA: (3) Keçileriniz var.** **CG:** evet, keçilerimiz var. işti biraz keçi aldı emekli oluncu. kayınpederim (4) burada, onu bakalım hem diye. **SGA: Yalnız mı kayınpederiniz?** **CG:** yalnız. gayıvalıdem (5) önce öldü, yıllar önce öldü. on beş sene falan oldu işte. işti kışın gidi yazın geliyodu biz (6) buraya, hayvannarımız oluncu gidemedik. aslındı geçici dutuyoz biz burda hani öle şeyci (7) de il. **SGA: Ne zaman yandı bu evler?** **CG:** arife günden bi gün önce. **SGA: Yeni.** **CG:** yeni. (8) ramazandı işte. **SGA: Nasıl oldu? Siz evde miydiniz? Yangını anlatır mısınız?** **CG:** (9) biz evdedik. akşam işti ben iftar yemeyi hazırlıyodum. yāngın var diye ses duydum. (10) camdan bakdümde işte u yanan elektirik kontāndan çıkmış. biSim akrābāların (11) birşiniñ evinden çıkmış yangın. bi baktım ki çatıdan çıkmış hani alevler. ölelikçe işte, (12) ondan söra biz di yangın burıyı gelir diye hani köyümüz uzak dedik. itfāye geç gelir hesabı (13) etTik. eşyalarımıSı taşımaya başladık işte, eşyalarımıSı çıkarttık, taşdık. çalkayādan dı (14) geldile sa olsun konşular, akribālar. itfāye geldi işte, ondan söna bizim evi ulaşmadan (15) söndürdüler. **SGA: Cana bir şey oldu mu?** **CG:** yok. cân yok. bigaş tane, on om beş tane işte (16) hayvan, tavık telef oldu, tavıklardan yandı. iki tane de koyun yandı hani öle başKa yok. (17) akşam oldu için, gece olmadı için hayvannar salgıdaydı. o yüzden şetmedi hani. cân kaybı (18) yok. insan da hayvan da cân kaybı yok. **SGA: Dediğiniz diğer evler ne tarafta?** **CG:** (19) yanmayannar mı? **SGA: Evet yanmayanlar.** **CG:** şu taraftı var bi Kaş tane. işte çadırları bu (20) tarafı kuruldu. burdı şurdı kuruldu kuruldu ilerde. **SGA: Bu yanan evler için mi?** **CG:** bunnar (21) yanan evler için. biş altı tane çadır var şu ilerde. **SGA: Çadırda mı kalıyorlar?** **CG:** çadırdı (22) kalıyolar. işte evlerimiz yapılcak diyolar. artık bi senede mi yapar, altı ayda mı yapılır (23) bilmiyoS gayrı. **SGA: Devlet mi yapacak?** **CG:** hı hı devlet yapıcık. şimdilik çadır vėrdiler. (24) **SGA: Bu arılar kimin?** **CG:** biSim. arılar dı biSim. biSim. biz işte emekli olup geldikten sö (25) eşim merak ediyoy hayvannarı seviyo, arıla-

rı sevdî için öle şeyleri kendine hobi olarak öle (26) şeylerle eğleniyos. **SGA: Kaç tane keçiniz var? CG:** işte elli gadar var. elli gadar var. **SGA: (27) Nasıl bakıyorsunuz keçilere? CG:** ormandā ötlataraktan bakıyoz. bē-yim sabah götürür akşam (28) getirir. işte öle. **SGA: Sağıyor musunuz? CG:** İtiyācımız gadar sā_ıyuz ölü fāzlı sāmıyoz (29) hani. **SGA: Satmıyor musunuz sütünü? CG:** satmıyoruS. **SGA: Etini mi satacaksınız? CG: (30)** etini satıyoz_ışte. etini kurbannık_olarak veriyoz. ölü istiyenleri kesip veriyoz, ki_ıyla. (31) **SGA: Keçi eti sevenlere. CG:** hı hı keçi eti sevenlere. öyle. **SGA: Ama ne güzel dağda (32) besleniyor. CG:** hı hı doval olarak. arılarımızı balları di ölü do_ıal, hayvannarımız dı do_ıal. (33) her şe do_ıal. **SGA: Arıların satılacak kadar balı oluyor mu? CG:** ilk defa bu sene oldu. (34) öncelēden y_ıcek kadar_ıoldu. her zāman_ıolmuyomuş o. biz di yeni yaptık zāten burıyı (35) geleli. bilmiyoduğ. her sene olmazmış. **SGA: Kediler de var. CG:** hı kedilerimiz di vār. **SGA: (36) İsimleri ne onların? CG:** isimleri.. hēpsiniğ bi ismi yok. dört bēş tāne var_ıama. tekir falan (37) Koydum, pamuk koydum_ıismini işti öle. (38) **SGA: Sizi nasıl Çalkaya'dan buldular da aldılar? CG:** görücü us_ülyü geldi ben_ıöyle. (39) **SGA: Duymuşlar mı? CG:** hı hı. biSim buranıñ zāten ço_ıu yakın_ıoldu için çalkayadan (40) gelme hani, gelinner. **SGA: Nasıl isteniyor? Bu köyün kız isteme, düğün, nişan âdetleri nasıl? (41) CG:** işti görücü us_ülüyle görülür, bēgenilir şēdilir. büyüklerden_ıistimeye gidilir. olursa olur, (42) olmaSsa allāñ_ıemrinnen_ıisteniyoz işte. oluncı dü_ün_ıoluyo. olmaSsa bi başkā yeri (43) bakılıyo. nişan yapılyo. kına gecesi oluyo nişan_ıoluyo işti dü_ün_ıoluyo, öle. **SGA: Nişan (44) ne kadar süre kalıyor? CG:** nişanı mı? u kendi isteklerine bālı oluyo hani. uzun süre de olan (45) oluyo, kısa süreli olan oluyo. āltı ay, bi sene ik_ı_ıüç_ıay. öyle hani. (46) **SGA: Düğünde ne yapıyorsunuz? CG:** dü_ünnerdi yēmek veririS. ay süleymān. **SGA: Ne (47) yemeği pişirirsiniz? CG:** ne yimē pişiriz süleyman? **SG:** kuru fasille, pilav. **CG:** etimiz olur (48) çökelimiz meselā. kuru fasılyemiz olur. pilav olur. kōmpāstamuz_ıolur. **SGA: Çökel ne? CG: (49)** haşlama deriS. et haşlama. etli pilavımıS_ıolur. işte öylē. tatlı_ıolarak baklāvamıS_ıolur. ölē. (50) **SGA: Sağolasın, teşekkür ederim. CG:** āy bañı sen gāSteyē al_ıicāñ herāfde. **SGA: (51) Üniversiteden. CG:** ölē mi?

II/32

MİHALIÇÇIK - Yalım kaya**Kaynak kişi** : Behiye Özcan, 58, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Yöresel yemekler, kış hazırlıkları, köy evi, eski yaşam

(1) **SGA: Ne yapacaksınız o kuşburnunu?** **BÖ:** çıkardırız. ğaynadır çıkardırız. işesini dathısına (2) yaparıs hani. **SGA: Kaynatıyorsunuz, sonra?** **BÖ:** çıkardırıs. ili.. işeden hani tantiri olü işe.. (3) iliyende, ölü süzinde. datlısına yaparıs. **SGA: Şeker koyup kaynatıyorsunuz. Üvezi ne (4) yapıyorsunuz?** **BÖ:** hı hı. yo yo una da şey_ideriz. dömesine yaparız öle yinî evimizde, çoluğ (5) çocuğ. dî yoluğ_üstünde vā hatdā gidēken_ūraşanız dibinde vā. hı hı bizim_ura. **SGA: (6) İsmi ne teyzeciğim?** **BÖ:** behiyē_özcan. **SGA: Behiye teyze kaç yaşındasın?** **BÖ:** elli sekiz. (7) **SGA: Sen ne zaman evlendirdin çocuğunu? Daha gençsin.** **BÖ:** Pen_ön yedi yaşında (8) gelin_oldum. **SGA: Kaç yaşında çocuğun oldu?** **BÖ:** şeye çekeyyoru. ğaç yaşında? ön (9) sekizde. on sekizde ölüm_oldu. **SGA: Şöyle oturalım mı?** **BÖ:** valîlā bilmen ki. ... **SGA: (10) Okula gittin mi?** **BÖ:** gitmedim, cā_ilim. **SGA: Cahilim deme. Cahillik okulla ilgili bir şey (11) değil.** **BÖ:** de_ıl de işi ihi hōnden il_okula girmedik. bobamgil ğuymamış. tanā torba sı_ır (12) sıpa ki.. ğütTürem yapam diye. ölelikle girmedim hiş hani oğumadım. oğumadım. **SGA: Hiç (13) okuyup yazamıyorsun öyle mi?** **BÖ:** hıce, hiç. **SGA: İşini görüyor musun?** **BÖ:** işimi (14) görüyorun. her_ışimi yaparın çatarın. işē ū oğumadan hani öle bi yeri gitTīm zāman haflēne (15) şeylēne dimiş bî yazı ciziğ_ı bilemiyyorun. öle ırağımınarı nē biliP yapeyörün de, hani kēndim (16) bî bi_yeri bi_şeyi oğumēğ_ı oğup da gitmesini yapameyyorun. **SGA: Olsun sen işini (17) gördükten sonra...** **BÖ:** işimi yapeyörün_allā şükür hincilik bakām bi ğafam da şeyim de çok (18) şükür_allaha. **SGA: Torun var mı?** **BÖ:** var. altı dāne torunum va. iki ğız biriniğ vā, iki olan (19) biriniğ va, iki olan biriniğ va. üç_ölum va benim de. **SGA: Üç oğlunuz mu var?** **BÖ:** (20) üç_ölum va. **SGA: Üç tane çocuk azmış.** **BÖ:** bi de öldü. yiteğ didiK_atık. (21) **SGA: Şurada kış hazırlıklarınızı görüyorum, ne kurutuyorsunuz?** **BÖ:** u ğiğ_erik. dāy_eri_ı. (22) **SGA: Daha mı farklı bunun tadı?** **BÖ:** tabi ū unū ekş.. eşi olü unnan her şēsi hani yuvallema (23) çorba morba di yapaİlā ya. bulğurnan ğaraİlā ğataİlā hōle ufağ ufağ. unu eKşili bişirillē. (24) undan sü.. bi ğaynadıİlā suyunu üstünü dökellē, ēKşi yini. dā bağ benim_örda va hatTa. ben (25) sağ çıkariyin da getiriyin. undān ğuruduruz biz. **SGA:**

Bakayım. Bu mu ekşi erik? BÖ: bu (26) ihi. dāy_eri_ı didīmiz bu. u biri dī hunuñ biri ğuşbūnu biri uvaS. u çanahdaķı. bu yarıdī ihi (27) bu. bōle ğırmızı ğo yararız ğuruduruz. ū çok maķbul şekera her şeyye. diplēne dōkŭrlē fitır (28) fitır fitır toplarıS. ğışğırıva dēriS hani geĉ_erik ğurulānı. **SGA: Ekşi erik, keçi eriĝi (29) dōkŭlŭyor. Şeker hastalığına mı iyi diyorsunuz?** BÖ: hı hı şekere nē pek fāydaı. **SGA: (30) Kırmızılar ne?** BÖ: ne bileyīn? baķ baķam bi. x: ğırmızılā ğuşbūnu işdē. /.../ **SGA: Teyze sen (31) doĝma büyüme Yalımkaaya köylŭ müsŭn?** BÖ: yalımkaaya. mi_alıcıya bālıyız, yalımkaaya. (32) **SGA: Bu kuşburnunu nereden topluyorsunuz?** BÖ: unnarı da ā_acı va dē bayılāda. ormanda. (33) şu taııalıķılāda ā_aşları va tek tek, tek tek_alırız bōle. **SGA: Topluyorsunuz, kuruttuĝunuzu (34) ne yapıyorsunuz?** BÖ: ğuruttuķ mu çıķardırız. ğışTe hani datlı yaparız didim ya, sŭzgeşden (35) geĉiriz, sŭzēnden paķlarız, temizleriz. ... dē onu semizleriz hinci saplı u. uşlānıñ şēsini nē (36) hōle. /.../ BÖ: sŭdŭ varımış_ucaħda. sŭT ğaynadırımış da. inekleri va. **SGA: Başka ne (37) yapıyorsunuz kış hazırlığı için?** BÖ: kış hazırlı işTe ... bōle her şēlēden ğuruduruz. fasille (38) ğuruduruz. fasille ... dolaplara ğoruz derin donduruculāmıza. bāĉelēmize yaparız. yuķālāda (39) bāĉelēmiz va suyulu her yirde. **SGA: Bahçeleri var mı köyŭn?** BÖ: va. va bāĉeleri va. fasille, (40) patitiz. ne dikēsen olŭ. **SGA: Kışları sert mi geĉiyor?** BÖ: ğışın çok, işe ğışı acı geĉē buranıñ. (41) ğış çoĝ_olu. çoĝ_olu. bazı ğŭn yaĝıyoru, bazı ğŭn bu yıl çoĝ_olmadı ğış. az_oldu. (42) kenellēde çoĝ_oldu hani u do_ı taraflāda. bu yıl borda az_oldu ğış. geĉen sene çok yādı, (43) bōle depile ĝāldı, ĝar. yaıñız kŭrŭllē, ĩlenmez hani. dozer, ĝireder geli kŭrŭr. **SGA: Ormanın (44) dozeri mi geliyor?** BÖ: hŭķŭmet taravından da gelēri ōrmanınķı da gel.. **SGA: Meyve aĝaĉları (45) falan ğŭzel yetişıyor bu köyde.** BÖ: yitişir. şu ālıĉ. ē bu da bi āyı baĶ_alıĉ. ōlmadı dā (46) ham_o. ceviz_ā_acı va, ūzŭm_ma. baķ dē onnā ceviz, samannıñ_ŭstŭndēkilē. **SGA: (47) Şuradaki aĝaĉlar ne?** BÖ: şŭ ārmıt. bı yıl yok. peĶ_oludu unda. bi di aşşā ĝada (48) ĝoñşumuzuñ_o. dudu her_şēysi olu. **SGA: Belli şü da dut aĝacı.** BÖ: he he, duT. **SGA: Şu (49) kayısı mı?** BÖ: āsma o. **SGA: Onun arkasındaki?** BÖ: kiriz u, kiriz_ā_acı. kiriz_ā_acı o. (50) unnā geli geĉē hani, yazıñ. kiriz_ā_acı o. hinĉī bŭ geĉi_eriK didīmiz, geĉi_eriK diriz (51) day_eri_ı. u yannāda daĝ_eri_ı dillē biz geĉi_eriK diriz_adına. ihi ğuruTmāya ğurusuna (52) yāparız ğŭtŭrŭlē şekere Faydaı, bunun datlısına yapeyŭllē eziP gine şeyden geĉireyŭlle de (53) u_geĉi_eri_ı. ... hanı ğışın dā yimeĝ_ŭĉŭn. **SGA: Erikli yemeĝi baştan sona kadar tarif (54) edebilir misin?** BÖ: geĉi_rē geĉi_eri_ı. hı hı ... eri_ıni. ĉorbası hinci t_şē muhallime de hani (55) yuvāııamā diyŭllē. u yuvāııemeye bulgurnan urdan sŭna iĉine salĉasına sovan ĝıyāııā yapāııā (56) yu_urulā, ācıķ da uniy.. un ĝatāyŭllē. una ordan sŭna hŭ ho ĝada yo_urduñ mu una bıĝımıĶ (57) bıĝımıĶ bıĝımıĶ yuvāııamā yapeyŭllē hŭ hŭ, hŭ hŭ para, şŭ şŭ, hŭ hŭ. undan sŭna bışırillē, (58)

yüstüne ya_ıını ga.. yā gızardıııá, gataııá. u ēşiyi de napaııá bũ ğurutTũ-muz_ēşĩ, ğaynadıñ, (59) suyuna süzen hoşaf gibi suyuna, denesi yini, denesi de yini emme, suyunu süzeriz (60) onun_ıçine sāmsak. sāmsak dövelle, u sāmsağınan hõ üstüne dõke dõke dõke ğışın yini. u (61) çok gü.. şēli baķ hinci u tarafa u tarafda bili bizim bu taraflā yapādık biz_ıu çorbalara, (62) u_ıyan-narı da bilēyuru hinci. yapıP da dolaplara ğoy deyõllē peketlere hõ hõ yuvaııá-ma diye. (63) nine ğatarız her şēsine ğarā ğatā yu_ıuruz, unđan sona yuvaııarıS. **SGA: Erikli çok güzel (64) oluyordur o, ekşiolur. BÖ:** hı hı ēkşili. çok_ıı-yi olũ. aynı hani ilimon sıkāñ bi şēniñ_üstüne (65) hõle bu dağ_ērĩyi. **SGA: Başka ne yemeğiniz var sizin farklı? BÖ:** çok, hebicini yapan. (66) isTedĩñ yime_ıı yapāsıñ, ne yapabilise. **SGA: Erikle başka bir şey pişiriyor musunuz? BÖ:** yõ (67) õle bi_üşē bişidĩmiz yoķ. kõy yimeklere ihi fasille bişiriz, patetiz Pişiriz. urdan sona bu (68) didĩmi bişiriz ğışın. ğabāna bişiriz, bal ğabā ğurudun ğurutTuķlāñdañ. **SGA: Bal kabağı mı (69) pişiriyorsunuz? Kurutuyor musunuz? BÖ:** hı hı. ğuruduruz. dolaba da ğonayero, ğurudayõllē (70) de. **SGA: Nasıl kurutuyorsunuz bal kabağını? BÖ:** şeye ğıyıyorun hõle parça parça u bal (71) ğabāna, sereyurun ğurũyuru, ğışın bõttũrũp gızardāyuru. **SGA: Kızartıyor musunuz? BÖ:** hı (72) hı, gızardāyuru. **SGA: Tuzlu yemek olarak mı? BÖ:** hı hı. tabē, hani bõber gızardır gibi, aynı (73) u da ğızaráyırĩ. **SGA: İnce ince mi diliyorsunuz? BÖ:** inci_ııncē ğıyıyorin hõle parça parça (74) hõle, acıķ āycıķ ğurudāyuru. u ğurudu mu bığımcıķ şeyde ğālĩ, bi ğısım hõle bi çatal_ııvış (75) at, tencerede bõrtē, bõrtTũ mü sık ğızardıñ_ıçine samsaklı yo_ıurdunan nē yineyõrũ u. yazın (76) da bişiriz ğışın da. **SGA: Sizin kõiũn yemekleri ğüzelmış, değişikmiş. BÖ:** õle. kõ yimeklere (77) bizim bulııāñ_õñkũ yimeklē unnā. **SGA: Bal kabağı burada yetişiyor mu? BÖ:** iyi_ıolu. (78) bāçelēmizde dıkdıkcı mı olu. zekiyeñin vadır bēki evi-niñ_ıınnēnde. zekiyeñin hē ğõsterivũrũ (79) mü bilmen. hani u da sũTden ... sũT ğaynadırın diye. **SGA: İnek kendi ineğiniz mi? BÖ:** (80) kendi ineklēmiz. zekiye bal ğabānā da maraklı bal ğabāñ va mı? işē ne bişirisiñiz ne (81) yapāsıñız diyyõrũ de. /.../ **BÖ:** he he ğurutdũmuzı baķ bi o da ğurutmuş ğõrdũñ_ııñ? yazın (82) ğuruduruS. **SGA: Kurutulmuş bal kabağı varsa fotoğrafını çekeyim. BÖ:** baķ_ııle horaya ğit (83) istēse çekēsen horaya. zekiye ğurulāña hani ğurulara çekeceķ_ıo. ğõrdũñ_ııñ? **SGA: Bu mu (84) bal kabağı? x:** iriydi ğuruyunca şey_ıetti. **BÖ:** unna hõle hõ uzun_ııuzun_ııoluğ hõle. hõle (85) uzun_ııuzun_ııolũ. **x:** õncũ_ııileyiñiñ şēsine girmiřlē. ... de uraya ğav-lı atıp da ... **BÖ:** ... Sekiye (86) ... de urdan baķ hadi. **SGA: Ne olmuş ben anlamadım. BÖ:** de tanıları varmış orda da (87) inekleriñ tanaları hani. **x:** he tanı vā. ... yakĩn çıkardıķ ahardan da, ğaybedereğoruz biriniñ (88) ğomşunun yirine geçeyõııā. bulamayağoruz ... **BÖ:** dē urdan baķeyēm de geleyēm der. ihi (89) bõle ğuruduruz. fasilleyi de ğırā ğuruduruz, buña ğuruduruz, bõber ğuruduruz. urdan sõnā (90) dolaba ğoycaķlāmıza dolaba ğoruz tezesine, ğõğũ-

ne. çecî olū fasillelēmiziñ ğuru çecî. unnara (91) toplanız unnara ğışın bişiriz. göklēne ğışın işē yazın dolaba ğoruz. göğünūñ ğurutması da olū (92) bōle āynı, göğünū, ğışın yimeğ_üçün. ğurusunu da ğuruduruz. dizeriz, fasillēyi dizeriz, (93) ipinen dizeriz hōle dağarıS hōle şēye. **SGA: Fasülyeyi biber gibi diziyorsunuz, sonra (94) kurutuyorsunuz. BÖ:** hı hı. dileriS hōle, orta yē-rinden, dizeriz. ōle de bō ğıyarız da. dizmesi (95) de olu ğıyması da olu fasil-lenin. **SGA: Fasülyeyi de kendiniz üretiyorsunuz. BÖ:** kendimiz (96) yaparız. **SGA: Topraklarınız verimli mi? BÖ:** virimni bayā ziyanı yok. hē yīceK ğada hani (97) kendimize, satTıkları da olū, satTımız zāman da olū, isTe-yen_olū, viriz_ālı hani parayına. (98) urdan sōna uşaklāmızı ğuyōruz. ... bāy-ramda geldilē bağ_ōlannā, gelinnē, torunnā. (99) sağ_olūsağ ğurbanda da ōle. (100) **SGA: Evleriniz nasıl? BÖ:** olīā odunnuK, boşluK, yük her_şeyi ğomaK_üçün. ineklerin (101) yimine her_şēsine ğomaK_üçün. olīā, evi-nin_çici ayrı ihi. **SGA: Evin içi nasıl? BÖ:** (102) evinin_çici kendine hani gelince gösteriwişe. **SGA: Kaç oda var? Mutfak falan nasıl? BÖ:** üç (103) vā mutFā va, şēsi va. iki odası va bi de mutFā bi de salonu va ... **SGA: Mutfak ayrı mı? BÖ:** (104) āyrı. **SGA: Sizin köyde fırın evi gibi, tandır evi gibi bir yer var mı? BÖ:** yoğ_ōle. yok. (105) fırının_ōle yok bizim borda. **SGA: Fırınlr nerede? BÖ:** biz hincī ocağdī saca ğoruz, dört (106) Tāne ekmeK bazlamaş yaparıS. ucā_ā ğoruz bōle her_şeylēne ğoruz işi teneke işi (107) ğoruz_āltına, saca ğoruz_üstüne, āltına hataşlarız, hamırımızı yuğuruz bāzla-maş bişiriz. (108) bizim_ekseri borda bazlamaş, fırın yok. **SGA: Fırın yok, onu da tandırda pişiriyorsunuz. BÖ:** (109) saç. saç. tantır diyiğ saÇ. sorkun-nādın gelme saşlā hanı, sorkunnāda bilin mi ulları? **SGA: (110) Biliyorum. Bu gün gideceğiz. BÖ:** ullā işTe. bullāra gelillē, alır saşları, ğoca ğoca saşlā olū (111) ōle. dört tāne bazlamacı alı. bişidīñ zāman hani hō hō yuvaİİlağ. **SGA: Sacı evin içinde mi (112) dışarıda mı yapıyorsunuz? Nerede yapıyorsunuz? BÖ:** ēvimiziñ mutvağ gibi bi_ēmiziñ (113) birisinde ucağlī va. hē ucağlī va, ucağlīna otutTuruS hōle. işē, ucağlının_çicine otutTuruz hō (114) ğeñişce, ordan_āynı fırının tertibū depeden bacaları va bağ evlēñ bacaları, ullādan (115) dumannarı çıkā, işē orda bişiriz. yazlūmıza hōle yazarız. ōle döşeriz_ekme_ç evin_çicine. (116) **SGA: Buğdayınızı kendiniz mi üretiyorsunuz? BÖ:** kendimiz de üredirdiK_emme hinci atık (117) satın_ālāyo-ruS. bullāda hanē işi ğalmadı ğālī tertiP düzen. bi_çiki yāşlı adam va bi_çiki tek (118) tük ğāldı ğālī hani çoluk çocuk gidivirince. atık ō ğālmadı ō ekecek biçecek. **SGA: Köy (119) kızları köye gelin oluyor mu? BÖ:** boraya ōldu, kenere gitTilē bütün. hı hı benim (120) gelinnēmin_üçü de borda. kenere gitTilē. birī ālpıda, biri isTambulda, biri işide, şērde. (121) **SGA: Eskişehir’de mi? BÖ:** hı hı. **SGA: Burada kalmıyorlar değil mi? BÖ:** burda bī bire ēbe, (122) ana, buva, dede ğalayórú ihi. dēde, ēbe. **SGA: Oğlun köyde yaşamak istiyorsa ne olacak? BÖ:** (123) yaşıyan_istēse olu. şōrda bağ ço-

cuḡlā va şū ufaḡ_uşaḡlān_ānaları buvaları va. uſſarı da (124) gezēşiḡ belki, unnā ḡāldı bordalar ihi, gelinnē, borda. **SGA: Köye evlenen de oluyor mu yani? (125) BÖ:** olu, olu. olan va. giden gidēyórú ḡalan ḡalayórú. **SGA: Bazı köylerde kızlar kesinlikle (126) köye gitmiyor diye. Onlar da başka yerlerden getiriyorlarmış. Burda var mı öyle? BÖ:** borda (127) da öle de borda pek de_ıl_öle. boraya_atıḡ hani evleniceK nēy ḡālmadı. hī ḡırḲda bi ḡāldı. (128) unnā dı baḡam nēḡden bulacaḡları belirsiz hani, öle. atıḡ köylere didiḡ gibi hani gelen ḡız (129) gelmeyörü, kenere gideyörü. şe_ıri u işēsi āltısı işTe olusa gideyörü. askerline yapıP işTe (130) oldu mu gideyörü. geleyörü, burda dü_ün ne yapıP gideyöllē ḡāli. ö oluyor. (131) **SGA: Eskiden bu köyde hayat nasılmıştı? BÖ:** vallā ēsKiden çōḲ faḡır bī köyümüştü, öḡ. hē (132) öḡ çok faḡırımıştı, hinci hinci atıḡ ḡāli u_ıakillik ḡeşdi, her_şī, yīyiceK_ıçeceK her_şī (133) bōl. hanē geyim yōmuşdı yīceK yōmuşdı, otdan tā ēbelēmiziḡ_ēbeleri otdan_ekmeK, şebit (134) Pişirilerimişdi. öle.. **SGA: Ottan. BÖ:** hē, ot şepidi dillēdi, annadıİfādı. öle faḡır. çok (135) faḡırımıştı. hinci ö dē dē biz, biz dē bi faḡır görmedik, böyüyeli biz. bizden_ēvelcesi (136) olmuş_unnā. bizlē ḡānımızı dōydu, geyim giycēmiz va. hē taſſālara gidince hunnarı (137) çekivüreyórú. bi yanna gitTīḡ zaman giyim giycēḡi ḡēyēşiḡ, temiŞçe. öle. hinci vā, hinci (138) allā şükür hepicī va. yiycēḡ de va, içecēḡ de va, suyuḡ, seliḡ yapāsan hepicī va. ormanında (139) da çalışayöllē. **SGA: Çok çalışan var mı ormanda? BÖ:** va, va, ormanda va. ḡeşlēmizden (140) çalışannāmız va Pi_Ki. **SGA: Öyle olunca onlar göç etmiyor. BÖ:** hı hı. borda ḡalannā hani. (141) hordı ḡalannā. **SGA: Sigortalılar mı? BÖ:** sikēta yok. borda çalışannāḡ yok. (142) **SGA:Teyzeciḡim ağzına saḡlık. Hakkını helal et. BÖ:** halal_olsun. hinci nereye bildirceksiḡiz (143) siz benim ḡonuştumu?

II/33

MİHALIÇÇIK - Yeşilyurt**Kaynak kişi** : Zekiye Özkan, 57, Okumamış**Derleyen** : Semra Günay Aktaş**Derleme yeri** : Ev**Kayıt türü** : Video**Konu** : Eski köy evleri, kış şartları, hoşmerim yapımı

(1) **ZÖ:** internetimiz ne yoK da hani ölü kötü bilgiler virigörüz belki belli olmaz. cāhil_oldūmuz (2) gibi. /.../ **SGA:** İsminiz? **ZÖ:** ismim zēkiye soyadım_özkan. **SGA:** Kaç yaşımdasınız? **ZÖ:** elli (3) yēdi. **SGA:** Doğma büyüme Yeşilyurtlu musunuz? **ZÖ:** eveT buralıyım. burda dōdum burda (4) evlendim. **SGA:** Bu inşaat ne inşaatı? **ZÖ:** év_īšā_atı. mutfak yapıdırıyorum salonumu (5) yaPdırıyor_ışde āltını üstüne temizletdiriyōn. x: mutfak dolabı godurcāk. **ZÖ:** çamaşır (6) makinem hurdā içerdi yatağ_odamdıydı unu dıŞarı ÇıKardım. kamereye aldırıyor. x: oİsun (7) sen do_al gōnuş. /.../ **SGA:** Bu köyün evleri nasıl olur? **ZÖ:** şinci yavrum köy_ēvleri ēsKi (8) év. a_aşdan_āşaf yapıł. işTe dedelerimiz yapmış gitmiş. a_aş getmiş_ormandan kesip (9) yapmış āşaf_ēv. atık_unnā dı çürüdü biz yişisini yapam deyİ işdi İşat yapıyoz, yişisini (10) yapıdırıyoz_ārtıK. **SGA:** Eski evlerin ne tür bölümleri var? **ZÖ:** ēski ēvlerin_ışTe sālı_ı (11) güzel dē a_aş_oldū gibi sālı_ı güzel. gullanışı yok yalnız_ışdē. ēved temizlig_açısından (12) gullanışı yoK_ışTi betundan hinci yapıdırısaK temiz_olur. işdi mutFaK yaPdırıyor_fanyas (13) dōşedem biraz özencimiz_ōle. işde. **SGA:** Alt katı ne evin? **ZÖ:** ālt Katımızda ahır vā, (14) iniklerimiz vār_alT gātındā. **SGA:** Bütün evlerin alt katında ahır mı var? **ZÖ:** ēved. (15) bütün_ēvlerin_alT gātı ahır bułlādı yavrum. heb_ōle. **SGA:** Üst katta ne var? **ZÖ:** üs katları (16) çatı ārtıg_undu bi şiy yōk. **SGA:** Sizin oturduğunuz yerde kaç oda oluyor? **ZÖ:** (17) bizim_ōTamız üç_ōdā işdi bi salon_olcaK. üç_ōdamız bi salonumuz va. **SGA:** Mutfak (18) içinde mi olacak? **ZÖ:** salonun_ichinde olcaK. mutFaK hem salon hem mutFağ_olcaK. **SGA:** (19) Eski hali nasıl? **ZÖ:** ēsgi yirimde hem_oturuyodum hem murtFām_marıdı. şinci Ti Tışarı (20) hem murtFaK hem salon yapıdırıyom biraz hurıyı çıkıyom dıŞarī. **SGA:** Ama bütün köyde bir (21) oda hem mutfak hem oda mı? **ZÖ:** ēved_āynısı ōle işdē. hem gullandımız_ōdıdı murtFaK (22) yapıyōz. bāzılarımızın biraz gelişnerimizniğ, gücü āz yitennerimizniğ birāz unnar (23) yapıdırıyomu mutFānı ayrı yapırdı. biraz geñş nesilimiz. yalnız yaşlılarımız bilmiyo işdi ben (24) gibi hem_oturuyo hem mutFaK yapıyo. **SGA:** Eski halinde de odayla mutfak aynı yer. **ZÖ:** (25) tabi olan yılllerimiz var_ēveT vār. **SGA:** Kiler, ekmek

evi... **ZÖ:** kiler gömşunun ğevi va dē (26) urdu ben ğorda bişirirîn. āynısı ōlū işde evimizin birinde oturu yatırız birindi (27) gider ğekmēmizi bişiriz. göş daşındı atık gençlerimiz hiç yōķ. **SGA: Boş evlerde mi (28) pişiriyorsunuz?** **ZÖ:** boş ğevlēde. hurdu benim yanımdı ğomşumuzun ğevi va boş. ben ğurdu (29) bişiriyorun ğekmēmi nē. hani uru olmaSsa mecbur gelib ğevimde bişircem burda odamda (30) pişircēn. **SGA: Ev dışında fırınınız var mı? ZÖ:** fırınımız felan yoķ. yoķ ēved. kendimiz (31) bāzlımı pişiriz saşlāda. ēved bazlıma pişiriyōz saşlarımızda. yir sacı. ucaķ esgi (32) ucaķlarımızda. **SGA: Siz yıktınız mı eski ocağınızı? ZÖ:** ēveT. burıyī ğāpatTım zobu ğurdum (33) ben. burdu ocaķ va baķ bölü burdu varıdı. u bölgeleşi de sacınan ğapatTım. ōbürKū evimi (34) de. her ēvde yāni her ğodıdı burdā ocaķ varıdı. bulunur. ēveT her ğevdi bulunur. **SGA: (35) Ambarınız var mı? ZÖ:** var. hambarımız vā dışāŗda buydaylarımız yicēmiz dışarda olur (36) ekinnerimiz. **SGA: Şurada tek görüğümüz ahşap şeyler ambar mı? ZÖ:** şunnā samannıķ ordı (37) dē ilerde hambar va dōru. Kūğüğ amcanığ hambarı va ordı tek başına ahşafdan yapılı. **SGA: (38) O zaman bir tane ambarınız var, samanlık var. ZÖ:** ēved samannūmız va, alt ğatlarımız ğahūr, (39) dışālarda aharımız yōķ işde kö hayātımız bölē. (40) **SGA: Kışın nasıl geçiyor burada? ZÖ:** Kışın da çoķ so ğuğ olur, ayaz olūr, u so ğuğ olūr. (41) odunnan vudururuz burdā. meşi getiririz taĺılarımızdā. ōle dururuz burda. **SGA: Odunla mı (42) ısıniyorsunuz? ZÖ:** odunnan ısınıyoruz ēved. kömür gelmez bullālarımız biz gidiP (43) getirimiyoruz. biraz me.. memliketimiz ğuzāķ mahrimat bölgesī. işde kömür ğalıP (44) getirimēyoz. meşe odun yakarız. ormandan on siter meselā yirmi siter odun ğığtiyācı viriyor (45) bize. **SGA: İki günde topladığınızı bütün kışı geçiriyor mu? ZÖ:** ēvet. remoķlarınan ūş romoķ (46) dört romuķ getiririz. **SGA: Kesiyor musunuz yoksa kesilmiş olanları mı alıyorsunuz? ZÖ:** (47) kesim motuĺlarınan kēseriS. kesim motuĺlarımız vā. unnarınan keseriS hazıĺıfız. iki gündü (48) işde yaş olur ğemmē yāş da olşsa getiririz kışa unnarınan çıkarız. **SGA: Soba var. ZÖ:** ēvēT (49) sobamız vār. **SGA: Yazın kaldırmıyor musunuz? ZÖ:** e ğaldıran oluyor da ben (50) ğaldırmıyorun. heveT. he ēvi ğullanmıyıyorun. işde ifāzım olur belKi bi so ğuğ olur diyē. (51) yūsek memliket oldu için ben di ğaldırmadım. duruyo hē. **SGA: Az önce bir köyde (52) yakıyorlardı sobayı. ZÖ:** ēveT. ben gini yakarın. ōbür odamdı zobam yanıyo meselā. (53) ğuzinem vā. urdu ğuzinem yakıyorun yimēmi ordu yaparın, ğuzineniğ ğüstündē. **SGA: O (54) zaman sobayı yakmaya Eylül'de başlıyorsunuz. ZÖ:** ... hiş kesmiyiz zati yāz boyu yakarıS. (55) ğo.. ēveT. bō bō büyük tencirilerinen sütler bişiririz. mecbur odunnan zobıynan (56) yaparız unnarı. ayğaz bīte unnar yitmez. (57) **SGA: Sizin sütleriniz güzeldir. ZÖ:** ēvēT. ēveT doğadan yiyip geliyor sütlerimiz ğüzēl. (58) çiçeklēden toplā da getiri ineklerimiS sütleri bizim burıyī. ēveT. çiçeklēden çoķ ğüzēl olūr. (59) ēveT hiç hazır yo urT. ğoķaŗ geliyor. hazır

yo_urT_aldım ben geçen seni yiyimedim. u (60) gökağ geliyor_ani. **SGA: Hazır sütle sizin sütünüz bir olur mu hiç?** **ZÖ:** éveT. bizim (61) sütlerimiz çok güzel_olur. yalı olur_ineklerimizin sütleri. **x:** pèynillerimiz_ölü güzel_olu, (62) teriyâlarımız_ölü güzel_ölü. bāzlımıyı bi de ekmek yālā yiriz yanına bi di çay. uh. **ZÖ:** heh (63) gönünü çekdir be. **SGA: Çektirip çektirip göndereceksiniz beni.** **ZÖ:** yaparız_ekmek yālarız (64) yidiriz misa.. **SGA: İnşaatınız var şimdi sizin.** **ZÖ:** inşātımız peK çok dā. **x:** hoşmerim (65) basarız. **SGA: Hoşmerimi nasış yapıyorsunuz?** **x:** südünen ğararız hamura. sōnra teriyā_unan (66) ğızardırıS. öle. **ZÖ:** tepseniñ_üstünü yālarız, sereriS tepseniñ_üstüne. éveT. (67) zobaniñ_üstünde āltı ğızarır. āltı ğızardı mı çeviririz bi di bi taraFını ğızardırız. **SGA: Bir (68) daha anlat ben anlamadım.** **ZÖ:** ēvēlā südünü ğoyarıS zobaniñ_üsTüne. ğaynadırız. (69) ğaynatTıK mı bölü iki kısım_ün ğuyarıS. bi ki.. bi buçuk kilō südüñ_içini bölē iki avıç un (70) koyarıS. unu ğarışdırırız. u ğatılır. ğatıldıkTan sona unu tepseniñ yālarız tepsiyi sereriz (71) tepseniñ_üsTüne. undan sōna ğoruz zobaniñ_üsTünde ğızarır. ālt yanı ğızardı mı tepsidi (72) zobayı deK gelen yer çeviririz_üsdünē. éveT teriyā dökeriz_üsdüne. unu hoşmelim hamuru (73) diriS. **SGA: Sonra üstüne şerbet mi döküyorsunuz?** **ZÖ:** hayır_undan sōna undan sōna (74) yīyoruz_işdi hemen hamur_işi gibi meseġa. **SGA: Tatlı olmuyor o zaman.x:** tatlı di_ıl_o. (75) hamur_işi. **SGA: Hoşmerimi tatlı zannettim ben.** **ZÖ:** de_ıl de_ıl. şekersiz_olur_u. tuz (76) ğatarız_içine. **SGA: Farklı burada-ki.** **ZÖ:** éveT. Tuz ğatarıS. südüñ_içini ğatarız ta (77) duzuna. südüñ_içindi ğarışdırırız. **x:** süT bölü ğaynarkān_atarız_ununa. süT ğaynāka (78) sōna yo_uruz. yo_uru içini biraz_ot yā atarıS, şu sıvı yā. sıvı yā_unan dı ğarışdırız rengi (79) ğa.. sararı unuñ. sarardı mı indiriz tepsiyi döşeriz_u_zıman. **SGA: Tamam alacağım olsun. (80)** **x:** bir gün gel tehne bi zamandı dı yapalım. **SGA: Çok teşekkür ederim. Sağolun.** **ZÖ:** senden (81) de biz teşekkür_ideriz. sen de sa_ol ... helal_olsün. bi gün_olur dı gelirseñ ben saña unnarı (82) yaparım oldu mu? yakın bi zamanda ben_inşāti bitirim şurda ön günü ğādara. sen gel.ben (83) saña hem_ekmek yālā yidiriğim hem hoşmelim yapā yidiririm oldu mu güzel ğızım? ismiñ (84) neydi? **SGA: Semra Aktaş.** **ZÖ:** şinci evet. hizmetiniñizi burdu yapıman mı yōsa diye.

II/34

SARICAKAYA - Düzköy

Kaynak kişi : Fatma Ençok, 80, İlkokul; Fatma Yıldız, 72, İlkokul, Perihan Yıldız, 45, İlkokul

Derleyen : Songül ilbaş, Sibel Er

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Sohbet, düşün

(1) FE: soyadım? ençok. **Sİ: Değişikmiş. Kaç yaşındasın?** FE: ben seksen yaşındayım. de_şik (2) olduğuna şaşıırıyorsunuzdur, çerkeS. **Sİ: Çerkezsın. Burada mı doğdun büyüdü sen?** FE: ben (3) burda dödüm büyüdü_m ama çerkeS geliniyim. x: bu bu kövden. çerkezlere gelin KitTi. (4) burdan Kitti beyi öldü tekrar burlara geldi. **Sİ: Gelin gitmişsin. Buradan gelin gittin.** FE: evet. (5) **Sİ: Okula gittin mi?** FE: gitmedim. ā u derdi deşme! **Sİ: Deştim. Onu anlat hadi.** FE: hē? **Sİ: (6) Onu anlat.** FE: hanKini? **Sİ: O derdini.** FE: derdimi dē mi? **Sİ: Niye gitmedin?** FE: okul mu (7) vādı, yol mu vādı? **Sİ: Burada okul yok muydu?** FE: yoktu tabi bizim zamanımızda. okul (8) yoktu, yol yoktu. eşşēnen gidēdik. atınan gidēdik. eşkişēre. yallā. **Sİ: Yakınlarda hiç okul yok (9) muydu?** FE: nerde yakında gızım, yoktu yoktu yoktu yavrum. **FY: okula, ilk_okula biz (10) gittik.** FE: ilk_okula bunnar gitti. **FY: ilkökulu ėmine, eveli, şurdağı fatmā, dē u fatmā, şu (11) garşıdaki oturan ġadın, bunnar dördü bir, ilkökulu bitirdi.** **Sİ: İlk sizin zamanınızda açıldı. (12) FY: ilkökulu biz girdik. dört sene okudum ben. dört seneden sonra yetişTik. yetişkin_olunca (13) babalarımız çıkarvedi. müsāde etmedilē. o zamannā vādı ōle çıkarma, çıkarıyolādı, çıkardılā. (14) öndan sōna bizden sōna artık ġali küçüklē gitti. Sİ: Onlar devam etti. FY: onnā (15) devam_etTilē. hindi devām ediyo. bizden sōna artık ġali küçükle, kendi çocuklamız.. dört (16) dene benim_olan vādı, dördü de beşer sınıftan çıkTılā. şinci hepsi iş başı. okuyup meslek (17) sā_ibi olamadılā emme gene de çalışıyolā. kendi ġarınlānı doyuru.. **Sİ: Senin adın ne teyze? (18) FY: fatma yıldız. Sİ: Sen kaç yaşındasın? FY: ben yetmiş_iki yaşındayım. Sİ: Maşallah hiç (19) göstermiyorsunuz ya, genç görünüyorsunuz. /.../ PY: önceden_önce ġızı istemeye gidēlēdi. (20) yālık dēlēdi, yālık dērlēdi a gülüm. bōle asālādı. yazmaları, havlıları, oynālādı. olan_ēvine (21) asālādı, oynālādı. para daķālādı. iki akşām oynālādı. dōŗu önceden bōle tef çalālādı, içinē (22) şeker_ātālādı. beş ġuruş, elli ġuruş, unnarı atālādı bōle oynaladı işte. önceki dü_ünnē daha (23) güzeldi. sona işTe bi sene falan nişannı durular sonadan gelin görme yaparlā. ādetleri (24) yaparlā. şimdiki gibi alōlā yokTu, telefonnā yokTu. sevgi****

de vādı, saygı da vādı önceden (25) telefonlā yokkan. mutluluk da vādı. şimdik hepsi vā mutluluk yok. hiçbi_şē yok. cumādan (26) başlālādı düğünne. cuma günü kız_evine gidelē olan_evi, çeñiz_alırlā, çeñiz serelēdi (27) önce-den bōle samannık ... u āşām_oynarlā, ertesi āşām dā ğına_gecesi. ... **Sİ: Sen de bu (28) köylü müsün? PY:** hē, ben de bu kövlüyüm yā. **Sİ: Burada doğdun büyüdün? PY:** ben de (29) burda dōdum büyüdüm ya eskişehirde Kāl-yom ben. /.../ **Sİ: Bu teyzeler anlatsın eski (30) düğünleri. FY:** eski dü_ün-nē, benim dü_ünümü bi anlatcağ_olsam, benim dü_ünüm (31) çarşamba gün serildi çeñizim. **x:** salı. salı. **FY:** tamam salı gün_olsun. salı gün serilirdi. (32) çarşamba.. perşembe gün gelin çıkādı. cumasına oluşsa eyer dü_ün. Pazarına oluşsa cuma (33) gün çeñiz serilirdi. cumartesi ākşam kına gecesi, bazar gün gelin çıkādı. bazar_ākşamı bütün (34) gençlē oynālādı. bōle yimek verilēdi ğēne. e damat saıdıktan sona erkeklē oyuna çıkālādı (35) ğadınlā herkeS_evine dā_ııırdı. erkeklēn_oyuna baķādı. öylēdi görenēmiz. erteSi gün (36) bazartesi sabāası Tuvaķ_olurdu. duvaķ dedīm şey şinci salona çıkarılā ya gelini süsleyip Te, (37) bizim di giydirilē kuşatırla otTurlā bi sandalyeniğ_üzerine, artık halk toplasıır köyün_ınsanı, (38) hepsi oynarlā. mühabbet. çalğıynān. **Sİ: Ne giydiriyorlar geline? FY:** ezeli gelinnik, Tuvaķ (39) sefāsi ğeydiriyolādı da, ezeli ki ğadife ğeydirilēdi. ğadife ğeydirilēdi ezeli. ğına_gecesi ne (40) ğeyēsen ğey, moda vādı u_zaman_için, unu ğeydiriyolādı. e şinci de ğadife ğeydiriyolā da (41) bizim şēmizde.. şinci artıķ.. **Sİ: Şimdiyi boş ver. Sen kendi zamanını anlat. FY:** böyle geçirdik (42) biz. atıķ bundan sona geçiren-nē anlatsınnā. **xx:** bazar gün ğırapışan fıstan ğeyerdik. **Sİ: Ne (43) giyerdin? xx:** ğırapş.. ipekli. bazar. gelin çıkca_ı gün. **Sİ: Sen söylediğın adını söyle, adını. (44) xx:** bediriye. ertesi gün duvağı otTuķ mu da ğadife giyēdik, altı üstü ğadife. ÇekeTimiz (45) olurdu üstünde ... olurdu taķKamız_oluşdu, fes. altındı bōle. **Sİ: Takka mı diyordunuz? xx:** (46) he, fes_işTe. burlāna altın Taķardıķ burlāna. altı yedi de boynumuza Taķādıķ. Tuvaķ bitēdi (47) işTe. /.../ **SE: Peki kışlık hazırlık falan siz ne yapıyorsunuz? Neler hazırlıyorsunuz? FE:** ben (48) hiçbi_şey hazırlāmam yavrüm. peri_ān sen anlat. **PY:** nēyi? **FE:** eski düğünleri. **PY:** (49) Kābul_etmem bana eskişērlisin dedilē. **Sİ: Hayır o Eskişehirlili. O olmaz. FY:** u da buranın (50) ğızı. u da burdan ğitTi. **FE:** büyüñ_āşām dōncēniz mi? e düğünü görsenize diyon durūsunuz (51) zaTen. **Sİ: Geç kaldık ama, akşam oldu. FE:** e olsun vasın. arabanız yok mu? **Sİ: Var. FE:** ē? (52) allah_allah ... **PY:** ē ne anlaTcız? **FE:** ne anladırsan_anlaT. **Sİ: Az önce anlatıyordun ya. (53) Adımı söyle de bir daha. PY:** perihan. **Sİ: Perihan. PY:** hı hı. yıldız. **Sİ: Kaç yaşındasın? PY:** (54) kırķ beş. **Sİ: Sen okula gitmişsiniz. PY:** Kittim Kittim. ilkoķula Kittim. **Sİ: Māni mi söylüyor (55) o? PY:** şē gelinnēn.. gelinneri ğına_gecesi āladırılādı. **Sİ: Söylesene azcık. PY:** ah benim (56) başıma gelenne. mani mi? **Sİ: Evet. PY:** hı. ni dēlēdi ... ni dēlēdi ğı yengē? ni dēlēdi? /.../ (57) **PY:** māni söylēlēdi

öñceden_älälâdı. gelini âladırlâdı. boyunnâna sarılırlâdı. anasının (58) buyasının_çelini öpêlêdı. gına_gecesi. **Sİ: Ağlamasın yazık. PY:** âdet. âlamadı mı da pek (59) havasmış bu dêlêdı gızım. amanın pek havasmış bu dêlêdı oña. mecbur âlıcaķ. bõle gelin yas (60) tutcaķ diye bakâlâdı. ğapıda, hep bõle ğapıya dikilirlêdı. samalıķları doldurulâdı. aha õle (61) âladırlâdı. **Sİ: Ağlamazsa ne olacak? PY:** ğalı âlamasa da bõle tükürü sürüverilêdı. âlıyo adı (62) olurdu. âlamasa da bile. **FY:** ezeli gız gidêmiş. ata bindirmişlê götürülêmiş. gızım âlâma (63) gızım. ellemeñ baña dêmiş, ben âlaya âlaya giderin âdetimi êderin dêmiş. gız âlâmadıKTan (64) sonâ çıkmaz gelin_almaya. siz de âlañ. âdêtiñizi idiy. ata binêlêdı gızım bi_de at vâdı. bõle (65) eveli hinciki gibi bizim günümüzde yürüyolâ emme Tâ bizden büyüklêmiş sözüm Tışarı atlâ (66) olurdu. atları hinci on dene dünürşü olurdu. dünürşü dedimiz şey geliniñ yanında giden. **Sİ: (67) Gelin alayı. FY:** gelin_alayı. **PY:** môtura bindirilêdı gelini önce bi.. **FY:** môtura bindirilêdı, (68) oña bindirilêdı. **PY:** bõle ğırmızı baş_örtü örtêdik gelin_almaya gidêken. **Sİ: Senin (69) zamanında ata mı bindiriyolardı? FY:** benimkinden, benim_anneminkilênden, tâ benim (70) büyük_annemkilênden u_zaman_çin at vâdı. bâya ben_atı bindiklerini bilir. tâ benim (71) çocuklûmda unnarı gördüm ben. atnan tâ bõlê kövün_çinde dolaşırlâdı, son_anda (72) kövün_çinde olmaz dedilê. dolaşın dedilê. dê hani girdiñiz yol vâ ya köve giriş yollañız, tâ (73) kövün giriş yoluna ğadâ atnan Tolaşırlâ gelirlêdı. on Tane ât, undan sonâ iki geliniñ (74) yannândan Tutaładı. bi de sâdıÇ olurdu gelinin yanında. geline bindirilêdı ata, bi de sâdıÇa (75) bindirilêdı. onları bõle dolaşıdırılâdı, getirilêdı, olan_evinin_evinde indirilêdı. undan son_ıa (76) duvâ yaparlâdı. duvâdan sona damatdan sâdıÇ şiker_atâlâdı halk toplaşırdı ğoñşulâ, unnâ (77) işTe halk şe yapâdı, dü_ün yapâlâdı. tâ eskileden bizim_êbemizden dedemizden görelek. (78) **FE:** bizi televizyonda çıkarısan ben sana sorarın. ben bulurun sene. **FY:** ayıp bi_şi mi (79) yapıyolâ? **Sİ: Bulursun. FE:** evet. ben bulurun. **Sİ: Bulursun. Ben Osmangazi'deyim. FE:** (80) ben_okur yazarlûm yok_ama çok şeytanyımdır. **FY:** şeytan şeytanın yanına gider. süs, (81) şeytan yok bürda. **FE:** ama çıkarcaksan dõru dürüS ğonuşam. **Sİ: Yok yok televizyon değıl (82) teyze. Üni-versiteden geldik biz. PY:** kövümüzün gençleri merkepleri alırlâ, dağâ oduna (83) gidellê. otuz kırk tane merkep, eşşek. **Sİ: Düğün için mi? PY:** hı hı. dü_ün_çin. otuz tâne (84) merkep vârsa on beşini gız_evinin indirilê odunna-rı sararlâ gelirlê. bõlû büyük yerde (85) yemekleri hazırlâlâ. gençlê gelecek derlê, raķıları kõrlâ, biraları, mezeleri.. unna yillê, içellê, (86) oynallâ, on beş tane merkep burâyı indirilê olan_evine, on beş merkePi kız_evine. yillê, (87) içellê dâvullan zurnaynan. bi de getTikleri odunları yararlâ. unnâ da zobaya vurulâ yakâlâdı. (88) öñceden õle âdetlê vâdı. şimdiK_unnâ ğaļķTı gızım. şimdik ayğazda pişiriyoz. önceden bõlû (89) ocaķları yakâdıķ. **SE: Ne yemek yapılyordu eskiden? Ne pişiriyordunuz? PY:** ğuru fasulyê, (90) pilâv, çor-

bā, unnā olurdu genelde hep. börek yapālādı. tatlı börek. **Sİ: Nasıl börek?**
PY: tatlı (91) börek. yazālādı böyle yazālādı. zini zini bütün kövlü toplarır, patatesli yapālā, işli börek (92) yapālādı zinilēnen, hep gençlere unnarı görlerdi. datlı börek, yavan yapālādı. onu bekmezle, (93) öñceden şeker çok yokTu. bekmezle ıslālādı. **Sİ: Ama tatlı diyorsun, börek diyorsun.** **PY:** tabi (94) börek, işTe. onu böyle yazālādı bi_ de şimdi böyle ocaqları yakālādı, gör yapālādı, Sinilēde (95) gızartırlādı. o börekleri ıslatırlādı. **Sİ: Şerbet döküp...** **PY:** hı hı şerbetde bekmez dokerlēdi. (96) şeker dökmez.. öñceden şeker çok yoktu. Pekmeznen. ama çok lezzetli olurdu. unu yapālādı (97) işTe.. **Sİ: Adı var mı onun? Ne adı?** **PY:** börek. datlı börek, duzlu börek derlēdi. datlı börek, (98) duzlu börek derlēdi. borana. borana duydunuz mu? **Sİ: I ih.** **PY:** ıPanak boranası. **Sİ: Ne o?** (99) **PY:** ıPanā_ı dōrarlā, sıcak suda haşlālā. unu sıkālā acık haşlandıktan sōna. yu_ürdu (100) çırparylā çırparylā çırparylā, o çok meşurdu bizim dü_ünnēde. unu içine gātarlā, tabaqlara görlē, (101) üstüne de yānan salçayı gızdırılādı, dōkelēdi. bütüm böyle köv meydan yerine götürülēdi (102) zinilēnen, öñceden böyle tabaqlara gıyarlādı zinilēlen götürülēdi. **Sİ: Cacık gibi mi?** **PY:** he (103) cacıK gibi olurdu. üstüne böyle gırmızı salçaynan yāy_ekēlēdi. unu yapālādı. datlı gabağ. unu (104) yapālādı. bal gaba_ı. öledi.. öyleydi yāni öñceden. şimdi tencereyi gıyuyōlā arabaya, (105) götürüyōlā, orda tabiloTlara gıyuyōlā. öñceden öyleydi yāni, böyle tabaqlā vādı menāmin (106) tabaqlā, köv tabaqlā.. ā kōmpostōlā hazır. öñceden öle yoktu yāni. öñceden daha iyidi. **FE: (107)** siz gālın da ādeti görñ.

II/35

SARICAKAYA - İğdir**Kaynak kişi** : Emine Gündüz, 59, İlkokul**Derleyen** : Fatih Doğru, Songül İlbaş**Derleme yeri** : Avlu**Kayıt türü** : Video**Konu** : Tanışma, çocuk oyunları, düğün, kız isteme, halk hekimliği, kış hazırlığı, bayram

(1) **FD: Teyze adınız ne? EG: emine. FD: Soyadınız? EG: gündüz. FD: Yaşınız kaç? EG: ellī (2) dokuzu girđim. FD: Elli dokuz. Maşallah. Okul okudunuz mu? EG: ilKogul mēzunu. FD: Üçe (3) kadar mı beşe kadar mı? EG: yok beşe ğadā yani beşi bitirdim. FD: Bu köy Manav köyü değil (4) mi? EG: evet. FD: Siz de mi Manavsınız? EG: biz dē manavıS. FD: Ne demek Manav? Niye (5) Manav demişler? EG: bilmiyoz ku işTē manav diyolar. ... yāni şēsine göre herāldē. FD: (6) Yerliye mi deniyor? EG: yā bu yerliye manav denēyō. tabi. kökennere göre ayrılıyor. FD: (7) Başka var mı bu köyde? Hep Manav mı? EG: heP manav ya. Sİ: Burada mı doğup büyüdü (8) teyze sen? Bu köyde mi? EG: evet. bu köyde. FD: Bu köyün eski hayatı nasıldı? EG: yāy (9) esgiden tabi, şindi iş yāni şey ilerleyo tabi. ğayrı milleT ne dēyem nası annadam ne bilem? (10) tabi eskisi gibi iyī di il. esgiden milleT mesēla heP merkePlēlen eşseklēlen mesēla tarlaya (11) varıP gelēyodu şimdī herkeşin altında bi araba va iyī kötü. tabi arabası va bi. Sİ: Eskiden (12) daha mı zordu? EG: tabi tā zordu. şimdi her şey kolay ama ğitTikÇē ne bilem işlē de (13) zorlaşıyo gibi. işlē ço aldıkca. FD: Çok mu işiniz? EG: hēp tarlada çalışıyoz işTe. FD: Ne (14) yapıyorsunuz? EG: sebze yapıyoz işTe Tomates bibēr patlıcan, serāsı olanna serālāda (15) çalışıyola. FD: Eskiden de aynı şeyler mi vardı? EG: esgiden serā yokTu ya. serā da üş beş (16) senedir bu yanna ilerledi. esgiden hep tarladı yetiştiriyōdu milleT. FD: Ne yetiştiriyordu? (17) EG: āynı şey işti ēkin arı būdey de ekebiliyōdu yāni şēsi arāzisi iyi olannar. iyi (18) olmayannā di işTī bizim gibi az, her şēlen yetiniyodu. FD: Senin çocukluğunda da bu köy (19) büyük müydü? EG: bu ğadā gelişmiş dēildi. buralā şindi bu yēni, yeni mahalle gibi oldu (20) burala. yirmi yirmi beş senedir bu taraflā. aşşāda bī vādī mahalle. bi de ölü ğay arķāsındı (21) diyolādı ōrda vardı bi mahalle. atık şindi ilerledi atık her taraf dōldu. FD: Eskiden mi daha (22) mutluydunuz şimdi mi daha mutlusunuz? EG: ya u zamannā her şeyin bi dadı vādī ya şindi (23) ne bilem eskisi hayat ğalmadı milletde. FD: Eskisi gibi olmuyor değil mi? EG: olmāyo (24) olmāyo. (25) FD: Çocukluğunuzda oyun oynar mıy-**

dınız? EG: tabî oynanırdı. esgiden oynanırdı çocuklā (26) şindi millet dē parqlara gidiyo çocuklā şediyo şindî oyuncaK mı vādî eşgiden? millet (27) kendine göre bi oyun çıkarttırıyodu. **FD: Ne yapardınız? EG:** yā işTî toP oynanırdı. (28) gālāne oynanırdı ... ğırık çumak dēlēdi unu oynanırdı millet. hā çumağ oynalādı işTi (29) şindî. **FD: Nasıl oynanıyor? EG:** ya nası oynanıyodu işTî öle dēneyi atālādı millet gidē (30) getirışē guyu gāzālādı. (31) **Sİ: Dügünleriniz nasıl oluyordu? EG:** ya düünnē esgiden işTi cūma günü başlanırdı. (32) cūmertesi günū gecesı gına gecesı olūdu. Pazar günü gelin çıkādı. Pazartesi atık biterdi cūma (33) gününden sona, pazar günden sōna bitiyodu. **Sİ: Ne giyiyordu gelin? EG:** yā esgiden millet (34) gelinlik de gēymeyodu bölē şalvar geyiyodu. şeyde. bölē şindi bindallı dēyolā ya öle şalvar (35) geyiliyodu. şindi atık millet gelinlik geyiyo atık ğayrı. esgiden yokTu öle bi şey. **Sİ: Şalvar (36) mı diyordunuz siz ona? EG:** he bizuna şalvar diyoduK. **FD: Başka? Üstüne? EG:** üstüne işTi (37) üstü de şalvār oluyodu bölē daKım gibi oluyodu unnā. tamamen şalvār oluyodu. üstü entāri (38) oluyodu aşası şalvār oluyodu. **Sİ: Çeyiz ne yapıyordunuz? EG:** ya çeniz işTî yā bölē hep (39) geydimiz her şeleri ke.. millet kendinden yaratıyodu işTi bölē örtme gibi yazma gibi. öle (40) şeylē oluyodu işTi. **Sİ: İşleme falan yapıyor muydunuz? EG:** ha işleme oluyodu. tabi. millet (41) daKım işleniyodu şindi hērkes satın alıyo ğayrı şindi işleyen yok eskisi gibi. **Sİ: Ne yemek (42) yapılyordu düğünde? EG:** yā yemēk şindî cūma gününden işTî bölē yemeK olur. boranın (43) yemeyi şindi fasille, çorba yapılr. patitis olur sa patitis oluyo. patlıcan yemē olūsa patlıcan (44) yemeyi yapalla. pilāv. zebze. zalata işTe. komposto. öle verilir yāni düünnēde. **FD: Buranın (45) başka özel bir yemeği var mı? EG:** ya boranın özel yemeyi yok ya āynısı olur yani heP. (46) düünnēde heP gerçeklē öle olur yani. (47) **FD: Kız isteme nasıl olur? Özel bir âdet var mı? EG:** yok yā esgi öle bi âdet olma.. işTi (48) gız istemeye gidilir işTi. esgiden hadî.. **Sİ: Eskiden ama şimdi değil. EG:** esgiden işTi bi (49) gāve veriliyōdū bitiyodu. ama şindi millet ne bilem işlē ātık şētTi ya. **FD: Kahveye bir şey (50) atıyorlar mıydı? EG:** tuz ataladı. hē atāladı. **FD: İçiyor muydu damat onu? EG:** bāzan sesini (51) çıkar maz içē bāzan dı duzlu dē işmēz. **FD: İçmeyince ayıp olmuyor mu? EG:** tabî u unu (52) annādır ya. annıyodu damatlā. duzlu dı ōsa içiyolādı. **FD: İçmeyen olmuyor mu o zaman? (53) EG:** hē işmeyen olmayodu. **FD: Gelin çıkmadan önce âdetler var mıydı? EG:** olur. çıkma (54) günü olurdu. tabi gız tarafındı öle sandıklān üstüne oturulādı. ğapıları dayaklı.. yāni (55) kitliyolādı. öle işTē seyir gibi yani öle gelenek gibi bi şe yapıyolādı. **Sİ: Çalgıcı mı oluyordu? (56) EG:** çalgı olur. **Sİ: Kendileri mi söylüyorlardı? EG:** yok çalgı tutuluyodu. esgiden çalgı vardı. (57) tā da devam ediyodu yani. (58) **FD: Eskiden yakınlarda hastane var mıydı? EG:** sarıcāğayada gāzāda vādı. **FD: Hasta olunca (59) oraya mı gidiyordunuz? EG:** evet. devāmını orāyā gidē-

diK. **FD: Fırsatınız olmadığında, kar (60) falan yağdığında da gidebiliyor muydunuz?** **EG:** ya borenin sāten bēş kilemetire şorda (61) sarıcâğaya yā bu yollā ğapanmaz yani. yakın_oluncı. şe_ır yolu yāni bi gün dē ğapansa (62) burası ğapanmaS. **FD: Doktora gitmemek için kendiniz ilaç yapıyor muydunuz?** **EG:** ē (63) yapmāyoduK be. **Sİ: Büyükler yapıyor muydu?** **EG:** hē esgiden ğarnın sızlādı zaman aman (64) kül suyu iş geşer diyodu ēbelē. ama şindi atık ōle bi şey yapan yok. **FD: O nasıl oluyor?** **EG:** (65) ya kül suyu işinci geçē diyodu esgiden ēbelē. **FD: Nasıl içiliyor kül suyu?** **EG:** ya hindi (66) ğarnın_ārıyō ya mesēla kül suyu işTın_ıni geçē diyolādı. esgiden millet hep_oçağ yakıyodu (67) bölē evlēde ocaqlā yanādı. ama şimdi hep tūp yanıyo şindi ocaK_ıdeti atık ğakTı. **FD: (68) Ocağın külünü alıp...** **EG:** hē iç.. içiliyodu ōle. **FD: Suyun içine mi dökülüyor?** **EG:** hē (69) suyun_ıçine ğarışTırP_ıçiyolādı. **FD: Geçiyor muydu o zaman?** **EG:** yā işTe atık inancına (70) mı bālı, herālde geçiyodu. **FD: Karın ağrısına mı?** **EG:** hē ğarın_ārısına. ama şimdi ōle bi şey (71) yoK. **FD: Başka, kurşun dökme falan var mıydı?** **EG:** va, yapallā. **FD: Nasıl yapılıyordu?** **EG:** (72) ya eridiyoladı işTē ne_bilem üş seFer döküyolādı u da. suyun_ıçine döküyolādı hasta (73) olannara yāni. **FD: Ne gibi hastalıklarda?** **EG:** ya bi kimiSi nāzar dēymiş diyodu kimiSī işTī (74) ne_bilem üşümeden mi geleyodu neyden geleyodu ōle bi şeylē yapıyolādı. (75) **Sİ: Kışa hazırlık ne yapıyordunuz teyze?** **EG:** ya mileT kōnserve yapāyo işTi salçasını (76) yapāyo. her şesini yapādı yani. **Sİ: Tarhana falan yapıyor musunuz?** **EG:** ōle yani taranayı (77) olūr. **Sİ: Turşu yapıyor musunuz?** **EG:** turşu yapılır. çok dī hani ba_ı üzümü olannā ōle hanē (78) ōle bekmez felan ğaynadırlā yani gene de her şeyini yapā millet. **Sİ: Tarhanayı nasıl (79) yapıyorsunuz?** **EG:** taranayı indī sūtlen biz_unuñ göcesini alıruz_ılKden. göcesini (80) sūtlen_ōle ğararız. undan sōnā da yo_urtlan dı yoñuruz. ertesı gün dōkēriz ğayrı. bölē (81) bezlēñ_üsdüne dōkēriz. elekden geçiriz_ışTe sürekli. **FD: Turşunuz nasıl oluyor? Ne turşusu (82) kuruyorsunuz?** **EG:** yağ duzlu turşu da ğurarız duzlan. sirkelen de ğuruluyo. acı bibēr_ışTi (83) haşlıyoS. domatis suyunnan ğuyuyoS. yani soslu gibi ğuruyoz_ōle. turşuyu dā ōle ğuruyoS. (84) **Sİ: Ramazanlarda, bayramlarda ne yapılırdı eskiden? Köylüler toplanıyor muydu?** **EG:** (85) toplanır. şindī bayramın birinçi günū ōle yemek çıkarıllā cāmiye. Pütüm yāni millet_ölē (86) yemek götürü. orda yemek yirlē bayramın birinÇisi günū. **Sİ: Bütün köy orada yiyor.** **EG:** (87) bütün köy yir, urda. yene de bayram hızırılı_ı olur_ışTe kendimiz bölē ekmek kendimiz (88) pişiriz yāni. şindi satın_alıyoz_ama. fırınnādı pişiriz. **FD: Nasıl pişiriyorsunuz ekmeği?** **EG:** (89) hamuru bölē mayalarız_ışTī kendimiz pişirir yani. **FD: Bazlama mı somun mu?** **EG:** yok (90) bazlama dē_ıl. ā bölē somun_ekmeg_olur. bidē yaParız. bayramnadı işTe çörek yaparız. (91) çörek diyuz biz_una. işli yaparıS. **FD: Çoluk çocuk, torunlar gelir mi?** **EG:** gelir. gelirlē. **FD: (92) Sık sık ziyare-**

te gelirler mi? EG: gelirlē benim hindī iki gız vā bi di ōlan vādī ōlan asgerden (93) yeni geldi gızın biri sarıcığâyada biri eskişe ĭrde. tabi bayramnadı gelirle. FD: Torun kaç (94) tane? EG: iki dāne torun va. FD: Torunlarına masal anlatır mısın? EG: yok ya hiş bi (95) fursantımız ĭolmāyo ōle. a dün akşam geldilē yēmeKdēlēdī, yīdilē, yāni yēmeyi yidilē (96) gītTilē. FD: Ondan sonra çocuklar bilgisayarın başından kalkmıyor diyorsunuz. EG: çocuklā (97) zaten hic ōle māsāl ĭstemiyolā bile eskisi gibi. FD: Siz anlatsanız onlar ister de. EG: istēlē (98) de. şindi. FD: Hiç bildiğiniz masal yok mu? EG: hiş bilmem ben māsāl hiş bilmem. FD: (99) Nineler dedeler size anlatmıyorlar mıydı? EG: hiÇ annatmıyolādı hiş duymadım ben ōle bi (100) şey mesa ne ĭbilem. FD: Yunan'ın geldiğiyle ilgili bir şeyler anlattılar mı hiç? EG: yok yok (101) unnā çoK esgidendi biz şindī hani ōle bi şēlē duymadık yani. FD: Size anlatmadılar mı? (102) EG: tabi. bize annatmadılā. şindi tabi yaşlī yaşlıla ōsa şindi unnā bilirlē tabi. FD: Size (103) anlattılarsa belki diye soruyorum. EG: yoK annatmadılā. Sİ: Siz küçükken akşamları ne (104) yapıyordunuz? EG: e küçükKen āşamları ne bilem ōle bi soĭākTa yanī āz bi oynanırdı böle (105) akşām ŭstū undan sōna herkēs ēvine gidē.. soĭākTa ōle işTi soĭaK oyunu yapādı. (106) aramızda oynanırdı çocuklā. ama şindi ōle bi şey yok. şindi millet dē paĭka gidiyo çocuklā (107) orda ēleniyo hic ēviniñ ōñünde oynıyan yok yāni şindi. Sİ: Çocuk da yok zaten. EG: yok. (108) esgiden çeşmelere millet suya gidēdi şindi her şey atık herkesiñ ēvindi. eskisi gibi yani (109) şindi birbirini yāni görmüyo gibi bi şey. sabā millet tarlāya gidē, āşām ēvine gelir. Sİ: Hep (110) birlikte çamaşır yıkamaya falan gidiyor muydunuz? EG: yıkanīdı, gidilirdi. çamaşırāne vādī (111) böle herkeş sıralān yıkādı esgiden. herkeşiñ ēvindi su yokTu u ĭzumannā bi çeşme aĭādı bi (112) mahallē çeşmesi orda yıkanırdı sıralān yıkanırdı yani böle. ĭazannā ... yıkārdı millet. FD: (113) Sen kaynananın yanında mı durdun? EG: on ŭş sēne ĭayınnamıñ yanında durdum. FD: (114) Nasıl, anlaşıyor muydunuz? EG: annaşırdıK, iyidik. undan sona ayrıldık ĭşte. bura ĭev (115) yapTık geldik. şurdā bizim ĭev de aha şu ĭirişTe ev. FD: Kaynanan başka yerde mi? EG: (116) ĭayınnamıñ ēvi aşıā mahallede. bi eltim tā vādī unnā barāber durdula. FD: Çok teşekkür (117) ederiz teyze. Ağzına sağlık.

II/36

SARICAKAYA – İğdir

Kaynak kişi : Azime Güvenç, 60, İlkokul

Derleyen : Songül İlbaş

Derleme yeri : Bahçe

Kayıt türü : Video

Konu : Çiftçilik

(1) **Sİ:** Adın neydi teyze? **AG:** azime güvenç. **Sİ:** Azime teyze, kaç yaşındasın? **AG:** kaç yaşında (2) görünüyom? **Sİ:** Yirmi. Çok mu dedim? **AG:** hî, çok dedin. **Sİ:** On beş olsun hadi. **AG:** on beş (3) yaşında torunum vâ be. **Sİ:** Maşallah sana o zaman. Okula gittin mi hiç? **AG:** gitTik dē (4) ilkökul. **Sİ:** Ne yapıyorsun burada? Ne iş yapıyorsun şimdi? **AG:** aha ğarık suluyoz_ışTe. **Sİ:** (5) Suluyorsun? **AG:** hā. **Sİ:** Onları toplamışsınız, onlar satılmaya mı gidecek? **AG:** çık. dikecez (6) dikecez. **Sİ:** Dikilecek mi? Islanıyor da orada. **AG:** aslında orları dikTik dē, bunu da işTe (7) hazırladım. ğarî sulâcâz dâ dikecez bakam bi. **Sİ:** Nasıl yapacaksınız? Nasıl yapıldığını anlat (8) bize bari, nasıl dikildiğini. **AG:** çapalacâz dâ işTe atacâz sovanı, Tikecez bōle elimizle. **Sİ:** Ne (9) zaman çıkacak o? **AG:** hava bilir. Kâsımda da çıkâ, aralıkTa da çıkâ. dē_mi. havanın şartları (10) bilir. /.../ **AG:** canım havanın şartı bilir, bilemen. havalâ iyi gidēse Kâsımın başında çıkâ. (11) gitmēSe aralıyâ da bulur ilkbârı da bulur. hava şartları bilir. serâda olşsa, dē_mi, serâya bi (12) gömmede çıkâ. **Sİ:** Başka ne ekiyorsunuz, soğandan başka? **AG:** tere, roko, marul, her_şē (13) yaparız kışın. maydonoS. ne aklıña gelişse. ne_bilem yeşilliK_olarak. **Sİ:** İşiniz hiç bitmiyor (14) o zaman sizin. **AG:** hiç bitmez, hiç bitmez bizim_ışımız. hîç bitmez. **Sİ:** Zor mu peki? **AG:** (15) Kolay mı olur? zor tâbi. baksâña. ğışın oTcaz bu sovuK toprayî_ışinde. **SE:** Kışın bunları (16) çıkartacaklar sonra soyacaklar. **AG:** Pazara gitcek. hâĒe vēciz. hiç Kolay_ış olūr mu (17) dünyada? **Sİ:** Ev işinizi kim yapıyor o zaman? **AG:** kândimiz yapıyoz. **Sİ:** Hem evde hem (18) burada çalışıyorsun. Nasıl yetişiyorsun? **AG:** ē, yetişmeK zorundâyıS. biraz da zeyneP (19) Tizemnen gonuşun, urdakinne. benim bütüm havâya gidiyo suyum.

II/37

SARICAKAYA - Kapukaya

Kaynak kişi : Azime Ay, 62, İlkokul

Derleyen : Songül İlbaş, Sibel Er

Derleme yeri : Ev

Kayıt türü : Video

Konu : Eski yaşam, düğün, ekmek yapımı, börek yapımı, tarhana yapımı

(1) **Sİ: Adın neydi teyze? AA: azime ay. Sİ: Azime Ay. Kaç yaşındasın? AA: atmış_iki. Sİ: (2) Burada doğdun büyüdüñ değil mi? AA: hē. Sİ: Okula gittin mi? AA: gittim. Sİ: Burada, köyde (3) gittin? AA: burda de_ıl. men şurdı kaPıKâya yaylası var, yayla beyyaylayı gitTim men. (4) onnan bi sene di kövümde okudum. unnan sona burâya indim. bura biz doḡsan_ıkide indik. (5) işTe.. Sİ: Köyün eski hali nasıldı teyze? AA: bu kövün mü? Sİ: Hı hı. SE: Evler falan nasıldı? (6) AA: evler_āynı durumda. Sİ: Ta eskiden sen küçükken ama. AA: kerpiÇ_evler_ışTe, ā bi (7) şimdi dē birazı kerpiÇ birazı betonarme işTe. ī esKiden tabi mu_abbetlē tā iyīdi. Sİ: Hah (8) nasıldı? Ne yapıyordunuz, akşamları toplanıyor muydunuz? AA: toplanırdık. oturma yapādıḡ. (9) Sİ: Birbirinize mi gidiyordunuz? AA: aldırıyoñ mu yōsa sesimi? başKa yerde ... Sİ: Yok yok. (10) Yok öyle bir şey. Bunu ben yazacaḡım dinleyip. Onun için alıyorum. Kitaba yazacaḡım yani. (11) AA: yazsañ da başKasına dinled.. Sİ: Hayır hayır. Ne yapıyordunuz akşamları? AA: (12) Kızım_akşamları mir_ışTe, mısır patlat, püskūt ye. çörek börek yaparsıñ. ... çay_ıkram, (13) işTe oturusıñ, mu_abbet yaparsıñ. ī şimdi daha din_ilerledi. şimdi soḡbet yaPıyoñ. okumaḡ (14) yaPıyoñ. ... ben üş sene kursa gitTim burda. diyem kuranımı örendim. şimdi daḡa iyi, millet (15) dine bālı. dā iyi. dü_ünnerimiz dē gitTikçe atık.. dü_ünnerim peg_ıyi olmuyo, esgiden iyi (16) olurdu. (17) Sİ: Eskiden nasıldı? SE: Eskiden nasıl sen onları anlat bize. Eskiden nasıl deḡişik şeyler (18) yapılırdı? AA: ... unuT-muşum be. Sİ: Kaç gün sürüyordu eskiden düḡün? AA: cuma gün.. (19) peşembe gün çeniz seriliyodu, cuma günü çalgı geliyödu. öleden soḡna.. cumārtesi çalıyodu. (20) pazar gün gelin çıkıncāñ ġada, ölene ġada gine çalıyödu. undan sonra gidiyödu. gelin (21) de_evine çalgı Tüne. Sİ: Ne giyiyordu gelin? AA: gelin mi? gelinnik yokTu esKiden. normāl (22) kıyafet ġeyiyödu, tabi yeni ... Sİ: Elbise mi giyiyor yani? Adı var mı o kıyafetin? AA: yok. (23) şafvar. bizler şafvar giyedik e_er bizim şēmizi anladırsañ. şimdi gelinnik var. Sİ: Yok, (24) sizinkini anlat. AA: esKiden biz devamını kapalıyS_ışTe, aynı böle giyerdik. yenisini (25) giyēsıñ, alırsıñ, urba alácáz denirdi esKiden. urba denirdi bu üstü başa. elbise yāni. böle (26) elbise şeyi**

gèymedik biz, etek mitek gèymedik. **Sİ:** Aynı bunun yenisini alıyor, giyiyor gelin (27) düğünde. **AA:** tabi heşalde canım. bigaç Kat_alırlar. çeñizi sererlè. çeñizi olur_unuñ. (28) fistan_olurdu eskiden, şurlara ğadar, u şelerden, buzlıu ipeklilèdèn. fistanña_olurdu, unnarı (29) gèyerlèdi. meseġa benim_üş dørt dene fistanım vādı. **Sİ:** Gelin olurken aldığın. **AA:** tabi. bōle (30) selānıġ_olurdu üstünü bi de. **Sİ:** Selanik. **AA:** selānik. unu biliyuñ mu bilmiyom ki. **SE:** (31) Nasıl bir şey o? **AA:** öbür tarafta çok_örtünüyorlar. ipekli olurdu Fistanların_üstüne. **Sİ:** (32) Başörtü mü o? **AA:** tabi başörtü. işTe ne bile-yim, ā öle. **SE:** Kına gecesi nasıl olurdu? **AA:** (33) kına gecesi, cumartesi akşām, eskiden dē çarşamba çeñiz serili, perşembe ğına gecesi olur, (34) cumā gelin çıkādı. deniştı günlè atık. şimdi artık işçiler çalışıyo, okullar var tatil_oluyo ya, (35) tatile deK getiriyolā şindī. işTe ğına gecesi esgiden gelini āladı-yolādı. şindi ālamāyo gelin, (36) dā seviniyo dü_ünüm_olcaķ diye. **Sİ:** Türkü mü söylüyorlardı? **AA:** yō ilāhi sōlèlèdi. **Sİ:** (37) İlahi. Sen söylüyor muydun? **AA:** sōlemem, sōlemeyem boş ver. **Sİ:** Biliyorsun ama deġil mi? (38) **AA:** āz bilirim ya boş_ve. ayıb_olur. **Sİ:** Kapatalım kapıyı söyle. **AA:** yō kapa.. burdan çıkar (39) başKa yerde çekersen. **Sİ:** Yok, bu bir yere çık-mayacak. Bunu ben dinleyceġim, yazacaġım. (40) **AA:** onu ta başġa yere verçeñiz, biliyom bèn. **Sİ:** Hayır hayır. **AA:** şeylerde gösteriyo ya, (41) televizyona verisiñiz ġī. **Sİ:** Biz öğrenciyiz üniversitede. Biz televizyoncu deġi-liz. **AA:** ösun (42) televizyona verisiñiz ... **Sİ:** Yok veremeyiz ki, almaz za-ten. Biz nasıl vereceġiz televizyona? (43) Kitaba yazmak için soruyoruz biz bunları. **AA:** napcāñız yazıP da. **SE:** Bilgi topluyoruz. **Sİ:** (44) Bütün Eskişehir'in köylerinin kitabını yapacaġız. Her köyü yazacaġız. **SE:** Bir burası deġil (45) yani. Bütün köylere gidiliyor. **Sİ:** Ben hikayeler anlattır-dım köylerde teyzelere, masal (46) anlattırdım. Türkü söyledim. **AA:** ne bilem_ışTe. gelini āladırılādı, ġınayı yakarlardı, saçını (47) başını. dü_ün ya-par el davulıyla. bükme denirdi una. **Sİ:** Kendileri çalıyor deġil mi? **AA:** hē, (48) kendileri çalālādı. şindi atık çalgı olāyo. teyiplè çıktı. teyipler vā. ertesi gün sabah ġalķTın (49) mı geliniñ saçını başını yıkā, ġndan sōna giyinir bōle ķōfer mufer yokTu. benim meseġa güzèl (50) Tarādı saçımı, yirmi sekiz tene lülè yapTılar saçıma. **Sİ:** Kim yaptı? **AA:** yēngeler_olur. (51) belirli bi yēnge belirle.. bi olan taraftan bi ġız tarafta. bi örgü bi boncuķ, bi örgü bi boncuķ (52) ġoymuşlar, mavi boncuķ. bō sıрма gibi saşdı. işTi öle. ē pazar günü atık dèyem_ā böyün (53) yārin gelin çıkacaķ diye, esKiden bazartesi ölene Ķadar bi de duvaġ_olurdu. duvaġ_günü (54) deniş ya işTe öle. çalgılā gene çalādı. ölene ġadā çalıveridi undan sōna gidèdi esKiden. ata (55) binèlèdi. ben_ata bindim meseġa. **Sİ:** Neyle gidiyor diyecektim ben de. **AA:** hā, ata bindim. (56) ata bindim giydirdiler_ışTi. bi şı olurdu bu şalvarıñ_üstüne, ġara Tutġu denirdi esKiden. (57) giysi. etek gibi. uzun. unu giyēsın, üstüne al yaparlar, örterler, ... bōle. altınnarı şōle.. esKi (58) İsanı.. altını bōle dizerlè. ata bindim men meseġa, beni atnan dolandırdılar, bōle eTraFında. (59) olan_avlısına gö-

türdülē. ōle işTe. unutmışum böle şeyleri ğızım benim yaş_ıtmış_iki öldü. (60) ben_on_ıaltı yaşımda gelin_ıoldum. ğaş sene olmuş? (61) **SE: Ekmek falan yapıyor musunuz fırında?** **AA:** hē. yaparız. **SE: Onu nasıl yapıyorsunuz?** (62) **AA:** düğünlerde mi? **SE: Her zaman yani. Düğünde, normal vakitte.** **AA:** ē. ekmek yapmáyí (63) nası anláycāñıS ki ōle. **Sİ: Tarif et.** **AA:** eler yunurusuñ. iyice yunurusuñ. fırını yaķarsın. (64) fırını süPürdükTen sona, iyce fırın KızdıķTan sona hamırı biS şē yaparıs. şindi poşede (65) ğuyuyoz da. teknēden_alış, ellerimizi ıslaTır, teknēden_alışız böle böle böle yapar.. (66) kameraya aleyo ya.. undan sona kürē_ę ğor, fırına atāsın. ona çalkama denirdi. ēkmē... işTe (67) ā ōle ne bilem, dā soruñ ben.. aķlıma gelmeyō. (68) **SE: Yufka falan yapıyor musunuz?** **AA:** yaparıs. börek yaparız yukadan. **SE: Nasıl (69) yaparsınız? Onları anlat.** **AA:** yō hamırı yunuruñ normal_ıişTe, düz, su. yunuruz, açarıs, (70) pişiriz hī. toprak saşlarda yapıyoz. esKiden şōle ğaya pındırlā olurdu, onnarı ğorduk. açardık. (71) şindi bu toprak saçla-rında ben hale bazlama yaparım kenđim. **Sİ: Hepsini yapıyorsunuz. (72) Bazlama, yufka...** **AA:** yaparım ben. yaylada oturuyom yazın. küçükbaş hayvan bakarız biz. (73) orda ben hep bazlama yapıyom. çok güzel_olur bazlama-sı. kaba kaba, yumuşacık (74) yumuşacık.. **Sİ: Yazın yaylaya mı gidiyorsunuz?** **AA:** yaylaya gidiyom. **Sİ: Orda eviniz mi (75) var?** **AA:** vā. biz_orda.. benim çocuklarım_urda.. büyük kızımı ordan gelin çıkardım. iki (76) Kızım bi ölüm vā. ından sona doķsan_ıkide buráyā indik. burdā dı kızımı çıkādı. küçük (77) Kızımı diyem. eñ kücü_ü ölüm. onu da burda everdim. bizim burāmız köyümüz. urası (78) mahalle. biz_urda dōmuş büyümüşüz. işTe yirmi otuz hāne millet, köv. **Sİ: Şimdi orda kalan (79) oluyor mu yine?** **AA:** iki üş çobannaş va. üş dōrt hāne. biz_ındik buráyā. ... **Sİ: Düğün (80) yemeği ne yapılıyordu teyze eskiden?** **AA:** esKiden mi? **Sİ: Hı hı.** **AA:** esKiden bulgur pilavı, (81) patetes, fus.. kuru fasülye, ĩ çorba diyem, yōrt çorba-sı, yayla çorbası diyem. mercimek.. **SE: (82) Tutmaç falan oluyor muydu?** **AA:** tutmaç yapmayız biz. sarıcıKayada yapıyola. biz_ōle (83) yapmayız. et veridik, et kesēdik, hayvan. sonna.. **Sİ: Yemekçi mi oluyordu?** **AA:** ē'? **Sİ: (84) Yemekçi mi oluyordu böyle düğünlerin yemeğini yapan?** **AA:** tabi. ben burlarda da çok (85) yaptım. kendim yapıyom. **Sİ: E sen bize güzel bir yemek tarifi ver o zaman.** **AA:** ne veriyim, (86) ā dün yaptım burda bak. **Sİ: En güzel hangi yemeği yapıyorsun?** **AA:** pilav, patlıcan yeme_ę, (87) işTe n_olusa, her yemeyi yaparım. **Sİ: Buranın meşhur bir yemeği var mı?** **AA:** meşūr (88) yemeyī, yoK_ışTe, pilav, fasülye, patetes, patlıcan, komposto, esKiden.. şimdi köv (89) KalabalıK_olunca yetmeyō. börek yapādıķ yūFka-dan. KızartTıdığ_onu. **Sİ: Nasıl (90) yapardınız, onu anlat.** **AA:** börekleri güzēl şōle ... ona dōşęřin. peynir yapāřın_arasına, (91) yahıt kı, İorla.. İornan şē, patetisi, maydanosu, baharatını ğatāřın, yuFkaları dōşēřin biraS. (92) beş_ıaltı Kādā. arasına bi ekeşin. gene dōşēřin, bi Tā ekēřin, bi tā dōşēřin. onu ateşTe böle (93) ateşi KōrlaşTırsın, onun_üstünde Kızardır çevirişin di.

böle şey olur, çevircek (94) pisirgeÇ olur. onna çevirisiñ. **Sİ: Pişirgeç mi?** **AA:** pisirgeÇ. şölē yüzü nâsi olur? şey, el gibi (95) hâ. yuka çevirdiñ şey. onnan çevirisiñ. bi u yanni gızarı. indan sôna yaparsıñ bigaş tepsi (96) börek be, çok yapâsıñ. esKiden börek onu tatlılarsıñ dı bak. peynir etmeden peynirsiz (97) yaparsıñ. diyem içi katıklı olmasın, boş yaparsıñ. una şey eker, susam, civiz yahit hâşaş, (98) unu pekmez yapardıK esKiden, şimdi şeker yapıyoz. pekmezleç yok. şeker yapıyoS. şekerli (99) suyu ğaynadiyoz baklâva suyu gibi. döküyon onu. kesesiñ mûşka mûşka şöle. küçük küçük. (100) öle.. **Sİ: Peyniri koyarsan börek oluyor, koymazsan tatlı oluyor.** **AA:** hayır. peynir ğoyarsan (101) tuzlu böreyi olur, ğoymazsan tatlı böreyi olur. tuzluya tabi peynir çökelēk, çökelek (102) deyiverem men. patetiS, bi şeler ğuyarsıñ. ama bunu hâşaş, susam, ceviz, öle bi selē hâ. öle (103) yapardık işTe. (104) **SE: Kışlık hazırlık ne yapıyordunuz mesela?** **AA:** kışlık hazırlık? **SE: Salça falan. Pekmez (105) yapıyor muydunuz?** **AA:** hē, salça.. şindi pekmez.. yapannar vâ da bizim yok. biz yapmıyoz. (106) **Sİ: Ne hazırlıyorsunuz siz kışa?** **AA:** kışa mı? kışın ğızım şimdi her şeyi satın alıyoz. bitti (107) mi yene alıyoz bakKaldan. **Sİ: Siz bir şey yapmıyor musunuz? Bulgur falan yapmıyor (108) musunuz?** **AA:** ı ih, hep satın alıyoz. esKiden yapardık. **Sİ: Eskiye anlat o zaman.** **AA: (109)** bulgur yapar.. taranayı yapardık, taranayı yene yaptım ben. bulgur, tarana, mercimeyi (110) tarladan ğaldırdık, no udu tarladan.. fasulyeyi tarladan ğaldırdık, baçeden. patetisimizi (111) kendimiz yapardık. unumuzu üğüdür doldurduğ bi hambara. ambar olurdu böle, büyük. (112) yaza ğadar yirdiğ onu. e ne diyem? yordumuz, peynirimiz zaten olurdu, hayvanımız (113) varke. şimdi satın alıyoz, ölü yapmıyoz. bi çuval un alıyoz, aman bitēse bi tâ getiriyoz. (114) sarıcıKayadan geliyo meseâ. şimdi öle hazır her şēmiz. **Sİ: Tarhanayı nasıl yapıyorsunuz?** (115) **Herkes farklı yapıyor onu.** **AA:** bizim buranın tār-nâları, artık herkes aynı yapâdı. ben yördu (116) böle tencerēlen çaldım. tut-Turdum taş gibi. şeyden di sarıcıKayadan dı ütölmüş göce deriz, (117) unu aldık. unu.. u göceyi sütle pişirisiñ. iyice kaynadırsıñ. pişer u. deneli KaļmaS. undan (118) sonna ununu ğuyarsıñ, karıştırı karıştırı katı yaparsıñ onu. u öle içini çeke, pişe. indan sôna (119) çıkarısıñ onu kazandan diyem atık. şu tava-da.. x: ğızım hocañız ünnüyō. **Sİ: Tamam.** **AA: (120)** indan sôna, tarhanayı u atık yortla yunurusuñ. PiştikTen sonna çıkarısıñ. ben size hemen (121) kabaca annativerem. yortla yunurusuñ, bi tekneye doldurusuñ, örterisiñ, sabah u (122) kopar o. êKşir yâni atık. onu sabah Kaldırız erkenden, u gün unu dokeriz. küçük küçük (123) dokeriz, dokeriz, dokeriz. güneşli günde ôcağ. atık unu elleye elleye ufalama şeyine ğeldi. (124) indan sonra geçiriS bi ilistirden veya bi eleKTen, geçiriS, KuruTuruz, ğuyarız çuvalımıza. (125) bazen şöle şöle hamırı.. **Sİ: Beyaz oluyor değil mi?** **AA:** tabi. beyaz olū. hamırı böle (126) çeviriyolā, hamır ğuruTuP da ğüyola, şakır şakır. böyle adana gibi urlādā öle yaparlāmiş. (127) bizler burda geçiriz, ince tarana yaparıS. ne sorcañız bi şē vâ mı? **Sİ: Tamam. Ağzına sağlık.**

II/38

SARICAKAYA - Laçın

Kaynak kişi : Ayşe Yazıcı, 45, İlkokul; Mehmet Yazıcı, 50, İlkokul

Derleyen : Semra Günay Aktaş, Sibel Er

Derleme yeri : Kapı önü

Kayıt türü : Video

Konu : Çiftçilik

(1) **SE: Biz böyle gidiyoruz, köylerde, her köye gidiyoruz. Orda sohbet ediyoruz. Hani insanlarla (2) konuşuyoruz. AY: söhbet ediyoruz, normal şu olması ben sizden çok güzel Konuşurum da.. (3) SE: Doğal halinizle konuşun. SGA: Siz normal konuşun zaten. Bak bunu unut tamam mı? AY: (4) aman ba.. bölü çekmeñ. çekiyo musun? SGA: Hayır, sesini kaydediyoruz. AY: yok yok (5) çekmeñ, aman diyim bak benim ayakkaPlām fılan tarlaya ... SGA: Tarladan mı? Biz zaten, (6) tarla kıyafeti lazım bize. Biz şehirli adamı bulamıyor muyuz da köye buraya geldik. Tarlada (7) çalışan lazım bize. AY: ölü dü şimdi rezillîmizi göğmesinner yâni. SGA: Kimse görmeyecek (8) zaten. Kimseye göstermek için değil, biz kendimiz yazacağız. Televizyon falan yok. AY: yok (9) canım ölü yerlê gidip ti işey olmağ istemiyom yâni. SGA: Bu pathıcan kendi pathıcanınız (10) mı? AY: hı hı kendimiz yetişTiriyos işTi. bazarlıyoz ankaraya hafe atcaz. parça atıyos. (11) SGA: Ankaraya mı gidecek? AY: ankaraya gitcek bunnâ. akşam her gün kövden (12) parça arabası Kalkıyo. biz bunnarı yapıyoz kaç adetsi Kamyoncu yazıyo, meseâ (13) biz atmış dörde atoyoz. atmış dörTün halîniñ öñüne indiriyö artıq hałci kaçtan (14) satâsa satcâk biz ilêdi parasını alcâz. SGA: Hı, peşin parayla vermiyorlar. AY: yok. yâni (15) istiseñ hałcimiz veri de. biz biraz biriksin istiyoz urdâ. çünkü ancı yetiyo. urdan gettik mü (16) kübür parası edir, ilaç parası, tøm parası. boşları alıyoñ yapıyoñ. a ördan getiriyos boşları (17) dâtıyoz. ârtâsa âcık biz yîyoz, artmâssı yimeyiveriyos. SGA: Artar inşallah. Allah çok versin. (18) AY: şükür yârabbim. SGA: Bunların tohumlarını nereden alıyorsunuz? AY: biz burdî, (19) sarıcıkayadâ tøm bayêleri vâ. yetkilî mühendisîlê satıyo tøm umları. biz unnarı danışıyoz. (20) hangisi dâ iyi olur daha.. hangisi dâ uygun, unnâ bizi söylüyörlâ biz u tøm umları alıp, (21) kendimiz fidilêni ekiyoz. yetiştiriyoz. tarlayâ işliyoñ. SGA: Ziraat mühendislerinden mi (22) veriyorlar? AY: hê hê. SGA: Tarım Bakanlığı'nın mı, yoksa özel mi? AY: atığ özel mi (23) mütâ.. şê mi bilmiyom. bizim urdu bî şemiz vâ. mühendis.. açık havâ mühendisi vâ. da atıq (24) kendi özel mi çalışıyo yösü bi kurumlışa çalışıyo, onu bilmiyom işTe. ilacıımız, kübürümüz, (25) biz sürekli urdan alır geliris. sarıcıKayıdan.başkı nerê**

gitceS, şēri gidemeyiz zāten. bi (26) gününjü alır gelip kitmesi. allā razı olsun u_tanidik_alo dedī mi istedimiz tōmu gönderiyo. (27) tarlı olmadı mı biz hani gitmē de gerek kalmıyo. ha biz gidiyoz_urdan parı geldī zaman (28) gidip_urdan hesabı ödēyīp ğapēyip gelivīyoz. **SGA: Şimdi bunların tohumları geliyor, (29) patlıcanların. Nasıl dikiyorsunuz? AY:** biz bunna_ı tōmu alıyoz zāten tā.. biñ tane ğoyuluyo (30) paket_çinđi, biz meseġa dört bin_ek-Tik biz. bunnān_ısmını ğarıbaş diyurlā, bu (31) patlıcanın_ısmını. biz bunu alıyuz ğasıları torķnan_ekiyoz, çimnendiriyoz. ğasılārdan (32) biyōlleri toprak dolduruyoz. özel toprak hazırlıyoz_onnara. tek tek biyōlleri āşlıyoz. serā (33) yapıyoz. serānıñ_altında bekliyo unnā bir_ay bi bıçık_ay. şölū, açık havayı dayanır (34) şekilde_oldu mu, havalā düzeldi mi, unu dışarı āşlıyoz. kendimiz yetiştiriyoz fidemizi. çoĝu (35) insannā hanı ācık bi kendi maddi durumu iyi olannā, özel getittiriyo. hazır fidi getittiriyo (36) meseġa. biz hazır fidi alamıyoz dē şu andı, biz kendimiz yetiştiriyoz. **SGA: Bu daha iyi deĝil (37) mi, kendiniz yapmanız? AY:** yetiştiriyoz du işTī ispanak_ekiyon, marul yapıyon, biraz (38) sıkışiyon tabi. kēndinden hayatından, sosyal hayatından fedākārlık vemek_ıstiyon. başkī (39) türlü olşā ħanı meseġa ħerif ispinā gidiyo, gecı gelip çim_āşlıyoz bız, ışıktı. işTe unu yapmā (40) istemeyenne hazır Fide getittiriyo. biz_ıspanā ettik mī kendimiz gine ā böle parça (41) gönderiyoz_unu da, mejbür.. yānı biraz sıkışık_geçiyō yānı şeylēmiz, günnēmiz. sürekli (42) yo_un. çalışıyoz. e bi di damda iki üş di sı_ırın_ı oldu mu tāmam. gece on_ıkidī yatıyon (43) sabā beşdi ĝalkıyon. meseġa bizim şu andı on birdi on_ıkidi yimek yiyoz, akşām yemē (44) yiyoS. bunnarı ĝötcez dādeydi sı_ırlāmıS. e çoban teleFon_açTı sı_ırlan geliyoz teslim_al (45) dedı. a bunnarı bāleyivecez. ā unnarı dı ĝetcez unnarı dam ĝuycaz. mejbür_akşām sabāĝ (46) unnar dı bakım_ıstiyō, aynı inşan gibi yemini suyunu vecen. işTī öle. biz_ıve çıkamın ben (47) birer bi çay yapem sizi. siz emen dōncek mi.. **SGA: Yok. Dōneceĝiz biz de. Patlıcandan başka (48) ne ekiyorsunuz? AY:** bız her türlü zebze yapıyoz. **SGA: Sebzenin her türlüşü var. MY:** vā (49) aşşā yukarı. antalyanın bi sōnraki şeyi burası, aklıma sen getir, iklimsel_olarak yani. (50) en_azından şunu diyēm, deĝiz seviyisi iki yüz metre. iki yüz yirmi metre. rakım yani.ona (51) göre şeylē oluyo. **SGA: Bunu boylarına göre mi ayırıyorsunuz? MY:** yok rasgele böle göz ... (52) **AY:** normāl dōşüyoS_ışTe. **MY:** ... böle abes_olanı kebaPlık yapıyoS. ötekini böle sallayıp (53) gidiyūz. anķaranın Pazarcısı bakıyo, satabilcēni alıyo. Kafasını göre fiyatlan_alıyo. kōlölük.. (54) **AY:** bunnarı memet dōşedi. búyrún_ıve çıkamın bi çay_ıçemın ya. **SGA: Yok yok. MY:** (55) yok, abiler gelecek şindi. çıkıve ya. **SGA: Yok yok, siz işinizi yapın. Biz de sizin yanınızda (56) oturalım. MY:** bizim_ışimiz bitti bak şunnarı da bāladım mı tāmam bu iş bitTi bizim. **SGA: (57) Ben bunlardan satın alacağım. Patlatmalık, közlemelik... MY:** ā satın. allahım yā-rabbi ben (58) nerlere gidem. sen şē ve baña. ateş ve. satın_alcam deyinci

benim Kafa şe yapTı. **SGA: (59) Ama ben satın alacağım. Başka yolu yok yani. AY: biz sizi bi k̄oli ayırırverem. MY: (60) haK̄aten. SGA: Tamam, ama parasız almam. AY: e ben di paraylan vermem ı zaman. ben (61) sizi hediye vercem baK̄. ne güzel.. ilahi taK̄Tır baK̄ sizi bizi getTi bi hediye mi ıolsun hem (62) bunnarı yerken bizi hatırlāsınız. SGA: Allah razı olsun. Tatlı dilden iyi hediye mi olur? MY: (63) şindī bizim ıarazi petrolün kenarındı yol ıasfaııın bölē iki tarafı bölük. ya bölē ne bilem (64) selamū alēkūm diyene ben bi ışı veremezsem ıüzölürüm. para isteyene de allā razı olsun dē (65) derim bölē adam ıallā razı olsun der, yeter bu ğıdar basit ya. dünya.. **SGA: Ben para (66) vereceğim. Allah razı olsun da diyeceğim. MY: allah razı olsun. bölđün ya. SGA: O ayrı, o (67) ayrı. AY: poşet getirim madem şurdan. MY: yok şēden kebaPlıK ıalıcak̄sı k̄oliniñ birini (68) ayırırverem. eşi dostu da verī. ya ilā kebaPlıK diyosañ ıama bölē yemekliK şū bölē dolmalıK̄ (69) falan diyosañ şunnādan ğoysun. küçüklēden. AY: biz ıayırırıoz. bunnarı ikiye ayırdıK̄. şū (70) irilēden şēde vā. MY: urāsı, kebaPlī var k̄oli. **SGA: Kebaplık koyacağım ben, közleyip derin (71) dondurucuya. MY: e u ı zaman bi tane k̄oli ayırırverem biS. o üstünü yazdım ben urdā, belli (72) yani unna. şū şū du undan de mi? onu ayırırverem ı zaman. hiş şeyi gerek yok. ama şē (73) yapcım derseñ bölē dolma falan yaparım derseñ şunnādan bi poşet.. **SGA: Olur. Dolma (74) yapıyorum. Etli dolma yapıyorum. MY: hē işTe baK̄ şunnarı baK̄ şöle keser-sin, oyaşsın ıiçini.. (75) evde dolma yapařsañ bunnādan bi poşet geti, seçive-sin. /.../ SE: Size kim diyorlar burada? (76) MY: bizē havızaklılā derlē havızaklıları sen tanımazsın. SE: Babam hani bilir de. MY: (77) havuzaklıları tanır o zāman. abdulla ipeyi tanır mısın? arap ıalilē derlē. emin var Kızı öldü (78) motosiklet K̄azasında. SE: O bizim köyden, Sarıcakayalı. MY: abdullā ipek ııştē onun (79) dedesi. ali ipeK̄ onun dedesi falan. onlarla biz bi āK̄.. babamın ıasker ıarkadaşıymış da o (80) günden bu güne varı geliriz. mu ıab-betimizi hiş kesmedik. sonra şey var, ārif. hikmet. (81) burdan, benim ıabla-mın kızını verdik, seval dēye. yukar mahaılede belki pek sen tā yaşıñ.. (82) SE: Seval mi? Nerede oturuyor? Ta bayırda mı? MY: bayırda oturuyo evet. üş K̄atlı evleri (83) falan var bölē. ben hani ev ıaçısından.. evet, yukar bayırın şeyinde. tam nasıl desem? (84) çıkātTıramıycam gülüm ben de. bi Kaş defa gitTim geldim de. şeyi tanırısın canım, ölen.. SE: (85) Onu biliyoruz. MY: onun cenazesine gitTik de yani tayyipbın cemātinden çok cemāti vardı. (86) tayyip geldinde o K̄adar kişi yoktu yani. SE: Çok kötü oldu ya, çok üzüldük ona. MY: biz de (87) hep topleştik gittik.hep bi merabalık hatırı bi baK̄Tim, alla ıım yarabbim, ben tayyipi di (88) gitTim, u cenāzede olān ıısan, tayyipTe yokTu. hatırı vā. ondan sonra bi dā olmuş heralde. (89) SE: Ondan iki gün sonra mı, üç gün sonra mı, Mustafa öldü. Hamamcıyı bilir misin sen? (90) Hamamcının oğlu öldü. MY: hamamcının ıölu ölmüş. SE: Yirmi altı yaşında... O da çok kötü (91) oldu ya. Çok genç... /.../ MY: işte baK̄ şöle********

küçüklerden dolmalıK yapıyoz. **AY:** ay şölü (92) kendi Kafasına görü tā güzel.. **MY:** sevdine göre.. /.../ **AY:** bizim ölümüz dı vā. iki sene (93) eveli okumaK jsTimedi dışardan okuyo. **MY:** anadolu üniversiTisinde okuyo. **SGA: (94) Bizim öğrenci yani.** **MY:** dışardan okuyo. **SGA: Hangi bölüm?** **MY:** elektirik elektironik (95) bölümü. bu sene ikiye geşTi. daķıntılı geşTi. ama aynı anda da arçelikTi çalışıyo bak. (96) vardiyeli çalışıyo. bizī bizden şeyini atTı. iki arkadaş ev falan TutTulā. **AY:** çalışıyo, (97) okuyo. bizi yāni zararı olmuyo şükür yārabbi. kendi çalışıyo, okulunu okēyyo. bi ingilizci (98) işTe acık şe ğalmış. unnan daķıntılı geşTi. übür dersleri ēyi güzel şükür yārabbi. (99) ilgilenemiyoz ki çocuklānā ne ğurs gördülē ne dersāne gördülē ne ğurs gördülē. kendī (100) çabılānnan bi yerleri vameye çalışıyorla biz ā böyle işlen güçlen.. /.../ **x:** selamun aleykūm (101) gölay geļsin. **AY:** sa ol, allah razı olsun. aleykūm selam. yeñge, badılcan verem. aşe yeñge. (102) ge badılcan verem. **x:** ve baķam geti. **MY:** güzünü hoş görünür. **x:** olur da. hadi sa oluñ (103) baķam. **AY:** sen di sa ol. deyzemiñ uráyá gittiñ mi? **x:** urdan geliyom. kim be bu ğızlā? (104) **SGA: Ayşe yenge nasılsın?** **x:** ēyiyim. **SGA: Allah iyilik versin.** **AY:** bu şe.. döçent. anadolu (105) üniversiTinde öğretmen, görevli. u dā talebesi. araştırmáyá gelmişlē. **x:** hoş geļdiñiz baķām. (106) **SE: Ben Sarıcakayalıyım.** **x:** eyi baķam. **AY:** de bizī patlıcan döşēken soruyorlā nası (107) yapıyosunuz, nası ediyosunuz diyeleKTen işTe. ē a böyle. **x:** dēzemiñ uráyá geļdim di.. (108) **AY:** dēzeñ şimdi şēden geşTi, bazardan geşTi. **x:** he ben di ā urdan.. /.../ **AY:** yā vaķtiñiz (109) varşa inem tallıya ben alıverem sizi, ğabak, salatalık, pa.. şe, fasulye. vaķtiñiz varşa inem. (110) **SGA: Ben çok seviyorum böyle, emekli olunca ben de çiftçilik yapacağım.** **AY:** yok yok yok. (111) **MY:** yok, hobi olarak yaPcaķ. **SGA: Yok, baya ben ciddi ciddi emekli olunca çiftçilik (112) yapacağım.** **MY:** hobi olarak yapırsınız ya. de mē? **SGA: Yani, bilmiyorum ki.** **MY:** hobi (113) olarak yapırsınız. ya şimdi bizde öle bi şe ki ben sigortayı Tışardan yaptırıyom. masebeciye (114) dört yüz on beş milyon sigorta gönderiyom aylık. ēyi kötū ğızı everdik, az çok (115) tēstek istiyio. olan bu yıl ğurtardık derken, yani bilmiyom tarlanıñ.. o kadar ğatma (116) deĝer alıyo ku bu hükümet bizden. aķlıñ şaşar yani. yani bi fatura geliyo böyle ankaraya mal (117) gönderiyoz parça olarak, bi fatura geliyo bi baķsāñ yürēñ yanar. demek istedim çiftçikte eĝer (118) para ĝazan cam diye yapcaķsāñ, ama sermāyeñ çok büyükse ayrı bi şe baķ. geniş bi çiftlik, (119) iki yüz dönüm, üç yüz dönüm.. **AY:** buyruñ geliñ çıķamıñ yukarı. **MY:** buyruñ çıķıñ. (120) biraz evlēmiz da ķınıķ emmē başTan diyim de Ku-sura baķmañ.

II/39

TEPEBAŞI - Gündüzler

Kaynak kişi : Gülşen Başdoğan, 63, İlkokul; Halil Başdoğan, 68, İlkokul; Mustafa Yeter, 54, İlkokul

Derleyen : Erdoğan Boz

Derleme yeri : Lokanta

Kayıt türü : Video

Konu : Tanışma, yöresel yemekler, eski hayat, tarla işçiliği, düğün

(1) **EB:** Adın ne teyze? **GB:** gülşen başdoğan. eme baK Karamereye ne alman. **MY:** bi_şey_olmaz (2) çek çek çek çek. **GB:** tabi alın da. ben neriye gitcen? yaPma. **EB:** Biz televizyoncu değiliz. (3) Televizyoncu olmadığımız için bir şey olmaz. Biz üniversitede hocayız, araştırma yapıyoruz. (4) **GB:** tamam. aman televizyona ne çıkmıyım. valla peK göcuman hi. **EB:** Yok yok. **GB:** yaşı (5) peK göcuman. allāh. hadi bakam soru. **EB:** Adınız neydi? **GB:** gülşen başdoğan. **EB:** Yaş (6) kaç teyze? **GB:** altmış_üç. elli do_umnıyın. **EB:** Doğma büyüme bu köyden misiniz? **GB:** (7) eveT. do_um büyüm burdan. **EB:** Gündüzler köyünden. **GB:** evet. **EB:** Okul? **GB:** ilkökul ... (8) emē boham okudeydi öğretmen_olurdum. he valla olurdum. **EB:** Niye olmadın? **GB:** ē gız (9) çocu nu öti yanna Kitmek kötü olur dedilē, bi_şey yaparla dedile, yollumadı. nasī_ōsa olcādı (10) ōlü bi_şeyimiz ondan sona okurkan_olaydım. ōle. vallā yollıyıcıydı okurdum. amı (11) göndermedī için, anam yokTu benim, sadici bubamdan durdum. bobam göndermedi. sēfā (12) öğretmen emi siz bilmeSsişiS. dedeñ bilir. benim sēfā öğretmen vardı bu körennen sēfā. ā u ōli (13) değdi, āmed_āgā şu gızı banı ve de alıyın giden di oKuden şunu dedi. sēfā veremen gız çocu (14) başına bi iş geliveri dedi. hinciki aklı m_osuñ vallā u_ zaman hani ... sen sor. he. **EB:** (15) Okurdunuz yani. **GB:** okurdum ben. **HB:** bunu attıñ mı? aşcañ mı? **GB:** ē? atman. unu ben, (16) unu ... u başğı yeriñ. de urıya gitceg_u. tamam. çorbıya gitceg_u. **EB:** Eşiniz mi? **GB:** (17) eşim_o, eşim. hē. artık ğalı eşim hordalığ_ oldu tamam. son gullanmı tarihi geşdi ğalı, (18) ihtiyarladı. **EB:** Bitti yani işi. **GB:** he he işi bitti ğalı, tamam. dedē sañā deyyon, hōrdalıK (19) deyyon dedem deyyom. **HB:** kö_ün_ıçı kö_ün_ıçindi geziyodu bö_ön. **GB:** hōrdacī. (20) hordacılar deyyo gelin di bēm dediyi götürün, hordalığ_ oldu ğalı diye. unu di.. unu mā-suz (21) dēr. musa sandalle al da otu şölü geç. geş geş geş geş geş. geç yavrum geç. dedē sen di geç. (22) ayaklāñı yazık dē mi? geç lē. ha. soruñ bakam hadi. **EB:** Bir lokanta açmışsınız. Yeni açtınız (23) herhâlde değil mi? **GB:** he yeni aşTım. tā bir_ay beş gün niyin_ oldu. (24) **EB:** Ne yemekleri yapacaksınız? **Ben merak ettim.** **GB:** ğuru yapıyōm, tavuk soti yapıyōm, (25) pilav

yapıyôm, î tas kebabı yapıyôm, köFtē, datlī, mercimik çorbasī, işKembe. tamam. (26) duman dumanı gidiyo. **EB: Köyün yemekleri yok mu, Manav yemekleri?** **MY:** kö_ün esKi (27) yimekleri. **GB:** esKi yimeKleğden mercimek mantısı va, işli mantı va. **EB: Onu nasıl (28) yapıyorsun, içli mantıyı? Anlatır mısın?** **GB:** işli mantıya hamırı yuñurusuñ, duzunu atāsıñ, (29) suyu atāsıñ, ğatıcı gözceli çok yuñurusuñ ama. yımışıcık ğulağ memesi yımışandı olur. (30) ekmē di ufilāsıñ. içini ğarabibernen ecik yağ ēkēsıñ. undan ecig_ ecig alıñ alıñ dömbeK (31) dömbeK yaparsıñ onu şöle. dömbeK dömbeK_ olur_ unnā. tepsiyi dizēsın. suyunu (32) ğaynatırsıñ. içine eciK duz_ atāsıñ. bũ şeyde şu kürdannā va ya, kürdannan dı hepsini (33) delēsın_ içini su_ alması_ için. suyu atāsın. u sũ sunan ğaynıyandan sonu Pişenden sōna e (34) tavıyı teriyānı ğuyāsıñ. ecik dī cüru yā ğuyāsıñ. ecik teriyā, ğaymak muymak ğalı köy yiri (35) evde ni vāsa ğuyarsın. unnarı ğızardırsıñ, mantıñıñ_ üsTünü dōkeřsin. amı peynir rendilersin, (36) ğatı peynir, amı samsaklı yo_ urT. undan sona afiyet_ olşun. ğarnınız āş? oruşsuñuz? **EB: (37) Oruçuz.** **GB:** e val_ lā bilmiyom ğalı. unnarı bañı dedirmeñ u_ zaman da. **EB: Olsun. Diğer (38) yemek neydi?** **GB:** mērcimekli mantı. **EB: O nasıl?** **GB:** mercime_ i bişirdiris, sovānı (39) ğavıtlarız. mercime_ i içini atarız, ğırmızıbüberini, ğarabüberini her şīsini ğuyarıS. undan (40) sōnu hamırı yazarız öle. hamır gibi ğulağ memesi yımışaklındı yuñuruS. hamırı yazarız. (41) kare kere keseriS şō ufak_ ufak. şu ğidā şu ğidā mesiġā böle kare kare keseriS, undan sona (42) hēr şeyde kareñiñ_ içini mercimeyi ğuyarız ğuyarız dört bucānı bi yañıyı getirī şideriS, (43) birleşdiriz, tepsiyē dizeriz. tepsiniñ_ altını yālarız, tepsiyi dizeriz. unu fırındı ğızatırıS, (44) üsTündü gini samsaklı yo_ urT nē dōkÇeñ, yōsũ sos mu, sos dōkmēz de geneġde samsaklı (45) yo_ urt dōkerle. u dı afiyet_ olşun. tā nē is.. nē gibi.. **MY:** başġı yimek? kö_ün_ esgi (46) yimekleri. **GB:** esgi yimekleri yuvarlak va. du baKam bēn şunu ğarışdırın. **MY:** kö_ün_ esgi (47) yimekleri. **GB:** kö_ün_ esgi yimekleri yuvarlak, ē yuvarlak deriz biz. bulġuru akşamdan (48) ıslaTırsıñ veyavüt iki sāt_ önci ıslaTırsıñ, bulġur ğabarı tam māñāsınnan. ... bulġur (49) ğabarandan sōna üsdünü yumur.. suyunu süzēsıñ, bulġuruñ kendisi ğalı. üsdünü yumurtu (50) ğırařsıñ, un ğuyāsıñ, ğırmızıbüber, ğarabüber ğuyāsıñ, unnarı yuñurusuñ. onu yuñurandan (51) sona o yumurtu_ unnarı topleyyo Saten. unnarı misKet gibi bölü ğoparı ğoparı misKet gibi (52) yuvallā yuvallā tepsiyē unu sēpēsıñ, unuñ_ içine. atđıñı yuvallā_ sın atđıñı yuvallāsın, (53) onuñ_ edrafı un oluğ. bi tepsi oldu mu undan sonı ğinī yağını ğızardırsıñ tereyannan (54) ğaymaknan şiderşıñ. suyunu salçasını falan ğuyāsıñ. suyunu ğuyāsıñ. su ğaynadı mı ũ (55) yuvallağları içine atāsıñ. u dı ğı.. ğaynadı mı yuvallağ_ olur ama içini eveli ēři_ eriK atādık, (56) dağ_ erī. dağ_ erini ... sulu köfti gibi_ olü. dağ_ erini yanī unu pişiriken dağ_ erini ısladırsıñ (57) bulġurnan ayrıca. öbürkü ğaynağan unu du içini ataş. ēřir ... ama hinÇikilē atmıyyo, (58) limon_ atıyollā, limon suyu, soslādan.

u du öle, yuvallağ. işli mantı, mercimikli mantı, (59) yuvallağ oldu. ta nè is-TersiniS? **MY:** başğı yimek yok mu esKi yimeklēden, yimek? **EB: (60) Tatlı ne yapardın? GB:** nası nè gibi daTlı? baklavı yaparıS. **EB: Başka ne yapardın? GB: (61) Kıremşantili yaparıS.** unu bilirsiniS siz. **EB: Baklavayı nasıl yapardın? GB:** baklaviyī u ğu.. şi (62) ununu ğuydum mu çok az bi duz atarı şeytan ğarışmasıñ derle. duyuyon ğu? **EB: Baştan (63) söyle. GB:** unu ğuyarın, çok az hemen duz atarım baklavanıñ ununa, şeytan ğarışmasıñ (64) diyeleKdene. undan sonı yumurtu ğırarın, şey süT ğuyarın. āz yumuşak Tutsuñ diyelek (65) yo urT ğuyarın. unnarı yuñurun. şe cūru yā ğuyarın. öl-çülü ğuyyon tabi bardağnan. kaş tepsı (66) yapcağsan her tepsiye iki bardağ yağ iki bardağı süT mesēlā, ölü gidē. biraz dī (67) yo urd atāsın. unnarı ölü yuñurusun. undan sona hamırı dinnenmiyi ğorun. bi sāt dinnenir. (68) bi sāt dinnenenden sonı ufağ ufaK dökeşiS, şölē cevizden ufağ fındıkdan ğiri. unnarı (69) dökeşiS ufağ ufaK, her birinī şölē şölē aşarıS, içini şi nişasdı ğoyarak on tāni ğat ğat oldu (70) mu onunu birden yazarıS. onunu birden yazdık mı undan sonı içini ğuyā, tepsiye döşeriS. (71) **EB: Sonra? GB:** tepsiye döşe şimdi tā sona fırını vecen. **EB: Kesmiyor musunuz? GB:** tabī. (72) kesmiden fırını verilīğ mi? kesÇen, üsdünü sanı yā ğızdırıS. sanı yā dökeşiS undan sonı fırını (73) veriz. fırındı ğüzēl pembilesdi şe.. şetTi mi, rengini aldı mı suyunu ılıK dökeşiS, sıcak (74) dökmeyiz. hamır oluğ sıcak dökdün ğu. tepsı di soğur. şerbet di soğur. şerbetini di (75) ğaynadırkan yani tepsiñ ni ğadāsa onu ğöre şeker atāsıñ. şerbet di ğaynākan limon (76) sıkarın içine, āS, yani çok limon şetmeS, ēşi yapmeyiz. undan sonu üsTünü dū şey ceviS, (77) hindisTan cevizi, u dı afiyet ösuñ. (78) **EB: Teyze sende ğirişimci ruhu var. Bu dükkanı açmışsın. Daha önce yaptın mı böyle işler? (79) GB:** ben köyün yimēni pişirdirin yavrim. ā he musTaFa bilir, tabi. mevlīTlere, düğünneri, (80) sünetleri, haci pilavlāni fīlan yimeK pişirdim. tā öñcūden on doğuS seni çavuşluK yapTım, (81) ğadinnānan hē. elli beş tāni işÇim vardı. yimē, yimek işini ğeşmiden elli beş Tāni işÇim (82) vardı. elli beş.. **EB: Nasıl yapardın onları? GB:** elli beş işciyneñ ön doğuS seni işi bitirmedim. (83) **EB: Sabah erken mi kalkardın? Nasıl yapardın? GB:** tabi erken ğağcan canım. öliye ğadağ (84) yatmayınan işcilig olu mu? **EB: Olmaz mı? GB:** tabi olmaz. sabāleyin vakitlici ğağcan (85) işÇile saten akşamdan haberli. **EB: Nasıl haber veriyorsun? GB:** alō diyeleK bi şey var (86) yavrim, evelcesi alō yokkan dolāşırdım. alōlā çıkdı dolişmaz oldum. **EB: Ne diyordun sen (87) akşamdan karılara? GB:** e yarın işi gidiyōS. toplādım mesēlā bi köñün şu taraFına toplanırdı, (88) bi şurdu toplanırdı bi di ilerde okuluñ yanında toplanırdı. **EB: Kızlar kadınlar mı geliyor? GB: (89)** herkes gelirdi. undan sonu unnarı hep toplādım, sabalağı urdan mesēlā kaş kişiyē işci vicem? (90) iki kişiyē vicem üş kişiyē vicem. mesēlā ihtiyarları ... bi yere yollādım, tabi başlāna iş (91) gelmez. ğızları kendi öñümü alırdım. ğızlānan dı kendim gidēdim. işÇiyē bölē-

dim. gün gelir (92) üç yeri, gün gelir dört yeri, gün gelir iki yeri bazı bi yeri gidēdik. ölü ölü on doğuS seni (93) gitTim gadınnan. **EB: Gittiniz işe vardınız. Herkes şeyiyle mi geliyor?** **GB:** herkeş çapasınnan (94) gelmez. tarlı sahibi suyuna çapasını götürü. biz de yimeklerimizi çantamıznan. herkeş (95) çantasınnan yimēni alır gider. tarlı sahabısı bi çay yapı. bazısı çayını şekerini ibrını feñan (96) guyverile. ben gaynatırdım işÇileri çağırđım. tarlıdı oturuğu. **EB: Sabah kahvaltı (97) yapmadan mı geliyorlardı?** **GB:** yo yo yaP-mâdan gidēdik, urdu çayımızı demlēdiK. bi sürüm (98) iki sürüm çıkardı tarlıdan mesîfa, çalışırdık, undan sonu sabah gâvaltısını oturuduK. sabah (99) gâvaltısından galkđık mı.. **EB: Ne yerdiniz? Ne olurdu?** **GB:** peynir, zeytin ne yicen köy (100) yerinde yohurT ... işde. salıtalık, tomatıs, bübeğ yiceğ. **HB:** hemen yiniyosa sen çıkını (101) çıkılıyıp götürüyoğ. **GB:** tabi. çıkını çıkılıyıp gidiyoğ. urda, sabâlēyın gâvaltını yapıTıñ. ını (102) hadi undan soğā iş başına. galkardıK onu gadağ çalışırdıK. on ... on beş dakKı molu veridim, (103) ölen molası. on beş dakKı dı dinnenirēdi, on beş dakKı sonı galkadıK gine saháť, dede (104) benim işlē böün çok. üs. üsTünde. **HB:** on. ikiyē gādā. **GB:** on. ikiyē gādā. on. ikidi (105) yimek paydösü biri gada. **EB: Öğlen yemeği de yine aynı mı?** **GB:** ölen yemeyine ginî tarlı (106) sahibi varsa u demnēdi çayı, yoksı ben gidē demnēdim. hadi işÇilerî sa. at geldi mi (107) ünnēdim. gelirlēdi, yimēsini yimēmizi yirdiK. hemen yiyiP de erken yiyip di çıkan. olsa ben (108) davul çalādı unna dı oynādı. bi sa. at di oynādıK. nacıñ? al-lah. aşKına. **EB: Tarla sahibi (109) börek çörek vermez miydi? Yemek yapmaz mıydı hiç?** **GB:** yavrūm hinci ... peK. aş ben saña (110) bi. şey di-yin. ını? yanî bō ine. i çana. ı olan yo. urT bilem çalivemiyor. eveli çorba (111) pişiridiK. evelki tā önceki ben gızkan mesēla evliyken. yimeK verilēdi sabah öğlen yimek (112) verilēdi ama hinci unnā galkdı. herkeş çıkısınnan geliyor. hinci ğarılā ē saluna gitÇeklē, (113) ğaşları yoluncağ, boyulancağlā. unnarı kim hazırlıycağ? bicik şeker yavrum unnarı yapsılā (114) ğaşları ğal-cağ. ğarılāğ gözēl. olmiycağlar, saluna gitÇekle ğarılā. altını eciK ğapayve dedē (115) beş dakKa lē. eciK sonu pişiriverim. öle. duyduñ. ıñ? āndan on doğuS seni sonu önu (116) Pitirtdim. gızımıñ bi çocū oldu, gızı oldu. gız dı işdi çalışır, medyamarketTe, esParKda. (117) andan sōnu sigortam dı ol-sun. anne didi. ben di gızıñ gızını bakđım, üş dört senidir. hem sa.. (118) urıyı urıyı yimiği gidēdim. dü. ün yimē pişiridim, mevlüt yimē pişiridim. evelden (119) pişirdirdim de çavışlık yapākan ğalıveridim yimē pişiridim, işÇileri gönderidim kendim (120) yimek pişirtmiyi ğalırdım. undan yimeğ. olmağı mı işÇilēnen giderdim. ben kendim gittim (121) mi çift yövmiyi alırdım. işÇiye yolladı mı tek yövmiye. duyduñ. ıñ? ah böle. fakıt. aylık (122) dört senidir gızı dört yaşını guyduğ, böyütTük. hinci ben başğasındı çalışıyōdum, iki senē-dir. (123) şurıyı yimeK yapıyoduğ, faPrikanıñ ... faPriķılana. andan sonu u beş yüz lira aylık veri bañā (124) amā sabahıñ altı buçuk gibi gidēdim ben nama-

zımı ne gılandan sonu gidēdim, on birdi (125) gelirdim. beş yüz ızira veridi başa. bena da ez geldi. /.../ **GB:** andan sonū ğalik de dedim (126) dedeñi iki senidir derim ben. dedē ufaK bi yer ıçam, dedē bi yer ıçam dedē dede. bilmen (127) napTımın bi boķunu yiceñ, adamın ğarının ıÇindi napcen? vallā dede adamnā bi şey (128) yapmaz başı, ben adamnādan ğorķman. çünkü on doķuS sene gitTim. e sePetÇiye gitTim, (129) ğızılıcı öreni di gitTim, Tanışmanı di gitTim, eskişeri di gitTim, her yeri gördüm, aşşā kōleri (130) di gördüm. hiş başı hişt fişt dēyen ıolmadı. başı kim napcaķ? ben parı için gidiyon. ben (131) napeyın adamı ğarıyı? aha adam işTe bu dā gibi. duyduñ ııu? dedeñi bu seni yolu getTim (132) aha burıyı aldım. ta bir ıayı yenı geşdi. iki gün üş gün ını geşdi, beş gün ını geşdi, açalı. (133) **EB: Nasıl işleriniz? İyi mi?** **GB:** iyi iyi çok şükür. vallā on lire ğalsa allah bin berikāt vesin. (134) oh biÇik yavrum. eliñ tarlasından ıyi. peK yıldım ıellēñ işinden ğalik yēte. vallā yētē. (135) atmış üç yaşımdıyın yētē. ben di hordalığ ıoldum. bu hordalığ ıoldu du ben ıoldım yēde (136) mi oturuyom? benimki di PitTi. (137) **EB: Dügünlerde ne giyiyorlar Manav kızları?** **GB:** aman vallā aha şuruya bi gelseñiz salundu (138) bayram sonu ne. ben sañı gösderverēn. oh biÇik şeker yavrum vallā u ğarıları bi görsēñ ā (139) burdan burıyı ğada. allāh duman dumana. hep telli, hep Pullu, heP ıışılđaK. hēş düz şalvar (140) bulamañ burdu de. allāh. bi ğını gecesini bi gelin üş sefer dōrt sefer soyunur gelin ıodasını (141) gireñ soyunur geyinir çıķağ, soyunur geyinir noluyo bi çık dı nolcāsañ ıol. **EB: Niye öyle (142) yapıyorlar?** **GB:** valla her túrlü. a şey evelā ğını gēcesinin dē şēsinı geyē, elbīsesini. undan (143) sona anam bi Ta vardı adı neydi? **MY:** nişan yapmıdan sen ğınıyı geşdiñ. **GB:** yo yo bi dü. (144) aman biñdallı mı şamdallı mı va ne ğarın osmannı elbīsesi va. de esnaf sarayını gitseñiz (145) siz ıurdu dolu. **EB: Sonra?** **GB:** ondan sōna ğını yaķılcaķ Samannāda da elbīsesi ayrı. unu du (146) öli giyinirle. tamam. gelin çıktı gün dü gelinnı giyerle. saten burdu yok ıölü bı şey iki gün ... (147) ğını gēcisi va, bi de ertesı gün dü ün va. ama e nişannanıdı zamanna böyük nişan yaparla. (148) geçen alıksan yapTık geldik biS. he he nişan ıelbīsesi alırlā una. **EB: Kıza mı?** **GB:** ğıza. (149) olan dı damatlıK gibi gēyinir. gideriS. altınını, bilezini, her şīsini daķarız, oynā, gülē, çıķağ (150) geliriz. yiriz, iķeriz tamam. ölü dü nişanımızı yaparıS. ğalik dü ün gününü beklerlē. hinci (151) ğali gelinnē akıllı. ğayınınlān yanını girmıyyolla yavrum. dışardan ev kirālhyeñ, evi tam (152) da ıiri dōşeyceñ, her şıysi iķinde, tamam. duyduñ ııu? yağ duz yok, tası yok. tamam. yāriñi (153) yāreniñi. nōlcāsañ ıı, tamam. duyduñ ııu? undan sonı düğününü yapalla, tamam. düğün de (154) nası? bizim burdü ilk günü bı mevlid yaparlā olan ıevi. şey günü, cuma cumartesi günü. (155) pazar günü gelini getiriP salunu salon gitmiceķle pazar günü dü okuyo. undan sonı cumartesi (156) gün ıakşamnēn ğını gēcisi yapaşsın, pazar günü geliniñi alır gelirsın. geydiklē di bölü işde. (157) heP telli pullu. ğali evelki şeyle ğaķkđı. sırmı sırmalı ğadifilē mudufilē. **MY:** esKileri soruyo (158) bu. esKilē nē gēyi-

yodu diyö. **GB:** esgiden sırmalı ğadife giyēdik. e ölēydi. **EB: O nasıldı? (159)** **GB:** ğadifenin űzerine sırmaynan işleyvöllā işde. bursudan geliyo geneűde unnā. **(160)** herkes işledirlē, bi milyarı beş yüze, ğadifesini göre işlimisini göre. **EB: İnönü’de de var (161) işleyenler.** **GB:** hē urdu du olur da, inönüdü dü işlerler, bursudu du işlerler inönüdi. ben **(162)** gelinnēnkini bursudan alı-vedimidi. ben bi de işÇi götürüken bursudan ğumaş getiridim **(163)** ğarıları ğumaş satardım. aha ğarılān parası hazır elimdi, veridim şalvarı kesēdim **(164)** yövmiyilēni. **EB: Çok uyanık mıydın sen teyze.** **GB:** peK uyanıK-dım emme of Fallā **(165)** uyumişen, geş ğalmışen yavşım. uyandım emmi geş ğaldım. erken uyanmak varmış. **(166)** mısdıvā, sen bařa bunnarı ğonuşsun diyeleK mi getTin? tū allah cezaşı.. emīnenin yanını **(167)** götüriydin. **MY:** emīnem işdi. **GB:** ah ğavırın mısTivesi ... ah. aha bunnān hinci ğarī.. bizim **(168)** kö űn ğadamnarı ğarıları yollıyoru kendileri yatıyoru aha baK. heP valla dokuz yaşındakı **(169)** tosun gibi adamnā. hiş ğuru adam.. **MY:** ben çalışıyom be. **GB:** git. **MY:** ğāve yeři ğapandı **(170)** da bir ha.. bir āy olma-dı. **GB:** yeři ğāpatTın ğayfeyi emme olsun vasın ğarılāmız çalı.. **(171)** şurdu ğarılā çalışıyo. **EB: Çalışır mı karılar?** **GB:** çalışır. **EB: Ne iş yapıyor karılar?** **GB:** ahā **(172)** bunu ... **MY:** emekli olāydın sen di yatādin. dē mi halil āğa? **GB:** āh ah. nē ēllēn tallılāna ... **(173)** ben şe ıiri aÇcılı ğidēdim valla ha emekli olurdum şindiye ğadā dedē. ben gerizekālının emi **(174)** valla sen ... **MY:** hacıyı mākimiye verem diyom da işTen çıkareyyö. on dört sene olmuş **(175)** hayriye başlıyalı. iki şey siKortı çıkmıyyö. **GB:** vallā hiş bakma. **MY:** bakmayıverem ne **(176)** demeyyö. **GB:** e be adınız hacı. nası yiyosuñuz o haramı? valla saTen dünya hacıynan **(177)** hocudan ğopcaK. **EB: Niye?** **GB:** ğarısı çalışıyö urda. siKortası çıkmeyyomuş. /.../ **GB:** a **(178)** yavrum hepiñiz de mi oruşsuñuz? **EB: Ramazandan sonra yolumuz düşerse senin buraya (179) gelelim.** **GB:** valla hiş bakmañ, döruluñ geliñ. pari bul ıisdemeñ ğarını-zı doyuruñ gidiñ. **EB: (180) Aza bize bakacak.** **GB:** tamam baksın baksın. siz buyruñ geliñ. **EB: Biz sizde yiyeceğiz, (181) hesabı aza verecek.** **GB:** tamam tamam. isder benden kesin hesabı. boş ve sen. sen yalnız **(182)** doĒrul gel. boş ve oh bicik yavşım. valla yimeKnen bi şey olmaS. **MY:** yimiyenden **(183)** ğorĒarız biz. yiyenden bi şey olmaS. **GB:** köydü yidirilē. köy kim olūsa olsun. aş ınsan **(184)** ğöndermezle. ā şurdan ünniyon ibram āğañ he ğarını doyurun. aşam oldu mu bir ıiki dá **(185)** dul ğarıya eletiyon yimek. **MY:** ben ıacımıyom ğayrı. da ben űona de urdu çay veridim, ğāz **(186)** ğazöz verin, mādēn suyu verin, çay verin, hasan geli ğardeşi. hasanı çay vi. ecik ā ar aldı **(187)** mı hasanı çayı vise ğasan hasan çayı vēdi mi bi kişi dā geli onu da çay ve. e ben sañı saña **(188)** ben kendimden vēriyun. bi di unnarı ben nēden vicim? bi ğün ve bi ğün ve heP onnara vicek **(189)** hālim yoK ya. **GB:** unnā tülū. unnā tülū. **EB: Onlar tülū mü?** **GB:** zengin yani, paraları va. **(190)** öteKilen parları va, sen fakirsin. adam sañı veriyo, sen unnarı napcañ? /.../

4. BÖLÜM

BAĞLAMSAK SÖZLÜK VE DİZİN

a I : 1. Şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzülme, kızma vb. duyguların anlatımına güç kazandıran söz. -26-

a. I/01/05, I/102/80, I/104/66, I/154/48, I/20/69, I/28/59, I/47/65, I/59/14, I/67/45, I/73/70, I/79/36, I/86/77, I/87/108, I/87/19, I/88/04, I/88/71, II/05/101, II/05/77, II/16/103, II/16/70, II/16/71, II/25/80, II/34/20, II/39/177

2. Bazı fiil şekillerinden sonra gelerek anlamı kuvvetlendirmek ve yapılan işin tabii bir şey olduğunu belirtmek için “ya” sözü gibi kullanılır. -3-

a. I/159/03, I/60/11, I/83/25

a II : İşte. -102-

a. I/04/02, I/04/03, I/04/15, I/04/40, I/06/01, I/08/61, I/10/05, I/10/26, I/10/33, I/10/34, I/100/37, I/101/40, I/101/46, I/104/06, I/104/07, I/107/60, I/108/54, I/109/17, I/109/41, I/111/34, I/110/05, I/110/52, I/110/58, I/111/19, I/112/70, I/113/138, I/114/08, I/117/28, I/119/25, I/120/38, I/121/22, I/122/38, I/124/31, I/128/50, I/128/70, I/133/17, I/134/15, I/134/30, I/138/14, I/14/42, I/14/55, I/141/21, I/143/26, I/143/56, I/144/69, I/146/52, I/15/22, I/15/60, I/154/60, I/160/13, I/161/41, I/17/55, I/17/74, I/18/24, I/20/72, I/21/80, I/21/94, I/22/28, I/22/33, I/23/24, I/23/33, I/24/41, I/33/27, I/35/38, I/43/08, I/51/70, I/52/29, I/56/30, I/56/35, I/59/74, I/61/56, I/63/13, I/63/25, I/66/20, I/71/71, I/81/43, I/87/106, I/87/75, I/91/48, I/94/26, I/98/13, II/01/58, II/01/76, II/02/02, II/05/34, II/05/72, II/07/51, II/13/65, II/16/56, II/17/02, II/17/08, II/17/53, II/20/15, II/23/190, II/24/70, II/29/12, II/35/95, II/38/107, II/38/16, II/38/45, II/39/142

a : bk. o -14-

a. II/22/39

a.+ ndan I/42/30, I/48/43, I/56/21, I/56/75, I/56/76, II/30/65, II/39/117, II/39/123, II/39/125

a.+ nđan I/48/24

a.+ ndon I/08/85, II/08/119

a.+ nnan I/64/100

a - : bk. al-¹ -2-

a.- dık I/82/03

a.- mış I/33/15

ā I : Ağ. -1-

demir ā.+ lar I/95/85

ā II : a harfi -3-

ā. I/123/79

ā. bē cē II/23/03

ā.+ dan ze_e I/131/59

ā : bk. a I¹ -10-

ā. I/01/48, I/06/138, I/115/46, I/128/25, I/161/41, I/55/71, I/59/65, I/64/129, II/05/73, II/25/99

ā : bk. a II -297-

ā. I/03/59, I/04/17, I/04/40, I/04/75, I/06/18, I/06/40, I/06/66, I/08/109, I/08/55, I/08/64, I/10/08, I/10/18, I/10/34, I/10/37, I/10/39, I/10/41, I/10/43, I/10/70, I/10/77, I/101/44, I/101/51, I/102/08, I/104/05, I/104/31, I/104/40, I/106/05, I/107/42, I/107/72, I/108/23, I/109/02, I/109/39, I/109/57, I/111/34, I/110/10, I/110/51, I/110/53, I/111/103, I/112/17, I/112/44, I/112/71, I/112/81, I/113/76, I/113/84, I/114/06, I/114/12, I/114/36, I/115/32, I/12/47, I/120/37, I/121/40, I/121/44, I/121/89, I/123/21, I/123/36, I/123/41, I/123/59, I/123/63, I/124/28, I/124/29, I/126/08, I/126/16, I/126/46, I/126/56, I/126/57, I/126/61, I/126/64, I/126/70, I/126/71, I/126/72, I/126/74, I/126/77,

I/126/78, I/126/79, I/127/13, I/128/12,
I/128/59, I/128/62, I/128/69, I/133/28,
I/133/29, I/133/34, I/134/23, I/134/24,
I/134/30, I/134/41, I/134/50, I/135/50,
I/136/26, I/137/28, I/137/32, I/137/43,
I/138/113, I/138/26, I/139/29, I/139/63,
I/14/25, I/14/63, I/140/41, I/140/43,
I/140/64, I/143/61, I/144/12, I/144/25,
I/144/26, I/144/50, I/144/59, I/144/64,
I/144/66, I/144/71, I/144/84, I/145/94,
I/147/06, I/148/36, I/148/42, I/148/43,
I/148/48, I/148/55, I/148/62, I/149/22,
I/15/06, I/15/09, I/15/10, I/15/15, I/15/30,
I/15/44, I/15/67, I/150/43, I/152/12,
I/152/36, I/153/61, I/154/53, I/155/101,
I/155/105, I/158/50, I/159/07, I/161/58,
I/17/48, I/17/62, I/18/66, I/20/30, I/21/60,
I/21/60, I/22/23, I/22/46, I/23/17, I/23/23,
I/24/02, I/24/26, I/25/02, I/27/06, I/27/47,
I/28/39, I/28/56, I/30/01, I/31/20, I/33/101,
I/33/106, I/33/137, I/33/152, I/33/153,
I/33/155, I/33/20, I/39/104, I/40/22,
I/45/75, I/55/16, I/56/37, I/58/80, I/59/51,
I/61/12, I/64/120, I/65/53, I/66/20, I/66/36,
I/66/49, I/66/52, I/66/53, I/67/54, I/67/59,
I/69/34, I/69/44, I/69/47, I/69/68, I/69/95,
I/70/73, I/70/81, I/72/07, I/73/45, I/75/28,
I/76/51, I/77/51, I/79/61, I/79/64, I/79/90,
I/81/65, I/82/18, I/82/25, I/83/02, I/83/08,
I/83/16, I/83/20, I/83/36, I/83/49, I/83/50,
I/83/51, I/83/58, I/83/63, I/83/65, I/83/75,
I/85/57, I/87/59, I/88/30, I/88/47, I/88/54,
I/88/56, I/91/19, I/94/38, I/94/76, I/94/82,
I/95/10, I/96/42, I/96/43, I/96/83, I/96/88,
I/96/91, I/96/93, I/98/07, I/98/104, I/98/11,
I/98/12, I/98/42, I/98/67, I/98/86, I/99/12,
I/24/58, I/58/23, I/69/52, I/83/45, II/02/93,
II/04/14, II/04/71, II/04/91, II/05/63,
II/05/95, II/07/26, II/07/56, II/07/58,
II/08/57, II/09/79, II/10/27, II/10/41,
II/10/45, II/10/88, II/12/21, II/14/37,
II/14/42, II/14/85, II/16/04, II/16/65,
II/16/91, II/17/38, II/17/90, II/18/02,
II/18/07, II/18/13, II/18/15, II/18/22,
II/23/55, II/26/34, II/30/62, II/34/05,
II/34/106, II/35/90, II/37/06, II/37/32,
II/37/52, II/37/67, II/37/86, II/38/100,
II/38/108, II/38/40, II/38/45, II/38/57,
II/39/12, II/39/138, II/39/184, II/39/79

ā : bk. o -1-

ā.+ ndan II/39/115

ā : bk. ağa -10-

ā. I/122/65, I/01/39, I/16/09, I/72/79,
I/92/27

ā.+ lan II/29/39

ā.+ lāṅ II/29/37

ā.+ ları II/23/157

ā.+ nıṅ I/11/66

ā.+ sıydı I/120/15

ā - : bk. al-² -2-

ā.- dıṅ I/04/66

bk. al-⁴ -2-

ā.- sın I/144/61

bk. al-¹ -4-

ā.- mıṣ I/40/13

bk. al-⁷ -3-

ā.- sın I/43/19

bk. al- -3-

ele ā.- mıṣ II/02/62

bk. al-³ -1-

ā.- mıṣ II/05/1

ā : bk. a II -1-

ā. I/40/19

ā : bk. o -2-

ā.+ ndan I/48/71

ā.+ nḍan I/48/72

a_ā I : hayır -1-

a. I/21/73

a_ā II: ište -2-

a. I/104/52, II/10/23

ā_a : bk. ağa -16-

ā. I/104/13, II/10/51, II/10/93

ā. II/10/51

ā. II/10/51

ā.+ dı I/01/38

ā.+ la I/01/45

a.+ lā I/75/27

ā.+ lar I/01/53, II/10/52

ā.+ lara I/01/53

ā.+ larıymışdı II/10/52

- ā.+ siydi I/01/39
 ā.+ síydi I/01/10, I/01/11
 ā.+ ydı I/01/20
a_ac : bk. ağaç -12-
 a. I/11/45
 a.+ ı I/117/42, I/139/31
 a.+ ı I/75/37
 a.+ ı I/123/71, I/124/45, I/124/47,
 I/94/22
 a. I/08/62
ā_ac : bk. ağaç -6-
 ā.+ ı II/32/32
 ā.+ ı II/32/46
 ā.+ ı II/30/22
 ā.+ ı II/32/49, II/32/50
a_aç : bk. ağaç -14-
 a. I/117/32, I/117/37, I/117/38, I/117/39,
 I/117/41, I/143/22, II/02/03, II/02/04,
 II/33/11
 a.+ ımız I/123/71
 a.+ lara I/41/43
ā_aç : bk. ağaç -1-
 ā. yādanında I/82/18
a_ah I : Hayır. -1-
 a. I/104/51
a_ah II : İşte. -2-
 a. I/131/51, I/131/52
a_aḥ : bk. a_ah I -2-
 a. I/71/46, I/71/61
a_āh : bk. a_ah I -1-
 a. I/159/02
ā_alık : bk. ağalık -1-
 ā. I/87/65
ā_ar : bk. ağır¹ -1-
 ā. aldı II/39/186
a_aş : bk. ağaç -17-
 a. I/08/75, I/133/25, I/156/59, I/156/60,
 II/33/08
 a.+ dan I/08/64, I/111/103, I/121/117,
 I/81/63, II/33/08
 a.+ lā I/08/74
 a.+ lā I/142/51
 a.+ ları I/117/31
 a.+ larımız I/133/24
 a.+ larımızdan I/110/13
 a.+ ların I/117/31
ā_aş : bk. ağaç -2-
 ā. II/14/40
 ā.+ ları II/32/33
a_az : bk. ağız I¹ -1-
 a. I/60/54
a_ec : bk. ağaç -1-
 a.+ ı I/94/20
a_eş : bk. ağaç -2-
 a. I/81/48
 a.+ dan I/70/27
a_ic : bk. ağaç -1-
 a.+ ım I/69/79
a_iç : bk. ağaç -2-
 a. II/12/63
 a.+ lağı I/28/24
a_ıl : Koyun, keçi gibi küçükbaş hayvanla-
 rın gecelediği, etrafı çevrili, üstü açık yer,
 mandıra. -7-
 a. I/104/16, II/02/103, I/51/23
 a.+ ımız I/93/15
 a.+ lārda I/06/42
 a.+ ları I/93/14, II/23/153
a_ıllıK : Kasvet, sıkıntı, keder, gam. -1-
 a. I/63/21
a_ır : Beyaz, mor veya başka renk çizgili
 kumaştan yapılan kadın elbisesi. -3-
 a. I/151/26
a_ır : bk. ağır¹ -2-
 a. I/41/82, II/15/76
 bk. ağır² -1-
 a.+ ıdı I/137/51
 bk. ağır³ -7-
 a. I/01/58, I/56/43
 a.+ ıdı I/41/40, I/41/47, I/41/48
 bk. ağır⁴ -2-
 a. I/146/56, I/146/57

a_ırla-

bk. ağır⁵ -1-

a. I/05/42

bk. ağır⁶ -2-

a. I/150/14, I/97/13

bk. ağır⁷ -1-

a. I/43/12

bk. ağır⁸ -1-

a. geliyö I/87/51

bk. ağır⁹ -3-

a. I/133/08, II/22/22, II/22/23

a_ırla- : Misafirini iyi karşılayarak saygı göstermek, gereken hizmeti yapmak, izzet ve ikramda bulunmak. -3-

a. I/72/68

a.- mek I/72/67

a.- rdı I/150/22

a_ırlama : Ağırlamak işi, izzet ve ikramda bulunma. -1-

a.+ sı I/72/69

a_ırlaş- : (Ayak, dil, el, kulak gibi organlar için) Görevini tam yapamamak, çalışması aksamak. -1-

a.- dı I/30/40

a_ıış : bk. ağaç -4-

a. I/75/36, II/12/62

a.+ la I/28/27

a.+ ları I/28/28

a_ız : bk. ağız I¹ -1-

a.+ ima II/22/54

a_ız dadı : bk. ağız dadı -1-

a. II/17/50

ā_ız : bk. ağız I⁴ -1-

ā.+ lāmı II/12/59

a_ıl : bk. a_ıl -1-

a. I/51/21

a_ile : bk. ā_ile -4-

a. I/97/58

a.+ den I/119/63

a.+ si I/150/35

a.+ sini I/92/58

ā_ile : Aynı evde birlikte yaşayan, en kü-

çükü karı kocadan, daha geniş anne, baba, çocuk, akraba ve yakınardan meydana gelen topluluk, ev halkı. -7-

ā. I/10/107, I/10/108, I/121/13, I/17/56, I/47/52, I/121/16

ā.+ si II/17/20

ā_ili : bk. ā_ile -1-

ā. II/17/20

a_it : bk. ā_it -3-

a. I/157/84, I/158/08, I/64/49

ā_it : (Birinin) Tasarruf veya mülkiyetinde bulunan, malı olan. -2-

ā. I/11/28, I/157/85

a_usdos : Yılın, temmuzla eylül ayları arasındaki 31 gün çeken sekizinci ayı, yaz aylarının üçüncüsü. -1-

a. I/81/62

a_usTus : bk. a_usdos -1-

a.+ a I/81/62

abē : bk. ābey -1-

a.+ si I/33/116

ābē : bk. ābey -5-

ā. I/68/64, I/145/59

ā.+ m II/09/83

ā.+ me I/78/42

ā.+ mın I/50/15

aba : bk. abla -44-

a. I/107/10, I/148/52, I/52/63, I/58/16, I/145/29

a.+ lā I/33/133, I/83/47, I/83/75

a.+ lāř I/83/75

a.+ m I/109/21, I/109/50, I/120/17, I/133/47, I/140/31, I/152/132, I/22/14, I/24/23, I/25/45, I/45/42, I/91/73, II/13/35, I/08/87, I/91/77, I/91/87, I/72/07

a.+ mgil I/99/07

a.+ mın I/110/05, I/45/24, I/45/67, I/52/58

a.+ mnan I/109/21

a.+ nın I/148/30

a.+ nıñ I/113/116, I/113/84

a.+ ŋ I/39/38

a.+ η I/95/124

a.+ sı II/17/91

a.+ sına I/128/44, I/128/53

a.+ yı I/95/123

abī : bk. ābey -1-

a.+ m I/33/118

abā : bk. abla -4-

a. I/140/31, I/25/46, I/72/79, II/05/34

abī : bk. ābey -11-

ā. II/23/107, I/11/58

ā.+ m I/07/48, I/125/15, I/50/53

ā.+ miη I/98/29

ā.+ η I/11/58

ā.+ si II/30/52

ā.+ siniη I/129/55

ā.+ yim II/23/109

abdes : Namaz kılmak, Kur'an-ı Kerim okumak gibi ibadetleri yerine getirebilmek için dinin şart koştuğu şekilde niyet ederek el, ağız, burun, yüz, kol ve ayakları yıkamak; baş, kulaklar ve boynun iki yanını meshetmek yoluyla temizleme ve bu şekilde yapılan temizlik. -4-

abdes al- : İbadettten önce usulünce yikanarak temizlenmek.

a. a. - acan I/113/49

a. alır I/125/05

a. almaSsınız I/14/62

alırın a.+ imi I/112/71

abe : bk. ābey -6-

ā.+ m I/152/132, I/68/49

ā.+ mgile I/152/101

ā.+ η I/28/21, I/28/36, I/28/45

ābē : bk. ābey -2-

ā.+ mizdi I/07/51

ā.+ siniη I/45/14

abes : Boş, anlamsız, saçma (şey) -1-

a. olanı II/38/52

ābey : Ağabey, yaşça büyük erkek kardeş veya öyleymiş gibi kendine saygı gösterilen kimse. -2-

ā.+ ĩm I/07/93

ā.+ iη I/94/74

abi : bk. ābey -5-

a. I/56/63, I/136/33

a.+ ler II/38/55

a.+ mgiller II/26/10

a.+ ηi I/80/62

ābi : bk. ābey -53-

ā. I/48/73, I/56/75, I/56/76, I/92/32, I/92/33, I/98/29, II/04/87, II/13/59, I/39/101, I/24/27

ā.+ lēm I/71/74

ā.+ lerim I/120/18, I/55/75

ā.+ lerimiη I/24/22

ā.+ m I/01/69, I/06/84, I/07/50, I/101/07, I/121/44, I/139/41, I/50/17, I/50/21, I/50/43, I/53/04, I/55/18, I/68/49, I/71/50, I/71/73, II/14/98

ā.+ me I/53/10

ā.+ mgil I/112/43, II/14/53, II/25/10

ā.+ minen I/39/48

ā.+ miη I/45/25, I/50/17, I/50/20, I/55/28, I/71/51

ā.+ mlēn II/19/115

ā.+ mnen I/112/48, I/38/57

ā.+ n I/35/11, I/83/17

ā.+ ngil I/112/45

ā.+ nıη I/35/22

ā.+ niη I/107/01

ā.+ η I/71/77

ā.+ ηi I/80/61

ā.+ si I/10/39, I/110/15

ā.+ Si I/45/17

ābi : bk. ābey -2-

ā. II/10/21

ā.+ m I/139/40

ābiy : bk. ābey -4-

ā.+ im I/11/59, I/121/92, I/25/33

ā.+ imne I/11/09

abla : Bir kimsenin kendisinden büyük kız kardeşi veya öyleymiş gibi kendisine saygı gösterilen kimse. -18-

a. I/140/31, I/19/14, I/33/06, II/13/66

ābla

- a.+ ları I/33/133
a.+ m I/121/93, I/50/75, I/55/12, I/55/13, I/94/07
a.+ mın II/38/81
a.+ mınan I/50/75
a.+ na II/19/166
a.+ sı I/113/137
a.+ sına I/08/104
a.+ sınıf I/73/43
a.+ sī I/73/43
a.+ ya II/13/66
ābla : bk. abla -2-
ā.+ m I/08/103
ā.+ mlı II/21/31
abō : Hayret, korku ve şaşkınlık ifade eder. -1-
a. I/86/53
ābēy : bk. ābey -4-
ā. I/112/44, I/93/36
ā.+ im I/93/36
ā.+ in I/96/83
ac : bk. aç² -1-
a.+ ıdan I/66/15
āc : bk. ağaç -1-
ā.+ ı I/21/30
acaba : Merak, şüphe ve tereddüt bildiren soru zarfı. -4-
a. I/112/58, I/150/29, II/19/134, II/23/141
acabā : bk. acaba -1-
a. I/112/76
acabana : bk. acaba -1-
a. I/145/89
acans : Haber bülteni. -1-
a.+ ı I/67/50
acap : bk. acaba -1-
a. II/09/92
acayip : bk. acāyip -1-
a. I/117/37
acāyip : Garip, tuhaf, alışılanın dışında, değişik. -2-

- a. I/156/63, I/156/64
āccıK : bk. azcık-1-
ā. I/153/33
accığ : bk. azcık -1-
a. I/14/30
acele : Bir şeyi çabuk yapmaya çalışma, telaş ve sabırsızlık göstererek çabuk davranma, çabukluk, tezlik. -2-
a.+ den I/76/25
acelece : Acele Acele, çabuk çabuk.
a. I/124/40
acep : bk. acaba -1-
a. I/41/28
acı : 1. Tadı ağızda yakıcı bir etki bırakan, dille alınan duygulardan tatlının karşıtı olan. -38-
a. I/111/25, I/121/84, I/132/12, I/132/28, I/142/36, I/144/84, I/19/10, I/47/23, I/66/17, II/35/82
a.+ lı I/07/62
a.+ sı I/15/47, I/48/75
2. İnsanda üzücü bir etki bırakan, dokunaklı, hüznü.
a. I/125/97, I/52/78
a. datlı I/28/56
a.+ larını I/138/25, I/138/26
a.+ larını vermesin I/136/41
a.+ sına I/03/39, I/137/43
a.+ sından I/83/22
a.+ sındān I/08/125
a.+ sını I/03/39, I/11/48, I/138/31
a.+ sıyla I/112/32
a.+ sından I/08/125
a. tasa I/137/42
3. İztrıap verici, üzücü
a. I/95/41, I/95/78, I/95/79,
4. Şiddetli, sert, keskin
a. II/32/40
acı acı : Sert ve keskin bir şekilde.
II/20/59
a. acı II/20/59
acı - : 1. (Vücudun bir yeri) Ağrılı olmak,

ağrımak, sızlamak. -17-

a.- dı II/24/79, II/24/80

a.- dī I/63/24

a.- masa I/67/60

a.- maz I/137/27, II/25/81

a.- r I/134/57, I/138/100, I/15/43, I/15/48

a.- rdı I/120/53

a.- yo I/28/43

a.- yyor I/15/48

2. Birine zarar gelmesine üzülop önleme isteği duymak, merhamet etmek.

a.- maz I/140/36

a.- mış I/117/45

3. Başkasının durumundan üzüntü duymak, hâline kederlenmek.

a.- mıyom II/39/185

āci : bk. aci¹ -1-

ip ā.+ sı I/08/62

āci - : bk. aci⁻¹ -1-

ā.- sıy I/48/20

āci : bk. hacı -1-

ā. I/152/50

acı : bk. azcık -41-

a. I/01/33, I/10/35, I/100/11, I/102/06, I/102/09, I/110/16, I/111/77, I/121/85, I/152/97, I/157/81, I/157/82, I/28/19, I/44/82, I/70/70, I/72/11, I/72/81, I/73/37, I/75/35, I/77/58, I/77/59, I/77/69, I/79/47, I/79/59, I/79/78, I/79/79, I/80/05, I/81/35, I/86/71, I/91/31, I/94/55, I/96/93, I/98/130, I/98/34, I/99/33, II/04/84, II/04/86, II/09/81, II/34/99

acı - : bk. azcık -1-

a.- mazdık I/131/36

āci : bk. azcık -5-

ā. I/28/20, I/50/62, I/62/09, I/62/19, II/32/56

acı tere : Turpgillerden, yapraklarından salata yapılan ve çeşitli türleri bulunan baharlı bitki -1-

a. II/20/21

acı terē : bk. aci tere -1-

a. II/20/19

acıbā : bk. acaba -1-

a. II/19/51

acıcığ : bk. azcık -1-

a. I/24/11

acıcık : bk. azcık -1-

a. I/135/08

ācıcık : bk. azcık -1-

ā. II/07/134

acığ : bk. azcık -13-

a. I/102/60, I/28/58, I/44/82, I/69/67, I/71/26, I/98/49, I/98/76, II/08/55, II/12/66, II/22/85

acığ a. I/70/38

a. aciğ I/70/38

acıK : bk. azcık -18-

a. I/12/16, I/152/119, I/157/20, I/22/38, I/24/51, I/28/37, I/28/40, I/30/13, I/65/27, I/71/41, I/72/01, I/75/60, I/79/93, I/98/125, II/12/85, II/32/74

acıK : bk. açık -1-

a. II/23/101

acılañ - : Acılı durumda olmak, üzüntülenmek, üzülmek. -1-

a.- mış I/66/16

acılı : Üzüntü verici, can sıkıcı -1-

a. I/63/43

acıt - : Canını sıkmak, ağrı ve sızı vermek, ağrıtmak. -2-

a.- mış II/24/78

a.- Tım I/15/43

aci : bk. aci¹ -2-

a. I/142/30, I/142/37

acı - : bk. aci⁻¹ -1-

a.- yo II/08/77

acī - : bk. aci⁻¹ -2-

a.- yo I/37/13

a.- yoru I/37/12

acī : bk. aci¹ -1-

a. I/47/22

acicig

acicig : bk. azcık -1-

a. I/78/06

acig : bk. azcık -1-

a. I/05/66

acığ : bk. azcık -1-

a. II/08/64

ácig : bk. azcık -1-

á. I/05/71

acik : bk. azcık -2-

a. I/40/38, II/22/84

acık : bk. azcık -3-

a. I/146/84, I/40/17, II/38/98

ácik : bk. azcık -4-

á. I/40/46, I/40/47, II/38/17, II/38/35

ácık : bk. azcık -1-

á. I/85/58

ācil : Hastanelerde acil servis için kullanılan kısaltma -1-

ā.+ i II/25/101

āciz : Güçsüz, kuvvetsiz, zayıf(kimse) -3-

ā. I/93/18

ā.+ in I/147/05

ā.+ ler I/35/20

aç - : 1. (Bir şeyi) Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan kurtarmak. -92-

a. I/127/09, I/41/50, I/54/47, I/67/63, II/20/25

a.- ā II/02/89

a.- acāḡ I/109/24

a.- ādıḡ I/50/61

a.- ādıḲ I/50/61

a.- alı II/39/132

a.- am I/88/45, II/39/126

a.- amadılā I/25/61

a.- amadım I/35/32

a.- amıyyon I/35/43

a.- an I/82/05, I/82/06, II/29/80

a.- aḡıp I/143/31

a.- annar I/111/61

a.- aḡ I/111/29

a.- ar I/115/36, I/127/14

a.- ardık I/14/31, II/37/70

a.- ārdıḡ I/50/60

a.- ārdıḲ I/50/60

a.- ārdım I/154/59

a.- ardın I/112/19

a.- arın I/109/39

a.- arıs I/10/15, I/129/64

a.- arıS II/37/69

a.- arız I/111/60, I/71/33, I/71/34

a.- arız I/71/33

a.- arla I/101/74

a.- arlar I/26/40

a.- armış I/76/55

a.- arsin II/15/116, II/15/117

a.- arsiḡ I/111/30

a.- asın I/40/48

a.- āsın I/148/54

a.- ıcan I/131/58

a.- ıldı I/10/07, I/122/56, I/60/77

a.- ıldı I/63/07

a.- ılınca I/55/52

a.- ılır I/102/60, I/26/46

a.- ılırdı I/151/17

a.- ılıḡdı I/111/81

a.- ılıyo I/111/31, I/111/38, I/111/57

a.- ılıyō II/10/47

a.- ılmaS I/06/80

a.- ılmasın I/14/67

a.- ılmıḡ II/23/175

a.- ılmıyyo I/35/32

a.- ıP I/27/76

a.- ıvrıyoruS I/124/48

a.- ıvrırdı I/39/59

a.- ıyın I/124/32

a.- ıyō II/19/100

a.- ıyoduḲ I/120/62

a.- ıyoduḲ I/120/63

a.- ıyolar I/111/61

a.- ıyom II/12/56

a.- ıyon II/15/114, II/15/115, II/15/117

- a.- ıyoŋ I/111/31, I/111/57, I/76/87
a.- ıyorlā I/157/43
a.- ıyoS I/111/60
a.- ıyoz I/31/05
2. Çalışır, işler duruma getirmek.
a.- ālā I/33/136
a.- iveri II/20/80
a.- İve I/84/04
a.- Tı I/83/79
a.- Tı II/38/44
a.- Tık I/82/04
aç : 1. Yemek yeme isteği ve ihtiyacı duyan. -12-
a. I/117/22, I/133/38, I/156/64, I/33/13, I/66/38, I/66/44, II/15/125
a.+ ız I/156/64
aç ğal- : Aç kalmak, yeterince yiyemeyip karını doyuramamak; yoksulluğa düşmek, geçim zorluğu çekmek.
a. ğaldık I/156/65
a. ğaldıla I/156/64
a. ğalırdı I/15/39
aç susuz : Muhtaç durumda.
2. Açlık
āç - : bk. aç⁻¹ -3-
ā. I/96/42
bk. aç⁻²
ā.- ālā I/33/135
ā.- ıp I/97/16
aÇ : bk. aç¹ -1-
ā. I/152/51
aÇca : bk. açıkça -1-
a. I/122/13
açcı : bk. azcık -1-
a.+ yı I/15/39
aÇcık : bk. azcık -9-
a. I/10/95, I/102/10, I/115/30, I/28/21, I/28/39, I/54/13, I/79/52, I/79/59
aÇcılı : : (<<aşçılık+a) Aşçı olma, yemek pişirme mesleği. -1-
a. II/39/173

- açÇık** : bk. azcık -1-
a. I/138/95
açÇığ : bk. azcık -2-
a. açÇık I/135/15
a. uçÇuğ I/111/89
aÇÇık : bk. azcık -3-
a. I/08/08, I/144/31
aÇÇığ a. I/135/15
aÇçik : bk. azcık -2-
a. I/159/38, I/159/39
açı : Bir şeyi ele alırken hareket edilen görüş noktası, anlayış, bakış, bakım. -1-
a.+ sından II/33/11
açİ : Bir şeyi ele alırken hareket edilen görüş noktası, anlayış, bakış, bakım. -1-
a.+ dan I/22/14
açİ : bk. açık¹ -6-
a.+ dı I/124/28, I/133/15, I/133/18
a.+ mıştı I/48/69
a.+ mız saçımız I/115/09
eli a.+ dı verirdi I/91/81
aÇık : bk. azcık -24-
a. I/06/82, I/100/02, I/111/75, I/12/45, I/121/75, I/125/34, I/125/40, I/125/41, I/135/17, I/14/50, I/14/54, I/14/56, I/15/26, I/15/54, I/150/29, I/152/39, I/20/82, I/21/94, I/22/39, I/77/53, I/77/55, II/01/84, II/23/80
açık : 1. Kapalı, örtülü, bağlı, katlı veya kilitli durumda olmayan, açılmış. -13-
a. I/06/112, I/139/17, I/36/52, I/41/63, I/41/64, I/52/32, I/97/14, II/05/90, II/22/37, II/24/90
2. İşler durumda olan, çalışır ve istifadeye hazır vaziyette bulunan. -3-
a. I/149/16, I/156/35
a.+ Tı II/23/173
3. Önünde, içinde veya üstünde geçiş engel olacak bir şey bulunmayan, kapalı ve tıkalı olmayan -2-
a. I/17/84, I/28/06
4. Çıplak, örtüsüz (vücut veya organ), uryan. -2-

açık havā mühendisi

- a. I/76/68
baş a. I/61/41
5. Herkesin önünde yapılan, ortada, ale-
ni. -1-
a. I/146/26
6. (Renk için) Koyu olmayan. -1-
a. I/98/41
7. (Hava için) Güneşli, bulutsuz, ber-
rak. -1-
a. II/38/33
8. Üstü kapatılmadan kullanılacak şekil-
de yapılmış olan.

açık havā mühendisi : Ziraat mühen-
disi

a. havā mühendisi II/38/23

açık saçık : Göreneğe, ahlak anlayışına
göre yeterince edepi veya örtülü olmayan,
fazla serbest ve pervasız.

a. saçık I/115/09

açıkça : Açık açık, açık olarak, gizli bir ta-
rafı kalmaksızın, aşikar olarak. -1-

a. II/16/63

açıkdan : Hesap dışı olarak, emek verme-
den, bedavadan. -1-

a. I/138/91

açıkla - : Belirtmek, ortaya koymak, izah
etmek. -1-

a. - ma I/95/124

açıklı : (<<açıklık+ı) Açık olma durumu,
kapalı, örtülü, bağlı, kilitli, tıkalı olma-
ma. -1-

zi_in a. I/79/73

aÇığ : bk. açık¹ -2-

a. I/107/24, I/133/18

aÇığ : bk. azcık -2-

a. aÇıK I/111/91

aÇıK : bk. açık¹ -2-

a. I/136/18, I/22/01

bk. açık² -3-

a. I/149/16

bk. açık⁴ -1-

a. I/76/54

aÇıK : bk. azcık -4-

a. I/14/39, I/15/27

aÇığ a. I/111/91

aÇıK : bk. açık⁸ -1-

a. arābayı II/23/101

aÇıKdan : bk. açıktan -1-

a. I/138/89

açıl - : Kapalı, örtülü, kilitli, bağlı, toplu
veya katlı durumdan çıkarılmak, açık hâle
getirilmek. -16-

a.- cā I/125/28

a.- cāk II/04/24

a.- dı I/04/08, I/53/28, I/68/08, I/68/55

a.- dında I/120/06

a.- dī I/158/30

a.- ıncaK I/86/77

a.- ır I/142/50, I/94/60

a.- ıyo I/83/42, I/85/21, I/85/29

a.- sa I/95/24

açılma : Açılmak işi -1-

a. I/38/53

ad : Varlıkları birbirinden ayırmaya, tek
tek veya cins cins karşılamaya yarayan ke-
lime, isim. -160-

a.+ı I/06/57, I/08/109, I/08/48, I/102/74,
I/104/29, I/109/47, I/11/15, I/110/05,
I/112/80, I/138/32, I/140/61, I/142/31,
I/15/64, I/150/36, I/152/128, I/154/44,
I/24/05, I/24/12, I/24/13, I/27/39, I/30/34,
I/30/36, I/31/32, I/33/116, I/33/117,
I/44/17, I/44/18, I/46/17, I/57/06, I/60/84,
I/65/40, I/68/19, I/69/58, I/72/83, I/81/14,
I/81/19, I/81/22, I/81/66, I/81/67, I/82/11,
I/84/29, I/86/01, I/94/56, I/99/60, II/02/22,
II/05/103, II/10/37, II/12/52, II/21/51,
II/22/17, II/24/23, II/30/67, II/30/68,
II/34/61, II/39/143

a.+ ım I/01/04, I/05/03, I/113/56,
I/116/01, I/132/01, I/138/02, I/14/01,
I/140/12, I/144/05, I/144/22, I/146/01,
I/147/11, I/147/12, I/15/01, I/153/01,
I/153/04, I/157/01, I/24/08, I/33/117,
I/33/20, I/35/02, I/39/01, I/41/94, I/44/03,
I/78/35, I/80/60, I/88/02, I/93/43, I/95/01,
II/28/24, I/11/01

a.+ ımı I/136/02, I/138/32, I/153/05, I/24/06, I/24/14, I/53/05, I/67/22, I/88/08, II/07/01, II/11/37, II/11/38

a.+ ımız I/149/04, II/20/12

a.+ ımız I/11/92

a.+ ım I/09/46, II/27/01

a.+ ın I/128/05, II/16/31

a.+ ına I/118/13, I/69/61, I/72/77, II/32/51

a.+ ından I/120/20

a.+ ını I/03/17, I/10/70, I/110/08, I/115/49, I/115/55, I/28/06, I/55/45, I/56/69, I/56/78, I/74/34, I/86/18, II/03/67, II/05/103, II/11/36, II/11/37, II/13/23, II/13/24, II/13/27, II/23/185, II/30/67

a.+ ını I/08/82

a.+ ınnan I/72/34, I/72/79

a.+ ın I/08/110, I/116/44, I/80/21, I/86/05, I/93/43

a.+ ınız II/39/176

a.+ ıymış I/134/02, I/134/03

a.+ ıynan I/24/05

a.+ ı I/31/59, I/48/72, I/56/05, I/69/58

a.+ ımı I/86/06

a.+ ıla I/08/94

a.+ ılan I/158/11, II/11/36

a.+ ları I/140/41, I/94/57

a.+ ları I/10/70

a.+ larımızı I/138/02

a.+ larını I/56/68

adını koy- : Ad koymak, isim takmak

a.+ ını koyarsa II/13/33

ād : bk. ad -3-

ā.+ ı I/148/62, I/86/07, II/24/83

ada - : (Allah'a, mübarek bir şahsa veya makāma) İsteği gerçekleştiği takdirde yerine getirmek üzere vaatte bulunmak, nezretmek. -3-

a.- dım II/05/103, II/05/104, II/05/105

ada : bk. adak -1-

a.+ ım II/05/105

adā : <<adak+a -1-

a. I/91/34

āda : Bir çeşit tatlı adı -6-

ā. datusını I/71/55

ā. datlısı I/131/42

ā.+ lā I/131/40

ā. tatlısı I/71/54, I/71/60

adağ : Allah'a, örfümüze göre ise aynı zamanda mübarek bir şahsa veya makāma manevi yardımını dilemek için, bir istek veya dileğin gerçekleşmesi durumunda yerine getirilmek üzere yapılan vaat ve vaat edilen şey, nezir. -4-

a. I/91/28, I/91/33

a. etTiñiz I/91/28

a. yaparla I/69/104

adağ : bk. adak -3-

adağ ada- : Herhangi bir adak vaadinde bulunmak.

a. adadım II/05/103, II/05/104, II/05/105

adam : 1. Koca. -64-

a. I/01/71, I/03/76, I/04/07, I/104/18, I/107/11, I/119/25, I/119/35, I/119/38, I/122/25, I/136/40, I/140/54, I/143/33, I/143/74, I/144/52, I/145/17, I/145/45, I/152/73, I/20/86, I/45/25, I/45/27, I/47/45, I/50/22, I/50/63, I/52/16, I/52/19, I/54/35, I/63/03, I/63/17, I/63/29, I/69/07, I/88/16, I/88/17, I/88/33, I/96/69, I/99/14

a.+ a I/134/30, I/152/71, I/152/74, I/63/28, I/88/14, I/88/32, II/23/117

a.+ ı I/02/39, I/39/52, I/45/28

a.+ ım I/06/27, I/53/13, I/60/50

a.+ ımdan I/06/23

a.+ ınan I/39/62, I/63/03, I/63/49

a.+ ın I/123/28, I/50/81, I/63/12, I/96/26, II/23/100

a.+ larımıza I/15/53

a.+ nā I/59/86

a.+ nara I/96/28

a.+ nardan I/115/29

2. Kişi, kimse, şahıs. -55-

a. I/06/70, I/06/86, I/117/07, I/117/12,

adam

I/117/16, I/117/21, I/117/27, I/122/28, I/122/57, I/122/59, I/122/69, I/122/71, I/122/72, I/138/80, I/140/42, I/15/70, I/19/19, I/25/42, I/52/49, I/67/37, I/69/58, I/74/07, I/74/42, I/74/43, I/74/55, I/74/73, I/74/88, I/74/89, I/92/54, I/92/55, II/23/04, II/25/15, II/27/14, II/32/117

a.+ a I/06/49

a.+ dan I/25/39

a.+ ıdı I/120/08, I/122/69, I/25/67

a.+ ım I/95/89, II/28/57

a.+ inan I/122/70, I/124/37

a.+ ıñ I/122/26, I/128/50, I/92/43

a.+ lâ I/136/13

a.+ lar I/67/51

a.+ nar I/122/53, II/10/87, II/10/93

a.+ nâr II/10/87

a.+ narı I/136/09

a. yaptı II/05/13

3. İnsan. -54-

a. I/08/14, I/112/06, I/121/124, I/123/67, I/123/69, I/20/78, I/20/90, I/27/67, I/46/25, I/56/41, I/56/72, I/61/64, I/69/55, I/74/29, I/93/24, I/96/59, I/96/74, II/01/08, II/01/76, II/03/81, II/05/14, II/14/99, II/28/38, II/28/42, II/28/43, II/28/65, II/28/67, II/28/72

a.+ a I/20/78, I/69/66, I/105/19

a.+ ı I/53/25, I/66/17, I/66/30, II/25/59

a.+ ım I/45/05

a.+ ıñ I/122/02, I/144/67, I/144/71, I/27/39

a.+ lâ I/28/01

a.+ ları I/64/30

a.+ na I/11/43

a.+ nâ I/46/102

a.+ nâdı II/05/14

a.+ nar I/122/38, I/123/69, I/56/57, II/25/21, II/25/23, II/28/69

a.+ narı I/58/76

a.+ nırı I/155/52

omuzlarıma birer a. oturdu I/137/42

4. Herhangi bir kimseyi anlatmak için

belirsiz zamir gibi kullanılır. -51-

a. I/08/124, I/08/129, I/08/90, I/119/64, I/134/52, I/144/63, I/149/50, I/155/105, I/155/57, I/155/70, I/155/81, I/48/75, I/64/124, I/64/96, I/69/93, I/69/98, I/74/17, I/74/40, I/75/27, I/96/67, I/96/77, II/01/09, II/02/56, II/02/96, II/03/66, II/10/105, II/10/70, II/14/93, II/16/58, II/22/46, II/23/04, II/25/103, II/25/105, II/28/17, II/28/18, II/28/33, II/28/63, II/38/65, II/39/190

a.+ a I/115/43, I/124/15

a.+ ın I/155/83

a.+ ıñ I/122/48, I/126/15, I/134/64, I/144/63, I/17/32, I/56/74, I/96/90, II/20/48

5. Erkek. -35-

a. I/158/31, I/20/92, I/58/54, I/58/55, I/61/68, I/74/27, II/39/131

a.+ câz I/30/02

a.+ ı II/39/131

a.+ ıñ II/39/127

a.+ lâ I/20/80

a.+ lâñ II/07/125

a.+ ları I/108/27

a.+ nâ I/07/79, I/153/18, I/29/17, I/71/19, I/77/26, II/18/17, II/39/127, II/39/169

a.+ nâdan II/39/128

a.+ nâna I/122/14

a.+ nâñ I/159/20, I/159/34

a.+ nar I/06/54, I/07/45, I/07/76, I/124/24, I/20/28, I/23/67

a.+ narı II/39/168

a.+ narıñ I/125/83, II/24/58

a.+ sın I/52/56

6. Hizmet gören, iş yapan kimse. -21-

a. I/120/35, I/145/16, I/57/27, I/57/28, I/65/49, I/65/52, I/65/53, I/69/27, I/99/16, II/04/77, II/26/03, II/26/40, II/26/41, II/26/54

a.+ ıñ I/41/87

a.+ ıynan I/41/54

a.+ nâmız I/152/20

- a.+ nāmızı I/58/24
7. Bir kişiye veya makāma mensup olan, o kişi veya makam için çalışan kimse. -2-
 a.+ nādı II/02/63
 a.+ nānı II/02/63
8. İş güç, mevki ve itibar sahibi olmak. -1-
 a. olünÇu I/58/17
9. Değerli, ahlaklı, faziletli, güvenilir kimse. -1-
 a. I/149/47
10. Birine yakın olan, onun sözünü ve hatırını kırmayan kimse. -1-
 a. yapan II/28/92
- adam gibi** : İnsana yakışır şekilde, beğenilen ve istenilen biçimde, efendice, insan gibi. -1-
 a. gibi I/58/46
- adām** : bk. adam⁴ -2-
 a. I/05/09, II/02/74
- adām** : bk. adım -1-
 a. I/150/18
- adām** : bk. adam⁴ -1-
 a. I/68/34
- aḍām** : bk. adam² -1-
 a. II/02/22
- aday** : Herhangi bir iş için kendini öne süren veya başkaları tarafından öne sürülen kimse, namzet. -1-
 a. gomuşlā II/01/77
- aday ḡo-** : Aday göstermek, bir iş için bir kimseyi aday olarak teklif etmek.
 a. ḡomuşlā II/01/77
- addet** : bk. ādet -1-
 a.+ lēmiS I/157/45
- aded** : bk. ādet -1-
 ā.+ i I/124/13
- adet** : Tane. -1-
 a.+ si II/38/12
- ādet** : Herkes tarafından uyulan hâl, olağelmış, alışılmış şey, usul, görenek. -44-
 ā. I/02/42, I/04/42, I/04/43, I/10/49, I/113/04, I/132/03, I/25/56, I/70/81, I/10/64, II/24/52, II/34/58, II/35/47
- ā.+ din I/10/54
 ā.+ i I/124/13, I/131/16, I/138/67, I/153/88, I/154/27, I/90/56, II/08/59, II/34/107
 ā.+ imi II/34/63
 ā.+ imiz I/123/58, I/87/79
 ā.+ ini I/151/02
 ā.+ lē II/34/88
 ā.+ lēmiz I/153/112, I/153/77, I/153/89, I/153/90
 ā.+ ler I/102/28, I/41/17
 ā.+ lēr II/06/67
 ā.+ leri I/42/73, II/34/23
 ā.+ lerimiS I/59/19, I/59/28
 ā.+ lerimiz I/131/11, I/59/18, II/17/62
 ā.+ leriñi II/03/11
 ā.+ miş I/77/45, I/77/46
 ā.+ se I/77/46
- ādēt** : bk. ādet -1-
 ā.+ iñizi II/34/64
- ādēt** : bk. ādet -3-
 ā. II/19/14
 ā.+ i II/19/46
 ā.+ leḡi II/19/59
- adet** : bk. ādet -16-
 a. I/10/60, I/10/89, I/25/57, I/41/25, I/98/33
 a.+ i I/105/08, I/60/44, I/60/45, II/22/76, II/35/67
 a.+ imis I/04/27
 a.+ le I/98/22
 a.+ lē I/157/37, I/157/44
 a.+ lēñi II/22/86
 a.+ lerī I/29/01
- adım** : Bir ayağın kaldırılıp az ileride yere basılmasından ibaret olan yürüme hareketi, hatve, kadem. -2-
 a. I/150/17, I/154/35
- adımla -** : Bir mesafeyi adımla ölçmek. -1-
 a.- rdıK I/150/17
- adına** : Bir şeyin veya bir kimsenin namı-

adliye

na, hesabına, yerine. -1-

a. II/04/85

adliye : bk. adliye -1-

a.+ de I/01/13

adliye : Adalete ve hukuka ait işlerle uğraşan resmî teşkilat, bu işlerin görüldüğü bina -2-

a.+ de I/01/12, I/60/76

adres : Bir kimsenin geçici veya sürekli olarak oturduğu yahut kendisini arayanların bulabilmesi için gösterdiği yer. -1-

a.+ imi II/09/46

af : Suç, kusur ve hatayı cezalandırmama, bağışlama. -22-

af buyurun : Söylenecek sözden önce kullanılan “affedersiniz” anlamında nezaket sözü. I/69/67

af edersin : Özür dilemek için kullanılan nezaket sözü. I/125/22

a. edersin I/115/26

a. edersin i I/129/47

a. edersin I/01/22, I/07/58, I/119/21

a. edersin I/157/32

a. edersin I/64/32

a. edersiz I/01/41

a. edersin I/61/73

a. idersin I/120/14, I/120/24, I/120/27

a. idersin I/150/08, I/74/100, I/74/13, I/74/16, I/74/38, I/74/50, I/74/53

a. idersin II/09/06

afat : Afetler, musibetler, belalar. -2-

a. I/03/25, I/03/27

afiye : bk. âfiyet -2-

a. olsun II/39/36, II/39/45

a. olsun I/23/30

afiye : bk. âfiyet -3-

a. olsun II/39/77

âfiyet : Sağlık, sıhhat, sağlığın verdiği rahat ve huzur. -2-

â. I/87/21

â.+ nen I/148/61

âfiyet olsun : Bir şey yiyip içene, “Ye-

diğin yarasin” anlamında söylenen hayır dileme sözü.

afyan : Afyon, haşhaş kapsüllerinden sızan sütün pıhtılaşmasıyla elde edilen ve içinde morfin, kokain gibi uyuşturucular bulunan madde. -3-

a. I/87/17

a.+ ını I/87/17, I/87/50

afyân: bk. afyan -1-

a. I/87/51

ağ - : bk. ak- -1-

a.- mış I/33/138

ağa : İleri gelen yaşlı kimseler için kullanılan hitap ve unvan sözü. -26-

a. I/33/117, I/74/44, II/39/172, I/74/22, II/19/82, I/145/59

a.+ giliş I/81/05

a.+ lâ I/145/26

a.+ lâ I/145/25

a.+ m I/33/116, I/39/30, I/39/32, I/87/04, II/05/89, II/28/39, I/39/31, I/39/32

a.+ mı I/39/45, I/39/47

a.+ mınan I/52/64

a.+ mınan I/39/30

a.+ nınkılâ I/145/90

a.+ ı II/39/184, I/30/38

a.+ sı I/39/48

a.+ ya I/74/22

ağa : bk. ağa -1-

a.+ sını II/27/14

ağā : bk. ağa -1-

a. II/39/13

ağdâr - : bk. akdar- -2-

a.- a I/01/11

ağa : bk. ağa -2-

a. I/93/22

a.+ nın I/92/38

ağac : Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelerek dallara ayrılan, kereste veya odun olmaya elverişli uzun ömürlü bitki. -2-

a.+ ı II/30/28

incir a.+ ı I/17/03

ağác : bk. ağac -5-

a. I/96/05

a.+ a I/96/05, I/96/06, I/96/07

a.+ ıdı I/96/11

ağalık : Ağa olma durumu. -1-

a. I/79/24

ağanda : bk. ahandı -1-

á. II/30/60

ağaş : bk. ağac -2-

a.+ lar I/27/07

a.+ ları II/24/86

ağıd : Bir ölünün ardından onun iyiliklerini, meziyetlerini, ölümünden duyulan acıyı dile getiren ve makamla okunan şiir, mersiye. -1-

ağıd ağla- : Ölen bir kimsenin veya acıklı bir olayın ardından şiir söylemek.

a. ağlar I/26/23

ağır : 1. Yavaş. -2-

ağır a. I/135/08

a. ağır I/135/08

2. Ağır başlı, ciddi, vakur, olgun. -2-

a. I/104/24, I/104/26

3. Güç, zor, külfetli. -2-

a. II/19/133, II/19/135

4. Kıymetli, değerli, gösterişli. -1-

a. olurdu I/102/72

5. Tehlikeli, vahim. -1-

a. I/125/03

6. Tartıda çok gelen, yerinden kaldırılması, taşınması güç olan.

7. Bunaltıcı, sıkıntı verici, kasvetli.

8. (Yiyecekler için) Hazmı güç, mideye dokunan.

9. İşlevini yitirmiş.

ağır ağır : Yavaş yavaş, acele etmeksizin.

ağır gel- : Gücünün, takatinin üstünde olmak, yapabileceğinden fazla olmak, zor gelmek.

ağış : bk. ağac -1-

ceviz a.+ larımız I/100/42

ağıtey : Bir dokuma modelinin adı. -1-

a. I/102/72

ağıtey : bk. ağıtey -3-

a. I/102/72, I/102/74

ağız I : 1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. -7-

a. I/21/94

2. Fırınında ekmek pişirilen kişiye pişirilen ekmeklerden ayrılan hak.

a. I/106/46

3. Bir akarsuyun denize veya göle döküldüğü yer.

4. Kapların veya içi boş şeylerin açık taraflı.

5. Girilip çıkılacak yerlerin giriş çıkış yeri, başlangıcı.

ağızdan : Konuşma yoluyla, konuşarak, yazılı bir metne bakmadan, birbirine söylemek suretiyle.

a.+ dan I/123/79

ağız vaşı : Fırınında ekmek pişirilen kişiye pişirilen ekmeklerden ayrılan hak.

a. vaşı I/106/45

ağızına İlayık : Bir yemeğin lezzetli ve beğenilecek mükemmellikte olduğunu anlatmak için söylenir.

ağız II : Yeni doğurmuş memelilerin ilk sütü.

a. emmiş I/33/69

ağız dadı : Söz, nişan veya düğünlerde verilen yemek. -2-

a. dadı I/131/12, I/131/13

ağız datlılı : Söz, nişan veya düğünlerde verilen yemek. -2-

a. datlılı I/138/70, I/138/67

ağız : bk. ağız I¹ -1-

a.+ ını I/21/93

ağla - : Acı, keder, pişmanlık, sevinç vb. duyguların etkisiyle göz yaşı dökmek. -5-

ağla -

a.- r I/26/24, I/26/23

a.- yalak I/08/98

ağla - : bk. ağla- -1-

â.- r I/26/25

ağlı - : bk. ağla- -2-

ağlıya a.- ya I/11/64

a.- ya ağlıya I/11/64

ağnan - : Yatıp yuvarlanmak, kendini yerlere atmak. -1-

a.- dım I/93/36

ağ - : bk. ak- -1-

a.- tı II/19/25

ah : Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddi veya manevi bir acıyı, ağrı, ızdırıp, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifade eder. -32-

a. I/08/102, I/128/25, I/128/43, I/148/17, I/148/18, I/148/19, I/150/22, I/152/54, I/159/22, I/30/37, I/36/61, I/67/29, I/83/16, I/87/115, I/88/52, I/91/12, I/91/70, II/16/01, II/16/54, II/16/56, II/16/69, II/34/55, II/39/121, II/39/167, II/39/172

a. uh I/133/02

ah : bk. ah -3-

â. I/15/65, II/16/56, II/39/172

aha : İşte, işte burada, işte şurada. -89-

a. I/04/53, I/06/124, I/06/38, I/06/46, I/06/70, I/06/75, I/06/94, I/08/54, I/08/60, I/08/62, I/08/65, I/08/72, I/10/117, I/100/24, I/102/10, I/102/89, I/109/47, I/109/51, I/122/06, I/123/52, I/140/15, I/147/33, I/148/09, I/148/31, I/15/71, I/152/46, I/152/62, I/153/116, I/153/119, I/158/12, I/158/36, I/158/45, I/158/60, I/159/49, I/17/62, I/22/46, I/25/36, I/31/37, I/31/39, I/41/27, I/47/07, I/47/28, I/47/30, I/52/46, I/66/09, I/66/10, I/67/39, I/83/21, I/84/13, I/84/24, I/86/08, I/86/69, I/87/114, I/87/47, I/88/23, I/88/57, I/93/04, I/96/87, I/98/101, I/98/102, I/98/119, I/98/19, I/98/77, II/03/76, II/04/92, II/07/111, II/09/101, II/15/17, II/18/08, II/18/11, II/18/12, II/18/13, II/18/27, II/18/29, II/34/60, II/35/115, II/36/04, II/39/131, II/39/132, II/39/137, II/39/163, II/39/167,

II/39/168

ahā : bk. aha -1-

a. II/39/171

aḥā : bk. aha -1-

a. II/03/31

āha : bk. aha -1-

ā. I/08/61

āḥā : bk. aha -1-

ā. II/08/44

ahacığ : Aha, işte, orada, hemen şurada, bu. -1-

a. I/17/62

ahali : Bir memleket, şehir veya semtte oturanların, yaşayanların hepsi. -2-

a.+ si I/148/24

a.+ yē I/148/28

ahāli : bk. ahali -1-

a. I/134/40

ahan : Aha, işte, orada, hemen şurada, bu. -1-

a. I/47/81

ahandi : Aha, işte, orada, hemen şurada, bu. -1-

a. II/18/29

ahar : bk. ahır -6-

a. I/130/96

a.+ a I/153/81, I/42/13

a.+ ı I/74/87

a.+ dan II/32/87

a.+ ımız II/33/39

aḥar : bk. ahır -1-

a.+ ıḡ I/70/21

ahbāb : Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar. -1-

a.+ ımıS II/23/22

ahcı : Yemek pişiren kimse. -1-

a. I/131/26

aḥdar - : bk. akdar- -1-

a.- dıḡ I/79/23

ahūl : bk. ahır -1-

a.+ ĩnan II/21/12

ahır : Büyükbaş hayvanları barındırmaya yarayan üstü kapalı yer, hayvan damı, tavla. -15-

a. I/130/102, I/130/96, I/130/99, I/149/63, I/160/02, I/28/26, II/33/13, II/33/15

a.+ a I/156/42, I/41/31, I/42/12

a.+ da I/24/65

a.+ dı I/01/50, II/21/09, II/21/11

āhır : bk. ahır -1-

ā.+ dı I/28/24

ahīr : bk. ahır -1-

a. I/21/69

aḥır : bk. ahır -2-

a.+ ında I/46/64, I/46/65

ahīr : bk. ahır -1-

a. II/33/38

āhīret : Dinî inanışa göre, insanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Tanrı'ya hesap vereceği yer. -1-

ā.+ Te I/154/10

ahiret koçu : Düşünlerde damadın evinde koç alınarak yapılan bir tür eğlence.

aḥl : bk. akıl -2-

a.+ ımdı II/03/45

a.+ ımı gēl̄si II/03/45

ahl : bk. akıl -1-

a.+ ima gelmedi I/114/47

ahlat : bk. alet -1-

diş gâşıma a.+ ları I/123/62

ahşaf : Ahşap, ağaçtan, tahtadan yapılmış nesne. -1-

a.+ dan yapılı II/33/37

aḥşam : bk. akşam -1-

a. I/131/12

aḥşamdan : bk. akşamdan -1-

a. I/64/127

aḥşamlēyīn : bk. akşamlīñ -1-

a. II/09/76

aḲ - : bk. ak- -1-

a.- an I/117/46

aḲ - : (Sıvılar veya ufak taneli maddeler

için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek -55-

a.- adı II/07/144

a.- ādı II/35/111

a.- an I/129/44, I/135/11, I/135/13, I/76/58, I/95/69, II/27/22

a.- ancı I/81/41

a.- ar I/116/53, I/117/47, I/119/57, I/135/04, I/81/42, II/23/204

a.- ar durudu I/145/82

a.- ardı I/01/30, I/129/18, I/135/07, I/20/32, I/20/60, I/74/12, I/81/56, I/81/57

a.- arqı I/05/68

a.- ardī I/20/60

a.- arken I/81/36

a.- dı I/33/03

akıl a.- dı bereket gâkdı I/20/79

a.- dī I/116/53

a.- ıp I/01/101

a.- ıP duruyodu I/38/10

a.- ışıyor I/15/59

a.- ıy I/05/68

a.- ıyo I/01/81, I/01/84, I/33/05, I/95/11

a.- ıyō II/23/206

a.- ıyodu I/70/14

a.- ıyomuş I/01/77

a.- ıyomuştı I/01/84

a.- ıyōmūş I/01/86

a.- ıyor I/122/42, I/124/45

a.- ıyoru I/116/53, I/45/59

a.- ıyōru I/58/82

a.- ıyō I/01/93

a.- masa I/45/61

a.- masın I/121/04

a.- maycaḳ I/111/76

a.- mōdu I/33/06

a.- tı I/33/137

ak : Kar renginde olan rengin adı, beyaz. -17-

a. I/11/14, I/24/05, I/37/04, I/52/90,

aġlan ġarayı seġ -

I/67/69, I/86/02, I/86/18, I/86/78, II/17/70

a.+ cıdıġ I/10/26

a.+ ıP I/01/88

a.+ lāġa I/45/48

a. paġ I/63/49

a. saġallı II/20/61

aġlan ġarayı seġ - : (Bir işi halledin-
meye kadar) Çok güçlük çekmek, çok uğ-
raşmak.

a.+ lan ġarayı seġerin I/122/61

aġ - : bk. aġ- -1-

ā.- ardı I/78/06

aġ_namazlā : Bir dokuma modelinin
adı. -2-

a. I/94/33, I/94/34

aġa : bk. arġa -1-

ā.+ sını II/08/127

aġar : 1. Akıcı, akan. -1-

a. çeşmeler I/97/08

2. Akar su, kaynak. -3-

a. I/20/60

a.+ a I/70/66

a.+ ları I/135/48

aġarsu : Nehir, dere, çay, ırmak gibi de-
vamlı akıp giden su. -4-

a. II/27/19

a.+ larımıS I/129/17

a.+ yumuz I/108/11, I/135/48

aġbacıġ : Apak, bembeyaz. -1-

a. I/24/05

aġbaş : Anadolu'ya özgü zeki, cesur ve
ailesine baġlı bir köpek ırkı. -1-

a. I/105/16

aġÇi_er : Akciğer, göğüs boşluğunda ne-
fes alıp vermeye yarayan, saġlı sollu iki
parça hâlindeki vücudun önemli organla-
rından biri. -1-

a. ġanseri I/150/24

aġdar - : (Bir şeyi) Bir yerden bir yere, bir
kaptan bir kaba geçirmek, dökmek, taşı-
mak, nakletmek. -1-

ā.- ıyoġ I/74/64

aġdar - : bk. āġdar- -1-

a.- ıydıġ I/87/40

aġdār - : bk. āġdar- -1-

a.- a I/01/11

aġgöz : Korkak, budala, aptal, saf,
bön. -2-

a. II/03/73, II/03/82

aġıd - : bk. aġıt- -4-

a.- am I/50/76

a.- ır I/14/32

a.- ırđım I/152/53

a.- ıyoz II/24/38

aġıl : Düşünme, anlama ve kavrama gücü,
us. -14-

a. I/42/20, I/52/07, I/59/09, I/72/87,
I/83/16, I/83/34

a. aġdı bereket ġaġdı I/20/79

a.+ da I/08/36

a. edemiyorum I/112/21, I/112/26

a. ediyorum I/112/08

a.+ lāna I/64/94

a.+ lānı gelmemiş II/03/78

a. mıkıl I/64/32

aġıllan - : Karşılaşılan olayların sonu-
çlarından yararlanarak davranmak, uslan-
mak -2-

a.- caklādır I/149/38

a.- sinnā I/149/38

aġıllı : Gerçeği iyi gören ve ona göre dav-
ranan, akil. -10-

a. I/20/75, I/25/67, I/83/76, II/25/20,
II/39/151

a.+ cı I/08/14

a.+ sını I/75/35

a.+ ydı I/25/66

a.+ ymışdı II/09/21

aġıllı uslū : Ağır başlı, ciddi.

a. uslū II/10/102

aġım : Su, hava, gaz vb. akıcı, yer deġiştiri-
ci maddelerin, elektrik gibi bir enerjinin
bir yöne doğru hareketine verilen isim, ce-
reyan, seyyale. -2-

a. II/21/25
a.+ ı II/21/25
akım : Bir şeyin kalabalık ve yoğun bir hâlde gelişi veya gidişi. -1-
a. I/158/51
akıt - : Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek. -1-
a.- sa I/14/35
akıl : bk. akıl -2-
a.+ ları çıkıcağ I/20/100
a.+ ları çıkıcağ I/20/100
akış : Akmak işi, cereyan. -1-
a.+ ı II/07/144
akıl : bk. akıl -78-
a.+ ı I/123/50, I/137/41, I/53/34
a.+ ım I/04/44, I/04/75, I/121/33, I/136/13, I/146/12, I/15/93, I/51/10, II/15/01, II/20/55, II/39/14
a.+ ıma I/15/15, I/15/92, II/38/49
a.+ ımâ II/03/31
a.+ ımda I/10/98, I/15/65, I/15/86, I/39/93, I/76/89, I/99/47, II/03/44, II/12/38
a.+ ımdan I/113/54, I/15/83, I/15/84, I/15/85, II/25/107
a.+ ımı II/16/43
a.+ ına I/05/62, I/157/77
a.+ ında I/152/102
a.+ ını II/28/39
a.+ ıı II/03/34, II/38/116
a.+ ııa II/36/13
a.+ ııı I/06/129
a.+ ıııza I/20/94
a.+ ııızı I/06/86
aklı çıkmak : Çok korkmak, çok endişelenmek, ödü kopmak
a.+ ı çıkmış I/128/50
aklı ermek : Etrafında olanları idrak etmek, idrak edebilecek çağa gelmek
a.+ ı erdiler I/123/73
a.+ ı eriyi I/38/68
a.+ ım erdi I/103/14
a.+ ım erē II/16/43

a.+ ım ereleK I/144/67
a.+ ım ereli I/83/36
a.+ ım ereli I/135/04
a.+ ım ererse I/52/73
a.+ ım eriyi I/110/65
a.+ ımın erdinde I/123/16
a.+ ımız erdinde I/155/62
a.+ ıı eriyi I/74/36
aklı ermemek : Kolayca kavranılıp anlaşılamamak, sırrı akılla çözülememek.
a.+ ım ermeS I/146/04
a.+ ım ėrmiyyör I/51/06
a.+ ım ėrmeyō II/16/16
a.+ ım ermez I/123/27, I/20/31, I/67/57, I/83/30
a.+ ım ermiyo I/145/08
a.+ ım ermiyor I/51/52
a.+ ımız ermeden I/155/62
a.+ ıı ermiyo I/74/37
aklına gelmek : Hatırlamak, anımsamak, düşünmek.
a.+ ıma geliyo II/20/07
a.+ ıma gelmeyō II/20/07
a.+ ıma gelmezdi I/52/93
a.+ ımı getiremem II/12/39
a.+ ımızda I/157/21, I/59/81
a.+ ımızı geldi II/04/30
aklına ne gelirse : Olabilecek tüm ihtimaller, neredeyse ilgili her şey. I/129/49
a.+ ııa nē geliyosa I/92/41
a.+ ııı ne gelisē II/10/13
aklı : bk. akıl -1-
a.+ ıma gelmeyō yaparıS II/37/67
aklı : bk. akıl -1-
ā.+ ım erdi_i I/38/07
aklı : bk. akıl -3-
a.+ ımda I/06/22, I/92/48
a.+ ımdı II/12/40
aklıK : Ak olma durumu, beyazlık. -1-
a. I/24/10
akmı : Akma, akmak işi. -1-

aqraba

a.+ yá I/02/70

aqraba : Aralarında kan bağı bulunan kim-seler, hısımlar, hısımlar. -14-

a.+ lām I/59/12

a.+ lar I/111/91, I/111/92

yaqın a.+ lar II/15/104

a.+ ları I/153/85

a.+ larımıza I/90/53

a.+ larī I/91/40

a.+ m I/76/10

a.+ mız I/09/26

a.+ ı I/74/98

a.+ sı I/101/33, I/82/10

a.+ sına I/153/83

a.+ sısı I/153/82

aqrabā : bk. aqraba -12-

a. I/35/22, I/60/88

hısımlar a. I/148/15

a.+ lā I/64/102

a.+ lana I/31/51

a.+ lara I/31/54

a.+ larınan II/25/75

a.+ mız I/148/34, II/17/90, II/20/03

hısımlar a.+ nı I/148/31

a.+ sı I/64/96

aqrāba : bk. aqraba -4-

a.+ ları II/11/43

a.+ m I/86/19

a.+ ya I/66/16

a.+ yız I/65/05

aqrābā : bk. aqraba -9-

a.+ lāmıS II/06/16

a.+ la I/64/100

a.+ lar II/11/23, II/15/104

a.+ lār II/06/60

a.+ ları II/31/10

a.+ mız I/78/40

hısımlar a.+ sı I/03/43

a.+ sını I/66/16

aqrāba : bk. aqraba -15-

a. I/125/81

a.+ lardan I/122/24

a.+ ları I/125/07, I/125/89, I/25/41

a.+ larımız I/125/16

a.+ ları I/25/29

a.+ larını I/113/20

a.+ m I/137/56

a.+ mız I/108/37

a.+ ı I/138/84

a.+ sına II/14/93

a.+ yız I/107/70, I/21/77, I/23/17

aqrābā : bk. aqraba -2-

a.+ ları I/25/43, I/25/44

aqraba : bk. aqraba -2-

ā. I/131/13

hısımlar ā.+ yı I/148/07

aqrēn : Akran, aynı yaşta olanlar, yaşlılar, yaşlı, yaşta. -3-

a.+ den II/09/88

a.+ neri I/153/103

a.+ nerinden II/09/33

aqrība : bk. aqraba -1-

hısımlar a. I/150/29

aqrībā : bk. aqraba -3-

a. I/39/62

a.+ lar II/25/61, II/31/14

aqsi : Ters, huysuz, geçimsiz -1-

a. I/12/35

aqşam : Güneşin batma zamanı, günün sonu. -66-

a. I/07/56, I/09/19, I/09/20, I/110/68, I/118/14, I/118/16, I/121/110, I/143/73, I/33/139, I/33/63, I/41/79, I/41/85, I/59/17, I/59/22, I/61/55, I/74/32, I/74/33, I/78/45, II/11/07, II/11/14, II/13/45, II/15/38, II/19/168, II/23/179, II/31/09, II/31/17, II/31/27, II/35/95, II/38/11, II/38/45

a.+ a I/03/40, I/07/47, I/103/31, I/155/17, I/32/74, I/32/86

a.+ aca I/73/16

a.+ ada I/14/34

a.+ dan II/22/71, II/23/66, II/39/47,

II/39/85

a.+ dağ II/12/21

a.+ ı I/32/68, I/32/88, I/33/67, I/74/69,
I/78/30, II/03/25, II/06/42, II/34/33

a.+ ları II/37/12

a.+ nar I/06/48

a.+ narı I/76/84

a.+ narı I/121/57

ağşam ekme : bk. ağşam yemē

a. ekmeni I/33/78

ağşam yemē : Ağşam vakti yenilen günün üç öğününden sonuncusu.

a. yemē II/38/43

a. yemēne I/121/102

ağşamdan : Bir önceki ağşam için kullanılır.

a. I/103/48, I/103/60, I/127/45, I/50/78,
I/73/46, I/78/25, I/97/19, I/98/90

ağşamki işiğizi yarına bırakman : Bugünün işini yarına bırakma, bugün yapılması gereken bir işi ertesi güne erteleme.

ağşam : : bk. ağşam -3-

a. I/61/35, II/19/160

ağşamdan : bk. ağşamdan

a. I/97/39

ağşam : bk. ağşam -2-

ā. II/34/33

ā.+ a I/27/19

ağşam : bk. ağşam -1-

a. II/34/21

ağşam : bk. ağşam -12-

a. II/23/56, II/37/33

a.+ a I/07/54, I/14/40, I/148/66, I/50/75,
II/23/15, II/23/16

a.+ ı I/118/05

a.+ narı I/07/22

ağşam : bk. ağşam -1-

a. I/09/13

ağşam : bk. ağşam -3-

ā.+ a I/155/20

ā.+ ı II/03/24

ağşam ezni : Ağşam namazı vakti girdiği zaman okunan ezan.

ā. ezni I/155/102

ağşam üstü : Günün ikindiden sonraki ve güneşin batmadan az önceki vaktinde, akşama yakın saatlerde. -1-

a. II/35/105

ağşam üzeri : Günün ikindiden sonraki ve güneşin batmasından az önceki vaktinde, akşama yakın saatlerde. -1-

a. üzeri I/103/47

ağşam üzē : bk. ağşam üzeri -1-

a. üzē I/103/47

ağşamlıñ : Ağşamleyin, ağşam vakti, ağşam olduğu sıralarda, ağşam üstü. -1-

a. II/23/84

ağşamnen : bk. ağşamlıñ -3-

a. I/155/98, I/73/17, I/80/27

ağşamnen : bk. ağşamlıñ -1-

a. II/39/156

ağşamnin : bk. ağşamlıñ -1-

a. I/35/46

ağşamnen : bk. ağşamlıñ -2-

a. I/51/32, I/51/33

ağşım : bk. ağşam -2-

a.+ a I/41/87

a.+ ı I/61/32

akü : Akümülatör sözünün kısaltılmış şekli. -1-

a. II/04/93

al - : 1. (Para karşılığında) Temin etmek, satın almak. -278-

a. I/13/17, I/95/92

a.- abiliñ I/108/25

a.- acan I/64/83

a.- acaz I/12/30

a.- ácáz II/37/25

a.- acek I/32/51

a.- ām I/124/40

a.- amadı I/89/20

a.- amadım I/64/83

a.- amaSsañ I/130/35

al -

- a.- amazdık I/135/21
a.- amıyoz II/38/36
a.- amıyyoñ I/161/25
a.- an II/02/78, II/04/58, II/08/94, II/09/68
a.- annā II/06/15
a.- annara I/129/27
a.- ayóru I/03/96
a.- ayórū I/03/96
satın a.- áyoruS II/32/117
a.- ayöller I/51/63, I/51/66
a.- caķ I/116/52
a.- cādı I/89/19
a.- cāķ I/99/29
satın a.- cam II/38/58
a.- can I/156/40
a.- cāna I/156/45
a.- cañ I/161/21, I/161/23
a.- cāz II/04/93
a.- cek I/156/46
a.- ceñ I/80/24
a.- cık II/02/78
a.- cıķ I/99/29
a.- dı I/100/21, I/122/85, I/133/39, I/141/22, I/21/72, I/21/88, I/45/18, I/64/39, I/88/22, II/03/46, II/10/85, II/17/87
satın a.- dı I/156/20, I/75/49
a.- dık I/134/22, I/156/20, I/50/73, II/16/94, II/37/117
satın a.- dık I/131/47
a.- dıķları I/108/25, II/25/27
satın a.- dıķ II/24/57
a.- dılā I/46/89
a.- dılar I/41/94, I/65/34
a.- dılağ I/134/60, I/142/06
a.- dım I/131/59, I/131/60, I/131/63, I/139/16, I/139/21, I/22/02, I/68/50, I/50/46, I/50/48
II/33/59, II/39/132
satın a.- dım I/78/15
a.- dımızı I/101/16
a.- dın I/40/17
a.- dınız I/33/15
a.- dıydık I/110/36
satın a.- dıydık I/81/15
a.- dıydığ I/143/72
a.- dıydıķ I/134/14
a.- dī II/03/50
a.- dīmı I/144/50
a.- dīmız II/16/62, II/25/27
a.- dūmıznan I/161/25
a.- dūñ II/04/75
a.- diyi II/02/56
a.- ıcāķsı II/38/67
a.- ıcāñ II/10/22
a.- ıcın I/100/45
a.- ıdıķ II/27/17
a.- ıġā II/11/03
a.- ıllar I/131/15, II/26/38
a.- ıllarsa I/12/29
a.- ımıyan II/24/91
a.- ınca II/16/94
a.- ıncaķlarımı I/143/68
a.- ıncası I/46/109
a.- ındı II/05/20, II/30/81
a.- ındī I/62/34
a.- ınınca I/41/67
a.- ınır I/131/16
satın a.- ınır I/71/61
satın a.- ınır I/130/89
a.- ınırđı I/71/55, II/15/10
a.- ınırđı I/152/88
a.- ınıyō I/89/13, I/89/14
a.- ınıyō II/17/54
a.- ınmazdın I/89/13
a.- ınmıyōdu I/35/60
a.- ıñ I/03/49, I/14/66, I/30/59, I/35/39, I/50/46, I/50/48
a.- ıp II/04/78, II/38/20
a.- ıP I/63/37, II/33/43
satın a.- ıp I/97/33
a.- ır I/03/100, I/03/99, I/06/128,

- I/06/73, I/129/28, I/33/42, I/48/10, I/55/60,
II/11/06, II/19/65, II/30/21, II/38/25
- a.- ır I/154/45
- a.- ırdı I/110/39, I/153/30, I/27/54, I/80/23, II/10/22
I/68/45, I/96/79
- a.- ırdık I/110/36, I/134/34
- a.- ırdıK I/155/38
- a.- ırdılar II/15/11
- a.- ırdım I/136/20
- a.- ırdın I/113/45
- a.- ırdı I/68/34
- a.- ırın I/45/66
- a.- ırıs I/03/110
- a.- ırıs I/44/86, II/30/47
- a.- ırız I/03/110, I/109/12, I/134/36,
I/44/87, II/35/79
- satın a.- ırız I/90/85
- a.- ırıla I/153/84
- a.- ırlā II/39/148
- a.- ırlādı I/151/09, I/151/10
- a.- ırısa I/32/51, I/32/92
- a.- ırşan I/66/02
- a.- ırşın II/37/25
- a.- ırşın yapıcıklarını yaparsın I/89/15
- a.- ırTı I/134/20
- a.- ivedimidi II/39/162
- a.- ıveği II/19/165
- a.- ıyo I/110/58, I/129/28, I/153/30,
I/33/14, II/30/40, II/38/53
- a.- ıyö II/06/13
- satın a.- ıyo I/153/29, I/153/35, II/30/34,
II/35/41
- satın a.- ıyö I/26/65
- a.- ıyodu I/156/47
- a.- ıyoduK I/96/24, II/21/64
- satın a.- ıyoduK I/131/45, II/24/61
- a.- ıyoduK I/155/35
- a.- ıyöduK I/12/27
- a.- ıyoduş I/96/90
- a.- ıyolar I/21/24, I/90/71
- a.- ıyolardı I/71/54
- a.- ıyon I/143/68
- a.- ıyonuz II/24/14
- a.- ıyoş I/161/25, I/23/72, I/66/02,
I/80/23, II/10/22
- satın a.- ıyoş II/15/89
- a.- ıyorus I/130/37
- satın a.- ıyorus I/130/91
- a.- ıyorus I/130/47, I/54/29
- a.- ıyoS I/102/34, I/26/64, I/49/76,
II/21/87
- a.- ıyöS I/26/64, II/04/76
- satın a.- ıyos I/10/22, I/153/31
- satın a.- ıyoS II/23/197
- a.- ıyosun II/17/54
- a.- ıyoz I/133/40, I/27/70, II/21/89,
II/37/107, II/37/113, II/38/29
- a.- ıyöz I/93/09
- a.- ıyöz II/15/88
- satın a.- ıyoz I/102/34, I/130/90, I/26/63,
II/20/12, II/29/70, II/30/46, II/35/88,
II/37/106, II/37/108, II/37/113
- a.- ıyoz yapıyoz I/102/34
- a.- ıyuz II/38/31
- a.- ıllērdı II/11/11
- a.- imēyoruz II/30/45
- a.- ıvır I/45/56
- saTın a.- ıyöz I/07/100
- a.- ıyöllē II/01/16
- a.- madıklarına I/65/36
- a.- madılādı I/65/35
- a.- māyıs II/21/87
- a.- mayız I/111/39
- a.- māyoz I/12/26
- a.- mış I/100/39, I/14/65, I/144/66,
I/41/67, I/56/58, I/59/65
- a.- mışdım I/131/57
- a.- mışım I/56/58
- a.- mışlā II/23/51
- a.- mışlar II/23/50
- a.- mışlār II/10/50
- a.- mıyız I/103/12

al -

a.- mıyuz II/15/88

2. (Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak. -151-

a. I/04/53, I/04/55, I/04/61, I/11/91, I/126/35, I/152/08, I/152/59, I/152/73, I/20/67, I/20/68, I/28/46, I/28/51, I/40/50, I/54/59, I/67/24, I/71/59, I/79/77, I/85/58, I/86/71, I/87/05, I/87/111, II/08/121, II/13/36, II/39/21, I/106/68

a.- a I/21/55

a.- abilirsinis I/19/13

a.- abiliyoz I/85/33

a.- acân I/55/05

a.- amadım I/110/21

a.- amazdı I/44/95

a.- amazdım I/07/44

a.- amazmış I/110/20

a.- amıyodu I/85/33

a.- an I/148/11, I/96/34

a.- cáktıñ I/85/58

a.- dıKdan I/19/08

a.- dım I/116/15, I/152/08, I/67/66, I/85/06

a.- dıñ I/87/51

a.- dıñ I/20/45

a.- ı I/152/134, I/87/32

a.- ıllar I/121/58

a.- ıllardı I/135/29

a.- ın I/19/15

a.- ınır I/148/12, I/148/13

a.- ınırdı I/154/48

a.- ınır I/41/39

a.- ınmāyo I/85/52

a.- ıñ I/19/12, I/28/47, I/67/24, I/67/27, I/87/111, I/87/55

a.- ıp I/155/106

a.- iP I/135/20, I/54/13, II/21/70

a.- ır I/08/32, I/08/33, I/08/50, I/116/28, I/121/74, I/123/34, I/123/45, I/126/47, I/127/14, I/132/35, I/151/12, I/152/109, I/61/50, I/73/53, II/25/89, II/37/65

a.- ır I/121/111, II/39/30

a.- ırқан I/38/09

a.- ırdı I/128/66, I/96/16

a.- ırdık I/08/49, I/141/04, I/154/36, I/87/17

a.- ırdıK I/126/42, I/141/08, I/87/17

a.- ırdım I/61/50, II/39/91

a.- ırın I/111/17

a.- ırız I/116/41, I/130/103, I/44/70, II/32/33, II/37/65

a.- ırmış I/45/39

a.- ırsın I/101/63, I/121/65

a.- ırsıñ I/102/52, I/152/110, I/87/50, I/96/53

a.- ırsıñ I/87/60

a.- ıvēcem II/08/136

a.- ıver I/139/11

a.- ıvırdı I/144/37

a.- ıyoduK I/106/14

a.- ıyoduñ I/111/89

a.- ıyoduñ veriyoduK I/80/11

ele a.- ıyolā II/02/63

a.- ıyoñ I/20/39

ële a.- ıyorlā II/02/58

a.- ıyurun I/109/03, I/60/05

a.- ıyoruz I/109/06

a.- ıyosun I/85/21

a.- ıdıK I/130/11

a.- ma I/109/15

a.- madan I/97/22

a.- madı I/140/64

a.- mış I/117/27, I/133/57, I/25/21, I/95/27

a.- mışlā I/38/08

a.- mışlar I/132/12

a.- mıyom I/103/58

a.- mıyoru I/52/70

a.- san I/145/88

3. Beraberinde götürmek veya getirmek. -108-

a. I/106/48, I/106/68, I/106/77, I/139/40,

I/153/106, I/79/52

teslim a. II/38/44

a.- an I/145/99, I/146/69

a.- áyin I/52/64

a.- dı I/119/29, I/126/72, I/137/35,
I/137/37, I/138/135, I/27/28, I/52/65,
I/55/39, I/86/72, I/88/46, I/98/50, II/16/76

a.- dık I/138/51

a.- dıK I/139/28

a.- dılā I/149/20, I/39/53, II/29/96

a.- dılar I/27/28

a.- dılar I/37/15

a.- dım I/139/37, II/18/28

a.- ı II/01/84

a.- ıb I/03/68, I/08/117

a.- ılġā II/23/87

a.- ılġā I/45/67

a.- ıllardı I/20/35

a.- ıllardı et II/14/33

a.- ınıyo II/03/30

mendili a.- ınıyō II/17/50

a.- ınıyōdu I/09/20

a.- ıñ I/138/65, II/23/76

a.- ıp I/115/22, I/115/23, I/138/55,
I/143/69, I/154/58, I/68/52, I/76/79,
II/29/75, II/29/83

a.- ıP I/154/57, II/01/31

a.- ır I/08/18, I/114/09, I/115/15,
I/125/86, I/143/65, I/143/66, I/152/118,
I/153/79, I/29/19, I/42/54, I/61/55, I/72/83,
II/23/75, II/32/110, II/39/156, II/39/95

a.- ırdı I/74/101

a.- ırdıK I/145/77

a.- ırlā I/153/76, I/153/83, II/34/26,
II/34/82

a.- ırlādı I/157/11

a.- ırlar II/37/27

a.- ırlardı I/08/18

a.- ırsın I/79/41

a.- ıverem II/38/109

a.- ıyın II/39/13

a.- ıyın I/52/65

a.- ıyo I/93/19, I/96/33

a.- ıyodu I/146/11

a.- ıyoduñ II/25/60

a.- ıyolardı II/14/32

a.- ıyollā I/44/64

a.- ıyon yapıyon II/38/16

a.- ıyoS I/76/81, II/21/77

a.- ıyōlar I/05/25

a.- ıyōlarmış I/05/23

a.- mas I/42/54

a.- masa I/146/11

a.- mış I/08/110, I/08/112, I/08/92,
I/67/75, II/20/47

a.- miş I/08/124

4. Sağlamak, elde etmek, temin etmek,
istihsal etmek. -69-

a.- acakları II/28/58

randıman a.- amadıK I/75/41

cevab a.- amadıK I/138/120

cevab a.- amayınca I/138/120

a.- amıyoz I/23/54

a.- an I/64/55

a.- caK I/33/36

a.- caz II/38/14

a.- dı I/156/48, I/27/23, II/09/18

a.- dım I/25/40, II/28/11, II/28/55

duvāsını a.- dım I/144/67

a.- dı I/144/64

a.- dını I/156/48

a.- ınca I/52/27

a.- ındı I/153/05

a.- ınır I/25/39

ğavil a.- ınırdı I/159/09

a.- ınırışdı I/153/07

a.- ınıyo I/153/06

a.- ıñ I/108/17

a.- ıP I/61/70

a.- ır I/140/42, I/143/62, I/47/40

a.- ır II/24/92

ifādeñi a.- ır I/48/63

al -

söz a.- ır I/69/90
 a.- ırdı I/118/09
 a.- ırdık I/110/36, II/24/93, II/25/42
 a.- ırdık I/27/48
 a.- ırdım I/102/36, II/39/121
 a.- ırım I/52/30
 a.- ırımışdı I/112/78
 a.- ırın II/28/80
 a.- ırıs I/112/58
 a.- ırız I/52/26
 a.- ıyo I/69/90, I/96/78
 a.- iyodu I/110/38
 a.- iyöduğ II/16/59
 a.- iyollar I/14/27
 a.- iyom I/155/104
 a.- ıyon I/88/39
 a.- ıyör I/134/52
 a.- ıyörün I/112/70, I/52/29
 a.- ıyoz I/115/29
 a.- ıyöz I/115/29
 randevü a.- ıyöz II/25/111
 sözünü a.- ıdıK I/08/02
 intizar a.- ma I/112/52
 a.- man I/25/38, I/25/39
 a.- mayıvırsın I/144/61
 izin a.- mış I/25/31
 a.- mıyannar I/110/38
 5. (Bir kimse ile) Evlenmek. -53-
 a. II/17/46
 a.- abilirsen I/125/75
 a.- ācaK II/27/56
 a.- an I/10/110, I/25/43
 a.- anı I/50/25
 gızı a.- cāmışdı I/126/15
 a.- can I/11/61
 a.- cañ I/94/76
 a.- ceklē I/153/85
 a.- dı I/113/136, I/52/82, I/83/74,
 I/86/59, II/16/73, II/16/83
 gelin a.- dıkdan I/97/52

gellinner a.- dıK I/159/14
 a.- dılā I/153/85
 gelin a.- dıla I/77/23
 a.- dım II/14/82, II/14/86
 gelin a.- dımızıñ I/97/54
 a.- dıñ I/138/70
 a.- ıcān I/25/15, I/25/22
 a.- ınca I/138/42
 gelin a.- ındı I/78/29
 a.- ınınca I/52/11
 gelin a.- ınırđı I/118/17, I/97/52
 gelin a.- ınıyodu I/78/31
 a.- ınıyōsa I/32/71
 a.- ıP I/153/87
 a.- ır I/24/51
 a.- ırdı I/30/37, II/23/97
 a.- ırıs I/32/86, II/27/56
 a.- ıyo I/86/43
 a.- ıyos II/17/49
 a.- ıyoS I/46/124
 a.- ıyoz I/46/91
 a.- ışıñ II/17/48
 a.- mam I/42/64
 a.- masa I/94/76
 a.- maycān I/94/76
 a.- maz I/08/127
 a.- mican I/42/66
 a.- mış I/55/26
 6. (Bir şeyi) Kullanmak veya gerekeni
 yapmak üzere yanında bulundurmak. -49-
 a. I/65/19
 a.- abilirsek II/30/26
 a.- ağorduk I/10/34
 a.- amıyo I/74/17
 a.- an I/128/13, I/74/17
 a.- caK I/98/14
 a.- cāmız I/109/40
 a.- dı II/01/20, II/24/81
 a.- dılar I/95/46
 a.- dım I/109/09

a.- dıyî II/22/27
 a.- dūmîS II/02/86
 a.- ēn I/72/11
 a.- ıb I/147/31
 a.- ıcaz I/31/66
 a.- ıgoduḵTan II/01/16
 a.- ıK I/67/03
 a.- ıllā I/128/18
 a.- ıñ II/05/51
 a.- ıp I/05/49, I/74/16
 a.- ıP I/147/31
 a.- ır I/125/94, II/02/89
 a.- ırdıñ II/07/79
 a.- ırız I/70/34, I/70/39, I/79/77
 a.- ırsa II/22/27
 a.- ırsın I/87/114
 a.- ıveriyoz I/31/65
 a.- ıviriydik I/59/67
 a.- ıyo II/22/27
 a.- ıyom II/29/101
 a.- ıyoS II/02/86
 a.- ıyoz I/31/56, II/21/22
 a.- ıyuduñ II/22/77
 a.- íyá I/05/49
 a.- íyelar I/05/56
 a.- madan I/31/66, I/39/98
 a.- mamış I/138/123
 7. (Bant, filim, plak vb. kelimelerle)
 Kaydetmek, geçirmek. -21-
 a. I/04/73
 a.- ayor I/43/23
 a.- ayoru I/43/23
 a.- cıñ I/28/22
 a.- dı I/48/63
 a.- dıñ I/147/61
 a.- eyo II/37/66
 a.- ındı I/15/74
 a.- ınısa I/15/76
 a.- ınsın I/15/76
 a.- ıñ II/39/02

a.- ır I/52/43
 a.- ıyo I/90/43, II/08/66
 ğamara a.- ıyō II/07/124
 a.- ıyoñ I/77/57
 a.- ıcāñ II/31/50
 a.- ma I/115/50
 a.- madı I/48/63
 a.- māñ II/39/01
 8. Bir şeye hak kazanmak, sahip ol-
 mak. -17-
 a.- amıyoruz I/139/59
 a.- dı I/24/67
 pu_an a.- dı II/28/09, II/28/52
 a.- dıḵ I/93/49
 a.- dım I/154/03, I/48/56, I/93/45,
 II/28/11, II/28/14
 çocuğ a.- dım ğucāma I/16/40
 diploma a.- dım I/68/06
 nām a.- dım II/28/92
 a.- ıñ I/43/13
 gün a.- ıyorum I/73/03
 a.- mañ I/43/13
 9. Nakletmek. -15-
 a.- dıladı I/36/37
 a.- ındı II/03/70
 a.- ırdıḵ I/106/22
 a.- ırdıḵ I/33/56
 a.- ırsıñ I/152/110, I/30/24
 a.- ıyon I/30/21
 a.- ıyoñ I/30/23
 a.- ıyoz I/30/22
 a.- mışla I/38/12, II/03/69
 a.- mışlā I/38/13
 a.- mışlar I/38/12, II/03/69
 10. (Birini bir kimse ile) Evlendir-
 mek. -14-
 a. I/119/31
 iç güvəsi a.- am II/19/102
 gelin a.- an I/102/29
 a.- dı I/119/31
 a.- dıḵ I/17/45

al -

- a.- dıĝ I/143/83
 gelin a.- ınır I/32/71, I/32/75
 gelin a.- mırdı II/03/26
 gelin a.- mıyo II/03/30
 a.- ıveriyo II/04/57
 a.- ıvurduğ I/48/61
 gelin a.- ıyoladı I/09/21
11. Tahsil etmek. -14-
 a.- acāĝ I/85/34
 a.- dī I/96/94
 mayış a.- mıyō II/09/17
 a.- ıııyoz I/53/82
 a.- ırdı I/66/43
 a.- ıyo I/96/93, I/96/94, II/38/116
 a.- ıyoz I/53/83
 a.- masın I/96/94
 a.- mış I/136/14
 a.- mışlar I/136/16
 bāřıř a.- mıyınca II/23/102
 a.- sa I/95/25
12. (Ad, soyad vb. için) Konmak, veril-
 mek. -13-
 a.- cān I/145/03
 a.- dıĝ I/11/20, I/81/40
 a.- ıyō I/86/03, I/86/18
 a.- mış I/61/03, I/81/01, I/81/39,
 II/02/04, II/17/17
 ismini a.- mış I/11/17
 isim a.- mışdır I/81/51
13. Sunulan bir ikramı kabul etmek. -13-
 a. I/145/86
 a.- caz I/111/94
 a.- ıĝ I/111/94
 a.- ırdığ I/155/65, I/155/66
 a.- ırla I/111/93
 a.- ıyollar I/13/09
 a.- mıcan I/33/08
14. (Bir organı veya vücuda zararlı bir
 şeyi) Tıbbi bir müdahale ile çıkarmak. -9-
 a.- alım I/42/20
 a.- dıĝdan I/42/19
- a.- dılar I/133/36
 a.- ındı I/43/04, I/54/07
 ĝan a.- ıĝan II/08/76
 a.- mamışlar I/42/27
15. Anlamak, kavramak. -9-
 a.- an I/06/140
 a.- ır I/06/140
 ĝafam a.- madı I/107/16
 a.- madı I/107/16
 ĝafa a.- mamış I/87/09
 ĝafa a.- mayo I/33/34
 a.- maz I/06/140
 a.- mıyan I/06/140
 a.- mıyana I/107/17
16. İçine çekmek. -9-
 havā a.- amıyon I/37/51
 hava a.- dım I/95/06
 a.- ır I/121/70, I/121/71
 a.- ırın I/109/18
 hava a.- ırıs I/129/39
 hava a.- ırız I/129/38
 hava a.- mıyo I/74/01
17. (Bavul, çanta, paket vb. taşınabilecek
 şeyleri) Yüklenip götürmek, taşımak. -7-
 a.- am I/144/78
 a.- ıp I/74/73
 a.- ıP I/14/41
 a.- ırdıĝ I/144/46
 a.- ırız II/20/43
 a.- ıyālar I/05/44
 a.- ıyo I/104/35
18. Kaplamak, sarmak, tutmak. -7-
 a.- dı I/27/25, I/27/26
 iltā_ab a.- dı_lı II/25/87
 a.- dī II/09/28
 a.- ıncā II/09/65
19. İçine sıĝdırmak, istiap etmek. -6-
 a.- abilesiye I/148/58
 a.- ı II/32/111
 a.- ırdı I/74/96

- a.- ıyodu I/88/49
a.- madı II/28/38
20. (Bir şeyi veya kimseyi) Bir yerden veya kimseden ayırmak. -6-
a.- can I/112/09
a.- cān I/112/12
a.- dılā I/24/25
a.- dılar I/22/11, II/03/04
a.- masın I/85/65
21. Abdest almak, üslümanlar, belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp bazılarını mesh ederek temizlenmek. -6-
abdes a.- acan I/113/49
ePdes a.- cādım I/133/04
abdes a.- ır I/125/05
a.- ırın abdesimi I/112/71
aPdesimizi a.- ırız II/21/05
abdes a.- maSsınız I/14/62
22. Üstlenmek, devralmak. -5-
a.- dım I/152/89
sucu üsdüne a.- ırdı I/115/48
nöbed a.- ırdıg I/47/43
a.- mamışlā I/33/110
23. Gidermek, izale etmek. -5-
a.- dı I/20/49
göñü a.- ırP I/17/40
a.- ır I/58/72, I/58/73
a.- ıyordu I/11/48
24. Kazanmak, iktisap etmek. -5-
göñünü a. I/52/60
a.- dı II/39/73
a.- dıı I/60/13
şekili a.- ı I/60/09
demini a.- ır II/30/01
25. İçmek, yutmak. -5-
a.- dı I/28/54
a.- ırşan I/86/12
a.- ıyılar I/86/12
a.- ıyom I/50/06
a.- ıyon I/28/54
26. Sürükleyip götürmek, kapıp götürmek. -4-
a.- dı I/150/56
barac a.- dı II/07/32
baracıñ a.- dı II/07/94
a.- ıyoru I/37/24
27. (Bir yerdeki toz, örümcek, kir vb. şeyleri) Temizlemek. -4-
a.- amıyōm II/22/38
a.- ır I/14/34
a.- ırıS I/48/22
a.- ırız I/48/22
28. (Elektrik, su, telefon, havagazı sözcükleriyle) Bağlatmak, getirtmek. -4-
a.- dıla I/20/52
a.- dılar I/20/52
a.- ındı I/78/08
a.- ındı I/18/41
29. Müslümanlıkta Tanrı'nın büyüklüğünü, yüceliğini anmak için söylenen ve "Allahuekber" sözü ile başlayan duayı okumak, tekbir getirmek. -4-
tekbir a.- a I/125/80
tekbir ala a.- a I/123/18
tekbir a.- a ala I/123/18
30. Kabul etmek. -4-
a.- ır I/93/22
a.- ırız I/93/22
a.- ıyóllár II/10/83
a.- mamış I/93/20
31. (Allah bir insanı) Ölüm yoluyla bu dünyadan ayırmak. -3-
canıñı a.- ır I/13/42
allah canını a.- masın I/161/44
a.- maz I/13/42
32. -de tutmak, -de bulundurmak. -3-
ğanadına a.- dı I/125/24
a.- ıgodu I/138/124
a.- ıgoyunca I/138/124
33. Etkisi altına almak, kendine çekmek. -2-
a.- ır I/14/71, I/73/49

a| -

34. (Ses, koku, sıcaklık, soğukluk, tat vb. kelimelerle kullanıldığı zaman) Duymak, hissetmek. -2-

zêvK a.- ırın I/54/42

zêvK a.- ırın yapmadan I/54/42

35. (Bir şeyin) Sınırı bir yerden başlamak. -2-

a.- ır I/122/22, I/122/28

36. (Bulaşıcı hastalık isimleri ve mikrop sözcüğüyle) Kapmak, kendisine sirayet etmiş olmak. -1-

a.- ıyo I/50/09

37. Ölçmek veya aynını çıkarmak yoluyla tespit etmek. -1-

ölçü a.- ıP I/38/14

38. (Zaman bildiren kelimelerle) Harcatmak, sarfettirmek. -1-

a.- ır II/38/26

39. Örnek edinip uygulamak, benimseyip kullanmak. -1-

irbet a.- acan I/06/140

40. Birini bir yere kabul etmek, içeri buyur etmek. -1-

a.- ıb I/10/45

41. Koymak, dâhil etmek. -1-

a.- dıydım I/16/01

42. (Bazı aletler için) Çalışmaya başlamak, harekete geçmek. -1-

ā,ar a.- dı II/39/186

43. Yaptığı bir yanlış veya hata sonucu bir yaptırım hak etmek. -1-

cezā a.- māyalım II/24/05

44. Doğum yaptırmak. -1-

a.- ıyōdu II/08/37

45. Bir gün, tarih ayırtmak, randevu almak. -1-

gün a.- dıK II/25/113

46. İzin almadan ve gideceği yeri bildirmeden gitmek, savuşmak, başını alıp gitmek.

47. Başlamak.

a| - : bk. al⁻¹ -4-

a.- dıK I/33/15, I/82/03, II/27/23

a.- mış I/83/52

bk. al⁻² -1-

a. I/04/54

bk. al⁻¹³ -1-

a.- cāḡ I/33/08

bk. al⁻⁶ -1-

a.- sūḡ I/74/17

bk. al⁻¹² -1-

isim a.- mış I/81/26

a| - : bk. al⁻¹ -1-

ā.- ırdıK I/152/113

a| - : bk. al⁻¹ -31-

ā. I/47/42

ā.- cāK II/09/68

ā.- dı I/34/42, I/34/44, I/34/45, I/46/102, I/46/75, I/68/50, I/68/51, I/68/52, I/72/27, I/79/98, I/86/08, II/02/57

ā.- dıK I/02/24, I/40/18, I/40/76, I/41/67, I/46/133, I/59/52, II/31/03

ā.- dıK I/139/06, I/62/33

ā.- dımızı I/49/37

ā.- ı II/32/97

ā.- ırız I/48/07

ā.- mazdıK II/12/33

ā.- mış I/35/38, II/25/25

ā.- saz I/100/43

bk. al⁻⁸ -5-

ā.- dı I/44/57, I/64/36, II/09/19

ā.- dıK I/10/03

bk. al⁻⁷ -4-

ā.- dı I/15/74

ā.- sūḡ I/90/43

ā.- sūḡ II/08/66

bk. al⁻³ -10-

ā. II/13/36, II/23/186

ā.- dı I/39/47, II/05/89, II/25/39

ā.- dıḡ I/39/46

ā.- dıK I/49/40, I/70/85

ā.- dılar I/42/52

ā.- dım II/07/115

bk. al⁻¹⁴ -7-

- ā.- dılar I/42/18, I/42/19
 ā.- mışlar I/42/27
 bk. al.⁻⁵ -8-
 ā.- dı I/45/24, II/23/29
 ğız ā.- dıĝ II/17/51
 ā.- dık II/07/106
 gelini ā.- dılā II/23/100
 ğız ā.- dım II/28/08
 ā.- man I/42/67
 ā.- Tım II/08/118
 bk. al.⁻⁴⁶ -6-
 ā.- dı I/44/54, I/50/32, I/50/33, II/29/05
 bk. al.⁻² -5-
 ā. I/126/70
 ā.- dı I/54/72
 ā.- dııı II/22/78
 ā.- dııı II/22/25
 ā.- inacaK I/49/30
 bk. al.⁻¹⁰ -2-
 ā.- dık I/55/25
 ā.- dım I/51/75
 bk. al.⁻⁴ -4-
 ā.- dık I/54/22
 emmim dayım hebesinden ā.- dım pa-
 yım I/64/98
 emmim dayım hepsiniĝ ā.- dım payım
 I/64/94
 ā.- Tım II/08/91
 bk. al.⁻²⁸ -1-
 ā.- dık I/59/52
 bk. al.⁻⁹ -5-
 ā.- dıla I/72/25
 bk. al.⁻¹⁷ -8-
 ā.- dı I/77/44
 bk. al.⁻²⁰ -4-
 ā.- dı I/112/09
 okuldan ā.- dılar II/03/03
 bk. al.⁻²⁶ -7-
 ā.- dı I/150/55
 barac ā.- dı II/07/36, II/07/38, II/07/39
 bk. al.⁻²³ -12-
 ā.- sını I/154/60, I/154/61
 bk. al.⁻⁶ -2-
 ā.- dıĝ II/01/20
 ā.- mıyoz II/08/107
 bk. al.⁻¹⁹ -10-
 ā.- maz II/05/38, II/05/42
 bk. al.⁻¹⁸ -13-
 ā.- dı II/09/58
 bk. al.⁻⁴⁷ -1-
 ā.- dım II/14/07
 bk. al.⁻⁴⁵ -7-
 ā.- dıĝ II/25/113
 ğün ā.- dıĝ II/22/16
 bk. al.⁻³⁴ -2-
 eletTiriĝ ā.- caK II/08/68
 eletTiriĝ ā.- dım II/08/68
 al - : bk. al.⁻¹ -2-
 ā.- dı I/04/69
 ā.- dık II/27/23
 bk. al.⁻² -3-
 ā.- madan I/08/51
 ā.- mıycaKsınız I/40/42
 ā.- sıı I/30/01
 bk. al.⁻³ -1-
 ā.- sınıā I/54/71
 bk. al.⁻⁵ -4-
 ā.- dım II/08/118
 ā.- mış I/77/50
 bk. al.⁻³¹ -1-
 ā.- mış II/05/108
 bk. al.⁻²⁸ -1-
 ā.- dıK II/27/20
 bk. al.⁻⁴ -1-
 ā.- mış II/28/33
 al - : bk. al.⁻³⁶ -1-
 ĝanser ā.- dı I/45/28
 al - : bk. ol.⁻¹⁰ -1-
 ā.- sa I/53/40
 al : 1. Pembeye kaĝan parlak kırmızı

aÍ

renk. -9-

a.+ lı I/140/40, I/99/61

a.+ lı yeşilli I/153/119, II/12/17

a.+ lıydı I/99/61

a. yeşil II/03/52

a. yēşil II/03/58

a. yeşil I/157/46, II/03/46

2. Gelinlerin başına örtülen uzun, kırmızı örtü, duvak. -13-

a. I/08/25, I/09/17, I/26/34, I/70/79, I/71/15, I/101/26, II/37/57

a. emir I/26/33

a. emirinen I/26/43

a.+ ı I/67/04

a.+ ĩ I/76/47

a.+ ĩ I/76/48

aÍ : bk. al¹ -2-

a. oİsun II/03/52, II/03/58

al : bk. al¹ -2-

ā. yeşil II/03/49, II/03/50

bk. al² -2-

ā. I/146/57

ā. duvaK I/101/23

ala : Karışık renkli, alaca, benekli. -1-

a. I/12/06

ala : bk. hala -1-

a. I/65/31

āla - : bk. ağla- -51-

ā.- dı I/14/41, I/45/42, I/48/75

ā.- dım I/02/27, I/25/25, I/45/11, I/52/90, I/78/38, I/78/45

ā.- dıydım I/133/43

ā.- llar I/15/41

ā.- ma I/113/61

ā.- madı II/34/58

ā.- masa II/34/61, II/34/62

ā.- máyo II/37/35

ā.- mazdı veridi I/128/51

ā.- n I/52/57

ā.- ncāsa I/125/05

ā.- ŋ II/34/64

ā.- r I/48/29, I/52/07, I/93/37

ā.- r duru I/52/61

ā.- rdı I/140/66

ā.- rdım I/25/63

ā.- rdın I/126/66

ā.- rım I/48/67, I/48/70

ā.- rın I/109/57, I/137/44, I/30/11

ā.- rıS II/05/78

ā.- rız I/125/05

ā.- rĭn I/48/66

ā.- rımış I/11/80

ā.- rımışdı I/11/67

ā.- şdıla I/22/21

ā.- ştı I/66/51

ā.- ştıK II/07/70

ā.- ştı I/66/47

ā.- tcıĭ I/30/11

ā.- ya I/144/38, II/34/63

ā.- yordum I/144/38

ālā - : bk. ağla- -1-

ā.- yıp I/52/61

ālā - : bk. ağla- -3-

ā.- lādı II/34/57

ā.- ma II/34/62

ā.- madıK Tan II/34/63

āÍā : Pek güzel, çok nefis, enfes -1-

ā.+ lar I/52/81

ālāK : İnsandaki iyi veya kötü huylar, tabiat. -1-

ā.+ da II/28/86

āÍāK : bk. ālak -1-

ā.+ mı I/69/69

āÍāKa : İki şey arasındaki bağ, ilgi, rabıta, münasebet -1-

a.+ nız I/47/46

alacalı : Karmakarışık renkli, rengârenk. -2-

alacalı a. II/06/24

a. alacalı II/06/24

ālād - : Birisinin ağlamasına sebep olmak. -5-

ā.- ırladı II/34/55, II/34/57, II/34/61, II/37/46

ā.- ıyoladı II/37/35

alah : bk. allah -3-

a. I/06/82

a.+ dan I/125/53

a.+ ın I/14/16

alan I : Bir şeyi satın almaya istekli ve talep olan kimse, alıcı, müşteri. -3-

a. I/01/61, I/62/34

a.+ ā I/62/34

alan II : 1. Düz ve açık yer. -8-

a. I/133/55

a.+ da I/56/47

a.+ nara I/102/28

2. Belli bir işin yapıldığı, belli bir olayın geçtiği yer, saha.

çalışma a.+ ı I/56/18

düün a.+ ında I/26/21

alasmāladık : Ayrılma sırasında giden kimse tarafından kalana söylenen, “Seni Allah’a ısmarlıyorum, Allah’a emanet ediyorum” anlamında veda sözü. -1-

a. I/147/60

alat : Ahlat, gülgillerden, kendi kendine yetişen ve üzerine armut aşılanan bir ağaç. -2-

ā. I/117/32

ālāt : bk. ālet -1-

ā.+ a I/124/11

ālāt : bk. ālet -2-

ā.+ Āndan II/09/05

ā.+ ları II/24/54

alátdirik : bk. elektirik -1-

a.+ lē I/146/19

alay : 1. Bir merasimde, bir gösteride yer alan kalabalık, kortej. -6-

a. I/121/46, II/13/07, II/13/10

a.+ ı I/121/46

a. yapılı II/15/10

gelin a.+ ı II/34/67

2. Bütün, hepsi. -1-

a.+ mın I/64/60

alčā : bk. alçaq² -1-

a.+ ın II/01/39

alçaq : 1. Yerden mesafesi az, yere yakın, basık.-1-

a. I/135/44

2. Büyük ve zengin olmayan, maddi olarak yetersiz durumda olan.

alçağ : bk. alçaq¹ -1-

a. I/10/115

alçal - : Yukarıdan aşağıya doğru inmek. -1-

a.- ma I/85/65

alçı : Kemik kırıklarında ve bazı hastalıklarda hareketsizliği sağlamak için vücudun arızalı kısmının üzerine yapılan, gaz bezi ve alçıdan ibaret sert kalıp. -1-

a.+ dıydı I/86/10

aldatma : Hileli, sahte. -1-

a. I/19/05

aldır - : 1. Bir kimsenin bir şeyi almasını, alıp yanında bulundurmasını sağlamak. -8-

a.- ı I/89/10

a.- ırın I/109/18

a.- ısınz II/03/13

a.- ıyo II/03/12, II/33/06

a.- ıyon II/03/13

a.- ıyon II/37/09

a.- man I/116/52

2. Satın almasını sağlamak, satın aldırmak. -2-

satın a.- ıdık I/131/46

satın a.- ın II/08/104

aldır - : bk. aldır¹ -7-

ā.- ayon II/27/32

ā.- dı II/27/67

ā.- dı II/27/60

ā.- dı II/12/41

ā.- ın II/08/90

ā.- ıyósúuz II/01/40

aldırış : “Aldırmamak, ilgilenmemek, umursamamak, önem vermemek” anla-

aldıtdır -

mına gelen *Aldırış etmemek* söyleyişinde geçer. -1-

a. êTmiyo I/38/48

aldıtdır - : Aldırmak işini başkasına yaptırmak. -1-

a.- ıyō I/42/49

āle - : bk. ağla- -2-

ā.- ye I/64/125

āle : bk. aile -1-

ā.+ de II/14/55

ālēd - : bk. ālad- -1-

ā.- iceK I/157/58

aleKdirik : bk. elektirik -1-

a.+ lē I/145/79

alem : bk. ālem -1-

a. I/96/77

ālem : Herkes, insanlar. -5-

ā. I/144/73, I/69/52

ā.+ i I/14/24

ā.+ in I/72/34, II/28/93

ālet : Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt. -1-

ā. I/41/84

āletTirī : <<elektirik+i -1-

a.+ miz I/70/74

āletTirig : bk. elektirik -2-

a. I/17/51, I/17/52

ālettirik : bk. elektirik -1-

ā. I/45/49

āletTirikÇi : Elektrik tesisatı veya onarımı yapan kimse. -1-

a.+ ydi I/17/51

alev : Yanan maddelerin üzerinde yukarıya doğru uzanan parlak, ışıklı dil, alaz, yalaz, yalım. -4-

a. alev alevlenir I/34/59

alev a. alevlenir I/34/59

a.+ i I/73/62

a.+ ler II/31/11

alevī : bk. alevi -1-

a.+ yis I/73/56

alevi : Aleviliği benimsemiş olan kimse. -21-

a. I/69/56, I/69/83, I/69/84, I/69/85, I/73/56, I/74/100, I/86/35, I/86/36, I/86/37, I/86/40, I/92/24, II/23/162

a.+ lerden I/69/89

a.+ lere I/86/37

a.+ leriñ I/69/85, I/69/87

alevlen - : Tutuşmak, alev çıkararak yanmak, işial etmek. -2-

a.- di I/95/59

alev alev a.- ir I/34/59

aļēy : bk. alev -2-

a.+ i I/95/56, I/95/60

aleyinde : Aleyhinde, söz konusu kimseye veya şeye karşı, ona muhalefet eder şekilde. -1-

a. I/06/89

aleykūm : bk. aleykūmselām -1-

a. I/15/97

aleykūmselam : bk. aleykūmselām -1-

a. II/38/101

aleykūmselām : "Selâmünaleykūm" diyen birine, "Selam senin de üzerine olsun" anlamında karşılık olarak söylenen söz. -2-

a. I/147/01, I/67/25

alğın : Halsiz, güçsüz, hastalıklı, zayıf (kimse). -1-

a.+ ım I/104/06

ālī - : bk. ağla- -12-

ā.- çağ II/34/59

ā.- mazdı II/07/142

ā.- mazlādı II/07/141

ā.- ya I/77/43

ā.- yı I/43/31

ā.- yınca I/03/41

ā.- yo II/34/61

ā.- yon II/07/111

alıcı : Bir şeyi satın almaya istekli ve talip olan kimse, müşteri. -11-

a. I/06/84

a.+ sı I/03/98, I/03/99

a.+ sına I/62/42

gelin alıcı : Düğünlerde gelini evinden almak üzere damat tarafının oluşturduğu kalabalık, kortej.

gelin a. I/145/84, I/41/12, II/06/44, II/11/08, II/25/57

gelin a.+ nın I/102/23

alıÇ : Kırılarda, ormanlarda yabani olarak yetişen, sert ve sarımsı odunu çit yapımında veya tornacılıkta kullanılan, gül cinsinden dikenli ağaç. -1-

a. II/32/45

alıç : bk. alıÇ -2-

ā. I/117/32, II/32/45

alığoy - : (Bir kimseyi) Bir süre için bir yerde tutmak, orada kalmasını isteyip gitmesine engel olmak, hapsetmek. -1-

a.- am I/15/58

alın - : Elinde veya yanında bulundurulmak. -1-

esir a. - mış II/19/87

alış - : Bağlanmak, ısınmak, ünsiyet peyda etmek. -19-

a.- ana I/37/53

a.- dı I/128/50

a.- dık I/01/14, I/152/55

a.- dıK II/23/198

a.- dılar I/97/05

a.- dıyon I/91/15

a.- eyo I/38/66

a.- ırdı I/123/66

a.- ıyodu II/20/09

a.- madı I/52/49

a.- madım I/78/47

a.- mışdı I/35/18

a.- mışım I/50/49

a.- mışız I/50/47

a.- Tı I/128/57

a.- Tık I/155/95

a.- Tıydı I/128/57

alış - : bk. alış- -1-

ā.- mışın II/28/86

alışdır - : Benimsemesini sağlamak, yadırgamaz duruma getirmek. -1-

a.- dım I/30/20

alışğannı : bk. alışğınınık -1-

a.+ ım I/35/12

alışğänni : bk. alışğınınık -1-

a.+ ı I/35/18

alışğın : bk. alışğın -5-

a. I/03/85, I/76/37, II/21/83, II/30/55

alışğınınık : Alışkanlık, bir şeye alışmış olma durumu, alışkınlık, alışmışlık, alışkı, itiyat. -1-

a. I/49/38

alışğın : Alışkın, bir şeye alışmış olan, alışkan. -2-

a. II/30/55

a.+ ıyız I/49/37

alışveriş : Satın alma, çarşıdan, pazardan ihtiyaçlarını temin etme işi -1-

a.+ ım I/143/67

alışviriş : bk. alışveriş -1-

a.+ i II/23/23

alışyān : Ağlayan ağacı, 20 metre yüksekliğe erişebilen, çınar görünüşünde bir ağaç, günlük ağacı, sığla. -1-

ā. I/39/85

alış - : bk. ağla- -1-

ā.- yon I/37/40

alımüyon : Gümüş görünüşünde, hafif, kolay işlenip şekillendirilen, kimyevi maddelerin aşındırmasına (korozyona) dayanıklı, tabiatla bol miktarda, fakat birleşikler hâlinde bulunan, yoğunluğu 2,56, erime derecesi 650°C, atom ağırlığı 26,97, atom numarası 13, sembolü Al olan element ve bu elementten yapılmış. -1-

a. II/05/15

aliyinde : bk. aleyinde -1-

a. I/93/25

alışkōl : Alkollü içki. -2-

a. I/86/12

alla : bk. allah -6-

a. II/19/104, II/19/90

allā

- a.+ a I/07/01
a.+ im II/38/87
a. alla I/111/118
allā : bk. allah -81-
a. I/107/12, I/120/50, I/125/96, I/13/20, I/133/40, I/15/93, I/155/100, I/155/28, I/157/04, I/17/46, I/27/29, I/27/33, I/30/41, I/32/99, I/44/88, I/45/33, I/61/69, I/67/42, I/74/15, I/82/35, I/93/66, II/05/80, II/05/81, II/08/100, II/08/107, II/08/32, II/08/42, II/08/61, II/08/72, II/08/83, II/08/88, II/08/93, II/08/95, II/15/62, II/17/21, II/19/138, II/19/163, II/19/82, II/29/25, II/32/138, II/32/17, II/38/26, II/38/64, II/38/65
allah a. I/06/114
a.+ a I/06/24, I/06/29, I/42/23, I/44/51, I/44/57, I/44/63, I/64/35
a.+ ima I/64/32
a.+ m I/100/46, I/140/51, I/20/91, I/96/86
a.+ ma I/112/49, I/112/82, I/120/45, I/144/39, I/30/17, I/66/17
a.+ mı II/01/69
a.+ mıza I/135/23, I/135/31
a.+ n I/83/36, II/19/03, II/19/30
a.+ η I/01/13, I/17/40, II/10/61
a. aşkına II/28/13
a. + η emri peygamberiñ ğavli II/14/81, II/17/45
a. + η emrinnen peygamberiñ ğavliynen I/138/57
a. + η emrinnen II/31/42
a. + η emriynen peygamberiñ ğavliynen I/113/12
a. + η taķdiri I/112/51
a. + η veramı I/124/49
allah : Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hüda. -339-
a. I/01/15, I/01/72, I/01/98, I/01/99, I/05/02, I/06/104, I/06/105, I/06/112, I/06/123, I/06/125, I/06/78, I/06/89, I/06/93, I/06/94, I/102/68, I/104/61, I/104/67, I/104/68, I/106/26, I/106/34, I/107/05, I/107/30, I/109/54, I/112/38, I/112/39, I/112/52, I/112/69, I/112/74, I/113/131, I/113/16, I/113/80, I/113/81, I/113/82, I/113/83, I/114/24, I/115/41, I/115/46, I/119/21, I/119/81, I/119/83, I/120/50, I/120/64, I/120/65, I/122/48, I/122/69, I/122/78, I/122/80, I/122/85, I/123/01, I/123/09, I/123/14, I/123/72, I/123/80, I/124/31, I/125/47, I/125/53, I/125/56, I/126/55, I/128/31, I/13/41, I/134/35, I/134/37, I/134/39, I/134/62, I/134/65, I/135/33, I/135/56, I/136/22, I/136/24, I/136/41, I/137/55, I/137/56, I/137/59, I/138/103, I/138/25, I/138/31, I/14/12, I/14/14, I/14/29, I/14/32, I/14/45, I/14/58, I/14/60, I/14/61, I/140/20, I/144/04, I/144/40, I/144/69, I/145/23, I/148/35, I/148/65, I/15/13, I/15/37, I/15/48, I/15/54, I/15/71, I/15/72, I/151/24, I/152/37, I/152/51, I/155/02, I/159/36, I/161/44, I/161/56, I/17/13, I/17/29, I/17/66, I/18/17, I/20/62, I/23/59, I/23/60, I/23/68, I/25/26, I/25/39, I/25/45, I/33/125, I/36/76, I/36/77, I/36/82, I/37/44, I/39/35, I/39/50, I/43/33, I/44/89, I/44/92, I/45/08, I/45/11, I/45/39, I/48/54, I/48/58, I/48/77, I/50/23, I/50/28, I/52/18, I/52/22, I/52/25, I/52/66, I/52/82, I/52/83, I/53/43, I/54/31, I/58/57, I/59/79, I/59/88, I/59/89, I/60/96, I/61/63, I/61/70, I/63/04, I/63/22, I/63/45, I/63/64, I/64/105, I/64/26, I/65/18, I/66/07, I/66/10, I/66/14, I/66/17, I/66/18, I/66/19, I/66/26, I/66/38, I/66/39, I/66/53, I/67/15, I/67/38, I/72/23, I/72/60, I/72/87, I/74/25, I/74/26, I/74/35, I/74/45, I/79/14, I/79/29, I/79/30, I/79/38, I/79/70, I/79/73, I/84/22, I/85/64, I/87/110, I/87/125, I/88/16, I/88/38, I/88/39, I/88/43, I/88/58, I/88/65, I/88/72, I/91/22, I/91/78, I/91/85, I/91/87, I/93/58, I/93/66, I/95/66, I/96/60, I/96/88, I/96/91, I/98/132, I/40/09, I/79/38, I/79/48, II/05/101, I/96/83, I/135/39, II/01/20, II/01/62, II/01/68, II/05/102, II/05/108, II/05/70, II/05/77, II/05/82, II/06/60, II/07/62, II/07/67, II/07/69, II/07/75, II/08/28, II/09/45, II/16/19, II/16/35, II/16/58, II/16/59, II/16/60, II/19/30, II/19/48, II/20/18, II/20/39, II/20/55, II/22/89, II/29/97, II/38/66, II/39/133, II/39/166
a.+ a I/03/26, I/06/146, I/14/72,

I/148/38, I/148/39, I/154/07, I/157/06, I/35/14, I/39/35, I/42/30, I/55/44, I/64/27, I/64/90, II/05/101, II/07/121, II/09/73, II/13/30, II/19/136, II/32/18

a.+ ā II/05/58

a.+ am I/01/17, I/100/46, I/138/26, I/144/72, I/48/57, I/52/79, I/52/80, II/05/81

a.+ ama I/42/69

a.+ āma I/145/19

a.+ ān I/09/22

a.+ aṇ I/01/90, I/125/17, I/46/125

a.+ āṇ I/01/12, I/53/11

a.+ dan I/06/114, I/06/117, I/06/133, I/06/79, I/06/96

a.+ dān I/01/99

a.+ ım I/104/64, I/104/65, I/112/82, I/15/18, I/16/10, I/25/51, II/38/57

a.+ ıma I/135/33, I/135/40, I/135/52, I/14/51, I/58/80, II/20/38

a.+ ın II/20/38

a.+ inan I/14/15

a.+ ıṇ I/14/62, I/64/34, I/95/81

a.+ tan I/06/137

a.+ Tan I/48/76, I/48/77, I/61/45

allah allah : Allah ve Allah'ım kelime-leri gibi çeşitli durumlar karşısında ünlem olarak kullanılır.

allah a. I/11/69, I/137/04, II/34/52

a. allā I/06/114

a. allah I/11/69, I/137/04, II/34/52

a. allāh I/133/05

allah aşkına : “Allah'ın sevgisine ermek, muhabbetini kazanmak istiyorsan” anlamında yemin, rica ve yalvarma sözü. I/24/02, II/39/108

a. aşğıma I/87/39

allah mäfaza : (“Allah muhafaza etsin” sözünün kısaltılmış şekli) Allah korusun. I/35/19, I/35/26

allah'a emanet : Allah korusun, Allah'ın himayesi altında bulunsun.

a.+ a emanet II/09/78

ilk peşin allah : “Allah daha iyi bilir”

anlamında bir söz. I/06/123

allah'ın emri peygamberiñ ğavli ile : Kız isterken kullanılan kalıplaşmış söz, izin içerikli dua (alkış).

allah'ın takdiri : Beklenmeyen, akıl sır ermeyen şeyler karşısında söylenir.

allah'ın veramı : Beklenmeyen, akıl sır ermeyen şeyler karşısında söylenir.

allah : bk. allah -19-

a. I/135/39, I/146/20, I/23/64, I/33/59, I/66/05, I/66/09, I/66/13, I/78/52, I/80/51,

II/07/69, II/38/101

a.+ a I/15/96, II/15/61

a.+ am I/69/98

a.+ aṇ I/133/13, I/91/86

a.+ aṇ emriyle I/79/29

a.+ ım II/07/64, II/07/71

allah : bk. allah -11-

a. I/25/51, I/25/60, I/25/61, I/60/96, II/05/108, II/39/139, II/39/140

allah a. I/133/05

a.+ ım I/126/09, I/139/23

a.+ ıṇ emri I/95/38

allah : bk. allah -6-

a. I/54/40, II/01/83, II/30/50, II/39/05

a.+ ım II/07/64

a.+ ımıza I/135/24

allah : bk. allah -4-

ā. I/148/65, I/15/71, I/25/58, II/07/99

allahu_ālem : Allah daha iyi bilir ya, gālība, zannederim ki. -1-

a. I/14/03

allahümme : “Allah'a sığınırım, çok şükür” anlamlarında eksiltili bir dua sözü. -1-

a. I/69/101

allasmaladık : bk. alasmaladık -1-

a. I/123/21

allay : bk. allah -1-

a. II/05/81

allerci : Bünyenin herhangi bir sebeple hassasiyet duyduğu bir maddeye karşı gösterdiği tepki. -1-

allı

- a. I/93/54
allı : Üzerinde al renk bulunan. -1-
allı pullu : Göze çarpacak şekilde süslenmiş, süslü, renkli.
 a. pullu I/26/39
ālī : bk. allı -1-
 ā. pullu I/09/15
alma : Almak işi. -12-
 a.+ ğā I/03/97
 yer a.+ sı I/47/22
 a.+ sī II/39/33
 a.+ ya I/27/13, I/82/21
 gelin a.+ dan I/59/16
 gelin a.+ ya I/59/23, I/59/28, II/34/64
 satın a. I/83/55, I/94/16
 satın a.+ ya I/96/02
alma : bk. elma -1-
 a. I/102/24
almá : bk. alma -2-
 a.+ yá II/27/66
 gönlünü a.+ yá I/05/02
almā : bk. alma -4-
 a. I/145/76, II/20/54
 gelin a. I/125/85, I/154/23
aľma : bk. alma -1-
 gelin a.+ ya II/34/68
álma : bk. elma -1-
 ekşi á. II/30/23
ālma : bk. alma -1-
 ā. II/25/18
ālma : bk. elma -1-
 yer ā.+ sı I/47/21
āľma : bk. alma -1-
 gelin ā. I/10/55
almaķ : 1. (Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak. -1-
 a. II/19/52
 2. (Birini bir kimse ile) Evlendirmek. -1-
 gelin a. I/82/25

- almacı** : bk. alıcı -1-
 gelin a.+ yı II/16/25
almaķ : bk. almak¹ -1-
 mendil a. II/17/49
almaķcı : bk. alıcı -1-
 gelin a.+ lā I/153/86
almı : bk. alma -12-
 a.+ ya I/110/66, I/116/32, I/125/61, I/133/41
 a.+ yá II/23/86
 gelin a.+ ya I/59/17, I/59/18, I/76/14, I/97/54, I/97/56, II/25/58, II/25/59
ālmı : bk. alma -1-
 ā.+ ya II/06/14
alo : Telefon konuşmalarında söylenen ilk söz, başlangıç sözü. -2-
 a. II/17/08, II/38/26
alō : bk. alo -1-
 a. I/15/67
alō : telefon -1-
 a.+ lā II/34/24
alō : bk. alo -4-
 a. I/44/81, II/39/85, II/39/86
 a.+ lā II/39/86
alōy : bk. alo -1-
 a. I/15/64
alt : 1. Bir şeyin yere bakan yüzü. -32-
 a.+ ı I/116/18, I/122/37, I/27/77, I/74/82
 a.+ ına I/102/48, I/116/14, I/123/32, I/130/72, I/130/73, I/56/62, I/80/42, I/96/55
 a.+ ına I/116/42
 a.+ ınan I/116/15
 a.+ ında I/113/74, I/125/50, I/155/93, I/87/64, I/94/21
 a.+ ındā I/56/48
 a.+ ından I/116/09
 a.+ ını I/130/79, I/152/117, I/74/78, II/07/126, II/39/43
 a.+ ını I/116/18
 a.+ ını I/74/67
 a.+ ıya I/116/10

- a.+ ıyna I/116/19
a.+ ıynan I/116/07
goltuqlānıñ a.+ ĩ I/98/108
2. Bir şeyin aşağısında bulunan boşluk veya yer. -23-
a.+ ı I/116/17, I/22/01, I/28/24, I/28/26
a.+ ına I/09/42, I/123/71, I/14/66, I/26/20
a.+ ında I/06/136, I/10/52, I/153/16, I/153/17, I/19/09, I/95/20, I/99/75, II/38/33
ğanadınıñ a.+ ında I/79/14
a.+ ından I/106/66, I/121/41, I/142/51
a.+ ını I/116/17
a.+ ına I/116/06
a.+ lānda II/18/35
3. Bulunulan yere göre daha geride, seviye bakımından daha alçakta olan veya daha alçakta olduğu kabul edilen (taraf, yer...). -16-
a. I/04/38, I/124/43, I/158/23, I/31/48, I/68/61, I/86/63, II/20/67
a.+ ā I/106/47
a.+ ında I/122/35, I/145/36, I/151/12, I/17/48, I/23/36, I/60/86, I/99/51
a.+ ını II/09/79
4. Bir nesnenin yere temas eden kısmı, taban. -14-
a.+ ğa I/24/45
a.+ ı I/135/05, I/24/46, I/27/35, I/34/70
a.+ ımā I/27/27
a.+ ımıza I/27/27
a.+ ımızdā I/50/37
a.+ ındā I/50/09
a.+ ından I/77/49
a.+ ını I/94/50
a.+ ınıñ I/87/41
a.+ ına I/41/80
a.+ larımıza I/96/18
5. Vücudun bacaklarla bel arasında kalan ve otururken yere gelen kısmı. -10-
a. II/12/16
a.+ ımızı I/14/31
- a.+ ına I/123/34, I/14/40, I/41/22, I/48/21
a.+ ını I/14/34, I/48/17
a.+ ınıñ I/143/25
a.+ Tan I/14/30
6. (At, araba, otomobil vb. şeylerle altına ve altında şeklinde kullanıldığı zaman) Hizmetinde, emrinde olma ifade eder. -7-
a.+ ında I/125/10, I/32/42, I/41/66, I/55/63, I/66/05, I/76/80, II/35/11
7. Aynı hizada olmayan şeylerden yere yakın olanı. -7-
a. I/36/31, I/36/36, II/33/14, II/33/15, II/33/38
a.+ ında I/139/16
a.+ ında II/09/96
8. Üstünde yemek vb. pişirilen ateş. -7-
a.+ ında I/128/22
a.+ ını I/123/51, I/129/16, I/130/58, I/130/62, I/152/57, II/39/114
9. (Örtücü, kaplayıcı nitelikteki şeylerle kullanıldığı zaman) İç, iç taraf. -5-
a.+ ına I/123/30
a.+ ında I/117/26, II/23/13
a.+ ındı II/23/16
a.+ ınıñ II/18/06
10. Bir şeyin yukarı sayılan yerine göre aşağı tarafı. -4-
a. I/151/29
a.+ ı I/161/33
a.+ ındaki I/76/94
a.+ ını II/07/130
11. Tamlamalarda altına ve altında şeklinde kullanıldığı zaman kendini tamlayan kelimenin anlamına göre, -e maruz bulunma, etkisinde olma veya korunmuş durumda olma ve himaye ifade eder. -2-
a.+ ında I/73/71
emir a.+ ındadıñ I/155/28
12. Miktar ya da rakam olarak daha düşük.
alth üstlü : Alt ve üst katta olmak üzere, aşağılı yukarılı. -2-
a.+ lı üslü I/36/29

alt üst id-

a.+ lı üstlü I/76/43

alt üst id- : Yıkamak, harap etmek, huzursuzluk çıkarmak. -1-

a. üst iderin II/25/110

alt üst ol- : Çok karışık duruma gelmek. -1-

a. üst oldu I/95/85

alt : bk. alt⁵ -2-

a.+ ı I/48/11

a.+ ına I/102/17

bk. alt¹² -1-

a.+ ında II/09/39

bk. alt⁶ -1-

a.+ ında II/20/01

bk. alt¹ -1-

a.+ ı II/34/44

bk. alt² -1-

a.+ ındı II/34/45

alt : bk. alt¹ -12-

ā. I/77/31, II/33/71

ā.+ ı I/34/70, II/33/67

ā.+ ına II/32/107

ā.+ ında I/62/21

ā.+ ını I/40/26, II/33/05

ā.+ ı II/30/74

bk. alt⁸ -1-

ā.+ ı I/36/52

bk. alt³ -2-

ā.+ ına I/45/43

ā.+ ında II/27/22

bk. alt⁵ -2-

ā.+ ı I/48/10

ā.+ ını II/08/40

bk. alt⁷ -3-

ā. II/33/13

ā.+ ı II/08/125

ā.+ Ta I/65/45

bk. alt¹⁰ -2-

ā.+ ı II/27/21

ā.+ ını I/70/40

bk. alt² -4-

ā.+ ına I/152/93, I/70/51

ā.+ ındaki II/25/26

ā.+ ından II/05/84

bk. alt⁹ -1-

ā.+ ı yapıldı I/154/16

bk. alt¹² -4-

ā.+ ı II/16/33

ā.+ lı üslü I/36/32

alt : bk. alt⁵ -1-

ā.+ ına I/48/14

bk. alt² -2-

ā.+ ına I/60/04

ā.+ ında II/20/05

bk. alt¹ -1-

ā. I/77/30

bk. alt⁹ -1-

ā.+ ından II/08/107

altı : bk. altı -1-

a. I/27/15

altâ : bk. altı -1-

a. II/10/03

altı : Beşten sonra, yediden önce gelen sayının adı. -142-

a. I/05/60, I/09/04, I/102/79, I/104/05, I/107/57, I/108/07, I/108/36, I/11/09, I/11/25, I/110/47, I/110/53, I/110/57, I/113/114, I/113/62, I/113/68, I/114/28, I/119/19, I/120/02, I/120/16, I/120/25, I/121/99, I/122/37, I/122/71, I/123/03, I/123/48, I/125/33, I/126/79, I/131/07, I/132/23, I/133/10, I/134/52, I/134/64, I/137/22, I/138/33, I/140/01, I/140/02, I/140/23, I/142/02, I/142/26, I/142/43, I/144/16, I/145/12, I/146/58, I/148/46, I/149/15, I/152/113, I/153/41, I/153/42, I/153/43, I/155/03, I/156/13, I/158/06, I/159/01, I/16/05, I/16/39, I/16/40, I/17/15, I/17/16, I/17/28, I/18/23, I/18/43, I/21/42, I/21/63, I/22/01, I/22/25, I/22/35, I/24/31, I/24/60, I/25/04, I/25/37, I/25/64, I/27/15, I/30/41, I/33/35, I/34/70, I/38/11, I/39/44, I/41/43, I/41/64, I/49/73, I/50/15, I/50/24, I/50/42, I/56/77, I/56/79, I/66/49, I/69/16,

I/69/17, I/69/40, I/76/98, I/79/09, I/86/25, I/87/28, I/88/07, I/88/15, I/88/16, I/92/47, I/93/02, I/93/33, I/94/02, I/96/15, II/04/26, II/06/19, II/06/50, II/08/25, II/10/28, II/12/64, II/15/53, II/15/58, II/16/101, II/19/01, II/19/23, II/23/03, II/24/88, II/26/30, II/30/58, II/31/21, II/32/18, II/37/60, II/37/92, II/39/124

a.+ da I/142/06, I/159/30

a.+ dı II/07/96

a.+ ma II/19/02

a.+ sından I/127/16

a.+ şar II/15/52

a.+ ya I/108/06

altı : bk. altı -2-

a. I/85/45, II/34/46

altı : bk. altı -43-

ā. I/01/04, I/01/12, I/01/69, I/03/70, I/145/15, I/146/33, I/154/01, I/158/10, I/30/29, I/34/11, I/44/84, I/45/40, I/46/02, I/46/10, I/46/103, I/48/35, I/50/11, I/50/41, I/58/97, I/60/19, I/86/45, II/01/77, II/02/43, II/02/82, II/05/36, II/06/23, II/06/52, II/08/25, II/08/92, II/09/91, II/10/28, II/25/39, II/26/14, II/26/41, II/28/16, II/31/22, II/31/45

ā.+ sı II/32/129

ā.+ sī II/01/28

ā.+ şā II/08/116

altı : bk. altı -7-

ā. I/154/04, I/39/02, I/63/01, I/63/13, I/63/16, I/63/36, II/12/53

altın : Sarı kızıl renkte, parlak ve ağır, kolayca işlenebilen, dış etkilere dayanıklı, paslanmayan, ziynet eşyası yapımında, elektrik ve ısıyı çok iyi ilettiğinden hassas ve kıymetli makine ve cihaz yapımında kullanılan, yoğunluğu 19,26, erime derecesi 1063°C, atom ağırlığı 197,2, atom numarası 79, sembolü Au olan kıymetli element, zer ve bu madenden yapılmış para. -31-

a. I/106/61, I/108/54, I/113/22, I/113/40, I/113/45, I/114/15, I/131/17, I/133/58, I/138/79, I/153/61, I/153/60, I/24/67, I/60/74, I/66/13, II/17/53

sarı a. I/136/22

a.+ dan I/113/43

a.+ ı I/113/41

a.+ ımızı I/106/81

leşber a.+ ına I/113/42

a.+ ını I/140/63, I/89/10, II/39/149

a.+ ıı I/131/17, I/133/59

a.+ nar II/25/62

a.+ narı I/26/42

a.+ nı I/153/61

altın : bk. altın -3-

a. II/34/46

a.+ ı II/37/58

a.+ narı II/37/57

altın : bk. altın -12-

ā. I/106/63, I/138/82, I/148/31, I/89/06, I/89/09, II/05/29

ā.+ ı II/23/05

ā.+ ımış II/05/30

ā.+ ımışdı II/05/14

ā.+ na II/05/12

ā.+ nan II/05/12

altı : bk. altı -4-

a. I/112/27, I/22/30, II/01/76

a.+ dan I/142/40

altı : bk. altı -1-

ā. II/01/77

altıbarmağ : Bir tür dokuma modeli. -1-

a. I/146/56

altmış : Elli dokuzdan sonra, altmış birden önce gelen sayının adı. -7-

a. I/04/02, I/112/03, I/114/28, I/12/25, I/131/07, II/39/06

altmış : bk. altmış -3-

ā. I/02/02, I/06/83, II/13/51

altmış : bk. altmış -1-

ā. I/01/71

alzaymır : bk. alzaymır -1-

a. I/38/53

alzaymır : İlerleyen yaşta ortaya çıkan, hatırlamada güçlük, bazı yetilerde bozulma

ama

ile ilişkilendirilen hastalık. -1-

a. I/38/67

ama : Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin. -334-

a. I/01/07, I/01/11, I/01/40, I/01/58, I/02/43, I/02/50, I/03/05, I/06/112, I/06/52, I/06/71, I/06/79, I/06/97, I/06/99, I/07/09, I/07/12, I/07/14, I/07/39, I/07/65, I/07/77, I/07/86, I/07/89, I/07/99, I/08/93, I/09/58, I/103/24, I/103/42, I/103/45, I/105/13, I/105/32, I/105/33, I/105/50, I/106/36, I/107/06, I/109/07, I/109/11, I/109/21, I/109/29, I/109/37, I/109/56, I/11/09, I/11/78, I/110/13, I/110/23, I/110/27, I/110/41, I/110/48, I/111/118, I/111/122, I/111/15, I/111/49, I/111/51, I/111/62, I/112/06, I/113/123, I/113/124, I/113/91, I/115/08, I/115/18, I/115/19, I/115/22, I/117/28, I/117/53, I/117/54, I/119/05, I/119/08, I/119/65, I/12/37, I/120/05, I/120/07, I/120/10, I/120/13, I/120/14, I/120/18, I/120/50, I/120/55, I/121/78, I/122/39, I/122/63, I/123/51, I/124/39, I/126/02, I/129/06, I/130/10, I/131/32, I/132/04, I/133/12, I/133/58, I/134/39, I/134/56, I/135/23, I/135/39, I/137/12, I/137/35, I/137/36, I/137/42, I/138/114, I/138/124, I/138/133, I/138/41, I/139/16, I/139/22, I/139/40, I/139/47, I/14/01, I/14/27, I/14/49, I/14/51, I/141/06, I/141/15, I/141/30, I/142/05, I/143/41, I/143/62, I/144/28, I/144/34, I/144/40, I/146/03, I/146/17, I/146/32, I/146/43, I/146/51, I/146/60, I/146/68, I/146/73, I/146/77, I/149/10, I/149/23, I/15/39, I/150/12, I/151/23, I/154/27, I/155/34, I/155/83, I/156/14, I/156/28, I/156/47, I/156/58, I/157/75, I/16/60, I/17/30, I/17/79, I/18/72, I/19/15, I/23/63, I/23/70, I/24/07, I/24/52, I/33/01, I/34/12, I/34/23, I/34/27, I/34/29, I/34/32, I/34/60, I/34/70, I/35/01, I/35/11, I/35/14, I/35/16, I/35/23, I/35/24, I/35/54, I/35/64, I/38/02, I/38/50, I/38/60, I/38/68, I/40/07, I/40/29, I/40/50, I/40/56, I/40/74, I/40/80, I/41/90, I/43/36, I/44/19, I/46/42, I/48/24, I/49/03, I/49/39, I/49/40, I/49/54, I/49/76, I/53/22, I/53/26, I/53/34, I/53/60, I/53/64, I/53/70, I/53/71,

I/53/80, I/54/34, I/56/30, I/56/42, I/56/63, I/58/18, I/59/21, I/63/30, I/63/51, I/64/91, I/65/33, I/65/47, I/65/62, I/66/01, I/66/03, I/66/04, I/66/06, I/66/14, I/67/53, I/69/42, I/71/06, I/71/28, I/71/35, I/71/60, I/74/05, I/76/62, I/76/64, I/78/02, I/78/26, I/78/32, I/78/38, I/78/44, I/78/46, I/78/47, I/78/55, I/86/19, I/86/20, I/92/15, I/92/34, I/92/58, I/94/48, I/94/49, I/94/50, I/98/55, II/02/52, II/03/41, II/06/56, II/06/67, II/09/19, II/09/23, II/09/50, II/09/89, II/09/96, II/10/14, II/11/17, II/11/32, II/11/46, II/11/51, II/12/19, II/12/29, II/12/32, II/12/40, II/12/70, II/12/73, II/13/11, II/13/43, II/14/48, II/15/01, II/15/86, II/16/48, II/16/51, II/17/58, II/19/106, II/19/114, II/19/121, II/19/123, II/19/125, II/19/132, II/19/134, II/19/135, II/19/148, II/19/30, II/19/51, II/19/53, II/19/54, II/19/60, II/19/67, II/19/72, II/19/77, II/19/84, II/19/85, II/20/23, II/21/20, II/21/21, II/21/44, II/22/32, II/22/33, II/22/40, II/22/69, II/23/120, II/23/124, II/23/128, II/23/208, II/23/42, II/24/10, II/24/15, II/24/83, II/26/02, II/26/03, II/26/54, II/28/33, II/28/66, II/30/07, II/31/36, II/34/03, II/34/80, II/34/81, II/34/96, II/35/106, II/35/49, II/35/64, II/35/67, II/35/70, II/35/88, II/37/102, II/38/118, II/38/68, II/38/72, II/38/95, II/39/112, II/39/147, II/39/29, II/39/55, II/39/57

amā : bk. ama -9-

a. I/135/59, I/16/38, I/38/32, II/09/86, II/20/65, II/23/112, II/24/40, II/24/51, II/39/124

amā : bk. ama -17-

a. I/110/66, I/13/34, I/131/34, I/139/59, I/14/70, I/16/17, I/18/20, I/19/04, I/25/29, I/35/42, I/39/39, I/49/10, I/50/48, II/23/154, II/24/36, II/24/52, II/26/39

amā : bk. ama -3-

a. II/19/10, II/19/104, II/19/108

āma : bk. ama -3-

ā. I/44/70, I/46/39, I/68/42

āmā : bk. ama -1-

ā. I/85/23

âma : bk. ama -3-

â. I/09/69, I/78/21, II/35/12

āma : bk. ama -3-

ā. I/109/18, I/109/35, I/121/30

amac : Ulaşılmak istenilen, arkasından koşulan şey, erek, gāye, maksat, hedef. -1-

a.+ı I/37/36

amaliyaT : bk. ameliyat -1-

a. oldum I/148/42

aman : (Çeşitli duyguları ifade eden cümlelerde anlamı güçlendirmek için kullanılır.) 1. Dikkat çekme, tembih, uyarı. -16-

a. I/111/90, I/120/34, I/152/123, I/161/59, I/20/102, I/21/54, I/21/56, I/25/35, I/35/34, I/52/14, I/78/10, I/91/84, I/95/71, II/35/63, II/38/04, II/39/04

2. Yardım isteme, imdat dileme. -7-

a. I/25/15, I/72/17, I/75/27, I/95/68, II/28/60

3. Küçük görme, beğenmeme. -6-

a. I/144/47, I/24/02, I/24/03, I/24/09, II/39/137, II/39/144

4. Usanç, bıkkınlık. -4-

a. I/06/81, I/10/92, I/18/41, I/28/60

5. Hayret, şaşkınlık. -3-

a. I/20/44, II/20/61, II/20/62

6. Rica, yalvarma, bağışlanma isteği. -3-

a. I/133/05, I/152/102

7. Çok beğenme, zevk alma. -1-

a. I/144/56

8. Özür dileme. -1-

a. I/10/04

9. Boşverme, önemsememe. -1-

a. II/37/113

10. Söylemiş olunan sözü düzeltmek, geri almak amacıyla kullanılır. -1-

a. I/159/01

aman aman : Usanç, hayret, yalvarma, ikaz, endişe, korku öfke, özür dileme, beğenmeme, güçlük, küçümseme ifade eden cümlelerde tekrar yoluyla manayı daha da kuvvetlendirir. -2-

aman a. I/24/14

amān aman a. I/52/96

a. aman I/24/14

amān a. aman I/52/96

aman diyim : Sakın ha. -1-

a. diyim II/38/05

amañ : bk. aman⁹ -1-

a. I/58/08

amān : bk. aman¹⁰ -3-

a. I/152/132, I/18/45, I/21/08

bk. aman⁴ -2-

a. I/21/55, I/84/45

bk. aman³ -2-

a. I/21/58, I/77/69

bk. aman⁵ -3-

a. I/39/95, I/39/97, I/52/92

bk. aman⁹ -3-

a. I/45/24, II/28/90, II/29/39

bk. aman² -1-

a. I/52/08

a. aman aman I/52/96

bk. aman¹ -1-

a. I/114/43

amāñ : bk. aman⁷ -1-

a. I/24/03

āmān : bk. aman⁶ -2-

ā. I/101/49, I/101/53

amānet : bk. emānet -1-

a. I/77/23

amanın : Korku, dehşet, hayret, üzüntü, sevinç bildirir ünlem. -29-

a. I/114/43, I/148/33, I/148/34, I/15/40, I/153/33, I/25/12, I/25/13, I/25/64, I/52/42, I/52/43, I/52/44, I/80/51, I/83/01, I/83/04, I/83/21, I/86/52, I/88/53, I/88/69, I/98/102, I/98/109, II/05/99, II/07/147, II/20/08, II/20/10, II/25/22, II/29/47, II/29/66, II/34/59

āmanın : bk. amanın -1-

ā. I/10/38

amanıñ : bk. amanın -5-

amanin

a. I/06/75, I/152/102, I/20/44, I/45/16, II/29/24
II/05/73

amanin : bk. amanın -2-

a. I/83/02, I/83/16

amanin : bk. amanın -6-

a. I/14/35, I/144/35, I/161/46, I/25/21, I/25/49, I/67/46

amanin : bk. amanın -1-

a. II/07/76

ambalac : Taşınabilmesi ve korunabilmesi için bir eşyaya kâğıt, bez, teneke, plastik, tahta vb. malzemeden yapılan mahfaza. -1-

a.+ ı I/45/30

ambar : İçine erzak ve eşya konan büyük yerli sandık veya bir binanın bu işe ayrılan bölümü. -8-

a. I/130/103, I/133/15, I/160/01, I/68/44, II/37/111

a.+ ā I/68/44

a.+ dı I/160/09

ambarla - : Eşya, erzak vb. maddeleri saklamak için ambara koymak. -1-

a.- miş I/122/75

ambeles : Ambulans, can kurtaran. -1-

a. I/37/15

ambileş : bk. ambeles -1-

a. I/45/36

amca : 1. Bir kimsenin babasının erkek kardeşi. -57-

a. I/102/03, I/102/90, I/12/35, I/56/68, I/64/102, I/95/05, I/95/07, II/23/107, II/29/25

a.+ lām II/19/88

a.+ ları II/06/61

a.+ m I/152/103, I/33/116, II/19/100, II/19/99, II/20/62

a.+ ma I/33/115

a.+ mđan I/33/125

a.+ mgillē I/38/25

a.+ min I/33/112

a.+ mıı I/108/09, I/120/37, I/120/39, I/140/53, I/78/39, I/86/68, II/23/143,

a.+ mız I/121/108

a.+ mızı I/64/104

a.+ sı I/24/49, II/10/83

a.+ sınıfı I/120/39, I/35/22, II/08/98

2. Baba kardeşi yerine konan veya öyle imiş gibi kendisine saygı gösterilen kimse, yaşça büyük erkek.

a.+ nın I/71/81, I/78/20, I/78/50, II/33/37

a.+ ı I/17/25, I/17/63, I/91/62, I/93/65, II/08/30, II/08/86, II/14/88

a.+ ı yapmış I/19/17

a.+ ıa I/120/40, II/08/90

a.+ ın I/140/66

a.+ ına II/08/110

a.+ ınan II/08/89

a.+ ılan I/120/04

a. yapar I/102/90

a.+ yı I/05/24

a.+ yın yapı I/19/17

3. Erkek isimlerinden sonra kullanılan unvan sözü.

tevFiK a.+ m II/23/144

amcā : bk. amca² -3-

a.+ nın II/08/106

a.+ ı I/124/39, I/82/04

amcā : bk. amca¹ -3-

a.+ mı I/05/22

bk. amca²

a.+ ı II/08/127

a.+ ya I/01/63

amcā : bk. amca¹ -2-

a. I/84/31

bk. amca²

a.+ ı I/17/49

āmca : bk. amca¹ -3-

ā. I/121/105

ā.+ sınıfı II/23/96

bk. amca²

ā.+ ı I/63/23

amce : bk. amca² -2-

a.+ ʔe I/80/51

bk. amca³

bekir a.+ ʔe I/80/52

amcı : bk. amca¹ -3-

a. I/39/62

a.+ sı I/39/63

ame : bk. ama -1-

a. I/109/03

amel : Bağırsak hareketlerinin artması sonucunda tabii olandan daha çok, daha sulu ve daha sık dışkı çıkarma, ishal, sürgün. -1-

amel ol- : Tabii olandan daha sık ve daha sulu dışkı çıkarmak, ishal olmak.

a. olullā II/12/80

amelāt : bk. ameliyat -1-

a. I/43/09

amele : Beden gücünü kullanarak günde-likle çalışan kimse, işçi, ırgat. -1-

a. I/115/15

amelē : bk. amele -1-

a. I/63/62

ameleT : bk. ameliyat -2-

a. oldu I/132/54

a. oldum I/67/01

amēlit : bk. ameliyat -1-

a. oldum I/33/11

āmelit : bk. ameliyat -1-

ā. olmuş II/05/93

ameliyat : Bir doktorun tedavi veya teşhis maksadıyla hastanın vücudundaki herhangi bir yeri kesmesi ve dokular üzerinde gereken işlemi yaptıktan sonra dikmesi yoluyla gerçekleştirilen cerrahi müdahale, operasyon. -1-

a. II/22/29

ameliyat et- : Bir kimseye cerrahi müdahalede bulunmak.

ameliyat ol- : Kendisine cerrahi müdahalede bulunulmak.

ameliyed : bk. ameliyat -2-

a. idem I/17/28

a. iTdilēr II/22/05

ameliyet : bk. ameliyat -22-

a. I/104/11, I/139/35, I/17/36

a. etceklerdi I/104/07

a. eTseK I/119/10

a. itdirecēz I/42/26

a. ittirdiler I/42/04

a. oluğan I/24/09

a. olcādık II/22/17

a. oldu I/107/08, I/51/03, I/63/27

a. oldum I/133/36, I/54/05, II/22/07, II/22/19, II/25/109

a. oldūm I/42/40

a. olunca I/42/09

a. olursaṅ II/22/31

a. oluyoṅ I/106/32

a. öldum II/25/03

amelīyet : bk. ameliyat -1-

a. oĭdūm I/43/04

amelēyat : bk. ameliyat -2-

a. II/19/132, II/19/134

ameyed : bk. ameliyat -1-

a. ömuş II/05/95

amı : bk. ama -3-

a. II/39/10, II/39/35, II/39/36

amī : bk. ama -2-

a. I/03/20, II/02/33

amī : bk. ama -1-

a. I/76/21

amilēd : bk. ameliyat -2-

a. II/08/73

a. olmıyı II/08/73

amin : bk. āmin -4-

a. I/05/70, I/77/77, II/16/34

āmin : Dualardan ve hayır temennilerinden sonra, “Allah kabul etsin, öyle olsun!” anlamında kullanılan söz. -31-

ā. I/09/27, I/112/04, I/154/08, I/154/09, I/159/51, I/17/67, I/22/23, I/30/52, I/30/54, I/36/83, I/48/62, I/50/82, I/53/85, I/54/46,

āmīn

I/77/77, I/84/33, I/114/23, II/11/40, II/12/54, II/19/118

āmīn : bk. āmin -1-

ā. I/53/85

āmīr : Yanında çalışanların başı durumunda olan ve emretme yetkisi bulunan kimse, üst -2-

ā.+ imiz I/01/37

mülk āmiri : İl ve ilçelerde devleti temsil eden en yüksek makamlı görevli.

mülk ā.+ iyin II/28/59

amma : 1. Ama, lakin, fakat. -96-

a. I/01/39, I/104/18, I/104/24, I/104/25, I/106/31, I/106/38, I/107/62, I/108/53, I/110/16, I/110/54, I/111/17, I/111/99, I/112/53, I/112/66, I/112/82, I/113/124, I/113/64, I/113/67, I/113/87, I/113/96, I/115/31, I/116/34, I/119/19, I/119/32, I/119/35, I/120/47, I/122/50, I/125/17, I/125/37, I/125/42, I/125/97, I/129/18, I/129/34, I/130/06, I/130/26, I/131/02, I/134/13, I/134/36, I/134/37, I/135/32, I/136/17, I/137/34, I/138/08, I/138/105, I/143/51, I/143/56, I/143/75, I/143/77, I/144/33, I/144/52, I/144/85, I/147/08, I/149/21, I/149/37, I/149/40, I/149/67, I/155/27, I/20/83, I/24/44, I/25/68, I/27/38, I/27/39, I/27/41, I/27/68, I/33/02, I/34/68, I/40/70, I/41/30, I/41/48, I/49/24, I/50/01, I/67/05, I/67/48, I/67/67, I/69/43, I/69/78, I/69/96, I/72/34, I/90/06, I/92/10, I/94/11, II/09/84, II/12/40, II/22/45, II/26/07

2. Aşırılık ve hayret ifade eder. -2-

a. I/138/98, I/156/02

3. Uyarmak amacıyla kullanılır. -1-

a. I/50/12

amma ... amma ... : Veya, yahut, ister ... ister ..., cümledeki görevleri aynı olan kelimelerin ayrı ayrı her birinin başına getirilerek herhangi birinin onanmasında sakınca olmadığını anlatan bir söz,

a. altın Tağ amma bileziK dağ amma para dağ I/106/60

amma üç ayda a. beş ayda I/106/28

a. bi sene ammā iki senede I/69/93

amma altın Tağ a. bileziK dağ amma

para dağ I/106/61

amma yaşlı oldūma a. nē I/122/03

amma altın Tağ amma bileziK dağ a. para dağ I/106/61

a. üç ayda amma beş ayda I/106/28

a. yaşlı oldūma amma nē I/122/03

ammā : bk. amma¹ -1-

a. I/61/10

ammā : bk. amma¹ -1-

amma bi sene a. iki senede I/69/93

amma : bk. amma¹ -1-

ā. I/155/100

ammā : bk. amma¹ -1-

ā. I/85/43

amma : bk. amma¹ -1-

ā. II/02/55

an : Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası, lahza, dem. -16-

a. I/16/59

a.+ da I/117/20, I/69/30, II/20/23, II/34/71, II/38/95

şu an : Şimdi, içinde bulunduğumuz zaman.

şu a. I/33/125, I/92/08, II/17/70, II/29/33

şu a.+ da I/32/100, I/92/04, I/92/07, I/92/15

şu a.+ dı II/38/36

şu a.+ dī II/38/43

ānında : Hemen, o anda, derhâl.

an : bk. yan -1-

öte a.+ na I/124/04

an - : Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. -4-

a.- ılır I/60/98

a.- iP I/145/34

a.- ırsam I/63/43

a.- ıyon I/95/76

ān - : bk. an- -2-

ā.- amış I/08/89

ā.- mışınız II/22/89

ān : bk. an -2-

ā.+ ında I/110/44, I/116/50

ana : 1. İnsanın ve hayvanın yavru sahibi olan dişisi, anne, valide. -296-

a. I/10/40, I/107/30, I/110/15, I/113/117, I/123/29, I/123/51, I/124/30, I/138/45, I/138/52, I/14/65, I/140/30, I/144/69, I/148/17, I/149/22, I/15/67, I/17/43, I/20/87, I/52/20, I/52/47, I/52/74, I/52/76, I/52/88, I/56/66, I/61/54, I/88/13, I/88/60, II/05/84, II/07/30, II/08/70, II/25/81, II/32/122

a.+ cīm I/58/59, I/58/74

a.+ dan I/112/52

a.+ lā I/77/42

a.+ lāmıS I/157/69, I/76/91

a.+ lāmız I/31/63, I/60/41, I/72/39

a.+ lāmızdan I/157/81

a.+ lāj I/94/76

a.+ lār I/101/57

a.+ ları I/120/32, I/140/30, I/18/20, I/35/37, I/77/28, II/32/123

a.+ larımız I/126/61, I/130/52, I/14/51

a.+ larmızı I/76/17

a.+ lı II/16/36

a.+ m I/02/36, I/02/38, I/03/75, I/03/87, I/08/115, I/101/58, I/107/10, I/108/20, I/108/26, I/109/49, I/109/50, I/113/59, I/115/41, I/116/54, I/119/29, I/121/104, I/123/38, I/123/75, I/123/76, I/125/24, I/125/57, I/126/11, I/126/33, I/126/73, I/130/30, I/133/45, I/133/47, I/134/23, I/134/32, I/136/04, I/140/25, I/145/45, I/148/02, I/152/126, I/157/51, I/157/57, I/18/07, I/18/11, I/18/19, I/20/71, I/22/09, I/22/14, I/22/27, I/25/01, I/33/123, I/33/144, I/33/24, I/39/89, I/40/02, I/42/65, I/48/48, I/52/14, I/55/26, I/55/64, I/55/65, I/55/66, I/58/33, I/58/38, I/58/40, I/58/52, I/58/62, I/58/66, I/70/63, I/77/37, I/83/07, I/83/59, I/88/33, I/91/44, I/91/50, I/91/59, I/91/66, I/93/37, I/94/05, I/94/12, I/96/03, II/05/90, II/05/96, II/07/94, II/14/83, II/16/36, II/25/86, II/39/11, II/39/143

a.+ m I/98/122

a.+ ma I/52/14

a.+ mdan I/109/33, I/21/25, II/14/74

a.+ mdın II/16/42

a.+ mdı I/20/31

a.+ mgil I/11/94, I/98/56, I/134/22, I/70/66, I/72/45, II/25/37

a.+ mgilde I/134/35

a.+ mgildeyken I/130/48

a.+ mgillē I/83/69

a.+ mı I/133/46, I/30/11, I/50/25, I/77/64, II/05/105

a.+ mın II/14/77

a.+ mınan I/52/13

a.+ mı I/120/23, I/130/29, I/134/03, I/157/52, I/157/57, I/24/39, I/42/66, I/52/10, I/67/22, I/67/77, I/77/64, I/77/65, I/77/67, I/88/05, I/88/06, I/98/123, I/98/124, I/98/95, II/05/103

a.+ mız I/06/35, I/115/11, I/120/22, I/134/09, I/134/20, I/135/34, I/146/39, I/148/04, I/157/76,

I/17/59, I/88/12, I/88/17, I/88/19, II/05/37, II/14/71

a.+ mızā I/42/67

a.+ mızdan I/150/03, I/75/16

a.+ mızı I/148/05

a.+ mızı I/148/04, I/88/13

a.+ mī I/55/26, II/05/102

a.+ mnan II/14/75

a.+ n I/83/19, I/83/43

a.+ na I/152/74

a.+ nı I/08/90, I/113/118, I/152/135, I/152/74

a.+ ı I/04/52, I/112/76, I/14/28, I/14/68, I/74/101, I/77/60

a.+ ıa I/152/71

a.+ ıdan I/52/75

a.+ ınan I/55/77

a.+ ına I/14/27

a.+ sı I/02/36, I/08/83, I/08/86, I/110/32, I/113/121, I/120/30, I/123/19, I/125/24, I/136/35, I/136/36, I/137/14, I/137/19, I/137/21, I/138/44, I/140/62, I/140/69, I/15/20, I/26/24, I/33/142, I/45/38, I/59/79,

I/59/80, I/67/08, I/77/29, I/91/45, I/91/46, I/94/74, I/94/75, II/04/64, II/21/31

a.+ sığıl I/91/17

a.+ sığile I/83/02

a.+ sın I/45/47

a.+ sına I/126/08, I/77/63

a.+ sından I/138/51, I/22/32

a.+ sını I/138/45, I/72/19, II/01/34, II/24/77

a.+ sının I/33/113

a.+ sınığ I/110/08, I/134/03, I/136/36, I/137/37, I/52/79, I/75/49, I/95/76, I/99/55, II/28/41, II/34/57

a.+ sınığ I/88/46

a.+ sına I/08/99

a.+ yım I/88/26

a.+ ynan I/131/12

2. Kaynak, menşe. -2-

a. I/23/51

3. Kendi cinsinden olan veya kendine benzeyen şeyler içinde en büyük ve en önemli olan, temel, esas, asıl.

ana : Şaşkınlık, hayret, sevgi, takdir gibi duyguları ifade etmek için kullanılır.

a. I/15/74

ana pilavı : Düğünlerde gelin tarafının damat tarafına pişirdiği tavuklu pilava verilen ad.

a. pilavı I/148/22

ana sütü : Kadının çocuğunu beslemek için memelerinden gelen besleyici beyaz sıvı.

a. sütü II/07/146

ana türküsü : Düğünlerde gelin çıkarken söylenen bir türkü adı.

a. türküsü I/157/53

ana yaşı : Resmî olarak belirlenmemiş kişinin tam olarak doğduğu tarihe göre yaşı.

a. yaşı II/14/01

anası bellenmek : çok yorulmak, yoruluktan neredeyse kımıldamaz olmak.

a.+ m bellenirdi I/145/38

anası danası : Soyu soppu, ailesinin bütün fertleri.

a.+ sı danası I/69/23

övey ana : Bir kimsenin kendi öz annesi olmayan öz babasının karısı.

övey a. I/30/12

övü a. I/55/77

ana - : bk. anna- -10-

a.- dıñ I/05/27, I/09/11, I/158/05, I/68/13, I/68/31, I/68/47, I/95/63, II/02/09, II/10/35

a.- dıñ II/10/56

anâ : bk. ana¹ -2-

a.+ m I/110/58

a.+ na I/14/70

anâ : bk. ana¹ -3-

a. I/58/59

a.+ larımın I/76/21

a.+ ya I/136/24

anâ : bk. ana¹ -13-

a. I/42/63, I/48/18, I/48/75, I/52/69, II/05/104, II/05/96

a.+ m I/101/58, I/125/93, I/126/02, I/91/87

a.+ nûñ II/03/57

a.+ sı I/39/105

aña : bk. ana¹ -2-

a.+ m II/05/06, II/05/08

añâ - : bk. anna- -1-

a.- dıñ I/09/12

āna - : bk. anna- -9-

ā.- cañ I/134/29

ā.- cāñ I/134/10, I/134/36

ā.- dım I/68/29

ā.- dıñ I/05/59, II/29/12

ā.- mış I/08/88

ā.- ycāñ I/134/34

ā.- ycañ I/134/21

āna : bk. ana¹ -1-

ā.+ m I/101/67

bk. ana³ -5-

ā. I/134/12, I/134/14, I/134/18, I/134/23, alet, açar. -2-
I/134/35

ānā : bk. ana¹ -2-

ā.+ m I/101/56

ā.+ nūḡ II/03/57

ana_oḡulu : Okuma yazma çağına gelmemiş çocukları ilk okula hazırlayan çocuk yuvası, ana mektebi. -2-

a. I/149/14

a.+ muz I/149/14

anac : bk. annac -1-

a.+ ina I/122/27

ānad - : bk. anlat- -4-

ā.- abilirisem I/04/13

ā.- icām I/04/35

ā.- ırdıḲ I/08/80

ā.- ıvā I/08/05

analık : Anne yerine konan, anne yerini tutan kadın, üvey anne. -1-

analık yap- : Anne gibi candan bakmak, himaye etmek, anne şefkati göstermek a. yapdım I/140/29

analıḲ : bk. analık -1-

a. I/55/25

ananaT : bk. annad -1-

a. I/124/15

anarşi : Kargaşalık, karışıklık. -2-

a. I/138/116, I/138/123

anarşit : Anarşist, anarşi çıkaran, düzene karşı gelen, kargaşalık yaratan kimse, bozguncu. -1-

a.+ i I/28/01

anārşit : bk. anarşit -1-

a.+ ler I/50/26

ānaş - : bk. anlaş- -1-

ā.- amadılar I/119/33

ānat - : bk. anlat- -4-

ā.- çan I/54/09

ā.- ırdıḡ I/08/94

ā.- ma I/109/45

ā.- tılā II/29/18

anātar : Kilit açıp kapamak için kullanılan

a.+ ı II/28/45

a.+ ını II/20/83

anca : bk. ancak -30-

a. I/03/23, I/03/24, I/03/43, I/06/17, I/06/27, I/06/48, I/132/02, I/134/57, I/144/26, I/156/36, I/158/55, I/158/56, I/159/40, I/18/09, I/49/62, I/52/16, I/52/70, I/57/09, I/59/68, I/64/120, I/68/35, I/74/44, I/75/24, I/85/17, I/85/29, II/07/103, II/07/61, II/07/62, II/22/46

ancā : bk. ancak -1-

a. I/03/38

ānca : bk. ancak -3-

ā. I/112/69, I/69/28, II/22/02

ancaḲ : Yalnız, sadece. -2-

a. I/16/60, I/64/57

ancaḲ : bk. ancak -6-

a. I/56/33, I/56/34, I/56/59, I/62/22, I/64/119, II/10/24

āncaḲ : bk. ancak -1-

ā. I/03/39

ancı : Anjiyo, damar içine özel bir madde şırınga ederek damarın görülür duruma gelmesi işlemi, damarı görüntüleme. -2-

a. I/17/22, I/17/36

ancı : bk. ancak -4-

a. I/71/70, II/06/71, II/10/67, II/38/15

āncı : bk. ancak -2-

ā. II/01/14, II/01/26

āncı : bk.ancı -1-

ā. muncu I/91/20

anÇa : bk. ancak -3-

a. II/29/69, II/29/73, II/29/84

ancı : bk. ancak -1-

a. II/06/03

ane : bk. ana -3-

a. I/128/25, I/57/36

a.+ ḡe I/72/23

āne : bk. hane -3-

ā. II/10/08, II/17/05

ā.+ si II/10/06

anĕnevī

anĕnevī : An'aneyle ilgili, nesilden nesile geçerek devam eden özellikler, âdetler ve alışkanlıklarla ilgili, gelenek hâlini almış, geleneksel. -1-

a. II/23/125

anĕari : Angarya, ücret vermeden yaptırılan iş. -1-

a. II/09/43

anĕaz : Kuru ağaç parçaları, kurumuş, çürümeye yüz tutmuş ağaç gövdesi, kökü ve bunların köylü tarafından ormandan belli bir dönemde kesim izni. -2-

a. I/76/70, I/76/71

ani : bk. ana¹ -2-

a. II/24/03

a.+ ları II/17/83

āni - : bk. anna- -1-

ā.- ycā I/107/02

ani : bk. ana¹ -1-

a.+ larımız II/24/63

anım : bk. hanım³ -3-

āyşa a. I/59/03

mēyrem a. I/65/38

bk. hanım²

a.+ ı I/46/122

ani : bk. hani -2-

a. II/21/43, II/33/60

anī : bk. hani -1-

a. I/58/45

āni : bk. hane -1-

ā. II/10/10

aniden : bk. āniden -1-

a. I/125/03

āniden : Birdenbire, ansızın. -1-

ā. II/07/111

anlá - : bk. anna- -2-

a.- ycāñıS II/37/63

a.- ycēn II/19/104

āñla - : bk. anna- -1-

ā.- dıñ I/122/67

anlad - : bk. anlat- -3-

a.- em II/08/43

a.- ırsan II/34/52

a.- ırsañ II/37/23

anlaş - : Aynı fikir üzerinde karar kılmak, uyuşmak, uzlaşmak, mutabakata varmak. -1-

a.- amazdıñ II/19/106

anlat - : (Birinin bir şeyi) Anlamasını, kavramasını sağlamak, zihnine sokmak, açıklamak, izah etmek, tefhim etmek. -11-

a. II/34/48, II/34/52

a.- am II/19/143

a.- çağ II/34/30

a.- cız II/34/52

a.- ırdı II/06/66, II/06/67

a.- mışlardır I/34/36

a.- sam I/21/30

a.- saña II/20/57

a.- sinnā II/34/42

anlatmı : bk. annatma -1-

a.+ ya I/157/42

anna : Anlamak, bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. -23-

a. I/05/30, II/18/27

a.- dam I/102/19

a.- dı I/93/07, I/93/23, I/93/25, I/93/41

a.- dım I/112/59, I/60/56, I/87/04

a.- dın I/122/17, I/154/40

a.- dıñ I/109/19, I/122/18

a.- llaşdı I/20/76

a.- maSsıñız I/155/18

a.- mış II/09/34

a.- mışla I/150/42

a.- mıyodum I/35/58

a.- mıyoz I/10/01

a.- r I/132/08

a.- rın I/14/17

a.- yoñ I/72/41

anna : bk. hani -1-

a. I/87/39

annā - : bk. anna- -1-

a.- yollaş I/20/75

annā : Şaşkınlık, hayret, sevgi, takdir gibi duyguları ifade etmek için kullanılır -1-

a. I/161/43

anna - : bk. anna- -1-

a.- dıñ I/144/72

annac : Karşı, karşı taraf. -6-

annac a.+ a I/47/75

a. annaca I/47/75

a.+ ında I/142/12, I/47/70

a.+ ındaki I/45/45

a.+ ıñıza I/11/16

annaç : bk. annac -1-

a.+ larda I/140/66

annad - : bk. anlat- -33-

a. I/157/25

a.- am I/47/29, II/30/54, II/35/09

a.- aman I/67/14

a.- an I/87/16

a.- eyin I/80/50

a.- eyoz I/82/35

a.- ıllādı II/32/134

a.- ıllardı I/135/36

a.- ıllardı I/135/35

a.- ırdı I/03/18, I/05/28, I/08/80, I/49/64, II/12/40

a.- ırlardı I/76/89, I/76/90

a.- ırlarmışdır I/80/47

a.- ıvedim II/20/64

a.- ıvercēdi I/30/38

a.- ıverem I/69/84

a.- ıveriyon I/75/66

a.- ıvesin I/72/07

a.- ıyım I/50/83

a.- ıyın I/08/81

a.- ıyın I/18/13

a.- ıyē I/05/35

a.- ıyola I/76/25

a.- ıyom I/120/25

a.- ıyon I/157/20, I/76/64, I/76/65

annad : Anadut, ekin demetlerini arabaya koymaya ve harmanı aktarmaya yarayan,

üç, dört, beş, yedi çatallı olabilen, uzun saplı aygıt, dirgen, yaba. -4-

a.+ ına I/87/59

a.+ inan I/130/11, I/87/18

a.+ innan I/135/28

annād - : bk. anlat- -1-

a.- ır II/35/52

ānnad : bk. annad -1-

ā. I/135/29

annadıñ : bk. annatış -1-

a.+ ı I/05/21

annam : bk. anlam -5-

a.+ ı I/23/56, I/56/09

a.+ ına I/56/06, I/56/07, I/56/08

annanne : Annenin annesi, nine. -8-

a. I/41/45, I/60/100, I/73/32, II/13/14, II/21/52

a.+ m I/106/58, I/24/04

a.+ sī I/82/11

annāanne : bk. annanne -1-

a. I/28/60

annaş - : bk. anlaş- -10-

a.- amadıñız I/24/36

a.- amazlık I/13/28

a.- dığ I/59/13

a.- ınca I/125/58

a.- ırdıK II/35/114

a.- ırsā I/25/28

a.- ıyōS I/09/73

a.- mazsa I/25/28

a.- mış I/133/60

a.- tılar I/112/49

annaş : bk. annac -5-

a.+ da I/122/24, I/18/46

a.+ takı I/45/01

annâş : bk. annac -1-

a.+ da I/24/26

annaşıl - : Anlaşılmaq, ne olduğu bilinmek, kavranılmak. -1-

a.- masıñ II/23/128

annaşmazlık : Düşünce ve fikir ayrılığı,

annat -

uyuşmazlık, ihtilaf. -1-

a. I/117/09

annat - : bk. anlat- -78-

a. I/08/14, I/112/81, I/112/83, I/126/82, I/128/04, I/157/25, I/25/15, I/25/16, I/41/09, I/49/82, I/90/10, I/91/30, II/03/36

a.- am II/19/46

a.- ĩm II/23/166

a.- áyĭm II/13/04

a.- cam I/145/02

a.- can I/50/40

a.- cân I/98/23

a.- caS II/30/54

a.- dını I/76/65

a.- dıñ I/06/129

a.- ěn I/115/04

a.- eyim II/13/03

a.- ıĭĭár I/60/56

a.- ıllardı I/11/89

a.- ır I/128/01, I/15/78, I/156/61, II/23/178

a.- ırdı I/05/19, I/111/86, I/112/78, I/133/64, I/156/63, I/56/21, I/59/75, I/59/76, II/06/56

a.- ırım I/60/01

a.- ırladı I/87/97

a.- ırlardı I/09/78

a.- ırlardı I/06/61

a.- ırlarmıştı I/56/23

a.- ıverem II/37/121

a.- ıveridi I/59/74

a.- ıverirdi I/59/73

a.- ıvı II/03/34

a.- ıyım I/125/47, II/23/176

a.- ıyın I/125/57

a.- ıyodu II/03/17

a.- ıyödu II/09/25

a.- ıyom I/139/43, II/23/06

a.- ıyon I/98/23

a.- ıyorum I/139/44

a.- madılā II/35/102, II/35/103

a.- mazdı I/05/29, I/113/120, II/06/66

a.- mazımıştı II/23/138

a.- mıyen I/145/44

a.- mıynan I/63/57

a.- mıyolādı II/35/99

a.- sam I/72/65

a.- sām II/16/87

a.- saña I/95/25, II/03/33

a.- sın I/128/01

a.- tırcağ II/24/53

a.- Tĩ I/107/10

a.- Tĩm II/03/31

a.+ Tĩnı I/76/17

annat : bk. annad -8-

a. I/103/23, I/128/42, I/130/11, I/21/55, I/70/06, I/87/60

a.+ ına I/07/49

a.+ lar I/87/61

ānnat - : bk. anlat- -1-

ā.- cāk II/16/02

ānnaT : bk. annad -1-

ā. I/130/09

ānğat - : bk. anlat- -1-

ā.- cām II/21/07

annatış : Anlatış, anlatma işi. -1-

a.+ ı I/75/19

annaTma : Anlatma, anlatmak işi. -2-

a.+ m II/09/03

a.+ nan I/62/07

annayışlı : Anlayışlı, hoş gören, hâlden anlayan, müsamahakâr. -1-

a. I/17/48

anne : 1. Çocuk doğurmuş olan kadın, ana. -236-

a. I/05/47, I/08/99, I/106/66, I/109/31, I/110/28, I/121/30, I/128/09, I/128/37, I/132/54, I/137/42, I/152/102, I/25/15, I/48/41, I/53/29, I/53/34, I/53/71, I/55/27, I/58/58, I/65/46, I/68/27, I/72/82, I/73/30, I/78/49, I/88/10, II/21/30, II/22/39, II/29/18, II/39/117

a.+ cĩm I/126/25, I/126/36, I/58/21,

I/58/23, I/58/37

a.+ cāzım I/145/13

a.+ lēmiz I/31/63, I/71/52, I/84/23,
II/08/09, II/08/13, II/20/77

a.+ lēmizden I/44/27

a.+ ler I/16/04

a.+ leri I/121/14

a.+ lerimiz I/76/65, II/21/20

a.+ lerimiziz I/76/64

a.+ lerine I/111/98

a.+ lerini I/16/04

a.+ m I/05/28, I/05/29, I/07/106,
I/101/04, I/107/55, I/110/35, I/110/40,
I/110/42, I/113/115, I/113/13, I/115/51,
I/116/03, I/121/106, I/132/55, I/140/32,
I/141/22, I/145/13, I/155/40, I/22/13,
I/24/22, I/32/10, I/34/47, I/34/51, I/38/51,
I/40/03, I/40/07, I/41/76, I/42/07, I/44/33,
I/46/54, I/49/64, I/49/67, I/50/16, I/50/40,
I/50/45, I/52/06, I/55/25, I/58/05, I/58/08,
I/58/10, I/58/14, I/58/18, I/58/35, I/58/91,
I/59/08, I/61/48, I/67/68, I/70/62, I/73/10,
I/73/23, I/73/32, I/73/33, I/73/70, I/73/73,
I/73/74, I/73/76, I/73/77, I/76/40, I/78/47,
I/78/49, I/78/53, I/80/26, I/80/27, I/85/04,
II/03/02, II/03/03, II/06/66, II/06/72,
II/06/82, II/09/11, II/09/16, II/14/94,
II/15/82, II/20/47, II/20/78, II/25/20,
II/25/79, II/25/82, II/25/91, II/25/93

a.+ mī I/121/105, I/50/18

a.+ mden I/113/116

a.+ me I/110/22, I/62/03, I/80/27,
I/80/28, I/91/09, II/25/93

a.+ mgil I/11/89, I/110/32, I/53/02,
I/53/45, I/73/14, I/73/15, II/11/60, II/12/84

a.+ mgilde I/78/11

a.+ mgiliñ II/25/31

a.+ mgiliñki I/34/69

a.+ mgillē II/11/54

a.+ mi I/45/15, I/78/45, I/79/32

a.+ min I/112/76, I/18/70

a.+ minen I/110/21, II/25/98

a.+ minkilēnden II/34/69

a.+ miñ I/110/43, I/112/76, I/112/77, **anne** - : bk. anna- -1-

I/124/50, I/131/29, I/151/32, I/38/53,
I/41/29, I/46/54, I/51/51, I/51/52, I/78/51,
I/99/55, I/99/59, II/09/09, II/24/17, II/24/19

a.+ miñkiler I/151/30

a.+ miñkinde I/115/52

a.+ miz I/62/04, I/131/35, I/135/35,
I/151/06, I/51/52, II/24/53

a.+ miziñ II/21/14

a.+ mle I/86/64

a.+ mlē II/06/79

a.+ mler I/111/86, I/73/43

a.+ mlēr II/06/80

a.+ mlere I/40/18

a.+ mleriñ I/151/28, I/40/72, I/65/45

a.+ mlernen I/40/76

a.+ mnen I/78/12

a.+ mner II/06/82

a.+ ngile I/100/16

a.+ ngiliñ II/03/33

a.+ ni I/83/43

a.+ ŋ I/04/66, I/41/45, I/44/75, I/55/73,
I/58/36, I/74/97, I/80/56

a.+ ŋe I/121/42

a.+ ŋgil I/80/56

a.+ ŋgile I/80/66

a.+ sī I/106/76, I/112/77, I/136/29,
II/14/76

a.+ si I/07/11, I/107/55, I/112/76,
I/146/54, I/46/54, I/90/32, II/15/94,
II/30/67

a.+ sigil I/113/80

a.+ sinden I/157/13

a.+ sini I/113/119

a.+ sinnen II/13/14

a.+ siye I/44/17

a.+ siynen I/113/78

a.+ ye I/113/32

2. Kadın isimlerinden sonra kullanılan
ve saygı ifade eden unvan sözü.

ācı a. I/152/50

ḫacı a. I/152/102

annē

a.- ycān I/109/55

annē : bk. anne¹ -11-

a. I/05/47, I/08/99, I/112/43, I/113/29, I/128/03, I/128/33, I/152/121, I/67/75

a.+ m I/50/41

a.+ mgiļiņ I/154/64

övey annē : Bir kimsenin kendi öz annesi olmayan öz babasının karısı.

övey a. II/15/95

āne : bk. anne -8-

ā. II/29/06, II/29/18

üvüy ā. I/55/74

ā.+ m I/73/31, II/25/19, II/25/97

ā.+ ŋ I/72/85

anneliK - : Anne olma durumu ve sıfatı, analık, validelik. 2-

a. yaptım I/85/12

a. yapTım I/58/15

annenne : bk. annanne -3-

a.+ m II/09/12

a.+ siniņ I/137/20

anneš : bk. annac -1-

a. I/94/81

anni - : bk. anna- -9-

a.- can I/14/07

a.- mam II/17/09

a.- yamadıņ I/76/62

a.- yamassıņ I/62/24

a.- yanna I/76/62

a.- ycēņ I/86/65

a.- yodu II/35/52

a.- yonņ I/95/102, I/95/42

aņni - : bk. anna- -1-

a.- yonņ I/95/23

anniš : bk. annac -1-

a.+ dı I/87/47

anni - : bk. anna- -1-

a.- yin II/28/23

ansızda : Beklenmedik bir zamanda, hatırdan yokken, birdenbire, ani, aniden. -1-

a. I/79/99

antireman : Bir spor dalında yapılan hazırlık çalışması, idman. -1-

a.+ da I/69/34

aņ - : bk. an- -11-

a.- ar I/64/118

a.- arsin I/40/62

a.- arsinız I/87/40

a.- dı I/91/78

a.- dım I/87/52

a.- ılcēmiş I/80/54

a.- ıldıķ I/112/01

a.- ılır I/72/79

a.- ılıyo I/72/34, I/72/76

a.- mıyō I/74/34

āņa - : bk. anna- -1-

ā.- dıņ I/05/53

aņıl - : Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek. -1-

a.- dı I/06/83

aņnad - : bk. anlat- -6-

a.- ılmaz II/11/49

a.- ımıņ II/05/99

a.- ırdı I/150/34, I/150/40

a.- ırsıņ I/157/22

a.- ıyon I/157/21

āņnad - : bk. anlat- -1-

ā.- ırdı II/11/48

aņnaš - : bk. anlaš- -1-

a.- mıšlar I/48/60

aņnaT - : bk. anlat- -2-

a. I/157/25

a.- ıvē II/11/51

ap - : bk. yap-¹ -1-

a.- ceņ I/71/42

āpa : bk. arpa -1-

ā. II/09/07

apaķ : Bembeyaz. -1-

a. I/33/49

apallō : bk. aparlō -2-

a. I/155/79, I/155/83

apallı : bk. aparlö -1-

a.+ dan I/155/83

aparlö : bk. aparlö -1-

a. I/104/47

aparlö : Hoparlör, elektrik enerjisini sese çevirmeye ve bu sesi istenen yüksekliğe çıkarmaya yarayan alet. -2-

a. I/104/45

apartman : Bir ailenin veya bir kişinin oturmasına elverişli, odaları, banyo, mutfak vb. kısımları bulunan, bağımsız dairelere bölünmüş bina. -1-

a. II/22/45

apartmen : bk. apartman -1-

a.+ nêde I/53/16

aPdes : bk. abdes -1-

a.+ imizi alışız II/21/05

apıldı - : Sendelemek. -1-

a.- yalaK I/134/59

aPla : bk. abla -2-

a.+ m I/11/08

a.+ mgildê I/11/09

apsâni : bk. hapis -1-

a.+ diydi II/01/05

ar : Zor'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi -1-

ar zor : Zorlukla, güç hâlde, dara dar, ucu ucuna, zar zor.

a. zor II/09/13

âr - : Ağarmak, yıkanıp, tertemiz olup be-yazlaşmak. -1-

â.- mıyoru I/21/09

ara : 1. İ.ç. -32-

a.+ lānda II/23/61

a.+ larına I/111/61, I/126/60

a.+ larında I/02/16, I/118/09

a.+ mızda II/23/82, II/35/106

a.+ sı II/21/06

a.+ sına I/111/19, I/111/44, I/111/64, I/111/67, I/111/72, I/111/73, I/12/19, I/121/88, I/93/09, II/15/117, II/37/90, II/37/92

a.+ sına yapıyön I/111/47

a.+ sında I/09/31, I/121/17, I/125/61, I/91/61, I/96/29, II/25/77

a.+ sındā I/61/39

a.+ sını II/15/120, II/21/27

a. yerinde I/06/20

2. İki kişi veya iki şey arasındaki ilişki. -23-

bi a.+ da I/152/12, I/34/24, I/34/25, I/35/25, I/35/26, I/73/14, I/76/14, II/14/58, II/16/104

a.+ dı gālīyo II/08/69

a.+ mızda I/113/26

a.+ sı I/117/09

a.+ sında II/19/139

bi a.+ dı II/06/08

bi a.+ dā I/121/47

kendi a.+ lānda II/23/78

kendi a.+ larında II/15/15

kendi a.+ mızda II/23/82

kendi a.+ mızda yapādık II/23/82

bir a.+ ya gelirdi I/94/66

bāçe a.+ sına I/32/24

3. Bir oluştan diğer bir oluşa kadar geçen zaman fasılası. -20-

bi a. I/11/45

bir a. I/10/52

a.+ da I/110/48, I/99/68

a.+ dā I/05/14

a.+ dan I/05/13

a.+ sı I/30/15, I/30/47, I/61/75, I/149/09

a.+ sındı II/02/70

a.+ sındı II/02/70

ara a. I/79/94

a. ara I/79/94

a. sıra I/150/54, I/31/68, I/64/103, II/19/108, II/19/109

a. sırā I/39/89

4. (Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mabeyin. -17-

a.+ da I/122/29

- a.+ dağı I/117/43, I/94/55
 a.+ dan I/122/20
 a.+ lāndan I/08/76, I/47/59
 a.+ sı I/157/29
 hāpic a.+ sına I/08/92
 a.+ sında I/117/36, I/138/127, I/46/53
 a.+ sında I/08/75
 a.+ sındı II/06/47
 a.+ sını II/24/86
 a.+ ya I/07/70, I/156/59
 a. yer I/160/19
 5. Yaş farkı. -10-
 a.+ ları I/22/15
 a.+ lı I/48/45
 a.+ mız I/110/49, I/80/64
 a.+ mızda I/131/08
 a.+ nız I/134/11
 a.+ sı I/48/42, I/48/44
 a.+ sī I/48/45

6. İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesafe. -2-

- a. I/14/67
 a.+ sı I/79/65

7. Bu, şu, o işaret sıfatlarıyla kullanıldığı vakit sınırları belli bir zamanı, bir sıfatıyla kullanıldığı vakit ise belirsiz bir zamanı ifade eder, aralık. -1-

- şu a. I/149/43

ara soğak : Caddeleri veya büyük sokakları birbirine bağlayan ikinci derecedeki yol.

ara : bk. arada -1-

- a. I/64/93

arâ : bk. ara⁷ -1-

- bi a. I/142/14

- a. soğak II/18/22

arâ : bk. ara⁴ -1-

- a. I/160/19

ara - : 1. Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharri etmek. -14-

- a. I/108/54, I/79/48

- a.- dılar I/140/67
 a.- dım I/06/101, I/06/103, I/22/02
 a.- dıñ I/139/46
 a.- ma I/75/57
 a.- mazdı I/128/60
 a.- rdıK I/155/55
 a.- ırım II/23/116
 a.- ya I/08/113
 a.- yı I/08/113

2. Elde etmeyi istemek, üzerinde durarak elde etmeye çalışmak. -7-

- a.- dı I/45/25
 a.- dımızı I/52/33
 a.- nıyodu II/13/54
 a.- ñ I/140/41
 a.- ycan I/25/14
 a.- yoruS I/140/24

3. Özlemek, arzulamak, hasretini çekmek. -5-

- a.- mazlâ I/08/29
 a.- mazlar I/08/32
 a.- ñ I/144/47
 a.- Tmasın I/15/71, II/08/72

4. Üzerinde durmak, önem vermek. -4-

- a.- dım I/122/62
 a.- mıyoz I/102/88
 a.- nmıyodu I/146/43
 a.- nmödu I/75/34

5. Bulunmak, var olmak. -4-

- ne a.- sın I/121/35, I/49/64, I/96/78
 ne a.- sını I/64/63

6. Arayıp sormak. -3-

- a. I/112/45
 a.- madı I/80/52
 a.- rın II/25/114

7. Hâl hatır sormak için yoklamak, ziyaret etmek, ilgi gösterip meşgul olmak. -3-

- a.- dılâ II/13/45
 a.- madılar I/112/45
 a.- maz I/112/45

8. Yoklamak, araştırmak. -2-

- a.- dığ I/147/25
a.- dıK I/147/36
arā - : bk. ara-³ -1-
a.- yodum I/78/45
bk. ara-⁶ -2-
a.- İlāmiş II/18/31
arā - : bk. ara-¹ -5-
a. I/108/54, II/23/114
a.- mış I/139/24
a.- r II/23/114
a.- sañ II/27/47
ārā - : bk. ara-³ -1-
ā.- ır I/95/34
araba : At, eşek, öküz gibi hayvanlar tarafından çekilen ya da motorla işleyen, yük ve insan taşıyan tekerlekli kara taşıtı. -193-
a. I/03/68, I/111/114, I/112/01, I/122/02, I/126/27, I/133/26, I/137/53, I/138/110, I/140/58, I/147/38, I/15/12, I/152/104, I/153/123, I/153/124, I/155/23, I/16/53, I/16/59, I/160/02, I/17/17, I/20/11, I/20/21, I/27/31, I/40/40, I/41/93, I/49/46, I/49/62, I/49/64, I/49/68, I/52/90, I/54/63, I/55/63, I/61/74, I/66/05, I/66/36, I/66/54, I/68/71, I/68/79, I/69/40, I/75/28, I/79/61, I/79/63, I/96/16, II/23/150, II/29/03
at a. I/01/52
āt a. I/108/43
a.+ da I/145/70, I/49/21, II/12/17
a.+ dan I/153/86, II/25/62, II/25/65
a.+ lā I/145/57, I/153/110, I/30/53, I/77/29
a.+ lāda I/154/06
a.+ lāmız I/153/122
servis a.+ lāmız II/29/13, II/29/84
a.+ lāmnān II/29/84
at a.+ lāna I/154/24
a.+ lānan I/01/96, I/146/70, I/161/38
öküz a.+ lānan I/146/70, II/09/06
beygir a.+ lānda I/145/70
a.+ lannan I/130/13
at a.+ lānnan I/153/121
beygir a.+ lānnan I/70/18
a.+ lāñ I/153/16
a.+ lar I/111/108, I/137/53, I/143/70, I/16/61, I/17/18, I/17/19
a.+ lara I/08/20, I/145/54, I/145/61, I/39/48
a.+ ları I/08/19, I/125/85, I/153/16, I/16/54, I/16/55
at a.+ ları I/153/110, I/153/16
beygir a.+ ları I/145/68
a.+ larınān I/18/26
gelin a.+ larınan I/87/78
a.+ larna I/126/55
a. maraba I/82/03
a. mıraba I/47/30
a.+ mız I/139/59, I/143/71
a.+ mıza II/12/17
a.+ mızınan II/29/06
a. muraba I/112/36
a.+ nın I/138/129, I/151/12, I/155/97, I/27/25, I/54/69, I/68/52, I/87/64
a.+ nız II/34/51
a.+ ır I/100/11
a.+ ır I/79/65
a.+ ırıznan I/79/69
a.+ sı I/18/27, I/18/28, I/32/42, I/76/80, II/35/11
at a.+ sı I/121/113, I/155/96
derece a.+ sı I/74/60
durağ a.+ sı I/158/42
gelin a.+ sı I/08/21, I/125/86
motur a.+ sı I/96/87
öküz a.+ sı I/121/113
parça a.+ sı II/38/12
seri a.+ sı I/125/11
at a.+ sılan I/156/30
a.+ sına I/08/21
at a.+ sına I/71/15
at a.+ sinā I/101/32
beygir a.+ sına I/70/79
motur a.+ sına I/25/57

araba goş-

öküz a.+ sına I/156/32, I/157/08
 öküz a.+ sinā I/76/45
 at a.+ sinan I/145/62, I/157/31, I/157/32
 at a.+ sinān I/161/41
 at a.+ sıñan II/14/75
 beygir a.+ sinan I/145/64
 öñ a.+ sinan II/07/47
 öküz a.+ sindān I/76/50
 at a.+ sını I/71/17
 beygir a.+ sını I/87/02
 durağ a.+ sını I/158/43
 eşşeg a.+ sını I/87/02
 motur a.+ sını II/06/32
 öküz a.+ sını I/87/02
 at a.+ sınıñ I/101/32, I/102/77, I/77/08
 at a.+ sinnan I/145/62, I/77/06, I/96/36, II/08/87
 öküz a.+ sinnan I/76/45, I/96/36
 el a.+ sıyla II/23/18
 a.+ sıynan I/11/42, I/18/28, I/53/48
 at a.+ sıynan I/07/59, I/101/33, I/135/22, I/24/40
 motur a.+ sıynan I/25/55
 paytın a.+ sıydı II/01/57
 a.+ ya I/126/29, I/136/17, II/34/104
 a.+ yı I/100/47, I/39/49, I/56/59
 a.+ yĩ I/66/18
 a.+ ynan I/10/99, I/138/130, I/140/57, I/56/54, I/66/53
 a.+ ynağ I/17/16, I/56/55
araba goş- : Hayvanları bağlamak yoluyla arabayı harekete hazır duruma getirmek.
 öküz a.+ sı goşuyuduk I/155/96
 a.+ sını goşan I/72/70
arabā : bk. araba -2-
 at a. I/25/54
 a.+ ylān I/156/30
arabā : bk. araba -3-
 a. I/41/82, I/72/41, I/76/75
araba : bk. araba -2-

a. I/74/60
 a.+ sı I/143/60
arāba : bk. araba -21-
 a. I/131/48, I/156/41, I/56/55, I/62/33, I/77/07, II/07/25, II/09/25, II/24/110, II/24/111, II/24/114, II/35/11
 a.+ lañan I/16/54
 a.+ nıñ I/54/65
 at a.+ sı I/77/07
 el a.+ sı I/152/43
 beygir a.+ sı goşardı I/87/03
 dombıy a.+ sını goşarladı I/102/22
 öküz a.+ sī I/87/02
 at a.+ sīnan I/62/33
 a.+ ya I/152/07
 aÇıK a.+ yı II/23/101
arāba : bk. araba -4-
 ā.+ nıñ II/12/19
 at ā.+ sinan I/71/18
 at ā.+ sınıñ I/71/16
 at ā.+ sinnan I/71/16
arāba : bk. araba -1-
 ā. II/24/110
arabalı : (<<arabalık+ı) Araba konan yer, garaj. -1-
 a.+ nda I/122/82
arabaşı : Çokça tavuk veya koyun etiyle yapılarak, tepside dondurulmuş hamurla, kışın, sıcak içilen ekşili, biberli bir çeşit çorba. -19-
 a. I/36/48, I/36/62, I/121/60, I/132/13, I/132/14, I/132/18, I/132/26, I/132/30
 a.+ mız I/132/24
 a.+ nı I/36/62, I/132/22, I/132/26, I/132/34, I/132/37
 a.+ nıñ I/121/76
 a.+ nī I/132/16
 a. yapalladı I/121/53
 a. yaparıS I/132/12
 a. yapardı I/36/49
arabaşı : bk. arabaşı -1-
 a. I/36/50

arabe : bk. araba -2-

a.+ yi I/69/55

a.+ ynen I/68/78

arabi : bk. araba -24-

a. II/01/25, II/04/91, II/04/92, II/07/20, II/07/21

a.+ ya I/123/20, I/123/23, I/124/37, I/150/11, I/157/09

a.+ yı I/155/96, I/41/93, I/74/56

a.+ ynan I/10/101, I/145/64, I/52/90, I/74/49, I/77/06, I/79/65, II/08/109, II/08/86

arâbi : bk. araba -3-

a. II/24/109

a.+ lâ II/18/22

acıK a.+ ynan II/23/101

arabî : bk. araba -1-

a.+ ynan II/08/106

arâbî : bk. araba -1-

a.+ nan I/62/33

arac : Taşıt, vasıta. -1-

a.+ ı I/41/70

aracı : Bir işi yapmak veya tarafları uzlaştırmak, anlaşmalarını sağlamak için araya giren, vasıta olan, tavassut eden kimse, elçi, vasıta. -3-

a. II/04/78

a. olurdu I/113/27

aracılı : (aracılık+ı) Bir işin olması için iki taraf arasına girme, ara buluculuk, tavassut. -1-

a. +yla I/34/05

arada : Bazen, vakit vakit, seyrek olarak. -9-

a. I/07/100, I/102/31, I/23/38

a. verirdiK I/91/69

a. yapar I/129/35

arada bi : Bâzı bazı, bâzan.

a. bi I/35/63

arada sırada : Ara sıra.

a. sırada I/155/94, I/75/67, I/75/68

ārada : bk. arada -1-

ā. bi I/49/46

arala - : Yarı açık duruma getirmek, hafifçe açmak. -1-

a.- mış I/95/66

aralı : bk. aralık II -1-

a.+ yâ II/36/11

aralık I : 1. Birbirine bitişmeyen iki şey arasında kalan mesafe, iki şey arasındaki açıklık. -1-

a.+ gan II/28/38

2. Bir şeyin kesilmesiyle yeniden başlaması arasında geçen zaman fasılası, zaman içinde verilen fasıla. -1-

a.+ ları I/22/16

aralık II : Yılın, Kasım ve Ocak ayları arasındaki 31 gün çeken on ikinci ayı, kış aylarından ilki. -2-

a. I/53/40

a.+ Tağ II/36/09

aralık : bk. aralık II -1-

a.+ ta I/53/40

aramı : Arama, aramak işi. -1-

a.+ yı I/57/35

aramı : bk. aramı -1-

a.+ ye I/57/29

araştır - : bk. araştır- -4-

a.- ı II/02/24

a.- ıyó I/01/81

a.- ırlar I/09/12

a.- mış I/56/08

arâşdır - : bk. araştır- -1-

a.- mış I/149/66

araştırma : bk. araştırmá -2-

a.+ mıza I/92/47

a.+ sını II/18/10

araştırmacı : bk. araştırmacı -1-

a.+ lağ I/07/111

araştır - : Soruşturmak, tahkik etmek. -3-

a.- dıladı II/07/67

a.- dım II/02/25

a.- ılmadı II/09/15

araştırmá

araştırmá : Bir konu veya bir kimse hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapma, tahkik. -1-

a.+ yá II/38/105

araştırmacı : Herhangi bir konu üzerinde ilmi araştırma yapan kimse. -1-

a. II/26/15

arat - : Bir şeyi bulma işini başkasına yaptırmak, başkası eliyle buldurmaya çaışmak. -2-

a.- dırmasın I/93/66

a.- masıñ I/43/33

arazı : bk. arazi -3-

a. II/09/80

a.+ mizdi II/09/59

a.+ mizi II/09/58

arāzı : bk. arazi -1-

a. II/10/56

arāzı : bk. arazi -1-

a.+ lāna I/147/21

arazi : bk. arazi -12-

a. I/117/09, I/64/56, II/38/63

a.+ de I/142/57

a.+ leri II/19/165

a.+ mız I/142/56

a.+ niñ I/142/18

a.+ sini I/64/49, I/64/51

a.+ yi I/117/31, I/117/33, I/117/43

arāzı : Yerler, topraklar; yer, toprak. -19-

a. I/142/20, I/41/34, I/68/36, II/10/42, II/10/46

a.+ de I/147/38

a.+ lē I/46/110

a.+ leğ I/147/20, I/56/18

a.+ lerini I/03/88

a.+ miz I/41/79, II/09/29

a.+ niñ I/142/19

a.+ si I/147/21, II/26/53, II/26/54, II/35/17

a.+ sini I/46/119

arbá : bk. araba -1-

a.+ ynan II/21/15

ard : Arka taraf, arka. -12-

a.+ ına I/121/46, I/14/21, I/15/51, I/44/15

a.+ ını I/27/25

a.+ ĩ I/47/80

ardından : Sonra, daha sonra, akabinde.

a.+ ınan I/130/12

a.+ mñan II/28/71

a.+ ĩnan II/28/74

a.+ ından I/121/49, I/20/83

a.+ ından I/31/32

ardı : bk. ard -1-

a.+ ı I/23/48

ārd : bk. ard -2-

ā.+ ı I/60/15

ā.+ ından II/24/103

ardıç : Kozalaklılar sınıfının çamgiller familyasından, yaprakları kışın da dökülme-
yen, çeşitli türleri bulunan ağaç veya ağaççık. -2-

a. I/117/32, I/75/38

ardıç : bk. ardıç -1-

a. I/75/38

ardış : bk. ardıç -2-

a. I/117/32, I/117/36

ārdiyeci : Ardiye işleten kimse. -2-

ā.+ le II/30/21

ā.+ lē II/30/40

are - : bk. ara-³ -2-

a.- yon I/152/39

ne a.- yon I/152/40

arē - : bk. ara-³ -3-

a.- yon I/152/40

a.- yyom I/152/36

a.- yyon I/152/36

areFe : bk. arife -1-

a. I/37/46

āret : bk. ahiret -1-

ā. goçu II/15/09

argác : Dokuma tezgâhlarında enine atılan

iplik, atkı. -2-

a.+ ı I/94/34, I/94/35

argadaş : bk. arkadaş -1-

a. I/61/51

argıdaş : bk. arkadaş -1-

a.+ lāmı II/08/11

arı : Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayıp bal yapan, vızıldayarak uçan, eklem bacaklı, sokucu böcek. -16-

a. I/158/61, I/76/94, I/76/95

a.+ lāmız I/148/63

a.+ lar II/31/24

a.+ lara I/39/104

a.+ ları I/09/77, II/31/25

a.+ larımız II/31/32

a.+ larınan I/17/68

a.+ m II/23/20

bal a.+ sı I/17/69

eşşeg a.+ sı I/17/69

a.+ ya I/158/61

arı - : bk. ara⁻¹ -13-

a.- yollā I/41/82

a.- yóllā II/05/30

a.- yonjuS II/13/67

bk. ara⁻⁸ -10-

a.- caz II/23/135

bk. ara⁻² -3-

a.- ycaK I/52/55

a.- yo I/46/128

a.- yóllā II/23/32

bk. ara⁻³ -5-

a.- yola I/68/76

bk. ara⁻⁶ -9-

a.- yan I/91/05, I/94/04, I/94/07

a.- yu II/17/09

arı : bk. ara⁻⁴ -5-

a.+ yı giriş II/02/57

bi a. II/30/56

a. soğağı II/18/22

şu a. II/09/60

bk. ara⁻² -2-

bi a.+ ya II/10/83

bi a.+ yı II/10/75

bk. ara⁻³ -1-

a.+ lādı II/30/16

ārı - : Ağrımak, (vücudun herhangi bir yeri) ağırlı olmak, insana ızdırap ve acı vermek. -20-

ā.- dı I/120/28, I/39/04, I/43/08

ā.- dī I/106/30, I/43/07

ā.- dında I/98/111, I/98/122

ā.- masa II/25/80

ā.- masın diyi bir ara I/10/52

ā.- maz I/119/09

ā.- mıyo I/43/10

ā.- r I/33/19

ā.- rdı I/120/28

ā.- yınca I/48/28

ā.- yo I/38/55, I/43/12

ā.- yó II/35/66

ā.- yodu I/98/123

ā.- yomuş I/33/143

ārı : Ağrı, vücudun herhangi bir yerinde derinden ve yaygın bir şekilde hissedilen sürekli acı ve ızdırap, sızı. -14-

ā. I/133/41, II/08/77, II/22/15

ā.+ m I/38/55

ā.+ sı I/87/54, II/25/85

ā.+ yı II/25/92

ğarın ā.+ sına II/35/70

öllüğün qarı ğannı, ıñ ā.+ sı I/113/126

öllüğün qarı ğarnıyın ā.+ sı I/113/130

ā.+ sı sancı I/79/99

ā.+ sı sancısı I/12/43

ārı çek- : Vücudun bir yerinde uzun süren acı ve ızdırap duymak.

ā. çekiyöduñ II/08/37

ārı kesici : Vücuttaki ağrı hissini gideren (ilaç), müsekkin, analjezik. -1-

ā. kesici verđiler I/119/13

ārı dindirici : bk. ārı kesici -1-

arība

ā. dindirici I/119/12

arība : bk. araba -5-

a. I/08/20, II/10/47

a.+ dan II/25/66, II/25/71

öKüz a.+ sı II/03/78

arību : bk. araba -1-

a.+ larıj marıbılarıj II/03/77

arıcılıK : Bal ve arı sütü elde etmek için arı yetiştirme işi. -1-

a. yapādım I/158/60

arıcılı : <<arıcılık+ı -1-

a.+ nan I/09/79

arid - : bk. arıt- -2-

a.- ırdıK I/102/45

a.- ıyom II/29/99

ārīlān - : Vücudun herhangi bir yeri ağrı-maya başlamak. -1-

ā.- sañ I/48/46

arılıg : bk. arıcılık -1-

a. I/39/103

arımı : bk. arama -1-

a.+ ya I/35/36

arımüt : bk. armut -1-

a. II/19/163

arın : Alın. -1-

arın yazışsı : Alın yazısı, Allah tarafın-dan insanın başına gelmesi ezelde kararlaş-tırılmış olan şeyler, kader, yazgı, takdir.

a. yazışsı I/58/40

arıt - : Temizlemek, kirliliğini gider-mek. -1-

a.- Tım II/29/09

arıtmı : Arıtma, arıtmak işi. -1-

a.+ ya I/97/10

ārızalı : Arızası olan, işlemez durumda bu-lunan, bozuk. -2-

ā. I/42/03, I/42/11

ari : bk. arı -1-

a. gövanı I/87/75

ari - : bk. ara-¹ -1-

a.- yóllā II/05/21

bk. ara-⁶ -1-

a.- yöllāmiş II/18/30

arí - : bk. ara-⁶ -1-

a.- yíp I/155/72

arī - : bk. ara-⁶ -2-

a.- yosuñuz I/44/02

bk. ara-² -1-

a.- ŋ I/87/93

ārī - : bk. ara-⁸ -1-

ā.- yólār I/05/34

arife : (Dinî bayramlardan) Bayramdan bir önceki gün. -3-

a. I/91/28, I/91/33

a.+ lēde I/47/42

arife : bk. arife -1-

a. günden II/31/07

ārīPı : bk. araba -1-

ā.+ ya I/08/18

arK : Tarım alanlarını, tarla ve bostanları sulamak için açılan su yolu, kanal, cet-vel. -4-

a.+ lardan I/25/59

a.+ lā I/85/19, I/85/24

a.+ Tan I/85/20

arKa : Ön, sağ ve solun dışında dördüncü yön, görünmeyen taraf. -53-

a. I/145/67

a.+ da I/130/11, I/74/54

a.+ daKınnā I/153/118

a.+ dan I/122/71, I/152/05, I/152/08, I/152/10, I/152/73, I/52/39

a.+ dān I/09/29

a.+ mdaKında I/97/28

a.+ mdan I/10/12, II/10/58, II/16/82

a.+ mı I/119/21

a.+ mıza I/155/15, I/155/16

a.+ mızda I/53/76

a.+ mızdā I/41/40

a.+ na I/20/40

a.+ ŋa I/20/40

a.+ ŋda I/131/32, I/70/33

a.+ sı I/87/44
 a.+ sına I/121/76, I/132/18, I/132/20, I/132/21, I/25/23, I/64/88
 a.+ sında I/02/25, I/100/07, I/154/54, I/161/45
 a.+ sından I/05/27, I/08/122, I/110/07, I/123/18, I/38/27, I/41/39, I/60/41, II/20/31
 a.+ Sından I/119/43
 a.+ sındıydı I/65/32
 a.+ sından I/05/10
 a.+ ya I/119/45, I/26/41

önüm nohut kavırı a.+ m tınaz savırı II/19/155

arḳa arḳa : Geri geri.

arḳa a. I/134/59

a. arḳa I/134/59

arḳa arḳaya : Peş peşe, birbiri ardından, art arda.

arḳa a. + ya I/126/52

arḳası sıra : Hemen peşinden, ardından, ardı sıra, peşi sıra.

a.+ m sıra I/33/79

arḳā : bk. arḳa -7-

a.+ da I/08/21, I/152/05, II/20/63

a.+ dan I/152/59

a.+ ḡa I/20/37

a.+ sında I/01/80

a.+ sındı II/35/20

ārḳa : bk. arḳa -5-

ā.+ da I/149/23

ā.+ sına I/121/76

ā.+ sında I/70/64

ā.+ sından I/64/41

ā.+ ya I/09/30

ārḳā : bk. arḳa -2-

ā.+ dan II/07/22

aḡḳa : : bk. arḳa -1-

a. aḡḳaya I/22/16

arḳa : bk. arḳa -1-

a.+ dan I/75/74

arḳadaş : Aralarında yakınlık, dostluk ve

sevgi bulunan kimselerden her biri. -32-

a. I/06/110, I/06/20, I/11/76, I/128/21, I/31/47, I/56/72, I/56/78, I/58/87, I/58/90, I/61/51, I/61/65, I/86/12, II/38/96

a.+ a I/74/44

a.+ ı I/110/10, I/17/49, I/37/02, II/15/09

a.+ ıdıḲ I/15/90

a.+ ım I/58/92

a.+ ıḡıza I/54/64

a.+ ıymış II/38/79

a.+ lā I/58/95, I/61/31

a.+ lāmıḡ I/58/91

a.+ lar I/18/57, I/61/39

a.+ ları I/125/77, I/26/28, I/59/20

a.+ larıḡ I/157/49

a.+ sınız I/122/79

arḳādaş : bk. arḳadaş -3-

a.+ lāmnan I/38/03

a.+ lar I/09/31

a.+ larī I/125/79

ārḳadaş : bk. arḳadaş -2-

ā.+ ım II/13/25

ā.+ ıḡ II/01/61

ārḳadāş : bk. arḳadaş -1-

ā. I/47/33

arḳādāş : bk. arḳadaş -1-

a. I/33/74

arḳadaşcaḲ : Arkadaşlarla birlikte. -1-

a. I/29/11

arḳadeş : bk. arḳadaş -2-

a. I/155/01

a.+ ları I/153/79

arḳādeş : bk. arḳadaş -2-

a. I/69/11

a.+ de I/69/21

arḳādış : bk. arḳadaş -1-

a.+ ları I/101/41

arḳalı : Büyük, çok kalabalık. -1-

a.+ ydı II/07/51

ārḳalı : bk. arḳalı -1-

arķı

- ā. I/46/79
arķı : bk. arķa -5-
 a. I/39/102
 a.+ sında I/152/15
 a.+ ya I/10/15, I/141/13, I/25/32
arķı : bk. arķa -1-
 a.+ ya I/50/01
arķı : bk. arķa -1-
 ā.+ ya I/31/33
arķadaş : bk. arķadaş -4-
 a. I/146/74, I/31/27, II/03/74
 a.+ larım II/07/99
arķidáš : bk. arķadaş -5-
 a. I/75/72, I/75/73, II/16/53, II/16/54
arķadaş : bk. arķadaş -1-
 ā.+ ları II/12/76
arķideş : bk. arķadaş -3-
 a. I/155/100
 a.+ lēŋ I/72/06
 a. veriyo I/72/60
arķideş : bk. arķadaş -1-
 a. II/02/80
arķideş : bk. arķadaş -1-
 ā. I/155/58
arķidiş : bk. arķadaş -1-
 a.+ lar I/95/01
arķ : bk. arķ -2-
 a.+ dan II/26/49
arķ : bk. arķ -1-
 ā.+ ımız I/135/14
arķadaş : bk. arķadaş -3-
 a. I/142/59, I/56/73
 a.+ inan II/04/70
arķe_olog : Arkeolojiyle uğraşan ilim adamı, kazı bilimci. -1-
 a. I/57/30
arķedeş : bk. arķadaş -2-
 a.+ imdi I/94/78
 a.+ lāmız I/94/79
arķidaş : bk. arķadaş -1-

- a.+ larnan I/155/48
arķidiş : bk. arķadaş -1-
 a.+ lānan I/94/84
armid : bk. armut -1-
 a.+ a I/08/95
armit : bk. armut -8-
 a. I/133/27, I/81/24, I/81/25, I/81/26
 a.+ laŋ I/81/34
 a.+ lāŋ I/81/33
 a.+ ları I/08/96
armid : bk. armut -1-
 a. I/133/25
armit : bk. armut -1-
 ā. II/32/47
armud : bk. armut -1-
 a.+ umuz II/19/163
armut : İki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, beyaz çiçekli meyve ağacı ve bu ağacın sarı veya yeşil renkteki ufak çekirdekli meyvesi. -1-
 a. I/146/46
armut : bk. armut -1-
 ā.+ ğa I/63/26
arnat : bk. annad -2-
 a. I/41/39
arpa : Buğdaygillerden, taneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen bir tahıl cinsi. -37-
 a. I/115/07, I/117/24, I/117/25, I/129/51, I/129/52, I/133/17, I/136/20, I/142/55, I/149/28, I/155/30, I/155/31, I/155/33, I/160/01, I/23/37, I/55/43, I/68/35, I/69/16, I/69/17, I/69/24, I/70/17, I/75/39, I/90/34, I/92/41, I/96/14, II/09/35, II/14/03
 a.+ dan I/105/24
 a.+ nıŋ I/155/32
 a.+ ŋ I/69/17
 a.+ sını I/33/42
 a. unu I/120/27
 a. unundan I/120/57
 a.+ yı I/105/27, I/117/25, I/120/26, I/130/16

a.+ ynan I/117/28
arpā : bk. arpa -1-
 a. I/51/12
ārpa : bk. arpa -13-
 ā. I/158/14, I/35/41, I/39/72, I/46/59, I/46/60, I/49/08, I/57/31, II/02/53, II/09/30, II/10/27
 ā.+ sı II/17/59
 ā. unu II/25/91
ārpa : bk. arpa -1-
 ā. II/10/13
arpi : bk. arpa -9-
 a. I/39/34, II/01/20, II/01/31, II/35/17
 a.+ yı I/155/37
 a.+ ynan I/51/12, I/96/81
arpi : bk. arpa -1-
 ā. II/01/12
arsa : Yer, meydan, açık ve boş alan. -1-
 a.+ sı I/153/54
arşiv : bk. āršiv -1-
 a.+ den II/23/135
ārşiv : Belli bir konuya ait biriktirilmiş eski ve önemli evrak, defter, senet ve belgeler. -3-
 genel_gurmáy ā.+ inden II/02/24
 ā.+ lerē II/02/21
 ā.+ lerinden II/02/29
art - : Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazla-
 laşmak. -5-
 a.- an I/64/81
 a.- dık̄sa I/158/38
 a.- ıyor I/13/31
 a.- Tı I/83/34
 a.- Tī I/143/50
art - : bk. art- -1-
 a.- massı II/38/17
ārt - : bk. art- -1-
 ā.- Tı I/40/38
ārt - : bk. art- -1-
 ā.- āsa II/38/17
artık : Bir durumdan bir duruma geçişi,

bir durumun, bir işin son bulup yenisinin başlayışını anlatmak için cümle başında kullanılır. -53-

a. I/06/10, I/07/50, I/07/81, I/103/25, I/103/26, I/103/30, I/105/18, I/105/22, I/110/67, I/111/15, I/124/18, I/139/39, I/150/58, I/156/65, I/157/29, I/16/50, I/30/07, I/33/73, I/34/35, I/38/55, I/41/20, I/63/19, I/63/52, I/65/16, I/65/36, I/78/33, I/78/36, I/83/13, I/83/14, I/83/16, I/83/18, I/83/71, I/88/70, II/09/23, II/09/34, II/09/48, II/09/56, II/10/15, II/10/55, II/14/67, II/15/45, II/19/123, II/19/133, II/19/145, II/19/24, II/19/83, II/19/94, II/19/95, II/20/37, II/24/11, II/24/52, II/26/02, II/34/37

artık : bk. artık -1-

a. II/39/17

artık : bk. artık -13-

a. I/45/41, I/82/30, I/83/01, I/83/45, I/83/54, I/83/69, I/83/70, I/83/73, II/19/157, II/24/26, II/34/14, II/34/15, II/38/13

artık : bk. artık -2-

a. II/37/115, II/37/34

ārtık : bk. artık -8-

ā. I/34/37, I/50/74, II/06/29, II/06/63, II/09/90, II/10/59, II/19/98, II/31/22

artık : bk. artık -2-

ā. I/33/01, I/50/72

artıh : bk. artık -1-

a. II/19/25

artıg : bk. artık -1-

a. I/83/29

ārtıg : bk. artık -1-

ā. II/33/16

artık : bk. artık -2-

a. I/115/42, I/156/52

artıK : bk. artık -2-

ā. II/06/14, II/33/10

ārtır - : bk. arttır- -1-

ā.- am I/124/18

artizen : Burgu ile açılan ve suyu toprak yüzüne fişkırta kuyu. -1-

a. I/142/57

arttır -

arttır - : Miktarını çoğaltmak, fazlaştırmak. -1-

a.- abilirsek I/124/19

arzed - : Sunmak, takdim etmek. -1-

a. iyī I/139/42

arzu : İnsanın bir şeye karşı duyduğu istek, dilek. -4-

a.+ ɲa I/60/64

a.+ suna II/19/66, II/19/67

arzu éd- : İstek duymak, istemek.

a. èden II/19/64

as - : bk. aç⁻¹ -1-

a.- salar I/11/77

as - : Bir şeyi yüksek bir yere iliştip sar kıtmak. -16-

a.- ācaḳ I/47/56

a.- acam I/67/75

a.- ālādı II/34/20, II/34/21

a.- ardı I/119/01

a.- arīz I/101/38

a.- arlar I/26/08

a.- arlardı I/98/17, I/98/57

a.- ayıḡ I/98/19

a.- ılır I/26/02

a.- ılıydı II/22/24

a.- ılıyo I/114/48

astī astıḳ, kesdī kesdik : Kimseye hesap vermeden zorbaca hareket eden, her istediğini yapan zalim, sert ve müstebit kimseler için kullanılır.

asTī a.- Tıḳ kesdī kesdik II/23/165

a.- Tī asTıḳ kesdī kesdik II/23/165

aS : bk. az¹ -3-

a. I/146/73, I/61/68, II/14/65

bk. az² -1-

a. I/90/13

bk. az⁴ -1-

a. I/121/85

ās - : bk. as- -1-

ā.- mışın II/22/25

āS : bk. az¹ -3-

ā. I/03/73, I/110/03

bk. az² -1-

ā. II/39/76

asabi : Sinirli, öfkeli, hırçın, sert. -1-

a. II/28/57

āsbes : Yanmaz kumaşların dokunmasında, yangın, ısı, elektrik yalıtımında, balata vb.nde kullanılan, lifli bir yapıya sahip olduğu için kendisinden iplik eğirilebilen, kalsiyum ve magnezyum silikat karışımı mineral, taş pamuğu, amyant, kaya lifi. -2-

ā. I/63/49

ā.+ de I/63/49

asda : bk. hasta -1-

galP a.+ sı I/62/20

asdar : bk. asTar -2-

a. I/08/10

a.+ ı I/12/29

ases : bk. esas -1-

a. I/10/72

asfalt : Tabii hâlde bulunan veya petrolün damıtılmasından elde edilen, katrana benzer, koyu kahverengi veya siyah madde, bir bitüm çeşidi ve bununla kaplanmış olan. -1-

a.+ ıḡ II/04/11

asfalt : bk. asfalt -4-

a. II/03/68

a.+ ıḡ II/38/63

a.+ lā I/145/67

a.+ Tan I/142/38

asfat : bk. asfalt -1-

a. II/01/57

asgellik : bk. asKerlik -1-

a. yaptı I/50/53

asger : bk. asker¹ -50-

a. I/05/34, I/113/99, I/117/12, I/117/13, I/123/17, I/123/18, I/95/19, I/95/64

a.+ i II/08/31

a.+ idi I/138/114

a.+ ini I/05/34

- a.+ in I/117/20, I/117/22
a.+ iynen I/117/08
a.+ ken II/08/134
a.+ lē I/147/28
bk. asker²
a.+ de I/138/101, I/39/25, I/95/22
a.+ deken I/147/16
a.+ den I/108/37, I/147/16, I/152/09, I/42/72, I/89/18, II/08/31, II/08/99, II/23/32, II/35/92
a.+ deydi I/34/08
a.+ din II/23/02
a.+ diyken I/50/54
a.+ e I/01/91, I/113/102, I/113/103, I/113/106, I/113/99, I/126/28, I/149/52, I/152/09, I/42/71, I/50/56, I/52/11, I/52/75, I/63/60, I/117/27, II/16/103
āsger : bk. asker² -1-
ā.+ deydi I/34/05
asgerī I : Askeri, askerlere mahsus, askerlikle ilgili, askerliğe ait. -1-
a. māl II/02/08
asgeri II : Asgari, en az, en aşağı. -2-
a. I/53/34
asgeri ücret : Bir işçinin beslenme, konut, giyim, sağlık vb. ihtiyaçlarını en az seviyede karşılamaya yetecek şekilde belirlenmiş olan en düşük ücret.
a. ücretle I/92/55
asgeriye : Askerlikle ve askerî işlerle ilgili teşkilat. -1-
a. I/147/28
asgeriyi : bk. asgeriye -1-
a.+ ye I/01/79
asgerlī : <<askerlik+i -3-
a. I/149/47, I/53/38
ēhtiyat a.+ ne I/153/03
asgerlī : <<askerlik+i -1-
a.+ ni yapan I/53/38
asgerlik : bk. asKerlik -5-
a. I/149/50, I/149/52
a.+ ten I/122/67
a. yapdım I/134/54
a. yaptı I/138/122
āsgī : bk. eski³ -1-
ā. I/149/04
āsgī : bk. eski² -3-
ā. I/145/34, I/72/85
ā.+ lēde I/72/39
āsgiden : bk. eskiden -4-
ā. I/101/43, I/146/77, I/72/63, I/72/65
āsgidēn : bk. eskiden -3-
ā. I/146/67, I/146/85, I/72/65
asil : 1. Bilhassa, özellikle, en çok. -5-
a. I/112/65, I/154/29
2. Gerçekte, hakikatte.
a. I/140/67, I/146/76,
3. Mensup olduğu yer ve soy bakımından, aslen.
a. I/155/29
asılı : Bir yere takılmış veya asılarak sarkıtılmış olan, asılmış. -1-
a. I/40/74
āsılı : bk. hāsılı -1-
ā. I/64/35
asılı : bk. hāsılı -1-
a. I/64/102
asır : Yüz yıllık zaman parçası, yüzyıl. -7-
a. I/06/55, I/75/05, I/92/11
a.+ dan I/92/12
a.+ ı I/06/98, I/92/09
asırlık : Üzerinden bir yüzyıl geçmiş olan, yüzyıllık, çok eski. -1-
a. I/155/42
asil : Asalet sahibi, soylu (kimse), necip. -2-
a. I/60/91
a. kişilerden II/02/26
āsıl : bk. asil -1-
ā. kişilerden II/02/27
asiri : bk. asrī -1-
a. I/02/60
asKel : bk. asker¹ -3-

asKellik

a.+ lē I/107/52

a.+ ler I/117/14, I/117/19

asKellik : bk. asKerlik -1-

a. yaptı I/50/43

asker : 1. Ordunun her kademesinde görevli subay, astsubay, çavuş, onbaşı ve erlere verilen isim, leşker. -33-

a. I/113/99, I/117/18, I/25/39, I/25/42, I/28/25, I/66/45, I/66/46

a.+ e I/01/90, I/53/41

a.+ i I/01/88, I/28/25, II/26/10, II/09/33

a.+ imiz II/09/10

a.+ iñ I/117/15

a.+ lē I/01/86

a.+ len I/01/81

a.+ ler I/05/34

2. Askerlik hizmeti.

a.+ dīken II/06/57

a.+ de II/19/87

a.+ dē I/25/22

a.+ dēmişTi II/14/74

a.+ den I/33/129, I/44/94, I/53/18, I/53/21, I/53/36, I/53/39, II/09/08

a.+ dēydi I/25/07

a.+ di II/23/07

asker arkadaş : Aynı dönemde askerlik yapan arkadaşlar.

a. arkadaşımı II/38/79

askēr : bk. asker¹ -1-

a.+ de I/54/44

askerlī : <<askerlik+i -1-

a. II/09/14

askerli : bk. asKerlik -2-

a.+ ği I/25/27

a.+ ne yapıP II/32/129

asKerlik : Asker olma, askerlik görevi, ordu hizmeti. -1-

a. I/64/58

asKerlik yap- : Kanunlara göre yurttaşların yükümlü oldukları ordu hizmetinde bulunmak.

āski : bk. eski² -4-

ā. I/72/63, I/72/76

ā.+ lēmiz I/146/63

āskiden : bk. eskiden -2-

ā. I/146/23, I/72/24

asl : bk. asıl³ -3-

a.+ ıñ neslīñ I/144/54

a.+ ıñıS I/129/67

a.+ ī I/140/62

aslā : Hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, kat'iyen. -1-

a. I/16/45

aslan : Afrika ve Batı Asya'da yaşayan, dört ayaklı, yırtıcı, çok kuvvetli, kedi cinsinden memeli hayvan. -4-

a. I/119/80, I/133/57, I/149/21

a.+ ıñ I/133/58

āslan : bk. aslan -1-

ā. II/07/147

aslında : Asıl olarak, esasen, esasta, haddizatında. -10-

a. I/01/26, I/12/32, I/78/47, I/97/51, II/04/46, II/19/140, II/19/164, II/19/73, II/36/06

aslında : bk. aslında -1-

a. I/98/11

aslında : bk. aslında -1-

a. I/161/47

aslında : bk. aslında -3-

a. I/46/132, I/53/80, II/19/72

āslında : bk. aslında -1-

ā. I/02/43

aslındı : bk. aslında -3-

a. II/04/05, II/06/80, II/31/06

asma : Belli bir cins üzüm veren, dalları çardak üstüne yayılan tırmanıcı küçük ağaççık, üzüm ağacı. -2-

a. I/19/02, I/85/43

āasma : bk. asma -1-

ā. II/32/49

aspirin : Romatizma, grip ve ağrılara karşı pek yaygın bir şekilde kullanılan, beyaz renkli, ekşimtrak ilaç, asetil salisilik ester. -1-

- a. I/37/32
āspirin : bk. aspirin -1-
 ā. I/58/70
asrī : İçinde bulunulan zamanın en son yeniliklerine, fikirlerine, gereklerine ve zevkine uygun, çağdaş, modern. -2-
 a. I/106/72
asri : bk. asrī -1-
 a.+ niğ I/106/71
assat - : Aksatmak, bir işi gereği gibi yürütmek. -1-
 a.- Tı II/22/29
assubay : Astsubay, Silahlı Kuvvetler Yasası'na göre astsubay meslek yükseköğretiminde yetişerek Silahlı Kuvvetlere katılan astsubay çavuştan astsubay kıdemli başçavuşa kadar rütbesi olan asker, gedikli -1-
 a. I/119/22
āstalan - : bk. hastalan- -1-
 ā.- dī I/64/85
asTalī : <<hastalık+ı -1-
 sara a. I/50/09
asTar : Kumaş veya deriden yapılan bazı eşyalarda sağlamlığı temin için kumaşın veya derinin iç tarafına geçirilen ince bez vb. şeyler. -2-
 a. I/08/03
aş : Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam. -17-
 a. I/06/43, I/145/86, I/15/40, I/59/86, I/87/80, I/94/12
 a.+ dan I/47/70
 hamır a.+ ı I/87/81
 dövülmedig göcenin a.+ ı yinmeS I/47/55
 a.+ ımızı I/134/27
 a.+ ımı I/101/65, I/145/79, I/96/71
 a.+ ıñ I/123/53
 bulğur a.+ ī I/120/64
 a.+ sa I/145/41
 a.+ sız I/108/24
aş : bk. aç¹ -11-
 a. I/117/22, I/121/29, I/121/32, I/133/38, II/16/72, II/39/183
 a. ğalır I/52/57
 a. ğalmadıK I/135/23
 a. ğalmañ I/28/51
 a. susuz I/50/52
aş : bk. az -1-
 a. II/39/109
aş - : Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek -5-
 gür a.- çağ I/41/86
 gün a.- ıncıya I/41/86
 depesi a.- madan I/149/51
 tepesi a.- madan I/149/52
 gün a.- tıkan II/16/55
aş - : bk. aç¹ -25-
 a. I/127/08
 a.- arıS II/39/69
 a.- cādım I/44/81
 a.- cañ II/39/15
 a.- cekmiş I/76/48
 a.- dı I/25/33
 a.- dıktan II/15/71
 a.- dığ I/12/07
 a.- dıydım I/48/17
 a.- dī I/136/14
 a.- dūmız I/116/05
 a.- ılırdı I/151/16
 a.- mazmışdı I/11/67
 a.- mış I/11/68, I/75/74
 a.- mışlar I/122/39
 avuç a.- tıķ I/20/91
 a.- Tıktan I/82/07
 a.- Tım II/39/23
 bk. aç²
 a. I/38/70
 a.- dı I/64/36
 a.- dılar I/122/32
 a.- ıyolardı I/122/31
āş - : bk. aç¹ -2-

āş

ā.- dı I/53/45, II/27/67

āş : bk. aş -3-

ā. I/138/11, I/58/26, I/58/89

āş : bk. aç -4-

ā. I/96/74, II/05/90, II/39/36

aşa : bk. aşığı -1-

a. II/02/11

aşā : bk. aşığı -6-

a. I/13/17

a.+ kı II/09/79

a.+ sı II/09/88, II/35/38

a. yukara II/10/32

a. yukarı I/142/19

āşā : bk. aşığı -1-

ā.+ yı II/07/17

āşaf : Ahşap, tahta, kereste, ağaç ve bundan yapılmış olan -2-

ā. II/33/08

ā. év II/33/09

aşağı : Bir şeyin yukarı kabul edilen kısmına göre altta kalan tarafı veya bu tarafta bulunan kısmı. -1-

a.+ da I/05/64

aşağı yukarı : Yaklaşık olarak, takriben, tahminen.

aşam : bk. akşam -2-

a. I/04/26, I/69/13

āşam : bk. akşam -41-

ā. I/10/84, I/113/76, I/12/44, I/148/11, I/148/15, I/72/55, I/80/28, I/80/33, I/80/67, I/83/49, I/83/65, I/88/01, II/20/43, II/34/50, II/35/109, II/39/184

ā.+ a I/111/93, I/119/68, I/145/38, I/153/13, I/155/20, I/158/62, II/20/79

ā.+ aca I/22/02

ā.+ dan I/10/31, I/152/52, I/64/135, I/70/56, II/07/76

ā.+ eceK II/07/54

ā. ezeni I/22/40

ā.+ ı I/33/70, II/24/109

ā.+ ları I/14/14, II/35/104

ā.+ na_ı I/08/16

ā.+ nan I/161/50

ā.+ narı I/08/79, I/11/51

ā. olur I/128/22

ā.+ ki işiñizi yarına bırakman I/147/31

āşām : bk. akşam -2-

ā. II/34/27

āşām : bk. akşam -2-

ā. II/07/70

ā.+ dān I/155/17

āşām_ısdı : bk. akşam üstü -1-

ā. I/140/45

aşam_ıüstü : bk. akşam üstü -1-

a. I/79/83

āşām_ısTü : bk. akşam üstü -1-

ā. I/70/45

āşamne : bk. akşamlıñ -1-

ā. I/152/24

āşamnen : bk. akşamlıñ -4-

ā. I/148/25, I/148/26, I/153/17, II/27/65

āşamnēn : bk. akşamlıñ -1-

ā. II/01/57

āşamneyn : bk. akşamlıñ -1-

ā. II/07/96

aşılığ : bk. aşılıK -1-

a. I/152/89

aşılıK : Aşçı olma, yemek pişirme mesleği, ahçılık. -1-

a. yapıdı I/145/12

aşCı : Yemek pişirmeyi meslek edinmiş olan, konaklarda ve evlerde yemek pişirmekle görevli kimse, ahçı. -3-

a. I/78/19, I/78/22

a.+ lar I/78/27

āşdır - : bk. açtır- -1-

ā.- miş II/10/45

aşdır - : bk. açtır- -2-

a.- ı I/111/52

a.- miş I/11/82

aşer- : Hamilelikte bazı yemeklerden tiksinmek, bazılarına karşı da aşırı istek duymak. -1-

a. - edi I/96/82

aşğ : bk. aşk -5-

a.+ ina I/01/99, I/125/56, I/14/58, I/95/81

a. olsun I/67/26

ášğ : bk. aşk -1-

allah á.+ ina I/87/39

ášık : Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. -1-

ā. I/25/52

ášık : bk. āşık -2-

ā. I/82/09

aşık : Taşlarla oynanan bir tür çocuk oyununu. -1-

a. I/87/13

aşığ : bk. aşık -1-

a. I/87/12

aşılı - : bk. aşla- -1-

a.- yoruz I/54/14

ášım : bk. akşam -2-

ā.+ a I/143/73, II/25/102

aşın - : Yıpranmak, eskimek. -1-

a.- miş II/08/73

aşırd - : Aşırtmak, (pekmez yapımında) şıranın pekmez olmasını sağlamak için içine konan toprağın dibe çökmesini sağlamak. -2-

a.- ırdık I/128/70

aşırı : Haddinden fazla, alışıldandan çok, ileri derecede, pek çok. -6-

a. I/110/24, I/112/36, I/112/68, II/19/90

a.+ cā II/19/110

aşırı : bk. aşırı -1-

a. II/23/75

aşk : Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet. -1-

allā a.+ ina II/28/13

aşk olsun : Sitem sözü olarak kullanılır.

aşK : bk. aşk -2-

allah a.+ ina I/24/02, II/39/108

aşKın : (Belli bir ölçüyü) Aşmış, geçmiş. -1-

a.+ dı I/23/47

aşla - : Sebze fidesi dikmek. -2-

bübēr a.- rın II/08/104

çim a.- rın II/08/103

āşla - : bk. aşla- -2-

ā. I/54/33

ā.- ndı I/63/63

aşlan - : Sebze fidesi dikilmek. -2-

a.- dıKtan I/54/32

a.- ıyuru I/54/32

āşlı - : bk. aşla- -5-

ā.- yoruS I/54/13

ā.- yoz II/38/21, II/38/32, II/38/34, II/38/39

aşlıg : Aç olma, acıkma durumu, açlık. -1-

a. I/28/51

aşlı : <<aşlık+ı -1-

a.+ nı I/47/69

āşlı - : bk. aşla- -1-

ā.- yoz I/84/40

aşma : Açmak işi. -1-

a.+ ya I/18/51

aşsa : bk. aşağı -3-

a. I/108/37, I/156/04

a. yukarī I/56/17

aşşā : bk. aşağı -113-

a. I/08/100, I/11/12, I/122/07, I/130/96, I/135/47, I/142/51, I/145/36, I/149/08, I/15/46, I/159/31, I/17/17, I/18/07, I/18/11, I/23/50, I/35/23, I/35/32, I/45/14, I/45/34, I/46/119, I/46/121, I/60/33, I/69/11, I/75/09, I/75/28, I/81/12, I/87/13, I/88/67, I/92/29, I/96/92, II/09/57, II/14/70, II/19/31, II/23/166, II/28/74, II/32/47, II/39/129

baş a. I/49/53

a.+ da I/101/17, I/106/48, I/107/51, I/107/64, I/108/37, I/122/08, I/122/27, I/122/33, I/130/98, I/135/11, I/135/13, I/135/51, I/142/22, I/160/25, I/17/50, I/28/04, I/31/34, I/37/43, I/42/43, I/45/31, I/64/56, I/64/86, I/65/38, I/67/27, I/73/65, I/78/05, I/86/68, I/99/51, I/99/62, II/14/42, II/14/99, II/23/104, II/35/20

a.+ dā II/24/81

aṣṣa_ı

a.+ dā I/72/12
 a.+ daḳı I/65/39
 a.+ daḳı I/64/53
 a.+ daki I/78/08
 a.+ dan I/16/54, I/53/69, I/70/80, I/94/79, I/96/05, II/06/45, II/07/49, II/28/70
 a.+ daydı I/122/24
 a.+ dı II/08/123, II/14/92
 a.+ dī I/42/80, I/72/55
 a.+ la I/152/108, II/07/31
 a.+ la_ı II/08/110
 a.+ ladı II/07/31, II/16/95
 a.+ lara I/11/42
 a.+ larda I/60/102
 a. mā_alle I/46/04
 a. mahallede II/35/116
 a.+ sı I/160/08, II/07/37, II/09/65
 a.+ ya I/38/12
 a. yōḳarı I/122/54
 a. yōḳarı I/149/10
 a. yuḳarā II/10/40
 a. yuḳarı I/30/25, I/60/32, I/68/23, I/68/24, II/04/51, II/04/55, II/19/161, II/38/49

a. yuḲarı I/156/09

aṣṣa_ı : bk. aṣaḡı -2-

a.+ da I/56/19

a. māllem I/56/26

aṣṣā_ı : bk. aṣaḡı -1-

a. mahalleden I/48/80

aṣṣamnēn : bk. aḳṣamlīj -1-

a. II/16/55

aṣṣı : bk. aṣaḡı -1-

a.+ dan I/17/18

aṣūre : Tufandan sonra Hz. Nuh'un gemisinde kalan erzakın toplanıp karıştırılmasıyla pişirilen aşın hatırası olarak hicri takvimle muharrem ayının onuncu gününden sonra başta buğday olmak üzere nohut, fasulye, bakla gibi hububat ve fındık, ceviz, kuru incir, üzüm gibi çeşitli yiyeceklerle pişirilen, akraba ve komşulara da gönderi-

len meşhur tatlı. -1-

a. I/151/17

at : Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta Asya menşeli, tek tırnaklı, memeli hayvan. -130-

a. I/01/51, I/01/79, I/08/19, I/108/41, I/108/43, I/111/114, I/130/10, I/140/58, I/143/52, I/153/65, I/156/28, I/23/36, I/45/56, I/49/66, I/68/29, I/68/40, I/68/69, II/07/20, II/07/21, II/07/25, II/10/47, II/12/17, II/14/43, II/23/88, II/23/89, II/34/64, II/34/70

a.+ a I/01/52, I/128/61, I/74/11, II/23/90, II/34/62, II/34/64, II/34/74, II/37/54, II/37/55, II/37/56, II/37/58

a.+ dı I/156/29

a.+ ı I/128/43, I/18/36, II/14/44, II/14/45, II/22/24, II/23/89, II/34/70

a.+ ımıS I/143/71

a.+ ımız II/14/44

a.+ ınan I/141/05, I/51/58, II/03/35, II/03/39, II/06/20, II/09/07, II/34/08

a.+ ınandı I/75/33

a.+ iynan I/11/42

a.+ lā II/34/65

a.+ lāda II/12/17

a.+ lāmıza I/147/29

a.+ lan I/156/30, I/85/25

a.+ lānan I/153/63, I/32/42, II/09/43, II/22/57

a.+ lar I/18/36

a.+ lara I/128/52, I/128/60

sarardıj a.+ lara I/32/44

a.+ ları I/128/45, I/128/66, I/153/64, II/28/06, II/34/66

a.+ larına I/10/24

a.+ larınan I/129/47, I/130/13

a.+ nan I/153/125, I/157/32, II/34/71, II/34/73, II/37/58

a.+ nān I/156/30

at arabası : Bir veya daha çok atla çekilen tekerlekli, yaysız yük arabası.

a. araba I/01/52

- a. arabâ I/25/54
a. arabalâna I/154/24
a. arabalânnan I/153/121
a. arabaları I/153/110, I/153/16
a. arabası I/121/113, I/155/96
a. arâbası I/77/07
a. arabasılan I/156/30
a. arabasına I/71/15
a. arabasınâ I/101/32
a. arabasınan I/145/62, I/157/31, I/157/32
a. arabasınân I/161/41
a. arabasıñan II/14/75
a. ârabasınan I/71/18
a. arabasını I/71/17
a. arabasıñıñ I/101/32, I/102/77
a. ârabasıñıñ I/71/16
a. arabasınnan I/145/62, I/77/06, I/96/36, II/08/87
a. ârabasınnan I/71/16
a. arabasıynan I/07/59, I/101/33, I/135/22, I/24/40
a. arâbasınan I/62/33
at koş- : At vasıtasıyla bir işi yapmak, bir işi ata yaptırmak.
a. koşan I/23/34
a. goşan I/23/34
a. goşârdık I/23/35
a. goşuyuduk II/14/43
a.+ lânan goşuyoduğ I/156/26
a. mât goşarken I/156/25
atı bin- : Atın üzerine çıkıp onu sürmek.
a.+ ı bindirillēdi II/03/38
a.+ ı binilirdi II/03/35
at - : 1. Koymak. -148-
a. I/100/11, I/59/48, I/98/57, II/32/75
a.- a I/45/53
a.- acân I/109/13
a.- acañ I/60/70
a.- acâz II/36/08
a.- âdik II/39/55
a.- âdım I/152/58, I/30/19
a.- aladı II/35/50
a.- âladı II/35/50
a.- allar I/119/49, I/119/56
a.- allardı I/128/18
a.- allardı I/128/18
a.- an I/109/14, I/132/36
a.- añ I/04/36, I/04/59, I/109/36, I/121/83, I/26/12
a.- âñ I/116/20
a.- ar I/03/50, I/04/40, I/11/63, I/128/35, I/132/36, I/70/52
a.- ardık I/123/56, I/94/30
a.- ârdığ II/11/56
a.- arı II/39/62
a.- arım I/73/47, II/39/63
a.- arın I/109/16, I/109/29, I/30/27
a.- arıs I/02/33, I/129/65, I/157/83, I/73/63
a.- arıS I/111/11, I/127/45, I/40/26, I/90/81, II/33/78
a.- arız I/102/56, I/127/43, I/127/47, I/127/48, I/127/49, I/27/71, I/30/28, I/44/44, II/33/77,
II/39/39
a.- arız I/132/28
a.- arlar I/90/81, II/15/29
a.- arlardı I/98/57
a.- arsañız I/127/49
a.- arsın I/121/82, II/15/68
a.- arsıñ I/100/31, I/60/13, I/87/85, I/96/54
a.- ârsıñ I/60/12, II/17/41
a.- arsıñız I/127/49
a.- âsın II/37/66, II/39/33, II/39/67
a.- asıñ II/39/57
a.- âsıñ I/30/24, I/31/13, II/39/28, II/39/29, II/39/32, II/39/55, II/39/75
a.- âyoz I/146/47
a.- can I/109/13
a.- caz I/84/43
a.- dıñı II/39/52

at -

- a.- ılır I/62/23
a.- ılıyodu I/78/26
a.- ıp II/30/12
a.- ıP I/09/43
a.- iveriyon II/29/102
a.- ıvèriyoru I/59/41
a.- ıyodu I/27/52
a.- ıyodun I/106/17
a.- ıyollā II/39/58
a.- ıyom II/12/57
a.- ıyon I/111/10, II/15/110, II/15/111, II/29/106
a.- ıyo I/111/30, I/111/32, I/111/43, I/40/22, I/60/107, I/76/33, I/76/35, II/15/111
a.- ıyón I/09/36
a.- ıyoz I/84/18
a.- ıyoS II/15/68
a.- ıyoz I/111/34, I/30/22, I/84/17, I/97/23, II/15/68
a.- ıyúz II/23/194
a.- ılayòru I/62/12
a.- ıyólár I/05/34
a.- ıyón I/09/36
a.- ıyös I/40/25
a.- ıyös I/09/38
a.- ıyöz I/09/38
a.- ma I/109/12
a.- mağ II/15/68
a.- man II/39/15
a.- maSsan I/111/32
a.- maSsa I/111/33
a.- mıyyo II/39/57
a.- Tıkca I/98/58
a.- tıı I/60/10
a.- Tın I/33/53
a.- tıı II/39/15
2. Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak. -37-
a. I/08/97, I/117/34
a.- ā II/23/14

- a.- abilir II/16/82
a.- ādı II/16/82
a.- ālādı II/35/29
a.- amaz II/16/82
a.- an I/06/132, I/31/43, I/31/45
a.- ar I/117/35
a.- ardı I/128/45, I/128/46
a.- ardık I/76/96
a.- ārdık I/74/54
a.- ardım I/87/112
a.- arın I/117/35
a.- arlā I/153/64
a.- arlar I/06/132
a.- caqlā I/31/44
a.- ıverimiş I/08/124
a.- ıyım I/117/33
a.- ıyın I/117/34
a.- ıyolā I/155/52
a.- ıyim I/117/31
a.- ıyöz I/10/114
a.- ıyöz I/10/113
a.- mış I/08/98
a.- mışlı I/28/15
a.- Tı I/31/47
a.- Tılā I/31/33
a.- tıı I/95/21
a.- Tım I/117/31
3. İşe yaramadığı için kaldırıp yok etmek, artık kullanmayı düşünmediği bir şeyi terketmek. -19-
a.- allardı I/61/48
a.- allardı I/61/50
a.- amazsın I/85/31
a.- cız I/154/69
a.- dık I/154/68
a.- dılar I/10/65
a.- ıveme I/86/78
a.- ıveriyöllē I/35/49
a.- ıvırıyollar I/21/09, I/21/39
a.- ıyo I/96/19

- a.- ıyō I/96/19
a.- ıyola I/14/64
a.- ıyollar I/14/64
a.- ıyorlar I/12/30
a.- ıyorlarmış I/12/30
a.- mıyor I/21/09
a.- Tı I/96/18
a.- Tı_ın I/61/49
4. (Top, tabanca, tüfek, silah vb. ile) Patlatmak. -13-
dabanca a.- arlādı I/153/111, I/153/112, I/153/75
silāh a.- arlādı I/153/75
tüfeg a.- cın I/95/118
dabancı a.- ılırdı I/89/26
a.- ılıyō I/89/26, I/89/28
a.- ılmıyo I/89/26, I/89/27
a.- ılmıyō I/89/27
havā_ıfişē a.- ıyoz I/106/71
sıfah miñah a.- iyolar I/05/27
5. Çıkarmak. -9-
bıyığ a.- ar I/127/24
a.- ıyolar I/121/124
bıyığ a.- maz I/127/22, I/127/23, I/127/26
kök a.- mış I/25/50
bıyığ a.- mıyo I/127/23
bıyığ a.- tım I/127/19, I/127/20
6. Vermek. -8-
a.- acağ I/64/127
a.- alīlādı II/23/106
a.- aḡ I/145/65
a.- āsiḡ I/145/65
a.- ıldı I/64/120
a.- ılmıyo I/46/14
a.- ıyodu I/120/59, I/64/134
7. (Çöp, artık, süprüntü vb. ile) Dökmek, boşaltmak. -7-
a. I/152/101
a.- arız I/48/22
a.- ıve I/100/36
- a.- ıvırdık I/14/35
a.- madım I/77/36
a.- tıḡ yapmayorun I/109/37
a.- tıḡ I/77/40
8. Götürmek, iletmek, bırakmak. -6-
a.- arlā I/153/81
a.- caz II/38/10
a.- ıyos II/38/10
a.- mış I/08/93
a.- oyoç II/38/13
Tışarı a.- tı kendine I/155/91
9. Saçmak, serpmek. -5-
a.- ālādı II/34/22, II/34/76
a.- aḡ I/127/10
a.- ıyo I/96/83
10. (Mektup, paket, para vb. ile) Postaya vermek, göndermek. -5-
a.- ıvıram I/25/45
a.- ıvırcāmışım I/25/47
a.- man I/25/45
a.- mışlar I/25/23
11. (Kötek, sopa, tokat, şamar, tekme, pençe vb. ile) Vurmak. -4-
a.- ıvırdı I/22/46
sopa a.- Tı I/22/42, I/22/43
tokad a.- Tı I/74/21
12. (İstenmeyen, sıkıntı ve rahatsızlık verici bir şeyi veya hâli) Kendinden uzaklaştırmak, ondan sıyrılmak, kurtulmak. -4-
a.- ıp I/95/41
a.- ıyon I/45/58, I/45/62
a.- Tıḡdan I/45/58
13. Kovmak, defetmek, uzaklaştırmak, sürmek. -3-
a.- dīdı I/86/66
a.- ıverme I/66/08
a.- ma I/66/13
14. (İmza, tarih, başlık gibi kelimelerle) Koymak, yazarak koymak. -3-
a.- aman I/134/15, I/161/04
īmza a.- iman II/16/40

aT

15. (Dinamit ve bomba ile) Havaya uçurmak, berhava etmek. -3-

a.- ılan II/23/16

a.- ılıpduru I/138/113

a.- Tı I/115/37

16. Ucu kalkmak, bitişik veya yapışık olduğu yerden ayrılmak, kopmak. -3-

a.- ıvereyazdım I/06/89

a.- mış I/17/27

a.- tı I/17/27

17. Gerektiğinde kullanmak üzere bir kenara koymak. -3-

a.- allar I/111/98

a.- ar I/124/37

a.- ardık I/124/37

18. Gelişigüzel, dağınık bir şekilde koymak. -2-

a.- ıvırız I/144/35

a.- ıyo I/96/40

19. Üzülmek, dert etmek. -2-

a.- arım I/38/50

içine a.- ıyo I/38/48

20. Harmanı kaldırmak. -2-

a.- dı I/153/25

a.- ıyo I/153/121

21. Karşılıklı söylemek, mâni vb. okumak. -2-

mâni a.- ardık I/153/102, I/153/92

22. (Halı, kilim, ağ, yatak, minder vb. kelimelerle) Sermek, yaymak, döşemek. -1-

a.- ıp II/32/85

23. (Suç, kabahat, vebal vb. ile) İsnat etmek, yüklemek. -1-

a.- Tı I/15/08

24. (Hapishane, zindan vb. kelimelerle) Koymak, tıkmak. -1-

a.- Tılâ I/64/132

25. (Teyel, dikiş gibi kelimelerle) Dikmek. -1-

dikiş a.- Tılar II/25/94

26. Sürükleyip götürmek, sürükleyip getirmek. -1-

a.- ardım I/112/35

27. İlaç, hap vb. içmek, yutmak, kullanmak. -1-

a.- ıyon I/30/40

28. Kendini bırakmak, kendini atmak. -1-

a.- aİlâr I/45/22

29. Koşmak, koşma atmak, depar atmak. -1-

a.- ârdık I/79/19

30. Yürümek için ayağını öne doğru uzatıp basmak, adım atmak. -1-

a.- imadım I/88/08

31. Önem vermemek, önemsiz görmek, yabana atmak. -1-

a.- ılmazdı I/113/118

32. Kazmak, bir yapının temellerini yapmaya başlamak, temel atmak. -1-

temeller a.- ıldı I/149/54

33. Kurmak. -1-

a.- âdık II/08/56

34. Bir işten vazgeçme veya geri dönme imkânı kalmayacak biçimde kesin bir davranışta bulunmak, bağını koparmak, köprüleri atmak. -1-

a.- Tı II/38/96

35. (Felaket, dert, ızdırıp, hayret, hicran gibi kelimelerle) (-e) Düşürmek, (-e) uğratmak.

aT : bk. ad -2-

a. II/28/62

a.+ ını II/11/36

ât : bk. et -2-

â.+ li I/32/66

ât - : bk. at⁻² -4-

â.- mış I/08/97

bk. at⁻³ -1-

â.- madım I/67/76

bk. at⁻³⁵ -3-

â.- Tı I/69/81

bk. at⁻¹ -2-

â. I/98/57

āt : bk. at -3-

ā. I/52/20, II/34/73

ā. araba I/108/43

āt : bk. alt -1-

ā.+ ından II/05/85

ata : Cet, dede, büyük baba ve aynı soydan daha önce yaşamış olan kimse. -9-

a. I/38/60

a.+ larımızdan I/115/09, II/17/45

a.+ m I/66/45, I/66/46, I/66/52, I/77/68

a.+ mıs I/06/07

a.+ mız I/06/35

atā : bk. ata -3-

a.+ lāmız II/07/131

a.+ lāmızı II/07/89

a.+ lārdan I/79/72

atā : bk. ata -1-

a.+ m I/66/52

āta : bk. ata -1-

ā.+ sı I/107/30

ātaraÇ : Sac üstünde pişen yufkayı çevirmeye yarayan yassı, tahta aygıt. -1-

ā. I/19/22

atasözü : Bir düşünceyi, gerçek ve hikmeti veciz şekilde anlatan, atalardan bugüne gelmiş ve halka mal olmuş kısa söz, darbimesel. -1-

a. I/56/60

ataş : bk. ateş¹ -8-

a. I/138/97, I/58/89, II/08/95

a.+ da I/121/89

a.+ ı I/36/76, I/36/80

a.+ ı I/36/74

ataşla - : bk. ateşlê- -1-

a.- yivirmiş I/126/21

ataşlı : (Hasta için) Vücut harareti yükselmiş olan. -1-

a. I/58/70

ateş : 1. Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışık. -27-

a. I/116/07, I/116/08, I/27/56, I/76/15,

I/95/55, I/98/25, II/15/73, II/15/75,

II/15/76, II/38/58

a.+ dā I/76/15

a.+ de I/129/65

a.+ i I/116/07, I/73/62

a.+ imizi II/21/07

a.+ inen II/15/73

a.+ lerdē I/129/66

2. Odun, kömür gibi maddelerin yandıktan sonraki sıcak ve kırmızı durumu, yanmış kömür ve odun, kor.

a. I/33/152

a.+ i II/37/93

a.+ inde I/129/66, I/129/68

a.+ te I/33/152, II/15/76

a.+ Te II/37/92

3. Normalden yüksek vücut ısısı.

a.+ i mideşi II/08/56

āteş : bk. ateş¹ -1-

ā.+ ı I/101/72

ateşlê - : Tutuşturmak, yakmak. -1-

a.- yceklermişim I/108/27

ateşlen - : 1. Ateşleme işine konu olmak. -2-

a.- di I/27/57

2. Vücut ısısı artmak. -1-

a.- di I/58/65

atı : bk. ata -1-

a.+ lāmız II/07/80

atık : bk. artık -34-

a. I/01/13, I/83/56, II/01/71, II/03/26, II/09/20, II/16/80, II/18/35, II/21/70, II/24/25, II/32/116, II/32/118, II/32/127, II/32/128, II/32/132, II/32/20, II/33/09, II/33/27, II/35/108, II/35/21, II/35/32, II/35/35, II/35/64, II/35/67, II/35/69, II/37/119, II/37/120, II/37/122, II/37/123, II/37/48, II/37/52, II/38/23

ātık : bk. artık -5-

ā. II/07/129, II/14/60, II/27/24, II/35/49, II/37/34

atığ : bk. artık -1-

a. II/38/22

atıh

atıh : bk. artık -1-

a. I/06/60

atılım : İleriye atılma, hamle. -1-

a. yapāseñ I/01/43

atılmı : Atılma, (bina temeli için) Üzerine bina inşa etmeye hazır duruma getirilme. -1-

a.+ yı I/149/56

atık : bk. artık -1-

a. II/34/42

âtis : Artist, tiyatro ve sinema oyuncusu -2-

ā. II/08/46, II/08/97

atla - : 1. Geçmek. -10-

a.- r I/122/28

a.- dıysāz I/157/72

a.- rsañ II/23/140

2. Ayaklarını yerden keserek sıçramak, fırlamak.

ip a.- llarmış I/111/85

īp a.- rdık II/15/58

ip a.- rdık I/76/97

3. Bir şeyi, bir engeli sıçrayıp geçmek yoluyla aşmak.

a.- dı I/101/69

a.- rlarmış I/76/15

4. Yüksek bir yerden, bir taşıttan, bir binek hayvanından inmek.

a.- r I/121/27

atla - : bk. ayıtla- -2-

a.- dık I/98/119

a.- yiveridi II/19/129

atlā - : bk. atla-¹ -3-

a.- dūm II/03/54

bk. atla-²

ip a.- lādın I/29/12

atlama : Taş dizilerek ve ayaklar yan yana getirilip zıplanarak oynanan bir tür çocuk oyunu. -1-

a. I/04/45

atlāma : bk. atlama -1-

a. II/12/65

atlat - : Geçirmek. -1-

a.- Tık I/17/35

atlı - : bk. atla-¹ -1-

a.- cādı II/30/81

atma : Atmak işi. -2-

a.+ ya I/64/125

a.+ yā I/64/126

atmā : bk. atma -2-

a. II/28/31

soPa a.+ ıdı I/61/26

atmı : bk. atma -2-

a.+ ya I/64/116, I/64/117

atmış : bk. altmış -104-

a. I/01/71, I/07/05, I/09/01, I/108/06, I/108/07, I/117/40, I/12/25, I/120/02, I/121/92, I/125/01, I/126/02, I/13/02, I/130/01, I/130/02, I/131/01, I/131/51, I/139/03, I/139/04, I/140/01, I/140/02, I/140/12, I/142/06, I/142/40, I/142/46, I/142/47, I/142/48, I/143/77, I/148/01, I/149/01, I/154/01, I/154/07, I/154/08, I/155/10, I/16/16, I/17/01, I/26/05, I/31/01, I/33/27, I/35/52, I/38/01, I/40/01, I/41/02, I/41/95, I/42/02, I/46/02, I/46/10, I/53/27, I/54/04, I/56/33, I/56/34, I/56/44, I/58/01, I/58/02, I/60/19, I/63/01, I/64/47, I/64/52, I/64/53, I/65/03, I/70/01, I/71/02, I/73/03, I/73/06, I/75/48, I/83/05, I/86/75, I/88/38, I/93/46, I/93/51, I/94/02, I/96/01, II/03/79, II/03/80, II/04/04, II/06/17, II/07/50, II/07/94, II/09/03, II/10/01, II/12/05, II/14/06, II/19/70, II/22/46, II/23/08, II/25/05, II/37/01, II/37/59, II/38/13, II/39/135

a.+ a vurabilir I/56/32

a.+ ar I/132/50

a.+ ıma I/49/55

a.+ ına I/144/49

aTmış : 1960 yılı. -4-

a. I/33/130, II/30/03

a.+ a I/75/33

atmîş : bk. altmış -1-

a. I/109/01

átmış : bk. altmış -1-

- â. I/58/03
âtmiş : bk. altmış -20-
 â. I/03/04, I/144/06, I/44/05, I/46/09, I/47/26, I/49/44, I/54/02, I/56/04, I/58/84, I/64/34, I/65/11, II/06/01, II/06/02, II/07/07, II/13/51, II/22/10, II/23/26, II/26/36
atmış_altı : 1966 yılı. -1-
 a. I/149/48
atmış_baş : 1965 yılı. -5-
 a. I/140/03, II/14/59
 a.+ de I/140/06
 a.+ den I/140/05
 a.+ te I/140/03
atmış_dokuz : 1969 yılı. -2-
 a.+ da I/41/05
 a.+ dı II/23/02
atmış_iki : 1962 yılı. -3-
 a. I/33/130, I/33/131
 a.+ liyim I/151/03
atmış_sekiz : 1968 yılı. -2-
 a. I/149/49
 a.+ de II/14/95
atmış_üç : 1963 yılı. -1-
 a. II/20/27
atmış_yedi : 1967 yılı. -1-
 a. I/149/49
atTır - : Atmak işini yaptırmak. -2-
 a.- acâz I/12/30
 a.- madilâ I/64/133
attırma : Attırmak işi. -3-
 ğaz a. I/48/31
 ğaz a.+ yı I/48/30
 ğazını a.+ yı I/48/29
atTıtTır - : bk. atTır -1-
 a.- İâdı I/73/74
av : Karada ve havada yabani hayvanları, denizde balıkları tutma veya vurma işi. -3-
 a.+ a II/25/39
 a.+ ina I/121/42
av köpe_i : Av sırasında avcıya yardımcı olmak üzere yetiştirilmiş cins köpek, zağar, tazi.
 a. köpe_i I/16/13
äv : bk. ev -4-
 ä.+ de I/152/72
 ä.+ dē I/101/20
 ä.+ deyiS I/32/40
 ä.+ imiz I/72/21
avar : Sebze bahçesi. -1-
 a. yapTıK II/27/10
avara : bk. avar -3-
 a. I/129/44, I/129/49, I/129/50
avc : bk. avuç -5-
 a.+ ımızda I/52/18
 a.+ ımızdan II/22/76
 a.+ ınan II/22/77
 a.+ unnan I/31/47
 a.+ unu I/112/19
avcı : Avlanmayı kendine meslek edinen veya spor amacıyla avlanan kimse. -1-
 a. ğulübü I/121/45
avcılık : Av avlama işi ve av faaliyeti. -1-
 a. I/95/91
avıc : bk. avuç -1-
 havic a. I/58/77
ävıc : bk. avuç -1-
 ä.+ ında II/18/24
avıç : bk. avuç -1-
 a. II/33/69
avınak : Çabuk aldanan, kolayca kanan, alık, şaşkın (kimse), enayi. -3-
 a. II/03/73, II/03/74, II/03/82
avır : bk. ağır⁵ -1-
 a. I/05/40
aviş : bk. avuç -1-
 a. II/22/77
aviş : bk. avuç -3-
 a. II/32/74
 elde a.+ da I/37/34
ävlen - : bk. evlen- -3-
 ä.- men I/72/14

ävleŋ -

ä.- mişmiş I/80/48

ä.- miyoŋ I/72/15

ävleŋ - : bk. evlen- -2-

ä. I/72/15

avlu : bk. avlu -10-

a.+ da II/03/19

a.+ dı II/03/20, II/03/24

a.+ sına I/154/42, I/154/44

a.+ sında I/38/22, I/39/34

a.+ sındı II/03/21

a.+ ya I/153/73

a.+ yı I/86/76

avlu : bk. avlu -1-

a.+ sına II/37/59

āvlu : bk. avlu -4-

ā.+ da II/08/125

ā.+ dı II/30/25

ā.+ sını II/05/67

ā.+ yı II/08/95

avli : bk. avlu -1-

a.+ lāda I/30/32

ävli : bk. evli -2-

ä. I/72/14, I/72/15

avli : bk. avlu -2-

a.+ da I/145/78

a.+ lara I/145/77

avlu : Bir binanın ortasında, yanında veya çevresinde bulunan üstü açık, etrafı duvar, çit vb. ile çevrili yer, hayat. -12-

a. I/01/45, I/130/100, I/130/101, I/160/12

a.+ da I/126/69

a.+ lāda I/61/56

a.+ lar muvlular I/126/15

a.+ ŋda I/153/26

a.+ sında II/19/81

a.+ ya I/96/92

āvlu : bk. avlu -2-

ā.+ da I/34/25

ā.+ muz I/36/34

avrad : bk. avrat -1-

a.+ ını I/128/54

avrat : Kadın, zevce, karı. -1-

a. I/20/99

avşan : Tavşan (?) -2-

a. ğaması II/28/38

a. ğamasını II/28/40

avukat : Mesleği hukuki işlerde ücret karşılığı yol göstermek, hakkı savunmak olan, kendisine kanunen savunma hakkı tanınmış kimse. -1-

a. II/20/31

avūkatlı : Avukatlık, avukatın yaptığı iş. -1-

a.+ ı I/48/26

avuc : bk. avuç -1-

a.+ unuŋ I/106/70

avuç : Elin iç kısmı. -2-

a.+ tan I/95/43

avuç aş- : Dilenmek, kendini küçük düşürerek istemek

a. aştık I/20/91

avusTos : bk. a_usdos -3-

a. II/30/16

a.+ da I/03/99

avuşla - : Avuçlamak, avucu ile kavramak, avuçlarının içine almak. -1-

a.- dī I/136/22

avut - : Bir kimseyi eğlendirerek, gönlünü alarak oyalamak, hoşça vakit geçirterek meşgul etmek. -1-

çocuK a.- Turacam I/123/76

āyhl : bk. avlu -1-

ā.+ nıŋ II/12/62

av : bk. av -1-

a. köpe_i I/16/13

ay I : Güneşten aldığı ışığı yeryüzüne yansıtan ve dünyamızın tek uydusu olan gök cismi, kamer, mah. -2-

a.+ ıdı II/05/12

a.+ ınan II/05/13

ay II : 1. (Başlangıç kabul edilen herhangi bir tarihten itibaren) Yaklaşık olarak 30

günlük zaman parçası. -140-

a. I/08/71, I/106/23, I/112/27, I/113/132, I/122/58, I/122/68, I/122/72, I/123/43, I/125/33, I/125/44, I/126/79, I/131/63, I/135/46, I/136/03, I/136/34, I/141/12, I/141/13, I/142/28, I/152/08, I/152/49, I/154/25, I/155/25, I/155/33, I/155/94, I/16/50, I/22/30, I/37/14, I/37/16, I/39/87, I/42/19, I/44/19, I/44/49, I/48/35, I/50/39, I/52/16, I/52/27, I/54/45, I/55/39, I/57/50, I/59/54, I/61/75, I/81/61, I/85/34, I/87/61, I/91/20, I/98/113, II/05/76, II/06/22, II/07/85, II/08/30, II/12/43, II/19/28, II/19/117, II/19/118, II/19/28, II/20/23, II/23/115, II/25/39, II/27/41, II/29/16, II/29/68, II/31/45, II/38/33, II/39/23

a.+ a I/37/13, II/16/59

a.+ da I/106/28, I/106/29, I/15/68, I/159/37, I/33/35, I/52/26, I/52/29, I/52/68, I/52/69, I/62/35, I/62/36, I/66/31, I/75/68, II/20/23, I/36/09, I/36/10, II/16/59

a.+ dā I/134/52

a.+ dan II/09/91

a.+ dır I/127/31, I/134/61, I/38/56, I/88/62, II/23/115

a.+ ı I/155/98, I/16/51, II/01/76, II/39/132

a.+ ımıştı I/61/75

a.+ ıñ I/137/15, II/22/04, II/29/29

a.+ larca I/103/27

2. Yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri.

a. II/01/90

a.+ da I/127/15

a.+ ı II/01/29

a.+ nda I/17/71, I/125/16

a.+ indī II/21/78

a.+ ıñ I/155/13, II/01/27, II/01/28,

a.+ lānda I/32/52

a.+ ları I/94/65

a.+ larında I/62/39

aybaşı : Belirli yaşlar arasında kadınların ayda bir döl yatağından kan gelmesi durumu, ay hâli, âdet.

a.+ nda I/98/113

ay başı : Ücret veya maaş alınan gün.

a. başında I/76/78

ay III : Birdenbire duyulan acı, ağrı, şaşırma, ürkme veya sevinç anlatan bir söz. -47-

a. I/107/23, I/109/49, I/112/41, I/113/86, I/113/96, I/114/42, I/114/43, I/120/49, I/121/52, I/121/41, I/130/39, I/134/55, I/137/25, I/144/66, I/145/101, I/153/116, I/159/12, I/16/01, I/161/46, I/17/48, I/20/97, I/20/98, I/22/26, I/22/46, I/24/09, I/30/58, I/40/10, I/54/63, I/58/81, I/65/48, I/67/59, I/78/10, I/80/51, I/83/75, I/91/63, I/91/70, I/98/59, II/07/98, II/14/69, II/20/04, II/31/46, II/38/91

ây : bk. ay II¹ -3-

â. I/37/44, I/45/38, II/39/170

ây : bk. ay III -1-

â. I/10/11

ây : bk. ay II¹ -7-

â. I/152/07, I/152/08, II/06/22

â.+ da I/50/04, I/66/28

â.+ dā II/31/22

bk. ay II²

â. II/01/90

ây : bk. ay III -6-

â. I/08/108, I/40/02, I/80/52, I/91/58, II/05/72, II/31/50

ây : bk. ay II¹ -1-

â. I/54/39

aya : bk. ayak -1-

a.+ ım I/27/34

ayā : <<ayak+a -63-

a. I/45/39, I/75/34, I/86/10, I/98/59, II/04/94, II/08/41, II/22/35, II/24/78

başTan a. II/30/43

a. kaļķ I/117/34

a.+ a I/44/05

a. gaķamazdı I/18/06

a. gaķamızdı I/18/09

a.+ m I/21/83, I/52/55, I/67/60, I/83/23, II/22/32, II/22/34

a.+ ma I/08/100, I/43/32

ayak

a.+ mda I/24/44
 a.+ mı I/06/88, I/140/51, I/50/09
 a.+ mın I/27/35
 damdan düşsem a.+ mın üsdüne düşer-
 dim I/137/41
 a.+ mız I/50/12, I/93/66
 a.+ mıza I/154/15, I/50/61, I/59/52,
 II/06/14
 a.+ mızınan II/27/22
 a.+ mızı I/109/51
 a.+ n II/07/127
 a.+ na I/03/61, I/08/100, I/08/98,
 I/114/10, I/43/28, I/17/55
 a.+ nda I/07/18, I/43/31, I/61/45
 a.+ nı I/08/73, I/140/45, I/31/37,
 II/07/93, II/24/83
 a.+ nın I/10/52, I/77/49
 a.+ nı II/08/40
 a.+ ın I/58/59, II/24/79, II/24/80
 a.+ ında I/161/38, I/96/47
 a.+ ını II/04/95
 a.+ ını I/58/57
ayak : Vücudun, bacadan ayak bileğiyle
 ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi
 sağlayan kısmı, kadem. -32-
 a. I/69/103, I/79/26
 yalın a. I/61/41
 a.+ da I/93/55
 a.+ dan II/02/55
 a.+ la I/79/42
 a.+ lâ I/149/52, I/152/41
 a.+ lâm I/45/60, I/79/41
 a.+ lâmı II/22/02
 a.+ lâna I/83/31
 a.+ lânı I/04/46
 a.+ lânı II/39/22
 a.+ lar I/52/19
 a.+ ları I/12/37, I/20/45
 a.+ ları II/08/45
 a.+ larım I/17/25, II/01/69
 a.+ larıma I/60/02

a.+ larımı I/17/25
 a.+ larımın I/24/45
 a.+ larımın I/24/46
 a.+ larımıza I/51/28
 a.+ larımızda I/50/59
 a.+ larımızdan I/60/48
 a.+ ların I/87/101
 a.+ larını I/20/43
ayak uydur- : Bir düşünüşe, bir davra-
 nışa uymak, intibak etmek, tâbi olmak.
 a. uydurmaya II/15/48
ayakta ğal- : Oturacak yer bulamamak.
 a.+ da ğaldı I/30/02
 a.+ da ğaldı I/146/74
ayağa kalk- : Oturduğu yerden kalk-
 mak.
ayak : bk. ayak -1-
 a.+ larına I/26/26
ayak : bk. ayak -2-
 yalın â. I/144/36, I/144/39
ayak kabı : Ayağı korumak için giyilen, altı
 kösele veya lastik gibi dayanıklı maddeler-
 den yapılmış giyim eşyası, pabuç, kundura,
 iskarpin. -5-
 a. I/118/14, I/61/44, I/61/45
 a.+ dan II/07/12
ayak kaP : bk. ayak kabı -1-
 a.+ lâm II/38/05
ayak kabı : bk. ayak kabı -4-
 a. I/43/32, I/50/59, II/08/12, II/23/138
ayak gubı : bk. ayak kabı -1-
 a. II/23/138
ayak Kab : bk. ayak kabı -2-
 a.+ ın II/07/60
 a.+ ları II/07/60
ayak Kabı : bk. ayak kabı -5-
 a. I/24/44, I/98/123
 a.+ larımız I/144/36
 a.+ sını I/107/27
 a.+ yı I/107/26
ayak Ta : Ayağa kalkmış durumda. -1-

- a. duramıyon I/37/06
ayağ : bk. ayak -4-
 a. I/121/101, II/22/29, II/22/37
ayaK : bk. ayak -3-
 a. I/123/32
 a.+ larımızınan I/62/13
 a.+ larından I/20/47
ayaKğabı : bk. ayakğabı -3-
 a. I/43/28, I/70/65, I/74/12
ayaÍ : Karı, eş, zevce, arkadaş. -1-
 a.+ lâminañ I/38/02
ayalía - : bk. ayarlamak -1-
 a.- r I/01/03
ayar : 1. Saat ve tartı aletlerinin, birliği ve doğruluğu sağlamak için belirlenmiş olan ölçülere uygun olarak işlemesi durumu. -1-
 a.+ sız I/116/18
ayarla - : Bir şeyi, bir işi maksada uygun şekilde düzenlemek, tanzim etmek. -2-
 a.- yağosuñ I/44/75
 a.- yamazsınız I/79/87
ayarlama : Ayarlamak işi. -1-
 a. I/116/16
ayas : bk. ayaz -1-
 a. I/57/53
ayaz : Sakin, açık ve genellikle mehtaplı gecelerde çıkan kuru soğuk. -4-
 a. I/54/20, II/33/40
 a.+ dı I/57/54
 a.+ ında I/96/70
ayazlad - : Gece ayazında bırakıp soğutmak. -1-
 a.- ır I/47/23
avcı : bk. avcı -1-
 a.+ lâ I/121/78
āycıg : bk. azcık -1-
 ā. āycıg II/05/18
āycıg : bk. azcık -1-
 āycıg ā. II/05/18
āycıK : bk. azcık -1-
 ā. I/63/52
āycıK : bk. azcık -1-
 ā. II/32/74
āyciK : bk. azcık -1-
 ā. I/60/108
ayçiçe : bk. ayçiçe_i -3-
 a. I/153/19
 a.+ m II/04/71
 a.+ ni II/04/70
ayçiçe_i : İki çenekliler sınıfından, yurdu-muzda çok yetiştirilen, iri, yayvan ve sarı renkli çiçekleri daima güneşe doğru dön-düğü için güne bakan, gün çiçeği veya gün döndü de denen, yaprakları büyük ve dişli, 1 – 2 m. boyunda, bir yıllık otsu bitki. -2-
 a. I/86/34, I/87/38
aydınnad - : bk. aydınnat -1-
 a.- ır I/80/41
aydınnat - : Işıklandırmak, bir yerin karan-lığını gidermek, tenvir etmek. -1-
 a.- ırdı I/146/41
aydınnık : Aydın olma durumu. -1-
 a. I/146/39
aydınnıK : bk. aydınnık -1-
 a. I/146/38
ayek : Ahenk. (?) -1-
 a. yapa yapa I/145/70
ayekli : Ahenkli. (?) -3-
 a. I/145/65
 a.+ ce I/145/76
 a.+ di I/145/71
ayellá - : bk. ayarla- -1-
 a.- mışlā II/29/31
āyel : bk. ayaÍ -1-
 ā.+ lēm I/152/39
ayelli - : bk. ayarla- -1-
 a.- yō II/17/48
ayetdirik : bk. elektirik -1-
 a. II/05/51
ayğaz : (Marka adından) Ocak, (Pişirme, ısıtma vb. işlerde kullanılmak üzere) ateş yakılan yer. -17-

âyğaz

a. I/127/53, I/13/25, I/72/56, II/33/56

a.+ a I/28/20

a.+ da I/127/52, I/152/91, II/34/88

a.+ dan I/96/64

a.+ dı I/72/55

a.+ ı I/127/52

a.+ ımdan I/116/49

a.+ la I/34/56

a.+ lâ I/146/37, I/146/38

a.+ lâñ I/152/98

a.+ lar I/96/46

âyğaz : bk. ayğaz -1-

â.+ ı I/72/56

âyğaz : bk. ayğaz -1-

â.+ dâ I/72/12

ayı : Et yiyen memelilerden, ot ve bal da yiyebilen, uzun tüylü, kaba ve hantal, vahşi hayvan. -2-

a. I/52/26, II/30/45

ayıkla - : Bir şeyin kötü veya işe yaramayan kısımlarını çıkarıp atmak. -3-

a.- nır I/32/84

a.- rdı I/73/74

a.- rız I/60/24

ayıklā - : bk. ayıklā- -1-

a.- sın I/32/63

ayıklama : Ayıklamak işi. -1-

a.+ sı I/54/57

ayı_göbe_i : Bir kilim dokuması modeli adı. -1-

a. I/94/56

ayıb : bk. ayıp -14-

a. I/47/61, I/52/56, II/16/74

sorması a. II/04/32

a. olmasın I/103/30, I/63/40

a. olmaSın II/01/48

a. olmaSşā I/47/64

a. olmaz I/54/41

a. olur I/14/18, I/15/81, I/47/83, II/37/38

a. ölmür I/47/83

ayıp : Utanılacak hâl ve davranış. -11-

a. I/58/31, I/58/49, I/63/40, II/23/121, II/34/78

a.+ dı I/77/29

a. zayıp I/69/76

ayıp gel-ol- : Yakışık almamak, kusur sayılmak.

a. gelir I/15/31

a. olur I/14/05, I/14/16

a. öldü II/23/181

ayıpla - : (Bir kimseyi) Kusurlu bularak kınamak. -1-

a.- İfā I/146/23

ayır - : Birbirinden uzaklaştırmak, fasletmek. -45-

a.- ama I/47/79

a.- an I/41/37

a.- ana I/68/53

a.- cāz I/124/36

a.- dı I/79/10, I/79/11, II/16/42, II/16/79, II/16/83

a.- dık I/132/15, II/38/69

a.- dığ I/36/55

a.- dım I/132/14

a.- dūmıS I/155/23

a.- ı I/35/09

a.- ıb I/78/25

a.- ıdık I/155/37

a.- ıdıK I/134/30, I/134/31

a.- ın II/18/33

a.- ıñ I/77/69

a.- ır I/56/49

a.- ısıñ I/102/53, I/74/70, I/74/72

a.- ıverem II/38/59, II/38/68, II/38/71, II/38/72

a.- ıydıK I/48/44

a.- ıydıñ I/48/42, I/48/43

a.- ıyon I/111/11

a.- ıyoñ I/21/04

a.- ıyorur I/130/85

a.- ıyoz II/38/69

- a.- ız I/48/23
a.- madık I/70/86
a.- mamışlā II/19/94
a.- man I/67/33
a.- masın I/113/82
a.- sam I/67/33
a.- sañ I/67/33
- ayırd ed-** : bk. ayırd et- -1-
a. e.-emen I/138/31
- ayırd et-** : İki veya daha fazla şey arasındaki farkı anlamak, ayırmak, aralarındaki ayırıcı niteliği farketmek, tefrik etmek. -1-
a. e.-men I/138/25
- ayırıl-** : bk. ayrıl- -1-
a.- dı I/11/29
- ayırtım** : Ayırmacılık. -1-
a. I/06/147
- ayıtla-** : Ayıklamak, temizlemek. -8-
a. -maK II/06/29
a.- mayız I/127/39, I/127/40
a.- r I/27/65
a.- rız I/77/72, II/06/26
a.- yive I/119/75
a.- yyon I/119/76
- ayıTlā-** : bk. ayıtla- -3-
a.- dık I/18/56
a.- lar I/127/42
a.- r I/03/92
- áyıtla-** : bk. ayıtla- -1-
á.- llardı I/128/17
- āyıtla-** : bk. ayıtla- -2-
ā.- rıS I/49/09
ā.- rız I/49/07
- ayıtlat-** : Ayıtlamasını sağlamak. -1-
a.- tırdı II/25/37
- ayıtlē-** : bk. ayıtla- -3-
a.- yöler I/03/102
a.- yöller I/03/102
- ayıtlı-** : bk. ayıtla- -2-
a.- yōduK I/49/03
- a.- yorum I/139/09
- āyry-** : bk. ayır- -1-
ā.- ıdık II/23/129
- āyile-** : bk. ā_ile -1-
ā.+ mnen I/09/07
- āyile-** : bk. ā_ile -1-
ā.+ lerde I/01/36
- āyile-** : bk. ā_ile -2-
ā.+ lē I/44/31
ā.+ lēmiz I/44/31
- āyili-** : bk. ā_ile -1-
ā.+ ydi II/29/42
- ayīr-** : bk. ayır- -1-
a.- ıvırdı II/28/02
- aylaK-** : Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), avare. -1-
aylaK dur- : Boş durmak.
a. durmazdık I/79/23
- aylā-** : bk. aylık² -1-
a. +_a I/48/19
- aylarca** : Çok uzun bir süre. -2-
a. I/39/71, I/39/76
- ayle-** : bk. ā_ile -5-
a. I/68/27, I/92/51
a.+ de II/14/57
a.+ lerde I/01/66
a.+ niñ I/92/49
- āyle-** : bk. ā_ile -3-
ā.+ leri II/30/63
ā.+ ne I/148/53
ā.+ si I/02/28
- āylē-** : bk. ā_ile -1-
ā.+ lēr I/01/20
- aylī-** : <<aylık¹+ı -2-
a.+ mız I/01/15
a.+ nan I/63/44
- aylı-** : <<aylık¹+ı -8-
a.+ a I/23/59, I/75/43
a.+ ı I/06/12
a.+ ım I/06/23

aylık

a.+ mız I/01/42

a.+ ndan I/52/69

a.+ ynağ I/108/51

<<aylık²+1

a.+ ıdı I/41/43

aylık : 1. Bir kimseye aydan aya ödenen para, ücret, maaş. -16-

a. I/125/42, I/159/36, I/52/29, I/55/35, I/75/43, II/38/114, II/39/121

a.+ sız I/75/44

2. Belli bir aydan beri var olan.

a. I/91/87, II/07/144, II/07/149, II/09/11, II/09/13

3. Bir ay süreli, bir ayda olan, yapılan veya bir ay süren.

a. I/158/18,

aylık ver- : Bir kimseye her ay belli bir para ödemek.

a. veri II/39/123

a. veriyō I/159/37

aylık : bk. aylık¹ -3-

ā. I/39/33, I/50/04, I/63/61

aylıg : bk. aylık¹ -6-

a. I/155/104, I/33/35, I/50/04, II/16/102

a. yıllıg I/39/34

aylıg : bk. aylık¹ -1-

a.+ ı I/88/39

aylık : bk. aylık¹ -5-

a. I/136/38, I/144/64, I/48/66, I/68/33

a.+ ları I/144/65

aylık : bk. aylık¹ -1-

ā.+ lıydı II/08/28

aylıkçı : Çalışmasının karşılığını aydan aya alan kimse. -1-

a. I/145/16

aylı : <<aylık¹+1 -21-

a. I/125/51, I/76/78, II/28/79

dullar a. I/52/25

yaş a. I/112/58, I/112/70

yaşlılıg a. I/144/65

a.+ mınan I/06/24

a.+ m I/136/21, I/63/15, I/88/38, I/88/39

yaşlı a.+ m I/159/37

a.+ mı I/52/30

a.+ mız I/63/12

dullar a.+ na I/52/26, I/52/28

yaş a.+ na I/75/45

a.+ nı I/43/22, I/96/78

a.+ ynán I/53/76

aylı : bk. aylık² -1-

a.+ kan II/07/149

aylı : <<aylık¹+1 -1-

ā.+ m I/52/46

ayná : bk. āyna -1-

a. I/60/05

ayná : bk. aynı -2-

a. I/106/73

āyna : Karşısındaki şeylerin görüntüsünü aksettiren, özellikle insanların kendilerini görmek için kullandıkları, arkası sırlanmış cam veya madenden levha, gözgü. -2-

ā. I/157/10, I/157/39

aynan : bk. aynen -2-

a. I/106/80

āynan : bk. aynen -1-

ā. I/138/100

aynen : Olduğu gibi, hiçbir değişiklik olmadan, aynıyla. -5-

a. I/41/20, I/61/64, II/08/67, II/10/99

a. yapıyoz II/22/68

aynı : Birbirinin eşi, ayırt edilemeyecek kadar benzeri, tıpkısı, farklı ve değişik olmayan. -147-

a. I/02/08, I/03/37, I/03/38, I/03/41, I/06/19, I/06/44, I/09/26, I/10/108, I/10/17, I/10/33, I/10/44, I/100/18, I/102/92, I/103/14, I/103/36, I/105/14, I/105/50, I/105/52, I/109/34, I/111/11, I/111/19, I/111/28, I/111/50, I/111/51, I/113/116, I/113/84, I/115/24, I/116/17, I/117/40, I/117/47, I/119/53, I/120/49, I/120/54, I/120/63, I/121/53, I/121/81, I/121/87, I/124/16, I/127/38, I/13/29, I/130/22, I/133/29, I/135/04, I/138/30, I/138/38,

I/138/74, I/138/75, I/138/76, I/140/07, I/140/09, I/141/09, I/143/20, I/146/22, I/147/49, I/149/07, I/149/66, I/157/46, I/159/25, I/159/26, I/20/44, I/20/45, I/20/53, I/21/67, I/23/17, I/26/20, I/26/64, I/28/36, I/28/49, I/31/29, I/33/69, I/34/22, I/34/33, I/38/40, I/44/26, I/50/58, I/52/27, I/58/71, I/60/56, I/61/59, I/64/80, I/68/24, I/70/25, I/70/31, I/70/32, I/70/49, I/70/50, I/70/77, I/70/85, I/74/48, I/76/81, I/78/12, I/78/18, I/80/66, I/83/40, I/84/39, I/86/13, I/88/41, I/91/26, I/92/25, I/93/26, I/94/53, I/94/54, I/97/04, I/97/49, I/99/20, II/07/74, II/08/65, II/10/100, II/15/60, II/17/24, II/19/140, II/19/54, II/19/61, II/19/62, II/23/171, II/23/209, II/24/46, II/32/64, II/32/72, II/37/24, II/37/115, II/38/46

a.+ kı I/13/15

a.+ sı I/160/06, I/61/51, II/03/16

a.+ sını I/111/23, I/56/04, II/10/103

a.+ ydı I/105/14, I/140/08

āynı : bk. aynı -59-

ā. I/02/16, I/02/17, I/03/38, I/06/21, I/06/30, I/08/37, I/10/94, I/106/30, I/107/28, I/157/35, I/160/21, I/29/07, I/36/31, I/38/14, I/49/54, I/49/76, I/60/107, I/60/108, I/70/16, I/70/17, I/71/22, I/75/54, I/75/59, I/76/82, I/86/28, II/06/73, II/10/03, II/15/59, II/22/03, II/22/04, II/22/74, II/22/80, II/22/81, II/22/82, II/23/119, II/23/43, II/23/44, II/24/60, II/24/67, II/28/68, II/32/114, II/32/92, II/35/17

ā.+ nı I/10/44

ā.+ sı I/10/44, II/33/21, II/33/26, II/35/45

ā.+ sını II/04/73, II/10/102

ā.+ sı I/05/48

ā.+ ydı I/48/39, II/06/72

āynı : bk. aynı -1-

ā. II/37/06

āyni : bk. aynı -8-

a. I/159/26, I/75/03, I/97/04, I/97/05, I/97/42, I/97/46, II/17/40

āynı : bk. aynı -2-

a. I/142/09, I/147/56

aynı : bk. aynı -2-

a. I/138/30, I/75/72

aynı : bk. aynı -3-

a. I/122/82, I/44/41, I/97/04

āyni : bk. aynı -4-

ā. I/120/59, II/10/33

ā.+ yiS I/44/10

āynı : bk. aynı -1-

ā. II/38/95

āynı : bk. aynı -1-

ā. II/17/43

ayöl : Teklifsiz konuşmada ve halk arasında seslenmek veya anlamı kuvvetlendirip dikkati çekmek için kullanılır. -1-

a. yapTık II/07/137

ayran : Yoğurdun sulandırılması ile elde edilen içecek. -11-

a. I/07/73, I/104/43, I/125/11, I/87/64, I/98/61

a.+ ını I/70/40, I/98/60

a.+ nan I/07/49

a. vercēse II/23/52

a. veriyo II/23/52

a. veriyollar I/104/43

ayrān : bk. ayran -2-

a. I/104/55, I/87/64

āyran : bk. ayran -5-

ā. I/02/11, I/51/73, II/15/35

ā.+ ımızı II/27/45

ā.+ ından I/125/71

āyreten : bk. ayriyeten -1-

ā. II/10/81

ayrı : Farklı ve değişik, başka. -93-

a. I/02/08, I/03/45, I/03/46, I/04/22, I/07/46, I/08/24, I/102/47, I/103/57, I/105/52, I/111/22, I/111/46, I/111/63, I/122/45, I/122/46, I/125/20, I/129/50, I/130/14, I/130/15, I/130/20, I/131/57, I/132/33, I/133/16, I/138/71, I/138/73, I/138/75, I/138/76, I/141/14, I/151/21, I/152/117, I/152/86, I/16/21, I/16/35, I/21/68, I/26/12, I/26/52, I/26/58, I/34/23, I/42/79, I/49/38, I/53/29, I/53/62, I/60/07,

ayrı ayrı

I/62/17, I/62/40, I/65/32, I/67/35, I/67/69, I/82/30, I/96/04, II/07/50, II/19/112, II/19/114, II/19/115, II/19/46, II/23/130, II/32/101, II/38/118, II/39/145

a.+ dır I/92/22

a.+ la I/83/18

a.+ lar I/143/36

a. yapan I/41/37

a. yaparız I/97/34, I/97/35

a.+ ydı I/108/13, I/99/60

a.+ yız I/71/80

ayrı ayrı : Birer birer, teker teker, başka başka, her biri kendi başına.

ayrı a. I/06/54, I/132/33, I/21/06, I/59/26, I/90/24

a. ayrı I/06/54, I/132/33, I/21/06, I/59/26, I/90/24

a. ayrı I/06/149

a. ayrī I/153/72

ayrı dur- : Bir yerde birlikte otururmayıp başka yerlerde oturmak.

a. duruları I/06/53

ayrı : bk. ayrı -1-

a. I/131/56

āyırī : bk. ayrı -14-

ā. I/02/08, I/09/65, I/10/119, I/10/83, I/35/26, I/54/57, I/54/69, I/77/54, I/77/55, II/23/16, II/32/104, II/32/45, II/33/23

āyırī ā. II/23/51

ayrıca : Bundan başka, bunun yanında, ilave olarak. -3-

a. I/131/26, I/65/32, II/39/57

ayrıl - : (Bir yer, şey veya kimseden) Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek. -43-

a.- acān I/54/36

a.- amaṇ I/27/41

a.- dı I/06/28, I/10/82, I/144/23, I/144/24, I/23/48, I/36/42, I/57/35, I/66/11, II/20/33, II/20/34, II/28/14

a.- dık I/152/31, I/33/33, II/35/114

a.- dılar I/35/24, I/36/41

a.- dım I/14/09, I/89/02, II/28/92

a.- dīdik I/86/65

a.- dīm I/73/05

a.- ı I/47/17

a.- ıllar I/67/52

a.-ınca I/137/48, I/87/105

a.- ır I/121/88

a.- ırdı I/124/35, I/68/39

a.- ırdık I/113/31

a.- ıyō I/129/14

a.- ıyor I/129/14

a.- ıyuru II/16/42

a.- ıyor II/35/06

a.- madan I/122/34

a.- madığ II/08/32

a.- madım I/144/24

a.- mazdı I/07/87

a.- mış I/06/147, I/56/15

āyırıl - : bk. ayrıl- -5-

ā.- dı II/16/36

ā.- dık I/77/54

ā.- ıyuru II/16/42

ā.- mış I/06/147

ā.- mışlar II/17/19

ayrılık : Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firkat, firak, iftirak, hicran. -1-

a. I/95/39

ayırımcılığ : Ayırımcı olma durumu, ayırım yapma, tefrikacılık. -1-

a. II/17/30

ayırımlık : Ayırımcılık. -1-

a. II/17/27

ayrı : bk. ayrı -2-

ayrı a. I/06/149

a.+ ydı II/06/11

ayrī : bk. ayrı -7-

a. I/06/53, I/104/67, I/67/69, I/90/72

ayrı a. I/153/73

a.+ dı I/86/06, II/19/115

ayrī : bk. ayrı -1-

a. I/101/57

āyırī : bk. ayrı -1-

ā. āyırī II/23/51

ayriyeten : Ayrıca. -1-

a. I/106/55

ayriyetTen : bk. ayriyeten -1-

a. I/64/127

ayriyetTēn : bk. ayriyeten -1-

a. I/106/22

ayşam : bk. akşam -11-

a. I/124/16, I/39/94, I/67/52, I/91/56, II/16/14, II/16/15

a.+ dan I/102/57, I/87/86

a.+ inan I/26/22

a. zabah I/124/14

ayşām : bk. akşam -1-

a. I/39/98

āyşām : bk. akşam -1-

ā.+ a I/126/62

āyşam : bk. akşam -5-

ā. I/87/51, II/28/34

ā.+ a I/10/27, I/70/08

ā.+ dan I/06/48

āyşām : akşam -1-

ā.+ ā I/152/14

āyşām_üstü : bk. akşam üstü -1-

ā. I/06/87

ayşamnayın : bk. akşamlıñ -1-

a. I/144/68

ayşamnēn : bk. akşamlıñ -2-

a. I/39/95, II/16/14

āyşımnen : bk. akşamlıñ -1-

ā. I/39/100

aytla - : bk. ayıtla- -1-

a.- nıyo I/32/89

ayva : İki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, kışın yapraklarını döken, iri pembe çiçekli, yapraklarının altı tüylü, taze filizleri, çekirdek ve tohumları çeşitli hasalar taşıyan küçük ağaç ve meyvesi. -7-

a. I/33/40, I/60/109, I/88/64

a.+ lar I/11/27

a.+ ları I/128/74

a.+ sı I/88/65

a. yapardı I/128/74

āyva : bk. ayva -1-

ā.+ yı I/60/105

ayvalı : Ayva ağaçlarının bolca bulunduğu yer. -1-

a.+ mışdı I/03/18

ayvan : bk. hayvan -1-

a.+ nan I/135/22

az : 1. Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan. -48-

a. I/03/23, I/03/73, I/07/88, I/106/17, I/120/03, I/130/53, I/144/15, I/15/39, I/153/23, I/23/53, I/56/31, I/83/69, I/85/32, I/95/17, I/99/37, II/04/90, II/09/66, II/15/100, II/18/05, II/23/201, II/24/28, II/27/29, II/30/46, II/35/18

a.+ dı I/33/38

a.+ ıdı I/64/56, I/71/68, I/86/79

en a.+ ından I/41/34, II/09/56, II/38/50

eñ a.+ ınnan II/25/110

eñ a.+ ıñ I/14/26

a.+ sa I/73/63

2. Biraz. -23-

a. I/10/12, I/109/15, I/109/16, I/109/25, I/133/30, I/146/77, I/40/22, I/49/26, I/49/28, I/50/48, I/53/83, I/54/58, I/87/67, II/04/70, II/12/57, II/12/59, II/20/25, II/20/37, II/30/13, II/30/17, II/39/62

3. (Mesafe ve zaman için) Kısa. -10-

a. I/01/64, I/01/65, I/63/12, I/93/52, I/95/14, II/32/41, II/32/42

eñ a. I/138/85

a.+ ımışdı I/59/13

4. Belli bir ölçünün altında, az miktarda. -7-

a. I/121/90, I/129/65, I/130/63, I/44/80, I/90/37, II/39/63

a.+ sa I/116/23

5. Seyrek, nadir, ender, ender olarak. -2-

a. I/68/55, II/14/58

az az

az az : Az miktarda.

az a. I/135/06

āz a. II/15/115

a. az I/135/06

az buçuk : Biraz, bir parça, azıcık.

a. buçuk I/110/38, I/134/63, I/146/20

az buzduK : Az buçuk, biraz. (?)

a. buzduK I/135/31

az çok : Oldukça, bir parça.

a. çok II/09/32, II/38/114

a. çoK I/110/12, I/152/66, II/07/88

az yapmak öz yapmak : Bir şeyi sayıca çok yapmaktansa az ama nitelikli yapmanın daha iyi olduğunu anlatmak için kullanılır.

az yuz : Az çok, biraz.

az : bk. ağız I³ -1-

dereniñ a.+ ı I/102/22

áz : bk. az² -1-

á. II/37/38

āz : bk. ağız I¹ -37-

ā.+ ı I/128/52, II/28/18

ā.+ ım I/51/13

ā.+ ıma I/133/03, I/16/01

ā.+ ımdan I/133/42, I/135/01, I/52/45

ā.+ ımı I/152/70

ā.+ ımıñ I/58/82

ā.+ ına I/02/71, I/13/39, I/152/66, I/28/59, I/110/33

ā.+ ında I/47/25

ā.+ ımdan I/45/39, I/99/19, II/22/51

ā.+ ımı I/126/37, II/24/81

ā.+ ıña sêviyin I/157/24

ā.+ ıñı II/07/79

ā.+ ıynan I/16/12

ā.+ lā I/152/71

bk. ağız I³

ā.+ ına II/23/179

ā.+ ını II/23/176

bk. ağız I⁴

ā.+ ı I/10/18, I/95/82, I/112/15

ā.+ ını I/03/50, I/03/52, I/27/72, I/42/38

bk. ağız I⁵

ā.+ ınacak I/01/46

ā.+ ınacaK I/01/45

ā.+ ına İlayık I/148/55

āz : bk. az¹ -23-

ā. I/03/23, I/28/46, I/103/50, I/44/79, I/44/82, I/49/70, I/57/48, II/01/76, II/18/05, II/26/54, II/27/28, II/30/46, II/33/22

ā.+ dı I/33/38, I/77/02

ā. ğaldırıldıK ama öz ğaldırıldıK I/115/18

ā. az II/15/115

ā. çok I/134/14, I/30/07, I/63/37

ā. yuz I/134/21, I/134/22

bk. az² -15-

ā. I/115/06, I/125/49, I/158/20, I/50/46, I/54/59, I/59/46, I/79/65, II/09/60, II/09/98, II/12/57, II/15/113, II/30/12, II/30/35, II/35/104, II/39/64

bk. az⁴ -2-

ā. II/15/80, II/25/42

āza : bk. āzā -2-

ā.+ nıñ II/28/56

ā.+ ıynañ II/28/12

āzā : Herhangi bir kuruluş, birlik, komisyon vb.ne bağlı olan kimse, üye. -4-

ā. I/65/39

ā.+ kan I/158/38

ā.+ yı I/65/41

azal - : Eskisinden az duruma gelmek, ek-silmek. -18-

a.- dı I/01/30, I/01/31, I/129/18, I/135/16, I/143/45, I/143/51, I/153/39, I/57/29, II/09/50,

II/10/15

a.- ı I/46/96

a.- ıncası II/02/37

a.- ıyo I/111/34, I/68/57

ne a.- ır ne ço_alır I/117/46

a.- mış I/10/87, I/110/25

azāl - : bk. azal- -4-

a.- dı I/71/67, II/09/64, II/09/77,

II/10/60

āzālīk : Bir kuruluş, birlik, komisyon vb.nin üyesi olma durumu, üyelik. -1-

ā. yapTım I/158/04

azaġġa - : Azarlamak, hata ve kusurunu söyleyerek çıkışmak, paylamak, tekdir etmek, tevbih etmek. -2-

a.- dıñ I/146/82

a.- masañ I/146/83

azaġġa - : bk. azaġġa- -1-

a.- yivırıydı I/48/47

azıcık : Azıcık, pek az, biraz, az miktarda olan -4-

a. I/110/29, I/111/55, I/41/52, II/09/18

azcıĶ : bk. azıcık -2-

a. II/09/36, II/12/81

āzcıĶ : bk. azıcık -1-

ā. I/70/14

azcī : <<azıcık+ı -2-

a. I/120/04

a.+ nı I/60/68

āzdır - : Baştan çıkarmak, doğru yoldan çıkmasına sebep olmak, ayartmak. -1-

ā.- masın I/112/70

āzı_açık : Ağzıaçık, haşhaş ve mercimekle yapılan bir tür börek. -2-

ā. I/71/32, I/71/35

azından : En azından, en azı ile, hiç olmazsa. -1-

a. I/46/72

āzı_açık : bk. āzı_açık -1-

ā. I/71/31

āzı_açıĶ : bk. āzı_açık -1-

ā. I/71/31

azıcık : bk. azıcık -1-

a. I/71/38

ba : bk. ben -18-

b.+ a I/10/93, I/112/65, I/115/47, I/125/25, I/133/04, I/159/08, I/66/26, I/72/76, I/74/22, I/75/28, I/126/17, I/144/53, II/16/73, II/22/17, II/28/66

b.+ ā II/28/15, II/28/29

ba - : bk. baḫ- -1-

b. I/56/69

ba : bk. baḡ -4-

b. II/25/50

b.+ amız II/25/46

b.+ ı I/128/68, II/35/77

ba : bk. var -2-

b. I/153/24, II/29/81

bā : bk. be -1-

b. I/60/83

bā : bk. baḡ -18-

b. I/105/13, I/11/40, I/33/100, I/33/40, I/33/42

b.+ amız I/40/31

b. bāḫṣeye I/37/50

b.+ dan bosdandan I/23/63

b.+ la baççalar I/64/86

b.+ lāda I/121/79

b.+ lāmız I/153/28

b.+ lar I/110/44

b.+ larda I/65/58

b.+ ları I/09/75, I/09/76

b.+ larī I/09/76

bā : <<ben+a -2-

b. I/145/18, I/45/09

bā - : bk. baḫ- -1-

b. II/17/37

ba_aşla - : bk. ba_aşla⁻² -2-

b.- ı I/05/72

bk. ba_aşla⁻¹

b.- sını I/23/68

baba : 1. Bir çocuğun dünyaya gelmesine sebep olan erkek, çocuk sahibi adam, peder. -86-

b. I/110/15, I/110/28, I/124/30, I/136/29, I/138/52, I/17/43, I/53/29, I/65/46, I/88/10, I/88/13, II/07/30, II/23/108

b.+ lāḡ I/120/13

b.+ larımız II/21/20, II/34/13

b.+ larımıza I/15/08

b.+ m I/01/09, I/107/65, I/113/41, I/120/06, I/120/07, I/120/14, I/120/15, I/123/38, I/123/75, I/13/05, I/136/05, I/139/06, I/20/69, I/25/47, I/25/62, I/33/116, I/33/120, I/33/32, I/59/08, I/85/05, II/06/52, II/19/100, II/20/45, II/20/46, II/20/47, II/20/49, II/26/10

b.+ ma I/136/05

b.+ mdan I/109/33, I/33/115

b.+ mḡil I/42/04

b.+ mı I/86/51, II/20/50

b.+ mın I/33/117

b.+ mınan I/136/05

b.+ mıḡ I/120/15, I/134/23, I/136/05, I/136/39, I/139/05, II/38/79

b.+ mıs II/29/17

b.+ mız I/134/09, I/134/20, I/135/35

b.+ mızıḡ I/17/59, II/20/48

b.+ sı I/07/11, I/08/89, I/123/19, I/132/06, I/136/06, I/136/07, I/137/14, I/138/44, I/18/06, I/33/113, I/33/114, I/33/119, II/06/57

b.+ sına I/11/71, I/33/115

b.+ sından I/138/52

baba ocağı

b.+ sını I/138/45

b.+ sınınkını I/53/75

b.+ sıynan I/10/39

b.+ ya I/136/24

2. Yaşlı erkekler için isimlerden sonra getirilerek kullanılan unvan sözü.

hacı b. I/69/58

3. Teklifsiz konuşmada yaşlı erkeklerle hitap ederken kullanılır.

4. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Koruyucu durumunda olan kimse.

5. Tarikat büyüklerine, manevi mertebe sahibi kimselere verilen unvan.

b. II/01/62

baba ocağı : Baba evi.

babā : bk. baba¹ -1-

b. I/138/45

baba : bk. baba¹ -1-

b.+ mızıñ I/120/23

bāba : bk. baba¹ -17-

b.+ m I/120/08, I/22/06, I/40/03, I/40/07, I/44/32, I/55/25, I/58/06, I/58/09

b.+ mgil I/42/13, I/42/16

b.+ mı I/86/47

b.+ mıñ I/124/50, II/06/61, II/06/63

b.+ ıñ I/22/06

b.+ yım II/23/109

bāba : bk. baba¹ -1-

b.+ m I/33/35

babanne : Bir kimsenin babasının annesi, nine. -6-

b. I/10/116, II/19/98

b.+ m II/19/106

b.+ nin II/19/103

b.+ si II/19/105, II/19/107

babānne : bk. babanne -1-

b.+ m I/139/35

babuç : Ayakkabı. -1-

b. I/144/37

baca : Binalarda, deniz taşıtlarında, soba, kazan ve ocaklarda yanan maddelerden çıkan duman, gaz ve kokuların dışarıya atıl-

masını sağlayan, ocağın üstünden yukarıya doğru uzanan kısım. -9-

b.+ lā I/04/39

b.+ lar I/34/72

b.+ ları I/61/15, II/32/114

b.+ nıñ II/30/71

b.+ sı I/02/66, I/10/17, I/73/65

baca : bk. bacak -1-

b.+ a I/37/06

bacā : bk. baca -1-

b. I/10/15

bacā : bk. baca -1-

b. I/51/27

bacā : <<bacak+ı -14-

b. I/69/34, II/18/11, II/24/78

bacak b. çatıp II/21/46

b.+ dır I/69/103

b.+ m I/126/80, I/158/03, I/21/81, I/21/82, I/33/13, I/45/19

b.+ na II/24/58

b.+ nı I/38/59, II/24/81

bacak : İnsanın kalça ile taban arasındaki organı. -20-

b. I/47/48

b.+ amde I/33/10

b.+ ărı I/33/09

b.+ Ɔarı I/48/34

b.+ lā I/134/57, I/149/51, I/152/41

b.+ lādan I/147/08

b.+ lām I/33/101, I/33/18, I/43/03, I/43/12

b.+ lāmdān I/33/17

b.+ lar I/104/05

b.+ lardan I/104/06

b.+ larım I/126/78, I/15/43

b.+ larıma I/104/06

b.+ larıñdan I/20/44

bacak bacā çat- : Bir bacağı diğerinin üzerine koyarak oturtmak.

b. bacā çatıp II/21/46

bacaƆ : bk. baca -3-

b. I/158/41, I/37/07

bacaşız : Kısa boylu, ufak tefek (kimse). -1-

b. I/126/74

bacalığ : bk. bacalıK -2-

b. I/34/70

b.+ da I/34/56

bacalıK : Ocak, ocağın yan veya üst tarafına yapılan lamba, kibrit v.b. şeyleri koymaya yarayan raf. -1-

b. I/28/31

bacalı : <<bacalıK+ı -1-

b.+ mız I/34/55

bāçe : bk. bahçe -1-

b. I/03/50

bacı : 1. Kız kardeş, hemşire -13-

b. I/24/63, I/26/06

b.+ m I/20/68, I/20/88

b.+ nı I/31/42

b.+ sı I/24/62

2. Kadınlar için kullanılan bir hitap sözü.

b. I/126/15

b.+ m I/86/01, I/86/03, I/86/05, I/86/51, I/86/56

bacı : bk. baca -2-

b. I/51/27

b.+ ya I/51/27

bacı : bk. baci² -1-

b.+ m I/86/75

bacı : bk. baci² -1-

b.+ m I/86/22

bacı : bk. baca -1-

b. I/34/66

bāçē : bk. bahçe -1-

b.+ ye I/127/32

baÇa : <<bacak+ı -1-

b.+ m I/67/39

baÇā : <<bacak+ı -1-

b.+ m I/67/38

bāça : bk. bahçe -18-

b.+ da I/116/54, I/152/32, I/88/61

b.+ la I/70/75

b.+ lar I/11/13, I/65/57

b.+ larda I/11/27

b.+ ları I/11/18

b.+ mın II/23/174

b.+ mıs I/100/42

b.+ mız I/100/19

b.+ mızda I/102/11, I/102/12

b.+ nı I/54/09

b.+ ında I/67/62

b.+ sında I/154/18

b.+ sının I/32/45

b.+ ya māçaya I/161/17

bāçalıK : Bağ ve bahçesi çok olan yer. -1-

b.+ Tı II/09/28

bāçavancı : Bahçıvan, mesleği bahçeye bakmak, çiçek, meyve veya sebze yetiştirmek olan kimse, bağban. -1-

b.+ yındır I/100/41

baçça : bk. bahçe -1-

bāla b.+ lar I/64/87

baççe : bk. bahçe -1-

b.+ ye I/129/48

bāÇçe : bk. bahçe -1-

b.+ de I/154/18

baçe : bk. bahçe -1-

b.+ den II/37/110

bāçe : bk. bahçe -35-

b. I/127/07, I/146/50, I/149/22, I/33/110, I/49/39, I/65/28, I/93/62

b. arasına I/32/24

b.+ de I/152/31, I/45/01, I/93/63

b.+ den II/23/01

b. erī I/100/14

b.+ lēmiz II/32/39

b.+ lēmizde II/32/78

b.+ lēmize yaparız II/32/38

b.+ lēmizi I/42/42

b.+ lere I/27/21

b.+ leri II/32/39

b.+ m I/144/26, I/65/18

- b.+ me I/137/65
 b.+ miz I/42/43
 bağımız b.+ miz I/106/02
 b. mûçe I/03/24
 b.+ si I/158/60, I/42/43
 b. yaptık I/133/29
 b. yapıdılâ I/01/30
 b. yapTım I/143/13
 b.+ ye I/39/101
 b.+ yi I/152/18, I/152/41, I/84/40
 b.+ yi yapıyoz II/22/69

bâçevancılık : bk. bahçecilik -1-
 b. I/100/01

bâçi : bk. bahçe -2-
 b. II/09/61

bâçi : bk. bahçe -3-
 b.+ ye I/100/50
 b.+ yi I/35/44
 b.+ yi yapıyın II/08/127

badana : Temizlemek, renklendirmek için fırça ile veya püskürtme yoluyla duvarlara sürülen kireç, mermer tozu, plastik maddelerden hazırlanmış beyaz ya da renkli boya. -3-

b.+ sını I/35/20

badana yap- : Badanalamak.

b. yaptık I/45/49
 b. yapıyolarımız II/13/44

badâna : bk. badana -2-
 b. I/45/30, II/20/03

badânâ : bk. badana -1-
 b. yapTılâ I/33/137

badâni : bk. badana -1-
 b. I/33/137

badas : Harman sonunda yerde kalan toprak, çöp ve samanla karışık tahıl taneleri, harman döküntüsü. -1-

b. I/87/40

bâdaş - : Bağdaşmak, anlayış, dünya görüşü ve davranışları birbirine uygun düşmek, uymak, uyuşmak. -1-

b.- iyolâ II/14/78

badem : bk. bādem -1-
 b. I/139/08

bādem : İki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, pembe ve beyaz çiçekler açan, 5 – 12 m. boyunda ağaç ve bu ağacın çağla hâlinde iken tamamı, dış kabuğu sertleşince ise içi yenen, şekerlilikte ve tatlıcılıkta kullanılan meyvesi. -9-

b. I/100/50, I/139/55, I/39/85, I/39/88

b.+ i I/49/80

b.+ inen I/49/80

b.+ neri I/39/88

bādemcik : Boğazın iç kısmının her iki yanında mikropların vücuda yerleşmesine engel olan, badem biçimindeki iki ak kan keseciği. -1-

b.+ leri II/25/90

badılcan : bk. patlıcan -5-

b.+ ı I/133/33

b. ileçili I/128/73

b.+ narı I/60/07

b. II/38/101

b. yimē I/120/65

badılcan : bk. patlıcan -2-

b. I/08/41, II/29/45

badını : bk. badana -1-

b. yapıyoz II/30/16

badılcan : bk. patlıcan -1-

b. II/38/102

badus : bk. patoz -2-

b. yapārdıK I/115/14, I/115/21

bağ - : bk. bağ-² -4-

b.- sıña I/43/06

bk. bağ- -14-

b. I/06/72, I/06/81, I/06/102, I/113/80, I/116/26, I/143/19, I/58/82, I/63/46, I/67/64, II/05/39, II/19/53

bk. baçalım-31 -3-

b.- am I/147/02, II/08/77

bağ : Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan. -11-

b. I/11/40, I/11/42, I/133/30

b.+ ım I/60/22

üzüm b.+ ından I/60/22

b.+ ıdı I/11/41

b.+ lâ I/130/90

sirke b.+ larımız I/130/89

bağ bahçe : Mal mülk.

b. bahça I/108/26

b.+ ımız bāçemiz I/106/02

bağ : bk. ben -6-

b.+ a I/109/46, I/109/48, I/37/56, I/64/22, II/07/143, II/07/44

bağır - : Yüksek tonda ses çıkarmak, haykırmak. -12-

b.- an II/20/60

b.- ılardı I/111/100

b.- ır I/91/63

b.- ırmış I/11/58

b.- ıyo II/20/62, II/20/68

b.- iyö II/20/60

b.- ıyor II/20/69

b.- tdırıyoru I/106/62

bağırıp çir- : Yüksek sesle, bağırarak konuşmak, azarlamak.

b.- ıdı çırıldı I/13/33

bağır : Göğüs, sine. -2-

b.+ ına I/106/61

b.+ ları I/26/39

bağırsa : bk. bağırşak -1-

b.+ ından I/87/113

bağırşak : Sindirim borusunun, midenin bitiş yerinden anusa kadar olan ve dışkıların vücuttan dışarı atılmasına yarayan uzun dar ve kıvrımlı kısmı. -1-

b.+ dan I/87/113

bağla - : 1. İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyahut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, rap-tetmek. -1-

b.- sa I/123/38

2. (Başak, buz, kabuk, kaymak, küf, pas, tane, yosun vb. maddelerle; deri, et, göbek, nasır, yağ vb. insan vücudu ile; renk, su-

ret vb. şekil ve halle; garaz, kin, yas gibi duygularla ilgili şeyler için) Peyda etmek, hasıl etmek, oluşturmak, tutmak -1-

b.- r I/95/33

3. (Bir kimseyi bir yerden) Ayrılamaya-cak duruma getirmek.

4. (Aylık, haftalık, maaş, nafaka vb. keli-melerle) Belli bir parayı belirli zamanlarda ödemek üzere tahsis ve tayin etmek.

5. Kumaş, ip, tel gibi şeyleri uçlarını bir-biri arasından geçirmek yoluyla düğümle-mek.

6. Örtmek, başını kapamak.

7. Paket, bohça, denk yapmak.

bağlā - : bk. bağla⁻¹ -1-

b.- dı II/20/46

bağr : bk. bağır -1-

b.+ ır I/08/111

bah - : bk. bağ- -1-

b. I/69/103

bāh - : bk. bağ- -1-

b. I/152/31

bağ - : bk. bağ⁻³ -5-

b.- dı I/68/51

bk. bağ⁻¹ -3-

b.- tıx II/03/08

b.- tıh II/19/04

çocukları b.- tım II/03/09

bk. bağ⁻⁵ -4-

b.- tıhtan II/21/11

bk. bağ- -10-

b. I/135/32, I/43/23, I/53/68, II/07/62, II/19/50

bk. bağılam -1-

b.- am II/04/82

baha : Değer, kıymet, fiyat. -3-

baha kes- : Başlık parası için paha biç-mek, başlık değerini belirtmek, kıymetini, fiyatını takdir etmek.

b. keseller I/113/33

b. kesilir I/113/34

b. kesilmesi I/113/34

bahalan -

bahalan - : Fiyatı yükselmek, pahası artmak, pahalılaşmak. -5-

b.- dı I/143/41, I/143/62, I/143/63

b.- Tı I/143/41

bahalaş - : Pahalanmak. -1-

b.- dī I/143/37

bahalı : bk. Pahalı -3-

b. I/143/38, I/143/39

bahane : Bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mazeret. -1-

b. I/143/63

bahar : Kış ile yaz arasında 21 Mart'tan 22 Haziran'a kadar süren mevsim, ilkbahar. -1-

b.+ dı II/22/43

baharat : Baharlar, karabiber, tarçın, karanfil, zencefil gibi yemeklerde kokuları ve tatları için kullanılan maddeler. -2-

b. I/90/78

b.+ ını II/37/91

bahârat : bk. baharat -1-

b. I/78/26

baharat : bk. baharat -1-

b.+ lanı I/76/33

baharın : Baharda, bahar vakti. -1-

b. I/142/36

bahçê : bk. bahçe -2-

b.+ den II/18/34

bahça : bk. bahçe -2-

bağ b. I/108/26

b.+ mız I/33/109

bahçā : bk. bahçe -1-

b. I/20/14

bahçe : Çiçek, sebze veya meyve ağacı yetiştirilen toprak parçası. -12-

b. I/129/45, I/160/12, I/160/13

b.+ de I/139/56

b.+ lēmiz II/14/42

b.+ ler I/27/21

b.+ lere II/22/66

b.+ lerimiz II/30/35

b.+ li I/131/54

b.+ mizi I/53/83

bahçe yap- : Bahçeye çiçek, sebze veya ağaç ekmek veya dikmek.

b. yapallardı I/129/45

bahçe : bk. bahçe -4-

b. I/80/57

b.+ den I/143/72

b.+ mde I/131/60

b.+ sinde I/17/06

bahçê : bk. bahçe -1-

b. I/20/16

bāhçe : bk. bahçe -4-

b.+ mız I/36/34, I/53/81

b. yapıyöller I/53/84

b.+ ye II/26/52

bahçecilik : Bahçede yetişen sebze, fidan, meyve gibi her cins bitkiyi yetiştirme, bahçe yapma işi. -1-

b. I/53/84

bahçelik : bk. bahçecilik -1-

b. yaparak I/09/78

bahçi : bk. bahçe -1-

b.+ lēde II/30/46

bahçi : bk. bahçe -1-

b.+ ye I/131/61

bāhçi : bk. bahçe -1-

b.+ lerimiz II/30/44

bāhşed - : bk. bahset- -1-

b.- eyin I/05/18

bahset - : (Bir meseleden veya bir kimse-den) Söz etmek, hakkında konuşmak. -2-

b. I/90/42

b.- meyince I/34/48

bāhşe : bk. bahçe -1-

bā b.+ ye I/37/50

bahşış : Armağan, hediye, ihsan, atıye. -1-

b.+ ını I/153/66

baır - : bk. bağır- -32-

b. II/25/103

b.- dı I/10/102, I/65/16

b.- dım I/39/95, I/45/12
 b.- ı I/128/54, I/45/16, I/48/31
 b.- ı duru I/48/28
 b.- ı duruydu I/48/31
 b.- ıb II/08/55
 b.- ıdı I/98/105
 b.- ın II/25/107
 b.- ıp duruyo I/38/54
 b.- ıP duruyo I/38/63
 b.- ıpduru I/128/27
 b.- ırdı I/91/31
 b.- ıydık I/38/29
 b.- iyo I/104/45, I/155/83, I/38/51,
 I/38/68, I/38/69, I/91/69
 b.- iyö I/155/79
 b.- ıyunurdan II/25/106
 b.- mişin I/98/104
 b.- sın I/13/39

ba_ırdak : Beşikten düşmemesi için çocu-
 ğun üstünden geçirilip beşiğe bağlanan enli
 kuşak, beşik bağı. -1-

b. I/48/33

ba_ırmı : Bağlamak işi. -1-

b.+ ya I/128/23

ba_ırsā : <<bağırsak+ı -2-

b. I/63/27

b.+ nı I/128/37

ba_ırsak : bk. bağırsak -3-

b.+ lāndan I/42/40

b.+ ları I/128/38, I/63/23

ba_ısla - : 1. Vermek, ihsan etmek, bahşet-
 mek. -2-

b.- sın I/113/81, I/72/23

2. Ceza vermemek, affetmek.

bak - : 1. Geçimini sağlamak, beslemek,
 geçindirmek, yetiştirmek. -130-

b.- abildıme I/85/11

b.- acağ I/140/23, I/140/26, I/37/47

b.- acâğ I/66/10

b.- acam I/56/71

b.- ādı II/08/113

b.- adık II/24/74

b.- ādık II/20/77, II/24/26

b.- adıK II/24/74

b.- ādın II/24/73

b.- aġıarımıştı I/45/42

b.- amadık I/50/55

b.- aman I/17/21

b.- an II/16/05

b.- ar I/123/59, I/136/21, I/24/64

b.- ār I/107/33

b.- ardı I/101/38, I/107/23, I/14/57,
 I/140/33, I/140/34

b.- arđık II/20/78

b.- ardım I/14/55

b.- ardın I/123/61, I/130/25

b.- ardı I/130/32, I/14/55

b.- arım I/56/71

b.- arın I/126/81

b.- arıS I/40/18, II/21/09, II/21/12,
 II/24/31

b.- arız II/21/10, II/37/72

b.- arlar I/90/32

b.- cağ I/33/121, I/88/41, II/07/29

b.- can I/94/11

b.- cāğız I/24/36

b.- dı I/145/13

b.- dık I/107/20, I/107/21, I/16/43,
 I/35/08, I/35/13

b.- dım I/94/10, II/08/32, II/39/117

b.- dıysān I/48/57

b.- dığ I/35/08

b.- ıcağ I/15/62

b.- ıcāmış I/15/61, I/15/62

b.- ıceK I/66/09

b.- ıcık I/101/06, I/86/75

b.- ıcığ I/96/93

b.- ılmáyo II/20/15

b.- ıpdı I/88/25

b.- ıpdurun I/15/56

b.- ıyo I/145/18, I/156/12, I/66/05,
I/66/12, I/66/13, I/66/20, I/66/26, I/66/29,
I/66/33, II/02/104

b.- ıyò I/134/63, I/88/38, I/88/40

b.- ıyö I/145/41

b.- ıyo I/66/02

b.- ıyodum I/79/33

b.- ıyolar I/90/32

b.- ıyolla I/37/43

b.- ıyoÍÍá I/37/42

b.- ıyom I/90/41

b.- ıyor I/66/01

b.- ıyoru I/107/32

b.- ıyoruz I/105/33, I/54/27

b.- ıyoS I/40/15

b.- ıyoz I/17/10, I/46/58, I/90/28,
I/93/67, II/31/27

b.- ıyöz I/103/39

b.- madı I/08/104

b.- madılá II/16/43

b.- mağ I/93/25

b.- mağTan I/85/04

b.- mağ I/105/33

b.- maz I/41/71, I/88/40

b.- miş I/140/70

b.- sın I/48/57, I/50/55

b.- sıñ I/108/52

b.- Tı I/37/45

b.- Tık I/21/54, I/40/77

b.- tığ II/07/128

b.- Tım I/40/75, I/79/97, I/84/32,
I/85/11, II/08/32, II/16/93, II/30/59

2. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. -81-

b. I/21/34, I/21/35

b.- ā I/159/20, I/77/12

b.- abilirsiñiS I/73/45

b.- acāñ I/49/74

b.- ādım II/16/82

b.- allar I/121/46

b.- allardı I/121/49

b.- allarımıñın I/10/12

b.- an I/143/31

yan gözle b.- an I/95/73

b.- ar I/11/71, I/114/50, I/117/16

b.- ar dur21u I/12/47

b.- ārdı I/77/12

b.- ardık I/134/31, I/38/26

b.- arSan I/21/34

b.- āsan I/160/07

b.- cēñ I/159/12, I/159/21, I/159/29

b.- dı I/133/04

b.- dık I/33/78

b.- dıñ I/111/109, I/116/35

b.- dūmda II/31/10

b.- dıyđık I/64/130

b.- incā I/114/53

b.- ıñ I/11/70, I/117/36, I/122/05,
I/60/97, I/73/67, I/87/104

b.- ıP II/13/37

b.- ıp duru I/66/08

b.- ıve I/52/84

b.- ıyo I/76/52

b.- ıyoduğ I/38/07

b.- ıyom I/74/55

b.- ıyön I/37/40

b.- ıyor I/131/02, I/131/03

b.- ıyöz I/41/20

b.- ĩyĭn I/101/50

b.- madan I/20/37, I/20/40, I/20/41

b.- maS I/20/97

b.- maz I/131/02

b.- miş I/117/29, II/19/96

b.- miş vermişle I/46/29

b.- mıyòS I/155/16

b.- mıyoz I/155/15

b.- sa I/149/16

b.- sa_a I/39/02

b.- sã_a I/161/55

b.- sağ I/50/79

b.- sala I/128/23

b.- sağ II/18/14, II/23/181

b.- sâj II/38/117

b.- saña I/100/02, I/59/69

b.- sâja II/36/15

b.- sin II/39/180

b.- Tı I/131/04

b.- Tık I/64/131

b.- tıktı I/33/70

b.- tım I/33/64, II/31/11

b.- Tım I/48/71, II/38/87

3. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmak, nazarı itibara almak. -22-

b.- acañ yapacañ I/06/99

yüz8üne b.- an yok I/60/42

b.- arsañ I/115/06

b.- ma I/104/58, I/144/80, I/20/89, I/45/05, I/71/67, I/86/17, I/87/76, II/20/18, II/39/175

ķusura b.- ma I/148/19, I/42/77

b.- mañ I/28/50, II/39/179

ğusura b.- mañ II/23/01

ķusura b.- mañ II/38/120

b.- mayıverem II/39/175

eline b.- mayyurun I/06/25

b.- sana I/83/35

b.- seña I/80/54

4. Bir şeye gereken bakımı yapmak, ihtimam göstermek, emek vermek. -21-

b.- amadık I/50/58

b.- amazdıķ I/121/21

b.- amāzdıķ I/58/31

b.- ameyyoz II/27/15

b.- amıyyo I/156/12

b.- an I/88/63

b.- ar I/07/58

b.- aradık II/24/31

b.- arđı I/63/42

b.- ārdı I/44/31

b.- ardım I/73/16, I/73/18

b.- dı I/63/42

b.- dılā I/37/16

b.- ıcaķ I/07/57

b.- ıcuñ I/07/57

b.- ıyo I/65/39

5. İlgilenmek, meşgul olmak. -13-

b.- ādım I/152/18, I/158/61

b.- ān II/25/46

b.- ar I/48/04

b.- arın I/115/16

b.- ıyon I/100/44

b.- ıyoñ I/100/50

b.- ıyordu I/106/08

b.- ıyorlardı I/106/07

b.- madım I/63/28

b.- maz II/25/102

b.- mazmış I/76/48

b.- mıyoñ I/100/49

6. Yoklamak, araştırmak, kontrol etmek. -11-

dadına b. I/100/38

b.- ādı I/44/37

b.- ārdı I/44/36

b.- ardık I/47/18

b.- arın I/48/16

b.- arız I/48/14

b.- dım I/152/95

b.- ılıyo II/31/43

b.- ıyoñ I/60/04

b.- ıyōñ II/29/106

b.- madım I/86/24

7. Görüp incelemek, tetkik etmek. -9-

b.- ar yapardıķ I/27/48

b.- ađdıķ I/128/75

b.- ılırdı I/32/80

b.- ıñ I/10/92

b.- ıyo II/38/53

b.- ıyom I/120/29, I/122/81

b.- ıyorum I/120/33

b.- mışla I/99/44

8. Seyretmek. -9-

b.- ādı II/34/35

- b.- ādıK I/145/100
 b.- āmıñ I/59/65
 b.- arın I/60/55
 b.- arız I/47/33, I/59/89, II/07/96
 beļgiselleri b.- ıyoŗūs II/03/15
 b.- sın I/91/83
9. Bir işle, bir hizmetle görevli olmak. -8-
 b.- an I/06/102
 b.- ıyo I/04/07
 b.- ıyō II/23/23
 b.- ıyor II/23/23
 b.- ıyoru I/06/108
 b.- mıyo I/69/55
 b.- mıyon I/04/06
 b.- mıyun I/04/06
10. Görmek, anlamak, idrak etmek. -6-
 b.- dılar I/56/51
 b.- ıñ I/152/47
 b.- ırzın I/05/05
 b.- mışın I/149/52
 nerden b.- sañ I/92/51
 b.- tıķ II/08/73
11. (Fiillerin emir kipinin 3. şahsından sonra “diye” kelimesiyle) Beklemek, ümit etmek. -4-
 b.- ālādı II/34/60
 b.- arın I/12/46
 b.- arsıñ I/74/69
 b.- ıcaķsıñ I/14/28
12. Muayene etmek, tedavi etmek. -3-
 b.- arlā I/95/05
 b.- ıñ I/95/04
 b.- ıyō I/95/03
13. Yönü bir tarafa doğru olmak, bir cihete yönelmiş bulunmak. -3-
 b.- ār I/39/83
 b.- ıyo II/02/13, II/02/14
14. Dinlemek, uymak, riayet etmek. -3-
 sözüne b. I/77/64
 sözüne b.- cañ I/77/49

sözüne b.- ılıyodu I/94/77

15. Gözlemek, beklemek. -2-

yoluna b.- dım I/113/99

16. Fırsat kollamak. -1-

hazıra b.- ardı I/69/72

bak - : Başında kullanıldığı cümleye göre uyarı, tembih, tehdit, tasdik vb. anlamlar ifade eden dikkat çekme sözü. -447-

b. I/01/57, I/01/71, I/02/66, I/03/55, I/04/07, I/04/73, I/06/105, I/06/119, I/06/120, I/06/130, I/06/145, I/06/26, I/06/31, I/06/42, I/06/49, I/06/58, I/06/61, I/06/63, I/06/73, I/06/74, I/06/80, I/06/85, I/06/91, I/08/55, I/08/65, I/10/30, I/10/77, I/10/80, I/100/13, I/100/21, I/100/37, I/102/86, I/103/46, I/108/23, I/108/33, I/108/36, I/108/40, I/108/52, I/108/54, I/109/03, I/109/07, I/109/15, I/109/23, I/109/31, I/109/51, I/11/54, I/110/37, I/110/51, I/111/105, I/111/114, I/112/58, I/113/123, I/113/57, I/113/91, I/114/36, I/115/39, I/115/46, I/115/49, I/116/04, I/116/14, I/116/15, I/116/24, I/116/47, I/116/48, I/116/50, I/117/17, I/117/37, I/117/51, I/12/32, I/120/42, I/120/45, I/121/120, I/121/36, I/121/37, I/121/44, I/121/87, I/122/02, I/122/16, I/122/22, I/122/24, I/122/32, I/123/38, I/123/62, I/125/32, I/125/42, I/125/72, I/125/93, I/126/16, I/126/48, I/128/55, I/129/54, I/129/55, I/130/61, I/131/33, I/133/36, I/133/55, I/133/60, I/134/43, I/134/58, I/135/38, I/136/13, I/137/28, I/137/44, I/137/63, I/137/65, I/139/09, I/139/28, I/139/62, I/139/63, I/14/13, I/14/26, I/14/44, I/14/46, I/14/59, I/14/64, I/14/75, I/140/52, I/143/13, I/144/04, I/144/43, I/144/44, I/144/45, I/144/66, I/144/74, I/144/82, I/144/83, I/144/84, I/146/31, I/146/78, I/148/06, I/148/07, I/148/09, I/148/13, I/148/43, I/150/19, I/151/42, I/152/111, I/152/41, I/152/66, I/153/02, I/153/112, I/153/116, I/153/121, I/153/13, I/153/42, I/153/44, I/153/67, I/153/89, I/154/33, I/154/67, I/157/22, I/157/41, I/158/39, I/159/40, I/159/49, I/160/07, I/160/15, I/160/21, I/160/26, I/161/60, I/17/62, I/18/30, I/18/73, I/19/09, I/19/17, I/20/67, I/20/68, I/21/08, I/23/20, I/23/21,

I/28/08, I/31/37, I/32/100, I/32/101, I/32/12, I/32/34, I/32/45, I/32/51, I/32/52, I/32/71, I/33/01, I/33/150, I/33/97, I/35/33, I/39/20, I/39/40, I/40/21, I/40/50, I/40/52, I/40/53, I/40/54, I/40/69, I/41/05, I/41/16, I/41/17, I/41/25, I/41/33, I/41/44, I/42/13, I/42/26, I/42/34, I/45/71, I/47/31, I/47/75, I/48/63, I/49/14, I/49/15, I/49/16, I/49/18, I/49/19, I/49/52, I/49/71, I/49/73, I/52/16, I/52/33, I/52/35, I/52/55, I/53/78, I/54/21, I/54/48, I/54/64, I/55/04, I/55/06, I/55/44, I/56/54, I/56/70, I/56/79, I/58/49, I/59/81, I/59/82, I/60/49, I/60/87, I/62/06, I/64/48, I/65/55, I/66/01, I/66/15, I/66/26, I/66/42, I/67/29, I/67/40, I/67/50, I/69/100, I/69/102, I/69/11, I/69/15, I/69/41, I/69/73, I/69/77, I/69/83, I/69/87, I/69/90, I/69/95, I/69/97, I/72/60, I/72/66, I/73/31, I/73/45, I/73/65, I/73/76, I/74/17, I/75/01, I/76/31, I/79/40, I/79/44, I/79/62, I/79/63, I/80/24, I/80/30, I/80/67, I/83/15, I/83/60, I/86/48, I/86/53, I/86/54, I/86/64, I/86/67, I/86/76, I/87/03, I/87/05, I/87/104, I/87/20, I/87/55, I/87/66, I/87/70, I/87/84, I/90/43, I/92/23, I/92/31, I/92/46, I/92/57, I/93/42, I/93/62, I/94/08, I/95/12, I/95/125, I/95/15, I/95/26, I/95/95, I/96/86, I/96/88, I/98/02, I/98/100, I/98/124, II/03/75, II/04/20, II/04/61, II/04/91, II/05/105, II/05/12, II/05/13, II/05/16, II/05/35, II/05/46, II/05/48, II/05/61, II/05/64, II/05/69, II/06/23, II/07/124, II/07/143, II/07/28, II/07/44, II/07/65, II/07/70, II/07/84, II/07/97, II/08/124, II/08/133, II/08/43, II/08/44, II/08/46, II/08/61, II/08/89, II/08/92, II/08/96, II/08/97, II/11/28, II/12/32, II/13/36, II/13/37, II/15/92, II/16/21, II/16/47, II/16/52, II/16/65, II/16/89, II/16/92, II/17/01, II/17/09, II/18/01, II/18/17, II/18/29, II/18/30, II/19/111, II/19/123, II/19/166, II/19/167, II/19/46, II/19/49, II/19/50, II/19/57, II/19/73, II/19/74, II/19/76, II/20/12, II/20/16, II/20/24, II/20/25, II/20/29, II/20/79, II/23/186, II/23/187, II/23/48, II/24/102, II/24/80, II/24/81, II/25/113, II/25/114, II/28/11, II/28/33, II/28/53, II/28/55, II/28/81, II/28/93, II/29/03, II/29/08, II/29/09, II/29/10, II/29/101, II/29/55, II/29/61, II/30/26, II/30/51, II/30/72,

II/32/114, II/32/123, II/32/24, II/32/30, II/32/46, II/32/61, II/32/81, II/32/82, II/32/86, II/32/98, II/37/86, II/37/96, II/38/05, II/38/118, II/38/56, II/38/61, II/38/74, II/38/91, II/38/95, II/39/168

bakahm : İçinde bulunduğu cümleyi teşvik, gayret, merak, meydan okuma, şüphe, tereddüt, anlamları katarak kuvvetlendirir. -140-

b.- alım I/44/01, II/31/04

dur b.- am I/152/49, I/86/44

b.- am I/04/66, I/04/72, I/04/73, I/04/74, I/06/02, I/06/103, I/08/113, I/08/68, I/10/92, I/100/10, I/100/17, I/107/02, I/112/23, I/116/18, I/119/32, I/119/39, I/126/35, I/13/24, I/143/58, I/145/21, I/145/22, I/145/38, I/145/88, I/15/18, I/152/115, I/152/135, I/152/21, I/152/58, I/152/69, I/153/05, I/157/06, I/157/25, I/159/47, I/17/36, I/25/02, I/28/50, I/30/30, I/31/71, I/35/59, I/37/33, I/37/46, I/37/47, I/42/56, I/49/31, I/49/82, I/51/18, I/52/31, I/52/39, I/52/44, I/52/73, I/52/88, I/52/91, I/59/78, I/59/79, I/61/15, I/61/17, I/61/35, I/64/66, I/67/39, I/69/22, I/69/89, I/72/14, I/72/62, I/77/66, I/79/25, I/79/29, I/79/35, I/79/72, I/79/73, I/80/07, I/84/03, I/88/59, I/91/24, I/93/54, I/93/57, I/93/66, I/95/116, I/98/57, I/99/01, II/04/92, II/04/93, II/07/141, II/08/137, II/10/21, II/10/26, II/12/02, II/20/60, II/22/22, II/22/28, II/22/42, II/22/59, II/22/60, II/22/85, II/24/108, II/24/18, II/24/80, II/25/43, II/27/17, II/27/63, II/32/128, II/32/30, II/36/07, II/38/102, II/38/103, II/38/106, II/39/05, II/39/22

b.- âm I/04/72, I/112/83, I/138/18, I/145/59, I/52/79, I/67/24, II/23/186, II/25/67, II/32/17, II/38/105

b.- am yapıp I/45/62

b.- amazdık I/153/15

b.- an I/152/95

b.- eyem II/32/88

b.- iyim I/48/02, II/24/79

bakarak : (Zarf-fiil ekinin kalıplaşmasıyla) Göre, nazaran. -4-

b.- alak I/146/66

b.- alek I/72/29
 b.- arkan I/129/56
 b.- āsaK I/146/65
baK - : bk. baK⁻⁸ -35-
 b.- mazdıK I/08/47
 bk. baK⁻¹ -8-
 b.- ardıK I/110/33
 b.- dıġ I/22/23
 b.- dıydıK I/40/17
 b.- ıPdı I/88/25
 b.- ıvesin II/16/57
 b.- ıyo I/83/46
 b.- Tım I/48/50
 bk. baK⁻² -45-
 b.- allar I/131/04
 b.- allar dır I/131/03
 b.- dıK I/152/101
 b.- dıK yapvedilē II/05/89
 b.- dım I/136/15, II/28/36, II/28/37
 b.- dıydım II/02/29
 b.- dī I/24/03
 b.- maz I/131/04
 b.- mamışınızdır II/07/72
 bk. baK⁻³ -13-
 dōdūn yere baKmıcan doydūn yere b.-
 ıcan I/145/23
 b.- Kayyon II/27/32
 b.- ma I/30/26
 dōdūn yere b.- mıcan doydūn yere
 baKıcan I/145/22
 bk. baK⁻¹¹ -37-
 b.- dıK I/146/70
 b.- ıyon I/82/26
 bk. baK⁻⁷ -34-
 b.- ın I/117/38
 bk. baK⁻ -177-
 b. I/01/100, I/01/99, I/04/52, I/06/79,
 I/06/104, I/06/105, I/06/109, I/06/112,
 I/06/120, I/06/122, I/06/127, I/06/128,
 I/06/39, I/06/46, I/06/61, I/06/70, I/06/83,
 I/06/89, I/06/99, I/07/71, I/08/55, I/08/82,

I/110/11, I/110/64, I/114/06, I/117/39,
 I/12/32, I/120/38, I/122/14, I/122/22,
 I/122/68, I/122/77, I/124/13, I/124/27,
 I/125/44, I/125/81, I/126/70, I/129/38,
 I/132/82, I/133/28, I/133/35, I/134/30,
 I/135/15, I/135/56, I/136/11, I/137/27,
 I/139/28, I/139/55, I/139/58, I/14/48,
 I/14/66, I/14/68, I/143/27, I/144/14,
 I/144/19, I/144/32, I/144/71, I/145/100,
 I/145/88, I/147/37, I/148/08, I/148/14,
 I/148/18, I/15/16, I/150/37, I/150/40,
 I/152/120, I/152/14, I/152/91, I/153/102,
 I/153/62, I/153/77, I/159/40, I/16/17,
 I/17/08, I/17/60, I/19/08, I/23/21, I/25/38,
 I/25/39, I/28/31, I/28/39, I/28/47, I/28/50,
 I/31/37, I/44/59, I/52/01, I/52/21, I/54/62,
 I/56/14, I/58/82, I/65/61, I/66/09, I/66/10,
 I/66/27, I/66/38, I/66/42, I/66/52, I/67/01,
 I/67/06, I/67/39, I/67/41, I/67/47, I/69/05,
 I/69/70, I/70/33, I/71/54, I/73/40, I/87/15,
 I/87/27, I/87/39, I/91/28, I/91/30, II/02/04,
 II/02/10, II/05/41, II/07/109, II/07/128,
 II/07/92, II/08/46, II/08/66, II/11/64,
 II/28/34, II/28/92, II/29/37, II/32/45,
 II/33/33, II/39/01

bk. baKarak -9-

b.- ılāġ II/01/19

bk. baKalım -34-

b.- am I/04/73, I/06/08, I/119/39,
 I/147/40, I/152/70, I/152/72, I/155/46,
 I/159/47, I/63/32, I/64/02, I/96/34, I/96/60,
 I/96/70, I/96/71, II/01/58, II/01/77,
 II/02/105, II/28/23

b.- ām I/08/84

du b.- am II/39/46

dur b.- am I/23/25

bāk - : bk. baKalım -1-

b.- ām I/43/38

bāK - : bk. baK⁻¹ -2-

b. I/08/61, II/29/94

bāK - : bk. baK⁻¹ -8-

b. I/04/67, I/135/04, I/151/04, I/151/12,
 I/63/38, II/08/57

b.- am II/12/03

b.- an II/03/05

bāk - : bk. baK⁻¹ -8-

b. I/144/74, I/47/55, I/69/93, I/69/94, I/77/05, II/05/13, II/23/187

b.- am I/74/65

bağ - : bk. bağ⁻¹ -8-

b. I/100/16, I/122/29, I/133/04, I/15/16, I/17/03, II/18/01

b.- am I/44/85

b.- ağı I/48/69

bak - : bk. bak⁻¹ -1-

b.- am I/64/12

bakâr : bk. bekâr I -1-

b.+ ı II/25/80

bakdır - : 1. Baktırmak, geçimini temin ettirmek, kendini besletmek. -5-

b.- ı I/20/98, I/20/99

2. Bakmasına sebep olmak, bakmaya zorlamak.

b.- ır I/11/83

3. (Hasta için) Muayene ve tedavi ettirmek.

b.- mican II/25/107

bağğal : bk. bağğal -5-

b. II/02/48, II/02/49

b.+ ımıS I/76/79

b.+ ıy II/02/49

bağğal : bk. bağğal -1-

b. I/156/50

bakıcı : Bir şeyi ve bir kimseyi korumak, ihtiyacını sağlamak veya yetiştirmekle görevli kimse. -1-

b. II/16/85

bakıcık : Bakıcılık, bakıcı olma durumu. -1-

b. II/16/86

bakıcılı : <<bakıcılık>+1 -1-

b. II/16/86

bakıd - : Bakmasını sağlamak, göstermek. -1-

b.- ıyon I/32/81

bağı : bk. bakır -1-

b.+ ı I/152/122

bağı : bk. bakır -1-

b.+ lānızı I/147/30

bağı : Bir süre sonra satmak üzere beslenen hayvanlara verilen ad. -2-

b.+ sı I/46/64, I/46/65

bakım : Bakmak işi, bir şeyi veya bir kimseyi iyi durumda bulundurabilmek için gerekeni yapma, emek sarfederek bakma. -3-

b. II/38/46

yoğun b.+ da I/144/52

b.+ ı II/09/75

bakımdan : Yönden, açıdan. -1-

b. I/78/04

bakımdan : Bakış veya görüş açısı yönünden, değerlendirme açısından. -1-

b. I/07/91

bakımsızlık : Bakılmamış, ihmal edilmiş olma. -1-

b.+ dan I/50/56

bakımsız : Kendi hâline bırakılmış, bakılmamış, ilgi ve ihtimam gösterilmemiş. -1-

b. I/06/141

bakın - : (Etrafına, sağına soluna) Bakmak, göz gezdirmek. -1-

b.- ıdık II/05/97

bakır : Dövme, haddeme ve döküm yoluyla kolayca işlenip levha, tel ve çeşitli şekiller verilebilen, kalay, çinko vb. madenlerle karıştırılıp tunç, pirinç hâline getirilerek kap kakak yapımında ve elektrigi çok iyi ilettiğinden elektrik sanayiinde kullanılan, tabiatıta serbest ve birleşikler hâlinde bulunan, kırmızıya çalar renkte, yoğunluğu 8,93, erime derecesi 1083°, atom ağırlığı 63,54, atom numarası 29, sembolü Cu olan metal element ve bundan yapılmış kap kakak. -4-

b. I/105/53

b.+ ı I/152/135

b.+ nân I/27/61

b.+ larınan I/27/59

bakır : bk. bakır -1-

b.+ ı I/152/134

bakış : Bakma tarzı, bakma biçimi. -1-

b.+ ları I/95/99

bakış - : Karşılıklı birbirine bakmak. -1-

b.- ırdık I/154/25

baki : Ebedî, ölümsüz, kalımlı, varlığını koruyup devam ettiren. -4-

b. I/53/32, I/53/73, I/64/07, II/07/63

bağkal : Perakende olarak çeşitli yiyecek ve temizlik maddeleri satan esnaf ve bunların satıldığı dükkan. -1-

b. II/21/88

bağkal : bk. bağkal -7-

b. II/04/28

b. hasan II/23/03, II/23/30

b.+ dan I/27/70, II/05/61, II/37/107

b.+ dı I/82/02

bağkal : bk. bağkal -1-

b.+ ı I/67/53

bağkal : bk. bağkal -1-

b. II/04/26

bağla : İri taneleri kabuksuz olarak veya fasulye gibi yeşil kabuğu ile pişirilip yenen, yurduumuzda çok bol yetişen besleyici bitki. -10-

b. I/123/56, I/144/82, I/144/83, II/27/11, II/29/44

b.+ sını I/128/17

b.+ ydı I/111/82

b.+ yı I/144/28

bağlava : Çok ince yufkadan yapılmış, içine ceviz, badem, fıstık veya kaymak gibi şeyler konan, meşhur ve makbul hamur tatlısı. -8-

b. I/105/08, I/111/51, I/111/76, I/116/13, I/132/36

b.+ mı I/91/37

b.+ nı II/39/63

b.+ yı I/91/27

bağlava : bk. bağlava -9-

b. I/111/41, I/111/79, I/129/61, II/37/99
guru b. I/111/41

b.+ mı II/06/75, II/31/49

b. yapadık II/12/31

b. yapardı I/13/16

bağlava : bk. bağlava -1-

b.+ lar yaparız I/91/27

bağlavı : bk. bağlava -2-

b. yaparız II/39/60

b.+ yı II/39/61

bağlifa : bk. bağlava -1-

b. I/29/21

bağliva : bk. bağlava -6-

b. I/36/52, II/15/108

b. yapıyoz II/15/105

b.+ yı II/15/109, II/15/121

b.+ yla II/15/108

bağma : Bakmak işi. -1-

b.+ ya I/113/133

bağmaya : bk. bağmaya -1-

b. II/15/68

bağmı : bk. bağma -1-

b.+ ya I/07/29

bağulü : Bağkur üyesi olan veya buradan emekli olmuş kimse. -1-

b.+ duğ II/12/12

bağur : Esnaf ve sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanları kapsamına alan, 1972 yılında 1479 sayılı Kanun ile kurulan ve üyelerinin bazı sosyal sigorta hizmetlerinden yararlanmasını sağlayan sosyal güvenlik kuruluşu. -17-

b. I/06/12, I/14/26, I/33/59, I/63/35, I/63/44, I/64/64, I/69/14

b.+ a I/23/60

b.+ da II/27/11

b.+ dan I/63/36, I/68/02

b. emekli I/158/15

b.+ la I/06/28

b.+ una I/125/51

b.+ unüda I/53/24

bal : Arıların çiçeklerden topladıkları bal özü denen sıvı ile yaptıkları, rengi beyazdan esmere kadar değişen, koyu kıvamda tatlı madde, asel. -8-

b. I/148/63, I/39/89, II/32/70

b.+ a I/91/65

b.+ ım I/13/11

b.+ ī I/09/77

b.+ ları II/31/32

bal arısı : Arının bal yapan türü. -1-

b. arısı I/17/69

bal ğabā : İçi turuncu, ortası irice çekirdekli, oldukça büyük, yuvarlak, kabuğu sert ve beyaza yakın açık renkli, tatlısı yapılan bir kabak çeşidi. -3-

b. II/32/68

b. +nā II/32/80

b. +η II/32/80

bal ğabā_a : bk. bal ğabā -1-

b. II/11/58

bal ğaba_ı : bk. bal ğabā -1-

b. II/34/104

bal datlısı : Bal. -1-

b. I/131/43

baı : bk. bal -2-

b. II/03/53, II/03/59

bāl : bk. bal -4-

b. I/44/45, I/44/46

b.+ dan I/101/68, I/101/73

balķon : Binaların dış cephelerinde genellikle dışarıya doğru çıkıntı teşkil eden, etrafı alçak bir duvar veya parmaklıkla çevrili açık yer. -3-

b. I/160/05

b.+ a II/18/25

b.+ dan II/22/13

balķun : bk. balķon -2-

b.+ da I/52/35, I/52/42

bāla - : bk. bağla⁻¹ -9-

b.- dım I/25/32, I/60/02, II/38/56

b.- Ğıfardı II/24/102

b.- rdık I/48/32, I/98/107

b.- rdıK I/14/35

b.- rlādı I/153/107

b.- rıar II/24/100

bk. bağla⁻⁵ -1-

b.- η II/24/76

bk. bağla⁻³ -1-

b.- dı I/140/54

bk. bağla⁻⁶ -1-

b.- rıs I/101/28

bk. bağla⁻⁴ -4-

b.- dı I/75/43

b.- dıla I/75/45

mayışlāmızda b.- ndı I/146/19

mayış b.- nmış II/09/15

bālā - : bk. bağla⁻¹ -2-

b. I/58/57

götlēni b.- dık II/07/126

bālan - : İp, bağ gibi bir vasıta ile bir şeye, bir yere tutturulmuş olmak, bağlı bulunmak. -2-

b.- dı I/23/49, II/22/06

bālat - : Bağlatmak, bağlamak işini başkasına yaptırmak, bağlanmasını sağlamak, raptettirmek. -1-

ma_aş b.- mış I/24/52

balcannıK : Patlıcanlık. -1-

b. I/133/31

bāle - : bk. bağla⁻¹ -2-

b.- yince I/153/107

b.- yivecez II/38/45

bālī : bk. pahalı -1-

b. I/23/73

bālī : 1. Bağlı, bir il, ilçe vb. merkeze bağlanmış. -7-

b. I/09/03, I/124/03, I/23/47, I/28/04, II/23/35

b.+ ydı I/06/56

b.+ yız II/32/31

2. Gerçekleşmesi bir şartın yerine gelmesiyle mümkün olabilen. -4-

b. II/23/117, II/31/44, II/35/70

b.+ ydı I/118/19

3. Bir kimseye veya bir şeye duygusal bağlarla bağlanmış olan, tutkun, merbut. -2-

b. I/55/37, II/37/15

4. İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan. -1-

b.+ ymış I/45/39

bālī - : bk. bağla-¹ -3-

b.- yıp I/58/60

b.- yōdu II/08/41

b.- yoduḡ I/98/106

bk. bağla-⁷ -1-

b.- yıvırdı I/50/41

bk. bağla-² -1-

b.- yan II/26/46

balık : Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı. -9-

b. I/11/75, I/11/76, I/20/43, I/20/46

b.+ lar I/20/45, I/20/47

balık gız : Masallarda ve efsanelerde geçen, belden yukarısı kız, belden aşağısı balık şeklindeki hayali yaratık. -2-

b. II/23/184, II/23/185

balıkçı : Balık tutmayı ve satmayı meslek edinen kimse. -1-

b.+ mız I/76/79

balıḡ : bk. balık -1-

b.+ lar I/20/47

bālhlıḡ : Birbirine karşı sevgi ve saygı besleme, yakınlık duyma, irtibat, merbutiyet. -1-

b. I/146/53

bali : bk. bāri -1-

b. I/22/37

bālī - : bk. bağla-¹ -1-

b.- yalar I/05/43

bālī : bk. bāri -10-

b. I/102/18, I/110/22, I/39/81, I/54/57, I/69/04, I/69/05, I/79/28, I/93/31, II/13/36

b. yap I/158/41

bālī : bk. bāri -1-

b. I/33/117

bāliminē : bk. bāri -1-

b. I/145/87

ballā : bk. vallā -1-

b. II/08/26

baīle : Kuru ot, saman ve yünlerin makineyle sıkıştırılıp bağlanmış durumu, denk. -1-

b. I/69/53

bāīli : bk. baīle -1-

b. II/11/65

balyeci : Balya yapan kimse. -2-

b. I/69/49

bambaşğa : Bambaşka, bilinenlerden, tanınanlardan tamamen başka, çok değişik, apayrı, farklı. -2-

b. I/158/52, I/69/78

bamya : Ebegümecigillerden, ılık ve sıcak bölgelerde yetişen, yaprakları kaba ve tüylü bir bitki ve bunun meyvesi. -9-

b. I/119/46, I/119/49

b.+ yı I/119/48

bamya çorbası : Genellikle düğünlerde bamya kullanılarak yapılan bir tür çorba.

b. çorbası I/104/55, I/118/18, I/119/44, I/121/119, I/125/65

b. çorbası I/105/36

bāmēya : bk. bamya -2-

b. II/29/44

bāmýá : bk. bamya -1-

b. II/29/61

bāmýe : bk. bamya -1-

b.+ ye II/29/39

bamyo : bk. banyo -1-

b. I/20/28

ban : bk. ben -52-

b.+ a I/104/24, I/104/60, I/104/61, I/104/63, I/108/49, I/112/23, I/112/46, I/112/51, I/120/35, I/120/41, I/132/34, I/132/52, I/139/18, I/139/33, I/139/40, I/14/69, I/145/18, I/145/48, I/152/20, I/156/50, I/22/20, I/22/37, I/22/42, I/25/15, I/56/69, I/56/79, I/56/80, I/65/17, I/65/63, I/78/42, I/88/23, I/98/64, I/117/31, I/117/33, I/117/35, I/113/91, I/117/43, I/112/27, I/22/38, II/10/101, II/19/125, II/19/124, II/19/137, II/19/49, II/22/20, II/34/49

b.+ ā II/06/70

b.+ ā I/120/14, I/139/39

b.+ ı I/06/65, I/33/13, II/10/58

ban - : Katı bir şeyi yumuşak, sulu veya toz hâlindeki bir maddeye batırıp çıkarmak. -3-

b.- allarmış I/18/74

b.- dîñız I/50/48

b.- ıñ I/50/48

bân : bk. ben -1-

b.+ im I/39/09

banğa : Faizle para alıp veren, iskonto, kambiyo, kredi işleriyle uğraşan, ticari muamelelere giren, kasalarında değerli eşya ve evrak saklayan kuruluş. -1-

b.+ da I/78/21

bancır : bk. pancar -1-

b.+ ı II/10/17

bandır - : Batırmak. -2-

b. I/79/60

banğa : bk. banğa -1-

b.+ sñ II/04/21

bant I : Bir malın ya da cihazın yapıldığı veya bir araya getirildiği üretim yeri. -1-

b. II/23/18

bant II : Ses alma cihazlarında ses kaydı için kullanılan bir çeşit özel plastik şerit. -1-

banti al- : (<<banda al-) Sesleri ses alma makineleriyle bant üzerine tespit etmek.

b.+ ı aldı I/48/63

banyê : bk. banyo -1-

b. yapırdıydım I/48/56

banyo : Yıkanmaya mahsus yer, hamam. -14-

b. I/126/58, I/160/24

b.+ lâ II/13/43

b.+ mus I/160/25

b.+ nuñ I/154/18

b.+ yu I/126/64

banyo id-/yap- : Yıkanmak.

b. iderdik I/107/40

b. iderdik I/107/44

b. idiyollar I/20/28

b.+ ñu yapıyoñ I/96/63

b. yaPdırdıdık II/08/59

b. yapıcıñ I/96/63

banyô : bk. banyo -2-

b. I/152/63, II/08/59

bānyo : bk. banyo -2-

b. edilirdi I/44/38

b. etdiñiz I/44/38

bānyo : bk. banyo -1-

b.+ nūñ I/154/18

banyoluğ : bk. banyo -2-

b. II/13/47

b.+ la II/13/46

banyölüğ : bk. banyo -1-

b. I/135/50

banyoluğ : bk. banyo -3-

b. I/152/63, I/59/50

banyu : bk. banyo -1-

b. yaPdırdıdık II/08/58

bağ : bk. ben -127-

b. II/28/29

b.+ a I/01/74, I/04/32, I/06/114, I/06/133, I/08/103, I/08/97, I/100/49, I/102/62, I/107/06, I/108/47, I/113/11, I/113/122, I/113/124, I/113/126, I/113/131, I/113/27, I/113/70, I/113/89, I/113/92, I/120/11, I/120/16, I/126/15, I/132/55, I/133/64, I/134/42, I/136/11, I/136/21, I/138/100, I/138/114, I/138/125, I/138/131, I/15/75, I/15/88, I/15/90, I/152/133, I/152/34, I/153/07, I/155/104, I/157/52, I/157/57, I/20/72, I/22/37, I/22/45, I/23/41, I/23/42, I/25/09, I/25/12, I/25/22, I/25/42, I/25/52, I/27/31, I/28/43, I/35/40, I/37/48, I/37/51, I/39/19, I/39/38, I/43/20, I/43/22, I/44/75, I/48/21, I/48/57, I/50/41, I/52/72, I/52/80, I/55/59, I/61/65, I/64/23, I/64/34, I/64/56, I/69/100, I/73/24, I/76/85, I/77/41, I/90/40, I/91/11, I/91/31, I/94/38, I/95/124, I/95/126, I/95/92, I/95/94, I/96/67, II/01/30, II/13/60, II/16/79, II/19/137, II/19/97,

II/24/53, II/25/37, II/29/26, II/34/63,
II/38/58, II/39/125

b.+ â I/131/02, I/48/49, I/73/78,
II/28/92, II/39/123, II/39/166

b.+ â II/16/83

b.+ â II/01/06

b.+ a verirdi I/07/43

b.+ â vur II/26/10

b.+ a yapallardı I/113/90

b.+ a yapardık yapardık I/130/44

b.+ a yaptı I/113/123

b.+ ı II/01/32, II/01/33, II/02/80,
II/05/03, II/20/50, II/20/83, II/28/58,
II/28/82, II/28/85, II/29/21, II/29/78,
II/31/50, II/39/128, II/39/13, II/39/130,
II/39/37

bân : bk. ben -1-

b.+ a I/114/44

bân : bk. ben -3-

b.+ a I/01/34, I/134/58

b.+ â I/95/03

baŋġa : bk. baŋka -1-

b. I/64/07

bar : bk. var -6-

b. II/04/26

b.+ dı I/11/19, I/153/105

b.+ ıdı I/66/39

b.+ ımış I/64/84

ekip b.+ mışdı I/42/79

bār : bk. bağır -3-

b.+ ımı II/22/37

b.+ ında I/95/70

b.+ ından II/05/102

bār - : bk. bağır- -1-

b.- ıdırız II/23/22

bar - : bk. var- -1-

b.- ıydık I/88/18

barġ : “Ev, mesken, aile” anlamına ge-
len *ev bark* ikilemesinde geçer. -4-

evi b.+ ı I/125/15

èvi b.+ ı I/123/05

evi b.+ ı yapıdılar I/18/44

b. yaptı I/18/47

barġar - : bk. barġlandı- -1-

everdik b.- dıġ I/119/38

barġlan - : “Evlenip barklanmak” anla-
mındaki ikilemede geçer. -1-

èvlenmiş b.- mış I/140/60

barġlandıġ - : “Evlendirip barklandırmak”
anlamındaki ikilemede geçer. -1-

èvèdim b.- dım I/64/58

barabar : bk. beraber -9-

b. I/08/72, I/102/46, I/24/60, I/28/49,
I/66/01, I/66/02, I/90/54

b.+ ıS I/24/61

barabar : bk. beraber -1-

b. I/147/09

barabarlık : bk. beraberlik -1-

b.+ da I/18/42

baraber : bk. beraber -1-

b. I/14/39

baráber : bk. beraber -1-

b. II/35/116

baräber : bk. beraber -1-

b. I/44/79

barac : bk. baraj -39-

b. I/39/43, I/50/70, I/64/45, II/09/54

b.+ a I/64/72

b. aldı II/07/32

b. äldı II/07/36, II/07/38, II/07/39

b.+ dan II/09/53, II/09/64

b.+ ı I/127/41, II/09/37, II/09/58,
II/09/59, II/09/63

gökçigayı b.+ ı II/09/25

sarıyar b.+ ı II/24/104, II/24/99

sarıyâr b.+ ı I/64/46

sarıyer b.+ ı I/39/43

b.+ ımız II/09/24

b.+ ımızdan II/09/57

b.+ ın II/07/32

sarıyar b.+ ınâ II/24/100

gökçüĶaya b.+ ını II/10/31

sarıyar b.+ ını I/50/65, II/24/100

b.+ ın I/127/41, I/39/44, I/64/47, II/07/30, II/07/33, II/07/37, II/07/51, II/08/106, II/09/88

b.+ ın aldī II/07/94

baraç : bk. baraj -1-

b. I/79/10

baraj : Gücünden faydalanılmak üzere suyun toplanmasını sağlamak için akarsu üzerine yapılan büyük bent. -10-

b. II/09/24, II/09/58

sağarya b.+ ı I/56/19

sarıyer b.+ ı I/39/42, I/39/43

yenice b.+ ından II/09/79

b.+ ın II/09/38

gökçükâya b.+ ından II/10/32

b. yapılcakmış II/09/24

b. yapıldı II/09/35

baraj al- : Baraj suları altında kalmak.

barāj : bk. baraj -1-

b.+ dan II/09/79

barana : Fasulye sırgıtı ve üzüm çubuklarını dayamaya yarayan çatal ağaç, kazık. -2-

b. çekildikten I/127/07

b. çekilir I/127/07

baraş : bk. baraj -8-

b. I/127/41, II/07/129, II/07/24, II/07/25, II/07/26, II/07/38, II/07/39

barâş : bk. baraj -1-

b. I/79/11

barbunya : Çok lezzetli ve makbul, beyaz etli, 20 – 25 santim boyunda, kırmızı pullu, kemikli, ülkemizde fazla avlanan bir balık cinsi. -2-

b. I/32/34

bardā : <<bardak+ı -4-

b. I/132/23

b.+ na I/132/22

çay b.+ nın I/05/56

su b.+ nın I/05/56

bardā : <<bardak+ı -1-

b. I/100/10

bardağ : Su veya sulu şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılmış kap. -19-

b. I/111/55, I/111/74, I/111/75, I/12/17, I/124/38, I/132/23, I/134/28, I/134/30, I/134/31, I/134/33, I/52/99, I/98/136, II/13/49, II/15/110, II/30/01, II/39/66

b.+ la I/132/23

b.+ nan II/39/65

bardağ : bk. bardak -1-

b.+ a I/98/101

bardāğ : bk. bardak -1-

b.+ a I/98/102

bārdāğ : bk. bardak -1-

b. II/29/40

bardağ : bk. bardak -1-

b.+ ı II/39/66

bardağ : bk. bardak -2-

b. I/134/30, I/73/30

barej : bk. baraj -1-

b. I/150/58

bareş : bk. baraj -1-

b. I/150/57

barı : Bahçe duvarı, çit, avlu duvarları üzerine konulan çalı çırpı, harçsız yapılan duvar, tarla sınırı, tarlaların alt yanına çekilen taş set, siper. -2-

b. I/88/65

b.+ mız II/29/23

barış - : Aradaki dargınlık veya savaşa son vermek. -1-

b.- ır I/69/105

bāriş : Bağırma işi. -3-

b. I/126/18

b. çırışları I/17/54

b.+ ımız I/17/60

bāriş - : Bir ağızdan hep birlikte bağırarak, haykırışmak. -1-

b.- ıyolar I/65/17

barışık : Dargın ve kavgalı olmayan, barış hâlinde bulunan. -1-

b. I/13/27

bari : bk. bārī -1-

b. I/58/30

bāri : Hiç olmazsa. -1-

b. I/98/136

barmā : <<parmak+ı (bk. barmak) -10-

b.+ ı II/25/100

b.+ m II/25/92

b.+ ma II/25/94

b.+ mıSı I/73/54

b.+ mızı I/73/61

b.+ nda I/58/09

b.+ nı I/73/61

b.+ ığı I/73/62, I/79/60

bārmā : <<parmak+ı (bk. barmak) -1-

b.+ nan II/05/90

barmak : İnsanın ve bazı hayvanların el ve ayaklarının son bölümünü oluşturan eklemli uzantılardan her biri. -4-

b. basıyom I/88/08

b.+ lām II/22/07, II/22/35

b.+ lāmı II/22/06

barmak : bk. barmak -1-

b.+ lā I/59/70

barmaklı : Dik ve aralıklı olarak sıralanmış tahta yahut demir çubuklardan yapılan bölme veya korkuluk. -1-

b. I/27/12

barnā : <<parmak+ı (bk. barmak) -8-

b.+ m I/137/27

b.+ mı I/120/48, I/120/49, I/137/25, I/137/26

b.+ nı I/120/49

b.+ ığı I/06/149, I/13/29

barnak : bk. barmak -3-

b.+ larımda I/25/62, I/25/63

b.+ larımı I/25/63

barnaK : bk. barmak -1-

b. I/130/61

bas - : 1. Ayağı, üzerine vücudun veya bacağın ağırlığını verecek şekilde zemine yahut herhangi bir yere koymak. -10-

b. I/25/48

b.- ādıġ I/50/62

b.- amazdım I/24/47

b.- ardıK I/144/36

b.- dım I/17/25

b.- dım I/52/93

b.- ıyın I/52/40

b.- mazdım I/52/93

b.- Tı I/31/48

2. (Helva, tarhana, hoşmerim vb. yiyecekler için) Ezip yoğurarak yenecek duruma getirmek. -7-

helva b.- arıS I/90/84

b.- arız I/28/35

b.- arız II/33/65

helvā b.- arılamış I/76/23

havla b.- ılırdı I/26/02

helva b.- ılırdı I/125/65

havla b.- ıyoz I/87/81

3. (Su, sel vb.) Kaplamak, her yere dolmak. -6-

sel b.- annā II/06/38

sel b.- dı I/03/26

b.- Tı I/64/50, I/64/51

4. Bir şeyi kuvvetle sıkıştırmak, bastırmak. -4-

b.- ādıK I/33/46

b.- ar II/25/90

b.- ıP I/27/53

b.- ıyoS I/19/09

5. Etkisini kuvvetle hissettirmek, kaplamak, bürümek. -3-

b.- dı I/143/27

b.- ıyo I/63/21

b.- tıK II/07/73

6. İmza yerine parmağını veya mühür vb.ni kağıda bastırarak bir şeyi onaylamak. -2-

mühür b.- arın II/16/40

barmak b.- iyom I/88/08

7. Ayak altına almak, çiğnemek -1-

b.- iyoru I/130/41

8. Bir merkezden evlere elektrik, su vb. dağıtmak. -1-

b.- iyo I/142/39

9. Bir yaşa girmek. -1-

üçe b.- Tım I/80/64

10. Tabetmek. -1-

b.- ılırdı II/16/48

11. Ansızın saldırmak, gâfil avlamak, bir yere baskın yapmak. -1-

b.- arlâdı I/153/77

12. (Çamaşır için) Yıkamadan önce ıslatmak, suda bırakmak. -1-

b.- ardıK I/126/47

bās - : bk. bas⁷ -1-

b.- tı I/54/26

basak : Merdiven, el merdiveni, merdiven basamağı, iskele. -3-

b. I/130/49, I/130/50

basanağ : Bir yere çıkarken veya bir yerden inerken basılan ve art arda gelen, birbirine belirli aralıkları olan düz yüzeylerden her biri. -2-

b. I/45/17

basdır - : bk. bastır- -13-

b.- dım II/16/44

b.- ı I/95/04

b.- ıdıK I/08/74

b.- ır I/14/71

b.- ırıs I/130/70

b.- ırız I/130/82

b.- ısıñ I/100/32, I/102/39, I/102/40

b.- ıyoS I/98/51

b.- ıyoz I/98/52

b.- ız I/70/35, I/70/36

basdon : Baston, yürürken dayanmak üzere kullanılan değnek, uzun sopa, asa. -1-

b.+ unan I/134/57

başğın : Düşmanı gafil avlayıp beklemediği zamanda ani olarak üzerine saldırma, ansızın hücum etme. -1-

başğın yap- : Ani olarak hücum etmek, ansızın basmak, bastırmak.

b. yapacaklar II/23/163

bāsır : Kalın bağırsağın alt kısmında ve makatta toplar damarların genişlemesiyle kendini gösteren hastalık, hemoroit, mayasıl. -1-

b.+ dan I/42/40

basit : Herhangi bir özelliği olmayan, sıradan, alelade. -4-

b. I/98/38, I/98/47, I/98/90, II/38/65

başkı : Çökelek ya da unu kaplara koymak için sıkıştırmaya yarayan 30 cm boyunda 5 cm çapında bir ağaç parçası. -1-

b.+ ya veriyosuñ I/106/20

basKı : bk. başkı -1-

b.+ mız I/106/20

basma : Üzerine baskı yoluyla renkli şekiller, resimler yapılmış pamuklu kumaş. -2-

b. I/70/77, I/90/66

bāsma : bk. basma -1-

b. I/153/67

bastım başı : Taşlarla oynanan bir çocuk oyunu. -1-

b. I/08/47

bastır - : Ayağını zemine veya herhangi bir yere koydurmak, basmasını sağlamak -5-

b.- dım II/16/49

b.- ısı I/79/85

b.- ıyollar I/119/67

b.- ıdıñ I/33/49

baş : 1. İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser. -65-

b. I/126/59, I/26/42, I/61/41, I/79/26

b.+ a geleni göz çekecek I/64/44

b. açık I/61/41

b.+ ı I/33/143, I/59/24, I/98/123

dişi b.+ ı I/123/57

b.+ ı bozulurdü I/72/71
 b.+ ı ğabağ I/47/49
 b.+ ı gele götü göle I/138/14
 b.+ ım I/143/57, I/25/58, II/19/76
 b.+ ım dönüvürdü I/21/83
 b.+ ıma I/133/41, I/43/31
 b.+ ımda I/25/59, I/25/60
 b.+ ımı I/25/56
 b.+ ımı döndürme I/145/34
 b.+ ımın I/144/04
 b.+ ımız I/98/111
 b.+ ımızı I/126/59, I/154/13, II/12/28
 b.+ ımızın təcıdır I/115/26
 ğolın ğırılıssā yēnīñ içinde b.+ ın
 yarılıssā örtünün içindi I/01/70
 b.+ ına I/08/25, I/09/18, I/10/50,
 I/101/25, I/101/28, I/148/17, I/26/26,
 I/26/33, I/41/09, I/41/16, I/94/69, I/98/124
 b.+ ına vurular I/26/36
 b.+ ında I/43/31
 eli b.+ ında I/79/71
 b.+ ını I/101/74
 saçını b.+ ını II/37/47, II/37/49
 gelinneriñ b.+ ını yapalıardı II/03/37
 b.+ ınıñ I/115/39
 gelin b.+ ınıñ I/101/40
 b.+ ınğa I/67/07
 b.+ ınğa vurmazsa I/63/47
 b.+ ınğa vursa I/63/48
 gelinneriñ b.+ ını II/03/36
 b.+ ınız yarılırsa örtmenjiziñ içinde
 I/152/75
 b.+ ınızı I/52/94
 b.+ ı I/149/52
 b.+ ıma yapıdılā II/12/14
 b.+ ıana I/83/31
 b.+ ıları I/25/55
 b.+ ılarına I/11/85
 b.+ ı Tan ayā II/30/43
 2. Kişinin kendi şahsı, zâtı. -49-
 tek b. oluyoñ II/01/61

b.+ adağ I/113/82
 b.+ da I/146/69
 b.+ ı I/90/54
 b.+ ıma I/113/85
 kendi b.+ ıma I/112/29, I/112/40,
 I/113/63, I/113/77, I/126/73, I/138/15,
 I/143/12, I/159/07, I/159/41, I/55/30,
 I/65/11, I/73/36
 kendi b.+ ıma I/06/108
 tek b.+ ıma I/82/05
 b.+ ıma beceririm I/83/08
 b.+ ıma ğaldı I/22/10
 b.+ ıma geleni I/113/86
 b.+ ıma gelenne II/34/56
 b.+ ıma gelmedi I/122/50
 kendi b.+ ımayın I/113/64
 kendi b.+ ımı becererim I/83/13
 b.+ ımı gelenner II/16/96
 b.+ ımıza I/96/62
 çıkallā b.+ ımıza I/56/76
 ğeldi b.+ ımıza I/15/55
 b.+ ımız I/53/29
 kendi b.+ ımızı II/08/35
 b.+ ına I/50/23
 kendi b.+ ına I/107/64, I/107/65,
 I/88/65, II/19/102
 kendi b.+ ına I/06/75
 tek b.+ ına II/33/37
 yalnız b.+ ına I/11/68
 b.+ ına belā I/108/55
 b.+ ına bi iş geliveriñ II/39/14
 kendi b.+ ınaydı I/78/47
 b.+ ını I/15/73
 kändi b.+ ını I/72/86
 b.+ ını beceren I/150/54
 b.+ ılāna iş gelmez II/39/90
 b.+ ılānı ğurudurduğ I/47/34
 b.+ ıları aıırdı I/137/51
 3. Bir şeyin veya bir yerin etrafı, çevresi,
 yakını, yanı. -30-
 b.+ da I/119/17

- b.+ ı I/63/17, I/79/45
b.+ ıma I/45/27
b.+ ımda I/15/98
b.+ ına I/08/03, I/101/43, I/113/98, I/21/86, I/26/25, I/53/32, I/64/116, I/64/128, I/70/13, I/79/41, I/79/55
b.+ ınâ I/33/85
iş b.+ ına II/39/102
oca_ıñ b.+ ına I/08/79
b.+ ında I/140/54, I/145/73, I/153/26, I/46/106
b.+ ındaki I/55/30
b.+ ından I/79/41
b.+ ınday I/07/67
b.+ ındı I/79/42
iş b.+ ındıydı I/74/10
b.+ ında I/50/80
iş b.+ ı II/34/16
4. Bir topluluğu yöneten kimse, başkan, reis. -7-
b.+ da_ılar I/134/64
b.+ ı I/132/65, I/47/76
ekiP b.+ ı I/68/78
b.+ ında I/68/78
b.+ ındı II/02/61
ğız b.+ ısıñ II/23/83
5. Adet, tane, sayısı birden fazla olan bir şey için her biri. -6-
b.+ ı I/72/30
dönüm b.+ ı II/09/90, II/09/91
parsel b.+ ı I/09/92
b.+ ına I/11/29
b.+ ına II/09/68
6. Akıl, fikir, şuur, zihin. -5-
a_ılım b.+ ıma I/136/13
b.+ ımda I/04/75
b.+ ımdı I/04/44
a_klı b.+ ına gelesiye I/123/50
ha_klı b.+ ında I/144/13
7. Bir şeyin başladığı zaman, başlan-
gıç. -6-
b.+ ı I/94/39
b.+ ında II/36/10
ay b.+ ında I/76/78, I/98/113
ilk b.+ lādâ II/23/39
8. İki uçtan her biri, taraf. -3-
b.+ dakê I/69/11
b.+ ına II/20/61
b.+ ında I/153/18
9. Üst baş, insanın üzerindeki, kılık kıyafet. -3-
üstü b.+ a II/37/25
üşdümüzüñ b.+ ımızıñ I/126/62
üstlêlen b.+ lâlân I/82/28
10. Koruyup kollamak, gözetmek, bakmak için yanında bulunulan. -3-
b.+ ımda I/120/31
b.+ ındaki II/23/117
b.+ ındayın I/120/31
11. Bir şeyin başladığı yer, baş tarafı. -2-
b.+ dan I/47/67
b.+ dayım I/56/51
12. Önde gelen (husus), önemli (taraf) esas, temel. -1-
b.+ ı I/145/23
13. Bir şeyin toparlak ve çıkıntılı olan uç kısmı. -1-
b.+ ımı I/115/36
- baş aşağı** : Baş tarafı aşağıya gelecek şekilde. -15-
b. aş_â I/49/53
- baş öğretmen** : Müdür, millî eğitim müdürü. -15-
b. öretmen I/78/41
- baş et-** : Üstesinden gelmek, başa çıkmak, gücü yetmek. -3-
b. etTik I/101/08
günümüzü b. etTik I/119/35
b. İdêdik II/24/75
- baş ol-** : Üstesinden gelinmek, baş edilmek, tamamlanmak. -5-
günümüz b. olup geçiyo I/55/34
b. olmaz I/63/43, I/63/58

b. olmāz I/52/95

olmaz b. I/109/24

günümüz b. öldü gitti I/55/44

baş müdür : Genel müdür. -1-

b. müdürü II/28/05

baş üstüne : Makbul, kabul edilebilir, istenilecek şekilde. -1-

can b. üstünedi I/145/17

başak : Buğdayda ve genellikle buğday-gillerde sapın ucunda bulunan ve içinde bitkinin birbirine bitişik tanelerini taşıyan kısım, ekin başı. -2-

b. I/01/20, I/155/14

başarılı : Başarı gösteren, tuttuğu işte muvaffak olan. -1-

b.+ ydı I/24/66

başbakan : Hükûmet başkanı, bakanlar kurulunun başı, başvekil. -9-

b. I/144/07, I/144/12, I/66/35, I/69/80

b.+ ı II/07/64

b.+ ıdı I/64/107

b.+ ımız I/134/62

b.+ ımızı II/07/63, II/07/67

başçavuş : Ordumuzda assubay sınıfında üst çavuşla kıdemli başçavuş arasındaki asker. -1-

b. I/138/123

başdan : bk. baştan -1-

b. I/56/44

başdan başa : Baştan başa, başından sonuna kadar, tamamıyla, bütünüyle. -3-

b. I/72/50, I/95/48, I/95/53

başğa : bk. başka -104-

b. I/02/25, I/02/29, I/02/39, I/02/46, I/03/74, I/03/90, I/10/41, I/100/25, I/100/35, I/102/04, I/102/75, I/103/44, I/103/53, I/105/59, I/106/26, I/108/25, I/108/39, I/109/29, I/111/07, I/112/26, I/113/79, I/132/73, I/146/56, I/152/104, I/152/110, I/152/39, I/155/08, I/155/85, I/158/51, I/161/16, I/21/44, I/24/33, I/26/15, I/30/58, I/41/14, I/42/38, I/42/63, I/42/77, I/43/01, I/43/20, I/46/60, I/46/68, I/50/31, I/55/42, I/59/13, I/59/31, I/59/81, I/63/21, I/63/22,

I/63/45, I/63/57, I/63/63, I/67/49, I/67/62, I/68/28, I/69/24, I/69/30, I/69/68, I/69/81, I/69/97, I/70/04, I/70/15, I/72/37, I/75/37, I/77/15, I/77/62, I/78/02, I/78/16, I/81/19, I/81/59, I/86/32, I/86/33, I/87/116, I/87/79, I/93/65, I/98/35, I/98/87, I/98/98, I/99/17, II/06/67, II/17/79, II/19/32, II/23/157, II/25/07, II/37/40

b.+ ları I/63/57

b.+ sı I/14/24, I/62/37, I/76/95

b.+ sındı II/39/122

b.+ sını I/42/64, I/42/65, I/52/24

b.+ sının I/64/25

b. yapmıyoz I/98/87

b.+ ydı I/102/80, I/22/21

bi b.+ ydı I/113/61

baş derisi : Toplantı, düğün. -5-

b. I/08/13, I/08/14, I/08/15, I/114/40

baş derme : Düğün yapma. -3-

b. I/114/52, I/114/53

başğa : bk. başka -1-

b. II/12/06

başğa : bk. başka -1-

b. I/24/33

başğa : bk. başka -3-

b. I/03/106, I/98/34, I/98/55

başğalaş - : Başka bir şekle dönüşmek, başkalaşmak işi. -1-

b.- dı I/25/54

başğan : Başkan, bir milleti, bir topluluğu temsil eden, bir mevki veya işin başında bulunan, baş olan kimse, baş, reis. -20-

b. I/64/130

b.+ ı II/23/70

deliğannı b.+ ı II/23/72, II/23/73, II/23/77

derneK b.+ ı II/26/19

ğız b.+ ı II/23/82

pārti b.+ ı II/28/40

anıyasa mākemesi b.+ ını I/56/03

b.+ ın II/23/85

deliğannı b.+ ısını II/23/78

- koperetif b.+ ıyın II/28/94
 b.+ nā II/02/62, II/23/70
 b.+ namı II/02/57
 b.+ narı II/23/69
 deliganlı b.+ narı II/23/69
 b. yardımcısıyın I/64/130
- başgān** : bk. başgān -1-
 deliganrı b.+ ı II/23/79
- başgannık** : Başkan olma durumu, reislik. -1-
 b. II/28/94
- başgannī** : <<başkanlık+ı (bk. başgannık) -1-
 b. II/28/95
- başğası** : bk. başKası -1-
 b. I/75/75
- başğı** : bk. başka -8-
 b. I/24/33, I/47/30, II/02/35, II/05/13, II/06/54, II/39/16, II/39/59
 b.+ ydın I/10/37
- başgī** : bk. başka -2-
 b. II/02/97, II/39/45
- başıbozuğ** : Düzensiz, nizamsız. -2-
 b. I/28/01, I/28/02
- bāşış** : bk. bahşış -2-
 b. I/153/66
 b. verirdik I/91/67
- bāşış** : bk. bahşış -4-
 b. II/23/108
 b. almiyınca II/23/102
 b. verecek II/23/111
 b. veridik I/154/47
- bāşış** : bk. bahşış -1-
 b. veriyöllē II/23/102
- başka** : Bilinenden gayri, diğer, sair. -29-
 b. I/03/44, I/09/02, I/10/96, I/136/24, I/32/13, I/32/36, I/33/107, I/33/120, I/33/56, I/33/71, I/37/30, I/37/52, I/45/60, I/46/71, I/46/90, I/61/18, I/69/11, I/77/55, I/78/55, I/85/61, I/85/62, II/10/75, II/10/76, II/19/102, II/19/129, II/19/130, II/19/41, II/19/83
- bi b.+ ydı I/113/60
- başkā** : bk. başka -3-
 b. I/85/42, II/09/104, II/31/42
- başKa** : bk. başka -77-
 b. I/06/114, I/06/128, I/06/142, I/08/93, I/09/50, I/09/68, I/101/18, I/108/16, I/109/22, I/111/27, I/113/25, I/12/05, I/121/57, I/121/61, I/121/78, I/122/31, I/123/25, I/124/08, I/124/12, I/124/21, I/124/30, I/128/53, I/128/65, I/138/42, I/138/79, I/14/07, I/141/24, I/142/53, I/143/47, I/144/20, I/15/14, I/150/12, I/150/50, I/155/39, I/158/17, I/16/06, I/21/58, I/25/67, I/28/11, I/40/47, I/46/123, I/46/55, I/46/81, I/48/65, I/56/11, I/61/19, I/70/02, I/71/65, I/71/74, I/73/40, I/75/11, I/75/72, I/78/34, I/79/89, I/80/03, I/83/69, I/90/34, I/92/40, I/97/30, II/04/94, II/06/67, II/27/11, II/27/14, II/27/26, II/31/16, II/37/09, II/37/39
- bi b. I/104/15
 b.+ dır I/146/53
 b.+ larına I/106/77
 b.+ sı II/04/94
 b.+ sına II/37/11
 b.+ sını I/46/80
 b.+ sınığ I/53/66
 b.+ ydı I/22/23
- başKā** : bk. başka -1-
 b. II/27/37
- başKa** : bk. başka -4-
 b. II/04/58, II/04/79, II/17/55
 b.+ ydı I/78/26
- başKā** : bk. başka -3-
 b. I/07/21, I/07/69, I/98/50
- başKası** : Söz konusu edilen, görülen, düşünülen kimseden veya şeyden ayrı olan, onun dışında bulunan, diğeri, diğer bir kimse veya şey. -2-
 b. I/106/67
 b.+ nıñ I/50/51
- başKı** : bk. başka -8-
 b. I/151/21, II/04/28, II/04/29, II/10/58, II/14/18, II/18/23, II/21/101, II/24/97

başKı : bk. başka -1-

b. II/03/36

başKı : bk. başka -1-

b. II/14/18

başkı : bk. başka -10-

b. II/01/12, II/01/13, II/08/70, II/11/49, II/14/91, II/16/79, II/17/79, II/28/66, II/38/25, II/38/38

başla - : 1. (Bir şey) Olur, yürür ve işler duruma gelmek, hareket hâline geçmek. -37-

b.- dı I/12/32, I/147/46, I/149/56, I/32/16, I/85/37, I/94/60, II/01/90, II/06/23, II/09/58,

II/12/18

b.- dık I/149/54, II/07/13

b.- dım II/06/53

b.- dı I/116/38, I/148/14

b.- madan I/101/63

b.- mış I/117/25

b.- n I/127/18

b.- nırdı II/35/31

b.- ı I/127/18, II/23/59

b.- r I/128/23, I/157/13, I/41/07, I/87/73, II/10/98

b.- ı I/157/13

b.- rdı I/02/04, I/04/18, I/87/74, II/16/28

b.- rđı II/11/02

b.- ırdı I/155/19

b.- rdık I/154/13

b.- rız I/41/10

b.- rTık I/155/21

b.- yodu II/15/08

2. Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe girişmek. -28-

b.- dı I/130/06

b.- dık I/32/66, I/50/73, I/80/67, II/24/34, II/31/13

b.- dıK II/24/36

b.- dılā I/68/34

b.- dım I/95/119

b.- dıydık I/110/36

b.- dımı I/110/34

b.- laldı I/08/05

b.- mış II/10/50

b.- mışın I/10/20

b.- mış I/08/96

b.- ı I/21/21

b.- r I/155/75

b.- rdıK I/94/39

b.- rdım I/82/14

b.- rıS II/30/11, II/30/12

b.- rıı I/102/51, I/74/68

b.- yacaz I/130/87, I/130/88

b.- ıcam II/15/110

b.- ıcāz I/130/87

3. Ortaya çıkmak, başlangıç noktası oluşturmak, teessüs etmek. -22-

b.- dı I/02/70, I/149/09, I/28/30, I/39/92, I/41/44, I/64/131, II/09/87, II/15/13, II/19/77

b.- dık II/26/37

b.- dığ II/19/29

b.- dılağ I/56/51

b.- dı I/64/45

b.- dı II/09/35

b.- dımı I/110/47

b.- mış I/64/126, II/10/57

b.- r II/23/180

b.- rdım II/15/54

b.- rıS II/25/75

b.- Tı II/15/13

b.- yıncı I/34/42

4. Belirmek, görünmek .-1-

b.- r I/122/17

başlā - : bk. başla-¹ -12-

b. II/23/55

b.- dı I/02/10, I/145/52, I/32/58

b.- dı II/15/06

b.- lādı II/34/26

b.- r I/02/10, I/41/08

b.- rdı II/23/46, II/23/55

b.- ırdı I/154/14, I/82/15

bk. başla-² -2-

b.- dı I/72/72

b.- lādı I/155/78

başlá - : bk. başla-³ -1-

b.- ycağ II/03/04

başlad - : Başlatmak, bir kimsenin bir şeye başlamasını sağlamak, bir işin başlamasına yol açmak. -1-

b.- ır I/101/63

başlangıc : Başlangıç, bir şeyin, bir işin ilk defa ortaya çıkan, başlayan kısmı, ilk kısım, evvel. -2-

b.+ ı I/92/10

b.+ ında I/157/38

başlı - : bk. başla-¹ -6-

b.- yıncaya I/64/119

b.- yodu I/72/66, I/98/15, I/98/17

b.- yōdu I/09/20, II/06/41

bk. başla-³ -4-

b.- yacağ I/144/32

b.- yalım I/118/05

b.- yo I/99/53

bk. başla-² -2-

b.- yalı II/39/175

b.- yon I/96/09

başlı : Başlıca, başta gelen, belli başlı, temel, en esaslı. -1-

b. I/56/44

başlığ : bk. başlığ I -1-

b. ekmē virilirdi II/03/19

başlığ I : Evlenecek erkeğin kız tarafına verdiği para, mal veya ziynet eşyası, ağırılık. -3-

b. I/113/35, I/89/05

b. verilerdi I/113/34

başlığ II : Başa takılan giyecek.

başlı - : bk. başla-² -2-

b.- yin I/10/22

b.- yöz II/15/75

başlı - : bk. başla-³ -1-

b.- yó I/01/90

başlı : <<başlığ(I)+1 -1-

b. I/89/05

başlı : <<başlığ(II)+1 -1-

b. I/26/36

başörtü : bk. başörtü -1-

b. II/24/50

başörtü : Kadınların saçlarını örtmek için başlarına bağladıkları çeşitli şekil ve renkte örtü, eşarp. -3-

b. I/71/71, II/37/32

b.+ yū II/24/52

baş sālı : bk. baş sālı₁ -2-

b.+ na I/05/02

b.+ nı II/08/05

baş sālı₁ : Baş sağlığı, yakını ölen bir kimseye, “Başın sağ olsun, sen sağ ol” deme, acısının paylaşıldığını ifade etme, taziye. -1-

baş sālı₁ dēle- : Yakını ölen bir kimseye acısının paylaşıldığını ifade etmek.

b. dēledik I/88/22

başşak : bk. başşak -1-

b. I/50/60

başTa : Başlangıçta, işin başında, başlar-ken. -2-

b. I/07/19, I/78/02

baştan : Yeniden, başından başlayarak, bir daha, tekrar. -2-

b. II/21/44, II/38/120

başvur - : Bir işin yapılması veya halledilmesi için bir kimseden, bir makamdan istekte bulunmak, müracaat etmek. -1-

b.- ucam I/125/95

bat - : 1. (Sivri bir şey) Bir yere saplanmak, girmek. -9-

b.- cağ I/50/61

b.- dıñ I/08/101

b.- ınca I/42/15

b.- mayaydı I/08/101

b.- miş I/08/98, I/42/14, I/47/19

b.- miş I/08/100, I/08/98

2. (Para, servet, mal gibi sözlerle) Yok olmak, elden gitmek. -4-

b.- T1 I/140/47, I/140/48, I/85/42

3. (Denizde ve suda yüzen taşıtlar için) Hasar görüp dibe çökmek, garkolmak. -1-

b.- ısıñ I/66/17

4. Çok kirlenmek, berbat olmak. -1-

b.- T1 I/39/97

bâtil : Doğru ve sahih olmayan, gerçekle ilgisi bulunmayan (şey). -1-

bâtil inanş : Doğru olmayan, yersiz, boş, gerçekle uyuşmayan inanç.

b. inanş I/152/38

baTına : bk. badana -2-

b.+ mızı yapıveñ II/19/128

b. yapamaS II/19/128

batır - : 1. Bir sıvının içine daldırmak. -6-

b.- ıs I/73/61

b.- ıSıñ I/60/108

b.- ıveriz I/73/54

b.- ıdıñ I/33/43

b.- sın I/91/65

2. Son bulmasına sebep olmak, yıkmak.

b.- dılar I/68/76

bâtır - : bk. batır-¹ -1-

b.- ırsın I/60/109

baThıcan : bk. pathıcan -2-

b. I/133/30

b.+ sız I/60/23

batTaniye : bk. batTaniye -1-

b. yapadıñ II/07/139

batTaniye : Yorgan yerine veya yorganın üzerine örtülerek kullanılan, genellikle yünden dokunmuş kalın örtü. -1-

b. I/50/38

batTāniye : bk. batTaniye -1-

b.+ lerin I/104/35

bavır - : bk. bağır- -3-

b.- a I/64/125, I/64/126

bayıl : Yolculukta içine eşya konan büyük çanta. -1-

b. mıyıl I/61/46

bay : bk. bağ -1-

b. I/20/15

baya : bk. bayā -36-

b. I/08/71, I/102/40, I/102/44, I/102/46, I/113/54, I/123/25, I/135/54, I/14/50, I/149/47, I/155/94, I/26/24, I/26/57, I/31/31, I/31/54, I/43/06, I/46/108, I/46/114, I/46/98, I/59/38, I/60/88, I/69/20, I/69/53, I/72/74, I/73/53, I/79/37, I/81/49, I/88/62, I/91/12, I/97/26, I/98/125, I/98/36, I/98/41, I/99/18, II/09/52, II/14/50, II/25/115

bayá : bk. bayā -1-

b. I/130/17

bayā : Bir hayli, epeyce, oldukça, iyice, enikonu; âdetâ. -67-

b. I/06/43, I/09/04, I/09/81, I/108/42, I/127/31, I/132/31, I/133/46, I/140/19, I/140/37, I/146/08, I/146/50, I/146/77, I/147/45, I/148/64, I/149/32, I/151/41, I/154/51, I/161/49, I/17/64, I/17/70, I/17/85, I/19/15, I/21/42, I/30/19, I/32/97, I/34/50, I/36/37, I/36/62, I/38/52, I/39/100, I/46/31, I/47/45, I/48/66, I/49/43, I/57/40, I/57/41, I/60/34, I/63/13, I/73/64, I/77/07, I/83/40, I/88/49, I/98/38, I/98/40, II/01/72, II/07/108, II/11/29, II/14/09, II/14/19, II/20/65, II/22/29, II/22/69, II/25/85, II/26/35, II/27/24, II/32/96

b. bi I/07/16, I/46/08, I/46/38, I/46/51, II/04/60, II/09/83

b. bi I/58/91

b. yapıdım I/19/14

bayā : bk. bayā -1-

b. I/142/51

bayā : bk. bayā -1-

b. II/08/27

bayā : bk. bayā -1-

b. II/02/41

bâyā : bk. bayā -1-

b. I/08/01

bâyā : bk. bayā -2-

b. I/06/92

b. bi II/09/34

bāya : bk. bayā -1-

b. II/34/70

bayam : Badem. -6-

b. I/39/85, I/39/87, I/39/90, I/39/91

b.+ inan I/39/87

bayan : Kadın, hanım. -4-

b. I/128/03, I/69/75

b.+ nar I/09/12

b.+ nara I/106/60

bayāT : Zamanın etkisiyle tazeliğini kaybetmiş. -1-

b. I/100/38

bāyē : Bayi, satan (kimse), satıcı. -1-

b.+ leri II/38/19

bayğınnık : Baygınlık, geçici ve kısa bir süre devam eden şuur kaybı, beyin hücrelerinde kan dolaşımının aksaması sonucunda beliren kendinden geçme durumu, baygıntı. -1-

b. I/50/08

bayğuş : bk. bayKuş -1-

b. I/45/29

bayıl : bk. bayır -1-

b.+ larda I/122/23

bayıl - : Geçici bir süre için şuur kaybına uğrayarak kendinden geçmek, baygın duruma girmek. -3-

b.- ı I/128/56

b.- ıyon II/08/76

bayıl : bk. bayır -3-

b.+ İāda II/32/32

b.+ İarda I/51/16

bayıldan : İmambayıldı. -2-

b. I/143/20

bayıldannık : Bayıldan yemeği (imambayıldı) yapmak için gerekli malzemeler, patlıcan. -1-

b.+ ları I/143/21

bayıldannıg : bk. bayıldannık -1-

b. I/143/19

bayıltı : İmambayıldı. -6-

b. II/19/50, II/19/52

b.+ nı II/19/50, II/19/51

b. yap II/19/49

b.+ yı II/19/53

bayır : Bir tepenin yukarılarından eteklerine doğru uzanan meyilli arazi. -29-

b. I/108/45, I/111/112

gır b. I/139/28

b.+ a I/106/37, I/107/24, I/11/12, I/11/16, I/123/28, I/134/45, I/150/45, I/33/39, I/33/43, I/33/68, I/51/30, I/51/33, I/91/34

b.+ da I/33/68, I/51/31, I/89/20, II/38/82

b.+ dan I/150/39

b.+ ı I/01/80, I/05/26, II/38/83

b.+ lar I/123/31

b.+ lara I/150/46

b.+ mış I/111/108

bayışla - : bk. baışla -1-

b.- sını I/113/52

bāyıl : bk. bayır -1-

b.+ lara I/37/21

bayır : bk. bayır -1-

b. I/111/113

bayKuş : Zararlı ve kemirici hayvanları avlamakla geçinen, başlarında iki tepelik bulunan, yırtıcı gece kuşlarının ortak adı. -1-

b. I/117/14

bayrak : Üzerinde bir millet, topluluk veya kuruluşu temsil eden belirli resim, renk ve semboller bulunan, dikdörtgen biçimindeki kumaş veya kâğıt, alem. -6-

b. I/102/22, I/125/62, I/140/41, I/99/56

b.+ ları I/95/63

bayrak çek- : Bayrağı göndere çekmek.

b. çeksinne I/99/56

bayrağ : bk. bayrak -2-

b.+ ı I/102/23

b.+ ımıS I/95/49

bayram : Milletçe sevinç içinde kutlanan, dinî veya millî bir anlam taşıyan kutsal gün. -106-

b. I/111/87, I/111/94, I/126/52, I/138/99,
I/143/56, I/161/25, I/25/41, I/36/20,
I/36/80, I/62/36, I/74/29, I/91/28, I/91/35,
I/91/82, II/08/129, II/16/108, II/35/87,
II/39/138

b.+ a I/25/47, I/25/49, I/35/20, I/37/45,
II/19/30

b.+ á I/01/62

b.+ da I/113/133, I/122/84, I/143/36,
I/15/45, I/36/20, I/36/75, I/42/52, I/52/46,
I/66/31, I/67/34, II/08/92, II/14/93,
II/15/107, II/15/108

b.+ dā I/34/16

b.+ ða I/56/41

b.+ dan I/15/44, I/35/19, I/52/87,
I/70/82, II/08/129, II/15/106

b.+ dı I/34/18, II/08/123

b.+ ı I/74/40, I/86/48

b.+ ıñ II/35/85, II/35/86

b.+ la I/79/18

b.+ lā I/111/80

b.+ lāda I/64/93, II/27/38

b.+ lādı I/34/18

b.+ lar I/26/51

b.+ larda I/34/17, II/14/29

b.+ na I/80/15

b.+ nā I/155/61, I/155/62

b.+ nāda I/151/35, I/46/113, I/46/114,
I/53/79, I/64/104, II/12/66, II/12/67

b.+ nadı II/35/90, II/35/93

b.+ nar I/111/84, I/111/99

b.+ nār I/79/21, II/15/103

b.+ nara I/39/05

b.+ narda I/102/31, I/111/40, I/13/36,
I/135/53, I/143/10, I/147/41, I/29/21,
I/57/38, I/74/37, II/16/104, II/23/73

b.+ nardā I/36/18

ğurban b.+ ı I/147/42, I/155/68, I/57/38

ramazan b.+ ı I/147/41, I/155/67

ğurban b.+ ına I/39/05

ramāzan b.+ ına I/57/39

ğurban b.+ ında II/14/32

Qurban b.+ ında I/155/68

ramazan b.+ ında I/155/68

kūban b.+ ındı II/14/92

rāmazan b.+ ıynan I/63/23

b. seyran I/03/89

b. yapam I/53/81

b. yaparıS I/111/41

bayrâm : bk. bayram -5-

b.+ dı II/02/76

b.+ ı II/08/129

b.+ lāda II/08/48

b.+ lādı II/08/115

b.+ nardā II/14/27

bāyram : bk. bayram -2-

b.+ da II/32/98

b.+ dı II/04/64

bayramlaş - : Birbirinin bayramını tebrik etmek. -1-

b.- ıp II/14/96

bayramlaşma : Birbirinin bayramını tebrik etme. -1-

b.+ ya I/91/38

bayramnaş : bk. bayramlaşma -1-

b.+ a I/13/11

bayramnaş - : bk. bayramlaş- -3-

b.- ırdıK I/13/21

b.- ırdıK I/147/42

b.- ıyolar I/105/07

bayramnâş : bk. bayramlaşma -1-

b.+ a I/13/08

bayrâmnışmâ : bk. bayramlaşma -1-

b.+ ye II/02/77

bayyō : bk. banyo -1-

b. II/21/76

bazamaş : bk. bazlama -1-

b. II/21/85

bazan : bk. bāzan -3-

b. I/121/21, I/90/85

bāzan : Bazı kere, bazı zaman, arada bir, ara sıra. -7-

b. I/110/46, I/110/49, I/121/62, I/23/57,
II/35/50, II/35/51

bazar : bk. pazar¹ -25-

b. I/125/59, I/145/52, I/147/46,
I/148/07, I/148/08, I/148/29, I/154/13,
I/158/10, I/26/25, I/68/56, I/87/74, I/90/62,
II/03/26, II/05/45, II/06/41, II/06/44,
II/28/78, II/34/33, II/34/42, II/34/43

b.+ ı II/24/111

bk. pazar¹ -22-

b. I/145/62, I/145/63

b.+ a I/100/10, I/115/27, I/115/28,
I/18/33, I/47/30, I/47/39, I/47/41, I/47/48,
I/47/49, I/79/19

b.+ da I/112/39, I/143/43

b.+ dan I/140/39, I/90/71, I/96/23,
I/96/24, II/38/108

b.+ ı II/21/89

b.+ ına II/21/89

b.+ ını II/21/90

bk. pazar³ -2-

b. I/76/80

b.+ ımı I/18/16

bazar ekme_i : Köy fırınında, elde ya-
pılmamış, şehirden satın alınmış ekme*k*,
şehir ekme*ğ*i, francala ekme*k*. -3-

b. ekme_i I/153/23, I/154/19

b. ekme_i*n*i I/145/61

bāzar : bk. pazar² -1-

b. II/11/61

bazar : bk. pazar¹ -1-

b. II/27/66

bāzar : bk. pazar¹ -1-

b. I/154/23

bazarertesi : bk. pazartesi -1-

b. I/148/10

bazarlı - : Pazarlamak, bir malı satacak
uygun piyasa temin etmek. -1-

b.- yoz II/38/10

bazartesi : bk. pazartesi -8-

b. I/125/59, I/145/52, I/145/53, II/34/36,
II/37/53

b.+ nden I/90/46

b.+ nen I/44/35

b.+ yē I/44/35

bazārtesi : bk. pazartesi -1-

b. II/24/109

bazen : bk. bāzan -3-

b. I/55/41, II/19/64, II/37/125

bāzen : bk. bāzan -11-

b. I/111/41, I/113/137, I/142/51,
I/142/53, I/32/67, I/63/21, I/73/51, II/15/88,
II/26/16

bazı : 1. Bazen. -18-

b. I/08/35, I/124/40, I/13/33, I/14/55,
I/14/56, I/142/50, I/147/06, I/147/58,
I/46/128, I/49/53, I/59/53, I/74/45, II/11/13,
II/23/22

2. Birtakım, kimi. -14-

b. I/01/20, I/01/73, I/38/48, I/46/119,
II/19/60, II/32/41

b.+ ları I/134/52, I/36/07, I/64/32,
I/64/33, I/64/34

b.+ sı I/38/48, II/11/31

bāzı : bk. bazı² -13-

b. I/155/59, I/16/26, I/16/32, I/23/53,
I/78/12, I/78/15, II/17/73

b.+ ları II/22/78

b.+ larımız II/33/22

b.+ ları I/23/61

b.+ sı II/04/79, II/39/95

bk. bazı¹ -10-

b. I/122/47, I/143/58, I/144/11, I/147/06,
I/16/25, I/16/33, I/64/93, II/18/03, II/39/92

bāzı : bk. bazı¹ -1-

b. II/19/109

bazılcan : bk. patlıcan -1-

b.+ ı II/29/83

bazısı : Birtakımı, kimisi. -1-

b.+ ndan I/60/98

bazı : bk. bazı² -1-

b.+ İarı I/147/21

bāzı : bk. bazı² -1-

b. I/155/98

bazlama yap-

bazi : bk. bazı¹ -1-

b. I/33/10

bazlama : Kızgın saç üzerinde pişirilmiş kalın yufka, bezdirme. -28-

b. I/07/100, I/09/40, I/09/48, I/09/66, I/09/75, I/116/06, I/116/40, I/19/20, I/26/52, I/51/40, I/51/41, I/116/29

b.+ mız I/40/43

b.+ nıñ I/116/27

b.+ sı II/37/73

b.+ yı I/110/71, I/116/42, I/34/66

bazlama yap- : Saç üzerinde bazlama pişirmek.

b. yapardı I/129/11

b. yaparıS I/129/12, I/51/41

b. yaparız I/07/99

b. yapdı I/91/68

b. yapdımızdan I/111/39

b. yapıyom II/37/73

b. yapıyöz yapıyöz I/09/65

bazlamâ : bk. bazlama -1-

b. I/26/52

bazlâma : bk. bazlama -5-

b. I/44/09, II/35/90

b. yapardı I/14/38

b. yaparım II/37/71

b. yapTım I/44/58

bâzlama : bk. bazlama -3-

b. I/48/05

b. yaparız I/40/43

b. yapıyös I/40/57

bazlamac : bk. bazlama -4-

b. I/130/76, I/130/77

b.+ ı II/32/111

b.+ ımızı I/130/63

bazlamaç : bk. bazlama -2-

b. I/144/69

b. yaparıS I/04/41

bazlamaş : bk. bazlama -6-

b. I/130/58, II/21/85, II/32/108

b. yaparıS II/32/106

b. yapıyoruz I/130/67

b. yapıyöz I/04/41

bâzlamaş : bk. bazlama -1-

b. II/32/107

bâzlamı : bk. bazlama -1-

b.+ yı I/40/58

bazlma : bk. bazlama -4-

b. II/12/33, II/33/31

b. yaparıS I/157/80

b. yapıyös I/09/37

bazlmac : bk. bazlama -2-

b.+ ı I/130/78, I/130/79

bazlmaş : bk. bazlama -1-

b. II/16/64

bâzlmı : bk. bazlama -2-

b. II/33/31

b.+ yı II/33/62

be : Teklifsiz konuşmada birine seslenmek, dikkati çekmek, söze kuvvet vermek için kullanılan bir ünlem. -32-

b. I/07/42, I/13/39, I/150/18, I/155/60, I/157/06, I/18/03, I/30/30, I/32/41, I/35/17, I/36/25, I/66/54, I/69/26, I/74/56, I/83/16, I/84/45, I/85/25, I/98/24, II/07/141, II/10/84, II/14/65, II/18/31, II/22/03, II/25/01, II/28/92, II/33/63, II/35/63, II/36/03, II/37/18, II/37/96, II/38/103, II/39/169, II/39/176

be : bk. ben -8-

b. II/06/48

b.+ a I/144/38

b.+ em I/131/29, I/138/111, I/138/115, I/144/05

b.+ im II/24/96, II/26/16

bē I : B harfinin adı. -2-

ā b. cē II/23/03

iki b. I/93/41

bē II : Eksikliği vücutta hastalığa sebep olan bir vitamin çeşidi. -2-

b. vitaminī I/50/05

b. vitamini I/50/06

bē : bk. be -7-

b. I/10/42, I/10/91, I/114/27, I/121/69,
I/149/68, I/155/60, I/82/19

bē : bk. ben -5-

b. I/10/93

b.+ em I/128/69

b.+ êm I/113/78

b.+ im II/14/73, II/16/96

bē : bk. bey² -1-

b. II/22/33

bē : bk. bir¹ -1-

b. II/29/94

bē dē : bk. bir de -1-

b. dē II/30/36

be_en - : bk. bēgen- -2-

b.- di I/138/103

b.- miyolā I/10/01

be_ez : bk. bu_ez -1-

b. I/143/56

bebe : bk. bebeK -8-

b.+ e I/48/33

b.+ eñ I/48/17, I/48/28

b.+ iñ I/48/11, I/79/47

b.+ ler I/58/94

b.+ si I/15/61

bebē : <<bebeK+i(e) -5-

b. I/48/16, I/48/32

b.+ e I/45/40

b.+ ni I/64/124

b.+ ŋ I/48/14

bēbe : bk. bebeK -1-

b.+ eñ I/48/70

bēbē : <<bebeK+i -1-

b.+ mi I/42/22

bēbeK : bk. bebeK -4-

b. I/48/31, I/64/125, II/08/37

b.+ lē I/64/125

bebeg : bk. bebeK -1-

b. I/157/68

bebeK : Meme emmekte olan veya kucak
çağındaki küçük çocuk. -24-

b. I/48/32, I/48/34, I/48/37, I/48/38,
I/48/42, I/48/47, I/48/71, I/48/76, I/48/77,
I/58/45

b.+ lēmden II/23/130

b.+ lēmiñ I/58/31

b.+ ler I/48/24, I/48/34

b.+ lerde I/35/58

b.+ lere I/106/08, I/16/43, I/48/04

b.+ leri I/35/58, II/21/71

b.+ lerim I/48/36

b.+ lerimizi I/48/06

b.+ mişdi II/09/11

bēbek : bk. bebeK -2-

b. II/09/13

b.+ leriñ II/30/63

bēbēK : bk. bebeK -1-

b. II/30/17

bēbi : bk. bebeK -1-

b.+ dik II/05/87

becer - : Bir şeyi yapmayı başarabilmek,
üstesinden gelmek, başarmaya muvaffak
olmak. -11-

b.- ebiñsek I/85/15

b.- em I/27/68

b.- emen I/48/80

b.- en I/27/69, II/09/29

başını b.- en I/150/54

başımı b.- erim I/83/13

b.- iliyodu I/35/01

b.- imez II/10/98

başımā b.- irim I/83/08

b.- irin I/135/59

beceri : Elinden iş gelme, beceriklilik, ma-
haret, hüner. -1-

el b. yapardık I/27/45

becerikli : Tuttuğu işin kolayca üstesinden
gelen, zor işleri bile yapabilen, elinden iş
gelen, hünerli, maharetli, mahir. -1-

b.+ ydi I/110/40

bedāva : Bir karşılık ödenmeden elde edi-
len, parasız. -1-

b. I/72/71

bedel

bedel : Bir şeyin yerini tutan başka bir şey. -1-

bedel ol- : Yerini tutmak, karşılık olmak, değerinde olmak.

b. oldu I/13/26

bêdêl : bk. bedel -1-

b.+ i II/09/91

begsimeT : Peksimet, dilimler hâlinde kesildikten sonra ısıtılmak yoluyla gevrek duruma getirilerek uzun süre dayanması sağlanan ktır ekmek. -1-

b.+ di I/154/54

beħr : Nizam, âdet, görenek; koşul, sürüm, değer. -1-

zamanın b.+ inde I/05/05

bêħr : bk. beħr -1-

zamanın b.+ inde I/95/18

bêgen - : İyi ve güzel bulmak, takdir etmek. -1-

b.- ilir II/31/41

bek : bk. pek -2-

b. I/48/79, II/16/65

bekâġlık : Bekâr olma, çiftlik işlerinde çalışma durumu. -1-

bekâġlık yap- : Çiftlik işlerinde çalışmak.

b. yaptık I/155/05

bekâr I : Çiftlik işlerinde çalışan işçi, rençber. -14-

b. I/01/46, I/105/31, I/128/47, I/128/48, I/128/60

b.+ a I/128/60

b. bol bol I/128/40

b.+ ı I/120/23

b.+ ımız I/120/44

b.+ ın I/120/48

b.+ la I/120/47

b.+ lar I/78/48

b.+ larımız I/105/29

bekâr ver- : Çiftlik işlerine çalışması için bir yere göndermek.

b. verdim I/22/32

bekâr II : Evli olmayan kimse, ergen. -5-

b. I/123/13, I/15/72, I/44/29, I/60/71, II/23/98

bekâr : bk. bekâr I -1-

b. I/104/16

bekâr : bk. bekâr I -1-

b. I/152/20

beKcilik : Bir şeyi veya bir yeri bekleme görevi, koruyuculuk. -1-

beKcilik yap- : Bir şeyin başında durup onu beklemek, korumak, gözlemek, koruyuculuk etmek.

b. yapardı I/70/63

bekçi : Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse, kolcu. -6-

b. I/161/34, I/161/35, I/70/63, I/95/24

b.+ ler I/64/75

b.+ si II/25/24

bekçi : bk. bekçi -1-

b. II/25/21

beki : bk. belki -1-

b. II/32/78

beklê - : bk. bekle- -1-

b.- medi I/145/07

beKle - : (Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını) Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek. -41-

b. I/141/20, I/38/61

b.- di I/145/07, I/95/56, I/95/60

b.- dik I/140/57, I/147/17, I/154/06, II/19/18

b.- diK I/138/129, I/24/29

b.- dilê I/154/05

b.- dim I/04/14, I/119/27, I/65/20, II/07/114, II/07/115

b.- diğ I/04/58

b.- mesin I/110/69

b.- mezsın II/24/84

b.- ı I/39/70, I/119/25

b.- r I/114/19, I/54/50, I/70/38, I/70/45, II/24/84

b.- rin I/119/26, II/05/70

b.- riz I/20/11, II/20/84

b.- rlē II/39/150

b.- rseñ I/141/19

b.- rseñiz I/17/88

b.- ycekler I/17/89

b.- ycen I/72/13

b.- yenimiz I/154/34

b.- yince I/111/56

bēkle - : bk. bekle- -4-

b.- di I/125/80

b.- rdi II/23/72

b.- yo I/161/19

b.- yoS II/21/40

bēKle - : bk. bekle- -1-

b.- diKci II/11/32

ḥekle - : bk. bekle- -1-

ḥ.- rdiK I/91/76

bēkle - : bk. bekle- -2-

b.- dim II/05/76

b.- rdi I/44/33

bekled - : bk. beklet- -2-

b.- iyorduK I/106/23

b.- iyöS I/79/83

beklet - : Başkasının beklemesine sebep olmak. -3-

b.- iyoñ I/111/52

b.- medim I/143/24

b.- men I/60/106

bekli - : bk. bekle- -12-

b.- cēseñiz I/17/89

b.- yo I/103/54, I/104/37, I/111/86, II/28/78, II/38/33

b.- yolar I/07/09

b.- yollar I/104/37

b.- yom I/04/06

b.- yor I/11/66, I/67/64

b.- yös I/79/29

beklime I : Beklemek işi. -1-

b. II/23/196

beklime II : Beklenen yer. -1-

b.+ niñ II/25/26

bekmeS : bk. pekmez -2-

b. I/60/44, II/29/72

beKmēS : bk. pekmez -1-

b. I/152/107

bekmez : bk. pekmez -34-

b. I/152/104, I/152/107, I/152/109, I/153/27, I/33/51, I/33/53, I/60/13, I/82/33, I/82/34, II/23/206, II/25/45, II/29/71, II/34/95, II/35/78

üzüm b.+ ī I/153/28

b.+ de I/84/14

b.+ i I/152/106, I/40/68, I/60/11, I/67/64, I/84/14, II/25/46

b.+ imizde I/84/15

pancar b.+ ini I/71/62

b.+ iñ I/60/107, I/60/56

b.+ le II/34/92, II/34/93

b.+ lēden I/60/40

b.+ lēni II/29/05

b.+ ler I/40/68

b. yapādıK I/65/58

b. yapıyoduK I/85/26

b. yapıyoruz I/84/10

bekmez : bk. pekmez -1-

b. II/25/48

bekmēz : bk. pekmez -1-

b. I/71/47

bekmēz : bk. pekmez -3-

b. I/33/140

b.+ i I/33/141

b.+ iñ I/33/140

bel : 1. İnsan vücudunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer. -10-

b.+ i I/15/47, I/52/17

b.+ im I/124/38, I/21/81

b.+ imde II/19/132

b.+ imden II/19/134

b.+ imize I/64/131

b.+ ine I/26/37

bel fitığı

b.+ ine I/39/59

2. Dağ tepeleri arasında geçit veren alçak yer, dağ geçidi, belen.

körölu b.+ inde I/95/81

bel fitığı : Bel omurlarında oluşan fitık.

bél : bk. bel¹ -6-

b. bıkın I/124/37

b.+ inden II/20/67

b.+ ine II/20/61

b.+ ini I/41/28

b. fitı I/144/49

b. fitından II/25/78

belā : İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder. -4-

b. I/108/55

b.+ dan I/66/19, I/66/39

ğazā b. vermesin I/112/39

bêlā : bk. belā -2-

b.+ dan ğazādan II/05/71

b. ğazā II/05/71

belde : Kasaba, şehir, diyar; belediye ile yönetilen ilçeden küçük yer. -2-

b.+ de I/157/26

bozan b.+ si II/04/01

belē - : Bulamak, bulaştırmak. -1-

b.- dik II/07/143

bêle : bk. böyle -4-

b. I/146/28, I/39/08, I/64/133, II/15/115

belediye : bk. belediye -4-

b. II/04/16

b.+ miz II/04/18, II/04/24

bozan b.+ si II/04/16

belediye : Bir şehir veya kasabanın bayındırlığına, temizlik, su, kanalizasyon işlerine, esnafın kontrolüne ve bunun gibi kamuya ait hizmetlere bakan, başkan ve üyeleri halk tarafından seçilmiş yönetim. -8-

b. I/18/27, I/20/14, I/69/79

b.+ den I/160/29

b.+ miz I/153/123

b.+ sine I/23/49

inesar b.+ si I/153/122

belediye : bk. belediye -1-

b. I/69/40

bêlediye : bk. belediye -1-

b. I/06/128

belediyelig : bk. belediyeliK -1-

b. I/154/68

belediyeliK : Belediye statüsündeki mahal. -2-

b. I/122/44, I/20/08

belediye : bk. belediye -3-

b. II/04/29

b.+ di II/08/131, II/08/18

belekçi : Nişanlı. -1-

b.+ lerden I/25/05

bêlerce : Bir üzüm çeşidinin adı. -1-

b. I/33/106

belgisel : Belgelere dayanan, belge niteliğinde olan, dokümanter film veya televizyon programı. -1-

b.+ leri bakıyorüş II/03/15

beli : bk. beri -2-

b. I/39/86

belirli : (Yer, zaman, tarz vb. bakımından) Sınırı çizilmiş, belirtilmiş bulunan, belli, muayyen. -2-

b. II/15/19, II/37/51

belirsiz : Belirli ve muayyen olmayan, gayrimuayyen. -2-

b. II/08/66, II/32/128

belkê : bk. belki -1-

b. I/01/36

belkî : bk. belki -2-

b. I/138/86, II/09/74

belke : bk. belki -1-

b. II/02/20

belki : Olabilir, olabilir ki, bir ihtimale göre, muhtemelen. -35-

b. I/01/20, I/124/33, I/135/43, I/136/03, I/140/51, I/153/02, I/153/08, I/155/98, I/156/04, I/156/09, I/156/57, I/17/29, I/27/60, I/35/08, I/35/24, I/36/25, I/53/63,

I/56/52, I/60/49, I/66/09, I/69/38, I/79/54, I/81/50, I/86/71, I/87/103, I/87/110, I/94/07, I/94/86, I/96/11, I/99/71, II/24/03, II/32/124, II/33/01, II/33/50, II/38/81

bel̂ki : bk. belki -1-

b. I/64/107

bēlki : bk. belki -2-

b. I/149/65, II/03/31

bēl̂ki : bk. belki -1-

b. I/32/39

bēl̂ki : bk. belki -2-

b. II/09/73, II/09/74

bēlkē : bk. belki -1-

b. II/01/11

bēlki : bk. belki -1-

b. II/14/51

belle - I : Bel, çapa gibi aletlerle toprağı kazmak, altüst etmek, işlemek. -3-

b.- nceg I/65/18

b.- nceK I/65/18

anam b.- nirdi I/145/38

belle - II : Öğrenip akılda tutmak, ezberlemek -2-

b.- dik I/98/06

b.- mediK I/98/07

belle - III : Belirlemek, işaret koymak, işaretleme. -1-

b.- rdi I/113/35

bēllē : bk. belle- III -1-

b.- rd̂n̂ I/60/47

bēlle : bk. belle- III -1-

b.- rd̂ĝ I/135/49

belli : Anlaşılabak ve görülecek şekilde açık olan, meydana, aşikâr, zahir. -14-

b. I/10/89, I/130/62, I/158/31, I/39/94, I/52/45, I/56/56, I/56/57, I/79/68, II/01/77, II/30/13, II/38/71

belli ol- : Anlaşılabak ve görülecek şekilde meydana çıkmak, aşikâr olmak.

b. olur I/116/36, I/121/47

b. olsun I/125/63

belli - : bk. belle- II -1-

b.- yemen I/109/52

bell̂i : bk. belli -1-

b. ediyo I/109/08

belli : bk. belli -1-

b. ki I/12/43

bēlli : bk. belli -1-

b̂. I/126/83

bēlli : bk. belli -2-

b. olur I/42/26

b. olmaz II/33/01

bēm : <<ben+im -9-

b. I/04/20, I/04/21, I/04/24, I/04/26, I/04/67, I/46/131, I/46/36, II/39/20

bembeyaz : Çok beyaz, lekesiz beyaz, her yanı beyaz. -2-

b. I/01/84, II/20/16

ben : Tekil birinci şahsı gösterir. -2237-

b. I/02/01, I/02/37, I/02/39, I/03/03, I/03/20, I/03/21, I/03/39, I/03/72, I/04/02, I/04/03, I/04/06, I/04/52, I/04/76, I/05/06, I/05/13, I/05/52, I/05/55, I/06/05, I/06/100, I/06/118, I/06/121, I/06/32, I/06/40, I/06/68, I/06/69, I/06/83, I/06/86, I/06/87, I/06/88, I/07/103, I/07/13, I/07/43, I/07/68, I/07/71, I/08/127, I/08/59, I/08/67, I/08/71, I/08/93, I/09/48, I/09/68, I/10/02, I/10/111, I/10/112, I/10/63, I/10/74, I/10/77, I/10/87, I/100/03, I/100/04, I/100/41, I/101/08, I/101/14, I/102/35, I/102/70, I/102/90, I/103/45, I/103/47, I/103/50, I/103/58, I/104/02, I/104/61, I/104/65, I/105/03, I/105/22, I/105/61, I/107/03, I/107/06, I/107/10, I/107/21, I/107/48, I/108/46, I/108/47, I/109/05, I/109/12, I/109/31, I/109/32, I/109/33, I/109/48, I/109/49, I/109/52, I/109/55, I/11/01, I/11/09, I/11/34, I/11/52, I/11/61, I/110/04, I/110/26, I/110/34, I/110/37, I/110/52, I/110/55, I/110/65, I/110/71, I/111/01, I/111/118, I/111/16, I/111/23, I/111/62, I/112/07, I/112/12, I/112/17, I/112/26, I/112/35, I/112/48, I/112/50, I/112/54, I/112/56, I/112/60, I/112/61, I/113/04, I/113/103, I/113/105, I/113/106, I/113/107, I/113/119, I/113/124, I/113/127, I/113/130, I/113/47, I/113/77, I/113/92, I/113/97, I/113/98,

I/114/27, I/114/35, I/114/43, I/114/45, I/146/83, I/147/05, I/147/32, I/147/59,
 I/114/46, I/115/34, I/115/49, I/116/02, I/148/03, I/148/18, I/148/36, I/148/37,
 I/116/31, I/116/47, I/116/55, I/117/14, I/148/41, I/148/46, I/148/47, I/149/38,
 I/117/19, I/117/20, I/117/37, I/117/39, I/149/47, I/149/64, I/149/68, I/15/13,
 I/118/04, I/119/02, I/119/14, I/119/16, I/15/17, I/15/19, I/15/21, I/15/22, I/15/33,
 I/119/25, I/119/33, I/12/24, I/12/28, I/12/29, I/15/88, I/151/01, I/151/02, I/151/22,
 I/120/02, I/120/04, I/120/06, I/120/07, I/151/24, I/151/27, I/151/33, I/152/01,
 I/120/10, I/120/17, I/120/25, I/120/30, I/152/122, I/152/133, I/152/15, I/152/16,
 I/120/32, I/120/37, I/120/40, I/120/41, I/152/17, I/152/19, I/152/25, I/152/32,
 I/120/47, I/121/106, I/121/33, I/121/92, I/152/36, I/152/39, I/152/40, I/152/67,
 I/121/97, I/122/03, I/122/07, I/122/12, I/152/68, I/152/70, I/152/89, I/152/94,
 I/122/13, I/122/30, I/122/36, I/122/38, I/152/95, I/152/99, I/153/02, I/153/03,
 I/122/39, I/122/41, I/122/47, I/122/55, I/153/08, I/153/110, I/153/116, I/153/117,
 I/122/58, I/122/61, I/122/62, I/122/67, I/153/41, I/153/43, I/153/57, I/154/64,
 I/122/71, I/122/86, I/122/87, I/123/01, I/155/09, I/155/101, I/155/104, I/155/43,
 I/123/48, I/123/63, I/123/64, I/123/75, I/155/87, I/155/88, I/156/08, I/156/37,
 I/123/76, I/123/79, I/124/02, I/124/40, I/156/58, I/156/61, I/157/05, I/157/19,
 I/125/01, I/125/55, I/125/93, I/126/38, I/157/23, I/157/24, I/157/40, I/157/78,
 I/126/52, I/126/73, I/126/77, I/126/79, I/158/03, I/158/20, I/158/60, I/159/07,
 I/128/07, I/128/08, I/128/21, I/128/23, I/159/43, I/16/49, I/161/01, I/161/02,
 I/128/25, I/128/28, I/128/30, I/128/61, I/161/03, I/161/04, I/161/21, I/161/54,
 I/129/34, I/129/43, I/13/01, I/13/02, I/161/58, I/17/21, I/18/10, I/18/12, I/18/13,
 I/13/29, I/13/35, I/13/41, I/130/02, I/18/14, I/18/16, I/18/29, I/18/62, I/18/64,
 I/130/48, I/130/64, I/131/51, I/131/53, I/18/77, I/19/16, I/19/18, I/20/55, I/20/67,
 I/131/56, I/131/58, I/132/02, I/132/21, I/20/96, I/21/01, I/21/03, I/21/15, I/21/37,
 I/132/22, I/132/24, I/132/46, I/132/48, I/21/38, I/21/45, I/21/75, I/21/78, I/22/17,
 I/132/49, I/132/51, I/132/54, I/132/72, I/22/25, I/23/06, I/23/26, I/23/27, I/23/61,
 I/132/81, I/132/82, I/133/02, I/133/09, I/24/07, I/24/09, I/24/23, I/24/43, I/25/03,
 I/133/45, I/133/46, I/133/58, I/134/40, I/25/06, I/25/10, I/25/12, I/25/19, I/25/22,
 I/134/43, I/134/54, I/135/01, I/135/08, I/25/23, I/25/25, I/25/30, I/25/34, I/25/35,
 I/135/26, I/135/52, I/135/59, I/136/01, I/25/37, I/25/38, I/25/42, I/27/03, I/27/05,
 I/136/05, I/136/09, I/136/10, I/136/11, I/27/06, I/27/22, I/27/28, I/27/73, I/28/21,
 I/136/39, I/137/24, I/137/32, I/137/38, I/28/45, I/28/46, I/28/47, I/28/59, I/30/05,
 I/137/39, I/137/49, I/137/57, I/137/58, I/30/11, I/30/16, I/30/19, I/30/26, I/31/01,
 I/137/62, I/138/100, I/138/101, I/138/113, I/32/01, I/32/04, I/33/01, I/33/03, I/33/07,
 I/138/116, I/138/122, I/138/124, I/138/130, I/33/08, I/33/10, I/33/100, I/33/11, I/33/115,
 I/138/132, I/138/134, I/138/135, I/138/136, I/33/12, I/33/122, I/33/123, I/33/124,
 I/138/24, I/138/34, I/138/35, I/138/47, I/33/126, I/33/17, I/33/23, I/33/24, I/33/27,
 I/139/06, I/139/16, I/139/18, I/139/21, I/33/29, I/33/32, I/33/64, I/33/73, I/33/75,
 I/139/22, I/139/33, I/139/35, I/139/37, I/33/82, I/33/85, I/33/92, I/34/01, I/34/05,
 I/139/38, I/139/43, I/139/47, I/139/58, I/34/10, I/34/19, I/34/36, I/34/39, I/34/61,
 I/139/62, I/14/02, I/14/06, I/14/57, I/14/58, I/35/10, I/35/32, I/35/51, I/35/55, I/35/58,
 I/14/61, I/14/63, I/14/70, I/14/74, I/140/05, I/36/25, I/36/76, I/36/81, I/37/10, I/37/47,
 I/140/33, I/140/49, I/140/64, I/140/66, I/37/48, I/38/23, I/38/24, I/38/50, I/38/63,
 I/141/06, I/141/21, I/141/22, I/141/26, I/38/69, I/38/70, I/39/18, I/39/27, I/39/40,
 I/143/08, I/143/13, I/143/78, I/143/79, I/39/41, I/39/56, I/39/66, I/39/69, I/40/30,
 I/144/16, I/144/18, I/144/24, I/144/70, I/40/34, I/40/35, I/40/37, I/40/52, I/40/58,
 I/144/83, I/145/02, I/145/06, I/145/08, I/40/60, I/40/61, I/40/62, I/40/69, I/40/81,
 I/145/28, I/145/48, I/146/01, I/146/13, I/41/26, I/41/27, I/41/43, I/41/53, I/41/77,
 I/146/28, I/146/31, I/146/32, I/146/33, I/41/95, I/42/01, I/42/15, I/42/17, I/42/42,

I/42/58, I/42/62, I/42/65, I/42/66, I/42/68, I/85/56, I/86/08, I/86/15, I/86/23, I/86/24,
 I/43/01, I/43/12, I/43/21, I/43/23, I/44/02, I/86/52, I/86/55, I/86/59, I/86/73, I/86/79,
 I/44/58, I/45/05, I/45/21, I/45/29, I/45/41, I/87/05, I/87/100, I/87/101, I/87/105,
 I/45/43, I/46/02, I/46/07, I/46/128, I/46/16, I/87/110, I/87/115, I/87/16, I/87/20, I/87/30,
 I/47/06, I/47/27, I/47/40, I/47/51, I/47/58, I/87/53, I/87/56, I/87/58, I/87/68, I/88/15,
 I/47/82, I/48/01, I/48/02, I/48/15, I/48/16, I/88/21, I/88/31, I/88/34, I/88/53, I/88/62,
 I/48/30, I/48/40, I/48/64, I/48/67, I/48/75, I/88/63, I/90/06, I/90/08, I/90/21, I/90/43,
 I/48/79, I/49/13, I/49/55, I/49/62, I/49/63, I/91/27, I/91/51, I/91/58, I/92/47, I/92/57,
 I/50/18, I/50/24, I/50/30, I/50/40, I/50/45, I/93/14, I/93/27, I/93/35, I/93/36, I/93/37,
 I/50/49, I/50/67, I/50/68, I/50/72, I/50/73, I/93/44, I/93/50, I/94/12, I/94/19, I/94/38,
 I/50/75, I/50/83, I/51/68, I/52/04, I/52/06, I/94/75, I/94/79, I/94/82, I/94/83, I/95/06,
 I/52/07, I/52/08, I/52/39, I/52/55, I/52/78, I/95/07, I/95/101, I/95/107, I/95/115,
 I/52/98, I/53/04, I/53/06, I/53/08, I/53/19, I/95/118, I/95/119, I/95/40, I/95/63, I/95/87,
 I/53/27, I/53/28, I/53/41, I/53/50, I/53/64, I/95/89, I/95/90, I/95/95, I/96/36, I/96/62,
 I/53/65, I/54/47, I/54/63, I/55/08, I/55/09, I/98/02, I/98/03, I/98/05, I/98/117, I/98/135,
 I/55/42, I/56/01, I/56/02, I/56/20, I/56/33, I/98/27, I/98/34, I/98/42, I/98/64, I/98/75,
 I/56/42, I/56/44, I/56/51, I/56/58, I/56/63, I/98/76, I/99/07, I/99/37, I/99/38, I/99/48,
 I/56/64, I/56/68, I/56/70, I/56/71, I/56/81, I/99/51, II/01/10, II/01/33, II/02/23,
 I/58/19, I/58/78, I/59/08, I/60/34, I/60/39, II/02/59, II/02/67, II/02/81, II/02/82,
 I/60/55, I/60/97, I/61/08, I/61/23, I/61/24, II/03/09, II/03/12, II/03/13, II/03/17,
 I/61/48, I/61/49, I/61/50, I/61/56, I/62/30, II/03/43, II/03/75, II/04/73, II/04/90,
 I/63/30, I/63/34, I/63/36, I/63/41, I/63/63, II/04/94, II/05/104, II/05/17, II/05/67,
 I/64/03, I/64/08, I/64/10, I/64/130, I/64/25, II/05/86, II/06/33, II/06/34, II/06/52,
 I/64/34, I/64/41, I/64/56, I/64/83, I/64/84, II/06/55, II/06/56, II/06/70, II/06/71,
 I/65/02, I/65/09, I/65/10, I/65/17, I/65/38, II/06/84, II/07/101, II/07/104, II/07/112,
 I/65/41, I/65/47, I/65/49, I/66/07, I/66/12, II/07/117, II/07/128, II/07/143, II/07/147,
 I/66/17, I/66/33, I/66/38, I/66/45, I/66/46, II/07/148, II/07/20, II/07/67, II/07/98,
 I/66/49, I/66/52, I/67/14, I/67/32, I/67/33, II/08/113, II/08/128, II/08/31, II/08/67,
 I/67/40, I/67/41, I/67/45, I/67/48, I/67/49, II/08/68, II/08/71, II/08/77, II/09/04,
 I/67/50, I/67/57, I/67/60, I/67/64, I/67/65, II/09/17, II/09/23, II/09/39, II/09/44,
 I/67/66, I/67/67, I/67/71, I/67/76, I/68/05, II/10/103, II/10/16, II/10/31, II/10/37,
 I/68/50, I/69/09, I/69/10, I/69/101, I/69/38, II/10/58, II/10/86, II/10/87, II/10/89,
 I/69/73, I/69/77, I/69/84, I/69/97, I/70/68, II/10/93, II/11/47, II/12/07, II/12/19,
 I/71/09, I/71/50, I/71/51, I/71/60, I/71/72, II/12/24, II/12/33, II/12/37, II/13/01,
 I/71/76, I/71/77, I/71/79, I/71/80, I/72/01, II/13/08, II/13/10, II/13/11, II/13/13,
 I/72/11, I/72/35, I/72/46, I/72/52, I/72/60, II/13/18, II/13/20, II/13/23, II/13/24,
 I/72/61, I/72/65, I/73/02, I/73/03, I/73/05, II/13/25, II/13/26, II/13/37, II/14/14,
 I/73/06, I/73/13, I/73/15, I/73/18, I/73/25, II/14/59, II/14/61, II/14/76, II/14/82,
 I/73/28, I/73/29, I/73/30, I/73/35, I/73/37, II/14/88, II/14/89, II/14/96, II/15/100,
 I/73/44, I/73/67, I/73/73, I/73/76, I/74/02, II/15/13, II/15/14, II/15/17, II/15/32,
 I/74/10, I/74/29, I/74/33, I/74/44, I/74/55, II/15/41, II/15/79, II/15/92, II/16/14,
 I/75/46, I/75/52, I/75/60, I/75/73, I/75/74, II/16/15, II/16/28, II/16/44, II/16/45,
 I/75/75, I/75/76, I/76/17, I/76/19, I/76/65, II/16/46, II/16/48, II/16/50, II/16/52,
 I/76/67, I/77/51, I/77/59, I/78/04, I/78/11, II/16/56, II/16/71, II/16/87, II/16/93,
 I/78/15, I/78/38, I/78/42, I/78/45, I/78/49, II/17/02, II/17/04, II/17/05, II/17/08,
 I/78/51, I/78/52, I/79/41, I/79/43, I/79/44, II/17/09, II/17/12, II/17/13, II/17/61,
 I/79/48, I/79/49, I/80/60, I/80/61, I/82/01, II/17/62, II/17/70, II/18/01, II/18/03,
 I/82/02, I/82/05, I/82/08, I/82/10, I/82/12, II/18/04, II/18/13, II/18/28, II/19/01,
 I/82/26, I/83/02, I/83/05, I/83/11, I/83/21, II/19/10, II/19/109, II/19/111, II/19/113,
 I/83/45, I/83/60, I/84/29, I/84/32, I/85/11, II/19/124, II/19/131, II/19/132, II/19/134,

II/19/17, II/19/18, II/19/38, II/19/42, b.+ den I/01/35, I/10/08, I/102/85,
 II/19/46, II/19/69, II/19/74, II/19/82, I/102/90, I/109/29, I/11/08, I/113/104,
 II/20/27, II/20/28, II/20/46, II/20/47, I/117/29, I/117/30, I/120/41, I/121/44,
 II/20/48, II/20/49, II/20/53, II/21/06, I/122/19, I/123/77, I/124/25, I/128/23,
 II/21/41, II/21/96, II/22/13, II/22/14, I/133/38, I/134/12, I/138/34, I/138/35,
 II/22/20, II/22/30, II/22/32, II/22/33, I/145/01, I/150/38, I/24/59, I/27/23,
 II/22/52, II/22/61, II/22/83, II/23/109, I/30/14, I/39/22, I/42/64, I/52/101, I/53/04,
 II/23/128, II/23/145, II/23/184, II/23/185, I/53/44, I/61/52, I/63/62, I/75/60, II/07/06,
 II/23/188, II/23/24, II/23/37, II/23/50, II/09/88, II/13/55, II/16/26, II/23/50,
 II/24/10, II/24/16, II/24/56, II/24/97, II/28/58, II/28/60, II/39/181
 II/25/16, II/25/32, II/25/33, II/25/81, b.+ di I/57/37
 II/25/83, II/26/04, II/26/07, II/26/24, b.+ dim I/73/78, I/85/10, II/03/05
 II/26/52, II/27/64, II/28/01, II/28/02, b.+ e I/107/02, I/109/29, I/33/04
 II/28/07, II/28/10, II/28/11, II/28/15, b.+ i I/01/09, I/01/68, I/05/35, I/08/101,
 II/28/19, II/28/20, II/28/22, II/28/29, I/08/102, I/08/99, I/10/10, I/10/42,
 II/28/31, II/28/32, II/28/33, II/28/53, I/107/02, I/109/55, I/11/16, I/110/05,
 II/28/55, II/28/56, II/28/57, II/28/59, I/112/07, I/112/08, I/112/09, I/112/23,
 II/28/80, II/28/82, II/28/83, II/28/84, I/112/45, I/113/11, I/113/15, I/113/62,
 II/28/85, II/28/87, II/28/91, II/28/92, I/114/42, I/117/20, I/119/20, I/120/06,
 II/29/02, II/29/06, II/29/12, II/29/21, I/120/09, I/120/40, I/121/24, I/122/72,
 II/29/38, II/29/48, II/29/77, II/29/78, I/123/40, I/123/77, I/126/71, I/126/73,
 II/29/99, II/30/03, II/30/76, II/31/09, I/126/74, I/126/77, I/128/31, I/13/05,
 II/31/38, II/32/24, II/33/23, II/33/26, I/135/56, I/136/39, I/137/34, I/137/38,
 II/33/28, II/33/33, II/33/49, II/33/51, I/138/134, I/14/27, I/140/23, I/140/24,
 II/33/52, II/33/59, II/33/81, II/33/82, I/140/29, I/140/31, I/143/65, I/143/66,
 II/34/01, II/34/02, II/34/12, II/34/18, I/143/69, I/145/03, I/145/46, I/148/34,
 II/34/28, II/34/29, II/34/47, II/34/63, I/153/110, I/161/03, I/17/25, I/18/31,
 II/34/70, II/34/71, II/34/78, II/34/79, I/20/69, I/21/65, I/21/77, I/25/02, I/25/14,
 II/34/80, II/35/98, II/35/99, II/37/109, I/25/17, I/25/32, I/25/42, I/25/43, I/28/53,
 II/37/115, II/37/120, II/37/14, II/37/55, I/30/10, I/30/12, I/30/13, I/33/118, I/34/05,
 II/37/60, II/37/71, II/37/72, II/37/73, I/37/24, I/39/53, I/42/21, I/42/63, I/43/19,
 II/37/84, II/38/02, II/38/108, II/38/109, I/48/48, I/48/63, I/52/43, I/52/44, I/53/09,
 II/38/113, II/38/46, II/38/57, II/38/60, I/54/08, I/54/22, I/54/35, I/54/60, I/54/72,
 II/38/64, II/38/71, II/38/83, II/38/84, I/58/07, I/58/11, I/58/16, I/64/07, I/64/24,
 II/38/87, II/39/02, II/39/106, II/39/107, I/64/31, I/67/39, I/67/40, I/67/61, I/71/75,
 II/39/109, II/39/111, II/39/117, II/39/120, I/72/43, I/75/61, I/75/63, I/77/23, I/77/44,
 II/39/122, II/39/124, II/39/126, II/39/128, I/78/53, I/79/48, I/83/07, I/87/40, I/88/07,
 II/39/130, II/39/135, II/39/138, II/39/15, I/88/32, I/91/12, I/91/44, I/91/59, I/93/37,
 II/39/161, II/39/162, II/39/169, II/39/173, I/94/75, I/95/96, I/95/99, II/05/04, II/12/17,
 II/39/185, II/39/187, II/39/188, II/39/79, II/12/22, II/12/41, II/12/75, II/22/14,
 II/39/96, I/156/50, I/42/56, I/152/20, II/22/29, II/22/44, II/23/101, II/23/29,
 I/36/80, I/10/19, I/54/41, I/107/71, I/22/40 II/25/02, II/25/104, II/37/58
 b.+ ile I/53/33
 b.+ a II/39/125
 b.+ de I/14/22, I/101/27, I/137/30,
 I/139/63, I/149/68, I/151/31, I/20/58,
 I/25/41, I/59/65, I/66/28, I/87/98, II/12/39,
 II/19/75, II/28/59, II/29/74
 b.+ ĭ I/38/61
 b.+ ĭ I/120/41
 b.+ idim I/39/30
 b.+ im I/01/18, I/01/35, I/01/66, I/01/77,
 I/01/99, I/02/27, I/02/36, I/03/16, I/03/29,
 I/03/87, I/04/44, I/04/67, I/04/75, I/05/22,

I/05/28, I/05/38, I/05/50, I/05/53, I/05/68, I/15/31, I/15/36, I/15/60, I/15/65, I/15/67,
 I/05/71, I/06/01, I/06/23, I/06/28, I/06/67, I/15/94, I/15/98, I/150/03, I/150/28,
 I/07/106, I/07/48, I/08/104, I/08/113, I/151/21, I/151/30, I/152/122, I/152/28,
 I/08/114, I/08/72, I/09/41, I/09/42, I/09/75, I/152/30, I/152/33, I/152/39, I/152/68,
 I/10/08, I/10/09, I/10/59, I/10/66, I/10/74, I/152/69, I/152/71, I/152/92, I/153/01,
 I/100/03, I/101/07, I/102/29, I/103/14, I/153/04, I/153/05, I/153/42, I/154/62,
 I/103/16, I/104/26, I/105/02, I/105/11, I/156/07, I/156/21, I/156/65, I/157/54,
 I/105/14, I/106/05, I/106/36, I/107/55, I/158/02, I/158/05, I/158/32, I/158/35,
 I/108/48, I/108/49, I/108/52, I/109/21, I/158/36, I/158/39, I/158/40, I/158/44,
 I/109/25, I/109/34, I/109/51, I/11/01, I/158/53, I/158/58, I/158/60, I/159/37,
 I/11/03, I/11/18, I/11/46, I/11/59, I/11/76, I/16/45, I/160/17, I/161/49, I/161/53,
 I/110/03, I/110/06, I/110/20, I/110/49, I/161/56, I/161/60, I/161/61, I/18/30,
 I/111/105, I/111/49, I/112/07, I/112/25, I/18/31, I/18/60, I/18/61, I/19/07, I/19/15,
 I/112/77, I/113/06, I/113/120, I/113/136, I/20/31, I/20/32, I/20/75, I/21/62, I/21/65,
 I/113/51, I/113/53, I/113/56, I/113/57, I/22/13, I/23/68, I/24/05, I/24/12, I/24/14,
 I/113/61, I/113/72, I/113/77, I/113/78, I/24/22, I/24/39, I/24/53, I/24/56, I/24/59,
 I/113/91, I/115/19, I/115/21, I/117/02, I/25/08, I/25/10, I/25/11, I/25/31, I/25/34,
 I/117/22, I/117/39, I/119/01, I/119/33, I/25/45, I/25/46, I/25/62, I/25/66, I/27/14,
 I/119/36, I/119/79, I/12/05, I/12/27, I/27/15, I/28/42, I/28/46, I/28/51, I/28/57,
 I/120/02, I/120/03, I/120/06, I/120/07, I/30/20, I/30/25, I/30/40, I/31/67, I/33/112,
 I/120/08, I/120/17, I/120/18, I/120/37, I/33/117, I/33/136, I/33/20, I/33/33,
 I/120/38, I/120/39, I/120/44, I/121/104, I/33/60, I/33/68, I/33/81, I/33/82, I/34/05,
 I/121/38, I/121/91, I/121/93, I/121/94, I/35/02, I/35/10, I/36/19, I/36/21, I/37/36,
 I/122/18, I/122/25, I/122/26, I/22/39, I/38/02, I/38/06, I/38/09, I/38/51, I/38/71,
 I/122/53, I/122/54, I/122/81, I/123/03, I/39/01, I/39/08, I/39/15, I/39/16, I/39/48,
 I/123/16, I/124/25, I/124/27, I/124/28, I/39/62, I/39/63, I/40/02, I/40/34, I/40/65,
 I/125/15, I/125/25, I/125/34, I/125/49, I/40/74, I/41/16, I/41/59, I/41/94, I/42/03,
 I/125/53, I/126/17, I/126/25, I/127/28, I/42/64, I/43/19, I/44/54, I/44/73, I/44/94,
 I/127/29, I/127/32, I/127/53, I/128/02, I/45/14, I/45/22, I/46/17, I/46/35, I/46/51,
 I/128/20, I/128/21, I/128/49, I/128/66, I/46/54, I/46/57, I/46/64, I/46/70, I/46/74,
 I/129/06, I/129/07, I/129/36, I/129/41, I/46/79, I/46/81, I/46/93, I/46/96, I/47/43,
 I/129/54, I/13/06, I/132/24, I/132/34, I/47/45, I/47/55, I/47/76, I/48/35, I/48/74,
 I/132/47, I/132/49, I/133/09, I/133/44, I/49/49, I/49/59, I/49/62, I/49/63, I/50/04,
 I/133/45, I/134/04, I/134/30, I/134/62, I/51/39, I/52/24, I/52/54, I/52/55, I/52/73,
 I/135/04, I/135/54, I/135/56, I/135/58, I/52/79, I/52/86, I/53/13, I/53/62, I/53/64,
 I/136/16, I/136/23, I/136/38, I/137/14, I/53/66, I/54/35, I/54/37, I/55/18, I/55/24,
 I/137/15, I/137/22, I/137/35, I/137/39, I/55/25, I/55/31, I/55/38, I/55/41, I/55/52,
 I/137/40, I/138/02, I/138/17, I/138/26, I/55/64, I/56/55, I/56/59, I/56/65, I/56/70,
 I/138/32, I/138/63, I/139/06, I/139/23, I/58/13, I/58/91, I/58/94, I/58/96, I/60/16,
 I/139/34, I/139/41, I/139/52, I/139/60, I/60/21, I/60/37, I/60/50, I/60/80, I/60/81,
 I/14/04, I/14/16, I/14/20, I/14/42, I/14/56, I/60/83, I/61/04, I/61/51, I/61/59, I/61/65,
 I/14/57, I/14/64, I/140/12, I/140/21, I/61/66, I/62/20, I/62/32, I/63/06, I/63/18,
 I/140/25, I/140/33, I/140/34, I/140/53, I/64/112, I/65/60, I/66/04, I/66/05, I/66/10,
 I/140/54, I/144/22, I/144/24, I/144/26, I/66/12, I/66/15, I/66/21, I/66/22, I/66/26,
 I/144/30, I/144/33, I/145/02, I/145/03, I/67/22, I/67/23, I/67/31, I/67/34, I/67/44,
 I/145/11, I/145/18, I/145/34, I/146/01, I/67/67, I/67/68, I/68/14, I/69/11, I/69/35,
 I/146/53, I/146/80, I/146/86, I/147/04, I/69/36, I/69/39, I/70/62, I/70/74, I/70/81,
 I/147/11, I/147/61, I/148/33, I/148/35, I/72/08, I/72/16, I/72/58, I/72/66, I/73/01,
 I/149/06, I/149/24, I/149/26, I/149/43, I/73/12, I/73/17, I/73/27, I/73/32, I/74/02,
 I/149/60, I/149/61, I/149/70, I/149/71, I/74/24, I/74/32, I/75/46, I/75/64, I/75/74,

I/76/66, I/76/99, I/77/50, I/78/23, I/78/35,
 I/78/40, I/78/42, I/78/53, I/79/30, I/80/26,
 I/80/56, I/80/58, I/80/60, I/80/61, I/80/64,
 I/80/65, I/83/36, I/83/37, I/83/76, I/85/11,
 I/86/05, I/86/19, I/86/43, I/86/53, I/87/06,
 I/87/105, I/87/23, I/87/37, I/87/97, I/87/98,
 I/88/02, I/88/14, I/88/17, I/88/33, I/90/39,
 I/91/49, I/93/12, I/93/30, I/93/31, I/93/39,
 I/93/43, I/93/44, I/93/45, I/93/59, I/94/46,
 I/94/67, I/94/77, I/94/78, I/95/04, I/95/10,
 I/95/12, I/95/125, I/95/64, I/95/92, I/95/94,
 I/96/69, I/96/87, I/97/48, I/98/101,
 I/98/116, I/98/28, I/98/42, I/99/11, I/99/13,
 I/99/14, I/99/46, I/99/47, I/99/55, II/01/19,
 II/01/89, II/02/80, II/02/82, II/03/13,
 II/03/31, II/03/35, II/05/105, II/05/14,
 II/05/36, II/05/42, II/05/85, II/05/88,
 II/05/89, II/05/92, II/05/98, II/06/48,
 II/06/54, II/06/79, II/06/83, II/07/129,
 II/07/136, II/07/45, II/07/46, II/07/66,
 II/07/94, II/07/97, II/08/05, II/09/04,
 II/09/07, II/09/28, II/09/34, II/09/42,
 II/09/52, II/09/53, II/09/76, II/09/83,
 II/09/98, II/10/02, II/10/58, II/10/86,
 II/12/47, II/13/14, II/13/15, II/13/25,
 II/14/56, II/14/60, II/14/64, II/15/01,
 II/15/94, II/16/29, II/17/17, II/17/19,
 II/18/03, II/19/07, II/19/10, II/19/16,
 II/19/22, II/19/85, II/20/24, II/20/26,
 II/20/79, II/20/80, II/23/109, II/23/120,
 II/23/129, II/23/17, II/23/174, II/24/17,
 II/25/03, II/25/10, II/25/112, II/25/12,
 II/25/39, II/25/42, II/25/79, II/26/07,
 II/26/21, II/26/30, II/26/35, II/26/36,
 II/26/52, II/27/30, II/27/57, II/28/07,
 II/28/10, II/28/41, II/28/45, II/28/51,
 II/28/53, II/28/82, II/28/84, II/28/88,
 II/28/89, II/29/15, II/29/18, II/29/24,
 II/29/28, II/29/41, II/29/65, II/29/66,
 II/29/75, II/30/20, II/30/51, II/32/119,
 II/32/143, II/32/19, II/32/24, II/33/28,
 II/34/16, II/34/30, II/34/55, II/34/69,
 II/34/70, II/35/92, II/36/19, II/37/29,
 II/37/49, II/37/59, II/38/05, II/38/58,
 II/38/81, II/39/104, II/39/11, II/39/12
 b.+ im I/01/57, I/06/09, II/11/38
 b.+ ĩm I/53/66, II/07/65, II/08/77,
 II/21/42, II/25/01, II/25/72, II/25/92,
 II/28/83, II/37/75
 b.+ imki I/02/24, I/110/05, I/110/49,
 I/113/74, I/32/95, I/53/17, I/53/64, I/55/14,
 I/80/65, II/12/47, II/20/18, II/39/136,
 I/152/81
 b.+ imkile II/11/35
 b.+ imkiler I/21/47
 b.+ imkinden II/34/69
 b.+ imkini I/10/64, II/20/28
 b.+ imkini I/39/74
 b.+ imle I/10/112
 b.+ in I/05/20, I/126/38, I/133/10,
 I/45/41, I/58/13, II/14/76
 b.+ inkī I/134/55
 b.+ iñ I/42/72
 b.+ ne I/50/25
 b.+ nen I/100/49, I/113/79, I/56/37,
 I/87/29
 b.+ ni I/146/07
 b.+ ten I/61/59
 b.+ úm I/39/94
ben : bk. ben -45-
 b. I/02/27, I/06/39, I/138/06, I/152/88,
 I/33/33, I/41/41, I/48/52, I/56/52, I/57/03,
 I/61/50, I/63/43, I/65/04, I/66/25, I/80/51,
 II/08/32, II/10/30, II/28/28
 b.+ em I/121/37, I/128/43, I/131/06,
 II/14/63
 b.+ ěm I/112/78, I/113/138, I/119/25,
 I/123/39, I/123/62, I/126/70, I/126/81
 b.+ emki I/107/13
 b.+ im I/04/13, I/113/135, I/124/25,
 I/139/31, I/21/60, I/32/10, I/49/55, I/74/22,
 I/76/68, I/80/63, II/15/39, II/25/89, II/29/23
 b.+ ĩm I/04/07
 b.+ ĩm I/38/24
bĕn : bk. ben -1-
 b. I/01/64
bĕn : bk. ben -23-
 b. I/101/50, I/114/33, I/138/32, I/28/43,
 I/40/13, I/42/39, I/42/56, I/52/02, I/54/39,
 I/62/19, I/64/28, I/77/25, II/01/25, II/06/56,
 II/08/14, II/09/45, II/10/105, II/12/48,

II/15/97, II/16/47, II/17/57, II/25/104, II/37/40

bēṇ : bk. ben -2-

b. II/19/53

b.+ ėm II/14/06

ben : bk. ben -7-

b. I/10/116, I/131/24, I/15/31, I/21/05

b.+ i I/13/05

b.+ im I/15/67, I/15/68

bēn : bk. ben -12-

b. I/101/15, I/113/29, I/36/01, I/52/33, I/63/06, I/77/33, II/06/76, II/07/05, II/25/02, II/25/106

b.+ den I/88/17

bēṇ : bk. ben -1-

b. II/07/05

bēn : bk. ben -185-

b. I/01/31, I/01/57, I/01/64, I/01/71, I/02/36, I/04/02, I/04/13, I/04/14, I/06/01, I/06/103, I/06/11, I/06/111, I/06/147, I/07/39, I/07/42, I/08/61, I/100/49, I/102/33, I/104/63, I/11/54, I/11/55, I/113/08, I/113/123, I/113/29, I/116/43, I/119/17, I/121/23, I/129/54, I/130/48, I/132/47, I/133/48, I/133/49, I/134/21, I/137/23, I/139/19, I/14/55, I/140/14, I/140/46, I/149/47, I/15/35, I/15/85, I/19/14, I/20/31, I/20/57, I/20/80, I/21/50, I/21/53, I/21/77, I/22/09, I/25/04, I/25/24, I/25/39, I/25/44, I/35/11, I/35/54, I/36/84, I/37/36, I/39/07, I/39/26, I/39/44, I/42/33, I/42/51, I/44/50, I/44/84, I/45/14, I/45/72, I/45/74, I/45/75, I/46/10, I/47/11, I/47/75, I/49/30, I/51/74, I/52/12, I/52/16, I/52/17, I/52/24, I/52/25, I/52/29, I/52/37, I/52/39, I/52/42, I/52/60, I/52/64, I/52/65, I/52/71, I/52/72, I/52/76, I/52/78, I/52/84, I/52/86, I/52/90, I/52/91, I/52/92, I/52/93, I/52/94, I/54/11, I/54/68, I/56/51, I/59/03, I/59/11, I/59/37, I/63/11, I/63/28, I/63/31, I/64/05, I/67/15, I/88/15, I/88/29, I/88/36, I/88/52, I/88/60, I/95/94, I/98/116, II/01/06, II/01/42, II/01/44, II/02/29, II/05/03, II/05/04, II/05/103, II/05/69, II/05/72, II/05/73, II/08/102, II/08/118, II/08/127, II/08/25, II/08/30, II/08/74, II/08/76, II/08/89, II/12/02, II/14/54, II/15/104, II/16/100, II/22/09,

II/22/12, II/23/111, II/25/106, II/25/107, II/25/109, II/25/112, II/25/43, II/25/93, II/25/97, II/28/20, II/29/02, II/29/07, II/29/34, II/29/35, II/29/53, II/29/56, II/29/59, II/29/60, II/29/69, II/29/70, II/29/95, II/29/99, II/39/46

b.+ de I/137/32, I/88/21, II/29/22

b.+ den I/102/91, I/52/75, I/77/59

b.+ i I/140/69, I/148/06, II/25/113

b.+ im I/161/50, I/74/43

b.+ ėm I/58/90

b. yapmıyon I/102/61

b. yapTım I/98/116, II/23/183

bēṇ : bk. ben -2-

b. I/52/45

b.+ im II/25/89

bence : Bana göre, bana kalırsa, benim düşüncemce. -4-

b. I/110/25, I/13/18, I/35/16, I/96/95

bencē : bk. bence -1-

b. I/147/49

bence : bk. bence -1-

b. I/20/81

benimse - : Kendine mal etmek, sahip çık-mak, tesahup etmek. -2-

b.- meli I/95/08, I/95/80

bēnT : Suyun önüne tutmak ve biriktirmek için yapılan set. -1-

b. II/08/111

benze - : (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. -3-

b.- mez I/72/31

b.- r I/81/48, II/10/09

benzē - : bk. benze- -2-

b. I/10/92

b.- ṛ I/109/34

benzet - : (Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak. -1-

b.- Tim I/80/04

benzi - : bk. benze- -4-

benzin

b.- yō II/19/60

b.- yō I/15/57

b.- yoŋ I/80/05

benzin : Petrolün damıtılmasıyla elde edilen, hafif, renksiz, uçucu, kendine has kokulu, çok çabuk yanan, buharı havada patlayıcı bir karışım meydana getiren, motor yakıtı ve eritici olarak çeşitli sanayi dallarında kullanılan sıvı. -1-

b.+ i II/07/73

benzinnik : Benzin istasyonu, benzin-ci. -1-

b. II/04/28

beŋ : bk. ben -1-

b.+ e I/60/100

beŋze - : bk. benze- -2-

b.- mez I/59/30

b.- r I/86/13

beŋzetme : Benzetmek işi. -1-

b. I/47/01

bēr : bk. beŋr -1-

zamanıŋ b.+ inde I/95/28

ber - : bk. ver-⁴ -1-

b.- irlēdi II/08/23

beraber : bk. berāber -11-

b. I/104/38, I/17/19, I/17/68, I/33/77, I/33/86, I/78/12, I/82/07, I/90/30, I/98/20,

II/04/36, II/26/23

berāber : Birlikte. -25-

b. I/07/78, I/104/26, I/105/57, I/108/08, I/108/09, I/121/54, I/124/26, I/124/37, I/129/71, I/152/29, I/155/92, I/157/78, I/160/07, I/34/26, I/34/27, I/70/35, I/78/40, I/87/21, I/90/26, I/98/80, II/09/40, II/13/47

b. olabilillerse I/143/36

bērāber : bk. berāber -1-

b. I/53/81

bērāber : bk. berāber -1-

b. II/14/30

beraberlīk : bk. berāberlik -1-

Pirlik b. I/143/29

berāberlik : Beraber olma durumu, birlik, birliktelik; bir arada yan yana bulunma, aynı seviyede ve eşit olma. -1-

b. II/04/67

berbad : Kötü, fena, pis, çirkin. -1-

berbad et - : Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

b. ediyor I/132/77

berber : 1. Saç ve sakal kesmeyi meslek edinmiş kimse. -3-

b. I/55/32,

2. Bu işin yapıldığı dükkân.

b. II/04/27

berekât : bk. bereket -1-

b. vesin I/32/48

bereked : bk. bereket -2-

b.+ i I/80/13

bereket : Allah'tan gelen hayrın bir nesnede görünmesi ve devam etmesi, artıp çoğalması, Tanrı ihsanı, nimet. -4-

aķıl aķdı b. ğaķdı I/20/79

b.+ i I/80/13

bereket versin : Allah'a şükürler olsun ki, neyse ki.

b. vērsin I/61/70

b. virsin I/39/36

bēreket : bk. bereket -2-

b.+ i I/60/96

b.+ ini viri I/60/96

bereketli : Bereketi olan, hayrı görülen, az iken çok yerine geçen. -2-

b.+ ydi I/01/54

berenarı : Şöyle böyle, az çok, biraz, oldukça. -2-

b. I/28/58, I/70/52

bereŋarı : bk. berenarı -2-

b. I/70/03, I/91/49

bereŋāri : bk. berenarı -1-

b. I/102/37

bereŋāŋı : bk. berenarı -1-

b. I/70/50

beri : İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın yer; ayrılma hâinden sonra geldiğinde “belli bir yerden ve zamandan bu yana” anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir. -22-

b. I/17/81, I/117/46, I/150/03, I/156/01, I/39/03, I/39/17, I/57/07, I/58/17, I/83/43, II/03/68, II/10/89, II/26/12

b.+ deki I/94/55

b.+ lēni I/123/35

b.+ mde I/79/34, I/97/27

öteSini b.+ sini I/114/02

bēri : bk. beri -8-

b. I/137/43, I/140/04, I/140/05, I/20/31, I/39/18, I/64/11

senelērdn b. I/17/07

berikāt : bk. bereket -1-

b. vesin II/39/133

beriket : bk. bereket -3-

b. I/23/57

b. vesin I/88/68, II/16/60

beriki : Beride olan, yakında bulunan. -4-

b. II/04/57

b.+ ne I/101/39

b.+ ni I/93/25

b.+ niñ I/93/28

bes : besTe -1-

b.+ iniñ I/95/84

beS : bk. bez -3-

b. I/116/26, I/123/33, I/142/43

besbe : bk. besbē -2-

b. I/10/27, I/45/23

besbē : Öyle görünüyor ki, besbelli, apaçık, heralde. -14-

b. I/01/33, I/10/95, I/119/74, I/124/50, I/125/43, I/134/36, I/138/21, I/138/22, I/39/50, I/46/08, I/50/07, I/50/46, I/53/50, II/14/31

hesbē : bk. besbē -1-

b. I/58/95

bēsbē : bk. besbē -2-

b. II/05/31

b. et II/14/32

besbellē : bk. besbelli -1-

b. II/10/54

besbelli : Çok açık, apaçık, meydanda; öyle anlaşıyor ki. -4-

b. I/07/80, I/50/29, I/98/126, II/14/33

besde : bk. besTe -1-

b.+ yi I/95/116

bēsemet : bk. begsimeT -4-

b. I/154/43

b.+ le,ı I/154/45

b.+ leri I/154/43

b. verilirdi I/154/44

bēsemet : bk. begsimeT -1-

b. I/154/45

besi : Beslenen, besiyeye çekilmiş hayvan. -1-

b. I/134/60

beslē - : bk. besle- -1-

b.- yoz I/69/02

besle - : Yedirip içirmek, karnını doyurmak. -8-

b. I/11/64

b.- diK I/63/64, II/07/123

b.- dim I/143/09

b.- rdi I/72/48

b.- rseñ I/69/16

b.- yoduğ I/72/30

b.- yoduK I/72/29

beslē - : bk. besle- -1-

b.- di I/72/49

bēsle - : bk. besle- -1-

b.- r I/07/38

beslen - : Doyurulmak, yedirilip içirmek. -4-

b.- emiş I/126/75

b.- emiyö I/96/77

b.- iyo I/105/24, I/105/65

besli - : bk. besle- -3-

b.- yor I/108/49

b.- yorduK I/16/45

b.- yosun II/23/06

besTe : Bir makam ve usul içinde düzenlenmiş nağmeler bütünü. -3-

b. I/95/96

b. yazarım I/95/95

b. yazdım I/95/96

bes I : Dörtten sonra, altıdan önce gelen sayının adı. -423-

b. I/01/09, I/02/24, I/03/01, I/05/06, I/05/09, I/05/10, I/05/53, I/05/60, I/06/149, I/08/19, I/09/05, I/10/104, I/101/06, I/101/08, I/102/79, I/103/48, I/103/54, I/103/59, I/105/01, I/106/05, I/106/29, I/106/54, I/108/32, I/108/34, I/108/36, I/108/39, I/108/40, I/108/42, I/108/51, I/110/46, I/110/47, I/110/68, I/111/104, I/111/17, I/111/61, I/111/65, I/111/75, I/111/93, I/112/27, I/112/37, I/112/63, I/113/03, I/113/04, I/113/09, I/113/108, I/113/109, I/113/110, I/113/58, I/113/62, I/116/23, I/116/28, I/116/33, I/120/07, I/120/09, I/120/25, I/120/53, I/120/54, I/120/59, I/121/110, I/121/45, I/121/47, I/121/73, I/121/99, I/122/54, I/122/68, I/123/05, I/125/16, I/125/50, I/125/52, I/125/92, I/127/10, I/127/16, I/127/55, I/128/01, I/129/54, I/13/02, I/13/29, I/131/18, I/134/33, I/134/52, I/134/62, I/134/64, I/136/02, I/137/48, I/138/20, I/138/47, I/139/31, I/139/57, I/14/19, I/14/38, I/14/60, I/14/71, I/141/01, I/142/07, I/142/10, I/142/19, I/142/26, I/143/03, I/143/40, I/144/70, I/145/09, I/145/12, I/146/33, I/146/37, I/146/80, I/147/11, I/148/08, I/148/46, I/149/50, I/150/26, I/151/38, I/153/10, I/154/07, I/155/10, I/155/31, I/155/64, I/156/11, I/156/13, I/156/16, I/156/48, I/156/49, I/156/50, I/156/51, I/156/52, I/158/06, I/158/25, I/158/58, I/16/05, I/16/20, I/16/39, I/160/23, I/17/15, I/18/23, I/18/43, I/18/71, I/20/82, I/21/15, I/21/42, I/21/63, I/22/27, I/22/30, I/22/35, I/23/36, I/23/49, I/24/63, I/25/09, I/27/02, I/27/76, I/30/14, I/30/48, I/30/50, I/31/27, I/31/53, I/35/18, I/36/12, I/37/29, I/37/31, I/39/100, I/39/42, I/41/64, I/42/57, I/43/14, I/46/64, I/49/73, I/50/39, I/50/44, I/50/52, I/53/26, I/56/19, I/56/23, I/56/25, I/56/27, I/56/32, I/56/33,

I/56/72, I/56/74, I/57/05, I/57/09, I/58/13, I/58/79, I/58/80, I/58/90, I/59/54, I/61/24, I/62/18, I/64/47, I/64/87, I/65/11, I/68/04, I/68/31, I/68/32, I/68/49, I/69/17, I/69/22, I/69/53, I/71/04, I/73/14, I/73/54, I/73/61, I/74/42, I/74/72, I/75/28, I/76/69, I/76/98, I/77/24, I/79/69, I/85/09, I/85/57, I/86/08, I/86/21, I/87/07, I/87/58, I/87/71, I/88/06, I/88/31, I/88/62, I/89/17, I/90/46, I/94/63, I/94/66, I/94/70, I/96/15, I/96/42, I/98/134, I/99/06, I/99/08, I/99/10, I/99/14, I/99/67, II/01/50, II/01/51, II/04/26, II/04/36, II/04/76, II/06/19, II/06/23, II/10/18, II/10/53, II/10/64, II/10/67, II/12/18, II/12/34, II/14/20, II/14/53, II/14/54, II/14/64, II/14/65, II/15/52, II/16/04, II/16/05, II/20/76, II/22/19, II/24/88, II/28/02, II/28/39, II/28/48, II/28/92, II/30/70, II/34/22, II/34/54, II/34/86, II/36/02, II/37/92, II/38/114, II/39/115, II/39/123, II/39/125, II/39/132, II/39/160, II/39/23, II/39/81, II/39/82

b.+ ĩ I/11/09

b.+ de I/110/57, I/154/03, I/63/35, I/87/42

b.+ den I/118/04, I/130/04, I/131/10, I/29/08, I/35/54, I/62/02, I/75/14, I/93/45, I/93/48, II/17/04

b.+ den terk I/156/16

b.+ di II/38/43

b.+ e I/03/02, I/05/13, I/05/16, I/100/04, I/115/02, I/130/05, I/131/10, I/149/15, I/150/04, I/154/02, I/154/03, I/16/21, I/161/06, I/27/04, I/27/05, I/29/08, I/32/09, I/32/10, I/39/64, I/39/65, I/39/66, I/44/28, I/53/56, I/58/05, I/58/07, I/61/21, I/61/22, I/61/24, I/76/03, I/93/45, I/98/06

b.+ ē I/148/12

b.+ eceK I/24/23

b.+ eÇeK I/23/05

b.+ edeK I/101/03

b.+ er I/46/65, II/34/16

b.+ ēḡ I/148/12

b.+ i I/06/149, I/07/08, I/07/09, I/11/10, I/13/29, I/132/02, I/132/03, I/132/04, I/135/59, I/156/16, I/39/67, I/44/28, I/75/61, I/95/90, II/10/19, II/16/03

b.+ ide I/30/47
 b.+ idi I/27/05
 b.+ im I/147/11, I/21/16
 b.+ imiş I/98/42
 b.+ inde I/27/44
 b.+ ini II/34/84
 b.+ le I/56/30
 b.+ len I/110/47
 b.+ Te II/19/160
 b.+ Ten I/154/02, I/47/04
 üç b. I/85/54
 üş b. I/01/15, I/01/42, I/106/40, I/31/29, I/31/34, I/36/13, I/39/36, I/39/87, I/56/33, I/58/25, I/58/92, I/58/95, I/61/69, I/61/70, I/69/28, I/69/29, I/69/48, I/111/95, II/10/82, II/23/117, II/35/15
beş II : Hoş'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi -1-
 õş b. II/16/50
bêş : bk. beş I -10-
 b. I/09/04, I/125/50, I/156/14, I/30/40, I/50/50, I/77/24, I/94/02, I/99/05, II/10/27, II/28/79
beş : bk. beş I -3-
 b. I/156/49, I/61/23
 b.+ e I/61/21
bêş : bk. beş I -6-
 b. I/155/18, I/63/13, II/02/70, II/12/32
 b.+ den I/29/04, I/29/08
bêş : bk. beş I -1-
 b. I/54/50
bêş : bk. beş I -201-
 b. I/01/10, I/03/70, I/05/14, I/06/24, I/10/02, I/10/03, I/10/81, I/100/02, I/103/50, I/108/50, I/11/03, I/130/02, I/145/04, I/145/12, I/158/37, I/158/39, I/158/56, I/16/22, I/160/23, I/160/26, I/28/09, I/34/01, I/34/11, I/36/21, I/37/08, I/37/45, I/38/11, I/41/05, I/42/14, I/42/16, I/42/19, I/42/22, I/42/28, I/42/55, I/42/69, I/42/71, I/43/29, I/43/34, I/46/12, I/46/40, I/46/96, I/49/31, I/50/03, I/50/23, I/50/46, I/52/16, I/52/29, I/52/46, I/53/82, I/54/05, I/58/15, I/59/37, I/59/38, I/60/43, I/60/51,

I/63/04, I/63/07, I/63/13, I/63/15, I/64/113, I/64/82, I/68/02, I/68/57, I/76/02, I/76/03, I/76/80, I/79/98, I/86/45, I/88/38, I/88/49, I/92/48, I/99/05, II/01/07, II/01/09, II/01/10, II/01/28, II/01/44, II/01/75, II/01/77, II/02/05, II/02/41, II/02/43, II/02/52, II/02/77, II/02/82, II/02/85, II/02/89, II/05/05, II/05/06, II/05/07, II/05/36, II/05/42, II/05/51, II/05/52, II/05/55, II/05/75, II/05/76, II/05/84, II/06/16, II/06/50, II/06/78, II/07/59, II/08/01, II/08/117, II/08/47, II/08/48, II/08/83, II/08/90, II/08/92, II/09/55, II/09/78, II/09/98, II/10/18, II/10/24, II/12/32, II/12/49, II/12/63, II/12/77, II/14/20, II/14/49, II/14/50, II/14/56, II/14/57, II/14/65, II/15/53, II/16/03, II/17/05, II/17/72, II/21/57, II/23/03, II/23/17, II/23/35, II/25/05, II/25/10, II/25/73, II/25/82, II/26/09, II/26/22, II/26/30, II/26/43, II/27/12, II/28/33, II/28/71, II/31/01, II/31/05, II/31/15, II/31/36, II/35/20, II/35/60, II/39/102, II/39/103
 b.+ den I/55/09
 b.+ e I/02/02, I/02/03, I/07/07, I/10/02, I/103/03, I/129/03, I/129/06, I/129/71, I/34/51, I/34/52, I/41/96, I/42/09, I/53/07, I/57/02, I/80/61, II/06/03, II/06/10, II/06/48, II/23/26, II/25/06, II/25/10, II/25/11, II/35/03
 b.+ ē I/33/15, II/08/116, II/10/18
 b.+ i I/07/06, II/06/09, II/06/53, II/08/08, II/10/19, II/35/03
 b.+ inî II/02/82
 b.+ Teñ I/07/06
bêş : bk. beş I -2-
 b. II/14/66, II/29/13
beşi : bk. beşik -3-
 b.+ i I/48/32
 b.+ ye I/14/33
 b.+ yē I/14/33
beşi : bk. beşik -1-
 b.+ e I/48/33
beşi_birlik : Kadınların süs olarak taktıkları, beş altının bir arada dökülmüş şekli olan altın lira. -1-

b. I/25/09

beşik : Bebeklerin içine yatırılıp uyutulduğu, tahta veya demirden yapılmış, ayaklı bir çeşit küçük sallanır karyola. -6-

b. I/123/68, I/47/15, I/81/54, I/81/55, I/83/45

b.+ Te I/48/32

beşinci : Beş sayısının sıra sıfatı, sırada yeri dördüncüden sonra, altıncıdan önce olan. -8-

b. I/101/41, I/11/04, I/113/04, I/16/19, I/16/38, I/93/45, II/07/12, II/08/14

beşinci : bk. beşinci -1-

b. II/07/10

beşinÇi : bk. beşinci -3-

b. I/01/08, I/154/04, I/24/17

beşinci : bk. beşinci -2-

b. I/41/02, II/07/102

beşinÇi : bk. beşinci -1-

b. I/01/07

betbereket : Bereket. -1-

b. I/74/19

beTel : bk. bedel -1-

b. I/13/31

beter : Çok fena, daha fena, çok kötü. -2-

b. I/86/75, I/86/78

betmeS : bk. pekmez -1-

b.+ ler I/11/49

betmez : bk. pekmez -6-

b. I/128/68

b.+ i I/11/44, I/11/50

b. yapardı I/11/44

b. yapardık I/11/44

b. yaparıs I/11/38

beton : Her türlü inşaatta kullanılan, kum, çakıl, çimento ve su ile yapılmış karışım ve bundan yapılmış olan. -2-

b. I/06/28, II/08/125

betonarme : İçine demir konarak çekme gücü kazandırılmış ve bu şekilde taşıma hassası sağlanmış beton. -1-

b. II/37/07

betun : bk. beton -1-

b.+ dan II/33/12

bey : 1. Koca. -25-

b.+ i II/09/72

b.+ i II/34/04

b.+ im I/112/34, I/140/22, I/152/09, I/152/33, I/154/08, I/16/41, I/18/65, I/40/52, I/46/36, I/46/57, I/49/59, I/65/11, II/09/52, II/09/53, II/20/52, II/29/16, II/30/20

b.+ imiñ I/140/26, I/140/54

b.+ imle I/09/25

b.+ imnen I/27/26

b.+ ing II/29/24

b.+ lēmiziñ I/44/55

2. Erkek isim veya unvanlarının sonuna eklenen saygı sözü. -3-

b. I/24/10, II/01/01

b. yapma II/28/13

3. İleri gelen nüfuzlu kimse, eşraf. -2-

b. I/142/23

abidin b. I/142/17

4. Bir beyliğin, küçük bir devletin başında bulunan kimse, emir, prens. -1-

b. I/15/33

5. Efendi, sahip.

bēy : bk. bey¹ -1-

b. I/126/70

bey : bk. bey¹ -1-

b.+ im I/139/11

béy : bk. bey⁴ -1-

ne80 ā_ala ne80 b.+ lē I/01/45

bk. bey¹ -15-

b.+ i I/153/53, I/39/63, I/46/123, I/46/131, I/59/73

b.+ i turuyo I/153/53

b.+ im I/112/31, I/112/33, I/12/33, I/76/06, II/31/27

b.+ imiñ I/39/63

b.+ lēde I/145/11

b.+ lerimiz I/55/14

b.+ lerimizden I/115/29

bk. bey² -3-

b. I/37/36, II/22/18, II/22/32

bk. bey⁵ -12-

b. II/23/173

b.+ iñ II/23/159, II/23/161

b.+ lē II/23/152

b.+ ler II/23/151, II/23/163

b.+ lēr II/23/155

b.+ lere II/23/163

b.+ leriñ II/23/153, II/23/164, II/23/167

bēy : bk. bey¹ -1-

b.+ lerimiS II/30/38

beyaz : Kar renginde olan rengin adı, ak. -31-

b. I/03/92, I/103/57, I/132/62, I/153/106, I/26/32, I/28/41, I/55/07, I/70/45, I/86/02, I/96/22, I/97/37, I/98/53, I/99/56, II/11/58, II/17/66, II/17/67, II/17/70, II/23/191, II/37/125

b.+ dı I/94/34

b.+ ını I/60/67

b.+ lara I/152/53

b.+ ları I/152/53

b.+ lı I/153/60

siyah b. televizzon I/34/42

beyaz fasıyle : Bir fasulye çeşidi.

b. fasille I/127/34, II/22/67

b. fasılliyyi II/08/104

b. fasilyiyi II/06/12

beyaz lahana sarması : Beyaz lahana-
nın içi doldurularak yapılan sarma yemeği.

b. lahana sarması I/07/61

beyaz çorba : Yoğurt çorbası.

beyāz : bk. beyaz -1-

b. çörba II/12/31

beyāz : bk. beyaz -1-

b. I/70/37

bēyaz : bk. beyaz -3-

b. II/07/138, II/07/140

beyaz : bk. beyaz -1-

b. fasillē I/127/22

beyazlık : Beyaz olma durumu, aklık, ağartı. -1-

b. I/24/10

beyen - : bk. bēğen- -18-

b.- di I/27/15

b.- irlir I/03/105

b.- irlirse II/13/56

b.- iyön I/96/37

b.- medīmiS I/96/88

b.- medilēdi I/65/33

b.- mediler I/87/55

b.- mem I/152/91

b.- meTi II/24/47

b.- mezdi I/28/57

b.- mezdim I/152/48

b.- mezdim I/152/50

b.- mezdiñ I/87/108

b.- mezler I/41/93

b.- mezlēğ I/60/92

b.- miyo I/21/72, I/96/19

beyfendi : Erkekler için kullanılan ve say-
gı ifadesi taşıyan hitap sözü. -1-

b.+ n I/64/09

beygil : bk. beygir -1-

b.+ lē I/145/71

beygir : Yük taşıyan ve araba çeken
at. -20-

b. I/153/108, I/72/44, I/72/45, I/74/62,
I/87/119, II/20/43

b.+ lēnen I/70/19

b.+ ler I/74/62

b.+ lernen I/87/19

b.+ nen I/150/08, I/68/36, I/74/50

b.+ nēn I/70/06

beygir arabası : At arabası, bir veya
daha çok atla çekilen tekerlekli, yaysız yük
arabası.

b. arabalānda I/145/70

b. arabalānnan I/70/18

b. arabaları I/145/68

b. arābası goşardıK I/87/03

beyin kanaması

- b. arabasına I/70/79
 b. arabasınan I/145/64
 b. arabasını I/87/02

bëygir : bk. beygir -1-
 b. II/20/01

beyin : Sinir sisteminin merkezi durumunda olup kafa tasının içinde yer alan, yumuşakça, beyazımsı, üç tabakadan meydana gelmiş, kalın bir zarla örtülü organ, diماغ. -3-

- b. I/12/34
 b.+ de I/38/53

2. Akıl, şuur.

- b.+ nerine I/11/61

beyin kanaması : Beyin damarlarında meydana gelen yırtılma sonucu kanın beyin dokusuna sızması.

beyli : bk. böyle -1-
 b. II/05/22

beylig : bk. beylik -1-
 b. I/68/74

beylik : Bir bey yönetiminde bulunan ülke, prenslik. -2-

- b. I/68/67, II/10/34

beyn : bk. beyin² -1-
 b.+ i I/132/07

bëyn : bk. beyin¹ -1-
 b.+ iye I/133/07

beynir : bk. peynir -1-
 b. I/31/06

bëyz : bk. beyaz -2-
 b. I/79/81
 siyah b. I/34/44

bëyzlaş - : Beyaz duruma gelmek, rengi beyaza dönmek, ağarmak. -1-
 b.- asıya II/15/74

bëyefendi : bk. beyfendi -2-
 b. I/64/26, I/64/94

bëyëfendi : bk. beyfendi -1-
 b. I/64/43

bëyez : bk. bu_ez -1-
 b. I/143/46

bëygir : bk. beygir -2-
 b. II/20/05

bëyin : bk. beyin -1-
 b. ğanamasından I/64/40

bez : Kumaş parçası, çaput. -49-
 b. I/09/30, I/102/57, I/123/29, I/132/44, I/14/29, I/14/31, I/14/35, I/155/65, I/35/06, I/48/07, II/19/143

kā_āt b. II/07/133

b.+ den I/152/65, I/31/24, I/31/25

b.+ e I/102/39, I/123/36, I/123/46, I/123/47

b.+ i I/08/23, I/123/32, I/136/31, I/96/24

ġasıq b.+ i I/123/33

sofra b.+ i I/132/44

toprak b.+ i I/123/33

b.+ in I/33/48

b.+ inen I/44/70, I/60/12

b.+ inen yapTık II/07/134

b.+ iñ I/111/33, I/116/27, I/123/32, I/123/34

b.+ lēden I/157/82

b.+ lēne I/58/31

b.+ lēni I/145/36, I/54/49

b.+ lēñ II/35/81

b.+ leri I/145/37, I/35/06

b.+ lerimiz II/24/67

b.+ lerini I/123/46, I/48/08

b.+ leriñ I/26/72

bëz : bk. bez -2-
 b. II/07/124

b.+ le I/106/22

bëz : bk. bez -19-

b. I/152/65, I/48/14, II/07/130, II/15/71, II/24/54, II/24/55, II/24/62

hazır b. II/08/49

b.+ e I/48/14

b.+ im I/24/53

b.+ ini I/152/65

b.+ iñ I/14/40

- b.+ le_ğinden II/24/55
 b.+ lēden II/24/55
 b.+ ler I/14/35
 b.+ lerin II/24/57
 b.+ leğin I/14/40
bēz : bk. bez -1-
 b.+ den I/96/22
beze : Hamur topağı, pazı. -1-
 b.+ ler yaparı I/129/63
bēze : bk. beze -3-
 b.+ leri II/15/116
 b.+ leri yapdın II/15/116
 b. yapıyosun II/15/114
bezelye : Baklagillerden, taze iken kabuğu ile, kuruyunca yalnız taneleri yenen, ülkeyimizin her yerinde yetişen, bakla cinsinden tırmanıcı bitki. -2-
 b. I/105/56
 b.+ li I/32/66
bi : bk. bu -2-
 b. I/45/65, II/32/47
bı : bk. bir³ -3-
 b. I/01/77, I/106/77, I/137/64
 bk. bir¹ -1-
 b. II/29/02
 bk. bir⁸ -1-
 b. I/58/56
bı : bk. bir¹ -1-
 b. II/05/51
bı : bk. bir¹ -1-
 b. I/01/81
bıçā : bk. bıçak -2-
 b.+ na I/143/25
 b.+ nan II/28/65
bıçak : Bir sap ve kesici bir madenî kısımdan meydana gelen kesme aleti. -2-
 b.+ lar I/87/52
bıçak vur- : Kesmek.
 b. vurdum I/143/21
bıçakçı : Bıçak yapan veya bıçak satan kimse. -1-
 b. I/90/54
bıçı : Bıçık, sel veya dere yatağı, dağ yamacı. -1-
 b.+ a I/121/46
bıçık : bk. buçuk -2-
 b. II/22/02, II/38/33
bıçuk : bk. buçuk -1-
 b. I/41/85
bıday : bk. buyday -3-
 b. I/68/35
 b.+ ı I/68/41, I/68/48
bıdey : bk. buyday -1-
 b.+ i I/68/39
bıgımcık : bk. bıgımıK -1-
 b. II/32/74
bıgımıK : Az, pek az. -3-
 bıgımıK bıgımıK b. II/32/57
 b. bıgımıK bıgımıK II/32/56
 bıgımıK b. bıgımıK II/32/57
bık - : (Bir şeyi, bir kimseyi) İstemez duruma gelmek, ondan usanmak, bezmek, bizar olmak, gına gelmek. -6-
 b.- Tık I/64/83
bık - : bk. bak- -5-
 b. I/10/117, II/01/28, II/29/07
 bk. baçalım -1-
 b.- am II/25/66
bıKdır - : Bıkkınlık vermek, usandırmak, bezdirmek. -1-
 b.- mıyalım I/65/26
bıkın : Omurga, bel. -1-
 bēl b. I/124/38
bıldır : Geçen yıl. -6-
 b. I/134/58, I/135/41, I/153/84, I/45/63, I/45/65
bıldırçın : bk. bıldırçın -1-
 b. I/121/60
bıldırçın : Tüyleri benekli, boz renkli, bacakları kısa, gövdesi etli, sonbahara yakın avlanan, eti çok lezzetli, keklige benzer küçük, göçücü bir av kuşu. -1-
 b. I/139/58

bırak - (bırakınız)**bıy** : bk. ben -1-

b.+ ĩ II/01/06

bıra : bk. bura -2-

b. I/46/04

b.+ sı yapardı I/39/89

b.- ırdı I/152/45

bırağ - : bk. bırak- (bırakınız)² -1-

b. I/35/61

bırak - : 1. Bir alışkanlıktan vazgeçmek. -6-

b.- amıyom I/50/49

b.- amıyoz I/50/47

b.- amiyös I/40/75

b.- amiyöz I/40/75

b.- tıx I/33/11

b.- tıktan I/33/12

2. Koyup gitmek, terketmek. -5-

b.- dı I/120/32

b.- ıp I/150/15, I/90/07

b.- ıP I/57/36

b.- mādān I/33/04

3. Bir görevden ayrılmak. -4-

b.- acan I/56/52

b.- dım II/28/95

b.- dım II/14/07

b.- sam II/28/22

4. (Eldeki bir şeyi) Tutmaktan vazgeçip tutmaz olmak. -3-

b.- ıy I/128/49

b.- ır I/07/88

b.- ıyo I/155/71

5. Eğitimini sonlandırmak -2-

b.- dıy I/91/03

b.- Tıx I/71/04

6. Kesmek, sona erdirmek, devam ettirmemek. -2-

b.- dım II/10/17

b.- ıy I/42/11

7. Atmak. -1-

b.- ıp I/95/41

8. İzin vermek, müsaade etmek. -1-

b.- mamış I/121/105

9. Bir yana itmek, kendi hâline terketmek. -1-

b.- ıyalar I/05/41

10. (Bıyık ve sakal için) Uzatmak. -1-

b.- ıyosun I/85/52

11. Boşvermek. -1-

b.- madık I/24/68

12. Bekletmek. -1-

b.- ıyodun I/106/18

13. Bitirmek, bir işi bir şeyin tamamına uygulamak. -1-

b.- madan I/155/63

14. Vazgeçmek -1-

b.- man II/08/90

15. (Bir işi) Başkasına havale etmek, devretmek veya başka bir zamana atmak. -1-

āşamki işiñizi yarına b.- man I/147/31

16. (Bir şeyi bir kimse veya belli bir maksat için) Ayırmak. -1-

b.- ıyodun II/15/85

17. (Mal veya parasını) Bağışlamak. -1-

b.- dık I/93/15

18. Koymak. -1-

bırak - (bırakınız) : 1. Terket (Terke-
din). -2-

b. I/86/04

2. -den vazgeçtik, ... bir yana. -1-

b. I/74/34

bıraK - : bk. bırak⁵ -2-

b.- dık I/91/03

b.- dığ I/91/04

bk. bırak⁹ -1-

b.- ıP II/23/181

bk. bırak⁶ -1-

b.- ır I/101/13

bk. bırak¹⁷ -1-

b.- miş II/02/97

bıraK - : bk. bırak- (bırakınız)¹ -1-

b. I/86/07

brakdır - : Bırakmak işini yaptırmak veya bırakmasına sebep olmak. -5-

b.- dı II/28/95

b.- dılar II/28/95

b.- dım II/16/51, II/16/52

biraz : bk. biraz -1-

b. I/42/52

biraz : bk. biraz -1-

b. I/68/35

birçağ : bk. burçağ -1-

b. I/39/73

birda : bk. burda -1-

b. I/65/23

birda : bk. burda -2-

b. I/06/100, I/155/105

birdâ : bk. burda -1-

b. I/76/19

burdan : bk. burdan -2-

irdan b. I/02/61

ordan b. II/09/89

burdan : bk. burdan -1-

b. I/76/19

birü : bk. pırtı -1-

b. I/98/19

bitırağ : Tarlalarda biten, dikenli bir çeşit yaban otu. -1-

b. I/50/61

biyig : Asma, fasulye vb. sarmaşıkgillerin ince, uzun filizleri. -7-

b. I/127/19, I/127/20, I/127/22, I/127/23, I/127/24, I/127/26

biyla : bk. böyle -1-

b. I/86/32

bizā : bk. buzā -1-

b.+ ya I/152/18

bi : bk. biri -2-

b. I/24/14, II/24/111

bi : bk. bir³ -1257-

b. I/01/03, I/01/25, I/01/81, I/01/82, I/01/87, I/01/90, I/01/91, I/02/24, I/02/25, I/02/54, I/02/66, I/03/07, I/03/09, I/03/21,

I/03/28, I/03/32, I/03/54, I/03/59, I/04/10, I/04/62, I/04/63, I/04/74, I/05/22, I/05/23, I/05/24, I/05/25, I/05/26, I/05/47, I/05/52, I/05/53, I/05/70, I/05/71, I/06/02, I/06/101, I/06/102, I/06/106, I/06/110, I/06/112, I/06/149, I/06/19, I/06/49, I/06/53, I/06/54, I/06/84, I/06/92, I/06/94, I/06/96, I/07/19, I/07/27, I/07/49, I/07/83, I/07/85, I/07/90, I/08/109, I/08/15, I/08/26, I/08/27, I/08/28, I/08/76, I/08/86, I/08/92, I/09/15, I/09/45, I/10/119, I/10/16, I/10/17, I/10/26, I/10/41, I/10/56, I/10/60, I/10/79, I/100/17, I/100/48, I/102/09, I/102/17, I/102/28, I/102/44, I/102/50, I/102/57, I/103/44, I/105/08, I/105/13, I/105/15, I/105/43, I/105/44, I/105/48, I/105/52, I/105/63, I/106/01, I/106/03, I/106/04, I/106/05, I/106/15, I/106/16, I/106/17, I/106/21, I/106/38, I/106/39, I/106/45, I/106/78, I/107/01, I/107/02, I/107/27, I/108/25, I/108/28, I/108/31, I/108/49, I/108/55, I/108/56, I/109/11, I/109/15, I/109/16, I/109/25, I/11/12, I/11/24, I/11/31, I/11/59, I/11/66, I/11/70, I/11/79, I/110/16, I/110/25, I/110/33, I/110/37, I/110/46, I/111/63, I/112/01, I/112/15, I/112/26, I/112/56, I/112/65, I/113/100, I/113/26, I/113/66, I/113/67, I/113/95, I/115/10, I/115/20, I/115/25, I/115/43, I/117/14, I/117/24, I/117/37, I/118/09, I/118/12, I/119/10, I/119/22, I/12/20, I/120/57, I/121/04, I/121/18, I/121/46, I/121/47, I/121/70, I/121/72, I/122/10, I/122/31, I/122/51, I/122/63, I/122/69, I/122/71, I/122/72, I/122/74, I/122/75, I/122/79, I/123/25, I/124/09, I/124/21, I/124/37, I/125/25, I/125/49, I/125/53, I/125/55, I/125/95, I/125/98, I/126/18, I/126/31, I/126/34, I/127/11, I/129/15, I/129/21, I/129/45, I/129/67, I/129/71, I/13/33, I/13/37, I/13/42, I/130/05, I/130/14, I/131/16, I/131/31, I/131/36, I/131/62, I/132/44, I/132/55, I/133/03, I/133/16, I/133/30, I/133/65, I/134/57, I/134/64, I/135/20, I/135/21, I/135/26, I/135/28, I/136/04, I/136/26, I/136/36, I/137/07, I/138/01, I/138/05, I/138/126, I/138/53, I/138/65, I/138/66, I/138/79, I/139/09, I/139/32, I/139/50, I/139/61, I/14/15, I/14/28, I/14/31, I/14/35, I/14/68, I/140/23,

I/140/24, I/140/46, I/140/70, I/141/15, I/46/47, I/46/60, I/46/61, I/46/77, I/46/83,
 I/141/30, I/142/26, I/142/43, I/142/51, I/46/98, I/47/08, I/47/48, I/48/46, I/48/48,
 I/142/59, I/143/52, I/143/75, I/144/53, I/48/49, I/48/55, I/48/64, I/48/72, I/48/75,
 I/144/70, I/144/73, I/145/27, I/145/31, I/48/80, I/49/16, I/49/26, I/49/42, I/49/51,
 I/145/43, I/145/53, I/146/12, I/146/15, I/49/79, I/50/22, I/50/38, I/51/21, I/51/25,
 I/146/19, I/146/22, I/146/26, I/146/37, I/51/51, I/51/59, I/51/62, I/51/73, I/52/18,
 I/146/43, I/146/57, I/146/66, I/146/77, I/52/27, I/52/43, I/52/56, I/52/72, I/52/73,
 I/147/05, I/147/35, I/147/37, I/148/52, I/52/90, I/52/96, I/53/63, I/55/17, I/55/42,
 I/149/20, I/149/58, I/15/09, I/15/22, I/55/67, I/56/07, I/56/09, I/56/21, I/56/48,
 I/15/24, I/15/25, I/15/27, I/15/51, I/15/56, I/56/50, I/56/60, I/56/63, I/56/65, I/56/73,
 I/15/57, I/15/69, I/15/97, I/150/35, I/56/77, I/57/45, I/58/09, I/58/10, I/58/37,
 I/150/50, I/150/56, I/150/57, I/150/61, I/58/44, I/58/66, I/58/67, I/58/83, I/58/88,
 I/151/12, I/151/36, I/151/38, I/151/39, I/58/92, I/59/58, I/59/78, I/60/03, I/60/07,
 I/151/40, I/152/112, I/152/138, I/152/139, I/60/101, I/60/12, I/60/23, I/60/54, I/60/99,
 I/152/28, I/152/32, I/152/38, I/152/43, I/61/02, I/61/09, I/61/15, I/61/27, I/61/33,
 I/152/48, I/152/49, I/152/59, I/152/64, I/61/40, I/61/46, I/61/50, I/61/66, I/62/15,
 I/152/70, I/153/106, I/153/18, I/153/33, I/63/20, I/63/24, I/63/29, I/63/35, I/63/57,
 I/153/59, I/153/73, I/154/14, I/154/15, I/63/59, I/63/63, I/63/64, I/64/04, I/64/109,
 I/154/33, I/154/35, I/154/44, I/154/61, I/64/114, I/64/115, I/64/14, I/64/20, I/64/21,
 I/154/69, I/155/08, I/155/10, I/155/11, I/64/42, I/64/59, I/64/68, I/64/69, I/64/74,
 I/155/55, I/155/65, I/155/92, I/155/97, I/64/83, I/65/27, I/65/38, I/66/31, I/66/54,
 I/156/44, I/157/20, I/157/22, I/157/35, I/67/03, I/67/10, I/67/11, I/67/38, I/67/47,
 I/157/37, I/157/38, I/157/39, I/157/49, I/67/58, I/68/08, I/68/09, I/68/11, I/68/12,
 I/157/57, I/157/58, I/157/59, I/157/65, I/68/20, I/68/27, I/68/38, I/68/39, I/68/57,
 I/157/77, I/158/01, I/158/15, I/158/16, I/68/66, I/68/68, I/68/74, I/68/75, I/68/78,
 I/158/17, I/158/20, I/158/22, I/158/30, I/69/11, I/69/14, I/69/30, I/69/31, I/69/41,
 I/158/46, I/158/48, I/159/47, I/16/12, I/69/47, I/69/68, I/69/69, I/69/70, I/69/71,
 I/16/13, I/16/24, I/16/27, I/16/33, I/16/35, I/69/73, I/69/74, I/69/76, I/69/78, I/69/84,
 I/160/12, I/160/25, I/160/27, I/161/04, I/69/85, I/69/96, I/69/97, I/70/04, I/70/29,
 I/161/33, I/161/39, I/161/52, I/161/53, I/70/37, I/70/52, I/70/58, I/70/59, I/70/67,
 I/161/55, I/17/37, I/17/61, I/17/80, I/17/82, I/71/01, I/71/06, I/71/14, I/71/20, I/71/22,
 I/18/10, I/18/53, I/19/25, I/19/26, I/20/15, I/71/27, I/71/54, I/71/68, I/71/71, I/72/42,
 I/20/39, I/21/30, I/21/33, I/21/37, I/21/52, I/72/53, I/72/63, I/73/11, I/73/30, I/73/61,
 I/21/60, I/21/61, I/21/83, I/23/13, I/23/45, I/74/05, I/74/21, I/74/23, I/74/24, I/74/27,
 I/23/52, I/23/55, I/23/56, I/25/23, I/25/67, I/74/43, I/74/44, I/74/70, I/74/74, I/75/71,
 I/27/10, I/27/57, I/27/59, I/28/11, I/28/20, I/75/72, I/75/73, I/76/17, I/77/05, I/77/15,
 I/28/57, I/28/60, I/30/58, I/31/13, I/31/14, I/77/18, I/77/63, I/78/06, I/78/16, I/79/28,
 I/31/20, I/31/21, I/31/24, I/31/41, I/31/65, I/79/53, I/79/65, I/79/72, I/79/74, I/79/88,
 I/31/66, I/32/50, I/32/98, I/33/123, I/33/56, I/80/10, I/80/11, I/80/35, I/80/43, I/82/14,
 I/33/64, I/33/74, I/33/83, I/34/13, I/34/14, I/83/22, I/83/26, I/83/35, I/83/36, I/83/62,
 I/34/15, I/35/12, I/35/13, I/35/16, I/35/25, I/83/72, I/85/14, I/85/17, I/85/23, I/85/46,
 I/35/38, I/35/41, I/35/49, I/35/64, I/36/50, I/85/62, I/85/66, I/86/13, I/86/16, I/86/30,
 I/36/66, I/39/93, I/39/98, I/40/16, I/40/40, I/86/33, I/86/52, I/87/104, I/87/123,
 I/41/11, I/41/18, I/41/24, I/41/62, I/41/75, I/87/58, I/87/71, I/88/06, I/88/26, I/88/32,
 I/41/76, I/41/92, I/42/23, I/42/30, I/42/77, I/88/46, I/90/81, I/91/05, I/91/12, I/91/16,
 I/43/01, I/43/05, I/43/12, I/43/13, I/43/14, I/91/39, I/91/45, I/91/85, I/92/03, I/92/10,
 I/43/35, I/43/36, I/43/37, I/43/38, I/44/33, I/92/34, I/92/36, I/92/37, I/92/40, I/92/47,
 I/44/75, I/44/82, I/45/25, I/45/27, I/45/36, I/92/57, I/93/19, I/93/21, I/93/23, I/93/64,
 I/45/55, I/45/74, I/46/108, I/46/115, I/93/65, I/94/16, I/94/30, I/95/01, I/95/15,
 I/46/19, I/46/34, I/46/41, I/46/44, I/46/46, I/95/24, I/95/55, I/95/56, I/95/59, I/95/64,

I/95/73, I/95/83, I/95/92, I/96/05, I/96/30, II/25/16, II/25/21, II/25/27, II/25/28,
 I/96/47, I/96/53, I/97/14, I/97/22, I/97/28, II/25/43, II/25/91, II/26/12, II/26/17,
 I/97/55, I/98/07, I/98/100, I/98/108, II/26/26, II/26/28, II/26/46, II/27/08,
 I/98/113, I/98/115, I/98/118, I/98/123, II/27/10, II/27/13, II/27/34, II/27/52,
 I/98/19, I/98/32, I/98/35, I/98/39, I/98/53, II/27/54, II/27/60, II/28/59, II/28/66,
 I/98/54, I/98/60, I/98/61, I/98/75, I/98/79, II/29/01, II/29/103, II/29/38, II/29/42,
 I/98/85, I/99/41, I/99/56, I/99/58, I/99/77, II/29/43, II/30/17, II/30/23, II/30/40,
 II/01/13, II/01/47, II/01/51, II/02/07, II/30/41, II/31/36, II/31/42, II/32/112,
 II/02/08, II/02/100, II/02/11, II/02/15, II/32/137, II/32/14, II/32/16, II/32/45,
 II/02/26, II/02/28, II/02/35, II/02/42, II/32/64, II/32/67, II/33/16, II/33/67,
 II/02/62, II/02/70, II/02/99, II/03/32, II/33/80, II/33/81, II/33/82, II/34/37,
 II/03/62, II/03/65, II/03/66, II/03/67, II/34/78, II/35/101, II/35/104, II/35/106,
 II/03/72, II/03/76, II/03/78, II/03/81, II/35/109, II/35/11, II/35/21, II/35/22,
 II/04/07, II/04/14, II/04/15, II/04/29, II/35/27, II/35/35, II/35/47, II/35/55,
 II/04/34, II/04/46, II/04/67, II/04/69, II/35/64, II/35/70, II/35/74, II/37/102,
 II/04/82, II/04/83, II/05/20, II/05/28, II/37/111, II/37/121, II/37/124, II/37/127,
 II/05/32, II/05/42, II/05/70, II/05/73, II/37/51, II/37/56, II/38/100, II/38/113,
 II/05/84, II/05/89, II/06/46, II/06/49, II/38/118, II/38/24, II/38/61, II/38/64,
 II/06/85, II/07/01, II/07/04, II/07/120, II/38/73, II/38/97, II/39/01, II/39/09,
 II/07/146, II/07/28, II/07/50, II/07/57, II/39/10, II/39/110, II/39/126, II/39/127,
 II/07/68, II/07/95, II/08/101, II/08/41, II/39/182, II/39/183, II/39/85, II/39/90,
 II/08/42, II/08/58, II/08/64, II/08/70, II/39/92
 II/08/91, II/09/05, II/09/10, II/09/104, b. I/04/09, I/04/24, I/05/33, I/06/72,
 II/09/31, II/09/35, II/09/56, II/09/63, I/08/27, I/08/82, I/08/97, I/10/122, I/10/41,
 II/09/69, II/09/82, II/09/90, II/09/92, I/10/72, I/100/41, I/100/45, I/100/46,
 II/09/98, II/10/09, II/10/42, II/10/70, I/102/38, I/102/77, I/106/24, I/106/66,
 II/10/74, II/10/75, II/10/82, II/10/91, I/106/68, I/108/39, I/109/57, I/111/16,
 II/11/49, II/12/09, II/12/28, II/12/39, I/112/57, I/113/102, I/113/91, I/114/24,
 II/12/62, II/12/67, II/12/75, II/13/23, I/115/06, I/116/54, I/119/21, I/119/24,
 II/14/22, II/14/27, II/14/29, II/14/77, I/12/30, I/120/07, I/121/53, I/121/92,
 II/14/92, II/14/96, II/14/97, II/14/98, I/123/42, I/125/47, I/129/37, I/132/10,
 II/15/28, II/15/30, II/15/45, II/15/69, I/132/51, I/135/58, I/137/40, I/139/15,
 II/15/75, II/15/85, II/16/08, II/16/101, I/139/28, I/139/41, I/139/56, I/144/44,
 II/16/37, II/16/75, II/16/90, II/17/17, I/149/23, I/15/11, I/15/25, I/15/89, I/15/92,
 II/17/23, II/17/30, II/17/32, II/17/45, I/151/41, I/152/112, I/152/132, I/153/38,
 II/17/55, II/17/63, II/19/110, II/19/125, I/154/12, I/154/22, I/157/40, I/158/18,
 II/19/139, II/19/142, II/19/161, II/19/164, I/158/59, I/159/45, I/161/35, I/20/42,
 II/19/167, II/19/33, II/19/46, II/19/51, I/20/87, I/21/20, I/22/20, I/22/42, I/23/12,
 II/19/52, II/19/66, II/19/73, II/19/80, I/25/11, I/25/17, I/25/36, I/25/64, I/27/25,
 II/19/90, II/19/91, II/19/98, II/20/01, I/31/55, I/36/40, I/36/77, I/39/73, I/41/90,
 II/20/08, II/20/15, II/20/25, II/20/41, I/42/76, I/45/60, I/48/13, I/49/49, I/50/61,
 II/20/59, II/20/62, II/21/101, II/21/18, I/51/27, I/52/45, I/56/08, I/56/39, I/56/49,
 II/21/34, II/21/37, II/21/72, II/21/98, I/59/49, I/63/25, I/63/52, I/63/53, I/66/35,
 II/22/07, II/22/21, II/22/41, II/22/44, I/67/71, I/68/26, I/69/15, I/69/89, I/70/83,
 II/22/49, II/22/50, II/22/52, II/22/74, I/73/35, I/73/51, I/73/61, I/75/40, I/77/02,
 II/22/83, II/22/87, II/23/113, II/23/114, I/82/25, I/87/107, I/89/04, I/89/12, I/90/61,
 II/23/166, II/23/174, II/23/195, II/23/196, I/91/10, I/91/13, I/91/74, I/96/67, I/97/16,
 II/23/74, II/23/76, II/23/94, II/24/100, I/98/123, II/02/17, II/02/61, II/04/76,
 II/24/101, II/24/102, II/24/107, II/24/40, II/07/114, II/07/48, II/11/22, II/12/62,
 II/24/81, II/24/92, II/25/115, II/25/15, II/15/111, II/15/118, II/15/89, II/16/39,

II/16/42, II/16/75, II/16/87, II/20/59, I/138/85, I/138/86, I/138/94, I/139/21,
 II/21/14, II/22/85, II/23/139, II/25/18, I/14/65, I/14/69, I/140/34, I/140/35,
 II/25/67, II/28/32, II/35/48, II/35/99, I/140/43, I/140/44, I/141/11, I/141/18,
 II/36/11, II/38/25 I/141/23, I/142/38, I/143/04, I/143/06,
 başına b. iş geliveri II/39/14 I/143/78, I/143/79, I/143/80, I/144/21,
 b. şè de_ıl I/151/44 I/144/38, I/144/45, I/144/51, I/144/62,
 b. şî di_ıl I/154/71 I/144/65, I/144/78, I/144/83, I/145/37,
 bk. bir¹ -775- I/145/42, I/145/46, I/145/69, I/145/85,
 b. I/01/61, I/01/63, I/01/64, I/01/95, I/145/88, I/147/31, I/148/05, I/148/11,
 I/02/28, I/02/29, I/02/33, I/03/12, I/03/14, I/148/20, I/149/17, I/149/21, I/149/43,
 I/03/46, I/03/47, I/03/49, I/03/51, I/03/70, I/149/65, I/15/60, I/15/69, I/15/72, I/15/82,
 I/03/75, I/03/76, I/03/78, I/05/17, I/05/23, I/15/92, I/150/18, I/150/27, I/150/28,
 I/05/46, I/05/49, I/06/14, I/06/143, I/07/15, I/150/34, I/150/38, I/150/44, I/152/104,
 I/07/23, I/07/43, I/07/47, I/07/57, I/07/75, I/152/11, I/152/129, I/152/62, I/153/06,
 I/08/109, I/08/114, I/08/33, I/08/48, I/08/72, I/153/105, I/153/106, I/153/120, I/153/22,
 I/08/86, I/08/87, I/08/94, I/08/97, I/09/24, I/153/29, I/153/70, I/153/83, I/154/05,
 I/09/35, I/09/65, I/10/112, I/10/34, I/10/45, I/154/14, I/154/15, I/155/14, I/155/31,
 I/10/51, I/10/83, I/100/20, I/100/26, I/155/32, I/155/36, I/155/41, I/155/42,
 I/100/43, I/102/21, I/102/24, I/102/27, I/155/46, I/155/64, I/156/06, I/156/12,
 I/102/41, I/102/64, I/102/91, I/103/21, I/156/13, I/156/32, I/156/48, I/156/55,
 I/103/62, I/106/20, I/106/25, I/106/47, I/156/57, I/157/11, I/157/12, I/157/16,
 I/107/69, I/108/39, I/108/48, I/109/03, I/157/18, I/157/41, I/157/56, I/157/64,
 I/109/26, I/109/28, I/109/37, I/11/33, I/158/20, I/158/33, I/158/36, I/158/50,
 I/11/53, I/11/65, I/11/73, I/11/91, I/110/09, I/159/09, I/159/15, I/16/21, I/16/41,
 I/110/42, I/111/08, I/111/19, I/111/52, I/17/38, I/17/45, I/17/88, I/18/13, I/18/30,
 I/111/54, I/111/55, I/112/07, I/112/11, I/18/32, I/18/45, I/18/67, I/18/68, I/20/06,
 I/112/33, I/112/34, I/112/38, I/112/42, I/20/80, I/21/21, I/22/09, I/22/31, I/22/38,
 I/113/06, I/113/102, I/113/23, I/113/51, I/23/21, I/24/29, I/24/35, I/24/40, I/24/50,
 I/113/58, I/113/68, I/113/70, I/113/88, I/24/62, I/25/07, I/25/09, I/25/10, I/25/13,
 I/114/23, I/115/19, I/115/46, I/115/47, I/25/18, I/25/24, I/25/26, I/25/30, I/25/44,
 I/116/22, I/116/28, I/117/04, I/117/08, I/25/56, I/25/61, I/27/39, I/27/50, I/28/22,
 I/117/12, I/117/24, I/117/25, I/117/36, I/29/05, I/30/07, I/30/08, I/30/09, I/30/15,
 I/119/22, I/119/30, I/119/33, I/119/34, I/30/27, I/31/25, I/31/43, I/31/50, I/32/56,
 I/119/42, I/119/48, I/119/72, I/12/06, I/32/61, I/33/12, I/34/26, I/36/10, I/36/14,
 I/120/31, I/120/34, I/120/53, I/121/33, I/36/15, I/36/41, I/36/69, I/36/77, I/36/78,
 I/121/50, I/121/72, I/121/94, I/122/17, I/37/35, I/37/44, I/38/09, I/38/23, I/38/59,
 I/122/24, I/122/81, I/123/05, I/123/32, I/39/100, I/39/29, I/39/99, I/40/04, I/40/18,
 I/123/44, I/123/48, I/123/72, I/124/32, I/40/32, I/41/47, I/41/63, I/41/69, I/41/93,
 I/124/38, I/125/20, I/125/67, I/126/34, I/42/31, I/42/39, I/42/47, I/43/08, I/43/21,
 I/126/41, I/126/58, I/127/20, I/128/30, I/43/22, I/43/26, I/44/23, I/44/54, I/45/31,
 I/128/46, I/128/48, I/129/27, I/129/31, I/46/121, I/46/67, I/47/16, I/47/27, I/48/12,
 I/13/26, I/13/31, I/131/08, I/131/24, I/48/36, I/49/74, I/50/12, I/50/44, I/50/57,
 I/131/35, I/131/52, I/131/55, I/133/10, I/50/73, I/52/10, I/52/21, I/52/22, I/52/47,
 I/133/26, I/133/31, I/133/48, I/133/49, I/52/49, I/52/63, I/52/68, I/52/71, I/52/74,
 I/134/13, I/134/28, I/134/30, I/134/34, I/52/99, I/53/13, I/53/20, I/53/30, I/53/36,
 I/134/61, I/135/49, I/135/50, I/135/51, I/53/39, I/53/77, I/54/18, I/54/24, I/54/25,
 I/136/13, I/136/41, I/137/16, I/137/17, I/54/64, I/55/38, I/55/47, I/55/59, I/55/65,
 I/137/19, I/137/21, I/137/36, I/138/101, I/55/66, I/56/17, I/56/66, I/56/67, I/56/69,
 I/138/118, I/138/22, I/138/27, I/138/63, I/58/50, I/59/16, I/60/05, I/60/15, I/60/44,

I/60/47, I/60/50, I/60/74, I/60/75, I/60/80, I/60/86, I/61/70, I/63/24, I/63/31, I/64/123, I/64/39, I/65/12, I/66/02, I/66/04, I/66/16, I/66/21, I/66/32, I/66/37, I/66/42, I/67/76, I/69/06, I/69/08, I/69/102, I/69/12, I/69/49, I/69/60, I/69/62, I/69/93, I/70/12, I/70/15, I/70/49, I/70/78, I/70/85, I/71/57, I/72/16, I/72/20, I/72/41, I/72/80, I/73/15, I/73/16, I/73/48, I/73/51, I/73/65, I/73/73, I/74/17, I/74/45, I/74/54, I/74/70, I/74/94, I/74/96, I/75/05, I/75/28, I/75/60, I/76/33, I/76/99, I/77/04, I/77/10, I/77/51, I/78/04, I/78/15, I/78/16, I/78/34, I/79/40, I/79/83, I/79/98, I/80/48, I/80/49, I/82/14, I/86/08, I/86/50, I/86/67, I/87/104, I/87/73, I/88/27, I/88/65, I/90/11, I/90/17, I/90/31, I/90/73, I/91/09, I/91/41, I/92/11, I/92/12, I/92/27, I/92/28, I/92/38, I/92/40, I/92/56, I/93/35, I/93/36, I/93/49, I/94/02, I/94/03, I/94/23, I/94/41, I/94/64, I/94/71, I/95/14, I/95/17, I/95/18, I/95/20, I/95/25, I/95/26, I/95/78, I/95/93, I/95/94, I/95/96, I/96/16, I/96/17, I/96/24, I/96/87, I/97/06, I/97/57, I/97/58, I/98/101, I/98/104, I/98/136, I/98/33, I/98/80, I/98/89, I/99/51, I/99/62, II/01/25, II/01/30, II/01/31, II/01/51, II/01/52, II/02/44, II/02/96, II/03/63, II/04/15, II/04/18, II/04/24, II/04/27, II/04/35, II/04/91, II/05/15, II/05/68, II/05/81, II/05/84, II/06/56, II/06/57, II/07/09, II/07/114, II/07/130, II/08/122, II/08/130, II/08/131, II/08/35, II/08/69, II/09/09, II/09/43, II/09/46, II/10/43, II/10/81, II/10/82, II/11/58, II/12/17, II/12/32, II/12/40, II/12/42, II/12/44, II/12/50, II/12/73, II/13/25, II/13/33, II/13/34, II/13/49, II/14/23, II/14/40, II/14/70, II/14/91, II/15/110, II/15/111, II/15/118, II/15/53, II/15/82, II/15/85, II/15/91, II/16/23, II/16/43, II/16/46, II/16/84, II/17/06, II/17/16, II/17/20, II/17/47, II/17/48, II/17/55, II/17/76, II/19/101, II/19/21, II/19/31, II/19/39, II/19/40, II/19/43, II/20/01, II/20/05, II/20/23, II/20/29, II/20/30, II/20/43, II/20/44, II/20/48, II/20/78, II/21/38, II/21/97, II/22/17, II/22/20, II/22/49, II/22/73, II/23/158, II/23/188, II/23/52, II/23/71, II/24/20, II/25/104, II/25/72, II/25/75, II/26/21, II/26/31, II/27/10, II/27/17, II/27/36, II/28/05, II/28/21, II/28/75, II/29/40, II/29/64, II/29/94, II/30/01, II/30/17, II/31/07, II/31/22, II/31/45, II/32/74, II/33/17, II/34/23, II/35/111, II/35/116, II/35/61, II/36/07, II/37/04, II/37/113, II/37/51, II/37/76, II/38/33, II/38/59, II/38/71, II/38/75, II/39/108, II/39/116, II/39/160, II/39/187, II/39/188, II/39/53, II/39/67, II/39/68, II/39/97
 bi edi b. bīdi I/75/47
 b. edi bi bīdi I/75/47
 her b. I/159/35, I/27/07, I/42/74, I/54/37, II/29/82, II/29/89, II/29/94
 her b.+ si I/65/14
 bk. bir* -368-
 b. I/01/87, I/02/16, I/03/32, I/03/43, I/03/55, I/03/75, I/04/66, I/04/72, I/04/75, I/05/59, I/06/02, I/06/100, I/06/101, I/06/103, I/06/124, I/06/26, I/06/50, I/06/51, I/06/63, I/06/85, I/06/95, I/07/49, I/07/96, I/08/03, I/08/14, I/08/24, I/08/39, I/08/76, I/08/97, I/09/30, I/10/105, I/10/17, I/10/21, I/10/49, I/10/89, I/10/92, I/100/13, I/100/17, I/100/25, I/101/04, I/102/51, I/106/68, I/108/24, I/11/32, I/11/70, I/11/79, I/112/26, I/112/45, I/112/46, I/116/05, I/116/06, I/116/10, I/116/11, I/116/18, I/116/19, I/116/44, I/116/55, I/116/56, I/117/24, I/117/35, I/117/36, I/117/38, I/121/75, I/123/23, I/125/55, I/126/35, I/126/72, I/127/08, I/128/18, I/128/54, I/129/24, I/129/26, I/130/56, I/131/36, I/131/61, I/133/03, I/133/28, I/133/56, I/135/09, I/135/53, I/137/65, I/138/55, I/138/56, I/138/61, I/139/11, I/139/33, I/14/12, I/14/29, I/14/36, I/140/51, I/143/58, I/144/12, I/144/28, I/144/48, I/145/07, I/15/65, I/150/31, I/151/42, I/152/102, I/152/132, I/152/20, I/152/52, I/152/59, I/152/71, I/152/72, I/157/24, I/157/53, I/159/46, I/16/07, I/16/11, I/161/25, I/161/26, I/161/36, I/161/41, I/161/42, I/17/54, I/20/29, I/20/52, I/20/67, I/20/82, I/23/67, I/24/03, I/25/09, I/27/75, I/30/38, I/30/53, I/31/50, I/31/71, I/33/02, I/33/144, I/35/19, I/35/50, I/36/61, I/36/82, I/37/49, I/37/51, I/38/10, I/39/50, I/39/86, I/40/22, I/41/37, I/41/78, I/42/23, I/42/31, I/42/35, I/42/56, I/42/79, I/43/06, I/44/26, I/44/45,

I/44/49, I/44/72, I/44/85, I/45/16, I/48/17, I/49/20, I/52/26, I/52/32, I/52/39, I/52/41, I/52/42, I/52/73, I/52/91, I/52/93, I/53/29, I/53/31, I/53/60, I/53/68, I/53/73, I/54/16, I/54/18, I/54/61, I/55/26, I/56/64, I/56/68, I/58/67, I/59/10, I/59/15, I/59/65, I/59/78, I/59/87, I/59/88, I/60/97, I/63/07, I/63/23, I/63/24, I/63/63, I/64/104, I/64/17, I/64/37, I/64/87, I/66/31, I/66/50, I/68/77, I/69/90, I/70/23, I/70/27, I/70/52, I/71/41, I/71/42, I/71/44, I/72/68, I/72/69, I/74/17, I/74/21, I/74/22, I/74/30, I/74/51, I/74/91, I/75/68, I/77/66, I/79/27, I/79/38, I/79/47, I/79/50, I/79/54, I/79/91, I/80/23, I/80/52, I/80/67, I/82/25, I/83/44, I/83/59, I/86/16, I/87/108, I/87/34, I/87/42, I/87/93, I/88/45, I/88/72, I/88/73, I/89/08, I/89/30, I/93/41, I/94/80, I/95/108, I/95/116, I/95/12, I/95/125, I/95/14, I/96/25, I/96/33, I/96/59, I/96/64, I/97/15, I/98/105, I/98/122, I/98/130, I/99/01, II/01/19, II/01/33, II/01/83, II/03/29, II/03/30, II/04/94, II/05/25, II/05/55, II/05/65, II/06/54, II/07/12, II/07/120, II/07/127, II/07/143, II/07/15, II/07/65, II/08/103, II/09/14, II/09/15, II/09/54, II/10/22, II/10/49, II/10/93, II/11/37, II/12/42, II/13/24, II/13/35, II/13/37, II/14/76, II/14/87, II/15/84, II/16/18, II/18/31, II/20/25, II/20/60, II/20/64, II/21/35, II/21/78, II/22/13, II/22/28, II/22/30, II/23/124, II/23/127, II/23/136, II/23/157, II/23/186, II/23/203, II/23/46, II/24/05, II/24/77, II/25/84, II/25/85, II/27/17, II/28/02, II/28/90, II/29/02, II/29/38, II/29/94, II/30/16, II/31/11, II/32/135, II/32/17, II/32/24, II/32/30, II/32/81, II/33/50, II/34/30, II/37/06, II/37/92, II/37/95, II/38/117, II/38/47, II/38/54, II/38/87, II/39/137, II/39/138, II/39/140, II/39/141, II/39/143, II/39/87, II/39/88, II/39/95

arada b. I/35/63

ārada b. I/49/46

b. bir iki I/88/71

b. yapıdığı I/06/18

ğırk yılda b. I/125/74

ğırkda b. I/153/36

bk. bir⁹ -127-

b. I/02/23, I/03/05, I/04/17, I/06/127, I/08/75, I/10/102, I/106/25, I/106/33, I/111/98, I/116/42, I/119/48, I/121/52, I/125/51, I/126/18, I/126/82, I/133/41, I/137/11, I/137/39, I/138/68, I/138/75, I/145/65, I/145/71, I/145/94, I/146/37, I/150/22, I/150/55, I/151/32, I/152/70, I/155/89, I/157/33, I/158/30, I/159/11, I/22/22, I/22/23, I/22/42, I/22/45, I/25/31, I/25/32, I/25/34, I/25/36, I/25/47, I/25/58, I/25/64, I/33/15, I/33/64, I/35/09, I/35/35, I/35/44, I/36/70, I/37/51, I/39/95, I/41/14, I/44/36, I/45/10, I/45/26, I/49/38, I/49/53, I/50/25, I/56/51, I/58/45, I/59/67, I/61/28, I/63/18, I/68/44, I/72/51, I/75/62, I/78/03, I/83/01, I/85/65, I/91/56, I/91/80, I/96/91, II/01/38, II/07/110, II/07/147, II/07/148, II/07/98, II/07/99, II/14/30, II/16/50, II/16/82, II/20/62, II/22/68, II/28/02, II/28/13, II/29/26, II/29/36, II/29/40, II/38/116, II/38/117

bayā b. I/07/16, I/46/08, I/46/38, I/46/51, II/04/60, II/09/83

bāyā b. II/09/34

dā b. I/59/58

hele b. I/144/47

şōle b. I/05/66

tā b. I/58/26, I/58/58, I/60/108, I/60/109, II/07/06

tam b. I/56/40

b. hoş oldu I/159/15, II/22/32

b. hoş I/10/118, II/22/34

b. vur II/05/25

b. vurdu I/64/131

b. yaptım II/22/85

bk. bir¹⁰ -80-

b. I/02/13, I/03/73, I/06/145, I/06/29, I/07/106, I/100/42, I/101/17, I/101/18, I/103/25, I/105/33, I/11/74, I/110/71, I/113/63, I/117/48, I/120/17, I/128/21, I/133/48, I/134/40, I/134/58, I/135/53, I/139/62, I/142/46, I/145/93, I/152/46, I/152/47, I/152/49, I/159/37, I/159/38, I/161/19, I/18/16, I/21/58, I/27/23, I/27/26, I/27/57, I/32/40, I/33/114, I/35/24, I/39/31, I/41/81, I/42/16, I/45/60, I/46/79, I/46/92, I/47/17, I/51/26, I/51/27, I/52/34, I/53/62,

I/55/12, I/56/44, I/59/78, I/60/39, I/67/12, I/73/36, I/90/37, I/97/26, I/98/33, I/98/34, I/98/63, I/98/87, I/98/88, II/02/76, II/10/63, II/12/48, II/14/86, II/17/48, II/17/64, II/17/75, II/17/77, II/19/25, II/21/06, II/22/46, II/22/53, II/23/114, II/27/14, II/27/26, II/28/92

bk. bir¹² -27-

b. I/07/35, I/115/25, I/119/18, I/141/28, I/151/20, I/154/05, I/16/20, I/18/39, I/18/42, I/36/18, I/41/54, I/44/08, I/50/44, I/50/56, I/64/124, I/75/70, I/77/11, I/99/75, II/14/55, II/14/57, II/19/101, II/38/87

bk. bir⁵ -25-

b. I/06/24, I/10/39, I/113/138, I/117/41, I/122/14, I/125/30, I/150/27, I/152/72, I/159/23, I/36/78, I/51/75, I/51/76, I/53/13, I/53/77, I/55/77, I/78/04, I/92/05, II/06/09, II/39/42

bk. bir² -24-

b. I/03/70, I/123/44, I/134/53, I/138/129, I/155/42, I/22/18, I/22/27, I/22/32, I/30/48, I/37/16, I/49/62, I/72/21, I/75/12, II/03/06, II/05/05, II/08/52, II/09/99, II/20/23, II/20/49, II/32/127, II/33/69

bk. bir¹³ -23-

b. I/40/23, I/40/70, I/121/90, I/152/29, I/152/53, I/152/58, I/153/86, II/07/72, II/09/15, II/09/60, II/09/74, II/13/06, II/15/113, II/15/117, II/23/199, II/23/20, II/29/27, II/29/85, II/30/13, II/35/104, II/38/35, II/39/62

bk. bir¹⁴ -10-

b. I/122/86, I/125/37, I/14/26, I/152/60, I/157/03, I/73/21, I/92/61, II/08/84, II/12/09, II/16/56

bk. bir¹⁵ -2-

b. I/122/01, I/138/55

bk. bir⁷ -1-

b. I/106/07

bi ... -470-

bi ara : bk. bir ara

b. ara I/11/45

b. arı II/30/56

bi arada : bk. bir arada

b. arada I/152/12, I/34/24, I/34/25, I/35/25, I/35/26, I/73/14, I/76/14, II/14/58, II/16/104

b. aradā I/121/47

b. aradı II/06/08

bi araya : bk. bir araya

b. arıya II/10/83

b. arıyı II/10/75

bi başka : bk. bir başka

b. başkaydı I/113/60

b. başğaydı I/113/61

b. başKa I/104/15

bi çok : bk. bir çok

b. çok I/15/23

bi daha : bk. bir daha

b. dā yapıyön I/79/96

b. da I/144/28, I/28/58, I/50/62

b. dā I/06/86, I/111/94, I/112/29, I/124/45, I/130/92, I/138/65, I/144/48, I/150/59, I/152/129, I/158/18, I/158/24, I/161/26, I/24/70, I/25/39, I/25/43, I/27/75, I/31/17, I/43/07, I/50/62, I/52/54, I/52/93, I/58/32, I/59/47, I/66/25, I/68/35, I/69/51, I/69/70, I/69/80, I/69/94, I/69/95, I/75/14, I/79/95, I/91/23, I/94/06, I/94/70, I/96/28, II/19/03, II/19/160, II/20/74, II/22/63, II/27/17, II/38/88

b. daha I/01/64, I/152/08, I/152/09, I/152/10, I/152/58, I/35/39, I/42/46

b. dahā I/152/31

b. dağa I/100/11

b. Ta II/12/57, II/39/143

b. tā I/147/10, I/37/35, I/39/27, I/54/62, I/55/26, II/07/39, II/08/114, II/08/99, II/23/137, II/37/113, II/37/92

b. Tā I/161/36, I/161/54, I/161/58, II/05/102, II/20/73, II/23/75, II/37/92

bi de : bk. bir de

b. de et I/111/97

b. de yaparsa I/129/59

b. de I/02/25, I/04/06, I/06/107, I/06/109, I/06/112, I/06/119, I/06/67, I/06/83, I/06/93, I/06/94, I/07/23, I/08/111, I/08/18, I/09/17, I/10/117, I/10/68, I/10/69,

I/10/88, I/101/59, I/102/67, I/103/35,
 I/104/68, I/108/30, I/108/46, I/109/29,
 I/111/70, I/110/04, I/110/09, I/110/56,
 I/111/98, I/111/99, I/112/26, I/112/33,
 I/112/73, I/112/82, I/114/40, I/117/48,
 I/119/31, I/119/45, I/120/33, I/120/62,
 I/121/13, I/121/14, I/121/93, I/122/69,
 I/123/33, I/123/37, I/125/19, I/125/39,
 I/125/49, I/125/60, I/125/81, I/126/15,
 I/126/65, I/126/82, I/127/49, I/128/19,
 I/128/22, I/129/61, I/13/07, I/13/30,
 I/130/24, I/130/52, I/132/29, I/133/19,
 I/134/16, I/134/48, I/135/47, I/137/23,
 I/138/102, I/138/114, I/138/132, I/138/27,
 I/14/26, I/14/30, I/14/39, I/14/46, I/14/60,
 I/14/63, I/141/09, I/141/23, I/142/20,
 I/144/49, I/145/78, I/145/93, I/148/33,
 I/149/14, I/149/45, I/15/07, I/15/78,
 I/15/86, I/150/17, I/150/54, I/152/109,
 I/152/114, I/152/135, I/152/69, I/152/73,
 I/154/68, I/159/31, I/159/32, I/16/01,
 I/16/03, I/16/41, I/161/59, I/19/10, I/20/23,
 I/20/35, I/21/16, I/22/02, I/22/14, I/22/32,
 I/22/36, I/23/38, I/25/01, I/25/03, I/25/28,
 I/25/53, I/30/16, I/30/19, I/30/25, I/31/29,
 I/33/11, I/33/114, I/33/74, I/33/90, I/36/79,
 I/38/24, I/40/24, I/41/85, I/44/75, I/46/12,
 I/46/96, I/48/19, I/48/32, I/49/24, I/50/24,
 I/51/73, I/52/25, I/52/96, I/55/70, I/58/08,
 I/58/69, I/58/71, I/58/97, I/60/66, I/60/70,
 I/61/03, I/61/04, I/61/31, I/61/48, I/61/62,
 I/63/46, I/63/47, I/64/129, I/64/131,
 I/65/30, I/65/38, I/68/45, I/68/51, I/68/61,
 I/69/102, I/69/12, I/71/75, I/72/73, I/72/82,
 I/73/23, I/73/49, I/73/65, I/73/72, I/76/51,
 I/78/26, I/79/62, I/83/48, I/83/65, I/85/20,
 I/86/45, I/87/61, I/87/85, I/88/18, I/88/21,
 I/88/34, I/88/56, I/89/16, I/89/17, I/90/25,
 I/91/77, I/91/81, I/94/07, I/94/36, I/94/37,
 I/95/27, I/95/63, I/96/40, I/96/49, I/97/10,
 I/97/14, I/98/110, I/98/23, I/98/32, I/98/52,
 I/98/58, I/98/62, I/99/26, II/07/109,
 II/09/86, II/12/21, II/12/22, II/12/78,
 II/14/45, II/14/77, II/14/90, II/15/113,
 II/15/94, II/19/05, II/19/06, II/19/145,
 II/19/39, II/19/40, II/22/38, II/23/05,
 II/23/211, II/27/37, II/27/64, II/30/51,
 II/32/103, II/32/20, II/33/62, II/34/64,
 II/34/74, II/34/87, II/34/94, II/35/20,
 II/37/30, II/37/53, II/39/147, II/39/162

b. dē I/22/44, I/38/29, I/71/13, II/07/76
 b. dē I/06/82, I/08/93, I/120/33,
 I/125/10, I/129/44, I/143/36, I/28/47,
 I/33/53, I/41/73, I/66/25, I/66/51, I/68/16,
 I/77/73, I/86/45, I/92/37, II/13/57, II/28/05

b. de I/152/42

b. dey I/06/104

b. di I/04/25, I/06/76, I/10/89, I/121/42,
 I/121/52, I/122/14, I/15/87, I/157/25,
 I/36/75, I/43/22, I/45/08, I/64/64, I/76/48,
 I/80/12, I/88/15, I/88/64, I/90/25, I/99/32,
 II/02/55, II/04/22, II/07/28, II/08/64,
 II/11/60, II/17/58, II/17/68, II/23/107,
 II/23/111, II/24/110, II/24/59, II/28/36,
 II/28/94, II/29/95, II/32/47, II/33/62,
 II/33/67, II/35/92, II/38/42, II/39/188,
 II/39/88

b. dī II/08/48, II/23/110

bi ğırcık : bk. bir ğırcık

b. ğırcık I/35/62

bi kısım : bk. bir kısım

b. ğısım II/32/74

b. kısmı II/23/158

bi hoş : bk. bir hoş

b. hoş I/10/119

bi iki : bk. bir iki

b. iki I/119/24, I/125/07, I/155/23,
 I/158/13, I/158/14, I/158/20, I/158/45,
 I/27/40, I/36/18, I/46/85, I/53/83, II/09/44,
 II/10/77, II/12/23, II/14/11, II/25/14,
 II/32/117

b. ikisi I/158/16

bi kere : bk. bir kere

b. kere I/108/30, I/135/33, I/148/37

b. kereydi I/128/12

bi soluĝ : bk. bir soluĝ

b. soluĝ I/79/23

bi sōṇaki : bk. bir sonraki

b. sōṇaki II/38/49

bi sürü : bk. bir sürü

b. sürü I/35/26

bi şeکیلde : bk. bir şeکیلde

b. şeکیلde I/106/79

bi tâne : bk. bir tâne

b. tânedir I/32/39

bi tek : bk. bir tek

b. teg I/152/124, II/28/43

b. tek I/14/27, I/94/67, II/02/48

b. teK I/113/40

b. tik II/12/36

bi yandan : bk. bir yandan

b. yandan I/130/22, I/130/23, I/155/21, I/155/22, I/54/72, I/55/55, I/75/23, I/87/19, I/96/40, II/19/14

bi yol : bk. bir yol

b. yol II/24/88

bi yönden : bk. bir yönden

b. yönden I/99/71

bi̇ : bk. bir³ -82-

b. I/04/20, I/04/62, I/06/85, I/07/86, I/106/26, I/11/57, I/113/26, I/115/08, I/117/09, I/121/36, I/122/71, I/146/17, I/150/35, I/150/52, I/150/57, I/150/60, I/151/22, I/153/63, I/155/57, I/155/67, I/18/42, I/20/38, I/31/09, I/31/20, I/31/24, I/31/26, I/31/65, I/39/86, I/41/14, I/46/21, I/49/08, I/51/70, I/58/44, I/58/46, I/58/73, I/65/23, I/68/08, I/69/14, I/69/40, I/69/47, I/69/75, I/69/84, I/70/76, I/71/54, I/73/34, I/91/77, I/94/03, I/96/42, I/96/84, I/99/42, II/03/63, II/04/13, II/04/67, II/04/83, II/04/84, II/07/126, II/07/44, II/09/104, II/09/34, II/09/55, II/09/67, II/09/68, II/09/75, II/10/22, II/11/58, II/13/30, II/21/63, II/23/132, II/29/35, II/32/121, II/32/131, II/32/16, II/38/23, II/38/79, II/39/146

b. I/09/48, I/159/37, I/35/56, I/69/76, II/09/76, II/10/83, II/23/156

bk. bir⁸ -17-

b. I/138/56, I/145/88, I/151/36, I/155/67, I/36/73, I/41/14, I/46/33, I/71/41, I/86/75, I/98/100, I/98/25, II/06/42, II/07/92, II/09/16, II/10/15, II/12/20, II/39/154

bk. bir¹ -8-

b. I/03/78, I/05/64, I/111/54, I/158/50, I/159/09, I/30/08, II/01/25, II/25/19

bk. bir⁹ -5-

b. I/11/75

daha b. I/150/30

tā b. I/146/27, I/146/65

bk. bir¹⁰ -5-

b. I/146/16, I/150/48, I/36/75, I/44/50, I/97/49

bk. bir¹⁴ -2-

b. I/63/22, II/32/15

bk. bir¹² -1-

b. I/73/13

bk. bir⁵ -1-

b. I/110/08

bk. bir¹³ -1-

b. II/09/18

bi̇ de : bk. bir de -1-

b. de I/109/39

bi̇ iki : bk. bir iki -1-

b. iki II/01/09

bi̇ : bk. bir¹ -2-

b. I/99/24, II/10/57

bi̇ : bk. bir¹ -3-

b. II/04/86, II/35/94

bayā b. I/58/92

bi̇ : bk. bir¹ -6-

b. I/126/59, I/49/74, I/58/49, I/77/09, I/81/35, II/35/20

bi̇ : bk. bu -1-

b.+ nnā I/152/133

bi_ara : Herhangi bir zamanda, bir zaman. -1-

b. I/142/52

bi_arā : bk. bi_ara -1-

b. I/142/14

biber : bk. biber -1-

b.+ lē II/18/27

biber : Yurdumuzda bol yetişen, patlıcan-gillerden otsu bir bitkinin taze iken üstü kaygan ve parlak yeşil olup cinsine göre sonradan kızaran, ekserisi acı, yemeği ve turşusu yapılan ve çok yenen meyvesi. -41-

b. I/103/08, I/106/10, I/119/47, I/132/12, I/132/28, I/133/30, I/133/31, I/133/32, I/144/83, I/144/84, I/146/17, I/54/57, I/67/61, I/69/29, I/79/79, I/80/12, I/90/78, I/97/36, I/98/78, II/09/99, II/18/24, II/19/160, II/20/21, II/29/02, II/29/10

b.+ den I/132/28, I/84/17

b.+ dir I/143/72

b.+ ē I/129/48

b.+ i I/32/34, I/54/54, I/69/30

b.+ ini I/119/57, I/128/35

b.+ leri I/39/101

b.+ li II/19/64

b.+ lice I/40/14

biber salçası : Biber kullanılarak yapılan salça.

b. salçası I/119/58, I/54/48, II/18/15

biber dolması : Biberin içine pirinç ve başka şeyler doldurularak pişirilen yemek.

biber hanımı : Közlenmiş biber.

biber : bk. biber -6-

b. I/32/33, I/32/34, I/54/53, II/19/56

b. hanımı II/19/56, II/19/57

bibēr : bk. biber -9-

b. I/102/63, I/105/56, I/143/14, I/28/52, I/91/74, II/25/45, II/29/08, II/35/14

acı b. II/35/82

bibēr : bk. biber -3-

b. I/109/20, I/19/01

b.+ lē I/32/50

biber : bk. biber -4-

b. II/26/31, II/26/32

b. dolması I/111/27

b. dōması II/12/56

biber : bk. biber -2-

b. I/04/57

b.+ i I/04/57

bibēr : bk. biber -2-

b. I/29/16

b. dolması II/23/53

bibey : bk. biber -1-

b.+ lēñi II/29/02

bicama : Yatarken giyilen ceket ve pantolondan ibaret kıyafet. -4-

b. I/70/66, I/76/41

b.+ lar I/76/41

b.+ ŋ II/18/31

bicik : 1. Tek, bir tane, yegâne. -2-

b. II/39/113

oh b. II/39/182

2. Birazcık, çok az.

bīcik : bk. bicik¹ -2-

b. I/146/79

bk. bicik²

icik b. II/27/65

bicit : Biricik. (?) -1-

b. I/73/70

biç - : (Ekin, ot vb.ni) (Orak, tırpan ve makine ile) Kesmek. -43-

b.- ecek II/32/118

b.- ēdig II/25/40

b.- ēdik I/150/10, I/155/14, II/21/16, II/24/96

b.- ēken II/24/96

b.- ellēr II/01/27

b.- enneriñ I/41/39

b.- er I/68/30

b.- erīz I/39/75

b.- erdi I/87/57

b.- ēğdig II/25/40

b.- erdik I/41/34, I/74/54, I/87/05, I/87/18

b.- ērdik I/153/20

b.- ērdiK I/47/30

b.- eriz I/39/75, II/20/43

b.- erlēdi I/153/14

b.- erler I/39/75

b.- ildi II/21/16

b.- ilirdi I/157/71, I/41/33, I/41/35

b.- ilirmışdi I/73/08

b.- iliyodu I/103/23

b.- iliyódú I/01/18

b.- iliyōru I/58/22

- b.- iliyü I/01/24
 b.- iviriyin I/54/28
 b.- iyō I/150/11
 b.- iyoduk I/74/11, I/74/58
 b.- iyolā I/83/39
 b.- iyollādı II/22/58
 b.- iyor II/22/61
 b.- iyoız I/102/06
 b.- mişler II/10/48

biçel : bk. biçer -4-

- b.+ lē I/73/09
 b.+ lēnen II/21/19
 b.+ ler I/21/56, II/25/40

biçer : Biçerdöver, ekini biçen ve harman eden makine. -26-

- b. I/103/24, I/115/15, I/115/22, I/125/44, I/130/17, I/14/54, I/18/73, I/41/33, I/70/05, I/73/09, II/10/84, II/21/17, II/22/61, II/25/40

- b.+ den I/96/34
 b.+ imiz I/58/24
 b.+ inen I/58/22, I/58/24
 b.+ le I/37/24, I/68/52
 b.+ lē I/73/08
 b.+ ler I/96/32
 b.+ lere I/58/28
 b.+ lerē I/70/07

biçēr : bk. biçer -4-

- b. I/115/16, I/47/31, II/25/40
 b.+ le I/70/07

biçerci : Biçerdöver makinesini kullanarak ekin biçen kişi. -1-

- b. I/115/17

biçerdüver : Ekini biçen ve harman eden makine. -1-

- b. I/74/53

biÇik : bk. biriciK -2-

- oh b. II/39/134, II/39/138

biçim : Yakışık alan şekil, uygun şekil. -4-
 ne b. I/108/29, I/54/48, I/83/01

biçimli : Güzel kabul edilen ölçülere uygun, düzgün. -1-

- b.+ sī I/75/34

biçoğ : bk. biçoç -1-

- b. I/113/111

biçoğ : Oldukça çok, epeyce fazla, bir hayli. -2-

- b. I/71/21, I/79/92

biçoğ : bk. biçoç -2-

- b. I/135/45, I/144/69

biçuK : bk. buçuK -1-

- b. I/22/27

bidē : bk. pide -1-

- b. II/35/90

bide : bk. pide -8-

- b. I/03/37, I/104/43, I/154/54, I/51/73, I/88/51

- haşgaşlı b. I/106/46

- b. veriyolar I/104/42

- b. veriyollar I/104/41

bidi : bk. pide -1-

- b. yapādık II/16/68

bidi : Būdū, birbirinden ayrılmayan, hep beraber olan, kafa dengi iki yaşlı kimse-den bahsedilirken kullanılan “Edi ile būdū (Şâkire dudu)” deyiminde geçer. -2-

- bi edi bi b. I/75/47

bidigi : bk. bidiki -1-

- b. I/106/20

bidiki : bk. bidiki -7-

- b. I/123/52, I/124/21, I/133/06, I/136/20, I/144/12, I/144/29, I/144/48

bidiki : Bir parça, azıcık, biraz. -1-

- b. I/06/11

bidon : İçine su, yağ, benzin, petrol gibi sıvılar ve bazı öte beri konan, galvaniz, saç vb. maddelerden yapılmış, silindirik biçiminde dayanıklı büyük kap -6-

- b. II/22/24

- b.+ nānan II/21/57

- b.+ nar II/22/24

- b.+ nara I/106/22

b.+ narın I/52/41

b.+ u II/22/25

bi_ez : bk. bu_ez -5-

b. I/114/15, I/130/12, I/130/22, I/138/64, I/144/50

biğaç : bk. bıkaç -4-

b. II/19/96, II/27/39, II/37/27

b.+ ā II/10/50

biğaş : bk. bıkaç -13-

b. I/07/82, I/08/07, I/114/18, I/158/37, I/35/53, I/83/02, II/02/09, II/02/70, II/09/22, II/13/41, II/22/69, II/31/15, II/37/95

biğâş : bk. bıkaç -1-

b. I/01/30

bi_hez : bk. bu_ez -1-

b. I/120/22

bi_ike : bk. bi_ki -1-

b. II/30/07

bi_iki : Birkaç, az miktarda, az sayıda. -1-

b. I/156/20

bi_iz : (?) -1-

b. II/19/146

biKaç : bk. bıkaç -1-

b. I/122/49

biKaç : bk. bıkaç -1-

b. I/31/44

biKaç : Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tane kadar, az sayıda. -3-

b. I/27/13, I/31/33, I/69/64

biKaş : bk. bıkaç -4-

b. I/146/07, I/146/16, I/69/47, I/90/63

biKaş : bk. bıkaç -4-

b. I/113/30, II/21/82, II/31/19, II/38/84

bi_ki : bk. bi_ki -1-

b. I/08/07

bi_ki : Bir parça, azıcık, biraz. -28-

b. I/122/36, I/152/39, I/159/39, I/46/107, I/52/07, I/52/19, I/52/51, I/58/75, I/59/85, I/64/87, I/65/50, I/71/70, II/01/36, II/05/78, II/05/79, II/05/99, II/09/77, II/16/08, II/16/09, II/27/09, II/29/18

b.+ sininki I/03/86

bi_ki : bk. bi_ki -2-

b.+ sini II/29/70

bi_ki : bk. bi_ki -1-

b. I/39/79

bi_kimi : Bazı, kimi, birtakım. -3-

b. II/30/38, II/30/39

bi_kimiSi : Bazısı, birtakımı, kimi. -1-

b. II/35/73

bil - : Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. -1110-

b. I/134/43, I/69/05

b.- ĩ I/10/05

ne b.- ĩm I/01/26, I/07/77, I/20/24, II/19/77

nè b.- ĩm II/16/13, II/16/15

ne b.- ĩn I/08/26

nè b.- ĩn I/41/46

b.- ĩr I/06/81, I/47/63, I/93/43

b.- ceK I/80/63

ne b.- ceK I/98/84

b.- cēm I/03/29

b.- ceḡ I/01/43, I/01/44

ne b.- ceḡ I/82/12, II/05/21

b.- dī I/148/51, II/07/06

b.- dī_i I/07/34

b.- dī_im I/05/69

b.- dīm I/01/32, I/129/41, I/146/86, I/146/87, I/149/43, I/15/56, I/46/17, I/46/31, I/61/04, I/83/37, II/07/05, II/10/103, II/25/12

b.- dīme I/157/20

b.- dīmi I/109/32, I/87/30

b.- dīmiz I/11/74, I/51/55, I/61/03, I/61/09, I/61/71, II/07/131, II/23/148

b.- dīmizden I/51/55

b.- dīmizi I/157/03

b.- dīmizi yapıyöz I/100/35, I/79/88

b.- dīnden I/14/19

b.- dīne I/106/18, I/64/17

b.- dīḡ I/131/43, I/87/53, II/18/12

- b.- dīje I/135/21
 b.- di I/01/63, I/150/24, II/05/56
 b.- di_ım I/46/71, I/46/93, I/46/96
 b.- di_ımde II/26/35, II/26/36
 b.- di_ıñ II/10/100
 b.- dik I/138/29, I/15/56
 b.- diklēmiz II/11/44
 b.- dikleri I/78/27
 b.- dim I/114/46, I/25/53, I/48/02,
 II/19/69, II/25/115
 b.- dini I/87/33
 b.- e I/111/06
 b.- e bilceklē II/23/186
 b.- e bilir I/59/78
 b.- e bilirsən I/122/15
 ne b.- ēceñ I/04/47
 b.- eli I/46/16
 b.- elim I/14/72
 b.- em I/07/18, I/111/05, I/133/59,
 II/13/04
 ne b.- em I/08/24, I/09/54, I/103/18,
 I/146/08, I/38/02, I/38/67, I/55/30, I/60/92,
 I/61/38, I/69/38, I/71/60, I/87/56, I/94/03,
 II/13/58, II/15/93, II/15/98, II/19/37,
 II/25/101, II/35/09, II/35/100, II/35/104,
 II/35/12, II/35/23, II/35/49, II/35/72,
 II/35/74, II/36/13, II/37/46, II/37/67,
 II/38/63
 nè b.- em I/152/133, II/05/95, II/25/100
 ne b.- ēm I/49/38
 b.- emīcem I/149/41
 b.- emīcēn II/09/65
 b.- eme I/17/48
 b.- emēcem I/156/47, I/156/48
 b.- emēcēn I/156/62
 b.- emediler I/126/22
 b.- emedim I/15/85, II/19/53
 b.- emem I/03/21, I/105/22, I/34/34,
 I/36/25, I/73/76, I/88/09
 b.- emen I/06/128, I/06/145, I/06/79,
 I/06/83, I/06/93, I/06/97, I/107/07,
 I/144/16, I/152/137, I/20/88, I/47/82,
 I/64/30, II/36/10
 b.- emen I/06/148
 b.- emeycem II/15/93, II/17/05
 b.- emeycen I/107/48, I/107/63,
 I/122/12, I/99/45
 b.- emeyiz I/06/139, I/75/06
 b.- emeyon I/136/02, I/142/16
 b.- emez I/80/62
 b.- emezsiñiz II/23/186
 b.- emicem II/17/72
 b.- emicen I/10/106, I/145/60, I/33/108
 b.- emiycem I/36/42, I/46/07
 b.- emiycen I/10/100
 b.- emiyceñ I/161/49, I/161/53
 b.- emiycin I/75/18
 b.- emiyecen I/06/09
 b.- emiyecēñ I/04/72
 b.- emiyiz I/61/08
 b.- emiyo I/109/53
 b.- emiyom I/74/30
 b.- emiyóm I/01/33
 b.- ěmiyom II/15/41
 b.- emiyon I/112/46, I/64/30, I/70/03
 b.- emiyon I/70/03
 b.- emiyoruz I/142/40
 b.- emiyož I/80/45, I/98/85
 b.- emiyyorun II/32/15
 b.- emuyoz I/61/01, I/61/02
 b.- en I/21/44, I/146/11, I/155/59,
 I/158/26, I/48/39, I/48/47, I/74/02, I/95/79,
 I/95/89, I/96/75, II/28/66, II/28/72
 b.- ěn II/16/70
 ne b.- en I/06/21, I/08/107, I/113/37,
 I/114/28, I/133/40, I/143/49, I/146/63,
 I/146/64, I/146/66, I/146/85, I/146/87,
 I/151/08, I/153/44, I/31/26, I/52/19,
 I/79/02, I/84/44, I/98/30
 nè b.- en I/06/57, I/161/03
 nè b.- ěn I/06/59, I/143/52
 b.- ene I/15/05
 b.- enē I/01/02
 b.- enner II/06/13

- b.- enner II/05/60
 b.- eydim I/146/29
 b.- eyim I/06/51
 ne b.- eyim II/37/32
 ne b.- eyin I/100/46, I/12/26, I/124/49, I/126/03, I/151/37, I/151/42, I/161/05, I/53/61
 nè b.- eyin I/46/17
 ne b.- eyin I/53/02, I/84/44, II/32/30
 ne b.- eyin I/06/60
 ne b.- eyin II/03/44
 b.- eyini I/48/33
 b.- eyoru II/32/62
 b.- i I/08/40, I/136/17, I/14/17, I/64/33, I/88/52, II/32/61
 b.- i miyo I/30/02
 b.- il I/19/69
 b.- illē I/44/63, I/44/64, II/08/118
 b.- illē yapaġġadi I/146/64
 b.- iller I/14/04
 b.- iller I/14/06
 b.- im I/129/43
 ne b.- im I/138/01, I/40/59, II/06/68, II/19/70, II/19/80
 nè b.- im I/129/12, I/129/57, II/30/69
 b.- ġmedim II/07/113
 b.- imēycēn II/30/23
 b.- imicen II/02/29
 b.- imiycem II/04/53
 b.- imiyom II/03/26
 b.- in I/125/61, I/33/33
 ne b.- in I/08/37, I/08/46, I/10/26, I/112/20, I/146/26, II/22/54
 b.- inmezdi I/96/66
 b.- inmiyo I/68/67
 b.- in I/116/27, I/120/05, I/126/07, I/131/40, I/135/26, I/144/62, I/144/64, I/155/29, I/155/30, I/156/54, I/47/75, I/49/24, I/49/34, I/49/57, I/52/83, I/52/94, I/59/79, I/61/42, I/66/44, II/10/52, II/18/21, II/32/109
 b.- in I/02/20
 b.- in I/49/65
 b.- iP I/14/62, II/32/15
 b.- ipduru I/13/41
 b.- ir I/01/38, I/06/80, I/06/81, I/06/93, I/105/22, I/108/14, I/109/32, I/110/49, I/121/44, I/126/78, I/13/05, I/13/36, I/13/40, I/137/09, I/144/66, I/144/71, I/149/13, I/149/64, I/21/89, I/32/38, I/33/98, I/34/51, I/36/48, I/36/59, I/47/37, I/47/66, I/61/51, I/63/40, I/66/10, I/66/42, I/67/08, I/67/13, I/67/24, I/67/27, I/67/70, I/72/07, I/74/26, I/74/65, I/79/15, I/79/78, I/83/17, I/83/19, I/83/43, I/84/22, I/88/58, I/96/43, I/98/04, II/06/84, II/07/140, II/13/63, II/19/56, II/25/108, II/30/64, II/36/09, II/36/10, II/36/11, II/39/12
 b.- i I/17/10
 b.- i I/39/60
 b.- ir I/32/38, I/71/31
 b.- ir I/07/43, I/08/84, I/08/85, I/10/39, I/128/64, I/46/31, I/59/76
 b.- irdig I/150/24
 b.- irdik I/59/77
 b.- irdiK I/11/53
 b.- irdiler I/95/45
 b.- irdim I/04/05
 b.- irdi I/08/85
 b.- irdiS I/119/46
 b.- irdir I/149/65
 b.- irim I/122/61, I/151/02, II/03/76, II/37/38
 b.- i I/33/115
 b.- irin I/110/35, I/119/02, I/119/65, I/14/09, I/14/17, I/151/01, I/151/03, I/21/80, I/46/49, I/80/04, I/87/111, I/87/112, I/87/96, II/05/17, II/08/15, II/20/74, II/25/110, II/34/70
 b.- iris I/71/32, I/71/62, II/08/16
 b.- iriS I/48/72
 b.- irisin I/94/59
 b.- iriz I/06/70, I/06/97, I/17/48, I/69/77, I/71/31, I/80/04, I/80/07
 b.- irlē II/35/102
 b.- irmi I/133/59

- b.- irsē I/11/92, I/76/94
 b.- iṣse I/51/54
 b.- iṣsen I/131/19
 b.- irseṇ I/01/25
 b.- irseṇiz I/122/05
 b.- irsin I/33/09, I/94/58
 b.- irsinizdir I/127/41
 b.- irsiṇ I/60/77, I/79/55, I/80/56, I/98/123
 b.- irsiṇiS II/39/61
 b.- irsiṇiz I/05/20, I/06/98, I/109/32, I/60/49, I/69/86, I/92/01, II/23/187
 b.- ise I/02/06
 b.- isiṇiz I/64/108
 b.- iydim I/27/74
 b.- iydüm I/08/82
 b.- iye I/155/77
 b.- iṣīm I/57/33
 ne b.- iyim I/07/33, I/08/71, I/109/32, I/50/05, I/59/69
 ne b.- iṣim II/03/40
 b.- iyin I/79/17
 b.- iṣin I/06/18
 ne b.- iyin I/06/103, I/06/15, I/08/14, I/100/48, I/109/33, I/112/81, I/13/04, I/131/05, I/136/14, I/144/20, I/15/81, I/20/93, I/51/09, I/55/45, II/01/25, II/06/10, II/12/38, II/22/63, II/25/77
 ne b.- iṣin I/06/129, I/08/36
 ne b.- iṣin II/22/11, II/25/109
 ne b.- iyn I/159/29
 b.- iyo I/120/18, I/161/49, I/17/20, I/34/59, I/38/68, I/41/78, I/44/90, I/44/91, I/53/26, I/56/03, I/74/65, I/98/02, I/98/04, II/08/67
 b.- iyō II/21/69
 b.- iyōdu II/05/82
 b.- iyoduḵ II/15/60
 b.- iyōduḵ II/12/63
 b.- iyodum I/133/58, I/94/19
 b.- iyōdum II/12/40
 b.- iyola I/98/04
 b.- iyolāmişdı I/150/40
 b.- iyolāmişdın I/150/37
 b.- iyom I/110/47, I/27/57, I/34/39, I/46/81, I/90/16, I/91/49, II/06/35, II/06/36, II/06/71, II/10/87, II/17/71, II/37/40
 b.- iyomuş I/56/08
 b.- iyomuşdu I/56/23
 b.- iyon I/121/33, I/138/06, I/30/06, I/46/79, I/46/87, I/48/60, I/75/76, I/83/18, I/83/25, I/87/09, I/98/56, II/09/04, II/20/50, II/22/25
 b.- iyon I/04/07, I/04/47, I/131/43, I/131/44, I/14/27, I/158/38, I/20/36, I/20/86, I/21/48, I/21/93, I/26/51, I/30/46, I/41/36, I/64/04, I/64/114, I/69/06, I/69/46, I/69/90, I/72/47, I/74/65, I/74/77, I/76/42, I/80/61, I/81/21, I/92/26, I/95/76, I/95/77, I/98/120, I/98/122, I/98/83, II/04/61, II/19/52, II/20/74, II/28/12
 b.- iyön I/155/34, I/93/09
 b.- iṣön I/64/33
 b.- iyoṇdur I/71/55
 b.- iyor I/140/08, I/23/34
 b.- iyordu I/113/15
 b.- iyordum I/113/14
 b.- iyoru I/06/89
 b.- iyorum I/140/69
 b.- iyorun I/119/07
 b.- iyoruS I/06/64
 b.- iyoruz I/107/61, I/133/60, I/138/09
 b.- iyoS I/80/08
 b.- iyosaṇ I/96/31
 b.- iyosuṇ II/22/41
 b.- iyosuṇuS I/152/81, I/93/02
 b.- iyōsuṇuS II/03/29
 b.- iyosuṇuz I/106/40, I/110/12
 b.- iyoZ I/141/10, I/157/28, I/30/06, I/80/07, I/81/47, I/98/88, II/23/198
 b.- iyō I/05/52
 b.- iyun I/43/23
 b.- iyuṇ II/37/30
 b.- mīyoduḵ II/12/82
 b.- mīyom II/06/70

- b.- mīyon I/161/09
 b.- mīyoz I/44/61, II/11/17
 b.- mīyyo I/161/48
 b.- me I/137/09
 b.- medīm I/30/12, II/09/104, II/19/51
 b.- medīmize I/98/05
 b.- meden I/07/111, I/08/74
 b.- medi_i I/60/22
 b.- medik I/144/45, II/07/118
 b.- mediK I/123/62
 b.- medik II/07/121
 b.- medilēr I/42/15
 b.- medim I/114/47, II/07/112
 b.- meli I/07/111
 b.- mem I/03/60, I/03/68, I/114/26, I/116/28, I/122/12, I/122/13, I/122/40, I/123/48, I/129/67, I/13/02, I/131/39, I/133/46, I/145/28, I/146/08, I/155/50, I/158/31, I/158/54, I/19/16, I/20/70, I/21/51, I/21/52, I/32/04, I/32/97, I/35/59, I/37/39, I/49/24, I/49/34, I/49/57, I/49/63, I/50/15, I/52/59, I/53/28, I/59/71, I/61/09, I/64/02, I/64/15, I/64/16, I/69/08, I/69/79, I/69/80, I/70/06, I/71/69, I/72/79, I/74/22, I/76/42, I/76/47, I/79/78, I/82/22, I/92/17, I/92/50, I/93/24, I/98/03, I/98/37, I/99/18, II/01/71, II/01/87, II/10/86, II/11/47, II/14/24, II/14/38, II/14/84, II/14/88, II/15/92, II/17/12, II/17/62, II/20/48, II/23/05, II/24/100, II/26/17, II/35/98, I/105/21, II/35/98
 b.- memin I/95/30
 b.- men I/01/92, I/02/13, I/04/47, I/06/17, I/06/37, I/06/75, I/06/97, I/08/107, I/08/74, I/08/82, I/08/93, I/10/102, I/10/27, I/10/73, I/10/98, I/111/87, I/112/62, I/113/119, I/113/33, I/115/13, I/119/26, I/119/41, I/119/66, I/123/25, I/123/79, I/124/41, I/137/05, I/144/11, I/144/20, I/145/92, I/146/01, I/146/03, I/149/64, I/15/45, I/152/127, I/155/43, I/159/27, I/161/02, I/21/51, I/21/63, I/22/17, I/24/20, I/24/67, I/26/51, I/30/11, I/33/29, I/35/59, I/36/48, I/36/59, I/39/12, I/39/26, I/42/05, I/45/23, I/45/57, I/45/64, I/46/128, I/47/75, I/50/19, I/51/06, I/52/05, I/52/24, I/52/86, I/54/19, I/63/08, I/63/10, I/67/57, I/67/58, I/69/101, I/81/09, I/82/12, I/83/19, I/87/53, I/87/95, I/87/96, II/05/39, II/07/20, II/07/21, II/09/103, II/09/60, II/10/48, II/15/93, II/25/10, II/25/105, II/25/13, II/32/09, II/32/79, II/39/126
 b.- mēn I/22/17, II/16/36
 b.- meṇ I/116/28, I/152/68, I/161/43, I/21/93
 b.- meṇdur I/49/34
 b.- meS I/13/40
 b.- mese I/11/92
 b.- meSse I/76/95
 b.- meSsiniz I/124/34
 b.- messiṇiS I/56/45
 b.- meSṇiṇiS I/67/14, II/39/12
 b.- meSṇiṇiz I/79/78
 b.- meyi I/58/94
 b.- meyis I/133/54
 b.- meyiS I/109/07
 b.- meyiz I/06/135, I/06/90, I/48/37, I/48/38, I/80/07
 b.- meṣ I/131/46
 b.- meyom II/19/50
 b.- mēyom I/85/62
 b.- mēyom I/86/55
 b.- meyon I/12/28, I/98/76, II/19/51
 b.- mēyon I/20/70, II/20/50
 b.- meyor I/21/92
 b.- meyorun I/107/02, I/107/03
 b.- meyoz I/146/29
 b.- mēyoz II/20/69
 b.- meyyom II/20/49
 b.- meyyon I/159/03, I/160/05, II/27/63
 b.- meyyōruS I/06/64
 b.- mez I/06/114, I/06/116, I/121/44, I/123/39, I/125/23, I/140/54, I/141/14, I/33/29, I/74/65, I/80/62, II/06/85, II/14/37, II/23/188
 b.- mēz I/120/17, I/120/18
 b.- mēz II/22/41
 b.- mezdik I/07/34

- b.- mezdi I/125/60, I/61/41
 b.- mezdig II/25/81
 b.- mezdik I/134/54, I/15/69, I/151/07, I/48/30
 b.- mezdiK I/123/59, I/16/44, I/48/30, I/48/37, II/07/112, II/07/85, II/26/27
 b.- mēzdk II/16/101
 b.- mezdim I/16/49, I/22/36, II/06/56
 b.- mezdiñ II/07/112
 b.- mezlē II/01/33, II/23/187, II/24/68, II/24/69
 b.- mezlēmişti I/32/11, II/19/142
 b.- mezler I/14/04, I/34/68
 b.- mezleş II/24/71
 b.- mezmişti II/19/141
 b.- mezse I/52/57
 b.- mezsindir I/83/18
 b.- mezsiñ I/71/80, II/23/187
 b.- mezsiniñiz I/64/113, I/64/118
 b.- mi_om II/15/43
 b.- mi_ön I/10/37
 b.- miş II/03/81
 b.- mişim II/23/185
 b.- miyen I/21/28, II/03/74
 b.- miyēn II/03/73
 b.- miyennē II/05/60
 b.- miyenneri I/112/16
 b.- miyız I/131/45
 b.- miyiS I/49/77
 b.- miyiz II/05/95
 b.- miyo I/157/29, I/161/46, I/56/69, I/83/35, I/95/122, I/98/110, II/33/23
 b.- miyö I/150/41
 b.- miyök I/158/52
 b.- miyodu II/12/83
 b.- miyödu II/08/85
 b.- miyoduğ II/31/35
 b.- miyoduğ II/25/96
 b.- miyodum I/04/05, I/146/32, I/65/41
 b.- miyolar I/34/60
 b.- miyolardı I/71/46
 b.- miyolardı I/71/46
 b.- miyom I/06/114, I/09/81, I/105/18, I/114/28, I/129/67, I/140/18, I/143/51, I/155/88, I/158/20, I/21/15, I/21/50, I/21/87, I/32/02, I/34/59, I/39/40, I/42/21, I/42/42, I/42/44, I/56/20, I/71/60, I/75/31, I/91/52, I/91/60, I/95/117, I/98/02, I/98/126, II/03/27, II/14/16, II/14/89, II/15/15, II/15/32, II/15/92, II/17/16, II/17/58, II/17/59, II/17/61, II/19/56, II/19/99, II/22/04, II/23/156, II/24/11, II/37/30, II/38/115, II/38/23, II/38/24, II/39/37
 b.- miyóm II/11/12
 b.- miyöm I/81/14, I/88/03
 b.- miyöm I/157/60
 b.- miyom II/15/79
 b.- miyom I/81/32
 b.- miyon I/04/05, I/09/80, I/12/29, I/146/77, I/149/64, I/156/08, I/158/09, I/158/17, I/158/21, I/158/39, I/20/05, I/33/73, I/43/14, I/46/09, I/46/78, I/72/47, I/93/54, I/94/51, I/98/75, II/07/98, II/14/17, II/17/06, II/19/53, II/22/26, II/25/97, II/27/01, II/30/22
 b.- miyon I/04/47, I/161/44, I/161/45, I/21/92, I/71/56, I/74/36
 b.- miyori II/24/08
 b.- miyorum I/122/30, I/156/39, I/21/45
 b.- miyorun I/02/72, I/07/78, I/124/49
 b.- miyoS I/158/11, I/80/47, II/23/132, II/31/23
 b.- miyös I/71/31
 b.- miyös I/158/23
 b.- miyosañız I/87/104
 b.- miyosunıñızdur I/34/59
 b.- miyoz I/07/81, I/111/85, I/142/27, I/150/37, I/46/53, I/80/46, I/81/39, I/97/15, II/35/05
 b.- miyöz I/69/52, I/86/21
 b.- miyöz I/100/35, I/75/05
 b.- miyöm II/10/89
 b.- miyös II/17/69
 b.- miyu I/56/23, II/23/146

b.- miyum I/34/48, II/02/22, II/06/65, II/23/184

b.- miyyom II/10/37

b.- miyyon I/53/30

b.- miyyōn II/16/37

b.- miyyorun I/51/51

b.- miyyōS II/05/27

b.- miyyoz II/05/87

b.- mōm I/98/05

b.- mōn I/87/46, I/99/46

b.- mōz I/100/34, I/142/03

b.- se I/14/17

b.- seK I/98/130

b.- seydim I/09/23

b.- sin I/86/14

ne b.- sinner I/137/57

bildim bileli : Bildiğimden, görüp tanıdığımın beri, daima, her zaman

b.- dim bileli I/117/37, I/117/39, I/78/23

bildine oku- : Söz dinlemeden, başkasının fikrine önem vermeden kendi bildiği gibi davranmak, öğüt kabul etmemek

b.- dine okuyō yapıyo I/146/28

bildim bileli : Bildiğimden, görüp tanıdığımın beri, daima, her zaman.

bildim b.- eli I/117/37, I/117/39, I/78/23

bilmem ne : Önemli veya anlatılması gerekli görülmeyen şeyler için kullanılan bir söz.

b.- mem ne I/143/53, I/56/45, I/57/48, I/64/65, I/99/44, II/04/46, II/23/103

b.- mem nē I/150/09, I/68/37, I/69/91, II/23/135

b.- men ne I/128/32, I/87/65

b.- men nesi I/08/12

bil - : bk. bin³ -1-

b.- iniyodū I/80/16

biļ - : bk. bil- -3-

b.- miyōm II/06/68

b.- se I/66/41

bil : bk. bir⁸ -1-

b. II/02/83

biļ - : bk. bil- -1-

b.- ebilecēņ I/04/72

bil - : bk. bil- -5-

ne b.- em I/61/04

b.- ir I/20/30, II/08/117

ne b.- iyim I/07/21

biļ - : bk. bil- -3-

ne b.- em I/84/29

ne b.- eyim I/53/50

b.- im I/32/27

biļ - : bk. bil- -1-

biļ- men I/143/68

bilāder : Erkek kardeş. -1-

b. I/149/45

bilāhire : Sonra, daha sonra, sonradan. -1-

b. I/129/56

bilāhirē : bk. bilāhire -1-

b. II/09/17

bilassa : Bilhassa, hususi olarak, özellikle, hassaten, hususiyle, hususen. -1-

b. I/122/48

bilassi : bk. bilassa -2-

b. II/01/64, II/01/65

bildir - : Haber vermek, ilan etmek. -2-

b.- ceksinjz II/32/142

b.- meK I/38/51

bildir - : bk. bildir- -1-

b.- dik II/04/87

bile : Çekimli fiilden sonra gelerek anlamı kuvvetlendirir; hatta, hem de, üstelik. -131-

b. I/01/08, I/01/88, I/01/95, I/02/42, I/06/32, I/06/46, I/06/54, I/07/64, I/07/96, I/10/38, I/10/54, I/10/88, I/103/16, I/103/62, I/108/32, I/108/39, I/108/41, I/108/42, I/111/19, I/110/19, I/110/35, I/110/42, I/110/68, I/110/70, I/111/87, I/111/92, I/13/22, I/13/31, I/133/59, I/134/33, I/135/22, I/139/57, I/140/65, I/143/47, I/144/07, I/144/43, I/144/44, I/145/96, I/148/06, I/148/34, I/149/28, I/152/67, I/153/30, I/154/48, I/154/49, I/155/16, I/156/49, I/158/11, I/159/18,

I/159/21, I/159/34, I/160/15, I/161/04, I/161/17, I/161/20, I/161/38, I/19/15, I/20/101, I/20/92, I/20/97, I/24/23, I/24/44, I/33/122, I/35/20, I/35/26, I/35/60, I/35/62, I/36/70, I/39/15, I/41/43, I/41/71, I/46/93, I/47/48, I/49/68, I/51/12, I/52/36, I/53/60, I/56/23, I/56/65, I/58/05, I/58/07, I/58/31, I/58/32, I/58/48, I/59/34, I/59/61, I/60/98, I/62/25, I/70/13, I/72/44, I/74/31, I/74/34, I/74/40, I/75/61, I/76/50, I/79/53, I/81/47, I/82/12, I/83/72, I/88/11, I/90/37, I/91/27, I/94/75, I/94/76, I/94/77, I/95/74, I/96/33, I/96/68, I/96/77, I/96/84, I/98/84, I/99/60, II/03/66, II/03/75, II/09/102, II/10/23, II/10/86, II/13/60, II/14/87, II/15/46, II/15/47, II/16/29, II/19/133, II/19/153, II/22/68, II/24/68, II/24/69, II/27/12, II/27/15, II/34/62, II/35/97

bilē : bk. bile -2-

b. I/155/71, II/09/78

bilē : bk. bile -3-

b. I/99/15, II/10/86

b.+ mize I/64/132

bilē : Bilek, kol kuvveti, güç, kuvvet. -1-

b.+ den II/23/79

bilem : bk. bilen -1-

b. II/39/110

bilen : Bile, dahi -1-

b. I/90/37

bilene : Bile. -6-

b. I/103/37, I/55/63, I/86/75, I/87/51, I/90/37, I/93/52

bileni : bk. bilene -1-

b. II/19/54

bilezi : <<bilezik+i -1-

b.+ ni II/39/149

bilezi : <<bilezik+i -1-

b.+ mizi I/106/81

bilezig : bk. bileziK -1-

b. I/25/11

bileziK : Süs için bileğe ve kola takılan halka. -9-

b. I/106/61, I/106/63, I/113/44, I/113/45, I/113/46, I/131/19, I/153/60

b.+ lē I/153/59, I/153/60

bilgi : Herhangi bir konuda bilinen, zihince kavranmış olan şey, malumat. -5-

b. I/05/71

b.+ ler II/33/01

b.+ m I/147/05, II/09/95

b.+ si I/79/81

bilgili : Bilgisi olan, malumatlı. -1-

b.+ ydik I/35/58

bilgisayar : Birtakım bilgileri hafıza denenen kısımlarına kaydedip bir program veya kurala uygun olarak değerlendiren, problemleri çabucak çözen elektronik cihaz; bir nevi gelişmiş hesap makinesi, elektronik beyin. -1-

b. I/93/60

bilgisayar : bk. bilgisayar -1-

b.+ dan I/99/44

bilgisáyar : bk. bilgisayar -1-

b.+ dan II/23/134

bilgisáyar : bk. bilgisayar -1-

b. II/11/52

bili : bk. bile -9-

b. II/01/15, II/05/07, II/07/58, II/07/75, II/07/82, II/07/83, II/08/57, II/16/01, II/16/16

bilişli : Şuurlu. -1-

b. I/01/36

billi : <<birlik³+i -1-

iş b.+ miS I/10/83

billā : bk. billah -1-

vallā b. I/109/36

billah : “Allah için, Allah hakkı için” anlamında bir yemin sözü. -1-

b. I/132/80

bille : Zaman, o sırada, gibi. -3-

b. I/123/55, I/15/78, I/15/79

billeşdir - : bk. birleşdir- -1-

b.- dilē I/10/90

billeşme : Birleşmek işi. -1-

b. I/10/89

billeşmi : bk. billeşme -1-

b.+ yimiş I/10/89

billeT : bk. millet -1-

b. I/145/57

billi : <<birliK³+i -1-

iş b.+ i I/10/85

billiK : bk. birliK¹ -3-

b. I/146/26, I/18/52, I/55/14

billikde : bk. birlikte -1-

b. I/55/14

billur : Çok berrak ve pürüzsüz, parıltılı, ışıklı. -1-

b. I/95/103

bilme : Bir şeyin ne olduğunun bilincine varma. -1-

b.+ si I/03/30

bilmece : Adımı açıkça söylemeden üstü kapalı bilgiler, ip uçları vererek bir şeyin ne olduğunu dinleyene veya okuyana buldurma esasına dayanan bir çeşit zekâ ve bilgi ölçme oyunu, bulmaca, lugaz. -1-

b. I/98/95

bîn : bk. bin -1-

b. II/10/67

bin : Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, bin birden önce gelen sayının adı. -32-

b. I/01/47, I/12/34, I/12/43, I/134/62, I/134/65, I/135/23, I/135/32, I/135/33, I/135/40, I/135/52, I/136/22, I/14/51, I/142/19, I/145/19, I/145/40, I/148/39, I/154/59, I/20/29, I/44/88, I/52/22, I/74/17, I/88/38, II/01/52, II/02/52, II/04/04, II/07/36, II/10/67, II/38/30, II/39/133

b.+ ĩ II/02/31

b.+ nēnen I/158/35

bin doKuz_üz kırk bēş : 1945 yılı. -1-

b. II/02/01

bin doKuz_üz_otuz yēdi : 1937 yılı. -1-

b. I/59/04

bin doKuz yüz_atmış_altı : 1966 yılı. -1-

b. I/149/48

bin doKuz yüz kırk_iki : 1942 yılı. -1-

b.+ de I/149/69

bin doKuz yüz_elli : 1950 yılı. -1-

b.+ de I/142/17

bin doKuz yüz yetmiş : 1970 yılı. -1-

b.+ de I/149/55

bin doKuz yüz_elli yedi : 1957 yılı. -1-

b. I/142/01

bin doKuz yüz_otuz sekiz : 1938 yılı. -1-

b.+ de I/64/106

bin doKuz yüz yirmi doKuz : 1929 yılı. -1-

b. I/99/04

bin sekiz_üz_elli : 1850 yılı. -1-

b.+ lerde I/68/23

bin - : 1. (Kara, hava ve deniz taşıtlarına) Yolculuk yapmak üzere yer almak, girmek. -38-

b. I/161/42

b.- cēmişin I/44/84

b.- cēse I/125/86

b.- dīmiz I/17/26

b.- di I/136/17

b.- dim I/152/07, I/17/24, I/25/57

b.- ēdiK I/145/61

b.- ēlēdi II/07/22

b.- ellēdi I/145/54

b.- ellerdi I/18/33, I/66/40

b.- er I/123/21, I/123/23, I/126/29, I/137/54

b.- erdi I/101/33, I/102/79

b.- eṛdi I/08/20

b.- erdiK I/110/56, I/87/78

b.- ēṛdiK I/154/17

b.- eṛdim I/24/34

b.- erin I/137/56, I/161/51

b.- ip I/143/73

b.- iP I/143/60, I/153/124, I/18/25, I/20/41

b.- iyoṇ I/161/38

b.- miş I/39/45

b.- sin I/161/41

2. (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak. -15-

- b.- dikliğini II/34/70
 b.- dim II/37/55, II/37/56, II/37/58
 b.- ědi II/23/90
 b.- ělēdi II/34/64, II/37/55
 b.- ěrđi I/121/112
 b.- erdiK I/18/33
 b.- erdim I/122/70
 b.- erin I/08/91
 atı b.- ilirdi II/03/35
 b.- ip I/74/11
 b.- meycın I/87/63

3. Salıncak vb. bir şeyin üstüne oturarak onu hareket ettirmek. -6-

- b.- ědig II/12/68
 b.- ědik II/12/61
 b.- erdik I/80/16, I/80/18
 b.- iyōduđ II/12/63
 b.- iyōduK II/12/66

4. Ağırlığını vermek, yüklenmek. -2-

- b.- miş I/59/79, I/59/80

5. ... Olmaya başlamak, öyle bir hâl almak. -2-

- b.- di I/153/114
 hazıra b.- di I/155/78

6. Artmak, eklenmek, ilave olmak.

bin - : bk. bin⁻⁶ -2-

- b.- di I/143/53

bina : bk. binā -9-

- b. I/151/05, I/56/35, I/68/58, II/02/06
 b.+ da I/75/09
 b.+ lar I/122/34
 b.+ ıñ I/56/34
 b.+ sı I/142/41

binā : Barınmak veya belli bir maksat için kullanılmak üzere yapılmış her türlü mimari eser, yapı. -19-

- b. I/111/107, I/151/04, I/28/16, I/28/28, I/86/28, I/86/30, I/87/43, I/99/75, II/05/69
 b.+ da I/30/01
 b.+ sı II/04/29
 b.+ sında I/140/70

- b.+ yı I/56/35, I/63/50, II/29/38

- b.+ yıda II/05/69

binā yap- : Bina inşa etmek.

- b. yaptılar I/51/58

- b. yaptılar I/56/65

bindī - : bk. bindir- -1-

- b.- diK I/64/119

bindallı : Üzerine sırma ile çiçekler, dallar, motifler işlenmiş olan, genellikle mor kadifeden örtü veya elbise. -6-

- b. I/41/15, I/41/16, I/41/26, I/98/31, II/35/34

bindir - : (Birini bir şey üzerine) Çıkar-mak, çıkarıp oturtmak, binmesini sağla-mak. -25-

- b.- cēdim I/161/55

- b.- cen I/161/54

- b.- ciz II/05/45

- b.- dilē II/23/101

- b.- enden I/100/21

- b.- i I/08/18, I/77/47, II/23/87

- b.- ilēdi II/34/67, II/34/68, II/34/74, II/34/75

- b.- iler I/05/44, I/26/45

- b.- ilerdi I/08/21

- b.- ilērdi I/70/79, I/71/16

- b.- ilermiş I/76/45

- atı b.- illēdi II/03/39

- b.- ir I/41/92

- b.- iyollar I/137/55

- b.- iyorlar I/137/55

- b.- mişle I/08/92

- b.- mişlē II/34/62

bineK I : Binmeye mahsus hayvan veya taşıt, merkûp. -1-

- b. II/23/103

bineK II : Binit, hamur durumundaki ek-meklerin, fırına atılmadan önce içine ko-nulduğu oyuk gözlü tahta. -2-

- b.+ den I/30/21

- b.+ lere I/30/24

bini : bk. binek II -1-

b.+ ye I/30/19

binék : bk. binek II -1-

b. I/30/20

binmaşı : Rütbesi yarbayla yüzbaşı arasında bulunan ve asıl görevi tabur kumandanlığı olan subay. -1-

b. I/11/32

biğ : bk. bin -33-

b. I/08/111, I/08/128, I/149/44, I/20/05, I/24/28, I/39/36, I/64/56, I/64/57, I/74/18, I/92/47, I/92/48, II/02/31, II/02/67, II/02/68, II/04/08, II/04/12, II/04/38, II/04/39, II/04/72, II/10/67, II/16/59, II/23/11, II/38/29

b. bir türlü I/152/137

biğ - : bk. bin⁻² -1-

b.- erdiğ II/23/89

biğ dokuz yirmi : 1920 yılı. -1-

b. I/64/01

biğdalı : bk. bindallı -1-

b. II/39/144

bir : 1. Bu sayı kadar olan, adeti bir sayısı kadar olan. -138-

b. I/08/10, I/08/71, I/09/24, I/101/35, I/101/40, I/106/61, I/113/132, I/127/31, I/13/13, I/131/63, I/136/03, I/140/32, I/141/12, I/141/13, I/145/51, I/15/68, I/152/08, I/154/25, I/155/73, I/155/75, I/155/77, I/155/94, I/155/98, I/157/27, I/157/40, I/22/14, I/25/47, I/27/31, I/32/57, I/33/67, I/34/43, I/34/45, I/37/14, I/39/102, I/41/79, I/42/22, I/42/52, I/44/19, I/45/38, I/50/39, I/54/39, I/57/15, I/57/50, I/59/54, I/61/75, I/68/46, I/70/36, I/72/67, I/72/75, I/72/77, I/73/13, I/74/87, I/74/88, I/76/11, I/76/21, I/76/57, I/76/63, I/76/64, I/76/72, I/87/61, I/88/62, I/90/20, I/91/20, I/91/39, I/91/40, I/92/09, I/94/66, I/94/68, I/94/70, I/94/72, I/95/43, II/01/27, II/06/22, II/07/135, II/12/43, II/16/44, II/19/47, II/22/04, II/23/115, II/29/16, II/30/82, II/38/33, II/39/132, II/39/170, II/39/23

biğ b. türlü I/152/137

gırk b. kere maşallâ I/96/80 b.+ e
II/05/08, II/32/121

b.+ ē I/39/33, II/07/135, II/27/04, II/27/29, II/27/30

b.+ elleş I/52/78

b.+ er I/108/25, I/114/07, I/12/17, I/121/11, I/127/29, I/127/30, I/143/14, I/143/21, I/143/22, I/16/06, I/17/87, I/22/15, I/22/16, I/42/52, I/50/37, I/61/47, I/66/40, I/77/27, II/08/94, II/17/83, II/38/47

b.+ ēr I/50/38, I/51/18

b.+ ēğ I/152/13

omuzlarıma b.+ er adam oturudu
I/137/42

b.+ erdeK I/144/46

2. Sayıların ilkinin adı. -42-

b. I/103/02, I/126/02, I/138/03, I/151/03, I/154/04, I/154/07, I/160/17, I/25/38, I/32/01, I/33/22, I/33/85, I/33/86, I/38/01, I/42/24, I/51/01, I/51/04, I/54/02, I/54/35, I/61/12, I/64/11, I/73/02, I/86/44, I/89/21, I/91/02, I/92/02, I/94/86, I/98/27, II/03/03, II/09/100, II/09/101, II/09/40, II/09/68, II/23/06, II/30/51

b.+ den I/73/02

b.+ e I/138/04

üştü b.+ i II/26/39

b.+ imde I/107/22

üşdü b.+ ini verin II/02/81

b.+ inç I/124/06

3. Belirsiz sıfat olarak herhangi bir şeyi, yeri veya kimseyi gösterir. -22-

b. I/101/39, I/122/48, I/125/17, I/132/67, I/14/20, I/153/13, I/153/70, I/28/03, I/92/33, I/92/49, I/95/58, I/95/60, I/95/66, II/25/65, II/33/80

her b. I/121/46, II/20/83

her b. I/15/10

hêş b. I/135/56

hiç b. şeyim I/106/36

b.+ inde I/48/65

b.+ inneğ I/33/11

4. Günün yirmi dört saatinin gece yarısından sonraki birinci ve on üçüncü saatleri. -7-

b. I/145/75, I/78/32, II/19/159

b.+ de I/44/84

b.+ di II/38/43, II/39/124

b.+ i II/39/105

5. (Değeri ve nitelikleri bakımından) Farksız, eş, aynı. -5-

b. I/106/46, I/115/17, II/20/27, II/34/11

b.+ e I/63/23

6. Birinci sınıf. -4-

b.+ den I/134/21

b.+ e I/94/02, I/94/04

7. Eşi bulunmayan, tek olan. -3-

b. I/06/146, I/25/50, I/35/61

8. Bir kere, bir defa. -2-

b. I/16/10, I/66/29

9. Sıfat veya zarf olarak başına geldiği kelimenin anlamına göre söyleyişe kuvvet katar. -1-

b. I/116/07

10. Yalnız, sadece ancak. -1-

b. I/52/24

11. (Ay isimleriyle kullanıldığı zaman) Ayın birinci günü. -1-

b. I/81/62

12. Ortak, müşterek. -1-

b. I/76/13

13. Biraz.

14. Hiç.

15. Önce, hele.

bir ara : Herhangi bir zamanda, bir zaman. -1-

ārımasın diyi b. ara I/10/52

bir arada : Hep birlikte, beraberce.

bir araya gel- : Aynı yerde toplanmak. -1-

kişi b. araya gelirdi I/94/66

bir başka : Apayrı, bambaşka.

bir çok : Çok fazla, epey.

bir daha : Bir kere daha, bir ikinci defa, ikinci kez, tekrar.

bir de : Üstüne üstlük, olanlara ilave olarak. -1-

zarar yapmış b. de I/05/46

bir gırcık : Azıcık.

bir hoş : Tuhaf, garip.

bir iki : Birkaç, az miktarda, az sayıda. -19-

ama b. iKi I/07/99

bi b. iki I/88/71

bile b. iki I/103/16

bugünnēde b. iki II/09/85

buydu b. İki II/24/72

didim b. iki I/42/67

ğırıyoñ b. iki I/09/35

gomşu b. iki I/34/15

hamırı b. iki II/15/70

işde b. iki I/119/07, I/143/11

işTi b. iki II/04/69

mu b. iki II/39/184

napcek b. İki I/161/29

şe b. iki I/69/48

şindi b. iki I/108/32

yat b. iki I/41/80

yoK b. iki II/14/12

soridān b. iKisi II/06/62

bir kere : Bir defa.

bir kısım : Bazı, kimi.

bir öl- : Birlik olmak, iş birliği yapmak. -2-

gelin b. olduk I/77/24

ğışı b. öldük I/77/24

bir ol- : Birlik olmak, iş birliği yapmak. -1-

bir soluğ : Hemen, derhâl, çabucak.

bir sonraki : Diğer.

bir sürü : Birçok, çok sayıda, bir yığın.

bir şekilde : Herhangi bir yolla, ne yapıp edip.

bir tâne : Bir adet, biricik.

bir tek : Yalnız, yalnızca, sadece. -1-

kōmüzde b. tek I/69/69

bir yandan : (Bir şey olurken, yapılırken) Aynı zamanda.

bir yol : Bir kere.

bir yönden

bir yönden : Bir bakımdan.

bir : bk. biri -1-

b.+ niñ II/20/30

bir̄ : bk. bir¹ -3-

b. I/10/84, I/101/61, I/39/61

bir̄ : bk. bir¹ -3-

b. I/18/38, I/75/53, II/09/98

bir̄ : bk. bir ol- -2-

a. oldu I/138/22

bir̄ : bk. bir¹ -2-

b. II/01/52

bir̄ : bk. bir⁸ -1-

b. I/33/114

bira : Arpa ve şerbetçi otunun mayalan-
dırılması ile elde edilen, az alkollü hafif
içki. -1-

b.+ ları II/34/85

biraS : bk. biraz -16-

b. I/03/24, I/129/63, I/129/64, I/149/10,
I/150/21, I/35/64, I/61/60, I/63/10, I/83/79,
I/97/05, II/09/50, II/19/76, II/21/99,
II/23/87, II/30/07, II/37/91

biraz : Bir parça, azıcık. -97-

b. I/01/35, I/01/54, I/02/33, I/03/24,
I/07/53, I/07/59, I/07/67, I/07/68, I/105/39,
I/105/62, I/110/50, I/110/60, I/111/11,
I/111/56, I/117/21, I/119/80, I/122/25,
I/122/32, I/122/63, I/129/45, I/131/44,
I/131/56, I/132/52, I/133/01, I/139/09,
I/143/57, I/147/16, I/150/29, I/151/17,
I/157/47, I/157/64, I/19/11, I/23/58,
I/30/46, I/31/42, I/32/103, I/33/12, I/33/95,
I/35/43, I/38/66, I/42/48, I/42/52, I/42/67,
I/46/104, I/54/30, I/56/28, I/59/84, I/60/25,
I/62/30, I/64/04, I/65/47, I/66/26, I/68/06,
I/71/05, I/74/06, I/97/04, II/02/66, II/02/84,
II/04/38, II/09/03, II/09/21, II/09/51,
II/09/64, II/15/02, II/15/113, II/17/41,
II/22/22, II/23/196, II/30/35, II/30/51,
II/30/52, II/31/03, II/33/13, II/33/20,
II/33/22, II/33/23, II/33/43, II/33/78,
II/36/18, II/38/120, II/38/15, II/38/37,
II/38/41, II/39/66

b.+ ı II/17/71, II/30/30, II/37/07

b.+ ını I/42/26, I/54/53

b.+ ı II/37/07

b.+ lānı II/09/19

b.+ ları II/10/50

b.+ ları II/09/68

b. yapıyoz II/30/46

birazcık : Az, pek az

b.+ çık I/111/52, II/19/166

biráz : bk. biraz -6-

b. I/01/29, I/13/28, I/46/87, I/94/26,
I/99/22

b.+ ı I/99/23

birāz : bk. biraz -5-

b. I/63/49, II/23/64, II/23/80, II/25/115,
II/33/22

birāz : bk. biraz -2-

b. I/01/58, II/22/84

birbil : bk. birbiri -1-

b.+ lēni I/55/22

birbir : bk. birbiri -14-

b.+ lēne I/145/69, I/145/94, I/153/108,
I/153/63

b.+ lēni I/89/22, II/08/20

b.+ lēniñ I/74/99

b.+ lerine I/11/27

b.+ lerini I/112/42, I/138/15, II/16/108

b.+ mize I/28/04, II/19/111, II/19/116

birbiri : İki veya daha fazla şey yahut kim-
senin yerini tutar, biri öteki, yekdiğer. -72-

b. II/10/58

b. arkasına I/64/88

b.+ mize I/09/60, I/129/54, I/143/29,
I/153/102, I/153/92, I/18/49, I/38/29,
I/41/34, I/41/35, I/90/28, I/94/38, II/12/10,
II/19/130, II/20/83, II/25/75

b.+ mizē I/87/91, II/12/09

b.+ mizi I/09/54, I/113/15, I/113/16,
I/15/18, I/154/05, I/39/50, I/55/16, II/15/59,
II/20/82, II/20/84

b.+ mizinen I/36/16

b.+ miziñ I/107/45

b.+ nden I/143/36, I/96/79

b.+ ne I/11/87, I/113/16, I/123/38, I/152/92, I/17/54, I/17/82, I/18/41, I/55/20, I/55/37, I/80/16, I/91/56, I/93/26, I/94/62, I/96/08, I/96/66, II/17/31

b.+ nē I/03/31, I/80/09

sıran sıran söğütler b.+ ne ütler I/111/100

b.+ nen I/69/77

b.+ nēn I/80/55

b.+ ni I/111/102, I/138/40, I/138/89, I/150/49, I/36/17, I/75/55, I/80/19, I/87/09, II/02/13, II/16/107, II/21/98

b.+ ninen I/41/49

b.+ ne I/70/69

b.+ ni I/138/41

b.+ ynēn I/41/49

birbiri : bk. birbiri -1-

b.+ ni II/35/109

birbiri : bk. birbiri -1-

b.+ ni I/05/52

biriciK : bk. biriciK -1-

b. I/88/26

birÇiK : bk. biriciK -1-

b. I/53/12

birden : Bir defada, hepsi bir arada, birlikte, aynı zamanda. -4-

b. I/140/46, I/89/19, II/39/70

birĊen : bk. birden -1-

b. I/59/44

birer : Bir sayısının, her birine bir veya her defasında bir tane anlamına gelen üleştirme şekli. -1-

b. I/08/49

bires : bk. biraz -2-

b. I/111/57, I/92/24

birez : bk. biraz -17-

b. I/111/34, I/122/39, I/126/17, I/129/37, I/129/38, I/133/24, I/155/57, I/19/17, I/23/40, I/23/45, I/23/59, I/23/62, I/23/72

biri : Bir kimse, herhangi bir şahıs; bir tanesi. -363-

b. I/01/12, I/01/13, I/01/74, I/03/41, I/06/108, I/06/134, I/06/64, I/06/81, I/07/19, I/07/29, I/07/45, I/07/46, I/10/30, I/102/30, I/11/60, I/110/08, I/113/113, I/113/114, I/117/15, I/117/20, I/117/32, I/119/63, I/119/78, I/120/34, I/122/83, I/124/46, I/124/47, I/125/27, I/126/15, I/127/54, I/129/35, I/132/10, I/136/12, I/138/19, I/138/20, I/140/22, I/140/25, I/140/26, I/143/05, I/144/22, I/144/32, I/144/64, I/144/65, I/145/60, I/149/17, I/15/15, I/151/25, I/152/34, I/152/35, I/153/50, I/157/04, I/158/43, I/159/17, I/18/13, I/18/14, I/18/51, I/18/65, I/22/04, I/22/18, I/22/37, I/23/69, I/24/15, I/27/20, I/27/25, I/27/26, I/30/15, I/33/127, I/33/130, I/33/131, I/33/65, I/33/66, I/33/76, I/36/21, I/37/29, I/37/30, I/37/42, I/37/46, I/39/07, I/39/48, I/40/63, I/43/21, I/43/29, I/46/70, I/48/25, I/48/26, I/48/27, I/48/60, I/48/66, I/50/23, I/50/26, I/50/55, I/52/53, I/52/82, I/54/43, I/55/32, I/55/65, I/55/66, I/55/67, I/55/68, I/56/35, I/58/16, I/58/50, I/58/96, I/64/37, I/64/38, I/66/04, I/66/23, I/67/23, I/67/27, I/67/28, I/67/76, I/70/81, I/74/19, I/77/52, I/78/07, I/89/17, I/90/25, I/93/39, I/93/40, I/94/60, I/95/03, I/97/35, I/97/37, I/97/40, I/99/43, I/99/74, I/99/75, II/02/49, II/04/56, II/04/59, II/06/83, II/07/95, II/07/96, II/08/118, II/08/119, II/08/135, II/09/12, II/10/58, II/12/11, II/12/49, II/16/05, II/17/19, II/20/30, II/20/33, II/20/34, II/22/49, II/22/50, II/23/03, II/23/157, II/23/23, II/23/72, II/23/75, II/24/111, II/24/112, II/25/105, II/26/10, II/26/25, II/27/30, II/27/57, II/28/29, II/29/76, II/30/81, II/32/120, II/32/26, II/35/93

her b. I/145/92, I/69/67

hiş b. II/13/35

b.+ miz I/07/29, I/121/18, I/136/13

heş b.+ miz I/131/06

b.+ mizden II/24/92

b.+ mizi I/91/45, II/24/92

b.+ mizi I/107/64

b.+ n I/153/54

b.+ nī I/140/29

her b.+ nī II/39/69

b.+ nde I/05/52, I/106/40, I/110/65,
I/113/132, II/33/26

b.+ nden II/25/41

b.+ ndi II/33/26

b.+ ne I/10/74, I/18/41, I/24/51, I/48/61,
I/52/48, I/53/35, I/55/59, I/77/10, I/94/22,
I/94/23, II/13/20, II/19/27, II/21/31

b.+ ni I/107/07, I/120/36, I/126/74,
I/138/128, I/138/31, I/140/29, I/156/62,
I/156/65, I/22/31, I/22/32, I/48/42, I/48/44,
I/50/24, I/50/25, I/52/76, I/56/78, I/62/15,
I/64/36, I/70/86, I/89/19, I/96/92, II/08/118,
II/23/186, II/23/96, II/28/87, II/38/67

b.+ nı I/48/60, I/48/61

b.+ nin II/19/32

b.+ nın I/22/31

b.+ niñ I/11/56, I/11/77, I/119/18,
I/119/19, I/121/23, I/158/42, I/24/12,
I/24/13, I/24/50, I/77/50, I/94/60, II/28/56,
II/32/18, II/32/19, II/32/87

b.+ nıñ I/22/30

b.+ nizi I/67/36

b.+ nne I/42/80

b.+ nnen I/39/81

b.+ ı I/73/50, I/73/51

b.+ ızı I/67/34

b.+ sı I/04/10, II/25/02

b.+ si I/01/12, I/120/33, I/15/10,
I/15/86, I/17/26, I/17/48, I/17/50, I/24/26,
I/46/74, I/50/24, I/50/56, I/58/98, I/60/80,
I/64/23, I/68/60, I/85/09, I/95/03, I/97/38,
II/13/42, II/19/138, II/19/139, II/20/30,
II/20/31, II/20/34, II/23/74, II/25/99

b.+ si i8di II/09/29

b.+ sinde II/32/113

b.+ sine I/115/11, II/13/21, II/13/22

b.+ sini I/112/21, I/46/88, I/63/42,
I/85/56, I/97/38

b.+ sinı I/17/49, I/17/50

b.+ sinidē I/46/88

b.+ sininki II/20/31

b. yapıdī I/153/52

b.+ yim II/25/02

b.+ ynen I/48/45

biri : bk. beri -1-

b. I/117/41

biri : bk. biri -3-

b. I/06/108

her b. II/05/70

b.+ sı II/10/08

biri : bk. biri -4-

b. I/37/46, II/12/10

b.+ siniñ II/17/58, II/31/11

biri : bk. biri -1-

b. I/39/49

biri : bk. biri -13-

b. I/04/10, I/122/81, I/149/69, I/150/52,
I/40/63, I/48/25, I/48/43, I/69/37, I/99/74,
II/06/82, II/06/83, II/28/21, II/32/120

biribiri : bk. birbiri -4-

b.+ mize I/130/43

b.+ mizi I/25/07, I/25/27

b.+ ne I/113/138

biricig : bk. biriciK -1-

b. I/21/31

biricig : bk. biriciK -1-

b. I/22/25

biriciK : Tek, bir tane, yegâne; çok sevgili,
müstesna. -9-

b. I/15/68, I/15/71, I/15/88, I/21/30,
I/27/24, I/27/27, I/45/47, I/53/30, I/58/50

biriciK : bk. biriciK -1-

b. I/53/17

biricik : bk. biriciK -1-

b. I/15/55

birik - : Toplanmak, bir araya gelmek, yı-
ğılmak, temerküz etmek. -2-

b.- iyor I/135/15

b.- sin II/38/15

birikdir - : Birbirine ekleyip çoğaltmak,
saklamak üzere ayırıp arttırmak. -1-

b.- cem I/103/50

birinci : 1. Bir sayısının sıra sıfatı, sıra-
da yeri en başta ve ikinciden önce olan,
ilk. -11-

b. I/16/45, I/27/03, I/44/74, I/52/68, I/65/40, I/78/43, I/82/17, I/86/64

2. Herhangi bir hususta en başta, en ileride olan kimse.

b.+ nen I/65/41

b.+ ydim I/27/06

b.+ yim I/27/06

birinci : birinci sınıf -1-

b.+ den I/134/20

birincilik : Birinci olma durumu. -1-

b. I/24/67

birinÇi : bk. birinci¹ -2-

b. II/35/85

bk. birinci²

b.+ si I/36/24

birinÇisi : bk. birinci¹ -1-

b. II/35/86

birinde : Bir zamanlar, vaktiyle, bir kere-sinde. -1-

b. I/48/15

bir_ki : bk. bi_ki -3-

b. I/157/14, II/09/34

b. yapannā I/153/24

birli : <<birliK¹+i -1-

b.+ diK I/119/28

<<birliK²+i -1-

ā_ile b. yapardı I/121/16

birleş - : Ayrı şeyler olmaktan çıkıp bir olmak, bir bütün hâlini almak. -2-

b.- diK I/86/66

b.- tik I/86/65

birleşdir - : Ayrı şeyler olmaktan çıkarıp bir şey durumuna getirmek, kaynaştır-mak. -1-

b.- iz II/39/43

birli : bk. birliK¹ -1-

b.+ yiz I/129/55

birliK : 1. Tek, bir olma durumu, vahda-niyet. -3-

b. I/93/24

b.+ den I/18/50

2. Belli bir amaç etrafında birleşenlerin meydana getirdiği topluluk, kuruluş.

3. Birlikte olma durumu, beraberlik, iş-tirak.

birlikte : Bir arada, beraberce, hep be-ra-ber. -2-

b. I/59/27, I/90/63

biro : büro -1-

b.+ dan II/02/21

birsi : bk. biri -1-

b. II/19/82

bis : bk. bir¹ -3-

b. sene I/24/33, I/24/34

b. senē I/24/35

biS : bk. biz -190-

b. I/01/08, I/02/22, I/02/23, I/02/53, I/02/60, I/03/105, I/03/53, I/06/63, I/07/11, I/07/58, I/07/92, I/08/83, I/09/49, I/10/09, I/10/119, I/10/44, I/10/96, I/100/35, I/105/28, I/11/74, I/110/40, I/111/58, I/111/60, I/112/51, I/112/58, I/112/76, I/113/03, I/120/46, I/122/66, I/124/21, I/129/64, I/129/66, I/13/30, I/131/23, I/132/28, I/133/15, I/133/54, I/133/59, I/138/19, I/146/36, I/146/85, I/147/17, I/149/60, I/15/86, I/150/33, I/151/39, I/152/75, I/153/121, I/154/12, I/154/43, I/155/62, I/157/09, I/157/17, I/158/29, I/160/07, I/17/90, I/19/22, I/20/42, I/20/56, I/20/72, I/22/41, I/26/47, I/32/64, I/34/13, I/36/72, I/36/75, I/37/08, I/39/74, I/40/15, I/40/26, I/40/56, I/41/11, I/41/34, I/41/75, I/49/51, I/50/25, I/50/59, I/51/19, I/51/69, I/52/25, I/53/61, I/55/57, I/56/45, I/59/37, I/68/43, I/70/34, I/70/48, I/70/77, I/71/30, I/72/73, I/72/77, I/73/11, I/73/55, I/73/56, I/73/58, I/74/38, I/74/77, I/76/71, I/76/77, I/77/19, I/77/24, I/79/76, I/79/84, I/80/47, I/81/10, I/81/56, I/81/61, I/86/51, I/88/51, I/90/14, I/90/30, I/90/74, I/91/40, I/94/86, I/96/10, I/96/65, II/03/12, II/05/66, II/05/80, II/06/17, II/08/04, II/08/34, II/08/44, II/11/31, II/11/32, II/11/54, II/11/58, II/12/09, II/12/33, II/12/62, II/12/70, II/12/73, II/13/18, II/15/65, II/15/80, II/19/85, II/21/26, II/22/78, II/23/134, II/23/198, II/23/204, II/23/82,

II/24/14, II/24/51, II/25/100, II/25/98,
II/28/26, II/28/60, II/29/25, II/29/34,
II/29/58, II/29/95, II/30/27, II/30/30,
II/30/46, II/37/64, II/38/71, II/39/148

b.+ çe I/61/03

b.+ Çe II/21/24

b.+ den I/53/57

b.+ e I/43/33, II/23/147

b.+ ē I/33/16

b.+ i I/53/46, I/88/40, II/08/12

b.+ im I/08/109, I/10/26, I/146/06,
I/152/36, I/157/68, I/17/80, I/53/46,
I/72/66, I/79/80, I/86/38, II/19/33, II/20/09,
II/23/28, II/30/19, II/30/38, II/31/10,
II/31/24, II/31/39

b.+ ler I/112/67

b. yapardıK I/08/52

bîS : bk. biz -1-

b. II/11/59

bîS : bk. biz -2-

b. I/102/92, I/150/44

bisāl : bk. isāl -1-

b. I/48/73

bismillā_īrahmanīrahīm : “Bağışlayan
ve esirgeyen Allah’ın adıyla” anlamına ge-
len besmele sözü. -1-

b. I/30/31

bist : bk. pist -1-

b. pist I/100/34

bisünnü : bk. bî_sürü -1-

b. I/08/20

bî_sürü : Birçok, çok sayıda, bir yığın -4-

b. I/48/80, II/23/151, II/23/68, II/25/80

bîş - : bk. biç- -58-

b.- dî_i I/01/21

b.- dik I/79/23

b.- dikden II/22/59

bîş - : bk. piş-¹ -55-

b.- ėnden I/121/56

b.- cek I/100/29

b.- ceK I/100/28, I/100/29

b.- cig II/25/52

b.- dî I/148/33

b.- di I/27/72

b.- dikken I/36/55

b.- dikten I/90/22

b.- dim I/127/47

b.- ē I/148/26, I/30/24

b.- ėdi II/16/61

b.- en I/18/42

b.- er I/121/90, I/127/46, I/129/68,
I/26/08, I/44/78, I/44/79, I/69/106, II/11/09

b.- ėr I/08/39, I/127/51, I/145/74

b.- erdi I/125/65, I/128/14, I/128/37,
I/13/11

b.- ėrdi I/151/13, I/60/44, II/23/54

b.- ėrđi I/151/13

b.- iciK I/100/30

b.- inciyesiye I/121/56

b.- ir I/90/18

b.- iriñ I/13/12

b.- iyo I/106/53, I/132/26, I/44/80,
I/76/35, I/90/17

b.- iyö I/90/17

b.- iyö II/06/43

b.- iyor I/119/50

b.- mez I/127/44

b.- miş I/100/23, I/100/29

b.- Tikten I/44/78

bk. piş-² -1-

b.- meyceK I/48/11

bîş : bk. beş -3-

b. I/42/62, I/59/03, II/31/21

bîş : bk. bir³ -1-

b. I/68/26

bîş : bk. biz -1-

b. II/29/11

bîşî - : bk. pişir- -1-

b.- ceñ I/30/45

bîşdir - : bk. pişir- -1-

b.- icđim I/87/67

bîşer : bk. biçer -3-

b. II/01/30

- b.+ e I/37/23
b.+ i I/37/23
bişi - : bk. pişir- -3-
b.- dīmiz II/32/67
b.- dīñ II/32/111
b.- dim II/12/34
bişik : bk. pişig -1-
b. I/100/30
bişir - : bk. pişir- -160-
b. I/28/19, I/44/26, I/49/14, I/49/20
b.- ī I/130/64
b.- īydig II/25/51
b.- īz II/33/27
b.- cīmiz I/102/59
b.- cem II/33/29
b.- cēñ I/49/76
b.- dīmizden I/10/33
b.- dīmizi II/08/119
b.- di I/39/08
b.- di_i II/29/42
b.- dig II/11/60
b.- dik II/25/28
b.- dikten I/90/16
b.- dikTen I/70/44
b.- dilē I/30/55
b.- dim I/01/58, I/134/24, I/88/36, I/88/37, I/88/47
b.- diniyin I/130/80
b.- esiye I/96/54
b.- i I/125/16, I/129/32, I/136/25, I/39/07, I/51/47, I/88/52
b.- icekler I/119/74
b.- idī I/91/77
b.- idi I/113/98, II/16/23
b.- idig I/04/42, I/58/26
b.- idik I/02/49, I/134/28, II/08/83, II/11/56, II/12/18
b.- idiK I/151/16, II/08/114, II/08/44
b.- ike I/49/74
b.- ilcek I/121/61
b.- ilēdi II/06/44
b.- iler I/132/26
b.- ilerdī et I/128/16
b.- ili I/121/61
b.- ilir I/109/10, I/121/61
b.- illē II/08/129, II/32/23, II/32/57
b.- illē bol ġani II/08/116
b.- illerdi I/128/13, I/25/68
b.- im I/08/44, I/125/55, I/132/48, II/08/89
b.- imen I/36/62
b.- iñ I/04/36
b.- ip I/08/44
b.- ir I/07/49, I/109/11, I/121/53, I/129/31, II/08/118
b.- irīn II/33/26
b.- irdi I/25/68
b.- irdig I/34/58
b.- iriS I/130/58, I/130/59, I/130/63, I/130/64, I/130/67
b.- iriz I/116/29, I/116/42, I/130/65, I/130/71, I/26/50, I/26/53, I/26/56, I/26/58, II/33/55
b.- iṛkene I/28/48
b.- iṛşiniz I/40/37
b.- iṛTi I/04/38
b.- iS I/48/06, I/70/41, I/79/79, I/79/90, I/79/91
b.- isen I/106/46
b.- isin I/121/53, II/15/89
b.- isiñ I/152/86, I/31/12, I/79/82, I/96/55
b.- isiñiz II/32/80
b.- ivereyin I/28/19, I/28/20
b.- iydiK I/02/65
b.- iydik I/02/67
b.- iydiK I/29/22
b.- iyo I/87/68, I/96/40
b.- iyōduk I/44/15
b.- iyon II/29/61
b.- iyon I/09/36, I/79/94
b.- iyordum I/09/43

b.- iyoğüm I/09/48

b.- iyōrum I/09/46

b.- iyorun II/33/29

b.- iyoruz I/107/71

b.- iyoS II/21/84

b.- iyosuñ I/34/67

b.- iyyz I/93/61

b.- iyöz I/09/40

b.- iyum II/12/59

b.- iz I/04/40, I/116/28, I/130/58, I/148/53, I/31/06, I/31/08, I/36/56, I/36/60, I/51/40, I/51/42, I/59/88, I/70/44, I/70/50, I/79/90, I/79/91, II/08/127, II/32/107, II/32/115, II/32/67, II/32/68, II/32/76, II/32/91

b.- meK I/118/10

b.- meyiz I/02/68

b.- sek I/116/11

bişir - : bk. pişir- -4-

b.- isiñ I/71/27

b.- iydig I/30/42

b.- iydig et I/30/42

b.- iyoS I/50/12

bişird - : bk. pişird- -1-

b.- iris II/39/38

bişirgeç : Ocakta börek pişirmeye yarayan alet. -3-

b. I/130/74, I/130/77

bişirim : Bir defada pişecek miktar. -1-

b. I/127/33

bişirmē : bk. pişirmi -1-

b. I/23/40

bişirmi : bk. pişirmi -1-

b.+ ye I/130/74

bişme : Pişmek işi. -6-

b. I/79/87

b.+ si I/49/77

b.+ sini I/127/52, I/79/86

b.+ siS I/79/87

b. yaparS I/79/77

bişmek : Bişmek, (ekin, ot vb.ni) (orak, tırpan ve makine ile) kesmek işi. -1-

b.+ lē I/79/01

bişmi : bk. bişme -1-

b.+ ye I/103/28

bişmiş : bk. pişmiş -2-

b. I/132/18, II/16/09

bişTir - : bk. pişir- -2-

b.- din I/54/58, I/54/59

bit - **I** : 1. Sona ermek, tamamlanmak. -104-

b.- ē II/27/18

b.- ēdi I/145/60, II/34/46

b.- er I/113/21, I/125/44, I/125/92, I/138/85, I/41/58

b.- eḡ I/59/35, II/23/56

b.- ēr I/41/58

b.- erdi I/41/52, I/71/15, I/94/66, I/94/70, II/16/29, II/16/48

b.- eḡdi I/82/15, II/35/32

b.- ērdi verilirdi II/13/63

b.- ērlēdi II/07/143

b.- esiye II/27/40

b.- esiye II/27/42

b.- i I/07/28

b.- ince I/36/20, I/78/44

b.- inci II/07/26

b.- ip I/90/56

b.- iyo I/106/51, I/85/50, I/97/57, II/03/30

b.- iyō I/149/52, I/78/33, I/90/62, I/97/55

b.- iyodu I/78/30, II/35/33, II/35/49

b.- iyōdu II/06/41

b.- iyor I/131/51

b.- mez II/36/14

b.- miş I/56/25, I/67/10

yetmiş işiñ b.- miş I/67/21

b.- miyōdu I/103/34

b.- tī I/74/91

b.- Tī I/87/103, I/98/10, II/04/62

b.- ti I/147/16, I/157/60, I/28/18, I/32/79, I/60/46, I/78/53, II/08/129, II/19/12, II/19/29, II/20/18, II/27/42, II/38/56, II/39/18

b.- Ti I/03/104, I/07/08, I/10/03, I/10/45, I/10/66, I/102/68, I/103/31, I/104/17, I/104/18, I/124/22, I/143/69, I/145/57, I/149/51, I/152/23, I/153/69, I/153/90, I/157/44, I/157/55, I/39/102,

I/64/45, I/64/46, I/69/35, I/69/38, I/69/41, I/72/19, I/74/43, I/81/67, I/81/68, I/87/113, I/91/42, I/98/22, II/23/74, II/38/56

b.- Tikden I/155/20, II/25/63

b.- t̃ikden I/59/46

b.- TikTen I/106/64

2. Tükenmek, kalmamak. -45-

b.- cek I/52/70

b.- c̃ek I/153/105

b.- d̃iydi I/06/67

b.- ē I/08/09

b.- enec̃eg I/05/48

b.- er I/125/32, I/47/40

b.- ērdi I/94/71

b.- ēse II/37/113

b.- esiyi II/06/31

b.- inc̃i II/06/25

b.- ince I/10/30

b.- med̃i I/75/26

b.- meS I/125/32, II/16/97

b.- mez I/125/32, II/06/31, II/08/75

b.- miş II/08/75

b.- miyo I/83/37

b.- miyō I/83/36

b.- miyodu II/19/147

b.- sin II/08/75

b.- t̃i I/32/50

b.- T̃i II/26/35

b.- ti I/32/50, I/74/68, II/37/106

b.- Ti I/07/100, I/07/75, I/158/61, I/18/80, I/27/37, I/50/04, I/69/02, I/70/14, I/72/32, I/72/43, II/05/68, II/06/31, II/23/42, II/26/02, II/26/54, II/26/55

3. Çok yorulmak, kuvveti ve dayanacak gücü kalmamak. -2-

b.- tik I/28/18

b.- Tim I/159/50

bit - II : (Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek. -8-

b.- er I/139/55, I/54/30

b.- erdi I/96/84

b.- iyo I/96/85

b.- iyoru I/54/30

b.- mezdi I/96/86

yannıK ot b.- ēr mi I/52/95

biṭ - : bk. bit- I² -1-

b.- t̃i I/28/14

bit - : bk. bit- I² -1-

b.- Ti I/06/35

biṭ - : bk. bit- I¹ -2-

b.- e II/33/56

bk. bit- I²

b.- Ti I/68/55

bit : İnsan ve birçok hayvan vücudunda dış asalak olarak yaşayıp kanlarını emen, renksiz, sert derili, ısırıcı, tifüs, humma, veba gibi tehlikeli hastalıkları aşılayan, vücutta yerleştiği yere göre baş biti, kasık biti, vücut biti gibi isimler alan kanatsız ufak böcek, kehle. -6-

b. I/136/34, I/136/35

b.+ ler I/25/60

b.+ leṭ I/126/60

b.+ Ten I/126/40

biṭ : bk. bit -1-

b. I/136/34

biti - : bk. bitir- -2-

b.- di I/155/18

b.- dim I/38/04

biṭin : bk. bütün¹ -1-

b. I/139/15

bitir - : bk. bitir- -1-

b.- di II/25/39

bitir - : Sona erdirmek, tamamlamak. -58-

- b.- cek I/39/101
 b.- cēz I/52/76
 b.- di I/04/70, I/132/04, I/144/75, I/156/45, I/24/64, I/38/58, I/48/26, II/01/10, II/24/44, II/34/11
 b.- dig I/157/03
 b.- dik I/141/03, I/157/02, I/157/03, I/42/60
 b.- diK I/93/47
 b.- diKTen I/05/13
 b.- dile I/19/15, I/54/71, I/83/65, I/153/70
 b.- dilē I/39/68, I/83/64
 b.- dim I/05/14, I/105/05, I/108/08, I/132/02, I/141/02, I/160/18, I/38/04, I/44/28, I/50/04, II/06/03, II/06/53, II/35/03
 b.- diyse I/15/18
 b.- ebildik I/132/03
 b.- ecēz I/41/53
 b.- emedik I/39/103
 b.- emezsem II/24/97
 b.- ene I/64/81
 b.- i I/127/53, I/144/70, I/17/68
 b.- idik I/131/42
 b.- im II/33/82
 b.- ince I/07/09
 b.- ĩsem II/24/97
 b.- iydik I/41/53
 b.- iyoduĭ I/90/55
 b.- iyodum I/73/73
 b.- iyolla II/14/46
 b.- medim II/39/82
 b.- miş I/35/54, I/89/21
 b.- sek I/39/103

bitir - : bk. bitir- -4-

b.- dim I/156/16, I/31/02, I/31/03

b.- diĭ I/07/08

bitişik : Birbirine dokunacak kadar yaklaş-
 mış veya yapışmış olan, merbut. -1-

b. I/161/49

bitlen - : (İnsan, hayvan, bitki, tahıl için)
 Üzerinde bit peyda olmak. -3-

b.- dim I/25/58

b.- irmişdi I/126/41

bitlendir - : Bitlenmesine sebep ol-
 mak. -1-

b.- dim I/91/60

bitme : Bitmek işi. -1-

b.+ si I/97/51

bitüm : bk. bütün¹ -1-

b. II/08/97

bitün : bk. bütün¹ -1-

b. II/13/38

bitün : bk. bütün¹ -2-

b. II/05/54,

bk. bütün²

b. II/23/57

biyen - : bk. bēġen- -2-

b.- medilē II/14/51

b.- miş I/25/17

biyeS : bk. bu_{ez} -1-

b. I/20/57

biyez : bk. bu_{ez} -7-

b. I/119/40, I/120/39, I/120/62, I/28/54,
 I/35/56, I/63/05, I/63/17

biyez : bk. bu_{ez} -5-

b. I/06/91, I/08/05, I/08/125, I/08/52,
 I/08/70

biygir : bk. beygir -1-

b.+ leri II/20/46

biyöl : İçine toprak doldurulup tohum eki-
 len kap. -2-

b.+ leri II/38/32

biz : Çoĭul birinci şahsı gösterir. -1819-

b. I/01/14, I/01/17, I/01/67, I/02/19,
 I/02/21, I/02/24, I/02/34, I/03/48, I/03/51,
 I/03/55, I/03/82, I/03/84, I/04/40, I/06/100,
 I/06/128, I/06/139, I/06/140, I/06/70,
 I/06/90, I/06/97, I/07/104, I/07/24, I/07/34,
 I/07/50, I/07/65, I/07/85, I/07/99, I/08/37,
 I/08/50, I/08/76, I/09/09, I/09/25, I/09/40,
 I/09/63, I/10/01, I/10/108, I/10/26, I/10/79,
 I/10/98, I/100/26, I/100/34, I/100/35,
 I/100/44, I/101/18, I/102/30, I/102/44,
 I/102/58, I/102/59, I/103/10, I/103/11,

I/103/24, I/103/38, I/103/39, I/103/45, I/17/68, I/17/85, I/18/32, I/19/02, I/19/03,
 I/103/46, I/103/51, I/105/29, I/105/55, I/19/05, I/19/11, I/19/14, I/19/18, I/20/48,
 I/105/59, I/105/62, I/106/07, I/106/09, I/20/49, I/20/66, I/20/90, I/21/77, I/21/97,
 I/106/13, I/106/14, I/106/40, I/106/42, I/23/25, I/23/57, I/24/39, I/24/63, I/24/68,
 I/106/45, I/106/46, I/106/73, I/108/50, I/26/49, I/26/57, I/26/64, I/26/68, I/27/28,
 I/11/39, I/11/92, I/110/21, I/110/22, I/27/47, I/28/04, I/28/18, I/28/29, I/28/31,
 I/110/33, I/110/36, I/110/39, I/110/57, I/28/48, I/29/14, I/30/15, I/30/45, I/31/11,
 I/111/08, I/111/111, I/111/116, I/111/119, I/31/18, I/31/24, I/31/28, I/31/33, I/31/57,
 I/111/38, I/111/63, I/111/85, I/111/94, I/31/62, I/31/63, I/31/64, I/31/68, I/32/40,
 I/114/38, I/116/03, I/116/21, I/116/27, I/32/45, I/33/102, I/33/108, I/33/109,
 I/116/44, I/119/28, I/119/29, I/119/32, I/33/111, I/33/15, I/33/45, I/33/51, I/33/52,
 I/119/56, I/12/03, I/12/26, I/120/15, I/33/70, I/33/78, I/34/41, I/34/57, I/34/65,
 I/120/16, I/120/19, I/120/43, I/120/46, I/35/10, I/35/34, I/35/57, I/36/59, I/36/74,
 I/120/57, I/121/10, I/121/102, I/121/27, I/38/24, I/38/27, I/38/33, I/38/34, I/39/05,
 I/121/28, I/121/45, I/121/95, I/121/97, I/39/105, I/39/16, I/39/57, I/40/04, I/40/12,
 I/122/19, I/122/60, I/122/63, I/122/64, I/40/20, I/40/24, I/40/30, I/40/42, I/40/68,
 I/122/77, I/122/80, I/123/40, I/124/28, I/40/74, I/40/75, I/40/78, I/41/19, I/41/32,
 I/124/34, I/124/40, I/124/42, I/125/16, I/41/38, I/41/51, I/41/68, I/41/78, I/42/29,
 I/125/17, I/125/37, I/125/40, I/126/25, I/42/30, I/42/33, I/42/39, I/42/70, I/44/08,
 I/126/37, I/126/39, I/126/53, I/127/43, I/44/16, I/44/31, I/44/40, I/44/61, I/44/69,
 I/128/75, I/129/15, I/129/30, I/129/35, I/44/87, I/44/88, I/46/132, I/46/49, I/46/53,
 I/129/42, I/129/43, I/129/44, I/129/49, I/48/04, I/48/72, I/49/06, I/49/16, I/49/24,
 I/130/31, I/130/49, I/131/16, I/131/34, I/49/28, I/49/30, I/49/34, I/49/36, I/49/37,
 I/131/42, I/132/29, I/132/51, I/133/13, I/49/40, I/49/50, I/49/66, I/49/72, I/50/28,
 I/133/16, I/133/18, I/133/38, I/133/60, I/50/47, I/50/62, I/51/08, I/51/39, I/51/40,
 I/134/31, I/135/04, I/135/21, I/135/37, I/51/55, I/51/56, I/51/64, I/52/06, I/52/19,
 I/138/06, I/138/08, I/138/103, I/138/104, I/52/58, I/52/96, I/52/97, I/53/27, I/53/30,
 I/138/119, I/138/129, I/138/46, I/138/51, I/53/32, I/53/42, I/53/44, I/53/73, I/53/80,
 I/138/61, I/138/62, I/138/76, I/138/97, I/54/34, I/55/17, I/55/23, I/55/37, I/55/55,
 I/139/06, I/14/39, I/14/50, I/14/54, I/140/20, I/56/47, I/56/65, I/56/76, I/58/24, I/58/34,
 I/140/39, I/140/40, I/140/42, I/140/54, I/58/61, I/59/68, I/60/48, I/60/56, I/61/02,
 I/141/10, I/141/19, I/142/40, I/142/47, I/61/22, I/61/29, I/61/47, I/61/55, I/61/57,
 I/144/02, I/144/43, I/144/44, I/144/45, I/61/61, I/61/72, I/62/34, I/63/33, I/63/49,
 I/144/73, I/144/77, I/145/100, I/145/29, I/63/55, I/64/110, I/64/132, I/64/135,
 I/145/93, I/146/23, I/146/29, I/146/32, I/64/89, I/65/06, I/65/44, I/66/47, I/67/07,
 I/146/39, I/146/40, I/146/67, I/148/04, I/67/26, I/68/23, I/69/19, I/69/29, I/69/63,
 I/149/56, I/149/68, I/15/08, I/15/11, I/70/07, I/70/08, I/71/26, I/71/30, I/71/32,
 I/15/58, I/15/59, I/15/60, I/15/89, I/15/96, I/71/36, I/71/39, I/71/53, I/71/62, I/72/19,
 I/150/03, I/150/09, I/150/10, I/150/13, I/72/28, I/72/35, I/72/55, I/72/67, I/73/10,
 I/150/16, I/150/30, I/150/36, I/151/37, I/73/13, I/73/23, I/73/24, I/73/29, I/73/31,
 I/152/15, I/153/109, I/153/11, I/153/17, I/73/40, I/73/51, I/74/04, I/74/08, I/74/20,
 I/153/41, I/153/46, I/154/05, I/154/27, I/74/25, I/74/44, I/74/52, I/74/60, I/76/55,
 I/154/47, I/154/70, I/155/21, I/155/32, I/76/61, I/76/66, I/76/70, I/76/82, I/76/92,
 I/155/35, I/155/37, I/155/52, I/155/54, I/76/99, I/77/27, I/77/43, I/77/54, I/77/57,
 I/155/57, I/155/59, I/156/20, I/156/25, I/77/61, I/77/71, I/79/08, I/79/81, I/80/05,
 I/157/17, I/157/28, I/157/42, I/157/60, I/80/15, I/80/44, I/80/52, I/80/53, I/80/65,
 I/157/75, I/157/85, I/158/25, I/158/29, I/80/67, I/81/47, I/83/10, I/83/37, I/83/72,
 I/159/13, I/159/33, I/159/35, I/16/20, I/83/73, I/84/18, I/85/14, I/85/17, I/85/24,
 I/16/26, I/16/44, I/16/57, I/161/19, I/161/34, I/86/04, I/86/07, I/86/39, I/86/65, I/87/107,
 I/17/08, I/17/10, I/17/20, I/17/60, I/17/67, I/87/43, I/87/47, I/88/07, I/88/10, I/88/12,

I/88/19, I/88/41, I/89/12, I/90/25, I/90/26, I/90/28, I/90/31, I/91/03, I/91/26, I/91/34, I/91/45, I/91/48, I/91/55, I/91/74, I/91/76, I/93/27, I/93/29, I/93/40, I/93/47, I/93/64, I/94/21, I/95/65, I/97/20, I/97/21, I/97/44, I/98/04, I/98/102, I/98/127, I/98/130, I/98/54, I/98/84, I/99/31, II/01/07, II/01/35, II/01/51, II/01/88, II/02/53, II/02/83, II/03/15, II/03/34, II/04/81, II/05/17, II/05/59, II/05/86, II/05/87, II/05/95, II/05/97, II/06/04, II/06/18, II/06/22, II/07/118, II/07/119, II/07/127, II/07/129, II/07/132, II/07/17, II/07/32, II/07/41, II/07/46, II/07/74, II/07/84, II/08/09, II/08/107, II/08/11, II/08/13, II/08/19, II/08/20, II/09/88, II/09/93, II/10/102, II/10/104, II/10/81, II/10/86, II/10/87, II/10/98, II/11/06, II/11/17, II/11/42, II/11/45, II/11/50, II/11/65, II/12/03, II/12/12, II/12/20, II/12/28, II/12/33, II/12/63, II/12/65, II/12/84, II/13/15, II/14/35, II/14/52, II/14/56, II/14/85, II/14/87, II/14/97, II/15/47, II/15/65, II/15/66, II/15/74, II/15/90, II/16/10, II/16/105, II/16/12, II/16/31, II/17/66, II/17/69, II/18/35, II/18/36, II/19/114, II/19/115, II/19/123, II/19/127, II/19/156, II/19/164, II/19/20, II/19/22, II/19/31, II/19/47, II/19/49, II/19/55, II/19/57, II/19/69, II/19/81, II/19/93, II/20/01, II/20/03, II/20/04, II/20/41, II/20/42, II/20/51, II/20/52, II/20/58, II/20/59, II/20/63, II/20/68, II/20/70, II/20/77, II/20/84, II/21/04, II/21/46, II/21/47, II/22/70, II/23/01, II/23/123, II/23/124, II/23/125, II/23/13, II/23/140, II/23/142, II/23/32, II/23/33, II/24/10, II/24/20, II/24/34, II/24/41, II/24/49, II/24/80, II/25/21, II/25/39, II/25/72, II/25/74, II/25/88, II/25/93, II/26/11, II/26/31, II/28/02, II/28/27, II/28/92, II/29/09, II/29/103, II/29/13, II/29/65, II/29/98, II/30/17, II/30/57, II/31/05, II/31/06, II/31/09, II/31/12, II/31/24, II/31/34, II/32/105, II/32/135, II/32/25, II/32/51, II/32/61, II/33/09, II/33/42, II/33/81, II/34/09, II/34/12, II/34/42, II/35/04, II/35/101, II/35/36, II/35/79, II/35/91, II/37/04, II/37/24, II/37/26, II/37/72, II/37/75, II/37/78, II/37/79, II/37/82, II/38/100, II/38/12, II/38/13, II/38/14, II/38/15, II/38/17, II/38/18, II/38/19, II/38/20, II/38/25, II/38/27, II/38/29, II/38/30, II/38/31, II/38/36, II/38/40, II/38/46, II/38/59, II/38/69, II/38/79, II/38/86, II/39/183, II/39/47, II/39/94, I/105/30, I/105/31, II/25/71, I/02/56, II/21/35, II/24/51, I/98/122, I/98/87, I/102/13, II/37/105, I/71/61, I/71/62, I/64/97
 b.+ ē I/139/36
 b.+ ī I/34/42, II/14/44, II/38/106, II/38/96
 b.+ de I/06/147, I/07/14, I/07/62, I/10/49, I/102/12, I/105/31, I/105/63, I/11/40, I/120/50, I/125/40, I/125/62, I/129/05, I/129/13, I/148/65, I/157/29, I/158/07, I/25/30, I/56/61, I/56/63, I/60/03, I/61/61, I/66/01, I/67/08, I/69/15, I/69/26, I/71/53, I/77/28, I/92/14, II/04/40, II/10/73, II/12/83, II/13/23, II/19/108, II/19/116, II/23/123, II/24/52, II/38/113, I/90/73
 b.+ dē I/02/63, I/07/55, I/76/16
 b.+ dekī I/157/35
 b.+ den I/06/132, I/109/32, I/125/20, I/129/40, I/135/34, I/135/35, I/138/126, I/138/128, I/14/49, I/14/54, I/150/12, I/157/29, I/27/23, I/29/14, I/39/78, I/56/15, I/59/34, I/73/08, I/75/36, I/83/48, II/09/36, II/10/61, II/19/69, II/23/103, II/32/135, II/34/14, II/34/15, II/34/65, II/38/116, II/38/96
 b.+ ðen I/11/08
 b.+ di I/04/43, II/18/36
 b.+ diydi II/14/96
 b.+ e I/06/115, I/06/91, I/10/102, I/10/118, I/100/21, I/11/28, I/110/28, I/111/105, I/112/79, I/112/81, I/125/15, I/125/19, I/131/02, I/133/62, I/133/63, I/139/36, I/142/34, I/144/44, I/144/73, I/144/77, I/145/60, I/149/70, I/15/41, I/152/76, I/155/36, I/157/85, I/158/08, I/23/25, I/25/06, I/27/25, I/27/26, I/38/25, I/39/38, I/39/59, I/40/29, I/44/91, I/47/32, I/47/34, I/48/31, I/49/33, I/50/45, I/50/85, I/52/34, I/52/41, I/52/81, I/52/92, I/56/55, I/58/34, I/59/74, I/59/75, I/60/103, I/64/133, I/69/100, I/69/99, I/76/65,

I/77/27, I/77/53, I/77/54, I/77/67, I/83/46, I/111/105, I/111/45, I/111/93, I/113/51,
 I/90/28, I/90/57, I/95/44, II/06/29, II/12/24, I/115/33, I/117/09, I/117/10, I/117/23,
 II/14/79, II/19/127, II/19/129, II/19/22, I/117/36, I/117/53, I/12/21, I/12/30, I/12/32,
 II/21/83, II/23/143, II/25/72, II/25/76, I/12/40, I/120/03, I/120/43, I/120/47,
 II/29/15, II/33/45, II/35/102, I/49/35, I/121/110, I/121/30, I/121/37, I/121/99,
 I/126/17, I/144/72, I/23/70 I/122/24, I/122/34, I/122/42, I/122/43,
 b.+ ě II/20/68 I/122/56, I/124/13, I/124/27, I/125/58,
 b.+ ē I/159/45, I/50/40, I/53/79, I/91/55, I/126/20, I/126/25, I/127/21, I/127/53,
 I/95/74, II/13/17, II/38/76 I/128/24, I/128/48, I/129/05, I/129/52,
 b.+ e nè I/72/34 I/129/61, I/130/06, I/130/31, I/131/11,
 b.+ i I/06/92, I/110/27, I/113/61, I/131/12, I/131/33, I/131/34, I/131/37,
 I/114/37, I/114/38, I/117/12, I/119/29, I/132/47, I/133/55, I/133/57, I/133/61,
 I/120/19, I/121/103, I/121/28, I/122/60, I/133/62, I/133/63, I/135/04, I/135/11,
 I/124/24, I/126/61, I/130/05, I/138/07, I/135/16, I/135/34, I/135/39, I/137/07,
 I/138/130, I/145/05, I/145/13, I/145/14, I/138/56, I/138/73, I/138/76, I/138/96,
 I/149/47, I/15/08, I/153/17, I/16/36, I/139/14, I/139/15, I/139/44, I/14/25,
 I/33/118, I/34/45, I/38/52, I/39/12, I/45/15, I/14/51, I/14/53, I/140/15, I/140/24,
 I/45/16, I/47/63, I/48/65, I/53/78, I/56/73, I/140/27, I/141/05, I/142/05, I/142/37,
 I/75/75, I/77/29, I/77/66, I/79/11, I/80/52, I/142/38, I/142/56, I/143/61, I/144/38,
 I/90/36, I/95/51, II/02/24, II/02/25, I/144/55, I/144/81, I/145/25, I/145/26,
 II/02/62, II/05/66, II/05/87, II/06/70, I/145/32, I/145/98, I/146/04, I/147/29,
 II/07/29, II/08/09, II/08/10, II/08/13, I/147/43, I/148/63, I/148/64, I/149/04,
 II/11/48, II/11/50, II/12/40, II/16/42, I/149/20, I/149/39, I/149/40, I/149/45,
 II/20/47, II/20/52, II/20/57, II/22/88, I/149/47, I/149/49, I/149/65, I/149/71,
 II/25/115, II/29/19, II/34/78, II/38/20, I/15/19, I/150/07, I/150/18, I/150/32,
 II/38/61, II/38/62, II/38/97, I/38/20 I/151/11, I/151/20, I/151/26, I/152/108,
 b.+ ĭ I/05/24, I/05/25 I/153/09, I/153/112, I/153/14, I/153/39,
 b.+ idik I/140/54, II/14/35 I/153/57, I/153/58, I/153/59, I/153/68,
 b.+ im I/01/27, I/01/61, I/01/81, I/01/93, I/154/12, I/154/27, I/155/60, I/155/63,
 I/02/02, I/02/06, I/02/12, I/02/18, I/02/21, I/155/93, I/156/19, I/156/63, I/157/09,
 I/02/25, I/02/54, I/02/55, I/02/60, I/02/63, I/157/21, I/157/37, I/157/75, I/158/37,
 I/03/105, I/03/108, I/03/109, I/03/27, I/158/51, I/158/55, I/159/15, I/159/26,
 I/03/46, I/03/49, I/03/55, I/03/59, I/03/69, I/16/01, I/16/15, I/16/56, I/161/43,
 I/03/73, I/03/83, I/04/03, I/04/14, I/04/27, I/161/47, I/17/07, I/17/10, I/17/55, I/17/61,
 I/04/30, I/04/38, I/04/51, I/04/54, I/05/07, I/17/65, I/17/82, I/17/83, I/18/07, I/18/35,
 I/05/23, I/05/24, I/05/34, I/05/35, I/05/37, I/18/75, I/20/101, I/20/85, I/20/86, I/21/59,
 I/05/43, I/05/45, I/06/132, I/06/31, I/06/59, I/21/74, I/21/78, I/23/32, I/23/36, I/23/46,
 I/07/07, I/07/102, I/07/25, I/07/61, I/07/85, I/23/60, I/23/61, I/23/67, I/24/20, I/24/53,
 I/07/90, I/08/18, I/08/40, I/09/71, I/100/04, I/24/55, I/25/04, I/25/05, I/25/23, I/25/28,
 I/100/06, I/100/20, I/101/16, I/101/18, I/27/14, I/27/58, I/28/05, I/28/23, I/30/49,
 I/101/19, I/102/06, I/102/11, I/102/13, I/30/56, I/31/03, I/31/14, I/31/18, I/31/23,
 I/102/89, I/103/13, I/103/25, I/103/35, I/31/24, I/31/49, I/31/50, I/31/53, I/31/55,
 I/103/40, I/104/57, I/105/12, I/105/21, I/31/57, I/31/60, I/31/61, I/31/63, I/32/16,
 I/105/28, I/105/59, I/106/57, I/106/67, I/32/21, I/32/38, I/32/39, I/32/40, I/32/43,
 I/108/39, I/11/05, I/11/06, I/11/12, I/11/22, I/32/60, I/32/72, I/32/75, I/32/84, I/32/94,
 I/11/24, I/11/25, I/11/29, I/11/32, I/11/40, I/33/109, I/33/123, I/33/63, I/33/74,
 I/11/74, I/110/15, I/110/39, I/110/43, I/33/75, I/34/13, I/34/16, I/34/19, I/34/20,
 I/110/48, I/110/61, I/111/103, I/111/104, I/34/34, I/34/42, I/34/56, I/34/68, I/34/71,
 I/35/22, I/35/35, I/35/49, I/35/54, I/35/59, I/36/16, I/36/30, I/36/48, I/36/59, I/36/71,

I/36/75, I/37/09, I/38/37, I/38/43, I/39/103, II/12/06, II/12/20, II/12/42, II/12/66,
 I/39/104, I/39/53, I/39/58, I/39/80, I/40/73, II/12/71, II/12/77, II/13/06, II/13/09,
 I/41/17, I/41/25, I/41/26, I/41/79, I/42/10, II/13/41, II/14/44, II/17/01, II/17/24,
 I/44/20, I/44/41, I/44/48, I/44/66, I/44/67, II/17/60, II/17/90, II/18/17, II/18/21,
 I/44/68, I/44/77, I/46/20, I/47/05, I/47/65, II/18/22, II/19/06, II/19/10, II/19/104,
 I/48/15, I/48/31, I/48/47, I/49/32, I/49/39, II/19/12, II/19/126, II/19/128, II/19/143,
 I/49/44, I/49/52, I/49/54, I/49/56, I/49/57, II/19/146, II/19/157, II/19/161, II/19/20,
 I/50/40, I/50/80, I/51/26, I/51/54, I/51/55, II/19/21, II/19/34, II/19/70, II/19/86,
 I/51/74, I/52/11, I/53/38, I/53/57, I/53/62, II/19/93, II/19/98, II/20/17, II/20/40,
 I/53/79, I/53/84, I/56/18, I/56/22, I/56/67, II/21/14, II/21/53, II/21/54, II/23/132,
 I/56/74, I/58/24, I/59/28, I/59/62, I/59/74, II/23/134, II/23/166, II/23/175, II/23/21,
 I/59/83, I/60/46, I/60/49, I/60/56, I/60/65, II/23/210, II/23/32, II/23/36, II/23/38,
 I/61/03, I/61/09, I/61/16, I/61/21, I/61/31, II/23/44, II/23/55, II/23/68, II/24/96,
 I/61/62, I/61/71, I/62/06, I/63/06, I/63/21, II/25/07, II/25/08, II/25/09, II/25/11,
 I/63/25, I/64/116, I/64/41, I/64/50, I/64/60, II/25/13, II/25/15, II/25/16, II/25/17,
 I/65/05, I/65/06, I/65/10, I/67/17, I/68/07, II/25/19, II/25/25, II/25/26, II/25/27,
 I/68/13, I/68/28, I/68/59, I/68/66, I/69/101, II/25/38, II/25/88, II/26/17, II/26/43,
 I/69/103, I/69/18, I/69/39, I/69/40, I/69/42, II/29/02, II/29/03, II/29/104, II/29/23,
 I/69/43, I/69/61, I/69/69, I/69/73, I/69/76, II/29/94, II/29/97, II/30/43, II/31/14,
 I/69/98, I/70/60, I/70/65, I/70/76, I/71/08, II/32/05, II/32/105, II/32/108, II/32/61,
 I/71/81, I/72/05, I/72/09, I/72/21, I/72/22, II/32/77, II/33/17, II/33/58, II/33/60,
 I/72/28, I/72/30, I/72/31, I/72/39, I/72/42, II/34/07, II/34/100, II/34/37, II/34/41,
 I/72/43, I/72/44, I/72/49, I/72/50, I/72/54, II/34/65, II/34/77, II/35/115, II/35/18,
 I/72/55, I/72/67, I/72/68, I/73/09, I/73/26, II/36/14, II/37/105, II/37/115, II/37/23,
 I/73/32, I/73/39, I/73/40, I/73/45, I/73/56, II/37/77, II/38/23, II/38/43, II/38/56,
 I/74/41, I/74/56, I/75/10, I/75/16, I/75/18, II/38/63, II/38/92, II/39/154, II/39/167,
 I/75/27, I/75/33, I/75/34, I/75/37, I/76/16,
 I/76/17, I/76/18, I/76/37, I/76/53, I/76/83,
 I/77/10, I/77/13, I/77/16, I/77/22, I/77/58,
 I/78/17, I/78/39, I/78/48, I/78/51, I/79/01,
 I/79/05, I/79/24, I/79/56, I/79/71, I/80/30,
 I/81/47, I/82/11, I/82/31, I/83/07, I/83/09,
 I/83/35, I/83/59, I/83/64, I/83/67, I/83/73,
 I/84/14, I/85/35, I/86/05, I/86/06, I/86/13,
 I/86/35, I/86/45, I/86/62, I/86/63, I/86/64,
 I/86/76, I/87/35, I/89/07, I/89/10, I/92/09,
 I/92/12, I/92/33, I/92/46, I/92/47, I/93/07,
 I/93/22, I/94/79, I/94/80, I/94/87, I/95/20,
 I/96/83, I/97/12, I/97/26, I/97/27, I/97/32,
 I/98/03, I/98/94, I/99/06, I/99/07, I/99/42,
 I/99/60, I/99/68, II/01/13, II/01/79,
 II/02/62, II/02/64, II/02/67, II/02/83,
 II/04/41, II/04/82, II/05/42, II/05/46,
 II/05/96, II/06/12, II/06/69, II/07/131,
 II/07/19, II/07/26, II/07/42, II/07/80,
 II/07/88, II/07/89, II/07/95, II/08/08,
 II/08/09, II/09/17, II/09/27, II/09/49,
 II/09/54, II/09/58, II/09/79, II/10/103,
 II/10/14, II/10/25, II/10/98, II/11/12,
 II/11/16, II/11/24, II/11/44, II/11/45,
 b.+ im I/01/100, I/06/100
 b.+ imkiler I/01/20
 b.+ imidi II/22/12
 b.+ imki I/02/35, I/03/53, I/03/74,
 I/03/77, I/03/78, I/08/68, I/110/21, I/12/32,
 I/120/26, I/124/18, I/138/119, I/138/93,
 I/31/10, I/34/66, I/34/68, I/39/78, I/69/62,
 I/77/23, I/97/47, I/99/42, I/99/43, II/06/19,
 II/06/73, II/23/144
 b.+ imKi I/03/75
 b.+ imkile I/40/15
 b.+ imkilē I/147/22, I/154/27
 b.+ imkilēnden I/44/60
 b.+ imkiler I/109/36, I/12/12, I/97/33
 b.+ imKiler I/96/11
 b.+ imkinde I/03/60
 b.+ imkinden I/124/18
 b.+ imkini I/36/76, II/08/94, II/20/17
 b.+ imkisi I/03/75, I/34/70
 b.+ imnen I/90/30

b.+ inen I/112/58, I/112/60, II/23/31, II/29/37

b.+ inki I/17/08

b.+ lara I/107/30

b.+ lē I/153/14, I/153/23, I/153/38, I/153/61, I/60/93, I/61/15, II/32/136, II/07/80

b.+ lēden I/153/104

b.+ lēṅ I/153/103, I/153/20

b.+ ler I/111/102, I/134/16, I/135/35, I/154/69, I/23/59, I/58/61, I/88/12, II/37/127, II/37/23

b.+ lērde I/55/22

b.+ lere I/11/53, I/23/58

b.+ leri I/06/07, I/101/06, I/139/60

b.+ lerin I/40/09

b.+ leriṅ I/131/30

b.+ lev I/11/09

b.+ nē II/22/88

b.+ nen I/52/01

biz : bk. biz -2-

b. I/153/65

b.+ e I/93/58

biz : bk. biz -6-

b. I/04/56, II/02/84, II/11/18, II/38/39

b.+ im II/08/133, II/08/97

biz : bk. biz -5-

b. I/127/55, I/138/95, I/80/18

b.+ e I/131/35

b.+ i I/80/17

biz : bk. biz -6-

b. I/110/53, I/150/12, I/40/04, I/61/75, II/12/49, II/38/48

bō - : ... İçinde bırakmak, ... ile aşırı derecede doldurmak, ... ile kaplamak, -e garmek. -1-

paraya b.- du I/75/42

bō : bk. bu -1-

b. II/10/20

bo_az : bk. boğaz -3-

b.+ ı I/56/71

b.+ larım II/25/89

b. toklūna I/85/17

bo_ul - : 1. Nefes alamamaktan dolayı ölmek

b.- du I/48/74

2. Nefes alamayacak duruma gelmek, nefesi kesilmek, tıkanmak. -2-

b.- ceK I/76/47

bo_uş - : Boğuşmak, uğraşmak, pençeleşmek, mücadele etmek. -1-

b.- uyóz I/01/14

bó_ün : bk. bugün¹ -1-

b. I/04/68

boba : bk. baba¹ -222-

b. I/11/16, I/121/30, I/125/23, I/131/12, I/137/42, I/15/31, I/56/69, I/64/82, II/13/23, II/13/26, II/15/99

b.+ da I/136/38

b.+ dan I/112/52, I/120/45

b.+ lā I/125/80

b.+ lāmız I/158/21

b.+ lāna I/44/64

b.+ lāniṅ I/158/46

b.+ ları I/121/14, I/137/48, I/153/52, I/156/63, I/89/17, II/17/88

b.+ larımız I/130/52

b.+ larından I/137/46

b.+ m I/01/10, I/01/38, I/01/68, I/05/53, I/09/24, I/11/53, I/110/20, I/110/21, I/110/38, I/110/39, I/110/42, I/112/07, I/112/08, I/112/09, I/112/11, I/113/13, I/113/60, I/116/03, I/119/29, I/120/41, I/120/44, I/121/106, I/122/63, I/122/73, I/126/73, I/13/04, I/135/58, I/139/20, I/14/48, I/140/25, I/141/21, I/141/24, I/142/06, I/149/61, I/149/70, I/152/03, I/152/123, I/153/03, I/18/05, I/18/06, I/18/09, I/35/55, I/35/56, I/38/25, I/42/07, I/49/62, I/49/63, I/50/17, I/50/43, I/56/65, I/67/77, I/73/13, I/73/72, I/78/43, I/86/64, I/88/07, I/91/12, I/93/35, I/93/37, II/03/09, II/03/46, II/05/05, II/06/48, II/06/63, II/09/40, II/14/74, II/25/82, II/26/07, II/29/18, II/29/20, II/39/11, I/09/25

b.+ ma I/09/24

- b.+ mda I/136/36
 b.+ mdan I/91/11, II/16/03, II/16/04, I/140/27
 b.+ mgil I/14/03, I/141/04, I/151/10, I/158/24, I/42/10, I/42/15, I/42/21, II/23/137, II/32/11
 b.+ mgiliñ I/152/05
 b.+ mgillēñ I/80/31
 b.+ mı I/133/46, I/18/10, I/49/63, I/50/19
 b.+ mın I/139/31
 b.+ mına I/88/32
 b.+ mıñ I/01/77, I/01/78, I/09/75, I/10/93, I/120/38, I/133/40, I/133/43, I/133/44, I/133/45, I/133/49, I/20/31, I/24/53, I/24/56, I/34/52, I/68/14, I/68/15, I/86/05, I/91/07, II/06/54, II/09/07, II/09/19, II/23/121, II/29/25
 b.+ mız I/101/06, I/120/47, I/135/34, I/148/03
 b.+ mızıñ I/120/43
 b.+ mla I/126/74
 b.+ mnan I/110/44, I/155/40, II/03/08
 b.+ mnar II/06/35
 b.+ msın I/140/65
 b.+ nıñ I/110/20, I/110/23, I/73/13
 b.+ ñ I/112/77, I/14/28, I/14/69, I/49/67, I/74/23, I/74/97, II/03/46, II/16/53
 b.+ ña I/14/28, I/14/69
 b.+ ñdan II/16/04
 b.+ ñgilden I/80/07
 b.+ ñın I/140/64
 b.+ sı I/08/86, I/11/62, I/11/69, I/11/72, I/11/73, I/11/83, I/11/84, I/112/51, I/121/105, I/132/05, I/137/20, I/137/21, I/149/44, I/156/60, I/156/61, I/24/68, I/26/44, I/48/06, I/68/15, I/92/55, I/93/21, II/09/07, II/09/09, II/09/11, II/09/19, II/21/49, II/30/67, I/11/62
 b.+ sıgil I/53/46
 b.+ sıgile I/03/75
 b.+ sına I/126/08
 b.+ sınıñ I/113/122, I/125/28, I/133/43, I/133/44, I/75/49, I/89/20, I/99/37, II/29/30, II/30/67
 b.+ sıynan II/23/31
 b.+ sız II/08/09
 b.+ sī I/10/94, I/39/40, I/66/32
 b.+ ya I/113/32
 b. oca_a II/14/97
bobā : bk. baba¹ -8-
 b. I/136/32
 b.+ m I/109/50, I/110/35, II/06/05, II/29/18
 b.+ ñ II/03/49, II/16/53, II/23/173
bobā : bk. baba¹ -4-
 b.+ m I/122/26, I/18/10
 b.+ mı I/50/15
boḡa : bk. baba¹ -13-
 b. I/57/36
 b.+ m I/100/03, I/120/39, I/125/24, I/158/25, I/70/62, II/06/66, II/14/95, II/23/128, II/23/168, II/39/08
 b.+ ma I/64/24
 b.+ mgil I/141/13
 b.+ mız I/151/06
boḡā : bk. baba¹ -1-
 b. I/74/21
bobā : bk. baba¹ -1-
 b.+ m I/01/39
bōba : bk. baba¹ -1-
 b.+ m I/91/05
bobalī : Baba yerine geçen kimse, üvey baba. -1-
 b.+ ndan I/91/17
bobāne : bk. babanne -1-
 b.+ m II/25/89
bobānnē : bk. babanne -1-
 b.+ si II/15/99
bobanne : bk. babanne -26-
 b. I/10/111, I/112/79, I/119/14, I/131/06, I/65/62, I/73/27, II/08/113, II/11/36, II/21/53
 b.+ lēmiz I/31/63, II/11/48

b.+ lēmiziñ II/11/50
 b.+ m I/145/13, I/149/69, II/13/14
 b.+ miS II/12/52
 b.+ ni I/74/36
 b.+ niñ II/11/37, II/21/51
 b.+ si I/48/04, I/67/13, II/08/113
 b.+ siniñ II/11/36
 b.+ yin I/24/07

bobänne : bk. babanne -1-

b.+ si I/48/15

bobanni : bk. babanne -1-

b.+ si II/12/51

bobe : bk. baba¹ -2-

b.+ ğ I/80/34

b.+ ğe I/80/04

bōça : 1. İçine havlu, çamaşır, elbise gibi şeyler konulup sarılan ve köşeleri çaprazlama bir araya getirilerek bağlanan dört köşe kumaş parçası. -1-

b.+ ları I/52/96

2. Böyle bir kumaş parçasının içine giyecek, havlu vb. eşya konularak dört köşesinin bir araya getirilip bağlanmasıyla elde edilen çıkın. -1-

b.+ sıyla I/60/102

bodurum : Bir binanın yol seviyesinden aşağı olan kısmı. -1-

b. I/112/15

bodürum : bk. bodurum -3-

b. I/61/28

b.+ a I/61/27

boğaz : Ağız boşluğundan sonra yiyeceklerin geçtiği, ağızla gırtlak arasındaki dar kısım. -1-

b.+ ına I/101/38

boğaz tokluğuna : Ücret almadan, sadece karnını doyurmak için.

boğ : İnsan veya hayvan vücudundan bağırsaklar yoluyla atılan madde, dışkı, pislik. -8-

b. I/69/11, II/08/65

b.+ larında I/96/45

b.+ u I/79/43, I/79/52, I/98/112

b.+ unu II/39/127

b.+ uñ I/53/67

bók : bk. bok -3-

b.+ u I/98/117, I/98/118

bokluk : Hayvan tezeklerinin damdan dışarı atılmasıyla oluşan tezek yığını, tezeklerin toplandığı yer. -1-

b. I/10/115

bol : Miktar bakımından çok, mebzul. -42-

b. I/91/81, I/131/47, I/126/41, I/132/48, I/96/48, I/53/69, II/08/58, II/05/08, I/151/13, I/131/31, I/67/48, II/19/162, I/90/76, I/34/04, II/30/32, II/26/03, I/53/69, I/76/77, I/67/48, I/32/28, I/134/37, I/131/32, I/107/56, I/59/41, II/05/08, II/23/48

b.+ du I/11/40

b.+ dü I/11/27

b.+ udu I/128/29, I/41/89, II/04/80, II/23/48

bol bol : (Özellikle ihtiyaç maddeleri için) Rahatça yetecek şekilde, ferah ferah.

bol b. I/128/40

çok b. II/01/24

b. bol I/128/40

bol ğani : Bol bol, çok fazla.

b. ğani II/08/116

b. ğani II/08/84

bolca : Oldukça çok. -1-

b.+ ca I/55/56, I/119/52, I/119/59, I/96/16

bol : bk. bol -4-

b. I/32/28, II/07/33

böl : bk. bol -12-

b. I/115/27, I/13/19, I/61/70, I/135/38, I/152/80, I/41/90, II/05/07, II/25/77, II/32/133

b. ğanı II/08/105

bolala - : Bollaşmak, çoğalmak. -1-

b.- Tdı I/20/03

bolar - : Bollaşmak. -2-

b.- dā II/01/23

b.- dı II/01/55

bolār : bk. bolar- -1-

b.- dı II/01/24

bolavatlı : Bol, çok. -1-

b. I/135/20

böle : bk. böyle -3-

b. I/06/38, I/81/42, II/14/41

bóİfā : <<bura+lar -1-

b. + da I/147/47

bolu : bk. bolluk -2-

b. II/01/22

b.+ u I/53/72

bolū : <<bolluk+u -1-

b.+ mız II/01/22

bōllu : bk. bolluk -1-

b. II/05/07

bolluk : Her şeyin çok ve bol olması, bereket. -2-

b. II/01/22, II/01/24

bolluğ : bk. bolluk -3-

b. I/145/87, I/56/05, II/07/68

bolluK : bk. bolluk -6-

b. I/13/19, I/161/23, I/53/71, I/56/08, I/96/82, I/96/89

bolu : bk. bolluk -1-

b. II/01/22

bomba : Bir hedefe zarar vermek veya yok etmek maksadıyla atılan veya konan, içi yanıcı, tahrip edici maddelerle doldurulmuş patlayıcı savaş silahı. -1-

b. I/138/113

bombōş : Tamamıyla boş, tamtakır. -1-

b. I/86/72

boncuK : Cam, plastik vb. maddelerden yapılan ortası delik, renkli küçük tane. -2-

b. II/37/51

boncūK : bk. boncuK -1-

b. II/37/52

bora : bk. bura -8-

b. I/86/05

b.+ nıj II/35/42, II/35/45

b.+ ya I/147/20, II/32/119, II/32/127

b.+ yı II/20/48, II/20/77

bōra : bk. bura -4-

b. I/146/76

b.+ nıj I/146/75

b.+ ya I/147/22, I/147/26

borana : Yumurta, yağda kızartıldıktan yahut suda haşlandıktan sonra üzerine sarımsaklı yoğurt dökülerek yapılan yemek. -3-

b. II/34/98

ısPanaK b.+ sı II/34/98

borc : bk. borç -1-

b.+ um I/74/18

borç : Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi kabul ve taahhüt edilen para yahut şey. -1-

borç dert : Borçlanarak maddi açıdan zorluğa düşme.

b. dert I/83/37

borç : bk. borç -1-

b. II/04/63

borda : bk. burda -16-

b. I/147/38, I/32/72, I/32/75, I/53/45, I/53/83, II/20/48, II/29/77, II/32/105, II/32/108, II/32/124, II/32/126, II/32/127, II/32/140, II/32/141, II/32/42

b. +lar II/32/124

bōrda : bk. burda -10-

b. I/147/12, I/158/29, I/158/34, I/158/37, I/158/38, I/158/43, I/158/58, I/95/87

b. + kılā I/158/15

b. +yız I/86/04

bordan : bk. burdan -1-

b. II/20/47

bordanı : bk. burdan -1-

b. II/32/120

bórdan : bk. burdan -4-

b. I/146/75, I/146/76, I/158/57

şórdan b. I/158/54

bore : bk. bura -1-

b.+ nıj II/35/60

bôri : bk. bura -1-

b.+ ya I/86/07

bôrlā : bk. burlar -1-

b. I/158/47

borş : bk. borç -1-

b. I/69/91

boşş : bk. borç -1-

b. I/52/70

boru : İki ucu açık, içi boş, dar ve uzun, silindirik biçiminde, sıvı veya gaz hâlindeki maddeleri bir yerden bir yere aktarmaya yarayan nesne. -11-

b. I/155/102, I/59/55, II/26/52

b.+ lâ I/150/14, I/59/53

b.+ lān II/26/52

b.+ lar I/135/06

b.+ ları I/135/06, I/150/14

b.+ sunu II/21/73

b.+ yu II/19/157

boS : bk. boz³ -1-

b. II/04/50

bosdan : bk. bosTan -2-

b. I/139/41

bādan b.+ dan I/23/63

bōsdan : bk. bosTan -1-

b. I/101/20

bosta : bk. posta² -2-

bosta b. I/91/32

b. bosta I/91/32

bosTan : Sebze bahçesi, bağ. -6-

b. I/102/89, I/153/18, II/08/85, II/09/26, II/09/30

bōstan : bk. bosTan -1-

b. II/07/33

boş : İçinde yahut üzerinde bir şey veya kimse bulunmayan hâli. -54-

b. I/03/86, I/03/88, I/08/31, I/08/32, I/100/06, I/145/90, I/17/56, I/36/27, I/46/48, I/49/47, I/57/42, I/65/55, I/65/56, I/75/56, I/86/71, I/86/72, II/04/56, II/14/65, II/33/28, II/37/97

b.+ du I/56/54

b.+ ları II/38/16

boşa git- : Hiçbir işe yaramamak, ziyan olmak, heder olmak.

b.+ a gitmesin I/72/87

boş dur- : İşsiz kalmak, çalışmamak.

b. duran I/46/108, I/46/111

b. duruyorum I/140/49

boş durma- : Boş vakit geçirmemek, hep bir işle meşgul olmak.

b. durmāyon I/45/03

b. durmazdıK I/140/48

b. durmēyo I/153/36

boş ver : “Dikkate alma, üzerinde durma, üzülme, sıkılma” anlamında kullanılan bir uyarma sözü.

b. ve I/155/105, I/81/27, I/95/124, II/07/68, II/37/38, II/39/181, II/39/182

b. vē I/33/118

b. ver I/13/22, I/13/32, I/13/40, I/13/41, I/18/51, I/90/42, II/37/37

b. ver I/05/18

boş zamān : Herhangi bir işle meşgul olunmayan, faaliyette bulunulmayan zaman.

b. zamānım I/78/55

bōş : bk. boş -3-

b. I/36/08, II/26/02

b. ve I/81/13

boş : bk. boş -1-

ḡ. I/100/05

boşad - : Ayakta durmasını sağlayamamak, tutmamak. -1-

b.- ıvırır I/119/09

boşal - : Boş duruma gelmek, içinde bir şey veya kimse kalmamak -4-

b.- dı I/100/05, II/04/69, II/17/76

elimiz b.- mıyınca I/69/51

boşāl - : bk. boşal- -1-

b.- dı II/17/76

boşald - : Boş duruma getirmek, içindekini dışarı çıkarmak. -5-

b.- ıp II/21/95

- b.- ırın I/148/57
 b.- ırladı I/159/19
 b.- ırsın I/31/13

boşan - : (Karı koca için) Mahkeme kararı ile birbirinden ayrılmak. -10-

- b.- dı I/66/21
 b.- dılā I/17/57
 b.- dıla i I/17/56
 b.- ıP I/66/29
 b.- ır I/64/15
 b.- ıyo I/153/51
 b.- ıyō I/47/52
 b.- ıyō I/153/52
 b.- miş I/66/33

boşat - : (Karı kocanın) Boşanmasına sebep olmak, birbirinden ayırtmak. -3-

- b.- Tım II/28/08, II/28/51
 b.- Tırabıldım I/18/66

boşlê - : Tamamen bırakmak, terketmek. -1-

- b.- p II/27/41

boşluğ : bk. boşluK -1-

- b. II/22/24

boşluK : Boş kısım. -1-

- b. II/32/100

boşuna : Boş yere, nafiye, beyhude. -1-

- b. I/50/80

boy : 1. Bir şeyin yere değen veya yere en yakın olan kısmı ile en yüksek noktası arasındaki mesafe. -28-

- b.+ u I/96/91
 diz b.+ u I/138/121
 uzun b.+ lu I/156/44

2. İnsanın tabanı ile tepesi arasındaki yükseklik, kâmet, endam.

- b.+ um I/141/22
 b.+ ūna I/101/50
 b.+ unca I/130/55, I/94/25

3. (Nehir, deniz vb. kelimelerle) Kenar, kıyı, sahil.

- dere b.+ u II/07/37

- su b.+ u II/09/80
 b.+ unda I/68/47
 dere b.+ unda I/32/39
 saķarı b.+ unda I/23/48

4. (Gün, saat, yıl, yüzyıl, mevsim gibi zaman bildiren kelimelerle) Süresince, müddetince

- senelêr b.+ u I/88/34
 yâz b.+ u II/33/54
 yol b.+ ū II/01/63

5. Bir şeyin büyüklük küçüklük derecesi.

- b. I/106/58

6. Beden, vücut.

- b.+ umda I/140/56

7. Arazinin bir bölümü, bir parça.

- b.+ unu I/54/24

boyu boyuna : Baştan başa, boylu boyuna.

- b.+ u boyuna I/135/29
 boyu b.+ una I/135/29

boydan_aya : Boydan ayağa, tamamen, tamamıyla, baştan aşağı, serapa.

- b. +dan_aya I/12/06

boydan boya : Bir uçtan öbür uca kadar.

- b. +dan boya I/02/22, I/10/62, I/74/88
 b. + dan_boyı II/12/76

boyunca : Süresince, müddetince.

- b. + unca I/157/12, I/157/28, I/50/54

boya - : Boyaya batırarak veya boya sürek renk vermek. -10-

- b.- mō I/94/50
 b.- rdı I/140/40
 b.- rdık I/94/30, I/94/31, I/94/37
 b.- rdıK I/12/04, I/94/44
 b.- rlar I/26/35
 b.- yo I/94/50

boya : Üzerine sürüldüğü, içine katıldığı şeye renk veren ve bu maksatla kullanılan madenî, bitkisel veya sentetik madde. -8-

- b. I/94/29, I/94/31
 b.+ lā I/94/29

b.+ lānan I/94/29

b.+ sı I/20/75

b.+ sından I/08/61

b.+ sını I/20/75, I/21/24

boyā - : bk. boyā- -2-

b.- rdık I/94/28

b.- rdı I/101/25

bôya - : bk. boyā- -1-

b.- ndı I/95/49

boyacı : 1. Boyama işini meslek edinen kimse. -7-

b. I/08/56, I/27/46

b.+ lara I/08/70

b.+ sı I/27/46

b.+ ya I/08/56

2. Boya yapan, boya satan kimse

b.+ lar I/21/24

boyad - : bk. boyat- -3-

b.- ı I/08/70

b.- ırdık I/08/57

b.- ırdığı I/08/60

bôyök : bk. büyük¹ -1-

b. I/08/65

boyalı : 1. Boyanmış olan. -2-

b. I/94/34

2. Renkli

b.+ lı I/83/17

boyan - : Yüze allık, pudra, göz ve dudaklara boya sürerek süslenmek, makyaj yapmak. -1-

b.- ıyola I/98/38

boyanmak : Makyaj yapma işi. -1-

b. I/98/38

boyat- : Boyamak işini yaptırmak, boya sürdürmek. -5-

b.- tTık I/12/06

b.- tTırdık I/08/56

b.- tTırır I/21/18

b.- tTırıyordu I/21/23

b.- tTırıyordu I/21/25

boye - : bk. boyā- -1-

b.- yo I/96/04

bóyle : bk. böyle -5-

b. I/04/23, I/49/02, I/50/45, I/50/46

boyn : bk. boyun -9-

b.+ uma I/113/41

b.+ umuza I/146/24, II/34/46

b.+ una I/33/65

b.+ unda I/132/68, I/33/77

b.+ unu I/59/30

b.+ unu veridi I/135/18

boyn : bk. boyun -1-

b.+ u I/100/24

bōyna : bk. boyuna -2-

b. I/70/64, I/93/38

boyu - : bk. boyā- -3-

b.- yodu I/27/52, I/27/53

b.- yomu I/94/51

boyulan - : bk. boyan- -1-

b.- ca I/39/113

boyun : Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı. -1-

b.+ nāna II/34/57

boyuna : Durmadan, ara vermeden. -5-

b. I/127/35, I/159/24, I/43/06, I/80/16, I/80/17

boyūna : bk. boyuna -1-

b. I/88/52

boyunu : bk. boyuna -3-

b. I/138/92, II/17/38

bōyunu : bk. boyuna -1-

b. II/10/20

bóyün : bk. bugün¹ -1-

b. II/05/67

bóyüt - : bk. büyük¹ -1-

b.- Tük II/08/46

boz - : 1. Durumunu veya şeklini değiştirmek, başka bir şekle sokmak. -4-

b.- madık I/160/27

b.- madık I/160/23

b.- madım I/160/26

başı b.- ulurdü I/72/71

2. Düzgün bir şeyi düzensiz duruma sokmak, düzgünlüğünü gidermek. -3-

b.- ar I/60/91

b.- madıK I/160/22

b.- uyo I/69/69

3. Bir şeyi işlemez, işe yaramaz duruma getirmek. -2-

b.- adı I/02/54

b.- uyoru I/02/55

4. (Bağ, bahçe veya bostanın son meyvelerini) Toplamak. -2-

b.- ar I/128/68

b.- duK I/39/81

5. İyi ve düzenli bir duruma son vermek, değiştirip kötüleştirmek. -1-

b.- ulurdu I/34/09

6. Geçersiz duruma getirmek, hükmünü ortadan kaldırmak, iptal etmek. -1-

b.- du I/69/94

7. Düşmanı bozguna uğratmak, mağlup etmek, dağıtmak. -1-

b.- duK I/95/70

boz : 1. Bulanıklık. -3-

b. I/42/13

b.+ unu I/42/20

2. Sürülmemiş, işlenmemiş (toprak)

b.+ dü I/96/84

3. Açık toprak rengi, kül renginde olan.

böz : bk. boz¹ -1-

b. I/42/20

bozğun : Savaşta yenilme, yenilgi, mağlubiyet, hezimet. -2-

b.+ unda I/108/05

b.+ unDa I/08/119

bozma : Bozmak işi. -1-

b.+ ya I/39/103

bozma : bk. bozma -2-

b.+ ya I/23/64, I/23/65

bozuk : İşlemez, işe yaramaz durumda olan, düzensiz, arızalı. -4-

b. II/04/77, II/04/86, II/04/87

bozuklu : Bozuk olma durumu, arıza. -1-

b. II/04/77

bozuK : bk. bozuk -1-

b. I/23/41

bozul - : 1. İyi ve düzenli olmaktan çıkmak, gidişi aksamak. -11-

b.- du I/150/48, I/52/11, I/64/60, I/64/92, I/69/79, I/69/96, I/69/97, I/95/29

b.- du muzulu I/51/62

b.- dü_u I/64/60

b.- duydu I/126/34

2. (Yiyecek şeyler için) Kokmak, çürümek, ekşimek. -5-

b.- maz I/103/06, I/90/22

b.- mazdı I/64/80

b.- muyolar I/90/22

3. (Bağ, bahçe, bostan vb.) Son meyveleri toplanmak. -1-

b.- uP I/130/90

4. Bozguna uğramak, mağlup olmak. -1-

b.- uyo I/28/25

5. Sağlıklı ve dinç durumunu kaybetmek, kuvvetten düşmek, zayıflamak, çirkinleşmek. -1-

b.- du I/79/100

bö : <<böyle -4-

b. I/06/21, I/10/45, II/37/52

b. böle II/12/71

bö : <<böyle -22-

b. I/10/117, I/138/08, I/25/36, I/41/21, II/05/59, II/12/36, II/14/26, II/16/56, II/17/27, II/18/29, II/24/54, II/32/94, II/39/110

bö b. II/05/50, II/33/55

b. bö II/05/50, II/33/55

b. böle I/49/19

bö_ö - : bk. büyü -1-

b.- dü I/135/34

bö_ön : bk. bugün¹ -1-

b. II/39/19

bö_ün : bk. bugün¹ -3-

b. I/08/120, II/23/71, II/39/104

böür : Yan taraf, yan. -2-

b.+ lerine I/26/41

böbe : bk. bebeK -1-

b.+ iñ I/79/55

böbe : <<bebeK+i -2-

b. II/08/99

b.+ ni yapar I/48/13

böbeK : bk. bebeK -8-

b. I/02/57, I/06/19, I/41/45, I/41/46, I/58/51, II/14/69

b.+ leri I/02/58

b. möbeK I/02/58

böbel : bk. biber -1-

b.+ lē II/21/94

böber : bk. biber -5-

b. II/07/84, II/21/92, II/32/72, II/32/89

b.+ iñi II/07/87

böber : bk. biber -1-

b. II/07/82

böbeK : bk. bebeK -1-

b. II/30/12

böbre : <<böbrek+i -1-

b.+ nden I/132/54

böbre : <<böbrek+i -1-

b.+ m II/25/03

böbrek : Kandaki zararlı maddeleri temizleyip süzen ve idrar olarak mesaneye veren, son kaburgalar hizasında omurganın iki yanında sağlı sollu yer alan, fasulye biçiminde iki organdan her biri. -5-

b. hasdalına I/112/07, I/112/18

b. hasdalını I/112/22

b.+ ler I/93/53

b.+ leri I/112/12

böce : bk. böcek -2-

ipek b.+ i I/85/41, I/85/42

böceg : bk. böcek -2-

b. I/79/53, II/22/68

böceğ : bk. böcek -1-

ipek b.+ i I/85/16

böcek : Hayvanlar âleminin en geniş sınıfı olan, vücutları baş, göğüs, karın olmak üzere eklemli üç parçadan ibaret, başları göğüslerinden biraz ayrı, göğüs kısımları üç halkalı, bacakları altı tane ve çeşitlerine göre zar kanatlı, yarım kanatlı, düz kanatlı, çifte kanatlı olabilen eklem bacaklıların ortak adı. -2-

b. II/22/69

b.+ lē II/16/98

böcü : Böcek. -1-

böcü börtü : Çeşitli böcekler, böcekler ve kurtlar, haşerat.

b. börtü I/79/44

böğön : bk. bugün -1-

b. II/29/31

böl - : İki veya daha fazla parçaya ayırmak. -5-

b.- düñ II/38/66

b.- ellē II/08/116

b.- erdik I/140/46

b.- ündü I/54/26

b.- üyolā I/76/62

böl - : bk. böl- -3-

b. II/19/167

b.- dünden II/19/167

böl - : bk. böl- -4-

b.- ceklē I/10/90

b.- düK I/131/48, II/12/36

böl : bk. böyle -1-

b. II/21/59

bölā : bk. böyle -1-

b. I/06/34

bölō : bk. böyle -1-

b. I/06/20

bölū : bk. böyle -1-

b. II/23/50

böle : bk. böyle -354-

b. I/01/47, I/01/84, I/03/47, I/03/61, I/04/46, I/04/51, I/04/58, I/05/53, I/08/47, I/09/16, I/09/50, I/09/51, I/10/19, I/100/37, I/103/62, I/105/10, I/105/40, I/106/09, I/106/15, I/106/25, I/106/28, I/106/42,

I/106/51, I/106/58, I/106/75, I/106/81, I/64/79, I/68/31, I/68/73, I/69/103, I/69/47,
 I/109/43, I/109/47, I/11/60, I/11/75, I/70/42, I/70/66, I/71/11, I/71/19, I/73/57,
 I/11/79, I/11/86, I/11/88, I/110/22, I/110/24, I/73/68, I/74/12, I/74/25, I/74/54, I/74/94,
 I/110/28, I/110/29, I/110/39, I/110/60, I/75/23, I/75/69, I/76/60, I/76/94, I/76/96,
 I/111/31, I/111/36, I/111/65, I/111/67, I/77/48, I/78/03, I/79/12, I/79/20, I/79/27,
 I/111/72, I/111/97, I/112/68, I/113/106, I/79/45, I/79/46, I/79/71, I/79/89, I/79/90,
 I/113/138, I/113/65, I/113/71, I/113/76, I/81/17, I/81/54, I/81/55, I/85/49, I/88/30,
 I/114/49, I/114/54, I/115/34, I/115/44, I/88/32, I/88/51, I/88/63, I/88/65, I/90/77,
 I/115/56, I/116/21, I/116/24, I/116/36, I/90/81, I/91/07, I/91/08, I/91/12, I/96/30,
 I/117/12, I/117/25, I/117/33, I/119/09, I/97/22, I/98/07, I/98/99, II/03/76, II/09/05,
 I/12/01, I/12/08, I/12/09, I/12/18, I/12/19, II/15/72, II/17/35, II/19/71, II/19/90,
 I/12/23, I/12/37, I/120/24, I/120/27, II/20/55, II/23/129, II/23/150, II/23/205,
 I/120/56, I/120/60, I/121/101, I/121/116, II/28/10, II/34/91, II/34/94, II/35/104,
 I/121/46, I/121/48, I/121/70, I/122/47, II/35/111, II/35/112, II/35/37, II/35/39,
 I/122/71, I/125/22, I/125/28, I/125/43, II/35/42, II/35/80, II/37/111, II/37/116,
 I/125/60, I/126/07, I/126/13, I/126/15, II/37/59, II/38/107, II/38/40, II/38/83,
 I/126/27, I/126/28, I/126/41, I/126/50, II/39/121, II/39/41, I/19/02, I/81/63,
 I/126/60, I/126/62, I/126/63, I/126/76, I/120/49, I/14/69, I/14/70
 böle b. I/152/119
 böle b. I/116/34, I/152/119, I/22/47,
 I/85/50, I/133/32
 Pöle böle b. I/128/36
 b. böle I/116/34, I/152/119, I/22/46,
 I/85/50, I/133/32
 Pöle b. böle I/128/36
 b.+ ydi I/122/60
böle : bk. böyle -985-
 b. I/01/32, I/01/52, I/01/61, I/01/62,
 I/01/73, I/02/09, I/02/34, I/02/35, I/02/71,
 I/04/17, I/04/31, I/04/40, I/04/45, I/04/46,
 I/04/60, I/05/31, I/05/35, I/05/38, I/05/50,
 I/05/51, I/05/56, I/05/59, I/05/68, I/06/06,
 I/06/100, I/06/106, I/06/107, I/06/113,
 I/06/114, I/06/117, I/06/119, I/06/12,
 I/06/125, I/06/126, I/06/129, I/06/135,
 I/06/136, I/06/140, I/06/141, I/06/146,
 I/06/17, I/06/19, I/06/21, I/06/28, I/06/36,
 I/06/37, I/06/39, I/06/41, I/06/42, I/06/43,
 I/06/44, I/06/46, I/06/52, I/06/54, I/06/55,
 I/06/58, I/06/64, I/06/65, I/06/76, I/06/79,
 I/06/81, I/06/82, I/06/84, I/06/89, I/06/93,
 I/06/95, I/06/97, I/06/99, I/07/19, I/07/92,
 I/08/04, I/08/11, I/08/19, I/08/27, I/08/43,
 I/08/49, I/08/51, I/08/60, I/08/62, I/08/63,
 I/08/64, I/08/69, I/08/70, I/08/73, I/08/74,
 I/08/75, I/09/46, I/10/114, I/10/17, I/10/49,
 I/10/59, I/10/62, I/10/83, I/100/24,
 I/100/45, I/100/47, I/101/11, I/101/13,

I/101/51, I/102/16, I/102/28, I/103/07, I/151/38, I/152/103, I/152/105, I/152/114,
 I/103/40, I/103/46, I/103/59, I/104/40, I/152/116, I/152/120, I/152/139, I/152/15,
 I/104/44, I/104/57, I/104/59, I/105/10, I/152/38, I/152/61, I/152/71, I/152/75,
 I/105/19, I/105/27, I/105/43, I/105/53, I/152/81, I/152/93, I/152/96, I/153/102,
 I/105/62, I/106/31, I/106/40, I/106/41, I/153/109, I/153/110, I/153/115, I/153/119,
 I/106/75, I/107/12, I/107/51, I/108/11, I/153/12, I/153/17, I/153/23, I/153/36,
 I/109/17, I/109/33, I/109/39, I/109/40, I/153/41, I/153/59, I/153/60, I/153/61,
 I/109/42, I/109/43, I/109/44, I/109/46, I/153/76, I/153/77, I/153/78, I/153/89,
 I/109/58, I/110/17, I/110/24, I/110/28, I/153/91, I/154/06, I/154/10, I/154/31,
 I/111/122, I/111/64, I/111/97, I/112/11, I/154/36, I/154/39, I/154/43, I/154/51,
 I/112/15, I/112/16, I/112/25, I/112/40, I/154/52, I/154/61, I/155/16, I/155/25,
 I/112/71, I/112/73, I/112/81, I/113/31, I/155/27, I/155/39, I/155/53, I/155/72,
 I/113/40, I/113/43, I/113/44, I/114/18, I/155/76, I/155/94, I/155/97, I/155/99,
 I/114/19, I/114/24, I/114/47, I/115/32, I/157/14, I/157/17, I/157/20, I/157/74,
 I/115/40, I/115/43, I/115/46, I/117/12, I/158/23, I/159/11, I/159/14, I/159/18,
 I/117/15, I/117/37, I/119/12, I/119/38, I/159/23, I/159/29, I/159/39, I/159/46,
 I/119/47, I/119/54, I/119/72, I/119/73, I/159/51, I/159/52, I/16/11, I/160/05,
 I/120/36, I/121/102, I/121/117, I/121/40, I/160/21, I/160/22, I/160/26, I/161/23,
 I/121/41, I/121/42, I/121/45, I/121/50, I/161/38, I/18/18, I/21/48, I/26/08, I/26/09,
 I/121/51, I/121/87, I/121/88, I/121/89, I/26/33, I/26/39, I/26/41, I/26/43, I/26/70,
 I/122/17, I/122/23, I/122/28, I/122/37, I/26/73, I/27/28, I/27/33, I/27/35, I/27/40,
 I/122/39, I/122/46, I/122/88, I/123/32, I/27/71, I/27/74, I/28/03, I/28/28, I/28/31,
 I/123/49, I/124/34, I/124/43, I/125/47, I/28/38, I/30/22, I/30/26, I/30/40, I/31/14,
 I/125/54, I/125/61, I/125/64, I/125/66, I/31/17, I/31/20, I/31/23, I/31/27, I/31/28,
 I/125/92, I/125/93, I/126/09, I/126/37, I/31/29, I/31/30, I/31/31, I/31/33, I/31/40,
 I/126/39, I/126/46, I/126/51, I/126/59, I/31/42, I/31/51, I/31/61, I/31/64, I/32/20,
 I/126/75, I/127/09, I/127/10, I/127/13, I/32/45, I/33/05, I/33/140, I/33/141,
 I/127/26, I/127/27, I/127/40, I/128/19, I/33/142, I/33/19, I/33/43, I/34/16, I/34/59,
 I/128/51, I/128/59, I/128/71, I/128/75, I/34/65, I/34/69, I/34/70, I/35/15, I/36/19,
 I/129/08, I/129/15, I/129/31, I/129/59, I/36/39, I/36/51, I/36/56, I/36/65, I/37/35,
 I/129/65, I/130/10, I/130/11, I/130/21, I/37/40, I/38/07, I/38/09, I/38/16, I/38/18,
 I/130/48, I/130/54, I/130/64, I/130/74, I/38/62, I/39/10, I/39/58, I/39/97, I/40/53,
 I/131/57, I/133/18, I/133/48, I/134/43, I/40/54, I/41/78, I/41/84, I/42/11, I/42/34,
 I/135/15, I/135/19, I/135/27, I/135/37, I/42/49, I/43/25, I/44/14, I/44/16, I/44/66,
 I/135/42, I/135/50, I/135/51, I/136/26, I/44/70, I/44/86, I/45/09, I/45/44, I/46/109,
 I/136/40, I/137/28, I/137/32, I/137/40, I/46/18, I/48/06, I/48/14, I/48/18, I/48/36,
 I/138/55, I/138/91, I/138/95, I/139/12, I/48/70, I/48/78, I/49/07, I/49/08, I/49/09,
 I/139/27, I/139/32, I/139/34, I/139/50, I/49/10, I/49/13, I/49/18, I/49/23, I/49/27,
 I/140/10, I/143/42, I/143/52, I/143/57, I/49/30, I/49/41, I/49/50, I/49/53, I/49/62,
 I/144/02, I/144/13, I/144/58, I/144/60, I/49/64, I/49/73, I/50/13, I/50/35, I/50/60,
 I/144/71, I/145/11, I/145/16, I/145/32, I/50/61, I/50/83, I/51/15, I/51/19, I/51/20,
 I/145/57, I/145/67, I/145/72, I/145/77, I/51/21, I/51/25, I/51/29, I/51/60, I/52/37,
 I/145/98, I/146/17, I/146/25, I/146/41, I/52/53, I/52/92, I/53/29, I/53/52, I/54/69,
 I/146/58, I/146/60, I/147/05, I/147/06, I/55/02, I/55/04, I/55/35, I/55/54, I/56/69,
 I/147/07, I/147/09, I/148/20, I/148/31, I/57/07, I/59/25, I/59/84, I/60/04, I/60/08,
 I/148/33, I/148/55, I/148/61, I/148/62, I/60/13, I/60/23, I/60/30, I/60/41, I/60/56,
 I/149/21, I/150/10, I/150/13, I/150/16, I/60/64, I/60/65, I/60/68, I/61/12, I/61/29,
 I/150/30, I/150/52, I/150/53, I/150/60, I/61/32, I/61/36, I/61/43, I/61/62, I/62/08,
 I/151/05, I/151/16, I/151/17, I/151/20, I/62/09, I/62/13, I/62/21, I/62/26, I/63/21,
 I/151/26, I/151/29, I/151/30, I/151/32, I/63/23, I/63/47, I/64/23, I/64/25, I/64/43,

I/64/51, I/64/68, I/64/69, I/65/30, I/65/49, II/22/76, II/23/113, II/23/119, II/23/207,
 I/66/05, I/66/06, I/66/07, I/66/08, I/66/19, II/24/114, II/24/29, II/25/32, II/25/38,
 I/66/20, I/66/25, I/66/45, I/67/08, I/68/08, II/25/73, II/25/94, II/25/98, II/26/45,
 I/68/42, I/68/45, I/68/48, I/69/70, I/69/74, II/26/49, II/28/39, II/29/15, II/29/19,
 I/69/76, I/69/84, I/69/88, I/69/96, I/70/05, II/29/27, II/29/35, II/32/106, II/32/27,
 I/70/17, I/70/19, I/70/29, I/70/35, I/70/38, II/32/33, II/32/37, II/32/43, II/32/89,
 I/70/39, I/70/41, I/70/46, I/70/51, I/70/62, II/32/92, II/33/39, II/33/69, II/34/101,
 I/70/70, I/70/73, I/70/77, I/70/78, I/70/79, II/34/102, II/34/103, II/34/105, II/34/20,
 I/71/06, I/71/10, I/71/14, I/71/19, I/71/23, II/34/21, II/34/22, II/34/27, II/34/34,
 I/71/33, I/71/34, I/71/38, I/71/48, I/73/27, II/34/45, II/34/59, II/34/60, II/34/61,
 I/73/28, I/73/47, I/73/59, I/73/77, I/74/04, II/34/64, II/34/68, II/34/75, II/34/94,
 I/74/27, I/74/37, I/74/52, I/74/60, I/74/79, II/35/34, II/35/38, II/35/87, II/35/89,
 I/74/88, I/75/02, I/75/04, I/76/40, I/76/41, II/35/90, II/36/08, II/37/125, II/37/24,
 I/76/49, I/76/51, I/76/60, I/76/61, I/76/62, II/37/25, II/37/29, II/37/49, II/37/57,
 I/76/63, I/77/15, I/77/19, I/77/27, I/77/28, II/37/58, II/37/65, II/37/92, II/37/93,
 I/77/49, I/77/51, I/77/62, I/77/71, I/78/06, II/38/100, II/38/116, II/38/51, II/38/52,
 I/78/23, I/78/25, I/78/48, I/79/20, I/79/45, II/38/63, II/38/65, II/38/68, II/38/73,
 I/79/63, I/79/79, I/79/80, I/80/10, I/80/53, I/62/21, I/138/101, I/31/43, I/96/10,
 I/80/55, I/81/19, I/81/21, I/81/24, I/81/35, I/40/53, I/44/27, II/25/113, I/40/56, I/79/81,
 I/81/46, I/81/48, I/81/57, I/81/61, I/82/16, I/84/37, I/40/52, I/31/37, I/01/51, I/51/53,
 I/83/63, I/84/07, I/84/08, I/84/13, I/84/39, I/84/20, I/42/37, I/40/54, II/22/37, II/14/92
 I/84/41, I/85/19, I/85/47, I/85/49, I/88/29, òle b. I/08/24
 I/88/36, I/88/47, I/88/48, I/88/49, I/88/54, bō b. I/49/19
 I/88/55, I/90/23, I/90/58, I/90/68, I/90/80, bōle b. I/06/60, I/06/69, I/119/03,
 I/91/30, I/91/56, I/91/65, I/91/71, I/91/74, I/127/09, I/152/119, I/152/136, I/152/77,
 I/93/38, I/93/52, I/94/03, I/94/16, I/94/20, I/155/38, I/28/37, I/40/50, I/48/55, I/61/30,
 I/94/21, I/94/22, I/94/36, I/94/43, I/94/64, I/64/134, I/65/36, I/67/68, I/77/42, I/79/21,
 I/95/09, I/95/123, I/96/04, I/96/06, I/96/07, I/64/134, I/65/36, I/67/68, I/77/42, I/79/21,
 I/96/09, I/96/22, I/96/31, I/96/54, I/96/56, II/12/36, II/25/103, II/37/65, I/84/20,
 I/96/57, I/96/61, I/96/65, I/96/72, I/96/84, I/48/52
 I/96/91, I/97/21, I/98/101, I/98/41, I/98/59, bō b. II/12/71
 I/99/38, I/99/61, I/99/70, I/99/77, II/01/57, b. bōle I/06/60, I/06/69, I/119/02,
 II/02/23, II/03/81, II/06/18, II/06/21, I/127/09, I/152/119, I/152/136, I/152/77,
 II/06/66, II/07/66, II/08/116, II/11/29, I/155/38, I/28/37, I/40/50, I/48/52, I/48/55,
 II/12/14, II/12/16, II/12/17, II/12/28, I/61/30, I/64/134, I/65/36, I/67/68, I/77/42,
 II/12/32, II/12/35, II/12/63, II/12/64, I/79/21, I/84/20, II/12/36, II/25/103,
 II/13/47, II/15/10, II/15/12, II/15/123, II/37/65
 II/15/13, II/15/14, II/15/15, II/15/24, b. bōlē I/157/46
 II/15/27, II/15/34, II/15/40, II/15/41, b. bōlū II/11/59
 II/15/51, II/15/52, II/15/53, II/15/55, b. bōle I/152/119
 II/15/56, II/15/64, II/15/67, II/15/69, b.+ cene I/121/89
 II/15/70, II/15/71, II/15/73, II/15/74, b. +ci I/06/66
 II/15/82, II/15/83, II/15/95, II/16/05, b.+ di I/154/06, I/156/37, I/75/56
 II/16/90, II/17/26, II/17/29, II/17/39, b.+ dik I/153/28
 II/18/13, II/18/23, II/19/05, II/19/156, b.+ ler I/10/88
 II/19/157, II/19/31, II/20/06, II/20/41, b.+ ydi I/104/56, I/134/35, I/96/73,
 II/20/58, II/20/65, II/20/67, II/20/68, II/03/27
 II/20/84, II/21/17, II/21/41, II/22/13,
 II/22/21, II/22/25, II/22/29, II/22/30,
 II/22/35, II/22/37, II/22/51, II/22/58,

b.+ yin I/136/21

b.+ yiS I/102/31, I/146/22

b.+ yiz I/79/02

böle : bk. böyle -18-

b. I/06/58, I/09/29, I/105/12, I/106/71, I/110/50, I/126/76, I/129/44, I/129/63, I/70/28, I/91/04, I/91/50, II/15/18

böle b. I/157/46

b.+ di I/153/67, I/154/27, I/96/61

b.+ dik I/153/121

b.+ miş I/88/43

böle : bk. böyle -2-

b. I/01/86, I/38/18

bölle : bk. böyle -3-

b. I/152/79, I/154/30, II/11/20

böle : bk. böyle -2-

b. I/131/46, I/55/01

bölle : bk. böyle -2-

b. I/14/23

bölle : bk. böyle -1-

b. II/34/71

bölle : bk. böyle -10-

b. I/06/41, I/08/25, I/08/60, I/128/46, I/44/95, I/64/77, II/11/60, II/29/43, I/44/25

bölle : bk. böyle -1-

b. I/44/79

bölle : bk. böyle -25-

b. I/105/13, I/105/41, I/106/13, I/11/34, I/112/36, I/117/26, I/120/08, I/127/26, I/128/41, I/135/20, I/158/23, I/23/20, I/33/63, I/56/06, I/76/34, I/76/93, I/78/02, I/81/54, I/81/61, II/12/65, II/19/64, II/35/34, II/35/67, II/38/63

b.+ dim II/39/91

bölle : bk. böyle -1-

b. II/17/53

böllelike : Böylece. -1-

b. I/26/46

böllelike : Böylece. -1-

b. I/90/56

böllelike : Bu şekilde davranarak, bu yolda hareket ederek. -1-

b. II/21/12

böllelike : bk. böllelike -1-

b. I/42/68

bölge : Belli sınırlar arasında kalan yer. -2-

b.+ leği II/33/33

mahrımat b.+ sī II/33/43

bölge şefi : Belirlenmiş bir bölgedeki yetkili isim.

bölge : bk. bölge -1-

b. şefi II/06/51

bölle : bk. böyle -3-

b. I/04/53, I/25/33, II/02/12

bölle : bk. böyle -2-

b. I/04/26, II/12/67

bölle : bk. böyle -13-

b. I/01/19, I/01/91, I/04/54, I/10/01, I/10/15, I/139/29, I/36/39, II/10/52, II/10/57, II/12/78, II/25/66, II/29/46

bölle : bk. böyle -63-

b. I/10/62, I/154/22, I/41/25, II/01/34, II/01/46, II/01/69, II/07/144, II/07/45, II/07/66, II/07/67, II/08/13, II/08/51, II/08/59, II/08/77, II/09/102, II/10/83, II/11/03, II/11/04, II/11/17, II/11/26, II/11/27, II/11/28, II/11/58, II/12/62, II/12/76, II/15/69, II/16/55, II/16/56, II/16/79, II/16/88, II/17/28, II/17/30, II/17/55, II/18/15, II/18/29, II/18/29, II/20/04, II/20/80, II/21/95, II/22/77, II/22/88, II/24/62, II/24/66, II/26/11, II/33/33, II/33/77, II/34/84, II/34/88, II/38/04, II/39/156

bölle b. II/11/59

bölle b. II/08/13, II/11/27, II/11/57, II/18/04, II/22/14

b. bölle II/08/13, II/11/27, II/11/57, II/18/04, II/22/14

b.+ ydü I/157/73

bölle : bk. böyle -1-

b. II/33/69

bölle : bk. böyle -2-

b. II/11/21, II/11/28

bölle : bk. böyle -1-

b. II/03/38

bölü : bk. böyle -13-

b. I/07/104, I/41/24, I/59/59, I/64/124, II/02/09, II/03/16, II/09/62, II/18/03, II/18/05, II/18/13, II/39/51

b. yaparıS II/20/03

b. yapcan II/18/15

bölü : bk. bölük² -2-

b.+ e I/138/133, I/138/135

bölük : 1. Bölünmüş bir bütünün parçası, parça, kısım -4-

b. II/38/63

b.+ tür I/92/25

2. Taburu meydana getiren ve öbür birliklerin temeli sayılan askerî birlik.

b. I/138/132

bölüm : 1. Bir bütünün ayrıldığı parçalarından her biri, kısım. -5-

bölüm b. II/06/11

b. bölüm II/06/11

2. Bir üniversite veya yüksek okulda belli bir ilim veya meslek eğitimi yapan birimlerden her biri, departman, seksiyon.

elekTirik elekTironik b.+ ü II/38/95

b.+ ünde II/08/19

b.+ ünü II/24/27

bölün - : Bölümlere ayrılmak. -5-

b.- dü I/99/21, I/99/22

b.- düK I/140/15

b.- müş I/03/19

bölünme : Bölünmek işi, parçalara ayrılma, parçalanma, tecezzi. -1-

b. I/11/28

bölüşme : (İki veya daha fazla kimse) Bir şeyi aralarında paylaşma, üleşme işi. -1-

b. I/05/61

böne : bk. böyle -2-

b. I/87/107

böne b. I/87/120

böne : bk. böyle -11-

b. I/102/39, I/102/73, I/102/74, I/102/77, I/102/78, I/102/83, I/87/107, I/87/53, I/87/59, I/102/42

b. böne I/87/120

bör : bk. böür -4-

b.+ ümde I/27/05

b.+ ünde I/20/53, I/20/54

b.+ ündeydi I/20/44

böre : bk. börek -8-

su b.+ ī I/111/41

su b.+ i I/111/26, I/111/41

yuka b.+ i I/76/22

su b.+ ine I/111/28

yuka b.+ iñ I/154/22

tatlı b.+ yi II/37/101

tuzlu b.+ yi II/37/101

böre : <<börek+i -4-

su b. I/129/68

su b.+ ni I/129/62

yuka b.+ ni I/31/05

yuka b. yaparız I/71/37

böre : <<börek+i -3-

su b. I/105/10, I/116/13

su b.+ miz I/129/61

böreg : bk. börek -1-

ğabaıklı b.+i I/33/149

börek : Hamur veya yufkanın içine kıyma, et, peynir, tavuk gibi çeşitli şeyler konulup tava, saç yahut fırında pişirilerek yapılan yemek. -31-

b. I/30/43, I/82/33, II/06/74, II/34/94, II/34/97, II/37/96, I/33/148, I/154/21, II/06/70, II/37/89, I/31/15, II/37/68, II/19/50, II/34/90

datlı b. II/34/92, II/34/97

düzlu b. II/34/97, II/34/98

tatlı b. II/34/90, II/34/91

b.+ lē I/145/74, I/82/34

b.+ leri I/01/56, II/34/95, II/37/90

b.+ lerimiz I/31/04

b.+ li I/31/04

işli b. II/34/91

  rek b. II/37/12

b  rek : bk. b  rek -5-

b. I/105/08, I/105/10, I/116/12, I/96/51

tatlı b. I/129/59

b  reKlig : B  rek yapmaya elverişli olan. -1-

b. I/111/39

b  rt - : (Et, soğan, sebze, yaprak (lahana, asma) vb. şeyler) Rengi değişecek kadar pişmek, hafif e kavrulmak. -3-

b.- d  II/18/06

b.- d n I/121/88

b.- en I/119/55

b  rt  r - : bk. b  rtT  r- -1-

b.-   d m II/16/90

b  rt   - : (Et, soğan, asma yaprağı, sebze vb. şeyleri) Rengi değişecek kadar pişirmek, hafif e kavurmak, haşlamak. -1-

b.- d m II/16/88

b  rtme : B  rtmek işi. -1-

b.+ si I/119/56

b  rtT - : bk. b  rt- -1-

b.-   II/32/75

b  rt - : bk. b  rt- -1-

b.-   II/32/75

b  rtT  r - : bk. b  rtT  r- -1-

b.-     I/121/67

b  rtT  r - : (Et, soğan, sebze vb. şeyleri) Rengi değişecek kadar pişirmek, hafifçe kavurmak. -9-

b.- d m I/109/02

b.-   ler I/121/88

b.-   ller I/119/46

b.-   nce I/111/12

b.-   P I/143/19

b.-   r  z I/111/09, I/111/12

b.-   s n I/121/85

b.-   yosun I/111/10

b  rt  r - : bk. b  rtT  r- -1-

b.-   S I/111/10

b  rt   : “  şitli b  cekler, b  cekler ve kurtlar, haşerat” anlamına gelen *b  rt   b  cek* ikilemesinde ge er. -1-

b  c  b. I/79/44

b  tt  r - : bk. b  rtT  r- -1-

b.-   p II/32/71

b  y   - : bk. b  y  - -2-

b.- d  I/18/18

b.- m ş I/64/16

b  y   : <<b  y  k!+  -5-

b. II/16/32

b.+ d  I/88/17

b.+ m I/101/07, I/138/34, I/95/92

böyle : Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve sıfatta bulunan. -12-

b. I/154/32, I/26/10, I/26/33, I/26/36, I/26/51, I/50/75, I/83/48, I/84/03, II/22/08, II/22/12, II/34/41, II/37/126

b  yle b  yle : Bu şekilde, yavaş yavaş.

b  ylece : Bu şekilde, b  yle.

b  ylecene : B  ylece, bu şekilde.

b  yle : bk. b  yle -2-

b. I/32/64, II/24/72

b  yl   : bk. b  yle -1-

b. II/12/15

b  yl   : bk. b  yle -1-

b. II/12/15

b  yne : bk. b  yle -17-

b. I/87/100, I/87/101, I/87/107, I/87/109, I/87/114, I/87/12, I/87/35, I/87/52, I/87/60, I/93/29

b  yne b. I/87/102, I/87/50, I/87/114

b. b  yne I/87/114, I/87/102, I/87/50

b  y   - : bk. b  y  - -3-

b.- d  I/125/29, I/17/64

b.- d m I/124/02

b  y   - : bk. b  y  - -2-

b.- d  I/138/14

b.- d  ler I/138/48

b  y  d - : bk. b  y  t- -2-

b.-   I/138/14

b.- ürdüK I/123/53

böyög : bk. büyük⁵ -1-

b. I/138/46

böyök : bk. büyük⁷ -1-

b. I/104/43

bk. büyük¹ -2-

b. I/123/77, I/14/57

böyök : bk. büyük¹ -1-

b.+ lerimiz I/135/35

bk. büyük⁷ -1-

b. I/138/68

böyön : bk. bugün¹ -2-

b. I/104/47, I/144/21

böyöt - : bk. büyü- -5-

b.- Tü I/133/47, I/14/57

b.- Tük I/123/54

b.- Tüm I/137/47, I/143/09

böyöt - : bk. büyü- -3-

b.- düm I/123/49

b.- Tüle I/138/15

böyök : bk. büyük² -1-

b. I/69/88

böyü - : bk. büyü- -28-

b.- dū II/16/13

b.- dü I/39/60, I/54/13, I/85/49, I/85/50,
I/86/67, II/01/39

b.- düK II/16/10, II/20/51, II/20/52

b.- dūK I/101/10, I/38/26, I/60/93,
II/08/02

b.- dūm I/126/04, I/50/20, I/61/57,
II/16/36, II/16/37, II/16/39

b.- düydü I/89/18

b.- müş I/100/47, I/149/70, I/46/27

b.- r I/69/80

b.- rlēdi II/07/141

böyü : bk. büyük¹ -3-

b.+ ün I/133/09

bk. büyük² -1-

b.+ ye I/94/55

böyü - : bk. büyü- -2-

b.- dü I/124/27

b.- düler I/124/29

böyü - : bk. büyü- -1-

b.- müş I/93/34

böyüd - : bk. büyü- -2-

b.- ecēz I/138/11

b.- ürsünüS I/123/39

böyüg : bk. büyük¹ -2-

b. I/137/19, I/137/47

bk. büyük² -1-

b. I/94/26

böyüg : bk. büyük¹ -1-

b.+ im I/143/07

böyük : bk. büyük¹ -21-

b. I/102/91, I/152/37, I/153/48,
I/153/54, I/153/55, I/33/136, I/38/24,
I/60/81, I/60/82, I/64/16, I/74/19, I/74/20,
I/89/17, II/09/36, II/16/04, II/16/85,
II/20/50

b.+ dūr I/30/14

b.+ lē I/28/29

b.+ lerimiz I/05/19

b.+ leriñ I/74/20

bk. büyük² -7-

b. I/26/11, I/31/41, I/46/77, II/26/43,
II/29/33

b.+ ce I/102/74, I/129/16

bk. büyük³ -2-

b. II/30/63

b.+ lēden I/75/16

bk. büyük⁵ -1-

b.+ lē I/161/39

böyükbaş : bk. büyükbaş -2-

b. I/69/23, II/21/09

böyüKce : Bir dokuma motifi adı. -1-

b. I/102/74

böyükklū : bk. büyüklū -3-

b.+ ne I/94/25, I/94/27

böyün : bk. bugün -16-

b. I/101/39, I/102/26, I/150/49,
I/153/104, I/153/107, I/155/75, I/44/82,
I/54/69, I/55/12, I/87/89, II/01/28, II/01/84,
II/05/44, II/24/96

- b. y r n II/37/52
b y t - : bk. b y t- -15-
 b.- T  I/37/28, I/58/07
 b.- t k II/07/135
 b.- t K I/30/09
 b.- T k I/30/15, I/47/16, II/08/83, II/39/122
 b.- T K I/48/55
 b.- T l  I/145/14
 b.- T m I/37/29, I/43/29, I/88/31, I/91/62, II/07/129
b y t - : bk. b y t- -1-
 b.- m   II/08/09
b y  - : bk. b y - -1-
 b.- yeli II/32/135
b  : bk. bu -1-
 b. II/30/78
b  n : bk. bug n¹ -1-
 b. I/109/21
b le : bk. b yle -5-
 b. I/130/78, I/22/21, I/22/24
 b le b. I/22/33
 b. b le I/22/33
b y  : <<b y k¹+  -7-
 b. I/63/15
 b.+ d  I/128/62
 b.+ d m I/119/25
 b. g    I/104/22
 b.+ me I/95/125
 b.+ m z I/18/15
 b.+   I/107/35
b y k : bk. b y k² -1-
 b. I/96/06
b y n : bk. bug n¹ -1-
 b. I/72/79
b y n  : bk. bug n¹ -1-
 b. I/107/35
b y n : bk. bug n¹ -1-
 b. I/126/52
b y k : bk. b y k² -1-
 b. I/25/24
b y n : bk. bug n¹ -1-
 b. I/130/44
b y  - : bk. b y - -12-
 b.- d  I/95/08
 b.- d g I/63/03
 b.- d k I/70/69
 b.- d K I/68/44
 b.- d ler I/125/19, I/125/23
 b.- d m I/122/87, I/123/10, I/154/03, I/155/44
 b.- rd  I/48/24
 b.- y nc  I/128/63
b y  : bk. b y k¹ -2-
 b.+  n I/80/60
 b.+ ye I/152/36
b y  - : bk. b y - -1-
 b.- d  I/119/27
b y g : bk. b y k¹ -3-
 b. I/113/10, I/113/135, I/128/53
 bk. b y k² -1-
 b. I/98/69
b y K : bk. b y k¹ -17-
 b. I/107/33, I/107/35, I/113/105, I/113/113, I/119/21, I/119/79, I/128/46, I/134/12, I/153/104, I/66/26
 b.+ l  I/150/49, I/75/23, I/75/56
 b.+ l mi   I/75/19
 b.+ leri I/104/23, I/124/25
 b.+ leri  I/05/16
 bk. b y k² -4-
 b. I/154/39, I/27/71, I/72/50
 b.+ cene I/71/33
 bk. b y k³ -3-
 b. I/74/28
 b.+ leri I/155/69
 b.+ lerimiz I/115/10
 bk. b y k⁷ -2-
 b. I/120/37, II/39/147
 bk. b y k⁶ -1-
 b. I/96/16

büyük

böyük : bk. büyük³ -1-

b. küçük I/104/22

böyükcene : Biraz büyük. -1-

b. I/71/33

böyükülü : bk. büyüklü -1-

b. I/75/60

böyüme : bk. büyüme -6-

dōma b. I/143/02, I/158/03, I/18/02,
I/18/12, I/98/08

b.+ sini I/119/27

böyün : bk. bugün¹ -22-

b. I/100/23, I/100/38, I/100/50,
I/107/33, I/107/72, I/108/35, I/119/68,
I/119/71, I/135/33, I/152/128, I/157/78,
I/72/03, I/72/11, I/72/52, I/72/79, I/74/33,
I/80/56, I/86/09, I/87/36, I/97/51

böyüt - : bk. büyü- -14-

b.- cēz II/24/75

b.- müş I/107/59, II/09/13

b.- Tü I/125/42

b.- tük I/70/86

b.- Tük I/119/37

b.- Tüm I/109/46, I/109/49, I/113/11,
I/119/18, I/64/58, I/88/16

b.- Tün I/119/30

böyütTür - : Büyütme işini yaptırmak. -1-

b.- dü I/58/07

böyüy : bk. büyük¹ -1-

b.+ ündür I/153/02

bu : En yakında olan kimse veya şeyi işaret
yoluyla belirtir ve işaret zamiri olarak ye-
rini tuttuğu en yakındaki kimse veya şeyi
gösterir. -1928-

b. I/01/29, I/01/30, I/01/45, I/01/63,
I/01/64, I/01/65, I/01/76, I/01/78, I/01/84,
I/01/87, I/01/91, I/02/28, I/02/30, I/02/39,
I/02/55, I/02/71, I/03/108, I/03/109,
I/03/15, I/03/25, I/03/26, I/04/08, I/04/11,
I/04/22, I/04/23, I/04/25, I/04/32, I/04/67,
I/05/14, I/05/22, I/05/25, I/05/30, I/05/31,
I/05/36, I/05/37, I/05/48, I/05/64, I/05/71,
I/06/101, I/06/109, I/06/117, I/06/127,
I/06/134, I/06/145, I/06/25, I/06/29, I/06/44,
I/06/66, I/06/72, I/06/80, I/06/94,

I/07/12, I/07/48, I/07/93, I/07/96, I/08/09,
I/08/109, I/08/40, I/08/61, I/08/65, I/08/67,
I/09/71, I/09/75, I/10/103, I/10/76, I/10/88,
I/100/19, I/100/26, I/100/28, I/100/29,
I/100/49, I/101/14, I/101/16, I/101/19,
I/102/15, I/102/16, I/102/26, I/102/50,
I/102/51, I/102/64, I/102/65, I/103/06,
I/103/38, I/103/50, I/103/57, I/103/58,
I/103/61, I/104/56, I/105/32, I/106/23,
I/106/24, I/106/27, I/106/28, I/106/34,
I/106/37, I/106/48, I/106/52, I/106/81,
I/107/70, I/108/06, I/108/09, I/108/40,
I/108/43, I/108/46, I/109/21, I/109/43,
I/109/56, I/11/19, I/11/22, I/11/25, I/11/34,
I/11/40, I/11/69, I/11/78, I/11/83, I/11/96,
I/110/32, I/110/61, I/110/65, I/110/71,
I/112/58, I/113/100, I/113/107, I/113/14,
I/113/44, I/113/66, I/113/71, I/113/78,
I/113/79, I/113/91, I/113/92, I/114/17,
I/114/25, I/114/54, I/114/61, I/115/03,
I/116/05, I/116/06, I/116/09, I/116/11,
I/116/15, I/116/16, I/116/19, I/116/21,
I/116/23, I/116/24, I/116/33, I/116/34,
I/116/46, I/116/47, I/117/07, I/117/10,
I/117/15, I/117/16, I/117/17, I/117/19,
I/117/21, I/117/28, I/117/37, I/117/38,
I/117/39, I/117/40, I/117/41, I/117/43,
I/117/44, I/117/45, I/117/46, I/117/49,
I/117/50, I/117/51, I/117/53, I/118/02,
I/119/14, I/119/29, I/119/31, I/119/37,
I/119/80, I/12/01, I/12/14, I/12/18, I/12/21,
I/12/37, I/12/39, I/12/49, I/120/04,
I/120/05, I/120/39, I/120/40, I/121/44,
I/121/87, I/121/94, I/121/97, I/122/02,
I/122/04, I/122/06, I/122/11, I/122/20,
I/122/23, I/122/29, I/122/32, I/122/33,
I/122/36, I/122/60, I/122/61, I/122/77,
I/122/78, I/122/79, I/122/80, I/123/03,
I/123/06, I/123/24, I/123/41, I/123/51,
I/123/63, I/124/35, I/125/01, I/125/43,
I/125/74, I/125/75, I/125/82, I/126/03,
I/126/26, I/126/48, I/126/49, I/126/59,
I/126/69, I/126/70, I/126/71, I/126/73,
I/126/74, I/126/77, I/127/21, I/127/24,
I/127/28, I/127/31, I/127/32, I/128/03,
I/128/08, I/128/50, I/128/61, I/128/62,
I/129/04, I/129/08, I/129/29, I/129/35,
I/129/48, I/129/57, I/129/59, I/129/67,
I/130/16, I/130/74, I/130/76, I/130/77,
I/130/78, I/130/79, I/131/38, I/131/39,

I/131/55, I/131/56, I/131/57, I/132/28, I/25/28, I/25/30, I/25/33, I/25/40, I/25/42,
 I/132/52, I/132/53, I/133/12, I/133/20, I/25/48, I/25/50, I/25/62, I/26/60, I/27/13,
 I/133/27, I/133/29, I/133/30, I/133/42, I/27/15, I/27/16, I/27/22, I/27/36, I/27/47,
 I/133/49, I/133/60, I/134/24, I/134/57, I/27/76, I/28/03, I/28/10, I/28/28, I/28/31,
 I/134/58, I/134/59, I/135/04, I/135/05, I/28/33, I/28/48, I/28/52, I/30/03, I/30/16,
 I/135/08, I/135/20, I/135/32, I/135/47, I/30/52, I/31/10, I/31/34, I/31/36, I/31/37,
 I/135/54, I/136/06, I/136/26, I/136/33, I/31/46, I/31/48, I/31/55, I/31/57, I/31/59,
 I/136/35, I/138/17, I/138/35, I/138/47, I/32/34, I/32/49, I/32/51, I/32/52, I/33/04,
 I/138/80, I/138/98, I/139/11, I/139/21, I/33/11, I/33/112, I/33/113, I/33/125,
 I/139/31, I/139/33, I/139/35, I/139/39, I/33/142, I/33/19, I/33/29, I/33/65, I/33/66,
 I/139/40, I/14/24, I/14/38, I/14/42, I/14/66, I/33/73, I/34/42, I/34/53, I/34/60, I/34/61,
 I/140/47, I/140/51, I/140/62, I/142/56, I/35/20, I/35/24, I/35/48, I/36/03, I/37/47,
 I/143/09, I/143/39, I/144/04, I/144/14, I/37/48, I/38/07, I/38/08, I/38/14, I/38/56,
 I/144/26, I/144/27, I/144/47, I/145/05, I/39/03, I/39/08, I/39/103, I/39/104,
 I/145/26, I/145/31, I/145/39, I/145/46, I/39/16, I/39/37, I/39/45, I/39/51, I/39/88,
 I/145/67, I/145/93, I/146/18, I/146/30, I/39/91, I/40/17, I/40/53, I/40/76, I/41/29,
 I/146/31, I/146/53, I/146/54, I/146/74, I/41/33, I/41/50, I/41/51, I/41/54, I/41/62,
 I/146/79, I/146/81, I/146/82, I/146/86, I/41/95, I/42/15, I/42/18, I/42/23, I/42/24,
 I/147/03, I/147/09, I/147/25, I/147/30, I/42/30, I/42/33, I/42/34, I/42/35, I/42/36,
 I/147/34, I/147/36, I/147/38, I/147/39, I/42/37, I/42/38, I/42/47, I/42/48, I/43/08,
 I/147/45, I/148/32, I/148/39, I/148/55, I/44/07, I/44/18, I/44/20, I/44/21, I/44/69,
 I/149/09, I/149/28, I/149/45, I/149/56, I/44/70, I/44/86, I/44/91, I/45/07, I/45/10,
 I/149/62, I/149/65, I/15/04, I/15/11, I/45/11, I/45/29, I/45/31, I/45/52, I/45/63,
 I/15/14, I/15/19, I/15/20, I/15/34, I/15/61, I/45/68, I/46/03, I/46/07, I/46/117, I/46/18,
 I/15/71, I/15/74, I/15/84, I/15/87, I/150/35, I/46/36, I/46/43, I/46/50, I/47/36, I/47/45,
 I/150/38, I/150/61, I/151/23, I/152/106, I/47/62, I/47/63, I/48/18, I/48/38, I/48/63,
 I/152/107, I/152/108, I/152/120, I/152/123, I/49/17, I/49/30, I/49/36, I/49/39, I/49/67,
 I/152/19, I/152/34, I/152/41, I/152/46, I/49/70, I/49/75, I/49/77, I/49/78, I/50/17,
 I/152/98, I/153/105, I/153/118, I/153/26, I/50/63, I/50/64, I/50/73, I/50/74, I/50/76,
 I/153/50, I/153/58, I/153/64, I/153/66, I/50/77, I/52/15, I/52/54, I/52/69, I/52/75,
 I/153/91, I/154/34, I/154/36, I/154/39, I/52/80, I/52/87, I/52/88, I/52/89, I/52/92,
 I/154/43, I/154/64, I/155/102, I/155/12, I/53/46, I/53/66, I/53/72, I/54/12, I/54/17,
 I/155/13, I/155/27, I/155/30, I/155/39, I/54/18, I/54/19, I/54/20, I/54/21, I/54/23,
 I/155/91, I/156/05, I/156/11, I/157/66, I/54/29, I/54/34, I/54/37, I/54/48, I/54/50,
 I/157/83, I/158/03, I/158/05, I/158/14, I/54/52, I/54/60, I/55/02, I/55/03, I/55/05,
 I/158/51, I/159/13, I/159/40, I/159/41, I/55/10, I/55/33, I/56/06, I/56/17, I/56/22,
 I/159/42, I/159/49, I/16/05, I/16/07, I/56/37, I/56/77, I/56/78, I/56/79, I/57/26,
 I/16/42, I/16/49, I/16/53, I/16/61, I/160/16, I/57/27, I/57/45, I/58/47, I/58/50, I/58/52,
 I/160/24, I/160/30, I/161/31, I/161/44, I/58/55, I/58/82, I/58/91, I/58/94, I/58/98,
 I/161/51, I/161/58, I/17/12, I/17/30, I/59/69, I/59/70, I/59/80, I/60/09, I/60/34,
 I/17/62, I/17/64, I/17/76, I/17/82, I/17/86, I/60/38, I/60/40, I/60/42, I/61/07, I/61/09,
 I/17/89, I/18/35, I/18/41, I/18/55, I/18/68, I/61/22, I/61/52, I/61/65, I/61/67, I/61/68,
 I/19/09, I/19/12, I/19/15, I/19/25, I/19/27, I/61/71, I/62/16, I/62/20, I/63/11, I/63/40,
 I/19/29, I/20/30, I/20/57, I/21/03, I/21/12, I/63/42, I/63/48, I/63/50, I/63/53, I/63/54,
 I/21/14, I/21/15, I/21/66, I/21/82, I/21/85, I/63/58, I/64/07, I/64/125, I/64/135,
 I/22/42, I/23/10, I/23/22, I/23/23, I/23/28, I/64/33, I/64/40, I/64/47, I/64/72, I/64/73,
 I/23/30, I/23/31, I/23/38, I/23/39, I/23/46, I/64/86, I/65/09, I/65/10, I/65/15, I/65/16,
 I/23/57, I/23/58, I/23/60, I/23/62, I/23/71, I/65/29, I/65/47, I/65/61, I/65/63, I/66/02,
 I/24/17, I/24/63, I/24/65, I/25/10, I/25/12, I/66/09, I/66/10, I/66/15, I/66/18, I/66/36,
 I/25/13, I/25/14, I/25/16, I/25/19, I/25/22, I/66/39, I/66/49, I/66/52, I/66/54, I/67/28,

I/67/44, I/67/51, I/67/70, I/68/12, I/68/14, II/10/100, II/10/20, II/10/34, II/10/36,
 I/68/21, I/68/31, I/68/32, I/68/37, I/68/50, II/10/45, II/10/52, II/10/63, II/10/74,
 I/68/51, I/68/64, I/69/03, I/69/09, I/69/101, II/10/84, II/11/26, II/11/65, II/12/66,
 I/69/57, I/69/58, I/69/73, I/69/78, I/69/86, II/13/09, II/13/40, II/14/15, II/14/37,
 I/69/95, I/70/27, I/70/45, I/71/13, I/72/18, II/14/52, II/15/14, II/15/36, II/15/96,
 I/72/24, I/72/31, I/72/35, I/72/50, I/72/58, II/16/102, II/16/23, II/16/28, II/16/44,
 I/72/59, I/72/70, I/73/40, I/73/54, I/74/18, II/17/15, II/18/01, II/18/12, II/18/13,
 I/74/24, I/74/25, I/74/74, I/74/81, I/74/87, II/18/19, II/18/29, II/19/09, II/19/101,
 I/74/92, I/74/93, I/75/03, I/75/27, I/75/40, II/19/136, II/19/156, II/19/24, II/19/31,
 I/75/46, I/77/68, I/77/71, I/77/73, I/77/76, II/19/88, II/19/94, II/19/95, II/20/04,
 I/78/11, I/78/28, I/78/39, I/78/50, I/79/06, II/20/35, II/20/45, II/20/60, II/20/80,
 I/79/42, I/79/64, I/79/76, I/79/79, I/79/80, II/21/100, II/21/23, II/21/92, II/22/06,
 I/79/81, I/79/82, I/81/24, I/81/26, I/82/01, II/22/12, II/22/29, II/22/34, II/22/37,
 I/82/02, I/82/09, I/83/15, I/83/21, I/83/23, II/22/53, II/22/61, II/22/63, II/22/83,
 I/83/34, I/83/40, I/83/47, I/83/58, I/83/60, II/23/113, II/23/114, II/23/116, II/23/138,
 I/83/62, I/83/63, I/83/65, I/83/76, I/83/79, II/23/142, II/23/149, II/23/15, II/23/152,
 I/84/21, I/84/24, I/84/29, I/85/29, I/85/30, II/23/162, II/23/166, II/23/167, II/23/17,
 I/85/44, I/85/61, I/86/09, I/86/17, I/86/18, II/23/208, II/23/210, II/23/212, II/23/43,
 I/87/103, I/87/121, I/87/30, I/87/32, II/23/99, II/24/107, II/24/112, II/24/13,
 I/87/33, I/87/43, I/87/65, I/87/76, I/87/77, II/24/16, II/24/28, II/24/36, II/24/44,
 I/88/14, I/88/17, I/88/47, I/88/64, I/88/68, II/24/46, II/24/62, II/24/83, II/24/84,
 I/89/17, I/90/30, I/90/62, I/91/08, I/91/30, II/24/85, II/25/06, II/25/108, II/25/23,
 I/91/37, I/91/42, I/91/44, I/91/49, I/91/50, II/25/42, II/25/92, II/26/05, II/26/48,
 I/91/68, I/92/31, I/92/49, I/92/53, I/92/54, II/27/52, II/28/15, II/28/22, II/28/42,
 I/93/12, I/93/25, I/93/33, I/93/42, I/94/25, II/28/62, II/28/72, II/29/02, II/29/104,
 I/94/33, I/94/49, I/94/52, I/94/53, I/94/76, II/29/26, II/29/35, II/29/41, II/29/44,
 I/95/104, I/95/13, I/95/16, I/95/18, I/95/27, II/29/49, II/29/51, II/29/80, II/29/93,
 I/95/39, I/95/57, I/95/61, I/95/78, I/95/80, II/30/10, II/30/28, II/30/49, II/30/66,
 I/95/84, I/96/06, I/96/24, I/96/36, I/96/91, II/30/70, II/30/81, II/31/19, II/31/33,
 I/96/95, I/97/24, I/97/26, I/97/27, I/97/28, II/32/25, II/32/26, II/32/27, II/32/41,
 I/97/47, I/98/02, I/98/05, I/98/101, I/98/119, II/32/42, II/32/45, II/32/61, II/32/65,
 I/98/28, I/98/91, I/98/94, I/99/10, I/99/34, II/32/67, II/34/03, II/34/28, II/34/59,
 I/99/52, I/99/54, I/99/58, I/99/71, II/01/02, II/35/06, II/35/08, II/35/16, II/35/19,
 II/01/03, II/01/16, II/01/21, II/01/23, II/35/20, II/35/61, II/36/15, II/37/05,
 II/01/24, II/01/33, II/01/43, II/01/44, II/37/25, II/37/56, II/37/71, II/38/103,
 II/01/53, II/01/73, II/01/78, II/02/19, II/38/104, II/38/115, II/38/116, II/38/30,
 II/02/22, II/02/24, II/02/25, II/02/26, II/38/56, II/38/65, II/38/80, II/38/95,
 II/02/31, II/02/39, II/02/54, II/02/57, II/39/12, II/39/131, II/39/135, II/39/158,
 II/03/51, II/03/68, II/03/80, II/04/10, I/154/29, I/101/19, I/101/16, I/69/12,
 II/04/14, II/04/55, II/04/72, II/04/92, I/33/59
 b.+ dan I/05/20
 b.+ dur I/71/69, I/92/35
 şudur b.+ dur II/02/08
 b.+ İfâ II/32/77
 b.+ llar II/03/65
 b.+ na I/04/55, I/05/61, I/06/105,
 II/08/135, II/08/68, II/08/72, II/08/90, I/08/67, I/101/19, I/105/61, I/109/39,
 II/08/98, II/09/24, II/09/25, II/09/27, I/109/57, I/110/16, I/113/91, I/117/11,
 II/09/35, II/09/37, II/09/58, II/09/70, I/12/34, I/120/41, I/125/33, I/127/21,
 II/09/73, II/09/81, II/09/87, II/09/91,

I/13/33, I/133/12, I/136/20, I/14/57,
I/140/28, I/18/17, I/19/22, I/25/01,
I/25/30, I/33/120, I/49/72, I/56/72, I/63/45,
I/69/104, I/79/82, II/19/124, II/23/211,
II/29/08, II/32/89

b.+ nā I/83/78

b.+ nā I/122/77

b.+ nda I/01/91, I/101/27, I/116/31,
I/117/29, I/121/109, I/130/76, I/130/78,
I/130/80, I/44/96

b.+ ndan I/02/45, I/08/65, I/103/46,
I/108/34, I/109/06, I/112/64, I/12/05,
I/12/06, I/128/62, I/132/47, I/134/26,
I/14/65, I/147/18, I/147/57, I/150/47,
I/155/66, I/157/40, I/159/08, I/23/35,
I/23/36, I/28/07, I/33/139, I/33/148,
I/64/13, I/66/26, I/74/26, I/85/28, I/87/92,
I/87/93, I/93/46, I/98/43, II/09/90, II/10/27,
II/34/42

b.+ nđan I/148/08, I/36/13

b.+ nı I/60/06

b.+ niñen I/116/48

b.+ nlā I/33/102, I/33/89

b.+ nlan I/101/14

b.+ nna I/17/67, I/23/23, I/23/67,
I/28/37, I/39/16, I/69/103, I/84/43, I/94/33,
I/94/46, II/14/64, II/19/104

b.+ nnā I/08/66, I/10/01, I/10/53,
I/107/21, I/109/28, I/139/07, I/146/54,
I/148/14, I/148/60, I/152/33, I/157/41,
I/19/23, I/29/20, I/31/58, I/32/12, I/35/36,
I/45/66, I/54/51, I/55/04, I/59/69, I/64/134,
I/77/69, I/88/54, I/88/55, I/90/57, I/95/65,
I/99/41, I/99/52, II/04/88, II/04/89,
II/04/92, II/04/93, II/05/68, II/06/70,
II/08/05, II/08/06, II/08/10, II/08/47,
II/12/11, II/16/54, II/18/02, II/19/56,
II/25/33, II/29/03, II/38/11, I/121/123

b.+ nna_ı II/38/29

b.+ nnāda I/49/50

b.+ nnādan I/127/26, II/24/57, II/38/75,
II/24/59

b.+ nnan I/106/75, I/122/76, I/63/53,
I/68/33, I/69/19, I/74/15, I/98/86, II/14/85,
II/28/31, I/42/37

b.+ nnān I/86/65

b.+ nnān I/25/16, I/41/77, I/65/05,
II/18/02, II/19/165, II/29/25, II/29/61,
II/38/30

unnan b.+ nnan II/01/18

b.+ nnān yapdım I/101/15

b.+ nnānķımı II/12/50

b.+ nnānan I/42/37, I/88/55, II/29/58,
II/29/75

b.+ nnānān II/02/63

b.+ nnañ II/39/167

b.+ nnāñ I/39/52, I/41/17, I/94/20,
I/94/78, I/94/79, I/94/80

b.+ nnāñķı II/23/19

b.+ nnar I/06/62, I/06/71, I/06/79,
I/08/57, I/10/08, I/100/41, I/102/89,
I/105/21, I/11/57, I/111/50, I/112/24,
I/112/72, I/119/17, I/120/18, I/121/63,
I/127/28, I/129/52, I/129/53, I/130/88,
I/131/62, I/132/09, I/135/01, I/137/43,
I/138/34, I/14/75, I/140/47, I/17/04,
I/19/06, I/19/11, I/19/17, I/19/28, I/21/41,
I/21/86, I/23/65, I/23/72, I/25/15, I/25/17,
I/25/19, I/25/46, I/26/03, I/32/54, I/35/31,
I/36/40, I/41/54, I/55/11, I/60/93, I/64/51,
I/65/43, I/66/13, I/67/75, I/69/97, I/88/63,
I/93/07, I/93/09, I/93/13, I/93/22, I/96/20,
II/04/44, II/10/14, II/10/68, II/14/73,
II/19/58, II/23/163, II/23/168, II/24/15,
II/31/20, II/34/11

b.+ nnar I/11/85, I/19/01, I/66/14,
II/24/58, II/34/10

b.+ nnār I/06/62, I/127/10, I/127/32,
I/32/53, I/55/04

b.+ nnār I/19/01

b.+ nnara I/06/81, I/119/16, I/120/33,
I/130/74, I/135/38, I/18/48, I/21/39,
I/25/23, I/30/12, I/46/100, I/54/27, I/66/08,
I/66/18, I/66/20, I/66/21, I/91/48, I/96/20

b.+ nnarā II/10/57

b.+ nnarā I/152/68

b.+ nnardan I/110/26, I/12/03, I/144/02,
II/24/80

b.+ nnarı I/01/17, I/06/108, I/06/120,
I/06/123, I/06/63, I/08/28, I/12/15, I/108/17,
I/109/39, I/112/25, I/117/22, I/119/16,
I/119/17, I/119/18, I/119/20, I/133/60,

- I/139/28, I/14/18, I/14/65, I/146/13, I/153/19, I/19/03, I/19/07, I/19/28, I/19/30, I/21/05, I/21/17, I/21/40, I/22/45, I/28/37, I/34/45, I/35/37, I/38/16, I/42/66, I/43/35, I/48/18, I/52/21, I/52/65, I/54/12, I/54/23, I/66/20, I/67/76, I/69/91, I/87/31, I/88/56, I/91/11, I/94/19, I/94/39, I/94/40, I/94/43, I/94/49, I/98/64, II/15/112, II/20/18, II/23/160, II/24/12, II/24/13, II/24/49, II/29/10, II/29/69, II/38/44, II/38/45, II/38/54, II/38/62, II/38/69, II/39/166, I/106/55, I/08/54, II/24/41, II/29/73, II/15/106, II/38/12, I/69/92
- b.+ nnarın I/117/33, I/119/17
- b.+ nnarın I/08/60, I/11/84, I/119/38, I/120/30, I/120/32, I/121/36, I/13/36, I/135/51, I/137/54, I/146/54, I/16/04, I/18/35, I/53/48, II/16/46, II/23/160, II/24/54
- b.+ nnârın II/24/03
- b.+ ñnarın I/54/48
- b.+ nu I/02/69, I/04/59, I/04/60, I/05/30, I/06/110, I/06/65, I/08/61, I/08/62, I/103/46, I/103/47, I/103/50, I/106/50, I/106/51, I/108/50, I/108/55, I/109/07, I/109/13, I/109/43, I/109/46, I/114/44, I/114/46, I/116/13, I/116/14, I/116/18, I/116/21, I/117/19, I/119/19, I/119/74, I/12/04, I/12/19, I/12/22, I/125/68, I/127/31, I/128/23, I/133/64, I/134/43, I/14/20, I/14/57, I/14/60, I/14/74, I/145/91, I/152/121, I/152/65, I/152/96, I/154/40, I/19/03, I/19/04, I/19/05, I/19/18, I/21/17, I/21/19, I/21/21, I/21/39, I/23/32, I/23/33, I/25/39, I/28/22, I/28/36, I/28/39, I/28/41, I/28/47, I/31/56, I/31/57, I/31/64, I/31/65, I/31/66, I/40/52, I/40/53, I/40/54, I/41/43, I/42/33, I/42/34, I/42/35, I/42/40, I/42/41, I/42/42, I/42/45, I/42/46, I/42/47, I/42/68, I/43/12, I/43/19, I/49/06, I/49/13, I/49/18, I/49/23, I/49/80, I/52/58, I/54/24, I/56/52, I/56/70, I/56/79, I/59/79, I/63/54, I/64/110, I/64/85, I/64/96, I/64/98, I/66/46, I/69/100, I/69/71, I/69/99, I/70/29, I/70/36, I/72/12, I/72/53, I/72/55, I/79/89, I/79/93, I/80/50, I/82/04, I/83/02, I/83/45, I/83/46, I/83/77, I/84/07, I/87/03, I/87/114, I/90/08, I/90/35, I/91/63, I/99/66, I/99/67, II/02/60, II/04/91, II/05/12, II/08/71, II/08/78, II/11/28, II/12/51, II/18/01, II/18/13, II/18/29, II/20/24, II/20/64, II/23/76, II/28/13, II/29/101, II/29/99, II/36/06, II/37/102, II/38/31, II/39/15, II/39/172, I/76/66, I/120/41, II/14/38, I/58/45, I/14/23, I/10/77, I/51/53
- b.+ nû I/22/41
- b.+ nû I/06/17, I/117/14, I/121/88, I/99/72, II/04/85
- b.+ ñû I/75/74
- b.+ nûda II/23/159
- b.+ nun I/135/19, I/25/31, I/25/51, I/33/115, I/33/116, I/33/142, I/33/42, I/39/52, I/83/45, II/20/81
- b.+ nunkılâ II/24/77
- b.+ nuñ I/03/98, I/101/15, I/103/51, I/103/58, I/111/119, I/111/120, I/112/12, I/113/50, I/113/51, I/113/58, I/113/71, I/113/75, I/113/76, I/113/84, I/116/15, I/119/79, I/12/19, I/121/92, I/122/20, I/125/31, I/130/73, I/130/80, I/130/81, I/133/44, I/136/30, I/15/20, I/15/60, I/152/95, I/19/09, I/23/20, I/24/07, I/24/52, I/24/67, I/39/62, I/39/63, I/41/44, I/44/17, I/44/18, I/49/38, I/60/02, I/62/06, I/63/19, I/67/08, I/67/13, I/67/47, I/69/35, I/69/46, I/69/99, I/72/50, I/75/60, I/84/29, I/86/06, I/86/78, I/88/14, I/91/51, I/92/32, I/92/44, I/92/45, I/93/25, I/94/34, I/94/54, I/94/78, I/98/114, I/99/13, II/05/12, II/05/42, II/05/85, II/05/88, II/08/127, II/13/15, II/13/40, II/14/78, II/16/37, II/16/45, II/20/80, II/23/31, II/24/57, II/24/83, II/26/52, II/29/10, II/29/21, II/32/52
- b.+ nuñku I/140/59, I/94/53
- b.+ nuñKu I/113/74
- b.+ nuynan I/130/76, I/130/79
- b.+ ña I/119/25, I/133/59, I/17/30, I/30/13, I/30/22, I/30/27, I/47/40, I/49/37, I/52/78, I/54/53, I/88/65, I/94/37, I/98/102, I/98/103, I/98/104
- b.+ ñu I/72/13
- b.+ ñû I/72/55
- b.+ ñuynan I/11/64
- b.+ ydu I/85/44, II/24/71

bû : bk. bu -4-

b. I/136/06, I/136/07, I/24/45, I/64/112

bū : bk. bu -71-

b. I/01/88, I/02/13, I/05/34, I/06/124, I/101/17, I/103/26, I/103/47, I/106/49, I/106/75, I/11/30, I/11/81, I/114/33, I/114/47, I/117/08, I/12/14, I/12/44, I/126/55, I/135/04, I/146/05, I/150/57, I/154/55, I/158/34, I/159/21, I/160/22, I/18/78, I/19/24, I/23/10, I/23/20, I/23/63, I/31/61, I/32/34, I/38/08, I/39/47, I/40/55, I/42/64, I/44/68, I/49/16, I/54/50, I/55/02, I/56/01, I/67/30, I/68/60, I/69/35, I/69/60, I/70/25, I/72/54, I/77/25, I/89/17, I/92/09, I/93/13, I/93/18, I/95/62, II/01/78, II/02/03, II/03/66, II/03/77, II/04/06, II/04/82, II/09/48, II/10/40, II/13/32, II/14/37, II/22/12, II/26/18, II/32/50, II/32/58, II/39/32

b.+ na I/109/04

b.+ nnar I/111/110

b.+ nnarı I/87/118

bū : bk. bu -6-

b. I/139/37, I/86/65, II/09/24

b.+ ndan I/100/17

b.+ nu I/15/58

b.+ nuş I/138/48

bu_ez : Bu defa, bu sefer; şimdi. -1-

b. I/111/65

bu_öz : bk. bu_ez -2-

b. I/18/56

bu_uz : Kin, nefret, düşmanlık. -2-

bu_uz yap- : Düşmanlık etmek, kin beslemek.

b. yaptı I/45/17, I/45/18

buba : bk. baba¹ -80-

b. I/10/40, I/113/117

b.+ lāmıs I/39/89

b.+ lāş I/94/76

b.+ m I/02/36, I/02/38, I/02/39, I/03/02, I/110/40, I/120/16, I/133/50, I/22/27, I/22/28, I/22/41, I/22/42, I/30/13, I/33/123, I/34/50, I/34/51, I/34/52, I/39/23, I/52/06, I/52/08, I/58/10, I/66/34, I/95/64, II/14/76, II/14/80, II/14/83, II/23/113

b.+ mdan I/39/41, II/39/11

b.+ mgıl I/72/46

b.+ mı II/09/46

b.+ mınan I/22/24

b.+ mış I/120/25, I/120/38, I/52/05, I/52/07, I/62/32, I/98/95, II/24/35

b.+ mız I/06/07, I/115/11, I/120/43, I/146/39, I/88/12, II/14/71

b.+ mnā I/39/89

b.+ nuş I/113/118

b.+ ş I/52/60

b.+ ş I/39/54

b.+ sı I/02/36, I/11/63, I/140/62, I/140/64, I/140/69, I/52/15, I/52/50, I/52/52, I/52/63, I/61/55, II/04/65, II/13/14, II/14/77, II/14/78

b.+ sından I/49/40

b.+ sın I/47/57

b.+ sınış I/137/37, I/95/77, I/99/25

b.+ sın I/47/57

b.+ sī I/113/78

bk. baba⁴

b.+ sıydı I/22/22

fakır b.+ sıydı I/52/66

bk. baba⁵

şih musa b. II/28/69

bubá : bk. baba¹ -1-

b.+ ş I/39/31

bubâ : bk. baba¹ -1-

b. I/52/48

bubâ : bk. baba¹ -1-

b.+ mış I/122/26

bubâ : bk. baba¹ -20-

b. I/55/27, II/08/70

b.+ cāzım I/145/11

b.+ m I/145/12, I/22/44, I/22/45, I/28/14, I/88/18, II/05/93, II/28/02

b.+ mdan II/28/93

b.+ mış I/88/13

b.+ mız I/120/19, I/145/05, I/157/76, I/88/19, I/88/17

b.+ sı I/10/73, I/92/31

bubanne : bk. babanne -5-

b.+ m II/13/15

b.+ miz II/19/104

b. oldum I/120/30

b.+ si II/19/89

b.+ sinnen II/13/15

bube : bk. baba¹ -2-

b.+ nıñğı I/99/26

b.+ ı I/72/85

buḡe : bk. baba¹ -1-

b.+ cāzım I/145/46

bubi : bk. baba¹ -1-

b.+ lāmız I/72/40

buçu : bk. buçuḡ -2-

b.+ u II/10/21, II/10/28

buḡū : <<buçuḡ+u -1-

b. I/20/22

buçuḡ : (Tam sayılardan, üleştirme sıfatlarından sonra) Yarım. -24-

b. I/103/32, I/110/57, I/123/44, I/125/21, I/125/28, I/134/53, I/138/129, I/149/50, I/155/94, I/30/48, I/42/61, I/49/62, I/75/12, II/03/06, II/09/99, II/20/23, II/20/49, II/30/82, II/33/69, II/39/124

az b. I/110/38, I/134/63, I/146/20

buçuḡ : bk. buçuḡ -1-

b. II/29/100

buçuḡ : bk. buçuḡ -5-

b. I/122/87, I/123/43, I/155/25, I/155/42, I/37/16

būçuḡ : bk. buçuḡ -1-

b. I/75/12

buday : bk. buyday -1-

b. I/49/32

būday : bk. buyday -12-

b. I/07/98, I/129/51, I/129/52, I/142/55, I/92/41, II/02/53

b.+ ı I/41/37, I/51/12

b.+ ımızı II/30/33

b.+ i I/07/92

b.+ ın I/07/92

b.+ la_ı I/07/93

būdey : bk. buyday -10-

b. I/149/28, I/155/30, I/160/01, I/66/37, I/66/42, I/69/24, I/70/17, II/14/04, II/35/17

b.+ dan I/69/16

buḡımıḲ : bk. bıḡımıḲ -1-

ḡ. II/25/108

bugún : bk. bugün¹ -3-

b. I/85/57, II/23/83

bk. bugün²

b.+ e I/01/12

buḡun : bk. bugün¹ -1-

b. I/01/44

bugün : 1. İçinde bulunulan gün. -10-

b. I/113/79, I/39/101, I/56/75, II/01/10, II/23/24

b.+ nēde II/09/85

2. İçinde bulunulan zaman.

b.+ ümüze I/112/29

b.+ ümüzü I/93/66

b.+ üñe I/01/14

bugün : bk. bugün² -1-

b.+ e I/01/47

bugūñ : bk. bugün¹ -1-

b. I/45/53

buḡez : bk. bu_ıez -1-

b. I/15/55

búkūñ : bk. bugün² -1-

b. I/01/16

bul - : Arayarak veya rastgele bir şeyle, bir kimse ile ya da bir durumla karşılaşmak, ele geçirmek, ortaya çıkarmak. -175-

b. I/08/84, I/108/54, I/15/82, I/52/54, I/65/14, I/79/48

b.- ābilisen I/108/38

b.- acakları II/32/128

b.- acaksın I/61/44

b.- am II/28/31

b.- amadı I/108/40

b.- amadık I/147/36, II/23/135

- b.- amadıK I/147/25, II/28/32
 b.- amadıla I/148/35
 b.- amadılar I/140/67
 b.- amadım I/47/36, I/47/37, I/65/49
 b.- aman I/107/36, I/109/47
 b.- amaṇ I/108/33, I/51/68, I/65/53, II/23/90, II/39/140
 b.- amaS I/53/72
 b.- amaSsaK I/53/50
 b.- amaSsan I/130/35
 b.- amayağoruz II/32/88
 b.- amáyíz II/26/40, II/26/41
 b.- amaz I/53/72
 b.- amazdık I/143/56
 b.- amazdıK I/14/30, I/14/32
 b.- amazTıṇ I/47/63
 b.- amıyacaksın I/14/25
 b.- amıyōduṇ I/70/66
 b.- amıyoduṇuz I/33/142
 b.- amıyoṇ I/70/65
 b.- amıyoz I/23/39, I/78/15
 zaman b.- amıyoz I/23/33
 b.- amıyolar I/05/34
 b.- an I/143/09, I/45/74, II/04/57
 iş b.- an II/17/83
 işini b.- an II/09/81
 b.- ana I/135/31
 b.- ayorus I/62/20
 b.- caḳla I/82/34
 b.- cam I/33/124
 b.- can I/33/44, I/48/12
 b.- caṇ I/48/23, I/59/59, I/59/83
 b.- cáṇ II/10/103
 b.- caz I/17/39
 b.- cāz I/119/40
 b.- cēz I/153/124
 b.- ciṇ I/15/41
 b.- du I/140/67, I/34/05, I/39/47, I/48/60, I/61/13
 iş b.- du II/09/56
 b.- duḳ I/42/61, I/52/33, II/16/99
 b.- duḡ II/14/85
 b.- duK I/143/83, II/23/33
 b.- dūlā I/08/113
 iş b.- dūlā I/150/20
 b.- dular I/140/23
 b.- dulaṛ I/17/58
 b.- dum I/138/136, I/34/05, I/98/117, II/23/116
 b.- dūna veriyoS I/17/47
 b.- duṇ II/25/01
 b.- dūṇ I/07/20
 b.- dūṇu I/161/24
 iş b.- dusa I/145/17
 iş b.- lādı II/02/74
 b.- muş I/140/67, I/39/47, I/60/74, I/99/48
 iş b.- muş II/17/82
 b.- muşlar I/08/115, I/136/19, II/14/84
 b.- sam I/132/79
 b.- saṇ I/70/66
 b.- saydım I/65/50
 b.- sun I/52/58
 b.- u I/108/38
 b.- ucuK I/15/31
 b.- uduḡ I/02/61
 b.- uduK I/02/62
 b.- ullādı II/02/08
 b.- um I/66/38
 b.- umadık II/16/99
 b.- umadīg II/16/99
 b.- umaṇ II/05/16
 b.- umīncāSı II/02/97
 iş b.- umuyō II/02/74
 b.- unanı I/107/71
 b.- unca I/96/84
 b.- undū I/16/27
 b.- undūnu yapādık I/59/57
 b.- unmadı I/136/18
 b.- unmazdıṇ I/126/53

- b.- unmiyyō II/05/30
 b.- unmuyo I/158/19
 b.- unmuyō I/96/74
 b.- unmuyodu I/35/60
 b.- unmuyyoīfā II/05/30
 b.- unsa I/75/25
 b.- unullā I/03/35
 b.- unur I/136/17, II/33/34
 b.- unurdu I/35/62
 b.- unuyo I/31/58
 b.- ur I/11/65, I/13/36, I/35/50, I/46/67,
 II/08/78, II/20/53, II/36/11
 iş b.- ur II/02/75
 b.- urdu II/08/70
 b.- urlar I/121/47
 şifā b.- urlardı I/01/96
 b.- urlarmışTı I/01/96
 b.- ursa I/92/53, II/20/80
 b.- ursaķ I/155/14
 b.- ursaK I/100/38, I/74/14
 b.- ursāñ I/07/19, I/07/20
 b.- ursuñ I/40/66
 b.- urun II/34/78, II/34/79
 b.- uruz I/62/22
 b.- uyi I/05/39
 b.- uyo I/105/18, I/158/52, I/20/22
 b.- uyolā I/158/19, I/158/53
 şifā b.- uyolla I/20/24
 iş b.- uyom I/155/103
 b.- uyoñ I/95/09
 b.- uyor I/20/25
 b.- uyoru I/52/26
 b.- uyoruS I/132/22
 b.- uyoZ I/132/25, I/143/56
bul : bk. pul² -1-
 pari b. II/39/179
buļ - : bk. bul- -1-
 b.- ūrlā I/75/35
bul - : bk. bul- -1-
 b.- duk I/143/84

bula - : 1. Karıştırmak. -5-

- b.- rdıķ I/102/47
 b.- rıS I/70/39
 b.- rız I/21/93
 b.- yı I/21/91

2. Bir şeyi üstü kaplanacak şekilde bir şeye batırmak, üstünü o şeyle kaplamak, belemek.

bula : bk. bura -1-

- b.+ lārda I/51/19

bulā - : bk. bula⁻² -1-

- b.- rsıñ I/96/53

bulama : Koyundan alınan süt koyulaşınca yoğurdu suyla incelterek içine karıştırarak elde edilen ürün. -2-

- b. yapardıķ I/21/90
 b.+ yı I/21/89

bulamaç : Sulu ve cıvık hamur ve bu kıvamdaki karışım. -2-

- b. I/151/17, II/15/25

bulamaş : bk. bulamaç -1-

- b. I/36/56

bulanıĝ : Saf, duru ve berrak olmayan. -1-

- b. I/01/85

bulaş - : Sürülmek, sıvaşmak, sıvaşıp yapışmak. -1-

- b.- dı I/15/27

bulaşı : bk. bulaşık -2-

- b.+ ı I/35/65

- b.+ yı I/73/23

bulaşık : Yıkanmamış kirli tabak, çatal, kaşık, tencere vb. mutfak eşyası. -8-

- b. II/19/98, II/21/36

- b.+ lānı I/33/88, II/29/59

- b.+ ları II/29/59

bulaşık makinesi : Bulaşık yıkamak için kullanılan farklı büyüklüklerdeki makine.

- b. makinemīS I/76/82

- b. makinesi I/38/40, I/47/44

buļaşık : bk. bulaşık -1-

- b. I/83/36

bulaşıkcı : İşi bulaşık yıkamak olan kimse. -1-

b.+ sı I/03/45

bulaşıcı : Bulaşan, bir kimseden başkalarına geçebilen. -1-

b. I/63/53

bulaşığ : bk. bulaşık -1-

b. makinisi I/35/05

bulaşığcı : bk. bulaşıkcı -1-

b.+ ı II/17/29

bulaşıK : bk. bulaşık -1-

b. I/136/26

bulaşı : <<bulaşık+ı -5-

b. I/124/15, I/124/22, II/17/29

b.+ mızı I/93/61

b.+ ıa I/96/41

bulda : bk. burda -1-

b. I/72/02

buleşığ : bk. bulaşık -1-

b. I/152/19

bulğur : 1. Buğdayın kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra dövülerek kırılmış olan şekli. -69-

b. I/02/41, I/02/43, I/101/11, I/101/20, I/112/24, I/118/18, I/128/33, I/152/113, I/26/64, I/41/87, I/49/22, I/49/71, I/51/57, I/58/68, I/58/89, I/60/43, I/60/63, I/67/16, I/87/117, I/87/118, I/87/122, I/87/32, I/98/78, II/39/48

b.+ dan I/09/63

b.+ ları I/70/28

b.+ larımız I/19/12

b.+ lu II/19/71

b.+ nan II/32/23, II/39/57

b.+ u I/117/26, I/18/53, I/26/63, I/27/63, I/40/70, I/40/71, I/49/14, I/51/58, I/70/25, I/87/120, I/98/78, II/39/47

b.+ udu I/125/71

b.+ umuzu I/70/32, I/85/27, II/30/48

b.+ unan I/76/32

b.+ unu I/131/25

b.+ uñ I/41/87, II/39/49

2. Bulgurla yapılan pilav veya yemek.

b. yapardıK I/153/27

b. yaparlār I/157/61

b. yapmiyöz I/40/70

bulğur aşī : Bulgur ile yapılan yemek.

b. aşī I/120/64

bulğur çorbası : Bulgur ile yapılan çorba.

b. çorbası I/49/25

b. çorbası I/96/51

bulğur pilavı : Bulgurla pişirilen pilav.

b. pilafı I/07/49

b. pilavı II/19/71, I/76/27, I/07/37, I/09/64, I/26/01, I/87/68, II/19/70

b. Pişavı I/18/74

b. pilavı I/60/44

bulğur : bk. bulğur¹ -1-

b. I/07/37

bulgur : bk. bulğur¹ -5-

b. II/37/109

b.+ nan II/32/55

b. pilavı II/19/72, II/37/80

būlğur : bk. bulğur¹ -1-

b. I/98/78

bulğul : bk. bulğur¹ -1-

b.+ ıarı I/152/113

bullā : bk. burlar -6-

b. I/63/65, I/64/86

b.+ da I/31/57, I/31/60, I/38/23, I/56/41

buīfā : bk. burlar -2-

b. II/18/22

b.+ rdā I/48/67

buīfā : bk. burlar -15-

b. I/145/90, II/12/01, II/16/05

b.+ da I/145/89, I/45/66, I/53/84, I/73/11, II/10/51, II/29/11, II/32/117

b.+ dı I/145/77, II/16/87, II/33/15

b.+ la I/148/62

b.+ mız II/18/22

bullar : bk. burlar -5-

b. I/56/41

buġġlar

b.+ a I/01/80

b.+ da I/37/50, I/63/63

b.+ ı I/01/87

buġġlar : bk. burlar -11-

b. I/01/50, II/03/65

b.+ a I/61/44, II/12/29

b.+ da I/49/45

b.+ ı I/45/67, I/54/13

b.+ ı ma II/25/95

b.+ ımız II/33/42

b.+ ını II/03/38

b.+ ıñ II/17/85

buġġár : bk. burlar -1-

b. I/01/16

bulġár : bk. burlar -2-

b.+ a II/32/110

b.+ ı I/46/29

bulġár : bk. burlar -1-

b.+ ı II/10/44

bulun - : Var olmak, mevcut olmak. -7-

b.- ceS I/72/02

b.- muş I/122/10

b.- ur I/101/27, I/146/15, II/19/67

b.- urdu I/156/28

b.- urdu II/23/94

buluş - : Belli bir yerde bir araya gelmek, birbirini bulmak. -3-

b.- uluyoru I/60/89

b.- uyolar I/68/25

b.- uyöllē II/16/107

buluşmak : Belli bir yerde bir araya gelmek, birbirini bulmak işi. -1-

b. II/16/106

bulüz : Etek ve pantolon üstüne giyilen kısa, astarsız kadın giyeceği. -1-

b. I/101/30

buna - : Bunama durumuna gelmek, ateh getirmek. -1-

b.- miş II/19/17

bunal - : Çok sıkılmak, sıkıntı ve çaresizlikten şaşkın duruma gelmek, darlanmak. -1-

b.- dı I/18/68

bunalğ : bk. bulanğ -1-

b. I/60/11

buğ : Sıkıntı, darlık. -6-

b. I/37/51, I/45/61

soğ ğarı b. ğarı soğ herif buğ herif I/125/36

soğ ğarı buğ ğarı soğ herif b. herif I/125/37

b.+ um I/45/60

buğ_aşşa : Yokuş aşağı. -1-

b.+ yâ II/07/49

buğal - : bk. bunal- -3-

b.- acak I/123/41

b.- ırın I/15/79

b.- ma I/64/82

buğal : bk. pınar -1-

b.+ íara I/47/42

buğald - : bk. buğalt- -1-

b.- ıyo I/64/31

buğalım : Dış baskılar karşısında ortaya çıkan iç sıkıntısının hâkim olduğu ruh hâli, stres. -1-

buğalım gir- : Ruhsal bakımdan gerginlik veya sıkıntı içine girmek.

b.+ a giriyorum I/112/47

buğalt - : Bunalmasına, sıkıntı ve çaresizlikten şaşkın duruma gelmesine sebep olmak. -1-

b.- dıñ I/03/62

buğar : bk. pınar -8-

b. I/134/49

b.+ a I/152/116, I/87/62, I/87/64

b.+ da I/152/108, I/87/31

b.+ lardan I/126/10

b.+ larımız I/134/49

buğarcı : Su deposunda bekleyip belli sürelerle suyun evlere ulaşmasını sağlayan kimse. -3-

b. II/02/88, II/02/89

buğunnuK : Sıkıntılı. -1-

b. I/37/34

bur - : Bir şeyi kendi etrafında döndürmek, çevirmek, kıvrırmak, bükmek. -1-

b.- ār I/73/51

būr - : bk. vur¹ -1-

har b. harman savurularsa I/14/45

bura : Bu yer. -374-

b. I/01/82, I/03/92, I/03/94, I/03/95, I/06/127, I/10/110, I/102/10, I/108/23, I/108/39, I/11/22, I/111/105, I/111/112, I/111/113, I/111/27, I/116/43, I/116/47, I/122/08, I/124/28, I/128/01, I/129/05, I/129/36, I/129/38, I/130/101, I/130/60, I/131/38, I/133/15, I/133/16, I/133/18, I/133/44, I/133/62, I/134/18, I/135/16, I/135/39, I/140/08, I/140/16, I/149/03, I/149/16, I/150/05, I/152/122, I/153/54, I/156/05, I/156/54, I/160/03, I/17/27, I/20/08, I/21/72, I/21/80, I/21/81, I/23/27, I/23/50, I/23/51, I/31/45, I/35/22, I/36/08, I/38/24, I/40/15, I/41/18, I/44/03, I/47/17, I/52/88, I/54/70, I/55/39, I/56/18, I/67/39, I/67/48, I/69/44, I/69/56, I/71/81, I/75/01, I/75/03, I/79/11, I/79/88, I/82/06, I/83/69, I/86/38, I/87/43, I/89/04, I/91/19, I/95/18, I/99/10, I/99/51, I/99/55, II/10/55, II/12/43, II/18/05, II/19/32, II/23/179, II/23/35, II/25/08, II/27/26, II/35/114, II/37/04

b.+ ı I/03/19

b.+ da I/06/62, I/06/85, I/06/87, I/06/95, I/122/29, I/133/19, I/134/49, I/27/45, I/27/67, I/30/25, I/56/44, I/78/12, I/78/18, I/87/34, I/90/05, I/91/59, I/93/50, II/24/36

b.+ dā I/91/03

b.+ dıñ II/19/139

b.+ la II/35/20

b.+ lā II/23/153, II/35/19

b.+ lāda I/61/15, I/61/29

b.+ lādı II/23/151

b.+ lar I/111/114, I/111/116, I/111/27, I/142/36, I/34/71, I/41/33, I/46/19, I/64/49, II/23/147

b.+ lara I/124/29, I/126/59, I/135/05, I/144/03, I/150/45, I/54/35, I/68/72, II/19/25, I/144/50

b.+ larda I/06/144, I/105/59, I/110/45, I/111/95, I/121/109, I/126/21, I/129/56, I/15/58, I/17/80, I/23/35, I/25/58, I/53/38, I/61/33, I/78/55, I/121/79

b.+ lardan I/110/36, I/129/56, I/135/46

b.+ lardı II/15/46

b.+ ları I/06/128, I/139/20, I/144/37, I/150/59, I/46/26, I/46/30

b.+ larımda I/144/64

b.+ larımı I/15/43

b.+ larını I/122/02

b.+ larıñ I/105/37, I/111/05

b.+ larıñ I/105/36

b.+ lı I/18/80

b.+ m I/21/80

b.+ mız I/135/07, II/09/27

b.+ nın I/117/54, I/139/61, I/142/06, I/142/30, I/142/47, I/84/01, II/34/49

b.+ nıñ I/03/17, I/11/40, I/11/50, I/120/15, I/122/08, I/122/09, I/124/13, I/124/32, I/133/64, I/144/18, I/149/53, I/151/11, I/152/84, I/156/02, I/157/23, I/158/11, I/17/76, I/17/83, I/18/75, I/23/10, I/25/60, I/28/24, I/30/56, I/36/71, I/36/72, I/44/20, I/49/58, I/60/65, I/68/11, I/69/58, I/82/08, I/82/10, I/82/11, II/02/36, II/04/31, II/06/47, II/06/84, II/10/36, II/10/37, II/17/13, II/26/44, II/31/39, II/32/40, II/37/115

b.+ nıñkı II/27/51

b.+ ı II/19/142

b.+ sā II/10/56

b.+ sı I/01/10, I/111/115, I/117/53, I/122/19, I/130/64, I/139/05, I/139/44, I/139/52, I/142/34, I/150/06, I/156/12, I/160/02, I/160/07, I/160/09, I/160/15, I/160/22, I/160/23, I/160/25, I/161/50, I/38/05, I/38/20, I/46/21, I/65/06, I/65/46, I/68/11, I/68/64, I/68/75, I/69/61, I/74/01, I/78/04, I/78/07, I/86/01, I/89/29, I/90/37, I/91/09, I/92/03, I/92/12, I/92/36, I/93/15, I/93/62, II/02/67, II/02/68, II/04/05,

II/06/36, II/06/80, II/09/59, II/10/39,
II/10/40, II/10/42, II/10/59, II/10/96,
II/15/98, II/17/10, II/17/11, II/19/141,
II/19/145, II/23/149, II/23/152, II/23/179,
II/23/38, II/25/28, II/26/01, II/30/05,
II/30/11, II/35/62, II/38/49

b.+ sı I/142/29

b.+ sı vermişler I/156/03

b.+ sın II/02/27

b.+ sī I/156/06, I/69/83, II/02/33,
II/06/05, II/10/34, II/27/02

b.+ ya I/09/72, I/111/113, I/112/50,
I/116/25, I/12/44, I/133/15, I/22/42,
I/27/14, I/28/24, I/60/35, I/75/68, I/82/12,
I/83/44, I/83/51, I/83/71, I/83/74, I/83/80,
I/90/37, I/99/47, II/10/74, II/15/100,
II/19/91, II/31/06

b.+ yā I/54/51, I/83/10, I/83/11, I/83/67,
I/84/28

b.+ yā I/09/07, II/10/86

b.+ yā I/33/63

b.+ ydı I/23/51

b.+ yı I/02/70, I/06/115, I/06/73, I/06/85,
I/108/21, I/111/106, I/122/51, I/123/12,
I/133/16, I/133/17, I/133/18, I/136/37,
I/139/06, I/139/58, I/142/06, I/142/17,
I/155/39, I/17/88, I/18/51, I/23/56, I/25/57,
I/28/26, II/04/09

b.+ yı yapalı I/111/111

b.+ yı I/64/50

b.+ yı I/38/08

b.+ ymış II/13/61

burá : bk. bura -21-

b. I/142/05, I/67/50

b.+ sı II/01/73

b.+ ya II/37/04

b.+ yá I/01/39, I/01/82, I/02/71, I/37/16,
I/55/39, I/55/40, I/82/01, II/23/158,
II/23/178, II/23/180, II/23/27, II/37/76,
II/37/79

b.+ yá verdi I/01/68

b.+ yı yapTıklānı II/23/175

b.+ yı I/05/36

burá : bk. bura -18-

b.+ da I/66/06

b.+ sı I/59/84, II/04/12

b.+ ya I/149/55, I/158/33, I/160/18,
I/160/30, I/25/58, I/31/45, I/38/13, I/38/19,
I/45/24, I/53/46, I/53/80

b.+ yā I/53/08

b.+ yı II/19/96, II/34/86

burā : bk. bura -5-

b. I/122/18, II/23/178, II/23/35

b.+ mız II/37/77

b.+ sı II/06/80

burā : bk. bura -1-

b. I/56/15

burā : bk. bura -1-

b. II/19/26

burā : bk. bura -1-

b. II/17/20

burā : bk. bura -1-

b. I/01/39

būra : bk. bura -1-

b.+ sı II/04/04

hura : bk. bura -4-

h. I/128/10, I/21/81, II/23/37

h.+ da II/31/04

buralı : Adı geçen yerden olan, bu yerden
olan, yerli. -39-

b. I/116/03, I/134/09, I/157/05, I/26/05,
I/42/07, I/53/15, I/71/79, I/93/34, I/93/50,
I/98/08, II/06/34, II/27/57

b.+ ydı I/113/115, I/113/15, I/42/07

b.+ ydım I/113/92

b.+ yım I/129/01, I/139/05, I/18/12,
I/38/04, II/33/03

b.+ yın I/116/02, I/131/09, I/143/02,
I/157/05, I/18/02, I/20/04, I/20/64, I/60/19

b.+ yın yaparız I/21/01

b.+ yıs I/98/09

b.+ yız I/116/03, I/150/19, I/20/13,
I/20/64, I/20/66, I/98/08

burası : Bu yer, bura. -2-

b. I/01/39, I/73/72

burasıit : Bronş ve bronşçukların iltihaplanması sonucu meydana gelen ve öksürük, balgam çıkarma, baş ağrısı, hafif ateş ve nefes darlığı gibi belirtilerle seyreden hastalık. -1-

b. I/20/56

burçak : Baklagillerden, yuvarlak ve mercimeğe benzeyen, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki. -3-

b. I/153/18, I/58/21, I/98/71

burda : Bu yerde. -568-

b. I/01/13, I/01/57, I/01/60, I/01/61, I/01/77, I/01/81, I/02/12, I/02/27, I/02/38, I/02/39, I/02/40, I/03/103, I/03/59, I/03/69, I/03/78, I/03/81, I/03/85, I/04/05, I/04/10, I/04/52, I/04/69, I/07/41, I/08/07, I/09/02, I/09/06, I/09/07, I/09/48, I/09/49, I/100/40, I/101/09, I/101/10, I/102/30, I/103/03, I/105/04, I/105/10, I/105/13, I/106/48, I/108/03, I/108/08, I/109/15, I/109/24, I/111/22, I/111/30, I/111/92, I/110/45, I/111/103, I/111/60, I/112/40, I/113/100, I/113/106, I/113/137, I/113/65, I/113/71, I/114/19, I/114/30, I/116/05, I/116/06, I/116/15, I/116/16, I/116/43, I/116/48, I/116/54, I/117/04, I/117/12, I/117/16, I/117/20, I/117/44, I/117/50, I/119/42, I/12/30, I/121/111, I/121/43, I/121/95, I/121/97, I/122/10, I/122/18, I/122/86, I/123/06, I/123/08, I/123/10, I/123/11, I/123/32, I/123/59, I/124/28, I/124/42, I/125/26, I/125/58, I/125/59, I/125/70, I/126/49, I/129/32, I/129/35, I/129/38, I/129/39, I/129/57, I/130/70, I/130/95, I/131/09, I/131/12, I/132/04, I/132/10, I/132/11, I/132/54, I/133/16, I/133/22, I/133/24, I/133/40, I/134/09, I/134/16, I/134/35, I/134/60, I/134/61, I/136/07, I/136/12, I/136/13, I/137/24, I/137/48, I/137/49, I/138/27, I/138/50, I/138/76, I/139/30, I/139/47, I/139/52, I/14/01, I/140/09, I/140/39, I/140/68, I/141/29, I/142/07, I/142/49, I/142/56, I/143/02, I/143/03, I/144/36, I/145/82, I/145/93, I/148/10, I/149/14, I/149/15, I/149/17, I/149/18, I/149/22, I/149/61, I/15/03, I/15/04, I/15/10, I/15/19, I/15/26, I/15/60, I/15/89, I/15/95, I/150/05, I/150/07, I/150/22, I/150/58, I/150/60, I/151/26,

I/152/04, I/152/05, I/152/12, I/152/135, I/152/29, I/152/31, I/152/32, I/152/76, I/153/11, I/153/41, I/153/50, I/154/03, I/154/33, I/154/53, I/154/64, I/155/43, I/155/60, I/155/61, I/155/62, I/155/67, I/155/93, I/156/22, I/156/66, I/156/67, I/157/02, I/157/03, I/157/05, I/157/26, I/158/01, I/158/04, I/158/06, I/158/33, I/159/42, I/16/04, I/16/06, I/16/42, I/161/19, I/161/27, I/161/28, I/161/34, I/17/11, I/17/48, I/18/23, I/18/43, I/18/54, I/18/55, I/19/10, I/19/13, I/19/25, I/20/08, I/21/58, I/21/79, I/21/80, I/22/06, I/22/41, I/23/36, I/23/52, I/24/20, I/24/50, I/25/32, I/25/59, I/26/65, I/27/39, I/27/69, I/28/08, I/31/44, I/31/47, I/32/83, I/32/84, I/33/66, I/34/19, I/34/62, I/34/63, I/34/68, I/34/70, I/35/22, I/35/52, I/36/16, I/36/55, I/37/30, I/37/42, I/38/09, I/38/24, I/38/25, I/38/26, I/38/43, I/38/64, I/39/13, I/39/60, I/40/06, I/40/15, I/40/43, I/40/62, I/40/63, I/41/25, I/41/27, I/41/28, I/41/33, I/41/45, I/41/46, I/42/06, I/42/58, I/42/59, I/42/70, I/43/21, I/44/28, I/44/74, I/44/76, I/45/20, I/45/25, I/45/63, I/46/122, I/46/20, I/46/22, I/46/25, I/47/11, I/47/28, I/49/33, I/49/35, I/49/43, I/49/46, I/49/54, I/49/56, I/50/68, I/51/75, I/52/01, I/52/32, I/52/48, I/52/52, I/52/61, I/52/63, I/53/47, I/53/65, I/53/81, I/54/62, I/55/09, I/55/32, I/55/40, I/55/58, I/56/20, I/56/21, I/56/24, I/56/29, I/56/36, I/56/42, I/56/49, I/56/51, I/56/53, I/56/54, I/56/56, I/56/81, I/59/12, I/59/83, I/60/20, I/60/49, I/60/75, I/60/93, I/61/04, I/61/12, I/61/15, I/62/05, I/62/33, I/62/34, I/62/37, I/62/42, I/63/02, I/63/06, I/63/09, I/63/20, I/63/21, I/63/30, I/63/33, I/64/04, I/64/134, I/64/42, I/64/88, I/65/02, I/66/32, I/66/36, I/67/23, I/67/47, I/67/50, I/68/01, I/68/02, I/68/03, I/68/07, I/68/16, I/68/17, I/68/25, I/68/57, I/68/59, I/68/62, I/68/66, I/69/102, I/69/43, I/69/47, I/69/75, I/69/88, I/70/29, I/70/50, I/72/60, I/72/68, I/73/12, I/73/26, I/73/43, I/74/41, I/74/85, I/74/88, I/75/11, I/75/14, I/75/16, I/76/08, I/76/56, I/78/21, I/78/24, I/78/37, I/79/60, I/83/02, I/83/07, I/83/21, I/83/45, I/83/66, I/87/24, I/87/25, I/88/48, I/88/52, I/91/75, I/92/18, I/92/45, I/92/50, I/92/60, I/93/52, I/94/78, I/95/17, I/95/20, I/95/80, I/97/19, I/97/57, I/98/11, I/99/25, I/99/37,

- II/03/18, II/03/19, II/03/27, II/04/18, b. I/08/112, I/149/45, I/36/02, I/36/11,
 II/04/62, II/04/80, II/05/69, II/06/04, I/39/64, I/42/58, I/56/11, I/66/47, I/69/73,
 II/06/55, II/10/104, II/10/12, II/10/14, I/76/37, I/95/20, II/01/49, II/03/53,
 II/10/33, II/10/42, II/10/43, II/10/47, II/03/59, II/10/11, II/10/12, II/10/48,
 II/10/51, II/10/60, II/10/62, II/10/64, II/10/53, II/10/91, II/10/98, II/16/98,
 II/10/74, II/10/81, II/10/91, II/10/92, II/33/41, II/37/76
 II/10/93, II/10/99, II/12/07, II/12/26, b.+ ki I/23/70
 II/13/65, II/14/54, II/14/86, II/14/97, **burdā** : bk. burda -4-
 II/14/99, II/17/69, II/19/111, II/19/142, b. I/28/25, II/10/25, II/23/139, II/29/85
 II/19/143, II/19/161, II/19/22, II/19/31, **burdā** : bk. burda -2-
 II/19/32, II/19/33, II/19/44, II/19/85, b. II/09/97, II/19/17
 II/22/07, II/23/118, II/23/139, II/23/155, **burda** : bk. burda -4-
 II/23/156, II/23/179, II/23/187, II/23/20, b. I/152/124, I/25/61, I/56/17, I/66/23
 II/24/109, II/25/102, II/26/38, II/26/41, **burda** : bk. burda -12-
 II/26/52, II/27/48, II/28/38, II/28/65, b. I/116/08, I/121/99, I/128/69,
 II/28/66, II/28/72, II/28/75, II/29/21, I/134/24, I/16/05, I/23/70, I/56/45, I/61/74,
 II/29/22, II/29/23, II/29/68, II/29/78, I/72/13, II/28/43, II/28/44
 II/29/80, II/31/06, II/32/121, II/32/130, b. + ydı I/02/40
 II/33/03, II/33/29, II/33/41, II/34/03, **burdā** : bk. burda -1-
 II/34/29, II/37/03, II/37/127, II/37/14, b. I/01/87
 II/37/77, II/37/86, I/155/92, I/21/64, **burdā** : bk. burda -2-
 I/152/135, I/51/72, I/101/18, I/37/25 b. I/02/69, I/155/91
 b.+ kı I/117/11, I/35/30, I/64/40, **burda** : bk. burda -1-
 I/73/07, II/07/74, II/10/47 b. I/65/24
 b.+ lar I/27/67 **būrda** : bk. burda -1-
 b. + la I/80/56 b. II/34/81
 b. + ykan I/113/67 **būrda** : bk. burda -1-
 b. + ydı I/16/55, I/16/57 b. II/08/06
 b. + yım I/139/07, II/06/59 **burda** : bk. burda -5-
 b. + yın I/130/08, I/137/24, I/140/04, b. I/142/20, I/15/31, I/37/16, II/07/56
 I/35/04, I/38/70, II/10/90 b. + yın I/140/04
 b. + yıS I/101/10 **burdā** : bk. burda -1-
 b. + yız I/110/02, I/38/22, I/76/07 b.+ ydı II/06/80
 b. + yız I/02/30 **burdā** : bk. burda -19-
burdá : bk. burda -1- b. I/155/87, I/23/08, I/38/04, I/54/64,
 II/03/28, II/03/42, II/10/63, II/10/95, I/05/39, I/05/46, I/09/05, I/102/04, I/107/67,
 II/11/24, II/12/07, II/19/20, II/19/21, I/109/43, I/109/44, I/11/28, I/11/63, I/11/73,
 II/19/97, II/27/43, II/28/66, II/33/34 I/111/109, I/116/14, I/116/15, I/116/16,
 b. veri I/79/39 I/116/23, I/116/24, I/116/48, I/116/51,
 b.+ ydı I/30/52 I/117/42, I/117/46, I/117/49, I/12/39,
 b.+ yız I/90/74 I/121/45, I/121/48, I/122/35, I/123/17,
burdā : bk. burda -24- I/128/39, I/133/34, I/135/44, I/137/38,
 I/139/45, I/139/47, I/149/15, I/15/83,

I/150/39, I/150/58, I/150/59, I/150/60,
I/152/109, I/153/109, I/153/122, I/153/123,
I/153/46, I/153/65, I/153/75, I/153/79,
I/154/40, I/155/41, I/156/58, I/158/03,
I/16/55, I/16/57, I/16/59, I/17/27, I/17/84,
I/18/33, I/21/84, I/23/50, I/28/44, I/30/52,
I/31/42, I/31/47, I/38/29, I/39/54, I/41/63,
I/41/68, I/46/79, I/46/80, I/49/19, I/49/21,
I/51/04, I/53/48, I/53/62, I/54/18, I/55/63,
I/56/51, I/59/12, I/61/12, I/62/21, I/66/40,
I/67/47, I/68/27, I/68/77, I/73/65, I/74/47,
I/79/63, I/81/29, I/86/19, I/88/48, I/91/45,
I/95/92, I/99/23, I/99/56, II/01/36, II/01/47,
II/01/57, II/01/70, II/01/75, II/02/88,
II/04/81, II/05/29, II/05/54, II/05/65,
II/05/88, II/10/60, II/12/44, II/17/68,
II/18/18, II/18/22, II/19/40, II/23/159,
II/23/207, II/24/108, II/26/49, II/26/51,
II/28/42, II/34/04, II/34/50, II/37/38,
II/38/81, II/39/07, II/39/139

ordan b. I/143/83

urdan b. II/13/39

sözüm b. dışarı I/22/43, I/70/29

b.+ ı II/02/39

b. +ım I/161/08

b. vurdum II/28/41

burdān : bk. burdan -1-

b. II/09/36

burdān : bk. burdan -3-

b. I/152/57, I/72/25, II/08/71

burdān : bk. burdan -2-

b. II/01/45, II/01/78

burdan : bk. burdan -5-

b. I/05/21, I/150/38, I/56/53, I/56/57,
I/99/52

burdan : bk. burdan -1-

b. I/139/45

burden : bk. burdan -1-

b. II/22/07

burdı : bk. burda -24-

b. I/34/64, I/41/17, I/46/70, II/03/17,
II/07/05, II/10/100, II/10/102, II/10/77,
II/14/48, II/21/02, II/24/22, II/26/52,
II/30/74, II/31/20

b. yapıyöller II/10/84

b.+ ydī I/73/43, II/06/80

b.+ yın I/65/12

b.+ yın II/12/06

b.+ yūs I/76/06

b.+ yız I/28/48

b.+ ymış I/54/63, II/06/55

b.+ ysa I/92/49

buḡdı : bk. burda -1-

b. II/24/21

burdī : bk. burda -1-

b. II/03/12

buḡdī : bk. burda -1-

b. II/38/18

burdo : bk. burda -1-

b. II/23/139

burdu : bk. burda -48-

b. I/01/07, I/102/29, I/152/30, I/72/64,
I/76/03, I/86/16, II/01/80, II/02/09,
II/02/13, II/02/33, II/02/38, II/02/40,
II/02/50, II/02/66, II/02/74, II/04/57,
II/05/106, II/05/51, II/06/71, II/07/104,
II/10/104, II/10/54, II/10/77, II/10/98,
II/14/13, II/16/08, II/16/12, II/17/18,
II/17/70, II/17/73, II/18/07, II/24/110,
II/28/69, II/30/27, II/30/56, II/33/33,
II/39/140, II/39/146, II/33/84

b.+ ydu I/86/16, II/30/73, II/30/75

b.+ ymuşTu II/23/151

b.+ yun I/59/04

b.+ yūs II/08/19

b.+ yuz I/42/08, I/49/31

burdū : bk. burda -2-

b. II/02/09, II/39/154

burḡū : bk. burda -1-

b. II/02/53

bure : bk. bura -7-

b. I/87/42, I/87/44

b.+ ye I/158/09, I/46/18

b.+ yi I/64/77, I/93/28

b.+ ylan I/93/62

burē : bk. bura -1-

b. I/160/01

buri : bk. bura -256-

b. I/47/56, I/63/11, II/12/01, II/19/49

b.+ sı II/04/09

b.+ ya I/06/107, I/06/111, I/06/134, I/06/36, I/06/51, I/06/69, I/06/84, I/09/05, I/101/18, I/105/03, I/108/03, I/108/36, I/11/05, I/11/13, I/11/16, I/11/18, I/11/46, I/110/44, I/111/108, I/111/109, I/113/118, I/113/133, I/113/70, I/113/91, I/114/18, I/114/58, I/117/08, I/117/13, I/117/18, I/117/45, I/120/04, I/120/07, I/122/28, I/122/76, I/124/04, I/124/08, I/124/35, I/126/72, I/126/75, I/129/30, I/13/38, I/130/60, I/130/62, I/130/64, I/130/65, I/130/75, I/130/98, I/131/21, I/131/57, I/133/50, I/133/61, I/133/63, I/134/22, I/134/24, I/137/48, I/139/14, I/140/03, I/140/14, I/140/15, I/140/16, I/140/63, I/142/59, I/142/61, I/143/03, I/143/13, I/143/14, I/143/65, I/143/66, I/143/75, I/144/36, I/144/77, I/144/78, I/147/34, I/149/09, I/15/27, I/15/28, I/15/58, I/150/35, I/150/43, I/150/48, I/150/60, I/152/05, I/152/121, I/154/33, I/155/10, I/159/22, I/16/51, I/18/28, I/18/68, I/19/11, I/21/79, I/23/32, I/25/10, I/25/20, I/25/52, I/25/61, I/28/56, I/37/46, I/39/44, I/41/11, I/41/26, I/41/45, I/41/81, I/42/29, I/42/34, I/47/06, I/47/12, I/50/17, I/50/63, I/50/72, I/52/02, I/52/03, I/52/04, I/52/77, I/52/85, I/56/37, I/56/52, I/56/58, I/56/59, I/59/84, I/60/50, I/64/42, I/65/02, I/65/03, I/65/05, I/65/10, I/65/35, I/66/53, I/68/15, I/68/18, I/68/22, I/68/23, I/68/61, I/68/63, I/69/104, I/69/67, I/69/89, I/69/99, I/70/83, I/76/05, I/77/43, I/77/51, I/77/57, I/79/47, I/79/55, I/79/71, I/86/04, I/86/17, I/86/19, I/87/105, I/88/26, I/88/46, I/88/51, I/91/58, I/93/20, I/97/03, I/99/54, I/99/56, II/02/94, II/10/57, II/10/88, II/14/18, II/14/47, II/14/56, II/16/85, II/22/36, II/22/76, II/23/136, II/23/157, II/24/101

b.+ yâ I/46/75, II/23/168

b.+ yâ I/113/137, I/134/14, I/152/07, I/39/47, I/69/42, I/69/89

b.+ ya verdiK I/128/58

b.+ ya verdim I/140/29

b.+ yı I/01/83, I/05/66, I/06/58, I/10/62, I/122/08, I/129/32, I/149/58, I/151/01, I/152/106, I/161/19, I/35/44, I/35/50, I/50/17, I/52/09, I/54/33, I/54/71, I/56/35, I/60/17, I/68/76, I/76/05, I/78/01, I/78/12, I/93/20, I/99/25, I/99/28, I/99/48, II/05/102, II/05/66, II/06/05, II/06/38, II/06/72, II/07/102, II/07/122, II/07/18, II/09/80, II/09/93, II/10/45, II/10/58, II/10/86, II/10/89, II/16/105, II/16/12, II/16/40, II/16/94, II/17/13, II/17/16, II/23/172, II/25/32, II/27/49, II/28/29, II/30/59, II/31/12, II/31/34, II/33/32, II/39/132, II/39/139

b.+ ym I/42/07

b.+ ynan I/54/18

b.+ yî II/06/34, II/12/28, II/33/58

buri : bk. bura -1-

b.+ ya I/143/69

buri : bk. bura -32-

b.+ ye I/139/20, I/152/109, I/153/46, I/153/47, I/153/49, I/153/52, I/153/53, I/153/65, I/153/66, I/159/11, I/159/42, I/22/35, I/23/06, I/23/53, I/23/56, I/56/07, I/56/53, I/59/06, I/59/11, I/69/70, I/71/82, I/78/07, I/87/45, II/12/01, II/17/73, II/25/14

b.+ yē I/56/42

buri : bk. bura -1-

b.+ yē II/12/75

burla : bk. burlar -2-

b. I/11/24, I/150/57

burla : bk. burlar -15-

b. I/157/26, I/28/28, I/75/37

b.+ da I/158/51, I/17/10, I/75/49, I/89/07

b.+ dâ II/07/26

b. + dan I/96/91

b. + na II/34/46

b. + nı I/159/10

b. + ŋ I/153/11

b. + ɲa I/70/78

buḡlā : bk. burlar -1-

b. + na I/159/22

buḡlā : bk. burlar -1-

b.+ da I/150/56

burlar : Buralar, bu yerler. -25-

b.+ a I/11/16, I/150/19, I/150/47, I/150/55, I/150/57, I/153/124, I/77/20, II/34/04

b.+ â I/150/19

b.+ da I/101/19, I/150/55, I/77/19, I/89/10, I/89/13, I/96/86, II/37/84

b.+ ı I/150/55, I/150/56, I/153/60, I/158/46, I/93/15

b.+ ım I/74/11

b.+ ımız I/120/53

b.+ ıñ I/89/05

b.+ ĩ I/86/20

burlār : bk. burlar -1-

b.+ a I/64/86

burma : 1. Burularak yapılmış altın bilezik. -4-

b. I/113/44

b. yapıldı I/113/44

2. Simit, halka, yuvarlak ekmek.

b.+ yı I/73/53

burn : bk. burun -4-

b.+ uma tütüyoru II/16/66

b.+ umuza tütüyoru II/16/69

b.+ undan I/45/39

b.+ unu II/28/56

burş : Dallardaki taze yaprak ve filiz. -1-

b.+ lulardan I/130/36

burTu : bk. burda -1-

b. II/05/107

buru : bk. bura -26-

b. I/03/16, II/05/28, II/05/32, II/05/85, II/07/49, II/10/43

b.+ daydı I/88/60

b.+ ya I/15/07, II/12/19

b.+ yı II/05/18

b.+ yĩ II/28/86

b.+ yu I/41/53, II/02/23, II/02/97, II/05/18, II/07/49, II/09/38, II/09/62, II/10/42, II/16/13, II/16/84, II/24/110

b.+ yũ II/09/46, II/09/47, II/09/94

b.+ yũ II/02/07

buru : bk. bura -1-

b. II/01/90

buruK : Buruk, gücenmiş. -1-

b. I/21/80

burun : Yüzün ortasında alınla ağız arasında yer alan, çıkıntılı, iki delikli koklama organı. -2-

b. I/95/110

b.+ nā II/20/09

burnuna tüt- : Çok özlemek, (bir şeyi/ birini) tekrar görmeyi veya yaşamayı çok istemek.

buryı : <<bura+yı

b. II/04/81

buva : bk. baba¹ -46-

b. I/148/17, II/32/122, I/56/66, I/56/67

b.+ lāmızın I/150/31

b.+ ları I/28/56, II/32/123

b.+ lı II/16/36

b.+ m I/145/45, I/70/62, I/70/63, I/91/72, I/91/74, I/91/75, I/91/76, I/91/79, I/91/80, II/01/05, II/01/06, II/01/11, II/05/91, II/05/92, II/05/95, II/07/46

b.+ ma I/95/04

b.+ mgil I/87/57, I/87/64

b.+ mınan II/16/36

b.+ mıñ I/91/64, I/91/65

b.+ mız II/05/38, II/05/96, II/08/09

b.+ mızdan I/75/16

b.+ mnan II/03/08

b.+ n I/145/46, I/83/19

b.+ ıñ I/74/101, I/77/60

b.+ sı I/94/74, II/05/88, II/21/31

b.+ sını II/01/34, II/01/38

b.+ sınıñ I/46/89

buvā : bk. baba¹ -2-

b.+ m II/01/08

b.+ mıñ I/88/05

buvā : bk. baba¹ -1-

b.+ m I/91/88

buve : bk. baba¹ -1-

b.+ ęe I/72/23

buvöz : bk. bu_uez -1-

b. II/16/99

buvu : bk. baba¹ -3-

b. II/05/97

buğa : bk. baba¹ -1-

b.+ sınığ II/34/58

buydá : bk. buyday -1-

b.+ sını I/33/42

buyday : Taneleri un ve ekmek yapımında kullanılan ve insanın başlıca gıdasını teşkil eden bitki. -18-

b. I/10/51, I/10/52, I/120/26, I/23/38, I/49/76, I/56/46, I/57/31, I/83/38, II/07/59

b.+ ı I/56/46, I/56/49, I/74/93

b.+ ımızdan II/30/48

b.+ inan I/96/81

b.+ ĩ II/30/33

b.+ ları I/10/23, I/115/55

b.+ larımız II/33/35

buyday : bk. buyday -2-

b. I/74/74, I/74/88

buydáy : bk. buyday -3-

b. II/01/31, II/10/13

b.+ í II/07/88

buydáy : bk. buyday -1-

b. I/32/22

búyday : bk. buyday -2-

b. I/02/49

b.+ ĩ I/02/41

būyday : bk. buyday -1-

b.+ ı I/115/54

buydey : bk. buyday -40-

b. I/102/08, I/115/07, I/133/16, I/133/17, I/136/20, I/139/01, I/153/25, I/153/26, I/153/30, I/155/31, I/155/33, I/155/35, I/158/14, I/66/43, I/69/03, I/74/81, I/74/96, I/87/42, I/90/34, I/96/14, II/01/12, II/01/26

b.+ dan I/151/15

b.+ e I/128/17

b. göllesi I/123/56

b.+ i I/115/54, I/128/17, I/130/16, I/155/36, I/74/76, I/74/95, I/79/76, I/94/17, I/96/33, II/17/59

b.+ i veremiyoz I/69/17

b.+ ini I/128/18

b.+ ığ I/155/32

b.+ ları I/69/26

buydēy : bk. buyday -1-

b. I/75/39

buydıy : bk. buyday -2-

b.+ dan I/74/96

b.+ ığ I/74/95

buyöz : bk. bu_uez -1-

b. I/127/20

buyr : bk. buyur⁻¹ -20-

b.- un I/104/48, I/148/07, I/148/08, I/148/11, I/87/27

b.- uğ I/119/61, I/119/62, I/119/68, I/119/69, I/119/71, I/88/45, I/92/01, II/38/119, II/39/180

bk. buyur⁻² -2-

b.- ulurdu I/107/51

bk. buyur⁻³ -1-

b.- ulmaS yapıyöz II/21/38

búyr : bk. buyur⁻¹ -2-

b.- ún II/38/54

b.- ũę I/07/44

būyr : bk. buyur⁻¹ -1-

b.- uğ I/67/15

buyunduruğ : -1-

b. II/05/29

buyur : 1. (Saygılı ifadede) Almak, kabul etmek, gelmek, gitmek, girmek. -20-

b. I/01/100, I/148/55, I/148/64, I/157/01, I/44/03, I/44/46, I/57/29, I/57/49, I/69/54, I/96/03, II/22/63

b.- du II/21/37

b.- ulur II/21/38

b.- un I/87/21

b.- uğ I/112/55, I/31/71, I/39/37, II/11/65, II/11/66

- af b.- uñ I/69/67
b.+ uñ
2. (Saygılı ifadede) Söylemek, demek, etmek.
3. Bir şeyin yapılması ya da yapılmaması için emretmek.
- buyur** - : bk. buyur⁻¹ -1-
b. I/68/03
- buyür** - : bk. buyur⁻¹ -3-
b.- un I/33/07, II/15/124
b.- uñ II/11/64
- büyük** : bk. büyük⁷ -1-
b. I/05/50
- büyük** : bk. büyük⁶ -1-
b. veri II/05/82
- buz** : Soğuktan donarak katı duruma gelmiş su. -16-
b. I/102/18, I/14/47, I/152/64, I/49/50, I/49/53, I/83/61
b.+ da I/49/51
b.+ dan I/158/41
b.+ lâ I/49/50
b.+ Íú II/37/28
b.+ u I/152/64, I/66/14
- buz dut-** : Donmak, üstü buzla kaplanmak.
b. dutardı I/14/47
- buzā** : Sütten kesilmemiş inek yavrusu -1-
b.+ sı I/152/124
- buzāla** - : (İnek vb.) Yavrolamak, doğurmak. -1-
b.- dı I/21/94
- buzdolab** : bk. buzdolabı -1-
b.+ ını II/08/123
- buzdolabı** : Yiyecek ve içecekleri soğutmaya, sıcağı bozulmalarını önlemeye yarayan ve içinde buz yapma düzeneği bulunan, motorla çalışır dolap, soğutucu. -6-
b. I/13/12, I/13/13, I/152/100, I/47/32
b.+ na I/90/22
b.+ ymış I/89/14
- būz dolabı** : bk. buzdolabı -1-
b. II/30/83
- buzdolap** : bk. buzdolabı -1-
b.+ ları I/13/12
- buzdolobı** : bk. buzdolabı -1-
b. II/30/73
- buzduK** : Biraz. (?) -1-
az b. I/135/31
- buzluğ** : İçine konan yiyecek ve içecekleri soğuk tutarak koruyan buzla soğutulmuş dolap. -1-
b.+ dan II/08/123
- buzTolabı** : bk. buzdolabı -2-
b. I/64/77
- buzum** : (?) -1-
b. I/50/44
- bū** : bk. bu -3-
b. I/06/95, I/155/07, I/49/41
- bū** : bk. bir⁹ -1-
b. I/79/26
- bū_öz** : bk. bu_öz -2-
b. I/22/40, II/22/19
- bū_sürü** : bk. bi_sürü -1-
b. I/54/66
- bū_ün** : bk. bugün -1-
b. II/25/81
- bühē** : bk. biber -1-
b. II/29/51
- bübel** : bk. biber -1-
b.+ leri II/12/56
- bühel** : bk. biber -1-
b.+ lē II/29/52
- büber** : bk. biber -15-
b. I/101/21, I/102/10, I/40/36, I/40/61, II/07/35, II/29/56
acı b. I/121/84
ğırmızı b. II/12/60
b. dölması II/12/55
b.+ i I/100/12, II/16/61
salça b.+ i I/103/53
b.+ ini I/102/56, I/121/82

b.+ ler I/96/85

büber : bk. biber -1-

b. II/39/100

büber : bk. biber -5-

b. I/121/67, I/40/27, II/08/104, II/22/81, II/29/45

büber : bk. biber -4-

b.+ e II/29/50

b.+ imiz II/08/86

b.+ imizi II/29/83

b.+ ine II/29/51

büçük : bk. buçuk -3-

b. I/133/31, II/08/52

büdü : bk. bütün² -1-

b. II/23/04

bük : 1. Akarsu kıyılarındaki verimli tarlalar, bükük. -10-

b. I/61/74, I/81/46, I/81/47, II/07/34

b.+ le I/81/46, I/81/51

b.+ lēmiz II/07/31

b.+ lēṇ I/81/51

b.+ tün II/07/32

2. Ovada ve dere kıyısında çalı ve diken topluluğu. -1-

b.+ dü I/81/48

bük - : Kıvrırmak, burmak. -10-

b.- erdik I/140/20

b.- erdiK I/87/100, I/94/44

b.- erdim I/140/19

b.- eris I/73/53

b.- eriS I/73/51

b.- eriz I/73/51

b.- erkene I/140/20

b.- ersin I/87/113

b.- ēsiṇ I/96/04

büKdür - : Bükme. -2-

b.- ü I/21/20

b.- üvəriṇ I/21/20

bükme : Düğünlerde geline kına yakılarak yapılan çalgılı eğlence. -1-

b. II/37/47

bükül - : Katlanmak, dürülmek, kıvrılmak. -1-

b.- mesin I/52/17

büle : bk. böyle -2-

b. I/01/33, II/19/61

büle : bk. böyle -10-

b. I/04/27, I/04/51, I/08/69, I/45/45, I/45/46, I/85/23, II/12/16, II/12/28, II/12/29, II/12/36

bülö : bk. böyle -1-

b. I/04/54

bülü : bk. böyle -1-

b. I/84/12

bürr : Hayvanları yürütmek, uzaklaştırmak için söylenen bir söz. -1-

b. I/33/78

bürü - : Kaplamak, istila etmek. -1-

b.- dü I/126/09

bürün - : Sarılmak, örtünmek -2-

b.- ür I/138/92

b.- ürdük I/47/48

büs_sürü : bk. bi_sürü -1-

b. I/46/28

büs_sürü : bk. bi_sürü -1-

b. I/96/75

büsbütün : Tam anlamıyla, tamamen, tamamıyla, iyice. -1-

b.+ ü I/08/04

bütçe : Mali durum, para vaziyeti, gelir gider. -1-

b.+ si I/122/64

büttün : bk. bütün² -1-

b. I/91/71

bütün : bk. bütün¹ -1-

b. II/05/68

bütüm : bk. bütün¹ -10-

b. I/157/18, I/76/77, I/81/66, II/01/57, II/08/17, II/16/65, II/19/150, II/28/86, II/34/101,

II/36/19

bk. bütün² -6-

b. I/148/28, II/05/43, II/07/117,
II/07/130, II/08/46, II/23/153

bk. bütün³ -1-

b. II/17/33

bütün : 1. Tamamıyla, hep. -56-

b. I/01/50, I/01/94, I/02/21, I/06/81,
I/10/73, I/104/56, I/108/19, I/108/27,
I/11/42, I/111/113, I/111/91, I/12/12,
I/135/30, I/14/57, I/144/14, I/148/31,
I/15/59, I/15/74, I/150/44, I/150/49,
I/153/111, I/153/115, I/155/76, I/157/41,
I/18/19, I/20/14, I/20/15, I/20/24, I/21/66,
I/23/16, I/23/44, I/24/45, I/25/24, I/25/63,
I/32/52, I/32/64, I/56/17, I/56/53, I/68/43,
I/68/64, I/68/79, I/74/11, I/81/17, II/07/93,
II/10/42, II/12/32, II/16/92, II/17/32,
II/17/77, II/19/162, II/23/169, II/28/28,
II/28/35

2. (Belirtilmek istenen veya bahsedilen
şeyin) Hepsî, tamamı, tüm, bîlcümle, bilu-
mum. -34-

b. I/03/34, I/11/31, I/116/55, I/117/28,
I/118/11, I/125/11, I/125/70, I/131/15,
I/131/62, I/138/74, I/138/97, I/147/57,
I/148/11, I/156/39, I/17/75, I/20/19,
I/20/28, I/30/49, I/56/36, I/56/77, I/64/95,
I/68/55, I/68/64, I/69/100, I/74/93, II/07/28,
II/23/169, II/23/171, II/28/47, II/33/15,
II/34/33, II/34/91, II/35/87

3. Eksiksiz, tam, yekpare. -1-

b. II/04/85

4. Sahip olduğu biçimi koruyan, parçala-
ra ayrılmamış olan. -1-

b. I/105/46

bütün : bk. bütün¹ -1-

b. II/32/119

bütün : bk. bütün² -2-

b. I/05/32, II/05/59

bk. bütün¹ -2-

b. II/02/05, II/12/75

büyü : <<büyük¹+ü -5-

b. I/125/19

b.+ üm I/61/60

b.+ ünde I/109/54

b.+ müz I/18/14

<<büyük²+ü -2-

b. I/87/61

b.+ dü I/57/27

<<büyük⁴+ü -1-

b. I/111/16

<<büyük³+ü -1-

b. II/21/26

büyük : bk. büyük² -1-

b. I/85/23

büyün : bk. bugün -1-

b. I/72/01

büyö : bk. büyü- -1-

b.- rdü I/14/56

büyök : bk. büyük¹ -1-

b. I/14/56

büyöz : bk. bu_ez -4-

b. I/22/45, I/24/68, I/24/69

büyüg : bk. büyük² -1-

b. II/11/58

büyü - : Boyu, eni, yaşı, sayısı, değeri vb.
artmak, bu bakımlardan büyüklük kazan-
mak. -51-

b. II/01/07

b.- dü II/15/95

b.- düm I/129/39, I/141/06, I/61/48

b.- dü I/10/109, I/120/33, I/15/27,
I/41/58, I/45/41

b.- düğ I/22/28

b.- dük I/141/11, I/38/22

b.- düK I/130/06, I/73/14, I/78/02

b.- dülê II/06/58, II/08/45

b.- düler I/41/41, I/48/41

b.- düm I/02/40, I/140/13, I/141/26,
I/149/03, I/157/05, I/36/03, I/42/07,
I/42/58, I/71/09, I/76/09, I/82/01, II/06/48,
II/06/71, II/34/03, II/34/29

b.- medi I/141/22, I/54/60

b.- müş I/136/29, I/136/32, I/24/59

b.- müşüz II/37/78

b.- r I/129/69, I/41/46

ne b.- r ne küçülür I/117/38

b.- rdüj I/15/63

b.- yo I/111/35

b.- yünceK I/11/61

b.- yünce II/19/89

büyü : <<büyük¹+ü -3-

b.+ ü II/30/52

b.+ üm I/53/04, II/23/109

büyüd - : bk. büyü- -2-

b.- en I/43/31

b.- ürüz I/48/06

büyüg : bk. büyük¹ -13-

b. I/07/51, I/107/37, I/11/02, I/113/137, I/120/17, I/20/78, I/39/22, I/53/80, I/62/06, I/65/13, I/65/61, II/12/52

büyüK b. I/121/35

bk. büyük² -7-

b. I/03/53, I/10/91, I/11/06, I/116/53, I/120/56, I/36/04

b.+ üdü I/135/16

bk. büyük⁹ -1-

b. I/07/07

büyük : 1. Yaşı daha ileri, daha fazla olan, yaşlı. -57-

b. I/11/09, I/111/96, I/112/44, I/12/22, I/129/55, I/132/24, I/139/41, I/151/22, I/20/82, I/30/14, I/35/22, I/38/03, I/40/17, I/50/30, I/53/44, I/60/38, I/60/75, I/60/85, I/61/59, I/73/34, I/83/35, I/85/10, I/98/135, I/98/136, I/98/29, II/03/05, II/12/52, II/16/03, II/16/04, II/19/22, II/23/107, II/23/210, II/37/75

b. büyü I/121/35

b.+ den II/21/27

b.+ lē I/10/72, I/64/118, II/06/28

b.+ lēden I/46/24, II/14/15

b.- lēmiz I/79/71

b.+ lēmizden I/79/88

b.+ lēmizi I/46/28

b.+ leri I/10/108, I/129/06, I/39/32, I/58/13

b.+ lerim I/120/18

b.+ lerimi I/05/21

b.+ lerimiz I/46/48

b.+ lerimizden II/21/44

b.+ lerle I/13/22

b. yaptı I/53/44

2. Ölçüleri bakımından aynı cinsteki benzerlerinden daha yüksek, daha geniş, daha uzun veya iri olan. -39-

b. I/01/10, I/01/92, I/108/12, I/111/20, I/111/71, I/131/19, I/132/34, I/148/54, I/150/5, I/151/12, I/22/11, I/42/27, I/45/58, I/45/62, I/56/17, I/72/30, I/76/61, I/84/11, I/85/52, I/96/05, I/98/44, I/98/68, I/98/69, I/98/85, II/05/28, II/10/64, II/12/32, II/12/35, II/19/153, II/23/150, II/23/19, II/23/196, II/23/50, II/33/55, II/34/84, II/37/111

b.+ lēden I/79/87

3. Yaşı, taşıdığı vasıflar ve bulunduğu mevki itibarıyla saygı duyulan kimse. -11-

b. II/02/61, II/30/63

b.+ le I/99/72, II/02/60

b.+ lēmiz II/34/65

b.+ ler I/110/15, I/111/92

b.+ lerdan I/74/98, II/31/41

b.+ leri I/111/84, I/76/90

4. Miktarı fazla olan, sayıca çok olan. -7-

b. I/111/15, I/111/16, I/129/56, II/04/38, II/21/43

b.+ den I/111/17

b.+ se II/38/118

5. Çocukluk çağından çıkmış (kimse), yetişkin. -2-

b. I/46/50

b.+ ler I/91/29

6. Güçlü, kudretli, kuvvetli. -2-

b. II/05/77

b. veri II/05/77

7. Çok etkili, etkisi kuvvetli ve yaygın olan. -1-

b. I/05/45

8. Mühim, önemli. -1-

b. II/23/176

9. Fazla.

büyük_anne : Annenin veya babanın an-
nesi, nine -1-

b.+ mkilēnden II/34/70

büyükbaş : Sığır cinsi (hayvanlar). -2-

b. II/24/37

b.+ ımız II/24/37

büyükbaş : bk. büyükbaş -2-

b. II/02/51

b. hâyvan II/02/50

büyükklü : (<<büyüklik+ü) Büyük olma
durumu, bir cismin en, boy yahut hacim
bakımından ölçüsü. -1-

b.+ nde yapıyosun I/111/56

büyült - : İlaveler, eklemeler yaparak bü-
yük duruma getirmek. -1-

b.- üyö II/19/100

büyüm : bk. büyüme -3-

do_um b. I/150/05, I/150/06, II/39/07

büyüme : Büyümek işi. -4-

do_up b. II/30/05

döma b. I/139/05, I/60/19, I/60/72

büyün : bk. bugün -15-

b. I/11/69, I/11/79, I/119/68, I/120/53,
I/152/125, I/20/71, I/51/69, I/52/30,
I/64/06, I/66/50, I/80/50, I/86/69, II/04/93,
II/28/78, II/34/50

büyüt - : Büyümesine hizmet ve yardım
etmek, bakıp yetiştirmek. -14-

b.- cēdik II/24/79

b.- düm I/140/29, I/41/41, I/42/22

b.- medi I/45/40

b.- müş I/24/58

b.- Tük I/64/81

b.- Tük I/48/78

b.- Tüm I/109/45, I/140/28, I/51/15

b.- ücem I/139/22

b.- ürmüştü I/136/31

büyütmek : Büyümesine hizmet ve yar-
dım etmek, bakıp yetiştirmek işi. -1-

b. II/19/04

büyüy : <<büyük¹+e -1-

b.+ e I/110/25

cā_il : bk. cāhil -4-

c. I/37/09

c.+ im II/01/05, II/32/10

c.+ in II/07/21

cā_illiK : bk. cāhilliK -1-

c. II/26/14

cacık : Koyu ayran kıvamındaki yoğurdun içine hıyar veya marul doğranarak yapılan ve yemekle birlikte yenen salata türünden yiyecek. -1-

c. II/34/103

cadde : Geniş, uzun ve düzgün yol, ana yol. -1-

şakarya c.+ sine I/86/11

cāhil : bk. cāhil -2-

c. I/109/53

c.+ ĩn I/43/01

cāhil : Okuyarak bilgisini ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz (kimse). -31-

c. I/03/04, I/06/101, I/107/18, I/112/06, I/112/07, I/112/46, I/119/26, I/134/25, I/28/33, II/07/116, II/07/30, II/26/12, II/33/01

c.+ di I/03/02, I/03/04

c.+ idī II/16/106

c.+ idi I/107/62, I/121/104

c.+ im I/63/06

c.+ imişiz II/07/116

c.+ in I/107/15, I/112/05, I/18/04, I/18/16, I/43/15, I/63/07

c.+ liK I/130/05

cāhil ğal- : Bilgi edinmemek, bilgisi olmamak.

c. ğaldım I/112/09

c. ğaldım II/05/02

cāhil : bk. cāhil -1-

c.+ in I/134/24

cahildī : <<cāhilliK+i -1-

c.+ me I/30/26

cahillī : <<cāhilliK+i -1-

c.+ m II/07/111

cāhillī : <<cāhilliK+i -1-

c. II/26/12

cāhillig : bk. cāhilliK -1-

c. I/06/06

cahillik : bk. cāhilliK -2-

c. I/74/05, II/20/55

cāhilliK : Okumamış, tahsil görmemiş olma durumu, bilgisizlik, cehalet, cehil. -6-

c. I/03/04, II/07/132, II/07/30, II/25/108, II/26/14

caK : Düğünlerde kaşıklar birbirine vurularak oynanırken kaşıklardan çıkan ses. -3-

caK c. I/15/88

c. caK I/15/87

c. çaK I/15/88

cam : 1. Silisli kumun soda ve potas katılarak ateşte eritilmesiyle elde edilen şeffaf, sert ve çabuk kırılır madde, sırça. -14-

c. I/73/31, II/05/49

c.+ mı I/87/90

2. Pencere.

c. II/05/49

c.+ dan I/10/114, II/25/99, II/31/10

c.+ ımııdı I/24/55

c.+ inan I/124/28

c.+ lara I/133/20

c.+ nā II/05/47

c.+ nar II/30/74

c.+ nari II/05/47, II/05/48, II/05/49

camî : bk. cāmî -1-

c. II/05/11

cambazlık : Hayvan tüccarlığı. -1-

c. I/17/50

camekân : Sera. -1-

c.+ iş I/64/75

camekân : bk. camekân -1-

c.+ nâ I/85/36

cameken : bk. camekân -1-

c.+ den II/18/35

camız : Su sığırı, manda, kömüş. -1-

c.+ ımız I/24/43

camî : bk. cāmî -3-

c.+ nden I/13/21

c.+ nin I/154/42

c.+ ye II/28/55

camî : bk. cāmî -1-

c. II/02/44

cāmî : Müslümanların, içinde vakit namazlarıyla cuma ve bayram namazlarını kıldıkları ve ibadet ettikleri mihraplı, minberli, genellikle minareli bina, büyük mescit. -100-

c. I/04/45, I/122/34, I/142/46, I/142/47, I/142/48, I/153/68, I/16/36, I/46/35, I/46/38, I/99/32, II/02/44, II/05/39, II/05/48, II/23/168, II/23/172

c.+ de I/114/33, I/126/49, I/16/35, I/37/49, I/74/40, II/03/23, II/22/47

c.+ de virilirdi II/03/19

c.+ den I/104/30, I/104/45, I/114/19, I/114/20, I/13/21, I/155/101, I/38/32, I/38/34, II/03/20, II/05/96, II/28/81

c.+ ler I/25/66, I/74/44

c.+ lerden I/56/11

c.+ lere II/28/34

c.+ leri I/155/68

c.+ miS II/05/41

c.+ miz I/46/36, I/46/38, I/56/10, I/56/11, II/04/23

c.+ mizi I/38/22

c.+ nin I/149/14, I/154/44

c.+ nın I/154/54

c.+ niş I/02/26, I/02/27, I/02/28, I/06/51, I/115/35, I/122/35, I/38/07, I/38/22, I/59/26, I/70/15, I/70/27, I/72/68, I/73/65, II/05/19, II/05/46, II/05/67, II/23/102, II/23/92

c.+ si I/142/47

çaşşı c.+ sinin I/145/56

c.+ ye I/108/27, I/115/34, I/16/34, I/34/16, I/37/49, I/53/09, I/59/25, I/64/132, I/72/01, I/80/29, II/22/46, II/23/90, II/23/93, II/35/85

c.+ yi I/122/35, I/46/37, II/03/20, II/05/47, II/05/60, II/05/62, II/05/64, II/23/166, II/28/81

c.+ ynen II/05/32

cāmî ocası : Cami hocası, camide görevli imam.

c. ocası II/07/108

cāmî : bk. cāmî -2-

c.+ larda I/53/09

c.+ yi I/05/38

can : İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. -201-

c. II/07/75

c.+ ı I/08/16, I/144/47, I/21/96

c.+ ımız I/21/55, I/79/91

c.+ ımıza I/35/35

c.+ ın II/15/89, II/21/84

c.+ ını I/161/44

c.+ iş I/13/42, I/79/94, I/96/63

c.+ ığı I/13/42

c.+ ınız I/76/38

c.+ ım I/110/31, I/149/04, I/149/16, I/41/82, I/71/64, I/75/04, I/75/17, I/75/51, I/76/98, I/98/56, II/14/43, II/23/123

c.+ sa I/11/76

can baş üstüne : “Memnuniyetle, emredersiniz” anlamında, istenen şeyin seve seve yapılacağını anlatmak için kullanılır

c. baş üstünedi I/145/17

can ver- : 1. Ölmek.

c.+ narı veremesin I/13/39

2. Hayat vermek, canlandırmak, canlı ve hareketli duruma getirmek.

c. vermişmiş I/144/45

canı çekil- : Bayılacak gibi olmak.

c.+ ımız çekilirdi I/134/31

canı sıkıl- : İçine sıkıntı gelmek, bezginlik, bıkkınlık duymak.

c.+ ım sıkılıyö I/37/50

canım : “Canımdan çok sevdiğim” anlamında bir seslenme sözü.

c.+ ım I/03/34, I/03/64, I/04/63, I/06/01, I/07/101, I/10/23, I/10/48, I/10/79, I/100/39, I/100/46, I/103/57, I/104/56, I/108/10, I/108/41, I/110/69, I/111/04, I/112/57, I/115/24, I/119/16, I/119/78, I/121/69, I/121/83, I/128/06, I/129/09, I/13/19, I/13/37, I/131/04, I/134/38, I/137/53, I/138/02, I/138/19, I/138/34, I/140/28, I/146/77, I/149/16, I/149/18, I/149/31, I/149/38, I/151/01, I/154/50, I/157/54, I/161/47, I/18/18, I/18/80, I/20/23, I/20/59, I/23/15, I/27/13, I/30/05, I/30/28, I/30/36, I/32/10, I/33/27, I/33/36, I/33/81, I/36/35, I/36/40, I/40/63, I/41/13, I/41/73, I/44/03, I/49/22, I/49/43, I/49/51, I/53/58, I/53/82, I/54/38, I/55/19, I/55/77, I/56/26, I/57/03, I/57/13, I/57/16, I/57/19, I/57/22, I/57/36, I/57/42, I/57/47, I/57/51, I/59/05, I/59/11, I/61/32, I/63/08, I/63/34, I/63/41, I/63/59, I/67/44, I/69/21, I/69/32, I/70/47, I/71/83, I/74/65, I/75/04, I/76/67, I/76/74, I/83/22, I/86/57, I/91/51, I/91/81, I/91/85, I/92/12, I/92/16, I/92/18, I/92/20, I/92/30, I/92/35, I/93/06, I/93/28, I/95/40, I/98/04, I/98/09, I/98/113, I/98/114, I/98/13, I/98/16, I/98/22, I/98/36, I/98/47, I/98/74, I/98/91, I/99/09, I/99/10, I/99/11, I/99/41, I/99/50, II/02/67, II/07/10, II/07/126, II/07/134, II/07/138, II/07/139, II/07/28, II/07/51, II/07/52, II/08/66, II/14/25, II/14/66, II/15/96, II/17/46, II/20/83, II/21/33, II/21/74, II/21/91, II/23/104, II/23/112, II/23/185, II/23/193, II/24/95, II/25/52, II/27/34, II/27/39, II/27/44, II/27/46,

II/27/58, II/28/63, II/29/87, II/36/10, II/37/27, II/38/09, II/38/84, II/39/83

canın sa olsun : Bir kayıp veya başarılamayan bir şey karşısında, “Zararı yok, üzerinde durmaya değmez, önemli olan can sağlığıdır” anlamında kullanılan teselli sözü.

c.+ ın sa olsun I/66/18

canına yet- : Tahammül gücünü aşmak, canına tak demek, cana yetmek.

c.+ ıma yetiyü I/35/43

c.+ ımıza yetTi I/35/38

canıyüreKden : Büyük bir samimiyetle, içten gelerek.

c. I/79/49, I/79/58

can kaybı : Ölüm.

can : bk. can -2-

c.+ ım II/23/93

c.+ ım II/27/55

cân : bk. can -3-

c. II/31/15

c. kaybı II/31/17, II/31/18

canābı_allah : bk. cenābı_allah -1-

c. I/06/93

canābı_allah : bk. cenābı_allah -1-

c. veren I/144/72

cānābı_allah : bk. cenābı_allah -1-

c.+ ın I/64/08

canābı_allah : bk. cenābı_allah -1-

c. I/06/122

canavā : bk. canavar -1-

c.+ la I/33/69

canavar : Azgın, vahşi, yırtıcı hayvan (kurt, domuz, yılan vb.). -1-

c. I/27/24

candarma : bk. jandarma -4-

c. I/64/130, I/66/53

c.+ da I/66/35

c.+ lā I/64/131

cannan - : Can kazanmak, hayat bulmak, canlı duruma gelmek, dirilmek. -1-

c.- dım I/43/08

cannı : 1. Canlı, canı olan, yaşamakta olan, diri. -10-

c. I/06/68, I/138/133, I/95/87

yarım c.+ yın I/39/70

2. Hareketli, dinamik, cevval.

c.+ ydı I/11/26

cannı cannı : 1. Canlı canlı, (Balık için) Çok taze, daha ölmemiş.

cannı c. I/121/51

2. Diri diri, henüz ölmemiş bir biçimde.

c. cannı I/08/115

cannı tarih : Tarihteki önemli olayları bizzat görüp yaşamış kimse.

c. tarihim I/95/87

cara : Bir malın yıllık kirası veya vergisi, icar. -1-

c. I/49/33

case : Bir traktör markası. -1-

c. motuİlâr II/10/49

cav : Durmadan ve karşısındakini bıkıracak şekilde söylenen söz. -3-

cav c. II/23/126

c. cav II/23/126

c. cavı II/23/126

cavı : bk. cav -1-

cav c. II/23/126

caya : bk. cığa (?) -1-

c.+ sı II/14/41

cazi : Geceleri mezardan çıkıp dolaşarak insanlara kötülük yaptığına inanılan ve kocakarı şeklinde tasavvur edilen hayalî varlık, hortlak. -2-

c. ğarı I/11/57, I/11/65

cē : 1928 harf inkılabından sonra kullanılmaya başlanan Latin asıllı Türk alfabesinin “ce” diye adlandırılan üçüncü harfi. -1-

ā bē c. II/23/03

ceb : Üstte taşınması istenen öte beriyi koymak için elbisenin üzerine veya iç kısmına dikilen kese biçimindeki ilave. -6-

c.+ i I/112/47

c.+ inde I/22/20, I/25/31, I/47/76, I/48/26

c.+ inden I/25/36

cece : Büyük erkek, ağabey, baba, dede. -1-

c.+ lēr I/91/70

cefā_jir : bk. ceva_jir -1-

c. I/132/66

cehāletliş - : Cahilleşmek, cahil duruma gelmek. -2-

c.- Tī I/28/34

c.- tik I/28/33

cek : Kuşun çıkardığı sese benzetilerek çok konuşanlar için söylenen bir söz. -4-

cek c. I/76/54

c. cek I/76/54

ceket : Vücudun üst kısmına gömlek veya kazak üstüne giyilen, belden bir iki karış aşağı incek boyda, kollu, önden düğmeli giyecek. -1-

c.+ ini I/118/12

cemāt : Bir yere toplanmış insan kalabalığı. -2-

c.+ i II/38/85

c.+ inden II/38/85

cemevi : Alevilerin ayin ve toplantı yaptıkları yer. -3-

c. I/69/87, I/69/88

cemiyet : Eğlence toplantısı, düğün. -1-

c. yapāsaŋ I/46/115

cenāb_ı_āllā : bk. cenābı_āllah -1-

c. II/08/100

cenābı_āllā : bk. cenābı_āllah -1-

c.+ ŋ I/69/92

cenabı_āllah : bk. cenābı_āllah -1-

c. II/20/55

cenābı_āllah : Allah, Tanrı. -5-

c. I/06/97, I/144/44, II/20/51

c.+ āŋ I/06/72

c. vercen I/79/53

cenābı_āllah : bk. cenābı_āllah -1-

c. I/06/139

cenatör : Jeneratör, mekanik enerjiyi dalgalı akım hâlinde elektrik enerjisine çeviren makine. -1-

c. I/64/73

cenâze : bk. cenâze -2-

c.+ leri I/133/65¹

bk. cenâze²

II/04/65

cenaze : bk. cenâze² -1-

c.+ sine II/38/85

cenâze : 1. Gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü. -34-

c. I/66/52, I/125/06, I/144/71,

c.+ m I/137/15

c.+ niş I/104/40

c.+ si I/107/67, I/66/47, I/66/50

c.+ yi II/07/72

c.+ ynen I/125/05

2. Cenaze merasimi.

c. I/03/32, I/07/85, I/07/88, I/104/40, I/148/33, I/148/36, I/34/14,

c.+ de I/125/02, II/38/88

c.+ lēde I/34/20

c.+ ler I/110/67

c.+ lerde I/03/36, II/15/33

c.+ lerdē II/15/33

c.+ ye I/07/86, I/104/49, I/104/50, I/125/06

cenâze evi : Cenazenin çıktığı ev, cenaze sahibi.

c. evi I/34/15, I/34/21, II/15/34

c. év, I/104/52, I/104/53

cenâzi : bk. cenâze¹ -2-

c.+ lē II/07/73

c.+ leri II/07/71

ceniz : bk. çeyiz -1-

c.+ i I/90/70

cennî : bk. cannı -1-

cenni c. I/08/115

cennet : İmanlı ve iyi kimselerin ölümünden sonra Allah tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde ebediyen

yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer. -7-

c. I/19/07, I/78/06, II/28/91

c.+ Te I/135/37, I/135/38

cennet hurması : Trabzon hurması, Akdeniz hurması olarak da bilinen Akdeniz bölgesi gibi subtropik iklim kuşaklarında yetişen bir ağaç türü ve bunun meyvesine verilen ad.

c. hurması I/32/101

cennet mekân olsun : “Cennetlik olasun, yeri, durağı cennet olsun, cennete nail olsun” anlamında ölümlerin arkasından söylenen bir söz.

c. mekân olsun I/122/72

cennet : bk. cennet -1-

c. II/28/34

cenni : bk. cannı -1-

c. cennî I/08/115

cēran : bk. ceryan -2-

c. I/24/39

c.+ nā I/32/06

cereS : bk. cerez -1-

c. I/33/105

cerez : Kuru yemiş cinsinden şeyler. -8-

c. I/106/75, I/114/03, I/114/09, I/114/21, I/72/80

c.+ den I/33/143

c.+ i II/07/79

c. yapālādı I/33/104

cerēz : bk. cerez -2-

c. I/104/55, I/76/77

ceryan : Elektrik yüklü zerrelere bir yöne doğru yer değiştirmesi olayı ve bu olayın meydana getirdiği etki, elektrik akımı. -2-

c. I/129/13

c.+ da I/129/14

ceryan kaçıklı : Bir telden kaçan akım, elektrik kaçağı.

cēryan : bk. ceryan -1-

c. II/26/11

cesur : Korkusuz, gözü pek, yürekli, cesaretli (kimse). -2-

c. II/28/91

c.+ düm II/28/02

cēsür : bk. cesur -1-

c.+ muşdu II/09/21

cetvel : Kalemi yan tarafına dayayarak yürütmek yoluyla düzgün çizgi çizmeye yarayan tahtadan veya madenden alet. -2-

c.+ inen I/111/71

cetvel vur- : Cetvelle birinin eline vurarak cezalandırmak.

c. vurulardı I/121/101

cevaır : Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli taşlar -1-

c. I/47/76

cevaP : bk. cevaP -3-

c. alamadıK I/138/120

c. alamayınca I/138/120

c. vermedi I/06/113

cevaP : Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt. -7-

c. I/56/02

cevaPver- : Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

c. ver I/112/46

c. vercen I/98/76

c. verin I/56/80

c. vèrin I/56/01, I/56/04

c. viriydi I/48/20

cevaP al- : Sorusuna karşılık bulmak, cevap verilmek.

cevaPla- : Karşılık vermek, cevabını söylemek veya yazmak, cevaplandırmak. -2-

c. I/128/09

c.- rım I/110/55

cevis : bk. ceviz I² -4-

c. I/139/55, I/34/03

bk. ceviz I¹

I/39/79

bk. ceviz I³

c. II/39/76

ceviz I : 1. İki çenekliler sınıfının cevizgiller familyasından, büyük ve kalın gövdeli, beyazımsı kabuklu, kışın yaprağını döken, uzun ömürlü, kerestesi makbul ağaç.

c. ā.acı II/32/46

c. ağışlarımız I/100/42

2. Ceviz ağacının sert kabuklu, iç kısmı yenen, çok lezzetli, besleyici, yağlı ve nişastalı meyvesi, koz. -19-

c. I/111/67, I/133/27, I/32/100, I/39/103, I/39/85, I/49/79, I/88/66, II/24/81, II/24/82, II/32/46, II/37/102

c.+ den II/39/68

c.+ i I/49/80

c.+ idi I/88/62

c.+ im I/39/80

c.+ leri I/111/73

3. Hindistan cevizi.

hindisTan c.+ i II/39/77

4. Bir çocuk oyunu.

ceviz II : Bir dokuma motifinin adı. -1-

c. I/94/57

cēviz : bk. ceviz I² -8-

c. II/15/117, II/15/118, II/15/120, II/24/86

bk. ceviz I⁴

c. I/74/38, I/74/39

ceyiz : bk. çeyiz -6-

c. I/114/52

c.+ de I/114/53

c.+ i I/114/41, I/114/42, I/114/48, I/114/49

ceyran : bk. ceryan -9-

c. I/64/72, I/73/19

c.+ a I/14/50

c.+ ı I/14/50

c.+ na II/30/72

c.+ nı I/100/27, I/89/12, I/89/13

c. kaçıklıdan II/30/72

cēyran : bk. ceryan -1-

c. II/08/68

cezā : Suç işleyen bir kimseye suçunun derecesine göre verilen acı karşılık. -7-

c. I/43/01, II/24/07

c.+ ya I/121/100, I/121/98

cezā al- : Kendisine ceza verilmiş olmak.

c. almāyalım II/24/05

cezā ver- : (Birisini) Cezalandırmak.

c. veri I/121/25

c. verilerdi II/26/35

ceza,evi : Hapis cezasına çarptırılmış olanların içine hapsedildikleri bina, hapishane, mapushane, mahpus. -3-

c.+ nde II/19/28

c.+ ne II/19/26, II/19/28

cezalandır - : Ceza vermek, tecziye etmek. -1-

c.- dılā I/121/30

cezālī : Cezası olan. -3-

c. I/43/13, I/43/36, I/43/38

cezmi : bk. ceviz -1-

c. I/94/20

cı_ara : bk. cığara -4-

c. I/89/20

c.+ yı I/33/12

c.+ ynan I/89/20

cıba : Tüyü kırılmış keçi ve koyun. -4-

c. I/120/16, I/120/17

c.+ ları I/120/21

cıdav : Ezik, çürük, yeni açılan yara. -1-

c.+ ı çıkdı I/30/13

cığara : Sigara. -1-

c. I/12/37

cıgırdık (?) -1-

c.+ lar I/111/103

cığa : Gelinlerin ve genç kızların düğünlerde başlarına süs olarak taktıkları parlak renkli tel veya tüy. -10-

c. I/101/24, I/101/26, I/101/27

c.+ dan I/26/33

tavuk c.+ larından I/26/35

c. vurulurdu I/26/33

cığā : bk. cığa -1-

c. I/26/35

cıKar - : bk. çıkar- -1-

c.- Tmışlar I/11/77

cıla : Bir şeyin üzerine parlaklık vermek için sürülen madde, açkı, perdah. -3-

c. ediyoz I/106/52

c. etTikden I/106/52

c.+ sı yapıyoS I/106/43

cılā - : bk. cılā- -1-

c.- maSsa I/154/46

cılğı : İnce, dar, taşlı yol, patika. -1-

c.+ ydı I/61/72

cılā - : Cırlamak, ince ve bıkırtıcı bir ses çıkarmak. -1-

c.- r̄sa I/154/46

cılā - : bk. cılā- -1-

c. I/154/46

cılē - : bk. cılā- -1-

c.- caK I/154/46

cımbıldat - : Sıvıyı çalkalamak, sarsmak. -2-

c.- micān II/23/201

c.- Tıñ II/23/201

cıngan : bk. cingen -1-

c.+ nā I/65/21

cıpcılbāk : Tamamen çıplak, büsbütün çıplak, çırilçıplak. -1-

c. I/126/57

cıplah : Çıplak, üstünde olması gereken giysi, örtü, çorap vb. bulunmayan. -2-

c. I/43/28

cırıK : Tabii hâlimden daha sulu, yapışkan ve sıvışık, sıvık. -1-

c.+ ka I/33/95

cırıg : bk. cırık -1-

cırıK c. I/60/08

cırıK : bk. cırık -2-

c. I/40/46

c. cırıg I/60/08

cızadağ : Cız diye, ateşte yanar gibi. -1-

c. yandı I/25/53

ci_ara : bk. cığara -3-

c. I/12/35

c.+ yı I/33/11

c.+ ynan I/12/44

ci_el : bk. ci_er¹ -3-

c.+ lēniḡ I/58/73

c.+ lerden I/63/52

c.+ leriḡ I/63/54

ci_er : 1. Akciğer. -4-

c.+ lēr I/63/48

c.+ lerime I/63/18

2. Karaciğer.

c.+ in I/54/06

ci_erimin yarısı : Çok sevilen bir kimse için kullanılan hitap sözü.

c.+ imin yarısı I/119/16

cib : bk. cip -1-

c.+ i I/39/48

ciba : Tüyü kırkılmış keçi ve koyun. -1-

c. I/120/15

cilid : Cirit, at üzerinde birbirine değnek atmak yoluyla oynanan, büyük cesaret isteyen, çok eski ve meşhur bir Türk oyunu. -2-

c. I/153/62, I/153/63

cilt : İnsan veya hayvan vücudunu saran deri, ten. -3-

c.+ iḡ I/20/20

cilt ğanseri : Cilt dokularından kaynaklanan kanser hastalığı.

c. ğanserinē I/20/18

c. ğanserine I/20/18

cināyēt : Adam öldürme. -1-

cināyēt yap- : Cinayet işlemek, adam öldürmek veya bu derecede ağır bir suç işlemek.

c. yapmıṣlā I/158/22

cingán : bk. cingen -1-

c. I/60/99

cingán : bk. cingen -2-

c. II/05/35

c. mingán II/05/34

cingán : bk. cingen -1-

c. I/74/100

cingen : Çingene. -2-

c. I/83/50, I/83/70

cins : Nitelikleri bakımından seçkin, soylu ve asil olan, yüksek vasıflı. -1-

c. I/16/14

cip : Her türlü arazide kullanılabilen motorlu taşıt. -1-

c.+ nen II/13/08

civar : Yakın yer, çevre, yöre, etraf. -5-

c. I/11/05, I/74/93

c.+ da I/68/50

c.+ dı II/16/44

c.+ lāndan I/32/54

civār : bk. civar -2-

c.+ da II/16/47

civāri : Yaklaşık olarak, aşağı yukarı, dolaylarında.

c. II/21/55

civci : Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkan yavrusu. -5-

c. I/35/37

c.+ leri I/16/11

zirāt c.+ leri II/08/65

c.+ sini I/35/35

c.+ yi I/61/55

civiz : bk. ceviz I² -2-

c.+ i I/39/103

bk. ceviz I³

c. II/37/97

ciy : bk. şey -1-

c.+ e I/59/30

ciyer : bk. ciğer -2-

c.+ lē I/95/06

c. yaparız I/90/77

ciz - : bk. çiz⁻² -8-

c.- di I/160/31

c.- ēdiḡ II/12/65

c.- erdi I/74/39

c.- eşdik I/76/96

c.- iyo I/160/20

bk. çiz-¹

c.- eyorular I/03/95

bk. çiz-³

seyman c.- ilirdi I/102/21, I/102/27

cizgî : bk. cizgi -1-

c. I/74/39

cizgi : Bir şeyin diğer bir şey üzerine dokunarak geçmesinden meydana gelen ince iz, hat. -7-

c. I/31/27, I/31/37, I/76/96, II/12/65

c.+ de I/31/38

c.+ leri I/76/42

c.+ niş I/31/38

cizgili : bk. cizgili -2-

c. I/76/44

cizgili : Üzerinde çizgi veya çizgiler bulunan, yollu. -4-

c. I/76/40

cizgili c. I/76/41

c. cizgili I/76/41

cizi : 1. Tohum ekmek için pullukla açılan yer, karık. -4-

c. I/150/17

c. yapadık II/06/21

2. Çizgi.

yazı c.+ yî II/32/15

cómât : bk. cemât -1-

c.+ ı II/03/23

cörafya : Konusu kara ve denizlerin durumunu, yeryüzündeki engebeleri ve iklimleri, her bölgede yetişen ürünleri, maden, bitki ve canlıları, ticaret ve sanayi faaliyetlerini, milletlerin yerleşme alanlarını, devletlerin kapladığı yerleri, sınırlarını, şehir ve memleketleri ve yeryüzüyle ilgili bütün hususları incelemek, bu şekilde dünyamızı tanımak ve tanıtmak olan ilim. -2-

c.+ sını I/95/88

cos : Hamuru kızgın yağ atınca çıkan ses. -1-

c. I/132/43

coş - : 1. Duygu, düşünce ve fikirlerini kuvvetle ve heyecanla dışa vurmak, galeyana gelmek, huruş etmek. -2-

c.- an I/95/35

2. Hareketi hızlanmak, şiddetlenmek.

c.- duş I/95/70

cöfer : bk. cüfer -1-

c.+ inden I/79/46

culuk : Hindi. -3-

c. I/44/69

tavuk c. I/101/20

c.+ lâş I/44/69

cuma : 1. Perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü. -27-

c. I/04/18, I/04/19, I/10/47, I/32/60, I/32/63, I/32/64, I/32/67, I/32/84, I/32/89, I/33/75, I/97/53, II/03/23, II/15/07, II/15/08, II/24/113, II/30/70, II/34/26, II/34/32, II/37/18, II/37/19, II/39/154

c.+ sına II/34/32

c.+ ya I/90/47

2. Cuma namazı.

c. I/38/21

cumâ : bk. cuma¹ -2-

c. I/33/135

bk. cuma²

c.+ nız I/33/136

cumâ : bk. cuma¹ -31-

c. I/10/46, I/118/05, I/125/68, I/147/43, I/148/21, I/148/24, I/148/26, I/153/71, I/154/16, I/41/08, I/41/10, I/59/19, I/72/73, I/98/18, II/03/22, II/03/24, II/03/25, II/16/28, II/16/48, II/23/63, II/23/66, II/25/55, II/37/34

c.+ dan I/41/10, I/87/73, II/34/25

bk. cuma²

c.+ sına I/53/59

c.+ ya I/64/19

cúma : bk. cuma¹ -4-

c. II/12/21, II/35/31, II/35/32, II/35/42

cúma : bk. cuma¹ -1-

c. I/02/10

cúmā : bk. cuma¹ -5-

c. I/02/04, I/02/09, II/11/06, II/12/23

c.+ dan II/11/07

cumartesi : Cuma ile pazar arasındaki günün adı, haftanın yedinci günü. -29-

c. I/04/18, I/04/24, I/114/48, I/118/06, I/118/07, I/125/69, I/125/82, I/129/31, I/32/68, I/32/71, I/32/81, I/32/84, I/32/88, I/36/22, I/59/22, I/68/56, I/76/15, I/76/20, I/78/30, I/86/69, I/90/62, I/97/51, II/34/33, II/37/33, II/39/154, II/39/155

c.+ nde I/114/54

cumārtesi : bk. cumartesi -1-

c. II/23/84

cumārtesi : bk. cumartesi -10-

c. I/09/20, I/59/20, I/76/17, I/78/29, II/03/24, II/03/25, II/24/113, II/25/55, II/37/19

cúmartesi : bk. cumartesi -1-

c. I/04/24

cumārtesi : bk. cumartesi -1-

c. I/02/10

cumārtesi : bk. cumartesi -2-

c. II/12/20

cumartezi : bk. cumartesi -2-

c. I/114/41

cumartisi : bk. cumartesi -4-

c. I/158/10, II/16/28, II/16/48, II/16/49

cumartisi : bk. cumartesi -1-

c. I/106/72

cumārtisi : bk. cumartesi -1-

c. II/23/66

cumartəsi : bk. cumartesi -5-

c. I/147/46, I/71/08, II/15/08, II/15/09, II/15/38

cumārtəsi : bk. cumartesi -1-

c. I/41/11

cumārtəsi : bk. cumartesi -1-

c. II/12/23

cumay : bk. cuma¹ -2-

c. I/09/19

cumáy : bk. cuma¹ -1-

c. II/10/98

cumayertesi : bk. cumartesi -1-

c. II/10/99

cúmertesi : bk. cumartesi -4-

c. II/11/07, II/11/14, II/12/77, II/35/32

cúmērtesi : bk. cumartesi -3-

c. II/12/34, II/12/35, II/12/74

cumhuriyeT : 1. Millet hâkimiyetine dayanan ve bu hâkimiyetin milletin temsilcisi olarak seçilen milletvekilleri ve başlarındaki cumhurbaşkanı tarafından yürütüldüğü devlet idaresi şekli. -2-

c.+ i I/95/81

2. Cumhuriyet Bayramı.

c. I/63/23

curu : Sıvı, cıvık, sulu. -1-

c. yāl I/109/13

curuld - : Sulandırmak. -1-

c.- uruS I/02/33

cuval : bk. çuval -1-

harar c.+ ı I/87/123

cüce : Vücudu gelişmemiş, boyu ve organları çok kısa ve küçük kalmış kimse. -3-

c. II/25/15

c.+ den II/25/15

cüfer : Evliya ve ermişlerin mezarlarından şifa için alınmış toprak. -2-

c. I/79/59

c.+ ini I/79/59

cüme : bk. cuma¹ -4-

c. I/82/15, I/82/31

c.+ ye I/82/14, I/82/15

cümele : bk. cümle -1-

c.+ ye I/145/23

cümertesi : bk. cumartesi -3-

c. I/82/20, II/06/42

c.+ n den I/87/73

cümērtesi : bk. cumartesi -1-

- c. I/148/26
- cümertəsi** : bk. cumartesi -1-
- c. I/154/20
- cümle** : Herkes, her şey. -14-
- c. II/05/71
- c.+ mize I/112/04, I/112/39, I/17/67, I/50/83, I/63/56, I/63/57
- c.+ mizi I/66/19
- c.+ mizinKini I/66/07
- c.+ ninkini II/12/54
- c.+ niḡkini II/11/41
- c.+ yi II/16/35
- c.+ ynen I/122/86, I/36/83
- cünde** : Yatay serenlerin her iki başı. -1-
- c. I/55/54
- cüngü** : bk. çünkü -1-
- c. I/103/26
- cünKü** : bk. çünkü -1-
- c. II/03/77
- cünkü** : bk. çünkü -1-
- c. I/99/37
- cünKüm** : bk. çünkü -1-
- c. I/124/23
- cüru** : bk. curu -3-
- c. I/151/17
- c. yāl II/39/34, II/39/65
- cüzdan** : Bir kimseye kimliğini ispatlaması için resmî bir makamca verilen belge. -1-
- núvus c.+ ıma I/153/08

ça_ar - : bk. çağır⁻¹ -5-

ç.- dıla I/64/117

ç.- ı I/58/64

ç.- ır I/143/60

dü_ün ç.- ır I/90/45

ç.- mış I/11/62

çā_ar - : bk. çağır⁻¹ -2-

ç.- dı I/34/43

ç.- ıñ II/25/23

ça_ır - : bk. çağır⁻¹ -14-

ç.- ı I/69/89

ç.- ıcaK I/15/23

ç.- ıcın I/87/63

ç.- ılā I/157/41

ç.- ılar I/117/13

ç.- ılardı I/157/42

ç.- ıñ I/149/13, II/25/21, II/25/23

ç.- ırğ II/01/36

ç.- ırdı I/34/45

ç.- ısa I/03/43

ç.- ıyon I/143/61

ç.- madıñ I/39/39

çā_ır - : bk. çağır⁻¹ -1-

ç.- ıyon I/32/90

çā_ır - : bk. çağır⁻¹ -1-

ç.- ıdıK I/58/63

çabbıg : bk. çabıK -1-

ç. I/10/102

çabı : Bir işi yapmak için güç harcama; harcanan güç, gayret, ceht. -1-

ç.+ lānnan II/38/100

çabık : bk. çabıK -3-

ç. I/10/11, I/10/32, I/10/36

çabıcaK : Pek çabuk, acele ile, vakit geçirmeden, hemencecik, derhâl. -1-

ç. I/41/69

çabıg : bk. çabıK -1-

ç. I/01/05

çabıK : Hızlı, süratli, seri. -5-

ç. I/07/50, I/38/39, I/86/14, I/97/40, II/30/01

çabıd : bk. çapıT -1-

ç. I/05/42

çabıt : bk. çapıT -1-

ç.+ Tan I/64/69

çadır : 1. Barınmak maksadıyla yere çakılmış kazıklara keçe, kalın bez, kıl dokuma veya deri gerilmek yoluyla açık havada kurulan, kolayca sökülüp taşınabilir barınak. -11-

ç. I/102/78, II/05/41, II/31/21, II/31/23

ç.+ dı II/31/21

ç.+ ıñ I/117/15, I/98/82

ç.+ ları II/31/19

2. Gölgelemek olarak kullanılan tente veya şemsiye.

ç. çekTik I/155/96

çadır kūr- : Çadır kurulacak bez, keçe vb. şeyleri direklerle gerip uçlarını bağlayarak çadırı içinde oturulacak duruma getirmek

ç.+ ā Kūrüyóller II/10/81

ç. gūrüyóller II/10/82

çadıravan : Şadırvan, genellikle cami avlularında bulunan, ortasındaki fıskiye ve kenarlarındaki musluklardan su akan, üzeri açık veya bir kubbe ile örtülü, daire şeklinde, dört köşe veya çok köşeli havuz -1-

ç.+ nar I/25/66

çağ : Hayatın dönemlerinden her biri, yaş. -1-

ç.+ ina I/125/29

çağır - : 1. (Biriyle veya herhangi bir araçla) Bir kimseye gelmesinin istendiğini bildirmek, davet etmek. -5-

ç.- ısın I/32/62

ç.- ıyon I/32/82

ç.- ıyon I/32/90

ç.- ıdım II/39/96

2. Yüksek sesle bağlamak, haykırmak.

ç.- ırkan I/45/47

3. Söylemek, ezgisiyle bir türküyü seslendirmek.

türkü çağır- : Türkü söylemek.

Çahillî : <<çahillîK+i -1-

Ç. I/119/26

çağ : bk. çağ² -1-

ç. I/01/47

çağ : bk. cağ -1-

cağ ç. I/15/88

çağ - : 1. Üstüne vura vura bir yere sokup yerleştirmek -7-

ç.- allar I/56/48

ç.- allârdı I/51/21

ç.- ardık I/94/21

ç.- arlâdâ I/77/13

ç.- arlâdı I/151/36

2. Vurmak.

ç.- tı I/61/35

3. Geçici olarak parıldamak, ışıgtı görünmek.

şimşek ç.- dı I/107/72

çağal : Et oburlardan, geceleri sürü hâlinde ve uluyarak gezen, kuyruğu tilkiye, rengi kurta benzer, memeli yabani hayvan. -1-

ç.+ lâ I/33/79

çakıl : Akarsu yataklarında ve deniz kenarlarında, suyun çalkalayıp birbirine sürmesi sonucunda cılalı gibi parlak bir durum ve yuvarlak yassı çeşitli biçimler almış olan küçük taşlara verilen isim; çakıl taşı. -1-

ç. II/09/100

çakır : 1. (Göz için) Mavi harelî. -2-

ç.+ ıdı I/124/50

2. Böyle gözleri olan (kimse).

ç. abâ II/05/34

çakır : bk. çakır² -1-

ç. I/67/32

çakmâ : <<çakmak+ı -1-

ç.+ ırız I/28/21

çakmak : Vurma, sürme, elektrik akımı veya gaz sıkıştırması gibi yollarla çıkarılan kıvılcım veya alev aracılığıyla istenilen şeyi tutuşturmaya yarayan küçük alet. -2-

ç. I/130/66

çakmak daşı : Düvenlerin altına çakılan küçük ve kesici taş.

ç. daşı I/73/47

çakmak : bk. çakmak -1-

ç. daşlarını I/56/48

çal - : 1. Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak, bir müzik eserini bir çalgı ile icra etmek. -59-

ç.- a I/101/59, I/101/62, I/145/76, I/145/83, I/82/18

ç.- â I/02/04, I/101/62

ç.- âdı I/34/28, II/37/54

ç.- âdığ II/12/72

ç.- âdım II/39/108

ç.- âlâdı II/15/12, II/34/21, II/37/48

ç.- alla I/126/30

ç.- alîâ II/23/64

ç.- alîâdı II/23/62

ç.- ana verirdiK I/91/66

ç.- aň I/67/03

ç.- ar I/119/73, I/131/14, I/145/66

ç.- aň mılâğ II/23/87

ç.- ardı I/02/06, I/15/87, I/94/67

ç.- ârdı I/94/68

ç.- ardık I/15/86

ç.- ardım I/15/85

ç.- ardı I/157/28

- ç.- dı I/95/83
 ç.- ıb I/07/16
 ç.- iniken II/16/55
 ç.- inırdı I/137/13, I/87/74, I/90/51
 ç.- inırdı I/87/69, I/87/70
 ç.- inıdı II/23/29
 ç.- inmasın I/148/36
 ç.- iveridi II/37/54
 ç.- iyo I/147/53, I/147/54, I/153/70
 ç.- iyö I/90/62
 ç.- iyodu I/34/29, I/78/32, II/37/19
 ç.- iyödu II/37/20
 ç.- iyolardı II/14/28
 ç.- iyudu I/90/55
 ç.- san I/145/88
 2. Mayalamak. -25-
 ç. I/143/46
 ç.- acāna I/47/40
 ç.- ādım I/33/94
 ç.- am I/100/23
 ç.- ardıK I/143/43, I/154/61
 ç.- ardım I/154/59
 ç.- arıs I/130/85
 ç.- arıS I/130/70
 ç.- arız I/148/57, I/31/19
 ç.- arsin I/98/48
 ç.- cāz I/100/30
 ç.- dım II/37/116
 ç.- inıyodu I/105/12
 ç.- inmiş I/102/34
 ç.- ivemīyor II/39/110
 ç.- iyo I/70/57, I/98/49, I/98/50, I/98/55
 ç.- iyöz I/98/47
 3. Sürmek. -15-
 ç.- ar I/73/59
 ç.- ardık I/128/70
 ç.- arıs I/73/55
 ç.- arıS I/26/50
 ç.- arız I/26/50

- ç.- ārsın I/77/48
 ç.- ınır I/157/83
 ç.- ınırdı I/67/69
 ç.- inıyodu I/20/37
 ç.- iyö I/73/59, I/73/60
 ç.+ iyoñ I/20/39
toprak çal- : Şıranın çabuk pişip pekmez olması ve şıranın ekşisini almak için içine toprak koymak.
 toprak ç.- iyoru I/11/48
 ç.- iyoS I/106/43
 ç.- maSsāñ II/23/209
 4. Vurmak. -3-
 dıfran ç.- ādık I/130/11
 dıfrannan ç.- ādık I/130/11
 ç.- arımışıdı I/112/78
 5. Vurmak. -1-
 ç.- iyoñ I/96/47
 6. Başkasının malını gizlice almak, aşırmaq, hırsızlık etmek. -1-
 ç.- iyör I/05/30
 7. Ses çıkarmak, ses vermek. -1-
 telefon ç.- iyoru I/65/29
 8. Büyümek. -1-
 Ç.- ar I/127/20
çāl - : bk. çal⁻⁶-1-
 ç.- dı II/05/13
çalağ : Davar için kışlık ağıl. -1-
 ç.- dāmdı II/09/04
çalaş - : bk. çalış⁻¹ -1-
 ç.- inıyödu II/09/72
çalaşdar - : bk. çalıştır⁻³ -1-
 ç.- iyo II/09/37
çaldır - : Bir şeyi hırsıza kaptırmak. -1-
 ç.- dım I/136/09
çalğā - : bk. çalkā- -1-
 ç.- dık II/06/28
çalğı I : Musiki aleti, enstrüman. -28-
 ç. I/04/20, I/119/72, I/137/13, I/138/75, I/146/60, I/147/59, I/30/32, II/17/52,

II/23/64, II/35/56, II/37/19, II/37/21, II/37/48

ç. çırğı I/125/77

ç.+ lâ II/37/54

ç.+ lar I/32/70, I/78/32

ç.+ ları II/16/51

ç.+ lı I/103/18, I/147/57

ç.+ lı I/157/18

çalgı çırğı (çulgu) : Çeşitli çalgılarla yapılan eğlence.

ç. çırğı I/125/77

ç.+ ynan çırğıynan I/125/84

ç.+ ynan çulguynan II/23/91

çalgı II : Başörtüsü, yazma, yemeni. -1-

ç.+ nı I/98/118

çalgıcı : Çalgı çalmayı meslek edinmiş kimse. -18-

ç. I/02/05, I/04/20, II/15/15

ç.+ lâ I/157/28, II/06/43, II/23/63, II/23/66, II/23/67, II/23/87

ç.+ lāmız I/157/14, I/157/21

ç.+ lar I/114/12, II/03/24, II/16/50, II/16/55

ç.+ lār II/23/87

ç.+ ları I/153/71

ç.+ mız II/17/28

çalgıcı : bk. çalgıcı -1-

ç.+ larına II/25/59

çalgı : bk. çalgı I -1-

ç.+ ynán II/34/38

çalgı : bk. çalgı I -1-

ç. I/153/70

çalı : Ağaçtan küçük, cılız, dalları çok sık ve çatallı, odunumsu bitki. -6-

ç. I/08/92, I/11/86, I/11/87, I/75/28, II/07/61

çalış - : 1. Bir işle görevli olmak. -108-

ç. I/64/66

ç.- ácāk II/27/41

ç.- acāḡ I/57/37

ç.- acık I/87/26

ç.- amadı I/88/31

ç.- amayon I/88/37

ç.- an I/69/06, I/96/75

ç.- annāmız II/32/140

ç.- annāḡ II/32/141

ç.- ayöllē II/32/139

ç.- cām I/67/59

ç.- cāna I/149/45

ç.- cık I/92/60

ç.- dı I/143/06, II/07/129

ç.- dık I/155/06, I/61/69

ç.- dıḡ I/63/50

ç.- dım I/161/21, I/43/30, I/68/03

ç.- dıydı I/143/80

ç.- ır I/122/82, I/125/39, I/143/80, I/21/13, I/32/40, I/46/132, I/46/70, I/46/74, I/48/06, I/49/42, I/60/38, I/60/78, I/67/28, II/26/22, II/29/75, II/29/76, II/39/116

ç.- ırka I/49/63

ç.- ırdı I/06/28, I/123/04, I/144/24, I/39/52, II/20/45

ç.- ırdım I/113/100

ç.- ırdı I/64/63

ç.- ıylādı I/145/11

ç.- ıyo I/151/25, I/40/14, I/46/132, I/46/73, I/46/78, I/53/15, I/53/16, I/58/27, I/87/26, I/95/04, I/97/50, II/17/71, II/17/88, II/20/31, II/38/24, II/38/95, II/38/96, II/38/97

ç.- ıyō I/69/12, II/39/177

ç.- ıyō I/33/131, II/19/17

ç.- ıyodu I/01/46

ç.- ıyoduḡ I/85/17

ç.- ıyodum I/73/70

ç.- ıyōdum II/39/122

ç.- ıyola I/69/36

ç.- ıyoİlēḡ I/46/99

ç.- ıyōmuştı I/39/53

ç.- ıyor I/143/11

ç.- ıyori I/140/68

ç.- ıyosunuz I/122/79

ç.- ıyosunuz I/122/79

ç.- ıyoz I/85/54
 ç.- ĩ I/60/76
 ç.- ıçık I/92/55
 ç.- ıyó I/01/42
 ç.- ıyö I/01/14
 ç.- madım I/67/59
 ç.- masa II/27/41
 ç.- mayoz I/43/30
 ç.- mǎzdı I/107/67
 ç.- meyyolā yapıyola I/153/116
 ç.- mış II/17/82
 ç.- mışlar I/68/69
 ç.- sa I/110/35
 ç.- tı I/50/72, I/60/31
 ç.- Tı I/145/17, I/50/70, I/50/71
 ç.- tık I/61/67
 ç.- Tık I/64/59
 ç.- Tılar I/46/57

2. Bir şeyin olması, yapılması, elde edilmesi için gereken gayreti göstermek, çaba sarfetmek. -63-

ç.- a I/52/21, II/25/25
 ç.- ām I/148/40
 ç.- amaz I/51/03, I/53/74
 ç.- amıyon I/63/51
 ç.- anā I/135/31
 ç.- áyo II/20/18
 ç.- àyo II/20/19
 ç.- cāṇ I/135/40
 ç.- dı I/136/39, I/22/20
 ç.- dık I/141/25, I/35/07
 ç.- dıĝ I/21/87
 ç.- dıK I/102/92
 ç.- dım I/126/77, I/126/78, I/136/39, I/141/25, I/63/52
 ç.- ı II/25/25
 ç.- ıcıĝ I/62/30
 ç.- ılayor I/62/30
 ç.- ılır I/41/86
 ç.- ılırdı I/129/47, I/47/14
 ç.- ıllādı I/39/33

ç.- ıllarmıŞdı I/56/19
 ç.- ıp II/21/20
 ç.- iP I/135/31
 ç.- ır I/152/78, I/41/73, I/51/03
 ç.- ırkan I/53/73, I/63/18
 ç.- ırdı I/143/45, I/58/30
 ç.- ırdık II/08/112, II/15/56
 ç.- ırdık I/141/27
 ç.- ırdıĝ II/25/38
 ç.- ırdım I/51/16, I/88/53
 ç.- ırıs I/48/05
 ç.- ırsañ I/135/39
 ç.- ıyo I/157/42, II/20/37
 ç.- ıyolā II/34/17
 ç.- ıyorla II/38/100
 ç.- ıyorfıarımıştı II/21/20
 ç.- ıyoS II/24/41
 ç.- ıyuz II/24/40
 ç.- mış I/136/37
 ç.- tık I/110/37
 ç.- Tık II/24/10
 ç.- Tılā I/85/05
 ç.- tüm I/136/40
 ç.- Tım I/136/40, I/161/21
 3. İş üzerinde olmak, iş yapmak. -49-
 ç.- abiliyoS I/93/02
 ç.- an II/17/69
 ç.- anı II/26/03
 ç.- annara I/52/36
 ç.- cā II/03/78
 ç.- dılar I/122/32
 ç.- ılırdı II/23/18
 ç.- ılġā II/12/12
 ç.- ır II/39/171
 ç.- ırkan I/60/51
 ç.- ırkanā I/143/51
 ç.- ırdı I/96/58, I/96/59
 ç.- ırdık I/110/57, I/126/39, I/159/27
 ç.- ırdık II/39/98
 ç.- ırdıĝ II/25/40

- ç.- irdiK I/159/34, II/39/102
 ç.- ırın I/125/32
 ç.- ırınS I/134/44
 ç.- ıyo II/20/15, II/20/26, II/25/39, II/30/38, II/37/34, II/39/171
 ç.- ıyoduK I/155/33, II/22/58
 ç.- ıyoduK I/103/32
 ç.- ıyoduK I/150/08
 ç.- ıyodum II/29/81
 ç.- ıyola I/150/21, II/35/15
 ç.- ıyolİá II/23/19
 ç.- ıyom II/39/169
 ç.- ıyomuş I/96/60
 ç.- ıyon I/149/62, I/155/102
 ç.- ıyonğ II/23/15
 ç.- ıyorlā I/158/57
 ç.- ıyoruz I/93/38
 ç.- ıyoz II/35/13, II/38/42
 ç.- ıyöz I/93/40
 ç.- ıyöz I/150/02
 ç.- mışlar II/10/94
 4. İşlemek veya işleyebilecek durumda olmak, hareket edip kendisinden beklenen işi yapmak. -9-
 ç.- anı I/49/56
 ç.- ır I/132/08
 ç.- irdi I/66/48
 ç.- ırdı I/66/48
 ç.- irdi I/64/73
 ç.- ıyodu I/28/15
 ç.- ıyór I/49/59
 ç.- mazdı II/07/45
 ç.- mıyo I/30/07
 5. Öğrenmek için gayret etmek, uğraşmak, emek vermek. -2-
 ç. I/61/35
 ç.- mazsıyız I/121/20
çalışkan : Çalışmayı çok seven, işten kaçmayan, çok çalışan (kimse). -1-
 ç.+ nardı II/14/51

- çalışan** : Bir iş yerinde ücret karşılığında görev yapan kimse, personel, eleman. -1-
 ç.+ nara I/01/51
çalışdır - : bk. çalıştır⁻² -8-
 ç.- acan I/144/25
 ç.- ı I/41/93
 ç.- ım I/155/103
 ç.- ıy I/116/20
 ç.- ır I/67/28
 ç.- ıvırınca I/17/25
 ç.- ıyollar I/20/34
 ç.- sañ II/10/24
 bk. çalıştır⁻³ -2-
 ç.- abiliyoñ I/146/73
 ç.- ıyõmuşTuK II/10/53
 bk. çalıştır⁻¹ -1-
 ç.- caK II/26/41
çalışğan : bk. çalışkan -1-
 ç. I/24/66
çalışım : bk. çalışma -1-
 ç. I/56/43
çalışma : Çalışmak işi. -10-
 ç. I/07/52, I/115/20, II/10/76
 ç.+ mız II/20/40
 ç.+ sı I/129/46
 ç.+ sını I/32/39
 ç.+ ya I/141/06, I/142/60
 ç.+ yı I/67/60
çalışma alanı : Çalışılacak, faaliyet gösterilecek alan, kazanç sağlanacak iş dalı, iş sahası.
çalışmā : bk. çalışma -2-
 ç. I/69/13
 ç.+ yā I/04/70
çalışmā : bk. çalışma -1-
 ç. alanı I/56/18
çalışmak : İş üzerinde olmak, iş yapmak durumu. -2-
 ç. I/92/60
 ç.+ nan I/150/19
çalışmaK : bk. çalışmak -1-

ç. I/46/100

çalışme : bk. çalışma -2-

ç.+ ye I/04/10

ç.+ yle I/93/02

çalışmı : bk. çalışma -2-

ç.+ lar II/10/75

ç.+ ya I/113/95

çalıştır - : 1. Çalışmasını sağlamak; bir şeyin olması, yapılması için birisine gayret sarfettirmek, emek verdirmek, iş gördürmek, iş yaptırmak. -2-

ç.- dım I/45/41

ç.- ıyo II/20/24

2. İşletmek, çalışır ve işler duruma getirmek. -1-

ç.- ıyoduK I/28/15

3. Bir işle görevli kılmak, istihdam etmek.

çalka - : Çalkalamak. -6-

ç.- dık I/10/24, I/74/79

ç.- nır I/132/58

ç.- rdık I/124/36

ç.- rlā I/127/42

ç.- rsıñ I/74/70

çalka : Pamuk kozasını temizlemekte kullanılan en seyrek kalbur. -2-

ç.+ lar I/27/13

ç.+ nıñ I/74/79

çalkama : Mısır unundan yapılan ekmek. -1-

ç. II/37/66

çalma : Çalmak işi. -1-

ç.+ yī I/28/02

çam : Çamgiller denen büyük bitki familyasını meydana getiren, iğne yapraklı, reçineli ağaçların ortak adı. -24-

ç. I/113/53, I/40/79, I/40/80, I/62/21, I/63/63, I/67/55, I/67/56, I/75/37, I/76/73, I/81/64, I/95/06, II/24/31

ç.+ a I/67/54

ç. a_uacı I/75/37

ç.+ ıñ I/109/17

ç.+ lāñ I/80/37

ç.+ lardan I/51/22

ç.+ ları I/28/05, I/28/28

ç.+ narda I/79/19

çam sakızı : Çam ağacından çıkarılan reçine, acı sakız, bedük

ç. sakızı II/25/87

ç. sağızı II/25/88

çam : bk. cam -1-

ç. I/133/19

çamaşıl : bk. çamaşır -4-

ç.+ ları I/41/76, I/59/46, I/59/47, I/135/49

çamaşılılık : İçinde çamaşır yıkanan ve su ısıtmak için kazan, ocak, musluklu tekne gibi yıkama düzeneği bulunan yer, çamaşırhane. -1-

ç.+ lāmız I/59/39

çamaşır : Kirlendiği için yıkanması gereken veya yıkanmış olan yatak, sofra takımı, giyecek, havlu vb. kumaştan yapılma şeyler. -55-

ç. I/14/46, I/107/44, I/129/10, I/135/08, I/141/17, I/22/36, I/59/45, I/60/49, I/60/52, I/96/39, I/97/09, I/97/11, I/97/13, I/97/15, I/97/16, II/21/67

ç.+ ı I/126/51, I/129/15, I/129/16, I/35/05, I/35/65, I/41/71, I/41/73, I/41/74, I/96/40

dış ç.+ ı I/97/15

iç ç.+ ı I/97/14

ç.+ ımızı I/129/22

ç.+ ını I/97/14

ç.+ ınī I/41/77

ç.+ ıñ I/107/41, I/96/37

ç.+ ī I/44/30

ç.+ ımızā II/21/66

ç.+ ları I/144/39, I/59/40, I/60/47

ç.+ larī I/126/43

2. Bu kirli şeyleri yıkama işi.

ç. I/14/59

ç.+ a I/126/62

3. Çamaşır makinesi.

ç. II/30/83

çamaşır makinesi : Çamaşırların içine konup yıkandığı elektrikli cihaz.

ç. makinem II/33/05

ç. makinemiz I/76/82

ç. makineş I/59/41

ç. makinesi I/38/40, I/59/52, II/27/23, II/30/73

ç. makinesine I/144/35

ç. makinesini I/144/40

ç. makinesiymiş I/89/13

ç. makinisi I/35/05

çamaşırhâne : bk. çamaşırhâne -7-

ç. I/59/44, I/97/11, II/35/110

ç.+ de I/59/49

ç.+ miz I/107/39, I/107/40

ç.+ ye I/97/11

çamaşırhâni : bk. çamaşırhâne -1-

ç.+ ye I/107/54

çamaşırhânê : bk. çamaşırhâne -1-

ç.+ di II/21/59

çamaşırhâne : Çamaşır yıkamaya mahsus olan ve içinde ona göre düzeneği bulunan yer, çamaşırılık. -2-

ç.+ di II/21/61

ç.+ lerimiz I/135/48

çamaşırhâne : bk. çamaşırhâne -1-

ç. I/135/50

Çamekân : bk. camekân -2-

Ç.+ na II/20/16

Ç.+ nâ yapıldı II/20/16

çameşir : bk. çamaşır¹ -6-

ç. I/152/54, I/70/11, I/70/66

ç.+ ı I/70/10

ç.+ lāmızı I/70/13

bk. çamaşır²

ç.+ a I/152/51

çameşir : bk. çamaşır¹ -2-

ç. I/152/64

ç.+ i I/155/25

çameşirhâne : bk. çamaşırhâne -1-

ç.+ miz I/152/52

Çamı : <<çamur+u -1-

Ç. I/10/10

çamıl : bk. çamur -1-

ç.+ ı I/18/23

çamır : bk. çamur -23-

ç. I/116/55, I/126/76, I/139/35, I/20/53, I/87/14

ç.+ dan I/87/11, I/87/13

ç.+ ı I/10/12, I/20/20, I/20/39, I/20/45

ç.+ ıkan I/10/14

ç.+ inā I/126/77

ç.+ inan I/130/61

ç.+ ını I/20/19, I/20/20, I/20/36

ç.+ lan I/80/42

ç.+ lardan I/135/07

ç.+ lı I/20/38

ç.+ lıydı II/18/33

ç.+ nan I/126/76

çamır : bk. çamur -1-

ç.+ ı I/20/36

çamız : bk. camız -1-

ç.+ ı I/120/14

Çāmi : bk. cāmi -2-

reşādiye Ç.+ sı I/156/38

Ç.+ ye II/23/58

çamir : bk. çamur -1-

ç.+ dan I/155/53

çamur : Su ile karışarak bulaşıcı, sıvaşıcı duruma gelmiş, basılınca içine batılan toprak. -3-

ç.+ da I/94/73

ç.+ unan I/10/20

ç.+ unu I/62/09

çan : İçinden sarkan bir tokmağın kenarlarına vurması veya dışarıdan üstüne çekiçle vurulmak suretiyle ses çıkaran, tunc ve pirinç gibi madenlerden yapılmış, ters bir saksı biçimindeki alet, kampana. -2-

ç. I/33/77, I/59/15

çan : bk. can -1-

Ç.+ tım I/71/28

çān : bk. çan -1-

ç.+ nar I/101/48

çana : bk. çanağ -1-

ine_ı ç.+ ı II/39/110

çanā : bk. çanağ -1-

ç.+ a I/10/31

çanā : <<çanağ+ı -3-

tabā ç. I/131/27, II/22/52

ç.+ mız I/106/03

çanağ : Yayvan kap. -3-

ç. I/02/59

ç.+ lā I/157/38

çanağ çömlek : Çeşitli mutfak eşyası.

ç. çölmeK I/02/53

çanağ : *İnek*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

inek ç. I/145/16

ineK ç. yunnağ I/06/34

çanah : bk. çanağ -1-

ç.+ dağı II/32/26

çanağ : bk. çanağ -1-

ç.+ da I/123/32

çanta : Beraber taşınması gereken eşya, yiyecek, para, evrak gibi şeyleri koymaya yarayan deri, kumaş vb.nden yapılmış elde taşınır mahfaza. -7-

ç. I/102/44, I/108/25, I/27/14, I/61/46

ç.+ mıznan II/39/94

ç.+ na I/96/71

ç.+ sının II/39/95

çantā : bk. çanta -1-

ç.+ na I/79/47

çap : (Kıymet, miktar, şiddet vb. bakımlardan) Ölçü. -2-

ç.+ ımızda I/01/36

ç.+ ında I/03/32

çap - : bk. çarp- -1-

ç.- dı I/42/14

çapa : 1. Tarlalarda, bahçelerde toprağı işlemek için kullanılan, ağaç saplı, ucu demir kazma aleti. -27-

ç. I/100/18, I/115/14, I/115/20, I/144/02,

ç.+ ı I/07/45

ç.+ sı I/127/18

ç.+ sını II/39/94

ç.+ sının II/39/93

ç.+ ynan I/127/18

2. Çapalamak işi.

ç. I/14/42, I/25/35, I/73/70, I/134/44

ç.+ lā I/94/40

ç.+ mız I/152/22

ç.+ sına I/129/45, I/140/48

ç.+ ya I/07/45, I/13/24, I/13/25, I/140/34, I/25/35, I/25/37, I/25/40

çapa yap- : Toprağa çapayla vurmak, çapalamak.

ç. yapardık I/14/43

ç. yaparlardı I/73/16

ç. yapdık I/35/07

çapā : bk. çapa² -1-

ç.+ yā I/106/38

çapā : bk. çapa² -1-

ç.+ sını yapıyöz II/06/22

çapacı : Çapa ile toprağı işlemek üzere tutulan amele. -1-

ç.+ sı I/125/31

çapala - : Toprağı çapa ile kabartıp zararlı otları temizlemek. -8-

ç. I/109/48

ç.- cāz II/36/08

ç.- dım I/127/19, I/127/20

ç.- mağ I/127/19

ç.- ı I/127/11

ç.- rdık I/96/66

çapalā - : bk. çapala- -3-

ç.- dık I/94/41, I/96/67

çapalama : Çapalamak işi. -3-

ç.+ ya I/27/20, I/33/100, I/33/43

çapalat - : Çapalamak işini başkasına yaptırmak, toprağı çapa ile kazdırmak. -1-

ç.- Tırıyô I/96/68

çapalı - : bk. çapala- -3-

ç.- ycâz I/145/39

ç.- yo I/103/38

ç.- yôz I/100/49

çape : bk. çapa² -2-

ç.+ ye I/153/102, I/73/15

çapeci : bk. çapacı -1-

ç.+ miz I/153/102

çapı : bk. çapa² -7-

ç. I/96/66

ç.+ ya I/125/45, I/143/33, I/143/46

ç.+ yı I/103/27, I/54/16

çapıd : bk. çaPut -4-

ç.+ a I/101/28

ç.+ ı I/88/55

ç.+ ıj I/109/18

çapıla - : bk. çapala- -1-

ç.- rıS II/06/23

çapıT : bk. çaPut -10-

ç. I/109/17, I/109/18, I/14/30, I/96/20

ç.+ dan I/15/25, I/96/18

ç.+ ım I/12/22

ç.+ Tan I/96/14

ç.+ Tañ I/61/46

çaPut : Eskimiş, paçavra durumuna gelmiş bez parçası. -1-

ç. I/14/40

çar - : bk. çağır-¹ -14-

ç.- ılır I/131/15, I/131/21

ç.- ınıyôdu I/104/47

ç.- ıj I/117/13

ç.- ır I/15/22

ç.- irdık I/34/13

ç.- ırız I/131/12

ç.- ırlârsa I/61/16

ç.- ıyo I/64/19

ç.- ız II/17/26

ç.- madılâ I/126/09

bk. çağır-²

ç.- ıdı I/128/54

bk. çağır-³

türkü ç.- ıladı I/20/84, I/20/85

çardâ : (<<çardak+a) Binaların önünde kuru ağaç dallarından yapılmış gölgelik, sayvan. -1-

ç. II/07/122

çare : bk. çäre² -3-

ç. I/85/53

bk. çäre¹

ç.+ si I/147/09

çäre : 1. İlaç, deva, tedbir. -1-

ç.+ si I/63/19

2. İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

çarık : İp veya deri şeritlerle ayağa bağlanan, ham deriden yapılmış köylü pabucu. -1-

ç. I/74/14

çark : 1. Dönerek işleyen tekerlekli alet. -1-

ç. I/62/08

2. Talih, baht, felek, âlem, dünya, çarh.

çarklı : Çarkı olan, çarkla işleyen. -1-

ç. I/68/48

çarp - : Hızla dokundurmak, şiddetle vurmak. -1-

ç.- Tı I/110/63

çärp - : bk. çarp- -1-

ç.- ınca I/42/14

çarpın - : bk. çırpın- -1-

ç.- ıyon I/116/35

çarşıdır - : Kendi içinde belli bir düzeni olan şeyleri birlikte, düzenli bir şekilde kavrayabilmek. -1-

ç.- amayyorus I/138/09

çarşaf : 1. Yatağın veya yatılacak yerin üzerine serilen veya yorgana kaplanan bezden örtü. -10-

ç. I/70/46, II/19/143

ç.+ a I/84/11

ç.+ in I/33/48

ç.+ inan I/76/46

ç.+ lara II/22/74

ç.+ ların II/24/66

2. Kadınlar tarafından erkeklerden saklanmak maksadıyla Tanzimat'tan sonra giyilmeye başlanan, genellikle siyah renkli sokak kıyafeti.

ç. I/76/51,

ç.+ ı I/138/128

çarşaf : bk. çarşaf¹ -1-

ç. I/111/57

çarşam : bk. çarşamba -1-

ç. I/145/72

çarşamba : Salı ile perşembe arasındaki günün adı, haftanın dördüncü günü. -17-

ç. I/16/53, I/101/36, I/125/60, I/139/01, I/145/54, I/145/71, I/32/59, I/72/71, I/72/72, I/72/73, I/98/15, I/98/16, I/98/17, II/34/31, II/37/33

çarşamba : bk. çarşamba -2-

ç. II/06/41, II/06/42

çarşamba : bk. çarşamba -2-

ç. I/82/15, I/83/77

çarşamba : bk. çarşamba -1-

ç. I/10/46

çarşamba : bk. çarşamba -1-

ç. II/03/18

çarşambı : bk. çarşamba -1-

ç. II/11/02

çarşambı : bk. çarşamba -1-

ç. II/24/108

çarşambı : bk. çarşamba -1-

ç. II/11/02

çarşı : Çeşitli dükkânların bulunduğu, üstü açık veya kapalı alışveriş yeri. -9-

ç.+ dan I/106/54, I/129/27, I/129/28, I/88/57

ç.+ mızda I/90/51

ç.+ ya I/76/65

çarşı ekmē : Evde yapılmayıp çarşıdan veya sokaktan satın alınan ekmek, pazar ekmeği.

ç. ekmē I/106/55, I/115/56

çarşı : bk. çarşı -1-

ç. cāmisinin I/145/56

çārşı : bk. çarşı -3-

ç. I/60/58

ç.+ da I/64/76

ç.+ nın I/47/62

çaşamba : bk. çarşamba -2-

ç. I/32/58

çat - : 1. Birine çıkışmak, hakkında sert şeyler söylemek veya yazmak, saldırmak, hücum etmek. -8-

ç.- ar I/13/37

ç.- idā I/13/36

ç.- mıyız II/28/60

ç.- Tın II/28/58

2. (Dikine konan tüfek, kılıç, kereste, odun vb. şeyleri) Tepelerinden birbirine çaprazlama dayamak.

ç.- arıS I/130/63

bacak bacā ç.- ıp II/21/46

ç.- Tılār I/101/64

3. (Genellikle bina vb. şeyleri) Parçalarını birbirine bağlayarak kurmak, hazırlayıp yapılmış duruma getirmek.

ç.- ārdık I/101/32

4. *Yap-* eylemiyle birlikte kullanılan tekrar ikilemesi.

işimi yaparın ç.- arın II/32/14

çatal : 1. Üç veya dört dişli, madenden yemek yeme aleti -8-

ç. I/87/05, II/32/74

ç.+ ı I/87/55

ç.+ inan I/111/47

ç.+ lan I/71/59

2. (Yol, ağaç, dere vb.) Kollara ayrılmış olan şeylerin ayrılış yeri.

ç. I/32/56

çatdağ : Çat sesi çıkararak, çat diye. -1-

ç. I/154/40

çatı : Bir binayı dış etkilere korumak, yağmur sularının dışarıya akmasını sağlamak için en üst kısmına meyilli olarak yapılan ve üzeri kiremit, sac, eternit, tahta vb. maddelerle örtülen ahşap, demir veya betonarme iskelet, dam -14-

ç. I/18/58, I/124/42, I/124/43, I/99/75, II/33/16

ç.+ dan II/31/11

ç.+ ların I/130/49

ç.+ mız I/116/53

ç.+ nın I/39/104

ç.+ sı I/116/53

ç.+ ya I/124/42

ç.+ yı I/116/52, I/116/53

çatır çatır : Bir şeyin yıkılır, kırılır, ezilir, sökülür, yanarken veya başka sert bir şeye çarparken çıkardığı sesi anlatır. -1-

çatır ç. I/152/65

çatır çatır : bk. çatır çatır -1-

ç. I/24/55

çatışma : 1. Çatışmak işi. -2-

ç.+ lāmız II/19/109

2. Silahlı çarpışma.

ç. olmuş I/138/112

çatla - : Parçaları ayrılmaksızın üzerinde çizgi hâlinde bir yarık meydana gelmek, yarılmak. -3-

ç.- dı I/11/06, I/150/46, I/69/34

çatlaklık : Çatlamış, yarılmış olma durumu. -1-

ç. I/17/23

çatlaK : Aklında eksiklik olan, kaçık. -1-

ç. I/45/12

çat pat : Yarım yamalak. -2-

ç. I/75/65, II/09/44

çavdar : Buğdaygillerden, ekmek yapımında ve hayvan yemi olarak kullanılan, uzun taneli yıllık bitki. -1-

ç. I/129/52

çavışlık : bk. çavuşluK -1-

ç. yapākan II/39/119

çavuş : 1. Orduda onbaşidan sonra gelen erbaş. -13-

ç. I/149/48

ğara ç. II/28/30, II/28/32, II/28/37, II/28/84, II/28/88

ç.+ dan II/28/58

ç.+ dum I/149/47

ç.+ ların I/25/49

2. Küçük bir grup hâlinde çalışan işçilerin başında bulunup çalışmayı düzenleyen kimse.

ç. I/110/46

ç.+ lar I/110/51

çavuş üzüümü : Bir üzüm çeşidinin adı.

ç. üzüümü I/33/106

çavuş : bk. çavuş¹ -1-

ğara ç. II/28/30

çavuşluK : Çavuş olan kimsenin görevi. -2-

ç. I/144/09, II/39/80

çay I : Çay bitkisinin yapraklarının haşlanması ile elde edilen, kırmızı renkli, güzel kokulu içecek. -107-

ç. I/07/71, I/07/83, I/112/58, I/12/16, I/12/17, I/125/55, I/128/14, I/134/28, I/134/33, I/134/34, I/145/37, I/33/142, I/33/44, I/33/57, I/36/64, I/39/88, I/42/51, I/45/01, I/52/35, I/52/41, I/54/72, I/60/40, I/60/42, I/60/45, I/63/31, I/72/12, I/72/55, I/75/24, I/75/25, I/83/03, I/86/52, I/86/56, I/88/72, I/89/20, I/89/30, I/96/42, I/96/63, I/98/12, I/98/136, II/05/79, II/07/79, II/08/115, II/08/43, II/30/01, II/30/02, II/33/62, II/37/12, II/38/54, II/39/186, II/39/187, II/39/185, I/72/69, I/37/57, II/39/186, I/72/68, I/67/38, I/83/78, II/39/95, II/12/85, II/38/47, I/96/65, I/52/42, I/96/64, I/40/81, I/33/143

Ç. I/60/44

ç.+ a I/128/14, I/135/10, II/29/39

ç.+ ı I/116/51, I/134/28, I/155/71, I/33/44, II/07/76, II/07/77, II/24/84, II/39/106, II/39/187, I/86/14

çuyumı ç.+ ımı I/52/99

ç.+ ımız II/19/151

ç.+ ımızı I/31/71, II/39/97

ç.+ ımızı II/21/08, II/19/158

ç.+ inan II/08/81

ç.+ ımı II/39/95

ç.+ ıı I/07/83, I/121/76, I/33/145

ç.+ ııa I/96/42

ç.+ ı mıy I/91/76

ç.+ ını I/54/72

ç.+ lâ II/01/22

ç.+ lan I/86/78

ç. mıy I/139/16

ç.+ nan I/89/21

çay bardā : Çay bardağı, çay içmekte kullanılan cam bardak.

ç. bardānın I/05/56

çay ғаşşı : Çay kaşığı, çaya toz şeker koymak, çayı karıştırmak için ve bazı ilaçlarda ölçü olarak kullanılan küçük kaşık.

ç. ғаşşı I/106/17, I/106/18

çay II : Irmaktan küçük, dereden büyük akar su. -6-

ç. I/01/84

ç.+ a I/07/92

ç.+ da I/07/92

ç.+ dan II/08/111

ç.+ ıı II/09/100

ç.+ lādan I/61/73

çāy : bk. çay I -1-

ç.+ ı I/33/144

çāy : bk. çay I -1-

ç. II/11/64

çāy : bk. çay II -2-

ç.+ dan I/39/46

ç.+ dı II/08/49

çaydannı : İçinde çay pişirilen kap, çay ibriği, demlik. -3-

ç. I/110/52, I/110/54

ç.+ a I/134/34

çaydannī : <<çaydanlık+ı (bk. çaydannık) -2-

ç.+ mış I/59/80

çayıl : bk. çayır -1-

ç.+ lara II/14/28

çayıl : bk. çayır -1-

ç.+ Íar II/25/19

çayır : Sulak ve rutubetli olduğu için üzerinde kendiliğinden gür ot biten veya hayvan yemi olarak kullanılmak üzere özellikle ot yetiştirilen düz yer, tabii veya suni yem sahası, otlak, mera. -8-

ç. I/126/13

ç.+ a I/117/23, I/117/25

ç.+ da I/87/31

ç.+ dan I/117/35, I/117/45

bulguluÇ. ç.+ ı I/117/23

çayıl : bk. çayır -1-

ç.+ lere I/61/30

çeci : (<<çecik+i) Büyük bez veya deri torba, tuluk. -2-

ç. II/32/90

çeÇ : Savrularak samanından ayrılmış tahıl yığını. -1-

ç.+ ini I/130/14

çeg - : bk. çek-⁷ -1-

ç. I/132/71

çek - : 1. Görüntüyü bir aletle özel bir nesne üzerine kaydetmek. -92-

ç. I/44/01, I/67/44, II/07/137, II/29/02, II/39/02

ç.- ĩm I/44/58

ç.- cēñiz I/67/39

ç.- çekler I/25/02

ç.- dīn II/29/37

ç.- di I/137/31

pilim ç.- di II/22/31

ç.- dilē II/29/03

ç.- diler I/104/10, I/11/46, I/11/47

ç.- diyseñiz I/156/57

ç.- ē I/54/60

ç.- ebilir I/35/33

ç.- ebilirlē II/13/47

ç.- ebilirsiñi II/13/48

ç.- eceK II/32/83
 fotoraf ç.- eken II/14/85
 ç.- eller II/14/87
 resim ç.- eller I/114/09
 Filmi ç.- en II/22/16
 fotorav ç.- en II/14/87
 ç.- eñ I/10/42, I/54/60
 ç.- erdi II/07/100
 ç.- erseñ II/37/39
 ç.- ersiñiS II/13/44
 ç.- ersiñiz I/21/65
 ç.- ėsen II/32/83
 ç.- eyyoru II/32/08
 ç.- i miyosun I/152/01
 ç.- ıcek II/07/137
 ç.- idirler I/26/43
 ç.- ildi I/19/30
 barana ç.- ildikden I/127/08
 resim ç.- ilēr I/47/10
 ç.- ilir I/10/66
 barana ç.- ilir I/127/07
 ç.- imiyon II/07/98
 ç.- in II/05/04
 ç.- inmin II/05/04
 ç.- iñ II/13/42
 ç.- ipduru II/07/98
 ç.- iyin II/29/02
 ç.- iyo I/80/16, II/07/136, II/38/04
 ç.- iyō II/07/15
 ç.- iyoduñ I/54/09, II/29/38
 ç.- iyolardı II/14/86
 ç.- iyollar I/104/10
 ç.- iyoñ I/67/61, I/78/09, I/84/38, II/17/38, II/18/02
 ç.- iyoru I/54/61
 ç.- iyosañ II/07/14
 ç.- iyosuñuz I/23/30
 ç.- me I/10/76, I/67/39, I/67/40, I/67/41
 ç.- meñ I/161/60, II/38/04, II/38/05
 ç.- miş II/29/02

ç.- mişlē I/44/67
 foturaFıñ ç.- mişler I/95/63
 ç.- sin I/100/37
 ç.- sinnē II/29/03
 ç.- sinner II/13/46
 kemera ç.- ti I/100/37
 ç.- Tiler I/21/65
 ç.- tin I/37/24
 ç.- tiñ I/54/22
 ç.- tiñiz I/53/53
 ç.- yapıdı I/91/67
 2. Güç durumlara dayanmak,
 katlanmak. -89-
 ç.- dī I/113/122
 ç.- dīmiz I/63/59
 ç.- dīmizi I/50/40
 ç.- di I/113/94, II/07/131
 çile ç.- di I/125/23
 Fakırlık ç.- di I/45/40
 SeFilliK ç.- di I/70/64
 ç.- dik I/134/32, I/159/33, I/159/35,
 II/16/103, II/16/104
 ç.- diK I/22/17
 çile ç.- dik I/109/45, I/126/80, I/148/40,
 I/50/63
 çilelē ç.- dik I/145/39
 çileleri ç.- dik I/120/28
 eziyed ç.- dik I/150/12
 eziyeT ç.- dik I/150/09
 ğahir ç.- dik I/113/85
 izdıraP ç.- dik I/50/59
 zorluk ç.- dik I/70/65
 ç.- dim I/113/107, I/113/108, I/113/96,
 I/137/39, I/22/36, I/27/22, I/63/17, I/88/29,
 II/16/100, II/16/97, II/16/98, II/22/29
 çile ç.- dim I/13/22
 çilelē ç.- dim I/126/78
 irezilliK ç.- dim I/126/72
 mucādele ç.- dim I/63/11
 rezilliK ç.- dim I/126/72
 yokluk ç.- dim I/27/33

zor ç.- dim I/141/22
 ç.- ē durūduK I/152/75
 başa geleni göz ç.- eceK I/64/44
 ç.- edim I/152/71
 ç.- en I/13/40
 emek ç.- er I/10/12
 ç.- erin I/13/42
 ç.- ersin I/98/112
 ç.- icen II/26/13
 ç.- ildi I/22/26, I/22/46
 ç.- iyo II/26/12
 ārı ç.- iyōduñ II/08/37
 ç.- iyon I/27/37
 ġūn ġuynuqla ç.- iyoñuS I/79/36
 ç.- iyoruz I/15/29
 ç.- iyoZ I/159/49, I/159/50
 sıkıntı ç.- iyoZ I/69/15
 ç.- medīK I/15/24
 ġaḡri ç.- medi I/137/35
 ç.- medik I/15/24
 yoksuzluK ç.- mediK II/07/132
 zollúK ç.- mediK II/08/44
 çile ç.- miş I/113/122
 çileler ç.- miş I/135/36
 Sāmet ç.- mişle I/156/62
 ç.- ti II/07/80
 ç.- Tik I/61/61, I/61/66
 ç.- TiK II/07/132
 ç.- tilē II/07/131
 zorluqlā ç.- tim II/26/14
 3. Öğütmek. -21-
 ç.- ecēdik I/49/72
 ç.- ēdig I/152/105
 ç.- ēdik I/152/114
 ç.- ēdiK I/18/56
 ç.- ēñ I/67/18
 ç.- eḡ I/128/39
 ç.- ērdi I/02/46
 ç.- erdik I/18/57, I/70/31
 ç.- ērdik I/51/59

ç.- erin I/54/50, I/54/51
 ç.- ersin I/121/65
 ç.- ilir I/67/17
 ç.- ilmiş I/51/63, I/51/66
 ç.- iyōduK I/49/02
 ç.- iyoduḡ I/49/03
 ç.- iyomuşTu I/07/82
 ç.- tik I/54/52
 ç.- Tik I/54/52
 4. İçine almak, emmek. -17-
 ç. I/79/43, I/79/46, I/79/52
 ç.- ceñ I/79/45
 ç.- e I/54/53, II/37/118
 ç.- er I/132/45
 ç.- erle I/79/72
 ç.- ērsin I/79/46
 ç.- inceK I/109/16
 ç.- iyo I/19/10
 ç.- iyor I/19/09
 ç.- miş I/50/79
 ç.- sin I/123/52
 5. Bir şeyi emip dışarıya çıkarmak. -16-
 ç. I/143/32, I/143/46
 ç.- di I/129/19
 ç.- dik I/143/42, I/35/09
 ç.- ēdik I/154/57, I/51/35
 ç.- ēdiK I/51/35
 ç.- er I/124/15
 ç.- eris I/130/84
 ç.- eriz I/108/16, I/130/69, I/130/70
 ç.- ērsin I/41/32
 ç.- iyoduK I/106/14
 ç.- iyoZ I/41/32
 6. Bir yerden başka bir yere taşımak. -14-
 ç.- dik I/133/28, I/133/29, I/133/31
 ç.- dilē I/99/62
 ç.- dim I/126/76, II/28/07
 ç.- ēdik II/21/15
 ç.- ellerdi I/141/19
 ç.- erdi I/108/14

- ç.- erdik I/87/123
 ç.- eriS I/54/15
 ç.- ivüreyórú II/32/137
 ç.- iyön I/156/42
 ç.- sin I/160/29
7. Bir şeyi tutup kendine veya başka bir öüne doğru yürütmek. -12-
 ç. II/26/11
 ç.- di I/27/32
 ç.- dim I/13/39
 ç.- e I/98/37
 ğıÇıñı ç.- e çeke öl I/140/58
 ğıÇıñı çeke ç.- e öl I/140/58
 ç.- eñ I/06/94
 pişmāne ç.- erdīk I/36/48
 ç.- eris I/03/49
 ç.- eriz I/23/24
 ç.- ėsin I/152/65
8. Germek. -10-
 ç.- cek I/121/26
 ç.- di II/22/06
 ç.- ecek I/121/26
 ç.- eller I/119/46, I/119/57
 ç.- eriz II/05/41
 ç.- ersin I/87/102
 ç.- ilirdi I/151/22
 ç.- sen I/61/41
9. Bir yerden bir şeyi yukarı doğru almak. -10-
 ç.- dik I/126/10
 ç.- e I/126/69
 ç.- ėke II/28/73
 ç.- eğdi I/141/19
 ç.- erdik I/134/49
 ç.- erdiK I/135/47
 ç.- iyoduğ II/21/56
 ç.- iyöduğ II/21/56
 ç.- iyomuştı I/117/45
10. Yürütmek, sürmek. -8-
 ç.- e I/21/55

- ç.- ėdig I/07/48
 ç.- erdīk I/41/39
 ç.- erdig I/130/12
 ç.- erdik I/153/15
 ç.- erdiK I/135/28
 ç.- eğdik I/130/13
 ç.- ėrdik I/37/23
11. Gitmek, girmek, dönmek. -5-
 ç.- di I/100/20, I/69/78
 ç.- er I/10/84
 ç.- ip II/28/60
 ç.- miş II/05/29
12. Bir kimse ailesinden birine herhangi bir bakımdan benzemek. -4-
 ç.- diyse I/131/06
 ç.- memişiz I/131/06
 ç.- mişin I/131/06
 ç.- tīni I/124/49
13. Asmak. -3-
 ç.- ersin I/96/05, I/96/06
 bayrak ç.- sinne I/99/56
14. Yollamak. -3-
 mesaş ç. II/16/106
 telğıraf ç.- dik I/138/120
 telğıraf ç.- iyoruz I/138/119
15. İçki içmek. -3-
 ç.- iyö I/155/71
 ç.- miş I/33/144
16. Taşıtı bir yere bırakmak, koymak. -2-
 ç.- eller II/26/17
 ç.- iyivër II/28/45
17. Bir şeyin içyüzünü anlamak amacıyla bir kimseyi sıkıştırmak. -2-
 ç.- di I/75/75
 ç.- erdi I/69/71
18. Taşımak, götürmek, ulaştırmak. -2-
 ç.- e II/29/77
 ç.- ė II/29/76
19. Atmak, vurmak. -1-
 sopa ç.- ellerdi I/22/36

20. Bir kimseyi veya bir şeyi geri almak. -1-

geri ç.- dilê I/148/36

21. Döşemek. -1-

ç.- dik I/155/97

22. Şans denemek amacıyla hazırlanmış kâğıtlardan birini almak. -1-

ğurā ç.- diler I/52/68

23. Masrafını karşılamak, ikramda bulunmak. -1-

ziyāvet ç.- ilir I/131/22

24. Örtmek, giymek. -1-

çadır ç.- Tik I/155/96

25. Hamur vb. iyice pişmiş duruma gelmek. -1-

ç.- dîj I/116/19

26. Aramak, iletişim kurmak. -1-

ç.- êlê I/33/135

27. Sürmek, koymak. -1-

ç.- iyodun II/15/86

28. Bitirmek, almak, gidermek. -1-

ç.- ivırı II/25/87

çek - : bk. çek⁻¹ -3-

ç. I/139/63, I/67/44

ç.- tin I/54/73

bk. çek⁻⁶ -1-

ç. I/35/05

bk. çek⁻² -1-

ç.- medi I/50/40

bk. çek⁻¹¹ -1-

ç.- miş II/05/24

çek - : bk. çek⁻⁷ -4-

ç.- e I/50/64

ç.- e yaptım I/50/65

ç.- e yapTım I/50/64

çek - : bk. çek⁻² -1-

ç.- dim I/27/29

çekdir - : bk. çektir⁻² -8-

ç.- i I/128/34

ç.- idig I/02/42

ç.- iriS I/27/65, II/30/49

ç.- iriz I/27/66

ç.- İvimiye II/18/03

ç.- iz II/18/07

bk. çektir⁻¹ -10-

ç.- dî II/08/135

ç.- di I/113/122

çektir⁻⁴ -1-

gönünü ç. II/33/63

çekel : Toprak vb. şeyleri çekmeye yarar alet, gelberi. -1-

ç.+ i I/10/16

çekeme - : Kışkançlık ve haset duymak, birinin iyi taraflarına tahammül edememek, kıskanmak. -2-

ç.- Ti I/52/11

ç.- yo I/80/22

çeket : bk. ceket -6-

ç. I/61/44, I/77/17, I/77/21

Ç. I/161/33

Ç.+ imiz II/34/44

Ç.+ leri I/146/58

Çekêt : bk. ceket -1-

Ç. I/146/58

çekic : Bir şeyi çakmak veya dövmek için kullanılan, tahta saplı madenden el aleti. -2-

ç.+ inen I/27/10

ç.+ iK II/26/10

çekil - : Ayrılıp gitmek -9-

ç.- di I/61/13, I/64/51, II/09/64, II/27/29

ç.- dilê II/27/27

çekil - : 1. Azalmak veya yok olmak, kurumak. -7-

ç.- inci II/23/21

ç.- miş II/10/46

2. Bulunduğu yerden ayrılıp geriye veya sağa sola gitmek yoluyla yerini değiştirmek. geriye ç. I/111/83

3. Özenmek.

canımız ç.- irdi I/134/31

çekim : Bir görüntüyü bu iş için kullanılan makine ile tespit etme işi. -5-

ç. I/05/12, I/144/56

çekim yap- : Bir görüntüyü film, fotoğraf, fotokopi makinesiyle tespit etmek, film çekmek, fotoğraf çekmek.

ç. yapıyo I/157/53

ç. yapmışlâdı I/42/80

ç. yapmışlârdı I/42/81

çekin - : (Bir şeyi yapmaktan herhangi bir korku veya düşünceyle) Geri durmak, kaçınmak, sakinmak, içtinap etmek, hazer etmek. -2-

ç.- me I/137/30

ç.- meñ I/87/39

çekirdek : Meyvelerde bulunan, sayısı bir veya daha fazla olabilen, sert kabuklu tohum. -3-

ç. I/58/28

ç.+ lēni I/155/50

ç.+ leri I/145/86

çekirdekli : Bünyesinde çekirdek bulunan, çekirdeği çok olan. -1-

ç. I/67/65

çekiş - : Anlaşmazlık içinde bulunmak, tartışmak, münakaşa etmek. -12-

ç.- dig II/28/57

ç.- diK II/28/57

ç.- ir I/100/49

ç.- irdi I/77/54, I/77/64

ç.- iyollar I/21/02

ç.- iyon I/46/129

ç.- iyoç I/12/35

ç.- medik I/113/125

dōüş ç.- mezlēdi II/08/65

ç.- ti I/50/13, I/60/100

çekiş : bk. çekic -2-

ç.+ den I/28/17

ç.+ lerinen I/38/15

çekmēce : Masa, dolap vb.nin öteberi koymaya yarayan, dışarıya doğru çekilen gözü, çekme. -1-

ç.+ ne I/79/47

çekme : Çekmek işi. -3-

ç.+ si I/141/07, I/141/08

çekme makinesi : Çeşitli tahılların çekildiği makine.

ç. makinesi I/02/44

çekmeK : Bir hâlin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hâl içinde bulunmak, o hâle uğramak, düçar olmak durumu. -1-

sancı ç. I/58/55

çekmi : bk. çekme -1-

fotorav ç.+ ye II/14/87

çektir - : 1. Bir yerden başka bir yere taşıtmak, naklettirmek -2-

ç. I/33/04

ç.- em I/33/03

2. Değirmen veya makinede öğüttürmek.

3. Birini sıkıntılı duruma sokmak, içinden çıkılmaz duruma düşürmek.

4. Özendirmek.

çekTir - : çektir-³ -4-

sancı ç.- iyōrun I/58/60

ç.- me I/20/91

çel : Yumuşak kayalara denir. -1-

çel çepel : Dağlık, taşlık ve kayalık arazi.

ç. çepel II/03/62

çelen : Ev saçığı. -3-

ç. I/49/50, I/49/52

ç.+ ĩ I/49/50

çelik I : Demirin yüzde ikiden daha az karbonla meydana getirdiği alaşımın adı ve bu alaşımdan yapılmış. -2-

ç. I/95/82, I/105/54

çelik II : Kısa kesilmiş dal. -1-

ç. I/07/23

çelik çumağ : Çomakla çeliğe vurmak suretiyle oynanan çocuk oyunu, met. -1-

ç. I/07/23

çellebül : Çernobil -1-

ç. I/39/86

çeltik : Kabuğu ayıklanmamış pirinç. -2-

ç. I/83/36, I/83/38

çeltik : bk. çeltik -1-

ç. I/61/75
çember : Yazma, baş örtüsü. -1-
 ç.+ imiS II/30/60
çenîz : bk. çeyiz -1-
 ç. I/90/64
çencire : bk. tencere -1-
 ç.+ ynen I/128/40
çencêrê : bk. tencere -2-
 ç.+ ye I/128/22, I/13/14
çencêre : bk. tencere -1-
 ç.+ ynen I/128/19
çenÇire : bk. tencere -1-
 ç.+ ye I/128/36
çene : Omurgalılarda, üzerinde dişler bulunan kemik parçası ile etrafındaki yumuşak kısımlardan meydana gelen ağzın alt kısmı, yüzün hareketli uç kısmı. -1-
 ç.+ sini I/140/55
çengiceK : Çeng ü çegâne, saz eğlentisi (?). -2-
 ç. hamamına I/145/58
 ç. hamamından I/145/58
çeniz : bk. çeyiz -2-
 ç. I/145/52, I/148/21
çeñiS : bk. çeyiz -2-
 ç. I/71/67, I/71/68
çeñiz : bk. çeyiz -26-
 ç. I/101/38, I/32/80, I/32/82, I/32/84, I/32/89, I/77/09, I/82/17, I/82/24, I/82/31, I/98/17, I/98/19, II/34/26, II/34/33, II/35/38
 ç.+ e I/102/81
 ç.+ i I/89/14, I/89/15, II/37/27
 ç.+ im II/34/31
 ç.+ ine I/102/82
 ç.+ ini I/89/10
 ç.+ lē I/77/08
 ç. serili II/37/33
 ç. seriliyodu II/37/19
çepel : Engebeli arazi. -1-
 çel ç. II/03/62
çeper : Çamur, pislik, bulaşık, kir. -1-

ç.+ i I/124/36
çepine : bk. çepinni- -1-
 ç.- diKTen I/54/15
çepinni : Tarlayı çapalamak. -1-
 ç.- yoruz I/54/15
çerçeve : Pencere veya kapı kanatlarının oturduğu dört köşe sabit kenarlık. -1-
 ç.+ yi I/87/76
çerez : Kuru yemiş vb. yemek dışında yenen öteberi. -4-
 ç. I/118/14, I/33/104, II/11/04, II/11/06
çerkeS : bk. çerkez -8-
 ç. I/142/13, I/153/51, I/156/67, II/17/11, II/34/02, II/34/03
 kıraçay ç.+ i I/07/107
çerkez : Kafkasya'nın yerli boylarından biri ve bu boya mensup olan kimse. -17-
 ç. I/07/106, I/111/117, I/142/08, I/145/46, I/145/47, I/156/66, I/156/67, I/158/07, I/89/04, II/04/41, II/20/47
 ç.+ i I/111/119
 ç.+ ler I/92/15
 ç.+ lerdeyin II/20/47
 ç.+ lere II/34/03
 ç.+ lerinden I/142/09
çeşid : bk. çeşit -1-
 ç.+ i I/07/34
çeşit : Aynı türden şeylerin aralarında küçük farklar bulunan parçaları, tür, nevi. -16-
 ç. I/140/41, I/94/31, I/94/32, I/100/35
 ç.+ lēmiz II/19/61
çeşit çeşit : Türlü türlü, çeşitli, mütenevvi.
 çeşit ç. I/102/71, I/102/73, I/123/62, I/59/26, I/74/40
 ç. çeşit I/102/71, I/102/73, I/123/62, I/59/26, I/74/40
çeşit : bk. çeşit -1-
 ç. I/109/05
çeşitli : Türlü türlü, çeşit çeşit, muhtelif, mütenevvi. -3-
 ç. I/71/31

çeşitli çeşitli : Çeşit çeşit.

çeşitli ç. I/101/24

ç. çeşitli I/101/24

çeşme : Bir kaynaktan gelip bir haznede toplanan veya borularla getirilen suların, kullanılmak amacıyla üzerindeki musluklar vasıtasıyla akıtılması için yapılmış küçük tesis. -49-

ç. I/05/68, I/100/07, I/108/12, I/122/06, I/122/08, I/122/88, I/128/13, I/129/21, I/134/28, I/161/36, I/38/09, I/70/12, I/81/10, I/81/12, I/81/42, II/35/111

ç.+ de I/128/38, I/153/80, I/153/81, I/35/14

ç.+ den I/133/34, I/141/08, I/141/23, I/35/05

ç.+ lēde I/153/26

ç.+ lēden I/38/39

ç.+ ler I/01/16, I/126/46, I/135/47, I/138/94, I/97/08

aķar ç.+ ler I/97/08

ç.+ lere I/39/58

ç.+ lerimiz I/129/17

ç.+ miz I/38/10

ç.+ mize I/108/12

ç.+ niņ I/05/69, I/14/48, I/145/36, I/161/54, I/161/58, I/70/13

ç.+ si II/35/112

ç.+ sine I/153/77

ç.+ ydi I/138/94

ç.+ ye I/126/70, I/153/79

ç.+ yi I/122/11

çeşmē : bk. çeşme -6-

ç.+ lere II/35/108

ç.+ lerimiz I/129/20

ç.+ miz I/145/82

ç.+ ye I/122/16

ç.+ yē I/76/58

çeşmē : bk. çeşme -2-

ç.+ de II/21/56

çeşme : bk. çeşme -12-

ç. I/50/76, I/78/06, I/78/07

ç.+ den I/50/77

ç.+ lē I/146/18

ç.+ lēdi I/39/77

ç.+ lerden I/27/61

ç.+ lerin I/01/81

ç.+ niņ I/45/44

ç.+ ye I/38/43

çēsmi : bk. çeşme -3-

ç.+ den II/07/16

ç.+ lē II/04/46

ç.+ lēmiz II/02/87

çēsmi : bk. çeşme -5-

ç.+ ler I/01/30

ç.+ ye I/129/17, I/129/23, I/145/36, I/145/82

çetelē : Hesap tutmak için çizilen çizgi. -1-

ç. I/64/128

Çetvel : bk. cetvel -1-

Ç. vurudu I/44/36

çevir - : 1. (Bir nesneyi) Daire şeklinde hareket ettirmek, döndürmek, taklip etmek. -26-

ç.- ceklē I/148/34

ç.- dilē I/30/55

ç.- e I/70/30

ç.- elek yapardık I/129/15

ç.- i I/36/65, I/36/66

ç.- iken I/148/17

ç.- ilēdi I/82/17, I/82/18

ç.- iler I/138/85

ç.- ilērdi I/68/38

ç.- ilir I/138/81

ç.- iller I/113/22

ç.- in I/138/80

ç.- ip I/83/40

ç.- iriS I/130/76, I/130/79

ç.- iriz I/130/74

ç.- isiņ I/30/42

ç.- iyola I/148/16

ç.- iyolā II/37/126

ç.- iyuņ I/40/23

- ç.- iz I/62/10
2. (Bir şeyi) Altta veya arkada kalan görünmeyen tarafı üste veya öne gelecek şekilde döndürmek. -14-
- ç.- ĩdiK I/152/118
- ç.- cek II/37/93
- ç.- dñ II/37/95
- ç.- i I/70/52
- ç.- idim II/16/91
- ç.- in I/44/45
- ç.- iriz II/33/67, II/33/72
- ç.- isin II/37/93, II/37/94, II/37/95
- ç.- iyosun I/106/19
- ç.- iz I/73/54
- ç.- meg I/19/21
3. (Giden bir şeyi) Bir amaçla durdurmak, alıkoymak, yolundan döndürmek. -2-
- ç. I/128/45
- ç.- idi I/115/44
4. (Bir şeyi) Bir yöne doğru döndürmek. -2-
- ç.- iyurun I/107/28
- ç.- izdiK I/107/26
5. Bir şeyi başka bir şey hâline koymak, değiştirmek, tahvil etmek. -2-
- ç.- dik I/64/87, I/94/51
6. (Diğer bir şeyden ayırmak için) Etrafını bir şeyle kuşatmak, sarmak. -2-
- tel ç.- dilē II/01/85
- ç.- mezken I/122/20
7. Kabul etmeyip döndürmek, geri göndermek, reddetmek. -1-
- geri ç.- miş I/147/27
8. Yönetmek, idare etmek. -1-
- ç.- iyu II/17/31
- çevir̃** - : bk. çevir-¹ -1-
- ç. I/70/29
- çevír** - : bk. çevir-⁵ -1-
- ç.- dileğ I/20/32
- çeṽir** - : bk. çevir-¹ -2-
- Ç.- i I/08/12
- ç.- ilērdi I/08/11
- çevir** - : bk. çevir-⁶ -1-
- ç.- diK I/122/21
- çevirgi** : Düğünlerde geline takı takma töreni. -5-
- ç. I/138/75, I/138/78, I/138/85
- ç.+ yi I/138/80
- çevirme** : Düğünlerde geline takı takma töreni. -1-
- ç. I/138/78
- çevirmi** : Çevirmek işi. -1-
- ç.+ ye I/68/43
- çevitTir** - : Bir şeyi başka bir şey hâline koydurtmak, değiştirtmek, tahvil ettirmek. -2-
- ç.- di I/113/42
- çevrē** : bk. çevre I -1-
- ç.+ ndē I/05/15
- çevr** - : bk. çevir-¹ -2-
- ç.- il̃ir I/138/75
- bk. çevir-⁶ -1-
- ç.- ilmiş II/02/05
- çevre I** : Yakın olan yerler, etraf, civar. -6-
- ç. I/03/79, I/114/49, I/131/21
- ç.+ de I/56/56
- ç.+ lēde I/08/04
- ç.+ miz II/19/34
- ç.+ η II/23/39
- çevre II** : Başörtüsü, mendil, yazma. -1-
- ç. I/114/49
- çevrē** : bk. çevre I -1-
- ç.+ sī II/06/16
- çēvre** : bk. çevre I -1-
- ç. I/62/09
- çevrili** : Çevrilmiş. -1-
- ç. yer I/133/56
- çeyiz̃** : bk. çeyiz -1-
- ç. II/25/64
- çeyiz** : Gelin olacak kız için hazırlanan her türlü eşya, cihaz. -13-

ç. I/07/14, I/154/16, I/154/25, I/32/81, I/32/84, II/24/66

ç.+ e I/07/14

ç.+ i I/154/26

ç.+ ĩmiz II/24/50

ç.+ inden I/151/33

çeyiz ser- : Gelinin getirdiği eşyaları herkesin görmesi için yaymak, teşhir etmek.

ç. serilirdi I/154/16

çeyiz yap- : Çeyiz hazırlamak.

ç. yapalııardı II/24/55

ç. yaparlarıdı II/24/55

çeyiz : bk. çeyiz -1-

ç.+ inī II/24/49

çeyiz : bk. çeyiz -2-

ç. II/17/64

ç.+ i II/23/72

çeyizlik : Çeyiz için hazırlanmış olan, cihazlık. -1-

ç. II/24/41

çez - : Direzi adı verilen iplikleri tezgâha dikine olarak, sıra sıra germek. -1-

ç. ěrdik I/94/22

çez - : bk. çöz- -2-

ç.- ědiK I/126/60

ç.- erim I/132/79

çez - : bk. çiz- -1-

ç.- ědig I/31/27

çihar - : bk. çıkar-¹⁴ -1-

ç.- dılā I/64/109

çıır - : bk. çağır-¹ -4-

ç.- dı I/107/01, I/107/02

bk. çağır-³

türkü ç.- ıydık I/79/18

çıban : Vücudun herhangi bir yerinde ve deri üzerinde meydana gelen iltihaplı kabartı. -4-

ç. I/122/47, I/122/48, I/20/36, I/24/46

çibık : Küçük ve ince ağaç dalı, ağaç olmak üzere toprağa dikilen körpe dal. -1-

ç. I/155/49

çıbıklı : Çubuk şeklinde çizgileri olan. -2-
ç.+ I/21/48

çığ - : bk. çık-² -1-

ç.- dıı II/05/39

çığaddır - : bk. çıkattır-⁴ -1-

ç.- mıyollā II/02/61

çığır - : bk. çağır-³ -4-

türkü ç.- ıla I/101/45

ç.- ın I/101/46, I/101/51

ç.- ız I/101/46

çih - : bk. çık-⁷ -1-

ç.- sıı I/41/18

bk. çık-⁵ -3-

ç. II/03/14

bk. çık-⁴ -2-

ç.- ıP II/19/12

bk. çık-³¹ -4-

ç.- tı II/19/29

çingü : bk. çünkü -1-

ç. II/08/124

çık - : 1. (Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek. -100-

ç. II/36/05, II/39/141

ç.- ādı I/154/47

bu gulāmızdan girēdi bu gulāmızdan ç.- ādı I/145/27

ç.- alı I/135/23

ç.- allar I/22/02

ç.- am I/12/46

ç.- ām II/29/31

ç.- amas I/130/83

ç.- amayız I/93/56

ç.- an II/25/99, II/39/107

ç.- aı I/116/38

ç.- ar I/138/134, I/144/19, I/153/81, I/153/82, I/24/64, I/24/66, I/48/69, I/52/95, I/74/69, II/10/29

ç.- arı II/39/141

ç.- ār I/72/82

ç.- arka I/37/12

ç.- arkan II/22/32
 ç.- ārdı I/10/47
 ç.- ardık I/91/66
 ç.- arıken I/154/69
 ç.- arım II/23/24
 ç.- arın I/52/39
 ç.- arırkan I/157/56
 ç.- arız I/51/43
 ç.- arlar I/26/18
 ç.- ayörü I/03/95
 ç.- can I/41/86
 ç.- dı I/149/22, I/20/85, I/20/87, I/66/51, I/66/53, I/71/13, I/98/65
 ç.- dık I/155/91
 ç.- dılar I/136/15
 ç.- dım I/134/58, I/134/59, I/155/101, II/12/02
 ç.- dımıdın II/29/40
 ç.- dıñ I/69/48
 ç.- dī I/98/48
 ç.- dīgīm II/03/54
 ç.- dūm II/03/54
 ç.- dūnı I/52/39
 ç.- ıb I/06/90
 ç.- ıcağ II/10/28
 ç.- ıcağ I/20/84, I/20/86
 ç.- ıcāsı II/10/28
 ç.- incasıda I/46/58
 ç.- incı II/07/85
 ç.- ın I/52/39
 ç.- ıp I/138/131, I/138/133
 ç.- ıP I/06/87, I/153/73
 ç.- ıve II/38/55
 ç.- ıvırdı I/135/01
 ç.- ıvırı I/52/45
 ç.- ıvırıp dur21dūlar I/52/72
 ç.- ıydığ II/07/122
 ç.- iyē I/07/98
 ç.- iyo I/106/44, I/34/66, I/49/19, I/66/36, II/21/99
 ç.- iyom II/33/20

ç.- ıyon I/153/118
 ç.- ıyoru I/59/42
 ç.- İyoS II/21/90
 ç.- mak I/32/23
 ç.- meK I/79/63
 ç.- masın I/130/82
 ç.- mayoz I/31/66
 ç.- maz I/72/78
 ç.- meyiz I/153/116
 ç.- mış I/20/92, I/20/93, I/39/25, I/39/99
 ç.- mıyo I/105/49, II/29/28, II/29/31
 ç.- sağ I/14/35
 ç.- tūm I/31/55
 ç.- tūmız I/38/07
 2. (Yüksek bir yere varmak için) Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek, tırmanmak. -79-
 ç. I/160/21
 ç.- ādı II/07/94
 ç.- ādık I/38/28, I/38/29
 ç.- ādığ I/59/47
 ç.- ādığ II/07/41
 ç.- allā başımıza I/56/76
 ç.- alīāmıştı I/46/18
 ç.- allar I/121/07
 ç.- allardı I/91/34
 ç.- amadıla I/130/51
 ç.- amadılā I/38/30, I/38/31
 ç.- aman I/45/30
 ç.- amımışlar I/38/33
 ç.- amıñ I/88/72, II/38/119, II/38/46, II/38/54
 ç.- amıyom I/102/91
 ç.- annar I/38/35
 ç.- añ I/44/53, I/49/62, II/05/50
 ç.- ar I/153/65, I/79/61
 ç.- ardı I/145/68
 ç.- ārdık II/23/104
 ç.- ārdık I/38/28
 ç.- ardığ I/38/26, I/38/27
 ç.- arız I/130/96

ç.- aḡlāmiṣṭı I/32/23
 ç.- arsin I/79/61
 ç.- āsaṇ I/160/21
 ç.- aydın I/44/65
 ç.- āydın I/44/65
 ç.- dık I/153/65, I/35/10
 ç.- dıkṭan I/156/59
 ç.- dılar I/130/50
 ç.- dın I/79/62
 ç.- dıñız I/10/97
 ç.- ılān I/139/49
 ç.- ılıyō I/160/21
 ç.- ılmazdı I/35/63
 ç.- ımaṇ II/05/50
 ç.- ınca I/121/08
 ç.- ıncaḡ I/11/17
 ç.- ın II/38/119
 ç.- ıP I/33/39
 ç.- ır I/87/44
 ç.- ıyo I/90/37
 ç.- ıyodu I/38/33
 ç.- ıyoduḡ I/38/34
 ç.- ıyolar I/87/45
 ç.- madan I/33/100
 ç.- maḡın II/05/40
 ç.- maḡınız I/10/98
 ç.- mayız I/130/95
 ç.- mazımış I/111/114
 ç.- mış I/11/13, I/11/18
 ç.- mıyo I/90/37
 ç.- miş I/08/96
 ç.- saṇ II/05/55
 ç.- sını I/157/51, I/157/57
 ç.- tıḡ II/07/39
 ç.- Tık I/33/86
 ç.- tım I/33/85, I/33/87
 3. (Önceden yokken) Ortada görülmeye veya duyulmaya başlamak, zuhur etmek, yayılmak. -60-
 ç.- ādı I/144/37

ç.- alı I/103/31
 ç.- caḡ I/121/122
 ç.- dı I/02/51, I/04/23, I/05/06, I/10/28, I/103/21, I/12/10, I/14/30, I/143/44, I/146/22, I/146/37, I/146/61, I/151/27, I/153/10, I/153/59, I/21/23, I/34/42, I/41/36, I/47/31, I/62/11, I/63/35, I/68/34, I/68/52, I/69/14, I/70/07, I/72/46, I/77/21, I/87/43, I/90/67, I/95/29, I/96/46, II/16/35, II/22/26, II/39/86
 ç.- dıḠ I/104/47
 ç.- dī I/146/36, I/146/37, I/41/50, I/72/47
 ç.- ıcā II/03/78
 ç.- ınca I/146/38, II/24/25
 ç.- ıncī II/01/27
 ç.- ıverince I/96/18
 ç.- ıvırdı I/52/25
 ç.- ıyor I/121/124
 ç.- miş II/10/49
 ç.- tı I/128/14, I/60/26, II/19/123, II/21/16, II/37/48
 ç.- Tı I/10/25, I/64/64
 ç.- tī II/19/149
 ç.- Tī II/01/30
 4. (Okul, kurs vb. bir öğretim kurumunu) Tamamlayıp mezun olmak veya tamamlayamadan bitirmek. -54-
 ç.- ādı II/08/12
 ç.- an I/10/05, I/93/48
 ç.- andan I/122/72
 ç.- ardıḠ I/21/52
 ç.- cādı I/132/05
 ç.- dı I/122/58, I/93/48, II/08/11
 ç.- dık I/51/08, I/51/09, I/64/119, I/72/11, I/93/49
 ç.- dıkdan I/113/03
 ç.- dıḠ I/24/30
 ç.- dım I/100/04, I/112/18, I/113/02, I/113/04, I/113/07, I/118/04, I/122/64, I/122/68, I/127/05, I/130/04, I/146/03, I/16/38, I/27/03, I/30/05, I/35/54, I/55/10, I/62/02, I/72/53, I/75/61, II/05/03, II/08/14

- ç.- dıñ I/29/07, I/29/08
ç.- inca I/62/03
ç.- incī I/62/03
ç.- ıyorduK I/21/52
ç.- ıdım I/100/03
ç.- mışdan I/35/57
ç.- tı I/24/23, II/07/115
ç.- Tılā II/34/16
ç.- tım I/154/02, I/16/38
ç.- Tım I/134/20, I/75/14
ç.- Tī I/51/07
5. (Bir yerde) Görünmek. -38-
ç.- a I/125/89
ç.- ā I/161/61
ç.- acāz I/04/73, I/53/53
ç.- ālādı II/34/34
ç.- alīā I/60/54
ç.- amazdık I/138/104
ç.- ar I/145/89, I/156/60, I/78/10, II/37/38
ç.- ārdı I/125/80
ç.- ardık I/16/54
ç.- arın II/05/73
ç.- arıyola I/26/42
ç.- arız I/148/10
ç.- arlā I/153/63
ç.- arlardı I/125/78
ç.- āsağ I/161/59
ç.- cañ I/84/25
ç.- dı I/87/101
ç.- dık I/59/68
ç.- dım I/87/105
ç.- ıcız I/04/73
ç.- inca I/09/55, I/91/83
ç.- ıyo I/146/59
ç.- ıyō I/26/42
ç.- mam I/91/83
ç.- man II/05/74
ç.- masın I/78/10
ç.- mışın II/28/83, II/28/89
ç.- mıyam II/30/62
ç.- mıyım I/91/84, II/39/04
ç.- mıyo II/15/43
6. (Bir yerden) Uzaklaşmak, ayrılmak, (bir yeri) terketmek. -35-
ç. I/20/102, II/20/52, II/20/53
ç.- ā I/32/75, II/05/96
ç.- adı I/152/19
ç.- amaSsıñız I/17/88
ç.- amaycağlar I/17/89
ç.- ar I/143/27, I/32/77, I/32/78, I/45/53
ç.- aṛ II/39/149
ç.- ār I/145/62
ç.- ardı I/111/96
ç.- arlādı I/159/19
ç.- aṛlar I/127/11
ç.- asıya I/114/20
ç.- dı I/150/44, I/155/70
ç.- dıkTan I/106/59
ç.- dıḡ I/42/09
ç.- dım I/135/02
ç.- inca I/114/20, I/127/11, I/145/58
ç.- ıñ II/05/88
ç.- ıp II/05/61, II/13/55
ç.- madım I/143/02
ç.- mamış I/147/26
ç.- mayo I/75/55
ç.- māyomuş I/76/64
ç.- mış I/150/40
ç.- mıyō I/76/57
7. Gelin veya damat olmak, evlenmek. -26-
gelin ç.- abiliyō I/76/63
gelin ç.- acā I/04/25
gelin ç.- acak II/37/53
gelin ç.- ādı I/32/60, II/34/32, II/34/33, II/35/32, II/37/34
dāmat ç.- ar I/114/52
gelin ç.- ar I/114/13, I/114/59, I/26/28
gelin ç.- ār I/114/59
gelin ç.- caḡ I/34/43

ç.- cāmız I/58/97
 gelin ç.- casa I/77/29
 ç.- dım I/118/02
 dāmaT ç.- ica I/114/41
 damat ç.- ıca I/114/47
 gelin ç.- ıyo I/159/16
 ç.- ıyori I/106/79
 gelin ç.- ĩncānā II/37/20
 ç.- maz II/34/64
 gelin ç.- maz I/72/78
 gelin ç.- tī II/39/146
 gelin ç.- Tī I/82/26

8. Bulunmak, bulunduğu tespit edilmek. -20-

ç.- a I/56/33, I/56/34
 ç.- ā I/57/33
 ç.- alı I/106/28
 ç.- ar I/57/33, I/92/17, I/92/18, I/95/24
 ç.- āsa I/56/33
 ç.- dı I/23/11, I/96/91
 ç.- dī II/02/18, II/17/59
 ç.- ıyo I/56/50
 ç.- ıyōdu I/46/13
 ç.- ıyor II/02/23
 ç.- ıyorū I/49/59
 ç.- ıyu II/17/67
 ç.- ıyō II/02/18
 ç.- mış II/25/96

9. Yerinden oynamak veya kendine mahsus yerden ayrılmak. -17-

ç.- a I/43/08
 ç.- ar I/116/23, I/116/24, II/25/88
 ç.- a I/18/06
 ç.- arkan II/12/80
 ç.- arımı I/123/57
 ç.- artTırdım I/17/22
 ç.- ca I/141/14, I/33/19
 ç.- dı I/02/51
 cıdavı ç.- dı I/30/13
 ç.- dī I/116/24

ç.- mış I/39/96
 aklı ç.- mış I/128/50
 ç.- tı II/07/127

10. Sonuç olarak belirlemek. -16-

ç.- ā I/158/55, I/158/56, II/26/42
 ç.- ādı II/07/45
 ç.- ar I/74/42
 ç.- ār II/10/65, II/10/67
 ç.- ardı I/102/45
 ç.- arsa II/16/04
 ç.- ı I/86/71, I/86/72
 ç.- ıyon II/16/04
 ç.- maz I/122/38
 ç.- meyyomu I/39/177
 ç.- mıyyō II/39/175

11. (Yüksek bir makāma, bir huzura) Varmak. -14-

ç. I/79/42, I/79/60
 ç.- arız I/30/48, I/79/41, I/79/69
 ç.- arla I/69/104
 ç.- arlā I/69/104
 ç.- arsin I/79/65
 ç.- dım I/18/62, I/18/63
 ç.- ı I/79/51, I/79/60, I/79/69, I/79/70

12. Elde edilmek, sağlanmak, üretilmek. -11-

ç.- ā I/32/56, I/84/45
 ç.- ādı I/158/58
 ç.- ādır II/02/53
 ç.- a I/116/36
 ç.- ar I/116/38
 ç.- ardı I/74/92
 ç.- asıyada I/130/90
 ç.- atdır I/43/36
 ç.- cānı I/84/44
 ç.- ıyori I/63/49

13. Gitmek. -11-

ç. I/88/25
 ç.- ādı II/11/02
 ç.- allardı I/111/97

- ç.- ar I/79/63
 ç.- ardı I/128/13
 ç.- ārdık II/01/54
 ç.- ılıyodū I/110/59
 ç.- inca I/64/104
 ç.- ıyollā I/64/104
 ç.- madım I/83/22
14. (Piyango, kur'a vb. talih gerektiren bir eylem sonucu sonunda payına) Düşmek, isabet etmek. -11-
 ç.- ar I/79/53
 ç.- ar I/139/24
 ç.- arsa I/79/43, I/79/46, I/79/47, I/79/52, I/79/53
 ç.- arsa I/139/25
 ç.- dı I/52/68
 ç.- madı I/139/23
 ç.- madī I/139/22
15. Yetişmek. -10-
 ç.- ā II/36/09, II/36/10, II/36/12
 Tal ç.- ā II/23/57
 ç.- ar I/54/66, I/88/68
 ç.- ardı II/39/98
 ç.- ıyō I/88/68
16. Etrafa yayılmak, dağılmak. -8-
 ç.- ā II/32/115
 ç.- an I/95/08, I/95/09
 ç.- dı I/102/38, I/109/03
 ç.- dī I/116/09
 ç.- ıyor I/116/08
 ç.- maz II/20/06
17. (Arzu edilmeyen bir durum kendini doğuran sebepler sonunda) Meydana gelmek, patlak vermek. -8-
 ç.- ā II/16/87
 canımız ç.- ardı I/21/55
 ç.- ıyōr I/58/85
 ç.- mış II/31/10, II/31/11
 ç.- tı II/09/67
18. Yok olmak, kalmamak, zail olmak. -8-
 ç.- ar I/121/73
 ç.- ār I/121/79
 ç.- ıvırıyor I/15/84
 ç.- ıyor I/15/84
 ç.- madı I/113/55
 ç.- mayyor I/15/84
 ç.- māz I/113/55
19. Çalışmakta olduğu işi bırakmak, ilgisini kesip ayrılmak. -6-
 ç.- dı I/04/70, I/27/18
 emeklī ç.- dı I/158/04
 emekli ç.- incısı I/158/40, I/158/42
 ç.- tı I/53/45
20. Peyda olmak, meydana gelmek. -6-
 ç.- dı I/122/48, I/25/63
 ç.- dī I/133/07
 ç.- incası II/25/91
 ç.- ıyo I/68/59
21. (Ay ve mevsim) Sona ermek, geçmek. -5-
 ç.- a I/62/40
 ç.- arız II/33/48
 ç.- asıya I/94/40
 ç.- dık I/87/15
 ç.- tın I/45/63
22. Yükselmek. -5-
 ç.- ādı I/39/59
 ç.- ıcaK II/28/80
 ç.- ıvırıyor I/143/59
 ç.- madı II/28/80
23. ... Olduğu anlaşılmak, ortaya çıkmak, belirmek. -4-
 ç.- ay I/64/15
 ç.- dı I/11/33
 ç.- mış I/70/84
24. Zuhur etmek. -4-
 ç.- ardı I/24/45
 ç.- asıya I/94/40
 ç.- dı I/94/41
25. (Bir şeyin içinden) Bir miktarı ayrılmak, bir miktarı eksilmek. -3-

- ç.- ıyo II/23/104
 ç.- ıyuru II/25/41
 ç.- masın I/14/33
 26. (İçinde bulunduğu güç durumu) Yaşayıp geçirmiş olmak, geride bırakıp kurtulmak. -3-
 ç.- amāñ II/08/73, II/08/74
 ç.- amıncısı II/08/74
 27. Dışarı fııskırmak, akmak. -3-
 ç.- ar I/135/11, I/135/13
 ç.- ıyorū I/135/15
 28. (Bir makam tarafından) Karar altına alınıp bildirilmek. -3-
 tāyini ç.- dı II/06/54
 ç.- dī I/68/77
 29. (Rüzgar vb.) Esmeye başlamak. -3-
 ç.- dī I/130/14
 ç.- ıcağ I/141/13
 ç.- ıcâğ I/141/10
 30. Sokağa gitmek, gezmeye gitmek. -3-
 ç.- amıñ II/07/135
 ç.- ārdım II/16/75
 ç.- ıvırdım II/25/04
 31. (Belli bir süre kalmaya mecbur olduğu yerden) Vakti gelince ayrılmak. -2-
 ç.- dı I/75/73
 ç.- ıyo I/85/47
 32. (Birine) Görünmek. -2-
 ç.- dı I/69/75
 ç.- mayın II/07/15
 33. (Yiyecekler için) Verilmek, sunulmak. -2-
 ç.- ādı I/147/43, II/11/05
 34. Bitmek, sürmeye başlamak. -2-
 ç.- ar II/06/32
 ç.- masın II/06/21
 35. (Girdiği veya yaptığı işi şu veya bu şekilde) Tamamlamak, ... olarak bitirmek. -2-
 ç.- ā I/08/52
 ç.- dī I/10/109
 36. Fiyatı yükselmek, zamlanmak. -2-
 ç.- ārdı I/110/57
 ç.- dı I/110/48
 37. Belli bir yüksekliği aşmak. -2-
 ç.- dı I/130/51
 ç.- Tı I/130/49
 38. (Boya, kir, toz vb.) Kendini dışarı vermek. -1-
 ç.- tı I/19/10
 39. (Nüfus cüzdanı, pasaport, ruhsat, tapu, vekâletname vb.) İlgili makam tarafından muamelesi bitirilip hazırlanmış olmak. -1-
 gözü ç.- sın I/47/73
 40. (Karşı cinsten biriyle duygusal bir bağ kurup) Beraber dolaşmak, (flört ettiği kimse ile) gezmek. -1-
 ç.- ıyor I/25/27
 41. Görücü olarak gitmek. -1-
 ç.- tıñ I/53/35
 42. (Eldeki bir nesne yapılmak istenen şey için) Yetmek, kifayet etmek, kâfi gelmek. -1-
 ç.- ıyodu I/96/36
 43. Süresi uzamak. -1-
 ç.- dı I/100/04
 44. Taburcu olmak. -1-
 ç.- ıyōdu I/106/33
 45. Harcanmak, bir şeyin karşılığı olarak verilmek. -1-
 ç.- ardı I/115/25
 46. Ayrılmak, uymamak, itaat etmemek. -1-
 ç.- mazdı I/148/04
 47. (İstenmeyen, zor bir durumdan) Kurtulmak. -1-
 ç.- dı I/05/85
çık - : bk. çık-¹ -40-
 ç. I/153/116
 ç.- ādı I/154/47
 ç.+ dī I/41/38
 ç.- dıydın I/12/14

- ç.- ıb I/03/03
ç.- ıP I/07/42
ç.- ıP dur21uyolar I/129/08
ç.- TıK I/07/47
ç.- TıK II/08/13
bk. çık-² -28-
ç.- ām I/88/73
ç.- dı II/05/52
ç.- dıK I/87/42
ç.- ıı I/79/65
ç.- Tı I/48/69
bk. çık-¹¹ -23-
ç.- dım I/06/87
bk. çık-³ -14-
ç.- dı I/07/65, I/07/83, I/08/66, I/41/37
ç.- Tı II/01/27
bk. çık-⁹ -8-
ç.- dı I/43/08
aķıllarī ç.- ıcaK I/20/100
aķılları ç.- ıcaK I/20/100
bk. çık-⁴ -5-
ç.- dıK II/08/14
ç.- dıktan II/10/70
ç.- dım II/28/25
ç.- dıydı I/51/08
ç.- Tı II/08/13
bk. çık-¹⁹ -16-
emekli ç.- dıktan I/158/59
ç.- dım I/52/29
bk. çık-¹² -1-
ç.- sıı I/68/43
bk. çık-⁵ -6-
ç.- dım II/28/56, II/28/82, II/28/83, II/28/89
televizona ç.- ıcām II/03/14
ç.- mıııı II/28/90
bk. çık-¹⁷ -1-
ç.- dı II/05/56
bk. çık-⁶ -1-
ç.- dında II/05/65
bk. çık-²⁷ -1-
ç.- Tı II/26/48
çık - : bk. çık-³ -1-
ç.- dı I/47/44
bk. çık-² -2-
ç.- dı I/101/69
bk. çık-⁸ -3-
ç.- mıı II/25/96
çık - : bk. çık-¹ -1-
ç.- iyö II/23/207
çık : Hayır anlamında nida. -4-
ç. I/10/49, I/123/15, I/21/04, II/10/30
çıkā - : bk. çıkār-¹ -2-
ç.- tTı I/25/36
ç.- ttılā I/38/14
çıkā - : bk. çıkār-¹ -5-
ç.- dılā II/12/22
ç.- dım II/28/42
bk. çıkār-²
ç.- dıK II/12/42
ç.- dım II/37/76
bk. çıkār-¹⁴
ç.- dı I/64/62
çıkād - : bk. çıkārt-¹ -1-
ç.- ırdıK I/18/20
çıkār - : 1. (Bulunduğı yerden) Dııarı çıkmasını sağlamak. -29-
ç. I/10/11, I/96/34
ç.- dı II/05/84
ç.- dıK II/32/87
ç.- dıKTan I/111/43
ç.- dııı II/23/15
ç.- dılār II/05/88
ç.- dım I/42/35
ç.- ı I/07/19, I/102/47, I/130/90
ç.- ıdı II/07/118
ç.- ıdıK I/33/48
ç.- ıp I/111/32
ç.- ırız I/27/72
ç.- ırız I/71/40

- ç.- ısın I/32/46
 ç.- ısın I/102/53, II/37/119, II/37/120
 ç.- ıydık I/70/30
 ç.- ıyın II/32/25
 ç.- ıyo I/27/53
 ç.- ıyon I/26/74
 ç.- ıyoruz I/106/69
 ç.- ıyu II/22/51
 ç.- iyöller II/17/66
 ç.- mazlâdı II/12/66
 ç.- mazlar II/10/29
2. Gelin etmek, düğününü yapmak, evlenmesini sağlamak. -15-
 ç.- dı I/89/22
 ç.- dım I/52/21, I/53/42, II/26/15
 gelin ç.- dım I/89/16, II/37/75
 gelini ç.- ılâ I/148/29
 gelin ç.- ılâdı I/82/23, I/82/24
 ç.- ırkân I/157/13
 ç.- ırlâdı I/157/56
 ç.- ıyo I/46/103
 ç.- ılâ II/34/36
 ç.- mam II/20/52, II/20/53
3. (Bir yerden) Çıkmak zorunda bırakmak, çıkmaya mecbur etmek, ihraç etmek -12-
 ç.- dıla I/101/04
 ç.- dılâ I/30/12, II/34/13
 ç.- dım I/131/59
 ç.- eyyö II/39/174
 ç.- ı I/52/58
 ç.- ım II/08/14
 ç.- ivedi I/152/03
 ç.- ıvırdılar I/51/08
 çıkarma ç.- ıyolâdı II/34/13
 ç.- vedi II/34/13
4. Birine göstermek, görülmesini sağlamak. -7-
 ç.- caksan II/34/81
 oyun ç.- ıladı I/102/28
 ç.- ısan II/34/78

- oyun ç.- ıveridik I/154/30
 öyun ç.- ıyolardı II/14/39
 ç.- madım I/91/07
 televīzonu ç.- māsanzız II/03/44
5. Götmek. -6-
 ç.- dı I/45/18
 ç.- dılar I/45/13
 ç.- ıdık I/72/77
 ç.- ıvırın I/45/54
 ç.- yolāmış I/72/80
 ç.- yoz I/72/83
6. Meydana getirmek, oluşturmak, hasıl etmek. -5-
 ç.- acā I/123/55
 ç.- dī I/81/57, I/96/89
 ç.- maz II/35/51
 ç.- miyō II/02/60
7. (Yiyecek şeyler için) İkrām etmek, sunmak. -4-
 ç.- ı I/116/12
 ç.- ıyum I/131/24
 ç.- ıllā II/35/85
 ç.- t̄S I/01/54
8. Bir olaya sebep olmak, meydana çıkmasına yol açmak. -3-
 ç.- dıkları II/10/17
 ç.- dılâ II/02/55
 ç.- dılar II/10/15
9. (Zaman bildiren kelimelerle) Geçirmek, sonunu getirmek. -2-
 ç.- ıdı I/68/34
 ç.- ıysak I/53/21
10. (Giyilen veya takılan şeyleri) Vücuttan ayırmak. -2-
 ç. I/48/01
 ç.- ınca I/42/66
11. Elde etmek, sağlamak. -2-
 ç.- amadık I/139/23
 ç.- ıdı I/68/35
12. (Bir şeyi) Yüksek bir yere taşımak, yukarı iletmek. -2-

- ç. II/07/50
ç.- ıdım I/152/122
13. -nin onayından geçirmek, karar verilmesini sağlamak. -1-
ç.- dılā I/64/111
14. (İlgili bir makamdan) İstenilen bir hususu sağlamak. -1-
ç.- anna I/52/23
15. Yükseltmek, arttırmak. -1-
ç.- ıveridi I/110/46
16. (Yazılmış veya çizilmiş bir şeyin) Aynını bir kâğıt üzerine veya başka bir yere geçirmek. -1-
ç.- ı I/27/10
17. (İş için) Yapmak, üretmek. -1-
ç.- ıldı I/81/49
18. Var olduğunu göstermek, ibraz etmek. -1-
ç.- Tı II/23/134
çıkār : Şahsi fayda gözetilerek elde edilen kazanç, şahsi menfaat. -1-
ç.+ ımıza yapıyomuşuz I/64/111
çıkār - : bk. çıkār⁻² -2-
ç.- madı II/20/50
ç.- miş I/28/25
çıkār - : bk. çıkār⁻² -1-
ç.- dıķ I/63/04
çıkār - : bk. çıkār⁻¹ -4-
ç.- dım II/09/03
bk. çıkār⁻²
ç.- dı I/152/31
ğızı ç.- dıķ I/152/30
ğızını ç.- dıķ I/152/30
çıkār - : bk. çıkār⁻⁸ -2-
ç.- acaķ I/67/51
bk. çıkār⁻¹
Ç.- dım II/33/06
çıkār - : bk. çıkār⁻¹⁰ -2-
ç. I/48/01
ç.- mādān I/48/02
çıkārd - : bk. çıkārt⁻² -1-

- ç.- ıllar I/114/14
çıkārd - : bk. çıkārt⁻¹ -17-
ç.- acām I/42/34
ç.- annara I/144/39
ç.- ıllar I/11/73
ç.- ırın I/120/48
ç.- ırıs II/32/02
ç.- ırız I/148/54, II/32/01, II/32/34
ç.- ırsın I/74/67
ç.- ıyodun I/153/117
bk. çıkārt⁻²
ç.- ırdıģ I/107/51
bk. çıkārt⁻³
ç.- ırız I/114/05, I/114/06
ç.- ırsınız II/03/45
çıkārış : (Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlama işi. -2-
ç. I/42/35
ç.+ ım I/42/35
çıkārma : Düğün ve nişan törenlerinde erkek tarafından gelen adamlarla kızın babasına ve kardeşlerine, kız tarafından da erkek tarafına karşılık olarak gönderilen bahşiş. -1-
çıkārma çıkār- : Düğünden önce kız evine bahşiş göndermek.
ç. çıkārıyolādı II/34/13
çıkārma : Çıkarmak işi. -1-
ç.+ yā II/15/56
çıkārt - : 1. Çıkmasını sağlamak, çıkarmak. -26-
ç.- dıla I/70/16
ç.- dırdı I/64/63
ç.- ırlar I/118/12
ç.- madıķ I/40/77
ç.- miş I/117/46, I/91/49
ç.- mişın I/91/51
ç.- mişlar I/11/77
ç.- mişlar I/08/89
ç.- tıķ II/31/13
ç.- Tıktan I/70/31

çıkart -

- ç.- tılā I/38/16
ç.- Tılar I/122/25
ç.- Tım I/144/41
2. Düşününü yapmak, evlenmesini sağlamak. -12-
ç.- Tı I/153/49, I/153/50
ç.- tık I/53/42
ç.- tım I/53/14
3. Görülmesini sağlamak, gösteri yapmak. -8-
oyun ç.- Tırıyodu II/35/27
4. İşten çıkarmak. -7-
ç.- Tılā I/04/71
5. Okuldan almak. -6-
ç.- tı I/58/09
ç.- Tı I/58/06, I/58/07, I/58/11
ç.- Tılā I/73/11
ç.- Tıydı I/58/10
çıkart - : bk. çıkart⁻¹ -1-
ç.- iyosun I/85/46
çıkārT - : bk. çıkart⁻¹
ç.- ıp I/58/28
çıkArt - : bk. çıkart⁻² -2-
ç.- ma I/106/70
ç.- Tı I/144/38
çıkattır - : 1. Çıkarttırmak, (ilgili bir makamdan) İstenilen bir hususu sağlamak .
ç.- mıya I/144/65
tāyini ç.- ıncı II/30/57
2. Bulunmasını sağlamak. -7-
ç.- amadık I/147/37
3. Birine göstermek, görülmesini sağlamak.
seyir ç.- anı I/87/93
4. Meydana getirmek, oluşturmak, hasıl etmek.
ç.- dık II/16/40
5. (Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak.
ç.- ıyus II/08/107

çıkattıramı - : Çözememek, sökmemek, halledememek, hatırlayamamak.

ç.- ycam II/38/84

çıkı : Küçük bohça, çıkın. -4-

ç. I/132/79

ç.+ nı II/39/100, II/39/101

ç.+ sının II/39/112

çıkıla - : Çıkı yapmak. -1-

ç. I/79/47

çıkılı - : bk. çıkıla- -2-

ç.- yıp II/39/101

çıkıntı : Hizayı aşan veya düz bir yer üzerinde tümsek oluşturan kısım. -1-

ç. I/34/67

çıkıntılı : Çıkıntısı olan, çıkıntı teşkil eden, çıkık. -1-

ç. I/34/69

çıkış - : Yeter olmak, yetecek miktara ulaşmak, kâfi gelmek. -1-

ç.- madī I/27/70

çıkı : (<<çıkık+ı) Vücutta yerinden çıkmış olan (kemik). -2-

ç. I/17/30, I/17/34

çıkma : Çıkmak işi. -2-

ç. I/138/105

çıkma günü : Gelinin kız evinden çıktığı gün, gelin alma günü.

ç. günü II/35/53

çıkma : bk. çıkma -1-

ç. II/22/41

çıkma : <<çıkma+ya -1-

ç. I/32/16

çıkma : bk. çıkma -1-

ç.+ ya I/15/93

çıkırık : İplik eğirmeye veya sarmaya yarayan, el yahut ayakla çevrilen dolap. -2-

ç.+ da I/96/05

ç.+ dı I/87/100

çıkır : <<çıkırık+ı -1-

ç. I/87/112

çıkTı : Üretim sonucu ortaya çıkan ürün, girdi karşıtı. -1-

ç.+ sı II/04/88

çıldır - : Bir hâlin, bir duygunun şiddetinden dolayı kendinden geçecek duruma gelmek. -1-

ç.- ıyoz I/146/42

çımkı : Çalı, odun parçaları. -1-

ç.+ lādan I/60/47

çınna - : Çınlamak, çın çın ötmek. -1-

ç.- sın I/44/73

çinná - : bk. çınna- -1-

ç.- sın I/64/101

çınnı - : bk. çınna- -1-

ç.- yasica I/148/20

çır - : bk. çağır-² -1-

bağırıldı ç.- ıdı I/13/33

çıra : Çam gibi reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanan kısmından alınıp ateş tutuşturmakta kullanılan ufak odun parçası. -27-

ç. I/130/35, I/137/63, I/146/40, I/146/41, I/51/27, I/51/28, I/64/71, I/72/40, I/72/41, I/72/42, I/80/33, I/80/34, I/87/90, I/93/09, II/24/90

ç.+ ları I/32/04

ç.+ mız I/72/43, II/24/93

ç.+ ı I/130/34

ç.+ yı I/76/84, I/87/90

çire : bk. çıra -3-

ç.+ ye I/72/44

ç.+ ylen I/80/33

ç.+ ynan I/76/84

çırğı : Çalgı'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

çalğı ç. I/125/77

çalğıynan ç.+ ynan I/125/84

çırı : bk. çıra -2-

ç. II/11/20

ç.+ ynan II/11/21

çırış : Çıdırma işi. -2-

ç.+ ımız I/17/61

bārış ç.+ ları I/17/54

çırp - : (Örtü, bez, halı vb. şeyleri) Ucundan tutup kısa ve çabuk hareketlerle silkelemek. -11-

ç.- açan I/60/68

ç.- arlā II/34/100

ç.- arsin II/17/39

ç.- ārsin I/60/67

ç.- dıı II/15/27

ç.- ırıs I/152/86

ç.- ıyosun II/15/24

çırpın - : (İnsan veya hayvan) Duyulan bir acı nedeniyle veya irade dışı vücudun bazı kısımlarını, bilhassa kol ve bacakları şiddetle hareket ettirmek yoluyla sarsılmak, (vücut) hızlı hızlı kıpırdayıp oynamak. -2-

ç.- asıya I/98/102

ç.- dī I/98/101

çırpışTır - : Hafif hafif vurmak, dövmek. -1-

ç.- ıdı I/58/32

çita : Düzgün kesilmiş dar, ince uzun tahta. -2-

ç. I/48/25, II/16/45

çıtır : Çiğnenirken ses çıkaracak kadar sert ve kızarmış (yiyecek). -2-

çıtır çıtır : Kızarmış, gevrek bir hâl almış.

çıtır ç. I/39/84

ç. çıtır I/39/83

çıtlad - : Çıtlatmak, bir şeyden çıt diye ses çıkarmak. -1-

ç.- ırdın I/10/53

çıval : bk. çuval -1-

ç.+ ıdı I/54/53

çī : Çığ, dağın yüksek yerlerinden kopup aşağıya doğru yuvarlanan ve yuvarlandıkça büyüyen kar yığını. -1-

çī gibi : Gittikçe ve süratle büyüyerek.

ç. gibi II/16/93

çī : bk. çıra -2-

ç. II/24/91

çī I : Çığ, pişmemiş. -7-

- ç. I/02/05, I/100/29, I/111/08, II/16/08
 ç. yapan I/60/62
 ç. yapcāsañ I/60/62
 ç. yapmeyiz I/70/52
çi II : Tamamen (?). -2-
 ç.+ den II/28/34
çi_il : Çakıl taşı gibi. -2-
 ç. çi_il I/60/69
çiböre : bk. çibörek -1-
 ç.+ ĩ I/91/13
çibörek : İçine soğan ve baharat konmuş
 çiğ kıymanın açılmış hamura sarılıp yağda
 kızartılması yoluyla yapılan bir börek
 çeşidi. -1-
 ç.+ de I/91/16
çiçe : <<çiçek+i -2-
 ç. I/54/12
 güvem ç. II/23/188
çiçek : Tohumlu bitkilerin, üreme
 organlarını taşıyan güzel renkli ve ekseri
 güzel kokulu kısmı. -8-
 ç. I/102/08, I/127/14, I/54/64, I/98/41,
 II/23/188
 ç.+ lēden II/33/58
 ç.+ ler I/88/71
Çiddi : Ciddi, ağır başlı, temkinli,
 vakur. -1-
 Ç.+ dī I/146/81
çiFci : bk. çiftçi -3-
 ç.+ lerē I/63/35
 ç.+ niñ II/10/28
 ç.+ niñ II/10/28
çiçilī : <<çiftçilik+i (bk. çiftçilik) -1-
 ç.+ ñ II/10/25
çiFcilik : bk. çiftçilik -1-
 ç. I/154/55
çiçik : bk. çiftçilik -1-
 ç.+ te II/38/117
çiçci : bk. çiftçi -4-
 ç. I/78/43, II/04/62
 ç.+ nin II/10/21

- ç.+ ynen I/78/55
çifÇi : bk. çiftçi -1-
 ç. II/10/20
çiçilī : <<çiftçilik+i (bk. çiftçilik) -3-
 ç. II/24/26
 ç.+ nen I/03/63, I/93/38
çifÇili : bk. çiftçilik -1-
 ç.+ i II/10/50
çiççilik : Geçimini toprağı ekip biçerek
 sağlama, ekincilik, rençberlik. -5-
 ç. I/129/36, II/04/62
 ç.+ nen I/78/14
 ç. yapar I/129/36
 ç. yapardıñ I/60/31
çiFdik : bk. çiftliK -1-
 ç.+ leri I/68/17
çiflik : bk. çiftliK -3-
 ç.+ miş I/156/03
 ç.+ mişdi I/156/05, I/156/06
çift : 1. İki, tek olmayan. -11-
 ç. I/05/64, I/05/67, I/47/02, II/20/01,
 II/20/05, II/20/48
 2. Tarlayı (iki öküz takımı ile veya
 sabanla) sürme işi, ziraat.
 ç.+ e I/07/46, I/156/28
 ç.+ ini I/07/88
çift sür- : Toprağı sabanla işleyip
 ekilebilir duruma getirmek
çift : bk. çift² -1-
 ç. II/09/07
çiftci : bk. çiftçi -1-
 ç.+ ydi I/73/13
çiftçilig : bk. çiFcilik -1-
 ç. I/68/55
çiftçi : Geçimini toprağı işleyip ekerek
 sağlayan kimse, ekinci, rençber, çiftçi. -2-
 ç.+ ydi I/122/59
 ç.+ ydiK I/122/59
çifte : İki namlulu av tüfeği. -1-
 ç. I/95/118
çiftli : bk. çiftliK -2-

- ç.+ ĩmiş II/06/80
ç.+ i II/06/81
çiftlig : bk. çiftlik -1-
ç. II/10/65
çiftlik : Ürün elde etmek için ekilip biçilen, hayvan yetiştirilen ve içinde çalışanların oturması için evler ve ahır, kümes gibi hayvan barınakları bulunan geniş arazi. -1-
ç. II/38/118
çiftlik : bk. çiftlik -1-
ç.+ mişdi I/156/55
çık - : bk. çık⁻²⁷ -1-
ç.- iyö II/23/207
çikin : bk. çirkin -1-
ç.+ in II/16/80
çile : Eziyet, sıkıntı, meşakkat. -48-
ç. I/109/49, I/124/16, I/50/81, I/63/59
ç.+ lême I/145/39
ç.+ lēmi I/145/44
ç.+ lēnen I/145/39
ç.+ leri I/113/107, I/113/122
ç.+ li I/124/29, I/129/25, I/135/34, I/135/36, I/84/45, I/84/46
ç.+ liydi I/129/26, I/129/41, I/129/46, I/130/24, I/35/01, I/50/59
ç.+ m I/120/37
ç.+ miz I/50/45
ç.+ mizi I/84/24
ç.+ si I/124/12, I/124/13, I/157/73, II/06/26, II/07/50
ç.+ sinden I/124/21
ç.+ siz I/84/45, I/84/46
çile çekmek : Dert ve meşakkate katlanmak, eziyet ve sıkıntıya uğramak.
ç. çekdi I/125/23
ç. çekdik I/109/45, I/126/80, I/148/40, I/50/63
ç. çekdik I/50/63
ç. çekdim I/13/22
ç. çekmiş I/113/122
ç.+ lē çekdik I/145/39
ç.+ lē çekdim I/126/78
ç.+ ler çekmiş I/135/36
ç.+ leri çekdik I/120/28
çile : bk. çile -3-
ç. I/35/09
ç.+ nen I/50/81
çili : bk. çile -1-
ç.+ ynendi II/07/19
çillē : bk. çile -2-
çekdik ç. I/159/33, I/159/35
çillen - : Ekmek küflenmek. -1-
ç.- iyo II/08/124
çilte : Üzerinde yatılan veya oturlan, içi yün, pamuk vb. ile doldurulmuş döşek veya minder. -1-
ç. I/87/100
çim : Buğdaygillerden, bahçeleri süslemek için veya suni çayır olarak yetiştirilen, çok yıllık küçük bir bitki cinsi. -2-
ç. II/38/39
ç. aşların II/08/103
çimen : Kendiliğinden yetişen çim, yeşil ve kısa ot. -2-
ç.+ i I/84/39
2. Bu bitki ile kaplı yer, çayır, çemen.
ç.+ e I/98/116
çimento : Ezilerek toz hâline getirilmiş killi kalkerin kireç ilave edilip fırında pişirilmesiyle elde edilen, su ile karıştırılınca katılaşp sertleşen, yapılarda harç olarak kullanılan, kül rengi veya beyaz toz. -2-
ç. I/122/82
ç.+ larını I/115/35
çimentō : bk. çimento -1-
ç. I/115/34
çimnendir - : Tohum ve bağ çubuklarını toprak veya suda bekleterek filiz vermelerini sağlamak. -1-
ç.- iyo II/38/31
çinçine : bk. çinçi -1-
ç. + si I/109/42

çinçi : Camdan ve porselenden yapılmış şey. -3-

ç. I/73/30, I/73/31

çine - : bk. çine- -1-

ç.- dīmiz I/128/70

çine - : Çiğnemek, ayak veya tekerlek altına alıp ezmek, ezip öldürmek. -3-

ç.- riz I/139/53, II/23/189

çingen : bk. çingene -1-

ç.+ nēden I/86/50

çingene : Menşeleri kesin olarak bilinmeyip Hindistan'dan çıktıkları sanılan, çalgıcılık, falcılık, ayakkabı boyacılığı yapmak ve elek, ızgara, maşa, çiçek gibi şeyleri satmakla geçinen, bütün Avrupa'ya yayılmış, çoğu göçebe topluluk, kıpti, roman ve bu topluluğa mensup kimse. -3-

ç. I/65/21, I/65/22

ç.+ leri I/60/98

çinī - : bk. çine- -2-

ç.- yosuñ II/23/193

ç.- yoz II/23/189

çinne - : bk. çine- -7-

ç. I/152/115

ç.- dim I/60/02

ç.- diyoñ I/74/64

ç.- rdiK I/128/69, I/130/39

ç.- riz II/18/07

çinnē - : bk. çine- -2-

ç.- ceñ I/74/68

ç.- rdik I/128/70

çinnemek : Ayak veya tekerlek altına alıp ezmek, ezip öldürmek işi. -1-

ç. I/104/17

çinnemi : Çiğnemek işi. -1-

ç.+ ye I/139/51

çinni - : bk. çine- -1-

ç.- yōñ I/10/53

çığıli - : bk. çinna- -1-

ç.- yeçce I/138/122

çirkin : Göze ve kulağa hoş gelmeyen, bet, kabih. -2-

ç. I/67/40

ç.+ e I/132/63

çirtli : Sert (?) -1-

ç. I/126/64

çiş : İdrar, sidik. -1-

çiş et- : İdrar yapmak, işemek.

ç. edīn I/119/21

çit : bk. çift¹ -3-

ç. I/39/33, I/55/66, I/73/73

bk. çift² -2-

ç. I/39/33, II/21/15

çit - : Çamaşır yıkamak. -1-

ç.- erlerdi II/24/67

çitlī : <<çiftlik+i -5-

bosdannar ç. I/142/21

horman ç. II/30/43

potōlu ç. I/142/23

ç.+ mişmiş I/68/63

ç.+ miz II/30/43

çitleşdir - : Çift duruma getirmek, çift yapmak. -1-

ç.- di I/58/79

çitli : bk. çiftliK -2-

ç.+ e I/134/14

ç.+ i II/10/66

çitlig : bk. çiftliK -2-

ç. I/134/14, I/134/22

çitTi : bk. çiftliK -1-

bilvanis ç. I/142/21

çittik : bk. çiftliK -1-

ç. I/142/20

çivçi : bk. çiftçi -3-

ç. I/01/13

ç.+ niñ I/05/15

ç.+ siñ I/05/15

çivçilī : bk. çiftçilik -1-

ç.+ nen I/01/14

çivçili : bk. çiftçilik -1-

ç.+ e I/01/14

çivçiliK : bk. çiftçilik -1-

ç. yaptıK I/155/05
çivd : bk. çift¹ -1-
 ç. I/12/06
çivir - : bk. çevir⁵ -1-
 ç.- dilē II/02/38
çivt : bk. çift¹ -8-
 ç. I/144/21, I/155/46, I/25/08, I/25/51, II/12/17, II/39/121
 bk. çift²
 ç.+ e I/136/04
çivtci : bk. çiftçi -1-
 ç.+ niñ I/103/35
çivtçi : bk. çiftçi -1-
 ç.+ ydik I/143/12
çiyt : bk. çift² -1-
 ç. sürdük I/150/17
çiyān : Eklem bacaklıların çok ayaklılar takımından, genellikle ışıktan kaçtığı için toprağın içinde veya taşlar arasında yaşayan, sarımtırak renkte zehirli böcek. -1-
 ç. I/18/60
çiyiz : bk. çeyiz -1-
 ç. II/25/64
çiyiz : bk. çeyiz -4-
 ç. II/23/67
 ç.+ ī II/23/67
 ç. sererdik II/23/67
 ç. serilirđi II/23/66
çiyini - : bk. çīne- -1-
 ç.- yorduk I/11/47
çiz - : 1. (Bir şeyin üzerinden sert ve sivri bir şey geçirerek) Çizgi hâlinde berelemek, üzerinde çizik peyda olmasına sebep olmak. -1-
 ç.- iyoruz I/19/03
 2. (Bir şekli) Çizgilerle belirtmek, resmetmek, tersim etmek.
 3. Seymenlerin oyun oynaması.
çizgili : Üzerinde çizgi veya çizgiler bulunan, yollu. -2-
 çizgili ç. I/09/17

ç. çizgili I/09/17
çizme : Ayağı bacakla birlikte örtüp koruyan bir çeşit uzun ayakkabı. -1-
 ç. I/118/13
ço : bk. çok -24-
 ç. I/50/61
 ç.+ u II/17/71
 ç.+ udu I/01/97, I/03/05, I/03/85, I/08/120, I/102/67, I/103/22, I/13/18, I/25/19, I/27/59, I/27/67, I/35/01, I/51/69, I/60/46, I/88/06, I/89/05, I/94/05, I/94/15, I/94/45, I/99/35
 ç.+ umuşdu I/59/32
çō : bk. çok -12-
 ç.+ du I/11/88, I/120/14, I/124/12, I/124/13, I/143/33, I/25/64, I/36/13, I/43/17, I/71/49, II/08/102
 çok ç.+ nu I/18/68
 ç.+ sa I/116/22
çō : bk. çok -1-
 ç. II/28/27
ço_al - : Çoğalmak, fazlalaşmak, artmak, az iken çok olmak, ziyadeleşmek. -15-
 ç.- abilir I/56/28
 ç.- caK I/147/45
 ç.- dı I/106/25, I/106/27, I/149/10, I/151/07, I/20/03, I/20/51, I/23/37, I/23/66, I/55/70, II/01/72
 ç.- dıkca II/35/13
 ç.- dıKca I/50/74
 ne azalır ne ç.- ır I/117/47
ço_āl - : bk. ço_al- -1-
 ç.- dí I/72/45
çō_āl - : bk. ço_al- -1-
 ç.- dı I/64/111
ço_alma : Çoğalmak işi. -1-
 ç. I/147/45
ço_alt - : Çoğaltmak, arttırmak, fazlalaştırmak. -1-
 ç.- ıcam I/139/22
ço_u : bk. çoğu¹ -25-

ç. I/01/31, I/07/109, I/08/85, I/108/38, I/108/44, I/39/54, I/46/05, I/57/34, I/68/56, I/99/23, II/06/79, II/23/172, II/23/187, II/31/39

ç.+ muz I/97/32

ç.+ nuş I/38/41, I/76/80, I/97/24, I/97/26

bk. çoğu²

ç. I/17/70, I/36/39, II/07/142, II/24/09

ço_ü : bk. çoğu² -1-

ç. I/154/50

ço_unca : Sayıca üstün olarak, çoğunluğa dayanılarak, ekseriyetle, çoğunlukla. -1-

ç. I/55/48

ço_unnū : (<<çoğunluk+u) Sayıca üstünlük, çokluk, ekseriyet. -1-

ç. I/142/18

ço_unğu : <<çoğunluk+u (bk. ço_unnū) -1-

ç. I/142/19

ço_unnuğda : Sayıca üstün olarak, çoğunluğa dayanılarak, ekseriyetle. -1-

ç. I/23/38

ço_unnuğla : Çok defa, çoğu zaman, genellikle, umumiyetle. -1-

ç. II/11/11

ço_unnuğnan : Sayıca üstün olarak, çoğunluğa dayanılarak, ekseriyetle. -1-

ç. I/46/98

çoba : bk. çorba -1-

yo_urt ç.+ sı I/152/85

çōba : bk. çorba -1-

dü_ün ç.+ sı II/15/20

çoban : Koyun, keçi, manda, sığır gibi ehli hayvan sürülerini güdüp otlatan kimse. -49-

ç. I/01/49, I/08/102, I/08/103, I/112/51, I/120/58, I/120/61, I/122/67, I/158/18, I/33/121, I/50/33, I/91/57, II/38/44

ç.+ a I/08/103, I/128/48

ç.+ dı I/110/67

ç.+ ı I/120/23, I/46/63, II/25/31, II/25/80

ç.+ ımıS I/01/49

ç.+ ımız I/120/44, I/120/46, II/13/23

ç.+ ıñ I/105/30, I/105/31, I/120/48, I/120/55, I/120/58, I/120/62, I/120/64, I/46/66, II/13/23, II/13/24

ç.+ nā II/02/08

ç.+ nan I/120/45, I/120/47, I/120/50

ç.+ nar I/105/18, I/105/22, I/105/24, I/105/28, I/128/63

ç.+ nar II/37/79

ç.+ nara I/120/60

ç.+ narımız I/105/29

ç.+ nıra I/120/24

çobān : bk. çoban -3-

ç. I/104/16, I/25/64, I/33/32

çōban : bk. çoban -2-

ç. I/128/40

ç. çoluK I/128/37

çōbān : bk. çoban -1-

ç. I/152/20

çobanlıK : Çobanın yaptığı iş, hayvan güdücülüğü. -2-

ç.+ lan I/33/60

ç. yapādı I/33/35

çobannıK : bk. çobanlıK -2-

ç.+ Tan I/122/67

ç. yapıdıK I/155/05

çobannıK : bk. çobanlıK -1-

ç. yaparTım I/24/43

çocu : bk. çocuk -45-

ç.+ a I/106/65, I/14/06, I/14/55, I/145/12, I/15/61, I/154/44, I/48/23, I/50/41, I/63/41, I/63/42, I/74/24, I/88/30, I/98/42, II/14/54

çoluK ç.+ a I/05/54

çolu_a ç.+ a I/138/09

ç.+ u I/06/26, I/06/37, I/06/95, I/10/11, I/46/95, I/46/97, I/64/33, II/09/49, II/14/56, II/28/51

çolu_u ç.+ u I/44/54, I/44/62

ç.+ udu I/64/113

ç.+ um I/48/73, II/16/101, II/29/64

ç.+ un I/46/103

ç.+ una I/44/38
 ğız ç.+ unnan II/09/12
 ç.+ uñ I/41/74, I/46/103, I/53/63
 ç.+ uña I/48/75
 ç.+ uyun I/53/03
 çolumuz ç.+ muz I/146/20
 ç.+ ñağ II/14/54
 ç.+ nu I/110/23
çocū : bk. çocuk -226-
 ç. I/101/08, I/106/60, I/106/64,
 I/106/69, I/107/01, I/108/36, I/11/56,
 I/11/77, I/113/114, I/113/68, I/119/24,
 I/119/43, I/120/05, I/120/19, I/121/105,
 I/123/34, I/125/81, I/126/34, I/128/45,
 I/128/50, I/128/54, I/128/61, I/128/65,
 I/13/30, I/134/23, I/134/64, I/137/16,
 I/138/135, I/143/12, I/145/08, I/146/30,
 I/146/82, I/15/07, I/152/08, I/156/13,
 I/20/91, I/50/20, I/50/54, I/56/71, I/56/77,
 I/66/03, I/66/05, I/66/06, I/66/08, I/66/09,
 I/66/10, I/66/11, I/66/13, I/66/14, I/66/15,
 I/66/21, I/66/26, I/66/27, I/66/33, I/72/35,
 I/73/78, I/77/50, I/80/49, I/88/05, I/88/61,
 I/92/44, II/09/41, II/24/19, II/24/77,
 II/27/54, II/28/67, II/30/51, II/39/116
 çolū ç. I/149/35, I/53/31, I/53/73,
 I/62/37, I/88/06, II/17/75, II/17/76, II/24/17
 çoluğ ç. II/05/09
 çoluğ ç. I/49/40
 ğız ç. II/39/13
 ç.+ kan I/119/01, I/24/06, I/76/90,
 I/91/48, II/05/03
 ç.+ u I/04/67, I/06/93, I/10/05, I/53/02,
 I/55/64, I/61/27, II/05/76, II/16/46
 ç.+ um I/53/60
 ç.+ un II/07/146
 ç.+ uñ I/55/68
 ç.+ uz II/09/45
 ç.+ du I/65/43
 ç.+ du veridi I/128/59
 ç.+ duğ I/157/75, I/80/47
 ç.+ m I/108/52, I/109/21, I/109/56,
 I/109/57, I/109/58, I/11/96, I/112/29,
 I/112/30, I/112/31, I/112/82, I/113/09,

I/113/110, I/113/60, I/123/06, I/126/72,
 I/134/62, I/137/22, I/140/56, I/148/39,
 I/15/55, I/152/07, I/157/03, I/17/15,
 I/20/103, I/22/35, I/24/63, I/67/37, I/90/25,
 II/05/70, II/08/47, II/09/42, II/16/85
 çolūm ç.+ m I/107/32
 çolūmuz ç.+ m II/05/42
 ç.+ ma I/109/34, I/16/45, I/56/81,
 I/74/24
 ç.+ mdan I/125/25
 çolūmnan ç.+ mnan I/90/18
 ç.+ mu I/123/48, I/152/78
 ç.+ muğ I/48/66
 çolūmuS ç.+ muS II/05/38
 ç.+ muz I/154/09, I/24/61, I/42/29,
 I/42/69, I/44/94, I/58/30, I/63/04, II/12/10,
 II/16/84
 çolūmuz ç.+ muz I/113/17, I/115/08,
 I/145/32, I/146/27, I/88/42, II/05/37,
 II/16/12
 çolūmuza ç.+ muza I/135/40
 ç.+ n I/22/40, I/58/51, II/09/72
 ç.+ na I/110/24, I/22/25
 ç.+ nan I/112/34, I/18/64, I/24/57,
 II/29/01
 ç.+ ndan I/66/27
 çolūynan ç.+ nnan II/11/52
 ç.+ nu I/11/33, I/110/19, I/145/99,
 I/41/92, I/44/95, I/50/56, I/72/25, I/95/41
 ç.+ nū I/15/63
 çolūnu ç.+ nu I/11/33, I/61/14, I/64/54,
 II/27/27, II/27/29
 ecīni ç.+ nu I/75/43
 ğız ç.+ nu II/39/09
 ç.+ nuğ I/04/67, I/125/50, I/46/97
 ç.+ ŋ I/106/61, I/106/70, I/106/76,
 I/123/13, I/123/28, I/125/52, I/130/30,
 I/15/62, I/155/35, I/47/83, I/50/54, I/53/34,
 I/75/58
 çok çocūñ yok ç.+ ŋ I/138/16
 ç.+ ŋ çolūñ I/15/73
 çok ç.+ ŋ yok çocūñ I/138/16
 ç.+ ŋku I/126/59

çolūņu ç.+ ŋu I/161/25

çolūņuza ç.+ ŋuza II/22/90

ç.+ ŋuzu I/35/39

ç. vurudū I/130/24

ç.+ ydu I/22/25

ç.+ ydum I/22/26

ç.+ ynan I/125/51

çöcū : bk. çocuk -1-

çölümüzün ç.+ muzun I/79/14

çöcu : bk. çocuk -1-

ç.+ m I/67/01

çocuk : Büyüyünceye kadar olan devresinde insana verilen isim, insan yavrusu. -418-

ç. I/02/54, I/107/05, I/107/09, I/108/32, I/111/92, I/111/93, I/111/94, I/113/69, I/120/31, I/122/73, I/123/44, I/123/45, I/123/49, I/126/76, I/130/32, I/14/34, I/14/36, I/146/09, I/146/33, I/146/79, I/146/80, I/146/84, I/149/65, I/15/56, I/152/07, I/155/63, I/158/33, I/16/40, I/16/52, I/161/28, I/161/29, I/161/30, I/27/56, I/29/06, I/30/08, I/33/127, I/41/62, I/50/20, I/52/66, I/56/33, I/60/71, I/63/14, I/63/42, I/66/29, I/66/42, I/66/44, I/67/37, I/69/42, I/72/35, I/72/86, I/75/63, I/79/37, I/79/93, I/80/62, I/82/05, I/82/06, I/82/07, I/88/27, I/91/62, I/98/03, I/98/101, I/98/120, I/98/121, I/99/10, I/138/118, II/07/149, II/09/87, II/10/12, II/11/43, II/14/31, II/14/33, II/14/35, II/16/43, II/16/55, II/20/77, II/24/21, II/28/07

çok çocuk yok ç. I/138/17

çoluç ç. I/102/29, I/119/27, I/13/25, I/146/26, I/148/23, I/161/22, I/161/40, I/161/54, I/44/61, I/61/63, I/75/53, I/86/54, II/05/100, II/05/99, II/20/56, II/24/75, II/32/05, II/32/118

çoluğ ç. I/10/08, II/05/74

çoluK ç. I/161/28, I/20/06, I/30/08, I/69/76, II/07/25

çölük ç. I/61/13

ç.+ kan I/151/23, I/154/53

ç.+ kân I/157/67

ç.+ kara I/53/48, II/14/34

ç.+ karı I/53/58

ç.+ a I/106/62, I/113/67

ç.+ dan I/66/11

ç.+ ğarım I/112/38

ç.+ ğarıydı I/64/102

ç.+ ken I/16/40, I/38/19, I/38/21, I/38/39, II/15/50

ç.+ la I/111/45, I/51/23, I/68/55, I/69/41, I/72/57, I/76/91, II/08/41, II/13/45, II/14/32, II/21/53

ç.+ lā I/145/43, I/146/09, I/150/20, I/150/25, I/153/06, I/29/12, I/32/14, I/36/70, I/38/33, I/73/30, I/73/32, I/75/57, I/83/35, I/94/05, II/05/92, II/07/142, II/08/91, II/09/73, II/11/49, II/16/05, II/16/101, II/26/08, II/26/32, II/29/74, II/32/123, II/35/106, II/35/25, II/35/26, II/35/96, II/08/84

ç.+ lālan I/83/11, II/20/61

ç.+ lām I/58/53

ç.+ lāmda I/158/55

ç.+ lāmdan II/29/79

ç.+ lāmı II/23/120

ç.+ lāmınan I/40/76

ç.+ lāmıS I/153/47

ç.+ lāmız I/153/15, I/153/17, I/46/104, I/72/20, I/72/55, I/149/19, II/08/03, II/08/96, II/09/56, II/12/42, II/20/76

ç.+ lāmıza I/153/15, I/58/30

ç.+ lāmızı I/44/51

ç.+ lamızın I/152/64

ç.+ lāmızın II/08/45, II/08/56

ç.+ lāmızı I/153/16

ç.+ lan I/145/29, I/155/92

ç.+ lān I/145/36, I/54/38, II/07/142

ç.+ lānā II/38/99

ç.+ lānan I/76/92, II/11/52

ç.+ lānı I/08/124, I/72/36, II/23/120, II/23/121

ç.+ lāñ I/145/31, I/56/78

ç.+ lar I/03/66, I/03/84, I/106/66, I/111/15, I/111/18, I/111/49, I/111/86, I/111/96, I/113/63, I/121/16, I/123/73,

I/124/46, I/126/66, I/127/29, I/129/29, I/138/99, I/139/47, I/14/73, I/141/30, I/143/11, I/143/35, I/143/74, I/144/20, I/144/32, I/144/77, I/145/31, I/149/15, I/149/31, I/15/41, I/16/26, I/18/72, I/20/87, I/21/72, I/27/05, I/27/20, I/35/07, I/36/06, I/41/40, I/42/50, I/49/41, I/50/72, I/50/74, I/55/65, I/55/68, I/58/34, I/63/25, I/63/26, I/63/33, I/63/37, I/63/41, I/64/92, I/66/38, I/67/29, I/67/30, I/67/34, I/74/10, I/91/28, I/91/31, I/91/32, I/95/65, I/143/33, II/14/31

ç.+ lār I/47/14, I/50/58, I/62/06, II/25/108

ç.+ lār I/07/74

ç.+ lār I/154/43

ç.+ lara I/102/70, I/104/66, I/127/29, I/127/33, I/130/25, I/133/05, I/138/10, I/14/32, I/14/36, I/22/25, I/30/28, I/35/06, I/42/51, I/67/66, I/73/18, I/90/23, I/91/33, II/13/18

ç.+ larā II/20/35

ç.+ larā I/12/10, I/140/23, I/42/50

ç.+ lardan I/16/32

ç.+ ları I/08/124, I/107/46, I/111/100, I/111/87, I/117/48, I/123/39, I/123/41, I/123/60, I/123/70, I/124/32, I/129/29, I/129/39, I/132/76, I/134/61, I/135/19, I/138/19, I/14/33, I/140/36, I/146/84, I/151/36, I/153/48, I/20/35, I/30/14, I/30/52, I/43/30, I/50/57, I/55/22, I/55/28, I/63/60, I/63/64, I/64/118, I/64/81, I/67/22, I/75/56, I/87/25, II/13/17, II/17/88, II/19/04

ç.+ ları II/21/68

ç.+ ları bahtım II/03/09

ç.+ ları eylesinnē I/145/27

ç.+ larım I/112/49, I/112/68, I/113/101, I/113/133, I/113/64, I/124/28, I/125/26, I/139/29, I/21/60, I/27/29, I/40/63, I/42/25, I/67/46, II/30/07

ç.+ larım II/37/75

ç.+ larıma I/140/33, I/140/34, I/40/18, I/90/20, I/90/21

ç.+ larımı I/01/73, I/109/49, I/113/10, I/63/38

ne ç.+ larımı kel etTim ne çocuklarımı kör etTim I/91/61

ne çocuklarımı kel etTim ne ç.+ larımı kör etTim I/91/61

ç.+ larımın I/110/07, I/113/112

ç.+ larımız I/108/56, I/123/76, I/124/26, I/15/26, I/23/04, I/41/58, I/56/40, I/61/14, I/90/24, II/24/41, II/24/49

ç.+ larımıza I/90/27

ç.+ larımıza I/15/52

ç.+ larımızda II/21/44

ç.+ larımızdan I/110/27

ç.+ larımızdı II/21/44

ç.+ larımızı I/123/47

ç.+ larımızın I/61/15

ç.+ larına vermiş I/136/37

ç.+ larınan I/138/48

ç.+ larını II/10/87

ç.+ larını I/01/74

ç.+ ların I/106/77, I/123/12, I/63/20, I/76/06

ç.+ larıynan I/38/29

ç.+ larıynan çoluğlarıynan I/130/29

ç.+ ları I/51/17, II/03/09

ç.+ ları I/106/37, I/130/30

ç.+ larınan I/87/25, II/03/10

ç.+ larlan I/71/52, I/71/53

ç.+ larsız I/90/23

ç.+ lu I/76/91

ç.+ suz I/50/58, I/77/53

ç.+ tuğ I/110/53

çok ç. yok çocuk I/138/17

çocuk avuttur- : Çocuk bakmak, çocuk eğlemek.

çöcuğ : bk. çocuk -4-

ç. I/123/59

çoluğ ç. I/114/09, I/119/37

ç.+ ları I/17/45

çocuklū : <<çocukluk+u -1-

ç.+ müze I/01/93

çocuklu : <<çocukluk+u -3-

ç.+ um II/06/79

ç.+ unu II/15/96

ç.+ muzda I/59/74
çocuklú : <<çocukluk+u -1-
 ç.+ muzdan II/11/12
çocuklú : <<çocukluk+u -19-
 ç.+ umu II/15/97
 ç.+ m I/110/37
 ç.+ mda I/119/01, I/151/21, I/24/39, II/03/35, II/34/71
 ç.+ muS I/11/95
 ç.+ muz I/110/41, I/38/23
 ç.+ muzda I/11/25, I/151/08, I/151/20, I/59/74, I/70/65, I/81/65
 ç.+ muzdā I/38/37
 ç.+ muzda I/81/47
 ç.+ muzdan II/24/25
çocukluk : İnsan hayatının çocuk durumunda olunan senelerini içine alan devresi. -1-
 ç. I/76/97
çocuğ : bk. çocuk -29-
 ç. I/03/68, I/110/54, I/138/122, I/14/41, I/149/67, I/155/45, I/16/40, I/161/55, I/36/13, I/36/14, I/46/47, I/53/34, I/58/65, I/63/30, I/67/33, I/88/32, II/05/105, II/05/36, II/08/69, II/16/84
 çoluğ ç. I/06/17, I/39/15, I/65/30, II/06/39, II/22/90
 çoluK ç. I/88/34
 ç.+ a I/98/100
 ç. mucuğ I/46/14
 ç.+ uz I/88/09
çocūğ : bk. çocuk -1-
 çolū ç. I/145/43
çocuğlu : bk. çocukluk -1-
 ç.+ unda I/08/118
çocuğ : bk. çocuk -2-
 ç.+ unu I/11/31
çocuK : bk. çocuk -66-
 ç. I/06/120, I/06/121, I/10/59, I/10/78, I/11/63, I/119/29, I/124/45, I/126/21, I/126/27, I/137/30, I/138/11, I/139/29, I/145/48, I/146/83, I/149/17, I/15/12, I/15/54, I/15/55, I/15/64, I/151/34, I/21/84,

I/22/14, I/23/39, I/46/44, I/48/43, I/57/45, I/59/87, I/66/49, I/66/52, I/73/14, I/89/17, I/90/73, I/98/100, II/05/36, II/05/37, II/05/76, II/07/100, II/08/69, II/09/50, II/26/15, II/27/03, II/29/16, II/29/19, II/29/20
 çoluK ç. I/54/38
 çoluğ ç. I/143/04
 çoluK ç. I/06/35, I/12/27, I/146/77, I/44/56, I/45/08, I/86/54, I/91/29, II/27/09
 ç. avutTuracam I/123/76
 ç. çoluK I/20/33
 ç.+ duK I/29/14
 ç.+ ken I/38/38
 ç.+ lāmızı I/46/50
 ç.+ lar I/23/68
 ç.+ ları I/08/124, II/26/54
 ç.+ larım I/156/22
 ç.+ larıñ I/54/43
 ç.+ lınan II/02/43
çocūK : bk. çocuk -1-
 çoluK ç. I/40/08
çocuKlū : <<çocukluk+u -2-
 ç.+ muzda I/38/43
 ç.+ muzdan I/50/62
çoÇuK : bk. çocuk -3-
 ç. II/05/06
 çoluK ç. I/131/61
 ç.+ lā II/06/58
çoğ : bk. çok -156-
 ç. I/01/08, I/01/09, I/01/15, I/01/16, I/01/31, I/01/32, I/01/37, I/01/69, I/03/21, I/03/69, I/03/74, I/03/94, I/04/61, I/05/33, I/05/50, I/05/65, I/06/25, I/06/85, I/07/68, I/10/19, I/10/86, I/10/87, I/105/63, I/106/17, I/106/31, I/107/19, I/110/10, I/110/28, I/112/74, I/113/90, I/113/92, I/115/42, I/115/45, I/116/49, I/117/50, I/119/40, I/121/40, I/122/05, I/122/51, I/122/80, I/125/97, I/129/43, I/129/52, I/130/34, I/130/53, I/130/54, I/133/64, I/134/62, I/135/17, I/137/11, I/137/30, I/137/49, I/14/10, I/14/12, I/14/64, I/143/28, I/143/34, I/143/35, I/144/67,

- I/149/64, I/150/09, I/150/12, I/152/35, I/102/67, I/102/82, I/102/92, I/103/49,
I/156/01, I/156/02, I/156/08, I/156/09, I/104/14, I/105/04, I/105/45, I/105/46,
I/156/25, I/20/58, I/30/17, I/35/19, I/35/43, I/107/41, I/109/10, I/109/11, I/109/25,
I/35/57, I/35/62, I/35/63, I/36/15, I/36/17, I/109/29, I/109/57, I/11/31, I/11/40,
I/36/18, I/36/19, I/36/44, I/36/72, I/39/104, I/110/24, I/110/43, I/111/104, I/111/120,
I/39/57, I/39/74, I/39/78, I/39/87, I/41/40, I/111/99, I/112/12, I/112/14, I/112/17,
I/41/57, I/42/40, I/42/53, I/42/63, I/42/69, I/112/22, I/112/29, I/113/122, I/113/138,
I/46/11, I/47/54, I/50/46, I/50/48, I/50/59, I/113/139, I/113/89, I/113/94, I/115/42,
I/55/17, I/57/29, I/57/54, I/59/09, I/59/64, I/119/15, I/119/16, I/119/19, I/12/14,
I/65/29, I/68/67, I/68/74, I/70/74, I/74/92, I/120/37, I/121/52, I/121/98, I/122/41,
I/75/04, I/75/24, I/75/27, I/80/23, I/89/14, I/122/69, I/124/13, I/125/48, I/125/94,
I/90/60, I/96/29, I/96/76, II/01/11, II/01/24, I/126/71, I/126/72, I/126/78, I/126/80,
II/01/82, II/02/16, II/02/17, II/02/38, I/128/16, I/129/18, I/129/29, I/129/68,
II/05/25, II/06/19, II/06/43, II/10/20, I/132/07, I/132/26, I/132/30, I/132/31,
II/11/25, II/11/46, II/12/64, II/12/65, I/132/46, I/133/51, I/133/57, I/134/52,
II/12/66, II/12/70, II/12/76, II/14/95, I/135/07, I/135/12, I/135/16, I/135/30,
II/16/26, II/18/05, II/19/106, II/22/56, I/135/45, I/135/53, I/136/18, I/136/39,
II/28/14, II/28/27, II/32/41, I/137/38, I/137/39, I/137/47, I/138/103,
I/138/105, I/138/106, I/138/116, I/138/125,
I/139/16, I/139/30, I/139/32, I/139/34,
I/139/55, I/139/57, I/139/61, I/14/09,
I/14/14, I/14/75, I/140/32, I/140/67,
I/145/41, I/146/20, I/146/29, I/146/63,
I/146/81, I/146/83, I/149/21, I/149/28,
I/15/24, I/15/55, I/15/85, I/150/12, I/150/24,
I/151/41, I/152/123, I/152/136, I/152/27,
I/152/28, I/152/37, I/152/77, I/152/88,
I/154/25, I/154/44, I/154/48, I/156/02,
I/156/64, I/157/18, I/157/52, I/157/57,
I/157/58, I/158/32, I/158/34, I/158/43,
I/160/10, I/17/05, I/17/15, I/17/85, I/19/13,
I/19/15, I/20/59, I/20/76, I/20/77, I/21/77,
I/21/87, I/23/45, I/23/56, I/25/66, I/25/67,
I/26/36, I/27/30, I/27/46, I/28/10, I/30/40,
I/30/41, I/30/50, I/31/54, I/34/03, I/34/12,
I/34/30, I/35/15, I/35/55, I/35/64, I/36/11,
I/36/44, I/36/45, I/36/47, I/36/61, I/38/42,
I/38/48, I/40/07, I/40/29, I/40/39, I/40/53,
I/40/68, I/40/71, I/40/78, I/40/80, I/44/06,
I/44/32, I/44/51, I/44/71, I/46/102, I/46/80,
I/46/95, I/46/97, I/47/35, I/47/39, I/48/59,
I/48/73, I/49/49, I/49/51, I/49/54, I/49/56,
I/50/63, I/54/20, I/55/23, I/55/37, I/57/36,
I/58/18, I/58/22, I/59/64, I/60/35, I/60/70,
I/61/32, I/63/37, I/63/45, I/65/27, I/65/36,
I/65/43, I/65/62, I/66/37, I/67/02, I/67/35,
I/67/42, I/67/51, I/67/60, I/67/65, I/68/16,
I/68/27, I/68/42, I/69/26, I/70/70, I/70/71,
I/71/05, I/71/06, I/71/48, I/71/66, I/71/67,
I/100/49, I/102/10, I/102/13, I/102/20, I/71/71, I/72/31, I/72/50, I/74/02, I/74/36,
- ç.+ ca veri II/05/81
ç.+ dı II/06/07
ç.+ udu I/35/42, I/99/31
ç.+ unca II/30/46
- çöğ** : bk. çok -3-
ç. I/01/23, I/144/62, I/68/21
- çoğdan** : bk. çokdan -2-
ç. II/25/07, II/25/09
- çoğ** : bk. çok -15-
ç. I/101/57, I/102/35, I/105/38, I/86/57,
II/05/37, II/21/87, II/32/41, II/32/42
ç.+ udu I/37/22, I/40/72, I/55/43,
I/55/54, I/55/55
- çoğu** : 1. Çoğu kimse. -5-
ç. I/83/50, II/19/73
2. Bir şeyin büyük bir bölümü.
ç. I/84/01, II/19/55, II/38/34
- çok** : bk. çok -2-
ç. II/30/15, II/32/41
- çok** : bk. çok -399-
ç. I/01/25, I/01/41, I/01/61, I/03/25,
I/03/40, I/03/82, I/03/92, I/05/42, I/05/45,
I/05/46, I/05/49, I/05/60, I/06/125, I/06/148,
I/06/62, I/06/98, I/07/10, I/07/13, I/07/15,
I/07/34, I/07/39, I/07/85, I/08/125, I/08/19,
I/08/40, I/08/69, I/08/93, I/09/53, I/09/82,
I/100/49, I/102/10, I/102/13, I/102/20, I/58/18, I/58/22, I/59/64, I/60/35, I/60/70,
I/61/32, I/63/37, I/63/45, I/65/27, I/65/36,
I/65/43, I/65/62, I/66/37, I/67/02, I/67/35,
I/67/42, I/67/51, I/67/60, I/67/65, I/68/16,
I/68/27, I/68/42, I/69/26, I/70/70, I/70/71,
I/71/05, I/71/06, I/71/48, I/71/66, I/71/67,
I/71/71, I/72/31, I/72/50, I/74/02, I/74/36,

I/74/46, I/76/26, I/77/03, I/78/04, I/80/08, I/122/72, I/125/24, I/125/71, I/128/02,
 I/80/15, I/80/54, I/86/57, I/88/27, I/89/04, I/128/61, I/129/25, I/129/46, I/13/22,
 I/89/07, I/89/08, I/89/25, I/90/07, I/90/43, I/13/23, I/13/39, I/130/09, I/130/23,
 I/90/44, I/90/72, I/91/73, I/92/19, I/93/18, I/130/24, I/135/25, I/135/36, I/136/37,
 I/94/13, I/96/37, I/96/47, I/96/81, I/98/130, I/136/39, I/137/07, I/137/29, I/137/34,
 I/99/10, II/01/22, II/05/17, II/06/13, I/137/63, I/137/64, I/139/34, I/139/44,
 II/06/15, II/06/79, II/07/52, II/07/62, I/139/51, I/139/55, I/139/56, I/14/16,
 II/07/63, II/07/68, II/08/135, II/08/136, I/14/41, I/14/64, I/140/19, I/140/30,
 II/08/62, II/09/32, II/09/62, II/09/77, I/140/32, I/141/08, I/141/09, I/141/15,
 II/10/25, II/12/67, II/14/18, II/14/69, I/141/18, I/141/20, I/141/21, I/141/22,
 II/15/100, II/15/46, II/15/94, II/15/98, I/141/23, I/141/25, I/141/28, I/141/29,
 II/21/74, II/22/28, II/22/29, II/23/121, I/142/36, I/143/50, I/143/75, I/143/85,
 II/23/156, II/23/166, II/23/175, II/23/176, I/144/56, I/145/18, I/146/19, I/146/26,
 II/23/203, II/23/212, II/23/28, II/23/35, I/146/27, I/146/64, I/146/73, I/146/85,
 II/23/69, II/23/73, II/23/76, II/23/79, I/147/35, I/148/39, I/148/40, I/15/35,
 II/23/81, II/24/15, II/26/35, II/26/44, I/15/93, I/150/15, I/150/16, I/150/23,
 II/26/46, II/26/47, II/28/02, II/29/103, I/150/24, I/150/34, I/152/136, I/152/40,
 II/29/74, II/30/46, II/32/61, II/32/64, I/153/123, I/154/09, I/154/55, I/155/02,
 II/32/65, II/33/40, II/33/58, II/33/61, I/155/100, I/156/62, I/157/29, I/157/68,
 II/33/64, II/35/101, II/37/31, II/39/76

Ç. I/94/65

az ç. I/110/12, I/152/66, II/07/88

ç.+ ca I/119/47

ç. ço I/111/38

ç.+ du I/146/05, I/153/103, I/153/104,
 I/153/39, I/50/45, I/68/30, I/88/05, II/06/08,
 II/25/31

ç.+ dü I/68/30

ç.+ duk I/158/29

ç.+ dur I/30/50

ç. yaptı I/113/124

ç. yaptım I/152/89

ç. yapıldı I/146/46

çok : Miktarı, derecesi ve niteliği belli
 bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan,
 fazla. -473-

ç. I/01/66, I/01/82, I/03/105, I/03/106,
 I/03/21, I/05/09, I/05/51, I/05/62, I/07/01, I/61/49, I/61/66, I/61/68, I/61/70, I/61/72,
 I/08/82, I/09/74, I/09/76, I/10/57, I/102/69, I/64/103, I/64/12, I/64/14, I/64/27, I/64/31,
 I/102/70, I/105/51, I/106/33, I/106/53, I/64/35, I/64/66, I/64/90, I/68/26, I/68/59,
 I/109/05, I/109/18, I/109/45, I/109/49, I/69/26, I/69/84, I/69/85, I/70/64, I/70/65,
 I/11/32, I/110/27, I/110/57, I/112/30, I/71/22, I/71/57, I/71/60, I/71/66, I/74/25,
 I/112/42, I/112/49, I/112/51, I/112/53, I/75/01, I/75/02, I/76/37, I/77/01, I/78/08,
 I/112/68, I/112/69, I/112/74, I/112/81, I/78/18, I/78/37, I/79/13, I/79/70, I/80/20,
 I/112/82, I/113/107, I/113/108, I/113/95, I/81/63, I/82/19, I/82/30, I/83/34, I/83/35,
 I/119/18, I/119/20, I/120/11, I/120/44, I/83/41, I/83/59, I/83/60, I/85/03, I/85/19,
 I/120/46, I/121/77, I/122/36, I/122/45, I/85/20, I/85/33, I/85/35, I/85/42, I/85/53,
 I/85/59, I/87/126, I/88/03, I/88/29, I/89/22,

I/89/29, I/90/59, I/91/12, I/91/63, I/93/13,
I/93/43, I/94/72, I/95/117, I/95/30, I/96/02,
I/96/15, I/96/37, I/96/65, I/96/95, I/98/07,
I/98/123, I/98/127, II/01/22, II/02/87,
II/05/58, II/05/59, II/06/21, II/06/26,
II/06/84, II/07/131, II/07/80, II/07/83,
II/08/111, II/08/55, II/09/10, II/09/20,
II/09/29, II/09/31, II/09/33, II/09/55,
II/11/45, II/11/51, II/12/29, II/12/32,
II/12/63, II/12/66, II/12/79, II/13/25,
II/13/60, II/14/77, II/15/69, II/15/76,
II/16/25, II/16/85, II/19/105, II/19/108,
II/19/121, II/19/127, II/19/130, II/19/131,
II/19/134, II/19/137, II/19/147, II/19/71,
II/19/77, II/19/82, II/19/84, II/19/90,
II/20/18, II/20/19, II/20/38, II/20/56,
II/20/70, II/21/20, II/21/28, II/21/30,
II/21/32, II/21/43, II/21/65, II/21/66,
II/21/81, II/22/07, II/23/41, II/23/45,
II/24/106, II/24/40, II/27/36, II/28/64,
II/28/91, II/29/33, II/29/42, II/29/79,
II/30/14, II/32/132, II/32/134, II/32/17,
II/32/27, II/32/40, II/32/42, II/34/100,
II/34/80, II/34/93, II/34/96, II/35/77,
II/36/02, II/37/73, II/38/02, II/38/118,
II/38/85, II/39/104, II/39/133, II/39/29,
II/39/62, II/39/63

Ç. II/01/83

az ç. II/09/32, II/38/114

āz ç. I/134/15, I/30/07, I/63/37

bi ç. I/15/23

ç.+ kan I/83/52

ç. bol II/01/24

ç.+ ca II/09/21

ç.+ du I/103/24, I/106/35, I/108/41,
I/16/59, I/73/07, I/73/10, I/78/24, I/80/19,
I/80/25, I/91/37, II/25/46

ç.+ ken I/38/44

ç.+ ları I/156/64

ç.+ larıdı I/39/55

ç.+ muş I/28/53

ç.+ tur I/92/31

ç. yapāsıñ II/37/96

ç. yapılır I/36/63

ç. yapmazdık I/33/108

ç. yaptık I/61/38

ç. yaptıK I/61/38

ç. yaptım II/37/84

çok çocuk yok çocuk : Ailedeki çocuk sayısı ne kadar çok olursa olsun sonunda çocuklar evlendiğinde anne ve babanın yalnız kaldığını anlatmak için söylenen bir atasözü.

ç. çocuk yok çocuk I/138/17

ç. çocūñ yok çocūñ I/138/16

çok çoğu : Olsa olsa, en çok.

ç. çoğu I/11/39

ç. çönu I/18/68

çok : bk. çok -6-

ç. I/111/105, I/113/83, I/51/11, I/78/02,
II/24/10

çok : bk. çok -16-

ç. I/07/10, I/102/69, I/13/25, I/28/38,
I/33/96, I/60/45, I/61/26, I/75/57, I/79/35,
I/96/65, II/01/69, II/05/58, II/13/03,
II/26/14

ç.+ du I/152/21

ç.+ Tu II/13/38

çok : bk. çok -9-

ç. I/121/100, I/46/133, I/63/11, I/67/76,
I/81/24, I/89/04, II/05/58, II/32/131

çokları : Birçoğu. -1-

ç. I/07/109

çokdan : Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri. -1-

ç. I/12/27

çola : (?) -1-

ç.+ dan I/37/12

çolu : bk. çoluğ -6-

ç.+ a çocu_a I/138/09

ç.+ u I/06/36

ç.+ u çocu_u I/44/54, I/44/62

ç.+ muz çocumuz I/146/20

ç.+ nuñ I/46/95

çolū : <<çoluğ+u -33-

ç.+ u I/06/26

ç. çocū I/149/35, I/53/31, I/53/73,
I/62/37, I/88/06, II/17/75, II/17/76, II/24/17

- ç. çocūğ I/145/43
 ç.+ m çocūm I/107/32
 ç.+ mnan çocūmnan I/90/18
 ç.+ muS çocūmuS II/05/38
 ç.+ muz çocūm II/05/42
 ç.+ muz çocūmuz I/113/17, I/115/08, I/145/32, I/146/27, I/88/42, II/05/37, II/16/12
 ç.+ muza çocūmuza I/135/40
 ç.+ nu çocūnu I/11/33, I/61/14, I/64/54, II/27/27, II/27/29
 ç.+ nuğ I/46/97
 çocūñ ç.+ η I/15/73
 ç.+ ηu çocūñu I/161/25
 ç.+ ηuza I/35/39
 ç.+ ηuza çocūñuza II/22/90
 ç.+ ynan çocūnnan II/11/51
çölü : <<çoluk+u -1-
 ç.+ muzun çocūmuzun I/79/13
çoluk : “Çocuklar, çocuklardan oluşan kalabalık, aile halkı” gibi anlamlarda kullanılan “çoluk çocuk” söyleyişinde geçer. -29-
 çocuk ç. I/20/33
 ç. çocuk I/102/29, I/119/27, I/13/25, I/146/26, I/148/23, I/161/22, I/161/40, I/161/53, I/44/61, I/61/63, I/75/53, I/86/54, II/05/100, II/05/99, II/20/56, II/24/75, II/32/04, II/32/118
 ç. çocuk I/114/09, I/119/37
 ç. çocu_a I/05/54
 ç. çocuK I/54/38
 ç. çocūK I/40/08
 ç. çoÇuk I/131/61
 ç. çucuk I/61/70, II/08/105
 ç.+ lan I/145/29
 çocuklarıynan ç.+ larıynan I/130/29
çoluğ : bk. çoluk -10-
 ç. çocū II/05/09
 ç. çocuk I/10/08, II/05/74
 ç. çocuğ I/06/16, I/39/15, I/65/30, II/06/39, II/22/90
 ç. çocuK I/143/04
 ç. çucuğ II/05/09
çoluK : bk. çoluk -17-
 ç. II/27/03, 128/37
 ç. çocū I/49/40
 ç. çocuk I/161/28, I/20/06, I/30/08, I/69/76, II/07/25
 ç. çocuğ I/88/34
 ç. çocuK I/06/35, I/12/27, I/146/77, I/44/56, I/45/08, I/86/53, I/91/29, II/27/09
çolūk : bk. çoluk -1-
 ç. çocuk I/61/12
çomāk : Değnek. -1-
 ç. I/51/21
çona : Çoban yamağı. -1-
 ğuzu ç.+ sı yapTı I/122/69
çora : bk. şura -1-
 ç.+ larda I/15/32
çoraK : Su geçirmemesi için damlara sıvanan bir çeşit killi toprak. -1-
 ç. I/33/05
çorab : bk. çorap -14-
 ç. I/07/13, I/07/18, I/08/53, I/12/03, I/128/15, I/15/52, I/15/53, I/51/28, I/71/64, I/87/70, I/87/72, I/96/21
çoraK : bk. çorak -1-
 ç.+ dı I/02/70
çorap : Çıplak ayağa giyilen, çeşitli ipliklerden örülmüş giyecek. -14-
 ç. I/08/53, I/102/86, I/12/07, I/59/85, I/64/71, I/71/64, I/73/71, I/73/73, I/73/77, II/25/64
 ç.+ la I/71/65
 ç.+ larıñ I/102/88
 ç. yaparlardı I/90/65
çoráp : bk. çorap -1-
 ç. I/03/58
çorāp : bk. çorap -1-
 ç. I/71/71
çorāp : bk. çorap -1-
 ç. yapıyóduK I/07/14
çôrap : bk. çorap -1-

ç. I/71/65

çorap yüzüü : bk. çorap_yüzüü -1-

ç. I/07/21

çorap yüzüü : Çorap ve yüzük ile oynanan, yüzüğün hangi çorabın altına saklandığının bulunmasının amaçlandığı bir çeşit çocuk oyunu. -1-

ç. I/07/17

çorba : Yemeğin başında kaşıkla içilen sulu, sıcak yiyecek. -123-

ç. I/04/60, I/07/27, I/07/29, I/07/33, I/07/84, I/103/19, I/104/55, I/145/37, I/148/48, I/28/21, I/28/43, I/28/45, I/30/42, I/30/55, I/33/140, I/33/141, I/33/147, I/33/89, I/43/06, I/49/24, I/51/72, I/97/42, II/15/20, II/15/30, II/17/34, II/17/40, II/37/81, II/39/110

hazır ç. I/07/34

süt ç. I/151/17

ç.+ dan I/07/35, I/117/26

ç.+ dan yaptık I/132/51

ç. gaşı I/111/54

ç.+ lâ I/49/27

ç.+ lara II/32/61

sütlü ç.+ lardan I/07/33

ç.+ ları I/07/84

ç.+ m I/36/68

ç.+ mız I/28/47

toygo ç.+ mız I/40/19

yo_uırtlu ç.+ mız I/31/04

ç. morba II/32/23

ç.+ nıı I/132/19, I/36/61, I/60/41, II/15/21

ç.+ sı I/103/49, II/32/54

bamya ç.+ sı I/104/55, I/118/18, I/119/44, I/121/119, I/125/65

bulgur ç.+ sı I/49/25

düün ç.+ sı II/15/22

göce ç.+ sı I/60/44

ğırmızı mēcimeg ç. + sı yapıyular II/17/41

kō ç.+ sı II/12/31

mērcimek ç.+ sı I/32/65

şēriye ç.+ sı I/07/33

tarana ç.+ sı I/07/28, I/07/33, I/79/89, I/96/50

tārna ç. + sı I/33/147

tārna ç.+ sı I/33/90

tōga ç.+ sı I/29/21, I/30/57, I/30/58

toyga ç.+ sı I/148/43

un ç.+ sı I/07/28, I/07/33

yayla ç.+ sı II/25/49, II/37/81

yāyla ç.+ sı II/15/23

yaylı ç.+ sı II/17/37

yo_uırt ç.+ sı I/30/56, I/30/57, I/30/58, I/71/22, I/82/33, II/12/31, II/17/38

yōrt ç.+ sı II/37/81

düün ç.+ sı verilēdi II/15/20

yo_uırt ç.+ sı yapādım I/152/83

mercimek ç.+ sı yapar II/19/66

yo_uırt ç.+ sı yapar II/19/67

yo_uırt ç.+ sı yaparıS II/19/63

yo_ut ç.+ sı yaparlar I/09/33

yo_uırt ç.+ sı yaparlarmış I/76/27

pacı ç.+ sı yaparsııı I/97/46

yo_uırt ç.+ sı yaparsııı I/97/46

tārna ç.+ sı yapıdıydım I/28/21

yo_uırt ç.+ sı yapıyolā II/17/37

tarana ç.+ sı yapmış I/117/24

ç.+ sından I/111/82

ç.+ sını I/36/53, I/36/62

ç.+ sını yapar I/36/50

ç.+ sını yaparıS I/36/58

ç.+ sınnan yapıdı I/07/34

bamya ç.+ sī I/105/36

bulgur ç.+ sī I/96/51

mercimik ç.+ sī II/39/25

toyga ç.+ sī I/148/45

yayla ç.+ sī I/60/66

yo_uırt ç.+ sī I/29/21

ç. yapıālādı I/82/33

ç. yapıalım I/05/57

ç. yapıālār II/23/48

- ç. yapılır I/26/03, II/35/43
 sütlü ç. yapıldı I/151/12
 ç.+ yı I/117/26, I/28/20
 ç.+ yî I/07/30
 ç.+ ynan I/117/28
çorbā : bk. çorba -2-
 ç. II/34/90
 ç. yapıyöduḳ I/09/33
çorba : bk. çorba -1-
 mercimeK ç.+ sı I/78/22
çorba : bk. çorba -3-
 ç. I/59/87, I/59/88, I/97/46
çorba : bk. çorba -1-
 ç. I/28/46
çorba : bk. çorba -7-
 ç. I/60/40, II/06/43, II/15/36, II/25/49
 beyāz ç. II/12/31
 ç.+ sīn I/49/25
 tarana ç.+ sī I/152/83
çorbā : bk. çorba -1-
 ç. I/157/15
çorbahK : Çorba yapmaya elverişli. -1-
 ç. I/127/22
çorbu : bk. çorba -1-
 ç.+ ya II/39/16
çorbu : bk. çorba -2-
 ç. I/43/11
 ç.+ muzı I/50/12
çorbu : bk. çorba -1-
 ç. II/11/09
çoval : bk. çuval -1-
 ç.+ lara I/10/24
çoval : bk. çuval -1-
 ç. I/69/16
çök - : 1. (Sıvıların içindeki çeşitli maddeler ve havadaki tozlar) Dibe, zemine inmek, inip toplanmak, dibe oturmak. -13-
 ç.- dü I/128/71
 ç.- ē II/23/200
 ç.- ēr II/23/192

- ç.- erdi I/128/71
 ç.- üyöru I/60/04
 2. Etkisi altına alacak ve baskı yapacak şekilde kaplamak, basmak, bastırmak.
 ç.- dü I/133/41
 ç.- ēdi I/05/66
 ç.- müden II/11/66
 ç.- üyödu I/78/44
 3. Dinçliğini ve zindeliğini kaybetmek, yıpranmak.
 ç.- Tük I/61/61
 ç.- üyo I/61/62
 4. Yıkılıp dağılmak, son bulmak.
 ç.- dü II/10/20
çök : bk. çok -1-
 ç. II/02/72
çökel : Tas kebabı. -1-
 ç.+ imiz II/31/48
çöKeleK : Yağı alınmış süt veya yoğurtun kaynatıldığı zaman dibe çöken tortusundan ibaret olan ve bazı böreklerde harç olarak kullanılan yağsız bir peynir çeşidi, kesik, ekşimik. -2-
 ç. II/37/101
 ç.+ leri I/19/08
çökelek : bk. çöKeleK -1-
 ç. II/37/101
çökmêk : Dinçliğini ve zindeliğini kaybetme, yıpranma durumu. -2-
 ç. I/61/62
çöl : Göz alabildiğince geniş kumluk, susuz ve düz arazi, sahra. -1-
 ç.+ lerde I/132/60
çölmeg : bk. çömlek -1-
 ç. I/02/59
çölmeK : bk. çömlek -3-
 çanaḳ ç. I/02/53
 ç. yapardıK I/87/13
 ç. yapılır I/62/05
çömel - : Dizleri büküp baldırları uyluklara dayamak ve kalçaları yere deḡdirmeden vücudun yükünü ayaklar üzerine

yükleyerek oturur gibi durmak, yere çökmek. -1-

ç. - i I/64/56

çömlek : Süzölmüş çamura istenen şekil verildikten sonra pişirilerek elde edilen tencere, küçük küp vb. kaplara verilen isim. -3-

ç.+ de I/105/58

ç.+ de yapıyolar I/105/54

ç. yapıyoz I/87/11

çömlekçi : Çömlek yapan veya satan kimse. -2-

ç. II/21/50

çömül - : bk. çömel- -1-

ç.- üverim II/17/02

çönge : Ekmek yapmadan önce fırınların süpürüldüğü uzun saplı bir çeşit süpürge. -2-

ç. I/88/54

ç.+ i I/88/47

çöngü : bk. çönge -1-

ç. I/88/55

çöP : 1. Saman parçası veya bu incelikte meyve sapı, dal veya tahta parçası. -3-

ç. I/79/52

2. Faydasız veya pis olduğu için atılan ufak tefek artık şeyler, süprüntü.

ç.+ e I/21/10, I/21/40

çöp : bk. çöp¹ -1-

öt ç. I/02/67

çöplü : Çöplük, çöplerin atıldığı yer. -1-

ç.+ ü I/70/23

çöre : bk. çörek -1-

fırın ç.+ yi I/116/31

çöre : <<çörek+i -6-

ç. I/148/11, I/23/21

fırın ç. I/116/31

ç.+ min I/148/33

çörek : Yumurtalı, az yağlı, şekerli veya şekersiz muhtelif şekilde yapılmış, ufak hamur işi yiyeceklerin ortak adı. -14-

ç. I/116/31, I/148/09, I/148/10, I/32/58, I/51/42, I/91/31, II/11/60, II/35/91

ç. börek yaparsın II/37/12

ç.+ lēden I/148/12

ç.+ leri I/23/20

ç. yapādıķ I/07/103

ç. yaparız II/35/90

çörek_otu : Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri saplarının ucunda ve tek tek bulunan, süs bitkisi olarak yetiştirilen bir yıllık otsu bitkinin çörek, ekmek, pide gibi yiyeceklerin üzerine ekilen, nazara karşı üstte taşınan veya tütsülere karıştırılan, susam iriliğinde siyah tohumu. -1-

ç. II/15/68

çöte : Orakla biçilen ekinleri toplamakta kullanılan ucu eğri değnek. -3-

ç. I/96/31

ç.+ ynen I/96/30

çöz - : Çözüğü ipini hazırlayıp tezgâha yerleştirmek. -1-

ç.- erleridi II/24/54

çuk : bk. çok -1-

ç. II/05/78

çukulata : Kakaodan yapılan sütü veya sütsüz yiyecek, şokola. -1-

ç. I/129/60

çukulatā : bk. çukulata -1-

ç. I/138/66

çukur : Çevresine göre daha aşağı seviyede bulunan yer. -7-

ç. I/06/95, I/130/60, I/130/61, I/56/06, I/60/05

ç.+ a I/06/94

ç.+ lara I/64/80

çucuk : bk. çocuk -2-

çoluķ ç. I/61/70, II/08/105

çucuğ : bk. çocuk -1-

çoluğ ç. II/05/09

çucuK : bk. çocuk -1-

ç.+ ların I/121/14

çuğ : bk. çok -2-

ç. I/10/67, II/05/79

çuğur : bk. çukur -1-

ç. I/56/06

çuK : bk. çok -2-

ç. I/07/14, I/07/62

cul : Kıldan ve kenevirden yapılmış kaba örgülü dokuma. -6-

ç. I/117/25, I/21/65, I/71/16

ç.+ dan I/15/25

ç.+ larınan I/21/65

ç.+ unan II/07/125

çulgu : Çalgı'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

çalgıynan ç.+ ynan II/23/91

Çuma : bk. cuma¹ -2-

Ç. II/23/59

Ç. namazına I/155/26

çumak : bk. çomak -1-

gırık ç. II/35/28

çumağ : bk. çomak -1-

ç. II/35/28

çünkü : bk. çünkü -1-

ç. II/08/117

çuval : Erzak, öteberi koymaya veya nakletmeye yarayan, kenevir, pamuk gibi bitkilerin elyafından veya naylon iplikten yapılmış büyük torba. -49-

ç. I/144/78, I/153/29, I/21/41, I/45/09, I/96/14, I/96/15, I/96/16, I/96/17, I/144/77, II/16/88, II/37/113

ç.+ a I/152/42, I/33/46, I/60/02, I/62/41, I/84/12, II/23/207

ç.+ da II/23/207

ç.+ dan I/54/18

ç.+ ı I/74/73, I/96/15

ç.+ ı muvalı I/96/18

ç.+ ımıza II/37/124

ç.+ inan I/110/39

ç.+ lā II/30/59

ç.+ lan I/01/21, I/152/43

ç.+ lānan I/70/21

ç.+ lānan yapıdık I/152/113

ç.+ lānı I/153/31

ç.+ lar I/07/94, I/74/72, I/96/17

ç.+ lara I/124/36, I/62/25, II/23/204

ç.+ larā I/153/32

ç.+ lāra I/124/37

harar ç.+ ları I/87/122

ç.+ larımızı II/30/34

ç.+ larınan I/74/89

ç.+ larınan II/30/83

ç.+ nan I/01/23

çuval çuval : Çok fazla, pek çok çuval dolusu.

çuval ç. I/134/36

ç. çuval I/134/36

çuval dolusu : Çok fazla.

ç. dolusu I/58/95

çuvāl : bk. çuval -1-

ç. I/71/16

çuvalla - : Çuvala doldurmak. -4-

ç.- niyu II/17/74

ç.- nmiş I/74/89

ç.- rdık I/153/33

ç.- rdık I/130/15

çuvallā - : bk. çuvalla- -1-

ç.- sıı I/74/72

çuy : Çay'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ç.+ umı çayımı I/52/99

çün : Çünkü. -1-

ç. II/21/66

çündü : bk. çünkü -1-

ç. II/24/41

çüngü : bk. çünkü -2-

ç. I/07/97, I/100/37

Çünkü : bk. çünkü -2-

ç. I/96/61

Ç. I/11/94

çünkü : Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira. -24-

ç. I/03/101, I/03/108, I/03/91, I/103/36, I/110/27, I/120/45, I/155/77, I/30/54,

I/33/130, I/46/10, I/53/62, I/56/42, I/78/24, I/94/72, I/96/37, I/96/74, II/08/127, II/24/06, II/24/64, II/38/15, II/39/128

Ç. I/122/38, I/136/15, I/99/71

çünkü : bk. çünkü -1-

ç. I/154/49

çürü - : Çeşitli dış sebeplerin veya mikropların etkisiyle kimyevi değişikliğe uğrayıp bozulmak, dağılmak. -6-

ç.- dü I/143/51, I/45/38, II/33/09

ç.- mesin I/143/22

ç.- mez I/144/79

ç.- müş I/38/18

ç.- Tmeden I/21/95

çürük : Çeşitli dış sebeplerin veya mikropların etkisiyle kimyevi değişikliğe uğrayıp bozulmuş olan, çürümüş. -2-

ç. I/45/38, II/22/53

Çürükle - : İnançsızlık ve umutsuzluğa düşmek. -1-

göñünü Ç.- meycēñ I/79/50

çürüt - : Çürütmesine, bozulup dağılmasına sebep olmak. -1-

ç.-meden I/21/95

çüv - : Atmak, yığmak. -1-

ç.- düklēmiz I/155/21

çüvt : bk. çift² -1-

ç.+ i II/22/57

da : Her çeşit ve her gramer şeklindeki kelimeden sonra gelen ve ilgi kurduğu kelimeyi anlam bakımından güçlendiren, dikkati üzerine çekerek belirten veya onu önceki veya sonraki unsurlara bağlayan, “dahi, bile, esasen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, pek, hatta” vb. anlamlara gelen, kelimeden ayrı yazılan takı. -2230-

d. I/01/09, I/01/39, I/01/53, I/01/69, I/01/86, I/02/24, I/02/28, I/02/33, I/02/35, I/02/36, I/02/37, I/02/46, I/02/59, I/02/61, I/03/03, I/03/14, I/03/15, I/03/69, I/03/72, I/03/83, I/03/85, I/03/90, I/04/51, I/04/53, I/04/54, I/04/55, I/04/56, I/04/58, I/04/60, I/04/61, I/04/62, I/04/67, I/04/73, I/05/17, I/05/57, I/05/67, I/06/108, I/06/109, I/06/117, I/06/119, I/06/121, I/06/122, I/06/127, I/06/128, I/06/135, I/06/14, I/06/146, I/06/148, I/06/16, I/06/24, I/06/25, I/06/28, I/06/29, I/06/35, I/06/39, I/06/48, I/06/49, I/06/58, I/06/69, I/06/72, I/06/73, I/06/76, I/06/79, I/06/83, I/06/89, I/06/90, I/06/93, I/06/95, I/07/100, I/07/20, I/07/41, I/07/44, I/07/70, I/07/79, I/07/84, I/07/87, I/07/96, I/07/98, I/08/100, I/08/110, I/08/115, I/08/122, I/08/124, I/08/17, I/08/31, I/08/35, I/08/39, I/08/43, I/08/57, I/08/66, I/08/67, I/08/72, I/08/82, I/08/84, I/08/89, I/08/95, I/09/30, I/09/38, I/09/50, I/09/55, I/09/61, I/10/01, I/10/103, I/10/104, I/10/115, I/10/117, I/10/119, I/10/12, I/10/121, I/10/44, I/10/45, I/10/64, I/10/71, I/10/86, I/10/87, I/10/93, I/10/96, I/100/10, I/100/11, I/100/16, I/100/19, I/100/20, I/100/22, I/100/25, I/100/30, I/100/36, I/100/43, I/100/44, I/100/47, I/100/49, I/101/14, I/101/16, I/101/19, I/101/57, I/101/60, I/102/03, I/102/07, I/102/18, I/102/29, I/102/48, I/102/55, I/102/57, I/102/59, I/102/61, I/102/65, I/102/74, I/102/78, I/102/86, I/103/01, I/103/10, I/103/15, I/103/18, I/103/26,

I/103/44, I/103/50, I/103/54, I/103/60, I/104/08, I/104/18, I/104/33, I/104/58, I/105/16, I/105/31, I/105/33, I/105/38, I/105/48, I/105/49, I/105/50, I/105/53, I/105/64, I/106/03, I/106/15, I/106/21, I/106/35, I/106/43, I/106/48, I/106/59, I/106/68, I/106/76, I/106/77, I/107/05, I/107/09, I/107/21, I/107/24, I/107/35, I/107/44, I/107/46, I/107/53, I/107/60, I/107/66, I/107/70, I/108/02, I/108/12, I/108/15, I/108/23, I/108/25, I/108/35, I/108/37, I/108/38, I/108/40, I/108/49, I/109/02, I/109/03, I/109/05, I/109/09, I/109/10, I/109/11, I/109/12, I/109/15, I/109/16, I/109/17, I/109/25, I/109/28, I/109/31, I/109/37, I/109/38, I/109/40, I/109/42, I/109/47, I/109/48, I/109/49, I/109/55, I/11/08, I/11/19, I/11/28, I/11/30, I/11/36, I/11/46, I/11/74, I/11/86, I/11/88, I/11/89, I/11/91, I/11/95, I/110/18, I/110/23, I/110/41, I/110/46, I/110/66, I/110/71, I/111/09, I/111/105, I/111/11, I/111/110, I/111/16, I/111/19, I/111/21, I/111/22, I/111/23, I/111/25, I/111/32, I/111/46, I/111/50, I/111/51, I/111/52, I/111/54, I/111/57, I/111/58, I/111/62, I/111/69, I/111/75, I/111/79, I/111/97, I/112/27, I/112/36, I/112/38, I/112/44, I/112/45, I/112/46, I/112/49, I/112/51, I/112/53, I/112/58, I/112/66, I/112/77, I/112/78, I/112/79, I/113/07, I/113/103, I/113/105, I/113/121, I/113/122, I/113/123, I/113/126, I/113/131, I/113/136, I/113/14, I/113/15, I/113/16, I/113/30, I/113/54, I/113/56, I/113/58, I/113/60, I/113/69, I/113/70, I/113/71, I/113/72, I/113/74, I/113/75, I/113/77, I/114/20, I/114/35, I/115/17, I/115/27, I/115/32, I/115/34, I/115/35, I/115/36, I/115/37, I/115/38, I/115/42, I/115/52, I/115/54, I/116/03, I/116/06, I/116/11, I/116/13, I/116/16, I/116/19, I/116/27, I/116/28, I/116/29, I/116/31,

I/116/41, I/116/46, I/116/51, I/116/52, I/131/14, I/131/51, I/131/56, I/131/57,
 I/116/53, I/117/09, I/117/11, I/117/12, I/132/04, I/132/08, I/132/09, I/132/18,
 I/117/17, I/117/22, I/117/24, I/117/26, I/132/34, I/132/39, I/132/40, I/132/45,
 I/117/30, I/117/31, I/117/34, I/117/39, I/132/52, I/132/55, I/133/02, I/133/12,
 I/117/40, I/117/44, I/118/07, I/118/15, I/133/14, I/133/18, I/133/23, I/133/27,
 I/118/16, I/119/09, I/119/17, I/119/20, I/133/29, I/133/36, I/133/42, I/133/46,
 I/119/23, I/119/24, I/119/25, I/119/28, I/133/47, I/133/48, I/133/51, I/133/57,
 I/119/29, I/119/30, I/119/31, I/119/33, I/133/60, I/133/61, I/134/05, I/134/15,
 I/119/35, I/119/36, I/119/43, I/119/48, I/134/20, I/134/21, I/134/22, I/134/23,
 I/119/50, I/119/61, I/119/75, I/119/83, I/134/29, I/134/31, I/134/35, I/134/41,
 I/12/03, I/12/07, I/12/27, I/12/30, I/12/35, I/134/46, I/134/49, I/134/59, I/134/60,
 I/12/36, I/12/47, I/120/10, I/120/14, I/134/65, I/135/05, I/135/10, I/135/17,
 I/120/17, I/120/24, I/120/29, I/120/30, I/135/27, I/136/12, I/136/21, I/136/29,
 I/120/32, I/120/35, I/120/38, I/120/49, I/136/35, I/137/03, I/137/14, I/137/18,
 I/120/55, I/120/65, I/121/07, I/121/08, I/137/22, I/137/23, I/137/34, I/137/44,
 I/121/105, I/121/106, I/121/22, I/121/28, I/137/51, I/137/58, I/137/59, I/138/06,
 I/121/53, I/121/57, I/121/58, I/121/59, I/138/09, I/138/102, I/138/103, I/138/122,
 I/121/62, I/121/68, I/121/81, I/121/85, I/138/126, I/138/17, I/138/22, I/138/23,
 I/121/90, I/121/94, I/121/97, I/122/05, I/138/26, I/138/30, I/138/34, I/138/46,
 I/122/08, I/122/22, I/122/23, I/122/27, I/138/53, I/138/57, I/138/67, I/138/89,
 I/122/28, I/122/29, I/122/36, I/122/37, I/138/97, I/139/07, I/139/08, I/139/11,
 I/122/53, I/122/59, I/122/62, I/122/63, I/139/12, I/139/15, I/139/17, I/139/18,
 I/122/69, I/122/76, I/122/81, I/122/84, I/139/25, I/139/29, I/14/02, I/14/05,
 I/122/85, I/122/86, I/123/03, I/123/26, I/14/09, I/14/10, I/14/18, I/14/27, I/14/41,
 I/123/30, I/123/40, I/123/52, I/123/53, I/14/49, I/14/68, I/14/75, I/140/09,
 I/124/30, I/124/32, I/124/34, I/124/39, I/140/15, I/140/30, I/140/33, I/140/36,
 I/124/44, I/124/45, I/124/50, I/125/13, I/140/42, I/140/55, I/140/56, I/140/59,
 I/125/15, I/125/20, I/125/21, I/125/23, I/140/62, I/140/64, I/140/65, I/140/69,
 I/125/24, I/125/25, I/125/26, I/125/27, I/141/10, I/141/11, I/141/18, I/141/22,
 I/125/34, I/125/38, I/125/39, I/125/42, I/141/24, I/141/25, I/141/29, I/142/35,
 I/125/43, I/125/44, I/125/49, I/125/50, I/142/43, I/142/47, I/142/56, I/143/18,
 I/125/51, I/125/65, I/125/74, I/125/83, I/143/19, I/143/24, I/143/25, I/143/31,
 I/125/87, I/125/96, I/126/06, I/126/08, I/143/63, I/143/66, I/144/07, I/144/19,
 I/126/13, I/126/14, I/126/18, I/126/30, I/144/24, I/144/29, I/144/30, I/144/31,
 I/126/62, I/126/64, I/126/69, I/126/71, I/144/37, I/144/61, I/144/64, I/144/69,
 I/126/80, I/126/82, I/127/14, I/127/15, I/144/77, I/144/83, I/144/84, I/145/01,
 I/127/28, I/127/32, I/127/33, I/127/47, I/145/03, I/145/13, I/145/30, I/145/34,
 I/127/53, I/127/54, I/128/01, I/128/07, I/145/56, I/145/65, I/145/70, I/145/87,
 I/128/17, I/128/18, I/128/21, I/128/39, I/145/91, I/146/09, I/146/20, I/146/48,
 I/128/44, I/128/45, I/128/46, I/128/49, I/146/53, I/146/66, I/146/75, I/146/76,
 I/128/52, I/128/54, I/128/56, I/128/57, I/146/77, I/146/87, I/147/22, I/147/38,
 I/128/60, I/128/62, I/128/66, I/129/11, I/147/45, I/148/03, I/148/11, I/148/24,
 I/129/28, I/129/42, I/129/55, I/129/65, I/148/38, I/148/44, I/148/61, I/148/62,
 I/129/70, I/129/71, I/13/04, I/13/27, I/149/13, I/149/30, I/149/38, I/149/57,
 I/13/28, I/13/35, I/130/103, I/130/27, I/149/58, I/15/20, I/15/36, I/15/39, I/15/40,
 I/130/28, I/130/30, I/130/33, I/130/41, I/15/41, I/15/54, I/15/55, I/15/56, I/15/69,
 I/130/42, I/130/48, I/130/50, I/130/54, I/15/70, I/15/79, I/15/83, I/15/87, I/15/89,
 I/130/71, I/130/74, I/130/75, I/130/77, I/15/90, I/15/97, I/150/17, I/150/37,
 I/130/78, I/130/79, I/130/81, I/130/89, I/150/50, I/150/51, I/150/53, I/151/06,
 I/130/95, I/130/99, I/131/02, I/131/06, I/151/42, I/152/08, I/152/10, I/152/106,

I/152/107, I/152/124, I/152/127, I/152/134, I/26/33, I/26/39, I/26/40, I/26/45, I/26/49,
 I/152/28, I/152/29, I/152/31, I/152/34, I/26/53, I/26/56, I/26/58, I/26/60, I/27/09,
 I/152/39, I/152/42, I/152/54, I/152/67, I/27/14, I/27/29, I/27/39, I/27/50, I/27/67,
 I/152/80, I/153/106, I/153/124, I/153/30, I/27/68, I/27/70, I/27/76, I/28/14, I/28/32,
 I/153/37, I/153/42, I/153/43, I/153/48, I/28/36, I/28/49, I/28/56, I/29/03, I/29/13,
 I/153/49, I/153/50, I/153/51, I/153/52, I/30/38, I/30/40, I/30/59, I/31/19, I/31/53,
 I/153/53, I/153/54, I/153/55, I/153/71, I/31/54, I/32/17, I/32/18, I/32/39, I/32/41,
 I/153/78, I/153/80, I/153/84, I/153/85, I/32/47, I/32/73, I/32/79, I/32/80, I/32/86,
 I/153/88, I/153/97, I/154/10, I/154/15, I/32/97, I/33/08, I/33/117, I/33/125,
 I/154/36, I/154/38, I/154/39, I/154/46, I/33/13, I/33/135, I/33/15, I/33/26, I/33/29,
 I/155/105, I/155/16, I/155/18, I/155/20, I/33/67, I/33/98, I/34/16, I/34/20, I/34/22,
 I/155/27, I/155/31, I/155/32, I/155/37, I/34/36, I/34/51, I/34/61, I/34/64, I/34/71,
 I/155/38, I/155/61, I/155/63, I/155/67, I/35/03, I/35/11, I/35/22, I/35/23, I/35/24,
 I/155/68, I/155/79, I/155/80, I/155/87, I/35/35, I/35/39, I/35/41, I/35/46, I/35/49,
 I/155/88, I/155/99, I/156/25, I/156/39, I/35/53, I/35/56, I/35/64, I/36/19, I/36/31,
 I/156/43, I/156/44, I/156/47, I/156/53, I/36/38, I/36/58, I/36/79, I/37/02, I/37/06,
 I/156/56, I/156/57, I/156/63, I/157/06, I/37/38, I/37/39, I/37/46, I/38/09, I/38/11,
 I/157/26, I/157/66, I/157/70, I/157/72, I/38/12, I/38/52, I/38/64, I/38/66, I/39/04,
 I/157/83, I/158/01, I/158/08, I/158/15, I/39/06, I/39/16, I/39/20, I/39/36, I/39/44,
 I/158/16, I/158/18, I/158/41, I/158/43, I/39/52, I/39/89, I/39/91, I/39/94, I/39/95,
 I/159/07, I/159/11, I/159/24, I/159/25, I/39/96, I/39/97, I/40/03, I/40/07, I/40/17,
 I/159/26, I/159/27, I/159/32, I/159/34, I/40/20, I/40/22, I/40/28, I/40/53, I/40/62,
 I/159/41, I/159/42, I/159/43, I/159/44, I/40/63, I/40/66, I/40/70, I/41/16, I/41/25,
 I/16/15, I/16/27, I/16/28, I/16/34, I/160/09, I/41/36, I/41/91, I/41/93, I/42/04, I/42/12,
 I/160/10, I/160/14, I/160/25, I/161/18, I/42/24, I/42/31, I/42/35, I/42/37, I/42/43,
 I/161/23, I/161/30, I/161/54, I/161/61, I/42/47, I/42/64, I/42/67, I/43/01, I/43/06,
 I/17/03, I/17/12, I/17/20, I/17/25, I/17/28, I/43/11, I/43/31, I/43/34, I/44/09, I/44/14,
 I/17/29, I/17/37, I/17/46, I/17/47, I/17/49, I/44/16, I/44/24, I/44/58, I/44/60, I/44/61,
 I/17/51, I/17/52, I/17/63, I/17/65, I/17/77, I/44/62, I/44/65, I/44/66, I/44/74, I/44/77,
 I/17/78, I/17/83, I/17/84, I/17/88, I/18/06, I/44/89, I/44/92, I/45/04, I/45/15, I/45/19,
 I/18/13, I/18/23, I/18/31, I/18/67, I/18/70, I/45/22, I/45/24, I/45/30, I/45/31, I/45/40,
 I/18/72, I/18/80, I/19/06, I/19/07, I/19/10, I/45/47, I/45/51, I/45/59, I/45/65, I/45/67,
 I/19/11, I/19/12, I/19/17, I/19/18, I/19/22, I/45/68, I/45/70, I/45/74, I/46/04, I/46/08,
 I/19/23, I/19/29, I/19/30, I/20/19, I/20/23, I/46/10, I/46/105, I/46/107, I/46/108,
 I/20/32, I/20/45, I/20/51, I/20/56, I/20/58, I/46/111, I/46/114, I/46/123, I/46/127,
 I/20/70, I/20/71, I/20/75, I/20/76, I/20/83, I/46/128, I/46/21, I/46/29, I/46/32, I/46/33,
 I/20/86, I/20/87, I/20/93, I/20/99, I/21/04, I/46/42, I/46/53, I/46/68, I/46/70, I/46/74,
 I/21/06, I/21/09, I/21/11, I/21/12, I/21/25, I/46/75, I/46/81, I/46/91, I/47/11, I/47/12,
 I/21/36, I/21/39, I/21/41, I/21/46, I/21/65, I/47/13, I/47/17, I/47/28, I/47/48, I/47/50,
 I/21/71, I/21/72, I/21/75, I/21/80, I/21/81, I/47/53, I/47/81, I/48/11, I/48/23, I/48/38,
 I/21/86, I/21/91, I/21/93, I/21/94, I/21/97, I/48/39, I/48/57, I/49/01, I/49/02, I/49/16,
 I/22/10, I/22/11, I/22/14, I/22/20, I/22/27, I/49/18, I/49/28, I/49/30, I/49/31, I/49/41,
 I/22/32, I/22/41, I/23/09, I/23/19, I/23/21, I/49/64, I/49/67, I/49/70, I/49/75, I/49/78,
 I/23/28, I/23/29, I/23/32, I/23/38, I/23/49, I/49/80, I/50/01, I/50/06, I/50/07, I/50/17,
 I/23/50, I/23/53, I/23/54, I/23/56, I/23/57, I/50/45, I/50/46, I/50/48, I/50/57, I/50/58,
 I/23/65, I/23/71, I/24/22, I/24/25, I/24/45, I/50/60, I/50/63, I/50/72, I/50/74, I/50/83,
 I/24/49, I/24/52, I/24/62, I/24/66, I/25/10, I/51/03, I/51/10, I/51/12, I/51/23, I/51/40,
 I/25/16, I/25/22, I/25/36, I/25/40, I/25/43, I/51/50, I/52/101, I/52/24, I/52/36, I/52/40,
 I/25/45, I/25/47, I/25/48, I/25/49, I/25/52, I/52/46, I/52/48, I/52/49, I/52/51, I/52/58,
 I/25/56, I/25/57, I/25/61, I/26/19, I/26/28, I/52/59, I/52/60, I/52/64, I/52/65, I/52/66,

I/52/73, I/52/77, I/52/81, I/52/88, I/52/89, I/76/12, I/76/13, I/76/36, I/76/37, I/76/44,
 I/52/90, I/52/95, I/53/15, I/53/17, I/53/26, I/76/80, I/76/84, I/77/42, I/77/50, I/77/68,
 I/53/42, I/53/44, I/53/45, I/53/48, I/53/59, I/77/69, I/78/12, I/78/15, I/78/18, I/78/39,
 I/53/63, I/53/75, I/53/77, I/53/78, I/54/19, I/78/41, I/78/42, I/78/46, I/79/07, I/79/11,
 I/54/29, I/54/41, I/54/50, I/54/56, I/54/60, I/79/20, I/79/37, I/79/44, I/79/54, I/79/58,
 I/54/62, I/54/64, I/54/72, I/55/05, I/55/06, I/79/73, I/79/80, I/79/81, I/79/93, I/79/99,
 I/55/11, I/55/12, I/55/15, I/55/25, I/55/27, I/80/11, I/80/53, I/80/58, I/81/02, I/81/11,
 I/55/30, I/55/40, I/55/45, I/55/70, I/55/75, I/81/18, I/81/36, I/81/57, I/81/58, I/82/05,
 I/56/03, I/56/08, I/56/16, I/56/23, I/56/40, I/82/08, I/82/09, I/83/14, I/83/21, I/83/27,
 I/56/52, I/56/63, I/56/64, I/56/68, I/56/72, I/83/31, I/83/32, I/83/33, I/83/34, I/83/35,
 I/56/73, I/57/13, I/57/23, I/58/06, I/58/08, I/83/36, I/83/40, I/83/42, I/83/45, I/83/47,
 I/58/51, I/58/59, I/58/71, I/58/72, I/58/77, I/83/51, I/83/52, I/83/60, I/83/61, I/83/62,
 I/58/95, I/58/97, I/59/12, I/59/15, I/59/26, I/83/64, I/83/68, I/83/69, I/83/76, I/83/79,
 I/59/43, I/59/64, I/59/69, I/59/75, I/59/80, I/84/07, I/84/12, I/84/13, I/84/23, I/84/28,
 I/59/81, I/59/89, I/60/06, I/60/101, I/84/41, I/85/14, I/85/24, I/85/30, I/85/31,
 I/60/105, I/60/109, I/60/11, I/60/37, I/85/35, I/85/42, I/85/43, I/85/65, I/85/66,
 I/60/38, I/60/54, I/60/55, I/60/64, I/60/66, I/86/06, I/86/09, I/86/17, I/86/18, I/86/24,
 I/60/69, I/60/70, I/60/73, I/60/77, I/60/88, I/86/48, I/86/49, I/86/52, I/86/59, I/86/63,
 I/60/99, I/61/08, I/61/11, I/61/21, I/61/45, I/86/67, I/86/75, I/86/80, I/87/05, I/87/09,
 I/61/52, I/61/62, I/61/63, I/61/73, I/62/15, I/87/119, I/87/120, I/87/122, I/87/25,
 I/62/20, I/62/23, I/62/33, I/63/08, I/63/11, I/87/26, I/87/36, I/87/66, I/87/67, I/87/86,
 I/63/18, I/63/37, I/63/40, I/63/41, I/63/49, I/88/06, I/88/15, I/88/22, I/88/25, I/88/26,
 I/63/54, I/63/59, I/63/64, I/64/24, I/64/33, I/88/27, I/88/52, I/88/64, I/88/66, I/88/68,
 I/64/38, I/64/39, I/64/41, I/64/42, I/64/57, I/88/72, I/89/17, I/89/22, I/89/26, I/89/27,
 I/64/68, I/64/81, I/64/88, I/65/12, I/65/14, I/90/06, I/90/16, I/90/21, I/90/23, I/90/26,
 I/65/16, I/65/17, I/65/21, I/65/23, I/65/24, I/90/27, I/90/28, I/90/31, I/90/35, I/90/57,
 I/65/25, I/65/27, I/65/28, I/65/34, I/65/37, I/90/59, I/90/80, I/91/05, I/91/17, I/91/19,
 I/65/41, I/65/46, I/65/47, I/65/48, I/65/52, I/91/49, I/91/59, I/91/62, I/91/78, I/91/80,
 I/65/53, I/65/63, I/66/02, I/66/05, I/66/11, I/92/11, I/92/15, I/92/20, I/92/21, I/92/31,
 I/66/25, I/66/26, I/66/29, I/66/30, I/66/43, I/92/32, I/92/34, I/92/37, I/92/40, I/92/42,
 I/66/45, I/66/46, I/66/52, I/67/10, I/67/38, I/92/49, I/93/03, I/93/04, I/93/15, I/93/18,
 I/67/50, I/67/55, I/67/57, I/67/58, I/67/75, I/93/49, I/93/54, I/93/55, I/94/06, I/94/23,
 I/68/12, I/68/16, I/68/17, I/68/24, I/68/36, I/94/41, I/94/43, I/94/44, I/94/49, I/94/54,
 I/68/66, I/69/14, I/69/22, I/69/28, I/69/29, I/94/76, I/95/11, I/95/116, I/95/13, I/95/14,
 I/69/30, I/69/32, I/69/33, I/69/37, I/69/43, I/95/19, I/95/41, I/95/90, I/95/92, I/96/02,
 I/69/46, I/69/53, I/69/55, I/69/61, I/69/62, I/96/39, I/96/43, I/96/56, I/96/73, I/96/74,
 I/69/67, I/70/25, I/70/27, I/70/29, I/70/32, I/96/75, I/96/80, I/96/82, I/96/86, I/97/16,
 I/70/38, I/70/40, I/70/49, I/70/50, I/70/52, I/97/20, I/97/22, I/97/23, I/97/26, I/97/27,
 I/70/60, I/70/61, I/70/62, I/70/63, I/70/75, I/97/29, I/97/33, I/97/55, I/97/56, I/97/57,
 I/70/84, I/70/85, I/71/05, I/71/14, I/71/32, I/98/03, I/98/102, I/98/104, I/98/108,
 I/71/36, I/71/46, I/71/59, I/71/66, I/71/67, I/98/110, I/98/114, I/98/12, I/98/120,
 I/71/74, I/71/81, I/71/82, I/72/01, I/72/02, I/98/123, I/98/134, I/98/23, I/98/26,
 I/72/17, I/72/19, I/72/28, I/72/32, I/72/35, I/98/29, I/98/34, I/98/36, I/98/44, I/98/51,
 I/72/39, I/72/40, I/72/52, I/72/57, I/72/58, I/98/58, I/98/63, I/98/65, I/98/66, I/98/71,
 I/72/67, I/72/78, I/72/81, I/73/04, I/73/09, I/98/73, I/98/83, I/98/89, I/99/13, I/99/14,
 I/73/11, I/73/21, I/73/30, I/73/32, I/73/36, I/99/44, I/99/57, I/99/68, I/99/76, II/02/100,
 I/73/37, I/73/39, I/73/41, I/73/42, I/73/45, II/04/13, II/04/90, II/05/30, II/05/73,
 I/73/59, I/73/60, I/73/75, I/73/76, I/74/02, II/05/83, II/05/87, II/06/65, II/07/106,
 I/74/04, I/74/17, I/74/22, I/74/23, I/74/44, II/07/121, II/08/106, II/08/109, II/08/123,
 I/74/57, I/74/71, I/74/82, I/75/09, I/75/45, II/08/133, II/09/02, II/09/09, II/09/16,

- II/09/19, II/09/20, II/09/51, II/09/57, II/37/65, II/37/77, II/37/84, II/38/102,
 II/09/58, II/09/67, II/09/73, II/10/47, II/38/23, II/38/41, II/38/56, II/38/79,
 II/10/57, II/10/58, II/10/77, II/10/98, II/38/95, II/39/02, II/39/125, II/39/145,
 II/11/43, II/12/43, II/13/22, II/13/27, II/39/161, II/39/170, II/39/174, II/39/185,
 II/13/29, II/13/30, II/13/36, II/13/37, II/39/187, II/39/21, II/39/37, II/38/68,
 II/13/42, II/13/45, II/13/63, II/14/09, I/59/08, I/111/95, I/112/70, I/105/35,
 II/14/11, II/14/33, II/14/54, II/14/77, I/11/62, I/08/114, I/154/55, I/154/56,
 II/14/78, II/15/02, II/15/14, II/15/15, I/116/48, I/121/83, I/90/65, I/130/90,
 II/15/69, II/15/95, II/15/98, II/16/44, I/27/36, I/102/54, I/60/23, I/21/13, I/111/45,
 II/16/94, II/18/17, II/18/24, II/18/28, I/40/44, I/40/45, I/62/38, I/31/15, I/111/33,
 II/18/32, II/19/100, II/19/102, II/19/103, I/90/79, I/130/87, I/109/41, I/109/42,
 II/19/110, II/19/117, II/19/129, II/19/136, I/62/14, I/93/57, I/102/64, I/98/45,
 II/19/14, II/19/145, II/19/147, II/19/149, I/102/61, I/102/34, I/102/62, I/40/12,
 II/19/159, II/19/163, II/19/165, II/19/29, I/130/86, I/102/64, I/99/22
 II/19/34, II/19/75, II/19/90, II/19/99, ya d. I/117/39, I/126/30, I/41/68,
 II/20/20, II/20/21, II/20/24, II/20/26, I/49/38
 II/20/48, II/20/55, II/20/57, II/20/62, **dā** : bk. dağ -7-
 II/20/64, II/20/75, II/21/21, II/21/39, d.+ a II/28/44
 II/21/42, II/22/06, II/22/20, II/22/25, d.+ ımızdā II/09/94
 II/22/30, II/22/39, II/22/50, II/22/51, d.+ ımızdan II/09/70
 II/22/53, II/22/60, II/22/63, II/22/64, d.+ ın I/149/04
 II/22/68, II/22/70, II/22/85, II/23/109, d.+ ında I/161/22
 II/23/146, II/23/157, II/23/162, II/23/172, d.+ ın I/23/48, II/02/11
 II/23/186, II/23/19, II/23/202, II/23/206, **dā** : bk. daha I -8-
 II/23/209, II/23/212, II/23/23, II/23/35, d. I/111/25, I/156/38, I/157/11, I/93/67,
 II/23/46, II/23/69, II/23/72, II/23/80, II/25/113
 II/23/82, II/24/110, II/24/18, II/24/20, bi d. I/144/28, I/28/58, I/50/62
 II/24/34, II/24/36, II/24/46, II/24/78, **dā** : bk. da -11-
 II/24/86, II/24/88, II/25/03, II/25/04, d. I/03/10, I/06/100, I/06/91, I/44/24,
 II/25/100, II/25/115, II/25/20, II/25/35, I/82/04, I/85/06, II/27/17, II/34/27,
 II/25/42, II/25/65, II/25/77, II/25/88, II/36/07, II/36/08, II/39/184
 II/25/89, II/25/92, II/26/22, II/26/39, **dā** : bk. da -40-
 II/27/12, II/27/16, II/27/18, II/27/48, d. I/06/49, I/136/39, I/14/38, I/150/59,
 II/28/39, II/28/40, II/28/80, II/29/104, I/150/61, I/152/46, I/158/53, I/161/54,
 II/29/32, II/29/36, II/29/52, II/29/57, I/23/68, I/24/54, I/25/04, I/31/43, I/38/64,
 II/29/74, II/30/62, II/32/04, II/32/123, I/38/71, I/44/09, I/54/64, I/54/66, I/58/34,
 II/32/127, II/32/139, II/32/16, II/32/17, I/64/88, I/71/36, I/71/82, I/73/20, I/86/64,
 II/32/25, II/32/32, II/32/36, II/32/44, II/07/76, II/09/03, II/09/100, II/09/31,
 II/32/45, II/32/56, II/32/62, II/32/69, II/09/66, II/09/69, II/09/71, II/09/80,
 II/32/73, II/32/76, II/32/79, II/32/80, II/09/82, II/24/37, II/25/41, II/31/18,
 II/32/81, II/32/85, II/32/86, II/32/87, II/38/105
 II/32/91, II/32/92, II/32/94, II/32/95, **dā** : bk. da -124-
 II/32/97, II/32/99, II/33/01, II/33/40, d. I/03/48, I/04/42, I/05/10, I/08/128,
 II/33/48, II/33/49, II/33/58, II/34/107, I/08/42, I/08/44, I/08/66, I/08/98, I/09/58,
 II/34/24, II/34/25, II/34/39, II/34/40, I/10/11, I/101/56, I/106/69, I/106/75,
 II/34/44, II/34/49, II/34/50, II/34/58, I/107/23, I/109/02, I/11/67, I/111/56,
 II/34/61, II/34/62, II/34/87, II/35/15,
 II/35/57, II/35/72, II/35/80, II/35/82,
 II/36/06, II/36/09, II/36/11, II/36/18,
 II/37/105, II/37/11, II/37/126, II/37/43,

I/114/49, I/115/34, I/115/36, I/12/44,
I/121/116, I/121/19, I/121/59, I/122/69,
I/125/47, I/125/51, I/125/94, I/126/37,
I/126/68, I/126/81, I/127/35, I/130/49,
I/130/90, I/132/27, I/132/47, I/132/54,
I/133/37, I/135/34, I/135/41, I/137/31,
I/138/118, I/139/60, I/140/49, I/145/89,
I/15/78, I/151/30, I/152/124, I/154/50,
I/156/01, I/156/52, I/159/19, I/16/04,
I/17/82, I/19/07, I/20/21, I/21/71, I/22/41,
I/24/57, I/26/60, I/27/49, I/27/55, I/30/07,
I/31/67, I/31/68, I/33/01, I/36/53, I/40/13,
I/40/22, I/41/81, I/46/08, I/46/122, I/48/48,
I/48/49, I/50/57, I/53/20, I/54/04, I/56/21,
I/56/47, I/63/20, I/64/72, I/69/101, I/69/60,
I/69/71, I/69/80, I/69/81, I/70/14, I/70/70,
I/72/59, I/73/17, I/73/34, I/76/57, I/81/24,
I/81/42, I/85/64, I/86/42, I/88/16, I/91/19,
I/92/42, I/96/94, I/99/46, II/03/51, II/06/66,
II/09/26, II/10/37, II/15/103, II/15/38,
II/16/37, II/16/63, II/18/03, II/18/30,
II/18/31, II/19/27, II/23/15, II/23/35,
II/23/82, II/28/78, II/30/40, II/30/44,
II/30/59, II/32/53, II/33/64

dā : bk. dağ -37-

d. I/81/60, II/02/10, II/09/92, II/39/131
d.+ da I/15/10, I/41/78, I/58/03,
II/09/78, II/28/64
d.+ dan I/51/27, I/72/40, I/76/12,
I/80/34, II/11/03, II/24/31
d. daş I/109/56
d.+ deydi II/38/44
d.+ dı II/24/32
d.+ lā I/75/27
d.+ lāda I/75/37
d.+ lādā II/09/29, II/09/66
d.+ lādan I/11/13, I/152/93, II/29/87
d.+ lāmızda II/09/70
d.+ lāñ I/81/67
d.+ lar I/96/44
d.+ lara I/33/100
d.+ larda I/36/59, I/70/64, II/25/37
d.+ lardayım I/33/93
sünTiken d.+ larının etēndēyīS II/30/11
türkmen d.+ lānda I/75/36

d. tarlası II/09/66

d. tārılası II/09/67

dā : bk. daha I -309-

d. I/01/07, I/01/35, I/01/54, I/02/45,
I/03/13, I/03/18, I/05/06, I/05/20, I/05/21,
I/05/26, I/06/129, I/06/38, I/06/40, I/07/09,
I/08/09, I/08/14, I/08/97, I/08/98, I/100/37,
I/102/50, I/103/13, I/103/50, I/104/13,
I/104/17, I/104/18, I/104/20, I/105/19,
I/105/20, I/105/58, I/105/61, I/106/33,
I/106/73, I/107/05, I/107/33, I/107/59,
I/108/38, I/108/42, I/109/03, I/109/14,
I/109/15, I/109/37, I/109/43, I/109/48,
I/11/88, I/110/27, I/110/49, I/110/50,
I/110/65, I/111/14, I/111/34, I/111/42,
I/111/49, I/111/69, I/111/73, I/111/84,
I/112/19, I/113/97, I/114/02, I/114/35,
I/116/54, I/117/18, I/117/37, I/117/40,
I/119/18, I/119/30, I/119/34, I/12/31,
I/120/03, I/120/40, I/121/44, I/121/50,
I/121/94, I/123/37, I/123/52, I/125/09,
I/125/22, I/125/32, I/125/33, I/125/49,
I/125/72, I/126/05, I/126/25, I/126/52,
I/126/79, I/127/20, I/127/34, I/127/35,
I/127/37, I/127/46, I/128/01, I/129/06,
I/129/12, I/129/41, I/129/45, I/129/46,
I/129/57, I/129/68, I/13/27, I/13/37,
I/130/24, I/130/87, I/130/88, I/131/44,
I/132/38, I/132/73, I/133/31, I/133/35,
I/134/11, I/134/42, I/135/06, I/138/100,
I/138/22, I/138/23, I/139/16, I/41/93,
I/144/34, I/144/69, I/145/21, I/149/13,
I/149/70, I/150/51, I/151/28, I/153/02,
I/155/39, I/155/88, I/156/04, I/156/24,
I/156/31, I/156/36, I/157/07, I/157/22,
I/159/31, I/17/28, I/17/29, I/17/60, I/17/68,
I/17/71, I/17/78, I/17/84, I/18/69, I/20/102,
I/20/36, I/20/56, I/21/16, I/21/21, I/22/45,
I/23/72, I/27/36, I/28/20, I/28/46, I/28/50,
I/31/42, I/31/61, I/32/83, I/33/65, I/34/53,
I/35/16, I/35/33, I/39/88, I/41/94, I/45/31,
I/49/16, I/52/75, I/53/36, I/54/25, I/56/21,
I/56/28, I/56/31, I/56/45, I/56/47, I/60/67,
I/61/38, I/61/75, I/63/09, I/66/04, I/68/51,
I/69/12, I/69/25, I/69/30, I/69/41, I/69/50,
I/69/60, I/69/62, I/69/80, I/70/04, I/70/52,
I/70/64, I/70/69, I/72/03, I/72/07, I/72/37,
I/72/53, I/75/43, I/76/24, I/76/37, I/76/86,
I/77/64, I/79/37, I/79/54, I/80/19, I/80/25,

I/81/24, I/81/27, I/81/39, I/85/36, I/87/29, I/88/01, I/90/23, I/90/34, I/91/65, I/91/68, I/92/12, I/92/45, I/93/02, I/93/49, I/93/66, I/95/117, I/96/47, I/96/48, I/97/37, I/98/69, I/99/27, II/01/82, II/02/09, II/02/16, II/02/39, II/04/24, II/05/81, II/06/59, II/09/27, II/11/12, II/15/70, II/17/10, II/19/43, II/19/59, II/19/95, II/23/188, II/28/20, II/28/77, II/32/45, II/37/15, II/37/36, II/37/67, II/38/20, II/39/187

bi d. I/06/86, I/111/94, I/112/29, I/124/45, I/130/92, I/138/65, I/144/48, I/150/59, I/152/129, I/158/18, I/158/24, I/161/26, I/24/70, I/25/39, I/25/43, I/27/75, I/31/17, I/43/07, I/50/62, I/52/54, I/52/93, I/58/32, I/59/47, I/66/25, I/68/35, I/69/51, I/69/70, I/69/80, I/69/94, I/69/95, I/75/14, I/79/95, I/91/23, I/94/06, I/94/70, I/96/28, II/19/03, II/19/160, II/20/74, II/22/63, II/27/17, II/38/88

Pi d. I/21/20

d. bi I/59/58

d. veri I/79/38

d. verme I/14/29

d. vermedim I/18/66

d. yaparın I/10/13

bi d. yapıyön I/79/96

dā : bk. ta -27-

d. I/01/12, I/03/87, I/114/14, I/122/17, I/125/57, I/139/63, I/159/15, I/20/80, I/21/36, I/35/07, I/39/43, I/39/60, I/45/01, I/50/15, I/73/08, I/75/22, I/79/61, I/81/26, I/85/50, I/86/07, I/87/104, I/91/78, I/94/39, I/98/71, I/99/68, II/32/24

dā : bk. da -6-

d. I/06/68, I/60/109, II/02/103, II/05/22, II/13/25, II/35/83

da : bk. da -4-

ḡ. I/01/13, I/02/14, I/52/10, II/10/35

dā_a : bk. daha I¹ -4-

d. I/02/43, I/46/10, II/06/19, II/15/106

bk. daha I² -2-

d. I/42/47, II/14/91

da_a : bk. daha I² -1-

d. II/11/45

dā_acıK : bk. dahacıḡ -1-

d. II/29/62

dā_al - : bk. daḡıl- -2-

d.- maz I/40/55

d.- mışla I/68/27

dā_al - : bk. daḡıl- -1-

d.- dīlār II/24/88

da_anıK : bk. da_ımk -1-

d.+ mış I/86/17

da_āt - : bk. daḡıd-¹ -1-

d.- dım I/105/61

da_ı - : bk. daḡıd-¹ -1-

d.- rlāmıḡ I/75/26

da_id - : bk. daḡıd-¹ -30-

d.- acan I/144/10

d.- ılar I/119/65

d.- ılıyō II/17/50

d.- ılıyōdu I/157/44

d.- ıllā I/03/37

d.- ıllādi II/23/106, II/23/83

d.- ıllādi I/154/53

d.- ıllar I/119/66

d.- ır I/126/32, II/07/97

d.- ırdı I/22/20

d.- ırdıK I/02/49

d.- ırdıḡ II/11/43

d.- ırdıK I/02/49, I/123/56, I/90/54

d.- ırın I/45/72

d.- ırīs I/79/57

d.- ırlādi I/67/08

d.- ırlardı I/90/51, I/90/52

d.- ıyō II/04/92

d.- ıyoduK I/02/51

d.- ıyola I/79/56

d.- ıyolā I/76/63

d.- ıyollar I/119/60

d.- ıyölle II/04/92

bk. daḡıd-²

d.- ırdıK I/74/62

d.- ırsın I/74/67

da_ıl - : bk. dağıl- -63-

d.- abilirdi II/09/55

d.- an I/57/28

d.- andan I/114/15, I/114/56

d.- dı I/01/40, I/03/05, I/102/68, I/103/14, I/128/11, I/137/12, I/142/05, I/143/33, I/143/74, I/146/06, I/156/11, I/158/33, I/20/06, I/27/38, I/64/52, I/64/54, I/89/03, II/06/39, II/06/82, II/09/71, II/09/83, II/26/25, II/27/20

d.- dıg I/22/29

d.- dılā II/26/08

d.- dılar I/142/14, I/158/35, I/35/24

d.- dī I/143/04, I/143/09, I/79/19

d.- ıb II/25/63

d.- ıdı I/145/84

d.- ılırdı I/90/58

d.- ılla I/114/13, I/114/51

d.- ıllar I/114/04, I/114/25, I/114/59, I/114/61

d.- ıllağ I/114/17

d.-ınca I/146/78, II/27/38

d.- ır I/69/106

d.- ırğ II/27/48

d.- ırdı I/90/58, I/97/53

d.- ıyo I/119/51, I/154/54, I/47/52, I/78/33, II/09/54

d.- ıdı I/145/84

d.- ması I/68/73

d.- mış I/01/82, I/108/05

d.- mıyo I/76/35

dā_ıl - : bk. dağıl- -2-

d.- ırdı II/34/35

d.- ıyo I/83/46

da_ılım : Dağılmak işi. -1-

d.+ ında I/69/60

da_ınık : Bütün durumunda olmayan, öteye beriye dağılmış. -2-

d. II/38/120

d.+ mış I/86/17

da_ıt - : bk. dağıd-¹ -10-

d.- ılıyor I/106/76

d.- ır I/06/73

d.- ıyoduğ I/90/55

d.- mazlar I/119/66

d.- mazlardı I/119/70

d.- Tı I/122/74, II/05/107

d.- tıktan I/121/110

d.- Tım I/144/10

d.- Tū I/90/56

dā_ınık : bk. da_ınık -1-

d. II/09/81

da_ire : bk. dā_ire² -4-

tam d. I/142/43, I/111/107

d.+ si I/158/56

d. versen I/139/58

dā_ire : 1. Yuvarlak biçimdeki bir çalgı, tef. -3-

d. II/15/14, II/15/16

d.+ yi II/15/14

2. Apartmanlarda oturmaya elverişli bağımsız bölümlerden her biri.

da_iri : bk. dā_ire² -1-

tam d. II/39/152

da_ıl - : bk. dağıl- -1-

d.- du I/64/102

daban : bk. taban¹ -4-

d.+ dan I/139/32

bk. taban²

d.+ ı I/79/45

d.+ ına I/28/48

dabanca : Cepte veya belde taşınan, kısa ve hafif ateşli silah. -6-

d. I/89/26

d.+ dan I/89/28

d.+ ları I/150/15

dabanca at- : Tabanca kullanarak havaya kurşun sıkmak.

d. atarlardı I/153/111, I/153/112, I/153/75

dabancı : bk. dabanca -3-

sıtaır d. II/28/38

d. atılırdı I/89/26

sıkıdı d.+ ynan II/01/09

dabi : bk. tabī -1-
d. I/115/17

dabi : bk. tabī -1-
d. I/89/26

dabī : bk. tabī -3-
d. II/06/13

dabī d. II/06/27

d. dabī II/06/27

dabī : bk. tabī -1-
d. I/07/42

dabī : bk. tabī -2-
d. I/58/19

dābiyet : Bir şeye veya bir kimseye bağlı olma, bağımlılık. -1-

d.+ im I/107/28

dad : bk. tat¹ -19-

d.+ ı I/111/34, I/132/29, I/132/38,
I/143/56, I/146/62, I/154/23, I/24/33,
I/36/70, I/78/26, I/79/89, I/80/09, I/86/70,
II/16/63, II/35/22

d.+ ı duzu I/109/12

d.+ ına bak I/100/38

d.+ ından I/49/76

bk. tat²

a_ıız d.+ ı II/17/51

dadān - : Bir şeyin tadını alıp her zaman yapmak, alışkanlık hâline getirmek. -3-

d.- dı I/75/40, II/22/68

d.- dılar II/20/15

dāFe : bk. defa -1-
d. I/30/27

dağır dağır : bk. dağır dağır -1-
d. dağır I/87/115

dağ : Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütlesi. -26-

d. I/95/58, II/19/164

d.+ a I/144/45, I/94/14

d.+ â I/121/45, II/34/82

d.+ da I/138/132

d.+ ı II/09/75

d.+ ımıS I/144/46

d.+ ı I/121/46

d.+ lar I/95/84

d.+ lār I/95/32

d.+ lār I/95/36

d.+ lara I/32/23

d.+ lardan I/95/69

dağ erī : Çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir tür erik, yaban eriği, çakal eriği.

d. erī II/30/30, II/39/56

d. èrī II/30/27

d. erīni II/39/56

d. erīyi II/32/65

d. erī_i II/32/51

d. erinī II/39/56

d. erini II/39/56

dağ : bk. dağ -2-

d. I/81/68

d.+ a I/101/52

dāğan : bk. da_ıınık -1-

d.+ ā I/86/17

dağarcı : bk. dağarcık -1-

d.+ a I/102/43

dağarcık : İçine yoğurt konan hayvan derisinden yapılmış torba. -1-

d. I/102/43

dağarcı : bk. dağarcık -1-

d.+ ı I/102/51

dağıld - : 1. Ayır ayrı yerlere veya kimselere vermek veya göndermek, tevzi etmek, paylaşmak. -2-

d.- ırladı I/32/59

d.- ırsın I/32/62

2. Yaymak, saçmak.

dağıl - : Bütünlüğünü kaybedip parçalara ayrılmak, bütün durumundan çıkmak. -4-

d.- kaç I/125/35

d.- dı I/32/14

d.- ıllā I/121/45

d.- ır I/32/74

daḥ -

daḥ - : bk. taḥ- -2-

d.- ar I/131/18

d.- ılır I/131/19

daha I : 1. Başına geldiği sığata bir karşılaştırmaya dayanarak fazlalık ve üstünlük anlamı katar. -57-

d. I/02/43, I/03/31, I/10/93, I/108/14, I/111/32, I/111/33, I/111/35, I/111/52, I/111/78, I/111/80, I/111/84, I/111/86, I/111/99, I/122/19, I/124/25, I/129/46, I/130/27, I/130/28, I/130/31, I/130/41, I/135/35, I/14/09, I/14/53, I/150/29, I/151/27, I/157/27, I/24/20, I/24/56, I/27/49, I/31/08, I/35/58, I/52/13, I/59/28, I/59/29, I/68/08, I/68/12, I/68/21, I/68/65, I/71/48, I/72/39, I/94/48, II/19/134, II/19/69, II/19/72, II/22/61, II/25/35, II/25/42, II/30/80, II/34/106, II/34/22, II/37/13

d. bī I/150/30

2. (Yapılana, söylenene, var olana...) İlave olarak, başka. -24-

d. I/02/72, I/07/83, I/09/25, I/10/105, I/102/04, I/110/49, I/115/41, I/120/54, I/120/59, I/24/62, I/50/11, I/52/71, I/52/74, I/79/35

bi d. I/01/64, I/152/08, I/152/09, I/152/10, I/152/58, I/35/39, I/42/46

d. ne deyişin yapmayız I/02/46

3. (Daha çok olumsuz cümlelerde) Henüz, bu ana kadar. -10-

d. I/135/22, I/152/126, I/152/48, I/153/74, I/27/39, I/53/06, I/53/20, I/53/36, I/79/31, II/19/70

4. Hâlâ. -3-

d. I/120/50, I/41/17, I/41/25

daha II : İşte -1-

d. I/161/27

dahā : bk. daha II -1-

d. II/08/96

dahā : bk. daha I¹ -1-

d. I/78/03

bk. daha I² -1-

bi d. I/152/31

bk. daha I³ -1-

d. I/153/22

dahā : bk. daha I¹ -3-

d. I/50/40, I/70/61, II/37/14

bk. daha I⁴ -1-

d. I/54/60

dahā : bk. daha I² -1-

bi d. I/100/11

dahā : bk. daha II -1-

d. I/68/68

dāha : bk. daha I¹ -1-

d. I/23/54

dāhā : bk. daha I⁴ -2-

d. I/100/01, I/100/09

dāha : bk. daha I¹ -1-

d. I/06/148

dāhā : bk. daha I⁴ -1-

d. II/11/02

dahacığ : İşte, orada, şurada. -1-

d. I/47/29

dahacī : bk. dahacığ -1-

d.+ dı I/88/56

dahāy : bk. daha I¹ -1-

d. I/41/37

daḥdır - : bk. daḥtır- -3-

d.- mam I/104/07, I/104/08

dāhi : “Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü. -1-

d. I/46/57

daḥtır - : bk. daḥtır- -1-

d.- dım I/52/16

daḥ - : bk. taḥ- -101-

d. I/106/61

d.- ādı I/111/97, I/161/14

d.- adık II/12/76

d.- ādık I/08/43, II/08/80

d.- ālādı II/34/21

d.- ālā II/12/78

d.- allādı I/77/20

d.- ālādı I/59/15

d.- alîâdı II/12/79
d.- alîâdı II/12/29
d.- allar I/111/97, I/113/21, I/113/22, I/114/14, I/114/15, I/114/49, I/114/60, I/125/90
d.- alîârdı II/03/38
d.- amadım I/133/37
d.- an I/106/62, I/111/97
d.- ar I/114/39, I/125/89, I/138/79
d.- ardı I/91/71
d.- ârdık I/101/25
d.- ârdık I/101/24
d.- arıS I/101/28, II/18/26, II/32/93
d.- arız II/39/149
d.- arlâ I/148/25
d.- arlâdı I/102/24, I/102/79, I/157/10
d.- arlar I/26/36
d.- arlardı I/08/23, I/08/24
d.- arsan I/106/61
d.- arşın I/41/72
d.- âşın II/18/24, II/18/26
d.- caklar I/104/06
d.- dı I/133/21, I/144/38, I/25/09
d.- dılar II/22/11
d.- dım I/113/41, I/143/25, I/152/138
d.- dū I/116/20
d.- ıb I/08/23
d.- ıcâsa I/125/90
d.- ılan I/17/24
d.- ılı I/08/63
d.- ılır I/114/41, I/114/42, I/114/48
d.- ılırdı I/125/62, I/157/40
d.- ılıyo II/17/53, II/25/62
d.- ılıyō II/17/51, II/17/54
d.- ılıyoru II/25/61, II/25/62
d.- ındım I/104/09
d.- inürdik I/51/33
d.- inmiş II/05/15
d.- ıviriyo I/97/16
d.- ıyın I/115/35

d.- ıyo I/106/62, I/150/15, I/151/23
d.- ıyollar I/114/37
d.- ıyon I/119/54
d.- ıyor I/138/79
d.- ıyoruz I/106/78
d.- ıyoz II/19/157
d.- ıyın I/101/48, I/101/49
d.- ıyo I/23/207
d.- mazdı I/115/33
d.- mazlâ II/12/78
d.- miyen I/152/138
d.- Tı I/25/09
d.- Tık I/113/41
d.- tım I/143/24

dağar : bk. deKar -1-

d.+ ımı I/87/28

dağdır - : bk. daKtır- -1-

d.- am II/22/54

dağdır - : bk. daKtır- -2-

d.- dı II/20/28

d.- madım II/20/28

dağı : bk. tağı -6-

d. I/114/38, I/138/78

d.+ sını I/125/89, I/125/90

dağı : bk. tağı -1-

d. I/138/78

dağıka : bk. dakiça -1-

d. II/02/87

dağıka : bk. dakiça -1-

d. II/02/88

dakiça : Bir saatin altmışta biri değerindeki zaman birimi. -1-

d. I/116/23

dağıl - : 1. Takılmak, bir yere ilişikten veya dokunduktan sonra oradan kurtulamamak. -2-

d.- dı I/21/83

2. (Biriyle veya bir toplulukla) Belirli bir süre beraber olmak, sık sık onlara katılmak.

d.- ıyo I/158/31

dağım

dağım : bk. takım¹ -3-

d. II/35/37, II/35/41

d.+ narına I/102/84

dağın - : Takınmak, kendine takmak. -1-

d.- annır II/22/51

dağıntı : 1. Takıntı, (Öğrenci için) Geçerli not alınamamış ders. -3-

d.+ lı geçTi II/38/95, II/38/98

2. Bir durum ve sorunla ilişkisi olan başka durum veya sorun.

d.+ sı I/03/45

dağış - : Takışmak, anlaşmazlığa düşmek, zıtlaşmak, tartışmak. -1-

d.- mışlār II/23/156

dağka : bk. dakika -12-

d. I/157/40, I/157/41, I/58/75, I/69/53, I/76/80, I/92/56

d.+ da I/41/68, I/79/69, I/90/17, I/96/42

d.+ ya I/69/54

dağkı : bk. dakika -2-

d.+ dı II/01/75

d.+ ya I/116/33

dağkı : bk. dakika -1-

d.+ dı II/30/80

dağKa : bk. dakika -6-

d. I/113/54, I/121/73, I/122/02, I/20/82, I/27/76, II/39/115

dağKı : bk. dakika -5-

d. II/02/85, II/39/102, II/39/103

d.+ dı II/02/89

dağlılık : Anlaşmazlık, sorun. -1-

d. II/08/101

dağtur - : Taktırmak, takmak işini yaptırmak; bir şeyin başka bir şeyin üzerine tutturulmasını veya geçirilmesini sağlamak. -1-

d.- cek II/20/28

dal : Bir ağaç gövdesinde çıkan kollardan her biri. -22-

d. II/07/62, II/24/28, II/24/31

d.+ ā I/08/96

d.+ ı I/113/53, II/24/31

d.+ ımdasa I/20/95

sağ dağımisa salımdasın sol d.+ ımdasa solumdasın I/20/96

d.+ ımdasan I/20/95

d.+ ımıza I/135/48

d.+ ına I/123/71, I/87/60

d.+ ında I/39/79

d.+ ından I/54/50, I/85/56

d.+ ındı II/30/28

d.+ lara I/130/25

d.+ lı I/153/57

daldan dala gön- : Bir kararda durmamak.

daldan d.+ a göndük I/01/11

d.+ dan dala göndük I/01/11

dal daş : Meyve, sebze vb.

d. daş I/64/87

dal - : 1. Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak. -4-

d.- dıK I/138/09

d.- dıK I/138/11

2. Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek.

d.- dıñ I/69/48

3. Kendini düşünce ve duygularına kaptırıp çevresini farketmeyecek hâle gelmek, dalgın bir durum almak.

ğafa d.- dı II/14/60

dal : bk. dal -1-

sağ d.+ ımısa salımdasın sol dalımdasa solumdasın I/20/96

dalğa : 1. Bir yeri veya kimseyi baskısı altına alan, kendini kuvvetle hissettiren maddi veya manevi tesir. -2-

d.+ sı I/138/116

dalğa geç- : (Biriyle) Alay etmek, eğlenmek.

d. geçerdi I/10/112

dalğalan - : Dıştan gelen bir etkiyle hareket etmek. -1-

d.- ıP I/11/75

dālīK : Dağlık, yüksek ve dağlarla kaplı olan (arazi). -2-

d. II/03/62

d. mālīK II/03/62

dālīş - : Dağılışmak, hep birlikte dağılmak, bulunulan yeri terk etmek. -1-

d.- ılırdı II/03/22

dam : 1. Hayvan koymaya mahsus yer, ahır. -16-

d. I/157/85, I/159/18, I/159/19, I/36/38, I/73/15, II/38/45

d.+ a I/35/08

d.+ da I/152/17, I/159/18, II/38/42

d.+ ı I/10/113, I/35/08

d.+ ında I/46/64

d.+ ıı I/28/27

2. Bir binanın dış etkilere korunması için yapılan en üstündeki örtü kısmı, çatı. -15-

d. I/121/04, I/121/05, I/130/52, II/18/25

d.+ a I/121/41

d.+ dan I/121/41, I/135/43

d.+ dan düşsem ayāmı üsdüne düşerdim I/137/41

ğara d.+ dı I/17/87

d.+ ıdı I/135/43

d.+ ları I/130/52

d.+ nara I/121/07

d.+ narımız I/135/42

d.+ narıı I/121/08, I/130/51

3. Küçük bina. -5-

ev d. I/10/106

ne d. ğaldıtTırı ne ev yaptıTırı I/108/56

d.+ ım I/07/105

evimiz d.+ ımız I/53/47

ev verdi d. merdi I/61/63

dam - : Ekmeği yemeğe batırmak, daldırmak. -2-

d.- caK II/22/84

d.- ıı I/50/46

dām : bk. dam¹ -1-

çalaK d.+ dı II/09/04

dām : bk. dam³ -1-

ēv d. I/10/105

damā : (<<damak+ı) Ağız boşluğunun üstünü tavan gibi kuşatan kısım. -1-

tadı d.+ ndaydı I/128/41

damad : bk. dāmat -6-

d.+ a I/118/12

d.+ ı I/08/23, I/114/05, I/118/11

d.+ ın II/15/10

d.+ ıı I/42/43

damād : bk. dāmat -4-

d.+ a II/12/79

d.+ ı I/02/26, I/59/27, II/23/90

dāmād : bk. dāmat -22-

d. I/06/51, I/59/26

d.+ a I/114/15, I/114/20, I/114/56, I/114/60, I/118/16, I/125/84, I/125/90, II/25/61

d.+ ı I/114/18, I/114/19, I/114/58, I/118/15, I/125/77, I/125/80

d.+ ına I/26/40

d.+ ınan I/125/79

d.+ ıı I/114/22, I/20/94, I/50/23

dāmād : bk. dāmat -14-

d.+ a I/145/55, I/59/24, II/23/95, II/25/71, II/25/72

d.+ ı I/114/07, I/153/81, I/31/52, II/23/104

d.+ ım I/153/48, I/53/16

d.+ ın II/15/10

d.+ ıı II/23/93

d.+ ı I/153/78

damāf : bk. damar -1-

d.+ ĩā I/147/09

damān : bk. zaman -1-

d. II/08/76

damar : Canlı varlıkların vücudunda kan veya lenf dolaşımını sağlayan kanal. -9-

d. I/12/33

ğılcal d. I/12/39

d.+ ı I/12/34

damar damar

şarT d.+ ı I/12/39

d.+ ımış I/12/34

damar damar : Damarları belli ve açık şekilde görülen, çok damarlı, damara benzer çekilde.

damar d. I/60/04

d. damar I/60/04

damar tıkanıklığı : Atardamar veya toplardamar kanının pıhtılaşması veya yağ parçacıklarının oluşması sonucunda meydana gelen tıkanma, emboli.

d. dıkanıklı yaparımış I/133/11

d. Tıkanıklı II/29/22

damar : bk. damar -1-

d.+ dan I/12/43

damat : bk. dāmat -7-

d. I/02/26, I/114/47, I/32/87, II/34/34

d.+ dan II/34/76

d.+ ı I/08/23

d.+ lā II/35/52

dāmat : Bir aileye göre kızları veya kızları gibi olan bir yakınları ile evlenmiş olan erkek, güvey. -28-

d. I/114/08, I/114/18, I/114/20, I/114/40, I/114/52, I/114/56, I/118/11, I/125/80, I/125/82, I/125/86, I/125/88, I/125/89, I/151/23, I/17/49, I/20/95, I/76/48, I/76/55, II/13/45, II/13/63, II/13/64, II/25/63, II/25/72, II/25/73, II/27/57

d.+ ı I/114/60

d.+ lā I/139/60

d.+ larım I/42/25

dāmat giyimi (geydirme) : Düğünden önce damadın elbiselerinin ahaliyle birlikte giydirilmesi töreni.

d. giyimi I/125/70

dāmāT : bk. dāmat -1-

d. I/154/26

dāmāT : bk. dāmat -3-

d. I/145/55, I/153/78, I/154/16

damathıK : Damat için alınan, damada mahsus olan (elbise, giyecek ve hediyeler). -1-

d. II/39/149

damatnıK : bk. damatlıK -2-

d. II/23/92

dambaş : Üstü toprak damlı ev. -3-

d. I/51/24

d.+ da II/29/48

d.+ lāna I/152/118

dāmet : bk. dāmat -1-

d. geydirmе I/114/04

damızlı : (<<damızlık+ı) Dölü alınmak amacıyla yetiştirilen ve dayanıklılık, verimlilik, sağlam döl verme gibi üstün nitelikler taşıyan (hayvan veya bitki). -2-

d. I/148/57

d.+ nı I/70/57

damla : Bir sıvının ufak bir yuvarlak şeklindeki çok küçük parçası, katre. -1-

d. I/111/55

damlı - : Damla hâlinde düşmek, damla damla akmak. -4-

d.- ye II/23/207

d.- yē II/23/207

d.- yo II/23/205

dammaş : bk. dambaş -1-

d.+ lara II/22/74

damna : bk. damla -1-

d.+ sı I/50/79

dan : Metinde geçen şiirde ahengi sağlamak amacıyla kullanılan redif. -3-

d. I/95/102, I/95/108, I/95/116

dana I : Buzağılıktan çıkıp süten kesilmiş sığır yavrusuna iki yaşına kadar verilen isim. -14-

d. I/18/11, I/69/02, I/72/49, I/78/24, I/90/76, I/97/45, II/25/69

d.+ lar I/18/18

d.+ ları I/18/20, I/91/57

d. mına I/18/08, I/18/11

anası d.+ sı I/69/23

d. viriyofİlā II/25/70

dana II : Yassı taşlarla oynanan bir çocuk oyunu. -3-

d. I/08/49

d.+ ydı I/08/48

d.+ yı I/08/51

dana : bk. tane¹ -3-

d. I/102/79, I/75/20, I/94/68

danā : bk. dana I -2-

d. I/101/06, I/91/59

dane : bk. tane¹ -1-

d.+ si II/08/131

dāne : bk. tane¹ -14-

d. I/148/46, I/38/09, I/78/07, I/78/13, I/88/65, II/08/83, II/16/101, II/32/18, II/35/94

dāne d. I/152/92

d. dāne I/152/92

d.+ m I/25/51

d.+ sini I/43/29

daṅṭr daṅṭr : Kaba ve gürültülü bir ses çıkararak. -1-

d. daṅṭr I/87/112

daniş - : Bir konu hakkında birine fikir sormak, baş vurup görüşünü almak, tavsiyesini öğrenmek, istişare etmek. -6-

d.- dık II/14/85

d.- ı II/12/10

d.- ırıl II/30/64

d.- ıyoz II/38/19

d.- Tı II/30/67

danişma : Danışmak işi. -2-

d. I/138/44, II/14/79

dani : bk. tane¹ -1-

d. II/05/42

dans : Bir müzik temposuna uyularak yapılan vücut hareketleri, raks. -1-

dans et - : Müziğin temposuna göre belli hareketler yaparak oynamak, raksetmek.

d. edelle I/59/68

dänsiyon : bk. tansiyon -1-

d. II/25/03

dantel : Elde veya makinede iplikle örülen ve kumaştan bir zemini bulunmayan,

delikli, ince ağımsı örgü ve bu tarzda dokunmuş elbiselik kumaş. -2-

d. I/07/14

d.+ ler I/90/71

dāntel : bk. dantel -2-

d. II/11/45, II/11/46

dantela : bk. dantel -1-

d.+ rını yapardı I/90/72

dāntél : bk. dantel -1-

d. II/11/46

dar : 1. Ensiz, genişliği az. -4-

I/111/114, II/03/77

2. Genişliği, içine girecek şeye göre yetersiz olan, içine sığılmayan veya sığılması zor olan, geniş ve bol olmayan

d. I/77/33

3. Sınırlı, mahdut, yeterli olmayan, yetersiz.

d. I/56/56,

dara - : bk. Tara- -4-

d.- nırdı I/126/59

d.- r I/126/61

d.- rdın I/126/61

d.- rız I/27/44

daracıK : İki duvar arası. -2-

d.+ dan I/130/50

darak : Dokuma tezgâhlarının tefesine yerleştirilen, dişleri arasından geçen çözgü ipliklerinin gerektiği gibi durmasını sağlayan ve atkı ipliklerini sıkıştırmaya yarayan, ince, uzun, dikdörtgen biçiminde bir çerçeve şeklindeki parça. -1-

d.+ dā I/27/44

daraqdör : bk. tıraKTör -1-

d.+ üm I/158/40

darakTör : bk. tıraKTör -1-

d.+ ü I/158/45

darāl - : Maddi sıkıntıya düşmek. -1-

d.- dı II/09/71

darama : Taramak işi. -1-

d.+ sını I/87/112

darat -

darat - : Taramak işini başkasına yaptırmak. -1-

d.- Tırı I/94/28

darğın : Darılmış, küsmüş, gücenmiş. -2-

küs d. I/69/105

d.+ ız I/07/86

darı : Buğdaygillerden, ufak taneli, hayvan yemi olarak ve boza yapımında kullanılan, bazı yerlerde ekmeği yapılan bitki. -4-

d. I/55/11, I/81/46, I/81/49, I/81/50

darıl - : Gücenip görüşmez olmak, küsmek, gücenmek. -10-

d.- dıK I/07/86

d.- ır I/110/18

d.- ırım I/45/71

d.- ırın I/67/40

d.- ma I/123/73

d.- madım II/19/111

d.- maycaK I/111/90

d.- sa I/123/38, I/123/40

darı : bk. darı -2-

d. I/81/46, I/81/51

darlı : Sınırlı olma, kâfi derecede bulunmama, azlık. -1-

nefes d.+ na I/84/31

dart - : 1. (Terazi, kantar vb. ölçme aletleriyle) Bir şeyin ağırlığını bulmak. -2-

d.- ıyodük II/30/83

2. Esirgemek, menetmek, alıkoymak, saklamak.

d.- ardı I/96/79

daş : bk. taş -114-

d. I/02/57, I/08/47, I/08/48, I/08/49, I/102/18, I/102/40, I/105/44, I/105/48, I/106/20, I/126/51, I/14/47, I/14/48, I/15/54, I/151/36, I/152/118, I/152/85, I/153/94, I/153/99, I/154/39, I/27/31, I/27/32, I/43/07, I/43/08, I/44/50, I/51/22, I/52/77, I/61/31, I/61/36, I/63/17, I/70/27, I/70/59, I/74/85, I/74/90, I/87/118, I/91/53, I/91/54, I/96/72, I/99/63, II/17/17, II/23/169, II/25/37, II/26/46

dā d. I/109/56

dal d. I/64/87

d.+ a I/126/57, I/129/16, I/31/30

d.+ da I/135/50, I/17/07, I/91/08

d.+ dan II/17/15, II/17/17

d.+ dī I/74/80

d.+ ı I/122/88, I/132/66, I/151/38, I/151/40, I/151/41, I/28/17, I/47/76, I/76/96, I/95/21, I/99/62

çakmak d.+ ı I/73/47

dū d.+ ı II/17/15, II/17/16

d.+ ımızı I/08/50

mezar d.+ ına I/91/08

d.+ ınan I/02/53, I/27/33, II/09/06

d.+ ınan yapmāzdıK I/51/65

d.+ ını I/99/62

d.+ inī I/101/64

d.+ ıñ I/124/09, I/126/56, I/14/21, I/31/42

d.+ ıñı I/08/51

d.+ la II/02/05

d.+ lā I/154/36, II/02/16

d.+ lāda I/126/42

d.+ lādan I/31/28, I/31/39

d.+ lānnan I/01/92

d.+ lāñ I/152/116, I/70/11

d.+ lar I/11/85, I/122/22, I/126/51, I/48/17, I/55/02, I/86/02, II/02/16

d.+ lardan I/02/59

d.+ ları I/122/23, II/23/150

d.+ larınan I/01/93, I/87/12

çakmak d.+ larınī I/56/48

d.+ lari I/55/02

d.+ lı II/12/15

d. ocaqlānda I/153/124

d. vurur I/11/85

d. yaparlarmış I/95/77

dāş : bk. taş -4-

d. I/31/41, I/43/08, I/70/42

d.+ ı I/101/52

daşī - : bk. taşı- -1-

d.- yoruz I/107/62

daşı - : bk. taşı- -20-

- d.- dı I/79/98
- d.- dık II/19/26
- d.- dım I/52/77, I/63/31
- d.- dī I/69/40
- d.- İīāmıştı I/49/69
- d.- niyō II/02/39
- d.- r I/132/68, I/47/77, I/65/55
- d.- rdık I/155/19, I/155/22
- d.- ırdık I/146/70
- d.- rdıK I/124/14
- d.- rdīm I/73/20
- d.- rıS I/129/33
- d.- rız I/107/48
- d.- ya I/145/60
- d.- yınca I/69/40

daşı - : bk. taşı- -1-

- d.- yyoduK II/27/20

daşıma : bk. taşıma -1-

- d. I/155/19

daşımacılığ : Taşımacılık, insan, mal vb.ni bir yerden bir yere taşıma işi, nakliyecilik, nakliyat. -1-

- d. II/02/39

daşımacılı : <<taşımacılık+ı (bk. daşımacılığ) -1-

- d. II/02/38

daşın - : bk. taşın- -7-

- d.- dı I/60/38, I/65/22, II/33/27
- d.- dılā I/10/103, II/07/26, II/19/44
- d.- ıkan II/16/94

daşınma : bk. taşınmı -1-

- d. II/19/30

daşlıK : bk. taşlık -1-

- d. II/03/63

dat - : (Bir şeyden) Az bir miktar yemek veya içmek. -3-

- d. II/29/94, II/29/95
- d.- sınna I/100/17

dāt - : bk. dart¹ -1-

- d.- ıyoz II/38/17

datı : bk. tatlı¹ -1-

- āda d.+ sını I/71/55

datlal - : Tatlılaşmak, tat almak, tatlı bir duruma gelmeye başlamak. -1-

- d.- ıyorkan I/128/72

dathı : bk. tatlı¹ -33-

- d. I/08/33, I/13/09, I/131/40, I/131/43, I/131/49, I/138/70, I/143/59, I/26/14, I/26/15, I/67/73, II/29/101, II/29/105, II/39/60

- d. bol I/131/47

- d.+ la I/67/69

- d. mutlu I/138/69, I/143/57

- d.+ nıı I/60/42

- āda d.+ sı I/131/42

- bal d.+ sı I/131/43

- yaz d.+ sı I/131/41

- d.+ sına yaparıS II/32/01, II/32/03

- d.+ sına yapeyöllē II/32/52

- d.+ sını II/29/95

- d.+ ya I/143/55

- d. yapardıK I/13/16

- d. yaparız II/32/34

- d. yapıyon II/29/99

- d. yapıyoz II/29/98

- d.+ yı I/128/73, II/29/101

- bk. tatlı⁴ -14-

- d. I/135/51, I/44/73, I/91/64

- d. dil I/50/85, I/50/86

- d. dilıne I/45/75

- d. oļsun I/101/68, I/101/73

- d.+ ydı I/91/54, I/91/56, I/91/65, I/91/73, I/91/84

- bk. tatlı² -9-

- d. I/01/81, I/128/14, I/138/66, I/14/14, I/95/12

- d. börek II/34/92, II/34/97

- d. ğabaK II/34/103

- bk. tatlı⁵ -8-

- d. I/119/15, I/15/37, I/15/88, I/20/62, I/20/70, I/60/104

d.+ m I/20/65

d.+ sını I/109/34

bk. tatlı³ -7-

d. I/148/61, I/55/29, I/79/80, I/81/10

acı d. I/28/56

d.+ ydı I/59/33

d.+ ymiş I/08/97

datlı : bk. tatlı⁵ -1-

d.+ m I/22/11

bk. tatlı¹ -1-

d. II/29/05

bk. tatlı² -1-

d. II/39/25

datlıaş : Dügün yemeği. -2-

d. I/125/64

d.+ a I/125/65

datTır - : Az miktar yedirmek veya içirmek. -2-

d.- ıcız I/100/38

d.- ıdım I/49/28

dava : bk. dāvā -2-

sağ sol d.+ sı I/138/115, I/138/123

davā : bk. dāvā -2-

d.+ sına I/45/43

d.+ sından I/56/20

davā : bk. davar -1-

d. I/63/61

dāva : bk. dāvā -1-

sağ sol d.+ sı I/138/116

dāvā : Anlaşmazlık, mücadele. -2-

ekmek d.+ sı I/63/59

sağ sol d.+ sında I/138/125

daval : bk. davar -2-

d.+ larımız I/18/23

d.+ larını I/36/72

davaİ : bk. davar -1-

d.+ İā II/20/70

davāİ : bk. davar -1-

d.+ İāmız II/20/70

dāvāl : Mahkemede aleyhine dava açılan (kimse). -1-

d. II/09/69

davar : İnek, özellikle koyun ve keçi gibi hayvanların ortak adı. -74-

d. I/01/45, I/06/73, I/104/16, I/110/32, I/115/14, I/122/20, I/124/09, I/124/14, I/13/17, I/13/18, I/134/64, I/14/41, I/15/54, I/157/69, I/25/62, I/25/64, I/40/74, I/47/11, I/51/16, I/51/31, I/54/26, I/63/39, I/63/60, I/68/30, I/88/22, II/01/06, II/01/17, II/07/52, II/20/57, II/20/58, II/25/38, II/27/12, II/27/45, II/28/48

d.+ a I/130/16, I/47/12, I/51/29, I/51/30, I/63/41

d.+ ā I/152/16

d.+ dan I/23/62

d.+ ı I/120/22, I/120/61, I/124/14, I/131/51, I/65/54, II/08/94, II/27/14, II/28/87

d.+ ım I/18/23

d.+ ımı I/139/25

d.+ ımıS I/01/49, II/03/08

d.+ ımız I/131/50, I/21/88, I/63/39, II/09/21

d.+ ınan II/07/53

d.+ ı I/130/20, I/36/77, II/27/35

d.+ lā II/20/62

d.+ lardan I/151/13

d.+ ları I/21/41, I/25/19

d.+ ları I/08/54

d.+ ları I/130/42

d.+ İārī II/06/81

d. yapcaz I/51/22

d. yaptı I/63/40

davar : bk. davar -4-

d. I/13/17, I/33/67, I/51/31, II/28/26

davār : bk. davar -1-

d.+ dan II/01/17

davār : bk. davar -1-

d. I/63/39

dāvar : bk. davar -2-

d. II/28/48

d. mıvar II/23/10

dāved : bk. dāvet -1-

d. ederiz I/30/49

davet : bk. dāvet -1-

d.+ Te I/121/119

dāvet : Çağırma, gelmesini isteme, çağrı. -10-

d. I/101/41, I/76/20, I/91/41

d.+ e I/101/39, I/101/41

d.+ imizē I/106/55

d.+ te I/121/118

dāvet et- : Çağırarak.

d. ediyon I/87/71

d. etTiler I/114/38

d. idelīlērdi II/03/21

dāvetiye : Bir kimseyi bir toplantıya çağırarak için gönderilen kâğıt, toplantının yerini ve zamanını bildiren ve girişte gösterilen basılı kart, davetname. -3-

d. II/16/48, II/16/49

d.+ si I/72/69

dāvetiye : bk. dāvetiye -2-

d. II/16/44, II/16/52

davetli : Bir yere davet edilen, çağrılan kimse. -1-

d.+ leri II/03/25

dauid - : bk. dağid⁻¹ -1-

d.- ır I/64/127

davul : bk. davul -10-

d. I/154/46, I/67/03, I/76/94, I/76/95, II/12/71, II/23/29

el d.+ inan I/10/57

d.+ ları I/59/67

d.+ sız I/42/74

d. zurnu II/16/18

davilci : bk. davulcu -5-

d. I/77/25

d.+ lā II/11/07

d.+ mız I/154/46

d.+ sı I/34/29, I/77/25

davit - : bk. dağid⁻¹ -1-

d.- cānız I/64/135

davitTır - : Dağıtma işini yaptırmak. -1-

d.- madınız I/64/135

davil : bk. davul -3-

d. I/148/28

d.+ luydū II/13/05

d.+ mıS I/154/47

davilci : bk. davulcu -1-

d. II/23/05

dāvlımbaz : Bacanın dumanı iyi çekmesini sağlamak için ocakların önüne yapılan yuvarlak çıkıntılı siper, yaşmak. -1-

d.+ ından II/30/84

davran - : 1. Duruma göre şöyle veya böyle tavır takınmak, şöyle veya böyle hareket etmek. -5-

d.- ırdıK I/107/26

d.- ırdım I/137/34

d.- mazdı I/110/51

2. Bir işi yapmak üzere hazırlanmak, yapmaya teşebbüs etmek.

d.- dı II/16/54

davşan : Tavşangillerden, uzunluğu 70 santim kadar olan, kulakları başından uzun, ön bacakları arka bacaklarından kısa, çok hızlı koşan, dudakları kalın ve çok hareketli, kuyruğu kısa, postundan yararlanılan kemirgen memeli hayvan. -6-

d. I/121/57, I/121/62

d.+ dan I/121/59, I/28/44

d. vururlardı I/121/48

davul : Bir tokmak ve bir çubukla vurulmak suretiyle çalınan, iki tarafına deri geçirilmiş, büyük enli bir kasnaktan ibaret musiki aleti, tabl. -52-

d. I/11/94, I/147/53, I/148/35, I/148/36, I/148/38, I/25/08, I/34/28, I/42/73, I/51/74, I/82/18, I/87/69, I/87/70, I/90/51, I/90/62, I/91/66, I/94/67, I/98/23, II/03/24, II/13/07, II/39/108

d.+ a I/148/36

d.+ inan I/25/08

el d.+ ıyla II/37/47

davul dövdür-

d.+ la II/15/12

d.+ lā I/145/66, I/145/75, I/145/81,
I/145/83, I/83/20

ēl d.+ lā II/15/12

d.+ lāmız I/148/21

d.+ lar I/87/74

d.+ ları I/82/18

d.+ lu I/147/57

d.+ lū I/41/13

d.+ nan I/102/24, I/125/79

d.+ nān I/41/12

d.+ u I/148/36, I/148/37

d.+ unan I/51/75, I/90/51, I/90/52

d.+ ūnan I/148/15

d.+ unan muvulunan I/51/74

davul dövdür- : davul çalınmasını
sağlamak.

d. dövdürüydü I/82/14

davul dümbök : davul ve davul gibi
aletler.

d. dümbök I/126/29

davul fırın : davul şeklindeki yuvarlak
fırın.

d. fırın II/15/72

davul vur- : davul çalmak.

d. vuruduğ II/12/69

davul : bk. davul -1-

d. I/59/25

dâvul : bk. davul -1-

d.+ lan II/34/87

davulcu : Davul çalan kimse. -10-

d. I/42/74, I/72/71, I/94/67, II/23/04

d.+ lā I/145/68, II/15/13

d.+ lāñ I/145/70

d.+ ları I/145/71

d.+ sunu I/42/75

d. tutuyoz I/147/50

day : bk. dağ -1-

d. eri_i II/32/51

day : bk. dağ -1-

d. eri_i I/36/59

dāy : bk. dağ -2-

d. eri_i II/32/21, II/32/26

daya - : (Bir şeyi bir yere) Dokunur duruma
getirip durdurmak, koyup yaslamak. -3-

d.- dı II/09/58

d.- mıydım II/22/37

d.- rsıñ I/80/40

dayağ : Dövmek işi, kötek, sopa. -1-

dayağ döşe- : Dövmek, dayak atmak,
sopa çekmek.

d. döşerdi I/69/71

dayan - : 1. Kendini dayamak, vücudunu
bir yere yaslamak, abanmak. -5-

d.- a I/144/27, I/45/51, I/45/52

2. Kendini tutmak, sabretmek. -5-

d.- amadım I/133/43

d.- amayoruz I/133/24, I/133/51

d.- ılmıyor I/133/43

yüzüm d.- maz yapamayıS II/08/128

3. (Olumsuz şekliyle) Kaldırabilecek
güçte olmak, kaldırmak, çekmek. -4-

d.- aman I/39/18, I/44/85

d.- mıyor I/124/38

4. Sabırla katlanmak, çekmek, tahammül
etmek. -2-

d.- amayyoñ I/88/46

d.- amıyoñ I/88/46

5. (Birinden, bir şeyden) Güç ve kuvvet
almak, ona güvenmek, istinat etmek. -1-

d.- ır II/38/33

6. Bir şeyin üzerine kurulmuş olmak,
temel teşkil edecek bir şey üzerine oturmak,
ona bağlı olmak, istinat etmek. -1-

tarihe d.- ıyo II/02/18

7. Dayanıklı olmak, uzun süre
eskimemek, sağlam kalmak. -1-

d.- maS I/103/61

8. Karşı koymak, karşı durmak, direnmek,
mukâvemet etmek. -1-

d.- amadılar I/95/126

9. Varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl
olmak.

dāyan - : bk. dayan⁻⁹ -1-
d.- dı II/09/79

dayaŋ - : bk. dayan⁻¹ -1-
d. I/134/03

dayanağ : Dayanak, dayanılacak şey,
dayak, dayangaç. -1-
d. I/28/04

dañar : bk. davar -2-
d. I/46/58
d.+ ı I/46/68

dayı : 1. Bir kimsenin annesinin erkek
kardeşi. -43-

d. I/119/64, II/05/98
d.+ lāmızın I/150/30
d.+ m I/136/32, I/152/11, II/05/35
emmim d.+ m hebesinden āldım payım
I/64/98
emmim d.+ m hepsiniñ āldım payım
I/64/94
d.+ mgil I/87/42
d.+ mıdı II/05/85, II/05/88
d.+ mıñ I/122/26, I/42/66, II/16/79,
II/16/83
d.+ mız I/80/30, I/86/19
d.+ mızı I/64/105
d.+ mızıñ I/94/81
d.+ mnan I/136/33
d.+ n I/83/62
d.+ ngili II/05/97
d.+ sı I/113/70, I/64/96, II/10/82
d.+ sıgil I/120/06
d.+ sının I/150/31
d.+ sınıñ I/122/26, I/78/20, I/78/51,
II/29/41

2. Orta yaşı geçkin erkekler için
kullanılan hitap sözü.

d. I/48/60, I/80/30, II/02/104, II/28/60
mıstafa d. I/33/76
mustafa d. I/80/47
ismā'il d.+ n I/145/15
ve'is d.+ nıñ I/75/21

alı_rıza d.+ ı I/145/15
hasan d.+ ı I/22/18
mustafa d.+ ı I/80/58

dayvetcı : Birini bir yere çağırarak için
gönderilen kimse, çağırıcı. -1-
d.+ lere I/26/09

dayvetcı : bk. dayvetcı -2-
d.+ lere I/26/03
d.+ leri I/26/10

de : bk. da -2143-

d. I/01/07, I/01/13, I/01/20, I/01/55,
I/01/56, I/01/71, I/01/77, I/01/97, I/02/05,
I/02/29, I/02/33, I/02/37, I/02/39, I/02/68,
I/03/10, I/03/19, I/03/29, I/03/55, I/03/70,
I/03/74, I/03/75, I/03/76, I/03/82, I/03/96,
I/04/03, I/04/10, I/04/20, I/04/31, I/04/49,
I/04/51, I/04/54, I/04/56, I/04/62, I/05/18,
I/05/36, I/05/40, I/06/102, I/06/107,
I/06/117, I/06/12, I/06/120, I/06/140,
I/06/27, I/06/40, I/06/45, I/06/47, I/06/51,
I/06/85, I/06/86, I/06/89, I/06/90, I/06/91,
I/06/92, I/06/95, I/07/102, I/07/112,
I/07/41, I/07/44, I/07/50, I/07/57, I/07/77,
I/07/88, I/07/96, I/08/05, I/08/122,
I/08/125, I/08/17, I/08/44, I/08/49, I/08/52,
I/08/67, I/08/68, I/08/70, I/08/76, I/08/85,
I/08/87, I/08/94, I/08/95, I/09/25, I/09/35,
I/09/63, I/09/71, I/89/23, I/32/88, I/104/58,
I/83/58, I/112/47, I/89/11, I/132/13,
I/148/47, I/157/80, I/70/33, I/31/10,
I/31/11, I/153/53, I/64/125, I/27/30,
II/23/52, II/19/148, II/23/45, I/71/23,
I/132/47, I/154/27, II/25/115, II/19/136,
I/40/12, I/94/47, I/10/07, I/10/101, I/10/111,
I/10/112, I/10/24, I/10/25, I/10/31, I/10/35,
I/10/39, I/10/45, I/10/47, I/10/60, I/10/71,
I/10/74, I/10/80, I/10/81, I/100/05,
I/100/15, I/100/23, I/100/24, I/100/26,
I/100/33, I/100/37, I/100/42, I/100/44,
I/101/03, I/101/35, I/101/48, I/101/54,
I/102/04, I/102/07, I/102/17, I/102/30,
I/102/33, I/102/67, I/102/73, I/102/78,
I/102/83, I/102/85, I/102/86, I/103/24,
I/103/34, I/103/35, I/103/36, I/103/38,
I/103/49, I/104/02, I/104/11, I/104/25,
I/104/42, I/104/55, I/104/56, I/104/57,
I/104/60, I/104/61, I/104/63, I/104/65,
I/105/09, I/105/14, I/105/32, I/105/39,

I/105/44, I/105/48, I/105/54, I/105/57, I/123/55, I/123/64, I/123/70, I/123/73,
 I/105/60, I/105/61, I/106/30, I/106/35, I/123/76, I/123/80, I/124/09, I/124/32,
 I/106/42, I/106/53, I/106/54, I/106/56, I/124/34, I/124/40, I/124/43, I/124/45,
 I/106/69, I/106/81, I/107/07, I/107/08, I/124/46, I/125/03, I/125/09, I/125/17,
 I/107/10, I/107/11, I/107/12, I/107/16, I/125/18, I/125/19, I/125/21, I/125/27,
 I/107/21, I/107/25, I/107/30, I/107/38, I/125/29, I/125/37, I/125/40, I/125/48,
 I/107/55, I/107/65, I/107/68, I/108/28, I/125/57, I/125/60, I/125/68, I/125/74,
 I/108/35, I/108/47, I/108/53, I/109/05, I/125/87, I/125/97, I/126/06, I/126/09,
 I/109/10, I/109/16, I/109/26, I/109/31, I/126/10, I/126/17, I/126/21, I/126/23,
 I/109/32, I/109/37, I/109/42, I/109/45, I/126/28, I/126/49, I/126/53, I/126/68,
 I/109/46, I/11/09, I/11/19, I/11/21, I/11/33, I/126/77, I/127/17, I/127/29, I/127/50,
 I/11/45, I/11/46, I/11/47, I/11/84, I/11/86, I/127/52, I/127/53, I/127/55, I/128/02,
 I/11/89, I/110/08, I/110/12, I/110/16, I/128/08, I/128/23, I/128/28, I/128/31,
 I/110/17, I/110/22, I/110/33, I/110/36, I/128/54, I/128/58, I/128/62, I/128/65,
 I/110/37, I/110/40, I/110/42, I/110/49, I/128/75, I/129/07, I/129/23, I/129/35,
 I/110/55, I/110/58, I/110/61, I/110/70, I/129/51, I/129/52, I/129/55, I/129/72,
 I/110/71, I/111/04, I/111/10, I/111/102, I/13/17, I/13/29, I/13/31, I/13/35, I/13/36,
 I/111/104, I/111/11, I/111/118, I/111/119, I/13/38, I/130/12, I/130/16, I/130/22,
 I/111/12, I/111/28, I/111/48, I/111/53, I/130/29, I/130/31, I/130/37, I/130/38,
 I/111/65, I/111/74, I/111/95, I/112/01, I/130/47, I/130/53, I/130/77, I/130/85,
 I/112/12, I/112/16, I/112/29, I/112/33, I/131/55, I/131/58, I/131/62, I/132/04,
 I/112/34, I/112/40, I/112/44, I/112/63, I/132/12, I/132/19, I/132/20, I/132/49,
 I/112/64, I/112/65, I/112/70, I/112/76, I/132/50, I/132/51, I/132/54, I/133/02,
 I/112/78, I/113/100, I/113/110, I/113/113, I/133/06, I/133/08, I/133/19, I/133/28,
 I/113/115, I/113/28, I/113/30, I/113/32, I/133/38, I/133/39, I/133/40, I/133/57,
 I/113/52, I/113/53, I/113/57, I/113/62, I/133/58, I/133/65, I/133/66, I/134/10,
 I/113/72, I/113/74, I/113/80, I/113/85, I/134/14, I/134/22, I/134/35, I/134/44,
 I/113/86, I/113/92, I/114/07, I/114/15, I/134/51, I/135/01, I/135/10, I/135/12,
 I/114/19, I/114/35, I/114/42, I/114/46, I/135/17, I/135/32, I/135/37, I/135/39,
 I/114/51, I/114/59, I/115/04, I/115/10, I/135/45, I/135/59, I/136/03, I/136/05,
 I/115/27, I/115/34, I/115/39, I/115/52, I/136/06, I/136/09, I/136/11, I/136/32,
 I/116/03, I/116/06, I/116/09, I/116/10, I/136/37, I/136/40, I/137/18, I/137/22,
 I/116/11, I/116/12, I/116/15, I/116/16, I/137/23, I/137/24, I/137/30, I/137/39,
 I/116/26, I/116/27, I/116/28, I/116/30, I/137/44, I/137/49, I/137/51, I/137/56,
 I/116/42, I/116/44, I/117/24, I/117/32, I/137/65, I/138/101, I/138/102, I/138/15,
 I/117/42, I/119/15, I/119/16, I/119/19, I/138/16, I/138/20, I/138/26, I/138/28,
 I/119/21, I/119/22, I/119/25, I/119/28, I/132/48, I/138/51, I/138/61, I/138/62,
 I/119/32, I/119/37, I/119/40, I/119/43, I/138/63, I/138/64, I/138/76, I/138/78,
 I/119/67, I/119/68, I/119/75, I/119/79, I/138/86, I/139/07, I/139/25, I/139/35,
 I/119/81, I/119/83, I/12/05, I/12/09, I/12/15, I/139/37, I/139/42, I/139/43, I/139/62,
 I/12/19, I/12/20, I/12/32, I/12/40, I/12/42, I/14/14, I/14/17, I/14/22, I/14/31, I/14/58,
 I/12/48, I/120/08, I/120/22, I/120/30, I/14/62, I/14/63, I/14/69, I/140/04,
 I/120/32, I/120/34, I/120/40, I/120/59, I/140/18, I/140/22, I/140/25, I/140/29,
 I/120/62, I/121/28, I/121/29, I/121/37, I/140/31, I/140/39, I/140/51, I/140/57,
 I/121/38, I/121/74, I/121/76, I/121/93, I/140/58, I/140/65, I/140/66, I/141/08,
 I/121/97, I/122/02, I/122/04, I/122/07, I/141/12, I/141/21, I/141/24, I/141/26,
 I/122/09, I/122/27, I/122/36, I/122/47, I/141/27, I/141/28, I/141/29, I/142/08,
 I/122/59, I/122/65, I/122/83, I/122/85, I/142/13, I/142/51, I/143/13, I/143/20,
 I/122/86, I/123/01, I/123/05, I/123/19, I/143/35, I/143/38, I/143/39, I/143/46,
 I/123/20, I/123/38, I/123/40, I/123/46, I/143/56, I/143/58, I/143/80, I/143/86,

I/144/12, I/144/16, I/144/18, I/144/20, I/22/17, I/22/37, I/22/40, I/22/44, I/22/45,
 I/144/23, I/144/38, I/144/46, I/144/48, I/23/17, I/23/21, I/23/27, I/23/53, I/23/55,
 I/144/50, I/144/51, I/144/54, I/144/63, I/23/56, I/23/59, I/23/63, I/23/67, I/23/68,
 I/144/65, I/144/70, I/144/73, I/144/79, I/23/69, I/23/70, I/24/14, I/24/20, I/24/26,
 I/144/83, I/145/13, I/145/15, I/145/31, I/24/29, I/24/48, I/24/56, I/24/60, I/24/63,
 I/145/86, I/145/90, I/145/93, I/146/12, I/24/68, I/24/69, I/25/04, I/25/12, I/25/25,
 I/146/39, I/146/80, I/146/84, I/147/02, I/25/32, I/25/33, I/25/38, I/26/12, I/26/25,
 I/147/05, I/147/12, I/147/22, I/147/25, I/26/37, I/26/41, I/26/46, I/26/59, I/26/64,
 I/147/30, I/147/37, I/148/04, I/148/21, I/26/73, I/26/76, I/27/12, I/27/52, I/27/70,
 I/148/22, I/148/26, I/148/33, I/148/36, I/28/18, I/28/20, I/28/25, I/28/32, I/28/33,
 I/148/39, I/148/44, I/148/46, I/148/47, I/28/45, I/28/54, I/29/14, I/30/14, I/30/15,
 I/148/59, I/148/60, I/148/61, I/148/65, I/30/29, I/30/59, I/31/30, I/31/42, I/31/48,
 I/149/26, I/149/65, I/149/69, I/15/22, I/31/64, I/31/70, I/32/17, I/32/22, I/32/28,
 I/15/26, I/15/28, I/15/33, I/15/35, I/15/36, I/32/38, I/32/39, I/32/63, I/32/69, I/32/70,
 I/15/40, I/15/42, I/15/47, I/15/55, I/15/56, I/32/75, I/32/85, I/32/86, I/32/89, I/33/08,
 I/15/59, I/15/63, I/15/65, I/15/68, I/15/69, I/33/12, I/33/124, I/33/128, I/33/129,
 I/15/79, I/15/80, I/15/87, I/15/91, I/15/94, I/33/27, I/33/29, I/33/67, I/34/16, I/34/25,
 I/15/96, I/150/15, I/150/24, I/150/34, I/34/34, I/34/36, I/34/53, I/34/54, I/34/57,
 I/150/45, I/150/46, I/150/48, I/150/50, I/34/58, I/35/18, I/35/23, I/35/38, I/35/43,
 I/150/56, I/151/02, I/151/24, I/152/101, I/35/49, I/35/56, I/36/17, I/36/20, I/36/24,
 I/152/102, I/152/11, I/152/17, I/152/38, I/36/29, I/36/41, I/36/61, I/36/64, I/36/78,
 I/152/39, I/152/46, I/152/67, I/152/79, I/37/05, I/37/12, I/37/30, I/37/37, I/37/46,
 I/152/86, I/152/89, I/153/02, I/153/115, I/37/47, I/37/55, I/37/56, I/38/30, I/38/35,
 I/153/124, I/153/29, I/153/39, I/153/40, I/38/51, I/38/53, I/38/62, I/38/67, I/38/68,
 I/153/41, I/153/46, I/153/50, I/153/61, I/38/69, I/38/72, I/39/07, I/39/103, I/39/15,
 I/153/63, I/153/85, I/154/05, I/154/20, I/39/18, I/39/19, I/39/27, I/39/38, I/39/48,
 I/154/39, I/154/47, I/154/50, I/154/55, I/39/49, I/39/69, I/39/74, I/39/80, I/40/04,
 I/154/58, I/154/61, I/154/64, I/154/70, I/40/06, I/40/07, I/40/09, I/40/15, I/40/16,
 I/155/20, I/155/23, I/155/32, I/155/38, I/40/17, I/40/18, I/40/20, I/40/38, I/40/51,
 I/155/57, I/155/74, I/155/98, I/156/03, I/40/52, I/40/61, I/40/76, I/41/12, I/41/27,
 I/156/04, I/156/08, I/156/20, I/156/35, I/41/29, I/41/36, I/41/37, I/41/48, I/41/57,
 I/156/36, I/156/68, I/157/05, I/157/19, I/41/66, I/41/71, I/41/74, I/41/88, I/42/05,
 I/157/22, I/157/49, I/157/60, I/157/77, I/42/07, I/42/10, I/42/21, I/42/22, I/42/23,
 I/158/09, I/158/36, I/158/40, I/158/53, I/42/24, I/42/29, I/42/30, I/42/39, I/42/48,
 I/158/61, I/159/10, I/159/11, I/159/18, I/42/50, I/42/58, I/42/70, I/42/78, I/42/80,
 I/159/26, I/159/33, I/159/37, I/159/39, I/43/08, I/43/35, I/44/16, I/44/22, I/44/24,
 I/159/49, I/159/50, I/16/04, I/16/06, I/44/25, I/44/33, I/44/34, I/44/43, I/44/45,
 I/16/08, I/16/34, I/16/41, I/16/46, I/16/48, I/44/50, I/44/54, I/44/57, I/44/58, I/44/59,
 I/16/60, I/160/15, I/160/29, I/161/18, I/44/61, I/44/65, I/44/70, I/44/72, I/44/87,
 I/161/29, I/161/33, I/161/35, I/161/41, I/45/18, I/45/21, I/45/53, I/45/54, I/45/62,
 I/161/42, I/161/46, I/161/48, I/161/49, I/45/70, I/45/72, I/45/74, I/45/75, I/46/102,
 I/161/53, I/161/57, I/17/08, I/17/18, I/46/108, I/46/118, I/46/119, I/46/123,
 I/17/26, I/17/43, I/17/50, I/17/56, I/17/57, I/46/127, I/46/128, I/46/41, I/46/43,
 I/17/58, I/17/83, I/17/89, I/18/13, I/18/14, I/46/57, I/46/62, I/46/68, I/46/74, I/46/83,
 I/18/56, I/18/63, I/18/66, I/19/14, I/19/15, I/46/93, I/46/94, I/46/97, I/47/08, I/47/12,
 I/19/19, I/20/03, I/20/11, I/20/37, I/20/39, I/47/20, I/47/50, I/47/53, I/47/55, I/48/26,
 I/20/43, I/20/44, I/20/52, I/20/54, I/20/56, I/48/27, I/48/57, I/48/58, I/48/60, I/48/61,
 I/20/66, I/20/71, I/20/79, I/20/91, I/20/92, I/48/64, I/48/69, I/48/74, I/48/79, I/48/81,
 I/21/51, I/21/65, I/21/74, I/21/82, I/21/83, I/49/23, I/49/36, I/49/37, I/49/39, I/49/42,
 I/21/84, I/21/88, I/21/94, I/22/03, I/22/11, I/49/53, I/49/58, I/49/59, I/49/74, I/49/75,

I/49/78, I/49/80, I/49/82, I/50/16, I/50/18, I/75/67, I/75/70, I/75/73, I/75/74, I/75/76,
 I/50/19, I/50/26, I/50/28, I/50/37, I/50/43, I/76/06, I/76/100, I/76/16, I/76/35, I/76/38,
 I/50/44, I/50/45, I/50/47, I/50/53, I/50/67, I/76/42, I/76/43, I/76/46, I/76/66, I/76/68,
 I/50/85, I/51/02, I/51/03, I/51/08, I/51/16, I/76/88, I/76/92, I/77/56, I/77/58, I/77/73,
 I/51/29, I/51/75, I/51/76, I/52/01, I/52/03, I/78/06, I/78/07, I/78/09, I/78/11, I/78/31,
 I/52/04, I/52/07, I/52/12, I/52/17, I/52/23, I/78/37, I/78/38, I/78/40, I/78/47, I/78/48,
 I/52/30, I/52/32, I/52/34, I/52/37, I/52/38, I/78/49, I/78/51, I/79/02, I/79/15, I/79/20,
 I/52/41, I/52/48, I/52/49, I/52/51, I/52/72, I/79/27, I/79/30, I/79/46, I/79/54, I/79/60,
 I/52/73, I/52/75, I/52/77, I/52/79, I/52/82, I/79/68, I/79/80, I/79/85, I/79/89, I/80/05,
 I/52/84, I/52/85, I/52/86, I/52/91, I/52/92, I/80/11, I/80/13, I/80/16, I/80/18, I/80/36,
 I/52/98, I/53/04, I/53/13, I/53/15, I/53/19, I/80/40, I/80/41, I/80/52, I/80/59, I/81/41,
 I/53/27, I/53/42, I/53/49, I/53/61, I/53/64, I/81/51, I/82/08, I/82/09, I/82/12, I/82/20,
 I/54/23, I/54/31, I/54/32, I/54/37, I/54/48, I/82/22, I/82/23, I/82/24, I/83/02, I/83/09,
 I/54/49, I/54/54, I/54/64, I/54/69, I/54/72, I/83/16, I/83/19, I/83/25, I/83/30, I/83/34,
 I/55/14, I/55/18, I/55/27, I/55/32, I/55/39, I/83/37, I/83/43, I/83/50, I/83/62, I/83/64,
 I/55/49, I/55/51, I/55/57, I/55/67, I/55/70, I/83/66, I/83/67, I/83/70, I/83/73, I/83/77,
 I/56/01, I/56/33, I/56/36, I/56/46, I/56/81, I/83/79, I/84/04, I/84/11, I/84/20, I/84/30,
 I/58/05, I/58/07, I/58/24, I/58/26, I/58/35, I/84/39, I/84/40, I/85/09, I/85/11, I/85/14,
 I/58/36, I/58/58, I/58/83, I/58/90, I/58/97, I/85/17, I/85/42, I/85/56, I/85/59, I/85/60,
 I/58/98, I/58/99, I/59/16, I/59/18, I/59/20, I/85/63, I/86/14, I/86/24, I/86/47, I/86/48,
 I/59/24, I/59/45, I/59/47, I/59/51, I/59/64, I/86/52, I/86/54, I/86/59, I/86/64, I/86/65,
 I/59/70, I/59/77, I/60/101, I/60/103, I/86/67, I/86/73, I/86/79, I/87/04, I/87/100,
 I/60/104, I/60/21, I/60/34, I/60/44, I/60/46, I/87/102, I/87/108, I/87/114, I/87/125,
 I/60/55, I/60/72, I/60/78, I/60/80, I/60/81, I/87/20, I/87/21, I/87/27, I/87/29, I/87/40,
 I/60/82, I/60/83, I/60/84, I/60/85, I/60/86, I/87/42, I/87/43, I/87/64, I/87/67, I/87/68,
 I/60/98, I/61/03, I/61/10, I/61/11, I/61/14, I/87/83, I/88/06, I/88/21, I/88/28, I/88/31,
 I/61/15, I/61/23, I/61/24, I/61/57, I/61/61, I/88/38, I/88/41, I/88/51, I/88/58, I/88/63,
 I/61/63, I/61/72, I/62/05, I/62/21, I/62/28, I/89/05, I/89/13, I/89/19, I/89/23, I/90/18,
 I/62/34, I/62/42, I/63/03, I/63/05, I/63/17, I/90/24, I/90/28, I/90/43, I/90/56, I/90/61,
 I/63/24, I/63/28, I/63/29, I/63/30, I/63/36, I/91/04, I/91/09, I/91/10, I/91/13, I/91/20,
 I/63/43, I/63/53, I/63/64, I/64/102, I/91/22, I/91/24, I/91/34, I/91/35, I/91/48,
 I/64/105, I/64/130, I/64/135, I/64/38, I/91/61, I/91/64, I/91/69, I/91/72, I/91/79,
 I/64/41, I/64/56, I/64/76, I/64/86, I/64/88, I/91/83, I/92/05, I/92/09, I/92/13, I/92/24,
 I/64/96, I/65/06, I/65/16, I/65/17, I/65/18, I/92/30, I/92/44, I/92/47, I/92/48, I/92/55,
 I/65/33, I/65/45, I/65/48, I/65/50, I/65/60, I/93/04, I/93/08, I/93/14, I/93/25, I/93/26,
 I/65/63, I/66/08, I/66/09, I/66/13, I/66/23, I/93/37, I/93/38, I/93/39, I/93/40, I/93/58,
 I/66/26, I/67/16, I/67/23, I/67/43, I/67/51, I/94/04, I/94/06, I/94/32, I/94/46, I/94/60,
 I/67/52, I/67/67, I/67/73, I/67/76, I/67/77, I/94/78, I/94/79, I/94/80, I/94/81, I/94/82,
 I/68/24, I/68/60, I/69/36, I/69/37, I/69/41, I/94/83, I/95/04, I/95/100, I/95/101,
 I/69/55, I/69/63, I/69/82, I/69/90, I/70/04, I/95/104, I/95/106, I/95/110, I/95/114,
 I/70/31, I/70/42, I/70/56, I/70/57, I/70/58, I/95/116, I/95/118, I/95/40, I/96/11, I/96/80,
 I/70/67, I/70/74, I/70/77, I/71/40, I/71/52, I/96/82, I/97/19, I/97/36, I/97/39, I/97/52,
 I/71/67, I/72/10, I/72/11, I/72/21, I/72/27, I/97/54, I/98/117, I/98/17, I/98/18, I/98/24,
 I/72/52, I/72/53, I/72/61, I/72/79, I/72/81, I/98/32, I/98/33, I/98/37, I/98/39, I/98/42,
 I/72/83, I/72/87, I/73/15, I/73/17, I/73/24, I/98/67, I/98/70, I/98/71, I/98/73, I/98/78,
 I/73/28, I/73/29, I/73/31, I/73/32, I/73/40, I/98/79, I/99/19, I/99/28, I/99/40, I/99/43,
 I/73/45, I/73/57, I/73/62, I/73/71, I/74/05, I/99/60, I/99/67, I/99/71, II/02/61, II/04/26,
 I/74/08, I/74/13, I/74/26, I/74/28, I/74/40, II/04/42, II/05/03, II/06/26, II/06/72,
 I/74/53, I/74/55, I/75/05, I/75/18, I/75/30, II/07/103, II/07/59, II/07/63, II/08/05,
 I/75/44, I/75/48, I/75/57, I/75/62, I/75/64, II/08/128, II/08/136, II/09/28, II/09/53,

II/09/71, II/10/06, II/10/09, II/11/66, I/112/73, I/112/82, I/114/40, I/117/48,
 II/12/02, II/12/17, II/13/10, II/13/12, I/119/31, I/119/45, I/120/33, I/120/62,
 II/13/22, II/13/23, II/13/32, II/13/41, I/121/13, I/121/14, I/121/93, I/122/69,
 II/13/44, II/14/51, II/14/54, II/14/88, I/123/33, I/123/37, I/125/19, I/125/39,
 II/14/97, II/14/99, II/15/117, II/15/121, I/125/49, I/125/60, I/125/81, I/126/15,
 II/15/13, II/15/30, II/15/61, II/16/27, I/126/65, I/126/82, I/127/49, I/128/19,
 II/16/74, II/18/22, II/18/23, II/18/29, I/128/22, I/129/59, I/129/61, I/13/07,
 II/18/33, II/19/08, II/19/101, II/19/103, I/13/30, I/130/24, I/130/52, I/130/53,
 II/19/108, II/19/109, II/19/115, II/19/116, I/132/29, I/133/19, I/134/16, I/134/48,
 II/19/121, II/19/127, II/19/139, II/19/140, I/135/47, I/137/23, I/138/102, I/138/114,
 II/19/17, II/19/34, II/19/41, II/19/48, I/138/132, I/138/27, I/14/26, I/14/30,
 II/19/62, II/19/90, II/20/27, II/20/28, I/14/39, I/14/46, I/14/60, I/14/63, I/141/09,
 II/20/37, II/20/51, II/20/68, II/20/70, I/141/23, I/142/20, I/144/49, I/145/78,
 II/20/83, II/21/52, II/22/06, II/22/19, I/145/93, I/148/33, I/149/14, I/149/45,
 II/22/38, II/22/40, II/22/47, II/22/49, I/15/07, I/15/78, I/15/86, I/150/17,
 II/22/79, II/23/114, II/23/146, II/23/176, I/150/54, I/152/109, I/152/114, I/152/135,
 II/23/203, II/23/205, II/23/32, II/23/59, I/152/69, I/152/73, I/154/68, I/159/31,
 II/23/70, II/23/81, II/24/100, II/24/18, I/159/32, I/16/01, I/16/03, I/16/41, I/161/59,
 II/24/28, II/25/101, II/25/105, II/25/12, I/19/10, I/20/23, I/20/35, I/21/16, I/22/02,
 II/25/16, II/25/38, II/25/44, II/25/55, I/22/14, I/22/32, I/22/36, I/23/38, I/25/01,
 II/25/56, II/25/58, II/25/77, I/25/03, I/25/28, I/25/53, I/30/16, I/30/19,
 II/25/80, II/25/89, II/25/94, II/25/97, I/30/25, I/31/29, I/33/11, I/33/114, I/33/74,
 II/26/07, II/26/38, II/26/40, II/26/43, I/33/90, I/36/79, I/38/24, I/40/24, I/41/85,
 II/27/64, II/28/11, II/28/16, II/29/05, I/44/76, I/46/12, I/46/96, I/48/19, I/48/32,
 II/29/23, II/29/26, II/29/33, II/29/34, I/49/24, I/50/24, I/51/73, I/52/25, I/52/96,
 II/29/38, II/29/50, II/29/65, II/29/94, I/55/70, I/58/08, I/58/69, I/58/71, I/58/97,
 II/30/25, II/30/41, II/30/52, II/31/16, I/60/66, I/60/70, I/61/03, I/61/04, I/61/31,
 II/31/44, II/32/11, II/32/116, II/32/120, I/61/48, I/61/62, I/63/46, I/63/47, I/64/129,
 II/32/127, II/32/138, II/32/15, II/32/17, I/64/131, I/65/30, I/65/38, I/68/45, I/68/51,
 II/32/19, II/32/52, II/32/54, II/32/58, I/68/61, I/69/102, I/69/12, I/71/75, I/72/73,
 II/32/59, II/32/70, II/32/81, II/32/86, I/72/82, I/73/23, I/73/49, I/73/65, I/73/72,
 II/32/88, II/32/89, II/32/94, II/32/95, I/76/51, I/78/26, I/79/62, I/83/48, I/83/65,
 II/33/33, II/33/34, II/33/81, II/34/101, I/85/20, I/86/45, I/87/61, I/87/85, I/88/18,
 II/34/16, II/34/17, II/34/24, II/34/28, I/88/21, I/88/34, I/88/56, I/89/16, I/89/17,
 II/34/40, II/34/46, II/34/64, II/35/115, I/90/25, I/91/77, I/91/81, I/94/07, I/94/36,
 II/35/12, II/35/17, II/35/34, II/35/37, I/94/37, I/95/27, I/95/63, I/96/40, I/96/49,
 II/35/78, II/35/82, II/35/87, II/35/98, I/97/10, I/97/14, I/98/110, I/98/23, I/98/32,
 II/37/21, II/38/106, II/38/120, II/38/15, I/98/52, I/98/58, I/98/62, I/99/26, II/07/109,
 II/38/27, II/38/64, II/38/84, II/38/85, II/09/86, II/12/21, II/12/22, II/12/78,
 II/38/86, II/39/107, II/39/119, II/39/125, II/14/45, II/14/77, II/14/90, II/15/113,
 II/39/13, II/39/140, II/39/144, II/39/153, II/15/94, II/19/05, II/19/06, II/19/145,
 II/39/178, II/39/44, II/39/94, II/19/39, II/19/40, II/22/38, II/23/05,
 bid. I/02/25, I/04/06, I/06/107, I/06/109, II/23/211, II/27/37, II/27/64, II/30/51,
 I/06/112, I/06/119, I/06/67, I/06/83, II/32/103, II/32/20, II/33/62, II/34/64,
 I/06/93, I/06/94, I/07/23, I/08/111, I/08/18, II/34/74, II/34/87, II/34/94, II/35/20,
 I/09/17, I/10/117, I/10/68, I/10/69, I/10/88, II/37/30, II/37/53, II/39/147, II/39/162
 I/101/59, I/102/67, I/103/35, I/104/68, Pi d. I/48/53
 I/108/30, I/108/46, I/109/29, I/11/70, bir d. I/05/46
 I/110/04, I/110/09, I/110/56, I/111/97, dödüñ yer dey i d. doydüñ yer I/56/60
 I/111/98, I/111/99, I/112/26, I/112/33,

ne d. ðsa II/23/39

yime d. yanında yat I/152/98

de : bk. değil -20-

d. I/11/71, I/111/119, I/111/120, I/111/122, I/116/44, I/13/29, I/151/35, I/154/35, I/39/53, I/41/15, I/41/76, I/44/37, I/81/21, I/97/07, I/97/11, I/99/53, II/04/63, II/21/45, II/38/112, II/38/72

de : bk. ta -26-

d. I/10/09, I/119/71, I/14/58, I/147/10, I/15/98, I/158/22, I/161/15, I/17/28, I/20/91, I/40/42, I/49/11, I/49/66, I/58/49, I/69/74, I/95/23, I/98/80, II/08/132, II/08/134, II/08/49, II/08/99, II/14/99, II/24/86, II/32/85, II/32/86, II/39/16, II/39/185

de - : Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek. -1396-

d. I/102/02, I/109/13, I/152/72, I/20/73, I/30/11, I/30/40, I/44/41, I/73/31, I/81/02, I/81/56, I/86/24, I/87/21, I/92/05, I/98/49, II/30/52

d.- dī I/06/58, I/100/46, I/106/55, I/111/119, I/112/44, I/113/116, I/113/84, I/147/09, I/148/06, I/151/35, I/28/55, I/29/18, I/31/37, I/33/42, I/44/66, I/48/74, I/59/79, I/64/85, I/67/49, I/91/86, I/94/76, I/94/81, II/03/51, II/03/52, II/04/71, II/22/32, II/38/26

d.- dī_{im} I/61/34

d.- dīm I/102/43, I/103/53, I/113/100, I/114/51, I/123/60, I/151/15, I/155/104, I/30/20, I/30/48, I/31/31, II/34/36

d.- dīme I/70/67, I/71/66

d.- dīmiz I/106/78, I/125/44, I/133/56, I/138/78, I/17/07, I/44/83, I/56/48, I/61/62, I/62/16, I/65/31, I/68/60, I/68/66, I/68/75, I/69/103, I/98/95, II/04/48, II/18/09, II/23/06, II/23/30, II/34/66

d.- dīmizde I/116/06

d.- dīmiziñ I/97/36

d.- dīn I/10/72, I/126/36

d.- dīne I/31/68

d.- dīñ I/116/46, I/161/52, I/96/83, I/98/62, II/05/56

d.- dīñiz I/106/37, I/122/33, I/34/69

d.- di I/01/61, I/01/62, I/01/65, I/03/03, I/05/54, I/06/134, I/06/86, I/06/87, I/06/88, I/06/89, I/07/50, I/09/24, I/104/11, I/108/53, I/110/16, I/111/119, I/112/01, I/112/09, I/112/12, I/112/25, I/112/47, I/112/59, I/119/10, I/119/11, I/119/12, I/119/14, I/120/08, I/126/77, I/128/24, I/132/53, I/133/02, I/133/37, I/133/38, I/135/56, I/136/12, I/138/102, I/138/131, I/138/134, I/138/61, I/138/99, I/139/33, I/139/34, I/139/38, I/139/39, I/139/40, I/144/47, I/144/48, I/144/49, I/147/09, I/147/10, I/149/45, I/149/61, I/152/101, I/152/126, I/152/127, I/152/131, I/152/33, I/152/50, I/17/28, I/17/29, I/17/30, I/18/30, I/18/63, I/22/38, I/25/35, I/25/36, I/25/40, I/27/23, I/28/43, I/30/59, I/33/118, I/33/75, I/33/76, I/37/36, I/37/37, I/37/38, I/42/17, I/45/14, I/46/33, I/48/74, I/50/73, I/52/71, I/56/65, I/58/79, I/58/80, I/58/83, I/58/84, I/59/78, I/59/79, I/64/06, I/64/07, I/64/124, I/64/85, I/66/50, I/66/51, I/69/81, I/73/37, I/74/44, I/74/45, I/79/53, I/81/62, I/83/11, I/83/12, I/83/62, I/83/79, I/88/24, I/88/25, I/91/23, I/91/24, I/91/78, I/91/79, I/91/80, I/94/82, I/95/06, I/95/124, I/98/113, I/98/134, I/99/18, I/99/37, I/99/38, II/02/29, II/02/30, II/04/70, II/04/71, II/04/72, II/07/146, II/07/147, II/07/66, II/08/128, II/08/14, II/08/74, II/13/20, II/13/21, II/13/22, II/13/25, II/13/26, II/13/27, II/13/28, II/18/15, II/20/03, II/20/52, II/20/53, II/20/54, II/22/32, II/23/115, II/23/116, II/23/74, II/23/76, II/29/01, II/29/02, II/29/06, II/29/18, II/29/24, II/38/45

d.- dī I/06/86

d.- dī I/91/80, II/13/22

d.- dī I/152/127, I/152/128, I/17/30

d.- di_i II/13/28

d.- di_{im} I/06/19, II/01/88, II/08/132

d.- di_{iñ} II/13/27

ömür d.- di_{iñde} I/60/54

d.- diğim I/27/47

d.- dik I/144/83, I/160/13, I/24/69, I/44/82, I/44/83, I/59/79, I/74/05, I/74/22, I/80/05, II/16/77, II/19/20, II/19/24, II/19/25, II/19/26, II/20/60, II/31/12

d.- diK I/06/134, I/06/85, I/108/54, I/133/17, I/133/18, I/138/51, I/44/12, I/59/79, I/65/27, II/05/66, II/19/134, II/23/33

d.- dikçi II/05/97

d.- diklēj I/152/38

d.- dikleri I/14/23, II/23/202

d.- diklerimi I/14/20

d.- dile I/152/133, I/158/18, I/65/36, I/99/44, I/99/70, I/99/71, II/39/09

d.- dilē I/06/110, I/06/111, I/147/28, I/148/36, I/155/93, I/33/26, I/83/12, I/84/24, I/99/18, II/07/29, II/19/49, II/23/33, II/34/49, II/34/72, II/39/09

d.- dilēdi I/158/22, I/37/13, I/58/10

d.- diler I/01/34, I/113/12, I/113/67, I/113/69, I/119/26, I/119/30, I/119/31, I/119/32, I/119/76, I/122/07, I/122/08, I/128/08, I/136/10, I/136/11, I/138/118, I/138/46, I/138/62, I/143/85, I/144/27, I/144/28, I/144/29, I/144/62, I/144/63, I/144/83, I/66/50

d.- dilērdi I/06/115

d.- dim I/01/35, I/01/63, I/01/65, I/06/104, I/06/111, I/06/115, I/06/88, I/10/08, I/104/07, I/104/08, I/104/12, I/110/37, I/112/45, I/112/46, I/112/48, I/113/129, I/119/15, I/119/26, I/122/07, I/127/33, I/129/22, I/131/57, I/132/47, I/133/03, I/133/04, I/133/06, I/136/16, I/139/09, I/139/21, I/139/22, I/139/40, I/14/70, I/143/58, I/144/47, I/144/48, I/144/78, I/144/83, I/144/84, I/146/31, I/148/37, I/149/61, I/15/91, I/152/40, I/152/49, I/152/50, I/152/91, I/158/41, I/25/20, I/25/21, I/25/25, I/25/26, I/25/29, I/25/30, I/25/33, I/25/34, I/25/38, I/25/39, I/25/44, I/25/45, I/25/46, I/25/47, I/25/48, I/25/49, I/28/43, I/28/45, I/33/117, I/33/76, I/33/79, I/33/86, I/37/36, I/37/37, I/40/34, I/41/45, I/44/85, I/48/18, I/52/55, I/58/16, I/58/17, I/59/34, I/64/06, I/64/08, I/64/24, I/64/25, I/64/83, I/65/18, I/65/19, I/65/20, I/65/48, I/65/50, I/65/62, I/67/77, I/72/53, I/75/64, I/83/08, I/83/13, I/88/70, I/91/27, I/94/82, I/94/83, I/94/84, I/95/06, I/95/10, I/95/13, I/95/14, I/95/92, I/95/93, I/95/94, I/98/116, I/99/36, II/02/67, II/05/67,

II/07/146, II/07/67, II/07/68, II/08/128, II/10/93, II/13/23, II/20/03, II/20/04, II/23/211, II/29/07, II/29/39, II/29/40, II/39/125

d.- dim I/06/101, I/06/111, I/06/113, I/06/114

d.- đim I/120/14

d.- dimidi I/64/23, I/64/25

d.- din I/128/33, II/36/02

d.- diņ I/128/34

d.- diņ I/30/38, I/40/66, I/69/84, I/96/15

d.- diņiz I/64/135

d.- diydi I/14/74, I/44/68, I/58/84, I/64/84, I/98/113, I/98/134

d.- diydim I/10/115, I/65/51

d.- diyne II/12/50

d.- diysi II/24/34

d.- le I/152/40

d.- lle I/125/61, I/147/24, I/152/125, I/47/16, II/29/103

d.- llē I/01/83, I/04/75, I/122/56, I/155/74, I/161/31, I/61/17, I/64/104, I/64/32, I/64/33, I/64/34, I/77/17, II/05/26, II/11/43, II/23/205, II/23/206, II/23/57, II/29/47

āmin d.- lle I/114/23

d.- lledī I/152/77

d.- llēdi I/145/47, I/151/26, I/152/75, I/154/60, I/155/41, I/155/42, I/31/52, I/46/48, I/46/49, I/77/17, I/77/34, I/77/42, I/77/68, II/23/121, II/23/143

d.- llēđī I/152/76

d.- llēmišdi I/62/35

d.- ller I/104/10, I/114/40, I/122/74, I/123/40, I/128/23, I/131/12, I/132/61, I/132/62, I/132/64, I/133/63, I/143/41

d.- ller I/128/23

d.- llerđī I/119/68, I/135/37

d.- llerdi I/113/44, I/128/65, I/128/66, I/129/28, I/135/37, I/152/60

d.- llerđi I/139/18, I/25/13

d.- llēđi I/37/32

d.- llerdin I/126/13

- d.- llerdin I/126/54
d.- llermişti I/136/32
d.- llermişTi I/136/31
d.- llerse I/138/58
d.- lleyorlar I/18/80
d.- me I/144/29, I/74/07, I/87/21, I/98/16
d.- meş I/152/76
d.- mes I/36/17
d.- mēyo veriyō I/79/58
d.- meyyō II/39/176
d.- mez I/49/79, I/79/70
d.- mezdi I/124/33
d.- mēzdik I/152/77
d.- mezlē II/01/34
d.- miş I/06/65, I/06/66, I/06/67, I/06/68, I/06/69, I/06/71, I/06/73, I/06/82, I/08/101, I/08/102, I/08/103, I/08/104, I/08/105, I/08/106, I/08/111, I/08/114, I/08/127, I/08/128, I/08/90, I/08/91, I/08/95, I/08/97, I/10/11, I/11/76, I/117/13, I/117/14, I/117/17, I/117/18, I/117/20, I/117/21, I/117/22, I/117/23, I/117/29, I/117/30, I/117/31, I/117/34, I/117/35, I/122/25, I/147/29, I/147/30, I/147/31, I/147/32, I/150/38, I/25/15, I/25/41, I/25/42, I/25/52, I/33/123, I/33/124, I/44/75, I/66/45, I/66/46, I/81/55, I/83/62, I/95/65, I/98/115, I/99/59, II/07/18, II/07/53, II/09/42, II/10/83, II/20/73, II/23/160, II/23/211
d.- mişle I/108/28, I/147/29, I/44/15, I/44/16, I/81/09, I/81/20, I/81/47, I/92/03, II/19/95
d.- mişlē I/06/70, I/55/45, I/64/110, I/69/61, I/99/66, II/14/79, II/19/102, II/19/94, II/23/210
d.- mişler I/117/11, I/117/12, I/117/17, I/117/19, I/122/35, I/136/11, I/144/77, I/156/04, I/53/47
d.- mişler II/19/93
d.- miyecen I/06/92, I/06/99
d.- miyiceṇ I/06/130
d.- miyin I/10/75, I/10/76
d.- miyiṇ I/06/138
d.- miyo I/27/68
d.- miyon I/128/38
d.- miyorus I/93/28
d.- miz I/26/57
d.- nī I/60/83
d.- nīdi II/16/11
d.- ncek I/98/51
d.- nēyō II/35/06
d.- ni I/152/93, II/16/10
d.- nī II/14/33
d.- nidin I/10/06
d.- nildi II/09/100, II/09/24
d.- nīlir II/17/46
d.- nilirdi I/152/108, I/159/32
d.- niliyo I/78/41, I/81/58
d.- niliyō I/81/59
d.- niliyō II/17/60
d.- niliyodu I/78/41
d.- nir I/127/22, I/130/41, I/132/41, I/160/19, I/36/29, I/95/103, I/95/105, I/95/109, I/95/110, II/16/87
d.- niṇ II/37/54
d.- nirdi I/01/50, I/08/10, I/101/60, I/151/31, I/160/22, I/37/33, II/37/25, II/37/47, II/37/56, II/37/66
d.- nirdin I/10/63
d.- nirmişdi I/56/14
d.- nirmişti II/04/49
d.- nirmişTi I/160/19
d.- nirse I/10/58
d.- niyo I/10/69, I/160/03, I/81/14, I/98/31
d.- nmēyo I/153/34
d.- nmiş I/81/02, I/81/12, I/81/18
d.- ṇ I/55/59, I/58/24
d.- r I/06/138, I/06/98, I/10/112, I/10/116, I/10/93, I/107/08, I/109/31, I/109/32, I/109/45, I/109/46, I/109/48, I/113/66, I/123/21, I/123/31, I/125/04, I/128/32, I/136/33, I/14/69, I/144/20, I/144/21, I/144/68, I/146/31, I/18/51, I/25/43, I/36/32, I/58/16, I/58/62, I/73/32,

I/73/70, I/88/60, I/99/77, II/19/128,
II/23/30, II/32/88, II/38/65, I/124/41

d.- r I/125/32

d.- r dur21u I/131/06

d.- riS I/36/48

d.- riž I/46/28

d.- rdi I/73/70

d.- rdiK I/155/50

d.- rdi I/05/28, I/05/29, I/05/30,
I/108/21, I/108/27, I/110/20, I/110/21,
I/110/22, I/111/17, I/112/53, I/128/48,
I/153/33, I/153/34, I/153/97, I/25/44,
I/25/45, I/25/65, I/27/05, I/27/06, I/31/56,
I/44/36, I/46/51, I/46/52, I/46/53, I/49/69,
I/51/52, I/73/73, I/74/23, I/80/30

d.- rdi I/158/21, II/39/13

d.- rdi I/49/64

d.- rdiG I/106/10, I/126/52, I/132/14

d.- rdiK I/08/83

d.- rdiK I/02/22, I/123/33, I/146/37,
I/151/39, I/153/105, I/154/66, I/155/21,
I/27/12, I/47/19, I/70/77, I/74/51, I/81/13,
I/81/32, I/81/56, I/81/67, I/94/33, I/94/34,
I/96/20, I/96/22, I/96/31

d.- rdiK I/08/61, I/106/15, I/152/93,
I/155/50, I/31/33, I/75/02, I/91/40, I/94/35

d.- rdiK I/31/28

d.- rdim I/113/30

d.- rdin I/58/33, I/61/35

d.- rdiņiz I/111/101

d.- ri I/58/43

d.- riķen I/08/88, II/10/50

d.- rim I/03/40, I/119/16, I/144/11,
I/152/34, II/08/65, II/38/65, II/39/126

d.- rimiš I/11/59, I/11/58

d.- rin I/10/114, I/113/127, I/116/17,
I/13/40, I/130/38, I/137/30, I/137/57,
I/137/58, I/144/12, I/144/41, I/144/44,
I/152/39, I/152/67, I/152/68, I/28/60,
I/58/14, I/58/19, I/58/31, I/58/39, I/58/59,
I/58/76, I/58/81

d.- rin I/58/66

d.- rin et I/28/59

d.- ris I/10/120, I/130/60, I/154/43,
I/155/31, I/36/32, I/71/12, I/71/16, I/71/80,
I/79/40

d.- riS I/01/60, I/11/74, I/112/76,
I/116/21, I/116/31, I/116/43, I/124/43,
I/129/66, I/130/60, I/130/98, I/130/99,
I/148/22, I/154/37, I/155/31, I/157/85,
I/157/86, I/28/31, I/32/72, I/33/52, I/36/12,
I/71/35, I/73/17, I/73/58, I/74/77, I/76/56,
I/79/11, I/97/44, II/02/10, II/05/17, II/06/17,
II/06/74, II/18/12, II/19/55, II/20/08,
II/23/167, II/23/18, II/23/204, II/30/27

d.- riS I/01/79

d.- riS et haşlama II/31/49

d.- riš II/13/57

d.- riz I/01/62, I/02/19, I/02/71,
I/04/55, I/04/56, I/07/104, I/08/76, I/10/33,
I/101/26, I/106/09, I/106/45, I/106/46,
I/116/06, I/116/12, I/116/13, I/116/21,
I/119/56, I/121/10, I/124/42, I/124/43,
I/126/50, I/127/21, I/129/44, I/130/49,
I/130/58, I/130/74, I/132/11, I/132/12,
I/135/38, I/139/32, I/142/50, I/142/51,
I/148/55, I/152/15, I/155/30, I/16/11,
I/18/32, I/21/69, I/25/35, I/26/49, I/26/58,
I/27/28, I/28/41, I/29/21, I/30/45, I/31/24,
I/31/57, I/31/59, I/31/60, I/31/61, I/31/62,
I/31/68, I/32/45, I/32/64, I/33/78, I/34/57,
I/36/29, I/36/58, I/41/11, I/41/35, I/41/39,
I/44/67, I/46/47, I/49/25, I/49/33, I/49/50,
I/49/52, I/55/57, I/56/47, I/59/39, I/59/43,
I/59/57, I/59/73, I/61/55, I/66/37, I/66/41,
I/69/29, I/71/32, I/72/67, I/72/70, I/74/60,
I/74/79, I/74/98, I/77/71, I/85/24, I/96/10,
I/96/56, II/04/11, II/07/48, II/18/11,
II/19/57, II/20/41, II/20/42, II/23/13,
II/23/184, II/23/57, II/29/103, II/29/12,
II/37/116, II/39/47

d.- ríz II/11/58

d.- riž I/30/45

d.- rke I/81/57

d.- rkē I/81/46

d.- rken I/138/11, I/152/10, I/155/24,
I/155/66, I/23/50, I/79/99, I/81/50, I/81/54,
I/81/63, II/01/08, II/04/09, II/10/19,
II/10/55, II/10/56, II/10/69, II/10/96,
II/16/50, II/38/115

d.- rkene I/94/15
 d.- rKene I/143/74
 d.- rle I/58/59, I/79/59, I/79/66, I/79/67, I/79/82, I/81/23, I/81/52, I/98/79, II/39/62
 d.- rlē I/126/16, I/152/16, I/159/06, I/159/07, I/28/60, I/31/10, I/31/69, I/33/124, I/33/136, I/82/09, I/94/55, I/94/56, I/94/57, II/19/155, II/19/56, II/19/57, II/34/85, II/38/76, II/38/77
 d.- rle I/81/59
 d.- rledī I/159/13
 d.- rlēdi I/157/38, I/158/24, I/72/74, I/72/76, I/77/38, I/81/03, I/94/55, I/98/108, I/98/125, II/34/97, II/34/98
 d.- rlēdi I/158/25, I/158/26, I/30/53, I/82/29
 d.- rlemiṣti I/33/113
 d.- rler I/123/12, I/138/61, I/138/62, I/142/30, I/156/38, I/158/24, I/81/13, I/90/76, I/95/22, II/03/63, II/15/23, I/06/130
 d.- rleṣ I/80/40, I/81/08
 d.- rler I/142/33
 d.- rlerdi I/08/15, I/08/26, I/102/72, I/112/16, I/118/06, I/118/13, I/25/12, I/70/68, I/76/91, I/80/38, I/80/39, I/81/06, I/81/08, I/98/32, II/15/09, II/15/14, I/04/26
 d.- rlērdi II/15/51
 d.- rlerdi II/19/129
 d.- rmiṣ II/05/102
 d.- rmiṣ I/08/88
 d.- rmiṣti I/33/114
 d.- rse I/07/11, I/07/12, I/10/40, I/122/14, I/88/10
 d.- rse II/18/32
 d.- rseṇ I/152/74, I/158/38, II/38/73
 d.- rsiṇ I/96/37
 d.- sāṇā I/06/31
 d.- sē I/67/51
 d.- sem I/106/54, I/142/16, I/146/13, I/67/35, I/87/96, II/38/83
 d.- sen I/141/04, I/55/73
 d.- seṇ I/65/53

d.- seṇ bol I/96/48
 d.- sin I/148/04
 d.- siṇ I/144/67, I/47/70
 d.- Ti I/01/64
 d.- ycīṇi I/95/124
 d.- yceg I/58/38
 d.- yceK I/99/29
 d.- ycēm I/159/14, I/69/03
 d.- yebilırsiṇ I/152/72
 d.- yebilırsiṇ I/152/71
 d.- yem I/143/78, I/86/08
 d.- yemezdım II/19/08
 ne d.- yen I/115/04
 d.- yım I/68/68
 ne d.- yım I/136/24
 d.- yin I/144/48
 d.- yincī II/22/24
 d.- yince I/108/20, I/117/21, I/98/50
 d.- yincē I/69/67
 d.- yincesi I/98/100
 d.- yinci II/38/58
 d.- yiṇ I/14/74
 d.- yip I/66/08, I/95/52
 d.- yivē I/86/36
 d.- yīvedile I/138/98
 d.- yīvemışlē II/04/50
 d.- yiven I/84/29
 d.- yiverem I/83/38, II/20/29
 d.- yīverem II/37/102
 d.- yiverile I/87/34
 d.- yīverivermiş I/08/115
 d.- yiveriydiK I/48/72
 d.- yiveriyoz I/73/31
 d.- yiveriz I/66/11
 d.- yivesin I/88/30
 daha ne d.- yiyn yapmayız I/02/46
 d.- yē I/152/103
 d.- yo I/15/90, I/152/102, I/152/103, I/98/113
 d.- yō I/152/102

- d.- yolā I/153/07
d.- yolļā I/152/38
d.- yōm I/33/121
d.- yon I/102/27
d.- yor I/109/47
d.- yosa I/88/10
d.- yoz I/79/11
d.- yöllē II/32/62
d.- yve I/99/01
d.- yvedi I/83/51
d.- yvediydik I/98/84
d.- yveren I/80/31, I/87/30, I/99/51
d.- yverīlē I/161/55
d.- yveririz I/129/49
d.- yveriz I/98/91
d.- yyo I/87/04, II/24/52, II/39/20
d.- yyoduķ II/23/184
d.- yyola I/88/42
d.- yyolā I/161/10, I/88/41
d.- yyom II/39/19
d.- yyon II/20/40, II/39/18, II/39/19
d.- yyoņ I/138/57
d.- yyorun I/130/03
d.- yyoruz I/130/98
d.- yyoz I/130/101
- dē** - : bk. de- -1-
d.- di I/22/38
- dē** : bk. da -3-
d. I/17/59, I/65/27, II/21/95
- dē** - : bk. de- -2-
d.- dim II/07/147
d.- miş II/34/63
- dē** - : bk. de- -85-
d. I/119/14, II/16/30, II/35/51
d.- di II/05/97
d.- dik I/02/23, I/30/37, I/33/45, II/16/87
d.- diK I/31/28, I/31/29, I/59/19
d.- diķ I/59/46
d.- dim I/06/113
- d.- diņ II/23/83
d.- ken I/08/88, II/14/77, II/23/148
d.- lēdi I/33/121, I/33/122, II/34/20, II/34/56, II/34/59, II/35/28
d.- lēmişti II/06/81
d.- lēmişTi II/06/81
d.- ler I/127/44
d.- meyclesen I/66/54
d.- miş I/08/100, I/150/38
d.- nen I/05/59
d.- nmiş I/06/59
d.- p I/47/37
d.- r I/37/17, I/58/16, I/73/71
d.- rdi I/150/41, I/37/33, I/49/64, I/49/67, I/49/68, I/58/52, I/58/91, I/73/72, I/74/102
d.- rdig I/36/33, I/47/75
d.- rdik I/04/21, I/10/69, I/154/20, I/30/35, II/11/63, II/23/67
d.- rdiK I/55/01, II/13/19
d.- şdik I/64/68, II/19/147
d.- şdiK I/108/12
d.- şken I/33/66
d.- řlēdi II/34/20
d.- rse I/10/41
d.- rsin I/72/41
d.- şsin I/56/57
d.- şsiz II/05/96
d.- sana I/154/14
d.- veriyon I/72/35
d.- y II/22/20
d.- yo I/152/102, I/152/104, I/153/117
d.- yon I/152/69, I/153/113
d.- yos I/160/02, I/160/11, I/160/12
d.- yoz I/30/03, I/88/51, II/20/04
- dē** : bk. da -140-
d. I/03/82, I/05/20, I/05/47, I/06/09, I/07/37, I/08/109, I/08/116, I/08/120, I/08/40, I/09/20, I/09/35, I/10/66, I/103/13, I/103/20, I/103/33, I/106/72, I/109/23, I/114/10, I/114/38, I/116/53, I/118/17, I/119/22, I/125/24, I/125/32, I/125/34,

I/125/41, I/13/04, I/130/62, I/134/05, I/29/05, I/30/30, I/33/150, I/33/54, I/36/36, I/147/56, I/148/08, I/150/44, I/156/16, I/36/37, I/42/31, I/43/21, I/46/31, I/47/16, I/158/43, I/159/17, I/161/42, I/161/47, I/48/09, I/49/52, I/51/02, I/51/10, I/51/70, I/17/49, I/18/11, I/20/03, I/21/79, I/21/80, I/55/07, I/55/13, I/55/31, I/59/65, I/60/82, I/30/59, I/33/17, I/33/51, I/34/09, I/36/21, I/61/36, I/64/49, I/64/75, I/69/34, I/69/51, I/36/23, I/36/25, I/36/37, I/36/62, I/36/75, I/69/53, I/69/65, I/70/03, I/74/07, I/74/43, I/39/41, I/41/12, I/41/45, I/42/56, I/43/15, I/75/08, I/75/09, I/78/02, I/79/09, I/79/18, I/43/29, I/50/78, I/51/39, I/53/37, I/55/58, I/79/40, I/79/61, I/79/68, I/80/15, I/83/69, I/55/68, I/56/18, I/56/48, I/59/23, I/62/28, I/83/72, I/87/46, I/93/22, I/93/46, I/93/49, I/63/16, I/64/14, I/64/32, I/68/15, I/69/12, I/95/76, I/96/64, I/96/69, I/98/29, II/01/11, I/69/40, I/70/37, I/70/55, I/71/42, I/72/16, II/01/30, II/05/03, II/05/11, II/05/23, I/73/14, I/73/53, I/74/21, I/75/65, I/76/20, II/05/44, II/05/64, II/05/83, II/07/36, I/76/99, I/77/57, I/77/76, I/80/55, I/83/17, II/08/110, II/08/132, II/08/46, II/08/97, I/83/50, I/87/52, I/87/64, I/90/83, I/91/70, II/10/49, II/13/36, II/14/27, II/17/19, I/93/63, I/96/80, II/03/25, II/05/61, II/23/197, II/25/102, II/25/88, II/28/27, II/06/70, II/09/17, II/09/46, II/10/61, II/29/66, II/32/46, II/32/88, II/33/25, II/13/29, II/15/08, II/16/22, II/16/39, II/33/37, II/34/10, II/35/26, II/37/33, II/18/06, II/19/24, II/23/01, II/23/66, II/38/36

bi d. I/06/82, I/08/93, I/120/33, I/125/10, I/129/44, I/143/36, I/28/47, I/33/53, I/41/73, I/66/25, I/66/51, I/68/16, I/77/73, I/86/45, I/92/37, II/13/57, II/28/05

dē : bk. deḡil -52-

d. I/07/111, I/09/04, I/108/07, I/108/39, I/108/42, I/108/43, I/108/48, I/108/52, I/109/07, I/109/21, I/109/47, I/110/24, I/122/34, I/123/15, I/13/42, I/14/46, I/144/30, I/144/73, I/149/38, I/15/77, I/150/53, I/152/135, I/152/80, I/159/21, I/161/44, I/20/40, I/21/92, I/23/07, I/23/14, I/24/07, I/31/47, I/33/141, I/33/142, I/33/17, I/39/32, I/66/03, I/72/73, I/73/38, I/73/58, I/82/10, I/83/34, I/86/24, I/97/56, II/03/80, II/19/41, II/20/59, II/21/101, II/32/135, II/34/06, II/39/172, II/39/22

dē : bk. ta -117-

d. I/02/50, I/10/61, I/10/93, I/102/22, I/103/36, I/104/08, I/106/40, I/109/31, I/110/60, I/113/86, I/119/22, I/124/09, I/125/49, I/147/16, I/147/35, I/149/64, I/15/55, I/150/32, I/150/46, I/152/113, I/152/93, I/153/117, I/153/124, I/153/17, I/153/54, I/153/68, I/153/91, I/155/106, I/155/14, I/155/42, I/156/20, I/156/31, I/158/01, I/158/21, I/159/09, I/17/60,

dē : bk. diye -1-

d. I/51/53

dē : bk. da -10-

d. I/04/03, I/121/16, I/13/31, I/150/20, II/23/50, II/25/03

bī d. I/109/39

bi d. I/152/42

d. yapameycāsınız I/152/47

d. yapıyın I/119/15

dē : bk. da -1-

d. I/38/34

dē : bk. da -25-

d. I/03/46, I/21/57, I/23/03, I/40/52, I/50/49, I/54/09, I/55/27, I/79/59, II/07/121, II/09/02, II/09/04, II/09/102, II/09/31, II/09/52, II/09/87, II/25/21, II/30/36, II/30/64, II/35/04

bi d. I/22/44, I/38/29, I/71/13, II/07/76

d.+ di I/12/36

dē : bk. de- -207-

d. I/47/70, I/79/31, I/86/03, I/86/39

d.- ciK II/08/63

d.- dī I/115/35, I/75/72, II/30/65

d.- dīḡ I/23/11

d.- di I/115/34, I/120/10, I/125/26, I/128/24, I/128/25, I/128/27, I/132/55, I/152/08, I/17/29, I/17/34, I/24/09, I/45/14,

I/45/15, I/45/25, I/45/43, I/48/73, I/48/74,
I/48/75, I/52/64, I/64/07, II/13/22, II/19/52,
II/39/13, II/39/14

d.- dik I/99/31

d.- dile I/141/28

d.- diler I/17/34, I/96/91

d.- dim I/111/118, I/113/130, I/114/21,
I/128/08, I/128/26, I/128/27, I/136/11,
I/136/12, I/148/37, I/158/41, I/25/39,
I/25/51, I/48/73, I/48/74, I/50/68, I/52/73,
I/64/08, I/64/34, I/64/83, I/69/74, I/69/98,
II/05/61, II/19/52

d.- dimdi I/157/50

d.- diñ I/134/17

d.- diysem I/113/130

d.- lle I/114/02

d.- llē I/152/125, I/61/29, II/05/23,
II/05/25

d.- llēdi I/121/30

d.- llērdi vermemiş I/108/22

d.- medi I/113/126, I/134/42

d.- medim I/113/130, I/113/131,
I/113/135, I/48/64

d.- miş I/06/69, I/08/90, I/08/95,
I/117/18, I/117/30, I/117/31, I/117/33,
I/117/34, I/117/35, I/117/43, I/122/25,
I/128/27, I/128/28, I/128/29, I/128/49,
I/152/123, I/152/128, I/44/76, II/03/79,
II/05/104, II/07/25, II/07/38, II/23/161,
II/34/63

d.- mişle I/86/02

d.- mişlē II/19/103

d.- mişler I/128/49, II/03/64

d.- nir I/30/58

d.- r I/109/46, I/121/25, I/128/22,
I/135/39, I/140/32, I/153/66, I/58/58,
I/73/71, II/30/66, II/39/21

d.- rdi I/05/29, I/115/49, I/121/106,
I/121/24, I/128/55, I/128/61, I/128/66,
I/130/27, I/48/56, I/48/58, I/77/57, I/77/58,
I/77/59, I/77/60, I/80/31

d.- riS II/32/28

d.- riz I/102/22, I/114/40, I/121/45,
I/129/50, I/130/39, I/46/47, I/64/74

d.- rken I/79/12, II/10/49

d.- rler I/102/72

d.- sem I/46/82

d.- siñ I/109/51

d.- ycem I/104/66

d.- ycēm I/14/67

d.- yceZ I/99/03

d.- ye I/30/54

d.- yem I/28/07, I/75/33, I/88/10,
II/37/52

ne d.- yem II/35/09

d.- yemiyo I/73/31

d.- yemiyon I/73/33

d.- yen I/48/71, I/72/35, I/72/36,
II/39/130

d.- yenne I/32/92

d.- yēveriyo I/73/33

d.- yĩ I/58/16, I/58/18

d.- yince I/138/119, I/138/65

d.- yip I/66/13

d.- yiP I/15/79

d.- yiversin I/110/64

d.- yivēsın I/98/03

d.- yo I/38/65, I/93/23, II/20/69

d.- yola I/72/69

d.- yolā I/72/70, II/35/34

d.- yon I/33/10, I/82/26

d.- yor I/109/48, I/109/49

d.- yorum I/140/58

d.- yorun I/107/03

d.- yoS I/76/85

d.- yoz I/70/63

d.- yō I/32/91

d.- yverem I/146/01

dē : bk. diye -1-

d. I/21/41

dē - : bk. de- -12-

d.- rdi I/109/48, I/130/27, I/58/92,
I/77/56, I/77/60, II/17/60

d.- rdig I/29/19

d.- rse I/115/24

- d.- sin I/109/51
d.- yo I/73/69
d.- yōdu II/21/53
dē : bk. da -4-
d. I/78/05, II/07/21, II/20/42, II/32/135
dē : bk. deḡil -1-
d. II/27/06
dē : bk. ta -1-
d. II/32/32
dē : bk. deḡil -5-
d. I/67/61, I/74/21, I/86/76, II/36/09, II/36/11
dē : bk. da -3-
d. I/63/25, II/23/63, II/35/61
dē_i : bk. deḡil -7-
d. I/146/69, I/20/56, I/24/22, I/56/11, I/86/40, I/88/11
d.+ dim I/107/68
dē_īl : bk. deḡil -9-
d. I/07/51, I/32/19, I/32/44, I/32/94, I/62/16, I/75/46, II/13/12, II/19/165
dē_e : bk. diye -1-
d. II/29/18
dē_el : bk. deḡil -1-
d. II/15/77
dē_el : bk. deḡil -1-
d. I/69/02
dē_el : bk. deḡil -2-
d. I/11/58, I/125/40
dē_er : bk. deḡer² -1-
d.+ i II/17/85
dē_erli : Değeri olan veya değeri yüksek olan, kıymetli, kıymettar. -2-
d. I/122/69, I/146/51
dē_ērli : bk. de_erli -1-
d. I/85/35
dē_erli : bk. de_erli -1-
d. I/146/28
dē_ermen : bk. deḡirmen -1-
d.+ e I/05/55
dē_ēl : bk. deḡil -2-

- d. I/121/105, I/129/57
dē_ermen : bk. deḡirmen -1-
d. I/01/22
dē_i : bk. deḡil -14-
d. I/08/13, I/106/72, I/121/39, I/149/50, I/17/31, I/17/76, I/23/32, I/27/50, I/63/59, I/86/36, I/86/38, I/86/39, I/87/68, II/13/47
dē_i : bk. deḡil -2-
d. I/06/56, I/124/09
dē_ī : bk. deḡil -1-
d. II/04/90
dē_īl : bk. deḡil -159-
d. I/02/61, I/03/10, I/03/53, I/07/12, I/07/51, I/09/40, I/09/66, I/102/02, I/102/10, I/102/16, I/104/20, I/105/16, I/11/71, I/111/87, I/116/39, I/116/40, I/123/35, I/123/43, I/125/66, I/129/34, I/138/30, I/14/24, I/140/31, I/143/83, I/146/81, I/15/11, I/15/66, I/153/119, I/155/103, I/156/35, I/158/19, I/16/07, I/16/14, I/160/28, I/161/48, I/19/05, I/20/57, I/20/65, I/20/66, I/21/74, I/23/13, I/23/28, I/23/61, I/31/10, I/34/70, I/34/72, I/37/04, I/38/53, I/38/67, I/39/78, I/40/17, I/40/53, I/42/44, I/42/45, I/46/128, I/60/70, I/61/02, I/62/16, I/70/24, I/72/64, I/73/21, I/73/27, I/74/34, I/75/30, I/75/46, I/76/100, I/76/16, I/76/60, I/77/21, I/82/30, I/83/09, I/85/35, I/86/49, I/92/58, I/94/58, I/96/35, I/98/114, I/98/115, I/98/116, II/07/128, II/07/130, II/09/18, II/10/20, II/11/11, II/13/12, II/13/56, II/17/79, II/21/06, II/21/42, II/21/97, II/30/03, II/30/13, II/30/36, II/31/07, II/32/11, II/32/127, II/33/75, II/37/03
bi şē d. I/151/44
d.+ di I/07/83, I/110/28, I/129/05, I/131/31, I/131/34, I/132/03, I/146/73, I/153/71, I/153/73, I/28/32, I/34/27, I/70/19, I/72/59, I/75/30, I/81/47, I/83/68, I/94/72, I/98/32, II/13/07, II/13/55, II/20/09
d.- dī I/146/16
d.+ dig I/110/57, I/88/12
d.+ dik I/135/35, I/95/43
d.+ dir I/92/29

d.+ idi I/104/25, I/113/104, I/140/58, I/143/39, I/17/86, I/18/52, I/71/66, I/75/30, I/97/14

d.+ im I/71/79, II/13/11

d.+ in I/10/93, I/93/50, II/30/28

d.+ iS I/13/27, I/20/66

d.+ isem I/119/04

d.+ iz I/20/66, I/53/32, I/53/73, II/19/116

d.+ ler I/143/82

d.+ leğ I/92/58

d.+ si II/21/89

de_İl : bk. değil -20-

d. I/09/47, I/09/66, I/121/39, I/18/08, I/23/15, I/42/62, I/52/56, I/63/54, I/75/63, I/76/68, I/78/20, I/86/64, I/88/50, I/96/81, I/99/76, II/02/83, II/26/32

d.+ di I/146/55, I/88/45

d.+ ken I/28/02

de_İl : bk. değil -1-

d. I/32/12

de_İl : bk. değil -10-

d. I/104/25, I/108/48, I/122/23, I/142/22, II/03/13, II/04/88, II/35/90

d.+ di I/152/118, II/35/19

d.+ in I/93/27

de_İl : bk. değil -2-

d. I/133/55, II/04/90

de_İr - : Değdirmek, dokundurmak. -1-

d.- idiñ I/64/69

de_İrmen : bk. değirmen -8-

d. I/02/42, I/02/46, I/07/93

d.+ den I/07/94

su d.+ i I/07/95, I/07/98

d.+ ne I/68/41

d.+ ner I/02/42

de_İrmenniK : Değirmende öğütölmek için ayrılmış (tahıl). -2-

d. I/153/25, I/153/27

de_İş - : bk. değış-¹ -34-

d.- ceK I/39/104

d.- di I/149/06, I/155/78, I/16/22, I/69/78, I/75/03, I/97/49, I/99/68

d.- en I/157/35, I/52/27, I/99/20

d.- iyo I/121/37, I/146/65, I/20/02, I/31/48

d.- medi I/155/79, I/56/16, I/56/17, II/23/43

d.- mez I/46/06

d.- mēzdı II/23/98

d.- miş I/99/44

d.- ti I/90/67, II/03/39

d.- Ti I/135/45, I/142/35, I/23/58, II/29/87

d.- Ti yapallardı I/44/34

d.- Tikce I/10/07

bk. değış-² -3-

d.- cēmiş I/135/06

d.- diydi I/50/26

d.- miş II/04/10

de_İş - : bk. değış-¹ -2-

d.- ir II/28/65

d.- mez I/111/27

de_İşİ : <<değışik+i -1-

d. I/34/60

de_İşdir - : 1. Değıştirmek, başka şeikle dönüştürmek, oluğundan başka türlü veya farklı duruma getirmek. -8-

d.- di I/149/08, I/149/58, I/99/67

d.- idik I/155/25

d.- iyo I/23/12

d.- iyölar I/86/29

d.- iyor I/23/12

2. Bir şey veya kimsenin yerine başkasını koymak, getirmek. -2-

d.- im I/155/103

d.- iS I/123/45

3. Giydiğı şeyi çıkarıp başkasını giymek. -1-

d.- eydiñ I/157/53

de_İşdir - : bk. de_İşdir-¹ -1-

d.- di I/99/66

de_ışdirim

D

de_ışdirim : Değıştirme işi, bir şeyi değıştirerek kullanma. -4-

d. I/96/25, I/96/26

d.+ nen I/96/25, I/96/26

de_ışig : bk. değışik -1-

de_ışiK d. I/97/37

de_ışiK : bk. değışik -20-

d. I/07/90, I/124/44, I/142/54, I/146/59, I/146/60, I/76/56, I/94/53, I/94/56, I/94/57, II/13/03, II/19/73, II/30/31, II/34/01

d. de_ışig I/97/37

d.+ ti I/146/55

d.+ Ti I/59/18

d.+ Tir I/94/53, I/94/54

dē_ışik : bk. değışik -1-

d. I/32/103

de_ışikli : <<değışiklik+i (bk. de_ışikliK) -1-

yer d. II/04/09

de_ışikliK : Değışiklik, her zamankinden, bilinenden, alışıldan farklı olma, farklılık, aykırılık, başkalık. -3-

d. I/97/04

d. yapıyoİİá I/10/60

de_ışme : Değışmek işi, tahavvül, tebeddül. -1-

d. I/150/07

de_ışTir - : bk. de_ışdir-³ -2-

d.- iyon I/31/67

d.- medi I/31/67

bk. de_ışdir-² -2-

d.- dim I/16/22

d.- idik I/123/46

bk. de_ışdir-¹ -1-

d.- di II/14/09

debeli - : Çırpınmak, tepinmek, kımıldanmak. -1-

d.- yor I/16/09

debme : Tekme, ayakla sert vuruş. -1-

d.+ lēnen I/59/41

debmele - : Tekme atmak, tekme vurmak, tekmelemek. -1-

d. I/59/47

debmi : bk. debme -4-

d.+ yi I/59/40, I/59/45

d.+ yi vur I/59/40, I/59/45

debrem : bk. dePrem -6-

d. I/27/56

d.+ den II/05/92

d.+ iğ I/155/88

d. oldu I/155/87

d. öldü I/150/43, I/155/86

dēd : bk. dert -1-

geçim d.+ i I/09/74

dede : 1. Bir kimsenin babasının veya annesinin babası, büyük baba. -174-

d. I/05/45, I/10/38, I/102/30, I/102/64, I/110/07, I/113/50, I/113/51, I/113/62, I/117/10, I/117/13, I/117/14, I/117/43, I/117/44, I/134/11, I/15/16, I/15/17, I/30/08, I/30/10, I/36/15, I/36/40, I/36/42, I/36/69, I/45/06, I/48/04, I/55/48, I/57/22, I/61/12, I/66/50, I/69/87, I/84/35, I/93/64, II/13/32, II/16/73, II/16/82, II/16/95, II/19/93, II/19/94, II/20/24, II/20/26, II/20/62, II/32/122, II/39/103, II/39/126, II/39/127

d.+ den II/16/57, II/16/58

d.+ m I/05/38, I/05/40, I/07/108, I/110/05, I/122/18, I/158/25, I/24/56, I/28/25, I/56/21, I/68/14, I/69/49, I/93/12, I/93/16, I/93/21, II/09/17, II/09/25, II/09/28, II/16/93, II/19/99, II/23/136, II/23/142, II/26/07

d.+ mden I/01/77

d.+ me I/93/20

d. mede I/150/34

d.+ mgil I/158/24

d.+ mi I/05/39, I/05/40, I/28/26

d.+ min I/33/114, I/33/119

d.+ mine II/16/13

d.+ minen I/112/79

d.+ miğ II/06/81, II/16/38

d.+ miS I/01/78, II/23/132

d.+ miz I/100/26, I/108/02, I/153/46

d.+ mleriñ II/09/33
 d.+ mner I/40/74
 d.+ mneriñ I/40/74
 d.+ ninen I/15/96, II/22/42
 d.+ niñ I/149/69, I/72/21, II/22/22,
 II/22/23

d.+ niñKi I/110/48
 d.+ ŋ I/10/73, I/110/64, I/133/37,
 I/134/10, I/134/50, I/14/11, I/80/29,
 II/39/12

d.+ ŋe I/134/10
 d.+ ŋgil I/81/65
 d.+ ŋi I/05/42, II/39/126
 d.+ ŋĩ II/39/131
 d.+ ŋinen I/124/25
 d.+ ŋden I/79/72
 d.+ sī I/68/15

d.+ si I/01/78, I/113/50, I/113/52,
 I/69/87, I/82/11, I/83/78, I/92/17, I/92/19,
 II/16/31, II/19/86, II/38/79

d.+ sine II/30/63
 d.+ sini I/72/05
 d.+ siniñ I/92/16, I/92/19
 d.+ sinnen I/72/05
 d.+ siynen I/24/49

2. Büyük babadan önceki ataların her biri, cet, ata.

d.+ lē I/84/35
 d.+ lemiz I/155/41
 d.+ lēmiz I/147/20, I/158/21, I/28/01,
 II/12/37

d.+ lēni I/72/04
 d.+ lēniñ I/158/47
 d.+ lerde I/23/17
 d.+ lerdən I/06/60, I/06/63, I/06/71
 d.+ leri I/23/15, I/23/17
 d.+ lerimiz I/09/71, I/113/51
 d.+ lerimíz I/06/62
 d.+ lerimiz yapmış II/33/08

3. Erkek isimlerinden sonra kullanılan unvan sözü.

hıdır d. I/112/79

māmet d. I/133/53
 ḥacı musa d.+ m I/93/21
 hıdır d.+ minen I/112/81
 sadıķ d.+ minen I/112/80
 yunus d.+ niñ I/92/30
 ibiK d.+ niñ I/117/47
 hacı d.+ ŋe I/25/06

4. Yaşı çok ilerlemiş ihtiyar erkek.

d.+ ye I/15/16, I/70/04
 d.+ yi I/05/44, I/117/13, I/117/19
 d.+ yĩ I/48/04
 d.+ yle I/30/09
 d.+ yne I/140/11
 d.+ ynen I/05/43, I/15/17
 d.+ ynēn I/134/12

dedē : bk. dede¹ -11-

d. I/113/51, II/12/12, II/17/60, II/39/114,
 II/39/126, II/39/173

d.+ m I/149/68, II/16/79
 d.+ ŋ I/67/39

dēdē : bk. dede¹ -7-

d. II/21/52, II/21/53
 d.+ dir II/21/52
 d.+ min I/33/112

bk. dede²
 d.+ den I/33/110
 d.+ lē II/21/51

dēde : bk. dede¹ -36-

d. I/42/44, I/51/02, I/51/03, I/79/40,
 I/79/66, II/08/04, II/27/30, II/28/90,
 II/32/122

d.+ m I/38/03, I/56/22, II/01/06,
 II/06/82, II/09/07, II/09/08, II/09/20,
 II/12/47, II/39/19

d.+ miñ I/38/25, II/06/80, II/09/14
 d.+ mizden II/34/77

d.+ niñ II/12/52
 d.+ ŋ II/22/45, I/39/24
 d.+ ŋnen II/22/69

d.+ sī I/01/77
 d.+ si II/12/52, II/30/68

d.+ siniñ II/30/68

bk. dede²

d.+ lēmizden II/11/16

d.+ leri II/13/32

d.+ lerimiz I/14/51

bk. dede³

mustafa d.+ ɲ I/80/30

dêdê : bk. dede¹ -3-

d. II/28/90, II/39/18, II/39/21

dêdi : bk. dede⁴ -1-

d.+ yi II/39/20

dedi : bk. dede² -5-

d.+ lēmiz I/99/45

bk. dede⁴

d.+ ye I/110/29

d.+ yi II/22/43

d.+ ynen I/35/21

d.+ ynēn II/22/22

dedi̇ : bk. dede⁴ -1-

d.+ yne I/42/52

dêdi : bk. dede⁴ -1-

d.+ yî II/08/24

dediğodu : Dedikodu, dile dolayıp çekiştirme, kusurlu taraflarını bularak tenkit etme, kendine göre anlamlar vererek hakkında konuşma, çekiştirme, kıylülkal. -4-

d. I/64/111, I/80/20, II/08/101

d. yapıdık I/69/77

dedir - : Söylemesine, konuşmasına sebep olmak veya imkân vermek, müsaade etmek. -3-

d. I/138/32

d.- dim I/144/80

d.- meñ II/39/37

def : bk. tef -1-

d. I/07/16

def : Savma, savuşturma, kovma. -1-

def ol- : Bulunduğu yerden savuşup gitmek, çekip gitmek, uzaklaşmak.

d. olmuş I/08/106

defa : Sayı sıfatları ile ve ilk, son, her, bazı, bu, çok... gibi sıfatlarla kullanıldığında bir şeyin oluş, yapılış ve tekrarlanış sayısını, zamanını, sırasını bildirir, kere, kez, sefer. -9-

d. I/33/51, I/33/51, I/85/23, I/97/06, II/16/44, II/16/47, II/31/33, II/38/84

defa : bk. defa -6-

d. I/126/59, I/126/61, I/42/78, II/16/44, II/16/52

dêfa : bk. defa -1-

d. I/128/39

defê : bk. tefek -1-

ufağ d.+ e I/10/91

defned - : (Ölüyü) Gömmek, mezara koymak. -2-

d.- ildi II/08/07

d.- iyollar I/104/35

defter : Yapıştırılarak veya dikilerek kitap biçimine sokulmuş kâğıt destesi. -3-

d. I/56/37, I/61/50

d.+ i I/134/19

deg : bk. dek I -2-

d. I/130/05, I/39/71

değar : bk. deĀar -2-

d. I/142/20

d.+ nan I/87/28

değê : bk. deġil -1-

d. I/33/152

değer : Bir şeyin taşıdığı maddi varlığa göre değdiği karşılık, hakkında biçilen kıymet, bedel. -1-

ğatma d. II/38/116

2. Bir şey veya kimsenin taşıdığı yüksek manevi vasıf, meziyet, kıymetli nitelik.

değil : Cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarını olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklem olumsuz çekimini sağlayan kelime. -7-

d. I/33/29, II/20/36

d.+ di I/83/07

d.+ dir I/84/02

d.+ in II/20/47

d.+ se I/105/32

değirmen : İri ve taneli şeyleri öğütmeye yarayan, elle veya su, rüzgâr, elektrik vb. bir güçle çalıştırılan alet ve içinde bu düzeneğin bulunduğu yer. -2-

d.+ de I/49/02

değiş - : 1. Olduğundan başka ve farklı bir duruma girmek, başka şekle dönüşmek. -4-

d.- medi I/142/40

d.- meS I/142/04

d.- Ti I/142/31

2. (Bir kimse veya şey) Gidip yerine başkası gelmek, tebeddül etmek.

3. Bir şey verip yerine başka bir şey almak, mübadele etmek.

değişig : bk. değişik -1-

d. II/19/61

değişik : Çeşitli, başka başka. -6-

d. II/19/53, II/19/54, II/19/55, II/19/58, II/19/59

deh : bk. dehr -1-

zamanın d.+ ında II/12/76

dehr : Nizam, âdet, görenek. -2-

günümüzün d.+ indii II/12/77

günün d.+ indii II/12/77

dek I : Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir, -e kadar, -e değin. -5-

d. I/116/55, I/123/50, I/144/26, I/39/72, II/24/109

dek II : Sarılmış yük. -2-

d.+ lēmiz I/32/43

d.+ lēnen I/32/43

deK : bk. denK -16-

d. I/13/29, II/22/54, II/22/55

d. geldi I/119/81, I/137/27

d. geldiñ I/01/65

d. gēldiñ I/47/62

d. geldi ydi I/63/23

d. gelen II/33/72

d. gelirse II/12/45

d. gelmedi II/22/05

d. gelmeSse I/119/50

d. gelmiyiz II/01/86

d. gēlse II/01/83

d. getiriyolā II/37/35

d. getirmiş I/48/58

deKar : 1000 m²'lik ölçü birimi. -2-

d. I/133/31, I/96/69

dekKatli : bk. dikKatli -1-

d. I/138/08

dekne : bk. tekne -1-

d. II/12/18

del - : Üzerinde delik açmak. -11-

d.- ellē I/73/59

d.- emeSsin I/153/99

d.- en I/73/60

d.- eriz I/73/54

d.- ēsin II/39/33

d.- eyin I/153/94

d.- inir II/23/14

d.- iyo I/73/60

d.- iyoduğ I/88/51

d.- iyoduK I/88/51

d.- miyen I/73/60

deļ - : bk. del- -1-

d.- dik I/33/06

dēl : bk. değil -2-

d. I/85/23

d.+ im I/24/10

dēl : bk. değil -2-

d. I/23/64, I/53/67

deġālet : Delil, işaret, nişan. -1-

d. I/56/11

dēle - : bk. dile- -1-

başsālı₁ d.- dik I/88/22

delevizzon : bk. televizyon -1-

d.+ narda I/41/19

deli : Sözlerinde ve hareketlerinde pervasız, aklını yerinde ve gereği gibi kullanmayan, davranışları taşkın ve aşırı (kimse), çılgın. -12-

d. I/126/17, I/126/77, I/86/66, II/25/23, II/25/24

deli deli : Deli gibi, delicesine.

deli d. I/52/44

d. deli I/52/44

deli ed- : Kızdırarak çileden çıkarmak, aklını başından almak.

d. ediyörü I/58/78

deli gibi : Çok, pek çok, anormal şekilde.

d. gibi I/52/95

deli ol- : Akli dengesi bozulmak veya bozulacak dereceye gelmek.

d. olullar I/15/58

d. oluyörün I/58/77

deli : <<delik+i -1-

d. I/116/08

deligānlı : bk. deligānnı -1-

d. başgānnarı II/23/69

deligānnı : Delikanlı, çocukluk çağından çıkmış, bülüğa ermiş genç erkek. -22-

d. I/11/77, I/149/32, I/27/67, I/70/86, II/29/01, II/29/32

d.+ lā I/153/107, I/153/109, I/153/72, I/159/20

d.+ lāṅ I/153/107

d.+ lar I/99/76, II/14/31

d.+ larıṅ I/27/68

d.+ na I/99/14

d.+ ydı I/39/30

deligānnı başgānı : Köyde gençler arasında seçilen ve sözü dinlenen kimse.

d. başgānı II/23/72, II/23/73, II/23/77

d. başgānı II/23/79

d. başgānısıṅ II/23/78

deligānnılıḲ : Gençlik çağı. -1-

d. I/136/28

deligānnılı : bk. deligānnılıḲ -1-

d.+ na I/112/50

deligānnı : bk. deligānnılıḲ -1-

d.+ mda II/28/02

deligle - : Üzerinde delikler açmak. -1-

d.- riS I/03/48

delik : Bir cismin bir yanından öbür yanına kadar geçen oyuk şeklindeki açıklık. -13-

d. I/09/66, I/79/43, I/95/20

d.+ den I/05/68

d.+ leri I/159/19, I/95/28

d.+ leriṅ I/48/21

d.+ ten I/95/21

delikli demir : Tabanca.

d.+ li demir I/95/29

delikli ekmek/pide : Pide şeklinde, ortasında bir delik bulunan köy ekmeği, fırın ekmeği.

d.+ li ekmek II/15/65

d.+ li ekmeK II/15/64

d.+ ni I/88/50

d.+ nı pide I/88/50

dèlik : bk. delik -1-

d. II/23/13

deliḳānnı : bk. deligānnı -1-

d. II/16/45

deliKli : Süzgeç, kevgir. -2-

d. I/98/86

d.+ lēden I/28/38

delin - : Üzerinde delik peyda olmak, delik açılmak. -1-

d.- irdi I/24/46

dem : Haşlanan çayın rengi ve kokusu bakımından aldığı tav. -1-

demini al- : (Çay için) Gereği gibi haşlanıp kıvamını bulmak.

d.+ ini alır II/30/01

deme : Demek işi. -3-

d.+ miṅ II/03/82

d.+ sini I/99/17

d.+ yi I/123/79

demeg : bk. demeK² -1-

d. I/125/76

demeK : 1. Şu hâlde, öyleyse, yani. -37-

d. I/05/68, I/06/122, I/06/139, I/06/71, I/100/39, I/125/29, I/134/26, I/14/15, I/150/41, I/152/41, I/155/53, I/56/61,

I/61/03, I/61/05, I/68/45, I/69/83, I/81/49, I/81/50, II/03/67, II/20/09, II/38/117

2. Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek işi.

d.+ miş I/156/02

d.+ Ten II/03/64

demek ki : Demek, şu hâlde, öyleyse

d. kī I/56/56, II/15/80

d. ki I/06/113, I/06/115, I/06/21, I/06/91, I/06/97, I/10/14, I/81/01, I/81/02, I/81/13, I/96/60

demek : bk. demek² -8-

d. I/06/125, I/107/18, I/98/24, II/03/73, II/03/74

d. ki I/06/121

d.+ miş I/156/02

d.+ ten II/03/62

demet : Çiçek veya bitkilerin bir araya getirilip bağlanmış şekli, tutam, deste, bağ, bağlam. -2-

demet demet : Birçok demet hâlinde, deste deste.

demet d. I/94/49

d. demet I/94/49

demin : Biraz önce, az önce. -8-

d. I/67/50, I/69/73, I/69/97, I/95/78, I/98/134, II/10/93, II/29/37

deminden : Demin, biraz önce.

d.+ den I/69/10

demir : Dövülüp şekillendirilmesi, çekilip uzatılması, inceltilmesi kolay ve döküme elverişli olduğu için kullanış yeri çok geniş olan, yoğunluğu 7,8, erime derecesi 1510, atom ağırlığı 55,85, atom numarası 26 ve sembolü Fe olan element ve bundan yapılmış olan. -12-

d. I/100/06, I/155/52, I/68/73, I/95/85, I/96/11, II/05/21

delikli d. I/95/29

d.+ e I/116/21

d.+ i I/116/23

d.+ le I/68/73

d.+ li I/74/52

demirci : Demiri dükkânında veya atölyesinde işleyen zanaatkâr. -5-

d. II/26/07

d.+ ydi II/26/07

d.+ yim II/26/05

d.+ yin II/26/04, II/26/07

demir yolu : Üzerinde demir tekerlekli lokomotif ve vagonların gidip geleceği şekilde döşenmiş raylardan meydana gelen ulaşım yolu, şimendifer. -4-

d. I/110/40

d.+ nda I/110/35, I/110/38, I/67/28

dēmiyen : bk. değirmen -1-

d. II/30/49

demle - : (Çayı) Kaynar suyun içine koyduktan sonra renk ve kokusunu vermesi için bir müddet bekletmek. -3-

d.- dim I/116/51

d.- diğ I/88/72

d.- sem I/86/52

demlē - : bk. demle- -1-

d.- diK II/39/97

demled - : Demleme işini yaptırmak. -2-

d.- irdi I/91/77

d.- irin I/88/73

demli - : bk. demle- -2-

d.- yiveridik II/08/82

d.- yorum I/12/17

demne - : bk. demle- -1-

d.- dimdi II/29/39

demnē - : bk. demle- -2-

d.- di II/39/106

d.- dim II/39/106

den : bk. tane¹ -5-

d. I/127/20, I/133/31, I/138/22, I/93/49

denē : bk. tane¹ -1-

d. II/26/22

denē : bk. dene¹ -1-

d.+ sini I/155/23

dene : bk. tane¹ -410-

d. I/01/46, I/01/63, I/01/64, I/01/66, I/25/56, I/25/61, I/27/15, I/27/75, I/30/01, I/01/95, I/02/24, I/02/29, I/03/13, I/03/83, I/30/40, I/30/41, I/33/129, I/33/64, I/37/29, I/06/105, I/06/14, I/06/143, I/07/15, I/39/29, I/40/74, I/41/41, I/42/22, I/47/19, I/08/109, I/08/114, I/08/27, I/08/48, I/47/82, I/49/72, I/50/44, I/50/47, I/54/33, I/08/49, I/08/86, I/08/87, I/08/94, I/08/97, I/56/72, I/56/74, I/57/37, I/58/80, I/58/98, I/10/77, I/100/43, I/101/16, I/102/30, I/59/44, I/61/67, I/62/29, I/64/99, I/66/02, I/102/67, I/106/45, I/106/47, I/106/53, I/66/16, I/66/28, I/66/32, I/67/23, I/67/52, I/106/54, I/106/61, I/107/58, I/108/12, I/67/76, I/69/102, I/69/21, I/69/35, I/69/49, I/108/32, I/108/39, I/108/40, I/108/50, I/69/64, I/70/43, I/70/49, I/70/78, I/71/74, I/108/51, I/109/58, I/11/84, I/11/96, I/72/21, I/72/80, I/73/23, I/74/85, I/74/89, I/111/11, I/111/17, I/111/61, I/111/93, I/74/90, I/75/33, I/75/44, I/76/100, I/76/98, I/113/09, I/113/111, I/113/114, I/113/125, I/76/99, I/77/24, I/77/25, I/77/50, I/77/51, I/113/40, I/113/68, I/113/70, I/113/88, I/77/58, I/77/75, I/79/60, I/80/40, I/80/48, I/114/07, I/114/23, I/115/07, I/115/20, I/80/49, I/86/67, I/86/71, I/86/72, I/86/75, I/115/33, I/115/46, I/115/47, I/117/12, I/87/104, I/87/63, I/88/27, I/88/32, I/88/61, I/117/18, I/117/32, I/119/18, I/119/19, I/89/16, I/89/17, I/89/19, I/90/25, I/91/61, I/119/30, I/119/33, I/119/34, I/120/25, I/93/39, I/94/21, I/94/63, I/94/64, I/94/66, I/120/31, I/120/33, I/120/53, I/120/54, I/94/70, I/94/71, I/95/22, I/96/15, I/96/17, I/120/59, I/121/11, I/121/47, I/121/54, I/96/25, I/98/101, I/98/104, I/99/14, I/121/99, I/123/05, I/123/13, I/123/48, I/99/62, II/05/19, II/05/70, II/07/102, I/123/73, I/125/50, I/125/51, I/125/52, II/07/109, II/07/130, II/08/92, II/09/85, I/125/74, I/126/25, I/126/34, I/126/50, II/14/44, II/14/45, II/14/46, II/16/100, I/126/53, I/126/58, I/126/72, I/127/29, II/16/92, II/18/11, II/23/03, II/23/176, I/128/24, I/128/30, I/128/43, I/128/46, II/23/178, II/24/110, II/24/111, II/25/53, I/128/48, I/128/58, I/129/07, I/13/26, II/34/16, II/34/66, II/37/29, I/13/29, I/13/30, I/131/18, I/133/49, d.+ cig I/02/28, I/134/13, I/134/30, I/134/49, I/134/61, d.+ ciK I/133/48, I/134/62, I/134/64, I/135/50, I/135/51, d.+ ciK I/08/28, I/136/23, I/136/40, I/136/41, I/137/15, d.+ den I/77/51, I/137/16, I/137/17, I/137/22, I/137/23, d.+ se I/11/33, I/138/100, I/138/102, I/138/11, I/138/13, d.+ si I/04/10, I/102/30, I/107/58, I/138/20, I/138/23, I/138/27, I/138/48, I/138/49, I/138/94, I/14/56, I/14/65, I/112/42, I/113/112, I/119/22, I/123/05, I/14/66, I/140/34, I/143/21, I/143/22, I/13/31, I/136/13, I/137/21, I/137/22, I/144/51, I/145/09, I/145/12, I/145/14, I/138/101, I/143/79, I/143/80, I/22/35, I/145/15, I/145/46, I/145/93, I/148/05, I/72/27, I/86/50, I/148/59, I/15/10, I/15/69, I/15/82, I/15/92, d.+ sine I/13/26, I/13/30, I/150/26, I/152/106, I/152/108, I/152/11, d.+ sini I/143/79, I/152/117, I/152/137, I/152/17, I/152/24, d. vuruydu I/02/55, I/152/25, I/152/55, I/152/72, I/153/22, d.+ yī I/131/52, I/153/42, I/153/43, I/153/49, I/153/52, d. yapallar II/14/46, I/153/72, I/156/50, I/158/29, I/158/32, d.+ yi I/131/52, I/158/33, I/158/35, I/158/36, I/158/39, d.+ yi veriyoz I/106/45, I/158/53, I/17/14, I/17/15, I/17/45, I/17/56, d.+ yiS I/107/57, I/17/76, I/17/87, I/20/103, I/20/68, I/20/91, d.+ yse I/11/33, I/21/31, I/21/63, I/21/87, I/21/88, I/22/01, bk. tane² -3-, I/22/03, I/22/09, I/22/13, I/22/21, I/22/25, d.+ si II/32/59, I/22/31, I/22/35, I/22/43, I/23/68, I/23/69, I/24/14, I/24/49, I/24/50, I/24/65, I/25/08, I/25/09, I/25/11, I/25/13, I/25/18, I/25/44,

d. üzümünen II/07/78

dene : 1. Buğday vb. mahsulün tanesi. -11-

d. I/124/35, I/157/75

d.+ lē I/49/19

d.+ si I/68/38

d.+ sini I/103/24

d.+ sinnen II/24/31

d.+ yi I/130/18, I/141/13, I/141/14,
I/141/15, I/74/70

2. Kabuğu dövülerek soyulmuş buğday,
aşlık. -9-

d. I/111/06, I/111/21

d.+ li II/37/117

d.+ lisini I/111/24

d.+ si I/151/15

d.+ sini I/146/49

d. yapı I/121/82

d.+ yi I/111/08

d.+ ynen I/128/35

dene - : Bir şey veya kimsenin aranan niteliklere sahip olup olmadığını anlamak için gerekeni yapmak, vasıflarını anlamak için ölçüp biçmek, sınamak, tecrübe etmek. -1-

d.- dim I/100/43

denē : bk. tane¹ -4-

d. I/109/03, I/109/37, I/121/50, I/122/24

denē : bk. tane¹ -9-

d. I/08/83, I/11/63, I/112/38, I/119/72,
I/152/11, I/152/44, I/18/32, I/88/28

d.+ miş I/17/75

deṇe : bk. tane¹ -1-

d. I/145/09

denē : bk. dene² -1-

d. yaparsın I/121/81

dēne : bk. dene² -1-

d. I/112/24

dēne : bk. deynek -1-

d.+ ynen I/12/35

dēne : bk. tane¹ -2-

d. I/148/39, II/04/91

dēneg : bk. dernek² -1-

düün d. I/42/73

dēnek : bk. deynek -1-

d. I/153/106

deneke : bk. teneke -1-

d. I/102/36

dengesizlik : Ölçüsüzlük, birbirini tutmama, anormallik. -1-

d. II/04/77

deni : bk. tane¹ -4-

d. I/152/44, II/05/39, II/07/128,
II/07/129

denī : bk. tane¹ -1-

d. II/28/75

denişik : bk. değişik -1-

d. I/01/75

deniz : Yer yüzünün büyük bir kısmını kaplayan tuzlu su kütlesi ve bu su kütlesinin belli bir yerdeki parçası, bahir, derya. -1-

d. II/05/24

deniz seviyesi : Kara ile denizin birleştiği ve yüksekliğin sıfır olarak kabul edildiği nokta.

denK : Aynı ölçüdeki veya değerdeki şey, eşit, eş, ... kadar. -3-

d. I/06/149

denk gel- : (Bir işin zamanı) Uygun düşmek, tam zamanına rastlamak.

d. gelsenis I/116/06

d. gelseniz I/116/11

denkle - : Eşyayı düzgünce bağlayıp denk hâline getirmek. -1-

d.- di I/133/17

değiş - : bk. değiş⁻¹ -4-

d.- iyo I/01/26, I/83/56

d.- ti I/82/30, II/37/34

değişdir - : bk. de_işdir⁻³ -1-

d.- i I/153/81

değişig : bk. değişik -1-

d. I/83/29

değişik : bk. değişik -1-

d. I/01/75

deñiz : bk. deniz -12-

d. I/95/103, I/95/109, I/95/111, I/95/18, I/95/27

d.+ de I/24/61, I/24/63

d.+ e I/08/124, I/11/74, I/95/110

d.+ i I/95/97

d. seviyisi II/38/50

dep - : Üzerine basarak sıkıştırmak, ayakla bastırmak. -11-

d.- ědig I/07/94

d.- ědik I/33/53, I/62/13

d.- erdik I/87/124

d.- ěrdik I/102/49

d.- erekden II/21/59

d.- erlerdi I/98/62, I/98/66, I/98/67

d.- ilicĩ I/102/50

d.- iyö I/96/39

depē : bk. tepe¹ -1-

d.+ de II/07/09

depā : bk. depo -1-

d.+ sını II/30/39

depe : bk. tepe¹ -35-

d. I/81/17

d.+ de I/11/14, I/122/22, I/122/23, I/14/45, II/19/156, II/20/68

d.+ deydin I/126/09

d.+ lēde I/126/80

d.+ ler I/126/79

d.+ lerĩ I/35/46

d.+ lerde I/126/79

d.+ leri I/108/46

d.+ niñ I/28/06, I/44/15, I/65/32, I/69/102

d.+ yi I/108/54

bk. tepe²

d.+ lene I/82/21

d.+ me I/144/01

d.+ mizde I/149/29

d.+ ñe I/77/19

d.+ si aşmadan I/149/51

bk. tepe³

d.+ den II/32/114

d.+ lēde I/49/53

d.+ si I/116/14

d.+ sine I/49/53, I/77/48, I/130/49, I/151/36

d.+ sinedeK I/130/51

d.+ sinen I/116/15

d.+ sini II/11/29

bk. tepe⁴

d.+ de I/06/105, I/06/112

depē : bk. tepe¹ -1-

d. I/35/49

depi : bk. tepe¹ -1-

d.+ le II/32/43

bk. tepe³ -1-

d.+ si II/05/13

depin - : Olduğı yerde ayaklarını hızla yere vurup durmak. -3-

d.- e I/60/48

d.- iyo I/116/35

dePme : bk. debme -1-

d. I/59/46

depo : Eşya, malzeme vb. şeylerin saklandığı büyük ambar. -1-

d.+ lā II/02/89

depō : bk. depo -13-

d. II/30/20

d.+ da II/06/04

d.+ lā II/02/88

d. mēmuriydı II/06/05

d. mēmuru II/06/50

d. mēmuruydu II/06/48

orman d.+ su II/06/46, II/30/19

d.+ sunu II/30/40

orman d.+ suydu II/06/48, II/06/50

d.+ ya II/10/25

d. yapıldı II/21/57

dePrem : Yer altındaki bazı boşlukların birdenbire çökmesi, yer kabuğu tabakalarının kırılıp yer değiştirmesi, yahut yanardağlardan fişkıran gaz

veya lavların şiddetli basıncı nedeniyle meydana gelen ve yeryüzünün herhangi bir yerinde hissedilen sarsıntı, yer sarsıntısı, zelzele. -2-

d.+ de I/155/93

d.+ den II/05/93

derd : bk. dert -13-

d. I/63/59

d.+ i I/133/13

d.+ i deşme II/34/05

d.+ imi I/20/88, II/34/06

d.+ imiz I/24/70, II/02/84

d.+ ine I/09/55

geçim d.+ ine I/143/38

d.+ ine düştü I/143/37

d.+ inen I/113/71

d.+ ini I/05/52, I/20/48

d.+ inne I/88/41

dērd : bk. dert -5-

d.+ imiz I/63/33

d.+ ine I/72/86

d.+ iñ I/63/53, II/05/98

d.+ iñi II/05/99

dērd : bk. dert -1-

d.+ iñiz II/28/23

dere : Genellikle kışın akan küçük akar su. -26-

d. I/128/37, I/81/54, I/93/17, II/03/63

d.+ de I/147/27

d.+ dēmişTiK II/03/69

d.+ den I/150/60, I/81/31, II/03/69

d.+ niñ I/17/74, I/81/25, II/20/65, II/23/176

d.+ si I/61/74

d.+ ye I/152/101, I/152/42, I/152/43, I/81/16

d.+ yē I/76/58

d.+ yi I/108/54

dere āzi : Derenin denize veya göle döküldüğü yer.

d.+ niñ azı I/102/22

d.+ niñ āzına II/23/179

dere boyu : Derenin aktığı yerlerin kenarı, kıyısı.

d. boyu II/07/37

d. boyunda I/32/39

derē : bk. dere -1-

d. I/81/36

dēre : bk. dere -1-

d.+ niñ II/01/88

dere_otu : İki çenekliler sınıfının maydanozgiller familyasından, koyu yeşil renkte, hoş kokulu, sarımtrak çiçekli, ince yaprakları salata ve yemeklere konan, hazmı kolaylaştırıcı ve bağırsak gazlarını giderici hassalar taşıyan, dik gövdeli yıllık bitki. -1-

d. II/12/59

derebeylik : Toprak köleliğine dayanan düzen, feodalite. -1-

d. I/158/26

derece : bk. derece³ -1-

d.+ ye I/74/60

derece : 1. Termometre, barometre vb. ölçü aletlerinin üzerlerinde işaret edilmiş olan bölümlerden her biri ve bu bölümün gösterdiği miktar. -4-

d.+ de I/70/57

d.+ dē I/70/56

2. (Maddi veya manevi bir kıymet ölçüsüne göre sıralanan şeylerde) Bulunulan yer, kademe, seviye, mertebe, mevki veya safha.

d.+ de II/19/91

3. Eski evlerde kalın duvarları oyarak yapılan ve ufak tefek şeyler koymaya yarayan göz, hücre.

4. Ölçü, miktar, kerte, radde.

derece arabası : Harman yerinden balyaların taşındığı araba.

d. arabası I/74/60

derhâl : Çabucak, hemen. -1-

d. II/10/17

deri I : İnsan ve hayvan vücudunu bir örtü gibi saran koruyucu tabaka, ten, cilt. -6-

deri incir

d.+ si I/102/44

d.+ sini I/74/14

deri incir : Küçük ve kolay soyulabilen bir incir türü.

d. incirden yaparız II/29/102

d. incir II/29/103

d. incirden II/29/104

derisini yüz- : 1. (Kasaplık hayvan kesildikten sonra) Derisini bıçakla etinden ayırıp bütün olarak çıkarmak.

d.+ sini yüzerdik I/74/14

deri II : Toplantı, düğün. -2-

dü_ün d. I/121/103

dü_ünner d.+ ler I/137/11

deri : bk. dere -3-

d. II/30/44

d.+ deymiştik II/03/70

d.+ deymişTiK II/03/69

derici : bk. derece⁴ -1-

d.+ ye II/09/78

derin : 1. Kendi ölçülerine göre yüzeyi, ağzı veya cephesiyle dibi arasındaki mesafesi fazla olan, enine ve boyuna oranla üçüncü boyutu daha uzun olan. -2-

d. I/23/36

2. Ayrıntılı.

d. I/47/24

3. Anlam veya bilgi bakımından dış yüzde, satıhta kalmayan, üstünkörü olmayan, etraflı, ihatalı ve özlü olan.

derin dondurucu : Yiyecek, içecek vb. maddeleri aşırı derecede soğutarak uzun müddet dayanmalarını sağlayan buzdolabı, dipfriz. -5-

d. dondurucu I/76/81

d. donduruculāmıza II/32/38

d. donduruculā I/60/26

d. donduruculara I/60/26, I/60/27

derin : bk. derin³ -1-

d.+ di II/21/28

derman I : Kuvvet, güç, mecal, takat. -3-

d.+ ım I/123/73, I/123/74, I/21/39

derman II : *Harman*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

harman d. I/159/33

dermān : bk. derman I -1-

d. verirse II/19/30

dermen : bk. değirmen -4-

d. I/68/42

d.+ ē I/05/54

el d.+ inde I/152/114

d.+ ne I/68/47

dērmēn : bk. değirmen -4-

d.+ de I/155/36

el d.+ i I/18/56

d.+ ĩmiz I/28/13

el d.+ innen I/18/56

dermenci : Un değirmeni işleten kimse. -1-

d. I/66/43

dērmencilik : Un değirmeni işletme işi. -2-

d. I/28/14

d. yapTık I/28/12

derne : bk. dernek¹ -1-

d.+ e II/23/75

derne : <<dernek¹+e -1-

d. I/92/57

derneg : bk. dernek² -2-

d. II/17/30

dü_ün d. I/63/60

dernek : 1. Belli bir düşünce ve amaç etrafında toplanan kimselerin kurduğu topluluk, cemiyet -4-

d. başkanı II/26/19

d.+ ler I/131/28

2. Eğlence için yapılan toplantı, cümbüş, düğün.

dü_ün d. I/46/115

dērnek : bk. dernek¹ -1-

d. II/26/18

ders : Bir öğreticinin belli bir konuda öğrencilere verdiği bilgi. -6-

d. I/61/35

d.+ lere I/121/20

d.+ leri II/38/98

dîni d.+ leri I/119/02

d. mirs yapamadık I/121/26

ders gör- : Bir konu üzerinde bir öğrenci yetkili bir kimseden bilgi edinmek.

d. görüyor I/36/25

ders : bk. ders -6-

d.+ lēm II/19/07, II/19/08, II/19/09, II/19/10

d.+ lēmiz II/07/28

d.+ leri II/19/09

dersâne : Öğrencilere okul dışında para ile ders veren özel kuruluş. -1-

d. II/38/99

dêrsâne : bk. dersâne -1-

d.+ de I/123/04

dersâni : bk. dersâne -1-

d.+ ye I/24/69

dert : İnsana ızdırıp veren her türlü hâl, sıkıntı, zorluk, üzüntü. -10-

d. I/125/54, I/28/59, I/55/70, I/58/85, II/05/98

borç d. I/83/37

d.+ lē I/54/04

d. vermese I/133/13

d. virmesin I/45/39

derdini deş- : Bir kimsenin acısını tazeleyip yeniden üzülmeye sebep olmak.

dert : bk. dert -1-

d.+ lēmi I/48/53

derTleş - : Karşılıklı dertlerini anlatıp konuşmak. -2-

d.- ceK II/05/98

d.- iriz I/113/71

dertli : Derdi olan, kederli, üzüntülü. -7-

d.+ yis I/113/59

d.+ yiS I/113/61

d.+ yiz I/113/59, I/113/61, I/113/75

dertli : bk. dertli -1-

d.+ yim I/18/63

derümüzön : Bir devlet dairesi (konuşma anında dil sürçmesi nedeniyle tam olarak anlaşılamamaktadır) (?) -1-

devlet d.+ da I/138/20

desde : bk. deste -1-

d. I/70/08

desen : Kumaş vb.leri üzerindeki çizgi ve motif. -4-

d. I/12/24

d.+ i I/140/40

d.+ nerī I/21/32

d.+ nerini I/94/56

desenni : Üzerinde çizgi, şekil ve çiçek motifleri bulunan (kumaş vb.). -4-

d. I/146/58, I/151/29

desenni d. I/12/23

d. desenni I/12/23

desTē : bk. deste -1-

d. I/130/11

deste : Elde tutulabilecek şekilde bir araya getirilmiş şeylerden meydana gelen bağ, demet, tutam, bağlam. -8-

d. I/150/10, I/87/60

d.+ den I/155/18

deste deste : Birçok deste hâlinde, demet demet.

deste d. I/74/54

d. deste I/74/54

deste yap- : Deste hâline getirmek.

d. yapardık I/153/15

d. yapârdık I/155/17

d. yapıyoduk I/74/60

desteK : Kendisinden kuvvet alınan kimse veya şey, yardımcı. -2-

d. I/53/82

desteK yap- : Yardımcı olmak, kuvvet vermek.

d. yaPıcıK I/92/55

destekle - : Maddi veya manevi destek sağlamak, yardımcı olmak, destek olmak, takviye etmek. -3-

d.- r I/53/76, I/53/77

desTi : Gövdesi geniş, boğazı dar, kulplu, emzikli veya emziksiz, topraktan yapılip fırında pişirilmiş su kabı. -6-

d.+ lēnen II/21/57

d.+ leri I/139/36, I/72/83

d.+ leri verisiñ I/72/82

d.+ yi I/64/77

d.+ ynen I/81/44

deş - : İç yüzünü anlamak için tekrar üstünde durmak, kurcalamak, yeniden ele almak. -1-

derdi d.- me II/34/05

deşir - : Devşirmek, toplamak, dermek. -1-

d.- i I/24/59

deşTir - : Deşme işini yaptırmak, yarmasını, delmesini sağlamak, karıştırıp oyarak içindekini çıkarttırmak. -1-

d.- iyo I/01/88

det : Sus. -1-

d. I/50/12

detay : Ayrıntı, tefferruat. -1-

d.+ larını II/10/38

deTdevir : Tepdevir, kütük. -3-

d. I/80/38, I/80/40

d.+ leri I/80/36

deTdeviri : bk. deTdevir -1-

d.+ leri I/80/36

deTdēvir : bk. deTdevir -1-

d. I/80/39

devā : bk. defa -2-

d. I/131/61, I/38/28

devam : Bir durum üzere sürüp gitme, sürme, kesilmeme. -24-

d. I/03/41, I/03/42

devam et- : Sürüp gitmek, sürmek, kesilmemek.

d. edē I/04/42, I/04/43

d. edeşsin I/98/99

d. ediP II/21/17

d. ediyo I/147/49, II/35/57

d. ediyo I/97/05

d. ediyolā I/93/26

d. ediyon I/82/08

d. ediyoru II/24/26

d. ediyoz I/68/51

d. étmediyse II/10/70

d. étmeyeleK I/05/11

d. etTi I/64/108, I/64/122, II/23/25

d. étTi I/82/07

d. étTik II/08/15

d. etTilē II/34/15

d. itmedim I/20/72

d. itti I/155/94

devām : bk. devam -7-

d. eder I/41/08

d. ediyo I/41/17, II/10/59, II/34/15

d. etdi II/23/20

d. etdi II/16/51

d. etTiriyo II/23/125

devām : bk. devam -1-

d. ediyo I/29/19

devām : bk. devam -4-

d. edēdiK II/01/66

d. ediyoñ II/01/68

d. eTmiş I/06/66

d. it II/01/02

devamlı : Sürekli, bitmeyen. -10-

d. I/111/122, I/121/07, I/23/12, I/23/13, I/23/32, I/32/21, I/73/11, I/88/48, II/19/146

devamnı : bk. devamlı -25-

d. I/01/93, I/01/95, I/02/39, I/102/82, I/122/87, I/131/03, I/136/33, I/23/39, I/36/03, I/38/10, I/38/21, I/38/66, I/53/32, I/56/48, I/75/69, I/84/03, I/88/53, I/98/63, II/02/87, II/23/46, II/29/68, II/30/75, II/37/24

d. yapıyö I/142/54

devāmni : bk. devamlı -5-

d. I/53/76, I/53/77, II/24/67, II/29/22, II/35/59

devamnı : bk. devamlı -2-

d. I/46/06, I/50/09

devāmı : bk. devamlı -1-

d. II/24/113

deve : Geviş getiren memelilerden, sırtı bir veya iki hörgüçlü, eti yenip sütü içilen, bacakları ve boynu çok uzun yük ve binek hayvanı. -7-

d. I/26/16, I/26/20

d.+ lerini I/11/66

d. verir I/11/63

deve yap- : Dügünlerde deve şekline girilerek yapılan eğlence.

d. yapılr I/26/16

devenin silKintiSĩ eşşē yúk olur : Zengin yoksul düşse bile yoksula göre varlıklı sayılır.

d.+ niñ I/01/41

devē : bk. deve -1-

d.+ yi I/26/19

dēverbiçer : bk. döverbiçer -1-

d. I/150/11

deveT : bk. devlet -1-

d. I/65/33

devil : bk. devir -2-

d.+ lē I/53/31, I/64/76

devir : Zaman, ayrı bir bölüm oluşturan, başı sonu belli zaman parçası, çağ, dönem. -6-

d. I/10/06, I/64/72, I/96/29, I/96/95

d.+ dē I/158/03

d.+ leri I/96/36

devir - : (Dik veya ayakta duran bir şeyi) Düşürüp yatık duruma getirmek. -8-

d.- di I/113/73

d.- i I/26/13

d.- is I/70/42

d.- ise I/154/34, I/154/36

d.- isiñ I/102/37, I/102/39

dēvir : bk. devir -3-

d. I/158/04, II/01/34, II/01/35

devlet : Belli bir toprakta bir hükûmet idaresi altında teşkilatlanmış bulunan

bağımsız siyasi topluluk, milletin hukuki şahsiyet kazanmış şekli. -45-

d. I/05/13, I/100/05, I/111/108, I/111/110, I/122/32, I/122/74, I/125/43, I/150/47, I/158/34, I/52/46, I/65/32, I/86/19, I/86/63, I/93/19, I/93/41, I/96/75, I/96/88, I/96/93, I/96/94, II/07/69, II/07/75, II/21/82, II/28/74, II/31/23

d.+ de II/22/30

d.+ dē I/43/09

d. derümüzonda I/138/20

d.+ e I/61/70

d.+ i II/17/67

d.+ imizden I/01/15

d.+ imize I/01/15, I/39/36

d.+ inç II/04/89, II/30/21, II/30/41

d.+ siñ I/56/72

d.+ ten II/09/16

d.+ Ten I/146/20, II/30/41

devlet hasTānesi : Devletin imkânlarıyla kurulmuş, özel olmayan hastane.

d. hasTānesine II/25/98

devlet su işleri : Devletin su kaynaklarının geliştirilmesi, korunması, yönetilmesi husularında yetkili kurumu.

d. su işlēnde I/40/63

d. su işleri I/40/65, II/09/37, II/09/52

dēvlet : bk. devlet -10-

d. I/21/88, I/23/53, I/23/54, I/23/55, II/07/64, II/09/68

d.+ e I/23/55

d.+ inç I/01/78, I/23/58, II/30/19

dēvlet : bk. devlet -5-

d.+ inç yapıdī I/149/57

d. yapıdī I/149/58, I/149/59

d. yapıTı I/149/56

dēvlet : bk. devlet -1-

d. I/46/61

devr : bk. devir -1-

d.+ imizde I/59/63

devri_âlêm : Dünyanın çevresini baştan başa dolaşma, zamanın geçerek nesillerin değişmesi. -1-

d. I/01/11

devril - : 1. Belli bir yaş dönemini geride bırakmak. -2-

d.- dim I/138/04

2. Dik ve ayakta iken yatık duruma getirilmek, düşürülüp yere yıkılmak. -1-

d.- di I/138/97

devriye : Dolaşarak güvenliği sağlayan nöbetçi. -1-

d.+ ler I/64/75

devşelen - : Vücudu oynatmak veya kıpırdatmak, kımıldanmak, hareket etmek, debelenmek, çırpınmak, kımıldamak. -1-

d.- ir I/15/46

devter : bk. defter -4-

d. I/134/13, II/07/19

not d.+ i I/75/72

not d.+ ini I/75/73

dey - : Değmek, aralık kalmayacak kadar yaklaşp dokunmak, temas etmek. -7-

d.- di I/08/50, I/08/51, II/22/41

d.- dimin I/21/60

d.- ellerse I/15/48

d.- ivirsın I/21/61

d.- mezdi I/152/93

2. İlişmek, takılmak.

dey : bk. değil -4-

d. I/40/60, I/97/26, I/97/44, I/97/49

dey : bk. da -1-

bi d. I/06/104

dēy - : bk. dey⁻¹ -1-

d.- mēyo I/95/21

dēy : bk. değil -1-

d. I/87/71

dēy - : bk. dey⁻² -1-

nâzar d.- miş II/35/73

dēye : bk. diye -6-

d. I/10/77, I/112/78, I/125/22, I/53/05, I/99/26, II/20/60

dēyē : bk. diye -1-

d. I/18/63

deyerli : bk. de_erli -1-

d. I/139/61

dēyi : bk. değil -6-

d. I/101/59, I/31/35, I/52/41, I/64/14, I/98/117

dödün yer d. de doydün yer I/56/60

dēyi : bk. diye -6-

d. I/111/18, I/145/27, I/56/06, I/64/33, I/73/75, II/33/09

dēyi : bk. diye -1-

d. I/08/10

dēyī : bk. diye -1-

d. I/91/51

dēye : bk. diye -20-

d. I/08/68, I/32/73, I/33/116, I/54/68, I/72/74, I/76/94, I/81/09, I/85/04, I/85/61, I/86/39, II/19/135, II/20/69, II/23/03, II/23/103, II/23/163, II/23/23, II/23/31, II/23/78, II/30/23, II/38/81

dēyē : bk. diye -4-

d. I/08/04, I/72/69, I/94/11, I/94/65

dēyē : bk. diye -1-

d. II/23/202

dēyi : bk. diye -1-

d. II/09/02

dēyi : bk. diye -1-

d. I/64/111

dēyil : bk. değil -4-

d. I/75/64, II/15/67, II/27/26

d.+ di I/70/77

dēyil : bk. değil -1-

d. I/98/117

dēyīl : bk. değil -1-

d. II/13/52

dēyin - : Değirmek, bir konudan kısaca bahsetmek, bir hususa temas etmek. -1-

d.- dim I/95/78

dēyir - : Değdirmek, dokundurmak. -2-

d. I/98/113

d.- medilē I/37/14
deyirmen : bk. değirmen -12-
 d. I/05/53, I/70/22
 d.+ de I/26/69, I/94/17
 d.+ den I/49/72
 d.+ e I/153/30, I/27/65
 d.+ e veri I/27/65
 d.+ i I/49/11
 d.+ ner I/26/68
 d.+ nerde I/115/53
deyirmen : bk. değirmen -1-
 d.+ de I/30/01
deyiş - : bk. değiş-¹ -4-
 d.- en I/105/15
 d.- medi I/75/01
 d.- Ti I/99/63
 bk. değiş-³ -1-
 d.- illēdi I/39/48
deyiş : Bir konuyla ilgili olarak anlatılan
 şeyler, ifade. -1-
 d.+ inde I/99/47
deyişiklik : bk. deyişikliK -1-
 d. I/105/06
deyişme : bk. deyişme -1-
 d. II/10/36
deymen : bk. değirmen -2-
 d.+ de I/79/76, I/79/77
deyne : bk. deynek -1-
 d.+ yi I/154/39
dēyne : bk. deynek -1-
 d.+ yi II/35/29
deynek : Değnek, elde taşınacak uzunluk
 ve incelekte düzgün ağaç, sopa, çomak. -6-
 d.+ lēm II/22/35
 d.+ len I/154/38
 d.+ lēnen I/154/39, II/22/01
 d.+ lerinen I/111/97
 d.+ lēñnen I/154/38
deyze : bk. teyze¹ -4-
 d. I/13/03, II/29/03

bk. teyze²
 gülden d.+ m I/87/40
 ayşa d.+ η I/87/124
deyze : bk. teyze¹ -1-
 d.+ miñ II/38/103
dēza : bk. teyze¹ -3-
 d.+ mızın I/125/26, I/125/30
deze : bk. teyze² -1-
 binnaz d. I/145/28
dēze : bk. teyze¹ -4-
 d.+ miñ II/38/107
 d.+ miz I/101/14
 d.+ η II/38/108
 bk. teyze²
 hacı d.+ mi I/152/69
dēze : bk. teyze¹ -2-
 d. I/152/33
 d.+ ne I/91/83
dı : bk. da -263-
 d. I/01/10, I/01/15, I/02/61, I/03/49,
 I/03/76, I/06/105, I/06/21, I/10/120,
 I/103/49, I/112/19, I/121/29, I/123/57,
 I/125/45, I/125/52, I/128/22, I/154/10,
 I/154/69, I/158/44, I/25/62, I/35/50, I/35/59,
 I/36/14, I/37/02, I/37/28, I/37/29, I/38/12,
 I/38/45, I/38/46, I/38/55, I/39/52, I/39/65,
 I/39/74, I/39/92, I/39/96, I/40/50, I/40/54,
 I/41/16, I/41/22, I/41/24, I/41/58, I/42/07,
 I/42/39, I/42/49, I/42/61, I/42/80, I/42/81,
 I/45/12, I/46/124, I/50/61, I/52/12, I/52/47,
 I/53/71, I/54/71, I/56/19, I/58/34, I/58/60,
 I/60/11, I/60/25, I/60/56, I/60/98, I/62/27,
 I/64/22, I/64/29, I/70/86, I/71/17, I/72/12,
 I/73/34, I/80/17, I/85/28, I/86/24, I/86/35,
 I/88/45, I/90/23, I/90/24, I/95/94, I/96/55,
 II/01/23, II/01/79, II/01/86, II/02/22,
 II/02/50, II/02/56, II/02/58, II/02/60,
 II/02/86, II/04/37, II/04/56, II/04/59,
 II/04/79, II/04/85, II/05/06, II/05/105,
 II/05/108, II/05/13, II/05/19, II/05/39,
 II/05/43, II/05/55, II/05/60, II/05/90,
 II/06/15, II/06/42, II/06/62, II/07/101,
 II/07/107, II/07/112, II/07/114, II/07/128,
 II/07/135, II/07/138, II/07/139, II/07/20,
 II/07/30, II/07/63, II/07/72, II/07/74,

II/07/76, II/07/95, II/08/111, II/08/118,
 II/08/135, II/08/27, II/08/43, II/08/47,
 II/08/90, II/08/92, II/08/93, II/08/98,
 II/08/99, II/09/21, II/09/32, II/09/39,
 II/09/64, II/09/65, II/09/69, II/09/78,
 II/10/15, II/10/52, II/10/60, II/10/77,
 II/11/03, II/11/06, II/11/22, II/11/48,
 II/12/74, II/13/40, II/13/45, II/14/04,
 II/14/11, II/14/15, II/14/23, II/14/43,
 II/14/92, II/14/95, II/15/112, II/15/17,
 II/16/12, II/16/54, II/16/73, II/17/41,
 II/17/73, II/17/76, II/17/77, II/17/80,
 II/18/08, II/18/22, II/18/32, II/18/33,
 II/20/80, II/21/06, II/21/14, II/21/19,
 II/21/46, II/21/94, II/21/95, II/22/37,
 II/22/38, II/22/79, II/23/127, II/23/128,
 II/23/144, II/23/176, II/23/196, II/23/70,
 II/23/80, II/23/85, II/23/96, II/24/101,
 II/24/103, II/24/90, II/26/04, II/26/08,
 II/27/10, II/27/48, II/27/52, II/27/59,
 II/28/06, II/28/28, II/28/37, II/29/101,
 II/29/104, II/29/23, II/29/44, II/29/45,
 II/29/49, II/29/76, II/30/80, II/31/13,
 II/31/24, II/31/32, II/32/128, II/33/09,
 II/33/78, II/33/81, II/35/18, II/35/51,
 II/35/52, II/35/80, II/37/116, II/37/76,
 II/37/96, II/38/45, II/38/46, II/38/92,
 II/39/103, II/39/108, II/39/116, II/39/117,
 II/39/129, II/39/141, II/39/149, II/39/32,
 II/39/45, II/39/55, II/39/77, II/39/91,
 I/111/97, II/33/80, II/20/37, I/98/21

ya d. II/11/60

dı - : bk. de- -3-

d.- r II/22/54

d.- rdi I/50/78

d.- rdik I/52/94

dı : bk. da -1-

đ. I/02/41

dıfran : bk. tırpan -2-

d. çalādıķ I/130/11

d.+ nan çalādıķ I/130/11

dıġa : Çocuk (küfür sözü). -1-

d.- lar I/144/12

dıķa - : Tıkamak, (bir şeyin) delik veya
 yarığını bir nesne ile kapamak. -3-

d.- dı I/135/07

d.- ndı I/135/06, I/135/07

dıķā - : bk. dıķa- -1-

d.- dıķ I/159/19

dıķalı : Tıkanmış. -1-

d.+ ymış I/12/39

dıķan - : Tıkanmak, soluġu kesilmek,
 nefes alıp vermekte güçlük çekmek. -1-

d.- ıyon I/63/52

dıķanıķlı : bk. Tıkanıķlı -2-

d. I/133/11

damar d. yaparmış I/133/11

dıķanıķ : Tıkanmış, tıkalı. -2-

d. I/12/33, I/12/34

dımba : Taşlarla oynanan bir tür çocuk
 oyunu. -5-

d. I/31/28, I/31/36, I/31/37, I/31/40

dıráķ : bk. direk -1-

d.+ de I/06/28

dırmı : bk. tırmık -1-

d.+ á I/73/10

dırmı : <<tırmık+ı -4-

orā d. I/159/35

d.+ na I/130/54, I/87/59

d.+ nan I/87/18

dırmıġ : bk. tırmık -2-

d. I/128/45, I/70/08

dırmıķ : bk. tırmık -11-

d. I/124/15, I/130/09, I/130/11, I/130/12,
 I/37/23, I/41/38, I/70/06

orāķ d. I/159/33

d.+ dan I/155/18

d.+ lan I/103/23

d. yapardıķ I/150/10

dırmıķ : bk. tırmık -5-

d. I/07/48, I/135/28, I/21/55

d. yapardıķ I/153/15, I/155/17

dırmıķla - : Tırmıklamak, topraġı tırmıkla
 işlemek. -1-

d.- rdıķ I/135/29

dırnağ : Tırnak, İnsan ve omurgalı hayvanlarda parmak uçlarının üst kısmını örten boynuzsuz tabaka. -2-

d. I/18/72

d.+ lāmıza I/44/36

dırpan : bk. tırpan -4-

d. I/39/75, II/21/16

d.+ ĩnan II/21/16

d.+ na II/10/48

dış : Herhangi bir yerin sınırları ötesinde kalan yer, hariç. -13-

d. dövletten II/17/67

d. devleti I/52/85

d.+ a I/14/35

d.+ a mışa I/119/54

d.+ Tan I/03/98

d.+ ında I/08/19, I/14/47, I/16/36, I/34/69, I/68/73

2. Cisimlerin çevreye bakan tarafları, içte bulunmayan yüzleri.

dış çamaşırı : İnsanların üzerlerine giydikleri görünürdeki kıyafetleri.

d. çamaşırı I/97/14

dışında : -den başka, sayılmazsa.

unun d. I/149/44, I/35/62

dışa : bk. dışarı -4-

d. I/12/46

d.+ da I/137/43, I/14/47, II/07/129

dışâ : bk. dışarı -1-

d.+ da II/19/149

dışâ : bk. dışarı -2-

d.+ dan I/10/01

d.+ larda II/33/39

dışal : bk. dışarı -2-

d.+ larda I/08/47, I/61/14

dışaİ : bk. dışarı -1-

d.+ lāda II/05/42

dışar : bk. dışarı -31-

d. I/36/40

d.+ da I/03/64, I/132/03, I/155/96, I/53/64, I/61/11, I/61/12, I/68/06, I/76/95, I/97/20, II/08/124, II/33/35

d.+ dağıları II/13/36

d.+ dan I/125/69, I/125/70, I/138/40, I/138/41, I/41/54, I/46/124, I/46/90, I/68/05, II/27/09, II/27/46, II/27/56, II/38/94, II/39/151

d.+ dı I/10/18

d.+ lara I/03/05

d.+ larda I/102/29

d.+ lardan I/96/43

d.+ ları I/06/76

dışağ : bk. dışarı -3-

d.+ da I/126/57

d.+ dağı I/125/09

d.+ dan II/38/93

dışār : bk. dışarı -4-

d. I/152/18

d.+ da I/03/64

d.+ dan I/73/20, II/09/89

dışāğ : bk. dışarı -1-

d.+ da II/33/35

dışarı : Bulunulan sınırlı veya kapalı bir yere göre dışta kalan yer. -33-

d. I/03/97, I/10/113, I/10/114, I/10/16, I/100/49, I/105/28, I/105/29, I/105/48, I/150/44, I/152/134, I/152/19, I/36/36, I/38/50, I/41/11, I/46/125, I/46/13, I/50/55, I/52/72, I/52/91, I/73/25, I/80/33, I/98/61, I/98/81, II/20/50, II/27/51, II/33/06, II/38/34

sözüm burdan d. I/22/43, I/70/30

d.+ larda I/130/07

d.+ sında I/06/111

d.+ ya I/143/27, I/68/77

dışarı : bk. dışarı -1-

d. II/33/20

dışlı : İçli dışlı kullanılışında geçer. -1-
işli d. I/52/13

dıvar : bk. davar -1-

d. II/25/53

dıvār : bk. davar -1-

d. II/25/52

dız - : (?) -1-

- d.- ırdı I/128/66
- di -** : bk. de- -858-
- d. I/05/47, I/48/02, I/91/49
- d.- cem I/122/27
- d.- cēm II/10/56
- d.- cen II/14/77
- d.- cez I/74/08, I/74/95
- d.- dī I/15/31, I/56/68, II/28/12
- d.- dīmi II/32/68
- d.- dīmiz I/157/63, I/35/23, II/32/26, II/32/50
- d.- dīñ II/32/128
- d.- dīñiz I/15/65
- d.- di I/01/64, I/120/09, I/134/59, I/148/03, I/22/37, I/23/28, I/24/02, I/24/11, I/39/39, I/42/24, I/45/42, I/47/56, I/48/19, I/48/20, I/48/21, I/48/74, I/50/72, I/52/53, I/52/54, I/52/55, I/52/56, I/52/57, I/52/58, I/52/62, I/52/63, I/52/64, I/52/65, I/52/69, I/52/70, I/52/71, I/52/74, I/52/76, I/52/77, I/52/78, I/52/88, I/56/09, I/56/66, I/56/79, I/63/27, I/63/28, I/63/47, I/63/48, I/95/07, II/05/54, II/05/64, II/21/37, II/22/15, II/22/16, II/22/30, II/22/31, II/22/34, II/25/100, II/25/101, II/25/102, II/25/103, II/25/80, II/25/99, II/28/06, II/28/12, II/28/29, II/28/30, II/28/31, II/39/117, I/48/20
- d.- dī I/52/57, I/52/64, I/52/77
- d.- dig I/39/39
- d.- dik I/152/07, I/47/56
- d.- diK II/32/20
- d.- diklerī I/41/26
- d.- dikleri II/17/23
- d.- dilē I/43/10, II/28/60
- d.- diler I/42/19, I/42/20, I/42/25, I/42/26, I/52/62, I/63/30, I/63/31, II/26/28
- d.- dilēr I/42/25, I/63/27
- d.- dilerdi I/20/06
- d.- dim I/06/102, I/120/35, I/120/36, I/134/58, I/15/20, I/15/90, I/152/49, I/24/03, I/24/04, I/35/39, I/39/19, I/42/65, I/42/66, I/48/18, I/52/08, I/52/56, I/52/70, I/52/71, I/52/73, I/52/74, I/52/79, I/52/84, I/52/87, I/52/88, I/52/89, I/52/91, I/56/78, I/95/07, I/98/118, II/05/62, II/19/52, II/22/32, II/22/34, II/22/40, II/25/114, II/28/13, II/32/34, I/42/67, I/35/37
- d.- dīm II/22/33, II/28/59
- d.- diñ I/23/27, I/60/77
- d.- diydi I/54/37
- d.- liniyo II/17/58
- d.- lle I/108/38, I/20/05, I/20/72, I/20/73
- d.- llē I/53/37, I/60/82, I/60/85, II/30/64, II/32/51
- d.- llēdi I/48/33, II/25/55, II/32/134
- d.- ller I/14/01, I/140/31, I/140/70, I/20/09, I/20/10, I/52/42, I/52/43, II/28/30
- d.- lleḡ I/120/11
- d.- llēr I/50/25, II/23/138
- d.- llerdi I/140/31, I/20/102, I/20/41, I/41/23, I/52/92
- d.- llērdi I/37/32
- d.- me I/13/40, I/23/41
- d.- medim I/113/126, I/15/76, II/28/19
- d.- men II/27/01
- d.- mes I/47/48, I/79/66
- d.- meS I/47/50
- d.- meyin I/13/40
- d.- meyon II/21/42
- d.- mez I/53/70, I/53/71
- d.- miş I/03/63, I/03/72, I/03/90, I/10/11, I/11/16, I/11/46, I/11/61, I/11/62, I/11/70, I/11/76, I/11/79, I/11/83, I/140/26, I/140/65, I/140/66, I/140/68, I/140/69, I/152/129, I/44/75, I/45/17, I/52/60, I/52/61, II/21/19, II/25/15, II/28/16, II/28/17, II/28/18, II/28/37, II/32/15, I/152/123
- d.- mişle I/11/69, I/17/77
- d.- mişlē I/42/11, I/57/48
- d.- mişler I/12/42, I/140/24, I/140/25, I/17/78, I/53/10, I/57/48, II/03/80, II/25/21
- d.- miyem II/21/07
- d.- miyo I/63/53
- d.- miyyōllār I/52/72
- d.- nce I/98/50
- d.- ni I/10/53

- d.- niyōdu II/21/52
d.- niyōdun II/21/52
d.- ŋ I/128/41, I/16/15
d.- r I/11/65, I/11/66, I/11/72, I/11/73, I/115/48, I/121/25, I/128/22, I/134/56, I/15/15, I/15/36, I/156/64, I/156/65, I/20/87, I/23/73, II/25/68
d.- rdī I/50/46
d.- rdi I/120/49, I/120/50, I/20/94, I/20/95, I/20/96, I/20/97, I/50/46, I/50/48, I/52/95, II/25/19, II/25/21, II/25/81, II/25/83, II/25/85, II/28/40
d.- rdik I/35/09
d.- rdiK I/21/32
d.- rim I/15/40
d.- rin I/121/124, I/15/35, II/25/111
d.- ris I/10/15, I/11/27
d.- riS II/33/73
d.- riz I/120/16, I/21/47, I/21/70, I/41/43, I/48/09, I/62/08, I/62/41, II/26/31, II/32/50, II/32/51
d.- riḡ I/52/26
d.- rken I/15/46, I/52/81, II/22/36
d.- rkene I/23/72
d.- rler I/12/49
d.- rsem II/25/82
d.- se II/02/57
d.- sem I/38/52
ne d.- sin I/13/32
d.- yō I/05/55
d.- yīm II/02/80
d.- yīn I/52/47
ne d.- yīn I/15/82
d.- ycem I/107/02
d.- ycēm I/91/84
d.- ycen I/121/76
d.- ycene I/75/27
d.- ycēne I/75/28
d.- yceṇ I/88/42
ne d.- ycēsem I/15/85
d.- ycez I/63/45
d.- yebiliṇ II/25/103
d.- yebilirim II/15/97
d.- yeceK I/14/22
d.- yecēm I/06/135, I/06/150
d.- yecen I/35/06
d.- yecēn I/48/02
d.- yediṇ I/98/65
d.- yek I/63/46
d.- yelegden II/01/58
d.- yeleK II/39/85
d.- yelim I/05/15, I/56/49, II/04/76, II/15/83
d.- yelimkinī I/05/09
d.- yem I/157/07, I/157/76, I/17/41, I/63/22, I/69/22, I/69/88, I/77/62, I/95/31, II/09/08, II/09/10, II/09/12, II/09/36, II/09/56, II/09/96, II/21/07, II/37/119, II/37/14, II/37/77, II/37/81, II/37/97
d.- yēm II/38/50
d.- yēm I/138/01, I/157/01
d.- yem I/81/55
ne d.- yem I/63/22, I/77/55, II/37/112
d.- yemedi I/88/19, I/94/76, I/99/56
d.- yemedik II/25/103
d.- yemedim I/72/17, I/88/26
d.- yemem I/141/30
d.- yemeṇ I/47/56, I/47/57
d.- yemeyiz I/125/25
d.- yemez I/13/33, I/48/49
d.- yemezdi I/77/63, I/77/64
d.- yemezdik II/13/19, II/13/20
d.- yemezdin I/10/41
d.- yemezdin I/75/71
d.- yemeziK I/74/22
d.- yemiyon I/150/32
d.- yemiyon I/88/46
d.- yemiyoSun I/23/55
d.- yen I/155/71, I/46/128, I/72/25, I/91/03, I/91/04, II/04/83, II/09/86, II/28/19
ne d.- yen I/96/85
d.- yencili II/07/38

- d.- yenciliyin II/07/134, II/07/19, I/38/65, I/38/70, I/46/109, I/53/33, I/56/66, I/56/67, I/56/70, I/60/101, I/63/54, I/63/55, I/64/25, I/65/62, I/66/46, I/66/52, I/73/27, I/74/43, I/76/55, I/83/62, I/92/55, I/93/20, I/93/21, I/93/22, I/95/29, I/98/104, I/99/54, I/99/55, I/99/56, II/02/24, II/02/25, II/02/26, II/02/27, II/02/80, II/07/124, II/07/21, II/22/39, II/23/102, II/24/58, I/124/40, I/98/77
- d.- yene II/38/64
- d.- yenin hesap II/09/76
- d.- yenne I/72/43
- d.- yesaŋ I/86/29
- d.- yesiye I/148/40
- d.- yeyim I/92/57
- d.- yi I/14/61, I/20/24, I/41/93, I/64/24
- d.- yilekden II/01/48
- d.- yim II/03/48, II/38/05, II/38/120
- ne d.- yim I/106/03, I/120/25
- d.- yin I/23/11, I/52/74, I/67/76, II/39/110
- d.- yince I/01/39, I/01/75, I/64/08, I/98/124, II/07/148, II/13/24
- d.- yincē II/09/84
- d.- yincē I/148/04
- d.- yinmezdi I/48/31
- d.- yip II/14/81
- d.- yip duru I/39/101
- d.- yivē I/157/22
- d.- yiverem I/56/56
- d.- yiveri I/58/58
- d.- yivēri I/47/82
- d.- yiveriŋ I/56/27
- d.- yiveriz II/01/51
- d.- yivēriz I/44/69
- d.- yivesin II/16/65
- d.- yivirdi I/52/83
- d.- yiviriŋ I/52/73
- d.- yiviriyin I/52/73
- d.- yivîriz II/01/88
- d.- yivirlē I/60/84
- d.- yiyin I/16/13
- d.- yēler I/05/36
- d.- yo I/01/87, I/06/92, I/123/29, I/124/48, I/128/05, I/128/32, I/147/55, I/155/105, I/25/53, I/25/54, I/33/18, I/33/19, I/38/55, I/38/61, I/38/63, I/38/64, I/38/65, I/38/70, I/46/109, I/53/33, I/56/66, I/56/67, I/56/70, I/60/101, I/63/54, I/63/55, I/64/25, I/65/62, I/66/46, I/66/52, I/73/27, I/74/43, I/76/55, I/83/62, I/92/55, I/93/20, I/93/21, I/93/22, I/95/29, I/98/104, I/99/54, I/99/55, I/99/56, II/02/24, II/02/25, II/02/26, II/02/27, II/02/80, II/07/124, II/07/21, II/22/39, II/23/102, II/24/58, I/124/40, I/98/77
- d.- yó I/01/90, I/05/47
- d.- yò I/05/54, I/145/72, I/150/37, I/156/65, I/156/66, I/73/27, I/74/43, I/93/22, I/98/77, II/24/45, II/26/14, II/39/158
- d.- yō I/126/38, I/147/60, I/29/01, I/56/68, I/63/49, I/64/66, I/99/55, II/02/27, II/02/80, II/06/70, II/07/147, II/19/09
- d.- yo kını I/05/54
- d.- yo yapmáveŋ I/38/64
- d.- yodu II/35/64, II/35/65, II/35/73
- d.- yödu I/80/58, I/80/59
- d.- yoduŋ II/35/36
- d.- yoduŋ I/98/14
- d.- yola I/28/07, I/68/19, I/69/58, I/76/52, I/76/53, I/76/54, I/79/17, I/79/89, I/98/79, I/98/80, II/15/16, II/15/65
- d.- yolā I/155/51, I/28/02, I/28/03, I/28/04, I/32/101, I/34/57, I/75/58, I/76/52, I/83/63, I/86/27, I/99/54, II/14/21, II/15/64
- d.- yolādi II/06/19, II/13/10, II/14/33, II/35/21, II/35/66
- d.- yolāmişdi I/62/36
- d.- yolar I/16/56, I/17/33, I/20/55, I/20/57, I/25/16, I/63/19, I/63/49, I/91/11, I/92/37, I/92/38, I/93/53, I/97/57, II/13/09, II/14/32, II/31/22, II/35/05
- d.- yolar I/86/20
- d.- yolardı II/15/78
- d.- yolla I/39/13
- d.- yolíla I/73/33
- d.- yolíla I/46/22, I/73/31
- d.- yolíla I/46/77
- d.- yollar I/111/120, I/122/51, I/126/38, I/126/63, I/58/60
- d.- yollardı I/111/90

- d.- yom I/02/59, I/100/29, I/136/10, I/16/32, I/23/27, I/23/67, I/33/02, I/35/26, I/41/53, I/46/94, I/50/41, I/56/81, I/73/29, I/74/57, I/95/86, II/04/86, II/04/88, II/07/110, II/23/114, II/39/174
- d.- yöm I/50/45, I/73/30
- d.- yöm I/10/112
- d.- yon I/12/35, I/134/55, I/147/59, I/152/138, I/152/27, I/46/129, I/53/19, I/53/29, I/63/51, I/67/35, I/70/72, I/80/51, I/80/52, I/80/53, I/96/62, I/96/86, I/98/23, II/02/81, II/05/65, II/19/51, II/22/55, II/22/61, II/34/50
- d.- yòn I/50/41
- d.- yön I/67/36
- d.- yoñ I/69/66, I/73/33, I/99/01, I/99/24, II/04/85
- d.- yoñuS I/86/37
- d.- yoñuz II/13/06
- d.- yor I/107/09, I/108/46, I/108/50, I/12/38, I/128/32, I/128/34, I/132/23, I/144/69, I/53/33, I/53/72, I/65/62, I/66/52, I/67/49, II/22/47, II/28/18
- d.- yoğ I/45/41
- d.- yorduK I/16/26
- d.- yorlā I/32/91, I/32/93, I/83/63
- d.- yoğlā II/02/06
- d.- yorlādı II/23/146
- d.- yörler I/73/32
- d.- yōğsuñuz I/52/76
- d.- yoru I/65/63, I/67/77, II/28/19, II/28/90
- d.- yörü II/28/19
- d.- yorum I/10/115, I/122/38, I/65/43
- d.- yorun I/14/58
- d.- yoruS I/21/47
- d.- yoS I/19/22, I/76/85, I/96/20, II/25/50
- d.- yòS II/30/30
- d.- yòS I/76/70
- d.- yosañ II/38/68, II/38/69
- d.- yoz I/105/61, I/106/40, I/131/16, I/138/89, I/41/75, I/72/32, I/72/34, I/72/55, I/72/75, I/73/69, I/76/62, I/76/71, I/81/32, II/04/86, II/15/66, II/23/142, II/25/74
- d.- yóz II/12/01
- d.- yòz I/91/34
- d.- yö I/05/35, I/05/39, I/06/92, II/17/66, II/17/69
- d.- yödüm I/86/52
- d.- yölle I/73/68
- d.- yöllē I/73/57, II/23/145, II/23/147, II/28/69, II/32/55
- d.- yöller II/17/17
- d.- yör II/01/58
- d.- yörü II/01/58
- d.- yörüm I/35/14
- d.- yöz II/15/10, II/15/65, II/17/69
- d.- yu I/41/45, II/02/28, II/02/29
- d.- yū I/41/45
- d.- yum II/06/71
- d.- yurlā II/38/30
- d.- yuru II/22/47
- d.- yuz II/35/91
- d.- yüz II/17/67
- d.- yveriz II/01/22
- d.- yyollar I/41/16
- d.- yyörlar I/15/07
- d.- yyoru I/53/33
- d.- yyorum I/52/42
- d.- yyörü II/32/81
- d.- yyu I/41/46
- di** : bk. da -236-
- d. I/03/105, I/03/34, I/03/36, I/04/26, I/08/104, I/08/51, I/10/110, I/10/62, I/103/62, I/11/94, I/116/52, I/121/95, I/134/60, I/143/05, I/158/44, I/21/43, I/25/07, I/26/68, I/28/59, I/35/64, I/37/06, I/37/57, I/38/48, I/39/59, I/40/12, I/40/40, I/41/10, I/42/28, I/42/61, I/42/65, I/42/77, I/43/17, I/44/68, I/44/83, I/46/12, I/49/30, I/50/54, I/50/78, I/52/06, I/52/39, I/53/28, I/53/41, I/53/44, I/53/47, I/59/08, I/61/02, I/64/15, I/73/31, I/75/65, I/76/96, I/87/29, I/88/17, I/91/49, I/98/21, I/98/22, I/99/75, II/01/83, II/01/85, II/02/44, II/02/57,

II/02/66, II/03/26, II/04/30, II/04/37,
 II/04/41, II/04/53, II/04/58, II/04/86,
 II/04/92, II/05/38, II/05/99, II/06/29,
 II/06/39, II/06/77, II/06/83, II/07/113,
 II/07/132, II/07/134, II/07/141, II/07/25,
 II/07/28, II/07/52, II/07/64, II/07/65,
 II/07/67, II/07/74, II/07/75, II/08/116,
 II/08/120, II/08/131, II/08/32, II/08/50,
 II/08/60, II/08/88, II/08/98, II/09/32,
 II/10/10, II/10/105, II/10/90, II/11/06,
 II/11/35, II/11/46, II/11/60, II/12/04,
 II/12/24, II/12/33, II/12/37, II/13/11,
 II/14/42, II/15/07, II/15/36, II/16/31,
 II/16/41, II/17/12, II/17/39, II/17/61,
 II/18/03, II/18/07, II/19/76, II/20/77,
 II/21/24, II/21/41, II/22/18, II/22/44,
 II/22/45, II/22/68, II/22/74, II/23/124,
 II/23/128, II/23/136, II/23/142, II/23/30,
 II/23/31, II/23/33, II/23/72, II/24/03,
 II/24/16, II/24/21, II/25/09, II/25/100,
 II/25/105, II/25/15, II/25/52, II/25/72,
 II/25/76, II/28/31, II/28/33, II/28/84,
 II/29/104, II/29/23, II/29/33, II/29/48,
 II/29/64, II/29/86, II/30/17, II/30/81,
 II/31/12, II/31/32, II/31/34, II/31/35,
 II/33/51, II/34/37, II/37/04, II/37/116,
 II/37/93, II/38/103, II/38/108, II/38/42,
 II/38/60, II/38/87, II/39/107, II/39/108,
 II/39/117, II/39/129, II/39/13, II/39/130,
 II/39/135, II/39/136, II/39/156, II/39/172,
 II/39/20, II/39/21, II/39/30, II/39/74,
 II/39/75, II/32/23, I/08/38, II/24/56

bi d. I/04/25, I/06/76, I/10/89, I/121/42,
 I/121/52, I/122/14, I/15/87, I/157/25,
 I/36/75, I/43/22, I/45/08, I/64/64, I/76/48,
 I/80/12, I/88/15, I/88/64, I/90/25, I/99/32,
 II/02/55, II/04/22, II/07/28, II/08/64,
 II/11/60, II/17/58, II/17/68, II/23/107,
 II/23/111, II/24/110, II/24/59, II/28/36,
 II/28/95, II/29/95, II/32/47, II/33/62,
 II/33/67, II/35/92, II/38/42, II/39/188,
 II/39/88

di : bk. değil -12-

d. I/10/37, I/126/16, I/126/52, I/161/26,
 I/44/22, I/57/40, I/57/41, I/57/50, I/65/30,
 I/74/36, II/13/51, II/17/39

di : bk. diye -1-

d. I/126/71

dī - : bk. de- -8-

d.- miş I/03/80

d.- mişler II/10/39

d.- rdiK I/20/50

d.- rin I/20/23

d.- yo II/02/23

d.- yō II/02/24, II/02/27

dī : bk. da -1-

d. I/47/27

dī : bk. da -1-

d. II/24/80

dī : bk. da -29-

d. I/01/61, I/03/99, I/04/07, I/04/57,
 I/10/06, I/146/48, I/160/02, I/35/55,
 I/39/98, I/44/82, I/60/108, I/93/48, II/02/85,
 II/05/02, II/06/84, II/07/101, II/13/40,
 II/14/65, II/15/01, II/17/91, II/23/31,
 II/24/41, II/29/44, II/29/46, II/35/77,
 II/39/66

dī - : bk. de- -1-

d.- di I/22/38

dī : bk. da -1-

d. II/08/73

dī : bk. değil -20-

d. I/01/03, I/01/13, I/09/14, I/10/14,
 I/126/23, I/145/15, I/148/52, I/17/72,
 I/39/30, I/55/60, I/57/25, I/61/32, I/61/51,
 I/63/13, I/69/75, I/92/26, I/92/31, II/14/78,
 II/17/01

dī : bk. da -7-

d. I/06/46, I/158/20, I/36/76, I/44/82,
 I/51/66, II/32/26, II/39/34

dī - : bk. de- -27-

d.- ceK II/23/111

d.- cen I/10/42, I/150/18

d.- cesiñ I/43/22

d.- cēsiniñ I/43/22

d.- nce I/75/52

d.- ncesi II/08/74

d.- señiz I/157/24

d.- yo II/30/30

d.- yō II/30/30

d.- yola I/86/49

d.- yon I/53/28, I/53/29
d.- yor I/12/38, I/15/61, I/53/27, I/53/33,
I/53/34, I/53/72

d.- yoru I/06/69, I/39/18, I/53/35

d.- yorü I/53/71

d.- yörün I/53/20

d.- yöllē II/08/75

d.- yyom I/53/21

dī : bk. diye -5-

d. I/109/58, I/27/77, I/87/12, II/02/75,
II/28/88

dī : bk. da -4-

d. II/02/79, II/07/133

bi d. II/08/48, II/23/110

dī : bk. ta -7-

d. I/03/96, I/119/10, I/15/75, I/64/74,
II/06/62, II/08/68, II/32/05

dī : bk. değil -2-

d. I/02/35, I/65/21

dī : bk. değil -14-

d. I/06/52, I/47/60, I/85/07, I/85/11,
I/85/35, I/85/60, II/19/14, II/19/15, II/33/74

d.+ di II/19/05, II/19/06, II/19/09

dī : bk. değil -7-

d. I/06/102, I/122/09, I/34/18, I/52/86,
I/79/42, I/86/26, II/05/75

dī : bk. değil -1-

d. II/22/87

dī : bk. değil -2-

d. I/35/49, II/16/74

dī : bk. değil -62-

d. I/02/09, I/02/67, I/06/107, I/09/74,
I/10/89, I/122/59, I/129/72, I/131/43,
I/134/40, I/21/12, I/34/33, I/41/86, I/42/77,
I/46/49, I/55/43, I/64/19, I/65/08, I/65/12,
I/74/72, I/74/81, I/74/82, I/76/25, I/79/68,
I/81/53, I/92/36, I/92/60, II/07/11, II/08/59,
II/08/63, II/09/102, II/13/05, II/15/69,
II/15/76, II/23/35, II/23/81, II/25/18,
II/35/10

bi ſi d. I/154/71

d.+ di I/01/69, I/04/22, I/10/78, I/27/05,
I/34/09, I/34/23, I/41/84, I/42/15, I/63/29,
I/74/31, I/94/77, II/06/49, II/15/78

d.+ idi I/04/23, I/06/53

d.+ im I/71/79, II/17/13

d.+ in I/47/06

d.+ iS I/55/14

d.+ ise I/58/67

d.+ iz I/01/41

dī : bk. değil -5-

d. I/110/29, I/133/44, I/59/49, I/71/59

d.+ di II/11/38

dī : bk. değil -1-

d. II/01/70

dī : bk. değil -1-

d. I/49/58

dī : bk. deyir- -1-

d.- ivimiş I/126/08

dī : bk. değil -1-

d.- di I/06/55

d.- Ti II/23/145

dīb : bk. dip -21-

d.+ inde I/109/51, I/12/47, I/124/47,
I/33/77, II/23/118, II/32/05

d.+ indē II/16/96

d.+ inden I/135/11, I/135/12, I/135/13,
I/135/14

d.+ ine I/08/96, I/135/26, I/28/06,
II/19/154, II/19/155, II/23/200

d.+ inē I/08/123, I/124/45

d.+ ine dutTurmıcın I/152/95

d.+ iymiş I/133/64

dīb : <<dipçik+i -1-

d.+ ne I/05/40

dibek : Taştan veya ağaç kütüğünden
yapılmış, çok büyük ve geniş havan. -6-

d. I/151/11

d.+ de I/33/153, I/49/01

d.+ lēde I/49/09, I/82/20

d.+ lērde I/49/02

diÇçi : Dişçi, diş hastalıklarına bakan hekim, diş tabibi, diş doktoru. -1-

d. I/67/23

did - : bk. dit- -4-

d.- eñ I/21/19

d.- ilir I/12/02

d.- ip I/78/25

dide : bk. dede³ -3-

d. I/10/38, II/08/04, II/17/75

didē : bk. dede³ -2-

d. II/17/77

bk. dede⁴

d. I/57/22

didikle - : Hırpalayarak, çekiştirerek parçalamak, parçalamak için çekiştirmek, didik didik etmek. -2-

d.- ñ I/44/78

d.- rsin I/111/13

didī : bk. dede⁴ -2-

d. I/30/15, II/17/06

diğer : Başka, öteki, öbür. -2-

d. I/23/64

d.+ leri I/142/10

dik : 1. Tahılın kabuğunu ayırmaya yarayan büyük taş dibek. -3-

d. I/51/57

2. Kağnı tekerleklerinin dışına tekerleklerin dağılması için takılan demir.

d. I/68/72

dik - I : (Bir şeyi) İğne iplikle kumaş, deri vb. şeyler üzerine tutturmak veya kumaş, deri vb. şeylerin parçalarını, sökülük, yırtık yerlerini birbirine eklemek ve bu suretle giyilecek veya kullanılacak bir şey meydana getirmek. -32-

d.- ellē I/61/46

d.- ellēdi I/58/69

d.- er I/101/28, I/12/20, I/12/21

d.- erdīK I/87/72

d.- erdik I/96/23

d.- ērdik I/101/25

d.- eris I/101/28

d.- eriz I/48/08

d.- erlēdi I/08/23

d.- erlerdi II/24/67

d.- ıcek I/18/69

d.- ildī I/12/17

d.- ilirdī I/146/58

d.- ilirdi I/101/24, I/74/38

d.- ilirmışti I/151/29

d.- iliyor I/12/18

d.- iliyudu I/02/19

d.- ilmiş I/151/32

d.- imeSseñ II/24/40

d.- iverirlēdi I/61/44

d.- iyiz II/24/13

d.- iyoduK I/96/22

d.- iyōduK I/12/27

d.- iyōmuşTu I/09/79

d.- iyoñ I/12/20

d.- iyor I/12/22, I/12/23, I/12/24

d.- iyoZ II/24/39

dik - II : 1. (Bir bitkiyi) Kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek -28-

d. I/127/09

d.- di I/42/44

d.- dig I/133/51

d.- dik I/17/08, I/64/87, II/32/78

d.- diK I/133/30

d.- ecez II/36/05, II/36/06, II/36/07

d.- elle II/14/40

d.- eñ I/127/12

d.- erdik I/106/10

d.- ērdik I/37/23

d.- ēsen II/32/40

d.- ılecek I/32/52, I/32/54

d.- ilirimiş I/67/56

d.- iveriyim I/65/51

d.- iyoruz I/54/14

d.- mişler I/65/48

d.- siñ I/69/80

d.- Tik I/133/30, II/36/06

d.- Tim I/143/14

d.- Tiniz I/117/38

2. (Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek. -6-

d.- ēdi I/154/36

d.- ēdik I/154/33

d.- eḡdīK I/08/48

d.- erlēdi I/102/23

d.- erse I/08/51

mum d.- iyoruz I/106/69

3. (Bir kimseyi) Beklemesi, göz kulak olması için bir şeyin başına koymak. -1-

d.- eller I/114/19

dikdir - : Giyilecek veya kullanılacak bir şeyi ismarlayıp yaptırmak. -4-

d.- ĩz I/77/72

d.- cēz I/21/12

d.- iḡ II/24/41

diken : Bazı bitkilerde bulunan ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı. -2-

d. I/08/100

d.+ nere I/21/42

diki : Tane. -1-

d. I/143/14

dikici : Eski ayakkabıları tamir eden ve yeni ayakkabıların dikiş işlerini yapan kimse, yamacı. -1-

d. II/23/138

dikil - : Ayakta durmak, dinelmek. -14-

d.- dik I/27/26, I/27/27

d.- eḡalırdı I/59/69

d.- ene I/31/44

d.- illē I/154/39

d.- iḡ II/25/73

d.- iḡdi I/69/75

d.- irdik I/154/43

d.- irlēdi II/34/60

d.- iyin I/134/01

d.- miş I/11/61

2. (Bina için) Kurulmak, yapılmak, inşa edilmek.

d.- ince I/27/30

d.- tTim I/27/30

3. Dik duruma gelmek, dikleşmek, kalkmak.

d.- eḡalır II/14/41

dikili : Olduğu yerde kuruyup kalan ağaç. -2-

d. II/02/56, II/02/57

dikilmi : Dikilmek işi. -1-

d.+ ye I/67/14

dikiş : İğne iplikle dikmek işi. -3-

d. I/96/21

dikiş at- : Yarılan veya yırtılan deriyi dikişle bir araya getirip tutturmak.

d. atTılar II/25/94

dikiş nakış : Dikiş işlerinin yapıldığı ve öğretiltiği yer, dikiş kursu.

d. nakışa I/21/44

dikKaT : Düşünceyi bir nokta üzerinde toplama, bir şey üzerinde düşüncesini toplayarak durma. -1-

dikKaT et- : Düşüncelerini bir nokta üzerinde toplamak, bir şeyin üzerinde itina ile durmak.

d. et I/66/28

dikKaTli : Yaptığı işi dikkatle yapan. -1-

d.+ ydi I/138/08

dikme : Dikmek işi. -2-

d.+ si I/12/25

d.+ yī I/46/62

dil I : Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı. -6-

d.+ i I/66/08

d.+ ime I/54/31

d.+ leri II/08/45

dil fēlci : Dilin felç olması durumu, konuşma yeteneği kaybı.

d. fēlci II/05/55

dilimin ucunda : Hatırlanacak, hemen söyleniverecek gibi olup da bir türlü hatırlanamayan şeyler için kullanılır.

d.+ imiñ ucunda I/72/17

dil II : 1. Düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan faydalanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş sistem, lisan, ağız. -7-

d. II/03/73

d.+ imiz I/10/117

köy d.+ innen I/76/71

manav d.+ inde I/31/69

mācır d.+ innen II/13/10

2. Konuşma tarzı, konuşma biçimi.

daTlı d. I/50/85, I/50/86

datlı d.+ iñe I/45/75

dil - : Dilim dilim kesmek, dilimlere ayırmak, dilimlemek. -10-

d.- dim I/143/21, I/143/24

d.- ědig I/87/17

d.- er I/80/34

d.- erdik I/106/21

d.- eriS II/32/94

d.- eriz I/111/66, I/132/35

d.- iyoruz I/132/34

dīl : bk. deñil -2-

d. I/10/11, I/32/60

dīl - : bk. dil- -1-

d. I/60/25

dile - : Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek. -7-

d. I/117/29, I/117/30

özür d.- rim I/69/67

d.- rin I/107/10, I/117/30

d.- rsen I/117/30, I/117/31

dile : (<<dilek+i) Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni. -1-

d.+ miz I/06/133

dilenÇi : Başkalarına el açarak, dilenerek geçinen kimse. -1-

d. I/10/41

dilgi : (Bir şeyi) Dilimlerine ayırmak için kullanılan alet. -1-

d.+ ler I/87/52

dili : bk. delik -1-

d.+ iñ II/25/41

dilim : Bir şeyin boyuna veya enine bölünmüş, kesilmiş veya ayrılmış parçası. -3-

d.+ i I/132/36

dilim dilim : Dilimler hâlinde, parça parça

dilim d. I/102/41

d. dilim I/102/41

dilimne - : Dilimlemek, dilimlere ayırmak, dilmek. -1-

d.- rdik I/106/21

dillig : bk. dillik -2-

d.+ ĩñ II/03/53, II/03/59

dillik : Dirlik, bir tedirginliği, üzüntü ve sıkıntısı olmama durumu, huzur, rahat, iyi geçim. -3-

d. I/18/52, I/52/11

d.+ leri I/126/34

dilme : Dilinmiş, dilinerek parça hâline getirilmiş olan. -1-

d.+ si II/29/46

dime : bk. deme -2-

d.+ niñ I/23/56

d.+ ye I/39/37

dimeg : bk. demeK² -1-

d. I/63/09

dimeK : bk. demeK¹ -5-

d. I/15/37, I/69/97

bk. demeK²

d. II/28/62, II/28/65, II/30/23

dimēk : bk. demeK² -1-

d. II/28/44

dīmen : bk. deñirmen -5-

d. I/10/23, I/51/59

d.+ de I/51/59, II/07/90

d.+ ner I/10/23

dimin : bk. demin -1-

d. I/15/65

din I : İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibadetlerin bütünü ve bu imana göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu. -3-

d. II/37/13

d.+ e II/37/15

d.+ imizde I/56/79

din II : İlme. -1-

d.+ neriş I/96/08

dīn : bk. din I -1-

d.+ i I/28/34

dinamid : Dinamit, nitrogliserinin gözenekli bir cisme emdirilmesiyle elde edilen patlayıcı madde. -1-

d.+ iñ minamidij II/23/15

dinc : Dinç, gücü kuvveti yerinde, sağlam, diri, zinde. -1-

d.+ in I/131/02

dindirici : Dindirme işini yapan, dindiren, sona erdiren. -1-

ārı d. I/119/12

dine : bk. tane¹ -1-

d. II/14/46

dinē : <<deynek+i -1-

d.+ nen vurulardı I/51/25

dīnē : <<deynek+i -1-

d.+ nen I/61/64

dinele - : bk. dinne-³ -1-

d. -meg I/155/54

dinen - : bk. dinnen-¹ -1-

d.- iriz I/32/38

dingek : Konak, mola verilecek yer. -1-

d.+ lēde II/24/102

dingünnük : Zenginlik'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

zenginlik d. I/112/68

dīnī : Dinle ilgili, dine ait. -1-

dīnī sobbet : Dinle ilgili yapılan sohbet.

d. sobbetlē I/28/32

dīnī ders : Dini anlatan, dinle ilgili olan ders.

dīni : bk. dīnī -1-

d. dersleri I/119/01

dinne - : 1. Dinlemek, işitmek için kulak vermek, isteyerek duymak. -18-

d. I/07/80, I/14/20

d.- dile I/35/37

d.- dim I/67/51

d.- miyo I/64/18

d.- r I/16/11

d.- riS II/05/59

d.- riz I/08/108

d.- rseñ I/99/52

d.- yoñ I/20/38

2. Söylenen sözü dikkate alıp ona göre davranmak, kabul etmek, uymak, itaat etmek.

d. I/77/64

d.- medi I/75/75

d.- mēS I/76/91

d.- mēyo I/148/06

d.- miyo I/146/85

d.- ttirmezlerdi I/76/92

3. Bir şeyi birinden işitmek, ondan duymuş olmak.

d.- meK I/155/59

d.- rdig I/11/90

dinnē - : bk. dinne-³ -1-

d.- rdiK II/11/51

dinnen - : 1. Dinlenmek, yorgunluk gidermek, gücünü yeniden toplamak için çalışmaya ara verip durmak, hareketsiz kalıp istirahat etmek. -8-

d.- diKTen I/40/47

d.- enden II/39/68

d.- iñ I/07/47

d.- irēdi II/39/103

d.- iyōduK I/07/53

d.- meñ I/07/48

2. (Özellikle yenecek şeyler için) Bir müddet kendi hâlinde kalmak, olduğu gibi bekleyip kıvamına gelmek.

d.- ir I/40/47, II/39/67

dinnendir -

D

dinnendir - : 1. Dinlendirmek, kıvamına gelmesi için bekletmek. -4-

d.- inci II/23/200

d.- iyoS II/23/200

d. - meK I/30/21

2. Dinlenmesini sağlamak, yorgunluğunu gidermek, rahat ettirmek.

d.- ceş I/49/46

dinnenmi : 1. Dinlenme, dinlenmek işi, istirahat. -2-

d.+ yi II/23/65

2. Kıvamına gelmesi için bekletmek işi.

d.+ yi II/39/67

dişnenme yeri : İstirahat etmek, dinlenmek için yapılmış veya ayrılmış yer.

dinni - : bk. dinne⁻¹ -6-

d.- yem I/64/17

d.- yen I/64/17

d.- yoduk I/34/41

d.- yoduk I/34/40

d.- yom I/137/29

bk. dinne⁻³

d.- cēz I/145/25

dinnī - : bk. dinne⁻¹ -1-

d.- yon II/29/80

diş - : Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek. -1-

d.- medi II/07/144

dişne - : bk. dinne⁻¹ -5-

d. I/122/16, I/122/41, I/122/67

bk. dinne⁻²

d.- miyolar I/20/99

bk. dinne⁻³

d.- rdik I/135/36

dişnē - : bk. dinne⁻¹ -1-

d. I/122/47

dişnen - : bk. dinnen⁻¹ -2-

d.- iyo II/29/27, II/29/78

dişnenme : bk. dinnenmi¹ -1-

d. yerim I/129/36

dişneyiş : Dinleme işi. -1-

d.+ imiS I/75/16

dişni - : bk. dinne⁻¹ -1-

d.- yon I/59/31

dip : Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü, taban. -4-

d.+ den I/120/04, II/25/27

d.+ lēnde I/127/18

d.+ lēne II/32/27

dibine dutTur- : (Pişen bir yemek) Susuz kalıp tencerenin dibine yapışmak.

diP_boyunca : Baştan ayağa. -1-

d. I/26/32

dipçi : (<<dipçik+i) Tüfek vb. ateşli silahların ateş sırasında omuza dayanan namlu gerisindeki ağaç kısmı. -1-

d.+ i I/64/131

dipfiz : Dipfriz, oda sıcaklığındaki şartlarda kolayca bozulabilen yiyecek, içecek, kimyevi madde vb.ni yapılarına uygun çok düşük derecelere kadar soğutup uzun müddet saklamaya yarayan buz dolabı veya buzdolabının bir bölümü, derin dondurucu. -1-

d.+ e I/127/28

diplama : bk. diploma -1-

d.+ mız I/153/10

diplma : bk. diploma -1-

d.+ sı I/10/03

diplēma : bk. diploma -1-

d.+ sı I/48/26

diploma : Bir kimsenin bir öğrenim dönemini tamamladığını, bir sanat ve meslekte çalışmaya hak kazandığını, bir unvanı hakettiğini gösteren resmî belge, şahadetname. -5-

d. I/68/05, I/93/45, I/93/48

d.+ m I/07/06, I/68/10

dir - : Dermek, başını süslemek. -2-

d.- ilir I/59/24

d.- ilmesi I/59/24

direg : bk. direk -4-

d. I/60/107, I/68/71, I/68/72

direk : Araya bir vasıta girmeden, doğrudan doğruya, dolaysız, aracısız, vasıtasız. -2-

d. I/161/35, I/161/36

direK : bk. direk -1-

d. I/20/41

direk' : bk. direk -1-

d. II/19/113

dirgen : Harmanda demetleri kaldırmak, ot ve sapları karıştırmak ve yaymak için kullanılan, ucu ağaç veya demirden, iki, üç yahut dört dişli, çatal biçiminde, uzun ağaç saplı tarım aleti. -2-

d.+ ne I/74/59

d.+ nen I/74/59

diri : Canlı, yaşamakta olan (kimse), sağ, berhayat. -5-

d. I/15/16, I/15/17, I/79/53

diri diri : Canlı olarak.

diri d. I/79/27

d. diri I/79/27

dirliĝ : bk. dilliK -1-

d.+ iĝ I/101/68

dîrliĝ : bk. dilliK -1-

d.+ iĝ I/101/73

dîrmen : bk. değirmen -6-

d. I/74/85, I/74/90, I/74/91

d.+ e I/74/83

d.+ i I/01/22

d.+ iniĝ I/74/91

dirmen : bk. değirmen -1-

d. I/74/88

dirmén : bk. değirmen -2-

su d.+ iydi I/74/86

dirtdîri : Dosdoĝru. -1-

d. II/01/78

diS - : bk. diz-¹ -1-

d.- ědiK I/152/116

disiplin : Bir toplulukta geçerli olan yasa ve kuralların bütünü ve bu yasa ve kurallara titizlikle uyulması durumu, düzen, intizam, zapturapt. -2-

d. I/138/103, I/138/105

disiplin : bk. disiplin -2-

d. I/61/28

disiplinni : Disiplinli, disiplini olan, kendine göre belli bir düzeni bulunan, düzenli olarak yönetilen. -3-

d.+ di I/146/81, I/146/85

d.+ ydi I/138/106

diş : Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri. -19-

d. I/123/55, II/12/80, II/22/51, II/22/53

d.+ ĩleri II/11/44

d.+ i I/123/56

d.+ i başı I/123/57

d.+ im II/22/49

d.+ iĝ I/10/52

d.+ lē I/49/42

d.+ lēm I/28/43

d.+ lēmden II/09/01

d.+ lēmi II/22/49

d.+ lēmī I/49/42

d.+ leri I/02/51, I/52/15

d.+ lerim II/09/02

diş eti : Dişin köklerini kaplayan, çene kemiğine sıkıca bağlı, bol damarlı kırmızımtırak doku.

d. etlerim II/09/02

diş ĝaşıma ahlâtı : Bebeklerin dişleri çıkarken diş etlerindeki kaşıntının giderilmesi için kullanılan alet.

d. ĝaşıma ahlâtları I/123/62

dişe - : Dişegi denilen ucu tırtıllı çekiçe değirmen taşı ya da her hangi bir şey üzerinde diş yapmak. -1-

d.- dîmiz I/28/17

dişi : Canlıların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten, erkeği tarafından döllenecek ve neslini üretecek biçimde yaratılmış olanı, erkeğin karşıt cinsi. -1-

d. I/148/24

dîşme : bk. de_ışme -1-

d. I/57/07

dit - : (Yün, pamuk vb.ni) Lif lif ayırıp kabartmak. -2-

d.- icēn I/21/04

d.- Tik I/21/41

divan : Üstünde süslü örtüleri ve yastıkları bulunan sedir, kol koyacak yeri olmayan bir nevi kanepe. -1-

d.+ narıñ I/102/83

divan : Dīvan, büyük meclis, yüksek meclis. -1-

divaḡına dur- : Bir büyüğün huzurunda saygı ifadesi olarak ellerini göbeği üzerinde kavuşturup ayakta durmak.

d.+ ina durmaSsıñız I/14/62

diy - : bk. dey-¹ -1-

d.- eṛse I/08/50

diḡ : bk. deḡil -2-

d. I/01/72, I/65/21

diyè : bk. diye -18-

d. I/122/73, I/125/63, I/136/37, I/136/38, I/136/39, I/150/17, I/22/03, I/22/10, I/22/22, I/22/42, I/23/18, I/23/19, I/58/70, I/86/18, II/24/07, II/29/14, II/32/79

d. viren I/53/63

diyá : bk. diye -1-

d. II/10/58

diye : Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar. -295-

d. I/01/09, I/01/41, I/01/43, I/01/74, I/02/60, I/03/18, I/03/76, I/05/26, I/05/58, I/06/06, I/06/133, I/06/140, I/07/88, I/10/114, I/10/32, I/100/50, I/107/02, I/11/12, I/11/29, I/11/52, I/11/58, I/11/81, I/11/89, I/11/95, I/110/35, I/110/53, I/110/69, I/111/102, I/111/112, I/111/34, I/112/59, I/112/72, I/115/48, I/117/05, I/117/16, I/117/21, I/117/29, I/118/08, I/119/49, I/119/62, I/12/46, I/122/11, I/122/48, I/122/50, I/122/64, I/122/65, I/123/38, I/124/18, I/124/36, I/124/43, I/124/46, I/124/47, I/125/17, I/125/35, I/126/17, I/126/33, I/130/38, I/130/65, I/130/66, I/130/82, I/130/91, I/132/07, I/132/43, I/133/41, I/135/01, I/136/22, I/136/34, I/137/39, I/138/117, I/138/118,

I/138/119, I/138/123, I/138/22, I/138/57, I/139/09, I/139/32, I/140/30, I/144/77, I/145/39, I/146/31, I/147/12, I/147/33, I/148/08, I/148/31, I/15/15, I/150/14, I/150/17, I/150/41, I/150/45, I/150/57, I/151/07, I/151/18, I/151/22, I/152/132, I/154/18, I/156/14, I/157/13, I/157/19, I/157/57, I/159/20, I/159/52, I/16/15, I/22/39, I/25/24, I/25/52, I/30/41, I/34/43, I/34/53, I/35/37, I/35/61, I/38/54, I/39/19, I/39/95, I/40/17, I/40/30, I/41/24, I/43/19, I/43/32, I/45/01, I/45/17, I/45/54, I/45/55, I/46/75, I/46/76, I/47/77, I/48/11, I/48/13, I/48/15, I/48/22, I/48/23, I/48/32, I/48/33, I/48/48, I/48/49, I/48/52, I/48/72, I/49/10, I/50/25, I/50/57, I/50/61, I/50/76, I/51/21, I/51/23, I/51/24, I/51/25, I/52/07, I/52/19, I/52/94, I/52/96, I/53/02, I/53/05, I/53/62, I/53/64, I/53/81, I/54/24, I/55/42, I/56/68, I/57/22, I/58/08, I/58/33, I/59/65, I/59/78, I/59/84, I/60/99, I/62/06, I/63/44, I/64/24, I/65/17, I/65/26, I/65/29, I/66/31, I/68/55, I/68/66, I/68/73, I/69/28, I/72/56, I/72/57, I/72/58, I/73/24, I/73/54, I/73/61, I/73/73, I/73/77, I/74/69, I/76/51, I/78/38, I/78/46, I/79/12, I/79/18, I/79/90, I/81/39, I/82/26, I/83/51, I/83/70, I/85/26, I/86/46, I/86/66, I/86/78, I/88/65, I/91/09, I/91/28, I/91/31, I/91/68, I/93/04, I/93/57, I/94/18, I/94/30, I/94/50, I/94/87, I/95/04, I/95/23, I/96/32, I/96/47, I/96/82, I/97/50, I/98/108, I/98/50, I/98/62, I/99/74, II/03/47, II/06/21, II/06/66, II/07/60, II/07/66, II/08/14, II/09/62, II/11/32, II/13/23, II/13/26, II/13/34, II/14/14, II/14/97, II/17/40, II/17/51, II/17/60, II/18/05, II/18/28, II/19/33, II/19/82, II/20/84, II/21/40, II/21/98, II/22/30, II/22/39, II/22/44, II/23/133, II/23/143, II/23/176, II/23/185, II/23/41, II/24/06, II/24/107, II/24/17, II/24/18, II/24/47, II/24/52, II/24/75, II/25/103, II/25/115, II/25/16, II/25/22, II/25/58, II/25/70, II/25/93, II/27/28, II/28/16, II/28/26, II/29/20, II/31/04, II/31/09, II/31/12, II/32/12, II/32/62, II/33/84, II/34/60, II/37/36, II/37/53, II/39/20, I/46/132, I/53/62, I/40/35, I/53/65, I/53/45, I/26/66, II/38/118

ne d. I/08/103, I/44/92

nè d. I/81/14

diyē : bk. diye -12-

d. I/02/51, I/138/11, I/65/35, I/68/13, I/73/24, I/76/49, I/91/80, I/94/12, I/94/87, II/02/49, II/23/182, II/33/50

diye : bk. diye -2-

d. I/20/43, I/48/35

diyē : bk. diye -2-

d. I/15/46, I/45/27

diyeKten : bk. diyereKden -1-

d. I/145/48

diyelegden : bk. diyereKden -2-

d. I/42/64, I/68/67

diyelek : bk. diyereK -5-

d. I/154/30, I/75/64, I/85/61, II/39/166, II/39/64

diyeleKdē : bk. diyereKden -1-

d. I/145/27

diyeleKden : bk. diyereKden -5-

d. I/145/14, I/145/25, I/145/98, I/68/43, II/18/05

diyēleKden : bk. diyereKden -1-

d. I/145/48

diyeleKdene : bk. diyereKden -1-

d. II/39/64

diyeleKten : bk. diyereKden -2-

d. I/05/41, II/38/107

diyeleKTeṇ : bk. diyereKden -1-

d. I/05/38

diyer : bk. diğer -2-

d. I/117/41, II/02/57

diyereK : Diye. -1-

d. I/58/73

diyereKden : Diyerekten, diye. -2-

d. I/106/64, I/25/16

diyi : bk. değil -3-

d. I/02/50, I/15/09, I/67/47

diyi : bk. diye -92-

d. I/08/03, I/10/06, I/10/95, I/109/55, I/111/71, I/113/28, I/12/43, I/12/45, I/121/04, I/121/105, I/121/20, I/122/58, I/122/64, I/123/33, I/123/40, I/123/57, I/124/36, I/124/39, I/125/04, I/125/23,

I/125/25, I/126/16, I/13/39, I/131/06, I/132/54, I/135/09, I/137/32, I/138/80, I/14/06, I/14/28, I/14/33, I/14/67, I/142/23, I/143/22, I/144/01, I/144/39, I/144/54, I/148/17, I/15/08, I/15/19, I/20/84, I/20/86, I/20/94, I/20/97, I/21/14, I/21/67, I/22/44, I/24/06, I/25/14, I/25/33, I/35/56, I/41/82, I/47/59, I/58/69, I/64/105, I/64/134, I/64/95, I/64/98, I/66/06, I/67/58, II/01/06, II/02/22, II/02/39, II/02/62, II/04/06, II/04/12, II/04/71, II/04/73, II/04/78, II/05/03, II/05/08, II/05/88, II/05/97, II/06/40, II/08/10, II/08/22, II/08/41, II/11/04, II/11/39, II/11/62, II/12/47, II/15/71, II/16/46, II/17/45, II/25/107, II/25/16, II/30/12, II/30/52, II/05/76, II/22/67, I/143/20, I/10/52

diyi : bk. diye -1-

d. II/30/42

diyi : bk. diye -1-

d. I/04/55

diyi : bk. diye -1-

d. I/64/22

diyi : bk. diye -7-

d. I/02/55, I/120/08, I/140/65, I/42/63, I/64/26, I/77/17, II/01/37

diyil : bk. değil -3-

d. II/22/45

d.+ di II/07/134

d.+ im II/06/35

diyi : bk. değil -1-

d. II/32/109

diyil : bk. değil -1-

d. II/05/67

diyi : bk. değil -1-

d. II/07/139

diyir : bk. deyir- -2-

d.- ivirī I/126/16, I/126/18

diyirmen : bk. değirmen -1-

d.+ e I/126/54

diynē : <<deyrek+e -2-

d. I/45/51, I/45/52

diz : 1. Belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak. -16-

- d.- di_i II/15/55
 d.- di_{in} II/15/53, II/15/54
 d.- dik I/143/16
 d.- ēdi I/151/40
 d.- ēdig I/04/45, I/59/44
 d.- ēdik I/151/38
 d.- ellē I/07/19
 d.- emezdi I/151/41
 d.- erdi I/128/74, I/128/75
 d.- erdin II/15/52
 d.- eriz II/39/43
 d.- ēsin II/39/31

2. (Ortasından iplik veya tel geçirmek yoluyla) Sıralamak. -7-

- d.- ērdiK I/08/43
 d.- eriz II/32/92, II/32/93, II/32/94
 d.- erlē II/37/58

3. Bir şeye ard arda maruz bırakmak. -2-
 gürşuna d.- di I/99/57

- d.- miş I/99/57

diz : Bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım. -26-

- d.+ im I/67/02
 d.+ imden I/133/36
 d.+ inden I/107/08
 d.+ iniş II/21/47
 d.+ lē I/66/16, I/79/26
 d.+ lēm I/119/08, I/45/60
 d.+ lēmden I/148/42
 d.+ lēmiz II/08/72
 d.+ lēne II/20/27
 d.+ lerīş I/87/54
 d.+ leri I/66/04, I/79/99
 d.+ lerim I/119/06, I/119/09, I/119/40,
 I/134/04, I/134/05

- d.+ lerime I/144/50
 d.+ lerinden I/38/55
 d.+ lerin I/87/54, I/106/30

diz boyu : Dize çıkacak yükseklikte.
 d. boyu I/138/121

diz kapağı : Baldırla uyluk kemiklerinin birleştiği yerde bulunan diz mafsalsının ön tarafı ve buradaki değirmi biçimli yassı oynak kemik.

- d. kapaını I/133/36

diz hastalığı : Dizlerin tutmaması durumu.

- d. hastalī II/07/93

dīza : bk. teyze¹ -1-

- d.+ mıñ I/47/07

dīze : bk. teyze¹ -2-

- d.+ m I/52/61

- d.+ mıñ II/16/38

dizelin - : bk. dizil- -1-

- d.- irlər I/59/84

dizi : Yan yana veya arka arkaya dizilmiş şeylerin bütünü. -1-

- d. I/54/57

dizil - : Belirli bir düzene göre sıraya konmak, sıralanmak. -2-

- d.- irdī I/08/19

- d.- iriz I/126/28

dizili : Dizilmiş, sıralanmış. -1-

- d. I/119/46

dizliK : Kadınların giysi üstüne bağladıkları süslü kuşak vb. nesne. -1-

- d. I/21/47

dizme : Dizmek işi. -1-

- d.+ si II/32/94

do - : bk. doğ-¹ -10-

- d.- alıdan I/150/03

- d.- unca I/114/26

- d.- uncu II/24/76

- d.- up I/108/35, I/129/38, II/30/05

- d.- uyodu II/08/38

- bk. doğ-²

- d.- ulog II/01/59

- d.- uyo I/147/27

do : bk. da -1-

- d. II/29/86

dō - : bk. doğ-¹ -49-

d.- du I/39/60, II/14/75, II/29/16
d.- duğ I/134/09, I/135/04, II/08/02, II/16/10

d.- du_u I/03/80

d.- duḲ I/140/16

d.- dum I/02/40, I/09/02, I/09/03, I/122/87, I/126/04, I/140/03, I/140/13, I/143/03, I/149/03, I/154/03, I/154/64, I/155/43, I/23/07, I/36/03, I/42/58, I/47/28, I/68/01, I/68/03, I/76/08, II/07/05, II/13/52, II/24/16, II/33/03, II/34/03, II/34/29

d.- dūn yere baḲmıcan doydūn yere baḲıcan I/145/22

d.- dūñ yer deyi de doydūñ yer I/56/60

d.- madım I/09/02, I/65/02

d.- muş I/140/16, I/15/61, I/93/34, II/24/05, II/24/07, II/37/78

d.- muşuz I/130/26

bk. doğ⁻²

d.- duḡtan I/147/27

d.- madan I/153/21, I/82/29

d.- muş I/95/97

dō : bk. dōru¹² -2-

d. II/02/11, II/30/14

dō : Ses taklidi. -3-

d. II/20/69

dō d. II/20/60

d. dō II/20/60

doḡan - : bk. doḡun- -7-

d.- ıy¹ I/87/51

d.- ıyê I/40/29

d.- ıyo I/96/60, II/13/48

d.- maz I/91/82

d.- mazdı I/91/74

doḡaṣlā - : bk. toḡaṣla- -1-

d.- rdıḲ I/08/73

doḡdor : bk. doḡtor -5-

d. I/139/33, I/139/38, I/139/39, II/22/32

d.+ a I/106/30

doḡdul : bk. doḡtor -1-

d.+ lā II/22/16

doḡdur : bk. doḡtor -54-

d. I/01/95, I/112/08, I/112/10, I/112/11, I/112/23, I/12/40, I/24/10, I/28/54, I/36/09, I/41/64, I/42/17, I/43/09, I/63/09, I/63/30, I/64/85, I/67/23, I/91/22, I/95/04, I/95/05, I/98/110, I/98/127, II/24/70, II/25/104, II/25/107, II/25/114, II/26/27

d.+ a I/106/31, I/106/32, I/112/08, I/112/27, I/119/09, I/133/05, I/139/38, I/17/28, I/24/02, I/41/60, I/63/19, I/63/24, II/25/106

d.+ ā I/42/17

d.+ da I/112/11

d.+ dan I/112/36, II/22/50

d.+ lar I/12/36, I/131/38

d.+ lara I/25/65

d.+ u I/10/78, I/139/38

d.+ um I/24/09

d.+ umuş I/63/30

d.+ uñ I/17/32, I/41/65

dōḡdur : bk. doḡtor -1-

d. I/63/53

doḡı - : bk. doḡu- -1-

d.- yan II/24/68

doḡóntürü : Döküntü, dökülüp saçılmış, dağınmık. -1-

d. II/29/47

doḡsan : 1. Seksen dokuzdan sonra, doksan birden önce gelen sayının adı. -17-

d. I/03/05, I/03/18, I/119/04, I/144/59, I/158/05, I/24/59, I/37/09, I/46/13, I/64/02, I/65/38, I/95/02, I/95/05, II/04/12, II/07/23, II/28/35, II/28/38

d.+ ı II/16/03

2. 1890 yılı. -1-

d.+ da I/156/53

doḡsan_bir : 1991 yılı. -1-

d.+ de I/142/34

doḡsan_doḡuz : 1999 yılı. -1-

d.+ da II/14/99

doḡsan_jiki : 1992 yılı. -2-

d.+ de II/37/04, II/37/76

doḡTor : bk. doḡtor -4-

d. I/01/95, II/23/211

d.+ a I/16/47, I/58/83

doğtor : Hekim, tabip. -1-

d.+ a I/58/66

doğTur : bk. doktor -21-

d. I/112/09, I/119/10, I/12/41, I/133/02, I/37/15, I/55/63, II/04/90, II/22/33, II/24/104

d.+ a I/139/33, I/143/67, I/37/33, I/48/29, I/55/62, I/58/52, II/08/34

d.+ dan II/07/148

d.+ dur I/32/16

d.+ lāğ I/60/28

doğu - : Bir tezgâhta atkı ve çözgü ipliklerini birbiri arasından geçirip sıkıştırmak yoluyla kumaş, halı, bez vb. meydana getirmek. -93-

d.- duğ I/08/72, I/140/41, I/21/35, I/87/111

d.- duğ I/27/41

d.- duğum I/27/07, I/27/08

d.- dum I/140/43, I/21/36, I/87/103, II/24/56

d.- dünuz I/27/39

d.- Ğıarđı II/24/54

d.- maS I/21/28

d.- mayız I/21/36

d.- mâyon yapmâyon I/21/36

d.- mazdım I/102/70

d.- mazlâr I/08/67

d.- mıyam I/21/29

d.- mōlağ I/94/49

d.- nannarı I/94/52

d.- nma I/12/06

d.- nūdu I/102/74

d.- nur I/87/109

d.- nurdu I/102/69, I/102/74

d.- nurdū I/90/65

d.- ŋ I/21/26

d.- r I/21/28

d.- rdu I/87/100, II/24/64

d.- rduğ I/12/03, I/140/20, I/140/35, I/140/40, I/140/45, I/94/23, I/94/24,

I/94/26, I/94/29, I/94/36, I/94/38, I/94/40, I/94/44, II/24/59, II/24/60

d.- rduğ I/140/09, I/140/10, I/140/42, I/140/45, I/21/18, I/94/43, I/96/14

d.- rdum I/140/35, I/140/36, I/140/46, I/27/10, I/27/11, I/27/13, I/87/100, I/87/101

d.- rlāmıştı II/19/143

d.- rlarımışdım I/08/55

d.- rlarıdı II/24/55

d.- rıarıdı II/24/54

d.- rlarımıştı I/08/55

d.- ruduğ I/94/37

d.- run I/87/102

d.- ruz I/21/29

d.- tTuğ I/12/06

d.- ttum I/102/70

d.- yabildġı I/21/26

d.- yamaSsağ I/21/27

d.- yamıyom I/27/09

d.- yan I/08/57, I/21/28, I/27/46

d.- yannarda I/96/11

d.- yannarığkını I/87/108

d.- yolā I/94/52

d.- yoğuz I/87/109

d.- yoS I/96/13

d.- yucun I/96/03

d.- yuP I/96/09

d.- yyoduğ I/96/18

d.- yyolā I/94/51

doğuma : Dokunmuş şey, yatak yüzü, minder örtüsü gibi şeyler için kullanılan boyalı pamuk ipliğinden dokunmuş sık bez. -7-

d. I/08/54, I/27/36, I/27/41, I/74/73, I/87/123

d.+ da I/27/47

d.+ yı I/21/28

doğume : bk. doğuma -1-

d.+ ye I/87/101

doğumi : bk. doğuma -2-

d.+ ya I/87/106, I/94/39

do_kumu : bk. do_kuma -1-

d. II/24/55

do_kun - : Sağlığına zarar vermek, rahatsız etmek, yaramamak. -3-

d.- ayo I/43/05

d.- ayoru I/43/05

d.- u I/43/11

do_kuS : bk. do_kuz -15-

d. I/101/01, I/112/82, I/115/01, I/16/50, I/23/08, I/42/24, I/42/28, I/47/20, I/92/04, II/25/109, II/39/115, II/39/128, II/39/80, II/39/82, II/39/92

do_kuz : Sekizden sonra, ondan önce gelen sayının adı. -54-

d. I/104/09, I/112/29, I/112/82, I/113/58, I/125/15, I/134/56, I/138/37, I/14/74, I/152/07, I/152/129, I/155/103, I/16/51, I/34/41, I/39/41, I/40/02, I/43/14, I/54/44, I/56/77, I/56/79, I/58/12, I/65/44, I/65/45, I/71/52, I/74/85, I/74/89, I/74/90, I/78/40, I/78/42, I/78/43, I/86/65, I/87/44, I/87/45, I/91/07, I/91/08, I/97/01, II/04/12, II/04/25, II/04/39, II/04/71, II/04/72, II/04/73, II/07/07, II/07/149, II/15/51, II/16/34, II/22/10, II/23/06, II/25/02, II/28/79, II/39/168

d.+ a II/35/02

do_kuz_otuz_üş : 1933 yılı. -1-

d.+ lüyüm I/66/25

do_kuzan : bk. do_ksan¹ -2-

d. I/79/32, I/79/33

do_han - : bk. do_kun- -1-

d.- ıyo II/19/73

do_hu - : bk. do_ku- -1-

d.- rduh I/21/17

do_a : bk. do_gā -1-

d.+ dan II/33/57

do_ā : bk. du_ā -1-

d. yapırdıK I/57/23

dō_ā : bk. du_ā -1-

yāmur d.+ sı yapırlā I/69/105

dō_a : bk. do_gā -1-

d. I/69/81

do_al : bk. do_ğal -12-

d. I/121/77, I/132/47, I/40/15, I/40/31, I/40/77, I/44/71, I/97/33, II/31/32, II/31/33, II/33/07

do_alğaz : bk. do_ğalgaz -1-

d.+ lı I/40/55

do_u : bk. do_ğ¹ -16-

d.+ da I/126/20, I/126/32, I/49/54

d.+ dan I/10/111, I/108/38, I/70/83, I/73/39, I/73/42, I/86/43, II/02/93

bk. do_ğ²

d. II/04/05, II/10/52, II/32/42

d.+ ya I/10/110, I/68/77

do_uulu : bk. do_ğulu -4-

d. I/149/36

d.+ lar II/04/05

d.+ ların I/100/35

d.+ larınkını I/100/34

do_um : bk. do_ğum -30-

d. I/64/32, II/08/34

d.+ a I/58/54, I/58/57, II/08/34

d. büyüm I/150/05, I/150/06, II/39/07

d.+ dan I/133/47, I/133/48, I/55/64, I/55/66

d. ediyor I/58/60

d. eTdim II/13/29

eskişer d. hastānesindi II/07/145

d.+ nāmızı I/58/49

d.+ narı I/58/59

d.+ um I/38/02

d.+ una II/25/32

d.+ uñ I/64/129

d. yapırs I/48/03

d. yapTı I/16/05

d. yaptıK II/08/35

d. yapTıK II/30/57

d. yapTım I/63/16, II/30/58

d. yapTırırđı II/30/55

d. yerim I/149/06

d. yerin II/02/20

do_uumlu : bk. do_ğumlu -17-

d. I/33/130, I/33/131, I/33/132, I/33/133, II/20/51, II/30/03, II/30/04

d.+ yum I/139/03, I/139/04, I/98/02

d.+ yun I/140/13, I/64/02

d.+ yuz I/79/08, II/20/27

dō_umlu : bk. doğumlu -3-

d. I/33/22, II/20/72

do_umni : bk. doğumlu -1-

d.+ yın II/39/06

do_umnu : bk. doğumlu -27-

d. I/38/02, I/61/52, I/64/112, I/75/13

d.+ suş II/14/59

d.+ yum I/11/03, I/129/03, I/14/02, I/42/56, II/02/01

d.+ yun I/107/15, I/108/06, I/124/05, I/127/04, I/140/02, I/155/09, I/16/17, I/17/01, I/59/03, I/59/04, I/73/06, II/06/02, II/14/02, II/14/59, II/22/10

d.+ yün I/58/02

d.+ yün I/42/02

do_ūmnū : bk. doğumlu -1-

d.+ yun I/59/03

do_ur - : bk. doğur- -18-

d.- an I/03/71

d.- du I/55/65

d.- duğ I/15/12

d.- duğ II/07/118

d.- duK I/15/09

d.- dum II/07/117

d.- dūm II/07/144

d.- dūñ yapTūñ II/07/146

d.- man I/67/33

d.- mañ I/67/33

d.- muşuñ II/07/147, II/07/148

d.- tuK I/58/61

d.- uduK I/58/49

d.- uduñ I/58/51

d.- ūTuK I/58/65

do_utTur - : Doğurtmak, doğum yaptırmak, doğurmasını sağlamak, doğurmasına yardımcı olmak. -2-

d.- dum I/58/53

d.- udu I/58/52

doçent : bk. doçent -1-

d. I/11/01

dōçent : Üniversitelerde profesörlükten önceki kademedeki bulunan öğretim üyesi. -1-

d. II/38/104

dōdur - : bk. doldur- -1-

d.- u I/10/24

doğuz : bk. doKuz -1-

d. I/152/08

doğuzan : bk. doKsan¹ -2-

d. I/158/25

yüzde d.+ ı I/149/58

doğ - : 1. (İnsan veya hayvan yavrusu) Gününü tamamlayıp ana karnından dışarıya çıkmak, dünyaya gelmek, tevellüt etmek. -7-

d.- alī I/135/04

d.- cāmışımışız I/130/26

d.- duğu I/95/08

d.- dum I/123/10, I/124/02, I/42/07

2. (Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etmek.

d.- unca I/110/56

doğduğun yer değil doyduğun yer : İnsanların doğduğu yeri değil, geçimini sağladığı yeri yurt edindiğini (Aksoy, 1988 : 325) anlatan bir atasözü.

dōğ - : bk. doğ-¹ -1-

d.- dum I/75/15

doğā : Tabiat. -1-

d.+ dan I/33/89

doğal : Doğada rastlandığı gibi, doğaya uygun olan, doğa güçlerine, kurallarına uyan, tabii, natürel. -1-

d. I/60/29

doğalgaz : Konutlarda ve iş yerlerinde ısıtma, üretim ve enerji amacıyla belli bir merkezden kontrollü olarak bir şebeke sistemiyle dağıtılan yanıcı gaz. -1-

d. I/143/62

doğra - : (Bir şeyi) Keserek parçalamak, parça parça kesmek. -1-

d.- rlar I/26/08

doğre - : bk. doğra- -1-

d.- yoruz I/84/06

doğrul - : Eğikliği ve eğriliği gidip düz duruma gelmek. -1-

d. II/39/182

doğu : 1. Bulunulan yere göre güneşin doğduğu yönde kalan yer, bölge veya ülke, şark. -11-

d.+ dan I/23/14, I/33/119, II/19/35, II/19/39, II/19/41, II/19/43

d.+ dan müdan I/143/47

2. Dört ana yönden güneşin doğduğu taraf, gün doğdu, şark, maşrık.

d. I/33/113, II/04/50

doğulu : Bir ülkenin doğu bölgesinden olan (kimse). -1-

d.+ lar II/04/50

doğum : Doğmak işi, dünyaya gelme, tevellüt. -1-

d. I/27/02

doğum büyü : Doğma büyüme, doğduğundan beri.

doğum et- : Doğum yapmak.

doğum yeri : Bir kimsenin doğduğu yer.

doğum yap- : Bir çocuk dünyaya getirmek, bir yavru doğurmak.

doğum yaptır- : (Ebe veya doktor) Bir kadını doğurtmak, doğurmasına yardım etmek.

doğumlu : Doğmuş, tevellütlü. -2-

d. I/142/02, I/33/130

doğur - : (Doğum yoluyla) dünyaya getirmek, (hayvan) yavrulamak. -1-

d.- udu I/15/62

dok - : bk. dök- -1-

d.- ünçe I/87/20

dók - : bk. dök- -2-

d.- erdi I/04/25

d.- eriS I/02/34

doğdur : bk. doktor -3-

d. I/20/07

d.+ umuza I/63/37

doğu - : bk. doğu- -6-

d.- dum I/08/61, I/94/19

d.- rduğ I/21/17

d.- rduğ I/08/59, I/140/40, I/96/14

doğuma : bk. dokuma -2-

d. I/08/57

doğus : bk. dokuz -1-

d. I/143/08

doğuz : bk. dokuz -11-

d. I/110/42, I/112/38, I/13/30, I/134/56, I/138/35, I/22/10, I/22/34, II/16/103, II/23/09

d.+ da I/142/47

d.+ da yapıldı I/142/48

doğuzan : bk. doksan¹ -3-

d. I/128/07, I/128/08, I/128/31

doğzan : bk. doksan¹ -1-

d. I/94/39

döl - : (Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak. -18-

d.- ā II/02/89, II/05/41

d.- ar I/48/21

d.- ār I/48/19

d.- arkan I/45/47

d.- ardı I/74/44

d.- du I/122/19, I/150/48, I/64/47, I/64/48, I/64/52

d.- dü I/122/29

d.- muş I/06/105, I/63/48

d.- uyo I/133/19, I/93/51

d.- uyor I/17/70

döl - : bk. dol- -6-

d.- du I/102/42, I/65/21, II/09/48, II/35/21

d.- duğ II/05/39

d.- dular I/35/51

döl - : bk. dol- -2-

d.- du II/09/99

d.- muyömuşdu II/09/41

dola - : Etrafında döndürüp sarmak. -3-

d.- yıp I/88/55

d.- yor I/138/128

dolā - : bk. dola- -1-

d.- dıK I/146/25

dolab : bk. dolap -9-

d.+ a I/08/43, I/144/69, I/44/26, II/32/69, II/32/90, II/32/91

d.+ ı II/33/05

d.+ ıymış I/126/40

dolaf : bk. dolap -1-

d.+ a I/134/30

dolama : Oklavaya sararak yuvarlatılmış yufkayı, tepsie iç içe halkalar şeklinde döşedikten sonra pişirilen börek. -3-

d. I/31/15, I/86/16

d.+ dan I/86/71

dolamba : Tırnak yöresindeki yumuşak bölümlerin, bazen de kemiğin iltihaplanmasından ileri gelen ağrılı şiş. -2-

d. I/25/63

dolambâç : Bir çeşit çocuk oyunu. -1-

d. I/09/29

dolan - : (Bir şeyin etrafında) Dönmek, dolasmak. -11-

d.- a I/94/22

d.- am I/80/05

d.- can I/144/19

d.- caz I/150/17

d.- ır I/08/20, I/155/66

d.- ıyo I/12/23

d.- ıdık I/155/15

d.- iyolā I/09/30

dolān - : bk. dolan- -1-

d.- dı II/05/65

dolandır - : Dolanma işini yaptırmak, gezdirmek. -2-

d.- dılar II/37/58

d.- ıydı I/101/34

dolap : İçine eşya, giyecek ve öteberi konmak üzere yapılmış raflı, çekmeceli, kapaklı mobilya veya duvara oyulmuş raflı, kapaklı göz. -16-

d. I/160/27, I/44/25, I/64/78

d.+ da I/106/22, I/106/48, II/08/123, II/13/37

d.+ lā I/44/26, I/85/24

d.+ lar I/131/62

d.+ lara I/08/44, I/109/20, II/32/38, II/32/62

d.+ ları II/21/85, II/21/94

dolaş - : 1. Gezinmek, gidip gelmek. -6-

d.- ıı II/34/72

d.- ır I/08/21

d.- ırdı I/08/22

d.- ırladı II/34/71

döndük d.- Tık I/82/04

2. (Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

d.- dı I/63/27

dolāş - : bk. dolaş-² -1-

d.- dı I/63/23

dolāş - : bk. dolaş-¹ -1-

d.- ırdım II/39/86

dolaştır - : Dolaştırmak, gezdirmek, oradan oraya götürmek. -1-

d.- ıladı II/34/75

dolayı : -den ötürü, nedeniyle, yüzünden. -2-

d. I/92/44, I/92/49

dolayısile : bk. dolayısıyla -1-

d. II/03/67

dolayısıyla : -den ötürü, nedeniyle, yüzünden. -1-

d. II/03/80

doldur - : 1. (Boş bir şeyi) Dolu hâle getirmek, dolmasını sağlamak. -44-

d.- ağordun I/10/32

d.- ayın II/13/01

d.- cāz I/49/18

d.- ceğ I/109/44
d.- dular I/108/27
d.- dulār II/07/72
d.- meycen I/72/01
d.- muş I/147/29, I/154/25, I/95/18
d.- muşlar I/112/01
d.- saña II/13/35
d.- u I/124/36
d.- ū I/153/32
d.- uduķ II/37/111
d.- uduğ I/68/44
d.- udum I/152/55
d.- ulādı II/34/60
d.- ulardı I/72/45
d.- un I/109/11, I/109/23, I/131/35, I/144/69
d.- uncaķ I/21/20
d.- uñ I/138/95
d.- uP I/16/31
d.- urun I/109/23, I/109/44
d.- us I/76/74
d.- usuñ I/80/35, II/37/121
d.- uverir I/72/84
d.- uvrır I/128/21
d.- uydu I/153/30, I/153/31
d.- uyoñ I/20/39, II/23/207
d.- uyoż I/77/70, I/77/76, II/38/32
d.- uyōz I/77/71
d.- uyun I/135/09
d.- uz I/31/24
2. (Dolma yapmak üzere biber, patlıcan gibi sebzelerin veya tavuk, kuzu vb. hayvanların içine) Pirinç, kıyma, fıstık, kuş üzümü vb. koymak. -20-
d.- duydu I/40/28
d.- muş I/128/20
d.- u I/111/15
d.- uduķ I/128/34, I/128/36, I/128/40
d.- um I/111/23
d.- uñ I/111/16
d.- urduķ I/128/38

d.- urduķ I/128/33
d.- us I/40/28
d.- uS I/60/64
d.- usañız I/111/17
d.- usun I/121/65, I/121/86
d.- uyoduğ I/111/18
d.- uyom I/40/29
d.- uyoñ I/111/16
d.- uyoruS I/40/30
d.- uz I/70/35
3. (Yaş ve zamanla ilgili kelimelerle) Tamamlamak, tamamlayıp bitirmek. -4-
d.- dum I/138/04, I/73/02
d.- madım I/138/04
d.- mamışdım I/42/63
4. (Bir şey bir yeri) Kaplamak. -1-
d.- u I/54/33
5. (Çukur bir yeri, denizin sığ yerlerini) Taş, moloz vb. dökerek etrafla aynı seviyeye getirmek. -1-
d.- unca I/150/61
6. Canlandırmak, neşe vermek, hayat vermek, can katmak. -1-
d.- sūñ I/79/74
doldur - : bk. doldur⁻¹ -1-
d.- ulādı I/154/45
döldur - : bk. doldur⁻¹ -8-
d. I/44/26
d.- u II/23/14
d.- uduğ II/01/49
d.- uñ I/21/21, I/50/78
d.- uyoż II/21/97
d.- uyum II/12/59
döldurmi : Doldurma, doldurmak işi. -1-
d.+ ya I/72/84
doldurucu : Doldurma işini yapan şey veya kimse. -1-
d.+ lar II/23/12
döldürTur - : Doldurtmak, doldurmak işini başkasına yaptırmak. -1-
d.- duķ II/09/99

doleşdır -

doleşdır - : bk. dolaşdır- -1-

d.- ı I/70/80

dolğu : Bir oyunun içine doldurulan madde. -1-

d. I/64/47

doliş - : bk. dolaş¹ -1-

d.- maz II/39/86

dolma : Patlıcan, biber, kabak vb. sebzelerin, midye, tavuk, kuzu gibi hayvanların içinin pirinç, fıstık, üzüm, baharat veya pirinç ve kıyma ile doldurularak pişirilmesi yoluyla yapılan yemek. -23-

d. I/105/12, I/148/51, I/33/155, I/76/34, I/87/81, I/90/78, I/90/80, II/38/73

d.+ ları I/111/06

d.+ mız I/40/27

d.+ nı I/60/62

bıber d.+ sı I/111/27

bībēr d.+ sı II/23/53

kelem d.+ sı I/111/05, I/87/82

d.+ sından I/111/82

d.+ sını I/121/62, I/13/13

kelem d.+ sı I/105/36

tarana d.+ sı I/76/32

d. yapālādı I/33/152

d. yapışan II/38/75

d.+ yı I/13/14

dolma galem : İçindeki hazneye mürekkep doldurulmak yoluyla kullanılan yazı kalemi, mürekkepli kalem, stilo. -1-

d. galemlemiz I/35/61

dolmā : bk. dolma -1-

d. II/23/48

dölma : bk. dolma -3-

d. II/12/30

d.+ dır I/02/14

büber d.+ sı II/12/55

dolmalık : Dolma yapmaya elverişli. -5-

d. II/18/24, II/21/94, II/38/68

d.+ ları I/143/18

d. yapıyoz II/38/91

dolmalī : <<dolmalık+ı -1-

d. II/18/27

dolmı : bk. dolma -1-

d. yapışan II/18/25

dolmuş : Birer kişi hesabıyla yolcu taşıyan ve beklediği yerden dolunca hareket eden otomobil, motor, kayak gibi taşıt. -1-

d. mulmuş I/143/75

dolu I : Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok. -19-

d. I/14/31, I/18/60, I/20/46, I/21/59, I/21/72, I/25/25, II/39/145

d.+ ydu I/01/46, I/01/97

d.+ ymuş Tu I/133/58

2. İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş yeri bulunmayan.

d. I/145/89

d.+ ydu I/65/30

d.+ ydu I/65/30

... dolusu : -i dolduracak miktarda.

dam d.+ su I/73/15

çuval d.+ su I/58/95

tekne d.+ sü I/153/21

dolu II : Havanın üst tabakalarındaki su zerreciklerinin soğuktan donması ile oluşan ve yere buz hâlinde düşen iri, yuvarlak yağmur tanesi. -1-

d. I/03/26,

dolū : bk. dolu I¹ -4-

d. I/08/28, I/153/122, I/67/31

dōlu : bk. dolu I¹ -1-

d. I/21/26

dōma : Doğma büyüme, bir yerde doğmuş ve orada büyümüş. -11-

d. I/117/01, I/35/03

dōma büyüme : Bir yerde doğmuş ve orada büyümüş.

d. büyüme I/143/02, I/158/03, I/18/02, I/18/12, I/98/08

d. büyüme I/139/05, I/60/19, I/60/72

dōma : bk. dolma -1-

bıber d.+ sı II/12/56

domates : Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, meyvesi etli, soğuğu sevmeyen, otsu bir ılık bölge bitkisi ve bu bitkinin yemeğe konan, salçası yapılan, çiğ olarak yenen, içi çok sulu kırmızı meyvesi. -7-

d. I/103/54, I/133/33, I/54/10, II/19/160

d.+ i I/84/02

d.+ in I/84/01

domates salçası : Yemeklere tat ve lezzet vermek için domatesten yapılan salça.

d. salçası yaparİS I/60/24

domates suyu : Domatesin sıkılmasıyla elde edilen sos.

domatez : bk. domates -1-

d. I/103/08

domatis : bk. domates -34-

d. I/101/21, I/143/14, I/146/17, I/149/28, I/28/52, I/40/35, I/40/38, I/54/50, I/54/52, I/80/12, I/91/74, I/93/63, I/97/36, II/07/35, II/08/103, II/12/59, II/20/21, II/21/92, II/26/31, II/29/56

d.+ dir I/143/73

d.+ e I/129/48

d.+ i I/07/64, I/84/05, II/22/84

d.+ iji II/07/87

d.+ le I/69/30

d.+ lēmizden I/40/39

d.+ ler I/65/19, I/96/85

d.+ leri II/22/68

d.+ lerimiz II/22/83

d.+ li II/19/64

d. suyunnan II/35/83

domatīs : bk. domates -1-

d. II/07/82

domātiS : bk. domates -1-

d. II/09/98

domatiz : bk. domates -8-

d. I/100/26, I/35/43, I/40/40, I/40/61, I/54/55, I/69/29

d.+ i I/40/39

d.+ lice I/40/14

dombala : Taşlarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu. -2-

d. I/151/37, I/151/39

dombıy : Manda [Çoğunlukla dişisi için kullanılır], su sığırı. -1-

dombıy arābası goş- : Mandanın çektiği arabayı sürmek.

d. arābasını goşarlādı I/102/22

dombig : Taşlarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu. -1-

d. II/15/50

domuz : İslamiyet'te eti haram olan, kalın derili, eti, yağı ve derisi için beslenen, ağır, hantal, memeli evcil hayvan, hınzır. -1-

d. I/39/98

dōmuz : bk. domuz -1-

d. II/30/45

don I : Elbise. -10-

d. I/10/59, I/47/47, I/70/65, I/70/67, I/74/12

d.+ umu I/70/67, I/70/68

d.+ una I/125/22

d.+ unu I/70/67

iş d.+ u I/96/22

don II : Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesi sonucunda suyun buz tutması. -1-

d. I/83/63

don - : 1. Şiddetli soğuk etkisiyle buz tutmak. -4-

d.- ar I/121/56

d.- unca I/121/57

2. (Kimyevi bir etkiyle) Sertleşip katılaşmak.

d.- ar I/132/27

3. (Canlı varlıklar için) Soğuktan ölmek.

d.- araK I/138/118

4. (Bitkiler için) Soğuk nedeniyle bozulmak.

dōn - : bk. don⁻¹ -1-

d.- du_u I/54/20

dondur - : Buz tutmasını, donmasını sağlamak. -1-

d.- duḲ I/129/21

donduruci : bk. dondurucu -2-

d.+ ye I/26/74

dondurucu : Dondurmak işinde kullanılan cihaz veya madde. -5-

derin d. I/76/81

d.+ lā I/07/65

derin d.+ lāmıza II/32/38

d.+ lara II/21/86

d.+ ya I/07/63

doḡ - : bk. don⁻¹ -3-

d.- ar I/54/20

d.- unca I/54/20

bk. don⁻³

d.- araḲ I/138/117

dōḡ - : bk. don⁻⁴ -2-

d.- du I/54/21

d.- madı I/54/21

doḡdurucu : bk. dondurucu -4-

derin d.+ lā I/60/26

derin d.+ lara I/60/26, I/60/27

d.+ ları II/21/95

doḡuz : bk. domuz -4-

d. I/13/37, I/69/26, I/95/93

d.+ dan I/69/25

dōra - : bk. doḡra- -15-

d. I/40/40, II/29/32

d.- dı_ıḡ I/60/12

d.- llar I/119/47

d.- ḡ I/04/57

d.- rın I/54/51

d.- rız I/109/20, I/111/08, I/111/19, I/90/78

d.- rlā II/34/99

d.- rsın I/111/21, I/60/07

d.- rsıḡ I/60/105

d.- yıp I/33/140

dōrā - : bk. doḡra- -1-

d.- yon I/45/04

dōrā : bk. dōru II -1-

d. I/39/53

dornavidi : Tornavida, vidaları döndürerek sıkmaya veya gevşetmeye yarayan ucu yassı ve düz alet. -1-

d.+ den I/33/05

dōro : bk. dōru II -1-

d. I/60/31

dorū : bk. dōru II -1-

d. I/40/68

dōru : bk. dōru I⁴ -1-

d. düzgün I/35/60

dōru - : bk. doḡra- -2-

d.- ycân II/18/33

d.- yoḡ I/111/24

doruḲ : Dağ, ağaç vb. yüksek şeylerin tepesi, en yüksek yeri, zirve, tepe, şahika. -1-

d.+ dā I/99/61

doru : bk. dōru II -3-

d. I/45/31, I/58/28, I/59/50

dorū : bk. dōru II -1-

d. I/58/44

dōrū : bk. dōru II -2-

d. I/42/44, I/58/44

dōru I : 1. Doğru, yalan veya yanlış olmayan, gerçeğe uygun, gerçek. -17-

d. I/153/100, I/17/53, I/65/04, I/65/07, I/65/21, I/65/63, I/69/96, II/02/49, II/21/45, II/33/37

d.+ dur I/122/05

d.+ su I/07/12, I/87/65, I/90/34

d.+ su yapıyoz II/21/39

d.+ sunu I/50/40

2. -e yönelmiş olarak, -e karşı, -e müteveccihen. -12-

d. I/06/127, I/101/34, I/102/23, I/50/76, I/71/81, I/79/63, I/81/27, I/81/28, II/20/68, II/26/06, II/26/52

3. Yönünü değiştirmeden, aynı doğrultuda. -8-

d. I/155/70, I/61/35, I/66/55, II/01/02, II/18/18, II/18/20, II/18/23

4. Akla, mantığa ve duruma uygun, yerinde, münasip. -5-

d. I/161/51, I/161/52

d. dürüs II/16/21

d. dürüs II/34/81

d. düzgün II/19/07

5. Yaklaşırken, az kalmışken, yakın. -5-

d. I/46/65, I/54/25, I/61/33, II/09/34, II/10/49

6. Hiç vakit geçirmeden, sağa sola uğramadan, doğruca. -2-

d. I/104/10, I/138/134

7. Ölçüsüne veya aslına uygun şekilde, yalnışsız, hatasız. -1-

d. durmuyo I/69/65

8. “Evet” anlamında tasdik sözü. -1-

d. I/17/55

dōru : bk. dōru I⁸ -1-

d. II/34/21

dōru : bk. dōru I¹ -1-

d. I/17/53

dōru II : Falan. -11-

d. I/40/81, I/46/80, I/53/56, I/53/59, I/58/58, I/64/103, I/64/110, I/64/27, II/21/26, II/29/34

d. yapdım II/29/96

dōrudan : Doğrudan, aracısız, başka yere sapmayan. -1-

d. I/41/61

doruğ : bk. doruğ -1-

d.+ a I/99/54

doruK : bk. doruK -1-

d.+ lara I/49/52

dōrul - : bk. doğrul- -1-

d.- uñ II/39/179

dos : bk. dost -1-

eş d. I/123/18

dōs : bk. dost -1-

d.+ ları I/64/95

dosluk : Dostluk, birine veya bir şeye karşı duyulan rıyasız, samimi ve güvenilir

sevgi, böyle bir sevgi duyma, dost olma durumu. -1-

d.+ kararı II/23/31

dost : Birini rıyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. -8-

eşe d.+ a I/54/31

d.+ lā I/64/38, II/26/29

eşi d.+ u I/123/20, II/38/68

d.+ udu II/23/31

d.+ um I/132/70

eşini d.+ unu I/123/23

dost : bk. dost -1-

eş d. I/69/105

dōst : bk. dost -2-

eşe d.+ a I/54/42

d.+ lānda I/64/95

dova : bk. du_ā -1-

d. idiyon I/30/17

dovā : bk. du_ā -3-

d. idēlē I/30/54

d. idelek I/28/56

d.+ mı I/43/13

dovaK : bk. duvaK -1-

d. I/10/50

dovaK : bk. duvaK -1-

d. I/10/50

doval : bk. doğal -3-

d. I/81/25

d. olarak II/31/32

d. olarak II/21/06

doy - : Açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hâle gelmek. -12-

d.- ar I/67/73

d.- ārdın I/10/27

dōdün yere baKımcıan d.- dūn yere baKıcan I/145/23

dōdūñ yer deyı de d.- dūñ yer I/56/60

d.- duyu I/03/80

d.- ma I/36/74

d.- maz I/03/108

d.- mazdı I/61/41

d.- uyo I/96/79, I/96/80

döy - : bk. doy- -1-

ğānımızı d.- du II/32/136

doyū - : bk. doyur- -1-

d.- duğ II/08/64

doyum : Doyma, kanma, tatmin. -1-

doyum olmamak : Hiç bıkılmamak, artık yeter denmemek, tadına doyulmamak.

d. olmas I/36/72

doyumnu : bk. doğumlu -1-

d.+ yun I/152/02

doyur - : Yedirip açlığını gidermek, tok hâle getirmek. -10-

d. I/44/12

d.- alım I/117/24

d.- muş I/117/28

d.- u I/152/57

d.- ulādı II/16/20

d.- ulārdı I/57/14

d.- un II/39/184

d.- uñ II/39/179

d.- uyduK I/101/38

d.- uyōduK I/37/28

dozer : Buldozer sözünün kısaltılmış şekli, tırtıllı veya lastik tekerlekli yol yapım makinesi, yoldüzler. -1-

d. II/32/43

dö - : bk. döv-¹ -2-

d.- ülmüyör I/49/01

d.- üyoñ I/79/91

dö - : bk. döv-² -3-

d.- düñ I/58/16, I/58/18

d.- sün I/112/22

dö : bk. da -1-

d. II/16/99

dö : bk. ta -1-

d. I/36/29

döüş - : bk. dövüş- -2-

d.- dülē II/01/08

d.- üp durmañ I/52/64

döüş : bk. dövüş -2-

d. I/69/77

d.+ dēn II/01/08

döüş : bk. dövüş -1-

d. çekişmezlēdi II/08/65

död : bk. dört -1-

d.+ e II/12/36

dödür - : bk. dövdür-¹ -1-

d.- ü II/30/49

dök - : 1. (Sıvı veya tane hâlindeki şeyleri) Bulundukları yerden başka bir kaba veya yere boşaltmak. -81-

d.- e I/59/47

d.- ē I/148/63

d.- ecek I/121/55

d.- ecēn I/60/70

d.- ēdik I/64/78

d.- ēlēdi I/33/151

d.- ellē II/32/24

d.- ellēdi I/64/80

d.- ellerdi I/141/04

d.- en I/132/44

d.- er I/123/34

d.- ēğ I/59/47

d.- erīm II/16/08

d.- erdī I/157/40

d.- erdik I/14/40

d.- ērdik I/108/14, I/64/78

Kurşun d.- ērdik I/58/45

d.- erim I/103/49

d.- erin I/54/51

d.- eris I/132/27, I/132/35, I/36/61, I/70/44, I/73/50

d.- eriS I/101/12, I/102/57, II/08/126

d.- eñiS II/39/68, II/39/73

d.- eriz I/102/57, I/48/14, I/70/46, I/73/48, I/98/83, II/33/72, II/37/122, II/37/123

d.- eñiz II/39/69

d.- ēriz II/35/80, II/35/81

hurşun d.- eriz I/58/46

- d.- eḡlēdi II/34/95
d.- ersek I/132/35
d.- ērsin I/121/56
d.- ersin I/96/58
d.- me I/132/37
d.- meS I/116/46
d.- müş I/117/25
d.- Tü II/07/73
d.- tük I/87/83
d.- Tük I/100/15
d.- tün I/132/37
d.- üb II/22/74
d.- ücen I/109/15
d.- ülür II/06/25
d.- ülüyse I/73/53
d.- üncēm I/45/15
d.- üp I/100/28, I/103/05
d.- üyöduḡ I/148/63, II/21/60
d.- üyolā I/150/11
d.- üyolādi II/35/72
d.- üyolardı I/97/21
d.- üyoḡ II/37/99
d.- üyön I/79/95
d.- üyós I/09/39
d.- üyosun II/15/122, II/15/123
d.- üyöz I/100/15, I/97/22
d.- üyoz I/100/11
d.- üyum II/12/58
d.- üyun II/15/123
2. Saçmak, serpmek, koymak. -27-
d. I/96/81
d.- cēk II/16/89
d.- Çeḡ II/39/44
d.- düḡ II/39/74
d.- e II/32/60
d.- ebiliyosun II/15/120
d.- erdiK I/26/72
d.- eriS I/28/36, I/28/37
d.- eriS I/02/35

- d.- eriz I/31/14, I/36/52, I/36/56, II/39/72
d.- erle II/39/45
d.- eḡsin II/39/35
d.- esiḡ I/31/13
d.- êḡ I/04/58
d.- meyiz II/39/74
d.- mēz II/39/44
d.- müyosun II/15/118
d.- ülmüş I/100/36
d.- üyom I/09/46
d.- üyon II/15/117
d.- üyosun II/15/120
3. (Lokma, kadayıf, ekmek, börek vb. yiyecekleri) Sulu hamuru kızgın yağ içine, saç üstüne veya fırına akıtmak yoluyla hazırlamak. -23-
d.- dükTen I/101/13
d.- ēdik I/02/65
d.- enden I/116/41
d.- erdi I/88/52
d.- erin I/148/60
d.- eris I/116/26, I/157/80, I/157/82, I/79/86
d.- eriz I/101/13, I/116/27, I/157/65, I/51/42
d.- eḡsin I/121/53
d.- Tü I/88/36
d.- tük I/79/84
d.- üyom I/90/12, I/90/13
d.- üyoS I/111/76
d.- üyoz I/44/13, II/15/72
d.- üyöllē I/73/59
4. (Yemek vb.) İkrām etmek üzere hazırlamak. -18-
yemek d.- dülē I/77/25
d.- elēdi II/34/101
pilaf d.- eller II/23/49
yemek d.- elleḡ I/114/35
yimeK d.- eller I/114/17
d.- ēḡ I/138/74

- d.- er I/26/71
d.- ērdi I/04/24
d.- erdig I/26/70
d.- erdiK I/09/63
pilaf d.- üllē II/23/49
pilaf d.- ülr II/23/57
d.- ülrüdü I/04/24, I/04/26, II/23/46
yimeK d.- üvüdü I/104/57
pilaf d.- üya II/05/46
yemek d.- üyoları I/114/32
5. İçindekini boşaltıp atmak. -5-
d.- cen I/152/44
d.- ceñ I/152/43
d.- ēdim I/152/42
d.- tü I/91/79
d.- üyo I/68/52
6. (Ağaç) Çiçek veya meyve vermek, peyda etmek. -5-
d.- ē I/127/26, I/127/27
d.- ēr I/127/14
d.- erleñ I/127/14
d.- üyor I/127/35
7. Düşmanı bozguna uğratmak, mağlup etmek. -2-
d.- emedik I/95/65
d.- üvemişler I/95/67
8. (Ağaç dalında bulunan meyve, çiçek, yaprak vb.) Dalından düşmek. -2-
d.- ülmüyo I/111/73
d.- ürlē II/32/27
9. Dağılmak. -1-
d.- ülmüş I/15/91
10. Kolonya vb. sıvı maddeleri) Boşaltmak yoluyla ikram etmek. -1-
d.- üvu I/63/46
11. Yok etmek üzere atmak. -1-
d.- üveriyo I/79/94
12. (Para vb.ni) Çok sarfetmek, çok harcamak. -1-
para d.- dülē I/150/25

dökdür - : Döktürmek, dökmek işini başkasına yaptırmak, sıvı veya tane hâlindeki şeyleri bulunduğu yerden başka bir kaba boşalttırmak. -1-

d.- ü I/132/48

dökmē : (<<dökme+ye) Dökmek işi. -1-
su d. I/155/13

dökmi : bk. dökmē -1-

d.+ ye I/98/81

dökül - : bk. dökül⁻¹ -2-

d.- düne II/22/38, II/22/40

dökül - : 1. Saçılmak, serpilme, etrafa yayılmak. -3-

d.- dü II/16/98, II/16/99

d.- üp I/155/15

2. (Sıvı veya tane hâlindeki şeyler) Bulunduğu yerden başka bir kaba veya yere boşaltılmak. -2-

d.- dükTen I/54/16

d.- ür I/54/15

3. Düşüp veya taşıp bütünden ayrılmak. -2-

d.- medi II/22/40

d.- üse II/22/38

4. (Diş için) Yerinden çıkmak, düşmek. -2-

d.- dü II/22/53

5. (Ağaç dalında bulunan meyve, çiçek, yaprak vb.) Dalından düşmek. -2-

d.- en I/38/18

d.- müş I/38/18

6. (Yiyecekler için) Gevrek ve lezzetli olmak. -2-

d.- ür I/152/92, I/40/45

7. Düşman bozguna uğramak, mağlup olmak. -1-

d.- müş II/05/24

döküm : Kalıba dökülmek yoluyla yapılmış. -1-

döküm e'mē : Kalıba dökülmek yoluyla yapılmış ekmek.

d. e'mē I/22/38

dökün - : bk. dökül⁻¹ -1-

d.- ennēni I/01/21

döl : Koyun ya da keçi yavrusu, oğlak. -4-
d. I/157/68

d.+ ünü I/121/111

dölüm : bk. dönüm -1-

d.+ ünen I/87/28

dömbek : Küçük davul, darbuka. -5-

d.+ nen I/148/15

dömbek dömbek : Davul gibi, şişkin ve büyükçe.

dömbeK d. II/39/31

d. dömbekK yaparsın II/39/30

d. dömbek II/39/31

dömbeK d. yaparsın II/39/31

dömbek : bk. dömbek -1-

d. I/148/28

dömbekci : Dömbek çalan kimse, davulcu. -1-

d.+ si II/23/05

döme : Dövülmüş buğdaydan yapılan yemek. -1-

d.+ sine II/32/04

dön - : 1. (Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek. -28-

d.- cek II/38/47

d.- ceksin I/156/40

d.- cēniz II/34/50

geri d.- dū I/117/42

geri d.- dūnde I/117/51

d.- dū I/142/59, I/142/60, I/142/61, I/17/52

geri d.- dū I/07/109

d.- dük I/82/04

d.- düle I/45/43

geri d.- düm I/04/05

d.- eceKler I/06/36

d.- eller I/06/36

geri d.- emeSsin I/156/32

d.- en I/142/59, I/46/121

d.- eḡler I/06/37

d.- eyöler I/03/104

geri d.- meK I/01/70

geri d.- meK I/06/65

d.- üb II/22/47

dönüb d.- üb I/35/11

d.- üb dönüb I/35/11

d.- üvürdü I/17/51

geri d.- üyola I/72/37

2. Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek. -23-

d.- e I/01/47, II/14/41

d.- ē I/01/47, I/68/47

d.- ēdi I/68/48

d.- er I/74/90, I/87/119

d.- ēr I/62/08

d.- erdi I/74/85, I/74/92, I/87/118

d.- ērdi I/74/90

d.- ērdik I/74/63

d.- erim I/100/49

d.- erken I/116/22

d.- üP II/23/18

başım d.- üvürdü I/21/83

ḡafam d.- üyō I/50/08

d.- üyodu I/85/25

d.- üyōdu II/12/64

3. Sapmak, yönünü değiştirmek. -12-

d.- dūñüz I/142/38

d.- ēn II/05/46, II/05/48

d.- ēnnēnde II/05/47

d.- meden I/156/60

d.- müşūñūs II/18/19

d.- öyoñ I/03/10

d.- üyōdūñ I/45/44

d.- üyo I/16/58

d.- üyor I/16/56

giri d.- üyorlā I/03/12

4. Başka bir şey hâlini almak, dönüşmek, inkılap etmek. -11-

d.- dū I/121/114, I/124/10, I/124/11, I/60/08, I/94/47

d.- dük I/23/59, I/36/33, I/85/36

5. (Din, inanç, düşünüş, fikir vb. bağlandığı ve benimsediği şeyleri) Değiştirmek, (ondan) vazgeçmek. -8-

d.- düm II/28/10, II/28/54

d.- ümedi II/28/09

d.- üve II/28/53

d.- üvimeri II/28/53

d.- üvürdüm II/28/54

6. Kendini olduğu yerde çevirmek, bir tarafa doğru yönelmek. -6-

d. II/07/136, II/07/137

d.- iyin II/05/55

d.- üyün I/134/02

7. (Belli bir yerde) Dolaşmak, gidip gelmek. -4-

d.- e I/157/74

d.- erdi I/128/45

8. Değişmek. -3-

d.- dü II/17/91

d.- dü I/03/45

d.- müş II/14/15

9. (İş, devlet, kurum, ev vb.) Çekilip çevrilmek, yönetilmek. -2-

d.- er I/03/33

d.- üyor I/124/17

10. (Rüzgar, fırtına vb.) Esmek. -1-

d.- üyöğ I/126/57

dön - : bk. dön-² -5-

gafa d.- dü I/44/81

bk. dön-¹ -4-

d. I/47/56

bk. dön-⁵ -3-

d.- düğ II/28/10, II/28/54

dönder - : bk. döndür-¹ -2-

d.- dim I/112/35

d.- iken I/116/21

döndür - : 1. (Bir şeyi kendi mihveri veya başka bir şey etrafında) Hareket ettirmek. -5-

d.- me I/145/34

d.- ürüz I/130/85

d.- üydük I/87/32

d.- üz I/51/24

2. ... durumuna getirmek, -e benzer duruma sokmak, -e benzetmek, -e çevirmek.

d.- dük I/160/10

döndür - : bk. döndür-¹ -1-

d.- e II/14/41

dönec : Bir işlergenin dönen parçası. -1-

d.+ i I/62/08

dönem : Bir çağ veya bir çalışma müddeti içindeki başı, sonu belli zaman süresi, devre. -6-

d.+ de II/23/133, II/23/139, II/23/175

d.+ i I/157/72, II/23/139

d.+ inde II/23/167

döneş : bk. dönec -1-

d. I/62/08

dönmē : (<<dönme+ye) Dönmek işi. -1-

d. II/19/76

dönüm : Eni ve boyu 40 arşın olan arazi ölçüsü. -20-

d. I/158/40, I/41/52, II/01/30, II/09/102, II/09/29, II/10/18, II/10/22, II/10/23, II/10/24, II/28/03, II/28/93, II/29/30, II/38/119

d. başı II/09/90, II/09/91, II/09/102

d.+ ü II/09/92

dönüm : bk. dönüm -1-

d. II/09/91

dönüş : Dönmek işi ve tarzı, dönme. -5-

d. II/04/76

d.+ lerinde I/05/31

d.+ ümüz I/06/138

d. yapıdık I/42/30

dönüş - : Bir durum ve şekilden başka bir duruma veya şekle geçmek, başka bir durum almak, tahavvül etmek. -4-

d.- ürken II/29/101, II/29/106

d.- üveriyo II/29/93

d.- üyo II/29/93

dönüşdür - : Dönüştürmek, dönüşmesini sağlamak, başka bir durum veya şekle döndürmek, kalbetmek, tahvil etmek. -1-

d.- müşler II/10/55

dörd : bk. dört -28-

d. I/37/26, I/38/56, I/48/25, I/48/54, I/51/15, I/52/10, I/58/02, I/58/87, I/64/99, I/99/08, II/07/149, II/12/32, II/14/67, II/24/88, II/29/68

d.+ e I/144/17, I/20/29, I/59/07, II/38/13

d.+ er I/46/65

d.+ ü I/10/100, I/137/22, I/48/58, I/95/90, II/34/11, II/34/16

d.+ üne I/136/37

dörd : bk. dört -1-

üş gün yatağ d.+ ü gün toprak I/104/64

dörd : bk. dört -1-

d. I/54/45

dörd : bk. dört -6-

d. II/29/15

d.+ ü I/10/96, I/10/98, II/08/03, II/08/129, II/16/05

dördüncü : bk. dördüncü -2-

d. I/10/98

d. + ydük I/10/100

dördüncü : Dört sayısının sıra sıfatı, sırada yeri üçüncüden sonra, beşinciden önce olan. -2-

d. I/101/41, II/29/29

dördüncü : bk. dördüncü -1-

d. II/07/12

dört : Üçten sonra, beşten önce gelen sayının adı. -254-

d. I/02/45, I/03/51, I/03/74, I/04/09, I/04/14, I/04/15, I/05/53, I/05/66, I/06/105, I/07/38, I/09/04, I/10/104, I/10/77, I/10/87, I/101/37, I/101/40, I/107/58, I/108/12, I/108/32, I/108/48, I/11/96, I/110/65, I/111/40, I/111/74, I/112/03, I/112/34, I/112/38, I/113/111, I/114/33, I/118/03, I/119/17, I/120/06, I/120/17, I/120/22, I/120/23, I/120/46, I/125/16, I/125/28, I/125/31, I/125/35, I/125/37, I/125/42, I/125/45, I/125/46, I/125/61, I/128/43,

I/130/61, I/131/18, I/131/36, I/133/66, I/134/33, I/134/49, I/136/23, I/136/37, I/136/40, I/137/15, I/137/17, I/137/22, I/138/21, I/138/48, I/138/49, I/139/31, I/14/06, I/14/08, I/143/07, I/143/08, I/143/59, I/143/76, I/144/50, I/145/06, I/145/14, I/145/15, I/149/10, I/149/59, I/149/70, I/15/10, I/152/11, I/153/16, I/154/05, I/154/09, I/155/27, I/156/36, I/156/50, I/157/03, I/157/29, I/158/24, I/158/35, I/159/17, I/16/42, I/161/25, I/17/38, I/17/45, I/20/103, I/20/29, I/24/62, I/25/11, I/27/15, I/27/40, I/27/60, I/28/03, I/28/05, I/31/20, I/33/15, I/35/10, I/35/13, I/37/15, I/38/24, I/38/58, I/39/29, I/40/01, I/41/05, I/41/41, I/45/59, I/47/19, I/48/53, I/50/20, I/50/21, I/50/43, I/50/53, I/50/54, I/50/75, I/55/14, I/55/17, I/57/34, I/58/01, I/58/03, I/59/44, I/60/43, I/61/57, I/62/18, I/62/29, I/66/37, I/66/41, I/66/42, I/66/44, I/67/23, I/68/31, I/68/49, I/68/50, I/68/58, I/68/75, I/72/18, I/72/27, I/73/13, I/74/72, I/75/33, I/76/13, I/76/14, I/76/75, I/76/98, I/76/99, I/77/04, I/77/76, I/78/07, I/84/33, I/85/20, I/86/45, I/87/63, I/88/27, I/88/28, I/88/30, I/88/31, I/88/61, I/90/55, I/91/11, I/91/61, I/94/07, I/94/08, I/95/75, I/95/86, I/96/09, I/96/12, I/96/13, I/99/04, I/99/05, I/99/26, I/99/27, II/02/05, II/02/52, II/02/68, II/02/85, II/02/86, II/02/87, II/04/23, II/04/72, II/05/43, II/05/49, II/05/76, II/07/60, II/08/117, II/09/12, II/10/06, II/10/21, II/11/38, II/12/48, II/14/46, II/15/07, II/16/49, II/17/28, II/20/76, II/21/31, II/21/32, II/21/78, II/23/29, II/24/101, II/24/110, II/24/45, II/24/47, II/24/48, II/25/34, II/25/52, II/27/31, II/28/79, II/28/80, II/29/19, II/29/31, II/31/36, II/32/105, II/32/111, II/33/46, II/34/12, II/34/15, II/38/114, II/39/117, II/39/42, II/39/92

d.+ de I/72/02, I/99/53

d.+ den I/101/02, I/101/04

d.+ leriğ I/10/102

d.+ Te I/68/49

d.+ üğ II/38/13

dört dörtlük : Mükemmel, tam, kusursuz.

d. dörtlük I/73/22

d. dörtlük I/126/44

dört : bk. dört -1-

d. I/58/94

dört : bk. dört -29-

d. I/03/08, I/03/74, I/111/111, I/149/59, I/38/11, I/40/49, I/48/45, I/54/33, I/64/122, I/64/46, I/64/56, I/64/57, II/02/33, II/08/47, II/12/34, II/19/117, II/19/95, II/24/103, II/27/12, II/37/29, II/37/79, II/38/30, II/39/122, II/39/140, II/39/174

d.+ Te II/19/160

dört : bk. dört -4-

d. I/159/06, II/10/24, II/12/05, II/29/64

dört : bk. dört -2-

d. I/54/16, II/07/144

dört nalı : Dört nala, bütün hızıyla koşarak. -1-

d. II/20/63

dörtleme : Dört köşesine çam ağaçları konularak yapılan ev. -2-

d. I/28/27

d. yapmışla I/28/28

dörtlük : Bir şeyin kusursuzluğunu anlatmak için kullanılan *dört dörtlük* tamlamasında geçer. -2-

dört d. I/126/45, I/73/22

döşe - : 1. Bir şeyi bir yere sermek, yaymak. -26-

d. II/39/71

d.- di II/38/54

d.- llē II/08/127

d.- mişler I/131/63

d.- r I/27/71

d.- r I/59/47

d.- rdik I/59/45

d.- rdiK I/129/16

d.- rdiK vur I/59/40

d.- riS I/70/59, II/08/119, II/39/70

d.- riz I/03/54, I/148/54, I/31/06, II/32/115, II/33/79

d.- rlēdi I/77/08

d.- rşin II/37/90

d.- yyōduK II/21/59

2. Bir yere içinde yaşamak üzere eşya koyup yerleştirmek, tefriş etmek.

d.- dim I/131/63

d.- ycen I/131/58

d.- ycē II/39/152

3. (Bir şeyi) Kullanılacağı işe uygun şekilde boydan boya yere yerleştirmek.

d.- dile I/135/06

d.- diler I/135/05

4. Dövmek, vurmak, atmak.

dayağ d.- rdi I/69/71

5. Bir şeyden çok sayıda yapmak.

döşe - : bk. döşe-¹ -10-

d.- diK I/126/60

d.- dim I/152/96

d.- ken II/38/106

d.- lēdi I/33/151

d.- sin I/121/89

d.- sin I/31/09, II/37/91, II/37/92

d.- yor I/12/23

döşe : <<döşek+e (bk. döşek) -1-

d.+ i I/152/79

döşe - : bk. döşe-³ -1-

d.- nmīycek I/47/47

döşed - : (Bir yere bir şey) Kaplatmak. -1-

d.- em II/33/13

döşen - : Uzun uzun yazmak veya anlatmak. -1-

d.- dim I/25/47

döşī : bk. döşek -1-

d.+ ye I/77/72

döşşē : <<döşek+i (bk. döşek) -1-

d.+ η I/52/24

döşşeg : bk. döşşeg -1-

d. I/12/02

döşşek : Döşek, yatak. -4-

d. I/27/28

d.+ den I/12/14

d.+ leri II/12/15

d. yaparS I/12/11

döşşekli : Yatacak, (hastalık veya sakatlık nedeniyle) yataktan kalkamayan, yaşamını yatakta geçiren (kimse). -1-

d. I/45/36

döşü - : bk. döşe-¹ -7-

d.- yodúk II/21/62

d.- yom I/90/17

d.- yoruz I/105/56, I/105/57

d.- yoS II/38/52

d.- yoz I/23/23

bk. döşe-⁵

d.- yo I/56/72

döşü - : bk. döşe-¹ -2-

d.- ycên II/29/08

döt : bk. dört -4-

d. I/09/05, II/12/18, II/14/53, II/19/95

döt : bk. dört -1-

d. II/05/75

döv - : 1. (Ufalamak, ezmek, parçalamak, karıştırmak, temizlemek, bastırmak, sıkıştırmak, çırpma, dökmek vb. maksatlarla) Bir şeyin üzerine arka arkaya vurmak. -24-

d.- ediK I/87/50

d.- ědik I/152/115, I/49/10, I/70/28

d.- ědiK I/152/115, I/49/09, I/51/58

d.- ědim I/33/90

d.- ělědi I/82/20

d.- elle II/32/60

d.- ellerdi I/01/21

d.- erdig I/51/64

d.- erdiK I/155/24, I/51/65

d.- ěrdik I/70/30

d.- ěrdiK I/51/66

d.- eriz I/79/76

d.- erlědi I/151/12

d.- ũlmedig göcenig aşı yinmeS I/47/55

d.- ũlür I/26/69

d.- ũlürdü I/151/11, I/82/17

d.- ũyoduĝ I/49/01

d.- ũyoĝ I/76/35

2. (Birine canını acıtmak maksadıyla) ũst ũste vurmak, dayak atmak, darbetmek. -18-

d.- ceg I/75/66

d.- ceK I/74/23

d.- dü I/135/55

d.- dũler I/61/26

d.- e I/75/63

d.- ědi I/152/70, I/75/71

d.- ellerdě I/113/94

d.- ellerdi I/113/94

d.- erin I/50/12

d.- mez I/74/23

d.- miyincesi I/58/17

d.- mũş I/05/42

d.- mũşũm I/91/51

d.- ũlũr I/47/55

d.- ũyo I/75/66

3. Vurmalı çalgıları çalmak -1-

d.- ũlũr I/32/70

döy - : bk. döv-¹ -5-

d.- ũlũrdũ I/151/15

d.- ũyöduK I/49/01

bk. döv-³ -3-

d.- e I/82/18

döv - : bk. döv-² -2-

d.- dü I/08/99

d.- dũĝ I/08/100

döy - : bk. döv-² -3-

d. I/14/70

d.- dü I/75/62

bk. döv-¹ -1-

d.- dũkTen I/115/55

döv - : bk. döv-² -1-

d.- medim I/140/33

dövdür - : bk. dövdür-¹ -2-

d.- ũrũz I/27/64

dövdür - : 1. Ezmek, ufalamak, karıştırmak vb. maksatlarla bir şeyin üzerine arka arkaya vurdurmak. -2-

d.- ürüz I/26/68

2. Dövme işini yaptırmak, dövmesini sağlamak, çaldırmak.

davul d.- üydü I/82/14

döven : bk. düven -4-

d. I/141/09, I/37/23

d.+ i I/41/36

d.+ nēn I/41/35

döverbiçer : Biçerdöver, ekin biçen, döven, taneleri ayıran, samanı deste veya balya durumuna getiren makine. -5-

d. I/38/38, I/55/03

d.+ e I/153/20

d.+ lē I/153/14

d.+ nen I/153/120

dövlət : bk. devlet -7-

d. I/52/22, II/16/58, II/16/59

d.+ imiz II/16/59

d.+ imizi II/16/60

d.+ lē I/64/12

d.+ ten I/52/85

dövme : Dövmek işi. -4-

d. I/49/12, I/91/51

ergene ğarı d.+ sı göley geliş I/95/79

döväş : Karşılıklı tokat, tekme, yumruk vurma, can yakacak saldırışlarda bulunma şeklinde yapılan kavga, arbede. -2-

ğavğa d. I/36/16, I/36/17

döväş - : Birbirini dövmek, birbirine saldırıp boğuşmak. -1-

d.- üp I/126/21

dövyüş - : bk. dövüş- -1-

d.- ürdü I/128/52

dövlət : bk. devlet -1-

d. I/64/37

dövlət : bk. devlet -1-

d. I/64/66

döy - : bk. döv-² -1-

d.- dü I/08/99

du : bk. da -37-

d. I/102/45, I/143/62, I/25/02, I/39/54, I/39/96, I/50/26, I/53/33, I/57/37, I/69/22, II/01/78, II/02/97, II/04/84, II/05/83, II/06/79, II/06/82, II/07/107, II/07/113, II/07/97, II/08/131, II/08/134, II/08/77, II/09/87, II/10/102, II/11/51, II/17/41, II/17/71, II/18/26, II/26/14, II/38/37, II/38/72, II/39/135, II/39/145, II/39/161, II/39/57, II/39/58

d. yapıyulā II/17/41

du - : bk. dur- -5-

d. I/04/72, I/112/23, II/13/36, II/29/34

d. baḲam II/39/46

dū : bk. da -1-

d. II/30/25

dū - : bk. dur-¹ -3-

d.- dum I/45/21

bk. dur-⁴

d.- madım I/45/49

bk. dur-

d. II/39/143

dū : bk. da -1-

d. II/02/96

du_a : bk. du_ā -8-

d. idellēdi I/107/52

d. idellerdi I/144/66

d. it II/05/101

d.+ ları I/119/07

yāmur d.+ larımız II/17/31

d.+ m I/85/65

yāmır d.+ sı II/28/49

d.+ ynan I/107/51

du_ā : Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz. -17-

d.+ m I/52/24

d.+ sı I/107/51, I/59/27

yāmur d.+ sına I/30/48

d.+ sını I/48/56, I/56/60

du_ā et- : Allah'a yalvarmak.

d. eder I/06/117, I/114/25

- d. edin I/104/61
- d. ediyon I/149/38
- d. idellē I/57/22, I/57/23
- d. ider I/114/23
- d. ideriz II/28/47, II/28/49
- d. idiyom I/78/52

du_āsını al- : Bir husus için Allah katında makbul bir büyükten hayır temennisi almak.

dud : bk. dut -1-

- d.+ u II/32/48

dudağ : Ağzın yüze göre daha kırmızı renkteki dolgun ve etlice alt ve üst iki kenarından her biri. -3-

- d.+ ları I/48/70
- d.+ larından I/95/107
- d.+ larından I/95/101

dul : Eşinden ölüm veya boşanma yoluyla ayrılmış (kadın veya erkek). -28-

- d. I/108/51, I/134/39, I/22/21, I/50/24, I/52/10, I/52/53, I/55/48, I/65/25, I/68/18, I/88/18, I/96/76, II/09/32, II/39/185

- d.+ lā I/65/25
- d.+ lār I/65/25

dul qal- : Eşinden ayrılmak veya eşi ölmek.

- d. ğaldı II/09/16
- d. ğaldım I/63/14
- d. ğalmış I/112/76, I/119/24
- d. ğālmış II/09/13
- d. Qaldım I/112/53

dullar aylı : Dullar aylığı, eşi ölen kimselere devletin bağlamış olduğu aylık.

- d.+ lar aylı I/52/25
- d.+ lar aylına I/52/26, I/52/28

duī : bk. dul -1-

- d. II/05/79

dullā - : bk. durla- -1-

- d.- mış I/41/76

duīfā - : bk. durla- -1-

- d.- sıy I/152/58

duman : Yanan bir maddeden çıkan, içinde tamamıyla yanmamış katı zerreler ve buğu bulunan gaz. -15-

- d. I/138/98, I/138/99, I/63/18, I/95/08, I/95/09

- d.+ ı I/116/09, II/19/152
- d.+ nar I/126/09
- d.+ narı II/32/115
- d.+ nı I/52/18
- d.+ nī I/52/18

duman dumana : Çok fazla duman olmak.

- duman d.+ a II/39/139
- d. dumana II/39/139
- d. dumanı gidiyo II/39/26
- duman d.+ ı gidiyo II/39/26

dumduru : Çok duru, berrak. -1-

- d. I/60/11

duPleks : İçten bir merdivenle bağlanarak tek oturma yeri durumuna getirilmiş iki katlı (bina veya bina bölümü). -1-

- d. I/36/29

duPles : bk. duPleks -1-

- d. I/36/29

dur - : 1. Oturmak, kalmak, ikâmet etmek. -170-

- d. I/137/32, I/20/101
- d.- aĝodu I/45/14
- d.- aman I/113/80
- d.- amáyom II/26/24
- d.- amıyom I/37/47
- d.- amıyon I/37/48
- d.- an I/158/11, I/158/38, I/158/46, I/44/53, I/68/57, I/68/58
- d.- annāda I/158/12
- d.- annar I/60/91
- d.- cez I/146/42
- d.- du I/104/26, I/113/110, I/55/39, I/87/25
- d.- duğ I/24/60, I/42/67, II/16/84
- d.- du_u I/46/37
- d.- duğ I/50/68

d.- duK I/129/55, I/133/50, I/21/75, I/48/49, I/54/39

d.- dula II/14/50, II/35/116

d.- dulā II/14/50

d.- dular I/122/85, I/137/47, I/137/49

d.- dum I/105/04, I/129/54, I/137/39, I/23/08, I/37/44, I/45/18, I/55/33, I/71/51, I/71/72, I/71/73, I/71/75, II/08/31, II/35/113

d.- dūm II/06/79

d.- dūmuz I/90/26

d.- dūḡa I/100/24

d.- madı II/30/56, II/30/57

d.- mādı II/27/12

d.- madıla II/14/48

d.- madılā II/14/90

d.- madım I/71/50

d.- madiysa I/20/93

d.- maḡ II/29/23

d.- mam I/50/68

d.- maycān I/38/63

d.- maz I/03/77, I/56/40

d.- mazlar I/20/93, I/21/62

d.- muş I/11/78, I/147/26

d.- muşla I/75/09

d.- muyolā I/158/46

d.- muyolar I/67/53

d.- muyor I/67/50

d.- sam II/29/22

d.- u I/03/78, I/134/60, I/46/35, I/55/40, I/56/41, I/64/100, I/65/13, II/27/04

d.- ũ II/27/27

d.- ũ I/65/13

d.- uқан I/83/37

d.- udu I/107/64

d.- uduK II/05/85, II/07/31

d.- uduK I/152/12

d.- udum I/137/49

d.- ulā I/18/65

d.- ulādı I/137/50

d.- ular I/134/61

d.- ulmuyoru I/65/28

d.- ulur II/14/55

d.- um II/05/69

d.- un I/55/30, I/55/32

d.- uḡ I/04/74, I/38/64

d.- ur I/143/11

d.- urduK I/24/39

d.- urdum I/152/33

d.- urla I/45/66

d.- urlar I/15/60

d.- urum I/45/29

d.- urun I/112/30, I/113/65, I/137/24, I/138/15, I/138/16, I/64/43

d.- uruz II/33/41

d.- uS I/48/04

d.- usaḡ I/20/101

d.- usuḡuz I/124/20

d.- uyduK I/81/62

d.- uyo I/121/95, I/145/92, I/37/48, I/69/37, I/72/21

d.- uyò I/153/50, I/69/41

d.- uyodu I/88/23

d.- uyōdu I/79/34

d.- uyoduK I/153/46, I/83/10

d.- uyodulār II/14/57

d.- uyolā I/158/10, I/72/27, II/02/77

d.- uyolar I/111/104, II/14/58

d.- uylardı I/121/99

d.- uyóííā I/46/118

d.- uyon I/112/40, I/113/79, I/122/86, I/158/37, I/86/23

d.- uyor I/113/79, I/121/94, I/137/20, I/109/11

d.- uyoru I/06/10, I/55/52

d.- uyoruS I/133/52

d.- uyoruz I/133/23

d.- uyoS I/30/09

d.- uyòs I/121/95

d.- uyoZ I/133/22, I/133/23, I/16/50, I/17/11, I/83/17, I/83/19, I/90/25, II/14/55, II/22/43

d.- uyoZduK I/72/20

d.- uyum II/06/77

d.- uz I/146/43, I/22/41

2. Var olmakta devam etmek, varlığını sürdürmek, berdevam olmak. -37-

d.- du I/115/38

d.- dū I/152/08

d.- madı I/22/28

d.- mamış I/53/02, I/53/04, II/24/17

d.- sun II/24/18

d.- suñ I/67/76, I/67/78, II/24/17

d.- u II/13/46

d.- ur I/20/53

d.- ur yapıvıram I/21/41

d.- uydu I/52/08

d.- uyo I/117/37, I/117/41, I/145/92, I/147/20, I/160/06, I/160/24, I/160/27, I/20/47, I/28/14, I/87/52, I/93/16, I/99/28, II/13/46, II/17/85, II/23/170, II/33/51

d.- uyō II/17/87

eli göynündi d.- uyo II/10/26

d.- uyor I/21/47

d.- uyu I/01/57

d.- uyū II/02/76

3. (Yiyecekler veya nesneler) Bulunduğu yerde bir zaman kalıp beklemek, üzerinden zaman geçmek. -34-

d.- ar I/79/86

d.- du I/39/97, I/60/03

d.- dūna I/12/14

d.- mas I/71/37

d.- maz I/116/35

d.- mūyo II/08/124

d.- muyor I/109/43

d.- sa I/42/39, I/42/49

d.- u I/10/30, I/100/33, I/103/62, I/121/75, I/132/25, I/154/14, I/31/11, I/39/83, I/39/84, I/70/36, I/71/37, I/71/39, II/23/206

d.- udun I/10/35

d.- ur I/157/64

d.- urdu I/106/22

d.- uyo I/102/65

d.- uyō I/70/34

d.- uyodu II/22/73

d.- uyor I/109/43, I/12/21

d.- uyōru I/109/05

4. Bir yerde olmak, bir yerde bulunmak. -33-

d.- aymışdı I/133/07

d.- du I/125/50, I/72/47

d.- dū I/130/97

d.- duK I/140/57

d.- man I/137/63

d.- māyor I/12/49

d.- maz I/12/48

d.- mazdım I/14/57

d.- mıycāñ I/63/55

d.- sun I/152/76, I/35/37, I/46/109, I/66/36, I/79/47

d.- u I/08/36, I/24/65

d.- ū I/40/64

d.- udu I/91/76

d.- udum I/140/36

ayrı d.- ularıdı I/06/53

d.- ur I/137/43, I/14/31

d.- urduK I/77/11

d.- ūsunuz II/34/50

d.- uyo I/46/110, I/49/42, I/66/36, I/72/59, I/74/89, I/95/75

d.- uyor I/14/48

d.- uyōr I/20/36

5. Geçmiş zaman, geniş zaman, -ip ve -e ekleriyle yapılmış zarf-fiillerden sonra devamlılık bildiren yardımcı fiil olarak kullanılır. -33-

vırılıp d.- caK I/52/09

d.- cāñız I/22/43

yuTup d.- ceñ I/147/10

salladı d.- du I/155/95

çıkıvırıp d.- dūlar I/52/72

gonuşıP d.- mā II/07/124

üzülüb d.- ma II/05/108

yatıp d.- ma I/119/75
 döüşüp d.- mañ I/52/64
 âlar d.- u I/52/61
 bakar d.- u I/12/47
 bakıp d.- u I/66/08
 baır d.- u I/48/28
 der d.- u I/131/06
 diyip d.- u I/39/101
 gezip d.- u I/158/51
 gezip d.- ü II/23/113
 ünneyip d.- u I/39/17
 aķar d.- udu I/145/83
 uyur d.- udu I/110/32
 çekē d.- ūduK I/152/75
 ūraşıP d.- un I/63/11
 sölüyüp d.- uñ I/65/62
 baır d.- uydu I/48/31
 baırıp d.- uyo I/38/54
 baırıp d.- uyo I/38/63
 gezip d.- uyo I/155/105
 aķıP d.- uyodu I/38/10
 görüp d.- uyōduK II/08/24
 çıKıP d.- uyolar I/129/08
 yörüp d.- uyon I/147/06
 ūraşır d.- uz I/56/77
 6. Beklemek, sabretmek. -27-
 d.- du I/113/106, I/113/68, I/137/36
 d.- duK I/113/24, I/64/133, I/94/86
 d.- duK I/25/07, I/94/86
 d.- dulā II/19/16
 d.- dum I/112/37, I/113/105
 d.- ğum I/47/58
 d.- madı I/137/35, I/137/36, I/137/37
 d.- mamış I/70/85
 d.- u I/138/85, I/140/64
 d.- ū I/138/87
 d.- ucañ I/113/23, I/113/24
 d.- ular II/34/23
 d.- uvuruñ I/20/82
 d.- uyduK I/47/58

d.- uyo I/147/21
 d.- uyosun I/129/14
 7. Şu veya bu durumda bulunmak, belli
 bir durumda olmak. -18-
 d.- amadı I/54/35
 boş d.- an I/46/108, I/46/111
 d.- caK II/28/32
 d.- du II/22/08
 d.- duğ I/121/29
 boş d.- máyon I/45/03
 aylak d.- mazdıK I/79/24
 boş d.- mazdıK I/140/49
 boş d.- mēyo I/153/36
 d.- uncaya II/28/32
 d.- urduK I/121/32
 d.- uS I/154/70
 d.- uverü II/22/08
 d.- uvurmuş I/140/66
 d.- uyōduK II/21/27
 boş d.- uyorum I/140/49
 8. Yapmakta olduğu hareketi kesmek,
 hareketsiz kalmak. -10-
 d.- ameyis II/20/84
 d.- amıyon II/08/102
 d.- dum I/66/53
 d.- mam I/139/27
 d.- muş I/39/100, I/39/99
 d.- uñ I/117/36
 d.- uyo I/17/20, I/69/40
 d.- uyollar I/17/20
 9. (Daha çok olumsuz şekilde veya
 soru ve şart cümlelerinde) Rahat oturmak,
 yaramazlık yapmamak. -8-
 d.- amadım II/22/19, II/22/20
 d.- aman I/123/12
 d.- ameyis I/77/14
 d.- caK I/48/32
 d.- máyo I/38/52
 dōru d.- muyo I/69/65
 d.- ulmuyo II/13/06

10. Malı olmakta veya emrinde, yanında bulunmakta devam etmek, tasarrufundaki, nezdindeki varlığı sürmek. -5-

d.- dum I/22/30, I/22/31

d.- muyo I/158/18

d.- uydu I/70/62, II/07/145

11. Dikilmek, ayakta beklemek. -5-

d.- amıyon I/37/06

d.- an II/25/111

d.- duḲ I/01/73

d.- maSsıyız I/14/62

d.- uḡ II/25/112

12. (Devamlı çalışma, hareket ve süreklilik hâlinde bulunan bir şeyin) Hareketi kesilmek, inkitaya uğramak. -3-

d.- du I/157/59

d.- muş I/72/01, I/72/02

13. Namaz kılmak amacıyla dikilmek, namaza başlamak. -2-

namaza d.- dum I/152/138

namaza d.- un I/152/137

14. Sona ermek, kesilmek. -1-

d.- māyoru I/45/59

15. Üzerinde düşünmek, incelemek. -1-

d.- u I/18/67

16. ... Etkisi bırakmak, ... görünmek. -1-

d.- sun I/119/49

17. Başlamak. -1-

d.- du II/22/15

dur - : 1. Yerde kal anlamında kumanada sözü. -9-

d. I/160/20, I/25/65, I/46/92, I/49/22, I/54/62, II/05/101, I/23/02

2. Hele bir görelim, hele bir anlayalım. -4-

d. baḳam I/152/48, I/86/44

d. baḲam I/23/25

d. ele I/148/08

durma - : Yapmaktan kaçınmamak, yapmamazlık etmemek, hiç çekinmeden yapmak -1-

geri d.- z II/17/33

durmadan : Aralıksız, fasılasız -3-

d. I/48/32

hiş d. I/08/47, I/153/112

dursun : “Şimdi alamam, yapamam, kalsın, acelesi yok” anlamlarında kullanılır. -1-

d. I/24/02

dur - : bk. dur-¹ -3-

d.- duḲ I/152/29

d.- dum II/39/11

d.- sa I/03/77

dur - : bk. dur-⁶ -1-

d.- maz I/138/86

dür - : bk. dur-¹⁴ -2-

d.- du II/09/76

bk. dur-¹² -1-

d.- muş I/72/52

bk. dur-¹ -1-

d. - maḲ II/29/21

bk. dur- -2-

d. I/138/102, II/14/76

durā : <<durak+ı (bk. durağ¹) -2-

d.+ nı I/158/43

<<durak+ı (bk. durağ²)

d.+ m yoḲdur I/139/27

durağ : 1. Çok sayıda taksinin bir arada çalıştığı ve bağlı olduğu işletme. -2-

d. arabası I/158/42

d. arabasını I/158/43

2. Çalışmadan bir süre beklemek, bir süre hareket etmemek.

durağ arabası : Bu işletmeye bağlı olarak çalışan ticari araba, belli bir ücret karşılığı yolcu taşıyan taksimetrelili otomobil, taksi.

durağı yok (olmak) : Hiç durmamak, sürekli çalışmak veya hareket etmek.

durāl - : bk. durul- -1-

d.- dı I/33/55

durdur - : 1. Kalmasını, ikamet etmesini sağlamak. -5-

d.- amıyoS II/22/44

d.- cen I/67/53

d.- du I/125/31

d.- madığ I/03/76

d.- muyur II/22/68

2. Faaliyetine ara veya son
verdimek. -3-

d.- muşlar I/122/32, I/122/35

d.- muşlar I/122/36

3. (Birinin veya bir şeyin) Hareketine
son veya ara vermesine sebep olmak,
durmasını sağlamak. -2-

d.- üvası II/02/105

d.- uyo I/56/59

4. Dengesini bulup durmasını sağlamak,
bir yerde oynamadan yerleşip kalmasını
temin etmek. -2-

d.- ulâdı II/12/79

d.- urlâdı I/31/33

durğunnuK : Gerektiği kadar canlı ve
hareketli olmama, sönüklük. -1-

yorgunnuK d. I/156/64

durla - : Durulamak, (Sabunla yıkanmış
şeyleri) duru sudan geçirmek, sabununu
akıtmak. -2-

d. I/97/10

duḡlā - : bk. durla- -1-

d.- r I/41/77

durū : bk. dōru II -1-

d. I/48/70

durū : bk. dōru II -1-

d. I/48/65

durul - : Duru hâle gelmek, bulanıklığı
gidip saf ve berrak bir durum almak. -2-

d.- uyoru I/60/05

durum : Bir şeyin içinde bulunduğu
şartların bütünü, vaziyet, hâl. -34-

d. I/108/46, I/122/88, I/131/55, I/146/26,
I/28/07, I/56/61, I/68/54, II/09/102

d.+ da I/46/127, II/10/21, II/10/63,
II/37/06

d.+ dan I/125/52

d.+ dı II/21/07

d.+ do II/10/96

d.+ du II/10/72

d.+ ları I/05/30, I/05/31, II/19/14

d.+ larımız I/93/01

d.+ nâ II/04/80

ekönömik d.+ nâ II/04/61

d.+ nar I/58/35

d.+ narı I/115/06

d.+ u I/03/82, I/115/12, I/48/73, II/10/21

d.+ ũ I/75/42

maddi d.+ u II/38/35

d.+ um I/40/17

d.+ umuz I/106/05, I/131/58

d.+ unda I/56/22

duḡum : bk. durum -1-

d.+ u II/01/21

duS : bk. tuz -1-

d. I/111/29

dut : Dutgillerden, kuzey yarım kürenin
genellikle ılıman bölgelerinde yetişen,
yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağacın,
ak, kara, pembe renkte ekşi veya tatlı, sulu
meyvesi. -14-

d. I/17/63, I/32/100, I/81/13, II/23/208,
II/32/48

ğara d. I/17/64

d.+ dan I/19/14

d.+ Tu I/17/64

dut kırusu : Dutun kurutulması ile
elde edilen kuru yemiş.

d. Kırusu I/19/12

dut pekmezi : Dutun ezilmesi ve
şirasının kaynatılması sonunda elde edilen
bir pekmez türü.

d. PekmeSişe II/23/211

d. pekmezi yaparız II/23/209

d. pekmezi II/23/210

d. Pekmezini I/84/11

dut - : bk. tut-¹ -133-

d.- acañ I/42/75

d.- añ I/138/75

d.- āñ I/138/75

- d.- can I/55/42
d.- çağ I/55/42
d.- mūncı I/42/74
d.- muşlar I/96/72
d.- sunnā I/148/37
d.- Tuğları I/148/36
d.- Tuyduķ I/112/51
d.- uluyō II/17/53
d.- uluyordu I/16/25, I/16/27
d.- uyola I/158/18
d.- uyollar I/20/34
bk. tut-³ -88-
d.- madı I/119/40
d.- maS I/119/09
d.- māyō I/79/26
d.- mayor I/17/23
d.- maz I/119/06, I/119/08, I/126/78, I/126/80
d.- māz I/134/04
d.- mıyırırınca I/52/19
d.- muyor I/21/27
d.- uyo I/93/66
bk. tut-⁵ -75-
d.- māncek I/124/31
d.- maS I/124/30
d.- maz I/124/31
d.- musu II/17/32
bk. tut-⁶ -142-
mejbur d.- caķ I/65/59
mejbur d.- mōladı I/94/03
bk. tut-¹⁰ -69-
d. I/63/46, II/08/71
d.- arız I/91/37
d.- ıyın I/67/21
bk. tut-² -140-
d.- an II/05/53, II/05/54
d.- uvuruyorun I/126/69
d.- uyor I/106/67
d.- uyoz I/23/22, II/31/06
bk. tut-⁹ -94-
d.- ar I/12/12
d.- maņ I/123/60
d.- sun I/58/69
bk. tut-⁷ -117-
d. I/35/59
d.- amam I/131/52
d.- ar I/117/19, I/12/44, I/16/08
d.- ardı I/61/34
d.- arız I/139/32
d.- arlar I/114/19
d.- arlarıdı I/62/41
d.- arsız I/87/52
d.- Tu I/25/34, I/31/47, I/64/131, II/25/105
d.- Tuķ I/22/03
d.- Tuņ I/155/46
d.- tuydū I/27/25
d.- ununca I/17/27
d.- uņ I/117/18, I/128/49
d.- uyor I/16/09
bk. tut-¹⁷ -64-
d.- allardı I/08/25
bk. tut-¹⁸ -32-
d.- allardı I/121/43
d.- allarmış I/11/75, I/11/76
d.- ardık I/121/51
bk. tut-¹⁹ -40-
d.- adı I/152/64
buz d.- ardı I/14/47
bk. tut-²⁰ -53-
d.- ar I/100/32
d.- arıS I/79/77
d.- madı II/22/05
d.- muyo I/17/08
d.- tu II/22/06
d.- Tu I/70/57
d.- Tuķtan I/106/18
d.- Tuķdan I/54/15
d.- Tum I/97/19
d.- Tup I/102/38

d.- unca I/100/32
 d.- uyodu I/106/18
 bk. tut-²¹ -10-
 d.- Tu I/17/28
 bk. tut-²² -9-
 d.- mas I/23/32
 d.- maS I/139/58
 bk. tut-²³ -91-
 d.- Tu I/133/33
 ılığ d.- tu I/35/38
 bk. tut-²⁴ -5-
 d.- uyo I/35/61
 bk. tut-²⁵ -18-
 iş d.- a I/136/26
 işimizi d.- ādık II/08/38
 işimi d.- ādım I/37/20
 iş d.- aman I/136/26
 iş d.- an II/09/51
 iş d.- ārmışdı II/25/80
 iş d.- cāz II/05/03
 d.- dum I/42/24
 bk. tut-²⁶ -70-
 d.- Tum I/47/13
 bk. tut-²⁷ -62-
 d.- acam I/49/13
 d.- acāS I/49/17
 d.- acāz I/49/19
 d.- ādık II/08/50
 d.- allar I/114/20
 d.- unmaz I/49/30
 d.- uyoruz I/106/60
 d.- uyoZ I/49/73
 bk. tut-²⁸ -7-
 d.- mıcak I/65/58
 d.- muş I/142/21
 bk. tut-²⁹ -134-
 d.- muş I/95/66
 bk. tut-³⁰ -4-
 d.- aṇ I/114/42
 d.- masaydın I/114/43

d.- Tu II/07/95, II/07/96
 bk. tut-³¹ -89-
 sözü d.- uldū I/120/13
 bk. tut-³² -28-
 d.- aṇ I/120/53
 d.- ardık I/144/46
 d.- aṛdık I/120/24
 d.- uyodu I/120/57
 d.- uyon I/120/52
 bk. tut-³³ -37-
 d.- muş I/126/08
 d.- Tu I/120/39, I/145/05, I/145/91
 d.- Tu verivedi I/145/46
 bk. tut-³⁴ -38-
 d.- allardī I/121/101
 bk. tut-³⁵ -23-
 d.- ā II/16/26
 d.- amayon I/122/14
 d.- uyon I/122/14
 bk. tut-³⁶ -20-
 d.- uyoḷā I/153/86
 bk. tut-⁴ -143-
 d.- uyoŋā I/154/50
 bk. tut-¹⁴ -71-
 d.- iyo II/05/60
 bk. tut-³⁷ -19-
 d.- uyosa II/07/39
 bk. tut-³⁸ -63-
 lapor d.- Tulā II/26/28
 bk. tut-⁶ -2-
 d.- ardık I/14/31
 nöbeT d.- muş I/95/19
 bk. -den tut- -151-
 d. I/111/82, I/125/72, I/14/05, I/73/19,
 II/30/84
düt - : bk. tut-³² -1-
 d. I/120/24
dutdur - : bk. Tuttur-¹ -1-
 d.- uduḵ I/10/62

duṭḡun : Tutkun, birbiriyle iyi ilişkiler içinde bulunan, bağılı. -6-

d. I/145/94, I/55/20, II/17/27, II/17/31

d.+ duḡ I/129/54

d.+ udun I/55/21

duṭmaṣ : bk. tutmaç -2-

d.+ dan I/132/52

d.+ lī I/132/51

duṭtur - : bk. Tuttur-⁵ -2-

d.- amıyyo I/10/36

bk. Tuttur-² -3-

d.- a I/70/03

bk. Tuttur-⁷ -4-

d.- mamış I/140/65

bk. Tuttur-⁶ -1-

dibine d.- mīcın I/152/95

duṭul - : bk. tutul-¹ -2-

d.- dum I/112/18

d.- uyo I/01/83

bk. tutul-² -4-

d.- du I/27/35, I/66/16

duṭuṣ - : bk. Tutuṣ- -2-

d.- mayınca I/93/10

d.- unca I/93/09

duṭuṣ - : Birbirini tutmak, birbirini tutarak oynamak. -1-

d.- urlādi I/153/75

duṭuṣTur - : bk. tutuṣtur- -1-

d. - maḲ I/93/25

duva : bk. duṡā -5-

d. I/20/42

d. èdereK II/23/92

yāmır d.+ sı I/131/27

yāmır d.+ sına I/79/41

d.+ ynan II/23/91

duvā : bk. duṡā -16-

d.+ dan II/34/76

d. èdeṛdi I/112/51

d. ediṇ I/104/62, I/104/63

d. ediṡın I/104/61

d. ediyorlar I/06/77

d. ider I/131/22

d.+ mıs I/10/47

d. muvā I/126/31

yāmır d.+ sı I/79/56

yāmır d.+ sı I/131/21

yāmır d.+ sına I/79/69

d.+ sını aldım I/144/67

yāmır d.+ sī I/30/51

d. yaparlādi II/34/76

d.+ ynan yapılır I/131/23

duvā : <<duvak²+1 -2-

d.+ nı I/148/25

d.+ sını I/26/40

<<duvak¹+1 -1-

d.+ mız II/12/22

duvaḡ : 1. Düğünlerden bir gün sonra yapılan bir eğlence merasimi -7-

d. I/32/60, I/32/79, I/32/80, I/32/82, II/34/36

d. yapādık II/12/21

d. yaparlādi I/82/24

2. Gelinlerin başlarına saç tokasıyla tutturulup yüzlerini örtecek şekilde aşağıya sarkıtılan kumaş veya tül den bol örtü.

duvaḡ günü : Düğünlerden sonra yapılan duvak adı verilen merasimin yapıldığı gün.

duvaḡ vur- : Gelinin yüzüne duvak örtmek.

duvaḡlı : Duvaklık, gelinlerin başlarına tutturulup yüzlerini örtecek şekilde aşağıya sarkıtılan kumaş veya tül den bol örtü, duvak. -1-

d.+ ı I/02/25

duvaḡ : bk. duvak¹ -2-

d. II/37/53

d. günü II/37/53

duvaḡ : bk. duvak² -1-

d. I/26/46

bk. duvak¹ -1-

d.+ ı II/34/44

duvaK

duvaK : bk. duvaK² -2-

āl d. I/101/23

d. vurulurdu I/26/29

bk. duvaK¹ -2-

d. I/152/125, I/82/16

duvar : Bir binanın bedenini meydana getirmek, bir yeri çevrelemek, bölmek, bir ağırlığa dayanak sağlamak, toprak veya suyu tutmak gibi amaçlarla taş, tuğla, kerpiç, ahşap vb. malzemeden gereken kalınlıkta örülen ve diklemesine yükselen yapı. -19-

d. I/153/94, I/153/99, I/155/90,
I/157/29, I/39/102, II/02/11, II/28/55

d.+ a I/161/14

d.+ dan I/61/36

d.+ ı I/34/65, I/39/101, I/39/102, I/61/31

d.+ ıñ I/61/16, II/02/05

d.+ ıp I/155/93

duvar duvara : Bitişik durumda, yan yana.

duvar d.+ ayız I/134/42

d. duvarayız I/134/42

duvār : bk. duvar -1-

d.+ da I/09/47

duya : bk. du_ā -1-

d. yapar I/26/45

duyā : bk. du_ā -1-

d. I/30/53

duy - : bk. dur¹⁷ -1-

d.- dum II/22/15

duy - : 1. Öğrenmek, haber almak, işitmiş olmak -30-

d.- an II/06/16

d.- ardın I/15/63

d.- ārsınız I/47/47

d.- duK I/99/57

d.- du_um I/46/24

d.- duğ I/70/85

d.- duK I/158/26

d.- dum I/03/20, I/122/39, I/122/48,
I/122/50, I/122/51, I/122/65, II/14/14,
II/14/76

d.- dūmuz I/79/72

d.- dun II/07/48

d.- dunuz II/34/98

d.- duñ I/39/43, I/66/10, II/39/121

d.- dūñu I/152/73, I/152/74

d.- duñus I/39/43

d.- duydu II/25/16

d.- madık II/35/101

d.- madım I/122/30, II/35/99

d.- madıñ I/04/61

d.- maycān I/25/40

2. İşitmek. -27-

d.- an I/07/88

d.- ar II/21/40

d.- ardık I/110/21

d.- du I/39/96

d.- dum I/06/120, I/99/19, II/31/09

d.- duñ I/87/101, I/87/58, II/39/115,
II/39/131, II/39/152, II/39/153

d.- duñuz I/39/94

d.- madan I/25/49

d.- man I/128/05

d.- maz I/25/34, II/16/30

d.- muyo I/100/03

d.- sun II/21/41

d.- uludu II/05/52

d.- unca I/110/04

d.- uncaK I/11/68

d.- uyoñ II/39/62

d.- uyoñ I/155/83

d.- uyun I/120/49

3. (Dokunma, koklama ve tatma duyularından biriyle sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık, tatlılık, acılık, ağırlık, hafiflik vb. nitelikleri) Hissetmek. -2-

d.- ādı I/07/97

d.- ulurdu I/01/60

4. Bir ruh hâlinin etkisini üzerinde hissetmek, o hâl içinde olmak. -2-

sâygı d.- alîâdı II/23/41

neşe d.- arın I/37/24

düy - : bk. duy-¹ -1-

d.- úyolar I/05/36

duygú : Bir duyu organı ile algılama ve bu algılama sonucunda meydana gelen his. -1-

d.+ ları I/95/50

duyma : Duyuş, bir olay veya hikayeyi birinden duyarak öğrenmiş olma. -2-

d.+ larım I/05/50

d.+ nıñ I/05/20

duyur - : Duymasını sağlamak, duymasına sebep olmak, ilan etmek. -4-

d.- muş I/133/05

d.- u I/138/55

d.- uñ I/138/55, I/138/56

duyuş : Bir olay veya hikayeyi birinden duyarak öğrenmiş olma. -2-

d.+ um I/03/16, II/17/17

duz : bk. tuz -45-

d. I/02/33, I/04/50, I/10/30, I/10/35, I/11/63, I/111/11, I/31/12, I/40/22, I/44/44, I/58/67, I/58/71, I/73/47, I/82/22, I/98/108, I/98/125, I/98/58, II/25/90, II/39/152, II/39/32, II/39/62, II/39/63

d.+ dan I/73/47

d.+ lan II/35/82

d.+ suz I/28/52, I/28/53

d.+ u I/109/12, I/146/62, I/24/33, I/58/71, I/73/47, II/07/143

dadı d.+ u I/109/12

limon d.+ u I/119/49

d.+ una II/33/77

d.+ unan II/25/90

d.+ unnan I/103/60

d.+ unu I/04/36, I/09/38, I/101/12, I/102/56, I/116/20, I/154/60, I/87/85, II/39/28

düz : bk. tuz -2-

d. I/29/16, II/37/69

duzla - : Tuzlamak, üstüne tuz ekmek veya tuza yatırmak. -13-

d.- la I/64/33

d.- maK I/98/108

d.- ndını I/64/33

d.- rdık I/106/21

d.- rız I/70/36, I/70/59

d.- rsın I/100/33, I/102/41, I/102/52, I/98/65

d.- yoñ I/98/58

d.- yoz I/103/05, I/98/51

duzlama : bk. tuzlama -1-

d. I/98/105

duzlu : bk. tuzlu -8-

d. I/143/54, I/98/58, II/35/51, II/35/52

d. börek II/34/97, II/34/98

d. turşu II/35/82

d.+ ya I/143/55

dü : bk. de -13-

d. I/94/42, II/01/76, II/03/03, II/05/17, II/05/41, II/08/03, II/08/129, II/28/91, II/38/07, II/39/146, II/39/150, II/39/155, II/39/161

dü : Elendikten sonra geriye kalan en ince bulgur. -4-

d. I/112/24, II/17/17

dü daşı : Bulgurun çekildiği değirmen taşı.

d. daşı II/17/15, II/17/16

dü : bk. de -1-

d. II/39/76

dü_ün : bk. düğün -11-

d. I/32/70, I/32/72, I/83/21, II/03/30

d.+ de I/82/30

d.+ e I/83/44

d.+ e mü_üne I/83/22

d.+ lerde I/33/148

kõ d.+ ü I/148/28

d. yapar II/37/47

d. yapıcığ II/03/28

dü_ün : bk. düğün -6-

d. I/145/52, I/152/06, II/34/32

d.+ de I/157/37

d.+ nē I/82/19

dü_ün : bk. düğün -319-

d. I/02/12, I/02/24, I/04/15, I/04/17, I/07/86, I/10/47, I/101/37, I/101/63, I/102/27, I/103/19, I/104/49, I/106/71, I/113/32, I/113/43, I/118/07, I/118/19, I/125/58, I/125/73, I/125/92, I/138/73, I/138/74, I/138/75, I/138/77, I/138/86, I/140/28, I/145/51, I/145/53, I/145/85, I/147/57, I/147/58, I/148/14, I/148/24, I/15/90, I/155/75, I/157/13, I/157/34, I/159/09, I/159/21, I/17/41, I/42/75, I/47/60, I/59/14, I/72/68, I/72/69, I/72/72, I/72/74, I/76/12, I/76/14, I/76/21, I/78/29, I/78/31, I/86/69, I/90/47, I/90/48, I/90/55, I/90/63, I/91/39, I/91/41, I/91/47, I/91/48, I/91/82, I/94/64, I/94/70, I/94/71, I/97/41, I/97/51, I/97/57, II/05/43, II/11/08, II/13/05, II/15/36, II/16/28, II/16/51, II/17/64, II/23/02, II/23/55, II/23/84, II/25/52, II/30/77, II/31/42, II/31/43, II/32/130, II/34/83, II/39/147, II/39/150

d.+ ū I/03/35

d. alanında I/26/21

d. ça_ırır I/90/45

d. çöbası II/15/20

d. çorbası verilēdi II/15/20

d. çorbası II/15/22

d.+ de I/02/15, I/04/21, I/118/08, I/119/65, I/119/66, I/148/50, I/152/103, I/25/17, I/51/72, II/12/30

d.+ dē I/76/39, I/90/75, I/91/48

d.+ dēdi I/121/25

d.+ dekileğ I/114/18

d.+ den I/08/15, I/118/05

d. dēneg I/42/72

d. deri I/121/103

d. derneg I/63/60

d. dernek I/46/115

d.+ deydi I/121/24

d.+ dü II/11/05

d.+ e I/08/05, I/08/16, I/10/44, I/112/44, I/114/16, I/118/08, I/148/07, I/157/41, I/25/12, II/12/20, II/16/54

d. ēlenen harman yelenen I/155/74

d. etceK I/94/72

d. etTim I/27/23

d. evi I/87/91, I/87/92

d. ēvi I/125/62, I/125/91

d. ēvine II/23/58

d. evini II/30/77

d. ğurulurdu I/91/41

d. mü_ün I/94/70

d.+ ne I/147/57, I/72/62, I/76/25, I/90/82

d.+ nē I/04/13, I/04/75, I/125/76, I/145/51, I/151/20, I/157/27, I/159/09, I/159/15, I/30/32, I/30/39, I/72/66, I/94/63, I/94/73, II/11/01, II/13/05, II/15/06, II/34/22, II/34/30, II/35/31

d.+ nede II/25/49

d.+ nēde I/03/43, I/145/50, I/148/47, I/154/65, I/157/19, I/157/30, I/29/01, I/59/67, II/27/47, II/30/76, II/30/77, II/34/100, II/35/44, II/35/46

d.+ nēdē I/161/31

d.+ nēdē yaparız II/27/44

d.+ nedī II/17/27

d.+ nēdi II/23/73

d.+ nēmīz I/157/08

d.+ nēmīs I/157/17

d.+ nēmiS II/12/13

d.+ nēmiz I/102/20, I/154/12, I/159/14, I/71/08

d.+ nēmizde I/152/85

d.+ nen I/102/25

d.+ nēñiz I/29/01

d.+ ner I/131/28, I/151/19, I/34/22, I/41/07, I/41/13, I/72/62, I/76/13, I/76/25, I/76/28, I/78/28, I/78/34, I/87/93, II/13/03

d.+ nēr II/06/41

d.+ nēr I/41/13

d.+ ner deriler I/137/11

d.+ nerde I/02/13, I/03/34, I/03/43, I/104/54, I/104/55, I/104/56, I/13/36, I/13/37, I/135/53, I/138/104, I/151/11, I/25/13, I/26/01, I/26/14, I/26/16, I/78/19, I/87/69

d.+ nerden I/08/01, I/90/42

d.+ nerdi II/16/104, II/17/28, II/31/46

d.+ nere I/60/88

d.+ neri I/10/43, I/119/42, I/145/66, I/146/60, I/148/07, I/157/20, I/25/16, I/94/65, II/13/02

d.+ nerim II/37/15

d.+ nerimiS I/103/18, I/76/18, I/76/26, I/90/45, II/13/08

d.+ nerimiz I/101/23, I/106/72, I/59/28, I/71/07, I/90/43, I/90/44, II/23/28, II/37/15

d. salunumuz I/106/57, I/106/58

d. salunumuza I/106/58

d.+ ü I/09/62, I/10/61, I/125/57, I/125/75, I/125/91, I/138/76, I/51/72, I/78/21, I/78/22, II/12/43, II/16/107, II/16/50

süneT d.+ ü yapcağ II/08/134

d.+ üm I/04/17, I/140/21, I/148/33, II/06/41, II/16/49, II/34/30, II/37/36

d.+ ümde I/148/35, I/97/48

d.+ ümden I/160/26

d.+ ümü II/34/30

d.+ ümüs I/71/78

d.+ ümüS I/25/07

d.+ ümüz I/02/04, I/113/33, I/119/71, I/125/57, I/140/27, II/10/99, II/12/18

d.+ ümüzdē I/51/74

d.+ ümüze I/148/38

d.+ üne I/148/46

d.+ ünü yapdık I/42/31

d.+ üñ I/08/03, I/157/38, I/76/56, II/23/04

d.+ üyşe I/94/66

d.+ ũ yapıdılar I/113/101

d.+ ũmde I/148/33

d.+ ũñde I/152/26

d. yapādı I/154/15

d. yapālādı II/34/77

d. yapallaradı I/113/116

d. yapar I/126/29

d. yapardık I/72/84

d. yapārdık I/154/15

d. yaparlardı I/102/21

d. yapsınar II/23/48

d. yapTım II/28/08

d. yimē II/39/118

dü_üncü : Dügüncü, düğündeki davetliler, düğün alayına katılanlar. -2-

d.+ ler I/59/16

d.+ leri I/26/10

dü_ünnüg : Dügün. -1-

d. I/31/50

dü_ür : bk. dünür -1-

d. II/17/43

dükkan : bk. dükkân -1-

d.+ ı I/82/03

dübe : bk. dibek -1-

d.+ imiz I/70/27

dübek : bk. dibek -12-

d. I/152/114, I/27/64, I/51/60, I/51/61, I/51/62, I/70/27

d.+ de I/27/64, I/51/64, I/51/66

d.+ lërde I/51/64

düdân : bk. düden -1-

d. I/142/50

düden : Kireçli arazilerde suların toprağı oyması, çökmeler vb. olaylar sonunda meydana gelen tabii kuyu. -1-

d. I/142/51

düdüklü : Düdüklü tencere. -4-

d.+ de I/127/50

d.+ ye I/08/39, I/127/50

düdüklüye vur- : Bir yiyeceğı pişirmek için düdüklü tencereye koymak.

d.+ ye vuracağsınız I/127/52

dügün : bk. düğün -1-

d.+ nerē I/121/20

düğün : Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan şenlik, eğlence. -22-

- d. II/19/62, II/19/63, II/39/153
- d.+ de I/83/23, I/83/52, II/19/67
- d.+ dē II/15/19
- d.+ e I/83/26
- d. etTim I/64/58
- d.+ lē I/83/20
- d.+ lerde I/33/147, II/19/71
- d.+ leri II/34/48
- d.+ ne II/34/26
- d.+ ner I/25/67
- d.+ nerde II/37/62
- d.+ neri II/39/79
- d.+ nerinde I/89/23
- d.+ ü II/34/50
- d.+ ünde I/89/23

düğün alanı : Düğünün yapıldığı geniş alan.

düğün ça_ar- : Düğün yapmak, düğünde çalgı çalmak.

düğün çorbası : Düğünler için özel olarak hazırlanan çorba.

düğün deri : Düğün dernek.

düğün dernek : Evlenme nedeniyle yapılan eğlence, düğün.

düğün elnen harman yelnen : Yapılacak işlerin bazı kural ya da koşullara bağlı olduğunu anlatan bir atasözü.

düğün et- : Düğün yapmak.

düğün evi : İçinde düğün yapılan ev.

düğün kur- : Düğün için hazırlık yapmak, düğün yapılacak ortamı ve koşulları sağlamak.

düğün salonu : Kiralanarak içinde eğlence ve toplantı yapılan salon.

düğün yap- : Düğünü gerçekleştirmek.

- d.+ ünü yapalla II/39/153
- d. yapıdık I/140/27

düğün yimē : Düğün yemeği, düğünlerde verilen yemek.

düğün : bk. düğün -1-

d. I/101/65

dükkan : İçinde perakende öteberi satılan veya küçük imalat yapılan iş yeri. -7-

- d. I/135/20
- d.+ dı I/04/06
- d.+ ı I/67/53, I/74/87
- d.+ ım I/139/19
- d.+ ında I/140/68
- d.+ na I/46/41

dükğân : bk. dükkân -2-

d. II/27/52

dükKân : bk. dükkân -1-

d.+ ī II/26/16

dülbent : Tülbent, pamuk ipliğinden dokunmuş, çok yumuşak, çok seyrek ve ince bez ve bundan yapılmış başörtüsü. -4-

- d. I/98/53
- d.+ lere I/106/77
- d. yapıyoru I/106/77

dümbök : bk. dömbek -1-

davul d. I/126/29

düme : bk. dövme -1-

d. makinesi I/02/44

düme : Düğme, giyilecek şeylerin, çarşaf vb. eşyanın birbirine kavuşması istenen yerlerine dikilerek bir ilikten geçirilmek yoluyla bağlayıcı vazifesi gören veya süs için kumaş, deri vb. eşyaya, giyeceklerle dikilen kemik, sedef, maden, tahta gibi sert şeylerden yapılmış ufak ve genellikle yuvarlak nesne. -1-

d. I/11/91

dün : İçinde bulunulan günden bir önceki gün. -36-

- d. I/07/74, I/07/75, I/100/36, I/110/37, I/119/74, I/132/51, I/133/41, I/145/21, I/39/06, I/39/79, I/40/28, I/40/29, I/40/38, I/45/41, I/51/69, I/51/70, I/52/86, I/74/44, I/88/01, I/88/69, I/95/10, I/96/87, II/20/79, II/25/113, II/29/06, II/35/95, I/51/69, I/51/69, II/37/86

- d.+ den I/13/13, I/39/03
- d.+ e I/52/86

düñkü : İçinde bulunulan günden bir önceki güne ait.

d.+ nũ I/49/78

dũn : bk. düğün -5-

d. I/08/24

d.+ de I/04/21

d.+ e I/32/62

d.+ e mũne I/121/23

d.+ ü I/32/60

dũnẽn : bk. dünẽn -1-

d. I/24/02

dũnen : Bir gün evvel, dün. -3-

d. I/131/62, I/131/63, I/22/01

dũnenin : Dũnen, bir gün evvel, dün. -1-

d. I/133/02

dũñürşú : bk. düñürcü -1-

d. yapālādı I/82/23

dũñür : Karı kocanın anne ve babalarının birbirlerine göre hısımlık adı. -5-

d. I/125/33

dũñür gel- : Evlenecek bir kızı istemeye gelmek.

d. geldi I/17/46

dũñür git- : Evlenecek bir delikanlı için kız istemeye gitmek.

d. gidiyoz I/17/39

d.+ e gitcem I/33/123

d. gitTik I/17/44

dũñürşũ : bk. düñürcü -3-

d. II/34/66

d.+ lẽ II/23/89

dũñüş : bk. duyuş -1-

d.+ üme II/14/74

dũnya : 1. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. -21-

d. I/91/10, II/39/176

d.+ da I/140/56, I/83/72, II/36/17

öbür d.+ dı I/154/10

d.+ nıñ II/23/195

d.+ ya I/15/64

d.+ yı I/14/23, I/35/61, II/08/69

2. Hayat.

d. I/15/36, II/29/43

d.+ mızı I/101/08

d.+ nıñ I/134/35

3. Bütün herkes, insanlar.

d. I/95/44

4. Güneş sistemine bağı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz.

d.+ nıñ I/95/88,

5. Çok, pek çok şey.

d.+ nıñ I/127/52

dũnyalar birinin ol- : Çok sevinmek.

d.+ lar bunun olmuş I/25/51

dũnyaya gel- : (İnsan için) Doğmak.

d.+ ya geldim I/15/03

dũnya hālĩ : Hayat şartları.

dũnyā : bk. dũnya¹ -24-

d. I/64/90, II/28/90, II/29/35, II/29/43

d.+ da I/145/09, I/149/69, I/152/11, I/44/92

d. hālĩ I/03/42

d.+ nıñ II/05/80

d.+ ya I/153/07, I/64/07

d.+ ya geldi I/153/06

d.+ ya gẽlmişim I/153/03

d.+ ya gelmişin I/153/03

d. yalan I/01/44

d.+ yımış II/29/35

bk. dũnya²

d. I/135/18, II/05/79

d.+ nıñ I/124/20

bk. dũnya⁵

d. I/54/68, I/54/70

d.+ nıñ I/147/10

dũnye : bk. dũnya¹ -1-

d.+ ye gẽlmişim I/27/02

dũğúr : bk. dũñür -1-

d. geldiler I/25/22

dũğúrşú : bk. düñürcü -1-

d. II/23/159

düğür : bk. dünür -13-

d. I/113/11, I/120/40, I/120/41, I/138/68, I/42/60, I/45/25, I/46/89, I/53/11, I/59/08, I/74/98

d. oluyodu II/13/56

düğürücü : Dünürücü, kız istemeye giden kimse, görücü. -1-

d. I/143/84

düğyā : bk. dünya² -1-

d. I/41/78

düpedüs : bk. düpedüz -2-

d. I/122/37

düpedüz : Dümdüz, çok düz, tamamen düz, hiç girinti ve çıkıntısı, pürüzü olmayan. -2-

d. I/10/105, I/122/39

dür - : Bir şeyi kendi üzerine katlayıp yuvarlayarak boru gibi sarmak, tomar hâline getirmek. -3-

d.- erin I/109/40

d.- eriz I/26/50

d.- ülmüş I/128/26

dürt : bk. dört -1-

d. I/143/58

dürü : Gelinlerin damat ve akrabalarına, damatların da gelin ve akrabalarına verdikleri hediyeler. -2-

d. I/148/12

d.+ lē I/148/12

dürüs : bk. dürüst² -2-

dörü d. II/16/22, II/34/81

dürüş : 1. Doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru. -2-

d. I/53/60, I/53/63

2. Düzgün, doğru, hatasız.

düs : bk. düz -2-

d. I/120/10, I/81/21

düs : bk. düz -1-

d. I/72/50

düş - : 1. (Bir şey veya kimse) Dengesini kaybederek yıkılmak, dik durumda iken devrilip yatık duruma gelmek. -28-

d.- ceñ I/10/115

d.- dümü I/15/45

d.- düm I/15/43, I/15/44, I/17/22, I/91/52

d.- düñ II/22/15, II/22/16

d.- düydüm II/22/13

d.- e kağa I/123/66

d.- ellër I/63/26

d.- eñ I/134/59

damdan düşsem ayāmın üsdüne d.- erdim I/137/41

d.- mēzdi I/38/27

d.- müş II/28/73

damdan d.- sem ayāmın üsdüne düşerdim I/137/41

d.- sün I/87/56

d.- Tü I/64/40

d.- ünçe I/17/22

d.- üncē I/137/27

d.- üverdim I/37/12

d.- üveriyon I/37/06, I/37/36

d.- üyo II/28/74

d.- üyon I/147/06

2. (Hızı, gücü, değeri, verimi, miktarı...) Azalmak, eksilmek, inmek. -10-

d.- dü I/46/04, II/09/51

d.- müş II/04/71

d.- tü I/48/76

d.- Tü I/23/52, II/04/39, II/10/19

d.- üyo I/28/54

3. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. -6-

d.- dū I/117/35

d.- en I/117/33

d.- er I/66/14

d.- tū I/117/31

d.- Tū I/121/49

hataş d.- tū yiri yaķar I/03/38

4. Arkasından gitmek, koyulmak, yola çıkmak. -6-

- d.- ellē I/121/47
peşine d.- er I/11/65
d.- müş I/140/68
d.- üvedim II/01/56
d.- üveriyon II/01/59
5. (Bir şeye göre) Şu veya bu tarafta yer almak, şu veya bu tarafa rastlamak. -5-
d.- ē I/35/46
d.- er I/111/121, I/124/35
d.- erdi I/124/35
d.- müş I/117/41
6. Payına isabet etmek. -5-
d.- enī I/39/76
d.- eni verilerdi I/140/42
d.- se I/52/80
d.- üvürdü I/52/81
7. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. -4-
el etē d.- meyim I/104/61, I/104/63
el etē d.- ürme I/104/64
d.- ürmesin I/85/64
8. Bir kimsenin bir şeyi yapması gerekmek, o iş ona terettüp etmek, ona ait olmak. -3-
söz d.- mezdi II/13/18
iş d.- üP I/46/32
işimiz d.- üyo I/46/40
9. (Bir şey bir yerde) Var olmaya, varlığını göstermeye başlamak, belirmek, peyda olmak. -3-
d.- müş I/136/34, I/136/35
d.- tü I/125/73
10. Yağmak. -2-
d.- tü II/30/14
gırā d.- üncü II/07/86
11. Uğramak, dışar olmak. -2-
derdine d.- tü I/143/37
derdine d.- Tü I/09/55
12. ... Duruma gelmek, ... olmak (Yardımcı eylem.) -2-
şe_it d.- müş II/09/09
- şeyit d.- tü II/09/14
13. (Bir şey) Bulunduğu yerden ayrılmak, kaybolmak. -1-
d.- Tü I/44/50
14. (Yaşlılık, hastalık ve üzüntü gibi sebeplerle) Bitkin bir hâl almak, düşkün duruma gelmek, çökmek. -1-
yatağlara d.- ürmesin I/88/43
15. (Çocuk) Vakti gelmeden ana rahminden dışarı atılmak. -1-
d.- üyo I/79/50
16. Dönüşmek, öyle bir hâl almak. -1-
d.- Tü I/23/51
17. Bırakmamak, elinde, yanında, beraberinde tutmak. -1-
d.- meS I/34/53
- düş** - : bk. düş⁻¹² -1-
d.- müş I/101/57
- düşgün** : Düşkün, bir şeye karşı aşırı ilgi duyan, kendini aşırı derecede kaptırmış olan, tutkun. -1-
d. I/17/82
- düşgünnük** : Düşkünlük, bir şeye aşırı derecede düşkün olma durumu, zaaf, iptila. -1-
d. I/91/05
- düşman** : Kendisiyle savaşılan devletin askerleri ve halkı. -4-
d.+ a I/95/22
d.+ narı I/95/47, I/95/70
- düşman ol-** : (Birinden veya bir şeyden) Nefret etmek, hakkında kötü duygular beslemek.
d. oldu I/95/44
- düşmi** : Düşme, düşmek işi. -1-
d.+ yi II/09/87
- düşü** : <<düşük²+i -1-
d.+ ydü I/46/75
- düşük** : 1. Yaşayabilecek duruma gelmeden doğan yavru, ceninisakıt, bağan, sakıt.. -1-
d. yaptırı I/95/09

düşük yap-

2. Olması gereken seviyenin altında olan, az.

düşük yap- : Çocuk düşürmek.

düşün - : 1. Zihninde bir şey canlandırmak, elde edilen bilgilere zihnî faaliyet uygulayarak düşünce meydana getirmek, fikretmek. -5-

d. I/56/69

d.- düşse I/06/83

d.- ü I/64/25

d.- üm I/64/25

d.- ürseñ I/06/26

2. (Zihnî melekeleri çalıştırarak) Bir şey üzerinde bir sonuca varmak amacıyla durmak, bir şeyi fikren incelemek, teemmül etmek. -5-

d.- dü II/13/24

d.- em I/138/61, I/138/62

d.- en II/03/81

d.- üñ I/138/62

3. Aklından geçirmek, tasarlamak. -3-

d.- memişin I/87/14, I/87/15

d.- üyoz I/46/62

4. Üzüntülü ve düşünceli olmak. -2-

d.- ü II/29/20

5. (Bilinenlerden hareket ederek) Bir varlığın bilinmeyen yönlerini, özünü, mahiyetini anlamak için kafa yormak, aslını anlamaya çalışmak, tefekkür etmek. -1-

d.- düm I/157/59

düşür - : 1. Aşağı düşmesine veya dik durumdan yatık duruma gelmesine, devrilmesine sebep olmak, ıskat etmek. -6-

d.- dü_ü II/15/55

d.- düm I/87/55

2. Vücuttan atmak.

d.- emedi I/109/57

d.- meycez I/48/32

3. (Hızını, gücünü, değerini, verimini...) Azaltmak, eksiltmek, indirmek.

d.- üsünj I/98/60

4. Başını alıp gitmesine sebep olmak.

d.- üdüm I/140/36

düv - : bk. döv-² -11-

d.- e I/05/40

d.- ē I/05/40

d.- ēdi I/128/52

d.- ellerdi I/115/11

d.- emīyibileyoru I/47/51

d.- erlerdi I/112/19

bk. döv-¹-4-

d.- ēlēdi I/33/153

d.- erdi I/18/55

d.- ērdi I/02/46

d.- ēḡdik I/115/54

düve : Bir yaşını geçmiş dişi dana. -3-

d. II/25/67, II/25/69

düvē : bk. düve -1-

d. II/29/26

düven : At veya öküz tarafından çekilen, harmanda ekinin tane ve saplarını birbirinden ayırmaya yarayan, altına sivri çakmak taşları çakılmış kızak biçiminde tahtadan alet. -37-

d. I/108/14, I/121/118, I/130/13, I/150/13, I/155/19, I/155/20, I/155/22, I/157/74, I/38/37, I/38/38, I/39/77, I/56/48, I/87/19, I/94/15, II/01/26, II/21/15, II/22/59, II/22/60

d.+ i I/39/77, I/56/45

d.+ inen I/68/37, I/68/40

d.+ le I/157/72

d.+ ne I/74/63, I/79/22

d.+ nē I/157/74

d.+ nen I/14/53, I/150/10, I/70/06, I/74/62, I/74/80, II/06/27

d.+ nēnen I/70/19, I/81/31

d.+ ner I/128/42

d. yapıḡdık I/141/05

düvenj : bk. düven -1-

d. I/39/77

düverbiçer : bk. döverbiçer -3-

d.+ e I/124/10, I/124/11

d.+ e veriyon I/124/17

düvün : bk. düğün -1-

d.+ dü II/11/04

düyün : bk. düğün -1-

d. yaptı I/153/84

düyüncü : bk. düğüncü -4-

d. I/153/73, I/153/74

d.+ yü I/153/76

düy : bk. tüy -1-

d.+ ünden I/101/24

düydür - : bk. dövür-¹ -1-

d.- üdük I/02/41

düyen : bk. düven -2-

d. I/87/116, I/87/40

düz - : 1. Bir şeyi, onun için gerekli hususları hazırlayarak meydana getirmek, bir bütün hâlinde hazırlamak, tertip etmek. -7-

d.- cez I/82/29

d.- ědik II/12/75

d.- elědi II/03/36

d.- ělědi I/82/29

d.- ellerdi II/03/38

d.- üyola I/82/25

2. Düzene koymak, hazırlamak, tanzim etmek. -2-

d.- düle I/25/57

d.- ülürdü I/06/51

3. Bulup sağlamak, temin etmek, tedarik etmek -1-

d.- üyuduğ II/22/80

düz : Girintisi çıkıntısı olmayan, müstevî. -13-

d. I/122/38, I/122/39, I/124/43, I/127/09, I/135/43, I/31/41, I/34/70, I/34/72, I/72/50, II/15/51, II/39/139

d.+ de I/122/23

d.+ dü I/81/22

düzēl - : 1. (Sağlığı) İyileşmek. -6-

d.- ir II/22/32, II/22/34

d.- medi II/22/34

2. Düzene girmek, muntazam ve düzgün duruma gelmek, bozukluğu, aksaklığı ortadan kalkmak.

d.- ince I/23/58

3. (Hava için) Isınmak, açılmak.

d.- di II/38/34

düzēl - : bk. düzel-² -1-

d.- di I/78/44

düzeld - : bk. düzelt- -4-

d.- iriz I/62/09

d.- iveriyofla I/159/13

d.- iyim I/23/03

d.- iyorlā I/159/25

düzelt - : Düzgün ve muntazam duruma getirmek, düzene sokmak, tanzim etmek. -6-

d.- diler I/20/33

d.- iyö I/73/28

d.- iyorlā I/159/25

d.- Tik I/139/20

d.- Tilē I/38/17, I/38/18

düzēn : 1. Kâinatın bütününde ve insanlar tarafından meydana getirilen her türlü kuruluştā, o şeyin mevcudiyetinin gerektirdiği şekilde var olan ve devamını sağlayan yasa ve kurallar, nizam, usul. -8-

d. I/87/115

tērtiP d. II/32/117

d.+ ĩ I/160/22

d.+ nen I/161/32

2. Düzenek.

d.+ de II/24/59

d.+ imiz II/24/60

3. Çeşitli şeyler veya bir bütünün parçaları arasındaki ölçülü uygunluk, ahenk.

d. I/82/26

4. Karşısındakini kandırmak için yapılan tertip, dalavere, oyun, hile.

d. I/01/74

düzēn : bk. düzen¹ -1-

d. I/72/63

düzenni

düzenni : bk. düzenne- -3-

d. II/07/65, II/07/70, II/07/75

düzenne - : Düzenlemek, düzene koymak, muntazam ve tertipli duruma sokmak, düzen vermek, tanzim etmek. -2-

d.- nirdi I/59/23

d.- niyo I/157/26

düzenni : bk. düzenne- -2-

d. I/150/08, I/150/18

düzgün I : 1. Aksak tarafı olmayan, muntazam. -7-

d. I/23/03, II/08/41

döru d. I/35/60

döru d. II/19/07

2. Pürüzsüz, düz.

d. I/102/40, I/111/14

d.+ nēden I/31/39

düzgün II : Gelin elbisesi. -1-

d. I/159/24

düzgüncene : Düzgün bir biçimde, düzgünce. -1-

d. I/36/57

düzgünnü : <<düzgünlük+ü (bk. düzgünnük) -1-

d. I/159/23

düzgünnü : bk. düzgünnük -1-

d. I/159/24

düzgünnük : Düzgünlük, kadınlarına yüzüne yapılan süsleme, makyaj. -4-

d. I/159/24, I/159/25

d. yapınca I/159/23

düzle - : Düz duruma getirmek, tesviye etmek. -1-

d.- mişler I/122/37

düzlük : Arızasız genişçe arazi, ova, yazı. -1-

d. I/111/112

düzül - : Düzene koyulmak, süslenmek. -1-

d.- ürdü I/25/56

e : Başına getirildiği cümledeki kavrama göre çeşitli tonlar alarak birtakım duygular anlatan bir söz. -391-

e. I/01/26, I/01/39, I/01/49, I/01/50, I/01/51, I/02/04, I/02/05, I/02/70, I/03/26, I/03/39, I/03/40, I/03/41, I/03/43, I/03/70, I/03/81, I/03/84, I/03/91, I/05/08, I/05/12, I/06/20, I/06/25, I/07/06, I/07/111, I/07/58, I/08/12, I/08/128, I/08/14, I/08/38, I/09/12, I/09/22, I/09/24, I/09/56, I/10/111, I/10/32, I/10/71, I/10/95, I/100/39, I/101/05, I/102/68, I/103/13, I/103/15, I/103/22, I/103/23, I/103/30, I/103/31, I/103/34, I/103/43, I/103/49, I/103/58, I/104/40, I/106/22, I/106/42, I/106/49, I/107/18, I/107/31, I/107/37, I/11/34, I/110/52, I/110/62, I/111/11, I/111/119, I/111/120, I/111/13, I/112/47, I/119/25, I/119/74, I/121/23, I/124/24, I/125/39, I/126/36, I/127/13, I/127/52, I/129/27, I/13/21, I/130/05, I/130/10, I/132/25, I/132/28, I/132/53, I/133/01, I/133/25, I/133/34, I/134/19, I/135/27, I/135/28, I/136/06, I/136/15, I/137/57, I/137/63, I/138/50, I/138/65, I/138/70, I/138/72, I/14/32, I/141/07, I/142/29, I/143/32, I/143/33, I/143/37, I/143/38, I/143/43, I/143/67, I/143/70, I/143/74, I/146/16, I/146/18, I/146/23, I/146/25, I/146/30, I/146/32, I/146/39, I/146/50, I/146/74, I/146/82, I/147/39, I/148/44, I/148/49, I/148/50, I/148/54, I/15/58, I/150/44, I/152/113, I/152/25, I/152/40, I/152/41, I/152/45, I/152/50, I/152/75, I/152/90, I/153/04, I/153/113, I/153/123, I/153/14, I/153/34, I/153/39, I/153/44, I/153/57, I/153/67, I/153/78, I/153/88, I/153/97, I/154/06, I/154/69, I/155/79, I/156/32, I/157/04, I/157/06, I/157/76, I/158/35, I/158/52, I/159/05, I/159/13, I/159/23, I/159/35, I/16/25, I/161/45, I/161/51, I/17/53, I/17/55, I/22/37, I/23/29, I/23/56, I/24/07,

I/24/33, I/25/68, I/28/53, I/29/06, I/29/16, I/29/17, I/30/12, I/30/28, I/30/51, I/32/06, I/34/41, I/35/08, I/35/28, I/35/58, I/35/59, I/36/13, I/36/64, I/38/37, I/39/11, I/40/57, I/40/74, I/42/64, I/45/15, I/45/59, I/46/103, I/46/104, I/46/114, I/46/71, I/47/16, I/47/27, I/47/32, I/48/38, I/49/06, I/49/55, I/49/56, I/50/01, I/50/08, I/51/02, I/51/07, I/52/05, I/52/49, I/55/41, I/55/58, I/55/62, I/55/72, I/55/76, I/56/25, I/56/40, I/56/49, I/56/50, I/56/57, I/56/69, I/56/71, I/56/72, I/56/79, I/58/16, I/58/26, I/58/59, I/58/60, I/59/08, I/59/86, I/60/91, I/60/92, I/61/15, I/62/03, I/62/07, I/63/09, I/63/12, I/63/14, I/63/17, I/63/53, I/64/106, I/65/23, I/65/25, I/65/28, I/66/12, I/67/25, I/67/43, I/67/49, I/67/55, I/68/36, I/69/41, I/69/49, I/70/63, I/70/65, I/70/72, I/71/49, I/71/52, I/72/06, I/72/36, I/72/44, I/72/59, I/73/08, I/73/10, I/73/29, I/73/30, I/73/31, I/73/32, I/73/33, I/73/37, I/73/40, I/73/43, I/74/18, I/74/52, I/75/01, I/75/06, I/75/42, I/75/52, I/75/63, I/76/07, I/76/20, I/78/10, I/79/67, I/79/86, I/80/57, I/83/24, I/83/42, I/86/12, I/87/09, I/87/63, I/87/76, I/87/82, I/87/97, I/88/05, I/88/34, I/90/19, I/90/65, I/91/35, I/91/58, I/91/73, I/91/80, I/92/50, I/93/08, I/93/14, I/93/27, I/93/55, I/94/03, I/94/11, I/94/26, I/94/48, I/94/49, I/94/87, I/96/91, I/96/93, I/96/94, I/97/20, I/98/112, I/99/12, I/99/17, I/99/37, II/01/66, II/03/04, II/03/07, II/05/79, II/07/45, II/08/113, II/08/16, II/08/17, II/08/26, II/08/37, II/08/67, II/08/72, II/08/83, II/09/75, II/10/101, II/11/07, II/11/09, II/11/26, II/11/42, II/13/22, II/14/57, II/14/66, II/15/14, II/16/22, II/16/45, II/16/50, II/16/77, II/17/43, II/17/44, II/17/75, II/19/109, II/19/14, II/19/25, II/19/46, II/19/75, II/20/07, II/20/08, II/20/70, II/22/03, II/22/46, II/22/74, II/22/85, II/25/101, II/25/29, II/27/03, II/27/49, II/28/92,

II/29/27, II/29/88, II/29/93, II/33/49, II/34/34, II/34/40, II/34/50, II/34/51, II/35/104, II/37/112, II/38/42, II/38/44, II/38/60, II/38/71, II/39/128, II/39/147, II/39/158, II/39/176, II/39/187, II/39/33, II/39/37, II/39/87, I/95/94

e mi? : “Olur mu?” anlamında tembih sözü.

e. mi I/86/78

ē : bk. e -5-

ē. I/153/10, I/153/117, I/153/24, I/24/36, I/25/42

ē̇ : bk. e -4-

ē̇. I/153/07, I/23/71, I/65/27, II/12/41

ē̈ : bk. e -171-

ē̈. I/01/08, I/03/04, I/03/40, I/04/03, I/06/126, I/08/17, I/08/83, I/10/62, I/10/67, I/10/78, I/101/03, I/101/06, I/101/24, I/101/49, I/101/50, I/104/45, I/104/47, I/106/06, I/106/14, I/106/21, I/106/45, I/108/10, I/11/51, I/110/06, I/110/67, I/113/52, I/113/62, I/123/51, I/126/03, I/126/82, I/128/31, I/128/38, I/130/30, I/132/06, I/138/10, I/138/11, I/138/66, I/138/93, I/145/101, I/146/02, I/146/20, I/147/38, I/147/39, I/148/46, I/150/54, I/152/46, I/153/04, I/153/31, I/153/72, I/155/74, I/157/20, I/158/31, I/158/62, I/16/41, I/18/09, I/18/27, I/20/30, I/21/45, I/21/81, I/23/59, I/24/58, I/29/21, I/30/01, I/30/26, I/33/137, I/33/58, I/35/37, I/35/40, I/36/79, I/37/01, I/37/05, I/37/53, I/39/86, I/44/46, I/47/05, I/48/04, I/48/10, I/48/41, I/49/61, I/50/57, I/51/18, I/51/21, I/51/49, I/51/60, I/51/61, I/52/57, I/54/45, I/55/25, I/55/56, I/58/03, I/58/14, I/58/39, I/59/08, I/59/22, I/59/24, I/59/77, I/60/87, I/63/37, I/64/134, I/64/19, I/64/33, I/64/37, I/64/72, I/65/20, I/65/30, I/66/04, I/66/14, I/66/15, I/66/22, I/66/23, I/66/37, I/66/41, I/66/43, I/67/32, I/67/74, I/68/11, I/68/15, I/68/34, I/69/16, I/71/10, I/72/63, I/73/31, I/74/10, I/75/65, I/76/11, I/78/37, I/80/02, I/80/58, I/83/31, I/84/37, I/87/77, I/88/70, I/90/30, I/90/39, I/90/43, I/91/06, I/91/15, I/91/41, I/93/02, I/98/23, I/99/36, II/02/96, II/03/03, II/03/34, II/07/101, II/07/104, II/10/02, II/10/65, II/14/62, II/14/68, II/14/78,

II/24/65, II/27/12, II/27/51, II/27/52, II/28/23, II/28/29, II/30/56, II/32/45, II/34/51, II/34/52, II/36/18, II/37/52, II/37/62, II/38/107, II/39/08, II/39/112, II/39/15, II/39/47, I/49/71, II/35/62

ē : bk. ev -3-

ē.+ miz I/36/70, I/49/39

ē.+ mizde I/152/132

ē̇ : bk. en II -2-

ē̇.+ siz I/94/26

ē̇.+ sizleri I/94/52

ē̈ : bk. iyi -1-

ē̈.+ sini I/39/60

ē̉ : bk. ev -1-

ē̉.+ miziñ II/32/112

ē̊ : bk. i- -1-

ē̊.+ dē II/29/94

ē̋ : Anlaşılmayan bir sözü tekrarlatmak için söylenen bir söz, efendim. -1-

ē̋. II/37/83

ek̇inimig : bk. ekönömik -1-

e. yönden II/02/74

ek̇onimi : bk. ekenömi -1-

e. I/09/55

ėer : bk. eğer -9-

e. I/111/72, I/125/95, I/130/33, I/132/30, I/144/11, I/144/12, I/17/89, II/11/63, II/37/23

ė̇er : bk. eğer -1-

e. I/14/44

ē̇er : bk. eğer -2-

ē̇. I/133/07, I/66/06

ėitmen : bk. eğitimci -1-

e.+ imiz I/01/07

ē̇iTmen : bk. eğitimci -2-

ē̇. I/01/06, I/01/07

ē̇̇iTmen : bk. eğitimci -1-

ē̇̇. I/01/06

ebe : l. Büyükanne, nine. -42-

e. I/102/30, I/102/64, I/11/60, I/119/10, I/119/75, I/131/02, I/136/12, I/137/29,

I/149/68, I/36/15, I/47/25, I/55/47, I/64/41,
I/66/04, I/83/12, II/05/72

e.+ eñ I/21/60

e.+ den I/33/109

e. ğarı I/123/59, I/123/60

e.+ gillē I/83/73

e.+ lē I/66/50

e.+ lerimiz I/14/51

e.+ m I/122/18, I/133/64, I/20/30

e.+ miñ I/134/02, I/134/03, II/16/38

e.+ miz I/108/02

e.+ mize I/90/32

e.+ nde II/16/01

e.+ niñ I/35/21

e.+ ñiñ I/15/76

e.+ ñ I/131/02

e.+ si I/136/31, I/140/63, I/21/14,
II/16/31, II/19/90

e.+ sine I/24/52

e.+ ye I/66/12

2. İşi, hamile kadınların çocuğunu
doğurtmak veya doğuma yardım etmek
olan kadın. -6-

e. ħanım I/36/12

e.+ ler I/58/58

köy e.+ leri I/58/52, I/58/56

köy e.+ leriyle I/58/53

e.+ siydi I/133/65

3. Çocuk oyunlarında baş olup oyunu
yöneten veya takıma karşı tek başına
oynayan çocuk. -2-

e. I/08/52, I/154/36

ēbe : bk. ebe¹ -1-

ē. I/66/15

ēbe : bk. ebe¹ -37-

ēb. I/36/40, I/39/37, I/48/04, I/48/47,
II/17/76, II/17/77, II/32/121, II/32/122

ēb.+ de I/36/69

ēb.+ lē II/35/64, II/35/65

ēb.+ lēmiz II/12/37

ēb.+ lēmiziñ II/32/133

ēb.+ ler I/21/62

ēb.+ lerden I/06/63

ēb.+ lērden I/06/71

ēb.+ lēğden I/06/60

ēb.+ lere I/47/34

ēb.+ leri II/32/133

ēb.+ lerim I/46/51

ēb.+ m I/24/04, I/24/57, I/46/51, I/46/53

ēb.+ minen II/23/137

ēb.+ miñ I/24/53, I/24/56

ēb.+ mizden II/34/77

ēb.+ niñ I/48/56, I/52/43

ēb.+ ñe I/60/97

ēb.+ ñiz I/48/52

ēb.+ si II/17/75

ēb.+ ynen I/36/42

bk. ebe² -9-

ēb. II/07/118, II/30/56

ēb.+ lē II/30/55, II/30/57

köy ēb.+ lēni II/30/57

köy ēb.+ lēnnen yapTım II/30/58

ēb.+ miz II/30/56

kōv ēb.+ sinnen II/08/35

ēb.+ siylen I/58/61

bk. ebe³ -2-

ēb. I/08/49, I/08/50

ēbē : bk. ebe¹ -3-

ēb. I/52/41

ēb.+ di II/21/52

ēb.+ ñ I/52/17

ēbē : bk. ebe¹ -6-

ēb. I/64/88, II/21/52, II/21/53

ēb.+ lē II/21/51

ēb.+ sini II/30/63

ēb.+ yle I/64/88

ébelen - : Bir kimsenin çocuğunun
olması için ağzına ebegümece denen otun
konması. -2-

ēb.- irmişiz I/47/25

ēb.- mediñiz I/47/24

ēbelen -

ēbelen - : bk. ēbelen- -1-

ē.- irmişiniz I/47/24

ēbi : bk. ebe¹ -2-

ēb. II/08/04

ēb.+ ynen II/08/04

bk. ebe² -1-

ēb. II/08/35

ebegümeci : İki çenekliler sınıfının ebegümecigiller familyasından, her yerde kendiliğinden yetişen, kökü ve çiçekleri özellikle yumuşatıcı hassaları nedeniyle tıpta kullanılan, kalsiyum, demir, A ve C vitamini taşıyan, yaprakları sebze olarak yenen bitki. -1-

e. I/98/127

ebeli : bk. eveli -4-

e. I/153/105, I/153/112, I/153/115, I/153/121

ebemgömeci : bk. ebegümeci -1-

e. I/47/25

ebi : bk. ebe¹ -3-

e.+ leriñ II/03/33

e.+ ye I/66/26

e.+ ye tepiye I/110/29

bk. ebe² -1-

e. hanım II/07/44

ēbi : bk. ebe¹ -1-

ē. II/17/75

ēbîr : bk. öbür -1-

ē. I/03/48

ēbise : bk. elbise -1-

ē. II/12/27

ēce : bk. iyice -2-

ē. I/70/03

eci : (<<ecik+i) Küçük çocuk. -1-

e.+ ni çocuñu I/75/43

ecābin : İcabında, gerektiği zaman, gerektiğinde, gerekirse. -1-

e. II/01/61

ecel : Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamanı, ömrün son demi. -2-

e. I/91/08

ğorğunun e.+ e faydası var mı I/91/86

ecig : bk. azcık -7-

e. I/05/56, I/10/30, I/44/43, I/44/83

ecig e. II/39/30

e. ecig II/39/30

ecik : bk. azcık -19-

e. I/10/51, I/127/28, I/127/47, I/44/82, I/49/16, I/49/27, I/49/74, I/49/78, I/49/82, I/55/38, I/58/82, II/09/01, II/39/114, II/39/115, II/39/186, II/39/30, II/39/32, II/39/34

ecik : bk. azcık -1-

e. I/33/27

ecir : Manevi karşılık, sevap. -1-

ecir sabır (dilemek) : Baş sağlığı dilemek.

e. sabır vesin II/05/81

eçig : bk. azcık -1-

e. I/22/11

eÇiK : bk. azcık -4-

e. I/116/41, I/127/18, I/127/28, I/127/32

ed - : bk. et-¹ -241-

çış e.- ĩn I/119/21

şiy e.- e I/06/22

fark e.- ecek II/15/96

müsāde e.- eceK II/23/110

yok e.- ecekler I/14/21

ziyāret e.- ecēn I/06/69

sikā_aT e.- ēdiK I/02/55

dans e.- elle I/59/68

televon e.- ellē I/37/44

tıraş e.- ellē II/23/91

yardım e.- ellē I/44/64

yas e.- ellēdi I/77/30

restore e.- ellēken I/38/08

mu_abbet e.- ellēmiş II/16/108

yardım e.- ellerdi I/18/53

ayırd e.- emen I/138/31

tecih e.- emen I/122/50

aqıl e.- emiyorun I/112/21, I/112/26

göç e.- en I/92/43

- hanım mardır ğarıyı şe ğocayı genc e.-
 en ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/83
 göç e.- enner I/92/43
 göç e.- enneriyle I/68/22
 ğavĝa e.- eñ I/55/41
 harman e.- eñ I/121/86
 hörmed e.- eñ I/138/95
 umut e.- eñ I/06/130
 yaramazlıĝ e.- eñ I/14/68
 ziyâret e.- eñ I/06/139
 devâm e.- er I/41/08
 du_ā e.- er I/06/117, I/114/25
 farĶ e.- er I/56/28
 ğabul e.- er I/08/68
 taĝdir e.- er I/01/74
 tōbe e.- er I/69/92
 teleFon e.- er I/116/54
 ūmid e.- er I/64/96
 zarar e.- er I/12/36, I/144/50
 yardım e.- erdi I/09/63
 yardım e.- ērdik I/09/60
 hızman e.- eĝdim I/88/53
 tākiP e.- erdin I/61/34
 mu_abbet e.- erelerdi I/76/92
 telēfon e.- erin I/143/64, I/143/65,
 I/143/66
 teşekkür e.- eris II/29/107
 dāved e.- eriz I/30/49
 idāre e.- eriz II/20/82
 ziyâret e.- erle I/69/104
 ikrām e.- erlermiş I/76/76
 muhabbet e.- erlermiş I/76/87
 aF e.- ersin I/125/22
 af e.- ersin I/01/22, I/07/58, I/119/21
 af e.- ēřsin I/157/32
 af e.- ersiz I/01/41
 e.- esen I/58/67
 af e.- ēsin I/61/73
 tarif e.- eyim I/156/37, I/156/58
 e.- ib I/06/78, I/91/45
 ziyâret e.- ib I/06/78
 ra_atsız e.- ici II/23/76
 e.- ilīr I/101/21
 e.- ilir I/101/22
 e.- ilirdi II/13/64
 bānyo e.- ilirdi I/44/38
 e.- iliyōdu I/58/08
 selbes e.- illerdi I/121/21
 e.- ilmes I/41/56
 yardım e.- ilmes I/41/56
 sohbeT e.- imiyyon II/11/52
 du_ā e.- in I/104/61
 e.- ince I/06/68
 mefāt e.- ince I/139/20
 göç e.- incesi I/50/17
 e.- in I/06/44, I/37/56, I/52/56
 duvā e.- in I/104/62, I/104/63
 helāl e.- in I/143/86
 tāyin e.- in I/108/47
 ziyâret e.- in I/06/124, I/06/74
 devam e.- iP II/21/17
 lüzum e.- ip I/131/55
 mefāt e.- ip I/106/29
 teslim e.- ip I/61/17
 ziyaret e.- ip I/46/113
 ziyâret e.- ip I/46/115
 e.- ir I/14/30, II/38/16
 e.- irler I/06/82
 e.- ivirirdig I/14/34
 arz e.- iyī I/139/42
 terk e.- iyelar I/05/66
 iĝrām e.- iyim I/04/63
 ikrām e.- iyim I/07/71
 duvā e.- iyyin I/104/61
 ikram e.- iyyin I/67/72
 terg e.- iyēler I/05/36
 bellī e.- iyo I/109/08
 devam e.- iyo I/147/49, II/35/57
 devâm e.- iyo I/41/17, II/10/59, II/34/15
 göç e.- iyo I/99/52

idāre e.- iyo I/96/89
 meraḳ e.- iyo II/31/25
 merāk e.- iyo I/146/31
 şaşgın e.- iyo I/28/53
 tālim e.- iyo I/95/112
 teḳabül e.- iyo I/92/48
 veran e.- iyo I/95/99
 yardım e.- iyo I/96/75, II/20/35
 yardım e.- iyoduḳ I/85/14
 devam e.- iyolā I/93/26
 göç e.- iyola I/99/53
 idāre e.- ijom I/50/82
 mu_abbet e.- iyomuşdu I/117/15
 devam e.- iyon I/82/08
 du_ā e.- iyon I/149/38
 nadās e.- iyon II/02/83
 rica e.- iyon I/67/41
 şükür e.- iyon I/18/17
 telêfon e.- iyon I/143/69
 dāvet e.- iyoṇ I/87/71
 nişan e.- iyoṇ II/29/106
 berbad e.- iyor I/132/77
 tākib e.- iyor I/110/12
 yardım e.- iyor I/125/43
 idārê e.- iyorlā I/159/40
 duvā e.- iyorlar I/06/77
 devam e.- iyoru II/24/26
 do_um e.- iyoru I/58/60
 akıl e.- iyorun I/112/08
 ğurdāle e.- iyoruz I/106/62
 idāre e.- iyoS I/61/71
 cıla e.- iyoZ I/106/52
 devam e.- iyoZ I/68/51
 idāri e.- iyoZ I/102/07
 söhbet e.- iyoZ II/38/02
 yardım e.- iyoZ II/20/36
 hāvas e.- iyö I/01/29
 bk. et⁻²
 e.- e I/58/57
 e.- ecēS I/49/17

e.- ēdiK I/70/32
 e.- ēlēdi I/28/33
 e.- ellēdi I/64/80
 e.- eller I/119/58, I/124/47, I/55/02
 e.- ellerdi I/121/06
 e.- em I/148/40
 e.- emedig II/19/05
 e.- emedik I/125/41
 e.- emem I/101/46
 e.- en I/101/37, I/122/38, I/123/22,
 I/14/23, I/36/06
 e.- ennē I/06/98
 e.- eṇ I/138/74
 e.- er I/138/86, I/93/37, I/94/58
 e.- erīz I/101/11
 e.- erdi I/04/18
 e.- erdik I/58/89, I/70/06, I/70/07
 e.- erdiK I/130/16, I/87/32
 e.- êrdik I/58/70
 e.- ēṛdik I/44/37
 e.- ērdik I/70/32
 e.- erim I/19/17
 e.- erin I/137/44, I/64/43
 e.- eriz I/111/39, I/26/49, I/87/36
 e.- erke I/06/120
 e.- erken I/87/35
 e.- erler I/138/84, I/90/29
 e.- erlerdi I/87/64, I/90/67, II/13/58
 e.- ersin I/98/61
ēd - : bk. et⁻² -1-
 af ē.- eṣiṇ I/64/32
ēd - : bk. et⁻² -1-
 ē.- ēdik II/07/89
éd - : bk. et⁻² -75-
 éd.- e I/36/51, I/36/65
 éd.- ē I/36/65
 éd.- emen I/21/37
 éd.- en I/144/53
 éd.- er I/115/37, I/26/44
 éd.- erdik I/130/44

- éd.- ersem I/13/41
éd.- ilmezdi I/130/53
éd.- in I/31/15
éd.- in I/11/70
éd.- irlērdi I/06/54
éd.- iyo I/64/18
éd.- iyō I/96/76
éd.- iyor I/16/09
éd.- ellē II/24/95
éd.- em I/133/19
éd.- en I/26/09, I/26/10
éd.- er I/26/10, I/87/37
éd.- ēr I/56/63
éd.- erdi I/128/62
éd.- erdik I/130/15, I/130/17
éd.- erdiK I/115/19, I/121/101, I/20/49,
I/87/80
éd.- ērdik I/70/08
éd.- erin II/34/63
éd.- eriS I/23/21
éd.- eriz I/101/20, I/130/59, I/130/76,
I/130/83
éd.- erle I/101/45
éd.- erler I/26/28
éd.- ēsin I/121/90
éd.- iyor I/107/30
éd.- iyōruz I/130/22
e.- iyin I/06/101
e.- iyo I/117/12, I/95/111, I/95/98,
II/29/47
e.- iyō I/96/76
e.- iyōdu I/98/38
e.- iyoduḡ II/29/91
e.- iyolar I/97/29
e.- iyollar I/114/33, I/36/07
e.- iyon I/09/46, I/90/16
e.- iyomuṣ I/147/31
e.- iyon I/06/24, I/64/30
e.- iyon I/91/15
e.- iyor I/132/75
e.- iyorlar I/06/13
e.- iyoru I/06/92
e.- iyorun I/136/25
e.- iyōrū I/58/78
e.- iyoruz I/06/12, I/106/64
e.- iyoS I/101/10, I/87/86, I/93/04,
II/29/60
e.- iyosuḡuz II/38/107
e.- iyoZ I/133/26, I/27/70, I/87/11,
I/87/117, I/90/83
e.- iyōZ I/87/81
éd - : bk. et-¹ -237-
devam éd.- ē I/04/42, I/04/43
hızmat éd.- ē I/03/35
dēvām éd.- ēdiK II/01/66
tākib éd.- elle I/121/49
soPbet éd.- ellēdi II/23/68
ikrām éd.- emedim I/42/77
arzu éd.- en II/19/65
qabul éd.- er I/56/80
ḡabul éd.- er I/56/80
tākib éd.- erdiK II/01/65
duvā éd.- eḡdi I/112/52
küFūr éd.- erdi I/128/64
teleFon éd.- erdi I/113/69
ētibar éd.- ērdiK I/107/29
suÇ éd.- ērdiK I/115/46
tākib éd.- ērdim II/01/64
yas éd.- erdim I/144/38
duva éd.- ereK II/23/92
teşekkür éd.- erim I/16/62
teşekkür éd.- erim I/143/27
feryad éd.- ermiş I/11/68
af éd.- ersin I/115/26
devam éd.- eḡsin I/98/99
af éd.- ersin i I/129/47
ne ḡeyiliyor ne éd.- iliyor I/09/10
helāí éd.- in I/50/85
devam éd.- iyo I/97/05
dēvam éd.- iyo I/29/19
isdimlaḡ éd.- iyo I/86/20

dévām éd.- iyoñ II/01/68

edi : Birbirinden ayrılmayan, hep beraber olan, kafa dengi iki yaşlı kimseden bahsedilirken kullanılan *Edi ile büdü* (*Şákire dudu*) deyiminde geçer. -2-

bi e. bi bîdi I/75/47

edin - : Kendini bir şeyin sahibi ve maliki kılmak, ... sahibi olmak. -1-

e.- iyo I/23/45

ediraf : bk. etraf -2-

e. I/49/58

e.+ ındaqılā I/54/10

edīraf : bk. etraf -1-

e.+ ıñ I/01/53

edīraf : bk. etraf -1-

e. I/68/53

edraf : bk. etraf -13-

e. I/01/94, I/17/82

e.+ a I/157/18

e.+ ı I/17/76, II/08/125, II/09/83, II/39/53

e.+ ına I/105/50, I/64/80

e.+ ında I/87/94

e.+ ını I/79/68, II/05/65

e.+ tan II/10/57

edrav : bk. etraf -2-

e.+ ı I/41/21

e.+ ına I/62/09

efe : Zeybeklerin ağalarına, köy yiğitlerine verilen isim. -4-

e. I/90/54

e.+ ler I/87/74, I/87/76, I/87/95

efendi : 1. Sahip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sahip. -2-

peygamber e.+ den I/69/85

peygammer e.+ miziñ I/69/91

2. Erkek isimlerinden sonra bey yerine kullanılan unvan sözü. -2-

memed e. I/147/25

memed e. tekkesi I/147/24

efendime söyleyeyim : Konuşurken söylenecek sözü buluncaya kadar geçen vakti doldurmak için kullanılır. -12-

e.+ me I/155/56

e.+ me sōlen I/64/36, I/64/50

e.+ me sōlēñ I/155/50

e.+ me sōlēyēñ I/64/121

e.+ me sōlēyīñ I/64/106

e.+ me sōlen I/64/45, I/64/55

e.+ me sōlēñ I/64/51

e.+ me sōlēyīñ I/64/130, I/64/92

e.+ me söyleyen I/64/11

efendim : 1. Konuşmada saygı, nezaket ve sevgi ifadesi olarak konuşmada geçen boşluğu doldurmak amacıyla kullanılır. -11-

e. I/122/45, I/122/57, I/125/48, I/61/40, I/61/44, I/64/114, I/64/122, I/64/15, I/64/16, I/64/53, I/64/59

2. “Anlamadım, duymadım, bir daha tekrarlar mısınız” anlamında kullanılır. -3-

e. I/31/02, I/49/05, I/64/72

3. “Buradayım” anlamında cevap sözü. -1-

e. I/129/09

ēfendim : bk. efendim¹ -1-

ēf. II/29/63

efenñim : bk. efendim¹ -1-

e. II/02/91

egmig : bk. ekmek¹ -1-

e. II/12/33

eğ̃er : Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet. -10-

e. I/105/32, I/11/76, I/116/23, I/116/40, I/128/73, I/16/07, I/89/08, II/24/50, II/30/80, II/38/117

eğ̃itmen : Köy öğretmeni yetiştirmek üzere açılan kurslarda (özellikle 1936 – 1946 yılları arasında) eğitim görerek köy okullarına öğretmen olan kimse, kurs mezunu köy öğretmeni. -1-

e.+ idi I/121/108

eğ̃itmennik : Eğitmen olma durumu. -2-

e. yapdı I/121/109

e. yapdı I/121/109

eğrek : Sürülerin dinlendiği sulak ve gölgelik yer. -1-

e. I/81/06

ēğrek : bk. eğrek -1-

ē. I/81/05

eğre - : Sıcak aylarda hayvanları gölgelik yerde toplamak. -1-

e.- nirmiş I/81/06

eh : “Peki, olur, artık, şöyle böyle” anlamlarına gelen ve sesin tonuna göre beğenme, gıpta, razı olma, kabul, yarı memnuniyet, bezginlik, bıkmak, çaresizlik, öfkelenme gibi duyguları belirten ünlem. -3-

e. I/133/14, I/52/88, I/88/42

ēh : Anlaşılmayan bir sözü tekrarlatmak için söylenen bir söz, efendim. -1-

ē. I/37/18

ēh : bk. e -1-

ē. I/64/106

ehe : İşte. -2-

e. I/36/55, II/05/85

ehen : İşte. -1-

e. I/103/26

ehenK : Ahenk, eğlence. -1-

e.+ lē yapılır I/148/29

ehenkli : Ahenkli, eğlenceli. -1-

e. I/146/61

eher : bk. eğer -1-

e. I/16/10

ehilleş - : Ehli duruma gelmek, insana alışmak, ürkeklik ve yabaniyetten kurtulmak, evcilleşmek. -1-

e.- iyo I/23/12

ehtiyac : bk. ihtiyac -1-

e.+ ımı I/88/69

ehtiyaT : Savaş sırasında her an savaşa girebilecek şekilde hazır bulundurulan askerî birlik. -1-

ē. asgerlīne I/153/03

ek : Bir şeyi tamamlamak için ilave edilen parça, zeyil, lahika. -5-

e. I/158/33, I/160/30

e.+ li I/160/07

ek gelir : Kazancına ek olarak yapılan bir iş sonucu elde edilen gelir.

e. gelir I/85/54

ekindē kökündē : Geçmişinde.

e.+ indē kökündē I/45/25

ek - : 1. (Ürün elde etmek için) Toprağa tohum atmak veya gömmek. -150-

e.- dī I/49/34, I/80/59

e.- dīmiz II/07/59

e.- dīñ II/07/58

e.- dik I/35/43, I/98/73

tarlıya e.- dim suvan bitirdi yidi suvan I/144/75

e.- diydim I/127/32

e.- ebiliyōdu II/35/17

e.- ecēz I/130/22

e.- ēdig I/39/34

e.- ēdik I/146/67, I/61/75, I/72/49

e.- ēdiK I/96/69

e.- ēdin I/32/20

e.- ēdiñ II/07/59

e.- ellēdi I/39/33

e.- eller I/03/103, I/129/52, I/134/44, I/134/45

e.- emeyoz I/102/08

e.- emezlerdi I/68/36

e.- en I/03/23, I/153/36, I/153/37, II/08/105, II/10/18

e.- ene I/129/49

e.- eñ I/127/03

e.- er I/03/24, I/144/14, I/39/74, I/68/30

e.- ēr I/39/74

e.- erīs I/101/20

e.- erdīk I/79/23

e.- erdi I/91/74

e.- ērdi I/39/73

e.- erdik I/102/08, I/153/28, I/74/52

- e.- erdiK I/134/44, I/134/45, I/87/38
 e.- eḡdik I/56/46
 e.- ērdik I/153/19, I/55/43
 e.- ērdiK I/153/18
 e.- erim II/08/103
 e.- eriS I/90/35, II/06/13, II/30/43
 e.- eriz I/129/38, I/134/44, I/69/29, I/93/65, II/10/14, II/38/21, II/38/31
 I/90/36
 e.- erlēdi I/73/14
 e.- eḡlēmiṣti I/32/23
 e.- ersin I/80/12
 e.- ib I/03/97
 e.- ilen I/129/50
 e.- ilenner II/10/14
 e.- ilir I/127/07, I/127/15, I/127/16,
 I/127/17
 e.- ilirdi I/146/46, I/41/51, I/55/46
 e.- iliḡdi I/85/15
 e.- iliyo I/83/42, I/98/73
 e.- iliyō II/06/22
 e.- iliyodu I/146/17, I/98/71
 e.- iliyú I/01/24
 e.- iliyü II/06/18
 e.- ilmiyo I/103/25
 e.- imiyöllē II/01/13
 e.- in I/14/53
 e.- ince I/81/51
 e.- ip I/146/16
 e.- iP II/02/53, II/26/40
 e.- ivkrkḡ I/54/68
 e.- iyo I/103/37, I/153/36
 e.- iyoduk I/130/21, I/81/21, I/83/39,
 I/85/26, I/98/70, I/98/71, II/14/04, II/22/66
 e.- iyōduk II/29/82
 e.- iyodun II/22/67
 e.- iyolā I/75/40
 e.- iyolar I/87/38
 e.- iyölar I/86/31, I/86/32
 e.- iyon I/119/53
 e.- iyonḡ I/85/22, I/96/89, II/38/37
 e.- iyor I/142/56
 e.- iyórúS II/10/13
 e.- iyoS I/98/71
 e.- iyóS II/10/12, II/10/13
 e.- iyōS I/57/32
 e.- iyosun I/85/22
 e.- iyoS I/102/08, I/102/09, I/103/37,
 I/93/65, II/10/14, II/38/21, II/38/31
 e.- iyóz II/10/14
 e.- iyöllē II/01/12
 e.- iyurduḡ I/130/21
 e.- meyo I/153/37
 e.- mezdi I/39/73
 e.- mezler I/129/52
 e.- miṣṡiz I/80/58
 e.- miyolā I/85/38
 e.- miyoz I/93/65, II/22/69
 e.- Ti I/91/75
 e.- tik II/26/37, II/38/40
 e.- Tik II/38/30
 e.- tiklerim I/54/26
 2. (Topraḡı) Ekip biçmek, üzerinde tarım
 yapmak. -52-
 e.- dik I/153/38
 e.- dim I/93/62
 e.- ecek I/52/49, II/32/118
 e.- ēdik II/24/30
 e.- ellē I/45/67, II/26/40
 e.- emedile I/10/88
 e.- en I/03/23, I/20/15, I/76/77
 e.- er I/60/30
 e.- ēr I/37/22
 e.- erdiK I/20/14, I/20/15, I/74/50
 e.- ērdiK II/11/54
 e.- erler I/03/22
 e.- erlēr I/03/89
 e.- erlērse I/03/89
 e.- ērse I/03/93
 e.- eyō I/03/23
 e.- eyōru I/03/94
 e.- ilirdī I/11/27

e.- ilirdi I/13/24
 e.- imīyoz II/09/93
 e.- ip I/102/07, I/158/46, II/08/16
 e.- iyo I/49/35
 e.- iyō I/158/49, I/20/16
 e.- iyoduḡ I/103/44, I/75/39
 e.- iyola I/81/51
 e.- iyolādı I/85/14
 e.- iyollar I/20/16
 e.- iyoru I/49/33
 e.- iyos I/71/01
 e.- iyoZ I/102/06, I/93/65, II/02/83
 e.- mīyoS I/152/24
 e.- meyörü I/03/94
 e.- meyyo I/153/38
 e.- mezlërse I/03/89
 e.- miyoz I/103/44, I/69/27
 e.- seḡ I/41/52
 e.- Tik II/04/71

3. (Bir şeyi) Belli bir maksatla serpmek
 veya dökmek. -11-

e.- dik I/98/108
 e.- e I/10/30
 e.- ē I/10/35
 e.- ēdim I/152/97
 e.- ēlēdi II/34/103
 e.- er II/37/97
 e.- erdi I/96/58
 e.- erdin I/131/36
 e.- erlerdi I/98/125
 e.- eḡsiḡ II/37/92
 e.- ēsiḡ II/37/92

4. Dokumak. -1-

e.- iyōḡ yapıyōḡ I/96/09

ēk - : bk. ek-¹ -6-

ē.- iyoruz I/54/30
 ē.- mişin I/54/28
 ē.- Tīmiz I/54/12
 ē.- Tik I/54/24
 ē.- tim I/54/24, I/54/25

ēk - : bk. ek-¹ -38-

ēk.- eceK I/60/36
 ēk.- ēdik II/08/111
 ēk.- ēdiK I/152/22, I/152/23, I/152/24
 ēk.- er I/03/92
 ēk.- erīm I/27/73
 ēk.- erdiḡ I/80/11
 ēk.- erim II/08/103
 ēk.- erimiş I/10/87
 ēk.- erin I/45/72, II/08/105
 ēk.- eriS II/06/18
 ēk.- ersiḡ I/80/12
 ēk.- iciK I/145/86
 ēk.- ili I/38/38
 ēk.- iliyo I/46/60
 ēk.- ip I/46/59
 ēk.- iyōla I/86/33
 ēk.- iyōlar I/86/31
 ēk.- iyon II/08/103
 ēk.- iyoruS I/54/14
 ēk.- iyoruz I/54/12, I/54/13
 ēk.- mem II/08/104
 ēk.- Tīmiz I/54/13
 bk. ek-² -3-
 ēk. II/02/80
 ēk.- erdiḡ I/06/27
 ēk.- ilmiyyo II/09/66
 bk. ek-³ -6-
 ēk.- eriS I/129/65
 ēk.- ēsiḡ II/39/30
 ēk.- iyola I/98/58

ekdir - : Ektirmek, (bir toprakta) Tarım yaptırmak. -3-

e.- en II/02/79
 e.- iyo II/02/79
 e.- miyen II/02/79

ēKdir - : bk. ekdir- -1-

ēK.- iler I/06/11

ekenömi : Ekonomi, gelir ve gideri idare ile kullanma, tutum, tasarruf, iktisat. -2-

e. I/23/73
e.+ si I/23/58
eki : bk. iki -1-
ē. I/66/31
èki : bk. iki -7-
ék. I/46/117, I/64/84, II/24/04
ék.+ si I/11/57, I/41/88, II/27/57
ekib : bk. ekip -1-
e.+ iñ I/68/78
èkidiş : bk. ekiş -1-
ē.+ im I/54/23
èkilî : Ekili, ekilmiş, mezru. -1-
ék. I/46/58
ekim I : Yılın eylül ve kasım ayları arasındaki 31 gün çeken onuncu ay, sonbahar aylarının ikincisi. -2-
e. I/17/71
e.+ de I/130/21
ekim II : Ekme işi. -2-
e. makini I/137/25
e. saçım I/146/15
èkim : bk. ekim I -1-
ék.+ dē I/76/70
èkim : bk. ekim II -1-
ék. II/09/07
ekin : Buğday, arpa vb. tahılların, tohumlarının tarlada filizlenmesinden harmana kadarki durumlarına verilen isim. -50-
e. I/103/28, I/134/45, I/139/01, I/146/16, I/146/67, I/153/36, I/21/71, I/31/23, I/35/41, I/39/33, I/39/34, I/39/72, I/39/75, I/41/45, I/41/82, I/50/60, I/55/43, I/57/31, I/74/55, I/74/57, I/81/21, I/81/51, I/81/62, I/85/16, I/93/65, I/96/84, II/04/71, II/07/58, II/09/30, II/09/35, II/21/16, II/24/96
e.+ ī II/29/89
e.+ de I/85/13
e.+ i I/39/75, II/07/59
e.+ iñ I/55/02
e.+ ne I/98/71, I/98/72
e.+ nē I/44/86

e.+ nēmiz I/72/51
e.+ ner I/01/18, I/129/42
e.+ neri I/37/24, I/96/30, II/22/61
e.+ nerimiz II/33/36
e.+ nirī II/22/59
ekin : bk. ekin -1-
ē. II/35/17
èkin : bk. ekin -8-
ék. I/157/71, I/46/59, II/01/16, II/25/40
ék.+ i I/01/21
ék.+ ner I/103/23
ék.+ nere I/157/71
ekip : Aynı işte veya birbirini tamamlayan işlerde çalışanların meydana getirdiği topluluk, takım, grup. -2-
e. barmışdı I/42/79
ekip başı : Bir ekibi yöneten kimse, şef.
e. başı I/68/78
ēkiş : Ekiş, ekmek işi. -1-
ē.+ im I/54/23
ekişer : bk. eskişehir -1-
e.+ de I/01/13
ekişit - : Ekşitmek, ekşimesini sağlamak. -1-
ék.- iyodu II/15/84
ekiz : Bir seferde doğan (iki kardeş). -3-
e. I/146/54, I/55/64, I/55/65
ekle - : Parça ilave etmek, parça ilave edip tamamlamak. -4-
e.- di I/95/57, I/95/61
e.- llēdi I/155/57
e.- ndi I/160/31
ekmē : bk. ekmi -1-
e.+ ye I/68/34
ekme : bk. ekmek¹ -23-
e.+ e I/27/70
e.+ i I/09/37, I/15/96, I/152/126, I/152/46, I/27/71, I/30/19, I/50/46, I/50/49, II/32/115
bazar e.+ i I/153/23, I/154/19
fırın e.+ i II/15/65, II/15/66

köy e.+ i II/19/76

köy e.+ i yapıyoS I/154/20

e.+ im I/86/79, I/97/18, II/16/66

e.+ ini I/94/10

bazar e.+ ini I/145/61

ağşam e.+ ni I/33/78

e.+ yi I/33/140

ekmē : <<ekmek¹+i -47-

e. I/116/07, I/116/42, I/131/48, I/133/01, I/144/63, I/23/22, I/23/40, I/26/47, I/30/18, I/50/47, I/50/49, I/51/47, I/67/69, I/71/58, I/74/92, I/87/35, II/39/30

çarşı e. I/106/55, I/115/56

misir e. II/01/19

tespi e. I/116/12

e.+ mi II/33/29

e.+ miz I/10/19, I/106/48, I/106/49, II/08/119

e.+ mizi I/01/37, II/33/27

e.+ nen I/01/64

e.+ ni I/07/92, I/115/44, I/145/79, I/152/48, I/64/82, I/74/25, I/88/35, I/88/37

hayır e.+ ni yapTılar I/125/33

e.+ η I/01/44, I/116/09, I/116/16, I/131/35, I/71/40, II/25/93

e.+ ηizi I/50/47

başlıg e. virilirdi II/03/19

ekmē : bk. ekmek¹ -8-

e.+ e I/01/63, I/10/13, I/35/04, I/41/91, II/16/65

e.+ eη I/07/97

köy e.+ i II/15/64

köy e.+ ini II/19/76

ekmē : <<ekme+ye -1-

e. I/147/21

ëkmē : bk. ekmek¹ -2-

ëk.+ e I/01/58

köv ëk.+ e II/08/122

ëkmē : <<ekmek¹+i -3-

ëk. II/37/66

ëk.+ misī II/08/114

ëk.+ η I/07/96

eKmeg : bk. ekmek¹ -20-

e. I/03/49, I/116/10, I/145/76, I/145/77, I/152/44, I/153/22, I/33/92, I/50/49, I/59/86, I/68/42, I/87/36, I/94/16, I/96/79, I/98/92

somun e. II/35/90

e. evi I/09/65

e. evim I/09/41

e. yapādık I/33/92

e. yapardık I/10/10

ekmēg : bk. ekmek¹ -1-

e. I/10/53

ëkmeg : bk. ekmek¹ -1-

ë. II/23/105

ëkmeg : bk. ekmek¹ -1-

ëk. I/09/43

ekmeğ : bk. ekmek¹ -2-

e.+ i I/33/91

köy e.+ imiz yapıyoS yapıyoS II/19/77

ekmek : 1. Unun su ile yoğrulmasından elde edilen hamurun fırın, saç veya tandırda pişirilmesiyle yapılan ve insanın başlıca gıdası olan yiyecek. -97-

e. I/01/60, I/01/62, I/01/63, I/03/49, I/07/96, I/10/14, I/106/48, I/115/53, I/115/56, I/128/14, I/144/65, I/146/48, I/152/46, I/154/19, I/18/74, I/21/71, I/23/32, I/26/47, I/32/28, I/34/58, I/50/63, I/51/12, I/62/28, I/66/21, I/66/34, I/66/35, I/66/37, I/71/28, I/76/61, I/94/16, II/03/18, II/12/18, II/12/34, II/15/83, II/16/99, II/19/165, II/19/80, II/21/84, II/22/84, II/30/71, II/32/106, II/32/133, II/33/62, II/33/63, II/33/83, II/35/87, II/37/62

deliKli e. II/15/64, II/15/65

hazır e. I/125/60

kepekli e. I/155/37

yudum e. I/28/37

e.+ lē yapādık I/154/52

e.+ leri I/51/70, II/21/84

e.+ lerimis I/10/25

e.+ lerimizi I/03/55

e.+ siz I/108/24

e. verdi I/136/04

e. veridik I/123/54

e. veriyosun I/106/46

e. virmezler I/113/94

e. virmezlerdi I/113/94

2. Yemek.

e. I/145/32, I/145/85, I/154/18

e.+ se veriyola I/145/41

3. Ekmek parası.

e. I/143/63

ekmek evi : İçinde ekmek vb. pişirmek amacıyla yapılmış bir fırın bulunan evin bir bölümü, fırın evi.

e. evim I/09/42, I/09/44

ekmek mendili : Ekmek yapılırken üzerine hamur dökülen mendil.

e. mendilini I/73/49

e. mendilimiz I/73/49

ekmek parası : Bir kimse veya ailenin geçimini sağlayan para, nafaka.

e. parası I/112/78, I/18/21

ekmek ufacı : Ekmekten dökülen küçük parçacıklar, ekmek kırıntısı.

e. ufacı yaparız I/71/41, I/71/42

e. ufacınnan yaparız I/71/40

ekmek yap- : Unu su ile yoğurarak elde edilen hamuru fırın, saç veya tandırda pişirmek.

e. yapā II/19/83

e. yapādıg I/152/44

e. yapannarı II/30/76

e. yapardık I/153/21

e. yaparıS I/116/06

somun e. yaparıS I/103/11

e. yaparız I/101/14

e. yaparız I/116/05

e. yaparıS I/101/11

e. yapdık I/30/29

e. yapdım I/101/16

e. yapılırdı II/03/18

e. yapıp I/56/46

e. yapıyoS I/74/83

ekmek zobası : Üzerinde ekmek pişirilen soba.

e. zobası I/26/48

ekmek dāvāsi : Geçim derdi.

ēkmek : bk. ekmek¹-10-

ēk. I/03/53, I/07/28, I/10/30, I/157/79, I/157/80, I/45/19, I/63/59

ēk. dāvāsi I/63/59

ēk.+ ler II/15/75

bk. ekmek²

ēk. II/12/22

ēk.+ den I/47/70

ēkmek : bk. ekmek¹ -2-

ē. I/95/07

ē. yaparın I/10/13

ekmeKçi : Ekmek yapan veya satan kimse. -1-

e. I/07/100

ekmi : Ekme, ekmek işi. -2-

e.+ ye I/41/45, I/41/82

ekmēk : bk. ekmek¹ -2-

e. I/150/38, I/40/60

ekönömik : Ekonomik, ekonomiyle ilgili. -1-

e. durumnā II/04/61

ekönömü : bk. ekenömi -2-

e. II/04/77, II/04/86

ekran : bk. akren -1-

e.+ narımnan I/129/06

eksē : bk. ekseri -1-

e. I/08/42

ekSerē : bk. ekseri -1-

e. II/02/93

ekserī : bk. ekseri -5-

e. I/01/89, I/61/68, I/73/39, II/30/64, II/30/76

ekseri : Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, ekseriya. -8-

e. I/125/76, I/24/39, I/71/39, I/73/58, II/02/93, II/30/36, II/32/108

e.+ si I/149/33

ekseriyetle : Çok defa, çoğu zaman, çoğunlukla. -1-

e. I/98/55

eksi : bk. eksil- -1-

e.- si I/56/66

eKsig : Eksik, mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan. -1-

eKsig olma- : Her zaman var olmak, hep bulunmak.

e. olmaS I/139/30

eksil - : Eskisinden az duruma gelmek, azalmak, tenakus etmek. -1-

e.- dī I/46/12

eksoz : Egzoz, içten yanmalı motorlarda veya buhar makinelerinde kullanılmış gaz veya buharın dışarı atılması işi ve bunu sağlayan düzenek. -1-

e.+ laḡdan I/95/08

ekşi : Tadı limon veya sirkeye benzeyen. -11-

e. I/31/09, I/84/02, II/30/26, II/30/27

e.+ li II/32/23

ekşi elma : Tadı ekşi olan bir elma cinsi.

e. álma II/30/23

e. elmā II/30/19

e. elme II/30/25

ekşi erik : Tadı ekşi olan bir erik cinsi.

e. erik II/30/29, II/30/30

ekşi maya : Hamurun mayalanması, fermante olması için kullanılan bir maya çeşidi.

ekşī : bk. ekşi -4-

e. II/30/31

e. elmā II/30/39

e. elmīdan II/30/42

ekşi : bk. ekşi -1-

e. I/81/33

ēKşi : bk. ekşi -1-

ē. II/32/24

ekşi : bk. ekşi -3-

ēk. I/42/49

ēk. maya II/15/78

ēk.+ yi I/36/60

ekşi - : 1. (Bir yiyecek maddesi) Bakteriler etkisiyle bozulup ekşi duruma gelmek, bozulmak. -2-

ēk.- r II/23/209

2. (Bir besin maddesi) Faydalı bakteriler etkisiyle ekşilik kazanarak başka bir besin maddesi hâline dönüşmek, mayalanmak, tahammür etmek, fermentasyona uğramak.

ēK.- r II/37/122

ekşī - : bk. ekşi-¹ -1-

ēk.- yo I/42/49

ēkşi : bk. ekşi -1-

ē.+ li II/32/64

eKşimig : bk. ekşimik -1-

e. I/31/13

ekşimik : Yağı alınmış yoğurt veya süttan yapılmış ucuz bir peynir cinsi, kesik, çökelek. -1-

e. I/31/06

el I : Kolun, bilek mafsalıdan itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı. -203-

e. I/11/94, I/16/59, I/53/72, I/76/94, II/37/94

e.+ ĩm II/18/04

e.+ de I/115/17, I/129/27, I/26/59, I/27/41, I/134/15

e.+ den I/74/71

e.+ i I/11/93, I/126/37, I/45/39, I/75/34, I/90/77, II/09/51

e.+ im I/33/124, I/33/20, I/87/105, II/01/37, II/16/08, II/16/96, II/25/102

e.+ imde I/136/04, I/50/49, I/87/106

e.+ imdē I/116/56

e.+ imdi veridim II/39/163

e.+ ime I/88/69

e.+ imi I/50/09, I/91/50

e.+ iminen I/50/64

e.+ imiz I/111/34, I/50/12, I/69/51, I/93/66, II/25/87

e.+ imizde I/115/28, I/152/114, I/27/44, I/52/18, I/52/51, I/70/10, I/77/02, I/96/21, I/96/22

e.+ imizden I/146/67, I/32/37, II/21/56

e.+ imizden I/125/38

e.+ imize I/126/42, I/15/27, I/154/15, I/73/53, I/97/22

e.+ imizi I/107/52, I/37/14

e.+ imizilen I/152/120

e.+ imizinen I/02/34, I/02/35, I/106/13, I/116/32, I/124/10, I/124/33, I/15/32, I/155/26, I/70/54, I/96/32, II/24/39

e.+ imizle II/36/08

e.+ imiznen I/153/20

e.+ in II/07/127

e.+ indīdi II/16/103

e.+ inde I/05/61, I/07/19, I/123/49, II/05/56, II/15/95, II/16/23

e.+ indeki I/115/44

e.+ indekine II/27/56

e.+ inden I/116/37, I/144/13, I/152/89, I/24/67, I/34/53, I/89/06, I/96/90, II/10/28

e.+ ine I/114/10, I/116/37, I/123/54, I/123/67, I/25/48, I/26/26, I/33/72, I/45/08, I/67/03, I/87/114, II/23/116

e.+ inē I/106/70

e.+ inen I/116/33, II/22/58

e.+ inēn I/149/61

e.+ ini I/125/83, I/132/71, I/138/95, I/155/65, I/38/10, II/34/58

e.+ inī II/08/40

e.+ iniḡ I/152/128, II/06/42

e.+ innen I/02/35, I/17/55

e.+ iḡ I/100/24, I/116/36, I/20/36, I/58/59, II/05/21

e.+ iḡde I/111/53

e.+ iḡe I/12/38, I/20/39, I/77/47, II/05/50

e.+ iḡi I/155/46, I/20/39, II/13/34

e.+ iḡī I/58/57

e.+ iḡine I/116/21

e.+ iḡinen II/29/106

e.+ iḡizden I/85/65

e.+ iynen I/60/53

e.+ lē I/01/18, I/159/49

e.+ lēm II/18/14

e.+ lēmize I/08/49

e.+ lēmizi I/121/101

e.+ lēmizinen I/70/39

e.+ len I/85/19

e.+ lēne I/08/32, I/83/31

e.+ lēni I/28/38, I/98/106, II/06/42

e.+ leri I/08/88, I/144/71, II/05/59

e.+ lerimizi I/123/19, II/37/65

e.+ lerimizinen I/36/65

e.+ lerinden I/02/72

e.+ lerini I/02/71, I/126/27

e.+ leriḡ I/20/36

canım bol e.+ li I/91/81

e.+ nen I/153/14, I/68/37

el becerisi : Elle işlenen, elle yapılan, makine işi veya baskı olmayan (şey), el işi.

e. beceri yapardım I/27/45

elde avışda : Nesi var nesi yoksa.

e.+ de avışda I/37/34

elden geçir- : Durumunu anlamak için yoklamak, kontrol etmek, muayene etmek.

e.+ den geçiriydim I/152/52

ele al- : (O şeyin) Üzerinde durmak, incelemek.

e.+ e alıyolā II/02/63

e.+ e āmış II/02/62

el emē_e : Elde yapılan iş.

e. emē_e I/08/69

el etē düş- : Ancak onun yardımı ile geçinebilmek, eline bakmak.

e. etē düşmeyim I/104/63

e. etē düşürme I/104/64

e. etē ḡomasıḡ I/45/46

e. etē I/104/61

eli açık : Cömert, rahat para harcayan.

e.+ i açdı verirdi I/91/81

eli başında : Dertli, derdi olan.

e.+ i başında I/79/71

eli erme- : Fırsat bulamamak, eli değmemek.

e.+ i ermiyo I/69/28

e.+ iñ ermeS I/155/46, I/96/38

e.+ leri Ğrmiyo I/50/02

e.+ leri ermiyo I/83/60

eli göynündi dur- (elini göynuna soğ-) : Çaresiz kalmak.

e.+ i göynündi duruyo II/10/26

e.+ imizi göynumuza soğdük I/27/26

eli gülānda : Çok yakında, nerede ise olacak şeyler için kullanılır; ha oldu ha olacak, ha geldi ha gelecek.

e.+ i gülānda I/69/62

eli yatğın : (O işe) Eli alışmış veya alışabilecek yetenekte.

e.+ i yatğın II/30/55

elden geldī ğada : Gücünün yettiği kadar, yapabildiği kadar, mümkün olduğu kadar

e.+ imden geldī ğada I/144/68

e.+ imizden geldī ğadā II/20/36

elinden gel- : Yapabilmek, becermek, gücü dâhilinde olmak.

e.+ inden gelen I/03/35

eline bağ- : Ancak onun yardımı ile geçinebilmek.

e.+ ine bağmayorun I/06/25

eline geş- : (O kimse o şeyi) Elde etmek, ona sahip olmak.

e.+ ine geşdiñ I/69/72

el ġambası : Gaz lambası.

e. ġambası I/72/47

el orağ : Orakla biçilen ekinleri toplamakta kullanılan ucu eğri değnek, çöte.

e. orağ I/96/31

el öpme(ye) gel- : (Kandil, bayram gibi günlerde, tebriki gerektiren durumlarda veya yeni bir işe başlarken) Bir büyüğün hayır duasını almak için ziyaretine gidip elini öpmek.

e. öpme gelillē II/25/72

e. öpmē geldik II/19/49

el tırpanı : Küçük tırpan.

e. tırpanıla I/73/08

elyemeğ : Hazır olmayan, herhangi bir tesiste yapılmamış, evde hazırlanan yemek.

e. yemē II/23/52

e. yemē_e yapıyöllā II/23/47

e. yemē_e II/23/45

el II : Yakın olmayan kimse, yabancı. -13-

e. I/125/34, I/131/57, I/94/82, I/97/14, II/02/74

e.+ den II/24/14

e.+ e I/109/06, I/135/60

e.+ iñ II/16/07

e.+ lēñ I/64/86

e.+ lere I/112/78, I/72/29

e.+ nen I/91/82

ēl : bk. el I -3-

ē. davullā II/15/12

ē. fenerleri I/32/05

ē.+ lē II/11/18

ēl - : bk. eyil- -1-

ē.- ib I/52/70

ēl : bk. el II -1-

ē. I/66/03

ēl : bk. el -30-

ēl. I/130/59, I/41/21, II/07/127, II/16/08

ilk ēl. I/54/24, I/54/26

ēl. davılınnan I/10/57

ēl.+ de I/130/61

ēl.+ den I/115/25, I/49/72, I/49/73

ēl.+ e II/02/58

ēl.+ ime II/25/107

ēl.+ imi II/25/73

ēl.+ imizi II/25/74

ēl.+ imizinen II/27/22

ēl.+ inde I/25/53, I/41/75

ēl.+ inden I/114/19

ēl.+ inden nē gelirse I/114/39

- el.+ ine I/126/29, I/67/06, I/67/08
 el.+ inen I/116/34
 el.+ içinde I/39/38
 el.+ lerimiz I/21/27
 el.+ lerimizde I/59/58
 el.+ lerine I/106/79
 el. sanatı I/46/82
 el.+ işimi I/42/23
el : bk. el II -11-
 el. I/125/40
 el.+ den I/27/28
 el.+ in I/125/31, I/53/25, I/53/70, II/39/134
 el.+ le I/80/53
 el.+ lē II/39/134, II/39/172
 el.+ lerde I/132/57
 dü.ün el.+ nen harman yelnen I/155/74
el - : bk. öl- -1-
 ê.- dūñü I/20/90
el_arabası : Taş, toprak, kireç gibi şeyleri taşımaya yarayan, elle yürütülen, iki kollu, tek tekerlekli küçük araba. -1-
 e. arabasıyla II/23/18
el_arabası : bk. el_arabası -1-
 e. arabası I/152/43
el davulı : El ile çalınan küçük davul, darbuka. -1-
 e. davulıyla II/37/47
el dērmēni : bk. el dērmēni -1-
 e. dermeninde I/152/114
el dērmēni : El değirmeni, el gücüyle çalıştırılan ve kahve, baharat vb.ni öğütmeye yarayan bir tür küçük değirmen. -2-
 e. dērmēni I/18/56
 e. dērmēninen I/18/56
el_ele : Beraberce, iş birliği yaparak, birlikte, yan yana. -1-
el_ele tutuş- : Birbirinin elini tutmak.
 e. tutuşTuğ II/20/61
el_ele : bk. el_ele -4-
 finō ile ēlele kinto ile el. I/47/61

- finō ile ēlele kintō ile el. I/47/61
 finō ile el. kinto ile ēlele I/47/60
 finō ile el. kintō ile ēlele I/47/61
el feneri : Pille çalışan fener, elektrik feneri. -2-
 e. feneri II/25/30
 e. fenerinnen I/32/05
el_işi : Elle işlenen, elle yapılan, makine işi veya baskı olmayan (şey). -3-
 e. işi I/96/21
el işi yap- : El ile ürün ortaya koymak.
 e. işi yapādık I/146/45
 e. işi yaparlar I/07/78
elātdīrik : bk. elektirik -2-
 e. I/146/17
 e.+ lē I/146/42
elbīse : bk. elbise -5-
 e. I/25/56
 e.+ si II/39/144, II/39/145, II/39/148
 e.+ sini II/39/142
ēlbīse : bk. elbise -1-
 ē. I/138/81
elbise : bk. elbise -1-
 e. I/04/30
elbise : Çamaşır üstüne giyilen dış giyeceği, giysi, لباس, esvap. -20-
 e. I/04/30, I/08/25, I/113/23, I/114/49, I/131/16, I/138/81, I/154/67, I/41/24, I/61/43, I/90/67, II/37/25, II/37/26
 e.+ lē I/32/30
 e.+ ler II/15/40
 e.+ leri I/08/26, II/12/26
 e.+ lerinden II/23/83
 e.+ si I/96/26
 ğma e.+ si I/09/14
 e.+ ydi I/02/21
ēlbise : bk. elbise -4-
 ē. I/02/19, II/15/40
 ē.+ si I/154/30, II/15/38
ēlbise : bk. elbise -1-
 ē. II/15/41

ēlbīse : bk. elbise -1-
ēl. I/113/22

ēlbise : bk. elbise -3-
ēl.+ leri I/41/25
ēl.+ ŋ I/131/15
ēl.+ sini I/114/22

ālbiſe : bk. elbise -2-
ā.+ si I/26/17, I/59/26

elbisi : bk. elbise -1-
e. II/12/28

elbiſte : bk. elbise -1-
e.+ m II/30/60

eldiven : Elleri dış etkilerden korumak için giyilen, deri, yün, kumaş veya kauçuktan el giyeceği. -3-
e. I/106/70, II/18/14

ele : bk. öyle -3-
e. I/05/69, I/140/36, II/32/82

ele - : Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak yoluyla içindeki yabancı öğelerden temizlemek, irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek. -5-
e.- dikten I/90/08
e.- dim I/97/20
e.- r II/37/63
e.- rdiK I/14/37
e.- yom I/90/08

ele : bk. hele -1-
dur e. I/148/08

elē : <<elek+i -1-
un e.+ nen I/14/37

elē : bk. öyle -1-
e. I/28/58

ēle : bk. öyle -1-
ē. I/38/29

ēle : bk. öyle -1-
ē. I/38/29

ēle : bk. öyle -1-
ēl. II/16/18

ēle - : bk. ele- -1-
ēl.- rdik I/14/37

ēle - : bk. eyle- II -1-
ē.- r I/47/63

ēle : bk. öyle -4-

ē. I/20/57, I/48/59, I/64/08, II/15/45

eleg : bk. eleK -1-
e.+ den I/42/46

eleK : Sallanarak kullanıldığı zaman üzerine konan maddenin incelerini altına geçiren, bu şekilde taneli ve toz hâlindeki şeyleri irilerinden ve içlerindeki yabancı maddelerden temizlemekte kullanılan, tek tarafına ufak delikli tel, kıl veya bez gerilmiş tahta bir kasnaktan ibaret eleme aleti. -5-

e. I/98/86

e.+ den I/42/35, II/35/81

e.+ ler I/19/23

e.+ Ten II/37/124

ēlek : bk. eleK -5-
ēl. I/42/37, I/42/46
ēl.+ Ten I/84/06

elekdironig : bk. elekTironik² -1-
e. eşyaları I/01/27

eleKdirig : bk. elektirik -1-
e. I/07/66

elekdirik : bk. elektirik -4-
e. I/35/15, II/08/18

e.+ lē II/11/19

e.+ ler I/36/46

eleKle - : Elekten geçirmek. -1-
e.- rdiK I/123/31

elekli - : bk. eleKle- -1-
e.- ycēdik I/49/72

elektirik : Elektrik, sürtünme, ısınma, darbe, kimyevi bir olay, manyetik alan veya herhangi bir mekanik etkiyle, elektronların enerji kazanarak yer değiştirmeleri sonunda meydana gelen ve bu esnada itme, çekme, ısıtma, mekanik manyetik veya kimyevi etkiler şeklinde kendini gösteren enerji çeşidi ve bu enerjiyle işleyen. -2-

elektirik kıntā : Bir devreden elektrik geçmesini veya geçmemesini sağlayan ve genellikle elle kumanda edilen düğme, elektrik anahtarı.

e. kontândan II/31/10

elektirik elektİronik bölümü : Üniversitelerde elektrik ve elektronik ile ilgili eğitim veren bölümün adı.

e. elektİronik bölümü II/38/94

elektirik al- : Etkilenmek, etkisi altında kalmak.

elektİronik : 1. Fizik ilminin, çeşitli etkilerle elektron tarafından meydana getirilen olayları inceleyen kolu. -1-

elektİrik e. bölümü II/38/94

2. Bu olaylara dayanarak çalışan (düzenek, cihaz, alet vb.).

elen - : Elemek işine tâbi tutulmak, elekten geçirilmek veya geçiriliyor gibi olmak. -3-

e.- dī I/155/90

e.- di I/155/90

ēlen - : 1. Eğlenmek, oyalanmak, durmak, eğlenmek, beklemek, kalmak. -10-

ē.- cek I/83/65

ē.- emen I/14/13

ē.- ilcek II/09/92

ē.- irdi I/11/51

ē.- irdik I/09/58

ē.- irim I/64/43

ē.- iriS I/14/13

ē.- iriz I/14/14

ē.- iyon I/93/62

2. Bir kimsenin kusurlu veya zayıf noktasını bulup alay etmek, zevklenmek, istihza etmek.

ē.- iller I/50/25

3. (Zevk ve neşe veren şeylerle) Hoşça vakit geçirmek.

ēlen - : bk. ēlen⁻³ -1-

ē.- iyo II/35/107

ēlēn : Leğen. -1-

ē.+ e I/67/07

ēlence : Eğlence, eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, seyir. -4-

ē. I/76/56, II/15/11

ē. yaparlardı I/59/20

ē. yapıyódúk II/14/27

elet - : Götmek, iletmek, ulaştırmak. -2-

e.- irdi I/77/47

e.- iyon II/39/185

ēlit - : bk. elet- -1-

ēl.- dim II/07/116

eletdiri : bk. elektirik -1-

e.+ iñ I/41/75

eleTdirik : bk. elektirik -4-

e. I/87/88, II/25/34

e.+ lē I/146/42

e.+ ler I/41/75

eletdiriğ : bk. elektirik -1-

e. II/25/33

eletdiriKcī : Elektrikçi, elektrik tesisatı veya onarımı yapan kimse. -1-

e. II/08/131

eletTiriğ : bk. elektirik -2-

e. ālcaK II/08/68

e. āldım II/08/68

eletTiriK : bk. elektirik -3-

e. I/15/50, I/57/16

e.+ le I/142/39

eli - : bk. ele- -2-

e.- yoz II/15/67

e.- yōz II/15/66

eli_bōründe : Bir kilim dokuması modeli adı. -1-

e. I/94/55

ēliyet : Ehliyet, resmî makamlar tarafından verilen motorlu araç kullanma belgesi, sürücü belgesi. -2-

ē. I/139/59, II/28/59

elken : bk. erke -1-

e. II/30/80

ēlkin : bk. ilkin -1-

ēl.+ ki I/58/29

ell : bk. elli¹ -1-

e._üç II/03/01

elle - : 1. Elle dokunmak, elle yoklamak. -5-

e.- mesin I/95/23

e.- ye II/37/123

2. Karışmak, müdahale etmek.

e.- me I/108/54

e.- meş II/34/63

elleş - : Ağır bir yükü kaldırmak için birkaç kişi birden tutmak. -1-

e.- ir I/124/37

elli : Kırk dokuzdan sonra, elli birden önce gelen sayının adı. -115-

e. I/07/91, I/08/128, I/09/04, I/103/02, I/105/01, I/108/40, I/110/42, I/112/03, I/113/38, I/115/01, I/117/40, I/118/03, I/124/05, I/140/18, I/141/01, I/142/02, I/142/14, I/143/07, I/143/40, I/146/02, I/148/30, I/151/03, I/152/44, I/155/64, I/156/48, I/157/01, I/157/02, I/158/61, I/160/17, I/21/87, I/22/27, I/24/15, I/24/16, I/25/37, I/32/01, I/32/91, I/33/35, I/36/01, I/39/09, I/39/10, I/41/05, I/43/01, I/43/32, I/46/68, I/56/42, I/57/26, I/57/27, I/60/15, I/61/11, I/63/40, I/68/32, I/68/44, I/69/09, I/69/16, I/69/22, I/73/02, I/75/48, I/76/02, I/86/08, I/87/111, I/87/42, I/87/47, I/89/21, I/92/02, I/92/05, I/92/06, I/93/51, I/98/27, I/99/10, I/99/18, I/99/19, II/02/42, II/02/51, II/02/69, II/07/92, II/10/40, II/10/65, II/15/02, II/17/03, II/26/36, II/31/26, II/32/06, II/33/02, II/34/22, II/39/81, II/39/82

e.+ de I/64/63

e.+ den I/64/63

e.+ lerde I/68/23

e.+ me I/53/06

e.+ ne I/144/48

e.+ ydi I/12/25

e.+ ye I/127/55, I/144/48

e.+ yi I/140/18, I/73/02, II/10/18

e.+ ynên I/134/54

2. 1950 yılı. -13-

e. I/16/16, I/38/02, I/58/02, II/39/06

e.+ de I/142/18, I/147/16, I/28/14, I/64/123, I/64/62

e.+ den I/64/62

e.+ ye I/64/122

elli : bk. elli¹ -2-

e. II/06/17, II/21/01

elli : bk. elli¹ -1-

e. I/06/25

elli : bk. elli¹ -1-

e. I/03/01

elli : bk. elli¹ -1-

ē. II/07/07

elli : bk. elli² -1-

ē.+ de II/14/47

elli : bk. elli¹ -4-

ēl. I/121/01, I/23/02, I/53/06, I/56/33

alli : bk. elli¹ -4-

ä. I/101/01, I/154/63, I/32/43, I/87/103

elli : bk. elli¹ -2-

e. II/06/01, II/35/01

elli_altı : 1956 yılı. -3-

e.+ da I/155/87, I/64/51

e.+ dı I/64/52

elli beş : 1955 yılı. -1-

e.+ den I/158/28

elli bēş : bk. elli_beş -2-

e.+ e I/158/28

elli doquz : 1959 yılı. -2-

e. I/33/133

elli_iki : 1952 yılı. -3-

e. I/127/04

e.+ di II/06/52

e.+ liyin I/126/02

elli_ki : bk. elli_iki -1-

e. I/38/02

elli sekiz : 1958 yılı. -1-

e. II/30/03

elli_üş : 1953 yılı. -3-

e. I/73/06

e.+ de I/64/45

e.+ lüyüm II/13/51

elli_üş : bk. elli_üş -2-

e.+ de I/64/46

elma : Güllgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç ve bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi. -12-

e. I/133/25, I/133/26, I/32/100, II/30/27

e. ālacı II/30/22

e.+ lāda I/53/81

e.+ lādan I/53/82

e.+ lara I/135/54

e.+ ları I/100/36

e.+ mīz II/19/162

yer e.+ sı I/88/67

elmá : bk. elma -1-

ekşi e. II/30/39

elmā : bk. elma -5-

e. I/100/36, I/157/39

ekşi e. II/30/19

e.+ mız I/100/12

yer e.+ sı I/88/66

elmacılıK : Elmacılık, elmacının yaptığı iş. -1-

ē. I/53/84

elmāsiye : Üzerine sırma ile çiçekler, dallar, motifler işlenmiş olan, ipek veya kadifeden, kına gecesi ve düğünlerde kadınların giydiği örtü veya elbise. -5-

e. I/71/11, I/71/12, I/98/31, I/98/32

e.+ lē I/153/58

elme : bk. elma -1-

ekşi e. II/30/25

elmi : bk. elma -1-

ekşi e.+ dan II/30/42

elti : Kadına göre kocasının erkek kardeşlerinin eşlerinden her biri. -16-

e. I/138/27, I/44/08, I/73/16

e.+ ler II/14/56

e.+ m I/13/26, I/20/75, II/35/116

e.+ min II/19/115, II/19/117

e.+ miş I/14/55, I/16/04, I/90/26

e.+ mle II/19/111

ne e.+ mle ne ğayınvaldemle II/19/110

e.+ ydik I/77/54

e.+ ydiK I/77/57

ēlti : bk. elti -4-

ē. I/35/21, I/77/54

ē.+ mişkileri II/13/20

ē.+ ydim II/21/31

ēlti : bk. elti -11-

ēl. I/10/82, I/24/50

ēl.+ lē II/14/55

ēl.+ m I/113/91, I/21/74, II/22/64

ēl.+ nin II/14/56

ēl.+ ydiK II/14/56

ēl.+ yiS I/13/30

ēl.+ yiz I/13/29

ēlti : bk. elti -8-

ē. I/55/41

ē.+ m II/08/05, II/08/07, II/22/63

ē.+ miş I/98/29

ē.+ sı II/08/07

ē.+ yiS I/44/08

ē.+ ynen I/10/81

ēlti : bk. elti -1-

ē. I/55/38

ālti : bk. elti -6-

ā. I/152/115, I/152/29, I/152/73, I/73/14

ā.+ m I/152/11

ā.+ miş I/148/10

em - : 1. (Bir şeyi) Dudak, dil ve nefes yardımı ile içine çekmek. -8-

e.- erdi I/16/44, I/16/47

e.- erdi I/48/43

e.- meyivirdiydi I/48/76, I/48/77

e.- miş I/33/69

ağız e.- miş I/33/69

2. (Bir şey) Bir sıvıyı içine çekmek, içine almak, masetmek.

e.- er I/121/72

em : bk. en I -1-

e. I/156/29

ēm : bk. en I -1-

ëm. I/45/58

ëm - : bk. em- -1-

ëm.- erdi I/48/43

emanèt : Emanet, güvenilir bir kimseye saklaması için bırakılan şey veya kimse. -1-

allaha e. II/09/79

eme : bk. emme -30-

e. I/01/99, I/111/59, I/147/36, I/148/06, I/148/51, I/152/136, I/152/81, I/158/20, I/26/67, I/42/18, I/42/22, I/49/44, I/53/61, I/60/46, I/65/26, I/65/59, I/70/07, I/88/69, I/99/69, II/05/21, II/05/58, II/07/04, II/08/102, II/08/69, II/08/91, II/09/27, II/27/19, II/27/55, II/28/67, II/39/01

eme : bk. emek -1-

e.+ iñ I/72/87

emē : bk. emme -4-

e. I/04/03, II/24/107, II/30/78, II/39/08

emē : bk. emek -1-

el e.+ e I/08/69

emē : <<emek+i -3-

e.+ m I/137/49

e.+ mizinen II/24/39

e.+ niñ I/85/34

e'mē : <<ekmek¹+i -2-

e.+ ni yapınca I/22/39

e. verdim I/22/38

emeğ : bk. emek -1-

e.+ im I/139/26

emek : Bir işin yapılması için harcanan beden veya kafa gücü. -3-

e.+ lerini II/10/54

emek çek- : Bir şeyin olması için çalışmak, zahmet çekmek.

e. çeker I/10/12

emek göruma- : Emeğinin karşılığını vermemek, emekleri karşılığında değer kazanmamak.

e. görumadı I/85/42

e'mek : bk. ekmek¹ -5-

e. I/22/17, I/22/36, I/67/09

e.+ leri I/22/37

e. yapıyın I/22/38

e'mekÇi : bk. ekmeKçi -1-

e.+ si I/67/52

emeklī : bk. emekli -1-

e. I/46/74

emekle - : (Çocuk için) Ellerini de ayak gibi kullanarak eller ve dizler üzerinde yürümeye çalışmak. -2-

e.- r I/123/65

e.- rke I/123/65

èmeKle - : bk. emekle- -1-

ëm.- dıkları II/08/62

emekli : Belirli bir süre çalıştıktan sonra kanunlar gereği işi ile ilgisi kesilerek kendisine aylık bağlanmış olan kimse, tekaüt. -86-

e. I/06/28, I/110/40, I/122/85, I/149/46, I/158/36, I/158/42, I/33/59, I/39/35, I/44/61, I/46/102, I/49/57, I/49/60, I/61/67, I/61/68, I/61/70, I/64/61, I/64/65, I/69/14, I/99/15, II/04/79, II/09/18, II/09/52, II/09/53

e.+ lē I/146/78, I/146/79, I/49/58, I/99/12

e.+ ler II/27/11

e.+ lēden I/72/36

e. mēmekli I/64/62

e.+ si I/64/64, I/64/65

siKorta e.+ si I/158/16

e.+ siyim I/14/07

e.+ siyin I/33/59

e.+ ye I/137/48, I/144/23, I/144/24

e.+ yi II/12/12

e.+ yı I/64/62

e.+ yim I/139/39

emekli çık- : Emekli olmak.

e. çıkıncısı I/158/40, I/158/41

e. çıkıkdıdan I/158/59

emekli ol- : Emeklilik hakkını kazanıp işinden ayrılmak, tekaüt olmak.

e. olanna I/76/77

e. olannā I/153/40, I/75/48

- e. olannādan I/46/101
 e. olannar II/06/40
 e. oláydıñ II/39/172
 e. oláyında I/64/05
 e. oldu I/122/83, I/143/06, I/143/81, I/158/40, I/46/72, I/46/74, I/64/39
 e. olduĸ I/61/69
 e. olduĸ I/140/11
 e. oldula I/69/14
 e. oldulā I/33/128
 e. oldular I/33/130
 e. oldum I/63/36, I/64/04, I/68/02
 e. olduñ I/65/47, I/99/24, I/99/25
 e. olmadan I/71/73
 e. olmadıĸ I/61/68
 e. olmasañ I/65/47
 e. olmuşla I/72/28
 e. olunca I/49/60, I/76/05
 e. oluncā I/71/73
 e. oluncu II/31/03
 e. oluP II/31/24
 e. oldu I/53/75
 e. oldu I/64/102
 e. olduĸ I/85/54
 e. olduĸ II/12/12
emekli : bk. emekli -1-
 e. olup II/31/02
emekli : bk. emekli -1-
 e. çıkdıĸdan I/158/04
emeKli : bk. emekli -23-
 em. I/141/29, I/56/41, I/60/32, I/60/33, I/60/34, II/09/53, II/09/88, II/28/19
 em.+ leri I/60/33
 em. oldu I/123/04, I/52/67
 em. oldula I/06/36
 em. oldulā I/46/57
 em. olundu II/09/89
 em. olurdum II/39/173
 em. oldu I/46/70
 em. oldu I/46/57, I/60/31

- em. olmuş I/46/122
 bākur em.+ si I/158/15
 em.+ yiz I/06/32
emekli : bk. emekli -1-
 em. olduĸ I/23/59
emeKli : <<emeklilik+i -2-
 e.+ m I/140/52
 e.+ mizi I/140/11
emeklilik : Emeklilik, emekli olma durumu, tekāütlük. -1-
 em. I/60/31
emen : bk. hemen -3-
 e. I/21/52, II/10/105, II/38/47
emen I : Baĸ çubuĸu, aĸaç veya sebze dikmek için açılan çukur. -1-
 e.+ nēni I/127/09
emen II : Taşlarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu. -2-
 e. I/91/53
emetli : bk. emekli -1-
 e.+ leri I/64/05
emi : bk. emme -2-
 e. II/39/12, II/39/173
emir I : Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükümne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk. -1-
emir altında (ol-) : Denetimi altında olmak.
 e. altındadıĸ I/155/28
emir II : Kuşak. -2-
 e. I/26/34
 al e. I/26/33
 al e.+ inen I/26/43
emiş - : (Kuzular için) Süt emmek. -1-
 e.- irken I/33/74
emiş : Saĸmal koyun ya da keçilerin oĸlak ve kuzuları ile otlamaya gitmesi. -1-
 e.+ ini I/121/111
emişTir - : Koyun, keçi, sığır yavruslarını annelerinin yanına bırakıp emdirmek. -1-
 e.- dik I/33/71

emmē : bk. emme -6-

e. I/152/68, I/53/26, I/79/92, II/07/23, II/20/37, II/38/120

emme : Ama. -175-

e. I/01/65, I/04/04, I/06/101, I/06/55, I/06/61, I/06/88, I/08/127, I/08/128, I/08/84, I/10/19, I/10/20, I/10/36, I/10/63, I/110/52, I/113/54, I/113/60, I/114/27, I/119/80, I/123/47, I/123/64, I/123/78, I/138/05, I/138/07, I/138/23, I/138/58, I/145/45, I/145/87, I/146/08, I/146/29, I/146/52, I/146/55, I/146/59, I/147/25, I/148/40, I/149/43, I/150/25, I/152/139, I/152/54, I/152/77, I/152/80, I/152/99, I/153/35, I/153/45, I/153/88, I/154/69, I/157/03, I/157/20, I/157/37, I/158/12, I/158/29, I/158/54, I/158/58, I/159/15, I/159/32, I/159/44, I/159/49, I/161/18, I/161/29, I/161/35, I/161/52, I/25/42, I/30/26, I/30/36, I/33/137, I/36/07, I/36/37, I/37/13, I/37/25, I/39/78, I/39/86, I/39/99, I/42/03, I/42/27, I/44/96, I/45/26, I/45/40, I/46/09, I/46/12, I/47/51, I/47/52, I/47/55, I/48/56, I/51/14, I/51/15, I/51/69, I/52/26, I/52/31, I/52/72, I/52/82, I/52/90, I/53/19, I/53/37, I/53/69, I/53/72, I/55/11, I/55/23, I/55/35, I/55/36, I/55/69, I/58/54, I/58/80, I/58/83, I/62/28, I/63/24, I/63/28, I/65/09, I/66/16, I/69/81, I/70/71, I/74/48, I/77/13, I/77/73, I/79/49, I/80/23, I/80/47, I/83/12, I/83/13, I/83/21, I/83/34, I/83/76, I/84/21, I/85/06, I/87/08, I/87/115, I/87/25, I/87/97, I/88/63, I/90/21, I/93/28, I/96/14, I/96/29, I/96/39, I/96/46, I/96/64, I/96/67, I/98/128, I/98/37, I/98/58, I/99/23, I/99/45, I/99/70, I/99/71, II/01/11, II/01/84, II/07/130, II/07/41, II/07/52, II/07/92, II/08/14, II/18/14, II/20/09, II/20/33, II/20/59, II/20/70, II/22/11, II/23/114, II/25/81, II/25/96, II/26/42, II/29/47, II/29/74, II/30/79, II/32/116, II/32/59, II/34/17, II/34/65, II/39/164, II/39/170

emmē : bk. emme -3-

e. I/82/15, II/28/77, II/33/48

emmē : bk. emme -10-

e. I/01/28, I/01/69, I/08/82, I/10/80, I/152/35, I/35/08, I/36/04, I/36/19, I/36/28, I/47/35

ēmmē : bk. emme -2-

ē. I/47/54, II/07/05

ēmmē : bk. emme -2-

ēm. I/06/34, II/05/09

ēmmē : bk. emme -1-

ēm. II/05/09

emmey : bk. emme -1-

e. II/25/41

emmi : bk. emme -5-

e. I/04/44, I/51/13, II/08/75, II/08/76, II/39/165

emmi : 1. Babanın erkek kardeşi, amca. -23-

e. I/11/56, I/119/64, I/59/73

e.+ m I/59/73, I/59/74, I/59/75, II/05/35

e.+ miñ I/120/40, I/138/121, I/15/07, I/15/36

e.+ si I/123/23, I/64/96, II/10/82

e.+ siniñ I/140/53

2. Yaşlı erkeklere saygı için kullanılan bir seslenme sözü.

hüsēn e. I/95/25

kerim e. I/59/76

emmim dayım hepsinden aldım payım : Bütün yakın akrabalarımın ne olduğunu anladım, hiçbirinden umduğumu bulamadım.

e.+ m dayım hebesinden āldım payım I/64/98

e.+ m dayım hepsiniñ āldım payım I/64/94

emr : bk. emir I -12-

allāhıñ e.+ i I/95/38

ōdun e.+ i II/21/79

allāñ e.+ i peygamberiñ ğavli II/14/81, II/17/45

odun e.+ i viriyóíá II/21/78

allāñ e.+ innen II/31/42

allāñ e.+ innen peygamberiñ ğavliynen I/138/57

e.+ iñ I/69/81

allahān e.+ iyle I/09/22

allahâñ e.+ iyle I/79/29

allahâñ e.+ iynen I/53/11

allâñ e.+ iynen peygamberiñ ğavliynen I/113/12

êmr : bk. emir I -1-

odun êm.+ i viriñler II/27/37

emred - : bk. emret- -1-

e.- ěse I/64/27

emret - : (Yapılması istenen şeyi) Kesin olarak bildirmek, buyurmak. -2-

e.- miş I/14/60, I/14/61

emsal : Yaşıt, yaşıtılar, akran. -8-

e. II/28/82

e.+ ıdın II/29/37

e.+ ım I/124/25

e.+ ımız I/91/04, II/08/13

e.+ lâımız II/08/08

e.+ lâñ I/64/22

e.+ lar I/91/03

emziKli : Memede çocuğı olan, çocuğına meme veren (kadın). -1-

e. I/108/31

emzir - : (Kadın veya dişi hayvan) Yavrusunu memesindeki sütü emdirmek yoluyla beslemek, meme vermek. -10-

e.- dik II/08/52

e.- dim I/48/40

e.- im II/07/146

e.- irdiK I/14/41

e.- iyöduñ II/08/52, II/08/53

e.- iyoñ I/123/28

e.- iyuS II/08/52

e.- mezsın I/48/44

e.- miş I/33/68

en I : Başına geldiğı sıfatın o sıfatın ifade ettiğı anlamın en üstün derecesinde olduğunu belirtir. -20-

e. I/03/105, I/07/07, I/07/50, I/105/38, I/121/38, I/122/15, I/122/16, I/145/23, I/38/24, I/68/60, I/85/10, II/09/56, II/16/47, II/19/46, II/19/49, II/19/58, II/24/69, II/38/50

en azından : Hiç olmazsa.

e. azından I/41/34

en II : Bir şeyin iki boyutundan daha küçük olanı, genişlik, arz. -3-

e.+ i I/27/40

e.+ ince I/94/25

e.+ ine I/94/27

ēn : bk. en I -2-

ē. I/03/106, II/24/73

ēñ : bk. en I -1-

ēñ. I/36/71

eñ : bk. en I -64-

e. I/03/109, I/03/70, I/03/94, I/05/49, I/07/13, I/105/39, I/110/08, I/122/08, I/123/43, I/125/08, I/125/19, I/126/59, I/126/61, I/138/85, I/14/26, I/143/07, I/15/05, I/156/04, I/158/40, I/18/14, I/28/57, I/30/10, I/39/09, I/40/20, I/43/09, I/45/07, I/52/49, I/57/44, I/58/96, I/60/81, I/60/86, I/63/15, I/63/16, I/74/32, I/74/35, I/78/02, I/82/31, I/99/06, II/02/72, II/02/87, II/03/05, II/04/93, II/06/43, II/08/131, II/08/55, II/10/103, II/10/19, II/14/18, II/16/32, II/22/16, II/23/175, II/23/191, II/23/195, II/23/197, II/25/110, II/25/24, II/37/77

e. ilkin I/42/13

ēñ : bk. en I -3-

ēñ. I/85/46, II/10/67, II/23/45

ēñ : bk. en I -3-

ēñ. I/45/62, I/53/64, I/58/13

ēñcē : bk. önce -1-

ēñ. I/32/30

enerci : bk. enerji -1-

e.+ si I/126/40

enerji : Güneş enerjisini ısınma veya suyu ısıtma amacıyla kullanan düzenek. -5-

e. I/116/52

e.+ lēmiz II/21/75

e.+ ler I/96/41

e.+ ni I/116/53

gúneş e.+ sıñnen II/21/75

eni : bk. enik -1-

e.+ yi vurmuş I/39/100
enik : Çok memeli hayvan yavrusu, encik. -1-
 e. I/33/65
enişde : bk. enişte -1-
 e. I/72/03
enişte : Kız kardeş veya kadın akrabâlardan birinin kocası. -4-
 e. I/39/52, I/72/03
 e.+ miS II/13/24
 e.+ ı I/59/78
enni : Eni fazla olan, geniş, büyük. -3-
 e. I/31/27, I/31/39
en_nihayeT : Sonunda. -1-
 e. I/95/59
enniliK : Enlilik, genişlik. -1-
 e.+ ti II/11/28
entâri : Kadınların genellikle evde ve yatakta, erkeklerin eskiden evde, sokakta veya yatakta giydikleri kollu, çoğunlukla bol ve uzun giyecek. -3-
 e. I/151/31, II/35/37
 e.+ leri I/21/46
entere : bk. entâri -1-
 e.+ me I/47/36
enteri : bk. entâri -4-
 e. I/26/32, I/70/77, I/96/26
 savıyı e.+ ler I/26/29
enşe : Boynun arka kısmı. -1-
 e.+ ye I/61/35
ep : bk. hep -3-
 e. I/109/04, I/21/56, II/07/99
ePdes : bk. abdest -1-
 e. alcādım I/133/04
epey : Oldukça fazla, bir hayli, az denemeyecek kadar. -1-
 e. I/111/27
ëpey : bk. epey -1-
 ëp. II/27/05
epëy : bk. epey -1-
 e. I/10/105

epiy : bk. epey -2-
 e. I/109/52, I/35/24
ëpiy : bk. epey -1-
 ëp. I/135/15
epmek : bk. ekmek¹ -1-
 e. I/134/45
ëpsi : bk. hepsi -1-
 ë. I/152/23
er - : İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, erişmek, nail olmak. -27-
 aklımız e.- dāinde I/155/62
 ra_ata e.- di I/79/02
 āklım e.- di_i I/38/07
 aklı e.- diler I/123/73
 aklım e.- ē II/16/43
 soņa e.- ē II/23/56
 aş e.- edi I/96/82
 aklım e.- eleK I/144/67
 aklım e.- eli I/83/36
 nazar e.- eṛ I/156/14
 son e.- er II/10/99
 mı e.- eyóró I/51/10
 aklı e.- iyo I/38/68
 aklım e.- iyo I/110/65
 aklıı e.- iyo I/74/36
 aklımız e.- meden I/155/62
 aklım e.- meS I/146/04
 aklım e.- mez I/123/27, I/20/31, I/67/57, I/83/30
 aklım e.- miyo I/145/08
 aklıı e.- miyo I/74/37
 eli e.- miyo I/69/28
 elleri e.- miyo I/83/60
 aklım e.- miyor I/51/52
ër : bk. eğer -1-
 ë. I/07/61
ër - : bk. eyir- -1-
 ë.- ilir I/12/02
ër : bk. her -1-
 èr. II/22/80

ër - : bk. er- -10-

aqlımıñ èr.- dīnde I/123/16

aqlım èr.- di I/103/14

aqlım èr.- eli I/135/04

ër.- er I/52/08

aqlım èr.- erse I/52/73

eliñ èr.- meS I/155/46, I/96/38

aqlım èr.- meyyō II/16/16

ër.- mezse I/52/73

ër.- miyyórú I/51/10

ēr - : bk. er- -3-

ē.- diñ I/51/13

elleri ē.- miyo I/50/02

aqlım ē.- miyyör I/51/06

eren : Ermiş veli, yattır, evliya. -1-

e.+ nere I/147/33

ēren - : Sıcak aylarda hayvanlar gölgelik yerde toplanmak. -1-

ē.- iyomuş I/81/06

ergen : Çocukluktan çıkıp ergenlik çağına girmiş, evlenecek çağa gelmiş (kimse), ergin, balığ, akıl balığ. -2-

e. I/10/59

ergene ğarı dövmesi göley geliş :

İnsan başına gelmeyen şey hakkında çok kolay hüküm verir, bekâra karı boşamak kolay.

e.+ e ğarı dövmesi göley geliş I/95/79

erģin : Eren, ermiş. -1-

ē. I/06/79

eri : bk. erik -10-

bāçe e.+ ī I/100/14

dağ e.+ i II/32/51

day e.+ i II/32/51

day e.+ i I/36/59

dāy e.+ i II/32/21, II/32/26

geçi e.+ i II/32/53

e.+ ini II/32/54

dağ e.+ nī II/39/56

dağ e.+ ni II/39/56

eri - : (Katı bir cisim) Isı etkisiyle sıvı durumuna gelmek, zeveban etmek. -11-

e.- di I/135/42, I/95/85

e.- dikTen I/40/22

e.- meden I/135/46

e.- mesin I/119/49

e.- nceye I/39/71

e.- r I/130/55, I/39/71, I/71/59

e.- r I/71/59

e.- yinciye I/39/72

ēri - : bk. eri- -1-

ē.- mez I/62/25

ēri - : bk. eri- -2-

ēr.- r I/60/109

ēr.- yinciye I/39/71

ērī - : bk. eri- -1-

ēr.- r I/60/108

ērī : <<erik+i -2-

dağ èr. II/30/27

erī : <<erik+i -5-

dağ e. II/30/30, II/39/56

dağ e.+ ni II/39/56

e.+ η I/98/40

dağ e.+ yi II/32/65

eri_i : <<erik+i -1-

geçi e. II/32/54

erid - : bk. erit-¹ -5-

e.- emiyolar I/96/61

e.- iriz I/62/26

e.- irlē I/148/61

e.- iyoladı II/35/72

bk. erit-³

e.- iyomuş I/96/61

eriF : bk. herif -1-

e.+ ne I/115/33

erik : Beyaz çiçekler açan, her yerde yetişen ve pek çok türü bulunan meyve ağacı ve bu ağacın, sarı ile mor arasında çeşitli renkleri ve çeşitli türleri bulunan, ceviz büyüklüğünde, ekşi, mayhoş veya tatlı, ince kabuklu, tek ve sert çekirdekli,

etli, sulu, yaş ve kuru olarak veya pişirilmek yoluyla yenen meyvesi. -21-

e. I/100/09, I/100/14, I/133/26, I/133/33, I/88/68

ēşi e. II/39/55

ekşi e. II/30/29, II/30/30

geçi e. II/32/50, II/32/51

geçi e. II/32/28

giçi e. II/32/21

keçi e. II/30/27

keçi e. II/30/30

e.+ lēḡ I/98/39

e. merik I/76/28

erime : Erimek, git gide azalıp bitmek işi. -3-

kemig e.+ den I/21/82

kemik e.+ si I/93/53

kemiK e.+ si I/88/21

eriş : Dokuma tezgâhlarında uzunluğuna atılan ip, arış, boy ipliği -7-

e.+ den I/21/31

e.+ i I/94/34, I/94/35

e.+ ini I/87/107, I/94/21, I/96/04

e. yapardıK I/21/18

eriş : bk. eriş -1-

ēr. I/08/76

eriT - : 1. (Katı bir cismi) Isı etkisiyle sıvı durumuna getirmek, halletmek. -4-

e.- irlendi I/98/40

e.- irsin II/15/30

e.- mez II/19/152

2. Zayıflamasına, kilo kaybetmesine sebep olmak.

e.- Ti II/29/26

3. Kalori yakmak, yediklerini sindirerek etkisini azaltmak, zayıflamak.

erit - : bk. erit⁻¹ -1-

ēr.- iyóS I/09/38

erkē : <<erkek+i -3-

e.+ mişti I/136/30

e.+ ḡ I/20/83

e.+ ynen I/124/26

érkē : <<erkek+i -3-

ēr. I/115/24

ēr.+ miz I/115/26

ēr.+ ḡ I/50/80

erkeg : bk. erkek -3-

e. I/108/15, I/16/21

kadın olsun e. olsun I/16/33

érkeg : bk. erkek -1-

ēr. I/112/66

erkek : Canlı varlıkların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten dişisini dölleyecek şekilde yaratılmış olanı, dişinin karşıt cinsi, er. -75-

e. I/02/07, I/101/07, I/103/18, I/120/05, I/134/23, I/148/24, I/151/20, I/154/30, I/20/83, I/22/10, I/22/16, I/34/22, I/34/24, I/59/22, I/61/67, I/71/20, I/74/27, I/74/42, I/75/44, II/11/05, II/23/108, II/25/70

e.+ kē II/27/52

e.+ le I/106/59, I/121/42, I/151/22, I/76/15, I/76/49

e.+ lē I/04/22, I/07/25, I/151/21, I/29/19, I/76/12, II/19/11, II/20/41, II/24/103, II/34/34

e.+ lēden II/09/33

e.+ lēmiz I/58/27

e.+ lēn II/34/35

e.+ lenen I/104/38

e.+ lēnen I/58/30

e.+ lēḡ II/23/70

e.+ ler I/02/08, I/02/16, I/103/24, I/104/35, I/104/36, I/104/37, I/122/45, I/125/07, I/125/66, I/125/79, I/20/101, I/20/80, I/34/23, I/41/71, I/134/46, I/103/37

e.+ lerre I/124/16, I/15/33

e.+ lere I/104/34, I/106/59, I/125/22, II/03/19, II/23/108

e.+ lère I/78/31

e.+ leri I/134/24

e.+ leriḡ I/120/46, I/74/27

e.+ leriḡki I/129/46

e.+ se I/125/04

erkek evi

erkek evi : Düşünlerde erkek tarafı.

e. evinin II/15/09

ërkek : bk. erkek -1-

ë.+ den I/146/25

ërkek : bk. erkek -10-

ër. I/21/63, I/87/94

ër.+ lëmiz I/39/58

ër.+ ler I/02/06, I/34/26, I/34/27,
II/11/02, II/25/38

ër.+ lerimiz I/115/27

ër.+ leriñ I/34/29

erken : Alışılmış veya kararlaştırılmış belli bir zamandan önce, geç karşıtı, er. -10-

e. I/110/42, I/149/70, I/77/35, I/77/39,
I/84/21, I/84/22, II/06/24, II/39/107,
II/39/165, II/39/83

erken : bk. erken -4-

ër. I/130/26, I/44/52, II/01/84

ër.+ deñ I/53/41

ërkēn : bk. erken -1-

ër. II/06/30

erkenden : Erken olarak, çok erken. -8-

e. I/131/47, I/14/52, I/143/46, I/144/76,
I/32/49, I/89/18, II/37/122

ërkenden : bk. erkenden -1-

e. I/156/35

ërkenden : bk. erkenden -1-

ë. I/152/14

ërkenden : bk. erkenden -3-

ër. I/50/01, I/91/31, I/96/71

erkeş : bk. herkes -1-

e. I/33/16

erkēs : bk. herkes -1-

e. I/07/75

ërkēs : bk. herkes -1-

ë. II/08/17

ermeni : Ermenistan'da ve dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan halk veya bu halktan olan kimse. -2-

e.+ lëden II/03/66

e.+ leğden II/03/65

ërözyon : Erozyon, yer kabuğunu oluşturan kayaların, başta akarsular olmak üzere türlü dış etmenlerle yıpratılıp yerinden koparılarak eritilmeleri veya bir yerden başka bir yere taşınması olayı. -1-

ër.+ uñ I/39/92

ertesi : (Sabah, gün, hafta, ay, yıl kelimelerinden önce) Bir sonraki. -36-

e. I/04/25, I/120/59, I/125/83, I/125/85,
I/148/09, I/152/125, I/152/126, I/155/76,
I/156/31, I/156/32, I/156/35, I/157/65,
I/159/16, I/30/37, I/33/55, I/59/16, I/74/33,
I/76/55, I/76/65, I/77/09, I/78/31, I/82/19,
I/82/23, I/82/24, I/87/77, I/97/52, I/98/17,
I/98/80, II/10/18, II/10/19, II/34/27,
II/34/35, II/35/80, II/37/48, II/39/147

e.+ nde I/156/36

erteSi : bk. ertesi -2-

e. I/119/43, I/119/68

ërtesi : bk. ertesi -4-

ë. I/152/125, I/46/123, II/03/29,
II/34/44

ërtesi : bk. ertesi -21-

ër. I/100/33, I/102/41, I/111/94,
I/114/04, I/114/51, I/114/59, I/138/130,
I/26/25, I/26/38, I/26/46, I/27/28, I/71/10,
I/76/56, I/91/41, I/94/84, I/94/85, II/01/51,
II/07/86, II/16/15, II/16/18, II/28/04

erzā : <<erzak+ı -2-

e. II/01/28

e.+ mız I/157/66

ërzā : <<erzak+ı -1-

ër.+ mızı II/22/80

erzak : Uzun müddet saklanabilen yiyecekler, zahire. -1-

e. I/114/38

es - : (Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek. -4-

e.- er II/23/179

e.- ër I/96/72

e.- ëğ II/23/179

e.- erse I/124/35

ës - : bk. es- -5-

ës.- ñce I/49/23

ës.- eceK I/49/30
 ës.- en I/49/29
 ës.- mīyor I/49/22, I/49/23
esas : En başta gelen ve temel teşkil eden, asıl, gerçek ana. -8-
 e. I/14/01, I/142/17, I/156/19, I/74/36, II/20/49, II/23/157, II/23/162
 e.+ ı I/11/41
esās : bk. esas -1-
 e. I/133/63
esās : bk. esas -1-
 e. I/05/64
esās : bk. esas -1-
 e.+ ı I/136/06
esaSdan : Gerçekten, gerçek olarak, hakikaten, sahi, sahiden, filhakika, filvaki. -1-
 e. I/15/74
esasen : Esasında, gerçekte, aslında, zaten. -2-
 e. I/122/08, I/147/36
esaz : bk. esas -2-
 e. I/147/12
 e.+ ını I/05/05
esbaP : bk. esvab -1-
 e.+ lāmı I/08/04
esbi : bk. elbise -1-
 e. I/43/06
esdafulla : bk. esdāfurulla -1-
 e. I/52/86
esdāfurulla : Estağfurullah, incelik ve alçak gönüllülük göstermek üzere teşekkür edilen veya övülen bir kimsenin söylediği, “Allah’tan af ve mağfiret dilerim” anlamında bir söz. -2-
 e. I/15/08
ēsdē : bk. eskiden -1-
 ē. II/05/32
esenti : Esinti, duyulur duyulmaz derecede hafif esen rüzgâr, çok hafif hava cereyanı. -1-
 e.+ miz I/139/30

eser : Bir şeyin varlığını gösteren belirti, alamet. -1-
 e. yok I/18/75
esgiden : bk. eskiden -1-
 e. I/139/45
esgi : bk. eski² -45-
 e. I/104/13, I/104/46, I/113/84, I/128/04, I/129/41, I/159/08, I/35/04, I/68/29, I/75/52, I/90/45, I/90/46, I/91/70, I/91/84
 e.+ kiynen I/105/07
 e.+ ler I/15/84, I/91/73
 e.+ lerī I/80/07
 e.+ lerdan I/102/19
 e.+ leri I/128/03, I/21/54, I/21/56, I/80/67
 e.+ leği I/141/10
 e.+ li I/10/70
 e.+ niñ I/107/59, I/112/20, I/115/05, I/115/12, I/128/41, I/135/25, I/17/87, I/41/25, I/50/59
 e.+ nki I/143/31
 e.+ nkiler I/143/31
 e. yapıdıklāmızı I/159/50
 e.+ yi I/10/36, I/15/78, I/98/23, I/98/24, II/01/19
 bk. eski³ -45-
 e. I/100/07, I/100/44, I/11/05, I/110/08, I/110/11, I/111/108, I/111/109, I/122/05, I/122/08, I/122/10, I/122/51, I/149/56, I/149/64, I/156/02, I/156/09, I/156/21, I/156/56, I/156/57, I/160/06, I/160/16, I/27/48, I/28/05, I/47/29, I/68/60, I/68/74, I/75/04, I/87/43, I/87/47, I/92/19, II/02/17, II/02/18, II/11/34, II/33/31, II/35/47
 e.+ den I/156/01
 e.+ sini I/151/28
 e.+ ye I/56/11
esgi : bk. eski¹ -29-
 e. I/111/80, I/111/84, I/111/99, I/121/02, I/121/27, I/121/40, I/145/50, I/151/19, I/152/39, I/152/40, I/153/115, I/159/22, I/160/22, I/63/50, I/76/26, I/76/87, I/79/17, I/79/21, II/12/13, II/39/45, II/39/46, II/39/47

e.+ leḡi I/120/25
 e.+ si I/158/19
 bk. eski⁴ -6-
 e. I/102/28, I/59/28, I/80/27
 e. yazıyı I/14/09, I/14/10, I/80/28
 bk. eski⁸ -5-
 e. I/47/43, II/12/28
 e.+ lēmizi I/59/45
 e.+ lerimize I/14/30
 e.+ yī üsKüyü I/124/39
 bk. eski⁷ -8-
 e. I/122/34, I/56/10, I/56/11, I/86/28, I/86/30, II/02/14
 e.+ lerī I/86/29
 bk. eski⁵ -12-
 e. II/28/69
 e.+ le I/141/14
 e.+ lē I/155/56, I/56/23, I/59/76, I/76/52, I/94/47
 e.+ ler I/110/13, II/23/178
 e.+ lēḡ I/59/77
 e.+ lerimiz I/76/54
 e.+ lerimiziḡ I/76/21
 bk. eski¹⁰ -1-
 e. I/75/02
 bk. eski⁹ -2-
 e. I/76/66, I/76/67
ēsgī : bk. eski¹ -2-
 ē. I/30/31, II/11/01
esgī : bk. eski⁸ -2-
 e. I/101/30, II/15/45
 bk. eski³ -2-
 e. I/156/21, I/156/56
 bk. eski⁷ -2-
 e. I/160/07, II/02/15
ēsgī : bk. eski² -4-
 ès. I/06/47, I/36/44, II/14/66
 ès.+ ler I/71/48
 bk. eski⁴ -2-
 ès. I/01/71, I/10/54

bk. eski⁸ -2-
 ès. I/06/44, I/47/42
 bk. eski³ -2-
 ès. I/10/23, II/02/06
 bk. eski¹ -2-
 ès. I/10/43, II/15/103
 bk. eski⁵ -2-
 ès.+ lēden I/10/79
 ès.+ ler I/10/70
 bk. eski¹⁰ -1-
 ès. II/33/19
ēsgī - : bk. eski¹ -1-
 ès.- yiviridi I/144/37
ēsgī : bk. eski² -2-
 ē. I/06/44, I/10/37
esgide : bk. eskiden -1-
 e. I/07/102
esgide : bk. eskiden -1-
 e. I/156/28
esgiden : bk. eskiden -309-
 e. I/01/50, I/01/51, I/01/79, I/01/92, I/01/94, I/01/97, I/03/66, I/05/51, I/05/60, I/07/96, I/08/110, I/09/14, I/09/16, I/09/53, I/09/74, I/09/75, I/10/29, I/100/18, I/100/41, I/102/35, I/103/13, I/103/17, I/104/15, I/104/25, I/104/30, I/104/32, I/104/46, I/104/56, I/105/09, I/105/11, I/106/34, I/107/23, I/107/62, I/108/05, I/108/43, I/108/55, I/110/28, I/111/103, I/111/85, I/112/10, I/112/15, I/112/24, I/112/67, I/112/76, I/113/117, I/115/05, I/118/15, I/119/60, I/119/67, I/119/72, I/119/73, I/120/47, I/121/03, I/121/34, I/121/35, I/122/64, I/123/17, I/125/10, I/125/14, I/125/58, I/128/01, I/128/02, I/128/04, I/128/29, I/129/10, I/129/15, I/129/27, I/129/44, I/129/65, I/129/66, I/130/04, I/133/15, I/133/57, I/133/60, I/134/53, I/134/63, I/135/42, I/135/45, I/137/10, I/138/93, I/139/18, I/139/50, I/140/31, I/140/35, I/140/58, I/141/04, I/141/05, I/143/38, I/143/39, I/144/35, I/145/42, I/145/50, I/145/94, I/146/07, I/146/15, I/146/24, I/146/28, I/146/55, I/146/70, I/146/73, I/147/18, I/147/43, I/147/56,

- I/149/40, I/150/24, I/150/51, I/151/08, I/151/14, I/151/20, I/153/03, I/153/113, I/153/114, I/153/62, I/154/12, I/155/12, I/155/28, I/155/73, I/156/02, I/156/03, I/156/05, I/156/08, I/156/12, I/156/24, I/156/25, I/156/27, I/156/29, I/156/36, I/156/43, I/156/48, I/156/54, I/157/71, I/159/16, I/16/55, I/160/19, I/160/22, I/161/39, I/17/59, I/17/78, I/17/84, I/18/32, I/18/58, I/18/73, I/19/24, I/20/02, I/20/06, I/20/14, I/20/34, I/20/35, I/20/60, I/20/79, I/20/85, I/26/29, I/26/66, I/28/33, I/29/01, I/31/61, I/34/23, I/34/25, I/34/27, I/35/01, I/41/14, I/41/39, I/43/30, I/49/45, I/49/48, I/50/60, I/50/71, I/55/54, I/55/55, I/56/17, I/56/20, I/56/21, I/56/24, I/57/24, I/59/18, I/59/19, I/59/28, I/62/12, I/63/25, I/63/29, I/64/19, I/66/39, I/67/74, I/68/38, I/68/41, I/68/52, I/69/58, I/71/26, I/71/66, I/71/68, I/73/77, I/74/20, I/74/28, I/74/50, I/74/77, I/76/22, I/76/24, I/76/25, I/76/28, I/76/41, I/76/48, I/76/53, I/76/77, I/76/86, I/76/90, I/78/09, I/78/23, I/78/27, I/78/37, I/78/41, I/80/08, I/83/25, I/84/39, I/86/17, I/87/57, I/88/05, I/88/11, I/88/13, I/88/56, I/89/12, I/90/47, I/90/48, I/90/51, I/90/58, I/90/64, I/91/39, I/91/54, I/94/63, I/95/20, I/97/06, I/97/21, I/97/43, I/97/50, I/97/55, I/98/35, II/01/25, II/01/38, II/01/43, II/02/08, II/08/22, II/08/70, II/11/16, II/11/18, II/11/22, II/11/34, II/11/61, II/13/54, II/13/62, II/14/33, II/14/43, II/14/85, II/14/86, II/15/06, II/15/15, II/15/33, II/15/35, II/16/108, II/16/29, II/17/21, II/22/61, II/22/63, II/23/14, II/23/197, II/23/212, II/23/88, II/24/04, II/25/37, II/25/45, II/35/09, II/35/10, II/35/108, II/35/111, II/35/15, II/35/16, II/35/25, II/35/31, II/35/33, II/35/35, II/35/48, II/35/56, II/35/63, II/35/65, II/35/66, II/37/15, II/37/35, II/39/158
- e. beri I/17/81
- e.+ di I/114/27, II/35/101
- e.+ ki I/159/43, I/159/45, I/49/47
- e. veriliyomuşdu I/129/58
- e. yapellârdı II/11/12
- esgiden** : bk. eskiden -3-
e. I/156/26, I/73/71
- e. yaparıS I/100/41
- esgidēn** : bk. eskiden -4-
e. I/09/32, I/110/06, I/80/11, II/13/17
- esgidēn** : bk. eskiden -1-
e. I/129/19
- esgidēn** : bk. eskiden -2-
e. I/05/52, I/07/76
- ēsgidēn** : bk. eskiden -7-
ē. I/102/80, I/34/36, I/80/08, I/96/50, II/05/32, II/25/08, II/35/26
- ēsgidēn** : bk. eskiden -1-
ē. I/101/23
- ēsgidēn** : bk. eskiden -18-
ēs. I/09/15, I/36/10, I/41/13, I/44/55, I/49/01, I/52/63, I/56/05, I/57/24, I/57/25, I/57/26, I/57/27, I/71/45, I/71/48, I/86/02, II/04/49, II/05/27
- ēsgidēn** : bk. eskiden -1-
ēs. yapallar II/15/31
- ēsgidēn** : bk. eskiden -12-
ē. I/10/77, I/128/44, I/130/09, I/71/21, I/71/45, I/74/97, I/91/42, II/08/22, II/25/107, II/25/35, II/25/40, II/25/44
- ēsgidēn** : bk. eskiden -2-
ē. I/36/46, I/41/07
- esgidın** : bk. eskiden -1-
e. II/01/43
- esgidin** : bk. eskiden -1-
e. I/62/35
- esginden** : bk. eskiden -3-
e. I/119/67, II/05/37
e.+ ki I/71/23
- esgü** : bk. eski⁷ -1-
e. II/02/16
- ēsıran** : Kazan ya da teknedeki hamuru kazımaya ve kesmeye yarayan bir çeşit araç. -8-
ē. I/116/21, I/96/56, I/96/57
ē.+ nā II/16/90, II/16/91
ē.+ nan I/67/69, I/96/56
- esıS** : bk. esas -3-
e. II/02/20, II/02/25, II/02/55

ēsig : bk. eKsig -3-

ē. I/120/44, I/92/07

ē. etmesin I/102/68

ēsigli : (<<eksiklik+i) Bulunmama, yokluk. -1-

ē.+ ni I/152/51

esir : Savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak. -1-

esir alın- : Esir düşmek, düşman tarafından yakalanmak, düşmana esir olmak.

e. alınmış II/19/87

esire : Esre, Arap ve Osmanlı alfabesinde, altına konduğu harfi /ı/ veya /i/ sesiyle beraber okutan hareke, kesre. -1-

e.+ sizleri I/80/28

ēsirekli : Eserekli, kendini aklına gelen şeyin etkisine kaptıran, aklına geleni tuttur. -1-

ēs. I/45/19

eski : 1. Bir zamanlar var olup şimdi mevcut olmayan. -35-

e. I/10/07, I/104/17, I/141/03, I/153/88, I/155/61, I/19/07, I/33/84, I/34/12, I/44/33, I/46/29, I/61/28, I/64/32, I/64/71, I/64/74, I/65/56, I/70/05, I/70/09, I/70/69, I/72/62, I/82/19, II/07/62, II/07/75, II/10/49, II/13/02, II/13/08, II/34/30, II/34/48, II/39/26, II/39/27, II/39/59

e.+ leri I/110/49

e.+ si I/30/07

2. Geçmiş döneme ait olan, geçmişin özelliklerini taşıyan şey. -27-

e. I/48/80, I/59/32, I/78/16, I/85/44, II/03/33, II/07/142, II/21/23

e.+ ki I/91/58

e.+ kinnē I/73/33

e.+ lē II/03/32, II/39/158

e.+ leden II/34/77

e.+ lēden I/146/45

e.+ lere I/157/30

e.+ leri I/34/34, II/39/157

e.+ lērī I/08/80

e.+ niñ I/08/26

e.+ niñ I/08/68

e.+ nki I/143/29, I/58/23

e.+ si II/21/42, II/35/10, II/35/108, II/35/23, II/35/41, II/35/97

3. Çok zamandan beri var olan, üzerinden zaman geçmiş olan, kadim. -26-

e. I/117/50, I/122/05, I/122/16, I/149/66, I/156/56, I/160/31, I/28/10, I/49/39, I/68/16, I/68/67, I/86/22, I/89/03, I/92/28, I/95/45, I/95/46, II/02/06, II/02/44, II/10/38, II/13/42, II/13/43, II/14/55, II/19/24, II/23/166, II/23/17, II/23/175, II/37/57

4. Hükmü geçmiş, yürürlükte olmayan, rağbet edilmeyen. -10-

e. I/119/67, I/14/09, I/149/05, I/91/07, II/03/38, II/13/33

e. yazı I/33/28, I/38/10

e. yazıyı I/33/27

e. yazı I/08/07

5. Yaşlı, yaşı büyük olan, uzun zaman önce yaşamış. -10-

e. I/08/80, I/155/41, I/28/01, I/40/73, I/45/05

e.+ lē I/64/95, I/82/31

e.+ lerin I/23/34, I/64/94, II/24/58

6. Değişmeyen, aynı şekilde devam eden. -5-

e. I/155/79, I/161/32, I/90/42

e. ğafalā I/06/06

e. ğafalar I/06/51

7. Geçmiş zamanda yapılmış veya teşekkül etmiş olup bir devrin üslubunu aksettiren, klasik bir değer kazanmış olan (sanat eseri). -4-

e. I/139/51, I/28/22, I/56/10, II/13/21

8. Zamanın etkisiyle veya kullanıla kullanıla yıpranmış, bozulmuş, yeniliğini kaybetmiş, köhne. -3-

e. I/130/88, II/12/27

e.+ si I/98/95

9. Geçmiş zamana ait olan, geçmiş zaman özelliklerini taşıyan, atik. -3-

- e. I/33/02
 e. gideri I/06/40
 e.+ niş I/25/16
 10. Şimdikinden önce olan, önceki. -2-
 e.+ le I/66/37
 e.+ yi I/110/12
 11. Bir meslekte uzun müddet çalıştıktan sonra artık o işi bırakan, emekli olan. -1-
 e. I/158/04
esKi - : 1. Zaman etkisiyle veya kullanılmaktan ötürü yıpranmak, aşınıp bozulmak, yeniliğini kaybetmek. -3-
 e.- yennerī II/07/125
 e.- yivēṛceK II/07/60
 2. İhtiyarlamak, yaşlanmak, kocamak.
 e.- mezdik I/96/65
esKī : bk. eski²-1-
 e. I/01/54
 bk. eski³ -1-
 e. I/92/34
ēski : bk. eski³ -4-
 ē. I/122/52, I/28/31, II/10/84, II/14/23
 bk. eski² -1-
 ē.+ lerde I/40/68
ēski : bk. eski³ -9-
 ës. I/122/52, I/38/16, I/46/38, I/58/46, II/02/36, II/33/07, II/33/10
 ës.+ ydi II/29/23
 bk. eski² -2-
 ës. I/58/20
 ës.+ ninki I/10/45
ēski - : bk. eski¹ -2-
 ës.- medi I/21/47
 ës.- yen I/38/14
ēsKī : bk. eski³ -1-
 ës. I/46/36
ēsKi : bk. eski²-3-
 ē. I/72/07
 ē.+ leri II/03/33
 ē.+ si I/124/08
 bk. eski³ -2-

- ē. II/04/07, II/05/69
 bk. eski¹ -1-
 ē. II/14/39

esKide : bk. eskiden -1-

e. I/23/46

eskiden : Geçmiş zamanlarda, geçmiş çağlarda, geçmişte, mukaddema. -104-

- e. I/06/56, I/106/13, I/110/14, I/121/53, I/129/42, I/141/09, I/142/04, I/142/29, I/146/69, I/150/30, I/150/48, I/155/62, I/155/67, I/160/27, I/161/32, I/20/27, I/23/44, I/32/15, I/32/22, I/32/29, I/32/57, I/33/139, I/38/46, I/39/57, I/40/72, I/44/25, I/48/40, I/49/09, I/49/43, I/49/69, I/49/71, I/55/01, I/55/20, I/55/35, I/60/40, I/60/45, I/60/49, I/60/53, I/64/118, I/64/68, I/71/03, I/71/20, I/73/07, I/78/20, I/81/01, I/81/25, I/81/56, I/82/14, I/82/17, I/82/28, I/82/32, I/83/71, I/84/20, I/85/24, I/85/25, I/85/41, I/90/76, II/03/12, II/03/31, II/03/35, II/04/75, II/07/10, II/07/19, II/10/38, II/15/86, II/19/121, II/19/123, II/19/126, II/19/130, II/19/131, II/19/140, II/19/141, II/19/142, II/19/146, II/19/71, II/20/40, II/21/18, II/21/19, II/21/24, II/21/25, II/21/43, II/21/53, II/24/24, II/24/53, II/24/64, II/37/07, II/37/21, II/37/24, II/37/25, II/37/28, II/37/33, II/37/53, II/37/54, II/37/56, II/37/70, II/37/80, II/37/96, II/37/98, II/37/108, I/84/08

eskidēn : bk. eskiden -1-

e. II/14/92

esḡiden : bk. eskiden -3-

e. I/81/53, I/83/20, II/11/54

ēsKiden : bk. eskiden -3-

ē. I/06/59, II/15/17, II/32/131

eskiden : bk. eskiden -8-

- ës. I/20/15, I/23/10, I/37/17, I/40/68, I/58/43, II/05/14, II/14/34, II/29/82

ēsiden : bk. eskiden -1-

ē. II/21/51

eskik : bk. eKsig -1-

e. I/03/109

eskili - : Etkilemek. -1-

e.- yoru I/37/38

eskinki : Eskiden olan, geçmişteki. -2-

e. I/34/32

e.+ nden I/17/29

eskizēn : bk. eskiden -1-

e. II/14/44

ēsme : Esme, (hava için) bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek. -1-

ēs.+ ye II/23/180

esmer : Koyu buğday renginde olan, karışın. -1-

e. I/30/46

esnaf : Yaptıkları işlere göre sınıflara ayrılmış olan, kazançları sermayeden ziyade çalışmaya ve beden gücüne dayanan zanaatkârlara ve küçük ticaret sahiplerine verilen ortak isim. -4-

e. I/125/51, II/23/03, II/23/04

e.+ dı II/23/03

esnaflık : Esnafın yaptığı iş. -1-

e. yapdı I/35/10

essah : Gerçek, doğru, sahih. -1-

e. I/130/02

essaḥ : bk. essah -1-

e. I/67/51

essahdan : Sahiden, gerçekten. -2-

e. I/123/37, I/26/24

esvab : Esvap, giyecek, elbise. -1-

e.+ ını I/94/10

eş : 1. Karı kocadan her biri, zevç, zevce. -36-

e.+ i II/19/41, II/30/66

e.+ im I/116/03, I/132/04, I/132/07, I/132/09, I/157/06, I/44/94, I/80/63, II/13/10, II/13/62, II/19/26, II/19/27, II/19/51, II/19/85, II/19/86, II/31/25, II/39/17

e.+ imden I/73/05

e.+ imi II/06/57

e.+ imin II/19/105, II/19/107, II/19/89

e.+ imiḡ II/19/86

e.+ imiz I/32/40

e.+ imne I/108/08

e.+ ini I/44/57

2. Çift olarak kullanılan veya bir çift oluşturan iki şeyden her biri, bir teki.

e.+ ini I/50/62

3. Dost, arkadaş.

eş dost : Tanıdıklar, ahbablar, dostlar.

e. dos I/123/18

e.+ i dostu II/38/68

e.+ i dosTu I/123/20

e.+ ini dostunu I/123/23

eş - : Çok derine gitmeden kazmak. -5-

e. I/79/43, I/79/52

e.- ēdik I/64/77, I/64/78

e.- ērdik I/64/79

ēş : bk. eş³ -1-

ē. dost I/69/105

ēş - : bk. eş- -1-

ēş.- dıK I/39/96

ēş : bk. eş¹ -11-

ēş. I/45/32, I/47/37

ēş.+ im I/157/05, I/157/06, I/42/07

ēş.+ imdinēḡ I/42/08

ēş.+ iminen I/42/07, I/42/22

ēş.+ inizden I/113/82

bk. eş³

ēş.+ e dosTa I/54/31

ēş.+ e dōsta I/54/42

eşarp : Eşarp, kadınların başlarına, boyunlarına bağladıkları değirmi veya uzun kumaş. -1-

e.+ lānan I/141/20

eşdir - : Eştirmek, eşmek işini başkasına yaptırmak, kazdırmak. -1-

e.- iyó I/01/91

ēşē : <<eşek+e -2-

ē. II/07/61

eşek : Tek parmaklılardan, uzun kulaklı, attan küçük binek ve yük hayvanı, merkep. -5-

e. I/18/32

e.+ le II/07/43
 e.+ lere I/144/46
 e.+ lerleñ I/18/33
 e.+ neñ I/157/32

eşek arabası : Çeşitli yükleri taşımak için kullanılan, dört tekerlekli, eşek koşulmuş taşıt.

eşek göş- : Eşek vasıtasıyla bir işi yapmak, bir işi eşeğe yaptırmak.

eşek : bk. eşek -3-

ē. I/18/32, II/07/45, II/07/48

eşekçi : Eşekçi, eşeklerle yük taşıyan veya insan gezdiren kimse, merkepçi. -1-

ē.+ lē II/07/21

eşgiyā : bk. eşkıya -1-

e. I/158/23

eşi : bk. ekşi -8-

ē. I/08/41, I/143/59, I/36/58, I/81/33, I/81/34, II/32/22

ē.+ sini I/11/48

eşi - : bk. ekşi- -2-

ē.- r II/39/57

ē.- rdin I/10/35

eşī : bk. ekşi -1-

ē. II/32/58

eşī : <<eşik+i (bk. eşīg) -2-

e.+ η I/77/31, I/77/32

eşi - : bk. ekşi- -1-

ē.- r I/13/12

eşi : bk. ekşi -3-

ē. eriK II/39/55

ē. yapmeyiz II/39/76

ē.+ yi II/32/58

eşī - : bk. ekşi- -1-

ē.- r I/02/34

eşid - : bk. ekşit- -1-

ē.- ir I/33/53

eşiğ : bk. eşīg -1-

ē.+ i I/101/69

eşiğ : Eşik, döşemede kapı boşluğunun alt tarafına gelen kısım ve buraya soğuktan,

dış etkilere korunmak için kapı eni uzunluğunda yerleştirilen taş veya tahtadan, yüksekliği çok az çıkıntı, söve. -2-

e.+ ī II/03/54, II/03/55

eşimik : bk. ekşimik -2-

ē. I/33/96

ē.+ li I/71/39

eşkıya : Şehir dışında dağlarda yol kesen hırsızlar, şakiler, haydutlar; haydut, soyguncu, çeteci. -1-

e. I/158/26

eşşā : bk. eşyā -1-

güççük e.+ m II/30/72

eşşā : <<eşek+i -2-

e.+ miştik II/07/46

e.+ ne I/47/30

eşşē : <<eşek+i -11-

e. I/01/41, I/121/112, I/122/70, I/18/32

e.+ miz I/22/44

e.+ nen I/135/22, I/18/34, I/70/29, I/70/30, II/34/08

e.+ ni I/146/69

eşşeg : bk. eşek -1-

e. arabasını I/87/02

eşşeg arısı : Zar kanatlılardan, balı yenmeyen, duvar içi, baca, ağaç kovuğu gibi yerlerde kaba saba yuva yapan, koyu sarı renkte bir çeşit sokucu yaban arısı. -1-

e. arısı I/17/69

eşşek : bk. eşek -15-

e. I/52/20, I/98/112, I/98/117, I/98/118, II/34/83

e. hoşardık I/130/10

e.+ le I/121/112, I/121/113

e.+ lē II/23/89

e.+ lēlen II/35/10

e.+ lere I/22/45

e.+ lerē I/01/22

e.+ leri II/23/89

e.+ lerlen I/103/30

eşşek : bk. eşek -1-

e. I/121/113

êşşek : bk. eşek -3-

êş. I/49/65, I/62/41

êş.+ lēnen I/49/68

eşşimig : bk. ekşimik -1-

e. I/33/98

eşte : bk. işte -1-

e. I/45/63

eşya : bk. eşyā -6-

e. I/100/21, I/20/12, I/90/52

e.+ larımıSî II/31/13

e.+ sını I/32/92

eşyā : Yiyecek ve içecek dışında insan için gerekli olan her türlü şey, nesneler. -5-

e. I/150/59

e.+ ları I/01/27

e.+ sına I/11/66

e.+ sını I/46/89, I/86/72

ēşyā : bk. eşyā -1-

ē.+ sını II/09/44

ēşya : bk. eşya -1-

ēş.+ larıynan I/108/24

ēşyā : bk. eşya -1-

ēş.+ ları I/46/34

et - : 1. Türkçede birçok kelimenin sonuna gelerek birleşik fiiller teşkil eden, sonuna geldiği kelimeye göre değişik fonksiyonları olan, geçişli veya geçişsiz fiiller, ayrıca çeşitli deyimler yapan fiil. -156-

diğKaT e. I/66/28

helal e. I/85/64

helaí e. I/60/103

helāl e. I/37/56

hesab e. I/144/17

şe e. II/13/01

şey e. I/144/83

şey e. I/44/24

telefon e. I/91/83

terK e. I/05/36

ziyāret e. I/06/85

düün e.- ceK I/94/72

havtada e.- cek I/94/72

ameliyet e.- ceklerdi I/104/07

teléfön e.- ceñ I/80/55

gelin e.- cez I/77/77

idāri e.- cik I/102/10

idāre e.- çeK II/30/35

yardım e.- Çek I/22/39

devām e.- di II/23/20

mefā e.- di II/29/17

hücum e.- dilēr I/01/26

mefāt e.- diler II/10/61

doꞑum e.- dim II/13/29

bānyo e.- diñiz I/44/38

şey e.- iyosun II/15/121

müsāde e.- medīñ II/23/108

havas e.- medi I/94/46

idāre e.- meği II/03/80

kel etmedi kör e.- medi I/125/41

şey e.- medi I/115/38

kel e.- medi kör etmedi I/125/41

müsāde e.- medilē II/34/13

havas e.- medim I/95/91

şē e.- medim I/160/26

mi e.- mediniz I/44/38

Qabul e.- mem II/34/49

qaböl e.- memiş I/93/20

şey e.- memişlē II/08/10

ayırd e.- men I/138/25

telefon e.- mēnce I/80/20

ğabul e.- mēS I/08/68

ēsig e.- mesin I/102/68

şey e.- meycen I/25/40

met e.- meyen I/87/110

ğabul e.- meyor I/12/37

haber e.- mezdi I/125/22

şiy e.- mezdik I/115/25

yok e.- mezdik I/123/41

şey e.- mezler I/113/138

fenā e.- miş I/108/22

ğavğa e.- miş II/14/75

göç e.- miş I/68/13, I/68/14

mefât e.- miş I/61/54
 merāk e.- miş I/06/67
 nāsiyed e.- miş I/122/27
 rât e.- miş I/24/52
 şiy e.- miş I/06/122
 ziyâret e.- miş I/06/74
 dēvām e.- miş I/06/66
 iyi e.- mişin I/37/02
 tembih e.- mişin I/69/50
 ğavġa e.- mişlê II/14/75
 mefât e.- mişler II/10/87
 şiy e.- mişler II/14/25
 tariF e.- mişler I/140/25
 şiy e.- miyen I/06/80
 tēsir e.- miyuru I/45/60
 şey e.- miyoz I/105/63
 ĩtirāz e.- se I/05/40
 ameliyet e.- seK I/119/10
 tārif e.- sem I/40/64
 ğābıl e.- sin I/59/89
 ğabul e.- sin I/36/76, I/36/77, I/36/82
 nasīb e.- sin I/14/14
 nasib e.- sin I/114/24, I/88/43
 nāsib e.- sin I/93/58
 şiy e.- sin I/101/47
 böle e.- Ti I/14/69
 devam e.- Ti I/64/108, I/64/122,
 II/23/25
 gelin e.- Ti I/137/21
 göç e.- Ti II/10/60
 idāre e.- Ti I/125/45
 mayan e.- ti I/37/35
 mefât e.- ti I/40/03
 mefât e.- ti I/110/10, II/03/03
 mefât e.- Ti I/123/09, I/143/12, I/143/74
 mefâT e.- Ti II/29/30, II/29/38
 rica minneT e.- Ti I/78/42
 şey e.- ti I/123/73
 şey e.- Ti I/115/38
 şikât e.- Ti I/75/76

şiy e.- Ti I/119/01
 şöle e.- Ti I/14/69
 teklif e.- Ti I/125/24
 telefon e.- Ti I/112/43
 vefât e.- Ti II/06/57
 yardım e.- Ti I/08/72, I/95/74
 yârdım e.- Ti II/06/38
 yasaġ e.- Ti I/131/38
 yasâġ e.- Ti I/131/38
 şikāyet e.- Tig II/05/66
 baş e.- Tik I/101/08, I/119/35
 mahabbed e.- TiK I/59/83
 rahat e.- Tik I/78/09
 şe e.- Tik I/75/38
 şey e.- tik I/58/75
 şiy e.- TiK I/30/30
 terk e.- Tik I/101/03
 yardım etTik e.- Tik I/125/40
 yardım e.- Tik etTik I/125/40
 cıla e.- Tikden I/106/52
 şiy e.- tıklar I/06/54
 devam e.- Tilê II/34/15
 mefat e.- Tilê II/13/30
 şey e.- Tile I/83/41
 televon e.- tilê I/45/13
 dāvet e.- Tiler I/114/38
 mutfaġ e.- Tiler I/36/43
 restore e.- tiler I/38/17
 yas e.- Tiler I/22/21
 dü_ün e.- Tim I/27/23
 düğün e.- Tim I/64/58
 gelin e.- Tim I/76/04
 havas e.- Tim I/95/91, I/95/95
 iPdāl e.- Tim I/56/35
 müsāde e.- Tim II/23/111
 ne çocuklarımı kel etTim ne çocuklarımı
 kör e.- Tim I/91/61
 şe e.- tim I/63/15
 terk e.- Tim I/101/03
 yardım e.- Tim I/134/24

ziyaret e.- Tim I/122/36
ne çocuklarımı kel e.- Tim ne
çocuklarımı kör etTim I/91/61

böle e.- Tin I/14/70

adağ e.- Tiñiz I/91/28

tāriF e.- Tiñiz I/98/13

mefāT e.- Tiydi I/110/16

telefon e.- Tiydi I/39/100

şê e.- Tiydim I/127/28

şikāt e.- Tiydim I/14/70

2. Yapmak, işlemek. -31-

e.- cēmi I/88/69

e.- cēsēñ I/128/73

e.- dīñ I/116/24

e.- diler I/144/40

e.- diñiz I/06/74

e.- medi I/17/29

e.- medim I/75/75

e.- mek I/75/24, I/96/08

e.- memişlē I/75/11

e.- mez I/113/97

e.- mezler I/123/20

e.- miş I/75/75, I/87/04

e.- mişñiz I/144/56

e.- mişle I/108/26

e.- miyem I/17/29

e.- sin I/144/72, I/74/25, I/144/72

e.- Ti I/109/21, I/138/102

e.- Tik I/133/31, I/64/39, II/31/13

e.- Tiler I/108/28

e.- tim I/135/09

e.- Tim I/109/43

e.- Tiysem I/136/08

3. Kötülük yapmak, kötülükte
bulunmak. -6-

e.- Çen I/75/65

e.- medim I/113/127

e.- mezdi I/128/53, I/128/54

e.- Tīni I/113/127

e.- Tim I/75/65

4. (Zaman bildiren kelimelerle, o
zamana) Erişmek (o zamanı) bulmak. -1-
e.- TiK I/91/58

5. (Değer bildiren kelimelerle) ...
Değerde, değerinde olmak.

et : 1. Hayvan vücudunun yiyecek maddesi
olarak kullanılan kas kısmı. -56-

e. I/105/48, I/105/49, I/105/51,
I/111/102, I/111/20, I/111/97, I/119/58,
I/127/49, I/128/40, I/74/17, I/97/44,
II/14/32, II/14/92, II/37/83

e.+ ī I/132/17

e. bol I/90/76

e.+ i I/105/58, I/105/59, I/105/61,
I/121/77, I/128/34, I/128/39, I/13/16,
I/13/17, I/78/24, II/04/76, II/31/31

e.+ i bol I/53/69

ördeg e.+ idir I/105/39

e.+ inden I/105/58, I/105/63

hindi e.+ inden I/105/39

ördeg e.+ inden I/105/38

tavuş e.+ inden I/105/38

e.+ ini I/105/59, I/121/64, I/121/74,
I/121/75, I/132/18, II/31/30

e.+ innen I/105/62

e.+ iñ I/105/59

e.+ iyne I/121/65

tavık e.+ iynen I/36/54, I/36/58

e.+ le I/111/08

e.+ lē II/14/30

e.+ ler I/111/98

e.+ leri I/152/100, I/78/25

e. veridik II/37/83

2. Hayvan vücudunun yiyecek maddesi
olarak kullanılan kas kısmından pişirilen
yemek. -47-

e. I/03/108, I/03/109, I/103/19, I/105/11,
I/119/44, I/128/16, I/151/13, I/152/87,
I/19/20, I/19/21, I/30/42, I/30/55, I/97/42,
II/27/45

haşlıma e. I/97/48

közlēme e. I/95/07

e.+ ē I/105/48

e. giren yire dert girmez I/28/59
 e. haşlama II/31/49
 e.+ i I/03/105, I/03/106, I/03/108,
 I/105/42, I/40/75, II/28/48
 e.+ imiz I/78/18, II/31/47
 e.+ imizi I/19/19
 e.+ inen I/105/57
 e.+ in I/105/43, I/105/47
 e.+ ler I/97/44
 e.+ leri I/105/55, I/128/33, I/28/58
 e.+ li II/19/64
 e.+ li pilavımıS II/31/49
 e.+ li yapālamıştı II/19/72
 e.+ lisi I/111/22
 kemikli e. yaparladı I/97/44
 alıllardī e. II/14/33
 dene e. I/111/21
 didi e. I/48/20
 göyun e. I/151/13
 pişmiş e. I/127/48
 ū e. I/128/19

3. İnsan ve hayvan vücudunun kas ve yağdan meydana gelen, kemikle deri arasında bulunan kısmı. -4-

e. I/48/19
 e.+ i seniñ kemī bizim I/121/30
 e.+ lerim I/15/48
 diş e.+ lerim II/09/02

4. Kuyruk sokumunun iki yanındaki şişkin kısım, kaba -2-

ğaba e. I/30/49, I/97/45

ët - : bk. et⁻² -1-

ë.- ti II/32/84

ët : bk. et² -4-

ē. I/104/55, I/104/57, II/15/20

ē.+ li ğuru fasille I/152/87

bk. et¹ -2-

ē. II/14/29, II/14/31

ët - : bk. et⁻¹ -30-

idāre ët.- cek II/09/77

devām ët.- di II/16/51

mürācad ëT.- dim I/23/62

ğavğa ët.- medik I/39/17

devam ët.- mediye II/10/70

devam ët.- meyeleK I/05/11

foyda ët.- mez I/37/38

vasīta ët.- miş I/06/97

aldırış ëT.- miyo I/38/48

mesud ëT.- sin I/113/82

nasīb ët.- sin I/01/72

devam ët.- Ti I/82/07

mefāt ët.- ti I/110/43

devam ët.- Tik II/08/15

göç ët.- tik I/155/40

mefāt ët.- Tilē I/84/36

tembī ët.- tin I/45/55

ët.- cem I/78/38

ët.- cez I/14/39

ët.- mīş I/06/139

ët.- mez I/127/26, I/144/79

ët.- mezdi I/115/33

ët.- ti I/17/27

bk. et⁻² -5-

ët.- meden II/37/96

ët.- meñ I/12/15

ët.- miyoS I/53/61

ët.- Tilerdi I/36/38

ët.- Tim I/130/66

ët : bk. et² -14-

ët. I/157/15, I/41/88, I/49/25, I/78/22,
 II/06/44, II/11/09, II/25/52

ët.+ i II/04/31

ët.+ inen I/49/26

ët.+ in I/49/26

ët.+ li I/07/62

ët.+ li pilaf I/02/11

ët. yemeyi yapılrıdı II/23/54

bk. et¹ -9-

ët. I/36/72

ët.+ i I/36/72

ët.+ ine I/36/72

- ēt.+ ini I/56/62
 ét.+ leri I/36/72, I/78/24
 ét.+ ten II/09/63
 ét. verilerdi II/14/34
ēt : bk. et² -7-
 ē. I/02/15, I/112/25, II/25/52
 ē.+ li II/17/34, II/17/35
 ē.+ li pilaF II/23/49
 ē.+ li pilav II/23/49
 bk. et¹ -3-
 ē. II/14/93, II/23/48
 ē. bol II/23/48
ēt - : bk. eyit- -1-
 ē.- ilmiş I/05/11
etdir - : bk. etTir- -1-
 e.- irdī I/44/35
etē : <<etek¹+e/i -6-
 e. II/24/63
 el e. I/104/61
 el e. düşmeyim I/104/63
 el e. düşürme I/104/64
 el e. gömasıñ I/45/46
 <<etek²+e/i
 sünTiken dālarınñ e.+ ndēyīS II/30/11
etē : <<etek¹+i -1-
 ét.+ m I/58/90
ēte : bk. öte -1-
 ē. II/01/65
etek : 1. Vücudun belden aşağısına giyilen
 giyecek, eteklik. -3-
 e. I/159/13
 e. mitek I/161/34, II/37/26
 2. Dağ, tepe, yığın gibi yüksekliği olan
 şeylerin aşağı kısmı.
etek : bk. etek¹ -2-
 ét. II/37/57
 ét.+ li II/12/16
ētesi : bk. ertesi -3-
 ē. I/154/14, II/06/31, II/25/54
etfāye : bk. itfāye -1-

- e.+ yi I/126/09
etfāye : bk. itfāye -1-
 ē. II/30/79
etfāyī : bk. itfāye -1-
 e. II/30/78
ētibar : bk. ĩtibar -1-
 ē. ēdērdiK I/107/29
ētiyar : bk. ihtiyar -1-
 ē. I/155/55
ētiyarlı : (<<ihtiyarlık+ı) İhtiyar olma
 durumu, yaşlılık. -1-
 ē.+ ŋ I/45/45
etme : Etmek işi. -3-
 e. I/94/16
 göç e. I/92/09
 teslim e.+ ye I/123/19
etme : <<ekmek¹+i -1-
 e.+ ni I/129/32
etmē : <<ekmek¹+i -5-
 e. I/122/77, I/129/32, I/129/33
 e.+ ni I/44/57
 e. yapamıyo I/129/27
 <<ekmek²+i -2-
 söz e. I/138/68
 söz e.+ nden I/138/68
etmē : <<ekmek¹+i -2-
 ét. I/52/54
 ét.+ nen II/01/50
etmek : bk. ekmek¹ -23-
 e. I/122/66, I/122/67, I/122/73,
 I/122/83, I/129/10, I/129/26, I/129/27,
 I/129/30, I/129/31, I/129/33, I/133/37,
 I/37/26, I/44/81, I/87/122
 e. metmek yapmışlar I/129/42
 e. yapādık I/44/26
 e. yapıyoduğ I/94/18
 e. yapıyollar I/129/26
 e. yaptık I/44/82
 bk. ekmek²
 e. I/120/47, I/52/53
ētmek : bk. ekmek¹ -4-

ët. I/44/11, I/44/16, II/01/47, II/01/49

etmeKçi : bk. ekmeKçi -1-

e. I/133/39

etmet : bk. etmek¹ -1-

e. II/05/07

ëtmet : bk. etmek¹ -1-

ët. II/01/48

etmi : bk. etme -2-

tecâvcüz e.+ ye I/24/52

yardım e.+ ye I/136/05

eTraF : 1. Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre, yöre. -8-

e.+ a I/23/55, II/19/151, II/19/157

e.+ ina I/64/78

e.+ ında II/37/58

e.+ ından I/125/88

e.+ inī I/95/33

2. Bir kimsenin devamlı ilişkide bulunduğu insanlar, çevre, muhit.

e.+ ı I/104/44

etrâf : bk. eTraF¹ -1-

e.+ ina II/19/158

etTir - : “Başkası aracılığıyla yapmak veya başkasının yapmasına yol açmak, yapmaya zorlamak” anlamında yardımcı fiil. -5-

gayıd e.- dik I/125/28

e.- ecēdig I/12/41

töbe e.- ilē I/69/92

e.- iğ I/67/29

devām e.- iyoz II/23/125

ëtTir - : bk. etTir- -2-

ët.- mem I/104/11, I/104/12

efud : Bir konu üzerinde yapılan inceleme, araştırma, tetkik. -1-

efud yap - : İncelemek, araştırmak, tetkik etmek.

e. yapmamızdaki II/04/82

ev : 1. Birailenin oturması için yapılmış yapı, içinde yaşanan, ikâmet edilen yer, yuva, konut, mesken, hane, ikametgâh. -557-

e. I/01/63, I/03/108, I/09/65, I/108/47, I/11/29, I/110/36, I/133/17, I/133/20,

I/133/39, I/136/16, I/145/49, I/149/62, I/15/27, I/15/94, I/150/27, I/150/28, I/150/45, I/153/04, I/156/59, I/156/60, I/158/44, I/159/42, I/16/14, I/160/06, I/21/72, I/24/53, I/27/57, I/28/26, I/28/27, I/32/63, I/36/27, I/38/25, I/40/17, I/45/07, I/45/14, I/45/45, I/55/54, I/62/18, I/63/65, I/69/07, I/73/77, I/82/03, I/83/16, I/83/67, I/83/71, I/83/74, I/86/72, I/94/78, I/96/91, I/97/30, II/09/31, II/19/21, II/19/33, II/35/115, II/38/83, II/38/96, II/39/151

e.+ ī I/154/64

e.+ de I/02/64, I/103/24, I/103/34, I/104/29, I/104/37, I/104/38, I/109/27, I/11/68, I/111/86, I/112/33, I/113/29, I/119/18, I/12/47, I/131/37, I/131/42, I/137/63, I/14/57, I/146/18, I/15/34, I/15/91, I/152/112, I/152/130, I/152/82, I/154/21, I/154/70, I/156/60, I/160/24, I/17/88, I/17/89, I/18/61, I/20/34, I/23/67, I/32/25, I/40/73, I/45/14, I/50/44, I/72/56, I/73/10, I/73/15, I/73/20, I/78/39, I/78/51, I/89/17, I/94/05, I/94/11, I/94/12, I/98/63, I/99/69, II/18/15, II/19/148, II/19/23, II/19/24, II/20/53, II/20/75, II/23/137, II/38/75, II/39/35, I/107/46, I/38/54

e.+ dē II/20/77, II/30/58

e.+ deki I/100/44, II/30/63

e.+ deKi I/07/59

e.+ den I/107/43, I/34/15, I/34/18, I/34/20, I/75/55, II/04/56, II/20/53

e.+ den mevden I/60/99

e.+ deyiş I/103/25

e.+ deyiz I/103/39

e.+ dēyse I/156/60

e.+ di II/16/18, II/18/17

e.+ e I/08/18, I/100/49, I/104/42, I/106/55, I/111/38, I/114/50, I/126/14, I/130/95, I/136/08, I/141/21, I/145/83, I/152/18, I/152/55, I/160/10, I/45/12, I/47/47, I/61/35, I/66/43, I/71/19, I/73/20, I/77/47, I/80/21, I/82/01, I/89/29, I/90/37, I/94/42, I/94/79, I/94/84, I/96/33, II/19/115, II/19/160, II/19/52, II/20/81, II/28/81, II/38/46, II/38/54

e.+ eñ I/77/10

e.+ i I/122/24, I/126/07, I/127/54,
I/133/40, I/136/35, I/149/26, I/158/56,
I/160/09, I/161/48, I/161/49, I/161/53,
I/27/50, I/35/22, I/38/25, I/52/05, I/72/21,
I/80/41, I/83/11, I/86/13, I/86/68, I/91/65,
I/95/25, I/97/11, II/07/36, II/14/99,
II/19/115, II/19/26, II/19/29, II/39/151

e.+ ĩ II/31/14
e.+ i veriyo I/34/15
e.+ i yapam II/19/26
e.+ i_ıı I/103/36
e.+ idi I/55/55
e.+ im I/11/36, I/127/53, I/158/36,
II/07/104, II/07/65
e.+ ime I/15/93
e.+ imi I/27/30
e.+ imi I/18/60
e.+ imin II/19/136
e.+ imiı I/73/44, I/73/67
e.+ imiS I/129/37, I/72/22
e.+ imiz I/03/84, I/109/05, I/109/25,
I/130/94, I/131/53, I/156/19, I/24/42,
I/24/54, I/38/04, I/38/19, I/65/06
e.+ ĩmiz I/139/15, I/24/41, I/24/53
e.+ imiz yapıldı I/27/33
e.+ imizde I/101/17, I/113/07, I/15/96,
I/59/49, II/32/04
e.+ ĩmizde I/01/27
e.+ imizde yaparız I/97/33
e.+ imizdi II/08/101, II/21/58
e.+ imize I/143/74
e.+ ĩmize I/145/100
e.+ imiziı I/17/48, I/38/07
e.+ ĩmiziı I/129/37
e.+ in I/145/99, I/53/13, II/19/101
e.+ inde I/101/18, I/105/32, I/120/22,
I/144/63, I/152/74, I/73/64, I/92/45,
I/97/26, II/15/34, II/19/112, II/34/75
e.+ indē I/38/41
e.+ inden I/155/70
e.+ indi yapıyōduı II/24/35

e.+ ine I/120/62, I/145/84, I/15/95,
I/41/65, I/76/14, I/80/20, I/83/46, II/34/35,
II/37/21

e.+ iniı I/102/23, I/103/42, I/38/46,
I/73/68, I/85/08, I/85/21, II/32/101,
II/32/102

e.+ inıı II/32/78

e.+ iı I/03/109, I/03/76, I/09/64,
I/102/09, I/104/31, I/116/53, I/127/55,
I/141/23, I/145/98, I/149/26, I/152/19,
I/154/05, I/16/02, I/18/55, I/18/63, I/24/55,
I/33/05, I/38/23, I/39/49, I/40/55, I/53/77,
I/58/39, I/64/74, I/73/19, I/73/25, I/79/74,
I/90/36, I/90/40, I/94/10, I/94/25, I/94/67,
I/97/16, I/97/23, II/20/25, II/20/83,
II/23/47, II/28/63, II/32/115

e.+ iıde I/111/91, I/96/38

e.+ iıe I/69/106, I/96/33

e.+ iıi I/79/74

e. köv I/146/20

e.+ le I/86/64, II/26/02

e.+ lē I/150/45, I/150/55, I/83/17,
II/16/99, II/22/12

e.+ lē yapılmıı I/146/78

e.+ lēde I/38/40, I/64/77, I/75/25,
I/97/06, I/97/07, II/21/57, II/27/04,
II/27/19, II/33/28, II/35/67

e.+ lēden I/147/42, I/150/59, I/68/60

e.+ lēmiS I/152/13

e.+ lēmiz II/38/120

e.+ lēmizde I/38/40

e.+ lēmizdı I/38/39

e.+ lēmize I/155/95

e.+ lēmiziı II/09/96

toti e.+ lēndī II/29/13

e.+ lēnde I/143/04

toti e.+ lēnde II/29/14

e.+ lēnde I/76/100

e.+ lēnden I/73/38

e.+ lēni II/06/38

e.+ lēı I/28/23, I/77/33, II/21/75,
II/30/45, II/32/114

e.+ ler I/110/36, I/133/42, I/18/40, I/21/59, I/35/26, I/35/31, I/40/55, I/46/108, II/31/21, II/37/06

e.+ leğ I/100/06, I/149/57, I/49/47

kerpiÇ e.+ ler II/37/06

e.+ lerin I/101/66

e.+ lerde I/126/10, I/139/50, I/15/11, I/32/06

e.+ lerden I/121/11, I/58/89

e.+ lere I/102/75, I/102/76, I/107/50, I/108/11, I/18/21, I/78/08, I/83/57, I/83/58, I/83/65, II/16/98, II/27/23

e.+ leğe I/142/39

e.+ leri I/100/50, I/147/47, I/149/56, I/150/56, I/152/05, I/160/20, I/33/137, I/35/30, I/36/28, I/36/29, I/37/43, I/78/51, I/86/05, I/86/29, I/90/24, I/91/24, II/29/25, II/30/17, II/38/82

e.+ leği I/45/49

odunbazarı e.+ leri I/149/66

e.+ lerimis I/09/54

e.+ lerimiz I/107/64, I/135/10, I/21/72, I/36/30, I/86/63, I/97/12, II/24/51

e.+ lerimiz yapılcağ II/31/22

e.+ lerimizde I/135/09

e.+ lerin I/149/66

e.+ lerinde I/136/36

e.+ lerin I/101/71, I/36/26, I/86/62, I/90/31

e.+ lerinji I/108/46

e. mev yapıcā I/150/52

e.+ miSde I/152/130

e. verdi I/61/63

e. yapam I/18/63

e. yaptık I/76/06

e. yapıdıla I/153/52

e. yapıdın I/99/24, I/99/25

e. yapıdydık I/150/44

e. yapıyola I/76/78

e. yapTı I/150/47, I/99/30, I/99/32

e. yapTık II/35/114

e. yaptıTır I/108/56

2. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) İçinde belli bir iş görülen veya belli bir maksat için kullanılan yer.

ölan e.+ ī I/32/69

ğız e.+ inden I/08/02

düün e.+ i I/87/91, I/87/92

eKmeg e.+ i I/09/65

fırın e.+ i I/160/11, I/73/69

ğız e.+ i I/125/58, I/89/10

harÇ e.+ i I/73/68, I/73/69

hōlan e.+ i I/125/58

imam e.+ i I/142/42

ölan e.+ i I/08/35, I/147/59, I/31/51, I/32/92, I/77/25, II/34/26, II/39/154

tandır e.+ i I/116/43, I/130/60

ūlan e.+ i I/26/23

ölan e.+ i veriyo I/32/89

ğız e.+ i veriyosa I/32/88

ğız e.+ ide I/145/53

eKmeg e.+ im I/09/41

ekmek e.+ im I/09/42, I/09/44

fırın e.+ im I/09/43, I/09/44

fırın e.+ imiz I/03/47

ğız e.+ ince verilir I/114/54

kız e.+ inde I/78/30

ğız e.+ inde I/103/18, I/145/54, I/145/73, I/32/69, I/32/70, I/32/74, I/32/85, I/90/50, I/97/52, I/97/53

ölan e.+ inde I/145/73, I/32/86, I/78/31, I/97/52

ölan e.+ indē I/145/53

tandır e.+ inde I/130/68

ğız e.+ inden I/114/54, I/90/49

ölan e.+ inden I/145/77, I/153/64

kız e.+ ine II/34/26, II/34/86

ğız e.+ ine I/08/35, I/148/12, I/148/13, I/148/15, I/153/87, I/26/23, I/87/72, I/90/48, I/90/49, I/90/50

hambar e.+ inē I/153/32

ölan e.+ ine I/145/76, I/153/64, I/26/25, I/89/10, I/90/49, II/34/86

e.+ ini I/161/44, I/161/45, I/161/46, I/161/48, I/64/39, I/91/64

düün e.+ ini II/30/77

gız e.+ ini II/34/84

olan e.+ inin II/34/75

gız e.+ isin I/147/58

ev bark : 1. Mal mülk.

e.+ i barkı yapıdılar I/18/44

2. Çoluk çocuk, aile.

e.+ i barkı I/125/15

ev dam : Ev bark¹, mal mülk.

ev hanımı : Dışarıda çalışmayan, ev işlerini iyi bilen, hamarat, temiz, düzenli kadın.

e. hanımnarı I/108/15

ev işi : Ev içinde gündelik olarak yapılan her türlü iş.

e. işinde II/19/137

ev maķarnası : Evde hamur kesilerek yapılan el işi makarna.

e. maķarnası yaparıS I/97/32

ev yemeği : Evde yapılan yemek.

ēv : bk. ev¹ -11-

ē. I/09/65, I/152/123, I/68/60, I/86/71

ē.+ de I/103/33, I/79/20, II/27/24

ē.+ dēdik II/31/09

ē.+ deki I/10/71

ē.+ lere I/70/16

ē.+ mizi I/33/02

ēv : bk. ev¹ -5-

ē. II/14/96

ē.+ de II/20/15

ē.+ imiz II/22/44

ē.+ ĩniz II/05/88

ē.+ mizi II/05/89

ēv : bk. ev¹ -2-

ē.+ de II/23/114

ē.+ iñ I/25/10

ēv : bk. ev¹ -358-

ēv. I/02/59, I/10/17, I/10/83, I/110/58, I/122/85, I/125/20, I/126/15, I/130/55,

I/131/57, I/133/49, I/139/16, I/139/48, I/141/16, I/15/26, I/42/31, I/45/07, I/45/14, I/46/102, I/46/75, I/49/39, I/49/40, I/52/68, I/52/80, I/53/29, I/55/07, I/55/31, I/56/37, I/64/83, I/65/45, I/65/55, I/68/62, I/86/29, II/02/97, II/04/58, II/05/89, II/33/08

āşaf ēv II/33/09

ēv.+ i I/24/53

ēv. ĩşāatı II/33/04

ēv. dam I/10/106

ēv.+ de I/02/15, I/07/56, I/07/57, I/09/41, I/09/64, I/11/94, I/113/136, I/113/80, I/114/57, I/12/06, I/121/99, I/123/28, I/126/58, I/131/33, I/138/105, I/138/93, I/141/07, I/144/53, I/144/65, I/16/03, I/16/42, I/20/35, I/20/40, I/29/09, I/36/14, I/44/11, I/48/70, I/51/20, I/52/21, I/55/31, I/56/50, I/63/41, I/66/04, II/21/69, II/23/107, II/25/04, II/33/34

ēv.+ dē I/04/68, I/10/83, I/125/06, I/44/11

ēv.+ den I/115/25, I/140/19, I/51/75, I/51/76, I/56/66, I/56/67, I/78/01, II/28/81

ēv.+ di II/28/22, II/33/34

ēv.+ e I/01/55, I/07/56, I/08/65, I/113/102, I/113/78, I/114/42, I/12/07, I/125/88, I/128/21, I/130/18, I/131/60, I/15/24, I/15/25, I/20/12, I/20/37, I/22/06, I/34/14, I/39/98, I/44/68, I/52/54, I/52/71, I/52/74, I/52/75, I/55/06, I/56/52, I/63/42, I/64/57, I/66/43, II/08/71, II/11/64, II/22/44

ēv.+ ē II/30/81

ēv.+ ē II/23/98

ēv.+ e verdi I/125/30

ēv. hanımı I/67/23

ēv.+ i I/104/52, I/104/53, I/115/32, I/120/38, I/122/27, I/125/18, I/126/21, I/131/57, I/161/49, I/20/08, I/24/53, I/44/03, I/44/68, I/45/45, I/50/73, I/52/31, I/52/43, I/52/76, I/55/07, I/56/64, I/65/45, I/73/72, II/02/78, II/02/96, II/17/58, II/17/80, II/33/25, II/33/28, II/33/50, II/35/116

ēv.+ i barkı I/123/05

ēv.+ i yapıdık I/42/30

ēv.+ im I/154/65

év.+ imde I/46/35, II/33/29
 év.+ imden I/45/65
 év.+ ime I/143/65, I/158/36
 év.+ imi I/131/58, I/56/58, II/33/33
 év.+ imiz I/53/33, I/78/38, II/11/65
 év.+ ĩmiz II/05/83, II/12/02, II/16/94
 év.+ imiz damımız I/53/47
 év.+ imizde I/07/41
 év.+ imizden I/16/30
 év.+ imize I/130/16
 év.+ imizi yaptık I/42/29
 év.+ imizin I/139/53
 év.+ ĩmizin I/139/44
 év.+ imiziĭ I/115/24, I/17/62, II/32/112
 év.+ ĩmiziĭ II/33/26
 év.+ inĭ I/161/43
 év.+ inde I/114/14, I/114/55, I/123/69, I/126/39, I/126/43, I/129/23, I/133/50, I/140/70, I/45/07, I/52/79, II/25/63, II/28/93
 év.+ inde yapıyoduĭ I/152/135
 év.+ inden I/46/89, II/31/11
 év.+ indi II/05/85, II/35/108, II/35/111
 év.+ ine I/08/90, I/10/84, I/114/14, I/120/64, I/34/21, II/25/64, II/28/05, II/35/105, II/35/109
 év.+ inē I/76/58
 év.+ inēn II/22/01
 év.+ ini I/124/22, I/161/43, I/56/58, I/57/39, I/57/40, II/17/64
 év.+ iniĭ I/122/27, I/24/56, I/51/45, II/35/107
 év.+ iĭ I/08/123, I/10/18, I/114/48, I/116/53, I/141/28, I/39/95, I/47/27, I/49/52, I/50/57, I/62/18, I/67/59, I/78/04, II/08/125, II/22/28, II/23/58, II/23/64, II/23/67
 év. iġi II/09/45
 év. iġimi I/42/24
 év.+ lē I/51/58, II/02/76, II/29/47
 év.+ lēde I/02/69, I/39/58, I/41/74
 év.+ lēdiyiz II/23/113

év.+ lēmiz II/23/180, II/29/23
 év.+ lēn II/09/97
 év.+ lēne I/114/34, I/114/56
 év.+ lēni I/46/118
 év.+ lēĭ I/47/59, I/49/50
 év.+ ler I/02/68, I/126/16, I/49/47
 év.+ lēr II/06/47
 év.+ lerde I/01/10, I/06/42, I/113/63
 év.+ lere I/126/16, I/130/96, I/59/36, I/59/52, I/60/101, II/27/20
 év.+ lerē I/126/76
 év.+ leri I/10/97, I/126/13, I/17/87, I/64/86, I/67/70, II/33/07
 év.+ lerinde I/121/100, I/42/29
 év.+ lerine I/123/25
 év.+ lerini mēvlerini II/23/164
 év.+ leriĭ II/33/10, II/33/15
 év.+ siz II/16/98
 év. yapādın I/06/21
 év. yapārdıĭ I/02/59
 év. yaptı I/18/47, II/05/90
 év. yaptık I/126/75
 év. yapıdılā I/51/58
 év. yapTım I/126/76
 év. yeme_e yaparlar I/02/14
 bk. ev²
 dü_ün év.+ i I/125/62, I/125/91
 fırın év.+ i I/152/108
 fırın év.+ imiz II/08/125
 ĭız év.+ i I/04/24, II/23/64
 hoca év.+ i II/28/36
 ōlan év.+ i I/04/25, I/113/35, II/17/44, II/25/56
 ĭız év.+ inĭ II/25/56
 kıız év.+ inde I/59/19, I/59/22
 ĭız év.+ inde II/15/09
 ōlan év.+ inde I/114/55, II/15/06, II/15/08, II/25/57, II/25/58
 ōlan év.+ indē II/25/54
 ĭız év.+ inden I/157/11, II/25/60
 ĭız év.+ indi II/23/60

- kız èv.+ ine I/59/27
kız èv.+ inē I/59/21
dü_lün èv.+ ine II/23/58
ğız èv.+ ine I/113/35, I/148/16, I/31/51
ğız èv.+ inē I/148/14
olan èv.+ ine II/25/60
ōlan èv.+ ine I/113/42, I/114/55,
I/125/65, I/157/10, II/23/87, II/25/56,
II/34/20
olan èv.+ inē I/76/47
ōlan èv.+ inē I/125/62
ğız èv.+ ini II/25/54
hoca èv.+ ini II/28/34
erkek èv.+ inin II/15/09
ğız èv.+ iniñ I/114/41, II/03/21
ōlan èv.+ iniñ I/125/73, I/125/77,
I/138/94, II/23/64
èy : bk. ev¹ -1-
èy.+ iñ II/22/01
ēv : bk. ev¹ -10-
ē. dām I/10/105
ē.+ de I/115/15, I/115/16, II/03/20,
II/14/52, II/21/11
ē.+ di II/03/09
ē.+ ĩmiS II/05/84
ē.+ miz I/47/05
bk. ev²
ğız ē.+ i I/157/12
evcig : bk. evcik -3-
e. I/58/87, I/58/93
ēvcig : bk. evcik -1-
ē. I/02/53
evcik : Evcilik oyunu. -1-
e. I/58/90
evÇiK : bk. evcik -1-
e. I/58/86
ève - : bk. ever- -1-
èv.- dig I/52/50
ēvē - : bk. ever- -1-
èv.- dim I/64/58
eved : bk. evet -6-
e. I/10/69, I/105/05, I/139/04, I/31/09,
I/65/04
e. eveT I/113/23
èved : bk. evet -15-
èv. I/05/19, I/39/73, I/41/04, I/41/72,
I/42/48, I/42/68, II/33/11, II/33/14, II/33/21,
II/33/30, II/33/31, II/33/38, II/33/42
evel : bk. evvel -18-
e. I/108/35, I/127/17, I/142/06, I/143/78,
I/15/44, I/20/56, I/68/21, I/83/29, I/83/53,
I/83/67, I/83/69, I/83/72
e.+ ce I/10/79
e.+ inden II/26/34
e. sene I/17/03, I/17/05
èvel : bk. evvel -6-
èv. I/11/08, I/138/126, I/138/128,
I/14/49, I/14/65
èv.+ lē I/04/64
evela : bk. evelā -2-
e. I/13/13, II/26/17
ēvēlā : bk. evelā -1-
ē. II/33/68
evelā : Evvelā, ilk önce, ilk olarak. -12-
e. I/107/44, I/15/20, I/27/63, I/46/129,
I/74/100, I/74/50, I/85/22, I/87/15, I/87/50,
I/94/21, II/14/20
ilk e. I/106/59
evelā : bk. evela -4-
e. I/114/02, I/119/55, I/131/12,
II/39/142
èvelā : bk. evelā -1-
èv. II/01/47
evelcesi : Evvelce, önceden, eskiden -1-
e. II/39/86
èvelcesi : bk. evelcesi -2-
èv. II/07/23, II/32/135
evelde : Evvelde, önceden, eskiden. -8-
e. I/05/65, I/09/56, I/102/20, I/102/21,
I/11/08, I/143/35, I/26/02, I/99/36
èvelde : bk. evelde -1-
èv. II/12/83

evelden : Evvelden, önceden,
eskiden. -27-

e. I/122/19, I/124/09, I/124/10,
I/124/24, I/124/32, I/131/18, I/137/06,
I/137/07, I/143/33, I/143/71, I/159/23,
I/26/02, I/31/49, I/31/50, I/31/61, I/61/75,
I/63/13, I/75/39, I/77/46, I/81/39, I/99/68,
II/08/16, II/22/86, II/30/22, II/39/118

e.+ i II/30/54

èvelden : bk. evelden -4-

èv. I/131/40, I/43/16, I/46/48, II/17/19

èvêlden : bk. evelden -3-

èv. I/09/58, II/05/87

èvelê : bk. eveli -1-

èv. II/10/34

evelê : bk. eveli -1-

e. I/152/60

evelêden : bk. evelden -1-

e. I/32/10

eveli : Eskiden, bir zamanlar. -196-

e. I/04/75, I/05/06, I/09/59, I/10/86,
I/101/31, I/102/08, I/102/12, I/102/60,
I/102/77, I/102/86, I/113/116, I/121/11,
I/121/114, I/121/116, I/126/12, I/126/30,
I/126/36, I/126/40, I/126/53, I/126/55,
I/126/63, I/126/69, I/126/76, I/127/16,
I/129/24, I/13/07, I/13/08, I/13/09, I/13/13,
I/13/17, I/130/10, I/130/38, I/130/89,
I/132/03, I/137/59, I/137/60, I/143/42,
I/143/48, I/143/51, I/143/55, I/145/57,
I/145/61, I/145/67, I/145/71, I/151/07,
I/152/108, I/152/139, I/152/87, I/153/102,
I/153/103, I/153/107, I/153/119, I/153/121,
I/153/123, I/153/125, I/153/30, I/153/31,
I/153/57, I/153/59, I/153/67, I/153/71,
I/153/73, I/153/89, I/154/06, I/154/25,
I/154/56, I/154/65, I/155/75, I/155/78,
I/158/22, I/158/57, I/159/13, I/159/26,
I/159/35, I/159/46, I/24/07, I/26/63,
I/26/70, I/30/51, I/36/18, I/36/29, I/36/33,
I/36/47, I/46/10, I/46/17, I/47/40, I/47/48,
I/49/28, I/51/14, I/58/06, I/58/07, I/58/30,
I/58/48, I/58/74, I/60/27, I/62/19, I/64/73,
I/69/69, I/70/08, I/70/27, I/70/64, I/70/66,
I/70/68, I/70/72, I/70/76, I/70/77, I/70/79,
I/75/08, I/75/68, I/77/02, I/77/03, I/77/05,
I/77/09, I/77/13, I/77/17, I/77/20, I/77/44,

I/77/61, I/77/75, I/79/17, I/79/33, I/79/34,
I/80/09, I/80/16, I/80/18, I/80/23, I/80/35,
I/80/41, I/80/42, I/80/43, I/80/54, I/83/33,
I/83/44, I/86/10, I/87/08, I/87/49, I/87/67,
I/87/80, I/87/92, I/89/13, I/90/52, I/91/78,
I/93/46, I/94/16, I/94/45, I/94/69, I/94/75,
I/94/76, I/96/14, I/96/22, I/96/25, I/96/35,
I/96/64, I/96/76, I/96/78, I/96/82, I/98/17,
I/98/19, I/98/54, I/98/62, I/98/67, I/98/71,
I/98/90, I/99/35, II/04/70, II/11/50, II/15/80,
II/16/11, II/16/17, II/21/44, II/28/26,
II/28/27, II/34/10, II/34/65, II/39/110,
II/39/55

e.+ kini II/30/54

e.+ lerden I/96/29

e.+ niş I/58/58

e. yapılırdı I/130/43

e. yapıyoduk I/83/27

e.+ ye I/36/14

e.+ yi I/09/15

evelî : bk. eveli -9-

e. I/09/57, I/101/37, I/13/07, I/153/06,
I/153/25, I/159/09, I/70/71, I/75/55, I/98/66

èvelî : bk. eveli -5-

èv. I/51/27, I/62/32, II/01/35, II/08/22,
II/16/101

èveli : bk. eveli -92-

èv. I/01/35, I/01/77, I/02/41, I/02/45,
I/02/57, I/02/60, I/02/64, I/02/65, I/04/13,
I/04/20, I/04/26, I/08/10, I/08/15, I/08/18,
I/08/26, I/08/42, I/10/04, I/10/40, I/10/46,
I/121/17, I/13/09, I/131/46, I/140/49,
I/148/08, I/157/18, I/157/76, I/30/06,
I/39/06, I/39/32, I/39/76, I/42/16, I/43/17,
I/43/18, I/46/113, I/46/17, I/46/23, I/46/24,
I/46/39, I/46/41, I/47/09, I/47/24, I/47/25,
I/47/58, I/47/75, I/49/49, I/51/13, I/51/22,
I/51/23, I/51/24, I/51/31, I/51/35, I/51/57,
I/51/58, I/51/59, I/51/64, I/51/73, I/53/41,
I/55/33, I/57/44, I/57/45, I/58/09, I/58/10,
I/58/20, I/58/22, I/59/14, I/60/99, II/01/23,
II/05/09, II/05/92, II/05/93, II/07/28,
II/07/52, II/11/54, II/16/36, II/16/86,
II/16/94, II/25/113, II/25/42, II/25/79,
II/28/25, II/28/26, II/28/35, II/28/73

èv. +ki I/53/30

év.+ kiniñ I/58/76

év.+ niñ I/67/12

év.+ si I/46/08

év. yapardıK I/02/48

év.+ ydi I/42/15

év.+ ymişTi I/51/56

éveli : bk. eveli -2-

év. II/01/23, II/16/106

éveliden : bk. evelden -1-

év. II/28/43

éveliyât : Evveliyât, bir işin daha önce geçmiş olan safhaları, evreleri. -1-

év.+ macaK I/01/57

evelki : bk. evvelki -8-

e. I/102/66, I/30/51, I/79/19, I/80/29, II/39/111, II/39/157

e.+ lē I/43/15

e.+ nneri I/13/22

évelki : bk. evvelki -1-

év. I/46/28

evensi : Evvelsi, (Gün, hafta, ay ve yıl gibi zaman bildiren kelimelerle) bir önceki, dün değil daha önceki. -1-

e. I/160/23

êvelsi : bk. evelsi -1-

év. I/59/16

evêlti : bk. evvel -1-

e.+ de I/59/12

êvelü : bk. eveli -1-

ê. I/63/24

ever - : Evlendirmek. -15-

e.- cez I/70/82

e.- di I/88/28, II/20/51

e.- dik I/64/39, II/07/106, II/38/114

e.- dik barqardıK I/119/38

e.- diKdi I/153/47

e.- diler I/119/27, I/89/22

e.- dim II/26/15, II/37/77

e.- emedi I/89/19

e.- ince I/83/10

e.- sem I/73/36

evēr - : bk. ever- -4-

e.- cēs I/70/87

e.- diK I/152/26, I/152/30

e.- ennē I/72/36

êver - : bk. ever- -14-

év. I/53/37, II/05/90

év.- ces I/63/60

év.- di II/05/90

év.- dik I/51/18, I/63/04

év.- dim II/28/07

év.- ñim II/28/52

év.- emiycēz I/53/31

év.- ilēmişdi I/53/41

év.- inceK I/113/136

év.- miş II/02/96

év.- mişler I/53/30

êver - : bk. ever- -1-

év.- ñim I/51/74

êvēr - : bk. ever- -5-

év.- dik I/76/05

év.- ñim I/113/11, I/51/75, I/52/21, I/76/04

evet : Cevap olarak kullanılan tasdik sözü. -168-

e. I/01/18, I/03/32, I/05/01, I/05/69, I/07/16, I/09/51, I/10/122, I/10/18, I/10/42, I/10/90, I/101/02, I/102/49, I/102/88, I/102/89, I/103/08, I/105/25, I/106/02, I/106/28, I/106/30, I/106/57, I/106/81, I/108/09, I/111/112, I/111/18, I/111/68, I/112/02, I/112/63, I/112/66, I/112/69, I/119/07, I/121/15, I/121/96, I/122/23, I/122/29, I/122/78, I/124/06, I/127/02, I/127/06, I/129/02, I/129/62, I/132/39, I/132/82, I/133/62, I/135/02, I/138/60, I/139/11, I/139/45, I/139/63, I/14/07, I/14/11, I/142/04, I/142/15, I/142/31, I/142/35, I/142/46, I/149/02, I/149/03, I/149/25, I/150/06, I/150/07, I/152/05, I/154/11, I/156/07, I/156/53, I/157/02, I/157/79, I/160/06, I/160/13, I/160/19, I/160/20, I/17/02, I/17/55, I/18/78, I/19/02, I/26/07, I/31/61, I/32/08, I/32/77, I/32/91, I/33/34, I/33/62, I/34/03, I/34/07, I/35/17,

I/35/21, I/35/52, I/38/13, I/38/34, I/38/41, I/40/08, I/40/75, I/53/01, I/57/05, I/58/12, I/59/02, I/61/07, I/61/20, I/65/04, I/65/34, I/65/40, I/65/43, I/68/08, I/68/20, I/68/28, I/70/05, I/70/12, I/70/17, I/71/73, I/73/44, I/75/14, I/75/15, I/76/01, I/76/03, I/76/08, I/76/09, I/78/10, I/84/21, I/84/32, I/92/27, I/92/30, I/93/03, I/93/05, I/93/06, I/93/12, I/93/25, I/93/27, I/95/125, I/96/13, I/98/85, I/99/06, II/03/07, II/04/08, II/04/47, II/04/48, II/13/14, II/13/64, II/15/05, II/17/70, II/19/05, II/19/85, II/19/96, II/21/03, II/21/29, II/24/08, II/24/16, II/24/50, II/30/04, II/31/03, II/33/03, II/34/04, II/34/79, II/38/82, II/38/83, II/39/07

eved e. I/113/23

e. yapıyoz I/103/09

evēt : bk. evet -6-

e. I/106/04, I/149/45, I/34/26, I/44/14, I/62/35, I/68/01

ēvet : bk. evet -1-

ē. I/102/86

ēvet : bk. evet -106-

ēv. I/01/56, I/01/97, I/03/100, I/03/103, I/03/92, I/07/03, I/07/74, I/09/45, I/09/55, I/09/68, I/10/85, I/103/02, I/108/01, I/108/02, I/11/35, I/118/01, I/119/04, I/120/21, I/138/117, I/138/38, I/16/52, I/161/06, I/17/64, I/18/79, I/22/08, I/34/01, I/35/03, I/39/68, I/41/61, I/42/37, I/42/44, I/42/45, I/44/47, I/46/03, I/46/04, I/46/06, I/46/119, I/46/15, I/46/23, I/46/27, I/46/31, I/46/32, I/46/38, I/46/45, I/46/60, I/46/73, I/46/74, I/46/84, I/49/05, I/49/47, I/49/69, I/50/71, I/54/34, I/59/06, I/59/10, I/59/17, I/60/90, I/64/29, II/01/41, II/01/65, II/01/72, II/02/01, II/02/13, II/02/46, II/02/66, II/06/76, II/07/08, II/07/11, II/07/31, II/07/55, II/07/91, II/10/02, II/10/72, II/13/31, II/14/03, II/14/60, II/14/62, II/15/102, II/15/109, II/17/84, II/29/60, II/33/25, II/33/32, II/33/34, II/33/45, II/33/52, II/33/55, II/33/57, II/33/58, II/33/59, II/33/60, II/33/66, II/33/72, II/33/76, II/33/84, II/35/04, II/35/08, II/35/59

ēv. yapıyom II/15/88

ēvēt : bk. evet -8-

ēv. I/01/07, I/03/67, I/10/55, I/41/06, I/56/77, II/01/71, II/33/48, II/33/57

ēyet : bk. evet -1-

ēy. I/22/07

evlad : bk. evlat -7-

e. I/112/32, I/138/25, II/16/46

e.+ ı I/91/87

e.+ ım I/15/24, I/85/04

e.+ ımı I/74/31

evlād : bk. evlat -5-

e.+ ım I/137/29, I/15/42, II/29/31

e.+ ımızıñ I/20/90

e.+ ıñ I/66/04

evlād : bk. evlat -2-

e.+ ım I/15/29, I/15/35

ēvlād : bk. evlat -1-

ēv.+ ım I/01/12

evlat : Bir anne baba için kendi oğulları veya kızları. -10-

e. I/138/31, I/51/15, I/79/53, I/79/73

e.+ lām II/08/17

e.+ lar I/114/24

e.+ lara I/01/40

e.+ larımı I/74/30

e.+ ları I/05/41

e.+ sız I/79/74

evlāt : bk. evlat -1-

e. I/37/44

ēvlat : bk. evlat -5-

ēv. I/06/25, II/05/108, II/05/77, II/05/81, II/29/26

evlatlık : 1. Evlat olma sıfatı. -1-

e. yapmadım I/77/37

2. Birinin evlat yerine kabul ettiği, kanunen evlat olarak nüfusuna geçirdiği kimse.

evlatlık ver- : Bir çocuğu birinin nüfusuna geçirmek.

evlatlık : bk. evlatlık² -1-

e. verdiklerini I/140/69

evlâtlık : bk. evlatlık¹ -1-

e. yapdın I/77/41

evlâtlık : bk. evlatlık² -1-

e. verdi I/22/33

evle - : bk. evlen- -2-

e.- dî I/88/32

e.- dîm II/16/29

evlen - : (Kadın ve erkek) Nikâh bağı ile birleşerek bir aile kurmak. -59-

e.- ceg I/75/58

e.- den I/132/82

e.- di I/146/21, I/15/60, I/153/43, I/153/45, I/20/92, I/33/131, I/83/18, I/86/43, II/06/59, II/27/32

e.- di_im II/15/03

e.- dik I/101/09, I/11/96, II/19/17

e.- diK II/16/13

e.- diler I/89/23, I/90/73

e.- dilêr II/19/16

e.- dim I/143/09, I/148/38, I/153/41, I/153/42, I/16/39, I/78/55, I/94/08, I/94/87, II/16/52, II/19/47

e.- din I/25/16

e.- diñ II/27/53

e.- diydi I/83/74

e.- diydin I/107/69

e.- en I/149/40, I/92/51, I/92/52, I/92/54

e.- ene I/16/39

e.- iceK II/32/127

e.- ilir I/67/52

e.- iliyor I/110/24

e.- inceK I/15/59

e.- ir I/32/96

e.- iyo I/94/08

e.- iyolâ I/158/53, I/32/96

e.- iyorlâ I/149/35

e.- medi II/03/11

e.- mediler I/89/19

e.- medilerdi I/89/18

e.- miş I/08/121, I/55/26

e.- mişimiş I/135/18, I/88/33

e.- miyō II/03/29

evlen - : bk. evlen- -4-

e.- diKden I/14/11

e.- dim II/23/02

e.- miş II/19/87, II/19/88

evlên - : bk. evlen- -2-

e.- di I/70/81

e.- dim II/06/55

evlen - : bk. evlen- -1-

e.- dim II/19/18

ēvlên - : bk. evlen- -1-

ē.- cēmiz I/58/97

ēvlen - : bk. evlen- -68-

ēv.- cē II/29/30

ēv.- ceg I/157/04

ēv.- cēm I/113/41

ēv.- dî_im I/01/68

ēv.- dîm I/01/69

ēv.- di I/10/109, I/125/38, I/128/57, I/20/92, I/39/15, I/52/10, I/55/26, I/55/27, I/65/61, I/65/63, II/17/76

ēv.- dig I/42/07

ēv.- dik I/113/24, I/140/15, I/59/13, I/63/03, II/12/08

ēv.- diK I/04/16, I/113/17, I/130/06, I/140/16, I/22/35

ēv.- diK II/08/20

ēv.- dikleri I/01/67

ēv.- dikten II/09/17

ēv.- dilêr I/42/70

ēv.- dim I/112/62, I/113/08, I/113/13, I/141/21, I/143/03, I/22/34, I/35/04, I/53/42, II/06/36, II/06/56, II/33/04

ēv.- ðim I/15/03

ēv.- eli II/11/39, II/25/33

ēv.- en II/17/82

ēv.- esiyıcı I/01/67

ēv.- incē I/52/69

ēv.- iyōmuşduñ I/47/59

ēv.- iyor I/17/13

ēv.- mīycem I/65/62

- év.- medīdi I/39/31
 év.- meden I/59/11
 év.- medi I/22/26
 év. - mek I/125/32
 év.- men I/65/63
 év.- meTim I/39/27
 év.- miş I/08/122, I/08/86, II/23/137, II/23/139
 év.- miş barqlanmış I/140/60
 év.- miycıK I/65/63
 év.- siş I/41/18
évlēn - : bk. evlen- -1-
 év.- dim I/50/20
evlendir - : Evlenmesini sağlamak, evermek, tezviç etmek. -8-
 e.- ceS I/70/82
 e.- di I/143/79
 e.- dik I/143/85, I/90/74
 e.- dim I/143/79, I/151/24
 e.- me II/20/52
 e.- mişlērđi I/50/57
évlendir - : bk. evlendir- -2-
 év.- dilē I/01/10
 év.- ir I/53/38
evlenme : Evlenmek işi. -1-
 e.+ si I/17/14
évlenme : bk. evlenme -1-
 év.+ yi I/07/09
evli : Evlenmiş bulunan (erkek veya kadın). -9-
 e. I/15/72, I/39/31, II/19/138, II/19/139
 e.+ ler I/58/97
 e.+ sīn I/40/08
 e.+ ydi I/39/30
 e.+ yim II/19/111
 e.+ yken II/39/111
evlī : bk. evli -2-
 e.+ di I/39/32
 e.+ señiz II/22/90
évli : bk. evli -12-
 év. I/01/13, I/01/67, I/113/81, I/121/34, I/123/13, I/126/82, I/58/97, I/60/71, II/23/97, II/27/57
 év.+ ler I/60/78
évli : bk. evli -2-
 év. I/157/04
 év.+ di II/28/40
ēvli : bk. evli -6-
 ē. I/86/41, II/05/75, II/29/43
 ē.+ ler I/42/70
evlilik : Evlilik, evli olma durumu. -1-
 e. I/110/44
evlēn - : bk. evlen- -1-
 e.- eli I/79/54
evvel : Eskiden, önceleri. -1-
 e. II/12/66
evvele : bk. eveli -1-
 e. I/77/12
evvelki : Daha önceki, bundan önce gelen veya olan, bir önceki. -1-
 e. I/83/32
eyeli : bk. eveli -1-
 e. II/38/93
ey : Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır. -4-
 e. I/15/64, I/15/67, I/69/98, II/24/20
ey - : Eğmek, eğik duruma getirmek. -1-
 e.- iyoru I/60/05
ēy : bk. ey -10-
 ē. I/101/55, I/101/56, I/101/57, I/128/06, I/160/20, I/61/73, I/64/23
ēy : bk. ey -1-
 ē. II/01/74
ēy : bk. ey -1-
 ēy. I/58/39
eybe : bk. heybe -1-
 e.+ nenīñ I/05/55
eyce : bk. iyice -1-
 e. II/22/78
eycē : bk. iyice -1-

e. II/22/79
ēyce : bk. iyice -2-
 ē. I/156/61, I/28/36
ēyce : bk. iyice -2-
 èy. I/21/83, I/73/54
eyci : bk. iyice -1-
 e. II/18/01
eyē : bk. eğer -1-
 e. II/05/25
eyer : bk. eğer -11-
 e. I/111/36, I/126/50, I/153/76, I/153/95,
 I/156/58, I/156/60, I/17/40, I/80/03,
 I/99/52, II/34/32, I/106/35
eyēr : bk. eğer -1-
 e. I/106/46
ēyer : bk. eğer -1-
 ě. I/98/122
eyer : bk. eğer -1-
 e. I/106/17
ēyer : bk. eğer -8-
 èy. I/100/45, I/122/15, I/69/87, I/69/92,
 I/74/101, I/96/31, I/98/102, I/98/123
eyi : bk. iyi -32-
 e. I/15/67, I/159/08, I/159/44, I/159/45,
 I/37/16, I/55/17, I/61/02, I/63/29, I/70/09,
 I/70/68, I/72/51, I/79/82, I/98/121, II/24/92,
 II/26/03, II/38/106
 e.+ dī I/146/66
 e.+ di I/147/18, I/154/48, I/33/97
 e.+ dik II/21/30
 e.+ si I/72/32
 e.+ siniz II/12/03
 e.+ ydi I/03/30
 e.+ yim I/91/22
 e.+ yin I/30/17, I/30/41, I/88/02
 e.+ yiz II/22/22
eyī : bk. iyi -1-
 e. I/03/76
eyī : bk. iyi -9-
 e.+ di I/33/90, I/80/08
 e.+ dik II/21/30

e.+ dim I/30/26, I/33/101
 e.+ ydi I/03/40, I/70/72, I/87/93
ēyi : bk. iyi -1-
 ē.+ di II/24/92
ēyī : bk. iyi -1-
 ē.+ dik II/21/30
èyi : bk. iyi -74-
 èy. I/138/30, I/145/22, I/145/23,
 I/146/27, I/147/48, I/150/16, I/150/21,
 I/150/47, I/152/77, I/27/03, I/27/30,
 I/29/16, I/32/12, I/32/14, I/32/41, I/32/42,
 I/32/47, I/32/48, I/33/09, I/33/115, I/33/84,
 I/37/53, I/45/25, I/61/51, I/61/72, I/64/35,
 I/70/04, I/74/05, I/75/41, I/75/45, I/77/49,
 I/80/02, I/80/03, I/80/06, I/80/57, I/98/114,
 I/98/48, I/99/52, II/05/74, II/08/101,
 II/19/90, II/20/38, II/21/42, II/26/47,
 II/27/18, II/38/98
 èy.+ di I/146/52, I/146/53, II/19/106
 èy. kötū II/38/114
 èy. kötū I/93/65
 èy.+ sin I/63/48
 èy. yapā II/26/46
 èy.+ ydi I/137/11, I/147/57, I/150/29,
 I/150/51, I/77/53, I/90/60
 èy.+ ydig I/55/35
 èy.+ ydim I/152/136
 èy.+ yim I/104/02, I/69/49
 èy.+ yin I/133/06, I/15/67, I/152/34
 èy.+ yiz I/33/17, I/82/35, II/12/03
èyī : bk. iyi -6-
 èy. I/63/20, II/05/74
 èy.+ ce I/135/19, I/135/41, I/146/12
 èy.+ yim II/38/104
ēyī : bk. iyi -10-
 èy. I/75/45
 èy.+ di I/80/54
 èy.+ dik II/21/32
 èy.+ diK I/55/38
 èy.+ ydi I/107/19, I/77/52, I/77/73
 èy.+ ydig I/152/80
ēyī : bk. iyi -2-

ē.+ ce I/148/58
eyice : bk. iyice -1-
 e. I/102/52
eyīce : bk. iyice -1-
 e. I/98/65
ēyīce : bk. iyice -1-
 ē. I/94/39
eyice : bk. iyice -3-
 ēy. I/102/55, I/111/31, I/70/41
eyil - : Eğilmek, eğik bir durum almak, bir yöne doğru çarpılmak. -1-
 e.- ir I/153/66
eyilik : bk. iyilik -1-
 e. II/17/21
eyir - : Eğirmek, (Yün, pamuk vb. şeyleri) iğ ile bükerek iplik durumuna getirmek. -23-
 e.- diK I/12/06
 e.- dim II/24/57
 e.- i I/27/45
 e.- idig I/08/60, I/21/18
 e.- idik I/15/52
 e.- idiK I/15/52, I/21/18
 e.- idiP I/12/04
 e.- İlēdi I/73/73
 e.- in I/08/62
 e.- iñ I/08/69
 e.- ip I/12/09
 e.- ir I/21/17
 e.- irdiK I/08/54
 e.- iydi I/73/76
 e.- iyorduK I/12/09
 e.- iyoS I/12/08
 e.- meyoS I/12/09
eyir - : bk. eyir- -3-
 ēy.- i I/51/28
 ēy.- idi I/128/15
 ēy.- iyoñ I/96/04
eyirme : Eğirmek işi. -1-
 e.+ sini I/73/76
eyirtmen : bk. eğitmen -2-

ēy. I/138/07
 ēy.+ idi I/138/08
ēyirtmen : bk. eğitmen -1-
 ēy. I/138/07
eyit - : Eğitmek, fiziki ve ruhi bakımdan istenilen yolda yetişmesini sağlamak maksadıyla gereken çalışmaları yaparak bir kimseye lüzumlu bilgi ve nitelikleri kazandırmak, terbiye etmek. -1-
 e.- miş I/05/11
eyitim : Eğitmek işi, yetiştirme ve terbiye etme, talim ve terbiye. -1-
 e. õretim I/35/55
eyitmen : bk. eğitmen -10-
 e. I/121/108, I/122/56, I/122/58
 e.+ de I/122/56
 e.+ di I/100/03, I/91/05
 e.+ imişTi I/25/65
 e.+ nē I/75/67
ēyitmen : bk. eğitmen -2-
 ēy.+ idi I/138/105
 ēy.+ ner I/93/47
eyitmennik : bk. eğitmennik -5-
 e. I/02/38, I/05/07, I/05/08, I/05/09, I/05/11
eyitTirmi : Eğittirmek, eğirmesini sağlamak işi. -1-
 e.+ ye I/73/75
eyle - **I** : “Etmek, yapmak” anlamında yardımcı fiil. -6-
 rahmed e.- sin I/23/60
 ramet e.- sin I/88/16
 rāmet e.- sin II/08/28, II/19/90
 rāmet e.- şıñ I/63/04
 rahmet e.- siñ II/19/48
eyle-II : Eğlemek, avutmak, oyalamak. -1-
 çocukları e.- sinnē I/145/27
ēyle - : bk. eyle I -1-
 rāmet ēy.- sīn II/08/33
eylen - : bk. ēlen¹ -6-
 e.- dim I/91/19
 e.- emīyon II/29/81

e.- emiyon II/29/82

e.- iyoS II/31/26

e.- miyör I/132/60

bk. ēlen-³

e.- ib II/16/52

ēylence : bk. ēlence -1-

ē. I/157/33

eylence : bk. ēlence -8-

e. I/118/08, I/143/14, I/26/21, I/26/22, I/34/31

e.+ sini I/34/27

e. yapılırdı I/118/06

ēylence : bk. ēlence -1-

ē.+ sini yapıyodu I/34/23

eylenti : Eğlenti, neşeli ve hoşça vakit geçirilen toplantı. -1-

e. yapıdık I/131/62

eyleş - : Eğleşmek, durup vakit geçirmek, oyalanmak, eğlenmek. -1-

e.- tim I/88/63

eylul : bk. eylül -1-

e.+ da I/87/30

eylül : bk. eylül -1-

e.+ de I/130/21

eylül : Yılım ağustos ve ekim ayları arasındaki 30 gün çeken dokuzuncu ayı, sonbahar aylarının ilki. -1-

e.+ de I/76/70

ēylül : bk. eylül -1-

ē. II/30/16

ēylül : bk. eylül -1-

ēy.+ de I/127/36

eyrendelē - : Rendelemek. -1-

e.- di I/33/150

eyrendi : Rende. -3-

e. I/33/150

e.+ den I/33/150

ēyşi : bk. ekşi -1-

ē. I/36/59

ēytiyar : bk. ihtiyar -3-

ēy. I/88/32

ēy.+ ıdı I/88/31

ēy.+ lar I/102/03

ēytiyarla - : bk. ihtiyarla- -1-

ēy.- dı I/88/34

ez - : (Bir şeyi üzerine el, ayak veya bir aletle basmak veya bütün ağırlığı ile üstünden geçmek yoluyla) Yassıltmak, çiğnemek, ufalamak, parçalamak. -12-

e.- ē II/16/68

e.- ēđı I/68/48

e.- erin I/148/58

e.- eriz I/102/55

e.- ersiņ I/87/84, I/96/56

e.- iP II/32/52

e.- iyoņ I/111/47

e.- iyoS I/100/28, I/84/12, II/06/26

ez : bk. az -1-

e. II/39/125

ēz - : bk. ez- -1-

ē.- dim I/109/03

ēz - : bk. ez- -3-

ēz.- eņ I/04/60

ēz.- er I/56/49

ēz.- iliyo II/06/29

ēz - : bk. ez- -1-

ē.- iyoduğ II/25/46

ezan : Müslümanlara namaz vaktini bildirmek ve namaza çağırarak için müezzin tarafından genellikle minareden yüksek sesle yapılan davet. -10-

sabağ e.+ ında I/103/29

sabā e.+ ında II/20/11

e.+ na I/30/15

ezan oğu - : Namaz vakti geldiğinde insanları yüksek sesle namaza davet etmek.

oğurdu e.+ ı I/38/32

e. oğudu II/13/31, II/13/32

e. oğunarağ II/13/31

e. oğurdu II/13/34

e. oğunan I/139/49

e. oğundu I/112/72

ezán : bk. ezan -1-

sabah e.+ inde II/20/10

ezân : bk. ezan -1-

zabâh e.+ ı I/131/48

ezbere : Bir yazıya, bir örneğe bakmadan, ezberden. -2-

e. I/94/58

ezdir - : Ezmek işini yaptırmak. -1-

e.- iyó I/01/91

ezelden : Çok eskiden beri, başından beri. -6-

e. I/03/60, I/11/61, I/113/03, I/147/14, I/47/70, I/47/71

ezelden : bk. ezelden -1-

e. I/03/70

ezelden : bk. ezelden -3-

éz. I/41/38, I/47/74, II/30/23

ezeli : Eski, eskiden, önceden. -24-

e. I/107/56, I/113/36, I/115/02, I/115/06, I/115/08, I/115/09, I/115/12, I/115/17, I/115/20, I/115/27, I/115/46, I/13/11, I/13/12, I/13/16, I/135/50, I/15/51, I/15/62, I/15/68, I/18/41, I/18/51, I/18/52, I/41/53, II/34/62

ezelîki : Eskiden olan.

ezelî : bk. ezeli -6-

e. I/08/10, I/41/13, I/41/83, II/34/38, II/34/39

e. + ki II/34/39

ezeli : bk. ezeli -1-

ē. I/135/20

ezeli : bk. ezeli -2-

éz. I/47/08, I/47/22

ezen : bk. ezan -10-

e. II/30/65

e.+ i I/64/17, I/64/18

ākşam e.+ i I/155/102

āşam e.+ i I/22/40

sabah e.+ i II/21/05

sabaḡ e.+ inde I/98/81

e.+ nē II/05/57

oḡur e.+ nē II/05/56

e. oḡunuyo I/64/17

ezēn : bk. ezan -1-

e.+ de I/28/55

ezeyet : bk. eziyet -2-

e.+ leri I/64/125, I/64/135

ezgi : Eziyet, sıkıntı. -1-

e. I/135/30

ezig : (Keder, sıkıntı veya üzerindeki baskı nedeniyle) Gücsüz, silik ve hüznün verici duruma gelmiş, zayıf ve güçsüz. -3-

e. I/08/111

ezig ezig ezil- : Sancı çekmek, sancıdan kıvrınmak.

e. ezig eziliyoru I/58/55

ezig e. eziliyoru I/58/55

ezil - : 1. (Üstüne bastıran bir kuvvetin etkisiyle) Yassılmak, çignenmek, ufalanmak, parçalanmak. -7-

e.- ir I/62/18, II/06/32

e.- iyo I/74/64

e.- mēdik I/74/79

2. Baskı altında tutulup sindirilmek.

e.- dim I/58/03

e.- irdi I/58/22

ezig ezig e.- iyoru I/58/55

eziyed : bk. eziyet -2-

e. I/68/53

e. çekdik I/150/12

eziyet : Zahmet, cefa, aşırı sıkıntı ve güçlük, eza. -5-

e.+ Ti I/68/53

eziyet çek- : Güçlüklerle karşılaşmak.

e. çekdik I/150/09

eziyet yap- : Eziyet etmek, üzmet, incitmek, sıkıntıya sokmak, zahmet vermek.

e. yapallardı I/113/90

e. yapıdılar I/113/89, I/113/92

ezizyet : bk. eziyet -1-

éz.+ i I/67/67

eziyetlî : Eziyet çeken, zorluklarka karşılaşan. -1-

e.+ dik I/39/78

ezra_il

ezra_il : Azrail, dört büyük melekten, Allah'ın emriyle insanların canını almakla görevlendirilmiş olanı, ölüm meleği. -1-

e. I/15/22

ezzāne : Eczane, ilaçların hazırlandığı veya hazır ilaçların satıldığı yer. -1-

e.+ ler I/40/05

fa_iz : Belli şartlarla ödünç verilen paradan muayyen zaman sonunda alınan kâr. -1-

f. II/04/63

fabrika : bk. fabrika -1-

f.+ ydık I/87/107

fabriğa : bk. fabrika -1-

kā_at f.+ sındı II/08/131

fabrika : Ham veya yarı mamul maddelerin makinelerle işlenmiş madde veya seri hâlinde eşya durumuna getirildiği yer. -4-

f.+ da I/143/06

f.+ ları II/26/22

suntı f.+ larına II/26/23

kā_at f.+ sındı II/08/18

fabriğa : bk. fabrika -1-

kā_at f.+ sındı II/08/132

fağad : bk. fağat -1-

f. I/05/13

fağad : bk. fağat -1-

f. II/02/37

fağat : Zıt hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar, ancak, yalnız, ama, lakin. -2-

f. I/158/59, I/64/30

fağat : bk. fağat -4-

f. I/122/43, I/155/93, I/56/35, I/64/91

fağat : bk. fağat -2-

f. I/155/104, I/155/87

fağır : bk. fakir -10-

f. I/122/43, II/32/131, II/32/134

f. bubasıydı I/52/66

f. fuğārā II/02/59

f. fuğarānı II/02/58

f.+ ımıştı II/32/132, II/32/135

f.+ ları I/52/52

f.+ lē I/75/23

fağır : bk. fakirlik -1-

f. II/32/135

fağır fağır : Yüksek ısı etkisiyle ses çıkararak, fokurdayarak. -1-

fağır f. I/132/27

f. fağır I/132/26

Fağırılık : bk. fakirlik -2-

f. I/79/12

F. çekdi I/45/40

fağat : bk. fağat -1-

f. II/39/121

fakil : bk. fakir -2-

f.+ ler I/18/34

f.+ lere I/06/45

fakillī : <<fakirlik+i -1-

f.+ nen II/16/58

fakillik : bk. fakirlik -8-

f. I/145/10, I/145/11, I/145/87, I/161/21, I/66/41, II/32/132

f.+ Ten I/158/57

fakir : Yoksul (kimse), muhtaç, fukara. -22-

f. I/126/44, I/130/34, I/153/30, II/10/92, II/25/20

f.+ di I/70/62

f.+ i I/153/29

f.+ idī I/112/50

f.+ idi I/101/06, I/70/62

f.+ idik I/102/92

f.+ idiğ I/70/71

f.+ inden II/16/47

f.+ iğ I/05/46, I/05/47

f.+ iz I/134/37

fakir bubası

f.+ lere I/96/76

f.+ sıj II/39/190

fakir bubası : Fakirleri koruyan, gözeten kimse, fukara babası.

fakir fuğara : Fakir kimseler.

f.+ e fuğarıya I/134/63

f.+ e fükârıya I/79/55, I/79/57

f. fuğarâ I/96/73

fakirli : <<fakirlik+i -1-

f.+ idî I/101/04

fakirlik : bk. fakirliK -1-

f. I/137/06

fakirlik : Fakir olma durumu, yoksulluk, yokluk, fukaralık. -12-

f. I/05/53, I/05/54, I/159/35, I/18/05, I/29/17, I/33/34, I/61/42, I/70/65, I/74/10, I/75/24, II/09/32

f.+ di I/05/52

fakirlik : bk. fakirliK -1-

f. I/76/22

fakıKat : bk. fakat -1-

f. I/122/36

falan : Bir şahıs veya nesneyi bildiren kelimelerden sonra ona benzer şeyleri ayrıca saymamak için kullanılır. -133-

f. I/110/05, I/110/66, I/128/04, I/130/81, I/132/22, I/132/56, I/14/03, I/14/18, I/142/05, I/146/46, I/147/27, I/147/28, I/147/29, I/147/30, I/147/32, I/147/35, I/147/36, I/147/45, I/147/50, I/147/55, I/149/66, I/150/10, I/150/53, I/150/58, I/151/13, I/152/108, I/152/29, I/156/11, I/157/31, I/19/10, I/30/07, I/30/49, I/32/23, I/32/58, I/32/62, I/33/42, I/33/65, I/33/66, I/34/51, I/34/53, I/56/68, I/59/26, I/59/76, I/64/111, I/64/39, I/64/83, I/64/87, I/64/93, I/65/07, I/65/28, I/68/06, I/68/23, I/68/75, I/68/78, I/71/13, I/71/20, I/71/56, I/71/57, I/78/48, I/83/18, I/95/26, I/97/30, I/97/32, I/99/31, I/99/52, II/02/23, II/02/34, II/02/36, II/02/57, II/04/21, II/04/46, II/04/58, II/04/72, II/06/24, II/06/44, II/09/24, II/09/42, II/09/65, II/11/20, II/11/32, II/15/100, II/15/104, II/15/107, II/15/114, II/15/115, II/15/117, II/15/15,

II/15/45, II/15/46, II/15/47, II/15/48, II/15/56, II/15/68, II/15/74, II/17/29, II/17/39, II/17/80, II/19/04, II/23/103, II/23/150, II/23/165, II/23/196, II/23/205, II/23/22, II/23/63, II/31/05, II/31/36, II/34/23, II/38/69, II/38/79, II/38/83, II/38/96, II/39/54, II/15/33, II/11/17, II/38/73, II/23/138, II/11/17, II/24/35

F. I/155/66

f.+ dım I/59/37

falan filan (falan fişman) : Söylenen bir şeyden sonra ayrıca sayılmasına, söylenmesine gerek görülmeyen şeyler için “bunun gibi, bunlar gibi birtakım şeyler daha” anlamında kullanılır.

f. fiġan I/155/24, I/69/91, II/23/136, II/23/142, II/23/175

f. filândı II/23/14

f. fişman I/129/45

falân : bk. falan -3-

f. I/09/81, II/15/117, II/15/47

faġan : bk. falan -3-

f. I/71/06, I/71/11, I/74/33

faġan : bk. falan -2-

f. I/147/08, I/147/10

fâlan : bk. falan -4-

f. I/142/48, I/83/10, I/83/63, II/25/10

fâlan : bk. falan -4-

f. I/07/63, I/150/31

F. II/17/30

f. yaparlar I/02/14

falanca : Falan kimse, şey veya yer, falan, filan. -2-

f.+ nıj I/74/102

falanca fişmanca : Söylenen bir şeyden sonra ayrıca sayılmasına, söylenmesine gerek görülmeyen kimseler için “bunun gibi, bunlar gibi birtakım kimseler daha” anlamında kullanılır.

f. fişmanca I/125/04

faliyet : Faaliyet, faal olma durumu, çalışma, hareket, etkinlik, aktivite. -1-

f.+ e I/99/33

Fallâ : bk. vallah -3-

F. II/14/24, II/25/13, II/39/164

fanni : bk. fenni -1-

f. I/146/16

fanyas : Fayans, banyo, mutfak vb. yerlerin duvarlarına döşenen, bir yüzü sırlı ve genellikle desenli, pişmiş balçıktan levha, çini. -1-

f. II/33/12

faPrika : bk. fabrika -1-

f.+ lardan I/95/08

faPrika : bk. fabrika -9-

f.+ da I/60/38

f.+ lâ I/10/25

f.+ lâdı II/10/70

f.+ lara I/149/33, I/46/100

f.+ larda I/142/61

f.+ nıñ II/39/123

f.+ sı II/17/68

f.+ sından I/143/81

faPriki : bk. fabrika -1-

f.+ lana II/39/123

fara : Farıldayan, parlayan. (?) -2-

f. I/95/103

farb : Bir traktör markası. -1-

f. motuİâr II/10/49

Fardiye : bk. vardiye -1-

F.+ sinde I/40/67

färe : Sıçangillerden, kemirici, memeli hayvan. -1-

f. I/45/31

farıl farıl : Işıl ısl, parlak ve hareketli bir ışık saçarak. -2-

f. farıl yanar I/80/41

farıl f. yanar I/80/41

farık : İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık. -5-

f. I/110/49, II/19/140, II/19/141

f.+ ı I/147/49, I/105/45

farık : bk. fark -4-

f. II/19/139

f. eder I/56/28

f.+ ı I/110/50

f.+ ındı II/30/28

farked- : bk. farket-¹ -1-

f. ecek II/15/96

farket - : 1. Ayırt etmek, seçmek. -3-

f.- miyo I/111/38, I/46/129

2. Var olduğunu görmek, görerek varlığını anlamak.

f.- medim I/114/45

Farklaş - : Farklılaşmak, farklı duruma gelmek. -2-

F.- dı I/144/49

farık : Ayırt edilmesine sebep olan bir başkalığı bulunan, farkı olan, değişik, başka. -3-

f. I/105/20, II/17/62

f.+ ydı I/47/23

farık : bk. farklı -1-

f.+ dır II/06/65

farık : bk. farklı -2-

f. I/105/41, I/127/37

farılsan : Farıldayan, parlayan nesne. (?) -1-

f. yapar I/95/103

fasıl : Peşrev, nakış, şarkı, saz semaisi vb. parçaların belli bir sıraya göre çalınıp söylenmesi. -1-

fasıl yap- : Saz çalıp şarkı söylemek.

f. yaptılar II/16/50

fasılâ : bk. fasulye -1-

f. I/04/34

fasile : bk. fasulye -1-

ğuru f.+ mız I/07/62

fasillê : bk. fasulye -2-

f.+ den II/26/02

f.+ yi II/32/92

fasille : bk. fasulye -81-

f. I/100/13, I/102/08, I/11/37, I/119/53, I/133/33, I/148/50, I/152/111, I/152/22, I/152/87, I/153/33, I/27/20, I/29/22, I/54/23, I/67/61, I/79/23, I/80/12, I/83/24,

I/91/77, I/96/81, I/98/71, II/17/34, II/26/01, II/26/31, II/26/32, II/26/41, II/32/37, II/32/38, II/32/39, II/32/67, II/35/43

ķuru f. II/31/47

beyaz f. I/127/35, II/22/67

ētlī ġuru f. I/152/87

ġuru f. I/152/87, I/96/51, II/22/67

iş f. II/22/67

f.+ dir I/02/14, I/101/20, I/143/72

f.+ lē I/145/74, I/54/23

f.+ lēmiziñ II/32/90

f.+ leri I/88/70, II/22/66

F.+ lerim I/08/40

f. mısille I/143/40

f.+ miz II/22/82

f.+ mize II/29/83

f.+ mizi I/115/57, II/08/83

f.+ niñ II/32/95

f.+ ŋī II/07/87

f.+ si I/100/12, I/13/15, II/26/44, II/26/46

ayşe ġadın f.+ si I/127/21

ġaymaz f.+ si I/127/22, I/127/34, I/127/37

ġuru f.+ si I/44/42

ġuru f.+ sinden I/111/81

f.+ siydi I/13/15

f. viriler I/51/71

f. yapālādı I/82/33

f. yapāsıñ I/152/86

f.+ ydi I/93/63

f.+ ye II/26/37

f. yēme_e II/16/61

f. yemeyi yaparıS I/90/75

f. yemeyi yaparız I/90/84

f.+ yi I/08/39, I/08/42, I/127/45, I/127/47, I/153/31, II/26/45, II/32/89

ġuru f.+ pi I/148/49

fasillē : bk. fasulye -10-

f. I/04/32, I/152/82, I/153/36, I/157/15, I/157/61, I/76/26, II/25/45, II/25/49

beyaz f. I/127/22

ġuru f. I/09/33

fasille : bk. fasulye -1-

f.+ rimiS II/11/55

fasille : bk. fasulye -1-

f. II/29/45

fasille : bk. fasulye -2-

f.+ niñ I/07/64

f.+ yi I/04/35

fasillī : bk. fasulye -2-

f.+ leri II/26/39

f.+ lēri II/26/38

fasillī : bk. fasulye -1-

beyaz f.+ yi II/08/104

fasilye : bk. fasulye -6-

f. I/83/61, II/21/92

ġuru f. II/06/69

f.+ miz I/32/65, II/06/73, II/08/86

fasilye : bk. fasulye -2-

ġuru f.+ di II/06/44

f.+ miz II/06/12

fasilye : bk. fasulye -3-

f. I/71/22

ķuru f.+ miz II/31/48

f.+ ŋ I/07/64

fasilyi : bk. fasulye -1-

beyaz f.+ yi II/06/13

fasulle : bk. fasulye -2-

f. I/33/154

ġuru f. II/19/65

fasulye : İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından, sırık fasulye, bodur fasulye, ayşekadın, ferasetsiz, barbunya, çalı, horoz, çerkes, soya vb. birçok çeşidi bulunan, bir yıllık sarılgan bitkinin sebze olarak kullanılan, proteince zengin, besleyici, lezzetli yeşil ürünü ve tanesi. -2-

f. I/85/56

Taze f.+ yi I/85/57

fasulye yemeği : Fasulye ve tanesinden pişirilen yemek.

fasulye : bk. fasulye -1-
guru f. II/34/89

fasülle : bk. fasulye -1-
f.+ ye I/143/41

fasülle : bk. fasulye -10-
f. II/15/107, II/15/36, II/23/53
guru f. I/148/48, II/12/56, II/15/20,
II/15/36, II/23/54
f.+ yī I/119/74

kuru f.+ yi I/127/43
fasülle : bk. fasulye -3-
f. I/08/38, II/11/09
guru f. II/15/107

Fasüllü : bk. fasulye -1-
F.+ dür II/30/35

fasülye : bk. fasulye -15-
f. I/129/48, I/151/13, I/60/24, I/92/41,
II/06/18, II/37/88, II/38/109
kuru f. II/37/81
guru f. I/148/45, II/12/30
Kuru f. I/103/20
f.+ miz I/103/43
f.+ yi I/60/24, II/37/110

fasülyi : bk. fasulye -1-
f.+ yi II/06/30

fati_a : bk. fatiha -1-
f. I/06/103

fati_á : bk. fatiha -1-
f.+ yí okudum I/06/104

fati_a : bk. fatiha -1-
f. okurlar I/06/124

fatiha : Kur'an-ı Kerim'in ilk suresinin adı,
elham. -1-

fatiha oku- : Fatiha suresini veya
üç İhlas bir Fatiha okuyup ölmüşlerinin
ruhuna bağışlamak.

f. okumadan I/91/09

fatihá : bk. fatiha -1-
f. okumadan I/91/11

fatiha : bk. fatiha -2-
f. okuduğ I/140/54

f.+ yı okupüP I/06/77

fatura : Satılan malın cinsini, fiyatını,
miktarını gösteren ve satıcı tarafından
alıcıya verilen hesap pusulası. -2-

f. II/38/116, II/38/117

fâyav : Fayton. -1-
f.+ lâ II/14/86

fayāv : bk. fâyav -1-
f. II/14/85

fayda : İşe yarama, işe yaramanın meydana
getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar,
nefî. -15-

f. I/125/25, I/98/126

f.+ ları I/52/81

f.+ sı I/100/21, I/42/18, I/58/81, I/80/23,
I/95/90, I/98/126

fayda ét- : İyi tesir etmek, yaramak,
yarar sağlamak.

f. étmez I/37/38

fayda gör- : Yarar sağlamak.

faydası ol- : Fayda etmek, yararı olmak.

f.+ sı oldünü II/02/99

f.+ sı olmadı I/38/66

gorkunuñ ecele f.+ sı var mı I/91/86

faydalan - : Kendine fayda sağlamak,
yararlanmak, istifade etmek. -1-

f.- ıyoñ I/86/34

faydalān - : bk. faydalan- -1-
f.- mamış II/09/15

faydālān - : bk. faydalan- -1-
f.- madı II/09/16

faydalı : Faydası olan, işe yarayan,
yarayışlı, yararlı. -3-

f. I/98/128

F. II/32/52

fâydalı : bk. faydalı -1-
f. II/32/29

faydı : bk. fayda -1-
f. görübiliriS II/02/100

faydılan - : bk. faydalan- -3-
f.- ımıyo II/02/56, II/02/65
f.- ıyoduğ II/02/54

fazla : 1. Her zamankinden veya gerekenden çok, ziyade. -71-

f. I/03/71, I/102/88, I/102/91, I/103/44, I/106/33, I/111/88, I/111/92, I/119/04, I/122/12, I/123/43, I/126/14, I/130/05, I/130/07, I/14/71, I/143/11, I/146/38, I/156/04, I/156/09, I/161/08, I/17/08, I/17/23, I/17/79, I/19/17, I/23/70, I/36/04, I/46/34, I/46/93, I/49/75, I/56/76, I/58/05, I/63/38, I/68/35, I/69/16, I/69/32, I/71/04, I/71/06, I/71/50, I/71/68, I/73/11, I/73/60, I/73/61, I/78/55, I/84/21, I/84/45, I/92/18, I/95/43, I/98/127, II/08/112, II/10/67, II/17/85, II/23/38, II/26/53, II/29/74, II/29/86, II/29/87, II/29/93

F. I/106/03, I/129/46, II/29/81

f.+ ca I/110/37, II/22/83

f.+ dır I/92/12

f.+ ydı I/108/42, I/108/43

f.+ yı I/112/70

2. Artmış olan, ihtiyaçtan artık olan, geriye kalmış.

f. I/84/15

f.+ sı I/49/35

fazlâ : bk. fazla¹ -2-

f. I/54/18, II/07/124

fazla : bk. fazla¹ -1-

f. II/23/137

fâzla : bk. fazla¹ -2-

f. I/61/12, I/77/03

fâzlâ : bk. fazla¹ -1-

f. II/11/22

fazlâlaş - : Fazlalaşmak, artmak, çoğalmak, ziyadeleşmek. -1-

f.- dı I/75/48

fazlalıklan : Çoğunlukla. -1-

f. I/71/51

fazlı : bk. fazla¹ -5-

f. I/05/29, I/39/15, II/26/40, II/29/77, II/30/13

fâzlı : bk. fazla¹ -3-

f. II/08/77, II/30/36, II/31/28

fazli : bk. fazla¹ -1-

f.+ yin I/153/08

fâzlıp : bk. fazla¹ -1-

f. II/11/21

fedakârlık : Fedakâr olma durumu, özveri. -1-

f. II/38/38

fehmet - : Anlamak, idrak etmek. -1-

f.- Tiñ I/122/34

felâket : Büyük sıkıntılara sebep olan çok üzücü durum, büyük dert, yıkım, bela. -1-

f. I/03/25

felan : bk. falan -7-

f. II/10/65, II/15/44, II/25/34, II/25/91, II/33/30, II/35/78

F. II/25/31

felan : bk. falan -2-

f. I/61/18, II/21/35

fe'lan : bk. falan -17-

f. I/143/19, I/146/58, I/40/15, I/40/64, I/40/69, I/56/45, I/64/128, I/64/97, I/83/49, I/83/79, I/86/41, I/98/106, I/98/127, II/39/95

f. vermiyöz I/40/78

f. yaptı I/74/06

F. yapveryolardı I/83/03

fe'lan : bk. falan -1-

f. I/05/15

felanca : bk. falanca -1-

f.+ nıñ II/13/57

felc : bk. felç -2-

f. olusuñ I/91/23

f. öldü I/08/84

fêlc : bk. felç -1-

dil f.+ i öldü II/05/55

felç : Vücudun bir kısmında veya bütününde hareket ve hissin azalması veya kaybolması, inme, nüzul. -3-

felç geçir- : Felç hastalığına yakalanmış olmak.

f. geçirdim I/30/16

felç ol- : İnme inmek.

f. oldu I/119/36

- f. oldu I/52/16
felç : bk. felç -1-
 f. öldü II/05/53
felenci : bk. falanca -2-
 f.+ niş II/08/67, II/08/68
felş : bk. felç -4-
 f.+ den I/107/66
 f. geçirdi I/12/33, I/12/34
felş : bk. felç -3-
 f. I/112/32
 f.+ den I/119/37
 f. geçirdi I/112/32
felşlen - : Felç olmak, felç geçirmek. -1-
 f.- di I/112/32
felşli : Felçli, felç olmuş, inmeli, nüzullü, menzul, mefluç. -4-
 f. I/27/34, I/136/29, I/136/32
 f.+ ydi I/136/05
fen : Matematik, fizik, kimya, biyoloji vb. ispat ve tecrübeye dayanan ilimlerden elde edilen bilgilerin işe ve günlük hayata uygulanması, teknik. -3-
 f. I/141/11, I/42/15, I/42/24
fenā : Hoşa gitmeyecek durumda olan, istenen veya gereken nitelikte bulunmayan, kötü, bet. -2-
 f.+ ydı I/66/37
fenā et- : (Bir şey birini) Kötü duruma düşürmek, fena hâle getirmek.
 f. etmiş I/108/22
fenē : bk. fener -1-
 f.+ lēnen I/32/03
fenē : bk. fener -1-
 f. I/64/74
fenel : bk. fener -2-
 f.+ lē II/11/20
 f.+ lēnen I/59/59
fener : İçinde fitil, mum veya elektrik ampulü gibi bir ışık kaynağı bulunan, önu veya etrafı bu ışığı aksettirecek şeffaflıkta bir malzeme ile çevrili aydınlatma aracı. -8-
 f. I/28/31, I/32/05, I/41/75, I/59/59
 el f.+ i II/25/30
 el f.+ innen I/32/05
 f.+ leri I/91/71
 ēl f.+ leri I/32/05
fenēr : bk. fener -1-
 f. I/41/75
feni : bk. fennī -1-
 f. kübür I/85/18
fennē : bk. fenni -3-
 f. I/67/71
fennī : Bilimsel yöntemlere, tekniğe uygun biçimde yapılan. -2-
 f. I/74/71
fenni : bk. fennī -3-
 f. I/146/27, I/146/52
 f.+ ynen I/85/37
ferece : Kadınların dışarı çıkarken giydikleri, gerdan altında kavuştuktan sonra omuzlara doğru açılıp sırttan yere kadar dökülerek inen, pelerine benzer, geniş yakalı üst giyeceği. -3-
 f. I/31/62, I/31/68
 f.+ lēmiz I/31/62
ferik : Kümes hayvanlarının civcivlikten çıkmış yavruları, piliç. -2-
 f. I/19/28
feryad : bk. feryaT -1-
 f. ēdermiş I/11/68
feryād : bk. feryaT -1-
 f.+ ı I/11/82
feryaT : Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırta, haykırış, çılgılık, figan. -1-
 f.+ ler I/11/80
feryaT et- : Yüksek sesle bağırarak, haykırmak.
fes : Eskiden yurdumuzda ve birçok İslam ülkesinde şapka yerine giyilen, kalın kırmızı çuhadan baş giyeceği. -6-
 f. I/09/18, I/41/16, I/41/19, II/12/28, II/34/45, II/34/46

fesaTlıK

fesaTlıK : Fesat olma, fesatça davranma durumu. -1-

f. I/70/73

feşli : bk. felşli -2-

f.+ ydi I/40/02, I/40/03

fiçi : 1. Bir araya getirilerek çemberlerle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karnı şişkin ve altı üstü düz kap -5-

f. I/19/28

2. Fiçi çevrilerek oynanan bir çocuk oyunu.

f. I/155/50, I/51/23, I/51/24

F. yapalladı I/51/24

fılan : bk. falan -2-

f. I/147/25, II/02/37

fılân : bk. falan -1-

f. I/155/07

fiîfâd - : bk. fiîfât- -1-

f.- ivêdim I/152/134

fiîfât - : Fırlatmak, hızla atmak, kaldırıp atmak. -1-

f. I/152/135

fıltı : Kahvaltı. (?) -1-

zabah f. +sı I/135/01

findı : bk. fındık -1-

f.+ ı I/49/80

fındık : Kuzey yarım kürenin ılık ve serin bölgelerinde ve yurdumuzun Karadeniz bölgesinde yaygın olarak yetişen, kışın yapraklarını döken ve aynı isimdeki meyveyi veren ağaççığın sert bir kabuk içindeki yağlı, nişastalı, yuvarlak veya oval meyvesi. -2-

f. I/49/79

f.+ dan II/39/68

findığ : bk. fındık -2-

f. I/100/42

findır - : Fırlatmak. -2-

f.- dı I/154/40

f.- iyödün I/154/41

fırıl fırıl : “Durmadan ve hızla dönmek” anlamına gelen Fırıl fırıl dönmek söyleyişinde geçer, fırır dönmek. -3-

fırıl fırıl f. I/128/44

f. fırıl fırıl I/128/44

fırıl f. fırıl I/128/44

fırın : 1. Ekmek, simit, börek vb. hamur işlerini pişirmeye yarayan, ön kısmında bir açıklık bırakılmış, tavanı tonoz biçiminde yapı. -149-

f. I/01/58, I/02/63, I/04/40, I/07/101, I/07/102, I/09/41, I/106/39, I/106/51, I/116/06, I/116/13, I/116/17, I/145/13, I/152/44, I/157/80, I/160/10, I/23/20, I/27/71, I/51/39, I/51/69, I/73/44, I/73/45, I/88/30, I/88/34, I/88/35, I/90/10, I/98/95, II/19/83, II/19/84, II/32/108, II/37/64, I/30/26, I/51/38

taş f. I/98/93

f.+ a I/101/12, I/106/43, I/106/45, I/106/51, I/106/52, I/129/66, I/153/21, I/26/48, I/27/76, I/30/22, I/30/24, I/51/43, I/73/50, I/73/52, I/73/62, I/90/09, I/90/13, I/97/22, I/98/92, II/08/129, II/37/66

F.+ a I/106/41

f.+ ā I/157/82

f.+ da I/03/55, I/09/40, I/146/48, I/26/50, I/33/152, I/33/92, I/51/39, I/51/42, I/71/43, I/73/17, I/94/16, II/16/66, II/19/81

f.+ dı I/26/48, II/11/29, II/39/43, II/39/73

f.+ dır I/34/65

f.+ ı I/101/13, I/103/40, I/106/51, I/154/51, I/29/19, I/51/44, I/51/45, I/51/70, I/73/48, I/90/14, II/08/114, II/19/79, II/19/80, II/37/63, II/37/64, II/39/71, II/39/72

F.+ ı I/97/29

f.+ ıdır I/03/50

f.+ ım I/01/57, I/30/26, I/51/39, I/97/23

f.+ ımıS I/101/17

f.+ ımız I/148/09, I/51/41, II/08/115, II/15/72, II/33/30

f.+ ımızı I/157/82

f.+ ımızı I/02/63, II/08/115

f.+ ın II/15/73
 f.+ inan I/88/30
 f.+ ı I/116/17, I/23/22, I/23/24, I/73/62, I/90/15, II/08/137, II/32/105, II/32/114
 f.+ ĩ I/03/52
 f.+ nā I/30/07
 f.+ nāda I/154/52, II/07/89
 f.+ nādı II/35/88
 f.+ nāmız I/154/51, II/19/78
 f.+ narda I/23/20, II/03/18
 f.+ narı I/129/30, I/97/26, II/15/72
 f.+ narımız I/129/11
 2. Elektrik, bütangaz, havagazı vb. maddelerle ısınan, yemek pişirmeye veya ısıtmaya yarayan mutfak aleti.
 davul f. II/15/72
fırın çöreği : Fırında pişirilmiş çörek.
 f. çörē I/116/31
 f. çöreyi I/116/31
fırın ekme_i : Fırında pişirilen bir pide türü veya somun.
 f. ekme_i II/15/65, II/15/66
fırın evi : Evin, içinde ekmek, pide vb. pişirilmesi için ayrılmış bölümü.
 f. evi I/160/11, I/73/69
 f. ēvi I/152/108
 f. evim I/09/43, I/09/44
 f. evimiz I/03/47
 f. ēvimiz II/08/125
fırına ver- : Fırına sürmek, pişmesi için fırına koymak.
 f.+ a veriyom I/90/13, I/90/16
 f.+ ı verilir II/39/72
fırıncı : Fırın işleten kimse. -7-
 f. I/101/17, I/152/45, I/152/46
 f.+ mız I/101/13, I/101/14, I/101/17, I/101/19
fırın : bk. fırın -1-
 f. II/30/74
fırıla - : (Bir şey) Bulunduğu yerden hızla ayrılıp çıkmak, başka bir yana doğru gitmek. -1-

f.- rmiş I/11/87
fırsat : Bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesile. -1-
 f.+ ı II/15/95
fırsatı ol- : Fırsat bulmak, uygun, elverişli zaman bulmak.
fırtına : Şiddetle esen ve şiddet derecesine göre karada ve denizde etrafı birbirine katarak bazen can ve mal kaybına sebep olabilen sert rüzgâr. -2-
 f. I/126/57, I/77/26
fırtınā : bk. fırtına -1-
 f. I/39/69
fısır fısır : Fısır fısır ses çıkararak, yavaş yavaş kabarmak. -4-
 fısır f. I/116/10, I/116/41
 f. fısır I/116/10, I/116/41
fısTık : Çamgillerden, çam fıstığı, Antep fıstığı ve yer fıstığı yemişlerinin çeşitli cinslerine verilen isim. -2-
 f. I/155/65
 f.+ lar I/111/84
fısTıK : bk. fısTık -1-
 f. I/105/07
fıstı : <<fıstık+ı -1-
 f.+ nan I/100/42
fışKır - : (Sıvı veya gazlar) Basınç etkisiyle bulunduğu yerden şiddetle yukarı fırlamak. -1-
 f.- ırdı I/129/20
fıtır fıtır : Tıpır tıpır, arka arkaya tıptırtı çıkararak. -3-
 fıtır fıtır f. II/32/28
 f. fıtır fıtır II/32/27
 fıtır f. fıtır II/32/28
fıtı : (<<fıtık+ı) İç organlardan bir bölümünün, karın çeperinin zayıf noktalarından geçerek cilt altına çıkması sonucu meydana gelen şişlik şeklindeki arıza. -2-
 bēl f. I/144/49
 bēl f.+ ndan II/25/78

fî : Fiğ, İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından, hayvan yemi olarak yetiştirilen, bir veya çok yıllık otsu bitki. -1-

f. I/39/73

fidan : Ağaç veya ağaççıkların yeni yetişmekte olan taze hâli. -3-

f. I/117/38, I/74/02

fidannandır - : Ağaçlandırmak, bir yeri fidanlı ve ağaçlı duruma getirmek -1-

f.- ılmadı II/09/94

fidannık : Fidanlık, başka yere dikilmek üzere fidan yetiştirilen yer. -3-

orman f. I/156/33

f.+ dan II/01/70

f. yapTımız I/81/45

fidannığ : bk. fidannık -2-

f. II/01/73

f.+ Tan II/01/79

fide : Başka yere dikilmek üzere yastık3 üstünde tohumdan yetiştirilen körpe hâldeki sebze veya çiçek. -2-

F. II/38/40

f.+ mizi II/38/34

fidi : bk. fide -3-

f. II/38/35, II/38/36

f.+ lēni II/38/21

fikir : 1. Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün. -2-

f. I/72/87

2. Niyet, tasavvur, istek.

f.+ inen I/06/115

filan : bk. falan -1-

f.+ a II/23/72

filán : bk. falan -1-

f. I/158/52

Filán : bk. falan -2-

F. I/63/25

falan f.+ dı II/23/14

filán : bk. falan -85-

f. I/01/95, I/03/32, I/102/63, I/103/45, I/105/10, I/105/12, I/105/56, I/114/23,

I/139/41, I/139/48, I/148/64, I/154/49, I/156/24, I/156/52, I/157/10, I/158/61, I/27/58, I/31/06, I/68/09, I/68/58, I/72/03, I/73/11, I/73/39, I/73/72, I/75/75, I/76/20, I/77/16, I/77/21, I/79/56, I/79/86, I/79/94, I/86/02, I/86/04, I/86/20, I/86/28, I/86/51, I/86/76, I/87/35, I/87/54, I/88/06, I/88/38, I/88/39, I/88/57, I/88/70, I/88/71, I/89/27, I/90/53, I/91/11, I/91/17, I/91/20, I/91/24, I/91/54, I/91/71, I/92/17, I/92/29, I/92/33, I/94/02, I/94/45, I/94/52, I/94/58, I/94/84, I/96/38, I/96/46, II/18/32, II/18/33, II/38/05, II/39/80

F. I/145/57, I/154/68, I/158/34, I/158/45, I/88/03, I/88/22

falan f. I/155/24, I/69/91, II/23/136, II/23/142, II/23/175

f. fişman I/114/09

f. yapıyoduk I/96/12

filán : bk. falan -1-

f. II/13/39

filán : bk. falan -1-

f. I/01/55

filanca : bk. falanca -6-

f. I/154/24

f.+ dan I/106/63

f.+ nıj I/138/80, I/153/108

filim : 1. Film, radyografide resim çekmek için kullanılan şeffaf selüloz şerit veya levha. -5-

f.+ i II/22/33

f.+ lere I/17/33

2. Verici sinema makinesiyle gösterilen temsil.

f. I/146/31

filmini çek- : Radyoskopi yoluyla bir organın görünüşünü bu iş için hazırlanmış bir film üzerine geçirmek.

f.+ ini çekdiler I/11/46, I/11/47

filiz : Bir bitki üzerinde yeni süren küçük dal veya yaprak, sürgün. -1-

f. I/85/49

film : bk. filim -3-

f.+ e I/17/33

F.+ i çeken II/22/16

f.+ imi I/104/10

fîlor : Fular, genellikle boyna bağlanan, bir tür ince ipek kumaş. -1-

f. I/106/78

finô : Erkek ve kızın evlenmeden samimi tavırlar sergilediğini anlatmak amacıyla kullanılan “fino ile elele kinto ile elele” söyleyişinde geçer. -2-

f. ile elele kinto ile elele I/47/60

f. ile elele kintô ile elele I/47/61

fircan_ğayma : Bir çeşit dokuma modeli adı. -1-

f. I/94/56

firek gömle_i : Fren gömleği, ceket altına giyilen yakalı, kollu erkek gömleği. -1-

f. gömle_ine I/78/54

firenci : Araçların fren sistemi ile ilgili sorunlarıyla ilgilenen görevli, fren ustası. -4-

f. I/48/27, II/08/130, II/08/18

firenÇi : bk. firenci -1-

f. II/08/131

fiſtan : Çeşitli biçimde kırmalı ve süslü kadın giysisi. -12-

f. I/02/19, I/02/22, I/02/23, I/159/14, II/05/08, II/37/28

ğırapişan f. II/34/42

f.+ ım II/37/29

F.+ ları II/37/31

f.+ nan I/10/64

f.+ nağ II/37/28

fiş : Üzerinde madenî uçlar bulunan ve prize sokulmak yoluyla bir makine veya aleti ana elektrik şebekesine bağlamaya yarayan parça. -2-

f.+ e I/129/13

f.+ i I/116/20

fişek : Tabanca, tüfek gibi silahlarda kullanılan, içi barut dolu bir kovanla ucunda bir çekirdekten meydana gelen cephane, kurşun, fişenk. -1-

f.+ li I/58/46

fişman : *Falan fişman* ikilemesinde geçer. -3-

f. I/114/24

falan f. I/129/45

fişan f. I/114/10

fişmanca : *Falanca fişmanca* ikilemesinde geçer. -1-

falanca f. I/125/04

Fişne : Vişne, gülgiller familyasından, Türkiye'nin hemen her yerinde yetişebilen, kırmızımsı gövdeli, beyaz çiçekli, kenarları dişli yaprakları oval biçimli, kiraza benzer ağacın mora çalan koyu kırmızı renkli, reçel, şurup, şerbet vb. yapılan ekşimsi meyvesi. -2-

f. I/88/66

F. I/65/48

fişne : bk. fişne -1-

f.+ miz I/100/12

fişt : “Bana bak” anlamında kaba seslenme sözü olan *hişt fişt* ikilemesinde geçer. -1-

hişt f. II/39/130

fitil : 1. Mum, kandil ve lambalarda içtiği yağ veya gazın yanmasıyla aydınlanmayı, çakmalarda benzinin yanması yoluyla bir şeyi yakmayı sağlayan bükülmüş, dokunmuş pamuk ip veya şerit -5-

f. I/64/69

f.+ i I/64/68

2. Anus yoluyla vücuda verilmek üzere hazırlanan, donmuş yağ kıvamında ilaç.

f. I/48/76, I/48/75

f.+ i I/48/76

fitire : bk. fitre -2-

f. mitiri virillê I/43/33

f. virilê I/43/33

fitre : Ramazan ayı sonunda, zengin sayılan bütün müslümanların bayramdan sonraya bırakmayacak şekilde fakirlere vermeleri gereken sadaka, fitır sadakası. -1-

fitre ver- : Ramazan ayında, miktarı belirli fitır sadakası vermek.

f. veriyorlâ I/159/39

fiyat

fiyat : Alış verişte bir şeyin para olarak değeri, eder, bedel, paha. -2-

öldü f.+ a I/154/59

f.+ lan II/38/53

fiyetlen - : Fiyatlanmak, fiyatı yükselmek, pahalılaşmak, pahalılaşmak. -1-

f.- di II/27/17

foğurdu - : Fokurdamak, ses çıkararak kaynamak. -1-

f.- yor I/123/51

foş : Suyun ani ve fazla miktarda dökülmesi sırasında çıkan ses. -1-

f. I/128/23

Fotoraf : Fotoğraf, görüntüleri özel bir makine ile ışığa karşı hassas cam, kâğıt vb. bir madde üzerine tespit etme işi ve usulü ve bu iş sonunda elde edilen resim. -2-

F.+ ları I/23/30

Fotoraf çek- : Bir makine vasıtasıyla bir görüntüyü tespit etmek.

f. çekeken II/14/85

fotorav : bk. fotoraf -2-

f. çeken II/14/87

f. çekmiye II/14/87

foturaF : bk. fotoraf -1-

f.+ mñ çekmişler I/95/62

fotūraf : bk. fotoraf -1-

f. I/28/22

fuğarā : Fakirler, yoksullar; fakir, yoksul. -2-

fakir f. I/96/73

fağır f.+ nın II/02/58

fuğārā : bk. fuğarā -1-

fağır f. II/02/59

fuğarı : bk. fuğarā -1-

fakire f.+ ya I/134/63

fūlan : bk. falan -1-

f. I/01/58

Fur - : bk. vur¹ -3-

F.- du I/138/102

bk. vur³ -2-

F.- ular I/138/131, I/138/133

furma : Hurma. -1-

f. a_aşlarımızdan I/110/13

fursant : bk. fırsat -1-

f.+ ımız omáyo II/35/95

Furul - : bk. vurul- -1-

F.- du I/138/117

fūkārı : bk. fuğarā -2-

fakire f.+ ya I/79/56, I/79/57

ġa : bk. ġali -1-

ġ. II/22/44

ġa - : bk. ġal⁻¹ -1-

ġ.- madı I/36/35

ġā - : bk. ġal⁻²¹ -14-

ġ.- dık I/39/98

bk. ġal⁻¹ -17-

ġ.- dı II/22/53

ġ.- madı I/43/09, II/06/39

bk. ġal⁻¹¹ -9-

ġ.- Tım I/43/27

bk. ġal⁻⁵ -11-

ġ.- dım I/82/05

bk. ġal⁻⁶ -13-

ġ.- mış II/05/27

ġ.- mışsı II/02/07

bk. ġal⁻³ -7-

ġ.- dık II/16/12

ġ.- mış II/02/09, II/05/23, II/05/24,
II/05/25

bk. ġal⁻²² -10-

ġ.- mış II/05/82

bk. ġal⁻¹² -8-

ġ.- mış II/05/95

bk. ġal⁻⁹ -2-

ġ.- dım II/06/58

ġ.- sinnā II/27/40

ġa_ām : Akraba. -1-

hısım ġ. I/138/94

ġab : bk. ġap -15-

ġ.+ a I/01/40, I/31/13, I/31/14, I/33/56

ġ.+ ı I/03/99, I/48/12

izā ġ.+ ı II/01/22

ġ.+ ımızıġ I/10/35

ġ.+ ınan II/27/19

ġ.+ ını I/03/95, I/03/96, I/138/95

izā ġ.+ ınıġ II/01/22

ġ.+ ını I/70/30

ġab - : bk. ġap⁻² -1-

mikroP ġ.- mış II/26/28

ġaba : bk. ġaba² -4-

ġ. II/26/46

ġ. et I/30/49, I/97/45

ġ. güç II/23/128

ġaba : bk. ġabaġ -1-

bal ġ.+ ı II/34/104

ġabā : <<ġabaġ+ı -8-

ġ. I/146/50, I/33/150, II/18/25

bal ġ. II/32/68

ġ.+ na II/32/68

bal ġ.+ nā II/32/80

yā ġ.+ na II/32/71

bal ġ.+ η II/32/80

ġabā : bk. ġabaġ -1-

bal ġ.+ a II/11/58

ġabaġ : bk. ġabaġ -17-

ġ. I/144/02, I/146/49, I/25/50, I/54/70,

I/60/109, I/98/71, I/98/73, II/38/109

başı ġ. I/47/50

datlı ġ. II/34/103

ġ.+ lādan I/54/70

ġ.+ lar I/96/87

ġ.+ larıġ I/54/12

ġ.+ lı böreġi I/33/149

ġ.+ lıy I/60/108

ġ. yapcāsāġ I/128/73

ġ. yemē yaparız II/18/26

ġaba_at : Kabahat, suç, kusur. -3-

ğ. I/74/23

ğ.+ indeydi I/89/29

ğ. yaptık I/74/21

ğabağ : bk. kabak -1-

ğarı ğ. II/11/56

ğabaK : bk. kabak -6-

ğ. I/08/41, I/123/52, II/11/56

siyah ğ. II/11/58

ğ.+ ları I/154/21

ğ.+ Tan I/82/32

ğabar - : bk. kabar- -15-

ğ.- andan II/39/49

ğ.- çık I/97/20

ğ.- dı I/98/92

vasır vasır ğ.- dı II/01/70

ğ.- dıTan I/90/13

ğ.- ı I/132/43, I/79/86, I/87/87, II/39/48

ğ.- iP I/106/44

ğ.- ır I/132/45

ğ.- ıyo I/76/32

ğ.- ıyoz I/30/22

ğ.- maS I/116/41

ğ.- masın I/73/54

ğābar - : bk. kabar- -2-

ğ.- masın I/73/61

ğ.- mazsa I/73/63

ğabard - : Kabartmak, kabarmasını sağlamak, ağırlığını arttırmadan hacmini büyütme. -2-

ğ.- açan I/12/14

ğ.- ıy I/12/15

ğabartma tozu : Hamur işlerinde kabartma amaçlı kullanılan toz, sodyum bikarbonat. -2-

ğ. II/15/111

ğ.+ nu I/111/59

ğabēt : bk. gaba_at -2-

ğ.+ im I/75/66

ğ.+ siz I/75/62

ğabık : bk. gabaK -2-

ğ.+ lardan I/81/64

ğ.+ ları I/81/64

ğabıkla - : Kabuklamak ağaç budamak. -2-

ğ.- dım I/39/80, I/39/82

ğabıcık : Kapçık, küçük kap. -1-

ğ.+ lāda I/71/56

ğabil : bk. kabul -2-

ğ.+ ımsıy I/08/111, I/08/128

ğabır : bk. kabir -1-

ğ. I/95/22

ğabil : bk. kabul -3-ğ. itsin² I/148/65, I/148/66

ğ. olur I/06/133

ğābil : bk. kabul -1-ğ. etsin² I/59/89**ğabiliyet** : Kābiliyet, herhangi bir şeye karşı doğuştan gelen yatkınlık, beceriklilik, yetenek. -1-

ne ğ. ne şīy I/06/90

ğabir : bk. kabir -1-

ğ. I/08/19

ğabr : bk. kabir -1-

ğ.+ i I/78/06

ğabran : İçi boş olan kuru odun. -3-

ğ. I/87/74, I/87/94

ğ.+ a I/87/76

ğabū : <<kabuk+u (bk. gabaK) -3-

ğ. II/18/06

ğ.+ nu I/143/23, II/30/38

ğabuK : Kabuk, bir şeyin üstünü kaplayan, kendiliğinden meydana gelmiş az veya çok sert tabaka. -1-

ğ. II/24/87

ğabul : bk. kabul -9-ğ. eder¹ I/08/68ğ. eder¹ I/56/80ğ. etmēs¹ I/08/68ğ. etmiyor¹ I/12/37ğ. etsin² I/36/76, I/36/77, I/36/82ğ. idēse¹ I/08/66**ğacīr ğacīr** : Düzensiz ve rahatsız edici sesler, gıcırtilar çıkararak. -2-

ğacır ğ. I/121/117
 ğ. ğacır I/121/117
ğaç - : bk. kaç- -34-
 ğ. I/11/91, I/49/18
 ğ.- acām I/05/26
 ğ.- ādıĶ I/151/38
 ğ.- allarmış I/108/24
 ğ.- am I/97/50
 ğ.- amın II/25/24
 ğ.- anı I/151/40
 ğ.- ar I/108/23
 ğ.- ardık I/08/50, I/115/08, I/121/103, I/121/27, I/143/52, I/25/05
 ğ.- ārdım I/47/59
 ğ.- arken I/05/29
 ğ.- cēġ I/158/31
 ğ.- Çaz I/66/06
 ğ.- dılā II/20/64
 ğ.- ıcaĶ I/108/24
 ğ.- ılırdı I/25/05
 ğ.- ışırlar I/26/21
 ğ.- ıyo I/108/24
 ğ.- iyoduġ I/149/40
 ğ.- iyodun I/61/60
 ğ.- iyollā I/39/11
 ğ.- iyosuġ II/23/141
 ğ.- iyi I/05/41
 ğ.- iyī I/05/41
 ğ.- iyö I/05/27
 ğ.- iyörüz I/05/28
 ğ.- iyü I/05/27
ğaç : bk. kaç -26-
 ğ. I/06/70, I/10/116, I/11/08, I/114/28, I/12/29, I/120/02, I/140/06, I/158/10, I/18/03, I/21/15, I/42/16, I/72/21, I/83/15, I/83/64, II/13/39, II/19/22, II/19/81, II/20/27, II/24/02, II/32/08, II/36/01
 ğ.+ a I/12/29, I/156/44
 ğ.+ a vericeġ II/27/66
 ğ.+ ıdıllā I/33/72
 ğ.+ tı II/21/54

ğaçāġ : bk. kaçak -1-
 ğ. I/138/89

ğaçak : bk. kaçak -1-
 ğ. I/138/88

ğaçakçı : Kaçakçı, yasaklanmış veya gümrük vergisi ödenmemiş bir malı bir yere sokan, satılması yasak bir malı satan kimse. -1-

ğ.+ ydım II/28/03

ğaçı - : bk. ğacı-¹ -1-
 ğ.- lar I/26/18

ğaçıklı : (<<kaçıklık+ı) Kaçıklık, gaz, su, elektrik vb.nin içinde bulundukları bidon, boru, kablo gibi bir yerden arıza nedeniyle dışarıya kaçması, kaçak olma durumu. -1-
 ceyran ğ.+ ndan II/30/72

ğaçıncı : bk. kaçınıcı -2-
 ğ. I/149/11, I/83/21

ğacı - : 1. Kaçırma, (Bir genç kız veya kadını) evlenmek maksadıyla gizlice evinden alıp beraberinde götürmek. -16-

ğ. I/89/08

ğ.- can I/145/03

ğ.- dım I/33/121

ğ.- ıdım I/33/120

ğ.- ılar I/26/18

2. Bir yerden bir yere gizlice götürmek.

ğ.- ı I/66/06

ğ.- ıla II/23/164

3. Kaçmasını sağlamak.

ğ.- dı I/93/36, I/93/37

4. Normal ölçülerin üzerine çıkmak, bir şeyi olması gerektiğinden fazla yapmak.

ğ.- ıyo I/133/01

ğ.- dım I/143/57

5. Delirmek, aklını bozmak.

ğ.- dıġ I/06/130

6. Vaktini geçirmek, zamanında yetişememek.

ğ.- dıġ II/01/58

7. Bozmak, eksilmesine, haleldar olmasına sebep olmak.

ğacı -

ğ.- iyödu I/74/93

8. (Müslüman erkek) Karısını yabancı sayılan erkeklere örtüsüz göstermemek.

ğ.- ı I/138/92

ğacı - : bk. ğacı⁻⁵ -2-

ğ.- dıñız I/06/86

bk. ğacı⁻¹

ğ.- mış I/08/126

ğad : bk. kat -1-

ğ. I/43/06

ğad : bk. kād -1-

nuFuz ğ.+ ına I/20/67

ğada : bk. kadar -169-

ğ. I/02/02, I/02/03, I/02/04, I/02/11, I/02/33, I/02/34, I/02/65, I/03/02, I/03/05, I/03/40, I/03/70, I/05/25, I/06/108, I/06/111, I/06/125, I/08/62, I/10/02, I/10/27, I/10/46, I/10/62, I/111/93, I/114/61, I/119/44, I/119/59, I/121/55, I/128/48, I/144/17, I/144/36, I/144/68, I/145/38, I/149/15, I/150/04, I/152/03, I/152/14, I/155/24, I/157/66, I/159/52, I/161/06, I/17/89, I/21/27, I/21/52, I/27/77, I/29/08, I/36/12, I/37/13, I/37/16, I/37/48, I/39/63, I/39/64, I/39/65, I/39/66, I/39/70, I/39/71, I/39/83, I/39/84, I/41/33, I/41/86, I/41/96, I/42/03, I/42/09, I/43/08, I/46/17, I/46/96, I/48/19, I/48/43, I/48/49, I/48/70, I/49/70, I/50/43, I/50/58, I/50/75, I/51/07, I/52/69, I/52/96, I/54/52, I/54/53, I/56/60, I/57/01, I/57/02, I/57/03, I/57/33, I/57/34, I/58/05, I/58/07, I/59/07, I/59/89, I/60/36, I/61/21, I/61/22, I/61/24, I/63/14, I/63/29, I/63/40, I/63/56, I/63/61, I/64/133, I/68/53, I/69/22, I/69/33, I/69/53, I/69/54, I/69/75, I/70/02, I/70/41, I/70/45, I/70/78, I/72/10, I/79/25, I/79/93, I/81/16, I/81/62, I/85/29, I/87/74, I/93/47, I/94/40, I/98/06, I/98/104, I/98/67, I/98/68, I/98/76, II/01/29, II/15/28, II/22/12, II/22/73, II/22/84, II/23/16, II/23/179, II/23/27, II/23/36, II/25/06, II/25/10, II/25/102, II/25/11, II/25/112, II/25/12, II/27/02, II/27/11, II/29/100, II/29/86, II/32/47, II/32/56, II/32/96, II/37/20, II/39/105, II/39/139

ne ğ. I/10/121, I/42/05, I/42/67, I/46/12, I/70/43

ğ.+ cıK I/96/82

ğ.+ sıynan I/63/58

ğadā : bk. kadar -2-

ğ. I/03/05

ğ.+ ysa I/46/88

ğadā : bk. kadar -80-

ğ. I/02/22, I/10/30, I/121/26, I/121/56, I/122/60, I/122/61, I/122/71, I/125/96, I/130/56, I/146/87, I/149/29, I/151/05, I/151/40, I/154/02, I/154/03, I/155/60, I/155/63, I/159/52, I/17/16, I/30/16, I/31/41, I/32/10, I/35/01, I/44/91, I/54/34, I/55/59, I/55/73, I/61/44, I/76/03, I/81/11, I/84/40, I/84/41, I/85/30, I/85/47, I/98/102, II/01/29, II/06/03, II/06/09, II/06/24, II/06/30, II/06/48, II/07/06, II/07/86, II/08/31, II/08/71, II/09/46, II/09/59, II/09/62, II/09/78, II/09/80, II/09/95, II/10/26, II/10/44, II/15/15, II/20/61, II/23/04, II/24/20, II/24/88, II/27/40, II/27/42, II/30/01, II/30/79, II/34/73, II/35/03, II/37/54, II/39/104, II/39/173

ne ğ. I/85/06

ğ.+ cıK I/30/05, I/30/06

ğ.+ dī I/155/60

ni ğ.+ sa II/39/75

ğ. yapılyödu II/07/82

ğ. yapıyoduK I/89/06

ğadā : bk. kadar -1-

ğ. II/19/16

ğāda : bk. kadar -5-

ğ. I/02/04, I/02/56, I/134/15, II/08/83, II/29/80

ğadā : bk. kadar -15-

ğ. I/158/28, I/50/21, II/02/41, II/07/127, II/07/130, II/08/113, II/08/32, II/08/52, II/08/96, II/20/36, II/23/56, II/35/19

ğāda : bk. kadar -1-

ğ. I/35/41

ğada' : bk. kadar -1-

ğ. I/47/60

ğadağ : bk. kadar -13-

ğ. I/132/40, I/132/42, I/14/40, I/148/05, I/148/56, I/148/64, I/32/87, I/41/29, I/42/15, I/70/08, I/83/34, I/83/65, I/90/47

ğadağ : bk. kadar -5-

ğ. I/32/55, I/33/30, I/33/31, I/95/90

ne ğ. I/32/55

ğadağ : bk. kadar -4-

ğ. I/102/10, I/102/85, I/148/32, I/65/61

ğadālī : bk. ğadālīg -1-

ğ.+ a I/30/03

ğadālīg : Kadarlık, belli bir ölçüde olma durumu. -1-

ğ.+ a I/30/16

ğadan : bk. kadar -24-

ğ. I/11/04, I/121/29, I/122/18, I/13/19, I/134/24, I/135/35, I/135/56, I/140/63, I/143/65, I/155/20, I/17/08, I/26/28, I/44/64, I/74/26, I/74/66, I/74/68, I/86/55

ğ.+ çık I/143/62

ğ.+ cıK I/61/49

ğ.+ dı I/93/45

ğ.+ ı I/128/62

ğ.+ mış I/11/08

ğadana : bk. kadar -5-

ğ. I/114/17, I/115/02, I/115/07, I/157/83, I/72/59

ğadanmıK : bk. ğadālīg -1-

ğ. I/29/22

ğadar : bk. kadar -2-

g. II/03/02, II/07/49

ğadar : bk. kadar -124-

ğ. I/01/06, I/01/25, I/01/99, I/07/06, I/07/07, I/07/47, I/07/54, I/07/83, I/102/51, I/103/32, I/106/34, I/110/17, I/110/32, I/110/55, I/113/02, I/113/38, I/117/39, I/117/40, I/119/45, I/119/50, I/119/53, I/120/09, I/120/56, I/122/16, I/123/50, I/125/38, I/126/62, I/129/04, I/129/57, I/129/71, I/137/49, I/138/121, I/143/09, I/143/73, I/146/17, I/149/30, I/149/32, I/150/04, I/153/13, I/153/70, I/153/71, I/154/08, I/155/102, I/155/17, I/155/27, I/16/19, I/16/22, I/16/39, I/16/49, I/18/72, I/25/54, I/27/05, I/27/20, I/27/21, I/34/51,

I/34/52, I/36/14, I/38/44, I/40/53, I/41/08, I/41/73, I/44/28, I/46/09, I/46/15, I/50/10, I/50/20, I/53/07, I/53/56, I/53/72, I/53/78, I/61/71, I/64/119, I/64/122, I/64/47, I/64/72, I/64/76, I/74/07, I/74/10, I/78/21, I/81/23, I/87/08, I/90/46, I/91/04, I/97/16, II/03/43, II/03/66, II/06/10, II/07/85, II/15/07, II/15/112, II/15/28, II/15/39, II/23/15, II/31/26, II/31/28, II/37/112

ne ğ. I/110/23, I/24/09, I/76/72, I/87/28

yeteri ğ. II/15/26

ğ.+ kan I/119/53

ğ.+ ile I/46/93

ğ.+ çık I/35/60

ğ.+ cıK I/53/23

ğ.+ dı I/07/47, I/41/62

ğ.+ ı I/05/24

ğ.+ ımış I/143/78

ğ.+ inan I/01/32

ğ.+ ını II/06/35, II/06/36

ğ.+ inna I/61/04

ğ.+ ıyla I/129/41, I/46/24, I/46/31

ğ.+ iylâ I/46/71

ğadar : bk. kadar -9-

ğ. I/143/39, I/145/04, I/155/17, I/32/09, I/71/66, II/03/78, II/37/28, II/39/102, II/39/83

ğadār : bk. kadar -4-

ğ. I/106/24, I/122/61, I/129/06, II/06/26

ğadār : bk. kadar -1-

ğ. II/21/97

ğadar : bk. kadar -1-

ğ. I/128/50

ğadar : bk. kadar -8-

ğ. I/155/04, I/34/47, I/60/03, I/64/108, I/64/73, II/07/128, II/15/74, II/30/43

ğadar : bk. kadar -1-

ne ğ. I/33/97

ğadar : bk. kadar -2-

ğ. I/64/72, I/74/67

ğadara : bk. kadar -8-

ğ. I/114/16, I/114/25, I/133/25, I/68/57,
I/69/21, I/69/31, II/07/131, II/10/46

ğādara : bk. kadar -1-

ğ. II/33/82

ğadarı : bk. kadar -3-

ğ. I/114/16, II/07/132, II/26/12

ğādarī : bk. kadar -1-

ğ. II/07/133

ğādaş : bk. kardeş -1-

ğ.+ ımıñ I/04/67

ğade : bk. kadar -1-

ğ. I/03/21

ğader : Kader, Allah tarafından ezelde
tayin ve tespit edilmiş hükümlerin bütünü,
alın yazısı. -3-

ğ. I/136/40

ğ.+ imiS II/07/42

ğ.+ iniz I/104/69

ğadı : bk. kadar -2-

ğ. II/05/28, II/22/39

ğadıhK : Kadılık, kadı olma durumu. -1-

ğ. II/23/139

ğadın : Güzel, şık, hoş. -8-

ğ. I/10/25, I/14/58, I/159/11, II/05/41,
II/05/56, II/16/72, II/16/74

ğ.+ ımış I/52/43

ğadın : bk. kadın -108-

ğ. I/03/02, I/06/108, I/102/79, I/11/65,
I/11/85, I/112/67, I/119/72, I/119/73,
I/126/17, I/34/22, I/34/24, I/45/36, I/45/40,
I/47/50, I/50/44, I/50/46, I/50/48, I/50/51,
I/50/55, I/54/60, I/58/25, I/58/34, I/58/62,
I/64/29, I/65/24, I/66/08, I/66/12, I/70/50,
I/74/27, I/75/44, I/76/15, I/92/58, II/05/39,
II/05/46, II/12/40, II/12/73, II/25/16,
II/29/37, II/34/11

ğ.+ a I/75/11, I/98/99

ğ.+ dan II/25/106

ğ.+ dı II/19/90, II/19/91

ayşe g. fasillesi I/127/21

ğ. haKı I/47/53

ğ.+ ı I/104/64, I/50/52

ğ.+ ıdı I/104/24, I/104/26

ğ.+ ımış II/25/104

ğ.+ ımışdı II/25/20

ğ.+ ıñ I/67/38, I/95/25

ğ.+ ım II/07/109

ğ.+ lā II/34/35

ğ.+ ların I/34/27

ğ.+ na I/76/12

ğ.+ nā I/155/75, I/58/22, I/76/22,
II/05/59, II/05/62, II/05/64, II/08/36,
II/11/03, II/30/59

ğ.+ nan I/02/07, II/25/104, II/39/93

ğ.+ nān I/58/25

ğ.+ nānan I/58/25, II/39/81

ğ.+ nar I/02/08, I/02/16, I/04/22,
I/06/107, I/06/53, I/07/25, I/07/79, I/10/57,
I/104/37, I/114/19, I/122/45, I/124/21,
I/125/07, I/125/66, I/34/23, I/34/26,
I/41/73, I/58/54, I/66/54, II/15/15, II/25/38,
II/25/79

ğ.+ nār I/07/45

ğ.+ nār I/64/70, II/03/19

ğ.+ nara I/129/26

ğ.+ narı I/51/08

ğ.+ narımız I/02/07

ğ.+ narıñ I/68/19

ğ.+ narıñkı I/129/46

ğ.+ naşı II/03/21

ğ.+ narla I/104/38

ğ.+ sa I/125/04

ğadın : bk. kadın -1-

ğ. I/08/126

ğadifi : bk. kadife -1-

ğ.+ dı I/77/23

ğadife : bk. kadife -16-

ğ. I/151/28, I/76/43, I/77/22, I/83/54,
I/83/55, I/90/68, II/03/37, II/03/41,
II/39/158

ğ.+ den I/08/28, I/101/30

ğ.+ ler I/90/68, II/03/41

ğ.+ niñ II/39/159

ğ.+ sini II/39/160

ğadife : bk. kadife -2-

ğ. I/101/29

ğ.+ di I/77/23

ğadife : bk. kadife -5-

ğ. II/34/39, II/34/40, II/34/44

ğadifi : bk. kadife -1-

ğ.+ lē mudufilē II/39/157

ğaf : bk. kap -1-

ğ.+ ları I/134/40

ğafa : bk. kafa -57-

ğ. I/06/09, I/06/16, I/35/58, I/44/81, I/45/12, I/45/19, I/49/46, I/51/10, II/14/60, II/16/01

ğ. kādımı I/88/03

ğ. almamış I/87/09

ğ. almayo I/33/34

ğ.+ da I/138/05

ğ. daldı II/14/60

ğ.+ dan I/94/58

ğ.+ lā I/06/06

ğ.+ lāna I/136/34

ğ.+ lar I/06/44, I/06/52

ğ.+ ları I/117/33, I/70/70

ğ.+ larına I/136/35

ğ.+ m I/107/16, I/157/59, I/50/08, I/75/63, II/25/80, II/29/27, II/32/17

ğ.+ ma I/152/138, I/49/30

ğ.+ má I/08/120

ğ.+ mda I/08/109, I/152/137, I/152/139

ğ.+ mdan I/91/08

ğ.+ mıñ II/25/85

ğ.+ na I/29/03

ğ.+ ndan I/94/59, I/94/62

ğ.+ η I/20/102

ğ.+ ηa I/70/77, I/95/21

ğ.+ ηdan I/94/58

ğ.+ ηı I/58/77, I/69/70

ğ.+ sı I/120/55, I/132/06, I/149/21

ğ.+ sına I/26/34, I/71/14

ğ.+ Sına I/71/14

ğ.+ sındı II/16/27

ğ.+ ya I/138/128

ğ.+ yı oynatmış I/24/52

ğafa : bk. kafa -1-

ğ.+ mda I/152/78

ğafa : bk. kafa -3-

ğ.+ larına I/10/90

ğ.+ m II/29/78

ğ.+ yız I/06/101

ğafalı : Kafalı, akıllı, bilgili, kavrayışlı. -2-

ğ. I/132/07, I/39/92

ğafaltı : bk. kāvaltı -1-

ğ. yaptımdı II/29/38

ğāfe : bk. gāve² -3-

ğ. II/27/21

ğ.+ de I/155/88

ğ.+ leri II/27/52

ğāfı : bk. gāve² -1-

ğ. II/05/14

ğāfile : Kāfile, birlikte yolculuk edenlerin meydana getirdiği topluluk. -1-

ğ.+ lēmiz I/28/49

ğah - : bk. qalk⁻² -3-

ğ.- dı I/25/32

ğ.- tıñ II/21/04

bk. qalk⁻³

ğ.- dı I/21/17

ğah - : bk. qalk⁻³ -1-

ğ.- tı II/14/30

ğahar : bk. gahr -1-

ğ.+ siz II/05/79

ğahir : bk. gahr -1-

ğ. çekdik I/113/85

ğahPe : Namussuz kadın, kötü söz. -1-

ğ. I/15/76

ğahr : Kahr, insanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder. -1-

ğ.+ inden I/08/125

ğahr çek- : Uzun süre sıkıntıya katlanmak.

ğahr : bk. gahr -1-

ğ.+ i çekmedi I/137/35

ğahvaltı

ğahvaltı : bk. kâvaltı -1-

ğ. I/116/56

ğahyā : Kahya, büyük bir konak veya çiftliğin çeşitli işlerini çekip çeviren kimse. -1-

ğ. I/01/50

ğak - : bk. kaç- -7-

ğ.- ar I/116/25

ğ.- ārdık I/55/54

ğ.- arlı I/116/24

ğ.- ılır I/45/48

ğ.- ıyörü II/28/73

ğ.- ıyörü II/28/70, II/28/74

ğak - : bk. kalk-³ -79-

ğ.- dı I/02/45, I/02/50, I/10/53, I/102/28, I/12/10, I/13/08, I/146/61, I/20/84, I/21/32, I/21/33, I/21/46, I/21/56, I/29/20, I/30/43, I/57/24, I/74/35

akıl akdı bereket ğ.- dı I/20/79

ğ.- mış I/21/41

ğ.- Tı II/14/93, II/35/67

bk. kalk-² -43-

ğ. I/07/50, I/77/67

ğ.- acañ I/07/50

ğ.- añ I/11/49

ğ.- ar I/14/14, I/14/52, I/91/32

ğ.- arız I/15/96

ğ.- arīn I/112/71

ğ.- can II/39/83, II/39/84

ğ.- cañ I/152/56

ğ.- dı I/39/96

ğ.- dık I/134/27

ğ.- dım I/152/126, I/39/20

ğ.- dıñ I/131/47, I/77/39

ğ.- ıcaz I/136/34

ğ.- ıñ I/91/68

ğ.- ıp I/25/31

ğ.- madım I/77/35

ğ.- tı I/83/75

ğ.- Tıñ I/07/27

bk. kalk-¹ -89-

ğ. I/07/53, I/12/46

ğ.- allar I/15/87

ğ.- amadı I/18/10

ğ.- amayoz I/15/29

ayā ğ.- amazdı I/18/06

ayā ğ.- amızdı I/18/10

ğ.- ar I/12/46

ğ.- ardık I/15/86

ğ.- ıvırdım I/140/55

bk. kalk-⁴ -13-

ğ.- dılar I/11/24

ğ.- dın I/27/20

ğ.- dıynan I/22/40

ğ.- ıcan I/112/54

ğ.- Tım I/22/40

bk. kalk-⁵ -51-

ğ.- ar I/115/11, I/115/12

ğ.- dı I/133/41

ğ.- dılar I/133/41

ğ.- mış I/11/81

ğ.- mışlar I/24/52

bk. kalk-⁶ -14-

ğ.- armış I/11/86

bk. kalk-⁷ -17-

ğ. I/66/45, I/66/46, I/66/52

bk. kalk-⁸ -18-

ğ.- dı I/70/35

bk. kalk-⁹ -45-

ğ.- ar I/108/49

ğ.- dılar I/133/47

bk. kalk-¹⁰ -8-

ğ. I/111/83

bk. kalk-¹¹ -7-

ğ.- amazdı I/121/50

bk. kalk-¹² -53-

ğ.- andan I/125/06

bk. kalk-¹³ -52-

ğ.- tık II/21/10

ğāk - : bk. kalk-² -8-

ğ.- arıS II/21/06

- ğ.- caķ II/21/40
ğ.- dım I/152/125
ğ.- ıyo II/21/40
ğ.- incá I/37/19
ğ.- ma I/77/66
ğ.- tıķ I/51/32
bk. ķalk-³
ğ.- tı II/14/31
ğal - : bk. ķalk-³ -3-
ğ.- dı I/02/42
bk. ķalk-¹⁴
ğ.- Tıķ I/07/91
bk. ķalk-²
ğ.- Tın I/83/47
ğal - : bk. ķal-¹ -184-
ğ.- a I/117/54
ğ.- acaķ I/49/14
ğ.- an I/51/67, I/51/68, II/23/204, II/32/125
ğ.- annā II/32/140, II/32/141
ğ.- ayórú II/32/125
ğ.- caķ II/09/103, II/39/114
ğ.- dı I/02/68, I/100/05, I/100/11, I/137/23, I/158/59, I/21/21, I/51/55, I/51/67, I/55/47, I/64/86, I/65/25, I/74/91, I/78/15, I/81/40, I/87/105, I/99/12, I/99/36, II/04/92, II/19/44, II/25/95, II/27/14, II/28/77, II/28/81, II/28/82
ğ.- dıķ I/100/26, I/117/55, I/146/07, II/26/03
ğ.- dıķ I/146/07
ğ.- dılar II/10/71
ğ.- dım I/128/30
ğ.- dıñ I/152/47
ğ.- dıysa I/21/22
ğ.- dī I/113/04, I/158/59, I/27/67, I/65/24, I/99/47, II/03/55, II/03/56
ğ.- eyolar I/03/101
ğ.- ıcaķ I/133/42
ğ.- ınmış I/56/56
ğ.- ır I/127/23, I/127/25, I/152/66
ğ.- ırdı I/151/16
ğ.- ırdım II/39/120
ğ.- ırıs I/36/19
ğ.- ışmış I/11/87
ğ.- ırsa I/121/100
ğ.- ırsañ I/52/01
ğ.- ısa I/121/98
ğ.- ıveridim II/39/119
ğ.- ıyo I/87/42, II/22/27
ğ.- ıyordu I/16/33
ğ.- ıyorduķ I/16/26
ğ.- ī II/39/49
ğ.- īdı I/10/05
ğ.- īdın I/10/05, I/10/33
ğ.- ĩyo II/23/207
ğ.- ma I/39/18
ğ.- madı I/07/112, I/10/07, I/10/109, I/10/61, I/100/39, I/102/03, I/104/19, I/104/22, I/107/70, I/108/34, I/108/41, I/11/07, I/125/74, I/128/30, I/140/09, I/142/07, I/142/20, I/143/29, I/143/31, I/143/34, I/143/74, I/145/88, I/145/89, I/15/86, I/152/46, I/153/112, I/153/113, I/155/55, I/155/56, I/158/05, I/158/61, I/159/33, I/17/63, I/18/48, I/23/52, I/23/68, I/28/14, I/28/17, I/32/50, I/36/05, I/36/13, I/36/14, I/36/26, I/45/21, I/46/127, I/49/10, I/49/44, I/51/55, I/55/47, I/57/27, I/57/28, I/58/27, I/60/46, I/60/54, I/61/10, I/65/21, I/65/22, I/65/37, I/65/56, I/68/46, I/69/41, I/78/13, I/80/09, I/87/97, I/89/04, I/90/73, I/91/87, I/92/48, I/93/26, I/96/38, I/98/09, I/99/12, I/99/35, II/03/28, II/04/15, II/07/40, II/09/61, II/23/42, II/26/03, II/27/12, II/27/14, II/27/15, II/32/117
ğ.- madıķ I/124/38
ğ.- madı I/64/16
ğ.- madī I/159/33, I/47/41
ğ.- mayıncaķ I/11/34
ğ.- mayor I/110/25
ğ.- maz I/91/10
ğ.- mazdı I/151/16
ğ.- micāmiřTı I/54/28
ğ.- mış I/117/33, I/32/73, I/59/81, I/69/53

- ğ.- mışlar I/21/79
 ğ.- mıyınca I/146/09, I/36/19
 ğ.- mıyo I/97/55
 ğ.- mıyorü I/55/49
 bk. kal-⁹ -66-
 ğ.- amıyon II/29/74
 ğ.- an I/32/25, I/45/26, II/04/58
 ğ.- anım I/113/96
 ğ.- annā II/04/69
 ğ.- annar II/06/62
 ğ.- ayóru II/32/122
 ğ.- cáKdı I/78/39
 ğ.- cam I/73/36
 ğ.- cañ I/50/39
 ğ.- caz I/39/105
 ğ.- dı II/19/117
 ğ.- dık I/64/89, I/79/20, II/19/112
 ğ.- dıK I/60/93
 ğ.- dılā II/06/62
 ğ.- dım I/113/07, I/113/106, I/113/63,
 I/119/38, I/122/72, I/65/47, II/19/114
 ğ.- di II/28/13
 ğ.- ıdı I/58/34
 ğ.- ıllār I/61/12
 ğ.- ıllārdı I/57/15
 ğ.- ıllarmışdı I/56/20
 ğ.- ın II/34/107
 ğ.- ınÇa II/29/69
 ğ.- ır I/125/07
 ğ.- ır I/121/18
 ğ.- ırdı I/57/13, II/19/107, II/19/108
 ğ.- ırdıK I/121/18, I/73/10
 ğ.- ırız I/15/96
 ğ.- ırsam I/15/91, I/15/92
 ğ.- ıyo I/149/18, I/93/21, II/07/55
 ğ.- ıyò I/73/35
 ğ.- ıyō I/149/17
 ğ.- ıyodu II/19/115
 ğ.- ıyodum I/78/50
 ğ.- ıyom I/73/36
 ğ.- ıyon I/50/08, II/29/68, II/29/77
 ğ.- ıyoz I/80/53
 ğ.- ĩ II/27/40
 ğ.- ĩğaldılā II/16/55
 ğ.- iyinca I/36/69
 ğ.- madı II/19/116
 ğ.- madık II/19/112
 ğ.- madım II/30/06
 ğ.- mış I/113/122, I/140/70, I/95/86
 ğ.- mışlar I/21/79
 ğ.- salādı I/56/54
 bk. kal-⁵ -57-
 yavan ğ.- adık I/110/40
 ayakda ğ.- dı I/30/02
 mecbur ğ.- dı II/20/54
 mejbır ğ.- dı I/116/32, I/62/31
 mejbır ğ.- dı I/17/26
 yalnız ğ.- dı I/93/37
 zorunda ğ.- dı I/125/33
 ğ.- dık I/52/20
 aç ğ.- dık I/156/65
 cāhil ğ.- dık II/26/12
 yalnız ğ.- dık I/72/20
 aç ğ.- dıla I/156/64
 cāhil ğ.- dım I/112/10
 eline ğ.- dım I/12/38
 geş ğ.- dım II/39/165
 yalnız ğ.- dım I/138/124
 hāmile ğ.- dıñ I/48/42, I/48/44
 ğ.- dıydı I/125/20
 yalnız ğ.- dı I/15/78, I/75/18
 cāhil ğ.- dım II/05/02
 yalnız ğ.- dım I/15/79
 hālsiz ğ.- ınca I/16/13
 saķat ğ.- ın II/05/26
 aş ğ.- ır I/52/57
 ortāda ğ.- ır I/13/33
 ğ.- ır yapıĀıadı I/161/14
 aç ğ.- ırdı I/15/39
 memnun ğ.- ırın I/135/52

yalınız ğ.- ırın I/123/06
 ğ.- ırmış I/98/103
 mejbıra ğ.- ırsaK I/58/66
 geride ğ.- ırsın I/01/44
 mejbür ğ.- ıyo I/17/20
 yavan ğ.- ıyodu I/110/39
 ğ.- ıyomuşum I/50/05
 ğ.- ıyon I/50/01
 hālsiz ğ.- ıyon I/63/52
 hālsiz ğ.- ıyor I/16/10
 ğ.- madı II/22/63
 ğ.- madık I/135/23
 yavan ğ.- madık I/110/41
 aş ğ.- madık I/135/23
 yalınız ğ.- maK I/38/64
 kusura ğ.- mañ I/28/01, I/28/33
 aş ğ.- mañ I/28/51
 ğ.- mış I/93/18, II/38/98
 sābit ğ.- mış I/56/17
 geş ğ.- mışen II/39/165
 ğ.- mışın I/98/104
 ğ.- mıyam I/130/91
 ğ.- mıyu II/22/62
 bk. kal-¹¹ -34-
 ğ.- alı I/43/01
 ğ.- an I/125/23, I/22/32
 ğ.- annā II/09/33
 ğ.- dı I/113/58, I/113/62, I/125/21,
 I/137/16, I/137/19, I/137/21, I/55/48,
 I/64/92
 dul ğ.- dı I/52/10, I/52/53
 öksüz ğ.- dı I/137/14
 ğ.- dık I/119/29
 ösüz ğ.- dık I/119/28
 ösüz ğ.- dıg II/05/02
 ğ.- dım I/112/34, I/143/13, I/91/12
 ösüz ğ.- dım I/52/77
 dul ğ.- dım I/63/14
 ğ.- dí I/64/92
 ğ.- dūmda I/39/42

dul ğ.- incā I/68/18
 ğ.- miş I/24/57
 ösüz ğ.- miş I/121/105, II/05/07
 dul ğ.- miş I/112/76, I/119/24
 ō ğ.- mışıS II/05/06
 ğ.- mışlā I/149/70
 ğ.- mışlar I/140/23
 bk. kal-⁴ -30-
 ğ.- dı I/146/69, I/151/31, I/75/52,
 II/28/15
 ğ.- ırdı I/135/46, I/74/79
 ğ.- ıyo I/83/16
 ortada ğ.- ıyomuşdu I/17/78
 ğ.- ıyörü I/06/49
 ğ.- madan I/07/32
 ğ.- madı I/02/42, I/02/44, I/06/22,
 I/147/19, I/26/75, I/41/17, I/51/13, I/61/64,
 II/16/56, II/27/26, II/27/27
 ğ.- mamış I/112/01, I/123/51, I/50/79
 ğ.- maz I/06/49
 ğ.- miş I/11/78, I/27/56
 ğ.- mıyınca II/27/27
 ğ.- sa I/96/77
 bk. kal-³ -25-
 ğ. I/148/66
 ğ.- cīn I/156/31
 ğ.- dı I/113/69, I/113/70, I/153/47,
 II/19/28
 ğ.- dık I/35/10
 ğ.- dıg II/14/97
 ğ.- dık I/15/11
 ğ.- dılā II/14/13
 ğ.- dım I/123/11, I/143/03
 ğ.- ınır I/156/35, I/156/36
 ğ.- ırlar I/24/50
 ğ.- ırsañ I/157/78
 ğ.- ıyo II/17/64
 ğ.- ıyōmuşdu II/17/18
 ğ.- miş II/19/101, II/19/87, II/23/155
 ğ.- mışıS I/110/45
 ğ.- mışlar I/46/23

- bk. kal⁻¹⁰ -22-
 ğ.- acan I/64/07
 ğ.- dı I/03/20, I/113/113, I/113/114,
 I/55/65, I/77/51, II/25/82
 ğ.- dık I/107/58
 ğ.- dıK I/107/58
 ğ.- dım I/119/34, I/133/48, I/133/49,
 I/136/40, I/15/22, I/21/75, II/16/96
 ğ.- ıñ I/39/13
 ğ.- ırsa I/69/07
 ğ.- ıyo I/15/60
 ğ.- madı I/113/63, I/77/51, I/84/35
 bk. kal⁻² -17-
 ğ.- dı I/07/88, I/128/11, I/25/48, I/35/41,
 I/37/16, I/54/53, I/63/12, I/93/52, II/01/76,
 II/23/35
 ğ.- dık II/27/30
 ğ.- dıK II/15/100
 ğ.- ıncı II/23/201
 ğ.- ırsı II/02/81
 ğ.- madı I/102/66
 ğ.- mas I/116/33
 ğ.- mayınca I/06/65
 bk. kal⁻¹⁴ -12-
 ğ.- an II/10/74
 ğ.- ıyo II/06/29, II/17/49
 ğ.- ıyor I/49/35
 ğ.- sa II/39/133
 bk. kal⁻¹⁸ -12-
 ğ.- miş I/81/38, I/81/42, I/92/04,
 II/03/67, II/03/68, II/28/64
 bk. kal⁻²⁴ -8-
 ğ.- ağaldık I/52/52
 ğ.- ağaldım I/18/64
 ğ.- dı I/20/92, I/22/16
 ğ.- dık I/22/14
 ğ.- sa I/52/48
 bk. kal⁻⁷ -7-
 ğ.- ı I/10/30
 bk. kal⁻⁶ -6-
 ğ.- dı I/125/15, I/95/94
 ğ.- ır I/148/31
 ğ.- masın I/95/22
 ğ.- miş I/06/60
 ğ.- miş I/08/27
 bk. kal⁻¹⁹ -6-
 başıma ğ.- dı I/22/10
 ğ.- ıyo I/90/40
 bk. kal⁻²⁵ -6-
 sınıfta ğ.- dı I/24/24
 sınıfTı ğ.- dı I/24/25
 ğ.- dık II/08/14
 ğ.- dım I/113/08
 bk. kal⁻¹² -4-
 ğ.- dıysa I/24/57
 ğ.- miş I/24/50, I/24/57
 ölmüş ğ.- miş II/05/96
 bk. kal⁻¹⁷ -4-
 ğ.- ırdı I/77/60
 ğ.- mazdı I/155/64, I/155/66
 bk. kal⁻²⁰ -4-
 ğ.- dı I/113/74, I/125/50, I/125/52
 ğ.- miş I/155/93
 bk. kal⁻²⁶ -26-
 ğ.- ır I/145/73, I/26/27, I/26/28
 bk. kal⁻¹³ -14-
 ğ.- cak I/31/38
 ğ.- maycaK I/31/38
 bk. kal⁻²³ -7-
 ğ.- dı I/43/09
 bk. kal⁻²⁷ -1-
 ğ.- miş I/46/21
 bk. kal⁻²⁸ -8-
 ğ.- dı I/47/81
 bk. kal⁻¹⁵ -7-
 ğ.- ırır I/60/69
 bk. kal⁻¹⁶ -6-
 ğ.- can II/25/114
 ğ.- miş I/63/28
 bk. kal⁻²² -3-
 ğ.- ıcam I/66/07

- ğ.- ısam I/119/40
ğ.- ıdı II/07/145
bk. kal⁻²⁹ -9-
ğ.- ıyos I/143/61
bk. kal⁻⁸ -1-
ğ.- miş II/19/67
bk. kal⁻³⁰ -2-
ğ.- ı II/27/37
bk. kalan -67-
ğ.- āñ II/35/28
ğāl - : bk. kal⁻¹² -1-
ğ.- miş I/24/49
bk. kal⁻⁹ -1-
ğ.- dım I/66/49
bk. kal⁻³ -1-
ğ.- dık II/21/26
bk. kal⁻⁵ -1-
yalınız ğ.- dıK II/26/25
bk. kal⁻¹ -1-
ğ.- madı II/35/23
ğāl - : bk. kal⁻¹ -1-
ğ.- annar II/17/07
ğāl - : bk. kal⁻¹ -19-
ğ.- dı I/01/30, I/101/70, I/157/60,
I/54/53, II/09/60, II/09/82, II/32/118,
II/32/124, II/32/127
ğ.- dí I/64/28
ğ.- ır I/53/62
ğ.- madı I/34/13, I/34/17, I/34/19,
I/64/52, II/07/53, II/32/118, II/32/127
bk. kal⁻¹⁷ -2-
ğ.- dım I/109/56
ğ.- ıcaK I/07/52
bk. kal⁻³ -3-
ğ.- dı I/52/67, I/79/11
ğ.- miş I/38/25
bk. kal⁻⁹ -8-
ğ.- dık I/42/30, I/50/44
ğ.- dım II/12/07, II/30/07
ğ.- ıyò I/73/35
ğ.- madım II/30/06, II/30/08
ğ.- mazlā II/27/39
bk. kal⁻²⁷ -1-
ğ.- dıġ I/42/61
bk. kal⁻⁴ -8-
ğ.- cāK II/09/69
ğ.- dı II/09/80, II/22/49, II/26/39
ğ.- madı I/44/56, I/44/60, II/09/61,
II/16/01
bk. kal⁻² -7-
ğ.- dı I/44/82, I/46/44, I/54/52, II/24/28
ğ.- dık I/72/26
ğ.- madı I/49/70
bk. kal⁻¹¹ -5-
ğ.- dı I/55/48, II/17/75
dul ğ.- dı II/09/16
ğ.- dıK I/58/14
dul ğ.- miş II/09/13
bk. kal⁻²⁰ -1-
ğ.- dı I/62/21
bk. kal⁻⁵ -9-
hayaTda ğ.- dı I/67/37
ğ.- dık II/05/90
ğ.- dım I/63/05
yalınız ğ.- dım I/63/05, I/64/42
aradı ğ.- ıyo II/08/69
ğ.- madı II/12/41
ğ.- meyyo II/12/39
bk. kal⁻¹⁰ -2-
ğ.- dı I/113/112
ğ.- dí I/64/40
bk. kal⁻²⁵ -1-
ğ.- dık I/101/04
bk. kal⁻¹² -1-
ğ.- miş II/05/94
bk. kal⁻²² -2-
ğ.- dı II/10/21, II/32/43
ğāl - : bk. kal⁻³ -1-
ğ.- miş I/38/25
bk. kal⁻⁶ -2-
ğ.- miş II/02/07

ğ.- sın I/52/78
 bk. kal-² -2-
 ğ.- dı II/01/77
 ğ.- dık I/63/14
 bk. kal-¹ -4-
 ğ.- dı I/65/24, I/65/38, II/02/49, II/07/26
 bk. kal-⁵ -1-
 ayakda ğ.- dı I/146/74
 bk. kal-²² -1-
 ğ.- mış II/05/11
 bk. kal-⁹ -1-
 ğ.- dı II/05/69
 bk. kal-²⁵ -1-
 ğ.- dık II/08/11
 bk. kal-⁸ -1-
 ğ.- dık II/30/57
ğalk - : bk. kalk-¹ -47-
 ğ.- ā I/59/35
 ğ.- amadım I/39/04, I/45/11, I/87/20
 ğ.- ardı I/76/95
 ğ.- ardın I/87/65
 ğ.- cāḡa I/119/11
 ğ.- ıb I/07/44, I/159/46, I/159/53,
 I/50/08
 ğ.-ınca I/45/10
 ğ.- ıp I/37/39, I/59/31
 ğ.- iveridik I/36/48
 ğ.- iveriyin II/01/34
 ğ.- san I/119/11
 bk. kalk-²
 ğ. I/147/55
 ğ.- ā II/06/24, II/08/38
 ğ.- ādık I/152/14
 ğ.- allādı I/39/59
 ğ.- aḡ I/41/31
 ğ.- ar I/39/76
 ğ.- ardık I/77/65, I/153/21
 ğ.- ardın I/145/35
 ğ.- arīn I/112/71
 ğ.- dīmız I/131/34

ğ.- dīn I/145/35
 ğ.- ın I/136/35
 ğ.- ıyòduk I/103/29
 ğ.- ıyon II/38/43
 bk. kalk-³
 ğ.- dı I/147/44
 ğ.- Tı I/102/25, I/89/05
 bk. kalk-¹⁵
 ğ.- ā II/24/109, II/24/110, II/24/111,
 II/24/114
 bk. kalk-⁸
 ğ.- ādı II/07/59
 ğ.- ardı I/153/32
 ğ.- ıp I/153/121
 ğ.- ıyor I/49/08
 bk. kalk-⁵
 ğ.- ardıḡ II/39/102
 bk. kalk-¹³
 ğ.- ar I/41/65
ğalk - : bk. kalk-³ -21-
 ğ.- dı I/130/45, I/30/53, I/32/79, I/89/25,
 II/39/112, II/39/157
 ğ.- tı I/05/61
 ğ.- Tı II/34/88
 ğ.- Tı II/04/45
 bk. kalk-² -9-
 ğ. I/77/65
 ğ.- ardık I/13/10
 ğ.- dık I/64/117
 ğ.- Tın II/37/48
 bk. kalk-⁵ -11-
 ğ.- mışlā I/28/02
 bk. kalk-¹ -27-
 ğ. I/119/75, I/38/61, I/38/70
 ğ.- ıyo II/21/35
 ğ.- máyo I/38/56
 ğ.- mıyo I/38/56
 bk. kalk-¹⁵ -5-
 ğ.- dı I/121/46
 bk. kalk-¹¹ -2-

ğ.- ardı I/121/50
 ğ.- dı I/121/48
 bk. kalk⁻¹⁴ -10-
 ğ.- mazdı I/152/34
 bk. kalk⁻¹⁰ -3-
 ğ.- dık II/39/99
 bk. kalk⁻⁴ -4-
 ğ.- adık II/39/103
ğalk - : bk. kalk⁻¹⁵ -2-
 ğ.- ar II/24/109
 bk. kalk⁻¹
 ğ.- ıveridik I/36/47
ğalk - : bk. kalk⁻¹ -1-
 ğ.- aman I/44/06
ğalkış : Kalkış, kalkma, hareket. -1-
 ğ.+ dan I/121/50
ğalkma : Kalkma, kaldırılmış, ürün. -1-
 ğ. I/49/32
ğalh - : bk. kalk⁻² -1-
 ğ.- ā II/21/05
ğala - : Sobaya, fırına ya da ocağa odunları
 yanacak biçimde yerleştirmek. -5-
 ğ.- η I/116/15
 ğ.- rdıK I/135/49, I/137/64
 ğ.- yoz I/106/51
 ğ.- yöz I/106/41
ğalaba : bk. kalabalık -3-
 ğ. I/99/36
 ğ.+ ydı I/99/10, I/99/11
ğalabalı : bk. kalabalık -3-
 ğ. I/36/69
 ğ.+ dı I/91/81
 ğ.+ ydı I/57/28
ğalabalık : bk. kalabalık -7-
 ğ. I/36/67, I/69/20, I/89/27, II/23/38,
 II/23/62
 ğ.+ mışdı I/156/13
 ğ.+ tığ II/20/76
ğalabalık : bk. kalabalık -1-
 ğ.+ dı II/15/101

ğalabalığ : bk. kalabalık -7-
 ğ. I/30/50, I/36/18, I/36/19, I/36/43,
 I/98/63, II/14/55
 ğ.+ dı I/152/123
ğalabalıK : bk. kalabalık -19-
 ğ. I/17/79, I/49/47, I/83/68, II/09/63,
 II/15/102, II/21/98, II/23/35, II/23/36,
 II/23/62
 ğ.+ da I/03/35
 ğ.+ dı I/07/74, I/146/07, I/146/77
 ğ.+ tı II/15/98
 ğ.+ Tı I/38/42, II/15/98
 ğ.+ Tık I/152/28
 ğ.+ Tın I/38/44
 ğ.+ Tın I/38/43
ğalabalı : <<kalabalık+ı -21-
 ğ. I/36/66
 ğ.+ kan I/137/60, I/98/62
 ğ.+ dı I/125/45, I/134/23, I/137/11,
 I/46/10, I/65/29, I/65/43, I/91/39, I/91/55,
 I/91/81, II/23/38, II/23/69
 ğ.+ dık I/14/38, I/55/28
 ğ.+ dıK I/123/75
 ğ.+ ken I/57/26
 ğ.+ mış I/17/79
 ğ.+ nan I/36/84
ğalabalı : <<kalabalık+ı -1-
 ğ.+ nan I/36/69
ğalabalık : bk. kalabalık -1-
 ğ. I/36/11
ğalan : Artan, mütebaki. -7-
 ğ. I/148/12, I/47/46
 ğ.+ ı II/03/76
 geri ğ.+ ı I/69/06, I/69/13
 ğ.+ ını I/96/35
 ğ.+ nar I/03/29
ğalan : Artık, bundan sonra. -3-
 ğ. I/25/40, I/25/58, II/07/17
ğalb : bk. ğalp¹ -5-
 ğ.+ e I/91/21
 ğ.+ i I/50/26

bk. ğalp³

ğ.+ ini yıkmadım I/144/67

ğ.+ iniziñ I/06/131

ğ.+ inizi I/06/81

ğalb : bk. ğalp¹ -1-

ğ.+ inizi I/06/80

ğalbālī : <<kalabalık+ı -2-

ğ.+ dı II/07/52

ğalbir : Kalbur, iri taneli maddeleri elemeye yarayan, tahta bir çembere gerilmiş delikli deri veya kafes kafes telden ibaret alet. -6-

ğ. I/74/70, I/98/85

ğ.+ ı I/87/120

ğ.+ inan I/123/32, I/87/41

ğ.+ lam I/28/42

ğalbır : bk. ğalbir -4-

ğ. I/49/15, I/98/84

ğ.+ a I/49/15

ğ.+ inan I/49/13

ğalbuġı - : Kalburlamak, kalburdan geçirmek, kalbura koyup sallayarak içindeki yabancı maddeleri veya iri taneleri ayırmak. -1-

ğ.- ycādık I/49/72

ğalbur : bk. ğalbır -2-

ğ. I/155/90

ğ.+ larnan I/18/54

ğalça : Kalça, insan ve hayvan vücudunun, bacakların üst kısmı ile böğür arasında kalan, iki yana doğru çıkıntılı kaba et kısmı. -1-

ğ.+ mdan II/22/04

ğaldıl - : bk. kaldır⁴ -1-

ğ.- ılādı I/77/67

ğaldır - : bk. kaldır¹ -8-

ğ.- ı I/21/30, I/31/37

ğ.- ılādı I/102/22

ğ.- ıladı I/08/75

ğ.- ıñ I/21/30

ğ.- ısıñ I/100/34

ğ.- ıydık I/94/22

ğ.- mışlā II/04/51

bk. kaldır² -47-

ğ.- acaz I/56/46

ğ.- an I/20/15, II/33/49

ğ.- dı I/153/25

ğ.- dıkça I/74/78

ğ.- dñ I/74/81

ğ.- ı II/07/88

ğ.- ıcığ I/96/88

ğ.- ıdık I/115/06, I/115/07, I/115/18, I/74/51, II/08/86, II/24/30, II/37/110

ğ.- ıdığ I/06/27

ğ.- ıdık I/115/18

ğ.- ılā I/45/67, II/01/12

ğ.- ılar I/06/11, I/39/75

ğ.- ılıyodu I/146/16

ğ.- ır I/144/14

ğ.- ırız I/130/42

ğ.- ıs I/115/07

ğ.- ıS I/90/34

ğ.- ıydık I/153/20, I/153/32, I/94/42

ğ.- ıydñ I/60/31

ğ.- ıyo II/01/12

ğ.- ıyōdu II/08/24

ğ.- ıyon I/141/12

ğ.- ıyoz I/102/07, I/46/59, II/30/16, II/30/17

ğ.- ıyōllā II/01/28

ğ.- ıyu II/22/62

ğ.- ız II/30/17

ğ.- ıdık I/77/66

ğ.- mazlā II/01/13

ğ.- mıyorun II/33/50

bk. kaldır⁵ -5-

ğ.- aman I/134/60, I/66/12

ğ.- amaz II/23/151

ğ.- ıp I/66/13

bk. kaldır⁴ -4-

ğ.- dı I/39/99

ğ.- ıyo I/147/52, I/147/53

ğ.- ıyola I/145/42

bk. kaldır⁸ -1-

ğ.- dı I/117/20

bk. kaldır³ -1-

ğ.- mazmış I/76/48

ğaldır - : bk. kaldır¹ -2-

ğ.- amañ I/66/07

ğ.- ız I/62/10

bk. kaldır² -5-

ğ.- ıdık II/08/82

ğ.- ırdığ II/01/27

ğ.- ırız II/30/16

ğ.- ıyoduñ I/49/48

ğ.- madım II/33/51

bk. kaldır⁶ -9-

ğ.- dıK I/31/63, I/31/64

ğ.- dılā I/153/62, I/153/67, I/153/77

ğ.- dıydı I/119/02

ğ.- eceK I/86/20

ğ.- ılar I/13/08

ğ.- ılcaK II/09/84

bk. kaldır⁷ -1-

ğ.- mışlar I/38/11

ğaldırım : Kaldırım, yayaları çamurdan ve araçlardan korumak amacıyla çeşitli büyüklük ve şekillerde taşlar döşenerek yapılmış yol. -1-

ğ.+ ıdı II/01/57

ğaldırme : bk. ğaldırma¹ -1-

ğ.+ ye I/72/26

ğaldırma : 1. Kaldırma, bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek, kaldırmak işi. -3-

ğ.+ a I/31/52

ğ.+ ya I/31/52

2. Uykudan uyandırmakı kaldırmak işi.

ğ.+ ya I/28/17,

ğaldırtır - : Kaldırtmak, kaldırmak işini başkasına yaptırmak. -1-

ğ.- ı I/108/56

ğale : bk. kale -11-

ğ. II/02/04, II/02/06, II/02/07, II/02/13, II/02/14

ğ.+ den I/27/32

asalıK ğ.+ sī II/02/12

fırınıK ğ.+ si II/02/12

ğālē : bk. ğālī -4-

ğ. I/145/66, I/70/45, I/81/27, I/87/54

ğalefer : Kalorifer, bir binayı, bir kazandan çıkan sıcak su, hava veya buharı borular içinde ısınması istenen yerlere sevk etmek yoluyla ısıtmaya yarayan tesisat. -2-

ğ.+ i I/67/43

ğ.+ li I/15/34

ğalem : bk. kalem -7-

ğ. I/35/60, I/60/64, II/07/19

ğara ğ. I/35/62

ğ.+ i I/47/68

dolma ğ.+ lemiz I/35/62

ğālem : bk. kalem -1-

ğ.+ nerlen I/35/61

ğalı : bk. karı I -1-

ğ.+ lā I/77/26

ğālī : bk. karı I -4-

ğ.+ Ā I/65/25

ğ.+ lar I/65/25

ğ.+ Ārı I/47/50

ğālī : bk. ğālī -2-

ğ. II/16/81, II/32/74

ğalıb : Kalıp, elde edilmek istenen biçime göre hazırlanmış olup içine dökülen sıvı veya hamur kıvamındaki maddeye aynı biçimi veren içi oyuk nesne. -5-

ğ. I/10/15, II/22/54

ğ.+ ı I/03/47, I/62/08, I/62/09

ğalın : Kalın, kendi cinsinden olan şeylere göre iki yüzü arasındaki uzaklığı büyük olan. -4-

ğ. I/111/37, I/124/45, I/21/43

ğ.+ ı I/21/43

ğalınmık : Kalınlık, kalın olma durumu, kalın olan şeyin hâl ve sıfatı. -1-

ğ.+ da I/41/28

ğalıp : bk. ğalıb -3-

ğalıP ğ. I/154/60

ğ. ğalıP I/154/60

ğ. sabın I/126/63

ğalı : bk. ğāli -63-

ğ. I/06/34, I/07/38, I/10/106, I/105/54, I/108/35, I/113/131, I/122/12, I/134/39, I/148/60, I/152/119, I/152/19, I/152/54, I/152/94, I/17/33, I/30/53, I/31/63, I/31/64, I/33/34, I/33/48, I/33/92, I/33/99, I/36/42, I/45/30, I/46/07, I/47/24, I/59/43, I/67/10, I/70/11, I/74/95, I/77/29, I/81/32, I/81/68, I/85/43, I/87/116, I/87/73, I/90/78, I/93/38, I/94/47, I/96/09, I/96/56, I/98/58, I/98/59, I/98/79, II/01/02, II/01/59, II/02/09, II/02/10, II/09/45, II/17/58, II/17/68, II/17/91, II/19/29, II/20/18, II/34/14, II/34/15, II/34/61, II/39/151, II/39/157, II/39/17, II/39/18, II/39/20

ğalı : bk. ğale -3-

ğarrön ğ.+ si II/02/11

ğarüren ğ.+ si II/02/10

sivriü ğ.+ si II/02/12

ğalı : bk. ğāli -5-

ğ. I/14/67, I/28/50, I/28/52, II/39/17, II/39/34

ğalı : bk. ğāli -4-

ğ. II/01/59, II/01/71, II/24/71, II/39/37

ğalı : Artık, bundan böyle. -258-

ğ. I/28/19, II/07/114, II/07/126, II/07/53, I/01/72, I/02/51, I/02/68, I/02/70, I/08/57, I/10/19, I/10/24, I/10/34, I/10/51, I/10/57, I/10/80, I/10/99, I/101/31, I/102/06, I/102/41, I/102/47, I/102/53, I/102/58, I/102/66, I/102/87, I/107/48, I/108/03, I/111/83, I/119/10, I/119/63, I/123/20, I/123/54, I/124/11, I/124/37, I/126/18, I/127/32, I/128/62, I/133/39, I/137/60, I/138/23, I/138/89, I/139/63, I/145/52, I/145/57, I/145/58, I/145/71, I/145/73, I/145/75, I/145/76, I/145/77, I/145/84, I/145/99, I/148/11, I/148/15, I/148/16, I/148/41, I/150/11, I/152/105, I/152/115, I/152/24, I/152/45, I/152/95, I/153/107, I/153/109, I/153/115, I/153/36, I/153/53, I/153/78, I/153/90, I/154/23, I/154/68,

I/155/95, I/157/10, I/157/54, I/157/55, I/157/76, I/158/50, I/17/85, I/20/69, I/21/27, I/21/32, I/24/63, I/29/20, I/30/09, I/30/15, I/30/20, I/30/32, I/30/36, I/30/38, I/30/45, I/31/22, I/31/31, I/31/34, I/31/62, I/33/55, I/35/24, I/36/33, I/36/37, I/39/18, I/39/92, I/39/96, I/42/09, I/47/61, I/48/44, I/49/10, I/49/70, I/51/06, I/51/10, I/51/14, I/51/51, I/51/54, I/51/55, I/51/56, I/51/61, I/51/62, I/51/63, I/51/73, I/52/20, I/53/45, I/54/17, I/54/22, I/54/27, I/54/33, I/54/37, I/54/72, I/55/03, I/55/23, I/55/27, I/55/30, I/58/25, I/59/70, I/60/27, I/62/23, I/62/40, I/63/13, I/63/45, I/63/51, I/63/57, I/63/62, I/64/31, I/70/46, I/70/80, I/70/81, I/72/56, I/72/71, I/72/72, I/72/73, I/72/78, I/74/29, I/76/95, I/77/27, I/79/01, I/79/02, I/79/12, I/79/17, I/79/19, I/79/24, I/79/67, I/79/89, I/79/95, I/80/30, I/80/31, I/81/13, I/81/33, I/81/67, I/87/116, I/87/118, I/87/124, I/87/25, I/87/30, I/87/50, I/87/53, I/87/68, I/87/76, I/87/77, I/87/78, I/87/95, I/88/37, I/88/57, I/89/05, I/90/40, I/91/52, I/91/80, I/91/85, I/93/63, I/94/23, I/94/41, I/94/84, I/95/119, I/96/16, I/96/17, I/96/19, I/96/31, I/96/51, I/96/57, I/96/82, I/98/114, I/98/21, I/98/59, I/98/65, I/98/66, I/98/67, I/98/68, I/98/78, I/98/83, I/98/92, II/01/60, II/01/63, II/02/07, II/04/69, II/05/89, II/07/138, II/07/139, II/08/26, II/08/72, II/08/75, II/08/80, II/08/95, II/09/08, II/12/26, II/12/37, II/12/39, II/12/42, II/16/16, II/16/67, II/17/59, II/17/71, II/20/37, II/22/38, II/23/198, II/24/68, II/24/72, II/25/68, II/25/74, II/27/20, II/27/55, II/28/22, II/28/57, II/32/117, II/32/118, II/32/130, II/32/132, I/102/15, I/98/73, I/33/51, I/21/22, I/94/47

ğāli : bk. ğāli -1-

ğ. I/08/81

ğāli : bk. ğāli -4-

ğ. I/138/93, I/145/68, I/31/33, II/08/12

ğāli : bk. ğāli -2-

ğ. I/98/99, II/07/106

ğāli : bk. ğāli -2-

ğ. I/158/38, I/70/85

ğālī : bk. ğarī I -1-

ğ.+ ĩā II/05/40

ğālī : bk. ğarī I -1-

- ğ.+ İā II/05/41
- ğaliba** : Öyle görünüyor ki, görüntüye göre, anlaşılan, zannediyorum ki. -3-
ğ. I/150/59, II/15/43, II/28/45
- ğalibā** : bk. ğaliba -2-
ğ. I/08/121, I/144/17
- ğaliba** : bk. ğaliba -1-
ğ. I/134/53
- ğalibā** : bk. ğaliba -1-
ğ. I/146/12
- ğalibā** : bk. ğaliba -1-
ğ. II/10/08
- ğalibālī** : <<kalabalık+ı -1-
ğ.+ mıştıK II/07/23
- ğalik** : bk. ğālik -6-
ğ. I/119/11, I/53/80, I/82/29, II/39/125, II/39/134, II/39/150
- ğālik** : bk. ğālik -1-
ğ. I/125/73
- ğalik** : Artık, bundan böyle. -8-
ğ. I/06/34, I/125/20, I/157/82, II/25/75, II/29/66, I/06/82, I/06/98, I/70/21
- ğālik** : bk. ğālik -1-
ğ. I/70/43
- ğālik** : bk. ğālik -1-
ğ. I/06/33
- ğālim** : Artık, bundan böyle. -1-
ğ. I/62/12
- ğalK** - : bk. kālK⁻⁶ -3-
ğ.- ar I/17/30
bk. kālK⁻³
ğ.- dı I/30/51
bk. kālK⁻²
ğ.- dıK I/63/25
- ğalma** : bk. kālma -8-
ğ. I/43/16, I/49/40, I/81/36, II/03/65, II/17/45
ğ.+ yım I/136/38
ğ.+ yīnan II/27/53
- ğalmā** : bk. kālma -1-
ğ. II/03/67

ğalp : 1. Kalp, iki akciğer arasında ve biraz solda bulunan, emme basma bir tulumba durumunda, vücuttaki kanı akciğerlere ve akciğerlerden döndükten sonra tekrar vücuda sevk ederek kan dolaşımını sağlayan organ, yürek. -6-

2. Bu organda ortaya çıkan hastalık. -5-

ğ. I/43/26, II/29/74

ğ. asdası I/62/20

ğ.+ den I/113/75, I/137/18

3. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, seziş yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın manevi varlığının merkezi, gönül.

ğalp ğapā : Kalp kapağı, kanın kalbe girmesini ve çıkmasını sağlayan kapak.

ğ. ğapāndan I/50/26

ğalp krizi : Kalp krizi, kalbi besleyen damarlardan birinin tıkanması ile ortaya çıkan, önlem alınmazsa ölüme yol açan rahatsızlık, kalp aksesi.

ğ. ğırızında I/64/37

ğ. ğırizi I/17/21

ğ. ğırizinden I/65/45, II/06/57

ğ. Kırızı geçirdim I/91/21

ğālp : bk. ğālp¹ -1-

ğ. I/64/84

bk. ğālp² -5-

ğ. I/113/67

ğ.+ den I/113/67, I/119/36, I/137/16

ğ.+ ten I/119/35

ğālp : bk. ğālp² -1-

ğ. II/29/81

ğālpī : bk. ğālpī -1-

iyi ğ.+ miş I/06/73

ğālpī : Kalpli, merhametli, acıma hissi olan (İyi kalpli deyiminde geçer). -1-

ī ğ.+ ymiş I/06/69

ğalye : Kıymalı patlıcan, kabak vb. sebze yemeği. -1-

ğ. yapalādı I/82/32

ğama : Kama, silah olarak kullanılan, iki yüzü keskin, ucu sivri, kın içinde bele takılarak taşınır, uzun ve enli bıçak. -2-

avşan ğ.+ sı II/28/38

avşan ğ.+ sını II/28/41

ğamara : bk. kamera -1-

ğ. alıyō II/07/124

ğamarı : bk. kamera -1-

ğ.+ yı II/07/95

ğamçı : Kamçı, ucuna ince deri, meşin veya ip bağlanmış bir değnekten ibaret vurma aleti, kırbaç. -8-

ğ.+ ya I/128/43, I/128/47

ğ.+ ya veridi I/128/46

ğ.+ ya viridi I/128/43

ğ.+ yı I/128/52, I/128/60

ğ.+ yı veridi I/128/60

ğ.+ yı veridiğ I/128/52

ğamera : bk. kamera -3-

ğ.+ lā II/07/136

ğ.+ nı II/07/136

ğ.+ ya I/115/50

ğamere : bk. kamera -2-

ğ. II/05/20

ğamere : bk. kamera -1-

ğ. II/05/20

ğamerı : bk. kamera -2-

ğ.+ dan II/07/98

ğ.+ yı II/07/14

ğamış : bk. kâmiş -2-

ğ.+ ı I/18/59

ğ.+ inan I/62/41

ğamıyon : bk. kâmyon -3-

ğ. II/26/41, II/26/42

ğ.+ du II/26/43

ğamyon : bk. kâmyon -8-

ğ. I/110/69

ğ.+ a I/110/68, I/121/114, I/144/59

ğ.+ da I/144/60

ğ.+ nan I/159/32

ğ.+ nānan II/21/64

ğ.+ uñ I/125/50

ğan : bk. kan -21-

ğ. I/133/03, I/133/04, I/133/07,
I/133/42, II/08/76

ğ. ğanserı II/16/34

ğ.+ ı I/121/73, I/124/12

ğ. ılıman I/111/77

ğ.+ ıma I/14/61

ğ.+ ını I/121/64, I/121/71, I/121/72

ğ.+ nar I/74/12

ğ.+ nı I/11/80

ğ. şekerı I/28/54

ğ. tälili II/25/114

ğ. veriliyo I/93/54

ğ. yapmıyō I/93/53

ğan - : Kanmak, inanmak, kanaat getirmek, akli yatıp kâni olmak. -1-

ğ.- ma I/70/67

ğān : bk. ğarın -2-

ğ.+ ımızı döydu II/32/136

ğ.+ ıñı I/44/11

ğana - : Kanamak, (vücudun herhangi bir yerinden) dışarıya kan akmak. -2-

ğ.- rdı I/140/51

ğ.- yıncaK I/11/85

ğana - : bk. ğayna- -1-

ğ.- yıvırır I/128/22

ğanad : Kanat, kuşlarda ve böceklerde gövdenin iki yanında yer alan ve uçmayı sağlayan açılır kapanır bir çift organ. -5-

ğ.+ ı I/44/69

ğ.+ ından I/16/09

ğ.+ ını I/44/69

ğanadına al- : Korumak, himayesine almak.

ğ.+ ına aldı I/125/24

ğanadının altında yaşa- : Korunmak, gözetilmek, himayesi altında bulunmak.

ğ.+ ının altında yaşeyōS I/79/14

ğanal : bk. kanal¹ -2-

ğ.+ lar yapıldı I/93/06

ğ.+ ları I/47/46

bk. kanal² -5-

ğ.+ dan I/121/120

ğ.+ ı I/121/124

ğ.+ ında II/07/97

ğ.+ ındı II/07/96

ğ. yirmi_altıya I/91/82

ğanalson : Kanalizasyon, kirli su ve pisliklerin aktığı lağım şebekesi. -1-

ğ. I/135/05

ğanama : Kanama, vücuttaki kanın damar dışına çıkması. -1-

beyin ğ.+ sından I/64/40

ğanat : bk. ğanad -1-

gol ğ. gērdik I/125/37

ğanata : bk. kaynata -1-

ğ.+ mın II/06/58

ğânç : genç -1-

ğ. I/44/67

ğandır - : Kandırmak, inandırmak, ikna etmek, razı etmek. -2-

ğ.- dı I/126/71

ğ.- dın I/95/123

ğandil : bk. Qandil -1-

ğ. I/04/27

ğanel : bk. kanal¹ -1-

ğ. II/26/49

ğanepe : Kanepe, yan yana iki üç kişinin oturabileceği, arkasında sırtı ve iki yanında kolları dayayacak yerleri olan uzunca koltuk. -1-

ğ. I/152/60

ğanevici : bk. kanevice -1-

ğ. II/11/46

ğanevici : bk. kanevice -3-

ğ. II/11/45, II/11/46

ğ.+ miz II/11/45

ğanevice : bk. kanevice -7-

ğ. I/07/14, I/07/15, I/07/69, I/07/70, I/36/47

ğ. yapıyóduķ I/07/13

ğanevice : bk. kanevice -1-

ğ. I/161/16

ğāni : Kağnı, tek parça hâlinde dolu iki tekerleği ve bunlara tespit edildiği için tekerleklerle beraber dönen bir dingili bulunan, tek veya çift öküzlü eski bir Türk arabası çeşidi. -11-

ğ. I/05/42, I/121/116

ğ.+ lā I/64/118, I/68/72

ğ.+ lar I/64/117

ğ.+ ları I/87/01

ğ.+ ların I/68/72

ğ.+ sı I/132/74

ğ.+ yı I/05/44

ğ.+ ynan I/15/11

ğānivelli : Kaloriferli, kalorifer ile ısınan. -1-

ğ. II/17/80

ğani : Bol, çok fazla. -3-

ğ. I/87/10

bişirilē bol ğ. II/08/116

çocuklā bol ğ. II/08/85

ğānī : bk. gani -1-

bōl ğ. II/08/105

ğāni : bk. ğāni -2-

ğ.+ nen I/15/10

ğ.+ yi I/05/42

ğāni : bk. gani -1-

ğ.+ ydik I/87/110

ğann : bk. qarın -2-

ğ.+ ı I/48/28

öllüğüñ qarı ğ.+ ı_ıñ ārısı I/113/126

ğannıyarıķ : bk. ğarnıyarıķ -1-

ğ. I/143/20

ğanser : Kanser, vücutta dokuyu oluşturan hücrelerin habis bir şekilde çoğalarak büyüme ve değişmesinden ileri gelen ve bulunduğu bölgenin dışına da yayılabilen öldürücü hastalık. -13-

ğ. I/106/25, I/137/18, I/55/70, II/16/35

ğ. āldı I/45/28

ğ.+ den I/107/12, I/107/13

ğanser âl-

akÇi_Ler ğ.+ i I/150/24

ğan ğ.+ i II/16/34

ğ.+ inē I/20/18

cilT ğ.+ ine I/20/18

ğanser âl- : Kanser hastalığına tutulmak.

ğ. âldı I/45/28

ğanser ol- : Kansere yakalanmak.

ğ. öldü II/29/21

ğanserli : Kansere tutulmuş olan (kimse). -1-

ğ.+ ydi I/137/18

ğansıS : Kansız, kanı az olan, kansızlık hastalığına tutulmuş olan. -1-

ğ. II/23/210

ğanun : Kānun, devletçe konan ve her vatandaşın uyması gereken yazılı hukuk kuralı, yasa. -3-

ğ. I/01/71, I/64/109, I/64/111

ğap - : 1. Fırsatını bulup kendine mal etmek, gaspetmek. -1-

ğ.- dım I/02/39

2. (Temas yoluyla) Kendine geçirmek, almak.

ğap : Kap, içine sıvı veya katı herhangi bir madde konan şey. -10-

ğ. I/112/01, I/20/39, I/71/56

ğ.+ da I/71/56

ğ.+ dan I/01/40, I/07/36

ğ.+ lānı I/64/80

ğ.+ lara I/19/09

ğ.+ larınan II/21/57

ğapa - : 1. Çıkmasına veya çıkarılmasına engel olacak şekilde bir yerde tutmak, bir yere kilitlemek. -5-

ğ.- dı I/112/17

ğ.- mış I/08/87

ğ.- r I/128/21

ğ.- rdı I/112/16, I/121/28

2. Kapı, pencere, kepenk, kanat, kapak, pancur vb. şeyleri kapalı duruma getirmek, yerine oturtmak, kapatmak. -3-

ğ.- dımı I/75/74

ğ.- yivēdim I/75/74, I/75/75

3. (Bir şeyi) Dışarı ile olan ilgisini sağlayan kısımlarını kapalı duruma getirerek örtmek. -2-

ğ.- rıS I/130/75

ğ.- rsıñ I/100/32

4. Üstüne bir şey koymak yoluyla örtmek. -2-

ğ.- rıS I/148/23

ğ.- rız I/148/22

5. Çalışmasını durdurmak, işlemesine son vermek. -1-

ğ.- yve II/39/114

6. Geçiş engellemek, geçiş yerini tıkamak.

7. Ödemek, karşılamak, tasfiye etmek.

ğapā : <<kapak²+1 -2-

ğalp ğ.+ ndan I/50/26

<<kapak¹+1

ğ.+ nı I/132/45

ğapad - : bk. kapat- -10-

ğ.- am I/133/18

ğ.- ayöler I/03/52

ğ.- ıyölar I/67/12

ğ.- ūmı I/75/74

ğ.- ıncı II/05/49

ğ.- ır I/116/23

ğ.- ırın I/54/49, I/54/51

ğ.- ırlar I/03/51

ğ.- ıyım I/123/51

ğapalı : bk. kapalı⁵ -4-

ğ. I/145/51, I/148/08, I/76/51

ğ.+ ya I/20/52

bk. kapalı² -2-

ğ. I/26/34, II/22/44

bk. kapalı⁶ -2-

ğ. I/112/15, I/35/11

bk. kapalı¹ -2-

ğ. I/69/39, II/28/77

bk. kapalı⁴ -2-

ğ. II/12/16
 ğ. mapalı I/76/68
 bk. kapalı⁷ -1-
 ğ.+ ydı I/76/53
ğapama : bk. kapama -3-
 ğ. I/105/40
 ğ.+ sī I/105/36
 ğ. yaparız I/73/51
ğapan - : bk. kapan⁻² -5-
 ğ.- dı I/143/81, I/153/11, I/63/07, II/39/169
 ğ.- mış I/02/46
 bk. kapan⁻⁵ -3-
 ğ.- dı I/28/30
 ğ.- dī I/20/52
 ğ.- ī I/121/45
 bk. kapan⁻³ -3-
 ğ.- maS II/35/62
 ğ.- maz II/35/61
 ğ.- sa II/35/61
 bk. kapan⁻⁶ -1-
 ğ.- dı I/35/53
ğapanma : Kapanma, kapanmak işi. -1-
 ğ. I/38/53
ğapat - : bk. kapat⁻ -10-
 ğ. II/22/28
 ğ.- dılā I/64/46
 ğ.- ıyodu I/121/28
 ğ.- man I/132/45
 ğ.- tıķ I/82/03
 ğ.- Tılā II/05/47, II/05/48
 ğ.- Tılar I/156/23
 ğ.- Tım II/22/85, II/33/33
ğapat - : bk. kapat⁻ -3-
 ğ.- Tıķ I/39/97
 ğ.- Tım II/33/32
 ğ.- Tıı II/39/170
ğapdan : Kaptan, bir işin başı ve yöneticisi olan kimse. -5-
 ğ. I/06/64, I/06/66, I/06/69, I/06/72, I/150/54

ğape - : bk. ğapa⁻⁶ -1-
 ğ.- yince I/153/89
ğapē - : bk. ğapa⁻⁶ -1-
 ğ.- yolā I/153/87
 bk. ğapa⁻⁷ -1-
 ğ.- yip II/38/28
ğapı : bk. kapı -72-
 ğ. I/06/112, I/35/31, I/35/33, I/35/43, I/48/67, I/48/69, I/52/32, I/61/15, II/22/37
 ğ.+ da I/144/26, I/61/66, I/97/27, II/25/111, II/34/60
 ğ.+ dan I/11/70, I/154/58, I/37/11, I/69/75, I/98/33, II/21/33, II/25/99
 ğ.+ la II/05/21
 ğ.+ lā II/25/100
 ğ.+ ladan I/152/134
 ğ.+ lar II/11/65, II/22/90
 ğ.+ ları I/87/76, II/35/54
 ğ.+ larımız I/107/24
 ğ.+ larını I/35/51
 ğ.+ lı I/100/06
 ğ.+ nın I/149/20
 ğ.+ nın I/08/123, I/102/10, I/107/01, I/107/06, I/22/01, I/25/23, I/77/48, I/98/33
 ğ.+ ıdan I/20/97
 ğ.+ ı I/143/31
 ğ.+ sı I/130/97
 ğ.+ sıdan II/05/16
 ğ.+ sına II/25/98
 ğ.+ sında I/22/30, I/22/31, II/22/37
 ğ.+ sındā I/136/39
 ğ.+ sından I/38/07, I/88/08
 ğ.+ sını I/28/27
 ğ.+ sını I/77/46
 ğ.+ ya I/11/82, I/133/21, I/154/57, I/37/40, I/52/01, I/77/47, I/91/68, II/34/60
 ğ.+ yā I/48/69
 ğ. yapmış I/95/18
 ğ.+ ye II/25/102
 ğ.+ yı I/11/67, I/22/01, I/45/15, I/88/45, II/28/37

ğapı -

ğapı - : bk. ğapa⁻³ -5-

ğ.- yıveriz I/27/72

bk. ğapa⁻⁴ -4-

ğ.- yosuñ I/105/43, I/105/48

bk. ğapa⁻¹ -1-

ğ.- yorsuñuz II/22/44

ğapıcı : Kapıcı, gireni çıkan çok olan büyük binalarda, apartman ve iş yerlerinde kapıyı bekleyen, bazı bakım ve hizmetleri yapan kimse. -2-

ğ. I/31/43

ğ.+ a I/39/80

ğapıcıK : Kapıcılık, kapıcının yaptığı iş. -1-

ğ. yapıyō II/02/74

ğapıd - : bk. kapat -1-

ğ.- ır II/02/89

ğapış : Kapiş, kapmak işi ve tarzı. -3-

ğ. I/39/76

ğapış ğapış : Kapan kapana, büyük bir istekle, kapişarak.

ğapış ğ. II/16/91

ğ. ğapış II/16/91

ğapız : İki dağın arasındaki su geçidi. -1-

ğ. I/33/78

ğāpız : bk. karpuz -1-

ğ. I/01/61

ğapī : bk. kapı -1-

ğ. I/35/32

ğaplı : Kablo, elektrik iletmeye yarayan, genellikle üzeri yalıtkan bir maddeyle kaplanmış madenî tel veya teller grubu. -3-

ğ. II/30/71, II/30/77

ğ.+ lā II/30/81

ğar - : 1. Karmak, (toz ve sıvı hâlindeki maddelerden meydana gelen bir karışımı elde etmek için gerekli maddeleri) birbirine katıp karıştırmak. -42-

ğ.- ā I/28/36, II/32/63

ğ.- ākan II/29/38

ğ.- ādıK I/120/58

ğ.- alır I/62/19

ğ.- aĺĺā II/32/23

ğ.- an I/120/27

ğ.- ar I/10/10

ğ.- arkan I/116/37

ğ.- arān II/29/57

ğ.- ārdı I/62/20

ğ.- ardık I/128/35

ğ.- ārdım I/62/20

ğ.- arım I/103/48

ğ.- arıs I/70/45

ğ.- arıS I/02/33

ğ.- arız I/102/57, I/111/08, I/129/62, I/26/70, I/31/20, I/44/44, I/62/27, I/70/45, I/79/90, II/33/65, II/35/80

ğ.- arlardı I/67/08

ğ.- āsın I/121/82

ğ.- can II/29/49, II/29/52

ğ.- cık I/152/88

ğ.- dık I/87/20

ğ.- dıK Tan I/44/44

ğ.- ılıyo I/105/23, I/105/24

ğ.- ıyon II/15/113

ğ.- ıyosun I/105/27

ğ.- ıyoz I/103/60, I/26/73

ğ.- ılayōru I/62/12

ğ.- madām II/29/59

2. Batırmak, sokmak, dönüşmek. -2-

vereme ğ.- ar I/11/64

vereme ğ.- dı I/11/66

3. Birbirine karıştırmak.

ğar : bk. kar -32-

ğ. I/121/44, I/121/70, I/121/72, I/130/49, I/130/51, I/130/53, I/138/121, I/144/36, I/17/85, I/17/86, I/32/24, I/39/59, I/41/62, I/44/72, I/55/54, I/55/55, II/19/147, II/19/149, II/29/87, II/32/43

ğ. kış II/07/42

ğ.+ a I/121/70

ğ.+ da I/121/47, I/39/69, I/85/30, I/94/73

ğ.+ dan I/39/69, I/49/51

ğ. gibi I/102/45

ğ.+ ı I/55/55

ğ.+ ıñ I/138/129

ğar : bk. ğara¹ -1-

ğ. II/01/20

ğâr - : bk. ğar⁻³ -1-

ğ. - âdik II/07/62

ğâr - : bk. ğar⁻¹ -5-

ğ.- arıS II/29/58

ğ.- dık I/79/83

ğ.- dım I/87/83

ğ.- madâm II/29/58

ğ.- mış I/10/12

ğâr : bk. kar -6-

ğ. I/152/58, I/39/71, I/77/25

ğ.+ da I/70/13

ğ.+ dı II/24/105

ğ. topunu II/16/81

ğâr : bk. karı¹ -2-

ğ.+ sı I/159/42, I/159/43

ğara : 1. Kara, kömür rengine olan rengin adı ve bu renkteki. -62-

ğ. I/08/27, I/08/28, I/126/47, I/126/54, I/130/52, I/135/42, I/140/41, I/145/58, I/146/23, I/146/24, I/152/96, I/158/34, I/18/59, I/18/60, I/24/40, I/25/50, I/26/02, I/26/11, I/26/13, I/37/04, I/37/05, I/47/48, I/49/08, I/51/27, I/67/69, I/68/41, I/81/11, I/86/13, I/87/28, II/07/90, II/12/73, II/26/11, II/28/37, II/28/44, II/28/62

ğ.+ lānı I/54/68

ğ.+ lara I/94/33

ğ.+ lıla I/152/59

ğ.+ sından II/24/58

ğ.+ ydı I/124/50

aqlan ğ.+ yı seçerin I/122/61

2. Kötü, meş'um, zor.

ğ. işdi I/23/44

ğ. yolları I/01/16

ğara çavuş : Bir lakap.

ğ. çavuş II/28/30, II/28/32, II/28/37, II/28/84, II/28/88

ğ. çavûş II/28/30

ğara dam : Kiremitle kaplanmamış düz çatı.

ğ. damdı I/17/87

ğara dut : Siyah renkte olan dut.

ğ. dut I/17/64

ğara ğabağ : Koyu renkli bal kabağı.

ğara ğalem : Kurşun kalem.

ğ. ğalem I/35/62

ğara ğış : Kış ortası, kışın en şiddetli zamanı, zemheri.

ğ. ğış I/17/85

ğara ğuvvet :

ğ. ğuvvetinen II/22/58

ğara gücü : Bilek kuvveti, makine yardımı olmaksızın.

ğ. gücüynen I/09/74

ğara sıhiye : Eskiden köyleri dolaşan sağlık birimi.

ğ. sıhiye I/48/72

ğarâ : bk. ğara¹ -2-

ğ. I/95/104

ğ. kâzım Paşa I/95/64

ğarâ : bk. ğara¹ -1-

ğ. I/128/24

ğara Tutğu : Düğünlerde şalvarın üstüne giyilen bir kadın kıyafeti. -1-

ğ. II/37/56

ğarabasma : Bir çeşit un helvası. -2-

ğ. I/30/45

ğarabāsma : bk. ğarabasma -1-

ğ. I/30/46

ğarabatağ : İki kurnalı çeşme. -1-

ğ. I/126/49

ğarabiber : bk. karabiber -3-

ğ. I/121/84, I/152/97

ğ.+ ĩ I/121/84

ğarabiber : bk. karabiber -1-

ğ.+ nen II/39/30

ğarabiber

ğarabiber : bk. karabiber -1-
ğ. I/151/18

ğarabüber : bk. karabiber -2-
ğ. II/39/50
ğ.+ ini II/39/39

ğarac : bk. ğaraj -1-
ğ.+ ı II/02/102

ğaraci_er : Karaciğer, karın boşluğunda, midenin sağında, koyu kırmızı renkte, sert fakat kolay yırtılan ve zedelenen, iç organların en büyüğü olan, vücudun şeker deposu görevini yapmak, safra çıkarmak, zehirleri zararsız duruma getirmek, demiri depo etmek gibi çok önemli görevleri bulunan organ. -1-

ğ.+ imiñ I/54/06

ğarağol : bk. karağol -3-
ğ. I/138/130, I/64/133
ğ.+ a I/126/22

ğaraj : Otomobil, otobüs, vagon gibi taşıtların bulunduğu, genellikle üstü kapalı yer, arabalık. -2-

ğ.+ dan I/85/58

ğ.+ ıñ I/39/102

ğaralā : Karalamak, kalem veya boya ile çizip kirletmek. -2-

ğ.- dı I/145/80, I/145/81

ğaraltı : Üstü korunaklı gölgelik yer. -1-
ğ.+ lara I/06/39

ğarannık : bk. ğarannık -2-
ğ.+ da I/146/43, I/161/14

ğarannıg : bk. ğarannık -1-
ğ. II/11/21

ğarannık : Karanlık, ışıklı olmama durumu. -1-

ğ.+ da I/57/18

ğarantili : Garanti verilmiş olan, garantisli olan. -1-

ğ. I/68/65

ğarar : bk. karar¹ -9-

ğ.+ a I/56/66

ğ.+ ı I/56/66, I/56/67

ğ. veriyó I/01/82

bk. karar²

göz ğ.+ ı I/132/22

göz ğ.+ ına yaparım I/132/46

göz ğ.+ ıncı II/15/26

göz ğ.+ ıyna I/132/24

göz ğ.+ ıynan I/132/40

ğarar - : Kararmak, kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hâle gelmek. -1-

yağım ğ.- ırdı I/144/60

ğararsız : Bir kararda durmayan, düzensiz, yetersiz. -1-

ğararsız gel- : Bir kararda bulunmamak, yetmemek.

ğ. geliyorü I/58/80

ğaraş : bk. ğaraj -6-

ğ. I/160/02, I/160/03, I/160/04, I/36/38, II/02/102

ğardaş : bk. kardeş -68-

ğ. I/108/50, I/120/40, I/122/65, I/21/74, I/23/18, I/24/49, I/55/67, I/58/40, II/05/85

ğ.+ a II/05/34

ğ.+ dık I/15/90

ğ.+ ı I/113/72, I/113/75, I/26/45

ğ.+ ıdık I/88/07

ğ.+ ıdık I/88/07

ğ.+ ım I/03/87, I/119/33, I/119/36, I/123/08, I/138/17, I/138/26, I/138/27, I/15/90, I/33/04, I/58/12, I/58/16, II/22/18

ğız ğ.+ ım I/119/30, I/119/36, I/123/08, I/133/48

olan ğ.+ ım I/18/13, I/52/54, I/58/15

ğ.+ ıma I/22/21

ğ.+ ımgil I/96/87

ğ.+ ımı I/22/32, I/74/30

ğ.+ ımıñ I/119/34, I/22/31

ğız ğ.+ ımıñ I/18/13

olan ğ.+ ımıñ I/47/01

ğ.+ ına I/125/30

ğ.+ ını I/08/121

ğ.+ ımıñ I/120/39, I/21/77

ğ.+ ıñ I/58/39

ğ.+ ıymış I/69/52
 ğ.+ ız I/119/28, I/120/16, I/121/38,
 I/58/12, I/61/57, I/76/99
 ğ.+ ĩm II/29/03
 ğ.+ lām I/79/34
 ğ.+ lānın I/87/26
 olan ğ.+ ları I/39/28
 ğ.+ larım I/119/36, I/123/78, I/39/28
 ğ.+ larımı I/18/10, I/74/30
 ğ.+ sıñ I/58/38
ğardāş : bk. kardeş -2-
 ğ.+ lar I/99/29
ğardaş : bk. kardeş -6-
 ğ. I/51/75
 ğ.+ ı I/08/114, I/08/88
 ğ.+ ıdık I/39/42
 ğ.+ ımı I/08/114
 ğ.+ larım I/39/23
ğardeş : bk. kardeş -59-
 ğ. I/113/135, I/145/15, I/149/70,
 I/55/20, I/61/58, I/99/37, II/09/40, II/13/14,
 II/13/15, II/20/51, II/20/52
 ğ.+ ĩnen II/17/19
 ğ.+ dıK I/145/15
 ğ.+ ıdık I/101/06
 ğ.+ ınıñ I/99/27
 ğ.+ i I/110/65, I/18/67, I/94/78, II/09/87,
 II/19/102, II/39/186
 ğız ğ.+ idik I/50/42
 ğ.+ im I/148/17, I/148/19, I/18/68,
 I/22/19, I/56/70, I/65/45, I/80/60, I/92/54,
 I/93/36, I/98/135, II/24/21
 ğız ğ.+ im II/03/06
 ğ.+ iminen I/38/57
 ğ.+ imiñ I/156/65, I/58/13, I/98/29
 ğız ğ.+ imiñ I/73/33
 ğ.+ ini I/113/136
 ğ.+ iz I/38/24, I/65/44
 ğ.+ lāma I/94/10
 ğ.+ lāmıza I/94/10
 ğ.+ lēm I/85/04, II/12/47

ğ.+ lēme I/85/04, II/19/04
 ğ.+ lēminen I/38/28
 ğız ğ.+ lēne I/77/34
 ğ.+ ler I/55/20
 ğ.+ leri II/06/61
 ğ.+ lerim II/15/104, II/23/142
 ğ.+ lerimi II/03/04
 ğ.+ lerimize I/110/33
 ğ.+ lerin I/156/62
 ğ.+ sın I/99/26
ğardeş : bk. kardeş -6-
 ğ. I/139/06
 ğ.+ im I/109/50
 ğız ğ.+ im I/139/06
 ğ.+ imiñ I/63/07
 ğ.+ ini I/11/62
ğārdeş : bk. kardeş -3-
 ğ.+ im I/03/41
 olan ğ.+ im I/73/72
 olan ğ.+ imiñ I/73/72
ğardēş : bk. kardeş -2-
 ğ. I/86/78
 ğ.+ iz I/71/53
ğardeşliK : Kardeşlik, kardeş olma
 durumu. -1-
 ğ. I/55/17
ğārdır - : Kardırmak, karıştırmasını
 sağlamak. -1-
 ğ.- ız I/62/23
ğardış : bk. kardeş -3-
 ğ. I/80/58
 ğ.+ ım I/86/66
 ğ.+ ınıñ I/86/10
ğardiş : bk. kardeş -2-
 ğız ğ.+ ım I/153/42
 ğız ğ.+ lām I/153/42
ğārdış : bk. kardeş -1-
 ğ.+ im I/121/94
ğare : bk. kare -3-
 ğ. I/31/37

ğarer

ğ.+ de I/31/38

ğ.+ ye I/31/38

ğarer : bk. karar¹ -1-

ğ.+ iniz I/86/55

ğāresiz : Umursamaz bir biçimde. -2-

gāresiz ğ. I/15/75

ğarı : bk. kararı² -70-

ğ. I/100/47, I/108/51, I/108/52, I/11/86, I/134/31, I/15/81, I/150/37, I/20/83, I/22/21, I/25/44, I/55/48, I/88/61, I/88/70, I/96/68, II/25/101, II/25/15, II/28/70, II/28/71, II/28/74, II/28/75

cazı ğ. I/11/58, I/11/65

ebe ğ. I/123/59, I/123/60

ergene ğ. dövmesi göley geliş I/95/79

ğ. ğılūna I/87/94

ğ.+ lâ II/39/112, II/39/114, II/39/171

ğ.+ lâmız II/39/170

ğ.+ lâñ I/159/20, II/39/163

ğ.+ lar I/08/20, I/119/72, I/124/24, I/14/12, I/14/44, I/25/68, I/96/76

ğ.+ laş II/39/114

ğ.+ lara I/96/76

ğ.+ ları I/128/30, I/159/34, II/39/138, II/39/163, II/39/168

ğ.+ larıñ I/124/18, I/126/28

ğ.+ nıñ I/22/37, I/25/19, I/88/61, II/39/127

ğ.+ ya I/25/19, I/83/52, I/98/97, II/39/185

ğ.+ ydı I/134/39, I/140/59

ğ.+ ydı II/28/91

ğ.+ yı I/08/89, I/15/81, II/28/70, II/39/131

ğ.+ yĩ II/25/01

ğ.+ ynan I/15/90

bk. kararı¹ -42-

ğ. I/86/42, II/28/91

son ğ. buñ ğarı son herif buñ herif I/125/36

ğ.+ dan I/56/79

ğ. ğoca I/101/43, I/69/10

ğ. ğocá I/69/06, I/69/07, I/69/10, I/69/33

ğ. ğocâ I/40/37

ğ.+ lâ I/65/24

ğ.+ lar I/126/82

ğ.+ lardan I/20/101

ğ.+ larımıS I/115/28

ğ.+ larına I/20/100

ğ.+ m II/28/90

ğ.+ sı I/101/44, I/119/80, I/138/26, I/20/92, I/35/22, I/56/74, I/56/77, I/88/14, I/88/60,

II/08/48, II/19/40, II/20/48, II/27/30, II/39/177

ğ.+ sıydı I/88/14

ğ.+ sıydım I/88/31

ğ.+ sızdı I/125/21

ğ.+ sī I/140/53

son ğarı buñ ğ. son herif buñ herif I/125/36

ğ.+ ya I/115/29, I/135/18

ğ.+ yı I/112/17

hanım mardır ğ.+ yı şe ğocayı genc eden ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/82

ğarı : bk. gara¹ -6-

ğ. II/16/85, II/16/87, II/16/92

ğ. ğabağ II/11/58

ğ. yoldan II/01/44

ğ. yoldān II/01/46

ğarı : bk. kararı² -1-

ğ. I/47/83

ğāri : bk. kararı² -5-

ğ. I/69/07

bk. kararı¹

ğ. I/128/59

ğ. ğocá I/69/33

ğ.+ m II/28/91

ğ.+ sı I/60/102

ğāri : bk. gara² -1-

ğ. II/16/100

ğarı : bk. ğāri -3-

ğ. I/10/31, I/128/71, I/74/26

ğarī : bk. qarī² -3-

ğ. I/47/53, I/52/56, II/28/73

ğaribaş : Bir patlıcan türü. -1-

ğ. II/38/30

ğarıcı : Belli bir ücret karşılığı karma işini yapan kimse, karıştırıcı. -2-

ğ. I/62/20, I/62/22

ğarığ : bk. ğarık -1-

ğ. I/127/08

ğarığdır - : Karmak. (?) -1-

ğ.- iP II/29/52

ğarık : Karık, bahçe sulamak için açılan su cetveli, ark. -9-

ğ. I/127/08, I/146/16, I/69/28, I/69/29, II/26/30, II/26/31, II/36/04

ğarın : İnsan ve hayvan vücudunun kaburgaların kenarından kasıklara kadar olan ve iç boşluğunda mide, bağırsak, böbrek, safra kesesi, rahim, dalak, karaciğer gibi organlar bulunan kısmı, batın. -8-

ğ. I/98/68

ğ.+ lānı II/34/17

ğ.+ na I/98/68

ğarın ārisı : Karında duyulan burulma ve huzursuzluk.

ğ. ārisına II/35/70

2. Can sıkıcı şeyler, ismi tam olarak bilinmeyen kimse veya şeyler için kullanılır.

ğ. II/39/144

ğarın doy- : Yemek yemek, doymak.

ğ. nı doyar I/67/73

ğ.+ nānı doyurulardı I/57/14

ğ.+ narı doymaz I/03/108

ğarın : bk. ğarın -1-

ğ.+ nānı doyduğu II/08/64

ğarınca : Karınca, toprağın içinde toplu hâlde yaşayan ve birçok çeşidi bulunan, zar kanatlı eklem bacaklı böcek türü. -2-

ğ. I/15/99, I/85/46

ğarınca : bk. ğarınca -1-

ğ. II/07/75

ğarış - : bk. ğarış⁻¹ -33-

ğ.- dı I/11/23, I/150/50

ğ.- dık I/150/48

ğ.- dılār I/10/108

ğ.- ırdı II/16/61

ğ.- ırdı II/16/62

ğ.- madılar I/10/74

ğ.- madım I/10/74

ğ.- māzlārđı I/06/55

ğ.- mış I/124/50, I/136/15

ğ.- mİYÖZ I/105/29

ğ.- tık I/02/37

bk. ğarış⁻²

ğ.- amaS I/47/49

ğ.- amaz I/56/66

ğ.- anım I/113/96

ğ.- dı I/10/73

ğ.- ıı II/28/17

ğ.- ırdı II/08/80

ğ.- ma I/12/35, I/12/36, I/152/128, II/14/76

ğ.- man I/10/74, I/119/76, I/119/77

ğ.- masın II/39/63

ğ.- masıı II/39/62

ğ.- maz I/17/43, I/45/08

ğ.- mazdık II/16/31

ğ.- mazlardı I/121/31

bk. ğarış⁻³

ğ.- māmāası I/96/08

ğarış : Karış, parmakları açık ve gergin durumdaki bir elin baş parmağı ile serçe parmağının uçları arasındaki mesafe. -1-

ğ. I/69/29

ğārış - : bk. ğarış⁻¹ -3-

ğ.- mış I/08/119

ğ.- Tı I/04/23

bk. ğarış⁻²

ğ.- madı I/10/73

ğarışdır - : bk. qarışTır- -48-

ğ. I/152/95

ğarışdır -

- ğ.- a I/28/35, I/98/60
ğ.- dı I/69/81, I/75/74, II/25/94
ğ.- ı I/103/48, I/132/40, I/132/44,
I/148/61, I/62/19, I/87/120, II/17/91
ğarışdırı ğ.- ı I/26/13
ğ.- ı ğarışdırı I/26/13
ğ.- ıb II/22/72
ğ.- ıdık I/74/80
ğ.- ıdım yapāđım I/152/98
ğ.- ın II/39/46
ğ.- ıñ I/116/21, I/116/22, I/64/07
ğ.- ır II/17/91
ğ.- ırız II/33/70, II/33/77
ğ.- ıs I/70/42
ğ.- ısn I/132/42
ğ.- ısıñ I/26/12, I/30/44, II/17/40
ğ.- ısıñ I/100/31
ğ.- ıvırāyuru I/62/22
ğ.- ıydıĶ I/96/45
ğ.- ıyon I/09/35, I/26/74
ğ.- ız I/70/41, II/33/78
ğ.- mamışlar I/136/19
ğ.- maSsañ I/21/96
ğ.- mican I/64/07
ğ.- miş I/21/05, I/21/06, I/56/68
ğ.- Tılar I/122/76
ğarışdır - : bk. ĶarışTır- -3-
ğ. I/152/95
ğ.- ıP I/09/39
ğ.- ısıñ I/96/54
ğarışık : bk. Ķarışık -7-
ğ. I/103/08, I/105/57, I/34/23, I/34/24,
II/04/40, II/22/70
ğ.+ Tır I/92/24
ğarışıĝ : bk. Ķarışık -1-
ğ. II/11/03
ğarışık : bk. Ķarışık -1-
ğ. I/11/22
ğarışTır - : bk. ĶarışTır- -12-
ğ.- a I/84/13

- ğ.- arak II/15/27
ğ.- can I/84/03
ğ.- dım I/60/03
ğ.- ın I/54/49
ğ.- ıP II/35/69
ğ.- ıyon I/09/36
ğ.- ıyoz I/84/42
ğ.- ıdık I/33/95
ğ.- ma II/14/67
ğ.- madı I/136/18
ğarıştır - : bk. ĶarışTır- -1-
ğ.- miş I/75/72
ğarızā : (?) -1-
ğ.+ dan II/01/14
ğari : bk. ĝari -1-
ğ. I/108/17
ğari : Artık, bundan böyle. -15-
ğ. I/04/52, I/108/17, I/11/32, I/128/37,
I/128/58, I/128/64, I/144/11, I/17/14,
I/21/18, I/21/23, I/21/56, I/28/18, I/30/15,
I/33/98, I/83/65
ğarī : bk. ĝari -1-
ğ. II/36/07
ğārī : bk. ĝari -1-
ğ. I/128/72
ğarī : bk. Ķarī¹ -1-
ğ. ĝocal I/33/128
ğariban : Garip, zavallı, çaresiz. -1-
ğ. II/02/60
ğarīk : Artık, bundan böyle. -2-
ğ. I/53/61, II/29/59
ğarintili : bk. ĝarantili -1-
ğ. I/123/44
ğarip : Kimsesiz, zavallı, çaresiz, zorluk
çeken (kimse). -1-
ğ.+ miş I/71/48
ğariplik : Garip olma durumu, kimsesizlik,
zavallılık, çaresizlik. -1-
ğ. I/78/44
ğarışdır - : bk. ĶarışTır- -1-
ğ.- iyön I/09/34

ğarn : bk. ğarın -21-

ğ.+ ı I/117/22, I/20/91

ğ.+ ımı I/15/43, I/152/57

ğ.+ ımın I/47/69

ğ.+ ımızın I/15/39

ğ.+ ına I/98/66, I/98/67, I/98/68

ğ.+ ında I/63/27

ğ.+ ındıydı II/28/41

ğ.+ ını II/39/184

ğ.+ ınız II/15/125, II/39/36

ğ.+ ın II/35/63, II/35/66

ğ.+ ınız II/39/179

öllüğün ğarı ğ.+ ıyın ğarısı I/113/130

ğarğ : bk. ğarın -1-

ğ.+ ım I/15/43

ğārn : bk. ğarın -1-

ğ.+ ımız I/61/41

ğarnbār : Karnabahar, iki çenekliler sınıfının turpgiller familyasından, beyaz veya sarımsak renkteki etli ve tanecikli çiçekleri kış sebzesi olarak yenen, koyu yeşil yapraklı, iki yıllık otsu bitki, karnabit. -1-

ğ.+ lā I/83/63

ğarnıyarık : Karnıyarık, ortasına boydan boya soğanla kavrulmuş kıyma ve domates konarak pişirilen, makbul ve yaygın bir patlıcan yemeği. -1-

ğ. II/19/52

ğarnıyarık : bk. ğarnıyarık -1-

ğ. I/148/51

ğarēpe : Kanepe, yan yana iki üç kişinin oturabileceği, arkasında sırtı ve iki yanında kolları dayayacak yerleri olan uzunca koltuk. -1-

ğ. I/21/38

ğarpız : bk. karpuz -3-

ğ. I/152/22, I/23/73, I/80/12

ğārpız : bk. karpuz -3-

ğ. II/07/33, II/07/35, II/07/82

ğarpız : bk. karpuz -1-

ğ. I/104/55

ğarpuS : bk. karpuz -1-

ğ. I/91/79

ğarpuz : bk. karpuz -4-

ğ. I/91/75, I/91/76

ğ.+ u I/91/75, I/91/79

ğarşı : bk. karşı¹ -26-

ğ. I/117/09, I/150/39, I/156/53, I/38/08, II/01/21, II/23/181

ğ.+ kı II/15/55

ğ.+ da I/110/69, I/30/48, I/56/35, I/73/45, I/79/61, II/20/24, II/27/13

ğ.+ dā I/31/43

ğ.+ dağı II/34/11

ğ.+ dağı vurabilse vuru vuramadı I/154/41

ğ.+ dayız II/20/68

ğ.+ dı II/08/103

ğ.+ kı I/155/90

ğ.+ sı I/92/38

ğ.+ sına I/41/50, I/59/88

ğ.+ ya I/125/20, II/09/48

bk. karşı²

sabā ğ. I/101/45

ğārşı : bk. karşı¹ -7-

ğ. I/35/46

ğ.+ da I/151/04, I/151/05

ğ.+ dağılā II/08/97

ğ.+ dan I/42/05

ğ.+ dı II/08/102

ğ.+ ya I/154/39

ğārşı : bk. karşı¹ -1-

ğ.+ mızda II/20/25

ğarşıla - : 1. Karşılamak, (Bir şey karşısında) Şöyle veya böyle tavır takınmak, (bir şeyi) şöyle veya böyle kabul etmek. -4-

ğ.- dıkları I/75/10

ğ.- nmış I/75/16

2. (Gelen bir kimseye) Karşı çıkmak, istikbal etmek.

ğ.- rlādı I/153/76

ğarşılāmā

3. (Bir ihtiyacı gidermek için) Gerekli şeyleri sağlamak, temin etmek.

ğ.- rımsdı I/56/18

ğarşılāmā : Karşılama, gelen bir kimseye karşı çıkma, istikbal. -1-

ğ. I/145/68

ğarşılaş - : Karşı karşıya gelmek, yüz yüze gelmek, rastlaşmak. -4-

ğ.- dık I/59/10

ğ.- ıyò I/50/27

ğ.- ıyur I/50/28

ğ.- Tık I/120/37

ğarşılaş - : bk. ğarşılaş- -2-

ğ.- ıı I/15/38

ğ.- mayın I/15/38

ğartal - : Kartlaşmak, yaşlanmak, yaşlı bir görünüş almak. -1-

ğ.- mış I/105/62

ğaryola : Karyola, ağaç, pirinç veya demirden içine yatak konacak şekilde yapılmış, baş ve ayak tarafları yüksekçe, yatmaya mahsus dört ayaklı kerevet -3-

ğ. I/102/83, I/152/79

ğas : bk. kaç -1-

ğ. II/19/22

ğāS : bk. ğaz -1-

ğ. I/80/33

ğasa : Kasa, içine konacak ve taşınacak şeye göre çeşitli biçim ve büyüklükte yapılmış tahta veya maden sandık. -2-

ğ. II/23/13

ğ.+ sınıı II/23/13

ğasab : bk. kasaP -2-

ğ.+ a I/128/35

ğ.+ ı veriyoz II/04/75

ğası : bk. ğasa -2-

ğ.+ lārdan II/38/31

ğ.+ ları II/38/31

ğasık : Kasık, vücudun karnın altı ile uyluğun üstü arasında kalan kısmı. -1-

ğasık bezi : Kasıklara bağlanan bez.

ğ. bezi I/123/33

ğasī : <<kasık+ı (bk. ğasık) -1-

ğ.+ na I/123/33

ğasit : Kasıt, niyet, istek, amaç, gāye. -2-

ğ. II/03/62, II/03/64

ğasnağ : bk. kasağ -3-

ğ. I/102/24, I/130/72

ğ.+ lı I/98/85

ğastē : bk. ğazete -1-

ğ.+ ye I/23/18

ğaSte : bk. ğazete -4-

ğ. I/71/05

türkiye ğ.+ sinde I/60/38

ğ.+ ye masteye I/161/61

ğ.+ ye mastiye I/161/59

ğāste : bk. ğazete -2-

ğ. I/34/52

ğ.+ yē II/31/50

ğasteci : Gazeteci, çalıştığı gazete için haber toplayan, yazı yazar, gazetenin hazırlanmasında hizmet eden, bu işi meslek edinmiş kimse. -1-

ğ. I/146/73

ğasti : bk. ğazete -2-

ğ.+ lere II/28/83

ğ.+ yī II/08/15

ğāsti : bk. ğazete -1-

ğ.+ leri II/28/56

ğaş : bk. kaç -48-

ğ. I/03/66, I/03/96, I/08/70, I/10/115, I/100/47, I/110/62, I/110/63, I/12/36, I/123/13, I/134/05, I/146/09, I/156/47, I/17/14, I/17/60, I/22/21, I/25/38, I/33/133, I/39/86, I/41/05, I/41/83, I/42/15, I/43/06, I/44/75, I/47/45, I/47/83, I/49/51, I/49/55, I/49/72, I/54/69, I/58/38, I/59/36, I/61/67, I/74/95, I/89/09, II/01/71, II/05/19, II/06/22, II/10/22, II/10/81, II/13/58, II/22/76, II/25/34, II/27/40, II/37/60

ğ. göbek I/10/93

ğ.+ lāda I/32/02

ğ.+ Ta II/14/99

ğaş I : Kaş, gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar. -7-

- ğ. I/159/11
- ğ.+ dan I/47/68
- ğ.+ lâ I/159/23
- ğ.+ lar ğurum gibi I/06/113
- ğ.+ ları II/39/113, II/39/114
- ğ.+ lı I/95/104

ğaş II : Tepe, dağ. -6-

- ğ. I/81/17, I/81/18, I/81/19
- ğoca ğ. I/81/17
- gemni ğ.+ ı I/46/28
- ğ.+ la I/81/19

ğaş III : Çatı saçağı, çatı. -3-

- ğ. I/124/41, I/124/42, I/124/43

ğaş - : bk. kaç⁻¹ -12-

- ğ. I/11/91
- ğ.- cek I/69/37
- ğ.- dī I/95/41
- ğ.- mışla I/108/19
- ğ.- Tı I/108/44
- bk. kaç⁻³
- ğ. I/25/49
- ğ.- dı I/153/51, I/86/68, II/16/73
- ğ.- tı I/39/51
- ğ.- Tı II/16/73
- bk. kaç⁻⁴
- ğ.- dī I/42/04

ğaş : bk. kaç -1-

- ğ. I/41/04

ğās - : bk. kaç⁻¹ -3-

- ğ.- dıK I/158/30
- ğ.- tı I/45/42
- bk. kaç⁻³
- ğ.- dı I/86/68

ğās : bk. kaç -1-

- ğ. II/05/70

ğāş : bk. ğaş II -1-

- Küççük ğ. I/81/17

ğāşī : <<kaşık+ı -1-

- ğ.+ nan II/11/60

ğāşı : <<kaşık+ı -1-

- ğ.+ nañ I/132/36

ğāşı : bk. karşı¹ -2-

- ğ.+ da II/08/46
- ğ.+ daķı I/154/40

ğāşık : bk. kaşık -9-

- ğ. I/109/14, I/109/28, I/145/37, I/50/12, I/91/14

ğāşık ğ. I/121/54, I/121/58

ğ. ğāşık I/121/54, I/121/58

ğāşık : bk. kaşık -1-

- ğ. II/22/73

ğāşıkla - : Kaşıklamak, (kaşıkla yenen yiyecekleri) seve seve, isteye isteye veya çabuk çabuk yemek. -1-

- ğ.- yam I/148/65

ğāşıĝ : bk. kaşık -1-

- ğ.+ ı I/101/70

ğāşıK : bk. kaşık -1-

- ğ. I/07/41

ğāşıla - : bk. ğarşıla⁻² -1-

- ğ.- Īfār II/25/103

ğāşıma : Kaşıma, kaşımak işi. -1-

- dış ğ. ahlatları I/123/62

ğāşıntı : bk. kaşıntı -1-

- ğ.+ ya I/01/95

ğāşī : <<kaşık+ı -9-

- ğ. I/123/49, I/15/88

çorba ğ. I/111/54

ğ.+ m I/132/34

işbîĝ ğ.+ mı I/07/39

ğ.+ nan I/15/87

ğ.+ η I/132/34

ğāşıĝ : bk. kaşık -2-

- ğ.+ ı II/03/56

ğ.+ ī II/03/55

ğāşme : Kaçma, kaçma işi. -1-

- ğ.+ yi I/61/60

ğaşmer : Kaşmir, Keşmir keçisinin yününden örülmüş, ya da dokunmuş (örgü ya da kumaş). -1-

ğ. I/90/66

ğaşşık : bk. kaşık -2-

ğ. I/152/19, I/40/22

ğaşşık : bk. kaşık -1-

ğ. I/91/14

ğaşşı : <<kaşık+ı -4-

çay ğ. I/106/17, I/106/18

ğ.+ nağ I/132/35

ğ.+ η götünnen I/96/56

ğat - : bk. kat- -97-

ğ.- ā II/32/63

ğ.- a_ıız I/04/50

ğ.- abiliñ I/49/25, I/49/26

ğ.- ādı II/16/23

ğ.- ādıñ I/33/95

ğ.- ālādı I/82/33, I/82/34

ğ.- aĺĺā II/32/58

ğ.- aĺĺā II/32/23

ğ.- allar I/119/47, I/119/58

ğ.- an I/111/53, I/111/59

hesaba ğ.- an I/152/38

ğ.- añ I/04/36, I/04/57, I/21/91

ğ.- ar I/111/59, I/21/97

ğ.- araKtan II/21/67

ğ.- arān II/29/56, II/29/57

ğ.- ardık I/51/12

ğ.- ardıK I/87/102

ğ.- arım I/111/54

ğ.- arın I/60/09, II/29/56, II/29/57

ğ.- arıs I/130/85

ğ.- arıS I/101/13, I/111/29, I/62/15, II/11/33, II/33/76

ğ.- arız I/101/12, I/111/07, I/111/12, I/31/06, I/31/07, I/98/92, II/32/63, II/33/76

ğ.- arlā I/157/64

ğ.- arlādı I/33/154

ğ.- arsın I/111/21

ğ.- arşıñ I/111/48, I/111/52

ğ.- ārsıñ I/60/105

ğ.- āsın I/60/107

ğ.- āsıñ I/60/63, II/17/39, II/37/91

ğ.- áyöllē II/32/56

ğ.- ıbiliyo II/24/33

ğ.- ıcana I/120/27

ğ.- ılır I/157/63

ğ.- ıyo I/111/53

ğ.- ıyōduK II/22/72

ğ.- ıyodun I/106/18, II/15/81

ğ.- ıyolar I/111/59

ğ.- ıyoĺĺā I/10/91

ğ.- ıyollar I/119/50

ğ.- ıyoñ I/106/50

ğ.- ıyosun I/111/23

ğ.- ıyosuñ I/111/24

ğ.- ıyoz I/105/42, I/105/56

ğ.- ıyóz I/40/20

ğ.- ıyún I/40/23

ğ.- ıyo II/11/32

ğ.- ıyún I/40/23

ğ.- ma I/111/53

ğ.- maS I/111/59

ğ.- masañ I/111/53

ğ.- mayan I/111/59

ğ.- mayız I/21/96, I/21/97

ğ.- mıyóz I/97/30

ğ.- mıyóz II/11/31

ğ.- mıyüs II/11/32

ğ.- san I/60/67

ğ.- sañ I/40/20

ğ.- Tım I/54/53, II/22/85

ğat : bk. kat¹ -36-

ğ. I/52/80, I/72/21, I/131/53

ğ.+ ı II/33/15

ğ.+ indā II/33/14

ğ.+ ını I/72/21

ğ.+ larımız II/33/38

bk. kat²

ğ.+ ı I/158/56

bk. kat³
 ğ. I/49/74, I/77/04, I/89/12, I/96/25, I/96/26, I/124/32, I/152/79
 ğ.+ inä II/15/118
 ğat ğ. I/07/104, I/105/57, I/119/83, I/121/88, I/63/43, II/39/69
 ğ. ğat I/07/104, I/105/57, I/119/83, I/121/88, I/63/43, II/39/69
 ğ. ğät I/107/20
 bk. kat⁴
 ğ. I/42/47
 ğ.+ dän I/42/47
 ğ.+ inan I/134/65
 ğ.+ indan I/136/22
 ğ.+ inı I/134/62
 ğ.+ Tan I/51/59, I/59/47
ğät : bk. kat¹ -4-
 ğat ğ. I/107/20
 ğ.+ ıñ I/52/81
 ğ.+ ta I/36/31
 bk. kat⁴
 ğ.+ indan I/52/22
ğät - : bk. kat- -2-
 ğ.- arlā II/34/100
 ğ.- arsinğ I/60/63
ğatı : bk. katı¹ -15-
 ğ. I/116/39, I/43/05, I/43/11, I/60/106, II/39/36
 ğ.+ ca I/04/49, I/79/84, I/79/85, II/22/78
 ğ.+ cacık I/131/40
 ğ.+ cı II/39/29
 ğ.+ sı I/41/87
 ğ.+ yañ I/21/94
 ğ. yo_urt I/79/77
 bk. katı²
 ğ.+ ydı I/49/49
ğatı : bk. katık -1-
 ğ.+ yını I/50/46
ğatık : bk. katık -1-
 ğ. I/98/62

ğatıl - I : Katılmak, karışmak, araya girmek. -1-
 ğ.- inmazdı I/76/91
ğatıl - II : Katılmak, katılaşmak, kaskatı kesilmek. -7-
 ğ.- cağ I/84/42
 ğ.- dıķTan II/33/70
 ğ.- ır I/102/52, I/33/56, II/33/70
ğatıld - : Katılmasını sağlamak, katılaştırmak. -2-
 ğ.- ırıs I/102/55
 ğ.- ırız I/36/56
ğatın : bk. kadın -1-
 ğ.+ dı II/19/90
ğatır : bk. Qatır -5-
 ğ. I/08/92, I/11/53
 ğ.+ inan I/08/90, I/08/91
 ğ.+ ıñ I/08/92
ğatır : bk. Qatır -1-
 ğ.+ a I/08/91
ğatırannı : Bir çeşit dokuma modeli adı. -1-
 ğ. I/94/55
ğatıFe : bk. kadife -2-
 ğ. I/153/57
 ğ.+ lē I/153/58
ğatıFē : bk. kadife -2-
 ğ.+ dı I/153/57, I/153/59
ğatıyen : bk. kätıyyen -4-
 ğ. I/144/79, I/144/80, I/88/46, II/08/101
ğatķı : Katkı, para, emek, fikir vb. ile katılma, iştirak. -1-
 ğ.+ sı II/08/91
ğatķı : bk. ğatķı -1-
 ğ.+ ıñ I/157/49
ğatla - : bk. katla- -2-
 ğ.- rdıķ I/94/44
 ğ.- rıs I/71/35
ğätlä - : bk. katla- -1-
 ğ.- sın I/40/49

ğatlan - : Katlanmak, (dayanılması güç bir duruma) ses çıkarmadan dayanmak, tahammül etmek. -1-

ğ.- mîş I/06/122

ğatlı : bk. katlı -8-

ğ. I/24/54, I/36/29, I/36/30, I/40/49, I/126/75, I/133/39, I/149/66

ğ.+ lılâr I/149/57

ğatma : Katma, katmak işi. -1-

ğatma değer : Katma değer vergisi, satın alınan mal ve hizmetlerden alınan dolaylı bir vergi.

ğ. değer II/38/115

ğatmer : Katmer, bir börek çeşidi. -4-

ğ. I/31/10

ğ.+ i I/31/11

ğ.+ ĩmiS II/06/74

ğatmı : bk. ğatma -1-

ğ.+ ya I/132/14

ğattiyen : bk. kâtiyyen -1-

ğ. I/138/105

ğâve : bk. ğâve² -1-

ğ.+ ye I/07/79

ğava : bk. kafa¹ -2-

ğ.+ da I/49/30

ğ.+ sına I/41/21

ğavağ : bk. ğavağ -1-

ğ. alıcı I/06/84

ğavağ : Kavak, söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları uzun saplı ve dişli, boyu düzgün ve bazı türlerinde 30 – 40 metreyi bulacak uzunlukta, kerestesi için dikilen, odunu gevşek ve kof, kabuğu kavlayıp dökülen bir ağaç. -4-

ğ. I/127/11, I/127/12

ğ.+ ları I/127/13

ğavağ : bk. ğavağ -3-

ğ. I/06/84, I/06/85, I/06/87

ğavaltı : bk. ğāvaltı -2-

ğ. II/21/40

sabah ğ.+ sından II/39/99

ğavāltı : bk. ğāvaltı -1-

ğ. II/21/08

ğāvaltı : Kahvaltı, sabahları ve ikindi üstü yenen hafif yemek. -4-

ğ. I/33/147

ğ.+ ırı yapı I/39/101

ğ.+ sını II/39/98

ğ. yapı I/28/44

ğavanez : bk. ğavanoz -1-

ğ.+ lere I/40/69

ğavanoz : Kavanoz, içine yiyecek, ilaç ve çeşitli maddeler konan, ağzı geniş, enine nazaran boyu daha fazla, çeşitli büyüklükte kapaklı cam kap. -1-

ğ.+ a II/22/84

ğave : bk. ğāve² -2-

ğ. II/02/50

ğ.+ le I/28/30

ğāve : 1. Kahve, kök boyasığillerden bir sıcak iklim ağacının meyvesinin aynı isimdeki çekirdeklerin kavrulup öğütülmesi veya dövülmesiyle elde edilen toz hâlindeki madde ve bu maddeden sıcak suda pişirilen içecek. -10-

ğ. I/07/71, I/07/77, I/07/82, I/125/55, I/28/12, I/75/23

ğ. veriliyödü II/35/49

ğ.+ yi I/07/82

2. Kahve, çay vb. şeyler içilen ve oturulup sohbet edilen dükkân, kahvehane. -5-

ğ. I/112/72, I/99/76, II/04/25, II/39/169

ğ.+ ye I/99/77

ğāveci : Kahveci, kahve işleten veya kahve pişirip satan kimse -2-

ğ. I/82/10

ğ. hasan I/82/10

ğavğa : Kavga, şiddetli tartışma veya dövüş, mücadele. -13-

ğ. I/36/16, I/57/47

ğ.+ lāmız I/28/34

ğ.+ m II/19/110

ğ.+ mız I/17/81

ğ.+ ya I/115/11

ğavğa et- : Birbiriyle atışmak, dövüşmek.

ğ. eden I/55/41

ğ. etmedik I/39/17

ğ. etmiş II/14/75

ğ. etmişlê II/14/75

ğ. itmedim II/19/109

ğavğa yap- : Kavga etmek.

ğ. yapıdlâ I/57/46

ğāvğa : bk. ğavğa -1-

ğ. I/47/52

ğavğacı : Kavgacı, kavga çıkarmaya bahane arayan, kavga etmeyi seven kimse. -2-

ğ. I/104/25

ğ. gürültücü II/23/81

ğavın : Kavun, iki çenekliler sınıfının kabakgiller familyasından, sürüngen gövdeli bitki ve bu bitkinin içi sulu ve etli, güzel kokulu, pembeye kaçan sarı renkli, kabuk rengi yeşilden sarıya kadar değişen meyvesi. -4-

ğ. II/07/35, II/07/81

ğ.+ ıñ II/29/11

ğavınôz : bk. ğavanoz -1-

ğ.+ lara II/18/06

ğavır : bk. ğavur -4-

ğ. I/08/110, I/08/112

ğ.+ dan II/02/07

ğavır - : Kavurmak, (Güneş, ateş, rüzgâr, soğuk, sıcak gibi dış etkiler) kurutmak, yakmak. -7-

ğ.- cân I/152/100

ğ.- ıla I/98/98

ğ.- ılâdî II/23/105

ğ.- ısañ I/152/100

ğ.- ıydıK I/47/35

ğ.- ıyom II/12/57

ğ.- ıyóm II/12/58

ğāvır - : bk. ğavır- -1-

ğ.- amadıñ I/152/100

ğāvır : bk. ğavur -1-

ğ. I/08/118

ğāvır - : bk. ğavır- -2-

ğ.- ıdık I/58/68

ğ.- ıdık I/58/71

ğavır : bk. ğavur -8-

ğ. I/99/65, II/03/72, II/05/24, II/05/29, II/05/31

ğ.+ ıñ II/39/167

ğavırğa : bk. ğavurğa -1-

ğ. I/47/34

ğavırma : bk. kavurma -1-

ğ. I/41/89

ğāvırmá : bk. kavurma -1-

ğ.+ yı I/40/13

ğaviş - : bk. Kavuş-² -2-

ğ.- ıP I/62/14

ğ.- masın I/143/22

ğavişma : Kavuşma, kavuşmak işi. -1-

ğ.+ sı I/60/61

ğavişmı : bk. ğavişma -1-

ğ.+ ya I/94/60

ğavitla - : Kavurmak. -1-

ğ.- rız II/39/39

ğavitTır - : Kavutturmak, kavurmak işini başkasına yaptırmak, kavurtmak. -1-

ğ.- ıllardı I/111/98

ğavi : Kavi, dayanıklı, güçlü, zorlu. -1-

ğ.+ yidi II/09/22

ğavır - : bk. ğavır- -1-

ğ.- ıyon I/111/46

ğavırma : bk. kavurma -1-

ğ.+ ılı I/07/39

ğavıl : Kabul, anlaşma. -3-

ğ. I/159/09, I/159/17, I/32/63

ğavl : Kavi, söz kelam. -4-

allāñ emri peygamberiñ ğ.+ i II/14/81, II/17/45

allāñ emrinnen peygamberiñ ğ.+ iynen I/138/57

allāñ emriynen peygamberiñ ğ.+ iynen I/113/12

ğavlá -

ğavlá - : Kavlamak, (üstündeki deri, kabuk, tüy, boya vb. şeyler) parça parça, pul pul kalkıp dökülmek. -2-

ğ.- yá I/85/47

ğavr - : bk. ğavır- -1-

ğ.- uluyor I/119/52

ğav̄r - : bk. ğavır- -1-

ğ.- ııurdu I/58/71

ğavriqla - : Kavruklamak, kavurmak. -2-

ğ.- rıs I/03/107, I/03/108

ğavriqla - : bk. ğavriqla- -1-

ğ.- rız I/60/25

ğavriqlā - : bk. ğavriqla- -2-

ğ.- rsıñ I/60/62

ğ.- sañ I/60/63

ğavrıl - : Kavrulmak, bir kabın içinde kızaracak şekilde pişirilmek. -1-

ğ.- urdu I/48/13

ğav̄rıklú - : bk. ğavriqla- -1-

ğ.- yóS I/40/12

ğavtan : Kaftan, ekserisi süslü ve kıymetli kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği. -1-

ğ.+ nardan I/12/23

ğavuk : Oyuk, çukur. -1-

ğ.- yapar I/116/36

ğavum : bk. ğavın -1-

ğ.- I/01/61

ğavun : bk. ğavın -2-

ğ.- I/125/55, II/07/33

ğavur : bk. ğavur -2-

ğ.+ ıñ I/24/54

ğ.+ lar I/24/52

ğavur : (Müslüman halk dilinde) Müslüman olmayan kimse, özellikle hristiyan. -15-

ğ.- I/108/05, I/108/43, I/117/42, I/117/52, I/133/57, I/156/62, I/156/65, II/05/11, II/05/23

ğ.+ da I/108/03

ğ.+ lāñ I/150/34

ğ.+ unan I/133/60

ğ.+ uñ I/117/50, I/150/35

ğavur - : bk. ğavır- -2-

ğ.- cuqlā I/147/33

ğavur - : bk. ğavır- -2-

ğ.- ūruS I/28/48

ğ.- uyo II/04/79

ğavurğa : Ateşte kavrulmuş buğday, mısır vb. tahıl taneleri. -1-

ğ.+ lar I/143/30

ğavurma : bk. k̄avurma -1-

ğ.+ sız I/07/38

ğavurma : bk. k̄avurma -1-

ğ.- I/40/11

ğavuş - : bk. K̄avuş-¹ -2-

ğ.- cā I/11/87

ğ.- tu II/07/18

ğay - : Kaymak, (bir kimse) bastığı yerin kayganlığı nedeniyle dengesini koruyamayıp düşmek. -3-

ğ.- dı I/17/26

ğ.- dım I/158/41

ğay : bk. k̄aya -1-

ğ.- II/35/20

ğaya : bk. k̄aya -14-

ğ.- I/121/50, I/133/29, I/135/11, I/68/48

ğ.+ lāñ I/79/18

ğ.+ lardan I/86/02

ğ.+ larıñ I/135/12, I/135/13

ğ.+ nın I/33/78

ğ.+ nıñ I/135/14, I/92/39

ğ.- pındırlā II/37/70

ğayalık : Kayalık, kayası çok olan yer. -1-

ğ.- I/81/03

ğayalıK : bk. ğayalık -1-

ğ.- II/03/63

ğayası : bk. k̄ayısı -1-

ğ.- ğurusu I/100/16

ğaybed - : bk. ğaybet- -2-

ğ.- eli I/44/49

ğ.- ereğoruz II/32/87

ğaybet - : Kaybetmek, (Bir şeyi) Bir daha ele geçmeyecek şekilde yitirmek, ondan mahrum kalmak. -7-

ğ.- meñ I/06/137

ğ.- meyñ I/06/131

ğ.- miyoduğ II/15/80

ğ.- Ti I/80/48

ğ.- tik I/64/37

ğ.- Tik I/28/34

ğ.- Tim II/06/57

ğaybid - : bk. ğaybet- -2-

ğ.- e II/22/53

ğ.- eli I/122/87

ğaybol - : bk. kaybol- -3-

ğ.- du I/145/57, I/64/60, I/99/35

ğāybēt - : bk. ğaybet- -1-

ğ.- Tim I/50/19

ğaydır - : Kaydırmak, bir zemin üzerinde kaymasını sağlamak, kaymasına sebep olmak. -1-

ğ.- iyöz II/10/105

ğayet : bk. gāyet -1-

ğ. I/102/72

ğayet : Çok, pek, pek çok, son derece. -2-

ğ. I/35/40, I/91/22

ğayfe : bk. gāve² -8-

ğ. I/46/41

ğ.+ de I/161/52

ğ.+ lēde I/29/20

ğ.+ lerde I/115/15

ğ.+ nen I/161/51

ğ.+ niñ I/155/70, II/29/40

ğ.+ yi II/39/170

ğayfe : bk. gāve² -1-

ğ.+ nen I/161/51

ğayfi : bk. gāve² -2-

ğ.+ ye I/29/18

ğ.+ yi II/01/33

ğayıb : Kayıp, elden çıkma, yitme, zayi olma, telef olma. -3-

ğayıb ol : bk. kaybol-

ğ. olunca I/65/46

ğ. öldü II/14/04

ğ. öldü II/07/40

ğayid : Kayıt, yazıya geçirme, yazma, kaydetme işi. -2-

ğayid etTir- : Kaydettirmek, kaydetmek işini başkasına yaptırmak.

ğ. etTirdik I/125/28

ğayid ol- : Kaydolmak, yazılmak.

ğ. oldum I/52/26

ğayın : bk. qayın -21-

ğ. I/137/35

ğ.+ dan I/138/93

ğ.+ ı I/104/21, I/24/51, I/52/64

ğ.+ ım I/119/35, I/134/42, I/152/26, I/27/23, I/27/32, II/16/92, II/16/93

ğ.+ ıma I/134/41

ğ.+ ımı I/134/41

ğ.+ ımınan I/152/29

ğ.+ ımın I/152/30

ğ.+ ımız II/15/103

ğ.+ ın I/117/03

ğ.+ narım I/27/31

ğayınana : bk. qaynana -3-

ğ.+ dan I/76/53

ğ.+ m I/106/07

ğ.+ sı II/11/37

ğayınanne : bk. qaynana -1-

ğ.+ m I/115/39

ğāyınata : bk. qaynata -1-

ğ.+ m I/112/31

ğayınbaba : bk. qayınboba -1-

ğ.+ m I/152/121

ğayınboba : Kayınbaba, kaynata, kayınpeder. -3-

ğ.+ m I/116/03, I/119/23

ğ.+ mgiliñ II/25/27

ğayıne : bk. qaynana -1-

ğ.+ llāmiz I/58/63

ğayınna : bk. qaynana -122-

ğ. I/107/11, I/113/85, I/123/28, I/124/30,
I/125/30, I/44/53, I/48/51, I/58/33, I/58/34,
I/77/11, I/77/48, I/77/61, I/77/65, I/77/68,
I/82/05, II/23/108

ğ.+ dan I/112/52, I/112/67, I/138/93

ğ.+ lâ I/77/61, I/77/62

ğ.+ lādan I/77/61

ğ.+ lān II/21/46

ğ.+ lar I/130/31

ğ.+ lara I/130/31

ğ.+ m I/01/72, I/104/25, I/104/26,
I/112/33, I/113/120, I/113/124, I/113/60,
I/113/88, I/115/30, I/115/31, I/115/32,
I/115/36, I/115/38, I/115/42, I/115/45,
I/115/48, I/115/49, I/119/24, I/128/74,
I/13/32, I/130/29, I/130/32, I/134/39,
I/140/21, I/145/45, I/152/12, I/152/29,
I/153/33, I/21/36, I/21/76, I/24/60, I/25/13,
I/25/17, I/33/91, I/33/93, I/48/48, I/53/76,
I/53/77, I/53/78, I/71/82, I/77/50, I/77/53,
I/91/44, II/08/29, II/16/95, II/19/116,
II/21/34, II/21/37

ğ.+ mdan I/21/26, I/21/36

ğ.+ mgilinen I/106/05

ğ.+ mgillē II/06/37

ğ.+ mı I/104/27, I/77/50

ğ.+ mın II/19/103

ğ.+ mınan I/129/54

ğ.+ mıñ I/113/121, I/115/32, I/13/30,
I/152/12, I/152/27, I/55/39, II/21/31,
II/35/113, II/35/116

ğ.+ mız I/113/45, I/14/55, I/21/76,
I/44/48, I/44/89

ğ.+ mız verise I/134/28

ğ.+ mla II/19/105

ğ.+ nıñ I/113/127, I/120/29, I/77/49,
I/77/65

ğ.+ sı I/113/123, I/125/46, I/130/29,
I/140/66, I/152/12, I/152/27, I/88/23,
I/88/24, II/25/67

ğ.+ sıgil I/88/24

ğ.+ sını II/25/66

ğ.+ sınıñ I/88/23

ğ.+ ya II/21/37

ğ.+ yı I/104/21, I/44/53

ğ.+ yın I/126/38

ğ.+ yna I/24/60

ğayinnā : bk. kaynana -3-

ğ. I/52/13, I/71/81

ğ. oldük I/120/30

ğayinnā : bk. kaynana -2-

ğ.+ m I/152/69

ğ.+ mız I/44/47

ğayinna : bk. kaynana -3-

ğ.+ m I/152/126, I/152/16

ğ.+ m yapadı I/152/89

ğayinna : bk. kaynana -1-

ğ.+ m I/77/57

ğayinni : bk. kaynana -6-

ğ. II/08/22

ğ.+ lān II/39/151

ğ.+ mı I/152/68

ğ.+ ylan I/107/20

ğ.+ ynan I/10/81, I/77/49

ğayinni : bk. kaynana -2-

ğ.+ ynā I/10/82

ğ.+ ynan I/10/81

ğaynpeder : bk. kaynpeder -4-

ğ.+ i II/15/99

ğ.+ im II/19/100, II/19/19, II/19/88

ğayinta : bk. kaynata -12-

ğ.+ lān II/21/46

ğ.+ m I/148/35, I/148/37, II/08/27,
II/08/29, II/17/19, II/19/88, II/21/34

ğ.+ m yapadı II/16/32

ğ.+ mıñ II/21/31

ğ.+ sı II/25/67

ğayintı : bk. kaynata -2-

ğ.+ m II/16/95

ğ.+ ya I/125/35

ğayınvalde : bk. kayınvālide -5-

ğ.+ m II/19/101, II/19/115

ne eltimle ne ğ.+ mle II/19/110

ğ.+ mlen II/19/109

ğ.+ mlēn II/19/115
ğayınvalde : bk. qayinvālide -1-
 ğ.+ m II/19/108
ğayınvalide : bk. qayinvālide -3-
 ğ.+ m I/152/121
 ğ.+ mlēden II/19/21
 ğ.+ ye I/106/37
ğayınvalide : bk. qayinvālide -2-
 ğ.+ m II/31/04
 ğ.+ mi I/152/62
ğayinvālide : bk. qayinvālide -4-
 ğ.+ m I/152/14, I/152/19, I/152/45
 ğ.+ mnen II/06/58
ğayır - : 1. Kayırmak, üzölmek, tasalanmak, endişe etmek. -5-
 ğ.- dım II/22/39
 ğ.- madım II/22/38, II/22/40
 2. Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek.
 ğ.- cağ I/63/62
 ğ.- sıı II/20/18
ğayısı : bk. qayısı -2-
 ğ. I/100/08, I/33/40
ğayıs : Kayıs, bağlamak, sıkmak vb. işlerde kullanılan, şerit gibi dar ve uzun kösele parçası. -1-
 ğ. I/74/11
ğayıt : bk. qayıt -1-
 ğ. oldum I/23/62
ğayi : Artık, bundan böyle. -2-
 ğ. I/15/33, I/62/20
ğayīb : bk. qayīb -1-
 ğ. oldu II/14/27
ğayīböl - : bk. qayiböl -1-
 ğ.- du II/24/71
ğayma : Kayme, kağıt lira. -2-
 ğ. I/33/35, I/33/36
ğayma : bk. qaymak -1-
 ğ.+ ını I/102/46
ğaymā : <<qaymak+ı (bk. qaymak) -10-
 ğ. I/129/14

ğ.+ a I/40/21, I/40/22
 ğ.+ am I/40/26
 ğ.+ nan I/40/45, I/70/35
 ğ.+ nan yapıdın I/40/45
 ğ.+ nı I/103/58, I/35/09, I/44/43
ğaymağ : bk. qaymak -1-
 ğ. I/40/23
ğaymağ : bk. qaymak -2-
 ğ. I/131/49, I/24/06
ğaymak : Kaymak, sütün, hafif ateşte karıştırıla karıştırıla pişirilmesi ve çok hafif ateşte bekletilmesi sonunda elde edilen koyu ve yağlı öz kısmı. -5-
 ğ. I/24/05, I/33/96
 ğ. muymak II/39/34
 ğ.+ nan II/39/54
 ğ.+ tan yapılar I/40/21
ğaymakam : bk. qaymakam -4-
 ğ. I/18/64
 ğ.+ a I/18/62, I/18/63
ğaymakam : Kaymakam, bir ilçenin en büyük mülki amiri. -5-
 ğ. II/28/09, II/28/18, II/28/25, II/28/52
 ğ.+ a II/28/16
ğaymakamlık : Kaymakamlık, kaymakamın makâmı, çalıştığı bina. -1-
 ğ.+ da I/133/23
ğaymı : Kayma, kaymak işi. -1-
 ğ.+ ya I/17/26
ğaymıkam : bk. qaymakam -1-
 ğ. II/28/07
ğayn : bk. qayın -8-
 ğ.+ ım I/113/88, I/128/19, I/16/42, I/21/74
 ğ.+ ıma I/134/31
 ğ.+ ımı II/28/41
 ğ.+ ımına I/14/39
 ğ.+ ının I/21/77
ğayn - : bk. qayna- -1-
 ğ.- ünca I/49/07
ğayna - : bk. qayna- -30-

ğ.- kan II/39/57
 ğ.- dı I/116/52, I/33/46, I/86/24,
 II/39/54, II/39/55
 ğ.- dıkça I/111/37
 ğ.- dıkça I/111/31
 ğ.- maSsa I/132/31
 ğ.- r I/04/59, I/109/16, I/111/75,
 I/119/48, I/128/36, I/152/107, I/36/64,
 I/44/43, I/86/24
 ğ.- rkan II/33/77
 ğ.- rdi I/128/17, I/128/18
 ğ.- rıkan I/128/18
 ğ.- rken I/60/06, I/60/09
 ğ.- ya I/109/08
 ğ.- yınca I/119/48, I/96/54
 ğ.- yíncá I/04/60

ğayna : bk. kaynana -1-

ğ.+ ya I/44/52

ğaynâ - : bk. kayna- -2-

ğaynâya ğ.- ya I/33/56

ğ.- ya ğaynâya I/33/55

ğaynâ : <<kaynak+ı (bk. ğaynak²) -3-

ğ. I/01/89, I/11/41

geçim ğ.+ mız I/46/58

ğaynâ - : bk. kayna- -7-

ğ. I/28/35

ğ.- ka II/33/77

ğ.- kan II/39/75

ğ.- dı I/152/107, I/49/45

ğ.- r I/40/68

ğ.- rdi I/60/43

ğayna - : bk. kayna- -1-

ğ.- r I/04/59

ğaynad - : bk. kaynat- -76-

ğ.- a I/109/08

ğ.- aman I/67/67

ğ.- ılır I/67/17

ğ.- ıllâ II/32/24

ğ.- ıllâdı I/154/21, I/60/43

ğ.- ıı I/11/49, I/131/47, II/32/58

ğ.- ıp I/111/30

ğ.- ır II/11/56, II/32/01

ğ.- ırkan II/39/75

ğ.- ırdı I/67/68

ğ.- ırdık I/02/41, I/02/49, I/128/72,
 I/152/104, I/60/41, II/11/42

ğ.- ırdığ I/29/09, I/29/10, II/11/43

ğ.- ırdıK I/02/41, I/128/33, I/153/27,
 I/153/28, I/18/54, I/29/16, I/47/23, I/87/32

ğ.- ırdıK I/152/113

ğ.- ırdı II/11/54

ğ.- ırımış II/32/36

ğ.- ırın I/59/87, II/32/79

ğ.- ırıS I/49/07, II/30/49

ğ.- ırız I/27/63, I/70/26, I/73/47, I/79/78,
 I/98/90, II/23/212, II/33/68

ğ.- ırken I/60/04

ğ.- ırlâ II/35/78

ğ.- ırlâmış I/76/28

ğ.- ırlarmış I/76/28, I/76/76

ğ.- ırsın I/26/13, I/96/54

ğ.- ırsın II/18/06

ğ.- ıyoduK I/26/63

ğ.- ıyola I/76/60

ğ.- ıyolâ I/76/59

ğ.- ıyon II/29/47

ğ.- ıyoı I/111/31, I/76/34, II/23/202

ğ.- ıyoruz I/84/06, I/84/12

ğ.- ıyoS II/29/71

ğ.- ıyoz I/100/14, I/87/117, II/29/71,
 II/37/99

ğ.- ıdıK I/33/55

ğ.- ıdıK I/33/45

ğ.- ısın II/17/40

ğ.- ıydıK II/11/42

ğ.- ız I/36/60

ğäynad - : bk. kaynat- -2-

ğ.- ırdı I/60/48

ğ.- ıveririz I/08/39

ğaynağ : bk. ğaynak¹ -1-

ğ. I/01/77

ğaynağ : 1. Bir suyun topraktan çıktığı yer, kaynar, kaynarca, pınar, memba. -1-

ğ. I/01/86

2. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin çıktığı yer, doğuş yeri, menşe.

ğaynağ : bk. ğaynağ¹ -1-

ğ. I/20/21

ğaynağcı : Kaynakçı, kaynak yapan kimse. -1-

ğ. I/48/27

ğaynama : Kaynama, kaynamak işi. -1-

ğ.+ sı I/49/76

ğaynamâ : bk. ğaynama -1-

ğ.+ ya I/117/25

ğaynana : bk. ğaynana -11-

ğ. I/132/80

ğ.+ m I/07/43, I/113/88, I/135/17, I/16/41, I/16/42, I/48/51, II/15/99

ğ.+ mın II/15/99

ğ.+ mız I/119/28

ğ.+ yı I/44/53

ğaynana : bk. ğaynana -1-

ğ.+ sı II/15/99

ğaynar : Kaynar, kaynamakta olan, çok sıcak. -1-

ğ. I/121/55

ğaynaşı : (<<ğaynaşık+ı) Kaynaşık, karışık, düzeni bozulmuş. -1-

ğ.+ dı I/138/125

ğaynaşma : Kaynaşma, kaynaşmak, karşılıklı birbirine kaynamak, birleşmek işi. -1-

ğ. I/41/49

ğaynat - : bk. ğaynat- -34-

ğ.- am I/152/121

ğ.- âyi I/49/78

ğ.- ca I/132/26

ğ.- can I/109/06, I/132/26, I/132/30, II/18/01, II/18/14, II/29/08

ğ.- cağ I/109/07

ğ.- cen I/72/56

ğ.- ılırdı I/71/47

ğ.- ırdım II/39/96

ğ.- ırıs I/71/62

ğ.- ırsın II/39/32

ğ.- iyódúğ II/25/47

ğ.- ırdık I/33/45

ğ.- iyódúk II/25/47

ğ.- iyódúğ II/25/45

ğ.- madık I/83/79

ğ.- mışlar I/72/12

ğ.- mıyoduğ I/49/37

ğ.- sağ I/67/68

ğ.- sığ I/67/67

ğ.- Tık I/40/70

ğ.- Tık II/33/69

ğ.- Tılâ II/29/05

ğ.- Tım I/100/11, I/100/22, I/40/69, II/29/49, II/29/50

ğaynat - : bk. ğaynat- -2-

ğ.- mez II/08/50

ğ.- Tım II/29/50

ğäynat - : bk. ğaynat- -3-

ğ.- Tım I/42/33, I/42/34, II/29/50

ğaynata : bk. ğaynata -68-

ğ. I/107/11, I/113/85, I/125/32, I/13/25, I/137/35, I/44/53, I/58/33, I/77/11, I/77/46, I/82/08

ğ.+ dan I/112/52, I/112/67, I/138/93, I/76/53

ğ.+ la I/77/45

ğ.+ lâ I/77/43, I/77/44

ğ.+ ları II/13/12

ğ.+ m I/01/73, I/111/16, I/112/33, I/112/35, I/112/37, I/112/51, I/112/63, I/113/60, I/115/31, I/115/33, I/115/35, I/115/38, I/134/41, I/135/17, I/140/22, I/152/127, I/24/59, I/25/08, I/25/26, I/25/64, I/25/65, I/25/66, I/39/54, I/53/75, I/53/78, I/77/43

ğ.+ ma I/112/35

ğ.+ mda I/112/32

ğ.+ mgilde I/87/105

ğaynāta

ğ.+ mıñ I/115/40, I/133/44, I/133/50,
I/39/25, I/49/39, I/52/12, I/52/13

ğ.+ mız I/113/45

ğ.+ mızı I/134/41

ğ.+ mnan I/115/47

ğ.+ η I/123/28

ğ.+ sı I/88/24

ğ.+ ya I/107/20, I/44/52, I/52/14

ğ.+ yı I/104/21

ğ.+ ynan I/112/34

ğaynāta : bk. қaynata -1-

ğ. I/82/05

ğāynata : bk. қaynata -1-

ğ.+ m I/106/07

ğaynatı : bk. қaynata -1-

ğ.+ ynan I/10/81

ğaynatmā : (<<қaynatma+ya) Kaynatma,
kaynatmak işi. -1-

ğ. I/109/05

ğaynatmi : bk. қaynatmā -1-

ğ.+ ye I/59/48

ğayne - : bk. қayna- -1-

ğ.- ycaқ I/132/27

ğayned - : bk. қaynat- -1-

ğ.- iyoS II/29/72

ğayneşdırmak : Kaynaştırmak,
karıştırmak, düzenini bozmak. -1-

ğ.+ dan I/69/68

ğayni - : bk. қayna- -7-

ğ.- yandan II/39/33

ğ.- ycaқ I/84/42

ğ.- ycıқ I/132/31

ğ.- yıpduru I/152/57

ğ.- yo I/81/42

haşıl haşıl ğ.- yo I/96/41

ğ.- yodu I/81/43

ğaynına : bk. қaynana -2-

ğ.+ m I/08/72, II/06/83

ğaynıtı : bk. қaynata -1-

ğ. II/08/23

ğayni - : bk. қayna- -1-

ğ.- yodu I/71/47

ğayrā : <<қayraҚ+ı (bk. қayraҚ) -1-

ğ.+ η I/102/39

ğayraҚ : Döşeme taşı, kaygan taşı, bileği
taşı. -1-

ğ. I/102/39

ğayrı : Artık. -15-

ğ. I/12/03, I/12/09, I/140/10, I/140/26,
I/15/91, I/21/33, I/21/36, I/21/37, I/21/46,
I/26/64, II/35/09, II/35/35, II/35/41,
II/35/80, II/39/185

ğayrı : bk. қayrı -1-

ğ. I/21/40

ğāyri : bk. қayrı -1-

ğ. II/31/23

ğayrı : bk. қayrı -2-

ğ. I/84/22, II/10/105

ğayve : bk. ğāve¹ -2-

ğ. yapam I/63/31

bk. ğāve²

ğ.+ mız II/18/17

ğayve : bk. ğāve² -2-

ğ. I/99/73

ğ.+ de I/99/19

ğāyve : bk. ğāve² -3-

ğ. I/99/75

ğ.+ de I/155/88

ğ.+ lē I/155/87

ğaz - : bk. қаз- -23-

ğ.- a I/108/46

ğ.- ālādı II/35/30

ğ.- aĺĺāmış I/65/50

ğ.- allar I/144/76

ğ.- allarımış I/144/77

ğ.- ar I/144/75, I/15/32

ğ.- arқana I/144/02

ğ.- ārdıқ I/02/66

ğ.- ardıҚ I/115/20, I/143/49, I/153/18

ğ.- ārdıҚ I/115/14

ğ.- ardıҚ I/153/19

ğ.- arlar I/06/41

ğ.- dılar I/130/50

ğ.- dım I/144/75

ğ.- ılmış I/92/39

ğ.- ın I/122/25

ğ.- ıvırdı I/50/78

ğ.- ıyon I/83/42

ğaz : 1. Mekanda her tarafa yayılan ve bulunduğu kabı tamamen dolduran cisimlerin ortak adı, cismin üç hâlden sıvı veya katı olmayanı. -30-

ğ.+ ın II/23/15

2. Gaz yağı.

ğ. II/27/16

3. Yutulan hava ile sindirim esnasında oluşan uçucu maddelerin karışımı.

ğ.+ ı II/07/140

ğ.+ ını II/07/140

4. Gaz lambası.

ğ. I/72/38, I/72/39, I/72/47

ğ.+ ı I/28/32, I/87/89

ğ.+ ından I/73/19

ğaz attırma : Gazını çıkarma.

ğ. attırma I/48/31

ğ. attırmayı I/48/30

ğ.+ ını attırmayı I/48/29

ğaz lambası : İçinde gaz yağı yakılan, ışık veren, fitilli, şişeli lamba.

ğ. lambası I/15/50, I/161/13, II/24/89, II/24/90, II/24/91

ğ. İambası I/07/67, I/32/06, I/34/39

ğ. lambasınnan I/76/84

ğ. İambasınnan I/28/32

ğ. lambasī II/25/30

ğ. İambasī I/34/38

ğ. İambasiynan I/36/46

ğ. İamması I/57/17

ğ. İamması I/87/88

ğaz : bk. kaz -1-

ğ.+ lar I/132/16

ğāz - : bk. kaz- -2-

ğ.- dık I/47/46

ğ.- dıla I/81/49

ğāz : Gazoz'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğ. ğazöz verin II/39/185

ğāz : bk. ğaz⁴ -2-

ğ. I/72/38, I/72/47

ğaza : bk. kazā I -5-

ğ. mızā I/58/37

ğ.+ nın I/110/65

tıraFiK ğ.+ sından I/132/09

ğ. yapandan I/112/34

ğ. yaptı I/112/31

ğazā : bk. kazā I -19-

ğ. I/125/48, I/89/28

bēlā ğ. II/05/71

ğ. belā vermesin I/112/39

ğ.+ dan I/113/75

belādan ğ.+ dan I/66/19, I/66/39

bēlādan ğ.+ dan II/05/71

ğ. geçirdiler I/86/10

ğ. geçiri I/06/82

ğ. oluyor II/01/21

motur ğ.+ sı I/17/24

tırafık ğ.+ sı I/52/51

tıravik ğ.+ sının I/125/15

ğ. yaptım I/137/25

ğ. yapıyō I/86/12

ğ. yapıyōlar I/86/11

ğ. yaptı I/113/73

ğ. yapTı II/29/20

ğazā : bk. kazā II -7-

ğ. II/28/58

ğ.+ da II/28/84

mī_ālīçık ğ.+ sının II/28/59

ğ.+ Ta I/64/73

ğ.+ ya I/35/63, I/41/66, II/24/06

ğazā : <<kazak+ı (bk. ğazak) -1-

ğ. I/86/59

ğāzā : bk. kazā I -1-

ğ.+ sını I/110/64

ğāzā : bk. kazā II -1-

ğ.+ da II/35/58

ğazak : Kazak, vücudun belden yukarı kısmına giyilen, yün, orlon, merserize vb.den örülmüş, baştan geçme kollu giyecek. -1-

ğ. I/12/09

ğazāk : bk. ğazak -1-

ğ. I/03/58

ğazal - : bk. ğazan- -1-

ğ.- mdī II/09/09

ğazan - : Kazanmak, çalışma ile elde etmek. -37-

ğ.- âbilirse II/24/48

ğ.- âbilirse II/24/48

ğ.- abilişen I/85/31

ğ.- amadı II/28/04

ğ.- amadī II/04/62

ğ.- amıycız II/04/72

ğ.- an II/04/79

ğ.- câğ II/01/77

ğ.- cam II/38/118

ğ.- caz II/04/71

ğ.- dı I/64/120, I/64/123, II/24/44

ğ.- dık I/52/21, I/68/10, I/96/73

ğ.- dıla I/99/34

ğ.- dım I/35/55, I/35/56, I/51/16, II/28/85

ğ.- dī I/36/24

ğ.- ıcağ I/143/63

ğ.- ıldı I/68/35

ğ.- ıldī II/09/10, II/09/11

ğ.-ınca I/64/123

ğ.-ıp II/07/54

ğ.-ıP I/145/41

ğ.-ır I/32/48

ğ.-ıvircān I/53/33

ğ.-ıyola I/32/13

ğ.-mış I/06/119, I/52/80

ğ.-mışdı II/24/46

ğ.-sa I/145/49

ğazan : bk. kazan -66-

ğ. I/104/29, I/126/42, I/129/22, I/141/17, I/143/57, I/148/23, I/148/43, I/148/45, I/152/57, I/152/62, I/152/96, I/31/20, I/47/42, I/59/42, I/60/47, I/97/10, II/21/61, II/27/25, II/27/26

ğ.+ a I/102/37, I/126/60, I/31/20, I/59/48, I/60/03, I/60/06

ğ.+ da I/67/17, II/18/07

ğ. ğur2ādık I/107/40

ğ.+ ı I/104/30, I/107/44, I/129/15, I/135/49, I/152/109, I/152/52, I/60/04

ğ.+ ıñ I/152/57, II/18/30, II/21/61

ğ.+ nā II/35/112

ğ.+ nāda I/44/78

ğ.+ nāna II/29/72

ğ.+ nānan I/148/26, I/152/96, I/70/11, II/11/05

ğ.+ nar I/126/47, I/128/69, I/62/26

ğ.+ nara I/11/48, I/126/47, I/70/25

ğ.+ narda I/70/26, II/25/47

ğ.+ nardan I/100/43

ğ.+ narı I/08/57, I/152/115, II/21/76

ğ.+ narı vuruduK I/135/48

ğ.+ narna I/90/84

ğ.+ nārnan I/78/23

ğ.+ nı I/100/45

ğazān : bk. kazan -1-

ğ.+ a I/152/59

ğazān : bk. kazan -3-

ğ. I/126/58, I/152/106, I/59/44

ğāzan : bk. kazan -2-

ğ. I/101/64

ğ.+ narı I/59/44

ğāzan : bk. kazan -2-

ğ. I/33/45

ğ.+ dan I/33/45

ğazanc : bk. ğazanş -2-

ğ.+ ı I/03/03, II/07/58

ğazanÇ : bk. ğazanş -1-

ğ. sālhyoduK I/23/45

ğazandır - : Kazandırmak, kazanmasını sağlamak. -1-

ğ.- amadılā I/64/121

ğazanma : Kazanma, kazanmak işi. -1-

ğ. I/63/64

ğazanş : Kazanç, bir üründen belli zaman aralıklarıyla edinilen gelir, emek karşılığı olarak alınan para veya ticari bir işten alınan kâr. -3-

ğ. I/79/73

ğ.+ larını I/14/45

ğazanş sâla- : Kazanç sağlamak, kazanç elde etmek, kazanmak.

ğ. sâlayımıyo II/04/78

ğazaş : bk. ğazanş -2-

ğ.+ larını I/14/68

ğ. versin I/112/40

ğazcığ : bk. azcık -1-

ğ. I/07/49

ğazdır - : Kazdırmak, kazmasını sağlamak. -2-

ğ.- dım I/95/11

ğ.- ıyollar I/143/48

ğazete : Okuyucularına çeşitli konularda haber ve bilgi vermek için genellikle günlük olarak çıkarılan yayın organı. -1-

ğ. I/138/12

ğazı - : Kazımak, kesici veya sert bir aletle bir şeyin üstünden ince bir tabaka kaldırmak. -5-

ğ.- ndı I/13/35

ğ.- rdık I/128/38

ğ.- rdıK I/128/39

ğazı : Kazı, kazmak işi, hafriyat. -1-

ğ. yapıyor I/108/44

ğazık : Kazık, toprağa çakılan, ucu sivritilmiş ağaç, sırık veya odun. -1-

ğ. I/94/21

ğazıK : bk. ğazık -1-

ğ. I/152/117

ğāzī : bk. ğāzi -1-

ğ. I/39/25

ğazī : bk. ğazık -1-

ğ.+ na I/117/15

ğāzi : Gaza eden, İslam dini ve vatan uğruna elde silah düşmanla savaşan, gazadan şehit olmadan dönen kimse. -5-

ğ. I/39/40, II/09/08

ğ.+ lere II/09/18

ērturul ğ.+ niñ II/13/27

ğ.+ ydi I/39/26

ğāzilik : Gāzi olma durumu. -2-

ğ.+ den II/09/18

ğ.+ ten II/09/20

ğazma : Kazma, kazmak işi. -2-

ğ.+ ya I/25/35

ğ.+ yā I/99/15

ğazmā : bk. ğazma -2-

ğ.+ ya I/106/09, I/106/10

ğazmā : <<kazma+ya (bk. ğazma) -1-

ğ. I/159/27

ğazmı : bk. ğazma -2-

ğ.+ ya I/65/49

ğazoz : İçinde karbon asidi, şeker ve meyve esansı bulunan, basınçlı hava ile şişelere doldurulduğu için açılınca köpüren içecek. -1-

ğ. II/07/135

ğazöz : bk. ğazoz -1-

ğāz ğ. verin II/39/186

ge - : bk. gel-¹ -59-

g. I/04/73, I/106/48, I/106/68, I/114/39, I/128/06, I/131/57, I/149/61, I/151/42, I/152/127, I/153/106, I/160/07, I/160/14, I/160/15, I/161/41, I/161/42, I/25/52, I/28/18, I/28/19, I/33/07, I/47/42, I/52/01, I/54/09, I/56/75, I/69/89, I/75/06, I/75/64, I/79/26, I/79/77, I/80/56, I/87/21, I/87/28, I/87/67, I/95/92, II/02/105, II/05/104, II/05/47, II/13/37, II/16/27, II/17/01, II/17/02, II/23/186, II/25/01, II/29/32, II/38/102

bk. gel-³ -1-

g. I/149/45

bk. gel-⁵ -1-

- g.- mişlê II/06/52
gē - : bk. gel⁻¹ -11-
 g. II/02/105, II/13/36
 g.- miş I/06/66, I/06/73, I/83/75
 g.- sek I/41/68
 g.- seņ I/41/69
 g.- seņá II/05/104
 g.- siņ I/37/33
 bk. gel⁻³ -6-
 g.- di I/42/71
 g.- dik II/12/42
 bk. gel⁻⁵ -5-
 g.- miş II/05/18, II/05/33
 bk. gel⁻² -4-
 g.- di II/05/19, II/05/57
 g.- dim I/43/02
 g.- sin I/55/53
 bk. gel⁻²⁴ -1-
 g.- di I/66/11

gebegens : Gepegeñç, çok geñç. -1-
 g. I/125/21

geber - : Ölmek. -1-
 g.- eceK I/64/08

gec : bk. geç -1-
 g. I/153/45

gecá : bk. gece¹ -1-
 g. I/154/47

gece : 1. Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman. -126-

g. I/05/28, I/10/57, I/11/79, I/11/81, I/110/20, I/110/22, I/119/42, I/121/26, I/126/53, I/140/56, I/140/57, I/146/40, I/147/52, I/150/44, I/153/70, I/155/22, I/156/33, I/159/10, I/159/15, I/159/17, I/18/56, I/25/30, I/26/27, I/33/67, I/33/74, I/41/62, I/41/63, I/41/76, I/41/77, I/63/27, I/63/29, I/70/73, I/73/70, I/79/83, I/82/23, I/91/49, I/91/65, I/91/66, I/91/75, I/96/38, I/97/54, I/97/57, II/11/23, II/38/42

g.+ den I/141/19, I/64/117

g.+ leri I/11/95, I/121/21, I/145/88, I/36/44, I/51/27, I/51/29

g. mece I/68/08

g.+ si I/154/16, I/155/75, I/30/33, II/35/32

g. yapıyolâ I/145/85

2. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Belli bir maksatla akşam vaktinden sonra düzenlenen eğlence veya anma toplantısı.

ğına g.+ leri I/157/25

ķına g.+ miz II/10/99

ğına g.+ miz I/101/43, I/119/68, I/119/71

ilgi g.+ miz I/119/68

ķına g.+ sē II/10/102

ķına g.+ sī II/37/33

ğına g.+ sī I/10/56, I/42/73, II/37/35

ķına g.+ si I/118/14, I/118/16, I/138/103, II/31/43, II/34/33

ğına g.+ si I/08/15, I/10/49, I/101/44, I/102/25, I/102/26, I/114/01, I/114/04, I/119/68, I/154/15, I/30/33, I/30/34, I/32/68, I/32/85, I/76/20, I/78/30, I/83/30, I/97/51, II/34/27, II/34/39, II/34/55, II/34/58, II/35/32

ğını g.+ si II/11/07, II/17/28

hamam g.+ si I/155/76

ilgi g.+ si I/114/01, I/114/02

sunğu g.+ si I/155/75

ğına g.+ si yapallā I/10/44

ğına g.+ si yapallā I/10/44

ğına g.+ si yapallar I/119/42

ğına g.+ si yaparız I/101/42

ğına g.+ si yapıyoz I/106/65

ğına g.+ sinde I/145/72, I/145/73

g.+ sine I/30/36, I/97/54

ğına g.+ sine I/119/69, I/119/71, I/138/104, I/97/53

ķına g.+ sini I/67/03

ğını g.+ sini II/39/140

gece gündüS : Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

g. gündüS I/155/33

gece yarısı : Gecenin ilerlemiş saatleri.

gecē : bk. gece¹ -2-

g. I/155/99

g.+ η I/25/14

gecē : bk. gece² -1-

ğına g. + si II/37/33

gēce : bk. gece¹ -42-

g. I/112/71, I/38/52, I/38/60, I/38/69, I/38/70, I/44/84, I/50/51, I/58/63, II/25/96, II/31/17

g. gündüz II/23/24

g.+ lēnde I/59/56

g.+ ler I/113/49

g.+ leri I/07/37, I/08/46, I/38/54

g.+ si I/155/76

g. yarısı I/126/18

g.+ ye I/44/85

bk. gece²

ķına g.+ lerindē I/09/11

ķına g.+ si I/78/30

ğına g.+ si I/06/50, I/101/74, I/103/18, I/125/83, I/145/85, I/148/25, I/148/26, I/26/22, I/72/84, I/91/41

ğını g.+ si II/05/44

ilgi g.+ si I/114/01, I/118/05, I/118/06

Ķına g.+ si II/23/60

ğına g.+ si yaparız I/71/09

ğına g.+ si yaparlar I/71/10

ğına g.+ si yaparlardı I/98/24

ğına g.+ si.nde I/114/10

ğına g.+ sinde I/101/63

ğını g.+ siniñ II/39/142

gēceci : Gececi, iş yerinde çalışma sırası geceye rastlayan (kimse). -1-

g. I/40/67

geceleyi : Geceleyin, gece vakti. -1-

g. I/25/21

geci : bk. gece¹ -7-

g. II/01/51, II/11/22, II/12/44, II/38/39

g.+ di II/05/15

g.+ leri II/11/17

g. yapcās II/05/44

geci : bk. keçi -1-

g. II/25/32

gēci : bk. gece² -4-

ğına g.+ si II/25/53, II/25/55

ğını g.+ si II/39/147

ğını g.+ si yaparşın II/39/156

geciK : Belirlenmiş veya alışılmış olan zamandan sonraya kalmak, belli zamanı aşmak, geç kalmak. -1-

g.- di I/19/29

geç : Belirtilen, istenen veya alışılan zamandan sonra. -4-

g. I/122/15, II/24/04, II/24/07, II/39/21

geç - : 1. Bir yerden başka bir yere gitmek. -37-

g.- ēdi II/16/83

g.- ēdik I/61/73

g.- ellerdi I/121/41

g.- em I/81/26

g.- emezdik I/74/20

g.- emezdiK I/61/73

g.- emezdiñ II/23/118

g.- en I/115/44, I/125/22, I/38/10

g.- ēn I/54/71

g.- enneñ I/54/69

g.- er I/64/129, I/74/28

g.- erdi I/08/76, I/74/27

g.- erke I/06/121

g.- erken I/70/12

g.- erseñiz I/126/50

g.- ēřsin I/77/49

g.- ersiniz I/83/67

g.- esiye I/69/75

g.- ıcıĶ I/87/77

g.- ilir I/31/39

g.- imēzdik II/01/36

g.- ince I/70/23

g.- iyoñ I/73/41

g.- iyor I/106/66

g.- iyōz I/39/37

g.- me I/91/09, I/91/10

g.- mēyoduk II/21/48

g.- mişle I/83/70

g.- se I/20/83

2. Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak. -28-

g.- ē II/32/40

g.- ēdi I/154/45, I/37/19

g.- eṣ I/08/70

g.- er I/137/61

g.- er günümüz II/19/159

g.- erdi I/11/95, I/36/44

g.- ērdi I/08/74

g.- ērdik I/115/52

g.- ıcek I/137/61

g.- iP I/44/91

g.- iyo I/104/44, I/139/13, I/144/49, II/38/41

günlēmiz g.- iyo II/19/138

günümüz g.- iyo II/22/48

günümüz baş olup g.- iyo I/55/34

g.- iyor I/12/49

günümüz g.- iyor II/22/23

günümüz g.- iyoṣ II/19/168

g.- iyordu I/55/69

g.- iyoru I/130/33

g.- iyoṣ I/112/73, I/119/39

günümüz g.- iyu II/22/91

g.- ti I/33/60

3. ... olarak anılmak, o şekilde yer almak. -26-

g.- ē I/147/12, II/02/22

g.- er I/11/29, I/124/41, I/142/21, I/68/14, I/81/53

g.- eṣ I/57/22

g.- erdi I/122/58, I/142/21, I/142/23, I/142/32, I/142/33

g.- eṣdi I/122/65

g.- ermişdi I/11/12

g.- iyo I/46/76, I/73/04, I/81/45, II/04/14

g.- iyō II/23/134

g.- iyomuşdu I/56/06, II/04/12

g.- iyor I/142/24

g.- miş II/04/06

4. Belli bir yönde belli bir yol takip etmek. -19-

g.- ē II/18/22

g.- ēken I/60/50

g.- ellermiş I/139/46

g.- emezdik I/135/47

g.- er I/111/114, I/139/45, I/153/123, I/49/46, II/10/44

g.- eṣ I/81/03

g.- ēr I/153/122

g.- eṣdi I/16/55

g.- ēṣdi II/25/97

g.- erimiş I/139/47

g.- ermiş I/111/109

g.- ıcek I/66/50

g.- ilir I/18/07

5. (Olumsuz bir durumun) Etkisini atlatmak, geride bırakmak, iyi duruma gelmek. -14-

g.- ē II/35/65, II/35/66

g.- ēdi II/08/55

g.- er I/98/111

g.- eṣ I/37/33

g.- ermişdi II/25/90

g.- ırmıştı II/25/90

g.- iverise I/98/111

g.- iyō II/08/77

g.- iyodu II/35/70

g.- iyormuş I/20/20

g.- meSse I/98/111

g.- miş olsun I/107/08, I/107/09

6. Zaman akmak, zamanı aşmak, geride bırakmak, ilerlemek. -11-

g.- ēdi I/146/40

g.- er I/125/67

g.- ıp gidiyor I/15/72

gün g.- irmek I/17/57

- gün g.- irmeK I/17/58
 g.- iyo I/107/12, II/24/82
 g.- iyò I/102/87
 günümüz g.- iyo I/148/42
 g.- iyor I/55/24
 günümüz g.- iyör I/113/134
7. Girmek, gelmek. -9-
 g. I/102/17, II/39/21, II/39/22
 g.- iñ I/12/16, I/52/38
8. Zarf-fiil veya geçmiş zaman eki almış fiillerden sonra geldiğinde bir işin olup bittiğini ifade eder. -6-
 geli g.- ē II/32/50
 g.- ince I/131/52
 g.- iriviriyollar I/20/82
 g.- iveriyolġā I/10/45
 g.- iyollar I/20/81
 g.- iyon I/20/80
9. Sınavını başarı ile vermek, bulunduğu sınıfı başarı ile tamamlamak. -5-
 g.- eceñ I/57/37
 g.- emedi I/120/34, I/15/68
 g.- iri geçiriverilēmişti I/32/11
 geçiri g.- iriverilēmişti I/32/11
10. Bulunduğu yerden ayrılıp başka bir yere yerleşmek, yer değiştirmek. -4-
 g.- ēdiK I/31/34
 g.- eñ I/21/30
 g.- ince II/09/51
 g.- iyo I/31/48
11. Devrolmak, intikal etmek. -4-
 g.- eñ I/08/52
 g.- ermişlermişdi I/68/65
 g.- iliyo II/09/65
 g.- ti I/33/72
12. Belli bir yerde yer almak. -4-
 g.- eris I/59/89
 g.- eyoġā II/32/88
 g.- iyōdu II/21/73
 g.- iyor I/110/12
13. (Bir yeri) İçinden veya üstünden yol almak suretiyle aşılıp geride bırakmak, boydan boya katetmek. -3-
 g.- emezdiK I/49/51
 g.- er I/122/43
 g.- tīñiS II/09/97
14. (Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak. -3-
 g.- erdik I/08/77
 g.- erim II/26/52
 g.- iyo I/87/42
15. İncelenmek, tetkik edilmek, kontrol edilmek. -3-
 elden g.- ēsiñ I/74/71
 elden g.- iyo I/49/73
 elden g.- iyor I/49/72
16. Kazanmak, elde etmek. -3-
 g.- en I/88/69
 g.- iyor I/115/29
 g.- iyör I/115/30
17. Bir şeyin kapsamına girmek, dâhil olmak. -2-
 g.- iyo I/81/33
18. İz bırakmak, izi çıkmak. -2-
 g.- e I/68/73
19. Geçerli olmak, yürürlükte olmak, hükmü yürütmek. -2-
 yerine g.- eñ I/154/60
 g.- ince I/52/28
20. Ayrılmak. -2-
 g. I/05/37
21. Hükmü altına girmek. -1-
 sözü g.- en II/23/80
22. Akmak, dolaşmak. -1-
 g.- iyor I/24/42
23. Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak. -1-
 g.-eceK I/06/48
24. Bir yerin hizasını aşılıp o yeri geride bırakmak. -1-
 g.- ince I/138/126

25. Başkalarını geride bırakmak, onlardan daha ileride, daha üstün olmak. -1-

g.- ecēḵ I/56/73

26. (Boya, badana vb.) Sürmek. -1-

g.- erdim I/27/10

27. Yapmak, etmek, çekmek, ermek. -1-
dalğa g.- erdi I/10/112

28. Bazı fiillerin emir kipinin ikinci şahsından sonra geldiğinde meselenin kapanması için bahsi geçen işin yapılmasının tavsiye edildiğini belirtir. -1-

g. I/86/03

29. (Bir miktarı, bir sınır veya haddi) Aşıp ilerisine gitmek.

30. Bir yer veya makâmın gerektirdiği işi üstüne almak.

31. Yakalanmak.

32. Daha önce yapabildiği bir şeyi artık yapamaz olmak.

33. (Devam etmekte olan bir şey) Bir safhadan başka bir safhaya girmek, yeni bir safhaya başlamak, atlamak.

34. Etkisini kuvvetle hissettirmek, işlemek, nüfuz etmek.

35. Yapmaya, etmeye başlamak.

36. Vazgeçmek.

gēc - : bk. geç⁻²³ -1-

g.- ti I/102/84

geçe : bk. keçe -1-

g. I/20/60

geçelli : Geçerli, yürürlükte olan, hükmü yürüyen. -1-

g. II/30/04

geçen : 1. Bir evvelki. -24-

g. I/102/65, I/132/53, I/133/07, I/135/41, I/152/49, I/21/81, I/37/11, I/39/91, I/40/16, I/40/75, I/54/17, I/54/21, I/55/33, I/65/15, I/84/21, II/04/72, II/07/65, II/09/84, II/19/24, II/29/01, II/32/42, II/33/59

g. sene I/16/03, I/17/05

2. Kısa bir zaman önce. -15-

g. I/03/25, I/105/60, I/158/42, I/160/29, I/38/30, I/39/38, I/48/79, I/60/56, I/79/49, I/83/52, I/88/28, II/28/15, II/28/58, II/39/148

g.+ nē I/82/30

gēcēn : bk. geçen¹ -4-

g. I/45/08, I/46/43, I/78/20, II/23/50

geçgi : Dokumacılıkta çözgü ipliklerinin arasına, yanlamasına geçirilen atkı iplikleri. -1-

g. I/94/34

geçi : bk. keçi -16-

g. I/105/59, I/105/63, I/27/24, II/22/57, II/24/80

g. + cig I/08/101

g. eri_i II/32/53

g. eriç_i II/32/54

g. eriK II/32/50, II/32/51

g.+ ler I/40/72

g.+ leriḡ II/25/32

g.+ si I/120/15, II/25/31

g.+ yse I/125/87

geçi - : bk. geçir¹ -1-

hayatī g.- dik I/64/81

geçī : bk. keçi -1-

g. erik II/32/28

geçī : bk. gece¹ -1-

g. II/11/22

gēcī : bk. keçi -1-

g.+ leriḡ I/21/91

geçī_rē : <<keçi eriği -1-

g. II/32/54

geçici : Devamlı olmayıp bir zaman için var olan, sonu gelen, yok olan, fani. -3-

g. I/156/35, II/31/06

gelip g. I/158/11

geçik : Geçmiş, fazla. -8-

g. I/35/24, I/92/09, II/02/31, II/10/40, II/21/55, II/24/03

g.+ dir II/24/03

geçik : bk. geçik -1-

g. II/16/03

geçim : 1. Yaşamak için lazım olan şeyler, geçinme, geçimlik, dirlik, maişet, nafaka. -41-

g. I/06/26, I/154/07, I/159/53, I/51/14, I/53/34, I/55/36, I/57/31, I/68/54, I/75/41, II/09/56, II/09/67, II/09/71, II/09/74, II/21/90, II/21/93, II/27/08, II/27/11

g.+ i I/06/25, I/135/18, I/156/46, I/158/13, I/23/63, II/09/74

g.+ im I/06/23

g.+ imiz II/26/01, II/26/02

g.+ ine II/10/95

g.+ ini I/92/56

g.+ lere II/09/22

g.+ neri I/39/90

g. olmaz I/152/74

g. yapacak II/27/41

2. (Birlikte bulunduğu kimselerle) İyi geçinme, uyuşma, anlaşma.

g. I/46/130, II/21/32

geçim derdi : Kendini, evini, ailesini geçindirme güçlüğü.

g. dēdi I/09/74

g. derdine I/143/37

geçim kaynā : Geçim kaynağı, yaşamak için lazım olan şeylerin elde edilmesini sağlayan işler.

g. ğaynāmız I/46/58

g. kaynā I/46/56

geçin - : 1. Yaşamak için gerekli şeyleri sağlayıp hayatını sürdürmek. -52-

g.- ĩp I/159/39

g.- cimemiz II/30/36

g.- dik I/44/88, I/64/59

g.- dim I/112/64

g.- eceK I/06/11

g.- emiyen I/44/87

g.- eyon I/159/38

g.- eyoS II/27/11

g.- idik I/155/38

g.- ilēmişti II/19/144

g.- ilidi I/39/34

g.- illerdi I/68/33

g.- ĩp I/148/39, I/52/23, I/90/40

g.- irdī I/68/30

g.- irdi I/39/87, I/68/39

g.- irdik II/25/32

g.- irdiķ II/01/27

g.- iriz II/27/03

g.- irlerimişTi I/09/78

g.- iyıdu I/01/20

g.- iyo II/04/70

g.- iyò I/78/14

g.- iyōdu II/02/55

g.- iyoduķ I/85/17

g.- iyor I/108/50, I/108/51

g.- iyoZ I/146/20, I/159/53

g.- iyöllē II/01/17

2. Birlikte yaşadığı kimselerle anlaşmak, uyuşmak.

g.- cēk I/35/26

g.- ceņ I/77/49

g.- cēņ I/01/70

g.- dik I/10/82, I/77/54, II/12/09

g.- dim I/10/81

g.- emediK I/30/13

g.- en I/10/82

g.- ilir I/152/72, I/152/73

g.- ilmez I/152/73

g.- imezlerimişdi I/13/28

g.- irdiK II/24/92

g.- iyoduķ I/120/40, II/17/22, II/17/23

g.- iyoduņ I/01/69

g.- miycen I/44/92

geçinim : bk. geçim¹ -2-

g.+ imiz II/30/37

g.+ imizi II/30/37

geçinme : Geçinmek işi, anlaşma, uyuşma. -1-

g.+ sini I/44/92

geçir - : 1. Yaşamak, yaşayıp tüketmek. -43-

g. I/154/10

g.- dīk I/84/38
günle g.- dīk I/79/22
g.- di I/107/65
g.- dig I/63/03
g.- dik I/15/30, I/152/77, I/27/62, I/64/12, I/84/38, II/34/41
g.- diK I/15/70, I/58/35
g.- ðiK I/15/88
günner g.- diK I/15/09, I/15/29
günnerimizi g.- diK I/107/11
vakıt g.- dik II/24/29, II/24/94, II/24/98
g.- diK günnerimizi I/15/53
günneri g.- diler I/06/13
g.- dim I/106/05
gördüm g.- dim I/01/45
vakit g.- dim I/154/09
g.- diysem I/52/16
g.- emiyê I/44/88
vakıt g.- emiyon I/37/50
g.- ennê II/34/42
g.- eyörü I/03/63
g.- idik I/161/26
g.- ilêdi I/28/32
g.- iñ I/15/30
g.- iñ gününjüzü I/15/30
g.- iyom I/37/51
günümü g.- iyorun I/112/71
g.- iyoZ I/16/51
günümüzü g.- iyoZ I/93/64
hayat g.- iyoZ I/159/46
vakit g.- iyus I/101/20
g.- meyın I/15/29
g.- mişle I/46/30
2. (Bir şeyi) Bir nesnenin bir tarafından
sokup öbür tarafından çıkarmak. -24-
g.- cem I/42/46, I/42/47
g.- dim I/42/47
g.- diñ I/28/41
g.- enden I/84/07
g.- eyölle II/32/52

g.- icem I/42/35
g.- in I/28/42
g.- ip I/100/28
g.- irdig I/08/64
g.- iS I/31/21, II/37/124
g.- iyolar I/105/13
g.- iyön I/100/14
g.- iyoruz I/84/06
g.- iyoZ I/103/56
g.- iz I/28/38, I/31/22, I/31/23, II/32/35, II/35/81, II/37/127
g.- micek I/42/46
3. (Bir hâle, bir işe) Konu olmak, o hâli,
o işi yaşamış olmak. -12-
felş g.- di I/12/33, I/12/34
felş g.- di I/112/32
ğazā g.- diler I/86/10
g.- dim I/17/22
felç g.- dim I/30/16
ğalP Kıırız g.- dim I/91/21
g.- emeñ I/91/23
ğazā g.- i I/06/82
ğırız g.- isin I/91/23
g.- miş I/64/84
4. Bir yerden bir yere geçmesini
sağlamak. -3-
g.- dig I/39/46
g.- me I/60/98
g.- mezmişdi I/117/11
5. (Bir şeyi bir yere veya kendine mahsus
olan yere) Yerleştirmek, koymak, takmak,
sokmak. -3-
g.- dim II/22/84
g.- idik I/134/40
g.- ilerdi I/70/78
6. Bir aletle bir işleme tâbi tutmak. -3-
g.- iS I/98/91
g.- iyoS I/103/55
g.- iyoZ I/103/55
7. Yardımcı eylem. -3-

hora g.- medi I/126/73, I/126/74, II/22/15

8. Taşımak, yerini değiştirmek, nakletmek. -1-

g.- medilē I/50/77

9. Batırmak, saplamak. -1-

g.- isin I/87/107

10. (Bir şeyi bir şeye) Kaplamak, üzerine koyup yerleştirmek. -1-

nevresim g.- iyoŋ I/12/20

11. Yazarak tespit etmek, kaydetmek. -1-

üşdüne g.- miş I/20/69

12. (Birini) Yolcu etmek, uğurlamak, selametlemek. -1-

g.- illerdi I/123/18

13. İncelemek. -1-

elden g.- iydim I/152/52

geçit : Geçiş yeri, geçilecek yer. -2-

g.+ lerde I/110/62, I/110/66

geçlik : bk. genişlik -1-

g.+ de I/145/27

geçmiş : 1. Yaşanmış ve bugüne göre geride kalmış olan hayat. -3-

g.+ i I/39/40, I/39/41

2. Geçmişte yaşayanlar, atalar.

g.+ lerden I/78/16

ged - : bk. git-¹⁵ -1-

g.- iyoŋ II/23/09

gedik : Dağ geçidi, yüksek yer, tepe. -4-

g. II/04/48

g.+ de I/86/22

g.+ lēde I/86/22

gēh - : bk. gel-¹ -1-

g. I/98/42

gel - : 1. (Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak. -655-

g. I/04/72, I/07/56, I/08/111, I/08/128, I/120/36, I/122/01, I/122/04, I/128/05, I/133/04, I/133/05, I/133/28, I/137/30,

I/138/102, I/139/40, I/15/83, I/15/90, I/152/131, I/38/69, I/44/09, I/52/60, I/61/35, I/69/70, I/82/34, I/95/100, I/95/106, I/95/114, I/95/98, II/16/105, II/18/31, II/29/24, II/33/80, II/33/82, II/39/182

g.- ī II/24/110

g.- īken I/35/48

g.- īn I/153/93

g.- īr I/03/22

g.- cek II/34/85, II/38/55

g.- ceK I/125/34, I/144/19, I/25/31, I/59/50

g.- cēm I/143/64, I/143/66

g.- cen I/94/80, I/94/82

g.- cēŋ I/41/81

g.- cēseŋ I/41/85

g.- cez I/146/42

g.- dī I/124/47, I/31/45, I/37/15, I/41/45, I/45/38, I/48/70, I/63/25, I/69/94

g.- dī_ñiz II/26/50

g.- dīmiz I/116/11

g.- dīni II/24/69

g.- dīñiz I/61/72, II/09/25

g.- dīñizde I/153/117

g.- di I/01/46, I/01/61, I/07/35, I/10/39, I/107/01, I/11/83, I/119/29, I/128/24, I/134/50, I/137/36, I/14/12, I/140/57, I/15/07, I/153/76, I/16/40, I/18/51, I/31/47, I/33/79, I/35/36, I/37/15, I/40/40, I/45/13, I/52/30, I/52/50, I/59/52, I/60/77, I/65/62, I/69/95, I/88/59, I/94/81, I/95/05, I/95/93, II/05/89, II/09/72, II/10/18, II/25/105

g.- dí I/06/91

g.- di yaparız I/02/30

g.- di_ı I/64/21

g.- dik I/100/15, I/100/51, I/56/67, II/39/148

g.- diK I/145/72

g.- dikleri I/136/10

g.- dile I/53/48

g.- dilē I/10/99

g.- diler I/112/79, II/10/15

g.- dilēr I/39/67

g.- dilerdi II/24/88
 g.- dim I/01/39, I/116/51, I/117/19,
 I/127/30, I/128/28, I/139/37, I/14/18,
 I/140/55, I/144/27, I/152/07, I/152/131,
 I/39/80, I/39/82, I/49/73, I/78/16, I/94/80,
 II/07/115, II/38/84

g.- dimdi II/18/29
 g.- din I/145/21
 hoş g.- din I/25/34
 hoş g.- diniS I/157/06
 g.- diniz I/139/42
 hoş g.- diniz I/147/01
 g.- diñ II/16/72, II/18/36, II/26/05
 hoş g.- diñ I/07/44, I/12/16, I/24/27,
 I/99/01

hoş g.- diñ I/155/02
 hoş g.- diñis I/24/27
 hoş g.- diñiS I/12/16
 g.- diñiz I/94/81, II/06/45
 g.- diñiz I/145/19
 hoş g.- diñiz I/104/01, I/122/01, I/28/18
 hoş g.- diñiz II/12/02
 g.- dışınız I/05/22
 g.- diyseñiz I/94/83
 g.- e I/68/71
 g.- ē I/68/71
 g.- ebilirdiñ I/07/59
 g.- ecek I/113/27
 g.- emedī I/44/33
 g.- emeSsiñ I/153/98, I/41/78
 g.- emezdi I/07/94
 g.- en I/03/21, I/114/50, I/122/21,
 I/125/08, I/125/65, I/125/66, I/125/70,
 I/152/61, I/154/44, I/157/40, I/91/62,
 I/95/24, II/08/128, II/17/32, II/20/45
 g.- ēn I/91/62
 g.- enden I/24/34
 g.- ene I/114/35, I/37/16, I/45/73,
 I/88/53, I/91/35, I/91/36
 g.- ēne I/109/48
 g.- eni II/16/20
 g.- enimiz I/102/68

g.- ennerden I/122/19
 g.- ennere II/12/34
 g.- esā I/104/37
 g.- esiye I/110/32, I/73/16
 g.- esiyedeK I/128/15
 g.- esiyi II/08/71
 g.- èydi II/29/32
 g.- eydiñ I/125/72, I/125/82, I/87/108,
 I/87/67
 g.- eyēm II/32/88
 g.- eyim I/18/29
 g.- eyīn I/28/45
 g.- èyodu II/35/11
 g.- eyomuş I/39/96
 g.- eyörü II/32/130
 g.- i I/08/18, I/22/45, I/23/32, II/23/118,
 II/24/109, II/39/186, II/39/187
 g.- ib I/03/68, I/06/90, I/36/79, I/41/88,
 II/17/71, II/25/75, II/33/29
 g.- idi I/115/47, II/27/35
 g.- ikēn II/02/16
 g.- iken I/147/37, II/26/51, II/28/44
 g.- ille I/114/03, I/114/18, I/21/68
 g.- illē I/145/64, I/145/74, II/01/87
 g.- illedi I/145/70
 g.- illēdi I/125/65, I/145/70, II/08/62,
 II/08/64
 g.- iller I/112/73, I/114/20, I/125/87,
 I/138/84, II/23/162
 g.- iller I/114/34
 g.- illēsi II/05/106
 g.- imedilē II/05/106
 g.- imiş II/28/44
 g.- in I/104/48, I/87/19, I/87/27, I/88/72
 g.- ince I/05/56, I/120/63, I/61/74,
 I/73/24, I/73/25, II/32/102
 g.- inir I/104/49, I/148/20
 g.- inirdī I/90/49
 g.- inirdi I/104/42
 g.- inirmişdi I/62/35, I/62/36
 g.- iniyo I/104/42

- g.- iniyōdu II/13/08
g.- iniyomuşmuş I/68/71
g.- in̄ I/03/49, I/112/54, I/117/13, I/117/18, I/122/02, I/124/16, I/128/49, I/37/36, I/38/64, I/52/40, I/60/97, I/61/16, I/73/67, II/08/43, II/38/119, II/39/179, II/39/180, II/39/20
g.- ip I/102/31, I/112/73, I/113/100, I/113/65, I/12/48, I/12/49, I/121/112, I/151/01, I/44/20, I/54/69, I/68/75, I/74/21, I/74/40, II/19/116, II/38/26
g.- iP I/06/76, I/146/32, I/151/40, I/65/46, I/80/52, I/83/11, I/92/06
g.- iP gidiyoz I/28/49
g.- ip gitmece I/69/13
g.- ip gitmeS I/20/94
g.- iP vuruyollā I/121/78
g.- ir I/01/53, I/06/87, I/07/58, I/08/82, I/09/30, I/101/19, I/101/39, I/101/44, I/109/57, I/112/72, I/113/64, I/115/36, I/117/13, I/117/15, I/119/21, I/121/111, I/122/20, I/122/23, I/122/28, I/123/05, I/123/06, I/125/07, I/131/12, I/131/21, I/136/26, I/14/69, I/140/42, I/141/25, I/143/65, I/143/66, I/145/66, I/152/21, I/152/35, I/153/80, I/18/23, I/18/24, I/18/51, I/26/16, I/26/27, I/35/50, I/40/71, I/48/05, I/50/03, I/52/42, I/53/26, I/55/60, I/59/11, I/59/12, I/72/33, I/73/17, I/74/24, I/77/12, I/90/51, I/94/67, II/02/12, II/06/84, II/22/20
g.- iṛ I/101/18, I/145/97, I/86/09
g.- ir gidē I/28/49
g.- ir gider I/20/94
g.- irdī I/44/30
g.- irdīm I/24/40
g.- irdi I/01/94, I/11/92, I/113/30, I/125/66, I/125/79, I/145/68, I/31/51, I/39/49, I/55/11, I/58/64, I/60/48, I/74/87, I/90/81, II/08/88, II/16/75, II/39/89
g.- iṛdi I/49/53
g.- irdi yapardı I/18/50
g.- irdik I/120/22, I/128/68, I/145/62, I/152/118, I/152/63, I/41/47, I/48/10, I/51/32, I/51/33, I/70/08, II/07/90
g.- irdiK I/129/30, I/145/77, I/15/32, I/151/09, I/49/65, I/94/28
g.- iṛd̄ik I/120/22
g.- irdik vuruduk I/154/33
g.- irdim I/152/55, I/47/40, I/88/57, I/91/46, II/39/125
g.- iṛd̄im I/24/40
g.- iriken I/74/27
g.- irimiş I/52/04
g.- irin I/05/55, I/05/58, I/125/94
g.- iris II/38/25
g.- iriS I/48/05, II/06/31, II/06/60, II/08/106
g.- iriz I/125/06, II/38/80, II/39/150
g.- irke I/110/66, I/70/22, I/86/76, II/24/102, II/28/70
g.- irken I/08/124, I/122/83, I/49/66, I/95/62, II/23/31
g.- iṛken I/05/21, II/14/75
g.- irle I/153/83
g.- irlē II/34/84
g.- irlēdi I/153/76, I/70/80, II/34/73, II/39/107
g.- irlēdi II/06/63
g.- iṛlēdi I/33/89
g.- irler I/123/09, I/59/84
g.- írler I/06/75
g.- irlerdi I/01/96, I/08/17
g.- irlerimiş I/76/86
g.- iṛmiş I/11/75
g.- irse I/93/27, II/20/43
g.- irsē I/72/80
g.- iṛsē I/31/45
g.- irseṇ I/08/51, I/137/32, II/33/81
g.- irsin II/39/156
g.- irsiṇ I/81/44
g.- isiṇiz I/64/09
g.- ive I/75/05, II/23/59
g.- ivereydiğiniz I/82/31
g.- iveri I/110/53
g.- iveriydi I/94/38

- g.- ivir I/144/83
 g.- iviyoZ II/38/28
 g.- iyalar I/05/43, I/05/58
 g.- iydin II/01/84
 g.- iydiniz I/49/28
 g.- iyi I/05/56, I/05/59
 g.- iyin I/115/35, I/67/73
 g.- iýin I/67/73
 g.- iye I/05/65
 g.- iyo I/10/103, I/104/37, I/120/62, I/121/64, I/150/15, I/150/36, I/150/37, I/154/57, I/155/71, I/157/42, I/23/46, I/28/51, I/49/35, I/49/36, I/66/51, I/90/39, I/90/60, I/91/68
 g.- iyó I/07/55
 g.- iyò I/86/74
 g.- iyō I/157/42, I/75/28, II/04/89, II/05/64
 g.- iyŎ I/05/55
 göç g.- iyó I/01/78
 göş g.- iyó I/01/78
 g.- iyodu I/120/61
 g.- iyōduK II/08/49
 g.- iyoduK I/155/36, I/94/17
 g.- iyoduñ I/74/16
 g.- iyódü I/05/65
 g.- iyola I/76/59, I/98/11, I/98/12
 g.- iyolā I/153/88
 g.- iyolar I/01/86, I/107/33, I/111/105
 g.- iyon I/117/14, I/151/02, I/158/60, I/90/09, II/38/103
 g.- iyöm I/86/09
 g.- iyön II/05/64
 g.- iyon I/20/41, I/23/46, I/59/31, I/94/81, II/28/30
 g.- iyonuS I/86/60, II/04/88
 g.- iyonuz I/72/33, I/93/29
 g.- iyor I/132/74, I/143/69, I/20/83, I/49/71, II/33/57
 g.- iyoç II/39/112
 g.- iyorduk I/143/72
 g.- iyorduğ I/143/74
 g.- iyorikan I/60/85
 g.- iyorsunuz I/20/25
 g.- iyorun I/54/38
 g.- iyoruS I/05/28
 g.- iyoS I/49/12, I/76/79
 g.- iyosuñ I/07/59
 g.- iyosuñuz I/35/48, II/02/98
 g.- iyōsuñuz II/16/19
 g.- iyoZ I/133/24, I/144/78, I/17/40, I/87/116
 g.- iyöz I/70/55
 gidīP g.- iyoZ yapıldı I/18/49
 g.- iyü I/05/60
 g.- má I/95/86
 g.- me I/80/56, I/86/74, I/95/75
 g.- medi I/113/80, I/117/17, I/138/102, I/45/43, I/55/12, I/87/56
 g.- mediler I/113/80
 g.- medim I/131/56
 g.- mēñ II/20/69
 g.- mesin I/45/31
 g.- meyince I/117/17
 g.- mez I/04/52, I/137/30, I/20/94, II/06/63
 g.- mež II/39/94
 g.- miden II/04/70
 g.- miş I/03/19, I/06/69, I/11/72, I/11/82, I/133/59, I/14/65, I/25/21, I/39/80, I/48/17, I/67/75, I/98/115
 g.- mişlē II/23/174
 g.- mişler I/87/34
 g.- mişlērdi I/02/38
 g.- miyo I/90/61
 g.- miyon I/91/03
 g.- mō I/100/44
 g.- sánjá I/67/37
 g.- se I/96/49
 g.- seK I/50/78
 g.- sen I/139/17
 g.- señ II/29/12
 g.- señiz II/29/34, II/39/137

- g.- sin I/125/24, I/84/03, I/93/27
 g.- sıj I/22/06, II/20/73
 g.- sıj I/04/66
2. (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek. -538-
- g.- cēdi I/52/91
 g.- cek II/04/91
 g.- ceK I/20/12, I/64/96, II/04/90
 g.- ceklē I/33/136
 g.- cēñiz I/31/17
 g.- ciklēr I/90/31
 g.- dī I/49/41, I/97/38
 g.- dī_inj I/40/62
 g.- dīnde II/38/86
 g.- dīni I/06/116
 g.- dīñiz I/31/70
 g.- di I/01/33, I/06/84, I/07/60, I/107/27, I/126/32, I/133/20, I/137/31, I/137/44, I/138/98, I/140/27, I/145/45, I/146/08, I/15/68, I/158/48, I/160/29, I/25/29, I/27/14, I/44/67, I/46/121, I/48/81, I/52/90, I/52/91, I/56/07, I/56/08, I/60/93, I/68/08, I/76/77, I/78/22, I/87/24, I/87/25, I/90/70, II/05/20, II/13/59, II/16/50, II/16/53, II/19/52, II/20/03, II/20/81, II/23/181, II/28/87, II/30/79, II/30/80
 dünür g.- di I/17/46
 g.- di_i I/07/16
 g.- dik I/111/102, I/111/94, II/19/49, II/28/30, II/28/31
 g.- dile I/07/74, I/33/137, II/31/14
 g.- dilē I/38/30, I/39/38, I/46/117, II/14/13, II/32/98, II/35/95
 g.- dilēdi I/160/30
 g.- diler I/09/24, I/09/25, I/11/45, I/11/47, I/112/44, I/117/03, I/25/17, I/42/52
 g.- dilēr I/36/20
 dünür g.- diler I/25/23
 g.- dilerdi I/48/79
 g.- dim I/99/24, II/28/29
 g.- dīm I/06/111
 g.- din I/60/88
 g.- diniz I/05/02
- g.- diñ I/147/07
 g.- diñiz I/67/45
 g.- diñiS II/01/01
 g.- diñiz I/06/80, I/52/91
 g.- diydi I/04/21
 g.- diydig II/25/100
 g.- e I/83/77
 g.- ebilirşe I/75/53
 g.- eceK I/64/96
 g.- eceKler I/41/10
 g.- eceñizi I/27/73
 g.- emedim II/25/82
 g.- emeSsiñ I/153/101
 g.- emez I/135/53
 g.- emezdik I/155/26
 g.- emiyo I/66/32
 g.- emön I/75/53
 g.- en I/06/126, I/07/61, I/135/12, I/148/23, I/148/28, I/148/45, I/159/40, I/159/41, I/16/61, I/20/24, I/20/58, I/20/59, I/26/03, I/26/09, I/27/59, I/32/81, I/42/79, I/48/80, I/56/36, I/64/99, I/66/50, I/69/42, I/76/24, I/76/63, I/79/71, I/96/02, I/97/59, II/03/25, II/05/66, II/15/34, II/16/23, II/16/25, II/16/78, II/19/127, II/24/05, II/25/22, II/27/46
 g.- ěn I/06/124
 g.- en milen I/108/11
 g.- en nasībiynen gelir I/60/96
 g.- ene I/13/07, I/64/105, I/69/42
 g.- eni I/08/74
 g.- enimiz I/28/55
 g.- enne I/72/26
 g.- ennē I/158/46, II/27/09
 g.- enner I/06/132, I/106/55, I/20/24
 g.- enneri I/118/09, I/76/76
 g.- enneri I/20/28
 g.- ěri II/32/44
 g.- eyörü I/03/97
 g.- ě II/08/23, II/23/63, II/27/38
 g.- ědi II/24/98
 g.- ěr I/53/79

g.- ĩrdi I/58/96
g.- i I/51/46, II/05/66, II/05/99, II/16/24,
II/27/38, II/32/43

g.- ib I/54/72, II/13/33, II/22/62,
II/25/60

g.- iceK I/20/11

g.- ilē II/26/16

g.- ilēdi II/12/21

g.- ili II/05/58

g.- ille I/111/93, I/57/38, I/57/43

g.- illē I/147/21, I/59/18, I/64/105,
II/08/48, II/14/94, II/26/38, II/27/38,
II/27/39, II/27/42, II/28/86

g.- illē II/32/110

g.- illēdi I/152/20, I/154/23, I/154/24,
I/59/17

g.- iller I/113/133, I/143/11, II/02/76

g.- illerdī I/113/116

g.- illerdi I/91/32

g.- illerđi I/25/46

g.- illermiş I/18/71

g.- ince I/117/11, I/126/31, I/69/87,
II/25/72, II/27/42

g.- incesi II/25/73

g.- iniP I/57/18

g.- inirdi II/13/57

g.- iniyo I/97/59

g.- iniyō I/97/58

g.- iñ I/138/65, I/37/47, I/74/33, I/79/70,
II/11/64, II/11/65, II/11/66, II/15/124

g.- ip I/103/24, I/161/29, I/37/47,
I/38/35, I/46/113, I/69/42, II/23/141,
II/24/04, II/38/39

g.- iP I/46/119, I/55/16, I/72/27,
II/13/63

g.- ir I/03/91, I/03/98, I/03/99, I/06/127,
I/08/56, I/08/78, I/113/133, I/114/07,
I/114/22, I/115/15, I/115/17, I/115/22,
I/119/72, I/126/27, I/135/53, I/139/30,
I/145/75, I/148/11, I/148/21, I/152/105,
I/154/20, I/154/56, I/157/14, I/16/60,
I/18/27, I/18/28, I/18/72, I/28/55, I/32/64,
I/36/09, I/36/18, I/40/63, I/41/10, I/44/86,
I/53/79, I/57/43, I/57/44, I/64/103, I/66/31,

I/67/34, I/69/50, I/69/51, I/69/54, I/69/87,
I/69/98, I/75/53, I/75/68, I/91/18, I/91/31,
II/04/64, II/06/44, II/08/93, II/13/64,
II/17/29, II/23/189, II/25/67, II/26/32,
II/30/47, II/35/91

g.- iğ I/09/54, I/114/14, I/17/18, I/17/19

gelen nasībinyen g.- ir I/60/96

g.- irdī I/08/56, I/153/68, I/72/71

g.- irdi I/01/37, I/04/20, I/11/05,
I/125/69, I/125/78, I/138/94, I/145/82,
I/145/84, I/153/71, I/155/80, I/155/83,
I/16/53, I/16/55, I/18/40, I/34/13, I/34/30,
I/41/57, I/45/24, I/59/15, I/59/17, I/74/93,
I/75/68, I/75/69, I/80/29, I/87/92, II/03/24,
II/07/44, II/11/07, II/19/108, II/23/66

g.- işdi I/147/43, I/48/72

g.- irdig I/126/58

g.- irdik I/141/06

g.- irdiK I/129/31

g.- irdim I/129/31, II/16/88

g.- irdin I/123/17

g.- irin I/18/68

g.- iriz I/129/39

g.- irken I/153/74

g.- irle I/64/93, II/35/93

g.- irlē I/33/135, I/64/93, I/83/80,
II/35/91, II/35/92

g.- iğle I/64/94

g.- irlēdi I/75/68

g.- irlemiş I/76/86

g.- irler I/03/101

g.- irlerdi I/80/27

g.- irmişmiş I/107/54

g.- irse I/13/08, I/139/60

g.- irsē I/52/46

g.- iğse I/13/11, I/145/30, I/86/54

g.- ivēdi I/36/70

g.- iveridiñiz I/36/75

g.- iveriyoru II/01/31

g.- iy II/25/67

g.- iyin I/153/96

g.- iyo I/01/79, I/149/35, I/153/70,
I/154/58, I/28/12, I/64/97, I/64/99, I/69/18,
I/69/43, I/72/57, I/72/73, I/77/30, I/78/19,
I/93/20, I/96/32, I/97/59, I/99/16, II/04/37,
II/04/60, II/04/65, II/06/16, II/08/91,
II/13/62, II/15/104, II/15/105, II/21/88,
II/21/89, II/25/61

g.- iyô I/07/100

g.- iyò I/153/73

g.- iyô I/49/41, I/69/42, I/76/79, I/25/13,
II/06/14

g.- iyodû II/15/103

g.- iyòdu II/04/81

g.- iyôdu II/04/80, II/06/43, II/15/103,
II/37/19

g.- iyoduĸ I/38/21

g.- iyoduĸ I/38/19

g.- iyola I/79/55, I/98/12

g.- iyolâ I/76/56

g.- iyolar I/91/38

g.- iyollâ I/64/103, II/02/77

g.- iyôİİâ I/46/115, I/46/116

g.- iyollar I/113/137, I/113/32, I/23/65

g.- iyollarmış I/20/19

g.- iyon I/18/48

g.- iyon I/147/40

g.- iyor I/115/22, I/124/17, I/124/23,
I/130/17, I/133/40, I/20/29, I/55/52

g.- iyor yapıyor I/130/18

g.- iyoşunuz I/23/31

g.- iyoru I/06/64, I/36/10

g.- iyosa I/32/76

g.- iyôşunuz I/42/79

g.- iyöllē II/29/75

g.- iyudû II/25/56

g.- medi I/107/64, I/120/04, I/20/21,
I/20/22, I/67/27, II/13/62

g.- meS I/113/70, I/113/71

g.- mese I/16/53, I/18/28

g.- meyen I/64/99

g.- meyene I/64/105

g.- mēyoru I/140/63

g.- meyyo II/26/24

g.- mez I/13/35, I/41/63, I/66/30

g.- mezdi I/155/80

g.- mezdīm I/09/23

g.- mezlē I/64/93, II/27/42

g.- mezler I/143/11

g.- mezse I/75/53

g.- miş I/117/08, I/147/28, I/147/29,
I/25/13, I/44/15, I/69/99, I/83/52, II/19/52,
II/25/21, II/28/88, II/30/80

g.- miş II/01/33

g.- mişdiñ I/35/44

g.- mişdiñiz I/42/78

g.- mişiz I/91/48

g.- mişle I/94/78, I/94/79, II/16/86

g.- mişlē I/38/30, I/38/31, II/38/105

g.- mişledi II/16/86

g.- mişler I/140/24, I/20/58

g.- miyen I/97/59

g.- miyidī II/30/81

g.- miyo I/64/99, I/97/59, II/19/126

g.- se I/67/77, II/16/40, II/27/41

g.- señiz I/106/72

g.- sin I/153/33

g.- siñ I/153/73

g.- ürdük II/14/96

3. Bulunduğu yerden ayrılıp geri dönmek,
avdet etmek. -252-

g. I/66/43

g.- cek I/152/25, I/152/79, I/52/75,
II/20/84

g.- ceklē I/153/53, I/153/55

g.- ceKlē I/153/55

g.- cem I/50/72

g.- cen I/156/32

g.- ceñ I/156/31

g.- di I/04/70, I/107/65, I/107/67,
I/108/37, I/108/40, I/122/58, I/126/72,
I/142/61, I/149/43, I/149/45, I/153/49,
I/158/42, I/22/19, I/24/63, I/25/07, I/28/44,
I/33/129, I/39/47, I/39/99, I/46/72, I/46/75,
I/53/39, I/57/49, I/69/67, I/75/49, I/88/23,

I/88/26, I/88/46, II/06/62, II/17/88,
II/34/04, II/35/93

g.- dig I/119/12, I/39/46

g.- dik I/03/85, I/119/13, I/124/28,
I/126/75, I/139/28, I/147/16, I/149/62,
I/150/19, I/153/46, I/153/56, I/24/32,
I/37/45, I/39/50, I/40/18, I/42/31, I/42/71,
I/50/72, I/64/86, I/76/05, I/79/90, I/83/10,
II/23/32, II/31/02, II/35/115

g.- diK I/03/83, I/116/54, I/119/12,
I/133/50, I/153/47, I/24/31, I/53/47, I/70/85

g.- diKden II/23/02

g.- dilē I/39/53, I/83/03, II/02/96

g.- dilēdi I/89/19

g.- diler I/137/48, I/35/36, I/56/53

g.- dim I/102/16, I/118/02, I/118/03,
I/133/06, I/56/51, I/56/52, I/65/47, I/88/60,
I/88/70, I/91/20, I/95/118, II/22/18

g.- dīm I/88/01

g.- din I/145/37

g.- diŋ I/65/47, I/99/25, I/99/27

g.- diydi I/42/72, I/53/40, I/89/18

g.- eceKler I/144/23

g.- elī II/27/18

g.- eli I/37/45, I/53/20, I/53/39, I/71/01

g.- elī I/53/36

g.- emedig I/35/13

g.- emedim yapamadım I/65/51

g.- emeS I/44/62

g.- emezdik I/141/13

g.- emezdiŋ I/65/48

g.- en I/03/28, I/113/110, I/146/79,
II/17/77

g.- enden I/152/09, I/69/66

g.- enne I/69/65, I/99/32

g.- ennē I/75/48, I/99/30

g.- enner I/55/51, I/92/15

g.- esiye I/116/55, I/128/48

g.- esiyi II/08/113, II/08/31

g.- eyīm I/56/58

g.- i I/44/61, I/50/69, I/55/40

g.- idik II/08/39

g.- iken I/18/46

g.- illē I/03/90, I/39/13

g.- illēdi I/128/39

g.- ince I/13/21, I/150/20, I/153/47,
I/96/39, II/16/84, II/20/77, II/20/78

g.- inceK I/18/30, I/86/67

g.- incesi I/44/64

g.- inci II/03/20

g.- inÇe I/28/44

g.- inir I/110/57

g.- ip I/147/47

g.- ir I/11/67, I/117/16, I/117/18,
I/121/111, I/123/19, I/139/59, I/55/39,
I/55/51, I/56/55, II/35/109

g.- irdık I/128/35

g.- irdi I/07/88, I/08/21, I/08/22

g.- irdig I/13/25

g.- irdik I/106/11, I/153/17, I/155/66,
I/81/62

g.- irdiK I/124/29

g.- irdim I/152/78

g.- irim I/113/133

g.- irin I/64/42

g.- iriz II/19/160

g.- irken I/138/109, I/138/110, I/18/08,
I/33/63, I/33/70, I/97/13

g.- irmiş I/155/98

g.- irseK I/136/20

g.- irseŋiz I/17/71

g.- ise I/44/61

g.- İsin I/50/69

g.- iyo I/145/41, I/146/78, I/153/40,
I/155/84, I/55/50, I/56/54, I/56/55, I/56/59,
I/68/56, I/96/39, II/17/74, II/20/44

g.- iyō II/02/97, II/17/78

g.- iyoduK II/31/05

g.- iyola I/72/36

g.- iyom I/11/35, I/35/11

g.- iyōŋ I/103/35

g.- iyor II/22/47, II/22/48

g.- iyorū I/55/51

g.- iyorum I/35/13
 g.- iyoruz I/133/51
 g.- iyoS II/06/77
 g.- iyoZ I/16/51, I/71/01, I/76/06, II/22/43, II/38/44
 g.- iyu I/56/30
 g.- iyurum I/35/12
 g.- medi II/19/96
 g.- meS I/56/42, I/92/59, II/19/95
 g.- mēSsē I/44/62
 g.- meyelerdi I/69/65
 g.- meyo I/153/40, I/79/28
 g.- mēyō I/158/42
 g.- mez I/92/59, II/19/94
 g.- mezle I/56/28
 g.- miş I/117/54, II/19/101, II/19/96
 g.- miyo II/17/89
 g.- se I/91/70
 g.- sin I/56/42, I/56/58
 4. Evlenmek ve bu suretle bulunduğu yerden başka bir yere gitmek. -154-
 g.- cē I/153/62
 g.- dī II/23/109
 g.- dīm I/65/29
 g.- dīimde I/105/14, I/128/02, I/152/122, I/152/28, I/41/27, I/52/12, I/65/43, II/14/56, II/15/100
 g.- dīinde I/59/37
 g.- di I/03/07, I/03/08, I/03/13, I/03/14, I/03/15, I/113/92, I/140/28, I/18/78, I/59/37, I/63/40, I/65/10, I/86/41, II/10/58, II/19/41, II/19/42, II/19/43
 kırış g.- di I/95/124
 g.- di_{im} II/15/98
 g.- dig I/39/44
 g.- dik I/140/15, I/140/16, I/157/09, I/22/35, I/59/09, I/77/43, I/93/49, II/16/83, II/19/47
 g.- dikden II/25/33
 g.- dikTen II/08/30
 g.- dim I/105/03, I/113/103, I/113/105, I/124/04, I/124/08, I/126/26, I/134/24,

I/140/14, I/152/05, I/152/125, I/152/67, I/18/78, I/23/06, I/25/58, I/25/61, I/41/26, I/47/08, I/50/16, I/50/63, I/52/02, I/52/04, I/52/77, I/53/08, I/59/06, I/60/17, I/65/02, I/65/10, I/67/57, I/77/51, I/78/01, I/78/12, I/82/01, I/88/15, I/91/58, I/93/51, I/97/03, II/14/62, II/17/13, II/19/42, II/19/82, II/31/38
 g.- dimde I/88/14
 g.- diğ I/152/67, II/23/98
 g.- diydin I/137/38
 g.- elī I/41/05, I/65/03
 g.- eli I/124/08, I/65/03, I/93/50, II/19/82, II/23/115, II/31/35
 g.- en II/10/59, II/19/35, II/19/39, II/19/41, II/32/128
 g.- eñ II/19/41
 g.- enden I/152/25
 g.- enner I/138/41, I/138/42
 g.- i II/27/50
 g.- içce I/88/34
 g.- inci II/06/72
 g.- incig I/47/12
 g.- inciği I/50/57
 g.- inirdi II/03/35
 g.- iñ II/27/50
 g.- ir I/153/63, I/26/11, II/20/80
 g.- irdi I/02/09, I/02/10, I/137/13
 g.- irsiñ II/06/44
 g.- ivedim II/30/60
 g.- iyo I/56/70, I/76/53, I/76/54, I/83/51
 g.- iyō I/86/43
 g.- iyō I/03/16
 g.- me I/138/61
 g.- meden I/39/27
 g.- medi I/03/09
 g.- medim I/47/27
 g.- meñ I/138/60
 g.- mēyuru II/27/51
 g.- meyörü II/32/129
 g.- mez II/14/63
 g.- mezlē I/60/90

g.- miş I/39/42, I/86/42, II/10/58,
II/10/59, II/20/47

g.- mişim II/10/58

g.- mişimiş I/70/84

g.- mişiz I/41/05

g.- miyo I/53/29

g.- sek II/27/50

5. Yerleşmek, göç etmek. -117-

g.- cekleri I/156/62

g.- dīimde I/09/05, II/20/49

g.- dīmizdi II/06/53

g.- dīinde I/09/05, I/68/24

g.- dīñiz I/108/04

g.- di I/11/23, I/32/02, I/93/17, II/10/78,
II/14/18, II/14/45, II/14/47

g.- dī II/13/39

g.- dik I/10/97, I/134/14, I/134/22,
I/140/15, I/155/08, I/42/29, I/79/06,
I/79/12, I/83/68, II/07/46

g.- diK I/155/09, II/06/54

g.- diklerini I/156/61

g.- dile I/156/61

g.- dilē I/10/98

g.- dilēdi I/10/100

g.- diler I/65/35

g.- dim I/09/07, I/09/68, I/09/69,
I/10/111, I/139/20, I/155/40, I/18/81,
I/25/10, II/10/86, II/10/89

g.- dīm I/09/69

g.- eli I/60/35

g.- en I/10/111, II/05/32

g.- enden I/142/47

g.- ennē I/10/109

g.- ennēden II/10/88

g.- enner I/138/113

g.- ennerē I/68/15, I/68/16

g.- esiymiş II/25/15

g.- i I/64/49

g.- ib II/04/58

g.- in II/05/33

g.- ince I/110/44

g.- inci I/10/01

g.- ir II/10/79

g.- iyō II/10/83

g.- iyo I/150/50, I/87/44, I/87/45,
II/10/80, II/10/82, II/10/83, II/19/104

g.- iyō I/150/50

g.- iyō II/10/80, II/10/82

g.- iyola I/87/48

g.- iyolā I/68/20

g.- iyollar I/143/48

g.- iyō II/10/84

g.- medi II/14/19

g.- miş II/25/14

g.- miş I/10/94, I/108/03, I/133/61,
I/133/63, I/147/26, I/158/24, I/158/26,
I/65/05, I/65/06, I/68/15, I/68/18, I/68/21,
I/75/03, I/93/12, I/93/13, I/99/45, I/99/48,
II/10/41, II/10/81, II/23/132, II/25/08

g.- mişim I/155/43

g.- mişle I/147/22, I/156/54, I/156/63,
I/83/73

g.- mişlē I/147/20, I/68/14, I/83/73,
II/07/04, II/19/89, II/19/91

g.- mişler I/09/72, I/156/54, I/93/17,
II/10/88

g.- mişTim I/155/10

6. Yardımcı eylem. -115-

zor g.- ī II/23/122

aqlına g.- ī gel40mez I/05/62

g.- īr I/86/73

ğıvama g.- ceK I/60/07

ırāzı g.- cēñ I/135/33

elimden g.- dī I/144/68

elimizden g.- dī II/20/36

elinden g.- dī gadā yapıyoduK I/89/06

elimizden g.- dī gadar I/125/38

g.- di I/125/40, I/125/41, I/29/03,
I/45/10, I/91/08, II/22/19

aqlımızı g.- di II/04/30

dek g.- di I/119/81, I/137/27

yiri g.- di miydi I/35/07

elimizden g.- di_ince I/32/37

aklımlı g.- dıkçe II/16/43
 g.- dilē I/59/08
 g.- diler I/113/11, I/53/11
 dek g.- diñ I/01/65
 dek g.- diydi I/63/24
 başı g.- e götü gōle I/138/14
 yakışā g.- eġaldı II/20/11
 haķından g.- emiyom I/83/45
 deK g.- en II/33/72
 elinden g.- en I/03/35
 ileri g.- en II/02/60
 ileri g.- ennēdendi II/13/25
 ileri g.- enneri I/01/53
 kıvama g.- esiye II/15/28
 aklı başına g.- esiye I/123/50
 aklıma g.- i I/15/15
 g.- ib I/135/52
 cezā g.- ıcek II/24/07
 g.- inirdī I/101/36
 g.- ir I/15/92
 ayıP g.- ir I/15/31
 ergene ġarı dövmesi ġoley g.- iġ I/95/80
 hayır g.- ir I/63/44
 hesaplı g.- ir II/02/39
 iyi g.- ir II/30/25
 mēremete g.- ir I/05/48
 yan g.- ir I/15/46
 g.- ir elinden I/144/13
 g.- irdi I/159/29
 görmez yandan g.- irdi I/75/31
 kişi bir araya g.- irdi I/94/66
 uzaK g.- irdi I/72/49
 üstünden g.- irdim I/39/39
 iyi g.- irmiş I/98/120
 g.- irsē I/157/77
 aklıña g.- iŕse II/36/13
 aklıña ne g.- iŕse I/129/49
 deK g.- irse II/12/45
 elinden nē g.- irse I/114/39
 aķıllāna g.- ise I/64/94

aķlıñı ne g.- isē II/10/13
 işiñi g.- ise II/17/34
 g.- iyo I/152/139, I/50/09, I/69/85
 aķlıma g.- iyo II/20/07
 aır g.- iyō I/87/51
 buñ g.- iyō I/37/51
 gibi g.- iyo I/159/08, II/29/31
 ġülcē g.- iyo I/83/75
 işine ġoley g.- iyo I/78/28
 yeri g.- iyo II/02/63
 zor g.- iyo I/31/64, I/37/48
 zorlarına g.- iyō I/96/48
 g.- iyomuş I/56/06, I/56/07, I/56/08
 g.- iyor I/138/100
 g.- iyör I/23/71
 g.- iyoru II/22/52
 aķlıña nē g.- iyosa I/92/41
 g.- iyuru II/22/82
 g.- medīse I/08/120
 g.- medi I/08/120
 kāfi g.- medi I/148/41
 ahlıma g.- medi I/114/47
 başıma g.- medi I/122/50
 dek g.- medi II/22/05
 rāzı g.- medi I/108/53
 aķıllānı g.- memiş II/03/78
 ķārşısından g.- mēñ I/44/52
 aķlını g.- mesiñ II/28/39
 aķlıñıza g.- mesiñ I/20/94
 dek g.- meSse I/119/50
 aķlımā g.- meyen II/03/31
 aķlıma g.- mēyo II/20/07
 aķlıma g.- mēyo yaparıS II/37/67
 rāzı g.- meyör I/135/32
 g.- meyyō I/159/12
 g.- meyyor I/15/93
 aķlına ġelī g.- mez I/05/63
 işime g.- mez I/110/49
 aķlıma g.- mezdi I/52/93
 g.- mezse I/146/42

g.- miş I/95/66
dek g.- miyiz II/01/86
g.- miyo I/159/21
zor g.- miyodu I/35/18
denk g.- seniS I/116/06
denk g.- senjiz I/116/11
güz el g.- sin II/15/71

7. Zaman yaklaşmak, çatmak, girmek, erişmek, başlamak. -47-

g. I/25/48, I/25/49
g.- ĩ I/155/25
g.- cek hafta I/84/25
g.- dī I/149/12
g.- di I/10/116, I/12/40, I/12/42, I/126/52, I/30/29, I/58/64, I/79/13, I/79/21, I/79/96, I/84/21, I/84/22, I/87/16, I/98/59, II/07/32, II/20/02, II/20/35, II/22/20, II/39/106

g.- eceK I/14/20
g.- en I/25/41, I/53/38
g.- i I/39/104
g.- i ge49ē II/32/50
g.- inceK I/130/38
g.- inceK I/15/89
g.- ip I/85/60
g.- ip ge4ici I/158/11
g.- ir II/39/91, II/39/92
g.- irdi I/96/29
g.- irkenē I/26/51
g.- irse II/22/03
g.- iyo I/149/12, I/45/59, I/74/31
g.- iyō I/07/38
g.- iyōdu I/71/54
g.- iyomuşdū I/62/37
g.- miyinÇe I/79/29
g.- se I/44/72

8. Getirilmek, gönderilmek. -35-

g.- cek I/88/20
g.- dī I/27/28
g.- di I/107/72, I/131/62, I/25/52, I/33/115

g.- diydi I/115/34
g.- en I/27/33
g.- idi I/51/22
g.- ip I/58/22
g.- iP I/16/46
g.- ir I/152/100, I/53/81, I/73/22, I/88/20

g.- irdi I/15/69, I/55/56, I/59/16, I/87/17, II/23/67

g.- irimiş I/52/85
g.- iyo I/106/54, II/37/114, II/38/116, II/38/117, II/39/159
g.- iyōdu II/21/64
g.- iyor I/107/74, I/55/58
g.- iyōr I/129/28
g.- iyormuş I/131/63
g.- meyor I/137/60
g.- mez II/33/42
g.- sin I/56/62

9. Uğramak, düşar olmak, musap olmak. -31-

g.- dī I/11/13, I/11/16
sel g.- dī I/150/55, II/06/38
g.- di I/113/85, I/113/86, I/119/06, I/150/55, I/150/58, I/32/49, I/33/63, I/33/76
g.- dik I/11/96
g.- dim I/15/04
g.- dise I/96/62
başıma g.- eni I/113/86
baş a g.- eni göz çek10eceK I/64/44
başıma g.- enne II/34/56
başımı g.- enner II/16/96
g.- irmişdi I/11/17
başına bi iş g.- iveri II/39/14
g.- iyo I/150/61
g.- iyo4 I/150/60
başlāna iş g.- mez II/39/91
g.- miş I/58/45, I/96/62, II/30/71
g.- miyo I/150/58, I/150/61
sel g.- miyō I/150/58
g.- se I/33/76

10. Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek, olmaya, yapılmaya başlamak. -24-

g.- di I/01/09, I/01/17, I/120/07, I/145/100, I/21/56, I/32/06, I/87/88, II/10/74, II/25/33

g.- dī II/07/24

g.- eli II/28/27

g.- en I/01/08

g.- inci II/07/24, II/07/38

g.- ir I/49/23, I/56/76

g.- irsē I/90/03

g.- iyōmuş II/09/24

g.- iyoru I/05/11

g.- medī I/59/54

g.- mediydi I/01/07

g.- miş I/87/87

g.- miyuru I/59/53

11. (Sıvı ve gazlar için) Çıkmak, çıkıp akmak. -17-

g.- di I/133/03, I/133/42, I/63/18

g.- en I/150/60

g.- i II/26/49

g.- ince II/27/23

g.- ir I/129/20, I/153/93, I/153/98

g.- iyo I/90/37, II/09/70, II/28/74

g.- iyoru I/135/06, I/135/08

g.- mez II/23/22

g.- miyo I/90/38

12. Varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl olmak. -15-

g.- di I/77/47

g.- dig I/01/47

g.- diK I/50/68

g.- dikdi II/20/61

g.- esiyī II/30/78

g.- illē II/25/73

g.- ince I/125/30

g.- ir I/156/36, II/31/12

g.- irdig II/01/53

g.- irdik II/01/53

g.- irdiK I/87/18, II/01/52

g.- iyo I/85/48

13. (Geçmişten bugüne) Varlığını devam ettirmek, intikal etmek. -13-

g.- di I/41/78, I/42/28

g.- dik I/155/07, I/155/39

g.- diK I/50/81

g.- dim I/113/101, I/113/107, I/144/26

g.- ince I/73/18

g.- ip I/115/52

g.- iP I/49/41

g.- irken I/73/10

g.- miş I/130/28

14. İşgal etmek. -12-

g.- dī I/28/24

g.- dīni I/150/35

g.- iyō I/99/54

g.- iyor I/108/19

g.- medi I/156/66

g.- miş I/08/110, I/108/18, I/133/57, I/24/53, II/03/66

15. (Hamur, maya vb.) kabarmak, kıvam almak. -12-

g.- di I/09/39, I/30/44

g.- dikden I/106/50

g.- dikten I/90/12

g.- ir I/116/25, I/73/48, I/79/86

g.- iyo I/106/50, I/111/76, I/44/13, I/90/12

g.- siñ I/03/55

16. Kaynak olarak almak, dayanmak. -10-

g.- dī_ini I/61/02

g.- dīmiSī II/23/148

g.- ene I/125/53

g.- eyodu II/35/74

g.- i II/01/14

g.- ir I/142/37, I/142/38

g.- miş I/117/04, II/17/16

17. Doğmak, yaşamak, dünyaya gelmek. -7-

g.- cek I/76/100

- g.- di I/24/06
dünyāya g.- di I/153/06
dünyaya g.- dim I/15/04
dünyaya g.- iyo I/15/64
g.- mişim I/27/02
dünyāya g.- mişin I/153/04
18. (Şöyle veya böyle) Etki bırakmak, ... etkisi bırakmak. -7-
g.- cek II/09/93
g.- di I/08/77, II/18/32, II/39/125
g.- di geşdi I/08/36
g.- iyor II/33/59, II/33/60
19. (Bir şey) Belli bir zamana rastlamak. -6-
g.- cek I/74/88
g.- di I/74/89
g.- enner I/14/49
g.- ince I/124/14
g.- irdi I/74/102
g.- üyüz I/40/05
20. Gelir olarak ele geçmek, sağlanmak. -5-
g.- ceK I/99/37
g.- dī II/38/27
g.- di I/144/65
g.- ickese II/09/91
g.- iyör I/53/82
21. Rast gelmek, rastlamak, isabet etmek. -4-
g.- ir I/35/49
g.- irse I/06/94
g.- irşe I/20/42
g.- ise I/79/80
22. Doğmak, neşet etmek, hasıl olmak. -4-
g.- iyī I/05/69
g.- iyêdū I/05/69
g.- iyo I/28/34
g.- iyö I/05/67
23. ... Çekmek, ... ağırlığında olmak. -4-
g.- ir I/155/31, II/06/17
- g.- irsi II/02/82
24. Boşanıp veya eşini kaybedip bir yere geri dönmek. -4-
g.- di I/18/65, I/52/53
g.- en I/66/29
25. Çıkmak, sadır olmak, sudur etmek. -3-
g.- ceg I/42/20
g.- di I/58/64
26. "... görünmek, ... gibi davranmak, ... tavrı takınmak" anlamında deyimler yapar. -3-
g.- di I/13/37, II/30/78
g.- iyorū I/58/80
27. ... İhtiyacını duymak, ... isteği hissetmek. -3-
g.- di I/45/15
g.- esiye I/59/89
g.- iyödā II/01/68
28. Bir ucu bir yere dayanmak, bir noktadan hareket etmiş olmak. -3-
g.- ēn I/139/45
g.- ir II/10/43, II/10/44
29. Gösteri vb. yapmak için bir yerde belli süreliğine bulunmak. -3-
g.- di I/145/98
g.- irdi I/145/98
g.- iḡdi I/145/98
30. (Koku, ses ve sesle ilgili şeyler için) Duyulmak. -2-
g.- iyo II/20/59, II/20/60
31. Esmek. -2-
g.- cek I/74/69
g.- irşe I/141/14
32. İkrām edilmek. -2-
g.- ir I/111/84
33. Uzanmak, sınırları ulaşmak. -2-
g.- īyo II/09/80
g.- ir I/122/17
34. (Fiillerin olumsuz şekilleriyle veya olumsuzluk bildiren yapılarla) Yapıl(ma)

mak, yapılması uygun veya kabul edilebilir ol(ma)mak. -2-

g.- iyör I/143/59

35. Yeri değişmek, taşınmak. -2-

g.- miş II/04/10, II/25/14

36. Yönetici olarak seçilmek. -2-

g.- miş II/28/17, II/28/18

37. Mal olmak. -1-

g.- iyo I/85/35

38. (Bir kimse veya yer üzerinde) Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak. -1-

g.- ir I/123/45

39. Yapılmak. -1-

g.- en I/91/82

40. Verilmek. -1-

g.- iyo I/99/60

41. Toplanmak. -1-

g.- irle I/150/27

gelelim : “Şimdi sıra geldi, artık ondan bahsedelim” anlamında kullanılan kalıp söz. -1-

g.- elim I/152/51

gel : bk. gel⁻¹ -8-

g. I/87/05

g.- dik I/33/71

g.- diK II/23/180

g.- ěn I/54/71

g.- enimizi I/01/37

g.- miş I/83/47

g.- sēdiñ I/85/58

g.- sin I/33/115

bk. gel⁻⁶ -6-

g.- di II/37/123

hoş g.- din I/33/01

hoş g.- diñ I/82/34

hoş g.- diñis II/14/01

ğolay g.- sin II/38/101

bk. gel⁻⁵ -3-

g.- dik II/19/21

g.- miş I/33/113, I/33/119

bk. gel⁻² -2-

g.- miş I/44/83

g.- mişlē II/08/05

bk. gel⁻¹² -3-

g.- dik II/20/63

g.- dim II/38/107

g.- miş I/66/45

bk. gel⁻⁴ -2-

g.- dikten I/82/03

g.- dikTen I/82/12

bk. gel⁻³ -1-

g.- dik I/82/04

bk. gel⁻⁷ -2-

g.- di I/85/43, II/07/102

bk. gel⁻⁸ -1-

g.- miş II/09/14

gël - : bk. gel⁻¹ -22-

g. I/101/50, I/38/54, II/05/102

g.- di I/110/10, I/30/02, I/39/67, I/39/96, II/25/99

g.- dik II/12/23

g.- diK II/23/01

g.- dim I/48/16, II/07/113, II/13/08, II/29/06

g.- diñiS I/44/12

g.- diñiz II/05/100

g.- miş I/39/81

g.- medi I/10/38

g.- miş I/40/14

g.- mişiniz II/30/42

bk. gel⁻² -18-

g.- di I/10/95, I/10/96, I/44/65, I/74/56, I/75/62, I/75/64, II/09/37, II/16/53, II/25/105

g.- dik II/16/86

g.- dile I/65/31

g.- dilē II/12/20

g.- dim II/25/106

g.- diñiz II/23/182

g.- diydik II/08/07

g.- miş I/44/82

- g.- mişlê II/25/09
 bk. gel-³ -16-
 g.- cek I/46/123
 g.- di I/34/08, I/42/71, I/44/94, I/53/18, I/54/38, II/01/07, II/08/99, II/29/17
 geri g.- di I/52/61
 g.- dik I/54/39, II/23/20
 g.- dikten II/31/24
 g.- dim I/54/39
 g.- mişler II/23/164
 geri g.- se I/91/58
 bk. gel-⁴ -15-
 g.- di I/50/58, I/77/43, II/21/54, II/23/107
 g.- dik I/47/09
 g.- dim I/105/04, I/152/124, I/47/06, I/59/03, II/06/34, II/12/16, II/13/53
 g.- dım I/44/07
 g.- miş I/71/83
 g.- Ti I/39/51
 bk. gel-⁵ -11-
 g.- di II/09/63, II/23/38
 g.- dim I/50/17, I/50/18
 g.- miş I/09/71, I/112/51, II/23/132, II/23/134, II/23/157
 g.- miş I/21/79
 g.- mişlê II/23/158
 bk. gel-⁶ -5-
 g.- di I/52/87
 telefon g.- di I/112/42, I/112/43
 deK g.- diğ I/47/62
 g.- mişle II/23/170
 bk. gel-¹³ -1-
 g.- dim I/50/15
 bk. gel-⁷ -1-
 g.- di I/102/52
 bk. gel-¹⁰ -5-
 g.- di II/11/19, II/21/17, II/25/33
 g.- miş I/107/49, II/25/17
 bk. gel-¹⁷ -2-
 dünyāya g.- mişim I/153/03
 bk. gel-³⁵ -1-
 g.- dí II/06/05
 bk. gel-³⁹ -7-
 g.- di II/07/129, II/07/130, II/09/24, II/09/39
 g.- dikten II/07/39
 bk. gel-¹² -4-
 g.- di II/09/78, II/31/14
 g.- dik II/30/78
 g.- din II/23/140
 bk. gel-¹⁸ -1-
 gölay g.- sım II/11/66
 bk. gel-¹¹ -3-
 g.- di II/21/58
 g.- medi II/23/22
 bk. gel-⁹ -1-
 g.- di II/22/07
gəl - : bk. gel-¹ -2-
 g.- di I/145/17
 g.- dim I/39/20
 bk. gel-² -8-
 g.- dı II/16/54
 g.- dı II/05/64
 g.- dik II/16/12, II/16/77
 g.- miş I/75/67
 g.- mişlê I/44/15
 g.- sım I/66/50, I/86/54
 bk. gel-⁴ -7-
 g.- dik II/16/13
 g.- dim I/65/03, II/12/19, II/12/20
 g.- medim II/16/12
 g.- miş I/71/82
 bk. gel-²⁴ -1-
 g.- di I/66/22
 bk. gel-¹⁰ -1-
 g.- di I/70/74
 bk. gel-⁶ -3-
 hoş g.- diğiz II/38/105
 dek g.- se II/01/83
 ahlımı g.- si II/03/45

bk. gel-⁵ -5-
 g.- dilē II/06/38, II/14/12
 g.- miş II/23/136
 bk. gel-³ -1-
 g.- dik II/06/54
 bk. gel-¹² -1-
 g.- dim II/23/101

gēl - : bk. gel-¹ -5-
 g. I/39/19
 g.- di I/25/21
 g.- dim I/39/20
 bk. gel-⁵ -2-
 g.- di II/09/48
 bk. gel-² -1-
 g.- di II/30/56

gēl - : bk. gel-⁹ -10-
 g.- di baş12ımıza I/15/55
 bk. gel-¹ -11-
 g.- di I/22/41
 bk. gel-² -7-
 g. I/42/20
 g.- di I/25/28
 g.- ir I/115/15
 g.- se II/27/10
 bk. gel-²¹ -1-
 g.- di I/45/11
 bk. gel-³ -8-
 g.- i I/45/58
 bk. gel-⁴ -2-
 g.- medim I/50/15
 bk. gel-¹¹ -3-
 g.- iyo I/142/52
 bk. gel-⁸ -9-
 g.- irdī I/147/42

gelende : bk. genelde -1-
 g. I/07/68

gelene : bk. geleneK -1-
 g.+ ini I/151/11

gelenē : <<geleneK+i -3-
 g. II/25/01

g.+ miz I/07/87, I/90/60

geleneK : Asırlar boyunca nesilden nesile geçerek gelen ve bir topluluğun fertleri arasında sağlam bir bağ, ortak bir ruh meydana getiren her türlü âdet, alışkanlık, davranış biçimi ve kültürel değerler, örf, an'ane. -5-

g. II/35/55
 g.+ de II/13/33
 g. göreneK II/13/19
 g.+ leri I/90/42
 g.+ lerimiz II/13/35

gelēnek : bk. geleneK -1-
 g.+ lere I/157/19

geleneKsel : Geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan, kökleşik, ananevi. -1-

g. I/97/42

gelin : 1. Aileye evlenme yoluyla girmiş olan kadın. -350-

g. I/02/08, I/02/10, I/02/21, I/02/29, I/03/07, I/03/14, I/03/73, I/03/74, I/06/144, I/08/22, I/08/25, I/08/27, I/08/59, I/10/47, I/101/36, I/101/42, I/102/29, I/104/21, I/105/03, I/105/04, I/107/10, I/107/19, I/114/23, I/119/78, I/119/80, I/119/81, I/119/83, I/124/04, I/126/26, I/129/35, I/129/55, I/134/60, I/137/13, I/137/17, I/140/14, I/140/67, I/144/38, I/145/76, I/15/25, I/15/36, I/150/36, I/151/22, I/152/127, I/153/62, I/153/63, I/154/17, I/157/09, I/158/53, I/18/78, I/21/06, I/23/06, I/24/50, I/25/55, I/25/57, I/25/58, I/26/10, I/26/25, I/26/36, I/26/43, I/32/71, I/35/22, I/35/23, I/35/25, I/35/37, I/36/41, I/37/41, I/39/16, I/39/42, I/39/44, I/39/46, I/40/70, I/41/17, I/41/20, I/43/21, I/43/26, I/44/07, I/46/131, I/46/132, I/46/85, I/47/27, I/47/43, I/47/49, I/50/15, I/50/44, I/52/02, I/52/11, I/52/79, I/53/08, I/55/28, I/57/41, I/59/03, I/59/06, I/60/17, I/63/40, I/63/46, I/65/02, I/65/10, I/65/43, I/67/57, I/70/84, I/71/19, I/71/21, I/71/83, I/72/73, I/73/23, I/73/40, I/76/14, I/76/19, I/76/21, I/76/47, I/76/49, I/76/57, I/76/67, I/76/68, I/77/25, I/77/27, I/77/51, I/78/01, I/83/62, I/86/05, I/86/23, I/86/42, I/86/43, I/86/45, I/86/46, I/86/70, I/86/77, I/87/78, I/89/19,

I/91/87, I/94/66, I/94/68, I/94/70, II/03/26,
II/03/35, II/05/44, II/05/45, II/06/44,
II/08/100, II/13/53, II/14/62, II/16/11,
II/19/113, II/20/79, II/20/80, II/21/40,
II/21/46, II/23/102, II/23/106, II/23/107,
II/23/108, II/23/109, II/23/111, II/23/112,
II/23/159, II/23/162, II/23/27, II/23/90,
II/23/98, II/25/62, II/25/65, II/25/71,
II/26/24, II/34/03, II/34/59, II/37/20,
II/37/21, II/37/35, II/39/140

g.+ ni I/04/29
g. bir oduq I/77/24
g. çıxarıladi I/82/23
g.+ de I/73/35
g.+ den II/29/39
g.+ dən I/15/14
g.+ di I/113/62, II/29/37
g.+ e I/08/67, I/15/61, I/87/35
g.+ e verecek vercek II/23/112
g.+ e verəcən_e I/08/66
g. gəyinnə I/52/13
g. hamamı I/154/16
g.+ i I/117/48, I/119/64, I/119/79,
I/124/30, I/13/33, I/15/36, I/66/24,
II/08/135, II/08/93, II/28/45
g.+ ı II/16/15
g.+ iken I/25/60
g.+ im I/107/71, I/107/72, I/113/125,
I/132/09, I/138/48, I/14/64, I/144/20,
I/146/53, I/17/44, I/24/61, I/39/14, I/51/03,
I/60/81, I/60/86, I/65/16, I/76/66, II/08/48,
II/14/64, II/24/70, II/29/04, II/29/65
g.+ imi I/79/49
g.+ iminen I/24/60
g.+ imiñ I/15/94, I/79/44, II/08/93
g.+ imiS I/12/22, II/08/48
g.+ imiz I/12/21, I/12/40, I/12/49,
I/125/31, I/138/17, I/65/10, I/86/06
g.+ ini I/95/77
g.+ in I/04/67, I/06/95, I/119/79,
I/20/98, I/50/21, I/77/76, I/86/06, II/08/135,
II/21/40, II/25/69, II/29/41
g. itdilə I/30/12
g.+ iyim II/34/03

g.+ iz I/128/75
g.+ ləmiz II/19/35
g.+ leğ II/19/36, II/19/37
g.+ ne I/145/92, II/08/47
g.+ nə I/137/51, I/145/41, I/159/22,
I/39/11, I/46/52, I/77/61, II/05/07,
II/08/115, II/08/117, II/29/96, II/32/124,
II/32/98, II/39/151
ne g.+ nə ne olannar II/23/126
g.+ nəde I/48/30
g.+ nədən I/159/41, I/77/62
g.+ nəm I/138/28, I/145/19, I/148/61,
I/159/14, I/58/58, I/79/48, II/08/135,
II/08/136, II/21/42
g.+ nemi II/21/42
g.+ nəmineğ I/48/53
g.+ nemiñ II/21/41
g.+ nəmiñ I/48/58, II/32/120
g.+ nəmiz II/21/45
g.+ nəmnen I/48/52
g.+ nen I/132/50, I/144/23, I/144/77
g.+ nən II/12/11, II/27/57
g.+ nəni I/97/58
g.+ nənkini II/39/162
g.+ ner I/08/68, I/126/38, I/21/38,
I/45/43, I/48/57, I/55/28, I/64/92, I/96/73,
II/21/39, II/23/118, II/31/40
g.+ neğ II/21/41
g.+ ner alı7dıK I/159/14
g.+ nerim I/143/82
g.+ nere I/120/28, I/126/81, II/13/18
g.+ neri I/65/26, I/90/30, II/13/18,
II/21/38
g.+ nerim I/113/132, I/113/135,
I/113/139, I/129/35
g.+ nerime I/113/124, I/113/125,
I/113/127, I/113/130
g.+ nerimiñ I/40/69
g.+ nerimnen I/113/128
g.+ neriñ I/137/17
g.+ neriñ i I/138/63
g.+ sin I/126/38

- g. vermediydiK I/46/132
 g. yaparla I/71/10
 g. yaptık I/152/25
 g. yapıdılā II/12/14
 2. Evlenmek için hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın. -281-
 g. I/114/59, I/114/60, I/145/07, I/145/55, I/145/58, I/148/17, I/72/83, I/72/84, I/76/13, I/94/66, II/25/66, II/25/68
 g. aldı I/52/82
 g. aldıktan I/97/52
 g. aldıla I/77/23
 g. aldımızı I/97/54
 g. alındı I/78/29
 g. alınınca I/52/11
 g. alınırdı I/118/17, I/97/52
 g. alınıyordu I/78/31
 g. alıyoz I/46/91
 g. alan I/102/29
 g. alınır I/32/71, I/32/75
 g. alınırdı II/03/26
 g. alınıyo II/03/30
 g. alıyolādı I/09/21
 g. alayı II/34/67
 g. alıcı I/145/84, I/41/12, II/06/44, II/11/08, II/25/57
 g. alıcının I/102/23
 g. almā I/125/85, I/154/23
 g. ālma I/10/55
 g. almak I/82/25
 g. almacıyı II/16/25
 g. almadan I/59/16
 g. almaKcılā I/153/86
 g. almaya I/59/23, I/59/28, II/34/64
 g. almayā II/34/68
 g. almiya I/59/17, I/59/18, I/76/14, I/97/54, I/97/56, II/25/58, II/25/59
 g. arabalarının I/87/78
 g. arabası I/08/21, I/125/86
 g. başının I/101/40
 g. çıkabiliyō I/76/63
 g. çıkacā I/04/25
 g. çıkacak II/37/53
 g. çıkādı I/32/60, II/34/32, II/34/33, II/35/32, II/37/34
 g. çıkar I/114/13, I/114/59, I/26/28
 g. çıkār I/114/59
 g. çıkcaı II/34/43
 g. çıkcasā I/77/29
 g. çıkıyo I/159/16
 g. çıkıncānā II/37/20
 g. çıkmaz I/72/78
 g. çıktı II/39/146
 g. çıkTī I/82/26
 g. çıkardım I/89/16, II/37/75
 g. çıkarılādı I/82/23
 g.+ dim I/145/06
 g.+ din II/17/64
 g.+ e I/08/16, I/114/15, I/114/49, I/114/60, I/125/87, I/138/82, I/148/25, I/159/12, I/159/20, I/159/29, I/41/24, I/70/76, I/72/84, I/76/58, I/87/72, I/89/06, II/25/68, II/34/74
 g. etcez I/77/77
 g. etTi I/137/21
 g. etTim I/76/04
 g. ğadın I/45/36
 g. ğıS I/26/23
 g. ğız I/04/14, I/134/39, I/91/24
 g. ğıza I/04/27, I/08/31, I/08/32, I/26/23
 g. ğızı I/08/17, I/25/12
 g. ğızım I/25/10
 g. ğızın I/08/11, II/23/83
 g. görme yapırlā II/34/23
 g. görmeye I/76/56
 g. ħamamına I/145/55, I/145/56
 g.+ i I/02/09, I/08/20, I/08/23, I/101/32, I/101/33, I/102/78, I/102/79, I/114/14, I/125/86, I/125/87, I/125/88, I/153/87, I/157/10, I/159/23, I/26/11, I/26/45, I/32/86, I/71/17, I/71/19, I/72/77, I/72/79, I/72/81, I/72/82, I/72/83, I/76/46, I/77/09, I/77/47, I/82/21, I/82/25, I/82/29, I/97/56,

II/05/45, II/23/100, II/23/86, II/25/60,
II/34/36, II/34/57, II/34/67, II/37/35,
II/37/46, II/39/155

g.+ i çıkarılā I/148/29

g.+ imiz I/32/75

g.+ imize II/12/75

g.+ in I/101/25, I/125/86, II/34/74

g.+ ini I/30/37

g.+ iñ I/101/28, I/101/33, I/114/14,
I/114/60, I/26/33, I/26/36, I/26/40, I/41/28,
I/67/08, I/71/10, I/72/75, I/76/58, II/34/66,
II/34/73, II/37/49

g.+ iñi II/39/156

g.+ ne I/02/18, II/24/72

g.+ nē I/145/55, I/151/21, I/77/17,
I/77/28, I/77/42

g.+ nen I/34/31, I/59/20, II/25/63

g.+ nēn I/159/10

g.+ nēñ I/94/69

g.+ nēñ yüzü yırtıK ol19ur I/76/52

g.+ ner I/76/13, I/76/45

g.+ nerden I/76/67

g.+ nere I/08/27, I/159/21, I/26/29,
I/26/31, II/15/37

g.+ neri I/60/78, I/77/44, I/77/45,
II/34/55

g.+ nerimizē I/101/23

g.+ neriñ I/76/54

g.+ neriñ başını yapalııardı II/03/37

g.+ neriñ başını II/03/36

g. olaraK I/46/90

g. olcaK I/114/42, I/114/48

g. olcağ I/101/40

g. olcaK I/17/12

g. olcāK I/101/44

g. olcan I/148/37

g. olcān I/148/37

g. olcāsa I/125/59

g. olduK I/02/23, I/153/62, I/77/04,
I/77/19, I/77/26, I/77/42

g. olduK I/15/25

g. oldūK I/15/09

g. oldular I/119/78

g. oldum I/09/07, I/101/09, I/113/85,
I/113/98, I/140/03, I/140/06, I/140/07,
I/152/06, I/154/04, I/25/38, I/27/22,
I/27/27, I/50/21, I/76/04, I/82/01, I/82/02,
II/32/08, II/37/60

g. oldūma I/145/08

g. oldumda I/76/69

g. oldūmu I/27/23

g. olmadan I/159/25

g. olsañ I/159/24

g. olullar I/21/62

g. olunca I/113/67

g. olup I/82/12

g. olur I/114/52

g. olurKa I/159/28

g. olurdu I/102/25, I/159/11

g. olurduK I/101/31, I/25/05, I/77/19

g. oluyo I/102/26

g. oluyō I/91/42

g. oldular I/67/30

g. olđum II/06/34

g. olma I/125/29

3. (Seslenen kişinin kendinden yaşça
küçük olan) Kadınlar için kullanılan bir
seslenme sözü.

geliñ : bk. gelin¹ -2-

g. I/59/35

bk. gelin²

g. I/66/04

gelin : bk. gelin² -5-

g.+ im I/60/80, I/60/81, I/60/82, I/60/85

geñin : bk. gelin¹ -1-

g. I/101/35

gēlin : bk. gelin² -2-

g. I/77/61

g.+ nerde I/15/33

gelin : bk. gelin¹ -4-

g. I/128/24, I/150/36

güñşen g. I/39/19

bk. gelin⁴

g. I/86/70
gèlin : bk. gelin² -4-
 g. I/04/19, II/17/64
 g. indî_i II/11/13
gelin_valesi : Bir çocuk oyunu. -2-
 g. I/06/17, I/06/18
gelinlik : Gelin elbisesi. -1-
 g. I/83/54
gelinnî : <<gelinlik+i -5-
 g. I/26/37, II/39/146
 g.+ miz I/153/59
 g.+ mizi I/02/19
 g.+ mizi I/02/20
gelinnig : bk. gelinlik -1-
 g. I/98/35
gelinniK : bk. gelinlik -30-
 g. I/02/18, I/02/21, I/09/13, I/101/31,
 I/151/27, I/26/32, I/34/33, I/34/34, I/70/80,
 I/70/83, I/71/11, I/71/13, I/76/66, II/03/36,
 II/15/38, II/15/40, II/34/38, II/35/34,
 II/35/35, II/37/21, II/37/23
 g.+ lē I/153/58
 g.+ len I/151/27
 g.+ ler I/159/26
 g. melinniK I/161/32
 g. milinniK I/25/56
gelinñik : bk. gelinlik -1-
 g. I/82/30
gelir : Belli zamanlarda belli yerlerden ele
 geçen para. -6-
 g. I/02/56, I/07/49
 ek g. I/85/54
 g.+ i I/46/34
 g.+ imiz I/53/82
 g.+ lēnğen II/02/66
geliş - : İlerlemek, büyüyüp genişlemek,
 olgunlaşmak, terakki etmek, inkişaf etmek,
 tekâmül etmek. -3-
 g.- ennerimiziñ II/33/22
 g.- ivèrdi I/01/29
 g.- miş II/35/19

geliş : Gelmek işi, vusul. -2-
 g. I/61/73
 g.+ imdē I/54/36
gelme : 1. Gelmiş. -25-
 g. I/117/50, I/153/118, I/18/78, I/23/10,
 I/23/15, I/46/86, I/68/12, I/68/13, I/77/27,
 I/92/10, I/99/41, I/99/42, II/06/35, II/31/40,
 II/32/109
 urdan g. II/10/32
 g.+ ler I/92/11
 g.+ miymişti I/46/54
 g.+ ymiş I/02/38
 2. Gelmek işi.
 g.+ sinden I/05/18
 g.+ ye II/15/13
gelme gitme : Karşılıklı birbirini
 ziyaret etme.
 g. gitme I/150/30
gēlme : bk. gelme¹ -1-
 g. II/06/52
gēlme : bk. gelme -1-
 g.+ ye II/15/13
gelmeg : bk. gelmeK -1-
 g. I/94/80
gelmeK : (Bir maksatla) Bir yere uğramak,
 ziyaret etmek işi. -2-
 g. I/03/31, I/73/38
gelmi : bk. gelme² -1-
 g.+ yi II/10/57
gelTir - : bk. getir -1-
 g.- dī I/22/20
gemi : Su üstünde yüzen, insan ve yük
 taşımaya yarayan büyük taşıt. -3-
 g.+ leride I/52/84
 g.+ m I/66/17
 g.+ nne I/52/85
gen - : bk. gel-² -1-
 g.- mezler II/25/76
genc : bk. genç -21-
 g. I/122/25, I/125/47, I/126/02,
 I/140/64, I/143/77, I/150/12, I/23/67,
 II/07/54, II/07/55

g.+ e I/56/57
hanım mardır ğarıyı şe ğocayı g. eden
ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/83

g.+ i I/39/09, II/07/93

g.+ iken I/113/97, II/01/44, II/29/81

g.+ imiz I/153/104, I/153/39, I/153/40

g.+ lere I/45/05

gēnc : bk. genç -2-

g.+ iken I/58/37

g.+ imiz II/09/73

gēnc : bk. genç -2-

g.+ imiz II/09/71

gēnc : bk. genç -1-

g. I/85/56

genç : Hayatın çocuklukla orta yaşlılık arasındaki döneminde bulunan. -18-

g. I/103/16, I/113/72, I/23/67, I/26/65,
I/35/01, II/11/05, II/19/89, II/20/59

g.+ iken II/08/111

g.+ lē II/20/15, II/20/18, II/34/34,
II/34/85

g.+ ler I/33/102

g.+ lere II/34/92

g.+ leri II/34/82

g.+ sıñız I/05/21

g.+ yız II/20/58

genç : bk. genç -4-

g. I/40/66, I/56/49, I/59/37

g.+ ken I/33/100

gēnc : bk. genç -2-

g. II/11/36

g.+ lē II/11/05

gençli : <<gençlik+i (bk. genşliK) -1-

g.+ mde I/01/19

gendi : bk. kendi -3-

g.+ miz I/62/11

g.+ miz yapıdık II/23/124

g.+ mize I/15/28

gene : Yine, tekrar. -26-

g. I/01/88, I/02/56, I/07/100, I/07/57,
I/07/87, I/07/89, I/139/62, I/14/54, I/145/74,

I/155/24, I/20/98, I/38/69, I/40/23, I/40/75,
I/41/78, I/82/04, I/82/20, I/83/24, I/83/37,
II/15/75, II/15/76, II/23/125, II/34/17,
II/35/78, II/37/54, II/37/92

genē : bk. gene -1-

g. II/01/90

gēne : bk. gene -1-

g. II/34/34

gēnē : bk. gene -1-

g. I/86/19

genelde : Genellikle. -4-

g. I/07/99, I/39/53, II/15/108, II/34/90

geneļde : bk. genelde -3-

g. I/63/26, II/39/159, II/39/44

genēldi : bk. genelde -1-

g. II/11/24

genelğurmáy : Genelkurmay, yurdun savunmasıyla ilgili bütün şart ve olayları göz önünde tutarak barışta ordunun eğitim ve donatımını, savaşta yüksek yönetimini düzenleyen makam. -1-

g. ârşivinden II/02/24

genellikle : Genel olarak, çok defa, çoğu zaman, umumiyetle. -3-

g. I/36/53, I/97/59, II/11/10

genennikle : bk. genellikle -2-

g. I/36/39, II/17/37

geniş : Kendi ölçülerine veya alışılmış ölçülere göre enli olan, genişliği fazla olan. -3-

g. I/111/114, I/133/31, II/38/118

geniş - : bk. genişle- -1-

g.- miş I/147/09

geniş : bk. geniş -3-

g. I/77/33

g.+ ce I/64/77, II/32/114

genişle - : Geniş duruma gelmek, hacmi fazlalaşmak, büyümek. -1-

g.- di I/93/07

genişli - : bk. genişle- -1-

g.- yor I/23/72

genişli : Genişlik, geniş olma durumu, geniş bir yer kaplamış olma, enlilik. -2-

g.+ i II/02/05

genş : bk. genç -100-

g. I/100/39, I/125/18, I/146/09, I/153/104, I/161/18, I/35/14, I/46/52, I/56/50, I/69/33, I/96/77, II/07/100

g.+ le I/149/41, I/57/35, I/57/38, I/79/02, I/99/36

g.+ lē I/03/81, I/07/80, I/104/39, I/150/16, I/150/31, I/152/81, I/153/109, I/154/28, I/154/30, I/154/69, I/155/105, I/161/18, I/46/99, I/75/53, I/79/19, I/98/25, I/99/11, II/01/32, II/01/40, II/06/08, II/09/81, II/09/83, II/12/19, II/14/55, II/27/20, II/27/29

g.+ lēde I/109/31, I/153/111, I/158/12, I/158/13, II/09/74

g.+ lēden I/03/71, I/46/94, I/69/08, II/17/81

g.+ lēmiz I/146/06, I/153/115, I/153/37, I/73/26

g.+ lēmizden II/32/139

g.+ ler I/03/64, I/07/77, I/102/05, I/104/32, I/118/10, I/125/77, I/131/02, I/137/12, I/15/87, I/153/103, I/23/69, I/35/19, I/55/47, I/60/36, I/60/37, I/93/26, II/06/39, II/10/71, II/14/31, II/14/58

g.+ leṣ I/28/17, I/57/36

g.+ lēr I/06/09

g.+ lerden I/06/132, I/06/135, II/10/62

g.+ leṣden I/109/31

g.+ lere I/106/78, I/125/47, I/154/16, I/93/58

g.+ lere verceK I/98/14

g.+ leri I/153/103, I/46/94

g.+ lerimiS II/15/47

g.+ lerimiz I/92/57

g.+ sin I/109/30, I/79/32

genş : bk. genç -29-

g. I/03/73, I/130/02, I/44/56, I/44/60, I/55/47, II/03/28, II/26/02, II/27/26, II/27/34, II/33/23

g.+ den I/06/112

g.+ lē I/161/15, II/27/04, II/27/34

g.+ lēden II/09/33

g.+ lēmiz I/30/35

g.+ ler I/03/72, I/20/79, I/51/54, I/51/63, I/53/35, I/65/24

g.+ leṣ I/20/93

g.+ ler yapayörü I/51/56

g.+ lerden I/51/67

g.+ lerimiz I/46/56, II/33/27

gēṣ : bk. genç -1-

g.+ ler I/10/08

genşlī : <<gençlik+i (bk. genşliK) -11-

g.+ m I/137/39, I/137/41, I/63/51

g.+ mde I/115/19, I/136/28, I/95/95

g.+ miz I/150/06

g.+ mizde I/149/40

g.+ mizden II/11/12

g.+ ne I/125/23

g.+ ṇizi I/113/81

genşlī : <<gençlik+i (bk. genşliK) -7-

g.+ m I/52/04

g.+ mde I/95/90

g.+ mdē II/01/19

g.+ mizde I/150/29, I/20/49

g.+ mizde I/01/94

g.+ miziṇ I/14/71

genşliK : Gençlik, genç olma durumu, genç yaşta bulunan kimsenin hâli, hayatın çocuklukla orta çağ arasındaki dönemi. -4-

g. I/28/34

g.+ de I/106/36, I/131/51

g.+ te I/96/62

gePegenc : Çok genç, gencecik. -1-

g. I/137/16

ger - : 1. (Bir şeyi) Kenarlarından veya uçlarından çekilebileceği kadar çekerek gelebileceği en düz duruma getirmek. -4-

g.- elerdi I/71/19

g.- erdiK I/101/32

g.- ērlerdi I/71/17

g.- erlermiş I/76/51

2. (Vücudun dış organları ve özellikle kol ve bacak için) Açabileceği kadar açıp, uzatabileceği kadar uzatıp dümdüz ve dimdik tutmak.

gēr - : bk. ger⁻² -1-

göl ğanat g.- dik I/125/38

gerçe : bk. gerçeK -1-

g.+ i II/15/96

gerçē : <<gerçek+i -1-

g. II/30/03

gerçeg : bk. gerçeK -1-

g. I/08/118

gerçeK : İnkâr edilmeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, hakiki, reel, asıl, sahih, doğru. -3-

g. I/08/118, II/30/08

g.+ lē II/35/46

gerçi : Aslına bakılırsa, aslında. -2-

g. I/138/125, I/146/39

gerçi : bk. gerçi -1-

g. I/01/20

gērçi : bk. gerçi -2-

g. I/72/59, II/22/40

gērçi : bk. gerçi -1-

g. I/72/22

gerçik : bk. gerçek -1-

g. II/02/58

gerÇekTen : Gerçekten, gerçek bu ki, sahiden, hakikaten. -1-

g. I/60/91

gerdannıĝ : Gerdanlık, kadınların süs eşyası olarak boyunlarına taktıkları, genellikle kıymetli madenden ve değerli taşlardan yapılmış takı, kolye. -1-

g. II/17/55

gerdir- : Germek işini başkasına yaptırmak, kenarından veya uçlarından çektirerek gergin duruma getirtmek, gerilmesini sağlamak. -1-

g.- iĝsin I/87/114

gere : bk. kere -1-

g. I/21/81

gerek : Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), lazım. -4-

g. I/49/75, II/38/27, II/38/72

gerek gör- : Yapılmasını istemek.

g. görmüyoru I/36/07

gerek - : Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek. -5-

g.- dī I/90/79, I/90/84, I/90/85

g.- eyosa I/42/75

g.- miyor I/125/12

gerge : Bostan gölgeliği. -1-

g. I/102/77

geri : (Bir yerin veya şeyin ön kabul edilen kısmına göre) Arkada bulunan taraf, arka taraf. -69-

g. I/01/70, I/02/56, I/03/75, I/04/05, I/04/70, I/05/31, I/06/65, I/07/109, I/08/126, I/08/127, I/100/43, I/11/67, I/117/14, I/117/16, I/117/18, I/117/19, I/117/42, I/117/51, I/119/12, I/129/05, I/130/20, I/130/23, I/138/64, I/142/60, I/142/61, I/144/23, I/147/54, I/153/40, I/153/46, I/153/55, I/156/32, I/158/56, I/26/18, I/26/50, I/52/32, I/52/61, I/72/37, I/74/61, I/91/58, I/91/70, I/94/22, I/96/34, I/99/15, II/04/76, II/22/18, II/23/137, II/25/60

ileri g. II/08/89

g.+ de I/01/43

g.+ den I/121/49, I/149/51

g.+ ledē I/01/25

g.+ si I/33/70

g.+ sini I/05/29, I/122/39

g.+ ye I/119/46

g.+ yi I/122/13

geri çek- : İptal etmek, vazgeçmek.

g. çekdilē I/148/36

geri çevir- : Geri vermek, geldiği yere göndermek, iade etmek.

g. çevirmiş I/147/27

geri durma- : Yapmaktan kaçınmamak, yapmamazlık etmemek, hiç çekinmeden yapmak.

g. durmaz II/17/33

geri ğalan (geri yan) : Belli bir şeyden arta kalan, fazlalık, belli bir grubun dışındakiler.

g. ğalanı I/69/06, I/69/12

g. yannı I/158/11

geri(ye) çekil- : Karıştığı bir işi sürdürmekten veya sürdürenler arasında bulunmaktan vazgeçmek.

g.+ ye çekil I/111/83

gèri : bk. geri -4-

g. I/90/31

g.+ den I/03/21

g.+ si I/09/05

g.+ ye I/58/17

gericilik : Gerici olma, yeni şeyleri kabul etmemekte, eskiye bağlı kalmakta direnme durumu, irtica. -1-

g. I/05/09

geriki : Diğerleri. -1-

g.+ lē I/85/09

gerili : Gerilmiş durumda bulunan, gerilmiş olan. -1-

g. II/08/125

gerisin geri : Geldiği yere veya ters yöne doğru, gerisin geriye, yeniden, tekrar, bir daha. -3-

g. I/153/56, I/17/03, I/17/57

gerisin gèri : bk. gerisin geri -1-

g. I/106/65

gerizekālī : bk. gerizekālī -1-

g.+ ymiş II/03/77

gerizekālī : Akli kıt, zekası düşük kimse. -1-

g.+ yın II/39/173

gersi gerī : bk. gerisin geri -1-

g. II/24/94

ges - : bk. get- -2-

ras g.- sin II/22/89, II/22/90

geş - : bk. geç-⁹ -8-

g.- dī I/120/34

g.- diK I/01/08

g.- enTan I/147/53

g.- tîmiz II/07/12

g.- Ti II/38/95

dağıntılı g.- Ti II/38/95, II/38/98

bk. geç-⁶ -17-

g.- ÇekTi I/85/60

g.- di I/01/16, I/15/48, II/39/132, II/39/17

günüm g.- di I/22/46, I/22/47

günümüz g.- di I/22/31, I/22/33

g.- diK II/03/12

g.- diKden I/05/14

g.- miş I/72/14

bk. geç-⁷ -81-

g. I/04/72, I/152/61, II/39/21

g.- di I/01/35

bk. geç-¹⁰ -69-

g.- cez I/17/12

g.- di I/143/81

g.- dik I/02/71

bk. geç-¹¹ -36-

g.- di I/06/57, II/09/52, II/09/64, II/12/12, II/12/13

bk. geç-⁸ -2-

g.- di I/42/28

geldi g.- di I/08/36

bk. geç-² -64-

g.- dī I/128/63, I/77/68, I/93/24

g.- di I/08/57, I/102/86, I/107/49, I/110/37, I/110/41, I/119/39, I/12/09, I/120/60, I/123/20, I/128/58, I/128/62, I/130/32, I/141/06, I/145/33, I/145/84, I/15/62, I/150/07, I/150/19, I/152/136, I/155/100, I/155/34, I/27/12, I/35/10, I/38/23, I/43/32, I/52/05, I/63/42, I/63/43, I/63/51, I/77/68, I/78/53, I/79/13, I/79/21, I/91/64, I/93/24, II/06/79, II/07/110, II/07/89

günümüz g.- di I/15/42, I/59/10, I/63/12

modası g.- di I/14/63, I/14/64

g.- di günümüz I/63/21

g.- di yapardık I/08/77

- g.- dig I/145/66
 g.- dik I/119/39
 g.- irdik I/37/34
 g.- medi I/78/55
 g.- mese I/12/48
 g.- miş I/08/59, I/119/10, I/15/76, I/61/10
 I/56/25
 g.- mişler I/130/28
 g.- sin I/154/10
 g.- sinj I/49/48
 g.- ti I/76/97
 g.- Ti II/03/10
 bk. geç⁻¹ -99-
 g.- ceñ I/156/58
 g.- dīñiz I/122/33
 g.- di I/20/80, I/45/36, I/45/56
 g.- diñ II/01/37
 g.- diñiz I/122/34
 g.- medim I/20/81
 g.- mek I/156/02
 g.- mēk I/156/02
 g.- meyiñ I/20/83
 g.- miden II/39/81
 g.- miş I/11/60
 g.- mişındur I/49/66
 g.- miyo I/100/45
 g.- Ti II/38/108
 g.- tik I/81/31
 bk. geç⁻²⁷ -22-
 hora g.- dī I/91/80
 hora g.- medi I/119/32
 g.- miş I/110/50
 muradına g.- miş I/11/88
 hora g.- ti I/91/80
 bk. geç⁻⁵ -22-
 g.- di I/15/47, I/152/97, I/98/125, II/25/85, II/32/132
 g.- dikçe I/39/92
 g.- er II/35/64
 g.- miyo I/63/18
 g.- miyor I/15/47, I/17/05
 bk. geç⁻¹⁵ -11-
 g.- mesin I/25/48
 bk. geç⁻²⁹ -30-
 g.- di I/130/06, I/134/10, I/35/41,
 g.- dim I/140/18
 g.- miştir I/59/37
 g.- Ti II/25/03
 bk. geç⁻³⁰ -72-
 g.- di I/64/107
 bk. geç⁻³¹ -10-
 eline g.- diñ I/69/72
 bk. geç⁻¹³ -66-
 g.- meden I/69/102
 bk. geç⁻³ -25-
 g.- dī II/16/11
 g.- miyomuş I/110/05
 g.- miyordu I/122/57
 bk. geç⁻¹² -1-
 g.- diler I/122/19
 bk. geç⁻³³ -73-
 g.- medi I/123/46
 bk. geç⁻³⁴ -71-
 g.- mesin I/144/01
 bk. geç⁻³² -9-
 g.- di I/150/12
 bk. geç⁻²⁴ -38-
 g.- ceñ I/153/110
 g.- ceñ I/153/110
 bk. geç⁻⁴ -65-
 g.- ceK II/03/78
 bk. geç⁻³⁵ -70-
 g.- diñ II/39/143
 geş : bk. geñç -12-
 g. I/119/24, I/119/34, I/39/09, I/39/10,
 I/56/42, I/64/23
 g.+ le I/61/11
 g.+ ler I/01/29, I/55/69, II/22/45
 g.+ lere I/44/54

geş : bk. geç -1-

g. I/07/59, I/124/29, I/147/27, I/28/43,
I/90/39, II/08/13, II/09/39, II/31/12

g. ğaldım II/39/165

g. ğalmışen II/39/165

g. yapTım I/91/31

gēş - : bk. geç-² -3-

g.- di I/154/11, I/30/14

bk. geç-⁸ -1-

ġodu g.- di II/29/27

gēş : bk. genç -1-

g. I/39/09

gēş : bk. genç -1-

g. I/39/09

gēş : bk. geç -1-

g. I/54/30

gēş - : bk. geç-³⁶ -1-

g.- mez I/47/72

geşgi : bk. eski -1-

g.+ den I/08/27

geşim : bk. geçim -1-

g. II/01/12

geşlī : <<gençlik+i (bk. gençlik) -2-

g.+ mizdi II/12/71

g.+ ģizi I/113/52

geşlig : bk. gençlik -1-

g. I/06/48

geşlik : bk. gençlik -3-

g. I/01/26, I/135/26, I/135/28

geşme : Geçme, geçmek işi. -1-

g.+ si I/122/09

geşmiş : bk. geçmiş¹ -2-

g.+ den II/23/155

bk. geçmiş²

g.+ lerden ösun II/25/82

get - : Getirmek. -55-

g.- ce'miş I/33/13

g.- cen I/86/25

g.- ceS I/94/15

g.- cēz I/136/12

g.- Çek I/45/55

g.- dile I/03/11

g.- irdi I/124/45

g.- medi I/125/37

g.- miş II/33/08

g.- mişdi I/149/25

g.- mişle I/144/81

g.- mişler I/112/01, I/56/57

g.- mişTi I/149/20, I/149/24

g.- sin I/112/53

ras g.- sin I/161/56

g.- ti I/10/101, I/50/78, II/28/12

g.- Ti I/03/75, I/100/47, I/134/05,
I/152/73, I/27/16, I/46/90, I/74/26, I/87/38,
I/88/36, I/91/79, II/28/74, II/38/61

g.- tik II/38/15

g.- Tik I/03/76, I/136/11, I/136/12,
I/150/13, I/93/08

g.- TiK II/07/16

g.- Tiķ I/136/11

g.- Tikleri II/34/87

g.- Tile I/152/135, I/70/15

g.- Tilē I/46/86, I/46/88

g.- Tiler I/125/16, I/25/55

g.- Tim I/112/36, I/49/15, I/52/33,
II/08/123, II/23/116

yolu g.- Tim II/39/131

g.- Tiņ II/39/166

get - : bk. git- -56-

g. I/87/109

gēt - : bk. get- -3-

g.- cez II/38/45

g.- Ti I/54/35

g.- Tilē I/77/25

getī - : bk. getir- -3-

g. I/153/105, II/08/50

g.- dik I/50/77

geti - : bk. getir- -24-

g. I/153/106, I/28/18, I/28/20, I/49/21,
I/62/28, I/68/53, I/87/05, I/96/17, I/96/42,
I/97/10, II/38/102, II/38/75

g.- miş I/86/49
 g.- mişlê I/153/85
 g.- mişler I/96/87
 g.- n I/115/55
 g.- tdiri I/06/01
 g.- tTircêz I/30/59
 g.- tTiridi I/139/36
 g.- tTiriyolâ I/83/27
 g.- tTiriyoz I/31/57, I/31/58, I/31/60

geti - : bk. getir- -1-

g.- mişlê I/46/87

getil - : bk. getir -1-

g.- îlêdi I/154/52

geTir - : (Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek, ulaştırmak. -327-

g. I/01/63, I/115/49, I/134/06, I/139/29, I/139/42, I/23/56, I/35/32, II/23/186, II/38/49

g.- î I/76/71, I/91/72, II/39/42

g.- îken I/62/03

g.- ceK I/20/12

g.- cêz I/131/48, II/11/65

g.- cin I/97/13

g.- dî I/121/31

g.- di I/108/39, I/119/29, I/136/40, I/140/63, I/149/44, I/16/04, I/27/31, I/60/97, I/73/43, II/25/93

g.- di_ı I/05/57

g.- dig I/144/53

g.- diK I/108/40, I/119/37

g.- dikleri I/108/39

g.- dilê I/121/29, I/38/16, I/53/46, II/23/101, II/23/27

g.- diler I/140/57

g.- diler I/122/76

g.- dim I/42/34

g.- diŋ I/128/25

g.- ebildî I/50/43

g.- e bile I/92/58

g.- elim II/11/66

g.- em I/46/92, I/49/20

g.- ėm I/135/03

g.- emedik I/50/55

g.- emedim I/45/53

aqlımı g.- emem II/12/39

g.- emiyes I/35/15

g.- emiyiz I/93/56

g.- emiyo I/92/58

g.- en I/48/23, I/48/46, II/10/77

g.- eni I/138/41

g.- ennêden II/09/46

g.- enner II/10/76

g.- eydiK I/143/26

g.- eyin II/29/40

g.- eyô I/57/44

g.- ėyyoz II/27/55

g.- i I/08/116, I/08/23, I/08/35, I/107/73, I/108/38, I/128/21, I/145/83, I/161/39, I/40/71, I/58/46, I/60/11, I/76/73, I/88/58, I/96/54, II/08/119, II/08/50, II/08/95, II/23/58, II/24/93, II/33/58

g.- î I/08/11

g.- ib I/130/18, I/130/36, I/20/37

g.- icândı I/109/10

g.- icm I/87/06

g.- icig I/86/70

g.- icin I/96/65

g.- idi I/113/27, I/115/47, I/14/37, I/72/70, II/11/03, II/27/35

g.- idi viridi I/128/43

g.- idik I/128/69, I/141/07, I/141/09, I/141/20, I/152/94, I/155/20, I/155/24, I/33/52, I/33/54, II/24/28, II/24/29

g.- idiK I/123/31, I/18/21, I/18/54, I/51/27, I/58/89, I/72/42, II/29/88

g.- idim I/91/46, II/39/162

g.- idin I/126/49

g.- idiŋ I/04/46, I/32/44

g.- iken I/110/64

g.- ile I/128/14, I/75/25

g.- ilê I/03/47, I/08/23, I/101/45, II/30/65

g.- ilēdi I/102/22, I/102/23, I/102/78,
I/102/80, I/121/117, I/154/43, I/159/30,
II/34/75

g.- ilēdin I/126/63

g.- ilēmişti II/19/144

g.- iler I/114/58, I/117/19, I/26/25,
I/39/75

g.- ilēr I/107/33, I/37/41

g.- ilerdī I/90/57

g.- ilderdi I/02/05, I/125/66, I/125/67,
I/140/39, I/87/75, I/90/59

g.- ilērdi I/09/63, II/01/26

g.- ilēḡdi I/09/62

g.- ilērmış I/76/12

g.- iliḡı I/80/34

g.- illē II/08/127

g.- iller I/143/47, II/03/23

g.- illerdi I/123/25, I/123/37

g.- im I/90/22, II/38/67

g.- imēyoz II/33/44

g.- imiyoruz II/33/43

g.- in I/04/51, I/128/25, II/22/36

g.- ince I/69/40

g.- incesi I/46/41

g.- iḡ I/08/117, I/117/23, I/128/65,
I/134/03, I/134/04, I/147/30, II/08/43

g.- ip I/107/07, I/150/11, I/68/52,
I/74/75, I/81/07, I/85/21, I/96/33, II/30/34

g.- iP I/08/51, I/08/63, I/143/48, I/37/42,
II/39/155

g.- ir I/107/38, I/119/73, I/121/32,
I/143/61, I/143/65, I/39/77, II/31/28

g.- ir virilēḡse viriler virmezlerse
I/52/47

g.- irdi I/08/50, I/14/48, I/14/49

g.- irdik I/25/59

g.- irdiK I/130/16

g.- iriz II/33/41, II/33/46, II/33/48

g.- irdedi I/90/57

g.- irlar I/114/58

g.- irlerḡdi I/02/06

g.- isin II/19/125

g.- isiḡ I/98/59

g.- iḡē II/35/30

g.- ivē II/03/34

g.- iviren I/27/31

g.- ivirin I/45/54

g.- iydi I/50/43

g.- iydik I/02/09, I/150/10, I/153/21,
I/48/10, I/70/18

g.- iydik I/101/34, I/101/35

g.- iydım I/50/42, I/88/04

g.- iyı I/64/22

g.- iym I/139/40, I/40/51

g.- iyin I/04/63, I/112/61, II/08/120,
II/32/25

g.- iyken I/62/04

g.- iyo I/103/24, I/37/42, I/46/40

kelimē_ḡadet g.- iyò I/155/99

g.- iyodu I/146/12, I/96/24

g.- iyōdu II/08/24

g.- iyoduḡ I/81/43

g.- iyōduḡ I/97/09

g.- iyōduḡ II/21/64

g.- iyoduḲ I/70/18

g.- iyola I/32/54

deK g.- iyolā II/37/35

g.- iyolar I/105/17, I/14/59, I/97/58

g.- iyōlar I/105/10, I/97/56

g.- iyoÍÍā II/30/40

g.- iyollar I/41/55

g.- iyollardı I/104/30

g.- iyóÍÍē II/08/69

g.- iym I/90/17, I/90/18

g.- iyoḡ I/158/62, I/20/40

g.- iyor I/125/11, I/37/43

g.- iyoḡ I/37/43

g.- iyordu I/16/29

g.- iyorduḲ I/16/30

g.- iyorlār I/06/146

g.- iyoru I/107/75

boz g.- iyoru I/42/13

getír -

g.- iyoruS I/58/27
g.- iyoruz I/129/33
g.- iyos II/38/16
g.- iyoS I/73/40, II/21/79, II/30/32
g.- iyös I/76/75
g.- iyoZ I/132/25, I/141/16, I/31/57,
I/38/56, I/38/57, I/53/80, II/21/90,
II/37/113

g.- iyöz I/130/46, I/131/26, II/18/34
g.- iyöz I/40/79, I/40/80
g.- iz I/134/36, I/152/105, I/28/56,
I/40/80, I/70/39, II/20/44, II/24/31
g.- medi I/128/54, I/27/31, I/27/32
g.- medik I/73/42
g.- medim I/128/25
g.- mediñ I/128/53
g.- mèse I/121/32
g.- mez I/119/73, I/128/54
g.- miş I/117/44, I/117/46, I/128/20,
I/156/65, I/27/15

deK g.- miş I/48/58
g.- mişlê II/23/172
g.- mişler I/01/92, I/11/80, I/119/75
g.- mişTir I/128/26
g.- miyiñ I/35/40
g.- seydin II/24/82
g.- Tik II/30/52

getír - : bk. getir- -1-

g.- mezdi I/08/36

gētír - : bk. getir- -2-

g.- iken II/07/47

getimi : bk. getirmi -1-

g.+ ye I/94/14

getirmi : Getirme, getirmek işi. -1-

g.+ ye I/124/38

getittir - : Getirmek işini başkasına yaptırmak, getirtmek. -6-

g.- ilê II/27/37

g.- iyo II/38/35, II/38/40

g.- iyoS II/21/90

getiy - : bk. getir- -1-

g.- iyö I/96/67

getmi : bk. getirmi -1-

g.+ ye I/40/52

gettî - : Getirtmek, getirmesini ya da getirmelerini sağlamak. -1-

g.- dik II/08/35

gêtür - : bk. götür- -1-

g.- ülê II/23/75

gever : Bahçe ve tarla sulamak için açılan ince su yolu, ark. -1-

g. II/08/105

gey - : bk. giy- -45-

g.- dî II/03/33

g.- dîmiz II/24/63, II/35/39

g.- diklê II/39/156

g.- dilê II/24/72

g.- dim I/153/57

g.- diñ II/03/46

g.- ê II/39/142

g.- êdiK I/159/13

g.- ellêdi I/154/65, I/154/66

g.- êr I/26/33

g.- erlerdi I/41/16

g.- idillêdi I/77/29

g.- ili II/27/23

g.- ilirdî I/41/14

g.- ilirdi I/41/14, II/03/37

g.- iliyodu II/35/35

g.- inmediler I/41/27

g.- iyo I/77/21, II/35/35

g.- iyodu II/35/34

g.- iyolar I/26/30, I/26/39

g.- iyoÍlar II/03/41

g.- iyoñuz I/26/31

g.- iyorduk II/24/62, II/24/66

g.- iyordük II/24/65

g.- iyoZ I/102/87, I/77/14

g.- meden I/77/14

g.- meyenne I/154/22

g.- meyive II/18/31

g.- meyiz I/154/70
 g.- meyo I/154/69
 g.- meyyo I/161/26
 g.- mezdik I/159/14
 g.- mezlêrdi II/03/37
 g.- yerdik II/24/67
 g.- yoz I/154/70

gèy - : bk. giy- -38-
 g. II/34/40

g.- cîmi I/102/85
 g.- dîmiz I/98/19
 g.- dîni I/161/26
 g.- dim I/86/59
 g.- ědig I/31/62
 g.- ědiK I/31/64
 g.- er I/31/68
 g.- erdi I/31/63
 g.- erdik I/90/68, II/34/42
 g.- erdiK I/101/30
 g.- ěrdiK I/101/30, I/154/30
 g.- erlêdi II/37/29
 g.- erleğdi I/77/16
 g.- ěsen II/34/40
 g.- ěsiđ II/32/137
 g.- ilirđ I/101/30
 g.- ilirdi I/71/12, I/96/22
 g.- ilirdi I/146/58, I/151/27, I/71/12
 ne g.- iliyor ne ědiliyor I/09/10
 g.- iyo I/09/13
 g.- iyodu II/39/158
 g.- iyōdu II/37/22
 g.- iyola I/70/81
 g.- iyoÍfar II/03/42
 g.- iyoç I/96/28
 g.- iyož I/31/64
 g.- medik II/37/26
 g.- meyiz I/161/34
 g.- meyodu II/35/34
 g.- mezdin I/82/28
 g.- mezlêdi I/82/28

gèy - : bk. giy- -2-

g.- İyola I/70/80, I/70/83

geydir - : bk. giydir- -19-

g.- dikten I/114/22
 g.- dilē II/12/14, II/12/16
 g.- en I/82/26
 g.- icēdik II/24/74
 g.- iler I/114/07, I/114/58, I/26/18,
 I/26/38

g.- ilerdi I/26/31
 g.- ilib II/12/75
 g.- ir I/114/22
 g.- irlardi I/118/11
 g.- isīđ I/72/81
 g.- iyolar I/26/32
 g.- iyōlar I/26/37
 g.- iz I/114/05

geydir - : bk. giydir- -1-

g.- cek I/82/26

gèydir - : bk. giydir- -10-

g.- idi I/125/81
 g.- ilē I/148/25
 g.- ilēdi II/34/39
 g.- iyoduğ I/96/28
 g.- iyolā II/34/40
 g.- iyolādi II/15/38, II/34/39, II/34/40
 g.- iyož I/101/31

geydirme : Giydirmeye, giydirmek işi. -1-
 dāmet g. I/114/05

geyidir - : bk. giydir- -1-

g.- lēr I/26/40

geyiK : Çift parmaklılar takımından, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzlar bulunan, geviş getirici, memeli hayvan. -1-

g. gōšā II/28/44

gèyik : bk. geyiK -8-

g. II/01/82, II/01/83, II/28/44, II/28/62,
 II/28/63, II/28/64

g. kōšarımıđı II/28/62

g.+ lē II/01/85

geyim

geyim : bk. giyim -3-

g. II/32/133, II/32/136

g.+ imiz I/31/61

gèyim : bk. giyim¹ -1-

g. kuşam I/72/63

geyimni : Giyimli, giyinmiş, giyinik. -1-

g.+ lē I/154/22

geyin - : bk. giyin- -5-

g.- ip I/159/18

g.- ir II/39/141

g.- irdī I/154/29

g.- irdi I/41/20

gèyin - : bk. giyin- -2-

g.- ir II/39/149

g.- meyve II/18/31

gez - : (Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak. -95-

g.- cen I/75/53

g.- dīm II/03/75

g.- di I/60/102

g.- diK I/24/31, II/06/54

g.- dim I/95/06

g.- dīm I/06/108

g.- dim tezdīm I/122/41

g.- e I/41/41

g.- ē I/148/21, I/64/76, II/08/62, II/11/03

g.- ecek I/47/57

g.- ēdi I/41/40, I/70/64

g.- ēdik I/155/69, I/155/70, I/61/41, I/61/45

g.- ēdiK I/50/39, II/11/06

g.- ēken I/32/05

g.- ellē II/27/38

g.- ellēdi I/145/78, I/145/79

g.- eller I/119/63

g.- ellerdi I/91/41

g.- ēm I/133/28

g.- emeyorun I/134/05

g.- emezdi I/61/33

g.- emezdiK I/61/29

g.- emēzdin I/61/30

g.- emiyolar I/111/87

g.- en I/158/55

g.- eñ I/111/122

g.- er I/101/40, I/61/30, I/61/64, I/91/63

ne g.- er I/156/44

g.- erdi I/157/39, I/90/62

g.- ērdi I/121/22

g.- erdig I/122/71

g.- erdik I/146/23, I/155/70, I/38/27, I/87/70

g.- erek I/08/91

g.- erdi I/48/67

g.- erimiş I/52/86

g.- erin I/132/78, II/22/01

g.- eriz I/101/41

g.- erçe I/111/94

g.- ersiniz I/137/14

g.- ēsin II/32/124

g.- eyi I/101/31

g.- ilir I/111/92

g.- ilirdi I/111/91, I/111/92

g.- illēdi II/08/62

g.- iniyór I/20/46

g.- iyi I/05/39

g.- iyo I/01/81, I/147/51, I/147/52

g.- iyō I/154/06

g.- iyodu II/39/19

g.- iyolar I/105/07, I/87/94, I/91/38

g.- iyolía II/07/66

g.- iyon I/37/49

g.- iyoñ I/76/20

g.- iyoñuz I/93/57

g.- iyordu I/122/84

g.- iyorla I/68/79

g.- iyož I/146/24

gezelim güzelim porğıramları :

Televizyonlarda yayınlanan ve her bölümünde farklı bir yöreyi anlatan programlar.

g.- elim gözelim porıgıramları II/03/16
gezip dur- : Sürekli olarak, hiç durmadan gezmek.

g.- ip duru I/158/51

g.- ip duru II/23/113

g.- ip duruyo I/155/105

gez - : bk. geç- -1-

g.- iyo I/122/11

gez- : bk. gez- -1-

g.- erin I/122/71

gëz - : bk. gez- -2-

g.- diniz II/09/60

g.- iyosun I/45/34

gëz - : bk. gez- -1-

g.- mizleridi II/08/63

gezdır - : (Bir şey veya kimseye bir yerde bir yöne doğru) Sürekli yer değiştirmek, yürütmek, gezmesini, dolaşmasını sağlamak. -5-

g.- dik I/52/17

g.- iceK II/03/80

g.- ile I/127/42

g.- iyo I/93/19

g.- iyon I/111/88

gezin - : Kısa ve sınırlı bir mesafe içinde gidip gelmek, gezip durmak. -2-

g.- irdin I/58/56

g.- iyon I/27/35

gezmë : bk. gezme -1-

g.+ ye I/139/29

gezme : Gezmek işi, gezinti. -3-

g.+ ler I/111/92

g.+ sini I/32/38, I/32/39

gezmë : bk. gezme -1-

g. I/147/40

gezmi : bk. gezme -1-

g.+ ye I/15/93

ğı : Kız, kadınlar için kullanılan çağırma, seslenme sözü. -38-

ğ. I/08/05, I/08/117, I/10/39, I/10/43, I/10/53, I/10/54, I/10/56, I/10/76, I/10/93, I/100/29, I/100/37, I/100/44, I/107/72,

I/134/03, I/14/67, I/148/62, I/15/74, I/158/50, I/25/01, I/35/37, I/39/94, I/44/81, I/48/64, I/54/60, I/54/61, I/58/38, I/63/46, I/98/115, I/98/134, I/98/84, II/07/95, II/24/82, II/25/109, II/25/112, II/29/32, II/34/56

ğt : bk. ğı -14-

ğ. I/10/05, I/10/116, I/10/63, I/10/93, I/110/68, I/140/61, I/154/14, I/67/37, I/77/70, I/83/03, I/83/47, I/83/75, II/07/122, II/37/41

ğık : “Ses çıkarmasına fırsat vermemek” anlamındaki gık dedirtmemek, “ses çıkarmak, karşı çıkmak, yakınmak” anlamındaki gık demek, “sesini çıkarmamak, karşı çıkmamak, yakınmamak” anlamındaki gık dememek (veya gıkı çıkmamak) deyimlerinde geçen bir söz. -2-

ğ. I/152/70, I/152/71

ğıcılđak : bk. ğıcırdak -1-

ğ. II/14/40

ğıcır ğıcır : Sert şeylerin birbirine sürtündükleri, rüzgârda hareket ettikleri veya üstlerine basıldığı zaman çıkardıkları ses. -1-

ğıcır ğ. I/64/119

ğıcırdak : Tahterevallı ya da tahterevalliyeye benzeyen bir oyun aracı. -1-

ğ.+ lı I/64/118

ğıÇ : Kıç, vücudun gerisi, kuyruk sokumu bölgesi, makat, dübür, geri, popo. -1-

ğıÇını çeke çeke öl- : Umduğunu elde edememekten gelen bir acz ile ölmek.

ğ.+ ını çeke çeke öl I/140/58

ğıdā : bk. ıadar -5-

ğ. I/94/45, II/07/139, II/39/41

në ğ. II/02/52

ğıdāk : bk. ıadar -1-

ğ. I/10/27

ğıdar : bk. ıadar -2-

ğ. I/75/56, II/38/65

ğıdar : bk. ıadar -1-

ğ. II/07/20

ğıdār : bk. kadar -1-

ğ.+ dı II/06/51

ğıl - : bk. kıl- -33-

ğ. I/14/61

ğ.- ā II/05/40, II/05/41

namaz ğ.- ākan I/39/93

namaz ğ.- abilirsen I/145/35

namaz ğ.- acam I/06/111

ōleni ğ.- ālā I/30/54

ğ.- alīā II/05/38

ğ.- amaz I/119/08

ğ.- amazsān I/145/36

ğ.- andan II/39/124

namaz ğ.- ār I/06/125

ğ.- ārdın I/145/35

ğ.- arın I/123/78, I/152/138, I/64/28

ğ.- arın namazımı I/112/71

namazımızı ğ.- arız I/59/90

namazları ğ.- arız I/113/76

ğ.- āsaK I/59/89

namaz ğ.- cāz I/112/72

ğ.- dı I/63/25

ikindi namazı ğ.- dım I/155/101

nāmaz ğ.- dım I/06/104

ğ.- dımı I/152/137

zorunnu ğ.- dī I/23/60

namazımı ğ.- ıyom II/29/85

ğ.- ıyon namazı I/64/27

namaz ğ.- ıyordum I/119/08

namaz ğ.- maSsıjız I/14/62

namazlānı ğ.- mıyollar I/14/60

ğ.- mıyor I/14/61

ğıl : Kıl, insan ve hayvan vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy. -7-

ğ. I/21/67, I/42/14

ğ.+ ı I/42/18, I/42/19

ğ.+ ları I/42/46

ğ.+ larını I/42/46

ğ. mıl I/52/96

ğıl - : bk. kıl- -1-

ğ.- alīā II/05/42

ğıl : bk. kır -1-

ğ.+ İarından II/25/22

ğılcal : Kılcal, çok ince, kıl gibi ince. -2-

ğ. I/12/34

ğılcal damar : Dokulardaki atardamarların son dallarını, toplardamarların ilk dallarına birleştiren ince damar.

ğ. damar I/12/39

ğılÇıklı : Kılçıklı, kılçığı olan. -1-

ğ. I/127/28

ğıldır **ğıldır** : Önüne geldiğinde fiile “kuvvetle ses çıkararak ve kesintisiz olarak, rahat ve gür bir şekilde” anlamı katar. -1-

ğıldır ğ. I/68/48

ğıldır - : Kıldırma, (namazda) cemaate imamlık yapmak. -1-

ōle namazını ğ.- andan I/125/78

ğılı : bk. kılık -1-

ğ.+ na I/87/94

ğılıf : Kılıf, bir şeyi korumak için üzerine geçirilen, yumuşak bir maddeden yapılmış aynı biçimde kap. -2-

ğ.+ ı I/77/03

ğ.+ ları I/90/71

ğılınş : Kılıç, kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silah. -1-

ğ.+ dır II/02/08

ğılı : <<kılık²+ı -1-

ğarı ğ.+ na I/87/94

ğılı ğırtı : (<<kılık+ı kırtık+ı) Öte beri, küçük ve önemsiz, ikinci derecedeki nesne veya eşya, çeşitli ufak tefek şeyler. -1-

ğ. ğırtı I/88/56

ğillet : Kareli ya da yuvarlak köşe yastığı. -1-

ğ. I/67/75

ğımılma - : Kımıldamak, hareket etmek, kalkmaya davranmak. -1-

ğ.- maz I/138/92

ğına : bk. kına¹ -163-

ğ. I/106/67, I/106/68, I/106/74,
I/106/76, I/114/02, I/148/20, I/154/13,
I/157/55, I/67/06, I/82/21

ğ. geceleri I/157/25

ğ. gecemiz I/101/43, I/119/68, I/119/71

ğ. gecesī I/10/56, I/42/73, II/37/35

ğ. gecesi yapalġa I/10/43

ğ. gecesi yapaġġa I/10/44

ğ. gecesi yapallar I/119/42

ğ. gecesi yaparız I/101/42

ğ. gēcesi yaparız I/71/09

ğ. gēcesi yaparlar I/71/10

ğ. gēcesi yaparlardı I/98/24

ğ. gecesi yapıyoz I/106/65

ğ. gecesi I/08/15, I/10/49, I/101/44,
I/102/25, I/102/26, I/114/01, I/114/04,
I/119/68, I/154/15, I/30/33, I/30/34,
I/32/68, I/32/85, I/76/20, I/78/30, I/83/30,
I/97/51, II/34/27, II/34/39, II/34/55,
II/34/58, II/35/32

ğ. gecēsi II/37/33

ğ. gēcesi I/06/50, I/101/74, I/103/18,
I/125/83, I/145/85, I/148/25, I/148/26,
I/26/22, I/72/84, I/91/41

ğ. gecesinde I/145/72, I/145/73

ğ. gēcesinde I/101/63, I/114/10

ğ. gecesine I/119/69, I/119/71,
I/138/104, I/97/53

ğ. gēcisi II/25/53, II/25/55

ğ. gicelerinde I/09/13, II/03/41

ğ. gicemiz II/12/23

ğ. gicesi yapcāz I/97/54

ğ. gicesi I/09/20, II/12/27, II/12/44

ğ. gicesinde II/03/42

ğ.+ lānı I/145/82

ğ.+ ları I/106/75

ğ.+ sıynan I/101/40

ğ. vurulurdu I/94/68

ğ. yaġādı I/145/81

ğ. yaġalġā II/23/59

ğ. yaġalġādı I/154/13

ğ. yaġallar I/114/10, I/114/12, I/114/13

ğ. yaġallardı I/34/31

ğ. yaġaŋ I/67/03

ğ. yaġarkān I/114/11

ğ. yaġārdıK I/101/35

ğ. yaġarlar I/125/84, I/26/23, I/26/26

ğ. yaġarlar I/90/46

ğ. yaġarlardı I/08/16, I/98/17

ğ. yaġasıŋ I/101/74

ğ. yaġcāsa II/23/59

ğ. yaġılcı I/09/13

ğ. yaġıldı I/76/19

ğ. yaġılır I/125/85, I/148/20, I/41/09

ğ. yaġılırdı I/154/13, I/76/18, I/91/40,
I/94/69

ğ. yaġılıyōdu II/06/42

ğ. yaġılmaz I/114/02

ğ. yaġıyolādı I/83/30

ğ. yaġıyor I/67/06

ğ. yaġmıya II/25/54

ğ. yaġarkān II/03/46

ğ. yaġardıK I/101/36

ğ. yapıdımdı I/49/30

ğ.+ yı I/106/76

ğ.+ yı yaġālādı I/82/23

ğ.+ yı yaġarlardı II/37/46

ğ.+ yı yaġıyoruz I/106/70

ğ.+ yı yaġınırlādı I/82/28

ğ.+ yı yıġādık I/145/83

ğ.+ yī I/106/69

bk. kına²

ğ. I/08/15, I/10/54, I/101/37, I/101/38,
I/101/40, I/101/59, I/13/07, I/157/13,
I/157/49, I/159/10, I/159/15, I/159/17,
I/30/34, I/41/14, I/59/17, I/67/09, I/82/19,
I/82/20, II/12/26, II/15/41

ğ.+ da II/12/25

ğ. elbisesi I/09/13

ğ.+ larda I/09/12, I/26/22

ğ.+ ları I/67/12

ğ.+ larımız I/97/49

ğ.+ mız II/12/74

ğ.+ sı I/41/09

olan ğ.+ sı I/30/36

ğına - : Kınamak, ayıplamak, kabahatli bulmak, takbih etmek. -2-

ğ.- İîadı I/146/23

ğ.- nırdı I/129/27

ğınâ : bk. kına¹ -4-

ğ.+ dan II/03/22

ğ. gicesi II/03/29

ğ. yakardı I/157/12

ğ. yapâdı II/12/72

ğınâ : bk. kına¹ -4-

ğ. I/101/59, I/148/17

ğ.+ η II/03/52, II/03/58

ğınâ : bk. kına² -1-

ğ.+ η I/101/67

ğınacı : bk. kınacı -11-

ğ. I/10/46, I/157/22, I/157/23, I/41/11, I/59/15, II/16/24, II/16/54, II/25/54, II/25/56

ğ.+ mız I/157/56

ğıncırdak : bk. ğıncırdak -2-

ğ. II/12/61, II/12/63

ğınê : bk. kına² -1-

g.+ n I/101/72

ğını : bk. kına¹ -5-

ğ. ğoduğTan II/03/22

ğ.+ sınınan I/152/128

ğ. yakılcağ II/39/145

ğ. yakılırdı II/03/21, II/03/22

bk. kına² -12-

ğ. gecesi II/11/07, II/17/28

ğ. gècesi II/05/44

ğ. gecesini II/39/140

ğ. gècesini II/39/142

ğ. gęcisi yapırsın II/39/156

ğ. gęcisi II/39/147

ğ. gicesi II/12/75

ğ. yapıġġâ II/16/18

ğ. yapıġġâ II/16/15

ğ.+ yı II/39/143

ğıpğırmızı : Kıp kırmızı, çok kırmızı, her yanı kırmızı. -3-

ğ. I/07/65, I/116/10, I/128/72

ğır : bk. kır -59-

ğ. I/124/09, I/124/22

ğ.+ a I/05/29, I/10/85, I/106/37, I/107/24, I/123/28, I/130/17, I/131/48, I/134/45, I/143/33, I/143/46, I/153/16, I/18/23, I/41/45, I/63/41, I/83/02, I/85/05, I/94/05, I/94/12, I/94/41

ğ.+ â I/91/57

ğ.+ aġ I/01/52

ğ. bayır I/139/27

ğ.+ da I/01/52, I/04/07, I/105/22, I/120/54, I/120/56, I/120/61, I/120/62, I/123/71, I/155/25, I/155/27, I/155/48, I/18/24, I/27/59, I/48/04, I/65/14, I/89/20, I/96/79

ğ.+ dâ I/120/58

ğ.+ dalar I/27/39

ğ.+ dan I/103/35, I/116/54, I/124/28, I/139/28, I/96/39

ğ.+ dı II/05/70

ğ.+ ı I/108/45

ğ.+ ıdı I/64/86

ğ.+ ımız I/72/49

ğ.+ ıġ I/95/26

ğ.+ lâmız I/72/31

ğ.+ lara I/70/10

ğ.+ larda I/136/34, I/153/108

ğ.+ lardâ I/70/11

ğ.+ lardan I/15/32

ğır - : bk. kır⁴ -36-

ğ.- ar I/148/59

ğ.- arım I/103/48

ğ.- arın II/39/64

ğ.- arıS I/70/43

ğ.- arız I/102/56, I/111/29, I/152/85, I/70/44

ğ.- arsaġ I/70/44

ğ.- arsıġ I/87/85

ğ.- arsıġ II/39/50

ğ.- āsarj II/22/76
 ğ.- ceṇ I/70/43
 ğ.- dıj II/22/77
 ğ.- ıj I/15/41
 ğ.- ıyoduḫ II/22/75
 ğ.- ıyönj I/76/33
 ğ.- ıyonj bir iki I/09/35
 ğ.- ıyun II/15/111
 bk. kır⁻⁵ -11-
 ğ.- arım I/69/70
 ğ.- dı I/38/59, II/26/26
 ğ.- dım II/28/56
 ğ.- düm II/28/57
 ğ.- ıldı I/37/06, I/37/07, I/37/12
 ğ.- ılmasından II/26/27
 ğ.- ılmıṣ I/13/38
 bk. kır⁻² -56-
 ğ. I/95/22
 ğ.- ā II/32/89
 ğ.- adık I/152/64
 ğ.- ādık II/07/61
 ğ.- ādıḡ I/146/50
 ğ.- ādıḲ I/152/64
 ğ.- ārdım I/52/90
 ğ.- arıñj I/100/32, I/97/39
 ğ.- can I/49/80
 ğ.- ılmaz II/26/45
 ğ.- mıṣ I/133/57, I/133/58, II/29/38, II/29/42
 ğ.- mıṣlā I/38/09
 bk. kır⁻⁶ -1-
 ğ.- madım I/39/20
 bk. kır⁻⁷ -12-
 ğ.- mıṣ I/39/101
 bk. kır⁻¹ -38-
 ğ.- ıncası I/46/29
 ğ.- mıṣlar I/46/30
 bk. kır⁻⁸ -17-
 para ğ.- ıyuru I/67/54
 bk. kır⁻⁹ -15-

ğ.- ardık I/115/48
 ğ.- dım I/115/49
 ğ.- ılmıṣ I/126/06
 bk. kır⁻¹⁰ -16-
 ğ.- ılmıṣ I/154/18
ğırā : Kırağı, su buğusunun soğuk havalarda, yerde, bitkiler, ağaçlar ve öteki nesneler üzerinde donmasıyla oluşan ince su damlacıkları. -4-
 ğ. mırā II/30/14
 ğ.+ sında I/96/70
ğırā düṣ- : Kırağı yağmak.
 ğ. düşüncü II/07/86
ğırā vur- : (Bitkiler) Üzerinde kırağı yağıp zarar görmek.
 ğ. vurusu I/83/61
ğıraḳ : bk. gırā -1-
 ğ.+ dan I/96/72
ğırac : bk. gıraç -1-
 ğ. II/09/30
ğıraç : Kıraç, verimsiz, münbit olmayan (toprak). -1-
 ğ. II/02/83
ğırālıçe : Kraliçe, belli bir konuda en üstün olan, en üstün seçilen veya görülen kadın. -1-
 ğ.+ m I/67/31
ğıran : Kıran, öldürücü, toptan yok edici salgın hastalık veya olay. -1-
ğıran girmeyesice : Birine kızıldığı zaman söylenen bir tür ilenme / kargış sözü.
 ğ. girmiyesice I/161/53
ğıráp : bk. Kırıp -1-
 ğ. I/161/16
ğırapiṣan : Bir fistan çeşidi. (?) -1-
 ğ. fistan II/34/42
ğıraṣ : bk. gıraç -1-
 ğ. I/92/42
ğıravat : Kravat, bir ucu ince, diğer ucu daha geniş, gömlek yakasının altından geçirilerek önde üçgen biçiminde bağlanan, özel kumaştan yapılan giysi aksesuarı, boyun bağı. -2-

ğireder

ğ.+ ını I/114/22, I/118/12

ğireder : bk. ğireyder -1-

ğ. II/32/43

ğiredi : Kredi, ödünç alınan veya verilen mal veya para. -5-

ğ. I/64/06

tarım ğ. II/04/20

tarım ğ. kıparatifi II/04/22

tarım ğ. kıparatifi II/04/20

ğiredi ver - : Belli bir ölçüye kadar belli şartlar altında birine borç vermek.

ğ. veriyóíla I/64/05

ğirep : bk. Kırep -1-

ğ.+ lērden I/77/18

ğireydel : bk. ğireyder -1-

ğ.+ lerde I/50/71

ğireyder : Altında bulunan ve değişik açılarda çalışabilen bıçağı ile kazıyan veya yayan yol makinesi. -5-

ğ. I/41/63, I/50/71

ğ.+ i I/50/66

ğ.+ in I/50/66

ğırık : Kırık, kırılmış olan. -3-

ğ. çumak II/35/28

ğ.+ lâ I/21/04

ğ.+ ları I/96/44

ğırıcık : Azıcık, çok az. -1-

bi ğ. I/35/62

ğırık : bk. ğırık -3-

ğ. I/21/80, I/21/82

ğırıl - : 1. Kırılmak, (vücudun bir kemiği) düşme veya çarpma sonunda kırık duruma girmek. -17-

ğ.- dı I/158/41, I/21/81, I/86/10

ğolın ğ.- ıssā yenīñ içinde başın yarılıssā örtünün içindı I/01/70

ğ.- madan I/158/03

ğoluñuz ğ.- sa yenñiziñ içinde I/152/76

2. Parçalanmak, iki veya daha fazla parçaya ayrılmak.

ğ.- dı I/73/30, I/73/31

ğ.- masın I/130/81

3. (Vücudunda veya bir organında) Kırıklık duymak.

yoruluñ ğ.- in I/06/48, I/06/49

4. (Hastalık, savaş vb. öldürücü durumlar sonunda) Telef olmak, helak olmak, çok sayıda ölmek.

ğ.- annarı II/07/70

ğ.- ıyoriā II/07/71

ğırılma : Kırılmak, eski kuvveti kalmamak, etkisini yitirmek durumu. -1-

ğ.+ sı I/106/23

ğırıpın : bk. ğripin -2-

ğ. II/25/84, II/25/85

ğırız : bk. ğırız -2-

ğ. geçirisiñ I/91/23

ğalp ğ.+ indā I/64/37

ğırıp : Grip, kışın salgın hâlini alabilen, şiddetli nezle, ateş, baş ve bel ağrısıyla kendini gösteren bulaşıcı salgın hastalık, paçavra hastalığı. -2-

ğ. I/37/33

ğ.+ lēde I/83/48

ğırıpın : (Gripin marka adından) Ağrı kesici. -2-

ğ. I/37/32, I/98/111

ğırız : Kriz, birdenbire gelen ve kısa süren hastalık nöbeti. -3-

ğalp ğ.+ i I/17/21

ğalp ğ.+ inden I/65/45, II/06/57

ğırız geçir- : (Hasta) Ağır ve şiddetli bir dönem geçirmek.

ğırık : bk. kırık¹ -45-

ğ. I/07/91, I/09/04, I/108/40, I/111/110, I/14/50, I/144/47, I/144/48, I/146/05, I/147/26, I/147/27, I/152/44, I/17/60, I/24/65, I/30/50, I/40/03, I/42/16, I/54/30, I/54/35, I/56/27, I/56/30, I/56/77, I/56/79, I/57/52, I/61/09, I/63/16, I/63/29, I/68/44, I/70/43, I/76/80, I/83/63, I/87/121, I/88/17, I/90/02, II/01/75, II/25/33, II/25/34, II/29/83

ğ. bir kere maşallā I/96/80

ğ.+ da bi I/153/36

ğ. yılda bi I/125/74

bk. kırk² -2-
 ğ. I/125/33
 ğ.+ ında I/104/43
ğırk - : bk. kırk- -8-
 ğ.- alladı I/77/74
 ğ.- ardık I/87/15
 ğ.- aridik I/87/16
 ğ.- ıcıklar I/87/49
 ğ.- ıcıklar I/87/49
 ğ.- ılır I/12/01, I/27/44
 ğ.-ınca I/120/16
ğırk : bk. kırk¹ -1-
 ğ. II/28/33
ğırK : bk. kırk¹ -7-
 ğ. I/112/62, I/146/80, I/22/13, I/22/27,
 I/24/31, I/90/01
 ğ.+ da II/32/127
ğırk_altı : bk. kırk_altı -6-
 ğ. I/17/01
 ğ.+ da I/64/111, I/64/112, I/64/115,
 I/64/130
 ğ.+ ya I/64/108
ğırk beş : bk. kırk beş -2-
 ğ. I/61/52, II/14/01
ğırk bir : bk. kırk bir -2-
 ğ. I/72/11
 ğ.+ de I/72/11
ğırk bês : bk. kırk beş -2-
 ğ. I/42/02, II/06/02
ğırk dört : 1944 yılı. -3-
 ğ. II/14/01, II/22/09
 ğ.+ de I/72/11
ğırk_iki : bk. kırK_iKi -1-
 ğ. I/107/14
ğırk yedi : bk. kırk yedi -1-
 ğ. I/108/06
ğırklık : Davar kırkılan makas. -1-
 ğ. makasıynan I/12/01
ğırklı : Kırklı, kırk gününü doldurmamış
 lohusa kadın. -1-
 ğ.+ ydım yapākan yapTı II/05/14

ğırklı : <<kırklık+ı (bk. ğırklık) -1-
 ğ.+ nan I/12/01
ğırkTır - : Kırkmasını sağlamak, kırkma
 işini yaptırmak. -1-
 ğ.- ıdım I/120/15
ğırlenti : Kırlent, işlemeli veya işlemesiz
 olarak yatak üzerine konan yastık. -1-
 ğ. I/77/76
ğırma : bk. yarma¹ -1-
 ğ. I/98/79
ğırmızı : bk. kırmızı -22-
 ğ. I/01/62, I/103/57, I/148/43, I/153/106,
 I/26/35, I/32/34, I/62/17, I/62/24, I/76/46,
 I/90/69, II/12/14, II/18/14, II/32/27,
 II/34/68
 ğırmızı ğ. I/129/68
 ğ. ğırmızı I/129/68
 ğ.+ lâ II/32/30
 ğ.+ larını I/132/14
 ğ. mēcimeg çorbası yapıyular II/17/41
 ğ. salçaynan II/34/103
 ğ.+ ysa I/98/41
ğırmızı büber : bk. ğırmızı büber -1-
 ğ. II/12/60
ğırmızı : bk. kırmızı -2-
 ğ. I/10/49, I/76/44
ğırmızı büber : Kırmızı biber, olgunlaşınca
 kızaran ve yakıcı bir tat alan biber cinsinin
 yemeklerde baharat olarak kullanılmak
 üzere toz hâline getirilmiş şekli. -2-
 ğ. II/39/50
 ğ.+ ini II/39/39
ğırnav : Kedinin çıkardığı ses, kedi
 bağırması. -1-
 ğ. I/08/106
ğırnāv : bk. ğırnav -1-
 ğ. I/08/106
ğiron : Kadınların düğünlerde giydikleri
 bir giysi. -2-
 ğ. I/154/66
 ğ.+ nar I/154/66

ğırp - : Kırpmak, Küçük parçalara ayırmak, kesmek. -1-

ğ.- arlā I/77/71

ğırsal : Kırsal, kır durumunda olan, az sayıda insanın barındığı (yer). -1-

ğ. I/157/26

ğirt_dokuz : bk. kırk_dokuz -1-

ğ.+ da I/64/45

ğirtızan : El değirmeninde çekilmiş buğday unu, aşıklık. (?) -1-

ğ. I/111/39

ğırk_altı : bk. kırk_altı -1-

ğ. I/64/112

ğıs : bk. kız -63-

ğ. I/10/05, I/10/11, I/10/75, I/11/68, I/125/51, I/125/52, I/128/43, I/128/44, I/129/08, I/132/82, I/134/10, I/144/22, I/152/11, I/19/29, I/24/50, I/26/23, I/28/57, I/39/42, I/48/53, I/52/20, I/58/39, I/72/16, I/90/25, II/05/44, II/12/68, II/21/40, II/21/99, II/29/01

ğ.+ ım I/10/61, I/10/77, I/100/24, I/102/87, I/102/89, I/109/19, I/109/45, I/136/06, I/144/20, I/145/16, I/152/112, I/152/23, I/152/24, I/152/82, I/153/35, I/160/14, I/26/66, I/28/22, I/28/50, I/35/01, I/41/94, I/42/38, I/42/54, I/42/81, I/48/40, I/50/69, I/50/83, I/52/11, I/53/14, I/55/76, I/76/08, II/08/34, II/14/61

hanım ğ.+ ım I/79/30

ğ.+ ıñ I/73/37

ğıs - : bk. ğız⁻¹ -1-

ğ.- ar I/113/49

ğışkan - : bk. Kışkan- -1-

ğ.- ırşañ I/144/70

ğısa : bk. kısa² -7-

ğ. I/47/47

ğısa ğ. I/121/87

ğ. ğısa I/121/87

ğ.+ ydı I/135/20

bk. kısa¹

ğ. I/01/45, I/10/120

ğısaca : Kısaca, kısa olarak, özetle. -1-

ğ. I/06/100

ğısı : bk. kısa¹ -1-

ğ. II/30/17

ğısıık : Kısıık, (ses için) boğuk. -1-

ğ. ğısıık I/10/119

ğısım : bk. kısım¹ -2-

ğ. I/43/08

bi ğ. II/32/74

ğısıtlı : Kısıtlı, sınırlı, tahdit edilmiş, mahdut. -1-

ğ. I/75/24

ğısıık : bk. ğısıık -1-

ğısıık ğ. I/10/119

ğısKanaş : Kısıkanaş, kendisine yakın bir kimsenin başkasına ilgi göstermesini veya başkasından ilgi görmesini çekemeyen. -1-

ğ. I/120/48

ğısKaş : bk. ğısKanaş -1-

ğ. I/55/22

ğısmed : bk. ğısmet -1-

ğ. I/104/67

ğısmet : Kısmet, takdir edilmiş olan şey, nasip. -1-

ğ. I/49/22

ğıstır - : bk. kıstır- -6-

ğ.- dın II/24/84

ğ.- ıgōdīK II/05/08

ğ.- ıvermişlē I/08/92

ğ.- miş II/24/81, II/24/83, II/24/85

ğış : bk. kış -72-

ğ. I/07/38, I/07/61, I/109/20, I/130/34, I/132/15, I/135/45, I/140/44, I/15/59, I/157/61, I/17/05, I/26/55, I/30/29, I/36/63, I/39/57, I/39/59, I/39/60, I/39/65, I/42/41, I/49/49, I/49/51, I/49/56, I/55/53, I/55/54, I/55/55, I/55/61, I/59/56, I/62/38, I/62/40, I/65/27, I/71/44, I/71/45, I/74/83, I/77/65, I/85/43, I/93/04, I/93/56, I/94/39, I/94/65, II/21/12, II/22/80, II/25/39, II/29/90, II/32/41, II/32/42

ğara ğ. I/17/85

ğış ğ. I/137/24

ğ.+ a I/71/54, I/84/10
 ğ. ğış I/137/24
 ğ. günü II/21/11
 ğ. günündü II/21/75
 ğ. güş I/122/59
 ğ.+ ı I/45/63, I/68/34, II/32/40
 ğ.+ ımız I/49/54
 ğ.+ la I/159/19
 ğ.+ lâ II/29/85
 ğ.+ lar I/121/40, I/17/84, I/49/48, I/49/56
 ğ.+ ları I/143/30
 ğ.+ Ta I/85/30
 ğ.+ tan I/65/50
 ğ.+ tı II/24/105
ğışğırıva : Keçi eriği kurusu. -1-
 ğ. II/32/28
ğışı : bk. kişi -1-
 ğ. I/77/24
ğışın : bk. kışın -75-
 ğ. I/105/64, I/109/40, I/11/35, I/111/104, I/113/132, I/12/47, I/129/36, I/129/37, I/129/40, I/130/37, I/130/44, I/133/22, I/133/51, I/137/63, I/141/26, I/143/16, I/144/30, I/152/32, I/157/65, I/158/09, I/159/47, I/26/74, I/31/25, I/32/21, I/32/24, I/45/64, I/48/23, I/49/49, I/49/61, I/49/62, I/55/32, I/55/49, I/56/19, I/56/28, I/56/31, I/56/32, I/57/54, I/62/25, I/62/38, I/62/39, I/68/45, I/68/56, I/70/13, I/71/01, I/71/63, I/73/71, I/88/58, I/93/04, I/94/43, I/94/44, I/94/65, I/94/73, I/99/20, I/99/76, II/11/53, II/20/21, II/22/43, II/27/25, II/32/40, II/32/53, II/32/60, II/32/71, II/32/76, II/32/91, II/32/92, II/36/15
 ğışın ğ. I/133/39
 ğ. ğışın I/133/39
ğışın : bk. kışın -1-
 ğ. II/32/68
ğışın : bk. kışın -2-
 ğ. I/55/40
ğışın : bk. kışın -1-
 ğ. II/02/103

ğışın : bk. kışın -2-
 ğ. I/152/64, I/153/24
ğışla : bk. kışla -2-
 ğ.+ da I/86/23
 ğ.+ sı I/93/14
ğışlā : bk. kışla -1-
 ğ.+ lar I/86/22
ğışlā - : Kışlamak, (hava) soğumak, kış olmak. -1-
 ğ.- yo I/85/30
ğışlı : bk. kışla -1-
 ğ.+ a I/26/72
ğışlık : bk. kışlık -12-
 ğ. I/08/41, I/143/16, I/26/59, I/26/61, I/26/62, I/26/71, I/98/64, II/29/67
 ğ. yaparlādi I/157/70
 ğ. yapıyuduğ II/22/80
ğışlığ : bk. kışlık -4-
 ğ. I/103/05, II/22/65, II/22/69, II/22/86
ğışlıK : bk. kışlık -1-
 ğ. yapıyuduK II/22/74
ğışlı : <<kışlık+ı -2-
 ğ.+ nı I/68/34
 ğ.+ nı yapıyorun I/54/56
ğışlık : bk. kışlık -1-
 ğ.+ lāmızı II/29/83
ğışma : Küçük / filiz pancar. (?) -1-
 ğ.+ sına I/125/45
ğıt : bk. kış -9-
 ğ. I/01/100, I/131/31, II/01/13, II/01/14, II/02/84, II/29/93, II/29/94
 ğ.+ ı ğıtına I/146/15
 ğıtı ğ.+ ına I/146/15
ğıtlık : Kıtlık, kışık olma, ihtiyaca yetecek miktarda bulunmama durumu, azlık. -2-
 ğ. I/29/17, I/32/29
ğıvam : bk. kıvam -2-
 ğ.+ a I/60/07
 ğ.+ ını I/60/13
ğıvām : bk. kıvam -3-
 ğ.+ ına I/111/76

ğıvır ғıvır

ğ.+ ında I/111/77

ğ.+ ını II/23/198

ğıvır ғıvır : Kıvrınamak vb. fiillerin önüne getirilen, “çok, durmadan” anlamında pekiştirme zarfı. -2-

ğ. ғıvır ғıvırdanıyor I/20/89

ғıvır ғ. ғıvırdanıyor I/20/89

ғıvır - : Kıvrınamak, eğiltilip bükmek, kıvrık duruma getirmek. -6-

ğ.- дің II/26/45

ğ.- ықан I/111/72

ğ.- ықана I/111/72

ğ.- ыb II/11/27

ğ.- іP I/133/37, II/11/27

ғıvırdan - : Kıvrınamak, acı, ağrı, sancı etkisiyle eğilip bükülmek. -1-

ғıvır ғıvır ғ.- ıyor I/20/90

ғıvırda - : Çok miktarda mevcut olmak, kaynamak. -1-

ğ.- ді I/25/60

ғıvırl - : (Herhangi bir yere) Büzülüp yatmak. -2-

ğ.- ırdı I/145/43

ğ.- ıSıң I/145/43

ғıy - : 1. Kıymak, bıçak veya makine ile ince ince doğramak, çok küçük ve ince parçalar hâlinde kesmek. -21-

ğ.- áġġá II/32/55

ğ.- arız II/32/94

ğ.- aғız II/18/26

ğ.- arsin I/132/17

ğ.- діҚ I/45/42

ğ.- ыb II/22/79

ğ.- іP I/96/48

ğ.- ıyor I/124/24

ğ.- ıyorың II/32/73

ğ.- ыоруң II/32/70

ğ.- ыоз II/22/81

2. (Nikâh için) Yapmak, akdetmek.

hoÇa nġKahı ғ.- ылғ II/23/86

nikâh ғ.- ылр I/42/65

nikâh ғ.- ылмаз I/42/63

3. Zarar vermek, dokunmak.

ğ.- ar I/132/49

ғıyamamak : İncitirim, zarar veririm düşüncesiyle çekinmek, sakınmak, feda edememek.

ğ.- aman I/45/75

ğ.- amayorun I/08/67

ğ.- amayyon I/25/35

ğ.- amazdı I/73/24

ғıyafet : bk. қıyāfet -1-

ğ.+ leri I/146/55

ғıyāfet : bk. қıyāfet -5-

ğ.+ imiz I/31/55, I/90/68

ğ.+ ine I/41/20

ğ.+ lēmiz I/31/61

ğ.+ lēñi I/31/67

ғıyāmet : Kıyāmet, semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. -1-

ğ.+ e I/06/125

ғıyasiya : Kıyasıya, karşısındakine hiç acımadan, kıyarcasına. -1-

ğ. I/115/20

ғıydım : Gıdım, küçük bir parça, bir miktar, azıcık. -1-

ğ. I/66/21

ғıyı : bk. Қıyı -20-

ğ.+ да I/77/27

ğ.+ lāni I/152/95

ğ.+ lara I/152/61, I/67/56

ğ.+ ları I/58/82

ğ.+ larındı II/30/44

ğ.+ larını I/95/10

ğ.+ na I/145/43

ğ.+ nda I/68/41

ğ.+ sı I/128/46, I/137/27

ğ.+ sına I/102/38, I/137/26

ğ.+ sında I/60/57

ğ.+ sından II/30/71
 ğ.+ sını I/124/39
 ğ.+ sınī I/98/40
 ğ.+ ya I/145/43, I/80/35
 ğ.+ yı ğıynıK II/07/94
ğıyık : Aralık, az açıklık. -1-
 ğ.+ lāndan II/20/06
ğıyī : bk. Kıyī -1-
 ğ.+ nda I/86/62
ğıyma : bk. kıyma -12-
 ğ. I/111/44, I/129/65, I/143/19, I/91/14, II/22/75
 ğ.+ dır I/127/49
 ğ.+ lı I/07/62, I/40/28, I/76/36
 ğ.+ sınā II/12/58
 ğ.+ sız I/40/28
 ğ.+ yı I/111/06
ğıyma : Kıyma, kıymak işi. -1-
 ğ.+ sı II/32/95
ğıymá : bk. kıyma -1-
 ğ.+ ynan I/60/64
ğıymat : bk. ğıymet -2-
 ğ.+ ı I/144/85
 ğ.+ ını I/144/45
ğıymát : bk. ğıymet -1-
 ğ.+ í I/64/90
ğıymatlī : Kıymetli, değerli. -5-
 ğ. I/137/46, I/66/27, I/94/48
 ğ.+ ydı I/113/39
 ğ.+ yıdı I/25/37
ğıymet : Kıymet, bir şeyin taşıdığı maddi varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer. -2-
 ğ.+ ini I/01/44, I/14/72
ğıymetlī : <<kıymetli+i- (bk. ğıymatlī) -1-
 ğ.+ di I/156/47
ğıynaT - : Oynatmak, kımıldatmak. -2-
 ğ.- maması I/19/26, I/19/27
ğıynıK : Az açık, aralık. -1-
 ğıyını ğ. II/07/94
ğız : bk. kıız -1062-

ğ. I/02/71, I/03/49, I/04/14, I/04/20, I/04/21, I/04/62, I/04/74, I/08/109, I/08/116, I/08/65, I/08/98, I/10/66, I/100/22, I/100/30, I/101/40, I/101/66, I/101/67, I/101/71, I/107/01, I/107/09, I/107/58, I/109/34, I/109/47, I/109/51, I/109/52, I/11/64, I/11/65, I/11/67, I/11/68, I/11/81, I/111/86, I/112/38, I/113/113, I/114/33, I/115/49, I/119/83, I/120/19, I/121/105, I/125/50, I/126/03, I/126/17, I/128/24, I/128/50, I/128/55, I/128/56, I/128/57, I/128/59, I/13/38, I/130/02, I/130/03, I/134/32, I/134/39, I/136/24, I/136/41, I/137/17, I/137/18, I/137/23, I/137/31, I/138/20, I/138/21, I/138/22, I/138/39, I/138/63, I/138/64, I/139/06, I/14/56, I/14/57, I/14/66, I/140/22, I/140/24, I/140/60, I/140/61, I/140/63, I/140/70, I/140/71, I/143/04, I/143/79, I/143/84, I/145/15, I/145/58, I/146/06, I/148/21, I/15/09, I/15/57, I/15/68, I/15/73, I/15/74, I/15/98, I/150/26, I/151/24, I/151/30, I/153/33, I/153/85, I/154/20, I/154/26, I/158/50, I/17/38, I/18/64, I/20/12, I/21/11, I/21/12, I/22/01, I/22/25, I/24/14, I/25/13, I/25/14, I/25/44, I/25/46, I/26/17, I/26/18, I/32/92, I/33/120, I/33/124, I/33/127, I/35/56, I/37/30, I/39/08, I/39/42, I/39/65, I/39/69, I/41/09, I/41/18, I/43/29, I/44/73, I/45/13, I/45/18, I/45/22, I/45/42, I/46/103, I/46/127, I/46/133, I/47/46, I/47/49, I/47/55, I/48/38, I/48/39, I/48/81, I/50/44, I/52/10, I/52/43, I/52/82, I/52/83, I/52/84, I/53/17, I/53/59, I/53/63, I/53/64, I/55/18, I/55/66, I/58/08, I/58/14, I/58/98, I/62/06, I/65/19, I/65/59, I/65/60, I/66/04, I/66/06, I/66/08, I/66/09, I/66/10, I/66/11, I/66/12, I/66/13, I/66/15, I/66/21, I/66/22, I/66/25, I/66/26, I/66/27, I/66/33, I/67/27, I/67/30, I/67/37, I/67/47, I/67/57, I/67/71, I/70/82, I/72/16, I/72/17, I/74/98, I/75/59, I/76/99, I/77/29, I/80/16, I/83/51, I/85/07, I/86/43, I/89/08, I/89/16, I/90/49, I/90/81, I/91/24, I/93/58, I/94/78, I/94/81, I/94/82, I/98/116, I/98/20, I/98/21, I/98/38, II/03/57, II/07/120, II/07/127, II/07/14, II/07/63, II/08/12, II/08/92, II/12/66, II/12/67, II/12/76, II/13/55, II/14/67, II/14/70, II/14/85, II/16/05, II/17/48, II/19/139, II/20/29, II/20/30, II/20/47, II/20/78,

II/23/162, II/23/32, II/23/33, II/23/68,
II/24/20, II/25/42, II/25/76, II/27/49,
II/28/08, II/28/21, II/28/89, II/29/32,
II/32/128, II/32/18, II/34/62, II/34/63,
II/35/54, II/35/92, II/37/51, II/39/116

balık ğ. II/23/184, II/23/185

ğ.+ kan II/39/111

ğ.+ kandan II/19/130

ğ. ėvi I/157/12

ğ.+ a I/04/27, I/08/31, I/08/32, I/100/10,
I/11/70, I/114/10, I/114/12, I/114/39,
I/128/52, I/128/53, I/148/20, I/15/57,
I/157/12, I/26/23, I/33/123, I/45/13,
I/66/02, I/66/03, I/77/76, I/89/12, I/91/40,
II/23/58, II/39/148

ğ.+ ā I/145/82

ğ. āldıĝ II/17/51

ğ. başĝanı II/23/82

ğ. başısııı II/23/83

ğ. ğocū II/39/13

ğ. ğocu_unnan II/09/12

ğ. ğocūnu II/39/08

ğ.+ da I/45/18

ğ.+ dan virceg I/79/74

ğ.+ dıK I/145/14

ğ.+ dım II/12/48

ğ. evından I/08/02

ğ. evi veriyosa I/32/88

ğ. evi I/125/58, I/89/10

ğ. ėvi I/04/24, II/23/64

ğ. evide I/145/53

ğ. ėvinī II/25/56

ğ. evince verilir I/114/54

ğ. evinde I/103/18, I/145/54, I/145/73,
I/32/69, I/32/70, I/32/74, I/32/85, I/90/50,
I/97/52, I/97/53

ğ. ėvinde II/15/09

ğ. evinden I/114/54, I/90/49

ğ. ėvinden I/157/11, II/25/60

ğ. ėvindi II/23/60

ğ. evine I/08/35, I/148/12, I/148/13,
I/148/15, I/153/87, I/26/23, I/87/72,
I/90/48, I/90/49, I/90/50

ğ. ėvine I/113/35, I/148/16, I/31/51

ğ. ėvinē I/148/14

ğ. evini II/34/84

ğ. ėvini II/25/54

ğ. ėviniıı I/114/41, II/03/21

ğ. evisiıı I/147/58

ğ. ĝardaşıım I/119/30, I/119/36, I/123/08

ğ. ĝardaŞım I/133/48

ğ. ĝardaşıımııı I/18/13

ğ. ĝardeşidik I/50/42

ğ. ĝardeşıım II/03/06

ğ. ĝardeşıım I/139/06

ğ. ĝardeşıımııı I/73/33

ğ. ĝardeşlēne I/77/34

ğ. ĝardişıım I/153/42

ğ. ĝardişlām I/153/42

ğ. hamamı I/32/72, I/32/73

ğ.+ı I/08/17, I/101/40, I/101/45, I/11/15,
I/11/57, I/112/31, I/113/58, I/113/62,
I/113/68, I/114/11, I/119/31, I/119/79,
I/125/20, I/125/26, I/125/27, I/125/28,
I/125/30, I/126/15, I/126/17, I/128/52,
I/132/51, I/134/61, I/137/19, I/137/21,
I/138/49, I/138/51, I/140/53, I/140/59,
I/141/23, I/141/28, I/144/21, I/144/81,
I/145/83, I/148/16, I/15/07, I/15/64,
I/15/75, I/152/31, I/153/49, I/153/52,
I/153/84, I/156/60, I/157/52, I/157/56,
I/157/57, I/17/12, I/17/44, I/17/45, I/21/92,
I/25/12, I/25/14, I/33/114, I/37/45, I/44/74,
I/45/26, I/45/67, I/46/131, I/48/39, I/48/60,
I/49/33, I/49/35, I/52/59, I/52/82, I/53/14,
I/53/42, I/56/29, I/64/15, I/64/39, I/65/39,
I/68/55, I/70/85, I/70/86, I/72/19, I/76/04,
I/76/05, I/77/76, I/87/38, I/94/81, I/98/114,
I/98/29, II/03/21, II/03/22, II/05/98,
II/08/98, II/23/96, II/25/43, II/25/60,
II/28/46, II/28/52, II/29/24, II/34/19,
II/34/50, II/38/114, II/39/116, II/39/122,
II/39/13

ğ.+ ı çıkārdıK I/152/30

ğ.+ ıkan I/25/37

ğ.+ ıııı I/113/66

ğ.+ ıdı I/44/67, II/23/68

ğ.+ ıdık I/10/104, I/39/29, I/58/13, II/16/43

ğ.+ ıdım I/130/49

ğ.+ ım I/01/13, I/01/67, I/02/06, I/02/29, I/02/62, I/04/17, I/04/44, I/04/64, I/04/65, I/04/74, I/06/14, I/08/02, I/08/36, I/08/42, I/09/22, I/10/06, I/10/86, I/100/48, I/102/13, I/102/16, I/102/28, I/102/30, I/102/67, I/102/82, I/106/57, I/107/03, I/107/06, I/107/10, I/107/15, I/107/23, I/107/24, I/107/25, I/108/48, I/109/21, I/109/24, I/109/52, I/110/02, I/110/51, I/112/44, I/112/45, I/112/52, I/112/61, I/113/09, I/113/111, I/113/112, I/113/46, I/113/53, I/113/57, I/113/59, I/113/62, I/113/66, I/113/72, I/114/42, I/115/50, I/120/09, I/120/10, I/120/28, I/120/31, I/120/33, I/120/34, I/120/43, I/120/45, I/120/50, I/120/51, I/120/53, I/120/55, I/120/60, I/120/62, I/123/05, I/123/08, I/123/37, I/123/47, I/123/53, I/126/64, I/127/29, I/128/46, I/130/40, I/131/51, I/132/10, I/132/11, I/132/24, I/132/52, I/132/53, I/134/06, I/134/51, I/134/56, I/136/03, I/136/17, I/136/21, I/136/23, I/136/41, I/137/06, I/137/15, I/137/16, I/137/52, I/138/26, I/138/27, I/139/60, I/144/09, I/144/17, I/144/21, I/144/30, I/144/66, I/144/78, I/145/09, I/145/101, I/145/11, I/145/22, I/145/34, I/145/39, I/145/49, I/145/51, I/145/66, I/145/93, I/145/95, I/15/01, I/15/10, I/152/136, I/152/34, I/152/37, I/152/41, I/152/47, I/152/48, I/152/51, I/152/69, I/152/72, I/152/77, I/153/114, I/153/21, I/153/43, I/153/49, I/153/53, I/159/06, I/159/07, I/16/17, I/16/39, I/160/22, I/161/26, I/18/08, I/18/45, I/18/56, I/18/59, I/18/73, I/20/62, I/20/70, I/20/79, I/20/88, I/21/07, I/24/05, I/24/06, I/24/07, I/25/10, I/26/76, I/27/29, I/27/67, I/28/57, I/28/59, I/31/01, I/33/58, I/35/04, I/35/27, I/35/46, I/35/57, I/37/02, I/37/03, I/37/20, I/37/55, I/41/16, I/41/18, I/41/33, I/41/46, I/41/58, I/41/61, I/41/71, I/41/84, I/41/92, I/42/03, I/42/11, I/42/22, I/42/28, I/42/32, I/42/70, I/43/21, I/43/34, I/46/02, I/46/07, I/46/33, I/46/49, I/46/56, I/47/16, I/48/07, I/48/37, I/48/40, I/48/52, I/48/55, I/48/56, I/48/78, I/50/11, I/50/24, I/50/40, I/51/53, I/52/93, I/53/66,

I/55/10, I/55/17, I/55/30, I/55/33, I/55/42, I/55/52, I/55/68, I/55/71, I/58/04, I/58/91, I/58/97, I/58/99, I/60/38, I/60/75, I/61/11, I/61/12, I/61/17, I/61/38, I/61/47, I/61/66, I/62/28, I/63/14, I/63/42, I/65/12, I/65/13, I/67/23, I/68/29, I/68/54, I/72/37, I/72/63, I/73/70, I/75/54, I/76/89, I/77/39, I/77/40, I/77/41, I/79/03, I/79/26, I/79/35, I/79/36, I/83/14, I/83/16, I/83/20, I/83/24, I/83/28, I/83/30, I/83/32, I/83/33, I/83/39, I/83/47, I/83/54, I/83/56, I/83/58, I/83/69, I/83/75, I/83/76, I/86/03, I/86/36, I/86/67, I/87/22, I/88/27, I/88/40, I/90/73, I/91/83, I/93/31, I/98/132, I/98/23, I/98/75, II/05/108, II/05/86, II/06/57, II/07/11, II/07/51, II/08/137, II/08/21, II/08/26, II/08/40, II/08/44, II/11/38, II/12/50, II/14/63, II/16/101, II/16/85, II/18/13, II/19/22, II/22/14, II/22/21, II/22/29, II/22/34, II/22/42, II/22/51, II/22/56, II/22/65, II/22/86, II/23/114, II/24/02, II/24/18, II/24/81, II/24/94, II/24/98, II/25/113, II/25/74, II/26/22, II/30/64, II/33/83, II/34/09, II/34/59, II/34/62, II/34/63, II/34/64, II/34/88, II/37/106, II/37/119, II/37/59

hanım ğ.+ ım I/129/09, I/93/43

ğ.+ ım bol II/08/58

ğ.+ ım yapvedi I/87/83

ğ.+ ıma I/132/53, I/145/44, I/157/18, I/91/30, II/25/68

ğ.+ ımı I/147/59, II/06/59

ğ.+ ımıñ I/124/47, I/132/10, I/153/50, I/159/41, I/159/42, I/24/05, I/36/21, I/60/75, I/65/15, II/30/51, II/39/116

ğ.+ ımıştı II/19/102

ğ.+ ımız I/101/38, I/17/11, I/24/62, I/70/85, I/72/20, I/86/67, II/27/31

hanım ğ.+ ımız I/157/19

ğ.+ ımñ I/53/42

ğ.+ ın I/83/15, I/83/19, II/19/09

ğ.+ ın I/101/74

ğ.+ ına I/46/88, I/75/11

ğ.+ ınā I/47/01

ğ.+ ınan I/100/26, I/128/52, I/18/19, I/44/65, II/17/54

ğ.+ ını I/119/31, I/128/11, I/153/49,
I/45/24, I/70/85, I/74/102, I/95/77, II/08/68,
II/39/117

ğ.+ ını çıkardıK I/152/30

ğ.+ ını veriyö I/92/55

ğ.+ ının I/125/27

ğ.+ ının I/55/49, I/59/79, I/65/26,
I/73/34, I/86/07

ğ.+ ını I/53/77

ğ.+ ını II/23/97

ğ.+ innan II/07/113

ğ.+ ın I/08/11, I/101/44, I/102/82,
I/11/17, I/11/69, I/11/71, I/11/72, I/11/82,
I/114/42, I/119/18, I/119/19, I/145/73,
I/148/16, I/17/50, I/20/97, I/20/99, I/25/41,
I/37/45, I/37/46, I/45/64, I/45/06, I/45/63,
I/52/53, I/59/80, I/66/23, I/72/71, I/77/28,
I/98/101, II/05/103, II/17/47, II/17/48,
II/23/83, II/27/57, II/28/21, II/35/93,
II/39/117

ğ.+ ın yaptıkları I/89/14

ğ.+ ın kılânı II/12/53

ğ.+ ın ız I/140/68

ğ.+ ın ızı I/113/12, I/138/56

ğ.+ ıydı I/21/77

ğ.+ ıyın I/21/77, I/47/27

ğ.+ ız I/120/17

ğ.+ ı I/114/48, I/119/25, I/120/33,
II/28/45

ğ.+ ım I/102/92, I/151/43, I/20/97,
I/20/98, I/47/39, I/48/28, I/48/56, I/58/98,
I/79/12, I/87/38, II/08/110

ğ.+ ın I/144/40

ğ.+ ındân I/101/57, I/101/58

ğ.+ ın I/114/03

ğ. istemeye II/35/48

ğ.+ lâ I/109/31, I/130/06, I/139/60,
I/145/55, I/145/56, I/145/63, I/145/70,
I/145/72, I/145/73, I/145/76, I/145/84,
I/145/90, I/151/37, I/158/31, I/158/52,
I/33/26, I/46/128, I/53/23, I/60/90, I/88/11,
I/94/79, II/08/92, II/11/06, II/16/107,
II/23/62, II/23/68, II/38/103

ğ.+ lâ viriyö II/25/72

ğ.+ lādan I/153/54

ğ.+ lağa II/23/84

ğ.+ lām I/120/33, I/132/10, I/94/46
I/107/35

ğ.+ lāmı I/153/45

ğ.+ lāmız I/159/27, II/21/46

ğ.+ lāmızdan I/32/18

ğ.+ lan I/145/80, I/151/23

ğ.+ lān II/26/24

ğ.+ lāna I/77/42

ğ.+ lānan II/39/91

ğ.+ lānı I/153/49

ğ.+ lān I/125/34, I/37/30, I/56/68,
II/23/70

ğ.+ lar I/03/88, I/07/12, I/07/22, I/07/67,
I/10/104, I/113/43, I/118/09, I/120/36,
I/120/42, I/121/34, I/14/56, I/15/87, I/20/84,
I/20/85, I/20/86, I/20/87, I/21/37, I/25/27,
I/26/27, I/42/66, I/50/25, I/50/34, I/90/65,
I/91/24, I/91/27, II/16/104, II/25/64

ğ.+ lār I/51/08, II/08/67

ğ.+ lar yapıp I/102/61

ğ.+ lara I/126/81, I/151/06, I/158/31,
II/25/111

ğ.+ lara verisin I/145/64

ğ.+ ları I/10/102, I/108/32, I/11/56,
I/125/27, I/125/36, I/125/39, I/137/47,
I/26/18, I/39/11, I/51/08, I/53/04, I/73/39,
I/89/22, II/39/91

ğ.+ ları I/17/46

ğ.+ larım I/132/10, I/138/30, I/63/41

ğ.+ larıma II/30/07

ğ.+ larımın I/120/32

ğ.+ larımızı I/90/70

ğ.+ larına I/95/119

ğ.+ larımı I/119/25

ğ.+ larının I/125/35, I/125/47, I/56/69

ğ.+ ların I/102/82, I/120/29, I/125/34,
I/125/46, I/145/75, I/52/83, I/95/121

ğ.+ ları I/101/39, I/42/66

ğ.+ ma I/152/67

ğ. oldük I/120/29

ğ. õşama I/101/60

ğ. uşānı II/12/65

ğ. veren I/83/70

ğ. veriyolā I/75/58

ğ. viriyoru I/60/88

ğ. yaparlar I/26/16

ğız - : 1. Kızmak, öfkelenmek, hiddetlenmek, sinirlenmek. -17-

ğ. - ā I/161/60, I/161/61

ğ. - ardı I/13/33, I/73/23, I/77/53

ğ. - ārdı I/77/54

ğ. - dım II/23/129

ğ. - ivedi I/77/60

ğ. - iveri I/110/53

ğ. - iyo I/96/93

ğ. - ıyon I/146/84

ğ. - ıyor I/124/39

ğ. - ma I/152/68

ğ. - mazdı I/115/11

ğ. - mış I/126/08, I/28/25

ğ. - sañ I/152/68

2. Aşırı derecede ısınmak, sıcaklığı çok artmak. -4-

ğ. - ar I/26/12

ğ. - asıyadaK I/14/53

ğ. - mcañ I/130/63

ğ. - mazdı I/74/92

ğız meslē : Kız meslek lisesi. -1-

ğ. I/141/02

ğız : bk. kız -1-

ğ. I/25/15

ğüz : bk. kız -15-

ğ. I/04/10, I/101/60, I/113/27, I/114/43, I/126/11, I/18/62, I/19/07, I/39/105, I/66/01, II/12/67, II/14/67, II/14/77, II/27/59

ğ.+ imūñ II/03/51

ğüz - : bk. ız² -1-

ğ. - mış II/30/72

ğızald - : bk. kızart- -1-

ğ. - ırsın I/121/75

ğızamık : Kızamık, titreme, ateş, baş ağrısı, nezle, öksürükle başlayıp dört beş gün sonra vücutta ufak kırmızı lekelerle kendini gösteren ve özellikle on beş yaşından küçük çocuklarda görülen bulaşıcı hastalık. -1-

ğ.+ dan I/50/56

ğızar - : bk. kızar- -15-

ğ. - anı I/148/60

ğ. - áyırı II/32/73

ğ. - dı I/132/43, I/27/72, II/33/67, II/33/71

ğ. - ı I/116/13, II/37/95

ğ. - ır I/116/19, I/116/42, II/33/67, II/33/71

ğ. - ıyasıya I/132/40, I/132/42

ğızard - : bk. kızart- -20-

ğ. - áyoru II/32/71, II/32/72

ğ. - ıllá II/32/58

ğ. - ıñ II/32/75

ğ. - ır I/116/19, I/132/20, I/138/101, II/32/72

ğ. - ırın I/148/60

ğ. - ırıs I/132/41, II/33/66

ğ. - ırız I/148/59, I/40/24, I/44/45, II/33/67

ğ. - ırsıñ I/96/56, II/39/35, II/39/53

ğ. - íyöz II/11/29

ğızard - : bk. kızart- -1-

ğ. - ırsın I/132/17

ğızard - : bk. kızart- -1-

ğ. - ırız I/148/54

ğızart - : bk. kızart- -4-

ğ. I/44/24

ğ. - ırlādı II/34/95

ğ. - ıyosun II/15/123

ğ. - Tıktan I/44/45

ğızart - : bk. kızart- -1-

ğ. - ırız I/31/07

ğızartma : Kızartma, kızartılarak hazırlanmış yemek. -1-

ğ. - yapıdım I/116/50

ğızartmā : bk. ızartma -1-

pātes ğ. II/30/84

ğızāt - : bk. kızart- -1-

ğ.- ırıs II/39/43

ğızdır - : bk. kızdır-¹ -5-

ğ.- ılādı II/34/101

ğ.- ırım I/132/40

ğ.- ıS II/39/72

bk. kızdır-²

ğ.- ıllardı I/128/64, I/128/67

ğızgın : Kızgın, çok sıcak, kızmış veya kızdırılmış, ateş gibi. -1-

ğ. I/48/17

ğızıl : Kızıl, parlak kırmızı renk ve bu renkte olan. -4-

ğ. I/155/49, I/25/18, I/62/16

ğ.+ ları I/62/22

ğızılbaş : Kızılbaş, kızılbaşlık inancını taşıyan kimse, Alevi. -4-

ğ. I/47/17, I/69/84, I/72/32, I/72/34

ğızış - : Hızlanmak, hareketlenmek, hararetlenmek. -4-

ğ.- cādık I/49/16

ğ.- dık II/28/03

ğ.- ırdıK I/126/62

ğ.- mış I/10/14

ğızlık : Kızlık, (isim tamlamasının birinci ögesi olarak) bu döneme ait olan. -2-

ğ. soyadım I/73/01

ğ. soyadımı I/73/05

gi : bk. ki -1-

g. I/58/61

gī - : bk. giy- -1-

g.- di II/19/13

gibi : bk. gibi -19-

g. I/09/51, I/106/31, I/11/50, I/120/58, I/126/36, I/135/19, I/27/52, I/63/28, I/75/25, I/76/44, I/76/77, I/76/81, I/81/48, I/95/54, I/98/95, I/99/11, II/15/36, II/15/42

gibi : Benzerlik bildirir; benzer, benzeyen. -440-

g. I/02/09, I/02/60, I/03/104, I/03/33, I/03/51, I/03/54, I/03/93, I/04/22, I/04/45,

I/05/20, I/05/23, I/06/127, I/06/19, I/06/52, I/06/58, I/06/68, I/07/63, I/07/98, I/09/30, I/09/32, I/09/74, I/10/108, I/10/59, I/10/72, I/10/78, I/10/95, I/10/98, I/101/59, I/102/18, I/102/44, I/102/66, I/102/77, I/102/78, I/103/59, I/103/62, I/105/06, I/106/24, I/106/37, I/106/56, I/106/66, I/106/72, I/106/75, I/110/25, I/111/06, I/111/19, I/111/21, I/111/30, I/111/57, I/112/15, I/112/72, I/113/100, I/113/116, I/113/53, I/113/84, I/114/51, I/116/09, I/116/10, I/116/13, I/116/17, I/116/39, I/116/40, I/116/46, I/116/51, I/116/53, I/119/16, I/119/53, I/119/80, I/120/10, I/120/18, I/120/27, I/120/40, I/120/52, I/120/55, I/121/53, I/121/86, I/126/59, I/126/79, I/128/26, I/128/28, I/128/61, I/129/09, I/129/42, I/13/37, I/130/14, I/130/59, I/131/38, I/131/43, I/132/36, I/132/63, I/133/22, I/135/38, I/137/19, I/137/20, I/137/31, I/137/35, I/137/50, I/138/100, I/138/12, I/138/59, I/138/74, I/138/75, I/139/50, I/140/30, I/140/48, I/143/35, I/143/52, I/143/57, I/144/21, I/144/30, I/145/16, I/145/32, I/145/35, I/146/81, I/149/50, I/149/66, I/15/16, I/15/30, I/15/33, I/15/56, I/151/29, I/151/35, I/152/118, I/152/58, I/152/85, I/152/92, I/153/80, I/154/18, I/155/90, I/157/26, I/157/38, I/158/12, I/158/19, I/159/08, I/16/13, I/160/09, I/161/33, I/18/10, I/19/10, I/20/60, I/21/59, I/21/62, I/22/24, I/23/39, I/26/70, I/27/35, I/28/37, I/30/07, I/30/51, I/31/10, I/31/21, I/31/66, I/33/141, I/33/19, I/33/33, I/33/42, I/34/32, I/34/41, I/34/69, I/36/52, I/36/56, I/38/40, I/39/93, I/41/21, I/41/24, I/41/28, I/41/33, I/41/64, I/41/67, I/41/74, I/43/32, I/44/84, I/45/29, I/45/49, I/46/127, I/48/12, I/48/24, I/48/25, I/48/34, I/48/70, I/48/81, I/50/09, I/51/42, I/52/39, I/52/91, I/52/95, I/53/24, I/54/12, I/55/62, I/55/73, I/58/18, I/58/47, I/58/52, I/58/87, I/58/88, I/60/05, I/60/22, I/60/56, I/60/64, I/61/26, I/61/62, I/61/74, I/62/08, I/62/09, I/62/15, I/62/26, I/62/27, I/64/127, I/64/60, I/65/32, I/66/14, I/67/49, I/68/67, I/70/19, I/70/42, I/70/46, I/70/59, I/70/86, I/71/27, I/71/69, I/72/64, I/73/20, I/73/21, I/73/28, I/73/47, I/73/64, I/73/68, I/73/69, I/74/72, I/75/46, I/75/72, I/76/41,

I/76/42, I/76/61, I/76/74, I/76/82, I/77/21,
 I/78/27, I/79/90, I/81/48, I/81/54, I/81/55,
 I/83/32, I/83/40, I/87/65, I/87/86, I/88/41,
 I/88/53, I/88/67, I/88/68, I/89/25, I/90/80,
 I/93/09, I/94/06, I/94/26, I/94/65, I/94/77,
 I/95/18, I/95/27, I/95/50, I/95/58, I/96/58,
 I/96/59, I/96/72, I/96/86, I/97/17, I/98/40,
 I/98/48, I/98/53, I/98/62, I/98/73, I/98/86,
 II/02/103, II/03/16, II/03/31, II/06/73,
 II/07/04, II/07/116, II/07/142, II/07/15,
 II/07/26, II/07/34, II/07/66, II/07/74,
 II/07/82, II/07/95, II/08/45, II/08/65,
 II/08/69, II/08/96, II/09/51, II/09/89,
 II/10/83, II/10/92, II/12/28, II/13/05,
 II/13/06, II/13/55, II/14/13, II/15/11,
 II/15/38, II/15/57, II/15/64, II/15/72,
 II/16/105, II/16/45, II/16/93, II/17/35,
 II/18/09, II/18/23, II/18/32, II/19/160,
 II/20/32, II/20/51, II/20/52, II/21/42,
 II/21/72, II/21/73, II/22/72, II/23/06,
 II/23/150, II/23/188, II/23/24, II/23/35,
 II/24/05, II/24/62, II/24/63, II/25/01,
 II/25/105, II/25/21, II/25/43, II/25/62,
 II/25/78, II/25/99, II/27/46, II/28/88,
 II/29/31, II/32/112, II/32/128, II/32/59,
 II/32/72, II/33/02, II/33/24, II/33/74,
 II/34/103, II/34/24, II/34/65, II/35/10,
 II/35/108, II/35/109, II/35/13, II/35/18,
 II/35/19, II/35/37, II/35/41, II/35/55,
 II/35/83, II/35/97, II/37/116, II/37/126,
 II/37/52, II/37/57, II/37/94, II/37/99,
 II/38/46, II/39/124, II/39/131, II/39/149,
 II/39/169, II/39/51

ğar g. I/102/45

ğaşlar ğurum g. I/06/113

mis g. I/11/49, I/31/25, I/78/26

nar g. I/148/59

ne g. I/138/50, I/20/01

nè g. I/38/36, II/02/93, II/39/60

oldū g. I/23/56, II/33/11

sucuğ g. I/39/97

top g. I/105/27

g.+ di I/107/55

g.+ le II/08/46, II/08/97

g.+ lē I/10/08, I/161/19

g.+ ler I/143/61, I/23/61

g.+ lēr I/10/09, II/15/47

g.+ si I/136/24

g.+ siñiz I/135/37

g. yapādıĶ I/31/29

g. yapan I/04/60

g. yapardıĶ I/141/09

g. yaparız I/31/22

g. yapıyo I/30/20

g. yapıyöller I/10/44

g. yapmıyoz I/04/53

g.+ ydi I/120/04, I/98/41, II/07/148,
 II/07/149, II/09/72

g.+ ydik II/21/30

g.+ ydim I/66/49

g.+ ydin II/29/26

g.+ yidiĶ I/35/54

g.+ yim I/139/58

g.+ yin I/37/06

g.+ ymişTi II/23/152

gibi : bk. gibi -1-

g. II/39/56

gibi : bk. gibi -6-

g. I/15/32, I/95/103, II/35/39, II/39/40

gibi : bk. gibi -1-

g. II/10/100

gibi : bk. gibi -1-

g. I/45/19

gice : bk. gece¹ -17-

g. I/05/43, I/39/48, I/45/15, I/45/49,
 I/97/55

g.+ leri I/05/28

bk. gece²

ğına g.+ lerinde I/09/13, II/03/41

ğına g.+ miz II/12/23

ğına g.+ si I/09/20, II/12/27, II/12/44

ğınâ g.+ si II/03/29

ğını g.+ si II/12/75

ğına g.+ si yapcâz I/97/54

ķına g.+ sinde II/15/44

ğına g.+ sinde II/03/42

gicelên : bk. geceleyi -1-

g. I/45/10
gici : bk. gece¹ -1-
 g.+ leri II/30/12
giçen : bk. geçen² -1-
 g. I/46/131
giçi : bk. keçi -1-
 g. erik II/32/21
gid - : bk. git⁻³ -49-
 g.- ebilir I/39/66
 g.- ēdik I/01/94
 g.- ellermiş I/11/57
 g.- emedim I/04/04
 g.- emezdik I/39/57
 g.- emezdi I/39/69
 g.- en I/146/79
 g.- ennerden I/21/45
 g.- er I/03/67, I/03/68, I/11/57, I/36/22, I/36/23
 g.- erken I/133/49
 g.- erkene I/11/60, I/133/48
 g.- ermişti I/136/33
 g.- èyoz I/146/30
 g.- iyê II/10/10
 g.- iyo I/146/33, I/46/43, I/46/45
 g.- iyodu I/83/47
 g.- iyolâ I/32/13
 g.- iyoru I/36/23
 g.- iyû I/01/29
 bk. git⁻¹⁴ -153-
 g.- iyo I/50/80
 ğanıma g.- iyo I/14/61
 yağa paça g.- iyom I/01/32
 bk. git⁻¹ -948-
 g. I/113/61, I/152/131
 g.- ĩ I/32/97
 g.- ĩP geliyoz yapıldı I/18/49
 g.- áriz I/125/05
 g.- ĩyō II/12/44
 g.- ĩyodum II/27/64

g.- e I/113/70, I/152/74, I/55/07, I/64/125, I/67/50

g.- ē I/109/09, I/121/24, I/127/24, I/127/27, I/151/09, I/152/35, I/152/56, I/18/19, I/18/41, I/18/46, I/31/43, I/41/12, I/68/71, II/01/78, II/06/60, II/08/114, II/08/39, II/08/62, II/18/20, II/18/21, II/22/50, II/24/111, II/24/113, II/24/114, II/27/40, II/28/50, II/35/29, II/39/106, II/39/66

gelir g.- ē I/28/49

ğoğ g.- ē I/126/29

g.- ebilirdik I/16/59

g.- ebilsem I/90/07

g.- ecek I/47/57

g.- eceKlê I/08/16

g.- ecem I/138/132

g.- ecēm I/58/83

g.- ecen I/138/133, I/48/45

g.- ecēn I/58/33

g.- eceñ I/64/22

g.- ecēñ I/04/66

g.- ecēS I/144/62

g.- ēdi I/121/11, I/121/111, I/130/55, I/145/97, I/146/70, I/153/110, I/161/18, I/161/39, I/31/31, I/39/49, I/41/35, I/58/63, II/11/21, II/25/32, II/37/54

g.- ēđi I/63/42

g.- ēdig I/02/61, I/159/27, I/39/58, II/16/18

g.- ediK I/02/55

g.- ēdik I/09/54, I/145/29, I/146/41, I/159/31, I/159/32, I/32/06, I/61/75, I/70/13, I/81/10, II/07/11, II/08/111, II/24/100, II/24/28, II/34/08, II/39/97

g.- ēdiK I/02/62, I/145/26, I/145/83, I/146/71, I/159/28, I/29/10, I/31/54, I/58/21, I/59/59, I/61/72, I/70/11, II/01/47, II/08/110, II/35/59

g.- ēdim I/59/11, I/59/12, II/24/97, II/39/118, II/39/124, II/39/91

g.- ēdin I/145/36, I/47/40

g.- ēdiñ I/41/57, I/70/73

g.- ēdiñiz I/161/36

g.- ēken I/152/102, I/152/104, I/31/65,
I/35/47, II/05/22, II/08/116, II/08/121,
II/11/20, II/26/06, II/32/05

g.- ēKen I/142/25

g.- ēlē II/34/26

g.- ēlēdi II/07/22

g.- eli I/01/64, I/37/31, I/54/45, II/03/12

g.- elim I/122/88, I/65/27

g.- eļīm I/52/34

g.- elle I/121/50

g.- ellē I/30/54, I/45/67, I/57/25,
II/01/86, II/20/42, II/23/57, II/23/87,
II/24/113, II/27/38, II/27/42, II/34/83

gollā g.- ellē II/08/129

g.- ellēdi I/128/19, I/145/55, I/145/56,
I/161/17, I/43/28, I/57/25, I/57/26, I/58/96,
II/12/21

g.- eļlēdi II/03/20

g.- eller I/113/64, I/114/56, I/125/85,
I/125/86, I/13/05, I/143/11, II/25/75

g.- ellerē I/67/54, I/67/55

g.- ellēḡ II/23/65

g.- ellerēdī I/31/51

g.- ellerdi I/07/79, I/08/32, I/124/26,
I/129/45, I/135/22, I/58/95, I/59/22,
I/66/40

g.- ellerdi I/57/15

g.- ellērdi I/57/25

g.- ellēḡdi I/57/25

g.- elleri I/135/22

g.- ellermiḡ I/111/85

g.- em I/06/101, I/148/64, I/33/117,
I/54/09, II/38/58

g.- ēm I/08/95, I/12/46, I/12/48,
I/122/15, I/132/83, I/133/28, I/16/15,
I/47/41, I/54/72

g.- emīyoyḡ II/27/36

g.- emedi I/78/49

g.- emedik I/35/08, II/31/06

g.- emedim I/136/07, I/52/30

g.- emen I/134/58

g.- emeS I/55/62

g.- emeyiz II/38/25

g.- emeyon I/33/17

g.- emēyyen II/27/36

g.- emez I/53/31

g.- emezdi I/74/73

g.- emezdik I/155/13

g.- emezdim I/145/48

g.- emezdin I/32/24

g.- emiḡ I/89/29

g.- emin II/25/22

g.- ēmiḡ I/59/65

g.- ēmiḡ II/34/62

g.- emiḡz I/53/80

g.- emiḡyon I/88/57

g.- emiyoros I/65/26, I/65/27

g.- emiḡyoz I/74/44

g.- emiḡyuz II/08/17

g.- emōn I/75/52

g.- en I/04/50, I/06/76, I/08/91, I/104/50,
I/107/35, I/114/16, I/115/43, I/122/21,
I/125/57, I/125/79, I/129/23, I/143/47,
I/147/28, I/159/40, I/161/17, I/161/18,
I/27/21, I/27/61, I/28/20, I/33/75, I/46/119,
I/46/71, I/46/79, I/46/80, I/46/95, I/57/25,
I/57/36, I/58/55, I/67/54, I/76/24, I/91/62,
I/92/59, II/08/116, II/17/33, II/17/81,
II/24/04, II/24/112, II/32/125, II/34/66,
II/39/13

g.- ēn I/161/27, I/72/53, I/91/62

g.- enden I/95/24

g.- ene I/115/43, I/13/07, I/45/73,
I/88/53, I/91/35

g.- eni II/16/20

g.- enimiz I/01/37, I/102/68

g.- ennē I/99/23

g.- ennēden I/46/120

g.- enner I/136/09, I/156/32, I/56/53,
I/60/91, I/61/12, I/86/59

g.- ennerē I/36/79, I/94/57

g.- enneri I/46/94

g.- eḡ I/08/90, I/121/45, I/138/55,
I/138/56, I/138/65, I/67/55

g.- er I/02/41, I/06/76, I/101/39, I/101/40, I/106/11, I/109/57, I/11/64, I/11/65, I/11/71, I/11/72, I/111/98, I/114/09, I/115/28, I/115/36, I/117/14, I/121/89, I/122/35, I/122/83, I/123/06, I/125/07, I/125/84, I/127/13, I/127/20, I/127/25, I/129/22, I/129/30, I/138/134, I/138/135, I/139/58, I/140/40, I/145/82, I/15/95, I/18/51, I/26/23, I/32/69, I/41/82, I/48/04, I/50/39, I/53/60, I/56/29, I/56/30, I/58/25, I/67/54, I/69/93, I/73/17, I/74/83, I/76/72, I/79/62, I/79/71, I/88/56, I/90/54, I/96/30, II/06/31, II/20/24, II/22/50, II/33/27

g.- eṛ I/03/35, I/28/56, I/47/49, I/56/37, I/59/39, I/90/85, II/18/21, II/34/80, II/39/95

g.- ēr I/114/55, I/115/15

gelir g.- er I/20/94

ğor g.- er I/123/21, I/123/23

g.- eriz I/86/73

g.- erdi I/122/20

g.- erdim I/24/40

g.- erdi I/07/25, I/07/77, I/08/33, I/08/49, I/107/51, I/11/93, I/110/32, I/115/28, I/122/20, I/135/21, I/14/55, I/145/66, I/150/49, I/153/30, I/18/20, I/18/23, I/18/34, I/74/28, I/87/54, I/91/18, I/91/46, I/91/56, I/91/72, I/94/05, II/03/39

g.- eṛdi I/121/42, I/122/60

g.- ērdi I/58/24, I/73/10, I/94/12

g.- ēṛdi I/145/47, I/59/21

g.- erdig I/106/10, I/47/43, II/11/23

g.- ērdig II/01/49

g.- ēṛdig I/121/116

g.- erdik I/110/36, I/112/27, I/113/29, I/115/21, I/123/29, I/135/25, I/135/29, I/135/30, I/135/51, I/153/111, I/153/14, I/34/13, I/48/09, I/81/11, I/81/61, I/87/18, I/87/72, I/87/91, I/94/41

g.- erdiK I/10/85, I/106/09, I/110/61, I/115/14, I/123/28, I/126/48, I/135/49, I/140/48, I/143/30, I/144/45, I/18/33, I/20/32, I/37/21, I/87/73, I/98/70

g.- ērdik I/107/45, I/154/17, I/57/56, I/58/20

g.- ērdiK I/110/61, I/94/14, I/94/38

g.- ērdiK II/01/44

g.- ēṛdik I/154/19, I/59/65

g.- ēṛdiK I/09/60, II/11/20

ğor g.- ēṛdik I/58/34

g.- erdim I/113/95, I/122/47, I/136/06, I/140/34, I/141/25, II/19/125

g.- eṛdim I/140/36

g.- eṛdim I/47/11

g.- ērdim I/53/09

g.- ērdim II/01/68

g.- ēṛdim I/145/47

g.- erdiṅ I/108/31, I/74/101

g.- ērdiṅ I/41/35, I/60/47

g.- erim I/123/07, I/56/53, I/90/04, II/06/84

g.- erimişdi II/28/43

g.- erin I/08/91, I/107/32, I/109/46, I/113/132, I/113/65, I/123/07, I/137/24, I/14/74, I/47/41, II/08/106, II/08/108, II/08/109, II/34/63

g.- eris I/129/39, II/08/106

g.- eriS I/101/41, I/129/37, I/62/35, I/98/81, II/06/30, II/08/109, II/16/39, II/21/10, II/28/47, II/28/48, II/39/149

g.- eriz I/114/02, I/115/28, I/125/03, I/131/64, I/137/54, I/138/54, I/139/53, I/28/49, I/41/85, II/01/84, II/19/159, II/19/160, II/21/11

g.- erken I/06/109, I/08/31, I/117/36, I/117/42, I/119/09, I/122/83, I/124/46, I/24/54, I/48/09, I/60/58, I/78/45, I/80/34, I/81/34, I/83/44

g.- ērken I/83/11

g.- ērken I/60/57, II/23/32

g.- ēṛken I/79/62

g.- erkene I/137/26

g.- erlē I/153/83, II/06/63, II/20/42

g.- erlēdi I/151/37

g.- erlēmīşdi I/161/38

g.- erler I/112/73, I/113/133, I/90/51

g.- erlerdi I/123/74, I/70/66

g.- erleṅdi I/74/98

g.- erlērdi II/13/58

- g.- erleridi I/62/41
g.- ermiş I/76/45
g.- erse I/131/59, I/52/58
g.- ersek I/90/31
g.- ersem I/63/19, I/63/41
g.- erseñ I/140/58, I/63/48, I/74/49, I/160/14, I/59/26, I/78/43, II/17/47
I/76/88
g.- erseñ veriyin I/144/33
g.- erseñiz I/87/119
g.- ersi II/25/70
g.- ersin I/111/21, I/74/34, I/79/41
g.- ersiniz I/83/66
g.- ersiñ I/41/32, I/41/69, I/80/33, I/81/44
g.- ěrsiñ I/72/41
g.- ersiñiz I/89/30
g.- erTim I/136/04
g.- ěse II/36/10
g.- eseK I/146/24
g.- ěseK I/31/66, I/31/67
g.- ěsen I/108/37, I/55/06
g.- ěseñ I/67/54
g.- ěseñiz I/147/32
g.- ěsin I/83/49
g.- ěsiñiz I/47/03
g.- evdi II/05/24
g.- ěydik I/06/136
g.- eydiniz I/83/03
g.- ěydiniz I/145/01
g.- eyi I/73/26
g.- ěyoru II/27/51
g.- ěyórú II/32/125
g.- eyörü I/03/81, I/10/121, II/32/129, II/32/130
g.- i miyoñuz I/158/61
g.- ib I/152/71, I/74/30, I/94/17, II/14/81, II/17/45, II/17/49
g.- iceK I/144/23, I/53/20
g.- icekler I/139/48
g.- icen I/120/08
g.- ıcez I/17/85
g.- ilĩ II/23/86
g.- ildi I/62/33
g.- ili II/17/48
g.- iliP II/13/07
g.- ilir I/110/57, I/118/14, I/148/20, I/160/14, I/59/26, I/78/43, II/17/47
g.- ilirdi I/118/13, I/125/45, I/78/05, I/82/17, I/90/49, I/96/67, II/35/110
g.- ilirmıştık II/24/06
g.- iliyo II/17/43
g.- iliyodu II/13/54
g.- ilmeS I/78/43
g.- ilmesĩ II/24/06
g.- ilmez I/104/51, I/138/56, I/44/20
g.- ilmezdi II/11/21, II/11/22
g.- ilmiyo I/76/88
g.- in I/117/14
g.- ince I/136/15, I/36/80, I/46/114, II/22/54, II/32/136
g.- incē II/04/69
g.- inci I/55/30, II/07/25, II/20/77, II/25/77
g.- inciSi II/02/37
g.- iñ I/117/13, I/117/18, I/36/85, I/87/33, I/91/79, I/99/55, II/05/100, II/05/78, II/05/97, II/23/76, II/39/179
g.- ip I/07/59, I/100/45, I/143/72, I/46/94, I/52/49, I/54/38, I/71/23, II/21/78, II/22/45, II/23/134, II/23/74, II/24/61, II/38/09, II/38/28
g.- iP I/03/31, I/110/58, I/133/51, I/139/37, I/44/33, I/63/28, I/63/64, II/22/47, II/33/42
g.- ir I/109/57
g.- ive II/23/59
g.- ivēceK I/65/26
g.- ivericen I/03/03
g.- iveriydim I/94/38
g.- ivirince II/32/118
g.- iyĩn I/18/62
g.- iydiñ I/47/65
g.- iyin I/11/79, I/133/06, I/143/58

g.- iŷin I/52/65
 g.- iyo I/120/50, I/120/51, I/142/51, I/146/09, I/149/18, I/149/19, I/149/50, I/153/29, I/153/71, I/154/25, I/155/79, I/155/84, I/156/12, I/158/18, I/161/28, I/32/25, I/44/50, I/46/125, I/46/80, I/46/81, I/56/60, I/60/59, I/64/97, I/75/04, I/79/20, I/80/51, I/80/53, I/81/28, I/82/25, I/83/51, I/92/52, I/92/55, I/93/64, I/95/21, I/95/26, II/04/63, II/04/65, II/08/41, II/17/73, II/20/35, II/20/44, II/26/49, II/28/70, II/28/78, II/35/106, II/35/26, II/38/39
 g.- iyó II/11/22
 g.- iyó I/102/05, I/104/36, I/155/84, I/161/30, I/69/42, I/75/28, I/86/12, I/96/10
 g.- iyö I/156/23, II/05/79, II/08/42, II/17/68, II/17/83, II/19/97, II/29/86
 duman dumanı g.- iyo II/39/26
 havāya g.- iyo II/36/19
 g.- iyodu I/155/36, I/161/32
 g.- iyödu I/121/112, I/159/15, II/05/61, II/29/86, II/37/20
 g.- iyoduk I/106/37, I/156/28, I/88/10, I/98/70, II/19/116
 g.- iyöduk I/103/27, I/103/28, I/103/29, I/103/30
 g.- iyöduk II/06/07
 g.- iyoduK I/106/38, I/146/32, I/149/40, I/156/29, II/04/81
 g.- iyöduK I/103/27
 g.- iyöduK I/37/28
 g.- iyödum II/27/67
 g.- iyodun I/106/30, I/107/35
 g.- iyoduŷ I/75/55, I/80/21, I/96/90
 g.- iyola I/57/35, I/68/56, I/72/27
 g.- iyolā I/32/14, I/76/66, I/82/25, II/02/77
 g.- iyolādı II/13/55
 g.- iyolar I/102/04, I/102/05, I/67/45, I/67/49
 g.- iyolardı II/14/32
 g.- iyolarmıŷ I/91/78
 g.- iyóÍá I/46/113
 g.- iyóÍá I/46/115

g.- iyollar I/144/76
 g.- iyoÍÍar I/59/29
 g.- iyöller I/13/09
 g.- iyom I/155/101, I/18/16, I/37/48, I/77/33
 g.- iyomuŷ I/153/109
 g.- iyon I/107/34, I/143/67, I/151/01, I/86/73, I/99/38
 g.- iyön I/109/33
 g.- iyön I/63/21
 g.- iyoŷ I/20/40, I/45/56, I/65/17, I/69/74, I/95/11, II/01/63, II/01/71, II/01/72, II/05/64, II/17/50, II/17/54
 g.- iyöŷ II/01/73
 g.- iyöŷ I/113/49
 g.- iyoŷuz I/80/01
 g.- iyöŷuz I/80/01
 g.- iyor I/106/79, I/110/29, I/12/50, I/23/38, II/22/23
 g.- iyör I/125/11, I/143/61, II/02/75
 g.- iyordu I/57/18
 g.- iyörduk II/01/66
 g.- iyordum I/113/100
 g.- iyorlā I/159/25
 g.- iyorlā I/32/13
 g.- iyorlādı II/09/26
 g.- iyörsun I/60/89
 g.- iyoru I/36/07, I/47/53, I/55/49, I/55/52, I/57/36, II/14/93, II/24/112, II/25/63
 g.- iyöru II/28/71, II/28/74, II/28/75
 g.- iyorudum I/140/49
 g.- iyorum I/131/24
 g.- iyorun I/109/09, I/113/30, I/58/75
 g.- iyoruz I/109/33, I/93/54
 g.- iyos I/76/78
 g.- iyoS I/71/01, I/72/02
 g.- iyöS II/39/87
 g.- iyosun I/156/40
 g.- iyosuŷ I/106/31, I/106/32
 g.- iyoz I/133/24, I/145/76, I/148/16, I/17/19, I/18/26, I/65/46, I/65/47, I/76/06,

II/11/29, II/19/80, II/20/27, II/21/89,
II/21/90, II/22/43, II/38/27

g.- iyöz I/79/20

g.- iyöz I/63/37, II/25/111

geliP g.- iyoZ I/28/49

g.- iyö I/05/55

g.- iyöllē II/17/71

g.- iyu II/02/41, II/02/71, II/17/64

g.- iyuduğ II/25/54

g.- iyum II/22/08

g.- iyun II/02/49, II/22/33

g.- iyüz II/38/53

bk. git⁴ -138-

g.- ĩnce I/36/80

g.- ē II/35/109

g.- eceñ I/48/46

g.- ēdi II/35/108

g.- ēdik II/39/92

g.- ēdiK I/146/40

g.- ēdim II/16/75, II/16/81

g.- ēhen I/32/05

g.- ellēdi I/31/52

g.- emēzdik I/37/34

g.- eñ I/141/17

g.- er I/01/52, I/01/53, I/07/92, I/101/39

g.- erdiK I/15/69, I/20/49

g.- ērdik I/34/43, I/34/45

g.- ilirdi I/04/27

g.- iliyo I/41/18

g.- iylēdi II/13/66

g.- iyolar I/14/60, I/20/48

g.- iyon I/33/18

bk. git¹⁸ -303-

g.- er I/25/59

g.- iyo I/01/101

g.- iyomuş I/01/88

bk. git⁶ -272-

g.- ē II/05/61

g.- ēdi I/39/71

g.- eller I/22/02

g.- ellēr II/01/18

g.- emiyom I/90/07

g.- er I/21/61

g.- erin I/52/23

g.- eris I/10/37

g.- eyöllē II/32/130

g.- eyörü I/03/68

g.- incesi I/46/32

ğoyup g.- incesi II/19/94

g.- iyi I/05/49

g.- iyo I/154/57, I/154/58, I/155/15,
I/44/91, I/57/36, II/04/78, II/21/17

g.- iyö I/142/53, I/86/47

g.- iyö I/46/41

g.- iyodu I/106/29

ğoyuP g.- iyoduK I/106/06

g.- iyola I/79/55

ğoyup g.- iyolā yapıyolā I/83/02

ğoyuP g.- iyollar I/104/39

g.- iyoñ I/96/09, II/39/101

g.- iyor I/115/22

g.- iyör I/115/23

geçip g.- iyor I/15/72

g.- iyoru II/01/31

g.- iyoruz I/133/26, I/55/16

g.- iyörüz I/130/47

g.- iyoS I/90/74

g.- iyoZ I/148/39, I/159/39

g.- iyöz I/90/40

g.- iyö II/29/75

bk. git¹ -229-

g.- ē II/24/111, II/24/113

g.- ebiñseñ I/46/106

g.- eli I/49/41, I/54/34

g.- elle I/108/33, I/45/66

g.- ellēdi I/152/32

g.- emezsek I/46/106

g.- en I/10/110, I/108/36, I/46/102,
I/46/120, I/51/67, I/92/59, II/09/85

g.- ennē I/46/13, I/46/14

- g.- eñ I/58/54
 g.- er I/156/36, I/55/40
 g.- ěr I/03/82
 ğor g.- er I/06/73
 g.- erdik I/153/121
 g.- eşdim I/141/26
 g.- erim I/129/36
 g.- erimiş I/52/03
 g.- eris I/129/40
 g.- eriz I/133/39, I/15/59
 g.- erler I/03/101
 g.- icen I/15/61
 g.- icĕz I/15/19
 g.- ilebilirdi I/78/47
 g.- inci II/14/97
 g.- ip I/46/101, I/68/71
 g.- iP II/31/05
 g.- iŷĭn I/52/64
 g.- iyo I/149/18, I/149/19, I/156/23, I/30/32, I/46/103, I/49/42, I/66/51
 g.- iyĕ I/30/32, II/17/77
 ğoyan g.- iyo I/10/09, I/39/12
 ğoyub g.- iyolā I/39/13
 ğoyup g.- iyolā I/83/46
 g.- iyollā I/39/11
 g.- iyoÍÍa I/46/98
 g.- iyoÍÍár I/46/104
 g.- iynom I/11/35, II/37/74
 g.- iyör I/23/70
 g.- iyorlā I/158/46
 ğoyuP g.- iyorlar I/06/78
 g.- iyoru I/55/47
 g.- iyoS II/06/77
 g.- iyóS I/49/41
 g.- iyosa I/32/76
 g.- iyoZ II/23/181
 ğoyup g.- iyöllĕ I/10/61
 g.- iyöller I/46/118
 g.- iyu I/56/60
 g.- iyüz I/40/06
 bk. git-⁸ -150-
 g.- ědi I/04/19
 g.- eller I/21/62
 g.- iliyĕ I/107/19
 bk. git-⁹ -300-
 g.- ědig I/47/30
 g.- ellĕmiřti I/49/66, I/49/67
 g.- ellermişdi I/18/72
 g.- er I/16/60, I/16/61, I/49/65
 g.- erdik I/16/54
 g.- ěrdik I/41/47
 g.- ěsiñ I/41/85
 g.- ilirdi I/41/65, I/41/83
 g.- iyü I/05/60
 bk. git-⁵ -112-
 g.- e I/07/29
 g.- ecek I/144/82
 g.- ědi I/152/23, I/50/51
 g.- ědig I/50/62
 g.- ědik I/152/21, I/51/33
 g.- ědiK I/51/29
 g.- ědim I/152/16, II/39/173
 g.- ellerdi I/20/35
 g.- elleĝmiř I/14/52
 g.- ěm I/138/93
 g.- en I/46/63
 g.- er I/07/45, I/07/46, I/110/66, I/33/43
 g.- erdi I/123/77
 g.- ěrdi I/73/15
 g.- erdig I/25/37
 g.- ěrdig I/58/33
 g.- erdik I/124/15, I/14/43, I/140/09
 g.- erdiK I/124/16, I/134/46, I/140/48, I/143/33, I/153/103, I/153/104, I/25/36, I/50/62, I/78/05
 g.- ěrdik I/27/20, I/50/60, I/58/21
 g.- erdim I/87/62
 g.- eşdim I/33/101, II/39/120
 g.- erdiñ I/07/48
 g.- ěřdiñ I/51/30

g.- erimişTi I/09/77
 g.- erin I/144/25
 g.- erlermişimiş I/129/44
 g.- ermişTi I/09/76
 g.- ilmiyödu II/19/148
 g.- iyo I/46/39
 g.- iyöduK I/103/28
 g.- iyöduK II/08/17
 g.- iyöduK I/103/28
 g.- iyöduK I/38/43
 g.- iyon I/37/50
 g.- iyon II/39/130
 g.- iyör I/149/32
 g.- iyoŕġā I/149/33
 g.- iyoŕlar I/149/31
 g.- iyöz I/41/82
 g.- iyüz I/41/42
 bk. git-¹¹ -21-
 g.- ědi I/82/21, II/23/93
 g.- ěken II/07/99, II/34/68
 g.- ělědi II/34/19
 dünŕ g.- enden I/120/41
 g.- er I/41/11
 g.- erdig I/07/86
 g.- erdim I/24/34, I/24/35
 g.- ilcek II/25/58
 g.- ilir II/31/41, II/35/48
 g.- ilirdi I/59/28, I/97/56
 g.- iyon I/37/49
 g.- iyorduK I/16/34
 g.- iyoZ I/17/39
 dünŕ g.- iyoZ I/17/39
 g.- iyudu II/25/59
 bk. git-¹⁵ -284-
 g.- ĩyo I/44/19
 g.- iceK I/15/37
 g.- iŕi I/44/19
 g.- iyo I/30/17
 g.- iyon I/108/06
 g.- iyöS I/50/81

g.- iyoZ I/44/27
 bk. git-¹² -276-
 g.- ecek I/49/14
 g.- er I/49/75
 g.- iviriyor I/15/85
 bk. git-²⁰ -287-
 g.- en I/27/21
 g.- erdi I/16/57
 g.- iliyor I/16/56
 bk. git-³² -144-
 g.- er I/32/56
 bk. git-¹⁶ -143-
 g.- ědi I/34/14, I/34/17, I/34/21
 g.- ěrdi I/34/15
 g.- ěŕdi I/34/18
 bk. git-²⁶ -147-
 g.- emezdiK I/39/69
 bk. git-²⁷ -304-
 g.- eŕ I/48/64
 bk. git-⁷ -277-
 g.- eceK I/48/71
 bk. git-¹⁰ -146-
 g.- emiyön I/64/28
 g.- erdik I/129/17
gid - : bk. git-² -1-
 g.- erken I/97/12
gider : Gelenek, yapılagelen âdetler ve davranış biçimleri. (?) -3-
 g.+ i I/06/44
 esKi g.+ i I/06/40
 g.+ ler I/06/19
gider - : Ortadan kaldırmak, yok etmek. -1-
 g.- imiş I/20/48
gidiş : Gitmek işi, gitme. -8-
 g. I/152/129, I/152/132, I/61/73
 g.+ e I/90/19
 g.+ im I/152/129, I/152/131
 g.+ imizde I/05/25
 g.+ ini I/05/20

gidişat : bk. gidişāt -1-

g. I/01/54

gidişāt : Cereyan etmekte olan olaylar, işlerin yürüyüşü. -1-

g.+ lardan I/48/80

gidişme : (Vücudun bir yeri) Hafifçe yanıp kaşınmak, gicişmek durumu. -1-

g. I/69/47

ğiy - : bk. ğıy⁻¹ -1-

ğ.- arız I/90/77

gili gili : Küçük küçük, küçücük. -1-

gili g. I/21/48

giliyen : bk. ilēn -1-

g.+ i II/08/58

gimi : bk. gibi -1-

g. I/61/34

ginē : bk. gine -2-

g. I/46/72, II/09/73

ginī : bk. gine -2-

g. II/39/105, II/39/53

giná : bk. gine -1-

g. I/06/95

ginā : bk. gine -1-

g. I/18/60

gine : Yine, tekrar. -229-

g. I/01/40, I/02/56, I/02/71, I/03/69, I/03/76, I/04/42, I/04/57, I/06/36, I/06/37, I/06/46, I/06/94, I/07/87, I/08/17, I/08/44, I/10/36, I/10/60, I/10/84, I/100/05, I/100/06, I/100/18, I/101/10, I/101/43, I/102/13, I/102/85, I/104/32, I/104/42, I/104/43, I/104/57, I/106/30, I/106/35, I/107/60, I/11/65, I/11/73, I/11/78, I/11/79, I/11/80, I/11/82, I/11/83, I/11/87, I/11/92, I/110/37, I/111/94, I/112/37, I/112/54, I/112/55, I/113/110, I/119/37, I/12/44, I/120/54, I/120/63, I/122/02, I/124/16, I/125/09, I/125/13, I/125/42, I/125/90, I/125/91, I/126/21, I/126/57, I/128/76, I/13/36, I/13/38, I/130/22, I/131/30, I/133/31, I/134/14, I/134/44, I/134/52, I/135/23, I/135/32, I/135/35, I/136/27, I/138/19, I/14/09, I/14/35, I/14/50, I/140/58, I/141/08, I/143/35, I/143/66, I/144/32,

I/144/55, I/144/68, I/146/55, I/147/56, I/148/15, I/148/22, I/148/24, I/148/38, I/15/42, I/152/24, I/152/25, I/152/29, I/152/55, I/155/79, I/156/28, I/158/08, I/17/35, I/18/48, I/18/49, I/22/04, I/22/38, I/28/49, I/29/15, I/30/05, I/30/06, I/30/35, I/30/36, I/30/37, I/31/31, I/31/34, I/33/14, I/33/69, I/33/70, I/33/72, I/35/33, I/36/17, I/37/49, I/39/100, I/39/19, I/39/36, I/40/80, I/41/12, I/45/67, I/46/09, I/46/71, I/47/32, I/47/82, I/49/70, I/50/22, I/50/23, I/50/58, I/50/81, I/51/32, I/52/26, I/53/65, I/54/35, I/54/36, I/54/39, I/54/48, I/55/33, I/58/56, I/58/83, I/60/77, I/63/07, I/63/13, I/63/37, I/63/61, I/64/120, I/65/15, I/65/16, I/67/77, I/69/07, I/69/93, I/70/64, I/71/18, I/71/22, I/71/67, I/71/68, I/71/81, I/74/64, I/74/68, I/77/14, I/77/22, I/77/23, I/78/32, I/79/49, I/79/54, I/81/15, I/82/20, I/85/21, I/87/89, I/90/61, I/91/26, I/91/35, I/96/38, I/96/47, I/97/05, II/03/22, II/08/105, II/08/111, II/08/123, II/08/39, II/08/88, II/08/98, II/14/96, II/17/24, II/20/31, II/20/55, II/21/76, II/22/34, II/22/48, II/22/67, II/22/69, II/22/73, II/22/74, II/22/80, II/22/82, II/23/124, II/23/24, II/23/81, II/25/37, II/25/51, II/25/89, II/32/52, II/37/20, II/38/40, II/39/103, I/138/62, I/66/18, I/88/59, I/13/34, II/22/81, I/04/41, I/107/72

ginē : bk. gine -15-

g. I/07/53, I/10/34, I/145/77, I/146/59, I/146/78, I/29/14, I/50/22, I/56/26, I/69/22, I/69/60, I/72/30, I/75/05, I/91/67, II/22/34, II/23/148

giñe : bk. gine -1-

g. II/23/48

gini : bk. gine -29-

g. I/03/41, I/123/26, I/152/137, I/93/26, I/96/68, II/01/53, II/02/42, II/02/92, II/03/23, II/05/101, II/06/31, II/07/134, II/08/102, II/08/47, II/09/85, II/11/64, II/11/66, II/17/43, II/18/22, II/20/80, II/21/23, II/21/52, II/24/114, II/33/52, II/39/44

gir - : (Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dâhil olmak, duhul etmek, gelmek. -235-

g. I/106/77, I/137/65, I/144/47,
I/144/48, I/144/49, I/53/28, I/75/05

işe g. I/53/20, I/53/21

g.- ĩ I/95/110

g.- ĩnce I/36/24

g.- ĩñ II/13/42

g.- cek II/16/99

g.- ceksinis II/13/41

g.- cem I/94/83

g.- cēmiş I/52/74

g.- cen I/52/78, I/94/83

g.- cēn I/52/71, I/52/78

işi g.- cez II/06/40

g.- dīm I/113/13

g.- dīme I/46/10

g.- dīñiz II/34/72

g.- di I/04/08, I/04/70, I/121/51,
I/136/06, I/136/14, I/145/100, I/159/40,
I/36/23, I/45/01, I/50/58, I/95/109, I/99/33,
II/05/62, II/05/64, II/05/65, II/05/89,
II/09/52, II/09/72, II/19/99, II/21/34

işe g.- di I/68/55, I/71/74, II/27/29

g.- dik I/06/03, I/15/25, I/155/95,
I/20/57, I/47/45, I/68/09, II/08/08, II/34/12

g.- diK I/150/45, I/20/58, I/50/11,
I/72/11

işe g.- dilē II/19/17

g.- diler I/52/79, II/10/62, II/10/71

işe g.- diler I/06/36, I/90/60

g.- dim I/06/83, I/122/41, I/127/44,
I/140/51, I/144/47, I/146/34, I/20/80,
I/25/34, I/37/10, I/45/05, I/49/55, I/63/35,
I/63/36, I/68/06, I/69/77, I/72/46, I/78/36,
I/80/61, I/94/84, II/19/02, II/25/104,
II/28/05

g.- đim II/35/02

g.- dimdi I/155/88

g.- diñ I/37/52

işe g.- diñ I/99/24

g.- diñiS I/69/38

g.- dise I/134/11

işe g.- diydi I/04/71

g.- diyse II/19/97

g.- ēdi I/145/26

g.- ēdiK I/152/115

sıraya g.- ēdiK I/154/53

g.- edim I/50/69

g.- ēdim I/152/18

g.- ēken I/75/73, I/75/74

g.- eli I/04/08, I/159/40

g.- elim I/139/62

g.- eller I/114/20

g.- emedig I/141/27

g.- emēdik I/150/45

g.- emen I/20/57

g.- emēyōz I/20/51

g.- emidi I/05/31

g.- emiñ I/22/06

g.- en I/28/59, I/56/36, II/25/98

g.- eñ I/13/41

g.- er I/114/50, I/125/88, I/130/39,
I/153/65, I/153/82, I/26/44, I/26/45,
I/56/62, I/61/55, II/02/23, II/23/24

g.- eṛ I/24/70, I/25/20, II/39/141

g.- ēr I/153/66, I/56/62

g.- erdi I/71/17

g.- ēṛdi II/09/37

g.- erdik I/94/42

g.- erdim I/87/101

g.- ērdim I/73/23

g.- ērdin I/10/58, I/126/60

g.- erimiş I/52/62

g.- erin I/113/78

g.- erken I/98/33

g.- erler I/26/20

g.- ermiş I/52/62

işe g.- ermiş I/52/62

g.- ersen I/45/07

g.- idiñ I/47/62

g.- ilir I/130/97

g.- iliṛ I/69/45

g.- ilmēyo I/79/27

g.- in I/20/52
 g.- ince I/136/14, I/144/48, I/64/60
 işe g.- incesi I/46/05
 g.- inci II/23/11
 g.- inÇi II/05/67
 g.- inirdi I/20/33
 g.- iñ I/122/05, I/31/71, I/52/78, II/02/57
 g.- ip I/125/95, I/129/08, I/52/72, I/60/101, I/96/63
 g.- iP II/30/41
 g.- ir I/121/50
 g.- iydim I/141/28
 g.- iyin I/25/33
 g.- iyo I/133/21, I/75/58, II/05/21, II/30/45
 g.- iyò I/69/84, I/90/60
 g.- iyõ II/19/99
 işe g.- iyõ II/19/98
 g.- iyõdu I/38/43
 g.- iyola I/87/94
 g.- iyolar I/87/95
 g.- iyolardı II/13/55, II/13/56
 işe g.- iyoİlër I/46/99
 g.- iyom I/28/52
 g.- iyönj I/20/29
 g.- iyoru II/01/21, II/22/62
 buñalıma g.- iyorun I/112/47
 g.- me I/20/52, I/52/54, I/73/24
 g.- medimiz I/155/64
 g.- meden I/114/56, I/153/74
 g.- medik II/32/11
 g.- medim I/53/06, I/88/05, II/32/12
 g.- mediniz I/117/49
 g.- medinjs I/117/49
 g.- men I/20/56
 g.- meS I/132/34
 g.- mesin I/160/15
 g.- mez I/28/59
 g.- mezdik I/120/46

g.- miş I/11/61, I/11/82, I/127/55, I/147/32, I/160/15, I/39/101, I/39/25, I/39/98, I/68/18,

I/95/109, I/95/111, II/02/96, II/05/103

g.- mişinjs II/18/18

g.- mişlë II/32/85

işe g.- mişTi I/142/60

g.- miyem I/110/11

ğıran g.- miyesice I/161/53

g.- miyodu I/71/26

g.- miyyolla II/39/151

g.- sên II/05/16

gır - : bk. gir- -1-

g.- ceK I/14/22

gîr - : bk. gir- -3-

g.- di I/06/70

işe g.- di II/10/70

g.- miş I/136/14

girdi : Mal ve hizmet üretimi için kullanılan ham madde, enerji, ücretler vb. için yapılan masraf. -1-

g.+ si II/04/87

girek : bk. gerek -1-

olsa g. II/17/72

giri : bk. geri -7-

g. I/03/12, I/03/83, I/03/85, II/24/101

g.+ de II/21/47

girisin g. I/03/76

g.+ sin giri I/03/76

giriş : Girme yeri, başlangıç. -8-

g.+ dî II/17/75

g.+ de I/99/22, II/27/13

g.+ de I/158/43

g.+ inde I/37/43

g.+ Te II/35/115

g. yollanjs II/34/72

g. yoluna II/34/73

girme : Girmek işi. -2-

g.+ mizi I/23/60

girmi : bk. girme -1-

g.+ ye I/134/12

gis - : bk. git⁻² -1-

g.- sem I/10/94

ğİS : bk. kız -1-

ğ. I/83/75

gişi : bk. kişi -1-

g.+ yiz I/30/08

güt - : 1. (Devamlı veya geçici bir süre kalmak üzere) Bulunduğu yerden ayrılmak. -242-

g.- cāk I/39/105

g.- cek I/73/36, II/09/85, II/27/53

g.- cekler I/139/08

g.- cem I/01/64, I/120/13, I/83/79, II/28/23

g.- cēmi I/45/64

g.- cēmiş I/153/53

g.- cen I/55/32, I/55/33, II/28/22

g.- cēn I/54/36

g.- ceS I/153/124

g.- Çek I/161/19

g.- Çem I/65/15

g.- çēmize I/18/27

g.- çez I/39/103

g.- Çez I/17/90

g.- Çikler I/72/05

g.- di I/03/74, I/23/50

g.- dim I/45/64

g.- diydī I/03/75

g.- meden II/03/17

g.- medi I/73/40

g.- mediK I/02/39, II/08/03

g.- medim I/113/07, I/113/100, I/18/02, I/68/02, I/68/03, II/06/64

g.- memiş II/23/137, II/23/142

g.- men I/13/35, I/45/69

g.- meyollar I/18/44

g.- mez II/30/05

g.- mezdiñ II/07/112

g.- miş I/117/54, I/17/75, I/46/22, I/46/27, I/56/57, II/17/82, II/19/87

ğomuş g.- miş II/19/93

g.- mişimiş I/52/59

g.- mişler II/19/93

ğomuşlar g.- mişler II/25/24

g.- mişlerdi I/42/64

g.- miştir I/92/51

g.- miyo I/149/41

g.- miyö I/21/23

g.- miyodum I/65/15

g.- miyuru I/21/14

g.- tī I/76/68

g.- Tī I/146/06, I/156/11, I/23/50, I/44/50, I/72/26, I/87/25, II/10/62, II/10/70

ğoyan g.- Tī I/50/34

g.- tīden I/40/52

g.- Tīm I/104/08, I/43/09

g.- ti I/142/61, I/40/52, I/45/22, I/45/68, I/46/05, I/46/75, I/46/93, I/46/95, I/52/65, I/55/39, I/60/36, I/65/23, I/66/47, I/72/25, I/99/40, II/07/25, II/07/55, II/09/82, II/19/40

g.- Ti I/03/05, I/03/72, I/03/87, I/03/88, I/07/109, I/100/20, I/101/17, I/102/05, I/120/32, I/122/84, I/13/34, I/13/35, I/133/38, I/134/42, I/143/10, I/156/11, I/18/43, I/18/47, I/21/65, I/23/69, I/24/62, I/27/68, I/27/69, I/36/05, I/36/06, I/36/26, I/45/15, I/46/131, I/51/67, I/52/65, I/55/39, I/57/28, I/57/34, I/57/35, I/57/37, I/64/101, I/64/54, I/64/55, I/64/89, I/65/24, I/71/74, I/72/04, I/72/35, I/72/36, I/73/39, I/86/50, I/87/26, I/99/11, I/99/30, I/99/37, II/06/39, II/08/03, II/17/75, II/27/59, II/34/50

ğodu g.- Ti I/06/35, I/100/26, I/18/64, I/22/40

ğoyan g.- Ti I/06/10, I/108/57, I/50/34

ğoydu g.- ti I/50/64

g.- tig I/133/39

g.- tik I/24/30, I/82/03

g.- Tik I/03/82, I/134/14, I/140/19, I/150/45, I/150/46, I/153/56, I/49/61, I/50/68, II/08/34, II/25/94

g.- TiK I/24/33, I/49/40

g.- Tikdī I/153/46

g.- Tile I/04/68, II/14/49, II/14/50, II/14/51

g.- tilē I/82/25, I/85/05, II/19/40, II/20/29

g.- Tilē I/04/68, I/44/66, II/20/79

g.- tiler I/46/101, II/14/52

g.- Tiler I/11/25, I/113/79, I/120/19, I/122/84, I/128/58, I/143/04, I/143/09, I/18/44, I/18/47, I/21/64, I/36/07, I/36/20, I/36/27, I/90/30, II/10/68, II/14/48

g.- Tileṛ I/24/63

ğodu g.- Tiler I/15/28

g.- tim I/71/51, II/19/113

g.- Tim I/118/02, I/122/66, I/123/11, I/140/20, I/22/09, I/24/19, I/24/28, I/43/09, I/44/50, I/44/58, I/50/67, I/65/15, I/71/76, I/76/04, I/88/62, I/95/95

g.- Tiṇ I/99/24

g.- tiṇiz I/45/35, II/26/50

g.- Tiydi I/115/34, I/46/117, I/46/75

2. (Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak. -211-

g. I/112/60, I/113/61, I/128/28, I/157/06, I/157/47, I/157/48, I/157/49, I/157/50, I/161/53, I/20/101, I/20/102, I/36/17, I/50/12, I/52/54, I/64/25, I/66/55, I/74/17, I/79/63, I/88/24, I/88/25, I/95/92, II/04/91, II/04/94, II/16/105, II/17/46, II/20/53, II/25/102, II/28/60, II/32/82, II/39/169

g.- cē I/126/27

g.- ceg II/25/114, II/39/16

g.- cek I/25/33, II/36/16

g.- ceK I/25/31, I/31/43

g.- ceḵ II/28/81

g.- cem I/114/35

g.- cēmiz I/17/20

g.- cen I/66/55, II/39/02

g.- cēni I/137/58

g.- ceṇ I/131/48, I/55/63, II/11/22

g.- ceS II/38/25

g.- cez I/17/12, I/52/99

g.- cēz I/153/124, I/17/17, I/52/100, I/52/99

g.- Çēdiṇiz II/18/18

g.- Çek I/45/55

g.- Çem II/07/104

g.- Çēm I/143/65

g.- Çeṇ I/52/01

g.- Çez I/53/80

g.- dī I/39/78

g.- dīm I/113/30

g.- en I/136/17

g.- mīṣ I/08/122

g.- me I/144/27, I/144/29, I/41/82

g.- medīm II/34/05

g.- meḍen I/152/56

g.- medi I/53/20, I/86/09, II/23/22

g.- medim I/123/75, I/39/04

g.- mediniz II/26/06

g.- mediṇ I/05/39

g.- meler I/92/07

g.- men II/16/07

g.- meṇ I/06/110

gelip g.- meS I/20/94

g.- mesin I/144/63

g.- meSşe I/152/129

g.- meycen I/122/73

g.- meyceṇ I/79/64

g.- meyivirsin I/144/60

g.- meyiz I/130/17, I/62/34

g.- mēyor I/12/49

g.- mez I/152/129

g.- mēz I/91/36

g.- mezdiK I/111/102

g.- mezdin I/32/24

g.- mezlerdi I/121/115

g.- miṣ I/08/106, I/08/110, I/08/112, I/08/92, I/08/95, I/08/99, I/117/45, I/52/32, I/52/60, I/98/115, II/05/12, II/05/15, II/33/08

g.- miṣdi I/39/98

g.- mişler I/24/55

g.- mişlerimiş I/86/11
 g.- miyi I/05/38
 g.- miyo I/147/54
 g.- miyö I/104/36
 g.- miyös I/103/25
 g.- miyoz I/70/07
 g.- se II/01/83
 g.- seş I/135/12
 g.- seşiz II/39/144
 g.- sin I/18/41, I/39/69, I/52/58
 g.- Tī I/122/57
 g.- Tīdi I/39/95
 g.- tīm I/53/19
 g.- Tīm II/32/14
 g.- Tīmizde I/123/67
 g.- Tīm I/68/69
 g.- tīni II/24/69
 g.- Tīni I/95/26
 g.- Tīj II/32/137
 g.- ti I/10/101, I/146/09, I/33/116, I/33/66, I/33/67, I/33/68, II/05/13
 g.- Ti I/01/46, I/02/25, I/05/39, I/122/49, I/122/53, I/128/27, I/136/17, I/137/36, I/138/46, I/148/38, I/27/28, I/30/59, I/55/65, I/57/46, I/57/49, I/88/60, I/91/27, I/95/92, II/06/54
 g.- Ti i I/108/35
 g.- Tig I/134/22, I/50/74
 g.- tik I/121/35, I/141/20
 g.- Tik I/103/33, I/116/51, I/131/61, I/138/51, I/139/28, I/152/101, I/33/77, I/50/76, I/62/33
 g.- TiK I/138/51, I/94/84
 g.- Tikde I/107/24
 g.- tilē I/39/67
 g.- Tilē I/152/134, I/37/16, II/32/119, II/32/120, II/35/96
 g.- tiler I/156/61
 g.- Tiler I/107/33, I/11/46, I/11/47, I/144/34, I/39/99
 g.- tim I/117/20, I/22/03

g.- Tim I/120/35, I/122/03, I/122/07, I/134/23, I/138/05, I/138/54, I/152/131, I/25/12, I/87/106, II/38/84
 g.- tiş II/38/103
 g.- tişiz I/147/40, I/58/17
 g.- Tişiz I/10/118
 g.- Tiydim I/67/38
 g.- Tiyse I/01/52
 3. (Belli bir amaçla) Bir yere devam etmek. -168-
 g.- ciş I/94/45
 g.- ÇeK I/46/44
 g.- ğim I/36/02
 g.- me I/148/03
 g.- medi I/24/24, I/88/08, II/19/12, II/24/45
 g.- medik I/15/07, I/57/04, I/94/04, II/20/75
 g.- mediK I/158/30, II/26/11
 g.- medim I/04/03, I/04/04, I/08/07, I/08/08, I/109/55, I/119/02, I/134/22, I/136/06, I/137/05, I/148/02, I/152/02, I/159/03, I/16/38, I/18/04, I/20/71, I/39/23, I/70/02, I/71/03, I/71/04, I/83/06, I/85/02, I/90/03, I/94/06, I/98/05, II/03/03, II/20/74, II/26/09, II/32/10
 g.- medīm I/08/08
 g.- memiş I/24/22, I/24/23
 g.- meyinçe II/26/14
 g.- meyivedik I/94/07
 g.- mez I/144/07
 g.- mezdik II/20/75, II/20/76
 g.- miş I/34/50, I/34/52
 g.- miyōm I/90/06
 g.- Tī I/04/07
 g.- Tīm I/113/06
 g.- ti I/39/67, I/74/05, II/34/10, II/34/14
 g.- Ti I/04/10, I/04/11, I/13/05, I/138/34, I/150/20, I/18/15, I/18/16, I/68/55, I/98/05
 g.- ği I/52/82
 g.- Tig I/134/13
 g.- tik I/155/60, II/34/10

g.- Tik I/134/13, I/146/30, I/153/11, I/158/30, I/44/28, I/68/09, I/74/09, II/20/73, II/20/74, II/20/75, II/36/03

g.- TiK I/151/05

g.- tim I/02/03, I/103/03, I/108/07, I/114/30, I/131/09, I/151/02, I/152/03, I/154/02, I/154/03, I/33/30, I/33/31, I/53/07, I/70/02, I/91/02, II/07/08, II/07/09, II/07/113, II/09/44, II/19/02, II/37/02

g.- Tim I/08/07, I/10/03, I/101/02, I/112/07, I/113/02, I/113/48, I/114/30, I/114/31, I/118/03, I/124/06, I/127/05, I/130/04, I/134/13, I/138/34, I/144/17, I/144/18, I/153/09, I/16/19, I/16/38, I/16/39, I/20/71, I/21/51, I/23/05, I/23/06, I/23/61, I/24/17, I/24/18, I/24/23, I/35/52, I/35/53, I/39/63, I/42/03, I/47/04, I/47/28, I/60/20, I/62/02, I/71/03, I/71/04, I/72/09, I/94/02, I/94/04, I/97/02, I/98/06, I/98/27, II/03/02, II/29/54, II/37/03, II/37/14

g.- Tım I/08/08

4. (Belli bir maksat için) Bir yerde bulunmak. -93-

g. I/13/24, I/13/25, I/140/59, II/22/31

g.- cek I/52/75

g.- cem I/139/22, I/33/123

g.- cēm I/139/26

g.- cen I/75/53

g.- ceṇ II/27/66

g.- cēñiz I/65/31

g.- ceS I/97/53, I/97/54

g.- cēz II/22/49

g.- Çekle II/39/114

g.- Çeklē II/39/112

g.- Çez II/23/71

g.- Çēz II/23/71, II/23/72

g.- dik II/25/101, II/25/98

g.- dim I/24/02, II/22/30, II/22/31

g.- me I/25/35, I/25/36

g.- meden I/53/41

g.- medi I/63/24, I/83/48

g.- medim I/63/63

g.- medise I/160/28

g.- meSseṇ I/140/59

g.- mezdı I/07/25

g.- mezdik I/07/25

g.- mezlerdi I/08/31, I/08/33

g.- micekle II/39/155

g.- miş I/63/30

g.- miyo I/83/48

g.- sek I/59/34

g.- sen I/83/14

g.- Tī I/63/17

g.- tīmiz I/31/56

g.- Tīñi I/25/40

g.- ti I/52/11, I/83/77

g.- Ti I/112/72, I/132/06, I/14/19, I/57/29, I/63/27, II/25/39

g.- Ti yaparın I/45/57

g.- Tig I/147/08

g.- tik I/17/32, II/19/127, II/30/77, II/38/87

g.- Tik I/119/09, I/17/33, I/20/56, I/37/35, I/37/36, I/41/45, I/64/126, II/14/87, II/25/93, II/38/85

g.- Tilē I/63/60

g.- tiler I/45/37

g.- Tiler I/58/51

g.- Tim I/104/09, I/139/33, I/139/35, I/139/38, I/14/18, I/63/63, I/88/28, I/91/50, I/98/117, II/22/34, II/29/22, II/38/88, II/39/93

g.- TiydiK I/119/13

g.- Tiydim I/50/01, I/88/21

g.- TiyseK I/12/36

g.- Tiysem II/22/15, II/22/16

5. (Belli bir yerde) Belli bir işi üstüne almak suretiyle çalışmak. -50-

g. I/143/46, I/155/47, I/159/47

g.- cēden I/126/28

g.- ceK I/144/82

g.- cesen I/51/30

g.- cēsen I/51/30

g.- cēSiK II/08/39

g.- dilē II/19/49

g.- iyò I/149/34
 g.- meden I/50/56
 g.- mez I/157/73
 g.- mezdim I/73/25
 g.- miş I/24/49
 g.- miyidim I/161/22
 g.- mıyor I/124/24
 g.- Tī I/69/49
 g.- tīmiz I/50/39
 g.- Ti I/113/102, I/113/103, I/113/104, I/113/106, I/113/99, I/128/47, I/50/32, I/69/49, I/69/50
 g.- Tī I/50/33
 g.- Tik I/140/47, I/42/71
 g.- tile I/69/53
 g.- Tilē I/150/20
 g.- Tiler I/144/65
 g.- tim I/78/54, II/39/120
 g.- Tim I/128/24, I/42/71, I/47/12, I/47/13, I/50/37, II/39/128, II/39/129
 g.- Tiydi I/48/74
 6. Zarf-fiil veya belirli geçmiş zaman eki almış fiillerden sonra geldiğinde bir işin olup bittiğini ifade eder. -49-
 g.- cen II/22/36
 g.- cez I/61/17
 g.- Çek I/161/50
 g.- di II/17/87
 g.- diler I/42/53
 g.- me I/138/131, I/138/133
 g.- mēSe II/36/11
 g.- mesini yapameyyorun II/32/16
 g.- miş I/50/79, II/05/24, II/05/29, II/05/31
 g.- mişler II/10/96
 g.- miyo I/23/13
 g.- tī I/53/79
 gödu g.- Tī I/50/82
 g.- ti I/42/10, I/74/91, I/77/68, II/05/68
 g.- Ti I/130/32, I/137/12, I/137/31, I/137/37, I/138/135, I/150/59, I/42/28,

I/44/54, I/51/62, I/79/100, II/26/25, II/29/05
 günümüz baş oldu g.- ti I/55/44
 g.- tik I/93/52
 g.- TiK II/11/49
 göduğ g.- Tik II/25/95
 g.- Tile I/138/14, I/86/47, I/86/48
 g.- Tilē I/149/20
 g.- Tiler I/136/15, I/138/14, I/86/51, II/10/71
 g.- tileğ II/28/60
 gödu g.- Tiler I/137/12
 g.- tim I/45/18
 g.- Tim I/114/28
 7. Ölmek. -27-
 g.- medi II/14/99
 g.- tī I/82/05
 g.- Tī I/158/58, I/158/59, I/82/05
 g.- ti I/158/57, I/55/66, I/74/90, I/82/05, II/16/93, II/26/28
 g.- Ti I/104/18, I/109/32, I/109/50, I/125/18, I/144/66, I/15/22, I/55/66, I/64/22, I/64/40, I/64/41, II/16/58, II/16/93
 g.- Tilē II/16/99
 g.- Tiler I/15/22, II/10/61
 8. Evlenmek ve bu yolla bulunduğu yerden ayrılmak. -19-
 g.- ceK II/05/44
 g.- cen I/47/56
 g.- cēz I/50/25
 g.- medi I/83/15
 g.- mez I/47/49
 g.- mezdi I/47/49
 g.- seğ I/47/50
 g.- ti I/46/132, II/27/31
 g.- Ti I/144/38, I/145/91, I/41/17, II/05/45
 g.- Tik I/76/21
 g.- tilē II/19/16
 g.- tim I/76/19, II/19/113
 g.- Tim I/151/27, I/76/68

9. (Şöyle veya böyle) Yol almak, yolda ilerlemek. -18-

g. I/74/48, I/74/49

g.- Çeñ I/161/37

g.- miş I/52/59

g.- tîmde I/33/12

g.- ti I/53/48

g.- tik I/74/47

g.- Tik I/41/62, I/74/48

g.- TiK I/41/63

g.- Tim I/138/114, I/138/116, I/138/124, I/138/125, I/74/47, II/01/69

g.- tîm II/01/46

10. Varmak, ulaşmak, dayanmak. -15-

g.- cen I/158/36

g.- ceñ I/79/58

g.- mez I/17/73

g.- Tî I/133/07

g.- Tîm I/138/115

g.- Tîmiz I/111/81

g.- Tik I/138/119, I/138/120

g.- Tim I/138/111, I/138/113, I/138/116

g.- Tiñ II/10/31

g.- Tiñiz I/135/55

g.- tiydin I/45/12

11. Bir yere belli bir sıfat veya görevle varmak. -15-

g.- cēse I/41/11

g.- Çēdi II/16/103

g.- ÇiK II/05/46

g.- miş I/153/03

g.- mişlê II/14/84

g.- Tî II/08/31

dünür g.- tîm I/120/41

g.- ti II/26/10

g.- Ti I/152/09

g.- Tik I/143/85, II/07/106

dünür g.- Tik I/17/44

dünür g.- tîm I/120/40

g.- Tiydi I/22/19

12. Yok olmak, eser kalmamak. -15-

g.- di II/09/75

g.- meyeciK I/62/28

g.- miyor I/21/85

g.- sin I/63/53

g.- siñ I/124/36

g.- Tî I/18/40

g.- ti II/09/59

g.- Ti I/06/22, I/113/85, I/113/86, I/136/09, I/18/36, I/74/34, I/87/112, II/22/60

13. (Para, kazanç vb.) Harcanmak, sarfedilmek. -8-

g.- mez I/109/10, I/74/18

g.- mēz I/109/10

g.- sin I/131/59

g.- ti I/32/91, I/32/93, I/74/18

14. Yardımcı eylem. -8-

üstümüze g.- cek I/46/20

derin g.- me I/47/24

boşa g.- mesin I/72/87

ilêrsini g.- mi II/07/124

g.- miyo II/25/107

ğolayına g.- Ti I/125/10

gülcême g.- Ti I/11/67

hoşuma g.- ti I/132/46

15. (Zaman , yaş vb. için) İlerlemek, geçmek, sona ermek, yaşanıp tükenmek, bitmek. -7-

g.- sin I/74/04

g.- ti I/10/80

g.- Ti I/104/18

g.- Tikçe II/37/15

g.- TikÇê II/35/12

g.- Tim I/126/04

16. Gönderilmek, götürülmek, sevk edilmek. -7-

g.- cek II/38/11

g.- ceK I/49/74

g.- miyodu I/71/70

g.- Ti I/107/67

g.- Tikden I/104/41

- g.- Tilē II/29/96
17. Sendeleyip düşmek. -5-
g.- Tī I/121/48, I/121/49
g.- tim I/45/11
g.- Tim I/21/80, I/45/10
18. (Sıvılar için) Akmak, geçmek. -3-
g.- cek I/85/23
g.- ti II/26/52
g.- Ti II/26/51
19. (Bir şey aşınmak, yıpranmak, yırtılmak vb. sebeplerle) İşe yaramaz duruma gelmek, eskimek, arızalanmak, bozulmak. -3-
g.- Ti I/06/16
g.- Tim I/122/67
20. (Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, belli bir yerden geçmek. -2-
g.- mişle I/150/39, I/150/40
21. Satılmak. -2-
g.- tikden II/10/28
g.- tikten II/10/29
22. Asıl hükmü bildiren cümleden önce yardımcı durumundaki bir cümlelerin yüklemi olduğunda istenmeyen, beğenilmeyen bir işin yapıldığını ifade eder. -2-
g.- Ti II/25/95
g.- Tik I/138/08
23. Emir kipinin üçüncü şahsı ile bazı fiillerin emir kipinin ikinci şahsından sonra geldiğinde meselenin kapanması için bahsi geçen işin yapılmasının tavsiye edildiğini belirtir. -2-
g.- sin I/145/64, I/145/65
24. (Ses için) duyulmak, işitilmek. -2-
g.- ti I/33/78
g.- Ti I/06/121
25. İşgal etmek. -2-
g.- Tīnde I/117/50
g.- tikten I/117/52
26. Zorunlu olarak bir yerde kalmak. -2-
g.- ti II/19/26, II/19/28
27. Başvurmak. -1-
g.- tim II/02/24
28. (Şöyle veya böyle) Yürümek, devam etmek, cereyan etmek, seyretmek. -1-
g.- cek I/119/12
29. Elektrik kesilmek. -1-
g.- ti I/146/42
30. Geçmek, geçerliliğini kaybetmek. -1-
g.- miş II/25/112
31. (Belli bir amaçla bir yerde) Kullanılmak. -1-
g.- ceg II/39/16
32. Belli bir şekil alarak devam etmek.
gīt - : bk. git-¹ -1-
g.- Tī II/10/60
giṭ - : bk. git-¹ -1-
g.- Tik I/03/84
gīt - : bk. git-² -2-
g.- dig II/25/97
bk. git-⁸ -1-
g.- Ti I/46/133
gīt - : bk. git-² -1-
g. II/28/12
gitgide : Zaman ilerledikçe, zaman geçtikçe, gittikçe. -5-
g. I/10/06, I/109/14, I/146/65
gitme : Gitmek işi. -5-
gelme g. I/150/30
gelip g.+ ce I/69/13
g.+ niṭ I/16/23
g.+ si I/143/75
g.+ ymiş I/140/63
gitmē : bk. gitme -1-
g. II/38/27
gitmek : Gitmek işi. -5-
g. I/139/21, I/20/61, I/45/65, I/58/48
gitmi - : bk. gitme -1-
g.- ye I/08/32
gitmi : bk. gitme -3-
g.+ ye I/15/93, I/34/42, II/25/75
gitmī : bk. gitme -1-

g.+ nen I/74/08

givi : bk. gibi -2-

g. I/86/13

g.+ ydi I/79/25

giy - : (Örtünüp korunmak veya süslenmek için) Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek. -63-

g.- dī I/126/82

g.- dik II/08/12, II/08/13

g.- dim I/21/66

g.- ē I/10/59

g.- ēdi II/23/93

g.- edik II/37/23

g.- ēdik I/157/46, II/12/75, II/34/44, II/39/158

g.- ēdiK I/73/71

g.- ēdin I/10/59

g.- eledi I/04/30

g.- elle I/77/18

g.- ellēdi I/161/31, I/77/18

g.- ellērdi I/61/42

g.- emiyoduḡ I/85/17

g.- en I/32/30, II/15/46

g.- eṇ I/47/47, I/47/48

g.- erdi I/08/25

g.- ērdi I/41/15, II/23/84

g.- erdik I/57/55, I/90/68

g.- erdiK I/144/37

g.- eṛdik II/37/24

g.- eriz II/18/14

g.- erle II/39/146

g.- eṛlēmiṣti I/32/30

g.- erlerdi II/15/40

g.- eṛlerdi I/04/30

g.- erlermiṣ I/76/16, I/76/39, I/76/44

g.- ēsin II/37/57

g.- ēsiṇ II/37/25

g.- ēy II/12/15

g.- ilen I/41/26

g.- illerdi I/41/16

g.- inirdi II/23/92

g.- iyo I/09/12, I/09/14, II/15/48

g.- iyoduṇuS I/98/31

g.- iyolā I/83/54

g.- iyolādi I/83/54, I/83/55

g.- iyolardı I/09/16

g.- iyolārdı I/09/17

g.- iyolardın I/09/16

g.- iyöllē II/12/26, II/12/27

g.- medim I/10/63

g.- miyöllē II/12/27

g.- yolardı II/15/40

g.- yorlar I/21/47

giycē : (<<giyecek+i) Giyilmek için yapılmış şey, elbise, giysi, esvap. -2-

g.+ miz II/32/136

g.+ ṇi II/32/137

giydir - : (Bir giyeceği) Başka birinin vücuduna veya organına kendi eliyle geçirmek, giymesini sağlamak. -17-

g.- di II/05/08

g.- dileṣ II/37/56

g.- i I/125/77, II/23/92

g.- ĩle II/34/37

g.- ilēdi I/02/26

g.- iler II/15/38

g.- ilerdi I/02/27, I/08/27

g.- ilir I/41/24

g.- ilirdi I/41/24

g.- ir I/59/27

g.- iydi II/23/91

g.- iyola I/76/58

g.- iyoruz I/106/65, I/106/70

g.- mezler I/10/65

giyim : 1. Giyilen şey, giyecek, elbise -6-

g. I/108/25, I/135/38, II/32/137

2. Giyme veya giydirme işi.

dāmat g.+ i I/125/70

güvē g.+ i I/125/76

ōlan g.+ i I/125/70

giyin - : Üstüne elbise vb. şeyler giymek, kendi kendini giydirmek. -9-

- g.- en II/15/45
 g.- enden I/125/82
 g.- ir II/37/49
 g.- irdik II/08/60
 g.- irle II/39/146
 g.- irlēdi I/125/77
 g.- miyo II/15/47
 g.- miyolar II/15/44
giyinip ğuşan- : İtina ile giyinmek, süslenmek.
 g.- ir ğuşanırdı I/08/20
giyindir - : Giydirmek. -1-
 g.- i ğuşandı II/08/79
giyisi : bk. giysi -2-
 g. I/106/65, I/96/25
giymeK : Giyecek şeyler. -1-
 g. bol II/05/08
ġıymı : bk. kıyma -1-
 ġ.+ sını II/12/57
giymi : Giyme, giymek işi. -1-
 g.+ yi II/07/13
giysi : Giyecek şey, elbise, esvap. -5-
 g. I/04/30, II/37/57
 g.+ liri II/25/105
 g.+ miz I/157/45
 g.+ sini I/76/50
gizli : Açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve aşikâr olmayan, meçhul. -1-
 g. II/27/60
ğo - : bk. koy-³ -26-
 ġ. I/96/42
 ġ.- dum I/127/45
 ġ.- Ğıadı I/47/25
 ġ.- llar I/119/57, I/119/58
 ġ.- muyo I/111/72
 ġ.- nmuyo I/33/47
 ġ.- nur I/119/52, I/44/46
 ġ.- nuyodu I/78/26
 ġ.- nuyor I/119/51
 ġ.- ŋ I/04/35, I/44/45
 ġ.- r I/103/48
 ġ.- rız I/02/32
 ġ.- rsan I/111/20
 ġ.- rsuŋ I/96/56, II/23/192
 ġ.- rus I/111/20, I/132/27
 ġ.- ruz I/127/43, I/127/47, I/36/64
 bk. koy-¹ -33-
 ġ.- du I/10/73, I/110/07, I/110/08, II/30/67
 ġ.- dular I/20/10
 ġ.- dum II/05/103
 ġ.- Ğıardı I/10/70
 ġ.- Ğıardı I/10/72
 ġ.- man I/24/14
 ġ.- mazdı I/110/15
 ġ.- muş I/110/05, I/24/05, II/28/62, II/30/67
 ġ.- muşdu II/12/47
 ġ.- muşla I/03/17, I/69/59, I/75/03, II/14/24, II/14/79, II/24/17
 ġ.- muşlā II/24/18
 ġ.- muşlar I/14/03, I/55/45, I/67/22
 ġ.- muşlar I/24/06
 ġ.- muyo I/10/70
 ġ.- ndu I/110/16
 ġ.- nmamış I/153/04
 ġ.- nmēyince I/153/04
 ġ.- nurdu I/10/69, II/11/35
 ġ.- rdu I/110/15
 bk. koy-¹¹ -72-
 ġ. I/114/39
 ġ.- du I/121/28, I/152/09, I/45/15, II/29/19
 ġ.- dū I/18/06
 ġ.- du ġitTī I/50/82
 ġ.- du ġitTiler I/137/12
 ġ.- du ġitTī I/06/35, I/100/26, I/18/64, I/22/40
 ġ.- du ġitTiler I/15/28
 ġ.- du KītTī I/52/50
 ġ.- duķ I/119/12, I/119/13

- ğ.- duğ gitTik II/25/95
 ğ.- dum II/28/32
 ğ.- İfā gidellē II/08/129
 ğ.- madı I/50/52
 ğ.- masın I/79/70
 ğ.- masıñ I/152/51
 el etē ğ.- masıñ I/45/46
 eline ğ.- masıñ I/45/08
 ğ.- muş I/63/30
 ğ.- muş gitmiş II/19/93
 ğ.- muşlar gitmişler II/25/24
 ğ.- r I/123/19, I/152/63
 ğ.- ı gidē I/126/29
 ğ.- r gider I/06/73, I/123/21, I/123/23
 ğ.- r gidērdik I/58/34
 ğ.- rduK I/130/31
 ğ.- rsuñ I/79/65
 ğ.- run II/39/67
 bk. koy-⁵ -4-
 ğ.- dum I/06/88
 ğ.- nmuyōdu I/71/46
 ğ.- rduK I/130/20, I/26/72
 bk. koy-² -148-
 ğ. I/109/17, I/28/20, II/32/27
 ğ.- du I/45/10
 ğ.- duğ I/06/136, I/88/56
 ğ.- dulā I/64/114, I/64/115, II/05/20
 ğ.- dular I/140/64
 ğ.- dum I/06/150, I/109/04, I/11/91, I/116/56, I/36/77, I/48/76, II/29/35
 ğ.- dūm II/08/123
 ğ.- duñ I/139/24, I/27/75, I/27/76, I/43/12
 ğ.- duñuS I/128/28
 ğ.- duñuz I/43/23
 ğ.- duydu I/110/54
 ğ.- duysu II/05/31
 ğ.- İfā II/08/126
 ğ.- İfādı I/152/106, I/154/40
 ğ.- llar I/114/21, I/119/46, I/121/58
 ğ.- llārdı I/51/25, I/58/69
 ğ.- mağ I/160/02
 ğ.- maK I/160/28, II/32/100, II/32/101
 ğ.- man I/21/73
 ğ.- mazlar I/102/81
 ğ.- muş I/48/16, II/05/31
 ğ.- muşum I/137/26
 ğ.- nacaK I/62/39
 ğ.- nayero II/32/69
 ğ.- nur I/08/43
 ğ.- ı I/116/18, I/121/89, I/43/19, I/54/65
 ğ.- r I/11/66, I/111/33, I/128/66, II/37/66
 ğ.- rdū I/106/20
 ğ.- rdu yapardı I/57/20
 ğ.- rduğ I/123/33, I/128/36, I/128/69, I/152/117, I/154/13, I/18/21, I/33/55, I/76/94, II/37/70
 ğ.- rduK I/123/33, I/123/46, I/123/71, I/15/51, I/152/106, I/152/109, I/152/93, I/154/35, I/26/72, I/80/36, II/12/68
 ğ.- rdūK I/120/58, I/90/72
 ğ.- rdum I/152/52
 ğ.- rdun I/126/51, I/145/30, I/61/46
 ğ.- rduñ I/31/30, I/80/37
 ğ.- rlā I/118/14, I/31/42, II/19/157, II/34/100
 ğ.- rlādı I/153/69, I/64/80
 ğ.- rlar I/08/44, I/114/08, I/114/09
 ğ.- rlardı I/08/75, I/102/81, I/118/14, I/41/21, I/80/42, I/82/21
 ğ.- rlarımı I/76/85
 ğ.- rsun I/94/62
 ğ.- rsuñ I/100/33, I/100/34, I/102/39, I/152/110, I/80/41, I/87/120, I/94/60, I/97/39
 ğ.- rsuñuz I/25/03
 ğ.- rum I/103/47
 ğ.- rūm I/90/22
 ğ.- run I/109/17, I/109/25, I/127/29, I/127/30, I/130/65, I/130/66, I/54/49
 ğ.- rus I/130/73

ğ.- ruS I/130/62, I/51/49
 ğ.- ruz I/130/62, I/130/65, I/130/70, I/130/73, I/144/03, I/154/39, I/31/20, I/60/27, I/62/09, I/62/39, I/70/37, II/19/156, II/32/106, II/32/107, II/32/38, II/32/90, II/32/91, II/33/71
 ğ.- saŋ I/70/04
 bk. koy-⁶ -32-
 ğ.- nur I/119/51
 ğ.- rüduK I/07/36
 bk. koy-⁴ -17-
 ğ.- dum I/109/03
 ğ.- dūmuz I/130/81
 ğ.- duydu I/123/52
 ğ.- ɳ I/08/39, I/44/77
 ğ.- r yapālādī II/34/94
 ğ.- rduK I/29/17
 ğ.- rdum I/152/62
 ğ.- ruS I/130/58
 ğ.- ruz I/130/80, I/130/81, I/130/82, I/44/44, I/49/06, I/90/81, II/32/105, II/32/106
 bk. koy-¹³ -18-
 ğ.- du I/10/89
 bk. koy-¹² -30-
 ğ.- muş I/21/11
 bk. koy-¹⁹ -44-
 ğ.- madı I/21/41
 ğ.- madıla I/99/62
 ğ.- mamış I/108/26
 ğ.- maḡdı I/22/20
 ğ.- meyo I/70/75
 bk. koy-⁷ -23-
 ğ.- duK I/36/81
 ğ.- muyöz I/27/74
 ğ.- nmuyo I/105/10
 ğ.- nur I/132/20, I/148/12, I/148/13, I/148/14
 ğ.- nuyodu I/105/11, I/105/12, I/105/13
 ğ.- nuyör I/109/14
 ğ.- ɳ I/132/18

ğ.- rduK I/29/20
 ğ.- rlar vereceg I/138/67
 ğ.- rlardı II/34/92
 ğ.- rsak I/59/87
 ğ.- rsun I/132/19
 ğ.- rsuŋ I/26/12
 ğ.- ruz I/71/41, I/71/42, I/91/36, I/91/37
 bk. koy-²⁰ -47-
 ğ.- dutduracāz I/42/26
 bk. koy-⁹ -35-
 ğ.- dular I/51/62
 ğ.- madılar I/51/62
 bk. koy-²¹ -46-
 ğ.- du I/58/79
 bk. koy-²² -45-
 ğ.- rlādī I/77/19
 bk. koy-²³ -39-
 ğını ğ.- duK Tan II/03/22
 ğ.- duK I/130/89
 nişan ğ.- duK I/138/76
 nişan ğ.- dular I/113/20
 aday ğ.- muşlā II/01/77
 ğ.- nur I/131/15
 ğına ğ.- nur I/148/21
 nişan ğ.- nur I/113/21
 ğ.- rdū I/121/26
 bk. koy-⁸ -25-
 ğ.- masıŋ I/123/69
 ğ.- rduK I/123/67
 bk. koy-²⁴ -30-
 ğ.- dumuŋ çocū I/128/45, I/128/60, I/128/65
 bk. koy-¹⁰ -29-
 ğ.- mazdı I/134/34
 ğ.- rdu I/134/33, I/134/34
 bk. koy-²⁵ -27-
 adam sırasına ğ.- dula I/149/48
 bk. koy-²⁶ -2-
 ğ.- dum II/16/34
 ğ.- ndu II/29/19

bk. koy-²⁷ -1-

ğ.- du gēşdi II/29/26

ğö - : bk. koy-¹ -6-

ğ. II/30/64

ğ.- ndu II/25/16

ğ.- r I/10/71

ğ.- rdu II/16/31

ğ.- rduķ I/10/68

bk. koy-² -12-

ğ.- duķ I/58/72

ğ.- r I/36/65, I/73/62

ğ.- rdu I/134/30

ğ.- rduķ I/152/109, I/152/119, I/48/09,
I/51/28

ğ.- rdum I/131/52, II/16/91

ğ.- rdun I/145/30

ğ.- sun I/43/19

bk. koy-⁴ -5-

ğ.- r II/08/95

ğ.- rduķ I/48/13

ğ.- rdum II/16/91

ğ.- rsun I/102/38

ğ.- ruz I/70/25

bk. koy-¹⁸-2-

ğ.- cañ I/48/65

ğ.- casınız I/84/25

bk. koy-⁵ -1-

ğ.- rdu I/74/96

bk. koy-⁷ -1-

ğ.- rduķ I/134/27

ğoca : bk. Koca -69-

ğ. I/08/56, I/102/36, I/102/39, I/108/12,
I/11/34, I/114/16, I/12/03, I/12/07, I/126/09,
I/126/14, I/126/42, I/126/58, I/128/19,
I/128/40, I/129/31, I/131/41, I/135/15,
I/135/17, I/145/82, I/146/37, I/146/38,
I/148/43, I/150/27, I/152/134, I/161/29,
I/28/27, I/30/19, I/30/26, I/36/77, I/50/77,
I/51/57, I/51/61, I/51/64, I/51/74, I/68/47,
I/70/11, I/70/25, I/70/26, I/74/70, I/81/17,
I/83/74, I/88/37, I/88/47, I/90/53, I/98/57,
I/161/18, II/12/40, II/12/73

ğoca ğ. I/03/52, I/08/73, I/121/35,
I/121/36, I/21/10, I/32/43, I/80/36, I/98/67

ğocā ğ. I/24/46

ğoca ğ.+ dık I/146/33

ğ. ğoca I/03/52, I/08/73, I/121/35,
I/121/36, I/21/10, I/32/43, I/80/36, I/98/67

ğ. ğōca II/32/110

ğ. ğocadık I/146/32

ğ.+ sı II/07/93

ğoca : bk. koca -53-

ğ. I/65/24

ğarı ğ. I/101/43, I/69/10

ğarĭ ğ. I/33/128

ğ.+ dan I/112/67, I/18/65

ğ.+ larda I/112/66

ğ.+ ları I/55/48

ğ.+ larının I/14/45

ğ.+ ların I/14/67

ğ.+ lı I/65/24

ğ.+ m I/02/36, I/113/99, I/152/79,
I/86/65, II/07/129

ğ.+ mdan I/112/43

ğ.+ mla I/148/40

ğ.+ nınan I/15/72

ğ.+ nıñ I/96/78

ğ.+ ıñ I/14/66, I/60/73

ğ.+ ıa I/15/62

ğ.+ sı I/112/77, I/113/77, I/128/20,
I/140/27, I/140/62, I/17/49, I/39/52,
I/39/62, I/70/84, I/77/44, I/80/31, I/87/24,
II/27/30

ğ.+ sına I/137/37, I/88/24

ğ.+ sından I/66/21, I/66/29, I/66/32

ğ.+ sını I/137/36

ğ.+ sınıñ I/108/51

ğ.+ sınnan I/66/10

ğ.+ sıyla I/128/58

ğ.+ sıynan I/101/44

hanım mardır ğarıyı şe ğocayı genc
eden ğ. vardır hanımı ğocadan I/132/83

ğ.+ ya I/01/09, II/19/16

ğ.+ ya verdi I/133/47
 ğ.+ ya verivedi I/145/05
 hanım1 mardır ğarı1yı şe ğ.+ yı genc
 eden ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/82
ğoca - : Kocamak, yaşlanmak, ihtiyarlamak,
 kocalmak. -13-
 hanım mardır ğarıyı şe ğocayı genc
 eden ğoca vardır hanımı ğ.- dan I/132/83
 ğ.- dım I/130/02, I/15/04, I/159/44
 ğ.- madım I/47/27
 ğ.- mayam I/144/43
 ğ.- maycaz I/144/44
 ğ.- mazdık I/144/42, I/144/43
 ğ.- mazdıK I/144/42
 ğ.- mış I/144/43, I/144/44
 ğ.- yınca I/131/51
ğocâ : bk. Koca -3-
 ğ.+ ya II/20/48
 ğ.+ yâ I/83/15
 ğ.+ yı II/27/50
ğocā : bk. Koca -8-
 ğ. I/07/94, I/102/41, I/133/56, I/52/22,
 I/67/07, I/72/57, I/74/88
 ğ. ğoca I/24/46
ğōca : bk. Koca -1-
 ğoca ğ. II/32/110
ğocá : bk. koca -6-
 ğarı ğ. I/69/06, I/69/07, I/69/10, I/69/33
 ğārı ğ. I/69/33
ğocâ : bk. koca -1-
 ğarı1 ğ. I/40/37
ğōca : bk. koca -2-
 ğ.+ larıñ I/14/59
 ğ.+ sına I/14/69
ğocabaş : Bir dokuma motifi adı. -1-
 ğ. I/140/41
ğocağarı : Kocakarı, ihtiyar kadın. -10-
 ğ. I/06/118, I/144/62, I/155/92, I/158/59,
 I/30/58
 ğ.+ lar I/128/12, I/15/19, I/15/20
 ğ.+ yın I/153/117

ğocağarı ilacı : Hekim olmayan
 kimselerin yaptığı, tecrübeye dayanan, ot,
 kök vb.nden elde edilen tabii ilaç.
 ğ. ilacı II/25/85
ğocağāri : bk. ğocağarı -1-
 ğ. I/158/58
ğocalıK : Kocalık, ihtiyarlık. -1-
 ğ. I/15/55
ğocalı : <<kocalık+ı (bk. ğocalıK) -1-
 ğ.+ mdan I/109/32
ğocaman : bk. Kocaman -13-
 ğ. I/08/65, I/109/25, I/128/59, I/140/60,
 I/15/81, I/36/29, I/47/83, I/52/56, I/83/16,
 I/83/17
 ğ.+ a I/94/54
 ğ.+ ıdım I/107/68
 ğ.+ nâ I/158/42
ğocāman : bk. Kocaman -1-
 ğ. I/08/60
ğoce : bk. koca -4-
 ğ. I/112/65
 ğ.+ ye I/125/24, I/93/49, II/27/31
ğoci : bk. koca -7-
 ğ.+ ya I/10/109, I/101/09, I/145/91,
 I/47/06, I/86/68, I/96/76
 ğ.+ ye I/52/15
ğoci : bk. Koca -2-
 ğoci ğ. II/08/12
 ğ. ğoci II/08/11
ğocu : bk. koca -2-
 ğ. II/05/107, II/05/46
ğocuman : bk. Kocaman -1-
 ğ. II/39/04
ğocumān : bk. Kocaman -1-
 ğ. II/39/05
ğoç : bk. koç -1-
 āret ğ.+ u II/15/09
ğoçam : Avuç, avuç dolusu. -1-
 ğ. I/10/51
goduman : Kodaman, ileri gelen, mevki
 ve para sahibi kimse. -1-

ğodumğaç

ğ.+ nā II/02/61

ğodumğaç : Bir çocuk oyunu. -2-

ğ. I/11/90

ğ.+ a I/11/92

ğodur - : Koydurmak, koymak işini başkasına yaptırmak. -4-

ğ.- cāk II/33/05

ğ.- en I/110/71

ğ.- mām I/24/13

ğ.- ullardī I/138/73

göl : bk. göl I -1-

g. I/147/28

gözel : bk. güzel -10-

g. I/104/69, I/105/38, I/109/14, I/109/18, I/109/19, I/133/20, I/154/45, I/90/44, I/90/61, I/96/39

gözēlce : bk. güzelce -1-

g. I/104/34

goja : bk. Koca -2-

ğ. I/150/14

ğok - : bk. қоқ- -10-

ğ.- ā I/152/101

ğ.- ādı II/20/08

ğ.- ar II/20/04

ğ.- ar II/33/59, II/33/60

ğ.- masın I/64/33

ğ.- maz II/20/04

ğ.- uyo I/44/16, II/20/08

ğok : bk. қоқ- -1-

ğ.- ar II/11/32

gok - : bk. қоқ- -2-

ğ.- maS I/40/55

ğ.- maz I/40/56

ğokla - : Koklamak, kokusunu almak için bir şeyi burnuna yaklaştırıp havayı içine çekmek. -1-

ğ.- dıp I/60/101

ğoku : bk. қоқу -7-

ğ. II/20/06

ğ.+ lu II/22/79

ğ.+ su I/01/60, I/07/96, I/07/97, I/76/75

ğ.+ sunu I/07/97

ğoku : bk. қорқу -1-

ğ. I/126/39

ğokuT - : koklatmak -1-

ğ.- urlar I/60/99

ğol : bk. Қол¹ -35-

ğ. I/45/11, I/48/34, II/17/74, II/26/27

ğ. ğanat ğērdik I/125/37

ğ.+ in ğırılıssā yēñiñ içinde başın yarılıssā örtünñ içinde I/01/70

ğ.+ lar II/28/39

ğ.+ ları I/123/42

ğ.+ larımız I/120/28

ğ.+ larım I/43/03

ğ.+ u I/13/38, I/48/35, I/86/10, II/08/42

ğ.+ um I/17/23, I/17/26, I/33/124, II/25/102

ğ.+ umda I/17/23

ğ.+ umu I/17/22, I/91/49

ğ.+ umunan I/48/16

ğ.+ umuzdan I/64/131

ğ.+ umuzunan I/48/14

ğ.+ una I/151/23, I/26/45

ğ.+ unda II/25/91

ğ.+ undan I/140/65

ğ.+ unu I/91/51, II/26/26

ğ.+ uñ I/152/76, I/45/10

ğ.+ uñuz ğırılısa yēñiñizñ içinde I/152/76

ğ.+ uyna I/136/05

bk. Қол² -2-

ğ. I/129/15

ğ.+ ları I/17/24

bk. Қол³ -1-

ğ.+ ları II/12/15

ğol : bk. Қол¹ -2-

ğ. II/08/94

ğ.+ una II/05/103

ğola - : bk. Қовале- -2-

g.- nan I/151/40

g.- rdı I/151/40

ğolanya : bk. ğolonyā -1-

ğ. I/91/37

ğolanyā : bk. ğolonyā -1-

ğ. I/63/46

ğolay : bk. kıolay -22-

ğ. I/108/29, I/108/31, I/123/57, I/145/44, I/45/40, I/58/55, I/62/28, I/63/50, II/01/70, II/06/28, II/16/106, II/21/19, II/35/12

ğ.+ daydı I/136/19

ğ.+ dı I/134/18

ğ. ğełsin II/11/66

ğ. ğełsin II/38/101

ğ.+ ına I/125/10

ğ.+ ısa I/46/107

ğ.+ lan I/08/72

ğ.+ nan I/08/69

ğ. olu II/05/55

ğoláy : bk. kıolay -6-

ğ. I/30/30, I/79/02, II/21/74, II/21/83

ğoláy : bk. kıolay -1-

ğ. II/21/19

ğolāy : bk. kıolay -1-

ğ. I/135/30

ğolaycadıK : Kolcaycacık, çok kolay bir şekilde. -1-

ğ. I/123/65

ğolayla - : Kolaylamak, kolaylaşmak, kolay bir hâle gelmek. -1-

ğ.- dı I/49/71

ğolaylan - : Kolaylanmak, kolaylaşmak, kolay bir hâle gelmek. -2-

ğ.- dı I/51/14, I/60/54

ğolaylaş - : Kolaylaşmak, kolay duruma gelmek. -3-

ğ.- dı I/13/17, I/130/19, I/59/51

ğoláyláš - : bk. ğolaylaş- -2-

ğ.- dı I/79/01, I/79/24

ğolaylık : Kolaylık, kolay olma durumu. -4-

ğ. I/108/32, I/130/17, I/130/26, I/32/47

ğoley : bk. kıolay -4-

ğ. I/92/58

ergene ğarı dövmesi ğ. ğeliş I/95/80

işine ğ. ğeliyo I/78/28

ğ.+ miş I/68/51

ğoleylan - : bk. ğolaylan- -1-

ğ.- dı I/159/34

ğoleyleş - : bk. ğolaylaş- -1-

ğ.- dı I/96/15

ğoleylig : bk. ğolaylık -1-

ğ. I/150/09

ğoleylik : bk. ğolaylık -1-

ğ. I/150/12

ğollesder : bk. kıulestere -1-

ğ. I/51/13

ğollı - : Kollamak, korumak, sahip çıkmak, gözetmek, kayırmak. -2-

ğ.- ceş I/91/23

ğ.- yam II/30/52

ğolonyā : bk. ğolonyā -1-

ğ. veriler I/114/34

ğolonyā : Kolonya, içine hafif bir koku katılmış tuvalet ispiertosu. -2-

ğ. I/13/09, I/33/08

ğoltū : (<<kıoltuş+u) Sırtı ve kolları dayayacak yerleri olan büyük sandalye, tek kişilik kanepeler. -2-

ğ. I/139/48, I/160/23

ğoltuş : Vücutta omuz başının altında kolun gövde ile birleştiği yer. -1-

ğ.+ lānıř altı I/98/108

ğoltū : <<kıoltuř+u (bk. ğoltuř) -2-

ğ.+ na I/121/50, I/121/51

ğomā : bk. kıoma -1-

ğ.+ ya I/130/65

ğomşı : bk. kıomşı -1-

ğ.+ nyan II/06/37

ğomşı : bk. kıomşı -1-

ğ.+ lar II/06/60

ğomşu : bk. kıomşu -27-

ğ. I/111/91, II/09/26

ğonum ğ. I/112/72

ğ. bir iki I/34/15
 ğ.+ da I/51/46, II/19/81
 ğ.+ lâ II/06/43
 ğ.+ lâñ I/38/28
 ğ.+ lar I/142/33, I/34/13, I/91/71,
 II/23/58

ğ.+ larā I/91/55
 ğ.+ larım I/112/48
 ğ.+ larınınan I/112/48
 ğ.+ larla I/112/73
 ğ.+ muz I/49/79, I/91/50
 ğ.+ muzda II/19/80
 ğ.+ muzun II/19/80
 ğ.+ muzun II/33/28
 ğ.+ nuñ I/64/23, II/07/113, II/32/88
 ğ.+ nuñkuna I/53/63
 ğonuñ ğ.+ ñ I/158/49
 ğ.+ ya I/51/46

ğömşu : bk. komşu -1-
 ğ.+ nuñ II/33/25

ğomşulu : bk. komşuluk -1-
 ğ.+ u I/07/85

ğomşuluk : bk. komşuluk -2-
 ğ.+ lar I/128/04
 ğ.+ lâñ I/143/29

ğon - : 1. Konmak, (uçucu şey) uymasına
 son verip bir yerde durmak. -10-

ğ.- ar I/117/15
 ğ.- arımış I/52/03
 daldan dala ğ.- duğ I/01/11
 ğ.- sıñ II/05/25

2. Yurt edinmek, yerleşmek.

ğ.- cağ I/125/35
 ğ.- duğ I/86/04
 ğ.- duñ I/99/27
 ğ.- muşlar II/25/14
 ğ.- üyorlā I/75/08

ğon - II : Konmak, (ad için) koymak işi
 yapılmak. -1-

ğ.- muş I/06/58

ğonā : <<konak+ı -2-

köy ğ. I/142/45

köy ğ.+ nı I/142/42

ğonak : bk. konak -2-

ğ. I/120/38

ğ.+ larından I/95/106

ğonakla - : bk. konakla- -1-

ğ.- dı I/138/110

ğonaklamağ : Konaklamak, konaklamak
 işi. -1-

ğ. I/01/80

ğonağ : bk. konak -2-

ğ. I/120/38

ğondur - : Kondurmak, yerleştirivermek,
 oturtmak. -1-

ğ.- ulardı I/08/75

ğonşu : bk. komşu -6-

ğ. I/148/34, I/155/80, I/156/54

ğonuñ ğ. I/123/18

ğ.+ lara I/148/23

ğ.+ su I/155/71

ğonşuluk : bk. komşuluk -1-
 ğ. I/150/51

ğonu ğonşu : Konu komşu, bütün komşular
 ve etrafta olanlar, etrafta oturanlar. -2-

ğ. ğonşu I/88/36

ğ.+ ñ ğonşu I/107/52

ğonum ğomşu : bk. ğonu ğonşu -1-
 ğ. ğomşu I/112/71

ğonun ğōşu : bk. ğonu ğonşu -2-
 ğ. ğōşu I/119/32

ğ. ğōşunuñ I/143/84

ğonuñ ğomşu : bk. ğonu ğonşu -1-
 ğ. ğomşuñ I/158/49

ğonuñ ğonşu : bk. ğonu ğonşu -1-
 ğ. ğonşu I/123/17

ğonuş - : bk. konuş- -107-

ğ. I/04/74, I/22/11, I/22/37, I/37/03,
 II/08/66, II/16/28, II/17/09, II/23/115,
 II/33/07

ğ.- açak II/23/111

ğ.- am II/34/81

ğ.- aman I/107/07, I/48/01
 ğ.- amaS I/08/85
 ğ.- amazdık I/150/31
 ğ.- an I/107/24
 ğ.- anı I/64/34
 ğ.- asıya I/27/76
 ğ.- duqlāmı I/147/61
 ğ.- dū_uḡūS I/06/146
 ğ.- dúm I/01/34
 ğ.- dūmu I/73/28
 ğ.- en I/72/11, I/83/04
 ğ.- ivedim I/72/61
 ğ.- iyin I/146/45
 ğ.- ma I/145/72, I/86/07
 ğ.- madan I/15/91
 ğ.- madıK II/27/60
 ğ.- mamaK II/23/112
 ğ.- maS II/23/110
 ğ.- mayam I/22/37
 ğ.- maz I/66/08
 ğ.- mıcaḡ II/23/115
 ğ.- mıyan II/23/118
 ğ.- mıyacáḡ I/06/89
 ğ.- miyen I/87/97
 ğ.- muş I/133/60, I/142/16
 ğ.- muşlar I/42/10
 ğ.- sam II/16/97
 ğ.- sun II/39/166
 ğ.- suḡ II/16/22
 ğ.- tuK I/52/89, II/27/61
 ğ.- TuK II/23/117
 ğ.- tuKlarım I/61/52, I/61/64
 ğ.- tuKlarımdaḡ I/61/65
 ğ.- TuK II/27/63
 ğ.- Tum II/23/176
 ğ.- tūmu II/32/143
 ğ.- Tūmuzu II/10/103
 ğ.- Tuttursáz I/01/35
 ğ.- u I/07/80, I/10/121
 ğ.- ulíā I/10/118

ğ.- ullādı I/64/95
 ğ.- ullardı I/11/89, I/123/37
 ğ.- ulmaS I/76/91
 ğ.- ulmazdı I/146/25
 ğ.- ulur I/98/108
 ğ.- un II/36/19
 ğ.- uncuyu II/30/01
 ğ.- uḡ II/05/78
 ğ.- up I/135/52
 ğ.- uP II/16/107
 ğ.- uP dur21mā II/07/124
 ğ.- ur I/05/71, I/47/35, I/56/37,
 II/16/105, II/22/23
 ğ.- urKān II/22/49
 ğ.- urKān I/146/25
 ğ.- urdu I/110/22
 ğ.- urduK I/11/51, I/134/38, I/134/39
 ğ.- urduḡ I/134/39
 ğ.- urduK I/11/92, I/113/31
 ğ.- urdum I/107/29
 ğ.- urken I/110/21
 ğ.- urlaḡ I/07/80
 ğ.- urlardı I/76/90
 ğ.- urumuş I/140/61, I/140/62
 ğ.- urun I/137/32
 ğ.- uruz I/80/67
 ğ.- uyoduK II/04/73
 ğ.- uyōduK II/04/73
 ğ.- uyoduK II/04/70
 ğ.- uyodunuS I/117/20
 ğ.- uyoduḡ I/75/55
 ğ.- uyollādı I/46/18
 ğ.- uyon I/76/71
 ğ.- uyoḡ II/14/69
 ğ.- uyor I/25/27
 ğ.- uyoS II/23/140
 ğ.- uyoS yapardım I/102/32
 ğ.- uyum II/04/84
 ğ.- uyum I/112/49, I/122/13
 ğonuşdur - : bk. ğonuşTur- -3-

ğonuşma

ğ.- can I/112/23

ğ.- ceñ I/72/43

ğ.- uyolar I/25/15

ğonuşma : Konuşma, konuşmak işi. -6-

ğ. I/80/55

ğ.+ m II/09/03

ğ.+ mı I/28/33

ğ.+ sı I/10/118

ğ.+ sını I/98/130

ğ. zorlüm II/09/02

ğonuşmak : Konuşmak, düşüncelerini sözle anlatmak işi. -3-

ğ. I/14/15, I/73/28

ğonuşmaK : bk. ğonuşmak -1-

ğ.+ tan I/147/05

ğonuşme : bk. ğonuşma -1-

ğ.+ yi I/95/79

ğonuşmek : bk. ğonuşmak -1-

ğ. I/69/96

ğonuşmı : bk. ğonuşma -2-

ğ.+ lârım II/03/13

ğ.+ ya I/15/44

ğonuşTur - : Konuşturmak, konuşmasını sağlamak, konuşmasına yol açmak, izin vermek. -4-

ğ.- dukğāñı II/27/06

ğ.- uP I/54/60, I/54/61

ğ.- uyoñ I/72/76

ğonşı : bk. komşu -1-

ğ. I/59/65

ğonşu : bk. komşu -107-

ğ. I/07/96, I/121/41, I/125/05, I/126/78, I/142/56, I/145/93, I/153/117, I/22/03, I/70/72, I/70/73, I/72/67, I/72/69, I/72/79, I/74/32, I/96/15, I/96/16, II/05/91, II/07/119, II/07/142, II/07/67, II/20/10, II/21/06, II/24/92, II/30/49

ğonu ğ. I/88/36

ğonuñ ğ. I/107/52

ğonu ğ. II/09/77

ğ.+ cek I/72/71

ğ.+ da I/46/68, I/97/27

ğonum ğ.+ da yapımıyan II/09/32

ğ.+ dan I/146/40, II/24/93

ğ.+ du I/145/94

ğ. haKı I/64/20

ğ.+ lā I/152/105, I/157/43, I/158/49, I/72/70, I/88/52, II/28/49, II/34/76

ğ.+ lāda I/158/20

ğ.+ lādan II/24/97

ğ.+ lāmız I/44/92

ğ.+ lāñ I/157/84

ğ.+ lar I/05/56, I/05/57, I/125/61, I/87/92, II/05/84

ğ.+ lañ I/142/56

ğ.+ lār II/28/35

ğ.+ lara I/45/54

ğ.+ larā I/138/74

ğ.+ ları I/03/43, I/123/56, I/18/57, I/32/90, II/17/27

ğ.+ larınan II/24/94

ğ.+ larıñ I/02/24, I/18/36

ğ.+ larıymışımış I/140/71

ğ.+ larla I/157/39

ğ.+ lûk I/05/51

ğ.+ lûk I/18/48

ğ.+ m I/61/51, I/61/65

ğ.+ muz I/128/55, I/18/40, I/93/22

ğ.+ muzdu I/153/51

ğ.+ muzuñ II/32/48

ğ.+ nñan I/115/45

ğ.+ nuñ I/10/15, I/100/45, I/42/80, I/46/67, I/51/70, I/55/59, II/26/26

ğ.+ nuñku I/146/69

ğ.+ su I/140/70

ğ.+ suymuş I/140/71

ğ.+ ya I/03/34, I/101/39, I/134/57, I/146/40, I/31/56, I/70/72, II/24/40

ğ.+ yā I/31/65

ğ.+ yā I/121/41, I/70/73

ğonuma ğ.+ ya I/87/106

ğ.+ yı II/24/97

ğ.+ ynan I/140/20

ğ.+ ynun I/64/20
 ğ.+ yu I/95/13, II/09/22, II/24/40
ğonşū : bk. komşu -1-
 ğ. I/18/41
ğönşu : bk. komşu -10-
 ğ. I/47/41
 ğ.+ dan I/27/48
 ğ.+ la I/72/83
 ğ.+ lâ I/72/42
 ğ.+ lar II/21/27, II/28/47
 ğ.+ larımızdan I/115/10
 ğ.+ m I/43/20
 ğ.+ muz I/101/14
ğonşulū : <<komşuluk+u -1-
 ğ. II/17/24
ğonşuluk : bk. komşuluk -4-
 ğ. I/146/66, I/18/40, I/47/41, I/75/52
ğonşuluğ : bk. komşuluk -1-
 ğ. II/17/24
ğonşulúğ : bk. komşuluk -1-
 ğ. I/05/60
ğönşuluğ : bk. komşuluk -1-
 ğ. I/47/39
ğonşuluK : bk. komşuluk -5-
 ğ. I/09/53, I/18/42, I/18/43, I/47/39
 ğ. yapıyoz I/18/48
ğönşuluK : bk. komşuluk -1-
 ğ. I/150/51
ğonu ğonşu : bk. ğonu ğonşu -2-
 ğ. ğonşu II/09/77
 ğ.+ ma ğonşuya I/87/105
ğonum ğonşu : bk. ğonu ğonşu -1-
 ğ. ğonşuda yapımıyan II/09/32
ğonuş - : bk. konuş- -1-
 ğ.- amazdın II/23/112
ğop - : bk. kop-¹ -10-
 hamur ğ.- ā I/30/24
 ğ.- ākañ I/157/82
 ğ.- ar I/157/64
 ğ.- ār I/157/80

ğ.- batırkan I/157/81
 ğ.- du I/09/39
 ğ.- sun I/10/32
 ğ.- tuğTan I/157/64
 ğ.- unca I/157/81
 ğ.- uncı II/16/65
 bk. kop-² -4-
 ğ.- atırıp I/06/88
 ğ.- du I/137/27, II/25/100, II/25/92
 bk. kop-³ -3-
 ğ.- an I/69/86
 ğ.- arsa I/114/39
 ğönünden ğ.- arsa I/134/33
 bk. kop-⁴ -1-
 ğ.- ar I/143/52
 bk. kop-⁵ -1-
 ğ.- cağ II/39/177
 bk. kop-⁶ -1-
 ğ.- du I/03/81
 bk. kop-⁷ -1-
 ğ.- Tu II/29/40
ğopar - : Koparmak, kopmasına yol açmak, bağlı bulunduğu yerden ayırmak. -7-
 ğ. I/30/30
 ğ.- ı II/39/51
 ğ.- ıdık II/07/125
 ğ.- ıp I/27/53
 ğ.- ıP I/27/53
 ğ.- ız I/30/30
ğopar - : bk. ğopar- -1-
 ğ.- dıla I/54/70
ğöparatif : bk. koparatif -1-
 ğ.+ ler II/04/20
ğopard - : bk. kopart- -1-
 ğ.- ırdı I/67/69
ğöparifcivik : bk. ğöparitifcilik -1-
 ğ. yapıdım II/02/59
ğöparitif : bk. koparatif -2-
 ğ. II/02/62, II/02/65

ğöparitifciılık

ğöparitifciılık : Kooperatifçilik, kooperatif kurma, kooperatif yönetme işi. -1-

ğ.+ di II/02/64

ğöperetif : bk. kıparatif -1-

ğ. II/02/57

ğoPma : bk. kıopma -1-

ğ. I/147/20

ğopud - : bk. kıoput- -1-

ğ.- ūdu I/10/36

ğopuğ : bk. kıopuKı -1-

ğ. I/110/27

ğopuKı : Kopuk, kopmuş olan. -1-

ğ. I/110/27

ğor - : bk. kıör-¹ -1-

ğ.- düñüz I/20/17

bk. kıör-¹⁹ -1-

ğ.- ecek I/121/103

ğorkı - : bk. kıorkı- -46-

ğ.- ādık I/146/85

ğ.- ādım I/112/13, I/112/14

ğ.- allar I/20/100, I/20/101

ğ.- an I/29/06

ğ.- aram I/60/98

ğ.- ardık I/112/67, I/115/09, I/115/10, I/120/46, I/76/53

ğ.- ārdık I/61/32, I/77/61

ğ.- ardım I/112/12, I/112/15, I/112/22

ğ.- arın I/60/101, II/05/73

ğ.- arız II/39/183

ğ.- cām I/91/86

ğ.- cēñ II/01/62

ğ.- cıñ II/01/62

ğ.- duKı I/150/46, I/155/95

ğ.- duKı I/12/39

ğ.- dular I/12/43

ğ.- dulağ I/12/43

ğ.- dum I/112/17

ğ.- ma I/91/85

ğ.- man II/39/128

ğ.- māyoduKı I/38/33

ğ.- muşla I/46/20

ğ.- muşlā I/38/33

ğ.- muyom I/90/44

ğ.- muyon II/22/51

ğ.- sa I/38/64

ğ.- Tu I/150/44

ğ.- TuKı II/20/70

ğ.- ulcuKı I/112/67

ğ.- uyo I/77/62

ğ.- uyōduKı II/21/27

ğ.- uyola I/66/06

ğ.- uyorla I/83/61

ğ.- uyoru I/112/12

ğ.- uyoZ I/53/61

ğörkı - : bk. kıorkı- -2-

ğ.- uyōduKı I/29/06

ğ.- uyon II/25/109

ğorkıu : bk. kıorkı -9-

ğ. I/120/51, I/29/06

ğ.+ ma II/22/49

ğ.+ muzdan I/138/104

ğ.+ nuñ ecele faydası var I/91/86

ğ.+ suna I/138/104

ğ.+ sundan I/137/28

ğ.+ ynan I/112/17

ğorkut - : Korkutmak, korkmasına yol açmak. -1-

ğ.- urken II/20/57

ğóre : bk. kıöre -1-

g. II/23/96

ğoridor : bk. kıoridor -1-

ğ.+ lā I/94/26

ğorKı - : bk. kıorkı- -3-

ğ.- Tu I/83/28

ğ.- Tulā I/38/31

ğ.- Tun I/83/28

ğörk - : bk. kıorkı- -1-

ğ.- masa I/38/64

ğoru - : 1. Dış tehlikelerden esirgemek, muhafaza etmek. -9-

ğ.- sun I/144/04, I/66/39, II/16/35
 alah ğ.- sun I/06/82
 ğ.- suñ I/66/19
 ğ.- yolardır I/105/22
 2. Karşılamak, denk gelmek, tekâbül etmek.
 emek ğ.- madı I/85/42
 ğ.- meyo I/85/34, I/85/36
ğorucu : Korucu, orman koruma memuru, kır bekçisi. -2-
 ğ. I/70/62, I/70/63
ğosa : bk. kosa -1-
 ğ. I/155/17
ğosğocaman : Koskocaman, cüsse, yaş, mevki vb. bakımından çok büyük. -1-
 ğ. I/24/07
ğosğoyu : Kopkoyu, çok koyu, tamamen koyu. -2-
 ğ. I/21/92, I/21/97
ğoš - : bk. қош- I -9-
 goşa ğ.- a I/38/27, I/38/28
 ğ.- a goşa I/38/27, I/38/28
 ğ.- ardı I/145/99
 ğ.- arken I/110/69
 ğ.- madan I/121/49
 öküzlere ğ.- ulurdu I/157/74
 at ğ.- uyuduğ II/14/43
ğoš - : bk. қош- II¹ -25-
 geyiK ğ.- ā II/28/44
 öküz ğ.- ādık II/24/25, II/24/26
 öküzleri ğ.- alġādı I/59/15
 ğ.- allardı II/14/45
 hayvan ğ.- allardı II/14/46
 ğ.- amazdı II/14/44
 arabasını ğ.- an I/72/70
 aT ğ.- an I/23/34
 ğ.- ardık I/74/63
 ğ.- arđık I/130/10
 at ğ.- ārdık I/23/35
 eşşek ğ.- arđık I/130/10
 hayvan ğ.- ardık I/74/53

beygir arabası ğ.- ardıK I/87/03
 öküz ğ.- arđık I/64/117
 at māt ğ.- arken I/156/26
 domby arabasını ğ.- arlādı I/102/22
 öküz ğ.- müyoruz II/24/26
 ğ.- Tuğ I/64/118
 öKüz ğ.- ulurdu I/23/36
 ğ.- uyoduğ II/14/43
 öKüz arabası ğ.- uyoduğ I/155/96
 atlanan ğ.- uyoduK I/156/26
 bk. қош- II²
 zora ğ.- cağlar I/94/07
ğosmā : Kesilmiş ağaç ve tomrukların ucunu çenterek zincir takıp çekme. -1-
 ğ. I/79/19
ğosmu : Koşma, koşmak II işi. -1-
 ğ.+ yu II/14/45
ğōşu : bk. қош- -2-
 ğonun ğ. I/119/32
 ğonun ğ.+ nuñ I/143/84
ğótūr - : bk. готур- -1-
 ğ.- üyödu I/37/26
ğov - : Kovmak, uzaklaşmasını, gitmesini sert bir şekilde söylemek, yanından defetmek. -1-
 ğ.- unca I/88/23
ğova : bk. қова -2-
 ğ.+ lañan I/117/45
 ğ.+ lı zobulār II/21/81
ğovā : bk. қова -2-
 ğ. I/39/81
ğovala - : Kovalamak, (kaçan birini veya bir şeyi) yakalamak için arkasından koşmak. -3-
 ğ.- dı I/88/24
 ğ.- yiverince I/117/16
ğovan : Kovan, arıların barınması için hazırlanan barınak. -1-
 ari ğ.+ ı I/87/75
ğovan - : Kıvanmak, övünülecek bir olaydan dolayı sevinmek, iftihar etmek, memnun olmak. -1-

ğ.- ırın I/135/52

ğovanoz : bk. gavanoz -1-

ğ.+ lara I/32/35

ğovaşak : Kovşak, gevşek, kaba, aralıklı. -1-

ğ. I/142/54

ğoyu : bk. gova -1-

ğ.+ ları II/21/70

ğoy - : bk. koy-² -71-

ğ. I/97/38, II/32/62

ğ.- acam I/42/48

ğ.- acan I/127/29

ğ.- allar I/119/57

ğ.- am I/110/54, I/54/41

ğ.- amıñ I/110/55

ğ.- an I/153/108

ğ.- âr I/123/30

ğ.- ardı I/60/41

ğ.- ârdıñ I/34/57

ğ.- arsin I/71/27

ğ.- caklāmıza II/32/90

ğ.- cañ I/116/45

ğ.- caz I/94/15

ğ.- duK I/45/42

ğ.- dulā II/12/73

ğ.- dular II/23/12

ğ.- dularsı II/23/151

ğ.- dum I/34/58, I/42/35

ğ.- duydu I/110/52

ğ.- ēdınıS I/70/04

ğ.- İyîn I/54/64

ğ.- mazdıK I/07/63

ğ.- muş I/117/26

ğ.- muşlar I/38/09, II/37/52

ğ.- muyo I/155/106

ğ.- ub I/42/36

ğ.- ulduK II/21/99

ğ.- ullar I/11/81

ğ.- uluyo II/38/29

ğ.- up I/157/44

ğ.- urdu I/45/09

ğ.- uvurdum I/130/65, I/135/09

ğ.- uvurur I/11/73, I/11/75

ğ.- uyo I/73/68, I/73/69

ğ.- uyō II/26/23

ğ.- ūyoduğ II/12/62, II/12/63

ğ.- uyōlā II/34/104

ğ.- uyolar I/09/30

ğ.- ūyollar I/67/12

ğ.- uyon II/29/101

ğ.- uyoñ I/12/18, I/12/19, I/13/14, I/34/66, I/60/05

ğ.- uyor II/26/23

ğ.- uyorlar I/60/28

ğ.- uyoruz I/130/100

ğ.- uyos I/160/05

ğ.- uyoS II/30/34

ğ.- uyoñ I/103/60, I/26/73, I/34/63, I/98/52

ğ.- ūyoñ I/26/74

ğ.- ūyōllē II/23/51

ğ.- ūyuS I/07/65

ğ.- verem I/95/14

ğ.- verīdik I/10/49

ğ.- verirdiK I/123/66

bk. koy-¹¹ -35-

ğ.- an I/27/68, I/27/69

ğ.- an gidiyo I/10/08, I/10/09, I/39/12

ğ.- an gitTī I/50/34

ğ.- an gitTi I/06/10, I/108/57, I/50/34

ğ.- du gitti I/50/63

ğ.- en I/79/28

ğ.- madı I/50/52

ğ.- ub gidiyolā I/39/13

ğ.- up gidincesi II/19/94

ğ.- uP gidiyoduK I/106/06

ğ.- up gidiyolā yapıyolā I/83/02

ğ.- up gidiyolā I/83/46

ğ.- uP gidiyollar I/104/39

ğ.- uP gidiyorlar I/06/77, I/06/78

ğ.- up gidiyöllē I/10/61
 ğ.- uyoduK I/106/38
 ğ.- uyom I/120/36
 ğ.- vemiş I/72/56
 ğ.- vemiş I/72/58
 ğ.- vemişle I/72/12
 bk. koy-⁹ -6-
 ğ.- amıyon I/111/88
 ğ.- mazlardı I/121/23
 ğ.- üvirmeyin I/20/97
 ğ.- veri I/08/128
 ğ.- verilē I/153/64
 ğ.- veriyöllē II/08/41
 bk. koy-¹² -4-
 ğ.- uvuruyollar I/21/10
 bk. koy-⁵ -11-
 ğ.- dular I/27/25
 ğ.- sun II/38/69
 ğ.- uyō I/96/35
 ğ.- uyorduK I/130/20
 bk. koy-¹⁰ -3-
 ğ.- am I/33/57
 ğ.- uyoruS I/132/33
 bk. koy-⁷ -42-
 ğ.- arlā I/60/42
 ğ.- cañ I/41/91
 ğ.- üven II/29/34
 ğ.- uyorlar I/138/70
 bk. koy-³ -32-
 ğ.- arak II/39/69
 ğ.- arıS I/62/19, II/33/68
 ğ.- arız I/71/26
 ğ.- árız I/71/41
 ğ.- arız I/71/41
 ğ.- aŗsañ II/37/100
 ğ.- arsin I/102/37
 ğ.- cañ I/49/80
 ğ.- cāsañ I/111/73
 ğ.- dum I/97/19
 ğ.- mayız I/111/58

ğ.- mazsañ II/37/101
 ğ.- ulur I/62/19, II/18/08
 ğ.- uvuruñ I/144/84
 ğ.- uyodun II/15/86
 ğ.- üyom II/12/59
 ğ.- uyōn I/91/14
 ğ.- uyoruS I/132/29, I/132/30
 ğ.- uyoruS I/132/19
 ğ.- uyoS I/143/20
 ğ.- uyosuñ I/105/42, II/23/202
 ğ.- üyosuñ I/105/42, I/105/47
 ğ.- uyum I/139/09, II/12/59
 ğ.- üyum II/12/60
 bk. koy-¹³ -2-
 ğ. I/56/73
 bk. koy-¹ -21-
 ğ.- am II/12/46, II/14/79
 ğ.- cāsa II/16/31
 ğ.- du II/12/50
 ğ.- duK II/11/36, II/12/49
 ğ.- duK II/11/36, II/11/37
 ğ.- dular II/12/53
 ğ.- dum II/11/37, II/11/39, II/13/22
 ğ.- muş II/30/67
 ğ.- muşlar I/65/05, I/65/06
 ğ.- muştuk II/24/83
 ğ.- üyōduK II/12/46
 ğ.- üyōduğ II/12/47
 ğ.- üyölle II/11/35
 ğ.- vedi II/14/71
 ğ.- vemiş I/153/05
 bk. koy-¹⁴ -36-
 ğ.- mıycıK I/96/39
 bk. koy-¹⁵ -35-
 ğ.- am I/102/17
 ğ.- uyollar I/119/54
 ğ.- veŗiyoz I/100/28
 bk. koy-⁶ -6-
 ğ.- oruz I/105/35
 ğ.- üyoz II/21/40

bk. koy-⁸ -43-

ğ.- aṣ I/123/67

ğöy - : bk. koy-² -1-

ğ.- uyollar I/111/61

ğöy - : bk. koy-⁴ -1-

ğ.- uṣ I/05/54

bk. koy-¹⁶ -1-

ğ.- uvermez I/40/55

bk. koy-² -2-

ğ.- caz I/49/15

ğ.- uyom II/21/96

bk. koy-¹⁰ -1-

ğ.- em I/54/72

bk. koy-¹ -5-

ğ.- du II/12/50, II/12/52

ğ.- duḡ II/12/51

ğ.- dum II/13/21

bk. koy-³ -2-

ğ.- yom II/12/57

bk. koy-¹⁷ -1-

ğ.- uyoİİā II/30/40

ğöy - : bk. koy-² -1-

ğ.- duḡ I/32/35

ğoya : Güya, sözde, sanki. -8-

ğ. I/06/19, I/10/89, I/153/80, I/20/23, I/44/95, I/64/110, I/77/19

ğ. yapceg I/153/88

ğoyā : bk. गया -2-

ğ. I/08/129, I/81/17

ğoyñ : Koyun, kollar arası, kucak. -2-

ğ.+ umdan I/132/71

elimizi ğ.+ umuza soḲdūḡ I/27/26

ğoyñ : bk. koyun -2-

ğ.+ u I/33/76

ğ.+ un I/33/85

ğöyn : bk. göyn -1-

eli ğ.+ undı duruyo II/10/26

ğöynek : bk. göynek -1-

g. II/24/62

ğoyu : bk. koyu -2-

ğ. I/62/19, I/96/53

ğoyul - : Koyulmak, koyu duruma gelmek, koyulaşmak. -7-

ğ.- caḡ I/84/42

ğ.- du I/33/56

ğ.- uncaḡ I/21/91

ğ.- uṣdu I/33/56

ğ.- uyo I/132/25

ğ.- uyor I/132/26

ğ.- uyoru I/60/06

ğoyulaş - : Koyulaşmak, koyu duruma gelmek, yoğunlaşmak. -1-

ğ.- ır I/62/26

ğoyuld - : Koyultmak, koyu duruma getirmek, koyulaştırmak. -2-

ğ.- uP I/27/52

ğ.- uruz I/36/51

ğoyun : bk. koyun -111-

ğ. I/07/30, I/101/22, I/101/48, I/105/62, I/108/13, I/108/16, I/110/35, I/111/105, I/131/24, I/131/35, I/141/08, I/141/25, I/141/29, I/148/46, I/15/32, I/21/07, I/23/45, I/25/50, I/33/35, I/33/79, I/35/04, I/40/72, I/53/20, I/60/52, I/78/09, I/78/13, I/78/24, I/78/25, I/78/48, I/86/08, I/87/44, I/90/56, I/90/57, I/91/57, I/91/60, I/93/15, I/95/93, I/95/94, I/99/35, II/08/90, II/10/54, II/12/73, II/22/57

ğ.+ a I/07/45, I/152/21, I/33/75, I/50/33
adama olsün ğ.+ a olsun I/105/19

ğ. et I/151/13

ğ.+ nā I/30/52

ğ.+ nāmız I/77/74, II/20/58, II/20/63

ğ.+ nāmızdan I/77/74

ğ.+ nāṣ I/77/71

ğ.+ nar I/07/29, I/21/91

ğ.+ nar muyunnar I/125/68

ğ.+ nara I/79/94

ğ.+ narā II/24/29

ğ.+ nardan I/103/04

ğ.+ narı I/106/16, I/108/30, I/152/21, I/78/13, I/81/64, I/99/58

ğ.+ narı moyunnarı II/02/103

ğ.+ narımdan I/102/36
 ğ.+ narımız I/24/43, I/36/35, I/65/44
 ğ.+ narımızı I/110/67
 ğ.+ narınkını I/87/16
 ğ.+ narıñ I/106/40, I/21/90, II/25/32
 ğ.+ sa I/125/87
 ğ.+ u I/03/62, I/120/22, I/121/111, I/17/52, II/25/31
 ğ.+ ũ I/01/52
 ğ.+ ũm I/101/54
 ğ.+ umuS I/102/14
 ğ.+ umuz I/101/05, I/106/02, I/148/64, I/33/75, I/53/27, I/86/08, II/24/24
 ğ.+ un I/33/73, I/33/76
 ğ.+ unu I/07/38, I/89/20, II/10/94
 ğ.+ uñ I/128/37
 ğ. virdim II/25/74
 ğ. viriy II/25/67
 ğ. viriyin II/25/67
 ğ. yapardıK I/87/13
 ğ. yapıyoS virmezler I/53/18
 ğ. yapmayanlar yapmayanlā I/33/39
ğöyun : bk. koyun -1-
 ğ.+ dan I/86/08
ğöyün : bk. koyun -1-
 ğ. I/152/21
ğoyunculū : <<koyunculuk+u (bk. goyunculuK) -1-
 ğ. II/24/34
ğöyunculu : <<koyunculuk+u (bk. goyunculuK) -1-
 ğ. II/24/36
ğoyunculuğ : bk. goyunculuK -1-
 ğ. I/101/21
ğoyunculuK : Koyunculuk, koyun yetiştirme ve koyun alıp satma işi. -1-
 ğ. yapallādı I/141/08
ğoyurek : Koyurak, koyuca, katıca. -1-
 ğ. II/22/84
göz : bk. göz² -1-
 g. oda II/21/31

ğoza : bk. Koza -1-
 ğ.+ sı I/83/42
gözel : bk. güzel -6-
 g. I/04/61, I/08/109, I/08/28, I/08/69, II/08/64
 g.+ di I/08/84
ğozene : bk. güzine -1-
 ğ. I/51/48
ğozone : bk. güzine -1-
 ğ.+ lēmiz I/44/78
gō - : bk. gör¹ -3-
 g.- señ I/43/06
 bk. gör⁴ -2-
 g.- dük I/64/76
 bk. gör¹⁵ -1-
 g.- düm II/25/43
göbē : <<göbek¹+i -3-
 g.+ i II/07/145
 g.+ ni II/24/76
 g.+ niñ II/07/144
göbek : 1. Memeli hayvanlarda eteneden gelen damar örgüsünün yavrunun vücuduna girdiği delik. -2-
 g. I/136/30
 2. Nesil, soy, kuşak, batın.
 gaş g. I/10/93
göbeği yerlerde sürün- : Çok hasta olmak.
 g. yerlerde sürünürmüştü I/136/30
göbekli : Karnı yağ bağlamış, şişman. -1-
 g.+ niñ I/67/70
göce : Tarhana, bulgur yapmak için kullanılan kabuğu soyulmuş ve kırılmış buğday. -32-
 g. I/157/64, I/26/69, I/33/153, I/40/20, I/60/44, I/87/117, I/87/32, I/97/35, I/98/78, II/37/116
 g.+ den I/33/154
 g.+ mizi I/70/31
 dövülmedig g.+ niñ aşı yinmeS I/47/55
 g.+ sini I/102/56, I/103/48, II/35/79
 g.+ sinnen I/103/59

göce çorbası

g.+ ye I/33/153
g.+ yi I/70/40, I/70/44, I/87/120,
I/87/85, II/37/117

g.+ yinen I/102/56

g.+ yle I/90/77

g.+ ylen I/103/46

g.+ ynen I/87/87

göce çorbası (tarhanası) : Göcenin
yoğurtla karıştırılmasıyla yapılan tarhana
çorbası.

g. çorbası I/60/44

g. taħarnası I/79/82

g. taranamızı I/97/35

göcü : bk. göce -1-

g.+ yü I/26/68

göç : Göçmek işi, bir yerden başka bir yere
taşınma, hicret. -19-

g. I/86/56, I/92/49

g.+ ün II/04/61

göç et- (gel-, ol-) : Yerleşmek üzere
asıl yerini bırakıp başka bir yere gitmek,
göçmek.

g. eden I/92/43

g. edenner I/92/43

g. edenneriyle I/68/22

g. edincesi I/50/17

g. ediyo I/99/52

g. ediyola I/99/53

g. etme I/92/09

g. etmiş I/68/13, I/68/14

g. etTi II/10/60

g. ettik I/155/40

g. geliyó I/01/78

g. oluyo II/04/62

göç ver- : Nüfusu azalmak, bir yeleşim
yeri içinde yaşayanlar çeşitli sebeplerle
oradan ayrılma.

g. vermīyo I/149/39

göçü sār- : Göç etmek için hazırlanmak.

g.+ ü sardıK II/07/102

göç - : 1. Çökmek. -7-

g.- er I/142/50

g.- üyo I/142/53, I/149/29

g.- üyö I/142/53, I/69/07

2. Bulunduğu yerden ayrılarak yerleşmek
üzere başka yere gitmek, yurt değiştirmek,
göç etmek, hicret etmek. -2-

g.- en I/126/71, I/86/57

3. Devrilmek. -1-

g.- üyon I/147/06

göçü : <<göçük+ü (bk. göçüg) -1-

g.+ dü I/63/65

göçebe : Hayatını mevsime veya diğer
şartlara göre yer değiştirerek sürdüren
kimse veya aşiret. -1-

g. I/46/19

göçmen : Yerini bırakıp yerleşmek üzere
başka ülkeye giden kimse, muhacir. -1-

g.+ i II/19/86

göçübe : bk. göçebe -1-

g. I/46/21

göçüg : Göçük, göçmüş, çöküp enkaz
hâline gelmiş (bina vb.), yıkık. -1-

g. II/22/12

göçür - : Göçmesine yol açmak. -4-

g.- dūmüz I/40/73

g.- dük I/28/26

g.- ür I/119/09

g.- üydün II/15/54

göde : Büyük ekmek. (?) -2-

g. I/26/49

g. yapacıysaK I/26/48

gög : bk. gök II -3-

g.+ üne II/32/90

g.+ ünü II/32/92

g.+ ünün II/32/91

gök : *Yük*'e benzetilerek yapılan tekrar
ikilemesi. -1-

g.+ ünü yükünü I/88/45

gök I : 1. Gökyüzü. -1-

g.+ den I/69/66

2. Mavi. -3-

g. I/126/63

g.+ dü I/81/41

g.+ müş I/81/41

gök II : Olgunlaşmamış, ham. -3-

g. I/83/62

g.+ lēne II/32/91

g. mük I/17/65

göklü : (<<göklük+ü) Mavilik. -1-

g. I/15/47

göl I : Kara ile çevrili, çeşitli büyüklükte durgun ve kalıcı su. -5-

g. II/09/58, II/09/79

g.+ lerde I/132/58

g.+ ü I/95/18

g.+ üñ II/09/28

göl II : Bir dokuma motifi adı. -1-

g. I/94/54

göl : bk. göl I -2-

g.+ e I/138/14

g.+ müştük II/10/42

gölet : Suyu biriktirmek için yapılan set, büğət. -1-

g. I/46/61

gölge : 1. Güneş ışınlarına maruz olmayan yer, gölgelik. -6-

g.+ de I/19/03, I/19/05, I/39/84

g.+ ye I/07/49

2. Güneşin kaybolmasıyla oluşan karanlık.

g. I/143/27

3. Koruma, himaye, sahip çıkma.

g.+ siyenen II/29/25

gölgesini kesme- : Himayesi sürmek, etkisini devam ettirmek.

gölle : Suda kaynatılmış buğday, mısır, fasulye, nohut vb. tahıllar. -7-

g. I/128/16, I/128/17, I/128/18

g.+ ler vururduK I/143/30

g. mölle I/128/13

buydey g.+ si I/123/56

g. vururduK I/123/55

göllü : bk. gölle -2-

g. II/11/42, II/11/43

göm - : 1. (Bir şeyi) Üzerini kapatıp örtecek şekilde toprak vb. şeylerin içine sokup yerleştirmek. -11-

g.- dük I/79/32

g.- düler I/122/27

g.- ědik I/146/47

g.- ědiK I/146/47

g.- ěrdiK I/72/80

g.- eriS I/130/62

2. (Ölüyü) Toprağa yerleştirip üstünü toprakla örtmek, defnetmek.

g.- eriz I/130/61

g.- müşler I/08/115

g.- üñ I/11/16

g.- üyoz I/46/50

göm - : bk. göm⁻² -2-

g.- müşlē II/05/28

g.- üş II/05/31

göme : Küme, yığın, topluluk. -1-

g. I/134/36

gömgök : Masmavi, çok mavi. -1-

g. I/81/41

gömgüK : bk. gömgök -1-

g.+ dü I/81/43

gömle : bk. gömlek¹ -1-

firek g.+ ine I/78/54

gömlē : <<gömlek¹+i -1-

g.+ ni I/11/80

gömleK : 1. Erkeklerin ceket veya yelek altına giydikleri, vücudun üst kısmını örten giyecek -6-

g. I/101/30, I/71/12

g.+ ler I/90/58

g. verisin I/90/58

2. Elbise altına giyilen bez, ipek veya naylondan iç çamaşırı.

g. I/96/22, I/96/26

gömlək : bk. gömlek¹ -2-

g. I/71/13

gömmе

gömmе : Gömmek, (bir şeyi) üzerini kapatıp örtecek şekilde toprak vb. şeylerin içine sokup yerleştirmek işi. -1-

g.+ de II/36/12

gömül - : (Ölü) Toprağa yerleştirilip üstü toprakla örtülmek, defnedilmek. -2-

g.- öldü I/122/26

g.- ölmüş I/79/67

gömülü : (İçine) Saklanmış, (içine) konup üstü örtülmüş, gömülmüş. -2-

g. II/05/30

gön - : Yanacak derecede ısınmak, hafif sararmak. -1-

g.- em I/100/23

gön : bk. gönül -11-

g.+ ü I/11/78, I/64/26, I/155/84

g.+ ü olmaSsa I/18/51

g.+ ü olursā I/18/51

g.+ ü olusu II/17/47

g.+ üm I/47/72

g.+ ümüñ I/47/73

g.+ ünden göparsa I/134/33

g.+ ünü çekdir II/33/63

g.+ üñüz II/30/64

gön : bk. gün -1-

g.+ kü I/39/93

gönder - : Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, ırsal etmek. -37-

g.- cez II/04/85

g.- dile II/30/09

g.- diler I/107/16, I/20/71

g.- emezdi II/19/13

g.- emezlêdi II/19/14

g.- eydi I/132/05

g.- i I/107/72, I/107/73

g.- idi I/33/91

g.- idim II/39/119

g.- ilmiyi I/10/05

g.- ir I/107/71

g.- iydi I/73/75

g.- iyo II/38/26

g.- iyom II/38/114

g.- iyon I/149/52

g.- iyor I/107/38

g.- iyoz II/38/117, II/38/41

g.- medī II/39/11

g.- medi I/120/19, I/132/06, II/39/11

g.- medile I/43/17, I/68/77

g.- medilê I/33/25, I/33/26

g.- medilêdi I/43/17

g.- mediler I/13/03, I/15/05

g.- memişlê I/121/104, I/161/03

g.- mezle II/39/184

g.- miyola I/68/78

g.- miyoladı I/71/03

gönder - : bk. gönder- -2-

g.- medi I/120/06

g.- medilê I/85/05

göndër - : bk. gönder- -1-

g.- dilê II/07/28

göndör - : bk. gönder- -1-

g.- üyö II/02/98

gönenni : Nemli. -1-

g. I/127/10

gönl : bk. gönül -3-

g.+ üm I/132/59

g.+ ü olursa I/41/65

g.+ ünü almáyá I/05/01

göñl : bk. gönül -1-

g.+ ümüzde I/95/55

göñül : Gönül ,iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. -2-

g.+ leri I/95/57, I/95/61

gönlü ol - : Razi olmak, kabul etmek.

gönlünden kop - : İçinden gelen bir arzu ile birine bir şey vermek, yardım etmek.

gönlünü al - : Kırılan bir kimseyi güzel bir davranışla hoşnut etmek.

gönlünü çekdir- : İmrenip istemek.

gönlünü çürükle- : Umudunu kırmak, umutsuzluğa kapılmak.

göñüllü : Bir işi yapmayı hiçbir yükümlülüğü yokken isteyerek üstlenen. -1-

g. I/134/28

gönünce : Gönlünce, dileğine uygun olarak. -1-

g. I/119/30

göñ : bk. göñül -4-

g.+ ü I/17/40

g.+ ü ömazsı II/17/48

g.+ ünü al I/52/60

g.+ üñü Çürüklemeycēñ I/79/50

gör - : 1. (Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek. -128-

g. I/122/88, I/133/28, I/152/102, I/33/74

g.- cek I/47/59

g.- cēsen I/122/88

g.- cez I/59/34

g.- dū I/27/18

g.- dūm I/52/18

g.- dūn I/56/37, II/02/11

g.- dūnüz II/09/58

g.- dūñ I/56/35, I/56/46

g.- dūñüz I/117/10

g.- dūseñiz II/23/190

g.- dū I/145/71, I/22/42, I/69/75, I/91/48, II/03/46

g.- dūkçe II/03/64

g.- dūm I/34/07, I/52/90, I/94/79

g.- dūñ I/120/38, I/133/29, I/137/44, I/23/20, I/49/19, I/61/16, I/64/26, I/86/76, II/02/16, II/32/81, II/32/83

g.- dūñūs II/28/69

g.- dūñüz I/158/44

g.- ebilñ I/59/35

g.- ebilñseñ I/59/30, I/59/34

g.- ebiliyoñ I/59/30

g.- emezdiñ I/153/119

g.- emezle I/76/50

g.- emezsen I/59/30

g.- emezseñ I/59/35

g.- emiyēm I/64/29

g.- emiyon I/37/51

g.- en I/145/32

g.- ersiñiz I/09/52

g.- ērsiñiz I/09/53

g.- eydiñ I/87/108

g.- eyin I/48/01

g.- iyin I/52/39

g.- mecek I/76/46

g.- meden I/01/67, I/01/68

g.- medik I/33/70, I/34/06

g.- medim I/128/25, I/136/09, I/136/10, I/33/64

g.- mediñ I/152/107

g.- memiş I/110/68, I/110/70

g.- memişindir I/83/43

g.- men I/49/46

g.- meñ II/28/78

g.- mesin I/151/22, I/22/44

g.- mesinle I/76/51

g.- mesiñ I/76/49

g.- meycekle I/76/50

g.- meyince I/48/01

g.- mēyo I/154/25

g.- mez yandan gelirdi I/75/30

g.- mezdi I/25/06, I/71/20

g.- mēzdi I/71/19

g.- miceK I/76/50

görmie g.- miye I/25/06

g.- miye gör1miye I/25/06

g.- müş I/39/50, I/53/10, I/75/74, II/01/14

g.- müşlē I/38/32

g.- müşünüz I/46/108

g.- müşünüzdür I/35/48, I/70/12

g.- müyön I/96/68

g.- sen I/116/10, I/133/56
 g.- seņ I/135/12, I/18/60, I/27/41, I/95/12, II/39/138
 g.- seņiz I/27/50
 g.- sez I/80/04
 g.- sünner I/44/58
 g.- ü II/23/159
 g.- üdünüz I/82/31
 g.- üdüņ I/125/73, I/125/82
 g.- ülmüş I/24/55
 g.- üncek I/25/53
 g.- ünen I/123/31
 g.- ünür I/122/24, I/137/28
 g.- ünüyor I/122/22
 g.- üņ I/111/123
 g.- üñdür I/124/34
 g.- üsünüz I/126/50, II/26/06
 g.- üverem I/95/108
 g.- üyon I/64/29, I/64/30, I/83/56
 g.- üyoņ I/161/46, I/48/63, I/48/64
 g.- üyoņuzdur I/96/11
 g.- üyorsuņuz II/24/27
 g.- üyosuņuzdur II/24/102
 g.- üyün I/25/32
 2. Karşılıklı gelip konuşmak, yanına gidip görüşmek. -43-
 g.- cek I/138/45, I/161/51
 g.- dü I/138/91
 g.- dük I/25/07
 g.- düm I/47/09, I/47/10
 g.- düņ I/150/50
 g.- ebiliyom I/74/30, I/74/31
 g.- elek I/138/43
 g.- emezdi I/138/89
 g.- emezler I/138/88
 g.- medīņ I/47/59
 g.- meden I/138/41, I/138/42, II/14/82, II/14/86
 g.- medi I/80/62
 g.- medik I/94/75
 g.- medim I/47/09

g.- meyom I/83/43
 g.- mez I/123/23
 g.- mezlerdi I/138/41
 g.- mezmişdi I/47/60
 g.- müyo I/138/42, II/35/109
 g.- müyöz I/74/30
 g.- ü I/123/23
 g.- üb I/91/45
 g.- üdü II/13/64
 g.- ünçe I/110/10
 g.- ünür I/138/88
 g.- üp I/110/29, I/161/50
 g.- üP duruyōduķ II/08/24
 g.- ürün I/11/79
 g.- ürüz I/129/39, I/138/88, I/138/89
 g.- üyo I/138/40
 g.- üyolar I/102/31
 g.- üyoņ I/138/41
 3. (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek. -37-
 g.- ceņ I/145/96
 g.- cīņ II/08/59
 g.- dūmüzü yapıyoz I/79/88
 ürūya g.- dūyduđ II/07/111
 g.- dü I/38/61
 g.- dük I/10/79, I/139/37, I/157/81, I/34/44
 g.- düK I/14/51, I/14/54
 g.- düm I/06/119, I/06/123, I/24/35, I/80/50
 rüyā g.- düm I/24/35
 g.- düņ I/72/60
 g.- eceņiz I/06/128
 g.- elek II/34/77
 g.- mediK I/129/43
 g.- medim II/17/61
 g.- memiş I/14/52, I/72/40, II/09/11
 g.- memişīņ I/26/42
 g.- meyiz I/06/128
 g.- müşün I/80/54
 g.- müyoņ I/69/80

- g.- seŋ I/01/46
 g.- üdü I/46/53
 g.- ünüyo I/26/30
 g.- üŋ I/08/04
 g.- üyon I/154/49
 g.- üyoŋ I/110/24, I/69/79, I/80/50
 g.- üyoruz I/14/50
4. Yaşamak, geçirmek. -30-
 g.- dü I/59/10
 g.- dü_ün II/22/86
 g.- dük I/01/17, I/129/23, I/33/102, I/33/125, I/64/11, I/64/12
 günneri g.- düK I/122/77
 gün g.- düK I/14/54
 g.- dülër I/44/63
 g.- düm I/66/38, II/22/52, II/34/71
 g.- düm geçirdim I/01/45
 g.- düm yapmadım I/123/63
 g.- medig I/42/23, I/58/61
 g.- medik I/146/36
 g.- mediK I/146/39
 g.- medim I/122/50, I/123/63, I/33/24
 gün g.- medim I/52/17
 g.- memiş I/48/51
 gün g.- mümüş I/14/50
 g.- müşle I/05/31
 g.- müşlë I/05/31
 g.- müyo I/96/72
 g.- üŋ I/79/31
5. Yapmak, ifa etmek. -14-
 g.- cen I/94/12
 g.- düm I/121/33, II/19/131
 g.- ebilirin I/122/62
 g.- üdük II/19/130
 iş g.- üdük I/36/47
 işleri g.- üldü II/02/38
 g.- üp I/156/40
 işini g.- üydüm I/94/11
 iş g.- üyodu I/156/28
 g.- üyodum I/94/11
- işimi g.- üyon II/19/136
 işimi g.- üyön I/109/56
 işimi g.- üyorun II/32/14
6. Yardımcı eylem. -13-
 g.- medi I/145/18
 iş g.- müyö I/156/52
 gerek g.- müyoru I/36/07
 faydı g.- übiliriS II/02/100
 g.- üdü II/01/50
 yararı g.- ülcek II/04/87
 yarar g.- ülsün II/04/86
 güzünü hoş g.- ünür II/38/102
 g.- ürdü I/130/31
 yumuşaK g.- üseŋ I/138/58
 iş g.- üyodu I/156/49
 g.- üyoz I/46/42
7. Seyredilecek bir şeye gidip bakmak, seyretmek, temaşa etmek. -8-
 g.- mezdiŋ I/121/103
 g.- müyodu I/34/27
 g.- senize II/34/50
 g.- seŋ I/87/93
 g.- ünmüyodu I/34/28
 g.- üyo II/28/89
 g.- üyon II/07/72
 g.- üyöz I/98/94
8. (Kötü durumlar için) Kendisine yapılmak, maruz kalmak, düşar olmak. -8-
 g.- dük I/64/135
 g.- düm I/125/97, I/135/34, I/137/42
 g.- medik II/32/135
 g.- medim I/64/90, I/64/91
 g.- müş I/135/34
9. ... ile karşılaşmak, (iyi durumlar için) erişmek, nail olmak. -7-
 g.- cëmiz I/64/91
 gün güneş g.- ceŋiS I/79/32
 günne g.- ceŋiz I/79/35
 g.- cez II/02/100
 g.- dü I/64/56
 g.- meyiS I/115/07

- g.- mezdik I/115/27
10. (Belli bir eğitim ve öğretime) Tâbi tutulmak. -7-
- g.- düK I/121/102
- g.- dülē II/38/99
- ğurs g.- dülē II/38/99
- g.- medim I/120/10
- g.- meyincesi I/147/15
- ders g.- üyuru I/36/25
11. Anlamak, idrak etmek. -6-
- g.- düñ I/122/34, I/95/116
- g.- em I/95/116
- g.- ün I/117/17
- g.- üyoñ I/95/86
- g.- üyüñ I/95/29
12. Gezmek, gezip dolaşmak. -5-
- g.- cekseniz I/156/58
- g.- cen I/37/52
- g.- düm I/120/35, II/39/129, II/39/130
13. Görme hassasına sahip olmak, görür olmak. -5-
- g.- meyyo I/144/54
- g.- mez I/144/54, I/22/11
- g.- mōñ I/33/123
- g.- müyoñ I/21/27
14. Tanımak. -4-
- g.- ceK I/98/84
- g.- enner I/132/07
- g.- mediK I/150/34
- g.- medim I/149/68
15. Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek. -2-
- g.- eyin I/125/94
- g.- medim I/41/27
16. ... olarak kabul etmek, şöyle veya böyle değerlendirmek. -2-
- g.- üyor I/110/28
- g.- üyuru I/60/28
17. Evlenmek veya evlendirmek amacıyla bir yere gidip birine bakmak. -2-
- g.- ülür II/31/41

- ğız g.- üyolādı II/13/55
18. İncelemek, tetkik etmek. -1-
- g.- üñ II/34/107
19. Farketmek. -1-
- g.- en I/01/88
20. Gönül gözüyle bilmek, sezmek, hissetmek. -1-
- g.- ündü I/06/114
21. Bütünüyle bilmek, hakim olmak. -1-
- g.- ü I/66/19
22. Olumlu bir çekimli eylemden sonra kullanılarak o eylem için olumsuz yeterlik anlamı katar. -1-
- g.- iyim I/74/17
23. Karşılamak, gidermek. -1-
- g.- üyoz I/76/81
24. Varmak, ulaşmak. -1-
- g.- mez I/138/108
- gör** - : bk. gör-⁸ -2-
- g.- dūme I/51/10
- g.- mesinner II/38/07
- bk. gör-⁴ -5-
- g.- dük I/64/11, I/64/12
- gör** - : bk. gör-⁹ -15-
- gún g.- dūm I/01/69
- bk. gör-⁴ -19-
- g.- dük I/40/74
- g.- düK II/08/27
- g.- düm I/06/124
- g.- mediK II/07/133
- bk. gör-³ -14-
- g.- düK I/44/27
- g.- medim I/34/20
- g.- mediñ I/84/24
- bk. gör-¹³ -10-
- g.- mez I/34/54
- bk. gör-¹ -8-
- g.- dükÇe I/37/23
- g.- düm II/23/50
- g.- medim II/08/71, II/23/30
- g.- meyenen II/27/08

- g.- mezdi II/13/63
 g.- müşündür II/05/20
 bk. gör-² -8-
 g.- dü II/23/37
 g.- düm II/23/37
 g.- medi I/80/62
 g.- mediK II/23/36
 g.- medim I/47/59
 bk. gör-¹⁷ -3-
 g.- dü I/53/12
 g.- düK II/08/20
 g.- müş II/23/29
 bk. gör-¹⁰ -11-
 g.- müş I/68/07
 bk. gör-⁸ -9-
 g.- düm II/16/36
gör : bk. gör-¹ -2-
 g. I/33/02
 g.- düñ II/08/46
gór : bk. gör-⁴ -1-
 g.- dúK I/06/129
gör : bk. gör-³ -1-
 g.- dum I/06/110
gördür : (Bir işi) Başkasının görmesini, yapmasını sağlamak. -1-
 iş g.- ceñ I/146/72
gördürme : Gördürmek işi. -1-
 g.+ ye II/26/20
göre : Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince, bakarak. -66-
 g. I/06/26, I/06/27, I/08/65, I/10/90, I/100/24, I/107/56, I/110/12, I/111/13, I/111/31, I/115/26, I/12/13, I/124/27, I/14/46, I/14/61, I/14/63, I/148/45, I/148/46, I/148/53, I/153/09, I/155/82, I/17/70, I/21/42, I/37/53, I/38/14, I/38/47, I/44/91, I/46/10, I/48/14, I/50/42, I/58/56, I/60/105, I/60/64, I/63/54, I/65/19, I/74/96, I/79/81, I/81/12, I/92/47, I/94/25, I/94/27, I/96/06, II/15/107, II/17/36, II/19/59, II/19/64, II/22/76, II/23/196, II/27/44, II/27/46, II/35/05, II/35/06, II/35/27, II/38/51, II/38/53, II/39/160, II/39/75
 yerine g. I/96/38
 g. viriyolar I/23/54
 g. yapılır I/118/19
 g. yapTım I/40/38
göre : bk. göre -1-
 g. I/90/19
görenē : <<görenek+i -4-
 g. II/25/01
 g.+ miS I/139/37
 g.+ miz I/134/37, II/34/35
görenek : Öteden beri yapılageldiği için yerleşmiş, alışılmış olan âdet ve usul. -3-
 g. I/134/36
 geleneK g. II/13/19
 g.+ lēmis I/79/88
görev : Bir şeyin, bir canlı varlığın yapagelmekte olduğu, yapması gereken iş, vazife. -3-
 g. I/110/25
 g.+ imizi yaparız I/125/05
 g.+ ini yapāñ I/44/52
görevli : Kendisine görev verilmiş, bir işle vazifelendirilmiş (kimse), vazifeli. -3-
 g. I/01/79, I/35/28, II/38/105
görmē : bk. görme -1-
 g.+ ye I/76/56
görme : Görmek işi. -4-
 g. I/64/31
 g. mörme II/23/33
 iş g.+ sini II/19/131
 gelin g. yaparlā II/34/23
görmē : <<görme+ye -1-
 g. I/156/40
görmī : bk. görme -2-
 g.+ ye I/25/13, I/25/17
görü : bk. göre -1-
 g. II/38/92
görücü : Evlenmek isteyen bir erkek için gelinlik kız görmeye giden kimse, dünürcü. -7-
görücü usulü : Görücü gitme yoluyla.

görücü

- g. useli II/15/60
- g. usüliyen II/12/07
- g. usuliynen II/12/08
- g. usülü II/15/59
- g. usülüyle II/31/41
- g. usülüyen I/138/40
- g. usülüylü II/31/38

görücü : bk. görücü -1-
g. I/53/11

görük - : Görünmek, gözükmek. -2-
g.- ür I/111/109
g.- üyor I/21/46

görümce : bk. görümce -1-
g.+ lē I/152/63

görümce : Bir kadına göre kocasının kız kardeşi. -29-

- g. I/152/73, I/39/19
- g.+ ler II/15/103
- g.+ lerī I/152/25
- g.+ m I/112/33, I/113/88, I/128/19, I/128/24, I/13/30, I/140/22, I/140/28, I/152/11, I/152/25, I/39/16, I/53/09, I/53/12, I/53/13, II/13/59
- g.+ mi I/112/34
- g.+ miñ I/153/84, I/17/43, I/17/44, I/39/52, I/77/44, I/88/22, II/13/24
- g.+ yi I/104/21, II/07/137
- g.+ yiz I/39/16

görün - : Kendini göstermek, ortaya çıkmak, görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek, zuhur etmek. -6-

- g.- ciK II/05/08
- g.- eyim I/73/29
- g.- müyo II/23/172
- g.- üyö I/73/65

2. Resmi bir belgede bir şekilde yer almak.

- g.- üyom I/38/02, II/36/02

görüsü : bk. görücü -1-
g. usülüyle II/13/04

görüş - : Karşı karşıya gelip konuşmak, birbirini görmek. -7-

- g.- dük I/34/08
- g.- Tūk I/60/88
- g.- tük II/23/36
- g.- ü I/123/23
- g.- ürlemiş II/16/105
- g.- ürsen I/138/91
- g.- ürüs II/04/95

görüşme : Görüşmek işi, buluşup karşılıklı konuşma. -1-

- g. yapardıK I/113/25

gös : bk. göz³ -1-
g. I/122/46

gösded - : bk. göstert- -1-
g.- ir I/20/54

gösder - : bk. göster¹ -9-

- g.- cem I/139/56
- g.- diyo I/111/51
- g.- ebiliñ I/114/44
- g.- ecēn I/04/52
- g.- em I/88/45
- g.- iller I/113/22
- g.- irim I/139/47
- g.- sek I/21/34
- g.- verēn II/39/138
- bk. göster² -3-
- g.- mesin I/52/18
- g.- mesiñ I/152/51
- g.- Tmesin I/15/49
- bk. göster³ -2-
- g.- meyyōn I/138/03
- g.- mez I/16/17

gösdert - : bk. göstert- -1-
g.- mesiñ I/138/31

göster - : 1. Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak. -20-

- g.- di I/08/40
- g.- elim I/88/45
- g.- ilmezdi I/151/22
- g.- in I/04/51
- g.- iñ I/49/54

- g.- iris I/62/24
 g.- ıvecen I/28/23
 g.- ivellē II/05/23
 g.- ıverem I/28/23
 g.- ıverin I/86/14, I/87/115
 g.- ıvesá II/05/72
 g.- ıvirdim I/41/44
 g.- ıvişse II/32/102
 g.- ıvürü II/32/78
 g.- iŷım I/40/51
 g.- iyo I/64/25, II/37/40
 g.- iyolla I/41/19
 g.- meden I/95/24
2. (Acı, keder, dert vb. kelimelerle gün ve neler... ile) Yaşatmak, yaşamasına yol açmak. -4-
 g.- mesin I/66/53
 g.- mesin I/106/26, I/106/34, I/122/86
3. Görünmek, benzemek. -2-
 g.- mīyon I/44/05
 g.- mez I/40/02
4. ... Sahibi yapmak. -2-
 g.- medi I/52/83
 g.- mēdi I/52/83
5. Muayene ettirmek, baktırmak, incelemek. -2-
 g. II/04/95
 g.- cekTim II/04/94
6. Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek. -1-
 g.- ıverin I/161/36
7. Öğretmek, açıklamak. -1-
 g.- idi I/51/53
8. Etmek vb. anlamlarda yardımcı eylem. -1-
 İtibar g.- miyöz I/23/43
9.
gösterişli : Etki altında bırakma gücüne sahip, görüşüşü ilgi çekici, göz alıcı, şatafatlı. -1-
 g. I/100/37

göstert - : Göstertmek, göstermek işini yaptırmak. -1-

g.- mesin I/138/26

göstet - : bk. göster-² -1-

g.- mesin I/138/25

göş : bk. göç -5-

g. I/57/34, I/69/60, II/33/27

g. geliyó I/01/78

g.+ leşin I/56/44

göş - : bk. göç-² -8-

g.- cek I/150/45

g.- dü I/51/58

g.- dü I/150/46, I/21/59, II/05/83, II/05/88

g.- medi I/150/46

g.- Tü I/28/16

bk. göç-¹ -12-

g.- dü I/101/17, I/57/34

g.- dük I/79/12

g.- tũ II/04/55

göş - : bk. göç-² -2-

g.- dü I/51/58, II/05/83

bk. göç-¹ -3-

g.- tũ II/04/54

göşmen : bk. göçmen -5-

g. I/102/02, I/102/05, I/79/07, II/07/04, II/14/12

göşmennik : Göçmenlik, göçmen olma durumu, muhacirlik. -1-

g. yapıdık I/79/06

göt - : bk. götür- -53-

g.- cēdi I/19/07

g.- cek I/37/46, I/49/78

g.- ceK I/49/31

g.- cekler I/24/36, I/37/46

g.- ceklēr I/37/47

g.- cen I/126/77, I/55/06, I/55/12

g.- ceñ I/138/59, I/35/46

g.- cēS I/114/38

g.- cēsen I/138/58

g.- cez I/114/38, II/38/44

- g.- dūmüz II/01/49
 g.- dūm I/33/86, I/41/43
 g.- me I/144/51
 g.- meyīp I/144/51
 g.- meyiz I/138/59
 g.- müş I/117/25
 g.- sūn I/33/116
 g.- Tū I/100/36, I/72/19
 g.- Tū I/112/08, I/126/73, I/126/74,
 I/149/22, I/150/55, I/150/56, I/45/13,
 I/54/57, I/72/19
 g.- Tūk I/98/92
 g.- Tülē I/10/64, II/29/05
 g.- tüm II/28/04
 g.- Tüm I/112/36, I/144/09, I/144/64,
 I/85/56, II/07/115, II/28/05
 g.- Tümdü II/07/113
 g.- Tūṅ II/22/46
 g.- tüydüm I/138/122
 g.- üṅ II/24/108

göt : 1. Kaba et, kıç, popo. -2-

g.+ lēni bālādık II/07/125

2. Alt taraf, dip.

ğaşşīṅ g.+ ünnen I/96/56

gōT - : bk. götür- -1-

g.- dük I/109/37

götü - : bk. götür- -14-

g. I/05/25, I/100/16, I/100/27, I/138/14,
 I/152/101, I/97/10, II/08/123, II/29/33

g.- medīmi II/07/99

g.- meyoru I/126/71

g.- müş I/95/27

g.- ṅ I/79/15

g.- se I/121/24

g.- süṅner I/144/30

götü - : bk. götür- -4-

g.- mesīṅ I/123/70

g.- meyivırdı I/126/78

g.- mezseṅ I/47/19

g.- müşler I/08/118

götül - : bk. götür- -2-

g.- lēdi I/77/09

götümlüce : Çok hızlı bir biçimde, hızlıca,
 aniden. (?) -1-

g. II/08/68

götür - : (Bulunulan yerden daha uzak
 bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek,
 koymak... -295-

g. I/05/47, I/108/54, I/114/39

g.- ū II/29/76

g.- ūken I/62/04

g.- ūz I/114/03

g.- cek I/71/69

g.- ceK I/19/08

g.- ceKdi I/72/04

g.- ceklē I/151/06

g.- ceS I/114/38

g.- cez I/01/34

g.- dū I/156/45

g.- dū I/112/11, I/135/58, I/138/129,
 I/144/21, I/144/22, I/144/23, I/21/83,
 I/21/85, I/27/15, I/27/61, I/61/14, I/73/34,
 I/91/50, II/09/87

g.- dük I/60/78

g.- düle I/71/75

g.- dülē II/37/59

g.- düler I/42/17, I/42/18, I/42/53

g.- düm I/139/40, I/22/41

g.- dümdü I/151/31

g.- dūler I/42/04

g.- ebilirseṅ I/47/19, II/24/105

g.- eabilirsiniz I/19/16

g.- ecēz I/42/25

g.- elek I/146/41

g.- em I/53/47

g.- emedi I/19/08

g.- emezseṅ II/24/105

g.- emiyiz I/93/56

g.- en I/138/66, I/48/46, I/67/55,
 II/23/141

g.- ene I/125/13

g.- eni I/125/09

g.- ennē II/26/38
 g.- iceñ I/05/26
 g.- iydiñ II/39/167
 g.- medi I/120/36
 g.- medik I/12/40, II/25/96
 g.- mediler I/42/21
 g.- meñ I/104/53, I/128/55
 g.- mesin I/18/31
 g.- messez I/48/29
 g.- mincā I/42/13
 g.- müyoİlār I/42/13
 g.- Sez I/01/34
 g.- tüp II/07/76
 g.- ü I/101/34, I/114/19, I/125/09, I/130/30, I/140/42, I/143/66, I/148/13, I/152/42, I/25/26, I/62/35, I/66/17, I/68/41, I/73/51, I/73/52, I/74/75, I/95/77, II/08/119, II/23/14, II/35/86, II/39/94
 g.- ücün I/87/64
 g.- üdü I/110/60, I/121/11, I/123/69, I/141/24, I/74/36, II/08/87
 g.- üdük I/121/12, I/123/68, I/129/32, I/49/68, I/58/66, I/61/36, I/74/81, I/74/82, II/01/84, II/07/16, II/24/100, II/24/101, II/24/103, II/24/92, II/24/94
 g.- üdüK I/106/15, I/107/41, I/126/54, I/18/55, I/58/26
 g.- üdüm I/129/32, I/152/18, I/152/45, I/27/21, I/91/46
 g.- üdün I/121/12
 g.- üken I/02/28, II/39/162
 g.- üle I/32/76, II/18/03
 g.- ülē I/101/45, II/23/90, II/26/36, II/26/39, II/32/52
 g.- ülēdi I/04/28, I/159/30, I/30/52, I/75/35, I/77/06, I/82/21, I/82/22, II/23/76, II/34/101, II/34/102
 g.- ülēmiş II/34/62
 g.- üler I/113/132, I/114/18, I/117/19, I/125/07, I/137/56, I/137/59
 g.- ülēr I/114/11
 g.- ülēr II/26/38

g.- ülerdi I/01/23, I/118/13, I/153/79, I/71/18
 g.- ülērdi I/04/29
 g.- ülerken I/02/27
 g.- ülēTi II/16/15
 g.- üllē I/64/43, II/08/126
 g.- üllerdi I/123/19
 g.- ülmüyor I/125/14
 g.- üm I/90/22
 g.- ümedīñ II/24/105
 g.- ün I/19/16, I/45/15, I/79/42, II/24/105
 g.- ünçe I/71/18
 g.- üncē I/71/18
 g.- üñ I/05/24, I/138/55, I/138/58, I/47/19, II/18/27, II/23/74, II/23/76, II/39/20
 g.- üñ veriñ I/138/95
 g.- üp I/100/15, I/152/43, I/156/44, I/38/57, I/50/55, I/68/52, I/83/40, I/83/79
 g.- üP I/05/47, I/143/73, I/16/48, I/62/42
 g.- ür I/125/08, I/139/01, I/143/61, I/18/29, I/18/30, I/18/31, II/30/21, II/31/27
 g.- ürdüK I/07/103, I/16/48
 g.- ürlēdi I/157/11
 g.- ürlər I/139/60
 g.- ürlēr I/127/30
 g.- ürlērdin I/61/31
 g.- ürmüşümüñ I/130/30
 g.- ürün I/144/74
 g.- ürüz I/107/43, I/12/45
 g.- üşüz I/125/08, I/73/62
 g.- üS II/18/07
 g.- üseK I/26/48
 g.- üseñ I/64/85
 g.- üseñiz II/18/28
 g.- üsün II/18/05
 g.- üve I/161/42, I/74/56
 g.- üvelirlē II/29/98
 g.- üveri I/83/78

götürme

g.- üveridi I/161/35
g.- üveriyodu I/83/52
g.- üvese I/161/41
g.- üyalar I/05/45
g.- üydü I/159/32, I/29/17, I/29/19
g.- üydüğ I/41/42
g.- üydük I/153/16, I/41/60, I/70/28, I/90/53
g.- üyken I/62/04
g.- üyo I/105/24, I/150/18, I/151/23, I/72/05, I/99/58
g.- üyö I/86/72
g.- üyö II/30/41
g.- üyodu I/120/61, I/141/24
g.- üyoduğ I/70/21, I/85/25
g.- üyöduğ II/29/84
g.- üyoduñ I/71/70
g.- üyola I/70/07, I/76/58, I/76/59
g.- üyolā I/76/14, II/34/105
g.- üyolāmişTı I/01/85
g.- üyolar I/154/26
g.- üyollar I/121/79, I/20/19
g.- üyoİİar I/60/101
g.- üyoİİar I/104/35
g.- üyom yapıp I/90/09
g.- üyoñ II/39/101
g.- üyor I/125/13, I/143/64, I/67/42
g.- üyorduğ I/16/32, I/16/35
g.- üyorduK I/16/37
g.- üyörduK I/107/44
g.- üyorlar I/137/59
g.- üyorsuñuz I/23/30
g.- üyoru I/107/37
g.- üyosuñ II/17/50
g.- üyoz I/106/41, I/106/42, I/106/51, I/38/56, I/49/11, I/70/22, II/06/25
g.- üysez I/48/29
g.- üyü I/05/47
g.- üyülār I/05/44
g.- üyüş I/98/50
g.- üz I/114/03, I/48/29, I/74/56

g. verin I/114/39
g.+ üp I/96/35
götürme : Götürmek işi. -1-
g.+ si I/141/23
gövec : 1. Yemek pişirmeye mahsus yassıca, geniş ağızlı toprak kapta pişirilmiş yemek. -3-
g.+ i I/105/54, I/105/55, I/105/58
gövnək : bk. gömlek² -1-
g.+ lēni II/07/125
göy : bk. gök I -1-
yer g. I/96/15
göyneκ : bk. gömlek² -3-
g. II/24/62
g.+ cek I/74/12
g. yapıyo II/24/63
göz : 1. İnsanda ve hayvanda görme organı. -57-
g. II/38/51
başa geleni g. çekeceK I/64/44
g.+ lē I/64/28
yan g.+ le bakan I/95/73
g.+ lēm I/64/28
g.+ lere I/95/104
g.+ leri I/34/53, I/63/24, I/95/104, I/95/121
g.+ lerim I/100/02, I/144/54
g.+ leriñ I/144/54
g.+ leriñi I/48/01
g.+ lü I/95/103, I/95/112, I/95/98
g.+ lüm I/95/100, I/95/105, I/95/106, I/95/114
g.+ ü I/124/50
g.+ üm I/119/05, I/22/11
g.+ ümden I/42/03, I/42/09, I/54/07
g.+ üme I/119/05
g.+ ümē I/42/03
g.+ ümünen I/42/22, I/42/23
g.+ ümüñ I/155/90, I/42/14, I/42/27
g.+ ümüz I/21/27
g.+ ünden I/39/25, I/42/11

g.+ üne I/121/49

g.+ ünê I/67/31

g.+ ünü I/120/48, I/80/48

g.+ üñ I/20/102

g.+ üñe I/67/06

g.+ üñüze I/120/49

2. Oda. -3-

g. I/152/13, I/27/33

g. oda I/77/10

3. Dolap bölmesi, çekmece. -2-

g.+ lēnden I/30/21

g.+ leri I/30/22

4. Bölüm, hane -2-

g.+ leri I/21/48

g.+ ü I/116/48

göz ğararı : Göz kararı, (bir şeyin miktarı ve ölçüsü hakkında) Bir aletle ölçmeden göze dayanılarak yapılan tahmin.

g. ğararı I/132/22

g. ğararına yaparım I/132/46

g. ğararınıc I/15/26

g. ğararına I/132/24

g. ğararınan I/132/40

gözü çıksın : “Kör olsun, görmez olsun” anlamında kullanılan bir ilenme sözü.

g.+ ü çıksın I/47/73

gözünü sevdiğim : Çok sevilen, biraz da elde edilemediği, artık faydalanılamadığı için esef edilen, özlenen şeylerden bahsedilirken kullanılır.

g.+ ünü sevdimi I/79/66

g.+ ünü sevdim I/79/50, I/79/70

g.+ ünü sevdimiñ I/79/39, I/79/58

göz - : bk. gör- -1-

gezelim g.- elim porıgıramları II/03/16

göz2 : bk. göz³ -1-

g.+ den II/13/36

gözde : Beğenilen, tutulan, rağbet gören, makbul. -1-

g. I/01/25

gözel : bk. güzel -39-

g. I/10/19, I/102/20, I/109/07, I/134/51, I/140/59, I/148/59, I/154/10, I/159/24, I/159/28, I/26/37, I/26/43, I/28/41, I/28/47, I/30/57, I/33/90, I/52/88, I/79/30, I/95/113, II/08/29, II/08/40, II/09/31, II/16/66, II/39/114, I/91/19, I/152/90

g.+ den I/47/72

g.+ di I/153/114, I/30/47

g.+ idi I/59/32

g.+ im I/128/76

g.+ imiş I/25/29

g.+ iñ I/52/89

g.+ leden I/28/41

göz̃el : bk. güzel -1-

g. I/148/60

gözel : bk. güzel -2-

g. I/28/47, II/07/141

gözelce : bk. güzelce -3-

g. I/12/19, I/98/92

g. yapıyom I/90/18

göz̃elcê : bk. güzelce -1-

g. I/148/57

gözelci : bk. güzelce -1-

g.+ ci II/39/29

gözelleş - : bk. güzelleş- -1-

g.- iyorlâ I/159/26

gözeneK : Delikli veya göz göz olan şeylerin deliklerinden her biri. -3-

g.+ lere I/97/22

g. yaptık I/97/20, I/97/22

gözer : İri delikli kalbur. -11-

g. I/28/41, I/74/70, I/98/84

g.+ den I/31/23

g.+ i I/98/83, I/98/85

g.+ inen I/124/36

g.+ lē I/98/83

g.+ lēmiz I/31/23

g.+ len I/28/38

göz̃er : bk. gözer -1-

g. I/19/23

gözetli -

gözetli - : Gözetlemek, (olmasını, gelmesini) beklemek, kollamak. -1-

g.- yo I/70/70

gözlü : <<gözlük+ü -2-

g.+ mü I/42/26

g.+ nü I/48/01

gözle - : Korumak, kollamak. -1-

g.- di I/122/73

gözlemé : bk. gözleme -1-

g.+ yi I/40/44

gözleme : Kızgın saç üzerinde pişirilen veya yağda kızartılan yuvarlak, yassı, tatlı veya tuzlu hamur işi yiyecek. -11-

g. I/26/53, I/40/50, I/91/31

g. veririz I/91/33

g. yap I/96/59

g. yapardı I/96/59

g. yaptı verirdi I/91/68

g. yapılır I/118/08

g. yapıyöz I/09/65

g.+ yi I/01/55

gözlême : bk. gözleme -2-

g. I/04/38, I/04/42

gözlême : bk. gözleme -1-

g. I/04/37

gözleme : bk. gözleme -1-

g.+ miz I/40/44

gözlemē : bk. gözleme -1-

g. I/96/52

gözlüy : bk. gözlük -1-

g.+ ü I/48/02

gözlüg : bk. gözlük -1-

g.+ lü I/42/21

gözlük : bk. gözlük -2-

g.+ lü I/42/21

g. vercez I/42/20

gözlük : Görme bozukluğu olanların daha iyi görebilmelerini sağlamak için, üzerine göz kusuruna göre derecesi değişen iki cam yerleştirilmiş bir çerçeveden ibaret görme aleti. -2-

g. I/20/35, I/20/36

gözlüme : bk. gözleme -1-

g. I/04/38

gözlümü : bk. gözleme -1-

g. yapadık II/08/81

gözük - : Görünmek. -3-

g.- üyo I/151/04

g.- üyodu I/142/29

g.- üyom I/78/43

gözükme : Gözükmek işi. -1-

g. I/138/92

ğu : bk. ki -1-

ğ. I/32/25

ğu - : bk. kur-³ -1-

sövra ğ.- madan I/91/35

ğu - : bk. koy-¹ -3-

ğ.- dum I/45/53

ğ.- η I/44/78

bk. koy-⁷

ğ.- mañ I/120/65

ğu : bk. gı -1-

ğ. I/161/46

ğubâş - : Gubaşmak, imece ile iş görmek, yardımlaşmak. -1-

ğ.- ırdım I/33/101

gúc : bk. güç -2-

g.+ ü I/48/05

ğuca : bk. kıoca -2-

ğ.+ sı I/83/15

ğ.+ sını I/08/123

ğucā : <<kıcağ+ı (bk. kıcağ) -15-

ğ.+ ma I/152/08, I/16/40

ğ.+ mda I/27/21

ğ.+ mıza I/14/41

ğ.+ mızda I/41/62, I/64/112

ğ.+ na I/110/19, I/128/66, I/135/19, I/14/71, I/44/95

ğ.+ nan I/100/47

ğ.+ nda I/24/50, I/64/124

ğucağ : Kucak, açık kollarla göğüs arasına sığabilen miktarda olan. -1-

ğ.+ la I/100/47
ğucaK : bk. ğucağ -1-
 ğ. I/48/36
ğucağla - : Kucaklamak, bir şeyi kucağına almak. -1-
 ğ.- mış I/100/47
ğucağlaş - : Kucaklaşmak, birbirini kucaklamak. -1-
 ğ.- ır I/123/19
ğuççüğ : bk. küçük -1-
 g. II/10/62
ğuçük : bk. küçük -1-
 ğ. I/80/60
ğud - : bk. güT- -1-
 ğ.- er I/18/20
ğuda : bk. kadar -1-
 ğ. I/43/07
ğudret : Kudret, kuvvet, güç, takat, iktidar. -2-
 ğ.+ i I/131/17
 ğ.+ Ten I/129/20
ğudu : bk. kadar -2-
 ğ. II/05/28, II/16/88
ğül - : bk. gül- -2-
 g.- ellēdi II/16/17
 g.- meS I/08/113
ğul : bk. kul -11-
 ğ. I/113/16, I/138/103, I/14/72, I/47/07
 ğ.+ a I/152/112, I/47/07
 ğ.+ lara I/144/73
 ğ.+ lardan I/144/72
 ğ.+ u I/06/72, I/06/79
ğula : <<ğulağ+ı (bk. ğulağ) -13-
 ğ.+ ma I/06/121, I/33/78
 ğ.+ mda I/15/98, I/25/11, I/87/97
 ğ.+ mızdan I/145/26, I/145/27
 ğ.+ na II/13/33, II/30/65
 eli ğ.+ nda I/69/62
 ğ.+ ndan I/39/25
 ğ.+ nı I/121/25
 ğ.+ ynan I/16/11

ğulağ : Kulak, başın iki yanında bulunan işitme organı. -12-
 ğ. I/129/62
 ğ.+ lâ II/16/30
 ğ.+ lām I/30/40
 ğ.+ lar I/100/02
 ğ.+ ları I/133/08, I/138/122, II/22/22, II/22/23
 ğ.+ larım I/133/11
ğulağları çınnasın (çınnıyasıca) : Konuşulan yerde bulunmayan, sevilen biri anıldığında söylenen bir söz.
 ğ.+ ları çınnasın I/44/73
 ğ.+ ları çınnásın I/64/101
 ğ.+ ları çınnıyasıca I/148/19
ğulağ memesi : Dış kulağın yumuşak ve kıkırdaksız olan alt ucu. -2-
 ğ. II/39/29
 ğ.+ nden I/129/63
ğulaK memesi : bk. ğulağ memesi -1-
 ğ. II/39/40
ğule : Kule, dört köşe, çok köşeli veya yuvarlak yüksek bina. -3-
 ğ. II/02/12
 ğ.+ niğ II/02/12
 asaÍÍıK ğ.+ sindi II/01/89
gullan - : bk. kulan- -41-
 ğ. I/150/38
 ğ.- cāğ I/41/84
 ğ.- dıK II/07/133
 ğ.- dīmız I/19/24, II/33/21
 ğ.- ılmıyyor I/36/37
 ğ.- ımyon II/09/02
 ğ.- ımyoz II/09/93
 ğ.- ıñ I/116/13
 ğ.- ıpdurun I/37/38
 ğ.- ır I/55/03
 ğ.- ırdık I/123/35, I/34/55
 ğ.- ırdıK I/123/43, I/123/47
 ğ.- ırın I/42/54
 ğ.- ırıs I/135/11

ğ.- ırız I/135/10
 ğ.- ıyōduķ II/21/60
 ğ.- ıyom I/50/07
 ğ.- ıyon I/42/40
 ğ.- ıyōn I/73/05
 ğ.- ıyorum I/56/35
 ğ.- ıyoz II/21/21, II/21/23
 ğ.- ıyun I/133/12
 ğ.- ıyon I/43/03
 ğ.- madıķ II/07/133
 ğ.- masaķ I/123/44
 ğ.- mazla I/36/37
 ğ.- mazlar I/08/66
 ğ.- mış I/146/39, I/33/145, I/95/28
 ğ.- mış Tır I/64/129
 ğ.- mıyordunuz I/123/29
 ğ.- miyyorun II/33/50
ğullanış : Kullanış, kullanmak işi ve biçimi. -2-
 ğ.+ ı II/33/11, II/33/12
ğullanma : Kullanma, kullanmak işi. -1-
 oy ğ. II/23/78
ğullanmı : bk. ğullanma -1-
 son ğ. tarihi II/39/17
ğullanmi : bk. ğullanma -1-
 ğ.+ ye I/141/07
ğulube : bk. Ƙulube -1-
 ğ. yaptı I/91/77
ğulü : bk. ğule -3-
 ğ.+ dō II/01/89
 ğ.+ dō II/01/89
ğulüb : Kulüp, yalnız üye olanların girebildikleri ve konuşma, okuma, oyun oynama, eğlenme, spor yapma gibi amaçlarla bir araya geldikleri toplantı yeri. -1-
 avcı ğ.+ ü I/121/45
ğum : bk. Ƙum -9-
 ğ. I/124/45, I/64/78, I/87/41
 ğ.+ â I/64/78
 ğ.+ lâ I/147/33

ğ.+ ları I/147/33, I/87/41
 ğ.+ lu I/81/36
 ğ.+ u II/17/68
ğuma : bk. ƙoyma -1-
 ğ.+ ya I/144/69
ğumanda : Kumanda, askere, izcilere, bir tören sırasında öğrencilere almaları istenen durum için verilen emir, komut. -2-
ğumanda ver- : Emretmek.
 ğ. veriyollâdı I/01/51
ğumanda yap- : Kumanda etmek, emir vermek, yönetmek.
 ğ. yapmamış I/93/19
ğumandan : Kumandan, bir askerî birliğin yönetimini elinde bulunduran kimse, komutan. -2-
 ğ.+ ı I/147/34, I/93/19
ğumaş : bk. ƙumaş -8-
 ğ. I/26/31, I/26/32, I/48/07, II/39/162, II/39/163
 ğ.+ dan I/26/31
ğumâş : bk. ƙumaş -1-
 ğ.+ ı I/96/23
ğumbar : Koyun ve keçi gibi hayvanların kalın bağıracağı. -1-
 ğ. I/128/32
ğumlu : Kumlu, kumu olan, içinde kum bulunan. -1-
 ğ. I/05/23
ğumna - : Kumlamak, (bir şeyi) kumla kaplamak, üstüne kum dökmek veya püskürtmek. -1-
 ğ.- rdıķ I/87/41
ğumnu - : bk. ğumna- -1-
 ğ.- yoņ I/87/41
ğumuş : bk. ğümüş -2-
 ğ. I/89/06
 ğ.+ unu I/89/10
ğumús : bk. ğümüş -2-
 ğ. I/138/79, I/26/37
ğún : bk. gün -17-

g. I/01/69, I/04/25, I/32/58, I/32/59,
I/53/77, II/29/27, II/30/77

g.+ de I/04/26

g.+ ümüz I/74/26

g.+ ü II/29/30

g.+ ümdē I/04/24

g.+ ümüzdö I/04/03, I/04/31

g.+ ümüzi II/08/72

gün : bk. gün -2-

g. II/12/34

g.+ de I/04/25

gun : bk. gün -4-

g. I/13/38, I/134/58, I/75/24, I/75/26

gün : bk. gün -1-

g. guynukla çekiyonuS I/79/36

günaş : bk. güneş -1-

g.+ dan I/54/47

günāş : bk. güneş -1-

g. I/54/48

gunday : bk. gundağ -1-

g.+ ā I/33/86

gundā : <<kundağ+ı (bk. gundağ) -2-

g.+ mızı I/123/38

g.+ ŋ I/123/37

gundağ : Kundak, yeni doğmuş çocuğun soğuktan korunmasını, kemiklerinin düz durmasını sağlamak amacıyla içine sarılıp sarmalandığı büyük bez. -1-

g. I/123/39

gundağla - : Kundaklamak, çocuğu kundakla sarmak. -4-

g.- rdık I/48/35

g.- ırdık I/123/42

g.- sa I/123/40

g.- yınca I/123/36

gundağlama : Kundaklama, kundaklamak işi. -1-

g. I/98/105

gundağlı - : bk. gundağla- -1-

g.- yöduğ II/08/40

gundağ : bk. gundağ -1-

g. yapadık II/07/139

gundağla - : bk. gundağla- -1-

g.- rıS I/48/19

gundağlı - : bk. gundağla- -1-

g.- yyoduğ II/07/124

güneş : bk. güneş -2-

g. enerjisiñnen II/21/75

g.+ li II/37/123

guplu : Kulplu, kulpu bulunan, kulpu takılmış olan. -4-

g. I/105/40, I/105/41, I/105/53, I/14/31

gur - : bk. kur⁻⁵ -13-

g.- ādıK I/152/61

g.- amadıñız I/138/99

g.- an I/04/38

g.- arlādı I/102/78

g.- duğ II/30/17

g.- duK II/30/18

zobu g.- dum II/33/32

g.- uldu II/19/145

g.- ulurdu I/04/39

zoba g.- urlardı I/80/42

g.- uyo I/150/15

Soba g.- uyoz II/19/151

çadır g.- uyöller II/10/82

bk. kur⁻⁴ -18-

g. I/67/62

turşañı g.- ādıñ II/07/87

g.- arıS I/11/39, I/11/40

g.- arız II/35/82

turşu g.- arız I/26/62

turşu g.- cām II/29/48

g.- dum II/29/09

g.- uldūnu I/21/50

g.- uluyo II/35/82

turşu g.- uyoduğ II/25/45

g.- uyoruS I/130/92

g.- uyoruz I/130/92

g.- uyoS II/35/83

g.- uyoz II/35/83

turşu ğ.- uyun I/144/84
 ğ.- uyuz I/102/63
 bk. kur-³ -28-
 ğ.- ādık I/47/42
 ğazan ğ.- ādık I/107/40
 ğ.- ādıK II/12/67
 sofrā ğ.- alġādı I/154/19
 ğ.- allarmış I/111/85
 ğ.- ar I/129/22
 ğ.- ardı I/08/57
 ğ.- ardık I/123/72
 ğ.- aḡdık II/27/26
 ğ.- ārdık I/47/15
 ğ.- ardıK I/126/42, I/129/15
 ğ.- ārdıK I/59/43
 ğ.- ardın I/130/25
 ğ.- arız II/27/25
 ğ.- aḡlar I/141/18
 ğ.- arlardı I/91/29
 ğ.- ulurdu I/97/11
 suvra ğ.- ulurdu I/13/11
 massıyı ğ.- uvemiş II/20/81
 ğ.- uvurduyduK I/63/26
 ğ.- uyōduK II/21/61
 ğ.- uyōduK I/104/29
 ğ.- uyolā I/145/42
 ğ.- uyollardı I/104/30
 sofrā ğ.- uyom I/105/35
 bk. kur-⁶ -1-
 ğ.- uyodu I/72/03
 bk. kur-⁷ -6-
 yuva ğ.- acaK II/27/54
 ğ.- du I/28/14, II/26/18
 ğ.- dū I/95/81
 ğ.- ulurdu I/145/62, I/145/63
 bk. kur-¹ -3-
 ğ.- āḡkan II/03/77
 ğ.- uldu I/39/43
 ğ.- uldūnda I/39/44
 bk. kur-² -14-

ğ.- an I/142/17, I/93/12
 ğ.- duydu I/64/121
 ğ.- uldu I/142/26
 ğ.- uldūnu I/46/07
 ğ.- ulmuş I/117/52, I/117/53, I/156/09,
 I/28/10, I/37/53, II/25/14, II/25/28
 dū_ün ğ.- ulurdu I/91/41
 ğ.- uyolā I/28/06

ğurā : Kur'a, seçim yapılması gereken yerlerde baş vurulan talihe dayalı usul, ad çekme. -2-

ğ. çekdiler I/52/68

ğ.+ sı I/52/81

ğuraqlıK : bk. KuraKlık -1-

ğ.+ de I/01/23

ğuraqlıK : bk. KuraKlık -1-

ğ. I/129/43

ğurābiye : Kurābiye, un, yağ, şeker, fıstık, badem, ceviz vb. ile çeşitli şekillerde yapılan küçük çörek. -1-

ğ.+ dir I/29/09

ğuraKğığ : bk. KuraKlık -1-

ğ. I/01/23

ğuran : bk. kıran -23-

ğ. I/119/02, I/147/50, I/88/43, I/93/58, II/05/59

ğ.+ a I/08/08, I/53/09, I/72/02

ğ.+ da I/110/05, I/110/12

ğ.+ dan II/12/46

ğ. ğursu II/02/46

ğ.+ ı I/71/06

ğ.+ ıma I/72/53

ğ.+ ını I/53/58, I/53/59

ğ.+ nar I/131/22

ğ.+ nı murannı I/147/58

ğ. okunuyo I/64/17

ğ. okurduK I/53/10

ğ. okurladı I/29/15

ğ. okurun I/71/06

ğ. okuyollar I/114/33

ğur'an : bk. kıran -1-

- ğ. I/14/15
ğurān : bk. kıran -3-
 ğ. II/05/53, II/05/54
 ğ.+ ı I/33/28
ğur'an : bk. kıran -1-
 ğ.+ in I/14/17
ğurban : bk. kıban¹ -52-
 ğ. I/06/94, I/105/11, I/125/87, I/126/32, I/152/100, I/28/57, I/40/15, I/40/76, I/69/105, I/72/29, I/79/48, I/79/55, I/79/57, I/96/73, II/05/107, II/08/94
 ğ.+ acaK I/24/36
 ğ. bayramı I/147/42, I/155/68, I/57/38
 ğ. bayramına I/39/05
 ğ. bayramında II/14/31
 ğ.+ da I/111/96, I/155/67, II/05/106, II/32/99
 ğ.+ nādı II/08/93
 ğ.+ nar I/25/21
 bk. kıban²
 ğ.+ ı I/125/35, I/125/46, I/33/14
 ğ.+ ımı I/24/32
 ğ.+ ımı I/32/51, I/33/13, I/62/37, I/96/74
 ğ.+ ı I/125/88
 ğ. olan I/88/30, I/88/41, I/88/45
 ğ. olduK I/120/43
 ğ. oldum I/115/41, I/15/71
 ğ. oldüm I/113/83, I/133/36, I/144/40, I/88/19
 ğ. oldumun I/15/23
 ğ. olıyım I/123/72
 ğ. olıyın I/86/52, I/88/09
ğurbān : bk. kıban¹ -1-
 ğ. I/34/18
ğurbannıK : Kıbanlık, kıban edilmeye uygun, kıban edilmek üzere ayrılmış (hayvan). -3-
 ğ. I/72/30, II/27/65, II/27/66
ğurbannı : <<kıbanlık+ı (bk. gurbannıK) -2-
 ğ. I/72/48, I/72/49
ğurbet : Yabancı memleket, yad el. -2-
 ğ.+ e II/25/77
 ğ.+ Te I/138/28
ğurbét : bk. kırbet -1-
 ğ.+ Tilē II/05/70
ğurd : bk. Kırt -1-
 ğ.+ un I/33/80
ğurdalē : bk. kırdāle -1-
 ğ.+ yī I/106/62
ğurdāle : bk. kırdāle -1-
 ğ. ediyoruz I/106/61
ğurē : bk. kıru² -1-
 ğ. I/03/102
ğurma : Kıma, kımak işi. -1-
 ğ.+ ye I/72/52
ğurmaK : 1. Kımak, (sürekli olacak bir şeyi) başlatıp ortaya koymak, oluşturmak, tesis etmek işi -1-
 ğ. I/114/24
 2. Hazırlamak işi.
ğurmāk : bk. kıurmaK² -1-
 turşu ğ. II/26/31
ğurna : Kına, hamam, banyo, çeşme gibi yerlerde musluktan akan suyun içinde biriktirildiğı yuvarlak taş tekne. -3-
 ğ.+ ları I/126/50
 ğ.+ sı I/05/64, I/108/12
ğurnā : bk. kıurna -1-
 ğ. I/05/67
ğurs : bk. kıurs -7-
 ğ. II/38/99
 ğ.+ a I/144/23, I/144/32, I/68/06
 ğ.+ a mursa I/144/31
 kıuran ğ.+ u II/02/46
ğursaK : Kırsak, mide. -1-
 ğ. I/76/37
ğurşun : bk. Kırtşun -2-
 ğ. I/95/78
 ğ.+ a dizdi I/99/57
ğurt : bk. Kırt -9-
 ğ. I/32/49, I/33/63, I/33/64, I/33/69, I/33/70, I/33/72, I/61/55, II/09/75

ğ.+ lar I/96/79

ğurt : bk. kurt -1-

ğ. I/32/49

ğurt : bk. Kurt -1-

ğ. I/33/63

ğurtar - : bk. kırtar- -13-

ğ.- am I/95/13

ğ.- amadıK I/150/24, I/150/25

ğ.- annar I/92/26

ğ.- dı I/138/21, I/48/77

ğ.- dık II/38/115

ğ.- dım I/134/24

ğ.- dıyız I/144/57

ğ.- ıldı I/01/40

ğ.- ısam II/22/02

ğ.- madī I/32/48

ğurtat - : Kurtartmak, kurtulmasını sağlamak, kurtarmak. -2-

ğ.- tıdım I/33/66, I/33/72

ğurtlandır - : Kurtlandırmak, kurtlanmasına sebep olmak, kurtlanmasını önleyememek. -1-

ğ.- dım I/91/60

ğurtul - : Kurtulmak, (bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan) sıyrılmak, uzaklaşmak, selamete çıkmak, halas olmak. -10-

ğ.- ameyyoz I/159/50

ğ.- du I/95/80

ğ.- dum I/13/36

ğ.- duş I/58/92

ğ.- muşlar I/108/28

ğ.- muyor I/108/36

ğ.- umuyo II/04/63

ğ.- up II/09/20

ğ.- uyodu I/61/60

ğ.- uyor I/108/36

ğurtuluş : bk. kırtuluş -1-

ğ. I/69/72

ğuru : bk. kıru¹ -60-

ğ. baklava I/111/41

ğ. fasilemiz I/07/62

ğ. fasille I/152/87, I/96/51, II/22/67

ğ. fasillē I/09/32

ētli ğ. fasille I/152/87

ğ. fasillesi I/44/42

ğ. fasillesinden I/111/81

ğ. fasilleyi I/148/49

ğ. fasilye II/06/69

ğ. fasilyēdi II/06/43

ğ. fasulle II/19/65

ğ. fasulyē II/34/89

ğ. fasülle I/148/48, II/12/56, II/15/20,
II/15/36, II/23/54

ğ. fasüllē II/15/107

ğ. fasülye I/148/45, II/12/30

ğ. üzüm I/33/104, I/33/144

ğ. üzümü I/33/144

ğ. üzümünün II/07/78

bk. kıru²

ğ. I/105/50, I/111/41, I/129/50, I/129/51,
I/142/55, I/157/65, I/33/105, I/39/91,
I/71/38, II/09/31, II/19/149, II/32/90,
II/39/169

ğuru ğ. I/07/40

ğ. ğuru I/07/40

ğ.+ lāmızı II/29/75

ğ.+ lānı II/32/28

ğ.+ lāña II/32/83

ğ.+ lara II/32/83

ğ.+ su I/32/33, I/54/57

ğayası ğ.+ su I/100/16

ğ.+ suna II/32/51

ğ.+ sunu I/109/08, I/48/22, II/32/92

ğ.+ sunu verdiğ I/42/50

ğ.+ ya I/54/15

ğ. yapıyōm II/39/24

ğ. yapıyōdūğ II/25/44

ğ.+ yu I/109/36

ğuru - : bk. kıru- -43-

ğ.- cuğ I/87/83

ğ.- du I/127/32, I/144/14, I/144/15,
I/152/119, I/17/03, I/17/04, I/32/49,
I/54/27, II/32/74

ğ.- duKıTan I/54/65

ğ.- dūnu I/97/15

ğ.- madı I/103/61

ğ.- mās I/39/85

ğ.- mayınca I/62/25

ğ.- maz I/144/79

ğ.- muş I/65/50, I/88/63, I/88/64,
I/88/71

ğ.- r I/102/58, I/103/49, I/103/62,
I/109/25, I/117/39, I/54/20, I/70/47

ğ.- rdu I/33/48, I/33/99

ğ.- rdū I/08/43

ğ.- yannardan I/130/36

ğ.- ycıK I/103/62

ğ.- yıncı II/06/25

ğ.- yıncıya I/39/83, I/39/84

ğ.- yo I/93/63

ğ.- yollar I/143/22

ğ.- yunca II/32/84

ğ.- yūncā I/49/07

ğ.- yuncı II/06/24

ğ.- yyo I/103/61

ğurū : bk. kuru² -2-

ğ.+ su I/146/46

ğ. üzümnen I/33/142

ğurū - : bk. kuru- -2-

ğ.- yo I/88/72

ğ.- yoru II/32/71

ğurū : bk. kuru² -1-

ğ. I/160/28

ğurū- : bk. kuru- -1-

ğ. II/18/25

ğurucu : Kurucu, bir müessesenin, bir
işin kurulmasını sağlayan kimse, bani,
müessis. -2-

ğ.+ sū I/69/58

ğ.+ suymuş I/69/57

ğurud - : bk. kurut- -71-

ğ.- áyuru II/32/74

ğ.- ayöllē II/32/69

ğ.- íyon II/18/01

ğ.- ub II/22/74, II/22/80

ğ.- uÍÍādī I/146/48

ğ.- ulsa I/28/41

ğ.- uñ II/32/68

ğ.- ūñ I/67/18

ğ.- ur I/08/44, I/27/64, II/18/26

ğ.- urdu II/07/76

ğ.- urduK I/10/24

ğ.- urduğ I/07/63

başlāni ğ.- urduğ I/47/34

ğ.- urduK I/07/65, I/07/93, I/14/38,
I/14/39, I/26/71, I/26/72, I/70/31

ğ.- urduñ II/07/87

ğ.- urlar I/08/42

ğ.- urlardı I/08/42

ğ.- urun I/100/08, I/100/09

ğ.- uruS I/157/65, I/28/40, I/70/26,
II/18/24, II/32/82

ğ.- uruz I/11/37, I/11/38, I/26/61,
I/26/69, I/27/64, I/28/39, I/31/23, I/44/70,
I/49/07, I/60/28, II/32/25, II/32/27, II/32/37,
II/32/38, II/32/69, II/32/89, II/32/92

ğ.- urüz I/62/25

ğ.- uyō I/27/53

ğ.- uyōduK I/70/21

ğ.- uyoduK I/94/17

ğ.- uyoduñ I/96/27

ğ.- uyodūñ I/49/49

ğ.- uyon I/119/54, II/29/61, II/29/62

ğ.- uyōn II/29/69

ğ.- uyoñ I/79/92

ğ.- uyōrdun II/22/66

ğ.- uyoz I/143/17, I/31/08, II/29/75

ğ.- uyuz II/22/82

ğurul - : bk. kurul² -6-

ğ.- muş I/15/37, II/05/79

bk. kurul³

ğ.- duK I/131/60, I/131/61

ğurula -

bk. kurul⁻⁴

ğ.- mamış I/72/03

bk. kurul⁻⁵

ğ.- muş I/69/60

ğurula - : Kurulamak, üzerindeki ıslaklığı silmek. -2-

ğ. I/60/13

ğ.- r I/60/13

ğuruluş : bk. kuruluş -3-

ğ. I/149/53

ğ.+ u II/23/149

ğ.+ unu II/02/24

ğurum : Kurum, dumandan meydana gelen ve tabaka hâlinde ocak bacalarında biriken is. -1-

ğaşlar ğ. gibi I/06/113

ğurumá : Kuruma, kurumak işi. -1-

ğ.+ yí I/60/28

ğurumi : bk. ğurumá -1-

ğ.+ ya I/01/90

ğurup : Grup, aralarında herhangi bir yönden benzerlik veya ilgi bulunan şey veya kimselerin meydana getirdiği topluluk, küme, öbek, takım. -8-

ğ. I/86/64, II/15/52, II/15/53

ğ.+ lar II/15/53

yaş ğ.+ ları I/149/15

ğ.+ Taki II/15/55

ğuruş : bk. Kuruş -28-

ğ. I/01/15, I/01/42, I/06/24, I/110/47, I/144/61, I/156/48, I/156/52, I/156/53, I/31/53, I/43/34, I/50/81, I/52/47, I/61/69, I/61/70, II/10/53, II/26/36, II/34/22

ğ.+ a I/25/37, I/69/18, I/69/19

ğ.+ u II/01/50

ğ.+ uñ I/131/17

ğ. veridiK II/01/51

ğ. viriyo I/39/36

ğurut - : bk. kurut- -24-

ğ. I/67/61

ğ.- dümuzu II/32/81

ğ.- madım I/102/65

ğ.- mayız I/84/09

ğ.- mıyılar I/26/75

ğ.- muş II/32/81

ğ.- tuğ II/32/34

ğ.- Tuğdan I/70/26

ğ.- Tuğlāndañ II/32/68

ğ.- Tuğlarım I/102/65

ğ.- Tūmuz II/32/58

ğ.- tun II/29/60

ğ.- uP II/37/126

ğ.- ur I/35/06, I/62/18

ğ.- urduK I/07/92

ğ.- urlar I/06/41

ğ.- urlardı I/68/41

ğ.- urus I/62/18

ğ.- uruz I/129/64

ğ.- uyomuş II/22/78

ğ.- uyoz II/21/95

ğurūt - : bk. kurut- -1-

ğ.- maceñ I/109/26

ğuruTma : Kurutma, kurutmak işi. -3-

ğ. I/08/42, I/102/64

ğ.+ sı II/32/91

ğuruTmá : bk. ğuruTma -1-

ğ.+ ya II/32/51

ğurutulmuş : Kurutulmuş, kurutma işlemi yapılmış. -1-

ğ. I/07/64

ğuru yemiş : Kuru yemiş, yemek dışında yenen çekirdek, fındık, fıstık, leblebi vb. yiyeceklerin ortak adı. -1-

ğ. II/23/71

ğúrültü : bk. gürültü -1-

g. II/29/40

ğusu : bk. kızu² -13-

ğ.+ m I/102/80, I/113/52, I/113/56, I/123/59, I/129/26, I/51/02, I/51/06, I/51/26, I/52/38, II/05/100, II/16/01, II/16/71, II/25/107

ğusur : bk. kusur -1-

ğ.+ a bakmañ II/23/01

ğuş : Kuş, yumurtlayan omurgalılarından gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı, vücudu tüylerle kaplı, uçucu hayvanların ortak adı. -9-

ğ. I/117/16, I/138/133, II/05/25, II/09/76

ğ.+ lar I/17/68, I/96/80

tavuz ğ.+ ū I/12/24

ğ. üzümü I/111/24

ğ. yuvalāna I/80/01

ğuşak : bk. kuşak -3-

ğ. I/41/28

ğ. yaparlardı I/153/61

ğuşaK : bk. kuşak -1-

ğ. Tutarlardı I/26/38

ğuşan - : Kuşanmak, giyinmek. -1-

giyinir ğ.- ırdı I/08/20

ğuşbaşı : Küçük bir kuşun başı büyüklüğünde olan et ve böyle bir etten pişmiş yemek. -3-

ğ. I/119/58

ğ. yapılır I/97/45

ğ. yapıyoruz I/105/55

ğuşbūnu : bk. ğuşburnu -2-

ğ. II/32/26, II/32/30

ğuşburnu : Kuşburnu, çok yaygın olan yaban gülü ağacının şeker, organik asit ve C vitamini bakımından zengin olan, idrar söktürücü, ishal kesici hassalar taşıyan meyvesi. -2-

ğ. I/42/33, I/42/36

ğuşgözü : Üzerinde küçük küçük delikleri bulunan çizgili bir şalvar çeşidi. -2-

ğ. I/21/47

ğ.+ yü I/21/47

ğutlu : Kutlu, uğurlu, mübarek. -1-

ğ. olsun I/101/72

ğutlu olsun : “Uğurlu olsun, hayırlı olsun” anlamında kutlama sözü.

ğutlü : bk. ğutlu -1-

ğ. olsun I/101/67

ğutlü - : bk. ğutli- -1-

ğ.- yoS II/12/82

ğutmi : bk. ğutmi -1-

ğ. şaıvar I/41/22

ğutu : bk. ğutu -6-

ğ. I/109/12, I/134/34

ğ.+ larını I/109/06

ğ.+ ya I/35/36

ğ.+ ynan I/138/66

ğuva : bk. kıova -2-

ğ. I/109/26

ğ.+ larıma I/109/23

ğuvá : bk. kıova -1-

ğ.+ yí I/45/53

ğuvála - : bk. kıovala- -3-

ğ.- dılā I/57/46

ğ.- dılar I/57/46

ğ.- mışlā I/08/89

ğuvan - : bk. kıovan- -1-

ğ.- ırıS I/144/73

ğuvandır - : Kıvanmasını sağlamak, övünülecek bir olaydan dolayı sevindirmek, iftihar ettirmek, memnun etmek. -1-

ğ.- acan I/144/73

ğuvatr : Guatr, tiroit bezinin büyümesi ve şişmesiyle kendini gösteren hastalık. -2-

ğ.+ dan I/51/04

ğuvetli : bk. Kıuvvetlī -2-

ğ. I/72/50

ğ.+ ydī I/05/09

ğuvvet : Kuvvet, sağlıklı olmanın verdiği zindelik, sağlamlık. -2-

ğ.+ ī I/125/41

ğara ğ.+ inen II/22/58

ğuvvetli : bk. Kıuvvetlī -4-

ğ. I/72/31, I/72/51, I/74/55

guy - : bk. kıoy-³ -109-

ğ.- ā I/152/110, II/39/70

ğ.- ādık II/16/68

ğ.- an I/121/89, I/44/77

ğ.- ar I/08/44, I/08/45, I/10/31, I/10/51

ğ.- ar verirdi I/07/44

ğ.- ardı I/125/64
 ğ.- ardık I/102/47, I/102/48, I/94/30
 ğ.- ārdık II/16/68
 ğ.- aridin I/131/35
 ğ.- arın II/39/63, II/39/64, II/39/65
 ğ.- arıS I/102/56, I/152/86, I/44/43, I/44/79, I/79/78, I/79/80, II/33/69, II/39/39
 ğ.- arız I/03/107, I/04/50, I/102/56, I/70/51, I/79/78, I/79/79, I/79/85, I/90/78, I/90/83, I/98/78, II/39/42
 ğ.- arīs I/10/28
 ğ.- arīz II/39/42
 ğ.- arlā I/157/64
 ğ.- arsin I/132/42
 ğ.- arşın II/39/35
 ğ.- arşıñ I/26/12, I/79/82, I/87/84, II/37/102, II/37/118
 ğ.- asıñ I/152/110
 ğ.- āşıñ I/30/45, II/17/40, II/39/34, II/39/50, II/39/54
 ğ.- cakşıñ I/44/80
 ğ.- cam I/42/48, I/42/49, I/42/50
 ğ.- dum I/40/38, II/39/62
 ğ.- duñ I/87/85
 ğ.- ēyoz I/10/32
 ğ.- mınca I/42/49
 ğ.- sañ II/10/25
 ğ.- uluyo I/105/47
 ğ.- uñ I/86/55
 ğ.- uP I/105/57
 ğ.- uyoduñ I/87/89
 ğ.- uyom I/90/09
 ğ.- uyòm I/90/08
 ğ.- uyón I/91/14
 ğ.- uyoy I/09/35, I/40/22
 ğ.- uyòñ I/76/33
 ğ.- uyoS II/35/83
 ğ.- uyosuñ I/105/44
 ğ.- ūyosuñ I/105/43
 ğ.- uyoz I/84/18
 ğ.- ūyoz II/11/27

ğ.- ülmez I/109/42
 ğ.- veriyoruz I/10/36
 ğ.- yon II/39/65
 bk. koy⁻⁴-1-
 ğ.- uñ I/05/58
 bk. koy⁻²⁹ -11-
 ğ.- dulañ I/08/113
 bk. koy⁻²⁸ -16-
 ğ.- aman I/52/61
 ğ.- can I/108/55
 ğ.- du I/11/31, I/11/34
 ğ.- dum I/120/34
 ğ.- madı I/112/09, II/01/07
 ğ.- madıla I/109/55
 ğ.- madılā I/141/28
 ğ.- mamış II/32/11
 ğ.- mamış II/01/06
 ğ.- muş I/52/66, II/08/13
 ğ.- muşlar I/10/11
 ğ.- uvrduñ I/15/06
 ğ.- uyoruz I/46/105
 bk. koy⁻² -110-
 ğ. I/79/47, I/98/12
 ğ.- ā I/62/41
 ğ.- ādık I/145/83, I/33/46, I/58/72
 ğ.- ādım I/152/42
 ğ.- allā I/154/22
 ğ.- állādi I/61/27, I/61/28
 ğ.- allardı I/125/67
 ğ.- allārdı I/51/23
 ğ.- am I/100/17, I/54/41, I/54/46, I/54/57, II/18/28
 ğ.- ar I/123/57, I/125/88
 ğ.- arkan I/42/13
 ğ.- ardı I/96/16
 ğ.- ardık I/102/43, I/120/55, I/123/42, I/124/37
 ğ.- ardığ I/130/16
 ğ.- ārdıK I/47/15
 ğ.- ardım I/21/06

ğ.- arın I/12/45, I/127/30
 ğ.- arız I/109/36, I/21/71, I/62/25,
 I/70/40, I/70/58, I/71/26, II/18/08,
 II/37/124

ğ.- arlā I/153/80
 ğ.- aṛlādi II/34/102
 ğ.- arlardı I/157/10
 ğ.- aṛlardı I/77/09
 ğ.- arsin I/96/71
 ğ.- arsin I/100/32, I/102/42, I/96/33,
 I/96/54

ğ.- aṛsin II/18/06
 ğ.- caḡ I/42/12
 ğ.- can II/18/01
 ğ.- caṇ I/74/75
 ğ.- cāsa I/94/62
 ğ.- cāsın II/18/30
 ğ.- duḡ I/33/71, I/40/70
 ğ.- duḡTan I/60/03
 ğ.- duḡTan II/08/11
 ğ.- dulā I/35/36, II/01/86, II/12/17
 ğ.- dular I/17/33, I/17/34
 ğ.- dum I/40/37, I/40/70, I/60/02
 ğ.- duṇ I/35/33
 ğ.- duydu I/40/38
 ğ.- ellēdi II/01/23
 ğ.- madıḡ I/133/17
 ğ.- maḡ I/96/14
 ğ.- maḲ I/157/85
 ğ.- mazlā I/28/59
 ğ.- mazlar I/67/11, I/67/12
 ğ.- muş I/25/18, I/25/20, I/33/69
 ğ.- muşlā II/08/11
 ğ.- ub I/42/36, I/42/38
 ğ.- ucıṇ I/102/42
 ğ.- ulur II/02/102
 ğ.- uncā II/22/55
 ğ.- uṇ I/98/12
 ğ.- uP I/84/12, II/21/96
 ğ.- uram I/27/73
 ğ.- uruyöz II/29/46

ğ.- uve I/54/61
 ğ.- uvruyoruz I/130/18
 ğ.- uyoduḲ I/120/63, I/120/64
 ğ.- uyolā II/34/105
 ğ.- uyolar I/104/34
 ğ.- uyorun I/60/07
 ğ.- uyoruS I/58/29
 ğ.- uyoruz I/106/69
 ğ.- uyörüz I/106/75
 ğ.- uyo I/26/73, I/71/26, II/21/85,
 II/21/95, II/21/97, II/37/65
 ğ.- üyo I/70/57
 ğ.- uyöllē II/01/28
 ğ.- uyuz I/160/01
 ğ.- verile II/39/96
 bk. koy-⁵ -151-
 ğ.- ardıḲ I/26/71
 ğ.- duḲ I/130/22
 ğ.- üyom I/30/28
 bk. koy-²³ -112-
 ğ.- duḡ II/39/122
 ğ.- dulā I/159/28
 ğ.- uyo I/28/54
 bk. koy-³⁰ -8-
 ğ.- duḲ I/159/42
 ğ.- dulā I/37/15
 bk. koy-⁷ -143-
 ğ. I/100/10, I/128/22, I/86/71
 ğ.- am I/100/16, I/49/22
 ğ.- ām I/49/20, I/49/78
 ğ.- an I/45/74
 ğ.- can I/49/74
 ğ.- öruz II/32/98
 ğ.- um I/45/73
 ğ.- un I/67/73
 ğ.- uP II/23/51
 ğ.- uveṇ I/153/34, I/77/69
 ğ.- uverim I/40/60, II/08/116
 ğ.- uveriyodu I/80/23
 ğ.- uvrurum I/40/61

- ğ.- uyören I/45/70
 ğ.- üyören I/45/74
 ğ.- uyolā I/145/86
 ğ.- uyolar I/105/08
 ğ.- uyörüz I/106/75
 ğ.- verem I/100/27, I/79/15
 bk. koy-¹¹ -153-
 ğ.- duğ I/42/31
 bk. koy-⁹ -152-
 ğ.- mam I/45/52
 bk. koy-³¹ -6-
 ğ.- arın II/20/53
 ğ.- caz II/38/45
 ğ.- dular II/25/104
 ğ.- man I/52/55
 ğ.- mazlā II/19/36
 bk. koy-²⁰ -114-
 ğ.- ardı I/77/47
 ğ.- arlardı I/71/19
 bk. koy-¹⁰ -148-
 ğ. I/151/42
 ğ.- ar I/100/23
 ğ.- cağsın I/111/83
 ğ.- uñ II/08/43
 bk. koy-³² -10-
 ğ. I/152/66
 ğ.- abilīñ I/152/66
ğuy : bk. koy-²-1-
 ğ.- muş I/08/87
 bk. koy-²⁸ -1-
 ğ.- caz II/07/30
ğüy : bk. koy-²-1-
 ğ.- ola II/37/126
ğuyım : bk. koy-²-1-
 ğ.+ ya I/133/16
ğuynuğ : Zorluk, sıkıntı, dert. -1-
 ğün ğ.+ la çekiyonuS I/79/36
ğuyru : Kuyruk, hayvanların büyük bir kısmında gövdenin arka tarafında yer alan uzun ve esnek organ. -1-

- ğ.+ u I/42/04
ğuyrū : <<kuyruk+u (bk. ğuyruk) -3-
 ğ.+ nu I/42/12, I/42/14
ğuytu : Kuytu, sessiz, تنها, ıssız. -1-
 ğ.+ ya I/33/68
ğuyu : Kuyu, belli bir maksatla kazılmış, derinliği bu maksada göre az veya çok olabilen çukur. -22-
 ğ. I/112/15, I/141/18, I/50/78, I/78/05, I/96/83, I/96/89, II/28/69, II/28/70, II/35/30
 ğ.+ dan I/141/07, I/141/20
 ğ.+ lādan I/141/04
 ğ.+ lar I/23/36
 ğ.+ muz I/102/11
 ğ.+ η I/153/26
 yā ğ.+ su I/01/59
 ğ.+ ya I/120/43, I/14/22, I/141/17
 ğ.+ yā I/120/43
 ğ.+ yü II/28/70
ğuyū : bk. ğuyu -1-
 ğ.+ nūñ II/28/72
ğuyū : bk. ğuyu -1-
 ğ.+ η I/153/26
ğúzel : bk. güzel -9-
 g. I/08/40, I/45/21, II/08/135, II/08/136, II/08/58, II/08/59, II/26/44, II/26/46
ğuzene : bk. ğuzine -1-
 ğ. I/51/48
ğuzey : Kuzey, dört ana yönden biri, yüzünü doğuya dönen kimsenin sol tarafına düşen yön, şimal. -2-
 ğ.+ i I/17/07, I/17/08
ğuzine : Kuzine, yemek pişirmeye ve aynı zamanda ısınmaya yarayan büyük soba. -14-
 ğ. I/09/57, I/96/43, I/96/65
 ğ.+ de I/116/11, I/31/06
 ğ.+ m II/33/53
 ğ.+ mi II/33/53
 ğ.+ niñ I/152/15, I/38/71, II/11/61, II/18/12, II/33/53
 ğ.+ ye I/146/47

guzini : bk. guzine -2-

ğ. II/18/12

ğ.+ ye I/116/11

guzu : bk. kuzu¹ -218-

ğ. I/105/58, I/105/61, I/108/13, I/111/105, I/114/25, I/114/26, I/152/21, I/21/06, I/33/30, I/33/32, I/33/79, I/40/18, I/40/76, I/53/27, I/58/87, I/78/13, I/90/57, I/91/60, II/28/05

ğ. çonası yapTı I/122/69

ğ.+ dan I/105/62

ğ.+ lâ I/30/52

ğ.+ larım I/15/37, I/15/71

ğ.+ larımız I/36/35

ğ.+ ları I/81/65

ğ.+ muz I/101/05, I/106/02

ğ.+ nuş I/122/70, I/98/66

ğ.+ su I/17/52

ğ.+ sunu II/10/94

ğ. verilerdi I/90/56

ğ. yapTık I/141/29

ğ.+ yu I/121/111, I/33/79

bk. kuzu²

ğ.+ m I/07/01, I/102/19, I/102/76, I/104/01, I/104/02, I/104/04, I/104/09, I/104/22, I/104/29, I/104/40, I/104/44, I/104/54, I/104/59, I/104/60, I/104/63, I/106/68, I/106/78, I/108/06, I/108/24, I/108/27, I/108/30, I/108/34, I/108/37, I/108/41, I/108/43, I/108/56, I/109/06, I/109/12, I/110/31, I/110/46, I/111/94, I/112/04, I/112/05, I/112/56, I/112/62, I/112/81, I/113/28, I/113/55, I/113/59, I/113/76, I/113/81, I/113/86, I/113/93, I/114/01, I/114/43, I/115/50, I/119/04, I/119/41, I/119/66, I/119/83, I/119/84, I/123/01, I/123/03, I/123/09, I/123/13, I/123/14, I/123/15, I/123/22, I/123/28, I/123/43, I/123/48, I/123/62, I/123/74, I/123/78, I/123/79, I/123/80, I/124/08, I/124/20, I/124/27, I/126/19, I/126/30, I/126/43, I/126/81, I/128/07, I/128/30, I/129/02, I/13/02, I/13/09, I/133/15, I/133/35, I/133/36, I/133/54, I/134/04, I/134/08, I/134/22, I/134/47, I/137/02,

I/137/11, I/137/25, I/139/13, I/139/14, I/139/24, I/139/32, I/139/48, I/140/05, I/143/86, I/144/14, I/144/56, I/148/32, I/148/56, I/15/35, I/15/62, I/15/83, I/15/97, I/18/34, I/20/34, I/20/51, I/20/53, I/21/45, I/21/67, I/21/87, I/22/04, I/25/21, I/27/33, I/27/36, I/27/37, I/39/05, I/39/14, I/39/23, I/39/36, I/39/54, I/39/56, I/39/59, I/42/08, I/51/18, I/51/20, I/51/46, I/52/06, I/52/36, I/52/40, I/58/02, I/58/06, I/58/14, I/58/19, I/58/24, I/58/38, I/58/43, I/58/53, I/58/55, I/58/81, I/58/84, I/62/38, I/63/02, I/63/33, I/63/57, I/67/24, I/80/66, I/88/02, I/88/19, I/88/29, I/88/71, I/91/32, I/91/82, I/91/85, I/93/54, II/05/101, II/05/77, II/05/82, II/12/41, II/16/07, II/16/09, II/16/14, II/16/30, II/16/35, II/16/54, II/16/57, II/16/61, II/16/70, II/16/80, II/16/96, II/22/05, II/25/01, II/25/116, II/25/43

ğüzü : bk. kuzu¹ -12-

ğ. I/91/57

ğ.+ ıdān I/101/55

bk. kuzu²

ğ.+ m I/104/02, I/104/60, I/104/67, I/104/68, I/110/63, I/126/67, I/58/03, I/91/39, II/16/39, II/16/86

ğuzula - : Kuzulamak, (koyun için) yavrulamak. -4-

ğ.- dı I/33/68

ğ.- mış I/33/75, I/33/77

ğ.- yıncaK I/21/93

ğüzüne : bk. guzine -1-

ğ. I/116/19

gü_üm : Güğüm, tek kulplu, uzun boyunlu, ağzı dar, içine su ve sulu şeyler konan bakır kap. -1-

g. II/21/73

gübil : Bir şeyin yanarken çıkardığı ses. -1-

g. kıl kıl I/64/69

gübre : Verimi arttırmak için toprağa karıştırılan hayvan dışkısı, çürümüş organik veya kimyevi madde, kemre. -6-

g. I/16/31, I/85/18, I/96/30, I/96/83

g.+ lı I/18/76

g.+ si I/121/10

gübür : Gübre. -1-

g.+ ü I/68/36

güc : bk. güç II¹ -23-

g.+ ü I/60/37, II/17/42, II/33/22

işi g.+ ü I/61/26, I/86/15

g.+ ü yiten II/27/22

g.+ üm I/62/21, I/95/12, II/16/57

g.+ ümüñ I/102/85

g.+ ümüz I/102/06, I/155/23, I/46/33

işimiz g.+ ümüz I/25/62

işimiz var g.+ ümüz var I/66/31

g.+ ümüzün I/85/14

işinde g.+ ünde I/65/54

g.+ ünü II/17/36

işini g.+ ünü I/64/124

g.+ üñ I/45/47, II/15/36

g.+ üñ yetiyosa II/17/53

g.+ üñ yitmēyyo II/27/35

bk. güç II³ -4-

g.+ ü I/116/35, I/125/41

g.+ üyne II/21/18

ğara g.+ üynen I/09/74

gücen - : (Bir söz veya davranışından dolayı) Bir kimseye kırılmak, darılmak, incinmek, alınmak. -4-

g.- meñ I/14/59, II/16/53, II/16/54

g.- mēñ II/16/53

gücü : bk. küçük -1-

g. I/24/40

gücücüg : bk. küçücüK -5-

g. I/06/102, I/06/106, I/20/77, I/20/78

gücücüK : bk. küçücüK -4-

g. I/144/52, I/15/53, I/15/61, I/80/41

gücük : bk. küçük -1-

g. I/30/25

güç I : Kendini zorlayarak, gayret ve kuvvet sarfederek, güçlkle, zorla. -1-

g. I/60/11

güÇ II : 1. Vücuttaki iş yapabilme, faal olabılme kuvveti, derman, takat, mecal, enerji. -4-

g. I/159/44, I/159/46

iş g. I/101/05

işlen g.+ len II/38/100

2. Bir işi güç kullanarak yaptırmak için başvurulanan yol, zorbalık. -1-

ğaba g. II/23/128

3. Bir iş veya hareketi sağlayan maddi ve fiziki kuvvet.

güçü : <<küçük+i- -1-

g.+ ken II/08/10

güçcü : <<küçük+i- -1-

g.+ ken I/35/07

güççü : <<küçük+i- -16-

g.+ dü I/119/25, I/128/51, I/42/65

g.+ dük II/05/86, II/05/87

g.+ düm I/42/62, II/05/86

g.+ ke I/49/62

g.+ ken I/04/44, I/12/27, I/133/49

g.+ kene I/126/37

g.+ m I/121/93, I/39/56, I/55/18

g.+ müşdü I/136/33

<<küçük+ü -7-

g. I/63/16, I/79/50

böyü g. I/104/22

g.+ müz I/65/61

g.+ n I/94/87

g.+ ne II/29/12

g.+ ñ I/107/34

güççü : bk. küçük -3-

g.+ e I/05/16, I/152/37

g.+ üm I/58/14

güççüg : bk. küçük -5-

g. I/138/36, I/138/46, I/65/13, I/89/16, II/25/105

güççük : bk. küçük -45-

g. I/107/38, I/107/68, I/113/113, I/144/22, I/144/31, I/144/51, I/152/123, I/153/53, I/158/40, I/158/44, I/20/82, I/24/61, I/25/24, I/26/53, I/28/39, I/28/57,

I/51/60, I/58/96, I/60/38, I/60/81, I/60/85,
I/61/52, I/67/37, I/73/40, I/81/15, I/94/87,
I/98/03, I/98/135, I/98/28, II/03/05,
II/08/132, II/10/67, II/20/79

g.+ den I/132/70

g. eşşām II/30/72

g.+ le I/98/04

g.+ lē I/75/57

g.+ ler I/128/50

g.+ leri I/10/109

g.+ lerimiz I/65/23

g.+ leriyn I/120/18

g. müççük I/138/45

g.+ ten II/26/12

güççükbaş : bk. küçükbaş -1-

g. II/21/09

güççükbaş : bk. küçükbaş -1-

g.+ ıñ II/02/52

güççüklü : <<küçüklük+ü (bk.
güççüklük) -5-

g. II/08/133

g.+ mde I/55/24, II/09/04

g.+ ne I/94/25, I/94/27

güççüklü : Küçüklük, çocukluk, çocukluk
çağı. -2-

g.+ ü II/08/132

g.+ ümde I/49/49

güçüg : bk. küçük -1-

g. I/107/32

güçük : bk. küçük -9-

g. I/107/35, I/111/17, I/113/136, I/37/30,
I/41/18

güçük g. II/15/114

g. güçük II/15/114

g. küçük küçük I/128/36

g.+ Ten II/08/09

güçül - : bk. küçül- -1-

g.- dükÇē I/36/14

güd - : bk. güT- -35-

g.- e I/63/40

g.- ē II/27/35

g.- ēdi I/70/63, I/89/20, II/25/38

g.- ēlerdi I/70/62

g.- er I/120/22

g.- ēr I/86/09

g.- erdig I/24/41

g.- erdiK I/18/09, I/18/11, I/81/65

g.- ērdik I/157/68, I/157/69

g.- erdim I/24/47, I/87/57, I/87/58,
I/87/61

g.- ērdim I/47/11

g.- ērdim I/51/31

g.- erin I/126/79

g.- eriz I/120/17

g.- erken I/81/10, I/81/11

g.- erlēdi I/153/108

g.- esiye I/123/50

g.- eydi I/08/102

g.- ü I/87/44

g.- übiliyōsun II/24/33

g.- ücükle I/87/48

g.- üP I/86/09

g.- ürlēdi I/153/108

g.- üyoS II/24/32

göl - : İnsan, hoşuna veya tuhafına giden
olaylar, durumlar karşısında, genellikle
sesli bir biçimde duygusunu açığa
vurmak. -38-

g. I/79/27

g.- cē I/83/74

g.- cēme gitTi I/11/67

g.- dūme I/20/89

g.- dü I/128/27

g.- dülē I/64/08

g.- e I/58/57

g.- ē II/39/149

g.- ēlēdi I/30/34, I/30/37

g.- eller I/114/13, I/114/14, I/114/57,
I/114/59, I/114/61

g.- eñ I/15/73, I/15/75

g.- ēñ I/138/75

g.- er I/125/84, I/44/83, I/79/17

g.- erdi I/128/64
 g.- ěrdi I/128/56
 g.- ěrdig II/11/06
 g.- eri II/05/78
 g.- erin I/52/07
 g.- erler I/138/85
 g.- erlerdi I/87/92
 g.- eyim I/155/99
 g.- me I/15/73
 g.- meden II/16/52
 g.- mez I/08/127
 g.- ü I/77/42
 g.- üceK I/15/37
 g.- ünür I/148/28
 g.- üşiyin I/01/09
 g.- üyurlar I/73/32

gül : Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği. -60-

g. I/08/110, I/08/111, I/08/112, I/08/126,
 I/08/128, I/11/86, I/52/23
 g.+ ler I/11/86
 g.+ lü I/140/41, I/144/37
 g.+ ü I/144/38
 g.+ üm I/114/28, I/38/46, I/39/94,
 I/42/45, I/63/43, I/81/47, I/98/08, I/98/106,
 I/98/122, I/98/130, I/98/54, I/98/64, I/98/70,
 II/03/08, II/03/12, II/03/26, II/03/40,
 II/07/111, II/07/16, II/07/23, II/07/42,
 II/07/53, II/07/70, II/07/73, II/07/79,
 II/07/92, II/13/50, II/17/02, II/17/57,
 II/19/02, II/19/06, II/19/112, II/19/120,
 II/19/126, II/19/135, II/19/14, II/19/141,
 II/19/153, II/19/165, II/19/167, II/19/168,
 II/19/46, II/19/79, II/34/20, II/38/84

g.+ ünü I/144/37, I/144/38

güldürtü : Aniden çıkan şiddetli ses. -1-
 g. I/157/29

güle güle : Ayrılan bir kimseye söylenen uğurlama sözü; “Allahaismarladık” veda sözüne verilen cevap. -4-

g. I/104/60, I/112/54, I/15/30, I/98/132

güle güle : bk. güle güle -3-

g. I/112/54, I/80/68, I/98/132

güle güle : bk. güle güle -1-

g. II/11/66

güler yüz : Gülen, asık olmayan yüz, candan ve samimi davranış. -2-

g. yüz I/50/85

güler yüzlü : Yüzü daima gülen, mütebessim olan, asık suratlı olmayan. -1-

g.+ müşin I/60/104

güleş : Güleç, devamlı gülümseyen, her zaman gülen, güler yüzlü, beşuş. -1-

g. I/40/66

gülmek : İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak işi. -1-

g.+ ler I/65/57

gülü gülü : bk. güle güle -1-

gülü g.- ü II/05/100

g.- ü gülü II/05/100

gölüş - : Karşılıklı gülmek, birlikte gülmek. -5-

g.- cēñiz I/22/43

g.- düle I/152/134

g.- eller I/144/12

g.- sün I/154/30

g.- üllēdi I/154/31

güm : Güğüm, tek kulplu, uzun boyunlu, ağzı dar, içine su ve sulu şeyler konan bakır kap. -1-

g.+ üynen II/21/73

gümbür gümbür : Büyük bir gürültüyle, kulakta ötercesine ses çıkararak. -2-

gümbür g. I/145/76

g. gümbür I/145/75

güme : bk. göme -1-

g. I/81/63

gümüş : Tabiatla altın, bakır, bazen platinle birlikte bulunan, altından sonra en kolay dövölüp haddelenebilen, ısı ve elektriği en iyi ileten, ziynet ve kıymetli süs eşyası imaline yarayan, kendine has beyaz renkte, atom ağırlığı 107,88, atom numarası 47,

sembolü Ag olan metal element, sim ve bu elementten yapılmış eşya. -12-

g. I/26/36, I/26/37, I/41/22, I/41/28, I/41/29, I/77/32

g.+ den I/113/44, I/113/45

g.+ ten I/41/21

g.+ ü II/23/05

gümüşlü : Gümüşten yapılmış süs eşyası, gelin süsü. -1-

g. I/41/21

gün : 1. Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman parçası. -347-

g. I/03/40, I/03/78, I/05/45, I/06/50, I/06/51, I/07/39, I/07/55, I/08/07, I/08/15, I/08/71, I/09/24, I/101/35, I/101/37, I/101/39, I/101/40, I/101/41, I/102/41, I/102/58, I/103/54, I/103/59, I/104/51, I/109/05, I/11/60, I/11/68, I/11/69, I/110/10, I/111/94, I/114/04, I/114/51, I/114/59, I/119/10, I/119/43, I/120/53, I/120/59, I/120/65, I/121/18, I/125/07, I/125/16, I/125/33, I/125/63, I/125/66, I/125/83, I/125/85, I/125/90, I/127/16, I/127/17, I/131/37, I/131/61, I/135/49, I/137/13, I/143/11, I/143/42, I/144/52, I/144/62, I/144/64, I/145/53, I/148/05, I/148/09, I/149/50, I/149/52, I/15/89, I/152/125, I/152/126, I/153/13, I/154/14, I/155/18, I/155/76, I/156/31, I/156/32, I/157/14, I/157/64, I/157/65, I/158/30, I/158/37, I/159/16, I/20/07, I/20/56, I/22/30, I/22/31, I/26/25, I/26/46, I/27/28, I/28/25, I/28/55, I/30/16, I/30/29, I/30/32, I/30/37, I/32/61, I/32/83, I/33/48, I/34/43, I/36/18, I/37/45, I/39/03, I/39/06, I/40/03, I/41/78, I/41/79, I/42/62, I/45/14, I/45/42, I/46/40, I/48/69, I/49/07, I/50/39, I/52/18, I/54/50, I/56/41, I/57/15, I/59/16, I/60/03, I/60/47, I/60/99, I/63/62, I/63/63, I/66/40, I/70/38, I/71/04, I/71/08, I/71/10, I/72/82, I/74/08, I/74/33, I/76/12, I/76/55, I/76/56, I/76/72, I/77/09, I/78/15, I/78/31, I/79/33, I/79/34, I/80/27, I/80/34, I/82/19, I/82/20, I/82/22, I/82/23, I/82/24, I/85/60, I/86/10, I/87/58, I/87/69, I/87/77, I/88/63, I/90/20, I/90/45, I/90/48, I/90/55, I/91/41, I/91/42, I/91/69, I/94/84, I/94/85, I/95/58, I/96/67, I/97/52, I/97/58,

I/98/17, I/98/80, I/98/81, I/98/90, II/01/47, II/01/51, II/02/77, II/03/29, II/06/31, II/09/09, II/09/10, II/11/08, II/12/22, II/15/07, II/15/83, II/16/107, II/16/108, II/16/15, II/16/18, II/16/48, II/17/28, II/20/44, II/21/78, II/22/19, II/23/29, II/25/110, II/25/51, II/25/52, II/25/53, II/25/54, II/25/58, II/25/73, II/26/17, II/27/17, II/27/40, II/27/53, II/30/70, II/31/07, II/32/41, II/33/80, II/33/81, II/34/35, II/34/44, II/35/61, II/35/80, II/37/122, II/37/48, II/38/11, II/39/132, II/39/147, II/39/23

g.+ ü I/138/130, I/57/52, I/76/65

g. alıyorum I/73/03

g.+ de I/05/56, I/05/59, I/05/60, I/113/33, I/120/57, I/120/65, I/144/45, I/147/10, I/153/120, I/155/26, I/156/36, I/17/88, I/30/41, I/31/20, I/38/28, I/39/76, I/41/83, I/54/16, I/54/30, I/57/53, I/63/16, I/70/47, I/71/15, I/78/33, I/79/99, I/90/62, I/91/41, I/96/12, I/96/68, II/02/87

g.+ dē I/141/11, I/62/36

g.+ den I/125/68, I/50/03

g.+ di II/16/30

g.+ dē I/05/55

g.+ dö I/44/26

g.+ dü I/137/13, I/90/46, II/01/26, II/01/30, II/33/47

g.+ dür I/19/18, I/83/47, I/83/64, I/88/62, II/09/02

g.+ e I/50/03, II/12/44

g.+ nerce I/157/32

g.+ neri II/10/105

üş gün yatak dördü g. toprak I/104/64

g.+ ü I/03/77, I/100/33, I/157/38, I/157/44, II/33/82

geçen g.+ ü I/78/20

g.+ ü gününe I/153/06

günü g.+ üne I/153/06

g.+ üñ II/01/28, II/01/31

g.+ üñ II/38/26

g. verilmez II/16/24

g. yaparın I/52/36

g. yapıyoz II/19/149

üş g. yatak dördü gün toprak I/104/64

g. I/07/54, I/103/21, I/106/21, I/11/59, I/127/10, I/131/21, I/155/75, I/24/31, I/32/78, I/33/135, I/34/45, I/36/24, I/49/41, I/54/48, I/74/08, I/79/98, I/96/66, II/09/70, II/16/96, II/24/108, II/24/74, II/25/75, II/29/16, II/34/43, II/39/146

g. yapar I/32/67

2. Haftanın yedi gününden ad verilmiş olan biri. -214-

g. I/02/04, I/02/09, I/04/18, I/04/19, I/04/20, I/09/19, I/09/20, I/10/47, I/106/72, I/114/48, I/114/59, I/123/08, I/125/63, I/125/68, I/125/69, I/125/82, I/131/62, I/145/52, I/145/53, I/145/71, I/145/72, I/147/43, I/147/46, I/148/07, I/148/08, I/148/10, I/148/21, I/148/24, I/148/26, I/148/29, I/153/78, I/154/16, I/154/20, I/154/23, I/26/25, I/32/60, I/32/63, I/32/67, I/32/70, I/32/75, I/32/81, I/32/84, I/32/85, I/33/75, I/41/08, I/41/10, I/41/12, I/41/14, I/49/31, I/72/72, I/72/73, I/76/17, I/82/20, I/82/31, I/83/77, I/86/69, I/94/68, I/94/69, I/97/55, I/98/15, I/98/17, I/98/18, I/98/21, II/03/19, II/03/24, II/03/25, II/03/26, II/05/45, II/06/41, II/06/42, II/06/44, II/11/02, II/11/14, II/11/15, II/12/20, II/12/21, II/12/22, II/12/35, II/12/44, II/12/74, II/12/77, II/12/79, II/15/06, II/15/08, II/16/28, II/16/29, II/16/48, II/16/49, II/23/46, II/23/55, II/23/56, II/23/59, II/23/63, II/23/66, II/23/84, II/23/86, II/23/93, II/24/110, II/24/111, II/24/113, II/24/114, II/25/101, II/25/55, II/25/56, II/34/31, II/34/32, II/34/33, II/34/42, II/37/19, II/37/20, II/39/156

g.+ ü I/145/51, I/76/15, I/76/19, I/76/20, II/03/22, II/15/07, II/15/09, II/23/57, II/35/32

g.+ den I/153/71, I/72/66, II/35/33

g.+ e I/10/46, I/87/74, II/15/07

g.+ i II/35/32

g.+ nē II/10/98

g.+ nende I/155/13

g.+ neri I/139/01, I/16/53, I/68/56, I/76/24

g.+ ü I/02/10, I/101/36, I/101/42, I/118/06, I/118/17, I/129/31, I/145/54, I/32/64, I/32/71, I/32/79, I/32/85, I/32/89, I/59/19, I/59/20, I/59/23, I/76/18, I/76/20, I/78/29, I/97/53, II/03/18, II/03/23, II/06/41, II/11/06, II/15/08, II/34/26, II/35/31, II/37/19, II/37/52, II/39/154, II/39/155, II/39/156

g.+ üne II/15/38

g.+ ü I/41/08, II/16/28

g.+ ünden II/35/33, II/35/42

g.+ üğden I/41/08

g. yapar I/32/67

3. Çağ, devir, zaman, ahd. -142-

g. I/135/31, I/63/43

g.+ e I/119/37, I/155/07, I/155/39

g.+ le geçirdik I/79/22

g.+ lēmiz geçiyo II/19/138

g.+ nū I/152/40

g.+ ne I/79/21, II/21/23

g.+ nē I/145/33, I/145/85, I/153/115, I/155/34, II/07/62

g.+ nēde I/75/71

g.+ nēden II/21/23

g.+ nēmiS I/154/11

g.+ nēmiz I/152/39, I/77/68, I/79/20

g.+ nēmizde I/152/35, I/153/14, I/153/58

g.+ nēñ I/75/31

g.+ ner I/08/77, I/58/35, I/91/70, I/91/84

g.+ nēr I/58/35

g.+ ner geçirdiK I/15/09, I/15/29

g.+ neri I/122/80, I/145/34, I/15/49, I/152/36, I/153/20, I/157/21, I/75/31, I/95/41, I/95/42, I/95/78, I/95/79, II/07/76

g.+ neri gördüK I/122/77

g.+ nerimi I/15/76

g.+ nerimiz I/15/34

g.+ nerimizi I/15/54

geçirdiK g.+ nerimizi I/15/53

g.+ nerimizi geÇir21diK I/107/11

g.+ ümüz geçiyo II/22/48
 g.+ ümüz geçiyor II/22/23
 g.+ ü I/31/53, II/07/89
 g.+ üm I/119/39, I/30/14, I/35/10, I/63/20, I/63/62
 g.+ üm geşdi I/22/46, I/22/47
 g.+ ümde I/04/20, I/115/19, I/115/22, I/124/27, I/146/80
 g.+ ümdeykene I/115/19
 g.+ ümdü I/04/14
 g.+ üme I/136/27
 g.+ ümü geçiriyorun I/112/70
 g.+ ümüS I/63/33
 g.+ ümüz I/141/06, I/155/100, I/30/17, I/42/28, I/74/05, I/79/13, II/07/19
 geçer g.+ ümüz II/19/159
 geşdi g.+ ümüz I/63/22
 g.+ ümüz baş olup geçiyo I/55/34
 g.+ ümüz baş öldü gitti I/55/44
 g.+ ümüz geçiyo II/19/168
 g.+ ümüz geçiyo II/22/91
 g.+ ümüz geçiyo I/148/42
 g.+ ümüz geçiyör I/113/134
 g.+ ümüz geşdi I/15/42, I/22/31, I/22/33, I/59/10, I/63/12
 g.+ ümüzde I/153/10, I/153/57, I/157/21, I/20/85, I/20/86, I/31/50, I/31/53, I/35/60, I/51/26, I/61/21, I/68/07, I/77/10, I/77/13, I/77/16, I/79/05, II/34/65
 g.+ ümüzde I/35/54, I/70/76, I/77/22, II/13/06
 g.+ ümüzde I/02/19
 g.+ ümüzden I/06/59, I/83/35
 g.+ ümüzde I/63/06
 g.+ ümüzdü I/04/14
 g.+ ümüze I/135/32, I/148/39
 g.+ ümüzü I/119/37, I/15/71, I/63/58, II/08/108
 g.+ ümüzü baş etTik I/119/34
 g.+ ümüzü geçiriyöz I/93/64
 g.+ ümüzün dehrindi II/12/77
 g.+ ümüzü II/01/21

g.+ ünde I/63/35, I/77/22
 g.+ ündē I/62/32, I/88/13
 g.+ ünden I/20/31
 g.+ ündē I/05/07
 g.+ ündü II/24/71
 g.+ üne I/140/51
 g.+ üñde I/05/42
 geçiriñ g.+ üñüzü I/15/30
 4. Zaman, vakit. -60-
 g. I/130/32, I/135/26, I/14/20, I/148/34, I/15/22, I/152/133, I/152/77, I/27/70, I/55/67, I/58/32, I/83/62, II/16/76, II/23/113, II/39/188, II/39/91, II/39/92
 g.+ e I/107/12, I/155/27
 g.+ ē I/107/12
 g.+ eri II/30/15
 g. geçirmek I/17/57
 g. geçirmeK I/17/58
 g.+ lē II/37/34
 g.+ leri I/66/38
 g.+ nē I/59/54, II/24/82
 hadi iy g.+ ne I/43/38
 g.+ nēmiz II/38/41
 g.+ ner I/01/16
 iyi g.+ ner I/107/09
 iyi g.+ ner olsun I/113/49, I/113/50
 g.+ neri I/14/29, I/40/62, I/40/63, I/66/53
 yāz g.+ neri II/14/34
 g.+ neri geçirdiler I/06/13
 g.+ neri vermesin I/14/32, I/14/58
 g.+ nerinde I/36/63
 hayırlı g.+ neriñiz olsun I/122/01
 g.+ ü I/45/59, I/77/65, II/01/76
 ğış g.+ ü II/21/11
 yaz g.+ ü I/148/51
 yāz g.+ ü II/21/11
 g.+ ümüS I/11/95
 yaz g.+ ündē II/21/75
 ğış g.+ ündü II/21/76
 g.+ ünde I/39/65, I/93/56

g.+ ünde yapıyon I/30/29

g.+ üñ II/15/21

g.+ üñ dehrindi II/12/77

5. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bu zaman parçasının belli bir olayı göstereni. -43-

g. I/114/41, I/126/27, I/131/21, I/148/14, I/82/17, I/82/20, I/82/26, II/09/10, II/11/13, II/29/30, II/39/146

areFe g. I/37/46

dü_ün g. II/23/84

gına g. I/41/14

mubârek g. I/74/32

mubâreK g. I/40/62

g.+ ü II/35/85

arife g.+ den II/31/07

g.+ nêde I/04/26

yaş g.+ nêne II/12/84

yaş g.+ nêni II/12/82

gândil g.+ nêrde I/04/27

mubareK g.+ nerdê I/26/51

g.+ ü I/27/02, II/35/86, II/39/154

arife g.+ ü I/91/28, I/91/33

bayram g.+ ü I/91/29, I/91/35

çıkma g.+ ü II/35/54

dovağ g.+ ü I/10/50

dovaK g.+ ü I/10/50

dü_ün g.+ ü II/17/64

yaş g.+ ü I/02/48, I/02/50, I/02/51

yaş g.+ ü yapallar I/02/51

yaş g.+ ü yaparıs I/02/47

g.+ üm I/07/69

g.+ ündê I/96/37

dü_ün g.+ ünü II/39/150

duvağ g.+ ü II/37/53

6. İyi ve mesut geçen zaman, saadet. -15-

g. I/15/30, I/15/37, I/63/03

g. gördüK I/14/54

g. görmedim I/52/17

g. görmümüş I/14/50

g. güneş görceñiS I/79/32

g.+ ne I/79/31

g.+ ne görceñiz I/79/35

g.+ ner versin I/119/84

g.+ nerim I/91/64

g.+ nerini versin I/136/41

g.+ ü yapmadıñ I/79/37

g.+ üñü I/107/10

g.+ üñüz I/79/36

7. Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz. -10-

g. I/11/79, I/41/62, I/99/18

g.+ de I/74/48, II/37/123

g.+ dür I/49/31

g.+ nê I/28/51

g.+ ü I/140/45, I/97/54

g.+ ün I/145/38

8. Güneş. -9-

g. I/103/32, I/110/56, I/14/53, I/153/21, I/82/29, II/01/59

g. aşıncıya I/41/86

g. aştıkan II/16/55

9. Tarih. -9-

g. I/27/02, I/27/35

g. aldıK II/25/113

g. âldığ II/22/16

g.+ den I/131/55, II/09/09, II/38/80

g.+ e II/38/80

g. virdilê II/22/17

gün : bk. gün¹ -5-

g. I/104/09, I/59/54, II/12/23, II/22/36

bk. gün² -3-

g. I/04/18, I/72/67, I/72/71

bk. gün⁴ -1-

g.+ kü I/39/93

gün_aşırı : Bir gün ara ile, bir gün olup bir gün olmayarak, iki günde bir. -1-

g. I/41/85

gün_ıstı : <<günâşık+ı -2-

g. I/86/31, I/86/33

günâ : <<günah+a -1-

g. I/13/41

günah : Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. -2-

g. I/10/52

g. olur I/14/18

günaş : bk. günāşīK -1-

g.+ ā I/58/28

günāşīK : Ayçiçeği. -1-

g. I/58/28

günaşī : <<günāşīk+ı -1-

g.+ dır I/92/41

gündöndü : Ayçiçeği, günçiçeği, günebakan. -1-

g. II/10/13

gündüs : bk. gündüz -3-

g. I/25/22

gece g. I/155/33, I/155/34

gündüz : Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki aydınlık zaman, gün ve bu zaman içinde. -15-

g. I/114/04, I/114/13, I/153/70, I/38/62, I/39/49, I/45/50, I/50/51, I/58/63, I/70/73, I/73/70, II/11/22

gêce g. II/23/24

g.+ e I/61/36

g.+ lerī I/05/28

g.+ leri I/51/29

gündüzlên : Gündüzleyin, gündüz vakti, gündüzün. -1-

g. I/76/96

günec : bk. güneş -2-

g.+ e I/102/57, II/08/50

güneş : Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız, şems ve onun yaydığı sıcaklık. -15-

g. I/147/26, I/147/27, I/28/39

gün g. I/79/32

g.+ de I/28/39, I/28/40, I/28/41, I/31/24

g.+ e I/01/90, I/100/28, I/39/83

g.+ i I/37/51, I/95/97

g.+ lêde I/62/17

günēş : bk. güneş -1-

g.+ Te I/39/84

güneşle - : Güneşe maruz kalmak, güneşe karşı serilmek. -1-

g.- di I/28/40

güney : Dört ana yönden biri, yüzünü doğuya dönen kimsenin sağ tarafına düşen yön, cenup. -1-

g.+ inde I/17/08

günnü : <<günlük+ü (bk. günnük) -3-

g.+ dü I/63/16

g.+ m I/136/21

g.+ nen I/58/25

günnü : bk. günnük -1-

g.+ ne I/25/31

günnük : Günlük, her gün yapılan, her gün çıkan, her gün olan, gündelik. -9-

g. I/120/57, I/136/38, I/34/17, II/01/09, II/16/44, II/16/48, II/30/51

g.+ ken II/19/47

g.+ lē I/50/04

gününük : bk. günnük -1-

g. I/120/56

gür - : bk. gör⁴ -1-

g.- enner I/14/56

gür : bk. gün -1-

g. aşcak I/41/86

güre : bk. göre -1-

g. II/14/74

gürültücü : Gürültü çıkaran, gürültü yapan, patırtıcı, şamatacı. -1-

ğavğacı g. II/23/81

güsel : bk. güzel -12-

g. I/111/37, I/154/24, I/34/30, I/40/56, I/40/80, I/76/38, II/12/64, II/19/77, II/30/61, II/30/83

g.+ di I/80/08

güSēl : bk. güzel -1-

g.+ di I/34/12

güş : bk. güç I -1-

ğış g. I/122/59

güş : bk. güç II¹ -3-

güt -

iş g. I/143/34, I/56/20

işleri g.+ leri II/11/52

güt - : (Bir veya birçok hayvanı) Önüne katıp sürmek ve otlatmak. -14-

g.- cez II/28/26

g.- dü II/03/09

g.- medi I/08/103

g.- mediş I/08/103

g.- müş II/10/94, II/10/95

g.- Tük I/63/60, II/05/17

g.- tüm I/93/15

g.- Tüm I/126/80, I/51/16, I/63/39

gütme : Gütme işi. -1-

g. II/09/76

gütmē : <<gütme+ye -1-

g. I/33/30

gütTür - : Gütmesini sağlamak. -6-

g.- cen II/01/06

g.- em yapam II/32/12

g.- ü I/120/15

g.- üdü I/120/16

g.- üyömuşduk II/10/54, II/10/55

güve : bk. güvey -4-

g. I/114/23

g. giyimi I/125/76

g.+ niş I/125/77, I/67/08

güveÇ : Yemek pişirmeye mahsus yassıca, geniş ağızlı toprak kapta pişirilmiş yemek. -1-

g. müveÇ yapar I/121/74

güvelikÇi : bk. güvennikci -1-

g. II/09/72

güvem : Bir çeşit yabani erik. -1-

g. çiçē II/23/188

güven - : (Bir şey veya kimsenin) Kendisinden bekleneni vereceğine veya yapacağına inanmak, (ona) güven duymak, emin olmak, itimat etmek. -3-

g.- ceklēdi I/151/06

g.- ene II/20/83

g.- ir II/20/83

güvennik : Güvenlik, tehlikeden uzak bulunma, emin olma durumu, güven, emniyet, asayiş. -1-

g. II/23/13

güvennikci : Güvenlikçi, güvenlik görevlisi, mesleği güvenliği sağlamak olan kimse. -1-

g. I/40/64

güver - : Vurma ya da çarpma sonunda vücudun herhangi bir yeri morarmak, çürümek, göğermek. -2-

g.- dī I/15/47

g.- miş I/15/47

güvercin : Pek çoğu evcilleşmiş olan, çeşitli türleri kutuplar dışında dünyanın her yerinde yaygın olarak yaşayan, gagası düz, tüyleri kalın ve sık, vücudu kısa, uzun zaman hızla uçabildiği için bilhassa askerlikte haberleşme işinde kullanılan, tane ve meyve ile beslenen tünek kuşu. -2-

g. I/132/59, I/38/31

güvey : Evlenmekte olan, yeni evlenen erkek, damat. -3-

g. I/15/25, I/59/24

güvey giyimi : Düğünlerde damadın kıyafetlerinin giydirilmesinden ibaret etkinlik, damat giyimi.

güz : Yazın bitimi sayılan 22 Eylül'de başlayıp kışın başlangıcı sayılan 21 Aralık'ta sona eren mevsim, sonbahar, hazan. -3-

g. I/07/94, I/130/38, I/98/59

güz : bk. göz -1-

g.+ ünü II/38/102

güz : bk. güz -1-

g. I/94/42

güzel : Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. -216-

g. I/01/03, I/01/28, I/01/62, I/01/74, I/01/87, I/02/43, I/05/70, I/100/22, I/101/25, I/103/49, I/103/57, I/104/13, I/104/14, I/104/18, I/105/58, I/105/62, I/106/73, I/111/52, I/111/100, I/111/113, I/111/115, I/111/122, I/111/35, I/111/36, I/111/42,

I/111/48, I/111/50, I/111/52, I/111/57,
I/111/69, I/111/74, I/111/77, I/111/78,
I/111/84, I/111/86, I/111/99, I/112/49,
I/112/74, I/119/83, I/120/20, I/121/52,
I/122/36, I/122/45, I/125/82, I/132/07,
I/132/24, I/132/46, I/134/51, I/135/03,
I/135/07, I/135/13, I/138/106, I/139/16,
I/139/32, I/139/53, I/139/61, I/146/60,
I/147/48, I/149/21, I/151/32, I/151/39,
I/154/09, I/157/18, I/157/27, I/157/29,
I/19/15, I/19/19, I/23/31, I/23/41, I/23/42,
I/24/03, I/24/04, I/24/07, I/24/09, I/25/13,
I/27/49, I/27/72, I/27/78, I/31/04, I/32/31,
I/34/03, I/34/60, I/36/04, I/36/61, I/40/08,
I/40/26, I/40/46, I/40/51, I/40/59, I/40/71,
I/40/78, I/44/15, I/44/71, I/44/80, I/49/28,
I/49/81, I/56/64, I/56/65, I/59/28, I/60/108,
I/60/109, I/60/61, I/60/67, I/60/71, I/67/12,
I/67/66, I/67/68, I/68/11, I/68/42, I/71/06,
I/71/14, I/71/35, I/73/62, I/74/92, I/76/25,
I/76/29, I/76/36, I/78/02, I/78/52, I/83/33,
I/83/61, I/85/59, I/86/78, I/88/05, I/90/43,
I/91/42, I/91/43, I/94/48, I/95/12, I/96/32,
I/98/37, II/06/12, II/06/19, II/08/120,
II/08/135, II/08/27, II/08/83, II/09/27,
II/09/82, II/12/15, II/12/29, II/15/30,
II/15/70, II/16/69, II/19/146, II/19/72,
II/19/83, II/21/65, II/23/195, II/23/197,
II/23/28, I/23/50, II/25/35, II/29/74,
II/33/11, II/33/58, II/33/61, II/33/62,
II/33/83, II/37/73, II/38/02, II/38/98

güzel g. I/15/30, II/08/46

g.+ di I/09/56, I/103/13, I/111/80,
I/111/85, I/111/99, I/154/23, I/16/23,
I/40/29, I/70/69, I/80/15, I/91/56, II/19/84,
II/22/56, II/23/81, II/34/23

g.+ di I/104/14

g.+ dir I/139/30, I/27/41, I/84/02

g.+ e I/132/62

g. güzel I/15/30, II/08/46

g.+ idi I/104/20, I/27/49, I/36/28

g.+ idir II/23/191

g.+ im I/128/31, I/132/81, I/45/75

g.+ lenden I/45/70

g.+ leri I/95/122

g.+ miş I/76/24, I/76/26, I/76/86

g. yapâlamıştı II/19/71

g. yaparız I/90/72

g. yaparım I/132/21

güzel : bk. güzel -1-

g. II/19/09

güzêl : bk. güzel -14-

g. I/05/62, I/44/52, II/08/126, II/15/29,
II/33/57, II/37/49, II/37/90, II/39/73

g.+ ce I/90/16, II/12/57

g.+ di I/09/53, I/09/58, I/09/59, I/34/12

güzel : bk. güzel -1-

g.+ se I/73/62

güzêlce : Güzel bir şekilde, iyice,
adamakıllı. -7-

g. I/09/37, I/125/72, I/40/23, I/132/36,
I/132/40, I/132/42, II/16/62

güzêlce : bk. güzelce -1-

g. I/69/106

güzêlceceK : Güzelce. -1-

g. I/11/49

güzellî : (<<güzellik+i) Güzel olan şeyin
niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya
taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki
bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin
durumu, hüsn, cemal, behçet. -1-

g. I/24/02

güzelleş - : Güzel olmak, güzel duruma
gelmek. -1-

g.- di I/132/82

güzlük : Sonbaharda ekilen tahıl. -2-

g. I/54/23, I/54/24

güzün : Sonbaharda, güz mevsiminde. -2-

g. I/35/38, I/76/74

ha : 1. İşte. -56-

h. I/10/30, I/104/04, I/104/30, I/11/13, I/110/25, I/113/59, I/119/11, I/120/05, I/124/23, I/141/05, I/143/35, I/151/39, I/160/02, I/17/41, I/26/71, I/28/08, I/35/47, I/37/33, I/39/48, I/39/76, I/42/38, I/63/46, I/63/59, I/66/19, I/67/48, I/76/40, I/81/16, I/86/62, I/86/79, I/87/104, I/87/114, I/87/76, I/95/26, II/01/21, II/08/46, II/09/60, II/16/93, II/16/94, II/35/40, II/38/27

h. I/07/02, I/103/51, I/120/48, I/122/62, I/13/02, I/145/44, I/155/44, I/31/35, I/42/02, I/66/06, I/79/26, I/95/126

2. “Evet” anlamında tasdik için kullanılır. -21-

h. I/06/102, I/06/87, I/52/13, I/52/18, I/52/20, I/56/09, I/56/42, I/80/65, I/81/35, I/83/48, I/87/10, I/87/119, I/87/14, I/87/16, I/87/49, I/87/60, I/91/62, I/95/109, I/95/15, I/95/23, II/25/39

3. Gayrete getirmek ve teşvik için kullanılır. -16-

h. I/01/05, I/138/18, I/35/23, I/48/01, I/51/77, I/52/101, I/52/32, I/52/34, I/52/40, I/79/25, I/86/51, I/86/52, I/88/30, II/29/37, II/39/22

4. Bir şeyin o anda akla geldiğini veya o anda anlaşıldığını göstermek için kullanılır. -14-

h. I/132/22, I/149/12, I/152/10, I/152/125, I/49/59, I/71/22, I/72/34, I/87/88, I/95/27, I/95/74, I/98/07, II/24/24, II/29/100, II/29/57

5. Soru bildirir. -3-

h. I/95/102, I/96/43, II/01/34

6. Hayret ifade eder.

7. İhtar, ikaz ve tembih bildirir.

há : bk. ha² -1-

h. II/10/09

hā : bk. ha¹ -20-

h. I/14/47, I/19/07, I/19/12, I/28/08, I/28/35, I/40/56, I/52/31, I/55/07, I/56/53, I/83/75, II/02/104, II/09/28, II/28/70, II/29/52, II/36/05, II/37/102, II/37/95

h. I/158/13, I/49/66, I/71/09

bk. ha³ -5-

h. I/04/72, I/117/49, I/19/16, I/86/24

bk. ha² -5-

h. I/10/16, I/152/51, II/10/59, II/26/51, II/28/58

bk. ha⁴ -5-

h. I/48/07, I/61/43, I/72/07, II/35/28, II/37/55

bk. ha⁶ -2-

h. I/122/80, I/40/40

bk. ha⁵ -2-

h. I/54/63, I/95/63

bk. ha⁷ -2-

h. I/69/70, I/69/93

ḥa : bk. ha¹ -3-

ḥ. I/02/61, I/63/46, II/02/62

hab : bk. hap -3-

h. I/43/03

h.+ ı I/10/78

h.+ ını I/50/06

habar : bk. haber -8-

h.+ ı I/08/123, I/39/51

h.+ ım I/28/46

h.+ ımız I/31/16

h.+ ıñ I/59/42, I/74/103, II/07/15

h.+ sız I/120/41

habarlaş - : Haberleşmek, karşılıklı haber alıp vermek. -1-

h.- irdiğ I/113/30

haber : Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dair orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz. -18-

h. I/05/41, I/113/27

h.+ li II/39/85

haber et- : Haber göndermek, haber vermek.

h. etmezdi I/125/22

haberi olma- : (Bir husus hakkında) Bilgisi olmamak, duymamış, işitmemiş olmak.

h.+ i I/06/134, I/153/107, I/154/26

h.+ im I/109/10, I/94/77

h.+ imiz I/31/16, I/31/17, I/31/18, II/23/32

h.+ iñ I/15/74, I/157/53, I/94/75

haber ver- : Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

h. velilñer II/23/163

h. veriyin I/112/49

haber : bk. haber -1-

h.+ siz I/80/21

habersiz : Haberi olmadan, haber vermeden. -1-

h. I/153/76

habire : Aralıksız, durmadan. -1-

h. I/03/49

hiç : bk. hiç -1-

h. II/25/107

hacab : bk. acaba -1-

h. II/22/55

hacaba : bk. acaba -1-

h. II/22/52

hace : bk. hoca -1-

h.+ ydi I/71/51

hacı : 1. Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş kimse. -8-

h. I/46/31, II/01/03, II/39/176

h.+ lâ I/99/47

h.+ yı II/39/174

h.+ yın I/25/03, II/05/04

h.+ ynan II/39/176

2. Daha çok yaşlı kimseler için kullanılan bir seslenme sözü. -22-

h. I/132/47, I/133/17, I/155/60, I/47/75, I/72/03, I/72/52, I/93/59, II/08/66

h. abam I/72/07

h. âbeñ I/28/21, I/28/36, I/28/45

h. âbiñ I/71/77

h. amcañ I/93/65

h. baba I/69/58

h.+ dan I/133/09

h. dedeñe I/25/06

h. dēzemi I/152/69

h. yenge II/13/45

hacı pilavı : Hacca giden insanların genellikle pilav ve çeşitli yemekler vererek düzenledikleri etkinlik.

hacı : bk. haÇc -14-

h. I/139/25

h.+ da I/93/21

h.+ dan I/140/63, I/77/27

h.+ ya I/139/21, I/139/22, I/139/25, I/139/26

h.+ yı I/139/23, II/05/46

h.+ yı II/02/49

ḥacı : bk. hacı² -2-

ḥ. I/07/44

ḥ. anne I/152/102

hacıbaba : Aşağı Ilıca köyünde bulunan türbe. -1-

h. I/69/98

hacī : bk. hacı² -1-

h. ābi I/24/27

hacī : bk. haÇc -1-

h.+ ya II/07/99

hacī : bk. hacı² -1-

h. I/133/04

haci : bk. hacı¹ -1-

h. pilavlānı II/39/80

hācil : bk. acil -1-

h. II/25/101

haÇc : Hac, İslam dininde şer'an zengin sayılan her müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usullere göre Kâbe'yi ziyaret etmesi şeklindeki farz ibadet. -1-

h.+ a I/14/17

haÇı : bk. hacı¹ -1-

h. pilafı II/05/45

had : bk. ad -1-

h.+ ina I/08/10

hadê : bk. hadi -3-

h. I/80/66, II/04/94, II/08/137

hadî : bk. hadi -4-

h. I/152/56, I/152/66, I/152/96, I/69/08

hadam : bk. adam -1-

h. I/65/49

hadam : bk. adam -1-

h.+ ıı I/50/80

hadd : Sınır. -1-

h.+ i hesâbı I/11/32

hade : bk. hadi -1-

h. II/08/43

hadek : bk. hadi -1-

h. I/33/89

hâdîrellez : bk. hıdırellez -1-

h. I/69/103

hadi : Haydi, teşvik, uyarı, ihtar, isteklendirme, kabul, tasdik ve küçümseme sözü olarak kullanılır. -135-

h. I/01/64, I/04/66, I/04/74, I/06/26, I/06/35, I/08/113, I/08/84, I/08/95, I/102/17, I/104/60, I/106/68, I/106/77, I/107/09, I/107/10, I/108/31, I/112/60, I/112/79, I/113/48, I/113/50, I/126/18, I/126/61, I/126/70, I/126/74, I/126/75, I/127/33, I/128/76, I/130/24, I/133/06, I/137/65, I/139/28, I/144/51, I/145/38, I/145/69, I/147/40, I/147/55, I/147/60, I/148/15, I/151/43, I/152/101, I/152/119, I/152/127, I/152/133, I/152/135, I/152/21, I/152/55, I/152/56, I/153/64, I/153/75, I/155/02, I/155/46, I/155/47, I/157/49, I/158/10, I/161/53, I/161/56, I/161/57, I/17/85, I/17/86, I/25/42, I/28/19, I/28/20, I/31/32,

I/31/33, I/33/16, I/35/07, I/38/72, I/39/19, I/40/52, I/43/34, I/44/11, I/51/77, I/52/78, I/52/81, I/61/35, I/66/55, I/69/106, I/69/22, I/74/17, I/75/64, I/79/21, I/80/30, I/80/31, I/80/68, I/81/38, I/86/14, I/86/71, I/87/111, I/87/20, I/87/27, I/87/29, I/91/24, I/91/27, I/91/79, I/95/78, I/96/34, I/96/70, I/96/71, I/98/132, II/01/49, II/04/94, II/05/96, II/07/102, II/07/135, II/09/86, II/11/66, II/13/01, II/18/32, II/19/128, II/24/108, II/25/24, II/27/17, II/29/31, II/32/86, II/38/102, II/39/05, II/39/102, II/39/106, II/39/22, I/43/38, I/35/37, I/59/45

hadi : bk. hadi -1-

h. I/139/09

hadin : bk. hadi (Yalnızca ikinci şahıslar için kullanılır.) -1-

h. I/112/54

hādise : Olan, ortaya çıkan, vukū bulan her türlü hâl, keyfiyet ve oluş, vak'a, olay. -2-

h.+ li I/05/45

h.+ yî I/05/36

hadême : Hademe, resmî dairelerde, bürolarda hizmet eden kimse(ler). -4-

h. I/121/13

hadême tut- : Bir işte hizmet vermesi amacıyla hademe görevlendirmek.

h. tutardık I/121/14

h. tutulurdu I/121/19

haf : bk. harf -1-

h.+ lâne II/32/14

hâfız : Kur'an-ı Kerim'i bütünüyle ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse. -1-

h. I/132/05

hafıza : İdrak edilen, algılanan, öğrenilen şeyleri zihinde tutma ve hatırlama hassası, bellek. -1-

h.+ m I/64/35

hafızâ : bk. hafıza -1-

h.+ nâ II/03/34

hafif : 1. Belli, tabii veya kabul edilmiş bir ölçüye göre yoğunluğu, miktarı, şiddeti, etkisi az olan, az miktarda, biraz. -2-

h. I/111/64, I/156/59

hafifÇe : Hafif bir şekilde, belli belirsiz. -2-

h. I/106/51, II/29/105

hafifTen : Hafif bir şekilde, yavaşça, biraz. -1-

h. I/105/13

haFta : Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü. -30-

h. I/08/10, I/10/45, I/102/21, I/125/72, I/125/81, I/13/13, I/134/34, I/145/51, I/154/14, I/154/15, I/157/11, I/157/12, I/157/16, I/22/15, I/22/16, I/25/48, I/32/57, I/41/79, I/70/36, I/76/21, I/82/14, I/83/79, II/07/114, II/07/115

gelecek h. I/84/25

h.+ da I/16/53

h.+ dan I/153/23

hafta öñü : Hafta başı, haftanın ilk günü.

h. öñü I/154/14

hafta sonu : Cumartesi ve pazar günleri.

haFta : bk. hafta -3-

h. II/30/18

h.+ da I/14/38

h.+ ya I/72/78

haFta : bk. hafta -1-

h. II/23/52

hāFta : bk. hafta -1-

h. sonu I/154/15

haftahk : 1. (Sayı sıfatlarıyla birlikte) ... hafta süren, ... haftayı kapsayan. -1-

h. I/78/34

2. Haftada bir olan, yapılan, çıkan.

haftahk : bk. haftalık² -1-

h. I/129/32

haftu : bk. hafta -1-

h.+ dır I/39/102

haftu : bk. hafta -2-

h. + ya I/72/77, I/72/78

haftuhk : bk. haftalık¹ -1-

h. II/19/47

hah : Beklenen veya istenen bir şey olduğu zaman “tamam, işte, evet” anlamında memnuniyet ve tasdik bildiren söz. -10-

h. I/104/34, I/104/61, I/109/19, I/59/29, I/66/03, I/72/18, I/79/26, I/87/75, I/87/88, II/23/116

haḥ : bk. hah -1-

h. II/05/40

hāh : bk. hah -1-

h. II/03/35

ḥah : bk. hah -1-

ḥ. I/01/44

hak : 1. Hukukun veya geleneğin bir kimseye tanıdığı şey, hisse, pay. -5-

h. I/74/96

2. Bir kimseye sarfedilen ve ancak ona layık olmakla ödenebilecek büyük emek ve gayret.

h.+ ım I/52/101

hakı işisini ödeme- : Bir işten elde edilen kazanç o işin masrafını kurtarmamak.

h.+ ı işisini ödemiyō II/17/87

hakından gel- : Zor bir işi başarı ile sona erdirmek, başa çıkabilmek.

h.+ ından gelemiyom I/83/45

haksız yere : Hakkı olmadan, gerçeğe dayandırmadan, iftira yoluyla.

h.+ sız yere I/13/41

haḤ : bk. hak¹ -1-

h. I/66/43

hakḡete : bk. hakḤaten -1-

h. I/74/35

haḤḡında : Hakkında, üzerine, için, hususunda, dair. -2-

h. I/06/02, I/06/08

hākim : Yargı yetkisini kullanarak yasaya aykırı davranışları ve anlaşmazlıkları hukuka göre halletmek ve adaleti gerçekleştirmek üzere devlet tarafından tayin edilen kimse, yargıç. -4-

h. II/28/85, II/28/87

h.+ ler II/02/23

h.+ lere I/25/65

haḳk : bk. haḳk² -2-

h.+ ını I/37/56, II/02/58

haḳk : bk. haḳk² -4-

ğadın h.+ ı I/47/53, I/47/50

ğonşu h.+ ı I/64/20

bk. haḳk¹

h.+ ını I/132/05

haḳkaten : Hakikaten, hakikat bu ki, gerçekten, doğrusu. -3-

h. II/04/86, II/09/04, II/38/60

hakl : bk. akıl -1-

h.+ ı başındā I/144/13

haklı : (Sözünde, hâl veya işinde) Hak sahibi olan, hakkı olan. -1-

h.+ sın I/99/71

hakrâbâ : bk. akraba -1-

h. I/48/61

haksızlık : Hakka ve adalete uygun olmama. -1-

h. I/69/89

hal I : Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. -10-

h.+ de I/129/30

h.+ ı vahtı I/122/85

h.+ ın I/33/125

h.+ ıı I/130/34

h.+ i I/14/42

h.+ inde I/132/26

kendi h.+ inde I/122/75

h.+ ine I/117/45

h.+ ini I/80/07

hali vaqtı yerinde : Maddi durumu iyi, rahatça geçinecek vaziyette, zengince.

h.+ i vaqtı yerinde I/61/47

hal hatır sor- : Bir kimseye “Nasılsınız?” diyerek ne durumda olduğunu ve yakınlarının hâlini sormak.

hal II : Üstü kapalı pazar yer -1-

h.+ e I/11/45

hal : bk. hal I -6-

h. I/150/57, I/66/39

h.+ de I/150/41, I/28/02, II/19/31

h. hatır sorulurdu I/74/28

hal : bk. hal II -3-

h.+ e II/38/10

h.+ ini II/38/13

h. mal yapıcağ II/09/62

hāl : bk. hal I -34-

h.+ e I/11/96, I/15/04

h.+ i I/06/26, I/134/35, I/160/16, II/30/40

h.+ i vaqtı I/125/34

dünyā h. + i I/03/42

h.+ im I/104/18, I/22/02, I/22/03, I/37/39, II/39/189

h.+ imiS II/21/32

h.+ imiz II/20/17

kendi h.+ ince I/03/37, I/03/39, I/03/57

h.+ inde I/01/84, I/01/86, I/139/35, I/94/39, II/15/25, II/15/52, II/15/53

kendi h.+ inde I/150/53, I/150/54

h.+ inde yapıyoz I/44/13

kendi h.+ ine I/112/68

h.+ ini I/132/25, I/52/41

h.+ ıı I/153/118

hal : bk. hal I -1-

h.+ imize I/53/67

hal : bk. hal II -1-

h.+ e II/36/16

hal : bk. hal I -1-

h.+ im I/14/42

hal : bk. hal I -1-

h.+ i II/30/78

hala : Babanın kız kardeşi. -24-

h. I/48/60, I/65/31

h.+ lānı I/80/31

h.+ larını I/80/31

h.+ m I/34/05, I/35/21, I/35/22, I/76/09, I/98/28, I/98/29, II/19/88

h.+ mı I/76/69, II/05/98, II/16/38

h.+ mlān II/06/79

h.+ sı I/145/01, I/45/24, II/11/36, II/12/50

h.+ sını I/122/27, I/140/27, I/48/60

halâ : bk. hala -1-

h.+ lar II/15/104

halâ : bk. hala -1-

h.+ mın I/148/38

hâla : bk. hâla -1-

h. yapıyoz II/19/78

hâla : bk. hâla -4-

h. I/06/115, I/44/67, I/60/56, II/06/59

hâla : bk. hâla -1-

h. I/07/87

hâla : bk. hâla -1-

h. I/53/76

hâla : Bu zamâna kadar, daha, henüz, şimdi bile, hâlen. -33-

h. I/04/43, I/06/38, I/10/111, I/10/14, I/10/60, I/106/35, I/110/65, I/117/19, I/117/37, I/117/41, I/117/43, I/117/46, I/126/05, I/129/55, I/13/27, I/149/66, I/150/19, I/150/38, I/158/42, I/17/23, I/17/60, I/28/14, I/33/02, I/54/60, I/63/18, I/69/80, I/73/18, I/87/102, I/98/45, I/98/73

h. yapılar I/10/58

h. yaparın I/10/13

h. yapıyos I/157/79

hâla : bk. hâla -2-

h. I/128/69, I/67/66

hâlahazır : bk. hâlihazır -1-

h.+ da I/01/98

halal : bk. helal -2-

h. olsun I/43/35

h. olsun II/32/142

halal : bk. helal -1-

h. olsun I/52/101

hâlan : bk. hâlen -1-

h. I/13/27

hâlan : bk. hâlen -1-

h. I/06/40

halbuki : bk. halbuki -1-

h. I/06/133

halbuğu : bk. halbuki -1-

h. I/44/96

halbuku : bk. halbuki -1-

h. II/27/31

halbuği : bk. halbuki -1-

h. II/28/19

halbuki : Anlam bakımından karşıt olan iki cümleyi birbirine bağlar; oysa, oysa ki, aksine olarak. -1-

h. II/22/44

hâlbukisi : Hâlbuki. -1-

h. II/28/19

hâlbüsem : Hâlbuki. -1-

h. I/45/56

hâci : Hal(II)de görevli kimse. -2-

h. II/38/13

h.+ miz veri II/38/15

hâldır huldur : Haldır haldır, hızla ve durmadan. -1-

h. huldur II/07/134

hale : bk. hâla -1-

h. II/37/71

hâle : bk. hâla -1-

h. I/49/59

hâlen : Şu anda, şimdiki hâlde, şimdi, henüz. -2-

h. I/39/38, II/23/55

halg : bk. halk -2-

h. I/145/98, I/145/99

halı : Yere veya mobilya üzerine serilmek, duvara süs olarak gerilmek üzere yün veya iplikten dokunmuş kısa tüylü yaygı. -14-

h. I/21/17, I/21/38, I/90/65, I/96/10, I/96/13, I/96/19, II/05/38

h.+ lâ I/160/26

h.+ lâni II/05/20

h.+ lar I/14/31, I/27/07

h.+ la I/21/23

h.+ sını I/89/15

h.+ ya I/94/47

halı : bk. hala -1-

h. II/05/98

halıcı : Halı dokuyan veya halı satan kimse. -1-

h. I/67/77

halıFileks : Yer döşemesini boydan boya kaplayan keçe görünümündeki makine dokuması halı. -1-

h.+ der II/17/01

halı : bk. halı -3-

h. I/27/12, I/67/77, I/96/13

hâlihazır : İçinde bulunulan hâl, bugünkü durum. -1-

h. I/56/25

hâlihazırda : Şimdi, şu anda, bugünlerde.

halinnen : Hâliyle, ister istemez. -1-

h. II/04/62

haliyle : bk. hâliyle -1-

h. I/117/54

haliyle : İster istemez, tabii olarak. -2-

h. I/106/06, I/16/10

hâliyle : bk. hâliyle -1-

h. I/106/30

hâliyle : bk. hâliyle -2-

h. I/122/75, I/46/114

hâliyli : bk. hâliyle -1-

h. II/09/34

halık : Belli bir bölgede veya çevrede yaşayanların bütünü, ahali. -10-

h. I/131/20, I/131/22, II/17/29, II/17/33, II/17/53, II/34/37, II/34/76, II/34/77

h.+ ı I/138/128

h.+ inan II/17/31

halık : bk. halk -1-

h. I/64/110

hâlık : bk. halk -2-

h.+ ı I/03/34, II/09/43

halık : bk. halk -1-

h. II/17/32

halıka : Çeşitli metallerden veya tahtadan yapılmış çember. -1-

h. I/62/09

hallâ : bk. allah -1-

h. I/08/14

halled - : Halletmek, çözüm yolu bulup sonuca bağlamak, çözmek. -2-

h.- eḡ I/121/111

h.- iyim I/116/44

haılsız : Vücudunu yeter derecede dinç ve zinde hissetmeyen, mecalsız, dermansız, takatsiz. -2-

haılsız ğal - : Gücü kuvveti azalmak.

h. ğalınca I/16/13

h. ğalıyor I/16/10

haılsız : bk. haılsız -1-

h. ğalıyon I/63/52

haılt : bk. alt -1-

h.+ ında II/22/53

hâltı : Ağartı, süt, yoğurt, ayran vb. süt ürünleri. -1-

h. II/01/48

ham : (Meyve için) Yenecek kadar olgunlaşmamış. -4-

h. I/132/31, II/32/46

ham h. I/132/31

h. ham I/132/31

hām : bk. ham -1-

h. I/17/65

hamam : Yıkanılacak yer. -44-

h. I/01/86, I/122/33, I/122/35, I/122/41, I/122/43, I/122/45, I/20/62, I/32/73, I/69/44, II/14/23

h.+ a I/122/41, I/122/47, I/153/80, I/20/32, I/20/48, I/20/58, I/122/44

h.+ ı I/122/45, I/122/46, I/20/16, I/20/17, I/99/52

kıs h.+ ı I/154/20

kıS h.+ ı I/30/35

gelin h.+ ı I/154/17

ğız h.+ ı I/32/72, I/32/73

h.+ ıdı I/20/27

h.+ ımız I/20/23

h.+ ımızı I/20/23

h.+ ına I/154/17

hamam gecesi

h.+ ın I/01/86, I/01/88, I/122/35, I/122/42, I/20/27, I/20/53

h.+ ları I/69/45

hamam gecesi : Düğünlerde gelinle birlikte kadınların hamamda düzenledikleri eğlence.

h. gecesi I/155/76

hamam : bk. hamam -5-

h.+ ı I/20/33

h.+ ına I/145/55, I/145/56

çengiceK h.+ ına I/145/58

çengiceK h.+ ından I/145/58

hamamcı : Hamam işleten kimse. -2-

h.+ nın II/38/90

h.+ ya I/20/54

hamān : bk. aman -1-

h. I/144/20

hambar : bk. ambar -9-

h. II/33/37

h.+ a I/74/78, II/37/111

h.+ da I/01/57

h. evinē I/153/32

h.+ ı II/33/37

h.+ ımız II/33/35

h.+ ına I/74/75

h.+ lānı I/153/30

hamd : Kulun Allah'ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsanı karşısında yaratana minnet ve şükran duygularını bildirmesi. -1-

hamdolsun : Allah'ın nimetlerine ve lutuflarına minnet ve teşekkürü bildirmek üzere kullanılır, Allah'a şükürler olsun, elhamdülillah.

h. I/23/71

hamıl : bk. hamur -1-

h.+ lar I/109/46

hamıl : bk. hamur -1-

h.+ ıları I/154/52

hamır : bk. hamur -108-

h. I/07/102, I/101/11, I/101/12, I/109/46, I/111/43, I/116/33, I/116/34, I/116/35, I/116/37, I/129/63, I/130/80, I/148/53,

I/154/42, I/26/55, I/26/57, I/26/58, I/26/60, I/35/04, I/73/48, I/96/55, I/96/57, II/07/90, II/22/72, II/37/126, II/39/40

yo_urtlu h. I/132/11

h.+ a I/73/48

h. aşı I/87/81

h.+ dan I/116/36, I/154/51, I/32/62, I/36/49

h.+ ı I/101/11, I/109/47, I/111/61, I/116/22, I/116/39, I/116/40, I/129/12, I/129/64, I/132/34, I/132/35, I/132/36, I/132/47, I/132/54, I/22/41, I/22/42, I/26/47, I/26/56, I/26/60, I/30/19, I/31/21, I/31/22, I/73/46, I/73/49, I/79/79, I/91/15, II/16/64, II/37/125, II/37/64, II/37/69, II/39/28, II/39/40, II/39/67

yo_urt h.+ ı I/132/55

h.+ ı bir iki II/15/70

h.+ ı ilāniyle I/106/42

h.+ ı yaparladı I/73/17

h.+ ım I/97/20

h.+ ımız I/90/12

h.+ ımıza I/157/83

h.+ ımızı II/32/107

h.+ ımız I/157/81

h.+ ına I/09/39

h.+ ınan I/116/35

h.+ ını I/116/22, I/116/27, I/121/53, I/121/55, I/129/62, I/152/44, I/91/13, I/98/89

h.+ ın I/07/97, I/111/44, I/116/22, I/116/25, I/116/36, I/116/37, I/116/38

h.+ ı I/116/32, I/22/45, I/71/32

h. işi yaparız I/157/36

h. işi yapıldı I/04/37

h. işi I/96/51

h.+ lā I/22/44

h.+ ları I/22/44

h.+ lısı I/116/12

h. makinesi I/116/19

h. oluğ II/39/74

h. yapar I/132/50

hāmır : bk. hamur -2-

h. I/112/24

h.+ ları I/07/96

hamırs : bk. hamursuz -1-

h. I/72/80

hamırsız : bk. hamursuz -8-

h. I/01/62, I/07/104, I/26/49, I/29/17, I/76/61

h. yapıyola I/76/60

h. yapıyolā I/76/59

hamîr : bk. hamur -5-

h. I/07/28, I/07/29

h.+ ımıza I/157/82

h. iş13i I/04/37

h.+ u I/04/38

hamırsız : bk. hamursuz -1-

h.+ ı I/76/62

hamile : bk. hāmīle -2-

h. I/126/77

h. olurdū I/108/31

hāmīle : Karnında yavru bulunan (kadın), gebe, iki canlı, yüklü. -7-

h. I/126/77, I/134/32, I/16/05, I/48/43

h.+ ydim I/126/75

hāmīle ğal- (ol-) : Rahminde yavru oluşmak, gebe kalmak.

h. ğaldı I/48/42

h. olunca I/126/75

hāmīn : bk. āmin -1-

h. I/63/56

hamma : bk. amma -1-

h. I/18/16

hammal : Ücretle yük taşıyan kimse. -1-

h.+ ı I/53/68

hamur : Unun su ile yoğrulmasından meydana gelen, sıvı ile katı arası yumuşak madde. -35-

h. I/111/77, I/148/09, I/152/44, I/153/22, I/26/53, I/26/54, I/33/92, I/73/16, I/87/86, I/90/18

h.+ a I/09/38, II/15/81, II/33/65

h. ğopā I/30/24

h.+ ları I/30/21

h.+ u I/116/07, I/22/39, I/71/33, II/33/72, II/35/89

h.+ un II/15/113

h.+ undan II/15/110

h.+ unu I/111/29, I/111/52, II/15/113

hamur aş : Hamurdan yapılan ve ince ince kesilen ev makarnası.

hamur ifān : İçinde hamur yoğurulan ve içine hamur konulan leğen.

hamur işi : Hamurdan yapılan börek, tatlı vb. yiyecek(ler).

h. işi I/148/52, I/71/31, I/76/30, II/33/74, II/33/75

h. işleri I/76/31

hamur makinesi : Hamur yoğuran makine.

hamur ol- : Hamur hâline gelmek, hamurlaşmak.

hamur yap- : Hamur yoğurmak, unu su ile iyice karıştırıp hamur durumuna getirmek.

h. yapaceksān II/15/119

h. yapıyodu II/15/84

h. yapveriydim I/91/01

hamursuS : bk. hamursuz -1-

h. I/71/25

hamursuz : Mayasız hamurdan yapılan yuvarlak çörek, ekmek. -2-

h. I/76/61

h.+ u I/71/28

han : Şehirlerde, kasabalarda veya yolların geçit yerlerinde yolcuların konaklaması, kendilerinin ve hayvanlarının gecelemesi için yapılmış bina. -12-

h. I/156/35

h.+ da I/156/36, I/156/42, II/20/45

h.+ ı II/01/50, II/20/45

ines h.+ ı I/145/56, I/145/57

h.+ ı I/156/46

h.+ nāda II/01/50

h.+ nar I/156/38, I/156/39

hān : bk. han -1-

h.+ dı II/01/50

hana : Şaşma bildirir ünlem, doğrusunu söylemek gerekirse, hani, vay. -39-

h. I/101/10, I/102/35, I/102/51, I/152/132, I/159/13, I/159/17, I/159/22, I/159/23, I/159/27, I/159/37, I/159/39, I/16/26, I/54/24, I/70/29, I/70/52, I/74/96, I/76/41, I/76/90, I/76/92, I/76/93, I/79/86, I/88/06, I/88/07, I/88/16, I/92/05, I/93/09, I/93/10, I/93/18, I/93/28, I/94/39, I/94/51, I/94/80, I/97/42, I/97/45, I/98/24, I/98/63, I/98/73

hana : bk. ana -1-

h.+ lāna I/77/34

hanā : bk. hana -4-

h. I/146/18, I/33/110, I/70/63, I/94/06

hāna : bk. hana -1-

h. I/21/87

ḥana : bk. ana -1-

ḥ.+ mgiliḥ I/08/118

ḥana : bk. hana -1-

ḥ. I/76/55

ḥanā : bk. hana -1-

ḥ. I/21/66

hanca : bk. ancak -1-

h.+ sı I/19/11

hāncā : bk. ancak -1-

h. II/19/154

ḥanca : bk. ancak -1-

ḥ. I/19/11

hane : bk. hāne -12-

h. I/03/05, I/103/15, I/117/54, I/142/03, I/64/53, I/72/25, I/155/64, I/20/05, I/20/06, I/92/05

h.+ si I/142/07

h.+ ydi I/11/25, I/128/10

h.+ ymiṣTi I/128/01

hanē : bk. hāne -2-

h. I/73/07, II/35/77

hāne : Ev. -118-

h. I/01/30, I/111/104, I/111/110, I/133/62, I/142/06, I/147/45, I/149/35, I/149/36, I/149/59, I/155/62, I/155/64, I/156/11, I/156/57, I/158/06, I/158/10,

I/158/35, I/158/37, I/158/39, I/158/50, I/158/55, I/17/76, I/18/43, I/23/48, I/23/49, I/25/14, I/30/07, I/46/04, I/46/95, I/52/47, I/56/25, I/56/27, I/56/42, I/61/11, I/63/13, I/64/113, I/68/32, I/68/57, I/68/58, I/68/60, I/68/61, I/68/62, I/68/63, I/69/08, I/69/12, I/72/26, I/75/46, I/75/48, I/87/44, I/87/45, I/92/05, I/92/17, I/92/18, I/95/17, I/99/19, II/04/38, II/04/44, II/09/85, II/10/33, II/10/77, II/13/39, II/13/40, II/14/09, II/14/12, II/17/76, II/23/35, II/25/14, II/37/78, II/37/79

h.+ de I/156/28

h.+ den I/108/43, I/158/56, I/23/47, I/23/69, I/68/17

h.+ deḡ I/56/50

h.+ di I/149/10

h.+ lē I/75/56

h.+ ler II/10/57

h.+ lerdekileri II/10/66

h.+ lere I/69/88

h.+ leri I/05/38

h.+ lerini II/10/81

h.+ mişmiş I/133/62

h.+ niḡ I/156/13

h.+ niḡ et I/03/109

h.+ si I/20/06, I/75/47, II/10/05

h.+ Sinī I/158/10

h.+ sine I/155/64

h.+ sini I/56/31

h.+ ydi I/128/10, I/158/06, I/64/52, I/64/53, I/72/25

h.+ yḡi II/14/06

h.+ ye I/69/10

h.+ yī II/19/36

h.+ yidik II/21/32

h.+ ymiṣ I/68/17

h.+ ymiṣdi I/68/17

h.+ ymiṣTiḲ II/07/24

ḥane : bk. hāne -2-

ḥ. I/142/05, I/142/07

ḥāne : bk. hāne -13-

h. I/142/10, I/142/11, I/142/12, I/142/13,
I/142/14, I/98/101, II/06/37, II/17/18

h. + mizde I/03/105

h. + nin I/03/70

h. + niş I/03/108

hanē : bk. hani¹ -1-

h. II/32/133

hanē : bk. hāne -2-

h. II/06/15, II/32/117

hānē : bk. hāne -1-

h. I/57/42

hānelik : Herhangi bir sayıda evi olan,
evlik. -3-

h. I/86/23, I/86/25, I/86/27

hangı : bk. hangi -23-

h. I/10/94, I/117/26, I/121/120,
I/121/121, I/127/15, I/138/107, I/63/19,
I/86/61, I/93/58, I/93/59, II/03/83

h. + mıSı I/154/34

h. + mızı I/67/34

h. + ndan I/94/62

h. + nı I/100/13

h. + sı I/160/08, I/74/99

h. + sına I/10/91, I/137/56

h. + sını I/111/48, II/13/61

h. + sınış I/87/22

hangi : Adı geçen hususla, iki veya daha
fazla şeyden neyin veya kimin kastedildiği
öğrenilmek istendiği zaman kullanılan
soru sıfatı. -7-

h. I/139/55, II/03/75, II/03/76

h. + si I/08/82, II/38/20

hangī : bk. hangi -2-

h. I/74/48, II/02/07

hani : bk. hani¹ -24-

h. I/10/113, I/10/78, I/109/43, I/121/62,
I/126/07, I/126/22, I/127/49, I/13/37,
I/132/25, I/132/29, I/141/10, I/28/44,
I/31/54, I/42/44, I/48/41, I/48/67, I/55/29,
I/68/39, I/88/42, I/94/34, II/02/78, II/06/20,
II/15/20, II/17/24

bk. hani² -3-

h. I/105/59, I/50/09, II/38/35

bk. hani³ -2-

h. I/44/63, II/03/73

hani : bk. hāne -1-

h. II/02/26

hāni : bk. hāne -2-

h. II/02/33, II/02/34

hāni : bk. hani¹ -1-

h. II/17/23

hani : bk. hani¹ -2-

h. II/17/29, II/38/39

hanım : 1. Kadın. -45-

h. I/31/67, I/64/41, I/64/84, I/86/53,
II/26/08, II/26/28, II/26/29, II/28/20,
II/28/30

ebi h. II/07/44

h. + ı I/105/31, I/110/09, I/110/24,
I/121/93, I/122/86, I/46/122, I/67/47,
I/78/39, II/22/63, II/22/64, II/25/43

év h. + ı I/67/23

h. + ıla I/64/102

h. + ım I/48/49

h. + ın II/15/94

h. + ınan II/23/20

h. + ınış I/44/32, I/78/50

h. + ıñ I/120/20, I/122/78, I/64/102,
I/75/72

h. + ıyım I/132/01

h. + ıynan I/129/55

h. + iyın I/44/02

h. + lāmızdan I/32/18

h. + ları I/24/22

h. + nānı I/44/33

h. + narı I/48/61, I/51/75

ev h. + narı I/108/15

h. yapTı II/23/182

2. Eş, karı, zevce. -4-

h. I/44/82

h. + lar I/51/66

h. mardır gariyı şe göcayı genc eden
goca vardır hanımı göcadan I/132/82

hanım mardır ğarıyı şe göcayı genc eden göca vardır h.+ ı göcadan I/132/83

3. Kadınlar için kullanılan unvan ve hitap sözü. -10-

h. I/116/44, I/157/19, II/07/146, II/23/109

semrā h. I/116/55

h. gısım I/79/30

h. gızım I/129/08, I/93/43

h. gızımız I/157/19

h.+ nar I/74/27

4. Hizmetinde bulunulan kadın. -1-

h. I/154/68

5. Közleme yoluyla yapılan yemek. -4-

bibeğ h.+ ı II/19/56, II/19/57

patlıcan h.+ ı II/19/57

PaTlıcan h.+ ı II/19/56

hanım : bk. hanım⁴ -1-

h. I/67/09

hanım : bk. hanım³ -2-

h. I/49/04

ebe h. I/36/12

hanımefendi : Kibar konuşmada saygı ifadesi olarak kadın isimlerinden sonra getirilen veya ismin yerine kullanılan unvan sözü, kadınlar için kullanılan hanımdan daha saygılı hitap sözü. -1-

h. I/33/07

hanımlık : Hanım olma durumu, hanım gibi davranma. -1-

h. I/79/24

hani : 1. Karşıdakinin daha önceden bildiği bir şey kendisine hatırlatılmak istenildiğinde kullanılan bir söz. -357-

h. I/01/42, I/02/14, I/02/66, I/02/67, I/03/02, I/03/106, I/03/108, I/03/16, I/03/28, I/03/29, I/03/32, I/03/37, I/03/70, I/03/72, I/03/80, I/03/89, I/04/26, I/04/44, I/04/45, I/05/51, I/05/67, I/06/115, I/06/12, I/06/128, I/06/146, I/06/19, I/06/45, I/06/76, I/06/85, I/06/93, I/06/98, I/08/47, I/08/88, I/10/109, I/103/11, I/103/30, I/109/03, I/109/11, I/109/15, I/109/20, I/109/28, I/109/32, I/109/36, I/109/39,

I/109/42, I/109/46, I/109/53, I/11/64, I/110/26, I/111/08, I/111/114, I/111/25, I/111/53, I/111/64, I/111/73, I/112/46, I/114/11, I/115/20, I/115/25, I/115/48, I/117/11, I/118/09, I/118/15, I/118/18, I/120/16, I/120/23, I/121/10, I/121/21, I/121/66, I/122/50, I/123/30, I/124/29, I/124/33, I/125/03, I/125/10, I/125/17, I/125/37, I/125/39, I/125/40, I/125/41, I/125/47, I/125/52, I/125/53, I/125/73, I/125/96, I/125/97, I/126/02, I/126/11, I/126/21, I/127/10, I/127/13, I/127/22, I/127/44, I/129/29, I/129/59, I/130/07, I/130/21, I/130/28, I/130/31, I/130/43, I/130/49, I/130/70, I/130/81, I/130/90, I/132/23, I/132/33, I/132/47, I/133/54, I/137/39, I/137/49, I/139/61, I/14/03, I/140/31, I/141/03, I/141/04, I/141/05, I/141/06, I/141/07, I/141/10, I/141/11, I/141/13, I/141/18, I/141/19, I/141/23, I/141/25, I/141/27, I/141/30, I/142/36, I/143/51, I/147/28, I/148/08, I/15/05, I/151/07, I/153/70, I/155/74, I/157/13, I/16/10, I/16/13, I/16/21, I/16/25, I/16/27, I/16/30, I/16/33, I/16/34, I/16/36, I/16/44, I/16/54, I/161/47, I/17/40, I/17/46, I/17/47, I/17/59, I/17/78, I/17/80, I/17/85, I/20/45, I/20/55, I/20/77, I/30/21, I/31/11, I/31/15, I/31/16, I/31/66, I/34/29, I/36/12, I/36/15, I/39/09, I/39/37, I/39/40, I/41/14, I/41/19, I/41/54, I/41/67, I/41/83, I/42/15, I/42/23, I/42/51, I/44/37, I/44/38, I/44/67, I/44/90, I/44/92, I/46/13, I/46/34, I/46/48, I/46/53, I/46/60, I/46/77, I/46/88, I/47/16, I/48/30, I/49/08, I/49/65, I/56/45, I/58/17, I/58/22, I/58/24, I/58/33, I/58/46, I/58/53, I/58/56, I/58/66, I/58/72, I/58/74, I/58/79, I/61/60, I/63/23, I/63/26, I/63/38, I/63/40, I/63/59, I/64/108, I/64/110, I/64/117, I/64/20, I/64/23, I/64/24, I/64/60, I/64/64, I/64/74, I/64/75, I/69/47, I/69/70, I/69/73, I/69/90, I/73/09, I/73/26, I/73/39, I/73/68, I/73/69, I/74/21, I/78/02, I/78/34, I/78/48, I/87/97, I/91/82, I/97/05, II/02/10, II/03/82, II/05/38, II/05/40, II/05/68, II/05/97, II/06/19, II/06/70, II/07/121, II/07/134, II/07/18, II/08/88, II/09/04, II/09/05, II/09/104, II/09/15, II/09/19, II/09/45, II/09/62, II/09/74, II/09/89, II/09/91, II/09/93, II/10/52, II/10/99, II/11/12,

II/11/32, II/11/45, II/11/58, II/12/08,
 II/12/15, II/12/25, II/12/27, II/12/29,
 II/12/35, II/12/73, II/13/19, II/15/28,
 II/15/34, II/15/37, II/15/53, II/15/95,
 II/15/96, II/16/104, II/16/89, II/17/27,
 II/17/30, II/17/32, II/17/33, II/17/35,
 II/17/41, II/17/59, II/17/61, II/17/67,
 II/17/69, II/17/73, II/17/74, II/17/76,
 II/17/80, II/17/85, II/19/100, II/19/127,
 II/19/129, II/19/154, II/19/159, II/19/59,
 II/19/65, II/19/69, II/19/93, II/21/05,
 II/21/20, II/21/95, II/22/86, II/24/66,
 II/25/20, II/25/54, II/25/88, II/27/28,
 II/30/11, II/30/25, II/30/28, II/31/06,
 II/31/11, II/31/12, II/31/16, II/31/45,
 II/32/02, II/32/109, II/32/111, II/32/14,
 II/32/140, II/32/28, II/32/34, II/32/42,
 II/32/50, II/32/54, II/32/64, II/32/72,
 II/32/87, II/32/96, II/34/72, II/38/83

2. “Doğrusunu söylemek gerekirse, kaldı ki, üstelik” anlamlarında kullanılan bir söz. -91-

h. I/06/123, I/06/147, I/06/83, I/103/25,
 I/103/35, I/105/33, I/105/62, I/109/04,
 I/109/14, I/111/14, I/111/24, I/111/92,
 I/113/107, I/115/06, I/115/27, I/120/65,
 I/125/25, I/14/67, I/140/32, I/144/66,
 I/147/59, I/161/23, I/161/52, I/17/08,
 I/17/28, I/17/56, I/17/81, I/18/72, I/20/98,
 I/36/17, I/36/26, I/36/43, I/36/63, I/40/78,
 I/44/95, I/46/90, I/46/93, I/46/94, I/49/75,
 I/50/55, I/52/45, I/53/63, I/58/27, I/58/28,
 I/60/61, I/60/87, I/63/37, I/63/53, I/63/64,
 I/64/05, I/66/01, I/71/04, I/73/21, I/91/45,
 I/92/33, II/02/66, II/02/70, II/06/13,
 II/15/88, II/15/89, II/16/54, II/16/63,
 II/17/17, II/19/10, II/19/134, II/19/36,
 II/22/54, II/31/29, II/31/40, II/31/44,
 II/32/118, II/32/12, II/32/127, II/32/128,
 II/32/15, II/32/22, II/32/43, II/32/79,
 II/32/83, II/32/97, II/33/01, II/33/29,
 II/35/101, II/35/77, II/38/27, II/39/14

3. Bazen “bari” anlamında kullanılan bir söz. -14-

h. I/103/50, I/109/17, I/148/34, I/17/54,
 I/23/68, I/40/55, I/46/09, I/46/38, I/60/25,
 I/63/41, I/97/39, II/31/17, II/32/102

4. “Nerede, ne oldu, nerede kaldı” anlamlarında kullanılan bir söz.

h. I/05/71, I/161/29, I/55/47, I/55/61,
 I/55/71, I/58/27, I/62/29, I/64/96, I/67/27

hani : bk. hane -5-

h.+ miş II/02/68

h.+ ydi I/57/26, I/57/27, II/02/68

h.+ ye I/128/11

hanî : bk. hani¹ -6-

h. I/03/79, I/05/30, I/20/28, I/25/04,
 II/05/104, II/08/95

hanî : bk. hani¹ -1-

h. II/25/61

hanî : bk. hani¹ -3-

h. I/03/75, I/08/90, I/142/11

hanî : bk. hani¹ -1-

h. I/141/14

hanî : bk. hani¹ -3-

h. I/09/15, II/08/50, II/10/95

hanî : bk. hani¹ -1-

h. I/146/83

hanî : bk. hani¹ -1-

h. I/04/35

hanî : bk. hani¹ -1-

h. I/04/72

hānî : bk. hane -12-

h. I/56/27, II/02/28, II/02/30, II/02/69

h.+ lē II/08/117

h.+ ydi I/46/96, I/49/44, I/61/10

h.+ ye I/96/24

h.+ yin I/52/21

h.+ ymişTi II/07/50

hānî : bk. hani¹ -2-

h. I/105/07, I/109/22

hānî : bk. hani² -1-

h. II/06/07

hānî : bk. hani¹ -4-

h. I/82/34, I/83/34, II/19/116, II/19/89

ḥani : bk. hani¹ -9-

ḥ. I/02/15, I/03/26, I/111/06, I/14/07,
 I/63/08, II/11/49, II/12/09, II/12/28,
 II/30/84

ḥanî : bk. hani¹ -1-

h. I/21/59

hani : bk. hani¹ -27-

h. I/06/43, I/09/54, I/10/74, I/105/19, I/111/41, I/113/05, I/117/50, I/125/23, I/144/77, I/17/15, I/20/94, I/40/04, I/40/56, I/42/49, I/43/33, I/46/46, I/49/08, I/69/49, I/69/79, II/03/79, II/13/06, II/14/86, II/17/28, II/17/79, II/19/37, II/22/21, II/32/53

hani : bk. hani¹ -1-

h. II/01/56

haniK : bk. hani¹ -1-

h. II/07/97

hanı : bk. hangi -1-

h.+ ı I/69/55

hanKi : bk. hangi -1-

h.+ ni II/34/06

hanne - : bk. anla- (?) -1-

h.- ycen I/72/01

hap : Kolayca yutulabilmesi için ufak yuvarlaklar hâline getirilmiş ilaç. -21-

h. I/21/83, I/30/40, I/43/02, I/45/59, I/58/78, I/58/80, I/62/29, I/62/30

h.+ ı I/133/12, I/37/32

h.+ ı yufTu I/99/15

h.+ ım I/107/38, I/30/41

h.+ ını I/147/10, I/37/38, I/58/79

topunu h.+ ını veriyodu I/106/32

h.+ ı I/21/84

h.+ ları I/147/09

h. veriyö I/45/59

háP : bk. hap -1-

h. I/145/57

hapic : Apış, butların iç tarafı. -1-

hapic arası : İki budun arası.

h. arasına I/08/92

hapis : Suçluların kapatıldığı yer, hapishane. -2-

h. I/57/50

h.+ e I/57/49

hapsēni : bk. hapis -1-

h.+ den II/01/07

har : Aşağıdaki deyimlerde geçer. -3-

har har : Sürekli ve gürültülü olarak.

har h. I/81/58

h. har I/81/57

har bür harman savur- : Elindekini avcundakini düşüncesizce, hesapsızca harcamak.

h. bür harman savurularsa I/14/45

hara - : bk. ara-¹ -1-

h. I/65/14

hara : bk. harar -1-

h. II/07/49

hārā : Atların yetiştirildiği ve bakımlarının yapıldığı, hayvanların rahatça hareket etmelerini sağlayan alanların bulunduğu tesis, at çiftliği. -2-

h. I/01/78, I/01/79

harab : bk. harap -2-

h. olacak I/14/75, I/67/51

harābe : Harap, yıkılmaya yüz tutmuş bina, çok harap ev. -1-

h. I/46/109

haram : Dinin kesin bir delille yasakladığı, işlenmesi azabı, inkâr edilmesi küfrü gerektiren (şey, hareket veya davranış). -1-

h.+ ı II/39/176

harap : Kötü durumda, yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, viran. -5-

h. I/01/99, I/130/34, I/130/89

harap ol- : Harap duruma gelmek, yıkılmak.

h. olacak I/14/75

harar : Daha çok kıldan dokunmuş büyük çuval. -6-

h. I/87/122, I/87/123

h. cuvalı I/87/123

h. çuvaları I/87/122

h.+ lānan II/07/45, II/07/48

harar : bk. harar -1-

h. I/87/123

harb : bk. harp -7-

h.+ innān I/39/76

h.+ i I/67/51

gore h.+ i I/06/63

çanakkkale h.+ inde I/24/49

yunan h.+ inde I/24/54

h.+ inden II/09/08

çanakkkale h.+ inden I/68/18

harc : Bir iş için harcanan para, masraf. -1-

h. I/148/13

harc : bk. harç -2-

h.+ ımızı I/76/80

h.+ ın I/148/14

hārca - : Harcamak, (parayı bir şey satın almak veya bir şey sağlamak için) elden çıkarmak, sarfetmek. -1-

h.- sıy II/11/04

harç : Kumun çimento veya kireç ile karıştırılmasından meydana gelen ve yapılarda taş ve tuğla örgüsünün yapıştırılmasında, duvarların sıvanmasında kullanılan, koyu bulamaç kıvamındaki madde. -2-

h. evi I/73/68, I/73/69

hareket : Bir şeyin, bir nesnenin bütününe veya bir kısmının yerini, konumunu yahut durumunu değiştirmesi, kımıldama, kımıldanma. -2-

h. I/35/12, I/67/29

hareketli : Canlı, faal. -1-

h.+ ydi II/04/67

hareketlik : bk. hareketlilik -2-

h. I/155/100, I/155/101

hareketlilik : Hareketli olma durumu. -1-

h. II/04/68

harf : Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. -8-

h. I/99/04

h.+ leri I/04/05, I/138/06, I/138/09, I/33/33, I/87/09

h. verse I/42/05

harıl harıl : Önüne geldiği fiilin gösterdiği işin hiçbir kesintiye uğramadan aralıksız devam ettiğini gösterir. -2-

h. I/129/18

hariç : bk. hāriç -1-

h. I/46/64

hāriç : ...-nin dışında, ... sayılmamak üzere. -1-

h. I/130/20

hariket : bk. hareket -1-

h. I/35/64

hāriş : bk. hāriç -2-

h. I/138/68, I/60/05

harma : Eski yapılarda kırılmak üzere olan çatı ağaçlarının altına vurulacak direğe başlık olarak konulan parça, destek. -1-

h. yapılaşmıştı II/19/144

harman : Tahılın saptan ayrılması için düven, makine veya hayvanla yapılan dövme işi ve bu işin yapıldığı zaman. -78-

h. I/05/32, I/108/14, I/108/19, I/115/14, I/115/21, I/124/33, I/141/04, I/38/37, I/56/47, I/70/35, I/72/26, I/73/07, I/73/10, I/79/01, I/79/23, I/79/96, I/81/31, I/83/40, I/87/17, I/87/40, I/90/33, II/01/29, II/08/24

h.+ a I/108/31, I/130/13, I/141/24, I/150/10, I/87/116, II/22/59

h.+ da I/91/75, II/25/92, II/25/95

h.+ dan I/07/91, I/153/120

h.+ dan I/141/12

h. derman I/159/33

h. eden I/121/86

h.+ ı I/128/42, I/141/11, I/153/25, I/74/78

h.+ ımız I/108/14

h.+ ımızı murmanımızı I/115/06

h.+ ın I/74/77, I/74/78, I/74/82, I/91/80

h.+ narı I/05/32, I/70/07, II/22/58

dü_ün el_lnen h. yelnen I/155/74

harman savur- : Dövülen tahılı samanını ayırmak için kürekle rüzgâra karşı savurmak.

h. savrılır I/38/38

har bür h. savurularsa I/14/45

harman yeri : Üzerine dövülecek ekinin konduğu, dövme işinin yapıldığı,

harman

sıkıştırılmış ve düzleştirilmiş daire biçiminde toprak alan.

h. yelleri I/56/47

h. yeri I/81/30

h. yerinde I/05/32, I/128/42, I/68/37, I/74/61, I/87/19, II/06/32

h. yerine I/155/19, I/18/55, I/27/30, I/74/61, I/87/18, I/91/29, I/94/15

h. yerinē I/91/71

h. yeri ydi I/87/42

h. yerlēni I/81/29, I/81/30

harman : bk. harman -1-

h. yerleri I/91/81

hāрман : bk. harman -3-

h. I/73/11

h.+ a II/06/25

h.+ ı II/22/61

hārman : bk. harman -1-

h. yerine I/155/19

harmancılığ : Harmancılık, harmanlama işçiliği. -1-

h. I/155/13

harmı_yen : <<harman yer+i (?) -1-

h.+ nerde I/126/05

hārmıd : bk. armut -1-

h.+ ı I/08/96

harp : Devletlerin birbirleriyle diplomatik münasebetlerini keserek yaptıkları silahlı çarpışma, savaş, cenk. -3-

h. I/83/72

h.+ lerde I/24/56

h.+ ten I/03/28

harş : bk. harc -1-

h.+ ları II/09/31

harşlık : Harçlık, ufak tefek masraflar ve şahsi ihtiyaçlar için harcanacak para. -2-

h. veren I/126/28

h. veri I/126/28

hasar : Dışarıdan gelen zorlayıcı etkinin bir şey üzerinde meydana getirdiği yıpranma, zarar, zıyan. -1-

hasar yap- : Zarar vermek, zarara uğratmak.

h. yaptını I/69/101

hasda : bk. hasta -25-

h. I/12/37, I/13/38, I/131/37, I/18/72, I/51/04

h. oldu I/107/67

h. oldū I/110/10, I/16/47

h. olduklarında I/41/59

h. oldum I/140/51

h. olmuş I/22/13

h. olunca I/125/03

h. oluyor II/25/36

h. oluyor I/67/71

şeker h.+ sı I/144/52

tansiyon h.+ sıyın I/93/53

h.+ ya I/12/32

h.+ ydı I/20/71

h.+ ydım I/17/21

h.+ yın I/140/49, I/88/01

h.+ ymış I/86/09

h.+ ymışdı I/152/103

hasdā : bk. hasta -1-

h.+ ymışdı I/152/103

hasdā : bk. hasta -1-

h. I/20/88

hāsda : bk. hasta -2-

h. II/25/01, II/25/02

hasdalan - : bk. hasTalan- -4-

h.- dık I/93/52

h.-ınca I/116/31

h.-miş I/140/55, I/98/120

hasdalān - : bk. hasTalan- -1-

h.-ca I/98/121

hasdalık : bk. hastalık -10-

h. I/106/34, I/13/38, I/131/36, I/15/35, I/20/03, I/27/36

h.+ dan I/159/50

h.+ lar I/106/26, I/143/50, I/63/10

hasdalıg : bk. hastalık -4-

h. I/106/25, I/131/57, I/20/47, I/35/64

hasdalıK : bk. hastalık -8-

h. I/106/25, I/131/32, I/133/33, I/15/35, I/63/54

h.+ lar I/106/27, I/106/28

hasdalın - : bk. hasTalan- -2-

h.- dıKTan I/131/56

h.- dım I/131/56

hasdaltı : <<hastalık+ı -4-

h.+ na I/88/21

böbrek h.+ na I/112/07

böbreK h.+ na I/112/18

böbrek h.+ nı I/112/23

hasdané : bk. hastāne -1-

h.+ lēr I/63/28

hasdane : bk. hastāne -5-

h.+ niṣ I/86/62

h.+ si I/86/63

h.+ sinden I/17/32

h.+ sine I/17/31

h.+ ye I/113/69

hasdāne : bk. hastāne -3-

h.+ de I/113/74

h.+ siymişdi I/24/54

hasdı : bk. hasta -1-

h. II/18/32

hasdı : bk. hasta -2-

h.+ yın II/25/81

h.+ yıs II/25/78

hased : bk. haseT -1-

h.+ imiS I/144/62

haseT : Başkasında olan bir nimeti çekememe, kendisine faydası olmadığı hâlde kıskançlık nedeniyle karşısındakinin sahip olduğu nimetten mahrum kalmasını isteme, çekememe, güdüleme. -2-

h. I/80/22

h.+ imiz I/144/61

hasger : bk. asker² -1-

h.+ den I/86/67

hasıl : bk. hasır -2-

h. II/29/09

h.+ ları I/145/78

hasıl - : bk. asıl- -1-

h.- ı II/07/118

hāsıl : Husule gelen, olan, meydana çıkan. -1-

hāsıl ol- : Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

h. olduK I/91/10

ḡasıl - : bk. asıl- -1-

ḡ.- ı II/07/118

hāsılâ : bk. hāsılı -6-

h. II/09/47, II/09/64, II/09/67, II/09/68, II/09/71, II/09/88

hasılat : Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul. -1-

h.+ ı I/05/32

hasılı : bk. hāsılı -5-

h. I/23/62, I/23/65, I/23/71, I/87/09, I/87/92

hāsılı : Sonuç olarak, sözün kısası, velhasıl, hülâsa. -14-

h. I/64/108, I/64/61, I/88/29, II/09/102, II/09/20, II/09/44, II/09/45, II/09/51, II/09/53, II/09/69, II/09/81, II/09/82, II/09/94, II/26/11

ḡasılı : bk. hāsılı -1-

ḡ. I/64/89

hasılî : bk. hāsılı -1-

h. II/01/21

hāsılî : bk. hāsılı -1-

h. I/08/77

ḡasılî : bk. hāsılı -1-

ḡ. I/64/51

hasım : Hısım. -1-

hılıṃıḡa h.+ ıḡa I/77/30

hasır : Saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü. -11-

h. I/140/09, I/140/10, I/140/47, I/152/60

h.+ a I/27/27

h.+ ıḡ II/01/51

h.+ lar I/140/10

h. masır I/140/09

hasır : bk. hasır -1-

h. I/140/20

hāslat : bk. hasılat -1-

h. yapāyo II/20/17

hasta : Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. -55-

h. I/109/56, I/134/05, I/144/52, I/153/116, I/155/71, I/45/36, I/45/57, I/45/67, I/48/73, I/86/66

h.+ ları I/155/69, I/49/69

h.+ mıştı I/136/29

h.+ ңыз I/48/72

h.+ sı I/35/35

şeker h.+ sı I/148/41, I/153/47

h.+ sıyın I/58/78

h.+ ydı I/13/37, I/84/31

h.+ yıkan I/125/03

h.+ yın I/147/05, I/39/19

hasta ol- : Sağlığı bozulmak, bir hastalığa yakalanmak, hastalanmak.

h. musTa oldu I/121/116

h. olannara II/35/72

h. olcañ I/65/17

h. oldu I/35/38, I/45/67, I/49/67, I/83/76

h. oldular I/35/42

h. oldum I/39/02, I/39/06

h. oldūmuzı I/58/63

h. oldūñ I/58/75

h. olmazdık I/153/115

h. olmaızlarıdı II/08/50

h. olmaızlarıdı II/08/60

h. olmuş I/45/68

h. olsañ I/161/41

h. olullā II/12/81

h. oluñ II/29/07

h. olur I/58/45

h. olursuñ I/153/118

h. oluverincesı I/58/08

h. oluvurdu I/03/76

h. oluyon I/63/20, II/29/22

h. oldu I/53/78

h. olmazdık II/25/35

h. oļsa I/53/31, I/53/73

h. oļsañ I/58/48

h. oşañ I/49/61

hāsta : bk. hasta -6-

h. I/37/33, II/24/78

h.+ mız II/24/99

h.+ mızı II/24/101

h. oldu I/48/66

h. oluvidi II/24/107

ḥāsta : bk. hasta -1-

ḥ. olunca I/83/48

hasTalan - : Sağlığı bozulmak, hasta olmak. -7-

h.- dım I/30/16, I/45/65

h.-ınca I/62/30

h.-ır I/98/109

h.-ıvērđı I/58/06

h.-mazlardı I/48/36

hastalān - : bk. hasTalan- -1-

h.-mış I/49/63

hastalān - : bk. hasTalan- -1-

h.-dídı I/58/09

hasTalı : <<hastalık+ı -5-

diz h. II/07/93

h.+na I/01/83

h.+nan I/136/29

mīde h.+ndın II/05/93

h.+ñ I/37/36

hastālī : <<hastalık+ı -1-

şeker h.+nı II/30/24

hastalık : Canlılarda organların yapılarında ve işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu bozuk olma hâli. -6-

h. I/143/52, I/33/20, I/83/33, I/83/34

h.+ğār I/01/97

h.+lā I/54/04

hastalıK : bk. hastalık -2-

h. I/58/10, II/07/84

hastalıklı : Hastalıklı, sık sık hastalanan, hastalıktan hiç kurtulmayan, sağlığı bozuk, mariz. -1-

h. I/55/70

hastana : bk. hastāne -1-

h.+ da I/41/64

hasTane : bk. hastāne -7-

h.+ den II/04/88, II/04/89

h.+ deydim I/91/20

h.+ niñ I/139/16

h.+ sinde I/17/33

sarı h.+ sini II/07/72

hastāne : Hastane, hastaların yatırılıp tedavi edildiği yer. -16-

h. I/41/64, II/07/118

h.+ de I/21/13, II/25/110

h.+ den II/04/89

h.+ ni II/25/110

h.+ niñ II/25/98

esKişeır h.+ si II/26/27

eskişer do_um h.+ sindi II/07/145

atatürk h.+ sine I/21/85

devlet h.+ sine II/25/98

siKorta h.+ sine I/60/58

esKişeır h.+ sini II/26/27

siKorta h.+ siniñ I/139/38

onvat h.+ siyinen II/29/15

h.+ ye I/60/57

hasTāne : bk. hastāne -1-

bolaTlı can ħ.+ sine I/24/03

hasTani : bk. hastāne -2-

h.+ de I/57/49

h.+ di II/07/67

hastāni : bk. hastāne -5-

h.+ dı II/24/77

ñumune h.+ sine I/42/18

h.+ ye I/63/17, I/79/99, II/25/101

hastar : bk. astar -1-

h. I/08/10

hastı : bk. hasta -1-

h. sāyrı ölmadiKTan II/05/100

hāstı : bk. hasta -1-

h.+ yığ II/25/03

haşaş : bk. haşeş -9-

h. I/23/37, I/73/12

h.+ ı I/87/52

h.+ ıñ I/87/17, I/87/54

h.+ larıñ I/87/51

h.+ lı I/07/104

h.+ lı yapādık II/16/68

h. veridi I/118/08

haşaş : bk. haşeş -1-

h.+ ları I/03/91

hāşaş : bk. haşeş -2-

h. II/37/102, II/37/97

haşaşlı : İçinde haşhaş bulunan börek. -1-

h. I/32/62

haşat : Bir arada bulunan at, eşek, davar, sığır vb. hayvanlar. -4-

hayvan h. I/154/55, I/154/56, I/78/48

hayvan h.+ dan I/150/09

haşeş : Haşhaş, gelincikgillerden, uzun bir sapın ucunda beyaz veya mor tek bir büyük çiçek açan, kapsül biçimindeki meyvesi olgunlaşmadan çizildiğinde akan süttan afyon elde edilen, Asya ve Afrika'nın ılık ve sıcak bölgelerinde pek çok türü bulunan bir yıllık otsu bitki. -15-

h. I/03/102, I/03/91, I/03/92, I/153/19, I/71/40, I/71/41, I/73/12, I/87/50, I/94/41

h.+ i I/73/12

h.+ lan I/71/41

h.+ lan yaparız I/71/39

h.+ li I/145/74

haşeşla - : Üzerine haşhaş sürmek veya içine haşhaş katmak. -1-

h.- rız I/71/34

haşgaş : bk. haşeş -9-

h. I/27/73, I/40/48, I/51/57

h.+ ı I/27/73, I/51/64

h.+ lı I/40/44

h.+ lı bide I/106/46

h.+ lı yapadıK I/51/49

haşgeş

h.+ lısı I/116/12

haşgeş : bk. haşeş -1-

h. muşgeş I/51/63

haşıl haşıl : bk. haşır haşır -1-

haşıl h. gaynıyo I/96/41

haşıla - : bk. aşıla- -2-

h.- dı I/17/63, I/17/64

haşır haşır : Bazı şeylerin sürtünmesinden veya kaynamasından çıkan hışırtıdan daha sert sesi anlatır. -2-

haşır h. I/143/57, II/15/69

h. haşır I/143/57, II/15/69

haşır neşir : Kaynaşma, bir arada olma. -1-

haşır neşir ol- : Kaynaşmak, bir arada bulunup uğraşmak.

h. neşir oluyola I/69/15

haşkaş : bk. haşeş -1-

h.+ ı I/26/50

haşla - : Kaynar suda pişirmek, kaynar suya batırmak, üstüne kaynar su dökmek. -8-

h.- dımızı I/129/64

h.- dūj I/111/43

h.- ndıktan II/34/99

h.- rıS I/129/64

h.- rız I/119/55

h.- rsın I/121/85

h.- yandan I/121/86

h.- yıp I/19/03

haşlā - : bk. haşla- -2-

h.- lā II/34/99

h.- rsın I/60/61

haşlama : Haşlanarak pişirilen, bu şekilde pişirilmiş et yemeği. -3-

h. I/97/45

et h. II/31/49

h.+ sı yapılır I/97/45

haşlāma : bk. haşlama -1-

h. II/31/49

haşlı - : bk. haşla- -5-

h.- yoduğ II/22/79

h.- yon II/15/107, II/15/26

h.- yoS II/35/83

h.- yosun II/15/25

hāşlı - : bk. haşla- -1-

h.- yörduğ II/22/78

haşlī - : bk. haşla- -1-

h.- yóz II/11/30

haşlı - : bk. haşla- -2-

h.- yoğ II/29/105

h.- yoz II/22/81

haşlıma : bk. haşlama -1-

h. et I/97/48

hat : bk. at -1-

h. arabasını II/77/08

haT : Bir ulaşım aracının takip ettiği yol. -1-

h. II/10/24

hata : bk. hatā -1-

h. I/56/74

hatā : Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık. -3-

h. II/01/36

h.+ m I/135/57

hatā yap- : Yanlış hareket etmek, yanılmak.

h. yapTı I/69/81

hataş : bk. ateş² -4-

h. I/157/27

h. düştü_ü yiri yakar I/03/38

h.+ ı I/90/14

h.+ ta I/33/151

hataşla - : bk. ateşlê- -2-

h.- dıktan I/90/15

h.- rız II/32/107

hataşlı - : bk. ateşlê- -1-

h.- yom I/90/14

haTdā : bk. hattā -4-

h. I/01/38, I/35/55, I/58/91, II/32/05

haTdā : bk. hattā -1-

h. II/24/112

hateş : bk. ateş² -9-

h. I/03/48, II/07/72
 h.+ i I/102/27, I/26/07
 h.+ iñ I/102/37
 bk. ateş³
 h. I/48/37, I/48/38
 h.+ i I/48/71, I/48/76
hatıl : Hayvan yemliğı. -1-
 h.+ ımız I/24/65
hatıla - : bk. hatırla- -1-
 h.- yör I/121/33
hatılfa - : bk. hatırla- -1-
 h.- maSsıñıs I/52/97
hatılfa - : bk. hatırla- -1-
 h.- rsıñız I/52/92
hatılfa - : bk. hatırla- -1-
 h.- miyom II/17/57
hatın : bk. hatun¹ -1-
 h.+ a I/52/32
hatır : Bir kimsenin biri üzerindeki saygılı etkisi, itibar. -6-
 haı h. I/74/28
 h.+ ı II/38/87, II/38/88
 h.+ ını II/16/46
 h.+ inı II/16/46
hatırını yıķ- : Gönül kırmak, incitmek
 h.+ ını yıķmadım I/134/43
hatır_elli : Hatırşinas, gönül kırmayan, gönül alan, hatır gözeten. -1-
 h. I/14/65
hatıra : 1. Bir yer, kişı veya olayı hatırlatması için alınan, verilen, yaptırılan veya bu maksatla saklanan şey, yadigâr. -2-
 h. I/150/38
 2. Yaşanmış şeylerden zihinde kalan her türlü iz, hatırdaki kalan, hafızada yaşamaya devam eden şey
 h.+ ıñ I/157/19
hatırla - : (Daha önce yaşanmış bir durumu, görülüp duyulmuş veya öğrenilmiş bir şeyi) Zihinde yeniden canlandırmak, akla getirmek. -9-

h.- dı_ım II/15/39
 h.- dım I/157/47
 h.- ma I/13/22
 h.- mıycam I/157/53
 h.- mıyo I/59/76
 h.- rın I/107/54, I/64/45
 h.- yamâyorun I/107/49
 h.- yıverince I/98/34
hatırla - : bk. hatırla- -1-
 h.- sıñız II/38/62
hatırla - : bk. hatırla- -1-
 h.- t II/08/121
hatırlat - : Hatırlamasını sağlamak. -2-
 h.- abilir II/15/13
 h.- ır II/15/14
hatırle - : bk. hatırla- -1-
 h.- yyödüm I/152/40
hatırlı - : bk. hatırla- -4-
 h.- yımadım I/157/55, I/157/58, I/157/59
 h.- yon I/98/35
hatırlı - : bk. hatırla- -2-
 h.- yemeyyorun II/16/72
 h.- yin II/16/71
haTı : bk. hadi -1-
 h. II/12/02
hatim : Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar ezberden veya yüzünden okuma. -3-
 h. I/114/33
 h.+ e I/114/31
hatim yemeği : Kur'an-ı Kerim'in okunmasının tamamlanması şerefine verilen yemek.
 h. yemē I/114/37
haTla - : bk. atla- -1-
 h.- dılla I/125/88
hatta : bk. hattā -8-
 h. I/122/07, I/122/24, I/151/11, I/151/30, I/58/89, I/99/31, II/24/25, II/32/24
hatTâ : bk. hattā -3-

h. I/155/88, II/01/14, II/23/135

hattā : “Bile, dahi, üstelik, bundan başka, hem de” gibi anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır. -10-

h. I/01/60, I/122/53, I/129/11, I/14/04, I/155/95, I/156/32, I/159/18, I/58/90, I/95/54, II/01/44

hattā : bk. hattā -1-

h. II/03/66

hattā : bk. hattā -2-

h. II/23/143, II/23/152

hāTtā : bk. hattā -1-

h. I/01/31

hātā : bk. hattā -1-

h. II/01/89

hātTā : bk. hattā -1-

h. yapTık II/19/29

hav : Köpeğin çıkardığı ses. -1-

h. I/33/65

hava : 1. Dünyayı belli bir yüksekliğe kadar kaplayan, bütün canlıların nefes yoluyla alıp verdikleri, çok miktarda oksijen, azot ve az miktarda asit, su buharı ve başka gazlardan meydana gelmiş renksiz, kokusuz, hafif gaz. -6-

h. I/129/38, I/129/39, I/74/01, I/95/09

2. Bu gaz tabakasının belli bir yer ve zamandaki meteorolojik durumu. -9-

h. I/115/34, II/36/09, II/36/11

h.+ lā II/36/10, II/38/34

h.+ lar I/130/21, II/30/11

h.+ nın II/36/09, II/36/10

3. Bu gaz tabakasının belli bir yerde canlılar üzerindeki etkisine göre olan niteliği. -4-

h. I/126/80, I/140/57

h.+ sı I/32/103

h.+ yı II/38/33

4. Sonuçsuz, anlamsız, boş söz, hâl vb.

hava al- : Temiz hava teneffüs etmek, nefes almak.

h. aldım I/95/06

hava parı(sı) : (< hava parası) Bir yeri kiralayabilmek için içindeki kiracıya veya mal sahibine kira dışında açıktan verilen para, peştemallık.

h. parı II/25/42

havā : bk. hava¹ -1-

h.+ ynan I/95/10

havā : bk. hava¹ -9-

h. I/40/64, I/85/30, I/85/60, II/07/86

h. alamıyon I/37/51

bk. hava²

h.+ lar I/65/17, I/65/18

açık h. mühendisi II/38/23

bk. hava⁴ -1-

h.+ ya gidiyo II/36/19

hāvā : bk. hava¹ -2-

h. I/76/76

bk. hava²

h. II/22/48

hāvā : bk. hava² -2-

h. II/30/18

h.+ lā II/30/14

ḥava : bk. hava² -1-

ḥ.+ lar I/52/88

havā_fişē : << havai fişek+i (bk. havā_fişek) -1-

h. I/106/71

havā_fişek : Havai fişek, gece yapılan törenlerde yakılarak havaya uçurulan, renkli ışıklar saçan fişek. -1-

h.+ lerimiz I/106/71

havādar : Havası bol, iyi hava alan (yer, ev...). -1-

h. I/40/15

havalan - : Temiz hava almak, havası değişmek. -1-

h.- inca I/111/57

havalandır - : Bir yerin veya bir şeyin temiz hava almasını sağlamak, kapalı bir yerin havasını değiştirmek, temizlemek. -1-

h.- iyon I/111/64

havalandırma : Bir yerin havasını değiştirme, temizleme amacıyla bırakılan boşluk. -1-

h. II/19/157

havālanı : Hava alanı, uçakların kalkıp inmesine elverişli olacak şekilde hazırlanmış alan, meydan. -1-

h.+ na II/19/98

havas : 1. Heves, istek, arzu, meyil. -7-

2. Hevesli, istekli.

h.+ mış II/34/59

havas et- : Heveslenmek.

h. etmedi I/94/46

h. etmedim I/95/91

h. etTim I/95/91, I/95/95

h. itmedim I/95/91

hâvas : bk. havas¹ -1-

h. ediyö I/01/29

hāvās : bk. havas¹ -1-

h.+ ına I/01/26

havayi : Ciddi şeyleri umursamayıp keyif ve arzusuna göre hareket eden, etrafına aldırmayıp kendini kayıt altına sokmayan, bir yerde sebat etmeyip bir meseleden öbürüne atlayıveren (kimse). -1-

h. I/15/40

havic : bk. avuç -1-

h. avıc I/58/77

hāvızlı : Hafızlık, Kur'an-ı Kerim'i bütünüyle ezberlemek için alınan eğitim. -1-

h.+ ı II/26/10

havız : bk. havuz -3-

h. I/20/38

h.+ a II/23/196

h.+ lı I/20/53

havla : bk. helva -2-

h. basılırdı I/26/02

h. basıyoz I/87/81

havlı : bk. havlu -2-

h. II/08/60

h.+ ları II/34/20

ḥavlı : bk. havlu -1-

ḥ. II/32/85

hāvli : bk. havlu -2-

h. verilirdi II/13/33, II/13/34

havlu : Kurulanmak için kullanılan, üzeri havlı, pamuklu kumaş. -2-

h. I/114/21

h. mavlu I/114/08

havlū : bk. havlu -1-

h. II/24/50

havruz : bk. havuz -2-

h.+ u mavruzu I/68/58

yüzme h.+ u yapıdla I/68/59

havta : bk. hafta -49-

h. I/101/35, I/102/24, I/102/27, I/153/22, I/155/73, I/155/75, I/155/77, I/157/18, I/157/28, I/157/56, I/159/09, I/31/50, I/39/105, I/63/24, I/63/31, I/74/87, I/74/88, I/76/11, I/76/57, I/76/63, I/76/64, I/76/72, I/87/73, I/90/30, I/91/40, II/08/98, II/25/73

h.+ da I/129/31, I/34/43, I/34/45, I/90/20, I/94/64, I/94/66, I/94/71

h.+ da etcek I/94/72

h.+ nı I/03/77, I/79/98, I/94/68, I/94/70, II/01/31

havtā : bk. hafta -2-

h. II/25/75

h.+ ya I/94/64

havtā : bk. hafta -1-

h. I/91/40

hāvta : bk. hafta -6-

h. I/101/40, I/148/20, I/37/44, I/72/67, II/25/72

h.+ da I/44/38

hāvti : bk. hafta -2-

h.+ da I/54/16

h.+ ya I/37/46

hāvtilū : <<haftalık²+ı -1-

h. I/50/04

havulu : bk. havlu -2-

h. I/114/07, I/114/08

havuz : Bahçeleri süslemek, sulamak, içinde yüzmek veya belli maddeleri ıslatmak, boyamak, süzmek gibi maksatlar için kullanılan, etrafı beton, tuğla, mermer vb. şeylerle çevrilmiş su biriktirme yeri. -2-

h. I/20/38, I/87/87

hay : Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir. -7-

h. I/11/55, I/137/11, I/137/15, I/144/14, I/145/71, I/24/10, I/52/32

hay : bk. ay III -1-

h. II/27/39

hay : bk. hay -1-

h. I/06/128

hāy : bk. hay -1-

h. I/145/71

hayā : <<ayak+ı -2-

h.+ m II/22/06

h.+ ma II/22/07

hayad : bk. hayat I¹ -1-

h. I/143/31

hayad : bk. hayat II -1-

h.+ ı I/133/29

hayal : Aslı olmadığı hâlde zihinde kurulan şey, düş. -3-

h.+ di I/56/55

h.+ iyle I/24/35

hayat I : 1. Geçim şartları, geçim. -27-

h. I/128/12, I/134/26, I/139/29, I/141/21, I/141/29, I/143/50, I/159/44, I/35/04, I/53/67, I/68/29, I/70/69, I/73/07, II/22/61, II/25/37, II/35/23

h.+ ı I/106/01, I/159/43, I/24/57

h.+ ım I/33/84, I/33/90

h.+ ından I/33/126

h.+ lāmız I/159/08

h.+ Tan I/58/23

h.+ Tı I/35/16

2. Doğumdan ölüme kadar geçen süre, yaşanan, yaşanmakta olan veya ileride yaşanacak zaman, ömür. -7-

h. I/03/42, I/106/05, I/107/65

h.+ ım I/33/60

h.+ ĩ geçidik I/64/81

3. Yaşama gücü, yaşama şevki, canlılık. -3-

h. I/66/01, II/22/62

4. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Belli bir yer veya işte geçirilen ömür. -3-

h.+ ı I/38/40

h.+ ını I/33/102

h.+ iniz I/37/17

5. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bahsedilen şeyle ilgili faaliyetlerin bütünü. -3-

sosyal h.+ a I/97/05

h.+ ından II/38/38

sosyal h.+ ından II/38/38

hayat geçir-(sür-) : Yaşamak, varlığını sürdürmek.

h. geçiriyoz I/159/46

h. sürdü I/11/96

hayat şartları : Hayatta karşılaşılan çeşitli durumlar, olumlu ve olumsuz yaşanan her şey, hayatın getirdikleri.

h. şartları I/141/10

h. şartları I/141/15

hayat II : Eski evlerde bahçeye bakan, üstü kapalı, önü ve bazen yanları da açık sofa, avlu. -13-

h. I/130/101, I/130/98, I/133/28, I/133/31, I/160/19, I/36/32

arā h. I/160/19

h.+ da I/133/28, I/67/37

h.+ dan I/134/58

h.+ Ta I/104/31

hayāt : bk. hayat I -30-

h. I/58/21, I/58/23, I/58/26, I/58/29, I/60/46

h.+ ı I/104/13, I/104/14, I/104/15, I/70/05, II/08/16, II/21/08, II/21/101, II/24/11

h.+ ımıS I/157/04

h.+ ımız I/104/17, I/104/18, I/139/12, I/159/45, II/21/16, II/22/56, II/33/39

oğul h.+ ımız II/08/88
h.+ ında I/115/33, I/47/11, I/60/91,
II/21/12
h.+ ını I/60/91
h.+ í I/58/20
h.+ ī I/76/82
h.+ ta I/58/29
hāyat : bk. hayat I⁵ -1-
h.+ ı I/01/28
hāyāt : bk. hayat I² -1-
h.+ ımızdan II/08/88
ḥayat : bk. hayat I⁵ -1-
köy ḥ.+ í I/24/41
hāyāt : bk. hayat II -1-
h. II/12/01
hayatTa : Hiçbir zaman, asla. -1-
h. I/131/36
hayılla - : bk. hayırla- -2-
h.- lla I/125/91
h.- llardı I/125/83
hayıllı : bk. hayırlı -7-
h. I/104/67, I/104/69, I/145/23, II/22/90
h.+ sını I/104/68
h.+ sını versin I/104/67, I/124/31
hayıllı : bk. hayırlı -1-
h. I/66/01
hayıllı : bk. hayırlı -1-
h. I/114/24
hayınnıK : Hainlik, haince davranış. -1-
h. I/69/90
hayır I : “Öyle değil, olmaz, yok, asla”
anlamlarında olumsuzluk, ret ve inkâr
bildirir. -58-
h. I/03/09, I/03/27, I/09/06, I/09/08,
I/09/66, I/103/06, I/103/38, I/103/61,
I/104/68, I/105/46, I/105/53, I/107/66,
I/107/67, I/112/50, I/113/128, I/116/39,
I/12/04, I/122/01, I/132/33, I/136/10,
I/138/87, I/139/10, I/139/56, I/23/11,
I/23/12, I/23/27, I/24/06, I/24/19, I/33/62,
I/56/13, I/56/14, I/56/39, I/59/01, I/67/11,
I/67/40, I/76/23, I/88/18, I/92/14, I/92/46,

II/07/147, II/12/25, II/29/81, II/30/76,
II/33/73
hayır II : Her durumda ve şartta herkesin
katında iyi ve makbul olan hâl ve iş. -5-
h. I/112/66
hayır ekmēni yap- : Bir kişinin
ölümünden belli bir süre (7 gün veya 40
gün) sonra hayırına yemek dağıtmak.
h. ekmēni yapTılar I/125/33
hayır gel- : İyi ve güzel olmak.
sonumuz h. gelir I/63/44
hayır ola (olsun) : Hayırlı olsun,
uğurlu olsun.
h. ola I/93/05
h. oļsun I/52/33
hayır : bk. hayır I -4-
h. I/09/02, I/105/02, I/90/02, II/37/100
hāyır : bk. hayır I -21-
h. I/03/07, I/03/09, I/03/111, I/03/27,
I/03/45, I/03/59, I/03/65, I/09/47, I/112/13,
I/112/57, I/132/33, I/160/24, I/49/21,
I/67/11, I/67/40, II/12/82, II/14/61, II/14/76
ḥāyır : bk. hayır I -1-
ḥ. I/41/03
hayırla - : Hayırlı olmasını dilemek. -1-
h.- dılā II/13/45
hayırlı : Faydalı, makbul, iyi, uğurlu,
mübarek. -9-
h. I/112/40, I/122/01, I/122/78, I/20/98,
I/20/99, I/79/73
hayırlı olsun : Yeni bir iş veya yeni
alınan bir şey için karşısındakine iyilik
dileme sözü.
h. olsun I/33/16
hayırlı : bk. hayırlı -1-
h. I/52/31
hayırlı : bk. hayırlı -1-
h. I/01/72
hayırsız : Kendine ve başkalarına faydası
olmayan, iyiliği, hayrı dokunmayan
(kimse). -2-
h. I/64/15
hayıyli : bk. hayırlı -2-

hayilli

h. II/05/81, II/05/82

hayilli : bk. hayırlı -1-

h. II/05/102

hayillî : bk. hayırlı -1-

h. I/48/57

hayir : bk. hayır II -1-

h. I/52/37

haykır - : Çok yüksek sesle bağırmak. -1-

h.- ır I/122/46

haylā : bk. hāfā -1-

h. II/02/17

hāynı : bk. aynı -1-

h. I/60/30

ḥaynı : bk. hani¹ -1-

ḥ. I/06/41

hayr : bk. hayır II -3-

h. I/69/66

h.+ ına I/131/23

hayran : Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse. -1-

hayran ol- : Çok beğenmek.

h. olurdun I/137/40

hayva : bk. ayva -1-

h.+ yı I/88/64

hayvan : Hareket edip yer değiştirebilme ve hissetme yeteneği olan canlı yaratık. -166-

h. I/01/83, I/05/15, I/06/33, I/06/38, I/102/35, I/102/44, I/113/29, I/120/56, I/121/10, I/133/35, I/137/64, I/148/14, I/148/46, I/149/27, I/155/46, I/156/42, I/158/14, I/158/20, I/159/19, I/16/09, I/16/10, I/16/12, I/33/87, I/35/35, I/41/89, I/42/14, I/46/67, I/68/30, I/69/16, I/69/20, I/70/08, I/72/29, I/72/30, I/72/48, I/78/15, I/81/06, I/81/08, I/81/10, I/81/61, I/87/113, I/87/81, I/90/76, I/94/06, I/97/44, I/98/44, I/98/45, I/98/48, I/99/31, II/02/103, II/09/75, II/10/34, II/10/65, II/16/21, II/16/23, II/16/86, II/24/102, II/24/36, II/31/16, II/31/18, II/37/83

küçükbaş h. II/37/72

h.+ a I/73/15, II/14/46

h. bol I/151/13

h.+ dan I/12/01, I/95/118

h.+ ı I/03/111, I/16/08, I/26/08, I/27/24, I/68/31, I/68/33, I/98/48, II/04/76, II/09/78, II/30/47

h.+ ımıS II/09/21

h.+ ımız I/03/110, I/102/14, I/27/24, I/70/55, II/21/09, II/21/10, II/37/112

h.+ ınan I/129/47

h.+ ını I/26/07

h.+ innān I/42/12

h.+ ıñ I/06/21, I/106/12, I/155/46, I/41/92, I/99/31, I/99/34

h.+ lara II/20/69

h.+ na I/68/40

h.+ nā I/01/85, I/01/92, I/38/44, I/49/65

h.+ nāmızı II/21/10

h.+ nan I/150/17, I/62/32, I/63/63, I/74/54, I/74/64, II/20/41, II/24/06

h.+ nān I/63/12

h.+ nāna I/35/63

h.+ nānan I/01/85, I/49/65, I/49/68, II/09/26

h.+ nānı I/156/42, II/20/46

h.+ nāñ I/98/66, I/98/68

h.+ nar I/01/83, I/06/21, I/159/19, I/62/41, II/31/17

h.+ nara I/130/15, I/157/85, I/35/08, I/41/70, I/74/60, II/25/31

h.+ nara veriyos I/160/01

h.+ narda I/96/79

h.+ narı I/01/89, I/01/90, I/06/41, I/117/23, I/158/17, I/35/50, I/69/20, II/21/11, II/24/100, II/30/59, II/31/25

h.+ narımız II/31/06, II/31/32

h.+ narımızı I/01/27

h.+ narımızinkı I/108/13

h.+ narın I/09/76

h.+ narından I/115/18

h.+ narını I/88/26

h.+ narıñ I/117/22, I/129/66, I/130/96, I/96/45

h.+ narıñkını I/130/43

h.+ narnan I/115/54

hayvan ğoş- : Bir işte hayvandan faydalanmak, bir hayvana araba çekertmek.

h. ğoşallardı II/14/46

h. ğoşardık I/74/53

hayvan haşat : Türlü hayvanlar.

h. haşat I/154/55, I/154/56, I/78/48

h. haşatdan I/150/09

hayvân : bk. hayvan -1-

h. II/25/47

hayvân : bk. hayvan -1-

h. II/10/67

hâyvân : bk. hayvan -3-

h. I/01/79, II/02/51

büyükbâş h. II/02/51

hayvan : bk. hayvan -1-

h.+ ina I/03/23

hayvancı : Hayvan yetiştiren ve alıp satan, hayvancılıkla uğraşan kimse. -1-

h.+ lâ II/17/79

hayvancılığ : bk. hayvancılık -1-

h. yapmışlar II/10/48

hayvancılık : Hayvan yetiştirme ve hayvan ticareti yapma işi. -10-

h. I/33/39, II/04/75, II/09/05, II/09/76

h.+ lan I/68/30

h.+ lān I/33/109

h. yapan I/69/27

h. yaparıs I/139/02

h. yapıyō I/69/11

h. yapıyoduğ I/33/108

hayvancılığ : bk. hayvancılık -8-

h. I/129/36, I/53/84, I/68/54, I/86/30, II/09/35, II/24/36, II/30/36

h. yapıyoduğ II/24/37

hâyvancılığ : bk. hayvancılık -1-

h. I/57/31

hayvancılı : <<hayvancılık+ı -2-

h.+ nan I/03/63, II/04/69

hayvansal : Hayvanla ilgili, hayvandan elde edilen, hayvani. -1-

hayvansal yā : Hayvan yağlarından elde edilmiş yağ.

h. yālā II/21/21

haz : Bir şeyin insana verdiği hoşla giden tatlı duygu, zevk. -2-

haz it- : Hazzetmek, hoşlanmak, zevk almak.

h. idiyo I/37/48

haz : bk. az -1-

h. I/40/22

hazılla - : bk. hazırla- -2-

h.- llar I/125/85

h.- rdık I/128/74

hazıllā - : bk. hazırla- -2-

h.- dı I/58/34

h.- dık I/07/91

hazılġā - : bk. hazırla- -1-

h.- ġlē II/08/48

hazılġā - : bk. hazırla- -1-

h.- nıkan II/25/59

hazılġā - : bk. hazırla- -2-

h.- nıyudu II/25/58

h.- rız II/33/47

hazılı : <<hazırlık+ı -1-

h. yapıyoduğ I/132/15

hazıllık : bk. hazırlık -2-

h. yapar I/125/08

h. yaparlar I/90/50

hazıllıg : bk. hazırlık -1-

h. olurdu I/125/69

hazıllı - : bk. hazırla- -1-

h.- yem II/18/24

hazımı : bk. hazine -2-

h.+ dan I/95/23

h.+ yi I/95/23

hazır : 1. Yapılmış hâlde satılan, ısmarlama olmayan. -28-

h. I/06/33, I/129/28, I/13/19, I/30/18, I/32/31, I/87/122, I/96/18, II/15/35, II/15/67, II/34/106, II/37/114, II/38/35, II/38/36, II/38/40

h. bez I/35/06

h. bēz II/08/49

h. bēzler I/14/35

h. çorba I/07/34

h.+ dan I/06/33

h. danteller I/90/71

h. ekmek I/125/60

h. mākarna I/71/45

h. mamalar veriliyor I/16/44

h. yo_urT II/33/59

h. yünner I/12/10

2. Belli bir işi yapacak veya belli bir işe yarayacak duruma getirilmiş olan (şey). -10-

h. I/13/14, I/44/13, I/49/22, I/97/38, I/97/39, I/98/51, I/98/53, II/39/163

h.+ cecik I/79/91

h.+ ısa I/59/87

3. Emek sarfetmeden erişilen (şey). -7-

h. I/08/58, I/116/49, I/26/70, I/35/65, I/73/22, I/96/47

h.+ a bindi I/155/78

4. Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan. -2-

h. II/22/62

h.+ ın I/01/72

5. Tam sırası, fırsat bu fırsat. -1-

h.+ a bakardı I/69/72

hâzır : bk. hazır¹ -1-

h. I/152/88

hazır : bk. hazır¹ -1-

h. I/87/122

hazır - : (Yapılacak işi) Uygun duruma sokmak, istenildiği zaman faydalanılmak üzere hazır etmek, hazır hâle getirmek. -20-

h. I/120/24

h.- dım II/36/07

h.- madıj I/91/63

h.- mışın I/80/53

h.- ıj I/41/31

h.- r I/76/73

h.- rdı I/155/82

h.- rıS I/32/36

h.- rız I/32/33, I/73/48

h.- rız I/90/46

h.- rlā I/150/28

h.- rsın I/96/71

h.- yın I/112/57, I/116/56

h.- yıP I/34/16

h.- yivemiş II/20/81

h.- yoduK I/120/63

h.- yyorduK I/130/22

hazırlā - : bk. hazırla- -1-

h.- lā II/34/85

hazırlā - : bk. hazırla- -1-

h.- mam II/34/48

hazırā - : bk. hazırla- -1-

h.- miş II/20/81

hazırā - : bk. hazırla- -1-

h.- rız II/21/08

hazırā - : bk. hazırla- -1-

h.- r I/155/82

hazırlan - : 1. (Bir şey) Yapılacak işe uygun ve hazır duruma getirilmek, hazır edilmek. -6-

h.- caK II/24/48

h.- cāsa I/41/31

h.- ır I/34/15

h.- ıyodu I/78/32

2. Kendini hazırlamak, hazır duruma gelmek.

h.- ılır I/59/24

h.- ırdıK II/07/139

hazırle - : bk. hazırla- -3-

h.- ycen I/123/77

h.- yiveriyom I/87/68

h.- yoz I/93/56

hazırli - : bk. hazırla- -7-

h.- ycaK II/39/113
h.- yceK I/78/49
h.- yodu I/78/49
h.- yodum II/31/09
h.- yoz I/93/42, II/24/49, II/38/32
hazırlık : Hazır olmak için gerekli şeyleri yapma işi, hazırlanma. -4-
hazırlık yap- : Hazır olmak için gereken şeyleri yapmak.
h. yaparız I/107/43
h. yapıyoruS I/93/11
h. yapıyoz I/77/05
h. yapıyöz I/93/05
hazırlık : bk. hazırlık -1-
kışlıK h. II/37/104
hazırlı - : bk. hazırla- -1-
h.- yem I/93/04
hazırlı : <<hazırlık+ı -3-
h. I/109/20
kış h. II/32/37
h.+ mız I/97/41
hazırlu - : bk. hazırla- -1-
h.- yundu I/52/36
hazıne : bk. hazîne -1-
h.+ sinden II/30/41
hazîne : Toplu hâlde bulunan altın, gümüş, mücevher, para vb. maddi değeri yüksek şeylerin bütünü. -2-
h. I/68/76, II/30/22
haziran : Yılın mayıs ve temmuz ayları arasındaki 30 gün çeken altıncı ayı, yaz aylarının ilki. -1-
h. I/87/16
hazırlı - : bk. hazırla- -1-
h.- yós I/09/38
hazıfa - : bk. hazırla- -1-
h. II/21/08
he : 1. Evet. -303-
h. I/10/114, I/10/50, I/10/64, I/10/76, I/100/06, I/100/27, I/101/27, I/104/59, I/104/61, I/105/08, I/105/09, I/109/08, I/109/13, I/109/27, I/109/34, I/109/56,

I/11/20, I/111/07, I/111/70, I/113/27, I/116/28, I/116/30, I/119/20, I/119/55, I/121/03, I/121/106, I/121/95, I/122/63, I/123/30, I/123/41, I/123/43, I/125/13, I/125/92, I/126/14, I/126/27, I/126/55, I/126/65, I/126/70, I/127/13, I/127/23, I/128/32, I/129/48, I/129/50, I/130/04, I/130/102, I/130/46, I/130/54, I/130/60, I/130/68, I/130/70, I/130/71, I/130/74, I/130/76, I/130/79, I/130/84, I/130/96, I/130/97, I/130/98, I/134/25, I/137/55, I/138/05, I/138/18, I/138/82, I/138/83, I/142/59, I/144/19, I/144/27, I/145/19, I/146/22, I/146/66, I/146/75, I/147/40, I/148/56, I/149/06, I/149/53, I/149/55, I/15/02, I/15/60, I/150/04, I/151/05, I/151/11, I/152/33, I/157/49, I/158/16, I/159/07, I/159/42, I/16/03, I/16/52, I/160/04, I/161/58, I/18/14, I/18/29, I/19/19, I/20/40, I/20/64, I/21/74, I/23/06, I/23/52, I/24/61, I/29/19, I/33/106, I/33/28, I/33/92, I/35/48, I/36/02, I/36/56, I/39/07, I/39/54, I/40/49, I/41/07, I/42/45, I/42/49, I/42/54, I/42/81, I/44/03, I/44/81, I/45/44, I/45/64, I/49/14, I/49/53, I/51/37, I/51/72, I/51/73, I/55/22, I/56/32, I/56/33, I/58/94, I/59/87, I/63/36, I/64/49, I/65/25, I/68/26, I/68/47, I/69/53, I/69/78, I/71/12, I/71/45, I/72/08, I/72/13, I/72/42, I/72/69, I/72/84, I/73/58, I/74/67, I/78/03, I/78/10, I/79/20, I/79/37, I/79/44, I/79/46, I/79/63, I/79/77, I/79/83, I/80/41, I/81/17, I/81/19, I/81/23, I/81/28, I/81/40, I/81/53, I/86/15, I/86/32, I/86/33, I/86/36, I/86/57, I/86/58, I/86/63, I/86/69, I/86/73, I/87/06, I/87/111, I/87/123, I/87/14, I/87/29, I/87/53, I/87/58, I/87/61, I/87/66, I/87/80, I/87/86, I/87/90, I/88/51, I/88/54, I/89/28, I/91/13, I/91/83, I/91/84, I/92/31, I/95/124, I/95/16, I/96/31, I/98/105, I/98/20, I/98/47, I/98/52, I/98/77, I/98/86, I/98/94, I/99/43, I/99/66, II/01/03, II/01/04, II/01/09, II/01/35, II/01/61, II/01/78, II/02/06, II/02/84, II/04/30, II/04/39, II/05/44, II/05/58, II/06/11, II/07/07, II/08/38, II/08/77, II/11/43, II/12/01, II/12/25, II/12/72, II/12/83, II/13/37, II/13/44, II/14/08, II/15/97, II/16/04, II/16/26, II/16/86, II/17/08, II/18/02, II/19/122, II/19/140, II/19/56, II/19/57, II/21/55, II/21/72, II/21/83,

II/22/12, II/24/20, II/24/61, II/24/86, I/152/47, I/152/68, I/152/79, I/153/02,
 II/25/85, II/32/48, II/32/81, II/32/87, I/153/08, I/155/10, I/157/20, I/157/21,
 II/33/50, II/34/102, II/34/46, II/35/36, I/157/22, I/157/23, I/157/36, I/157/37,
 II/38/108, II/39/08, II/39/14, II/39/148, I/158/01, I/158/04, I/158/07, I/158/08,
 II/39/18, II/39/184, II/39/23, II/39/79 I/158/46, I/158/49, I/158/50, I/158/57,
 I/159/04, I/159/21, I/159/38, I/159/46,
 I/159/52, I/16/22, I/160/14, I/161/38,
 I/18/16, I/18/17, I/18/54, I/19/29, I/19/30,
 I/20/09, I/20/10, I/20/102, I/20/22, I/20/24,
 I/20/40, I/20/66, I/20/93, I/21/23, I/21/68,
 I/21/70, I/22/04, I/22/05, I/22/12, I/23/08,
 I/24/26, I/24/70, I/28/20, I/28/47, I/29/13,
 I/29/19, I/30/04, I/30/08, I/30/39, I/30/45,
 I/31/02, I/31/09, I/31/10, I/31/29, I/31/46,
 I/32/83, I/33/09, I/33/145, I/33/31, I/33/46,
 I/33/80, I/35/21, I/35/29, I/35/42, I/36/33,
 I/37/06, I/37/27, I/39/100, I/39/101,
 I/39/16, I/39/24, I/39/54, I/39/70, I/41/09,
 I/41/13, I/41/42, I/41/43, I/41/71, I/41/76,
 I/41/77, I/41/88, I/42/32, I/42/33, I/42/36,
 I/42/69, I/43/02, I/43/10, I/43/12, I/43/14,
 I/43/22, I/43/36, I/43/37, I/44/81, I/44/83,
 I/44/87, I/45/01, I/45/20, I/45/53, I/46/49,
 I/47/29, I/47/31, I/50/06, I/50/30, I/50/73,
 I/51/09, I/51/64, I/51/67, I/53/12, I/53/40,
 I/53/54, I/53/56, I/55/10, I/56/03, I/56/06,
 I/56/43, I/59/05, I/59/33, I/60/16, I/61/49,
 I/62/04, I/65/41, I/66/10, I/66/11, I/67/07,
 I/67/35, I/67/75, I/68/07, I/68/13, I/68/21,
 I/68/28, I/68/42, I/69/59, I/69/68, I/70/22,
 I/70/65, I/70/82, I/71/06, I/71/54, I/71/61,
 I/71/63, I/71/68, I/71/81, I/71/82, I/72/05,
 I/72/23, I/72/37, I/72/44, I/72/62, I/72/65,
 I/72/66, I/72/70, I/72/72, I/72/74, I/72/83,
 I/73/37, I/74/62, I/74/66, I/74/86, I/75/14,
 I/75/32, I/75/59, I/77/05, I/77/73, I/78/37,
 I/79/09, I/79/33, I/79/95, I/80/02, I/80/21,
 I/80/39, I/80/40, I/80/57, I/81/07, I/81/10,
 I/81/25, I/81/28, I/81/30, I/81/52, I/81/57,
 I/84/02, I/84/28, I/85/26, I/85/41, I/85/45,
 I/86/13, I/86/17, I/86/18, I/86/23, I/86/24,
 I/86/32, I/86/39, I/86/42, I/86/43, I/86/44,
 I/86/47, I/86/50, I/86/57, I/86/58, I/86/59,
 I/86/64, I/86/73, I/86/74, I/86/78, I/87/02,
 I/87/04, I/87/19, I/87/23, I/87/82, I/87/99,
 I/88/35, I/88/64, I/88/66, I/88/67, I/89/02,
 I/90/47, I/91/49, I/91/52, I/91/64, I/93/57,
 I/93/59, I/93/64, I/94/33, I/94/61, I/95/03,
 I/95/108, I/95/11, I/95/116, I/95/125,
 I/95/29, I/95/79, I/95/86, I/95/89, I/96/27,

h. vurullar I/121/63

2. “Ne? Anlamadım” anlamında kullanılır.

h. I/42/79, I/44/81, I/67/53, I/83/29,
 I/95/79, I/95/80, I/95/81, I/95/116, II/08/71,
 II/08/120, II/24/79

hē : bk. he¹ -571-

h. I/02/18, I/02/21, I/02/30, I/02/59,
 I/04/01, I/04/07, I/04/21, I/04/23, I/04/28,
 I/04/30, I/04/31, I/04/38, I/04/48, I/04/55,
 I/04/59, I/04/61, I/04/64, I/04/65, I/05/65,
 I/09/43, I/10/104, I/10/108, I/10/121,
 I/10/122, I/10/17, I/10/18, I/10/35, I/10/41,
 I/10/43, I/10/51, I/10/73, I/10/83, I/10/89,
 I/10/90, I/100/10, I/100/14, I/100/31,
 I/100/50, I/101/06, I/101/09, I/101/14,
 I/101/62, I/102/09, I/102/57, I/102/77,
 I/103/40, I/104/02, I/104/28, I/104/45,
 I/104/47, I/104/48, I/104/58, I/105/49,
 I/106/04, I/106/74, I/106/80, I/107/02,
 I/107/19, I/107/36, I/107/47, I/107/51,
 I/109/02, I/109/14, I/109/39, I/109/40,
 I/109/42, I/109/56, I/11/91, I/11/94,
 I/110/01, I/110/11, I/111/103, I/111/70,
 I/112/59, I/113/05, I/113/130, I/113/17,
 I/113/36, I/113/50, I/114/32, I/115/31,
 I/115/50, I/118/15, I/119/13, I/119/80,
 I/120/52, I/121/112, I/121/20, I/121/31,
 I/121/68, I/121/95, I/122/15, I/122/26,
 I/122/65, I/122/66, I/122/71, I/123/11,
 I/123/31, I/123/53, I/124/42, I/124/44,
 I/125/14, I/126/14, I/126/16, I/126/23,
 I/126/48, I/128/51, I/13/06, I/13/21,
 I/130/103, I/130/53, I/130/55, I/130/86,
 I/130/87, I/130/93, I/133/53, I/134/07,
 I/134/55, I/135/01, I/136/11, I/137/58,
 I/137/60, I/138/18, I/138/48, I/138/69,
 I/140/16, I/144/48, I/144/57, I/144/82,
 I/145/07, I/145/10, I/145/19, I/145/22,
 I/145/97, I/146/03, I/146/06, I/146/17,
 I/146/45, I/146/56, I/146/78, I/146/85,
 I/147/08, I/147/11, I/147/38, I/148/32,
 I/148/61, I/148/62, I/148/63, I/15/09,
 I/15/57, I/15/60, I/150/53, I/151/10,
 I/151/17, I/151/24, I/152/104, I/152/134,

- I/97/29, I/97/37, I/98/02, I/98/08, I/98/10, I/98/124, I/98/131, I/98/16, I/98/23, I/98/25, I/98/27, I/98/35, I/98/46, I/98/60, I/98/69, I/98/76, I/98/78, I/98/80, I/98/87, I/98/93, I/98/94, I/98/98, I/99/66, II/01/88, II/02/56, II/02/76, II/03/34, II/03/83, II/04/11, II/04/36, II/04/39, II/04/43, II/04/80, II/04/94, II/05/06, II/05/108, II/05/13, II/05/21, II/05/25, II/05/30, II/05/37, II/05/63, II/05/66, II/05/80, II/05/83, II/05/88, II/05/92, II/06/12, II/06/29, II/06/46, II/07/109, II/07/121, II/07/34, II/08/04, II/08/35, II/08/76, II/10/09, II/11/11, II/11/25, II/13/14, II/13/29, II/13/48, II/13/49, II/13/54, II/14/08, II/14/43, II/16/06, II/16/106, II/16/26, II/16/73, II/16/86, II/17/11, II/17/39, II/17/82, II/17/89, II/18/19, II/18/22, II/19/135, II/19/19, II/20/62, II/21/22, II/21/68, II/21/85, II/22/89, II/23/189, II/23/190, II/23/203, II/23/34, II/24/104, II/24/57, II/24/62, II/24/92, II/24/96, II/25/116, II/25/43, II/25/88, II/26/05, II/26/19, II/27/19, II/27/22, II/30/19, II/30/27, II/30/29, II/30/54, II/30/74, II/32/113, II/32/131, II/32/134, II/32/136, II/32/78, II/32/96, II/33/51, II/34/28, II/35/50, II/35/53, II/35/63, II/35/68, II/35/70, II/37/02, II/37/105, II/37/47, II/38/22, II/38/74, II/39/161, II/39/17, II/39/81, I/54/27, I/60/21, II/37/61, I/62/07
- bk. he²
h. I/04/67, I/100/07, I/150/59, I/158/32, II/34/05
- hē** : bk. her -2-
h. I/30/29, II/24/106
- hē** : bk. he¹ -3-
h. I/21/11, I/30/54, II/08/43
- heb** : bk. hep -71-
h. I/02/14, I/04/27, I/06/108, I/06/117, I/06/16, I/06/39, I/08/127, I/08/27, I/08/42, I/08/69, I/10/52, I/10/70, I/10/88, I/107/40, I/110/67, I/137/51, I/143/37, I/143/70, I/158/37, I/158/47, I/18/73, I/34/23, I/35/30, I/35/33, I/35/43, I/36/07, I/36/09, I/36/14, I/36/18, I/36/27, I/36/28, I/36/30, I/39/101, I/41/46, I/41/76, I/41/80, I/48/40, I/50/70, I/50/72, I/58/36, I/59/84, I/65/23, I/67/29, I/68/53, I/74/71, I/87/113, I/91/40, I/99/15, I/99/38, II/03/16, II/07/46, II/12/34, II/12/37, II/12/38, II/12/41, II/14/19, II/22/58, II/23/39, II/25/10, II/25/18, II/25/26, II/25/31, II/25/37, II/28/81, II/29/03, II/33/15
- h.+ icēmiS I/134/40
- heb** : bk. hep -1-
h. II/25/89
- heb** : bk. hep -1-
h. II/05/69
- hebi** : Heps. -1-
h. I/58/53
- hebcē** : bk. hepcē -1-
h. I/13/29
- hebe** : bk. ebe I -1-
h.+ lē I/61/12
- hebesi** : bk. hepsi -1-
emmim dayım h.+ nden āldım payım I/64/98
- hebicī** : bk. hepcē -2-
h.+ ni I/135/58, I/138/24
- hebīce** : bk. hepcē -1-
h. I/64/86
- hebicek** : bk. hepcēK -1-
h. I/36/14
- hebicī** : bk. hepcē -3-
h. I/138/24
h.+ ni yapan II/32/65
h.+ ŋ I/75/56
- hebīci** : bk. hepcē -1-
h.+ ni I/138/25
- hebsi** : bk. hepsi -4-
h. I/119/33, I/21/22, I/52/43
- hebīsi** : bk. hepsi -2-
h. I/18/76
h.+ niŋ I/99/28
- hebsi** : bk. hepsi -2-
h. I/10/79, I/42/69
- hebzi** : bk. hepsi -1-
h. I/155/78

hec : bk. hiç -1-
h. I/88/71

héc : bk. hiç -1-
h. I/112/45

heÇ : bk. hiç -8-
h. I/107/07, I/107/70, I/137/45, I/144/80, I/158/55, I/64/63, II/19/15

hêç : bk. hiç -1-
h. I/115/15

heç : bk. hiç -1-
h. I/143/31

hêç : bk. hiç -1-
h. I/149/37

hêç : bk. hiç -10-
h. I/123/39, I/135/60, I/143/30, I/88/04, I/88/05, I/88/07, I/99/20, II/14/84
h. yapan I/26/65, I/27/37

hêçbi : bk. hiçbir -1-
h. II/04/45

hediye : Sevgi veya saygı ifadesi olarak karşılıksız verilen şey, armağan. -17-
h. I/04/28, I/04/29, I/27/16, I/40/35, I/50/25, I/90/52, I/90/56, I/90/57

h.+ lerini I/90/59

h.+ miz II/38/61

h.+ ninen I/104/50

h.+ si I/67/77

hediye ver- : Hediye etmek, (bir şeyi) bir bedel almadan bağışlamak.

h. vercem II/38/61

h. verdik I/27/16

h. verilerdi I/90/52

h. veririm I/19/16

h. veriyim I/40/34

heh : bk. hah -9-

h. I/106/74, I/109/16, I/110/18, I/16/40, I/42/06, I/42/08, I/42/24, I/66/43, II/33/62

heḡ : bk. he² -1-
h. II/08/135

hēh : bk. hah -1-
h. II/08/49

hēkes : bk. herkes -1-
h.+ iḡ I/126/43

hēkeş : bk. herkes -2-
h. I/126/44
h.+ iḡ I/126/44

hēkez : bk. herkes -1-
h. I/132/35

hekêş : bk. herkes -1-
h. I/145/94

hel : bk. hal I -1-
h.+ lerim I/42/77

helal : bk. helâl -11-
h. I/139/26
h. et I/85/64
h.+ lar olsun I/98/132
h. olsun I/91/62
h. olsun II/33/81
h. olsun I/37/55, I/85/63
h. olsun I/49/82, I/60/103
h. olsun I/59/82
h. olsun I/50/84

helâl : bk. helâl -2-
h. et I/60/103
h. olsun I/52/98

helâl : Dinin yasaklamadığı (şey, hareket ve davranış). -10-
h. I/42/77

helâl et- : (Yaptığı veya verdiği şeyi) Canıgönülden bağışlamak, verdiği kimsenin hakkı olarak kabul etmek.

h. ediḡ I/143/86

h. et I/37/56

helâlî hoş olsun : İsteye isteye verdim, canıgönülden bağışladım, yaptıklarımı helâl ettim, karşılığımı beklemiyorum, gönlüm hoş, helâl olsun.

h.+ ı hoş olsun I/48/50

helâl(lar) olsun : “Yaptıklarımдан, verdiklerimden dolayı bir karşılık beklemiyorum, isteye isteye yaptım, isteye isteye verdim” anlamında kullanılır.

h. olsun I/107/20, I/119/83, I/98/130

h. olsun I/37/55

helāl : bk. helāl -1-

h. ediş I/50/85

helāl : bk. helāl -1-

h. I/37/56

helāl : bk. helāl -2-

h. olsun I/119/82, I/119/83

helallaş - : (Bir alış veriş veya ayrılış sırasında, ölüm döşğinde) Karşılıklı olarak haklarını birbirine bağışlamak, helal etmek. -1-

h.- ır I/126/29

helbet : Elbet, elbette, şüphesiz, muhakkak, mutlaka. -3-

h. I/75/08, I/87/62, I/87/76

hele : 1. Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifade eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, her şeyden önce. -25-

h. I/03/49, I/04/53, I/04/54, I/06/98, I/104/23, I/122/02, I/126/52, I/136/38, I/14/57, I/144/48, I/144/49, I/46/92, I/47/25, I/55/66, I/60/97, I/61/65, I/69/14, I/80/29, II/03/75, II/14/01, II/23/186

2. Belli, belli ki. (?) -1-

h.+ sı I/39/96

hele bi : Önce, evvela.

h. bi I/144/47

hele hele : “Haydi söyle bakalım” anlamında bir kimseyi söyletmek, anlatmaya teşvik etmek için kullanılır.

hele h. I/94/47

h. hele I/94/47

hele ki : Üstelik.

h. ki I/96/62

helke : Genellikle bakırdan yapılan, bakraçtan büyük bir çeşit kova. -4-

h. I/87/70, I/91/40

h.+ lēnen I/134/49

h.+ lerinen I/126/10

helkē : bk. helke -1-

h. I/87/70

helli : bk. elli¹ -1-

h. I/08/111

helva : Un veya unlu maddelerle şeker ve yağdan yapılan, muhtelif şekil ve çeşitleri olan tatlı. -27-

h. I/121/119, I/26/03, I/26/13, I/26/14, I/26/15, I/30/46, II/11/11, II/11/12, II/15/31, II/15/32, II/19/65

h. melvā I/138/69

h. mēlvā I/119/45

un h.+ mız I/31/04

h.+ nın I/132/45

h.+ nı I/132/41, I/132/43

h.+ sı I/151/14

un h.+ sı I/132/21

un h.+ sı yaparıs I/132/32

un h.+ sını I/132/21

h.+ yı I/132/39

helva bas- (yap-) : Gerekli malzemeleri biraraya getirerek helva hazırlamak.

h. basarıs I/90/84

h. basılırdı I/125/65

h. yapan I/132/21

helvā : bk. helva -1-

h.+ yī I/26/11

helvā : bk. helva -7-

h. I/104/55, I/138/67, I/75/25, II/15/20, II/15/21, II/15/31

h. basarlarmış I/76/23

hēlvā : bk. helva -3-

h. I/152/88, II/11/10

h.+ sından I/125/72

hem : Kullanıldığı cümleye “üstelik, bir de, şu da var ki, zaten” anlamları katarak anlamı kuvvetlendirir. -101-

h. I/02/36, I/02/46, I/06/43, I/06/44, I/06/51, I/108/29, I/110/56, I/110/57, I/116/50, I/121/109, I/122/59, I/125/46, I/126/68, I/129/39, I/13/24, I/130/30, I/132/05, I/133/65, I/135/44, I/136/30, I/139/19, I/14/63, I/144/70, I/144/79, I/146/49, I/148/47, I/152/120, I/154/58, I/155/22, I/155/23, I/155/33, I/156/62,

I/161/20, I/17/52, I/28/44, I/48/25, I/52/51, I/53/58, I/54/65, I/55/62, I/59/22, I/59/24, I/59/64, I/70/22, I/72/13, I/72/53, I/73/15, I/73/18, I/78/37, I/85/59, I/86/37, I/87/125, I/90/18, I/97/10, I/99/73, II/01/83, II/08/43, II/09/45, II/16/62, II/16/95, II/19/151, II/22/79, II/26/43, II/29/76, II/31/04, II/33/18, II/33/19, II/33/20, II/33/21, II/33/24, II/33/83, II/38/61, II/39/117

hem : bk. hem -3-

h. I/56/35, I/56/36, I/58/34

heman : bk. hemen² -1-

h. II/20/25

hemen : 1. Derhâl, hiç vakit geçirmeden, çabucak. -83-

h. I/01/100, I/05/39, I/05/58, I/06/104, I/06/67, I/06/72, I/08/39, I/08/50, I/08/51, I/08/99, I/104/07, I/106/17, I/107/27, I/11/71, I/116/52, I/12/46, I/126/13, I/127/43, I/127/44, I/13/14, I/13/17, I/135/42, I/136/15, I/138/86, I/14/34, I/14/71, I/145/07, I/145/33, I/145/37, I/146/70, I/146/82, I/146/83, I/15/63, I/152/95, I/152/97, I/155/85, I/16/07, I/16/11, I/28/52, I/28/55, I/28/56, I/32/55, I/36/76, I/36/78, I/36/80, I/36/81, I/36/84, I/37/15, I/44/79, I/45/26, I/54/50, I/54/51, I/76/25, I/96/42, I/96/46, I/96/60, I/97/40, I/98/47, I/98/48, I/98/51, II/01/36, II/07/127, II/09/43, II/10/105, II/16/30, II/18/09, II/19/76, II/20/80, II/23/48, II/24/107, II/24/108, II/28/88, II/29/08, II/29/41, II/29/93, II/33/74, II/39/100, II/39/107

h.+ e I/53/38

h. yapardım I/91/32

2. Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben. -31-

h. I/102/10, I/122/33, I/126/51, I/126/64, I/136/16, I/158/20, I/158/60, I/40/65, I/49/57, I/58/59, I/68/61, I/70/23, I/75/47, I/95/14, II/09/60, II/09/97, II/09/98, II/39/63

hemen h. I/155/97, I/38/23, I/46/08, I/73/64, I/78/53, I/99/67

h. hemen I/155/97, I/38/22, I/46/08, I/73/64, I/78/53, I/99/67

h. imen I/04/09

3. Artik. -6-

h. I/145/42, I/145/43, I/157/81, I/58/75, I/78/36, II/09/85

4. Ancak, yalnız, sadece. -2-

h. I/28/46, II/18/05

hemen : bk. hemen¹ -1-

h. II/37/120

hemēn : bk. hemen¹ -1-

h. I/71/37

hemen : bk. hemen¹ -2-

h. I/140/45, I/32/46

bk. hemen² -1-

h. I/85/51

hēmen : bk. hemen¹ -6-

h. I/58/64, II/05/107, II/08/62, II/25/87, II/25/93, II/28/67

bk. hemen² -3-

h. I/38/20

hēmen h. II/01/75

h. hēmen II/01/75

hēmen : bk. hemen¹ -2-

h. I/41/70

hemme : bk. emme -1-

h. I/58/76

hemşeri : bk. hemşirē -1-

h. I/37/15

hemşeri : Hitap sözü olarak kullanılır. -1-

h.+ m I/56/54

hemşirē : Hemşire, diplomalı hastabakıcı genç kız veya kadın. -1-

h. I/36/12

hēmşire : bk. hemşirē -1-

h.+ miz I/36/12

hendek : Hendek, şehir, hisar, kale, tarla vb. yerlere girilmesini önlemek, arazide, yol kenarlarında suların akmasını sağlamak için kazılan, iki tarafı yüksek, uzunlamasına derin çukur. -1-

h. I/95/10

heP : Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün, her zaman, daima. -395-

- h. I/01/100, I/01/37, I/01/55, I/02/25, I/03/106, I/03/20, I/03/64, I/03/66, I/05/57, I/06/09, I/06/144, I/06/146, I/06/33, I/06/58, I/06/63, I/07/10, I/08/03, I/08/20, I/08/36, I/10/08, I/10/122, I/10/66, I/102/03, I/102/05, I/102/29, I/102/70, I/102/84, I/103/14, I/103/16, I/103/25, I/108/20, I/108/33, I/108/41, I/108/48, I/109/06, I/11/24, I/11/60, I/110/41, I/111/40, I/112/39, I/113/08, I/113/43, I/113/58, I/113/59, I/113/61, I/113/71, I/113/72, I/113/75, I/115/09, I/116/06, I/118/08, I/119/78, I/121/60, I/121/97, I/124/10, I/124/11, I/124/17, I/124/18, I/124/21, I/124/25, I/124/26, I/125/40, I/126/09, I/126/44, I/126/65, I/129/06, I/129/07, I/130/67, I/131/13, I/131/50, I/131/63, I/132/07, I/132/46, I/133/42, I/134/09, I/134/23, I/135/09, I/135/47, I/136/29, I/136/32, I/136/33, I/136/37, I/138/28, I/138/82, I/139/28, I/139/63, I/14/13, I/140/66, I/141/24, I/143/29, I/143/35, I/143/48, I/143/63, I/143/82, I/145/60, I/145/72, I/145/90, I/146/06, I/148/15, I/148/23, I/148/31, I/149/31, I/15/22, I/150/27, I/151/06, I/152/04, I/152/107, I/152/112, I/152/12, I/152/29, I/152/52, I/152/81, I/152/90, I/153/109, I/153/113, I/153/19, I/155/49, I/155/51, I/155/68, I/157/35, I/157/84, I/158/08, I/158/11, I/159/53, I/16/46, I/16/48, I/16/57, I/16/61, I/160/30, I/161/19, I/17/27, I/17/41, I/17/68, I/17/86, I/18/42, I/18/70, I/21/59, I/21/60, I/21/72, I/21/82, I/21/89, I/23/67, I/23/72, I/25/05, I/25/63, I/27/38, I/27/67, I/29/06, I/30/20, I/30/35, I/32/14, I/32/51, I/34/13, I/34/26, I/36/05, I/38/19, I/39/10, I/39/39, I/39/53, I/39/55, I/39/88, I/40/69, I/41/33, I/41/51, I/44/57, I/45/21, I/46/114, I/46/19, I/46/29, I/47/45, I/47/63, I/49/47, I/49/57, I/49/58, I/54/08, I/54/60, I/55/37, I/55/47, I/55/48, I/55/54, I/55/62, I/57/10, I/58/52, I/58/53, I/58/74, I/58/88, I/58/97, I/59/27, I/60/37, I/60/93, I/61/12, I/61/47, I/61/56, I/63/51, I/64/124, I/64/22, I/64/51, I/64/52, I/64/53, I/64/54, I/64/55, I/64/65, I/65/17, I/65/21, I/65/22, I/65/23, I/65/24, I/65/30, I/65/56, I/65/60, I/67/08, I/67/42, I/67/46, I/67/71, I/68/43, I/69/08, I/69/13, I/69/33, I/69/46, I/70/06, I/70/09, I/70/69, I/72/83, I/73/39, I/74/87, I/76/52, I/76/91, I/78/23, I/78/24, I/78/45, I/80/28, I/80/53, I/82/09, I/82/11, I/83/61, I/83/64, I/83/65, I/83/79, I/84/08, I/86/16, I/86/28, I/86/29, I/86/59, I/87/121, I/87/122, I/87/42, I/87/76, I/88/71, I/90/67, I/92/57, I/94/56, I/94/65, I/95/48, I/96/66, I/97/32, I/99/11, I/99/28, I/99/37, I/99/57, II/03/76, II/05/37, II/05/68, II/06/08, II/07/48, II/08/45, II/08/67, II/10/56, II/11/35, II/12/06, II/12/33, II/12/36, II/12/78, II/13/31, II/13/43, II/14/09, II/15/45, II/16/99, II/17/27, II/17/31, II/17/33, II/19/73, II/19/83, II/19/85, II/20/08, II/20/12, II/20/15, II/20/16, II/20/17, II/21/23, II/21/26, II/21/36, II/21/41, II/21/92, II/22/28, II/22/47, II/23/147, II/23/16, II/23/22, II/23/38, II/23/39, II/23/68, II/23/83, II/23/85, II/24/66, II/25/78, II/26/15, II/27/27, II/29/10, II/29/90, II/29/96, II/29/98, II/30/73, II/30/85, II/34/60, II/34/90, II/34/92, II/35/07, II/35/10, II/35/16, II/35/38, II/35/45, II/35/46, II/35/66, II/35/67, II/37/108, II/37/73, II/38/87, II/39/139, II/39/157, II/39/168, II/39/188, II/39/89
- h. vurdu II/23/208
- h. yapallā I/44/64
- hepicēmiz** : Hepimiz, ben ve benimle beraber olanlar.
- hepimiz** : Ben ve benimle beraber olanlar.
- h. + imiS I/115/28, I/61/67
- h. + ĩmiS I/61/69
- h.+ imiz I/07/65, I/133/42, I/155/40, I/20/58, I/58/53, I/85/53, I/91/04
- h.+ imiz yapardı I/87/110
- h.+ imize I/91/09
- h.+ imizi I/61/26
- h.+ imizin I/113/53
- h.+ imiziñ I/06/146, I/22/22, I/61/14
- hepiniz** : Sen ve seninle beraber olanlar.
- h.+ iñiz II/39/178
- h.+ iñize I/122/80
- h.+ iñizi I/64/29, I/15/37
- h.+ iñiziñ I/06/26

hēP : bk. heP -8-

h. I/114/16, I/126/27, I/14/26, I/147/26, II/04/09, II/29/95, II/35/13

h.+ imiz II/07/118

hep : bk. heP -4-

h. I/21/88, I/84/37, II/19/69

h. + imiz I/22/29

hēP : bk. hep -2-

h. I/58/61, I/58/97

hepci : bk. hepcē -1-

h. I/45/42

hepce : bk. hepcē -5-

h. I/03/86, I/42/05, I/58/50, I/60/102, I/60/32

hepcē : Hepsī. -8-

h. I/18/43, I/18/57, I/63/63, II/08/114

h.+ miz I/18/38, I/18/42

h.+ ni II/08/81, II/08/82

hepcē_e : bk. hepcē -1-

h. II/08/93

hepceg : bk. hepceK -1-

h. I/64/08

hepceK : Hep birlikte, hepsi birden. -1-

h. I/46/56

hepci : bk. hepcē -1-

h.+ ni I/18/36

hēPi : bk. hepsi -1-

h. I/26/65

hepci : bk. hepcē -2-

h. II/32/138

hēPicī : bk. hepcē -1-

h.+ ni I/135/58

hePicē : bk. hepcē -2-

h. I/20/88, I/84/43

hepīcē : bk. hepcē -1-

h. II/08/82

hePisi : bk. hepsi -5-

h. I/08/59, I/100/19, I/18/72, I/99/41

h.+ ni I/88/69

hepīsi : bk. hepsi -7-

h. I/131/31, I/22/25, I/27/18, II/05/07, II/29/04

h. bol I/131/31

h.+ ni I/64/83

hepīzi : bk. hepsi -1-

h. I/147/16

hepsī : bk. hepsi -2-

h. I/157/28, I/158/56

hepsi : bk. hepsi -1-

h. II/17/64

hepsi : (Bahsedilenlerin) Bütününü, tamamı. -154-

h. I/01/17, I/01/27, I/01/48, I/01/73, I/05/52, I/05/56, I/05/61, I/06/34, I/06/35, I/09/75, I/10/36, I/100/20, I/102/04, I/102/68, I/103/31, I/105/26, I/105/54, I/110/14, I/131/51, I/133/34, I/14/75, I/147/44, I/147/50, I/15/13, I/152/112, I/152/81, I/153/114, I/153/55, I/154/55, I/160/12, I/26/35, I/32/101, I/32/102, I/32/17, I/32/95, I/32/99, I/34/24, I/51/14, I/55/75, I/56/54, I/56/77, I/59/51, I/59/84, I/60/34, I/61/14, I/61/31, I/67/70, I/72/20, I/74/14, I/74/24, I/74/35, I/74/80, I/82/05, I/85/52, I/88/69, I/92/13, I/92/44, I/94/64, I/97/16, I/97/17, I/97/33, I/98/44, I/98/45, I/98/71, II/03/72, II/04/40, II/04/41, II/04/42, II/04/45, II/04/46, II/04/80, II/05/36, II/06/08, II/06/25, II/06/39, II/06/82, II/07/121, II/07/145, II/19/16, II/20/29, II/20/38, II/20/39, II/23/24, II/25/77, II/29/67, II/29/88, II/30/74, II/30/83, II/34/16, II/34/25, II/34/38

h.+ lēne II/29/05

h.+ nden I/140/41, I/143/14, I/21/26, I/72/51

h.+ nden yapıyüz I/40/11

h.+ ne I/01/73, I/152/23, I/36/81, I/42/52, I/66/09, I/66/27

h.+ ne viriyorun I/54/55

h.+ ne yapardık I/102/86

h.+ ni I/102/14, I/102/71, I/103/48, I/105/56, I/123/78, I/131/63, I/137/52, I/152/24, I/152/50, I/153/72, I/155/49, I/21/80, I/30/49, I/42/47, I/61/61, I/64/12, I/65/14, I/67/32, II/06/10, II/07/64,

II/23/04, II/26/15, II/26/42, II/27/65,
II/29/60, II/30/58, II/39/32

h.+ ni verdi I/61/63

h.+ ni yaparS I/26/62

h.+ ni yaparız I/26/61

h.+ ni yaparsın I/121/84

h.+ ni yapıyodu II/06/10

h.+ ni yapıyoduk I/21/93

h.+ ni yapıyodum I/106/37

h.+ ni yapıyoS I/32/36

h.+ niñ I/155/65, I/48/54, I/54/56,
I/66/05, I/97/28

emmim dayım h.+ niñ aldım payım
I/64/94

hepsi : bk. hepsi -1-

h. I/06/22

hepsi : bk. hepsi -1-

h. I/69/41

hepsi : bk. hepsi -11-

h. I/01/17, I/31/59, I/36/78, I/56/54,
II/06/09, II/10/62, II/30/84

h.+ nden I/72/50

h.+ niñ I/06/149, II/31/36

hepsi : bk. hepsi -2-

h. I/150/28, I/85/57

hepsi : bk. hepsi -1-

h.+ niñ I/41/38

her : Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, -nin hepsi, bütün, cümle. -425-

h. I/01/24, I/01/26, I/01/82, I/02/60,
I/03/26, I/03/45, I/03/58, I/03/91, I/04/32,
I/04/48, I/04/57, I/04/65, I/05/38, I/06/141,
I/06/75, I/06/79, I/07/18, I/07/62, I/07/64,
I/08/33, I/09/79, I/10/106, I/10/120,
I/10/78, I/100/24, I/100/38, I/103/28,
I/103/36, I/105/13, I/105/58, I/105/59,
I/105/61, I/106/34, I/107/56, I/108/32,
I/109/07, I/11/37, I/11/38, I/11/68, I/110/39,
I/111/122, I/111/40, I/111/44, I/111/81,
I/111/82, I/111/89, I/113/93, I/115/39,
I/116/13, I/116/49, I/12/14, I/120/65,

I/121/45, I/122/65, I/123/45, I/124/30,
I/126/09, I/126/40, I/128/29, I/128/35,
I/128/41, I/129/12, I/129/19, I/129/24,
I/129/28, I/13/16, I/13/19, I/13/24, I/13/25,
I/13/29, I/131/37, I/132/08, I/133/27,
I/134/05, I/134/31, I/134/37, I/134/45,
I/135/14, I/135/20, I/135/34, I/135/40,
I/139/17, I/139/54, I/139/55, I/14/37,
I/143/38, I/143/41, I/143/42, I/143/62,
I/144/13, I/146/15, I/146/26, I/146/52,
I/146/61, I/146/64, I/146/65, I/147/21,
I/147/22, I/147/42, I/147/46, I/147/47,
I/148/51, I/149/30, I/15/47, I/150/08,
I/150/18, I/150/33, I/152/69, I/152/73,
I/152/74, I/152/80, I/153/114, I/153/122,
I/153/123, I/153/76, I/154/57, I/155/47,
I/156/28, I/156/32, I/157/06, I/157/26,
I/16/34, I/16/53, I/16/59, I/161/16, I/17/88,
I/17/89, I/19/13, I/19/17, I/20/02, I/20/07,
I/20/28, I/20/61, I/20/75, I/20/84, I/21/65,
I/23/69, I/26/62, I/27/17, I/27/18, I/27/30,
I/27/36, I/27/51, I/28/55, I/30/48, I/31/41,
I/32/28, I/33/102, I/33/135, I/34/04,
I/34/15, I/34/18, I/34/20, I/34/29, I/34/58,
I/35/51, I/35/65, I/36/69, I/36/83, I/37/20,
I/37/49, I/38/21, I/38/39, I/38/41, I/38/48,
I/38/50, I/38/55, I/39/97, I/40/43, I/41/28,
I/41/38, I/41/67, I/41/74, I/41/78, I/41/91,
I/46/40, I/46/89, I/47/13, I/47/21, I/50/27,
I/50/65, I/52/36, I/53/68, I/54/48, I/58/40,
I/58/84, I/58/85, I/59/26, I/59/41, I/59/57,
I/60/53, I/60/58, I/60/98, I/62/18, I/64/11,
I/64/122, I/64/123, I/64/14, I/64/19,
I/64/76, I/65/14, I/65/23, I/65/28, I/65/30,
I/66/50, I/67/01, I/67/48, I/67/50, I/67/63,
I/67/70, I/68/38, I/69/103, I/69/104,
I/71/48, I/73/22, I/74/55, I/74/97, I/76/52,
I/76/77, I/76/78, I/76/81, I/77/03, I/77/05,
I/77/56, I/77/60, I/78/04, I/78/52, I/78/53,
I/79/01, I/79/24, I/79/40, I/79/69, I/79/89,
I/80/19, I/80/22, I/80/27, I/80/33, I/82/21,
I/83/16, I/83/34, I/83/51, I/83/56, I/83/61,
I/83/63, I/83/65, I/83/78, I/84/45, I/85/52,
I/87/32, I/87/38, I/88/61, I/89/02, I/89/15,
I/90/27, I/90/35, I/90/59, I/90/61, I/90/64,
I/90/66, I/90/72, I/90/78, I/90/84, I/90/85,
I/90/86, I/91/36, I/91/69, I/93/19, I/93/55,
I/94/10, I/94/11, I/94/18, I/94/31, I/94/32,
I/95/54, I/96/17, I/96/18, I/96/47, I/96/48,
I/97/04, I/97/07, I/97/27, I/98/33, I/98/36,

I/98/39, I/98/40, I/99/63, II/03/39, II/04/56, II/04/68, II/04/80, II/05/21, II/05/39, II/07/107, II/07/32, II/07/35, II/07/53, II/07/64, II/07/97, II/08/15, II/08/44, II/09/30, II/09/31, II/09/70, II/12/04, II/12/10, II/12/74, II/12/77, II/13/63, II/14/25, II/15/107, II/15/120, II/15/22, II/16/26, II/17/26, II/19/120, II/19/140, II/19/150, II/19/161, II/19/162, II/19/163, II/19/164, II/19/67, II/19/77, II/20/04, II/20/07, II/20/14, II/20/20, II/20/21, II/21/21, II/23/198, II/23/212, II/23/28, II/23/68, II/23/89, II/24/11, II/24/39, II/24/51, II/25/35, II/25/36, II/25/65, II/27/24, II/27/26, II/27/45, II/28/55, II/30/73, II/31/33, II/31/34, II/31/35, II/32/100, II/32/101, II/32/106, II/32/132, II/32/14, II/32/22, II/32/27, II/32/37, II/32/39, II/32/48, II/32/63, II/33/34, II/35/108, II/35/12, II/35/18, II/35/21, II/35/22, II/35/39, II/35/76, II/35/78, II/36/12, II/37/106, II/37/114, II/37/87, II/38/11, II/39/129, II/39/142, II/39/149, II/39/152, II/39/39, II/39/66

her bir : Tek tek, ayrı ayrı.

h. bi I/159/35, I/27/07, I/42/74, I/54/37, II/29/82, II/29/89, II/29/94

h. bir I/121/46, II/20/83

her biri(si) : Teker teker, hepsi.

h. biri I/145/92, I/69/67

h. biri II/05/70

h. birinî II/39/69

h. bisi I/65/14

her neyse : Sözü uzatmaya gerek yok.

h. neyse I/98/115

her türlü : Bahsedilen türlerin hepsini kapsayan.

h. türlü II/38/48

her : bk. her -10-

h. I/141/11, I/32/30, I/38/67, I/38/68, I/54/33, I/85/36, I/90/67, II/07/34, II/07/35, II/16/24

hër : bk. her -18-

h. I/07/39, I/08/30, I/08/62, I/109/22, I/146/15, I/146/19, I/148/27, I/151/07, I/47/21, I/47/41, I/47/61, II/15/120,

II/15/90, II/19/149, II/19/161, II/25/108, II/39/42

hër : bk. her -1-

h. II/07/51

her : bk. her -6-

h. I/15/10, I/153/122, I/74/73, I/85/33, II/19/46

h. bir I/15/10

hër : bk. her -1-

h. I/02/13

herā : bk. heralda -1-

h. II/12/49

heral : bk. heralda -14-

h. I/06/145, I/146/02, I/52/50, I/63/52, I/67/43, I/72/43, I/76/27, I/81/38, I/87/04, II/02/41, II/09/101, II/17/72, II/22/10, II/25/80

heraí : bk. heralda -1-

h. I/75/44

herál : bk. heralda -1-

h. II/01/40

heralda : Herhâlde, büyük bir ihtimalle. -39-

h. I/09/04, I/10/73, I/105/17, I/105/18, I/105/63, I/110/06, I/112/77, I/113/75, I/117/05, I/122/09, I/123/26, I/13/04, I/143/57, I/144/16, I/149/42, I/15/82, I/157/47, I/30/22, I/38/31, I/38/58, I/43/14, I/45/36, I/46/86, I/48/66, I/49/44, I/58/83, I/59/38, I/64/113, I/81/11, I/81/18, I/81/36, I/87/55, I/92/28, II/12/50, II/23/144, II/23/158, II/23/24

h. vermemiş I/108/22

heraldā : bk. heralda -1-

h. I/122/10

herālda : bk. heralda -3-

h. I/48/77, I/53/21

h.+ ki I/71/49

heralde : bk. heralda -10-

h. I/07/111, I/125/13, I/127/36, I/147/45, I/80/58, I/87/36, I/98/11, I/98/13, II/23/155, II/38/88

heraíde : bk. heralda -4-

h. I/129/03, I/129/57, I/14/03, II/35/70

herā́lde : bk. heralda -5-

h. I/34/51, I/34/52, I/35/12, I/46/13, II/14/74

herā́lde : bk. heralda -2-

h. II/27/06, II/31/50

herā́lde : bk. heralda -1-

h. II/37/27

herā́ldé : bk. heralda -1-

h. II/10/39

herā́ldé : bk. heralda -1-

h. II/35/05

heraldı : bk. heralda -1-

h. II/03/40

herā́ldım : bk. heralda -1-

h. II/06/02

heraldi : bk. heralda -2-

h. II/17/06, II/17/38

here : bk. kere -1-

h. I/37/35

heren : Tencere, kazan. -1-

h.+ e I/90/81

herfene : Herkesin getirdikleri yiyecekleri birleştirerek birlikte yemek. -1-

h. I/75/25

herif : Adam. -30-

h. I/03/39, I/126/77, I/128/22, I/128/27, I/135/27, I/15/31, I/15/69, I/45/55, I/52/49, I/52/82, I/53/71, I/64/17, I/64/21, I/64/33, I/88/31, II/01/21

soñ ğarı buñ ğarı soñ herif buñ h. I/125/37

soñ ğarı buñ ğarı soñ h. buñ herif I/125/37

h.+ e I/108/49, II/29/26

h.+ i II/05/21

h.+ idi I/135/17, I/88/18

h.+ inen I/15/11

h.+ iñ I/52/15, I/64/26

h.+ lē I/47/82

h.+ ler I/15/80

h.+ lēr I/47/50

h.+ leri I/126/82

herif : bk. herif -2-

h. I/53/35, II/38/39

heriv : bk. herif -2-

h.+ iñ II/17/59, II/17/75

herkeç : bk. herkes -1-

h. I/94/47

herkej : bk. herkes -1-

h.+ iñ I/58/88

herkek : bk. erkek -1-

h.+ ler I/10/56

herkes : Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar. -96-

h. I/02/52, I/03/23, I/03/32, I/03/33, I/03/35, I/03/37, I/03/56, I/03/60, I/03/80, I/07/102, I/07/34, I/07/38, I/07/45, I/07/82, I/07/89, I/103/37, I/115/26, I/125/64, I/129/28, I/130/50, I/131/23, I/136/38, I/14/25, I/141/19, I/149/58, I/153/35, I/155/79, I/155/80, I/156/43, I/157/42, I/16/29, I/17/75, I/18/50, I/25/11, I/32/25, I/32/45, I/33/40, I/33/41, I/34/41, I/34/45, I/38/10, I/44/95, I/47/52, I/60/53, I/61/13, I/61/68, I/65/54, I/67/09, I/68/35, I/68/56, I/80/22, I/94/72, I/95/34, II/04/69, II/19/112, II/19/12, II/19/120, II/19/15, II/24/33, II/25/63, II/34/35, II/37/115, II/39/160, II/39/89

h.+ de I/59/65

h.+ e I/17/41, I/32/81, I/37/44, I/60/97

h.+ i I/32/90, I/38/68, I/60/31

h.+ in I/32/42, I/32/44, II/19/59, II/19/67, II/26/54

h.+ iñ I/02/17, I/03/38, I/07/30, I/07/46, I/103/40, I/126/39, I/128/41, I/129/23, I/14/25, I/46/63, I/46/65, I/55/63, I/73/64, II/19/66, II/23/129, II/23/51, II/35/108

h.+ iñ I/03/63

hērkes : bk. herkes -3-

h. I/60/32, I/61/67, II/35/41

herkès : bk. herkes -8-

h. I/07/35, I/103/42, I/150/53, I/150/54, II/15/44, II/15/48, II/35/105, II/35/111

hêrkes

hêrkes : bk. herkes -1-

h. I/27/58

herkeş : bk. herkes -83-

h. I/03/79, I/08/22, I/08/33, I/10/84, I/10/93, I/11/31, I/126/44, I/126/51, I/13/05, I/137/40, I/14/36, I/145/99, I/148/11, I/30/37, I/30/55, I/38/44, I/39/87, I/44/90, I/45/41, I/45/42, I/55/49, I/55/69, I/56/28, I/58/39, I/58/40, I/61/13, I/63/38, I/64/127, I/64/134, I/64/53, I/76/83, I/77/12, I/83/46, I/88/41, I/94/58, I/96/74, I/96/89, I/97/50, II/05/96, II/07/25, II/07/76, II/07/84, II/09/48, II/09/62, II/16/106, II/23/98, II/24/63, II/24/64, II/27/13, II/29/92

h.+ den I/144/14

h.+ e I/148/23, I/38/51, I/54/31

h.+ i I/147/52, I/75/42

h.+ in II/20/09

h.+ inen I/137/32

h.+ in I/08/28, I/101/18, I/101/19, I/14/26, I/39/34, I/39/76, I/51/43, I/51/44, I/51/45, I/56/47, I/74/89, I/79/81, I/86/15, I/93/07, II/07/37, II/09/66, II/17/36, II/17/42, II/35/11, II/35/111

h.+ in I/06/25

h.+ in yapTıñ yapıyódúk II/14/26

hêrkeş : bk. herkes -2-

h. I/148/24, I/30/09

herkeş : bk. herkes -1-

h. I/91/56

herkêş : bk. herkes -17-

h. I/145/54, I/145/78, I/145/79, I/145/84, I/75/50, I/75/55, I/76/13, II/02/89, II/23/84, II/39/112, II/39/93, II/39/94

h.+ in I/03/111, I/76/78

h.+ ler I/91/72

herkez : bk. herkes -49-

h. I/05/39, I/07/31, I/07/36, I/07/55, I/07/60, I/106/62, I/107/50, I/125/10, I/125/60, I/128/57, I/131/21, I/131/22, I/131/33, I/131/38, I/133/38, I/18/22, I/18/47, I/35/36, I/52/07, I/65/29, I/67/06, I/67/47, I/68/45, I/68/55, I/80/51

h.+ den I/23/69

h.+ e I/121/119, I/128/56, I/128/63, I/19/11, I/87/30

h.+ i I/23/68

h.+ in I/132/35

h.+ in I/07/11, I/107/55, I/125/10, I/131/16, I/131/17, I/132/33, I/143/60, I/156/46, I/17/06, I/68/31, I/68/56, I/72/34, I/80/24, I/88/35

h.+ lere verillerdi I/128/19

hêrkez : bk. herkes -2-

h. I/68/51, I/72/70

herkez : bk. herkes -1-

h.+ in I/07/18

herkêz : bk. herkes -2-

h. I/155/89, I/155/91

herkij : bk. herkes -1-

h.+ in I/10/83

herkis : bk. herkes -3-

h. I/39/35, I/78/14, II/06/16

herkiş : bk. herkes -5-

h. I/09/55, II/23/41, II/29/90

h.+ in II/02/78

hêrkiş : bk. herkes -2-

h. II/05/56, II/05/97

hesab : bk. hesaP² -7-

h. et I/144/17

h.+ ı II/31/12

h.+ ım I/120/10

h.+ ım kitabım I/134/14

bk. hesaP³

h.+ ı II/38/28, II/39/181

bk. hesaP⁴

h.+ a gatan I/152/38

hesāb : bk. hesaP¹ -6-

h.+ ı I/56/30

diyenin h.+ ı I/50/56

bk. hesaP²

h.+ ımızı I/107/61

h. it I/155/09

bk. hesaP³

haddi h.+ ı I/11/32

bk. hesaP⁴

h. it I/74/45

hesaP : 1. Tamlamalarda belirtilen olarak kullanıldığında “hükümünce, imiş, gibi” anlamlarına gelir. -5-

h. I/06/21, I/51/72, II/10/53

diyenin h. II/09/76

2. Bilinen veya kabul edilen sayı ve değerler üzerinde matematik işlemlerin yapılması işi.

3. Alınan şeylerin veya yapılan masrafın tutarı.

4. Tahmin, önceden verilen hüküm, düşüş.

hesaba kat- : Göz önünde bulundurmak, yer vermek, dikkate almak.

hasabı kitabı (iyi ol-) : Hesap işlerinden iyi anlamak, iyi hesap yapabilmek.

hesap et- : Düşünmek, zihnen ölçüp biçmek.

hesapsız : Bir plana dayanmayan, inceden inceye düşünülmemiş, nereye varacağı hesap edilmemiş.

h.+ sız I/145/19

hesapla - : Saymak, hesabını yapmak, hesap etmek. -3-

h. I/112/55

h.- r I/56/62

hesaplā - : bk. hesapla- -1-

h. I/56/61

hesaplı - : bk. hesapla- -1-

h.- yan I/56/61

hesaplı : bk. hesapla- -1-

h. II/02/39

hēsar : bk. hisar -2-

h. I/17/07

hēsKiden : bk. eskiden -1-

h. II/29/90

hesse : bk. hisse -1-

h.+ me I/140/42

heş : bk. hiç -18-

h. I/102/64, I/114/45, I/115/19, I/115/27, I/115/53, I/115/56, I/119/08, I/130/17,

I/131/30, I/144/35, I/67/34, I/67/36, I/89/22, I/94/06, II/24/29, II/27/31

h. bizim I/131/06

hēs : bk. hiç -12-

h. I/08/26, I/137/05, I/137/47, I/138/11, I/138/41, I/138/42, I/144/03, I/27/74, I/91/60, II/39/139

h. bir I/135/56

heşbi : bk. hiçbir -1-

h. I/115/33

hēsbi : bk. hiçbir -1-

h. I/115/07

hēsbi : bk. hiçbir -1-

h. I/123/61

het : bk. et -1-

h.+ in I/74/16

hev : bk. ev -1-

h. yapıldı I/97/04

hēv : bk. ev -1-

h.+ den II/30/81

hevā : bk. hava² -1-

h.+ lā I/94/39

heved : bk. evet -1-

h. I/65/04

heveldē : bk. evelde -1-

h. II/30/55

hevelden : bk. evelden -1-

h. II/30/53

heveli : bk. eveli -1-

h. I/96/61

hevet : bk. evet -2-

h. II/24/80, II/33/50

hevēT : bk. evet -1-

h. I/87/63

hevla : bk. helva -2-

h. I/154/17

h.+ sı I/30/44

hevlā : bk. helva -1-

h.+ nan I/145/61

hēvla : bk. helva -1-

h. I/30/46

hevle : bk. helva -3-

h. I/30/43

h. yapāşır I/30/43

hey : Seslenmek ve bir kimsenin dikkatini çekmek için kullanılır ve kullanıldığı cümledeki duyguya kuvvet verir. -3-

h. I/91/37, I/95/32, I/96/86

hëy : bk. hey -2-

h. I/101/50, I/101/53

heyâl : bk. hayal -2-

h. I/27/12

heyâl : bk. hayal -1-

h.+ imdesin I/25/22

heybe : Yolculukta binek hayvanlarının yerine geçirilerek iki yana sarkıtılan veya omuzda taşınan, kilim, deri, kıl veya meşinden, içine öteberi koymaya mahsus iki taraflı torba. -5-

h.+ ler I/45/47

h.+ nen I/05/57

h.+ sine I/120/55, I/120/58

h.+ yē I/154/45

heybē : bk. heybe -1-

h.+ ydi I/67/74

heyet : Bir işi yapmak veya yönetmekle görevlendirilmiş kimselerden meydana gelen topluluk, kurul ve bu kuruldan olan. -1-

h.+ mişTi II/09/40

heyvah : Eyvah, kötü bir haber veya olay karşısında duyulan üzüntüyü, korku, panik, pişmanlık, esef, hayıflanma gibi duyguları ifade etmek için kullanılır, yazık. -1-

h. I/03/40

hez : bk. kez -1-

h. I/114/55

hi : 1. Evet. -184-

h. I/03/100, I/04/52, I/09/51, I/09/58, I/09/70, I/104/69, I/139/17, I/139/48, I/141/03, I/151/04, I/16/58, I/160/04, I/20/20, I/20/34, I/27/73, I/34/62, I/34/63, I/34/68, I/34/69, I/34/70, I/34/71, I/35/03, I/36/57, I/42/44, I/42/53, I/43/06, I/44/03, I/45/46, I/49/15, I/49/17, I/51/32, I/66/32,

I/71/09, I/71/78, I/81/15, I/87/124, I/87/30, I/87/48, I/87/72, I/91/02, I/95/02, II/07/69, II/11/41, II/11/43, II/21/09, II/24/80, II/29/16, II/29/79

2. “Ne, anlamadım” anlamında soru sözü olarak kullanılır.

h. I/83/47, I/140/08, II/23/34

hi hi : Onay sözü, evet.

hi h. I/03/96, I/103/03, I/103/55, I/107/69, I/129/69, I/139/04, I/15/75, I/16/01, I/19/18, I/19/27, I/20/04, I/20/13, I/20/17, I/32/08, I/34/62, I/34/64, I/34/67, I/34/69, I/34/71, I/36/31, I/36/53, I/49/38, I/49/60, I/54/42, I/60/79, I/71/62, I/71/65, I/71/76, I/83/31, I/87/48, I/91/24, I/91/34, I/91/47, II/06/76, II/11/14, II/14/40, II/15/17, II/15/19, II/17/49, II/18/21, II/18/28, II/19/03, II/29/64, II/31/23, II/31/31, II/31/32, II/31/39, II/32/04, II/32/05, II/32/119, II/32/121, II/32/140, II/32/29, II/32/54, II/32/64, II/32/69, II/32/72, II/32/94, II/34/53, II/34/83, II/34/95, II/38/10

h. hi I/03/96, I/103/03, I/103/55, I/107/69, I/129/69, I/139/04, I/15/75, I/16/01, I/19/18, I/19/27, I/20/04, I/20/13, I/20/17, I/32/08, I/34/62, I/34/64, I/34/67, I/34/69, I/34/71, I/36/31, I/36/53, I/49/38, I/49/60, I/54/42, I/60/79, I/71/62, I/71/65, I/71/76, I/83/31, I/87/48, I/91/24, I/91/34, I/91/47, II/06/76, II/11/14, II/14/40, II/15/17, II/15/19, II/17/49, II/18/21, II/18/28, II/19/03, II/29/64, II/31/23, II/31/31, II/31/32, II/31/39, II/32/04, II/32/05, II/32/119, II/32/121, II/32/140, II/32/29, II/32/54, II/32/64, II/32/69, II/32/71, II/32/72, II/32/94, II/34/53, II/34/83, II/34/95, II/38/10

h. hī I/20/18

hi : bk. hi¹ -68-

h. I/02/50, I/03/100, I/03/96, I/04/11, I/04/41, I/05/01, I/09/15, I/09/51, I/09/70, I/09/82, I/10/77, I/100/05, I/120/13, I/122/72, I/130/08, I/145/14, I/150/33, I/151/04, I/151/10, I/20/05, I/20/20, I/20/34, I/24/28, I/34/62, I/34/63, I/34/68, I/36/59, I/43/06, I/49/12, I/49/14, I/53/08, I/53/83, I/59/55, I/60/84, I/64/114, I/66/20,

I/71/09, I/71/11, I/71/78, I/87/113, I/90/53, I/90/54, I/90/80, I/91/03, I/98/28, I/98/41, I/99/22, I/99/51, II/06/62, II/11/41, II/11/43, II/13/02, II/15/16, II/15/91, II/16/96, II/17/66, II/23/93, II/29/46, II/29/72, II/29/78, II/31/35, II/32/127, II/34/56, II/36/02, II/37/70

hı h. I/20/18

h. vurmuşlar I/08/121

hiç : bk. hiç -1-

h. II/29/36

hidirellez : Her yılın 6 Mayıs gününde kutlanan geleneksel bayram. -2-

h.+ de I/29/14

h.+ den I/127/16

hıh : İşte. -9-

h. I/104/63, I/114/36, I/116/24, I/117/07, I/128/04, I/132/14, I/139/07, II/01/41

hıh : bk. hıh -1-

h. II/08/46

hıh : bk. hıh -1-

h. I/87/82

hılm : *Hasım*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

h.+ ıña hasımıña I/77/30

hıncı : bk. hinci -1-

h. I/08/66

hıristiyan : Hz. İsa'nın dinine bağlı olan (kimse), İsevi, nasrani. -2-

h. I/14/24

h.+ narla I/14/21

hırğa : Hırka, özellikle elbise üstüne giyilen, ceket boyunda, yün veya pamukludan yapılmış, önden açık, kollu giyecek. -1-

h.+ sını I/98/14

hırkı : bk. hırğa -1-

h. I/03/61

hırsız : Başkasının malını çalan kimse, uğru. -3-

h. I/127/55, I/136/17, II/05/19

hırsızlık : Başkasına ait olan bir şeyi çalma işi ve bu suretle işlenen suç. -1-

h. I/69/90

hırsızlı : <<hırsızlık+ı -1-

h. mürsüzlü I/13/28

hırtıl : Gübre. -1-

h. II/07/83

hıS : Hırs, bir çeşit tuz. -1-

h.+ ı I/10/26

hısım : Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyla aralarında yakınlık bulunanlardan her biri. -10-

h. I/131/13

h.+ ıñı I/138/84

h.+ ları I/77/59

h.+ narımızdan I/138/29

hısım akraba (ğa_ām) : Yakın uzak bütün akrabalar.

h. akrabā I/148/15

h. akrabānıñ I/148/31

h. akrabāsı I/03/43

h. akrabayı I/148/07

h. akrabıba I/150/29

h. ға_ām I/138/94

hısm : bk. hısım -1-

h.+ ımıızı I/131/11

hış : bk. hiç -1-

h. I/50/19

hızırılı : bk. hazırlık -1-

h.+ ı II/35/87

hızlı : Çabuk, süratli, seri. -7-

h. I/145/48, I/156/29, I/41/82, II/15/76

hızlıca : Hızlı bir biçimde.

h.+ ca I/145/48

hızlı hızlı : Hızlı bir şekilde, çabuk çabuk.

hızlı h. I/145/47

h. hızlı I/145/47

hızmat : bk. hizmet -3-

h. edē I/03/35

h. edeğdim I/88/53

h.+ ı yapar I/03/36

hızmatçı

hızmatçı : Hizmetçi, daha çok çeşitli ev işlerini ve hizmetini gördüğü kişinin bireysel işlerini görmek üzere ücretle tutulan kimse. -3-

h.+ lar I/11/71

h.+ lara I/11/83

h.+ larına I/11/70

hızmet : bk. hizmet -3-

h. I/93/30

h.+ e I/80/09

h.+ iğini II/33/84

hi : Evet, işte. -8-

h. I/153/69, I/49/42, I/55/47, I/58/44, I/61/11, I/88/08, II/07/141, II/39/04

hi : bk. hr² -1-

h. I/67/62

hi : bk. ki -1-

h. I/64/06

hi : bk. yameç -1-

h. II/20/65

hī : bk. hi -3-

h. I/100/46, I/54/32, II/25/23

hibe : bk. ebe II -1-

kö h.+ lerine I/58/49

hic : bk. hiç -29-

h. I/08/108, I/104/23, I/119/02, I/126/26, I/126/27, I/128/60, I/131/37, I/131/55, I/132/46, I/14/13, I/146/43, I/155/15, I/24/06, I/28/58, I/28/59, I/38/60, I/43/15, I/60/90, I/80/58, I/91/64, I/98/22, II/12/40, II/14/84, II/35/107, II/35/97

h. olmaSsa II/04/83

h. olmazsa I/28/03

h. olmasa I/112/57

hic : bk. hiç -1-

h. I/22/37

hice : Hece, en az bir sesliden, bazen bir sesliyle birlikte söylenebilen bir veya birkaç sessizden meydana gelen ve kelimeyi oluşturan ses öbeklerinden her biri. -2-

h. II/32/13

h.+ yi I/42/05

hiç : Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren ve soru cümlelerinde belirsiz bir zamanı anlatan bir söz. -224-

h. I/03/59, I/06/143, I/06/98, I/07/22, I/07/31, I/07/87, I/08/08, I/08/102, I/08/125, I/08/32, I/08/68, I/102/65, I/11/22, I/11/23, I/11/50, I/110/21, I/110/41, I/111/62, I/112/65, I/112/67, I/113/125, I/113/138, I/120/02, I/120/03, I/120/10, I/120/44, I/120/46, I/121/36, I/123/27, I/123/77, I/128/08, I/128/51, I/13/02, I/139/27, I/139/30, I/140/18, I/142/59, I/143/02, I/143/23, I/143/29, I/146/04, I/146/85, I/147/13, I/147/14, I/148/02, I/15/77, I/152/124, I/155/15, I/155/62, I/155/64, I/158/07, I/158/55, I/159/41, I/16/38, I/16/44, I/16/45, I/16/49, I/160/22, I/160/24, I/160/25, I/160/26, I/17/69, I/21/85, I/22/17, I/23/11, I/24/08, I/24/20, I/24/21, I/25/62, I/33/03, I/33/06, I/33/24, I/33/28, I/33/29, I/33/64, I/34/17, I/34/27, I/34/48, I/34/53, I/35/41, I/36/16, I/37/53, I/38/27, I/41/27, I/42/23, I/42/44, I/42/51, I/44/54, I/46/85, I/48/36, I/51/72, I/54/28, I/54/41, I/55/20, I/55/45, I/55/71, I/56/40, I/59/76, I/59/81, I/63/05, I/64/16, I/64/18, I/64/19, I/68/32, I/68/50, I/68/79, I/70/86, I/71/19, I/71/20, I/71/45, I/71/68, I/73/42, I/75/10, I/76/35, I/76/89, I/77/59, I/78/05, I/78/40, I/79/97, I/80/59, I/83/06, I/83/07, I/83/21, I/83/22, I/83/23, I/83/43, I/83/48, I/83/58, I/85/34, I/85/64, I/86/76, I/88/39, I/89/18, I/89/19, I/89/25, I/90/03, I/91/74, I/91/87, I/94/46, I/94/47, I/94/77, I/96/81, I/97/15, I/97/22, I/97/27, I/97/33, I/98/87, I/01/72, I/03/13, I/04/46, I/05/34, I/06/56, I/07/110, I/07/118, I/07/121, I/07/20, I/07/77, I/08/101, I/08/56, I/08/83, I/09/13, I/09/23, I/09/69, I/09/80, I/10/62, I/11/46, I/11/49, I/11/52, I/12/09, I/12/33, I/14/72, I/14/90, I/15/62, I/15/80, I/15/92, I/17/09, I/19/109, I/19/11, I/19/111, I/19/117, I/19/142, I/19/149, I/19/15, I/19/161, I/19/75, I/19/94, I/20/70, I/23/110, I/23/121, I/24/68, I/24/70, I/25/11, I/25/35, I/32/13, I/33/27, I/33/59, I/35/99, I/36/16, I/19/72, I/111/62, I/113/124, I/113/125, II/18/35

hiç olmazsa : En azından, bari.

h. olmaSsı II/07/126
h. olmazsa I/96/62
h. olmâz II/08/56
h. olmassa I/41/68
h. olmaSsa I/145/87
h. òmaza II/14/70
hiç : bk. hiç -5-
h. I/01/48, I/08/59, I/64/89, I/64/90, II/29/28
hiç : bk. hiç -20-
h. I/08/07, I/120/17, I/43/17, I/52/92, I/55/43, I/83/06, I/83/08, I/85/02, I/85/16, II/03/45, II/07/20, II/15/92, II/19/10, II/19/109, II/19/110, II/19/133, II/19/141, II/19/75, II/36/14
hiç : bk. hiç -9-
h. I/08/129, I/13/02, I/148/02, I/16/49, I/160/06, I/37/14, I/39/43, I/65/53, II/08/61
hiç : bk. hiç -2-
h. II/10/31, II/36/14
hiçbi : bk. hiçbir -13-
h. I/113/07, I/33/47, I/41/50, I/71/70, I/84/14, I/85/61, II/12/80, II/20/10, II/20/14, II/24/78, II/34/25, II/34/48
hiçbir : Olumsuz cümlelerde ismin başına getirildiği zaman o cinsten olan şeylerden birinin bile cümlede verilen hükmün dışında kalmadığını, bu hükmün o şeyin bütününe ait olduğunu anlatır. -1-
h. I/106/36
hidroluK : Hidrolik, sıvıların meydana getirdiği basınçla işleyen (makine, alet...). -1-
h. I/17/24
hirdan : bk. oradan -1-
h. II/07/125
hiçaye : Sırasıyla ve etraflıca anlatılan olay. -1-
h. I/99/51
hiki : bk. iki -1-
h. I/133/30
hikmet : Bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep, gizli sebep. -2-

h.+ i I/01/90
ne h.+ se I/119/34
hilkoğul : bk. ilkoğul -1-
h. I/36/11
hile : Bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve yanıltmak amacıyla yapılan tertip, düzen. -1-
h. I/01/74
hile : bk. hile -1-
h. I/84/14
himci : bk. hinci -1-
h. II/20/15
himdi : bk. hindi I -1-
h. I/90/67
hin : bk. in⁴ -1-
h. II/25/67
hīn : bk. hinci -1-
h. II/22/74
hincē : bk. hinci -1-
h. II/05/77
hincen : <<hinci+den -1-
h. keri I/79/35
hinci : Şimdi, hemen. -304-
h. I/04/32, I/04/37, I/06/05, I/06/07, I/06/100, I/06/22, I/06/23, I/06/27, I/06/41, I/06/45, I/06/56, I/06/70, I/08/32, I/08/42, I/08/58, I/08/67, I/108/05, I/112/29, I/112/58, I/112/66, I/123/20, I/123/38, I/123/39, I/124/10, I/124/16, I/124/37, I/125/10, I/125/12, I/125/38, I/125/42, I/125/67, I/126/08, I/127/32, I/127/54, I/138/05, I/138/15, I/138/16, I/138/27, I/138/89, I/144/50, I/144/53, I/145/100, I/145/11, I/145/51, I/145/63, I/145/71, I/145/85, I/145/88, I/148/06, I/148/18, I/148/43, I/152/10, I/152/112, I/152/136, I/152/37, I/152/39, I/152/45, I/152/49, I/152/50, I/152/54, I/152/65, I/152/75, I/152/90, I/152/93, I/152/98, I/152/99, I/153/07, I/153/102, I/153/112, I/153/114, I/153/115, I/153/12, I/153/120, I/153/121, I/153/125, I/153/13, I/153/20, I/153/23, I/153/24, I/153/29, I/153/34, I/153/35, I/153/37, I/153/49, I/153/51, I/153/53, I/153/62, I/153/65, I/153/67, I/153/69,

I/153/73, I/153/77, I/153/89, I/153/91,
I/154/23, I/154/25, I/154/46, I/154/48,
I/154/60, I/157/76, I/157/77, I/159/20,
I/159/21, I/159/33, I/159/34, I/159/36,
I/159/44, I/159/46, I/159/47, I/159/49,
I/161/17, I/161/18, I/161/26, I/161/27,
I/161/38, I/28/39, I/28/40, I/28/41, I/28/43,
I/29/20, I/38/32, I/38/51, I/43/22, I/45/12,
I/45/26, I/45/35, I/45/50, I/48/31, I/48/58,
I/51/14, I/51/36, I/51/58, I/51/61, I/51/62,
I/51/63, I/51/65, I/51/66, I/53/72, I/53/78,
I/54/27, I/55/61, I/55/69, I/59/29, I/59/43,
I/59/70, I/59/86, I/60/27, I/60/39, I/62/20,
I/67/12, I/67/22, I/67/34, I/67/35, I/67/64,
I/67/70, I/70/76, I/72/36, I/75/48, I/75/54,
I/75/65, I/76/77, I/77/01, I/77/03, I/77/13,
I/77/15, I/77/28, I/77/42, I/77/61, I/77/62,
I/77/68, I/77/76, I/79/12, I/79/17, I/80/19,
I/83/09, I/83/25, I/83/27, I/83/34, I/83/45,
I/83/54, I/83/56, I/88/37, I/96/62, I/98/07,
I/98/103, I/98/19, I/98/39, I/98/54, I/98/66,
I/98/67, I/98/73, I/99/17, II/03/41, II/05/07,
II/05/09, II/05/42, II/05/43, II/05/46,
II/05/47, II/05/57, II/06/21, II/07/53,
II/08/08, II/08/10, II/08/102, II/08/112,
II/08/114, II/08/121, II/08/41, II/08/98,
II/12/26, II/12/29, II/12/78, II/16/10,
II/16/11, II/16/35, II/16/59, II/16/66,
II/16/81, II/16/87, II/16/92, II/17/63,
II/17/77, II/20/04, II/20/06, II/20/07,
II/20/09, II/20/14, II/20/20, II/21/58,
II/22/35, II/22/61, II/22/74, II/22/80,
II/24/107, II/24/108, II/24/110, II/24/20,
II/24/21, II/24/25, II/24/28, II/24/32,
II/24/62, II/25/04, II/25/104, II/25/108,
II/25/109, II/25/110, II/25/38, II/27/35,
II/27/50, II/27/51, II/29/07, II/29/09,
II/29/12, II/29/21, II/29/50, II/29/86,
II/29/88, II/29/99, II/32/116, II/32/135,
II/32/137, II/32/142, II/32/35, II/32/54,
II/32/61, II/33/12, II/34/66, II/39/109,
II/39/112, II/39/122, II/39/150, II/39/167

hincī h. II/16/106

hinci h. II/32/132

h.+ den I/10/88

h. et I/152/87

h. hinci II/32/132

h. vinci I/59/69

h. yapamam yapamam II/29/84

h. yapıP II/32/62

hincī : bk. hinci -1-

h. I/75/57

hinci : bk. hinci -3-

h. I/02/51, I/06/147, I/06/52

hinci : bk. hinci -4-

h. I/145/57, I/153/02, I/48/39, I/83/08

hincī : bk. hinci -18-

h. I/08/01, I/145/62, I/153/06, I/153/123,
I/153/29, I/153/31, I/153/70, I/157/76,
I/159/15, I/159/24, I/51/13, I/55/54,
I/67/17, II/16/106, II/17/48, II/24/107,
II/32/105

h. hinci II/16/106

hincī : bk. hinci -2-

h. I/08/57, II/08/109

hinci : bk. hinci -3-

h. I/154/67, II/12/02

h. yapmēyoz I/153/23

hincig : bk. hinciK -3-

h. I/08/13, I/126/34, I/29/16

hinciK : Şimdi. -25-

h. I/06/146, I/126/35, I/126/37,
I/126/38, I/126/39, I/126/43, I/126/68,
I/126/70, I/126/81, I/145/60, I/29/06,
I/51/18, I/79/01, I/79/02, I/79/19, I/79/24,
I/79/36, I/79/89, I/83/36, I/83/56, I/83/64,
II/21/51

h. yapınca II/20/07

hinciki : Şimdiki. -24-

h. I/02/09, I/04/22, I/06/19, I/126/80,
I/138/12, I/145/16, I/145/39, I/159/21,
I/159/44, I/45/49, I/48/12, I/48/34, I/53/23,
I/55/62, I/83/32, II/20/54, II/34/65, II/39/14

h.+ lē I/145/32

h.+ lēḡ I/152/80, I/159/12

h.+ ler I/06/129

h.+ lere I/123/62

hinciki : bk. hinciki -1-

h. I/06/55

hinciliK : Şimdilik. -1-

h. II/32/17

hincir : bk. incir -1-

h. II/29/48

hinÇī : bk. hinci -1-

h. II/32/50

hinçi : bk. hinci -23-

h. I/08/28, I/08/44, I/112/67, I/123/21,
I/123/22, I/51/18, I/51/62, I/51/65, I/51/69,

I/51/72, I/51/73, II/05/20, II/05/92,
II/08/125, II/08/128, II/08/48, II/08/93,
II/16/69, II/29/90, II/29/92

h.+ lēde I/08/24

h. yapamıyo II/29/91

h. yapardık I/51/47

hinÇiki : bk. hinciki -5-

h. I/06/55

h.+ lē I/148/06, I/154/06, II/39/57

h.+ nnēriñ I/02/57

hindi : bk. hindi I -8-

h. I/10/27, I/26/67, I/27/67, I/43/22,
I/49/03, I/88/53, II/07/32, II/35/92

hindi I : Şimdi. -116-

h. I/02/68, I/04/05, I/04/41, I/10/24,
I/10/41, I/10/45, I/10/53, I/10/54, I/10/60,
I/10/66, I/10/69, I/10/70, I/10/82, I/10/89,
I/10/97, I/102/08, I/102/15, I/102/25,
I/102/28, I/102/29, I/102/33, I/102/68,
I/102/86, I/103/37, I/120/19, I/121/80,
I/123/26, I/124/11, I/124/12, I/124/17,
I/127/35, I/142/16, I/142/27, I/144/75,
I/146/13, I/159/32, I/159/50, I/26/29,
I/26/32, I/26/37, I/26/59, I/26/63, I/26/64,
I/26/70, I/26/73, I/26/76, I/27/38, I/27/47,
I/33/101, I/33/123, I/37/23, I/37/46, I/43/34,
I/44/55, I/44/95, I/47/14, I/47/31, I/47/39,
I/47/41, I/47/53, I/47/56, I/48/52, I/48/53,
I/49/01, I/49/10, I/49/14, I/49/16, I/49/44,
I/49/45, I/49/50, I/52/86, I/52/95, I/57/23,
I/57/25, I/57/28, I/58/57, I/58/58, I/58/79,
I/60/07, I/74/76, I/88/11, I/88/22, I/88/69,
I/89/05, I/89/13, I/89/14, I/89/25, I/89/26,
I/98/126, I/98/33, I/99/22, II/07/127,
II/07/32, II/07/62, II/07/68, II/07/92,
II/08/134, II/09/79, II/17/33, II/21/45,

II/22/42, II/24/113, II/24/19, II/25/51,
II/30/51, II/30/59, II/34/15, II/35/65

h.+ niñ II/07/116

hindi II : Tavukgiller familyasından,
Amerika'dan dünyaya yayılmış olan,
parlak esmer renkli, alnı, boynu, başı
tüysüz, boyu 1 metreyi bulabilen, ibikli
büyük kümes hayvanı. -10-

h. I/44/75, II/08/84

h.+ dēn I/121/60

h.+ lēñ I/44/69

h.+ yi I/44/69, I/44/77

h.+ yle I/132/16

hindi eti : Hindi hayvanının rengi
beyaza yakın ve yumuşak, parçalanmış eti.

h. etinden I/105/38

hindihi : bk. hindiki -1-

h. I/58/52

hindiki : Şimdiki. -6-

h. I/10/78, I/10/98, I/58/58, I/58/75,
II/07/116

h.+ lē I/10/79

hindüki : bk. hindiki -1-

h.+ lēden I/10/25

hinki : bk. hindiki -1-

h.+ lē II/20/07

hinne : bk. iğne -1-

h. minne I/58/44

hinTiki : bk. hindiki -2-

h. II/07/82

h.+ lē II/07/142

hisar : Bir yerin korunması için
yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bazen
etrafı hendeklerle çevrili küçük kale,
kerman. -1-

h. II/02/04

hisde : bk. hisce -1-

h.+ mize I/39/75

hisde - : bk. iste-¹ -1-

h.- llersi I/42/53

hisce : Bölünen bir bütünden bir kimseye
düşen kısım, pay. -1-

hissed -

h.+ sini II/19/94

hissed - : Hissetmek, sezmek, farketmek. -2-

h.- iyom I/110/26

h.- iyo2 I/110/26

hiş : bk. hiç -186-

h. I/02/13, I/06/09, I/06/105, I/06/110, I/06/113, I/06/131, I/06/142, I/06/15, I/06/48, I/06/64, I/06/78, I/08/28, I/10/74, I/100/21, I/100/25, I/106/12, I/110/51, I/110/68, I/110/69, I/113/128, I/113/131, I/113/70, I/116/35, I/119/02, I/12/20, I/120/18, I/123/43, I/123/48, I/123/63, I/123/74, I/125/23, I/126/31, I/126/44, I/131/33, I/133/45, I/134/57, I/138/133, I/138/30, I/138/91, I/139/26, I/139/27, I/14/51, I/14/57, I/140/48, I/145/86, I/146/79, I/147/14, I/15/45, I/15/77, I/15/91, I/152/127, I/152/139, I/152/34, I/152/38, I/152/47, I/152/49, I/152/70, I/152/76, I/152/92, I/154/23, I/154/46, I/154/61, I/154/67, I/155/66, I/16/07, I/16/45, I/16/48, I/161/02, I/161/29, I/21/78, I/21/85, I/24/10, I/24/22, I/25/06, I/25/27, I/25/34, I/25/35, I/28/50, I/30/11, I/33/11, I/35/18, I/36/13, I/36/15, I/36/26, I/37/38, I/38/56, I/39/26, I/40/77, I/42/76, I/44/52, I/44/56, I/45/37, I/45/43, I/46/129, I/46/132, I/46/16, I/47/09, I/47/44, I/47/58, I/48/34, I/48/36, I/48/51, I/51/55, I/52/15, I/52/17, I/52/30, I/53/75, I/55/54, I/56/39, I/56/66, I/58/77, I/59/41, I/63/24, I/63/52, I/64/52, I/65/58, I/69/101, I/69/77, I/70/07, I/74/19, I/76/48, I/76/57, I/87/108, I/87/46, I/88/07, I/88/09, I/89/10, I/91/59, I/91/82, I/94/04, I/94/74, I/94/75, I/95/118, I/95/122, I/96/83, I/99/56, II/04/81, II/06/64, II/07/119, II/07/133, II/08/34, II/08/50, II/08/60, II/11/32, II/11/47, II/11/52, II/12/09, II/14/17, II/14/88, II/14/89, II/15/43, II/15/46, II/18/14, II/21/35, II/23/127, II/23/36, II/23/43, II/25/100, II/25/24, II/25/97, II/28/39, II/28/66, II/28/75, II/30/06, II/32/12, II/33/54, II/35/94, II/35/98, II/35/99, II/38/72, II/38/80, II/39/130, II/39/169, II/39/175, II/39/179

h. durmadan I/08/47, I/153/112

h. vermedim I/123/64

hiş : bk. iş -1-

h.+ delē II/27/39

hiş : bk. hiç -1-

h. II/35/98

hiş : bk. hiç -1-

h. I/08/66

hiş : bk. hiç -3-

h. I/47/27, II/12/38, II/17/04

hiş : bk. hiç -7-

h. I/13/03, I/152/75, I/24/10, I/36/16, I/86/54, II/23/30

h.+ e I/48/39

hişbi : bk. hiçbir -60-

h. I/06/04, I/06/32, I/07/08, I/07/80, I/08/58, I/110/70, I/119/26, I/120/45, I/138/12, I/138/13, I/138/54, I/14/50, I/146/18, I/146/44, I/147/30, I/147/49, I/150/32, I/159/32, I/18/02, I/18/75, I/22/20, I/25/59, I/29/12, I/36/16, I/39/17, I/39/51, I/44/96, I/45/61, I/45/68, I/49/29, I/50/52, I/52/27, I/56/24, I/56/39, I/59/30, I/61/64, I/63/07, I/68/01, I/71/27, I/74/40, I/75/66, I/78/13, I/82/27, I/82/28, I/90/35, I/96/72, I/96/86, I/97/04, I/98/55, I/99/40, II/04/66, II/04/79, II/04/82, II/08/38, II/08/42, II/08/44, II/23/142, II/25/81, II/29/79

hişbi : bk. hiçbir -3-

h. I/126/53, I/68/03, I/85/37

hişbiri : Hiçbiri, olumsuz cümlelerde yerini tuttuğu ismin cinsinden olan şeylerden bir tanesinin bile cümlede verilen hükmün dışında kalmadığını anlatır. -3-

h. I/11/96, II/13/35

h.+ niz I/56/44

hişde : bk. işte -3-

h. I/153/28, I/77/42, I/88/59

hişde : bk. işte -1-

h. II/22/55

hişde : bk. işte -1-

h. I/77/09

hişt : “Bana bak” anlamında kaba seslenme sözü. -1-

h. fişt II/39/130

hişTe : bk. işte -2-

h. I/01/71, I/44/49

hitab : Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme. -1-

hitab id- : (Birine) Söz söylemek, söz yöneltmek.

h. ideller I/132/07

hitit : Karadeniz ötesinden gelerek Anadolu'da Kızılırmak boyuna yerleşen, MÖ 1340'larda Yakınoğlu'nun büyük bir kısmına hakim olan antik Hint-Avrupa halkı. -1-

h.+ ler I/23/11

hīyet : bk. heyet -1-

h.+ i II/25/23

hizmeT : Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma, görev, iş. -9-

h. I/07/02

h.+ i I/23/53, I/23/54

h.+ lē I/23/53

hizmeT ver- : İş görmek, çalışmak, başkalarının işini yapmak, hizmet etmek, hizmet görmek.

h. verdi I/46/38

h. vèrenden I/23/64

h. vèrennerden I/23/64

h. veriyor I/23/53

hizmeTçiliK : Hizmetçi olan kimsenin işi. -1-

h. yaptık I/155/06

ho : bk. o -4-

h. I/43/07

hō h. II/32/56

h.+ ndan I/58/88

h.+ nnar I/143/18

hō : Bir seslenme sözü. -3-

h. I/33/114, I/49/72

hō : bk. o -1-

h.+ nnarı I/58/88

hō : bk. o -1-

h.+ ndan I/60/68

hobi : Bir kimsenin asıl mesleği dışında zevk için severek yaptığı oyalayıcı, dinlendirici iş, uğraşı. -4-

h. olarak yapıyorsunuz II/38/112

h. olarak II/38/111

h. olaraK II/31/25

hoca : 1. Dinî hizmetlerde görevli kimse, din görevlisi, imam. -100-

h. I/08/115, I/104/38, I/114/20, I/114/21, I/114/23, I/118/12, I/123/17, I/125/04, I/125/78, I/125/80, I/137/29, I/158/01, I/16/36, I/17/50, I/26/44, I/26/45, I/38/20, I/38/27, I/38/33, I/57/09, I/57/33, I/57/40, I/59/27, I/64/18, I/82/26, I/83/50, II/21/49

cāfer h. I/68/25

kemal h. I/14/01, I/14/04, I/14/06, I/14/74

oğan h. I/82/26

h.+ da II/16/41

h.+ dır I/32/16

h.+ lā I/38/32

h.+ lar I/114/07, I/126/27

h.+ ları I/119/01, I/155/69

h.+ m II/05/61, II/05/62

h.+ mız I/30/54, I/32/17, II/05/51, II/05/53, II/05/57, II/05/60

h.+ mızı II/05/54

h.+ mızıı II/05/53, II/05/54

h.+ sı I/34/44, I/67/74

h.+ sındı II/16/41

müzük h.+ sıynan I/137/31

h.+ sıydı II/05/53

h.+ ydı I/21/79, I/25/62

h.+ yı I/137/29

h.+ yınan I/107/51

2. Bir öğretim kurumunda ders okutan kimse, öğretmen, muallim.

h. I/11/01, I/43/37, I/68/08, I/90/70

māmut h. I/11/46

h.+ lā I/151/30, I/158/61, I/61/29

h.+ lar I/61/30, I/90/05

h.+ lağ I/131/38

h.+ m I/142/11, I/142/19, I/142/22,
I/142/24, I/142/25, I/142/26, I/142/36,
I/142/52, I/142/57, I/69/05, I/69/79,
I/69/81, I/69/87, I/69/96, I/75/75

h.+ ıız II/37/119

h.+ sı I/56/07, I/60/22

müzük h.+ sı I/137/09

h.+ ya I/74/05

h.+ yın I/44/66

3. Kuran kursu.

h.+ lāda I/08/09

h.+ ya I/08/07

4. Akıl danışılan, bilgili kimse.

h.+ m I/132/07

hoca evi : Köylerde din hizmetinde
bulunan görevliler için ayrılmış lojman.

h. evi II/28/36

h. evini II/28/34

hoca nikâhı : İmam nikâhı, İslam dinî
kurallarına göre kıyılan dinî nikâh.

hoca : bk. hoca² -1-

h.+ yı I/158/62

hocalıK : Hoca olan kimsenin durumu ve
mesleği. -1-

h.+ dan I/71/73

hocanım : <<hoca+hanım -1-

h. II/07/44

hoca : bk. hoca¹ -1-

h.+ ydi I/71/51

hoca : bk. hoca¹ -5-

h.+ yı II/07/107, II/30/65

ömer_ösmân h.+ yı II/02/21

bk. hoca³

h.+ ya I/114/31, I/74/09

hoca : bk. hoca¹ -7-

h. II/05/54, II/05/57, II/05/60

ömer_usman h. II/02/19

h.+ dan II/39/177

h.+ ydu I/55/18

hoça : bk. hoca¹ -2-

h.+ m II/05/64

h. nîKahı gıyılığ II/23/86

hoça : bk. hoca² -1-

h. I/90/69

hoğu - : bk. oğu- -1-

h.- ydum II/07/20

hoğume : bk. okuma -1-

h.+ yi I/87/14

holan : bk. oğlan -1-

h. evi I/125/58

holluk : Bostanları beklemek için yapılan
çardak. -3-

h. I/32/45, I/33/52

h.+ da I/33/52

holluğ : bk. holluk -1-

h.+ un I/32/46

hop : Uyarmak amacıyla kullanılan bir
söz. -2-

h. I/66/55

hōp : bk. hop -1-

h. I/66/55

hopla - : Bulunduğu yerden havaya doğru
sıçramak, zıplamak. -2-

h.- miş I/63/27

h.- nırdı I/04/46

hoplā - : bk. hopla- -2-

h.- dı I/29/12

h.- ırdıK I/04/45

hoplu - : bk. hopla- -1-

h.- yoduk I/09/31

hoppā : Hoppala, “şu olan işe bak, Allah
Allah, bu da nereden çıktı?” anlamında
hayret ve şaşkınlık ifade eder. -1-

h. I/160/15

hor : “Çok makbule geçmek, çok işe
yaramak” anlamına gelen Hora geçmek ve
“yedek, harcadık” anlamında Hora geçirdik
deyimlerinde geçer. -6-

hora geç- (geçir-) : Beğenilmek, hoş
gitmek, makbule geçmek, kendisine
verilen kimsenin işine çok yaramak.

h.+ a geçirmede I/126/73, I/126/74,
II/22/15

h.+ a geçdi I/91/80
 h.+ a geçmedi I/119/32
 h.+ a geçti I/91/80
hora : bk. ora -2-
 h.+ ya II/32/82, II/32/83
horā : bk. ora -1-
 h. I/121/78
horaz : bk. horuz -2-
 h. II/20/10, II/20/11
horāz : bk. horuz -1-
 h. I/132/64
horda : <<ora+da -3-
 h. I/100/44, I/58/59
hordacı : bk. hurdacı -1-
 h.+ lar II/39/20
hōrdacı : bk. hurdacı -1-
 h. II/39/19
hordalıĝ : Hurdalık, hurda yığını, hurdanın atıldığı yer. -4-
 h. II/39/135, II/39/17, II/39/20
hōrdalıĝ : bk. hordalıĝ -1-
 h. II/39/18
hordı : <<ora+da -1-
 h. II/32/141
horman : bk. orman -1-
 h. çitlī II/30/43
hormonnu : Hormonlu, hormonu olan, hormon verilmiş. -2-
 h. II/16/63
horta : Dedikodu. -1-
 h.+ lā I/08/11
hortlā : (<<hortlak+ı) Dirilip geceleri mezardan çıktığına ve insanlara kötülük ettiğine inanılan ölü. -1-
 h.+ ŋ I/15/75
hortum : Suyu bir yerden bir yere akıtmak için kullanılan kauçuk, plastik veya bez gibi maddelerden yapılmış boru. -1-
 h.+ u I/126/69
horul horul : Hor hor diye ses çıkararak, horlayarak, devamlı ve sürekli olarak (akmak). -2-

horul h. I/01/93
horuz : Horoz, tavuk cinsinin dişisine göre daha iri ve gösterişli, renkleri parlak, ibiği büyük olan erkeği. -2-
 h.+ dan I/121/59
 h.+ ları I/101/25
hoş : Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif. -28-
 h. I/10/117, I/82/34, II/38/102
 bi h. I/10/118, II/22/34
 bi h. oldu I/159/15, II/22/33
 helālī h. ösuĝ I/48/50
hoş geldin(iz) : Gelen bir kimseye söylenen karşılama sözü.
 h. geldin I/25/34
 h. geļdin I/33/01
 h. geldiniS I/157/06
 h. geldiniz I/147/01
 h. geļdiĝ I/07/44, I/12/16, I/24/27, I/99/01
 h. geļdiĝ I/82/34
 h. geldiĝis I/24/27
 h. geldiĝiS I/12/16
 h. geļdiĝis II/14/01
 h. geldiĝiz I/104/01, I/122/01, I/28/18
 h. geldiĝiz II/12/02
 h. geļdiĝiz II/38/105
hoşuna git- : (Birini, bir şeyi) Beğenmek, hoşlanmak.
 h.+ uma gitti I/132/46
hoş : bk. hoş -2-
 bi ħ. I/10/119
 ħ. geldiĝ I/155/02
hoşāf : Kayısı, vişne, erik, üzüm vb. meyvelerden birinin kurusunun şekerli suda kaynatılmasıyla elde edilen şerbet kıvamındaki tatlı yiyecek. -4-
 h. I/87/81, II/32/59
 h. yaparıS II/19/65
 h. yaparlādı I/33/154
hoşāf : bk. hoşāf -2-
 h. I/119/44, I/29/22

hoşet

hoşet : bk. poşet -2-

h. I/73/32, I/73/33

hoşlaş - : 1. Hoş duruma gelmek, bir hoş olmak, tuhaf hissetmek. -4-

h.- ırdı I/20/61

h.- ırdı I/20/49

2. (Bir şey bir kimsenin) Hoşuna gitmek, o şeyi beğenmek, ondan hazzetmek, hoşlanmak.

h.- madı I/142/61

hoşmerim : bk. hoşmelim -1-

h. yapādık I/33/94

hov : Köpeğin çıkardığı ses. -1-

h. I/33/66

hoyna - : bk. oyna⁻¹ -1-

h.- rken I/87/14

hö : <<öyle -13-

h. II/32/113, II/32/57, II/32/62, II/32/84

hö h. II/32/111

h. ho II/32/56

h. hö II/32/111

hō : <<öyle -2-

h. II/30/73, II/32/60

hökümet : bk. hükümeT -1-

h. I/136/12

hökül - : bk. dökül⁻² -1-

h.- di I/33/06

hökümet : bk. hükümeT -11-

h. I/53/48, I/99/66, I/99/67, I/99/72

h.+ dēn II/01/20

h.+ e I/159/36

h.+ imiz I/159/36, I/88/38

h.+ imize I/112/74, I/159/36

h.+ imizi I/88/39

höle : bk. öyle -1-

h. II/32/93

höle : bk. öyle -1-

h. I/98/82

höle : bk. öyle -20-

h. I/132/03, I/144/29, I/43/28, I/49/16,

I/50/80, II/25/89, II/32/113, II/32/115,

II/32/23, II/32/36, II/32/65, II/32/70,
II/32/73, II/32/74, II/32/84, II/32/93,
II/32/94

höle h. II/32/84

h. höle II/32/84

hölek : Bostan ve bağlara çalı çırpıdan yapılan bekçi kulübesi. -1-

h. II/16/87

hölelikÇe : bk. ölelikce -1-

h. II/30/66

hölü : bk. öyle -1-

h. II/24/90

hölü : bk. öyle -7-

h. I/43/28, I/44/56, I/79/26, II/07/130,
II/16/27, II/24/90, II/30/46

hönden : bk. önden -1-

h. II/32/11

hörməd : bk. hürmet -1-

h. edeñ I/138/95

hörmət : bk. hürmet -2-

h. I/64/21

suyu yüzü h.+ ine I/69/100

hörmətli : Hürmetli, saygılı. -1-

h.+ lerdi I/20/78

höşlemelim : bk. hoşmelim -2-

h. I/31/21, I/31/22

höşmelīm : bk. hoşmelim -2-

h.+ ī I/44/43

h.+ iz I/44/46

höşmelim : Tuzsuz taze peynir veya kaymak, tereyağı, un ve şekerle yapılan bir tatlı. -4-

h. I/148/62, II/33/72

h. yapā II/33/83

h. yaparız I/148/56

höşmellim : bk. hoşmelim -4-

h. I/40/23

h.+ ī I/44/42

h.+ iñ yaparız I/40/26

h. yapıyöz I/40/20

höşmerim : bk. hoşmelim -3-

- h. I/19/29, II/33/64
h. yapardık I/96/52
hōy : <<öyle -1-
h. II/01/29
höyle : bk. öyle -1-
h. I/08/118
hu : bk. o -16-
h. I/153/54, I/58/83, II/07/09, II/07/20, II/07/70, II/07/76, II/24/88, II/27/22, II/27/48
h.+ nnarı II/16/39, II/32/136
h.+ nu I/43/23
h.+ nuş II/24/88, II/32/26
hū : bk. o -2-
h. I/36/36, I/47/49
hu : bk. o -1-
h. II/22/55
hu_ubat : Hububat, buğday, arpa, mısır vb. taneli bitkiler, tahıl. -1-
h. II/10/12
huKuğ : Hukuk, toplumun yaşayışını düzenleyen, devlet müeyyidesiyle güçlendirilmiş yasa ve kuralların bütünü. -1-
medeni h. I/56/80
hükümet : bk. hükümeT -2-
h. II/38/116
h.+ dēn I/01/32
hullara : <<ora+lara -1-
h. I/38/18
hura : bk. ora -1-
h.+ sını I/36/38
hurda : <<ora+da -1-
h. I/01/70
hurdā : <<ora+da -1-
h. II/33/06
hurdacı : Hurda alıp satan kimse. -1-
h.+ nı I/60/102
hurdan : <<ora+dan -1-
h. I/143/47
hurdu : <<ora+da -1-
h. II/33/28
huri : bk. ora -3-
h.+ yı II/07/95, II/07/96, II/33/20
hurma : Hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi. -2-
cennet h.+ sı I/32/101
tırabzon h.+ sı I/32/101
hurşun : kurşun -1-
h. dökeriz I/58/46
husisī : bk. husuSi -1-
h. II/23/50
husuSi : Özel olarak, özel bir biçimde, özellikle. -1-
h. I/154/59
hususü : bk. husuSi -1-
h. I/154/61
hutu : bk. kutu -1-
h.+ lāda I/131/40
huylan - : Kuşkulanmak, tedirgin olmak. -1-
h.- miş I/117/29
huysuz : Geçimsiz, aksi, hırçın. -2-
h.+ du I/77/53
h.+ udu I/115/31
huzak : bk. uzak -1-
h. I/144/45
huzuflu : Huzurlu, gönlü rahat, içi huzur dolu. -1-
h.+ ydum I/154/09
huzuflu : bk. huzuflu -1-
h.+ dum I/152/136
huzur : 1. İç rahatlığı, hâinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu. -18-
h. I/05/52, I/154/07, I/46/130, I/64/14, I/64/16, I/64/19, I/64/20, I/64/89, I/64/91, II/25/77
h.+ ları I/17/54
h.+ u I/64/13
h.+ ũ I/64/61
h.+ unu I/38/47
h.+ uş I/46/129, I/64/89

2. Allah'ın varlığının her şeyi kaplayıp başka şeye yer bırakmayacak şekilde hissedildiği merteye.

h.+ unda I/69/92

huzur : bk. huzur¹ -1-

h.+ İarı I/152/80

hüzür : bk. huzur² -1-

h.+ undā I/69/92

huzursuzluğ : bk. huzursuzluğ -1-

h. II/23/74

huzursuzluğ : Huzursuz olma durumu, rahatsızlık, tedirginlik. -1-

h. I/64/14

hübre : bk. gübre -1-

h. makinesi I/137/26

hücum : 1. Bir şey üzerine birçok kimsenin birden üşüşmesi. -1-

2. Üstüne yürüme, saldırma, saldırı, savlet.

hücum et- : Üşüşmek.

h. etdilr I/01/26

hücum marşı : Düşmana hücumla geçilmesi için askere boru ile verilen kumanda.

hücüm : bk. hücum² -1-

h. marşı I/95/83

hüdüd : Hudut, bir devletin veya belli bir bölgenin topraklarını diğer komşu devletlerden veya bölgelerden ayıran çizgi, sınır. -5-

h.+ a I/138/114, I/138/132

h.+ umuz I/122/42

h.+ umuzda I/122/42

hüduT : bk. hüdüd -4-

h. I/138/107

h.+ da I/138/111, I/138/112

hükümet : Hükûmet, devletin, ülkeyi içeride ve dışarıda yönetmesinde yetkili olan yürütme organı, yönetme, yürütme kuvveti ve bu kuvveti temsil eden bakanlar kurulu. -6-

h. I/10/106, I/10/89, I/88/58, II/06/38, II/32/44

h. yapmışımı I/111/106

hür- : *Gir-*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. (?) -1-

h. I/144/47

hürmet : Bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itina gösterme duygusu, saygı. -1-

saygı h. I/05/61

hürriyet : Hür olma durumu, köle ve esir olmama, yasa ve toplum kuralları dışında kendinden üstün bir kuvvetin boyunduruğu altında bulunmama hâli. -2-

h. I/155/28

hürtös : Fritöz, içine konan yağın elektrikle kızdırılması yoluyla patates, patlıcan, et, balık vb. yiyecekleri kızartan alet, elektrikli kızartma tenceresi. -1-

h. makinesi II/30/84

hüst : bk. üst¹ -1-

h.+ ünde I/74/79

hüviyet : Kimlik. -1-

h. I/64/127

hüyük : Höyük, yassı toprak tepe. -1-

h. II/23/151

hüz : bk. yüz I -1-

h.+ leri I/159/22

(II)

ı : bk. o -16-

1. I/61/17, II/39/153

1.+ ndan I/04/49, I/10/03, I/32/13, II/07/66, II/12/16, II/12/53, II/12/58, II/30/17, II/37/124, II/37/95

1.+ nđan I/36/52, I/46/34

1.+ nı I/48/44

1.+ nnān II/01/27

ı : bk. ĩ -2-

1. I/40/19, II/01/75

ĩ : Konuşma esasına düşünmek ya da zaman kazanmak için kullanılır. -73-

ĩ. I/05/25, I/05/39, I/109/01, I/109/39, I/15/41, I/157/08, I/23/68, I/40/14, I/46/46, I/48/26, I/62/13, I/64/03, I/66/44, I/66/47, I/66/48, I/66/49, I/66/50, I/71/26, I/76/70, I/80/60, I/91/65, I/97/36, I/99/54, II/01/07, II/03/62, II/03/77, II/04/27, II/10/04, II/10/05, II/10/06, II/10/08, II/10/11, II/10/17, II/10/19, II/10/22, II/10/24, II/10/25, II/10/27, II/10/32, II/10/34, II/10/36, II/10/37, II/10/40, II/10/45, II/10/55, II/10/57, II/10/58, II/10/61, II/10/63, II/10/68, II/10/88, II/10/92, II/13/14, II/16/35, II/23/11, II/23/132, II/23/145, II/23/149, II/23/15, II/23/162, II/23/210, II/23/31, II/29/86, II/32/54, II/37/07, II/37/13, II/37/81, II/39/25

ıaş : bk. ağaç -1-

1.+ ları II/24/86

ıı : bk. ııh -2-

1. I/10/110, I/10/49

ııh : “Hayır, değil, yok” anlamlarında olumsuz cevap verme amacıyla kullanılır. -4-

1. II/27/62, II/29/29, II/29/36, II/37/108

ıın - : İknımak, nefesini içinde tutarak kendini zorlamak, şiddetli kabızlıkta veya

doğum sırasında kaslarını zorlayarak nefesini tutmak. -4-

1.- a I/58/49, I/58/51

ıı : bk. ııh -2-

1. I/77/64, II/13/65

ıbrı : (<<ıbrık+ı) Kulplu, emzikli, karınlı ve ince boyunlu su kabı. -3-

1. I/72/58

ocağ 1. I/72/55

1.+ nı II/39/95

ıccā : <<ısıcak+ı (bk. ıscak) -1-

1.+ ı I/06/136

ıccak : bk. ıscak -2-

1. I/08/39

1.+ lāda I/21/87

ıccaK : bk. ıscak -1-

1.+ da I/06/150

ıÇcā : <<ısıcak+ı (bk. ıscak) -5-

1.+ nan I/123/61

1.+ nda I/107/45, I/140/36

1.+ sa I/48/16

1.+ ynan I/138/86

ıÇcak : bk. ıscak -11-

1. I/107/41, I/12/12, I/123/34, I/126/40, I/126/65, I/127/44, I/144/01, I/48/14, I/48/34

1.+ da I/133/05

1.+ larda I/140/35

ıÇcacık : bk. ıscacık -1-

1. I/86/79

ıÇcacık : bk. ıscacık -1-

1. I/137/64

ıçcıcık : bk. ıscacık -1-

1. I/58/69

ıçÇā : <<ısıcağ+ı (bk. ıscak) -1-

1. I/144/04

ıçÇak : bk. ıscak -1-

1.+ dan I/144/43

ıçın : bk. için -1-

1. II/21/94

ıçin : bk. için -1-

İ. II/01/10

ıçün : bk. için -1-

İ. I/05/22

ıki : bk. iki -1-

İ. I/20/56

ıki : bk. iki -1-

İ. I/70/38

ıle : bk. öyle -1-

İ. II/07/64

ıfāzım : bk. fāzım -1-

1. I/91/30

ılca : Şifalı suyu yerden sıcak olarak çıkan tabii hamam, kaplıca, kaynarca. -1-

1. I/69/43

ıld - : ıltmak, ılık duruma getirmek. -7-

1.- ıP I/100/30

1.- ırsın I/102/37

1.- ıyoduğ II/21/62

1.- ıyoS I/98/49

1.- ıyoz I/98/47

ılığ : bk. ılık -2-

1. dıttu I/35/38

1. ılığ I/133/03

ılık : Sıcakla soğuk arası, az sıcak. -1-

1. I/36/51

ılık dut- : Hasta olmak.

ılığ : bk. ılık -4-

1. II/15/81, II/26/47, II/39/73

ılığ 1. I/133/03

ılman : ılık, ılıkça, ... ılıklığında, mutedil. -2-

ğan 1. I/111/77

1.+ ıdı I/20/55

ılmançacık : ılman, ılıkça. -1-

1. I/58/72

ılıştır - : ılıştırmak, (suyu) soğuksa sıcak, sıcaksa soğuk su katarak ılık duruma getirmek. -1-

1.- ıP II/21/70

ılı : <<ılık+ı -1-

1.+ nan I/106/17

ımıl ımıl : Yavaş yavaş, ağır ağır, hafif hafif. -1-

ımıl 1. I/129/68

ınce : bk. ince -1-

1. ince I/109/20

ırğ : İnsan cinsinin belli başlı çeşitlerinden her biri, nesil, sülale, zürriyet. -2-

1. I/23/13, II/13/39

ırak : Uzak. -2-

1. I/159/32

1.+ dı I/39/79

ırabım : bk. rakam -1-

1.+ narı II/32/15

ırâat : bk. rahat -1-

1.+ sınığ I/135/37

ırahatlā : <<rahatlık+a -2-

1. I/14/61, I/14/63

ırahatsız : bk. rahatsız -1-

1. oluyon I/63/19

ırahmetlik : bk. rahmetlik -1-

1. I/153/03

ıramazan : bk. ramazan -1-

1. I/74/32

ırahmetlī : bk. rahmetli -1-

1.+ n I/91/72

ırahmethğ : : bk. rahmetlik -1-

1. I/115/36

ırahmetlig : : bk. rahmetlik -1-

1. I/148/02

ırahmetlik : bk. rahmetlik -18-

1. I/115/33, I/122/73, I/128/74, I/13/04, I/133/64, I/133/65, I/138/102, I/138/99,

I/14/48, I/153/33, I/91/44, I/91/59, I/91/66, I/91/74, I/91/76, I/91/79, II/01/06

1.+ in I/50/78

iramī : <<römorık (bk. romok) -1-

1.+ nan I/58/22

irāt : bk. rahat -9-

1. I/126/81, I/67/47, I/67/48

1.+ ı I/113/87

1.+ ım I/112/68, I/113/87, I/113/96

1.+ ımız I/112/74

1.+ ız I/47/31

irātÇa : Rahatça, rahat bir biçimde. -1-

1. I/14/59

irātdık : bk. rahatlık -1-

1.+ dan I/126/81

iratlaş - : Rahatlaşmak, rahat bir duruma gelmek. -1-

1.- ivēdi I/98/119

irātsıS : bk. rahatsız -1-

1. I/67/01

irātsız : bk. rahatsız -2-

1.+ ın I/67/64, I/67/65

irazi : bk. rāzı -1-

1. olsun I/88/58

irāzi : bk. rāzı -3-

1. gelcēj I/135/32

1. olsun I/134/65

1. osun I/88/72

ırbık : İbrik, kulplu, emzikli, karınlı ve ince boyunlu su kabı. -1-

1. I/136/04

ırgālā - : Yerinden oynatmak, harekete getirmek, sarsmak, sallamak, ırgamak. -2-

1.- yoruz I/84/11, I/84/12

ırgat : Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve ağır işleri yapan işçi, amele, rençber ve bunların yaptığı iş, ırgatlık. -2-

1.+ a I/37/26

ırgatlı : bk. ırgatlık -2-

1.+ a I/135/25, I/47/13

ırgatlık : Irgat olma durumu, ağır işlerde çalışma. -2-

1. I/07/48, I/130/24

ırgātlık : bk. ırgatlık -1-

1. I/115/14

ırgatlık : bk. ırgatlık -1-

1. I/47/30

ırgatlı : <<ırgatlık+ı -1-

1.+ mız I/37/21

ırmazan : bk. ramazan -2-

1. I/159/40

1.+ dā I/159/38

ırmızan : bk. ramazan -1-

1. II/05/39

ırz : Bir kimsenin başkaları tarafından dokunulmaması ve kirletilmemesi gereken namusu, iffet, şeref ve haysiyeti. -2-

1. I/69/91

1.+ ına I/93/29

ırza : bk. rızā -1-

1.+ sıynan I/17/40

ırza : bk. rāzı -1-

1. I/108/47

ısbab : Bir kil çeşidi. (?) -1-

1. kili I/126/63

ıscā : <<ıscık+ı (bk. ıscık) -1-

1. I/153/116

ıscaK : Sıcak. -16-

1. I/153/119, I/36/51, I/69/67, I/76/32

1.+ da I/152/42, I/153/118

1.+ dan II/05/106, II/16/72, II/25/88

1.+ dı II/05/105

1.+ dī II/05/105

1.+ lā I/153/119, I/153/120

ıscaKlık : Sıcaklık. -1-

1. I/150/30

ıscacık : Sıcacık. -1-

1. II/19/167

ıscacık : bk. ıscacık -1-

1. II/19/167

ıscaK : bk. ıscık -1-

ısdar

1.+ da I/70/08

1.+ dı II/05/24

ısdar : Kilim, haba, yastık, şalvar, heybe vb. dokunduğu dokuma tezgâhı. -2-

1. I/21/16, I/21/17

ısdır - : Dişler arasına alıp sıkamak, dişlemek, dişleyerek yemek. -1-

1.- çağ I/33/77

ısı - : bk. ısıt- -1-

1.- sın II/19/154

ısid - : bk. ısıt- -20-

1. I/116/29

1.- an II/21/75

1.- ıP II/21/74

1.- ır I/55/56, I/55/57, II/21/80

1.- ırdı I/80/41

1.- ırdıK I/107/44, I/123/32, I/14/40

1.- ırdıK I/107/41

1.- ırız I/48/12

1.- ırsıñ I/100/31

1.- ıyo II/19/154

1.- ıyoduK II/21/62

1.- ıyöduK II/21/69

1.- ıyoS I/70/56, I/98/49

1.- ılan II/21/72

ısidici : Isıtıcı, herhangi bir şeyi ısıtmaya yarayan alet veya cihaz. -2-

1. I/116/52

1.+ lar I/96/41

ısın - : Sıcak duruma gelmek. -14-

1.- amaz II/19/156

1.- dım I/24/11

1.- dıysa I/100/22

1.- ıñ I/06/43

1.- ıP I/16/36

1.- ır II/21/81

1.- ıyoz II/33/42

1.- ıyoS II/21/81

1.- ıyoz II/19/151, II/21/81

1.- madan I/127/44, I/94/39

1.- maz II/19/156

1.- sın II/19/155

ısırim : Bir kerede ısırılacak miktarda olan. -1-

1. I/144/65

ısıt - : Sıcak duruma getirmek. -5-

1.- ır II/21/80

1.- ırdıK I/34/58

1.- ırın I/44/21

1.- mıyo II/19/153

ısı : Isı, sıcaklık. -1-

1. I/121/09

ısla - : Islatmak. -2-

1.- ılâ II/23/195

1.- r I/12/03

ıslā - : bk. ısla- -1-

1.- yon I/32/45

ıslā : <<ıslağ+ı -1-

1.+ nı I/48/22

ıslā - : bk. ısla- -3-

1.- dıK I/49/10

1.- lādı II/34/93

1.- n I/60/10

ıslağlı : (<<ıslağlık+ı) Islak olma durumu, nemlilik, yaşlık. -1-

1.+ na I/126/62

ıslad - : bk. ıslat- -6-

1.- abıliseñ I/72/82

1.- ıñ I/04/59

1.- ırız I/102/60

1.- ırsıñ I/97/39, II/39/56

1.- ıyoñ I/76/32

ıslaK : Üzerine su dökülmüş, sürülmüş, serpilmiş veya suya batırılmış olduğu için yaş durumda olan, nemli, rutubetli. -1-

1. I/97/13

ıslan - : Islak duruma gelmek. -6-

1.- â I/85/30

1.- ı II/07/145

1.- ırdıK I/144/36

1.- maycaK I/48/11

ıslan - : bk. ıslan- -1-

ĩ.- mış I/60/10
ıslat - : Islanmasına sebep olmak, ıslak duruma getirmek. -13-

- 1.- ceñ I/72/82
- 1.- dım I/127/46
- 1.- ır I/127/45, II/37/65
- 1.- ırıS I/71/38
- 1.- ırız I/31/08, I/71/38
- 1.- ırladı II/34/95
- 1.- ırsıñ II/39/48
- 1.- ıyöz I/103/49
- 1.- madan I/127/47
- 1.- maz I/127/46

ıslı - : bk. ısla- -3-
 1.- yosun I/105/39
 1.- yosuñ I/105/42
 1.- yuru II/22/52

ismañña - : Ismarlamak, bir şeyin hazırlanmasını, alınmasını veya getirilmesini bir kimseden istemek, sipariş etmek. -1-

- 1.- sañ I/45/54

ıspanā : <<ıspanak+ı -3-
 1. II/19/145, II/38/40
 1.+ ı II/34/99

ıspanak : İspanakgiller familyasından, memleketimizde sonbahar ve kış sebzezi olarak yenen, terkinbinde demir, vitaminler ve enzimler bulunan, killi ve kumlu toprakları seven bitki. -2-

- 1. II/38/37

ıspanak boranası : İspanak, yoğurt ve yumurta ile yapılan bir çeşit yemek.

- 1. boranası II/34/98

ıspanağ : bk. ıspanak -1-
 1. I/32/20

ıspanaK : bk. ıspanak -1-
 suvan ossuñ ı. ossuñ II/19/142

ıspınā : <<ıspanak+ı -1-
 1. II/38/39

ıssız : Kimsenin bulunmadığı, boş, تنها (arazi, yer). -1-

- 1. I/89/28

ışı : bk. ışıK² -1-
 1.+ ıñ I/64/71

ışık : 1. Aydınlatma aracı. -11-
 1. I/115/46, I/146/18, I/59/61, I/59/62, I/59/74, I/76/84

- 1.+ lā I/157/27, II/01/63

2. Aydınlık.

- 1. I/64/76, I/64/77

- 1.+ Tı II/38/39

3. Elektrik sistemi.

ışıK : bk. ışıK¹ -4-

- 1. I/146/52, I/59/59, I/59/63, I/64/71

ışılama : Işılama, ışılamak işi, parlamak. -1-

- 1.+ ya I/116/38

ışıladaK : Uzaktaki bir yeri aydınlatmak için kullanılan, kuvvetli bir ışık demeti çıkaran alet, projektör. -1-

- 1. II/39/139

ışı : <<ışıK¹+ı -2-

- 1.+ nı I/45/16

- 1.+ sa I/67/52

ışı : <<ışıK²+ı -6-

- 1. I/145/32, II/01/64

- 1.+ na I/76/86

- 1.+ ılā I/64/71

<<ışıK¹+ı

- 1.+ ıñı yakıyoñ I/147/53

- 1.+ ıñı yakmadan I/147/54

ışşā : <<aşağı -1-

- 1. yuğarā II/10/05

ışşıK : bk. ışıK³ -3-

- 1. I/27/18

- 1.+ ları I/27/16

- 1.+ ları I/27/16

ışşı : <<ışıK³+ı -1-

- 1.+ nı I/27/13

ızdırıp : İztırıp, maddi veya manevi acı, eziyet, zahmet, sıkıntı. -1-

- 1. I/63/11

ızdırıp çek-

ızdırıp çek- : Bir şeyin verdiği acının, azabın etkisi altında bulunmak.

ızğara : Maden veya ağaç çubukların aralıklı olarak yan yana dizilmesinden meydana gelen ve kullanılacağı yere göre çeşitli büyüklükte ve şekilde yapılan kafes veya parmaklık. -1-

1. I/95/21

i : bk. **ī** -4-

i. I/17/56, I/108/35, I/129/47, I/138/63

i - : Bugün yalnız idi, imiş, ise, iken
şekilleri kullanılan cevher fiili. -10-

birisi i.- di II/09/29

i. - se I/106/28, I/138/66, I/27/33,
I/60/42, I/61/03, I/79/58, I/86/39

i. - sen I/124/11

nè i. - si I/41/23

î : bk. i- -1-

î. - dı II/01/22

ĩ : bk. o -29-

ĩ.+ ndan I/01/13, I/04/35, I/08/109,
I/08/112, I/08/94, I/08/96, I/40/19, I/40/79,
I/49/14, I/64/08, I/64/41, I/64/64, I/64/72,
I/69/93, II/06/23, II/06/54, II/10/47,
II/11/28, II/12/44, II/12/74, II/30/83,
II/37/118, II/37/120, II/37/49, II/37/76

ĩ.+ ndan I/38/59

ĩ.+ ndan II/06/25

ĩ.+ nnan I/08/123, I/64/126

ĩ : bk. iyi -9-

ĩ. I/55/17, I/61/51, II/03/15, II/17/10

ĩ. ğalıplıymış I/06/69

ĩ. kötü I/23/46

ĩ.+ yım I/55/44

ĩ.+ yin I/44/06

ĩ.+ yız I/30/03

ĩ : Başına getirildiği cümledeki kavrama
göre çeşitli tonlar alarak birtakım duygular
anlatan bir söz. -15-

ĩ. I/10/15, I/105/23, I/106/16, I/106/30,
I/121/04, I/138/62, I/138/78, I/23/48,
I/67/38, I/69/90, II/04/43, II/07/108,
II/11/20, II/23/200, II/24/70

ibāre : Kalıntı, iz, söz konusu edilen
bir nesneye ait herhangi bir söz veya
değer. -1-

i.+ si I/56/24

ibāret : Sadece -den meydana gelmiş,
-den oluşmuş, başka bir şey değil, ancak
bu. -1-

i. I/28/07

ibe : bk. ebe² -1-

köv i.+ sinne II/07/117

ibi : bk. ebe¹ -1-

i. II/17/06

ic : bk. iç -1-

i.+ ine et I/119/58

icāb : Gerek, lüzum. -1-

i.+ ı II/22/45

icar : bk. ĩcar -2-

i.+ ı verili II/04/59

i.+ inan I/96/90

ĩcar : Kiraya verme, kira. -9-

ĩ. II/17/86

ĩ.+ a veriyolĩ I/46/111

ĩ.+ ı I/03/88

ĩ.+ ını veriyorlā I/158/49

ĩ.+ lı I/39/74

ĩ. verdiK I/136/20

ĩ. verimiyennēn II/17/86

ĩ. veriyu II/17/86

ĩ. veriyular II/17/86

icārcılıK : ĩcar ile geçinme, tarlasını kiraya
verme işi. -1-

i. yaptıK I/155/07

icat : Yeni bir şey bulma, ortaya koyma,
varlığı bilinmeyen bir şeyi meydana

getirme ve bu şekilde meydana getirilmiş şey. -1-

i.+ inan I/133/59

icat ol- : Yeni bir şey meydana getirilmek.

icik bîciK : Çok az, birkaç tane. -1-

i. bîciK II/27/65

iç : Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dâhil. -334-

i. II/22/67

i.+ ĩ I/130/61

i. çamaşırı I/97/14

i.+ ē I/72/12

i.+ i I/07/62, I/10/26, I/116/48, I/28/28, I/32/25, I/39/83, I/40/38, II/32/101, II/32/102, II/37/97, II/39/19

i.+ iden I/125/75

i.+ idi II/02/05

i.+ im I/120/35, II/16/44, II/16/87

i.+ imden II/22/52

i.+ imizde I/46/85

i.+ indâ I/20/20

i.+ inde I/09/64, I/102/51, I/103/58, I/104/31, I/107/43, I/11/80, I/116/04, I/116/12, I/116/34, I/116/35, I/12/21, I/120/58, I/123/37, I/137/15, I/138/129, I/144/62, I/155/97, I/157/28, I/157/39, I/159/20, I/159/34, I/161/29, I/17/74, I/20/27, I/25/14, I/39/98, I/43/06, I/48/19, I/48/24, I/50/70, I/53/67, I/61/16, I/65/34, I/68/42, I/69/12, I/69/57, I/70/21, I/70/36, I/70/39, I/72/09, I/76/47, I/77/11, I/79/98, I/81/25, I/83/17, I/83/39, I/87/54, I/90/62, I/94/68, I/94/70, I/94/80, I/95/104, I/95/22, I/95/84, I/97/36, I/98/85, II/06/71, II/09/92, II/11/59, II/12/19, II/14/99, II/15/113, II/15/70, II/15/73, II/20/16, II/20/61, II/20/65, II/20/68, II/20/70, II/21/12, II/21/64, II/23/15, II/23/84, II/23/92, II/28/71, II/33/18, II/34/71, II/34/72, II/36/15, II/39/152

i.+ indē I/101/34, I/130/58, II/01/31

i.+ inçe I/28/16

başınız yarılırsa örtmeniz i.+ inde I/152/75

göluñuz gırılsa yeñiz i.+ inde I/152/76

gölñ gırılıssâ yēñ i.+ inde başın yarılıssâ örtünñ içindi I/01/70

i.+ indeki I/105/65, II/29/10

i.+ inden I/137/10, I/14/05, I/155/37, I/27/15, I/41/11, I/42/19, I/46/94, I/54/66, I/64/69, I/97/08, II/04/33, II/25/96, II/26/52

i.+ indēse I/32/77

i.+ indeydi I/134/18

i.+ indeydim I/01/68

i.+ indēyin I/124/06

i.+ indeymişdi I/11/18

i.+ indi I/144/04, I/59/44, I/79/40, II/01/28, II/02/08, II/05/69, II/18/30, II/22/04, II/24/66, II/28/92, II/33/77, II/39/127, II/39/19

i.+ inđi II/38/30

gölñ gırılıssâ yēñ içinde başın yarılıssâ örtünñ i.+ indi I/01/71

i.+ indiydi I/65/34

i.+ ine I/02/32, I/02/33, I/10/17, I/101/32, I/102/55, I/104/34, I/104/35, I/105/57, I/106/50, I/111/08, I/111/30, I/116/07, I/116/20, I/119/48, I/12/18, I/122/70, I/123/42, I/123/56, I/125/34, I/125/49, I/127/43, I/128/18, I/128/38, I/129/65, I/130/39, I/130/80, I/130/81, I/131/49, I/132/17, I/132/19, I/132/28, I/133/58, I/143/19, I/148/10, I/148/21, I/148/58, I/148/59, I/153/74, I/157/10, I/160/07, I/23/22, I/23/23, I/23/24, I/27/52, I/27/71, I/28/47, I/31/13, I/32/46, I/33/140, I/33/151, I/33/154, I/33/46, I/33/90, I/36/61, I/37/52, I/42/14, I/44/78, I/45/53, I/49/74, I/57/56, I/60/08, I/60/105, I/60/107, I/60/12, I/60/13, I/60/62, I/60/70, I/62/19, I/62/28, I/64/75, I/68/40, I/68/52, I/70/37, I/70/43, I/70/57, I/70/58, I/71/17, I/76/33, I/76/34, I/77/07, I/79/79, I/79/85, I/84/17, I/90/77, I/94/30, I/95/111, I/96/14, I/96/54, I/97/14, I/97/16, I/98/77, II/11/61, II/12/17, II/12/58, II/15/29, II/15/67, II/15/68, II/15/85, II/18/15, II/21/96, II/23/182, II/28/73, II/29/56, II/32/113, II/32/115, II/32/55, II/32/60, II/32/75,

II/33/76, II/34/100, II/35/69, II/35/72,
II/39/32, II/39/52, II/39/55, II/39/76

i.+ inē I/26/12, I/31/06, I/77/11, II/34/21

i.+ ine atıyo I/38/48

i.+ ine vermedī I/116/09

i.+ ine vermez I/116/09

i.+ ini I/138/84, I/143/18, I/143/24,
I/15/41, I/20/27, I/27/71, I/34/57, I/34/58,
I/44/43, I/77/12, I/49/07, I/51/47, I/71/40,
II/01/23, II/08/126, II/08/58, II/11/03,
II/11/60, II/15/73, II/16/23, II/16/61,
II/16/67, II/16/91, II/17/39, II/17/40,
II/17/50, II/18/25, II/18/28, II/21/61,
II/21/67, II/21/95, II/33/69, II/33/76,
II/33/78, II/37/118, II/39/30, II/39/33,
II/39/39, II/39/42, II/39/55, II/39/57,
II/39/69, II/39/70

i.+ inī II/11/55

i.+ inī I/03/96

i.+ inin I/09/80

i.+ iniñ I/121/83, I/48/17, I/49/03

i.+ iñe I/70/66

iç - : 1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. -82-

i. I/112/58, I/135/03, I/54/72, I/86/52,
II/08/115, II/13/50, II/28/88

i.- cig I/21/91

i.- ē II/35/51

i.- ēdi II/07/77

i.- ēdik I/64/78

yīr i.- ēdik I/152/20

i.- ēdin I/145/38

i.- ēdiñ II/07/79

i.- el II/05/79

i.- elēdi II/07/77

yillē i.- ellē II/34/85, II/34/87

yillēdi i.- elle I/145/61

i.- ellēdi II/07/78

yiller i.- ellerdi I/128/29

i.- em I/52/35

i.- emiñ II/38/54

yiylene i.- ene bol I/67/48

i.- eñ I/54/72, II/23/204

i.- er I/04/62, I/100/10

yīr i.- er I/10/84

yir i.- er I/136/26, II/16/108

i.- erdi I/134/31, II/33/06

i.- ērdi I/134/34

i.- ērdik I/36/50, I/47/22

i.- ērdiK I/47/23

i.- ēğdik I/47/22

yirdik i.- erdik I/134/28

i.- ērdim I/07/40

i.- erdiñ I/100/24

i.- erin I/43/11

yiriz i.- eriz I/150/28, II/39/150

yir i.- erler I/90/27

i.- ersiñiz I/89/30

i.- ēsiñiz I/31/71

i.- eydiñ I/98/136, II/13/49

i.- ilir I/125/89, I/36/58, I/36/60

i.- ilirdi I/60/40

i.- ilirmiş I/86/56

i.- iliyudu II/35/68

i.- imiñ II/07/135

i.- in I/67/38

i.- iñ I/04/62, I/12/17, I/139/16, I/37/57,
II/08/114

yidiriñ i.- iriñ I/06/50

i.- irdim I/52/42, I/98/119

i.- irilerdi I/98/98

i.- irivīmişlē II/05/95

i.- iriyolāmişmiş I/98/112

i.- irmişle II/05/93

i.- ive I/98/118

yiniyo i.- iyo II/25/61

i.- iyoduñ I/20/37

i.- iyolādi II/35/52, II/35/69

i.- iyoŀler I/42/51

i.- iyon I/20/40, II/23/202

i.- iyon I/96/64

yīyoz i.- iyoruz I/61/63

i.- miş I/33/143

2. (Sigara, esrar, eroin vb. keyif verici maddeleri kullanmayı) Alışkanlık hâline getirmiş olmak. -4-

i.- iyor I/12/36, I/12/37, I/12/38, I/12/44

3. (Bir şeyi) Su veya sulu bir madde ile yutmak, ilaç kullanmak. -3-

i.- er I/131/34

i.- iyorun I/58/77, I/58/79

4. İçki kullanmak. -2-

i.- erlê II/23/75

i.- erler I/89/25

5. (Sigara, puro, nargile, çubuk vb. şeylerin dumanını) Nefesle içmek. -1-

sigara i.- iliyo II/26/34

iç : bk. iş -1-

i.+ ini I/64/36

iç : bk. iç -1-

i.+ ini II/11/06

ĩç : bk. iç -1-

ĩ. I/40/38

iç güvəsi : İç güveyisi, ayrı bir ev açmayıp eşinin ailesinin evinde oturan damat. -1-

i. II/19/102

içē : <<içeri¹ -1-

i.+ de I/56/36

içeceē : <<içeceK+i -1-

i.+ η II/32/138

içeceK : Su ihtiyacını gidermek, serinlemek veya zevk almak için içilen sıvıların ortak adı. -1-

i. II/32/132

içel : <<içeri¹ -1-

i.+ lerini I/06/76

içeli : bk. içeri¹ -1-

i. I/52/72

içer : bk. içeri¹ -13-

i.+ de I/11/71, I/11/84, I/133/07, I/139/24, I/155/99, I/27/56, I/56/38

i.+ dē I/139/24

i.+ den I/42/19

i.+ sinde I/139/53

i.+ sinden I/68/69, I/68/72

i.+ sine I/98/14

içere : bk. içeri¹ -2-

i. II/05/65, II/25/104

içeri : 1. İç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı. -10-

i. I/11/82, I/110/54, I/139/62, I/35/33, I/56/36, I/98/12

i.+ ye I/153/80, I/153/82

2. Gönül, yürek. -2-

i.+ m I/145/72

i.+ mde I/137/43

içeri : bk. içeri¹ -1-

i. I/88/56

içeri : bk. içeri -1-

i. II/01/85

içērsi : <<içeri¹+si -1-

i.+ ndi II/01/27

için : Sebep veya amaç bildirir; nedeniyle, -den ötürü, -den dolayı, maksadıyla, amacıyla. -170-

i. I/02/15, I/06/123, I/06/125, I/06/43, I/06/94, I/07/14, I/08/07, I/09/54, I/10/26, I/102/76, I/103/36, I/103/58, I/105/63, I/105/64, I/106/23, I/106/55, I/108/15, I/109/53, I/110/38, I/111/49, I/111/63, I/118/10, I/119/18, I/12/17, I/120/03, I/120/13, I/121/106, I/125/36, I/125/95, I/128/08, I/129/08, I/129/19, I/129/44, I/131/27, I/131/28, I/133/07, I/136/29, I/136/38, I/137/14, I/138/39, I/139/21, I/139/25, I/139/27, I/14/71, I/140/32, I/141/06, I/142/45, I/143/14, I/147/46, I/147/51, I/149/18, I/155/30, I/155/54, I/155/59, I/155/77, I/157/26, I/157/31, I/157/85, I/16/35, I/16/59, I/160/02, I/160/28, I/19/26, I/19/27, I/23/39, I/23/46, I/23/55, I/23/61, I/26/55, I/30/21, I/30/46, I/31/70, I/33/145, I/34/51, I/35/57, I/38/02, I/39/38, I/44/14, I/50/10, I/53/04, I/53/22, I/53/31, I/53/79, I/55/03, I/58/11, I/60/109, I/60/61, I/65/27, I/65/34, I/66/32, I/71/37, I/71/44, I/73/05, I/78/09, I/78/48, I/81/01, I/81/18, I/81/55, I/81/57, I/85/29, I/85/55, I/92/03, I/92/34, I/93/21, I/95/94, I/95/96, I/96/08, I/96/14, II/02/38, II/02/66,

II/02/83, II/03/81, II/04/62, II/09/23,
II/11/05, II/15/95, II/17/80, II/17/81,
II/19/10, II/19/12, II/19/149, II/19/27,
II/19/52, II/19/53, II/19/84, II/20/15,
II/22/42, II/23/180, II/24/06, II/24/08,
II/24/11, II/24/41, II/24/47, II/26/30,
II/26/31, II/26/32, II/26/33, II/26/40,
II/31/17, II/31/21, II/31/25, II/31/39,
II/33/51, II/34/40, II/34/70, II/34/83,
II/39/11, II/39/130, II/39/33

ne i. I/08/101, I/08/120, I/08/85, I/35/44

i. vurdular I/08/114

i. yaparız I/132/39

i. yaparız I/157/61

i. yapıyosunuz I/53/54

için için : Açığa vurmadan, dışarıya
aksettirmeden, belli etmeden. -1-

i. için yanıyordu I/95/55

için : bk. için -5-

i. I/139/35, I/19/21, I/30/12, I/79/53,
I/81/41

için : bk. için -2-

i. II/01/13, II/02/04

için : bk. için -2-

i. I/05/02, II/11/05

için : bk. için -3-

i. I/101/52, I/56/41, I/74/101

içir - : İçmesini sağlamak veya içmeye
mecbur etmek. -5-

i.- in II/23/211

i.- iverdik II/08/55

i.- iydiK I/101/38

i.- mēzdig II/08/55

i.- min II/08/54

içir : bk. için -1-

i. I/128/23

içiri : <<içiriK+i -1-

i. I/152/110

içiri : bk. için -1-

i. I/116/45

içiriK : Pekmez, şıra. -1-

i. I/152/107

içme : İçmek işi. -3-

yime i. I/83/34

i.+ mizeydi I/106/11

içme suyu : Derecesi yüksek olmayan
içilmeye elverişli su.

i. suyumuz I/142/37

içmek : Bir sıvıyı ağza alıp yutmak işi. -1-

i. I/85/55

içmi : bk. içe -1-

i.+ ye I/135/10

içün : bk. için -2-

i. I/15/92, I/46/77

içür : bk. için -1-

i. I/15/92

id - : bk. et-¹ -180-

i.- ediK I/26/70, I/31/26

i.- ellēdi I/31/51

i.- em I/17/28

i.- emedi I/101/07, I/121/27

i.- en I/73/58

i.- enner I/87/29

i.- enneri I/93/29

i.- er I/121/74, I/121/75, I/121/88,
I/132/08, I/132/24, I/132/42, I/91/31

i.- èr I/121/74

i.- erdi I/115/45, I/115/48, I/121/117,
I/121/12, I/121/16, I/121/27

i.- erdik I/76/93, I/90/47

i.- erdiK I/102/44, I/107/52, I/115/10,
I/115/55, I/153/32

i.- erdim I/123/67

i.- erdiniS I/18/32

i.- erimiş I/20/48

i.- erin I/107/27, I/28/47

i.- eriS I/102/55, I/130/70, I/26/60,
I/27/75, I/31/22

i.- eriz I/31/12, I/31/19, I/71/33, I/79/85,
II/32/04

i.- erler I/26/38, I/76/11

i.- erlerdi I/98/125

i.- erleri I/80/42

i.- erse I/130/82
 i.- ėsinj I/72/81
 i.- esiye I/100/33
 i.- eyim II/13/61
 i.- incē I/71/73
 i.- irdim I/152/49
 i.- irinj I/31/13
 i.- irler I/26/42
 i.- irse I/31/17, I/31/45
 i.- iyō I/79/51
 i.- iyoduK I/72/30
 i.- iyollar I/104/38
 i.- iyōm I/90/44
 i.- iyoŋ I/111/47
 i.- iyor I/20/28
 i.- iyoruz I/138/56
 tēlim i.- ē II/08/88
 vaz i.- ē I/30/54
 ŝikāt i.- ecen II/25/111
 sohbet i.- ēdik I/146/49
 sohbet i.- ēdiK I/146/45
 yardım i.- ēdik I/146/71
 dovā i.- ēlē I/30/54
 dovā i.- elek I/28/56
 du_ā i.- ellē I/57/22, I/57/23
 müsādi i.- ellē II/02/25
 du_a i.- ellēdi I/107/52
 yardım i.- ellēdi I/145/48
 hitāb i.- eller I/132/07
 dāvet i.- eġlerdi II/03/21
 du_a i.- ellerdi I/144/66
 ameliyed i.- em I/17/28
 tavsiyi i.- en I/87/03
 du_ā i.- er I/114/23
 duvā i.- er I/131/22
 mu_ayini i.- er I/41/65
 park i.- er I/156/41
 teslim i.- ēr II/20/83
 teslim i.- ēŋ I/74/18
 yas i.- er I/15/78

banyo i.- erdik I/107/40
 banyo i.- erdiK I/107/44
 idāre i.- erdiK I/108/12
 ziyāret i.- erdik I/155/70
 alt üst i.- erin II/25/110
 idāre i.- erin I/43/34
 ŝikāt i.- erin II/25/113
 du_ā i.- eriz II/28/47, II/28/49
 idāri i.- eriz II/20/82
 iġāvi i.- eriz I/31/21
 teslim i.- eriz I/62/34
 teşekkür i.- eriz I/31/70, II/33/81
 ziyāret i.- eriz II/01/84
 nasīb i.- erse I/54/40
 af i.- ersin I/120/14, I/120/24, I/120/27
 ziyāret i.- ersin I/79/66
 af i.- ersin I/150/08, I/74/100, I/74/13,
 I/74/16, I/74/38, I/74/50, I/74/53
 ġabul i.- ēse I/08/66
 nasīb i.- ēsi II/01/83
 af i.- ėsinj II/09/06
 sohbet i.- imiyyoS II/11/53
 haz i.- iyo I/37/48
 sürgün i.- iyō I/93/19
 ŝikāt i.- ġyolā I/146/82
 banyo i.- iyollar I/20/28
 du_ā i.- iyon I/78/52
 dova i.- iyon I/30/17
 yardım i.- iyon II/20/32
 yaslā i.- iyon II/07/110
 ra_atsız i.- iyoŋ I/45/16
 idāri i.- iyuz II/02/86
 bk. et⁻² -44-
 i.- eciyseK I/26/48
 i.- ēdiK I/130/12
 i.- ēm I/148/40
 i.- emen I/21/14
 i.- er I/116/34, I/130/66
 i.- erdig I/102/48, I/108/17
 i.- erdik I/87/92

i.- erdiK I/102/49, I/20/42, I/30/31
 i.- erdim I/27/74, I/94/10
 i.- erin I/109/38
 i.- eriS I/26/52
 i.- eriz I/109/46, I/26/48, I/26/49, I/26/50, I/26/51, I/26/52, I/26/53, I/26/54, I/26/59, I/33/53, I/70/46, I/79/56
 i.- erlerdi I/102/71, I/102/73, I/94/65
 i.- erseK I/26/49
 i.- ersiñ I/87/60, I/98/66
 i.- iñ II/34/64
 i.- iverdi I/10/119
 i.- ividi I/10/120
 i.- iviTTi I/10/119
 i.- iyo I/87/36, I/87/37, I/90/26
 i.- iyola I/79/56
 i.- iyorduk I/57/55

id - : bk. et-¹ -8-

İ.- e II/08/72

İ.- ediK I/31/33, I/31/34

baş İ.- ědik II/24/75

İ.- er I/139/60

İ.- irin II/08/89

İ.- iyoruz I/17/40

bk. et-²

İ.- iceñ I/86/03

idārē : bk. idāre I -1-

i. ediyorlā I/159/40

idare : bk. idāre I -1-

i.+ leri I/112/69

idāre I : Sadece gerektiği kadar harcama, tutumlu davranma, tasarruf, iktisat. -17-

i.+ mizī I/18/12

idāre et- : Ancak gerektiği kadar harcamak, israf etmeyip yetişmesini sağlayacak şekilde tutumlu kullanmak, geçinmek, yeterli olmak, yetişmek.

i. ederiz II/20/82

i. ediyo I/96/89

i. ediyom I/50/82

i. ediyoS I/61/71

i. edecek II/09/77

i. etçeK II/30/35

i. etmeği II/03/80

i. etTi I/125/45

i. iderdiK I/108/12

i. iderin I/43/34

i. itdim I/43/34

idāre ol- : Geçinmek, idāre edilmek.

i. olurduK I/18/24

i. oluP I/130/47

i. olurdu I/108/12

i. oluyodu I/158/35

i. oluyoruz I/130/45

idāre II : Eskiden gece lambası yerine kullanılan, hafif ışıklı en küçük boyda gaz lambası, idāre lambası, idāre kandili. -8-

i. I/28/32, I/64/68, I/64/71

i.+ leri I/146/36, I/146/39

i.+ mişdi I/146/36

i.+ yi I/155/38

i.+ ynen I/87/88

idareli : İyi idare etmesini bilen. -1-

i. I/50/48

idari : bk. idare I -1-

i. olcāk II/09/62

idāri : bk. idāre I -8-

i. ediyoz I/102/07

i. etcik I/102/10

i. ideriz II/20/82

i. itcek I/52/48

i. itcez I/50/29, I/63/44

i. itsin I/52/52

i.+ yne II/01/15

idārī : bk. idāre I -1-

i. idiyuz II/02/86

idāri : bk. idāre II -1-

i.+ ler I/64/67

ide : İğde, iğdegillerden, nemli kumsallarda ve kalkerli yerlerde yetişen, sarı çiçekli, genellikle çalı, bazen de ağaççık şeklindeki odunsu bitki ve bu bitkinin kırmızımsı sarı

renkte, ince bir kabukla kaplı, içi beyaz ve unlu meyvesi. -3-

ī. I/09/58, I/59/57

ī.+ lēmiz I/59/57

īdi : bk. īde -1-

ī.+ lē II/29/33

idrā : <<idrar+ı -1-

i.+ m I/45/61

idrā : bk. idrar -1-

i. toğbasından I/54/06

idrar : Sidik. -1-

i. I/45/59

īdrar : bk. idrar -1-

ī.+ ı I/123/45

ifāde : Zihinde tasarlanan bir şeyi söz veya yazı ile anlatma, söyleme, bildirme. -1-

ifāde al- : Adliye veya polisçe birini sorguya çekip söylediklerini kaydetmek.

i.+ ı alır I/48/63

iftar : Oruçlu bir kimsenin orucunu açması, güneşin batma zamanı olan orucun sona erme vakti. -3-

i. II/31/09

i.+ a I/148/66

i.+ ı II/17/26

igi : bk. iki -1-

i.+ miz I/10/39

igir - : bk. eyir- -3-

i.- ip yapıyoduk I/27/42

i.- iyoduk I/27/42

igrām : bk. ikrām -1-

i. ediyim I/04/63

igri : Eğri, doğru ve kırık çizgi biçiminde olmayıp yönünü değiştirerek devam eden, aynı istikāmet üzere gitmeyen, çarpık. -1-

ī. II/07/120

ih : bk. ihi -1-

i. I/84/24

ihale : Devlete veya bir kuruluşa ait olup arttırma veya eksiltmeye çıkarılan bir işi en uygun şartları teklif edene bırakma. -1-

ī.+ yi II/30/41

ihdiyarla - : bk. ihtiyarla -1-

i.- dım I/16/18

iheḡkli : bk. eheḡkli -1-

i. I/146/63

ihi : bk. iki -4-

i. I/24/49, I/37/35

i.+ si I/107/35

ihi : İşte. -19-

i. I/101/08, I/101/14, I/48/77, I/51/29, I/51/42, I/51/52, I/51/64, I/60/56, I/62/38, I/79/88, II/32/101, II/32/11, II/32/122, II/32/124, II/32/26, II/32/51, II/32/67, II/32/88

ihrāc : Ülkede elde edilen veya yapılan bir malı yurt dışına satma. -2-

ihrāc ol- : Yurt dışına mal veya hizmet satılmak, ihrāc edilmek.

i. olur II/30/20, II/30/21

ihtiyāc : İhtiyaç, gereği duyulan şey. -1-

i.+ m I/156/39

īḡtiyāc : bk. ihtiyāc -1-

ī.+ ı viriyor II/33/44

īḡtiyaç : bk. ihtiyāc -1-

ī.+ ları II/26/40

ihtiyar : Yaşlı, kocamış. -2-

i.+ m I/65/51

i.+ ları II/39/90

ihtiyarla - : Yaşı ilerlemek, ihtiyar olmak. -1-

i.- dı II/39/18

īḡtiyaş : bk. ihtiyāc -2-

ī.+ lāna II/26/19

ī.+ larına II/26/19

ik_üş : <<iki üç -3-

i. I/58/62, II/24/19, II/24/20

īke : bk. iki -1-

ī. I/63/50

iki : Birden sonra, üçten önce gelen sayının adı. -881-

i. I/01/13, I/01/57, I/01/66, I/02/02, I/02/29, I/02/55, I/03/13, I/03/22, I/03/71, I/03/77, I/03/83, I/04/25, I/05/04, I/05/65,

I/05/68, I/06/104, I/06/124, I/06/14, I/21/41, I/21/74, I/21/75, I/21/76, I/21/81,
 I/06/27, I/07/102, I/08/87, I/10/107, I/21/88, I/22/03, I/22/29, I/22/43, I/23/37,
 I/10/59, I/10/99, I/101/35, I/101/62, I/24/14, I/24/28, I/24/49, I/24/50, I/24/65,
 I/102/11, I/102/30, I/103/62, I/105/40, I/25/08, I/25/31, I/25/37, I/25/42, I/26/06,
 I/105/41, I/105/53, I/106/45, I/106/58, I/27/07, I/27/31, I/27/33, I/27/57, I/27/75,
 I/107/25, I/107/58, I/107/69, I/109/13, I/29/03, I/30/01, I/30/07, I/30/08, I/30/18,
 I/11/33, I/11/56, I/11/60, I/11/76, I/11/84, I/32/43, I/32/61, I/32/83, I/32/92, I/33/129,
 I/111/107, I/111/11, I/111/114, I/111/120, I/33/35, I/33/48, I/33/51, I/33/63, I/33/64,
 I/111/55, I/112/31, I/113/05, I/113/09, I/35/35, I/35/37, I/35/39, I/36/21, I/36/24,
 I/113/103, I/113/104, I/113/105, I/113/110, I/36/29, I/36/30, I/36/31, I/36/65, I/36/67,
 I/113/111, I/113/112, I/113/113, I/113/114, I/36/75, I/38/28, I/38/70, I/39/03, I/39/06,
 I/113/125, I/113/132, I/113/23, I/113/88, I/39/07, I/39/09, I/39/14, I/39/42, I/39/74,
 I/116/41, I/117/12, I/117/13, I/117/18, I/39/76, I/39/81, I/40/22, I/40/37, I/40/60,
 I/117/41, I/117/42, I/119/18, I/12/35, I/41/52, I/41/58, I/41/85, I/42/19, I/42/39,
 I/120/16, I/120/33, I/120/34, I/120/48, I/42/61, I/42/62, I/42/80, I/43/10, I/44/05,
 I/120/49, I/121/116, I/121/72, I/122/21, I/44/08, I/44/11, I/44/25, I/44/48, I/44/49,
 I/122/46, I/122/65, I/122/81, I/122/87, I/44/94, I/45/05, I/45/09, I/45/49, I/45/56,
 I/123/43, I/124/05, I/125/20, I/125/21, I/46/86, I/46/90, I/47/03, I/47/16, I/47/44,
 I/125/22, I/125/27, I/125/29, I/125/30, I/47/58, I/47/82, I/48/81, I/49/07, I/49/40,
 I/125/63, I/125/67, I/125/68, I/126/50, I/49/55, I/50/24, I/50/54, I/50/56, I/50/57,
 I/126/75, I/127/09, I/127/10, I/127/19, I/50/64, I/50/75, I/51/18, I/51/74, I/52/20,
 I/127/29, I/127/33, I/128/58, I/128/71, I/52/26, I/52/29, I/52/52, I/52/77, I/52/82,
 I/129/07, I/131/48, I/131/53, I/132/23, I/53/36, I/53/40, I/54/06, I/54/52, I/55/15,
 I/133/09, I/133/31, I/133/39, I/134/11, I/55/18, I/55/39, I/55/40, I/55/59, I/55/75,
 I/134/12, I/134/31, I/134/57, I/134/60, I/56/41, I/56/50, I/56/71, I/57/33, I/57/37,
 I/134/61, I/135/46, I/137/05, I/137/16, I/58/14, I/58/80, I/60/37, I/60/43, I/61/10,
 I/138/20, I/139/06, I/139/12, I/139/31, I/61/35, I/61/52, I/61/57, I/61/58, I/62/15,
 I/14/56, I/140/22, I/140/26, I/140/28, I/63/16, I/64/108, I/64/11, I/64/130,
 I/140/40, I/140/45, I/142/08, I/142/13, I/64/39, I/64/43, I/64/49, I/65/12, I/65/24,
 I/142/14, I/143/04, I/143/40, I/143/41, I/65/37, I/66/11, I/66/22, I/66/28, I/66/53,
 I/143/79, I/144/61, I/144/84, I/145/05, I/68/16, I/68/17, I/68/45, I/68/46, I/68/58,
 I/145/06, I/145/14, I/145/47, I/145/75, I/68/60, I/69/09, I/69/20, I/69/21, I/69/35,
 I/146/25, I/147/53, I/148/08, I/148/09, I/69/36, I/69/41, I/69/42, I/69/68, I/69/70,
 I/148/10, I/148/23, I/148/35, I/148/45, I/69/85, I/69/86, I/69/93, I/71/08, I/71/15,
 I/148/53, I/148/59, I/149/17, I/149/35, I/71/33, I/71/57, I/71/74, I/72/09, I/73/18,
 I/149/49, I/149/50, I/149/61, I/149/66, I/73/35, I/73/42, I/74/94, I/75/11, I/75/12,
 I/15/10, I/15/68, I/15/86, I/15/92, I/150/02, I/75/18, I/75/40, I/75/44, I/75/53, I/75/69,
 I/150/18, I/150/60, I/151/24, I/152/106, I/76/12, I/76/72, I/76/99, I/77/49, I/77/75,
 I/152/108, I/152/11, I/152/115, I/152/117, I/78/13, I/78/33, I/79/60, I/79/99, I/80/40,
 I/152/25, I/152/59, I/152/72, I/152/96, I/80/64, I/81/61, I/83/47, I/84/23, I/84/31,
 I/153/06, I/153/42, I/153/43, I/154/13, I/84/32, I/84/33, I/85/55, I/85/60, I/86/45,
 I/154/39, I/155/08, I/155/09, I/155/14, I/86/58, I/87/122, I/87/47, I/87/69, I/88/37,
 I/155/23, I/155/24, I/155/26, I/155/32, I/88/63, I/89/12, I/89/16, I/89/19, I/90/20,
 I/155/33, I/155/35, I/155/42, I/155/47, I/90/62, I/90/73, I/91/14, I/91/41, I/92/07,
 I/155/63, I/155/65, I/155/66, I/156/04, I/92/17, I/92/18, I/92/27, I/92/38, I/92/39,
 I/156/09, I/156/12, I/157/38, I/158/04, I/93/03, I/93/40, I/93/48, I/93/60, I/94/21,
 I/158/23, I/158/33, I/159/05, I/16/33, I/94/23, I/94/26, I/94/85, I/94/86, I/95/03,
 I/16/50, I/160/14, I/160/20, I/160/21, I/95/108, I/95/15, I/95/22, I/96/26, I/96/66,
 I/17/03, I/17/37, I/17/56, I/17/63, I/17/64, I/96/67, I/96/91, I/99/18, I/99/19, I/99/33,
 I/17/65, I/18/64, I/19/18, I/21/08, I/21/31, I/99/35, I/99/49, II/01/26, II/01/30,

II/01/45, II/01/53, II/01/69, II/02/26,
II/02/29, II/02/31, II/02/49, II/02/50,
II/02/51, II/02/67, II/02/69, II/02/83,
II/02/95, II/02/97, II/04/10, II/04/23,
II/04/27, II/04/38, II/04/53, II/05/05,
II/05/57, II/06/22, II/06/37, II/07/102,
II/07/109, II/07/13, II/07/149, II/07/49,
II/07/85, II/07/94, II/08/10, II/08/11,
II/08/115, II/08/52, II/08/90, II/09/02,
II/09/09, II/09/11, II/09/12, II/09/13,
II/09/54, II/09/98, II/09/99, II/10/10,
II/10/24, II/10/67, II/10/80, II/10/93,
II/11/08, II/12/22, II/12/23, II/14/05,
II/14/45, II/14/46, II/14/56, II/14/68,
II/14/70, II/15/52, II/15/53, II/15/83,
II/16/102, II/16/107, II/16/14, II/16/30,
II/16/48, II/16/59, II/17/18, II/17/47,
II/17/74, II/19/138, II/19/156, II/19/160,
II/19/19, II/19/41, II/19/43, II/19/44,
II/20/10, II/20/23, II/20/29, II/20/30,
II/20/47, II/20/48, II/20/51, II/21/47,
II/22/02, II/22/53, II/22/83, II/22/85,
II/23/181, II/24/19, II/24/20, II/24/44,
II/24/47, II/25/101, II/25/105, II/25/111,
II/26/31, II/26/42, II/26/52, II/27/17,
II/27/30, II/27/31, II/27/36, II/27/41,
II/28/01, II/28/03, II/28/15, II/28/21,
II/28/28, II/28/63, II/28/81, II/28/93,
II/28/94, II/29/100, II/29/15, II/29/16,
II/29/29, II/29/53, II/29/64, II/30/76,
II/31/16, II/32/103, II/32/18, II/32/19,
II/33/47, II/33/69, II/34/18, II/34/21,
II/34/73, II/35/92, II/35/94, II/37/01,
II/37/59, II/37/75, II/37/79, II/38/119,
II/38/42, II/38/50, II/38/63, II/38/92,
II/38/96, II/39/122, II/39/126, II/39/132,
II/39/146, II/39/175, II/39/48, II/39/66,
II/39/90, II/39/92, II/39/98

ama bir i. I/07/99

bī i. II/01/09

bi i. I/119/24, I/125/07, I/155/23,
I/158/13, I/158/14, I/158/20, I/158/45,
I/27/40, I/36/18, I/46/85, I/53/83, II/09/44,
II/10/77, II/12/23, II/14/11, II/25/14,
II/32/117

bi bir i. I/88/71

bile bir i. I/103/16

bugünnēde bir i. II/09/85

didim bir i. I/42/67

ğırıyoñ bir i. I/09/35

gomşu bir i. I/34/15

hamırn bir i. II/15/70

işde bir i. I/119/07, I/143/11

işTi bir i. II/04/69

mu bir i. II/39/184

şe bir i. I/69/48

şindi bir i. I/108/32

yat bir i. I/41/80

yoK bir i. II/14/12

i.+ dī II/38/42

i.+ de I/64/03, I/64/73, I/78/32

kanal i.+ de I/60/55

i.+ den I/30/05, I/30/12, I/33/33

i.+ di II/38/43, II/39/104

i.+ diğ I/15/56

i.+ lerecek I/148/28

i.+ ydi I/46/43

i.+ ye I/120/34, I/33/30, I/33/31,
I/36/23, I/64/73, I/70/02, I/92/24, I/92/25,
I/99/22, II/38/69, II/38/95, II/39/104

i.+ yē II/39/104

i.+ yi I/27/76

iki bē : Orman vasfını kaybetmiş
hazine arazileri için verilen ad.

i. bē I/93/41

ikimiz : Ben ve benimle olan.

i.+ miS II/05/98, II/13/15

i.+ miz I/136/13, I/141/29, I/144/77,
I/152/32, I/161/49, I/33/117, I/39/18,
I/50/30, I/50/75, I/59/13, II/20/50, II/20/51,
II/23/114

i.+ mizi I/25/51

i.+ miziñ I/107/12

ikisi : O ve onunla olan.

i.+ sī I/113/135

i.+ si I/107/25, I/11/85, I/110/08,
I/110/22, I/113/112, I/113/135, I/113/136,
I/113/138, I/117/02, I/119/78, I/129/07,
I/136/13, I/137/17, I/137/56, I/138/26,
I/138/63, I/143/20, I/146/54, I/15/22,

I/150/26, I/152/10, I/157/03, I/16/06, I/17/56, I/17/57, I/17/58, I/20/92, I/24/62, I/30/15, I/32/88, I/33/127, I/33/128, I/33/129, I/33/137, I/37/29, I/40/06, I/42/24, I/43/21, I/48/26, I/48/27, I/48/58, I/48/59, I/48/60, I/48/61, I/50/54, I/51/75, I/55/67, I/60/66, I/60/76, I/69/36, I/89/18, I/90/24, I/90/25, I/94/46, II/08/98, II/12/11, II/13/29, II/19/139, II/19/48, II/21/41, II/24/77

i.+ Si I/23/69

i.+ ş I/44/32, I/47/10, I/84/30, II/28/21

bi i.+ si I/158/16

sorıdān bir i.+ si II/06/62

i.+ sidē I/48/61

i.+ sin II/12/33

i.+ sinden I/124/50, I/40/12

i.+ sine I/138/76, I/53/49, I/95/04

i.+ Sine I/107/20

i.+ sinē I/24/14

i.+ sini I/104/11, I/105/60, I/11/84, I/125/27, I/137/21, I/51/74, I/75/69, I/75/70, II/08/32

i.+ sini yapdık I/152/26

i.+ siniñ I/138/127, I/48/45

ikişer : İki sayısının her birine iki veya her defasında iki tane anlamına gelen üleştirme şekli.

i.+ şē II/27/04, II/27/29

i.+ şer I/114/07, I/48/41, I/48/42, I/48/44, I/48/54, I/96/25, II/15/52

iki : bk. iki -7-

i. I/102/58, I/44/19, I/85/04, II/14/12, II/26/17, II/31/45

i.+ si I/02/29

iki : bk. iki -1-

i. II/29/28

iki : bk. iki -2-

buydu bir i. II/24/72

napcek bir i. I/161/29

iki : bk. iki -1-

i. II/27/30

iki bin bir : 2001 yılı. -1-

i. II/31/02

iki bin : 2000 yılı. -1-

i. II/04/54

ikicik : Yalnızca iki tane, iki tanecik. -1-

i. I/146/79

ikinci : İki sayısının sıra sıfatı, sırada yeri birinciden sonra, üçüncüden önce olan. -26-

i. I/11/92, I/121/50, I/125/28, I/144/26, I/158/30, I/24/29, I/42/34, I/42/35, I/48/66, I/50/22, I/52/80, I/52/81, I/54/23, I/65/40, I/82/20, I/86/64, I/88/14, I/89/02, II/09/08, II/13/27

i.+ ye I/37/36, I/54/25, II/21/38

i.+ yi II/28/07

ikindī : bk. ikindi¹ -2-

i.+ ne I/64/133

i.+ nen I/145/61

ikindi : Öğle ile akşam arasındaki zaman. -4-

i.+ den yapardık I/118/15

2. İkinci namazı ve ikinci ezanı.

i. okunasıya I/114/57

i. okununca I/114/57

ikindi namazı : Beş vakit namazdan ikindi vaktiyle akşam vakti arasında kılınanı.

i. namazı gıldım I/155/101

ikindilēn : bk. ikindiyelin -1-

i. I/114/54

ikindileyin : İkinci saatlerinde, ikindi olduğunda, ikindi saati, ikindi vakti. -3-

i. I/112/73, I/118/13, I/118/16

ikindinnen : bk. ikindiyelin -5-

i. I/32/72, I/32/75, I/32/77, I/32/86

ikindiyin : bk. ikindiyelin -1-

i. I/64/133

ikiS : bk. ekiz -1-

i. I/129/08

ikki : bk. iki -5-

i. I/125/44, I/136/34

iklim

iklim : Yeryüzünün herhangi bir yerinin hava şartlarına göre uzun yılların ortalamasına dayanan durumu. -1-

i.+ lēden I/54/19

iklimsel : İklime bağlı, iklimle ilgili. -1-

i. II/38/49

ikram : bk. ikrām -3-

i. II/37/12

i. ediyin I/67/72

i.+ ıñ I/111/83

ikrām : Ağırlama, kıymet vererek hürmet etme, misafirperverlik gösterme. -3-

ikrām et- : Hürmeten veya gönül hoşluğu için bir şey vermek, sunmak, takdim etmek.

i. edemedim I/42/77

i. ederlermiş I/76/76

i. ediyim I/07/71

il : Ülkenin vali yönetimindeki bölümü, vilayet. -2-

i.+ den II/10/80

i.+ lerinen I/138/107

il : bk. el I -2-

i.+ imizde I/41/73

i.+ iyle II/02/27

il : bk. el II -2-

i.+ lē I/145/47

il : bk. yer -1-

i.+ lēne I/48/19

il : bk. yıl -1-

i. II/14/21

il_oca : bk. ocağ² (?) -1-

i. I/53/28

ilā : bk. ilāhi -2-

i. sōlelerdī I/157/57

i. söyler I/157/12

ilā : bk. illa -1-

i. II/38/68

ilā_i : bk. ilāhi -1-

i. sōlēlēdi I/29/15

ilā : <<öyle (?) -1-

i. II/14/33

ilac : bk. ilaç -11-

i. I/131/34, I/131/37, I/87/53, II/10/104

ğocağarı i.+ ı II/25/86

i.+ ı yapıyós II/06/21

i.+ ım I/52/28

i.+ ımız II/38/24

i.+ ıman I/50/10

i.+ ını I/27/54

i. yapinceğ I/98/121

ilác : bk. ilaç -1-

i.+ ı I/63/53

ilāc : bk. ilaç -2-

i.+ ımı I/52/28

i.+ ımız I/85/32

ilāc : bk. ilaç -2-

i.+ ı I/123/60

i.+ ıynan I/123/59

ilaç : Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücuda verilmek veya dışarıdan sürülmek yoluyla kullanılan maddelere verilen isim, em. -9-

i. I/131/37, I/133/26, I/58/77, I/68/36, I/85/18, I/98/127, II/38/16

ilaç yap- : İlaç hazırlamak, ilaç imal etmek.

i. yapmazsañ I/85/32

i. yapmış I/98/115

ilahi : Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal, lahuti. -1-

i. taḡTir II/38/61

ilāhi : Tanrı'yı övmek, ona dua etmek için yazılıp makamla okunan nazım. -2-

i. sūletTiler I/48/80

i. sōlēlēdi II/37/36

ilāhi : bk. ilāhi -1-

i.+ nen I/157/56

ilāhī : bk. ilāhi -1-

i. I/148/17

ilān : leğen -1-

hamırı i.+ iyle I/106/42

ilaş : bk. ilaç -10-

i. I/45/36, I/79/50, II/07/83

i.+ lar yapardı I/58/73

i.+ ları I/58/44

i.+ ları yapıldı I/58/47, I/58/73

i.+ larımı I/52/30

i.+ lırı I/50/02

i. veriyoİlār I/42/17

ilāş : bk. ilaç -1-

i. I/45/57

ilaşlı - : İlaçlamak, (mikrop veya haşerelerden temizlemek için) bir yere ilaç püskürtmek, ilaç sıkamak. -1-

i.- yo I/103/38

ilāvi : İlāve, bir şeyin yanına başka bir şey daha koyma, ekleme, katma; eklenme, katılma. -1-

ilāve et- : Katmak, eklemek.

i. ideriz I/31/21

ilāzım : bk. İlāzım -1-

i. olursa I/26/62

ilāzım : bk. İlāzım -2-

i.+ ısa II/29/90

i. olur II/33/50

İlāzım : bk. İlāzım -1-

İ. I/08/14

İlāzım : bk. İlāzım -1-

İ. oluyo II/16/40

ilçe : Ülkenin idari taksimatında ilden sonra gelen bir kaymakam yönetimindeki bölüm, kaymakamlık, kaza. -2-

i.+ mizde II/04/17

sivereg i.+ si I/138/127

ilçe : bk. ilçe -2-

i.+ niñ I/56/18

i.+ ye II/10/10

ile : 1. İki kelimeyi, iki öbeği birbirine bağlar. -5-

finō ile ēlele kinto ile ēlele I/47/60

finō i. ēlele kintō ile ēlele I/47/61

finō ile ēlele kinto i. ēlele I/47/60

finō ile ēlele kintō i. ēlele I/47/61

2. İsimlerin sonuna gelerek beraberlik, refakat, vasıta, araç, hâl, tarz, ilişki vb. anlamlarda zarflar yapar.

i. I/05/24

ilēde : <<ileri¹+de -2-

i. I/154/64, II/21/47

<<ileri²+de -1-

i. I/64/49

ilēdi : <<ileri²+de -2-

i. II/38/14

ilēden : bk. ileri² -1-

i. II/24/19

ile_en : bk. ilēn -1-

i.+ in I/02/32

ilēce : <<ileri²+ce -1-

i.+ si II/12/43

İlēÇ : bk. ilaç -1-

İ. II/29/91

ileçbellik : bk. leşbēlik -1-

i. I/49/56

ileçil : bk. reçel -1-

badılcan i.+ i yapcāsañ I/128/73

ilehen : bk. ilēn -4-

i.+ de I/59/48

i.+ ne I/59/49

i.+ nerde I/59/51

i.+ nere I/59/50

ilelled - : bk. ilerleT- -1-

i.- irsēñ I/63/55

ilelli : bk. ileri⁴ -1-

i. I/42/15

ilēn : Leğen, içinde öteberi yıkanan veya çeşitli işlerde kullanılan yayvan kap. -11-

i. I/129/31

i.+ e I/04/50

i.+ i I/106/67, I/106/68

i.+ imiz I/106/75

i.+ in II/15/70

i.+ ini I/106/68

i.+ nere I/128/68

i.+ nerimiz I/106/67

i.+ nerimizi I/106/68

ilēn : bk. ilēn -1-

ī.+ iñ I/70/58

īlen - : bk. ēlen- -1-

ī.- mez II/32/43

ilerde : <<ileri²+de -9-

i. I/01/32, I/01/87, I/40/09, I/87/24, I/98/84

<<ileri¹+de

i. I/149/57, II/31/20, II/31/21, II/33/37

ilerde : <<ileri¹+de -1-

i. II/39/88

ilērde : <<ileri¹+de -3-

i. I/61/04, II/11/65

<<ileri²+de

i. II/24/49

ilerden : <<ileri¹+den -1-

i. II/03/65

ilērden : <<ileri²+den -1-

i. II/03/68

ilerdi : <<ileri¹+de -1-

i. II/17/76

ileri : 1. Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına göre önde bulunan taraf, ön taraf. -9-

i. II/26/06

i. gelen II/02/60

i. gelennēdendi II/13/25

i. gelenneri I/01/53

i. geri II/08/89

i.+ sini I/122/39

i.+ ye I/06/82, I/58/17

i.+ yi I/122/13

2. Gelecek zaman. -2-

i.+ ki I/03/20

i.+ ye I/06/127

3. Öne doğru. -4-

i. I/31/43

i.+ ye I/01/43, I/154/35, II/23/118

4. Benzerlerinden daha seçkin olan, onları geride bırakmış olan, çok gelişmiş. -1-

i. I/01/25

5. Öte. -2-

i. I/17/73, II/21/48

6. Fazla. -2-

i. II/07/103, II/10/70

īleri : bk. ileri² -1-

ī. II/10/49

ilerle - : 1. Bulunduğu seviyeden daha yüksek, daha ileri bir duruma gelmek, yükselmek, terakki etmek. -7-

i.- di II/35/16, II/35/21, II/37/13

i.- miş II/10/56

i.- mişler II/10/96

i.- yo II/35/09

2. (Zaman süreci içinde) Daha ileri bir noktaya gelmek.

i.- se I/110/23

ilerleri : <<ileri⁵+leri -2-

i. I/03/21

i.+ ni II/15/41

ilerleT - : (Bulunduğu seviyeden) Daha yüksek, daha ileri bir seviyeye çıkartmak, ilerlemesini sağlamak, ilerlemesine yol açmak. -1-

i.- cēn I/53/27

i.- miş II/10/51

ilerli : <<ileri⁶+li -1-

i. I/125/93

ilērli - : bk. ilerle-¹ -1-

i.- di I/42/24

ilersi : <<ileri¹+si -2-

i. I/161/10

<<ileri⁵+si

i.+ ni I/122/12

ilērsi : <<ileri⁵+si -2-

i. II/17/14

i.+ ni II/07/123

īleş - : bk. iyileş- -1-

ī.- miş II/09/19

ileşbellik : bk. leşbēlik -4-

i. I/124/09, I/130/09

i. yapıyollar I/17/53

i. yapıyoz I/93/41

ileşber : bk. leşber -1-

i.+ iñ I/93/01

ilet - : Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, eriştirmek. -1-

i.- irdik II/24/94

iletişim : Bir bilginin çeşitli yollarla başkalarına aktarılması, haberleşme, iletişim. -1-

i. I/44/31

ileyin : bl ilēn -1-

i.+ iñ II/32/85

ilezil : bk. rezil -1-

i. I/124/26

ilgi I : 1. İki şey arasındaki bağ, alaka, rabita. -5-

i. I/23/39

i.+ si I/112/58, I/112/60, I/124/22

i.+ siymiş I/112/60

2. Dert. -1-

i.+ m I/152/78

ilgi II : Düğünden önce gelinin arkadaşlarının kız evinde toplanarak yaptıkları eğlence. -10-

i. I/59/19

i.+ ye I/119/68

ilgi kur- : İlgi gecesi düzenlemek, düğünden önce gelinin arkadaşları eğlence tertiplemek.

i. kurulurdu I/59/19

ilgi gecesi : Düğünden ve kına gecesinden önce daha çok kadınlar arasında düzenlenen eğlencenin yapıldığı gece.

i. gecemiz I/119/68

i. gecesi I/114/01, I/114/02

i. gècesi I/114/01, I/118/05, I/118/06

ilgilen - : İlgi göstermek, meşgul olmak, alaka göstermek, alakalanmak. -9-

i.- dim II/03/10

i.- emiyon II/22/47

i.- en I/149/65, II/20/71

i.- ennerden I/23/64

i.- ir I/03/37

i.- irdi I/41/49, II/20/46

i.- iyo I/110/28

ilgilen - : bk. ilgilen- -1-

i.- emiyoz II/38/99

ilginç : İlgi uyandıran, ilgi ve dikkat çeken, enteresan. -1-

i. I/68/68

ilgökul : bk. ilkoğul -3-

i. I/149/14, II/19/03

i.+ u I/32/07

ilgoKul : bk. ilkoğul -1-

i. I/149/02

iliğen : bk. ilēn -1-

i. I/130/79

İliK : bk. iyilik -1-

İ. I/107/06

ilimon : bk. limon -2-

i. II/32/64

i. Tuzu I/94/30

ilisdır : bk. ilisTir -1-

i.+ den I/103/56

ilisTir : Salça, bulgur, pirinç vb. yiyeceklerin sularını süzmek ve bekletmek için kullanılan bir mutfak gereci, süzgeç, kevgir. -2-

i.+ den II/37/124

i.+ lēmiz I/31/14

ilişī : (<<ilişik+i) İlgi, münasebet. -1-

i.+ η I/45/07

ilişKi : İki şey veya kimse arasındaki bağ, karşılıklı bağlantı, alaka. -2-

i.+ ler I/17/81, I/129/57

iliyen : bk. ilēn -4-

i. I/33/06

i.+ e I/102/41

i.+ iñ I/120/58

i.+ nēde II/21/71

iliyên : bk. ilên -1-

i.+ de II/32/03

ilk : (Sıra, zaman ve yer bakımından) En önce olan, en önde gelen, en önce, en başta, birinci olarak. -63-

i. I/07/28, I/10/109, I/105/42, I/112/50, I/128/39, I/131/61, I/142/38, I/144/37, I/155/93, I/157/38, I/30/33, I/34/44, I/39/43, I/39/72, I/42/78, I/46/37, I/46/96, I/53/03, I/53/21, I/54/36, I/68/61, I/68/62, I/69/58, I/69/60, I/73/78, I/88/14, II/06/21, II/07/28, II/09/39, II/10/87, II/15/37, II/15/66, II/15/73, II/15/75, II/16/44, II/16/47, II/16/52, II/23/39, II/25/54, II/30/56, II/31/33, II/34/09, II/34/10, II/39/154

i.+ den I/146/36, I/52/49, II/13/63

i. êl I/54/24, I/54/26

i. evelâ I/106/59

i.+ inden I/112/54

i. peşin allah I/06/123

i. peşin I/06/137, I/06/78, I/06/96

i. Peşin I/06/117

i. sevtâ I/157/56

i. yapılan I/28/27

ilkyaz : İlkbahar.

i. yaz II/30/14

ilk : bk. ilk -2-

i. I/126/59, I/126/61

ilk : bk. ilk -1-

ĩ. II/25/53

ilkbār : İlkbahar, 21 Mart'ta başlayıp 22 Haziran'da sona eren kış ile yaz arasındaki mevsim, bahar. -1-

i.+ ı II/36/11

ilKden : bk. ilkTen -1-

i. II/35/79

ilkin : İlk önce, başlangıçta, ilk olarak. -33-

i. I/06/101, I/104/29, I/11/12, I/11/20, I/119/03, I/125/59, I/138/55, I/148/43, I/153/81, I/18/59, I/25/04, I/25/18, I/25/27, I/25/54, I/25/65, I/25/67, I/36/76, I/49/06, I/54/11, I/63/13, I/66/13, I/66/27, I/76/48, I/88/23, I/88/24, I/90/22, II/04/38

eñ i. I/42/13

i.+ en I/106/25

i.+ ginde I/88/31

i.+ ki I/110/07, I/112/31

i.+ nerde I/24/20

ilkîn : bk. ilkin -1-

i. II/14/14

ilkoğul : bk. ilkoğul -2-

i. II/06/03

i. mēzunu II/02/02

ilkoğul : İlköğretim yapan okul, ilkmektep. -61-

i. I/111/02, I/118/04, I/130/04, I/155/60, I/160/18, I/28/09, I/34/10, I/36/23, I/46/02, I/61/07, I/61/24, I/68/09, I/68/10, I/73/26, I/78/37, I/95/89, I/99/06, II/09/87, II/10/02, II/11/01, II/12/06, II/13/65, II/14/02, II/15/03, II/17/04, II/25/06, II/30/09, II/36/04, II/39/07

i.+ a I/114/31, I/134/13, I/151/05, I/16/19, I/36/02, I/91/02, II/06/53, II/19/12, II/34/54

i.+ dā II/23/10

i.+ dan I/130/03, I/146/03, I/73/11, II/05/03

i.+ dı II/07/101

i.+ u I/105/05, I/157/02, I/31/03, I/38/03, I/42/59, I/85/09, II/07/11, II/09/87, II/23/26, II/34/10, II/34/11, II/34/12

i.+ ũ I/108/08

ilkoğul : bk. ilkoğul -3-

i. I/05/05, I/05/06

ilkoğul : bk. ilkoğul -1-

i. I/58/05

ilkoğul : bk. ilkoğul -1-

i. I/73/03

ilkoğul : bk. ilkoğul -3-

i. I/142/41, I/76/02

i.+ u II/02/39

ilkoğul : bk. ilkoğul -1-

i. I/09/02

ilkoğul : bk. ilkoğul -11-

i. I/121/96, I/149/14, I/151/04, I/154/63, I/68/05, I/92/02, I/97/02

i.+ a I/114/30, II/32/11

i.+ u I/31/02

i.+ umuz I/149/15

ilKôkul : bk. ilkoçul -1-

i. I/73/06

ilKogul : bk. ilkoçul -1-

i. II/35/02

ilKoKul : bk. ilkoçul -1-

i. I/142/02

ilkoçul : bk. ilkoçul -1-

İ.+ a I/36/02

ilköretim : İlköğretim, öğretimin okuma yazmayı ve en gerekli bilgileri veren ilk kademesi, bu bilgileri öğretme işi, ilk tedrisat. -1-

i. II/04/35

ilkTen : İlk önce. -1-

i. I/85/49

illâ : bk. illâ -1-

i. I/07/37

illâ : Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille. -3-

i. I/115/43

illâ ki : İllâ.

i. ki I/01/69, I/50/49

ille : Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, illa. -31-

i. I/06/99, I/10/60, I/10/72, I/109/06, I/119/17, I/119/19, I/123/12, I/137/32, I/138/105, I/15/61, I/15/90, I/31/66, I/37/47, I/38/61, I/38/68, I/41/18, I/42/25, I/42/63, I/42/64, I/62/29, I/64/89, I/78/38, I/78/44, I/78/45, I/79/74, I/79/87, I/90/82, II/22/45

illet : İlet, hastalık. -1-

i. I/01/97

iltâ_ab : İltihap, vücudun, herhangi bir dokusunda mikroplara veya başka zararlılara karşı şişkinlik, kızarıklık, ısı artışı, ağrı ile şekillenen ve ileri safhasında

irin toplanması da görülen, hayati özellik taşıyan koruyucu reaksiyonu, yangı. -1-

iltâ_ab al- : İltihaplanmak, iltihaplı duruma gelmek, dokusunda irin oluşmak.

i. aldıı II/25/87

imkân : bk. imkân -3-

i. II/09/23

i.+ ı II/20/54

imkân : Faydalanılabilecek, kullanılabilecek uygun şart. -7-

i.+ ı II/09/94

i.+ ım I/125/95

i.+ ımız I/106/56, II/09/70

i.+ ıı I/41/90, I/46/107

imkânsız : bk. imkânsız -1-

i. I/35/25

imkânsız : İmkânsız, gerçekleşmesi mümkün olmayan, kesin biçimde olamayacak olan, olanaksız. -1-

i. I/35/25

imam : Cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse. -13-

i. I/142/43, I/21/79, I/56/64, II/23/159, II/23/160, II/23/161, II/23/91, II/23/92

i.+ a I/142/42, I/142/45

i.+ nardan I/69/86

imam evi : İmamların konaklaması için yapılmış ev.

i. evi I/142/42

imamlık : İmam olma durumu. -1-

i. yapTım I/14/06

iman : Allah'a inanma, dinî inanç. -4-

i. I/88/43, I/93/58

i.+ ı I/147/26, I/147/27

imece : Toplanıp el birliğiyle birine veya birbirine yardım ederek sıra ile herkesin işinin görülmesi şeklindeki ortak çalışma usulü. -1-

i.+ sinnen II/09/43

imen : bk. hemen -1-

hemen i. I/04/09

imî : (<<imik+i) Ümük. -1-

i.+ ıı I/59/34

imrallah : Emir Allahtan, baş sağlığı. -1-

i.+ ını II/08/07

imrin - : İmrenmek, başkasında olan bir şeyin kendisinde de olmasını istemek, onun gibi olmayı arzulamak, özenmek, gıpta etmek. -1-

i.- iyorum I/120/29

imriy - : imrin- -1-

i.- en I/44/91

imtān : İmtihan, bir kimsenin bilgi derecesini anlamak, daha üst seviyede bir öğrenime veya gireceği bir işe ehliyetli olup olmadığını belirlemek için yapılan yoklama, sınav. -1-

i.+ nara I/24/66

imza : bk. imzā -1-

i.+ yı I/134/15

imzā : Bir kimsenin bir metinde yazılı olanları kabul ettiğini, gördüğünü veya bir şeyin kendisi tarafından yapıldığını göstermek üzere kendi eliyle ve kendine has bir biçimde yazdığı ismi. -1-

i.+ mî I/161/04

imzā at- : Bir yere imzasını yazmak, imzalamak.

imza : bk. imzā -1-

İ. atıman II/16/40

in - : 1. (Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek. -37-

i. I/95/100, I/95/106, I/95/114

i.- cēz I/17/17

i.- dīmi II/22/25

i.- di I/18/07, I/38/27, I/94/81

i.- diK I/10/97

i.- dim I/134/59, I/33/85, I/33/87

i.- ē I/38/28, II/07/94

i.- em II/38/109

i.- emiyodu I/97/12

i.- ē I/38/27

i.- erdi I/130/55, I/97/12

i.- erdik I/135/43

i.- erdi I/135/44

i.- ince I/08/100, I/142/38, I/17/20

i.- incēn I/134/58

i.- inci II/05/40, II/06/46

i.- iñ I/117/23

i.- ip I/102/90, I/38/34

i.- iveriyodu I/38/20

i.- iyodu I/38/33

i.- me I/134/59

i.- niyodu II/14/28

i.- se I/135/44

2. (Bir yere) Kalmak üzere gelmek, konaklamak. -22-

i.- dīmdē II/19/23

i.- di I/149/08, I/149/09

i.- dik I/156/20, II/19/114, II/19/116, II/19/21, II/37/04, II/37/76, II/37/79

i.- dikten II/07/18

i.- dilē I/10/103

i.- dim II/37/04

i.- ēdik II/07/33

i.- ēdik II/07/41

i.- em II/19/20

i.- ēdik II/07/32

i.- ilceK II/07/40

i.- ilmedi II/07/39

i.- memişlē I/46/25

i.- miş I/133/61

3. (Gelin veya damat) Düğün evine gelmek. -16-

gēlin i.- dīj II/11/13

i.- di I/102/25

i.- dikden I/71/21

i.- e I/101/42

i.- ēr II/25/68

i.- ērdi I/06/51, I/94/68, I/94/70

i.- ērdi I/72/73

i.- erken I/151/21

i.- erlērdi I/34/31

i.- ermiş I/76/47

i.- iliyo I/98/18

- i.- inci II/25/68
i.- ivirincisi II/23/106
i.- iyoŋ I/98/18
4. (Binilen bir hayvan veya taşıttan ayrılarak) Yere ayak basmak. -15-
i. II/23/103
i.- cek II/25/71
i.- cēmişin I/44/85
i.- di II/25/66
i.- dilē I/10/102
i.- dim II/23/101
i.- ecēse I/08/22
i.- er inmez I/06/67
i.- erken II/25/65
i.- ince II/25/62
i.- iyo I/153/86
i.- iyoŋ I/161/39
in2er i.- mez I/06/67
i.- mezdi II/25/66
i.- miyyō II/23/102
5. Bulunduğu yerden daha büyük, daha merkezi bir yere gitmek, varmak. -5-
i.- dī I/35/11
i.- diK I/24/30
i.- erdim I/24/34
i.- erin I/18/28
i.- iyōz I/18/25
6. (Fiyat için) Düşmek, azalmak. -2-
i.- di II/10/18
i.- miş I/134/53
7. (Hızı, gücü, değeri, verimi, miktarı, sayısı vb.) Azalmak, eksilmek, düşmek. -2-
i.- di I/46/96, II/14/06
8. (Güneş, gün vb.) Batmak, gözden kaybolmak. -2-
i.- esiye I/103/32
9. (Bulunduğu yerden ayrılmadan) Aşağıya doğru sarmak. -1-
i.- ēđdi I/61/44
10. Düşmek, yıkılmak. -1-

- i.- ivirir I/52/96
in : Yabani hayvanların kendilerine barınak edindikleri kovuk, mağara. -8-
i. I/86/02, I/86/18, II/25/68
i.+ e I/86/03
i.+ i I/86/04
i.+ miş I/86/01
i.+ ner I/86/02
i.+ nerden I/86/18
inaç : bk. inanc -1-
i. I/79/72
inan - : (Bir şeyi) Doğru olarak kabul etmek, bir şeyin var olduğunu, gerçek olduğunu kabul etmek. -17-
i. I/122/77, I/134/58, I/80/04, II/15/92
i.- alağ yapacaŋ I/06/116
i.- an II/20/71
i.- ıŋ I/14/73
i.- ır I/122/37
i.- madılā II/20/71
i.- mamış I/06/81
i.- maŋ I/06/112
i.- mayıŋ I/14/73
i.- māyoru I/06/98
i.- maz I/06/105, I/06/129
i.- meyyollā I/152/38
i.- mıyan I/06/80
inanc : İnanç, Allah'a, bir dine veya insan üstü bir güce inanma, iman. -9-
i.+ ı I/06/116, I/06/149
i.+ ım I/06/123
i.+ ımı I/06/131
i.+ ıŋ I/06/116, I/79/55, I/79/58
i.+ ıŋa II/35/69
i.+ ıŋızı I/06/137
inaş : bk. inanc -1-
bātıl i. I/152/38
inaş : bk. inanc -2-
i. I/79/57, I/79/72
inaşlı : İnançlı, inancı olan, inanç sahibi, imanlı. -1-

i.+ ca I/79/51

inaT : Dediğinden vazgeçmeyen, ayak direyen, inatçı. -1-

i.+ dı I/83/12

ince : Kendi cinsinden olanlara göre kalınlığı az olan, taneleri ufak olan, kalın karşıtı. -27-

i. I/02/64, I/109/17, I/121/82, I/31/14, I/40/25, II/17/55

i.+ lēden I/80/37

i.+ lerden I/98/31

i.+ leri I/80/41

i. tarana yaparıs II/37/127

ince ince : Hafif hafif, belli belirsiz.

ince i. I/109/20

ince i. I/109/26, I/126/60, I/127/18, I/132/17, I/54/66, I/60/105, II/22/79

i. ince I/109/26, I/126/60, I/127/18, I/132/17, I/54/66, I/60/105, II/22/79

i. incē I/21/18

incē : bk. ince -3-

ince i. I/21/18

incē i. I/109/13

i. incē I/109/13

incē : bk. ince -1-

inci i. II/32/73

inceig : bk. incēciK -1-

i. I/111/36

incēcik : bk. incēciK -1-

i. II/20/01

incēciK : İncecik, çok ince. -3-

i. I/109/02, I/109/03

i. yapāsın I/40/49

incel - : İnce duruma gelmek. -5-

i.- di I/111/15

i.- en I/111/36

i.- ir I/129/70

i.- iyo I/111/32, I/111/36

inci : bk. ince -5-

i. I/28/42

inci i. I/28/47

i. incē II/32/73

i. inci I/28/47

incī i. II/27/56

inci : bk. şimdi -2-

i. I/152/81, II/25/97

incī : bk. ince -1-

i. inci II/27/56

incī : bk. hinci -1-

i. I/152/80

īnci : bk. şimdi -1-

ī. II/25/114

īnciciK : İncecik, çok ince. -1-

ī. I/60/65

incīr : bk. incir -1-

i.+ den II/29/99

inciciK : bk. incēciK -1-

i. I/55/05

incil : bk. incir -1-

i.+ leri II/29/05

incili : İncileri olan, incilerden oluşan. -1-

i. I/25/11

incillen - : İncelenmek, (hakkında bir hükme varmak için) bir şeyin özellik ve ayrıntıları üzerinde dikkatle durulmak. -1-

i.- iyo I/62/24

incir : Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, geniş ve dilimli yapraklı, sütlü, bazıları tırmanıcı olan ağaç veya ağaçcik ve bu ağacın etli ve tatlı, içinde küçük çekirdekler bulunan meyvesi. -9-

i. I/17/07, I/54/19

deri i. II/29/103

i. ağacı I/17/03

deri i.+ den II/29/104

i.+ imiz bol II/19/162

i.+ lē II/29/33

i. virmez I/54/21

incīr : bk. incir -1-

deri i.+ den yaparız II/29/102

īncir : bk. incir -3-

ī. II/09/28, II/27/08, II/29/94

incirlik : İncir bahçesi, incir ağaçları çok olan yer. -1-

i.+ lēmiz II/29/97

indi : bk. şimdi -2-

i. I/88/57, II/35/79

indil - : bk. indir⁻¹ -1-

i.- ilēdi I/77/45

indir - : 1. (Yukarıdan aşağıya doğru) Gelmesini, inmesini sağlamak. -25-

i. I/109/16, II/07/50

i.- cen II/15/29

i.- di I/77/44

i.- dig I/39/79

i.- emen I/66/12

i.- emeḡ I/66/07

i.- en I/100/21

i.- idi I/77/44

i.- idik I/128/73

i.- ilēdi I/77/47

i.- iler I/26/08

i.- in I/132/44, I/152/96

i.- iḡ I/21/30

i.- iP I/96/06

i.- ir I/143/64

i.- iydi I/77/46

i.- iydiK I/94/23

i.- iyolar I/106/64

i.- iyoḡ I/60/04

i.- iz I/44/44

i.- ve II/19/165

2. (Binilen bir hayvan veya taşıttan) İnmesini sağlamak. -11-

i.- enden I/26/13

i.- ile I/71/19

i.- ilē II/34/84, II/34/86

i.- ilēdi I/08/22, II/34/75

i.- iler I/26/11

i.- ir I/143/66

i.- iveriydi I/153/18

i.- iyola I/76/49

i.- iyor I/143/69

3. (Gelin, damat) Düğün evine getirmek. -4-

i.- iydiK I/101/36, I/87/78

i.- iyola I/98/21

i.- iyoḡ II/25/60

4. (Yük için) Boşaltmak. -4-

i.- irdik II/07/14

i.- iyo II/38/13

i.- iyoḡ II/15/74

i.- iz II/33/79

5. (Hızını, değerini, verimini, miktarını, sayısını, fiyatını) Azaltmak, eksiltmek, düşürmek. -4-

i.- dilē II/16/59

i.- diler II/10/15, II/10/19

i.- iveridi I/110/46

6. Konaklamak üzere götürmek. -3-

i.- miḡ I/111/108, I/111/109

i.- miḡler I/111/113

7. (Kalmakta olduğu yerden) Daha merkezi bir yere götürmek. -2-

i.- di I/65/32, I/65/33

8. (Bulunduğu yerden) Biraz daha aşağıya almak, seviyesini düşürmek. -1-

i.- dim I/95/63

ine : bk. inek -7-

i.+ i I/152/127, I/152/131, I/152/56

i.+ i çanaḡ II/39/110

i.+ i vurdu II/26/26

i.+ imiz I/148/64

i.+ iḡ I/103/33

inē : <<inek+i -18-

i. I/21/88, I/56/50, II/30/47

i.+ e I/05/46

i.+ len I/71/52

i.+ m II/09/77

i. minē I/133/37

i.+ miz I/102/13, I/109/28, I/131/50, I/24/42, II/21/09, II/24/24

i.+ mizden II/21/22

i.+ ne II/10/95

i.+ niŋ I/56/50

i.+ ŋ II/07/61

i.+ ŋkini I/98/49

inē : bk. inek -1-

i.+ i I/148/56

inē : <<inek+i -1-

i.+ ŋ I/155/47

īne : bk. inek -1-

ī.+ e I/07/57

īne : İğne, sıvı hâlindeki bir ilacı vücuda vermek için kullanılan alet, şırınga, enjektör ve vücuda zerkedilen ilaç. -3-

ī. I/43/03, I/50/01

īne vur- : Vücuda zerk yoluyla ilaç vermek.

ī. vurdu II/26/27

īnē : bk. īne -1-

ī.+ yi I/50/03

ineg : bk. inek -4-

i. I/134/60, II/22/57

i.+ leri I/152/124

i. mineg II/08/16

ineğ : bk. inek -1-

i.+ imiz II/20/12

inek : Sığır türünün dişi. -93-

i. I/05/49, I/101/06, I/101/10, I/108/13, I/108/16, I/108/30, I/110/35, I/126/79, I/128/23, I/128/24, I/143/32, I/143/46, I/148/64, I/152/127, I/152/17, I/152/24, I/152/55, I/154/56, I/158/59, I/21/88, I/21/94, I/24/41, I/24/47, I/24/48, I/25/24, I/25/25, I/35/04, I/40/16, I/40/75, I/58/88, I/60/52, I/73/21, I/78/09, I/90/26, I/91/57, I/94/06, II/02/91, II/08/39, II/20/01, II/20/05, II/20/32, II/24/26, II/24/35, II/25/67, II/26/26, II/27/14

i. çanağ yunnağ I/06/34

i. çanağ I/145/16

i.+ den I/143/43, I/152/129, I/31/12

i.+ den yapıyom I/90/09

i.+ lē I/152/56, I/158/58, II/20/05

i.+ lēden I/70/55

i.+ lēmiz I/103/39, II/32/80

i.+ ler I/07/58, I/129/24, I/21/70, I/91/57

i.+ lerī I/73/23, II/06/81

i.+ lerden I/70/56

i.+ lere I/07/58, I/126/69

i.+ leri I/143/44, I/24/64, I/41/32, I/41/71, I/46/66, I/60/53, II/32/36

i.+ lēri I/73/24

i.+ lerimden I/102/36

i.+ lerimiS II/33/58

i.+ lerimiz I/01/49, I/65/44

i.+ lerimizi I/110/67

i.+ lerimiziŋ I/90/27, II/33/61

i.+ leriŋ I/130/40, I/21/93, II/25/32, II/32/100, II/32/87

i.+ leriŋkini yapmayıS I/130/43

inēk : bk. inek -2-

i. I/104/16, I/91/59

inēk : bk. inek -2-

i. I/152/124, I/90/76

īnek : bk. inek -1-

ī. I/07/57

inekcilig : İnekçilik, inek besleme, inek ve inek sütünden elde edilen şeyleri satma işi. -1-

i. I/101/22

inēy : bk. inek -2-

i.+ i I/152/129

ingilizci : İngilizce, İngiliz dilinin öğretildiği ders. -1-

i. II/38/97

īni : bk. īne -1-

ī.+ ynēn II/08/76

inik : bk. inek -1-

i.+ lerimiz II/33/14

inilē : bk. inilē- -1-

i.- di II/05/48

iniş : İnmek işi ve tarzı. -1-

i.+ i I/149/55

inişde : bk. enişte -3-

i.+ m I/86/11

i.+ miz I/77/43
i.+ si I/52/60
inmelig : İnmelik, gelinin gelin arabasından inmesi için verilen hediye. -1-
i. II/25/71
İnmelig : bk. inmelig -1-
İ. II/25/69
inmem : <<bilmem -1-
i. ne I/74/12
innīli : <<enlilik+i (bk. enniliK) -1-
i.+ nde I/130/61
inne : bk. ĩne -7-
i. I/42/17, I/50/04, I/66/02
i.+ sini veriyodu I/106/32
i. vurdular I/21/84
i. vurunmıya I/25/46
i. vururdu I/112/27
İinne : bk. ĩne -2-
İ.+ ylen I/50/10
İ.+ ynen I/50/10
inni : bk. ĩne -1-
i. II/26/28
iṇsa : bk. insan -1-
i. I/03/96
insan : İki ayaklı, iki eli, aklı ve konuşma yeteneği olan memeli canlı ve bu türden olan canlı, birey, fert. -62-
i. I/03/29, I/101/37, I/102/03, I/103/16, I/103/26, I/116/35, I/147/46, I/150/50, I/153/66, I/155/80, I/160/10, I/17/47, I/17/48, I/38/48, I/45/21, I/46/25, I/64/20, I/95/43, I/98/24, II/05/98, II/17/05, II/19/128, II/19/36, II/31/18, II/39/183
i.+ a II/19/73
i.+ ı I/53/70, II/19/142, II/19/77, II/34/37
i.+ ımız I/46/97
i.+ mıḡ I/146/53
i.+ mıḡ I/05/62, I/103/33, I/38/47, II/02/19
i.+ nā I/157/46, I/38/45, I/46/102, I/53/30, II/07/17, II/38/35

i.+ nan I/153/65, I/62/37
i.+ nān II/19/121, II/19/131
i.+ nar I/11/27, I/126/41, I/143/51, I/35/16, I/35/18, I/46/109, I/46/11, I/95/08, II/23/13
i.+ narda II/22/62
i.+ nardž II/22/62
i.+ narž I/36/26, I/46/50
i.+ naḡ I/95/11
insan ol- : İnsana yakışır üstün niteliklere sahip olmak.
i. olsunna I/149/39
iṇsan : bk. insan -11-
i. I/03/04, I/03/97, I/120/55, I/144/49, I/28/17, II/20/83, II/38/46
i.+ ı I/49/58
i.+ nar I/03/19
i.+ narı II/23/80
iṇsaṇ : bk. insan -1-
i. I/40/73
İnsan : bk. insan -1-
İ.+ larlan I/33/101
İṇsan : bk. insan -2-
İ.+ nar I/03/30, I/41/49
insānitli : İnsaniyetli, ahlakı ve huyu üstün nitelikli olan, ahlaklı, merhametli, vicdanlı. -1-
i.+ lerdı I/20/77
insannıK : İnsanlık, insana yakışır şekilde davranma, insanca davranış. -2-
i. I/147/18, I/61/10
insan_ölu : İnsan. -2-
i. I/50/27, I/91/09
iṇşalla : bk. inşallah -3-
i. I/46/61, I/95/15, II/08/77
iṇşallah : “Eğer Allah isterse, Allah nasip ederse” anlamında dilek sözü. -4-
i. I/154/10, I/63/44, I/88/59, I/88/66
iṇşallah : bk. inşallah -3-
i. I/24/68, I/24/70
iṇşāt : İnşaat, yapı, yapı işleri. -6-
i.+ a I/40/52

i.+ ı I/50/64, II/33/82

i.+ ım I/149/60, I/149/61

i.+ ımız II/33/64

intām : bk. imtān -1-

i.+ a I/68/09

internet : Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağı. -1-

i.+ imiz II/33/01

intizar : İnkisar, beddua. -1-

intizar al- : Beddua almak, kendisine beddua edilmiş olmak, bu yüzden işleri ters gitmek.

i. alma I/112/52

inile - : İnlemek, (bir yer) yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak. -3-

i. II/05/48

i.- di II/05/48

iñsan : bk. insan -1-

i. I/20/76

iñsānetli : bk. insānitli -1-

i. I/20/76

ip : Dokuma malzemesinden yapılan ve bağlamak için kullanılan, çeşitli kalınlıkta bükülmüş sicim, iplik. -42-

i. I/08/59, I/09/31, I/128/15, I/15/52, I/51/28, I/87/100, I/87/112, I/94/61

i.+ den I/08/53

i.+ e I/08/43, I/08/73

i.+ i I/08/64, I/96/07, II/24/62

i.+ ine I/08/60

i.+ inen I/140/37, II/32/93

i.+ inen I/08/62

i.+ ini I/87/109, I/94/21, I/94/43, I/96/03, II/24/56

i.+ lē I/08/75

i.+ lēni I/94/36

i.+ ler I/08/76, I/12/10

i.+ lere I/08/76

i.+ leri I/119/46, I/94/27, I/94/34, I/96/10

i.+ leriñ I/08/75, I/96/08

i.+ leren I/102/73

ip ağacı : Dokuma yapılan ağaç.

i. a_ıacı I/08/62

i. ācısı I/08/62

ip atla- : (Oyun veya spor amacıyla) Çevrilmekte olan bir ipin, her çevrilisinde baş ve ayakları değdirmeden yerinde sıçramak yoluyla üzerinden atlamak.

i. atlālādıñ I/29/12

i. atlallarmış I/111/85

i. atlardık I/76/97

ip : bk. ip -1-

i. II/24/60

īp : bk. ip -1-

ī. atlardık II/15/58

ipburnu : Yaban gülünün meyvesi, kuşburnu. -1-

i. I/80/06

iPdāl : bk. iptal -1-

i. etTim I/56/35

iPdālī : bk. iptal -1-

i. oldu I/69/54

ipek : İpek böceği kozasından elde edilen ve dokumacılıkta kullanılan çok ince parlak tel ve bu telden yapılmış. -7-

i. I/71/12, I/76/41, I/98/31, II/15/40, II/15/42

i.+ den I/41/24, II/15/41

ipek böcē_i : bk. ipek böceği -2-

i. I/85/41, I/85/42

ipek böceği : Ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen, kanatları pullu bir kelebeğin tırtılı. -1-

i. I/85/16

ipēk : bk. ipek -1-

i. I/41/23

ipekli : İpek ipliğiyle dokunmuş, ipekten mamul (kumaş). -6-

i. I/151/29, I/41/25, I/71/12, II/34/43, II/37/31

i.+ lēdēn II/37/28

ipekli : bk. ipekli -1-

i. I/153/105

ipiy : bk. epey -1-

i. I/18/03

ipli : <<ipliK+i -1-

i.+ ni I/119/56

ipli : bk. ipliK -2-

i.+ e I/08/43, I/119/54

ipliK : Pamuk, keten, yün, ipek vb.nden bükülerek yapılan ve dikiş dikmekte kullanılan ince uzun lif. -4-

i. I/08/63, I/140/68

i.+ lerini I/96/04

i.+ te I/119/46

iptal : Hükümsüz bırakma, bozma, feshetme. -1-

iptal et- : Kullanıştan kaldırmak, bozmak, hükümsüz bırakmak.

iptal ol- : İptal edilmek, hükümsüz bırakılmak.

i. olannā II/09/69

îr : Er, erken. -1-

î. I/39/76

irahat : bk. rahat -1-

i. I/58/29

îrahat : bk. rahat -1-

î.+ ız I/39/74

irahathk : bk. rahatlık -1-

i. II/25/78

îrahmetliK : bk. rahmetlik -1-

î. I/03/02

iramazan : bk. ramazan -1-

i.+ da I/28/55

îramazan : bk. ramazan -1-

î.+ dā I/07/37

îrazi : bk. rāzı -1-

î. ôlsun I/65/19

irbet : İbret, bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders. -1-

irbet al- : İbret almak, (olan bir şeyden) kendi payına bir ders çıkarmak.

i. alacañ I/06/140

ircat : bk. icat -1-

i. oldu I/96/41

îrdan : <<ora+dan -1-

î. birdan I/02/61

ireçel : bk. reçel -1-

i. I/71/59

irêlde : <<ileri¹+de -1-

i. I/49/11

ireli : bk. ileri¹ -1-

i. II/01/80

irende - : bk. rende- -1-

i.- yoñ I/76/33

ireñkli : bk. rekli -1-

i. I/94/35

iresim : bk. resim -4-

i.+ i I/133/57, I/133/58

i.+ imi I/137/31

i.+ ner I/86/14

irêsim : bk. resim -1-

i.+ neri I/67/29

irezil : bk. rezil -3-

i. II/16/39, II/16/43

i. oluyor I/144/78

irezilli : bk. rezillik -1-

i.+ ydi I/79/25

irezilliK : bk. rezillik -1-

i. çekdim I/126/72

iri : Ölçüleri olağandan daha hacimli olan, kocaman. -9-

i. I/119/49, I/22/11, I/73/47, II/06/18, II/39/68

i.+ lēden II/38/70

i.+ ydi II/32/84

iri iri : Çok büyük, koca koca.

iri i. I/113/40

i. iri I/113/40

iri - : bk. eri- -2-

i.- mez I/60/110

i.- yinceye I/39/70

İri : bk. ĩğri -1-

İ. II/08/45

iriş - : bk. eriş- -1-

i.- emedilē I/54/71

irk - : Biriktirmek, toplamak. -2-

i.- eriz I/31/20, I/98/77

İrk - : bk. irk- -2-

İ.- erdig I/102/46

İ.- erdiK I/102/45

irkil - : Birikmek, toplanmak. -1-

i.- cek I/141/21

is : Dumanın bir yüzey üzerinde bıraktığı kara leke. -4-

i. I/87/90

i.+ ĩnen I/146/41

i.+ i I/116/09, I/146/40

isāl : İshal, tabii olandan daha çok, daha sık ve daha sulu dışkı çıkarma, amel, sürgün. -2-

i.+ den I/48/71

isāl ol- : Amel olmak, bağırsakları bozulmak.

i. oldu I/48/66

İsan : bk. insan -25-

İ. I/146/07, I/161/18, I/31/33, I/36/04, I/47/17, I/49/45, I/96/25, I/96/87, I/97/14, II/03/27, II/05/86, II/21/18, II/38/88

İ.+ a I/86/75, I/87/51

İ.+ ı I/39/53

İ.+ ımız I/100/20

İ.+ ıñ I/95/88

İ.+ nan I/47/59

İ.+ nar I/47/02, I/96/80

İ.+ nağ I/157/31

İ.+ nara I/32/59

İ.+ narı I/150/58, I/95/09

İsanlık : bk. insanlık -1-

İ. I/56/80

isde : bk. işTe -1-

i. II/25/50

isde - : bk. iste⁻¹ -60-

i.- dī I/97/46

i.- dīm I/125/76

i.- dīmiz I/90/38

i.- dīñ I/108/53

i.- dīñi yap I/12/38

i.- di I/79/91

i.- dig I/59/09

i.- diK I/20/90, I/20/91

i.- dikÇe I/79/94

i.- dim I/94/80

i.- llerse I/131/15

i.- men I/104/14

i.- meyyon I/24/06

i.- miş I/122/26, I/122/28

i.- miyo I/104/23

i.- miyollar I/104/23

i.- miyor I/108/50

i.- miyoru I/54/38

i.- r I/127/08, I/127/09, I/16/08, I/20/90, I/56/42, I/76/38, I/79/27, I/97/38, II/15/117, II/39/181

i.- r inanñ isder inanmayñ I/14/73

isder inanñ i.- r inanmayñ I/14/73

i.- rdi I/113/43

i.- rdin I/125/94

i.- rim I/56/42

i.- rin I/123/12

i.- rse I/117/27, I/118/18, I/156/68, I/73/67

i.- şse I/155/84

i.- rsen I/132/17, I/132/19, I/15/83

i.- şsen I/132/20

isdesen girin i.- rsen girme I/20/52

i.- rseñ I/10/41, I/122/88, I/157/48

i.- řseñ I/135/03

i.- rseñiz I/127/52

i.- rseñiz I/05/71

i.- sek I/90/38

i.- señ girin isdersen girme I/20/52

i.- yorum I/90/04

bk. iste⁻² -49-

- i.- dīni I/89/10
i.- di I/28/45
i.- dile I/95/93
i.- dilē I/151/31
i.- medik I/35/34
i.- meṇ II/39/179
i.- meyolar I/21/38
i.- meyollar I/21/37
i.- miş I/11/20, II/09/41
i.- miyo I/21/40
i.- miyolar I/21/43
i.- nmez I/06/96
i.- rlēdi I/153/77
i.- rler I/89/09
i.- rlerdi I/70/67, I/90/82
i.- rseK I/90/29
i.- yin I/06/133
i.- yyon I/153/66
bk. iste⁻³ -29-
i.- dīne I/47/08
i.- di I/138/51, I/138/52, I/140/27, I/52/59, I/91/44
i.- dik I/113/15, I/113/16, I/143/85, I/39/50
i.- dile I/17/56
i.- dilē I/47/08
i.- diler I/113/116, I/113/12, I/138/50, I/47/07
i.- dim I/138/54, I/42/68
i.- diydi I/91/46
i.- medik I/39/51
i.- men I/42/65
i.- mişlē I/94/78
i.- miyori I/42/67
i.- rdi I/115/45
i.- şiyōduḡ I/09/25
i.- yince I/138/64
i.- yo I/138/63
i.- yyoruz I/138/51, I/138/57
isdē - : bk. iste⁻¹ -7-
i. I/28/45, I/39/12, I/39/13, I/73/61
i.- se I/133/14
i.- seṇ I/152/66
i.- yin I/67/49
isdē - : bk. iste⁻³-1-
i.- yecēz I/113/12
isdemi : bk. isteme -1-
i.+ ye I/94/78
isdet - : İstetmek, istemek işini başkasına yaptırmak, talep ettirmek. -1-
i.- diriyoṇ I/138/40
isdi - : bk. iste⁻¹ -37-
i.- meyosaṇ II/20/53
i.- yceṇ I/06/96
i.- yen I/08/44, I/118/18, I/126/49, I/21/96
i.- yolā I/39/39, I/39/41
i.- yoṇ I/99/17
i.- yor II/24/47
i.- yorum I/35/12
i.- yorun I/63/09
i.- yosa I/96/63
i.- yoseṇ I/79/63
i.- yoz I/110/27
bk. iste⁻² -19-
i.- yen I/42/54, I/59/86, I/67/76
i.- yolā I/99/32
i.- yolar I/21/43
i.- yollar I/21/38, I/21/43
bk. iste⁻³ -8-
i.- niyō II/17/45
i.- ye I/151/23
i.- yeleg I/91/45
i.- yō II/17/45
i.- yoduḡ II/14/81
i.- yodum I/59/08
bk. iste⁻⁶ -1-
i.- yor I/23/39
isdiḡbaī : bk. istiḡbaī -1-
i. I/56/51
isdimi : bk. isteme -1-

isdımlağ

i.+ ye II/16/78

isdımlağ : bk. istimnağ -1-

i. ediyo I/86/20

isdêmi : bk. isteme -1-

i.+ ye I/74/98

isgiden : bk. eskiden -1-

i. I/57/07

isim : Varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, ad. -23-

i. I/05/69, I/06/147, I/110/08, I/110/16, I/81/01, II/11/34, II/11/39, II/17/17, II/19/53

i.+ den I/110/03

i.+ ĩ II/10/09

i.+ lē II/11/35

i.+ leri II/11/35, II/19/61

i.+ leşi II/19/54

i.+ lerini II/30/63

i.+ nerden I/110/13

i.+ neri II/11/35

isim al- : İsim verilmek, (bir kimse veya nesne) bir adla adlandırılmak.

i. almış I/81/26

i. almışdır I/81/51

isim ver- : İsim koymak, (bir kimse veya nesneyi) bir adla adlandırmak, ad koymak.

i. veremicim I/01/33

isiv : (?) -1-

i. zalatalısı II/08/105

ĩski : bk. eski -1-

ĩ. I/57/06

islen - : İsli duruma gelmek. -1-

i.- iyo I/72/59

islēn - : bk. islen- -1-

i.- iyō I/72/59

ism : bk. isim -57-

i.+ ĩ I/68/64

i.+ i I/05/65, I/05/67, I/05/68, I/110/07, I/122/08, I/122/09, I/122/11, I/122/83, I/142/35, I/147/25, I/155/81, I/156/03,

I/24/03, I/31/59, I/61/03, I/81/46, I/95/42, II/09/14, II/14/14, II/30/50, II/31/36

i.+ im I/122/53, I/158/02, I/73/01, I/91/08, II/33/02

i.+ imi I/110/04, I/122/53, I/147/15

i.+ inde I/122/82

i.+ ini I/106/62, I/11/17, I/142/27, I/17/32, I/44/68, I/75/02, I/81/39, II/31/37, II/38/30, II/38/31

i.+ ĩni II/02/04

i.+ inidi II/02/04

i.+ iniz I/05/61

i.+ iñ I/120/19, I/120/20, I/122/77, I/24/09, I/44/21, I/58/81, I/64/128, I/87/29, I/99/12, II/30/66, II/33/83

i.+ iñiz I/64/09

ĩssan : bk. insan -1-

ĩ.+ nar I/01/26

iste : bk. işTe -1-

i. II/10/14

iste - : 1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. -48-

i.- dī I/17/59, I/47/53, I/76/64

i.- dīi I/05/68

i.- dīdi II/21/84

i.- dīm I/125/29, II/38/117

i.- dīmiz I/90/53

i.- dīn I/85/43

i.- dīne I/88/11

i.- dīni I/44/96

i.- dīñ I/12/24, I/74/16, I/74/48, II/32/66

i.- di I/78/50

i.- dīklēm II/19/58

i.- dīm II/13/29

i.- mem I/38/51

i.- meSseñ I/111/25

i.- meyenne II/38/40

i.- meyołā II/19/36

i.- mēyon I/38/64

i.- meyyon I/45/65

i.- mişle I/147/30

- i.- miyo I/46/100, I/73/38, II/24/51
 i.- miyolā II/35/97
 i.- miyollar I/21/40
 i.- miyom II/13/23, II/13/24, II/38/09
 i.- miyor_idim I/54/36
 i.- müyüz II/24/52
 i.- η I/61/38
 i.- r I/52/37, I/60/25, II/07/122
 i.- rse I/92/01
 i.- rsē II/15/89
 i.- rsem I/81/26, I/92/01
 i.- rsen I/60/25, II/15/68
 i.- rseñ I/10/41, I/111/25
2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek. -21-
 i. I/06/117
 i.- dīmiz I/23/54, II/38/26
 i.- dīñiz I/85/66
 i.- di I/28/21, I/54/69, I/55/12
 i.- dik I/151/06, I/46/33
 i.- dilē II/09/43
 i.- mem I/03/03, I/33/08
 i.- meyom I/33/03
 i.- miş I/27/14
 i.- mişler I/78/22
 i.- miyo I/53/29
 i.- r I/53/29, I/54/69
 i.- rsiñiS II/39/59
 i.- yen II/32/97
 i.- yene II/38/64
3. Evlenme dileğinde bulunmak. -18-
 i.- dīñ I/94/77
 i.- dıK II/08/21
 i.- di I/94/74, I/94/75, II/13/61
 i.- dik II/08/20
 i.- diK I/01/68, II/15/59
 i.- dilē I/10/39, II/13/60
 i.- dilēr I/09/24
 i.- diñ II/08/23
 i.- medi I/91/44, I/94/74

- i.- meSseñ I/147/59
 i.- mezdin I/94/75
 i.- miyon I/147/59
 i.- niyo II/31/42
4. Gelmesini dilemek, görmek arzusunu bildirmek, aramak, çağırmak. -1-
 i.- medi I/91/06
5. Gerekli kılmak, icap ettirmek; gerekli olmak. -1-
 i.- di II/09/68
6. Gerekmek, gerekli olmak, lazım gelmek. -1-
 i.- r I/53/72
- istē** - : bk. iste-¹ -1-
 i.- sēm II/19/08
- istē** - : <<istek+i -1-
 i.- ñiz I/04/63
- istē** - : bk. iste-¹ -7-
 i.- lē II/35/97
 i.- rdim I/157/59
 i.- se I/66/17, II/32/123, II/32/83
 i.- sem II/08/120
 bk. iste-³ -1-
 i.- di II/08/23
- istek** : Bir şeye karşı içten gelen yönelme duygusu, arzu, rağbet, meyil. -1-
 i.+ lerine II/31/44
- isTeklī** : İstekli, bir şeye karşı isteği olan, arzulu, talip. -1-
 i.+ dik I/151/09
- isteme** : İstemek işi. -2-
 i.+ ye II/34/19
 gız i.+ ye II/35/48
- isti** - : bk. iste-¹ -31-
 i.- medi II/38/93
 i.- Sen II/19/167
 i.- señ II/38/15
 i.- yō I/01/80
 i.- yen I/148/62, II/19/65
 i.- yenner I/08/17
 i.- yine II/19/64

- i.- yo I/139/43
 i.- yō II/19/09
 i.- yom I/73/28, II/24/45
 i.- yoŋ II/38/38
 i.- yoŋūs I/79/36
 i.- yoru I/46/128
 i.- yoz II/38/15
 bk. iste⁻² -14-
 i.- yennere veriyoz II/06/14
 i.- yenneri II/31/30
 i.- yiP II/09/46
 i.- yon I/147/59
 i.- yor I/53/23
 bk. iste⁻³ -9-
 i.- cē I/74/98
 i.- cekler I/09/22
 i.- yereK II/15/60
 i.- yince I/65/59
 i.- yincesi I/65/60
 i.- yoduK II/14/81
 i.- yolardı I/09/23
 bk. iste⁻⁶ -2-
 i.- yo II/38/115, II/38/46

isti - : bk. iste⁻¹ -3-

- i.- yoİİā I/53/23
 i.- yom II/29/21
 i.- yon II/29/23

istikbaİ : Gelecek, gelecek zaman, ati. -1-

- i. virecem I/56/81

istikrar : Belli bir noktada karar kılma, karar ve sebat üzere bulunma. -1-

- i. II/04/77

istime : bk. isteme -1-

- i.+ ye II/31/41

istimnaK : İstimlak, bina, arazi, tesis vb.ni bir bedel karşılığı sahibinden alarak kamuya mal etme. -1-

- i. yapıd II/07/38

isyan : Karşı gelme, itaatsizlik etme, baş kaldırma. -1-

- i. I/95/59

iş : 1. Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma. -206-

- i. I/07/08, I/07/52, I/103/23, I/124/08, I/124/15, I/124/16, I/14/41, I/141/04, I/143/44, I/143/45, I/144/24, I/144/81, I/15/40, I/157/71, I/159/33, I/159/34, I/159/44, I/159/46, I/22/17, I/23/33, I/23/37, I/23/70, I/23/72, I/25/64, I/32/26, I/32/28, I/35/18, I/45/09, I/53/50, I/64/43, I/68/51, I/74/71, I/83/09, I/84/45, I/90/07, I/91/74, I/96/37, I/98/09, II/02/105, II/07/26, II/10/20, II/16/12, II/19/130, II/19/135, II/19/146, II/36/16, II/39/90

- i.+ İ I/10/07, I/124/09

- i.+ İ17 I/42/60

- i.+ den I/132/08

- i.+ di I/23/44

- ğara i.+ di I/23/44

- i.+ e I/110/34, I/110/36

- i.+ i I/103/36, I/121/44, I/125/31, I/130/83, I/144/13, I/21/64, I/23/37, I/23/38, I/23/39, I/23/67, I/37/22, I/52/84, I/55/41, I/60/25, I/62/30, I/64/124, I/83/59, I/87/26, I/90/40, II/08/102, II/14/46, II/19/121, II/39/18

- i.+ i yapıyor I/17/52

- i.+ i yapıyoz II/22/70

- i.+ i yapmıyoz I/105/28

- i.+ im I/90/39, II/28/88

- i.+ ime I/03/41

- i.+ imiz I/10/84, I/111/105, I/124/27, I/139/25, I/32/21, I/34/56, I/34/58, I/90/34, II/20/75, II/21/87, II/36/14, II/38/56

- i.+ imíz I/07/28

- i.+ imize yaptık II/12/10

- i.+ imizi yapam I/149/45

- i.+ imizinen I/108/15

- i.+ inden II/39/134

- i.+ ine I/145/100, I/17/51

- i.+ ini I/17/51, I/44/90, I/44/91, I/93/01, II/10/84, II/19/126, II/19/131, II/39/81

- i.+ ini yapamıyörüz I/49/12

- i.+ ini yapamıyöz I/49/12

i.+ iñ I/91/61, I/96/29
 i.+ iñi yapıyolar I/105/33
 i.+ iñizi I/161/56, II/22/89
 i.+ iynen I/124/22
 i.+ lē I/145/23, I/153/120, I/153/14, I/157/76, I/38/38, I/66/19, II/35/12, II/35/13, II/35/49
 i.+ lē yapardık I/157/75
 i.+ lēde I/145/17
 i.+ lēni yapıvecek I/85/08
 i.+ ler I/06/117, I/130/19, I/143/51
 i.+ lēr I/58/27
 i.+ lerden I/90/07
 i.+ leri I/121/33, I/141/03, I/145/60, I/21/64, I/50/59, I/90/39, I/94/40
 i.+ leri yaptık I/47/21
 i.+ lerimi I/90/44
 i.+ lerini yapıyolar I/90/31
 i.+ leriñiz I/122/01
 i. yapa I/15/26
 i. yapam I/153/13
 i. yapamayon II/19/133
 i. yapamıncası I/58/10
 i. yapar I/130/30
 i. yapardık I/36/47
 i. yapārdık I/153/125
 i. yaparlar I/07/78
 i. yapdı I/159/49
 i. yapdılar I/90/30
 i. yapıdısañ I/112/80, I/112/81
 i. yapıdī I/159/49
 i. yapıcām II/09/34
 i. yapılrđı I/07/59
 i. yapıveridī II/19/129
 i. yapıveridi II/19/130
 i. yapıyoz I/46/58
 i. yapman II/25/04
 i. yapmış I/35/19
 i. yapmışlar II/10/92
 i. yapmıyōduđ I/71/65
 i. yapsam II/19/134

i. yapTı I/112/77
 i. yapTım I/58/11
 i. yaptıTıırıyo I/108/56
 2. Geçim sağlamak için herhangi bir alanda yapılan çalışma, meslek. -106-
 i. I/112/40, I/143/37, I/39/33, I/52/55, I/53/23, I/57/29, I/57/35, I/90/48, I/92/53, I/92/60, I/92/61, II/10/62, II/10/70, II/22/45
 i.+ ī I/40/52, I/52/59, I/52/61
 i.+ den I/150/20, I/75/48
 i.+ e I/108/55, I/11/31, I/11/34, I/110/58, I/123/77, I/141/27, I/141/28, I/150/20, I/161/17, I/50/37, I/52/61, I/75/57, I/99/37, II/06/40
 i.+ ē I/40/52
 i.+ i I/23/40, I/23/41, I/41/42, I/44/55, I/49/42, I/52/67, I/57/29, I/64/63, I/92/55, II/02/96, II/17/73, II/19/99, II/27/41, II/39/82, II/39/87
 i.+ imize I/50/73, I/51/29
 i.+ imizi yapardı I/50/51
 i.+ ine I/122/60, I/50/51, I/63/64, I/73/25
 i.+ ini I/143/09, I/52/54, I/52/57, I/52/58, I/61/13, I/64/64
 i.+ innen I/52/56
 i.+ iñ I/75/58, I/75/59
 i.+ iñi I/135/31
 i.+ iñiz I/122/79
 i.+ lēde I/50/39
 i.+ lere I/159/47, I/46/100
 i.+ leri I/44/55
 i.+ te I/75/58
 i.+ Ten II/39/174
 3. Herhangi bir yere düzen verici, günlük yaşayışı sağlayıcı her türlü çalışma. -68-
 i. I/103/22, I/103/34, I/103/36, I/39/104, I/43/17, I/55/42, I/55/43, I/71/49, I/73/07, I/73/10, I/73/11, I/83/59, I/94/05, I/94/12, I/94/15, I/94/45, I/94/65, I/94/72, I/96/47
 i.+ den I/79/90, I/96/38
 i.+ diydim I/74/10
 i.+ e I/04/07, I/58/32

i.+ i I/07/46, I/23/66, I/32/41, I/67/59,
I/72/24, I/74/41

év i.+ i II/09/45

i.+ i yapardım I/73/22

i.+ im I/74/43

év i.+ imi I/42/24

i.+ imiS I/143/33

i.+ imiz I/150/21, I/157/62, I/23/71,
I/67/59

i.+ imizde I/155/06

i.+ imizi yapardık I/134/50

i.+ inde II/23/47

ev i.+ inde II/19/137

i.+ ine I/07/31, I/07/45

i.+ ini II/19/136

i.+ ini yapardım I/152/19

i.+ ini yapardım I/73/19, I/73/25

i.+ inji yapameyyosañ I/153/95

i.+ inji I/38/65

i.+ le I/71/53

i.+ lē II/39/104

i.+ lēmiz I/57/04

i.+ lēnde II/22/01

i.+ lēmī II/22/28

i.+ ler I/78/43, I/78/44

i.+ leri II/17/32, II/27/51

i.+ leşi I/141/16

i.+ ten I/58/06

4. İşlem. -32-

i. II/01/01

i.+ i I/159/34, I/161/40, I/161/51,
I/69/35, I/94/11, II/25/39

i.+ im I/143/68

i.+ imi I/122/62, I/135/59

i.+ imi yapallādın I/137/51

i.+ imi yaparın çatarın II/32/14

i.+ imi yapeyörün II/32/17

i.+ in II/15/90

i.+ in I/146/72

i.+ inji II/07/136

āşamki i.+ inji yarına bırakman
I/147/31

i.+ lē I/113/19

i.+ lēr II/10/100

i.+ leri I/161/50

5. Nakış, örgü, makrome gibi elde
yapılan şey. -15-

i. I/146/45, I/18/39, I/90/69

i.+ i I/07/67, I/36/47

el i.+ i I/96/21

el i.+ i yapadık I/146/45

el i.+ i yaparlar I/07/78

i.+ i yaparlardı I/161/16

i.+ ini I/128/13

i. işledi I/18/39

i. yapar I/18/39

i. yaparım I/27/36

i. yaparlar I/03/57

i. yapcaqlā I/161/15

6. Sorun, konu, mesele, maslahat. -11-

i. I/131/23, I/42/60, I/64/60, II/38/56

başına bi i. geliveşi II/39/14

i.+ i II/17/73

i.+ imiz II/02/84

i.+ in II/02/58, II/15/96

i.+ inden II/04/63

i.+ in I/02/59

7. Emek, işçilik, ustalık. -10-

hamır i.+ i I/96/51

hamır i.+ i I/04/37

hamur i.+ i I/148/52, I/71/31, I/76/30,
II/33/74, II/33/75

hamır i.+ i yaparız I/157/36

hamır i.+ i yapıldı I/04/37

hamur i.+ leri I/76/31

8. Sanayi, ticaret, tarım, maliye vb.
alanlara ilişkin ekonomik etkinliklerin
bütünü. -7-

i. II/35/09

i.+ imi II/19/136

i.+ imiz II/19/140

i.+ inde II/19/137

i.+ inden II/10/74

i.+ ini II/10/51

i.+ lende II/19/127

9. Bazı deyimlerde “yarar, çıkar” anlamında kullanılan bir söz. -7-

i.+ e yaramadı I/157/03

i.+ ime gelmez I/110/49

i.+ ine göley geliyo I/78/28

i.+ ini I/96/75

yetmiş i.+ in bitmiş I/67/21

i.+ inji gelise II/17/34

10. Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev. -6-

i. II/21/37

i.+ i I/25/16

i.+ im I/18/30, I/80/56

i.+ imiz I/34/13

i. viriyü II/30/38

11. Kamu yararına yapılan işler. -5-

i.+ i I/64/37

devlet su i.+ lende I/40/63

devlet su i.+ leri I/40/65, II/09/37, II/09/52

12. Herhangi bir maksatla kurulan düzen. -2-

i.+ i II/19/100

i.+ in I/89/08

13. Gizli neden veya maksat. -1-

i. I/01/87

iş başı : (Bir iş yerinde) Çalışma saati gelince işe başlama.

i. başı II/34/16

i. başına II/39/102

i. başındıydı I/74/10

iş birliği : Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, teşrikimesai.

i. billîmîs I/10/83

i. billîj I/10/85

iş bul- : Herhangi bir yerde çalışmak amacıyla işe başlamak.

i. bulan II/17/82

i. buldu II/09/56

i. buldulâ I/150/20

i. buldusa I/145/17

i. bullâdı II/02/74

i. bulmuş II/17/82

i. bulumuyô II/02/74

i. bulur II/02/75

i.+ ini bulan II/09/81

i. buluyom I/155/103

iş dut- : Kendi başına serbest bir iş kurmak, iş sahibi olmak.

i. duta I/136/26

i. dutaman I/136/26

i. dutan II/09/51

i. dutârmışdı II/25/80

i. dutcâz II/05/03

i.+ imi dutâdım I/37/20

i.+ imizi dutâdık II/08/38

iş(ini) gör- : İş yapmak, çalışmak.

i. görmesini II/19/131

i. görüdü I/36/47

i. gördürce I/146/72

i. görmüyô I/156/52

i. görüyodu I/156/28, I/156/49

i.+ imi görüyön II/19/135

i.+ imi görüyön I/109/56

i.+ imi görüyorsunuz II/32/13

i.+ ini görüydüm I/94/10

i.+ leri görüldü II/02/38

iş güç : Üzerinde çalışılan iş, meslek, zanaat.

i. güÇ I/101/05

i. güş I/143/34, I/56/20

i.+ i gücü I/61/26, I/86/15

i.+ imiz gücümüz I/25/62

i.+ imiz var gücümüz var I/66/31

i.+ inde gücünde I/65/54

i.+ ini gücünü I/64/124

i.+ len güçlen II/38/100

iş yeri

i.+ leri güşleri II/11/52

iş yeri : Bir görevin yapıldığı yer.

i. yeri I/61/66

i. yeri I/99/75

i. yerim II/23/24

i. yerinde I/61/68, I/61/69

işe gir- : Göreve, çalışmaya başlamak.

i.+ e girdi II/10/70

i.+ e gir I/53/19, I/53/21

i.+ e girdi I/68/55, I/71/74, II/27/29

i.+ e girdilē II/19/17

i.+ e girdiler I/06/35, I/90/60

i.+ e girdiñ I/99/24

i.+ e girdiydi I/04/71

i.+ e girermiş I/52/62

i.+ e girincesi I/46/05

i.+ e giriyō II/19/98

i.+ e giriyoſlē I/46/98

i.+ e girmişTi I/142/59

i.+ i gircez II/06/40

işi düş- : (Orada) Yapılacak bir işi bulunmak.

i. düşüP I/46/32

i.+ imiz düşüyo I/46/40

iş : bk. hiç -1-

i. I/23/39

iş : bk. iç -19-

i. donu I/96/22

i. fasille II/22/67

i. güveline I/126/72, I/68/18

i.+ i II/01/88, II/22/67

i.+ imden II/29/28

i.+ inde I/109/07, I/109/13

i.+ ine I/131/35, I/132/29, I/132/36

i.+ ini I/71/41

i.+ lerinde I/126/81

i.+ li börek yapālādı II/34/91

i.+ li mantı II/39/58

i.+ lı mantı II/39/27

i.+ li mantıya II/39/28

i.+ li yaparıs II/35/91

iş - : bk. iç-¹ -37-

i. II/35/64

i.- cen I/145/37

i.- cēseñ I/135/03

i.- çen I/45/01

i.- çi II/07/76

i.- dīmiz I/18/73

yidīmizi i.- dīmizi I/52/11

i.- dim I/139/37, I/95/07, II/16/16, II/29/40

i.- diñ I/139/33

i.- diydik I/86/53

i.- diysen I/139/40

i.- erdik vermeSse I/134/29

i.- inci II/35/65

i.- iñ I/04/74

i.- mediñ I/52/99, II/13/49

i.- meyen II/35/53

i.- mēz II/35/51

i.- miş I/63/31

yimiş i.- miş I/11/87

i.- sēm I/86/52

i.- sin I/100/10, II/30/01

i.- sinne I/98/13

i.- sinnē II/08/43

i.- Tiñ II/35/66

bk. iç-² -6-

i.- me I/12/35

i.- meyceK I/12/36

bk. iç-⁴ -4-

i.- me I/89/24

i.- mişlē I/145/69

bk. iç-³ -2-

i.- ip I/52/28

i.- medik I/131/37

ış : bk. iş² -1-

i.+ í I/64/63

ĩş : bk. iş¹ -6-

ĩ. I/07/51, I/102/67, I/138/11

- bk. iş²
 ĩ. I/57/29
 ĩ.+ i II/10/62
 bk. iş³
 ĩ.+ ini görüp I/156/40
İş - : bk. iç-¹ -1-
 ĩ. II/08/43
İşā_at : bk. inşāt -1-
 év ĩ.+ ı II/33/04
İşallah : bk. inşallah -3-
 i. I/123/14, I/88/59
İşallah : bk. inşallah -3-
 ĩ. I/139/24, I/88/20, I/88/59
İşāret : Bir şeyi, anlatılmak istenen bir anlamı el, parmak, kaş, göz, baş ile gösterme. -2-
 i.+ inen II/23/110
İşāret : bk. işāret -1-
 i. I/05/48
İşat : bk. inşāt -1-
 ĩ. yapıyoz II/33/09
İşbi : bk. hiçbir -1-
 i. I/35/06
İşbig : bk. hiçbir -1-
 i. ğaşımı I/07/39
İşcē : <<i>icecek+i -1-
 i.+ miz I/115/25
İşcek : bk. i>ceceK -2-
 i. I/155/48, I/76/22
İşci : bk. işÇi -20-
 i. I/03/91, I/110/54, I/110/64, I/110/66, I/144/59, I/22/19, I/41/34, I/41/54, I/45/09, I/96/66, II/39/89
 i. + lē I/46/39
 i.+ ler I/16/15
 i.+ lerē II/10/53
 i.+ leri I/57/46
 i.+ niñ I/96/71
 i.+ ydī I/143/06
 i.+ yi I/96/67
 i.+ yneñ II/39/82
 i.+ ynen yapıyolar I/41/55
İşcili : <<işçilik+i -1-
 i. I/110/46
İşcilig : bk. işÇiliK -1-
 i. II/39/84
İşÇi : Beden gücüyle gündelikte veya belli bir ücretle çalışan kimse, amele. -16-
 i. I/144/09, II/09/64, II/39/162
 i.+ le II/39/85
 i.+ lēden II/09/48
 i.+ lēnen II/39/120
 i.+ ler II/37/34
 i.+ lerī II/39/106
 i.+ leri II/39/119, II/39/96
 i.+ m II/39/81
 i.+ si I/125/31
 i.+ ye II/39/121, II/39/91
 i.+ yi II/19/125
İşÇilik : İşçi olma durumu. -4-
 i. II/09/37, II/19/123
 i.+ Ten II/09/57, II/09/89
İşda : bk. işte -1-
 ĩ. II/14/09
İşde : bk. işTe -871-
 i. I/02/05, I/02/14, I/02/25, I/02/59, I/03/24, I/03/93, I/03/95, I/04/18, I/04/20, I/04/31, I/04/42, I/04/45, I/04/47, I/04/55, I/04/67, I/06/08, I/06/103, I/06/125, I/06/13, I/06/135, I/06/136, I/06/141, I/06/150, I/06/21, I/06/27, I/06/35, I/06/36, I/06/37, I/06/42, I/06/51, I/06/57, I/06/79, I/06/81, I/07/61, I/08/07, I/08/11, I/08/118, I/08/17, I/08/36, I/08/52, I/08/77, I/09/71, I/100/02, I/100/05, I/100/14, I/100/18, I/100/29, I/100/36, I/101/19, I/102/03, I/102/05, I/102/07, I/102/16, I/102/26, I/102/31, I/102/50, I/103/05, I/103/20, I/103/24, I/103/39, I/103/45, I/103/52, I/103/56, I/104/40, I/104/44, I/104/59, I/105/07, I/105/23, I/105/30, I/105/35, I/105/42, I/105/50, I/105/65, I/106/10, I/106/50, I/107/06, I/107/18, I/107/32, I/108/13, I/108/17, I/108/19, I/108/22, I/108/24, I/108/28, I/108/35, I/108/43,

I/108/50, I/109/01, I/11/23, I/11/30, I/139/52, I/139/60, I/139/61, I/14/02,
 I/11/34, I/11/90, I/11/95, I/11/96, I/110/08, I/14/67, I/140/05, I/140/07, I/140/20,
 I/110/09, I/110/11, I/110/24, I/110/40, I/141/09, I/141/28, I/141/29, I/143/09,
 I/110/44, I/110/45, I/110/64, I/111/04, I/143/14, I/143/20, I/143/36, I/143/48,
 I/111/05, I/111/07, I/111/102, I/111/110, I/143/78, I/143/82, I/143/83, I/144/08,
 I/111/19, I/111/28, I/111/38, I/111/71, I/144/12, I/144/20, I/144/21, I/144/32,
 I/112/51, I/113/06, I/113/100, I/113/102, I/144/57, I/144/58, I/144/68, I/145/04,
 I/113/105, I/113/106, I/113/114, I/113/116, I/145/05, I/145/10, I/145/100, I/145/101,
 I/113/121, I/113/132, I/113/133, I/113/20, I/145/14, I/145/16, I/145/18, I/145/29,
 I/113/21, I/113/23, I/113/30, I/113/38, I/145/31, I/145/46, I/145/49, I/145/66,
 I/113/39, I/113/68, I/113/70, I/113/71, I/145/91, I/145/92, I/145/93, I/145/94,
 I/113/75, I/113/76, I/113/84, I/113/90, I/146/09, I/146/10, I/146/11, I/146/57,
 I/113/99, I/114/06, I/114/21, I/114/23, I/146/63, I/146/64, I/146/76, I/146/78,
 I/114/36, I/114/37, I/114/40, I/114/47, I/146/87, I/147/09, I/147/22, I/147/34,
 I/114/49, I/114/51, I/114/54, I/114/59, I/148/20, I/148/25, I/148/28, I/148/29,
 I/115/05, I/115/12, I/115/13, I/115/32, I/148/32, I/148/40, I/148/42, I/148/48,
 I/115/50, I/115/51, I/115/58, I/117/24, I/148/49, I/148/50, I/148/53, I/148/54,
 I/118/06, I/118/10, I/118/12, I/118/14, I/148/55, I/148/63, I/149/29, I/149/57,
 I/118/16, I/118/19, I/119/03, I/119/06, I/15/12, I/15/40, I/150/02, I/150/19,
 I/119/12, I/119/15, I/119/22, I/119/26, I/150/21, I/150/22, I/150/26, I/151/03,
 I/119/34, I/119/36, I/119/38, I/119/44, I/151/08, I/151/14, I/151/15, I/151/18,
 I/119/45, I/119/50, I/119/54, I/119/58, I/151/24, I/151/28, I/151/35, I/152/05,
 I/119/59, I/119/60, I/119/62, I/119/64, I/152/131, I/152/139, I/152/28, I/152/29,
 I/12/11, I/12/35, I/12/41, I/12/43, I/12/44, I/152/39, I/152/62, I/152/63, I/152/81,
 I/12/48, I/12/49, I/120/18, I/121/43, I/152/91, I/153/108, I/153/112, I/153/114,
 I/121/68, I/121/83, I/122/56, I/123/61, I/153/40, I/153/55, I/153/78, I/153/80,
 I/124/20, I/124/31, I/124/50, I/125/03, I/154/06, I/154/31, I/154/54, I/154/64,
 I/125/04, I/125/05, I/125/06, I/125/07, I/155/38, I/155/48, I/155/56, I/155/93,
 I/125/12, I/125/21, I/125/22, I/125/39, I/156/03, I/156/38, I/157/04, I/157/17,
 I/125/45, I/125/46, I/125/47, I/125/50, I/157/28, I/157/46, I/157/56, I/157/70,
 I/125/54, I/125/57, I/125/58, I/125/62, I/157/83, I/158/53, I/159/13, I/159/14,
 I/125/66, I/125/67, I/125/69, I/125/74, I/159/16, I/159/21, I/159/26, I/159/29,
 I/125/77, I/125/82, I/125/84, I/125/87, I/159/37, I/159/38, I/159/39, I/159/41,
 I/125/90, I/126/21, I/126/27, I/126/45, I/159/46, I/159/51, I/159/52, I/159/53,
 I/126/48, I/127/07, I/127/10, I/127/11, I/16/02, I/16/04, I/16/10, I/16/14, I/16/22,
 I/127/14, I/127/17, I/127/18, I/127/28, I/16/32, I/16/41, I/16/42, I/16/44, I/16/56,
 I/127/29, I/127/30, I/127/34, I/127/35, I/160/02, I/160/03, I/160/04, I/160/05,
 I/127/47, I/127/51, I/129/24, I/129/34, I/160/07, I/160/10, I/160/22, I/161/10,
 I/129/38, I/129/43, I/13/15, I/13/22, I/161/11, I/161/14, I/161/24, I/161/25,
 I/130/36, I/130/83, I/131/13, I/131/16, I/161/45, I/161/46, I/17/09, I/17/16,
 I/131/41, I/131/47, I/132/06, I/132/18, I/17/21, I/17/27, I/17/44, I/17/52, I/17/53,
 I/132/50, I/132/51, I/132/52, I/133/21, I/17/57, I/17/58, I/17/77, I/18/76, I/18/80,
 I/133/22, I/133/23, I/133/32, I/133/40, I/20/21, I/20/44, I/21/05, I/21/09, I/21/16,
 I/133/42, I/133/51, I/133/60, I/134/11, I/21/46, I/21/70, I/21/71, I/21/78, I/21/83,
 I/134/20, I/134/25, I/135/32, I/136/08, I/22/13, I/22/29, I/22/30, I/22/31, I/22/46,
 I/136/28, I/136/35, I/136/36, I/136/37, I/23/17, I/23/35, I/23/67, I/23/70, I/24/29,
 I/136/38, I/137/06, I/137/19, I/137/24, I/26/19, I/26/46, I/26/75, I/26/76, I/29/04,
 I/137/29, I/137/42, I/138/04, I/138/23, I/29/07, I/29/22, I/30/07, I/30/15, I/30/17,
 I/138/34, I/138/46, I/138/67, I/138/71, I/30/46, I/31/19, I/31/22, I/31/26, I/31/32,
 I/139/19, I/139/25, I/139/27, I/139/29, I/31/35, I/31/53, I/31/55, I/31/59, I/31/62,

I/31/65, I/31/66, I/34/41, I/34/71, I/35/29, I/98/73, I/98/88, I/99/08, I/99/27, I/99/59,
 I/35/32, I/35/38, I/36/79, I/36/82, I/39/03, I/99/65, I/99/71, I/99/73, II/01/76, II/02/75,
 I/39/05, I/39/06, I/39/08, I/39/10, I/39/12, II/03/74, II/04/80, II/06/26, II/06/35,
 I/39/38, I/39/49, I/39/52, I/39/83, I/39/97, II/06/36, II/07/54, II/08/134, II/09/08,
 I/41/30, I/41/36, I/41/58, I/42/20, I/42/32, II/09/12, II/09/41, II/09/60, II/10/48,
 I/42/70, I/42/74, I/43/10, I/43/17, I/43/22, II/11/14, II/11/47, II/12/07, II/12/14,
 I/43/25, I/43/26, I/44/50, I/45/41, I/47/82, II/12/18, II/12/20, II/12/23, II/12/31,
 I/50/10, I/50/13, I/50/16, I/50/17, I/50/21, II/12/60, II/12/65, II/12/82, II/13/61,
 I/50/30, I/50/35, I/50/83, I/51/67, I/51/71, II/15/10, II/15/106, II/15/107, II/15/11,
 I/52/09, I/52/45, I/52/51, I/55/16, I/56/27, II/15/119, II/15/121, II/15/123, II/15/29,
 I/56/77, I/57/18, I/57/22, I/57/38, I/57/42, II/15/36, II/15/56, II/17/09, II/17/20,
 I/57/44, I/57/54, I/58/66, I/59/09, I/59/34, II/17/34, II/19/17, II/22/05, II/22/21,
 I/59/55, I/59/57, I/59/72, I/59/88, I/59/89, II/22/26, II/22/29, II/22/34, II/22/48,
 I/61/51, I/62/22, I/62/26, I/62/27, I/62/30, II/25/108, II/25/115, II/25/25, II/25/43,
 I/62/33, I/62/42, I/63/03, I/63/07, I/63/08, II/25/45, II/25/62, II/25/64, II/25/65,
 I/63/10, I/63/11, I/63/13, I/63/17, I/63/19, II/25/77, II/25/91, II/28/69, II/28/86,
 I/63/21, I/63/22, I/63/24, I/63/27, I/63/29, II/33/05, II/33/13, II/33/26, II/33/39,
 I/63/31, I/63/32, I/63/33, I/63/44, I/63/56, II/33/43, II/33/48, II/33/50, II/39/100,
 I/63/57, I/63/61, I/65/46, I/67/02, I/67/30, II/39/156, II/39/159, I/119/07, I/143/11,
 I/67/31, I/67/52, I/67/71, I/67/74, I/67/75, I/143/53, I/16/46, I/134/33, I/111/06,
 I/68/56, I/68/57, I/68/60, I/69/08, I/69/100, I/130/45
 I/69/105, I/69/11, I/69/15, I/69/18, I/69/22,
 I/69/29, I/69/30, I/69/33, I/69/37, I/69/39,
 I/69/60, I/69/62, I/69/63, I/69/79, I/69/98,
 I/69/99, I/70/66, I/70/72, I/71/38, I/71/52,
 I/72/20, I/72/25, I/72/37, I/72/46, I/72/61,
 I/72/72, I/72/84, I/73/19, I/73/25, I/73/33,
 I/73/40, I/73/63, I/74/62, I/75/62, I/76/100,
 I/76/11, I/76/25, I/76/28, I/76/55, I/76/69,
 I/77/14, I/77/51, I/77/55, I/78/07, I/78/08,
 I/78/11, I/78/14, I/78/27, I/78/28, I/78/39,
 I/78/43, I/78/44, I/79/02, I/79/20, I/79/50,
 I/79/68, I/79/72, I/79/79, I/79/87, I/79/92,
 I/79/93, I/79/96, I/79/99, I/80/18, I/80/46,
 I/80/47, I/81/35, I/81/38, I/81/39, I/81/45,
 I/81/52, I/81/53, I/81/66, I/86/03, I/86/04,
 I/86/18, I/86/34, I/86/35, I/86/38, I/87/106,
 I/87/116, I/87/117, I/87/14, I/87/35,
 I/87/64, I/88/33, I/88/36, I/88/54, I/88/55,
 I/88/62, I/88/63, I/89/02, I/89/06, I/89/07,
 I/89/12, I/89/15, I/89/20, I/89/28, I/90/23,
 I/90/55, I/91/18, I/91/21, I/91/33, I/91/34,
 I/91/42, I/91/47, I/91/54, I/91/86, I/92/09,
 I/92/26, I/92/32, I/92/41, I/92/48, I/92/52,
 I/93/01, I/93/03, I/93/38, I/93/40, I/93/51,
 I/93/52, I/93/53, I/93/60, I/93/61, I/93/62,
 I/93/64, I/94/20, I/94/42, I/95/12, I/95/62,
 I/96/09, I/96/28, I/96/50, I/96/51, I/97/16,
 I/97/18, I/97/19, I/97/20, I/98/23, I/98/24,
 I/98/33, I/98/34, I/98/38, I/98/61, I/98/62,

I/98/73, I/98/88, I/99/08, I/99/27, I/99/59,
 I/99/65, I/99/71, I/99/73, II/01/76, II/02/75,
 II/03/74, II/04/80, II/06/26, II/06/35,
 II/06/36, II/07/54, II/08/134, II/09/08,
 II/09/12, II/09/41, II/09/60, II/10/48,
 II/11/14, II/11/47, II/12/07, II/12/14,
 II/12/18, II/12/20, II/12/23, II/12/31,
 II/12/60, II/12/65, II/12/82, II/13/61,
 II/15/10, II/15/106, II/15/107, II/15/11,
 II/15/119, II/15/121, II/15/123, II/15/29,
 II/15/36, II/15/56, II/17/09, II/17/20,
 II/17/34, II/19/17, II/22/05, II/22/21,
 II/22/26, II/22/29, II/22/34, II/22/48,
 II/25/108, II/25/115, II/25/25, II/25/43,
 II/25/45, II/25/62, II/25/64, II/25/65,
 II/25/77, II/25/91, II/28/69, II/28/86,
 II/33/05, II/33/13, II/33/26, II/33/39,
 II/33/43, II/33/48, II/33/50, II/39/100,
 II/39/156, II/39/159, I/119/07, I/143/11,
 I/143/53, I/16/46, I/134/33, I/111/06,
 I/130/45

işde - : bk. işe- -1-
 i.- rdin I/123/34
işdê : bk. işTe -1-
 i. I/50/17
işdê : bk. işTe -54-
 i. I/02/51, I/10/53, I/103/18, I/106/50,
 I/106/52, I/113/10, I/113/31, I/113/32,
 I/115/52, I/121/03, I/127/15, I/127/18,
 I/127/43, I/136/20, I/136/31, I/143/17,
 I/143/20, I/143/78, I/143/80, I/149/35,
 I/150/57, I/151/19, I/157/45, I/157/73,
 I/158/15, I/161/39, I/161/46, I/20/14,
 I/22/28, I/29/12, I/31/18, I/36/37, I/39/25,
 I/58/33, I/69/34, I/69/60, I/75/10, I/80/54,
 I/81/47, I/94/62, II/01/08, II/01/44,
 II/10/27, II/10/61, II/10/92, II/13/54,
 II/24/46, II/25/29, II/25/48, II/28/77,
 II/32/30, II/33/11, II/33/21, I/91/67
işde : bk. işTe -3-
 i. I/125/24, I/99/14, I/99/35
işdê : bk. işTe -1-
 i. I/63/45
işdê : bk. işTe -10-
 i. I/114/01, I/145/07, I/152/32, I/155/23,
 I/22/16, I/22/23, I/26/21, I/31/05, I/78/09,
 II/09/84

ışdē : bk. işTe -1-

i. I/06/17

ışde : bk. işte -7-

İ. I/104/40, I/153/89, I/21/16, I/29/07, I/59/90, I/77/70, I/93/52

ışdi : bk. işTe -1-

i. II/01/15

ışdi : bk. işTe -139-

i. I/02/11, I/02/25, I/02/60, I/03/22, I/08/24, I/10/40, I/102/48, I/106/51, I/106/62, I/122/87, I/124/21, I/125/42, I/127/03, I/128/31, I/130/84, I/134/05, I/143/55, I/146/45, I/157/71, I/23/45, I/35/47, I/39/34, I/39/44, I/41/10, I/42/29, I/42/38, I/42/73, I/45/26, I/50/22, I/50/25, I/50/30, I/50/39, I/50/80, I/52/11, I/55/11, I/56/03, I/56/50, I/56/59, I/56/61, I/56/71, I/57/06, I/57/48, I/59/13, I/59/77, I/59/83, I/63/44, I/67/03, I/67/70, I/70/87, I/71/63, I/72/65, I/74/62, I/75/03, I/76/32, I/76/43, I/77/45, I/77/62, I/87/53, I/87/59, I/88/37, I/88/45, I/90/74, I/93/48, I/93/54, I/96/83, I/99/64, II/01/16, II/01/18, II/01/25, II/01/34, II/01/46, II/01/68, II/02/07, II/02/104, II/02/96, II/04/22, II/04/29, II/05/68, II/06/43, II/06/58, II/07/116, II/08/133, II/08/21, II/08/91, II/09/23, II/10/13, II/10/74, II/11/06, II/11/08, II/11/17, II/11/19, II/11/26, II/11/44, II/12/10, II/12/13, II/12/44, II/12/48, II/12/80, II/14/24, II/15/08, II/15/114, II/15/123, II/15/20, II/15/28, II/15/49, II/16/29, II/16/42, II/17/06, II/17/16, II/17/20, II/17/40, II/17/44, II/17/55, II/17/83, II/18/05, II/22/11, II/22/21, II/22/22, II/22/23, II/22/42, II/22/48, II/22/80, II/22/91, II/25/04, II/25/101, II/25/13, II/25/55, II/25/92, II/28/62, II/28/82, II/33/09, II/33/12, II/33/17, II/33/23, II/33/74, II/39/116, II/39/167

ışdi : bk. işTe -1-

i. II/01/21

ışdi : bk. işTe -2-

i. I/143/12, I/79/12

ışdi : bk. işTe -15-

i. I/06/50, I/138/78, I/41/12, I/57/17, I/57/31, I/73/39, II/02/88, II/06/29,

II/06/43, II/12/37, II/12/69, II/15/75, II/17/38, II/22/65, II/22/86

ışe : bk. şey -15-

i. I/120/42, I/146/27, I/146/51, I/50/64, I/67/55, I/69/67, I/72/09, II/03/69, II/24/99

i.+ de I/33/153

i.+ den II/32/02

i.+ leri I/70/09

i.+ si I/146/51, I/146/76

i.+ yim I/147/05

ışe - : İdrar kesesinde toplanan idrarı dışarı akıtmak, çiş etmek, su dökmek. -3-

i.- di I/123/34

i.- lēdi II/24/102

i.- rdi I/125/22

ışē : bk. şey -21-

i. I/150/50, I/155/50, I/28/53, I/33/55, I/39/09, I/72/22, II/03/18, II/32/14, II/32/80

i.+ de I/29/13, I/87/119

i.+ le I/28/58

i.+ lē I/152/137

i.+ li I/60/82

i.+ miş I/69/59

i.+ nen I/149/65

i.+ si I/33/97, I/56/71

i.+ sine II/20/05

i.+ sini I/30/38, II/32/01

ışē : bk. şey -4-

İ. I/39/86, II/32/115, II/32/40

İ.+ si I/150/35

ışē : bk. şey -5-

İ. II/32/113, II/32/91

İ.+ de II/03/19

İ.+ sinde II/21/53

İ.+ sini I/03/17

ışē : bk. şey -2-

i. itTimiz I/98/127

i.+ miz II/29/79

ışē : bk. şey -8-

İ. I/40/64, II/03/30, II/07/148, II/29/51

İ.+ de I/40/63

- İ.+ den II/10/33
İ.+ si II/29/45
işē : bk. şey -2-
i. II/29/60
i.+ si II/32/129
işed - : <<şey+et- -2-
i.- eriz I/31/08
i.- ir I/35/33
işēd - : <<şey+et- -2-
i.- iyo I/147/53
i.- iyolar I/86/30
İşed - : <<şey+et- -1-
İ.- eyo II/29/100
işēt - : <<şey+et- -1-
i.- ceñ I/79/58
işētmek : <<şey+etmek -1-
i. I/146/84
işey : bk. şey -8-
i. I/159/25, I/31/48, I/95/19
i.+ de I/159/09
i.+ e I/50/67, II/26/16
i.+ i I/159/35
i.+ İ II/24/62
işey : bk. şey -3-
i. I/146/85, I/69/100, II/38/09
İşey : bk. şey -3-
İ. I/03/51, I/03/52, I/35/06
işéy : bk. şey -6-
i. I/98/125, II/29/47
i.+ i I/124/45
i. itmiyince I/98/24
i.+ li I/105/20, I/63/55
İşéy : bk. şey -2-
İ.+ i I/60/84, I/60/95
işgembe : bk. işKembe -1-
i. I/97/47
işgi : İçki, ispirotlu içecek, müskirat. -5-
i. I/153/77, I/153/83, I/87/53
i. mişgi II/23/75
i.+ sini I/89/23
işgici : İçkici, içkiye düşkün, içki müptelası kimse, ayyaş. -1-
i. I/70/84
işgili : bk. işkili -1-
i. I/148/27
işgüzar : Kendini göstermeye hevesli olup üstüne vazife olmayan şeylere karışan. -1-
i. I/75/62
işi : bk. işTe -1-
i. I/51/71
işi : bk. şey -4-
i. I/52/33
i.+ leri II/29/90
i.+ sini II/29/101
hakı i.+ sini ödemiyö II/17/87
işī : bk. şey -1-
i. I/03/12
İşi : bk. şey -6-
İ. II/13/05, II/32/106, II/32/117
İ.+ i II/11/50
İ.+ de II/32/120
işī : bk. şey -6-
i. II/07/18, II/32/11
i. it II/05/101
i.+ si I/48/26
i.+ sinde I/63/38
i.+ sini II/10/37
İşī : bk. şey -2-
İ.+ den I/48/07
İ.+ sini II/24/102
işid - : <<şey+et- -1-
i.- iyon II/22/82
işin : bk. için -1-
i. I/41/19
İşin : bk. için -1-
İ. II/09/03
işiri : ötürü (?) -1-
i. I/06/119
işit - : <<şey+et- -1-
i.- tī II/16/102

işit - : Haber almak, öğrenmek. -1-

i.- Tik I/99/57

işiy : bk. şey -5-

i. I/98/18

i.+ den II/22/88

i.+ e I/52/65

i.+ i I/52/30

i.+ lerimizi II/04/68

işiy : bk. şey -1-

i.+ si I/17/65

ışiy : bk. şey -1-

İ.+ i I/10/115

işKembe : Geviş getirenlerin ilk ve en büyük mide bölümünden yapılan çorba, işkembe çorbası. -1-

i. II/39/25

işki : bk. işgi -1-

i.+ si I/53/60

işkili : İçkili, içinde içki içilen. -1-

i. I/148/27

işle - : 1. (El emeği, göz nuru ile sanatlı bir şekilde) İnce iş yapmak. -15-

i.- diler I/102/82, I/102/83, I/102/84

i.- dim II/23/185

i.- llēr II/25/65

i.- miyo I/83/55

i.- niyodu II/35/41

i.- rdik I/90/72, I/94/36, I/94/37

i.- rdiK II/11/46

i.- riS I/90/69

i.- ȝler II/39/161

i.- yyollā II/39/159

2. (Bir şeyi daha elverişli duruma getirmek için) Üzerine emek sarfetmek. -10-

i.- dim I/140/51

i.- llerdi I/135/29, I/135/30

i.- niȝdi I/130/10

i.- rdi I/135/27

i.- rdik I/135/26, I/140/50

i.- rdiK I/124/10

i.- riken I/135/27

i.- yeceK II/26/54

3. Yapmak. -5-

suç i.- dīmiz I/115/10

hatā i.- dik II/01/36

suş i.- diȝ II/23/140, II/23/141

ġaba_aT i.- meseȝ vurmaz I/74/23

4. Durağan hâlden hareketli duruma geçmek, hareket hâlinde olup kendinden beklenen işi yapmak, çalışmak. -1-

i.- rdiK I/115/14

5. (Bir yol üzerinde) Sefer yapmak, gidip gelmek. -1-

i.- llēdi I/121/41

işlê - : bk. işle-¹ -11-

iş12 i.- di I/18/39

i.- dik I/77/02, II/07/138

i.- rdig I/94/43, II/11/46

i.- rdik I/36/47, I/77/03, II/11/45

i.- rdiK I/94/28

bk. işle-² -2-

i.- rdiK I/115/21

i.- yor I/130/17

işlê - : bk. işle-¹ -1-

i.- yen II/35/41

işled - : bk. işleT- -4-

i.- emiyeninki II/17/84

i.- en II/17/84

i.- ilceK II/30/40

i.- irlē II/39/160

işleme : 1. İnce ve süslü el işi. -7-

i. I/67/42, I/77/02, II/35/40

i.+ ler yapılırdi I/90/64

i. yaparlardı I/102/82

i. yapıyödūk I/71/64

2. İşlemek işi.

i.+ e I/07/70

işlemeli : Üzerine nakış veya oyma yapılmış olan. -10-

i. I/41/25, I/77/21, I/90/58, I/90/68, I/151/26, I/154/66, II/03/41, II/23/171

işleT - : İşlemesini sağlamak, işlemek işini yaptırmak, çalıştırmak. -2-

i.- iyon I/82/06

i.- iyu II/17/84

işleTmê : bk. işletme -1-

i.+ ye II/04/24

işletme : Sermaye yatırılarak kâr etmek amacıyla oluşturulan kurum, kuruluş, müessese, iş yeri. -6-

i. I/46/76

i.+ niñ II/02/63

i.+ niñ II/01/73

orman i.+ si II/30/38

orman i.+ siniñ II/30/19

i.+ yi II/24/45

işletmi : bk. işletme -1-

i.+ niñ II/01/85

işli dışlı : İçli dışlı, senli benli, teklifsiz. -1-

i. I/52/13

işlî - : bk. işle⁻² -1-

i.- yo I/46/119

işlid - : bk. işleT- -1-

i.- emiyennênki II/17/87

işlimeli : bk. işlemeli -1-

i. II/07/139

işlimi : bk. işleme¹ -1-

i.+ sini II/39/160

işleme : bk. işleme¹ -1-

i.+ sî I/89/15

işmî : bk. içme -1-

yimi i. yapaîfâ II/01/87

işme : bk. içme -7-

i. I/90/46

i.+ si II/28/17

i. sulâmız II/09/70

i. suyu I/141/07, I/142/39, II/21/54

i. suyumuz II/02/85

işmê : bk. içme -1-

yème i. I/156/43

işmek : bk. içmek -1-

i. I/75/25

işmi : bk. içme -2-

i.+ ye I/141/18, I/98/12

işsiz : Kendini geçindirecek bir işi olmayan (kimse). -2-

i.+ di II/09/72

i.+ lē II/09/56

işsizlik : İşsiz olma, kendisini geçindirecek bir işi olmama, iş bulamama. -5-

i. II/04/61

i.+ den I/92/49, II/02/74

i.+ ten I/92/44, II/09/55

işşallah : bk. inşaallah -3-

i. I/104/62, I/104/63, I/98/131

işTe : Bir kimse, şey veya durumu işaret etmek, dikkati çekmek için ve “sonuç olarak, bu kadar” anlamlarında kullanılır. -645-

i. I/01/100, I/01/51, I/01/98, I/02/15, I/02/43, I/02/61, I/02/71, I/04/04, I/04/08, I/04/15, I/04/19, I/04/26, I/04/35, I/05/33, I/06/11, I/07/53, I/08/02, I/09/05, I/09/19, I/09/22, I/09/24, I/09/32, I/09/76, I/09/77, I/103/18, I/103/59, I/106/74, I/106/81, I/107/12, I/107/59, I/107/62, I/11/47, I/11/91, I/110/34, I/110/42, I/113/113, I/113/17, I/113/65, I/114/10, I/114/17, I/115/41, I/115/57, I/119/12, I/119/26, I/119/28, I/119/38, I/12/31, I/121/11, I/121/112, I/122/12, I/125/86, I/126/12, I/127/09, I/130/28, I/130/89, I/135/59, I/136/32, I/139/12, I/143/32, I/143/49, I/143/72, I/146/06, I/146/07, I/146/53, I/147/53, I/148/55, I/148/62, I/15/53, I/150/34, I/150/46, I/150/50, I/151/39, I/151/42, I/152/10, I/152/125, I/152/66, I/153/121, I/153/124, I/153/17, I/153/40, I/153/61, I/154/14, I/155/05, I/155/10, I/155/12, I/155/40, I/155/57, I/155/92, I/157/04, I/157/08, I/157/13, I/157/14, I/157/20, I/157/77, I/158/13, I/158/26, I/158/34, I/159/19, I/159/50, I/160/13, I/160/27, I/161/05, I/161/21, I/19/06, I/19/08, I/19/10, I/19/12, I/19/24, I/20/09, I/20/30, I/20/90, I/21/22, I/21/32, I/21/83, I/21/86, I/22/35, I/24/59, I/24/63, I/25/16, I/28/52, I/32/05, I/32/06, I/32/54, I/32/55, I/32/66, I/32/70, I/32/74, I/32/85, I/32/95,

I/32/96, I/32/98, I/33/100, I/33/50, I/33/93, I/82/08, I/82/31, I/83/10, I/83/30, I/83/38,
 I/34/09, I/36/60, I/37/30, I/37/40, I/37/42, I/83/40, I/83/42, I/83/63, I/83/68, I/83/69,
 I/37/46, I/38/17, I/38/22, I/38/46, I/38/53, I/83/74, I/84/18, I/84/30, I/84/37, I/84/40,
 I/38/57, I/38/64, I/38/67, I/40/36, I/40/42, I/84/42, I/85/11, I/85/22, I/85/25, I/85/28,
 I/44/41, I/44/92, I/44/96, I/45/03, I/45/19, I/85/33, I/85/37, I/85/43, I/85/44, I/85/50,
 I/45/29, I/45/31, I/45/35, I/45/45, I/46/101, I/85/52, I/85/54, I/85/61, I/86/32, I/86/69,
 I/46/102, I/46/103, I/46/105, I/46/109, I/88/18, I/88/23, I/88/28, I/89/21, I/90/62,
 I/46/115, I/46/118, I/46/119, I/46/122, I/90/77, I/93/08, I/94/02, I/94/16, I/94/18,
 I/46/123, I/46/130, I/46/132, I/46/133, I/96/07, I/96/73, I/97/25, I/98/107,
 I/46/19, I/46/22, I/46/23, I/46/24, I/46/25, I/98/123, I/98/21, I/98/22, I/99/16, I/99/17,
 I/46/26, I/46/27, I/46/29, I/46/30, I/46/32, I/99/30, I/99/31, I/99/63, II/01/12, II/02/02,
 I/46/33, I/46/34, I/46/35, I/46/36, I/46/44, II/03/10, II/03/17, II/03/27, II/03/64,
 I/46/50, I/46/54, I/46/57, I/46/59, I/46/61, II/03/66, II/04/35, II/04/44, II/04/57,
 I/46/65, I/46/68, I/46/72, I/46/74, I/46/75, II/04/63, II/04/73, II/04/77, II/04/78,
 I/46/87, I/46/88, I/46/89, I/46/98, I/46/99, II/04/86, II/04/91, II/06/10, II/06/22,
 I/47/53, I/48/21, I/48/24, I/48/38, I/48/39, II/06/48, II/06/53, II/07/34, II/07/38,
 I/48/55, I/49/01, I/49/19, I/49/30, I/49/37, II/07/39, II/07/51, II/07/62, II/08/16,
 I/49/40, I/49/41, I/49/58, I/49/60, I/49/78, II/09/06, II/09/14, II/09/25, II/09/35,
 I/50/07, I/50/12, I/50/69, I/50/80, I/53/04, II/09/38, II/09/42, II/09/73, II/09/88,
 I/53/05, I/53/09, I/53/11, I/53/18, I/53/19, II/09/90, II/10/35, II/12/23, II/12/46,
 I/53/21, I/53/27, I/53/35, I/53/36, I/53/42, II/12/69, II/13/40, II/14/03, II/14/38,
 I/53/44, I/53/47, I/53/52, I/53/60, I/53/61, II/14/84, II/14/96, II/15/08, II/15/113,
 I/53/64, I/53/68, I/53/69, I/53/70, I/53/71, II/15/117, II/15/12, II/15/25, II/15/27,
 I/53/72, I/54/17, I/54/30, I/55/01, I/55/07, II/17/51, II/18/11, II/18/12, II/18/22,
 I/55/10, I/55/19, I/55/20, I/55/24, I/55/27, II/19/04, II/19/100, II/19/116, II/19/117,
 I/55/28, I/55/30, I/55/33, I/55/34, I/55/37, II/19/118, II/19/132, II/19/135, II/19/139,
 I/55/41, I/55/42, I/55/45, I/55/51, I/55/52, II/19/16, II/19/168, II/19/21, II/19/23,
 I/55/53, I/55/58, I/55/62, I/55/64, I/55/67, II/19/27, II/19/29, II/19/30, II/19/44,
 I/58/05, I/58/14, I/58/26, I/58/34, I/58/47, II/19/60, II/19/77, II/19/98, II/20/25,
 I/58/51, I/58/64, I/58/66, I/58/70, I/58/84, II/20/28, II/20/31, II/20/32, II/20/51,
 I/58/96, I/58/98, I/60/52, I/60/75, I/60/87, II/20/52, II/20/55, II/20/56, II/20/59,
 I/60/88, I/60/92, I/60/93, I/61/04, I/61/09, II/20/62, II/20/65, II/20/68, II/20/76,
 I/61/34, I/61/38, I/61/52, I/61/53, I/61/58, II/20/78, II/20/82, II/23/06, II/23/09,
 I/61/64, I/61/69, I/61/71, I/63/12, I/64/08, II/23/10, II/23/103, II/23/107, II/23/108,
 I/64/10, I/64/103, I/64/109, I/64/122, II/23/116, II/23/133, II/23/138, II/23/142,
 I/64/26, I/64/27, I/64/31, I/64/35, I/64/38, II/23/156, II/23/157, II/23/158, II/23/16,
 I/64/42, I/64/43, I/64/44, I/64/48, I/64/53, II/23/163, II/23/165, II/23/174, II/23/180,
 I/64/57, I/64/59, I/64/64, I/64/72, I/64/84, II/23/196, II/23/203, II/23/30, II/23/56,
 I/64/87, I/64/88, I/64/91, I/64/97, I/64/99, II/23/59, II/23/95, II/24/30, II/24/73,
 I/65/18, I/65/31, I/65/45, I/66/19, I/67/31, II/24/74, II/24/79, II/24/82, II/24/98,
 I/67/66, I/68/09, I/68/29, I/68/35, I/68/36, II/25/57, II/26/09, II/27/03, II/27/04,
 I/68/37, I/68/45, I/68/51, I/69/30, I/69/87, II/27/08, II/27/11, II/28/52, II/29/27,
 I/70/15, I/70/18, I/70/44, I/70/86, I/71/45, II/29/43, II/29/73, II/29/74, II/29/77,
 I/71/70, I/74/39, I/74/43, I/74/57, I/74/91, II/29/80, II/30/23, II/30/71, II/30/77,
 I/74/94, I/74/96, I/75/15, I/75/24, I/75/25, II/31/05, II/31/08, II/31/10, II/31/11,
 I/75/33, I/75/46, I/76/100, I/76/56, I/76/70, II/31/13, II/31/14, II/31/22, II/31/28,
 I/77/71, I/77/75, I/77/76, I/78/08, I/78/14, II/31/30, II/31/42, II/32/110, II/32/129,
 I/78/17, I/78/19, I/78/21, I/78/22, I/78/25, II/32/34, II/32/37, II/33/08, II/33/10,
 I/78/39, I/78/51, I/79/57, I/79/67, I/79/68, II/34/22, II/34/23, II/34/46, II/34/47,
 I/79/98, I/80/03, I/81/12, I/81/14, I/81/16, II/34/77, II/34/94, II/35/114, II/35/13,

II/35/14, II/35/44, II/35/69, II/35/81, I/64/128, I/67/22, II/02/09, II/02/54,
 II/35/87, II/35/90, II/36/04, II/36/06, II/02/76, II/04/15, II/04/59, II/04/70,
 II/36/08, II/37/06, II/37/07, II/37/12, II/04/78, II/04/79, II/06/36, II/06/81,
 II/37/13, II/37/24, II/37/32, II/37/35, II/06/82, II/07/112, II/07/26, II/07/30,
 II/37/46, II/37/54, II/37/59, II/37/66, II/07/81, II/07/86, II/07/88, II/07/89,
 II/37/69, II/37/78, II/37/87, II/37/88, II/07/95, II/08/134, II/08/46, II/08/69,
 II/38/107, II/38/24, II/38/39, II/38/52, II/08/89, II/10/37, II/10/39, II/10/74,
 II/38/74, II/38/91, II/38/98, II/39/131, II/15/40, II/18/17, II/21/09, II/21/12,
 I/32/62, II/18/13, I/19/14, I/19/19, I/60/26, II/21/57, II/21/79, II/23/113, II/23/13,
 II/23/168, II/23/19, II/23/192, II/23/197,
 II/23/20, II/23/21, II/23/210, II/23/22,
 II/23/23, II/23/30, II/23/36, II/23/54,
 II/23/65, II/23/91, II/24/105, II/24/94,
 II/27/33, II/29/10, II/29/18, II/30/16,
 II/30/43, II/30/45, II/30/46, II/30/54,
 II/31/03, II/31/05, II/31/09, II/31/37,
 II/31/41, II/31/43, II/33/12, II/35/105,
 II/35/17, II/35/28, II/35/31, II/35/36,
 II/35/39, II/35/40, II/35/47, II/35/48,
 II/35/75, II/35/82, II/37/52, II/37/56,
 II/38/10, II/38/46

işte : bk. işTe -4-

i. II/21/17, II/31/15, II/31/26, II/31/49

işTe : bk. işTe -39-

i. I/146/45, I/152/06, I/153/10, I/155/24,
 I/157/12, I/33/24, I/38/21, I/44/50, I/46/17,
 I/48/03, I/49/34, I/49/56, I/53/10, I/53/27,
 I/55/36, I/55/49, I/58/09, I/68/43, I/68/54,
 I/72/39, I/72/76, I/73/13, I/75/60, I/82/11,
 I/96/03, II/03/04, II/03/08, II/06/23,
 II/06/80, II/07/55, II/09/03, II/09/69,
 II/09/82, II/09/88, II/10/65, II/23/202,
 II/25/58, II/35/55, II/35/72

işte : bk. işTe -3-

i. II/24/65, II/31/19, II/31/24

işte : bk. işTe -16-

i. I/153/55, I/38/04, I/54/25, I/54/30,
 I/54/39, I/55/48, I/78/29, I/78/31, II/03/15,
 II/03/26, II/07/09, II/09/102, II/09/55,
 II/09/93, II/09/94, II/35/05

işte : bk. işTe -6-

i. II/09/21, II/09/28, II/09/83, II/09/97,
 II/24/38, II/24/50

işte : bk. işTe -1-

i. II/38/78

ışte : bk. işte -5-

İ. I/153/12, I/153/23, I/153/60, I/40/66,
 II/37/103

işTi : bk. işTe -131-

i. I/02/08, I/02/37, I/02/39, I/02/40,
 I/04/70, I/103/49, I/113/137, I/117/01,
 I/142/45, I/143/76, I/28/32, I/38/38,
 I/44/13, I/44/27, I/44/60, I/45/04, I/46/109,
 I/46/21, I/46/40, I/46/59, I/48/69, I/53/20,
 I/53/22, I/53/25, I/53/26, I/53/29, I/53/37,
 I/53/39, I/53/48, I/53/81, I/53/83, I/53/84,
 I/53/85, I/54/52, I/55/31, I/55/40, I/55/43,
 I/55/68, I/55/71, I/58/69, I/58/73, I/60/89,

i. bir iki II/04/69

işti : bk. işTe -14-

i. I/53/24, II/02/103, II/06/41, II/07/76,
 II/23/196, II/23/32, II/35/18, II/35/27,
 II/35/29, II/35/38, II/35/42, II/35/73,
 II/35/89, II/38/37

it - : bk. et-¹ -56-

dévām i. II/01/02

du_a i. II/05/101

hesāb i. I/155/09, I/74/45

işī i. II/05/101

idāri i.- cek I/52/48

şē i.- cen I/86/16

idāri i.- cez I/50/29, I/63/44

itāT i.- diK II/08/29

i.- dilē II/22/05

gelin i.- dilē I/30/12

ameliyed i.- dilēr II/22/05

idāre i.- dim I/43/34

şe i.- diñ I/79/51

şey i.- dú II/11/19

i.- er I/154/34

şey i.- me I/115/48

devam i.- medim I/20/72

ğavğa i.- medim II/19/109
havaS i.- medim I/95/91
mîsâde i.- memişlê I/153/88
şe i.- memişle I/72/56
tenezil i.- mez II/01/39
şêy i.- mezle I/107/60
şêy i.- mezlerdi I/143/35
şê i.- mişle I/79/68
işey i.- miyince I/98/24
ğabil i.- sin I/148/65, I/148/66
idâri i.- sin I/52/52
mesut i.- sin I/15/73
uzun i.- sin I/79/30
işê i.- Tîmiz I/98/127
devam i.- ti I/155/94
mefat i.- ti I/40/04
mefaT i.- Ti I/82/06, I/82/08
mefât i.- Ti II/17/88
şe i.- Ti I/78/08
vifât i.- ti II/16/54
yardım i.- Ti I/63/64
şey i.- Tik I/99/57
şey i.- Tik I/91/19
şikât i.- tilê II/28/15
şêy i.- Tim I/130/03
taqdir i.- tim II/09/47
têsir i.- Tiydi I/21/84
bk. et-² -8-
ne i.- ciñ I/101/19
ne i.- ciñ I/101/22
sâldıK i.- dik I/30/09
şindi i.- dim I/86/79
i.- Ti II/22/35
bõle i.- Ti II/22/37
ne i.- Tiyse I/113/123
bk. et-⁵ -1-
olcuK i.- miyo II/10/27

itāT : İtaat, emre uyma, söz dinleme. -1-
i. itdiK II/08/29

itdir - : bk. etTir- -1-

ameliyet i.- ecêz I/42/26

itfâyê : bk. itfâye -1-

i. II/31/14

itfâye : İtfaiye, yangın söndürme teşkilatı. -1-

i. II/31/12

îtibar : Saygı görme, saygı gösterme, değer verme, kendine değer verilme. -2-

î. I/64/21

îtibar et- : Saygı göstermek, hürmet etmek, değer vermek.

îtibar gösTer- : Önem ve kıymet vermek, dikkate almak.

î. gösTermiyöz I/23/43

itibarlı : İtibarı olan, değerli, muteber. -1-

i. II/23/80

îtiqat : İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan. -2-

î. I/69/97

îtim : Eğitim, eğitmek işi, yetiştirme ve terbiye etme, talim ve terbiye. -2-

î. I/57/35

î. yapıyordug I/57/54

îtiraz : Bir fikri, bir kararı kabul etmeyerek karşı çıkma ve bu tarzda söylenen söz -2-

î.+ ımız II/21/37, II/21/38

îtiraz et- : Bir fikir veya kararı kabul etmeyerek karşıtını ileri sürmek.

îtirâz : bk. îtiraz -1-

î. etse I/05/40

îtiyâc : bk. ihtiyâc -3-

î.+ ı I/05/16

î.+ ım I/155/103

î.+ ımı I/46/39

îtiyâc : bk. ihtiyâc -1-

î.+ ımız II/31/28

îtiyaç : bk. ihtiyâc -4-

î. I/160/28, I/75/31

î.+ ları I/46/41, I/46/42

itiyal : bk. ihtiyar -1-

i.+ lar I/65/24

îtiyal : bk. ihtiyar -3-

- ĩ.+ ĩā I/10/08
 ĩ.+ lar I/56/29, II/14/09
ĩtiyalla - : bk. ihtiyarla- -1-
 ĩ.- dık I/59/70
ĩtiyar : bk. ihtiyar -3-
 ĩ. I/56/41, II/19/128
 ĩ.+ ı I/65/38
ĩtiyarla - : bk. ihtiyarla- -1-
 ĩ.- dık I/93/52
ĩtiyel : bk. ihtiyar -1-
 ĩ.+ leri I/46/113
itme : bk. etme -1-
 Kõç i. I/68/26
itmē : <<etme+ye -2-
 tamir i. I/158/48
 teslim i.+ e I/39/49
ĩtme : bk. etme -1-
 ĩ.+ si I/159/12
itmi : bk. etme -1-
 i.+ ye II/22/14
ittir - : bk. etTir- -3-
 rahat i.- dik II/08/29
 ameliyet i.- diler I/42/04
 i.- me I/49/17
iv : bk. ev -3-
 i.+ den I/157/56
 i.+ e II/14/54
 i.+ iniñ I/46/89
iveli : bk. eveli -1-
 i. I/04/37
ivēlde : bk. evelde -1-
 i. II/12/35
iveli : bk. eveli -6-
 i. I/04/03, I/04/46, II/07/83, II/16/62, II/22/57, II/25/19
ivet : bk. evet -7-
 i. I/03/23, II/07/03, II/12/04, II/17/03, II/17/66, II/17/79
ivit : bk. evet -1-
 i. I/57/06
ĩvlen - : bk. evlen- -1-
 ĩ.- ceK II/29/65
iy : bk. iyi -2-
 hadi i. I/43/38
 hē i. ki I/54/27
ĩy : bk. iyi -1-
 ĩ. ki I/35/26
ıyan : inan -1-
 i. õsun II/22/62
ıyce : <<iyi+ce -1-
 i. II/37/64
ĩyce : bk. iyice -2-
 ĩ. I/10/35, I/35/44
ĩycene : İyce. -1-
 ĩ. I/36/51
ĩyci : bk. iyice -1-
 ĩ. I/36/56
ĩyci : bk. iyice -1-
 ĩ. I/71/40
ıye I : Eye, kaburga kemiği. -1-
 i.+ sine I/47/18
ıye II : Pamuk, yün gibi şeylerden iplik eğirmekte kullanılan, ortası şişkince, sivri olan uçlarından biri çengelli olan ağaç araç. -1-
 i.+ si I/21/20
ıyē : bk. iye I -2-
 i.+ si I/47/19
 i.+ sine I/47/18
ıyer : bk. eğer -4-
 i. I/10/115, I/10/15, I/98/109, II/22/37
ıyer : bk. eğer -1-
 i. II/05/16
ıyi : Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş. -348-
 i. I/01/42, I/01/69, I/04/17, I/05/20, I/05/21, I/06/116, I/06/25, I/08/102, I/08/103, I/09/27, I/100/44, I/104/02, I/104/17, I/105/61, I/106/01, I/106/05, I/107/05, I/107/09, I/107/10, I/107/26, I/109/06, I/109/13, I/109/32, I/11/89,

I/110/16, I/110/17, I/110/43, I/110/51,
I/110/58, I/112/08, I/112/28, I/112/43,
I/112/48, I/112/52, I/112/68, I/112/74,
I/113/48, I/113/49, I/113/50, I/113/87,
I/119/21, I/119/39, I/12/43, I/121/44,
I/122/49, I/122/80, I/122/85, I/123/59,
I/124/18, I/126/34, I/126/35, I/127/37,
I/129/57, I/13/18, I/130/10, I/130/34,
I/130/41, I/131/18, I/131/58, I/132/38,
I/133/40, I/134/62, I/135/39, I/137/30,
I/138/08, I/138/106, I/138/18, I/138/24,
I/138/28, I/14/12, I/14/64, I/140/23,
I/140/26, I/144/31, I/144/56, I/147/02,
I/147/40, I/149/13, I/15/35, I/15/53,
I/15/54, I/150/03, I/155/01, I/157/22,
I/157/54, I/17/34, I/17/35, I/17/55, I/17/61,
I/17/71, I/17/80, I/20/03, I/20/23, I/21/03,
I/21/85, I/23/40, I/23/41, I/23/71, I/24/58,
I/27/33, I/32/31, I/33/16, I/35/55, I/35/58,
I/36/17, I/36/19, I/36/44, I/36/72, I/37/13,
I/39/81, I/40/17, I/41/30, I/41/49, I/41/57,
I/41/94, I/42/39, I/44/21, I/44/54, I/44/70,
I/44/90, I/45/07, I/47/32, I/47/54, I/47/63,
I/47/66, I/48/20, I/48/58, I/48/59, I/49/70,
I/51/66, I/51/67, I/52/04, I/52/06, I/52/19,
I/52/81, I/53/22, I/53/26, I/53/34, I/53/78,
I/54/17, I/55/51, I/56/08, I/57/49, I/58/23,
I/58/39, I/58/40, I/58/59, I/58/82, I/59/09,
I/59/10, I/60/94, I/60/98, I/63/09, I/63/32,
I/64/38, I/67/39, I/70/52, I/70/68, I/72/07,
I/75/10, I/75/16, I/75/32, I/75/42, I/76/07,
I/79/42, I/79/73, I/83/01, I/83/13, I/85/02,
I/86/15, I/90/61, I/93/55, I/93/57, I/96/29,
I/96/75, I/96/76, I/98/91, II/01/24, II/03/13,
II/05/41, II/05/58, II/07/63, II/07/84,
II/08/108, II/08/27, II/08/95, II/09/56,
II/12/08, II/14/66, II/15/62, II/16/26,
II/17/24, II/19/09, II/19/10, II/19/134,
II/19/90, II/19/91, II/21/23, II/21/24,
II/23/28, II/23/33, II/23/41, II/24/85,
II/25/37, II/25/42, II/25/87, II/29/106,
II/29/14, II/30/24, II/32/64, II/35/17,
II/36/10, II/37/14, II/37/15, II/38/20,
II/38/35, II/39/133, II/39/134

i.+ di I/05/51, I/115/31, I/115/42,
I/115/44, I/115/45, I/115/49, I/134/27,
I/17/05, I/25/10, I/36/11, I/44/29, I/74/15,
I/82/19, II/19/105, II/19/108, II/34/106

i.+ dik II/35/114

i.+ diK I/55/23

i.+ din I/55/20

i.+ dir I/34/52

i. et I/111/97

i. etmişin I/37/02

i.+ le II/13/45

i.+ lē I/17/45

i.+ lēni I/77/69

i.+ ler I/113/131, I/122/86, I/138/30,
I/143/35, I/143/85, I/17/46, I/44/92,
I/51/18, I/52/81, II/06/60

i.+ lēdi II/17/23

i.+ leri I/21/04

i.+ leridi I/143/34

i.+ leridin I/143/35

i.+ lerinen I/15/37

i.+ lerini I/111/98, I/12/30

i.+ si I/06/148, I/52/03, II/25/24

i.+ sini I/108/14

i.+ siniz I/33/16

i. yapar I/134/15

i. yapıldı II/23/28

i. yapmadı I/47/54

i. yapsın I/74/26, I/74/35, I/74/45

i. yaptı I/45/18

i.+ yīz I/147/02

i.+ ydi I/115/08, I/115/12, I/125/34,
I/125/96, I/125/97, I/129/53, I/134/26,
I/135/17, I/137/11, I/138/07, I/21/76,
I/35/16, II/07/28, II/20/57

i.+ ydi I/05/60

i.+ ydim I/15/43

i.+ ydin I/137/12

i.+ ye I/58/88

i.+ yin I/133/05, II/05/99

i.+ yiS I/07/01

i.+ yiz I/107/06, I/157/04, I/17/60,
I/39/17

i.+ yTi I/143/28

iyi galpli : Temiz düşünceli,
başkalarının iyiliğini isteyen, feshatlık ve
kötülük düşünmeyen.

i. ğalpl̄miş I/06/73
iyi gel- : Yaramak, fayda vermek.
i. gelirmiş I/98/120
iyi ki : İsabet, çok yerinde oldu.
iyi kötü : Ne çok iyi ne de çok kötü, ikisi arası, şöyle böyle.
i. kötü I/109/56, I/112/70, I/119/37, I/133/22, I/23/63, I/64/59, II/05/89, II/07/128
iyī : bk. iyi -6-
i. I/48/21, I/48/58, II/22/32, II/32/77
i.+ sidir II/23/191
i.+ yiz II/22/42
iyī : bk. iyi -1-
i. II/35/10
iyi : bk. iyi -1-
i. I/24/10
iyī : bk. iyi -72-
i. I/06/62, I/06/74, I/113/139, I/113/96, I/116/49, I/135/31, I/136/28, I/138/28, I/15/68, I/156/29, I/16/23, I/17/81, I/27/29, I/36/11, I/44/05, I/44/46, I/60/98, I/65/17, I/70/64, I/75/45, I/77/26, II/01/19, II/07/62, II/08/27, II/17/24, II/23/40, II/25/43
i.+ di I/01/39, I/128/16, I/147/44, I/18/40, I/18/42, I/36/15, I/40/68, I/44/89, I/47/39, I/65/55, II/08/88, II/11/51, II/22/61, II/29/88, II/37/07
i.+ diK I/55/37, I/55/41
i. kötü II/35/11
i.+ lēdi II/08/33
i.+ mişdi I/41/48
i.+ ydi I/104/24, I/107/23, I/107/55, I/107/56, I/115/42, I/131/30, I/21/76, I/35/64, I/36/17, I/37/18, I/59/64, I/64/13
i.+ ydi I/44/49, II/01/38, II/08/28, II/22/63
i.+ ydig I/119/35
i.+ ydiK I/119/32
i.+ ydik I/110/39
i.+ ydim I/37/20
i.+ yiz II/05/58
i.+ yken I/65/18

iyī : bk. iyi -1-
i. II/01/76
iyi : bk. iyi -12-
i. I/58/21
i.+ di I/01/08, I/07/85, I/112/53, I/36/45, I/44/31, I/44/32, I/44/34
i. ki I/35/14
i. kötü I/74/26
i.+ miş I/133/07
iyice : Adamakıllı, iyi bir şekilde. -5-
i. I/33/56, I/44/60, I/54/59, II/19/25, II/37/63
iyice : bk. iyice -5-
i. I/36/42, I/49/82, I/94/39, II/09/65, II/37/117
iyice : bk. iyice -1-
i. I/151/15
iyice : bk. iyice -1-
i. I/84/42
iyice : bk. iyice -1-
i. I/26/12
iyileş - : Hastalığı geçmek, sağlığı yerine gelmek, düzelmek. -3-
i.- di II/07/25
i.- dim I/112/28
i.- ti II/07/18
iyileş - : bk. iyileş- -1-
i.- diKden II/09/20
iyilī : <<iyiliK²+i -2-
i.+ ni II/09/47
<<iyiliK¹+i
i.+ nizi virsin I/91/22
iyilig : bk. iyiliK² -1-
i. I/60/98
iyiliK : 1. Sağlığı yerinde olma durumu. -1-
i. versin I/107/05
2. Maddi bir karşılık beklemeden insani duygularla yapılan yardım, lütuf ve ihsan.
iyin : bk. iyi -1-
i. I/74/25

iyir - : bk. eyir- -2-

i.- isin I/96/04

i.- iydiK I/94/43

īyir - : bk. eyir- -1-

ī.- diK I/08/59

iyirme : bk. eyirme -1-

i.+ sini I/87/112

iyilī : <<iyiliK²+i -1-

i.+ ni II/05/56

iyile - : bk. eyle- I -1-

rāmet i.- sin I/115/46

īylen - : bk. ēlen-¹ (?) -1-

ī.- im II/05/56

iyence : bk. ēlence -1-

i. I/157/26

iiyi : bk. iyi -2-

i.+ di I/152/35

i.+ dik II/07/129

iz : Bir şeyin bir yerde bıraktığı belirti. -5-

i.+ i I/121/47, I/13/35

i.+ inden I/68/70

i.+ inen I/121/47

i. yapmış I/68/73

izā : Ezā, kibrit. -2-

izā ġabı : Ezā kabı, kibrit kutusu.

i. ġabı II/01/22

i. ġabının II/01/22

izbe : Yiyeceklerin içinde saklandığı bir çeşit dolap. -1-

i.+ de I/132/15

izdırāP : bk. ızdırap -1-

i. çeKdik I/50/59

izin : 1. Çalışan veya hizmette bulunan bir kimseye çalıştığı veya hizmetinde bulunduğu kurumca verilen tatil, haberli olarak işten ayrılma. -14-

i.+ e I/24/63, I/34/08

i.+ i II/27/40

i.+ neri II/27/42

i.+ nerinde I/143/36

2. Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik, müsaade, ruhsat, destur.

i. I/48/76, I/48/77, II/19/30

izin al- : Çalıştığı yerden tatil yapmak için müsaade almak.

i. almış I/25/31

izin ver- : Müsaade etmek.

i. vēmemişle I/153/89

i. verise I/76/72

i. vērmezdi I/121/21

izle - : Bir olaya, bir televizyon programına eğlenmek, görmek, öğrenmek için bakmak, seyretmek, gözle tâkip etmek. -2-

i.- sin I/34/43

i.- yuz II/03/16

izlemi : İzleme, izlemek işi. -2-

i.+ ye I/34/44, I/34/45

izn : bk. izin² -3-

i.+ innen II/20/38

i.+ iyleñ II/19/03

i.+ iynen II/19/30

jandarma : Güvenliği sağlamak ve kamu düzenini korumakla görevli silahlı askerî inzibat kuvveti, candarma. -8-

j. I/138/129, I/138/130, I/138/134,
I/93/19, II/04/17

j.+ nıı I/138/134

seyyar jandarma : Gezici jandarma.

seyyar j.+ nıı I/138/131

seyyar j.+ ydı I/138/111

jandârma : bk. jandarma -1-

j. II/04/17

jandırma : bk. jandarma -2-

j. I/69/72

j.+ nıı I/69/72

kā : bk. kadar -1-
nek k. II/19/97

kā_at : bk. kād -6-
k. I/53/23, I/53/72, I/76/71, I/88/57
k.+ tan I/94/58
k. yapamın II/25/22

kā_at : bk. kād -2-
k. bez II/07/133

kā_at : bk. kād -3-
k. fabriğasındı II/08/131
k. fabriğasındı II/08/18
k. fabriğasındı II/08/132

kā_d : bk. kād -1-
k.+ ı I/33/05

kaba : 1. Hafif olduğu hâlde kalın veya hacmi büyük olan. -2-
kaba k. II/37/73
k. kaba II/37/73

2. Sert, yemesi veya içmesi zor olan.

kaba et : Kuyruk sokumunun iki yanındaki şişkin kısım, kaba.

kaba güç : Kaba kuvvet, bir işi güç kullanarak yaptırmak için başvuru olan yol, zorbalık.

kabaca : Kaba bir şekilde. -1-
k. II/37/121

kabak : Kabakgillerden, birçok cinsi bulunan, sürüngen gövdeli bitki. -1-
k.+ ı I/60/108

kabar : Ağırılığı artmadan hacmi büyümek, şişmek, şişkin bir durum almak. -2-
k.- ır I/116/07
k.- ıyo I/90/13

kābe : Bütün müslümanların kiblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. -1-
k. I/11/84

kabıg : bk. ğabuğ -1-
k. I/151/16

kabırğa : Kaburga, göğüs kafesini meydana getiren kemiklerin her biri. -1-
k.+ lār I/39/104

kabîle : Aynı soydan gelen ve bir başkanın yönetiminde yaşayan göçebe topluluk, boy. -1-
k. II/10/82

kabir : Mezar. -1-
k.+ inen I/45/07

kaböl : bk. kabul -1-
k. etmemiş¹ I/93/20

kabr : bk. kabir -1-
k.+ e I/45/07

kābr : bk. kabir -1-
k.+ ine I/66/45

kabristan : Mezarlık. -1-
k.+ dan I/93/24

kabul : Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, razı olma, muvafakat etme. -1-

kabul et- : 1. Yapısı gereği bir şeyi alabilecek, kendine mal edebilecek yetenekte olmak, kabule elverişli olmak.
k. eder I/56/80

2. (Allah) Katında makbul saymak, beğenip karşılığını vermek.

kabul ol- : Kabul edilmek, onaylanmak.

Kabul : bk. kabul -1-
K. etmem¹ II/34/49

kaç : 1. (Birinden veya bir şeyden) Kurtulmak için süratle uzaklaşmak. -2-

k.- eyoduk I/38/20

2. (İzinsiz ayrılmaması gereken yerden) Gizlice ayrılmak, firar etmek.

k.- ar I/64/16

3. (Genç kız veya kadın) Evini terkedip gizlice evlenmek istediği erkeğe gitmek.

4. (Bir şey) Girmemesi gereken veya sakıncalı olan bir yere girmek.

kaç : Bir şeyin niceliğini sormaya yarayan soru sıfatı, ne kadar, nice. -20-

k. I/111/110, I/134/11, I/150/17, I/155/81, I/72/13, I/72/51, I/75/20, I/75/22, I/79/09, I/85/34, I/85/51, I/90/01, I/90/17, I/98/101, II/15/119, II/17/05, II/19/38, II/38/12

k.+ a yapıyomuş I/69/52

k.+ tan II/38/13

kaçak : Yasalara, kurallara uymayarak, gizlice. -1-

kaçak muçak : İzin almadan, gizlice.

k. muçak I/40/80

kaçak : bk. kaçak -1-

k. I/138/88

kaçıncı : Kaç soru sıfatının sıra şekli. -1-

k. I/29/07

kād : Kâğıt, hamur hâline getirilmiş bitki maddelerindeki çok ince liflerin keçeleştirilmesi yoluyla yapılan, yazı yazmak, kitap basmak, sarmak, kaplamak gibi birçok işte kullanılan ince yaprak. -9-

k'+ ı I/85/06, II/16/103

nûvus k'+ ı I/153/07

nûvus k'+ ı I/99/69

k'+ ım I/128/07

nûfus k'+ ım I/153/05

ğafa k'+ ım I/88/03

nûvus k'+ ındı II/14/02

nôvus k'+ ım I/138/123

kada : bk. kadar -1-

k. I/46/96

Kada : bk. kadar -1-

K. I/98/68

Kadā : bk. kadar -4-

K. I/152/112, I/54/52, I/64/31, II/37/92

qadan : bk. kadar -1-

k. I/125/98

qadān : bk. kadar -1-

k. I/135/44

qadana : bk. kadar -1-

k. I/72/78

qadar : Bir şeyin, kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır, ölçüde, derecede. -10-

k. I/07/46, I/14/24, I/32/09, I/46/14, I/46/44, II/15/84, II/31/34, II/38/115

ne k. II/14/69

k.+ ı I/05/69

qadār : bk. kadar -1-

k. I/34/50

qadār : bk. kadar -1-

k. I/139/34

Qadar : bk. kadar -5-

K. I/07/23, I/103/31, I/113/38, I/16/21, II/38/86

Qadar : bk. kadar -1-

K. II/37/53

qadın : Erişkin duruma gelmiş diş insan. -12-

k. I/16/33, I/106/41, I/122/10

k.+ ımıştı I/136/30

k.+ nā I/151/20

k.+ nar I/34/29, I/34/30, I/41/70, I/95/41

k.+ nara I/95/09

k.+ narıñ I/95/104

qadınnar kâvesi : Kadınlar kahvesi, kadınların buluşup sohbet ettiği yer.

k.+ nar kâvesi I/59/84

Qadın : bk. kadın -1-

K.+ na I/68/18

qadife : Bir yüzü kısa, ince, sık tüylerle kaplı, ipek, pamuk veya yünden, parlak yumuşak kumaş. -2-

k. I/151/26

k.+ leri I/154/65

Ƙadife : bk. ƙadife -4-

Ƙ. I/154/65, I/77/21

Ƙ.+ lē I/77/21

Ƙ.+ leri I/154/66

ƙafa : 1. Baş. -2-

ƙ.+ sınıŋ I/74/14

2. Zekâ, akıl.

ƙafası sulan- : Düşünemez olmak.

ƙ.+ la sulandı I/01/33

ƙafasına göre : İsteddiği gibi.

Ƙafa : bk. ƙafa² -3-

Ƙ. II/38/58

Ƙ.+ sına görü II/38/92

Ƙ.+ sını göre II/38/53

ƙafıtası : Kafatası, insanda ve omurgalı hayvanlarda kafanın beyni koruyan kemikten kısmı. -1-

ƙ. II/02/19

ƙâfi : Yeten, yetişen, elveren, yeterli, kifayet eden. -1-

ƙâfi gel- : Yetmek, yetişmek.

ƙ. gelmedi I/148/41

ƙâh : Bazen, bazı zaman, gâh. -10-

ƙ. I/119/39, I/159/45, I/159/46, I/98/61, I/98/91

ƙâhat : bk. ƙâd -1-

ƙ.+ ları I/88/58

ƙâhkil : bk. ƙâkil -1-

ƙ. I/77/18

Ƙaƙ - : bk. ƙaƙ- -2-

Ƙ.- allardı I/130/52

Ƙ.- žŋ I/07/50

ƙaƙ - : bk. ƙalk⁻⁴ -2-

ƙ.- ân I/18/62

ƙ.- arız I/113/76

bk. ƙalk⁻² -8-

ƙ. I/143/46

ƙ.- allardı I/128/29

ƙ.- an I/123/20

ƙ.- ardık I/91/65

ƙ.- inca I/143/32

bk. ƙalk⁻¹ -14-

ƙ. I/132/83, I/133/28

düşē ƙ.- a I/123/66

ƙ.- dı I/104/22

bk. ƙalk⁻⁵ -9-

ƙ.- ar I/108/49

bk. ƙalk⁻⁶ -3-

ƙ.- ar I/117/39

bk. ƙalk⁻³ -10-

ƙ.- tı I/143/30

ƙaƙ - : El ve ayakla itmek, ittirmek, itip dürtmek, vurmak. -4-

ƙ.- ardı I/130/52

ƙ.- ardık I/17/87

ƙ.- ardık I/130/54

ƙ.- dık I/135/43

ƙaƙ : Kurutulmuş, kurumuş şey. -1-
tomatis ƙ.+ ı yapıyoz II/29/60

ƙaƙa : Çocuk dilinde dışkı. -1-
ƙ.+ sız I/48/22

ƙâkil : Kâkül, alna düşen kısa saç demeti, perçem. -1-

ƙ. I/77/19

ƙaƙmak : Büyük taş kitlesi. -1-
ƙ.+ ları I/38/08

ƙal - : 1. Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek. -10-

ƙ.- annar I/03/72, I/49/70

ƙ.- dı II/10/63

ƙ.- dık I/94/07

ƙ.- dım I/42/22

ƙ.- madı II/10/62, II/13/35, II/15/45

ƙ.- mış II/10/39, II/23/154

2. Zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak. -4-

ƙ.- dı I/142/03, I/142/14

ƙ.- ıncıya I/155/102

ƙ.- mamış I/06/64

3. Konaklamak, konmak. -4-

ƙ.- caƙ I/151/07

ƙ.- dılar I/78/51

ķalan :

- ķ.- ıyolar II/31/22
ķ.- mışla I/46/25
4. Varlığını korumak, sũrdũrmek. -4-
ķ.- madı II/15/82, II/26/02
ķ.- madım I/108/17
5. (Yardımcı eylem) Olmak, herhangi bir durumda bulunmak. -3-
hāmıle ķ.- dı I/16/05
mejbara ķ.- ısağ I/58/66
gerek ķ.- mıyo II/38/27
6. Miras olarak veya başka bir yolla bir başkasının eline geçmek, bırakılmak. -2-
ķ.- ma II/23/154, II/23/155
7. Oyalanmak, vakit geçirmek. -1-
ķ.- ırdı I/59/21
8. (Bir işin olması birine veya bir şeye) Bağlı olmak. -1-
arzusuna ķ.- mış II/19/66
9. Oturmak, yaşamak.
10. Hayatını sürdürmek, yaşamak
11. Annesi, babası, eşi veya kendine bakan bir yakınının vefat etmesi ardından zor şartlarda yaşamaya mecbur olmak.
12. Ölmek, şehit olmak, geri dönmek.
13. İçinde bulunmak.
14. Artanını almak, payına aktarmak, payına düşmek.
15. Bir işlem sonucu belli bir duruma gelmek.
16. Unutulmak, yetişmemek suretiyle bir yerde bulunmak.
17. Eksik bırakılmak, söylenmemek veya yapılmamak, unutulmak.
18. Belli bir gerekçeye dayanarak isim olarak almak.
19. Kimse yapmadığı için yapmaya mecbur bırakılmak.
20. Ezilmek.
21. Bir şeyle kaplanmak, bir şeyle bulanmak.
22. Kök veya gövdeleri sonuna -a (-e), -ıp (-ip) zarf-fiil eki almış fiillere gelerek süreklilik bildiren birleşik fiiller oluşturur.

23. Geriye atılmak, ertelenmek.
24. Belli bir gelirle geçinmek zorunda bulunmak.
25. Sınıf geçmemek.
26. Eğleşmek.
27. Herhangi bir durumu sürdürmek.
28. İşlemez, yürümez duruma gelmek.
29. Yapamamak.
30. Yetinmek.

ķalan : Artık.

ķāl - : bk. ķāl⁻³ -3-

ķ.- mış II/23/139

ķ.- mıřlā I/46/20

bk. ķāl⁻¹ -4-

ķ.- dı I/65/25

bk. ķāl⁻⁹ -1-

ķ.- ıyuru II/25/63

Ķāl - : bk. ķāl⁻¹⁰ -3-

Ķ.- dı I/22/35

bk. ķāl⁻⁴ -2-

Ķ.- madı I/152/33, I/26/75

bk. ķāl⁻¹ -9-

Ķ.- a I/117/54

Ķ.- an II/03/65

Ķ.- dım I/50/22

Ķ.- madı I/71/20

bk. ķāl⁻⁵ -5-

dul Ķ.- dım I/112/54

bk. ķāl⁻³ -4-

Ķ.- ıyom II/34/29

Ķāl - : bk. ķāl⁻⁴ -1-

Ķ.- maS II/37/117

ĶalabalıĶ : bk. ķalabalıķ -1-

Ķ. II/37/89

Ķalabalıķ : bk. ķalabalıķ -1-

Ķ. I/91/43

ķalabalı : bk. ķalabalıķ -1-

ķ.+ yız I/19/11

ķalabalıķ : Çok sayıda insanın bir arada bulunmasından meydana gelen topluluk. -4-

k.+ dük I/152/27

k.+ lârmişTı II/23/158

k.+ mış I/103/15

k.+ tı I/128/02

kalabalıklas - : Kalabalık duruma gelmek, sayıca çoğalmak. -1-

k.- ıyodu I/46/114

kalabaltı : <<kalabalık+ı -1-

k.+ dın II/21/25

kalb : bk. ğalp³ -1-

k.+ ĩm I/95/35

kalbır : bk. ğalbır -2-

k.+ a II/15/16

kalbūr : bk. ğalbır -1-

k. I/19/23

kaldır - : 1. Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek. -2-

k.- dı I/16/59

k.- ıp I/105/51

2. Toplamak. -1-

k.- ır I/139/01

3. Açmak. -1-

k.- ız II/20/02

4. Uykudan uyandırmak.

5. Taşımak, çekmek.

6. Varlığına son vermek, lağvetmek, feshetmek, hazfetmek.

7. Bulunduğu yerden almak, alıp başka yere götürmek.

8. Oturur veya yatar durumdan çıkararak ayakları üzerinde doğrultmak.

Kaldır - : bk. kaldır⁻² -1-

Ḳ.- ıyōduk II/21/36

bk. kaldır⁻⁴ -1-

Ḳ.- ız II/37/122

kale : Eskiden düşmana karşı koymak ve güvenliği sağlamak için savunulması gereken önemli noktalara yapılan yüksek, kalın duvarlı, burçlu, mazgallı, sağlam ve kuvvetli yapı, kermen, germen. -1-

k. II/23/149

Kale : bk. kale -1-

Ḳ.+ niñ II/23/150

Ḳalem : Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet. -3-

k. I/111/19, I/111/20, I/61/49

Ḳali : bk. ğali -2-

Ḳ. I/152/58, I/33/108

Ḳali : bk. ğali -3-

Ḳ. I/102/84, I/153/69, I/94/42

Ḳaliba : bk. ğaliba -1-

Ḳ. I/98/14

Ḳalk - : bk. kalk⁻¹ -5-

k. I/106/68

ayā k. I/117/34

k.- dı I/104/22

bk. kalk⁻² -2-

k.- ardık I/120/21

k.- dım I/119/14

Ḳalk - : bk. kalk⁻⁴ -1-

Ḳ.- ıyo II/38/12

Ḳalk - : 1. Oturur veya yatar durumdan çıkarak ayakları üzerinde doğrulmak, ayak üstü durmak. -1-

k.- an I/58/56

2. Uykudan uyanıp yataktan ayrılmak. -1-

k.- āñ I/44/52

3. Yok olmak, son bulmak, artık mevcut olmamak. -1-

k.- Tı I/02/44

4. Gitmek üzere harekete geçmek, bulunduğu yeri terketmek, ayrılmak.

5. Yapmaya girişmek, kalkışmak, yeltenmek, teşebbüs etmek.

6. Dik bir hâl almak, dik durmak.

7. (Ölü için) Canlanmak, hayata dönmek.

8. Bulunduğu yerden başka yere götürülmek, kaldırılmak, taşınmak.

9. Bazı kipleri bir cümlede fiilden önce veya isim-fiil durumunda kullanıldığında işin çok uygun düşmediğini, beklenmediği, umulmadığı hâlde yapıldığını anlatır.

10. Oturmakta olduğu yerden ayrılmak.

kalkınma

11. Fırlayıp uçmaya veya koşmaya başlamak.

12. (Ölü için) Dinî merasimi yapılmak ve defnedilmek, kaldırılmak.

13. Bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

14. Kaldırılmak, hazfedilmek.

15. Yola çıkmak, hareket etmek.

kalkınma : Kalkınmak işi, eski hâline göre durumunu düzeltip gelişme. -1-

tarım ve orman k. kôparatifi II/02/47

kalma : Bir kimse veya nesneden, bir zaman veya devirden kalmış olan. -1-

k. II/23/175

Kalp : bk. galp¹ -1-

K. Krizinden I/60/51

kamara : bk. kamera -1-

k.+ ya I/90/43

Kamare : bk. kamera -1-

K.+ ye II/39/01

kamarı : bk. kamera -1-

k.+ ya I/53/52

kamera : Sinema, video ve fotoğraf filmi çekme makinesi. -6-

k. I/139/10, I/84/25

k.+ da I/48/65

k.+ ya I/48/63, II/37/66

kamere : bk. kamera -1-

k.+ ye II/33/06

kamıra : bk. kamera -4-

k.+ ya I/04/73, I/04/75

kamış : Buğdaygillerden, sulak yerlerde yetişen, çeşitli türleri olan, içi boş, yüzü boğumlu bitki. -1-

k. II/10/48

Kamışlıg : bk. kâmişlik -1-

K.+ mışdık II/10/43

kamışlık : Kamışlık, üzerinde kamış bitmiş olan, kamışları bol olan (yer). -1-

k. II/10/47

kamyon : Ağır yük taşımak için yapılmış, çekiş gücü yüksek, dört tekerlekli motorlu araç. -2-

k.+ unanan II/30/34

k.+ un II/08/87

Kamyoncu : Kamyon sahibi, kamyonla taşımacılık yapan kimse. -1-

K. II/38/12

kan : Plazma ve kan yuvarlarından meydana gelen ve damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı. -3-

k.+ a I/95/49

k.+ ı I/121/73

kan ver- : (Başka birine verilmesi için) Kanını aldirmek.

k.+ ını verüyö II/08/76

kan ılıman : Kan sıcaklığı derecesinde.

kan kanseri : Lösemi hastalığının halk ağzındaki adı.

kan şekeri : Kanda bulunan şeker.

kan tahlili : Kanda bulunun çeşitli değerlerin ölçülmesi.

kan yap- : Kanını çoğaltmak, kan değerlerini yükseltmek.

kana_āt : Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma. -1-

kıt k. I/85/16

kanal I : Deniz, göl, ırmak sularını başka tarafa akıtmak veya bunlardan birini diğerine bağlamak için açılmış, bazıı ulaşım elverişli su yolu. -2-

k.+ ā II/10/45

k.+ ı II/10/46

2. Radyo, televizyon, telsiz telgraf gibi haberleşme araçları yayınlarının nakline yarayan, elektromanyetik dalgalardan meydana geldiği farzedilen yol. -1-

k. ikide I/60/55

kanal : bk. kanal² -1-

k.+_ādı II/03/16

Kandil : Kandil, kandil gecesi. -1-

K.+ i II/13/45

kanevice : El işi yapmak için kullanılan seyrek telli, kolalı keten bezin üzerine renkli ipliklerle yapılan işleme. -1-

- k. I/07/13
- kānī** : bk. gānī -1-
- k.+ larınan I/68/69
- kapā** : <<kapak+ı (bk. KaPak²) -1-
- diz k.+ nı I/133/36
- kapad -** : bk. kapat- -1-
- k.- ıyoz I/42/39
- KaPak** : 1. Her türlü kap kacak, kutu vb. lerini kapamaya, örtmeye yarayan nesne. -1-
- Ḳ. I/60/27
2. Bazı organları örtmeye yarayan zar veya organ.
- kapālā** : bk. kapalı¹ -1-
- k. II/10/10
- kapalı** : 1. Geçici veya sürekli olarak çalışması durdurulmuş, işlemesine son verilmiş. -2-
- k. I/03/66, I/142/42
2. Kapanmış veya kapatılmış, açık olmayan. -1-
- k. I/139/53
3. Dışarı ile bağlantısı olmayan. -1-
- k. I/17/08
4. (Kadın için) Örtülü, mesture. -1-
- k.+ yıS II/37/24
5. Üstü örtülü.
6. Dışarı ile olan ilgisi kesilecek şekilde kapısı veya kapağı kapanmış.
7. Dış etkileri kabul etmeyen, kendi dışındaki şeylerle ilişki kurmayan, muhafazakâr.
- kapama** : Taze soğan ve yeşil salata ile pişirilmiş et yemeği. -1-
- k. I/105/37
- kapān -** : 1. Üstüne bir şey örtülerek açık durumdan çıkarılmak. -1-
- k.- ıyor I/142/52
2. Faaliyetine tamamen son verilmek. -1-
- k.- caḲ II/09/51
3. Geçilmez duruma gelmek. -1-

- k.- dı I/122/21
4. Dışarı ile ilişkisini kesmek, içeride kalmak. -1-
- k.- dı I/95/52
5. Kapalı duruma getirilmek.
6. Çalışmasına tekrar faaliyete geçinceye kadar son verilmek.
- kapat -** : Kapamak. -1-
- k.- acaz I/42/36
- kapı** : Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer. -5-
- k.+ na I/123/57
- k.+ sı I/06/80
- k.+ yı I/87/75
- kapı kapı gez-** : Bütün komşuları dolaşmak, her yere baş vurmak.
- kapı k. gezeller I/119/63
- k. kapı gezeller I/119/63
- Kapı** : bk. kapı -6-
- Ḳ.+ dan I/155/91
- Ḳ.+ lı I/156/59, I/156/60
- Ḳ.+ yı I/136/14, I/160/15
- kapı -** : bk. gapa⁴ -1-
- k.- yosun I/105/44
- kar** : bk. kör II -2-
- öllüğün k.+ ı gannııñ arısı I/113/125
- öllüğün k.+ ı gannııñ arısı I/113/130
- kar** : Havadaki su buharının donmasından meydana gelen ve yağmur gibi yağın hafif beyaz taneler ve bu tanelerin yerde birikmesinden meydana gelen beyaz tabaka. -6-
- k. I/121/07, I/121/71, I/139/57
- k.+ a I/121/71
- k.+ ın I/135/43
- k.+ ını I/121/08
- kar gibi** : Bembeyaz, tertemiz.
- kar kış** : Çok kar yağın kış mevsimi.
- kar topu** : Elle sıkılarak top hâline getirilmiş kar.
- kar** : bk. kar -1-
- k.+ ınan I/137/61

kâr : Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar. -4-

k. I/85/31

k.+ ımız I/28/56

k.+ ını I/107/61

k. yapmâyodu I/85/31

ķara : bk. ķara -1-

ķ.+ ya I/95/109

ķara : Yeryüzünün denizlerin dışında kalan kısmı, toprak. -1-

ķ. parçasının I/95/109

Ķara : bk. ķara -1-

Ķ. I/92/36

ķarabiber : Ana yurdu Hint yarımadası olan, yürek biçimindeki yaprakları meşin gibi sert, meyvesi üzümü, kısa boylu tırmanıcı ağacın, baharat olarak kullanılan mercimek büyüklüğündeki yuvarlak koyu renkli taneleri, bu tanelerden çıkarılan toz. -1-

ķ. I/111/25

Ķarağol : bk. ķaraĶol -1-

Ķ.+ lāda I/147/17

ķaraĶol : Bir yerin asayiş ve huzurunu sağlamakla görevli polis ve jandarma kuvvetlerinin barındıkları bina, karakolhane. -1-

ķ.+ a I/64/134

ķarar : 1. Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm. -1-

ķarar ver- : Bir meseleyi hükme bağlamak, ne yapılması gerektiği hakkında kesin hükme varmak.

ķ. vērilir I/131/21

2. Ölçü, derece, miktar, tarz.

ķararsıS : Kararsız, karar veremeyen, ne yapacağını bir türlü kestiremeyen, mütereddit (kimse). -1-

ķ. I/53/28

ķardaş : bk. ķardeş -1-

ķ.+ larım I/14/71

ķardeş : Aynı anne babadan doğmuş veya yalnız anneleri ya da babaları aynı olan kimselerin birbirine göre durumu. -11-

ķ. I/113/138, II/10/33

ķ.+ i I/132/08, I/16/03

ķ.+ lēm I/39/67

ķ.+ lēmiş II/19/95

ķ.+ ler I/113/135, I/16/03

ķ.+ lerdi I/16/05

ķ.+ lerin I/121/32

Ķardeş : bk. ķardeş -2-

Ķ.+ in I/121/32

Ķ.+ Tik I/85/09

ķardeşsiğ : bk. ģardeşliĶ -1-

ķ. II/10/33

ķare : Kenarları birbirine eşit ve iç açıları 90°ar derece olan dört kenarlı geometrik şekil ve bu şekilde olan. -9-

ķ. I/111/69

ķ.+ den I/31/38

ķ.+ niñ II/39/42

ķ.+ ye I/31/39

ķare ķare : Kare olacak biçimde.

ķare ķ. I/111/71

ķ. ķare I/111/71

ķ. käre II/39/41

ķ. kere II/39/41

ķäre : bk. ķare -1-

ķare ķ. II/39/41

ķareli : Üzerinde kareler bulunan, karelere bölünmüş, damalı. -2-

ķareli ķ. I/31/27

ķ. ķareli I/31/27

ķarı : 1. Bir ekreğin evlenmiş olduğu kadın, eş, zevce -1-

ķ.+ sı I/125/21

2. (Kaba konuşmada) Kadın.

ķarı ķoca : Birbiriyle evli bulunan kadın ve erkek ikilisi.

ķarış - : 1. (İki veya daha fazla madde) Birbiri içinde dağılmak, birleşmek. -2-

ķ.- miş II/10/59

2. (Bir iş veya olayın) Kendi düşüncesine göre olmasını isteyip el atmak, fikir yürütmek, müdahale etmek.

3. Düzeni bozulmak, karmakarışık olmak.

Ƙarışdır - : bk. ƙarışTır- -1-

Ƙ.- alım I/05/57

ƙarışık : Birbirine geçmiş, birbirinin içine girmiş, karmakarışık. -2-

ƙ. I/98/20, II/10/04

ƙarışTır - : Karışmasını, bir maddenin başka bir madde içinde dağılmasını sağlamak. -6-

ƙ.- a II/37/118

ƙ.- can II/15/29

ƙ.- ı I/62/26

ƙ.- ıyon II/15/70

ƙ.- ıyon I/111/47

Ƙăriştır - : bk. ƙarışTır- -2-

Ƙ.- a Ƙăriştıra I/84/07

ƙâriber : Kehribar, süs eşyası yapımında kullanılan, açık sarıdan kıızıla kadar türlü renklerde, yarı saydam, kolay kırılır ve bir yere hızlıca sürtüldüğünde hafif cisimleri kendine çeken, fosilleşmiş reçine, ve bu maddeden yapılmış. -1-

ƙ. I/113/40

ƙarn : bk. ƙarın -1-

ƙ.+ ınız I/33/13

Ƙârne : Karne, ders yılı içinde ve sonunda belirli zamanlarda okul yönetimi tarafından öğrencilere verilen, ders ve devam durumlarını gösterir belge. -1-

Ƙ.+ mi I/154/03

ƙarpuS : bk. ƙarpuz -1-

ƙ. II/15/22

ƙarpuz : Kabakgiller familyasından, sürüngen gövdeli bir yıllık bitki ve bu bitkinin çeşitli büyüklükteki iri, yuvarlak veya basık, dış kabuğu kalın ve yeşil renkte, içi kırmızı, etli ve sulu, çok çekirdekli meyvesi. -1-

ƙ.+ ları I/139/11

ƙarşı : 1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ileri. -6-

ƙ.+ da I/122/23, I/149/23, I/90/10

ƙ.+ dan I/122/22

ƙ.+ sında I/156/38

ƙ.+ ya I/122/25

2. ... yaklaşıırken, –e doğru.

ƙarşı : bk. ƙarşı¹ -1-

ƙ.+ da I/46/18

ƙârşı : bk. ƙarşı¹ -3-

ƙ. I/46/76

ƙ.+ da I/46/47

ƙ.+ sından gelmē I/44/52

Ƙarşı : bk. ƙarşı¹ -2-

Ƙ.+ da I/151/04

Ƙ.+ lâda I/83/72

ƙarşılık : Biri diğerinin karşısına gelecek şekilde. -1-

ƙ. I/106/66

ƙarşılı : (<<ƙarşılık+ı) Alınan bir şeye karşı verilen şey, bedel. -1-

ƙ.+ nda I/90/59

ƙart : Üzerine çeşitli bilgilerin yazıldığı düğün davetiyesi. -2-

ƙ. I/119/60, I/119/67

ƙartun : Karton, kâğıt hamurundan yapılan ve içinde bir veya birkaç lif tabakası bulunan sert, kalınca kâğıt, mukavva. -2-

ƙ.+ nar I/116/26

ƙ.+ narın I/116/26

ƙasaba : Köyle şehir arası yerleşim yeri, küçük şehir. -1-

ƙ.+ larda I/89/27

ƙasaP : Koyun, kuzu, sığır, dana gibi eti yenecek dört ayaklı hayvanları kesen veya kesilmiş hayvanları parçalayarak satan kimse ve bunların satıldığı dükkan. -1-

ƙ. II/04/26

Ƙasap : bk. ƙasaP -1-

Ƙ.+ lar II/04/29

ƙâse : Çini, toprak veya camdan yapılmış çukur çanak. -2-

ƙ. I/07/43

ƙ.+ ye I/07/44

ķasım

ķasım : Senenin ekim ve aralık ayları arasındaki 30 gün çeken on birinci ayı, sonbahar aylarının üçüncüsü. -4-

ķ. I/03/104, I/27/02, II/21/78

ķ.+ da I/03/101

Ėasım : bk. ķasım -3-

Ė.+ da I/64/43, II/36/09

Ė.+ ın II/36/10

ķas  : (<<ķas k+ ) Vücudun karnın altı ile uyluğun üstü arasında kalan kısmı. -1-

ķ. I/123/33

ķasn ķ : Herhangi bir işte kullanılan enli çember. -1-

ķ. I/19/23

ķa  : bk. ķa  -19-

ķ. I/03/39, I/03/68, I/152/02, I/152/137, I/153/71, I/46/78, I/75/08, I/77/54, I/79/33, I/79/54, I/86/21, I/87/25, I/93/41, I/95/05, I/96/24, I/99/18, II/39/65, II/39/89

ķ.+ da I/69/38

Ėa  : bk. ķa  -4-

Ė. I/59/02, I/94/63

Ė.+ ta I/75/33

Ė.+ tan I/24/36

ķa  - : bk. ķa  -2-

ķ. I/95/71

ķ.- d ķ I/74/09

ķa  k : Sulu veya taneli şeyleri yemeye mahsus, ağza giren kısmı genişçe ve  ukurca, saplı sofa aleti. -1-

ķ. II/15/112

ķa ıntı : Vücudun herhangi bir yerinde duyulan hafif yanma ve batmaya benzer his. -1-

ķ. maşıntı I/01/97

ķa   : <<ķa  k+  -1-

ķ.+ lan I/71/58

ķat - : (Bir şeyin i ine, üstüne veya yanına miktar veya niteliğini değiştirmek bir şey) Koymak, ilave etmek, eklemek. -3-

ķ.- a  I/111/25

ķ.-  yon II/15/27

ķ.- madan I/139/26

ķat : 1. Bir binanın üst üste olan ve döşemelerle birbirinden ayrılan kısımlarından her biri. -4-

ķ. yapc ksan II/15/119

ķ.+ a I/160/20

ķ.+ ları II/33/15

2. Apartman dairesi, bir apartmanın ba lı başına ve ayrı ayrı kullanılmaya elverişli bağımsız bölümlerinden her biri.

ķ. I/126/13

3. (Sayı sıfatları ile) Tabakalar veya sıralar h linde bulunan şeylerin her bir tabaka veya sırası.

4. Kez, defa, misil.

ķat ķat : Katlar h linde.

Ėat : bk. ķat¹ -4-

Ė. II/37/27

Ė.+ ımızda II/33/13

Ė.+   I/139/57, II/38/82

ķ t : bk. ķ d -2-

nüFus k' II/30/04

n vus k'+ larından I/99/68

ķat  : 1. Kolaylıkla  ekil verilemeyen, kolay işlenemeyen, üzerine parmakla basıldığında çökmeyen. -4-

ķ. I/132/48

ķ.+ d r I/71/59

ķ.+ s  I/131/44

ķ. yapars   II/37/118

2. Ha in, sert, kırıcı, acı.

ķat  yoğurt : Süzme işlemi uygulanarak sıvı bölümü ayrılmış yoğurt.

ķat ķ : Karnı doyurulurken ba  yiyecek sayılan ekmeğin yanına katılan herhangi bir yiyecek. -1-

ķ.+   I/37/97

Ėatr : Erkek eşekle kısırağın  iftle mesinden doğan, eşekten b y k, ba ı iri ve uzun, yeleği kısa, göğsü dar, karnı geniş, sağırsı ve bacakları cılız, uzun kulaklı, kuvvetli, dayanıklı, ağır işlere, dağlık araziye uygun melez hayvan. -1-

Ė. I/49/66

ķatırak : Katarakt, göz merceğinin saydamlığını kaybetmesi ve beyazlaşması şeklinde beliren göz hastalığı, ak su, ak basma, perde. -1-

ķ. I/119/05

ķati : Şüphe ve tereddüte yer bırakmayan, kesin. -1-

ķ. I/69/73

ķâtib : Kâtip, bir resmî dairede, bir kurumda veya bir kişinin yanında yazı yazmakla görevli kimse, yazan, yazıcı. -1-

ķ.+ ĩ II/06/51

ķatiyetđi : Kat'iyetle, kat'iyen, kesinlikle. -1-

ķ. II/23/110

ķâtıyyen : Kat'iyen, hiçbir zaman, asla. -1-

ķ. I/01/55

ķatla - : (Yufka, kâğıt, kumaş vb. şeyleri) Düzgün bir şekilde birbiri üstünde katlar meydana getirecek şekilde kıvrırmak. -7-

ķ. I/40/54

ķ.- rız I/111/65, I/111/67, I/71/34

ķ.- yınca I/111/69

ķatlı : (Sayı sıfatı ile bina için) Katı olan. -1-

ķ. II/15/119

ķatlı_am : Hiç kimseyi sağ bırakmadan öldürme, kılıçtan geçirme. -1-

ķ. I/46/19

Ķâtmer : bk. ğatmer -1-

Ķ. II/06/74

ķatyen : bk. ķatıyyen -1-

ķ. I/108/52

ķavalin : (?) -2-

ķ. II/23/191

ķāvaltı : bk. ğāvaltı -1-

ķ. I/19/28

ķāvaltı yap- : Sabah veya akşam üzeri yenmesi âdet olan hafif yemeği yemek.

ķāve : bk. ğāve² -2-

ķ. II/04/25

ķadınnar ķ.+ si I/59/84

ķavır - : bk. ğavır- -1-

önüm nohut ķ.- ı arķam tınaz savırı II/19/155

ķavırıķlı - : bk. ğavırıķla- -1-

ķ.- yös I/40/16

ķavurma : Kendi yağı ile kavrulduktan sonra ileride yenmek üzere saklanan et. -2-

ķ. I/40/11

ķ.+ mıS I/40/10

ķavırma : bk. ķavurma -1-

ķ.+ yı yapıyo I/40/14

ķavırmá : bk. ķavurma -1-

ķ.+ yı I/40/16

Ķavuş - : 1. (Erişilmek istenen bir şeyi) Elde etmek, yokluğu duyulan şeye erişmek. -1-

Ķ.- dı I/78/08

2. Katılmak.

ķaya : Sert ve iri taş kütleli. -11-

ķ. I/28/15, I/92/39

ķ.+ dan I/139/49

ķ.+ lar I/68/71

ķ.+ larıı I/68/70

ķ. mezarları II/23/174

ķ. mezarlıķlar I/92/34

ķ.+ sı I/139/48

ķ.+ sınıı I/139/48

ķ.+ yı I/139/51

Ķaya : bk. ķaya -2-

Ķ. I/28/15

Ķ.+ larâ I/68/74

ķayb : Kayıp, elden çıkma, yitme, zayı olma, telef olma. -2-

cân ķ.+ ı II/31/17, II/31/18

Ķaybol - : bk. kaybol- -1-

Ķ.- ur I/142/50

ķaybol - : Ortadan kalkıp ne olduğu bilinmez olmak. -1-

ķ.- uyo I/142/52

kayın

kayın : Bir erkeğe göre karısının, bir kadına göre kocasının erkek kardeşi, kayınbirader. -1-

k.+ im II/13/59

Kayın : bk. kayın -1-

K.+ ı I/24/51

kayınboba : bk. gayınboba -2-

k. II/14/57

k.+ nı II/30/65

kayınpeder : Kaynata, kayınbaba. -2-

k.+ im II/19/47, II/31/03

kayınta : bk. kaynata -1-

k.+ m II/21/30

kayınvalde : bk. kayınvâlîde -1-

k.+ miz II/21/29

kayınvâlde : bk. kayınvâlîde -1-

k.+ m II/21/33

kayınvalide : bk. kayınvâlîde -1-

k.+ m II/19/48

kayınvâlîde : Kaynana. -1-

k.+ m II/21/30

kayısı : Kayısı, iki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, 4 – 6 metre boyunda, dalları dik ve yaygın, çiçekleri pembemsi beyaz renkte, anayurdu Doğu Anadolu olan meyve ağacı ve bu ağacın etli, az sulu, tek çekirdekli, sarı-turuncu renkli, kokulu, bol şeker ve vitaminli, yaş ve kuru olarak yenen meyvesi. -1-

k.+ m I/139/63

kayna - : (Bir kap içindeki sıvı) Sıcaklığı belli bir dereceyi bulunca fokurdamak. -2-

k.- dı II/15/29

k.- dıktan II/23/199

kaynā : (<<kaynak>) (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin çıktığı yer, doğuş yeri, menşe. -1-

geçim k. I/46/56

kaynad - : bk. kaynat- -5-

k.- acaz I/42/36

k.- aydım I/67/67

k.- ırıs II/23/209

k.- ırıs II/37/117

k.- ıyo II/23/206

Kaynad - : bk. kaynat- -1-

K.- ırıs II/18/08

kāynad - : bk. kaynat- -2-

k.- alım II/23/211

k.- ıb I/42/51

kaynana : Kadına göre kocasının, erkeğe göre karısının annesi, kayınvâlîde. -7-

k. II/30/64

k.+ m I/104/24, II/13/59, II/24/08

k.+ mla II/19/106

k.+ sı II/06/83

Kaynana : bk. kaynana -1-

K. II/14/57

kaynanā : bk. kaynana -1-

k.+ nı II/30/65

kaynat - : Kaynamasını sağlamak, kaynamış duruma getirmek. -6-

k.- cam I/42/48

k.- dıktan I/42/38

k.- ırıs I/139/54

k.- ırıs II/23/192

k.- madān I/42/51

k.- tı II/23/211

kaynata : Bir kadına göre kocasının, bir erkeğe göre karısının babası, kayınpeder, kayınbaba. -5-

k.+ ları II/13/40

k.+ larımı II/13/17

k.+ m II/13/20, II/13/32

k.+ ma II/13/26

kaynı - : bk. kayna- -1-

k.- yoru II/23/199

kaynıbuba : bk. gayınboba -1-

k. II/30/64

kayısı : bk. kayısı -1-

k. I/139/63

Kaz - : bk. kaz- -1-

K.- ıyosun I/85/23

kaz - : Toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek yerinden çıkarmak. -4-

k.- a I/68/76

k.- dılar I/68/76, I/68/77

kaz : Ördekgiller familyasından, gri ve beyaz tüylü, bitkiyle beslenen, bazı türleri göçebe olan, bazı türleri ise kümes hayvanı olarak yetiştirilen, perde ayaklı büyük kuş cinsi. -1-

k.+ inan I/132/16

Qaza : bk. qazā I -1-

motosiklet K.+ sında II/38/78

qazā I : Kimsenin kastı olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına sebep olabilen hadise. -1-

k. I/89/28

qazā geçir- : Can ve mal kaybına veya zararına neden olan kötü bir olayla karşılaşmak.

qazā yap- : Kaza geçirmek.

qazā II : Eskiden ülkenin idari yönetiminde bir kadının hükmü ve idaresi altında bulunan, daha sonra bir kaymakam tarafından yönetilen yer, kaymakamlık, ilç. -2-

k.+ da I/64/73

k.+ sından II/23/135

qazan : İçinde çok miktarda yemek pişirilen veya bir şey kaynatılan büyük ve derin kap. -3-

k. II/21/72, II/23/190

k.+ dan II/37/119

Qazan : bk. qazan -1-

Q. II/21/73

kāzan : bk. qazan -1-

K. II/21/61

kē : bk. keri -1-

k. I/25/21

kē : bk. ki -1-

tabi k. I/32/44

Kēbertmi : Gebertme, gebertmek işi. -1-

K.+ ye I/87/122

kebab : bk. kebaP -8-

k. I/26/02, I/26/10

k.+ ı I/26/08, I/26/09

tas k.+ ı yapıyōm II/39/25

kebaP : Ateşte veya susuz olarak bir kap içinde pişirilen et yemeği. -3-

k. I/26/07, I/26/08, I/78/23

kebaPlık : Kebap yapılmaya elverişli, kebab yapılmak için ayrılmış. -3-

k. II/38/67, II/38/68

k. yapıyoS II/38/52

kebaPlı : <<kebaPlık+ı -1-

k. II/38/70

keçi : bk. keçi -2-

k. I/68/30

k.+ ymiş I/01/89

keçe : Dokuma yoluyla değil yapağıyı döverek veya ayakla teperek yapılan kaba kumaş ve bu kumaştan yapılmış. -2-

k. I/12/05, I/27/35

Keçe - : Dokumak. -1-

pala K.- rdiK I/20/61

keçi : Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve pöstekisi için yetiştirilen, çenesinde sakalı bulunan, bitkilere çok zararlı, evcil memeli hayvan. -24-

k. I/01/89, I/151/13, I/158/34, I/158/58, I/158/59, I/33/67, I/33/72, I/68/33, I/87/48, II/08/90, II/24/35, II/31/03, II/31/31

K. I/148/46

k.+ lere I/33/71

k.+ lerimiz II/31/03

k.+ leğin I/87/15

k.+ nin I/33/64

k.+ yi I/158/34, I/33/66, I/33/69

keçi erik : Dağ eriği.

k. erik II/30/27

keçi : bk. keçi -1-

k. erik II/30/30

keçiciK : Küçük keçi. -1-

k. I/08/102

keder : Gönül üzüntüsü, iç darlığı, gam, tasa -3-

kederlik

k. I/125/97, I/63/22, II/16/60

kederlik : Keder. -1-

k. I/122/86

kedi : Kedigiller familyasının evcilleşmiş yegâne türü olan meşhur hayvan. -7-

k. I/08/88, I/160/15, II/17/68

k.+ ler I/08/104

k.+ lerimiz II/31/35

k.+ si I/08/87

k.+ ye I/08/105

kefenni - : bk. kefinne- -1-

k.- yollar I/104/34

kefil : Bir kimsenin borcunu ödememesi durumunda ödemeyi veya yapması gereken şeyi yerine getirmediği takdirde yapmayı üzerine alan kimse. -4-

k.+ in I/79/43, I/79/48

kefil ol- : Biri borcunu ödemediği veya üzerine düşeni yapmadığı takdirde o borcu ödemeyi veya o işi yapmayı üzerine almak.

k. oldu II/19/27, II/19/28

kefillik : Kefil olma durumu, kefalet. -1-

k. II/19/28

kefinne - : Kefenlemek, ölüyü kefene sarmak, tekfin etmek. -2-

k.- dik I/104/27

k.- diK I/107/21

kēfir : bk. kevgir -1-

k.+ den I/100/14

keFkir : bk. kevgir -1-

k.+ den I/100/28

keh : bk. kâh -2-

k. I/98/06

kekig : bk. kekik -1-

k. I/09/36

kekik : Ballıbabagillerden, odunsu saplı, başak durumunda beyaz, pembe ve kırmızı çiçekler açan, karşılıklı küçük yapraklı, çok yıllık, ıtırılı sürüngen bitki ve bu bitkinin bahar gibi kullanılan çiçeği. -3-

k. I/60/70, II/15/29, II/23/188

keklig : bk. keklik -2-

k. I/121/42, I/121/47

keklik : Tavukgillerden, eti için avlanan, tüyleri boz, ayakları ve gagası kırmızı, güvercin büyüklüğünde kuş. -5-

k. I/121/43, I/121/44, I/121/61

k.+ le I/121/42

k. vururlardı I/121/48

kel : Kellik hastalığa tutulmuş olan, hastalık, irsiyet, yaşlılık gibi başka sebeplerle saçları dökülmüş olan, başında saç bulunmayan. -4-

k. II/07/120

kel etmedi kör etmedi : İyi kötü bir şekilde yetiştirmek, elinden geleni yaparak büyütmek.

k. etmedi kör etmedi I/125/41

ne çocuklarımı k. etTim ne çocuklarımı kör etTim I/91/61

kel peynir : Bir peynir çeşidi.

k. peynir I/106/15

Kel - : bk. gel-³ -3-

K.- dim I/37/45

bk. gel-⁵ -1-

K.- dik I/52/09

bk. gel-² -2-

K.- en I/86/52

kelām : Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifade. -1-

k.+ ı I/14/16

kele : kelek -1-

k.+ yi I/87/37

kelem : Lahana. -6-

k. I/144/02

k.+ i I/111/09

k.+ in I/111/11

kelem dolması : Lahananın içi doldurularak hazırlanan dolma.

k. dolması I/111/05, I/87/82

kelem turşusu : Lahanadan yapılan turşu.

k. turşusu I/04/65

kelem : bk. kelem -1-

k. dolmasî I/105/36

kelepçe : Kelepçe, kaçmasını önlemek için suçlu kabul edilen kimsenin bileklerine takılan demir halka. -1-

kelepçe vur- : Ellerini kelepçe ile bağlamak.

k. vurdulâ I/64/132

keli : bk. keri -4-

k. I/26/13, I/26/59, I/27/64

kêli : bk. keri -1-

k. I/27/64

kelime : Bir veya birkaç heceden meydana gelen anlamlı söz, sözcük. -4-

k. I/113/30

k.+ si I/95/102, I/95/108, I/95/116

kelimê_şâdet : Kelimeîşahadet, İslam dininin beş temel şartından birincisi olan, “Şahitlik ederim ki Allah’tan başka İlah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed O’nun kulu ve elçisidir” anlamındaki “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh” cümlesi. -1-

k. getiriyô I/155/99

kelle : Ekinin başak kısmı. -1-

k.+ si I/50/60

kelli : “Sonra” edatı gibi, çıkma durumundaki sözlerin ardı sıra geldiğinde birbirine bağladığı iki yargıdan birincisini zorlayıcı bir sebep olarak gösteren bir söz. -5-

k. I/27/76, I/90/16, I/90/22, I/90/65

kemera : bk. kamera -1-

k. çekti I/100/37

kemî : <<kemik+i -2-

k. I/121/30

k.+ nden I/78/25

kêmi : <<kemik+i -1-

k.+ ne I/121/74

kemig : bk. kemik -1-

k. erimeden I/21/82

kemik : İnsanda ve omurgalı hayvanlarda vücudun çatısını meydana getiren ve

yumuşak kısımlara destek olan beyazımsı sert organların ortak adı. -8-

k. I/97/48

k.+ den I/97/47

k.+ lerim I/39/04

k.+ li I/97/43

kemik erimesi : Düşük kemik kütlesi ve kemik dokusunun yapısında bozulma sonucu kemik kırılabilirliğine, yatkınlığa ve kırık riskinde artışa neden olan bir hastalık türü, osteoporoz.

k. erimesi I/88/21, I/93/53

kemikli et : Kemiklerle birlikte pişirilen et yemeği.

k.+ li et yaparladı I/97/44

k.+ li et I/97/44

keminêr - : <<kemik+eri- -2-

k.- miş I/33/18

kemire : bk. kemre -1-

k. I/121/11

kêmire : bk. kemre -1-

k. I/121/12

kemre : Gübre. -6-

k. I/06/39, I/130/41, I/44/15

k.+ le I/152/15

k.+ ler I/129/67

k.+ leri I/129/67

kenâl : bk. kenar -1-

k.+ farındı I/42/43

kenar : Bir şeyin bitiş kısmı, bitiş yeri, uçta kalan kısmı. -26-

k.+ a I/74/27

k.+ da I/06/39, I/06/54

k.+ dağı I/161/14

k.+ dan I/94/57

k.+ ı I/67/76

k.+ ına I/05/43, I/05/44, I/105/44, I/105/49, I/116/35, I/161/15

k.+ ına veridi I/128/46

k.+ ında I/105/44, I/117/36, II/15/76

k.+ ındâ I/142/25, II/09/100

k.+ ından I/07/86, I/105/43

kenar

k.+ ındı II/38/63

k.+ ınıñ I/14/05

k.+ lādā I/72/31

k.+ lānda II/09/97

k.+ lānı I/01/91

k.+ ları I/130/62

kenar : bk. kenar -1-

k.+ da I/06/53

kende : bk. kendi -1-

k. I/58/62

kendi : bk. kendi -1-

k.+ ları I/87/38

kendi : Kişinin öz varlığı, zatı. -575-

k. I/01/02, I/01/03, I/01/36, I/02/16, I/03/32, I/03/33, I/03/39, I/07/34, I/07/82, I/08/116, I/09/79, I/10/90, I/100/35, I/102/09, I/102/36, I/102/60, I/103/42, I/105/11, I/106/18, I/108/15, I/112/69, I/113/122, I/116/37, I/117/48, I/120/59, I/121/110, I/121/17, I/122/59, I/122/62, I/123/50, I/125/36, I/127/55, I/131/16, I/131/27, I/131/58, I/134/02, I/134/31, I/135/21, I/135/57, I/139/26, I/145/43, I/145/45, I/148/58, I/151/16, I/152/130, I/153/04, I/153/123, I/153/31, I/154/65, I/155/06, I/156/41, I/156/42, I/158/40, I/16/29, I/16/46, I/17/15, I/17/32, I/17/48, I/17/54, I/20/55, I/22/39, I/23/40, I/32/76, I/33/14, I/33/82, I/34/11, I/40/39, I/41/87, I/44/80, I/46/35, I/46/81, I/49/36, I/50/43, I/50/51, I/50/73, I/51/37, I/51/45, I/51/54, I/55/72, I/55/73, I/55/77, I/60/53, I/63/38, I/64/111, I/64/17, I/65/58, I/67/59, I/68/35, I/69/12, I/70/85, I/75/62, I/75/64, I/77/53, I/77/67, I/77/74, I/78/27, I/79/98, I/83/13, I/83/52, I/86/66, I/88/11, I/88/17, I/88/41, I/89/11, I/91/08, I/91/62, I/93/38, I/93/61, I/95/19, I/98/61, II/01/16, II/02/27, II/04/68, II/08/115, II/08/26, II/08/76, II/11/37, II/11/38, II/12/72, II/15/104, II/16/96, II/19/112, II/19/135, II/19/20, II/19/34, II/19/66, II/20/33, II/21/44, II/22/40, II/23/24, II/23/39, II/23/61, II/23/98, II/24/12, II/24/39, II/25/82, II/27/41, II/28/41, II/29/06, II/30/64, II/31/44, II/32/80, II/34/15, II/34/17, II/38/24, II/38/35, II/38/92, II/38/97, II/39/91

k.+ ın I/109/12, I/79/63

k.+ lē I/121/17, I/17/56

k.+ lēni I/45/22

k.+ leri I/10/106, I/113/98, I/119/73, I/121/17, I/126/61, I/158/52, I/17/58, I/68/79, I/77/66, I/83/55, I/89/22, II/12/53, II/24/64, II/37/48, II/39/168

k.+ leri yapallar I/119/77

k.+ lerini veriyim II/17/09

k.+ m I/01/57, I/04/03, I/07/43, I/107/55, I/112/34, I/112/40, I/112/70, I/113/65, I/113/80, I/122/47, I/122/62, I/122/86, I/123/75, I/131/52, I/135/59, I/136/21, I/136/40, I/138/124, I/138/16, I/139/39, I/140/52, I/143/79, I/152/130, I/152/32, I/152/45, I/152/63, I/161/03, I/161/21, I/17/43, I/21/06, I/24/13, I/28/53, I/35/20, I/38/63, I/42/53, I/45/72, I/50/22, I/50/75, I/51/34, I/52/02, I/52/21, I/52/29, I/52/30, I/52/86, I/63/05, I/63/35, I/71/79, I/73/35, I/73/36, I/82/06, I/86/73, I/87/100, I/87/83, I/90/15, I/90/21, I/94/19, I/95/91, I/95/95, II/05/69, II/13/29, II/16/65, II/20/46, II/24/56, II/30/46, II/39/119, II/39/120, II/39/91

k.+ m yapādım I/152/82

k.+ m yapamıyorum I/65/51

k.+ m yapıdırmışdım I/131/54

k.+ m yapıyom I/35/20, II/37/85

k.+ m yapıyorun I/54/54

k.+ m yapıyöm I/40/30

k.+ mden I/67/59, II/24/57, II/39/188

k.+ me I/109/26, I/147/05, I/155/103, I/40/18, I/75/65

kendi k.+ me I/112/47, I/37/40

k.+ mi I/24/35, I/37/35, I/37/37, I/87/110, II/22/37

k.+ min I/52/46, I/60/39

k.+ mñ I/45/51, I/54/37, I/76/99

k.+ mñ I/53/13

k.+ mis II/08/12, II/12/73

K.+ mis I/62/11

k.+ miS I/03/105, I/03/110, I/103/44, I/119/60, I/143/84, I/153/19, I/154/57,

I/94/28, II/05/10, II/12/51, II/12/69,
II/24/13, II/29/89

k.+ mis yapıyoduk I/154/56

k.+ miSÇi II/21/34

k.+ miz I/01/28, I/01/66, I/08/34,
I/102/06, I/106/13, I/106/14, I/107/44,
I/115/18, I/115/58, I/131/50, I/140/50,
I/143/83, I/153/32, I/154/19, I/155/37,
I/16/34, I/16/35, I/16/37, I/19/05, I/19/19,
I/27/70, I/38/56, I/40/12, I/40/15, I/40/76,
I/42/61, I/49/12, I/52/20, I/59/50, I/62/42,
I/64/110, I/84/30, I/94/17, I/94/24, I/94/30,
I/94/36, I/94/37, I/96/66, I/97/32, II/07/14,
II/07/89, II/08/114, II/11/54, II/12/71,
II/12/72, II/20/13, II/21/36, II/21/86,
II/21/91, II/21/93, II/22/66, II/24/80,
II/27/09, II/29/91, II/32/116, II/33/30,
II/35/87, II/35/89, II/38/10, II/38/21,
II/38/34, II/38/36, II/38/40

k.+ miz I/47/46

k.+ miz yapam I/26/66

k.+ miz yapardık I/115/56, I/124/18,
I/90/69

k.+ miz yaparıs I/139/54

k.+ miz yaparız II/29/10, II/32/95

k.+ miz yapıdık I/149/56, I/27/32

k.+ miz yapıyo I/129/20

k.+ miz yapıyoduk I/83/27, I/85/27,
I/94/18, I/98/89

k.+ miz yapıyöduk II/04/68, II/29/90

k.+ miz yapıyoruS II/24/15

k.+ miz yapıyoS I/103/41

k.+ miz yapıyoZ I/98/46, II/24/39,
II/29/95

k.+ miz yapıyoZ I/19/18

k.+ miz yapıp I/01/65

k.+ miz yapıyız II/24/14

k.+ miz yapıyöz I/40/69

k.+ miz yapıyöz I/01/42

k.+ miz yapTık I/149/57

k.+ mizden II/08/104, II/08/119

k.+ mize I/106/11, I/149/62, I/23/43,
I/31/27, I/40/38, II/27/44, II/32/97

k.+ mizi I/102/10, I/107/62, I/16/44,
II/30/35

K.+ mizi II/07/96

k.+ miziñ I/109/28

k.+ miziñ I/143/15, I/143/71, I/152/111,
I/42/42, II/29/04, II/29/14, II/29/94,
II/29/96, II/29/97

k.+ miziñdi I/152/111

k.+ mnēni I/159/40

k.+ n I/109/06, I/145/30, I/156/42,
I/53/24, I/83/25, I/83/56, I/88/72, II/01/61,
II/24/33, II/24/40

k.+ nde I/136/36

k.+ nden I/151/29, I/156/43, II/35/39

k.+ ne I/03/60, I/06/25, I/107/56,
I/113/123, I/155/91, I/75/50, I/79/81,
I/88/25, I/96/28, II/19/59, II/23/96,
II/31/25, II/32/102, II/35/27

k.+ ne verdi I/125/41

k.+ ne yapar I/03/57

k.+ ni I/08/123, I/108/48, I/108/52,
I/11/64, I/11/81, I/132/45, I/138/20,
I/156/65, I/40/55, I/71/70, I/91/22, II/02/97

k.+ ni yakTı I/125/36

k.+ niñ I/03/111, I/51/44, I/65/54,
II/17/36

k.+ nsin I/139/14

k.+ η I/131/46, I/156/54, I/58/48,
I/67/26, I/67/68, I/79/37, I/79/54, II/07/88

k.+ η yap I/35/04

k.+ η yapabiliñ yapāsañ I/40/32

k.+ η yapādın II/07/87

k.+ η yaparısın II/19/125

k.+ ηi I/49/82, I/93/43

k.+ ηiz I/86/54

k.+ ηiz yapmadıñız I/124/34

k.+ ηizi I/144/57

k.+ si I/106/41, I/149/58, I/16/26,
I/50/44, I/63/62, I/78/21, I/93/37, II/17/76,
II/19/100, II/39/49

k.+ si verdi I/134/19

k.+ sine I/115/26, I/123/67

k.+ sini II/09/44

kendi aramızda (aralarında)

k. yapā II/30/48

k. yapar II/19/120

k.+ ymişti I/136/30

kendî aramızda (aralarında) :

Yabancı olmadan, biz bize.

k. aralānda II/23/77

k. aralarında II/15/15

k. aramızda yapādık II/23/82

k. aramızda II/23/82

kendi başına (başına, başımıza) : Yalnız başına, başkalarının yardımı olmaksızın.

k. başına I/112/29, I/112/40, I/113/63, I/113/77, I/126/73, I/138/15, I/143/12, I/159/07, I/159/41, I/55/30, I/65/11, I/73/36

k. başımayın I/113/64

k. başımızı II/08/35

k. başına I/107/64, I/107/65, I/88/65, II/19/102

k. başımaydı I/78/47

kendi hâlinde (hâlince) : Kimsenin işine karışmayan, sessiz, sakin.

k. hâlince I/03/37, I/03/39, I/03/56

k. halinde I/122/75

k. hâlinde I/150/53, I/150/54

k. hâline I/112/68

kendi (kendimiz) kendine (kendime, kendimize) : Kendi başına, yalnız başına.

k. kendime I/112/47, I/37/40

k. kendimiz II/22/22

k. kendimize I/123/59, I/15/27, I/93/66

k. kendimizi I/155/04

kendi k.+ miz II/22/22

k.+ miS kendimize I/17/44

kendi k.+ mize I/123/59, I/15/27, I/93/67

kendimiS k.+ mize I/17/44

kendi k.+ mizi I/155/04

kendi k.+ ne I/106/21, I/106/52, I/17/29, I/17/34

kendi k.+ ni I/108/50, I/15/70, I/94/50, I/96/89, II/04/79

k. kendine I/106/20, I/106/52, I/17/29, I/17/34

k. kendini I/108/50, I/15/70, I/94/50, I/96/89, II/04/78

kendî : bk. kendi -6-

k. başına I/06/108

k. başına I/06/75

k.+ m II/11/39

k.+ miz II/11/55

k.+ miz I/143/48

k.+ nize I/06/27

kendî : bk. kendi -4-

k. kendine I/142/52

k.+ leri I/64/109, II/24/103

k.+ miz yapardık II/37/111

kenđi : bk. kendi -3-

k. I/66/03

k.+ m yaparım II/37/71

k.+ si I/123/65

kenđi : bk. kendi -3-

k.+ leri II/24/101

kendî k.+ ne I/142/52

k.+ ni I/38/59

kēndi : bk. kendi -11-

k. I/54/32, II/05/104, II/06/16, II/26/39

K. I/54/17

k.+ m I/30/19, II/32/15

k.+ miS II/13/19

k.+ miz I/42/61, I/94/27

k.+ miz yaparız II/21/92

kēndî : bk. kendi -1-

k.+ miz II/11/55

kendî : bk. kendi -4-

k. I/138/29, I/153/43, II/38/99

k.+ inKi I/109/06

kēndi : bk. kendi -1-

k.+ nden II/38/38

kēndi : bk. kendi -1-

k. II/15/03

kāndi : bk. kendi -5-

k. I/33/75, II/07/85

k. başını I/72/86

k.+ miz II/07/16

k.+ mizi II/07/74

kändi : bk. kendi -1-

k.+ miz yapıyoz II/36/17

kendilimden : bk. kendilinden -1-

k. I/23/61

kendilinden : Kendiliğinden, bir dış etki ve zorlama olmaksızın, kendi kendine. -1-

k. II/25/25

kendilinden : bk. kendilinden -1-

k. I/142/50

kendir : Kendir, kendirgiller familyasından, sap liflerinden halat ve çuval yapılan bitki, kenevir ve bu bitkiden yapılmış. -1-

k.+ de I/08/88

kendirik : Deriden veya çadır bezinden yapılan ve hamur tahtasının altına serilen yaygı. -1-

k. I/157/39

kenel : bk. kenar -1-

k.+ lède II/32/42

kener : bk. kenar -5-

k.+ e II/25/70, II/32/119, II/32/120, II/32/129

sözüm k.+ i I/52/20

kenni : bk. kendi -1-

k.+ mizden yapıdık II/08/85

kepaze : Kepazelik. -1-

k.+ ynen I/22/46

kepazelî : (<<kepazelik+i) Kepaze, kötü nitelikli, değersiz olma durumu. -1-

k.+ di I/96/36

kepazeli : <<kepazelik+i -1-

k.+ neş I/22/33

kepe : 1. Çorba, hoşaf vb. sulu yiyecekleri karıştırmaya ve dağıtmaya yarayan uzun saplı, büyük ve derince kaşık. -10-

k. I/147/31, I/74/95, I/84/29, I/84/30

k.+ leri I/74/94

k.+ niş yüzü I/84/28

k.+ sini II/23/198

2. Kum, kömür, tahıl vb. dökme yüklerin yüklenip boşaltılmasında kullanılan iki veya daha çok çeneli alet.

k. I/135/07, II/28/12

kepçe : bk. kepçe² -1-

k.+ ler II/23/12

kepÇeci : Kum, kömür, tahıl vb. dökme yüklerin yüklenip boşaltılmasında kullanılan iki veya daha çok çeneli kepçe aletini kullanan kimse. -2-

k. II/30/21

k.+ le II/30/20

kepçi : bk. kepçe² -2-

k. I/99/16, II/23/14

kepe : bk. kepek -2-

k.+ e I/49/13

k.+ i I/68/42

kepē : <<kepek+i -4-

k. I/49/18, I/49/23

k.+ ni mepēni I/155/36

kepek : Öğütülüp elenen tahıl tanelerinden eleğin üstünde kalan kabuk kırıntıları. -3-

k. I/58/67

k.+ leri I/58/68

k.+ siS I/10/26

kepēklen - : Kepeklenmek, kepek peydâ etmek, kepekleri çıkmak. -1-

k.- sin I/49/10

kepekli : İçinde kepek bulunan. -1-

k. I/10/27, I/68/43, I/126/55

k. ekmek I/155/37

k. un II/07/89, II/07/90

k. unumuz II/07/91

kepenek : Kebe denen en kalın keçeden dövülerek yapılmış kolsuz çoban üstlüğü. -1-

k. I/12/04

keperd - : Kepertmek, dibekte tahıl dövmek. -3-

k.- iciK I/87/118

k.- ir I/87/120

kepez

kepez : Yüksek tepe, dağ. -3-

k.+ de I/30/53

k.+ e I/29/10

k.+ i I/30/38

kepir : Verimsiz killi toprak. -3-

k. II/17/66, II/17/67, II/17/69

ker : bk. kerî -1-

ondan k. I/83/70

kerâmet : Bir ermişin, Allah'ın kendisine yakın kullarına lutfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, harikulade hâl. -1-

k. I/117/29

kerde : Sonra. -1-

ürdan k. I/83/19

kere : Defa, kez, sefer. -47-

k. I/01/47, I/08/21, I/08/70, I/112/82, I/12/34, I/12/36, I/12/43, I/128/71, I/128/72, I/135/23, I/135/32, I/135/33, I/135/40, I/135/52, I/138/119, I/138/120, I/14/19, I/14/51, I/145/40, I/148/35, I/148/37, I/154/13, I/21/08, I/27/57, I/36/10, I/47/44, I/49/73, I/54/05, I/54/25, I/54/26, I/69/06, I/88/38, II/07/94, II/15/70, II/22/21, II/22/22, II/25/02, II/25/109, II/25/110

bi k. I/108/30, I/135/33, I/148/37

ğırk bir k. maşallâ I/96/80

bi k.+ ydi I/128/12

kère : bk. kere -1-

k. I/04/25

kere : bk. kare -1-

kare k. II/39/41

keresdeci : Keresteci, kereste satan kimse. -1-

k. II/02/62

keresté : Kereste, tomrukların cins ve kalitelerine göre belli ölçülerde boylamasına biçilmesinden elde edilen, marangozluk ve inşaat malzemesi olarak kullanılan odun. -1-

k. II/28/04

keri : Sonra. -20-

k. I/101/12, I/101/13, I/101/41, I/102/38, I/102/42, I/102/79, I/115/55, I/125/63, I/125/82, I/25/07, I/25/11, I/25/28, I/25/54, I/69/59, I/90/15

K. I/59/46

hincen k. I/79/35

şinciğen k. I/79/32

undan k. I/79/86

kēri : bk. kerî -16-

k. I/102/37, I/102/38, I/102/39, I/102/45, I/102/52, I/102/56, I/102/58, I/125/06, I/125/78, I/25/08, I/25/14, I/25/17, I/25/22, I/25/30, I/25/57

urdan k. I/83/21

kērkīt : bk. kirkīt -1-

k.+ inen I/08/63

kerme : bk. kemre -2-

k.+ si I/15/32

k.+ sini I/130/42

kerpic : bk. kerpiç² -1-

k.+ inen I/126/76

kerpiç : 1. Kerpiçten yapılmış. -2-

k. II/37/07

k. evler II/37/06

2. Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmuş samanlı balçık, çiğ tuğla.

kerri : bk. kerî -2-

k. I/90/08, I/90/12

kertik : Bir şeyin üzerinde açılan veya doğal olarak bulunan küçük girinti şeklindeki oyukçuk, çentik. -1-

kertikli kürtüklü : Üstünde kertikler bulunan, girintili çıkıntılı, tırtık tırtık.

k.+ li kürtüklü I/122/38

kes : Harman savrulduktan sonra yerde kalan taşlı ve samanlı buğday. -5-

k. I/74/77, I/74/79

k.+ i I/74/82

kes - : (Bıçak, makas, balta vb. kesici bir aletle) Bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak, yerinden ayırmak. -222-

k. I/40/48, I/79/48

lafını k.- cem I/112/56

- k.- ce'miş I/33/15
 k.- ceS I/40/18
 k.- Çeŋ II/39/72
 k.- dī I/120/43, I/36/75
 asTī asTıŋ k.- dī kesdik II/23/166
 k.- dīm I/109/24
 k.- di I/140/44, I/156/66, II/05/107
 k.- dik I/105/60, I/132/11, I/132/12, I/132/50, I/132/51, I/36/73, I/36/75, I/36/76, I/93/08
 asTī asTıŋ kesdī k.- dik II/23/166
 k.- dikten II/15/121
 k.- dilē I/25/61
 k.- dim I/109/27, I/132/52, I/132/53, I/54/69
 k.- diŋ I/19/30
 k.- e I/55/02, I/55/04, I/55/05
 k.- ē II/08/94
 k.- ebilirsīŋ I/41/90
 k.- ecez I/35/34, II/27/66
 k.- ēdi I/06/87, I/07/38, I/126/31, I/75/36, II/16/23
 k.- ēdig II/11/59
 k.- ēdik II/11/59, II/37/83
 k.- ēdim II/28/87, II/39/163
 k.- ellē I/28/57
 k.- ellēdi I/77/18
 k.- eller I/121/87
 baha k.- eller I/113/33
 k.- ellerdi I/08/03
 k.- em I/128/65, I/132/55, I/54/62, I/54/64, I/93/04
 k.- ēm I/128/66
 k.- emīyyoŋ II/27/36
 k.- emez I/132/54
 k.- emiyiz I/93/04
 k.- en I/126/31, I/148/46
 k.- eŋ I/04/51, I/06/85, I/127/11
 k.- er I/06/84, I/126/32, I/36/52, I/36/81, I/40/71
 k.- ēr I/06/84, I/115/36
 k.- erdi I/110/68, I/13/18
 k.- ēŋdik I/75/38
 k.- erim I/109/43
 k.- erimişdi I/62/37
 k.- erin I/109/23, I/109/26, I/109/40, I/109/44
 k.- eris I/36/52, I/36/54, I/36/58
 k.- eriS I/03/110, I/35/38, I/71/44, I/79/57, II/33/47, II/39/41
 k.- eriz I/111/67, I/26/54, I/26/55, I/26/59, I/30/48, I/54/16, I/70/49, I/70/50, I/70/51, I/70/53, I/70/54, I/70/59, I/71/35, I/71/45, I/90/76, II/28/48
 k.- eriz et bol I/90/76
 k.- erle I/69/105
 k.- erlē I/31/36
 k.- erlēdi I/159/11
 k.- erler I/26/07
 k.- erleŋdi I/97/44
 k.- erlermişti II/16/21
 k.- erseg I/26/59
 k.- ersin I/40/50
 k.- eŋsin II/38/74
 k.- ersiŋ I/100/33, I/102/41
 k.- ēseŋ I/111/13
 k.- ēseŋ et II/27/45
 k.- ēsiŋ I/111/13, I/75/37, II/37/99
 k.- eyŋ I/54/63
 k.- ıcez II/24/85
 k.- ıciŋ I/03/111
 baha k.- ilīr I/113/34
 k.- ildi I/11/69, I/54/06, II/28/18
 k.- ilecēmiş I/12/39
 k.- ilen II/30/41
 k.- ilidi I/13/18
 k.- ilir I/105/64, I/125/87, I/36/78, I/44/72, I/45/07, I/52/69, II/28/48
 k.- ilirdi I/125/69, I/13/17, I/159/22, II/25/52, II/25/53
 K.- ilirdi I/148/46
 k.- iliyo I/97/45

k.- iliyordu I/16/30
 k.- ilmedi I/55/12
 k.- ilmeS I/36/78
 k.- ilmezdi I/78/24
 k.- ilmiş I/11/69, I/11/82, I/31/41
 k.- ince I/111/14, I/115/36
 k.- iñ I/128/65, I/76/72, II/39/181
 k.- ip I/103/05, I/79/55, II/21/48
 k.- iP I/71/46
 k.- ip veriyoz II/31/30
 k.- ip yapmış II/33/08
 k.- iveriyōdu II/08/84
 k.- iyim I/125/56
 k.- iyo I/69/48
 k.- iyō I/96/74
 k.- ijom I/132/47, II/23/159
 k.- iyon I/111/69
 k.- iyon I/111/71, I/96/74
 k.- iyoruz I/130/36
 k.- iyōS II/11/27
 k.- iyoS I/87/80, I/87/81
 k.- iyōz II/11/29
 k.- iyuruz I/130/46
 k.- medik II/38/80
 k.- mediK I/54/61
 k.- meñ I/06/137
 k.- meS I/36/81
 k.- mesiñ I/50/28
 k.- meSseñ I/111/13
 k.- mezdi I/74/27
 k.- miden II/39/72
 k.- miş I/156/63, I/67/75, II/07/75
 k.- mişdim I/132/54
 k.- mişle I/28/28
 k.- mişlê I/38/13
 k.- mişler I/117/43
 k.- miyiz II/33/54
 k.- Ti II/05/107, II/09/81
 k.- tik I/40/76
 k.- tiK I/24/32

k.- Tik I/40/76, II/12/36
 k.- Tikten II/15/121
 k.- tim I/44/69
 k.- Tim I/109/26

kēs - : bk. kes- -8-

k.- ellē I/04/49
 k.- er I/06/73, I/06/94
 k.- ērdi II/25/88
 k.- ērdik I/09/61
 k.- eriS II/33/47
 k.- erke I/52/80
 k.- ermiş II/25/92

kēs - : bk. kes- -2-

k.- iyōz II/11/26, II/11/28

kēs - : bk. kes- -1-

k.- Tim I/109/23

kesê : bk. kese¹ -1-

k.+ ynen I/128/71

kesdir - : bk. kestir-¹ -3-

k.- iller I/119/43

k.- iyo II/02/60

k.- mēden I/21/95

kāsdır - : bk. kestir-² -1-

k.- isiñ I/31/13

kesdirmē : Kestirme, bir yere en kısa yoldan varan yol. -1-

k.+ den I/41/62

kese : 1. Yoğurt vb. şeylerin içine konularak suyunun süzülmesini sağlayan torba.

-11-

k.+ lere I/70/34

k.+ leri I/152/117

k.+ sinde I/103/07

k.+ ye I/70/40

2. Para, tütün, mühür, saat vb. cepte taşınan şeyleri koymaya mahsus kumaş, örgü, deri veya boncuktan ufak torba.

k. I/144/43, I/144/44

3. Bazı şeylerin içine konduğu kumaş veya meşin kılıf

k. I/31/24, I/58/69

4. Organizmadaki, iç duvarları epitel hücreleriyle örtülmüş kapalı boşluklara verilen isim.

saFra k.+ m I/139/34

saFra k.+ sinden I/44/50

kesele - : Keselemek, keseye koymak. -1-
k.- diK I/152/116

keser : Ortasında çivi çıkarmaya mahsus bir delik bulunan, bir tarafı köşeli, bir tarafı keskin ağızlı bir demir ve bunun geçirildiği sert tahta bir saptan ibaret kesme, yontma ve çakma aleti -2-

k. II/23/116

kesi : bk. kese³ -1-

k.+ ye I/58/72

kesici : Kesmek işini yapan, kesen. -1-
ān k. verdiler I/119/13

kesil - : 1. Sona ermek, bitmek. -2-
yel k.- di I/49/39

2. (Yiyecekler için) İçindeki maddeler birbirinden ayrılarak bozulmak.

k.- miş I/17/40

3. Akışı durmak.

kesil - : bk. kesil³ -1-

k.- di I/01/31

kesilme : Kesilmek, karara bağlanmak, kararlaştırılmak işi. -1-

baha k.+ si I/113/34

kesim I : 1. Kesme işi. -2-

k. motuġarımız II/33/47

k. motuġarınan II/33/47

2. Hazineye ait herhangi bir gelirin belli bir bedel karşılığı keseneğe verilmesi, mukataa. -1-

şê verī k. veri I/76/71

3. Bölüm. -1-

k. II/10/92

kesim II : Bıçım. -3-

k. I/106/11, I/106/23, I/106/48

kesin : Şüphe, duraksama ve tereddüde yer bırakmayan, kati. -3-

k. I/126/23, I/142/16

k.+ miş yaptı I/53/43

kesinniklê : Kesinlikle, kesin bir şekilde, kesin olarak, kati surette, mutlak. -1-

k. I/42/66

kesiT : Kadar, derece. -1-

k. I/46/13

keskin : İyi kesen, çok kesici. -1-

k. I/55/04

kesme : 1. Kesmek işi. -4-

k. I/69/75, II/10/91

2. Kesilerek şekil verilmiş, kesilerek yapılmış.

k.+ si I/70/53

k. taranā I/04/55

kestir - : 1. Kesmek işini başkasına yaptırmak, kesici bir aletle ikiye veya parçalara böldürmek veya kökünden ayırtmak. -2-

k.- ilerdi I/128/20

2. Kesilmesine sebep olmak.

k.- idik I/33/53

keş : Yağı alınmış süttten veya yoğurttan yapılan peynir. -5-

k. I/102/48, I/33/98, I/33/99

k.+ i I/33/98

k. yaparsın I/33/98

keşfed - : Keşfetmek, (gizli, bilinmeyen veya tanınmayan bir şeyi) anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek. -1-

k.- iyon I/64/29

keşge : bk. keşke -1-

k. I/12/39

keşke : Dilek cümlelerinin başına getirilen ve “ne olurdu” anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü. -10-

k. I/125/93, I/148/62, I/36/75, I/47/65, I/52/08, I/69/64, I/88/04, II/07/122, I/91/19, I/150/47

keşkek : Et ve buğdayın hamur hâline gelinceye kadar dövülmesi yoluyla yapılan meşhur yemek. -8-

k. I/151/11, I/151/15, I/33/153, I/82/17, I/82/20, I/82/22, I/33/152, I/33/154

ket : Set, engel. -1-

şindi k. I/20/10

Ket - : bk. get- -1-

K.- mesin I/54/31

ketil : Su ısıtıcı alet (İngilizce kettle sözünden). -1-

k.+ e I/96/42

kevgir : Kaynayan bir şeyin köpüğünü almak, yemek kotarmak gibi işlerde kullanılan uzun saplı, yayvan ve delikli kepeçe. -5-

k. I/42/37

k.+ de I/127/48

k.+ den I/103/56

k.+ e I/119/57

k.+ iñ I/111/33

kēvgir : bk. kevgir -1-

k. I/42/37

keyf : 1. Keyif, sağlık, sıhhat, afiyet. -2-

k.+ im II/19/75

2. Arzu, heves, istek.

k.+ ini I/130/30

kez : Defa, kere, sefer. -2-

k. I/117/18, I/34/44

kı : bk. ki -29-

k. I/08/104, I/10/05, I/10/74, I/100/39, I/106/77, I/11/77, I/138/99, I/157/03, I/22/28, I/48/33, I/59/70, I/61/41, I/84/35, I/91/11, II/11/49, II/19/154, II/20/69, II/23/114, II/23/90

ne var k. I/129/26

tabî k. I/32/28

vayāhut k. I/106/66

veyaht k. I/106/63

veyāhut k. I/106/63

k.+ na I/135/20, I/135/21, I/93/10

k.+ nı I/152/126

diyo k.+ nı I/05/54

Kı : bk. ki -1-

Ḳ. I/155/45

kıbıdeg : Bir çocuk oyunu adı. -1-

ḳ. I/87/11

kıdār : bk. kadar -1-

nı ḳ. II/05/53

kıl - : (Namaz için) Eda etmek, yerine getirmek. -3-

ḳ. I/06/94

namaz ḳ.- amıyo I/74/41

namazımızı ḳ.- ârız II/21/05

kılçık : Fasulye, bakla gibi sebzelerin yeşil kabuklarının bitiştiği yerde, arpa, buğday gibi tahılların başaklarında bulunan sert, ince kıl gibi lif. -1-

ḳ.+ sız I/85/59

kılık : 1. Kıyafet, elbise. -1-

2. Görünüş, biçim, suret, şekil.

kılık kıyāvet : Üst baş, görünüş, giyiniş.

ḳ. kıyāvet I/146/22

kılî : <<kılık²+ı -1-

ḳ.+ nda I/117/15

kımçı : Küçük, ince değnek, ince dal, kamçı. -3-

ḳ.+ lādan I/127/12

ḳ.+ larından I/127/11

ḳ.+ sı I/127/13

ḲımÇı : bk. kımçı -1-

Ḳ.+ larından I/127/13

kına : 1. Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen ve saç, tırnak ve elleri turuncu bir renge boyamakta kullanılan toz. -18-

ḳ. I/59/22

ḳ.+ sı I/59/21

ḳ.+ yı I/118/15, I/59/21

2. Kına gecesi. -2-

ḳ. II/15/38

ḳ.+ lāda I/09/11

kına gecesi : Düğünden bir gece önce gelin evinde kadınlar arasında yapılan eğlence.

ḳ. gecelerindē I/09/11

ḳ. gecemiz II/10/99

- k. gecesē II/10/102
 k. gecesī II/37/33
 k. gecesī I/118/14, I/118/16, I/138/103,
 II/31/43, II/34/33
 k. gècesi I/78/30
 k. gecesini I/67/03
 k. gicesinde II/15/44
kına yaq- : Kınayı bulamaç yapıp boyanacak yere bağlamak, kına ile boyamak, kına çalmak.
 k. yakılı I/41/09
 k. yakılırdı I/118/16
Ʒına : bk. Ʒına¹ -1-
 Ʒ. gècesi II/23/60
Ʒınâ : bk. Ʒına¹ -1-
 Ʒ. II/03/11
Ʒınacı : Dügünlerde kına yakan kimse. -2-
 k. I/59/21
 k.+ lar I/59/22
Ʒınacı : bk. Ʒınacı -1-
 k. I/59/21
Ʒınor : (Marka adından) Bulyon, et veya tavuk suyunun kurutulmasıyla elde edilen, tabletler hâlinde satılan özü. -3-
 k. I/132/29
 k.+ lar I/132/30
 tavuq k.+ ları I/132/30
Ʒır - : 1. Azalmasına sebep olmak, haleldar etmek. -1-
 k.- mışlar I/46/26
 2. Sert bir şeyi üzerine vurarak veya bir kuvvet tatbik ederek parçalamak.
 3. Öldürmek.
 4. (Yumurta vb.) Kabuğunu parçalamak suretiyle içini pişirmek.
 5. Düşme veya çarpma sonunda (vücudunun bir kemiğini) parçalamak.
 6. İncitmek, gücendirmek, rencide etmek.
 7. Sağlam durumdan çıkarıp bozmak.
 8. (Para için) Çok fazla sahip olmak.

9. Düşürme, çarpma... sonucunda (cam, porselen vb. kırılmaya elverişli şeylerin) parçalara ayrılmasına sebep olmak.

10. Bir şeyin olumsuz etkisiyle zor durumda kalmak.

Ʒır - : bk. Ʒır⁻³ -2-

Ʒ.- ılannarı II/07/65

bk. Ʒır⁻²

Ʒ.- ıp yapıyorlâ I/83/64

Ʒır : Şehir ve kasaba dışındaki işlenmemiş geniş, boş arazi. -1-

Ʒ.+ a I/126/73

Ʒır : bk. Ʒır -2-

Ʒ. II/30/42

Ʒ.+ a I/103/25

Ʒıral : Bütün yetkileri elinde bulunduran devlet başkanı. -4-

Ʒ. I/139/47, I/139/48

Ʒıral yolu : Eskiden kalma ticaret vb. önemli devlet işleri için yapılmış yol.

Ʒ. yolu I/139/45

Ʒıremşanti : Sütteki yağlı maddelerin makine aracılığıyla kaymak hâlinde yoğunlaşmasından elde edilen, pastacılıkta, bazı tatlı ve yemeklerde kullanılan madde, şekerli krema. -1-

Ʒ.+ li II/39/61

Ʒırep : Çok bükümlü iplikle dokunmuş ince kumaş ve bu kumaştan yapılmış. -1-

Ʒ. I/153/105

Ʒırğ : bk. Ʒırğ¹ -2-

Ʒ. II/19/01, II/19/02

Ʒırh sekiz : bk. Ʒırğ seKiz -2-

Ʒ. II/14/59

Ʒırış : Bir kimsenin nişanlısının ölmesi sonucu onun nişanlı olduğu kişinin kardeşiyle evlendirilmesi. (?) -1-

Ʒırış gel- : Ölen ağabeyinin nişanlısıyla evlenmek. (?)

Ʒ. geldi I/95/124

Ʒırız : bk. Ʒırız -1-

ğalP Ʒ.+ ı geçirdim I/91/21

Kırızmalı

Kırızmalı : Kırıştırmalı, cilveleşmeli, içinde aşk hikayesi bulunan. (?) -1-

ķ. I/11/52

kırķ : 1. Otuz dokuzdan sonra, kırk birden önce gelen sayının adı. -37-

ķ. I/111/01, I/112/64, I/113/09, I/113/38, I/113/58, I/116/23, I/116/33, I/122/68, I/128/01, I/139/03, I/14/73, I/155/64, I/33/139, I/33/148, I/34/01, I/41/05, I/46/96, I/53/06, I/67/20, I/75/46, I/85/57, I/92/04, I/92/47, I/97/01, II/06/78, II/10/03, II/15/83, II/24/10, II/28/48, II/31/01, II/34/83

ķ.+ ıdı I/46/04

2. Doğum, ölüm vb. olayların kırkinci günü.

kırķ bir kere maşallah : Allah korusun, nazar değmesin.

kırķda (kırķ yılda) bi : Çok seyrek olarak, çok uzun zaman içinde bir defa.

kırķ- : (Koyun, keçi gibi tüylü hayvanların) Yünü veya kılını makasla kesmek. -2-

ķ.- ıyōS II/24/13

ķ.- tıķ II/24/38

kırķ : bk. kırķ¹ -2-

ķ. I/111/01, II/34/54

Kırķ : bk. kırķ¹ -4-

ķ. I/14/73, I/155/32, II/06/57

ķ.+ da bi I/129/26

Kırķ : bk. kırķ¹ -1-

ķ. II/06/78

kırķ : bk. kırķ¹ -1-

ķ. I/53/06

kırķ,altı : 1946 yılı. -2-

ķ.+ da I/64/108

ķ.+ dan I/64/122

kırķ beş : 1945 yılı. -2-

ķ. I/140/12, II/14/02

kırķ bir : 1941 yılı. -1-

ķ. I/98/02

kırķ doķuz : 1949 yılı. -2-

ķ. I/139/03, I/139/04

kırķ,ķi : bk. kırķ,ķi -1-

ķ. I/33/22

kırķ segiz : bk. kırķ seķiz -1-

ķ.+ de I/155/09

kırķ seķiz : 1948 yılı. -1-

ķ.+ de I/155/08

kırķ yedi : 1947 yılı. -2-

ķ.+ liyim I/120/01

ķ.+ liyin I/140/05

Kırķ yedi : bk. kırķ yedi -1-

ķ. I/140/02

kırķ,ķi : 1942 yılı. -1-

ķ. I/124/05

kırķ,ķüş : 1943 yılı. -1-

ķ. I/129/03

kırķız : Tecavüz (?) -1-

ķ. I/95/76

kırķızlık : Tecavüz (?) -1-

ķ. I/95/76

kırma : bk. yarma I (Metinde “kişiyeye bağı kullanım” olarak geçer.) -1-

ķ. I/98/79

kırmızı : Kan rengi, al renk. -2-

ķ. I/97/36, I/97/37

kırmızı mercimek çorbası : Kırmızı mercimek ile yapılan çorba.

kırmızı salça : Domates salçası.

kırmızı : bk. kırmızı -1-

ķ. I/27/51

ķırom : Beyaz, çok sert, kristal yapılı, korozyona karşı çok dayanıklı, elektrik yardımıyla kaplamada, çelik alaşımlarında, nikel, bakır, manganez ve diğere metalleri ihtiva eden alaşımlarda kullanılan, yoğunluğu 7,1, erime derecesi 1600°, atom ağırlığı 52,01, atom numarası 24, sembolü Cr olan metal element. -10-

ķ. I/49/59, I/61/68, I/61/69

ķavaķ ķ.+ da I/46/56

ķ.+ dan I/60/33

ķavaķ ķ.+ dı II/23/11

ķırom mādēni : Krom elementinin çıkarıldığı maden.

k. mādēni I/60/33, I/61/66

k. mādēninden I/60/33

k. mādēnine I/60/50

Kırt - : Bir şeyi oymak. -1-

Ḳ.- ıyın I/23/19

kıs - : bk. gız-² -1-

k.- allardı I/121/22

kıS : bk. kız -7-

k. I/118/13, I/118/14, I/118/16

k. hamamı I/154/20, I/30/35

k.+ ım I/58/37

k.+ ları II/03/46

Kıs : bk. kız -1-

Ḳ.+ ım II/08/49

kısa : 1. Az bir zaman içinde olan, az süren, az zaman alan. -4-

k. II/23/159, II/31/45

k.+ dan I/82/10

2. İki ucu arasında az mesafe olan, boyu uzun olmayan.

k. I/71/13,

kısım : 1. Avuç. -1-

k. II/33/69

2. Bir bütünün bir bölümü.

kısıtlıma : Kısıtlamak işi, sınırlandırma, tahdit etme -1-

k. II/02/66

Kışkan - : Başkasının bir üstünlük ve iyiliğe sahip olmasından rahatsız ve huzursuz olmak, kendisine faydası olmasa bile karşısındakinin sahip olduğu nimetten mahrum olmasını arzulamak, çekememek, haset etmek. -3-

Ḳ.- ıyollar I/55/22

Ḳ.- ıyor I/55/22

Ḳ.- ma I/144/70

kısm : bk. kısm² -8-

k.+ ı I/68/11, I/68/12, I/73/58, I/46/108, I/99/42

bi k.+ ı II/23/158

k.+ ī I/146/84

kıştır - : Dar bir yere sıkıştırmak. -1-

k.- mış II/24/86

kış : 22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi. -17-

k. I/139/57, I/36/44, I/39/104, I/39/57, I/42/40, I/68/57, I/92/06, I/93/55, II/19/146

ğar k. II/07/42

k.+ a II/33/48, II/37/106

k.+ ınan I/137/61

k.+ sī II/15/21

kış hazırlı : Kış mevsimi gelmeden önce kışın yemek için yiyecek vb. hazırlanması.

k. hazırlı II/32/37

kış kış : Kış vakti gelince, kışları.

kış k. I/40/05

k. kış I/40/05

Kış : bk. kış -4-

Ḳ. I/15/39, I/73/68, I/93/42, II/21/94

kışı : bk. kişi -1-

k.+ da I/78/15

kışım : Kış mevsiminde, kış aylarında. -33-

k. I/103/49, I/113/65, I/143/17, I/143/19, I/19/03, I/32/21, I/33/42, I/33/43, I/33/50, I/40/16, I/44/72, I/46/118, I/46/120, I/51/27, I/76/70, I/76/73, I/76/75, I/76/76, I/78/47, II/06/77, II/07/41, II/07/50, II/17/77, II/17/80, II/18/26, II/19/145, II/20/23, II/24/13, II/31/05, II/36/13, II/37/106, II/19/149

kışım kışım : Kış mevsiminde, her kış geldiğinde.

Kışım : bk. kışım -6-

Ḳ. I/113/132, I/158/37, I/77/24, I/94/43, II/19/159, II/33/40

kışla : Kışın barınılan yer, kışlık yer. -1-

k.+ mız I/93/14

kışlık : Kış mevsimine mahsus. -2-

k. I/103/08, I/98/74

kışlık : bk. kışlık -2-

k. I/143/17

k. hazırlık II/37/104

Kışlık : bk. kışlık -1-

K. I/54/40

kıt : İhtiyacı karşılamayacak kadar az, gerektiğinden daha eksik. -1-

kıt kana_āt : İhtiyaçları zorlukla ve en azından karşılayacak şekilde, yetişir yetişmez bir hâlde.

k. kana_āt I/85/16

kıtı kıtına : İhtiyaca ancak ve güçlkle yetiştirilecek kadar.

kıvam : Her şeyin kendine göre olan en uygun derecesi ve zamanı, istenen ölçü, tav. -2-

kıvama gel- : İstenen kararı bulmak.

k.+ a gelesiye II/15/28

kıvām : bk. kıvam -2-

k.+ ı II/15/28, II/15/69

kıvır : bk. ıvır -1-

k. zıvıra I/51/29

kıyaFed : bk. kıyāfet -1-

k.+ i I/76/15

kıyafet : bk. kıyāfet -1-

k. II/37/22

kıyāfet : Bir yer, meslek veya döneme has giyiniş tarzı, kılık. -2-

k. II/15/46

k.+ ī II/15/41

kıyasla - : Karşılaştırmak, mukāyese etmek. -1-

k.- meym II/21/42

kıyavet : bk. kıyāfet -1-

millī k.+ ler I/41/14

kıyāvet : bk. kıyāfet -1-

kılık k. I/146/22

Kıyı : Kenar. -1-

K.+ ları I/58/82

kıyma : Kıyılmış et. -1-

k.+ lısı I/111/48

Kıymıklı - : Çok küçük parçalara ayırmak. -1-

K.- yoz I/85/49

kız : Dişi cinsten olan evlat. -58-

k. I/10/42, I/15/82 I/108/37, I/151/20, I/34/51, I/42/80, I/53/04, I/59/20, II/03/05, II/13/54, II/21/30

k.+ a I/41/09

k.+ dı II/06/83

k.+ ı I/09/22, I/119/64, I/53/05, I/53/15, I/98/29, II/07/101, II/13/57

k.+ ıdı II/06/82

k.+ ım I/140/64, I/18/38, I/41/77, I/46/51, I/91/26, II/19/128

k.+ ımı II/13/28, II/13/29, II/37/75, II/37/76

k.+ ımız II/24/43

k.+ ımızı II/24/44

k.+ ınan II/07/104

k.+ ı II/59/21, II/20/30

k.+ ıydı I/73/13

k.+ ıydım I/78/04

k.+ ıyım I/38/24

k.+ lā I/53/29, II/19/11

k.+ lar I/118/06, I/118/07

k.+ lara I/90/64

k.+ ları I/71/03, I/78/51

k.+ larımız II/15/45

k.+ ları II/15/63

kız al- : Bir ailenin kızını gelin olarak almak.

kız başkanı (başı) : Eskiden köylerde kızların kendi aralarında seçtiği, çeşitli organizasyonlarda liderlik eden kız.

kız çıkar- : Bir evden gelin olarak ayrılmak.

kız evi : Evlenme sürecinde kız tarafı.

k. evinde I/78/30

k. evinde I/59/19, I/59/22

k. evine II/34/26, II/34/86

k. evine I/59/27

k. evinē I/59/21

kız hamamı : Düğünlerden önce kızların hamamda yaptıkları eğlence.

kız isteme : Evlenmek için bir kıza talip olmak işi.

kız oşama : Düşünlerde söylenen bir türkü adı.

kız vir- : Bir ailenin kızını bir başka aileye gelin etmek.

k. virmiyolâ I/53/22

k.+ ını verdik II/38/81

Kız : bk. kız -7-

Ƙ. I/119/21, I/83/47

Ƙ.+ ı II/38/77

Ƙ.+ ım II/37/12, II/37/76

Ƙ.+ ımı II/37/77

Ƙ.+ ına II/04/57

Kız - : bk. ƒız-² -2-

Ƙ.- dıkTan II/37/64

Ƙ.- mış II/30/77

kızır - : (Şiddetli ısı veya cereyan etkisiyle) Ateş rengi almak. -1-

Ƙ.- ı II/15/74

Kızard - : bk. kızart- -1-

Ƙ.- ır II/37/93

Kızart - : Kızgın yağda veya ateş karşısında pişirmek. -2-

Ƙ.- ırsın II/15/30

Ƙ.- Tıdığ II/37/89

kızdır - : 1. Kızmasını sağlamak, kızmasına yol açmak. -2-

Ƙ.- dıkTan II/15/122

Ƙ.- iyosun II/15/122

2. Öfkeliendirmek, sinirlendirmek.

Ƙı : bk. ki -2-

k. I/126/26, I/58/24

Ƙı : bk. ki -1-

k. II/37/91

ki : İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle hâline getirir. -202-

k. I/02/13, I/03/106, I/03/23, I/03/41, I/03/44, I/03/59, I/03/81, I/03/82, I/03/90, I/05/47, I/06/134, I/06/75, I/08/82, I/08/97, I/10/63, I/103/16, I/103/34, I/105/31, I/11/70, I/110/17, I/110/28, I/110/47, I/111/88, I/113/119, I/115/25, I/115/56, I/117/11, I/117/13, I/117/22, I/117/29,

I/117/30, I/125/53, I/128/22, I/13/33, I/131/45, I/133/37, I/136/09, I/136/10, I/136/11, I/137/63, I/139/39, I/14/69, I/141/14, I/147/14, I/149/41, I/15/45, I/151/07, I/152/127, I/155/16, I/155/46, I/158/21, I/158/23, I/24/14, I/31/17, I/32/02, I/34/36, I/34/48, I/36/05, I/39/10, I/39/51, I/39/69, I/39/79, I/41/88, I/45/14, I/45/24, I/48/29, I/48/31, I/48/37, I/50/55, I/52/55, I/52/63, I/56/49, I/56/58, I/56/70, I/58/16, I/58/40, I/58/52, I/58/55, I/62/07, I/63/38, I/63/53, I/64/33, I/68/53, I/68/68, I/71/23, I/71/60, I/71/70, I/72/64, I/74/09, I/74/30, I/75/05, I/75/06, I/77/62, I/77/63, I/80/52, I/80/62, I/81/25, I/81/39, I/85/18, I/85/23, I/85/31, I/86/07, I/88/19, I/88/20, I/88/26, I/90/38, I/90/44, I/91/82, I/92/58, I/94/45, I/98/63, I/98/75, I/98/76, II/02/88, II/03/77, II/03/79, II/04/11, II/04/84, II/04/87, II/05/56, II/05/97, II/06/70, II/07/118, II/07/121, II/07/133, II/08/59, II/08/85, II/10/20, II/13/43, II/13/55, II/14/97, II/15/43, II/15/79, II/15/92, II/19/15, II/19/49, II/19/72, II/22/39, II/22/88, II/23/110, II/23/113, II/23/121, II/23/160, II/24/11, II/25/10, II/25/15, II/25/23, II/27/09, II/27/15, II/28/26, II/28/29, II/31/11, II/32/09, II/37/30, II/37/63, II/38/113, II/38/99

K. I/06/138, I/139/38, I/48/65, I/64/85, II/08/83

İy k. I/35/26

İyi k. I/35/14

beİli k. I/12/43

demek k. I/06/113, I/06/115, I/06/21, I/06/97, I/10/14, I/81/01, I/81/02, I/81/13, I/96/60

demeK k. I/06/91

demek k. I/06/121

hē iy k. I/54/27

hele k. I/96/62

illā k. I/01/69, I/50/49

mesā k. II/21/14

meseİā k. I/106/74, II/21/19, II/21/26

mesēİā k. II/21/92

mesiİā k. II/21/09

nê yazıK k. I/07/73
niye k. II/20/60
tabī k. I/01/50, I/07/30, I/129/02,
I/60/74, I/60/91

tabi k. I/105/58, I/32/18, II/19/46
yeter k. I/144/70

ki : bk. iki -1-
k. I/39/10

kī : bk. ki -1-
k. II/07/74

qī : bk. ki -1-
q. II/25/103

kī : bk. ki -18-

k. I/01/97, I/04/05, I/103/26, I/40/43,
I/50/47, I/50/58, I/56/78, I/56/81, I/71/69,
I/76/22, II/01/61, II/15/83, II/19/128,
II/21/16, II/23/10, II/25/21

demek k. I/56/56, II/15/80

kibar : Herkese terbiye dâhilinde ve nezaketle muamele eden, ince, nazik ve zarif (kimse). -2-

k. II/21/100

kibar ol- : Kibar ve nazik davranmak.

k. ol II/21/99

kibarlaş- : Kibarlaşmak, kibar bir durum almak. -1-

k.- amiyöz I/73/30

kibidig : Çocukların hayvan tırnağı dikip, taşla vurarak oynadıkları bir çeşit kaydırak oyunu. -2-

k. I/87/12

Kid- : bk. git¹ -2-

k.- ellē II/23/164

K.- iyoS I/76/80

bk. git⁶ -3-

yidiP K.- iyo I/98/67

Kīn : bk. gün -1-

K.+ dūr II/23/181

kil : Çanak çömlek yapımında kullanılan, ıslanınca kolay şekil verilebilen, yeşilimtrak, yağlı ve yumuşak toprak. -20-

k. I/126/63, I/14/48, I/14/49, I/152/54,
I/58/31, I/59/46, I/60/49, I/85/24, II/21/59,
II/21/60

k.+ ī II/21/63

k.+ i I/60/49

ısbab k.+ i I/126/63

k.+ imiz I/59/46

k.+ inen I/14/49, I/60/52

k.+ iynen I/60/52

k.+ lē I/152/54

k.+ leri I/59/46

kilē : bk. kile -3-

k. II/02/81, II/02/82

k.+ sine I/74/96

kile : Tahılın türüne, kullanıldığı yere ve zamana göre ağırlığı değişen ölçek. -24-

k. I/07/91, I/152/113, I/155/31, I/155/35,
I/60/43, I/60/44, I/68/44, I/68/45, I/68/46,
I/74/95, I/87/121, I/87/122

k.+ dir I/155/31, I/155/32

k.+ si I/155/30, II/02/82

k.+ sini II/02/81

k.+ ye I/155/33

k.+ yi I/155/29

kilelik : Herhangi bir kile ağırlığında. -3-
k. I/74/72, I/87/123

kilemetire : bk. kilometre -2-

k. II/01/70, II/01/71

kilemetire : bk. kilometre -1-

k. II/35/60

kiler : Erzak ve yiyecekleri saklamaya mahsus oda. -1-

k. II/33/25

kili : bk. kile -4-

k. II/01/26, II/02/81, II/07/59

kilim : Zemine veya sedir, divan vb. yerlere serilen, çeşitli renklerde motif ve çizgilerle süslü, halıdan daha ince, havsız, kıl veya yün dokuma. -39-

k. I/101/32, I/102/73, I/12/03, I/12/06,
I/140/34, I/140/35, I/140/41, I/140/47,
I/152/60, I/155/97, I/21/17, I/21/18,

I/21/32, I/21/34, I/71/16, I/71/19, I/76/51, I/87/100, I/87/103, I/87/106, I/90/65, I/96/20, I/96/21, II/20/01

k.+ den I/140/55

k.+ i I/140/55, II/77/04

k.+ inen I/76/46

k.+ ini I/140/63

k.+ ler I/27/07

k.+ ner I/41/80

k.+ ner milimner I/21/33

k.+ nere I/96/06

k.+ neri I/102/79, I/71/17, I/87/111

k.+ nerimizi I/129/21

kilisè : bk. kilise -1-

k.+ yi II/23/172

kilise : Hristiyanların ibadet yeri, hristiyan tapınağı -5-

k. II/23/167, II/23/169, II/23/173

k.+ niş II/23/170, II/23/171

kilisi : bk. kilise -3-

k.+ yi II/23/168, II/23/169

k.+ yî II/23/168

killè - : bk. kille- -1-

k.- yyoduş II/21/67

kille - : (Kirli çamaşırları) Kille tokaçlayarak yıkamak. -1-

k. I/59/46

kille - : bk. kille- -1-

k.- dim I/152/54

killi : bk. kirli -2-

k. I/72/59, II/27/23

killik I : Kıl çıkarılan, kili bol olan yer. -1-

k. II/21/63

killik II : Kirlik, kadın giysisi, fişan, gömlek. -2-

k. I/31/68, I/31/69

kilo : Kilogram sözünün kısaltılmış şekli, 1000 gram. -11-

k. I/103/50, I/148/12, I/148/13, I/155/31, I/158/58, I/32/43, I/67/66, I/87/121, II/27/17

k. et I/74/17

kilō : bk. kilo -19-

k. I/02/33, I/144/83, I/144/84, I/21/42, I/45/56, I/74/96, II/06/16, II/08/90, II/21/97,

II/27/10, II/33/69

kilō k. II/06/15

k. kilō II/06/15

k.+ sunu I/42/42, I/42/44

k.+ ynan II/06/17

kiŕō : bk. kilo -1-

k.+ yla II/31/30

kiŕō : bk. kilo -2-

kiŕō k. I/134/36

k. kiŕō I/134/36

kilolu : Kilosu çok olan, şişman. -1-

k.+ yun I/119/40

kilōlu : bk. kilolu -1-

k. I/152/41

kiloluk : 1 kilo ağırlığında olan veya 1 kilo alan. -1-

k. I/131/41

kilōluk : bk. kiloluk -5-

k. I/48/12, I/71/57, I/74/94, I/74/95

k.+ lānan I/50/77

kilōluK : bk. kiloluk -1-

k. I/71/57

kilometire : bk. kilometre -5-

k. I/121/110, I/142/38, I/56/19, I/68/75, I/86/25

kilometĭre : bk. kilometre -5-

k. I/05/66, I/46/40, I/64/47, I/64/48, II/04/10

kilometre : 1000 metreye eşit uzunluk ölçüsü birimi. -1-

k. I/18/71

kilt : Kirt, sert, katı. -1-

k. I/60/08

kim : Hangi kimse. -110-

k. I/03/39, I/03/72, I/04/72, I/06/91, I/101/06, I/112/47, I/13/08, I/13/10, I/136/17, I/136/39, I/14/06, I/14/13, I/15/06, I/15/59, I/15/62, I/152/88,

kimi kimsesi

I/154/36, I/155/106, I/155/60, I/161/19, I/21/59, I/33/121, I/45/55, I/46/72, I/65/39, I/67/67, I/72/06, I/72/28, I/72/80, I/75/74, I/78/48, I/82/13, I/86/14, I/86/54, I/91/11, I/93/27, I/97/06, II/01/77, II/02/07, II/02/78, II/02/98, II/05/12, II/05/69, II/05/97, II/07/29, II/10/102, II/13/33, II/14/75, II/14/77, II/16/57, II/16/82, II/23/107, II/27/27, II/38/103, II/39/113, II/39/130, II/39/183, II/02/78, I/105/31, I/44/60, I/69/27, I/69/51, I/03/59

k.+ ĩdi I/98/84

k.+ de I/09/81, I/15/06

k.+ e I/124/49, I/131/05, I/155/82, I/49/22, I/75/53, I/75/65, I/80/23, II/05/64, II/08/17, II/13/56, II/16/82, II/22/30, I/14/25, I/35/40, I/88/12, I/88/19, I/94/47

k.+ i I/155/81, I/58/48, I/95/123

k.+ idi I/66/44

k.+ im I/50/31

k.+ in I/82/13

k.+ iñ I/54/12

k.+ iñ I/03/39, I/06/90, I/09/62, I/11/93, I/25/12, II/28/18

k.+ ise I/46/25

k.+ lē I/145/89

k.+ ler II/02/98

k.+ miş II/07/95, II/18/32

k.+ sin I/152/37

k.+ siñ I/06/66, I/87/22, II/28/16

kimi kimsesi : Ailesinden olan kimseler, akraba ve yakınları.

k.+ i kimsesi I/18/67

kīm : bk. kim -2-

k. I/10/38, I/95/87

kīmī : bk. kimi -1-

k. II/08/18

kimi : bk. kimi -1-

k.+ sı II/11/20

kimi : Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır. -129-

k. I/06/124, I/100/40, I/106/77, I/117/54, I/145/91, I/155/80, I/155/89, I/158/54,

I/38/17, I/52/10, I/64/15, I/64/54, I/73/59, I/73/69, I/75/49, I/85/52, I/86/47, I/90/60, I/91/72, II/07/47, II/08/18

k.+ mīz I/72/48, I/72/49

k.+ miz I/72/30, I/72/48

k.+ ni II/07/38

k.+ niñ I/64/15, I/76/98, II/07/38

k. yapıyo I/76/78

k. yaptı I/76/78

kimisi (kimileri) : (İyelik ekinin kalıplaşması ve ek yığılmasıyla) Bazısı (Bazıları), kimi.

k.+ leri I/126/29, I/127/45, I/127/46

k.+ sē II/10/69

k.+ sī I/73/68

k.+ Sī II/35/73

k.+ si I/111/58, I/111/72, I/119/73, I/123/23, I/124/41, I/127/45, I/138/86, I/138/87, I/145/31, I/15/13, I/15/14, I/155/89, I/156/22, I/158/54, I/32/67, I/32/91, I/38/47, I/46/88, I/46/99, I/63/27, I/64/100, I/64/15, I/64/54, I/64/55, I/64/59, I/65/22, I/65/23, I/65/54, I/65/55, I/90/73, I/94/51, II/05/33, II/07/142, II/10/60, II/10/61, II/10/69, II/10/94, II/14/09, II/17/69, II/19/16, II/19/66, II/23/07, II/23/102, II/23/103, II/25/78, II/25/79, II/27/31, I/01/29, I/06/138, I/06/98, I/08/67, I/08/68, I/18/33, I/46/21, I/49/42

k.+ Si I/156/22

k.+ sini II/10/54

k.+ siniñ I/06/149

k.+ siniñ I/143/11, I/64/14, I/65/54, I/06/12, I/49/42

kimī : bk. kimi -2-

k.+ sī II/10/95

k.+ sī II/10/60

kimī : bk. kimi -2-

k.+ leri I/132/27

k.+ si I/46/96

kimlik : Bir kimsenin kim olduğunu gösteren belge, hüviyet. -1-

k. II/16/41

kimre : bk. kemre -1-

k. mimre yapıyoz I/121/10

kimsē : bk. kimse -4-

k.+ lerde I/120/51

k.+ ye I/45/48

k.+ yi I/45/46

kimsī : bk. kimse -1-

k. II/16/82

kimse : Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. -111-

k. I/04/68, I/06/105, I/06/114, I/07/04, I/07/111, I/07/22, I/07/31, I/07/89, I/103/41, I/107/10, I/11/34, I/110/70, I/111/103, I/125/18, I/125/74, I/128/30, I/13/40, I/134/64, I/138/15, I/14/04, I/14/13, I/142/07, I/145/89, I/15/14, I/152/33, I/152/99, I/154/25, I/158/19, I/158/51, I/161/52, I/21/23, I/21/57, I/21/58, I/21/63, I/21/72, I/36/19, I/45/08, I/45/52, I/45/66, I/47/33, I/47/48, I/47/49, I/47/50, I/48/70, I/48/71, I/49/44, I/49/45, I/50/40, I/55/49, I/56/25, I/61/40, I/64/52, I/65/37, I/65/51, I/65/56, I/69/63, I/69/95, I/71/19, I/76/46, I/76/48, I/80/22, I/87/39, I/88/40, I/89/03, I/91/87, I/93/03, I/93/19, I/93/20, I/93/55, I/98/110, I/99/36, I/99/56, II/03/28, II/06/39, II/19/126, II/19/15, II/23/42, II/25/102, I/88/13, I/152/46

k.+ den I/20/98, I/97/33

k.+ lē I/145/88

k.+ lere I/145/13

k.+ m I/113/63, I/113/64, I/113/77, I/18/62

k.+ miz I/119/28

k.+ niñ I/06/134, I/139/26, I/144/67, I/152/48, I/152/49, I/152/91, I/154/26, I/50/23, I/80/20, I/87/39

k.+ si I/142/20, II/25/20

kimi k.+ si I/18/67

k.+ ye I/103/41, I/11/67, I/44/57, I/96/63, II/19/126

k.+ yi I/45/08, I/80/22

k.+ ynen I/69/77

kimsē : bk. kimse -2-

k. I/07/87, I/36/17

kimsi : bk. kimse -29-

k. I/76/87, II/04/81, II/07/53, II/08/42, II/10/62, II/16/82, II/23/114, II/23/127, II/24/68, II/25/100, II/26/08, II/28/22, II/28/35, II/28/85

k.+ ye I/115/42, I/128/53, I/152/76, I/20/98, I/45/39, I/45/62, I/52/18, I/72/31, I/95/90

k.+ yē I/76/87

k.+ yi II/16/82, II/23/127, II/23/39

k.+ ylen II/22/47

kīmsi : bk. kimse -1-

k.+ yi I/49/46

kimyon : Maydanozgillerden, beyaz ve pembe çiçekli yaprakları dar ince şeritler hâlinde, 15 – 20 santim boyunda bir yıllık ıtırılı otsu bitki. -4-

k. I/129/43, I/14/44, I/144/58

k.+ u I/124/23

kina : bk. ki -1-

k. II/29/18

kine : bk. ki -4-

k. I/131/31, I/59/76, I/69/65, I/97/14

kinē : bk. ki -1-

k. I/139/33

kini : bk. ki -1-

k. I/97/13

Kini : bk. gine -1-

K. II/30/57

kinto : Erkek ve kızın evlenmeden samimi tavırlar sergilediğini anlatmak amacıyla kullanılan “fino ile elele kinto ile elele” söyleyişinde geçer. -1-

finō ile elele k. ile elele I/47/60

kintō : bk. kinto -1-

finō ile elele k. ile elele I/47/61

kipil kipil : Bir şey yanarken çıkardığı ses. (?) -2-

gübil kipil k. I/64/70

gübil k. kipil I/64/69

kiprid : bk. kirbid -1-

k.+ ine II/23/04

kipriK

kipriK : Kirpik, göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri. -1-

k.+ li I/95/104

kiprit : bk. kirbid -1-

k. I/96/47

kir : Vücudun veya nesnelerin üzerinde oluşan pislik. -4-

k. I/44/37

k.+ imizinen II/23/01

k.+ ini I/152/53

kir pas : Kir.

k.+ ini pasını II/24/38

kira : bk. kirā -2-

k. II/19/33

k.+ da I/158/55

kirā : Bir şeyin, bir mülkün belli bir ücret karşılığında bir süre için başka birine verilmesi, icar. -4-

k. I/53/33

k.+ da I/127/55, I/158/55

k.+ dan I/64/83

kiracı : Bir şeyi, özellikle bir binayı kira ile tutan kimse. -1-

k.+ yı I/131/59

kirāla - : (Bir şeyi) Kira vererek tutmak. -2-

k.- mıştık II/12/24, II/12/25

kirālī - : bk. kirāla- -3-

k.- ycāñ II/39/151

k.- yolā I/09/81

k.- yolar I/09/82

kiraS : bk. kiraz -1-

k. I/149/29

kirās : bk. kiraz -1-

k. I/34/03

kiraz : Gülgillerden, genellikle yapraklanmadan önce çiçek açan, bazı türlerinin odunu ince marangozlukta kullanılan ve aynı isimdeki meyveyi veren ağaç ve bu ağacın kırmızı renkli, tek çekirdekli, etli ve sulu meyvesi. -4-

k. I/30/30, I/53/83, I/65/48, I/81/63

kiráz : bk. kiraz -1-

k.+ lēden I/53/83

kíraz : bk. kiraz -1-

k.+ lāda I/53/81

kirbid : Kibrit, bir ucuna, sert bir şeye sürtüldüğü zaman tutuşan bir ecza sürülmüş çöp parçası. -3-

k.+ i I/126/08, I/126/18, I/64/69

kirbit : bk. kirbid -2-

k. I/126/16

K. I/130/66

kirec : bk. kireç -7-

k. I/60/10

k.+ e I/60/108, I/60/109

k.+ i I/60/10

k.+ in I/33/18

k.+ iñ I/60/07

kireç : Kireç taşının bu işe mahsus ocaklarda kavrulmasıyla elde edilen, kalsiyum oksitten ibaret taşimsı beyaz madde. -1-

k.+ li I/95/13

kireçlen - : Kalsiyum tuzları organik dokularda organın görevine engel olacak şekilde birikmek. -1-

k.- miş I/33/18

kiremit : Yağmurun içeriye girmesini önlemek için binaların çatılarına döşenen, kızıl toprak renginde ve aynı büyüklükte parçalar hâlindeki pişmiş balçık. -5-

k. I/152/118, I/33/03, I/81/64

k.+ li I/55/54

kireş : bk. kireç -1-

k. I/67/13

kireşle - : Kireçlemek, içine kireç katmak, kireçli suya batırmak veya üstüne kireç sürmek. -1-

k.- rinirdi I/67/13

kireşleme : Kalsiyum tuzları organik dokularda organın görevine engel olacak şekilde birikmesi durumu. -1-

k.+ ler I/63/48

kirez : bk. kiraz -6-

k. I/158/60, I/30/30, I/57/43

k.+ ĩ I/57/48

k.+ imiz I/100/12

k.+ lē I/158/61

kirezci : Kirazcı, kiraz alıp satan kimse. -1-

k.+ le I/57/42

kirēzci : bk. kirezci -1-

k.+ lē I/57/44

kirezçiliK : Kirazcılık, kiraz alıp satma işi. -1-

k. I/46/60

kiriş : Kasları kemik ve eklemlere bağlayan, sedef renkli, sert, sağlam, yoğun lif yapısı gösteren doku. -1-

k.+ inī I/87/113

kiriz : bk. kiraz -4-

k. II/32/49

k. ālacı II/32/49, II/32/50

kirkid : bk. kirkit -4-

k.+ i I/21/31

k.+ inen I/140/37, I/27/10, I/96/09

kirkit : Halı dokunurken düğümleri sıkıştırmaya, atkı tellerini çözgü telleri arasına iyice oturtmaya yarayan demir tarak. -5-

k. I/08/63, I/87/106, I/96/10, I/96/11

k.+ ler I/08/73

kirkitle - : Kirkitten geçirmek, kirkit kullanarak dokumak. -2-

k.- rdik I/140/38

k.- ṛdik I/140/38

kırkitle - : bk. kirkitle- -1-

k.- ṛdiK I/08/63

kirlen - : Kirli duruma gelmek, kirli olmak. -2-

k.- di I/96/27

k.- ir I/96/37

kirli : Üzerinde veya içinde leke, toz, yağ vb. bulunan, temizliği kirle bozulmuş olan, pis -5-

k. I/123/35, I/123/47, I/25/18, I/25/20, I/95/09

kirlik : Kir, kirlilik, kirli olma durumu. -1-

k. I/125/37

kiṛlik : bk. killik II -1-

k. I/31/69

kirman : Elde yün eğirmeye ve sarmaya yarayan, ağaçtan yapılmış araç, öreke, eğirmen. -12-

k. I/12/08

K. I/73/73

k.+ da I/94/36, I/94/43

k.+ ı I/21/20, I/21/21, I/73/76

K.+ nā I/21/21

k.+ nan I/27/42, I/27/44, I/73/76

kirpit : bk. kirbid -2-

k. I/130/65

k.+ i I/130/65

kīse : Kısa yol, kestirme. -1-

k.+ sinden II/09/26

kişī : bk. kişi -6-

k. I/10/87, I/27/60, II/13/58, II/17/73, II/23/06

kīşī : bk. kişi -1-

k. II/01/77

kişi : İnsan, kimse, şahıs. -160-

k. I/03/22, I/03/54, I/05/23, I/07/57, I/07/82, I/103/16, I/106/40, I/110/62, I/112/68, I/114/19, I/114/33, I/121/45, I/133/63, I/14/24, I/14/38, I/140/40, I/140/45, I/142/59, I/146/07, I/146/25, I/15/86, I/151/38, I/151/39, I/155/84, I/158/23, I/158/24, I/158/48, I/16/33, I/27/39, I/27/60, I/31/30, I/31/34, I/31/44, I/36/65, I/36/67, I/39/07, I/39/74, I/46/121, I/46/20, I/46/72, I/46/78, I/49/44, I/54/69, I/55/27, I/56/33, I/56/34, I/57/09, I/59/44, I/65/04, I/65/06, I/65/07, I/65/37, I/68/49, I/69/06, I/69/68, I/73/51, I/73/52, I/74/41, I/74/42, I/74/54, I/75/44, I/86/46, I/87/71, I/92/05, I/92/45, I/93/40, I/94/23, I/94/26, I/94/63, I/96/09, I/96/12, I/96/13, II/02/43, II/02/95, II/06/50, II/08/92, II/10/81, II/14/52, II/15/100, II/15/52, II/15/53,

kişilî

- II/15/55, II/17/70, II/17/72, II/19/41, K.- tim I/38/03, I/76/02, II/21/02,
II/19/43, II/19/44, II/19/95, II/23/11, II/21/03, II/34/54
II/27/29, II/27/30, II/28/38, II/28/81, K.- Tim I/136/03, I/145/04, I/58/05,
II/28/82, II/38/86, II/39/187, I/94/66 I/60/17
- k.+ de I/07/102, I/108/42, I/158/20, bk. git-⁶ -47-
I/27/50 K.- Tî I/146/21
- k.+ deki II/15/55 K.- ti I/150/50
- k.+ den I/27/15 K.- ti I/155/34
- k.+ di II/30/76 gödu K.- Ti I/52/50
- k.+ ler I/01/73, I/33/33, I/90/56, bk. git-² -58-
II/10/83, II/10/84, II/10/94, II/13/61, K.- me I/144/27
II/15/19 K.- medim I/114/35
- asil k.+ lerdin II/02/26 K.- miş II/01/10
- âsil k.+ lerdin II/02/28 K.- ti II/16/55
- k.+ leri II/10/89, II/15/56 K.- Ti II/01/10
- k.+ leriñ I/01/67 K.- Tik I/54/39
- k.+ lerne I/01/31 K.- Tiler I/112/45
- k.+ niñ I/01/68, II/09/98, II/10/84 bk. git-⁹ -51-
k.+ niñmişdi I/156/06 K.- ceñ II/07/60
- k.+ ydik I/16/42, I/87/111 K.- Çeñ I/161/41
- k.+ ydiK I/55/25 K.- mezmiş I/76/45
- k.+ ye I/156/12, II/21/82, II/39/89, K.- tim II/01/45
II/39/90 bk. git-⁵ -24-
- K.+ ye I/156/12 K.- mezdi I/91/73
- k.+ yi I/110/63, II/15/55 K.- tik II/20/58
- k.+ yik II/27/04 bk. git-¹ -43-
- k.+ yin I/52/22 K.- medim II/14/97
- k.+ yiS II/27/31 K.- mişdir II/02/69
- k.+ yiz I/93/03, II/14/53 K.- tî I/146/06, I/156/22
- k.+ ynen I/50/47, I/73/50 K.- Tî I/153/39
- kişilî** : (<<kişilik+i) Herhangi bir kişi K.- ti I/146/06, I/146/08, II/07/54
için, herhangi bir kişiye yetecek miktarda K.- tik I/100/03
olan. -2- K.- tillê II/26/08
- k.+ se I/94/23 K.- tim II/30/05
- Kit -** : bk. git-³ -22- bk. git-⁴ -28-
- K.- medim I/121/106, I/145/05, K.- ÇeS II/01/47, II/01/48
I/161/02, I/58/05, I/75/63, I/75/64, I/75/65, K.- Tim I/104/10, I/122/41
II/05/02 bk. git-¹⁰ -29-
- K.- ti I/156/22 K.- tim I/156/20
- K.- tik II/07/27 bk. git-⁸ -32-
- K.- TiK I/146/29

K.- Çek II/05/44

K.- ti II/34/04

K.- Ti II/34/03

kitab : bk. kitap -5-

k.+ ı I/134/20, I/61/46

okuma k.+ ı I/113/06

hesabım k.+ ım I/134/14

k.+ ımız I/113/06

kitab : Bir araya getirilmiş yazılı veya basılı yapraklardan meydana gelen bütün. -6-

k. I/11/19, I/125/94, I/134/13, I/56/38

k.+ ları I/11/55

k.+ larınan I/10/11

kitep : bk. kitap -1-

k.+ lerin I/10/13

Kitişat : bk. gidişat -1-

K.+ ımıza I/01/36

kitle - : Kilitlemek. -1-

k.- rlermiş I/28/27

kitli : Kilitlenmiş, kilitli. -2-

k. I/06/110, I/06/115

kitli - : bk. kitle- -1-

k.- yoladı II/35/55

kitme : bk. gitme -4-

K. I/146/75, I/155/42

k.+ si II/38/26

k.+ ye I/64/26

KitmeK : bk. gitmek -3-

K. I/54/37, I/78/50, II/39/09

ko - : bk. koy-² -3-

k.- nur I/59/26

bk. koy-¹ -2-

k.- nmuş II/10/37

k.- nur II/30/65

bk. koy-¹⁰ -2-

k.- rlā II/34/85

bk. koy-³ -1-

k.- ruz I/70/59

Ko - : bk. koy-⁸ -1-

K.- rdu I/121/17

bk. koy-⁵ -2-

K.- dum I/136/08

bk. koy-⁹ -4-

yanına K.- ma II/07/97

bk. koy-¹ -3-

K.- nuyo II/30/66

kō - : bk. koy-¹ -1-

k.- rdu II/13/17

koca : Bir kadının evli olduğu erkek, eş, zevç. -2-

k.+ sı II/13/24

k.+ sını I/55/39

Koca : Ölçüleri emsalinden çok daha büyük olan, büyük, geniş ve iri. -1-

K. I/155/81

Kocaman : Çok iri, pek büyük, koca. -1-

K. I/83/48

koç : Damızlık erkek koyun. -2-

k. II/15/10, II/15/11

koçan : Mısırın taneleri taşıyan, üstü yapraklarla sarılı, sert, silindirik biçimindeki alt ucu püsküllü meyvesi. -1-

k.+ ınan I/76/60

köçek : Köçek, kadın kılığına girip, çalgı eşliğinde kadın gibi oynamayı meslek edinmiş erkek. -1-

k. I/04/21

köfer : Kuaför, kadın berberi. -1-

k. mufer II/37/49

koğ - : Koku çıkarmak, (şöyle veya böyle) bir koku yaymak. -10-

k.- ağı I/132/31

k.- ardı I/122/77

k.- ardır I/105/64

k.- maS I/121/69

k.- mayoru I/121/70

k.- maz I/40/79

k.- uvrudu I/13/12

k.- uyó I/01/61, I/01/62

k.- uyödun II/21/65

koğu

koğu : Cisimlerden yayılan zerrelerin burun zarındaki sinirlerde meydana getirdiği duyu. -2-

k.+ su I/53/69

k.+ sündán I/01/63

koğúlu - : bk. gökla- -1-

k.- yo I/01/87

Kol : 1. İnsanın omuzundan parmak uçlarına kadar olan organı. -1-

K.+ undan I/12/44

2. Makinelerin, bazı alet ve edevatın tutup çekmeye veya çevirmeye yarayan madenî yahut tahta kısmı.

3. Elbisenin bu organı saran kısmı.

kola : Kola bitkisinin yapraklarından çıkan, kokulu madde, şeker ve karbonatla hazırlanan çok yaygın içecek. -8-

k. I/07/72, I/109/39, I/111/83, I/125/99, II/13/01, II/13/35, I/04/62

kolā : bk. kola -1-

k. I/104/55

kolay : Zahmetsizce, sıkıntı çekmeden yapılan, güçlüğü olmayan (iş). -5-

k. I/141/11, I/141/21, I/46/100, I/91/16

k.+ dı I/16/59

kolay gelsin : Bir iş yapmakta olana söylenen, “Yaptığın işte bir zorluğā uğrama, işin rast gitsin” anlamında iyi dilek sözü.

Kolay : bk. kolay -3-

K. I/125/40, II/36/15, II/36/16

koli : İçinde gönderilecek çeşitli eşya bulunan paket. -4-

k. II/38/59, II/38/70, II/38/71

k.+ niñ II/38/67

kollesto : bk. külestere -1-

k. II/19/75

koma : Bir kimsenin iştme, görme, anlama ve hareket etme gibi iradi faaliyetlerini hemen hemen tamamen kaybettiğı, hastalık, yaralanma, zehirlenme vb. sırasında görülen bilinç kaybı durumu. -3-

k.+ da I/45/37

k.+ ya I/28/52

k.+ yā I/28/54

kompāsta : bk. komposto -1-

k.+ muz II/31/48

kompāsto : bk. komposto -1-

k.+ sunu II/23/51

kompile : Komple, her şeyi tamam olan, eksiksiz, tam takım hâlinde. -4-

k. I/131/33, I/131/59, I/131/60, I/138/84

kompīle : bk. kompile -1-

k. I/131/61

kompostu : bk. komposto -1-

k. yapáíârdı II/11/13

komposto : Şekerli suda kaynatılmış yaşı meyvelerden ibaret tatlı, hoşaf. -4-

k. II/35/44, II/37/88

k.+ su I/103/20, I/151/14

kompostö : bk. komposto -1-

k.+ lâ II/34/106

kompostu : bk. komposto -4-

k.+ sundan I/125/72

k.+ ya I/07/40

k.+ yo I/07/42

k.+ yu I/07/40

kompusdu : bk. komposto -1-

k. I/67/63

kompustu : bk. komposto -2-

k. I/76/28

k. yapılır I/26/03

komşu : Evleri birbirine yakın veya bitişik olan kimselerin birbirlerine göre aldıkları ad. -7-

k. komşuya I/09/57

k.+ lâm I/46/117

k.+ muzun I/90/10

k.+ nun I/106/39, I/140/26

k.+ ya I/32/05

komşu komşuya : Komşularla birlikte.

komşu k.+ ya I/09/57

komşu haqqı : Komşu olmanın gerektirdiğı saygı ve sevgi.

Komşu : bk. komşu -1-

ķ.+ lar I/91/55

ķōmşu : bk. ķomşu -1-

ķ.+ lar I/91/55

ķomşuluk : Komşular arasındaki ilişki. -4-

ķ. I/09/55, I/41/49

ķ.+ ları II/23/41

ķōmşuluk : bk. ķomşuluk -1-

ķ. II/23/40

ķomşuluğ : bk. ķomşuluk -1-

ķ. I/07/84

ķomşuluķ : bk. ķomşuluk -1-

ķ. I/09/59

ķómür : bk. kömür -3-

ķ. I/06/46

ķ. mümür I/06/45

ķomutan : Askerî bir birliğin başı, kumandan. -7-

serdar ķ. I/146/31

ķ.+ ı I/25/50, I/25/52, I/75/09

ķ.+ ına I/25/26

ķ.+ ını I/25/48

ķ.+ nāna I/05/35

ķonā : <<ķonak+ı -1-

ķ.+ dı I/20/10

ķonā : <<ķonak+ı -1-

köy ķ. I/142/42

ķonak : Büyük, gösterişli ev. -2-

ķ.+ dan I/95/114

ķ.+ larından I/95/100

ķonaķla - : Yolculukta bir yerde durup geceyi geçirmek. -1-

ķ.- rını I/56/20

ķonaķlamā : Konaklama, konaklamak işi. -1-

ķ.+ yā I/01/82

ķonaķlı - : bk. ķonaķla- -1-

ķ.- yo I/01/83

ķonselve : bk. konserve -1-

ķ. yapaġ II/26/32

ķonserve : Yüksek derecede ısı veya buharla mikroplardan arındırılmış ve ileride kullanılmak üzere kavanoz veya kutulara konmuş (yiyecek) ve bu şekilde hazırlanmış yiyecek maddesi. -12-

ķ. I/154/35, I/42/38, I/83/58, I/83/60

ķ.+ si yaparġS I/60/24

ķ. yapan yapıyo I/83/58

ķ. yapardıķ I/60/27

ķ. yaparız I/26/62

ķ. yapāyo II/35/75

ķ. yapıyōS I/32/34

ķ. yapTzķ I/83/59

ķ.+ ye I/103/44

ķonserveliķ : Konserve yapmaya uygun, konserve yapmak için ayrılmış yiyecek. -1-

ķ. II/26/30

ķonsēve : bk. konserve -1-

ķ. II/22/84

ķonşu : bk. ķomşu -2-

ķ. I/18/47

ķ.+ lar II/31/14

ķonşú : bk. ķomşu -1-

ķ.+ yā I/06/115

ķōņşu : bk. ķomşu -1-

ķ.+ ya II/25/04

ķonşulū : <<ķomşuluk+u -1-

ķ.+ muz I/36/15

ķontā : (<<ķontak+ı) Karşı elektrik yüklü iki maddenin birbirine dokunmasını sağlayan anahtar, kontak anahtarı. -1-
elektirik ķ.+ ndan II/31/10

ķonturol : Kontrol, bir şeyin usulüne ve gerçeğe uygun olup olmadığını inceleme, denetleme, denetim. -3-

ķ.+ a I/01/52, I/01/53, II/22/34

ķonu : Ele alınan, incelenen, üzerinde konuşulan mesele, olay, fikir veya durum, mevzu. -1-

ķ.+ η II/09/72

ķonus - : Düşüncelerini sözle anlatmak. -1-

Konuş -

ķ.- mazlar II/23/126

Konuş - : bk. konuş- -1-

ķ.- urum II/38/02

ķonveyır : Konveyör, yükü havadan veya yerden taşımaya yarayan ve kapalı devre çalışan alet, taşıyıcı. -1-

ķ. II/23/18

ķonvoy : Birlikte aynı yere giden taşıt araçları veya insan topluluğu, kâfile. -2-

ķ. II/13/09

ķop - : 1. (Hamur) Kabarmak. -3-

ķ.- ar II/37/122

ķ.- du I/09/45

ķ.- sun II/15/71

2. (Organlar için) Vücuttaki yerinden ayrılmak.

3. Herhangi bir yerinden ikiye ayrılmak.

4. Koşmak.

5. Kıyamet gününde dirilmek, haşrolmak.

6. Yerinden ayrılmak, bağlı bulunduğu yerle bağlantısı kesilmek.

7. (Gürültü veya tehlikeli bir olay) Birdenbire patlak vermek, ortaya çıkmak, birden başlamak.

ķopād - : bk. kıpart- -1-

ķ.- ıla II/30/81

ķoparatif : Kooperatif, üreticilerin, mallarını daha uygun şartlarla pazarlamak için kurdukları ortaklık. -5-

ķ. II/04/22

sulımı ķ.+ i II/04/22

süt ķ.+ i II/04/22

tarım ğiredi ķ.+ i II/04/22

ķ.+ leğ II/04/28

ķōparatif : bk. kıparatif -4-

ķ.+ i I/69/18

pancar ķ.+ i II/04/21

tarım ğiredi ķ.+ i II/04/20

tarım ve orman kalkınma ķ.+ i II/02/47

ķopart- : Koparmak, kopmasına yol açmak, bağlı bulunduğu yerden ayırmak. -1-

ķ.- Tım I/85/56

ķopdur - : (Hamur) Kopmasını sağlamak, kabartmak, koputmak. -1-

ķ.- uyom I/09/45

ķoperetif : bk. kıparatif -1-

ķ. başġanıyın II/28/94

ķōpıratif : bk. kıparatif -2-

ķ. II/02/45, II/02/46

ķopma : Yerinden ayrılarak bağlı bulunduğu yerle bağlantısı kesilmiş. -1-

ķ. I/147/20

ķoput - : (Hamur) Kopmasını sağlamak, kabartmak. -3-

ķ.- tuķTan II/15/70

ķ.- uyodun II/15/81

ķ.- uyom II/15/70

ķordon : Rıhtım, sahil yolu, kıyı şeridi. -1-

ķ. I/95/20

ķoridor : Koridor, bir yapıda odaların arasında bulunan genellikle dar geçit. -1-

ķ.+ lara I/94/52

ķork : Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. -2-

ķ.- ardım I/122/70

ķ.- ulcaķ I/150/56

ķork - : bk. kırk- -1-

ķ.- ardım I/122/70

ķorku : Bir tehlike veya tehlike ihtimali karşısında duyulan ürkütücü duygu. -1-

ķ. I/95/17

ķorlaşTır - : Kor durumuna gelmek, korlaşmasını sağlamak. -1-

ķ.- sını II/37/93

ķorü - : bk. ğoru-¹ -1-

ķ.- dular I/05/35

ķoruluk : Korumacılık, himaye etme, gözetme. -1-

ķ. I/93/28

ķoruma : Koruma altına alınmış, korunmuş yer. -1-

ķ. I/92/40

ķosa : Bir çeşit uzun saplı orak. -1-

ķ.+ ynan I/150/10

qoş - I : 1. Bir yere hızla, acele ile gitmek. -3-

q.- alġādı I/145/58

q.- ardı I/145/99

q.- Tum I/136/16

qoş - II : 1. (Hayvanı) Çekeceğı şeye bağlamak. -2-

at q.- an I/23/34

gēyik q.- arımsdı II/28/62

2. Bir iş için güçlük çıkarmak.

Qoş - : bk. qoş- II -1-

öküz Q.- ārdıq I/72/44

qoşul : Şart. -1-

q.+ lağına II/15/21

qota : Bir ülkede yetiştirilece, ithal edilecek mallar için getirilen sınırlama. -1-

q.+ yā vura vura vura vura II/10/15

qotā : bk. qota -1-

q. II/10/15

qotu : bk. qota -1-

q. II/10/16

kótú : bk. qota -1-

k. I/21/04

qova : Her türlü nesneyi ve özellikle sınırları taşımaya, bir yerden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap -1-

q.+ ları I/139/36

qovālambaç : Kovalambaç, birbirini kovalamak suretiyle oynanan bir çeşit çocuk oyunu. -1-

q. II/15/57

Qovale - : bk. gövala- -1-

Q.- yodu I/38/20

qoy- : 1. Vermek, ...olarak belirlemek. -12-

adını q.- arsa II/13/33

q.- arsağız II/13/18

q.- cam II/13/20, II/13/22, II/13/26

adını q.- cam II/13/27

q.- caz II/13/19

q.- dum II/13/29, II/31/37

q.- muşla I/53/05

q.- muşlar I/53/03

q.- uş II/13/19

2. (Bir yere) Bırakmak, yerleştirmek. -6-

q. I/139/09, I/139/10

q.- alım II/24/50

q.- du_unda II/15/120

q.- dulā I/37/14

q.- uyom I/40/16

3. Katmak. -3-

q.- arıS II/33/70

q.- dum I/40/39

q.- uyoduk I/19/07

4. (Bir yiyeceğı veya kaynatılması gereken bir şeyi) Pişmek veya kaynamak üzere hazırlayıp ateşe oturtmak. -2-

q.- uyoz I/23/22

5. Bir iş için ayırmak. -1-

q.- dum I/139/25

6. Uygun biçimde hazırlamak, tertip etmek, düzenlemek. -1-

q.- up II/21/36

7. (Yeme, içme vb.) İhtiyacını karşılamak üzere vermek.

8. (Birini) Bir işe yerleştirmek, tayin etmek.

9. İzin vermek, serbest bırakmak, ellememek.

10. Dökmek, sıvı şeyler için ikram etmek.

11. Bırakmak, terketmek.

12. Atmak.

13. Uyulması gereken kuralları belirlemek, vazetmek.

14. Yetmek, olanak vermek.

15. Sermek.

16. Dağılmak, salmak.

17. ... duruma getirmek, o hāl üzere kalmasına sebep olmak.

18. Kaydetip yayımlamak.

19. (Genellikle olumsuz cümlede) Eser bırakmak, kalmasını sağlamak.

20. Yerleştirmek.

21. Ekleme.

köy -

22. (Saç, sakal vb.) Uzatmak, bırakmak, bir süre kesmeyerek görünür hâle getirmek.

23. Yapmak, etmek, olmak anlamlarında yardımcı eylem.

24. Küfür, hakaret amacıyla kullanılır.

25. O şekilde kabul etmek, öyle varsaymak.

26. Gömmek, defnetmek.

27. İçine işleyecek şekilde tesir etmek, etkilemek, dokunmak.

28. Başlatmak, yazdırmak, kaydettirmek.

29. Kapatmak, hapsetmek.

30. Oturtmak veya yatırmak suretiyle almak.

31. Bir yerden içeri almak, girmesine izin vermek.

32. Yemek.

köy - : bk. köy⁻² -1-

k.- üyoS I/19/11

köy - : bk. köy⁻¹ -3-

k.- du II/13/27

k.- duğ II/13/30

k.- muş II/13/20

Köy - : bk. köy⁻¹ -4-

K.- dum II/31/37

K.- muşlar I/53/05

bk. köy⁻³ -1-

K.- arız I/111/67

bk. köy⁻⁷ -2-

K.- ar I/138/67

köy : bk. köy -1-

k.+ dâkıını II/07/49

köyma : Koymak işi. -1-

k. II/13/48

köyü : Sıvılık derecesi fazla olan, yoğunluğu nedeniyle güç akan, akışkanlığı az olan, kesif. -1-

k. II/15/28

köyün : Geviş getirenlerden, eti, sütü ve yapağısından faydalanan, boynuzlu, memeli, evcil hayvan. -8-

k. I/139/21, I/58/87, II/31/16

k. a_ılları II/23/153

k.+ nâ I/139/21

k.+ narımız II/24/12

k.+ narımızî II/24/12

k.+ umu I/139/26

Köyün : bk. köyün -1-

K.+ umuz II/24/34

Köza : İçinde, tohum veya kelebek durumuna gelmemiş böcek bulunan yuvarlak mahfaza. -3-

K.+ ları I/85/20

K.+ ya I/85/47, I/85/48

kö : bk. köy -211-

k. I/56/15, II/33/39

k.+ ü I/06/58, I/142/11

k.+ e I/07/100, I/125/64, I/71/81, II/25/19

k.+ oñ II/02/24

k.+ óñ I/08/19

k.+ uñ II/25/23

k.+ ü I/03/09, I/05/36, I/06/56, I/11/17, I/110/44, I/111/108, I/147/51, I/149/34, I/30/19, I/35/30, I/69/56, I/69/68, I/71/81, I/86/37, I/89/08, II/02/33, II/02/36, II/21/77, II/23/34, II/28/34

kurtşeyh k.+ ü I/132/01

aTlar k.+ ü I/11/12

bacısar k.+ ü I/05/37

bilvanis k.+ ü I/142/21, I/142/23

bozan k.+ ü II/02/40

çağmak k.+ ü I/15/02

dereyalak k.+ ü I/28/07

ğarage_ikli k.+ ü II/28/23

ğavıncı k.+ ü I/11/29

ğayı k.+ ü I/155/92, II/25/19

sadıkbağı k.+ ü I/105/02, I/105/03

seviş k.+ ü I/03/10

uşbaşı k.+ ü I/110/43

k.+ üdür I/95/16

k.+ üm I/105/02

k.+ ümde I/105/11

k.+ üme I/35/11, I/50/69, I/50/72
 k.+ ümüs I/155/64
 k.+ ümüs II/23/36, II/23/62
 k.+ ümüsdü I/11/14
 k.+ ümüz I/110/43, I/111/115, I/129/06,
 I/139/30, I/140/15, I/149/39, I/153/39,
 I/154/68, I/36/04, I/36/11, I/72/50, I/73/56,
 I/86/74, I/92/09
 k.+ ümüzde I/137/07, I/145/88,
 I/154/55, I/72/29, I/92/15, II/23/29
 k.+ ümüzde I/153/72, I/34/71
 k.+ ümüzden I/05/24, I/75/33, I/79/06
 k.+ ümüzden I/75/34
 k.+ ümüzdeydi I/134/18
 k.+ ümüzdü II/23/45
 k.+ ümüze I/75/10, I/75/16, I/75/18
 k.+ ümüzü I/108/54, I/139/43, I/139/44
 k.+ ümüzün I/05/64, I/07/85, I/11/12,
 I/134/18, I/34/04, I/79/40, I/92/33, II/17/24
 k.+ ün I/148/10, I/148/21
 k.+ ünde I/06/68, I/17/10, I/17/49,
 I/17/50, I/36/04, I/39/65, I/41/27
 kıracı_ören k.+ ünde I/111/03
 adaşısı k.+ ünde I/41/03
 balsar k.+ ünde I/121/109
 garaca_ören k.+ ünde I/121/108
 k.+ ünden II/28/08
 bozdā k.+ ünden I/155/08
 çayKoz k.+ ünden I/142/08
 dinek k.+ ünden I/09/72
 diñek k.+ ünden II/25/17
 garasar k.+ ünden I/17/18
 gavacık k.+ ünden I/140/03
 gayabelen k.+ ünden I/73/41
 hamamkıracı k.+ ünden I/116/02
 sadıkba_ı k.+ ünden I/137/02
 dācı k.+ ündü I/41/96
 k.+ üne I/137/37
 garaca k.+ üne I/110/66
 garasar k.+ üne I/17/17
 k.+ ünü I/139/46

cumhuriyet k.+ ünün I/149/55
 seviş k.+ ünün I/03/12
 k.+ ün I/05/44, I/05/46, I/10/120,
 I/117/36, I/117/44, I/117/50, I/121/97,
 I/122/11, I/122/15, I/125/49, I/126/46,
 I/133/65, I/137/38, I/142/12, I/142/31,
 I/144/28, I/150/23, I/157/39, I/157/84,
 I/158/23, I/161/43, I/161/46, I/17/76,
 I/23/36, I/28/16, I/34/44, I/35/35, I/39/53,
 I/39/76, I/41/11, I/41/51, I/41/54, I/56/30,
 I/67/74, I/68/12, I/68/64, I/69/12, I/69/36,
 I/69/57, I/69/58, I/69/69, I/73/39, I/78/07,
 I/80/09, I/81/03, I/86/01, I/88/37, I/90/62,
 I/97/08, II/02/18, II/02/19, II/02/25,
 II/10/44, II/10/52, II/11/03, II/11/06,
 II/13/38, II/17/50, II/23/149, II/23/73,
 II/23/84, II/25/09, II/25/17, II/25/26,
 II/25/59, II/39/168, II/39/19, II/39/26,
 II/39/45, II/39/46, II/39/47, II/39/87
 k.+ dē I/71/50
 k.+ den II/08/118
 k.+ e I/01/07
 k. hibelerine I/58/49
 k.+ ümüz I/01/25
 k.+ ün I/01/10, I/01/11
kō : bk. köy -229-
 k. I/01/87, I/10/60, I/100/24, I/100/37,
 I/11/05, I/138/67, I/145/66, I/147/45,
 I/149/07, I/149/09, I/149/26, I/150/49,
 I/150/50, I/155/64, I/17/74, I/17/76,
 I/17/77, I/17/78, I/17/83, I/20/14, I/34/03,
 I/56/17, I/57/26, I/57/27, I/59/09, I/64/116,
 I/68/11, I/72/31, I/75/28, I/77/25, I/80/08,
 II/01/82, II/02/26, II/02/39, II/02/55,
 II/06/49, II/09/34, II/09/41, II/10/63,
 II/15/72, II/17/31, II/21/101, II/25/20,
 II/32/76
 güce k. II/25/13
 k.+ e I/157/84, II/25/15
 k.+ ümüz I/47/05
 k.+ ümüzün II/25/17
 k.+ ün I/10/14, II/17/32
 k. çorbası II/12/31
 k. dū_ünü I/148/28

k.+ de I/07/102, I/07/88, I/09/02, I/09/63, I/100/24, I/100/39, I/100/40, I/100/42, I/105/12, I/111/113, I/122/87, I/126/03, I/126/10, I/126/79, I/129/04, I/129/52, I/129/67, I/135/04, I/138/39, I/145/89, I/147/43, I/148/21, I/153/38, I/155/62, I/17/57, I/17/88, I/25/45, I/34/60, I/34/61, I/36/03, I/39/10, I/41/25, I/41/95, I/47/33, I/55/49, I/57/41, I/67/68, I/68/31, I/68/50, I/71/23, I/75/57, I/80/08, I/87/104, I/93/34, I/96/38, II/02/31, II/05/53, II/10/75, II/12/26, II/22/56, II/25/08, II/25/27, II/28/35, II/28/66

k.+ dē I/69/08, II/30/55

k.+ dekiler I/15/34

k.+ den I/09/68, I/105/32, I/137/13, I/138/29, I/139/43, I/153/48, I/158/05, I/56/67, I/67/47, I/67/57, I/72/32, II/08/118, II/25/111, II/25/112, II/25/27

k.+ deŋ II/28/12

tutlu k.+ den I/17/02

k.+ denim II/01/03

k.+ densē I/105/32

k.+ densin II/03/83

k.+ deyiz II/15/59

k.+ diydik I/35/57

k.+ dē I/01/20

k.+ dē_iz II/08/04

k.+ dō I/03/77

k.+ dü I/69/78, I/79/19, II/08/02, II/08/84, II/21/25, II/21/76, II/25/07, II/25/11, II/30/10

k.+ düyse II/25/69

k.+ düyüs II/08/04

k.+ le I/69/78

k.+ lede I/158/55

k.+ lemis I/71/83

k.+ lemiS I/28/05

k.+ lēnden I/75/29

k.+ ler I/57/29, I/74/87, I/78/03

k.+ leŋ I/142/56

k.+ lerde I/10/24, I/15/05, I/15/06, I/15/13, I/15/60, I/69/06, I/78/34

k.+ lerde yapan I/51/73

k.+ lerden I/11/05, II/25/61

k.+ lerdi II/17/77

k.+ lere I/09/76, I/69/100, II/28/48

k.+ leri I/30/49, I/93/56

k.+ lerī II/39/129

k.+ lerimizde I/17/82

k.+ leriŋ I/63/26

k.+ lü I/21/92

k.+ müş I/17/75

k.+ müşdü I/17/77

k.+ müz I/11/05, I/122/51, I/135/16, I/137/11, I/137/12, I/138/51, I/17/61, I/69/73, I/72/28

k.+ müzū I/69/101

k.+ müzde I/01/26, I/03/29, I/11/06, I/11/32, I/113/43, I/122/56, I/126/44, I/129/53, I/13/04, I/14/25, I/148/30, I/17/61, I/17/69

k.+ müzde II/12/67

k.+ müzde bir tek I/69/69

k.+ müzdi II/05/59

k.+ müzdē II/08/24

k.+ müzdö I/03/28

k.+ müzdü II/01/13, II/05/34, II/16/84

k.+ müze I/121/111, II/21/17

k.+ müzüŋ II/05/53

k.+ nen I/112/60

k.+ nen yapılır II/17/31

k.+ sünden I/25/10

k.+ süz I/54/35

k. yeri I/28/51, I/63/11, I/63/12

k. yerinde I/06/29, I/101/21, I/138/11

k. yerindē I/138/09

kõ : bk. köy -1-

k.+ ümüzüŋ I/131/26

Kõç : bk. göç -1-

K. itme I/68/26

köfte : İçine soğan, biber, baharat, maydanoz, ekmek, yumurta vb. konmuş kıymanın yoğrulduktan sonra yuvarlak veya uzun küçük topaklar hâlinde ve

muhtelif şekillerde pişirilmesi yoluyla yapılan meşhur yemek. -1-

k. I/76/34

köFtē : bk. köfte -1-

k. II/39/25

köFteci : bk. köFteci -1-

k. II/23/203

köFteci : Köfte satılan veya yenilen yer. -1-

k.+ lēde II/23/203

köfti : bk. köfte -1-

sulu k. II/39/56

köğ : bk. köy -2-

sekören k.+ ünden II/23/27

k.+ üñ I/64/51

kök : Bitkilerin, toprağın altında kalan ve topraktaki besi maddelerini emmelerine yarayan kısmı, cezr. -18-

k. atmış I/25/50

k.+ lerinden I/54/33

k.+ ü I/117/37, I/74/99

k.+ ünnen I/127/40

2. Bir şeyin ilk çıktığı, ilk var olduğu nokta, geçmişteki kökeni.

k. I/158/08

k.+ ten I/75/03

k.+ ü I/110/43, I/82/08, I/82/09, I/82/11, I/158/26

k.+ üm I/158/03

k.+ ümüs I/134/09

k.+ ümüz I/21/79

ekindē k.+ ündē I/45/25

k.+ ünden II/28/36

köken : Bir şeyin geçmişte dayandığı temel, geçmişteki kökü, menşē. -1-

k.+ nere II/35/06

kökenni : Asıllı. -2-

k. II/14/19, II/23/162

kökle - : Kökünü kurutmak, bitirmek. (?) -2-

k.- dik I/85/42

kökleme : İçindeki pamuk, yün gibi şeylerin oynamaması için iki yüzü dikişlerle tutturulmuş minder, şilte vb. -1-

k. I/152/60

köklü : Esaslı, kökleşmiş. -1-

köklü ayle : Eskiden beri bilinen ve iyi tanınan aile.

k. I/68/27

köl : bk. kör I -2-

k.+ lē I/77/57, I/77/58

köle : Birinin hâkimiyeti altında bulunan ve özgürce hareket edemeyen kimse. -1-

k. I/52/49

kölelik : Köle olma durumu. -1-

k. yapcağ I/52/48

kölgē : bk. gölge¹ -1-

k.+ ye I/06/136

kölge : bk. gölge¹ -7-

k. I/123/70

k.+ de I/123/71, I/124/47, I/28/40, I/81/07

k. yapardık I/123/70

k.+ nizi kesmesin I/50/28

kōli : bk. köylü -2-

k.+ yin I/54/34

k.+ yis I/10/39

kōlü : bk. köylü -25-

k. I/03/90, I/10/101, I/100/24, I/126/09, I/126/14, I/148/27, I/161/44, I/161/47, I/23/42, I/58/36, I/77/12, II/05/34, II/25/115

isTikl'albağ k. I/142/08

k.+ lēden II/26/38

k.+ müs I/27/60

k.+ sü II/02/56

k.+ süne I/125/91

k.+ ye I/125/71

k.+ yün I/05/37, I/161/58, I/55/10, I/55/11

k.+ yüs I/52/45

kōlū : bk. köylü -1-

k.+ leden I/161/47

kömbodo

kömbodo : Davul vb. vurmalı aletlere vurulduğunda çıkan ses. -1-

k. tombodo I/59/67

kömür : bk. kömür -1-

k. I/06/40

kömür : Yüksek basınç veya yüksek sıcaklık altında bitkilerin yapısının değişmesi sonucu meydana gelen, karbonca çok zengin, siyah, yanıcı, kalorisi yüksek madde. -47-

k. I/104/16, I/130/35, I/130/37, I/130/45, I/136/10, I/136/11, I/15/34, I/34/57, I/45/66, I/46/76, I/46/78, I/55/57, I/55/58, I/55/59, I/76/74, I/76/75, I/81/04, I/88/59, I/93/09, I/93/10, I/94/14, II/21/80, II/27/37, II/33/42, II/33/43

k.+ de II/19/55

k.+ dü II/23/17

k.+ lēde II/23/17

k.+ ler I/88/20

k.+ nen I/66/48

k.+ ü I/130/47, I/136/12, I/137/64, I/155/38, I/34/58, I/55/58, I/73/19, I/81/04

k.+ ü vuruyosun I/93/09

k.+ ümüzü viri I/52/25

k.+ ünde I/125/43

k.+ ünü I/32/51

k.+ ün I/93/09

k. verirle II/21/82

k. viri I/52/46

kömürlüg : Kömürlük, kömür konan yer. -1-

k. I/160/05

köpe : bk. köpek -7-

k.+ i II/25/39

av k.+ i I/16/13

av k.+ i I/16/13

k.+ inden I/16/05

k.+ ine I/96/81

k.+ yi I/16/02, I/16/14

köpē : <<köpek+i -3-

k. I/120/25

k.+ m I/122/81

k.+ miz I/24/40

köpek : Köpekgiller familyasından, birçok çeşidi bulunan, bekçi olarak ve avcılıkta kullanılan, sadık, evcil memeli hayvan. -9-

k. I/120/53, I/16/14, I/33/65

k.+ le I/120/60

k.+ lē I/152/101

k.+ ler I/120/27

k.+ lere I/120/24

k.+ lerin I/120/59

köprü : Aralarında doğrudan doğruya geçişi önleyen bir engel bulunan iki yeri birbirine bağlayan veya bir trafik akımının diğerini kesmeden üstten geçmesini sağlayan yapı. -8-

k. I/122/42, II/10/38

k.+ den I/122/43, II/09/97

k.+ sü I/23/50

k.+ sünün I/11/28

k.+ yü I/69/102

kör I : Görme duyusundan mahrum olan, görmeyen, âmâ. -7-

k. I/77/58, II/07/120

kel etmedi k. etmedi I/125/41

ne çocuklarımı kel etTim ne çocuklarımı k. etTim I/91/61

kör olsun (olasıca) : Beddua sözü olarak kullanılır.

k. olasıcalar I/133/21

k. olsun I/95/72

kör II : Mezar. -2-

öllüğün k.+ ü I/134/42, I/113/130

kör - : bk. gör⁻¹ -1-

k.- ennen II/39/12

kör : bk. kör I -1-

k.+ dü I/77/58

körēbe : Körebe, gözleri bağlı bir ebenin oyundakilerden birini yakalaması esasına dayanan bir çocuk oyunu. -1-

k. I/09/30

körel - : (İşleyen, çalışan bir şey) Gücünü kaybetmek, gücü azalmak. -1-

k.- di I/01/40

körfez : Kara içine girmiş deniz parçası. -2-

k. I/95/109, I/95/111

körlük : Gerçeği görememe durumu, gâfillik. -3-

k. II/07/131, II/07/132

körü : bk. körük -2-

k.+ ü II/26/11, II/26/16

körük : Açılıp kapandıkça içindeki havayı üfleme yoluyla ateşi canlandırmaya yarayan, deri, meşin veya tahtadan alet -1-

k. II/26/11

kös : Üzerinde çamaşır yıkanan uzun tahta veya taş. -4-

k. II/21/59

k.+ lere I/59/40

k.+ lerimiz I/59/40

k.+ ü II/21/62

kösür : Kös, üzerinde çamaşır yıkanan uzun tahta veya taş. -1-

k.+ e I/59/45

köşe : Bir nesnede en ve boyun kesiştiği sivri yer, iki yerin birleştiği nokta, uç. -5-

k. I/135/39

k.+ de I/64/74, I/64/75

k.+ si I/02/66

k.+ sinde I/64/74

köşi : bk. köşe -1-

k.+ ye I/135/28

köşse : bk. köşe -3-

k. I/152/62

k.+ ye I/152/61

köşşë : bk. köşe -1-

k. I/152/62

kötü : bk. kötü -2-

k. II/01/35

ëyi k. II/38/114

kötü : İstenilen nitelikte olmayan, sahip bulunması gereken vasıfları taşımayan. -72-

k. I/01/03, I/06/01, I/07/51, I/10/66, I/111/87, I/113/131, I/119/39, I/12/47, I/135/45, I/15/24, I/15/25, I/17/29, I/21/72, I/23/13, I/24/58, I/45/07, I/48/74, I/50/38, I/52/03, I/52/13, I/52/14, I/53/31, I/58/10, I/58/35, I/63/48, I/63/59, I/64/38, I/67/02, I/69/84, I/69/85, I/74/25, I/93/29, I/96/84, I/96/88, II/06/85, II/07/01, II/12/09, II/16/98, II/25/01, II/33/01, II/39/09

ī k. I/23/46

īyi k. I/74/26

ëyi k. I/93/65

iyī k. II/35/11

iyi k. I/109/56, I/112/70, I/119/37, I/133/22, I/23/63, I/64/59, II/05/89, II/07/128

kötü k. I/80/42

k.+ dü I/131/30

k. kötü I/80/42

k.+ lerinen I/15/38

k. mütü I/150/55

k.+ sü I/06/148

k.+ ydü I/130/09, I/58/26, II/27/16, II/27/18

k.+ ydük I/79/25

k.+ ymüſ I/77/73

k.+ ymüſtü I/131/30

k.+ yü I/21/66

k.+ yün I/13/04

Kötülü : (<<kötülük+ü) Kötü olma durumu. -1-

K.+ nden I/07/51

köv : bk. köy -218-

k. I/01/28, I/01/30, I/01/68, I/01/75, I/03/34, I/03/78, I/10/07, I/104/13, I/104/15, I/11/05, I/11/16, I/11/18, I/11/25, I/125/45, I/128/09, I/129/05, I/132/06, I/134/40, I/135/11, I/152/89, I/153/16, I/158/37, I/23/46, I/23/47, I/26/07, I/28/03, I/28/06, I/30/50, I/32/38, I/32/39, I/33/102, I/39/96, I/47/11, I/64/116, I/64/120, I/69/02,

I/69/09, I/69/60, I/69/78, I/70/05, I/72/29,
I/79/80, I/79/84, I/79/88, I/83/07, I/83/72,
I/86/26, I/86/35, I/89/03, I/98/25, II/03/75,
II/03/76, II/06/05, II/07/23, II/07/24,
II/07/49, II/07/50, II/09/45, II/13/55,
II/20/16, II/21/50, II/22/76, II/23/166,
II/25/13, II/25/25, II/25/28, II/26/02,
II/28/35, II/28/42, II/34/101, II/34/106,
II/37/78, II/37/88

ev k. I/146/21

k.+ de I/100/07, I/107/02, I/161/18,
I/28/16, I/42/60, I/74/45, I/80/50, I/83/09,
II/07/46, II/19/101, II/26/25

k.+ den I/102/16, I/153/55, I/32/16,
I/32/71, I/52/03, I/82/02, II/34/03, II/38/11

k.+ deniS I/09/26

k.+ denyiz I/33/111

k.+ desin I/85/43

k.+ deyîz I/33/111

k.+ deyî I/72/10

k.+ dē I/108/40, I/61/67, II/28/42

k.+ dü I/01/25, II/07/112, II/26/50

k.+ e I/03/83, I/08/22, I/10/64, I/108/44,
I/113/79, I/125/70, I/149/62, I/159/31,
I/161/28, I/27/08, I/35/12, I/44/07, I/44/15,
I/59/09, I/64/123, I/70/15, I/73/39, I/99/60,
II/19/101, II/19/143, II/25/08, II/25/25,
II/28/33, II/34/72

k.+ e virin I/54/31

k. ekme_e II/08/122

k. ibesinne II/07/117

k.+ lēde II/03/15

k.+ lēḡ I/72/51

k.+ ler I/01/75, I/89/28

k.+ lerde I/89/26, I/89/28

k.+ lere I/131/21

k.+ lerindē II/03/76

k.+ leriḡ I/69/06

k. meydanına I/98/25

k. odaları I/153/72

k.+ ü I/138/83, I/15/66, I/64/116,
I/88/47, I/89/04, II/03/75, II/03/76,
II/23/131, II/28/42, II/28/43

ḡara_ören k.+ ü I/92/03

aḡca_ören k.+ ü II/26/51

başören k.+ ü I/71/72, I/72/32

bekdeḡ k.+ ü I/153/50

çalıcı k.+ ü I/45/35

danni k.+ ü I/28/05

dümrek k.+ ü I/46/27

ḡoşmat k.+ ü I/01/22

gürle_ık k.+ ü II/26/01

kümbet k.+ ü I/92/10

lütfiye k.+ ü I/60/82

mercan k.+ ü I/24/18

osmaniye k.+ ü I/28/05

otluḡ k.+ ü II/30/05

yenidoḡan k.+ ü I/23/47

k.+ ümde II/37/04

k.+ ümüS I/129/38

k.+ ümüz I/83/07, II/26/03

Sekerîyâ k.+ ümüz I/49/11

k.+ ümüzün I/32/77, II/09/39

k.+ ümüzünḡ I/46/34, II/09/54, II/34/82

k.+ ün I/83/17, II/19/79

başören k.+ ünde I/71/72

ḡayı k.+ ünde I/159/07

k.+ ünden II/21/63

başören k.+ ünden II/07/22

özden k.+ ünden II/17/13

seki k.+ ünden I/46/54

yukaḡlıcı k.+ ünden II/03/83

k.+ üne I/153/53

k.+ ünḡ I/11/19, I/153/74, I/153/76,
I/16/05, I/32/60, I/37/43, I/49/58, I/60/34,
I/69/57, I/69/61, I/84/14, II/03/11, II/10/37,
II/16/65, II/17/05, II/34/71, II/34/72,
II/34/73, II/37/05

aḡca_öreni k.+ ünḡ II/26/53

k.+ ũ II/21/50

k. yeri I/104/14

kōv : bk. köy -5-

k. I/01/75, I/61/09, II/25/77

k.+ dü I/61/09

k. èbe1sinnen II/08/35

köy : bk. köy -8-

k. I/10/05, II/28/34

k.+ de I/06/141, I/113/137, I/154/50, I/46/127, II/20/12

k.+ dü I/45/26

köv : bk. köy -1-

k.+ ü II/21/57

kövlü : bk. köylü -1-

k. I/72/80

kövlü : bk. köylü -11-

k. I/32/64, II/26/17, II/34/91

k.+ müzmüşTü I/153/05

k.+ ydü I/113/15

k.+ ye I/32/63

k.+ yü I/32/82, I/95/13, II/03/24

k.+ yüm II/34/28

k.+ yün I/61/07

kövlük : bk. köylük -1-

k.+ leri II/17/14

köfte : bk. köfte -3-

k. I/26/70, I/28/58

köy : bk. köy -17-

k. I/68/32, II/23/166

k.+ ü II/17/15

k.+ de I/104/58, II/30/62

k.+ deki I/104/59

k.+ e I/152/88

k. gönā I/142/45

k. gönānı I/142/42

k. Kōnā I/142/42

k. odası I/99/73

k.+ ü I/06/141, I/53/47

k.+ ümüştü II/32/131

k.+ ũ II/14/09

köylü : bk. köylü -2-

k. I/153/85

sorkun k. I/50/14

köy : Belediye teşkilatı olmayan, genel karar organları halk tarafından seçilen, nüfus, yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri bakımından

şehirden ayrılan, halkı daha çok tarım ve hayvancılıkla uğraşan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun olan yerleşim birimi ve buranın halkı. -339-

k. I/05/14, I/05/37, I/05/41, I/101/34, I/103/14, I/103/15, I/108/43, I/117/04, I/117/51, I/117/53, I/118/11, I/120/03, I/121/100, I/121/110, I/122/51, I/125/75, I/129/39, I/133/55, I/133/61, I/142/28, I/146/05, I/157/69, I/157/72, I/31/18, I/37/17, I/40/68, I/41/19, I/45/21, I/47/29, I/49/43, I/49/44, I/53/62, I/55/51, I/58/20, I/58/47, I/58/58, I/58/61, I/58/74, I/60/80, I/64/53, I/65/29, I/65/56, I/67/58, I/69/62, I/72/24, I/76/82, I/78/22, I/79/15, I/80/09, I/86/17, I/87/37, I/93/62, I/95/16, I/97/28, I/99/10, I/99/22, I/99/34, I/99/36, I/99/42, I/99/43, I/99/54, I/99/60, I/99/62, I/99/63, II/04/85, II/06/37, II/09/43, II/09/84, II/19/120, II/21/07, II/21/12, II/21/56, II/21/64, II/23/175, II/24/11, II/27/26, II/33/07, II/35/87, II/39/183

K. I/108/12

bacısar k.+ ü I/05/33

k.+ de I/05/44, I/05/54, I/111/103, I/111/109, I/111/93, I/115/03, I/117/52, I/123/28, I/124/23, I/125/74, I/132/02, I/132/16, I/147/12, I/156/17, I/24/17, I/27/17, I/34/16, I/34/20, I/34/60, I/34/69, I/37/38, I/46/03, I/49/44, I/53/22, I/53/62, I/53/64, I/64/124, I/71/09, I/71/23, I/75/38, I/76/83, I/92/61, I/99/06, I/99/21, I/99/36, II/15/60, II/17/06, II/19/20, II/24/16, II/27/04, II/27/52, II/35/08

k.+ dē II/30/49

k.+ deki I/92/57

k.+ den I/121/110, I/138/42, I/143/82, I/144/59, I/144/60, I/46/121, I/49/67, I/60/91, II/05/18, II/09/85

k.+ dēn I/144/59

k.+ denin I/147/03

k.+ desin I/144/13

k.+ deyin I/93/33

k.+ deyiz I/09/71

k.+ deyiz II/15/59

k.+ deymişdi I/56/22

k.+ dē II/19/10
 k.+ dü I/61/10, II/25/06, II/39/183
 k.+ e I/05/35, I/05/41, I/05/43, I/05/45, I/07/88, I/108/32, I/114/16, I/129/31, I/140/24, I/154/64, I/157/14, I/161/30, I/17/51, I/25/29, I/44/58, I/45/26, I/65/17, I/76/06, I/76/15, I/78/01, I/99/58, II/09/58, II/19/114, II/19/47, II/19/93
 k.+ ē I/76/79
 k.+ i II/19/21
 k.+ le I/149/66, I/58/53, I/74/93
 k.+ lē I/38/42, I/60/46, I/64/49, II/01/81
 k.+ lēde I/49/10
 k.+ lēden I/125/75, II/05/35
 k.+ lēnde II/19/164
 k.+ lēñ I/75/02
 k.+ ler I/01/94, II/15/46
 k.+ lerde I/09/50, I/125/04, I/125/74, I/17/81, I/71/22
 k.+ lerden I/60/78
 k.+ lere I/03/79, I/16/60, I/16/61, I/32/14, II/09/26, II/32/128
 k.+ leri I/111/122, I/45/34, I/60/92, I/92/22, I/99/57, II/24/04, II/26/36
 k.+ lerimizde I/17/80
 k.+ lerine II/28/04
 k.+ leriñ II/23/69
 k.+ müşdü I/17/77
 k.+ nen I/46/129
 k.+ ü I/05/33, I/117/52, I/18/45, I/28/07, I/38/05, I/44/39, I/44/40, I/56/16, I/60/85, I/65/08, I/75/02, I/83/70, I/93/12, I/99/44, I/99/54, I/99/55, I/99/59, II/01/14, II/04/66, II/05/107, II/05/18, II/05/46, II/09/89, II/20/63, II/21/54, II/30/56
 alanya k.+ ü I/122/64
 bacısar k.+ ü I/05/23
 deyiş k.+ ü I/99/61
 seki_ören k.+ ü I/149/06
 sökören k.+ ü I/64/50
 taqmaK k.+ ü I/156/08
 yeşildepe k.+ ü I/93/49
 k.+ ümüS II/09/04

k.+ ümüş I/99/55
 k.+ ümüşdü I/56/17
 k.+ ümüz I/05/59, I/120/04, I/49/70, I/65/55, II/09/54, II/09/65, II/31/12, II/37/77
 k.+ ümüzde I/34/11
 k.+ ümüzdi II/09/67
 k.+ ümüzün II/09/49, II/09/79, II/09/82
 k.+ ünde I/41/17
 qarageyikli k.+ ünde II/13/52
 mülk k.+ ünden I/134/08
 k.+ ündenim I/34/02
 k.+ üne I/56/70
 yārı k.+ üne I/22/32
 k.+ ünen I/46/52
 ğayı k.+ ünnen II/02/27
 k.+ ünün I/46/51
 k.+ ün I/05/43, I/117/09, I/141/18, I/16/29, I/30/10, I/46/07, I/46/52, I/46/56, I/64/49, I/73/65, I/81/68, I/92/08, II/09/66, II/09/74, II/09/77, II/19/46, II/20/45, II/27/51, II/27/61, II/34/37, II/39/79
 k.+ ũ I/65/08
köy dili : Yöre ağzı.
 k. dilinnen I/76/71
köy ebesi : Köylerde doğum yaptıran kadın.
 k. ebeleri I/58/52, I/58/56
 k. ebeleriyle I/58/53
 k. ēbelēni II/30/57
 k. ēbelēnnen II/30/58
köy ekmeği : Tandır, sac, fırın vb.nde pişirilen bir pide türü veya somun.
 k. ekme_ı yapıyoS I/154/20
 k. ekme_ı II/19/76
 k. ekmē_ı II/15/64
 k. ekmē_ını II/19/76
 k. ekmeğimiz yapıyoS yapıyoS II/19/77
köy hayatı : Köyde yaşanan, köy şartlarını
 k. hayatı I/24/41

köy meydanı : Genellikle köyün ortasında bulunan geniş alan.

köy muhdarı : Muhtar.

k. muhdarıydı I/123/75

köy odası : Köylülerin çeşitli toplantıları yaptıkları, misafir ağırladıkları oda.

köy okulu : Köydeki çocukların gittiği küçük okul.

k. okulu I/121/107

k. okulunda I/121/107

köy yeri : Kırsal kesim, köy.

k. yeri I/111/88, I/72/64

k. yeri I/73/21

k. yerinde I/07/07, I/101/05, I/116/45, I/138/88, I/144/08, I/40/42, I/55/74, II/19/120

k. yerindē I/05/15, I/69/15

k. yerinde I/04/39, II/15/82, II/39/99

k. yerini I/144/13

k. yiri II/21/100, II/27/02, II/39/34

k. yirinde I/53/37, I/53/64, II/15/90, II/21/05

k. yirindē I/76/07

köy : bk. köy -9-

k. I/17/51, I/67/51, I/71/82

k.+ de I/155/81

k.+ dü I/11/31

k.+ lerde II/03/27

k.+ lerinden I/142/13

k.+ ü I/05/25

k.+ ün II/26/19

köy : bk. köy -10-

k. I/48/45, I/56/10, I/56/14, I/58/44, I/58/73, I/75/46, II/09/43

k.+ de I/34/19, I/34/68, I/53/22

köy : bk. köy -7-

k. I/150/48, I/73/21, II/08/16, II/32/67

k.+ de I/34/25, II/09/103

k.+ den II/23/100

köy : bk. köy -8-

k. I/131/20, I/45/74

k.+ de I/22/21, I/22/41

k.+ den I/138/29

k.+ e I/140/24

k.+ lerde I/21/44

k.+ ü I/122/52

köylü : Köyde yaşayan, köy halkından olan kimse. -12-

k. I/76/72, I/87/37

üşbaşı k. I/65/04

k.+ ceK I/81/49

k.+ le I/111/15

k.+ lēden I/33/02

k.+ ler I/111/111, I/117/17

k.+ ye I/154/53, I/32/62, I/76/24

k.+ ye veriydik I/90/53

köylük : Köy bulunan, köy kurulmuş olan (yer) -2-

k.+ Tü II/09/27

közbastı : Közbastı, ateşte pişirilmiş kemiksiz et. -1-

k. I/36/73

közle - : (Et, sebze vb.ni) Kömür ateşi üzerinde pişirmek. -1-

k.- riz II/19/56

közleme : Közde pişirilen (yiyecek). -2-

k.+ si II/19/57

patlıcan k.+ si II/19/55

közlēme : bk. közleme -1-

k. et I/95/07

Ḳriz : Birdenbire gelen ve kısa süren hastalık nöbeti. -1-

Ḳalp Ḳ.+ inden I/60/51

Ḳrom : bk. kırom -2-

Ḳ.+ a I/46/81

Ḳ.+ dan I/60/34

ku : bk. ki -44-

k. I/01/24, I/04/76, I/06/134, I/06/64, I/10/79, I/100/25, I/108/46, I/126/25, I/137/07, I/138/13, I/138/44, I/143/42, I/146/77, I/150/33, I/153/117, I/158/50, I/161/09, I/161/18, I/161/28, I/161/32, I/17/69, I/18/75, I/23/13, I/23/34, I/23/57,

I/29/06, I/32/02, I/39/51, I/49/45, I/55/61, I/61/01, I/61/02, I/61/21, II/03/45, II/09/97, II/20/33, II/20/69, II/27/35, II/29/26, II/29/31, II/35/05, II/38/116

ķ.+ na I/93/20

ķu : bk. ķi -1-

ķ. I/158/09

ķū : bk. ķi -2-

ķ. I/126/58, I/39/09

ķūban : bk. ķurban -1-

ķ. bayramındı II/14/91

ķuççük : bk. kūçük -1-

ķ. kūçük II/11/27

ķuççüklū : (<<kūçüklük+ū) Çocukluk, çocukluk çağı. -1-

ķ. II/08/134

ķuçucuķ : bk. kūçücüķ -1-

ķ. I/14/05

ķulā : (<<ķulaķ+ı) Başın iki yanında bulunan iştme organı. -1-

ķ.+ na II/13/31

ķulestere : Kolesterol, vücudun yağ metabolizmasının esas öğelerinden biri. -1-

ķ. I/37/37

ķullan - : (Bir şeyden) Hangi işe yarıyorsa o maksatla yararlanmak. -4-

ķ.- ırdıķ I/35/07

ķ.- ıyo I/142/44

ķ.- ıyorum I/42/41

ķullān - : bk. ķullan- -1-

ķ.- ırın I/08/66

ķullanım : Kullanma, yararlanma. -1-

ķullanım suyu : İçmek dışında çeşitli amaçlarla kullanılan, çoğunlukla içilmeyen su.

ķ. suyu I/142/39

ķulube : Kulūbe, kerpiç, saman, odun vb.nden yapılmış kūçük, basit ev. -1-

ķ. I/81/63

ķum : Silisli kütlelerin, bazı kaya ve maden parçalarının tabii tesirlerle parçalanıp ufalanması sonucu ortaya çıkan kūçük

ve sert tanecikler ve bunlardan oluşan kütle -5-

ķ. I/19/09, I/81/36

ķ.+ a I/19/09

ķ.+ lu I/81/35, I/81/36

ķumaş : İpek, yün, pamuk vb. malzemeden makine veya tezgâhlarda dokunmuş her türlü dokuma. -1-

ķ.+ ını I/12/26

ķumpustu : bk. ķomposto -1-

ķ. I/07/39

ķun : bk. gün -1-

ķ.+ ķu II/02/25

ķur - : 1. Yapmak, inşa etmek. -1-

ķ.- ālādı I/29/13

2. Bir araya getirmek. -1-

ilgi ķ.- ulurdu I/59/19

3. Hazırlamak.

4. Hazırlayıp olması için bırakmak.

5. (Parçalardan oluşan bir şeyi) Parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak.

6. (Bir şeyi) İşleyecek duruma getirmek.

7. (Sürekli olacak bir şeyi) Başlatıp ortaya koymak, oluşturmak, tesis etmek.

ķur - : bk. ķur⁻¹ -1-

ķadırā ķ.- uyóİler II/10/81

ķuraķlıķ : Kurak olma, yağmur yağmama durumu. -1-

ķ.+ lā I/01/24

ķuran : bk. ķuran -1-

ķ. I/29/13

ķuran : Kur'an, Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı, kelim-i kadim, Kur'an-ı Kerim. -3-

ķ. I/16/35

ķ.+ ı I/33/28

ķuran ķursu : Kur'an okumanın ve Kur'an'da geçen sure ve ayetlerin öğretildiği kurs.

ķurān : bk. ķuran -1-

ķ.+ ımı II/37/14

ķurban : 1. Kurban bayramı. -1-

ķ.+ a I/46/64

2. Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

ķurban bayramı : Zilhicce ayının onunda başlayan ve kurban kesilip dağıtılan dört günlük dinî bayram.

ķurban ol- : Bir amaç veya kimse için kendini feda etmek.

Ķurban : bk. ķurban¹ -2-

Ķ. bayramında I/155/68

bk. ķurban²

Ķ. olurum I/67/31

ķurbannık : bk. ğurbannıĶ -2-

ķ. I/91/27, II/31/30

Ķurbet : bk. ğurbet -1-

Ķ.+ ere I/15/63

ķurdāle : Kurdele, elbiselerde, saçlarda ve çeşitli yerlerde süsleme malzemesi olarak kullanılan kumaş şerit. -1-

ķ.+ si I/151/32

ķurs : Belli ve sınırlı bir konu üzerinde kısa süreli dersler şeklinde uygulanan öğretim. -2-

ķ.+ a II/37/14

ķ.+ lāna I/16/35

Ķurşun : Ağır, yumuşak, kolayca dövülebilen, maviye çalan gri (kurşuni) renkli, boru imali ve birçok kimyevi birleşikte kullanılan, yoğunluğu 11,3, erime derecesi 327°, atom ağırlığı 207,21, atom numarası 82, sembolü Pb olan metal element. -1-

Ķurşun dök- : Halk inanışına göre nazar, büyü, hastalık vb. şeyleri önlemesi için, eritilmiş kurşunu bunlardan korunmak istenen kimsenin başından çevirerek içinde su bulunan bir kaba dökmek.

Ķ. dökērdik I/58/45

ķúrt : bk. kūrt -1-

k. taranası I/04/56

Ķurt : Köpekgillerden, gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan. -1-

Ķ. I/66/12

ķurt : Uzun ve yumuşak gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı, sürünerek hareket eden küçük hayvan. -1-

ķ. yapar I/122/75

ķurtar - : Kurtulmasını sağlamak; bir canlıyı bir tehlikeden, mahvolmaktan, helak olmaktan uzaklaştırmak. -2-

ķ. I/95/51

ķurtuluş : Kurtulmak işi, kurtulma, necat. -1-

ķurtuluş savaşı : 1919 – 1922 yılları arasında Anadolu'yu işgal eden devletlere karşı yapılan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile sonuçlanan savaş, İstiklal harbi, Millî Mücadele.

ķ. savaşından I/35/31

ķuru : 1. Daha sonra yenmek veya kullanılmak için kurutulmuş. -8-

ķ. I/19/01

ķ.+ sundan I/42/51

2. Nemi, suyu olmayan.

ķ. II/20/02

3. (Çeşme vb. için) Suyu kalmamış, akıcı özelliğini yitirmiş.

ķuru fasulye : Fasulye bitkisinin kurutulmuş taneleri ve bu tanelerden yapılmış yemek.

ķ. fasilyemiz II/31/48

ķ. fasille II/31/47

ķ. fasülleyi I/127/43

ķ. fasulye II/37/81

ķuru - : Islaklığı, yaşlığı kaybolarak kuru duruma gelmek. -3-

ķ.- du I/54/67

ķ.- duktan I/54/67

ķ.- r I/19/05

Ķuru : bk. ķuru¹ -3-

Ķ. fasulye I/103/20

duT Ķ.+ su I/19/12

bk. ķuru³

Ķ. I/70/12

ķurud -

ķurud - : bk. ķurut- -1-

ķ.- uyoz II/21/94

ķurul - : 1. (Parçalaradan oluşan bir şey) Parçaları birleştirilerek bütön hâle getirilmek. -5-

ķ.- du II/31/20

soba ķ.- uyordu I/16/25

2. Ortaya konulmak, oluşturulmak, tesis edilmek.

3. Rahatça oturmak, yerleşmek.

4. (Yayı ve zembereği gerilerek) İşleyecek duruma getirilmek.

5. Bir araya getirilmek, toplanmak, teşkil edilmek.

ķuruluş : Kurulma işi. -2-

ķ.+ ları II/23/136

ķ.+ ũ I/92/09

ķurum : Kuruluş, müessese. -2-

ķ.+ lışa II/38/24

tek ķ.+ u II/09/52

ķuruş : 1 liranın yüzde biri değerindeki Türk para birimi, guruş. -1-

ķ. I/156/49

ķurut - : (Bazı sebze, meyve, çiçek vb.ni) Güneşte bırakıp kuru duruma gelmesini sağlamak. -3-

ķ.- ursañ I/19/05

ķ.- uyoz I/19/03, I/19/25

ķuruT - : bk. ķurut- -1-

ķ.- uruz II/37/124

ķuSu : bk. ķuzu² -1-

ķ.+ m I/58/11

ķusur : Eksiklik, noksan. -6-

ķ.+ lu II/07/142

ķusura bakmamak (kalmamak),

(ķusurunu ba_aşlamak) : Hoş görmek.

ķ.+ a baķma I/148/19, I/42/77

ķ.+ a ğalmañ I/28/01, I/28/33

ķ.+ unu ba_ařlañ I/05/71

ķusur : bk. ķüsür -2-

ķ. II/09/16

ķ.+ u II/09/101

ķusur : bk. ķusur -1-

ķ.+ a baķmañ II/38/120

ķuşā : <<ķuşaķ+ı -1-

ķ. I/41/29

ķuşaķ : Bele bağlanan uzun, enli veya ensiz kumaş. -1-

ķ. I/41/29

ķuşaķ : bk. ķuşaķ -1-

ķ.+ lā I/153/61

ķuşam : “Giyilip ķuşanılan şeyler, üst baş” anlamında olup *giyim ķuşam* deyiminde geçer. -1-

ġeyim ķ. I/72/63

ķuşandır - : Giyinmesini sağlamak. -1-
giyindiri ķ.- ı II/08/79

ķuşat - : Kuşandırmak, giyindirmek. -1-
ķ.- ırla II/34/37

ķutli - : Kutlamak, mutlu, sevindirici bir olaydan duyulan memnuniyeti yazı veya sözle bildirmek, tebrik etmek. -1-

ķ.- yyóS II/12/84

ķutmi : Bir kumaş türü. -1-

ķutmi řaľvar : Kutmi denilen kumaş türünden yapılmış yöresel bir şalvar.

ķ. řaľvar I/41/23

ķutu : Çeşitli malzemeden yapılmış, genellikle kapaklı, taşınabilir kap. -3-

ķ. I/154/33, I/154/35

ķ.+ yu I/154/36

ķútü : bk. ķutu -1-

ķ. I/02/57

ķutu : bk. ķutu -1-

ķ.+ su I/154/35

ķuva : bk. ķova -1-

ķ. I/07/75

ķuvaT : bk. ġuvvet -1-

Küş ķ. I/88/39

ķuvvetli : Kuvvetli, maddi ġüce sahip olan, kuvveti olan, ġüçlü. -1-

ķ.+ dim II/19/132

ķuy - : bk. ķoy-² -5-

ķ.- arıs I/36/51

- k.- arlardı I/77/07
 k.- dular II/23/12
 k.- uyoz I/46/106
 bk. koy-³ -1-
 k.- uyòm I/90/08
kızu : 1. Koyunun yavrusu. -2-
 k.+ lāmız I/40/81
 k.+ lar I/40/80
 2. Yavru.
kü : bk. ki -3-
 k. I/32/82, I/65/54, II/22/55
kü : bk. köy -2-
 k.+ uñ II/02/31
 k.+ dē I/48/29
kübre : bk. gübre -3-
 k. I/85/31
 K.+ mız I/85/32
 K. yapmazsan I/85/32
Kübür : bk. gübür -6-
 k. II/07/83, II/38/16
 feni k. I/85/18
 k.+ süS II/08/83
 K.+ ü I/33/88
 k.+ ümüz II/38/24
kücü : 1. Dokuma tezgâhlarında arış
 ipliklerini açıp kapayan tarak.
 2. Heybe dokumakta kullanılan, üzerine
 teller çakılmış tahta, basit dokuma
 aygıtı. -3-
 k. I/96/07
 k. yaparıs I/96/07
küçücüg : bk. küçücüK -1-
 k. et I/111/20
küçüle - : Tezgâhta halı, kilim, kumaş vb.
 dokurken çözgü ipliklerini gücü ağacına
 bağlamak. -1-
 k.- riS I/96/06
küçülü - : bk. küçüle- -1-
 k.- yoz I/96/08
küçü : <<küçük+ü -7-
 k. I/121/92, I/33/80, II/03/34, II/21/26

- k.+ düm I/01/09
 k.+ me I/85/11
 k.+ ne II/29/11
küçü : <<küçük+ü -7-
 K.+ dü II/07/105
 k.+ düm I/101/08, I/39/27
 k.+ ken I/39/27
 K.+ mü verdiK I/125/49
 k.+ müz I/38/24
Küçüg : bk. küçük -1-
 K. I/119/79
Küçük : bk. küçük -9-
 k. I/60/86, II/24/70
 K. I/153/54, I/28/42, I/91/28
 kuççük k. II/11/27
 K. gâş2 I/81/17
 k.+ leri I/39/30
 K.+ tüm I/76/69
Küçü : bk. küçük -3-
 k.+ ü II/29/11, II/37/77
 K.+ üz I/110/22
küçücüK : Çok küçük, ufacık. -1-
 k. II/09/77
küçüg : bk. küçük -5-
 k. I/111/31, I/111/68, I/119/31, I/33/68
 K. II/33/37
küçük : Ölçüleri bakımından aynı cinsteki
 benzerlerinden daha alçak, daha dar, daha
 kısa ve daha ufak olan. -64-
 k. I/09/69, I/111/14, I/111/18, I/111/19,
 I/111/20, I/111/70, I/119/31, I/140/19,
 I/33/131, I/33/77, I/33/86, I/35/23, I/40/14,
 I/53/37, I/60/77, I/73/18, I/74/19, I/83/35,
 I/85/24, I/85/52, II/15/82, II/15/94,
 II/29/103, II/30/12, II/30/36, II/37/76
 K. I/110/33, I/113/136, II/09/41,
 II/09/83
 k.+ de I/73/35
 k.+ ken I/09/07
 k.+ Ken II/35/104
 k.+ kēn I/09/56
 k.+ le II/34/15

küçük küçük

k.+ lē II/34/14

k.+ lēden II/38/69

k.+ lerden II/38/91

k.+ leri I/121/38

küçük küçük : Küçük parçalardan oluşacak biçimde.

güçük küçük k. I/128/36

küçük k. I/103/52, I/111/15, I/111/16, I/111/21, I/111/72, I/119/59, II/29/104, II/37/122, II/37/99

Küçük k. I/71/35

küçük k. I/154/52, I/73/59

k. küçük I/103/52, I/111/14, I/111/15, I/111/21, I/111/72, I/119/58, II/29/104, II/37/122, II/37/99

K. küçük I/71/34

güçük k. küçük I/128/36

küçük : bk. küçük -3-

böyük k. I/104/22

k. küçük I/154/52, I/73/58

küçükbaş : Koyun ve keçi cinsi kasaplık hayvanlara verilen ortak ad. -4-

k. I/46/67, I/57/33

k. hayvan II/37/72

k.+ ımız II/24/37

küçül - : Küçük duruma gelmek, daha küçük olmak. -1-

ne büyür ne k.- ür I/117/38

küFecik : Meyve, sebze vb. taşımaya yarayan, ağaç dallarından örülmüş büyük, kaba sepet, küçük küfe. -1-

k.+ lere I/128/74

küflen - : Küflü duruma gelmek, küf tutmak, küf bağlamak. -1-

k.- ır I/103/61

küFür : Sövmeye sözü, söyverken kullanılan çirkin söz. -1-

küfür éd- : Sövmek, küfür sözleri söylemek.

k. ederdı I/128/64

küFür küfür : (Rüzgâr için) Hafif hafif ve serin serin, püfür püfür. -1-

küFür k. I/139/30

kül : Yanan şeylerden arta kalan toz hâlindeki madde. -9-

k.+ e I/146/46, I/146/47

k.+ ümü I/77/40

k.+ ünü II/15/74

k.+ ünü I/116/15

k.+ üñü I/77/36

kül suyu : Küle su karıştırılarak elde edilen ve şifa umulan karışım.

k. suyu II/35/64, II/35/65, II/35/66

külbasdı : Külbastı, ateşte pişirilmiş kemiksiz et. -1-

k. II/28/87

külle - : Üstünü kül ile örtmek. -3-

k.- dim I/36/81, I/36/82

k.- riz I/26/52

külle : Tandırdaki ateşin yanmasını sağlayan hava deliği. -3-

k.+ si I/116/05

k.+ sini I/130/62

k.+ yi I/116/05

küllē - : bk. külle- -3-

k.- dig II/11/62, II/11/63

k.- rdig II/11/63

külleme : Külde pişirilen yiyecek. -1-

k. II/14/33

küllemelig : Külde pişirmek için ayrılmış olan veya bunun için uygun yiyecek. -1-

k. II/29/52

küllī - : bk. külle- -1-

k.- yip II/14/30

küllü - : bk. külle- -1-

k.- yolardı II/14/29

küllük : Kül ve süprüntü atılan yer, çöplük. -5-

k.+ de I/132/64

k.+ lēden I/02/61, I/02/62

k.+ lerde I/51/19

k.+ lere I/02/62

küllüme : bk. külleme -2-

k. II/08/95

küllümi : bk. külleme -1-
k. yapáíā II/08/94

kültür : Bir milletin inanç, fikir, sanat, âdet ve geleneklerinin, maddi ve manevi değerlerinin bütünü, hars. -1-
k. II/23/44

kültürel : Kültürle ilgili. -1-
k. I/92/33

kültürsüzlük : Kültürsüz olma durumu. -1-
k. II/23/168

külüsdür : Külüstür, yıpranmış, eskimiş, kalitesinin düşük olduğu görünüşünden anlaşılan (şey). -1-
k.+ ler I/21/59

küm : Patlayan, düşen, bir yere çarpan veya üzerine vurulan bir şeyin çıkardığı kuvvetli, tok ve gürültülü ses. -1-

küm kümbüde : Bir şeyin üzerine vurulmasıyla çıkan gürültülü ses.
k. kümbüde I/126/66

kümbüde : Patlayan, düşen, bir yere çarpan veya üzerine vurulan bir şeyin çıkardığı kuvvetli, tok ve gürültülü ses. -1-
küm k. I/126/66

Küme : bk. güme -1-
K. yapārdīk I/81/61

kümes : Tavuk, hindi vb. evcil hayvanların barınması için yapılmış kapalı yer. -2-
k. I/16/11
k.+ i I/16/11

kümēs : bk. kümes -1-
k.+ e I/61/55

kümüş : bk. gümüş -1-
k.+ lü I/153/61

Kün : bk. gün¹ -4-
K. I/42/62
k.+ de I/119/69, I/46/40
K.+ de I/55/11
bk. gün⁵ -1-
düün K.+ ü II/23/55

küna : bk. günah -1-
k.+ ı I/154/49

künge : Toz, çöp, süprüntü, pislik. -1-
tozuñ k.+ niñ I/159/34

künye : Bir kimsenin kim olduğu üzerinde yazılı olan ve eskiden bilhassa askerler tarafından üstlerinde taşınan üçgen şeklindeki kâğıt. -2-
k.+ si II/09/14

küp : İçine su, yağ, pekmez gibi sıvılar ve buğday, un vb. erzak konan, karnı geniş, dibi dar toprak kap. -1-
k.+ lere I/60/41

küPbüdü küPbüdü : Patlayan, düşen, bir yere çarpan veya üzerine vurulan bir şeyin çıkardığı kuvvetli, tok ve gürültülü ses. -3-
küPbüdü küPbüdü k. I/126/42
k. küPbüdü küPbüdü I/126/42
küPbüdü k. küPbüdü I/126/42

küpe : Genellikle kadınların kulak memelerine taktıkları süs. -1-
k.+ ler I/25/11

küpecik : 1. Kulplu, küçük küp. -2-
k. I/19/06, I/96/59
2. Küçükler, gençler.
k. I/96/59

küpecik : bk. küpecik² -1-
k. I/96/58

küpü : bk. küpe -2-
k. II/17/55
k.+ nü II/17/54

kürd : bk. kürt -1-
k.+ üm I/23/26

kürdan : Diş aralarında kalan şeyleri çıkarmak için kullanılan, ucu sivri, tahta, plastik vb.nden yapılmış ufak alet. -2-
k.+ nā II/39/32
k.+ nan II/39/32

küre : bk. kürek -4-
k.+ i I/73/50, I/73/62
k.+ ye I/76/85
k.+ ynen I/97/23

kürē : <<kürek+i -4-

kürek

k. I/23/20, I/73/51

k.+ e I/10/16, II/37/66

kürek : Kömür, toprak, kum, kar vb. maddeleri bir yerden alıp bir yere atmaya yarayan, uzun bir sapa geçirilmiş madenî yayvan bir parçadan ibaret alet. -9-

k. I/23/23, I/76/85, I/84/27, I/84/30, I/88/54

k.+ le I/157/83

k.+ lēnen I/39/59

k.+ lēñ I/88/56

k.+ lerne I/88/47

kürt : Bugün çoğunluğu Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Güney Kafkasya'da yaşayan topluluk ve bu topluluktan olan kimse. -28-

k. I/03/11, I/03/14, I/06/144, I/149/35, I/149/36, I/23/25, I/23/26, I/23/27, I/74/100,

I/86/49, I/92/20, II/04/44

k.+ den I/86/41

k.+ dēn I/03/07

k.+ dūr I/158/07

k.+ lē I/150/47, I/150/48, I/33/118

k.+ lēden I/124/23, I/57/40

k.+ ler I/06/147, I/86/40

k.+ lerde I/89/07

k.+ lenden I/57/41

k.+ leri I/58/27

k. mürt I/11/23

k.+ Ten I/23/15

kürt taranası : Kürtlerin yaptığı bir tarhana çeşidi.

kürt : bk. kürt -3-

k. I/56/76, I/99/40

k.+ lēden I/46/86

kürtü : <<kürtük+ü -1-

k.+ nen I/121/41

kürtçü : Kürtçe, Hint-Avrupa dil öbeğinden olup Kürtler tarafından kullanılan, içinde Türkçe, Farsça, Arapça, Çerkesçe, Gürcüce ve Keldanice gibi dillerden pekçok kelime bulunan dil. -1-

k.+ yü II/17/91

kürtü : bk. kürtük -1-

k.+ üñ I/121/41

kürtük : Kuytu yerlere toplanmış kar ya da kum yığını. -1-

k. yapardı I/121/40

kürtük : Üstünde kertikler bulunan, girintili çıkıntılı, tırtık tırtık anlamındaki *kertikli kürtüklü* sözünde geçer. -2-

kertikli k.+ lü I/122/38

kürü - : Küremek, kürekle temizlemek. -5-

k.- llē II/32/43

k.- llerdi I/121/08

k.- r II/32/43

k.- rdük I/55/55

kürü - : bk. kürü- -3-

k.- r I/24/65, I/24/66

k.- yoS I/10/113

küs : Küsmüş, dargın kimse. -3-

k. darğın I/69/105

k. müs I/42/67

k.+ üS I/13/27

küs - : 1. Darılmak, gücenmek, gücenip görüşmez olmak. -8-

k.- dük I/13/35

k.- ecek I/47/56

k.- ēr I/47/43

k.- erin I/111/90

k.- medik II/19/111

k.- mezdi I/47/44

k.- sejiş I/42/67

k.- Tüm I/132/72

2. Yemekler iyi karıştırılmayarak top top olmak. -1-

k.- eñ I/127/44

Küsel : bk. güzel -1-

K. I/71/57

Küsel : bk. güzel -1-

K.+ dir I/71/60

küskü : Taş, duvar vb. sert yerleri yarmak, parçalamak için kullanılan, ucu sivri ağır demir çubuk. -1-

k.+ sü I/98/95

küssü : kürsü -1-

k.+ de I/01/53

küsür : Kusur, bir sayıdan sonra kullanıldığında belli olmayan küçük bir miktar bildirir. -1-

k. II/23/11

Küş : bk. güç -1-

K. KuvaT I/88/39

küt : Kötürüm, sakat. -2-

k. I/18/10

k.+ üm I/134/04

küt - : bk. gü- -3-

k.- cek I/33/35

k.- tüm I/33/32

küt : bk. kürt -1-

k.+ lērdin II/02/92

kütled - : Kütletmek, küt diye ses çıkartmak, kütlemesine yol açmak. -1-

k.- irdig I/76/95

Kütmē : <<gütme+ye -1-

K. I/155/47

kütük : 1. Kalın odun, kesilmiş ağaç gövdesi. -3-

k.+ lère I/80/40

k.+ leri I/80/38

2. Resmî bilgilerin kayıtlı olduğu ana defter.

k.+ lerde I/122/10

kütür kütür : Çok taze, sert ve gevrek. -2-

kütür k. I/17/71

k. kütür I/17/71

küv : bk. köy -1-

k.+ e I/125/44

küy : bk. köy -1-

k.+ lerde I/48/78

küy : bk. köy -1-

k. II/02/28

küy : bk. köy -1-

k. I/05/23

Küzel : bk. güzel -1-

K. II/08/66

la : Ey, ulan anlamında kabaca seslenme ünlemi. -2-

1. I/64/124, II/28/81

lā : bk. la -1-

1. II/23/211

lā_am : Lağım, pis suların, dışkılarının akıp gitmesi için açılmış yer altı yolu, geriz. -1-

1. II/23/14

laf : Bir düşünce anlatan kelime veya kelime dizisi, söz, lakırdı. -24-

1. I/06/89, I/113/131, I/123/37, I/152/70, I/52/53, I/52/73, I/76/91, II/22/49

1.+ ı I/113/118, I/15/89, I/152/70, I/27/76

1.+ ımı I/43/23

1.+ ımız I/120/45

1.+ ıñızı I/120/49

1.+ ını II/14/65

1.+ lā I/10/66

1.+ lāmı I/43/19

1.+ ları I/47/62, I/47/65, I/52/92

1.+ larıñ I/120/37

1.+ Ta II/23/128

lafını kes- : Biri konuşurken lafa karişıp sözünü yarım bıraktırmak, sözünü kesmek.

1.+ ıñı kescem I/112/56

lafcı : Çok konuşan, geveze. -1-

1. I/47/62

lağap : bk. lahap -2-

1. I/128/47

1.+ ları I/128/47

lahana : Turpgillerden, pek çok türü olan, kat kat sarılı yapraklardan ibaret güz ve kış sebzesi. -2-

1. I/121/66

beyaz l. sarması I/07/61

lahana : bk. lahana -2-

İ. I/106/09

lahap : Lakap, bir kimse veya aileye herhangi bir münasebetle asıl adından başka sonradan takılan ad, takma ad. -3-

1. II/23/134, II/23/143

1.+ lā II/23/133

lahmācin : Lahmacun, üzerine kıyma, soğan, biber vb. konularak fırında pişirilen bir çeşit pide. -1-

1. I/125/11

lağab : bk. lahap -1-

1.+ ı II/30/23

lakin : Ama, ancak, fakat. -1-

İ. I/99/49

lāle : Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tane açan kadeh biçimindeki çiçeği. -1-

1.+ lerī I/95/37

lamba : İçindeki petrol vb. maddenin yanması veya tellerin elektrik akımı ile akkor duruma gelmesi yoluyla ışık veren aydınlatma aracı. -21-

1. I/18/39, I/72/39, I/72/40

1.+ lā I/146/36, I/146/37, I/146/38

1.+ lādan I/146/37

1.+ nıñ I/06/132

ğaz 1.+ sı I/15/50, I/161/13, II/24/89, II/24/90, II/24/91

ğaz 1.+ sinnan I/76/84

ğaz 1.+ sī II/25/30

lambā

l. yakādıķ I/161/12

l.+ ynan I/18/38, I/18/39

lambā : bk. lamba -1-

l. I/146/35

Íambda : bk. lamba -41-

Í. I/07/67, I/115/47, I/15/50, I/32/04, I/32/05, I/45/49, I/51/27, I/64/67, I/64/68, I/72/38, I/72/39, I/87/88, I/91/71

Í.+ la I/72/46, I/72/47

Í.+ lādan I/64/74

Í.+ lāmız I/59/62

Í.+ lānan I/32/03

Í.+ lar I/115/46, I/41/75, I/64/67

Í.+ ları I/115/48

Í.+ larımız II/25/29

Í.+ nıj I/07/68, I/73/19, I/73/71

Í.+ sı I/115/46

el Í.+ sı I/72/47

ğaz Í.+ sı I/07/67, I/32/06, I/34/39

ğaz Í.+ sinnan I/28/32

ğaz Í.+ sī I/34/39

ğaz Í.+ siynan I/36/46

Í. yakıyoduķ I/57/16

Í.+ yı I/145/30, I/87/89

Íambda : bk. lamba -1-

Í. I/80/32

Íambda : bk. lamba -1-

Í. I/34/38

Íambda : bk. lamba -1-

Í. II/25/30

Íambı : bk. lamba -5-

Í.+ yı I/57/20

Í.+ ynan II/11/19, II/11/20

Í.+ ynan yapardı I/57/20

Í.+ ynan yapardı I/57/19

lāmbī : bk. lamba -1-

l. II/05/51

lambiri : Ahşap, plastik, metal veya taşla yapılan tavan ya da iç duvar kaplaması. -1-

l.+ ydı II/30/74

lamma : bk. lamba -1-

ğaz l.+ sı I/57/17

Íamma : bk. lamba -1-

ğaz Í.+ sı I/87/88

langır lungur : Kaba bir şekilde. -1-

l. lungur II/21/99

lapor : Rapor, incelenmesi gereken bir husus hakkında o işi inceleyen kimse veya kurul tarafından hazırlanan, gözlem, düşünce ve tespitleri bildiren yazılı açıklama. -1-

lapor dut- : Rapor vermek, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu ortaya çıkan hususları, gözlem, tespit ve düşünceleri, bir kimsenin sağlık durumu hakkındaki bilgileri yazı ile bildirmek.

l. dutTulā II/26/28

lastik : Kauçuktan yapılmış olup çekildiğinde uzayan esnek madde. -1-

l.+ len I/32/55

Íāyık : Uygun, yaraşır, münasip. -1-

āzına Í. I/148/55

laylān : bk. naylon -2-

l. I/20/84, I/20/86

laylān : bk. naylon -1-

l. I/20/84

laylım : bk. leylim -1-

l. I/15/87

laylon : bk. naylon -4-

l. I/157/37, I/20/85, I/20/87

l.+ u I/33/05

lāylon : bk. naylon -1-

l. I/121/03

Íaylon : bk. naylon -1-

Í. I/70/58

ÍayÍon : bk. naylon -1-

Í. I/96/17

laylun : bk. naylon -1-

l. I/121/05

lāylun : bk. naylon -1-

l. II/12/32

lāzım : bk. İāzım -2-

l. I/46/130

Íazım : bk. İāzım -2-

İ. I/28/17, I/92/08

İâzım : Gerekli, lüzumlu. -22-

İ. I/03/30, I/110/18, I/112/65, I/112/77, I/120/35, I/122/10, I/146/84, I/156/40, I/55/05, I/55/11, I/69/97, I/96/24, I/97/51, II/04/91, II/04/92, II/28/12

İ.+ ımış I/55/12

İ.+ sa yapıyoz I/34/64

İâzım ol- : Gerekmek, gerekli olmak, ihtiyaç duyulmak.

İ. oldu yaptık I/149/63

İ. oldu yapTık I/149/62

İ. oldu II/22/25

İ. oldü I/142/44

le : Ey, ulan anlamında kabaca seslenme ünlemi. -18-

I. I/05/71, I/111/101, I/149/51, I/161/42, I/161/43, I/161/44, I/64/134, I/69/38, I/74/56, I/86/24, II/04/87, II/19/52, II/23/172, II/28/15, II/28/53, II/28/84, II/28/85

lë : bk. le -14-

I. I/111/101, I/155/106, I/33/76, I/56/75, I/61/01, II/04/87, II/24/87, II/28/45, II/28/82, II/28/84, II/28/85, II/39/115, II/39/22

lëblebi : Eğlencelik olarak yenen kavrulmuş nohut. -1-

I. I/72/81

leçber : bk. leşber -1-

I.+ idi I/143/12

leK : bk. renk -1-

reḡ I. I/08/70

len : Ey, ulan anlamında kabaca seslenme ünlemi. -22-

I. I/128/50, I/128/60, I/128/65, I/137/30, I/138/98, I/139/46, I/14/69, I/144/47, I/144/61, I/25/52, I/67/37, I/69/70, I/69/79, I/69/80, I/75/54, I/95/93, I/99/54, II/23/74, II/28/12, II/28/53

I. veriydiḡ I/95/93

lën : bk. len -1-

I. I/134/54

lës : Lens, göz merceği. -2-

I. I/42/26, I/42/27

leşbeli : <<rençperlik+i (bk. leşberlik) -1-

I.+ nen II/09/67

leşbelik : bk. leşberlik -4-

I. II/09/05, II/09/51

I.+ mişti II/09/04

I. yaptı II/09/20

leşbellig : bk. leşberlik -1-

I. I/154/55

leşbellik : bk. leşberlik -3-

I. I/03/22

I. yapıyolar I/158/14

I. yapıyoz I/150/03

leşber : Rençper, geçimini toprağı ekip biçerek sağlayan kimse, çiftçi. -7-

I. I/100/19

I. altınına I/113/42

I.+ idiK I/52/06

I.+ in I/130/08, I/52/51

I.+ iḡ I/130/83

leşberli : bk. leşberlik -1-

I.+ imiz II/09/22

leşberlik : Rençperlik, rençper olma durumu ve rençperin yaptığı iş, ırgatlık, çiftçilik. -1-

I. yapıyoz I/87/116

leşberlik : bk. leşberlik -1-

I. I/150/02

leyën : Leğen, içinde öteberi yıkanan veya çeşitli işlerde kullanılan yayvan kap. -1-

I. II/15/82

leylek : Leylak, zeytingillerden, on kadar türü, pek çok çeşidi bulunan, doğu asıllı, kokulu, güzel çiçekler açan ağaççığının salkım hâlindeki kokulu, beyaz, pembe, mor renkli çiçeği. -8-

I. I/95/100, I/95/102, I/95/103, I/95/104, I/95/106, I/95/112, I/95/114, I/95/98

leylim : Bir enstrümana sözle edilen eşlik. -1-

I. I/15/87

lëyn : bk. len -1-

lezzet

1. I/128/49

lezzet : Ağızla duyulan tat, çeşni. -3-

1.+ i I/105/52, I/105/59

1.+ inde I/117/27

lezzetli : Tadı güzel, yenmesi hoş ve zevkli olan. -7-

1. I/105/45, I/105/46, I/105/51, I/129/69, II/16/62, II/34/96

1.+ si I/105/39

li_a : bk. lira -1-

1. II/12/77

lif : Hayvani ve nebati maddelerin iplik gibi ince ve uzun parçası. -1-

1.+ lē I/17/27

lik : Merkezinden çıkan oka at koşulan, bulgur, yarma yapmaya yarayan değirmen. -4-

1. I/18/55, I/87/119, I/87/32

1.+ ler I/87/118

limon : Turunçgillerden, sıcak ülkelerde yetişen ve aynı isimdeki meyveyi veren, kerestesi makbul ağacın sarı renkli, kokulu, kabuğundan sıkma veya damıtma yoluyla esans elde edilen, C vitamini bakımından zengin, suyu ekşi, yumurta biçimindeki meyvesi. -11-

1. I/111/55, I/111/75, I/119/48, I/119/49, I/119/50, I/121/90, I/132/36, I/132/37, II/39/58

limon suyu : Limon meyvesinin sıkılmış suyu.

1. suyu II/39/58

limon duzu : bk. limon tuzu -1-

1. duzu I/119/49

limon tuzu : Sitrik asit denen limon asidinin tuzu. -1-

1. tuzu I/119/50

limôn : bk. limon -2-

1. II/39/75, II/39/76

lira : Yüz kuruştan ibaret Türk para birimi. -28-

1. I/06/88, I/106/63, I/110/47, I/113/38, I/122/68, I/125/67, I/134/52, I/136/19, I/143/62, I/155/103, I/156/48, I/44/75,

I/52/69, I/52/70, I/69/16, I/85/57, II/04/72, II/12/77, II/23/02, II/39/123

1.+ sı I/148/30

1.+ ya I/154/59

lirâ : bk. lira -1-

1.+ yı I/66/38

lirâ : bk. lira -1-

1.+ dan II/04/76

lirâ : bk. lira -1-

1. viriyön I/20/29

lirâ : bk. lira -1-

1. I/75/28

lirâ : bk. lira -1-

1. I/159/38

lira : bk. lira -4-

1. I/06/24, I/06/25, I/06/29, II/10/27

liralık : Lira, lira değerinde. -1-

1. I/53/27

lire : bk. lira -7-

1. I/52/29, I/69/16, I/69/19, II/01/52, II/39/133

1. veridiK II/01/52

1.+ ye I/149/45

liri : bk. lira -10-

1.+ ya I/122/68, I/143/40, I/143/61

1.+ yı II/04/71, II/04/72, II/04/76

1.+ ynan I/52/70

liri : bk. lira -2-

1.+ ye I/69/17

lisan : (Anlaşma aracı olarak) Dil. -1-

1.+ ından I/14/17

lisde : bk. liste -2-

1.+ ye I/155/82

lisdi : bk. liste -1-

1.+ yi veridi I/155/81

lise : Sekiz yıllık ilk öğretimden sonra üç yıllık öğretim yapan ve gençleri üniversiteye veya hayata hazırlayan okul. -4-

1. I/117/03, I/56/05

1.+ lere I/32/13, II/10/69

lîsê : bk. lise -1-

1.+ ye I/120/34
līse : bk. lise -4-
 1. I/53/56
 1.+ m II/09/86
 1.+ yi I/04/70, I/73/26
līse : bk. lise -1-
 1. I/149/19
lisê : bk. lise -1-
 1.+ yi II/24/44
lisi : bk. lise -3-
 1.+ ye I/41/44
 1.+ yi I/53/49, II/07/103
lisi : bk. lise -1-
 1.+ yi II/07/30
lisTe : Kişi, nesne vb. şeylere ait isimlerin alt alta yazılmasından meydana gelmiş cetvel, isimler dizisi. -1-
 1. yapıldı I/158/38
litīre : bk. litri -1-
 1. II/10/24
litri : Litre, sıvıların miktarını belirlemek için kullanılan 1 desimetreküp hacminde ölçü birimi. -2-
 1. II/10/22, II/10/24
liyen : bk. leyēn -1-
 1.+ in II/15/67
loḡanta : Ticari maksatla açılmış, para ile yemek yenilen yer, büyük ahçı dükkânı. -4-
 1. II/04/30, II/27/46
 1.+ dan I/96/48
 1.+ yı II/19/100
loḡanta : bk. loḡanta -1-
 1.+ ya II/19/99
loḡanti : bk. loḡanta -1-
 1. II/04/29
loḡum : Dilim dilim tepsiye yerleştirilip üzerine haşhaş sürülüp zeytinyağıyla yağlandıktan sonra fırında pişirilen buğday ekmeği. -3-
 1. I/109/47
 1.+ u I/109/47

ġokum : Hafif ağdalaştırılarak pişirilip küçük parçalar hâlinde kesilen, şekerli nişasta eriyiğinden yapılmış şekerleme, kesme. -2-
 1. II/17/50

locman : bk. lojman -1-

1. yapılcı II/07/18

loḡusa : Yeni doğum yapmış kadın. -1-

1. I/98/97

lojman : Bir kuruluşun kendi bünyesinde çalışanlara az bir ücretle veya ücretsiz olarak tahsis ettiği ev. -5-

1.+ nâ II/09/38

1.+ narı I/121/100, II/09/48

1.+ narında I/121/100

longus : Bir çocuk oyunu. -2-

1. I/76/96

ġor : Taze, yumuşak ve tuzsuz bir çeşit peynir. -1-

1.+ nan II/37/91

lormalı : bk. normalı -1-

1. I/126/80

lōbeTci : bk. nöbetçi -1-

1. I/16/33

lōbetÇi : bk. nöbetçi -2-

1. I/16/26

löküs : bk. lüküs -2-

1. I/146/38

1.+ lēmiz I/59/62

löküz : bk. lüküs -4-

1. I/145/78, I/146/38

1.+ ünen I/145/78, I/145/79

löp : Yuvarlak, yumuşak ve ırice, lop. -2-

löp löp : Yumuşak ve yuvarlak.

1. löp I/28/35

löpür löpür : Sarkık ve gevşek bir et yığını hâlinde -2-

löpür 1. I/152/58

1. löpür I/152/57

lüküs : Lüks, kuvvetli ışık veren, hava basınçlı bir çeşit petrol lambası. -2-

1.+ ler I/19/07

lülë

1.+ ünen II/11/19

lülë : Lüle, halka gibi dürtölmüş şey, kıvrım, saç kıvrımı. -1-

1. yapTılar II/37/50

lüzüm : bk. lüzum -1-

1. öldü I/64/05

lüzum : Gerekme, lazım olma, gereklilik, gerek. -1-

lüzum et- (ol-) : Gerekmek.

1. edip I/131/55

lüzumsuz : Lüzumsuz, varlığına ihtiyaç duyulmayan, gereksiz. -1-

1. II/23/125

ma : bk. var -33-

m. I/03/73, I/127/29, I/145/86, I/152/39,
I/157/03, I/39/14, I/39/15, I/41/58, I/41/59,
I/50/31, I/51/03, I/51/39, I/52/46, I/52/78,
I/58/97, I/58/98, I/74/43, I/86/67, II/04/71,
II/14/23, II/14/64, II/16/101, II/16/40,
II/16/85, II/18/04, II/27/14, II/29/04,
II/29/64, II/29/65, II/32/46

mā : bk. var -4-

m. I/112/47, II/05/36, II/14/23
m.+ dı I/152/12

ma_alle : bk. mahalle -2-

m.+ mizde I/27/58
huzur m.+ sindeyiz I/40/05

mā_alle : bk. mahalle -2-

aşşā m. I/46/04
m.+ de yapıTık II/19/31

ma_aş : Bir kimseye aydan aya ödenen
para, ücret, aylık. -4-

m. I/110/38, I/63/34

ma_aş bāla- : Aylık bağlamak, bir
kimseye her ay belli bir para ödemeyi
taahhüt etmek.

m. bālatmış I/24/51

mā_aş : bk. ma_aş -1-

m.+ ı I/46/75

mābi : bk. mavi -1-

m. I/153/106

macera : bk. mēcera -1-

m.+ yı II/20/57

mācera : Yaşanan olaylar dizisi, baştan
geçen, vukū bulan hâl ve olay. -1-

m.+ ydı II/25/97

mācil : bk. məcır -2-

m.+ lā I/10/102
m.+ lar II/10/42

macır : bk. məcır -1-

m. I/92/14

məcır : Muhacir, farklı tarihlerde özellikle
Balkanlardan Türkiye'ye göç etmiş kişilere
verilen ad. -40-

m. I/02/34, I/02/36, I/02/37, I/03/52,
I/10/92, I/10/93, I/10/94, I/10/95, I/111/117,
I/156/53, I/20/65, I/20/66, I/56/40, I/60/82,
I/60/84, I/65/07, I/65/08, I/72/32, I/99/39,
II/03/74, II/03/76, II/03/81, II/10/30,
II/13/10, II/13/40

m.+ dı II/13/38

m. dilinnen II/13/09

m.+ ı I/111/119

m.+ ın I/02/37

m.+ lā II/14/45

m.+ lādan II/10/60

m.+ lar I/11/23

m.+ lārla II/10/59

məcırlıġ : Muhacirlik, muhacir olma
durumu. -1-

m. I/10/95

məcır : bk. məcır -3-

m. II/10/06, II/14/48

macur : bk. məcır -2-

m. I/92/21

m.+ dur I/92/24

mācır : bk. məcır -6-

m. I/149/37, II/06/52, II/19/104,
II/19/86

m.+ dur I/92/24

m.+ lar II/06/70

māça : Bāça'ya benzetilerek yapılan tekrar
ikilemesi. -1-

bāçaya m.+ ya I/161/17

madalya

madalya : Savaş kahramanlarına, askerlikte yararlılık gösterenlere mükâfat olarak verilen, üzerine tarihî bir olayı belirten yazı, resim, sembol gibi bir alamet basılmış veya kazılmış olan, genellikle göğse takılan madenî nişan. -1-

m. II/09/18

maddî : bk. maddi -1-

m. I/125/51

maddi : Mal, para, varlıkla ilgili olan. -3-

m. I/03/81, I/131/58

maddi durum : Varlık, sahip olunan para, mal ve diğer maddeler.

m. durumu II/38/35

madem : bk. mâdem -1-

m. II/38/67

mâdem : Başına getirildiği cümleyi “değil mi ki, -diği için, -diğine göre” gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlar. -4-

m. I/28/20, I/28/45, I/35/32, II/14/78

maden : bk. mâden -3-

m.+ de I/46/70, I/46/99

m.+ e I/46/39

mâden : Kendine has parlaklığa sahip, dövülüp haddelenebilen, ince levha ve tel hâline getirilebilen, asitler ve bazlarla birleşebilen demir, altın, bakır gibi elementlerin ortak adı, metal ve bunların çıkarıldıkları ocak. -22-

m. I/53/28, II/17/69

m.+ de I/161/22, I/48/06, I/49/63, I/53/44, I/61/67

marğı m.+ de I/161/21

m.+ den I/49/57, I/53/45, I/55/58, I/63/10

m.+ e II/23/11

m.+ i I/55/58

kırom m.+ i I/60/33, I/61/66

şakarya m.+ i II/17/66

m.+ imiz I/49/57

kırom m.+ inden I/60/34

kırom m.+ ine I/60/50

m.+ nē II/07/129

mâden mü_endiSi : Mâden işleri ile ilgili eğitim almış ve bu alanda çalışan mühendis.

m. mü_endiSi I/44/55

mâden suyu : İçinde erimiş madenî maddeler bulunan ve bazı hastalıklarda tedavi amacıyla kullanılan kaynak suyu. -1-

m. suyu verin II/39/186

mâden : bk. mâden -2-

m. I/04/08

mâdullû : (<<mağdurluk+u) Gadre uğramış olma durumu, mağduriyet. -1-

m.+ nan II/16/58

mâdur : Mağdur, gadre uğramış, haksızlık ve zulüm görmüş, hakkını alamamış. -3-

m. I/64/65, II/21/82

m.+ udu II/16/58

mâfaza : Muhafaza, saklama, olduğu gibi kalmasını sağlama, koruma, koruyup gözetme; korunma. -2-

allah m. I/35/19, I/35/26

mahabbed : bk. muhabbet -1-

m. etTiK I/59/83

mahabbet : bk. muhabbet -1-

m.+ i I/59/83

maḥabbet : bk. muhabbet -1-

m. I/59/85

mahâle : bk. mahalle -1-

m.+ de II/24/28

mahalle : Şehir, kasaba, nahiye ve büyük köylerin, çeşitli isimlerle birbirinden ayrılan ve idari yönden bir muhtarlığa bağlı olan kısımlarından her biri. -10-

m. II/35/19, II/35/20, II/35/21, II/37/78

m.+ de I/27/57

aşşā m.+ de II/35/116

aşşā_ı m.+ den I/48/80

m.+ miḡ I/27/32

m.+ miz I/27/31

m.+ si I/20/05

maḩallē : bk. mahalle -1-

m. II/35/112

maḩaīle : bk. mahalle -1-

yukar m.+ de II/38/81

maḩalle : bk. mahalle -1-

m. I/65/32

maḩḩalle : bk. mahalle -1-

m.+ den I/46/121

maḩalli : bk. mahalle -1-

m.+ de I/03/74

maḩalli : Bir yere ait veya bir yere mahsus olan, yerli, yerel, yöresel. -1-

maḩalli seçim : Yerel seçim.

m. seÇimnerden I/142/28

maḩFet- : Mahvetmek, yok etmek, ortadan kaldırmak, varlığına son vermek. -2-

m.- miş I/108/20, I/108/26

maḩkeme : Davalara bakmak, suçluları cezalandırmak ve adaleti yerine getirmekle görevli hâkim veya hâkimlerin başkanlığında kurulan heyet -1-

m.+ ye I/48/64

maḩkemeye ver- : Dava açmak.

maḩkimē : bk. māhkeme -1-

m.+ yi II/01/59

maḩkime : bk. māhkeme -1-

m. II/02/23

maḩkimi : bk. māhkeme -1-

m.+ ye I/126/22

maḩkēme : bk. māhkeme -1-

m.+ ye I/78/44

maḩrimat : bk. mahrumiyet -1-

m. bölgesī II/33/43

maḩrumiyet : Mahrum olma, mahrumluk, yoksunluk. -1-

m. I/78/03

maḩrumiyet bölgesi : Orada yaşayanların ihtiyaçlarını güçlücke karşıladıkları ya da pek çok ihtiyaçını karşılayamadıkları bölge.

maḩsur : Mahzur, sakınılacak, çekinilecek şey, sakınca, engel, mâni. -1-

m.+ u I/19/13

maḩsül : Buğday, arpa, tütün, meyve vb. topraktan elde edilen şey, ürün. -1-

m. I/127/28

maḩt : bk. vakit² -1-

m.+ ımızda I/138/96

maḩane : bk. makine -2-

m. I/51/35

süt m.+ si I/51/35

maḩani : bk. makine -1-

m.+ ye I/96/40

maḩara : Bir yere takılıp üzerindeki oluktan urgan, halat vb. bir şey geçirilerek çekilmek yoluyla yuvası içinde kolayca döndürülebilen, madenî bir tekerlek yardımıyla ağır yüklerin kaldırılmasında veya çekilmesinde kullanılan araç, palanga. -1-

m. I/51/35

maḩarna : Yumurtalı un veya irmik hamurunun çeşitli şekillerde kesilip kurutulmasıyla elde edilen yiyecek. -9-

m. I/26/57, I/26/58

m.+ m I/132/55

m.+ mızı I/70/49

m.+ nın I/33/100

ev m.+ sı yaparıS I/97/32

m.+ sını I/40/71

m. yaparız I/97/32

maḩarḩa : bk. maḩarna -1-

m.+ mızı I/132/11

maḩarḩa : bk. maḩarna -1-

m. II/22/75

maḩārḩa : bk. maḩarna -1-

m. yapıyoduḩ II/22/75

maḩārḩa : bk. maḩarna -1-

m. I/09/61

maḩarna : bk. maḩarna -3-

m. I/71/44, I/71/46

maḩas : Ortadan bir pimle çapraz şekilde birleştirilmiş, iç tarafları keskin iki bıçaktan meydana gelen ve saplarındaki

maķasCı

yuvalara yerleştirilen el parmaklarının kumandasıyla açılıp kapanarak aralarına konulan kâķıt, bez, kumaş, saç vb. şeyleri kesmeye yarayan alet. -2-

m. I/63/28

ķırķlık m.+ ıynan I/12/01

maķasCı : Demir yollarında makasları açıp kapamakla görevli kimse. -1-

m. I/67/30

maķat : bk. maket -3-

m. I/133/22

m. yapTı I/133/17

maķbul : Beķenilen, hoşa giden, hoş. -2-

m. I/146/51, II/32/27

mākeme : bk. māhkeme -3-

m.+ deydi I/99/33

m.+ ye I/83/12

m.+ ye vēri I/47/57

mākēme : bk. māhkeme -1-

anıyasa m.+ si bařġanını I/56/02

mākemi : bk. māhkeme -1-

m.+ yi II/01/47

maket : Sedir. -2-

m. I/77/02, I/77/04

maķına : bk. makine -1-

m.+ ya I/26/59

maķine : bk. makine -2-

m. I/26/59

m. mēndisi I/64/36

māķímē : bk. māhkeme -1-

m.+ m II/01/47

mākime : bk. māhkeme -2-

m.+ de I/99/33

m.+ miz II/01/50

māķimi : bk. māhkeme -1-

m.+ yi verem II/39/174

maķinē : bk. makine -3-

m. I/18/73

m.+ de I/130/69

m.+ ynen I/152/105

makina : bk. makine -8-

m. I/129/23, I/129/24

m.+ da I/129/23, I/129/25

m.+ lā I/73/08, I/73/09

m.+ ları I/73/09

süt m.+ larında I/129/15

makinalaş - : Her alanda makineden daha çok faydalanmak, üretimde el emeķinden makine kullanımına geķmek. -1-

m.- Tı I/129/24

makine : Elektrik, buhar, su, insan gücü vb. bir enerjıyla çalışan ve belirli bir işi, belirli bir hareketi düzgün, seri ve devamlı yapabilecek, bir enerjyi bir başka enerjiye dönüştürebilecek şekilde birleştirilmiş parçalar ve mekanizmalar bütünü -90-

m. I/108/16, I/116/24, I/137/26, I/152/105, I/41/33, I/41/71, I/41/72, I/47/44, I/60/53, I/74/11, I/74/53, I/74/56, I/88/53, I/96/23, II/06/27, II/09/05, II/23/16, II/26/23, II/27/23

m.+ de I/07/97, I/12/22, I/121/65, I/35/08, I/41/32, I/62/12, I/77/73

m.+ den I/54/50, I/54/51, I/98/91

m.+ dir I/71/69

m.+ lē I/01/21

m.+ lē I/35/65, I/41/36, I/62/11

m.+ lēle I/07/82

m.+ lēn II/06/28

m.+ lēneķ I/154/58

m.+ ler I/02/44

m.+ lēr II/25/40

m.+ leri I/74/57

süt m.+ leri I/106/14

m.+ lerimiz I/135/09

çamaşır m.+ m II/33/06

bulaşık m.+ mīř I/76/82

m.+ miz II/30/82

çamaşır m.+ miz I/76/82

m.+ niķ I/74/53

çamaşır m.+ ķ I/59/41

m.+ sēķe I/01/21

m.+ si I/130/18, I/41/38, I/83/40

bulaşık m.+ si I/38/40, I/47/44
 çamaşır m.+ si I/38/40, I/59/52, II/27/23, II/30/73
 çekme m.+ si I/02/44
 düme m.+ si I/02/44
 hamır m.+ si I/116/20
 hübre m.+ si I/137/26
 hürtös m.+ si II/30/84
 süd m.+ si I/35/09
 süt m.+ si I/129/13, I/130/84
 m.+ sinde I/116/29
 çamaşır m.+ sine I/144/35
 orağ m.+ sinen I/115/21
 çamaşır m.+ sini I/144/41
 m.+ siniğ I/30/02
 çamaşır m.+ siymiş I/89/13
 m.+ ye I/116/32, I/124/10, I/62/12, I/62/23, II/18/07
 m.+ yi I/116/20, I/19/26, II/18/03
 m.+ ynen I/124/24, I/130/10, I/130/70, I/135/26, I/135/27
 m.+ ynen yaparız I/129/13

makine mühendizi : Makine işleri ile ilgili eğitim almış ve bu alanda çalışan mühendis.

m. mühendizi I/149/67

makine : bk. makine -1-
 m. I/126/44

makini : bk. makine -8-

m. II/18/07

ekim m. I/137/25

bulaşık m.+ si I/35/05

çamaşır m.+ si I/35/05

m.+ yi I/41/72

m.+ ynan I/129/24

m.+ ynen I/108/30, I/143/44

mağkeme : bk. mähkeme -1-

m.+ ye vèri I/47/58

mağsī : bk. mağsi -1-

m.+ nen I/154/70

mağsi : Maksi etek, uzun etek. -3-

m. I/06/01, I/77/16

m.+ lē I/146/22

māğsi : bk. mağsi -1-
 m. I/47/47

mal : 1. Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan inek, manda vb. hayvan. -40-

m. I/24/65, I/33/81, I/46/64, I/90/40, I/94/06, II/19/97, II/27/14

m.+ a I/46/58

m.+ ım I/131/24, I/33/82

m.+ ım melalım II/07/104

m.+ ımız I/120/14, I/52/48, I/52/51, I/53/79

m.+ ına I/88/25

m.+ ını I/35/36, II/19/93, II/19/94

m.+ ınığ I/96/35

m.+ ıñ II/01/16

m.+ ıña I/96/89

m.+ lānā II/12/04

m.+ lar I/21/67, I/21/70, I/87/124

m.+ lara I/96/32, I/96/92

m.+ lara veriyoz I/79/94

m.+ ları II/24/74

m.+ larımız II/22/57

m.+ larımızı II/21/08

m.+ larıñ I/100/36

m. yapıdılā II/12/11

2. Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, irat, varlık, servet. -9-

m.+ ı I/14/28, II/30/21

yerli m.+ ım I/135/54

m.+ ını I/93/28

m.+ ī I/99/37

m.+ lar I/01/40

m.+ larından I/16/30

m.+ sa I/11/76

3. Ürün. -4-

m. II/38/116

m.+ ı II/30/20

mal maşad (maşag, melal)

m.+ ımızın II/04/87

m.+ ĩ II/04/78

mal maşad (maşag, melal) : Büyük ve küçük baş hayvanlar.

m.+ a maşada I/96/92

m.+ ı maşağı I/05/15

m.+ ınan maşadınan I/69/28

m.+ ını maşadını I/86/32

m.+ lānı melanın I/28/02

m.+ ları mefal II/23/163

mal : *Haʿe* benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

haʿ m. yapıcak II/09/62

māl : bk. mal¹ -4-

m. II/24/73, II/27/12

bk. mal²

asgerī m. II/02/08

malabı : Malama, taneleri ayrılmamış, samanla karışık tahıl. -1-

m. I/74/64

malaş : *Talaş*’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

talaşı m.+ ı I/62/27

malaz : Hayvanlara yedirilen kuru ot. -1-

m. I/24/65

malcılık : Mal¹ alıp satma, hayvan yetiştirme ve hayvan ticareti yapma işi. -2-

m. I/100/18

m. yapmışlā I/33/110

malcılıK : bk. malcılık -1-

m. I/100/01

māle : bk. mahalle -1-

yeği m.+ de I/43/21

mālīK : *DālīK*’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dālīK m. II/03/62

mālīm : Mālüm, bilinen, belli. -1-

mālīm ō- : Mālüm olmak, içine doğmak, bir işin olduğunu ya da olacağını sezinlemek, tahmin etmek.

m. ōmuş II/05/105

māliye : Devletin bütçesini düzenlemek ve mali işlerini yürütmekle görevli resmî teşkilat, Maliye Bakanlığı. -1-

m.+ de II/29/76

māliyet : Bir şeyin mal olma değeri, üretilen bir mal için iş gücü, para vb. harcanan değerlerin bütünü. -1-

m.+ i II/04/73

mallā : bk. vallahı -2-

m. I/120/51, I/69/08

mallāhi : bk. vallahı -1-

m. I/144/80

mallāhi : bk. vallahı -1-

m. I/113/66

malle : bk. mahalle -3-

m.+ de I/46/119, I/86/61

ulu_önder m.+ si I/86/62

mälle : bk. mahalle -17-

m.+ de I/97/24

m.+ dē I/18/57

yeği m.+ de I/43/29

m.+ den I/33/114

aşşa_ı m.+ m I/56/26

m.+ mizde I/18/43, I/18/48

m.+ miziñ I/59/83

m.+ nilen I/56/26

m.+ niñ I/18/35, I/97/24

m.+ si I/68/20

alanöñü m.+ si I/68/20

atatürk m.+ si II/04/01, II/04/03

isTiklāf m.+ si II/04/02

malzeme : Bir iş için gerekli olan nesnelerin bütünü, gereç. -1-

m.+ sini I/105/57

malzemi : bk. malzeme -1-

m.+ yle II/23/171

malzime : bk. malzeme -2-

m.+ sini I/121/83

m.+ yi I/121/84

malzime : bk. malzeme -2-

m.+ yī II/15/27

m.+ yĩ II/15/27

malzème : bk. malzeme -1-

m. I/23/72

mama : Bebekler için hazırlanan lapa kıvamındaki yiyecek. -7-

m. I/16/44, I/16/45, II/07/147

m.+ lar veriliyor I/16/44

m. verdĩmi I/123/48

m. verilermiş I/45/39

m. vermedim I/123/49

māmele : Muamele, başkasına karşı olan davranış, davranış biçimi, tutum. -1-

māmele yap- : Davranmak, belli bir tutum almak, davranış sergilemek.

m.+ yi yaptılar I/113/93

māna : bk. mǎnā -1-

m.+ sını II/23/132

mānā : bk. mǎnā -1-

m.+ ye I/69/85

mānā : Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlul, mefhum. -2-

m. I/61/02

m.+ ya I/69/84

mānā : bk. mǎnā -1-

tam m.+ sinnan II/39/48

manaF : bk. manav I -2-

m. I/73/55, I/79/09

mañasıyla : Gerekçe göstererek, sayesinde. -1-

m. I/147/22

manav I : Yerli halk, çoğunluğu Batı Anadolu ve Marmara bölgesinde yaşayan bir topluluk. (Ayrıntılı bilgi için bk. 1.5. Manavlar). -139-

m. I/02/36, I/06/141, I/09/08, I/09/67, I/10/92, I/11/22, I/111/116, I/111/117, I/111/118, I/111/119, I/111/120, I/122/52, I/142/09, I/149/34, I/154/11, I/155/41, I/155/42, I/156/53, I/158/07, I/17/74, I/18/79, I/18/80, I/23/09, I/23/10, I/23/25, I/23/27, I/44/40, I/45/23, I/46/84, I/47/17,

I/56/38, I/56/40, I/56/70, I/57/08, I/57/10, I/65/07, I/65/08, I/74/100, I/79/09, I/86/35, I/86/36, I/86/37, I/86/39, I/86/40, I/86/49, I/92/12, I/92/15, I/93/12, I/98/10, I/99/39, I/99/41, II/03/71, II/03/72, II/03/73, II/03/75, II/03/76, II/04/40, II/04/42, II/04/51, II/10/04, II/10/05, II/14/10, II/17/08, II/17/10, II/17/11, II/19/85, II/23/131, II/23/145, II/23/147, II/23/34, II/30/08, II/35/05, II/35/06, II/35/07

m.+ a I/56/62

m.+ da II/23/145

m.+ dan I/21/58

m.+ dır I/92/13, I/92/25

m.+ ın I/130/08, II/10/31

m.+ ıñ I/06/148, II/23/132

m.+ ıs II/17/14

m.+ iS I/111/116

m.+ ız I/09/08, I/111/118, I/111/119, I/157/16, I/157/17, I/44/40, I/71/30

m.+ ım II/13/13

m.+ iS II/35/04

m.+ lar II/14/45, II/23/177

m.+ lara I/02/37

m.+ lardan I/122/52

m.+ ları II/03/81

m.+ larıñ II/06/71

m.+ mışıñ II/03/82

manav dili : Manavların konuştuğu dil, manav ağızı.

m. dilinde I/31/69

manav milleti : Manavlardan oluşan topluluk.

m. milletindi II/03/80

manav yemeyi : Manavlara mahsus, Manavlarca yapılan yemek.

m. yemeyi I/78/17

manav II : Dükkanında meyve ve sebze satan kimse. -1-

m.+ ımız I/76/79

manáv : bk. manav I -2-

m. I/71/30

manáv : bk. manav I -5-

m. I/03/06, I/03/14, I/23/10, II/02/32, II/02/34

manāv : bk. manav I -6-

m. I/47/16, I/47/17, I/69/83, II/13/39

mānav : bk. manav I -2-

m. II/02/36, II/14/11

manay : bk. manav I -1-

m. II/14/11

manāy : bk. manav I -1-

m. II/17/07

manāv : bk. manav I -6-

m. I/11/24, I/58/42

m.+ İS I/58/42

m.+ uz I/58/41

manda : Geviş getirenlerden, öküz benzeyen, fakat ondan daha iri, siyah derili, uzun ve seyrek kıllı, memeli hayvan, su sığırtı, camız. -1-

m.+ η I/155/47

mandalin : Turunçgillerden, portakala benzeyen ağacın portakaldan küçük, kabuğu kolay soyulan tatlı, lezzetli, kokulu meyvesi. -1-

m.+ neη I/145/63

mandara : bk. mandıra -1-

m. I/21/69

mandıra : Koyun, keçi vb. süt veren hayvanların beslendiği, süt ve süt mamulleri elde edilen yer. -1-

m. I/158/59

mandırā : bk. mandıra -1-

yeşilçay m.+ sı I/149/46

mandız : bk. mândız -1-

m.+ ımız I/34/55

mândız : Maltız, içinde kömür yakılmak yoluyla yemek pişirme, su ısıtma gibi işlerde kullanılan, ızgaralı, ayaklı, taşınabilir ocak. -3-

m. I/34/57, I/34/60

m.+ da I/34/56

maneylen : Manayla, bahaneyle, bir gerekçe ile, ... sayesinde. -1-

m. I/98/126

māṅal : Toprak, saç, bakır, pirinç vb.nden yapıp içinde kömür yakılarak veya yanmış ateş konularak oda ısıtma, yemek pişirme gibi işlerde kullanılan, ayaklı ve taşınabilir ısıtma aracı. -4-

m. I/72/57

māṅal yap- : Mangal üzerinde bir yemek pişirmek.

m. yaparıs I/03/107

m. yapıyoduḲ I/72/56

m. yapıyoduḲ I/72/57

māṅal : bk. māṅal -1-

m.+ ı I/72/57

manısı : bk. manisa -1-

m.+ ya II/14/49

manış - : *Tanış-*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

tanıştık m.- tık I/42/60

maniv : bk. manav I -2-

m. I/102/02

mani : bk. māni I -14-

m. I/132/67, I/157/49, I/95/119, II/34/56

m.+ den I/132/69

m.+ lē I/154/47

m.+ lerden I/47/76

m.+ si I/47/66

m. vericiK I/95/118

m.+ yī I/47/67

m.+ ye I/132/61, I/47/78, I/95/119

m.+ yin I/47/70

māni I : Türk halk şiirinde ekseriyetle hecenin yedili ölçüsü ile söylenen ve üçüncüsü serbest, diğerleri kafiyeli dört mısradan meydana gelen nazım şekli. -5-

m. I/08/108, I/95/122, II/34/57

m. atardık I/153/102, I/153/92

māni II : Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel. -1-

māni ol- : Engel olmak, engellemek, önlemek.

m. oluyoz I/93/29

manicī : bk. manici -1-

m.+ m I/132/57

manici : Māni (I) söyleyen. -3-

m. I/132/65, I/47/76

m.+ yin I/47/71

mantī : İçine kıyma, mercimek, patates vb. konduktan sonra bohça gibi kapanmış küçük hamur parçalarından yapılan, genellikle yoğurtla yenen yemek -18-

m. I/111/70, I/71/32

işli m. II/39/58

işli m. II/39/27

mērcimekli m. II/39/38

mercimekli m. II/39/58

m.+ mız I/76/30, I/76/36

mērcimekli m.+ mız II/11/25

m.+ nıj II/39/35

mercimek m.+ sı II/39/27

zini m.+ sın I/148/53

işli m.+ ya II/39/28

m. yaparız I/71/32

m. yaptım II/19/50

m.+ yı I/71/36, I/76/38

mānti : bk. mantı -5-

m. I/31/15

m.+ larımız I/76/35

m.+ mıs II/06/75

m.+ mız II/11/25

m. yaparız II/11/25

mantī : bk. mantı -1-

m. I/76/30

manto : Elbise üzerine giyilen, kalın kumaştan giyecek. -1-

m. I/08/26

mantō : bk. manto -2-

m. I/08/27, I/08/28

mānto : bk. manto -1-

m. I/08/26

manyak : Gülünç ve garip davranışları olan (kimse). -2-

m. I/86/66

m.+ dır I/86/66

manyak : bk. manyak -1-

m. I/69/55

mān : bk. ben -1-

m.+ ı II/01/39

maṅgāl : bk. maṅgal -5-

m. I/34/57, II/14/32

m.+ da yapmıyız I/36/74

m.+ ıj I/34/59

m. yapılır I/36/74

maṅgāl : bk. maṅgal -1-

m. I/36/74

maṅgūn : *Yanğın*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yanğın m. yapmasınna I/65/35

mapalı : *Gapalı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gapalı m. I/76/68

maPğula : Üzerine su veya süt sürülerek yapılan, ortası delik küçük bir çeşit ekmek. -2-

m. I/73/57, I/73/58

mapis : Mahpus, suçluların kapatıldığı yer, hapishane. -1-

m.+ e I/136/06

mar : bk. var -111-

m. I/06/123, I/106/31, I/107/25, I/108/48, I/109/58, I/11/36, I/11/96, I/112/29, I/112/48, I/113/114, I/113/125, I/113/64, I/117/12, I/120/17, I/120/31, I/120/31, I/121/93, I/122/81, I/123/08, I/125/26, I/126/72, I/127/53, I/129/08, I/129/35, I/13/30, I/131/24, I/132/09, I/132/10, I/132/55, I/136/23, I/138/20, I/138/27, I/138/48, I/140/25, I/140/52, I/144/21, I/144/26, I/17/15, I/18/13, I/18/30, I/18/67, I/19/09, I/20/103, I/21/59, I/25/32, I/36/68, I/36/67, I/45/31, I/48/25, I/50/24, I/54/45, I/56/26, I/56/36, I/58/12, I/58/15, I/58/96, I/60/75, I/65/38, I/67/23, I/67/24, I/89/16

m.+ dı I/01/73, I/102/67, I/106/07, I/109/42, I/112/33, I/123/08, I/123/78, I/137/22, I/140/22, I/145/13, I/149/60,

I/152/26, I/153/42, I/153/43, I/16/41, I/16/42, I/18/35, I/22/14, I/25/45, I/40/29, I/87/23, I/91/73

hanım m.+ dır ğarıyı şe ğocayı genc eden ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/82

m.+ ıdı I/101/07, I/106/07, I/112/33, I/113/40, I/113/88, I/123/05, I/128/19, I/128/46, I/13/26, I/137/16, I/137/39, I/140/28, I/39/28, I/55/75, I/59/12, I/93/36, II/33/19

m.+ ıdı I/113/88, I/137/41

mâr : bk. var -1-

m. I/01/12

mâr : bk. var -8-

m. I/107/32, I/36/20, I/36/67, II/22/42

m.+ dı I/102/67, I/50/75, I/69/96, II/16/92

mara I : *Yara*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yara m. I/122/47

mara II : *Para*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

para m. virmimiş II/25/24

māra : Mağara, yer altında, dağ yamaçlarında, kayalar arasında çeşitli sebeplerle tabii olarak meydana gelmiş olan, insan ve hayvanlara barınak olabilecek genişlikteki oyuk veya kovuk, in. -7-

m. I/95/25, I/95/26

m.+ lar I/35/46

m.+ lara I/35/46

m.+ sı II/05/15, II/05/16

m.+ ya I/48/09

marağlı : Meraklı, (isim tamlamasının ikinci ögesi olarak) bir şeye çok düşkün olan kimse, müptela. -1-

m. II/32/80

maraba : *Araba*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

araba m. I/82/03

maraz : Hastalık, illet. -1-

m. I/132/61

marı : *Parı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

parı m. II/03/38

mārı : bk. mārā -1-

m. II/05/22

marıbı : *Arabı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

arabıların m.+ ların II/03/78

mārıl : bk. marul -1-

m. II/20/20

marğa : Bir ticari malı, herhangi bir nesneyi tanıtmaya, benzerinden ayırmaya yarayan özel ad ya da işaret. -1-

m. I/141/17

market : Çeşitli eşya ve bilhassa yiyecek maddeleri satılan, alıcının işini kendisinin gördüğü büyük dükkan. -2-

m. I/143/68

m.+ Ten I/47/42

mārket : bk. market -2-

m.+ lēden I/49/76

m.+ lēden I/49/37

marli : Marley, döşeme malzemesi olarak kullanılan, genellikle kare şeklinde plastik yapı malzemesi. -1-

m.+ leri I/94/50

marş : Askerî yürüyüşlerde çalınıp söylenmek üzere yürüyüş temposuna uygun olarak bestelenmiş müzik parçası. -1-

hücum m.+ ı I/95/83

mart : Yılın şubat ve nisan ayları arasındaki 31 gün çeken üçüncü ayı, ilkbahar aylarının birincisi. -2-

m. I/32/52, I/62/39

marul : Birleşikgillerden, salatası yapılan, çiğ olarak yenebilen, yeşil ve bol yapraklı bitki. -2-

m. II/36/12, II/38/37

mārul : bk. marul -1-

m. I/28/52

masa : Bir destek veya ayaklar üstüne oturtulan ve üzerinde yemek yemek, yazı

yazmak gibi çeşitli işler yapılan, genişçe bir tabladan ibaret mobilya. -7-

m. II/25/64

m.+ da I/75/72

m.+ dan I/119/11

m.+ larımız I/106/58

m.+ ya I/114/49, I/139/10

masa örtüsü : Masa üzerine serilen kumaş vb. maddeden yapılan örtü.

masa kur- : Sofra hazırlamak.

masâ : bk. masa -1-

m.+ ya I/110/54

masal : Kulaktan kulağa nakledilerek zamanımıza kadar gelen ve olağanüstü maceralarla, kahramanlıklarla süslenmiş olan hayalî hikâye. -29-

m. I/08/80, I/145/24, I/155/53, I/155/54, I/155/59, I/59/71, I/59/72, I/59/75, I/95/117, II/11/48, II/11/49, II/11/51, II/12/41, II/15/92, II/15/93

m.+ cığ I/59/81

m.+ ı I/08/81, I/145/24, I/95/117, II/16/70

m.+ ı I/155/58, I/155/59

m.+ lâ I/145/26, I/59/77

masal sat- : Masal okumak, masal anlatmak.

m. satışıİlâdî I/47/34

m. satıvercem I/59/78

m. satıverin I/47/34

masâl : bk. masal -1-

m. I/76/90

masâl : bk. masal -1-

m. I/145/25

mâsal : bk. masal -4-

m. II/11/48, II/12/38, II/35/97, II/35/98

mâsâl : bk. masal -1-

m. II/12/39

masarâf : bk. masraf -1-

m. yapıİlâdî II/16/25

masârîf : bk. masraf -2-

m. I/134/51, I/134/52

masdı : Kısa boylu. (?) -1-

m.+ m I/132/69

māsebeci : Muhasebeci, devlet dairelerinde yahut ticari kuruluş, ortaklık vb. yerlerde hesap ve muhasebe işlerini yürütmekle görevli kimse. -1-

m.+ ye II/38/113

maselâ : bk. meseâl -1-

m. I/10/119

ması : bk. masa -1-

m. Örtüsü II/24/51

māsım : Masum, suç ve günah işlemesi düşünülemeyecek kadar küçük olan çocuk, sabî. -1-

m. I/48/18

masır : *Hasır*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

hasır m. I/140/09

māsıs : bk. māsuz -1-

m. II/28/86

māsîz : bk. māsuz -1-

m. I/128/66

mason : Masonluğu benimseyen ve masonluk derneğine üye olan kimse, farmason. -1-

m. I/14/23

masraf : Sarfedilen, harcanan para, gider, harcama. -2-

m. I/124/13, I/124/16

masrav : bk. masraf -2-

m.+ ı II/02/39

m.+ ını yapar II/23/04

masrāv : bk. masraf -1-

m. II/02/39

massi : bk. masa -1-

m.+ yı ğuruvemiş II/20/81

maste : *Gaste*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ġasteye m.+ ye I/161/61

masti : *Gaste*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ġasteye m.+ ye I/161/59

māsuz : Mahsus, şaka olsun diye, şakadan, yalandan. -1-

m. II/39/20

māş : bk. ma₂aş -7-

m. I/68/33

m.+ ı I/14/26, I/14/27

m.+ inan II/23/06

m.+ ıyla I/61/71

m.+ sız I/14/26

maşad : “mal maşad” ikilemesinde geçer. -3-

mala m.+ a I/96/92

malınan m.+ inan I/69/28

malını m.+ ını I/86/32

maşağ : “mal maşağ” ikilemesinde geçer.-1-

malı m.+ ı I/05/15

maşalla : bk. maşallah -12-

m. I/01/24, I/132/07, I/144/31, I/154/62, I/157/25, I/20/74, I/20/76, I/28/55, I/39/92, I/48/25, I/91/37, II/12/08

maşallā : bk. maşallah -1-

gırk bir kere m. I/96/80

maşallah : Beğenme ve övme ile birlikte nazardan sakındırma sözü olarak “Ne iyi, ne kadar güzel, Allah nazardan saklasın!” anlamında kullanılır. -1-

m. I/133/02

maşallah : bk. maşallah -1-

m. I/33/10

maşandız : Marşandiz, yük treni. -2-

m.+ la I/74/48

m.+ nan I/74/47

maşınğa : Fırınli soba. -3-

m. I/29/18, I/29/19

maşınğı : bk. maşınğa -1-

m.+ ya I/29/17

maşıntı : Kaşıntı’ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

kaşıntı m. I/01/97

maşalla : bk. maşallah -1-

m. I/15/64

maşşallā : bk. maşallah -1-

m. I/32/14

maşşalli : bk. maşallah -1-

m. II/08/96

mat - : Yat-’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yatTık m.- Tık I/150/47

māt : At’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

at m. goşarken I/156/26

matī : (<<matik+i) Patik’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

patī m. I/102/88

matamatiK : bk. matematik -1-

m. I/29/07

matematik : Sayı ve semboller kullanarak niceliklerin şekillerini, büyüklüklerini, özelliklerini, aralarındaki ilişki ve bağıntıları belirli kurallara uyarak inceleyen aritmetik, cebir, geometri gibi ilimlerin öğretildiği dersin adı. -1-

m.+ den I/27/06

māvet - : bk. mahFet- -1-

m.- tik I/45/27

mavi : bk. māvi -3-

m. I/126/63, I/94/32, II/37/52

māvi : Denizin, gölün veya bulutsuz gökyüzünün rengi, yeşil ile mor arasındaki renk ve bu renkte olan. -2-

m. I/94/32, II/25/105

mavlu : Havlu’ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

havlu m. I/114/08

mavruz : Havruz’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

havruzu m.+ u I/68/58

maya : Hamur, yoğurt, peynir, sıra, boza gibi yiyecek ve içeceklerin mayalanıp istenilen kıvama gelmesini sağlayan bakteri, enzim gibi maddeler, ferment. -30-

m. I/10/33, I/79/77, I/79/84, I/90/08, II/15/84

ekşi m. II/15/78

m.+ da I/79/84
 m.+ lādan II/15/82
 m.+ lar I/10/29
 m.+ lı I/154/51, I/71/28
 m.+ mı I/97/18
 m.+ sı I/106/50, I/116/25, I/79/84
 süt m.+ sı II/25/93
 m.+ sından I/103/04, II/25/93
 m.+ sını I/09/38, I/100/31, I/106/50, I/73/49, I/98/90
 m.+ sını I/09/38
 m.+ sinnan I/97/30
 m.+ sıS I/40/46
 m.+ sız I/71/28
 m. tutarıS I/73/46
 m.+ yı I/10/29

mayala - : Hamur, süt vb. besin maddelerinin içine ekşiyerek başka bir besin maddesine dönüşmesi için maya karıştırmak. -6-

m.- rıS I/26/47
 m.- rız I/129/12, I/31/19, II/35/89
 m.- yoz I/98/49, I/98/50

mayalā - : bk. mayala- -1-

m.- r II/22/72

mayalā - : bk. mayala- -1-

m.- dıktan I/44/13

mayalı - : bk. mayala- -3-

m.- yoz I/103/04, I/44/13, I/98/50

mayalı : Daire şeklinde açılan mayalanmış hamurun, sac veya fırında pişirilmesiyle elde edilen ekmek. -6-

m. I/130/58, I/130/59, I/130/63, I/130/64, I/130/67

mayalı - : bk. mayala- -1-

m.- yyoS I/44/12

mayan : bk. mu_ayini -1-

m. etti I/37/35

mayana : bk. mu_ayini -2-

m. I/47/09

m.+ da I/47/09

maydanos : bk. maydunus -2-

m. I/111/25

m.+ u II/37/91

māydinoz : bk. maydunus -1-

m.+ ları I/54/61

māydinuz : bk. maydunus -1-

m. I/54/29

maydonos : bk. maydunus -2-

m. II/29/08, II/36/13

māydonos : bk. maydunus -1-

m. II/29/56

maydunus : Maydanoz, maydanozgillerden, parçalı küçük yeşil yapraklı, lezzet vermesi için çeşitli yemeklere katılan, 30 – 100 santim boyunda güzel kokulu otsu bitki. -3-

m. I/111/48, I/121/83

m.+ u I/121/84

maye : bk. maya -1-

m. I/157/64

māyenē : bk. mu_ayini -1-

m.+ da II/23/36

māyene : bk. mu_ayini -1-

m. II/16/103

māyeni : bk. mu_ayini -1-

m.+ yı II/23/36

mayır - : Bir mânide geçer. -1-

m.- áma I/47/78

mayıs I : Yılın nisan ve haziran ayları arasındaki 31 gün çeken beşinci ayı, ilkbahar aylarının üçüncüsü. -10-

m. I/125/16, I/27/34, I/62/39, II/22/03

m.+ dā I/27/43

m.+ ın I/127/16, I/27/35, I/27/43, I/30/47, II/30/14

mayıs II : Yaş sığır pisliği, taze gübre. -4-

m. I/104/16, I/121/10

m.+ ları I/104/17, I/130/39

mayış : bk. ma_aş -4-

m. II/09/18

m. alınıyō II/09/17

mayış

- m. bālanmış II/09/15
m.+ lāmızdā bālandı I/146/19
mayış : bk. ma_aş -1-
m. aldı II/09/18
mayram : bk. bayram -1-
m.+ a I/63/30
mayşallah : bk. maşallah -1-
m. I/48/54
māyTinoz : bk. maydunus -1-
m. I/54/28
mazgal : Eskiden düşmana ok, taş, tüfek, top vb. atmak veya dışarıyı gözetlemek için kale, hisar, şato duvarlarında ve burçlarda uzunlamasına açılmış olan dışı dar, içi geniş yarık. -1-
mazgal deliği : Kale duvarlarında uzunlamasına açılmış dışı dar, içi geniş yarık şeklindeki pencere.
m. delikleri I/95/27
mazit : bk. mazot -2-
m. I/116/46
m.+ ı I/06/64
mazit : bk. mazot -1-
m. II/10/24
mazlum : Mazlum, yumuşak, uysal, sessiz, sakın (kimse). -7-
m. I/104/26, I/140/23, I/140/24, I/140/25, I/140/26, II/01/76
m.+ ı I/104/25
mazod : bk. mazot -1-
m. II/17/87
mazot : Petrolde elde edilen ve dizel motorlarında yakıt olarak kullanılan akar yakıt, motorin. -1-
m.+ lu I/28/15
mazôt : bk. mazot -1-
m. I/143/62
māzot : bk. mazot -1-
m.+ lu II/23/12
māzot : bk. mazot -1-
m.+ lu I/28/13
mazut : bk. mazot -6-

- m. I/116/46, II/07/73, II/10/22
m.+ u I/116/46
m.+ um I/06/67
me : bk. ben -1-
m. I/10/119
mê : bk. mi -2-
m. I/01/03, II/38/112
me_erşe : Meğerse, oysaki, hâlbuki, meğer. -1-
m. II/28/13
me_ersem : Meğerse. -1-
m. I/59/80
mecal : Güç, kuvvet, derman, takat. -1-
m.+ ım II/16/56
mecbir : bk. mecbur -1-
m. II/01/59
mecbur : Bir şeyi yapmak zorunda olan. -9-
m. I/108/24, I/85/06, I/96/76, I/96/94, II/19/06, II/33/29, II/33/55, II/34/59
mecbur tut- : Zorlamak, mecbur etmek.
mecbur gal- : Bir şeyi yapmak zorunda kalmak.
m. ğaldı II/20/54
mecburen : Zoraki, zorlanarak, mecbur olarak. -1-
m. I/92/60
mecbûri : İsteğe bırakılmayan, ister istemez yapılan, kaçınılmaz, zaruri, zorunlu. -1-
m. I/75/31
mece : Gece'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
gece m. I/68/08
meci : Parasız iş gören yardımcı. -3-
m. I/86/73, I/94/38
mēcimeg : bk. mercimek -1-
ğırmızı m. çorbası yapıyular II/17/41
mēciz : Aciz'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
âciz m. I/93/18
meclis : Büyük Millet Meclisi. -2-

m.+ deleğ I/141/26

m.+ Te yapalladı I/64/109

mede : Dede'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dede m. I/150/34

medeni : Medeniyetin sağladığı imkânlardan yararlanan, medeniyetle ilgili, uygar. -1-

medeni huKuş : Şahıs, aile, eşya, miras ve borçlarla ilgili hukuk dalı.

m. huKuş I/56/80

meder : Güç. -1-

m.+ siS I/125/51

medet : Yardım, imdat, nusret -1-

m. I/63/62

medrêse : Medrese, ders okutulan, İslam dininin koyduğu esaslara uygun olarak eğitim öğretim yapılan yer, mektep. -2-

m.+ ler I/56/22, I/56/24

mefâ : bk. vefât -1-

m. eTdi II/29/17

mefat : bk. vefât -6-

m. etti I/40/03

m. etTilê II/13/30

m. etTiydi I/110/16

m. itti I/40/04

m. itTi I/82/06, I/82/08

mefât : bk. vefât -15-

m. edince I/139/20

m. edip I/106/29

m. etdiler II/10/61

m. etmiş I/61/54

m. etmişler II/10/87

m. etti I/110/10, II/03/03

m. etTi I/123/09, I/143/12, I/143/74, II/29/30, II/29/38

m. etti I/110/43

m. etTilê I/84/36

m. itTi II/17/88

mehtap : Ay ışığı, ay aydınlığı. -1-

m.+ lı I/95/99

mejbûr : bk. mecbur -5-

m. I/62/31

m.+ a kalışağ I/58/66

m.+ a ğalırsaK I/58/66

m. ğaldı I/116/32, I/62/31

mejbîr : bk. mecbur -1-

m. I/07/52

mejbur : bk. mecbur -17-

m. I/105/32, I/111/89, I/111/90, I/111/95, I/116/45, I/124/24, I/138/120, I/141/27, I/41/41, I/65/59, II/38/45

m.+ a I/17/31

m. dutcaK I/65/59

m. dutmöladi I/94/03

m. ğaldı I/17/26

m. ğalıyo I/17/20

m. tutâcağ I/65/59

mējbur : bk. mecbur -1-

m. I/44/55

mekân : Yer, mahal. -3-

m. II/28/91

m.+ ı I/139/05

cennet m. olsun I/122/72

meKdeb : Mektep, herhangi bir derecede öğrenim görecekt olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim kurumu, okul. -1-

ķırķa yatı m.+ ine I/93/35

meker : şeker'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

şeker m. I/138/55

meKtub : bk. mektup -4-

m. I/25/23

m.+ u I/25/47, I/25/50, I/25/53

mektup : Başka yerde bulunan bir kimseye haber ulaştırmak, hâl hatır sormak, istek bildirmek vb. bir maksatla elden yahut posta aracılığı ile gönderilen yazılı kâğıt, name. -10-

m. I/06/06, I/15/69, I/25/42, I/25/44, I/25/45, I/25/48, I/25/52, I/33/115, I/64/24

mektupPlaş -

mektupPlaş - : Karşılıklı olarak gönderilen mektuplarla haberleşmek, birbirine mektup yazmak. -1-

m.- dı I/25/43

mefāke : Melekler. -1-

m.+ le I/98/103

melal : “mal melal” ikilemesinde geçer. -1-

malım m.+ ım II/07/104

meġal : “mal meġal” ikilemesinde geçer. -1-

malları m. II/23/163

melan : “mal melan” ikilemesinde geçer. -1-

mallānı m.+ ını I/28/02

mele : Mala, dokumacılıkta kullanılan bir araç. -1-

m.+ yi I/87/107

mele - : (Koyun, kuzu, keçi için) “Meee” diye ses çıkarmak, bağırmak. -2-

m.- me I/101/54

melemin : Menemen, yumurta, yeşil biber ve domatesle yapılan bir yemek. -1-

m. yapardı I/91/77

melinniK : *GelinniK*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gelinniK m. I/161/32

mellem : Merhem, içinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilaçların ortak adı. -1-

m. I/45/18

mēllem : bk. mellem -1-

m. II/25/88

melvā : *Helva*’ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

helva m. I/138/69

mēlva : *Helva*’ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

helva m. I/119/45

meme : 1. İnsanların ve memeli hayvanların dişilerinde bulunan ve süt

salgılayarak yavruların emzirilmesine yarayan organ. -6-

m.+ sinden I/98/48

m.+ ylen I/123/48

m.+ ynen I/123/49

2. Vücudun herhangi bir yerinde meydana gelen ve memeye yahut meme başına benzeyen çıkıntı, kabarcık.

ġulağ m.+ si II/39/29

ġulağ m.+ si II/39/40

ġulağ m.+ sinden I/129/63

mēmē : bk. meme¹ -1-

m. I/109/48

mēmekli : *Emekli*’ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

emekli m. I/64/62

memeli : Memelik, hayvanların yaralı memelerine, dış etkilere korunmak veya yavruların emmesini önlemek maksadıyla takılan meme mahfazası. -1-

m.+ i I/133/37

mēmür : bk. mēmür -1-

tapı m.+ ı I/143/80

memleKed : bk. memleket -1-

m. I/122/43

memleKet : Bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, şehir, yurt. -6-

m. I/60/16, I/61/17, I/68/54

m.+ i I/69/93

m.+ ime I/50/69

m.+ Te I/11/22

memlet : bk. memleket -1-

m.+ imiz I/122/43

memlikeT : bk. memleket -4-

m. II/24/87, II/33/51

m.+ imiz II/33/43

m.+ ine I/03/104

memlikēt : bk. memleket -1-

m. I/79/14

memlēket : bk. memleket -1-

m. I/37/53

memmun : bk. memnun -3-

m.+ duğ II/08/88
 m.+ us I/01/15
 m.+ uz II/08/89
memneket : bk. memleket -1-
 m.+ ine I/137/37
memnikât : bk. memleket -1-
 m.+ ıñ II/07/42
memniket : bk. memleket -1-
 m. II/07/21
memnun : Sevinen, sevinç duyan (kimse), mutlu, mesrur, hoşnut, razı. -15-
 m. I/24/10, I/33/126, I/92/58
 m.+ um I/01/32, I/90/39, II/19/108
 m.+ üm II/06/60
 m.+ un I/01/31, I/33/126, I/67/60, II/29/79
 m.+ us I/76/08
 m.+ uz I/157/07
memnun ğal- (ol-) : Sevinmek, hoşnut olmak.
 m. ğalırın I/135/52
 m. olucuklar I/96/49
memnuniyetle : Memnun olarak, memnun bir hâlde, seve seve, isteye isteye. -1-
 m. vërdim I/01/65
memul : bk. mēmur -1-
 m.+ lar I/01/33
mēmúl : bk. mēmur -2-
 m.+ lári II/29/77
 m.+ leri II/29/76
memur : bk. mēmur -1-
 m.+ u I/93/40
mēmur : Devlet hizmetinde çalışan maaşlı kimse. -12-
 m. I/01/12, I/14/07, I/27/14
 depō m.+ ıydı II/06/05
 m.+ lağ I/56/36
 m.+ ları II/30/20
 depō m.+ u II/06/50
 m.+ udu II/08/27, II/08/28
 m.+ umuz I/01/37

m.+ uydu II/08/28
 depō m.+ uydu II/06/48
mēmur : bk. mēmur -2-
 m.+ lā II/09/48
 m.+ lādan II/09/49
men : bk. ben -12-
 m. I/08/58, I/35/12, I/87/57, II/10/31, II/10/33, II/10/66, II/24/02, II/37/03, II/37/102, II/37/58
meñ : bk. ben -1-
 m. II/23/03
mēn : bk. ben -1-
 m. II/02/59
menámin : Melamin, tabak vb. mutfak eşyası yapımında kullanılan, petrolden elde edilen sert plastik madde. -1-
 m. tabaklā II/34/105
mēncimek : bk. mercimek -1-
 m.+ lī I/31/15
mendil : 1. Sofra yaygısı, sofrası bezi. -7-
 ekmek m.+ ĩniñ I/73/50
 m.+ i I/97/21
 ekmek m.+ imiz I/73/49
 m.+ inen I/103/05
 m.+ lere I/103/49, I/103/60
 m. veriyoruz I/106/79
 2. Bir erkekle bir kadının evlenme vaadiyle birbiriyle yaptıkları sözleşme ve bu sözleşme nedeniyle yapılan tören, söz. -4-
 m. almağ II/17/49
 m.+ i alınıyō II/17/50
 m.+ inēn II/08/23
 m.+ ini I/74/102
mendil kapmaca : Mendil kullanılarak oynanan bir çocuk oyunu. -1-
 m. II/15/57
mēndis : bk. mühendis -1-
 maķıne m.+ i I/64/36
menfât : Menfaat, fayda, yarar, çıkar, kâr. -1-
 m. II/04/83

meḡfāt

meḡfāt : bk. menfāt -1-
m. II/04/84

mēnşur : bk. meşur -1-
m. II/23/53

mēnşur : bk. meşur -1-
m.+ udu II/23/45

mepē : (<<mepek+i) *Kepek*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
kepēni m.+ ni I/155/37

mer - : bk. ver⁻²-3-
m.- di I/25/47
bk. ver⁻³ -2-
ev verdi dam m.- di I/61/63
bk. ver⁻⁴ -1-
m.- dī I/113/13

mera : *Sera*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
sera m. I/33/38

merak : Bir şeyin özünü, esasını anlama, kavrama isteği, öğrenme arzusu. -1-

merak et- : Anlamaya, kavramaya çalışmak, öğrenmek, bilmek istemek.
m. ediyō II/31/25

merāk : bk. merak -2-
m. ediyō I/146/31
m. etmiş I/06/67

meraba : Merhaba, “iyi günler, günaydın” anlamında selamlaşma sözü. -1-
m. I/104/01

merabalıḡ : Merhabalaşmış olma, tanıdık olma durumu. -1-
m. II/38/87

mercimē : <<mercimek+i -2-
m. I/04/59

mercimeḡ : bk. mercimek -1-
m. I/04/59

mercime : bk. mercimek -4-
m.+ i II/39/38, II/39/39
m.+ yi II/37/109, II/39/42

mercimē : <<mercimek+i -3-
m. I/129/51, I/153/31, II/11/27

mērcime : bk. mercimek -1-
m.+ i I/148/53

mercimeḡ : bk. mercimek -2-
m. I/41/51, I/98/119

mercimeḡ : bk. mercimek -1-
m.+ li I/04/61

mercimek : Baklagillerden, ufak boylu, beyaz çiçekli ve pek çok türü olan bir tarım bitkisinin çorbası ve yemeği yapılan, besin değeri yüksek, yassı ve yuvarlak taneli tohumu. -10-
m. I/129/51, I/148/44, I/153/34, I/71/33, I/97/47, I/98/70, II/11/32

mercimek çorbası : Ana malzemesi kırmızı, yeşil veya sarı mercimekten oluşan, soğan, un, tereyağı, et suyu, tuz, kırmızı veya karabiber ile hazırlanan çorba.
m. çorbası yapar II/19/66
m. çorbası I/78/22

mercimek mantısı (mercimekli manti) : İçine mercimek konularak hazırlanan mantı.
m. mantısı II/39/27

meḡcimeK : bk. mercimek -2-
m.+ li I/71/37
m.+ li yaparız I/71/36

mērcimek : bk. mercimek -3-
m.+ li I/71/32
m.+ li mantı II/39/38
m.+ li mantımız II/11/25

mērcimēk : bk. mercimek -1-
m. I/152/83

mēḡcimek : bk. mercimek -1-
m. çorbası I/32/65

mercimik : bk. mercimek -3-
m. çorbası II/39/25
m.+ li mantı II/39/58
m.+ li yapardık I/76/37

merdāne : Hamur açmaya yarayan ve kenarlarında elle tutulup hareket ettirilecek şekilde gövdeden daha ince sapları bulunan tahta silindir, kısa ve kalın oklava. -1-
m.+ ylen II/15/116

merdiman : bk. merdiven -2-

m.+ nardan I/15/46

m.+ nı I/76/49

merdimân : bk. merdiven -1-

m.+ a I/76/51

merdimen : bk. merdiven -3-

m.+ den I/153/64

m.+ e I/48/70

m.+ neri I/45/30

mērdimen : bk. merdiven -2-

m. II/05/40

m.+ i II/05/39

merdiven : Yüksek bir yere çıkmaya yahut yüksek bir yerden inmeye yarayan, seyyar veya sabit pek çok çeşidi olan basamaklar dizisi. -2-

m. I/81/55

m.+ nen I/139/49

merdiyan : bk. merdiven -2-

m. I/130/49

m.+ dan I/134/59

merdiyan : bk. vardiye -2-

m.+ nan I/121/29, I/121/33

meṛdiyan : bk. vardiye -1-

m.+ inan I/121/29

mēremet : bk. merhemet -1-

m.+ e I/05/48

meresci : Mirasçı, kendisine miras kalan kimse, vâris. -1-

m.+ lē I/145/91

merhemet : Merhamet, herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma. -1-

m.+ i I/77/59

merhemetli : Merhametli, merhameti bol olan. -1-

m. I/77/59

merḫemetli : bk. merhemetli -1-

m. I/136/24

merik : *Erik*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

erik m. I/76/28

merkeb : bk. merkep -11-

m. I/74/13

m.+ imiz II/24/27

m.+ inen I/141/19, I/48/09, I/48/10, I/61/72, I/87/62, II/07/44, II/07/45, II/09/06

m.+ iğ I/41/91

mērkeb : bk. merkep -1-

m.+ inen II/07/59

merkep : Eşek. -14-

m. I/41/81, I/66/39, I/66/40, II/24/27, II/34/83, II/34/84, II/34/86

m.+ i II/34/86

m.+ lēlen I/32/42, II/35/10

m.+ lēnen I/41/83, II/09/44, II/24/28

m.+ leri II/34/82

mērkep : bk. merkep -1-

m.+ le II/07/43

merkez : Belirli bir yerin ortası, orta kabul edilen en önemli yeri. -1-

m.+ imişdi I/56/15

mērkez : bk. merkez -1-

m. II/25/08

mermer : Renkli, damarlı ve beyaz çeşitleri olan, perdah ve cilaya elverişli, billurlaşmış bir çeşit kireç taşı ve bu taştan yapılmış olan. -4-

m. I/122/37, II/02/16

m.+ i I/122/36

mermer ocā : Mermer çıkarılan taş ocağı.

m. ocā I/122/31

mērmer : bk. mermer -1-

m. II/23/171

mertlik : Mert olma durumu, yiğitlik, erlik, cesaret. -1-

m. I/95/29

mes : Mest, incik kemiğinin üstüne kadar çıkan, kundura yahut lastik içine giyilen, abdest alırken üzerine meshedilmesi dinen caiz olan, kısa konçlu, hafif ve yumuşak ayakkabı. -1-

m. I/102/87

mesa : bk. meseġā -18-

m. I/116/37, I/121/18, I/121/37, I/141/19, I/141/26, I/147/58, I/68/44, I/74/33, I/74/95, I/74/98, I/92/15, II/04/86, II/19/164, II/19/86, II/19/93, II/19/95, II/35/100

m. et I/105/11

mesā : bk. meseġā -17-

m. I/103/35, I/103/47, I/105/59, I/121/86, I/156/25, I/32/33, I/74/101, I/75/01, I/97/46, I/97/50, I/97/55, I/99/26, II/04/84, II/19/09, II/21/07, II/21/36

m. ki II/21/14

mesā : bk. meseġā -1-

m. II/19/70

mēsa : bk. meseġā -1-

m. II/14/28

mesā_it : bk. vesait -1-

m.+ ler I/62/34

mesaFe : bk. mesāfe -1-

m.+ si I/95/15

mesāfe : Uzaklık, ara. -1-

m.+ si I/95/14

mēsāFir : bk. misāfir -1-

m. I/137/44

mesal : bk. masal -3-

m. I/157/60

m.+ ı I/87/95

mesalā : bk. meseġā -1-

m. I/32/12

mesaş : Mesaj, cep telefonu veya Genel Ağ aracılığıyla yazı ile verilen, gönderilen bilgi, ileti. -1-

mesaş çek- : Mesaj atmak, cep telefonu veya Genel Ağ aracılığıyla ileti göndermek.

m. çek II/16/105

mesel : bk. masal -7-

m. I/11/51, I/113/86, I/145/27, II/05/92

m. satışırđık I/08/79

mesela : bk. meseġā -2-

m. I/86/43

m. yapıveridik II/19/129

meselā : bk. meseġā -147-

m. I/101/63, I/103/37, I/106/76, I/11/29, I/11/57, I/11/73, I/11/74, I/110/07, I/110/12, I/110/15, I/110/26, I/113/43, I/120/65, I/121/65, I/124/25, I/124/27, I/129/16, I/13/10, I/131/24, I/141/03, I/141/13, I/146/30, I/146/32, I/146/72, I/146/79, I/147/52, I/15/86, I/154/35, I/156/30, I/16/24, I/16/26, I/16/33, I/16/34, I/16/36, I/32/10, I/32/24, I/32/34, I/32/42, I/32/47, I/32/49, I/32/58, I/32/62, I/32/63, I/32/71, I/32/81, I/32/84, I/32/88, I/41/68, I/46/100, I/46/17, I/46/95, I/49/48, I/49/49, I/49/76, I/56/22, I/58/24, I/58/27, I/58/44, I/58/45, I/58/54, I/58/63, I/61/04, I/64/18, I/64/79, I/68/31, I/68/32, I/68/33, I/68/40, I/71/54, I/74/21, I/74/32, I/74/77, I/78/11, I/78/20, I/81/62, I/86/59, I/86/70, I/90/57, I/92/44, I/96/89, I/96/91, I/97/38, II/04/14, II/04/88, II/06/19, II/10/52, II/10/53, II/10/82, II/11/35, II/14/35, II/15/110, II/19/101, II/19/106, II/19/108, II/19/109, II/19/11, II/19/110, II/19/114, II/19/120, II/19/121, II/19/122, II/19/123, II/19/124, II/19/127, II/19/130, II/19/142, II/19/143, II/19/144, II/19/146, II/19/147, II/19/150, II/19/154, II/19/155, II/19/158, II/19/162, II/19/163, II/19/46, II/19/55, II/19/57, II/19/62, II/19/65, II/19/80, II/19/82, II/19/85, II/19/89, II/19/92, II/23/123, II/30/21, II/33/74, II/37/114, II/37/29, II/37/55, II/37/58, II/38/12, II/38/30, II/38/36, II/38/39, II/38/43

meselā : bk. meseġā -10-

m. I/07/67, I/46/112, I/46/115, I/46/117, I/46/131, I/46/41, I/46/46, I/46/91, I/46/97

meselā : bk. meseġā -1-

m. I/32/16

meselā : Misal olarak, örnek olarak, söz gelişi. -205-

m. I/01/52, I/02/17, I/02/49, I/04/27, I/04/36, I/04/57, I/05/22, I/07/48, I/07/72, I/07/85, I/08/31, I/08/33, I/08/42, I/09/12, I/09/62, I/09/80, I/10/17, I/10/59, I/10/69, I/103/16, I/103/23, I/106/03, I/106/37, I/106/73, I/108/48, I/11/08, I/110/26, I/110/32, I/111/115, I/113/26, I/113/27,

- I/113/29, I/114/33, I/115/06, I/115/08,
I/115/09, I/115/10, I/115/11, I/115/19,
I/115/20, I/115/53, I/120/27, I/121/112,
I/121/23, I/121/60, I/121/68, I/121/75,
I/122/48, I/124/09, I/124/15, I/124/17,
I/124/32, I/124/35, I/124/41, I/124/43,
I/127/07, I/127/08, I/127/11, I/127/12,
I/127/24, I/127/26, I/127/27, I/127/48,
I/127/49, I/129/07, I/13/12, I/134/52,
I/134/64, I/138/42, I/138/66, I/138/81,
I/138/83, I/141/16, I/143/62, I/143/64,
I/143/84, I/146/24, I/146/26, I/146/47,
I/146/49, I/146/59, I/146/66, I/146/70,
I/146/81, I/147/41, I/147/43, I/147/50,
I/147/55, I/148/30, I/15/68, I/151/27,
I/154/33, I/154/42, I/154/55, I/155/47,
I/156/12, I/157/45, I/157/68, I/16/28,
I/20/80, I/23/30, I/29/01, I/36/41, I/39/40,
I/41/27, I/41/29, I/46/10, I/46/101, I/46/102,
I/46/105, I/46/28, I/46/59, I/46/64, I/47/52,
I/49/08, I/49/33, I/49/52, I/49/55, I/49/65,
I/54/12, I/54/33, I/55/59, I/57/36, I/58/27,
I/58/78, I/58/87, I/64/29, I/64/30, I/65/61,
I/68/66, I/69/34, I/69/73, I/69/74, I/69/85,
I/70/67, I/71/16, I/73/68, I/74/31, I/95/41,
I/96/24, I/96/25, I/97/07, I/97/38, II/02/09,
II/02/10, II/04/85, II/06/44, II/10/57,
II/10/69, II/10/92, II/10/94, II/11/02,
II/11/22, II/11/53, II/11/57, II/12/55,
II/15/103, II/15/104, II/15/111, II/15/118,
II/15/122, II/15/54, II/15/68, II/15/77,
II/15/81, II/18/09, II/19/124, II/21/15,
II/21/21, II/21/52, II/22/57, II/22/66,
II/22/70, II/22/75, II/22/76, II/22/81,
II/23/02, II/23/73, II/23/74, II/23/78,
II/25/07, II/27/45, II/29/78, II/30/12,
II/30/33, II/30/38, II/30/55, II/30/57,
II/30/64, II/31/48, II/33/44, II/33/52
m. ki I/106/74, II/21/19, II/21/26
m.+ sî I/121/109
meselâ : bk. meseîlâ -5-
m. II/19/35, II/19/55, II/19/59, II/19/75,
II/19/77
mesela : bk. meseîlâ -2-
m. I/103/27, I/99/25
meselâ : bk. meseîlâ -1-
m. II/19/128
meselâ : bk. meseîlâ -1-
m. I/07/36
meselâ : bk. meseîlâ -1-
m. II/19/70
meselâ : bk. meseîlâ -1-
m. ki II/21/92
meseîlâ : bk. meseîlâ -1-
m. II/19/33
meselâ : bk. meseîlâ -8-
m. I/78/04, I/78/30, I/78/41, II/35/10,
II/35/66, II/39/89, II/39/90
meselâ : bk. meseîlâ -25-
m. I/115/08, I/115/14, I/115/18,
I/115/24, I/115/25, I/115/27, I/115/28,
I/115/29, I/115/57, I/116/17, I/146/15,
I/151/28, I/157/36, I/56/28, I/78/47,
II/02/68, II/04/68, II/06/28, II/12/75,
II/23/125, II/23/139, II/23/17, II/39/111,
II/39/66
meseîlâ : bk. meseîlâ -1-
m. II/37/49
meseîlâ : bk. meseîlâ -5-
m. I/04/19, I/113/35, I/44/55, I/62/16,
II/12/78
mesele : Çözüm kavuşturulması, bir
sonuca bağlanması gereken durum,
sorun. -6-
m. I/147/35, I/155/42, I/62/26, I/64/96,
II/14/34
m.+ si II/04/84
mesele : bk. meseîlâ -1-
m. II/14/55
meShē : (<<mezhep+i) Bir dinde belirli
görüş ve anlayış farklılıklarından doğan
kollardan her biri. -1-
m.+ η I/74/101
mesîd : bk. mesuT -1-
m. oluş I/113/82
mesîfâ : bk. meseîlâ -1-
m. II/39/98
mesîfâ : bk. meseîlâ -11-
m. II/02/16, II/02/59, II/02/61, II/02/68,
II/02/80, II/21/60, II/21/69, II/39/41,
II/39/87

mesifâsı

m. ki II/21/09

mesifâsı : Mesela. -1-

m. I/137/64

meslê : <<meslek+i -1-

m.+ miS I/28/11

meslê : <<meslek+i -1-

m. II/09/57

mesleK : Bir kimsenin geçimini sağlamak maksadıyla seçtiği sürekli iş veya iş dalı. -2-

m. II/34/16

mesleK yûsek : Meslek yüksek okulu, bir meslek üzerine eğitim verilen okul.

m. yûse_idi I/93/60

mesnê : <<meslek+i -1-

m.+ miz I/64/59

mesnek : bk. mesleK -2-

m. I/64/04

m. yapTık I/64/38

mesud : bk. mesuT -2-

m. êTsin I/113/82

m. oluñ I/113/81

mesuT : Saadete ermiş, saadetli, mutlu, bahtlı, bahtiyar. -2-

mesuT it- : Saadete erdirmek, mutlu kılmak.

m. itsin I/15/73

mesuT ol- : Saadete ermek, mutlu ve bahtiyar olmak.

m. ol I/15/73

meşê : bk. meşe -1-

m. II/21/81

meşe : Kayingillerden, ak meşe, kara ve kızıl meşe, mantar meşesi, palamut meşesi, mazı, yer meşesi gibi pek çok türü olan, dayanıklı, uzun ömürlü, gösterişli orman ağacı. -8-

m. I/40/79, I/75/37, I/76/73, I/76/75, II/21/81, II/30/12, II/33/44

m.+ ler I/76/75

mêşe : bk. meşe -2-

m. I/55/57

meşgûl : Meşgul, bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan. -1-

m. II/21/11

meşi : bk. meşe -2-

m. II/24/31, II/33/41

meşi : Meşin, hayvan derilerinin kalitesi en düşük olan çeşidi. -1-

m. I/74/13

meşrubât : İçilecek şeyler, içecekler. -1-
m. veriliyor I/129/60

meşur : Meşhur, herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli. -19-

m. I/02/13, I/10/78, I/40/44, I/60/59, I/60/65, I/76/30, I/78/18, II/04/31, II/06/68, II/06/74, II/11/24, II/11/25

m.+ du II/34/100

m.+ dur I/30/57

m.+ u I/36/72

m.+ ümuşTu I/07/82

meşur ol- : Ün kazanmak, şöhret sahibi olmak.

m. olur I/07/62

meşûr : bk. meşur -3-

m. II/19/05, II/19/06, II/37/87

mêşur : bk. meşur -13-

m. I/07/83, I/148/44, I/148/50, I/152/84, I/157/68, I/31/03, I/76/35, I/76/36, I/84/14, II/04/31, II/06/12, II/16/35

m.+ du II/23/103

met I : Çelik çomak oyununda kullanılan değnek parçası ve bu oyuna verilen ad. -7-
m. I/07/22, I/154/32, I/154/37, I/157/67, I/51/24

met II : Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, sena. -1-

met et- : Övmek.

m. etmeyen I/87/110

metire : bk. metre -1-

m. II/03/80

metîre : bk. metre -1-

m. II/28/71

métîre : bk. metre -1-
m. II/28/71

metirelik : Metrelik, uzunluğu herhangi bir metre olan. -1-
m. I/95/15

metiri : bk. metre -4-
m. II/03/79
m. yapıverij II/03/79
m.+ ymiş II/09/101, II/09/98

metmek : *Etmek*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
etmek m. yapmışlar I/129/42

metre : Yer meridyen dairesinin kırk milyonda birine eşit olduğu kabul edilen ve kısaltması m. olan uzunluk ölçüsü birimi. -3-
m. II/19/156, II/38/50

metri : bk. metre -1-
m. II/02/05

metro : bk. metre -1-
m. I/27/40

metrô : bk. metre -2-
m. I/27/40

mev : *Ev*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-
evden m.+ den I/60/99
ev m. yapıcâ I/150/52

mév : *Ev*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
evlerini m.+ lerini II/23/164

mevkî : bk. mevki -3-
inönü m. I/92/38
m.+ miz I/68/66
gedig_ören m.+ sini II/04/49

mevki : Yer, mahal. -4-
küldüren m.+ sînden I/149/25
m.+ si I/81/68
tuz_tepesi m.+ si I/92/39
küldüren m.+ sinden I/149/24

mevlâ : bk. mevlâ -1-
m.+ m I/138/25

mevlâ : Kâinatın yegâne sahibi ve efendisi durumunda olan Allah. -1-
m. II/01/29

mevlid : Hz. Muhammed'in dünyaya gelişini ve onun hayatındaki peygamber olma, miraca çıkma gibi önemli olayları anlatan manzum eserden, özellikle Süleyman Çelebi'nin asıl adı "Vesîletü'n-necât" olan eserinden bazı bölümlerin okunmasıyla yapılan dinî tören. -8-
m. I/126/30, I/131/22
m.+ imiz I/104/48, I/119/62
m.+ ini I/104/43

mevlid okut- (yap-) : Mevlithanlara Süleyman Çelebi'nin Mevlidi'nden bölümler okutmak yoluyla dinî tören yapmak.
m. okudullar I/119/43
m. yaparlâ II/39/154
m. yapılırdı I/29/13

mēvlid : bk. mevlid -1-
m. okutÇân II/05/107

mevliṭ : bk. mevlid -4-
m. I/147/58
m.+ lēde I/38/21
m.+ larde I/02/13
m.+ lere II/39/79

mevlüd : bk. mevlid -1-
m. okudülürdü II/03/23

mevlüt : bk. mevlid -1-
m. yimē II/39/118

mevsim : Bir takvim yılının iklim şartları bakımından farklılıklar gösteren ve ilkbahar, yaz, sonbahar, kış diye adlandırılan dört bölümünden her biri. -4-
m.+ de I/56/47
m.+ i II/24/32
m.+ inde I/15/39
m.+ ner I/135/45

mēvsim : bk. mevsim -1-
m.+ ine II/15/107

mevşur : bk. meşur -1-
m. olur II/30/27

meydan

meydan : Üzerinde bina vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, saha. -18-

m. I/102/27

m.+ da I/159/18, I/27/50, II/27/62

m.+ damış I/33/70

m.+ ına I/98/25

köv m.+ ına I/98/25

m.+ narda II/15/44

meydan yeri : Geniş ve açıklık alan.

m. yerinde I/125/85

m. yerindeki I/125/82

m. yerinden I/135/47

m. yerindeydi I/135/05

m. yerine II/34/101

m. yèrine I/125/78, I/125/79, I/125/80, I/125/89

m. yeriniñ I/125/90

meydân : bk. meydan -1-

m.+ da II/07/145

meyva : Bitkilerin, çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişip büyümesiyle meydana gelen ve tohumları taşıyan kısmı, yemiş. -16-

m. I/139/55, I/46/61, I/65/28, II/07/36, II/09/22, II/30/31

m.+ dan II/09/31

m.+ lāmız I/32/98

m.+ lar I/11/27, I/65/50, I/65/57

m.+ ları I/139/63

m.+ mız II/19/161

m.+ mız bol I/34/04

m.+ ya II/09/28

meyva suyu : Meyveden elde edilen su.

meyvâ : bk. meyva -1-

m. II/07/36

mēyva : bk. meyva -1-

m.+ lā I/54/37

meyvacılık : Meyve yetiştirme işi. -1-

m. I/33/40

meyve : bk. meyva -6-

m. I/111/118, I/143/39, II/26/46, II/29/93

m. suyu I/111/83

meyvê : bk. meyva -1-

m. II/09/94

meyvecılıK : bk. meyvacılık -1-

m. I/149/28

mezalığ : bk. mezarlık -1-

m. II/02/16

mezar : Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir. -5-

m. I/92/40, II/02/18

m.+ ı I/08/18

ķaya m.+ ları II/23/174

mezar daşı : Ölünün kimliğini, ölüm tarihini belirtmek, gelip geçenden hayır dua istemek vb. düşüncelerle mezarın baş tarafına dikilen yazılı taş.

m. daşına I/91/08

mezâr : bk. mezar -4-

m. II/03/70

m.+ á I/08/115

m.+ ímí I/122/25

m.+ İlēñ II/20/70

mezarlıK : bk. mezarlık -6-

m.+ a I/30/59, I/56/59

m.+ ı I/46/52

m.+ ımız I/46/48

m.+ ımıza I/46/50

m.+ ynan I/46/51

mezarlıK : Mezarların toplu olarak bulunduğu yer, kabristan. -6-

m. I/122/17, I/122/22

ķaya m.+ lar I/92/34

m.+ lárá I/46/115

m.+ ta II/20/57

mezarlıK : bk. mezarlık -3-

m. I/56/59, I/61/31

m.+ da I/46/113

mezarlı : <<mezarlık+ı -3-

m. II/02/16

m.+ η I/117/49, I/55/13
mezaylî : <<mezarlık+ı -1-
 m.+ η II/02/17
mezbur : bk. mecbur -4-
 m. I/135/18, I/135/40, I/58/11
 m. veriler I/138/64
mezefâ : bk. mesefâ -1-
 m. II/10/41
mezellî : bk. mezarlık -2-
 m.+ η I/145/66, I/145/67
mezelli : bk. mezarlık -1-
 m.+ i I/10/105
mezellik : bk. mezarlık -1-
 m. I/10/105
mezer : bk. mezar -15-
 m. I/122/23, I/122/24, I/153/73, I/99/15, II/20/65, II/28/63
 m.+ e I/08/21, I/79/27
 m.+ i I/99/61, II/05/28
 m.+ iη I/70/15, I/70/80, I/99/62, II/20/67
mezerlî : <<mezarlık+ı -3-
 m. I/99/60
 m.+ η I/10/97, I/95/19
mezerliy : bk. mezarlık -1-
 m.+ ē I/06/120
mezerlig : bk. mezarlık -1-
 m.+ de I/06/107
mezerlik : bk. mezarlık -3-
 m. I/122/28
 m.+ de I/132/78
 m.+ deki I/06/110
mezun : Bir eğitim ve öğretim kurumunu, bir okulu bitirmiş, diploma almış (kimse). -3-
 m.+ u II/30/09
 m.+ uyun I/73/03
mezun ol- : Bir eğitim kurumunu bitirmek, diploma almak.
 m. oldum I/122/13
mēzun : bk. mezun -9-

m. oldu I/52/67
 m. olduTan I/05/14
 m.+ u I/151/25, II/35/02
 m.+ ú I/61/07
 ilkoğul m.+ u II/02/02
 m.+ uyum I/46/02
 m.+ uyun I/113/04
 m.+ uyuz I/111/02
mı : Soru ve pekiştirme işlevlerinde kullanılan, sözcükten ayrı yazılan bir ek. -483-
 m. I/02/72, I/03/20, I/04/32, I/04/66, I/06/129, I/06/36, I/06/86, I/06/103, I/07/27, I/07/50, I/07/91, I/08/79, I/09/11, I/09/12, I/10/110, I/10/116, I/10/27, I/10/42, I/10/73, I/10/82, I/10/92, I/10/95, I/10/97, I/10/98, I/100/12, I/100/36, I/100/41, I/101/60, I/102/38, I/102/42, I/102/81, I/103/61, I/105/33, I/108/10, I/108/29, I/108/39, I/110/62, I/111/117, I/111/83, I/112/27, I/112/58, I/112/62, I/112/64, I/112/77, I/113/103, I/113/38, I/118/15, I/119/06, I/119/42, I/119/66, I/119/72, I/120/02, I/121/122, I/121/13, I/121/44, I/121/46, I/121/48, I/121/70, I/121/71, I/122/49, I/122/67, I/122/78, I/123/30, I/123/51, I/124/19, I/127/05, I/127/55, I/128/04, I/129/67, I/13/42, I/130/02, I/131/37, I/132/43, I/133/38, I/134/07, I/134/27, I/135/33, I/135/43, I/136/19, I/137/03, I/138/01, I/138/04, I/14/41, I/140/41, I/143/27, I/144/43, I/144/44, I/144/75, I/145/29, I/145/37, I/145/67, I/146/14, I/146/67, I/146/69, I/146/82, I/147/40, I/147/61, I/148/56, I/149/64, I/15/97, I/15/99, I/150/29, I/151/35, I/152/123, I/152/138, I/153/25, I/154/40, I/154/41, I/155/101, I/155/37, I/155/59, I/155/70, I/156/38, I/156/48, I/158/05, I/158/32, I/16/06, I/160/08, I/18/68, I/19/30, I/20/61, I/20/73, I/21/63, I/21/93, I/23/11, I/23/27, I/24/36, I/27/72, I/28/21, I/28/54, I/30/22, I/31/33, I/32/24, I/32/30, I/33/08, I/33/119, I/33/13, I/33/14, I/33/26, I/33/28, I/33/46, I/33/47, I/33/53, I/33/55, I/33/98, I/35/39, I/35/46, I/35/58, I/38/30, I/39/01, I/39/33, I/39/59, I/40/11, I/42/65, I/43/38, I/45/26, I/45/31, I/45/34, I/46/77, I/47/03,

- I/47/46, I/48/15, I/48/28, I/48/38, I/48/42, I/48/44, I/48/73, I/49/21, I/49/66, I/50/11, I/50/39, I/51/10, I/51/32, I/51/68, I/52/08, I/52/101, I/52/40, I/52/55, I/52/62, I/53/35, I/53/53, I/56/78, I/57/09, I/57/33, I/57/41, I/58/37, I/58/55, I/58/81, I/60/71, I/60/73, I/61/18, I/61/27, I/61/54, I/63/18, I/63/19, I/63/32, I/63/52, I/64/02, I/64/125, I/64/55, I/65/22, I/67/27, I/67/38, I/68/29, I/68/31, I/68/59, I/68/68, I/69/44, I/69/48, I/70/35, I/73/30, I/74/100, I/75/01, I/75/08, I/75/51, I/76/94, I/76/95, I/77/35, I/77/36, I/77/37, I/78/10, I/78/30, I/78/40, I/79/29, I/79/37, I/79/38, I/79/62, I/79/64, I/80/01, I/80/17, I/80/57, I/80/64, I/80/67, I/81/29, I/81/30, I/81/36, I/83/16, I/83/47, I/83/66, I/83/75, I/84/25, I/84/45, I/85/06, I/86/37, I/86/41, I/86/54, I/86/56, I/86/58, I/86/60, I/86/69, I/86/70, I/87/01, I/87/06, I/87/10, I/87/101, I/87/124, I/87/51, I/87/84, I/87/93, I/88/33, I/91/05, I/91/31, I/91/86, I/92/55, I/93/07, I/93/23, I/93/25, I/93/41, I/93/55, I/94/41, I/94/60, I/95/05, I/95/117, I/95/17, I/95/21, I/95/22, I/95/79, I/95/86, I/96/15, I/98/102, I/98/65, II/01/34, II/01/38, II/01/75, II/01/90, II/02/21, II/03/07, II/03/08, II/03/40, II/03/46, II/03/50, II/03/74, II/03/75, II/04/82, II/05/14, II/05/74, II/06/45, II/06/69, II/07/04, II/07/120, II/07/58, II/07/83, II/09/15, II/09/68, II/09/93, II/10/35, II/10/56, II/12/18, II/12/55, II/12/56, II/12/78, II/13/66, II/14/99, II/15/03, II/15/125, II/15/29, II/17/05, II/17/71, II/17/73, II/18/17, II/19/105, II/19/117, II/19/146, II/19/152, II/20/54, II/21/04, II/21/10, II/21/101, II/22/53, II/22/61, II/22/63, II/22/76, II/23/129, II/23/169, II/24/76, II/24/79, II/24/80, II/24/93, II/25/101, II/26/05, II/27/31, II/28/17, II/28/26, II/28/32, II/28/58, II/28/87, II/29/96, II/30/22, II/30/23, II/30/26, II/30/28, II/31/19, II/31/44, II/32/80, II/33/67, II/33/69, II/33/71, II/33/79, II/33/84, II/34/58, II/35/26, II/35/70, II/36/15, II/37/106, II/37/127, II/37/49, II/38/27, II/38/56, II/39/120, II/39/121, II/39/144, II/39/15, II/39/187, II/39/54, II/39/55, II/39/70, II/39/73, I/153/66, I/153/67, I/146/12, I/52/58, I/146/69, I/64/132, I/111/44, II/20/03, I/69/89, II/31/22, I/158/51
- m.+ dı I/145/44, I/33/40, I/48/66, II/20/04, II/20/06
- m.+ dım II/20/49
- m.+ dır I/52/53
- m. ne I/122/58, I/143/07, I/146/34, I/161/31, I/78/15
- m.+ ı I/147/39
- m.+ sın I/132/65, I/132/66, I/132/68, I/15/72
- m.+ sını I/132/13
- m.+ sı I/10/95, I/119/83, I/122/37, I/123/13, I/47/76, I/47/77, I/52/54, II/38/77
- m.+ Sın I/43/37
- m.+ sı I/23/25, I/93/22, II/26/15
- m.+ ydı I/07/77, I/10/40, I/127/19, I/127/20, I/127/46, I/143/43, I/159/28, I/48/33, I/59/55, I/59/68, I/66/35, I/98/31, II/26/35
- m.+ ydı II/15/32
- m.+ ydın I/61/35
- m.+ yız I/133/13
- m.+ ymış I/54/63, I/65/39
- m.+ yo I/87/32, I/87/33
- mıçır** : Tereyağı. (?) -1-
- m. I/98/98
- mıhakkık** : bk. mu₂akKaK -1-
- m. I/01/70
- mıhdarlı** : <<muhtarlık²+ı -1-
- m.+ m I/68/02
- mıkdar** : bk. muhtar -1-
- m.+ ı I/161/26
- mıkdâr** : bk. muhtar -1-
- m. I/86/19
- mıkıl** : *Akal*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
- aıl m. I/64/32
- mıkTâ** : <<muhtar+ı -1-
- m. I/86/18
- mıkTar** : bk. muhtar -1-
- m. I/149/28

mıl : *Gıl*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gıl m. I/52/96

mıl - : *Çıl*-'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

çalar m.- ar II/23/87

mımal : *Şımal*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

şımal m. I/133/51

mına : *Dana*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

dana m. I/18/08, I/18/11

mıntazam : Muntazam, yerli yerinde, düzenli, tertipli. -1-

m. II/09/47

mır : *Gırā*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gırā m.+ ā II/30/14

mır : bk. var -1-

m.+ dı I/01/72

mıra : *Para*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

para m. I/08/23

mıraqtör : *Tıraqtör*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

tıraqtör m. I/156/26

mıraba : *Araba*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

araba m. I/47/30

mırık : Suyun dibine çöken ince kum. -2-

m. I/105/64

m.+ ları I/105/65

mırın gırın : Bir işi veya bir isteği açıkça reddetmeyip kaçamaklı sözler söyleme, çeşitli bahaneler ileri sürme, nazlanma. -1-

mırın gırın yap- : Bir işten kurtulmak veya bir isteği yerine getirmemek için bahaneler uydurmak, nazlanmak.

m. gırın yapıyor I/45/55

mısāfir : bk. misāfir -2-

m. I/52/71

m.+ in I/52/39

mısil : bk. mısır I -1-

m.+ ları I/54/14

mısır I : Buğdaygillerden, boyu 2 metreye kadar uzayabilen, kalın gövdeli, geniş şerit yapraklı bir tarım bitkisi ve bu bitkinin, bir koçan üzerinde sıralanmış sarı renkli büyücek ve yassı taneli ürünü. -17-

m. I/129/48, I/153/19, I/54/10, I/59/56, I/83/79, I/86/32, II/11/42, II/11/43, II/11/54

m.+ ı II/11/56

m.+ in II/09/75

mısır ekmeği : Mısır unundan hazırlanarak yapılan ekmek.

mısır patlat- : Cin mısırını kalburda ve ateş üzerine tutarak patlamasını sağlamak.

m. patladırıldık I/09/58

m. patladırıldıK I/09/57

m. patladırıldıK I/59/56

m. patladılİlādı II/11/53

mısille : *Fasille*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

fasille m. I/143/40

mıska : bk. mūska -1-

m. I/111/12

mısKa : bk. mūska -2-

mısKa m. I/111/15

m. mısKa I/111/15

mış : *Dış*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dışa m.+ a I/119/54

mışamba : Muşamba, bir tarafına mum, kauçuk, yağlı boya vb. sürülerek su geçirmeyecek duruma getirilmiş kalın bez ve böyle bir bezden yapılmış. -1-

m. II/07/126

mıvāk : *Kavaḳ*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ḳavaḳ m. II/23/153

mıvar : *Dāvar*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dāvar m. II/23/10

mıvıg : *Tavıg*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

mıvlar

taviğ m. I/35/34

mıvlar : *Şavıl*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

şavıları m.+ ı I/21/66

mıyıl : *Bayıl*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

bayıl m. I/61/46

mıy : *Çay*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

çay m. I/139/16

çayī m.+ ı I/91/76

mızā : *Gaza*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğaza m. I/58/37

mızma : *Yazma*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yazmamī m.+ mı I/25/03

mi : Soru ve pekiştirme işlevlerinde kullanılan, sözcükten ayrı yazılan bir ek. -657-

m. I/01/13, I/01/64, I/01/72, I/01/95, I/02/19, I/02/57, I/03/104, I/03/91, I/04/13, I/04/24, I/04/34, I/04/62, I/05/48, I/06/114, I/06/30, I/06/37, I/06/49, I/06/74, I/07/08, I/07/111, I/07/112, I/07/12, I/07/50, I/08/09, I/08/128, I/08/50, I/08/51, I/09/04, I/09/14, I/09/39, I/10/11, I/10/118, I/10/14, I/10/27, I/10/37, I/10/53, I/10/66, I/10/87, I/10/94, I/100/28, I/100/29, I/100/37, I/102/35, I/102/42, I/102/52, I/103/01, I/103/33, I/104/03, I/107/69, I/108/07, I/108/21, I/108/31, I/108/39, I/108/42, I/108/43, I/108/48, I/108/50, I/108/52, I/109/07, I/109/21, I/109/47, I/11/03, I/11/71, I/11/72, I/110/24, I/111/110, I/111/117, I/111/119, I/111/120, I/111/122, I/111/87, I/111/93, I/112/14, I/112/21, I/112/43, I/113/11, I/113/138, I/113/23, I/114/36, I/116/44, I/116/54, I/119/06, I/119/42, I/12/27, I/120/08, I/120/42, I/121/105, I/121/118, I/121/123, I/121/27, I/121/51, I/122/03, I/122/34, I/123/15, I/123/73, I/124/19, I/124/28, I/125/32, I/125/44, I/126/16, I/126/32, I/126/52, I/126/74, I/126/75, I/127/19, I/127/21, I/127/31, I/127/38, I/127/55, I/128/33, I/128/34, I/128/42, I/128/68, I/13/29, I/131/36, I/134/01,

I/134/55, I/138/01, I/138/61, I/138/70, I/138/97, I/14/28, I/14/46, I/14/63, I/14/64, I/140/41, I/141/03, I/141/20, I/144/30, I/144/53, I/144/55, I/144/73, I/144/74, I/144/75, I/145/02, I/145/15, I/145/72, I/145/79, I/146/34, I/146/41, I/146/42, I/146/79, I/147/38, I/147/40, I/148/37, I/148/52, I/149/12, I/149/38, I/15/15, I/15/40, I/15/41, I/15/77, I/150/02, I/150/53, I/150/54, I/151/35, I/151/43, I/152/130, I/152/131, I/152/134, I/152/135, I/152/65, I/152/72, I/152/73, I/152/80, I/152/97, I/153/06, I/153/76, I/153/93, I/153/94, I/154/35, I/155/10, I/155/11, I/155/18, I/155/29, I/155/30, I/155/99, I/157/62, I/158/06, I/158/23, I/158/24, I/159/21, I/16/05, I/160/17, I/160/31, I/161/26, I/17/48, I/17/72, I/18/30, I/18/51, I/20/05, I/20/06, I/20/21, I/20/26, I/20/40, I/20/77, I/20/90, I/20/92, I/20/93, I/22/12, I/23/07, I/23/14, I/23/29, I/24/02, I/24/07, I/24/36, I/25/02, I/25/55, I/27/72, I/28/37, I/28/40, I/28/42, I/29/08, I/30/38, I/31/35, I/31/47, I/33/141, I/33/142, I/33/17, I/33/29, I/35/51, I/35/58, I/36/42, I/38/27, I/38/31, I/39/102, I/39/30, I/39/32, I/39/33, I/39/53, I/39/80, I/40/60, I/40/66, I/41/15, I/41/76, I/41/81, I/41/91, I/42/59, I/42/78, I/43/06, I/43/19, I/43/36, I/44/22, I/44/37, I/44/38, I/45/35, I/45/48, I/45/55, I/46/12, I/46/19, I/46/20, I/46/44, I/46/68, I/47/24, I/47/39, I/47/56, I/48/59, I/48/65, I/48/78, I/50/03, I/50/13, I/51/62, I/52/41, I/52/43, I/52/56, I/52/59, I/52/83, I/52/90, I/52/91, I/53/67, I/54/60, I/54/73, I/55/60, I/56/67, I/56/80, I/57/21, I/57/25, I/57/40, I/57/41, I/57/50, I/58/02, I/58/36, I/58/37, I/58/39, I/58/64, I/58/90, I/59/36, I/60/16, I/60/77, I/61/32, I/61/42, I/61/51, I/62/14, I/63/13, I/64/03, I/64/07, I/64/117, I/65/30, I/65/59, I/66/03, I/67/27, I/67/39, I/67/61, I/69/41, I/69/72, I/69/75, I/70/43, I/70/70, I/72/73, I/72/85, I/73/38, I/73/58, I/74/02, I/74/100, I/74/21, I/74/23, I/74/36, I/74/65, I/74/89, I/75/12, I/77/43, I/77/47, I/77/60, I/78/33, I/78/43, I/79/28, I/79/37, I/79/51, I/79/53, I/79/63, I/79/90, I/79/91, I/79/96, I/80/44, I/81/21, I/81/31, I/81/62, I/82/10, I/82/14, I/83/26, I/83/34, I/83/57, I/84/29, I/84/35, I/85/02, I/85/07, I/85/43, I/86/21, I/86/22,

I/86/24, I/86/74, I/86/76, I/86/78, I/87/04,
I/87/16, I/87/36, I/87/53, I/87/69, I/87/71,
I/88/17, I/88/20, I/88/45, I/89/24, I/90/42,
I/91/28, I/91/83, I/92/26, I/92/31, I/93/44,
I/95/123, I/95/40, I/95/75, I/95/77, I/95/87,
I/96/27, I/97/07, I/97/11, I/97/26, I/97/44,
I/97/49, I/97/56, I/98/06, I/98/13, I/98/134,
I/98/31, I/98/42, I/98/59, I/99/19, I/99/53,
II/01/32, II/01/36, II/02/100, II/02/29,
II/02/30, II/03/52, II/03/80, II/04/63,
II/04/88, II/04/91, II/05/100, II/05/45,
II/05/56, II/06/02, II/06/69, II/07/01,
II/07/120, II/07/121, II/07/133, II/07/147,
II/07/58, II/08/129, II/08/60, II/08/71,
II/08/72, II/09/60, II/09/92, II/10/31,
II/12/07, II/12/20, II/12/30, II/12/56,
II/13/39, II/13/47, II/13/51, II/13/65,
II/14/78, II/16/18, II/16/26, II/17/39,
II/17/46, II/18/09, II/19/134, II/19/41,
II/19/51, II/19/75, II/20/02, II/20/29,
II/20/35, II/20/69, II/20/83, II/21/101,
II/21/34, II/21/37, II/21/45, II/21/84,
II/21/85, II/21/86, II/22/06, II/22/60,
II/23/122, II/23/129, II/23/173, II/23/186,
II/23/74, II/23/76, II/24/108, II/24/86,
II/25/103, II/25/106, II/25/115, II/26/50,
II/27/06, II/27/23, II/27/42, II/27/50,
II/27/65, II/28/15, II/28/65, II/28/78,
II/28/87, II/29/22, II/29/65, II/30/54,
II/30/61, II/30/65, II/30/69, II/31/51,
II/32/109, II/32/78, II/34/06, II/34/50,
II/34/56, II/35/74, II/36/09, II/36/11,
II/37/107, II/37/21, II/37/62, II/37/80,
II/38/103, II/38/22, II/38/23, II/38/24,
II/38/26, II/38/34, II/38/72, II/39/106,
II/39/121, II/39/136, II/39/166, II/39/172,
II/39/178, II/39/187, II/39/22, II/39/72,
II/39/73, I/44/38, I/22/45, I/05/49, I/138/61,
I/152/123, II/31/22, I/134/39, I/134/40,
I/111/65, I/111/66, I/111/45, I/71/39,
I/111/110, I/10/106, I/10/106, II/34/78,
II/16/45, I/05/12

yannıK ot bitēr m. I/52/95

m.+ dē II/26/28

m.+ di I/65/21, I/81/59, I/98/16,
II/07/32

m.+ din I/83/17

m. ne I/159/05, I/92/07, I/92/47,
II/28/29

m. nē I/158/10

m.+ η I/33/98, I/75/63, II/20/59

m.+ sīη II/29/43

m.+ sin I/113/81, I/126/82, I/139/14,
I/15/67, I/15/72, I/60/72, II/19/56, II/24/84

m.+ siŋz I/13/05

m.+ siŋ I/06/01, I/123/13, I/161/44,
I/21/92, I/35/27, I/35/28, I/41/92, I/56/42,
I/58/39, I/69/92, I/69/96, I/72/15, I/72/22,
I/96/43, II/04/33, II/05/75, II/22/20

m.+ siŋiS I/79/15

m.+ siŋiz I/104/02, I/137/09, I/138/32,
I/146/73, I/17/66, I/21/90, I/36/48, I/36/59,
I/40/41, I/59/78, I/79/78

m.+ siŋz I/147/02

m.+ ydī I/30/44, I/74/68, II/06/31

m.+ ydi I/112/79, I/123/11, I/123/34,
I/127/30, I/127/44, I/127/47, I/140/44,
I/143/43, I/143/69, I/20/81, I/25/12,
I/35/07, I/36/73, I/44/69, I/66/34, II/22/35,
II/22/41, II/25/66

m.+ ydīg I/07/96

m.+ ydim I/107/69

m.+ ydin I/10/05, II/27/18

m.+ yim I/140/54, II/15/14

m.+ yin I/130/02, I/138/134, I/138/135,
I/42/56

m.+ yo I/79/37

bili m.+ yo I/30/02

gidi m.+ yonuz I/158/61

çeki m.+ yosun I/152/01

mí : bk. mi -3-

m. I/03/36

m.+ ydi II/02/57

m.+ ydī II/23/201

mī : bk. mi -4-

m. I/25/39, I/54/66, II/02/78, II/11/12

mī : bk. mi -18-

m. I/112/27, I/121/26, I/134/06,
I/139/43, I/27/20, I/31/48, I/33/122,
I/69/71, I/74/02, I/79/22, I/79/39, I/80/26,
I/81/29, I/87/15, I/98/92, II/03/49, II/03/50,
I/154/28

mî : bk. mi -1-

m. II/07/124

mî : bk. mi -26-

m. I/08/40, I/10/38, I/128/33, I/13/42, I/138/52, I/15/98, I/37/53, I/39/66, I/47/56, I/54/19, I/60/84, I/69/67, I/72/16, I/72/28, I/80/07, I/86/21, II/03/51, II/28/27, II/38/40

m.+ di I/39/31, II/19/75

m.+ dik II/16/79, II/16/80

m.+ diK II/07/141

m.+ miş I/112/44

m.+ ydi I/54/13

mide : bk. mîde -2-

m.+ dên II/25/79

m.+ m I/96/60

mîde : İnsanlarda ve hayvanlarda karın boşluğunun üst kısmında bulunan ve yenilen yiyecekleri sindirmeye yarayan torba şeklindeki iç organ, kursak. -4-

m.+ mî I/132/49

m.+ sinde II/29/21

m.+ sini II/05/94

mîde hastalî : Midede çeşitli sebeplerle görülen hastalık.

m. hastalîdın II/05/93

mides : *Ateş*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ateşi m.+ i II/08/56

midî : bk. mîde -1-

m. I/36/70

mihane : bk. miyâne -4-

m. I/132/42

m.+ si I/132/41, I/132/43

m.+ sini I/132/40

mihane : bk. mihane -1-

m.+ sini I/132/41

mî : bk. mi -1-

m.+ ydu I/44/56

mîkdar : bk. muhtar -3-

m. I/149/65

m.+ ıj I/138/26, I/138/27

mîkTar : bk. muhtar -1-

m.+ ın I/149/43

mîh Tallûğ : bk. muhtarlık¹ -1-

m.+ da I/149/64

mîsKa : bk. mûşka -1-

m.+ ı yapıdımız I/111/63

mîTfaK : bk. mutfak -2-

m. I/160/15

mikrob : bk. mikrop -1-

m.+ u I/106/23

mikrop : Sadece mikroskopla görülebilen ve çeşitli hastalıklara sebep olan tek hücreli canlıların ortak adı. -2-

m.+ lu I/154/60

mikrop ğab- : Mikrop bulaşmak, mikrop taşımak, mikrop bulaşarak hastalanmak.

m. ğabmış II/26/28

mîKser : Karıştırmaya, çırpırmaya yarayan alet. -1-

m.+ inen I/62/22

mîkser : bk. mîKser -1-

m.+ inen I/62/26

mîl - : *Gel-*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gelen m.- en I/108/11

mîfah : *Sîlah*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

sîlah m. I/05/27

mile : Bilye. -2-

m. I/155/50

m. yapıdık I/155/51

milet : bk. millet -5-

m. I/01/82, I/01/98, I/64/52, I/64/65, II/35/75

milim : *Kilim*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

kilimner m.+ ner I/21/33

milinniK : *GelinniK*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gelinniK m. I/25/56

millar : bk. milyar -2-

m. I/53/26

m.+ larınan I/144/10

milled : bk. millet -1-

m. II/11/22

millet : Genellikle aynı topraklar üzerinde yaşayan, aynı soydan gelen ve aralarında dil, din, tarih, sanat, töre, dünya görüşü ve ülkü birliği bulunan insanlar topluluğu, ulus. -109-

m. I/03/05, I/08/10, I/08/12, I/08/16, I/09/54, I/108/19, I/108/47, I/108/50, I/108/53, I/110/58, I/111/120, I/117/44, I/125/10, I/125/64, I/125/73, I/125/84, I/128/15, I/131/15, I/131/37, I/143/37, I/15/59, I/150/44, I/153/37, I/153/39, I/153/68, I/158/33, I/17/31, I/17/32, I/17/33, I/27/18, I/27/60, I/32/51, I/32/74, I/38/44, I/60/33, I/64/103, I/64/54, I/64/56, I/66/47, I/66/51, I/67/50, I/67/54, I/68/39, I/69/74, I/72/47, I/75/40, I/78/08, I/78/33, I/82/18, I/91/71, I/95/80, I/96/18, I/96/19, I/96/29, I/96/47, I/96/58, I/96/60, I/96/66, I/96/79, I/96/82, I/96/83, I/96/93, II/07/52, II/07/53, II/07/60, II/07/93, II/09/35, II/09/64, II/09/92, II/10/25, II/20/16, II/21/27, II/23/178, II/27/48, II/28/35, II/35/09, II/35/10, II/35/40, II/37/14, II/37/78

m.+ de II/35/23

m.+ e I/02/49, I/114/16, I/114/34, I/145/86, I/148/28, I/77/30, I/96/60

m.+ ě I/126/32, I/93/18

m.+ i I/145/68, I/147/51, I/159/36, I/159/37

m.+ imize I/112/75

manav m.+ indi II/03/80

m.+ ini I/14/21

m.+ in I/10/52, I/108/55, I/145/60, I/53/83, I/78/28, I/86/27

m.+ ler I/91/70

m.+ Te I/125/10, I/147/19

m.+ ti I/64/14

millet : bk. millet -1-

m. II/05/43

milleT : bk. millet -16-

m. II/35/106, II/35/108, II/35/109, II/35/112, II/35/16, II/35/26, II/35/28,

II/35/29, II/35/33, II/35/35, II/35/39, II/35/49, II/35/66, II/35/78, II/35/85

milleT : bk. millet -1-

m. II/01/38

milletvekil : bk. milleTvekili -1-

m.+ lēni I/64/110

milleTvekili : Genel bir seçimde halk tarafından seçilerek Büyük Millet Meclisi'ne giren millet temsilcisi, mebus. -3-

m. I/142/18, II/13/26

m.+ ymişmiş I/142/19

millī : Millete ait ve mahsus olan. -1-

millī kıyavet : Bir milletin kendine mahsus giyim-kuşam özelliklerini aksettiren kıyafet.

m. kıyavetler I/41/13

millon : bk. milyon -8-

m. I/134/53, I/143/41, I/53/34, II/01/52

m.+ u I/134/54

millon : bk. milyon -3-

m. II/10/22

m.+ a I/40/13

m.+ nan II/10/23

milyāfīlik : Milyarlık, miktarı milyarlar ölçülen veya milyar değerinde olan. -1-

m. II/30/82

milyar : 1000 milyona eşit sayı ve bu sayı kadar olan (nüfus, para vb.). -10-

m. I/32/91, I/53/83, I/89/09, II/09/100,

II/09/101, II/09/68, II/09/99, II/28/55

m.+ ı II/39/160

milyar : bk. milyar -1-

m. II/28/11

milyār : bk. milyar -1-

m. I/53/82

milyon : Bin tane bine eşit sayı ve bu sayı kadar olan. -1-

m. II/38/114

mimeg : YemeK'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yemeK m. I/125/12

mimek

mimek : *Yimek*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yimek m. I/104/52

mimre : *Kimre*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi.-1-

kimre m. yapıyoz I/121/10

minamid : *Dinamid*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dinamidiñ m.+ iñ II/23/16

minäre : Müezzinlerin ezan okuması ve okunan ezanın çevreden rahatça duyulabilmesi için camilerle birlikte yapılan bir, iki veya üç şerefeli, zarif yapılı, yüksek kulelerden her biri, menar. -8-

m.+ de I/38/32

m.+ ler I/95/50

m.+ si I/46/37

m.+ sini I/46/37

m.+ ye I/38/26, I/38/28, I/99/56

minäri : bk. minäre -6-

m.+ niñ II/05/13

m.+ yi II/05/49, II/05/50, II/05/52

m.+ ymişdi II/05/32

m.+ ynen II/05/28

minasıb : bk. minäsiP -1-

m. I/60/88

minäsiP : Münasıp, uygun, yerinde. -1-

m. I/119/64

mindē : bk. minder -1-

m. I/152/60

minder : Oturmak, yaslanmak veya yatmak için pamuk, yün, sünger vb. maddelerden biriyle doldurularak dikilen, kullanıldığı yere yahut içindeki maddeye göre sedir minder, köşe minder, yer minder, ot minder gibi isimler alan şilte, döşek. -6-

m. I/112/61, I/27/27, I/77/02

m.+ i I/77/08

m.+ ini I/145/99

minder yüzü : Minder kılıfı.

m. yüzlēmiz I/152/59

mindēr : bk. minder -1-

m. I/77/02

minē : (<<minek+i) *İnek*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

inē m. I/133/37

mineg : *İneg*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ineg m. II/08/16

minet : (?) -1-

m.+ de I/56/15

minğán : *Cingán*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

cingán m. II/05/34

minibüs : On-on beş kişilik küçük otobüs, kaptıkaçtı. -3-

m. I/41/93

minne : *Hinne*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

hinne m. I/58/44

minneT : Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini daima borçlu hissetme. -1-

minneT et- : Borcu ve yükü altında kalacağını bile bile bir kimseden kendisi için iyilikte bulunmasını istemek, boyun eğip yalvarmak.

rica m. etTi I/78/42

miñir : *Siñir*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

siñir m. II/22/06

mir : bk. mısır I -1-

m. II/37/12

miras : Ölen bir kimseden yakınlarına kalan mal, mülk, para vb. -1-

m. II/19/21

mirbeT : *Şerbet*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

şerbet m. I/125/89

mirs : *Ders*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ders m. yapamadık I/121/26

mis : Çok güzel kokulu madde, misk. -4-

mis gibi : Çok iyi, mükemmel.

m. gibi I/11/49, I/31/25, I/76/74, I/78/26

misāde : bk. müsāde -1-

m. itmemişlê I/153/88

misāfil : bk. misāfir -1-

m.+ leri II/23/59

misafir : bk. misāfir -6-

m. II/23/181

m.+ e I/76/24

m.+ ine I/148/45

m.+ iS II/05/80

m.+ le I/32/81

m.+ lere I/76/63

misāfir : Görüşme, ziyaret vb. amaçlarla birinin evine veya bir yere gelen ve geçici olarak kalan kimse, konuk, mihman. -10-

m. I/72/58

m.+ i I/06/125, I/86/53

m.+ imiz I/153/33, I/36/78

m.+ imizi II/24/82

m.+ ine II/15/34

m.+ ini II/16/23

m.+ lēmiz I/72/12

m.+ lerim I/112/48

misāfir : bk. misāfir -2-

m.+ iyiS II/05/80

m.+ leri II/20/80

misafirāne : Misafir kabul edip ağırlamak için ayrılmış veya yapılmış yer. -1-

m.+ dedi I/33/129

misal : 1. Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey, örnek.

m. I/61/60,

2. Benzer, gibi. -1-

m. II/19/155

misāvil : bk. misāfir -4-

m.+ ine I/125/70

m.+ lēne I/125/91

m.+ ler I/125/69, I/125/89

misavir : bk. misāfir -3-

m. I/93/21

m.+ lēṇ I/08/34

m. odası I/160/22

misāvir : bk. misāfir -11-

m. I/07/15, I/107/27, I/117/03, I/135/53, I/28/55, I/75/66

m.+ lē II/18/30

m.+ lēne I/125/11

m.+ lere I/02/15, I/125/09

m.+ lerimiz I/07/74

misāvir : bk. misāfir -1-

m. I/147/43

misāvîr : bk. misāfir -1-

m. II/01/33

misefā : bk. mesefā -1-

m. II/25/76

misget : bk. misket -1-

m. I/155/52

misir : bk. mısır I -18-

m. I/02/48, I/122/74, I/122/77, I/123/56, I/76/59, I/96/91, I/98/72, I/98/73, II/08/103, II/08/105

m. ekmē II/01/19

m.+ i I/122/75

m.+ imizi I/115/58

m.+ inen I/76/63

m.+ iṇ I/96/89

m.+ lerden I/76/60

mísir : bk. mısır I -3-

m. I/83/64

m.+ í I/83/64

m. patlat II/37/12

misket : Çocukların oynadığı bir çeşit bilye. -6-

m. I/58/94, I/58/95, II/39/51

m.+ leri I/155/52, I/58/95

missir : bk. mısır I -1-

m. I/87/38

mişgi : İşgi'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

işgi m. II/23/75

mitek : Etek'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

etek m. I/161/34, II/37/26

mitiri

mitiri : *Fitire*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

fitire m. virillē I/43/33

miy : *Rey*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

rey m. I/64/133

miyâne : Belirli ölçülerde tereyağı ve un karıştırılarak yapılan sos. -1-

m. I/30/44

miyöm : Kas dokusu uru. -2-

m. I/54/07

m. ur I/54/07

mo_abbet : bk. muhabbet -1-

m. II/23/125

mobilya : Ev, büro vb. yerleri döşemek için kullanılan koltuk, masa, sandalye, büfe, sehpa, karyola, dolap vb. taşınabilir eşyaların genel adı, möble. -1-

m. I/131/62

moça : bk. moğa -1-

m. I/154/37

moda : İnsanların yeniye olan meraklarından, başkalarından farklı olma, güzel görünme isteklerinden kaynaklanıp hemen her alanda, özellikle giyim kuşamda toplum hayatına giren geçici yenilik ve değişikliklerden her biri. -3-

m. II/34/40

modası geş- : Günün modasına uymaz duruma gelmek, moda olmaktan çıkmak, eskimiş olmak.

m.+ sı geşdi I/14/63, I/14/64

model : Biçim, şekil, tip. -4-

m.+ i I/146/56, I/146/59

m.+ leri I/102/75

modern : İçinde bulunulan zamana, yaşanılan çağa uygun, yeni, asri. -1-

m. I/78/14

modêrnleş- : Yaşanılan zamana uymak, çağdaşlaşmak, yenileşmek, asrileşmek, modern duruma gelmek. -1-

m.- Ti II/15/46

modirennleş- : bk. modêrnleş- -1-

m.- di I/30/53

modun : *Odun*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

odun m. I/76/11

odunu m.+ u I/137/64

môhakağaK : bk. mu_ağKaK -1-

m. I/69/100

moğa : Oyun oynarken yere konulan kutu, taş parçası vb. -1-

m.+ yıdı I/154/35

moğtur : *Toğtur*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

toğtura m.+ a I/48/46

moğu : Kaydırak oyunu. -1-

m. I/154/32

mol : *öl*'a (oğul) benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ölümüz m.+ umuz I/126/26

mola : Yürüyüş, yolculuk veya yorucu bir iş sırasında dinlenmek için verilen ara. -1-

ölen m.+ sı II/39/103

molu : bk. mola -1-

m. veridim II/39/102

mölu : *Tölu*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

tölu m. II/19/25

momô : *Omô*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

omô m. I/126/62

mor : Kırmızıya çalan menekşe rengi, mavi ile kırmızının karışmasından meydana gelen renk ve bu renkte olan. -1-

m. I/94/32

morál : Çeşitli güçlükler, tehlikeler karşısında inanç ve ahlaki değerlere bağlılıktan doğan dayanma gücü, ruh kuvveti, maneviyat. -1-

morál ver- : Dayanma ve direnme gücünü arttırmak, cesaretlendirmek, maneviyatını yükseltmek.

m. veriyi I/05/58

morar - : Hastalık, soğuk, berelenme vb. bir sebeple vücudun herhangi bir yeri mor renk almak. -1-

m.- ı I/48/70

morba : Çorba'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

çorba m. II/32/23

morg : Adli soruşturmayı gerektiren ani ve şüpheli ölümlerde, cinayet, kaza, intihar gibi olaylarda cesedin kimlik tespiti ve ölüm sebebinin araştırılması için muayene, otopsi vb. işlemler yapılmak üzere konulduğu soğuk hava tertibatlı yer. -2-

m.+ da I/104/31, I/104/33

mōt : ōt'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ōt m. I/05/34

motóí : bk. motor -1-

m.+ Íár II/10/49

motóí : bk. motor -2-

m.+ Íā II/24/25, II/24/26

motor : Herhangi bir enerjiyi mekanik enerjiye dönüştüren makine ve bu makineyle çalışan araç. -7-

m. I/103/37, I/28/15

m.+ lan II/06/22

m.+ larınan II/06/25

m.+ nan I/103/36, II/06/29

motór : bk. motor -3-

m. I/28/13, I/72/27

m.+ lar I/103/31

motosiklet : Motor gücüyle hareket eden iki tekerlekli, bisikletten daha büyük ve ağır taşıt. -1-

m. Kazarısında II/38/78

motul : bk. motor -1-

m.+ lēr II/01/27

motul : bk. motor -8-

m.+ Íānan II/24/30

m.+ Íár II/10/50

case m.+ Íár II/10/49

farb m.+ Íár II/10/49

kesim m.+ Íarımız II/33/47

kesim m.+ Íarınan II/33/47

m.+ ları II/10/25

m.+ lēr II/01/30

motur : bk. motor -72-

m. I/04/69, I/100/20, I/110/64, I/113/73, I/121/114, I/127/41, I/129/19, I/141/11, I/141/24, I/143/72, I/144/25, I/18/37, I/28/14, I/48/09, I/48/10, I/85/24, I/99/14, II/08/106, II/08/107, II/10/50, II/27/36, II/28/59

m.+ a I/17/24, I/18/33, I/96/34

m.+ ā I/41/82

m. arabası I/96/87

m. arabasına I/25/57

m. arabasını II/06/32

m. arabasıynan I/25/55

m.+ da I/137/26

m.+ dan I/17/22

m.+ du I/110/68

m. gāzāsı I/17/24

m.+ la II/21/18

m.+ lā I/121/114

m.+ lāna I/04/68

m.+ lānan II/09/61

su m.+ lānan II/09/61

m.+ lar I/129/19, I/129/47, I/25/55

m.+ lār I/126/44

m.+ lara I/130/18

m.+ larınan II/13/07

m.+ lları I/18/33

m.+ nānan I/74/51

m.+ u I/110/60, I/150/15, I/17/25, I/18/34, I/28/15, I/39/74, I/41/81, I/99/16, II/08/107, II/09/67, II/28/45

m.+ umus II/12/11

m.+ umuz I/100/20, I/144/51

m.+ unā I/36/38

m.+ unan I/110/60, I/110/61, I/141/05, I/159/31

m.+ unān II/06/32

m.+ uñ I/113/74, I/17/26, I/95/88

motor -

motor - : *Otur*’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

otur la m.- a I/159/53

motur : bk. motor -1-

m.+ ü I/155/103

mötur : bk. motor -2-

m.+ a II/34/67

mötur : bk. motor -1-

m. II/09/05

motorcu : Motorcu, motor kullanan kimse. -3-

m.+ lä I/99/13, I/99/14, I/99/16

moyun I : *Oyun*’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

oyuna m.+ a II/15/95

moyun II : *Goyun*’a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

goyunnarı m.+ nırı II/02/103

mozalaK : Çam kozası, kozalak. -2-

m. I/51/22

m.+ lardan I/51/22

möbeK : *Böbek*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

böbek m. I/02/58

mölle : *Gölle*’ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gölle m. I/128/13

möretmen : *öretmen*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

öretmen m. I/122/57

mörme : *Görme*’ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

görme m. II/23/33

mu I : Soru ve pekiştirme işlevlerinde kullanılan, sözcükten ayrı yazılan bir ek. -261-

m. I/03/25, I/06/133, I/06/149, I/06/77, I/06/86, I/07/46, I/07/72, I/07/94, I/07/98, I/08/102, I/08/125, I/08/36, I/09/39, I/09/45, I/10/05, I/10/51, I/10/84, I/102/42, I/102/46, I/107/05, I/110/47, I/110/54, I/110/56, I/111/101, I/111/119, I/111/83, I/112/58, I/120/52, I/121/116, I/126/32,

I/126/67, I/127/31, I/131/04, I/132/38, I/134/07, I/134/17, I/134/48, I/136/17, I/137/08, I/137/27, I/137/62, I/138/04, I/138/101, I/14/27, I/14/46, I/143/73, I/144/07, I/145/75, I/145/81, I/146/02, I/146/15, I/146/83, I/146/84, I/147/43, I/148/21, I/148/29, I/152/110, I/152/119, I/152/138, I/155/16, I/155/34, I/155/46, I/156/48, I/158/62, I/159/04, I/161/61, I/20/36, I/21/63, I/25/59, I/27/76, I/31/31, I/33/130, I/33/56, I/33/58, I/34/13, I/34/49, I/34/58, I/37/09, I/39/43, I/40/02, I/40/08, I/41/36, I/41/46, I/41/91, I/45/19, I/45/25, I/51/32, I/51/33, I/52/49, I/53/68, I/54/67, I/55/73, I/55/77, I/56/74, I/56/75, I/57/30, I/59/60, I/61/39, I/61/55, I/64/04, I/64/19, I/64/97, I/67/06, I/67/30, I/69/06, I/69/47, I/69/80, I/69/90, I/69/94, I/70/57, I/71/42, I/71/56, I/72/41, I/72/47, I/74/08, I/74/32, I/74/36, I/74/65, I/74/94, I/74/95, I/74/96, I/75/58, I/78/45, I/79/47, I/79/55, I/79/56, I/79/57, I/80/28, I/80/50, I/83/18, I/83/28, I/84/38, I/84/46, I/87/30, I/87/54, I/91/30, I/91/39, I/91/56, I/93/09, I/94/88, I/95/102, I/95/23, I/95/42, I/95/77, I/95/86, I/96/24, I/96/77, I/97/09, I/98/120, I/98/122, I/98/126, I/98/47, I/98/69, I/98/83, I/99/27, I/99/77, II/01/80, II/03/13, II/04/20, II/04/82, II/05/96, II/07/42, II/07/73, II/08/64, II/10/105, II/10/84, II/11/65, II/11/67, II/13/48, II/14/56, II/16/04, II/16/76, II/17/06, II/17/30, II/18/17, II/19/150, II/19/52, II/20/08, II/20/74, II/21/37, II/21/99, II/23/122, II/23/179, II/23/76, II/25/52, II/26/17, II/27/04, II/27/11, II/28/12, II/30/05, II/30/11, II/30/12, II/30/15, II/30/28, II/32/130, II/32/34, II/32/56, II/32/74, II/33/82, II/33/83, II/34/06, II/34/07, II/34/44, II/34/51, II/34/98, II/36/16, II/37/09, II/37/30, II/38/34, II/38/42, II/39/44, II/39/53, II/39/59, II/39/62, II/39/70, II/39/84

olmaz olur m. I/20/46

oılmaz olur m. I/01/48

m. bir iki II/39/184

m.+ η I/33/126

m.+ sunuz I/21/09, I/56/03

m.+ suñ I/157/24, I/63/10, II/38/04

m.+ sujuS I/140/08
 m.+ sujuz I/151/43, I/21/92, I/34/59,
 II/08/67, II/21/70
 m.+ ydu I/111/77, I/127/45, I/13/31,
 I/131/47, I/20/57, I/42/40, I/42/41, I/88/73,
 II/22/08, II/22/66, II/24/81
 m.+ ydu II/22/83
 m.+ ydujuz I/23/34
 m.+ ymuş I/87/109
 m.+ yo II/13/46
 m.+ yum I/16/17
 m.+ yun I/137/45, I/137/46, I/137/52
 m.+ yüz I/157/74

mu II : *Su*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

su m. yapamıyoduK I/46/60

mu : bk. bu -1-

unnam m.+ nnan II/01/17

unnar m.+ nnar I/126/13

mü : bk. mu I -9-

m. I/06/116, I/148/11, I/28/40, I/39/94,
 I/48/71, I/62/06, I/69/47, II/23/123

m.+ dü I/43/15

mü : *Doğu*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

doğudan m.+ dan I/143/48

mu_aKaK : bk. mu_aKKaK -1-

m. I/05/11

mu_aKKaK : Muhakkak, şüphesiz, kesinlikle, ne olursa olsun, mutlaka. -1-

m. I/94/83

mu_abbet : bk. muhabbet -8-

m. II/16/50, II/21/43

m. edellemiş II/16/108

m. edereleldi I/76/92

m. ediyomuşdu I/117/15

m.+ imizi II/38/80

m.+ lē II/37/07

m. yaparsıj II/37/13

mu_aPbet : bk. muhabbet -1-

m. I/155/89

mu_ayini : Hasta olup olmadığını anlamak veya hastalığına teşhis koymak için doktorların bir kimse üzerinde yaptıkları inceleme, araştırma, sağlık kontrolü. -1-

mu_ayini id- : Bir kimsenin hastalığını veya hasta olup olmadığını anlamak için araştırma yapmak.

m. ider I/41/65

mubareK : bk. mübarek -1-

m. I/26/51

mübäreK : bk. mübarek -2-

m. I/40/62, I/74/32

mucādele : Bir şeyin üstesinden gelmek için yılmadan, bıkmadan uğraşma, çalışma, didinme. -1-

mucādele çek- : Bir amaç uğruna savaşmak, uğraşmak, mücadele etmek, mücadele vermek.

m. çeKdim I/63/11

muCuğ : *Çocuğ*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

çocuğ m. I/46/14

muçaK : *Kaçak*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

kaçak m. I/40/80

müçe : *Bāçe*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

bāçe m. I/03/24

mudernleş- : bk. modernleş- -1-

m.- di II/15/48

mudufi : *Gadifi*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğadifilē m.+ lē II/39/157

mudun : *Odun*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

odun m. I/45/65

mufer : *Köfer*'e (kuaför) benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

köfer m. II/37/49

muğābele : bk. muğābile -1-

m. I/147/50

muhabbet : Sohbet, yârenlik. -3-

m.+ le I/76/87

muhabbet et- (yap-)

m.+ li I/59/64

muhabbet et- (yap-) : Karşılıklı olarak dostça konuşmak, yârenlik ve sohbet etmek.

m. ederlermiş I/76/87

mūhabbet : bk. muhabbet -1-

m. II/34/38

muhābet : bk. muhabbet -1-

m.+ ler I/157/30

muhallime : bk. yuvaġfámá -1-

m. II/32/54

muhaned : Korkak, alçak, kalleş, namert (kimse), muhannes. -1-

m.+ e I/01/41

muhdar : bk. muhtar -7-

m. I/108/52, I/27/16, I/99/18, II/05/63

m.+ ımız I/129/21

m.+ ıñ I/137/54

köy m.+ ıydı I/123/75

muḥdār : bk. muhtar -1-

m. odası I/99/74

muhdarlık : bk. muhtarlık¹ -1-

m. I/99/74

muḥTā : bk. muhtar -3-

m. II/28/31, II/28/32

muḥta : bk. muhtar -1-

m.+ lanan I/56/01

muhtaÇ : Bir şeye veya kimseye ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan. -1-

m. II/19/165

muhtaÇ ol- : Bir kimse veya şeye ihtiyaç duymak.

muhtaġ : bk. muhtar -1-

m.+ ġarın II/28/79

muḥtalık : bk. muhtarlık² -1-

m. yapamaz II/28/16

muhtaġġ : bk. muhtarlık² -1-

m. II/01/77

muḥtalık : bk. muhtarlık¹ -1-

m. I/56/34

muḥtallī : <<muhtarlık¹+1 -1-

m.+ m I/56/36

muhtar : Bir köy veya mahalle halkı tarafından o köy yahut mahallenin kânunla belirlenmiş idari işlerini yürütmek üzere seçilen kimse. -17-

m.+ a I/44/11, I/45/44

m.+ ı I/44/02, II/04/03

m.+ ıkan I/47/45

m.+ ıdı I/44/32

m.+ ımız I/108/55, II/01/75

m.+ ın I/132/01, I/33/42, II/28/01, II/28/15

m.+ ıñ I/121/93, I/44/02, I/44/03

m. yapTı I/33/59

muhtar odası : Muhtarlık binası, muhtarın görev yaptığı yer.

muḥtar : bk. muhtar -4-

m. I/27/14

m.+ ımız I/27/14

m.+ ıñ I/116/31, I/116/52

muhtarlık : 1. Muhtarın görevini yaptığı yer. -1-

m.+ lâ II/04/19

2. Muhtar olma durumu, muhtarın işi veya görevi.

3. Muhtar tarafından yönetilen yerleşim birimi.

muḥtarlık : bk. muhtarlık¹ -1-

m. I/142/41

muḥtarlık : bk. muhtarlık¹ -2-

m. I/142/34, I/142/44

muḥTarlı : <<muhtarlık³+1 -1-

m.+ dı I/20/14

muḥüt : Muhit, yöre, semt. -1-

m.+ üñ I/01/39

muḥābile : Mukabele, cami, konak vb. yerlerde hafızların cemaate karşı oturup okuyana şaşırdığı veya unuttuğu zaman gerekli hatırlatmayı yapmak yoluyla birbirini kontrol ederek ezberden Kur'an-ı Kerim okumaları. -1-

m. I/53/10

muḥdal : bk. muhtar -1-

m.+ larıñ I/18/35

muḳdar : bk. muhtar -22-

m. I/157/06, I/18/30, I/69/09, I/69/12, I/69/37, I/69/39, I/69/50, I/69/71, I/69/95, I/76/06, I/99/77, II/17/10

m.+ ı I/161/48, I/161/49, I/69/36, II/18/16, II/18/30

m.+ ın I/158/03, I/158/04, I/18/28

m.+ ıñ I/69/35, I/99/19

muḳdar : bk. muhtar -1-

m. I/24/51

muḳdarlıḳ : bk. muhtarlıḳ² -1-

m. I/74/06

muḳTa : bk. muhtar -1-

m.+ lāla I/28/44

muḳtā : bk. muhtar -1-

m. II/17/32

múḳtāl : bk. muhtar -1-

m.+ lāmız II/01/20

muḳTar : bk. muhtar -17-

m. II/17/32, II/18/17

m.+ a I/149/25, I/161/42, I/18/29, I/95/10, I/95/13

m.+ ı I/161/43, I/161/50, I/161/51, II/18/30

m.+ ıdı I/52/63

m.+ ıñ I/149/26, I/161/43, I/52/31

m.+ ıyın I/157/23

múḳtarlıḳ : bk. muhtarlıḳ² -1-

m.+ tan I/33/04

muḳTır : bk. muhtar -1-

m. II/17/09

muḳtur : *ToḳTör*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

toḳTor m. I/58/74

muḳul : *Oḳul*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

oḳul m. I/05/08

mulmanya : *Almanya*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

almanya m.+ da I/161/47

mulmuş : *Dolmuş*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dolmuş m. I/143/75

mum : Bal mumu, erimiş iç yağı, parafin, stearik asit gibi maddelerden daha çok çubuk şeklinde dondurularak yapılan ve ışığından faydalanmak için ortasına yerleştirilmiş bir fitili üst kısmından yakmak yoluyla kullanılan basit bir aydınlatma aracı, şem'. -4-

m.+ larınan I/106/65, I/106/66

m.+ unan I/106/69

mum dik- : Mum yakmak veya adamak.

m. dikeyoruz I/106/69

munā : (<<munak+a) *Yunak*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yunā m. I/108/37

muncu : *āncı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

āncı m. I/91/20

muḡḡun : *Yaḡḡın*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yaḡḡın m. I/03/32

mupḳa : *Şapḳa*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

şapḳalı m.+ ılı I/91/07

mur : *Zor*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

zor m. I/84/38

muraba : *Araba*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

araba m. I/112/36

murad : bk. murād -1-

m.+ ına geçmiş I/11/88

murād : Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç. -3-

murādını ver- : İsteğine kavuşturmak, amacına ulaştırmak.

m.+ ıñı versin I/123/14

m.+ ıñızı versin I/123/01

m.+ ıñızı versıñ I/123/80

murān : *Guran*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğurannı m.+ nı I/147/58

murman : *Harman*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

harmanımızı m.+ ımızı I/115/06

muṣs : *Gurs*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğursa m.+ a I/144/31

mursuzlū : *Hırsızlık*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi -1-

hırsızlī m. I/13/28

murt : *Yurt*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yurt m. I/151/07

murtFā : <<mutfaḳ+ı -1-

m.+ m II/33/19

murtFaḲ : bk. mutfaḳ -2-

m. II/33/20

m. yapıyōz II/33/21

murun : *Torun*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

torun m. I/64/99

müşka : Üçgen biçiminde katlanmış olan şey. -2-

müşka m. II/37/99

m. müşka II/37/99

musTa : *HasTa*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

hasTa m. oldu I/121/116

muşgeş : *Haşgeş*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

haşgeş m. I/51/63

muştulā - : İyi ve muştulu haber getirmek, müjde vermek, müjdelemek. -1-

m.- rdı I/121/24

mut : *Or*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ot m. I/126/12

mūtac : bk. muhtaḲ -2-

m. olmadan I/45/63

m. olmadım I/45/48

mūtallıḳ : bk. muhtarlıḳ¹ -1-
m. I/56/37

mūtār : bk. muhtar -11-

m. I/46/36, I/53/46, I/56/52, I/59/55, I/90/36

m.+ dan I/90/38

m.+ ımız I/30/50

m.+ ını I/45/38

m.+ ın I/45/45, I/46/34

m.+ lan I/150/57

mutarlıḡ : bk. muhtarlıḳ¹ -1-
m. I/57/11

mutdar : bk. muhtar -5-
m. II/05/63

m.+ a I/47/03, II/25/21

m.+ ın I/136/07, II/25/42

mūteḲ : bk. muhtaḲ -1-
m. I/145/14

mutfa : bk. mutfaḳ -1-
m.+ a I/36/36

mutFā : <<mutfaḳ+ı -6-
m. I/134/57, II/32/103

m.+ mız II/12/01

m.+ nı II/33/23

m.+ ın II/22/36

mutfaḳ : Ev, otel, lokanta gibi yerlerde yemek yapmak için ayrılan ve bu iş için gerekli araç gereçle donatılan bölüm, mutbak, matbah. -7-

m. I/35/23, I/36/36, I/36/40, II/33/04

m.+ da I/34/55

m.+ dan II/12/02

m.+ lar I/64/79

mutfāḳ : bk. mutfaḳ -1-
m. II/30/74

mutfaḡ : bk. mutfaḳ -2-
m. II/33/18

m. etTiler I/36/43

mutfaḲ : bk. mutfaḳ -5-
m. II/33/05, II/33/12, II/33/18, I/133/19, II/33/24

mutlağa : Ne olursa olsun, kesinlikle, her şeye rağmen. -1-

m.+ na I/05/16

mutlaka : bk. mutlağa -1-

m. I/42/75

mutlu I : Huzurlu, bahtiyar, mesut. -10-

m. I/114/24

ne m. I/135/52

m.+ lâ I/17/45

m.+ ydu I/35/16, I/35/17

m.+ yduş I/70/71

m.+ yum I/140/32

m.+ yuz I/42/22

mutlu ol- : Sevinmek, sevinçli ve bahtiyar olmak.

m. olsun I/114/23

m. olsunna I/17/54

mutlu II : *Datlı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi -2-

datlı m. I/138/69, I/143/57

mutlû : bk. mutlu I -2-

m.+ duk I/154/09

m. olunca I/154/29

mutluluk : Mutlu, huzurlu, mesut ve bahtiyar olma durumu, saadet. -2-

m. II/34/25

mutluluk : bk. mutluluk -1-

m. I/154/31

mutobis : *Otobis*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

otobis m. I/161/39

muttâ : bk. muhtar -1-

m.+ da I/47/63

muttaç : bk. muhtaÇ -1-

m. I/01/41

mutTâli : bk. muhtarlık² -1-

m.+ ı II/28/22

muttar : bk. muhtar -14-

m. II/28/31, II/28/33

m.+ ı I/03/78

m.+ ın I/44/65, II/19/40, II/19/41, II/28/94

m.+ ıy I/55/06, I/55/07, I/57/11, II/22/63, II/22/64

m.+ ız II/28/12

muftar : bk. muhtar -1-

m. II/09/83

muttarlık : bk. muhtarlık¹ -1-

m. II/02/45

mutTarlıg : bk. muhtarlık³ -1-

m. I/142/22

mutu : Arkadaş canlısı, dost. -2-

m.+ yduş I/70/70

m.+ ydüş I/80/16

mutur - : *Yatır*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yatırdılar m.- dular I/125/52

mutvağ : bk. mutfağ -4-

m. I/130/93, I/35/23, II/32/112

muvâ : *Dua*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

duvâ m. I/126/31

muval : *Çuval*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

çuvalı m.+ ı I/96/18

muvalu : *Avlu*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

avlular m.+ lar I/126/15

muval : *Davul*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

davulunan m.+ unan I/51/74

muvgu : *Saygı*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

saygı m. I/64/16

muymak : *Gaymak*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ğaymak m. II/39/34

muynun : *Goyun*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

goyunnar m.+ nar I/125/69

muzul - : *Bozul*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

muzur

bozuldu m. - u I/51/62

muzur : Muzır, zararlı. -1-

m. I/35/44

mü : Soru ve pekiştirme işlevlerinde kullanılan, sözcükten ayrı yazılan bir ek. -64-

m. I/04/17, I/07/69, I/10/50, I/100/30, I/121/102, I/121/70, I/121/88, I/126/74, I/128/10, I/137/28, I/138/91, I/14/70, I/142/38, I/145/71, I/148/57, I/155/36, I/158/44, I/159/21, I/20/17, I/23/03, I/23/20, I/23/27, I/25/20, I/38/61, I/41/46, I/45/41, I/45/44, I/57/34, I/58/36, I/60/08, I/61/16, I/69/07, I/72/60, I/74/100, I/85/49, I/85/50, I/86/36, I/91/05, I/91/52, I/94/85, I/95/116, I/98/92, II/03/47, II/05/30, II/07/120, II/07/83, II/18/06, II/22/52, II/28/10, II/28/54, II/30/14, II/30/70, II/32/75, II/32/79, II/37/05

m. ne I/92/38

m.+ sün I/152/37

m.+ sünüz I/23/25

m.+ ydü I/21/83, II/22/46

m.+ ydü I/103/59, I/128/71

mü : bk. mü -1-

m. II/38/15

mü_endiS : bk. mühendis -1-

māden m.+ i I/44/55

mü_endis : bk. mühendis -1-

m. I/64/82

mü_endiz : bk. mühendis -1-

m.+ leğ I/56/37

mü_ün : *Dü_ün*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dü_ün m. I/94/70

mü_ün : *Dü_ün*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

dü_üne m.+ e I/83/22

mübārē : <<mübarek+i -1-

m.+ η I/79/92

mübarek : Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes. -1-

mübarek olsun : “Hayırlı, uğurlu olsun” anlamında tebrik veya iyi dilek sözü olarak kullanılır.

m. olsun I/33/136

müççük : *Güççük*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

güççük m. I/138/46

müddeT : Bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre. -4-

müddetce : Müddet içinde, sürece.

m.+ ce I/06/131, I/75/18, II/23/109

m.+ cē I/06/137

müdüR : Resmî bir kuruluşu yöneten, ticari bir müessesede daire, şube vb. bölümlerin başında bulunan kimse. -8-

m. I/127/54, I/138/19, I/64/05, I/78/41

m.+ lē II/23/22

m.+ leriη II/23/23

özel_idāre m.+ ü I/68/63

m.+ ünen I/42/10

müdüR : bk. müdür -1-

baş m.+ üη II/28/05

müdürlü : <<müdürlük+ü -2-

müze m. I/149/21, I/149/22

müdürlüy : Müdürlük, müdürün işi ve makâmı. -1-

m.+ e I/78/21

müfettiş : Bir işin usulüne göre yapılıp yapılmadığını yerinde denetleyip sonucu bir raporla bağlı olduğu kuruma bildirmekle görevli kimse. -2-

m. I/75/68, I/75/69

müftü : İl ve ilçelerdeki imam, hatip, vaiz, müezzin gibi din görevlilerinin amiri durumunda olan ve dinî hususlarda fetva verme yetkisine sahip bulunan memur. -1-

m. I/14/16

mühendis : Mesleği mühendislik olan kimse. -1-

m.+ lē II/38/19

mühendis : bk. mühendis -1-

açık havā m.+ i II/38/23

mühendiz : bk. mühendis -2-

makine m.+ i I/149/67

m.+ lēden II/09/49

mūhtaşlı : (<<muhtaçlık+ı) Bakmaya mecbur olduğu aile bireylerini veya kendisini geçindirmeye yetecek geliri, malı, kazancı olmayanların içinde bulunduğu durum. -1-

m.+ m I/135/60

mühür : Üzerine bir kimse, makam veya kuruluşun ismi kazınmış olan ve basıldığı kâğıt vb. yerde bıraktığı iz imza yerine geçen maden, plastik vb. den yapılmış damga, kaşe. -4-

m. II/16/40

m.+ lēnen II/16/41

m.+ üm II/16/40

mühür bas - : (Yazı, belge, evrak vb.ne) Doğruluğunu tasdik etmek, kabul ve kontrol edildiğini belirtmek amacıyla mühür vurmak, mühürlemek.

m. basarın II/16/40

mük : *Gök*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gök m. I/17/65

mülk : 1. Dükân, ev, arsa vb. taşınmaz mal. -2-

m.+ üne I/75/49

2. Bir hükümdar veya devletin hüküm ve idaresi altında bulunan toprakların tamamı ya da bir bölümü, memleket.

mülk amiri : Bir bölgedeki en yetkili idari amir.

m. amiriyin II/28/59

müllet : bk. millet -1-

m. II/07/47

mümkün : Olması, gerçekleşmesi imkân dâhilinde olan, olabilir, muhtemel. -1-

m. I/23/32

mümür : *Kömür*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-

kömür m. I/06/45, I/06/46

müj : *Yüj*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yüjü m.+ ü I/21/38

mün : *Dün*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

düne m.+ e I/121/23

müpür - : *Süpür*'-e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

süpürdük m.- düK I/138/98

mürâcad : Müracaat, bir istek için bir kimse veya makâma başvurma, başvuru. -1-

mürâcad êT - : Başvurmak.

m. êTdim I/23/62

müretmen : *öretmen*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

öretmen m. I/137/07

müriş : *Piriş*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

piriş m. I/125/71

mürkü : *Türkü*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

türkü m. I/15/89

mürt : *Kürt*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

kürt m. I/11/23

müs : *Küs*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

küs m. I/42/67

müsâ_it : Elverişli, uygun. -1-

m. olmadın II/15/89

müsâde : İzin. -4-

müsâde et - : İzin vermek, elverişli olmak.

m. edeceK II/23/110

m. etmedîj II/23/108

m. etmedilê II/34/13

m. etTim II/23/111

müsâdi : bk. müsâde -1-

m. idellê II/02/25

müsâfir : bk. misâfir -1-

m. I/52/33

müslüman : İslam dininden olan kimse, müslim, Muhammedî. -3-

m. I/06/148

m.+ ı I/06/148

mūsūr -

m.+ nar I/14/21

mūsūr - : *ōsūr*-’e (öksür-) benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ōsürü m.- ü I/58/70

müşTeri : Satın alan kimse, alıcı. -1-
m. II/04/57

müt : *Süt*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

süt m. yapaman I/06/32

mütcü : *Sütçü*’ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

sütcü m. I/106/13

mütü : *Kötü*’ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

kötü m. I/150/55

müv - : *Sêv*-’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

sêvüp m.- medik II/12/08

müveÇ : *GüveÇ*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

güveÇ m. yapar I/121/74

müze : İlim ve sanatın her dalıya ilgili kıymetli eserlerin, eski çağlardan kalma değerli eşyanın saklandığı ve sergilendiği yer. -2-

m. müdürlü I/149/20, I/149/21

müzüK I : Müzik, duygu ve düşünceleri seslerle ifade sanatı, musiki ve bu sanatın okullarda öğretildiği dersin adı. -2-

müzük hocası : Müzik dersi veren kimse, müzik öğretmeni.

m. hocası I/137/09

m. hocasıynan I/137/31

müzüK II : *YüzüK*’e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

yüzüK m. I/113/21

n_ap - : <<ne+yap- -4-

n.- can I/83/62

nê_ap - : <<ne+yap- -3-

n.- dī II/02/61

n.- iyo II/02/58, II/02/62

nê_āp - : <<ne+yap- -1-

n.- iyō II/02/57

n_āra - : <<ne+ara- -1-

n.- r I/117/16

n_jyī : <<ne+iyi -1-

n. I/144/40

n_ol - : <<ne+ol- -2-

n.- du I/83/28

n.- usa II/37/87

n_ōl - : <<ne+ol- -1-

n.- ur I/83/12

na : bk. ne I¹ -3-

n. I/08/97, I/143/17, I/55/73

bk. ne I⁶-10-

n. I/101/64, I/101/65, I/101/66, I/101/67, I/101/68, I/101/69, I/101/70, I/101/71, I/101/72, I/101/73

ná : bk. ne I¹ -2-

n. I/44/64, II/23/98

na_hap - : <<ne+yap- -1-

n.- acāđınızdr II/25/02

nab - : <<ne+yap- -8-

n.- caqlar I/138/64

n.- caḡ I/109/09, I/47/65

n.- cāḡ II/22/48

n.- ıcam I/21/14

n.- ıcaḡ I/21/30

n.- ıcaḡız I/21/01

n.- ıcaḡ I/17/54

nāb - : <<ne+yap- -28-

n.- acāḡ I/37/53

n.- am I/64/105

n.- aḡ II/18/30

n.- can II/22/55

n.- cāz II/25/115

n.- ıcaqlar I/138/64

n.- ıcāḠlā I/07/09

n.- ıcaḡ I/108/16, I/124/39, I/124/40, I/144/51, I/44/56, I/48/20, I/59/31, I/64/44, I/67/26, II/16/103

n.- ıcāḡ I/39/71

n.- ıceg I/03/81

n.- ıcek I/03/44

n.- ıceḡ I/109/51, I/109/56

n.- ıciḡ I/93/41, II/16/96

n.- ıciḡ II/16/95

n.- ıym I/114/43

n.- ıcaḡ I/135/18

nadās : Nadas, tarlayı yabani ve zararlı otlardan temizlemek için sürüp yeniden ekilmek üzere dinlenmeye bırakma. -1-

nadās et- : Tarlayı sürüp dinlenmeye bırakmak.

n. ediyon II/02/83

nādir : Az bulunur, az görülür, seyrek, ender. -4-

n. I/03/70, I/03/74, I/146/61, II/14/58

nāḡ : Nah, kaba konuşmada “işte, bak, gör” anlamında kullanılır. -1-

n. I/65/61

nahat : bk. nohut -1-

n. I/33/154

nahiye : bk. nāhiye -1-

n. I/18/25

nāhiye

nāhiye : İdari taksimatta ilçelerin bir müdürle yönetilen bölümlerinden her biri, bucak. -4-

n.+ de I/18/30

n.+ den I/113/92

nāḥud : bk. nohut -1-

n.+ ü I/44/42

naķış : Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme. -2-

n.+ a I/78/54

dikiş n.+ a I/21/44

nām : Ün, şöhret, şan. -4-

n.+ ım II/28/84, II/28/88

nām al- : Şöhret sahibi olmak, tanınmak, ünlenmek.

n. aldım II/28/92

namaS : bk. namaz¹ -1-

n.+ dan II/06/30

namaz : 1. İslam dinince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslam'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet. -30-

n. I/04/26, I/123/78

n.+ a I/112/72, I/38/35

n.+ ı I/63/25

n.+ ımı II/39/124

n.+ ına I/36/80

Çuma n.+ ına I/155/26

öle n.+ ına I/125/78

sabā n.+ ından I/80/54

2. Ezan.

sabaḡ n.+ ı okundu I/145/81

namaza dur- : Namaz kılmaya başlamak.

n.+ a durdum I/152/138

n.+ a durun I/152/137

namaz kıI- : Namaz ibadetini yerine getirmek.

n. ḡılākan I/39/93

n. ḡılabilirsən I/145/35

n. ḡılacam I/06/111

n. ḡılār I/06/125

n. ḡılċāz I/112/72

n. ḡılıyordum I/119/08

n. ḡılmaSsıyız I/14/62

n. kılamıyo I/74/41

ḡılıyon n.+ ı I/64/27

ikindi n.+ ı ḡıldım I/155/101

ḡıların n.+ ımı I/112/71

n.+ ımı ḡılıyom II/29/85

n.+ ımızı kılarız II/21/05

n.+ ımızı ḡılarız I/59/89

n.+ lānı ḡılmıyollar I/14/60

n.+ ları ḡılarız I/113/76

namaz kıldır- : Bir cemaate imamlık etmek.

öle n.+ ını ḡıldırandan I/125/78

namāz : bk. namaz¹ -1-

zabaḡ n.+ ına I/115/35

nāmāz : bk. namaz¹ -1-

n. ḡıldım I/06/104

namazlā : Namazlık, üzerinde namaz kılınan seccade veya yaygı. -2-

n. I/12/04, I/157/10

namnı : Biçilmiş ekin, ot demetleri sırası. -3-

n. I/130/12

n.+ nıḡ I/135/26

n. yapar I/135/29

namus : Irz, iffet, hayâ. -1-

n. I/69/91

nānā : bk. nāne -1-

n. I/09/36

nāne : Ballıbabagillerden, beyaz, pembe ve morumsu çiçekli, sapsız ve tüylü yapraklı, ıtırılı, hazmı kolaylaştırıcı, spazm kesici, uyarıcı hassaları nedeniyle eczacılık ve itriyatçılıkta kullanılan otsu bitki. -13-

n. I/109/29, I/111/25, I/111/47, I/111/48, I/54/32, I/60/70, I/90/78, II/12/59, II/15/29

n.+ ler I/54/59

n.+ yi I/120/42, I/54/58, I/54/59

nap - : <<ne+yap- -94-

n. I/35/59
 n.- acaŋ I/58/40
 n.- ādik I/33/45
 n.- alādi II/24/99
 n.- alīa II/32/58
 n.- am I/45/29, I/88/42, II/05/91
 n.- ám I/45/02
 n.- an I/45/51
 n.- aŋ I/15/67
 n.- áŋ I/49/61
 n.- ar I/116/41
 n.- caḥ I/33/83, II/05/36
 n.- caḥlā I/84/23
 n.- caḥlar I/47/63
 n.- caḥsınız I/38/65, I/60/93
 n.- cādım I/161/22
 n.- cādımıS I/161/26
 n.- caḥ II/39/130
 n.- caḤ I/58/08
 n.- can I/15/82
 n.- cán I/38/60, II/20/51
 n.- cān I/152/99
 n.- caŋ I/103/35, I/155/48, I/46/106, I/51/02, I/59/72, I/77/56, II/05/100, II/07/01, II/24/82, II/39/190
 n.- cáŋ I/45/06, II/05/78, II/05/79, II/07/42
 n.- cāŋ II/24/76
 n.- cāŋız II/37/43
 n.- cāsaŋız yapıŋ I/35/39
 n.- cāsıŋız II/18/16
 n.- caz I/63/55
 n.- cek II/20/29, II/21/100
 n.- cek bir iki I/161/29
 n.- cen II/39/127
 n.- ceŋ I/62/40, I/63/33, II/20/55
 n.- cēŋ I/152/68
 n.- cēŋ II/27/23
 n.- cesiŋıS I/146/13
 n.- cez I/80/52
 n.- cın I/45/61

n.- cıŋ I/138/72, I/79/95, II/05/70, II/39/108
 n.- cız II/21/76
 n.- Çan I/119/41
 n.- Çarŋ I/115/41, I/50/25, II/05/85
 n.- dı I/06/86
 n.- eyın II/39/131
 n.- ıcaŋ I/64/99
 n.- ıym I/08/104
 n.- ıyosuŋuz I/33/16
 n.- ıyoz I/87/88
 n.- ĩcān I/46/102
 n.- ĩcaŋ I/64/31
 n.- ĩcaŋ yapcaḤ I/48/55
 n.- ĩyin I/107/17
 n.- mā II/20/08
 n.- san I/13/38
 n.- sın I/144/63, I/52/17, I/62/31
 n.- sinnar I/03/90
 n.- sıŋ I/123/69, I/75/43, I/77/63, I/90/38
 n.- tı I/52/60, I/74/22
 n.- tım I/33/87
 n.- Tımıŋ II/39/127
 n.- Tıysı II/07/73
 n.- tī II/23/145
náp - : <<ne+yap- -1-
 n.- ar I/64/15
nāp - : <<ne+yap- -99-
 n. I/35/59
 n.- ā I/107/05
 n.- acaḥ I/53/28
 n.- acaŋ I/144/30
 n.- acaz II/22/91
 n.- acīŋ II/22/21
 n.- ādik I/152/14
 n.- alīā II/12/80
 n.- allar I/113/33
 n.- allardı I/20/101

nar I

n.- am I/06/29, I/133/12, I/155/12, I/159/52, I/18/12, I/18/21, I/24/69, I/87/55, I/88/54

n.- âm II/08/21

n.- an I/04/74, I/113/53, I/45/54, I/45/66, I/88/59

n.- aň I/128/61, I/144/04

n.- ar I/04/66, I/06/72

n.- ār I/116/41

n.- ardık I/52/25

n.- ardıK I/143/32

n.- arız I/146/42, I/48/28

n.- arlādı I/82/22

n.- arsaň I/115/16

n.- aŗsıň I/128/61

n.- arsıñız I/104/02, I/67/19

n.- āsıň I/152/66

n.- ayım I/53/19

n.- caĥ I/138/135, II/15/61

n.- can I/21/39

n.- caň I/03/85, I/119/82, II/05/68

n.- cek I/146/11

n.- cem I/30/03, I/30/06

n.- ceň I/148/42, I/41/41, I/62/06, II/27/37

n.- cık I/124/31, I/71/53

n.- Çın I/115/51

n.- ecek II/27/53

n.- em I/67/49

n.- ıcaň I/120/09

n.- ılī I/39/71, II/28/81

n.- ıvırdım I/52/99

n.- ıyım I/114/45, I/21/37, I/63/45, II/29/03

n.- ıyın I/136/27, I/67/45

n.- ıyñ I/67/45

n.- ıyo I/80/56, II/13/45

n.- ıyola I/69/80

n.- ıyollar I/14/63

n.- ıyon I/152/33

n.- ıyoň I/158/32, II/13/45

n.- ıyoňuz I/127/02

n.- ıyuň I/155/71

n.- ıcāň II/24/52

n.- ıcık I/30/17

n.- in I/52/57

n.- iyim II/16/39

n.- iyin I/18/61, I/18/64, II/16/09

n.- sıň I/108/52

n.- Tı I/65/63

n.- TıK I/133/28

n.- tım I/125/55

n.- Tıñız I/44/81

n. yap I/11/62, I/11/72

nar I : Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi. -6-

n. I/32/100, I/33/41, II/27/08

n. gibi I/148/59

n.+ ımız I/32/99

n.+ imüz II/19/163

nar II : Ateş, od. -1-

nar gibi : Çok güzel kızarmış (yiyecek).

n. gibi I/148/59

nār : bk. nar I -2-

n. I/55/45, I/85/43

narķoz : İlaçla sağlanan derin uyku hâli. -3-

n.+ dan II/08/73, II/08/74

nárá : bk. nere -1-

n. II/16/80

nas_ol - : <<nasıl+ol- -1-

n.- sa II/27/54

nası : bk. nasıl -163-

n. I/01/92, I/04/35, I/05/26, I/06/11, I/06/38, I/06/48, I/08/37, I/08/68, I/08/81, I/09/22, I/10/10, I/104/54, I/108/23, I/108/28, I/114/26, I/119/06, I/119/39, I/123/27, I/125/39, I/125/47, I/126/24, I/126/68, I/126/70, I/127/03, I/127/07,

I/128/42, I/133/29, I/134/02, I/136/08, I/138/133, I/144/10, I/144/51, I/144/73, I/145/24, I/146/42, I/146/43, I/146/76, I/15/45, I/151/19, I/152/06, I/152/127, I/153/91, I/154/44, I/155/34, I/155/58, I/155/59, I/159/28, I/16/24, I/161/20, I/161/41, I/17/39, I/24/67, I/25/16, I/29/16, I/36/25, I/37/39, I/39/69, I/41/53, I/45/09, I/45/10, I/47/07, I/48/03, I/48/57, I/49/27, I/49/48, I/49/77, I/50/51, I/50/55, I/51/15, I/52/59, I/52/76, I/55/62, I/55/63, I/56/12, I/56/81, I/58/95, I/60/74, I/61/03, I/63/18, I/69/04, I/69/06, I/69/08, I/71/07, I/72/62, I/72/63, I/72/85, I/74/01, I/77/46, I/79/22, I/86/56, I/87/63, I/95/80, I/96/03, I/97/15, I/98/15, I/99/75, II/02/100, II/03/33, II/03/48, II/04/40, II/04/83, II/07/104, II/07/105, II/07/123, II/07/124, II/12/56, II/13/03, II/15/06, II/16/14, II/16/15, II/16/71, II/16/74, II/17/34, II/17/41, II/17/59, II/19/141, II/19/143, II/19/154, II/19/97, II/19/98, II/21/33, II/22/11, II/22/30, II/22/36, II/22/39, II/22/41, II/22/55, II/22/85, II/23/112, II/23/151, II/23/156, II/25/01, II/27/40, II/27/41, II/35/09, II/35/29, II/37/63, II/38/107, II/39/154, II/39/176, II/39/60

n.+ sınız I/16/01

n.+ sınız II/12/03

n. yapacâz I/41/53

n. yapâdık I/33/52

n. yapardın I/128/32

n. yapardınız I/128/04

n. yaparıs I/127/43

n. yapâsın II/19/122

n. yapıyodun I/128/34

n. yapıyolardı II/15/79

n. yapıyoñuS I/98/77

n. yapıyoñuz I/84/04, I/98/76

n. yapıyosuñuz II/38/106

n. yapıyoz II/15/109

n. yapıyöz I/34/25

n.+ ydı I/115/05, II/27/16

n.+ ysa II/25/90

nâsıb : bk. nasîb -1-

n.+ ımışdı II/29/96

nasıl : Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz, ne gibi, ne türlü. -13-

n. I/01/48, I/122/37, I/139/34, I/17/42, I/49/77, I/69/90, II/19/152, II/21/13, II/38/83

n.+ dı I/29/01, I/29/05

n.+ Sa I/156/65

n. yapılır I/128/32

nasıl : bk. nasıl -2-

n. I/08/01, I/52/88

nasılsa : Herhangi bir sebeple veya bilinmeyen bir sebeple. -1-

n. I/78/17

nasım : bk. nasıl -2-

n. I/11/51, I/15/70

nasır : En çok el ve ayağın sürekli sürtünmelere uğrayan noktalarında üst derinin kalınlaşması ve sertleşmesiyle oluşmuş deri. -1-

n. I/15/84

nası : bk. nasıl -4-

n. I/40/64, II/14/96, II/22/25

n.+ ydı II/08/22

nası : bk. nasıl -10-

n. I/04/75, I/07/11, I/07/42, I/46/106, I/53/30, I/54/03, I/56/71, II/29/99

n.+ sınız I/07/01

n.+ ydı I/55/35

nasî : bk. nasıl -3-

n. I/146/03, II/03/15, II/39/09

nasî : bk. nasıl -3-

n. I/06/70, I/72/86, II/07/143

nâsî : bk. nasıl -1-

n.+ ydı I/37/17

nâsî : bk. nasıl -4-

n. I/37/19, II/11/34, II/27/26, II/37/94

nâsî : bk. nasıl -1-

n. I/83/30

nâsî : bk. nasıl -1-

n. I/83/20

nāsī : bk. nasıl -2-

n.+ sın I/137/29

n.+ sıj I/69/49

nasīb : bk. nasīb -6-

n. etsin I/114/24, I/88/43

n. oldu II/19/25

n. oluncısı II/08/100

n. öldü I/121/120

nāsīb : bk. nasīb -5-

n. I/30/13

n. etsin I/93/58

n.+ imiş I/87/20

n.+ ini I/87/39

n.+ iñiz I/87/27

nasīb : Allah'ın bir kimseye tayin ve kısmet ettiği şey, talih, baht. -19-

n. I/01/100, I/01/99, I/17/72, I/49/22, II/06/54, II/08/100, II/13/61

n.+ ini I/53/43

n.+ iynen I/60/96

nasīb et- : (Allah birine bir şeyi) Kader olarak belirlemiş olmak, (birini bir şeye) erişirmek, kısmet etmek.

n. etsin I/01/72

n. iderse I/54/40

n. idēsi II/01/83

nasīb ol- : (Bir şey bir kimseye) Kader olarak belirlenmiş olmak, onun kısmeti hâline gelmek, ona müyesser olmak, gerçekleşmek.

n. ola I/116/11

n. olydı I/148/61

n. olmadı I/149/71

n. olu I/116/05

n. olursa I/34/61

n. olursanız I/17/71

nasīb : bk. nasīb -1-

n. etsin I/14/14

nasip : bk. nasīb -4-

n. I/143/83, I/53/60, II/19/17

n. olursa I/131/64

nāsīP : bk. nasīb -1-

n. I/87/21

nasīP : bk. nasīb -6-

n. I/33/83, I/42/68

yā n. I/98/13

n.+ den I/17/73

n. yapcağ I/33/83

nāsiyed : vasiyet -1-

n. etmiş I/122/27

nasōsa : bk. nasılsa -1-

n. I/56/76

naşal : Dik kafalı, ters, kavgacı (kimse). -1-

n.+ ıdı I/55/38

naşı : bk. nasıl -1-

ñ. II/05/06

naşı : bk. nasıl -1-

n. yapıyın I/10/21

nato : (?) -1-

n.+ nuñ I/150/60

nyaylon : Bazı ev ve giyim eşyası, balık ağı ipliği, dışı çark ve yatak gibi makine parçaları imalinde ve kimya sanayiinde çeşitli amaçlarla kullanılan poliamitlerin ticari adı ve bu maddeden yapılmış olan. -4-

n. I/02/32, I/31/14

n.+ narı I/16/31

n.+ uñ I/116/09

nyaylonnuK : Naylonluk, içine gübre konan naylon çuval. -1-

n. I/16/31

naz : Bir şeyi istediği hâlde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. -1-

n.+ inan I/96/90

nazar : Belli kimselerde bulunduğu inanılan, kıskançlık veya hayranlıkla bakıldığında insanlara, eve, mala mülke hatta cansız nesnelere kötülük verdiği inanılan uğursuzluk. -3-

nazar değ- : Göze gelmek, nazara gelmek, nazara uğramak.

nazar er- : Nazar değmek, göze gelmek.

n. erer I/156/14

nazar ol- : Bir aksilikle karşılaşmak, nazara gelmek, nazara uğramak.

n. öldü I/58/47

nâzar : bk. nazar -1-

nâzar dëy- : bk. nazar değ-

n. dëymiş II/35/73

nâzlı : Sağlığını, dayanıklılığını çabuk yitiren. -2-

n.+ nı I/42/14, I/42/19

ne : 1. Hangi şey. -592-

n. I/01/01, I/02/06, I/02/72, I/06/02, I/06/08, I/06/109, I/06/130, I/06/131, I/06/17, I/06/33, I/06/50, I/06/80, I/06/81, I/06/82, I/06/85, I/07/02, I/07/11, I/07/12, I/07/17, I/07/71, I/08/108, I/08/46, I/08/83, I/09/11, I/09/12, I/10/119, I/10/40, I/10/57, I/10/63, I/10/69, I/10/88, I/100/38, I/102/18, I/102/64, I/104/10, I/104/29, I/106/46, I/107/02, I/108/25, I/109/06, I/109/11, I/109/18, I/109/29, I/109/39, I/109/47, I/111/04, I/111/101, I/111/117, I/113/45, I/113/93, I/114/28, I/114/38, I/114/39, I/115/10, I/115/48, I/115/50, I/115/55, I/117/27, I/117/29, I/117/30, I/120/19, I/120/20, I/120/65, I/123/58, I/123/76, I/124/41, I/125/19, I/125/87, I/126/41, I/126/66, I/127/38, I/128/05, I/128/09, I/128/41, I/129/48, I/13/12, I/131/58, I/133/58, I/135/22, I/135/33, I/136/10, I/136/31, I/137/13, I/137/61, I/138/59, I/138/66, I/139/42, I/14/27, I/14/35, I/143/08, I/144/30, I/145/02, I/145/27, I/146/01, I/146/03, I/146/10, I/146/45, I/15/79, I/151/37, I/152/27, I/155/51, I/155/58, I/155/88, I/156/40, I/159/06, I/159/21, I/16/15, I/16/29, I/17/33, I/17/34, I/17/40, I/18/22, I/18/37, I/19/16, I/20/42, I/21/08, I/22/04, I/22/06, I/23/15, I/23/30, I/25/43, I/27/17, I/31/26, I/32/100, I/32/36, I/33/107, I/33/140, I/33/147, I/33/15, I/34/64, I/35/06, I/35/36, I/35/51, I/37/36, I/40/60, I/43/22, I/43/24, I/44/61, I/45/21, I/46/128, I/46/87, I/47/36, I/48/01, I/50/39, I/50/49, I/50/83, I/51/09, I/51/52, I/51/54, I/52/74, I/56/01, I/56/04, I/56/50, I/58/03, I/58/19, I/58/24, I/58/81, I/58/94, I/63/45,

I/65/40, I/65/55, I/66/40, I/66/45, I/67/62, I/69/10, I/69/46, I/69/74, I/71/22, I/71/23, I/72/08, I/72/74, I/74/01, I/74/100, I/74/18, I/74/96, I/74/99, I/75/01, I/75/24, I/75/25, I/79/16, I/79/80, I/81/50, I/83/04, I/84/29, I/84/44, I/85/14, I/85/31, I/87/29, I/87/55, I/88/09, I/88/10, I/88/69, I/90/29, I/92/37, I/93/27, I/93/43, I/93/56, I/95/23, I/95/75, I/95/76, I/96/62, I/98/104, I/98/112, I/98/115, I/98/34, I/98/64, I/99/01, I/99/03, I/99/12, I/99/17, I/99/52, II/03/79, II/04/61, II/04/62, II/07/146, II/07/22, II/07/39, II/08/66, II/08/75, II/11/26, II/12/55, II/13/03, II/13/06, II/13/18, II/15/96, II/16/01, II/16/20, II/16/22, II/16/31, II/16/68, II/19/51, II/19/53, II/20/10, II/20/34, II/22/17, II/22/26, II/23/114, II/23/147, II/23/163, II/23/172, II/27/62, II/28/23, II/28/67, II/29/103, II/29/25, II/29/47, II/30/84, II/32/80, II/34/39, II/34/52, II/35/28, II/36/13, II/37/127, II/38/61, II/39/144, II/39/175, II/39/99

bilmem n. I/143/53, I/56/45, I/57/48, I/64/65, I/99/44, II/04/46

bilmen n. I/128/32, I/87/65

inmem n. I/74/12

mı n. I/122/58, I/143/07, I/146/34, I/161/31, I/78/15

mi n. I/159/05, I/92/07, I/92/47, II/28/29

mü n. I/92/38

nëse n. I/155/106

nu n. I/134/53

n. kadar II/14/69

n. arasın I/121/35, I/49/64, I/96/78

n. arası I/64/63

n. areyon I/152/40

n. biçim I/108/29, I/54/48, I/83/01

n. bilim I/01/26, I/07/77, I/20/24, II/19/77

n. bilin I/08/26

n. bilceK I/98/84

n. bilce I/82/12, II/05/21

n. bilce I/04/47

n. bilem I/08/24, I/09/54, I/103/18,
I/146/08, I/38/02, I/38/67, I/55/30, I/60/92,
I/61/38, I/69/38, I/71/60, I/87/56, I/94/03,
II/13/58, II/15/93, II/15/98, II/19/37,
II/25/101, II/35/09, II/35/100, II/35/104,
II/35/12, II/35/23, II/35/49, II/35/72,
II/35/74, II/36/13, II/37/46, II/37/67,
II/38/63

n. bilēm I/49/38

n. bilem I/61/04

n. bīlem I/84/29

n. bilen I/06/21, I/08/107, I/113/37,
I/114/28, I/133/40, I/143/49, I/146/63,
I/146/64, I/146/66, I/146/85, I/146/87,
I/151/08, I/153/44, I/31/26, I/52/19,
I/79/02, I/84/44, I/98/30

n. bileyim II/37/32

n. bīleyim I/53/50

n. bileyin I/100/46, I/12/26, I/124/49,
I/126/03, I/151/37, I/151/42, I/161/05,
I/53/61

n. bileyīn I/53/02, I/84/44, II/32/30

n. bilēyin I/06/60

n. bilēyin II/03/44

n. bilim I/138/01, I/40/59, II/06/68,
II/19/70, II/19/80

n. bilin I/08/37, I/08/46, I/10/26,
I/112/20, I/146/26, II/22/54

n. biliyim I/07/33, I/08/71, I/109/32,
I/50/05, I/59/69

n. biliyim II/03/40

n. bīliyim I/07/21

n. biliyin I/06/103, I/06/15, I/08/14,
I/100/48, I/109/33, I/112/81, I/13/04,
I/131/05, I/136/14, I/144/20, I/15/81,
I/20/93, I/51/09, I/55/45, II/01/25, II/06/10,
II/12/38, II/22/63, II/25/77

n. biliyīn I/06/129, I/08/36

n. biliyn I/159/29

n. bilsinner I/137/57

n.+ dīr I/143/68

n. de ōsa II/23/39

n.+ den I/131/46

n. dēyim II/35/09

n. deyen I/115/04

n. deyim I/136/24

daha n. deyiyn yapmayız I/02/46

n.+ di II/01/52

n. disin I/13/32

n. diyīn I/15/82

n. diycēsem I/15/85

n. diye I/08/103, I/44/92

n. diyem I/63/22, I/77/55, II/37/112

n. diyen I/96/85

n. diyim I/106/03, I/120/25

n. et I/111/102

n. ğada I/10/121, I/42/05, I/42/67,
I/46/12, I/70/43

n. ğadā I/85/06

n. ğadağ I/32/55

n. ğadar I/110/23, I/24/09, I/76/72,
I/87/28

n. ğadaş I/33/97

aqlıña n. gelişse I/129/49

aqlıñı n. gelisē II/10/13

n. gezer I/156/44

n. gibi I/138/50, I/20/01

n. hiKmetse I/119/34

n. için I/08/101, I/08/120, I/08/85,
I/35/44

n. itciñ I/101/19

n. itTiyse I/113/123

n.+ lē I/22/46, I/64/11, I/64/12,
II/07/131, II/16/103, II/16/97

n.+ lēni I/66/38

n.+ ler I/01/45, I/11/26, I/113/85,
I/113/86, I/12/24, I/134/32, I/14/42,
I/14/44, I/15/24, I/22/26, I/22/36, I/22/46,
I/64/10, I/93/23, I/96/84, I/96/85, II/23/171,
II/23/172

n.+ leğ I/93/24

n.+ lēr I/101/46

n.+ lēřinen I/50/27

n.+ m I/10/119, I/10/63, I/10/64, I/12/24

n. mutlu I/135/52

n. olursa ōsun I/06/137

n. olursa olsun I/115/58
 n.+ s I/117/21
 n.+ si I/113/66, I/88/26, II/17/59
 bilmen n.+ si I/08/12
 neyiñ n.+ si I/74/99
 n.+ sine I/133/06
 n.+ sini I/54/09, I/83/15
 n.+ siñ II/03/82
 n.+ siñiz I/23/25
 n.+ şsiñiz I/05/01
 n. va I/108/30, I/159/35, I/67/49, I/74/14, I/77/11, I/82/25, I/87/121, I/93/31, II/21/100, II/27/62
 n. vā I/61/74
 n. var kı I/129/26
 n. var I/107/02, I/110/44, I/113/70, I/126/80, I/134/26, I/144/61, I/144/66, I/16/14, I/17/10, I/40/62
 n. vār I/67/52
 n. vercēseñ I/153/66
 n. verdīse I/120/65, I/67/15
 n. verebilirseñ I/125/72
 n. verecek I/85/32
 n. veridim I/123/67
 bilmem n. veriğim II/23/103
 n. veriyim II/37/85
 n. veriyōsun I/106/46
 n. yapacan I/45/41
 n. yapādık I/33/148
 n. yapādım I/152/82
 n. yapāīfā I/48/26
 n. yapan I/67/62
 n. yaparlardı I/07/77
 n. yapāsıñız II/32/80
 n. yapcā_ıdım I/10/111
 n. yapcan I/83/58
 n. yapcaz I/60/26
 n. yapıcıñ I/102/82, I/96/50
 n. yapıvırdı I/107/23
 n. yapmış I/122/74
 n. yapısın I/50/47

n.+ ydi I/111/101, I/132/73, II/10/78, II/33/84, II/39/143
 n.+ ye II/27/64
 n.+ yese I/31/53
 n.+ yi I/109/29, I/92/17, II/07/36
 n.+ yīdī I/48/67
 n.+ yine I/139/42
 n.+ yinen I/52/52
 n.+ yīñ I/117/21
 n.+ yīñ nesi I/74/99
 n.+ yle II/09/97, II/10/48
 n.+ ymiş I/144/48, I/146/86, I/98/103
 n.+ ynen I/41/81, I/43/30, I/87/63

2. Hangi. -41-

n. I/06/115, I/10/101, I/111/121, I/117/29, I/136/17, I/138/107, I/139/14, I/145/95, I/15/18, I/153/13, I/159/49, I/159/52, I/19/30, I/21/50, I/29/01, I/33/139, I/35/28, I/39/102, I/46/07, I/47/66, I/51/21, I/61/38, I/64/22, I/64/24, I/64/26, I/66/39, I/72/24, I/83/43, I/94/83, I/99/54, II/02/94, II/04/84, II/04/87, II/08/65, II/12/44, II/16/90, II/31/47

3. Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder. -34-

n. I/101/46, I/109/07, I/109/18, I/110/58, I/111/122, I/120/28, I/122/66, I/125/82, I/126/78, I/140/59, I/18/41, I/24/03, I/30/47, I/44/15, I/46/68, I/59/77, I/59/88, I/64/12, I/65/62, I/67/68, I/78/52, I/79/22, I/83/13, I/84/45, I/91/43, I/95/12, I/96/32, I/96/39, II/19/146

4. (Şart kipiyle kullanıldığında) Bir şey, herhangi bir şey. -31-

n. I/08/04, I/08/33, I/08/41, I/100/44, I/106/60, I/106/61, I/114/49, I/115/24, I/118/18, I/12/42, I/122/14, I/131/15, I/131/59, I/133/14, I/138/58, I/142/16, I/144/58, I/152/20, I/28/43, I/39/12, I/49/07, I/51/63, I/71/23, I/74/63, I/86/71, II/29/36, II/34/52

n. yapabilise II/32/66

dizlerin n.+ yin I/106/30

5. Niçin. -16-

n. I/122/03, I/14/71, I/15/73, I/153/118, I/60/100, I/64/07, I/67/59, I/88/32, I/91/86, I/94/83, II/03/14, II/18/02, II/23/168, II/23/195, I/88/40

6. Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir. -5-

n. I/144/85, I/64/124, I/64/90, II/16/03, II/27/08

7. Bazı cümlelerin sonunda, “Onu ne ilgilendiriyor, onu alakadar etmez” anlamında kullanılır. -4-

n. I/111/24, I/115/56, I/15/75, I/72/69

8. Şaşkınlık, hiddet vb. anlamlar ifade eder. -3-

n. I/10/91, I/138/98, I/54/60

9. Nasıl. -2-

n. I/144/09, I/159/12

10. Kaba konuşmada “efendim, anlamadım” anlamında kullanılır. -2-

n. I/80/30

ne ... ne ... : Her ikisi de (değil). -86-

n. I/07/97, I/108/56, I/119/02, I/126/58, I/138/11, I/138/12, I/143/59, I/145/85, I/145/86, I/147/31, I/152/48, I/152/71, I/154/06, I/154/07, I/158/59, I/18/65, I/18/66, I/33/116, I/34/05, I/39/74, I/39/75, I/41/33, I/45/06, I/67/09, I/69/77, I/69/78, I/74/91, I/77/60, I/82/24, I/82/26, I/82/27, I/84/14, I/84/15, I/91/03, I/91/60, II/05/16, II/14/93, II/23/36, II/23/37, II/25/98, II/38/99

n. ā_ala ne bēylē I/01/45

n. azalır ne ço_alır I/117/46

ne seniñkī n. benimki I/152/81

ne ā_ala n. bēylē I/01/45

n. büyür ne küçülür I/117/38

ne azalır n. ço_alır I/117/46

n. çocuklarımı kel etTim ne çocuklarımı kör etTim I/91/60

ne çocuklarımı kel etTim n. çocuklarımı kör etTim I/91/61

ne gēyiliyor n. ēdiliyor I/09/10

n. eltimle ne ğayınvaldemle II/19/110

n. ğabiliyet ne şīy I/06/90

ne eltimle n. ğayınvaldemle II/19/110

n. gelinnē ne ōlannar II/23/126

n. gēyiliyor ne ēdiliyor I/09/10

ne büyür n. küçülür I/117/38

ne gelinnē n. ōlannar II/23/126

n. seniñkī ne benimki I/152/81

ne ğabiliyet n. şīy I/06/90

ne II : Falan. -108-

n. I/02/67, I/06/01, I/06/39, I/06/85, I/104/09, I/106/10, I/107/33, I/107/47, I/107/50, I/107/51, I/110/62, I/111/06, I/113/46, I/114/12, I/115/12, I/115/53, I/12/20, I/12/26, I/123/25, I/123/26, I/123/42, I/123/71, I/123/78, I/124/10, I/125/20, I/125/24, I/125/80, I/125/99, I/126/05, I/127/19, I/129/41, I/130/06, I/132/23, I/134/15, I/135/09, I/135/20, I/135/30, I/137/30, I/137/31, I/14/66, I/140/55, I/143/10, I/144/02, I/144/03, I/144/33, I/145/47, I/16/12, I/16/30, I/16/31, I/16/44, I/16/45, I/17/22, I/17/71, I/18/51, I/20/18, I/20/65, I/20/66, I/25/03, I/25/05, I/28/18, I/28/44, I/29/20, I/36/70, I/39/101, I/48/33, I/49/74, I/49/75, I/52/70, I/86/54, I/87/11, II/12/58, II/15/36, II/25/64, II/32/40, II/39/01, II/39/04, II/39/124, II/39/138

n.+ de I/121/79, I/127/15, I/127/36, I/13/37, I/130/07, I/143/06, I/143/36, I/26/30

n.+ den I/130/47, I/143/47

n. itciñ I/101/22

n.+ lē I/143/42

n. virmemişler II/25/24

n. vuruyorur I/130/91

n.+ yī I/111/06

n. yapārdım I/37/20

n. yapıP II/32/130

n.+ yi I/13/14, I/13/38, I/130/18, I/130/29, I/14/17, I/20/16, I/20/17

n.+ yin I/143/19

n.+ yinen I/02/68

n.+ yini I/132/46, I/20/75

n.+ yiñ I/20/20

nê : bk. ne I¹ -30-

n. I/07/02, I/121/36, I/122/03, I/138/01, I/138/45, I/18/04, I/32/27, I/57/32, I/59/72, I/68/64, I/72/06, I/81/22, II/04/14, II/16/39, II/19/52, II/23/177, II/39/172

n.+ de I/56/29, I/56/30

n.+ di I/113/56, I/80/21

n.+ dig I/08/103

n.+ m I/51/68

n.+ miş I/58/90, I/73/31

n.+ se I/155/23, I/48/07

n.+ se ne I/155/106

n.+ ydi I/136/20

n.+ yinen II/04/50

bk. ne I⁶ -40-

n. I/101/64, I/101/65, I/101/66, I/101/67, I/101/68, I/101/69, I/101/70, I/101/71, I/101/72, I/101/73

n. vurdular I/101/64

nê : bk. ne I¹ -145-

n. I/06/138, I/07/73, I/08/10, I/08/33, I/10/57, I/104/12, I/112/24, I/112/64, I/113/129, I/115/24, I/121/119, I/121/124, I/121/61, I/129/42, I/145/85, I/150/37, I/151/34, I/152/125, I/152/41, I/155/10, I/155/16, I/155/29, I/155/53, I/161/37, I/161/52, I/28/06, I/29/09, I/34/55, I/36/79, I/42/21, I/44/21, I/47/29, I/52/47, I/56/57, I/68/19, I/69/77, I/69/83, I/71/69, I/72/04, I/72/19, I/72/37, I/72/53, I/72/63, I/75/26, I/75/65, I/75/66, I/76/39, I/77/62, I/79/52, I/79/73, I/80/52, I/86/03, I/86/05, I/88/42, I/89/01, I/95/06, I/95/30, I/95/65, II/02/78, II/05/97, II/07/143, II/07/98, II/08/34, II/09/90, II/10/16, II/10/21, II/16/30, II/16/69, II/17/53, II/18/23, II/24/50, II/24/63, II/25/103, II/25/109, II/27/63, II/28/61, II/32/35, II/39/158, II/39/45, II/39/59

bilmem n. I/150/09, I/68/37, I/69/91, II/23/135

bize n. I/72/34

mi n. I/158/10

nêse n. I/161/51

n. bilim II/16/13, II/16/15

n. bilin I/41/46

n. bilem I/152/133, II/05/95, II/25/100

n. bilen I/06/57, I/161/03

n. bilên I/06/59, I/143/52

n. bileyin I/46/17

n. bilim I/129/12, I/129/57, II/30/69

n. biliyin II/22/11, II/25/109

n. diye I/81/14

êlinden n. gelirse I/114/39

aqlıña n. geliyosa I/92/41

n. ğidā II/02/52

n. gibi I/38/36, II/02/93, II/39/60

n. isi I/41/23

n.+ ler I/113/95, I/22/17, I/79/02, I/79/03

n.+ lerlen I/120/37

n.+ se nê I/161/51

n. verdiyse I/120/64

n. veriñ II/02/80

n. yapacakTı I/97/06

n. yapam I/69/49

n. yaparlar I/06/135

n. yapcañ I/161/16

n. yapcāsıñ I/29/09

n. yapcaz I/21/45

n. yapceñ I/71/42

n. yapcesañ I/71/42

n. yapcēsañ I/71/39

n. yapıyöllē II/17/69

n. yazıK ki I/07/73

n.+ ydi I/140/61, I/145/59, I/58/06, I/72/79

n.+ ye I/131/17

n.+ yi I/95/41, II/34/48

n.+ ylen II/15/77

bk. ne I⁴ -17-

n. I/138/66, I/150/59, I/161/24, I/42/75, I/79/43, I/79/46, I/79/47, I/79/52, I/79/58,

I/80/10, I/86/39, II/05/31, II/09/102,
II/09/91, II/20/80, II/24/51, II/24/73

bk. ne I² -15-

n. I/112/80, I/112/81, I/144/81, I/145/24,
I/145/27, I/153/05, I/157/15, I/161/40,
I/161/51, I/75/58, I/83/23, I/95/117,
II/09/08, II/16/16

bk. ne I³ -4-

n. I/01/74, I/145/33, I/145/39, I/79/36

bk. ne I⁶ -2-

n. I/70/68, I/79/36

bk. ne I⁵ -2-

n. I/75/66, II/25/99

bk. ne I⁹ -2-

n. II/07/17, II/21/40

bk. ne ... ne ... -5-

n. I/74/30, II/08/45, II/25/98, II/38/99

nē : bk. ne II -41-

n. I/07/72, I/08/25, I/104/10, I/122/85,
I/126/40, I/127/17, I/141/29, I/146/66,
I/160/26, I/21/06, I/23/14, I/42/69, I/43/18,
I/49/21, I/50/55, I/50/61, I/54/37, II/05/73,
II/05/78, II/25/10, II/25/31, II/32/15,
II/32/29, II/32/75, II/33/01, II/33/29,
II/39/44

n. I/106/10

n.+ de I/143/36

n.+ den I/143/47

n. yapamān II/22/01

n.+ ye I/132/05, I/140/34, I/143/59

n.+ yi I/11/88, I/144/41, I/15/43, I/48/17

n.+ yī I/11/47

n.+ yī I/15/47

n.+ yimiz I/129/38

nē : bk. ne I¹ -6-

n. I/157/07

n.+ miş I/08/33, I/10/52

n.+ nen I/161/21, I/161/23, I/161/37

nē : bk. ne II -1-

n. I/113/20

nebet : bk. nöbet -1-

n. I/126/51

neci : Ne iş yapıyor? -2-

n. I/66/54

nēde : bk. nerde¹ -2-

n. I/59/29, I/59/68

neden : 1. Ne sebepten, niçin? -9-

n. I/122/38, I/152/77, I/30/11, I/30/40,
I/67/51, I/81/38

n.+ i II/23/176

2. Sebep.

n.+ inden II/09/55

n.+ le II/10/71

neden : bk. neden¹ -2-

n. I/08/102, I/08/90

nedēn : bk. neden¹ -1-

n. I/43/01

nēden : bk. neden¹ -1-

n. I/20/93

nēden : bk. neden¹ -8-

n. I/143/51, I/54/19, I/92/43, I/92/44,
I/92/49, II/09/42, II/13/49, II/39/188

nefes : Akciğerlere hava alıp verme ve bu
yolla alınıp verilen hava, soluk. -1-

nefes darlığı : Solunum sistemi
hastalıklarında veya kalp yetmezliklerinde
ortaya çıkan ve nefes alma zorluğu şeklinde
görünen rahatsızlık.

n. darlığa I/84/31

nehr : Nehir, akarsu, büyük ırmak. -2-

n.+ i I/24/42

sağarıya n.+ iniş I/142/24

neise : bk. neyse -1-

n. I/148/24

nekka : <<ne+ka¹dar -1-

n. ka II/19/97

nēllere : <<nere+lere -1-

n. I/45/63

nemaz : bk. namaz¹ -1-

n.+ a I/25/32

nemli : Hafif ıslak, hafif yaş, rutubetli. -1-

n. I/85/46

nen : bk. neyin -1-

n. I/122/81
nēn : bk. neyin -1-
 n. I/107/38
nēna : Nakaratında “ne na” sözlerinin söylendiği bir türkü adı. -2-
 n.+ la vurudu I/101/59
 n. vurulurdu I/101/59
nene : bk. nine¹ -5-
 n.+ m II/09/12, II/09/15, II/09/31
 bk. nine²
 n. II/20/57
 bk. nine⁴
 n. I/08/86
nerde : 1. Nerede, hasret, arayış, esef bildiren ve “imkânsız, yok” anlamında kullanılan bir söz. -50-
 n. I/109/39, I/126/02, I/126/37, I/126/43, I/138/45, I/143/29, I/145/96, I/15/41, I/15/42, I/152/60, I/161/39, I/21/21, I/21/22, I/33/44, I/39/02, I/48/07, I/58/48, I/59/34, I/59/59, I/59/61, I/59/83, I/61/40, I/61/44, I/66/37, I/67/70, I/82/34, I/87/65, I/95/09, I/98/83, II/34/09
 n.+ ydī I/15/07
 n.+ ydi I/112/25, I/145/42
 2. Hangi yerde?
 n. I/145/17, I/145/92, I/30/01, I/52/05, I/52/85, I/58/44, I/63/47, I/69/52, I/83/51, I/92/53, II/07/98, II/16/75, II/27/53
 n.+ siñ I/52/87
nerdē : bk. nerde¹ -4-
 n. I/143/31, I/143/40, I/39/93, I/59/33
nerde : bk. nerde² -1-
 n. I/04/74
nerde : bk. nerde² -2-
 n. I/56/29, II/29/18
nērdē : bk. nerde¹ -7-
 n. I/47/48, I/48/12, I/67/74, II/16/105, II/21/46
 n.+ ydi I/112/11
 bk. nerde²
 n. I/61/13

nērdē : bk. nerde¹ -1-
 n. I/55/19
nērdē : bk. nerde¹ -1-
 n. I/49/62
nerde : bk. nerde² -10-
 n. I/120/12, I/133/59, I/72/03, I/86/14, I/87/37, I/95/93, II/23/116
 n.+ siñ I/39/19
 bk. nerde¹
 n. I/48/23, I/152/100
nērdē : bk. nerde¹ -2-
 n. I/152/79
 bk. nerde²
 n. I/72/18
nerde : bk. nerde² -1-
 n. I/24/57
nērdē : bk. nerde¹ -3-
 n. I/07/22, I/137/03, I/49/68
nerden : 1. Nereden, “hangi yerden, hangi taraftan?” anlamlarında kullanılır. -31-
 n. I/08/61, I/10/116, I/139/13, I/139/40, I/145/19, I/156/61, I/61/02, I/64/09, I/93/29, II/04/32, II/17/59, II/19/42, II/22/15, II/22/16, II/24/69
 2. “Nasıl, imkânı mı var?” anlamlarında kullanılır.
 n. I/130/35, I/32/15, I/32/19, I/32/20, I/59/50, I/80/63, I/94/72, I/96/92
 3. “Nasıl, hangi yolla?” anlamlarında kullanılır.
 n. I/158/38, II/13/04
 4. “Neden, hangi maddeden?” anlamlarında kullanılır.
 n. yapıldını I/71/60
 5. “Her nasılsa, bir şekilde” anlamlarında kullanılır.
 n. I/115/29
nerden baḡsan : Bir tahminde bulunurken “en azından” anlamında kullanılan bir söz.
 n. baḡsañ I/92/51
nerden : bk. nerden¹ -5-

nərden

n. I/03/15, I/139/33, I/72/65, II/03/83, II/28/30

nərden : bk. nerden¹ -1-

n. I/44/81

nərden : bk. nerden¹ -1-

n. II/23/148

nərden : bk. nerden¹ -4-

n. I/135/54, I/23/31, II/01/87

bk. nerden³

n. I/152/127

nərden : bk. nerden³ -1-

n. II/32/128

nerdeyse : Neredeyse, hemen hemen, az kaldı ki. -2-

n. I/93/47, II/19/162

nerdi : bk. nerde¹ -1-

n. II/10/103

nərđi : bk. nerde¹ -5-

n. II/08/59, II/11/61

n.+ ydi I/58/48

nerdisi : bk. nerdeyse -1-

n. II/08/96

nərđiysi : bk. nerdeyse -1-

n. II/05/16

nere : Hangi yer. -32-

n. I/16/49, I/18/62, I/61/17, I/75/42, I/81/04, II/29/35

n.+ lere I/08/93

n.+ m I/153/113

n.+ me I/15/48

n.+ si I/24/04, II/02/20

n.+ sinde I/145/20

n.+ sinden I/145/21

n.+ sindi II/05/19

n.+ sine I/08/98

n.+ ydi I/129/37

n.+ ye I/08/22, I/116/56, I/126/69, I/128/27, I/146/24, I/74/18, I/80/01, I/88/10, I/94/45, I/94/81, II/32/142

n.+ yi I/156/37, I/37/52

n.+ ynen I/138/107

nerē : bk. nere -4-

n. II/19/99, II/38/25

n.+ di I/139/46

n.+ yse I/69/93

nerē : bk. nere -1-

n.+ yē I/48/45

nerē : bk. nere -3-

n.+ ye I/69/25, I/72/05, I/76/65

nère : bk. nere -8-

n. II/24/87

n.+ de I/06/99

n.+ si II/25/109

n.+ ydi I/15/65

n.+ ye I/06/103, I/45/12, I/48/46

n.+ ye verise I/113/117

nereli : Hangi memleketli, hangi yerli. -12-

n.+ sin I/134/47, I/155/29, I/40/07, I/53/51

n.+ siniz I/111/117, I/16/18

n.+ siñ I/05/37, I/124/19, I/144/54

n.+ siñiz I/127/02, I/23/03, I/23/24

nerelī : bk. nereli -2-

n.+ siñ I/05/36

n.+ siñiz I/06/30

nèrelī : bk. nereli -2-

n.+ sin I/120/11

n.+ siñiS I/79/14

neri : bk. nere -16-

n.+ sinde II/05/21

n.+ ye I/122/73, I/139/24, I/151/06, I/23/30, I/39/37, I/47/24, I/52/58, I/62/29, I/98/110, II/05/64, II/22/15, II/39/02

n.+ yi I/10/04, II/10/26, II/11/21

nèri : bk. nere -2-

n.+ ye II/22/16

n.+ yi II/17/69

nerili : bk. nereli -2-

n.+ siñ I/63/47

nèrlē : <<nere+ler -1-

n.+ de I/79/21

nerlere : <<nere+lere -2-

n. I/159/27, II/38/58

neskafe : Granül hâline getirilen kahveye sıcak su veya süt eklenerek hazırlanan içecek, hazır kahve. -1-

n. I/132/55

nese : bk. neyse -1-

n. I/148/12

nēse : bk. neyse -4-

n. I/122/65, I/153/106, I/30/13, I/89/06

nēse : bk. neyse -2-

n. I/155/47, II/05/17

nēse : bk. neyse -1-

n. I/68/44

nesi : bk. nasıl -1-

n.+ ydi I/58/20

nesī : bk. nasıl -1-

n. I/56/12

nesil : Bir kimsenin zürriyeti, evlat ve torunları, soy, sülale, kuşak. -9-

n. I/110/12, I/110/27, I/129/34, I/143/41, I/36/14, I/41/77, I/41/84

n.+ e I/110/11

n.+ imiz II/33/23

nesl : bk. nesil -2-

aslıq n.+ iñ I/144/54

n.+ iñiz I/129/67

neşe : Gönülde duyulan ve dışa vuran ferahlık hâli, üzüntüsü olmamaktan ileri gelen ve kendini çeşitli şekillerde belli eden iç ferahlığı, sevinç. -1-

neşe duy- : Mutlu olmak, memnun olmak, mutluluk duymak.

n. duyarın I/37/23

neşeli : Neşesi hâlimden belli olan, şen, keyifli. -7-

n. I/38/45, I/38/47, I/38/48, II/21/27

n.+ dik II/21/27

n.+ ydīk I/36/45

n.+ ydi I/55/71

neşesiz : Keyifsiz, durgun, üzgün. -2-

n. I/38/46, I/38/47

neşir : “Kaynaşmak, bir arada bulunup uğraşmak” anlamındaki *haşır neşir olmak* deyiminde geçer. -1-

haşır n. oluyola I/69/15

neşrū_nümālī : Neşvünemālī, neşvünemā bulan, gelişip büyüyen. -1-

n.+ ydı I/14/03

net : Açık seçik olan, anlaşılmaz yanı bulunmayan. -1-

n. I/56/01

net - : <<ne+et- -2-

n.- ceñ I/101/07, I/161/37

netegin : bk. niTekim -1-

n. I/05/31

neteKim : bk. niTekim -1-

n. I/05/27

nevresim : İçine yorgan, battaniye vb. konan torba biçiminde çarşaf kılıf. -1-

n. geçiriyor I/12/20

ney : bk. ne I¹ -6-

n. I/12/37, I/139/10, I/26/62, II/29/90

n.+ idī I/41/86

n.+ idi I/70/84

bk. ne I⁴ -5-

n. I/12/40, I/12/42, I/130/95, I/139/50

n.+ den II/35/74

nèy : bk. ne I¹ -2-

n. II/05/106

n. yapvedilē II/05/88

nèy : bk. ne I⁴ -1-

n. II/32/127

nèy : bk. neyin -1-

n. II/16/05

neye : bk. niye -1-

n. II/03/13

neyē : bk. niye -2-

n. II/23/22

nèye : bk. niye -5-

n. I/08/117, I/60/93, II/29/18, II/29/19

nèyè : bk. niye -1-

n. I/64/06

neyi : bk. neyin -2-

n. I/121/21, I/143/30

neyin : Falan. -1-

n. I/121/64

nēyle - : <<ne+eyle- -2-

n.- siñ I/157/52, I/157/57

neyse : Önemi yok, uzatmaya değmez, olan oldu. -11-

n. I/119/30, I/125/68, I/13/07, I/15/13, I/15/64, I/15/85, I/45/56, I/81/32, I/87/56

her n. I/98/115

neyse : bk. neyse -1-

n. I/119/32

nēyse : bk. neyse -1-

n. I/66/11

nēyse : bk. neyse -12-

n. I/07/53, I/08/14, I/113/81, I/125/63, I/125/82, I/15/87, I/156/40, I/48/69, I/64/120, I/78/43, I/79/68, I/95/64

nēysi : bk. neyse -1-

n. II/10/53

ni : bk. ne I¹ -1-

n. kıdār II/05/53

ni : bk. mı -22-

n. I/08/90, I/10/22, I/122/17, I/145/03, I/15/74, I/15/82, I/152/100, I/57/40, I/67/53, I/67/55, I/67/73, I/72/03, I/74/47, I/95/63, II/02/07, II/02/09, II/05/39, II/05/74, II/08/68, II/29/12

n.+ ydı I/66/35

ni : bk. mı -20-

ñ. I/04/66, I/05/53, I/05/59, I/06/129, I/109/19, I/114/42, I/144/72, I/144/80, I/145/43, I/46/112, I/70/74, I/91/63, II/23/115, II/39/101

ñ. vuramıyöler I/05/27

ñ.+ ydı I/111/109, I/13/42, I/15/06

nişan : bk. nişan¹ -2-

n.+ ı I/131/14

n. yapTılar I/95/126

nişannan - : bk. nişanlan- -2-

n.- dım I/154/04, I/154/07

nişanni : bk. nişannı -1-

n. I/154/05

ni : bk. ne I¹ -11-

n. I/04/44, I/33/139, I/35/36, I/97/06, II/07/136, II/34/56

n. I/122/77

n. ğadāsa II/39/75

n.+ ye II/15/36

bk. ne I⁴ -12-

n. I/130/66, I/14/54, II/03/16, II/06/54, II/07/01, II/27/66, II/17/42, II/39/35

n. .+ ne II/32/63

n.+ ye I/123/77, I/130/85, I/143/33

bk. ne I² -1-

n. I/20/25

bk. ne I⁵ -3-

n. II/01/62, II/16/78

bk. ne I⁹ -1-

n. II/07/93

bk. ne ... ne ... -1-

n. I/74/30

ni : bk. ne II -1-

n. I/03/59

ni : bk. mi -42-

n. I/04/02, I/04/51, I/04/62, I/08/01, I/10/02, I/10/101, I/104/15, I/116/27, I/118/05, I/121/03, I/121/92, I/124/02, I/125/61, I/128/07, I/128/53, I/13/01, I/134/01, I/137/62, I/143/08, I/145/37, I/147/07, I/152/107, I/153/96, I/18/13, I/19/14, I/42/01, I/52/54, I/57/24, I/57/40, I/63/10, I/66/33, I/66/55, I/67/45, I/69/84, I/74/24, I/84/24, II/35/66, II/39/110

n.+ sin I/137/10

n.+ siñ I/119/83

n. yapcan I/10/87

ni : bk. mı -1-

n. II/08/25

ni : bk. mı -1-

n. I/67/59

ni : bk. ne I¹ -4-

n. I/58/62

n.+ di I/47/80

n.+ miş I/65/39

n.+ nen I/63/60

nī : bk. mi -3-

n. I/08/25, I/113/47, I/20/67

ñī : bk. mi -2-

ñ. I/66/44, II/18/36

ñi : bk. mi -22-

ñ. I/04/66, I/04/72, I/10/42, I/114/44, I/116/28, I/119/25, I/126/07, I/128/25, I/131/40, I/144/62, I/144/64, I/161/43, I/22/06, I/35/25, I/37/52, I/49/24, I/49/34, I/49/57, I/79/20, II/08/23, II/27/53

ñı : bk. mi -1-

ñ.+ ydı I/04/61

nice : Çok, pek çok, birçok. -1-

n. I/01/46

niçin : Bir şeyin sebebini ve amacını sormak maksadıyla kullanılan “neden, hangi sebeple, hangi sebepten ötürü?” anlamında soru zarfı. -1-

n. I/153/116

nīçin : bk. niçin -3-

n. I/08/100, I/146/29, I/146/32

nīd - : <<ne+et- -1-

n.- em I/03/84

niden : bk. neden -1-

n. I/45/16

nikā : bk. nikāh -1-

n. I/73/34

nikāh : Bir kadınla bir erkeğin kânun nazarında karı koca sayılmalarını sağlayan işlem. -2-

nikāh kıy- : Nikāh için gereken muameleyi yapmak, nikāhlanmak işini gerçekleştirmek.

n. giyılır I/42/65

n. giyılmaz I/42/63

nikāḥ : bk. nikāh -2-

n. I/94/87, I/94/88

nīḤah : bk. nikāh -1-

hoÇa n.+ ı giyılır II/23/86

nimet : Allah’ın kullarına bağıışı olan yiyecek içecek vb., özellikle ekmek. -1-

n.+ lere I/135/40

ninceḡ : bk. incir -1-

n.+ lēden II/29/32

nine : 1. Büyükanne, anneanne veya babaanne. -20-

n. I/145/13, I/149/68

n.+ ler I/150/33

n.+ m I/150/34, I/150/41, I/87/101, I/87/99

n.+ me I/150/38

n.+ miñ I/150/36

n.+ miz I/90/31

şāziye n.+ ñ I/39/60

2. Yaşlı kadın.

n. I/30/08, I/30/09

n.+ le I/79/02, I/79/20

n.+ ñıñ I/30/13

n.+ yi I/08/89

3. Yaşlı kadınlar için kullanılan bir unvan ve seslenme sözü.

ayşe n. I/87/04

şāziye n. I/39/92

4. Anne, üvey anne, analık.

niné : bk. nine² -2-

n.+ yi I/95/123

nira : bk. lira -3-

n. I/64/56, I/64/57

nirā : bk. lira -1-

n.+ ynaḡ I/64/57

nire : bk. nere -2-

n.+ sinden I/86/60

n.+ ye I/10/94

niri : bk. nere -1-

n.+ ye II/27/53

nisan : Yılın, mart ve mayıs ayları arasındaki 30 gün çeken dördüncü ayı, ilkbahar aylarının ikincisi. -1-

n.+ da I/04/71

nīsan : bk. nisan -3-

n. I/62/39

n.+ da I/03/101

n.+ ıñ I/127/15

n̄ise : bk. neyse -1-

n. I/148/16

nişan : 1. Bir erkekle bir kadının evlenme vaadiyle birbiriyle yaptıkları sözleşme ve bu sözleşme nedeniyle yapılan yüzük takma töreni. -23-

n. I/08/02, I/113/20, I/113/21, I/138/71, I/138/72, I/138/76, I/17/41, II/13/05, II/17/47, II/17/53, II/39/148

n.+ ı I/138/75

2. İşaret, belirti, iz, alamet.

n. ediyon II/29/106

nişan yap- (ğo-) : Nişan töreni düzenlemek.

n. godular I/113/19

n. gönur I/113/21

n.+ ımızı yaparıS II/39/150

n. yapallardı I/113/117

n. yaparla II/39/147

n. yapıdık I/157/17

n. yapılıyo II/31/43

n. yapılıyō II/17/51

n. yapmıdan II/39/143

n̄işan : bk. nişan¹ -1-

n. II/31/43

nişanlan - : Nişanlı duruma gelmek, evlenme kararının belirtisi olarak yüzük takmak. -1-

n.- dı I/145/06

nişanlık : Nişan töreni için kıyafet vb. -1-

n. I/82/30

nişanna - : Nişanlamak, evlilik kararının belirtisi olarak bir kadınla bir erkeğin parmaklarına yüzük takmak. -3-

n.- dık I/74/102

n.- Ğıar II/25/68

n.- rdık I/08/03

nişanna : bk. nişannı -1-

n.+ sı I/08/122

nişannan - : bk. nişanlan- -5-

n.- dığ I/04/15

n.- ıdī II/39/147

n.- ıncı I/34/07

n.- ıvırdı I/24/25

nişannı : Nişanlı, nişanlanmış olan kimse ve bunların birbirine göre durumu. -26-

n. I/04/14, I/113/24, I/121/34, I/125/58, I/157/04, I/21/11, I/21/12, I/25/07, I/42/61, I/47/58, I/94/86, II/31/44, II/34/23

n.+ larımız I/25/06

n.+ m I/25/29

n.+ n I/08/127

n.+ ıñ I/113/27

n.+ sı I/08/112, I/08/126, I/08/128

n.+ sına I/06/05

n.+ sını I/138/91

n.+ ya I/25/46

n.+ ydı I/95/125

n.+ ydım II/16/79

n̄işannı : bk. nişannı -1-

n.+ ydı II/07/106

nişannık : bk. nişanlık -3-

n. I/02/18, I/02/20

n.+ la I/153/58

nişannı : <<nişanlık+ı -1-

n.+ mız I/153/59

nişasdı : bk. nişasta -1-

n. II/39/69

nişasta : Mısır, buğday vb. tahıllardan, mercimek, bezelye gibi baklagillerden ve patatesten elde edilen, mensucat sanayinde, apre maddesi imalinde, ilaç, kibrit, kola sanayi gibi çeşitli yerlerde ve besin maddesi olarak kullanılan una benzer madde. -4-

n. I/111/54

n.+ lı I/111/61

n. unu I/111/61

nişasTā : bk. nişasta -2-

n. I/111/51, I/111/64

nişasTı : bk. nişasta -1-

n.+ yla II/15/115
niTekim : Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için “gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi” anlamlarında kullanılır. -1-
 n. I/122/32
niy : bk. ne I¹ -1-
 n.+ nen I/63/61
niȳ : bk. ne I¹ -1-
 n. I/44/68
niye : Bir şeyin sebebini sormak için kullanılır; niçin, neden. -64-
 n. I/05/39, I/06/134, I/06/91, I/11/69, I/112/14, I/112/58, I/121/25, I/124/48, I/128/38, I/128/55, I/13/40, I/136/11, I/138/03, I/138/50, I/14/61, I/14/66, I/18/31, I/21/29, I/21/65, I/23/70, I/24/36, I/25/25, I/25/29, I/31/16, I/39/38, I/40/42, I/43/12, I/43/19, I/48/18, I/48/64, I/52/55, I/52/83, I/56/58, I/56/76, I/59/70, I/66/27, I/66/36, I/67/05, I/69/66, I/72/15, I/73/32, I/79/35, I/81/09, I/86/77, I/87/109, I/87/38, I/95/02, I/95/27, I/95/76, I/95/80, I/96/94, II/14/51, II/22/39, II/25/113, II/28/17, I/140/65, I/53/66, I/74/24, I/65/49, I/31/17
 n. ki II/20/60
niye : bk. neyin -2-
 n. I/121/42, I/122/47
niyē : bk. niye -4-
 n. I/63/32, I/79/31, I/79/37, I/95/04
niye : bk. niye -2-
 n. I/128/50, I/14/70
niyē : bk. niye -1-
 n. I/64/07
niyet : Bir şeyi yapmayı önceden kurma, zihinde tasarlama, yapmayı aklına koyma, yapmaya karar verme. -3-
 n.+ imiz II/19/30
 n.+ ine I/06/80
 n.+ liler I/48/60
niyi : bk. niye -6-
 n. I/75/63, II/01/01, II/06/70, II/29/19, II/29/20
niyī : bk. niye -1-

n. I/56/74
niyī : bk. niye -1-
 n. I/48/18
niyin : bk. neyin -1-
 n. II/39/23
niyse : bk. neyse -1-
 n. II/23/196
noқта : Belli bir yer. -1-
 n. I/31/45
noқTа : bk. noқта -1-
 n.+ ya I/31/45
noқуш : Bir çocuk oyunu. -12-
 n. I/31/29, I/31/31, I/31/32, I/31/43, I/31/48
 n.+ u I/31/30, I/31/44, I/31/46, I/31/47
no_ot : bk. nohuT -1-
 n. II/02/53
no_ud : bk. nohuT -3-
 n. I/75/40
 n.+ a I/75/40
 n.+ u II/37/110
no_ut : bk. nohuT -2-
 n. II/01/12
 n.+ lādan I/75/41
nohōd : bk. nohuT -3-
 n. I/123/56, I/152/22
 n.+ umuS I/152/111
nohōd : bk. nohuT -1-
 n. I/101/21
noḥōd : bk. nohuT -5-
 n. I/134/45, I/144/58, I/72/49
 n.+ u I/124/23, I/134/46
nohoT : bk. nohuT -1-
 n. II/30/43
nohōT : bk. nohuT -1-
 n. I/152/83
nohud : bk. nohuT -16-
 n. I/102/08, I/153/37, I/30/42, I/55/43, I/80/58, I/90/33, I/90/83

noḥud

n.+ u I/124/17, I/129/52, I/41/37

n.+ ū I/105/45, I/153/31

n.+ unu I/105/42, I/128/17

n.+ uṇ I/105/47

n. yaparṭz I/90/33

noḥud : bk. nohuT -2-

n. I/80/59

n.+ umuzu I/103/44

nohuT : Baklagillerden, sarımtırak çiçekli, 50 santim boyunda, yurdumuzda tanesi için, bazı ülkelerde ise yem bitkisi olarak yetiştirilen bir yıllık bitki ve bu bitkinin yemek veya leblebi yapılan, besleyici maddesi zengin, bol nişastalı yuvarlak tanesi. -10-

n. I/103/20, I/105/50, I/129/51, I/129/52, I/153/34, I/153/36, I/29/22, I/41/51

önüm n. kavırı arkam tınaz savırı II/19/155

n.+ dur I/02/14

nohūt : bk. nohuT -1-

n. yaparız II/27/45

noḥutluḥ : Nohut için kullanılan. -1-

noḥutluḥ makinesi : Nohut tartmak için kullanılan makine.

n. makinemiz II/30/82

nol - : <<ne+ol- -32-

n.- acak II/22/88

n.- acağ I/59/86

n.- cak I/40/61, II/17/77

n.- caḡdī I/34/08

n.- cādī I/98/37

n.- cağ I/146/01, I/58/37

n.- caḠ I/138/23, I/40/35, I/40/36, I/40/43

n.- cāḠ I/60/97

n.- cāsaṇ II/39/141

n.- ceK I/03/04

n.- ceḡ I/03/82

n.- cıḡ I/40/57

n.- cıḡ I/03/42, I/59/82

n.- cıḠ II/05/37

n.- Çek II/08/37

n.- du I/22/15, I/24/35, I/45/50

n.- dūnu II/19/50

n.- duysa I/22/16

n.- ū I/87/53

n.- ūcaḡ I/37/41

n.- ur I/76/47

n.- uyo I/87/53, II/39/141

n.- uyōdu I/91/52

noḷ - : <<ne+ol- -1-

n.- duysa I/83/23

nōl - : <<ne+ol- -24-

n.- acaḠ I/44/93

n.- caḡ I/138/11

n.- cāḡ I/58/84

n.- caḠ I/109/58, I/20/82, I/20/83

n.- cāsaṇ II/39/153

n.- ceK I/86/12

n.- ceḡ I/146/30

n.- cıḡ I/34/09, I/34/41, II/16/84

n.- cıḡ II/08/76

n.- du I/133/04, I/149/51, I/88/34, II/24/79, II/25/43

n.- duysa II/09/16

n.- ucuḠ I/95/102

n.- ur I/41/09, I/52/70

n.- uyo II/04/62

normal : bk. normaĀ -5-

n. I/135/46, I/97/46, II/19/62, II/38/02

n.+ a I/116/19

normaĀ : Kurala, alışılmışı uygun, doğal, tabii ve bu durumda olan. -7-

n. I/106/01, I/16/14, I/49/26, I/97/42, II/37/69

n.+ de II/19/140, II/19/60

normāl : bk. normaĀ -1-

n. II/38/52

normāĀ : bk. normaĀ -1-

n. II/37/21

nōrmaĀ : bk. normaĀ -2-

n.+ de I/151/35

normel : bk. normal -1-

n. I/03/82

not : Bir şeyi hatırlamak için yazılan kısa yazı. -2-

not devteri : Hatırlanacak şeyler için not yazılan defter.

n. devteri I/75/72

n. devterini I/75/73

nöbed : bk. nöbeT -1-

n. alırdığ I/47/43

nöbeT : Sıra ile yapılan görev. -1-

nöbeT dut- : (Bir yer veya kimseyi korumak veya gözetlemek amacıyla) Bulunduğu yerden belli bir süre ayrılmamak, nöbetçilik etmek.

n. dutmuş I/95/19

nöbetçi : Nöbet bekleyen, nöbet sırası kendisinde olan kimse. -1-

n. I/121/17

nöbetlig : Nöbet tutulan yer. -1-

n. I/95/24

növus : bk. nüFus -2-

n. kâdını I/138/123

n.+ da I/147/12

nu : bk. mu -14-

n. I/138/03, I/146/30, I/161/44, I/30/46, I/33/123, I/44/05, I/48/60, I/62/29, I/66/10, I/73/77, I/87/101, I/87/58, I/95/76

n. ne I/134/53

nu : bk. mu -1-

ğ. I/21/93

nu : bk. mu -25-

ğ. I/04/07, I/04/47, I/113/49, I/131/43, I/131/44, I/161/45, I/161/46, I/21/48, I/21/92, I/26/51, I/48/63, I/48/64, I/74/65, I/74/77, I/76/42, I/78/09, I/80/61, I/95/29, II/04/61, II/39/115, II/39/121, II/39/131, II/39/152, II/39/153, II/39/62

nuFus : bk. nüFus -3-

n. II/02/31, II/02/68

n.+ ları II/24/04

núFus : bk. nüFus -2-

n. kâdım I/153/05

n. kât II/30/04

nuFuz : bk. nüFus -1-

n. ğâdına I/20/67

numara : 1. Bir şeyin bir dizi teşkil eden benzerleri arasındaki yerini gösteren sayı. -6-

n. I/146/37

n.+ lâını I/48/68

n.+ lar I/48/68

n.+ ları I/33/33, I/48/68

2. Rakamla ifade edilen çeşitli kullanılışlarda kısaltma yoluyla tamladığı nesne veya kimse yerine kullanılır.

n.+ da II/29/13

nur : Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddi olmayan hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan manevi ışık. -7-

n. I/148/02

n.+ da I/107/30, I/122/69, I/50/52

nurda yassın : Ölmüş bir kimse için kullanılan hayır dua sözü.

n.+ da yassın I/52/66

n.+ da yassın I/06/24

nuğ : bk. nur -1-

n.+ da I/52/23

nuşâdiye : Reşâdiye altını, Reşat altını. (?) -1-

n.+ ler I/131/19

nuvus : bk. nüFus -3-

n. I/56/67

n. sayımı I/56/73

n.+ umuS I/146/05

núvus : bk. nüFus -3-

n. II/09/63

n. kâdı I/153/07

n. cüzdanıma I/153/08

nuvus : bk. nüFus -1-

n.+ unu II/09/77

nü : bk. mü -9-

n. I/117/17, I/134/02, I/50/39, I/94/84, I/96/87, II/02/16, II/39/132

ñü

n. yapıyola I/145/85

ñü : bk. mü -7-

ñ. I/137/44, I/49/19, I/64/26, II/08/46, II/32/81, II/32/83, II/39/74

nüfis : bk. nüFus -1-

n. I/61/67

nüFus : Kişi, belli bir bölge, şehir veya memlekette yaşayanların tamamı. -11-

n. I/142/03, I/23/52, I/99/19, II/04/38, II/04/39

n.+ a I/23/54

n.+ u II/04/38

n.+ ü II/02/31

n.+ umda I/73/04

n.+ unu I/23/56

nüFus kâğıdı : Bir ülkenin vatandaşlarına devletçe verilen kimlik belgesi, kafa kâğıdı.

nüvus : bk. nüFus -9-

n. I/56/66, I/92/44, II/10/64

n. kâdı I/99/69

n. kâdındı II/14/02

n. kâtlarından I/99/68

n.+ umuS I/92/46

n.+ unu I/46/11

nüvüs : bk. nüFus -1-

n.+ a I/92/48

o : Tekil üçüncü şahsı ve işaret zamiri olarak yerini tuttuğu en uzaktaki kimse veya şeyi gösterir. -2137-

o. I/01/10, I/03/14, I/03/21, I/04/43, I/04/49, I/04/67, I/05/65, I/06/68, I/07/11, I/07/12, I/07/18, I/07/21, I/07/34, I/07/37, I/07/43, I/07/49, I/07/51, I/07/52, I/07/63, I/07/83, I/07/86, I/08/21, I/08/26, I/08/32, I/08/48, I/08/50, I/08/56, I/08/69, I/08/77, I/09/40, I/10/13, I/10/15, I/10/80, I/100/26, I/101/17, I/101/27, I/101/60, I/101/62, I/103/15, I/103/62, I/104/17, I/105/16, I/105/37, I/105/43, I/105/44, I/105/45, I/105/46, I/105/50, I/105/51, I/105/64, I/106/18, I/106/34, I/106/41, I/106/43, I/106/45, I/106/62, I/106/77, I/107/23, I/107/53, I/108/23, I/108/32, I/108/51, I/108/56, I/109/05, I/109/10, I/109/36, I/109/47, I/11/06, I/11/17, I/11/18, I/11/42, I/11/48, I/11/59, I/11/61, I/11/63, I/11/65, I/11/66, I/11/69, I/11/81, I/11/85, I/11/86, I/11/87, I/110/09, I/110/10, I/110/27, I/110/47, I/110/63, I/110/71, I/111/121, I/111/31, I/111/33, I/111/34, I/111/35, I/111/57, I/111/67, I/111/70, I/111/75, I/111/77, I/111/98, I/113/106, I/113/107, I/113/14, I/113/15, I/113/30, I/113/37, I/113/38, I/113/39, I/113/43, I/113/45, I/113/69, I/114/16, I/114/37, I/115/10, I/115/17, I/115/47, I/115/48, I/115/50, I/115/55, I/116/09, I/116/21, I/116/25, I/116/26, I/116/28, I/116/41, I/116/53, I/117/12, I/117/20, I/117/27, I/117/30, I/117/31, I/117/34, I/117/42, I/117/45, I/117/46, I/119/10, I/119/27, I/119/35, I/119/44, I/119/48, I/119/56, I/119/78, I/119/79, I/12/43, I/120/09, I/120/35, I/120/50, I/120/51, I/121/24, I/121/25, I/121/32, I/121/33, I/121/43, I/121/57, I/121/81, I/121/88, I/121/94, I/122/12, I/122/14, I/122/22, I/122/24, I/122/26, I/122/28, I/122/42, I/122/48, I/122/53,

I/122/62, I/122/68, I/122/71, I/122/73, I/122/85, I/123/18, I/123/20, I/123/26, I/124/13, I/124/50, I/125/16, I/125/23, I/125/44, I/125/67, I/125/98, I/126/08, I/126/20, I/126/26, I/126/28, I/126/63, I/127/08, I/127/13, I/127/23, I/127/25, I/127/26, I/127/34, I/128/46, I/128/54, I/128/55, I/128/59, I/128/71, I/129/19, I/129/68, I/129/70, I/129/71, I/13/07, I/13/08, I/13/18, I/13/19, I/13/35, I/13/38, I/130/05, I/130/41, I/130/48, I/130/50, I/130/56, I/130/71, I/130/72, I/130/75, I/130/83, I/130/92, I/131/13, I/131/15, I/131/21, I/131/30, I/131/31, I/131/32, I/131/39, I/131/50, I/131/55, I/131/60, I/132/04, I/132/07, I/132/08, I/132/09, I/132/25, I/132/38, I/132/43, I/132/45, I/132/48, I/132/51, I/132/52, I/132/53, I/133/07, I/133/10, I/133/51, I/133/59, I/134/12, I/134/23, I/134/26, I/134/29, I/134/58, I/135/17, I/135/35, I/135/44, I/135/49, I/135/53, I/136/15, I/136/20, I/136/28, I/136/29, I/136/31, I/136/33, I/136/34, I/137/35, I/137/49, I/138/10, I/138/102, I/138/118, I/138/125, I/138/13, I/138/34, I/138/35, I/138/39, I/138/44, I/138/58, I/138/65, I/138/68, I/138/71, I/138/87, I/138/90, I/138/91, I/138/96, I/139/12, I/139/33, I/139/34, I/139/39, I/139/49, I/14/02, I/14/15, I/14/27, I/14/30, I/14/40, I/14/55, I/14/58, I/14/71, I/140/09, I/140/10, I/140/24, I/140/28, I/140/35, I/140/46, I/140/48, I/140/53, I/140/56, I/140/70, I/141/23, I/141/27, I/141/28, I/142/07, I/142/18, I/142/22, I/142/37, I/142/38, I/142/43, I/142/60, I/143/28, I/143/77, I/144/19, I/144/60, I/144/61, I/144/64, I/145/97, I/145/99, I/146/44, I/146/60, I/146/75, I/146/86, I/148/41, I/148/50, I/149/12, I/149/14, I/149/56, I/149/65, I/15/05, I/15/07, I/15/17, I/15/19, I/15/36, I/15/40, I/15/41, I/15/57, I/15/69,

I/15/89, I/15/90, I/15/92, I/15/94, I/15/95, I/152/105, I/152/14, I/152/54, I/156/17, I/157/32, I/157/69, I/157/70, I/158/32, I/158/41, I/16/04, I/16/20, I/16/24, I/16/28, I/16/31, I/16/43, I/16/57, I/16/58, I/16/60, I/17/07, I/17/25, I/17/28, I/17/33, I/17/69, I/17/71, I/17/83, I/17/88, I/18/05, I/18/08, I/18/19, I/18/22, I/18/26, I/18/29, I/18/31, I/18/70, I/18/80, I/19/04, I/19/08, I/19/22, I/19/23, I/19/26, I/19/29, I/20/20, I/20/39, I/20/43, I/20/44, I/20/45, I/20/48, I/20/51, I/20/53, I/20/55, I/20/99, I/21/07, I/21/22, I/21/67, I/21/68, I/21/74, I/21/77, I/21/84, I/21/96, I/22/24, I/23/16, I/23/17, I/23/51, I/24/52, I/24/57, I/24/62, I/24/63, I/25/11, I/25/18, I/25/23, I/25/24, I/25/36, I/25/37, I/25/43, I/25/55, I/25/60, I/26/12, I/26/19, I/27/05, I/27/16, I/27/21, I/27/59, I/28/25, I/31/38, I/31/39, I/31/43, I/32/56, I/33/131, I/33/141, I/33/34, I/33/41, I/33/52, I/33/53, I/33/67, I/33/72, I/33/90, I/33/97, I/33/99, I/34/05, I/34/14, I/34/15, I/34/60, I/35/32, I/35/48, I/36/12, I/36/55, I/36/56, I/36/57, I/36/63, I/36/77, I/37/02, I/37/20, I/37/21, I/37/23, I/37/24, I/37/38, I/37/42, I/37/43, I/37/45, I/37/49, I/38/14, I/38/44, I/39/25, I/39/46, I/39/56, I/39/59, I/39/86, I/39/91, I/40/03, I/40/37, I/40/40, I/40/46, I/40/47, I/40/50, I/40/66, I/40/70, I/41/23, I/41/24, I/41/48, I/41/57, I/41/73, I/42/04, I/42/46, I/42/63, I/42/73, I/43/01, I/45/36, I/45/40, I/45/44, I/45/60, I/45/62, I/45/67, I/46/101, I/46/107, I/46/120, I/46/13, I/46/14, I/46/31, I/46/44, I/46/51, I/46/52, I/46/53, I/46/70, I/46/72, I/46/96, I/47/25, I/47/70, I/48/09, I/48/10, I/48/13, I/48/17, I/48/21, I/48/24, I/48/31, I/48/33, I/48/34, I/48/43, I/48/66, I/48/68, I/48/69, I/48/77, I/49/09, I/49/10, I/49/33, I/49/56, I/49/57, I/49/64, I/49/70, I/50/03, I/50/20, I/50/21, I/50/38, I/50/49, I/50/54, I/50/73, I/50/74, I/51/03, I/51/22, I/51/25, I/51/26, I/52/77, I/53/57, I/53/70, I/53/77, I/53/78, I/53/80, I/54/32, I/54/33, I/54/53, I/54/72, I/55/38, I/56/45, I/56/55, I/56/61, I/56/69, I/56/73, I/57/37, I/58/27, I/58/77, I/58/80, I/58/97, I/59/62, I/59/64, I/59/68, I/59/80, I/60/04, I/60/06, I/60/106, I/60/11, I/60/52, I/60/65, I/60/66, I/60/99, I/61/03, I/61/16, I/61/40, I/61/42, I/61/66, I/62/15, I/62/18, I/62/24, I/63/43, I/63/58, I/64/107, I/64/109, I/64/114, I/64/116, I/64/121, I/64/27, I/64/31, I/64/34, I/64/39, I/64/41, I/64/42, I/64/46, I/64/49, I/64/62, I/64/63, I/64/69, I/64/73, I/64/74, I/64/75, I/64/78, I/64/79, I/64/80, I/64/88, I/65/27, I/66/29, I/66/33, I/66/35, I/66/38, I/66/44, I/66/53, I/66/55, I/67/05, I/67/13, I/67/35, I/67/37, I/67/51, I/67/57, I/67/58, I/68/62, I/68/63, I/68/64, I/68/69, I/68/78, I/69/14, I/69/29, I/69/48, I/69/94, I/70/45, I/73/37, I/74/06, I/74/18, I/75/23, I/75/24, I/75/26, I/75/31, I/75/63, I/75/64, I/75/71, I/78/24, I/81/45, I/82/07, I/82/09, I/82/20, I/83/51, I/83/52, I/83/64, I/83/74, I/85/07, I/85/13, I/85/31, I/85/35, I/85/42, I/85/65, I/88/16, I/89/17, I/90/26, I/90/66, I/90/69, I/91/03, I/91/07, I/92/48, I/93/03, I/93/18, I/93/35, I/94/03, I/95/124, I/95/125, I/95/53, I/99/14, I/99/18, I/99/22, I/99/29, I/99/31, I/99/37, I/99/38, I/99/48, I/99/59, I/99/61, II/01/09, II/02/103, II/02/104, II/03/37, II/03/43, II/05/63, II/06/04, II/06/08, II/06/35, II/06/57, II/06/67, II/07/18, II/07/42, II/07/74, II/08/119, II/08/134, II/08/135, II/09/10, II/09/25, II/09/40, II/10/19, II/10/25, II/10/33, II/11/22, II/12/32, II/12/40, II/12/76, II/13/09, II/13/60, II/13/65, II/14/24, II/15/15, II/15/28, II/15/52, II/15/55, II/15/82, II/15/84, II/17/09, II/17/67, II/19/05, II/19/07, II/19/102, II/19/11, II/19/117, II/19/125, II/19/129, II/19/133, II/19/155, II/19/156, II/19/23, II/19/47, II/20/05, II/20/26, II/20/57, II/21/31, II/21/35, II/23/02, II/23/06, II/23/104, II/23/113, II/23/123, II/23/125, II/23/133, II/23/138, II/23/139, II/23/15, II/23/151, II/23/165, II/23/174, II/23/184, II/23/185, II/23/191, II/23/202, II/23/203, II/23/204, II/23/206, II/23/23, II/23/36, II/23/82, II/24/05, II/26/11, II/26/39, II/27/46, II/29/103, II/29/13, II/29/21, II/29/28, II/29/32, II/29/37, II/29/44, II/29/45, II/29/86, II/30/37, II/30/67, II/30/77, II/31/17, II/31/34, II/32/46, II/32/48, II/32/49, II/32/50, II/32/81, II/32/83, II/33/74, II/34/100, II/34/13, II/34/95, II/37/122, II/38/115, II/38/71, II/38/77, II/38/79, II/38/86, II/39/17, II/39/176, II/39/51
 o.+ lug II/37/94

o.+ na I/07/65, I/105/31, I/105/43, I/138/22, I/138/40, I/138/67, I/138/74,
I/105/61, I/106/06, I/108/47, I/108/53, I/138/76, I/138/84, I/138/85, I/139/19,
I/109/42, I/111/59, I/111/19, I/111/23, I/139/34, I/139/36, I/139/37, I/139/50,
I/111/24, I/113/117, I/113/29, I/113/70, I/140/47, I/141/22, I/142/06, I/144/62,
I/114/34, I/115/43, I/119/55, I/123/09, I/146/28, I/15/21, I/15/26, I/15/62,
I/124/24, I/128/54, I/128/64, I/128/70, I/157/13, I/157/14, I/157/43, I/157/80,
I/129/49, I/13/11, I/130/41, I/131/57, I/17/05, I/18/13, I/18/37, I/18/55, I/18/60,
I/132/52, I/132/53, I/138/102, I/139/09, I/18/74, I/19/03, I/19/08, I/19/28, I/24/03,
I/139/43, I/14/61, I/144/60, I/15/56, I/24/22, I/24/25, I/24/31, I/25/07, I/25/08,
I/16/15, I/16/31, I/17/33, I/17/36, I/21/13, I/25/11, I/25/14, I/25/17, I/25/21, I/25/22,
I/21/96, I/24/51, I/36/74, I/41/35, I/44/83, I/25/28, I/25/30, I/25/57, I/26/03, I/26/13,
I/44/91, I/46/04, I/53/80, I/64/69, I/69/53, I/26/58, I/27/16, I/27/63, I/27/64, I/27/76,
I/73/32, II/15/16, II/15/17, II/22/18, I/31/44, I/32/35, I/32/86, I/33/114, I/33/45,
II/22/39, II/23/194, II/37/66, II/37/90, I/33/88, I/35/05, I/36/78, I/39/41, I/40/03,
II/38/50, II/39/185, I/40/16, I/40/50, I/45/47, I/46/10, I/46/26,
I/46/93, I/49/06, I/49/26, I/49/27, I/49/74,
I/49/75, I/49/78, I/54/07, I/58/21, I/58/46,
I/58/47, I/58/51, I/58/57, I/58/67, I/58/69,
I/58/87, I/58/98, I/59/16, I/59/20, I/59/26,
I/59/47, I/59/85, I/60/101, I/61/21, I/62/23,
I/64/28, I/64/76, I/69/36, I/69/76, I/71/39,
I/74/64, I/75/08, I/75/76, I/76/79, I/78/01,
I/78/04, I/78/08, I/78/22, I/81/12, I/81/15,
I/81/31, I/81/45, I/81/52, I/82/19, I/85/11,
I/85/22, I/85/36, I/86/32, I/97/54, I/99/53,
I/99/58, II/06/23, II/06/26, II/06/31,
II/06/49, II/07/86, II/08/107, II/09/08,
II/09/12, II/09/13, II/09/35, II/09/38,
II/09/50, II/09/57, II/10/29, II/14/15,
II/15/67, II/15/84, II/19/12, II/19/27,
II/21/06, II/23/104, II/23/161, II/23/64,
II/24/76, II/26/22, II/26/28, II/26/32,
II/29/41, II/31/12, II/31/14, II/38/88,
II/39/10, II/39/145

o.+ nda I/104/30, I/104/31, I/109/10,
I/116/29, I/116/30, I/122/74, I/123/68,
I/130/84, I/26/49,
I/26/54, I/54/68, I/74/06, II/12/68

o.+ ndâ I/128/73

o.+ ndâ II/29/67

o.+ nda yapiyoz I/105/41

o.+ ndan I/03/103, I/03/41, I/08/04,
I/08/12, I/08/16, I/08/22, I/08/49, I/08/86,
I/101/41, I/101/74, I/104/38, I/104/43,
I/105/64, I/106/21, I/106/22, I/106/64,
I/106/71, I/108/35, I/109/16, I/109/17,
I/109/40, I/11/59, I/11/77, I/11/81, I/11/83,
I/110/07, I/110/08, I/111/30, I/111/66,
I/111/67, I/111/75, I/111/82, I/111/83,
I/112/54, I/113/07, I/113/102, I/113/68,
I/114/03, I/114/04, I/114/07, I/115/16,
I/116/36, I/116/38, I/116/40, I/117/26,
I/117/52, I/118/11, I/118/12, I/118/16,
I/118/17, I/119/56, I/119/57, I/12/02,
I/120/11, I/121/124, I/122/07, I/122/28,
I/122/58, I/122/60, I/122/66, I/123/53,
I/124/14, I/125/91, I/127/07, I/127/10,
I/127/20, I/127/30, I/127/41, I/127/42,
I/128/62, I/13/16, I/130/13, I/130/15,
I/131/13, I/131/41, I/131/56, I/132/30, I/113/23, I/113/34, I/113/42, I/114/03,
I/133/09, I/134/59, I/135/15, I/135/16, I/115/22, I/115/37, I/115/44, I/131/63,

o.+ ndan I/157/18

o.+ ndân I/58/62

o.+ ndân I/49/02, II/23/197

o.+ ndân I/114/50, I/121/88, I/126/61,
I/128/35, I/128/36, I/128/40, I/131/39,
I/132/25, I/132/41, I/132/43, I/133/50,
I/16/12, I/17/15, I/17/30, I/17/39, I/18/07,
I/18/54, I/18/63, I/20/39, I/24/30, I/49/09,
II/08/64, II/09/74, II/09/83, II/29/06

o.+ ngan I/11/59, I/11/67, I/11/84,
I/11/92, I/11/95, I/113/105, I/113/13,
I/113/23, I/113/34, I/113/42, I/114/03,
I/114/08, I/114/25, I/114/34, I/115/17,
I/115/22, I/115/37, I/115/44, I/131/63,

- I/25/54, I/32/74, I/36/85, I/44/90, I/58/44, II/11/20, II/15/12, II/23/192, II/27/11, I/59/45, I/60/09, I/60/12, II/22/60, II/26/02 II/37/04, II/37/95
- o.+ ndan I/38/08 o.+ nnan I/32/41, I/54/03, I/63/62, I/64/43, II/29/59
- o.+ ndan I/114/13, I/114/14, I/114/15, I/114/18, I/114/22, I/114/56, I/114/57, I/128/72, II/29/17 o.+ nnan yapıyodu II/15/78
- o.+ ndan I/33/23 o.+ nnana I/17/52
- o.+ ndan ker I/83/70 o.+ nnāna I/139/19
- o.+ ndan veriyóíā I/49/33 o.+ nnanan I/128/15
- o.+ ndan yapardı I/36/48 o.+ nnānan I/16/12, I/39/34, I/49/66, I/58/46, II/09/06
- o.+ ndon I/36/73, I/50/27, I/59/23, II/23/164, II/29/105, II/29/56, II/29/89 o.+ nnān I/22/10, I/60/100, I/99/60
- o.+ ndon II/29/100, II/29/60 o.+ nnar I/03/20, I/08/20, I/08/35, I/104/17, I/105/33, I/105/64, I/105/65, I/106/08, I/107/60, I/11/71, I/110/67, I/111/05, I/111/99, I/113/126, I/113/131, I/115/52, I/117/41, I/119/32, I/119/33, I/12/49, I/123/57, I/123/78, I/128/66, I/129/42, I/130/40, I/131/19, I/134/45, I/135/21, I/137/34, I/137/50, I/137/51, I/137/58, I/138/20, I/138/27, I/138/67, I/14/53, I/14/57, I/140/33, I/140/39, I/140/69, I/143/30, I/143/48, I/144/75, I/15/58, I/17/19, I/17/20, I/18/15, I/19/06, I/19/07, I/19/21, I/19/26, I/21/46, I/21/56, I/34/17, I/34/19, I/36/20, I/37/28, I/37/42, I/37/47, I/40/06, I/42/51, I/42/53, I/44/09, I/44/16, I/45/42, I/49/41, I/50/61, I/55/19, I/60/66, I/67/74, I/68/61, I/68/63, I/85/46, I/90/59, I/91/30, I/99/23, II/04/45, II/06/72, II/13/20, II/13/29, II/19/40, II/23/146, II/23/162, II/23/165, II/23/53
- o.+ ndun I/121/23 o.+ nnar I/129/45, I/17/20
- o.+ ne II/29/48 o.+ nnār I/39/75, II/15/53
- o.+ nı I/60/11 o.+ nnar veridi I/134/20, I/140/39
- o.+ nla II/19/109 o.+ nnar yapıyola II/23/18
- o.+ nlā I/83/17, II/19/43 o.+ nnara I/07/57, I/105/33, I/105/34, I/106/69, I/121/124, I/127/30, I/128/64, I/128/74, I/140/29, I/140/33, I/140/70, I/15/19, I/49/35, I/54/26, I/64/118, I/85/24, II/15/78, II/38/32, II/39/188
- o.+ nlā yapTılā I/33/137 o.+ nnardan I/113/43, I/130/91, I/143/48, I/18/75, I/32/102, I/40/59, I/41/80
- o.+ nlāda I/33/88 o.+ nnarı I/09/76, I/101/25, I/105/62, I/105/65, I/106/10, I/106/15, I/106/69, I/11/53, I/11/89, I/110/13, I/111/65,
- o.+ nlar I/137/49, I/90/28, II/19/88
- o.+ nla I/83/71
- o.+ nnāda I/34/56, I/53/82
- o.+ nnadan I/142/20
- o.+ nnādan I/130/89, II/30/85
- o.+ nnādan yapardı I/07/104
- o.+ nnādaydı I/16/04
- o.+ nnan I/07/53, I/105/24, I/105/27, I/106/76, I/107/41, I/120/17, I/135/16, I/14/13, I/14/14, I/143/72, I/15/59, I/158/35, I/16/08, I/21/78, I/24/62, I/39/37, I/42/28, I/45/14, I/46/61, I/48/10, I/51/23,

I/111/85, I/111/98, I/113/45, I/116/13, I/106/43, I/106/78, I/107/48, I/107/49,
 I/120/43, I/121/86, I/123/30, I/123/62, I/108/38, I/109/03, I/109/23, I/109/24,
 I/124/34, I/125/24, I/128/01, I/129/68, I/109/29, I/109/36, I/109/42, I/11/48,
 I/130/12, I/130/14, I/130/20, I/130/54, I/11/53, I/111/09, I/111/12, I/111/16,
 I/130/69, I/132/12, I/132/15, I/134/20, I/111/18, I/111/21, I/111/23, I/111/29,
 I/137/42, I/137/51, I/138/57, I/139/01, I/111/32, I/111/42, I/111/43, I/111/44,
 I/139/09, I/140/42, I/143/24, I/143/25, I/111/47, I/111/56, I/111/62, I/111/63,
 I/144/22, I/15/42, I/152/16, I/18/20, I/111/64, I/111/65, I/111/66, I/112/08,
 I/22/24, I/34/35, I/34/37, I/34/41, I/37/28, I/113/41, I/113/42, I/114/09, I/114/45,
 I/37/29, I/42/05, I/46/53, I/46/59, I/48/39, I/115/31, I/115/34, I/115/36, I/115/37,
 I/48/47, I/49/09, I/49/66, I/52/36, I/54/13, I/116/20, I/117/18, I/119/30, I/119/31,
 I/54/39, I/58/64, I/59/57, I/59/62, I/64/39, I/119/46, I/119/54, I/119/57, I/12/20,
 I/64/58, I/74/33, I/85/23, I/85/46, I/91/75, I/12/28, I/120/23, I/120/53, I/120/54,
 II/03/09, II/06/38, II/06/71, II/07/138, I/120/56, I/120/57, I/120/58, I/121/56,
 II/11/57, II/13/43, II/13/46, II/14/34, I/121/65, I/121/90, I/122/14, I/123/32,
 II/15/15, II/15/32, II/17/12, II/26/15, I/123/34, I/123/45, I/124/15, I/124/44,
 II/26/35, II/29/90, II/37/70, I/125/11, I/125/52, I/127/16, I/127/40,
 o.+ nnarı I/75/44, I/128/09, I/128/26, I/128/34, I/128/35,
 o.+ nnarı yapacañ I/42/75, I/128/37, I/128/38, I/128/67, I/129/63,
 o.+ nnarı yapādıķ I/33/93, I/58/47, I/129/64, I/129/65, I/13/40, I/130/15,
 o.+ nnarı yapıyoz I/46/58, I/130/75, I/131/42, I/132/05, I/132/30,
 o.+ nnarı yapmıyolar I/59/18, I/132/40, I/132/42, I/132/43, I/132/48,
 o.+ nnarın I/117/45, I/68/65, I/133/54, I/134/21, I/138/123, I/138/124,
 o.+ nnarınan I/101/30, I/113/06, I/140/68, I/141/09, I/141/18, I/142/16,
 I/115/54, I/12/09, I/130/83, I/18/48, I/144/31, I/144/69, I/144/81, I/144/83,
 o.+ nnarın I/11/30, I/113/65, I/135/56, I/15/15, I/15/41, I/15/50, I/152/61, I/157/42,
 I/137/24, I/143/18, I/15/28, I/24/57, I/34/05, I/158/01, I/17/65, I/17/68, I/18/56, I/18/67,
 I/50/18, I/68/64, II/23/136, II/23/158, I/18/74, I/19/16, I/19/18, I/20/98, I/21/91,
 o.+ nnarınKi I/129/40, I/21/93, I/24/51, I/26/36, I/26/38, I/26/50,
 o.+ nnarī I/08/12, I/26/53, I/26/56, I/26/60, I/26/64, I/27/52,
 o.+ nnarī I/123/76, I/38/34, II/10/80, I/27/57, I/27/58, I/31/68, I/33/08, I/33/98,
 II/15/114, I/34/05, I/34/48, I/34/59, I/34/60, I/34/61,
 o.+ nnarī veriyoru I/106/78, I/36/51, I/36/54, I/36/56, I/36/74, I/38/11,
 o.+ nnarla I/105/65, I/38/12, I/39/20, I/40/21, I/40/24, I/40/48,
 o.+ nnarınan I/15/73, I/41/09, I/42/12, I/43/11, I/44/44, I/45/41,
 o.+ nnāyī I/64/59, I/45/55, I/46/49, I/46/75, I/46/81, I/46/83,
 o.+ no II/13/11, I/46/87, I/48/14, I/48/30, I/48/53, I/49/28,
 o.+ nTa I/37/45, I/49/29, I/49/49, I/50/07, I/50/42, I/50/57,
 o.+ nu I/01/23, I/01/52, I/03/47, I/52/19, I/52/64, I/53/80, I/55/01, I/58/28,
 I/04/57, I/04/58, I/04/61, I/05/18, I/07/19, I/58/32, I/58/68, I/60/05, I/60/106,
 I/08/50, I/08/75, I/10/75, I/10/76, I/101/33, I/60/109, I/60/41, I/60/64, I/60/67, I/61/08,
 I/101/60, I/104/58, I/105/18, I/105/22, I/61/50, I/64/37, I/64/38, I/65/50, I/66/13,
 I/105/24, I/105/25, I/105/26, I/105/27, I/67/13, I/68/44, I/69/84, I/70/26, I/75/06,
 I/105/39, I/105/55, I/105/57, I/106/15, I/75/11, I/75/37, I/75/76, I/76/44, I/76/73,
 I/106/17, I/106/18, I/106/19, I/106/22, I/76/86, I/83/39, I/83/40, I/83/64, I/83/76,
 II/09/03, II/11/29, II/13/25, II/13/26, I/84/04, I/85/26, I/85/31, I/85/47, I/87/53,
 II/13/56, II/15/123, II/15/66, II/15/72, I/91/49, I/97/39, II/05/108, II/07/114,

- II/15/79, II/15/80, II/16/24, II/16/44, I/68/19, I/73/59, II/01/89, II/02/66,
II/19/53, II/20/02, II/20/53, II/20/75, II/06/18, II/07/04, II/10/37, II/11/05,
II/23/05, II/23/06, II/23/125, II/23/182, II/20/01, II/20/15, II/23/15, II/23/180,
II/23/183, II/23/189, II/23/193, II/23/195, II/23/190, II/23/201, II/23/203, II/23/96,
II/23/196, II/23/200, II/23/204, II/23/209, II/26/33, II/29/25, II/37/93, II/38/78,
II/23/37, II/23/91, II/24/99, II/27/56, II/38/79, II/38/85, II/39/53
II/29/15, II/32/35, II/34/92, II/34/94, o.+ nŭñ I/45/12, I/45/19
II/37/112, II/37/118, II/37/122, II/37/40, o.+ nuñ úçuru I/21/78
II/37/77, II/37/89, II/37/92, II/37/96, o.+ nuñ ücün I/23/19
II/37/99, II/38/24, II/38/72, II/39/187, o.+ nuñku I/113/73, I/130/41
II/39/31, II/39/50, II/39/75 o.+ nuñdu I/142/18
o.+ nŭ I/04/56, I/115/36, I/15/06, o.+ nuñki I/41/58
I/15/69, I/58/71, I/58/95, I/66/43, II/23/206 o.+ nuynan I/130/71
o.+ nŭ I/33/48, I/40/48, I/73/74 o.+ nuynan I/130/91
o.+ nu verin I/64/128 o.+ ға I/21/12, I/41/91, I/45/57, I/46/33,
o.+ nu verir I/133/14 I/49/11, I/49/34, I/52/71, I/54/62, I/54/64,
o.+ nu yapamadı I/46/33 I/59/70, I/60/84, I/61/46, II/05/78, II/27/46,
o.+ nu yapar I/51/54 II/34/59, II/34/68
o.+ nu yapıyola I/111/60 sözümler o.+ ға I/49/65
o.+ nun I/106/66, I/109/53, I/156/34, sözümler o.+ ға II/23/89
I/156/58, I/48/13, I/68/64, II/15/28, o.+ ға I/07/42, I/111/31
II/15/73, II/19/144, II/19/158, II/19/83, o.+ rdan I/146/17, I/146/23, I/146/57,
II/19/84 II/32/56
o.+ nuñ I/52/10 o. yapamı I/75/76
o.+ nŭñ I/38/66 o. yapıdı I/128/23
o.+ nŭñ I/33/09 o. yapıtı I/25/41, I/50/65
o.+ nunan I/139/07 o.+ ydu I/02/61, I/141/05
o.+ nunna I/07/23 o.+ yudu I/39/90
o.+ nuñ I/07/20, I/07/67, I/101/08, o.+ yudü I/39/90
I/101/32, I/105/41, I/105/47, I/105/50, ö : bk. o -13-
I/105/53, I/106/20, I/11/15, I/11/48, ö. I/63/15, I/78/25
I/111/08, I/111/29, I/111/34, I/111/67, ö.+ ndan II/34/14
I/113/119, I/113/41, I/113/72, I/113/73, ö.+ ndan II/09/49
I/113/77, I/121/106, I/121/82, I/122/83, ö.+ nnā yapmış I/99/52
I/122/85, I/125/31, I/128/08, I/128/71, ö.+ nnar I/149/19
I/13/04, I/13/40, I/130/72, I/130/75, ö.+ nu I/152/31, I/48/38, II/17/09,
I/131/44, I/132/08, I/132/31, I/132/38, II/31/04, II/39/115
I/132/39, I/134/43, I/135/06, I/135/28, ö.+ nŭ I/62/18
I/136/07, I/139/25, I/139/27, I/139/59, ö.+ nuñ I/95/90
I/140/32, I/140/59, I/140/61, I/140/70, ö : bk. o -4-
I/142/19, I/15/51, I/152/30, I/161/35, ö. I/23/42, I/25/07, I/62/19, I/91/05
I/17/49, I/19/26, I/20/44, I/21/31, I/23/14, ö : bk. o -2-
I/23/39, I/24/42, I/30/46, I/31/36, I/40/65,
I/41/92, I/42/43, I/45/38, I/46/68, I/47/22,
I/49/08, I/50/16, I/50/22, I/53/04, I/53/76,
I/54/66, I/55/25, I/55/32, I/58/11, I/58/33,
I/60/22, I/62/08, I/65/40, I/66/47, I/67/68,

ö.+ ndan I/85/23, I/85/47

ö : bk. o -66-

ö. I/03/50, I/05/09, I/06/93, I/101/63, I/106/09, I/109/45, I/119/01, I/121/89, I/137/31, I/139/07, I/139/10, I/139/17, I/140/67, I/145/08, I/145/25, I/152/88, I/18/19, I/18/46, I/21/12, I/23/40, I/33/03, I/34/12, I/36/64, I/39/46, I/40/14, I/47/39, I/55/28, I/59/66, I/66/44, I/67/09, I/67/13, I/67/62, I/67/76, I/74/05, I/75/20, I/75/71, I/87/63, I/87/91, I/91/34, I/99/61, II/02/12, II/03/13, II/11/12, II/13/60, II/15/55, II/16/90, II/20/26, II/23/110, II/23/125, II/23/21, II/23/30

ö.+ dan I/113/10

ö.+ du I/04/42

ö.+ ndan I/54/30

ö.+ nnā I/144/64

ö.+ nnar II/04/20

ö.+ nu I/101/27, I/26/36, I/34/04, II/15/54

ö.+ nun I/48/13

ö. yaparız I/157/36

ö.+ ydu I/07/07

ö.+ yüdü II/23/85

ö - : bk. ol⁻¹ -9-

ırāzı o.- sun I/88/72

razı o.- sun I/146/20, I/80/51, I/88/38

rāzı o.- sun I/155/02

razı o.- suñ I/52/25, I/66/05

razi o.- sun I/17/29

rāzi o.- sun I/136/22

bk. ol⁻⁵ -1-

o.- sun varsın I/49/79

bk. ol⁻² -1-

o.- suñ II/39/14

bk. ol⁻²⁶ -8-

o. +sun I/121/57, I/144/02, I/144/03, I/44/75, I/74/99, I/33/06, II/19/137

o. +suñ I/121/57

ö - : bk. ol⁻¹ -41-

ö.- duḡ II/08/12

ö.- sa II/02/78

ö.- sun I/10/41, I/23/26, I/52/101

geşmişlerden ö.- sun II/25/82

helal ö.- sun I/59/82

helaí ö.- sun I/52/98

helallar ö.- sun I/98/132

iyan ö.- sun II/22/62

razı ö.- sun I/44/89, II/06/60, II/38/101

rāzı ö.- sun I/01/98, I/148/35, I/52/38, I/52/66, I/52/98, I/64/105, I/78/52, I/87/126, I/98/133

şükür ö.- sun I/01/12

şükürler ö.- sun I/50/81

afiyet ö.- suñ II/39/77

helal ö.- suñ I/50/84

razı ö.- suñ I/45/34

sa ö.- suñ II/05/70

saḡ ö.- suñ I/54/35

bk. ol⁻² -22-

ö.- maz I/04/40

göñü ö.- mazsı II/17/48

ö.- muştı I/42/79

ö.- sa I/07/85, I/161/20, I/161/23, I/161/55, I/35/14, I/47/43, I/56/61, II/35/102, II/35/52

ö.- sun II/27/08

ne olursa ö.- sun I/115/58

sālīg ö.- sun II/22/48

bk. ol⁻⁴ -21-

ö.- cek I/32/95

ö.- madıḲ II/05/84

hiç ö.- maza II/14/70

ö.- muş II/10/96

mālim ö.- muş II/05/105

ne de ö.- sa II/23/39

ö.- sun I/01/43, I/09/83, I/42/63, I/42/64, I/44/75, I/74/99

ne olursa ö.- sun I/06/137

olursa ö.- sun I/06/131

ö.- sun vasın II/16/07

ö.- suñ I/07/86, I/144/29, I/28/19, II/22/58

bk. ol⁻¹⁸ -7-
 õ.- sun I/06/99
 bk. ol⁻⁹ -6-
 õ.- du I/10/116, II/05/58
 õ.- duğ II/11/39
 õ.- muş II/14/21
 bk. ol⁻¹⁹ -2-
 õ.- sa I/41/74
 bk. ol⁻³ -12-
 õ.- dum I/43/01
 râtsiz õ.- muş II/23/160
 õ.- sa I/138/46
 õ.- sun I/77/31, I/77/32, I/77/33, II/08/41
 helâli hoş õ.- suñ I/48/50
 bk. ol⁻¹⁰ -24-
 hasta õ.- sañ I/49/61
 bk. ol⁻⁵ -37-
 zêlîle õ.- du II/05/83
 õ.- muş II/05/87
 õ.- sa I/62/08, II/28/66, II/39/09
 õ.- sun II/13/27
 olursa õ.- sun I/50/49
 õ.- sun varsın II/22/88
 bk. ol⁻⁶ -30-
 õ.- sun I/93/31, I/124/31
 õ.- suñ I/64/90, II/05/108, II/05/77
 bk. ol⁻¹² -2-
 õ.- sun I/70/73
 bk. ol⁻¹⁷ -1-
 ameyed õ.- muş II/05/95
 bk. ol⁻¹¹ -3-
 õ.- duğ II/08/12
 bk. ol⁻⁷ -23-
 õ.- masın II/23/195
 õ.- sa yapamıcaz II/25/114
 bk. ol⁻²⁶ -15-
 õ.- +sun I/39/11, I/58/63, I/155/67, II/03/42, II/17/32, II/17/33
 õ.- +suñ II/21/45, II/22/57, II/23/97, II/23/98

bk. olsun² -6-
 õ.- +sun I/40/07, I/40/08, I/40/80, II/37/41
 õ.- +sun vasın I/86/79
 õ.- +suñ I/50/85
o : 1. Oğul, cinsiyeti erkek olan evlat. -1-
 o.+ suz õ_ünsüz I/79/70
 2. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Sülale isimlerini belirtmek için kullanılır. -1-
 molla ömer o.+ ları II/23/133
o_ursaK : Oğursak, çiftleşmek isteyen dişi sığır, kısarak vb. hayvan. -1-
 o. I/152/125
obiyo : Şaşma ve korku ünlemi. -1-
 o. I/86/55
obiyü : bk. obıyo -1-
 o. I/86/61
obruk : Çukur, çukur yer, oyuk. -1-
 o. I/56/09
obür : bk. öbür -1-
 o. II/33/52
óbür : bk. öbür -2-
 ó. I/50/30, II/09/08
óbürKü : bk. öbürkü -1-
 ó. II/33/33
oca : bk. hoca -1-
 cāmi o.+ sı II/07/108
oca : bk. ocağ¹ -4-
 o.+ a I/07/27, II/29/101
 o.+ añ I/64/71
 o.+ ıñ I/08/79
 bk. ocağ³ -1-
 boba o.+ a II/14/97
ocā : bk. ocağ¹ -7-
 o. I/133/65
 o.+ a I/05/58, I/42/36, I/42/47, I/49/06
 o.+ ıñ I/116/48, I/89/08
 <<ocağ¹+a -7-

o. I/05/54, I/109/03, I/117/26, I/123/52, I/26/08, I/72/80, I/80/36

<<ocak¹+1 -2-

o. I/116/45, I/135/49

<<bk. ocak²+1 -1-

mermer o. I/122/31

ocag : bk. ocak¹ -5-

o. II/18/11, II/35/66

o.+ da I/42/33

saÇ o.+ dâ I/04/40

o. ibrî I/72/55

ocak : 1. (Isınma, pişirme vb. işlerde kullanılmak üzere) Ateş yakılan yer. -19-

o. I/116/43, I/35/32, I/36/73, II/18/12

o.+ da I/117/32, I/49/06

o.+ dı II/08/44

o.+ dî II/32/105

o.+ la I/80/35

o.+ lâ I/99/38, II/35/67

o.+ lâmız II/08/44

o.+ larda I/13/25, I/64/70, I/90/81

o.+ ları II/34/89, II/34/94

o.+ ta I/32/35

2. Maden veya taş çıkarılan yer. -1-

daş o.+ lānda I/153/124

3. Ev bark, aile.

ocak ibrî : Ocak üzerine konularak içinde su kaynatılan kulplu, emzikli su kabı.

ocak : bk. ocak¹ -17-

o. I/04/40, I/09/51, I/116/47, I/133/65, I/146/61, I/64/70, II/18/12, II/33/33, II/33/34, II/35/67

o.+ da I/26/48, I/26/58, I/31/07, I/72/59

o.+ dan I/132/44

o.+ dı II/18/33

o.+ Ta I/38/71

ocak : bk. ocak¹ -1-

o.+ lâmız II/23/190

ocak : bk. ocak¹ -1-

o. II/29/87

ocak : bk. ocak¹ -1-

ö. II/37/123

ocaKbaşı : Kuzinenin arkasında bulunan, üzerinde yemek pişirilen fırın. -3-

o. I/152/122

o.+ mız I/152/15

o.+ nı I/152/121

ocaKlık : (Isınma, pişirme vb. işlerde kullanılmak üzere) Ateş yakılan yer, ocak. -2-

o.+ lar I/22/24, I/87/90

ocaKlık : bk. ocaKlık -3-

o. I/72/46

o.+ lâmız I/72/45

o.+ ları I/72/45

oda : 1. Bir binanın, özellikle bir evin mutfak, banyo, giriş ve salon dışındaki çalışma, oturma, yatma vb. işlere yarayan, bir veya daha fazla çıkışı olan bölümlerinden her biri. -46-

o. I/160/20, I/57/13

göz o. II/21/31

göz o. I/77/10

o.+ da I/11/65, I/48/67

o.+ lâ I/28/30

o.+ lâmız I/152/13

o.+ lara I/07/76, I/28/30

o.+ lı I/36/32

o.+ mda II/33/29

o.+ mdı II/33/52

yatağ o.+ mdıydı II/33/06

o.+ mız II/33/17

o.+ nı I/77/11, I/99/74

o.+ sı I/10/83, II/32/103

misafir o.+ sı I/160/22

şârk o.+ sı II/13/42

yatağ o.+ sı I/160/25

o.+ sına I/11/72

o.+ sında I/11/66

o.+ sını I/142/43, II/39/140

2. Köylerde bütün köye ait olan misafir ağırlama ve toplantı yeri.

o. I/07/76, I/153/72,
o.+ da I/83/78
o.+ lāda I/28/29, I/28/30, I/29/19,
I/57/13, I/75/24
o.+ laṛa I/75/25
köv o.+ ları I/153/72
o.+ mız I/57/13, I/72/68
köy o.+ sı I/99/73
muḥdār o.+ sı I/99/74
3. İçinde, tohum veya kelebek
durumuna gelmemiş böcek bulunan
yuvarlak küçük mahfaza, koza.

o.+ ya I/85/51

odā : bk. oda¹ -1-

o.+ nıñ II/21/31

odā : bk. oda¹ -2-

o. II/33/17

bk. oda²

o. I/149/14

odı : bk. oda¹ -2-

o.+ dı II/33/21

bk. oda²

o. yapıldı II/09/43

ödi : bk. oda¹ -1-

ö.+ dı II/33/34

odi : bk. oda² -1-

o.+ ye I/07/79

odu : bk. oda² -1-

o.+ dā II/28/57

odun : Yakılmak üzere kesilmiş
ağaç. -113-

o. I/09/43, I/09/62, I/104/16, I/107/42,
I/109/10, I/116/45, I/118/10, I/121/12,
I/129/66, I/130/34, I/130/35, I/130/45,
I/130/63, I/137/63, I/153/32, I/152/93,
I/157/21, I/157/22, I/158/44, I/16/28,
I/16/37, I/45/09, I/47/43, I/50/41, I/50/42,
I/52/90, I/55/56, I/60/05, I/64/70, I/72/69,
I/72/70, I/75/28, I/76/74, I/84/43, I/93/10,
I/94/14, I/96/64, I/98/93, II/11/03, II/15/77,
II/21/07, II/21/77, II/21/79, II/21/83,
II/24/28, II/27/36, II/30/12, II/30/32,
II/33/44

o.+ a I/109/09, I/151/37, I/82/17,
I/86/76, II/23/57, II/34/82

o.+ dan I/151/36, I/31/41

o.+ ları II/34/87

o. modun I/76/11

o. mudun I/45/65

o.+ na I/02/67, I/88/49

o.+ nā I/158/44

o.+ nan I/152/99, I/96/44, II/21/07,
II/21/08, II/21/84, II/33/41, II/33/42,
II/33/55

o.+ nañ II/21/76

o.+ nāna I/116/47

o.+ nānañ II/21/81

o.+ nāñ I/45/11

o.+ nārā I/72/42

o.+ narı I/16/35, I/87/75, II/23/58,
II/34/84

o.+ narından I/16/30

o.+ narıñ I/96/44

o.+ u I/144/46, I/151/36, I/16/32,
I/86/76, I/90/15, I/93/42, II/11/02

o.+ ū I/152/15, I/75/38

o.+ u modunu I/137/64

o.+ um I/109/09

o.+ umuzu II/07/13, II/07/16

o.+ unu I/09/62, I/76/73, I/88/36

o.+ uñ I/130/33, I/130/34, II/27/35

o. yapıcāz I/93/08

odun emri : Odun kesmek amacıyla
belirli günlerde devlet tarafından verilen
yasal izin.

o. emri viriğler II/27/37

o. emri viriyóíá II/21/78

odūn : bk. odun -1-

o. I/107/42

ōdun : bk. odun -1-

ō. I/136/12

ōdun : bk. odun -4-

ō. I/121/11

ō. emri II/21/79

- ō.+ narı I/45/42
 ō.+ u II/11/04
odunnuK : Odunluk, odun konan yer. -2-
 o. I/160/04, II/32/100
of : bk. oh -2-
 o. II/19/146, II/39/164
ōf : Usanç, sıkıntı, bezginlik, ağrı, ızdırıp, şikayet vb. duyguları anlatmak için kullanılır. -1-
 ō. I/79/26
ofis : İktisadi ve sınai bir faaliyetin yürütülebilmesi için devlet tarafından idari ve mali özerkliğe sahip olmak ve tüzel kişiliği bulunmak üzere kurulmuş kamu kurumu. -1-
 o.+ ler I/96/80
oġı - : bk. oķu⁻¹ -1-
 o.- dum II/06/04
oġud - : bk. oķut⁻¹ -1-
 o.- u I/122/60
oh : Beġenme, hayranlık, sevgi, sevinç, rahatlama vb. duyguları anlatır. -11-
 o. I/15/53, I/157/24, I/157/25, I/59/52, I/59/88, I/67/04, I/96/32, I/96/41
oh bicik : Sevgi göstermek amacıyla söylenen *biricik* anlamında bir söz.
 o. bicik II/39/182
 o. biÇik II/39/134, II/39/138
ōh : bk. oh -2-
 ō. I/152/79, I/22/12
ohō : Bir şeyin çokluġunu, uzaklıġını anlatan *daha neler* anlamında ünlem. -6-
 o. I/13/24, I/13/31, I/144/07, I/159/20, I/59/56, I/61/25
ōhō : bk. ohō -1-
 ō. I/49/45
ohşa - : Okşamak, (sevgisini, şefkatini belli etmek için) elini bir şey üzerinde hafif hafif gezdirmek. -1-
 o.- yıp I/135/20
ohu - : bk. oķu⁻¹ -6-
 o.- dum I/131/10
 o.- madım II/32/12
 o.- p II/32/16
 o.- yan II/09/83
 o.- yaydım I/144/12
ohul : bk. oķul -5-
 o. I/78/37
 o.+ lara II/26/12
 yüKseg o.+ lara II/10/69
 o.+ u II/26/09, II/26/14
ohūl : bk. oķul -1-
 o. yapmadıK II/26/10
ohumē : bk. oķuma -1-
 o.+ yī II/32/16
oķ : Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa deġnek. -1-
 o. I/95/28
oK : bk. oķ -2-
 o. I/95/28
ōkar : bk. yukarı -1-
 ō.+ Ta II/07/48
okē - : bk. oķu⁻¹ -1-
 o.- yyo II/38/97
oķı - : bk. oķu⁻² -1-
 o.- yamam I/71/06
oķī - : bk. oķu⁻¹ -1-
 o.- caK II/24/48
oķıt - : bk. oķut⁻¹ -1-
 o.- caz I/10/06
oķlava : Hamur açmakta kullanılan, uzunca ve yuvarlak çekme deġnek. -1-
 o.+ ynan I/111/71
oķlaveş : Oklava. -1-
 o. II/14/33
oķlıva : bk. oklava -1-
 o.+ ynan II/15/117
oķtū : bk. oķ (?) -1-
 o.+ nan I/95/19
oķu : Küçük armaġanlarla yapılan düġün çağırısı. -1-
 o. yazıldı I/86/69

oku - : 1. Öğrenim görmek, tahsil yapmak. -272-

- o.- cam II/19/08, II/19/09
- o.- du I/06/35, I/120/06, I/122/57, I/129/06, I/132/04, I/135/59, I/138/20, I/156/22, I/24/26, I/44/57, I/53/57, I/61/22, I/72/18, I/72/19, I/85/09, II/05/51, II/09/56, II/09/73, II/10/69, II/14/80, II/20/31
- o.- dü I/68/07
- o.- duğ I/03/02, I/108/09, I/11/09, I/11/10, I/121/97, I/121/98, I/134/20, I/141/25, I/146/03, I/146/29, I/53/56, I/61/22, I/72/10, I/93/48
- o.- duğ I/151/05, I/156/18
- o.- dula I/150/20, II/07/103, II/10/68
- o.- dulā I/151/24, II/07/18, II/25/10
- o.- dular I/120/19, I/53/49, II/25/11
- o.- dum I/108/08, I/11/04, I/111/03, I/115/02, I/115/03, I/115/04, I/122/55, I/122/59, I/125/93, I/129/04, I/130/04, I/130/05, I/132/04, I/133/11, I/145/04, I/150/04, I/150/05, I/156/15, I/16/21, I/23/05, I/27/05, I/29/04, I/32/07, I/39/66, I/41/95, I/41/96, I/42/59, I/44/28, I/46/03, I/51/05, I/53/07, I/53/55, I/55/09, I/57/02, I/57/03, I/59/06, I/59/07, I/68/06, I/76/03, I/78/52, I/87/08, I/93/36, I/95/90, II/06/06, II/06/49, II/14/61, II/17/04, II/25/06, II/28/29, II/30/10, II/34/12, II/37/04
- o.- düm I/121/37
- o.- dūnan I/121/36
- o.- dunu I/51/10
- o.- duñ I/146/30, I/29/08
- o.- duñuz I/64/108
- o.- duydu I/51/07
- o.- lla II/28/28
- o.- llā II/28/28
- o.- Ĩĩardı II/25/12
- o.- madı I/04/70, I/109/53, I/48/26, I/48/27, I/74/04
- o.- madık I/74/05, I/74/09, II/05/10, II/28/26
- o.- madığ I/06/07, I/112/06, I/156/16, I/156/17

- o.- madıla II/07/103
- o.- madılar I/53/42
- o.- madım I/101/03, I/122/12, I/13/02, I/135/57, I/135/59, I/147/13, I/147/14, I/39/66, I/43/15, I/51/05, I/53/56, I/73/19, I/74/03, I/75/14, I/84/23, I/88/04, II/05/03
- o.- madım I/20/72
- o.- mamaz I/20/73
- o.- mamıS I/130/07
- o.- mamiş I/121/104, I/121/106, II/19/15
- o.- máyá II/10/68
- o.- mayıncā I/119/26
- o.- mayıncası II/26/14
- o.- mazdığ I/43/16
- o.- mıyınca I/05/10
- o.- musū II/28/06
- o.- muş I/05/09, I/11/09, I/120/10, I/121/106, I/32/08, I/32/10, I/34/47, II/05/51, II/05/58, II/05/59, II/25/07
- o.- muşdur I/34/51, I/34/52
- o.- muşlar II/25/08
- o.- muşuñ I/99/65
- o.- muşuñuz I/144/57
- o.- nmadı II/19/07
- o.- nuyodu I/95/90
- o.- nuyōdu II/06/08
- o.- r I/144/31, I/146/83, I/20/73, I/33/26, I/43/15, I/44/74
- o.- rkan I/03/84, I/10/96, I/10/98, II/39/10
- o.- rdu I/121/39, I/129/30
- o.- rduğ I/122/63, I/146/32
- o.- rdum I/146/29, II/39/10, II/39/15
- o.- su II/28/06
- o.- yacarı I/144/09
- o.- yam II/28/26
- o.- yamadık I/130/05, I/130/07, I/134/14, I/57/03, II/19/03, II/23/10
- o.- yamadığ I/57/04
- o.- yamadım I/112/09, I/152/03, I/87/08
- o.- yamayannarı I/112/16

o.- yamazdım II/19/08
 o.- yan I/156/11, I/21/52, II/09/81, II/23/06, II/23/07
 o.- yán I/156/23
 o.- yana I/16/49
 o.- yanna I/98/04
 o.- yannā I/06/98, I/149/48, I/53/57
 o.- yannarın II/08/15
 o.- yaydığ I/144/08
 o.- yaydım I/125/93
 o.- ycaķ I/44/62
 o.- ycam I/78/38, I/78/45
 o.- ycaņ I/138/105
 o.- ycāņ I/121/103
 o.- yo I/74/07, II/20/31, II/24/44, II/38/93, II/38/94, II/38/97
 o.- yodu II/19/11
 o.- yòduķ I/93/35
 o.- yödun II/26/10
 o.- yola I/32/13
 o.- yolar I/07/10
 o.- yollar I/129/07
 o.- yoņ I/119/60
 o.- yor I/143/12, I/21/53
 o.- yorġā I/32/14
 o.- yup II/34/16
 o.- yúp I/58/08
 o.- yyo I/46/105
 o.- yyò I/90/73
 o.- yyoduķ I/10/100, I/10/104
 o.- yyola I/98/08

2. Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlemek veya seslendirmek. -59-

o. I/14/15, I/20/42
 o.- cān I/34/53
 o.- du II/13/33
 o.- dulā I/122/15, I/29/15
 o.- dulġārdı II/03/23
 o.- dünü II/08/15
 o.- duydu I/11/19

o.- llādı I/28/32
 o.- llar I/104/39
 o.- madıņ I/121/25
 o.- maz I/53/59
 o.- mazlardı I/07/80
 o.- n II/05/57
 o.- nu II/05/57
 o.- nū II/05/57
 o.- nur I/131/22
 o.- r I/06/126, I/25/50, I/34/53, I/34/54, I/53/59
 o.- rdu I/48/68, I/80/28
 o.- rduķ I/29/13
 o.- rduķ I/29/13
 o.- rlardı I/123/18
 o.- rsaņ I/20/42
 o.- rum I/27/07
 o.- run I/14/10, I/22/11
 o.- rus I/104/39
 o.- tÇan II/05/106
 o.- yabilirin I/122/62
 o.- yabiliyon I/33/28
 o.- yamam I/71/04
 o.- yamayyon I/138/06
 o.- yamıyo I/110/13
 o.- yamıyon I/14/10, I/85/06
 o.- yamıyorsun I/33/29
 o.- ycāmı I/39/93
 o.- yo I/104/38
 o.- yō I/104/33
 o.- yollar I/114/34
 o.- yom I/78/53
 o.- yoņ I/20/38
 o.- yorduķ I/16/36
 o.- yoz I/147/50
 o.- yum I/06/103
 o.- yup I/161/04
 o.- yyödum I/138/10

3. Bir yere çağırarak, davet etmek, okuntu göndermek. -23-

oKu -

o.- dü I/114/37
o.- duK I/157/18
o.- duKları I/138/83
o.- dular I/114/38
o.- dulaK I/114/35
o.- dūK I/138/80
o.- llardı I/119/69, I/119/70
o.- nmıyan I/155/80
o.- nurdu I/125/64
o.- nuyò I/106/74
o.- nuyodu I/104/46
o.- r I/30/50
o.- rdu I/107/50
o.- rlā I/30/50
o.- rlādı I/32/59
o.- rlar I/138/84
o.- rsa I/155/80
o.- rsā I/155/81
o.- rsuK I/138/83
o.- yo II/39/155
o.- yor I/119/65
o.- yoS I/104/44

4. (Bir kimseye veya bir kimsenin arkasından) Dua etmek, dua maksadıyla belli sözleri söyleyerek Allah'tan mağfiret dilemek. -14-

fatiha o.- duK I/140/54
mevlüd o.- dūlürdu II/03/23
fati_áyı o.- dum I/06/104
fatiha o.- madan I/91/09
fatihá o.- madan I/91/11
ğuran o.- nuyo I/64/17
ğuran o.- rduK I/53/10
o.- rduK I/29/14
ğuran o.- rlādı I/29/15
fāti_a o.- rlar I/06/124
ğuran o.- run I/71/06
mēvlid o.- tÇān II/05/107
ğuran o.- yollar I/114/33
fatiğayı o.- yūP I/06/77

5. Müslümanlıkta namaz vakti geldiğinde genellikle minarenden insanları yüksek sesle namaza davet etmek. -13-

ezan o.- du II/13/31, II/13/32
ezan o.- nan I/139/49
ezan o.- naraK II/13/31
ikindi o.- nasıya I/114/57
ezan o.- ndu I/112/72
sabağ namazı o.- ndu I/145/81
o.- nmayıncası I/38/33
ikindi o.- nunca I/114/58
ezen o.- nuyo I/64/17
o.- r ezennē II/05/56
o.- rdu ezanı I/38/32
ezan o.- rdu II/13/34

6. Anlatmak, ortaya dökmek, yapmak. -1-

bildine o.- yò yapıyo I/146/28

oKu - : bk. oKu-¹ -12-

o.- du I/03/84, II/08/09

o.- duK I/122/61

o.- dum I/156/21, I/34/11, II/23/26, II/23/27

o.- llar I/119/62

o.- madan II/32/14

o.- rdu I/80/28

o.- rduğ I/44/31

o.- rum I/71/06

bk. oKu-² -1-

o.- r II/05/60

oKū - : bk. oKu-¹ -1-

o.- duydu I/11/18

oKū - : bk. oKu-² -15-

o.- caK II/27/41, II/27/54

o.- mazdıK II/28/26

o.- p I/84/23

o.- ycān I/135/56

o.- yo I/149/15, I/151/25, I/70/86

o.- yolardı I/72/10

o.- yoK I/72/23

o.- yyo I/73/26

- bk. oğu⁻¹ -2-
 o.- yon I/70/03
 bk. oğu⁻³ -1-
 o.- η I/138/74
oğu - : bk. oğu⁻² -2-
 ö.- rum I/89/02
oğu - : bk. oğu⁻¹ -1-
 ö.- rsan I/46/116
 bk. oğu⁻² -1-
 ö.- yanı II/05/54
oğud - : bk. oğut⁻¹ -15-
 o.- amadım I/63/38
 o.- amadıysa I/11/34
 o.- amamışlar I/137/06
 o.- ān I/128/10
 o.- e I/66/34
 o.- eydi II/39/08
 o.- ullağ I/20/74
 o.- umamış II/05/06
 o.- urdu I/16/20, I/68/09
 o.- urduK I/129/29
 o.- uyollar I/104/44
 o.- uyoS I/104/44
 o.- uyoz I/46/106
 bk. oğut⁻² -1-
 mevlid o.- ulla I/119/43
oğud - : bk. oğut⁻¹ -3-
 o.- amadı I/101/06
 o.- en II/39/13
 o.- urdu I/138/08

oğul : Herhangi bir derecede öğrenim görecek olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim kurumu, mektep ve öğretimin yapıldığı bina. -287-

- o. I/01/94, I/03/67, I/04/03, I/10/12, I/101/04, I/109/55, I/11/05, I/11/06, I/120/07, I/13/04, I/130/03, I/134/16, I/147/14, I/149/13, I/149/16, I/15/05, I/15/06, I/150/04, I/154/63, I/156/17, I/158/28, I/158/29, I/161/27, I/161/28, I/33/24, I/33/31, I/36/05, I/36/08, I/36/24, I/37/08, I/37/09, I/39/64, I/41/02, I/43/17,

- I/44/38, I/46/02, I/46/42, I/46/45, I/50/20, I/63/06, I/68/05, I/68/07, I/69/38, I/69/39, I/69/54, I/69/55, I/72/86, I/74/08, I/78/38, I/78/53, I/79/05, I/83/10, I/87/24, I/90/03, I/93/35, I/98/07, II/04/35, II/05/11, II/06/04, II/06/05, II/07/102, II/07/17, II/07/18, II/07/19, II/08/08, II/09/42, II/09/55, II/14/02, II/15/03, II/19/12, II/19/137, II/25/11, II/27/03, II/27/26, II/27/27, II/27/28, II/28/24, II/28/28, II/28/77, II/34/06, II/34/07

- o.+ a I/01/94, I/04/03, I/08/08, I/10/103, I/10/11, I/11/57, I/11/60, I/112/09, I/113/02, I/119/02, I/120/08, I/121/105, I/121/29, I/123/77, I/125/28, I/127/05, I/133/48, I/133/49, I/135/56, I/136/03, I/136/06, I/136/33, I/138/38, I/146/09, I/146/29, I/146/30, I/146/33, I/146/34, I/146/79, I/153/09, I/157/02, I/16/23, I/16/24, I/16/27, I/24/23, I/34/41, I/36/06, I/36/21, I/39/57, I/39/65, I/69/55, I/71/03, I/72/46, I/78/40, I/83/06, I/83/07, I/83/08, I/83/47, I/85/05, I/88/07, I/91/05, I/94/45, I/98/05, II/19/11, II/34/09, II/34/10

o.+ ā I/146/32, I/53/55

o.+ ā I/47/05

- o.+ da I/02/54, I/10/104, I/120/09, I/121/32, I/121/34, I/138/43, I/141/06, I/146/80, I/15/68, I/151/30, I/151/39, I/24/66, I/27/03, I/48/60, I/66/52, I/74/07, I/90/06, II/09/50, II/28/29

o.+ dā I/36/23

o.+ ɗa I/147/15

- o.+ dan I/112/07, I/112/09, I/112/12, I/112/13, I/112/18, I/113/04, I/113/07, I/122/64, I/122/68, I/122/72, I/158/30, I/16/37, I/16/38, I/22/10, I/24/25, I/62/03, II/03/04, II/07/115, II/10/69, II/28/25

o.+ dān I/62/03

o.+ dayken I/16/57

o.+ deyken I/87/47

o.+ dı II/07/17

o.+ du I/66/52, II/07/114

o.+ ı II/09/44

o.+ la I/68/55, II/27/38

o.+ lā I/153/10, II/04/19, II/28/77

oğul hayatı

o.+ lāda I/61/27, I/61/28
o.+ lāmız I/161/29
o.+ lar I/113/03, I/119/61, I/125/28, I/126/05, I/55/52, II/02/37, II/04/19, II/37/34
o.+ laṛā I/109/55
o.+ larda I/112/15, I/26/30
o.+ ları I/119/01, I/130/05, I/153/11, I/45/34, I/72/25
o. muḵul I/05/08
o.+ u I/10/102, I/101/03, I/120/10, I/156/23, I/159/03, I/24/63, I/39/67, I/46/33, I/79/06, II/01/07, II/03/02, II/05/02, II/07/113, II/08/79, II/08/80, II/24/44, II/25/09, II/26/11
o.+ ū I/72/19
köy o.+ u I/121/107
o.+ um I/109/53, I/120/03
o.+ umu II/01/05
o.+ umuS I/47/29
o.+ umuz I/149/13, I/153/12, I/29/05, I/36/05, I/69/54, II/04/35, II/07/09, II/09/38, II/09/39
o.+ umuz yapıldı II/09/47
o.+ umuzdan I/28/11
öretmen o.+ una I/132/05
o.+ unda I/01/06, I/53/55
köy o.+ unda I/121/107
öretmen o.+ undo II/23/07
o.+ unu II/38/97
giz öğretmen o.+ unu I/35/56
o.+ uñ I/120/06, I/121/16, I/146/28, I/87/13, I/88/08, II/07/115, II/39/88
oğul hayatı : Öğrenim görülen zaman ve öğrenimle ilgili faaliyetler, öğrenim hayatı.
o. hayātımız II/08/88
oğul yap- : Okul binası inşaa etmek.
o. yapıdılā I/158/33
o. yapıdılādı I/153/12
o. yapıdılar I/11/06
oğuldan al- : Öğrenime son vermek.

o.+ dan āldılar II/03/03
oğulu(a) yazdır- : Öğrenime görmesi için bir okula kaydetmek.
o.+ u yazdırdım II/07/114
oḶul : bk. oḶul -3-
o.+ a I/88/05
o.+ da I/74/05
o.+ uñ I/142/43
oḶul : bk. oḶul -1-
o. I/02/03
oḶul : bk. oḶul -2-
o. II/02/36, II/09/73
oḶul : bk. oḶul -1-
ō. I/03/65
oḶuma : Okumak işi. -18-
o.+ dan I/27/06
o.+ mınsa I/05/17
o.+ sını I/42/05
o.+ ya I/151/09, I/20/71
o.+ yı I/109/53, I/125/94, I/14/14, I/34/51, I/98/04
oḶuma kitabı : İlkokullarda öğrencilere okuma yazma öğretilirken kullanılan kitap, kıraat kitabı.
o. kitabı I/113/06
oḶuma yazma : Okumak ve yazmak işi, okuyup yazma, bir yazıyı okuyabilme ve yazabilme yeteneği.
o.+ m yazmam I/18/05, I/90/03
o. yazma I/134/25, I/159/04, I/21/51, I/90/02, II/20/74
oḶuma : bk. oḶuma -2-
o. yazma I/63/09
oḶumá : bk. oḶuma -1-
o.+ ye II/08/16
oḶumâ : bk. oḶuma -1-
o.+ yâ II/08/16
oḶumâḵ : Öğrenim görmek, tahsil yapmak işi. -10-
o. I/132/03, I/14/15, I/151/06, I/151/08, I/58/06, I/74/06, II/19/05, II/19/06, II/19/08, II/37/13

oķumaĝ : bk. oķumak -3-

o. I/129/08, I/16/35, II/19/09

oķumaķ : bk. oķumak -1-

o. II/38/93

oķumáķ : bk. oķumak -1-

o. I/07/07

oķume : bk. oķuma -3-

o.+ ye I/01/29

o.+ ye I/80/27

o.+ yi I/87/15

oķumi : bk. oķuma -4-

o.+ ya I/11/05, I/130/06, I/68/55

o.+ yı II/08/15

oķumuş : Okumuşluk. -4-

o.+ um I/43/16, I/83/06, I/83/13

o.+ un I/83/13

oķumuş : Öğrenim görmüş, tahsilli kişi. -2-

o.+ Tū I/80/26

o.+ u I/43/18

oķumuşlū : <<oķumuşluk+u -7-

o. I/34/52

o.+ m I/112/05, I/112/06, I/112/46, I/120/02, I/20/70

o.+ ŋ I/144/10

oķumuşluĝ : Oķumuşluk, okumuş olma durumu, tahsilli olma. -1-

o. I/159/04

oķuncu : Düĝüne çağırnak için gönderilen armaĝan (şeker, mendil, terlik,mum vb. küçük şeyler ve bunların gönderildiĝi kimseler. -15-

o. I/148/27, I/155/76, I/155/79, I/155/80, I/155/81, I/155/82, I/155/83

o.+ lar I/114/55, I/41/10, II/25/61

o.+ lara II/03/25

o.+ ları I/114/51

o.+ muz I/157/15

oķunĆu : bk. oķuncu -1-

o.+ sunu II/16/25

oķur yazar : Okuma yazma bilen (kimse). -1-

o. II/16/37

oķur yazarlā : <<oķur yazarlık+ı -1-

o. + m I/161/02

oķur yazarlū : <<oķur yazarlık+ı -1-

o. + m II/34/80

oķur yazarlık : Okur yazar olma durumu. -1-

o. II/16/35

oķuş : Oķumuşluk. -1-

o.+ um I/83/08

oķut - : 1. Öğrenim görmesini sağlamak, tahsil ettirmek. -59-

o.- amadı I/125/39

o.- cak I/39/65

o.- cāk I/39/65

o.- cādık II/24/79

o.- cādım II/24/79

o.- caz II/06/39

o.- cāz II/07/30

o.- cen I/72/25, I/72/35, I/72/36

o.- madı I/122/64, I/58/07

o.- madilā I/130/06, I/84/24, I/85/05

o.- madılar I/06/07, I/15/08

o.- mamışla I/06/07

o.- mamışlar I/06/05

o.- muşla I/06/07

o.- sun I/125/39

o.- sūŋ II/05/07

o.- Tu I/11/31, I/11/32, I/11/33, I/135/58, I/138/106, I/64/54

o.- Tū I/72/17

o.- tuķ I/53/58, II/07/103

o.- Tuķ I/63/61, II/05/09

o.- tuķ I/53/49

o.- Tuķ I/44/51, I/44/54

o.- Tuķ I/138/19

o.- tum I/53/59, II/07/101

o.- Tum I/143/06, I/52/50, I/64/36, I/64/58

o.- Turulardı I/80/28

o.- Tuydu I/138/07

oKuT -

o.- ullaḡ I/134/61
o.- urdu I/75/70
o.- uyollardı I/123/78
o.- uyordu I/16/36
o.- uyoz I/46/105
2. Okuma işini başkasına yaptırmak, kıraat ettirmek. -1-
o.- uyo II/30/65
oKuT - : bk. okut¹ -1-
o.- uyōdu II/06/11
okutmá : Okutma, okut¹mak işi. -1-
o.+ yá I/58/51
okutmaḡ : Okuma işini başkasına yaptırmak, kıraat ettirmek işi. -1-
o. I/126/30
okutme : bk. okutmá -1-
o.+ ye I/46/14
okutmē : bk. okutmá -1-
o. I/80/27
okutmi : bk. okutmá -1-
o.+ ya I/15/69
okutmi : bk. okutmá -2-
o.+ yi II/27/29
o.+ yǐ II/27/27
óküz : bk. öküz -1-
ó.+ ümüz I/22/43
ol : bk. ol¹ -3-
o.+ um I/120/31, I/144/29, I/88/05
ol - : bk. öl- -1-
burda o.- an I/155/92
ol - : 1. (İsimlerden sonra geldiğinde) ... hâline gelmek. -759-
o. I/15/73, I/60/104, I/67/26, I/70/82, I/88/24, II/39/141
sa o. I/113/52, I/123/09, I/123/80, I/139/17, I/143/27, I/143/86, I/146/86, I/155/02, I/17/66, I/17/73, I/26/76, I/33/08, I/37/02, I/37/03, I/37/54, I/49/82, I/54/08, I/55/31, I/55/76, I/59/14, I/59/82, I/72/23, I/79/35, I/80/03, I/80/66, I/85/63, I/86/10, I/91/21, I/91/22, II/33/81, II/38/101, II/38/103

sā o. I/38/71, I/49/82, I/58/99
saḡ o. I/98/132
saḡ o. I/98/132
yardımcı o. I/95/14
nasīb o.- a I/116/11
berāber o.- abilillerse I/143/36
o.- abilir I/105/53, I/52/97
o.- abilirdik I/122/63
yok o.- acak I/14/74
o.- acāz I/06/140
o.+ alaḡ I/42/51
o.+ alaḡdar I/73/34
o.- ālaḡ I/08/122
o.- alı I/30/40
o.- ālı I/46/36
o.- alım I/14/72, I/28/04
o.- amadık I/144/08
o.- amadım I/144/07
o.- amazdım I/125/96
o.- amazlarsa I/143/37
o.- amıyo I/149/48
o.- an I/46/111, I/61/47, I/67/37, I/93/39, II/04/83, II/09/30, II/10/94, II/31/44, II/31/45
ḡurban o.- an I/88/30, I/88/41, I/88/45
o.- ana I/74/66, I/74/67, I/74/68
o.- anı I/42/38
o.- annā I/32/18, II/09/36, II/09/69
emekli o.- anna I/76/77
emekli o.- annā I/153/40, I/75/49
iptal o.- annā II/09/69
emekli o.- annādan I/46/101
o.- annar II/09/39
emekli o.- annar II/06/40
o.- annara I/122/47
o.- araḡ I/14/04, I/122/58, I/131/20, I/142/35, I/155/63, I/156/09, I/156/54, I/23/13, I/33/145, I/50/72, I/61/43, I/61/67, II/31/49, II/36/13, II/38/117, II/38/49
o.- araḡ I/142/03, II/04/85
doval o.- áraḡ II/31/32

- hobi o.- arak II/38/111
 o.- arak veriyoz II/31/30
 hobi o.- arak yaparsınız II/38/112, II/38/113
 o.- araktan II/19/35, II/19/37, II/19/38
 o.- arah II/03/05
 o.- arag I/156/68, I/50/70, I/51/71, II/02/28, II/10/33
 o. + arag I/75/18
 o.- araK I/122/67, I/142/44, I/46/55, I/46/89, I/46/90, I/46/92, I/50/16, I/50/65, I/50/71, II/02/26, II/06/52, II/13/40, II/23/143, II/23/162
 hobi o.- araK II/31/25
 o.- araKTan II/06/74
 kör o.- asıcalar I/133/21
 o.- asiya I/103/50
 o.- aydı I/24/12
 emekli o.- aydın II/39/172
 emekli o.- ayında I/64/05
 o.- cak I/103/07, I/111/66, I/114/42, I/114/48, II/30/70
 o.- cak I/103/52
 o.- cakmiş I/83/61
 o.- cakmışım I/91/13
 o.- cadi II/28/07, II/28/09, II/28/52
 o.- cadim I/42/21
 o.- cağ I/01/100, I/01/99
 gelin o.- cağ I/101/40
 o.- caK I/17/12
 o.- caK I/101/44, II/09/84
 o.- cam I/52/92
 o.- can I/148/37
 o.- can I/148/37
 o.- cana I/125/62
 o.- canıza I/152/46
 o.- cāsa I/125/59
 o.- cen I/146/31
 o.- di I/23/51
 o.- du I/113/03, I/113/54, I/125/31, I/125/35, I/125/46, I/133/22, I/138/19, I/138/90, I/14/54, I/140/48, I/142/22, I/142/28, I/142/34, I/142/43, I/146/38, I/146/39, I/150/09, I/150/58, I/152/129, I/157/38, I/18/37, I/19/15, I/20/62, I/23/51, I/23/61, I/44/33, I/52/29, I/52/47, I/60/46, I/64/54, I/73/21, I/75/01, I/76/06, I/80/65, I/87/85, I/93/37, I/97/17, I/98/47, I/99/07, I/99/08, I/99/71, II/04/07, II/07/114, II/20/30, II/20/31, II/22/65, II/23/144, II/28/06, II/31/34, II/33/51, II/35/19, II/39/135, II/39/17, II/39/20
 o.- dū I/108/15, I/109/53, I/11/05, I/111/76, I/120/03, I/122/43, I/125/63, I/136/29, I/147/46, I/149/18, I/152/132, I/18/37, I/23/55, I/34/51, I/41/19, I/42/03, I/42/11, I/75/02, I/81/18, II/02/04, II/02/52, II/02/83, II/25/08, II/28/79
 ādet o.- du I/10/64
 alt üst o.- du I/95/85
 bedel o.- du I/13/26
 çamır o.- du I/116/55
 düşman o.- du I/95/44
 emekli o.- du I/122/83, I/158/40, I/46/72, I/46/74, I/64/39
 emekli o.- du I/143/06, I/143/82
 emekli o.- du I/123/05, I/52/67
 felÇ o.- du I/52/16
 ğayib o.- du II/14/27
 hasta o.- du I/53/79
 kefil o.- du II/19/27, II/19/28
 ĩlāzım o.- du I/149/63, I/149/62, II/22/25
 ĩlāzım o.- dū I/142/44
 mēzun o.- du I/52/67
 nasib o.- du II/19/25
 rahmetli o.- du II/30/68
 telef o.- du II/31/16
 toz o.- du II/14/27
 yara o.- du I/122/48
 yardımcı o.- du I/16/42, I/63/41
 yazıg o.- du I/03/40
 yok o.- du I/06/34
 zebeb o.- du I/113/16

o.- duḳ I/02/23, I/128/02, I/143/84,
I/153/62, I/25/27, I/52/13, I/77/04, I/77/19,
I/77/26, I/77/42

emekli o.- duḳ I/61/69

emeklî o.- duḳ I/23/59

ḡayinnâ o.- dūḳ I/120/30

ḡız o.- dūḳ I/120/29

ḡurban o.- duḳ I/120/43

yok o.- duḳdan I/14/73

o.- duḳlırı II/08/65

temam o.- duḳtan I/113/19

o.- du_u I/44/29

o.- duḲ I/119/38, I/15/25, I/154/68

o.- dūḲ I/15/09

emeKli o.- duḲ I/140/11

emekli o.- dula I/69/14

emeKli o.- dula I/06/36

emekli o.- dulā I/33/128

emekli o.- dulā I/46/57

rahmetlik o.- dulā II/19/48

o.- dular I/119/78

emekli o.- dular I/33/130

o.- dum I/09/07, I/113/85, I/113/98,
I/140/03, I/140/06, I/140/07, I/152/06,
I/154/04, I/25/38, I/27/22, I/27/27, I/42/21,
I/50/21, I/56/52, I/63/36, I/67/57, I/69/09,
I/76/04, I/82/01, I/82/02, I/88/54, II/28/33,
II/37/60, II/39/135

bubanne o.- dum I/120/30

emekli o.- dum I/63/36, I/64/04, I/68/02

ḡayıd o.- dum I/52/26

ḡayıt o.- dum I/23/62

gelin o.- dum I/101/09, II/32/08

ḡurban o.- dum I/115/41, I/15/71

ḡurban o.- dūm I/113/83, I/133/36,
I/144/40, I/88/19

mezun o.- dum I/122/13

ziyan o.- dum I/52/04

o.- dūma I/122/03, I/145/08

o.- dumda I/76/69

o.- dūmu I/14/04, I/27/23

ḡurban o.- dumun I/15/23

o.- dūmuz I/120/19

cāhil o.- dūmuz II/33/01

o.- dūmuzdan I/23/43

o.- dūndan I/23/70, II/03/81

o.- dūmı I/64/29

o.- dūnu I/122/15, I/155/29, I/155/88,
I/82/13, II/19/51, II/19/53, II/25/104,
II/25/109

faydası o.- dūnu II/02/100

o.- duḡ I/120/09

emekli o.- duḡ I/99/24, I/99/25

emeKli o.- duḡ I/65/47

o.- duydu II/25/96

o.- eydig I/150/12

o.- ımıcān II/03/32

nasīb o.- ıydı I/148/61

ḡurban o.- ıyım I/123/72

ḡurban o.- ıyn I/86/52, I/88/09

o.- madī II/28/07

emekli o.- maḡan I/71/74

gelin o.- maḡan I/159/25

o.- madı I/155/87, I/155/92, I/155/93,
II/03/05, II/25/11

nasīb o.- madı I/149/71

rāzı o.- madı I/12/42, I/99/34

rāzı o.- madıḳ I/99/31

o.- madıḲ I/154/61

emekli o.- madıḲ I/61/68

o.- maḡından I/142/42

sahib o.- mamıṣ I/122/44

o.- maS I/55/77, I/90/18

o.- masam I/14/13

emeKli o.- masan I/65/47

o.- masın II/21/98

ayıb o.- masın I/103/30, I/63/40

ayıb o.- maSın II/01/48

o.- maSsa II/23/108

ayıb o.- maSṣā I/47/64

piṣig o.- maSsa I/123/72

o.- māyannā I/153/40

ziyan o.- māycaḲ I/48/22

- o.- mayınca I/138/40
 şayid o.- mayınca I/126/22
 o.- mayo I/99/27
 o.- māyör I/12/20
 o.- maz I/110/47, I/34/49, I/55/73, II/07/42, II/17/30, II/25/107, II/28/31
 ayıb o.- maz I/54/41
 geçim o.- maz I/152/74
 rāzı o.- maz I/99/27
 rāzi o.- maz I/108/53
 perişan o.- mazdım II/16/56
 o.- mıcağ II/03/32
 o.- mıyınca I/52/96
 o.- muş I/11/17, I/12/25, I/152/118, I/24/51, I/39/40, I/46/30, I/56/09, I/67/09, I/88/64, I/99/44, II/10/51, II/17/16, II/23/156
 ādet o.- muş II/24/52
 def o.- muş I/08/106
 saħıb o.- muş I/122/44
 saħıl o.- muş I/122/44
 veran o.- muş I/17/75
 o.- muşlā II/23/159
 emekli o.- muşla I/72/28
 o.- muşTu I/142/05
 o.- muyō I/69/66
 zāmet o.- muyo I/96/33
 o.- sa I/105/31, I/116/40, I/132/59, I/136/39, I/138/12, I/155/80
 gelin o.- saḡ I/159/24
 o.- sun I/10/41, I/114/23, I/114/24, I/136/22, I/157/54, I/24/05, I/43/35, I/69/61, I/69/62, I/78/06, I/96/32
 aḡiyed o.- sun I/23/30
 ḡalal o.- sun I/52/101
 helal o.- sun I/91/62
 helāl o.- sun I/107/20, I/119/83, I/98/130
 heḡāl o.- sun I/119/82, I/119/83
 razı o.- sun I/23/59, I/33/125, I/33/59, II/38/64, II/38/65, II/38/66
 rāzı o.- sun II/09/45
 rāzi o.- sun I/134/62, I/136/24, I/137/56, I/137/59
 sa o.- sun I/107/71, I/129/35, I/131/05, I/23/53, I/64/38, I/78/08, II/16/59, II/26/29
 şūküller o.- sun II/05/58
 şūkür o.- sun I/136/26
 o.- sunna I/150/16
 insan o.- sunna I/149/39
 sa o.- sunnar I/37/43, I/91/38
 sa o.- sunnāḡ I/37/15
 o.- suḡ I/106/26
 halal o.- suḡ I/43/35
 helal o.- sūḡ II/33/81
 rāzı o.- suḡ II/19/138
 sa o.- suḡ II/31/14
 o.- ū I/58/47, II/32/02, II/32/90, II/39/56
 nasīb o.- u I/116/05
 yok o.- ucağ I/14/20
 o.- ucuk I/103/07
 o.- ucuḠ I/95/102
 o.- ullar I/21/62
 sa o.- un I/93/53
 o.- unca I/113/67, I/125/58, I/128/59, I/154/68, I/42/21, I/52/92, I/98/63, II/03/67, II/23/144, II/34/12
 emekli o.- unca I/49/60, I/76/05
 emekli o.- uncā I/71/73
 hāmile o.- unca I/126/75
 zerhoş o.- unca I/145/69
 nasib o.- uncısı II/08/100
 o.- uncu II/07/143, II/21/78
 emekli o.- uncu II/31/03
 o.- unÇa I/79/07
 o.- ūnÇu I/58/17
 emekli o.- undu II/09/89
 seyir o.- unur I/26/21
 o.- unuyodu II/07/29
 o.- uḡ I/08/51, I/08/52
 mesid o.- uḡ I/113/82
 mesud o.- uḡ I/113/81

sa o.- uñ I/129/72, I/161/57, I/17/13,
I/31/70, I/51/76, I/63/32, I/69/82, I/72/07,
I/93/57, II/38/102

sā o.- uñ I/40/04

sa o.- ūñ I/31/70

sağ o.- uñ I/45/33

o.- up I/82/12

o.- uP I/03/03, I/44/61

baş o.- up I/55/34

emeKli o.- uP II/31/24

emekli o.- up II/31/02

o.- ur I/09/26, I/11/86, I/113/86,
I/114/52, I/116/10, I/116/40, I/116/41,
I/117/39, I/127/14, I/127/19, I/127/22,
I/127/26, I/127/40, I/132/31, I/144/71,
I/147/41, I/147/42, I/15/06, I/17/29,
I/26/18, I/31/13, I/36/19, I/52/49, I/54/68,
I/55/73, I/55/77, I/58/40, I/70/42, I/70/59,
I/94/53, I/94/54, II/17/25, II/38/102

o.- ur I/111/119, I/54/65, II/15/30

o.- ūr I/36/18

ayıb o.- ur I/14/18, I/15/81, I/47/83,
II/37/38

ayıp o.- ur I/14/05, I/14/16

belli o.- ur I/116/36, I/121/47

belli o.- ur I/42/27

ğabil o.- ur I/06/133

günah o.- ur I/14/18

hamır o.- ur II/39/74

îlâzım o.- ur II/33/50

yardımcı o.- ur II/17/30, II/17/33

yardımÇı o.- ur II/23/95

yok o.- ur I/117/39

zâhmet o.- ur I/54/57

zerhoş o.- ur I/145/76

o.- urKa I/159/28

o.- urdu I/159/11, I/31/50, I/55/36,
I/74/11, I/91/57, II/09/30, II/23/80,
II/23/96, II/34/103, II/34/66

o.- urdu I/130/11

aracı o.- urdu I/113/27

gelin o.- urdu I/102/25

yardım o.- urdu II/12/79

zerhoş o.- urdu I/145/69

o.- urduK I/141/29, I/144/08, I/25/05,
I/77/19

gelin o.- urduK I/101/31

o.- urduK I/121/102

idâre o.- urduK I/18/24

o.- urdum I/144/12, II/39/08

emekli o.- urdum II/39/173

o.- urdun I/126/64

o.- urduñ I/108/31

hamile o.- urduñ I/108/31

o.- urmuş I/01/41

o.- ursa I/03/43, I/127/10

o.- urşa I/111/78

o.- ūrşa I/44/75

îlâzım o.- ursa I/26/62

nasīb o.- ursa I/34/61

nasıP o.- ursa I/131/64

yardımcı o.- ursa II/22/28

o.- ursañ I/130/34

nasīb o.- ursañız I/17/71

Ğurban o.- urum I/67/31

yardımcı o.- urum I/147/32

o.- urun I/140/06, I/144/07

o.- urus I/36/71

yardımcı o.- uruS I/129/39

perişan o.- uruz I/108/53

o.- üsaK II/32/99

o.- uvemiş II/24/86

o.- uvurdu II/28/40

o.- uydu I/46/31

o.- uyo I/103/05, I/103/59, I/105/45,
I/105/50, I/110/08, I/111/25, I/111/26,
I/111/70, I/111/77, I/147/34, I/150/02,
I/151/03, I/152/92, I/38/44, I/87/53,
I/90/48, II/10/82, II/20/30, II/37/34

o.- uyò I/69/68, I/87/90, I/91/42

o.- uyò II/19/104

gelin o.- uyo I/102/26

göç o.- uyo II/04/62

ĩlāzım o.- uyo II/16/40
 yardımcı o.- uyo II/19/137
 o.- uyodu II/35/37
 dñjñr o.- uyōdu II/13/56
 sıra o.- uyōdu I/38/44
 o.- uyola I/69/67
 haşır neşir o.- uyola I/69/15
 o.- uyollar I/143/37
 o.- uyom I/120/02
 o.- uyōmuş I/12/28
 o.- uyon II/09/03
 pişmān o.- uyōñ I/78/46
 o.- uyor I/134/33, I/152/75, II/24/66
 o.- uyör I/12/27
 o.- uyorsa I/12/29
 o.- uyoru I/60/06
 irezil o.- uyoru I/144/78
 o.- uyoS II/13/16
 o.- uyoZ II/13/15
 māni o.- uyoZ I/93/29
 sebeb o.- úyö I/05/17
 o.- uyunca I/36/43
 o.- uyuz II/08/92
 2. Bulunmak, var olmak. -626-
 o.- abilir I/06/144
 o.- acāk I/62/15
 o.- acaK I/23/67, I/62/15
 o.- acıg I/07/37
 o.- an I/121/04, I/150/47, I/152/70,
 I/21/64, I/21/65, I/46/64, I/81/19, I/84/15,
 II/04/80, II/07/38, II/09/66, II/16/23,
 II/22/53, II/23/84, II/27/56, II/33/25
 o.- ān I/139/01, II/38/88
 o.- anā I/134/51
 abes o.- anı II/38/52
 o.- anna I/79/71, II/35/14
 o.- annā I/146/78, I/46/113, II/23/47
 o.- annar I/13/18
 o.- annara I/117/40
 o.- annarı I/42/43
 o.- arak I/69/99

o.- aydı I/148/19, I/25/41
 o.- áydı II/11/64
 o.- áydı I/145/16
 o.- aydı yapādık I/31/16
 o.- áydı yapādık I/31/16
 o.- aydım I/21/06
 o.- áydım II/39/10
 o.- caK I/97/47, II/33/18
 o.- caK I/21/67, I/30/38, II/33/17,
 II/33/18
 o.- cāK I/71/23
 o.- cek I/32/15, I/32/19
 o.- cıg I/90/82
 o.- cuK II/10/26
 o.- Çak I/50/50
 o.- du I/06/77, I/14/56, I/28/40, I/34/13,
 I/44/56, I/46/101, I/48/80, I/73/09, I/75/48,
 I/96/15, I/96/17, I/97/45, II/04/60, II/09/69,
 II/13/39, II/39/53
 o.- dñ I/03/23, I/20/16, I/110/38,
 I/116/46, I/127/25, I/127/26, I/129/30,
 I/129/44, I/142/54, I/145/75, I/34/14,
 I/39/102, I/78/48, II/02/18, II/07/30,
 II/07/32, II/07/33, II/07/37, II/07/51,
 II/17/73, II/17/80, II/23/174, II/24/99
 o.- dñ gibi I/23/56, II/33/11
 o.- dñca II/22/84
 o.- du_u I/44/26
 o.- du_unda I/05/67
 o.- dñ_uñuz I/06/130
 o.- dñm I/73/28, II/39/135
 o.- dñna I/81/12
 o.- dñnu I/09/81, I/109/06, I/133/59,
 II/30/22
 o.- dññ I/116/26
 o.- eydi I/148/17
 o.- ıydı I/145/11, I/161/34
 o.- ıyunca I/36/67
 o.- ma I/86/41, I/86/69
 o.- madan I/03/108
 o.- madı I/112/29, I/142/59, I/27/31,
 I/35/38, I/46/34, I/61/54, I/83/70, I/94/04,

II/20/71, II/24/93, II/25/101, II/38/27,
II/39/120, II/39/130

o.- madığı I/33/145

o.- madıyı I/50/66

o.- madī I/157/31, I/90/35, II/01/13,
II/17/73, II/17/80

o.- madında II/19/137

o.- mamış I/88/63

o.- mas I/11/50, II/17/55

o.- maS I/03/46

o.- māS II/23/178

o.- masa I/144/10, I/15/17, I/66/12,
I/69/37, I/90/82, I/99/15

o.- maSa II/22/35

o.- masā I/17/17

o.- māsā I/99/13

o.- masam I/15/17

o.- masaydı I/34/09, I/95/36, I/95/39

o.- ması I/37/49, II/38/02

o.- masın II/37/97

o.- massa I/42/54

o.- maSsa I/103/33, I/123/69, I/153/37,
I/75/59, I/97/59

gōnū o.- maSsa I/18/51

o.- māyani II/27/24

o.- mayınca I/13/13, I/13/41, I/133/19,
I/85/18, I/88/72

o.- mayıncā II/27/03

o.- māyınca I/60/90

o.- mayınca yapıdı I/133/20

o.- mayıncası I/46/60

o.- mayıncısı I/51/68

o.- mayindeK I/124/31

o.- mayo II/19/75

fursantımız o.- máyo II/35/95

o.- mayodu II/35/53

o.- maz I/03/109, I/110/62, I/137/08,
I/137/62, I/138/59, I/146/14, I/154/28,
I/25/43, I/31/60, I/41/46, I/41/63, I/48/23,
I/53/62, I/59/60, I/61/39, I/61/55, I/75/51,
I/97/09, II/24/106

o.- maz oluş mu I/20/46

o.- mazdı I/122/77, I/130/32, I/36/16,
I/48/46, I/94/75

o.- mǎzdı II/03/36

o.- mazsa I/64/89, I/88/71

o.- mēnca I/159/04

o.- mıdan I/59/42

o.- mınca I/50/80

o.- mıyan I/51/45

o.- mıyan yapar I/51/47

o.- mıyannara I/50/83

o.- mıycaK II/09/78

o.- mıyınca I/161/21, I/59/09, I/65/51,
I/73/11

o.- mıyıncā I/36/05

o.- mıyıncı I/50/55, II/07/26

o.- mıyınca II/09/75

o.- mıyıncā I/146/44

o.- mīcāk I/62/16

o.- mīnca I/49/29, I/50/80

o.- moyo I/32/25

o.- muş I/108/39

o.- muyo I/111/36, II/38/97

o.- muyō I/26/70

o.- muyō II/06/18

o.- muyodu I/61/73, I/83/37

o.- muyomuşTuK II/24/04

o.- muyor I/132/29

o.- muyūdu II/09/54

o.- muyyuru II/16/63

o.- mūyyuru I/53/24

o.- sa I/109/49, I/115/29, I/120/42,
I/150/22, I/152/80, I/161/54, I/27/50,
I/41/30, I/83/08, I/86/52, I/87/102,
I/87/115, I/90/35, I/95/24, I/96/82, I/98/48,
II/19/165, II/39/107

o.- sā I/141/18, I/90/34

o.- sa girek II/17/72

o.- sa yapardım I/40/27

o.- saydı I/122/63, I/48/10, I/73/33

o.- sȃydı I/73/70

o.- sȃydı II/23/173

- o.- sun I/125/95, I/127/33, I/31/18
 o.- u I/132/16, I/44/78, I/64/19, II/23/75
 o.- ū I/07/64, II/24/106, II/27/45, II/32/110
 o.- ū viriz II/32/97
 o.- ucek I/32/51
 o.- ucēk I/32/20
 o.- udu I/31/34, I/51/59, I/59/62, II/12/35
 o.- ūdu I/59/59
 o.- unca I/130/31, I/132/43, I/160/10, I/48/42, I/53/20, I/83/41, I/92/05, I/97/07, II/20/77
 o.- uncaK I/130/53
 o.- uncası II/26/07
 o.- uP I/63/59
 o.- ur I/01/59, I/03/34, I/07/72, I/07/73, I/07/94, I/10/18, I/111/98, I/114/21, I/121/47, I/121/67, I/127/18, I/129/67, I/130/81, I/131/45, I/132/38, I/135/12, I/137/25, I/138/79, I/151/26, I/157/15, I/157/49, I/157/58, I/159/04, I/26/16, I/26/36, I/26/53, I/26/68, I/28/55, I/30/49, I/31/14, I/31/24, I/31/39, I/32/21, I/41/46, I/47/46, I/49/08, I/53/63, I/58/72, I/59/60, I/66/41, I/70/63, I/72/51, I/73/47, I/74/74, I/76/62, I/79/71, I/80/38, I/84/30, I/84/46, I/87/30, I/87/52, I/91/35, I/96/05, I/97/47, I/98/39, II/07/41, II/17/55, II/18/11, II/19/128, II/25/69, II/26/46, II/30/20, II/33/35, II/35/53, II/35/56, II/35/90, II/37/27, II/37/50, II/37/93, II/37/94, II/39/161
 o.- ur I/31/14, I/32/56, I/63/26, II/37/101
 o.- ūr I/101/38, I/121/67, II/02/43
 o.- ūr II/36/16
 olmaz o.- ur mu I/20/46
 o.- ur yaparsa I/34/68
 o.- urdu I/01/37, I/03/70, I/07/64, I/101/37, I/102/68, I/102/73, I/110/46, I/110/47, I/111/103, I/113/29, I/123/64, I/124/29, I/125/64, I/125/81, I/130/56, I/146/60, I/146/62, I/146/63, I/148/46, I/153/39, I/154/0, I/151/14, I/151/15, I/151/18, I/151/41, I/152/114, I/152/44, I/152/54, I/153/102, I/153/22, I/153/59, I/153/60, I/153/61, I/157/16, I/157/23, I/157/75, I/161/33, I/31/30, I/31/36, I/31/54, I/32/05, I/32/43, I/34/56, I/35/62, I/41/29, I/41/34, I/49/50, I/50/61, I/51/35, I/58/70, I/59/46, I/59/57, I/60/49, I/61/28, I/67/67, I/68/37, I/68/42, I/70/77, I/74/103, I/74/52, I/74/73, I/74/88, I/74/92, I/75/69, I/77/08, I/77/17, I/89/15, I/90/54, I/94/25, I/94/29, I/94/67, I/96/16, I/98/23, I/98/68, II/03/37, II/07/35, II/07/90, II/07/91, II/11/13, II/14/98, II/16/66, II/20/75, II/21/15, II/23/69, II/23/93, II/30/55, II/34/45, II/34/66, II/34/74, II/35/54, II/37/111, II/37/112, II/37/28, II/37/30, II/37/56, II/37/70
 o.- urdū I/07/62, I/157/71, I/68/37, I/76/41
 o.- urdu I/111/82, I/121/34, I/31/39, I/31/54, I/58/32, I/59/40, I/85/16, II/34/45, II/34/62, II/37/28
 o.- ūrdu I/07/39, I/58/44
 o.- urduK I/31/27
 o.- ūrdūk I/07/57
 o.- urdun I/145/31, I/38/38
 o.- urmuşTu I/05/66
 o.- ursa I/114/49, I/146/72, I/153/37, I/155/84, I/160/05, I/28/58, I/48/22, I/97/59, I/98/101, II/16/22, II/35/43
 o.- ursā I/28/58
 gōnū o.- ursā I/18/51
 gōnlū o.- ursa I/41/65
 ne o.- ursa ōsun I/115/58
 o.- ursam I/90/21
 o.- urşu II/04/57
 o.- usa I/123/28, I/42/54
 o.- ūsa II/39/183
 o.- ūsa II/35/43
 o.- usa yaparız I/31/17
 gōnū o.- ūsu II/17/47
 o.- úyū I/05/16
 o.- úyē II/01/63

o.- uyo I/102/59, I/103/36, I/121/79, I/147/33, I/148/49, I/153/37, I/157/43, I/21/48, I/26/43, I/31/46, I/32/49, I/38/46, I/38/48, I/46/113, I/71/56, I/71/57, I/83/13, I/83/42, I/85/20, I/86/23, I/90/39, I/98/79, II/04/20, II/19/150, II/20/45, II/30/59, II/38/51

o.- uyò I/74/64, I/79/84, I/90/47

o.- uyō I/30/32, II/15/90, II/19/59

o.- úyo I/01/24

o.- uyodu I/09/12, I/106/03, I/106/14, I/110/67, I/120/23, I/34/20, I/61/39, I/78/13, I/96/26, I/98/54, II/23/79, II/35/37, II/35/38, II/35/40

o.- uyōdu I/157/69, II/21/69, II/21/70, II/21/71, II/22/67

o.- uyodu veriyoduñ I/110/33

o.- uyodu yapıyodu I/83/20

o.- uyōdum I/77/60

o.- uyodun II/19/148

o.- uyōdun II/21/71

o.- uyōmuş II/17/68

o.- uyomuşTuK II/24/05

tek baş o.- uyoñ II/01/62

o.- uyor I/133/17, I/143/67, I/21/95

o.- uyōrdu I/42/74

o.- uyoru I/106/67, II/01/17, II/24/106

o.- uyorū I/53/69

o.- uyorudu I/36/36

o.- uyú I/01/24

o.- uyudu II/25/56

o.- uyūnca I/36/67

o.- uyurdu II/22/79

3. (Sıfatlardan sonra geldiğinde) ... vasfını taşımak. -419-

o. I/01/05

kibar o. II/21/99

hayır o.- a I/93/05

o.- abilir I/105/54

harab o.- acak I/14/75, I/67/51

zengin o.- acak I/14/25

o.- acáK I/06/116

o.- acık I/62/27

o.- alak I/138/88

o.- alaK I/138/88, I/138/89

o.- an I/110/60, I/119/79, I/136/24, I/38/45, I/38/46, I/68/62, I/77/53, II/07/54, II/07/55, II/10/62, II/23/80

o.- anınkı I/94/54

o.- anınkī I/94/54

o.- anna II/21/82

o.- annā I/08/80, I/153/104, I/43/33, II/09/36, II/38/35

o.- annar I/03/82, I/131/18, I/97/11, II/35/17

o.- annara I/44/36, II/30/63

o.- annarınkī II/10/20

o.- arak I/01/78, I/53/11, II/13/34

tam o.- arak II/17/71

o.- araK I/01/79

o.- cak I/132/38, I/52/19, I/70/04

harap o.- cak I/14/75

o.- cādık I/98/37

o.- caK I/13/29, I/52/19

o.- canı I/146/28

o.- du I/06/116, I/107/05, I/110/16, I/110/17, I/111/77, I/111/87, I/116/18, I/119/40, I/122/87, I/127/28, I/13/31, I/130/10, I/132/38, I/132/46, I/133/20, I/157/18, I/24/05, I/46/102, I/57/49, I/75/22, I/98/69, II/01/11, II/03/07, II/14/95, II/20/16, II/28/14, II/28/27, II/30/11, II/30/14, II/30/15, II/32/42, II/39/59, II/39/69

o.- dū I/01/58, I/105/63, I/11/75, I/120/29, I/14/71, I/150/41, I/157/26, I/60/109, I/74/91, II/19/53, II/21/87, II/24/11, II/30/15, II/31/39

bi hoş o.- du I/159/15, II/22/33

zor o.- du I/17/58

o.- dukları II/19/89

mēzun o.- dukTan I/05/14

o.- dū_u I/09/54

o.- duğ I/52/13

o.- duğuna II/34/02

o.- dulā I/126/34
 pişman o.- dular I/65/36
 o.- dum I/112/28
 o.- dūm I/112/46
 pişman o.- dum II/07/99
 o.- dūmuza II/21/83
 o.- duna I/76/37
 o.- dūna I/46/40, I/89/28
 o.- duyūnu I/53/26
 mūtac o.- madan I/45/63
 o.- madı II/32/41
 mūtac o.- madım I/45/48
 o.- madī II/19/10
 o.- malı I/138/108
 o.- maS I/139/57, I/60/08
 eKsig o.- maS I/139/30
 o.- masa I/42/53
 o.- masın I/11/95, I/111/71, I/151/17
 ziyān o.- masın I/85/61
 o.- maSsā II/22/66
 o.- mayannā II/35/18
 o.- mayınca I/03/85
 o.- mayyi I/43/05
 o.- maz I/06/149, I/110/56, I/133/18,
 I/58/02, I/79/22, I/85/28, II/03/07, II/03/08,
 II/24/85
 belli o.- maz II/33/01
 o.- mazdın I/120/44
 o.- mıyannar I/131/18
 o.- mıyañnara I/44/36
 o.- mıycaqlar II/39/114
 o.- muş I/08/118, I/145/23, I/22/01,
 I/80/02, I/80/03, I/85/02, I/98/121
 o.- muyo I/111/37, I/111/77, I/92/07,
 II/37/15
 o.- mūyuru II/30/13
 o.- sa I/111/34, I/122/38, I/126/57,
 I/20/98, I/20/99, I/83/33, II/18/05
 o.- sam I/126/02, II/21/100
 o.- sun I/17/55, I/20/82, I/97/39
 belli o.- sun I/125/63

hayırlı o.- sun I/33/16
 kör o.- sun I/95/72
 mutlu o.- sun I/114/23
 mübarek o.- sun I/33/136
 peK o.- sun I/123/57
 tedirgin o.- sun I/95/72
 mutlu o.- sunna I/17/54
 şen o.- suñ I/79/74
 o.- Tuğdan I/58/40
 o.- u I/121/52, I/60/67, II/08/120,
 II/16/08, II/16/09, II/32/41, II/32/77,
 II/32/78, II/33/61
 o.- ū I/121/52, II/32/64, II/32/85,
 II/33/62, II/37/125
 gölay o.- u II/05/55
 o.- ub II/22/37
 memnun o.- ucuklar I/96/49
 o.- ucuK I/100/44
 o.- udu II/05/37, II/12/29, II/12/76,
 II/32/47
 o.- ūdu I/07/65, I/33/90, II/16/69
 o.- uğāldı II/24/88
 o.- ūlġādi II/08/51
 deli o.- ullar I/15/58
 o.- ullarmışımış I/121/35
 o.- unca I/110/28, I/13/28, I/151/13,
 II/20/82, II/27/29, II/37/89
 ğayıb o.- unca I/65/46
 mutlū o.- unca I/154/29
 o.- uncaK I/130/34, I/130/53, I/15/54
 o.- uncası II/18/36
 o.- uncı II/35/61
 o.- unmuyō I/93/55
 o.- uñ I/63/48
 o.- ur I/06/149, I/105/38, I/105/58,
 I/105/62, I/106/73, I/109/13, I/109/14,
 I/109/18, I/111/20, I/111/32, I/111/35,
 I/111/36, I/111/42, I/111/48, I/111/69,
 I/111/78, I/111/84, I/112/07, I/116/10,
 I/119/46, I/121/69, I/123/33, I/127/37,
 I/129/69, I/137/62, I/139/57, I/148/61,
 I/21/07, I/27/71, I/28/40, I/28/41, I/28/42,
 I/30/46, I/30/50, I/41/30, I/48/20, I/52/06,

I/54/66, I/55/04, I/60/08, I/60/108,
I/60/109, I/60/67, I/60/71, I/63/09, I/73/62,
I/98/49, II/03/77, II/08/45, II/15/14,
II/23/201, II/23/203, II/24/49, II/30/01,
II/30/31, II/33/12, II/33/40, II/33/48,
II/33/50, II/33/61, II/33/75, II/37/73,
II/38/20, II/39/09, II/39/31, II/39/55

o.- ur I/139/55, II/32/84

o.- ür I/03/45, II/33/40, II/33/58

meşur o.- ur I/07/62

mevşur o.- ur II/30/27

o.- ur bol II/30/31

o.- urağ II/30/36

o.- urdu I/102/20, I/102/35, I/102/75,
I/111/100, I/111/99, I/121/40, I/123/59,
I/128/30, I/130/54, I/146/60, I/150/47,
I/151/39, I/151/41, I/157/27, I/159/29,
I/40/74, I/41/57, I/74/55, I/91/42, I/91/43,
I/94/26, II/16/62, II/23/212, II/24/67,
II/34/96, II/37/16, II/37/31

o.- urdū I/107/24, I/130/53, I/159/24,
II/23/28

o.- ürdü II/08/45

ağır o.- urdu I/102/72

uyğun o.- urdu I/159/22

o.- urdun I/24/44

hayran o.- urdun I/137/40

o.- urmuş I/120/11, I/122/50, I/129/43,
I/76/29

o.- urmuşumuş I/111/86

o.- ursa I/106/17

o.- uşsa I/111/68

o.- ursa verin I/42/53

o.- uruz I/36/19

o.- üsa I/54/20

o.- uvedile I/70/70

o.- uyo I/09/17, I/10/91, I/100/22,
I/105/45, I/105/46, I/105/51, I/111/14,
I/111/33, I/111/36, I/111/50, I/111/57,
I/111/70, I/111/74, I/142/36, I/21/04,
I/23/53, I/38/47, I/38/48, I/44/70, I/60/106,
I/70/52, I/97/38, I/98/58, I/98/69, II/07/142,
II/17/80, II/19/149, II/19/72, II/29/107

o.- uyö I/97/37

o.- uyö I/111/20, I/111/37, I/121/77,
I/159/26, I/44/71, II/06/19, II/19/54,
II/19/55, II/19/61, II/29/104

o.- uyodu I/146/61, I/21/43, I/97/12,
II/25/42

o.- uyödu I/97/13

o.- uyödu II/06/06, II/09/27

o.- uyor I/105/61, II/33/49

o.- uyorkan I/128/73

şifalı o.- uyormuş I/122/48

4. Gerçekleşmek, tahakkuk etmek. -408-

o.- acak I/82/20

o.- acaK I/53/50

o.- âcaK I/07/32

o.- amaS I/14/24

o.- an II/21/18

o.- arağ I/118/09

doval o.- ârağ II/21/06

o.- arağ I/113/115

o.- asıyı I/47/60

o.- aydı I/01/36

o.- âyo II/37/48

o.- cağ I/09/62, I/18/37, I/74/03, I/83/20,
I/83/30, II/37/36

o.- cakmışımı I/91/12

o.- caKsa II/09/91

o.- çağ I/36/79

o.- caK I/37/39, I/53/50, I/58/03

o.- câK I/98/15

o.- casa I/152/20

o.- cāsâ II/09/102

o.- ceK I/75/26

o.- cēse I/94/64

o.- cık I/40/60

o.- du I/01/17, I/02/20, I/03/25, I/05/08,
I/07/86, I/101/59, I/113/32, I/125/23,
I/125/49, I/126/14, I/128/72, I/129/14,
I/129/29, I/135/22, I/138/76, I/14/12,
I/140/27, I/140/28, I/148/21, I/148/33,
I/15/90, I/150/09, I/150/57, I/158/29,
I/17/14, I/18/57, I/32/24, I/41/67, I/46/90,
I/47/61, I/51/16, I/53/11, I/76/18, I/76/19,

- I/76/20, I/78/21, I/78/23, I/83/21, I/83/22, I/98/11, I/99/29, II/09/90, II/14/20, II/17/30, II/19/12, II/19/150, II/32/130
- o.- dū I/05/70, I/110/54, I/113/43, I/148/33, I/23/46, I/38/02, I/53/52, I/85/29
- toplantı o.- du II/28/10
- yayın o.- du I/138/118
- o.- duḡ I/02/21, I/113/17
- gelin bir o.- duḡ I/77/24
- o.- duḡdan I/36/65
- o.- duḡtan I/113/19
- o.- dūdu I/126/06
- o.- duḡ I/35/51
- o.- dular I/67/30
- o.- dum I/17/22, I/17/36
- o.- dun I/91/39
- o.- dūnu I/150/37
- o.- dūñu II/08/67
- o.- duydu I/91/47, I/91/48
- o.- ıcıḡ II/10/21
- o.- ma I/08/69
- o.- madı I/03/26, I/03/27, I/120/45, I/120/50, I/130/07, I/149/42, I/150/59, I/42/23, I/43/38, I/94/87, I/94/88, II/17/61, II/19/110
- Tā o.- madı II/19/150
- o.- madım I/17/36
- o.- madıydı I/133/16
- o.- mamiş I/153/04
- o.- mas I/39/87
- o.- masa I/144/04, I/17/54
- o.- maSsa II/33/29
- Tā o.- maSsa II/18/07
- o.- mayınca I/17/51, I/62/24
- o.- mayıvırıyor I/25/28
- o.- māyo I/32/95
- o.- mayyo I/38/49
- o.- maḡ II/28/66
- o.- māz I/08/72
- hiÇ o.- māz II/08/56
- o.- mazdı I/145/87, I/42/75, I/94/64, I/94/73
- hic o.- mazsa I/28/03
- o.- mısa I/152/72
- o.- mıycaḡ II/09/74
- o.- muş I/11/88, I/150/35, I/66/15, I/78/42, II/32/136, II/38/88
- çatışma o.- muş I/138/112
- o.- muyo I/147/58, I/39/91
- o.- muyödu I/69/72
- o.- muyordu I/16/34
- o.- muyudu I/52/24
- o.- sa I/91/12, I/92/55, II/19/110
- o.- sun I/110/32, I/118/08, II/04/84, II/34/31
- o.- u I/10/47, I/43/28, I/58/38, I/69/08, II/04/57, II/12/22, II/25/52, II/28/88, II/32/123
- o.- ū I/08/125, II/17/47, II/23/60, II/27/11, II/32/97
- o.- uŷmuş I/76/21
- o.- ucaḡTı II/16/49
- o.- ucū I/102/50
- o.- udu I/145/53, I/43/28, II/12/23
- o.- udū II/12/74
- o.- ūdu I/32/60, I/82/16, II/35/32
- o.- ullalsa I/17/40
- o.- unca I/32/25, I/42/16
- o.- ūnca I/36/42
- o.- ūncā I/36/41
- o.- uncaḲ I/23/52
- o.- unci II/31/42
- o.- uP I/03/90, I/44/91, II/10/102
- o.- ur I/01/89, I/03/25, I/100/37, I/101/63, I/114/01, I/114/02, I/114/04, I/114/05, I/127/27, I/131/12, I/138/71, I/138/74, I/144/29, I/148/21, I/148/25, I/148/26, I/148/30, I/148/32, I/155/16, I/26/22, I/32/68, I/32/69, I/32/70, I/32/72, I/32/74, I/33/58, I/36/57, I/41/09, I/41/12, I/41/13, I/48/03, I/52/37, I/54/16, I/60/13, I/73/50, I/94/88, I/98/20, II/07/43, II/10/99, II/11/07, II/17/28, II/30/02, II/31/41

o.- uş I/138/77, I/32/85, I/59/18, I/69/87, II/37/33

o.- ūr I/07/12

o.- ūr I/06/117, II/17/47

oşmaz o.- ur mu I/01/48

o.- urdi II/06/66

o.- urdu I/08/24, I/10/40, I/102/25, I/102/27, I/103/18, I/103/19, I/106/07, I/118/06, I/118/10, I/118/13, I/118/14, I/118/17, I/119/73, I/135/45, I/137/11, I/138/75, I/145/51, I/154/17, I/157/46, I/157/70, I/159/09, I/159/10, I/159/14, I/159/17, I/159/18, I/29/16, I/39/87, I/61/32, I/77/14, I/87/92, I/94/71, I/94/73, II/06/66, II/11/07, II/11/08, II/34/36, II/37/53

o.- urdū I/04/18, I/145/53, I/157/37, I/72/85, II/28/29

o.- urđu I/125/70, I/125/76, I/125/84, I/130/17, I/145/51, I/145/53, I/145/54, I/30/33, I/97/51

o.- ūrdu II/11/08

o.- ūřdu I/07/11

hazıllıg o.- urdu I/125/69

o.- urmuşdu I/18/70

o.- ursa I/07/61, I/104/49, I/13/12, I/155/15, I/155/16, I/46/61, II/31/41

o.- ursā I/80/10

o.- urşa II/34/32

o.- ursa ossun I/93/27

o.- ursa ōsun I/06/131

ne o.- ursa ōsun I/06/137

o.- urumuş I/76/13, I/76/14, I/76/28

o.- usa II/32/129

o.- ūsa I/36/26

o.- ussa I/74/99

o.- uyo I/102/26, I/106/72, I/106/80, I/114/37, I/125/76, I/146/55, I/147/57, I/147/58, I/147/60, I/150/54, I/159/16, I/17/41, I/17/42, I/30/22, I/32/81, I/32/93, I/72/62, I/73/49, I/76/13, I/90/63, I/94/71, II/02/23, II/03/29, II/04/58, II/12/44, II/17/53, II/31/42, II/31/43, II/31/45

o.- uyō I/91/41

o.- uyō I/69/04

o.- uyodu I/146/12, I/32/79, I/78/30, I/88/10, I/98/17, I/98/19, II/13/07, II/13/08, II/15/07, II/15/08, II/15/09

o.- uyodū I/78/31

o.- uyođū II/25/57

o.- uyōdu I/72/85

o.- uyōdu I/09/19, I/71/07, II/13/07

o.- uyomuşdu II/16/107, II/16/108

o.- uyoş I/98/18

o.- uyor I/106/79, I/106/80, I/125/74, I/125/75, I/138/103, I/17/41, I/25/28

o.- uyōr I/142/51, I/142/52

o.- uyoru II/32/130

o.- uyudu II/25/54

o.- uyudū II/25/55

5. Meydana gelmek, vukū bulmak. -251-

o. I/20/101

o.- ā I/08/64

o.- abilir I/106/54, II/25/34

o.- acaķ I/123/27, I/27/18

o.- acādı I/12/40

o.- acağ I/06/38, I/64/31

o.- acâğ I/07/11

o.- acaK I/08/68

o.- araķ II/30/37

o.- aydı I/12/39

o.- cā I/10/88

o.- caķ I/151/19, II/21/33

o.- cādı II/39/09

o.- cağ II/22/85

o.- câğ I/91/86

o.- caK I/110/16, I/152/68, I/161/52, II/14/77

o.- can II/22/30

o.- canı II/07/98

o.- cāsa I/44/61

o.- ce,ı I/86/12

o.- cek I/80/52, I/99/77

o.- ceK II/08/96

o.- cēmiř I/72/04

o.- cuķ I/95/76

o.- du I/08/65, I/09/27, I/107/02,
I/110/66, I/113/44, I/121/115, I/126/19,
I/126/32, I/128/18, I/14/76, I/145/21,
I/146/76, I/147/43, I/150/44, I/155/89,
I/17/05, I/23/37, I/24/67, I/27/55, I/30/27,
I/49/55, I/69/47, I/96/41, I/98/07, I/99/63,
II/13/28, II/19/04, II/19/25, II/20/08,
II/22/21, II/23/156, II/23/76, II/38/34

o.- dū I/116/28, I/126/19, I/130/92,
I/23/38, I/27/17, I/93/23, I/98/76, I/99/53,
II/02/15

debrem o.- du I/155/87

o.- dukTan II/13/62

o.- dūdu II/19/25

o.- dūnu I/06/90, I/155/58, I/155/59

o.- duysa I/24/20

o.- madı I/12/38, I/123/15, I/123/16,
I/126/11, I/130/89, I/155/91, I/24/20,
I/24/21, I/27/56, I/69/71, I/91/45, II/19/134

o.- madī I/91/45

o.- mamış I/122/76, I/13/37, I/80/58

o.- masa I/96/92

o.- masın I/17/54

hic o.- maSsa II/04/83

hiç o.- maSsı II/07/126

o.- mayo II/19/135

o.- máyo II/35/23, II/35/24

o.- măyo I/85/51

o.- mayor I/108/34

o.- maz I/109/11, I/21/91, I/56/63

o.- mazdı I/25/67

hiç o.- maḡsa I/96/62

o.- mēyo II/21/98

o.- mōdu I/94/77

o.- muş I/117/05, I/117/06, I/124/51,
II/07/74

o.- muşdu I/06/63

o.- muşdur I/99/46

o.- mūyor I/49/51

o.- sa I/108/49, I/79/29

o.- sā I/95/05

o.- sun I/155/105, I/157/54, II/04/83,
II/15/96, II/34/51

o.- sūñ I/157/49

aşğ o.- suñ I/67/26

o.- u I/04/58, I/40/20

o.- ū I/07/46

o.- ucaḲ I/109/11

o.- ucū I/90/44

o.- unca I/06/63, I/125/13, I/85/05

o.- únca I/64/32

o.- uncaḲ I/11/81, I/23/37

o.- unda I/11/83

o.- ur I/06/39, I/109/18, I/12/42,
I/119/50, I/123/14, I/123/22, I/132/45,
I/21/92, I/21/97, I/55/50, I/55/62, I/55/72,
I/56/74, I/56/75, I/69/100, I/69/101, I/69/47,
I/82/31, I/98/130, II/18/08, II/18/15,
II/19/134, II/19/73, II/22/55, II/35/46

o.- ūr I/114/01

o.- uḡ I/06/86, I/18/24

o.- urdu I/06/20, I/113/28, I/115/24,
I/123/69, I/49/51, I/49/54, I/49/56,
I/64/109, I/82/23, I/96/30, II/03/18,
II/03/26, II/03/29, II/03/31, II/03/33,
II/03/38, II/15/06, II/16/14

o.- ūrdu I/06/50

o.- ursa I/155/105, I/32/55, I/93/23

o.- uḡsā I/69/71

o.- ursa ḡsun I/50/49

o.- ursa yapıyoS I/32/36

o.- uSa I/145/88

o.- ūsa I/05/71

o.- uverīydi II/29/33

o.- uyo I/09/11, I/10/32, I/102/88,
I/102/89, I/35/64, I/38/39, I/83/63, I/85/47,
I/89/28, II/07/74, II/21/98

o.- uyō I/106/44

o.- uyō I/04/53, I/04/54, II/05/85

o.- ūyo I/148/06

o.- uyodu I/01/23, I/96/26, II/15/85

o.- uyom II/22/30

o.- uyor I/10/36, I/106/47, I/126/20,
I/143/51, I/17/06, I/17/07, I/23/37, I/56/63
ḡazā o.- uyor II/01/21

o.- uyuru I/106/71, I/59/53, I/89/28
o.- uyosa II/19/98

6. (Bir şeye) Sahip olmak. -145-

o.- amadık I/145/49
o.- amadılâ II/34/17
o.- an I/03/62, I/03/63, I/110/60, I/39/73, I/82/14, I/82/15, I/83/11, I/96/15, II/09/57, II/21/74, II/30/33, II/39/110
o.- ân I/39/74
o.- ana I/134/51, II/30/43
o.- anda I/145/96
o.- anın I/102/13
o.- anna I/68/31
o.- annâ II/09/78, II/30/34, II/30/47, II/30/48, II/35/77
o.- aydı II/20/55
o.- cāk I/53/73
o.- du I/113/09, I/113/101, I/113/109, I/113/111, I/113/17, I/113/68, I/126/34, I/152/07, I/22/35, I/24/14, I/24/62, I/40/09, I/43/34, I/53/68, I/63/04, I/65/61, I/79/47, I/79/55, I/88/42, II/10/70, II/17/30, II/32/09, II/38/42, II/39/116
o.- dū I/113/09, I/120/05, I/146/21, I/53/79, II/06/57
o.- duḡ I/119/28, I/53/77, II/20/56
o.- dula II/07/48
o.- dulā I/39/15
o.- dum I/46/07
o.- madan II/27/54
o.- madı I/113/110, I/52/84, II/24/93, II/28/51
o.- madıḡlar I/06/94
o.- madıḡlar I/06/95
o.- mamış I/11/77, I/53/02, I/77/50, II/15/95
o.- maS II/17/29
o.- mâsa I/66/06
o.- masın I/70/74
o.- maSsa I/130/34, I/134/64
o.- mayan I/82/15
o.- mayannâ II/19/81, II/30/34

o.- mayıncası II/19/103

o.- maz I/06/149

o.- mıyan I/39/73, II/09/57

o.- mıyanda I/145/96

o.- mıyanın I/68/32

o.- mıyannara I/96/75

o.- muş I/25/51, I/50/57, I/70/85

o.- muşla I/46/26

o.- sun I/137/30

o.- ū I/10/05

o.- ub II/30/43

o.- udu I/155/46

o.- uncu II/31/06

o.- ur I/129/11, I/131/16, I/132/24, I/152/60, I/157/65, I/157/66, I/58/30, I/66/11, II/17/29

o.- ūr I/157/21

o.- urdu I/106/02, I/120/25, I/120/46, I/121/99, I/129/16, I/153/103, I/153/107, I/154/51, I/157/56, I/41/89, I/48/36, II/07/61, II/08/114

o.- urḡdu I/154/46, I/155/47

o.- ursa I/123/71

o.- ursâ I/130/34

o.- usa I/121/32

o.- uvesin I/93/31

o.- uyo I/46/103, I/70/74, II/19/151, II/30/35

o.- uyō II/02/82

o.- úyō I/05/15

o.- uyudu I/07/20

7. Yapılmak. -149-

o.- abilir I/60/64

o.- âcaḡ I/64/115

o.- anını I/102/61

o.- caḡ I/83/24

o.- cıḡ I/79/87

o.- du I/152/109, I/16/58, I/27/08, I/64/123, I/71/78, I/79/56, I/99/77, II/07/17

o.- dū I/10/26, I/103/36, I/103/58

o.- dūn I/10/27

o.- mas I/36/17, I/79/87
 o.- mayo I/90/23
 o.- mayor I/12/10
 o.- m       I/12/03, I/12/07
 o.- maz I/105/41, I/109/24, I/12/18, I/53/34, II/07/126, II/39/84
 o.- mazd   I/07/38
 o.- mu   I/46/19
 o.- muyo I/146/68, I/28/16, I/98/73
 o.- muy   I/98/67
 o.- muyo yapm  y  S I/98/128
 o.- u I/152/107, I/39/76, I/51/46, II/17/31, II/17/34, II/32/48, II/32/95, II/39/84
 o.-    I/03/107, II/23/197, II/32/91
 o.- udu I/30/32
 o.-   du I/04/75, I/07/39, I/10/28
 o.-   dun I/10/47
 o.- unca II/20/19
 o.- ur I/08/73, I/103/20, I/105/39, I/111/79, I/12/02, I/12/05, I/121/65, I/121/68, I/147/23, I/148/43, I/18/75, I/26/01, I/26/14, I/26/22, I/26/46, I/28/42, I/32/65, I/32/67, I/34/68, I/36/66, I/36/69, I/36/84, I/79/80, I/98/92, II/17/34, II/17/35, II/17/40, II/31/47, II/31/48, II/31/49, II/35/42, II/35/45, II/35/87
 o.- u   I/11/40
 o.-   r II/23/195, II/35/77
 o.- ur yapm  y  z I/98/86
 o.- urdu I/12/03, I/12/05, I/152/87, I/152/88, I/157/30, I/29/14, I/34/31, I/34/58, I/41/54, I/87/81, I/96/66, II/11/09, II/11/10, II/34/90
 o.- urd   I/34/31
 o.-   rdu I/151/17
 o.- urdu yap  l  d   I/83/24
 o.- ursa I/98/61
 o.- uyo I/103/21, I/146/68, I/148/51, I/152/87, I/30/39, I/71/29, I/73/57, I/84/18, I/85/40, I/98/61, II/35/43
 o.- uy   I/12/07, I/87/53, I/96/42
 o.- uy   I/105/37

o.- uyodu I/103/20, I/34/40, II/15/84
 o.- uy  dun I/10/51
 o.- uyomu   I/76/23, I/80/50
 o.- uyor I/131/51, I/23/37
 o.- uyordu I/12/07
 8. Geni   zamanın ve   imdiki zamanın tekil     nc   şahsı “-dir” anlamında kullanılır ve bildirme ifade eder. -136-
 o.- iyi I/05/49
 o.- mas I/36/72
 o.- m       I/83/01
 o.- mazsa I/85/51
 o.- u I/66/03, II/26/45, II/29/41
 o.-    I/04/61, I/34/60, II/32/22
 o.-   du I/07/15
 o.-   dun I/10/25
 o.- ur I/01/03, I/06/127, I/10/19, I/100/37, I/101/28, I/103/49, I/103/57, I/108/09, I/111/22, I/119/29, I/119/59, I/120/02, I/120/55, I/121/05, I/122/26, I/122/27, I/139/57, I/140/53, I/26/43, I/27/72, I/27/78, I/30/57, I/36/61, I/37/13, I/39/63, I/40/26, I/40/46, I/40/51, I/40/56, I/40/71, I/47/02, I/49/28, I/56/31, I/60/11, I/66/24, I/71/35, I/71/57, I/76/36, I/79/80, I/79/82, I/84/46, I/86/19, I/87/28, I/87/29, I/87/96, I/90/43, I/90/44, I/90/61, I/90/76, I/92/53, II/06/12, II/06/15, II/07/42, II/19/162, II/24/13, II/24/15, II/26/45, II/30/43, II/36/15
 o.- u   I/08/102, I/44/73, I/85/52
 o.-   r I/84/46
 gelinn     y  z   yırt  K o.- ur I/76/52
 o.- ur yapar  z I/76/38
 o.- urdu I/07/28, I/121/09, I/138/73, I/26/37, I/34/30, I/39/57, I/59/28, I/59/29, I/59/64
 o.- urd   I/35/22
 o.- urmu  tu I/39/57
 o.- uyo I/105/19, I/105/53, I/120/56, I/34/72, I/66/14, I/69/19, I/70/47, I/78/03, I/80/30, I/81/05, I/81/37, I/82/30, I/85/52, I/87/28, I/90/61, I/90/80, I/94/65, I/98/28, II/31/44

o.- uyó I/40/80
 o.- uyò I/109/19, I/19/15
 o.- uyō I/09/82, I/42/39, II/01/61, II/04/50
 o.- uyodu I/35/21
 o.- uyolar I/105/20
 o.- uyon I/99/07
 o.- uyor I/110/24, I/120/56, I/17/44, I/47/53, I/67/66
 zor o.- uyor I/65/16
 o.- uyoru I/60/29
 o.- uyudu I/05/12
 9. (Zaman bildiren kelimelerle) Geçmek, tamamlanmak. -86-
 o.- annar I/68/07
 o.- du I/07/94, I/09/04, I/10/84, I/107/31, I/109/52, I/113/51, I/113/54, I/124/05, I/126/67, I/126/68, I/143/76, I/17/05, I/17/37, I/17/64, I/25/38, I/37/14, I/43/32, I/45/06, I/46/08, I/53/20, I/53/36, I/53/77, I/54/45, I/57/52, I/59/36, I/59/38, I/60/51, I/78/36, I/83/65, I/84/31, I/87/46, I/91/20, I/93/51, II/01/11, II/14/20, II/19/117, II/19/118, II/19/133, II/19/22, II/28/21, II/39/23
 o.- dū I/139/23
 o.- duğ I/111/111, I/17/60, I/44/49, I/76/05
 o.- duğ I/16/50
 o.- dum I/144/50, I/17/60, I/37/45, I/41/05, I/43/10, I/59/03, I/60/35, I/65/03
 o.- duñ I/79/54, II/23/115
 o.- madan I/125/33
 o.- madı I/113/109, I/125/33, II/39/170
 o.- madıydı I/110/42
 o.- madī II/28/51
 o.- muş I/112/64, I/41/05, II/19/23, II/39/174
 o.- muştur I/59/38
 o.- unca I/58/84
 o.- uncağ I/08/17
 o.- ur I/03/90, I/140/44, II/16/04
 o.- urdu I/17/85, I/30/32, I/94/65

o.- uyo II/13/51
 o.- uyò I/79/10, I/93/51
 o.- uyō I/04/08
 10. (Hastalık bildiren kelimelerle) Yakalanmak, tutulmak, müptela olmak. -65-
 o.- anı I/20/47
 hasta o.- annara II/35/73
 o.- cāmış I/48/47
 o.- cāna II/25/83
 hasTa o.- cañ I/65/17
 o.- ceñ I/98/112
 o.- du I/148/41, I/150/24, I/22/15, I/51/04, I/63/18
 felÇ o.- du I/119/36
 hasda o.- du I/107/67
 hasda o.- dū I/110/10, I/16/47
 hasTa musTa o.- du I/121/116
 hasta o.- du I/45/68, I/49/67, I/83/76
 hasTa o.- du I/35/38
 hāsta o.- du I/48/66
 isaÍ o.- du I/48/66
 hasda o.- duğlarında I/41/59
 hasTa o.- dular I/35/42
 o.- dum I/144/49, I/148/41
 hasda o.- dum I/140/52
 hasTa o.- dum I/39/02, I/39/06
 hasta o.- dūmu I/58/63
 hasta o.- dūñ I/58/75
 o.- ıyn II/25/83
 hasTa o.- mazdı I/153/115
 hasTa o.- mázlarıdı II/08/50
 hasTa o.- mázlarıdı II/08/60
 hasda o.- muş I/22/13
 hasta o.- muş I/45/68
 hasTa o.- sañ I/161/41
 o.- suysam I/63/18
 amel o.- ullā II/12/80
 hasTa o.- ullā II/12/81
 o.- uncā I/62/20
 hasda o.- unca I/125/03

hāsta o.- unca I/83/48
 hasta o.- uñ II/29/07
 o.- ur II/28/67
 hasta o.- ur I/58/45
 o.- urdu I/24/46, I/58/70
 o.- urdu I/20/36
 hasTa o.- ursuñ I/153/118
 o.- urumuş I/133/11
 felc o.- usuñ I/91/23
 hasta o.- uverincesi I/58/08
 hāsta o.- uvidi II/24/107
 hasta o.- uvurdu I/03/76
 hasda o.- uyır II/25/36
 o.- uyo I/01/89
 hasTa o.- uyon I/63/20, II/29/22
 irahatsız o.- uyon I/63/19
 hasda o.- uyoñ I/67/71
 o.- uyōrun I/58/78
 11. İsim-fiillerden sonra anlamı kuvvetlendirmek, değişik bir ifade sağlamak için bir üslup özelliği olarak kullanılır. -54-
 o.- asıca I/05/33
 o.- du I/112/45, I/17/43, I/41/71, I/75/58, II/10/105
 o.- dū I/127/22
 o.- duḵ I/61/64, II/20/37
 o.- dū_uñ II/01/14
 o.- dulā II/06/63
 o.- dum I/119/08, II/39/86
 o.- madı II/16/78
 o.- maS I/08/127
 o.- maz I/117/30, I/49/55
 o.- muşlā I/153/88
 o.- sa I/92/45
 o.- sam II/34/30
 o.- sanız I/83/65
 geçmiş o.- sun I/107/08, I/107/09
 o.- u I/137/62, I/59/60, I/61/39, II/07/42, II/16/76, II/30/05
 o.- ū I/34/49, I/67/30

o.- unca I/138/68
 o.- ur I/110/56, I/110/62, I/131/04, I/137/27, I/137/45, I/137/46, I/137/52, I/144/07, I/157/73, I/16/17, I/41/46, I/97/09
 o.- ur I/137/08, I/40/02
 o.- urdu I/143/40
 satıcığ o.- ursuñ I/96/33
 o.- urun I/142/16, I/46/83
 o.- uydu I/100/23
 o.- uyoİİār I/35/19
 o.- uyoç I/53/74
 o.- úyösüñ I/05/16
 12. (Zaman bildiren kelimelerle) Gelip çatmak, yaklaşmak. -52-
 o.- du I/07/56, I/10/84, I/143/73, I/145/75, I/148/11, I/148/29, I/27/07, I/42/40, I/42/41, I/51/32, I/61/55, I/74/32, I/78/45, I/80/28, I/80/33, I/91/30, I/91/56, I/95/02, II/23/179, II/39/184
 o.- dū II/31/17
 o.- du_u II/15/21
 o.- madı I/40/04
 o.- madı II/31/17
 o.- muşdur I/99/49
 o.- ūcaḵ I/53/40
 o.- unca I/113/76
 o.- ur I/148/15, I/80/67, II/33/81
 āşam o.- ur I/128/22
 o.- urmuş I/21/15
 o.- uve_inça II/29/17
 o.- uyo I/113/54, I/155/10, I/27/34, I/27/35, I/32/83, I/37/31, I/38/58, II/27/18
 o.- uyō I/158/02, I/99/68
 o.- uyō I/37/11
 o.- uyōdu I/09/20
 o.- uyōm II/06/02
 o.- uyor I/108/07
 o.- uyoru I/52/27
 o.- uyorū I/37/12
 13. Doğmak, dünyaya gelmek. -43-
 o.- acaḵ I/138/22

o.- acaK I/48/38
 o.- acāsa I/48/39
 o.- annar I/110/26, I/110/27
 o.- cāk II/07/120
 o.- cāsa I/48/38
 o.- cıK I/79/75
 o.- du I/112/38, I/138/22, I/138/23, I/63/30, I/79/44, I/79/57, II/20/78
 o.- dular I/112/38
 o.- madı I/79/38, I/79/50
 o.- masın II/14/70
 o.- mayı I/79/37
 o.- mayo I/79/51
 o.- maz I/79/39
 o.- muş I/11/78, I/15/64
 o.- suş II/14/70
 o.- u II/05/75
 o.- ū II/28/50
 o.- unca I/53/04
 o.- ur I/108/32
 o.- urdu I/48/38, II/16/102
 o.- uveri I/79/54
 o.- uyo I/85/41
 o.- uyodu I/85/42, II/08/37
 14. Yetiştirmek, üretilmek. -35-
 o.- du I/88/34
 o.- dū II/07/82
 o.- madı I/80/59
 o.- mayan II/19/161
 o.- māzdı II/07/58
 o.- mō I/100/42
 o.- muyo I/100/42, II/19/164, II/29/93
 o.- ū II/32/40
 o.- ur I/32/100, I/32/101, I/32/102, I/32/99, I/40/43, II/19/161, II/19/163
 o.- urdu I/73/12
 o.- uşdu I/33/41
 o.- uyo I/100/43, I/32/102, I/85/21, II/19/163, II/20/21
 o.- uyō II/29/103
 o.- ūyo I/32/101

o.- ūyō II/19/164
 o.- uyodu I/83/39, I/83/41
 o.- uyoru I/84/40
 15. Uygun düşmek, yerinde olmak. -34-
 o.- du I/126/70, I/161/61, I/28/08, I/59/29, I/72/07, I/87/30, II/11/65, II/11/66, II/13/01, II/33/83
 o.- madı I/110/52
 o.- mas I/109/23
 hic o.- masa I/112/57
 o.- masSa I/20/102
 o.- maSsa I/142/17
 hiç o.- massa I/41/68
 hiÇ o.- maSsa I/145/87
 o.- mayo I/90/82
 o.- mayodu I/90/82
 o.- māyor I/12/37, I/24/08
 o.- maz I/07/111, I/108/53, I/14/37, I/45/54, I/62/07
 o.- meyceK I/28/03
 o.- meyçik I/100/45
 o.- muyor I/131/58
 o.- ur I/110/54, I/146/84, I/147/29, II/23/122, II/23/123
 16. Olgunlaşmak, kemale ermek. -33-
 o.- asıya I/81/62
 o.- cek I/32/53
 o.- dī II/01/31
 o.- du I/100/45, I/69/30, I/88/65, II/07/85, II/22/83, II/31/33
 o.- dū I/127/34, I/127/35
 o.- dukdan I/106/10
 o.- madı I/133/27, I/133/30, I/54/19, I/69/30
 o.- mazmış II/31/35
 o.- muyomuş II/31/34
 o.- u II/26/44
 o.- uncū I/133/30
 o.- ur I/127/36, I/67/68, I/88/66
 o.- ursa II/22/82
 o.- uşsa I/134/53

- o.- uyo II/20/20, II/20/21
 o.- uyor I/139/63, I/17/70
 o.- uyoru I/65/28
17. Māruz kalmak, (bir şey) edilmek. -29-
 o.- amıyodum I/139/35
 ameliyet o.- cādık II/22/17
 süned o.- cığ II/08/98
 amelet o.- du I/132/54
 ameliyet o.- du I/107/08, I/51/03, I/63/27
 sünnet o.- du I/98/108
 tıraş o.- dukTan II/23/90
 o.- dum I/133/08, I/91/20, II/19/132
 amaliyaT o.- dum I/148/42
 ameleT o.- dum I/67/01
 amēlit o.- dum I/33/11
 ameliyet o.- dum I/133/36, I/54/05, II/22/07, II/22/19, II/25/109
 ameliyet o.- düm I/42/40
 o.- madık II/08/73
 āmelit o.- muş II/05/93
 o.- unca II/19/134
 ameliyet o.- uқан I/24/09
 ameliyet o.- unca I/42/09
 ameliyet o.- urşañ II/22/31
 ameliyet o.- uyoñ I/106/32
18. Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak. -24-
 o.- an II/32/125
 o.- ana I/97/58
 o.- annar II/10/92
 o.- caķ I/92/45
 o.- dū I/138/39, I/53/22
 o.- dum I/45/06
 o.- dūmuz I/116/45, I/119/18
 o.- madılar I/35/41, I/35/42
 o.- masam I/63/20
 o.- muş I/92/45
 o.- muşlā II/19/88
 o.- muyo I/79/74
- o.- sam I/63/20
 o.- san II/19/54
 o.- u II/32/125
 o.- urşa I/06/99
 o.- urşan I/45/07
 o.- urum I/40/62, I/40/63
 o.- usa II/27/49
19. Herhangi bir durumda bulunmak. -16-
 o.- an I/42/19
 o.- caķsınız I/52/76
 o.- dū I/120/39, I/139/35, I/157/26, I/92/03, I/92/34, II/10/92
 o.- duyūnu I/01/63
 o.- madīn II/15/89
 o.- sun I/88/65
 o.- ur I/07/98, II/39/29
 o.- uş I/11/49
 o.- uyorū I/03/53
 o.- uyoruz I/93/29
20. Etmek, edilmek. -15-
 idari o.- cāķ II/09/62
 iPdāI o.- du I/69/54
 ırcat o.- du I/96/41
 şıKayed o.- dū I/69/69
 baş o.- maz I/63/43, I/63/58
 baş o.- māz I/52/95
 şıkāyet o.- mazdī I/69/69
 idāre o.- uP I/130/47
 ihrāc o.- ur II/30/20, II/30/21
 idāre o.- urdu I/108/13
 idāre o.- uyodu I/158/35
 idāre o.- uyoruz I/130/45
21. Hazır duruma gelmek. -13-
 o.- asıya I/84/41
 o.- du I/102/46, I/116/38, I/28/20
 o.- dū I/116/36, I/116/37
 o.- dukdan I/101/12
 o.- dūnu I/36/25
 o.- ur I/33/98, I/62/27
 o.- uşdu I/33/99

olmaz

- o.- uyo II/23/206
o.- uyu I/40/23
22. Dilek-temenni ifade eden sözlerden sonra kullanılır. -5-
o.- sun I/113/49, I/113/50, I/122/01
cennet mekân o.- sun I/122/72
23. Bulanmak, etrafı bir şeyle kaplanmak, dolmak. -5-
o.- dū I/116/37, I/150/08
o.- sun I/148/02
o.- uṛ II/39/53
o.- uyo I/147/46
24. Bir yere mensup olmak. -4-
o.- an I/110/13, II/27/56
o.- madık I/76/67
o.- mıyınca I/79/87
25. (İyelik eki almış bazı kelimelerle) Dokunmak. -4-
o.- cū I/98/127
o.- uyo I/98/126
o.- uyomuş I/98/126
26. Cümlede aynı değerde iki kelime arasında bağlama vazifesi görür. -5-
o.- sun II/19/137
kadın olsun erkek o.- sun I/16/33
adama olsün göyuna o.- sun I/105/19
kadın o.- sun erkek olsun I/16/33
adama o.- sūn göyuna olsun I/105/19
27. Dolmak, tamamlanmak. -2-
o.- muyo I/74/45
o.- uyo I/74/45
28. Mahrum kalmak, elinden kaçırmak, yitirmek. -1-
o.- dum I/54/07
29. Yaratılmak. -1-
o.- duḡ I/91/10
30. Yokken bulunur hâle gelmek.
olmaz : İmkânsız, gerçekleşemez, gayrimümkün. -17-
o.- maS I/103/61, I/111/36, I/24/20, I/43/36, II/08/101, II/39/182, II/39/183

- o.- maSsa I/111/36, I/17/40, II/31/42
o.- maz I/155/68, II/08/101, II/19/167, II/39/01
o.+ mazdı I/159/23, II/20/55
olsun : 1. Bile, dahi. -1-
o.- sun I/125/43
o.- suṛ I/126/28
2. “Peki, kabul” anlamında cevap sözü.
olı - : bk. ol-⁴ -1-
o.- dūyú I/63/61
olı - : bk. ol-⁴ -8-
o.- caḡ II/14/96
o.- du I/02/24, I/83/23
o.- dū II/16/15
o.- maḡ I/83/12
o.- maz olur mu I/01/48
o.- sun I/129/46
o.- sun vasın II/39/170
bk. ol-⁵ -3-
o.- mūncası I/03/32
o.- muṣ I/08/83
o.- suṛ I/06/146
bk. ol-⁶ -4-
o.- madı I/40/09
o.- sun I/53/66, II/39/117
o.- ur I/03/47
bk. ol-² -13-
o.- du II/19/127
o.- maz II/34/72
o.- sa I/06/29, I/152/54, I/44/64, I/83/13, I/96/38, II/33/48, II/36/11
o.- sā I/76/41
o.- sa yaparım I/40/57
o.- sun I/92/34, II/39/183
bk. ol-¹ -25-
o.- du I/149/05
emekli o.- du I/46/70
emekli o.- duḡ I/85/54
o.- muṣ I/85/57
emekli o.- muṣ I/46/122

zayı o.- muş II/09/10
 o.- sa II/38/39
 o.- sun II/38/61
 afiyet o.- sun II/39/36, II/39/45
 canıñ sa o.- sun I/66/18
 halal o.- sun II/32/142
 helal o.- sun I/37/55, I/85/63
 ırızı o.- sun I/88/58
 ırāzı o.- sun I/134/65
 rāzı o.- sun I/120/50, I/88/38, I/96/88
 razi o.- sun I/107/30
 razı o.- sun I/14/12
 rāzi o.- sun I/137/55
 şükürler o.- sun I/61/72
 şüKürler o.- sun I/14/51
 bk. ol⁻¹⁷ -1-
 amelîyet o.- düm I/43/04
 bk. ol⁻¹² -1-
 o.- sa I/83/49
 bk. ol⁻³ -4-
 datlı o.- sun I/101/68, I/101/73
 ğutlu o.- sun I/101/72
 ğutlü o.- sun I/101/67
 bk. ol⁻¹¹ -1-
 o.- duğ II/18/35
 bk. ol⁻¹³ -1-
 o.- du II/30/51
 bk. ol⁻¹⁸ -1-
 o.- sağ II/30/62
 bk. ol⁻⁹ -2-
 o.- dū II/37/59
 o.- muş II/37/60
 bk. olmaz -1-
 o- maSsa I/01/43
 bk. olsun² -1-
 o.- sun I/07/89
öl - : bk. öl- -2-
 ó.- düler I/03/20
 ó.- úrsē I/69/07
öl - : bk. ol⁻¹ -2-

sa ó. II/30/50
 ó.- an II/09/07
 bk. ol⁻²¹ -1-
 ó.- maz I/62/14
 bk. ol⁻³ -1-
 ó.- ur I/62/17
öl : bk. o_ul¹ -286-
 ō.+ u I/03/76, I/05/47, I/100/12,
 I/108/09, I/11/56, I/11/78, I/112/31,
 I/113/58, I/113/71, I/113/72, I/113/73,
 I/113/76, I/119/24, I/119/34, I/120/37,
 I/120/39, I/120/40, I/122/26, I/122/27,
 I/125/20, I/125/26, I/125/27, I/128/58,
 I/134/61, I/138/49, I/15/60, I/153/84,
 I/156/58, I/17/45, I/33/113, I/33/129,
 I/41/44, I/48/39, I/50/57, I/52/12, I/52/58,
 I/52/82, I/53/13, I/53/36, I/53/77, I/56/29,
 I/58/98, I/64/14, I/64/39, I/65/61, I/68/26,
 I/68/55, I/69/35, I/73/13, I/76/09, I/88/15,
 I/88/22, I/92/32, II/05/104, II/06/82,
 II/08/133, II/16/45, II/19/103, II/20/48,
 II/23/159, II/23/161, II/28/09, II/28/45,
 II/28/46, II/38/90
 ō.+ ū I/33/112
 ō.+ um I/01/05, I/01/14, I/02/28,
 I/05/29, I/05/47, I/06/14, I/10/115,
 I/102/67, I/107/25, I/107/32, I/108/48,
 I/11/01, I/11/36, I/11/46, I/113/09, I/113/10,
 I/113/111, I/113/113, I/113/114, I/113/136,
 I/113/53, I/113/58, I/113/61, I/122/81,
 I/123/03, I/123/04, I/131/57, I/134/07,
 I/136/23, I/137/30, I/138/20, I/138/48,
 I/139/24, I/14/69, I/144/20, I/144/24,
 I/146/86, I/147/05, I/149/61, I/15/10,
 I/15/67, I/151/24, I/151/25, I/152/49,
 I/153/50, I/157/04, I/158/27, I/158/32,
 I/158/36, I/158/39, I/158/41, I/158/43,
 I/161/02, I/161/60, I/161/61, I/17/38,
 I/18/31, I/18/67, I/27/29, I/28/46, I/30/03,
 I/36/75, I/39/14, I/40/14, I/40/65, I/41/44,
 I/41/59, I/43/20, I/46/74, I/46/81, I/48/25,
 I/48/66, I/48/74, I/52/49, I/52/53, I/52/78,
 I/53/13, I/53/19, I/53/66, I/56/55, I/58/50,
 I/58/51, I/58/96, I/60/37, I/60/38, I/60/75,
 I/60/77, I/64/22, I/64/24, I/64/83, I/64/88,
 I/65/12, I/65/13, I/65/16, I/67/24, I/73/35,
 I/74/102, I/74/56, I/75/54, I/80/03, I/80/04,
 I/80/09, I/80/18, I/80/20, I/80/22, I/80/35,

I/80/45, I/80/54, I/84/33, I/86/08, I/86/43, I/86/67, I/88/27, I/88/40, I/89/16, I/90/73, II/05/105, II/06/56, II/14/64, II/16/101, II/16/27, II/16/33, II/22/17, II/22/40, II/22/54, II/26/21, II/26/22, II/28/53, II/28/82, II/29/66, II/29/75, II/32/09, II/32/19, II/32/20, II/37/76, II/37/77

ō.+ uma I/152/49, I/25/14, I/25/15

ō.+ umâ II/13/27

ō.+ umınan I/47/16

ō.+ umnân I/73/35

ō.+ umu I/108/55, I/113/135, I/152/26, I/152/28, II/06/59

ō.+ umunan I/107/74

ō.+ umuñ I/11/18, I/144/21, I/153/54, I/153/55, I/36/21, I/58/50, I/58/98, II/23/23, II/28/51

ō.+ umuz I/01/42, I/102/30, I/126/24, I/17/12, I/60/88, I/86/67, II/20/29, II/24/44, II/38/92

ō.+ umuz molumuz I/126/26

ō.+ un II/28/06

ō.+ una I/119/31, I/145/46, I/145/47, I/25/19, I/45/24, I/52/13, I/76/09, I/76/69, I/86/68, II/04/57

ō.+ una verivirdi I/120/39

ō.+ undan I/06/119, I/132/81, II/16/83

ō.+ unnan I/148/38

ō.+ unu I/11/62, I/72/17, II/02/96, II/20/50, II/23/158, II/23/160

ō.+ unuñ I/107/64, I/136/37, I/15/15, I/55/49, I/78/20, I/92/32

ō.+ unuzu II/23/161

ō.+ uñ I/11/72, I/20/98, I/46/103, I/52/74

ō.+ usuñ I/87/22

ō.+ uydu I/154/05, I/47/07

ō.+ uynına I/25/29

ō.+ uynan I/06/121, II/28/52

ō.+ uyudu I/25/10

öl - : bk. ol-⁴ -26-

ō.- dı I/58/37

ō.- do II/10/35

ō.- du I/06/109, I/152/06, I/155/16, I/34/06, I/42/60, I/44/83, I/53/54, I/77/24, II/13/04, II/13/05, II/32/119, II/33/82

şehid ō.- du II/12/48

ō.- duğ II/12/41

ğışı bir ō.- duğ I/77/24

ō.- madı I/03/25

ō.- mäsdi II/08/56

ō.- mazdı I/34/09, II/07/83

zayı ō.- muş II/09/34

ō.- muyodu I/34/25

ō.- muyödu II/07/82

ō.- ur I/08/13

ō.- urdu I/08/15

bk. ol-¹ -24-

sa ō. I/113/10, II/25/116

ō.- caz II/06/40

ō.- du I/07/55, I/36/24, I/48/70, I/52/48, I/64/36, II/07/144, II/08/18, II/09/51, II/10/36, II/10/62, II/23/143

ayıP ō.- du II/23/181

emekli ō.- du I/53/75

nasib ō.- du I/121/120

sebeb ō.- du I/48/77

ğayıb ō.- du yapTım II/14/04

vasıta ō.- muş I/06/93

ō.- sun II/03/53

şükr ō.- sun I/01/14

şükürler ō.- sun I/50/81

ayıb ō.- ur I/47/83

bk. ol-⁹ -24-

ō.- du I/34/12, I/42/24, I/44/48, I/45/28, I/45/38, I/46/36, I/50/22, I/53/39, I/55/14, I/55/15, I/65/11, II/09/52, II/26/26, II/27/05, II/29/28, II/31/05

ō.- duğ I/54/35

ō.- dum I/10/02, II/25/33

ō.- madı I/47/20

ō.- mınca I/42/65

ō.- muş II/25/34

ō.- muşdır II/25/34

- bk. ol-³ -20-
 ö. I/58/40
 ö.- caz II/29/13
 ö.- du I/46/102, I/46/107, I/46/108, I/46/109, I/58/82, I/86/57, II/07/121, II/13/39, II/32/41, II/32/42
 uygun ö.- du II/09/50
 üstün ö.- du II/07/107
 ö.- dula II/07/121
 pişman ö.- dular I/65/33
 ö.- madı I/54/17, II/07/84
 ö.- muş I/54/48
 bk. ol-² -14-
 ö.- du I/46/12, I/59/54, II/05/66, II/09/54, II/09/69
 ö.- dü I/65/34, II/08/137
 yid ö.- du II/24/88
 ö.- ması I/08/117
 ö.- maz I/67/30
 ö.- mūncā II/09/93
 ö.- muş II/09/33
 ö.- sa II/07/116
 ö.- uyo II/15/18
 bk. ol-¹³ -14-
 ö.- acaK II/27/53
 ö.- du I/152/08, I/152/09, I/152/10, I/55/65, I/77/50, II/05/76, II/07/109, II/24/77, II/30/12
 ö.- du_u II/05/101
 ö.- duğ I/63/02
 bk. ol-⁵ -10-
 ö.- caK I/10/89
 ö.- du I/09/27, I/10/40, II/05/83, II/09/73
 debrem ö.- du I/150/43, I/155/86
 tā ö.- maSsa I/60/69
 ö.- muş II/05/87
 yangın ö.- muş II/17/58
 bk. ol-⁶ -8-
 ö.- du II/05/76, II/12/10, II/16/84, II/16/85
 ö.- madan I/48/39
 ö.- madı II/05/76
 ö.- masaydı I/136/23
 ö.- mıyannara I/45/72
 bk. ol-¹⁰ -8-
 ö.- du I/153/47, II/07/84
 dil fēlci ö.- du II/05/55
 felc ö.- du I/08/84
 fēlç ö.- du II/05/53
 ğanser ö.- du II/29/21
 hastı sāyır ö.- madıK Tan II/05/100
 hasta ö.- mazdıK II/25/36
 bk. ol-²⁵ -6-
 ö.- du I/58/81
 nazar ö.- du I/58/47
 faydası ö.- madı I/38/66
 bk. ol-¹ -5-
 ö.- dum I/25/23
 bk. ol-¹⁷ -5-
 süned ö.- cıK II/08/99
 ö.- dum I/43/10, II/22/19, II/22/20
 ameliyet ö.- dum II/25/03
 bk. ol-³⁰ -4-
 ö.- du II/07/24, II/07/25, II/09/85
 bk. ol-¹⁶ -3-
 ö.- madı II/32/45
 ö.- mamış II/29/104
 ö.- muş II/30/25
 bk. ol-⁷ -2-
 ö.- du II/09/38
 bk. ol-¹² -2-
 ö.- du I/43/37, I/52/08
 bk. ol-¹⁵ -1-
 ö.- mıyyō I/42/49
 bk. ol-¹⁸ -1-
 ö.- dum I/45/06
 bk. ol-²⁰ -1-
 baş ö.- du I/55/44
 bk. ol-²⁴ -1-
 ö.- du I/65/04

bk. ol-²³ -1-
 ö.- du I/65/22
 bk. ol-¹¹ -1-
 ö.- dum I/152/50
 bk. olmaz -2-
 ö.+ maS II/24/85
 ö.+ maz I/09/24
öl - : bk. ol-¹ -20-
 ö.- du I/64/52
 emekli ö.- du I/64/102
 emekli ö.- du I/60/31
 emekli ö.- du I/46/57
 gâyib ö.- du II/07/40
 lüzüm ö.- du I/64/05
 emekli ö.- du II/12/12
 gelin ö.- dum II/06/34
 ö.- sa I/73/21, I/94/06, II/21/11
 ö.- sun I/53/35, II/03/59, II/28/91
 helal ö.- sun I/49/82, I/60/103
 helâl ö.- sun I/37/55
 ırzı ö.- sun I/65/19
 rāzı ö.- sun I/52/38
 bk. ol-⁴ -18-
 ö.- du I/04/15, I/04/17, I/42/68, I/44/50,
 II/02/67, II/10/36, II/13/05, II/30/70
 ö.- dū II/22/11
 ö.- sa I/45/68, II/24/73, II/25/109
 ö.- sun I/52/42, I/52/70
 hayır ö.- sun I/52/33
 ö.- sun varsın I/48/21
 ö.- suş II/07/64
 ö.- suş vasıf I/45/73
 bk. ol-² -13-
 ö.- du I/46/108, I/48/71
 ö.- madan II/25/52
 ö.- mazsa I/46/129
 ö.- sa I/06/24, I/06/25, I/40/28, I/51/12,
 I/63/09, I/95/23, II/27/48
 ö.- sa yaparı I/40/28
 ö.- sun I/54/24

bk. ol-³ -8-
 ö.- çağ II/29/14
 ö.- du II/05/68
 ö.- masın I/44/90
 ö.- maycaK I/48/35
 ö.- sun I/65/27
 aÍ ö.- sun II/03/52, II/03/58
 bk. ol-⁶ -6-
 ö.- du I/86/08
 ö.- sa I/63/50, I/63/51, I/66/04, I/75/63
 ö.- suş vermem I/53/66
 bk. ol-⁹ -4-
 ö.- du I/47/45, I/49/40, I/63/29, II/06/78
 bk. ol-¹⁷ -4-
 ö.- cam II/22/03
 ö.- dum II/22/02, II/22/03, II/22/04
 bk. ol-¹⁰ -3-
 hasta ö.- sa I/53/31, I/53/73
 hasta ö.- saş I/58/48
 bk. ol-¹¹ -3-
 ö.- du I/62/21, I/62/22
 ö.- muş I/45/68
 bk. ol-¹⁸ -2-
 ö.- sa I/53/65
 ö.- sun I/53/35
 bk. ol-⁵ -1-
 ö.- sun II/33/06
 bk. ol-²³ -1-
 ö.- du I/10/106
olā : bk. olāk -2-
 o.+ yİ I/33/71, I/33/74
 <<oğlak+ı (bk. olāk) -2-
 o. I/128/48, I/128/65
ōla : bk. olāk -2-
 ō.+ yİ I/33/69
 ō.+ yİ I/33/68
ōla : bk. ōlan -1-
 ō. I/134/07
olā : bk. olāk -3-
 ō. I/128/49, I/128/66

ölaḳ : Oğlak, keçi yavrusu. -6-

ö. I/128/48, I/128/65, I/157/68, I/33/32

ö. yapcaz I/51/22

ö. yaptı I/33/73

ölaḲ : bk. ölaḳ -2-

ö. I/128/48, I/128/49

olan : bk. ölan -15-

o. I/120/42, I/40/13, I/88/26, I/92/60, I/93/41, I/95/04

o. evine II/25/60

o. evinē I/76/47

o.+ ın II/19/81

o.+ ıñ I/51/44

o.+ nā I/76/49

o.+ nar I/138/27, I/88/11

o.+ nardan I/93/26

o.+ nariñ I/11/30

olān : bk. ölan -1-

o. II/08/53

ölan : bk. ölan -1-

ö. I/45/09

ölan : Oğlan, erkek çocuk. -445-

ö. I/100/20, I/100/26, I/107/05, I/107/37, I/107/58, I/11/65, I/11/77, I/11/78, I/111/100, I/112/38, I/119/22, I/119/33, I/119/34, I/119/36, I/119/80, I/120/16, I/120/32, I/120/33, I/121/94, I/123/08, I/125/21, I/125/29, I/125/30, I/125/38, I/125/81, I/126/07, I/132/69, I/132/70, I/132/72, I/136/41, I/137/17, I/137/18, I/137/23, I/138/111, I/138/119, I/138/22, I/138/23, I/138/39, I/138/63, I/143/04, I/143/79, I/144/23, I/146/06, I/148/13, I/148/22, I/148/31, I/149/20, I/149/24, I/149/43, I/15/09, I/15/68, I/150/26, I/151/23, I/151/36, I/152/11, I/153/54, I/154/20, I/154/23, I/157/43, I/158/50, I/159/41, I/160/29, I/21/41, I/21/83, I/22/25, I/23/69, I/24/50, I/32/92, I/33/127, I/33/68, I/33/86, I/36/41, I/39/105, I/39/29, I/40/17, I/41/18, I/42/80, I/43/21, I/43/22, I/43/26, I/44/54, I/45/26, I/46/132, I/48/37, I/48/38, I/48/54, I/49/31, I/50/29, I/50/30, I/50/32, I/52/10, I/52/52, I/52/65, I/52/67, I/52/75, I/52/86, I/53/14, I/53/17, I/53/26,

I/53/27, I/53/30, I/53/59, I/53/62, I/53/66, I/53/71, I/55/18, I/55/31, I/57/37, I/58/13, I/59/12, I/59/21, I/59/23, I/59/24, I/64/112, I/64/35, I/64/42, I/64/57, I/65/31, I/65/61, I/66/03, I/66/14, I/66/22, I/66/27, I/66/28, I/67/24, I/67/27, I/67/70, I/69/11, I/69/36, I/69/39, I/70/82, I/72/16, I/72/58, I/74/99, I/76/99, I/78/21, I/83/18, I/83/74, I/86/09, I/86/49, I/86/66, I/88/22, I/88/25, I/88/27, I/88/28, I/88/45, I/88/59, I/90/25, I/90/26, I/93/39, I/98/20, I/99/14, II/01/89, II/02/96, II/05/107, II/05/84, II/06/57, II/07/105, II/07/115, II/07/120, II/08/92, II/12/74, II/14/65, II/14/67, II/14/70, II/16/43, II/16/53, II/16/95, II/20/30, II/20/53, II/20/78, II/22/17, II/22/54, II/23/158, II/24/20, II/25/39, II/25/76, II/26/23, II/27/31, II/27/59, II/28/04, II/28/06, II/28/09, II/28/10, II/28/13, II/28/21, II/28/41, II/28/52, II/28/53, II/28/92, II/28/95, II/29/14, II/29/18, II/29/19, II/29/20, II/29/26, II/32/18, II/32/19, II/34/16, II/35/92, II/37/51, II/37/59, II/38/115, II/39/149

ö.+ a I/05/49, I/114/12, I/114/15, I/119/31, I/126/75, I/138/56, I/25/23, I/25/25, I/45/17, I/45/18, I/52/68, I/53/19, I/66/02, I/88/25, II/16/79

ö.+ da I/137/18, II/14/65, II/14/66

ö.+ dan I/132/09, I/66/01, I/79/74

ö.+ dı II/08/133, II/14/69

ö.+ dık I/145/14, II/28/02

ö.+ ı I/02/27, I/125/39, I/152/30, I/158/41, I/39/99, I/42/31, I/45/27, I/46/79, I/52/21, I/52/50, I/53/37, I/59/08, I/70/86, I/76/04, I/76/05, II/02/97, II/05/104, II/07/101, II/07/103, II/07/109, II/07/113, II/07/144, II/16/102, II/28/04, II/28/07, II/28/51, II/28/93

ö.+ ıdı I/39/29, I/55/66, I/64/40, II/12/48, II/12/49

ö.+ ıdık I/61/59

ö.+ ın I/33/74

ö.+ ıñ I/04/10, I/11/65, I/11/68, I/120/32, I/131/56, I/137/19, I/137/47, I/143/05, I/143/79, I/149/26, I/15/64, I/158/44, I/16/50, I/25/24, I/33/136, I/37/42, I/42/31, I/43/22, I/45/06, I/46/64, I/58/16, I/69/35,

ölan evi

I/88/28, I/88/29, II/08/133, II/12/52,
II/20/31, II/22/43, II/23/210, II/29/30,
II/30/67

ö.+ ıS II/28/39

ö.+ ıj II/05/76

ö.+ la I/33/77

ö.+ lāmız II/20/33

ö.+ ları I/83/10, II/20/36

ö.+ na I/138/63, I/66/05

ö.+ nā I/138/19, I/145/41, I/145/68,
I/145/74, I/145/92, I/158/52, I/159/06,
I/26/17, I/37/30, I/58/94, I/64/88, II/08/78,
II/08/96, II/16/107, II/23/189, II/32/98

ö.+ nādan I/159/41

ö.+ nām I/145/18, I/153/45

ö.+ nāmız I/159/39, I/72/12, II/08/19,
II/21/46

ö.+ nāmızıı II/08/03

ö.+ nan I/107/74, I/154/26, I/36/41,
I/47/56, I/47/57, I/66/01, I/66/02, II/17/48

ö.+ nāı I/60/76

ö.+ nāna II/27/51

ö.+ nānan I/145/63

ö.+ nāı II/08/130

ö.+ nar I/111/50, I/12/48, I/121/34,
I/138/51, I/26/19, I/55/18, I/66/22, I/80/17,
II/16/104, II/23/126

ö.+ narı I/145/55

ö.+ nār II/08/68

ö.+ nar yapar I/26/20

ö.+ nara I/15/97, I/26/18

ö.+ nara verisiı I/145/64

ö.+ nardan I/65/31

ö.+ narı I/06/07, I/119/22, I/20/99,
I/39/14, I/51/17, I/63/61, I/73/36, I/80/31,
II/12/33

ö.+ narım I/107/37, I/113/112, I/138/30,
I/27/29

ö.+ narımıı I/113/112

ö.+ narıı I/113/112, I/138/76, II/17/80

ö.+ sā II/17/44

ö. yaparlar I/26/16

ö. yapTım I/10/77

ölan evi : Evlenmelerde erkeğin ailesi,
erkek tarafı.

ö. evı I/32/69

ö. evi veriyo I/32/89

ö. evi I/08/35, I/147/59, I/31/51, I/32/92,
I/77/25, II/34/26, II/39/154

ö. èvi I/04/25, I/113/35, II/17/44,
II/25/56

ö. evinde I/145/73, I/32/86, I/78/31,
I/97/52

ö. evindè I/145/53

ö. èvinde I/114/55, II/15/06, II/15/08,
II/25/57, II/25/58

ö. èvindè II/25/54

ö. evinden I/145/77, I/153/64

ö. evine I/145/76, I/153/64, I/26/25,
I/89/10, I/90/49, II/34/86

ö. èvine I/113/42, I/114/55, I/125/65,
I/157/10, II/23/87, II/25/56, II/34/20

ö. èvinè I/125/62

ö. evinin II/34/75

ö. èviniı I/125/73, I/125/77, I/138/94,
II/23/64

ölan ğardeş : Bir kimsenin erkek
kardeşi.

ö. ğardaşıım I/18/13, I/52/54, I/58/15

ö. ğardaşıımıı I/47/01

ö. ğardaşları I/39/28

ö. ğardeşim I/73/72

ö. ğardeşıımıı I/73/72

ölan ğınası : Düğünlerde önce
damatlara kına yakılarak gerçekleştirilen
eğlence.

ö. ğınası I/30/36

ölan giyimi : Düğünlerden önce
damadın giydirilmesi töreni.

ö. giyimi I/125/69

ölân : bk. ölan -1-

ö.+ nā II/08/47

olanā : (<<olanağ+ı) İmkân. -1-

o. I/92/60

olay : bk. òlak -1-

o. I/33/74

olay : Olan, ortaya çıkan, meydana gelen her türlü hâl ve keyfiyet, vak'a, hadise. -1-

o. I/126/07

oldur - : Olmasını sağlamak, meydana getirmek, vücut vermek, gerçekleştirmek. -5-

o.- dum I/128/61

o.- udu I/128/47, I/128/48

o.- uP I/17/65

ole : bk. öyle -1-

o.+ ydi I/96/65

ölē : bk. öyle -1-

ō. I/08/10

olgunnaş - : Olgunlaşmak, gelişmek, kıvamını bulmak. -1-

o.- ıyor I/17/70

ōlin : bk. ōlan -1-

ō.+ nā II/08/133

olīā : <<ora+lar -2-

o. II/32/100, II/32/101

olīāda : <<<ora+larda -1-

o. II/20/26

olīāda : <<<ora+larda -2-

o. I/49/50, I/53/82

olīāni : <<<ora+ları -1-

o. I/48/17

olīārda : <<<ora+larda -1-

o. I/40/71

olīon : bk. orīon -1-

o. I/73/77

ollu : Olluk, suyun aktığı yer. -1-

o.+ a II/23/14

olma : Olmak işi. -4-

o. I/125/29

o.+ sı I/110/18, I/92/07

o.+ ya I/85/37

olmağ : ... Hâline gelmek işi. -1-

o. II/38/09

olmi : bk. olma -4-

o.+ ya I/28/30, I/39/92

amilēd o.+ yı II/08/73

o.+ yīnan I/46/129

olū : <<oluğ+u -1-

o.+ muz I/139/53

oluğ : Bir şeyin akmasına yarayan üst tarafı açık boru. -7-

o.+ da I/126/55

o.+ lar I/11/45, I/126/46, I/126/50

o.+ larda I/11/47

o.+ larımız I/11/45

o.+ ları I/11/45

olūk : bk. oluğ -1-

o.+ ları I/11/47

om : bk. on -5-

o. I/37/14, I/37/31, I/49/31, II/01/28, II/31/15

omo : (Marka adından) Çamaşır deterjanı. -2-

o. II/21/60, II/21/67

omō : bk. omo -1-

o. momō I/126/62

omuz : Vücutta boynun iki yanında kalan, kolların gövdeye bağlandığı kısım. -3-

o.+ dan I/17/27

o.+ larına I/104/35

omuzlarına birer adam otur- : Çok güçlü, iri yarı ve sağlıklı olduğunu anlatmak için kullanılan bir deyim.

o.+ larıma birer adam oturdu I/137/41

omzuna vur- : Yüklenmek.

òmuz : bk. omuz -1-

ō.+ dan I/17/22

omz : bk. omuz -3-

o.+ umūza vurdu I/51/33

o.+ umuzunan I/150/13

o.+ unda I/41/85

on : Dokuzdan sonra gelen sayının adı. -435-

o. I/01/10, I/01/46, I/04/15, I/04/16, I/05/14, I/08/19, I/10/81, I/101/08, I/103/48, I/103/54, I/103/58, I/104/26, I/104/27, I/105/03, I/106/05, I/106/25, I/107/11,

- I/107/31, I/107/36, I/108/34, I/110/49, I/110/50, I/111/104, I/111/65, I/113/103, I/113/104, I/113/105, I/113/40, I/113/84, I/113/98, I/116/51, I/117/38, I/117/54, I/120/06, I/120/07, I/120/09, I/121/109, I/121/45, I/121/47, I/121/73, I/122/02, I/122/65, I/122/70, I/127/10, I/127/15, I/127/16, I/128/24, I/129/54, I/13/26, I/13/29, I/13/30, I/131/18, I/131/41, I/132/51, I/132/52, I/132/53, I/137/48, I/138/47, I/14/18, I/14/19, I/14/38, I/140/06, I/140/22, I/140/23, I/143/08, I/143/61, I/143/62, I/144/52, I/145/05, I/145/06, I/145/47, I/145/75, I/146/37, I/147/07, I/148/08, I/148/12, I/148/30, I/148/37, I/148/46, I/149/50, I/149/71, I/151/02, I/152/06, I/152/124, I/152/129, I/152/17, I/152/24, I/152/55, I/152/56, I/152/67, I/152/96, I/153/41, I/153/42, I/153/43, I/154/04, I/154/35, I/155/08, I/155/09, I/155/18, I/155/63, I/156/10, I/156/13, I/156/24, I/157/76, I/158/29, I/158/30, I/158/31, I/158/55, I/16/39, I/16/40, I/17/15, I/17/16, I/18/80, I/21/75, I/21/76, I/22/14, I/22/29, I/22/34, I/23/08, I/23/36, I/23/58, I/24/62, I/25/04, I/25/37, I/27/02, I/27/43, I/27/75, I/27/76, I/30/01, I/30/14, I/30/27, I/30/28, I/30/47, I/31/53, I/35/41, I/36/12, I/36/37, I/37/26, I/37/45, I/39/100, I/39/16, I/39/44, I/40/02, I/41/68, I/41/79, I/42/24, I/42/62, I/42/65, I/43/34, I/46/04, I/46/36, I/46/40, I/46/43, I/46/72, I/49/55, I/50/03, I/50/19, I/50/20, I/50/21, I/50/39, I/50/77, I/52/16, I/52/46, I/52/93, I/53/44, I/54/50, I/54/52, I/55/15, I/56/19, I/56/25, I/56/50, I/56/65, I/57/09, I/59/03, I/59/37, I/63/07, I/63/13, I/63/16, I/63/36, I/64/108, I/64/11, I/64/113, I/64/116, I/64/120, I/64/51, I/64/73, I/64/87, I/64/99, I/68/02, I/68/31, I/68/33, I/68/57, I/68/58, I/69/53, I/69/54, I/69/85, I/69/86, I/73/18, I/74/10, I/74/41, I/74/95, I/76/03, I/76/05, I/76/69, I/78/32, I/79/32, I/79/34, I/80/13, I/82/07, I/84/31, I/86/21, I/86/46, I/87/122, I/87/123, I/87/58, I/87/71, I/88/15, I/88/16, I/88/49, I/88/62, I/90/17, I/90/20, I/91/04, I/91/87, I/92/05, I/92/07, I/92/50, I/93/50, I/94/07, I/94/08, I/94/11, I/94/63, I/94/66, I/94/68, I/94/70, I/94/85, I/94/86, I/94/87, I/98/101, I/99/14, I/99/53, I/99/67, II/01/28, II/01/31, II/01/44, II/02/26, II/02/29, II/02/70, II/02/81, II/02/82, II/02/85, II/02/89, II/02/92, II/03/03, II/04/76, II/05/75, II/05/90, II/06/16, II/06/34, II/06/35, II/07/59, II/08/104, II/08/25, II/08/92, II/09/23, II/09/29, II/09/40, II/10/23, II/10/33, II/11/30, II/12/63, II/12/64, II/12/77, II/13/28, II/14/05, II/14/20, II/14/49, II/14/50, II/14/52, II/14/54, II/14/69, II/15/115, II/15/117, II/15/58, II/16/102, II/16/33, II/16/96, II/19/159, II/19/160, II/19/23, II/19/47, II/22/19, II/22/76, II/22/77, II/23/20, II/23/21, II/25/111, II/25/73, II/25/75, II/25/82, II/26/26, II/27/18, II/28/20, II/28/71, II/29/28, II/29/29, II/29/31, II/30/70, II/31/05, II/31/15, II/32/07, II/32/09, II/33/44, II/34/66, II/34/73, II/34/84, II/34/86, II/35/113, II/36/02, II/37/60, II/38/114, II/38/42, II/38/43, II/39/102, II/39/103, II/39/104, II/39/115, II/39/124, II/39/128, II/39/133, II/39/174, II/39/69, II/39/80, II/39/92
- o.+ a I/122/60, II/06/24, II/06/30
- o.+ ā I/148/13, II/10/24
- o.+ ar II/06/88, II/10/15
- o.+ dı II/21/39
- o.+ u II/02/82, II/39/102
- o.+ unda I/127/15, I/27/43
- o.+ unu II/39/70
- on** : bk. on -2-
- o. II/23/06
- òn** : bk. on -4-
- ò. I/22/30, I/79/98
- ōn** : bk. on -21-
- ō. I/10/81, I/151/38, I/152/129, I/152/96, I/154/07, I/28/48, I/39/100, I/44/84, I/50/22, I/53/30, II/05/56, II/05/75, II/07/59, II/09/85, II/12/68, II/15/114, II/32/08, II/33/82, II/39/82
- oncă_az** : Oncağız, o kadar. -1-
- o. I/60/69
- onucū** : bk. onuncū -1-
- o. II/01/90

onuncü : Onuncu, on sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen. -3-

o. II/01/29, II/01/89

oñar - : 1. Bozulmuş, eskimiş olan bir şeyi düzelterip işler veya kullanılır duruma sokmak, işe yarar duruma getirmek, tamir etmek. -3-

o.- an I/57/40

o.- mayınca I/116/52

2. Düzeltmek, uygun duruma getirmek.

oP - : bk. öp- -1-

o.- miden II/01/37

ora : O yer. -109-

o. I/111/112, I/111/113, I/111/117, I/130/93, I/130/96, I/133/16, I/17/75, I/21/73, I/23/48, I/23/49, I/23/50, I/24/70, I/36/08, I/40/07, I/49/59, I/95/24, I/99/33, II/23/156

o.+ da I/124/47

o.+ dan I/61/69

o.+ lāda I/46/29, I/46/48, I/46/50

o.+ lādan I/03/09

o.+ lar I/03/93, I/135/12, I/138/125, I/46/30

o.+ lara I/135/51, I/139/17, I/46/133, I/46/29, I/61/13, I/81/11

o.+ larda I/03/94, I/108/38, I/15/57, I/21/21, I/61/48, I/67/29

o.+ lardan I/105/18, I/123/31, I/25/59

o.+ ları I/139/18

o.+ lıymış I/108/02

o.+ nın I/32/103, I/83/50

o.+ nınkını II/06/65

o.+ nıñ I/138/128, I/140/16, I/146/76, I/23/56, I/46/53, II/10/09, II/23/77

o.+ nıñkı I/17/84

o.+ nıñkına I/130/101

o.+ nıñkını I/64/50

o.+ sı I/130/96, I/146/76, I/156/67, I/46/48, I/60/16, I/69/62, II/04/11, II/06/47

o.+ sından I/96/06

o.+ sını I/122/50, II/14/16

o.+ Sını I/07/81

o.+ ya I/106/40, I/114/18, I/122/66, I/124/32, I/135/49, I/135/55, I/38/14, I/39/43, I/39/44, I/45/01, I/64/61, I/78/05, I/81/11, I/83/73, I/86/75, I/99/30, I/99/32, II/19/103

o.+ yā I/13/05, I/99/29, I/99/77

o.+ yı I/108/20, I/108/22, I/111/109, I/122/26, I/18/45, I/24/69, I/46/49, II/01/88, II/23/151

oralı : O yerli, orada doğup büyümüş.

o. I/60/85

ora : bk. orağ² -2-

o.+ a I/87/18

bk. orağ¹

o.+ ı I/150/09

orá : bk. ora -9-

o.+ yá I/05/25, I/158/23, I/39/67, I/61/75, I/64/120, I/64/128, II/35/59

o.+ yi I/05/66, I/64/114

orā : bk. ora -6-

o.+ ya I/15/27, I/32/69, I/38/12, I/53/28, I/99/32

o.+ yı II/09/98

orā : bk. orağ² -7-

o. I/123/29

o. dirmī I/159/35

o.+ lan I/98/72

o.+ nan I/01/18, II/07/58, II/24/96

o.+ nan yapardık I/124/11

orā : <<ora+ya -1-

o. I/75/05

orā : bk. ora -1-

o. I/142/26

orā : bk. ora -1-

o.+ yı II/19/21

orā : bk. ora -1-

o. I/142/42

òra : bk. ora -1-

ò. I/142/28

orağ : 1. Ekin. -13-

orağ makinesi

o. I/01/19, I/01/21, I/07/48, I/150/13, I/153/14, I/79/01, I/79/23, I/87/04, I/87/18, I/87/57

2. Bir sapın ucuna geçirilmiş yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin bir bıçaktan ibaret ekin biçme aleti, tırpanın küçüğü.

o.+ ları I/155/18, I/157/71

orağ makinesi : Ekin biçme makinesi.

o. makinesinin I/115/21

orağ : bk. orağ² -1-

o. dırmık I/159/33

orağ : bk. orağ² -1-

el o.+ ı I/96/31

orağ : bk. orağ² -3-

o. I/01/19

o.+ lar I/01/19

o.+ lı II/21/16

orda : Orada, sözü edilen yerde, işaret edilen görece olarak uzak yerde. -182-

o. I/05/45, I/07/16, I/08/18, I/105/13, I/106/48, I/109/02, I/109/31, I/111/17, I/111/29, I/111/78, I/111/86, I/111/106, I/111/109, I/111/91, I/113/117, I/113/30, I/113/69, I/114/03, I/114/06, I/116/26, I/117/47, I/117/48, I/120/05, I/122/65, I/123/05, I/124/46, I/124/47, I/128/13, I/129/11, I/129/21, I/129/22, I/130/94, I/131/62, I/132/10, I/132/27, I/132/45, I/132/53, I/135/53, I/136/07, I/136/35, I/137/23, I/137/28, I/138/123, I/138/136, I/138/85, I/139/36, I/139/48, I/14/41, I/14/48, I/140/08, I/140/15, I/140/56, I/147/20, I/147/22, I/147/33, I/147/37, I/149/15, I/149/44, I/156/57, I/158/10, I/158/45, I/16/02, I/16/36, I/16/51, I/17/19, I/18/08, I/18/11, I/19/10, I/20/35, I/20/37, I/20/44, I/20/45, I/20/54, I/21/70, I/21/74, I/24/42, I/24/43, I/24/62, I/26/23, I/32/70, I/33/68, I/33/70, I/33/74, I/33/77, I/33/78, I/34/18, I/34/20, I/34/44, I/36/25, I/39/52, I/39/53, I/39/81, I/40/64, I/40/66, I/41/79, I/41/81, I/41/84, I/41/91, I/42/17, I/46/132, I/46/52, I/46/78, I/46/97, I/48/13, I/48/63, I/49/03, I/49/42, I/49/58, I/50/68, I/52/71, I/53/45, I/53/56, I/53/79, I/54/09, I/54/57, I/56/73, I/59/26, I/60/48, I/60/50,

I/60/51, I/60/77, I/60/86, I/62/24, I/64/101, I/64/102, I/64/132, I/64/135, I/64/80, I/66/36, I/67/55, I/67/58, I/68/68, I/69/67, I/69/75, I/86/11, I/86/77, I/97/23, II/06/48, II/07/105, II/07/71, II/10/56, II/19/113, II/19/19, II/19/81, II/19/83, II/19/87, II/19/88, II/19/95, II/19/97, II/19/98, II/20/59, II/23/135, II/23/153, II/23/174, II/23/190, II/23/67, II/23/87, II/27/22, II/29/78, II/32/115, II/32/86, II/33/26, II/34/105, II/35/107, II/35/112, II/35/86, II/37/73

o.+ kı I/64/75, I/87/64

o.+ K u I/158/44

o.+ lâ I/37/02

o.+ lādı I/39/54

o.+ yım I/40/05

o.+ ymışTı I/83/69

ordā : bk. orda -4-

o. II/07/17, II/23/167, II/28/45

o.+ ymışdı II/04/49

ordā : bk. orda -8-

o. I/158/22, I/42/18, I/46/19

o.+ kan I/20/48

o.+ dı I/39/55

o.+ ken I/20/33

o.+ kı I/11/70

o.+ mışdı I/11/13

ordā : bk. orda -2-

o. II/09/97, II/19/17

orda : bk. orda -3-

o. I/130/95, I/20/36, I/85/31

örda : bk. orda -1-

ö. I/14/39

örda : bk. orda -27-

ö. I/11/91, I/139/48, I/15/26, I/158/38, I/39/47, I/39/80, I/47/10, I/49/11, I/49/37, I/59/21, I/68/66, I/68/75, I/86/64, II/06/05, II/06/48, II/06/53, II/20/68, II/23/149, II/23/162, II/23/170, II/23/23, II/23/39, II/29/24, II/29/59, II/32/24, II/35/21

ordan : Oradan, o yerden, sözü edilen yerden. -98-

o. I/05/23, I/105/04, I/105/17, I/107/67, I/108/02, I/11/13, I/11/77, I/11/87, I/115/36, I/116/08, I/117/35, I/122/23, I/122/28, I/122/74, I/126/50, I/128/39, I/128/68, I/13/21, I/132/35, I/132/36, I/133/61, I/134/49, I/136/14, I/138/68, I/139/36, I/139/37, I/140/15, I/142/38, I/143/65, I/144/46, I/146/20, I/147/20, I/158/24, I/158/60, I/16/54, I/16/56, I/16/58, I/17/12, I/17/19, I/17/32, I/18/71, I/19/08, I/23/15, I/24/56, I/26/74, I/33/54, I/39/42, I/40/70, I/42/46, I/46/122, I/46/20, I/46/21, I/46/39, I/46/57, I/48/08, I/48/09, I/49/18, I/49/35, I/49/58, I/49/60, I/49/73, I/54/72, I/60/34, I/61/16, I/61/74, I/64/49, I/64/61, I/68/71, I/68/72, I/81/40, I/83/66, I/89/08, I/99/24, I/99/63, I/99/72, II/15/11, II/20/62, II/20/63, II/22/47, II/23/05, II/23/59, II/32/114, II/37/75

o. veririz I/130/103

ordan burdan : “Belli bir sıra gözetmeksizin, karışık olarak” anlamında kullanılan bir söz.

o. bırdan II/09/89

o. burdan I/143/82

ordān : bk. ordan -1-

o. I/17/18

ordān : bk. ordan -1-

o. II/23/186

ördan : bk. ordan -1-

ö. II/12/12

ördan : bk. ordan -1-

ö. II/38/16

ordē : bk. orda -1-

o. I/03/48

ordı : bk. orda -8-

o. II/06/61, II/06/62, II/19/21, II/19/22, II/23/15, II/33/36, II/33/37

ördı : bk. orda -1-

ö. II/06/04

ordu : Bir devletin silahlı kuvvetlerinin bütünü, askerler topluluğu. -4-

o. I/117/08

o.+ ynan I/117/08, I/117/11

o.+ yu I/117/28

ordu : bk. orda -1-

o. yaparın II/33/53

ördü : bk. orda -1-

ö. II/18/04

ore : bk. ora -1-

o.+ ye I/72/33

orğan : İnsan, hayvan ve bitki gövdesinde belirli hayati bir vazife gören ve sınırları kesin olarak tespit edilmiş olan kısım, uzuv. -2-

o.+ narını I/95/88

orğaniK : Doğal yolla yapılan. -3-

o. I/18/73, I/18/76, II/24/11

ori : bk. ora -64-

o.+ ya I/108/05, I/108/26, I/11/93, I/110/61, I/122/27, I/122/49, I/129/07, I/129/22, I/129/56, I/130/95, I/130/99, I/133/39, I/133/61, I/134/22, I/135/49, I/138/133, I/138/135, I/139/47, I/143/15, I/143/24, I/144/23, I/15/61, I/15/69, I/16/15, I/16/59, I/17/20, I/17/77, I/17/78, I/18/45, I/18/47, I/20/38, I/21/71, I/23/48, I/41/85, I/42/13, I/46/05, I/46/76, I/48/64, I/49/41, I/49/68, I/56/29, I/59/39, I/64/119, I/64/128, I/68/61, I/86/58, I/95/24, I/99/25, I/99/55, II/03/79, II/12/03

o.+ yâ I/50/61, I/50/62

o.+ yı I/108/26, I/122/28, I/151/05, I/36/42, II/09/101, II/12/22

o.+ yî I/46/21

ori : bk. ora -3-

o.+ ye I/124/45, I/128/13, I/17/25

orı : bk. ora -1-

o.+ yı II/03/69

orlā : <<ora+lar -1-

o. I/75/22

orlā : <<ora+lar -1-

o. I/160/09

orlāda : <<ora+larda -2-

o. I/33/118, I/75/37

orlādan : <<ora+lardan -1-

o. I/32/54

orlal

orlal : <<ora+lar -1-

o.+ la I/37/22

orlan : <<ora+ilen -1-

o. I/68/09

orlar : <<ora+lar -3-

o. I/123/31, I/23/49, I/23/51

orlara : <<ora+lara -3-

o. I/32/14, I/59/39, II/19/157

orlara : <<ora+lara -1-

o. II/20/70

orlarda : <<ora+larda -4-

o. I/156/34, I/24/35, I/24/41, I/24/47

orlarda : <<ora+larda -1-

o. I/59/39

orlardı : <<ora+larda -1-

o. I/23/51

orları : <<ora+ları -1-

o. II/36/06

orlarımızı : <<ora+larımızın -1-

o. I/24/33

orları : <<ora+ların-2-

o. I/24/33

orlon : Orlon, akrilikten elde edilen lif veya iplik. -1-

o.+ nâdan I/94/52

orman : Ağaçlarla kaplı geniş alan, büyük koru. -42-

o. I/28/28, I/46/30, I/65/34, I/93/15, II/01/79, II/02/56, II/02/66, II/21/77

tarım ve o. kalkınma kōparatifi II/02/47

o.+ a I/158/34, I/93/15, I/94/51

o.+ da I/95/06, II/28/03, II/32/139, II/32/32

o.+ dan I/76/73, I/94/51, II/30/19, II/33/08, II/33/44

o.+ dān II/02/54

o.+ dı II/02/64

o.+ ı II/02/55

o.+ ımız I/75/27

o.+ ınkı II/30/80

o.+ ıñ I/65/34, I/68/69, I/68/72

o.+ ında II/32/138

o.+ nan II/02/55

o.+ nārda II/23/177

orman deposu : Ormanlarda ağaç, tomruk, kereste, yakacak ve sair mahsullerin korunduğu depo.

o. depōsu II/06/46, II/30/19

o. depōsuydu II/06/47, II/06/49

orman fidannık : Orman ürünlerinin yetiştirildiği tesis.

o. fidannık I/156/33

orman işletmesi : Ormanla ilgili işleri yürüten kamu kurumu.

o. işletmesi II/30/38

o. işletmesiniñ II/30/19

orman : bk. orman -15-

ō. I/46/111, II/09/80

ō.+ a II/28/02

ō.+ dā II/31/27

ō.+ dan II/21/77, II/30/37

ō.+ dı II/01/86

ō.+ dı II/01/86

ō.+ ı I/46/26, II/02/64, II/09/68, II/30/38

ō.+ ımışdı I/46/19

ō.+ ımız II/09/80

ō.+ ınkı II/32/44

ormancı : Ormana ait işlere bakan kimse, orman memuru, orman bekçisi. -13-

o. I/75/34, I/76/71, I/76/72, II/08/28, II/28/04, II/28/06, II/28/94

o.+ lā II/06/50, II/21/78

o.+ lānı I/75/32

o.+ ydı II/08/28

ormannı : Ormanlık, ormanı bol olan, orman hâlini almış olan (yer). -1-

o. II/02/04

ort_ōkul : bk. orta_ōkul -1-

o.+ dan II/07/28

ōrt_ōkul : bk. orta_ōkul -1-

ō.+ u II/07/30

orta : 1. İki uçtan veya bütün noktalardan aynı uzaklıkta olan yer. -11-

- o.+ da I/02/66
 o.+ larını I/88/51
 o.+ lağını I/88/51
 o.+ sı I/92/39
 o.+ sına I/106/70, I/73/63
 o.+ sındaki I/94/54
 o.+ sını I/73/54, I/73/59, I/98/41
 o.+ ya I/121/58
2. Herkesin görebileceği yer. -9-
 o. I/145/30, I/145/78, I/152/34, I/152/60, I/157/27, II/12/62
 o.+ da I/11/87, I/159/48, I/18/38
3. Başlangıçla son dan veya etraftaki yerlerden aynı uzaklıkta kabul edilen yer. -8-
 o.+ lāda I/75/23
 o.+ sı I/78/07
 o.+ sında I/126/46, I/47/62, I/68/59
 o.+ sındaki II/21/56
 o.+ sından I/122/20
 o.+ sını II/18/19
4. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Ara, iç. -8-
 o. I/67/76
 o.+ daki I/105/48
 o.+ sı I/27/78
 o.+ sına I/105/43, I/105/47
 o.+ sında I/105/51
 o.+ ya I/105/42, II/19/156
5. Bir nesnenin eşit olarak ikiye ayrılabilirdi kısmı. -5-
 o. II/32/94
 o.+ dan I/133/58
 o.+ larına I/143/22
 o.+ Sınan II/11/59
 o.+ sından I/143/21
6. Kendi türünden şeylerin arasında yer alan. -5-
 o. I/17/75, I/17/77, I/17/78, I/36/32
 o.+ da gāliyomuşdu I/17/78

7. Ne çok fazla ne çok az olan, ifrat ve tefrit arasında, mutedil. -2-

- o. yaşlar II/10/63
 o. yaşlılar II/15/47

8. Orta okul. -1-

- o. I/36/23

9. Merkez. -1-

- o. II/25/08

10. Belirli bir zamanın başlangıcı ile bitimi arasında olan zaman. -1-

- o.+ da I/07/20

ortada kal - : Yersiz ve sahipsiz kalmak, barınacak yer bulamamak.

ortá : bk. orta³ -1-

- o.+ yá I/154/39

ortá : bk. orta⁴ -1-

- o.+ ya I/129/65

bk. ortada kal- -1-

- o.+ da gālır I/13/33

ōrta : bk. orta⁸ -1-

- ō.+ yı I/53/49

bk. orta⁵ -1-

- ō.+ sından I/60/25

bk. orta³ -1-

- ō.+ sı II/05/16

ortak : Birden çok kimse veya şeyi ilgilendiren, onlara has olan, onların katılmasıyla meydana gelen, müşterek. -3-

- o. I/16/30, I/73/65, I/90/25

ortakçılık : Ortakçı olma durumu, geçimini başkalarının mallarına bakarak onların gelirine ortak olmak yoluyla sağlama. -1-

- o. yaptık I/155/07

ortā_asya : Asya kıtasının okyanuslardan uzakta iç bölümleri için kullanılan coğrafi terim, Türklerin ata yurdu. -1-

- o.+ dan I/01/77

orta_okul : Öğrencileri genel eğitim yoluyla bir yandan hayata, bir yandan da liseye hazırlayan, genellikle üç yıllık ortaöğretim okulu. -8-

- o. I/120/34, I/149/19, I/32/12, II/19/10

ortā_oğul

o.+ a I/32/12, I/36/23

o.+ da II/19/11

o.+ umuz I/36/11

ortā_oğul : bk. orta_oğul -5-

o. II/09/50, II/09/84, II/09/86

o.+ du II/09/82

o.+ u II/09/82

ortā_oğul : bk. orta_oğul -1-

o. II/04/35

ōrta_oğul : bk. orta_oğul -1-

ō.+ undan I/35/57

ōrtā_oğul : bk. orta_oğul -1-

ō. II/09/86

ortalā : <<ortalıq+a -1-

o. I/08/23

ortalama : İki değer arasında olan, çok ileride veya çok geride olmayan. -1-

o.+ sı I/92/48

ortalıq : Bulunulan yer, çevre, etraf. -3-

o. I/111/87, I/116/55

o.+ da I/124/39

ortalıq : bk. ortalıq -1-

o. I/143/37

ortalı : <<ortalıq+ı -1-

o. I/69/81

ortanca : Üç kardeşten yaş bakımından ortada olan, yaşı büyük kardeşten daha küçük, küçükten daha büyük olan. -2-

o. I/35/23, I/60/86

ōrtanca : bk. ortanca -2-

ō. I/18/14, I/64/40

ortancı : bk. ortanca -1-

o. I/89/17

ortē : <<orta⁸+ya -1-

o. I/02/02

ortı : bk. orta¹ -1-

o.+ ya I/17/63

bk. orta⁸ -2-

o.+ ya I/41/44

o.+ yı I/35/54

bk. orta² -1-

o.+ ya I/118/12

bk. orta⁶ -1-

o.+ da I/08/97

ortokul : bk. orta_oğul -2-

o. I/05/10

ortōkul : bk. orta_oğul -1-

o.+ umuz II/02/37

orto_oğul : bk. orta_oğul -1-

o.+ u II/02/38

ortolumū : bk. ortalama -1-

o. II/02/43

ortopedē : bk. ortopedi -1-

o. I/104/10

ortopedi : Vücudun hareket sistemindeki (kemik, eklem, kas, sinir vb.) hastalıkları, doğuştan ve sonradan olan şekil bozukluklarını, kırık ve çıkıkları tedavi eden cerrahi kolu ve hastanelerde bu çeşit hastalıkları tedavi eden bölüm. -1-

o. II/22/30

ortū_oğul : bk. orta_oğul -1-

o. I/73/11

ōrtulumō : bk. ortalama -1-

ō. II/02/52

oru : bk. ora -5-

o. II/09/58

o.+ ya I/128/70

o.+ yu II/02/105, II/04/94, II/23/156

oruç : 1. İslam dininin beş şartından biri olan, imsaktan güneş batıncaya kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durma şeklindeki ibadet. -3-

2. Oruç ibadetini yerine getiren, oruç tutan, hâlihazırda oruç tutmakta olan, oruçlu.

o.+ işej I/76/38

oruç tut- : Oruç ibadetini yerine getirmek.

o. tutan I/74/42

o. tutarken I/81/43

oruş : bk. oruç¹ -8-

o. tutan I/154/48, I/154/49

o. tutardım I/13/24

bk. oruç²

o. I/151/43, I/157/24

o.+ suñuz II/39/178, II/39/36

oruşluK : Oruçluk, Ramazan ayı. -1-

o.+ da I/26/52

os - : bk. ol⁻¹ -11-

o.- sun I/104/69, I/111/88, I/112/66,
I/112/67

razı o.- sun I/23/64, II/19/82, II/38/26

rāzı o.- sun II/30/50

razi o.- sun I/17/14, I/17/67

bk. ol⁻² -1-

o.- sa I/91/71

bk. ol⁻⁴ -14-

o.- sun II/19/166

olursa o.- sun I/93/27

bk. ol⁻⁵ -16-

o.- sun I/112/57, I/112/69

bl ol⁻²⁶ -2-

suvan o.- suñ ispanaK ossuñ II/19/141

suvan ossuñ ispanaK o. II/19/142

oş - : bk. ol⁻¹ -2-

rāzı o.- sun I/52/22

sa o.- suñ I/53/75

ös - : bk. olsun² -1-

ö.- sun I/87/23

osan - : Usanmak, (bir kimse veya şeyden) sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek. -1-

o.- dım I/22/40

öşbeş : Hoşbeş, öteden beriden konuşma, şundan bundan sohbet etme. -1-

ö. beş II/16/50

oşama : Okşama, okşamak işi. -1-

ğız ö. I/101/60

oşdā : bk. işte -1-

o. I/73/37

ot : Bir iki mevsim veya bir yıl, pek azı da daha fazla yaşadıktan sonra kuruyan, toprak üstündeki kısımları odunlaşmayıp

yumuşak kalan küçük bitkilerin ortak adı. -33-

o. I/121/50, I/127/18, I/140/19, I/140/20,
I/144/37, I/49/08, I/50/37, I/68/37, I/98/114,
I/98/117, II/06/21, II/16/93, II/20/42

o.+ a I/113/29, II/27/67

yannıK o. bitēr mi I/52/95

o.+ dan II/32/133

o.+ lardan I/144/03

o.+ ları II/19/129

o. mut I/126/12

o.+ u I/126/13, I/98/119, II/16/90

o.+ una I/121/65, I/45/52

o.+ uñ II/09/75

ot şepidi : İçine çeşitli otlar konularak hazırlanan, sacda pişirilen ekmek.

o. şepidi II/32/134

ot yağı : Sıvı yağ.

o. yā II/33/78

ot çöp : İşe yaramaz şeyler.

ot - : bk. otur⁻¹ -40-

o.- caz I/134/02, II/36/15

o.- cez I/79/25

o.- ÇeS I/63/45

o.- dūm I/44/05, I/64/27

o.- dūn II/19/154

o.- Tu I/07/35

o.- tuK II/25/98

o.- TuK II/34/44

o.- Tūu I/38/62

o.- Tum I/152/132, I/88/73

o.- Tūm I/117/34, I/117/35, I/44/06

o.- Tūmuz I/89/29

o.- Tuñ I/87/54

ot - : bk. otur⁻² -16-

o.- ceg II/02/97

o.- duK II/19/24, II/19/31, II/19/32,
II/19/33

o.- duñ II/19/24

o.- dūlā I/10/105

o.- dūm II/16/98

- o.- duŋuS I/52/75
o.- sa I/86/75
o.- Tu I/127/54
ot - : bk. otur⁻³ -2-
o.- caz I/52/101
o.- TuḲ I/94/84
bk. otur⁻⁴ -5-
o.- duḲ I/152/30
o.- Tuğ I/152/29
o.- Tum II/28/93
oT - : bk. otur⁻¹¹ -22-
o.- muş I/75/12, II/05/11, II/05/25
bk. otur⁻⁶ -18-
o.- muş II/05/18
oṭ - : bk. otur⁻¹ -1-
o.- suŋ I/67/78
ót - : bk. ört- -1-
ó.- erlerdi I/04/29
ōt : bk. ot -4-
ō. II/10/48, II/25/40
ō. çöp I/02/67
ō. mōt I/05/34
ōT - : bk. otur⁻¹ -4-
ō.- dum II/25/108
bk. otur⁻²
ō.- muş II/05/32, II/05/33
bk. otur⁻³
ō.- Tun II/27/52
oTa : bk. oda¹ -1-
o.+ mız II/33/17
oTā : Oto, otomobil sözünün kısaltılmış şekli. -1-
oTā tāmircisi : Otomobil arızalarının tamiri veya bakımı ile uğraşan kimse.
o. tāmircisiymişti I/53/44
otur - : bk. otur⁻¹ -2-
o.- ıydıŋ II/23/118
o.- ıyım I/67/39
otlākiyi : Otlakiye, hayvan otlatılan yer, otluk alan. -1-
o. II/09/80

otlamā : (<<otlama+ya) Hayvan, dolaşarak yerdeki ot, çimen, yaprak vb.ni yemek, yayılmak, otlamak işi. -1-
o. II/20/58

otlanma : Otlı duruma gelme, otlanmak durumu. -1-
o.+ ya I/127/18

otlandır - : Otlı doldurmak, ot koymak. -1-
o.- ıyom I/90/14

otlat - : (Hayvan veya sürüyü) Ot yemesi için otluk yerlere götürmek, ot yemesini sağlamak, otlamaya bırakmak. -3-
o.- ırḲan II/20/59
o.- ırken II/20/57
o.- iyi I/81/07

ōtlat - : bk. otlat- -1-
ō.- araktan II/31/27

otlatmā : (<<otlatma+ya) Otlatma, otlatmak işi. -1-
o. II/20/58

otēbis : bk. otobüs -1-
o.+ e I/160/31

otobiS : bk. otobüs -1-
o.+ e I/18/25

otobis : bk. otobüs -1-
o. mutobis I/161/39

otobos : bk. otobüs -2-
o. II/28/78
o.+ ā II/07/22

otobüs : Karada yolcu taşıyan motorlu büyük taşıt. -3-
o. I/161/38, I/20/11, II/25/97

ótóbüs : bk. otobüs -1-
ó.+ ler I/16/57

otobüsÇölük : Otobüs işletmeciliği. -1-
o. yaptık I/28/12

otomatik : Mekanik yollarla hareket ettirilen veya kendi kendini yöneten (alet). -1-
o. I/97/17

otomatikleş - : Otomatik duruma gelmek. -1-

o.- di I/97/07

otobüs : bk. otobüs -1-

o.+ lere I/154/17

otur - : bk. otur- -1-

o.- lâ II/34/37

otu - : bk. otur-¹ -18-

o. I/08/116, I/102/18, I/126/03, I/30/30, I/33/07, I/42/56, I/79/25, I/79/27, II/16/27, II/17/01, II/17/02, II/25/01, II/39/21

o.- mayō I/79/26

o.- muşum I/152/133

o.- ŋ I/79/25

o.- saḲ I/159/45

otu - : bk. otur-¹¹ -4-

o.- muş I/28/25

bk. otur-¹ -1-

o. I/79/26

bk. otur-² -1-

o.- sun I/93/22

bk. otur-⁵ -1-

o. I/148/04

bk. otur-⁶ -3-

o.- muş II/17/19, II/17/20

otū - : bk. otur-¹ -1-

o.- saṅ II/25/102

otū - : bk. otur-¹ -3-

o. I/33/07, I/75/06, II/23/68

bk. otur-² -2-

o.- duḲ II/19/22

o.- duḥ II/19/21

otuma : bk. oturma² -1-

o. I/75/23

otumā : <<oturma¹+ya -1-

o. I/146/40

otumaḲci : Misafir. -1-

o. I/145/30

otumi : bk. oturma¹ -2-

o.+ ye I/70/73, I/75/55

otur - : 1. Vücudun belden yukarı kısmı dik duracak ve vücut ağırlığı kaba etler üzerine binecek şekilde bir yere yerleşmek. -132-

o. I/104/07, I/106/57, I/112/61, I/114/42, I/12/16, I/125/55, I/128/05, I/140/04, I/33/06, I/38/61, I/67/38

o.- a motura I/159/53

o.- abiliṅ I/79/28

o.- abilisez I/79/25

o.- am I/52/35

o.- amadım I/33/12

o.- amadıṅ I/79/29

o.- amazdı I/74/55

o.- amazdı I/74/55

o.- ameyyoz I/159/45

o.- amıṅ I/92/01

o.- amıyoṅ I/100/25

o.- an II/19/155, II/34/11

o.- annār I/38/35

o.- cek I/81/55

o.- dū I/12/23

o.- duḲ I/125/98

o.- duḡ I/136/13

o.- duḲ I/136/13

o.- dum I/119/15

o.- dūm I/50/08

o.- dūmuz I/11/90, I/11/93, I/11/94, I/143/52, I/15/29

o.- duṅ I/60/100

o.- mazsāṅ I/38/62

o.- u I/145/77, I/15/16, I/161/15, I/26/25, I/30/55, I/56/37, I/74/54, II/25/66

o.- ū I/161/15

o.- ucun I/87/05

o.- udu I/138/91, I/145/80, I/64/70

omuzlarıma birer adam o.- udu I/137/42

o.- uduḲ I/126/57, I/137/64, II/11/19, II/21/47

o.- uduḡ II/11/19, II/11/20

o.- uduḲ I/126/57, I/14/39, I/15/51, I/18/42, II/39/96, II/39/98

o.- udun I/145/30

o.- ulā I/120/47, I/145/78, I/47/10
 o.- ulādı II/35/54
 o.- ular I/124/40
 o.- ulu I/152/127
 o.- ulur II/23/120
 o.- um I/33/07, II/16/28
 o.- un I/136/26, I/15/46
 o.- unca I/143/53
 o.- uñ I/06/01, I/116/55, I/12/16, I/122/01, I/122/02, I/122/03, I/122/04, I/161/14, II/17/01
 o.- up I/52/22
 o.- urdum I/07/68
 o.- urlārdı I/07/68
 o.- urun I/143/27
 o.- uruz I/130/73, I/130/94, I/130/95
 o.- uS I/100/25
 o.- usañ I/38/62
 o.- usuñuz II/25/99
 o.- uvesinner I/86/15
 o.- uvidiK II/07/122
 o.- uvururduK I/126/60
 o.- uydu II/21/47
 o.- uyduK I/55/29
 o.- uyduğ I/29/11
 o.- uyduK I/87/58
 o.- uyo I/152/40, I/152/41, II/20/67, II/20/68
 o.- uyò I/96/09, I/96/61
 o.- uyòduK II/21/48
 o.- uyòdum II/29/39
 o.- uyoİİā II/21/46
 o.- uyollar I/38/35
 o.- uyom II/39/136
 o.- uyon II/29/85
 o.- uyoZ I/159/46, II/19/158
 o.- uyun I/06/01, I/27/05, I/27/06
 o.- uz I/59/87, I/77/70, II/20/01, II/20/02
 2. (Bir yerde) Devamlı olarak kalmak, ikāmet etmek. -59-

o.- am I/133/19
 o.- an I/86/75, II/09/48
 o.- annar II/17/83
 o.- dum I/71/77
 o.- dūmuz I/160/09
 o.- u I/06/85, I/132/10, I/53/78, II/33/26
 o.- uKa I/86/51
 o.- ulla I/64/42
 o.- ulur I/36/31
 o.- un I/45/31
 o.- uñ I/127/55
 o.- uP I/46/120, I/46/70
 o.- urun I/11/36
 o.- usuñuz I/127/38
 o.- uvedilē II/29/66
 o.- uydum I/48/67
 o.- uyo I/142/43, I/147/47, I/149/67, I/53/79, II/17/76, II/33/24, II/38/82
 o.- uyò I/75/49, I/86/68
 o.- uyò I/02/69
 o.- uyoduK I/02/70
 o.- uyòduK I/86/07
 o.- uyòduğ II/06/04
 o.- uyodum II/33/19
 o.- uyolar I/90/74
 o.- uyoIardı I/121/100
 o.- uyom I/11/35, II/07/66, II/37/72
 o.- uyomuşTu I/07/108
 o.- uyon II/29/13
 o.- uyonuS I/145/20
 o.- uyòñ I/86/61
 o.- uyòñus I/86/61
 o.- uyor I/132/11
 o.- uyòrsuñuz II/29/65
 o.- uyoru I/06/107
 o.- uyorun I/06/68
 o.- uyoS I/111/106
 o.- uyosuñuz I/120/12
 o.- uyoZ I/133/22, I/160/07, I/49/31, II/20/12

- o.- uyu II/02/34, II/17/83
 o.- uyular II/17/81
 o.- uz I/15/95
3. Sohbet etmek maksadıyla birinin evinde toplanmak. -32-
- o. I/112/48
 o.- ā I/75/24
 o.- acā I/04/63
 o.- duK I/135/01
 o.- udu I/152/35
 o.- uduĝ II/11/53
 o.- uduK II/11/50
 o.- ulādı I/28/30
 o.- ular I/112/72, I/59/85
 o.- ulaĝ I/112/81
 o.- ūlar I/07/78
 o.- ulārdı I/08/78
 o.- úġādı II/08/64
 o.- ullar I/112/73
 o.- uP I/135/52
 o.- urdu I/152/35
 o.- urduK I/09/57
 o.- urlar I/59/85
 o.- urmuş I/135/01
 o.- uruz I/113/76
 o.- usaĝ I/152/74
 o.- usun I/75/24
 o.- usuĝ II/37/13
 o.- uveriz I/83/78
 o.- uvurdum I/135/02
 o.- uyduĝ II/25/30
 o.- uyó I/155/89
 o.- uyoduK I/34/40
 o.- uyoruz I/59/86
 o.- uyudum I/155/88
 o.- uz I/113/71
4. (Bir yerde biriyle birlikte veya yalnız başına) Yaşamak. -19-
- o.- acan I/49/46
 o.- dum I/107/22, I/112/63

- o.- ū I/50/30
 o.- un I/50/30
 o.- urdu I/73/14
 o.- uyó I/152/31
 o.- uyödum I/72/60
 o.- uyoler II/10/83
 o.- uyom I/50/31
 o.- uyon I/43/21
 o.- uyón I/152/32
 o.- uyordum I/106/04
 o.- uyorudu I/36/40, I/36/41
 o.- uynos I/42/29
 o.- uyoS II/29/25
 o.- uyós I/152/32
 o.- uyóz I/50/30
5. Durmak, beklemek. -10-
- o.- a I/144/27
 o.- uĝan I/128/21
 o.- udu I/128/15
 o.- uduK I/148/05
 o.- ullaĝdı I/128/13
 o.- uS I/115/16
 o.- usaĝ I/135/39
 o.- uz I/115/15
6. (Yerine) Yerleşmek. -4-
- o.- an I/69/60
 o.- muşlar II/23/180, II/25/14
 o.- muşlaĝ II/23/165
7. Bir işi yapmaya başlamak, o işe girmek. -3-
- o.- u I/152/113
 o.- uduK I/152/119
 o.- uz I/26/51
8. Hiçbir iş yapmadan durmak, boş oturmak. -3-
- o.- duK I/79/20
 o.- ıyoz I/43/30
 o.- ūdu I/18/39
9. (Bir mevkiye) Geçmek, orada yer almak. -1-
- o.- ur I/01/53

oTur -

10. (Bir sıvının tortusu) Dibe çökmek, dipte toplanmak, teressüp etmek. -1-

o.- ur I/21/96

11. İşgal etmek, ordusuyla konaklamak. -1-

o.- muş I/11/15

oTur - : bk. otur⁻⁴ -1-

o.- uduğ II/14/54

otür - : bk. otur⁻¹ -2-

o.- a I/38/55

ötür - : bk. otur⁻² -1-

ö.- uyoduğ II/30/75

oturaK : Oturulacak şey veya yer. -1-

o.+ dan I/17/27

oturd - : bk. oturt- -1-

o.- uyorlā I/159/20

oturma : 1. Kısa süre için konukluğa gitme. -3-

o.+ ya I/91/48

o. yapādık II/37/08

2. Oturmak işi.

o. I/130/94

oturmá : bk. oturma¹ -1-

o.+ yá II/11/20

oturmi : bk. oturma¹ -2-

o.+ ya I/143/30, II/11/21

oturmu : bk. oturma¹ -1-

o.+ yu II/11/23

oturt - : Oturmasına izin vermek, oturmasını sağlamak veya oturmaya zorlamak, yerleştirmek. -2-

o.- du II/28/13

o.- tu I/45/17

otuz : bk. otuz¹ -18-

o. I/03/70, I/112/64, I/128/10, I/142/03, I/155/31, I/157/06, I/158/18, I/23/07, I/23/09, I/23/49, I/35/41, I/46/04, I/52/16, I/79/33, II/02/41, II/04/54, II/10/05

otuzS_altı : bk. otuz_altı -1-

o.+ da I/28/10

otuzTdur - : bk. otuttur- -2-

o.- uş I/64/75

o.- uz I/70/58

otuttur - : Oturtmak. -13-

o.- mazlardı I/110/53

o.- sâz I/01/35

o.- u I/123/29

o.- uduğ I/64/77

o.- ula I/126/65

o.- ulādı I/71/17

o.- um II/23/129

o.- uş I/67/04

o.- uS II/32/113

o.- uyoş I/96/10

o.- uyorus I/10/16

o.- uz I/12/44, II/32/113

otuz : 1. Yirmi dokuzdan sonra, otuz birden önce gelen sayının adı. -66-

o. I/106/53, I/106/54, I/106/63, I/108/42, I/108/51, I/111/110, I/128/01, I/128/10, I/14/06, I/142/07, I/143/40, I/144/20, I/146/05, I/146/80, I/152/44, I/153/22, I/18/71, I/24/60, I/24/64, I/27/08, I/33/60, I/43/27, I/54/57, I/56/27, I/56/30, I/64/82, I/65/44, I/65/45, I/68/32, I/69/16, I/69/17, I/69/32, I/69/33, I/69/53, I/70/43, I/70/57, I/86/71, I/87/121, I/88/17, I/92/49, II/02/41, II/04/76, II/05/51, II/05/52, II/05/55, II/07/110, II/09/101, II/09/41, II/09/55, II/10/19, II/10/64, II/11/39, II/28/48, II/29/13, II/29/19, II/34/83, II/37/78

o.+ a I/46/04, I/57/33

o.+ u I/30/47

o. yıllık I/92/29

2. 1930 yılı. -3-

o. I/59/03

o.+ lāda I/09/71

otuz_altı : 1936 yılı. -1-

o. I/75/13

otuz beş : 1935 yılı. -1-

o.+ dē I/28/10

otuz dört : 1934 yılı. -1-

o. I/14/02

otuz_iki : 1932 yılı. -1-

o.+ liyiz I/150/02
otuz seKiz : 1938 yılı. -7-
 o. I/11/03, I/152/02, I/42/56
 o.+ de I/64/106, I/95/63
 o.+ inde I/27/02
 o.+ li I/21/15
otuz_üç : 1933 yılı. -1-
 o. II/20/72
otuz_üş : bk. otuz_üç -2-
 o. II/20/51, II/20/72
otuz yedi : bk. otuz yedi -1-
 o. I/155/09
otuz yedi : 1937 yılı. -1-
 o.+ liyin I/144/17
ötuz : bk. otuz¹ -3-
 ö. I/56/32, II/12/66, II/12/67
otübüs : bk. otobüs -3-
 o. I/69/40, I/69/42
ötür - : bk. otur-¹ -1-
 ó. II/12/03
ova : Çevresindeki yüksek ve arızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arazi. -2-
 o. I/75/28, I/99/62
ove : bk. ova -1-
 o.+ ye I/75/28
ovu : bk. ova -1-
 o.+ ydu II/09/27
oy - : (Sivri uçlu, sert veya keskin bir cisimle) Yontmak, kazmak veya delmek yoluyla bir şey üzerinde çukur oluşturmak. -12-
 o.- an I/34/65
 o.- arşın II/38/74
 o.- āsıñ II/18/24, II/18/27
 o.- dun I/143/25
 o.- muşlar I/08/73, I/139/51
 o.- ub II/12/62
 o.- ulmuş I/68/70
 o.- uyoduğ II/12/63
 o.- uyoğ I/34/65

o.- üyoğ I/34/62
oy - : bk. ol-⁴ -1-
 o.- sun I/55/37
oy : Bir toplantıya katılanların bir meseleyle ilgili ihtimallerden biri hususundaki tercihini bildirmesi, rey. -5-
 o. I/56/76, II/28/31, II/28/33
 o.+ nan II/28/33
oy ğullanma : (Bir seçimde) Tercihini bildirmek işi, oy verme.
 o. ğullanma II/23/78
oy : bk. oya -1-
 o. I/87/72
oy : bk. oy -1-
 o. I/36/22
öy - : bk. oy- -2-
 ö. II/22/81
 ö.- dum I/40/39
oya : İpek ibrişim, iplik vb. malzemeden tığ, iğne, mekik ve firkete ile yapılan, yemeni, baş örtüsü, mendil kenarlarına vb. yerlere dikilen, bir nevi ince örgüden süs. -4-
 o. I/90/71
 o.+ lar I/90/66
 o.+ lı II/07/130
 o.+ sī I/89/15
oyala - : Karşısındakine vakit kaybettirmek. -2-
 o.- mīcın I/86/15
oyalan - : 1. Kendi kendini meşgul etmek, avunmak. -3-
 o.- ırsam II/29/27
 o.- madūm II/29/27
 2. (Bir yerde) Meşgul olup kalmak, vakit geçirmek, zaman harcamak.
 o.- ma I/86/14
oyanan - : bk. oyalan-¹ -1-
 o.- ırsām yaparsam II/29/27
oye : bk. oya -2-
 o. yaparlar I/03/57, I/03/61
öyle : bk. öyle -2-

öyle

ó. I/04/51, I/146/68

öyle : bk. öyle -1-

ó. I/32/54

öyle : bk. öyle -1-

ō. II/15/14

oyna - : 1. Eğlenmek, oyalanmak maksadıyla bir şeyle meşgul olmak. -59-

o.- lādı II/35/28

o.- llā I/151/34

o.- llādı I/07/17, I/51/25

o.- llardı I/07/22, I/51/20, I/51/25, II/14/38

o.- llārdı I/51/20, I/51/24, I/58/94

o.- mazlārdı I/51/20

o.- mīyo I/07/22

o.- nır I/154/38

o.- nırdı I/04/45, I/74/38, II/35/104, II/35/106, II/35/25, II/35/28

o.- nırdı II/35/27

o.- nıyodu I/91/53, II/35/29

o.- r I/87/92

o.- rdı I/63/25

o.- rdık I/08/47, I/11/90, I/11/93, I/155/48, I/155/49, I/74/38, I/76/92, I/76/95, I/76/96, I/79/18, II/15/57

o.- rdıg I/79/17

o.- rdıK I/11/93, I/74/40, I/76/97, I/87/12

o.- rdıñ I/91/54

o.- rdık I/76/93

şaP o.- rız I/51/25

o.- rlā I/157/67

o.- rlādı I/153/62, I/153/68, I/153/69, I/157/67

o.- rlardı I/80/17, I/80/18

o.- rsa I/155/48

o.- rsā I/123/68

o.- yān I/29/12

2. (Düğün, nişan vb. törenlerde eğlenmek amacıyla) Bir müzik eşliğinde genellikle birlikte veya karşılıklı olarak müziğin

gerektirdiği uyumlu hareketleri yapmak, raksetmek. -59-

o.- dıkTan I/106/65

o.- dıyolā I/76/57

o.- dī I/152/103

o.- dīdik I/10/48

o.- ladı II/34/22

o.- llā II/34/86

o.- llā I/10/60

o.- llā II/23/64

o.- llādı I/77/26

o.- llādı II/23/68

o.- llaldı I/07/16

o.- llar I/04/20, I/113/21, I/114/13, I/114/14, I/114/57, I/114/59, I/114/61, I/131/14, I/67/04

o.- llardı I/02/08, I/07/16

o.- maz I/119/72

o.- mazdı I/02/07, I/02/08, I/151/20

o.- mazdıK I/159/18

o.- mıyan I/145/80

o.- mıyolar II/15/44

o.- nılırdı II/03/22

o.- nır I/148/28, I/32/75

o.- ñ I/138/75

o.- r I/119/72, I/119/73, I/125/84

o.- r I/25/13

o.- rdı I/02/08, I/02/16, I/119/72, I/87/74

o.- rdı I/77/26

o.- rdık I/15/87, I/59/67, II/12/69

o.- rdık I/59/67

o.- rdıK I/15/88

o.- rdım I/25/12

o.- rdın I/10/57

o.- rdın I/10/56

o.- rla I/101/45

o.- rlā II/34/27

o.- rlā II/34/38

o.- rlardı I/02/06

o.- rlardı I/08/12

o.- rlarımış I/76/16
 3. Elinde evirip çevirmek, orasını burasını ellemek. -2-
 o.- rken I/16/09
 o.- şır I/16/12
 4. (Eşya için) Bulunduğu yerden ayrılmadan oynar, hareket eder duruma gelmek, sabitliğini kaybetmek. -1-
 o.- madan I/25/49
 5. (Bir film) Sinema veya televizyonda gösterilmek, (bir piyes) sahneye konulmak. -1-
 o.- dıİlâdı I/145/100
 6. Bir oyuna katılmak.
oyná - : bk. oyna⁻¹ -1-
 o.- llar I/51/22
oyná - : bk. oyna⁻² -1-
 o.- rlar I/138/85
oynā - : bk. oyna⁻¹ -39-
 o. II/08/64
 o.- dı I/09/29
 o.- dık I/02/54, I/07/22, I/09/29, I/151/38, I/154/31, II/12/65, II/15/50, II/15/57
 o.- dıg I/02/53, I/02/60, I/04/44, I/04/45, I/08/52, II/12/61
 o.- dıK I/02/54, I/151/36, I/151/37
 o.- nīdī I/04/45
 o.- rdık I/09/29, I/154/32, I/58/86, I/58/90, I/58/93
 o.- rdıg I/06/18, I/10/10, I/157/68, I/58/87, I/58/93, II/15/51
 o.- rdıK I/51/23, I/58/86, I/58/92
 o.- şdıK I/06/17
 o.- yoz II/20/59
 bk. oyna⁻² -25-
 o. I/30/34, II/39/149
 o.- dı I/04/22, I/145/80, I/151/21, I/30/35, I/77/26, I/82/19, II/23/67, II/39/108
 o.- dık II/12/71, II/12/72, II/12/74
 o.- dıg I/59/68

o.- dıK II/12/69, II/12/70, II/39/108
 o.- lā I/30/37
 o.- lādı I/30/35, II/34/20, II/34/21, II/34/34
 o.- r II/11/06
 o.- rdı I/151/21
ōyna - : bk. oyna⁻² -2-
 ō.- dıKları I/06/54
 ō.- nırdı II/15/11
ōyná - : bk. oyna⁻² -1-
 ō.- Ílādı II/11/04
oynad - : bk. oynat⁻¹ -4-
 o.- ılĀ II/23/104
 o.- ıllārdı I/04/21
 o.- ırla I/26/40
 o.- ırlar I/26/21
oynama : Oynamak işi. -1-
 o. I/04/23
oynamā : <<oynama+ya -1-
 o. I/155/48
oynamağ : 1. Eğlenmek, oyalanmak maksadıyla bir şeyle meşgul olmak işi. -1-
 o.+ lar I/65/57
 2. Bir musiki parçasına uyarak ahenkli hareketler yapmak, raksetmek işi.
oynamağ : bk. oynamağ⁻² -1-
 o. I/159/18
oyname : bk. oynama -1-
 o.+ ye I/153/63
oynaş - : Birbiriyle oynamak. -1-
 o.- ıyoduK I/91/52
oynaşmağ : Oynaşmak, birbiriyle oynamak işi. -1-
 o. I/16/08
oynat - : 1. Raksettirmek. -1-
 2. Aklını yitirmek, çıldırmak.
 gáfayı o.- mış I/24/53
oyne - : bk. oyna⁻¹ -2-
 o.- yiviriyo I/150/32
 o.- yoz I/87/10
 bk. oyna⁻² -1-

oynē -

- o.- ycıK I/87/77
oynē - : bk. oyna⁻¹ -3-
o.- yoduK II/12/65
o.- yoz I/87/11
bk. oyna⁻² -2-
o.- yo I/87/95
o.- yolā I/153/87
oyni - : bk. oyna⁻² -3-
o.- mazdı I/77/29
o.- yan I/145/80
o.- yanna I/154/22
bk. oyna⁻¹ -3-
o.- yamaSsıñ I/155/45
o.- yan II/14/93, II/35/107
ōyni - : bk. oyna⁻¹ -2-
ō.- ya I/06/22
oyni - : bk. oyna⁻¹ -2-
o.- yōduK I/09/31
oynımağ : bk. oynamak² -1-
o. I/77/29
oynıtma : Oynatmak¹ işi. -1-
o. I/04/20
oynu - : bk. oyna⁻¹ -10-
o.- la I/150/32
o.- llardı II/14/92
o.- yam I/10/10
o.- yo I/155/89
o.- yodu I/69/34
o.- yoduK I/31/26
o.- yoduğ I/74/39
o.- yōduK I/08/46
o.- yodūñ I/91/53
o.- yolardı II/14/41
bk. oyna⁻² -3-
o.- yō I/77/28
o.- yōdu I/09/19
o.- yorla I/106/64
bk. oyna⁻⁶ -5-
o.- yo I/64/18
o.- yoSa I/64/18

- oynú** - : bk. oyna⁻¹ -1-
o.- yódúk I/07/24
oynū - : bk. oyna⁻² -1-
o.- yo I/77/28
ōynu - : bk. oyna⁻² -1-
ō.- yolardı II/14/29
oyu : bk. oyun¹ -1-
o. I/150/32
oyuK : Oyulmuş, içi boş ve çukur olan. -5-
o. I/34/66, I/34/70, I/34/71
o.+ dur I/79/45
ōyuK : bk. oyuk -1-
ō.+ dur I/79/46
oyuK : bk. oyuk -1-
o. I/34/72
oyuld - : Oymak. -1-
o.- uyoZ I/143/18
oyulğa - : Oyulgamak, seyrek seyrek, gelişigüzel dikmek. -2-
o. +ñ I/21/31
oyulğı - : bk. oyulga- -2-
o.- ya I/102/73
oyun : 1. Bir menfaat olmadan hoşça vakit geçirmek için yapılan, çeşidine göre belli kurallara bağlanmış, maharete dayalı eğlence. -23-
o. I/10/10, I/150/32, I/155/48, I/155/89, I/31/29, I/31/35, I/87/10, I/91/30
o.+ a moyuna II/15/95
o.+ nardın II/14/39
o.+ u I/151/34, I/155/45, I/31/46, I/31/48, I/51/21
o.+ ũ I/08/46
soKaK o.+ u yapādı II/35/105
o. yapādıK I/31/28
o. yapādıñ I/31/35
o. yapallārsa I/58/95
o. yaparken I/151/30
2. Bir musiki parçasının ahengine ayak uydurularak yapılan vücut hareketlerinin bütünü. -11-

o. I/02/16, I/101/45, I/29/12, I/32/72, **oyün** : bk. oyun¹ -1-
I/32/75

o.+ a I/59/68, II/34/34, II/34/35

o.+ na I/59/69

o.+ nar I/09/12

arap o.+ u I/146/64

3. Herkes tarafından seyredilen hüner gösterisi. -9-

o. II/11/17

o. çıkarıldır I/102/28

o. çıkarıverdik I/154/30

o. çıkartTırıyodu II/35/27

o.+ lar I/26/16

o.+ nā yapáııırmıştı II/11/16

o.+ umuz II/11/16

o. yaparlarmış I/76/16

o. yapıdıı II/12/22

4. Kumar. -3-

o. I/64/18

o.+ a I/50/32

o. I/07/18

öyun : bk. oyun³ -1-

ö. çıkarıyolardı II/14/38

oyuncā : <<oyuncaK+ı -2-

o.+ mız I/02/57, I/02/61

oyüncaK : bk. oyuncaK -2-

o.+ lāmızı I/02/55

o.+ larımızı I/02/54

oyuncaġ : bk. oyuncaK -1-

o. II/20/59

öyüncaġ : bk. oyuncaK -1-

ö.+ larımız I/02/57

oyuncaK : Çocukların oynayıp eğlenmelerine ve oyalanmalarına yarayan çeşitli nesneler ve bu maksatla yapılmış alet, bebek vb. şeyler. -2-

o. I/123/67, II/35/26

oyunÇü : Oyuncu, bir oyunda oynayan kimse. -1-

o. I/10/59

ö : bk. öyle -1-

ö. II/32/118

ö : bk. ev -1-

ö.+ de I/134/32

ö : bk. öksüz -1-

ö. ğalmışiS II/05/06

ö : bk. ön -1-

ö.+ ne I/54/69

ö - : bk. öl- -1-

ö.- müş II/05/95

ö : bk. öyle -5-

ö. II/05/37, II/05/79, II/32/118,
II/32/130, II/32/135

ö_ün : bk. ö_ün -2-

ö. I/37/26, II/16/26

ö_üd - : bk. ö_üt- -3-

ö.- ür II/07/90

ö.- ürdüg I/51/13

ö.- ürdüğ II/07/88

ö_üd - : bk. ö_üt- -1-

ö.- üb I/155/36

ö_ün : Öğün, (daha çok yemek için) defa,
kez, kere. -6-

ö. I/34/16, I/44/30, I/72/75, II/11/61

ö.+ de I/123/45

o_ulsuz ö.+ süz I/79/70

ö_üs : bk. ofis -1-

ö. I/03/100

ö_üt - : Öğütmek, tane hâlindeki
maddeleri bir araçla ezerek un durumuna
getirmek. -1-

ö.- Tük I/155/36

öbür : Diğer, öteki. -25-

ö. I/03/10, I/07/96, I/101/34, I/105/02,
I/117/10, I/130/97, I/142/33, I/156/38,

I/16/55, I/31/38, I/31/43, I/40/16, I/56/72,
I/92/11, I/97/24, I/97/27, I/97/28, II/02/11,
II/09/58, II/37/31

ö.+ lēni I/16/06

ö.+ lere II/23/146

ö.+ leri II/23/161

ö.+ lerin II/19/42

öbür dünya : Ölümden sonra gidilecek
olan âlem, ahiret.

ö. dünyadı I/154/10

öbür : bk. öbür -1-

ö. I/10/30

öbürkü : Öbürü, diğeri, öteki. -3-

ö. I/40/67, I/97/37, II/39/57

öbürü : Diğer, öteki. -8-

ö. I/07/19, I/131/24, I/131/25, I/18/66,
I/31/47, I/73/53

ö.+ ne II/13/56

öd - : bk. ö_üt- -1-

ö.- üllēdeg I/01/23

öde - : 1. Bir şeyin karşılığını alacaklı
olana vermek, tediye etmek. -9-

ö.- dik I/85/54

ö.- dikden I/52/71

ö.- meden I/52/76

ö.- medi I/06/29

ö.- mişler I/111/111

ö.- η II/23/05

ö.- r I/108/50

ö.- siη I/108/52

2. Kendisine yapılan bir şeyin karşılığını
vermek.

hakı işisini ö.- miyō II/17/87

öde - : bk. öde-¹ -2-

ö.- di I/52/71

ödem

ö.- yıp II/38/28

ödem : Hücreler arasında biriken aşırı sıvının deri altı dokularında meydana getirdiği şişkinlik. -1-

ö. yaparımı I/45/60

ödemeli : Taksitli, taksite bağlanmış bir şekilde, belli zaman ve belli miktarlarda ödenmek suretiyle. -2-

ö. I/108/47, I/108/49

ödi - : bk. öde⁻¹ -1-

ö.- ycēn I/46/75

ödü - : bk. öldür⁻⁴ -1-

ö.- seḡ II/14/63

ödüç : Ödünç, geri verilmek veya alınmak şartıyla verilen veya alınan. -1-

ö. II/24/94

ödüş : bk. ödüş -1-

ö. I/94/38

öf : bk. örf -1-

ö. I/41/17

ögüz : bk. öküz -2-

ö.+ e II/28/44

ö.+ nen II/28/43

öğlen : 1. Öğle, öğle vakti, öğleyin. -1-

ö. II/39/111

2. Öğle namazı.

öğütle - : Öğüt vermek, nasihat etmek. -1-

ö.- r I/111/102

öksüz : bk. öksüz -1-

ö. I/50/16

öksüz : Annesi veya hem annesi hem babası ölmüş çocuk. -4-

ö. I/137/19

ö.+ ümüştü I/48/50, I/48/51

öksüz ğal- : Annesi veya annesi babası ölmüş olmak.

ö. ğaldı I/137/14

öksüzlü : <<öksüzlük+ü -1-

ö. I/50/22

öksüzlük : Öksüz olma, annesi babası bulunmama durumu. -1-

ö.+ de I/61/48

öküz : Çift sürmek, araba çekmek gibi hizmetlerde kullanılan enenmiş erkek sığır. -76-

ö. I/153/108, I/39/33, I/55/01, I/68/40, I/74/62, I/74/65, I/87/03, I/87/45, I/87/57, I/87/58, I/87/61, I/87/63, II/07/45, II/07/48, II/21/14, II/28/70, II/28/71, II/28/74, II/28/75

ö.+ le I/85/22

ö.+ lē I/55/01, I/85/13

ö.+ lēmiz I/72/44

ö.+ len I/150/08

ö.+ lēne I/56/46

ö.+ lēnen I/87/19, II/09/07, II/21/15, II/22/57, II/22/59, II/24/30

ö.+ lere I/22/45, II/07/61

ö.+ leriḡ I/87/10

ö.+ lernen I/103/30

ö.+ nen I/68/36, I/74/50

ö.+ nēn I/153/125

ö.+ ü II/28/74

ö.+ ümüz I/27/23, II/21/15

ö.+ ünen I/70/06, II/01/25, II/01/26, II/09/06

ö.+ ünen yapıyoduḡ II/24/27

ö.+ ünü I/146/69

ö.+ üñ I/155/47, I/27/25, I/42/04, I/42/12

ö.+ üynen I/11/42

ö.+ ũ II/28/73

öküz arabası : Öküz veya öküzler tarafından çekilen yük arabası.

ö. arabalānan I/146/70, II/09/06

ö. arabası ğoşuyoduḡ I/155/96

ö. arabası I/121/113

ö. arabasına I/156/32, I/157/08

ö. arabasınā I/76/45

ö. arabasındān I/76/50

ö. arabasını I/87/02

ö. arabasınnan I/76/45, I/96/36

ö. arābasī I/87/02

ö. arıbası II/03/78

öküz koş- : Herhangi bir işi öküzle yaptırmak.

ö. hoşadık II/24/25, II/24/26

ö. hoşaridik I/64/117

ö. hoşmüyorum II/24/25

ö. hoşulurdu I/23/36

ö. Hoşardık I/72/44

ö.+ leri hoşalldı I/59/14

öküz : bk. öküz -1-

ö. I/68/29

öküz : bk. öküz -1-

ö.+ lere hoşulurdu I/157/74

öl - : Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek. -299-

ö. I/140/59, I/79/27

ğıÇıyı çeke çeke ö. I/140/58

ö.- ü II/24/105

ö.- ceK I/136/31, I/136/32, I/15/21, I/20/97

ö.- cemişlledi II/07/71

ö.- cez I/133/42, I/91/86

ö.- dü I/03/41, I/113/58, I/113/63, I/125/28, I/158/25, I/20/88, I/27/02, II/08/07

ö.- dünde I/52/07, I/63/12

ö.- dünü I/20/90, I/20/91, I/95/126

ö.- dü I/01/71, I/03/87, I/100/26, I/102/03, I/107/12, I/107/13, I/107/65, I/107/66, I/109/50, I/11/81, I/110/42, I/110/62, I/110/65, I/112/31, I/113/112, I/113/53, I/113/57, I/113/58, I/113/60, I/113/62, I/113/67, I/113/69, I/113/71, I/113/72, I/113/74, I/113/75, I/115/38, I/115/39, I/119/29, I/119/33, I/119/35, I/119/36, I/119/37, I/122/25, I/125/15, I/125/17, I/132/09, I/133/38, I/133/45, I/133/48, I/136/40, I/137/15, I/137/16, I/137/17, I/137/18, I/138/117, I/138/118, I/139/06, I/140/59, I/140/64, I/143/33, I/143/77, I/144/66, I/145/90, I/15/19, I/15/20, I/150/22, I/154/08, I/155/93, I/158/25, I/18/65, I/21/74, I/21/75, I/22/14, I/22/27, I/22/28, I/22/35, I/24/60, I/50/54, I/55/18, I/55/25, I/60/51, I/64/106, I/65/45, I/69/07, I/83/15, I/84/35, I/88/16, I/88/17,

I/88/22, I/89/18, I/89/21, I/91/87, I/95/125, I/96/69, II/14/99, II/16/101, II/16/45, II/16/46, II/19/118, II/19/19, II/24/20, II/25/10, II/26/29, II/28/20, II/29/16, II/34/04, II/38/77

ö.- düK I/116/55

ö.- dükten I/06/35

ö.- düle I/22/16

ö.- düle I/55/75, II/19/48, II/28/81

ö.- düler I/110/42, I/119/33, I/119/34, I/137/17, I/35/41, I/65/56

ö.- düm I/43/08, I/83/60, II/28/20, II/28/91

ö.- dün I/126/73

ö.- düTtürür I/11/84

ö.- ecen I/47/28, I/64/08

ö.- eceñ I/64/06

ö.- eli I/113/51, I/45/06, I/50/22, I/55/14, I/63/29, I/65/11, II/19/117, II/28/20, II/28/21

ö.- em I/125/17

ö.- emesin I/13/39

ö.- en I/128/11, I/155/87, I/155/93, I/46/12, I/55/48, II/07/109, II/27/30, II/28/75, II/28/76

ö.- enden I/137/43, II/29/24

ö.- enden sona I/152/121

ö.- enin I/112/80

ö.- eniñ I/112/80

ö.- ennē II/24/106

ö.- ennen I/147/34

ö.- ennēñ I/10/70, II/11/36

ö.- enner I/113/72

ö.- ennere I/125/03, II/07/70

ö.- esiyi II/08/32

ö.- meden I/143/78, I/39/31, I/91/78

ö.- meden yapıyor I/21/14

ö.- medi I/57/47, II/28/42

ö.- men II/28/66

ö.- mes II/28/67

ö.- meS II/28/67, II/28/72

ö.- meSsem I/79/48

öldü fiyata

ö.- meyen II/27/30
ö.- meyince I/93/55
ö.- meyyoru I/06/71, I/06/72
ö.- mez II/28/42
ö.- mezdim II/28/20
ö.- mise II/28/20
ö.- miyince I/79/27
ö.- müş I/08/125, I/11/15, I/112/78, I/113/75, I/125/04, I/140/22, I/149/69, I/149/70, I/155/106, I/155/60, I/46/25, I/55/26, I/88/15, I/88/32, I/91/07, II/09/14, II/20/47, II/20/48, II/24/20, II/38/90
ö.- müşdü I/39/27
ö.- müşlê II/24/18
ö.- müşler I/140/70
ö.- müyo II/28/75
ö.- müyörü II/28/71
ö.- müyü II/28/91
ö.- Tü I/39/25, I/39/27
ö.- üceğ I/05/41
ö.- üceK I/11/66, I/15/20, I/15/21
ö.- ücez I/133/38
ö.- üllêdi II/16/102
ö.- üncâ_a I/48/49
ö.- ünce I/125/52, I/149/62, I/22/09, I/22/14, I/46/25, I/64/107, I/64/41, I/65/46, I/88/24, II/13/32
ö.- üncek I/11/85
ö.- ünci I/39/23
ö.- üncü II/16/45
ö.- üncüyü II/26/12
ö.- ünÇe II/06/63
ö.- ünmedi I/125/17
ö.- ünmêyo I/79/27
ö.- ünmüyö I/93/55
ö.- üñ I/39/13
ö.- üp I/46/94
ö.- ür I/11/86, I/55/62, I/74/13
ö.- ürdü I/47/19, II/16/102
ö.- ürdüK I/126/70
ö.- ürse I/74/13

ö.- ürsem I/52/78
ö.- ürsün I/91/23
ö.- ürüm I/04/76
ö.- ürün I/86/53
ö.- üsem I/79/48
ö.- üvedi I/148/34
ö.- üvêrinci I/64/88
ö.- üvürdü I/119/38, I/137/21, I/25/43
ö.- üvürünce I/133/46
ö.- üyo II/28/71, II/28/75
ö.- üyola I/153/116
ö.- üyom I/65/53
ö.- üyomuşTu II/23/178
ö.- üyor I/16/13
ö.- üyö I/05/45
ö.- üyün I/15/13
ö.- üyö I/96/47

öldü fiyata : Çok ucuz, değerinin çok altında bir fiyatla, yok pahasına.

öl - : bk. öl- -133-

ö.- dü I/09/55, I/22/13

ö.- dü I/03/29, I/10/108, I/10/109, I/10/76, I/107/11, I/107/12, I/107/58, I/109/50, I/112/33, I/112/37, I/113/10, I/113/114, I/113/51, I/113/52, I/113/57, I/115/37, I/125/27, I/125/30, I/133/47, I/133/49, I/137/14, I/137/16, I/137/19, I/137/20, I/145/91, I/152/08, I/152/09, I/152/10, I/152/11, I/152/33, I/18/13, I/21/36, I/22/16, I/44/47, I/45/06, I/47/20, I/47/41, I/48/74, I/50/22, I/50/24, I/50/27, I/50/56, I/50/58, I/52/06, I/55/14, I/55/26, I/55/27, I/55/64, I/55/66, I/55/68, I/55/75, I/58/14, I/59/13, I/60/50, I/63/03, I/63/29, I/63/31, I/66/16, I/74/91, I/75/57, I/86/64, I/95/63, II/03/03, II/05/104, II/07/109, II/07/111, II/08/05, II/08/07, II/12/49, II/13/28, II/14/09, II/14/98, II/16/101, II/16/43, II/16/58, II/16/84, II/16/93, II/16/95, II/17/75, II/17/88, II/25/79, II/25/82, II/26/08, II/28/90, II/29/19, II/29/20, II/31/05, II/32/20

ö.- dü verdī I/125/30

ö.- düler I/35/43, I/55/19, I/58/36, I/58/37, II/10/61

ö.- düm I/43/08

ö.- enden I/147/34

ö.- mez II/28/65

ö.- müş I/08/83, I/121/105, I/149/69, I/46/20, I/49/63, I/61/53, I/67/22, II/05/05, II/05/27, II/05/91, II/05/92, II/05/93, II/05/95, II/08/09, II/08/10, II/29/64

ö.- müşdü II/05/92

ö.- ü II/29/19

ö.- ü II/15/95

ö.+ dü fiyata I/154/59

öl - : bk. öl- -2-

ö.- dü II/01/09, II/26/28

öl - : bk. öl- -10-

ö.- dü I/55/67, I/86/11, II/05/55, II/11/36, II/16/95

ö.- dükten II/06/82

ö.- müş I/08/86, II/05/93

ö.- müşdü II/11/37

öl - : bk. öl- -2-

ö.- müş I/113/121

ölç - : Bir niceliğin miktarını kendine mahsus bir ölçü ile belirlemek, tayin etmek. -2-

ö.- üyo I/132/23

ö.- üyosun I/111/71

ölç - : bk. ölç- -1-

ö.- er I/134/34

ölç - : bk. ölç- -1-

ö.- erdi I/134/33

ölçē : bk. ölçek -1-

ö.+ i I/155/32

ölçek : Bir şeyi ölçmek için birim kabul edilen ölçü. -1-

ö. I/111/52

ölçu : bk. ölçü -1-

ö. II/22/53

ölçü : bk. ölçü -2-

ö.+ lü II/39/65

ö.+ sü II/15/110

ölçü : Ölçmek işi, bir şeyi kendi cinsinden birim olarak alınmış bir miktara nispetle değerlendirme, derece, miktar. -3-

ö. I/38/14

ö.+ sü I/155/32

ö.+ yü II/22/54

ölçül - : Bir niceliğin miktarı kendine mahsus bir ölçü ile belirlenmek. -1-

ö.- cekmiş II/09/91

öldür - : 1. Bir canlının hayatına son vermek, ölümüne sebep olmak. -18-

ö.- ceK I/21/85

ö.- ceKlēmīştı I/28/26

ö.- dü II/23/161

ö.- eli II/01/11

ö.- medīni I/125/17

ö.- medi I/125/18

ö.- meṇ II/28/40

ö.- müş II/03/66, II/23/159

ö.- müşlē II/23/158

ö.- ücen I/11/72

ö.- üle I/33/118

ö.- üyor I/16/09

ö.- üyoru I/21/08

2. (Soğan ve bazı sebzeler için) Yağda hafifçe çevirmek veya tuzla ovmak yoluyla sertliğini gidermek.

ö.- üller I/119/47

3. Ölümüne şahit olmak, biri öldüğünde hâlen sağ olmak.

ö.- düK II/10/104

4. Zorlamak.

ö. I/45/11

öldür - : bk. öldür-¹ -3-

ö.- ü II/25/92

ö.- dü I/113/61, II/01/08

öldürme : Öldürmek işi. -1-

ö.+ ye I/28/02

öldürmi : bk. öldürme -1-

ö.+ ye I/11/81

öle : bk. öyle -216-

ö. I/04/45, I/05/27, I/08/36, I/09/18, I/09/29, I/101/74, I/103/11, I/105/08, I/106/11, I/106/15, I/106/25, I/106/26, I/106/38, I/11/24, I/11/60, I/11/67, I/11/79, I/11/81, I/11/89, I/11/93, I/11/95, I/110/21, I/111/100, I/111/102, I/111/103, I/111/104, I/111/21, I/111/25, I/111/61, I/111/73, I/112/78, I/114/12, I/116/40, I/117/09, I/117/20, I/117/21, I/119/67, I/119/81, I/12/49, I/120/25, I/120/42, I/121/68, I/121/76, I/121/81, I/122/30, I/122/39, I/123/41, I/123/43, I/123/54, I/125/16, I/126/14, I/126/16, I/126/21, I/126/29, I/126/48, I/126/58, I/128/57, I/129/05, I/129/17, I/129/20, I/13/39, I/130/22, I/132/18, I/132/20, I/132/22, I/133/02, I/136/33, I/14/03, I/14/41, I/140/41, I/140/64, I/141/20, I/143/11, I/143/82, I/146/15, I/146/21, I/146/40, I/146/46, I/146/49, I/147/60, I/15/08, I/15/19, I/15/21, I/15/29, I/15/30, I/15/42, I/15/48, I/15/53, I/15/62, I/15/63, I/15/70, I/15/81, I/15/88, I/15/89, I/15/94, I/15/98, I/150/08, I/153/40, I/16/08, I/16/43, I/17/23, I/17/47, I/17/53, I/17/57, I/17/61, I/17/80, I/17/81, I/17/82, I/18/24, I/20/24, I/20/26, I/20/42, I/20/43, I/20/48, I/20/53, I/20/72, I/20/77, I/20/92, I/20/94, I/21/60, I/21/69, I/22/28, I/22/31, I/23/41, I/24/09, I/24/36, I/24/59, I/24/66, I/25/05, I/25/28, I/25/56, I/28/42, I/32/78, I/32/81, I/32/87, I/33/100, I/33/20, I/37/53, I/42/14, I/46/106, I/46/65, I/56/63, I/58/35, I/60/84, I/61/32, I/70/68, I/71/13, I/71/21, I/72/72, I/73/27, I/76/69, I/76/97, I/77/07, I/77/19, I/77/42, I/78/54, I/79/51, I/81/59, I/89/12, I/94/68, I/94/71, I/95/05, I/97/42, II/03/64, II/08/67, II/17/34, II/19/118, II/19/12, II/19/139, II/19/159, II/19/168, II/19/44, II/23/145, II/23/192, II/23/20, II/23/33, II/23/75, II/23/92, II/35/39, II/35/55, II/35/68, II/35/76, II/35/77, II/35/78, II/39/58

öle ö. I/112/28

ö.+ di I/146/24, I/147/17, I/149/49

ö. verilir II/35/44

ö. yapılrđı I/71/15

ö. yapılyödu I/78/27

ö. yapıyoS I/111/62

ö.+ ydĩ I/81/44

ö.+ ydi I/131/50, I/20/79

ö.+ ydi I/04/47

ö.+ yidi I/25/18, I/25/27, I/25/54, I/25/56, I/25/57, I/25/67

ö.+ ymişTi I/24/57

öle : bk. öyle -14-

ö. I/108/37, I/126/37, I/132/37, I/147/51, I/76/66, II/23/126, II/23/128, II/23/145, II/23/75, II/23/78, II/35/85

ö.+ di I/13/09

öle : bk. öyle -1-

ö. I/92/56

öle : bk. öle -1-

ö. namazına I/125/78

öle : bk. öyle -5-

ö. II/14/24, II/31/25

ö.+ di I/78/33

ö.+ ydi I/77/75, II/06/45

öle : bk. öle -2-

ö.+ den I/121/32

ö.+ ye I/121/29

öle : bk. öyle -1-

ö.+ ydi II/39/158

öle : bk. öyle -1278-

ö. I/01/67, I/01/75, I/02/14, I/02/35, I/02/41, I/02/57, I/02/60, I/02/61, I/03/02, I/03/106, I/03/107, I/03/22, I/03/26, I/03/28, I/03/29, I/03/32, I/03/51, I/03/52, I/03/53, I/03/57, I/03/59, I/03/61, I/03/72, I/03/78, I/03/80, I/03/90, I/03/97, I/04/05, I/04/14, I/04/22, I/04/42, I/04/58, I/05/62, I/05/65, I/06/114, I/06/119, I/06/12, I/06/122, I/06/130, I/06/138, I/06/147, I/06/150, I/06/17, I/06/21, I/06/30, I/06/32, I/06/48, I/06/52, I/06/61, I/06/67, I/06/79, I/06/85, I/06/86, I/06/88, I/06/90, I/06/93, I/06/99, I/07/112, I/07/54, I/07/87, I/07/88, I/07/91, I/08/102, I/08/116, I/08/122, I/08/125, I/08/129, I/08/13, I/08/55, I/08/64, I/08/72, I/08/88, I/09/17, I/09/19, I/09/30, I/09/31, I/09/60, I/10/05, I/10/121, I/10/37, I/10/41, I/10/79, I/10/90, I/10/93, I/10/94, I/100/34, I/101/10, I/101/43,

I/102/49, I/102/73, I/103/05, I/103/16, I/146/41, I/146/43, I/146/49, I/146/50,
 I/103/20, I/103/25, I/103/26, I/103/35, I/146/55, I/146/57, I/146/58, I/146/59,
 I/103/39, I/103/49, I/103/54, I/103/60, I/146/64, I/146/69, I/146/71, I/146/72,
 I/104/03, I/104/20, I/104/25, I/104/51, I/146/73, I/146/81, I/146/84, I/147/28,
 I/104/57, I/104/58, I/105/13, I/105/21, I/147/34, I/147/37, I/147/55, I/148/03,
 I/105/24, I/105/28, I/105/29, I/105/41, I/148/45, I/148/61, I/148/63, I/15/09,
 I/105/58, I/106/03, I/106/04, I/106/07, I/15/26, I/150/28, I/150/33, I/150/53,
 I/106/10, I/106/30, I/106/32, I/106/35, I/150/54, I/150/59, I/151/18, I/151/26,
 I/106/44, I/106/47, I/107/21, I/108/20, I/151/27, I/151/32, I/151/42, I/151/43,
 I/108/26, I/109/32, I/109/33, I/109/34, I/152/136, I/152/28, I/152/49, I/152/70,
 I/109/49, I/109/51, I/109/58, I/110/11, I/152/72, I/152/73, I/152/81, I/152/86,
 I/110/18, I/110/20, I/110/25, I/110/26, I/152/99, I/153/07, I/153/119, I/153/33,
 I/110/28, I/110/29, I/110/41, I/110/57, I/153/34, I/153/38, I/153/45, I/153/60,
 I/110/66, I/111/08, I/111/09, I/111/68, I/153/62, I/153/69, I/153/71, I/153/73,
 I/111/87, I/112/63, I/112/70, I/113/114, I/153/89, I/154/25, I/155/34, I/155/42,
 I/113/122, I/113/133, I/113/137, I/113/28, I/155/67, I/156/44, I/157/09, I/157/70,
 I/113/36, I/113/65, I/113/71, I/113/84, I/157/75, I/157/77, I/157/81, I/158/24,
 I/113/95, I/113/99, I/114/36, I/115/02, I/158/25, I/158/37, I/159/27, I/159/38,
 I/115/05, I/115/08, I/115/13, I/115/20, I/159/41, I/159/47, I/160/25, I/161/05,
 I/115/23, I/115/25, I/115/30, I/115/41, I/161/10, I/161/11, I/161/23, I/161/26,
 I/115/42, I/115/44, I/115/50, I/115/51, I/161/29, I/161/32, I/161/34, I/161/39,
 I/115/52, I/116/28, I/116/46, I/117/05, I/17/78, I/18/23, I/18/51, I/18/73, I/18/76,
 I/118/09, I/118/10, I/118/12, I/118/19, I/19/03, I/20/15, I/20/40, I/20/61, I/20/89,
 I/119/06, I/119/21, I/119/22, I/119/34, I/21/70, I/22/12, I/22/23, I/23/52, I/26/41,
 I/119/37, I/119/59, I/119/62, I/119/75, I/26/59, I/26/60, I/26/76, I/27/22, I/27/40,
 I/119/81, I/121/115, I/121/17, I/121/21, I/27/59, I/27/61, I/28/54, I/28/57, I/28/59,
 I/121/23, I/121/26, I/121/35, I/121/37, I/29/10, I/29/17, I/30/17, I/30/22, I/30/31,
 I/121/49, I/121/74, I/121/89, I/121/91, I/30/36, I/30/39, I/31/09, I/31/11, I/31/32,
 I/122/38, I/122/51, I/122/76, I/123/35, I/31/35, I/31/50, I/31/54, I/32/05, I/32/12,
 I/124/12, I/124/20, I/124/29, I/124/35, I/32/20, I/32/30, I/32/44, I/32/73, I/32/94,
 I/124/50, I/125/12, I/125/13, I/125/49, I/32/95, I/33/106, I/33/155, I/33/48,
 I/125/68, I/125/75, I/126/20, I/126/21, I/33/58, I/33/88, I/34/09, I/34/23, I/34/25,
 I/126/38, I/126/39, I/126/43, I/127/27, I/34/27, I/34/69, I/34/70, I/34/71, I/35/09,
 I/127/52, I/128/30, I/128/45, I/129/14, I/35/13, I/35/25, I/35/61, I/36/16, I/36/17,
 I/129/16, I/129/19, I/129/23, I/129/34, I/36/30, I/36/41, I/36/42, I/36/58, I/37/12,
 I/13/27, I/130/17, I/130/32, I/130/50, I/37/23, I/37/44, I/37/51, I/38/03, I/38/51,
 I/130/56, I/130/83, I/131/28, I/131/31, I/39/34, I/39/40, I/39/78, I/39/97, I/40/04,
 I/131/34, I/132/19, I/132/24, I/132/37, I/40/34, I/40/35, I/40/51, I/40/74, I/40/77,
 I/132/45, I/133/02, I/133/08, I/133/18, I/40/78, I/41/13, I/41/14, I/41/20, I/41/23,
 I/134/01, I/134/53, I/134/55, I/135/01, I/41/27, I/41/38, I/41/41, I/41/58, I/41/88,
 I/135/11, I/135/19, I/135/20, I/135/53, I/42/06, I/42/08, I/42/16, I/42/22, I/42/23,
 I/136/06, I/137/07, I/137/33, I/137/34, I/42/28, I/42/32, I/42/38, I/42/50, I/42/54,
 I/138/100, I/138/62, I/138/66, I/138/77, I/42/62, I/42/81, I/43/14, I/43/27, I/43/28,
 I/139/61, I/141/11, I/142/51, I/143/22, I/43/36, I/43/37, I/44/27, I/44/53, I/44/66,
 I/143/24, I/143/35, I/143/70, I/144/12, I/45/19, I/46/06, I/46/102, I/46/103,
 I/144/20, I/144/32, I/144/44, I/144/55, I/46/109, I/46/112, I/46/115, I/46/116,
 I/145/07, I/145/10, I/145/101, I/145/16, I/46/118, I/46/119, I/46/130, I/46/134,
 I/145/29, I/145/49, I/145/65, I/145/86, I/46/22, I/46/24, I/46/30, I/46/32, I/46/35,
 I/145/92, I/146/01, I/146/10, I/146/12, I/46/41, I/46/48, I/46/53, I/46/54, I/46/55,
 I/146/16, I/146/22, I/146/26, I/146/34, I/46/61, I/46/83, I/46/88, I/46/90, I/47/08,

I/47/60, I/47/61, I/47/75, I/48/01, I/48/16, I/98/41, I/98/42, I/98/54, I/99/41, I/99/63,
 I/48/20, I/48/21, I/48/69, I/48/72, I/49/14, I/99/70, II/01/22, II/02/10, II/02/79,
 I/49/27, I/49/54, I/49/67, I/50/08, I/50/69, II/03/10, II/03/47, II/03/64, II/04/06,
 I/51/09, I/51/12, I/51/16, I/51/46, I/51/47, II/04/28, II/04/58, II/04/73, II/06/17,
 I/51/55, I/51/61, I/51/63, I/52/08, I/52/09, II/06/23, II/09/07, II/09/72, II/10/102,
 I/52/24, I/52/55, I/52/60, I/52/76, I/52/92, II/10/39, II/10/76, II/10/77, II/10/96,
 I/53/33, I/53/38, I/53/39, I/53/47, I/53/49, II/12/08, II/12/09, II/12/13, II/12/15,
 I/53/50, I/53/67, I/53/68, I/53/69, I/53/70, II/12/18, II/12/19, II/12/23, II/12/24,
 I/53/71, I/53/75, I/54/16, I/54/71, I/55/20, II/12/28, II/12/41, II/12/60, II/12/69,
 I/55/22, I/55/23, I/55/28, I/55/29, I/55/33, II/12/79, II/13/07, II/13/08, II/13/30,
 I/55/34, I/55/36, I/55/42, I/55/43, I/55/45, II/13/56, II/13/57, II/14/09, II/14/22,
 I/55/52, I/55/53, I/55/60, I/55/68, I/55/69, II/14/41, II/15/08, II/15/104, II/15/106,
 I/55/71, I/55/74, I/56/74, I/56/75, I/57/40, II/15/108, II/15/11, II/15/113, II/15/117,
 I/57/49, I/58/10, I/58/14, I/58/19, I/58/37, II/15/22, II/15/29, II/15/30, II/15/35,
 I/58/38, I/58/39, I/58/53, I/58/55, I/58/59, II/15/37, II/15/39, II/15/40, II/15/42,
 I/58/72, I/58/73, I/58/74, I/58/75, I/58/91, II/15/43, II/15/44, II/15/45, II/15/46,
 I/59/83, I/60/108, I/60/16, I/60/48, I/60/63, II/15/47, II/15/49, II/15/51, II/15/56,
 I/60/75, I/61/03, I/61/04, I/61/36, I/61/45, II/15/57, II/15/58, II/15/68, II/15/71,
 I/61/73, I/62/24, I/62/30, I/63/08, I/63/10, II/15/73, II/15/75, II/15/76, II/15/77,
 I/63/33, I/63/44, I/63/57, I/64/16, I/64/78, II/16/09, II/16/105, II/16/18, II/16/71,
 I/64/81, I/64/92, I/65/07, I/65/23, I/65/59, II/16/86, II/17/06, II/17/25, II/17/27,
 I/65/60, I/66/03, I/66/20, I/66/37, I/66/43, II/17/30, II/17/56, II/17/58, II/17/63,
 I/67/35, I/67/39, I/67/52, I/68/14, I/68/39, II/18/08, II/18/27, II/18/31, II/19/04,
 I/68/47, I/68/54, I/68/68, I/68/79, I/69/47, II/19/110, II/19/116, II/19/117, II/19/123,
 I/70/46, I/70/63, I/70/68, I/70/70, I/71/03, II/19/125, II/19/126, II/19/130, II/19/138,
 I/71/04, I/71/05, I/71/24, I/71/29, I/71/42, II/19/168, II/19/32, II/19/43, II/20/11,
 I/71/45, I/71/47, I/71/53, I/71/63, I/71/67, II/20/76, II/21/06, II/21/47, II/21/53,
 I/71/68, I/71/71, I/71/82, I/72/28, I/72/37, II/21/60, II/21/62, II/21/73, II/21/94,
 I/72/46, I/72/48, I/72/58, I/72/76, I/72/84, II/21/95, II/21/96, II/22/21, II/22/39,
 I/72/85, I/73/13, I/73/25, I/73/26, I/73/29, II/22/42, II/22/48, II/22/58, II/22/70,
 I/73/33, I/73/39, I/73/58, I/73/60, I/74/102, II/22/78, II/22/80, II/22/82, II/22/85,
 I/74/25, I/74/28, I/74/31, I/74/56, I/76/100, II/23/07, II/23/117, II/23/123, II/23/125,
 I/76/17, I/76/18, I/76/28, I/76/35, I/76/42, II/23/127, II/23/154, II/23/16, II/23/185,
 I/76/55, I/76/68, I/76/83, I/76/91, I/76/95, II/23/205, II/23/209, II/23/211, II/23/25,
 I/76/97, I/77/13, I/77/14, I/77/34, I/77/46, II/23/38, II/23/54, II/23/55, II/23/65,
 I/77/55, I/77/60, I/77/67, I/77/68, I/78/02, II/23/72, II/23/81, II/23/90, II/24/88,
 I/78/11, I/78/12, I/78/16, I/78/18, I/78/23, II/24/94, II/25/04, II/25/09, II/25/103,
 I/79/02, I/79/03, I/79/50, I/79/56, I/79/72, II/25/108, II/25/115, II/25/16, II/25/18,
 I/79/87, I/79/96, I/80/34, I/80/39, I/80/42, II/25/19, II/25/20, II/25/25, II/25/28,
 I/80/46, I/80/53, I/80/56, I/80/58, I/81/09, II/25/47, II/25/52, II/25/62, II/25/76,
 I/81/19, I/81/20, I/81/26, I/81/32, I/81/39, II/25/77, II/25/86, II/25/90, II/25/94,
 I/81/49, I/82/08, I/82/13, I/82/22, I/82/29, II/26/13, II/27/13, II/27/26, II/27/33,
 I/82/31, I/83/56, I/83/64, I/84/37, I/85/05, II/27/41, II/27/43, II/27/45, II/27/46,
 I/85/22, I/85/37, I/85/60, I/86/30, I/86/44, II/27/49, II/28/64, II/29/26, II/29/93,
 I/87/04, I/88/06, I/88/11, I/88/12, I/88/41, II/30/61, II/31/06, II/31/16, II/31/25,
 I/91/05, I/91/59, I/91/81, I/92/17, I/92/31, II/31/28, II/31/37, II/31/43, II/32/04,
 I/92/36, I/92/47, I/93/27, I/93/55, I/93/64, II/32/104, I/32/105, II/32/111, II/32/115,
 I/94/18, I/94/71, I/94/73, I/96/26, I/96/35, II/32/127, II/32/128, II/32/134, II/32/137,
 I/96/67, I/96/68, I/96/73, I/96/78, I/96/92, II/32/14, II/32/15, II/32/67, II/32/76,
 I/97/13, I/97/14, I/97/57, I/98/127, I/98/19, II/32/94, II/32/99, II/33/13, II/33/15,

II/33/21, II/33/41, II/33/66, II/34/106,
II/34/13, II/34/60, II/34/88, II/35/101,
II/35/104, II/35/105, II/35/106, II/35/29,
II/35/34, II/35/35, II/35/46, II/35/47,
II/35/54, II/35/64, II/35/70, II/35/74,
II/35/80, II/35/83, II/35/85, II/35/95,
II/35/97, II/35/99, II/37/102, II/37/114,
II/37/118, II/37/32, II/37/52, II/37/54,
II/37/59, II/37/63, II/37/67, II/38/113,
II/38/46, II/39/10, II/39/115, II/39/40

öle ö. I/110/22, I/113/134, I/113/75,
I/119/64, I/125/45, I/138/46, I/145/84,
I/159/13, I/161/32, I/64/81, I/85/50,
II/24/33, II/24/98

ö. öle veremeyiz I/138/60

ö. öle I/110/22, I/113/133, I/113/75,
I/119/64, I/125/45, I/138/46, I/145/84,
I/159/13, I/161/32, I/64/81, I/85/50,
II/24/33, II/24/98

ö. böyle I/08/24

ö.+ di I/101/31, I/107/23, I/146/43,
I/146/51, I/146/72, I/32/29, I/90/47,
II/34/104

ö.+ dik II/21/48

ö.+ diK I/04/17

ö.+ dir I/127/03, I/34/71

ö.+ lemiş I/30/60

ö.+ miş I/08/94, I/30/13

ö.+ mişimiş I/86/51

ö. öle I/112/28

ö.+ sine I/35/15, I/35/62

ö.+ sini I/65/55

öle ö. veremeyiz I/138/60

ö. verilēdi I/153/67

ö. veriyoduk I/153/44

ö. veremeyiz I/67/07

ö. viridig II/12/36

ö. yapādi II/12/37

ö. yapādiK I/152/62, I/30/39

ö. yapālādī II/23/197

ö. yapālādī I/146/63

ö. yapan yapıyo II/20/82

ö. yapardık I/51/36, II/25/48, II/37/102

ö. yapardık I/33/57

ö. yapārdık I/70/19

ö. yapardığ I/114/27

ö. yapardıK I/115/57

ö. yaparıS yapallā I/03/55

ö. yaparıS yaparız II/23/207

ö. yaparıS I/111/08, I/48/08

ö. yaparız I/51/43

ö. yaparlāmiş II/37/126

ö. yaparlar I/26/19, I/76/27

ö. yaparlardı I/98/41

ö. yapdılar I/157/76

ö. yapdım II/12/33, II/12/37

ö. yapınca I/08/76

ö. yapıyoduk II/15/81

ö. yapıyoruz I/84/13

ö. yapıyoz I/40/42, I/84/29

ö. yapıyurun II/22/81

ö. yapıyóíā I/53/84

ö. yapıyóllē I/53/84

ö. yapıyöz I/40/19

ö. yapmayız et veridik et II/37/82

ö. yaptık I/110/37

ö.+ ydi I/01/08, I/02/17, I/02/24,
I/02/25, I/02/27, I/02/62, I/04/14, I/04/23,
I/07/08, I/07/21, I/104/25, I/105/05,
I/110/23, I/110/31, I/110/33, I/110/34,
I/110/48, I/113/116, I/113/118, I/113/36,
I/113/94, I/115/12, I/115/19, I/115/22,
I/115/49, I/121/34, I/123/66, I/123/68,
I/123/71, I/124/16, I/125/09, I/128/02,
I/136/28, I/138/90, I/138/93, I/138/96,
I/144/39, I/151/22, I/18/70, I/20/06,
I/20/15, I/34/16, I/34/20, I/35/29, I/41/65,
I/41/92, I/51/59, I/53/57, I/64/71, I/68/38,
I/68/53, I/68/54, I/70/79, I/71/53, I/73/10,
I/77/04, I/77/05, I/80/18, I/85/25, I/85/33,
I/88/19, I/96/17, I/96/29, I/97/10, II/13/08,
II/13/19, II/13/35, II/13/56, II/13/62,
II/13/64, II/15/56, II/15/86

ö.+ ydi I/04/30, I/32/06, I/37/21

ö.+ ydiK I/107/27, I/138/95

ö.+ ydiK I/04/64

ö.+ ydim I/137/42

ö.+ ydin I/126/30, I/126/66

ö.+ yidi I/25/06

ö.+ yin I/107/21, I/107/36

ö.+ yiS I/13/27

ö.+ yken I/96/47

ö.+ ymiş I/88/13

ö.+ ymişdi I/128/02

ö.+ ymişmiş I/105/09, I/108/23

ö.+ ymişTi I/32/10

öle : bk. öyle -1-

ö. II/12/42

öle : bk. öyle -18-

ö. I/105/62, I/46/127, I/80/35

ö.+ di I/153/44, I/153/58, I/159/15, I/75/70, I/77/20, I/80/43, I/96/25, II/16/29, II/20/02, II/21/52

ö.+ dik I/153/125, I/159/47

ö.+ miş I/76/48

ö.+ mişdi I/136/35

ö.+ mişti I/32/12

öle : Öğle, güneşin gökyüzünde en yüksek noktada bulunduğu, günün sabahla ikinci arasındaki vakti, gün ortası. -3-

ö.+ den II/37/19

ö.+ ye I/152/20

öle namazı : Öğle namazı, beş vakit namazdan öğle vakti ile ikinci vakti arasında kılınanı.

ö. namazını gıldırandan I/125/78

ölê : bk. öyle -3-

ö. I/67/43

ölê ö. I/157/28

ö. ölê I/157/28

ölê : bk. öyle -7-

ö. I/08/77, I/119/44, I/55/21, II/01/49, II/10/91, II/31/49, II/31/51

öle : bk. öyle -1-

ö. I/23/46

ölece : bk. ölece -2-

ö. I/106/79, I/46/101

ölece : Öylece, o biçimde, tam öyle, öylelikle. -5-

ö. I/157/65, I/58/56, I/65/39, II/23/181

ö.+ ne I/97/24

öleçe : bk. ölece -1-

ö. I/52/22

ölele : bk. ölenneyin -1-

ö. I/18/23

öleleyin : bk. ölenneyin -1-

ö. I/18/24

öleliğce : bk. ölelikle -1-

ö. I/06/72

öleliK : bk. ölelikle -1-

ö. I/15/26

ölelikce : bk. ölelikle -1-

ö. I/112/18

ölelikÇe : bk. ölelikle -2-

ö. I/135/23, I/21/61

ölelikçe : bk. ölelikle -3-

ö. I/106/71, I/64/85, II/31/11

ölelikde : bk. ölelikle -2-

ö. I/101/08, I/90/85

ölelikde : bk. ölelikle -1-

ö. I/90/39

öleliklê : bk. ölelikle -1-

ö. II/21/90

ölelikle : Öylelikle, bu biçimde, en sonunda. -11-

ö. I/09/27, I/42/60, I/46/21, I/46/26, I/46/27, I/47/09, I/60/89, I/90/74, II/19/103, II/21/98, II/32/12

öleliklê : bk. ölelikle -1-

ö. II/10/59

ölelikle : bk. ölelikle -1-

ö. II/10/63

ölelikli : bk. ölelikle -1-

ö. II/21/62

öleliknen : bk. ölelikle -2-

ö. I/145/49, I/145/66

ölelinen : bk. ölelikle -2-

ö. I/101/20, I/99/29

ölen : bk. öğlen¹ -1-

ö.+ neri I/52/36

ölen : bk. öğlen¹ -13-

ö. I/33/139, I/72/02, II/03/23, II/16/49

ö.+ e I/153/70, II/37/20, II/37/53, II/37/54

ö. soğuna II/25/114

ö. yemē I/121/29

ö. yēmēne I/121/101

ö. yēmeyine II/39/105

bk. öğlen²

ö.+ i ğılālā I/30/54

ölén : bk. öğlen¹ -1-

ö. molası II/39/103

ölenci : Öğlenci, öğleden sonra ders gören öğrenci. -1-

ö. II/07/114

ölenen : bk. ölenneyin -1-

ö. I/32/76

ölenñen : bk. ölenneyin -1-

ö. I/40/29

ölenen : bk. ölenneyin -1-

ö. I/07/47

ölenen : bk. ölenneyin -2-

ö. I/114/16, I/32/86

ölenñen : bk. ölenneyin -2-

ö. I/114/13, II/19/159

ölenneyin : Öğlenleyin, öğle vakti. -3-

ö. I/02/10, I/07/55, I/118/11

ölenni : bk. ölenneyin -1-

ö. II/16/29

ölenñin : bk. ölenneyin -2-

ö. I/32/76

ö. verilir I/32/78

ölesine : Öylesine, o biçimde. -3-

ö. I/51/12, I/55/20, II/19/126

öleş- : bk. üleş- -1-

ö.- iliyó I/01/40

öletici : Öğretici, bir işin nasıl yapılması gerektiğini öğreten kimse. -1-

ö. I/01/50

öli : bk. öyle -1-

ö. II/39/146

öli : bk. öyle -1-

ö.+ ydī II/23/128

öli : bk. öğle -2-

ö.+ ye I/02/04, II/39/83

öli : bk. öyle -14-

ö. I/115/58, I/42/41, II/06/17, II/19/37, II/20/82, II/22/44, II/39/12

ö.+ ydi I/10/06, I/151/28, I/46/13, I/97/45

ö.+ ydi yapıyoduğ II/25/51

ö.+ yse I/112/48

öllüg : Öllük, ölü, ölmüş, cansız. -4-

öllügün körü : Bıktırıcı, usandırıcı durum karşısında kullanılan bir azarlama sözü.

ö.+ üñ karı ğannı_ıñ arısı I/113/125

ö.+ üñ karı ğarmıyın arısı I/113/130

ö.+ üñ körü I/134/42

ö.+ üñ körü I/113/130

ölmek : Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek durumu. -2-

ö. I/52/31, I/79/36

ölo : bk. öyle -1-

ö. I/53/60

ölö : bk. öyle -1-

ö.+ süñ I/03/75

ölö : bk. öyle -13-

ö. I/121/19, I/58/07, I/61/56, I/64/08, II/10/52, II/10/58, II/10/91, II/11/23, II/16/23, II/16/51

ö. ölö vurup II/10/91

ölö ö. vurup II/10/91

ölş- : bk. ölç- -2-

ö.- mem I/132/23, I/132/46

ölşdür - : Ölçtürmek, ölçmek işini başkasına yaptırmak. -1-

ö.- üyüm I/143/58

ölşmek : Bir niceliğin miktarını kendine mahsus bir ölçü ile belirlemek, tayin etmek işi. -1-

ö. I/155/30

ölü : Hayatı sona ermiş bulunan, artık yaşamayan. -7-

ö. I/06/64, I/06/70, I/06/71, I/140/56

ö.+ leri I/06/92, I/38/31

ö.+ sü I/22/19

ölü : bk. öyle -8-

ö. I/06/113, II/08/101, II/17/33, II/31/32, II/39/146, II/39/150

ölü ö. II/39/92

ö. ölü II/39/92

ölü : bk. öyle -1-

ö.+ ydü I/58/34

ölü : bk. ölü -1-

ö. I/140/56

ölü : bk. ölü -1-

ö.+ lere I/06/92

ölü : bk. öyle -2-

ö. II/06/26

ö.+ müştü II/07/23

ölü : bk. öyle -103-

ö. I/02/25, I/06/58, I/10/53, I/126/30, I/40/53, I/58/36, II/02/22, II/02/35, II/03/26, II/03/29, II/03/38, II/04/13, II/04/29, II/04/34, II/04/46, II/04/63, II/04/69, II/07/118, II/07/14, II/07/66, II/07/89, II/08/51, II/08/62, II/08/63, II/08/65, II/08/79, II/08/85, II/08/87, II/10/19, II/10/25, II/10/84, II/11/14, II/11/19, II/11/21, II/11/44, II/11/47, II/11/62, II/15/28, II/17/61, II/18/08, II/18/13, II/18/33, II/20/84, II/21/16, II/21/42, II/22/91, II/23/165, II/24/103, II/24/112, II/24/67, II/24/74, II/24/86, II/30/07, II/31/28, II/31/30, II/32/03, II/33/01, II/33/26, II/33/61, II/33/62, II/35/20, II/38/07, II/38/09, II/39/10, II/39/66, II/39/67

ölü ö. II/05/36, II/07/88, II/10/55, II/10/71, II/10/95, II/24/82

ö. ölü II/05/36, II/07/88, II/10/55, II/10/71, II/10/95, II/24/82

ö. verilirdi II/01/23

ö. yaparım II/21/05

ö. yapılırdı I/04/36

ö. yapmıyoz II/37/113

ö.+ ydü I/42/73

ö.+ ydü I/10/04, I/42/74, I/51/13, I/51/26, I/52/95, I/58/53, I/58/54, I/58/73, I/59/59, I/74/103, II/07/51, II/07/52

ö.+ ydük I/91/35, II/25/43

ö.+ yken I/35/26

ö.+ yüm II/23/128

ölü : bk. öle -3-

ö.+ ye I/06/108, I/07/46, I/07/47

ölü : bk. öyle -2-

ölü ö. II/30/57

ö. ölü II/30/57

ölücü : bk. ölece -1-

ö. I/58/67

ölüm : Bir canlıda hayatı fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, irtihal, vefat. -10-

ö. I/109/51, I/113/53, I/64/60, I/79/25, I/95/38, I/95/84, II/09/10

ö.+ ü I/125/48

ö.+ ünü vermesin I/125/47

ö. zulüm I/03/90

öme : Nokta. -3-

ö. I/31/44

ö.+ ye I/31/47

ömr : bk. ömür -11-

ö.+ ü I/143/77

ö.+ ümde I/33/64

ö.+ ümüz I/143/16, I/148/41, I/150/18, I/159/52, I/32/37

ö.+ ümüzü I/15/18

ö.+ ünü I/89/21

ö.+ ünüzde I/85/65

ö.+ ünüzü I/79/30

ömr : bk. ömür -2-

ö.+ ü I/59/13

ö.+ ümS II/05/68

ömül : bk. ömür -3-

ö.+ lü II/05/102, II/05/81, II/05/82

ömür : Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat. -32-

ö. I/112/38, I/122/80, I/123/05, I/123/08, I/124/21, I/93/58, II/05/70, II/07/63, II/07/64, II/07/68, II/29/64

ö. dedi_ünde I/60/54

ö.+ lēmizi versin I/79/14

ö.+ lēni I/48/54, II/20/39

ö.+ ler I/01/72, I/109/50, I/151/24

ö.+ ler virsin II/22/90

ö.+ lerini I/136/41

ö. versin I/104/66, I/104/68, I/123/09, I/137/56, I/66/38

ö. versin I/144/39, I/144/40, I/66/07, I/66/09, I/66/14, I/66/27

ömür : bk. ömür -1-

ö. I/44/48

ön : Arka, sağ ve soldan başka dördüncü yön, görünen ileri taraf. -16-

ö.+ de I/42/79, II/20/63

ö.+ nen II/14/46

ö.+ nēni II/21/48

ö.+ ü I/28/06

ö.+ ünde I/02/26

ö.+ ündē I/106/67

ö.+ üne I/114/06, I/132/35, I/145/98, I/145/99, I/149/20, I/155/70, I/77/46

ö.+ ũğde I/41/29

ön arabası : Eşek, öküz vb. bir hayvan tarafından çekilen araba.

önüm nohut kıvrı arşam tınaz

savırı : Kışın soğuklarda yakılan ateşin insanın bir yanını ısıtırken diğer yanının soğukta kalmasını anlatan bir söz.

ö.+ üm nohut kıvrı arşam tınaz savırı II/19/155

ön : bk. ön -1-

ö.+ de I/51/45

önce : bk. önce -3-

ö. II/21/04, II/21/05

ö.+ lerī I/103/22

önce : İçinde bulunulan veya bahsedilen anın gerisinde kalan bir zamanda, evvel. -44-

ö. I/105/42, I/12/03, I/140/10, I/142/47, I/146/80, I/16/38, I/21/42, I/23/36, I/24/30, I/31/44, I/31/45, I/33/139, I/33/148, I/38/11, I/44/90, I/60/02, I/60/60, I/60/62, II/04/05, II/06/21, II/09/10, II/10/29, II/15/106, II/15/37, II/15/73, II/15/83, II/31/05, II/31/07, II/34/67

ö.+ lēden I/32/22, II/31/34

ö.+ lerden I/103/15, I/103/41

ö.+ leri I/103/20, I/32/79

ö.+ si I/32/73, I/97/58, II/10/35

ö.+ sini I/142/40

öncē : bk. önce -4-

ö. I/21/52, II/03/12, II/15/66, II/30/18

önceden : Başlarken, başlangıçta, daha önce, eskiden, evvelce. -12-

ö. I/117/53, I/118/07, I/136/31, I/136/35, I/19/07, I/31/08, I/32/42, II/13/05, II/34/21, II/34/24, II/34/88

önceden : bk. önceden -1-

ö. I/60/47

önceden : bk. önceden -1-

ö. II/06/41

öncedēn : bk. önceden -1-

ö. II/06/20

önceki : Daha önce olan, daha evvel meydana gelen, evvelki. -3-

ö. I/24/56, II/15/04, II/34/22

öncelikli : Öncelikle, öne alınarak, daha önce olarak. -1-

ö. II/21/05

önci : bk. önce -1-

ö. II/39/48

önciden : bk. önceden -3-

ö. I/142/23, II/06/05, II/06/08

öncü : bk. önce -6-

ö. II/11/17, II/17/71, II/32/85

ö.+ den II/19/69

ö.+ leri yapıyōduḡ I/103/45

öncüden : bk. önceden -3-

öncüT

ö. II/03/17, II/06/80, II/24/35

öncüT : bk. ödüç -1-

ö. yapardı I/96/66

önÇe : bk. önce -1-

ö. I/39/31

önÇeden : bk. önceden -1-

ö. II/06/48

önÇeki : bk. önceki -1-

ö. I/80/07

önden : Eskiden, evvelden. -3-

ö. I/109/02, I/83/37, I/83/55

öndüÇ : bk. ödüç -1-

ö. I/130/44

öndüç : bk. ödüç -1-

ö. I/70/66

öndüş : bk. ödüç -2-

ö. I/47/40

ö. yapardıK I/134/47

öne : bk. öyle -6-

ö. I/102/42, I/102/78, I/102/79,
I/102/88, I/102/89, I/87/86

önem : Bir şeyin dikkate değer olma, üzerinde durulacak hâl ve değerde olma durumu, ehemmiyet. -1-

önem verme- : Değer vermemek, önemli sayıp üstünde durmamak.

ö. vemiylâmiş I/98/99

önemli : Önemi olan, ehemmiyetli, mühim. -3-

ö. I/105/59, II/24/99

ö.+ ydi I/07/14

önemli : bk. önemli -1-

ö. I/23/54

önemni : bk. önemli -1-

ö. I/135/19

önkü : Önceki. -1-

ö. I/112/80

önnök : bk. örnek -1-

ö.+ lerimiz I/27/48

önnük : Önlük, özellikle ilkokul öğrencilerinin okula giderken giydikleri üstlük. -1-

ö.+ lēḡ I/44/37

öḡ : bk. ön -69-

ö. arabasınan II/07/47

ö.+ eceK I/26/41

hafta ö.+ ü I/154/14

ö.+ ümde I/33/67

ö.+ üme II/16/75

ö.+ ümü II/16/82, II/39/91

ö.+ ümüz I/14/46

ö.+ ümüzde I/41/40

ö.+ ümüze I/155/65, I/24/40

ö.+ ünde I/02/27, I/102/09, I/102/10,
I/114/48, I/114/60, I/125/50, I/125/52,
I/131/32, I/138/130, I/155/90, I/161/45,
I/17/62, I/46/66, I/67/04, I/94/67, I/97/23,
II/23/102, II/23/64, II/23/67, II/29/40,
II/35/107

ö.+ ünden I/20/81, I/20/83, II/28/70

ö.+ ünden II/28/75

ö.+ ündeydiK I/107/06

ö.+ ündi II/07/115

ö.+ üne I/02/28, I/102/23, I/107/01,
I/109/17, I/11/60, I/11/63, I/120/62,
I/123/65, I/140/68, I/15/51, I/26/41,
I/34/69, I/39/49, I/54/65, I/73/44, I/80/36,
I/80/40, I/91/78, I/94/67, II/23/51, II/23/58,
II/23/64, II/38/13

ö.+ üne yaptım I/73/67

ö.+ üne yapTı I/103/42

ö.+ ünü I/27/25, I/74/27, I/74/53

ö.+ ūḡde I/145/70

öḡ : bk. en -1-

ö. I/39/30

öḡ : bk. önce -6-

ö. I/25/41, I/144/14, I/69/75, II/32/131,
II/32/132

öḡce : bk. önce -11-

ö. I/12/09, I/135/49, I/158/03, I/158/51,
I/24/41, I/41/09, I/73/08, I/73/46, I/73/48,
I/92/11, II/34/19

öñce : bk. önce -1-

ö. I/101/11

öñceden : bk. önceden -21-

ö. I/07/81, I/07/83, I/07/91, I/15/75, I/15/85, I/18/20, I/20/85, I/20/94, I/73/74, I/92/35, II/34/102, II/34/104, II/34/105, II/34/106, II/34/19, II/34/27, II/34/57, II/34/88, II/34/93, II/34/96

öñceden : bk. önceden -1-

ö. I/07/77

öñcèden : bk. önceden -4-

ö. I/142/31, I/38/17, I/38/32, I/38/43

öñceki : bk. önceki -1-

ö. II/39/111

öñcü : bk. önce -3-

ö. I/24/57, II/04/70

ö.+ den II/39/80

öñcüden : bk. önceden -1-

ö. II/21/40

öñcüdên : bk. önceden -1-

ö. II/02/59

öñde : Eskiden, evvelden, önceden. -6-

ö. I/08/21, I/46/68, I/64/62, I/64/63, I/85/58

ö.+ kinde I/97/28

öñdè : bk. öñde -1-

ö. I/52/89

öñdê : bk. öñde -1-

ö. I/114/18

öñde : bk. öñde -1-

ö. I/42/79

öñden : bk. önden -23-

ö. I/116/32, I/125/09, I/125/60, I/125/71, I/138/56, I/138/62, I/14/56, I/39/95, I/143/80, I/157/08, I/157/45, I/55/25, I/55/45, I/61/57, I/80/65, II/08/94, II/20/76, II/24/19, II/24/25, II/24/26, II/24/27, II/24/30, II/24/99

öñdên : bk. önden -1-

ö. II/07/24

öñden : bk. önden -1-

ö. I/55/37

öñden : bk. önden -3-

ö. I/10/62, I/99/06, I/109/55

öñki : bk. önkü -1-

ö. I/46/127

öñkü : bk. önkü -6-

ö. I/24/39, I/125/72, I/125/81, I/157/21, I/158/03, II/32/77

öp - : Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını bir şeye değdirmek. -13-

ö.- düm I/107/10

ö.- ēdiK I/155/65

ö.- ēlēdi II/34/58

ö.- ellēdin I/126/37

ö.- eller II/25/74

ö.- eñ I/138/95

ö.- er I/123/19, I/126/28

ö.- erdi I/125/83

ö.- erdiK I/107/53

ö.- ersin I/79/66

ö.- ēyin I/123/01

ö.- ülürdü I/110/29

öp - : bk. öp- -1-

ö.- mez II/25/73

öpme : Öpmek işi. -1-

el ö. II/25/72

öpmē : <<öpme+ye -1-

el ö. II/19/49

ör - : İplik, yün, saz vb. şeyleri elde, şiş veya tığ yardımı ile birbiri arasından geçirmek yoluyla kumaş, giyecek veya kullanılacak eşya hâline getirmek. -44-

ö. I/159/47

ö.- cen I/73/77

ö.- e I/52/95

ö.- ēdi I/73/78

ö.- ēdig II/11/45

ö.- ēdik I/71/65

ö.- ellerdī I/128/15

ö.- erdi I/52/93

ö.- ērdi I/73/71

ö.- ērđi I/64/71

ö.- ěrdig I/51/28
 ö.- erdik I/87/70
 ö.- erdiK I/15/52, I/15/53, I/87/72
 ö.- eşdik I/08/53
 ö.- ěrdik I/71/64
 ö.- ěrdiK I/90/71
 ö.- ěřdiK I/102/86, I/126/59
 ö.- eris I/10/16
 ö.- eriz I/39/102
 ö.- erler I/03/58, I/59/85, II/25/64
 ö.- eşler I/03/58
 ö.- ěřler I/03/58
 ö.- erse I/71/70
 ö.- ěyo I/39/102
 ö.- müyorun I/08/58
 ö.- ülür I/10/19
 ö.- ülürdü I/15/52
 ö.- üyoduğ I/07/13
 ö.- üyöduK I/96/21
 ö.- üyön I/102/85, I/102/86
 ö.- üyorduk I/12/09
 ö.- üyoz I/12/08

ör - : bk. ör- -1-

ö.- düle I/79/68

ördeg : Ördek, perde ayaklılardan, evcil ve yabani cinsleri bulunan, kazdan küçük, paytak yürüyüşlü su kuşu. -3-

ö. etidir I/105/39

ö. etinden I/105/38

ördür - : Örmek işini başkasına yaptırmak. -1-

ö.- müş I/01/93

ördür - : bk. ördür- -1-

ö.- üyo I/01/91

öred - : bk. ěret- -1-

ö.- irdi I/51/53

ören - : bk. ěren-¹ -1-

ö.- dim I/14/12

ören : Harabe, virane. -17-

ö. I/17/75, I/61/02, I/61/03, I/61/05, I/92/03, II/03/61, II/03/64

ö.- miş I/92/35

ö.+ nē I/99/51, I/99/60

ö.+ nēden I/99/71

ö.+ nēę I/99/60

ören - : 1. Öğrenmek, eğitim yoluyla belli bir konu üzerinde bilgi kazanmak, taallüm etmek, tederrüs etmek. -17-

ö.- di I/74/06

ö.- dig I/68/09

ö.- dik I/147/16

ö.- dim I/109/33, I/33/27, II/07/114, II/37/14

ö.- diysi I/15/70

ö.- ememişim I/161/03

ö.- irim I/90/04

ö.- iyorun I/109/31

ö.- meden I/21/52

ö.- meg I/05/71, I/90/04

ö.- miş I/58/62

ö.- mişmiş I/15/70

ö.- mişsinizdir I/05/21

2. Bir şeyi yapma hususunda alışkanlık kazanmak, yetenek sahibi olacak duruma gelmek. -16-

ö.- dik I/21/26

ö.- dikten I/90/15, II/19/99

ö.- diler I/119/78

ö.- dim I/62/05

ö.- dim yapardım I/91/18

ö.- eyoru I/62/06

ö.- irdig I/128/75

ö.- irdim I/91/18

ö.- iyollar I/104/33

ö.- medi I/94/47

ö.- medilē I/94/46

ö.- mez yapman I/62/06

ö.- miş II/06/72

3. Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek. -7-

ö. II/27/63

ö.- cem I/83/15

ö.- cēm I/155/10

ö.- di II/25/108

ö.- ip I/77/56

ö.- iyoru I/48/39

ö.- sen I/83/14

4. Anlamak, bilmek, idrak etmek. -4-

ö.- di II/19/145

ö.- dikTen I/94/59

ö.- diler II/06/14

ö.- dim I/82/13

5. Elde etmek, fayda sağlamak. -3-

ö.- dim I/112/65

ö.- ir I/02/72

ö.- medim I/112/65

örenci : Öğrenci, bir öğretim kurumunda öğrenim gören kimse, talebe. -7-

ö. I/146/05, I/146/80, II/02/41, II/04/37

ö.+ lē II/28/78

örenim : Öğrenim, bilgi kazanmak, bir meslek, sanat veya iş için gerekli alışkanlık ve tecrübeyi elde etmek amacıyla planlı şekilde yapılan öğrenme işi, tahsil. -2-

yüksek ö. I/56/21, I/56/24

örenme : Öğrenme, öğrenmek işi. -2-

ö. I/123/79

ö.+ e I/44/83

örenmi : bk. örenme -1-

ö.+ ye I/14/12

örennik : bk. örennik -2-

ö. I/92/03, II/03/63

örennik : Örenlik, ören hâline gelmiş yer, harabelik, viranelik. -5-

ö. I/149/23

ö.+ ler I/149/22, I/149/23

öret - : Öğretmek, bir şeyi yapmak hususunda alışkanlık kazandırmak, yetenek sahibi etmek, talim etmek. -10-

ö. I/109/29

ö.- ir I/90/06

ö.- miyyoİfā I/35/58

ö.- ti II/07/107

ö.- Ti I/14/12, I/90/70, II/14/45

ö.- tik I/155/05

ö.- TiK I/27/38

ö.- Tiydi I/14/11

öretim : Öğretim, belli bir seviyede bilgi vermek, bir kimseyi belli konularda yetiştirmek veya bir mesleğe hazırlamak amacıyla yapılan öğretme işi, tedris, tedrisat. -2-

ö. I/35/57

eyitim ö. I/35/55

öretmen : bk. öğretmen -3-

ö.+ e I/02/55

ö.+ nemiS I/146/81

ö.+ ner I/05/12

öretmen : Öğretmen, ilim, sanat veya teknik dallarında bildiğini öğretmeyi meslek edinmiş kimse, muallim, muallime. -127-

ö. I/02/56, I/03/03, I/10/102, I/11/19, I/112/16, I/120/04, I/120/09, I/121/102, I/121/103, I/121/17, I/121/21, I/127/54, I/128/03, I/134/16, I/134/19, I/136/06, I/138/98, I/149/13, I/158/33, I/16/20, I/16/22, I/161/29, I/29/05, I/34/42, I/34/45, I/35/59, I/39/64, I/44/15, I/44/33, I/44/74, I/48/25, I/60/73, I/61/34, I/64/101, I/64/102, I/64/54, I/75/62, I/75/63, I/75/68, I/75/69, I/75/70, I/91/06, I/93/37, I/99/08, I/99/09, I/99/48, II/02/38, II/06/09, II/08/80, II/09/42, II/09/46, II/20/30, II/20/73, II/38/105, II/39/08, II/39/12

sêfa ö. II/39/12

baş ö. I/78/41

ö.+ de I/16/21, I/93/48

ö.+ den I/112/13, I/112/14, I/138/106

ö.+ dir I/32/16

ö.+ e I/120/08, I/121/24, I/121/31, I/149/12, I/149/13, I/34/43, I/44/30, I/74/06

ö.+ i I/120/08, I/146/82, II/09/43

ö.+ idi I/121/108, I/136/07, I/87/24

ö.+ im I/121/24, I/75/62, I/75/64

ö.+ imis I/34/42

ö.+ imişTi I/25/65

öretmēn

ō.+ imiz I/121/99, I/149/17, I/16/21,
I/32/17, I/36/12, I/44/73, I/72/10

ō.+ iñ I/138/104, I/149/22, I/44/17,
I/44/32, I/75/72

ō. müretmen I/137/07

ō.+ miş I/128/03

ō. möretmen I/122/57

ō.+ ne I/151/31

ō.+ nē I/121/22, I/146/08, I/146/12,
I/43/18, I/61/30

ō.+ neden I/61/32

ō.+ nēmiz I/146/85, I/44/29

ō.+ nen I/42/10, I/99/47

ō.+ nēnki I/48/61

ō.+ ner I/93/48

ō.+ nerde I/115/04

ō.+ neri I/112/20, I/146/83

ō.+ neriñ I/135/55

ō. virmedilē II/27/28

öretmēn : bk. öretmen -1-

ō. I/61/26

öretmen : bk. öretmen -1-

ō.+ ne I/146/08

öretmen_öqulu : Öğretmenlik mesleğini
yapacak kimseleri yetiştiren,
öğrencilerini bu mesleğe hazırlayan
okul. -3-

ō. okuluna I/132/05

ō. okulundo II/23/07

ğız ō. okulunu I/35/56

öretmen_öqulu : bk. öretmen_öqulu -1-

ō.+ na I/52/82

öretmin : bk. öretmen -1-

ō.+ nē I/42/10

öretmēn : bk. öretmen -2-

ō. I/05/07, I/44/29

öretmennik : Öğretmenlik, öğretmen olan
kimsenin mesleği. -2-

ō.+ nik yapāka I/44/76

ō.+ nik yaptı I/44/74

örf : Örf, yasalarla belirlenmediği
hâlde halkın kendiliğinden uyduğu âdet,
gelenek. -2-

ō. I/29/01

ō.+ ünü I/151/02

örgü : Tığ veya şişle örülmekte olan veya
örülerek yapılmış olan şey -4-

ō. I/159/47, II/37/51

örgücü : Örgü örüp satan kimse. -2-

ō. I/139/19

ō. sevgi I/139/18

örgücülük : Örgücünün yaptığı iş. -1-

ō. yapardım I/139/18

öritmēn : bk. öretmen -1-

ō. II/08/80

örme : Örülerek yapılmış. -1-

ō. I/71/65

örne : bk. örnek -1-

ō.+ ine I/27/48

örnē : <<örnek+i -1-

ō.+ ni I/27/10

örnek : Yapılacak bir şeyin kendisine
benzetilmek istendiği şey, model. -3-

ō.+ lerinen yaptık I/27/47

ō.+ li I/27/39, I/27/40

örs : Örs, kullanıldığı işe göre çeşitli boy ve
şekillerde olan, üzerinde maden dövmeye
mahsus çelik yüzeyli demir alet. -1-

ō.+ ü II/26/16

ört - : 1. Korumak, gizlemek veya
görünmez duruma getirmek için üstüne bir
şey koymak, örtülü duruma getirmek. -28-

al ō.- ēdik I/101/26

başörtü ō.- ēdik II/34/68

ō.- ēdim I/152/97

ō.- eğomuş I/128/26

peçe ō.- ellēdi I/77/27

ō.- eñ I/116/38, I/127/10

ō.- er I/128/26

ō.- eris I/79/85

al ō.- erlē I/71/15

ō.- erlēdi I/157/09

al yeşil ö.- erlêdi I/157/46
 ö.- erleş II/37/57
 ö.- erlermiş I/76/46
 alî ö.- erlermiş I/76/47
 ö.- ersin I/132/44
 ö.- lerdi I/71/14
 ö.- lerlerdi I/71/14
 ö.- müş I/117/25
 ö.- Tüm I/128/28
 ö.- ülür I/26/33
 al emir ö.- ülür I/26/33
 al ö.- ülür I/26/34
 emir ö.- ülür I/26/34
 ö.- ünüyorlar II/37/31
 ö.- üvürdüyüm I/67/43
 al1 ö.- üyolardı I/09/17
 2. Kapatmak -6-
 ö. II/28/37
 ö.- em I/160/15
 ö.- eşin II/37/121
 ö.- Tüler I/20/52
 ö.- üldü II/20/16
ört - : bk. ört¹ -9-
 ö.- eğorduk I/10/35
 ö.- eğördük I/10/31
 ö.- eş I/116/25, I/152/96, I/67/04
 ö.- eriS I/73/48
 ö.- eriz I/03/54
 ö.- ünür I/10/60
 bk. ört² -1-
 ö.- medin I/35/50
örtme : bk. örtme -1-
 ö. I/77/15
örtme : Baş örtüsü. -13-
 ö. I/154/67, I/47/48, I/76/44, I/77/14, I/19/143, II/35/39
 ö.+ leri I/154/68
 ö.+ li I/145/58
 ö.+ nen I/146/23

başınız yarılırsa ö.+ nizin içinde I/152/75
 ö.+ sini II/19/13
 ö.+ yi I/146/24, I/31/64
örtmeli - : Örtmelemek, örtme ile örtünmek. -1-
 ö.- yoz I/31/65
örtmeç : bk. öğretmen -1-
 ö. I/29/03
örtü : Örtmeye yarayan şey. -7-
 baş ö. II/34/68
 baş ö.+ lü I/146/24
 ö.+ sü I/77/02
 baş ö.+ süceK I/146/23
 ö.+ ydü I/130/52, I/18/59, I/18/60
örtü : bk. örtü -2-
 ö. I/18/60
 ö.+ ydü I/18/59
örtü : bk. örtü -6-
 ö. I/03/54, I/70/79, I/71/14
 ö.+ nün I/157/65
 gölün gırılıssâ yēnīn içinde başın yarılıssâ ö.+ nün içindi I/01/71
 ması ö.+ sū II/24/51
örtük : Örtülmüş, örtülü. -1-
 ö. II/25/100
örtülü : Örtülü, örtülmüş, bir şeyle kaplanmış, kapatılmış. -2-
 ö. I/59/43, I/59/44
örtün - : (Kadın) Erkekten kaçmak için başını ve yüzünü örtmek. -3-
 ö.- dü II/19/13
 ö.- ürdük I/154/67
 ö.- ürlermiş I/76/44
örü : Saç örgüsü. -1-
 ö. I/52/93
örülü : Örülüş. -1-
 ö. I/34/69
örüzgar : bk. rüzgar -3-
 ö. I/124/35, I/74/69
ösá : bk. össen -1-

ö. I/04/62

öse : bk. össen -2-

ö. I/135/55, I/52/01

össe : bk. össen -2-

ö. I/149/38, I/159/03

össen : Herhâlde, sanırım, belki. -9-

ö. I/69/49, I/69/51, I/69/81, I/72/14, I/91/52, I/98/102, I/98/109, II/18/17, II/20/72

ösür - : Öksürmek, akciğerlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir sesle dışarı vermek. -1-

ö.- ü müsürü I/58/69

ösürük : Öksürük, solunum organlarının kasılması ve zorlanmasıyla ciğerlerdeki havanın gürültülü bir şekilde ağızdan dışarı atılması. -1-

ö. I/21/85

ösüz : bk. öksüz -9-

ö. I/149/70, I/52/76, I/64/92, II/05/07, II/16/36

ö. ğaldık I/119/28

ö. ğaldığ II/05/02

ö. ğalmış I/121/105

ö.+ üdüK I/101/04

ösüzlük : bk. öksüzlük -1-

ö. II/16/36

öt : bk. öte -2-

ö. yan I/33/02

ö. yannā I/81/03

öt - : 1. (Herhangi bir nesne) Ses çıkarmak. -8-

ö.- ědi I/121/117

ö.- er I/143/57, I/87/115

ö.- erdi I/140/38

2. (Kuş ve böcek) Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak.

ö.- ě II/20/10

ö.- üyo II/20/11

3. Boş boş konuşup durmak, gevezelik etmek.

ö.- üyö I/76/54

4. Diklenmek, dayılanmak.

ö.- cük II/28/39

öte : bk. öte -2-

ö. I/136/13, I/161/15

öt' : bk. öte -3-

ö. yandan I/83/01, I/83/03

ö. yanna I/83/03

öte : Daha uzaktaki yer, iki uzaklıktan daha uzak olanı. -22-

ö. I/10/93, I/133/20, I/147/28, I/152/110, I/21/81, I/30/32, I/36/17, I/46/62, I/64/113, I/74/93, I/77/20, I/81/31, I/87/25, I/96/69

ö. anna I/124/04

ö.+ de I/27/51, I/91/85

ö.+ mizi I/91/85

ö.+ si II/19/156

ö.+ sini II/09/65

ö.+ Sini berisini I/114/02

ötē : bk. öte -3-

ö. I/46/81, I/65/56, I/87/43

ötē : bk. öte -1-

ö. I/91/06

ötē : bk. öte -1-

ö. I/55/13

öteberi : Küçük ve önemsiz, ikinci derecedeki nesne veya eşya, çeşitli ufak tefek şeyler. -5-

ö. I/114/09, I/123/65, I/140/63, I/89/13, II/19/129

ötegi : bk. öteki -3-

ö. I/119/79, I/152/109, II/07/67

ötekē : bk. öteki -1-

ö. I/11/14

ötekī : bk. öteki -1-

ö. I/67/36

öteki : Bahsedilen veya benzeyen iki nesne yahut kimseden önem veya yer bakımından uzakta olanı, başka, diğer, öbürü. -39-

ö. I/08/52, I/10/18, I/100/30, I/113/113, I/119/21, I/122/85, I/130/77, I/137/47, I/138/26, I/161/28, I/18/64, I/24/51,

I/49/27, I/63/42, I/77/73, I/93/25, I/98/38, II/04/57

ö.+ lē I/64/41, I/83/77

ö.+ lēden II/07/63

ö.+ leŋ II/39/190

ö.+ ler I/08/21, I/123/05, I/137/49, I/138/27, I/15/28, I/93/63

ö.+ lēr II/10/08

ö.+ lērden I/41/26

ö.+ leri I/96/27

ö.+ nde I/116/30

ö.+ ne I/30/27

ö.+ ni II/38/52

ö.+ ninki I/94/35

ö.+ niŋ I/93/28

ö.+ si I/65/38

ö. yapma I/99/29

öteki : bk. öteki -1-

ö. I/103/57

ötekī : bk. öteki -1-

ö. I/113/137

öti : bk. öte -6-

ö. I/153/109, I/93/15, I/93/17, II/07/72, II/20/25, II/39/09

ötökü : bk. öteki -1-

ö. I/101/39

ötü : bk. öte -3-

ö. I/70/04, I/99/21, II/05/33

ötübeti : bk. öteberi -1-

ö. II/07/36

ötübötü : bk. öteberi -1-

ö. II/07/35

ötükü : bk. öteki -2-

ö. I/145/09

ö.+ lēŋ I/77/59

ötürü : -den dolayı, -in yüzünden, -in nedeniyle, sebebiyle. -2-

ö. I/42/64, I/77/59

öv - : Üstüne sürmek, yaymak. -2-

ö.- eşin I/30/24

övey : bk. üvey -2-

ö. ana I/30/12

ö. annē II/15/95

öyle : bk. öyle -1-

ö. I/33/119

öyle : bk. öyle -2-

ö. I/32/98, II/24/94

övü : bk. üvey -1-

ö. ana I/55/77

övin : bk. öün -1-

ö. verilerdī I/72/77

övüs : : bk. ofis -4-

ö. I/03/96, I/03/99

öyle : Ona benzer, onun gibi, o kadar, o derece, o biçimde. -30-

ö. I/02/67, I/03/18, I/27/11, I/123/58, I/32/45, I/123/20, I/123/22, I/123/42, I/123/52, I/145/43, I/24/41, I/26/22, I/27/78, I/32/90, I/32/98, I/34/72, I/38/49, I/48/49, I/50/39, I/84/04, II/19/100, II/22/88, II/31/38

ö.+ ydi I/123/46, I/123/57, I/123/78, I/85/15, II/21/47, II/34/104, II/34/105

öyle : bk. öyle -1-

ö.+ di II/34/35

öyle : bk. öyle -1-

ö. II/31/45

öyle : bk. öle -1-

ö.+ ye I/120/63

öyle : bk. öyle -3-

ö. I/34/08, II/22/28, II/31/31

öyle : bk. öyle -6-

ö. I/08/52, I/32/41, I/32/47, I/32/60, I/32/94, I/36/23

öyle : bk. öyle -1-

ö. I/49/47

öyle : bk. öyle -1-

ö. II/31/49

öylelikle : bk. ölelikle -1-

ö. II/19/27

öyne : bk. öyle -5-

ö. I/102/87, I/87/109, I/87/36, I/87/81

ö.+ dir I/87/34

öynük

öynük : bk. önnük -2-

ö. II/07/12, II/07/13

öyü : bk. üvey -2-

ö. I/55/73

öyün : bk. oyun² -1-

ö. I/26/40

öz I : İçine yabancı bir unsur karışmamış olan, arı, saf, halis. -1-

āz ğaldırıldıĶ ama ö. ğaldırıldıĶ I/115/18

öz II : 1. Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi. -2-

ġız çocū ö. çocū I/66/09, I/66/15

2. Bir şeyin en kıvamlı kısmı -1-

ö.+ ünü I/74/93

öz III : 1. Sulak, verimli yer. -6-

ö. I/20/15, I/20/20

ö.+ lere I/135/30

ö.+ leri I/135/13, I/95/120

ö.+ ümüzü I/135/15

2. Dere, çay. -1-

ö.+ den II/28/73

öz : Düz ve toprak damlı evlerde, damın üzerinde oturduğu kalın ağaç. -1-

ö.+ lene I/121/05

öze - : Yoğurt, pekmez vb. koyu şeyleri suyla inceltmek, sulandırmak. -2-

ö.- ħ I/21/91

ö.- riz I/109/28

özē - : bk. öze- -1-

ö.- ndan I/121/55

öze - : bk. öze- -1-

ö.- rsin I/121/55

özel : Yalnız bir kişiye, bir şeye has olan, ona mahsus bulunan, hususi. -9-

ö. I/07/69, I/142/45, I/148/52, II/11/16, II/35/45, II/38/22, II/38/24, II/38/32, II/38/35

özel_jidāre : İllerde kamu hizmetlerini yürüten, ayrı gelir ve görevleri olan mahallî kuruluş. -1-

ö. müdürü I/68/63

özelli : (<<özellik+i) Bir şeyin diğer şeylerden ayrılmasını sağlayan ve ona has olan niteliği, hususiyet. -2-

ö. I/19/26, I/19/27

özelleştir - : Özelleştirmek, bir kamu kurumunu yasanın öngördüğü işlemleri yaparak satış yoluyla özel teşebbüse devretmek. -1-

ö.- diler I/20/33

özelleşme : Özelleşmek işi. -1-

ö.+ yi II/09/65

özelti : Sel sularının aktığı yerde yaptığı yarıklar, çukur. -1-

ö. I/56/06

özen - : Beğendiği bir şey veya kimseye sahip olma, onun gibi yapma veya ona benzeme arzusu duymak, o yolda gayret sarfetmek. -1-

ö.- en I/68/51

özenc : İstek, imrenme. -1-

ö.+ imiz II/33/13

özgür : Davranış ve düşüncelerinde herhangi bir kısıtlamaya ve şarta bağlı olmayan, serbest. -2-

ö.+ dük I/78/02

ö.+ düm I/78/04

özle - : Şiddetle arzu etmek, elde etmeyi, yemeyi istemek. -1-

ö.- dīmiz I/07/100

özleş - : Öz durumuna veya özlü bir duruma gelmek. -2-

ö.- iyodu II/15/85

ö.- medi I/62/14

özleşdir - : bk. özleşTir- -1-

ö.- ĩdik I/62/13

özleşTir - : Öz durumuna getirmek, özlü durum kazandırmak, arılaştırmak. -1-

ö.- ĩdik I/62/14

özlü : Özü olan, öz kısmı fazla olan. -1-

ö. I/87/14

özürlü : bk. özürlü -2-

ö. I/06/121, I/06/122

özü - : bk. öze- -1-

ö.- yon I/09/35

özür : Yanlış, hatalı bir davranışın elde olmadan veya mecbur kalındığı için yapıldığını bildirmek ve hoş görülmesini istemek üzere öne sürülen sebep, mazeret. -1-

özür dile- : Bir hata veya kusurundan dolayı affedilmesini istemek.

ö. dilerim I/69/67

özürlü : Bir sakatlığı olan, engelli. -1-

ö. I/06/121

pacı : bk. paça³ -1-

p. çorbası yaparsın I/97/46

paça : 1. Düğünlerden bir gün sonra yapılan bir eğlence merasimi. -9-

p. I/72/76, I/76/55

p.+ sı I/72/75, I/76/65

2. Pantolon, şalvar, don, çakşır gibi belden aşağı giyeceklerin, giyilirken ayağın geçmesi için açık bırakılan aşağı kısmı. -1-

yağa p. gidiyom I/01/31

3. Koyun, sığır, keçi gibi kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı.

paça pilavı : Düğünlerden bir gün sonra verilen pilavlı yemek.

p. pilavı I/72/74, I/72/75, I/72/76

p. Pilavı I/72/74

paçayı yırt- : Zor bir durumdan veya tehlikeden kurtulmak -2-

p.+ yı yırttı II/20/37, II/20/38

paçá : bk. paça¹ -2-

p. pilavı I/72/74

p. yapârdık I/72/73

Pāça : bk. bahçe -1-

P.+ lamızdan II/07/85

paçı : bk. paça³ -1-

p. I/97/47

Padılcan : bk. patlıcan -1-

P.+ lâ I/32/50

padik : bk. patiK -1-

p. I/102/86

padışah : bk. pâdişah -4-

p. I/117/16, I/117/21, I/117/34, I/155/56

padışah : Büyük hükümdar. -1-

p. I/117/28

pağbağ : bk. kabak -1-

p. I/60/108

Pahalı : Fiyatı yüksek olan. -1-

P.+ ydı I/87/49

pağ : Temiz. -1-

ağ p. I/63/49

paket : Bir veya bir çok şeyin kâğıda sarılıp bağlanmasından meydana gelen, elle taşınabilir nesne. -3-

p. II/38/30

p.+ lēden I/127/50

p.+ Te I/26/64

paKetlen - : Paket şekline getirilmek. -1-

p.- iyömuş II/17/74

paKetlet - : Paketleme işini yaptırmak, paket şekline getirtmek, paket edip sardirmek. -1-

p.- Tiriyörüz I/106/76

pağla - : Temizlemek. -7-

p.- dım II/29/09

p.- llardı I/121/18

p.- ndı I/140/47

p.- nırdı I/121/18

p.- rdı I/73/74

p.- rız II/32/35

... pağlar : Layığı ...dir, ancak ... hakkında gelir, ancak ... halleder.

hasdalık p.- r I/13/38

pağlı : Temiz, paklanmış. -1-

p. II/08/51

pağlı - : bk. pağla- -2-

p.- ycāma II/22/41

p.- ycān II/22/39

pağlıK : Pak olma durumu, temizlik, saflık, iffet. -1-

pağmaya

p. I/24/11

pağmaya : (Marka adından) Hamurun mayalanıp istenilen kıvama gelmesini sağlayan bakteri, enzim gibi maddeler, ferment. -1-

p. II/15/82

pağmıya : bk. pağmaya -1-

p. I/97/30

pağpen : (Marka adından) Plastikten yapılmış kapı ve pencerede kullanılan PVC profili. -1-

p.+ di II/30/74

pala : İnce uzun kesilmiş bez parçalarından dokunmuş veya örülmüş taban yaygısı, kaba ve adi kilim. -17-

p. I/08/54, I/08/59, I/12/06, I/14/40, I/20/60, I/27/27, I/96/14, I/96/18, I/96/20

p. KeçerdiK I/20/61

p.+ lara I/126/54

p.+ larda I/70/26

p.+ mıs I/129/21

p.+ nı I/124/38, I/98/52

p.+ ya I/98/52

p.+ yı I/08/60

Pöle : bk. böyle -3-

p. II/22/83

P. I/70/18

P.+ di I/70/09

pâli : Pahalı, fiyatı yüksek olan. -4-

p. I/21/24, II/04/75, II/04/88, II/09/93

pamık : Pamuk, ebegümecigillerden, koza durumundaki meyvesi üç dört veya beş dilim hâlinde açılan, büyümesi sırasında bol su isteyen, otsu veya odunsu tropikal bitki ve bu bitkinin tohumlarının etrafını kaplayan, yatak ve yastık doldurmakta, eğirilip iplik hâline getirildikten sonra dokuma sanayiinde ve çeşitli işlerde kullanılan yumuşak, ince beyaz teller. -11-

p. I/21/03, I/48/24, I/79/40, I/79/66, I/83/36, I/83/42, I/85/15, I/85/16, I/85/35

p. yapıyoduk I/83/38

pamık : bk. pamık -1-

p. I/37/05

pamık : bk. pamık -2-

p. I/21/02, I/21/03

pamük : bk. pamık -2-

p. I/85/21

p.+ Ta I/85/13

pancā : bk. pancar -1-

p.+ dan I/75/39

pancar : Ispanakgillerden, şeker pancarı, sebzelik pancar, yem pancarı gibi cinsleri bulunan, zengin vitaminli, iki yıllık otsu bitki ve bu bitkinin şeker elde edilen etli kökü. -45-

p. I/03/22, I/125/45, I/129/19, I/129/53, I/134/44, I/140/48, I/142/56, I/145/38, I/145/39, I/150/14, I/153/28, I/52/80, I/68/34, I/69/25, I/71/47, I/73/12, I/73/70, I/74/18, I/74/19, I/75/39, I/79/23, I/86/31, I/96/68, I/96/69, I/96/70, II/10/14, II/14/13

P. I/73/14, I/94/41

p.+ ā II/10/18

p.+ a I/145/47, I/47/13, I/91/46

p.+ da I/65/55, I/67/28

p.+ dan I/68/35

p.+ dır I/92/41

p.+ ı II/10/14

p.+ ımız I/103/25

p.+ ına I/10/86

p.+ lar I/96/72

pancar kōparatifi : Pancar ekim sahalarında faaliyet gösteren kooperatif.

p. kōparatifi II/04/21

pancar bekmezi : Pancarın kazanda şeker ile kaynatılması sonucu elde edilen pekmez.

p. bekmezini I/71/62

pancar : bk. pancar -2-

p. I/145/38, I/47/11

pancār : bk. pancar -2-

p. I/03/22

p. yapādık II/08/86

pāncar : bk. pancar -1-

p. I/144/58
pāncār : bk. pancar -1-
 p. II/10/14
pancir : bk. pancar -1-
 p. I/03/102
pançā : bk. pancar -1-
 p. I/159/27
pançaī : bk. pancar -1-
 p.+ Āra I/152/106
panÇar : bk. pancar -8-
 p. I/149/28, I/152/105, I/152/110, I/152/23
 p.+ a I/86/73
 p.+ dan I/152/104
 p.+ ından yapıyoduğ II/25/47
 p. yaptı I/14/42
panği : bk. banka -1-
 p.+ da II/20/30
pano : 1. Ağaç duvar kaplamalarına veya tavanlara süs işin konulan resim. -2-
 p. II/25/64
 2. Hafif malzemeden yapılan ve iki yüzü kontrplakla kaplanan levha.
 p.+ lara I/98/82
pansiyon : Oda oda veya bütünüyle birkaç gün yahut belli bir zaman için kiraya verilen, eşyalı, istenildiğinde yemek de yenilebilen ev. -1-
 p.+ narā I/46/105
pantāze : Fantezi, lüks, çeşitlilik. -1-
 p. I/125/71
pāntol : bk. pantolon -1-
 p. II/24/58
pantolon : Belden ayak bileklerine kadar inen ve bacaklara geçirilerek giyilen giyecek. -2-
 p. I/61/43
 p.+ u II/18/31
park : Halkın gezme ve hava alma ihtiyacını karşılamak üzere düzenlenmiş çiçekli ve ağaçlık geniş alan. -2-
 p. II/04/24

park et- : Bir taşıtı belli bir süre kalmak üzere bir yere bırakmak.

p. ider I/156/41

paṛk : bk. park -2-

p.+ a II/35/106

p.+ lara II/35/26

para I : Alış verişte ödeme aracı olarak kullanılmak üzere devlet tarafından basılıp tedavüle çıkarılan, üzerinde itibari değeri yazılı kâğıt veya maden. -171-

p. I/05/39, I/06/88, I/08/24, I/106/61, I/106/63, I/111/95, I/113/39, I/114/14, I/114/15, I/114/37, I/114/38, I/114/60, I/115/27, I/115/28, I/115/29, I/116/46, I/121/19, I/123/26, I/123/57, I/125/67, I/131/58, I/138/79, I/138/82, I/144/10, I/145/49, I/146/12, I/146/72, I/153/66, I/156/43, I/156/44, I/156/47, I/156/48, I/156/49, I/156/51, I/156/52, I/156/64, I/161/21, I/161/23, I/161/37, I/161/39, I/25/31, I/25/36, I/25/39, I/31/54, I/33/36, I/46/87, I/51/16, I/52/07, I/52/08, I/52/23, I/52/30, I/63/64, I/64/05, I/64/55, I/64/56, I/69/02, I/69/03, I/74/39, I/85/34, I/86/76, I/95/04, I/96/81, I/96/94, II/04/71, II/12/76, II/12/78, II/23/106, II/25/41, II/25/61, II/34/21, II/38/118, II/38/64

p.+ lar I/41/22, II/25/62

p.+ larā I/64/55

p.+ ları II/39/189

p. mara virmimiş II/25/24

p.+ mı I/136/08, I/52/30, I/53/33

p. mıra I/08/23

p.+ mız I/31/54

p.+ mız pulumuz I/115/24

p.+ mızınan I/121/14

p.+ n II/19/125

p.+ nınan I/104/50

p.+ ı I/146/68, I/146/71, I/161/25

p.+ sı I/122/68, I/134/51, I/14/26, I/25/36, I/52/59, II/04/80, II/09/100, II/09/101, II/23/04, II/23/05, II/29/14, II/38/16, II/39/163

ekmek p.+ sı I/112/78, I/18/21

yol p.+ sı I/134/65

para dök-

- p.+ sına I/74/18
p.+ sını I/118/09, I/139/26, I/140/42, II/04/93, II/38/14
p.+ sinnan I/69/15, I/96/90, II/19/144
p.+ sıynan I/113/37, I/113/38, I/20/28, I/20/56, I/52/68
p.+ sız I/41/56
p. veridi I/113/35
p. verilerdi I/123/25
p. veriller I/113/33
p. veriyolâ I/159/38
p. virdi I/52/23
p. yapâdık II/12/75
p.+ ya I/115/17, I/156/51
p.+ yı I/125/68, I/136/09, I/136/14, I/136/16, I/136/18, I/22/20, I/25/40, I/52/08, I/64/55
p.+ yı I/156/50
p.+ yınan I/44/86
p.+ yına II/32/97
p.+ ylan vermem II/38/60
p.+ yna I/139/26
p.+ ynan I/124/16, I/144/64
p.+ ynan vericik I/96/94
para dök- : Çok para harcamak.
p. dökdülê I/150/25
para gır- : Çok para kazanmak, para kesmek.
p. gırıyoru I/67/54
para pul : Para ve para edebilecek şey.
p. pul vermeden I/156/54
p.+ sı pulu I/134/51
para yap- : Satıldığında iyi para getirmek, para etmek.
p. yapâşsa I/32/50
p. yapşın II/25/70
paraya boğ- : Çok para vermek.
p.+ ya bödu I/75/42
parâ : bk. para I -6-
p. II/26/03
p. yatıyo II/09/92

- p.+ yı I/74/39
p.+ yla I/80/24
p.+ ylan I/80/23
p.+ ynan I/65/52
parâ : bk. para I -2-
p. I/156/51
p.+ na I/62/23
parâ : bk. para I -1-
p. I/14/30
para II : Az, azıcık, bir parça. -21-
p. I/14/30, I/45/65, I/51/05, I/51/28, I/51/62, I/52/46, I/52/51, I/52/79, I/52/89, I/54/13, I/67/12, I/74/38, II/22/01, II/22/22, II/22/23, II/22/42, II/32/57
parâ : bk. para II -1-
p. I/159/12
paralı : 1. Para karşılığında yapılan veya sağlanan. -2-
p. I/35/59
2. Parası olan, varlıklı, servet sahibi.
p. II/16/36
paralığ : Paralık, belli bir miktarda para değerinde olan. -1-
p. I/35/18
parça : Bir bütünden ayrılmış kısım. -19-
p. I/26/71, II/38/10, II/38/117, II/38/40
p.+ sı I/125/94
p.+ sını I/61/49
kara p.+ sını I/95/110
parça arabası : Üreticiden tarım ürünlerini alıp hale götüren araç.
p. arabası II/38/12
parça parça : Parçalar hâlinde, bölüm bölüm, bölük bölük, küçük küçük.
parça p. I/103/52, II/32/70, II/32/73
parça p. I/103/60
parça parça p. I/26/72
p. parça parça I/26/72
p. parça I/103/52, II/32/70, II/32/73
p. parça I/103/60
parça p. parça I/26/72

parça : bk. parça -2-

p. I/85/54, I/85/55

parçala - : Parçalara ayırmak, parça parça etmek, bölmek. -4-

p. I/60/25

p.- nmiş I/17/27

p.- rları I/118/10

p.- rı I/96/57

parçalâ - : bk. parçala- -1-

p.- yoz I/85/49

parçalı - : bk. parçala- -2-

p.- yola I/76/62

p.- yosun I/85/51

parçaltı - : bk. parçala- -1-

p.- yosun II/18/15

Pardağ : bk. bardağ -1-

P. I/135/03

parı : bk. para I -19-

p. I/95/24, I/96/93, II/01/49, II/02/63, II/04/62, II/07/58, II/09/90, II/11/03, II/38/27

hava p. II/25/42

p.+ lânı II/07/39

p.+ lardağ II/03/38

p.+ ları II/39/190

p. marı II/03/38

p.+ yla I/41/56

p.+ ynan I/27/08, I/55/60

p.+ ynağ I/65/53

p.+ ylandı II/27/16

pari : bk. para I -1-

p. bul II/39/179

parı : bk. para I -1-

p. II/39/130

parı : bk. para I -1-

p. I/89/06

parmâ : <<parmak+ı (bk. barmağ) -2-

p.+ m I/33/19

P.+ m I/33/19

parnağ : <<parmak+ı (bk. barmağ) -1-

p.+ lâı I/08/64

parsel : İmar yasasına göre üzerine tek bina yapılmak üzere ayrılıp sınırı belirlenmiş arazi parçalarından her biri. -5-

p. II/09/100, II/09/101, II/09/68

p. başı II/09/92

pârti : bk. parti -1-

p. başkanı II/28/40

parti : Bir ülkenin yönetimini üzerine almak veya yönlendirmek amacıyla kurulmuş, aynı düşünce ve görüşteki kimselerin meydana getirdiği siyasi topluluk, fırka. -5-

p. I/141/27, II/07/66, II/07/68

p.+ ye I/01/34

pas : Kirlilik, kir. -2-

p.+ ımızınan II/23/01

kirini p.+ ını II/24/38

pasa : Ekmek pazısı konulan, uzun, göz göz tahta tabla. -1-

p. I/30/21

pasâ : bk. pasa -1-

p. I/30/20

pasta : Hamuruna çeşitli maddeler katılarak türlü biçimlerde yapılan şerbetsiz tatlı. -2-

p. yapıyoS II/12/83

p. yapıyöz II/12/84

pâsTa : bk. pasta -1-

p.+ dır I/29/09

pasTâne : Pasta satılan veya içinde oturularak pasta yenen dükkân. -2-

p.+ den II/04/89

p.+ sinden II/04/89

pastı : bk. pasta -1-

p. II/08/43

pasu : posa -1-

p.+ sunu II/23/194

paşa : Osmanlı Devleti'nde mirlivalara (tuğgeneral) ve daha yüksek rütbedeki askerlerle yüksek rütbeli sivil memurlara verilen resmî unvan. -5-

p. I/01/78, I/01/87, I/95/65

ğarâ kâzım P. I/95/64

timuçin p.+ nın I/117/07

paşā : bk. paşa -3-

p. I/01/80, I/117/11, I/69/68

paşalık : Paşalar gibi olma durumu, kolaylık ve rahatlık. -1-

p. I/87/66

paşada : Beklenmedik bir zamanda, birdenbire, ani olarak. -1-

p. I/138/55

Patates : Patlıcangillerden, yeşil kısımlarında, filizlerinde ve yeşilimsi yumrularında solanin denen zehirli bir alkaloid bulunduğu için bu kısımları yenmeye elverişli olmayan bitki ve bu bitkinin toprak altında oluşan, yem bitkisi ve çeşitli yemekleri yapılan bir sebze olarak kullanılan, nişasta ve C vitamini bakımından zengin yumruları. -2-

P.+ li I/32/66

p.+ li yapālā II/34/91

patates kızartması : Patatesin ince ince doğranarak kızartılmasıyla hazırlanan yiyecek.

patates yemeği : İçine patates doğranarak hazırlanan sulu yemek.

patatis : bk. Patates -2-

p. I/10/28

p. yimē I/120/64

pate : bk. Patates -6-

p. I/102/08, I/79/23, I/98/90

p.+ sini I/101/12

p. vurār I/98/124

p. vurarlā I/98/124

patē : bk. Patates -2-

p. I/98/122, I/98/125

PaTedis : bk. Patates -5-

p. I/152/22, I/71/47, II/25/50

p.+ ī I/41/87

P. yimē yapardık I/08/41

patēs : bk. Patates -1-

p. yēmēdir I/83/24

pātes : bk. Patates -1-

p. ğızartmā II/30/84

Pātesis : bk. Patates -1-

P. II/10/13

paTetiš : bk. Patates -1-

p. I/152/83

patetiž : bk. Patates -1-

p. I/96/81

patetes : bk. Patates -4-

p. I/92/41, II/37/81, II/37/88

p.+ iydi I/13/15

patetez : bk. Patates -2-

p. I/103/37

p.+ dir I/103/25

patetis : bk. Patates -39-

p. I/08/33, I/152/111, I/29/22, I/71/63, I/80/12, I/90/08, I/90/34, I/90/36, I/98/123, I/98/124, II/11/56, II/11/62, II/11/63, II/16/68, II/22/67, II/22/69, II/30/36, II/37/102

p.+ ī I/105/56, I/98/91

p.+ e I/96/82

p.+ i I/146/47, II/22/68, II/37/91

p.+ imi I/97/19

p.+ imizi II/08/82, II/08/86, II/37/110

p.+ ini I/73/69

p.+ le I/71/37

p.+ lē I/146/46

p.+ le yaparız I/71/36

p.+ lēñ I/145/63

p.+ ler I/96/85, I/96/86

p.+ leri I/145/65

p.+ lerimizi II/11/55

p.+ li I/71/37

p. yemēyi I/96/51

patetiš : bk. Patates -1-

p. I/88/67

patetiš : bk. Patates -1-

p. I/88/68

patetiz : bk. Patates -7-

p. I/73/47, II/23/54, II/32/67

p.+ i I/29/16

p.+ lī I/76/37

p.+ li I/76/36
 p.+ li yapârđıĖ I/51/49
patır pıtır : Gürültülü sesler çıkararak. -1-
 p. pıtır II/23/113
patışķa : bk. patışķa -1-
 p. I/77/02
patışĖı : bk. patışķa -1-
 p.+ dan II/07/140
patī : <<patiK+i -1-
 p. matī I/102/88
patīk : bk. patiK -1-
 p. II/24/50
patiK : Sıcak tutması için ayağa giyilen
 yün vb.nden yapılmış giyecek. -4-
 p. I/03/58, I/03/61, II/25/64
 p. yaparlardı I/90/66
patīs : bk. Patates -2-
 p. II/07/82
patışķa : Pamuktan dokunmuş ince,
 düzgün bez. -1-
 p. I/48/07
paTişā : bk. pādīşah -1-
 p. I/11/15
patitiS : bk. Patates -3-
 p. II/21/92, II/35/43
patītis : bk. Patates -1-
 p. yimē_e II/16/61
patitiz : bk. Patates -1-
 p. II/32/40
patla - : 1. İçten gelen bir basınç etkisiyle
 bir şeyin içindeki nesne büyük bir gürültü
 çıkararak dışarıya fırlamak, dışarıya doğru
 dağılmak, infilak etmek. -9-
 p.- dı I/115/32, I/115/33, I/17/03,
 I/39/86, I/39/94, I/59/55
 p.- r II/23/14
 2. (Bitkiler için) Baş verip ortaya çıkmak,
 yeşermek.
 p.- dı I/17/03
 p.- dılar I/17/04
patlad - : bk. patlat- -5-

p.- ır I/115/37
 mısır p.- ırdığ I/09/58
 mısır p.- ırdığ I/09/57
 mısır p.- ırdığ I/59/56
 mısır p.- ıllādı II/11/54
patlama : Beklenmedik şekilde gelişme,
 birdenbire yayılma, gelişim gösterme. -1-
 p. yapTı I/23/47
patlat - : Patlamak işine sebep olmak,
 patlamasına yol açmak. -2-
 mısır p. II/37/12
 p.- ırımışdı II/25/90
patlı - : bk. patla-¹ -3-
 p.- yan I/135/07
 p.- yoru I/59/53
 p.- yorū I/59/53
pathican : Patlıcangiller familyasından,
 kalın saplı, uzunca yapraklı, mor ve beyaz
 çiçekli, bir yıllık otsu bitki ve bu bitkinin
 besin değeri az olmakla birlikte sebze olarak
 çok yenen ve sevilen, lezzetli, mor renkli,
 uzunca veya toparlak meyvesi. -26-
 p. I/11/37, I/121/67, I/143/14, I/19/01,
 I/32/33, I/54/15, II/12/56, II/18/24,
 II/18/27, II/19/160, II/19/55, II/35/14,
 II/37/88, II/38/106
 p.+ ı I/105/56, II/18/26, II/22/81
 p.+ ığ II/38/31
 p.+ na II/18/27
 p.+ narı I/60/08, I/60/12
pathican hanımı : Patlıcan közlemesi.
 p. hanımı II/19/57
pathican közlemesi : Patlıcanın
 kabuğuyla birlikte ateş üzerinde
 pişirilmesiyle elde edilen yiyecek.
 p. közlemesi II/19/55
pathican yemeği : Patlıcanla hazırlanan
 sulu yemek.
 p. yemē II/35/43
 p. yeme_e II/37/86
 p. yemeyi yapalla II/35/43
pathicân : bk. pathican -1-
 p. I/54/10

PaTlġcan

PaTlġcan : bk. patlıcan -1-

P. hanımı II/19/56

patoz : Harman dövme makinesi. -7-

p. I/157/71

p.+ da I/41/37, II/25/92

p.+ lār I/41/37

p.+ uñ II/25/96

p. yapıliyodu I/103/23

p. yapıyodu II/25/96

patöz : bk. patoz -1-

p. yapılyö I/157/77

patron : Bir ticaret ve sanayi kuruluşunun sahibi durumunda olan kimse, iş veren. -1-

p.+ uñ II/04/59

PaTuz : bk. patoz -1-

P. yapa I/21/55

pay : Bir bütünden bir kimseye düşen kısım, hisse. -3-

emmim dayım hebesinden āldım p.+ ım I/64/98

emmim dayım hepsiniñ āldım p.+ ım I/64/95

p. vericig I/96/74

paydós : Paydos, daha sonra devam etmek üzere işi, çalışmayı bırakma, ara verme. -1-

yimek p.+ u II/39/105

payıtát : Paytak, çok çiğnenmiş, gezilmiş, basılmış toprak. -1-

p. yol I/46/53

payla - : Hatasını söyleyerek çıkışmak, azarlamak. -1-

p.- maycız I/107/29

paylaş - : Bölüşmek, pay etmek. -6-

p.- ıldı I/01/40

p.- ıñ I/19/12

p.- ırım I/48/52

p.- ırın I/48/53

p.- ırız I/125/06

p.- ırlardı I/118/10

paytın : Payton, dört tekerlekli, körüklü, karşılıklı oturma yerleri olan atlı binek arabası. -1-

p. arabasıydı II/01/57

pazā : bk. pazar¹ -2-

p. II/12/44, II/23/86

pazar : 1. Cumartesi ile pazartesi arasındaki gün. -59-

p. I/02/04, I/02/09, I/02/10, I/04/19, I/09/20, I/101/36, I/101/41, I/114/59, I/118/17, I/147/46, I/153/78, I/32/67, I/32/70, I/32/75, I/32/78, I/32/85, I/32/88, I/36/22, I/41/12, I/41/14, I/49/31, I/59/23, I/71/08, I/76/20, I/76/23, I/78/29, I/94/68, I/94/69, I/97/51, I/97/53, I/97/55, II/11/08, II/11/15, II/12/21, II/15/07, II/15/38, II/16/29, II/16/48, II/16/49, II/23/56, II/23/93, II/25/101, II/25/56, II/35/33, II/37/20, II/37/52, II/39/155, II/39/156

P. I/145/51, II/35/32

p.+ a I/02/04, I/41/08, I/97/55, II/23/56

p.+ ıdı II/25/97

P.+ ma II/34/32

2. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer. -5-

p. I/07/25

p.+ a I/07/24, I/07/25

P.+ a II/36/16

p.+ ı II/03/46

3. Alışveriş. -5-

pazār : bk. pazar¹ -1-

p. II/10/99

bk. pazar² -1-

p.+ ā I/156/29

pazār : bk. pazar¹ -2-

p. I/02/10, II/12/79

pāzar : bk. pazar² -1-

p.+ ā II/03/49

Pazarcı : Haftanın belli günlerinde kurulan pazarlarda mal satan kimse. -1-

P.+ sı II/38/53

pazartesi : Pazarla salı arasındaki günün adı, haftanın ikinci günü. -4-

p. I/131/62, I/32/79, II/12/21

P. II/35/32

Pazārtesi : bk. pazartesi -1-

P. I/145/51

pazārtesi : bk. pazartesi -1-

p. II/12/22

pazı : Bir ekmeklik veya bir yufkalık hamur topağı, beze. -15-

p. I/03/47, I/03/48, I/09/46, I/10/34, I/111/29, I/111/30, I/148/53, II/15/120, II/15/85

p.+ nıñ I/10/30

p. yapādım II/16/88

p. yaparıS I/03/54

p. yapıyöz II/15/71

pazılā - : Pazı hâline getirmek, hamuru topak yapmak. -1-

p.- dıñ II/16/65

Pazlama : bk. bazlama -2-

P. I/09/39

P. yapādıñ I/02/64

peçe : Kadınların sokakta yüzlerini gizlemek için örttükleri yüz örtüsü. -2-

p. I/77/27

p.+ lēden I/77/27

peder : Baba. -1-

p. I/149/62

peg : bk. peK¹ -17-

p. I/07/26, I/115/31, I/115/49, I/119/21, I/129/05, I/137/11, I/137/12, I/159/22, I/27/03, I/36/42, I/52/81, II/05/99, II/16/39, II/25/04, II/37/15

Peh : bk. peK¹ -1-

P. II/05/47

pehmez : bk. pekmez -1-

p. I/131/44

peK : 1. Çok, fazla, ziyade. -194-

p. I/01/64, I/02/27, I/03/61, I/03/94, I/05/70, I/07/14, I/07/90, I/08/113, I/08/119, I/08/19, I/08/84, I/08/93, I/08/97, I/10/25,

I/10/78, I/10/86, I/100/21, I/105/06, I/105/15, I/105/21, I/105/28, I/105/29, I/105/62, I/105/63, I/107/71, I/108/22, I/110/03, I/110/04, I/113/108, I/113/95, I/116/39, I/117/10, I/119/32, I/119/33, I/12/24, I/121/115, I/123/73, I/125/13, I/125/18, I/125/73, I/126/14, I/126/71, I/126/72, I/126/78, I/126/80, I/129/51, I/129/57, I/130/53, I/131/55, I/132/03, I/132/29, I/133/54, I/137/11, I/138/88, I/140/26, I/140/57, I/144/54, I/146/34, I/146/36, I/146/39, I/146/61, I/148/19, I/149/44, I/151/05, I/151/19, I/154/24, I/155/68, I/157/35, I/16/60, I/160/29, I/20/57, I/21/51, I/23/43, I/25/13, I/25/29, I/25/64, I/30/47, I/33/141, I/34/34, I/34/37, I/36/25, I/37/02, I/38/50, I/39/35, I/39/92, I/42/05, I/45/47, I/46/07, I/47/51, I/48/15, I/48/56, I/49/17, I/51/15, I/52/88, I/54/68, I/58/03, I/58/16, I/60/100, I/60/104, I/60/106, I/68/27, I/71/03, I/71/04, I/71/30, I/71/50, I/71/65, I/73/37, I/73/39, I/75/30, I/75/40, I/77/52, I/78/16, I/78/55, I/81/10, I/83/59, I/83/61, I/83/76, I/83/78, I/85/19, I/88/29, I/88/63, I/91/30, I/91/37, I/91/59, I/91/80, I/91/81, I/91/84, I/98/06, I/98/105, I/98/97, I/98/99, II/01/86, II/02/29, II/02/56, II/02/65, II/05/41, II/05/60, II/06/66, II/06/84, II/06/85, II/09/93, II/11/24, II/12/40, II/15/01, II/15/17, II/15/93, II/15/95, II/15/97, II/16/100, II/16/102, II/16/80, II/16/85, II/16/97, II/17/06, II/19/146, II/20/08, II/23/148, II/24/28, II/24/99, II/29/92, II/30/36, II/30/45, II/30/56, II/32/127, II/32/29, II/32/47, II/33/64, II/34/58, II/34/59, II/38/81, II/39/04, II/39/05, II/39/109, II/39/134, II/39/164

P. I/08/24, I/107/68, I/34/53, I/34/68, I/60/55, I/91/54

p. vermiş I/108/21

p. yapardı I/04/65

p. yapārdı I/04/65

2. Sağlam, kavi, sert. -2-

p. I/123/33

p. olsun I/123/57

pèK : bk. pek¹ -3-

p. I/54/71, I/85/19, II/16/62

peket

peket : bk. paket -1-

p.+ lere II/32/62

pekmeS : bk. pekmez -4-

p. II/23/198, II/23/201

P.+ i II/23/212

dut P.+ ine II/23/211

pekmez : Üzüm, dut vb. meyvelerin koyuca bir kıvama gelinceye kadar kaynatılmasından elde edilen tatlı sıvı. -19-

p. I/131/43, I/18/75, I/19/06, I/19/14, I/60/06, I/71/47, II/23/190

P. I/60/06

p.+ ĩ II/23/189

p.+ e I/60/08

P.+ e II/23/192

P.+ i I/33/57

dut p.+ i II/23/211

dut p.+ i yaparız II/23/209

p.+ imiz I/18/75

dut P.+ inĭ I/84/11

p.+ leğ II/37/98

P.+ nen II/34/96

pekmez yap- : Kaynatma yoluyla üzümünden pekmez yapmak.

p. yapardığ II/37/98

peľifan : Pehlivan, gürüş yapan kimse, gürüşçi. -1-

p.+ nā I/153/68

pelit : Meşe ağacı ve meyvesi, palamut. -1-

p. I/40/79

peltelen - : Pelte kıvamında olmak. -1-

p.- irmişdi I/133/07

pembe : Açık al renk, açık kırmızı gülün rengi, kırmızıya biraz beyaz karıştırılmasıyla elde edilen renk. -2-

p. I/94/32

p.+ li I/151/29

pembileş - : Pembeleşmek, pembe bir renk almak. -1-

p.- di II/39/73

Pen : bk. ben -11-

P. I/152/57, I/52/36, II/25/104, II/32/07

p.+ i I/119/15

P.+ i I/101/04, II/23/37

P.+ im I/152/06, I/17/62, I/24/22, I/24/23

pençere : Pencere, bina duvarlarında, taşıtların belli yerlerinde, hava ve ışığın içeriye girmesi ve içeridekilerin dışarıyı görmesi için bırakılan açıklık. -4-

p. I/133/18

p.+ den I/11/70, I/95/98

p.+ niğ I/12/47

pençire : bk. pençere -2-

p. I/133/20

p.+ leri I/126/05

pençère : bk. pençere -1-

p.+ den I/121/27

pēnir : bk. peynir -3-

p. I/90/08, I/90/09

p.+ imizi II/21/22

pēnir : bk. peynir -1-

p.+ i I/70/57

penselin : Penisilin, mantarlardan elde edilen ve enfeksiyon hastalıklarının çoğunda kullanılan, etkisi kuvvetli bir antibiyotik. -1-

p. I/154/60

perde : Bir yerin dışarıdan görünmesini önlemek, ışığı engellemek veya iki yeri birbirinden ayırmak için gerilen kumaş, naylon vb. -1-

p.+ yi I/25/33

perişan : Dağınık, düzensiz, karmakarışık. -4-

p. I/119/06, I/42/77

perişan ol- : Düzeni bozulmak, acınacak duruma gelmek.

p. olmazdım II/16/56

p. oluruz I/108/53

perişān : bk. perişan -1-

p. I/06/76

pēriz : Perhiz, beslenme düzeninde sağlığın gerektirdiği kısıtlamayı yapma,

bazı yiyecekleri hiç yememe veya belli miktarlarda yeme, diyet, rejim. -2-

p. I/112/23

p̄rız tut- : Perhiz yapmak, kısıtlamalı bir beslenme düzeni takip etmek.

p. tutTum I/112/27

p̄rız : bk. p̄rız -2-

p.+ lerimde I/112/24

p.+ lerimi I/112/23

perşembe : Çarşamba ile cuma arasındaki günün adı, haftanın beşinci günü. -21-

p. I/02/10, I/101/35, I/101/42, I/125/63, I/41/07, I/41/08, I/41/09, I/72/72, I/72/73, I/76/18, I/76/19, I/94/68, I/94/69, II/23/46, II/25/55, II/34/32, II/37/33

p.+ den I/41/07, II/21/88

P.+ den I/90/47

p.+ ye I/90/46

perşembē : bk. perşembe -1-

p. II/21/89

perşembe : bk. perşembe -3-

p. I/10/47, I/82/15, II/03/19

perşembe : bk. perşembe -2-

p. I/02/09, I/123/08

perşembi : bk. perşembe -3-

p. II/15/06, II/15/08

p.+ den I/76/11

perşembi : bk. perşembe -2-

p. II/23/55, II/23/57

p̄rşembi : bk. perşembe -1-

p. II/23/55

p̄rşembi : bk. perşembe -1-

p.+ ye I/98/16

Pesbē : bk. besbē -1-

P. I/58/82

pesdil : bk. pesTil -2-

p.+ dir I/100/15

p. yaparın I/100/08

PesTil : İnce, yufka görünüşünde kurutulmuş meyve ezmesi. -1-

P. yapmayız I/84/19

Peş : bk. beş -1-

üş P. II/01/17

peş : Arka, art. -5-

p. I/47/36

p.+ ine I/07/103, I/11/65

P.+ ini I/24/68

peşdemal : Peştamal, hamamda vücudun belden aşağısını örtecek şekilde bele sarılan bez. -1-

p. I/76/44

peşembe : bk. perşembe -3-

p. I/98/18, I/98/21, II/37/19

p̄şembe : bk. perşembe -5-

p. I/10/46, I/154/16, I/32/59, I/32/60, I/32/63

peşembi : bk. perşembe -1-

p.+ ye I/98/16

peşete : Peçete, yemek yerken sofa örtüsünün veya elbisenin kirlenmesini önlemek ve ağız silmek için kullanılan, bu iş için hazırlanmış bez veya kâğıt. -1-

p. I/40/51

peşin : Önceden, daha önce. -5-

ilk p. I/06/137, I/06/78, I/06/96

ilk P. I/06/117

ilk p. allah I/06/123

peT : Pet şişe. -1-

p.+ e I/40/37

peT şişi : Pet şişe, naylondan yapılmış içecek kabı. -1-

p. şişiyi I/40/37

peteg : Petek, arıların kendi salgıladıkları bal mumu denen madde ile yumurtalarını bırakmak için yaptıkları ve içini balla doldurdıkları, altı köşeli yuvacıklar topluluğuna verilen isim. -2-

peteg peteg : Petek şeklinde.

peteg p. I/116/10

p. peteg I/116/10

petrol : Bazı arazilerde yer altında kayaların içindeki oyuklarda birikmiş, çeşitli hidrokarbonların karışımından

Pey

ibaret, sarımsı yeşil veya siyah renkli, koyu yağ kıvamında madde. -1-

p.+ üñ II/38/63

Pey : bk. bey¹ -1-

P.+ lēmiz yapıyo I/44/59

Peyğamber : Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse, Tanrı elçisi, nebi, resul. -7-

p. I/69/85

P. I/14/62

p.+ e I/14/72

allāñ emri p.+ inğ ğavli II/14/81, II/17/45

allāñ emrinnen p.+ inğ ğavliynen I/138/57

allāñ emriynen p.+ inğ ğavliynen I/113/12

Peyğamber efendimiz : Hz. Muhammed.

peyğammer : bk. Peyğamber -1-

p. efendimiziñ I/69/91

pēynil : bk. peynir -2-

p.+ lerimiz II/33/61

p.+ li yapārđıĶ I/51/50

peynir : bk. peynir -1-

p. I/100/31

peynir : Sütün, bu işe mahsus bir maya ile mayalanıp katılaştırılması yoluyla elde edilen ve birçok çeşidi bulunan meşhur yiyecek. -50-

p. I/100/23, I/100/30, I/100/36, I/102/36, I/102/48, I/103/43, I/111/45, I/129/12, I/143/43, I/25/26, I/28/53, I/73/47, I/91/60, I/98/47, I/98/55, II/37/100, II/37/101, II/37/96, II/39/35, II/39/36, II/39/99

kel p. I/106/15

p.+ ĩ I/103/04

p.+ ā I/154/59

p.+ den I/33/94, II/21/22

p.+ dir I/143/68

p.+ ē I/106/16

p.+ i I/33/95

p.+ ĩ I/70/55

tulum p.+ i I/102/49

p.+ imiz II/37/112

p.+ imizi II/30/47, II/30/48

p.+ in I/33/88

p.+ ini yapıyoñ I/53/69

p.+ inğ I/102/37, I/102/50

p.+ ler I/19/17

p.+ leri I/19/18

p.+ lerimizi I/19/10

p.+ li I/71/39

p.+ li yaparım I/111/49

p.+ siz yaparşınğ II/37/96

p. yapādıĶ I/152/21

p. yaparın I/100/08

p. yaparız I/130/69

p. yapāsınğ II/37/90

p. yapılırdı I/40/73

p. yapTım I/33/87

peynir : bk. peynir -1-

p. I/28/50

pēynir : bk. peynir -1-

p.+ i I/70/59

pēynir : bk. peynir -5-

p. I/128/14, I/130/85, II/08/91, II/28/05

p.+ den I/148/56

pēynir : bk. peynir -1-

p. yapıp I/51/50

pıçakla - : Bıçaklamak, bıçakla yaralamak, öldürmek. -3-

p.- dılā I/57/46

p.- tTı I/57/45

p.- tTı I/57/45

pılı : “Giysi türü eşya” anlamındaki *pılı pırtı* söyleyişinde geçer. -1-

pılı pırtı : Giysi türü eşya.

p. pırtıyı I/20/33

pınar : Yerden kaynayarak çıkan su, kaynarca. -2-

p. I/05/67, I/05/68

pındır : Üstünde ekmek pişirilen küçük sac. -1-

ğaya p.+ lā II/37/70

pınık : “Çarçabuk kaçmak, hızla koşarak birdenbire gözden kaybolmak” anlamındaki *pınık pınık* ikilemesinde geçer. -1-

p. pınık I/121/102

pınık : bk. pınık -1-

pınık p. I/121/102

Pıra - : bk. birağ-⁴ -1-

P.- ırdım I/152/79

Pırağ - : bk. birağ-³ -1-

P.- dım I/01/59

pirasa : Zambakgiller familyasından, soğanı çok uzun ve gömlekli, idrar söktürücü ve öksürüğü önleyici hassalara sahip, kış sebzesi olarak yaygın, çok yıllık bitki. -2-

p. I/106/09, I/93/64

pirasā : bk. pirasa -1-

p. I/100/16

PıraTig : Pratik, kolaylıkla uygulanabilen veya kullanılabilen, tatbik kabiliyeti olan, yapılmaya, kullanılmaya elverişli, kullanışlı. -1-

P. I/97/38

pirtez : Protez, eksik, hasta, arızalı bir organın yerine takılan, genellikle onun görevinin tamamını veya bir kısmını yapan, aynı görünüşe sahip yapay organ. -1-

p. II/22/11

pirti : Giysi türü eşya. -6-

p. I/138/80, I/138/81, I/20/35, I/20/49

p.+ lârı I/98/19

pılı pirti : Giysi türü eşya.

pılı p.+ yı I/20/33

pis : bk. pis -1-

p. I/98/115

Pi : bk. bir³ -7-

p. II/25/73

P. I/01/32, I/01/34, I/48/28, I/71/80, I/98/90, II/01/16

bk. bir¹ -8-

p. I/37/11, I/37/12, I/52/20, II/08/90

P. I/04/08, I/42/62, I/58/39, I/92/05

bk. bir⁸ -1-

P. I/152/96

bk. bir⁹ -1-

P. II/01/09

Pi dā : bk. bir daha -1-

P. dā I/21/20

Pi de : bk. bir de -1-

P. de I/48/53

Pi yandan : bk. bir yandan -1-

P. yandan II/19/154

Pi_ki : bk. bi_ki -3-

P. II/07/24, II/07/55, II/32/140

piç - : bk. biç- -4-

P.- ilirdī I/157/71

p.- iliyödū I/01/19

P.- iyo I/103/24

p.- iyoS II/02/54

pide : İnce ve yassı bir çeşit ekmek. -4-

p. I/88/50, I/88/51

P. II/15/64

p. yapiliyo II/15/35

pırasa : bk. pirasa -2-

p.+ lar I/121/66

p.+ yı I/121/68

piknē : <<piknik+e -1-

p. I/14/60

pikniğ : bk. piknik -1-

p.+ e I/135/12

piknik : Yemekli kır gezmesi. -1-

piknik yeri : Piknik alanı, piknik yapılan yer.

p. yeri I/40/64

pilaF : bk. pilav -24-

p. I/02/11, I/02/13, I/07/37, I/08/31, I/49/23, I/49/74, II/23/45, II/23/46

ētli p. II/23/49

ētli p. I/02/11

p.+ dan I/07/42

p. dökeller II/23/48

p. dökülülē II/23/49

p. dökülür II/23/57
 p. döküya II/05/46
 bulğur p.+ ı I/07/49
 haÇı p.+ ı II/05/45
 p.+ ını II/23/51
 p.+ ıñ II/23/52
 p.+ lar II/25/60
 P.+ lar II/25/59
 p. verilirdi II/23/45
 p. viriler I/51/71
 p. yemeyi II/23/45

pilāf : bk. pilav -5-

p. I/157/15, II/15/20, II/15/36
 p.+ lar II/25/58
 p. yapıyöz I/157/43

pīlan : Plan, bir eserde uygulanan genel düzen. -1-

p.+ ı I/38/08

pilannama : Planlama, yurt kalkınmasında hükûmet tarafından ulaşılabacak hedefleri ve uygulanması gereken hususları önceden gösteren ekonomik ve sosyal programın hazırlanması işi. -1-

p. I/56/73

pilasdiK : Plastik, ısı ve basınç etkisiyle biçim verilen, organik veya sentetik olarak yapılan madde. -1-

p. I/152/92

pilatin : Platin, kolayca dövülüp haddelenebilen, havanın etkisiyle bozulmayan, kimyada katalizör olarak faydalanılan, ısıya, elektriğe dayanıklı, buji ve dişçi aletlerinin yapımında ve kuyumculukta kullanılan, atom ağırlığı 195,23, atom numarası 78, yoğunluğu 21,4, erime derecesi 1755°C, sembolü Pt olan metal element. -4-

p. I/104/06, I/104/07, I/21/81, II/20/27

pilav : Pirinçten, bulgurdan veya kuskustan yapılan bir yemek. -81-

p. I/104/55, I/105/45, I/105/49, I/105/50, I/121/119, I/148/22, I/148/24, I/152/88, I/19/29, I/25/67, I/78/23, I/78/24, I/87/56, I/87/67, I/97/46, II/17/34, II/19/73,

II/19/74, II/31/47, II/31/48, II/37/86, II/37/88

ētli p. II/23/49

p.+ dan I/105/46, I/105/52

p. et I/97/42

p.+ ı I/07/40, I/09/63, I/105/43, I/105/50, I/148/49, I/67/16

ana p.+ ı I/148/22

bulğur p.+ ı I/07/37, I/09/64, I/26/01, I/87/68, II/19/70

bulğur p.+ ı II/19/72, II/37/80

paça p.+ ı I/72/74, I/72/75, I/72/76

paça P.+ ı I/72/74

paçá p.+ ı I/72/74

piriç p.+ ı II/19/69

pirinç p.+ ı I/118/18

bulğur p.+ ı yapalamış II/19/71

bulğur p.+ ı yaparlarmış I/76/27

p.+ ımız I/32/65, I/78/18, II/19/67

pirinç p.+ ımız II/19/68

p.+ ımızı II/27/44

p.+ ın I/148/23

p.+ ını I/49/14, I/49/24

p.+ ıñ I/78/26

P.+ ıñı I/49/20

piriş p.+ ı I/76/27

etli p.+ ımıS II/31/49

p.+ lâ II/11/05

p.+ lâm I/152/92

haci p.+ lânu II/39/80

p.+ lara I/90/83

p.+ ları I/152/91, I/78/27

p. veridi I/72/74

p. verilēdi II/11/13, II/11/15

p. yapālādı I/83/24

p. yaparıS I/90/75, II/19/63

p. yaparız I/90/83

p. yapāsıñ I/30/42

p. yapıdılā I/30/55

p. yapıdıyon II/19/73

p. yapıyōm II/39/25

pilāv : bk. pilav -12-

p. I/09/32, I/148/45, I/148/48, I/148/50, I/78/22, I/87/65, II/11/09, II/12/30, II/25/50, II/34/90, II/35/44

piāv : bk. pilav -2-

p. et I/119/44

bulgur P. yapar I/18/74

pilay : bk. pilav -3-

p. I/02/05, I/02/11, I/103/19

pilāv : bk. pilav -1-

bulgur p.+ ı I/60/44

pile : bk. kile -1-

p. II/06/17

pilim : bk. filim¹ -1-

p. çekdi II/22/31

pilot : Pilot, bir hava taşıtını kullanan ve yöneten kimse. -1-

p. II/08/97

pin - : bk. bin⁻² -1-

p.- ěr I/01/52

pīnar : Yaprakları dikenli bir çeşit meşe, pırnal. -3-

p. I/72/70, I/81/01, I/81/02

pindih : bk. piknik -1-

p. I/57/21

pindik : bk. piknik -1-

p. I/57/21

Pindir - : bk. bindir -2-

P.- ilē II/16/15

P.- iydiK I/101/33

pir : bk. bir¹ -2-

P. I/136/03

p.+ eḡ I/51/18

pirinç : bk. pirinç -1-

p. II/15/24

Pirbiri : bk. birbiri -1-

P.+ mizē I/134/47

piric : bk. pirinç -2-

p. I/121/82, I/55/43

piriç : bk. pirinç -5-

p. I/07/37, I/83/40, II/11/14

p. pilavı II/19/69

pirim : Prim, Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı iş yerlerinde işçi ve iş verenin ücretin belli bir yüzdesi nispetinde bu kuruma ödediği para. -2-

p. I/85/54

pirim yap- : Değeri artmak.

p. yapıyōdu II/04/75

pirinc : bk. pirinç -14-

p. I/09/36, I/32/84, I/32/89, I/55/46, I/60/70, II/17/41

p.+ i I/105/39, I/105/49, I/152/86, II/15/26

p.+ ilen I/60/63

p.+ inen I/111/23

p.+ inen I/121/65

p.+ in II/12/58

pirinç : Buğdaygillerden, sıcak bölgelerde kökleri bol su içinde kalarak yetişen bir yıllık bitkinin pilav, çorba ve çeşitli yemeklerde yaygın olarak kullanılan, ezilerek un hâline getirilen, nişasta ve vitamin bakımından zengin tanesi. -11-

p. I/02/42, I/152/113, I/32/63, I/55/46, I/83/38, II/12/57, II/15/25, II/26/37

p.+ ini II/15/25

pirinç pilavı : Pirinç ile yapılan pilav.

p. pilavı I/118/18

pirinç : bk. pirinç -1-

p. pilavımız II/19/67

pirinş : bk. pirinç -2-

p. I/60/63

p.+ ten II/26/37

piriş : bk. pirinç -8-

p. I/111/24, I/40/19, I/40/20, I/87/68

p.+ den I/105/37

p.+ lēm I/152/92

p. müriş I/125/71

p. pilavı I/76/27

pirket : Briket, çimento, kum ve curufun karıştırılıp sıkıştırılması sonunda elde edilen, özellikle gecekodu vb. eğreti

Pirlik

inşaatlarda kullanılan, büyücek tuğlaya benzer inşaat malzemesi. -2-

p. I/111/107

p.+ Ten yapmış I/111/110

Pirlik : bk. birlik³ -1-

P. beraberlik I/143/29

pis : Üzerinde leke, toz veya kir bulunan, kirlle kaplı olan, temiz olmayan, kirlili. -5-

p. I/77/69, I/98/113, I/98/115

P. II/18/29

p.+ idim I/07/39

Pis : bk. biz -2-

P. II/08/07

P.+ im I/101/22

pisirgeÇ : bk. bişirgeç -2-

p. II/37/94

pisle - : Pis duruma getirmek, kirliletmek. -3-

p.- r I/123/45, I/14/32

p.- rlē II/20/05

pisli : bk. pislik -4-

p.+ i I/35/40, I/53/69

p.+ iñ I/53/67, II/23/182

pisli : <<pislik-i -1-

p. I/35/43

pisli_ēç : Bisli_ēç, saçta yufka ekmeği çevirmeye yarayan tahta aygıt. -1-

p. I/44/18

pislig : bk. pislik -1-

p. I/133/17

pisliK : Pis olma durumu, pis olan şeyin hâli, kir. -1-

p. I/53/68

pissik : bk. pislik -1-

p.+ leri I/77/68

pist : Kedi kovma sözü. -1-

bist p. I/100/34

pistan : bk. fistan -5-

p. I/61/42, I/61/43, I/61/44

p.+ ı I/61/43

piş - : 1. (Yiyecekler) Isı etkisiyle çiğliğı ve hamliğı giderek yenilebilir duruma gelmek. -26-

p.- e II/37/118

p.- ē I/148/23

p.- ēdi I/151/14

p.- ēkēn I/01/60

P.- enden II/39/33

p.- er I/127/38, I/27/77, I/36/52, II/11/05, II/37/117

P.- er I/49/27

p.- ēr I/127/38

P.- ēr I/145/74

p.- erdi yapıldı I/146/46

p.- esiye I/73/63

p.- ince I/148/54

P.- inci I/60/13

p.- iyo I/105/50

p.- iyō I/97/23, I/97/40

p.- iyodu I/105/11, I/78/24

p.- meS II/18/29

p.- Ti I/07/96

P.- Ti I/40/39

P.- tikTen II/37/120

2. (Vücutun kasık, koltuk altı gibi yerleri) Sürtünme, ter ve sıcaktan kızarmak, pişik oluşmak. -2-

P.- ēdi II/07/143

p.- mesin I/98/107

Piş - : bk. biç- -1-

P.- dik I/150/13

pişi - : bk. pişir- -1-

p.- dim II/12/35

pişig : Pişik, özellikle çocuklarda kasık, koltuk altı vb. yerlerde sürtünme, ter ve sıcaktan meydana gelen kızarıklık. -1-

p. olmaSsa I/123/72

Pişir - : Isıda tutarak yenecek duruma getirmek. -121-

P. I/49/24, I/49/26

p.- ĩdim I/33/89

p.- ĩz I/71/33

- P.- cēk I/85/08
 p.- cēm I/22/10
 p.- cēn II/33/30
 p.- cez I/10/31
 p.- dīmizden I/105/34, I/105/35
 p.- dik II/30/77
 P.- dik I/01/62
 p.- dikten I/146/48
 p.- dim I/88/35, II/39/80
 P.- dim I/88/37
 p.- diydik II/30/71
 p.- em I/132/56
 p.- emedim I/133/37
 p.- ĩr II/08/128
 p.- i I/03/55
 P.- i I/08/59, I/125/16, I/51/46
 p.- icēnden II/15/83
 p.- idig I/04/42, I/07/30
 p.- idik I/02/48, I/13/25, I/146/48,
 I/146/49, I/51/50, II/19/83
 P.- idik I/146/50, II/12/33
 p.- idiK I/58/89, II/16/64, II/39/111
 p.- idim II/16/65, II/16/66, II/39/118,
 II/39/119
 p.- ike I/49/23
 p.- iken II/39/56
 p.- ilēdi I/32/58, I/33/151, I/33/152
 p.- ilērdi I/08/31
 p.- ilērdi II/01/48
 P.- ilerimişdi II/32/134
 P.- ilir I/78/23
 p.- ilirdi I/118/11
 P.- ilirdi I/151/18
 P.- ilirTi I/04/38
 p.- illerdi I/128/16
 p.- imeyyon II/16/67
 p.- iñ I/04/60
 P.- iñ II/18/27
 p.- ip I/96/48
 p.- ir I/07/29, II/19/65, II/35/89
 p.- irdiK II/03/18
 p.- irsiñ II/37/117
 p.- iS I/148/09, I/148/22
 P.- isen I/49/27, II/18/33
 p.- isiñ I/71/43, I/79/57
 p.- iveri I/70/50
 p.- iverim II/39/115
 p.- ivēsem I/36/61
 p.- iviriyodum II/30/76
 p.- iydiK I/96/46
 p.- iydin I/96/46
 p.- iyō II/19/81
 p.- iyoduK I/120/64
 P.- iyōduK I/44/16
 p.- iyodum I/44/81
 p.- iyōlar I/78/27
 p.- iyom I/90/16
 p.- iyoñ I/91/15
 p.- iyoruz I/105/58
 p.- iyoS II/19/84
 p.- iyosun I/105/39
 p.- iyosuñ I/105/43, I/105/45
 p.- iyoZ II/15/90, II/19/80, II/21/86,
 II/21/91, II/34/88
 P.- iyoZ I/49/24
 p.- iyōZ I/07/101
 p.- iyōZ II/33/31
 p.- iyōZ I/09/40
 p.- iz I/116/16, I/148/10, I/28/36,
 I/40/60, II/21/85, II/31/47, II/33/31,
 II/35/88, II/37/70
 P.- iz II/32/67
 P.- lē I/145/75
 p.- meden II/22/79
 P.- meg I/06/43
 p.- mek I/155/77
 P.- miş I/54/48
 p.- miyolar I/129/26
pişir - : bk. pişir- -1-
 p.- idig I/22/24
pişird - : Pişirmek. -2-

pişirmi

p.- irdim II/39/119

p.- irin II/39/79

pişirmi : Pişirme, pişirmek işi. -3-

p.+ ye I/129/30, I/129/31

P.+ ye II/15/75

pişirtmi : Pişirmek işi. -1-

p.+ yi II/39/120

pişman : Yaptığına üzülp hayıflanana, esef eden. -7-

p.+ ım I/85/04

p.+ yım I/85/06

pişman ol- : Yaptığı şeyin yanlış sonuç verdiğini görerek üzülmek, yaptığına hayıflanmak, esef etmek.

p. oldular I/65/36

p. oldum II/07/99

p. öldular I/65/33

pişmān : bk. pişman -2-

p.+ ın I/135/57

p. oluyōñ I/78/46

pişmāne : Pişmaniye, tel tel ayrılan bir helva çeşidi. -2-

p. I/36/66

pişmāne çek- : Pişmaniye yapmak.

p. çekerdīk I/36/48

pişmāniyi : bk. pişmāne -1-

p. I/36/64

pişmiş : Pişirilme işine tâbi tutulmuş, çiğ olmayan. -2-

p. et I/127/48, I/127/49

pişr- : bk. pişir- -1-

p.- i I/07/58

Pit- : bk. bit- I¹ -11-

P.- ědi II/07/86

P.- ti II/21/85, II/21/86

P.- di II/07/102

P.- tikTen II/02/105

bk. bit- I²

P.- medi I/81/24, I/81/26

P.- mezlerse vurulan I/151/41

P.- Ti I/153/113, I/157/76

bk. bit- I³

P.- Ti II/39/136

Pitir- : bk. bitir- -6-

P.- ědiK I/152/24

P.- di II/07/102

P.- dik II/07/17

P.- dim I/76/03, II/07/10, II/07/11

Pitirt- : Bitirtmek, bitirme işini yaptırmak. -1-

P.- dim II/39/116

piyāde : Yaya savaşı asker sınıfından olan asker. -1-

p.+ dik I/147/17

Piz : bk. biz -1-

P. I/98/67

pocet : bk. poşet -2-

p.+ inen I/13/14

p.+ lere I/08/44

poçu : Başa sarılan, çevresi saçaklı, ipek örtü. -2-

P. I/90/65

p.+ lar I/90/58

polis : bk. polis -3-

p. I/67/28, I/67/31, I/67/37

polis : Kamu düzenini, huzur ve güvenliğini sağlamakla görevli teşkilatta bulunan kimse, kolluk görevlisi. -3-

p. I/15/15, I/32/18

p.+ ñim I/56/52

poltiğacı : Politika ile uğraşan kimse, siyasetçi, siyasi. -2-

p. II/03/32

polüs : bk. polis -1-

p. I/15/67

porasa : bk. pırasa -3-

p. sarmasıynan I/121/66

p.+ yı I/121/85

p.+ ynan I/121/65

porığram : Program, radyo ve televizyonda sunulan, haber, müzik, eğlence gibi kendi başına bir bütün oluşturan yayınlardan her biri. -1-

gezelim gözelim p.+ ları II/03/16

poropuğanda : Propaganda, bir fikir veya harekete taraftar kazandırmak, düşünce, kanaat ve değer hükümlerini değiştirmek, davranış tarzlarını istenen yönde etkilemek amacıyla söz, yazı vb. yollarla yapılan çalışma. -2-

p. I/64/132

p. yapTî I/64/134

porselen : Kaliteli ince kil çamurundan yapıp üzeri sırlanmış kap kacak, biblo cinsinden yarı saydam eşya, fağfur, çini. -1-

p. I/132/33

portakal : Turunçgiller familyasından, Akdeniz çevresinde sıcak bölgelerde yetişen, düz kenarlı yaprakları sert ve dayanıklı, çiçekleri güzel kokulu ağacın üstü pütürlü, güzel kokulu, kırmızıya çalan sarı renkli, içi beyaz bir kabukla kaplı olan, şeker ve C vitaminince zengin, küçük çekirdekli, sulu, mayhoşça, toparlak veya oval meyvesi. -1-

p. I/102/24

posta : 1. Belirli zamanlarda yapılan sefer ve bu seferi yapan taşıt. -2-

p.+ nıñ I/138/128

p.+ yı I/138/126

2. Kez, defa, sefer. -1-

p. I/91/09

posta posta : Kısım kısım, bölük bölük.

posTane : Postaya verilen mektup, paket vb.nin teslim alındığı, ayırım ve dağıtımların yapıldığı posta teşkilatı binası. -1-

p. I/93/39

poşet : bk. poşet -6-

p.+ e I/100/17, I/40/38, I/54/46, II/37/64

p.+ inen I/116/47

p.+ iñ II/18/28

poşet : Kâğıt veya plastikten küçük torba. -17-

p. I/116/45, I/127/30, I/45/74, I/49/20, I/60/02, I/73/31, I/73/32, II/38/67, II/38/75

poşet p. I/129/33

p.+ e I/54/41

p.+ iñiz I/49/21

p.+ lere I/144/68, I/26/73

p.+ leri I/116/47

p.+ leriñ II/21/96

p. poşet I/129/33

poyras : Kuzeydoğu yönünden esen rüzgâr. -2-

p. I/74/69, I/96/72

Pöle : bk. böyle -1-

P. böle böle I/128/36

pörpüle - : Közlemek, (et, sebze vb.ni) kömür ateşi üzerinde pişirmek. (?) -1-

p.- dik I/32/35

pösteki : Koyun veya keçi postu. -2-

p.+ den II/07/126

pravo : Bravo, aferin, yaşa anlamında takdir sözü. -1-

p. I/95/07

Pu : bk. bu -3-

P. I/35/38, II/24/07

P.+ nnān I/70/09

pu_an : Bir sınavda sorulara verilen değerın sayı olarak ifadesi. -2-

pu_an al- : Genellikle test biçimindeki sınavda herhangi bir puan elde etmek.

p. aldı II/28/09, II/28/52

Puçuk : bk. buçuk -1-

P.+ Tā I/147/53

pul : 1. İşlemelerde kullanılan parlak, ortası delik, küçük, çok ince maden, jelatin veya sedeften levhacık. -9-

p. II/12/29

p.+ lānan II/12/16

p.+ larılan I/71/11

p.+ ulan I/98/35, I/98/36

2. Eskiden kullanılan küçük madenî para, kuruşun küsuratından biri.

p. I/156/64

parası p.+ u I/134/51

paramız p.+ umuz I/115/24

pullu

para p. vermeden I/156/54

pullu : Üzerine pul işlenmiş, pulu olan, süslü. -5-

P. II/12/29, II/39/139

allı p. I/26/39

ālī p. I/09/15

telli p. II/39/157

pullū : bk. pullu -1-

p.+ I/153/105

pulluḳ : Çift sürmekte kullanılan ağır sapan. -1-

p. I/150/18

pulluḲ : bk. pulluḳ -1-

p. I/17/24

punus : “Alpunuz” yer adı için konuşucu tarafından yapılan bölünme sonucu kullanılmıştır. -4-

p. I/99/64, I/99/65

Puralı : bk. buralı -1-

P. I/134/09

Purı : bk. bura -1-

P.+ ya I/112/44

purı : bk. bura -1-

p.+ yá I/52/12

purut : Toprakta yapılmış çanak, çömlek vb. kaplar. -3-

p. I/152/93

p.+ Tur I/152/95

pusula : Üzerine kısa bir yazı, bir not veya hesap yazılmış küçük kâğıt. -3-

rey p.+ lānı I/64/126

p. veriyollā I/64/127

p.+ yı I/64/135

pū : Bir şeyin çokluğu veya zorluğu durumunda kullanılan ünlem. -1-

p. I/68/53

Pūk : bk. бүк¹ -1-

P.+ lēden II/18/29

pürüz : Bir şeyin düzgünlüğünü bozacak çıkıntı, kusur. -2-

p. I/28/08

pūs : “Süs püs” ikilemesinde geçer. -2-

süsümüz yōdu p.+ ümüz yōdu I/159/28

süs yōdu p. yōdu I/159/27

Püs_sürü : bk. bi_sürü -1-

P. I/161/22

püskūt : Bisküvi, hamurdan yapılan ve piştikten sonra kurutularak gevrek duruma getirilen tatlı veya tuzlu ufak yiyecek. -1-

p. II/37/12

püsküllü : Püsküllü olan, ucunda püskül bulunan. -1-

p. I/27/13

püslē : “Süsleyip püslemek” ikilemesinde geçer. -1-

süslēp p.- P I/159/20

Pütüm : bk. bütün¹ -2-

P. II/07/10, II/35/85

ra_at : bk. rahat -14-

r. I/10/79, I/150/15, I/150/16, I/92/51,
I/96/62, II/24/40

r.+ a erdi I/79/02

r.+ ı I/96/75

r.+ ımıS I/01/42

r.+ ın I/43/10

r.+ Tım I/152/77

ra_at : bk. rahat -1-

r.+ ları I/122/85

ra_atla - : bk. rahatla- -1-

r.- dık I/10/80

ra_atlı : bk. rahatlık -1-

r.+ a I/14/45

ra_atlık : bk. rahatlık -1-

r. I/73/21

ra_atlıkla : Rahatlıkla, rahat bir biçimde,
sıkıntı çekmeden. -1-

r. II/21/58

ra_atsıSlan - : bk. rahatsızlân- -1-

r.- dı II/23/210

ra_atsız : bk. rahatsız¹ -6-

r. I/38/51

r.+ ıdı I/115/37

r.+ mışTı I/18/06

bk. rahatsız²

r. edici II/23/76

r. olmasın I/11/95

r. idiyon I/45/16

ra_âtsiz : bk. rahatsız¹ -1-

r. II/09/02

rahb : Bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran,
besleyen, terbiye eden Cenabıhak, Allah,
Tanrı ve Allah'a seslenme sözü. -18-

yā r.+ ĩ II/05/71

r.+ ım I/133/14

yā r.+ i I/66/53, I/69/98, I/88/39,
II/38/57, II/38/97, II/38/98

r.+ im I/15/23, I/28/34

ya r.+ im I/69/99, I/88/59, II/38/87

yā r.+ im I/155/100, I/72/17, I/77/62,
II/16/35, II/38/18

rābb : bk. rabb -1-

r.+ i I/95/51

radō : bk. radyo -1-

r. I/138/12

radyo : Bir merkezden Herzt dalgaları
hâlinde yayılan sesleri alarak yeniden sese
çeviren alet. -1-

r.+ lāda I/34/40

rādyo : bk. radyo -1-

r. I/34/40

rahad : bk. rahat -1-

r. II/08/57

rahat : Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma
durumu, huzur. -17-

r. I/110/50, I/46/128, I/78/14, I/92/06,
I/92/29, I/92/51, I/96/65, I/96/73, I/96/78,
I/96/95, II/21/21, II/24/49, II/25/38,
II/29/78

rahat et- : İçinde bulunduğu durum
kendisine sıkıntı vermemek, o durumdan
memnun olmak, rahatlık duymak.

r. etTik I/78/09

r. itTirdik II/08/29

rahata er- : Rahatlığa kavuşmak,
sıkıntılı durumdan kurtulmak.

rahāt : bk. rahat -2-

r. I/71/53, II/25/42

rahāt : bk. rahat -2-

râhat

r.+ a I/111/105

r.+ Ça I/110/55

râhat : bk. rahat -4-

r. I/47/14, I/58/35, I/96/78

r.+ Tīm I/152/136

rahat : bk. rahat -1-

g. I/92/29

rahatla - : Sıkıntı, ızdırıp ve huzursuzluk veren bir durum ortadan kalkıp rahata kavuşmak, sükûnete ermek. -1-

r.- ycadık I/143/53

rahatlı : bk. rahatlık -1-

r.+ a I/14/46

rahatlık : Rahat olma durumu, üzüntüsü ve sıkıntısı olmama. -1-

r. II/25/41

rahatsız : 1. Sağlığı yerinde olmayan (kimse), hasta. -1-

r.+ ın II/25/04

2. Tedirgin ve sıkıntılı olan, rahat olmayan, huzursuz.

rahatsız et- : Huzurunu kaçırmak, rahatını bozmak.

rahatsız ol- : Keyfi kaçmak, rahatı bozulmak.

raatsız : bk. rahatsız¹ -2-

r.+ dı I/139/34

rahatsızlân - : Rahatsızlanmak, hastalanmak, sağlığı bozulmak. -2-

r.- dım II/22/13, II/22/14

rahatsızlı : Rahatsızlık, rahatsız olma durumu, hastalık. -1-

r.+ ıj II/30/26

rahmed : bk. rahmet -1-

r. eylesin I/23/60

rahmet : Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi. -1-

rahmet eyle- : (Allah) Merhamet ve rahmetini göstermek.

r. eylesin II/19/48

rahmetli : Ölmüş bir kimseden bahsedilirken isminin başına veya sonuna getirilerek "Allah'ın rahmetine kavuşmuş

olan" anlamında kullanılır; merhum, merhume. -4-

r. I/07/108, I/139/35, I/49/67, II/13/59

rahmetli : bk. rahmetli -1-

r. oldu II/30/68

rahmetli : bk. rahmetli -1-

r. I/52/63

rahmetlig : bk. rahmetlik -2-

r. I/44/32, I/44/33

rahmetlik : Rahmetli, merhum. -7-

r. I/08/116, I/123/76, I/149/61, I/48/15, I/77/57, II/20/45

r. oldulâ II/19/48

rahmetlik : bk. rahmetlik -1-

r.+ gil I/142/06

rahtmetlik : bk. rahmetlik -1-

r. I/141/23

râhmetlik : bk. rahmetlik -1-

r. I/64/62

rağı : Üzüm, erik, elma, hurma vb. şekeri bol meyvelerin mayalanmasından elde edilen, alkole anason karıştırılarak yapılan, kuvvetli sarhoşluk verici sert içki. -1-

r.+ ları II/34/85

rağım : Bir yerin deniz seviyesinden yüksekliği ve bunu gösteren rakam, yükselti. -1-

r. II/38/50

ramazan : Ay takviminin dokuzuncu ayı, üç ayların sonuncusu, oruç tutulan ay. -19-

r. I/147/48, I/71/54, I/97/31, II/17/27

r.+ da I/155/67, I/34/18, I/81/43, I/91/37, II/19/118

r.+ dı II/11/30, II/31/08

r.+ na I/29/16

r.+ nâ I/154/44

r.+ nâda I/38/21, II/17/26

ramazan bayramı : Ramazan ayı bittikten sonra üç gün boyunca kutlanan bayram, şeker bayramı.

r. bayramı I/147/41, I/155/67

r. bayramında I/155/68
ramazân : bk. ramazan -1-
 r. I/34/18
ramâzan : bk. ramazan -1-
 r. bayramına I/57/38
râmazan : bk. ramazan -4-
 r. I/50/46, I/50/61, I/50/76
 r. bayramıynan I/63/23
râmazân : bk. ramazan -1-
 r.+ da II/11/25
ramazannık : Ramazaniyelik, Ramazan sofrasında yenmek üzere önceden hazırlanan yiyecekler. -2-
 r. I/103/10
 r. yaparız I/103/10
râmen : Rağmen, bir şeyin olması lazım gelenin aksine geliştiğini, o şeyin gerektirdiği hâlin aksine davranıldığını ifade eder. -e karşı, -e karşın. -2-
 r. I/35/16, II/09/22
ramet : bk. rahmet -1-
 r. eylesin I/88/16
râmet : bk. rahmet -6-
 r. II/19/104
 r. eylesin II/08/33
 r. eylesin II/08/28, II/19/90
 r. eyleşin I/63/04
 r. iylesin I/115/46
rametlî : bk. rahmetli -1-
 r.+ nen II/28/30
rametli : bk. rahmetli -3-
 r. I/151/09, I/81/65
 r.+ yne I/18/11
rametlig : bk. rahmetlik -1-
 r. I/150/34
rametliK : bk. rahmetlik -17-
 r. I/06/84, I/108/26, I/111/16, I/115/49, I/145/28, I/18/07, I/18/19, I/64/101, I/64/84, I/73/72, I/80/47, I/91/45, I/91/46, I/91/72, I/91/76, II/10/45
 r.+ lē II/09/41

rampa : 1. Bir arazinin, bir kara yolunun, bir demir yolu hattının yatay doğrultuya göre yokuş olan bölümü. -1-

r.+ yı I/156/59

2. Araçlara eşya vb. yüklemek veya boşaltmak için yapılan, ambarın önünde bulunan set.

râmpa : bk. rampa² -1-

r.+ sını yapıyo II/30/39

randevü : Randevu, belli bir saatte ve yerde yapılması kararlaştırılan buluşma. -1-

randevü al- : Bir kimseden belli bir saatte ve yerde buluşma sözü almak.

r. alıyöz II/25/111

randıman : Verim. -1-

randıman al- : Verimini görmek, verimli şekilde kullanmak, (bir şeyden) ürün elde etmek veya faydalanmak.

r. alamadık I/75/41

rândıman : bk. randıman -1-

r. virmedi I/54/18

rap : bk. rabb -1-

yâ r. I/154/48

râpor : İncelenmesi gereken bir husus hakkında o işi inceleyen kimse veya kurul tarafından hazırlanan, gözlem, düşünce ve tespitleri bildiren yazılı açıklama. -1-

râpor ver- : Bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu ortaya çıkan veya daha önceden bilinen hususları, gözlem, tespit ve düşünceleri bildirmek.

r. verebildik II/30/69

ras : Rast, doğru, düz, eğri olmayan, müstakim. -3-

ras getirsin : Tanrı, uygun getirmek, başarılı kılmak.

r. gessin II/22/89

r. getsin I/161/56

rasgele : Rastgele, gelişigüzel. -1-

r. II/38/51

rasûlallah : “Allah’ın elçisi” Hz. Muhammed ve ona yönelik seslenme sözü. -1-

yâ r.+ âm II/05/71

rāt : bk. rahat -11-

r. I/141/30, I/43/05

r. etmiş I/24/52

r.+ ı I/124/18

r.+ ım I/145/40

r.+ ımız I/133/40, I/76/07, II/08/108, II/08/95

r.+ ız I/112/74, I/140/09

rātsiz : bk. rahatsız² -1-

r. ömü II/23/160

razı : bk. rāzı -17-

r. olsun I/23/59, I/33/125, I/33/59, II/38/64, II/38/65, II/38/66

r. olsun I/23/64, II/19/82, II/38/26

r. olsun I/146/20, I/80/51, I/88/38

r. olsun I/52/25, I/66/05

r. olsun I/44/89, II/06/60, II/38/101

rāzı : Kabul eden, uygun bulup benimseyen, hoşnut olan, rıza gösteren. -26-

r.+ sı I/10/71

rāzı gel- : Razı olmak, kabul etmek, uygun bulmak.

r. gelmedi I/108/53

r. gelmeyör I/135/32

rāzı ol- : 1. Kabul etmek, uygun bulmak, istemek.

r. olmadı I/12/42, I/99/34

r. olmadık I/99/31

r. olmaz I/99/27

2. Hoşnut ve memnun olmak.

r. olsun II/09/45

r. olsun II/19/138

r. olsun I/120/50, I/88/38, I/96/88

r. olsun I/52/38

r. olsun II/30/50

r. olsun I/52/22

r. olsun I/155/02

r. olsun I/01/98, I/148/35, I/52/38, I/52/66, I/52/98, I/64/105, I/78/52, I/87/126, I/98/133

razi : bk. rāzı -4-

r. olsun I/107/30

r. olsun I/17/13, I/17/66

r. olsun I/17/29

razı : bk. rāzı -1-

r. olsun I/14/12

rāzı : bk. rāzı -7-

r. olmaz I/108/53

r. olsun I/134/62, I/136/24, I/137/56, I/137/59

r. olsun I/137/55

r. olsun I/136/22

razı : bk. rāzı -1-

r. olsun I/45/33

re_jsi_cumur : Reisicumhur, cumhurbaşkanı. -3-

r. I/66/44

r.+ udu I/66/35, I/66/54

rebb : bk. rabb -2-

yā r.+ ım I/138/31, I/139/23

reçel : Meyvelerin şekerle kaynatılması yoluyla yapılan ve özellikle kahvaltılarda yenen tatlı yiyecek. -2-

r. I/148/63, I/100/22

redıyo : bk. radyo -1-

r. I/145/96

redyo : bk. radyo -3-

r. I/145/95, I/145/96

r.+ yu I/145/96

rekli : bk. renkli -1-

r. I/101/25

remok : bk. romok -1-

r.+ larınan II/33/45

rende : Rende ile ufalamak. -1-

r.- dim I/97/19

rendeli : bk. rende- -1-

r.- yon I/91/15

rendile : bk. rende- -1-

r.- rsin II/39/35

reng : bk. renk -3-

r.+ i I/27/51, II/33/78

r.+ ini II/39/73

rengane : Rengārenk, çeşit çeşit renkli, renk renk. -1-

r. I/98/40

renk : Cisimler tarafından aksettirilen ışığın gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen duyum. -3-

r. I/08/63, I/98/41

renk lek : Renk renk, çeşit çeşit, rengārenk.

reṅk : bk. renk -2-

r. leK I/08/70

r.+ lerini I/94/62

reṅkli : Beyaz veya siyah olmayan, beyaz ve siyah dışında bir rengi olan. -1-

r. I/94/61

rePb : bk. rabb -1-

yā r.+ m I/36/83

resim : Fotoğraf. -6-

r.+ i I/86/13

r.+ lē II/08/45

r.+ lēni I/44/67

r.+ lerde I/124/33

resim çek- : Bir şeyin veya kimsenin görüntüsünü fotoğraf makinesiyle kâğıda geçirmek, fotoğrafını çekmek.

r. çekeller I/114/09

r. çekilēr I/47/10

resm : bk. resim -4-

r.+ i II/08/132

r.+ ini I/149/66, I/91/07

r.+ ini II/05/71

resmi : Devletin olan, devlete ait, devletle ilgili, sivil olmayan. -1-

r. I/68/79

restore : Aslına göre onarılmış. -2-

restore et- : Bir eseri aslına uygun biçimde onarmak, tamir etmek.

r. edellēken I/38/08

r. ettiler I/38/17

rey : Oy. -13-

r. I/64/117, I/64/120, I/64/125, I/64/126, I/64/127, I/64/131, I/64/134

r.+ inen II/28/17, II/28/18

r.+ ini I/64/129

r. miy I/64/133

rey pusulası : Seçimlerde kullanılan, üzerinde partilerin veya adayların sembolleri ve oy işareti bulunan resmî belge.

r. pusulalāni I/64/126

rèy : bk. yer -1-

r.+ e I/113/95

rezil : Alçak, adi, aşağılık, soysuz, hayâsız. -1-

r. I/126/79

rezillî : <<rezilliK+i -1-

r.+ mizi II/38/07

rezilliK : Çok utanılacak veya sıkıntılı durum. -2-

r.+ ler I/126/67

rezilliK çek- : Sıkıntı yaşamak.

r. çekdim I/126/71

rıhat : bk. rahat -2-

r.+ ız I/59/52

r.+ ları I/152/80

rıvızık : Bir üzüm cinsinin adı. -1-

r. I/33/106

rızā : Hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk. -5-

r.+ sı I/05/02, I/06/123, I/06/125, I/06/94

r.+ sını I/06/104

rızık : Allah tarafından herkese takdir edilen nimet, yenip içilecek şeyler. -1-

r. I/56/53

rızık : bk. rızık -1-

r. I/56/56

rıkat : Rekat, namazda kıyam, rükû ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm. -1-

r. I/06/125

rikât : bk. rıkat -1-

r. I/06/104

rica : Dilek, istek. -2-

rica (minnet) et-

rica (minnet) et- : Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, dilemek.

r. ediyon I/67/41

r. minneT etTi I/78/42

roğa : Turpgillerden, 20 ile 40 santim boyunda, üzeri mor damarlı, beyaza çalan çiçekleri saplarının ucunda salkım durumunda bulunan, yaprakları salata olarak yenilen, çok kokulu bir veya iki yıllık bitki. -4-

r. II/19/142, II/20/21, II/20/25

r.+ y1 II/19/145

roğā : bk. roğa -1-

r. II/20/19

roğo : bk. roğa -3-

r. I/32/20, II/36/12

r.+ ları I/32/46

roğu : bk. roğa -1-

r. yapıyóíā II/18/35

robot : Mutfak robotu, yiyecekleri parçalamak için kullanılan küçük, elektrikli mutfak aleti. -1-

r.+ Tan I/103/55

romahlā : Romahlılar, Roma İmparatorluğu ve orada yaşayan halk. -2-

r.+ II/23/155

r.+ dan II/23/155

romatizme : Romatizma, kaslarda ve eklemlerde sızı ve ağrı şeklinde kendini gösteren hastalıkların genel adı. -4-

r. I/33/18, I/33/19, I/33/20, I/52/79

romatizmē : bk. ramatizme -1-

r. I/33/11

romatizmi : bk. ramatizme -1-

r.+ yā I/20/18

romok : Römork, motorlu bir taşıtın arkasına bağlanarak çekilen, hayvan ve yük, nadiren insan taşımaya yarayan taşıt. -1-

r. II/33/45

romuk : bk. romok -1-

r. II/33/46

röpörtaj : Bir radyo veya televizyon muhabiri tarafından hazırlanan, kişilerle konuşmaya, araştırma ve soruşturma. -1-

röpörtaj yap- : Aydınlanması istenen bir konuda bir kimseye sorular sorarak bilgi almak ve fikrini öğrenmek.

r. yapıyosuñuz I/121/120

rum : Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde oturanlara verilen isim. -5-

r. I/99/64

r.+ la I/99/53

r.+ lāñ I/99/61

r.+ muş I/99/52

rutubetli : Rutubeti hissedilen, nemi fazlaca olan. -1-

r. I/63/55

rütbe : Ordu hizmetinde bulunanların sahip olduğu derece. -1-

r.+ si I/95/64

rüya : bk. rüyā -1-

r. I/95/66

rüyā : Uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi, düş -2-

r.+ mdaşın I/25/22

rüyā gör- : Uykusunda bir hayaller dizisi görmek.

r. gördüm I/24/35

rüzgār : Yer değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel. -4-

r. I/141/10, I/141/13, I/141/14, II/23/179

rüzgārli : (Yer için) Rüzgār alan. -2-

r.+ lı I/89/29

sa : bk. sen -16-

s.+ a I/04/52, I/11/52, I/112/49, I/116/25,
I/119/83, I/125/25, I/125/47, I/125/55,
I/145/65, I/40/34, I/52/99, I/56/56, I/62/24,
I/75/27, I/87/115, I/87/16

sa : bk. sağ I¹ -3-

s.+ a I/64/51

s.+ a sola I/122/66

s.+ ınıza I/35/48

sā : bk. sağ I¹ -1-

s.+ da I/122/84

sa : bk. sağ II -68-

s. I/06/130, I/60/104, I/70/82, II/16/56

s. öl II/30/50

s. öl I/113/10, II/25/116

s. ol I/113/52, I/123/09, I/123/80,
I/139/17, I/143/27, I/143/86, I/146/86,
I/155/02, I/17/66, I/17/73, I/26/76, I/33/08,
I/37/02, I/37/03, I/37/54, I/49/82, I/54/08,
I/55/31, I/55/76, I/59/14, I/59/82, I/72/23,
I/79/35, I/80/03, I/80/66, I/85/63, I/86/10,
I/91/21, I/91/22, II/33/81, II/38/101,
II/38/103

s. olsun I/107/71, I/129/35, I/131/05,
I/23/53, I/64/38, I/78/08, II/16/59, II/26/29

s. olsunnar I/37/43, I/91/38

s. olsunnār I/37/15

s. olsun II/31/14

s. olun I/93/53

s. olun I/129/72, I/161/57, I/17/13,
I/31/70, I/51/76, I/63/32, I/69/82, I/72/07,
I/93/57, II/38/102

s. olūn I/31/70

canıñ s. olsun I/66/18

s. oşun I/53/75

s. ösun II/05/70

sā : bk. sağ II -7-

s. I/64/101

s.+ ıdı I/06/84

s.+ dı II/13/32

s. ol I/38/71, I/49/82, I/58/99

s. olun I/40/04

sa - : bk. sağ- -33-

s.- a I/104/16

s.- ā II/08/39

s.- ādım I/152/130, I/152/17

s.- alır I/129/25

s.- ar I/07/58, I/41/71, I/58/87, I/58/88

s.- āğ I/152/21

s.- ardı I/73/25

s.- ardık I/129/24

s.- ārdık I/70/08

s.- ardık I/115/15, I/124/14, I/18/24,
I/91/57

s.- ārdım I/141/25, I/51/34

s.- ardı I/157/69

s.- arım I/152/17

s.- arız I/31/12, I/70/56, I/73/24

s.- arsin I/41/32

s.- ılı I/152/127

s.- ılır I/129/24

s.- ılırdı I/40/72, I/40/73

s.- ıp I/108/30, I/70/55

s.- ıyoz I/70/56

sā - : bk. sağ- -4-

s.- ār I/60/53

s.- ardı I/60/53

s.- ılıyodu I/78/12

s.- ıyodu I/78/13

sā - : bk. sağ- -26-

- s. I/108/30, I/111/105, I/152/127, I/147/53, I/155/102, I/155/26, I/155/27, I/152/131, I/35/04
- s.- a I/41/71
- s.- aṅ I/108/16
- s.- arız I/108/16
- s.- arıṅ I/31/12
- s.- ıyōduḵ II/08/16
- s.- ıyuz II/31/28
- s.- caṅ I/152/25, I/152/56
- s.- cāsıḲ II/08/39
- s.- dıḵ I/148/56, I/35/08
- s.- dıḵdan I/106/16
- s.- dım I/33/87
- s.- dıṅ I/98/48
- s.- madım I/152/124
- s.- mazdım I/73/22
- s.- mıyoz II/31/28
- s.- rdı I/18/23
- s.- yoz I/90/27
- sā** : <<sen+a -1-
s. I/50/84
- sa_ab** : bk. sahib -1-
s.+ ı I/119/27
- sa_ad** : bk. sa_at -3-
s. I/131/36, I/38/70, II/15/83
- sa_āḍ** : bk. sa_at -1-
s. II/25/111
- sa_am** : bk. sahan -1-
s.+ ı I/105/52
- sa_an** : bk. sahan -4-
s.+ ı I/105/41
S.+ ı I/105/41
S.+ ıṅ I/105/45
s.+ narı I/105/40
- sa_at** : Gece ile gündüzden meydana gelen bir günün yirmi dörtte birine eşit olan altmış dakikalık zaman birimi, bu eşit birimlerden her biri. -45-
s. I/05/60, I/07/47, I/07/53, I/110/56, I/110/57, I/116/22, I/116/51, I/121/72, I/122/60, I/138/129, I/139/27, I/145/75, I/147/53, I/155/102, I/155/26, I/155/27, I/41/85, I/60/50, I/64/119, I/72/51, I/73/48, I/78/32, I/90/11, I/90/17, II/01/75, II/02/86, II/29/100
- s.+ de I/41/69, I/90/17
- s.+ i I/154/46, I/20/89, I/72/52
- s.+ lē II/01/55
- s.+ ler II/01/72
- s.+ lı I/41/86
- s.+ Te I/90/17, II/16/49
- s.+ tı II/02/87
- s.+ ti II/01/71
- sa_at** : bk. sa_at -2-
s. II/39/106, II/39/108
- sa_aṭ** : bk. sa_at -1-
s.+ i II/01/54
- sā_at** : bk. sa_at -3-
s. II/06/24
s.+ i II/01/71, II/02/85
- sa_atlık** : Saatlik, belli bir saat süresince yapılan veya olan. -2-
s. I/05/53, I/41/47
- sa_ıl -** : Sağılmak, sağma işine konu olmak. -1-
sağım s.- ırdı I/06/34
- sa_ım** : bk. sağım -1-
s.+ ı I/110/32
- sā_ımcı** : Sağımıcı, süt sağım işlemini gerçekleştiren kişi. -3-
s. I/78/11, I/78/12, I/78/13
- sa_ır** : Sağır, kulağı duymayan, işitme duyusundan mahrum olan (kimse). -2-
s. ayşa I/52/94
s. ayşiyi I/52/94
- sa_ib** : bk. sahib -7-
s.+ ī I/72/68
s.+ i I/145/49, I/146/21, I/149/46, I/153/04, I/72/74
- sā_ib** : bk. sahib -6-
s.+ i I/35/21, I/39/15, I/46/07, I/53/77, II/10/70, II/34/17
- sab** : bk. sap¹ -1-

s.+ a I/91/78

saba : bk. sabah -6-

s.+ a I/60/03, I/64/76

s.+ aceg I/79/86

s.+ ı I/118/07

s.+ lağı II/39/89

s.+ ycek II/07/51

Sabā : bk. sabah -28-

s. I/153/71, I/155/17, I/155/20, I/155/23,
I/156/35, I/33/55, I/70/45, I/95/82, II/01/59,
II/16/16, II/35/109, II/38/43

S. I/02/33

s.+ a II/23/179

s.+ caK I/96/39

s.+ dağ I/101/44, II/01/66, II/01/72

s.+ dağ II/01/59

S.+ dağ I/128/71

s. ezaninde II/20/11

s. ğarşı I/101/45

s.+ na I/96/59

s. namazından I/80/54

s.+ ndı II/01/47

s.+ ı I/96/70

s.+ sı II/34/36

s.+ yceK II/07/54

Saba_an : bk. sabahın -1-

S. I/41/87

sabah : Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri ve bu vakitte. -35-

s. I/07/27, I/07/28, I/103/48, I/103/60,
I/118/06, I/156/31, I/19/28, I/40/67,
I/41/31, I/44/84, I/69/13, I/95/97, II/06/24,
II/19/159, II/19/168, II/19/76, II/37/121,
II/37/122, II/37/48, II/39/111, II/39/98

S. I/39/18

s.+ an II/16/15

S.+ āna I/26/43

s.+ dan I/102/57, I/103/32, I/39/17

s.+ ları I/33/139, II/03/20

s.+ Tan I/120/21, I/155/17, II/23/86

sabah ezanı : Sabah namazının kılınma vaktinin başladığını bildiren ezan.

s. ezâninde II/20/10

s. ezeni II/21/05

sabah ğavaltısı : Sabah vakti yenilen yemek.

s. ğavaltısından II/39/98

sabah namazı : Beş vakit namazın ilki olan ve tan yerinin ağarmasından güneşin doğuşuna kadar olan zaman içinde kılınan namaz.

sabaha karşı : Sabaha yakın, sabah olurken.

sabağ : bk. sabah -7-

s. I/77/39, II/06/30, II/31/27

s. ezanında I/103/29

s. ezeninde I/98/81

s.+ ları I/05/29

s. namazı okundu I/145/81

sabāğ : bk. sabah -1-

s. II/38/45

sabahın : Sabahleyin, sabah vakti. -2-

s. I/10/84, I/72/70

sabağın : bk. sabahın -1-

s. II/39/124

sabahleyin : Günün başlangıcı, günün ilk saatleri, sabah, sabah vakti, horoz vakti, sabah vaktinde. -2-

s. I/97/39, I/97/53

sabālīn : bk. sabahleyin -2-

s. I/82/29

sabāle : bk. sabahleyin -1-

s. II/21/04

sabalen : bk. sabahleyin -1-

s. II/24/111

sabālen : bk. sabahleyin -17-

s. I/145/35, I/149/31, I/152/56, I/153/79,
I/159/30, I/37/19, I/39/49, I/39/59, I/60/41,
I/69/18, I/70/45, I/72/75, I/77/65, I/91/32,
II/21/04, II/27/66

sabaleyin : bk. sabahleyin -1-

s. I/100/33

sabāleyin : bk. sabahleyin -1-

s. I/79/90

sabāleyīn

sabāleyīn : bk. sabahleyin -1-
s. II/39/84

sabāleyn : bk. sabahleyin -1-
s. I/153/21

sabāli : bk. sabahleyin -1-
s. II/03/20

sabālin : bk. sabahleyin -8-
s. I/148/56, I/152/118, I/152/125,
I/152/14, I/60/40, I/60/44, I/70/56, I/97/55

sābālin : bk. sabahleyin -1-
s. II/07/77

sabāliyin : bk. sabahleyin -1-
s. I/79/84

sabalēn : bk. sabahleyin -1-
s. I/77/65

sabālēn : bk. sabahleyin -2-
s. I/145/52

sabālēyin : bk. sabahleyin -1-
s. I/78/31

sabālēyīn : bk. sabahleyin -1-
s. II/39/101

saban : Daha çok bir çift öküzü çektirilen
demir uçlu çift sürme aleti. -2-

s. II/05/29
s.+ ımız I/46/28

saban : bk. sabahın -1-
s. II/08/79

sabān : bk. sabahın -2-
s. II/24/108, II/29/08

sabānan : bk. sabahleyin -6-
s. I/131/34, I/18/27, I/26/28, I/87/86
S. I/116/50, I/26/40

sabbā : <<sabah+a -1-
s.+ dağ II/01/73

sabeḫ : bk. sabah -1-
s. I/77/35

sabıllıḡ : Sabırlık, sabır. -1-
s. veriyorū II/01/68

sabın : bk. sabun -4-
galıp s. I/126/63

s.+ nā II/10/105
s.+ nı I/59/48

sabın : bk. sabun -1-
s. I/58/31

sabınna - : Sabunlamak, yıkamak
için üzerine sabun sürmek, sabunla
yıkamak. -2-

s. I/59/46
s.- r I/59/47

sabır : Katlanılması zor olan haksızlık,
sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket
vb. durumlar karşısında umutsuzluğa
kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan
dayanma, tahammül gösterme. -5-

s. II/10/26
ecir s. II/05/81
s. vërsin I/58/38

sābit : Yerinde duran, yer değiştirmeyen,
durağan. -1-
s. I/56/17

sabun : Yağlı maddelerden ve alkalilerden
yapılan, kirli, yağlı şeyleri temizlemekte ve
her türlü yıkama işinde kullanılan temizlik
maddesi. -2-

s. I/14/49, II/21/60

sac : Yassı demir çelik ürününden yapılmış
olup üzerinde yufka, ekmek, gözleme vb.
hamur işleri veya et yemekleri pişirilen
hafif tümsek levha. -24-

s. I/69/103, II/21/84
s.+ a II/32/105, II/32/107

s.+ ı I/05/54, I/05/58, I/130/58, I/130/62,
I/19/21, I/26/52, I/34/63, I/34/66, I/44/86
sorkun s.+ ı I/40/59

sorgun s.+ ı I/44/86

yir s.+ ı II/33/31

s.+ ı et I/19/21

s.+ ımız I/116/29, I/40/58

s.+ inan II/33/33

s.+ ıḡ I/130/75, II/16/91

sacicā : <<sacicaḲ+ı -1-
s.+ ḡ II/18/12

sacicaK : Sacayak, ateş üzerine konacak tencere, tava vb. kapların üstüne oturtulduğu, çember veya üçgen biçimindeki üç ayaklı demir alet. -3-

s. II/18/11

s.+ lāmız II/18/11

saç - : (Bir şeyi) Ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek. -7-

s.- ādik I/70/09

s.- aĺĺā II/23/105

s.- allar I/114/09

s.- aĺĺardın I/10/51

s.- ārdık I/70/18

s.- ıyō I/111/72

s.- ıyoz I/111/64

saC : bk. sac -18-

s. I/04/38, I/10/15, I/44/18, I/70/51, II/32/109

s.+ da I/04/42, II/15/72

s. et I/19/20

s.+ ı I/130/65

yuka s.+ ı I/130/75, I/130/77

bazlama s.+ ımız I/116/29

s.+ ı I/130/78

toprak s.+ larında II/37/71

s. ocağda I/04/40

saç : Başı kaplayan kıllar. -9-

s. I/61/41

s.+ ım I/25/58, I/25/61

s.+ ima II/37/50

s.+ ımı I/25/61, II/37/50

s.+ ını II/06/42

saç baş : Saçların bütünü, baş kısmı.

s.+ ını başını II/37/46, II/37/49

saçala - : Saçmak, serpmek. -1-

s.- rız I/27/75

saçık : “Açık saçık” söyleyişinde geçer. (Göreneğe, ahlak anlayışına göre yeterince edipli veya örtülü olmayan, fazla serbest ve pervasız.) -1-

açık s. I/115/09

saCıl - : Ortalığa dağıtılmak, etrafa dökülmek. -2-

s.- ı II/05/82

s.- ıp I/155/15

saçım : “Ekim saçım” ikilemesinde geçer. Saçmak işi. -1-

ekim s. I/146/16

saçī : <<saçık+ı -1-

açımız s.+ mız I/115/09

sad - : bk. sat- -1-

s.- ıcâK I/133/41

sād : bk. sa_at -1-

s.+ imiz II/01/55

sādacá : bk. sadece -1-

s. II/19/11

sade : bk. sâde¹ -3-

s. I/03/108, I/12/25, I/46/80

sadē : bk. sâde¹ -1-

s. II/23/90

sādē : bk. sâde¹ -1-

s. II/10/73

sâde : 1. Yalnız, yalnızca, sadece. -12-

s. I/111/23, I/111/33, I/119/70, I/150/48, I/16/46, I/160/16, I/71/62, I/87/110, I/92/10, I/97/04, II/13/07, II/22/71

2. Süsü olmayan, üzerinde süsleme bulunmayan, yalın. -1-

s. I/94/34

3. İçine bir şey katılmamış -1-

s. yapıyor I/132/27

4. Tereyağı. -1-

s. I/98/98

sâde yağ : Tereyağı. -5-

s. yā I/01/55

s. yā I/51/36

s. yağınan I/49/27

s. yānan I/01/55, I/01/56

sadē : bk. sâde¹ -1-

s. I/97/30

sadecẽ : bk. sadece -1-

s. I/146/16

sadece

sadece : Yalnız, yalnızca, sade. -7-

s. I/103/10, I/103/38, I/103/39, II/19/34, II/19/35, II/19/37

sādece : bk. sadece -4-

s. I/02/47, I/105/33, I/81/47, II/23/94

saden : bk. zaten -1-

s. I/121/69

sādic : bk. sādīç -6-

s. I/125/81

s.+ ı I/114/07, I/31/52

s.+ ından II/15/10

s.+ ıynan II/15/09, II/15/10

sādiç : Sağdıç, düğünde güveye ve geline kılavuzluk eden kimse. -8-

s. I/114/21, II/15/10, II/23/96, II/34/74, II/34/76

s.+ a II/34/74

s.+ ı II/23/93

s.+ lā II/23/94

sādiş : bk. sādīç -1-

s. I/31/52

sadī : bk. sādē¹ -1-

s. II/10/66

sādi : bk. sādē¹ -2-

s. II/09/80, II/11/32

Sadice : bk. sadece -1-

S. I/125/66

sādice : bk. sadece -1-

s. II/11/13

sadici : bk. sadece -1-

s. II/39/11

saF : bk. sap¹ -2-

s. I/132/74

s.+ ları I/55/04

saFra kesesi : Karaciğerden salgılanan safranın on iki parmak bağırsağına doğru aktığı yolun üzerinde, bir kısım safranin depolanması ve gerektiğinde on iki parmak bağırsağına gönderilmesi işini yapan armutsu kese, öd kesesi. -2-

s. kesem I/139/34

s. kesesinden I/44/49

sağ : bk. sağ II -1-

s. ol I/98/132

sağatlaş - : Sakatlaşmak, sakat hâle gelmek. -1-

s.- dı I/62/21

sağız : bk. sağız -1-

sarı çam s.+ ı II/25/88

sağ - : Memeyi parmak uçlarıyla sıkarak içindeki sütü akıtmak. -19-

s. I/143/33, I/143/46

s.- ar I/131/52, I/143/32, I/24/64, I/24/66

s.- ardı I/110/35

s.- dık I/143/43

s.- dım I/152/131

s.- ılıcık I/103/34

s.- ılır II/20/32

s.- ılırdı I/60/52, I/60/53

s.- ıp veriveririyollar I/143/44

s.- ıyın I/152/132

s.- ıyor I/24/64

s.- ıyoz I/103/04

sağ : bk. sen -1-

s.+ a II/32/25

sağ I : 1. Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan ve bu tarafta bulunan. -4-

s. I/17/23, I/20/94

s. daılmışısalımıdasın sol dalımdasa solumıdasın I/20/96

s.+ ııdayın I/20/95

2. Siyaset, ekonomi ve düşünce bakımından gelenekçi ve muhafazakâr olan (görüş, kimse...). -5-

sağ sol (dāvāsı) : Gelenekçi ve muhafazakâr olanlarla sosyalizm taraftarı olanların arasındaki siyasi çekişme.

s. sol davası I/138/115, I/138/123

s. sol dāvāsı I/138/116

s. sol dāvāsında I/138/125

s. soldan I/141/27

sağ II : Yaşamakta olan, hayatta bulunan (kimse), diri, canlı. -8-

s. II/19/47, II/19/48, II/32/99

s.+ ıķaņ I/96/69

s.+ ıdı I/64/84

s.+ lā II/19/49

sağ ol (olun) : “Çok yaşa, teşekkür ederim” anlamında bir dua sözü.

s. ol I/98/132

s. oluņ I/45/33

sağım : Sağmak işi. -1-

s. sa_ıırdī I/06/34

sağlık : Vücudun fizik ve psikolojik bakımlardan bütün fonksiyonlarının yerinde bulunması durumu, hasta hâlde olmama, sıhhat, esenlik. -1-

s. I/112/39

saħa : Saha, alan. -1-

s. I/64/47

sahab : bk. sahib -2-

s.+ ı I/90/48, II/07/48

Saħab : bk. sahib -1-

S.+ ı I/143/37

saħabı : bk. sahib -1-

s.+ sı II/39/95

sahan : Düğünlerde gelinin başına geçirildikten sonra üzeri süslenen bakır ya da çinko kap. -2-

s. I/70/78

s.+ ıı I/70/78

sahat : bk. sa_at -1-

s.+ e I/98/103

sahat : bk. sa_at -1-

s.+ lik II/05/106

saháT : bk. sa_at -1-

s. II/05/26

sahát : bk. sa_at -1-

s. II/39/103

saħat : bk. sa_at -2-

s. I/72/01, I/72/13

sahı : Sahi, gerçek, gerçekten, gerçek olarak. -1-

s. I/142/60

saħıb : bk. sahib -1-

s. olmuş I/122/44

sahıl : Sahil, karanın deniz, göl, ırmak boyunca uzanan bölümü, kıyı, yaka, yalı. -1-

s. olmuş I/122/44

saħın : Sakın, olacağından korkulan, şüphelenilen bir şey karşısında söylenir. -1-

s. II/30/72

sahib : Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, malik. -4-

s.+ i I/33/82, II/10/62, II/20/56

sahib ol- : Elinde bulundurmak, maliki olmak.

s. olmamış I/122/44

saħıb : bk. sahib -7-

s.+ i I/118/07, I/122/63, I/99/28, II/39/106, II/39/94

s.+ ine I/118/19

sāhib : bk. sahib -1-

s.+ i I/46/26

saħur : Ramazan ayında oruç tutanların gün doğmadan önce yemek yedikleri belirli vakit. -2-

s.+ da I/147/50, I/147/52

sāhur : bk. saħur -1-

s.+ da I/47/43

sāķa : bk. sarķa -1-

s. II/12/14

saķad : bk. saķat -1-

s. II/08/45

saķal : Erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kılların bütünü. -3-

s.+ ına I/58/56

s.+ ları I/115/39, I/115/40

saķallı : Sakalı olan, sakal bırakmış olan (kimse). -1-

aķ s. II/20/62

saķāmiT : Sakamet, eksiklik, yanlışlık, bozukluk, sakatlık. -1-

s.+ ini I/15/28

saġat

saġat : Vücudunda bir eksikliği veya bir organında arızası bulunan (canlı), engelli, özürlü. -9-

s. I/136/05, I/136/32, I/48/47, I/52/17, I/55/68, I/64/65, II/05/26, II/28/67

s.+ lara I/96/75

saġat : bk. saġat -1-

s.+ mışdı I/18/06

sāġat : bk. saġat -1-

s. I/67/01

saġatlı : Sakatlığı olan, sakat. -1-

s. II/08/42

saġın - : (Yapmaktan veya vermekten) Kaçınmak, kıyamamak, esirgemek. -1-

s.- ırın I/98/103

saġız : Sakız ağacının ve bazı ağaçların kabuklarından sızan, çiğnendiği zaman yumuşayan, sarımtırak beyaz renkli, hoş kokulu reçine. -6-

s. I/87/26

s.+ ı I/98/39

çam s.+ ı II/25/87

s.+ ından I/98/40

s.+ ını I/98/39

saġız : bk. saġız -1-

s. I/87/52

sāki : bk. sanki -1-

s. I/79/08

sākin : Yerinde duran, hareketsiz, durgun. -1-

s.+ iken I/95/103

saġla - : 1. (Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek. -3-

s.- dım I/22/41

s.- dıġ I/22/42

s.- rlādı II/07/76

2. (Bir şeyi) Sonra değerlendirmek, kullanmak, vermek maksadıyla ayırmak, kaldırıp muhafaza etmek.

3. Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek yoluyla başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

saġlā - : bk. saġla-¹ -1-

s.- dı I/07/19

saġlamba : bk. saġlambaġ -1-

s. II/12/61

saġlambac : bk. saġlambaġ -3-

s. I/07/17, I/07/22, I/91/53

saġlambaġ : Ebe seçilen çocuġın, gözleri kapalı iken çeşitli yerlere saklanan arkadaşlarını belli bir süre içinde bulması esasına dayanan bir çocuk oyunu. -2-

s. I/76/93, II/15/57

saġlambāġ : bk. saġlambaġ -1-

s. I/09/29

saġlāmbic : bk. saġlambaġ -1-

s. II/12/65

saġlan - : (Başkasının görmemesi için) Gizlenmek. -2-

s.- caġ I/14/22

s.- ırdı I/11/93

saġle - : bk. saġla-² -1-

s.- yoz II/21/94

saġlı : Gizlenmiş olan, gizli. -8-

s. I/113/28, I/133/39, I/146/26, I/18/08

saġlı s. I/61/34

s.+ ca I/110/20

s. saġlı I/61/34

s.+ sı I/52/74

saġlı - : bk. saġla-³ -2-

s.- mayen I/87/09

bk. saġla-²

s.- yom I/151/33

sāġlı - : bk. saġla-² -1-

s.- yodun II/15/86

saġlıdan : Saklı saklı, kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin, gizli olarak, gizlice. -4-

s. I/113/29, I/138/90

saġlıdan s. I/113/25

s. saġlıdan I/113/25

saĸlı - : bk. saĸla⁻¹ -1-
s.- yólá I/05/34

sal - : 1. Koymak, bırakmak, atmak. -21-
s.- allar I/119/48
s.- aĸ I/04/60
s.- ārdı II/11/60
s.- arıS I/130/78
s.- arız I/79/79
s.- ārsın I/121/56
s.- áyörler I/03/52
s.- āz I/116/07
s.- dım I/88/36
s.- đīĸ I/106/45
s.- iver I/27/76
s.- ıyom I/90/14
s.- ıyosuĸ I/105/49, I/105/50
s.- ıyoz I/106/43, I/106/52
s.- mazdım I/07/40
s.- mazlaıdı I/121/102
s.- mazlaıdı I/121/102

2. Koy vermek, serbest bırakmak, bırakmak. -13-

s. I/16/07, I/16/10
s.- ādım I/152/18
s.- ı salıvedik I/100/46
s.- ı salıvedin I/100/46
s.- inlityo I/46/63
salı s.- ıvedik I/100/46
salı s.- ıvedin I/100/46
s.- madı I/13/06
s.- mayıvıdiler I/22/09
s.- sa I/08/128
s.- san I/16/11
s.- saĸ II/09/75

3. Göndermek, yollamak. -8-

s.- arlardı I/90/48
s.- dı I/48/77
s.- dılar I/95/47
s.- ınır I/32/87
s.- ıyodum I/69/10

s.- madı I/120/09, I/120/14
s.- mayız I/123/12

4. Sallamak. -1-
s.-ınca I/42/12

sal : bk. saĸ -1-
saĸ daĸımısa s.+ ımdasın sol dalımdasa
solumdasın I/20/96

saĸ - : bk. sal⁻³ -1-
s.- dıĸTan II/34/34

sāl - : bk. sal⁻³ -1-
s.- dıĸ itdik I/30/09
bk. sal⁻² -1-
s.- dıĸ II/09/78

sāla - : Saĸlamak, elde etmesine vesile
olmak, kazandırmak. -2-

s.- mışlar II/10/95
ĸazanş s.- yımıyo II/04/78

sālam : Saĸlam, sakatlıĸı ve hastalığı
olmayan, saĸlıklı, sıhhatli. -10-

s. I/102/90, I/13/37, I/131/33, I/144/45,
II/17/89

s.+ dıĸ II/25/35
s.+ ıdı I/58/76
s.+ ıdıĸ II/07/92
s.+ ıdım I/136/15

salama : bk. salamura -1-
s. I/106/23

salamır : bk. salamura -1-
s.+ ını I/100/38

salamur : bk. salamura -1-
s.+ unu I/154/61

salamura : Uzun süre bozulmadan
saklamak amacıyla içine et, balık, peynir
vb. yiyeceklerin konulduĸu tuzlu su ve
yiyecekleri bu suya koyma işi ve bu şekilde
saklanan yiyecek. -1-

s. I/102/41

salata I : Çiĸ ot ve sebzelere patates ve
havuçla limon veya sirke, tuz, zeytin
yaĸı, soĸan vb. lezzet verici maddeler
karıştırılmak yoluyla yapılan ve yemeklerle
birlikte yenen yiyecek. -4-

salata II

s. I/80/12
s.+ sī I/69/30
s. sulaTa I/69/29
s. turşusū I/04/64
salata II : Salatalık, hıyar. -3-
s. I/157/16, I/51/72
s. yaparīS I/90/85
salatā : bk. salata I -2-
s. II/15/20, II/15/21
salāta : bk. salata I -2-
s. I/78/22, I/97/42
salatalıḳ : Hıyar. -3-
s. I/101/21, I/102/63, II/38/109
salatalıḲ : bk. salatalıḳ -2-
s. I/103/08
S. II/08/103
salatı : bk. salata I -1-
s.+ ya I/132/14
salça : Kış aylarında domates olmadığı zaman yemek pişerken içine konan, tuzla terbiye edilmiş domates veya biber ezmesi. -35-
s. I/111/21, I/119/47, I/119/51, I/119/52, I/132/27, I/84/04, I/84/45
s.+ lı I/102/61, I/132/28, I/76/34, I/79/82
s.+ mızda I/84/14
s.+ mızı I/40/68
s.+ nı yaptın I/83/60
s.+ nı II/27/10
biber s.+ sı I/119/58, I/54/48, II/18/15
tomat s.+ sı II/18/08
tomatis s.+ sı I/119/58
domates s.+ sı yaparīS I/60/24
s.+ sına II/32/55
s.+ sını I/121/82, I/127/48, I/60/62, II/39/54
s.+ sını yapáyo II/35/75
s. yaparın I/100/08
s. yaparīS I/32/36
s. yapıyon II/22/83

s. yapıyoruz I/54/39, I/84/41
s.+ yı II/34/101
ğırmızı s.+ ynan II/34/103
salça büberi : Salça hazırlamak amacıyla yetiştirilen biber.
s. büberi I/103/53
sālça : bk. salça -1-
s. I/45/03
sālça : bk. salça -1-
s.+ sına II/12/58
saldır - I : (Bir kimse veya şeyin üzerine) Zarar vermek maksadıyla atılmak, hücum etmek. -1-
s.- mırıolar I/105/21
saldır - II : Salmasını sağlamak, salmasına yol açmak. -1-
s.- icīdim I/87/56
sāle - : bk. sāla- -1-
s.- yoz II/21/93
sālē - : bk. sāla- -1-
s.- yoz II/21/91
salğaraya : Boş yere, boşuna. -2-
s. I/138/131, I/138/134
salğarıya : bk. salğaraya -2-
s. I/138/133, I/138/135
salğı I : Havaneli, tokmak, döveç. -1-
s. I/19/22
salğı II : Salınmış, serbest bırakılmış olma durumu. -1-
s.+ daydı II/31/17
salı : Pazartesi ile çarşamba arasındaki gün. -9-
s. I/106/74, I/125/59, I/145/54, I/82/15, II/11/02, II/34/31
salı : bk. salı -2-
s. I/125/59
sālı : bk. sağlık -4-
s.+ a I/30/03
s.+ ı II/33/10, II/33/11
s.+ ıı I/64/89
sāl - : bk. sāla- -7-

s.- ycıK I/92/56
s.- yo I/95/102, I/95/108, I/95/116
s.- yōdu II/09/30
ğazanÇ s.- yoduK I/23/45
s.- yoS I/23/63
sālī : bk. sağlık -4-
s.+ mıza I/63/37
s.+ ndı II/06/63
s.+ nı I/117/30
s.+ nız I/85/65
sālī - : bk. sāla- -1-
s.- yoz II/30/37
sālīg : bk. sağlık -1-
s. ösun II/22/48
sālīg_ocā : Sağlık ocağı, kasaba ve köylerde hastalara bakan resmî sağlık kuruluşu. -3-
s. I/20/07
s.+ na I/50/01
s.+ nı II/04/90
sālīK : bk. sağlık -2-
s. I/53/31, I/60/46
sālīk : bk. sağlık -6-
s. I/146/15, I/60/45, I/64/89, II/21/19, II/21/21
s.+ ça II/21/24
sālīk_ocā_a : bk. sālīg_ocā -1-
s. I/36/09
sālīklī : Sağlıklı, sağlığı yerinde olan, sıhhatli. -15-
s. I/02/43, I/79/91, II/07/121, II/21/23, II/21/65
s.+ ydı I/115/57, I/55/69, I/58/54
s.+ ydı II/07/91
s.+ yın I/133/02, I/133/05, I/133/08
s.+ ysağ I/41/69, I/41/70
sālīklī : bk. sālīklī -1-
s.+ ymıştı II/21/20
salın : bk. salon -1-
s. II/27/48
salınğış : Salıncak. -1-

s. I/111/85
salıj - : Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek. -1-
s. I/101/50
salıtalık : bk. salatalık -1-
s. II/39/100
sali : bk. salı -5-
s. I/72/66, I/72/67, I/72/71, I/72/72
salla - : Bir şeyi hep aynı doğrultuda düzenli şekilde hareket ettirmek. -8-
s.- dı durdu I/155/95
s.- dıj I/95/21
s.- rdık I/155/17
s.- rdıK I/14/41
s.- rıs I/03/49
s.- rlārđı I/70/79
s.- rmışTı I/155/99
s.- yıp II/38/52
sallā - : bk. salla- -1-
s.- rdık I/48/32
sāllā - : bk. salla- -1-
s.- dık II/08/56
sallan - : 1. (Bir kimse) Yerinde dengeli şekilde duramayıp ileri geri, sağa sola hareket etmek. -5-
s.- ı II/12/68
s.- ıdık II/12/69
2. (Salıncak, hamak, salıncaklı koltuk vb.nde) Kendini sallamak.
s.- ırdık I/79/18
s.- ırlādı I/29/13
3. (Deprem, çarpma, fırtına vb. sebeplerle) Kuvvetli şekilde sarsılmak.
s.- dı I/155/94
sallangac : Salıncak. -1-
s.+ a I/47/15
sallantı : Sallanmak işi, sallanış, deprem. -2-
s. I/150/44, I/155/89
salı - : bk. salla- -2-
s.- yoduK I/110/34

s.- yom yapıyom I/83/46

salma : Genellikle köylerde işlerin görülmesi için ihtiyar heyetinin kararıyla her evden toplanması gereken para. -1-

s. I/69/10

salon : 1. Gösteri, toplantı, kutlama vb. faaliyetler için hazırlanmış geniş yer. -24-

s. I/41/18, I/59/29, I/59/35, I/65/58, II/12/19, II/12/38, II/12/43, II/39/155

s.+ a I/41/18, I/59/29, II/12/44, II/34/36

s.+ da I/10/45, I/125/76, II/12/78

s.+ dâ II/12/26

s.+ da yapılyô I/78/20

s.+ da yapılyor I/59/29

s.+ da yapıveriyô I/78/28

s.+ dı II/29/31

s.+ dı yaptık II/12/42

s.+ nâda I/30/39

s.+ umuz I/106/57

2. Bir evin misafir kabul edilen en büyük ve en güzel döşenmiş odası. -9-

s. I/36/32, II/33/17, II/33/18, II/33/20

s.+ a I/36/33

s.+ u II/32/103

s.+ umu II/33/04

s.+ umuz II/33/17

s.+ uş II/33/18

salön : bk. salon¹ -1-

s. I/41/13

sâlon : bk. salon¹ -1-

s.+ nâ I/146/61

salun : bk. salon¹ -13-

s. I/06/52, I/51/73

s.+ a I/59/33, II/39/112, II/39/114

s.+ da I/51/73

s.+ dan II/27/48

s.+ nâda II/27/48

s.+ nara I/125/73

s.+ u II/39/155

düün s.+ umuz I/106/57, I/106/58

düün s.+ umuza I/106/58

bk. salon² -1-

s.+ du II/39/137

sāma : Sağma, sağmak işi. -1-

s.+ ya I/128/24

sāmali : Sağmalı, sütü sağılan (hayvan). -1-

s.+ sı I/69/23

samalıx : bk. samannık -1-

s.+ ları II/34/60

saman : Tahılların taneleri alındıktan sonra kalan sapları. -44-

s. I/02/67, I/04/40, I/115/07, I/121/06, I/124/35, I/132/75, I/154/51, I/155/22, I/157/74, I/55/03, I/74/66, I/74/67, I/74/68, I/74/74, I/87/123, I/96/32, II/07/45, II/07/49, II/07/61, II/15/77

s.+ ı I/141/13, I/141/15, I/155/22, I/155/23, I/41/37, I/68/38

s.+ ını I/130/14, I/74/67

s.+ innan II/24/31

s.+ ıy I/121/06

s.+ na I/90/14

s.+ na yapıyom I/90/15

s.+ nan I/02/67, I/03/52, I/90/14, I/90/15, I/96/45

s.+ nânı I/130/99

s.+ narı I/130/15, I/87/124

s. yapar I/55/02, I/55/05

Saman : bk. zaman -3-

S. I/143/28

S.+ nâ II/19/05

S.+ nâda II/39/145

samān : bk. saman -1-

s. I/70/51

Samān : bk. zaman -1-

S.+ ı I/23/33

sāmān : Servet, zenginlik. -1-

serveTi s.+ ımızıy I/14/72

samanni : bk. samannık -2-

s.+ a I/87/124

s.+ ıy II/32/46

samannī : <<samanlık+ı (bk. samannık) -1-

s.+ mız II/33/38

samannıġ : bk. samannık -1-

s. I/130/96

samannık : Samanlık, köy evlerinde, çiftliklerde saman koymaya mahsus yer. -2-

s. I/130/102, II/34/27

samannıK : bk. samannık -3-

s. I/08/106, I/130/99, II/33/36

Sāmet : bk. zāhmet -1-

S. çekmişle I/156/62

sāmi : bk. sāma -1-

s.+ ya I/73/23

samıt : Samut, susmuş, suskun. -1-

s. II/23/112

samimi : Gönülden gelen, riyasız, hakiki, halis, içten (davranış, duygu, söz vb.). -1-

s. I/24/10

samimiyyetlik : Samimiyetlik, samimi olma durumu, samimilik, samimiyet. -1-

s. I/146/53

sāmsaġ : bk. sarımsak -1-

s.+ ūnan II/32/60

samsaK : bk. sarımsak -1-

s. I/33/90

sāmsaK : bk. sarımsak -3-

s. I/84/18, II/32/60

samsaKlı : bk. sarımsaklı -5-

s. I/148/55

s. yo_urdunan II/32/75

s. yo_urt II/39/44

s. yo_urT II/39/36, II/39/44

san - : Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. -8-

s.- ceġ I/03/03

s.- dı I/64/55

s.- dıK I/52/19

s.- dım II/04/90

s.- ırdı I/48/13

s.- ırın I/52/09

s.- ıyo I/41/84

s.- ıllā II/05/92

san : bk. sen (<<sen+a) -40-

s.+ a I/100/38, I/106/76, I/112/61, I/128/01, I/128/03, I/128/09, I/132/34, I/132/67, I/132/72, I/136/10, I/139/47, I/14/70, I/145/86, I/148/18, I/156/61, I/22/20, I/40/27, I/40/35, I/40/37, I/40/61, I/40/81, I/52/50, I/56/44, I/65/61, I/65/62, I/90/56, II/05/67, II/15/121, II/19/143, II/19/58, II/19/124, II/34/78

s.+ ā I/157/24

s.+ ā I/95/01, II/10/93

s.+ ı II/01/39, II/28/60

s.+ ıġ II/05/50

saġ : bk. sen (<<sen+a) -1-

s.+ a I/120/04

sān : bk. sen (<<sen+a) -1-

s.+ a I/139/62

sān : bk. sen -1-

s. I/83/56

sān - : bk. san- -1-

s.- dıK II/05/67

sāna : bk. sonra -1-

s. I/58/88

sāna : bk. sonra -2-

s. I/154/36, I/64/08

sanat : Zanaat, insanların maddi ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan ve el emeğine dayanan iş. -1-

el s.+ ı I/46/82

sanat_oġulu : Sanat dalları eğitime ağırlık veren okul. -1-

s.+ na I/150/20

sanāt_oġulu : bk. sanat_oġulu -1-

s.+ nda I/52/50

sanatçı : Sinema, tiyatro, müzik vb. sanat eserlerini oynayan, yorumlayan, uygulayan kimse. -1-

s.+ lādī II/15/18

sanāyi

sanāyi : 1. Otomobil vd. araçların bakım ve onarımlarının yapıldığı yer. -5-

s.+ de I/48/26, II/08/130, II/08/18

2. Çeşitli sanayi kollarının bir araya gelip oluşturduğu iş alanı, organize sanayi.

s.+ ye I/149/32, I/149/33

sancā : <<sancağ+a -1-

s. I/152/78

sancağ : bk. sancak -2-

s. II/08/56, II/12/67

sancağ : Salıncak. -11-

s. I/123/71, I/29/13, I/41/42, I/41/43, I/63/26, I/79/18, I/80/15, I/80/16, I/80/18, I/83/45, II/12/66

sancağ : bk. sancak -3-

s. I/130/25, I/63/26, I/91/29

sancı : Organlarda batar veya saplanır gibi hissedilen şiddetli ağrı. -9-

s. I/98/117, I/98/120

ārısı s. I/79/99

ārısı s.+ sı I/12/43

s.+ sını I/20/50

s.+ ya I/98/120

s.+ yı II/25/87

sancı çek- : Bir şeyin ıztırabını hissetmek, acısını duymak.

s. çekmeK I/58/55

s. çekTiriyörün I/58/60

sancı - : Şiddetle batar veya saplanır gibi ağrımak, sancı vermek. -1-

s.- dı I/52/79

sancı : bk. sancı -2-

s.+ ңыз I/52/72

s.+ ya I/98/120

sancılaş - : Sancıya tutulmak, sancılanmak. -2-

s.- inca I/98/113

s.- ıyor I/20/89

sancılı : Sancısı olan, sancısı tutmuş olarak. -1-

s. I/20/91

sancı : bk. sancı -1-

s. I/08/18

sancılaş - : bk. sancılaş- -1-

s.- miş I/98/114

sancı : bk. sancı -1-

s.+ m I/25/32

sandalle : bk. sandalye -2-

s. II/39/21

s.+ niñ I/15/51

sandalye : Kol koyacak yerleri olmayan arkalıklı oturma eşyası, iskemle. -5-

s.+ de I/64/28

s.+ nin II/15/84

s.+ niñ II/34/37

s.+ ye I/45/17

s.+ yı I/70/03

sandalye : bk. sandalye -1-

s. I/134/03

sandalyi : bk. sandalye -1-

s.+ yı I/155/106

sandalyi : bk. sandalye -1-

s.+ den II/01/33

sandele : bk. sandalye -1-

s.+ lerimiz I/106/59

sandı : bk. sandık² -5-

s.+ a I/64/127, I/77/09

s.+ ın I/64/128

s.+ ıñ I/64/116

bk. sandık¹

s.+ a I/77/09

s.+ ya I/33/43

sandık : 1. İçine saklanması istenen şeyler konan, dört köşe büyük bir kutu şeklindeki kapaklı ev eşyası. -13-

s. I/11/73, I/11/75, I/64/114, I/64/115, I/64/123, I/77/08, I/89/15

s.+ da I/77/08

s.+ dağı I/11/76

s.+ la I/74/52

s.+ lāñ II/35/54

s.+ lara yapıyoñla I/32/46

s.+ Ta I/08/11

2. Seçimlerde oyların içine atıldığı bir çeşit kasa.

s. I/64/114, I/64/115, I/64/123

sandī : <<sandık¹+1 -1-

s.+ mda I/151/30

sangılaş - : bk. sancılaş- -1-

s.- dım I/133/12

sangi : bk. sanki -1-

s. I/155/90

sani : (Sana marka adından) Margarin. -2-

s. yā II/39/72

sankı : bk. sanki -2-

s. I/14/22, II/07/149

sanki : Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya. -5-

s. I/143/52, I/85/17, I/91/10, I/98/37, II/22/52

sánki : bk. sanki -1-

s. I/08/61

santırafiş : Santrifüj, sulama yapmak amacıyla kullanılan elektrikli motor. -1-

s.+ leğ I/129/18

santral : Su, ısı, rüzgâr, nükleer enerji vb. enerjiler kullanılarak buhar, elektrik üretilen tesis, elektrik santrali. -1-

s. I/46/77

santim : Herhangi bir birimin, özellikle metrenin yüzde biri. -5-

s. I/42/14, I/42/19, I/68/70

sañ : bk. sen (<<sen+a) -85-

s.+ a I/04/51, I/06/100, I/06/118, I/08/50, I/108/56, I/112/60, I/119/10, I/121/25, I/128/55, I/130/44, I/131/06, I/134/54, I/134/55, I/138/68, I/139/16, I/15/88, I/152/27, I/153/104, I/153/107, I/153/82, I/20/54, I/40/32, I/41/57, I/44/48, I/45/75, I/48/57, I/52/33, I/52/56, I/52/83, I/56/12, I/58/19, I/58/80, I/64/23, I/66/18, I/67/41, I/69/74, I/69/84, I/72/65, I/76/17, I/76/65, I/76/71, I/76/85, I/77/37, I/77/64, I/79/43, I/85/32, I/92/57, I/94/82, I/95/22, I/95/73, I/96/67, I/96/85, I/96/94, II/03/46, II/13/55, II/17/48, II/25/74, II/27/59,

II/29/36, II/29/96, II/33/81, II/33/83, II/39/109, II/39/187

s.+ á I/54/58

s.+ á I/58/38, I/99/51, II/39/18

s.+ ā I/101/48, II/03/49, II/03/50

s.+ ı II/01/30, II/01/32, II/01/33, II/01/34, II/01/38, II/02/52, II/02/67, II/05/03, II/19/46, II/39/138, II/39/187, II/39/190

s.+ ĩ II/01/84

sâñ : bk. sen (<<sen+a) -1-

s.+ a I/63/38

sap : 1. Biçilmiş fakat dövülmemiş ekin. -35-

s. I/108/14, I/121/117, I/128/61, I/131/48, I/141/09, I/150/13, I/155/19, I/155/20, I/155/24, I/68/52, I/68/53, I/70/09, I/79/23, I/91/72, I/94/15, II/01/26, II/01/29, II/08/24, II/21/15

s.+ a I/69/50, I/91/72, I/94/14

s.+ ı I/132/75, I/146/70, I/56/49, I/74/54, I/87/60

s.+ inan I/141/09

s.+ ını I/74/67

s.+ ınıñ I/55/02

s.+ lar I/74/79

s.+ ları I/05/32

s.+ ları I/87/59

s.+ Tan I/128/47

2. Bitkilerde yaprak, çiçek ve meyveyi dala bağlayan ince kısım. -1-

s.+ lı II/32/35

sap - : Gitmekte olduğu yolu veya yönü değiştirip başka yola veya yöne dönmek, yolunu, yönünü değiştirmek. -1-

s.- cıK I/79/64

saPlıcan : Saplıcan, akciğer yangısı, zatürre. -1-

s. I/22/15

saplıcān : bk. saPlıcan -1-

s. I/58/44

sar - : 1. Bir şeyi birine, bir yük hayvanına veya araca yüklemek. -22-

s.- a I/154/24
 s.- ādı I/50/42
 s.- alīā II/30/21
 s.- ar I/01/22, I/32/44, I/62/41
 s.- ārdı I/61/36, II/07/60
 s.- ardık I/94/22
 s.- ārdık I/47/15, I/74/61
 yük s.- ardın atlara I/32/44
 s.- arlā II/34/84
 s.- arlā II/20/41
 s.- ārlādı I/61/31
 s.- dı I/115/34
 s.- dık I/79/23
 s.- dımız II/26/43
 s.- ılığdı II/26/41
 s.- ıp I/75/28
 s.- ıp I/130/18
 s.- ıyo I/96/34
 2. Bir şeyi üzerine başka bir şey dolayarak onunla kaplamak, sargı, örtü vb. şeylerin içine almak, örtmek. -19-

s.- ādık II/08/60
 s.- ādım I/152/78
 s.- ağ I/48/21
 s.- ār I/47/15
 s.- ārdı I/48/33
 s.- ardık I/123/36, I/123/37
 s.- ardık I/14/33, I/14/40
 s.- ārdık I/58/32
 s.- ārdın I/58/67
 s.- arız I/70/37
 s.- arlarmıştı I/136/31
 s.- dım I/33/86
 s.- ıyın I/23/18, II/08/123
 s.- ıyoduğ II/07/125
 s.- mazdık I/123/47

3. (Dolma, sarma vb. için) Daha önceden hazırlanmış iç malzemesini yaprak, biber gibi yiyeceklerin içine koyup pişirmek üzere hazırlamak. -12-

s.- ā I/121/89

s.- ar I/111/21
 s.- ağ I/121/68
 s.- arıS I/111/12
 s.- arız I/111/08, I/111/09, I/60/65
 s.- arlağ I/13/13
 s.- āsın I/121/68, I/121/89
 s.- ıyon I/13/13
 s.- ıyoS I/19/04

4. (Bir şeyi) Döndürerek diğer bir şeyin üzerine veya etrafına dolamak. -6-

s.- allārdı I/41/21
 s.- allarmış I/126/37
 s.- ağ I/21/20
 s.- dıladı I/98/124
 s.- ıyolārdı I/09/18
 s.- ıyolārdın I/09/18

5. (Yara, kırık vb.ni) Tedavi için sargı ile bağlamak. -4-

s.- ārdı II/25/91
 s.- ardığ II/25/87
 s.- arız II/25/89

6. Kaplamak, istila etmek. -2-

s.- ā I/127/13, I/127/24

7. (Bir yeri ele geçirmek amacıyla) Kuşatmak, muhasara altına almak. -1-

s.- sa I/08/111

8. Bir şeyi başka bir şeyin içine koyarak boru hâlinde dürmek. -1-

s.- arlar I/26/09

sár - : bk. sar-⁵ -1-

s.- dıydı I/91/50

sār - : bk. sar-¹ -1-

göçü s.- dığ II/07/102

bk. sar-⁵ -1-

s.- dı II/25/94

sara : Beyin elektrik faaliyetinde meydana gelen anormal elektrik boşalmalarına bağlı olarak ortaya çıkan, kısa süreli ve tam şuur kaybıyla birlikte titreme, kasılma, ağızdan köpük gelmesi şeklinde görülen bayılma nöbetleri, epilepsi. -1-

s. asTalī I/50/09

sarar - : Rengi sarı olmak, sarıya dönüşmek. -3-

s.- dı II/33/79

s.- ı II/33/79

s.- ıyını II/29/106

Sararlı : bk. zararlı -1-

S. I/48/64

sargın : Candan, içten, samimi. -2-

s. I/17/83

s.+ dık I/129/54

sargınnık : Sargınlık, candanlık, içtenlik, samimilik, birbirini koruyup kollama. -2-

s. I/129/55, I/129/56

sarı : Altın rengi, kükürt rengi ve bu renkte olan. -14-

s. I/15/41, I/33/64, I/66/38, I/94/32, II/01/20

s.+ lı I/151/05

s.+ sından II/15/114

s.+ sını I/148/59

s.+ yı II/10/85

sarı altın : Altın.

s. altın I/136/22

sarı çam : Çamgillerden, genellikle Akdeniz Bölgesi'nde yetişen bodur, iğne yapraklı bir tür çam.

s. çam sağızı II/25/88

sarı hastanesi : Mısır'da bir hastane. (?)

s. hastanesini II/07/72

sarı yağ : Sıvı yağ, havanın normal sıcaklığında sıvı durumunda bulunan her türlü yağ.

s. yağ I/121/75

s. yağda I/121/75

sarıl : bk. sarı -1-

s. I/27/51

sarılğara : Bir dokuma modelinin adı. -2-

s. I/08/61

sarı lira : Osmanlılar Dönemi'nde kullanılmış, 7 gram ağırlığında altın sikke. -2-

s. I/113/40

s.+ m I/113/40

sarı lirâ : bk. sarı lira -3-

s. I/66/42

s.+ ydı I/66/37, I/66/42

sarıl lira : bk. sarı lira -1-

s. I/25/09

sarıl lirâ : bk. sarı lira -2-

s. I/66/42

s.+ ydı I/66/42

sarıl - : Kollarını dolamak, kucaklamak, sarmak. -8-

s.- dılâ I/33/64

s.- ılladı I/77/30, I/77/34

s.- ır I/69/105

s.- ırdı I/125/23

s.- ırladı II/34/57

s.- ıyladı I/145/69

sarımsak : Zambakgiller familyasından, toprak altında bir soğanı olan, gövdesi uzun, yassı ve sivri uçlu yapraklarla sarılmış, keskin kokulu, iştah açma, damar genişletme, mikrop öldürme, tansiyon ayarlama vb. pek çok tıbbi hassaya sahip, 30 – 100 santim yüksekliğinde otsu bitki ve bu bitkinin, diş denen ufak parçalardan meydana gelen ve ezilerek veya tane tane yenen soğan kısmı. -3-

s. I/112/25, I/153/117, I/76/35

sarımsak : bk. sarımsak -1-

s. I/28/47

sarımsaklı : İçine sarımsak konmuş olan, içinde sarımsak bulunan. -1-

s. I/76/38

sarık - : (Asılı veya bağlı olduğu yerden) Aşağıya doğru sallanmak. -1-

s.- ardı I/49/50

sarğa : Üstü sırma işlemeli, kadife ya da çuhadan yapılan kollu, kolsuz kadın ceketi. -17-

s. I/09/16, I/148/25, I/26/38, I/41/24, I/76/41, I/76/43, I/76/55, I/76/56, I/77/16, I/77/17, I/77/18

sārqa

telli s. I/161/31

s.+ lar I/76/43

s.+ ları I/154/66

s.+ sını I/76/55

sārqa : bk. sarqa -1-

s.+ ları I/154/65

sarma : Hazırlanan iç harcının asma yaprağı, lahana vb. ile sarılarak yapılan yemek. -16-

s. I/111/27, I/111/79, I/129/59, I/19/04, I/90/79, II/15/108

s.+ m I/36/67

s.+ mıs I/40/10

yaprak s.+ mız I/60/60

s.+ sı I/111/19

beyaz lahana s.+ sı I/07/62

yaprak s.+ sı I/60/65

yaprak s.+ sı I/111/05

porasa s.+ sıyan I/121/66

sarmā : bk. sarma -1-

s. II/15/108

sārma : bk. sarma -9-

s. I/04/32, I/04/34, II/12/30, II/23/53

s.+ mız I/60/59

s.+ mızī II/27/45

yaprak s.+ sı yapıyodu II/25/50

yaprak s.+ sī I/44/42, II/23/53

sārmā : bk. sarma -1-

s. II/15/106

sarmi : bk. sarma -1-

s. yaparlādı I/33/155

sarmisā : << sarımsak+ı -1-

s.+ nı II/29/08

sarımisaq : bk. sarımsak -1-

s. II/29/11

saş : bk. sac -27-

s. I/09/52, I/130/76, I/36/77, I/44/70, I/70/51

s.+ da I/02/65, I/09/40, I/09/46, I/09/47, I/09/49, I/22/24, I/26/52, I/26/53, I/36/77, I/40/11, I/40/13, I/40/58

toprak s.+ da II/15/73

s.+ da yapıyóm I/40/58

s.+ lā I/04/39, II/32/109, II/32/110

s.+ lāda II/33/31

s.+ lar I/26/53

s.+ larda yapıyoz II/37/70

s.+ ları II/32/110

s.+ larımızda II/33/31

saş : bk. saç -7-

s.+ dı II/37/52

s.+ lām I/52/95

s.+ lāmıza I/154/13

s.+ lānı I/159/12

s.+ lar I/52/93

s.+ ları I/126/59

s.+ larımdan I/25/34

saş - : bk. saç- -4-

s.- cāz I/130/23

s.- dū I/111/73

s.- ıyom I/120/47

s.- mıyo I/111/73

saşgi : Saçgi, çoğunlukla tandırda yakılan iri saman ve gübre karışımı. -1-

s. I/02/67

saşgi : bk. saçgi -1-

s.+ ynen I/02/67

saşma : Saçma, av fişeklerinin içine konan çeşitli boylardaki yuvarlak küçük kurşun tanelerinden her biri. -1-

s. I/147/33

saşmalığ : Saçmalık, yersiz, tutarsız, değersiz söz veya davranış, tuhaflık. -1-

s. I/56/73

sat : bk. sa_{at} -2-

s. I/33/12

sa't : bk. saT⁻¹ -1-

s.- ardı I/33/42

saT : 1. (Bir şeyi) Bir bedel karşılığında başkasına devretmek, bir malın ticaretini yapmak. -113-

s.- ā I/44/86

s.- ā yapıyoz I/84/15
 s.- abilcēni II/38/53
 s.- acaK I/46/65
 s.- ādı I/51/36
 s.- ādın I/75/29
 s.- ālar I/127/42
 s.- alġā II/26/39
 s.- am II/27/65
 s.- an I/145/91, I/156/44, I/46/107,
 I/96/34, II/04/56
 s.- anı I/51/36
 s.- ar I/62/35
 s.- ar I/111/119
 s.- ardı I/14/49, I/39/88, I/68/33
 s.- ardıK I/106/15, I/143/43, I/155/38
 s.- ardım II/39/163
 s.- arıs I/130/85
 s.- arız I/139/01
 s.- ārla I/79/71
 s.- arsn I/74/75, I/80/13
 s.- āsa I/156/44, II/38/14
 s.- ayoru I/62/42
 s.- ayöller I/03/97
 s.- cāk II/38/14
 s.- cāsañ I/74/75
 s.- caz I/53/21
 s.- cek I/156/44
 s.- ceñ II/27/66
 s.- Çan I/156/40
 s.- dı I/01/09
 s.- dık I/52/20
 s.- ı I/54/33
 s.- ıcıklar I/87/49
 s.- ıcığ olursun I/96/33
 s.- ivedim I/79/49
 s.- iveri I/79/71
 s.- ıvırınca I/52/52
 s.- ıyo I/96/34, II/38/19
 s.- ıyö I/96/35
 s.- ıyö II/04/57

s.- ıyolar I/21/70
 s.- ıyolağdı I/11/41
 s.- ıyoġġadı II/21/64
 s.- ıyollar I/18/22
 s.- ıyollardı I/11/43
 s.- ıyon I/68/52
 s.- ıyordug I/143/73
 s.- ıyoru II/01/18
 s.- ıyoz I/84/41, II/31/30
 s.- ıyöz I/69/03
 s.- ıyölġā II/01/16
 s.- ġp I/139/26
 s.- iyöllē II/01/17
 s.- madıK II/27/10
 s.- madım I/139/25
 s.- madımız I/84/41
 s.- mayıs I/62/42
 s.- máyız II/27/09
 s.- mış I/158/43, I/67/22
 s.- mıyanı I/51/37
 s.- mıyo I/46/109
 s.- mıyoduK I/106/13
 s.- mıyorus II/31/29
 s.- sañ I/161/52
 s.- señ I/80/13
 s.- sın II/25/70
 s.- tı II/09/77
 s.- Tı I/142/19, I/142/20, I/145/91,
 I/149/29, I/21/41, I/46/108, I/79/98,
 I/93/41, II/29/15
 s.- Tık I/01/61, I/03/83, I/102/14,
 I/63/65, I/81/15, I/83/68, II/27/12
 s.- Tıkları II/32/97
 s.- Tıñ I/21/89
 s.- TıK I/21/89, I/53/27
 s.- Tım I/140/29, I/79/44, I/85/57,
 II/28/07
 s.- Tımız I/143/40, I/84/40, II/32/97
 s.- Tūñ II/04/75
 2. Birbirine anlatmak.
 mesel s.- işirdik I/08/79

masal s.- ivercem I/59/78

masal s.- iveriṅ I/47/34

sāt - : bk. saT⁻¹ -1-

s.- mazlardı I/18/22

sāT : bk. sa_at -5-

s. I/85/20, II/21/39, II/23/71, II/24/101

sāṭ : bk. sa_at -3-

s. II/39/48, II/39/67, II/39/68

sāt - : bk. saT⁻¹ -1-

s.- mazlā II/19/34

sāte : bk. zaten -1-

s. II/22/32

satēn : bk. zaten -22-

s. I/06/09, I/07/07, I/147/25, I/71/50, I/76/09, I/76/50, I/76/69, I/76/80, I/76/90, I/80/48, II/08/24, II/08/59, II/39/146, II/39/176, II/39/85

S. I/32/89, I/70/42, I/83/74, II/21/99, II/22/33, II/23/177, II/39/51

satēṅ : bk. zaten -1-

s. I/76/68

sāten : bk. zaten -23-

s. I/05/60, I/10/39, I/10/57, I/10/64, I/10/97, I/149/26, I/149/61, I/155/46, I/41/92, I/48/21, I/54/31, I/70/65, I/87/43, I/94/59, I/94/60, I/94/79, II/08/75, II/35/60

S. I/07/75, I/10/104, I/129/34, I/136/36, II/20/55

satıcı : Alıcıya mal satan kimse. -3-

s. I/08/122, II/21/89

s.+ lar I/96/24

satıcı : bk. satıcı -1-

s. I/139/19

satıcılık : Küçük ölçüde mal alıp satma işi. -1-

s. yapardım I/139/19

satıl - : Bir bedel karşılığında başkasına devredilmek. -22-

s. I/79/38, I/79/53

s.- an I/27/47, II/21/72

s.- annan I/27/47

s.- çağ I/161/52

s.- diyi II/02/65

s.- ır I/98/61, II/06/17

s.- ırdı I/118/09, I/131/40

s.- ırsāṅ I/79/39

s.- ıyo I/26/58, II/29/104

s.- ıyō I/69/17

s.- ıyō II/04/59

s.- maz II/27/09

s.- mazdı I/41/88

s.- miş I/100/36, II/04/72, II/08/85

s.- mıyōdu I/98/63

satılığ : bk. satılık -1-

s. II/02/78

satılık : Satılmasına karar verilen, satışa çıkarılan. -2-

s. I/90/51, I/90/52

satılıK : bk. satılık -1-

s. II/27/10

satım : Satmak işi, satış. -1-

s.+ ı II/02/55

satın : Parasını ödeyerek alınmış, bedelini ödeyip sahip olunmuş. -64-

s. I/03/60, I/10/29, I/10/36, I/115/53, I/115/56, I/132/29, I/22/01, I/27/54, I/47/42, I/67/71, I/83/27, II/08/114, II/08/85, II/11/12, II/15/31, II/15/32, II/20/12, II/24/14, II/29/88, II/38/57

s.+ a I/153/114

satın al- : Parasını ödeyerek bir şeyi almak, bedelini ödeyip o şeye sahip olmak, mübayaa etmek.

s. alāyuruS II/32/117

s. alcām II/38/58

s. aldı I/156/20, I/75/49

s. aldık I/131/47

s. aldıK II/24/57

s. aldım I/78/15

s. aldırıldık I/131/46

s. aldırın II/08/104

s. aldırdık I/81/15

s. alınır I/71/61

s. alıp I/97/33

- s. alırsız I/90/85
s. alıyo I/153/29, I/153/35, II/30/34, II/35/41
s. alıyò I/26/65
s. alıyoduğ I/131/45, II/24/61
s. alıyoğ II/15/89
s. alıyorus I/130/91
s. alıyos I/10/22, I/153/31
s. alıyoz I/102/34, I/130/90, I/26/63, II/20/12, II/29/70, II/30/46, II/35/88, II/37/106, II/37/108, II/37/113
s. alıyöz I/07/100
s. alma I/83/55, I/94/16
s. almaya I/96/02
s.+ narı I/10/32
satın : bk. satın -2-
s. I/152/112
sätın : bk. zaten -1-
s. II/11/10
satıñ : bk. satın -2-
s. alınır I/130/89
s. alıyos II/23/197
satından : Zatından, aslından. (?) -1-
s. I/08/111
satır : Et parçalamakta, kemik kırmakta kullanılan ağır, keskin ve geniş ağızlı bir tür bıçak. -3-
s. I/25/42
s.+ inan I/08/90, I/08/91
satırañç : bk. satıraç -1-
s. I/31/59
satış - : Birbirine anlatmak. -1-
masal s.- ıfâdı I/47/34
satış : Satmak işi, satma, satım. -3-
s. II/09/23
s.+ ı II/09/62
satış yap- : Satılmak.
s. yapılyodu II/09/63
Sati : bk. zaten -7-
s. I/28/52, I/28/57, I/89/29, II/08/91, II/23/190
S. I/28/43, II/07/102
sāTi : bk. zaten -6-
s. I/11/06, I/22/02, II/20/09
S. I/121/47, I/38/59, I/45/62
Sätin : bk. zaten -1-
S. I/121/04
satış : bk. satış -2-
s.+ i II/02/56
s. yapıyollâ II/02/55
satlık : bk. satılık -1-
s. I/106/11
satlık : bk. satılık -1-
s. I/18/22
sätlik : bk. sa_atlık -1-
s. II/24/103
satma : Satmak işi. -1-
s.+ ya II/19/144
satmâ : bk. satma -3-
s.+ ya I/09/76, I/09/77
s.+ yâ I/03/57
satmâ : bk. satma -1-
s. II/20/42
satmâk : Satmak, (bir şeyi) bir bedel karşılığında başkasına devretmek, bir malın ticaretini yapmak işi. -1-
s. II/26/32
satmı : bk. satma -4-
s.+ ya I/133/41, I/144/82
s.+ yı II/09/26
satıraç : Başörtüsü. -2-
s. I/31/56
satranÇ : bk. satıraç -1-
s. I/31/59
satıraç : bk. satıraç -2-
s. I/31/56, I/31/60
sav - : bk. sağ- -2-
s. I/35/04
s.- ardık I/120/23
sav - : 1. Göndermek, uğurlamak. -2-
s.- ılmış I/17/75

2. Geçirmek, atlatmak.

s.- ardığ II/11/61

sav : bk. sağ II -3-

s. I/140/59, I/140/60

sağ : bk. sağ II -1-

s. ösuğ I/54/35

savaş : Devletler arasında cereyan eden silahlı çarpışma, cenk, harp, muharebe. -13-

s. I/147/33, I/80/50, I/80/54, I/87/98

s.+ a I/147/32

s.+ da I/80/47

s.+ dan I/35/30

s.+ ı I/147/32

ķurtuluş s.+ ından I/35/31

çanakķale s.+ ının II/09/09

s.+ tan I/01/80, I/01/82

savâş : bk. savaş -1-

s. I/99/53

savat : Gümüş üstüne özel bir biçimde kurşunla işlenen kara nakış. -1-

s.+ ılı I/153/60

savcı : Kamu yararını gözetmek ve kânunların adalet ölçüleri içinde uygulanmasını sağlamak maksadıyla devlet adına kovuşturma yapmaya, dava açmaya yetkili olan ve mahkemelerde tespit ettiği suç delillerini ortaya koyarak suçluların hak ettikleri cezalara çarptırılmasını sağlayan kimse. -1-

s. II/28/87

savcî : bk. savcı -1-

s. II/28/85

savır - : bk. savur- -21-

s.- a I/124/34

s.- dın I/74/77

önüm nohut ķavırını arķam tınaz s.- ı I/19/155

s.- ıķan II/23/198, II/23/199

s.- ıdık I/155/22, I/74/80

s.- ıdığ I/130/15

s.- ıdıķ I/124/33

s.- ıdıla II/06/28

s.- ıla I/127/42

s.- ın I/67/18

s.- ıp I/58/29

s.- ırdık I/130/14

s.- ısıñ I/74/70

s.- ıydık I/70/28

s.- ıydık I/39/77

s.- ı I/51/59

s.- ıyoz II/06/26

s.- ır I/91/71

savır - : bk. savur- -3-

s.- caķ I/141/14

s.- ıyoduķ I/70/20

s.- uyoS II/06/28

savışdır - : Savuşturmak, yanından uzaklaştırmak, göndermek. -2-

s.- amıyız I/91/36

s.- ıvrıyollā I/108/31

savıyı : Savayı, sırmalı ipek kumaş. -1-

s. enteriler I/26/29

savlaşdır - : Savuşturmak, yanından uzaklaştırmak, göndermek. -1-

s.- ılar I/26/10

savr - : bk. savur- -1-

harman s.- ılır I/38/38

savra : Safra, safra kesesi. -1-

s. I/43/04

sāvırı : bk. savra -1-

s.+ dan I/43/04

savur - : bk. savur- -1-

s.- ulardı I/68/38

savur - : Atarak çevreye saçmak, öteye beriye yayılacak şekilde dağıtmak. -9-

s.- caķtık I/141/10

s.- cāS I/49/14

s.- dūmuS I/155/22

s.- ıydıķ I/87/41

s.- uduķ I/126/54

s.- ulādı I/141/14

har būr harman s.- ularsa I/14/45

s.- ullar I/14/68

s.- urlādı I/157/75

savur : bk. sahur -1-

s.+ a I/91/65

savurmā : (<<savurma+ya) Savurmak işi. -1-

s. I/155/21

say - : 1. Aynı cinsten olan şeylerin, 1 sayısından başlayarak her biri için bir sayı eklemek yoluyla kaç adet olduğunu belirlemek, sayısını bulmak. -16-

s. I/10/75, I/56/68, I/72/66

s.- amamış I/56/68

s.- aman I/56/79

s.- an I/75/22

s.- aḡ I/56/78

s.- arlādı I/151/37

s.- āsaḡ II/07/36

s.- dım I/69/10

s.- dıydım I/15/21

s.- ılmıyo I/46/14

s.- iyollar I/46/12

s.- iyóm II/10/105

s.- mıyom II/10/66

s.- sam I/46/95

2. (Bir kimseye) Değer verip ona göre ölçülü ve saygılı davranmak, saygıda kusur etmemek, hürmet etmek. -13-

s.- ādıḡ I/148/06

s.- ardı I/104/21

s.- ārdıḡ II/13/25

s.- dıḡ I/01/73

s.- dī I/155/84

s.- ılırdı II/23/76

s.- ıp I/117/17

s.- ırdıḡ I/134/41

s.- ırdım I/134/41

s.- iyollaḡ I/17/55

3. Arka arkaya hakaretleri sıralamak. -2-

süver s.- ardı I/128/53

sövmeden s.- madan I/128/59

sāy - : bk. saḡ -1-

s. I/152/133

saya I : Kadın giysisi. -2-

s. I/26/40

s.+ ı I/26/41

saya II : Yayla ve kırlarda hayvanlar için yapılan üstü samanla örtülü yer. -1-

s.+ yı I/33/88

sayaca : bk. sayacaḡ -1-

s.+ ı I/23/21

sayacaḡ : Sacayak, üzerine tencere, tava vb. konan ateş üstüne oturtulan üç ayaklı demir alet, sac ayağı. -1-

s. I/23/22

sayacaḲ : bk. sayacaḡ -1-

s. I/23/21

sāye : Yardım etmek, destek olmak yoluyla kayırma, koruyup gözetme, himaye. -2-

s.+ nızde I/50/28

s.+ sine I/110/40

saygı : Bir şeye, bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itina gösterme duygusu, hürmet. -25-

s. I/120/51, I/126/36, I/155/69, I/44/90, I/74/19, I/74/28, II/21/33, II/21/43, II/21/44, II/34/24

s. hürmet I/05/61

s.+ mız II/21/32, II/21/35, II/21/37

s. muyḡu I/64/16

s. sevgi I/01/66, I/104/22, I/120/51, I/20/81, I/55/71, I/64/20, II/16/47

s.+ sı I/140/30

saygı duy- : Bir kimseyi takdir edip saygıya değer bulmak.

sāyḡı : bk. sayḡı -6-

s. I/152/37, I/44/52, I/44/95, II/21/26

s. duyaııādı II/23/41

s.+ mız II/21/26

sayḡı : bk. sayḡı -1-

s. I/44/52

saygılı

saygılı : Saygı gösteren, saygısı olan, terbiyeli, edepli, hürmetkâr. -2-

s. I/137/39, II/23/74

sâyıgısızlık : Saygısızca davranış. -1-

s. yapmazdıK I/148/05

sayı : 1. Sayılabilen şeylerin veya ölçme, tartma sonucunda ortaya çıkan birimlerin kaç tane olduğunu bildiren bir, on, on beş vb. sözlerden her biri, adet. -7-

s. II/02/52

s.+ mızı I/107/61

s.+ sı II/04/38, II/09/87, II/10/65

s.+ sını II/04/53

2. Bir spor karşılaşmasında taraflardan her birinin başarı derecesini gösteren nicelik, skor. -1-

s. I/07/20

sayı : bk. saye -1-

s.+ sında II/09/89

sayıl - : Sayma işine konu olmak, addedilmek. -7-

s.- an II/01/10

s.- ır I/111/28, I/134/26, I/143/06, I/71/03, I/86/40

s.- ırıS I/38/22

sayılı : Kaç tane olduğu sayılarak belirlenmiş, sayılmış. -1-

s. I/134/33

sayım : Sayma işi. -2-

s.+ ı I/134/64

nuvus s.+ ı I/56/73

sâyib : bk. sahib -1-

s.+ i II/08/113

sayma : Saymak işi. -1-

s.+ yna I/13/32

sâyırı : Hasta. -1-

hastı s. ölmadıkTan II/05/100

saz : Halk musikimizde bağlama, cura vb. telli çalgılara verilen ortak isim. -5-

s. I/95/91, I/95/92, I/95/93, I/95/94

sâz : bk. saz -1-

s.+ ları II/13/06

sâzcı : Saz çalan kimse, çalgıcı. -1-

s.+ sı I/34/29

sazlık : Sazlarla kaplı olan yer. -1-

s. I/18/19

sazlı : <<sazlık+ i- -1-

s.+ dı I/18/20

se : bk. sen -1-

s.+ enki I/119/12

se : S, 1928 harf inkılabından sonra kullanılmaya başlanan Latin asıllı Türk alfabesinin “yirmi ikinci harfi. -1-

s. I/117/37

sē - : bk. sev- -1-

s.- miyō I/65/59

sebeb : Sebep, bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey. -5-

s.+ i I/56/44, II/03/82, II/04/61

sebeb ol- : Bir şeyin olmasına veya yapılmasına yol açmak, olmasını, yapılmasını gerektirmek, neden olmak.

s. olüyō I/05/17

s. öldü I/48/77

sebeP : bk. sebeb -1-

s.+ den I/07/86

sebze : Kök, sap, yaprak ve çiçeklerinden çeşitli yemekler yapılan veya çiğ olarak yenen yeşil bitki ve otlara verilen ortak ad, zerzevat. -12-

s. I/23/38, I/33/108, I/85/38

S. I/85/16

s.+ lerden I/129/49

s.+ leri I/07/63

s.+ lerimiz I/07/64

s.+ li II/17/35

s. yaparak I/09/78

s. yapıyoz II/35/14

S.+ yı I/85/36

sebzē : bk. sebze -1-

s. I/23/39

sebzē : bk. sebze -1-

s. I/129/45

sēbze : bk. sebze -1-

s.+ miz I/07/63

sébze : bk. sebze -2-

s. I/23/37

s. yapmayınan I/09/79

secede : Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayakları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma. -1-

s.+ ye I/64/28

seç - : (Bir şeyi veya kimseyi) Benzerleri içinde en iyisi veya en elverişlisi kabul edip ayırmak, intihap etmek. -5-

s.- edik II/23/82

aqlan ğarayı s.- erin I/122/62

s.- ivesin II/38/75

s.- iyórladı II/23/78

s.- sin I/64/110

seÇcāde : Üzerinde bir kişinin namaz kılacağı büyüklükte, halı, kilim, kumaş, hasır vb. inden yapılmış, daha çok dikdörtgen biçimindeki yaygı, namazlık. -1-

s. I/102/83

seçim : Bir ülkede başkan, cumhurbaşkanı, milletvekili vb. devlet adamlarını yahut mahallî idarecileri önceden belirlenmiş adaylar arasından seçmek için yapılan iş ve işlemlerin bütünü, intihap. -9-

s. I/64/115, I/64/119, I/64/123, II/28/29

s.+ de I/56/33

s.+ im I/64/109

s.+ lē I/64/12

mahalli s.+ nerden I/142/28

s. yapıdlā I/64/112

seçiş : Seçme işi. -1-

s.+ in II/08/26

seçmen : Seçimde oy verme hakkına sahip olan kimse. -1-

s.+ i I/46/13

sedye : Hasta veya yaralı taşımaya yarayan, baş ve ayak uçlarında ikişer kolu bulunan,

üzeri muşamba veya kumaş kaplı, bir kişilik yatak şeklinde araç. -1-

s.+ ye I/37/15

sefā : Eskiden gelinlerin giydikleri kadifeden bir çeşit gelinlik. (?) -1-

Tuvağ s.+ sī II/34/39

seFe : bk. sefer -1-

s. I/122/49

seFē : bk. sefer -5-

s. I/155/14, I/31/48, I/54/37, I/54/52, II/22/06

sefer : Kez, defa, kere. -24-

s. I/09/24, I/111/44, I/14/18, I/149/62, I/152/59, I/20/80, I/40/37, I/48/64, I/69/48, I/79/43, I/79/46, I/79/52, II/06/23, II/09/87, II/21/38, II/22/03, II/22/04, II/24/36, II/35/72, II/39/140

s.+ se I/79/59

seFer : bk. sefer -3-

s. I/147/30, I/64/84, II/28/54

sefēr : bk. sefer -1-

s. I/79/59

seFēr : bk. sefer -1-

s. II/28/10

SeFilliK : Sefil olma durumu, zorluk, meşakkat. -2-

s. I/156/63

SeFilliK çek- : Zorluk ve yokluk içinde bulunmak.

S. çekdi I/70/64

segiz : bk. seKiz -17-

s. I/04/15, I/04/16, I/05/14, I/106/25, I/14/18, I/146/34, I/151/02, I/152/17, I/155/63, I/158/29, I/158/31, I/87/28, I/87/29, II/01/42, II/11/30

s.+ e I/103/32

segizen : bk. seksen¹ -10-

s. I/158/05, I/158/32, I/158/35, I/159/01, I/62/36, I/63/35, II/01/42, II/16/03

s.+ e I/134/12

segizen : bk. seksen² -1-

s.+ de II/11/19

segizen : bk. seksen¹ -8-

segizinci

s. I/134/55, I/138/03, I/138/04, I/158/29, I/43/14, I/87/07, I/93/33

segizinci : bk. sekizinci -1-

s. II/01/28

segseg : bk. seksek -1-

s. I/06/18

segSen : bk. seksen¹ -2-

s. I/69/19

segzen : bk. seksen² -1-

s.+ de I/107/49

sek - : Tek ayak üzerinde zıplamak, sıçrayarak ilerlemek. -2-

s.- e I/76/96

s.- ė I/76/96

sekiS : bk. seKiz -31-

s. I/07/05, I/104/27, I/112/35, I/112/37, I/112/63, I/12/36, I/139/22, I/140/12, I/144/09, I/146/02, I/149/01, I/149/21, I/154/59, I/17/60, I/23/02, I/23/07, I/23/09, I/24/15, I/25/09, I/35/52, I/39/14, I/48/53, I/48/54, I/69/04, I/69/74, I/72/26, I/96/02, I/99/36, II/15/83

s.+ inde II/29/30

sekiS : bk. seKiz -1-

s. I/08/06

sėkis : bk. seKiz -1-

s. II/28/93

sekiSen : bk. seksen¹ -2-

s. II/20/27

sekiŝen : bk. seksen¹ -3-

s. I/25/64, II/07/23, II/21/54

seKiz : Yediden sonra, dokuzdan önce gelen sayının adı. -73-

s. I/102/36, I/104/26, I/105/03, I/110/34, I/111/02, I/113/09, I/113/103, I/113/104, I/113/105, I/113/48, I/113/84, I/113/98, I/117/54, I/131/18, I/131/41, I/133/45, I/133/46, I/140/22, I/143/08, I/144/52, I/154/08, I/21/88, I/22/10, I/22/13, I/22/14, I/22/16, I/23/07, I/23/58, I/24/16, I/25/09, I/25/14, I/30/27, I/33/23, I/36/01, I/37/26, I/39/16, I/40/73, I/42/65, I/44/48, I/46/44, I/50/77, I/52/15, I/52/93, I/53/34, I/68/23, I/69/97, I/83/05, I/85/34, I/90/02, I/91/87,

II/01/04, II/02/31, II/02/92, II/04/25, II/04/38, II/04/39, II/05/106, II/06/02, II/08/30, II/09/29, II/15/51, II/23/20, II/24/10, II/26/26, II/32/06, II/37/50

s.+ de I/110/56, II/32/09

s.+ den I/122/60

s.+ imde I/18/81

sekíz : bk. seKiz -1-

s.+ í II/29/29

sekizen : bk. seksen¹ -2-

s. I/37/08, I/87/87

SeKízen : bk. seksen¹ -2-

S. II/24/02

s.+ den II/24/03

sekizinci : Sekiz sayısının sıra sıfatı; sırada yeri yedinciden sonra, dokuzuncudan önce olan. -1-

s. I/76/100

seksán_dörT : bk. seksen dört -1-

s.+ de II/14/07

seksek : Seke seke oynanan bir çocuk oyunu. -3-

s. I/151/34, I/151/35, I/91/54

sėksėk : bk. seksek -1-

s. I/31/29

seksen : Yetmiş dokuzdan sonra, seksen birden önce gelen sayının adı. -59-

s. I/03/18, I/113/02, I/113/13, I/122/54, I/123/03, I/136/02, I/137/05, I/139/12, I/139/58, I/142/04, I/144/58, I/147/11, I/150/02, I/156/14, I/22/02, I/22/08, I/23/52, I/25/19, I/25/61, I/32/91, I/32/92, I/37/08, I/46/12, I/56/23, I/61/20, I/64/03, I/68/49, I/68/50, I/69/18, I/69/22, I/69/77, I/72/09, I/74/03, I/93/02, I/98/134, I/99/05, II/01/11, II/15/119, II/16/03, II/16/04, II/20/06, II/20/72, II/21/57, II/28/01, II/28/09, II/28/16, II/34/01

s.+ de I/64/64

s.+ dir II/20/72

s.+ e I/134/11

2. 1980 yılı. -3-

s. I/69/09

s.+ de I/150/55
s.+ i II/21/55
seksēn : bk. seksen¹ -2-
s. I/46/13, I/89/01
seksen : bk. seksen¹ -3-
s. I/38/58
sēksen : bk. seksen¹ -1-
s. II/02/68
seksēn : bk. seksen¹ -1-
s. II/02/33
seksen bir : 1981 yılı. -1-
s.+ de II/14/95
seksen bēş : 1985 yılı. -1-
s. II/21/55
seksen dört : 1984 yılı. -1-
s. II/21/55
seksen : bk. seksen¹ -7-
s. I/37/08, I/39/61, I/45/05, I/47/03,
I/98/42, II/01/04, II/25/79
seKzen : bk. seksen² -1-
s.+ de I/150/54
sēkzen : bk. seksen¹ -1-
s. I/39/22
sel : Sürekli yağmur, karların süratle
erimesi, akarsuların taşması vb. sebeplerle
meydana gelen ve önüne geleni alıp
götürecek şiddette akan su, su taşkını,
taşkın. -13-
s. I/03/25, I/11/13, I/11/16, I/11/17,
I/150/59, I/150/60, II/17/61
suyun s.+ in yapāsan II/32/138
sel bas- (gel-) : (Bir yer) Sel suları ile
dolmak.
s. basannā II/06/38
s. basdı I/03/26
s. geldī I/150/55, II/06/37
s. gelmiyō I/150/58
selā : Cuma ezanından önce, ramazanlarda
sahurdan sonra ve pek çok yerde
bir kimsenin ölümünü haber vermek
üzere minarelerde belli bir usule göre
tekrarlanarak okunan, Hz. Muhammed'e

övgü ve dua mahiyetindeki salavat-ı
şerife. -8-
s.+ yı I/07/88

selā ver- (veril-) : Minarede sela
okumak.

s. verildi II/16/50
s. verilincē I/125/02
s. verilir I/125/04, I/144/19
s. veriliş I/125/04
s. verilsin I/07/87
s. veriyō I/64/18

selam : Bir kimseye veya bir topluluğa
yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek,
sağlık, esenlik ve başarı dilemek için
“selāmün aleyküm, merhaba, hayırlı işler”
gibi sözlerden birini söyleme yahut aynı
dileği taşıyan bir işaret veya harekette
bulunma. -2-
s. I/80/66, I/87/126

selam ver- : Birini selamlamak.

selām : bk. selam -2-
s. vemez I/69/95
s. vēmiden II/01/37

selām : bk. selam -1-
s.+ ı I/44/85

selāmet : Tehlikeden uzak olma,
güvenlik. -1-
s. I/64/85

selāmī_aleyküm : bk.
selamun_aleyküm -1-
s. I/06/113

selamū_alēkūm : bk.
selamun_aleyküm -1-
s. II/38/64

selamun_aleykūm : “Selam üzerinize
olsun” anlamında kullanılan selam
sözü. -1-
s. II/38/100

selānig : bk. selānik -1-
s. II/37/30

selānik : Atkı, hırka vb.nde kullanılan bir
tür örgü biçimi ve bu biçimde örülmüş. -1-
s. II/37/30

sefâvat

sefâvat : “Allahım, (Efendimiz) Hz. Muhammed’e ve (Efendimiz) Hz. Muhammed’in soyundan gelenlere salat eyle, onların şeref ve kadrini yücelt” anlamına gelen “Allâhümme sallî alâ (seyyidinâ) Muhammedin ve alâ âli (seyyidinâ) Muhammed” cümlesi veya aynı anlama gelebilen dualardan her biri. -1-

s.+ lan I/138/95

selbâs : bk. serbesT -1-

s. I/03/96

selbes : bk. serbesT -5-

s. I/03/96, I/123/38, I/48/34, II/02/24

s. edillerdi I/121/21

sêlbes : bk. serbesT -1-

s. II/05/101

sele : Yayvan, genişçe sepet. -1-

s.+ lē II/20/41

selekdör : Selektör, hububat vb.ni yabancı maddelerinden temizlemeye, öğütülmüşlerini büyüklüklerine göre ayırmaya yarayan cihaz. -1-

s. I/30/02

selep - : bk. serp- -1-

s.- illē II/23/197

sêman : Seğmen, mahallî kıyafetlerle bayram vb. törenlere katılan, düğünlerde köyden köye gelin almaya giden atlı, silahlı, davullu, zurnalı alaylardaki gençlerden her biri. -5-

s. I/101/36, I/153/75, I/153/86

s.+ a I/101/37

s.+ ımız I/101/37

sêman çiz- : Düğün, bayram vb. törenlerde seğmenler mahallî oyun oynamak.

Sêmen : bk. sêman -1-

S. I/21/03

semer : Yük bağlamak veya üzerine binebilmek için merkep, katır vb. hayvanların sırtına konan, ağaç iskeletli bir çeşit kaba eyer. -1-

s.+ inē II/24/102

semizle - : Semiz duruma gelmek, semizleşmek. -1-

s.- riz II/32/35

semt : Birkaç mahalleyi içine alan bölüm, bölge. -2-

s.+ idi I/96/84

s.+ lere I/110/61

sen : Tekil ikinci şahsı gösterir. -553-

s. I/03/03, I/03/72, I/04/47, I/04/61, I/05/18, I/05/39, I/05/52, I/06/129, I/06/147, I/06/47, I/06/66, I/06/70, I/07/103, I/07/44, I/07/58, I/08/101, I/08/116, I/08/50, I/08/51, I/08/52, I/08/85, I/10/95, I/100/49, I/101/50, I/102/17, I/105/33, I/107/24, I/109/19, I/109/29, I/109/31, I/109/48, I/111/59, I/110/55, I/111/04, I/111/122, I/112/23, I/112/45, I/112/48, I/112/60, I/112/83, I/113/28, I/113/81, I/114/42, I/115/10, I/115/48, I/115/55, I/119/25, I/119/83, I/120/08, I/120/09, I/120/10, I/120/11, I/121/116, I/122/04, I/123/80, I/124/19, I/126/06, I/126/17, I/126/38, I/126/52, I/126/70, I/128/04, I/128/06, I/128/41, I/128/52, I/128/61, I/129/14, I/131/41, I/133/56, I/135/26, I/137/10, I/137/29, I/138/123, I/138/131, I/138/83, I/139/23, I/139/33, I/139/39, I/139/41, I/14/27, I/14/68, I/140/04, I/144/21, I/144/30, I/144/54, I/144/73, I/145/03, I/145/31, I/145/34, I/145/65, I/147/39, I/147/58, I/147/61, I/148/03, I/148/07, I/15/42, I/15/75, I/15/88, I/152/128, I/152/133, I/152/37, I/152/47, I/152/67, I/152/68, I/152/69, I/152/70, I/152/72, I/152/94, I/153/105, I/153/110, I/153/113, I/153/82, I/155/29, I/157/22, I/157/25, I/157/47, I/157/48, I/157/49, I/157/53, I/158/41, I/161/43, I/161/49, I/161/52, I/161/53, I/20/29, I/20/44, I/20/54, I/20/73, I/20/79, I/20/80, I/20/89, I/21/92, I/22/11, I/22/37, I/22/42, I/23/20, I/23/41, I/25/16, I/25/52, I/26/42, I/26/76, I/27/76, I/28/22, I/28/43, I/29/08, I/30/30, I/33/07, I/33/09, I/33/10, I/35/27, I/35/28, I/35/44, I/36/61, I/37/56, I/38/61, I/38/62, I/38/72, I/39/94, I/40/07, I/41/35, I/41/57, I/42/56, I/42/77, I/43/18, I/43/35, I/44/11, I/44/57, I/44/64, I/44/65, I/45/05, I/45/16, I/45/43, I/47/62, I/47/75, I/48/57, I/49/23, I/49/29,

I/49/48, I/49/82, I/52/01, I/52/53, I/52/56,
I/52/94, I/53/25, I/53/51, I/54/08, I/54/22,
I/54/59, I/54/73, I/55/41, I/56/57, I/56/75,
I/58/16, I/58/18, I/58/24, I/58/39, I/58/40,
I/58/99, I/60/100, I/60/103, I/60/104,
I/60/71, I/61/11, I/61/42, I/62/29, I/63/09,
I/63/47, I/64/06, I/64/07, I/64/22, I/64/24,
I/65/17, I/65/48, I/66/30, I/66/45, I/66/46,
I/66/52, I/66/55, I/69/04, I/69/05, I/69/88,
I/69/90, I/69/95, I/69/99, I/70/67, I/72/06,
I/72/13, I/72/22, I/72/41, I/72/43, I/72/66,
I/72/76, I/73/24, I/74/23, I/74/24, I/74/65,
I/76/42, I/76/62, I/77/57, I/82/12, I/83/18,
I/83/48, I/83/61, I/85/58, I/85/63, I/86/03,
I/86/04, I/86/14, I/86/17, I/86/54, I/87/01,
I/87/107, I/87/22, I/87/71, I/88/41, I/90/42,
I/90/57, I/91/30, I/92/54, I/94/75, I/94/81,
I/95/05, I/95/06, I/95/123, I/95/81, I/96/43,
I/98/122, I/98/75, I/98/83, I/99/01, I/99/17,
I/99/23, I/99/24, I/99/26, I/99/27, I/99/71,
II/01/36, II/02/80, II/03/32, II/03/33,
II/03/34, II/03/46, II/03/82, II/04/61,
II/04/94, II/05/108, II/05/75, II/06/70,
II/07/147, II/08/23, II/13/01, II/13/50,
II/14/76, II/16/28, II/16/87, II/17/09,
II/17/39, II/18/02, II/19/122, II/19/124,
II/19/49, II/19/56, II/20/52, II/20/53,
II/20/74, II/23/05, II/23/140, II/23/167,
II/23/168, II/23/78, II/23/83, II/25/102,
II/25/113, II/25/83, II/26/05, II/27/32,
II/27/34, II/27/46, II/27/50, II/28/16,
II/28/17, II/28/66, II/28/67, II/28/82,
II/28/90, II/29/07, II/29/12, II/29/33,
II/29/38, II/29/94, II/29/95, II/31/50,
II/33/07, II/33/81, II/33/82, II/34/48,
II/38/103, II/38/49, II/38/58, II/38/76,
II/38/81, II/39/100, II/39/14, II/39/143,
II/39/166, II/39/172, II/39/174, II/39/181,
II/39/190, II/39/21

S. I/134/47

s.+ ĭ I/152/69, I/74/102, I/94/75

s.+ á I/43/01

s.+ ĭŋ I/72/86

s.+ de I/05/39, I/10/95, I/33/123,
I/37/37, I/59/64

s.+ den I/153/83, I/18/08, I/20/82,
I/24/59, I/52/38, I/52/98, I/54/36, I/61/50,
I/70/67, II/13/56, II/33/80

s.+ den II/03/32

s.+ e I/156/37, I/25/35, II/34/78

s.+ ē II/24/79

s.+ i I/01/34, I/01/35, I/06/136, I/06/150,
I/08/127, I/107/10, I/11/66, I/112/48,
I/117/17, I/123/01, I/128/03, I/134/48,
I/137/29, I/145/46, I/147/53, I/15/22,
I/152/37, I/152/70, I/153/110, I/25/22,
I/33/119, I/37/38, I/42/25, I/44/58, I/48/63,
I/52/61, I/53/47, I/58/78, I/60/74, I/62/29,
I/64/30, I/67/55, I/69/75, I/79/42, I/83/11,
I/95/101, I/95/107, I/95/115, I/98/113,
II/19/102, II/19/154, II/23/140, II/23/141,
II/30/28, II/39/131

s.+ in I/14/07

s.+ iŋ I/132/63, II/13/46

s.+ ĭŋ I/157/49, I/38/60

s.+ inkī I/94/66

s.+ inki I/146/67, I/32/95

s.+ inkine II/13/22

s.+ iŋ I/101/52, I/105/33, I/109/55,
I/109/58, I/11/58, I/11/76, I/112/56,
I/112/76, I/115/16, I/116/26, I/116/49,
I/121/30, I/123/13, I/124/27, I/132/34,
I/134/55, I/137/19, I/137/20, I/137/30,
I/137/50, I/137/58, I/14/28, I/140/64,
I/144/54, I/146/69, I/152/38, I/157/54,
I/157/77, I/161/44, I/18/63, I/27/73,
I/47/46, I/47/47, I/47/84, I/48/75, I/52/75,
I/58/36, I/58/84, I/63/53, I/64/90, I/66/18,
I/66/36, I/69/70, I/70/73, I/70/74, I/72/06,
I/73/27, I/74/101, I/74/34, I/74/96, I/75/58,
I/79/72, I/80/21, I/86/05, I/86/65, I/93/43,
I/94/67, I/98/62, I/99/13, II/02/20, II/05/36,
II/05/74, II/09/71, II/13/26, II/23/100,
II/25/105, II/25/99, II/28/06, II/28/18,
II/28/30, II/29/02, II/29/33

s.+ iŋkī I/152/81

s.+ iŋki I/119/10

s.+ iŋkini II/04/93

s.+ iynen I/18/16

s.+ ne I/03/45

s.+ nen I/147/09, I/15/43, II/01/83

s.+ ni I/146/06

sèn : bk. sen -4-

s. II/29/43
s.+ i I/42/20, I/52/49, II/02/59
sen : bk. sen -3-
s. II/03/16
s.+ aṅ I/61/49
s.+ inki I/44/22
sēn : bk. sen -5-
s. I/114/33, I/114/42, I/77/25, II/05/100
s.+ de I/47/76
sēṇ : bk. sen -2-
s. I/152/37
s.+ iṅ I/44/21
sence : Sana göre, sana kalırsa. -1-
s. I/28/29
sene : Yıl. -431-
s. I/01/57, I/01/71, I/02/45, I/03/91, I/04/11, I/04/14, I/04/15, I/05/14, I/10/100, I/10/116, I/10/81, I/102/65, I/103/62, I/104/26, I/104/27, I/106/05, I/107/11, I/107/31, I/108/35, I/110/10, I/110/42, I/111/111, I/112/35, I/112/37, I/112/63, I/112/64, I/113/102, I/113/103, I/113/106, I/113/108, I/113/109, I/113/110, I/113/23, I/113/51, I/113/54, I/113/68, I/113/99, I/115/38, I/115/39, I/115/41, I/117/38, I/118/02, I/119/26, I/12/14, I/120/34, I/122/58, I/123/43, I/123/44, I/124/05, I/125/01, I/125/28, I/125/31, I/125/92, I/126/67, I/126/68, I/129/54, I/131/56, I/132/53, I/133/07, I/133/12, I/133/27, I/134/11, I/135/41, I/137/36, I/137/48, I/138/34, I/138/63, I/138/85, I/138/86, I/139/23, I/14/06, I/14/65, I/140/35, I/140/44, I/144/09, I/144/50, I/145/12, I/147/16, I/147/22, I/147/26, I/148/08, I/149/12, I/149/28, I/149/49, I/149/50, I/149/59, I/149/69, I/150/45, I/153/06, I/153/07, I/154/05, I/155/36, I/156/24, I/157/76, I/158/28, I/16/50, I/160/23, I/17/37, I/17/60, I/17/64, I/19/15, I/21/75, I/21/76, I/21/81, I/21/82, I/22/09, I/23/08, I/23/36, I/24/29, I/24/30, I/24/33, I/24/34, I/24/35, I/24/60, I/24/62, I/25/07, I/25/38, I/27/34, I/27/35, I/28/48, I/30/48, I/31/25, I/32/49, I/33/139, I/33/148, I/33/60, I/33/86, I/34/11, I/35/10, I/35/13, I/35/38,

I/35/53, I/36/14, I/37/11, I/37/12, I/37/31, I/38/56, I/39/91, I/40/02, I/40/16, I/40/17, I/40/75, I/40/76, I/41/04, I/41/05, I/42/15, I/42/16, I/43/32, I/45/09, I/45/28, I/46/09, I/46/123, I/46/43, I/47/20, I/47/45, I/47/58, I/49/40, I/50/11, I/50/22, I/50/43, I/50/53, I/50/54, I/53/20, I/54/17, I/54/18, I/54/19, I/54/21, I/54/24, I/54/35, I/55/14, I/55/15, I/55/33, I/55/66, I/57/44, I/57/45, I/57/52, I/59/02, I/59/36, I/59/38, I/60/38, I/60/51, I/63/03, I/63/07, I/63/29, I/63/36, I/63/50, I/64/108, I/64/87, I/65/03, I/65/11, I/65/15, I/65/47, I/66/49, I/68/02, I/69/104, I/69/93, I/69/94, I/69/95, I/72/18, I/75/08, I/75/12, I/75/18, I/75/40, I/76/05, I/77/54, I/78/13, I/78/52, I/79/33, I/79/40, I/79/54, I/79/69, I/82/07, I/83/44, I/84/21, I/84/31, I/86/21, I/87/103, I/87/25, I/88/33, I/93/36, I/93/46, I/93/48, I/93/51, I/94/02, I/94/04, I/94/86, I/95/75, I/95/86, I/99/68, II/01/11, II/04/72, II/07/65, II/08/69, II/09/44, II/09/55, II/09/84, II/13/28, II/14/50, II/19/111, II/19/114, II/19/133, II/19/18, II/19/19, II/19/22, II/19/24, II/20/74, II/22/02, II/22/03, II/22/83, II/23/118, II/23/208, II/23/212, II/23/50, II/24/44, II/25/33, II/25/34, II/25/82, II/26/26, II/28/04, II/28/08, II/28/20, II/28/29, II/28/51, II/29/01, II/29/28, II/29/30, II/29/31, II/31/05, II/31/35, II/32/42, II/34/12, II/34/23, II/37/04, II/37/14, II/37/60, II/38/92, II/38/95, II/39/128, II/39/174

S. I/03/26

evel s. I/17/03, I/17/05

geçen s. I/16/03, I/17/05

s.+ de I/117/38, I/140/34, I/140/43, I/39/86, I/64/122, I/64/46, I/64/48, I/66/29, I/69/93, II/15/91

s.+ den I/113/109, I/113/110, I/113/111, I/113/68, I/125/35, I/156/09, I/23/58, I/82/07, I/86/65, II/07/110, II/34/12

s.+ di I/149/50

s.+ dir I/07/99, I/09/04, I/106/25, I/107/36, I/12/36, I/134/05, I/14/50, I/140/49, I/144/71, I/146/09, I/147/07, I/17/28, I/24/60, I/28/48, I/36/37, I/37/20, I/38/53, I/38/58, I/41/05, I/45/29, I/45/59, I/46/117, I/49/36, I/49/51, I/49/55, I/55/39,

I/55/40, I/69/39, I/69/41, I/75/40, I/79/33, I/83/15, I/83/63, I/88/37, I/93/60, I/99/33, II/19/82, II/19/96, II/22/69, II/28/01, II/28/15, II/35/16, II/35/20

s.+ lēde I/75/33, II/24/107

s.+ lēdir I/03/66

s.+ ler I/79/10

s.+ lēr boyu I/88/34

s.+ lerce I/120/60

s.+ lerde I/68/25

s.+ lērden bēri I/17/07

s.+ lerdir I/03/96

s.+ leri I/109/53

s.+ niḡ I/05/10, I/110/50

s.+ ṇiz I/14/73

s.+ si I/40/04

s.+ sinden I/140/04

s.+ yī I/59/37

s. yapTım yapTım I/85/45

s.+ ye I/79/93, II/10/40

s.+ yi I/05/13

s.+ yī I/05/13

senē : bk. sene -3-

s. II/19/31

s.+ den II/21/79

senē : bk. sene -1-

s.+ dir II/39/122

senē : bk. sene -11-

s. I/05/09, I/10/81, I/138/05, I/138/85, I/24/30, I/24/35, I/69/103, I/69/40, I/72/46, I/84/32, II/21/79

seṇe : bk. sene -2-

s. I/04/08, I/113/105

sēnē : bk. sene -2-

s. II/27/18

s.+ yi II/27/36

sēne : bk. sene -51-

s. I/03/25, I/108/47, I/125/37, I/125/45, I/133/50, I/143/76, I/155/08, I/155/10, I/22/27, I/33/85, I/38/11, I/42/24, I/42/39, I/42/61, I/43/10, I/44/48, I/45/06, I/46/36, I/46/37, I/52/16, I/53/36, I/53/39, I/53/40,

I/87/46, II/03/12, II/05/76, II/06/22, II/06/78, II/08/90, II/14/05, II/14/20, II/23/17, II/28/20, II/28/21, II/28/93, II/31/33, II/31/45, II/35/113

s.+ den I/125/40, I/125/42, I/125/46, II/27/36

s.+ dir I/142/43, I/42/28, II/06/78

s.+ ye I/125/40

sēnē : bk. sene -4-

s. I/33/85, II/10/18, II/10/19, II/11/39

senē : bk. sene -5-

s. II/09/16

s.+ de II/31/22

s.+ dir II/09/54

s.+ ydi I/153/10

s.+ yi II/07/86

senelig : bk. senelik -3-

s. I/21/84, II/22/17, II/22/20

senelik : Üzerinden ... sene geçmiş olan, yıllık. -19-

s. I/107/69, I/142/26, I/147/26, I/147/27, I/147/35, I/156/04, I/157/06, I/160/23, I/160/26, I/64/35, II/04/08, II/04/12, II/24/44, II/24/45, II/24/47, II/24/48

Sengin : bk. zengin¹ -1-

S.+ idi I/25/08

Senginne - : Zenginlemek, zenginleşmek. -1-

S.- di I/126/44

Senginneş - : bk. zenginneş- -1-

S.- dikkī II/01/39

seni : bk. sene -30-

s. II/01/07, II/01/09, II/05/52, II/07/13, II/08/10, II/08/11, II/10/74, II/19/24, II/20/73, II/24/07, II/33/59, II/39/115, II/39/80, II/39/82, II/39/92

s.+ den II/07/85

s.+ di II/24/04

s.+ dir II/28/94, II/39/117, II/39/122, II/39/126

s.+ ydi I/05/06, I/87/47

s.+ ye I/122/87, I/144/49, I/16/22, I/54/33, II/07/85

s.+ yi II/01/10, II/25/03
seni : bk. sene -1-
s.+ dir yapādım I/30/18
seni : bk. sene -1-
s.+ lercè II/30/08
sèni : bk. sene -8-
s. II/02/70, II/05/51, II/05/52, II/05/55,
II/05/58
s.+ di II/02/83
s.+ yne I/46/37
señ : bk. sen -3-
s. I/58/39
s.+ a I/41/35, II/29/03
sēp - : bk. serp- -1-
s.- ēsiñ II/39/52
sepelē - : (Su için) Serpmek. -1-
s.- dik I/33/100
sepet : Kamış, saz, ince söğüt dalları,
hurma lifleri vb.nden örülerek yapılan,
yiyecek veya eşya taşımaya mahsus,
muhtelif şekillerde, kulplu veya kulpsuz
kap. -1-
s.+ Te I/08/11
sepilē - : bk. sepele- -1-
s.- lēdi I/33/151
ser - : 1. (Bir şeyi başka bir şeyin)
Etkisi altında kalacak şekilde yaymak,
asmak. -32-
s.- dik I/111/65
s.- dim I/39/80, I/39/82
s.- edik I/18/55
s.- ediK I/18/54
s.- ēdik I/102/76, I/33/48
s.- ēdiK II/08/50
s.- emiyò I/97/14
s.- er I/07/93
s.- erīz I/39/83, I/71/38
s.- erdiK I/08/43, I/126/54
s.- ērdiK I/70/28, I/87/32
s.- eriS I/49/07, I/70/26, II/33/66
s.- eriz I/102/57, I/36/56, I/70/37,
I/70/46, II/33/70

s.- eyoruñ II/32/71
s.- iyo II/29/42
s.- iyoruz I/19/02
s.- iyosun I/85/21
s.- iyoz I/19/25
s.- mek I/102/76
s.- mişlē I/28/25
2. Göstermek amacıyla yaymak, teşhir
etmek. -22-
s.- diñ I/79/20
çeniz s.- ēlēdi II/34/26
s.- ellē I/114/50
s.- ellēdi I/77/11
çiyiz s.- erdik II/23/67
çenizi s.- erlē II/37/27
s.- erlēdi I/77/13
çeniz s.- erlēdi I/77/09
s.- ildi II/34/31
çeniz s.- ili II/37/33
s.- ilir I/82/31
çeniz s.- ilir I/32/84
çeyiz s.- ilir I/32/84
s.- ilirdi II/34/31
çeniz s.- ilirdi I/145/52
çeniz s.- ilirdi I/82/17, II/34/33
çeyiz s.- ilirdi I/154/16
çiyiz s.- ilirdi II/23/67
çeniz s.- iliyò I/32/89
çeniz s.- iliyodu II/37/19
çeyiz s.- ilmiye II/17/64
3. Açarak yaymak. -14-
s.- ārdım I/41/77
s.- ēdiK I/107/26, I/107/29
s.- erdi I/121/05
s.- erdiK I/123/32, I/123/36
s.- erdiñ I/41/80
s.- eriS I/116/26
s.- eriz I/03/48
s.- erlerdi I/121/03
s.- iyin I/124/32

- s.- iyolardı I/97/21
s.- iyosun II/15/71
s.- iyozy I/12/13
sēr - : bk. ser-¹ -1-
s.- dim I/28/39
sēr - : bk. ser-¹ -2-
s.- eriz I/03/54
bk. ser-³ -1-
s.- erdik I/14/33
sera : Sebze ve meyvelerin yetiştirildiği ve hava şartlarına karşı korunduğu cam ve naylonla kaplı yer, limonluk, ser. -15-
s. II/19/149, II/19/152
s.+ da yapıyoz II/19/150
s.+ la II/19/146
s.+ lā I/32/24, I/32/25, II/19/145, II/20/19
s.+ lān I/83/59
s.+ lağ II/19/148
s. mera I/33/38
s.+ ya II/19/151
s.+ yı II/19/153, II/19/154
serā : bk. sera -10-
s. II/35/15
s.+ da I/57/50, II/19/157, II/36/11
s.+ lāda II/35/14
s.+ nıñ II/38/33
s.+ sı II/35/14
s.+ ya II/36/11
s. yapıyoz II/38/32
serbesT : Herhangi bir kısıtlamaya, şarta ve zorlamaya bağlı olmadan davranabilen, istediği gibi karar verip istediği gibi hareket edebilen. -1-
s. I/44/95
serbeş : bk. serbesT -1-
s. I/138/90
sergi : Serilen, yayılan şey, yaygı, halı, kilim, örtü vb. -1-
s. I/143/26
seri : Hızlı, çabuk, sür'atli. -1-

- s. I/125/11
serim : Serum, vücudun su ihtiyacı yanında besleyici maddeleri de sağlayan ve damar yoluyla vücuda verilen sıvı. -1-
s. I/104/09
serin : Soğuğa yakın, soğukça (hava). -3-
s. I/139/30
s.+ ceciK I/144/04
s.+ dir II/23/179
serinne - : Serinlemek, (hava için) sıcaklığı azalmak, serin bir durum almak, hafifçe soğumak. -1-
s.- rse II/22/48
serinnet - : Serinletmek, serin duruma getirmek, serinlik vermek. -1-
s.- Tiriz I/129/64
serit - : bk. seyred- -1-
s.- cen I/38/70
sermāye : Bir gelir elde etmeye imkân sağlayan bütün araçlara verilen ad, üretim araçlarının bütünü. -1-
s.+ η II/38/118
sermē : (<<serme+ye) Sermek işi. -1-
s. I/32/82
sermek : Göstermek amacıyla yaymak, teşhir etmek işi. -3-
s. I/102/76, I/82/24
sermiden : Serilerek kurutulmuş çekirdek. -1-
s. I/58/28
serp - : Bir şeyi dağılacak biçimde dökmek, saçmak. -1-
s.- erler I/26/41
serseri : Belli bir işi ve yeri olmayan, başıboş (kimse), hayta. -1-
s. II/28/31
sert : 1. Bağışlaması, hoşgörüsü olmayan, katı, ters. -7-
s.+ idi I/128/61, I/48/48
2. Hiddetli biçimde, yüksek sesle.
s. II/22/22, II/22/23

3. Çizilmesi, kırılması, buruşması, kesilmesi veya çığnenmesi güç olan, pek, katı, yumuşak karşıtı.

s. I/139/57

4. Soğuk ve şiddetli.

s. II/30/11

5. İncitici, kırıcı.

s. I/05/71

6. Keskin, ani ve şiddetli bir biçimde.

sert : bk. sert⁴ -2-

s. I/130/33, I/45/10

bk. sert⁶

s. I/45/10

sért : bk. sert⁶ -1-

s. II/01/21

sertÇe : Sert bir biçimde. -1-

s. I/129/63

serveT : Varlık, zenginlik, mal mülk. -1-

s.+ i sāmānımız I/14/71

servis : 1. Herhangi bir kuruluşun ulaşım işlerinde kullanılan taşıma aracı. -12-

s. I/69/39, I/69/41, II/29/76

s. arabalāmız II/29/13, II/29/84

s.+ i II/29/76

s.+ inen I/69/39, I/69/40

s.+ ĩnen I/53/48

s.+ te II/29/75, II/29/76

s. virdi I/53/48

2. Sofrada hizmet etmekle görevli kimsenin yaptığı iş ve bu işin yapılma biçimi, sofra hizmeti. -2-

s.+ ĩ II/17/29

s. yapañ I/44/79

servis : bk. servis² -2-

s. I/156/23

s.+ le I/156/23

ses : Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün. -23-

s. I/05/43, I/81/57, I/81/58, II/02/60, II/20/59, II/20/60, II/31/09

s.+ i I/06/121, I/11/69, I/33/78

s.+ im I/152/71

s.+ imi II/37/09

s.+ ini I/11/68, II/02/60, II/35/50

s.+ iñ I/15/74

s.+ iñi alıyo II/08/66

s.+ lēni I/59/31

s.+ ten II/13/06, II/20/63, II/20/64

sēs : bk. ses -3-

s. II/05/49

s. yapādı II/05/47

s. yapmıyō II/05/47

seslen - : Bir şey söylemek için sesini çıkarmak veya cevap vermek. -2-

s.- emedim I/72/58

s.- mezdik I/77/61

sesli : Ses çıkararak. -2-

sesli s. I/26/24

s. sesli I/26/24

seş - : bk. seç- -2-

s.- diler I/53/46

s.- miş I/25/14

seşmen : bk. seçmen -3-

s. I/46/16, I/56/33

s.+ i I/46/15

set I : Toprağın kaymasını veya suyun akmasını önlemek için yapılan kalın duvar, seki. -3-

s.+ in II/20/61

s.+ indi II/28/63

s.+ li I/81/55

set II : 1. Altın, gümüş vb. takımı. -2-

s. II/17/54

s.+ ti II/17/55

2. Kıyafet takımı. -1-

s. I/151/26

sev - : Sevgi ve bağlılık duymak, çok hoşlanmak, gönül vermek. -115-

s.- dī I/155/84, II/31/25

gözünü s.- dīmi I/79/66

s.- dīne II/23/98, II/38/92

s.- dīyinin I/95/34

- s.- di_{im} I/64/82
s.- diK I/01/73
s.- dilē I/160/29, II/08/20
s.- dim I/93/30
gözünü s.- dim I/79/50, I/79/70
gözünü s.- dimiñ I/79/39, I/79/58
s.- ēdiK I/148/05
s.- ellē II/23/122
s.- eller I/140/30, I/140/31
s.- ellerdi I/137/38
s.- ellerdin I/137/34
s.- em I/110/22, I/95/101, I/95/107, I/95/115
s.- emeSsin I/110/23
s.- emezdiK I/44/94
s.- emezsiñ II/23/120
s.- en I/52/56, I/96/58, II/09/29, II/23/81
s.- ennē I/155/98
s.- ennere II/31/31
s.- eñ I/24/07
s.- er I/111/18, I/111/45, I/111/50, I/119/16, I/119/20, I/132/48, I/132/49, I/132/39, I/52/56, I/83/76, I/86/53
s.- eñ I/32/39
s.- erdi I/21/77
s.- ērdi II/23/41
s.- erdim II/19/131
s.- erim I/111/16, I/119/16, I/137/52, I/67/60
s.- erin I/119/17, I/119/18, I/119/20, I/137/29, I/137/45, I/137/46, I/137/51, I/137/52, I/138/24, I/138/25, I/14/64, I/52/37, I/53/12, I/67/32
s.- erız I/06/100
s.- erle I/83/78
s.- erlē I/112/42
s.- erler I/140/32
s.- erlermişTi I/06/126
s.- ermiş I/91/12
s.- ermişdi I/110/20
s.- ersen I/111/48
s.- ērseñ I/49/26
s.- ērseñ I/28/46
s.- ıceñ I/120/08
s.- ılıyor I/110/17
s.- ilmēz I/52/57
s.- ivedi II/20/55
s.- iyo I/110/22, I/133/01, I/44/96, II/31/25
s.- iyolla I/17/55
s.- iyom I/159/43, I/96/62
s.- iyon I/67/36
s.- iyor I/133/01
s.- iyoñ I/38/22
s.- iyuz I/38/19
s.- medim II/23/121
s.- men I/24/10, II/18/15
s.- mēyom I/24/14
s.- meyon I/152/99
s.- mez I/137/45, I/137/46, I/137/52
s.- mezseñ I/49/26
s.- miyo I/111/58
s.- miyon I/67/34, I/67/36
s.- miyor I/65/59
s.- miyoru II/22/45
s.- miyoñ I/97/33
s.- sin I/110/27
sēv - : bk. sev- -2-
s.- dik I/154/05
s.- miş I/39/45
sēv - : bk. sev- -3-
s.- iyin I/157/24
s.- medi I/142/60
s.- meseydim I/47/74
sēv - : bk. söv- -1-
s.- üp müvmedik II/12/08
sevaP : Hayırlı bir davranış karşısında Tanrı tarafından verileceğine inanılan ödül. -1-
s. I/06/85
sevdır - : Sevmesini sağlamak, sevmesine izin vermek. -1-

sevdîr -

s.- iz II/23/123

sevdîr - : bk. sevdîr- -1-

s.- mezlî II/23/121

sever : bk. sefer -11-

s. I/07/93, I/125/88, I/127/19, I/156/20, I/65/16, II/01/45, II/01/69, II/17/47, II/22/29

s.+ de II/17/48

sever : bk. sefer -3-

s. I/97/47, II/06/19, II/17/48

sevgi : İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu. -11-

s. I/110/25, I/120/51, I/152/37, II/34/24

saygı s. I/01/66, I/104/22, I/120/51, I/20/81, I/55/71, I/64/20, II/16/47

sevgili : 1. Sevilen ve âşık olunan kimse, yavuklu, dost, yâr, canan. -7-

s.+ m I/25/49, I/95/112, I/95/98

s.+ n I/11/58

2. Sevgi ve bağlılık duyulan, kendisine sevgi beslenen kimse.

s. I/06/72, I/06/79, I/06/96

sevi : Aşk. -1-

s.+ si I/25/41

sêvi : bk. sevi -1-

s.+ sine II/05/19

sêvî : bk. sevi -1-

s.+ si II/05/19

sevin - : Sevinç duymak, mutlu olmak. -3-

s.- dik I/110/48

s.- irin I/37/23

s.- iyo II/37/36

sêvinc : Sevinç, İçte duyulan hoşnutluğun dışa vuran belirtisi, sevinme hâli, neşe, coşku. -1-

s.+ ine I/25/51

seviş - : Birbirini sevmek. -1-

s.- incesî II/16/74

seviye : Düzey, bir yüzeyin veya bir noktanın yüksekliğindeki yatay sınır. -1-

s.+ si I/122/39

seviyi : bk. seviye -1-

deniz s.+ si II/38/50

sevtâ : Siftah, ilk kez. -2-

s. I/72/82

ilK s. I/157/56

sêvte : bk. sevtâ -1-

s.+ si I/27/16

seyar : bk. seyyar -1-

s. jandarmaydı I/138/111

seyir : 1. Eğlenmek için bakma, hoşlanarak bakma, temaşa. -4-

s. I/26/21, II/35/55

2. Bir şeyi zevk alarak gözle izleme, bakma.

s.+ e I/93/25

seyir çıkattır- : Eğlendirmek, eğlendirme amacıyla etkinlikte bulunmak.

s. çıkattıranı I/87/93

seyirci : İzlemek, eğlenmek için bakan kimse, izleyici. -1-

s.+ ler I/26/19

seyman : bk. sēman -3-

s. cizilirdi I/102/21, I/102/27

s.+ nan I/102/24

seyran : Gezme, gezinme. -1-

bayram s. I/03/90

sêyrecik : Seyrecik, çok seyrek, çok aralıklı. -2-

s. I/85/51, I/85/52

seyred - : Seyretmek, eğlenmek, görmek, öğrenmek vb. için bakmak, izlemek. -1-

s.- ir I/146/31

seyreK : Çok bulunmayan, az rastlanan, nadir. -1-

s. I/26/65

seyretmekçe : Dâhil olmadan, yalnızca seyrederek. -1-

s. I/134/13

seytin : bk. zeytin -1-

s.+ nen I/154/17

seytinyā : bk. zeytinyā -1-

s. I/109/13

seyTinyā : bk. zeytinyā -1-

s.+ nı I/109/16

seyyar : Belli bir yeri olmayan, gezici, gezgin. -1-

seyyar jandarma : Sabit olmayan, gezici jandarma.

s. jandarmanın I/138/130

seyyāt : Seyahat, yolculuk. -2-

s.+ a I/64/104

sezeryan : Karın ve döş yatağının kesilerek bebeğin alınmasına dayanan doğum yöntemi. -1-

s.+ nan II/30/51

sezon : Belirli bir süre, çiftçiler için ekip biçme dönemi. -1-

sezon soğu : Belli bir sürenin sonu, ekip biçme işlerinin bittiği dönem.

s. soğu I/03/104

sı - : Sıgmak, bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek. -4-

s.- amadıKca I/50/74

s.- amıyoz II/14/53, II/14/54

s.- ardıK I/55/29

sī - : bk. sı- -1-

s.- dık I/50/21

sı : bk. su -1-

s.+ yın I/58/64

sıaşlı - : Sıgaşlamak, el içi ile bir şeyi düzler gibi yapmak, okşamak, sevmek, sıvazlamak. -1-

s.- yıviriS II/08/54

sııl : bk. sığır -2-

s.+ lara I/55/01

s.+ İarıñ I/10/113

sıın - : Sığınmak, korunmak amacıyla bir yere veya birine başvurmak, başkalarının yardım ve korunmasına ihtiyaç duymak. -1-

s.- man II/16/07

sıında : (...) Durumunda. (?) -1-

s. I/56/24

sıır : bk. sığır -42-

s. I/01/46, I/01/52, I/122/20, I/124/09, I/124/14, I/128/15, I/131/35, I/14/42, I/158/18, I/23/45, I/30/48, I/33/116, I/33/39, I/46/58, I/46/63, I/63/60, I/63/61, I/70/62, I/98/68, II/05/17, II/07/52, II/10/54

s.+ a I/130/16, I/46/66

s.+ dan I/23/62

s.+ ı I/03/62, I/124/14, I/65/54, I/99/58

s.+ ımız I/120/14

s.+ ınan II/07/53

s.+ ını I/05/46

s.+ ın I/130/20, I/155/47, II/27/35, II/38/42

s.+ lāmıS II/38/44

s.+ lan II/38/44

s.+ ları I/18/20

s.+ lârı I/152/18

s. sıpa II/32/11

sıır : bk. sığır -1-

s. I/70/63

sıır : bk. sığır -1-

s.+ ımıS II/03/08

sıcacığ : bk. sıcacık -1-

s. I/32/25

sıcacık : Yeter derecede ve hoşça giden bir sıcaklığı olan. -2-

s. I/116/51, I/85/46

sıcacıK : bk. sıcacık -1-

s. I/48/21

sıcağ : bk. sıcak¹ -4-

s. I/132/38

bk. sıcağ²

s. I/111/77

bk. sıcağ³

s. I/111/34

sıcak : 1. Isısı yüksek olan, çok ısınmış. -12-

s. I/23/19, II/15/67, II/15/69, II/34/99, II/39/73, II/39/74

2. Yakmayacak derecede ısısı olan, yakmayacak kadar ısı veren, soğuk karşıtı.

s. I/111/10, I/111/11, I/121/55

sıcak

s.+ da I/111/77

3. Havadaki yüksek ısı.

s. II/11/66, II/14/78

sıcak : bk. sıcak² -1-

s.+ a I/44/47

sıcak : bk. sıcak³ -4-

s. I/60/61, II/24/13, II/24/15

s.+ da I/81/07

bk. sıcak¹

s. I/60/61

sıcaklı : (<<sıcaklık+ı) Sıcak olan şeyin durumu, etkisi veya sıcak olan şeyin niteliği, hararet. -1-

s.+ nı I/116/17

sıcıcık : bk. sıccık -1-

s. I/76/75

sıc - : Dışkıyı vücuttan dışarı atmak. -1-

s.- acām I/08/106

sıçan : Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan. -4-

s. I/130/81, I/79/43, I/79/52

s.+ nar I/08/104

sıçancığ : Sıçancık, küçük ve sevimli sıçan. -1-

s. I/08/105

sıçırā - : Sıçramak, bir uyarı veya heyecan nedeniyle ürkerek birdenbire olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak. -1-

s.- rdı I/58/45

sıdır - : Sıdırmak, yanında barındırmak. -1-

s.- abildi I/50/21

sıfır : 1. Olmayan, bulunmayan. -7-

s. I/69/02, I/69/13

s.+ dan I/131/59

s.+ dı I/41/90

2. Kendi başına değeri olmayan, ondalık sayı sisteminde sağına geldiği rakamı on kere büyüten işaret (0).

s. I/69/04, I/69/74, I/69/97

sıfırlan - : Sıfırlanmak, sıfırlama işi yapılmak, yokmuş gibi olmak. -2-

s.+ ıvrıyo I/50/05, I/50/06

sıfra : bk. sofra -3-

s. I/80/53

s.+ da I/145/32

s.+ yı I/145/41

sığ : bk. sık¹ -1-

s. I/144/03

sığara : bk. sigara -2-

s. I/53/60

s.+ sı I/53/60

sığıcı : bk. sıkıca -1-

s. II/08/41

sığır : bk. sığır -1-

s. I/98/44

sığır : Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı. -2-

s. II/09/21, II/27/45

sihat : Sihat, sağlık, esenlik. -2-

s. I/64/89

s. versin I/112/39

sihat : bk. sıhat -1-

s. versin I/107/06

sıhiya : bk. sıhiye -1-

s.+ lar I/48/67

sıhiye : Sıhiye, sağlık işleriyle uğraşan resmi daire ve memurlar. -2-

s. I/48/72

ğara s. I/48/72

sık : 1. Benzerleri veya parçaları arasında çok az aralık bulunan, seyrek karşıtı. -5-

s. I/09/54

2. Çok bulunan, çok rastlanan.

s. I/59/64

3. Kısa zaman aralıklarıyla, az aralıklarla.

s. II/32/75

sık sık : Az aralıklarla, arası çok geçmeden, sık olarak, sıkça.

sık s. I/107/34

s. sık I/107/34

sık : bk. sık³ -1-

s. I/18/41

sık - : 1. Bir şeyin suyunu, yağını, sıvı kısmını basınçla çıkarıp akıtmak. -14-

s.- ālā II/34/99

s.- aḡ II/32/64

s.- aḡ I/60/13

s.- arım I/111/55

s.- arın II/39/76

s.- arıS I/111/75

s.- ıyorus I/132/37

2. Çevresine sarılarak veya bir şey sararak çepeçevre basınç altına almak.

s.- ādı II/16/81

s.- ādım II/16/88

s.- ardı I/125/83

s.- arlardı I/25/57

s.- tım I/98/118

3. Silahla ateş etmek.

s.- dı dabancırynan II/01/09

sık - : bk. sık⁻¹ -1-

s.- allā I/119/50

sıkıdır - : Sıktırmak, sıkma işini uygulamak, çevresine sarılarak veya bir şey sararak çepeçevre basınç altına almak, sıkmak. -1-

s.- ıdık I/123/40

sıkı : 1. İyice sıkıştırılmış, doldurulmuş, tıkHz, gevşek olmayan. -12-

2. Zorlu, güçlü ve etkili. -2-

s. I/61/27

s.+ yı I/117/42

3. İlkelerine çok bağlı, hoşgörüsü olmayan, katı. -2-

s.+ ydı I/104/24

s.+ yıldı I/104/25

4. Dikkatli, titiz ve göz yummadan uygulanan. -1-

s. I/75/30

5. Güçlü ve çabuk, hızlı. -1-

s. I/128/05

6. Zorlayıcı durum, zorluk.

sıkı sıkı : İyice, iyice sıkarak, sıkıca.

sıkı s. I/123/36, I/123/37, I/47/48, I/48/19, I/98/106

s. sıkı I/123/36, I/123/37, I/47/48, I/48/19, I/98/106

sıkıysa : Kendine güveniyorsa, yürekliyse.

sıkı : <<sıkı⁶⁺ i- -1-

s.+ sa I/152/72

sıkıca I : Sıkı bir biçimde. -1-

s. I/123/38

sıkıca II : Tarhana, bulgur vd. malzemelerle hazırlanan, içine soğan, yumurta ve çeşitli baharatlar katılan köfte benzeri salçalı bir çeşit yemek, tarhana dolması. -1-

s.+ mız I/76/31

sıkıca : bk. sıkıca I -1-

s. I/123/40

sıkıcacık : Sıkıca, çok sıkı. -1-

s. I/120/52

sıkıca : bk. sıkıca I -1-

s. I/48/34

sıkıl - : 1. Can sıkıntısı duymak. -3-

canım s.- ıyö I/37/50

s.- ıyorum I/35/12

2. Sıkıntıya düşmek.

s.- ma I/48/33

sıkıntı : İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik vb. sebeplerden doğan ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet. -4-

s.+ lar I/63/57

s.+ mız II/29/79

sıkıntı çek- : Zorluk veya yoksulluk içinde yaşamak.

çekdim s. I/63/17

s. çekiyoz I/69/15

sıkıntı : bk. sıkıntı -1-

s. I/57/05

sıkıntılı : Sıkıntı veren, çileli, kasvetli, meşakkatli. -1-

s. I/23/70

sıkış - : Zor bir durumda kalmak. -2-

sıkışdır -

s.- dñj I/95/22

s.- ıyonj II/38/38

sıkışdır - : bk. sıkıştır-² -1-

s.- masanj I/146/83

sıkışdırma : Sıkıştırma, sıkıştırmak işi. -1-

s. I/88/06

sıkışık : Sıkışmış bir durumda olan. -1-

s. I/35/33

sıkışık : bk. sıkışık -1-

s. II/38/41

sıkışır - : 1. Ansızın, gizlice ve karşısındakinin isteyip istemediğine bakmadan bir şeyi vermek, tutuşturmak. -2-

s.- ıcaqtñj I/07/70

2. Zorlamak.

s.- ılardı I/110/53

sıkıştır - : bk. sıkıştır-² -1-

s.- ırlardı I/61/29

sıkla - : Çok ağlamak, göz yaşı dökmek, sızlamak. -1-

s.- rız I/125/06

sıkılı - : bk. sıkıla- -1-

s.- ncāsa I/125/05

sıkırā : Sıkra, cimri. -1-

s. I/144/71

sıma : Sima, yüz. -3-

s. I/64/29

s.+ da I/64/29

s.+ dan I/64/30

sınav : Öğrencilerin veya bir işe girmek isteyenlerin bilgi derecesini anlamak için yapılan yoklama, imtihan, test. -2-

s.+ lara I/36/23, I/36/24

sınıf : 1. Öğrencilerin yıllık öğrenime göre ayrıldıkları bölümlerden her biri. -43-

s. I/01/07, I/113/04, I/122/55, I/41/02 s.+ a I/11/04, I/16/19, I/16/20, I/72/10, I/78/43, I/93/47

s.+ aÇaK I/24/17

s.+ da I/154/04

s.+ dan I/14/09, I/16/38, I/29/07, I/78/37, I/89/02, II/08/14

s.+ dı II/06/09, II/08/11

s.+ dıydı II/06/09

s.+ dıydım I/10/99

s.+ ı II/07/10, II/07/102, II/07/12, II/08/08

s.+ ıdı I/93/45

s.+ ıñ II/08/15

s.+ ı I/93/47

s.+ lara I/44/74

s.+ ları I/32/11

s.+ tan II/34/16

s.+ Tan I/122/13, I/24/23

2. Derslik.

s.+ daydı II/06/09

s.+ ı I/16/27

3. Sınıfta bulunan öğrenciler.

s. I/75/73

sınıfta ğal- : Okulda bir üst sınıfa geçememek.

s.+ ta ğaldı I/24/24

s.+ Tı ğaldı I/24/25

sınır : Bir şeyin nicelik bakımından inebileceği veya çıkabileceği en alt ve en üst sınır, limit. -2-

s.+ da I/58/83, I/58/84

sınıv : bk. sınıf¹ -1-

s.+ ı I/01/08

sıpa : Eşek yavrusu. -1-

sıır s. II/32/12

sıpır sıpır : Sapır sapır, birbiri ardınca, sürekli olarak (titremek, dökülmek, düşmek). -1-

sıpır s. I/40/45

sıporcu : Sporcu, spor yapan, sporla uğraşan kimse. -1-

s.+ ydu I/69/34

sıra I : 1. Birbiri ardınca veya yan yana düz ve doğru bir şekilde dizilmiş kimselerin veya şeylerin tamamı, dizi, saf. -28-

s. I/08/19, I/101/37, I/133/30, I/74/88, II/25/112

arķam s. I/33/79

sıra sıra s. I/150/39

s.+ da I/155/87

s.+ lān II/35/111, II/35/112

s.+ ŋ II/22/20

s. oluyōdu I/38/44

s.+ sı I/12/40, I/12/41, I/74/89

s.+ sına I/149/48

s. sıra sıra I/150/39

sıra s. sıra I/150/39

s. virdiñiz II/22/20

s.+ yā I/38/43

s.+ ya girēdiK I/154/53

s.+ yınan I/127/09

s.+ yla I/07/102

s.+ ynan I/121/17, I/121/18

2. Bir ŧeye ayrılan, uygun görülen veya rastlayan zaman. -9-

s.+ larda I/106/26

ara s. I/150/54, I/31/68, I/64/103, II/19/108, II/19/109

arada s.+ da I/155/94, I/75/67, I/75/68

3. Düzgün ve düzenli bir ŧekilde sıralanmış, dizilmiş kimse veya ŧeylerin durumu. -4-

s. I/74/45

s.+ sına II/15/118

s.+ sından II/15/119

4. Sınıf, derslane vb. yerlerde kullanılan ve ön tarafında kitap koymaya, yazı yazmaya elverişli bir yeri bulunan kanepede ŧeklindeki mobilya.

sıra II : Kimyon. -2-

s. I/58/21, I/58/25

sırā : bk. sıra I¹ -2-

s. I/65/37

ara s. I/39/89

sırafa - : Sıralamak, art arda dizmek, sıraya koymak, sıra hāline getirmek. -1-

s.- İfā I/155/76

sıralan - : Sıraya konulmak. -1-

s.- nırdı I/145/57

sıran sıran : Sıram sıram, dizi dizi, sıra sıra, boy boy. -1-

s. sıran söğütler birbirine ŧtler I/111/99

sırf : Yalnız, ancak, sadece. -2-

s. I/60/63, II/21/79

sırfa : bk. sofra -1-

s.+ da I/101/70

sırı : bk. sıra I¹ -3-

s.+ ya I/08/19, I/126/28

s.+ ynan II/07/137

bk. sıra I² -1-

s.+ lāndı II/21/57

bk. sıra I³ -1-

s.+ dı II/11/65

bk. sıra I⁴ -1-

s.+ yı I/27/05

sırı : bk. sıra II -1-

s.+ ya I/58/33

sırī - : Sırmak, yorgan, ŧilte vb.ni iri ve aralıklı dikmek. -1-

s.- yoñ I/12/19

sırık : Değnekten daha uzun ve kalın aģaç. -1-

s.+ lar I/121/42

sırıkla - : Sırıkla vurarak kabartmak, sıırıkla çırpma. -1-

s.- yacañ I/12/14

sırım : Bazı işlerde sicim yerine kullanılan, ince ve uzun, esnek deri parçası. -1-

s. I/36/76

sırma : Haddeden geçirilmiş, altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel. -2-

s. II/37/52

s.+ ynan II/39/159

sırma : Sırması olan, sırma ile işlenmiş veya süslenmiş. -4-

s.+ lı I/151/28, II/03/41, II/39/158

sırmalı : bk. sırmalı -1-

s. II/39/157

sırmı : bk. sırma -1-

s. II/39/157

sırs - : Sallamak, sarsmak. -1-

s.- inca I/17/25

sırt : 1. İnsanlarda göğsün arkasına isabet eden ve ense kökü ile bel arasında bulunan kısım. -47-

s. II/20/43

s.+ ima I/50/41

s.+ ima vurudum I/152/42

s.+ imda I/27/20, I/27/22

s.+ imınan I/52/77

s.+ ımıSda I/52/17

s.+ ımıza I/144/46, I/47/15, I/50/43, I/61/31, I/61/36, II/20/43

s.+ ımıza veridi I/139/36

s.+ ımızı II/20/42

s.+ ımızınan I/16/31

s.+ ımızlan II/20/43

s.+ ina I/05/43, I/05/44, I/126/65, I/58/67, I/58/68, I/58/69, I/59/79, I/59/80, I/74/73, I/77/44, I/77/47, II/08/54

s.+ ina vuru I/60/47

s.+ imda I/117/44, I/41/84, I/77/44, I/77/45, I/91/50

s.+ ındağı I/91/79

s.+ ını I/11/94, I/58/72, II/07/60

s.+ ınığ I/58/72

s.+ ıña I/130/24

s.+ ıña vuruP I/152/43

s.+ ığan I/96/34

s.+ lāyınan I/49/69

2. (İnsan için) Üst, üzeri, arka.

s.+ ina I/26/38

s.+ imda I/43/31

sırtlan - : (Bir şeyi veya bir kimseyi) Sırtına almak, sırtlamak, yüklenmek. -1-

s.- ır I/81/44

sıt - : bk. saT⁻¹ -3-

s.- ardı I/39/90

s.- ardı I/39/89

s.- ārdı I/39/89

sıtantart : Standart, kabul edilen geçerli kurallara uyan, her zaman başvurulacak, esas alınacak olan (tek tip). -2-

s. II/10/03

s.+ Ta I/117/47

sıtayır : (Steyr marka adından) Bir tür tabanca. -1-

s. dabancı II/28/38

sıtma : Sulak yerlerde ve bataklıklarda yaşayan sivrisineklerin ısırmasıyla insana bulaşan, değişik aralıklarla tekrarlanan ateş nöbetleriyle kendini gösteren, dalak, karaciğer büyümesinin yanı sıra kansızlığa sebep olan, tedavi edilmezse ölüme yol açabilen mikrobik hastalık. -4-

s. I/37/32, II/23/177

s.+ dan II/23/178

sıtoğ : Stok, kullanılmak veya satılmak üzere bir yerde toplanmış, depolanmış mal, eşya, ham madde, yedek parça; istif. -1-

sıtoğ yap- : bir şeyi bir yere çok miktarda yığmak, biriktirmek, istif etmek, stok etmek.

s. yapmış I/122/74

sıva - : (Duvar vb. bir yerin yüzeyini) Sıva ile kaplamak, örtmek. -4-

s.- dık I/46/37, II/23/169, II/23/172

s.- rdı I/18/53

sıva : Rutubetten korumak ve daha düzgün görünmelerini sağlamak için binaların iç ve dış duvarlarına sürülen, su, alçı, kireç, kum, çimento vb. maddelerin karışımı ile hazırlanan harç. -1-

s. II/19/124

sivā - : bk. sıva- -2-

s. I/18/53

s.- dık I/18/59

sıvı : Su gibi bulunduğu kabın şeklini alma ve akıcı olma özelliğine sahip, akışkan (madde). -7-

s. I/116/40

sıvı yağ : Havanın normal sıcaklığında sıvı durumunda bulunan her türlü yağ.

s. ya₁ I/01/55

s. yā II/33/78

s. yağ II/15/110, II/15/122

sıvı - : bk. sıva- -3-

s.- cam I/33/124

s.- ıllar II/02/76

s.- ycıñ I/63/51

sıyr - : 1. (Bir şey) Kendisine hızla ve şiddetle sürtünen, dokunup geçen başka bir şeyin üzerindeki deri, kabuk, zar vb.ni soyamak veya hafifçe yırtmak. -5-

s.- dılar I/42/26

s.- ıp I/77/36, I/77/40

s.- ısıñ I/87/52

2. Yemek artığı bırakmamak için tabak ve tencereyi ekmekle iyice silmek.

s. I/87/54

sıyrğı : Harmanda sap toplamaya yarayan bir çeşit araç. -1-

s.+ ynan I/130/54

sıyrıKa : bk. sıyrğı -1-

s. I/88/54

sız - : (Sıvı için çatlak, çizik, gözenek, yara vb. bir yerden) Azar azar süzülüp çıkmak. -1-

s.- ar I/135/13

sızlā - : Sızlamak, hafiften ve derinden ağrımak, sancımak. -1-

s.- dı II/35/63

sızlı - : bk. sızlā- -1-

s.- yödu I/97/10

sızma : Sızarak gelen, azar azar süzülüp çıkan. -1-

s. I/135/08

sidi : <<sidik+i (bk. sıydi) -1-

s.+ ni I/14/34

sifil : Sivil, resmî elbise giymeyen kamu görevlisi. -3-

s. I/68/78

S. I/68/79

sigara : Sigara fabrikalarında kısa, uzun, filitreli, filitresiz olarak özel kâğıtlara sarılıp paketlenen veya elle sarılan, bir ucundan yakılarak dumanı ağızdan içe çekilmek yoluyla içilen kıyılmış tütün. -1-

sigara iç- : Bir ucundan yakılan sigaranın dumanını ağza alınan diğer ucundan emerek içe çektikten sonra ağız ve burun yoluyla dışarıya bırakmak ve bu hareketi sigara bitinceye kadar tekrarlamak.

s. içiliyo II/26/34

sigorta : İleride doğabilecek muhtemel bir riskin sebep olacağı zararın belirli bir ücret karşılığında teminat altına alınması ve bu husus için yapılan iki taraflı sözleşme. -3-

s. II/38/114

s.+ m II/39/117

s.+ yı II/38/113

sigorta emekli : Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan emekli olmuş kimse.

sigorta hastanesi : Sosyal Güvenlik Kurumu'na bağlı hastane.

sigortalı : Sosyal sigorta kapsamına alınmış (kimse veya iş). -1-

s. II/06/39

sigorti : bk. sigorta -1-

s.+ yı II/12/13

sikorta : bk. sigorta -1-

s. II/32/141

sikiz : bk. sekiz -1-

s. I/42/02

şikā_aT : bk. şikāyet -1-

s. edēdiK I/02/55

şikorta : bk. sigorta -4-

s. I/53/24, I/53/72, I/64/63

s.+ sı I/53/73

şikortā : bk. sigorta -1-

s. I/64/63

şikorta : bk. sigorta -1-

s.+ yı I/145/18

siKorta : bk. sigorta -4-

s. emekli I/158/16

s. hastānesine I/60/57

siğortalı

s. hasTānesinin I/139/38

s.+ sı II/39/177

siğortalı : bk. siğortalı -3-

s. I/53/19, I/53/21, I/53/23

siğorta : bk. siğorta -1-

s. II/39/175

sil - : 1. (Islak veya kuru bez vb. ile) Sürterek bir şeyin üzerindeki tozu, kiri almak, temizlemek. -7-

s.- ěr I/101/13

s.- erin I/152/19

s.- ěrsin II/13/34

s.- iP I/87/89

s.- iyō I/106/42

s.- miyon I/100/50

2. (Kelime, yazı, çizgi, iz vb.) Yok etmek, iptal etmek.

s.- meden I/20/69

silā : <<silah+ı -4-

s.+ nan II/28/65, II/28/76

s.+ nağ II/28/72

s.+ nan vurullar I/121/63

silah : Düşmanı öldürmek, imha etmek veya kendini savunmak maksadıyla kullanılan her türlü alet. -3-

s. I/33/67, I/95/28

silah at- : (Tabanca, tüfek vb. için) Tetiğini çekip ateşlemek.

silah zoru ile : Zorla, cebren.

silāh : bk. silah -1-

s. atarlādı I/153/75

sifāh : bk. silah -2-

s. miāh I/05/27

s. zoru ile I/05/24

silāş : Silaj, biçilmiş, belirli boyutlara getirilmiş, bir süre pörsütülmüş ve yeterli düzeyde kuru madde içeren yeşil yemlerin, silo içerisine sıkıştırılarak yerleştirilip hava alması engellenecek biçimde üzeri kapatıldıktan sonra doğal laktik asit bakterileri veya yapay olarak asitlerle fermentasyona uğratılmasıyla elde edilen konserve yem. -2-

s. I/86/32, I/96/89

silgi : bk. silgi -1-

s. I/35/62

silgi : Kalem, daktilo vb. ile yazılmış, çizilmiş şeyleri silmek için kullanılan kauçuklu madde, lastik. -2-

s.+ miz II/07/11

s. yapādık II/07/12

silin - : Ortadan kalkmak, yok olmak. -1-

s.- iniyo I/69/08

silik - : (Üzerindekileri düşürmek için bir şeyi) Sallamak, sarsmak, silkelemek, çırpma. -4-

s.- dik I/139/08

s.- dim I/42/34

s.- iviller I/39/75

s.- ivirdim I/140/55

silkil - : Tane tane dökülmek. -1-

silkim silkim s.- irdi I/152/98

silkim silkim : Tane tane. -1-

silkim s. silkilirdi I/152/98

silKinti : (Bir hayvanın) Üzerinde bulunanlar, yün vb. -1-

deveniñ s.+ Sī eşşē yük olurmuş I/01/41

sim : Gümüş veya gümüş gibi parlayan, gümüş gibi beyaz ve parlak olan küçük tanecikler. -4-

s.+ li I/02/23

s.+ nīydi I/02/23

s.+ ni I/153/58, I/154/66

simiT : Halka şekline getirilen beyaz un hamurunun fırında çıtır hâle gelinceye kadar pişirilmesiyle elde edilen çoğunlukla susamlı yiyecek. -1-

s.+ den I/67/49

simitçi : Simit yapan veya satan kimse -2-

s. I/53/35, I/54/72

simsiyah : Çok siyah, tamamen siyah. -1-

s. I/54/66

sin : bk. sen -1-

s.+ inki I/41/58

sinçele - : Dikkat etmek. -1-

s.- mezdi I/48/15

sine : bk. sini -1-

s.+ niğ II/08/126

sinek : Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı. -2-

s. I/83/41

s.+ ler I/133/21

sineklik : Sineklerin içeri girmesini önlemek için kapılara ve pencerelere takılan ahşap veya plastik, ince tel geçirilmiş doğrama. -1-

s. yapTı I/133/21

sinema : Bir hareket saniyede 24 kısma ayrılarak resimlendikten sonra bu resimlerin oluş sırası ile ve aynı hızla gözün önünden geçirilmesi hâlinde bakanın hareketi kesintisizmiş gibi görmesine dayanan göz aldanmasından faydalanılarak hareketleri, olayları sanki tekrar oluyormuşçasına perdede gösterme, canlandırma. -2-

s. I/145/98

Sini : Genellikle bakırdan ya da pirinçten yapılan, yemek yerken kullanılan, bütün tabakların üzerine konulduğu büyük, yuvarlak geniş tepsi. -11-

S.+ lède II/34/94

s.+ ler I/59/25

S.+ lerī I/82/21

S.+ niğ I/111/65, I/70/58, I/96/55

s.+ si I/114/21

S.+ si I/114/21

s.+ ye I/71/27

S.+ ye I/114/08, I/33/151

sinsile : Silsile, atalardan yaşayan torunlara kadar zincirleme uzayan soy kütüğü, şecere. -1-

s.+ den I/69/87

siğē : <<sinek+i -1-

s.+ η I/52/03

siğēK : bk. sinek -2-

s. I/52/03, I/52/04

siğir : Duyulardan ve hareketlerden gelen uyarıları organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bunların oluşturduğu demet. -1-

s. miğir II/22/06

sipor : Spor, güç, hız, çeviklik, dayanıklılık vb. yanında cesaret, fedakârlık, dürüstlük gibi nitelikler de kazandırmak yoluyla beden ve ruh sağlığını geliştiren, kurallara bağlı ferdi hareketlerle ikili, takımlar veya topluluk hâlinde yapılan beden hareketlerinin ve yarışmaların tamamı. -2-

s. I/95/91

sipor toPu : Çeşitli sporlarda kullanılan top.

s. toPu I/120/56

sipül - : bk. süpür- -1-

s.- ceK II/23/181

şirke : bk. sirke -1-

s. II/15/112

şirke : Bazı çorbalara, yemeklere, salatalara ekşilik vermesi için konulan, halk arasında ateş düşürmesi ve ferahlatması için vücuda sürülen ekşimiş üzüm suyu. -17-

s. I/11/39, I/11/40, I/130/90, I/94/30, II/15/111, II/23/195, II/23/197, II/23/198

s. bağlarımız I/130/89

s.+ len II/35/82

s.+ ler I/130/88

s.+ si II/23/195

s.+ yi I/130/91

s.+ yinen I/11/39

şirki : bk. sirke -1-

s.+ ye I/18/74

siS : bk. siz -10-

s. I/10/102, I/122/33, I/151/01, I/17/89, I/40/04, II/05/04, II/13/45, II/13/67

s.+ i II/02/97

sit : Tarih öncesinden günümüze kadar gelen ve eski çağlara, eski uygarlıklara ait kültür değerlerini temsil eden eser veya kalıntı. -8-

sit_alanı : Sit eserlerini üzerinde bulunduran veya asırlık ağaçların,

sitem

kayaların vb. tabii anıt niteliğindeki şeylerin koruma altına alındığı yer.

s. I/139/44, I/46/47, I/92/40, II/04/14, II/04/15, II/04/48

sitem : Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma. -1-

sitem yap- : (Bir kimseye) Dostça çıkışmak, kırıldığını, üzüldüğünü belirtmek, sitem etmek, sitem eylemek.

s. yapıyoz I/23/57

siter : Ster, odun için kullanılan ve sembolü St olan 1 metreküplük hacim ölçüsü birimi. -2-

s. II/33/44

sivan : bk. soğan -1-

s. I/111/24

sivrisineK : Çift kanatlılardan, daha çok sulak, bataklık yerlerde üreyip çoğalan ve bir kısmı sıtma mikrobu aşıl原因an uçucu, dişi sokucu ve kan emici böcek. -4-

s. I/05/65, I/110/43, II/23/177, II/23/178

siy : Köşe. -1-

s.+ de I/02/26

siy - : İşemek, idrarını yapmak. -4-

s.- er I/123/45

s.- erdi I/68/40

s.- ěrdi I/68/40

s.- erlě II/20/05

siyah : En koyu renk, kömür rengi, kara ve bu renkte olan. -17-

s. I/03/92, I/154/67, I/154/68, I/31/62, I/31/68, I/33/106, I/81/20, I/94/54, I/95/49, I/95/54

s.+ dı I/94/35

s.+ lı I/153/60

siyah beyaz televizyon : Siyah, beyaz ve bu iki rengin çeşitli tonlarından başka renk kullanılmadan hazırlanan, renkli olmayan televizyon.

s. beyaz televizyon I/34/42

s. běyah I/34/44

siyah ğabaK : Kabuğu bal kabağına göre daha koyu renkli olan bal kabağı cinsi, kara kabak.

s. ğabaK II/11/58

siyah : bk. siyah -1-

s. I/28/40

Siyěrět : bk. ziyěret -1-

S.+ e I/01/54

siyasi : Siyaset adamı, siyasetçi, politikacı. -1-

s.+ lerdi I/56/74

siydi : Sidik, běbrekler aracılığıyla kandan süzölerek idrar yollarından vücudun dışına atılan açık sarı renkli sıvı, idrar. -1-

s.+ ini I/48/22

siz : Çoğul ikinci şahsı gösterir. -264-

s. I/05/01, I/05/20, I/05/21, I/05/54, I/05/58, I/06/01, I/06/110, I/06/138, I/06/86, I/06/92, I/07/112, I/104/60, I/104/61, I/104/63, I/108/46, I/110/12, I/111/116, I/116/55, I/117/14, I/117/19, I/117/22, I/117/49, I/121/118, I/121/120, I/122/01, I/122/03, I/125/19, I/126/15, I/126/17, I/126/82, I/127/02, I/127/17, I/127/38, I/129/72, I/132/13, I/135/37, I/137/14, I/138/62, I/139/13, I/139/42, I/139/43, I/140/08, I/143/86, I/145/19, I/146/13, I/146/73, I/147/02, I/152/134, I/152/47, I/152/81, I/155/18, I/16/01, I/16/18, I/161/54, I/161/57, I/161/58, I/17/88, I/20/25, I/21/09, I/21/90, I/23/24, I/23/25, I/26/76, I/31/70, I/33/01, I/33/02, I/33/15, I/33/16, I/34/59, I/37/55, I/37/56, I/40/40, I/42/77, I/42/78, I/44/02, I/44/12, I/44/81, I/48/78, I/48/81, I/50/85, I/51/76, I/52/39, I/52/75, I/52/76, I/52/90, I/52/91, I/52/97, I/56/01, I/56/30, I/56/44, I/56/79, I/56/80, I/64/114, I/64/118, I/64/132, I/64/135, I/67/13, I/67/15, I/67/19, I/67/45, I/69/38, I/69/82, I/69/86, I/72/33, I/73/71, I/79/14, I/79/78, I/86/60, I/91/68, I/92/01, I/94/81, I/94/83, I/98/34, II/01/01, II/01/40, II/03/13, II/03/74, II/03/75, II/04/32, II/04/70, II/04/85, II/06/45, II/16/18, II/18/09, II/18/16, II/18/17, II/18/18, II/18/19, II/22/20, II/26/15, II/26/50,

II/32/143, II/34/107, II/34/64, II/38/47,
II/39/12, II/39/145, II/39/180, II/39/61

s.+ den I/109/09, I/15/49, I/156/68,
I/28/46, I/42/79, I/52/38, I/52/94, I/87/125,
I/88/72

s.+ e I/04/63, I/06/88, I/104/61, I/104/65,
I/106/76, I/108/47, I/109/50, I/116/56,
I/120/25, I/123/09, I/14/14, I/145/02,
I/147/32, I/15/31, I/15/49, I/156/58,
I/161/36, I/22/38, I/33/01, I/49/20, I/52/73,
I/59/78, I/64/24, I/66/09, I/66/53, I/67/71,
I/87/20, I/87/21, I/87/30, I/91/10, I/93/23,
II/12/85, II/16/96, II/23/181, II/25/106,
II/25/22, II/37/120

s.+ ē I/07/71

s.+ i I/06/80, I/161/34, I/161/41, I/20/96,
I/54/63, I/85/64, II/08/14, II/38/109,
II/38/47, II/38/59, II/38/61

s.+ inen I/07/85

s.+ inki I/69/62

s.+ in I/01/01, I/06/80, I/06/87, I/108/04,
I/108/20, I/108/46, I/113/52, I/113/80,
I/129/67, I/131/38, I/138/56, I/147/38,
I/153/117, I/158/12, I/19/04, I/23/17,
I/26/64, I/31/16, I/34/69, I/36/21, I/42/67,
I/50/28, I/52/72, I/56/01, I/61/17, I/64/09,
I/72/85, I/79/36, I/87/27, I/98/94, II/07/66,
II/09/25, II/13/60, II/23/160, II/25/112,
II/25/21, II/26/50, II/28/23

s.+ in kiler I/11/71, I/17/41

s.+ le I/80/65

s.+ lēden I/44/90

s.+ len II/38/02

s.+ ler I/07/01, I/15/29, II/22/88

s.+ lerge I/124/40

s.+ lerden I/23/63

s.+ lere I/123/05, I/123/08, I/50/28,
II/29/64

s.+ leri I/109/45, I/23/68

s.+ leriñ II/24/14

siz : bk. siz -2-

s. II/29/65

s.+ e I/73/73

sız : bk. siz -1-

s. I/21/92

sız : bk. siz -2-

s. I/06/133, I/06/30

sız - : bk. siz -1-

s.- er I/100/32

so : bk. sonra -3-

s. I/48/13, I/49/06

S. I/48/13

sō : bk. sonra -13-

s. I/24/25, I/49/74, I/49/75, I/65/18,
II/03/21, II/10/46, II/22/46, II/22/59,
II/24/109, II/30/17, II/30/56, II/30/65,
II/31/24

sō - : bk. soğu- -2-

s.- yuncası I/44/78

sō - : bk. sor- I -1-

s.- duK II/28/33

so_an : bk. soğan -5-

s. I/103/54, I/111/07, I/111/19, I/111/21,
I/65/55

sō_an : bk. soğan -1-

s. I/49/25

so_u - : bk. soğu- -12-

s.- du I/150/51

s.- duğdan I/36/53, I/36/57

s.- mamış I/48/17

s.- r I/132/38, I/36/55

s.- sun I/109/17, I/23/29

s.- yana I/70/41

s.- yoru I/36/57

s.- yunca I/100/14

so_ū : <<soğuk¹+ i- -3-

s.+ du I/140/58

s.+ dun I/140/57

<<soğuk¹+u

s.+ nda I/96/70

so_ū - : bk. soğu- -1-

s. I/111/43

sō_u - : bk. soğu- -1-

s.- muş I/05/16

so_ud - : bk. so_ut- -5-

- s.- uruş I/102/38
 s.- uruz I/48/14, I/70/44
 s.- uyoduş I/106/19
 s.- uyoş I/70/57

so_uğ : bk. soğuk¹ -11-

- s. I/126/57, I/137/62, I/36/63, I/57/53,
 II/17/80, II/30/14, II/33/40, II/33/50

bk. soğuk³

s. I/74/91

bk. soğuk⁴

s. I/66/03

so_üğ : bk. soğuk¹ -1-

s. I/96/72

so_uğ : bk. soğuk¹ -1-

s. II/30/15

so_uk : bk. soğuk¹ -19-

s. I/102/87, I/140/57, II/29/86

s.+ larda I/96/69

s.+ ta I/121/56

s.+ Ta I/85/29

s. vurdu II/23/209

s. yapcağ I/85/60

bk. soğuk²

s. I/04/74, I/111/76, I/111/107

bk. soğuk³

- s. I/20/57, I/58/31, I/64/78,
 I/102/18, I/111/33, I/123/60, II/26/47

bk. soğuk⁴

s. I/66/14

so_uK : bk. soğuk¹ -14-

s. I/126/65, I/143/25,

s.+ da I/126/57, I/135/50

bk. soğuk²

s. I/74/92

bk. soğuk³

- s. I/20/55, I/20/56, I/36/63, I/111/32,
 I/119/48, I/119/56, I/130/90

s.+ da I/107/45

so_uma : Soğuma, soğumak işi veya durumu. -1-

s.+ sî I/36/63

so_ut - : Soğutmak, soğumasını sağlamak, ısı derecesini düşürmek. -2-

s.- tuğTan I/106/19

s.- Tuğtan I/102/38

so_utmı : Soğutma, soğutmak işi veya durumu. -1-

s.+ ya I/106/18

soba : İçinde odun, kömür, gaz vb. yakılan ve pek çok çeşidi bulunan, borulu veya borusuz ısıtma aracı. -20-

s. I/09/57, I/29/18, I/76/85

S. I/143/81

s.+ dâ II/22/36

s.+ dan I/143/81

S.+ lâ II/19/150

S.+ lāñ II/21/70

s.+ mız I/34/55, II/33/49

S.+ nın II/19/155, II/19/158

s.+ nıñ II/11/55

S.+ nıñ II/11/57

s.+ ya I/138/97

soba kur- : Isınmak amacıyla evin bir yerine sobayı hazırlayarak yerleştirmek.

s. kuruluyordu I/16/25

S. güruyoş II/19/150

sobâ : bk. soba -1-

s.+ yı I/121/13

sobbet : bk. sohbet -2-

dīnī s.+ lē I/28/33

s.+ ten II/23/126

sobı : bk. soba -1-

s.+ yı I/65/15

soda : İçinde sodyum bikarbonat ve diğer tuzlar bulunan, hazmı kolaylaştıran, susuzluğu gideren bazı içkilerle beraber içilen, köpürücü su. -1-

s.+ lı I/71/26

sörme : Sürme, süs amacıyla kirpik diplerine sürülen siyah toz. -1-

s.+ lidir I/95/121

sofra : Üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine

oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş masa, sini, yaygı vb. -19-

s. I/07/32, I/111/81, I/19/24, I/19/25, I/34/15, I/34/17, I/34/18, I/34/20

s.+ dan I/111/82

s.+ lâ I/34/14

s.+ ları I/01/54, II/21/36

s.+ mız I/152/34

s.+ yı I/111/89, I/34/16

sofra_altı : Sofra bezi.

s.+ na I/98/82

sofra bezi : Yemek sinisi vb. altına serilen yaygı.

s. bezi I/132/44

sofra gur- : Sofra takımları ve yiyecekler koyarak sofrayı hazırlamak.

s. ğuraġlâdı I/154/19

s. ğuruyom I/105/35

sofrâ : bk. sofra -2-

s.+ altı I/98/82

s.+ ya I/07/35

sofrâ : bk. sofra -3-

s. I/91/36

s.+ dâ II/03/55, II/03/56

sofrı : bk. sofra -1-

s.+ ya I/132/18

soğan : Zambakgillerden, kat kat kabuktan ibaret yumrusu ve şerit şeklindeki uzun yeşil yaprakları yemeklerde, salatalarda kullanılan, keskin kokulu ve acı otsu bitki. -1-

s. I/119/47

soğu - : Yavaş yavaş veya süratle ısını, sıcaklığını kaybetmek, soğuk duruma gelmek. -2-

s.- r II/39/74

soğuk : 1. Hava sıcaklığının üşütecek kadar az veya düşük olması durumu. -1-

s. I/32/24

2. Isısı düşük, harareti az olan.

3. Sıcaklık derecesi üşütecek kadar az olan, insanı üşüten.

4. İçten ve gönülden olmayan, samimiyetsiz.

sohbet : İki veya daha çok kimse arasında dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi. -6-

s. II/16/50

s.+ i I/146/52

sohbet et- (yap-) : Karşılıklı olarak dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirmek, söyleşide bulunmak.

s. edimiyyon II/11/52

s. idēdik I/146/49

s. idēdiK I/146/45

s. idimiyyoS II/11/53

sohbet : bk. sohbet -1-

s. II/37/13

sōhbet : bk. sohbet -1-

s. ediyoz II/38/02

sōhbet : bk. sohbet -1-

s. II/21/28

sohbetli : Sohbeti çok olan, çok sohbet edilen, neşe ve dostluk içinde. -1-

s.+ ydi II/11/51

soğ - : 1. (İçine veya arasına) Girmesini sağlamak. -11-

s.- ārdık I/47/43

s.- arın I/109/47, I/109/48

s.- āsın I/32/46

s.- duydu I/88/65

s.- madı I/91/59

s.- u soğludururun I/109/40

soğlu s.- uvrurun I/109/40

s.- uyusun I/129/14

s.- uyosu I/07/42

s.- uyoz II/21/98

2. (Bir şey veya kimsenin bir yere) Girmesini sağlamak, içeriye almak. -10-

s.- arlardı I/134/63

s.- du I/108/55

s.- madı I/108/55

s.- madılar I/158/34

s.- mazdın I/120/48

- s.- mazla I/69/94, I/69/95
s.- mazlā I/69/94
s.- mazlādi II/23/75
s.- up II/23/75
3. (İğne, bıçak vb. kesici, delici bir şey)
Batırmak, saplamak. -2-
s.- allar I/56/49
s.- arın I/120/49
sōk - : bk. sōk⁻¹ -1-
s.- ma I/02/71
sōK - : bk. sōk⁻¹ -1-
s.- ecen I/63/51
sōK - : bk. sōk⁻² -1-
s.- mazdığ I/01/55
bk. sōk⁻¹ -5-
s.- ar I/02/71, I/02/72
elimizi goynumuza s.- dūk I/27/26
eliñ boyñuña s.- up I/100/24
sōkā : <<sōkak¹+1 -9-
s. I/130/55, II/18/20
s.+ η II/18/19
<<sōkak²+1
s. I/80/34,
s.+ a I/35/49
<<sōkak³+1
s. I/76/86, I/87/91, I/145/29,
I/146/41
sōkak : 1. Yerleşim yerlerinde ev ve
dükânlar arasında uzanan, caddeye
nispetle daha dar ve kısa yol. -13-
s.+ lāda I/61/29
s.+ lar I/111/114
s.+ lara I/135/05
s.+ ları I/60/102
s.+ tı II/18/17
2. Ev dışındaki yer, dışarısı.
s.+ lāda I/61/56
s.+ larda I/52/57
s.+ Ta II/35/105
s.+ Tan I/125/94, I/61/48

3. Misafirlik, gezmek, oturmak ve sohbet
etmek için gidilen yer.
s.+ k̄ada I/32/05
s.+ lara I/31/55
sōkak : bk. sōkak² -1-
s.+ Ta II/35/104
sōkağ : bk. sōkak¹ -2-
s.+ ı II/18/22
sōkaK : bk. sōkak² -1-
s. oyunu yapadı II/35/105
sōkme : Sokma, sokmak işi. -1-
s.+ yē I/158/34
sōkul - : Yanaşmak, yaklaşmak. -6-
s.- amıyoñ I/80/20
s.- masın I/05/30
s.- mıyoruz I/51/55
s.- ū II/17/29
s.- updurun I/45/63
s.- urduñ I/80/19
sol : Kalbin bulunduğu tarafta olan ve bu
tarafata bulunan yön. -12-
s. I/152/133, I/156/59, I/20/95, II/01/02
s.+ a I/64/51
sa_La s.+ a I/122/67
s.+ da I/122/84
sağ dañımisa salımdasın s. dalımdasa
solumdasın I/20/96
s.+ u I/81/37
sağ dañımisa salımdasın sol dalımdasa
s.+ umdasın I/20/96
s.+ uñdayın I/20/95
2. Siyasette ekonomi ve düşüncede
gelenekçiliği, muhafazakârlığı reddeden
ve sosyalizm taraftarı olan (görüş, kimse,
parti vb.). -5-
sağ s.+ dan I/141/27
sağ s. davası I/138/115, I/138/123
sağ s. dāvası I/138/116
sağ s. dāvāsında I/138/125
sol - : 1. Diriliğini, tazeliğini yitirmek,
pörsümek. -2-
s.- masaydı I/95/37

2. Rengi uçmak, rengi atmak, parlaklığını kaybetmek.

s.- masın I/94/30

sollâş - : Sollaşmak, soğumak, arası açılıp uzaklaşmak. -1-

s.- dı I/150/30

solmaz : Solmayan, dış şartlarda rengi değişmeyen (boya, kumaş vb.). -1-

s.+ lanı I/152/59

soluk : Ağız ve burundan akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, nefes. -1-

s. I/10/112

soluğ : bk. soluk -1-

bi s. I/79/23

söm : bk. sonra -1-

s. II/29/06

somun : Yuvarlak ve ortası kabarıp ekmek. -9-

s. I/03/50, I/03/52, I/07/104, I/09/50, I/51/40, I/51/42, I/88/50

s. ekmeg II/35/90

s. ekmek I/103/11

son : İçinde bulunulan vakte en yakın geçmiş zaman yahut bu zamanda yapılmış veya meydana gelmiş olan. -22-

s. I/142/28, I/55/65, I/56/33, I/64/91, I/91/09, I/92/50, I/94/42, II/01/23, II/09/52

s.+ ku I/112/43

s.+ kulā I/48/45

s.+ künun I/112/79

s.+ kuynan I/112/64

s. sōna I/107/52

s.+ u I/53/64, I/61/05

hāFta s.+ u I/154/15

s.+ um I/112/53

s.+ una I/54/25

s.+ unda I/110/08

son(a) er- : Bitmek, tükenmek.

s. erer II/10/99

son ğarı buğ ğarı soñ herif buğ herif : Sonradan (ikinci ve daha sonra) evlenilen

kadın ve erkeklerin sıkıntılar yaşadığını anlatan bir atasözü.

son ğullanmı tarihi : Bir ürünün tüketilebileceğini gösteren en son tarih.

s. ğullanmı tarihi II/39/17

sōn : bk. sonra -1-

s. II/08/94

sōñ : bk. son -1-

s.+ kunu II/11/37

sona : bk. sonra -419-

s. I/06/35, I/06/65, I/08/03, I/08/109, I/08/22, I/08/69, I/08/74, I/09/13, I/09/35, I/09/39, I/10/03, I/10/51, I/10/64, I/10/88, I/100/04, I/100/15, I/100/28, I/100/32, I/101/74, I/102/24, I/102/40, I/102/55, I/103/50, I/103/55, I/103/59, I/104/27, I/104/38, I/104/41, I/104/43, I/106/10, I/106/18, I/106/19, I/106/21, I/106/22, I/106/41, I/106/64, I/106/65, I/106/71, I/107/44, I/108/14, I/108/28, I/109/16, I/109/17, I/109/55, I/11/31, I/11/67, I/11/78, I/11/81, I/11/83, I/11/84, I/110/07, I/110/08, I/110/13, I/110/42, I/110/44, I/111/30, I/111/66, I/111/67, I/111/75, I/111/82, I/111/83, I/112/09, I/112/17, I/112/27, I/112/37, I/113/07, I/113/102, I/113/105, I/113/106, I/113/19, I/113/42, I/113/68, I/114/03, I/114/04, I/114/07, I/114/09, I/114/13, I/114/14, I/114/15, I/114/18, I/114/22, I/114/23, I/114/25, I/114/34, I/114/50, I/114/54, I/114/56, I/114/57, I/115/16, I/115/17, I/115/22, I/115/37, I/115/39, I/115/44, I/116/25, I/116/36, I/116/38, I/117/26, I/117/38, I/117/52, I/118/11, I/118/12, I/119/50, I/119/56, I/119/57, I/12/01, I/12/02, I/120/41, I/121/23, I/121/55, I/121/73, I/121/86, I/121/88, I/121/90, I/122/28, I/122/49, I/122/60, I/122/66, I/123/18, I/123/56, I/125/35, I/125/42, I/125/68, I/125/76, I/125/89, I/125/92, I/127/07, I/127/08, I/127/10, I/127/15, I/127/20, I/127/42, I/127/48, I/128/35, I/128/62, I/128/72, I/13/16, I/131/13, I/131/39, I/131/56, I/131/63, I/132/25, I/132/82, I/133/50, I/138/22, I/138/40, I/138/67, I/138/74, I/138/76, I/138/85, I/139/34, I/14/11, I/140/67, I/145/49, I/145/77,

I/146/23, I/146/28, I/146/37, I/146/48, I/146/57, I/147/53, I/148/10, I/148/14, I/148/24, I/148/53, I/148/58, I/149/62, I/15/21, I/15/26, I/15/56, I/15/62, I/150/39, I/150/46, I/152/09, I/152/115, I/152/116, I/152/119, I/152/134, I/152/22, I/152/26, I/152/31, I/152/53, I/152/58, I/152/59, I/152/83, I/152/88, I/152/97, I/155/06, I/155/19, I/155/49, I/155/95, I/156/16, I/157/40, I/157/42, I/157/58, I/158/28, I/16/12, I/161/10, I/17/15, I/17/39, I/17/51, I/18/37, I/18/54, I/19/03, I/20/39, I/21/36, I/23/44, I/24/03, I/24/22, I/24/31, I/26/08, I/26/09, I/26/69, I/28/37, I/28/39, I/31/06, I/31/52, I/33/27, I/33/55, I/36/51, I/36/65, I/36/85, I/38/08, I/40/47, I/41/36, I/42/36, I/42/38, I/46/123, I/58/46, I/58/47, I/58/57, I/58/67, I/59/20, I/59/45, I/59/48, I/59/85, I/64/41, I/64/76, I/68/09, I/68/40, I/69/106, I/69/22, I/69/35, I/69/89, I/70/26, I/70/31, I/70/36, I/70/41, I/70/56, I/70/59, I/71/13, I/71/21, I/71/73, I/71/74, I/72/34, I/72/42, I/72/45, I/72/46, I/72/70, I/72/77, I/72/80, I/72/81, I/72/83, I/73/75, I/73/76, I/74/101, I/74/60, I/74/70, I/74/79, I/74/81, I/75/76, I/76/57, I/76/63, I/77/54, I/78/22, I/78/32, I/78/53, I/80/29, I/80/31, I/80/35, I/81/09, I/81/12, I/81/15, I/81/21, I/81/55, I/81/67, I/82/02, I/82/07, I/82/13, I/84/06, I/84/07, I/84/12, I/85/36, I/86/32, I/86/65, I/87/120, I/87/16, I/87/17, I/87/18, I/87/31, I/87/44, I/87/59, I/87/72, I/87/73, I/88/25, I/88/33, I/90/78, I/93/48, I/94/04, I/94/22, I/94/28, I/94/37, I/94/42, I/94/44, I/95/18, I/95/28, I/95/80, I/95/93, I/96/04, I/96/06, I/96/09, I/96/28, I/96/55, I/96/56, I/96/57, I/96/63, I/97/52, I/97/54, I/98/119, I/98/51, I/98/53, I/98/58, I/98/59, I/98/60, I/98/61, I/98/83, I/98/98, I/99/26, I/99/58, I/99/76, II/04/95, II/07/115, II/07/17, II/07/48, II/09/12, II/09/17, II/09/31, II/09/37, II/09/49, II/09/50, II/10/19, II/12/58, II/15/111, II/15/71, II/19/114, II/19/97, II/19/99, II/21/10, II/23/02, II/23/116, II/23/143, II/23/200, II/24/74, II/32/63, II/32/67, II/33/70, II/34/23, II/34/34, II/34/42, II/34/76, II/35/114, II/35/33, II/37/04, II/37/64, II/37/66, II/37/76, II/39/10, II/39/143, II/39/36, II/39/41, II/39/51, II/39/67

S. I/124/14, I/48/24
 öleden s. I/152/121
 sōna s. I/121/114
 s.+ cāzım I/145/59
 s.+ cım I/87/84
 s.+ cıma I/127/30, I/127/47, I/144/62, I/146/17
 s.+ kile I/108/35
 s.+ m I/96/05
sona : bk. sonra -1-
 s. II/39/71
soná : bk. sonra -7-
 s. I/40/22, I/69/104, I/71/39, II/06/22, II/06/23, II/06/25
sonă : bk. sonra -1-
 s. I/32/13
sonā : bk. sonra -24-
 s. I/111/43, I/114/03, I/127/41, I/134/59, I/148/45, I/150/57, I/155/20, I/18/55, I/33/12, I/33/54, I/58/40, I/59/23, I/69/36, I/69/71, I/76/63, I/81/08, I/81/31, I/94/28, I/99/53, II/15/72, II/23/86, II/34/64, II/34/73
 s.+ cūm I/87/13
sonā : bk. sonra -8-
 s. I/126/61, I/128/36, I/128/40, I/13/35, I/132/43, I/17/30, I/18/07, I/46/26
sonă : bk. sonra -6-
 s. I/40/48, I/74/64, I/80/55, I/81/44, I/95/81, II/19/29
soṇa : bk. sonra -1-
 s. I/81/16
soṇă : bk. sonra -1-
 s. II/07/13
soṇā : bk. sonra -2-
 s. I/58/98, II/39/102
sóná : bk. sonra -1-
 s. I/58/62
sōna : bk. sonra -2-
 s. I/22/27
 s. yaparsın II/37/95
sōna : bk. sonra -410-

s. I/01/13, I/01/27, I/01/66, I/01/80, I/01/82, I/01/88, I/01/97, I/01/98, I/03/41, I/04/15, I/04/32, I/04/34, I/04/35, I/04/38, I/04/45, I/04/49, I/05/49, I/06/139, I/06/61, I/07/53, I/07/93, I/08/04, I/08/112, I/08/119, I/08/12, I/08/123, I/08/13, I/08/16, I/08/24, I/08/39, I/08/49, I/08/50, I/08/83, I/08/85, I/08/86, I/08/88, I/08/89, I/08/92, I/08/94, I/08/96, I/08/98, I/08/99, I/09/24, I/09/25, I/09/40, I/09/46, I/10/104, I/106/16, I/106/50, I/106/52, I/106/59, I/106/60, I/106/64, I/109/40, I/11/06, I/11/18, I/11/20, I/11/21, I/11/92, I/11/95, I/110/10, I/111/55, I/112/35, I/112/37, I/112/60, I/113/03, I/113/10, I/113/102, I/113/103, I/113/109, I/113/110, I/113/111, I/113/13, I/113/19, I/113/23, I/113/24, I/116/41, I/118/13, I/121/110, I/121/114, I/122/19, I/122/58, I/122/66, I/122/72, I/122/77, I/123/07, I/123/53, I/124/36, I/125/26, I/125/30, I/125/32, I/125/38, I/125/46, I/125/66, I/127/11, I/130/13, I/130/15, I/131/56, I/138/34, I/138/63, I/138/71, I/138/72, I/138/77, I/138/86, I/140/23, I/140/47, I/145/12, I/145/59, I/145/84, I/146/36, I/146/37, I/147/30, I/147/34, I/148/09, I/148/16, I/148/20, I/148/29, I/149/52, I/149/58, I/149/59, I/152/25, I/152/28, I/152/85, I/152/94, I/153/06, I/153/07, I/153/107, I/153/11, I/153/19, I/153/63, I/153/75, I/155/04, I/155/91, I/156/22, I/156/27, I/157/14, I/157/43, I/157/55, I/157/64, I/157/69, I/157/80, I/158/04, I/158/35, I/158/59, I/158/60, I/159/10, I/18/20, I/18/64, I/19/08, I/19/09, I/21/20, I/22/34, I/24/34, I/24/62, I/26/03, I/27/47, I/28/30, I/28/36, I/29/14, I/29/19, I/30/13, I/30/24, I/30/35, I/30/36, I/31/08, I/31/20, I/31/21, I/32/74, I/32/86, I/33/151, I/33/48, I/33/88, I/34/44, I/34/45, I/34/56, I/35/05, I/35/10, I/35/24, I/35/39, I/35/40, I/35/55, I/36/52, I/36/53, I/36/55, I/36/57, I/36/58, I/36/65, I/36/70, I/36/73, I/36/79, I/38/59, I/39/35, I/40/50, I/40/79, I/41/32, I/42/15, I/42/16, I/42/19, I/42/20, I/42/24, I/42/30, I/44/44, I/44/61, I/44/73, I/44/90, I/45/34, I/45/47, I/47/17, I/48/30, I/48/43, I/48/71, I/49/02, I/49/09, I/49/14, I/49/27, I/51/07, I/52/48, I/52/57, I/52/71, I/54/16, I/54/24, I/54/30, I/54/67, I/56/21, I/56/76, I/57/46, I/58/21, I/58/44, I/58/51, I/58/69, I/58/87, I/59/16, I/60/03, I/60/09, I/60/68, I/60/69, I/62/10, I/62/19, I/62/23, I/62/33, I/62/39, I/63/06, I/63/31, I/64/100, I/64/126, I/64/28, I/64/64, I/64/72, I/66/11, I/66/13, I/67/63, I/68/39, I/68/54, I/69/16, I/69/76, I/69/93, I/70/26, I/70/30, I/70/35, I/70/38, I/70/44, I/70/50, I/70/53, I/70/79, I/70/82, I/72/35, I/72/41, I/72/44, I/72/45, I/72/69, I/72/71, I/72/78, I/74/26, I/74/31, I/74/51, I/77/29, I/80/30, I/80/54, I/80/67, I/84/13, I/86/65, I/86/66, I/87/16, I/87/30, I/87/45, I/87/60, I/91/75, I/94/51, I/94/55, I/98/78, II/05/100, II/07/13, II/07/16, II/07/18, II/07/39, II/07/66, II/08/11, II/09/08, II/09/103, II/09/13, II/09/20, II/09/25, II/09/36, II/09/38, II/09/41, II/09/56, II/09/57, II/09/91, II/10/70, II/12/30, II/12/74, II/13/05, II/13/28, II/13/32, II/13/38, II/13/62, II/13/64, II/15/116, II/15/13, II/15/70, II/15/74, II/16/84, II/17/19, II/21/86, II/22/15, II/22/59, II/22/60, II/22/70, II/22/71, II/23/155, II/23/160, II/23/166, II/23/50, II/23/64, II/23/71, II/24/76, II/25/33, II/25/60, II/25/63, II/25/68, II/25/73, II/25/75, II/25/96, II/26/02, II/26/22, II/26/28, II/27/40, II/27/53, II/29/100, II/29/24, II/31/14, II/32/55, II/32/56, II/32/57, II/32/98, II/33/71, II/33/73, II/33/78, II/34/14, II/34/15, II/34/99, II/35/105, II/35/33, II/37/118, II/37/120, II/37/49, II/37/54, II/39/145, II/39/33, II/39/49

son s. I/107/52

sōna s. I/128/62, I/151/27, I/34/41

s.+ cāzım I/30/29, I/145/37, I/145/79, I/157/13

s.+ cıma I/31/08, I/31/30, I/31/51, I/59/85

s.+ cūma I/48/72, I/60/100

s.+ da I/44/45

s.+ dan I/131/15

s.+ sı I/57/48

s.+ sını II/09/90

s. sona I/121/114

s. sōna I/128/62, I/151/27, I/34/41

s. yapılan I/35/31

s. yapılmış I/35/31

sōnā : bk. sonra -1-

s. I/08/14

sōnā : bk. sonra -13-

s. I/08/98, I/24/30, I/40/16, I/44/60, I/54/14, I/54/15, I/54/65, II/07/24, II/09/84, II/15/25, II/26/24, II/35/80

sōnā : bk. sonra -10-

s. I/138/54, I/153/06, I/157/14, I/38/21, I/40/03, I/40/11, I/72/72, I/94/59, II/15/38, II/32/89

sōnā : bk. sonra -3-

s. I/40/22, II/09/74, II/23/204

sōnā : bk. sonra -1-

s. I/63/03

sōṇā : bk. sonra -1-

s. I/63/31

sōṇākī : bk. sōṇraki -1-

s.+ ndan I/61/58

sonadan : bk. sonradan -2-

s. I/146/76, II/34/23

sōnadan : bk. sonradan -36-

s. I/01/08, I/02/69, I/04/23, I/11/23, I/113/03, I/121/115, I/130/06, I/143/71, I/143/81, I/150/42, I/153/10, I/153/12, I/153/59, I/156/11, I/16/58, I/160/30, I/160/31, I/18/58, I/32/06, I/42/10, I/46/94, I/59/80, I/60/31, I/64/64, I/64/87, I/69/59, I/76/40, I/78/46, I/98/59, II/13/62, II/25/12, II/25/13, II/25/17

s. yapıldı I/16/57

s. yaptık I/160/09, I/160/16

sōnadān : bk. sonradan -1-

s. I/01/09

sōnādan : bk. sonradan -3-

s. I/128/14, I/54/28

s. yaptık I/02/69

sōnaki : bk. sōṇraki -1-

s. I/53/57

sonām : bk. sonra -1-

s. II/29/60

soni : bk. sonra -17-

s. I/05/66, II/02/86, II/05/45, II/06/31, II/06/54, II/06/58, II/12/16, II/12/53, II/12/58, II/15/122, II/23/87, II/39/103, II/39/153, II/39/53, II/39/64, II/39/68, II/39/72

sōni : bk. sonra -22-

s. I/01/93, I/04/15, I/44/77, I/44/78, II/05/52, II/05/63, II/05/89, II/06/30, II/06/37, II/06/55, II/06/82, II/08/12, II/08/60, II/09/47, II/12/44, II/15/118, II/15/121, II/21/08, II/21/11, II/23/104, II/23/91

s.+ ya I/121/32

sonī : bk. sonra -7-

s. I/02/70, I/05/14, I/152/126, I/40/19, II/07/120, II/15/115, II/15/121

sonī : bk. sonra -2-

s. II/39/155, II/39/70

sōṇī : bk. sonra -1-

s. II/14/15

sōnidan : bk. sonradan -4-

s. I/05/06, I/05/12, I/93/16

sonna : bk. sonra -11-

s. I/11/59, I/121/56, I/85/23, I/85/29, II/04/91, II/25/33, II/37/118, II/37/120

s.+ sına I/85/11

sonnā : bk. sonra -2-

s. II/19/12, II/19/133

sonṇa : bk. sonra -4-

s. I/22/15, I/33/49, II/19/51

sonnadān : bk. sonradan -2-

s. I/05/08, I/55/26

sono : bk. sonra -4-

s. II/23/111, II/23/164, II/29/100

s. yapcāmız II/29/89

sonō : bk. sonra -1-

s. II/29/56

sonocum : bk. sonracım -1-

s. II/29/57

sonom : bk. sonra -2-

s. II/29/105, II/29/83

sōnom : bk. sonra -2-

s. II/29/06, II/29/17

sonra : İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilahare, ...-nın ardından, ... arkasından. -44-

s. I/10/105, I/10/12, I/113/31, I/117/52, I/142/28, I/142/53, I/147/27, I/152/89, I/27/44, I/28/35, I/32/35, I/59/27, I/68/08, I/68/21, I/73/18, I/78/01, I/78/05, I/78/08, I/78/11, I/78/50, I/78/54, I/82/08, I/83/15, I/85/20, I/85/47, I/90/12, I/90/13, I/91/15, I/91/58, I/92/25, II/10/29, II/15/106, II/15/120, II/15/26, II/23/144, II/37/124, II/37/20, II/38/80, II/38/88

s.+ ki I/157/29

sonrâ : bk. sonra -1-

s. II/15/121

sonrâ : bk. sonra -2-

s. II/10/28, II/15/75

sonra : bk. sonra -7-

s. I/14/73, I/95/109, II/04/85, II/23/10, II/34/12, II/34/75

s. yapıldı I/142/47

sonra : bk. sonra -10-

s. I/118/16, I/118/17, I/81/26, I/96/04, II/23/136, II/23/152, II/23/161

sonra s. II/19/144

s.+ dan II/19/29

s. sonra II/19/144

sonrâ : bk. sonra -1-

s. I/82/03

sônra : bk. sonra -1-

s. I/81/34

sônra : bk. sonra -1-

s. II/15/123

sônra : bk. sonra -1-

s. II/33/65

sonradan : Sonra, daha sonra, bilahare. -3-

s. I/13/34, I/78/50

sonradan : bk. sonradan -1-

s. I/128/02

sônıraki : Sonraki, daha sonra olan, daha sonra meydana gelen. -1-

bi s. II/38/49

sonrı : bk. sonra -1-

s. II/26/37

sonrı : bk. sonra -1-

s. II/26/36

sonrıdan : bk. sonradan -1-

s. II/06/05

sonrî : bk. sonra -1-

s. II/15/74

sonu : bk. sonra -19-

s. I/03/103, I/10/103, I/44/61, I/73/75, II/01/16, II/02/105, II/08/119, II/08/69, II/10/21, II/11/28, II/25/73, II/39/115, II/39/123, II/39/124, II/39/33, II/39/89, II/39/98

sonû : bk. sonra -1-

s. II/29/78

sonû : bk. sonra -2-

s. II/08/64, II/39/125

sõnu : bk. sonra -23-

s. I/34/56, I/54/32, II/02/90, II/05/87, II/06/26, II/07/86, II/08/30, II/11/29, II/12/12, II/15/118, II/15/119, II/15/12, II/15/40, II/15/54, II/16/55, II/18/03, II/18/32, II/39/117, II/39/40

sõnu s. II/21/16

s. sõnu II/21/16

s. sõnû II/21/17

sõnu : bk. sonra -2-

s. II/08/119, II/39/76

sõnû : bk. sonra -1-

s. II/18/05

sõnû : bk. sonra -1-

sõnu s. II/21/17

sonunda : En son zamanda, nihayetinde. -1-

s. I/07/20

sonj : bk. son -39-

s. I/121/19, I/138/23, I/43/09, I/88/31, II/04/93, II/09/15, II/09/17, II/22/05, II/22/14, II/34/71

s.+ a erē II/23/56

söğadan

- s.+ dan II/20/76
s. ğarı buğ ğarı soğ herif buğ herif
I/125/36
soğ ğarı buğ ğarı s. herif buğ herif
I/125/37
s.+ larını II/30/14
s.+ u I/10/76, I/45/45, I/52/89, II/39/138
sezon s.+ u I/03/104
s.+ umuz I/63/44
s.+ umuzu I/119/40, I/74/35
s.+ una I/88/15
ölen s.+ una II/25/114
s.+ unda I/06/140, II/03/77, II/22/16
s.+ uñda I/05/21, I/58/77
s.+ undan I/01/17, II/10/55
s.+ uñdan II/10/35
s.+ unu I/42/48, I/74/25
s.+ uñu I/112/52
söğadan : bk. sonradan -1-
s. II/20/77
soğra : bk. sonra -1-
s. I/142/25
soğra : bk. sonra -1-
s. I/142/40
soğradan : bk. sonradan -2-
s. I/142/19, I/142/20
soğrı : bk. sonra -1-
s. II/07/143
soğu : bk. sonra -2-
soğu s. I/12/32
s. soğu I/12/32
soğunda : bk. sonunda -2-
s. I/138/62, II/05/63
sopa : 1. Değneğin kalını, kalınca
değnek. -22-
s. I/07/23, I/153/106, I/155/46, I/31/42,
I/95/78
s.+ lā I/31/30
s.+ lādan I/31/36
s.+ yı I/31/43, I/31/45
s.+ yı vurdū I/31/42

- s.+ yı vurulardı I/112/19
s.+ ynan I/01/21
2. Dayak, kötek.
s. I/20/102, I/22/45
s.+ sından I/61/60
sopa at- (çek-) : Dövmek, dayak atmak.
s. atmāıdı I/61/26
s. atTı I/22/42, I/22/43
s. çekellerdi I/22/36
sopa ye- : Dayak yemek, dövülmek.
s. yemedik II/15/61
s. yidim I/61/49
sopā : bk. sopa² -1-
s. I/20/102
soPalamaK : Sopa ile vurmak, dövmek
işi. -1-
s. I/61/27
soPbet : bk. sohbet -2-
s. edellēdi II/23/68
s. yapıyo I/155/89
sor - I : Soru yöneltmek bilgi istemek, sual
etmek. -145-
s. I/112/41, I/125/19, I/134/10,
I/138/115, I/138/18, I/146/30, I/157/77,
I/77/55, I/98/64, I/99/19, I/99/20, II/04/43,
II/10/101, II/17/09, II/25/43, II/39/14
S. I/20/89
s.- ā I/10/51, I/37/18, I/60/87
s.- abiliriz I/117/40
s.- abilirsiZ I/156/68
s.- açak I/138/45
s.- açan I/02/72, I/08/01
s.- açanız I/06/08
s.- acēñ II/27/62
s.- alım I/142/17
s.- alġā II/30/63
s.- allar I/67/34
s.- am I/134/48, I/52/32, I/98/42
s.- an I/155/72, I/91/05, I/94/04, I/94/07
s.- aņ yapmıyor I/67/05
s.- ar I/14/45, I/20/23

s.- arın II/34/78
 s.- arısāḡ I/157/72
 s.- arlā I/10/95
 s.- arsanız I/56/01
 s.- arsaḡ I/06/47, I/110/55
 s.- arseḡ I/98/75
 s.- arsınız I/117/40
 s.- arşıḡız I/06/49, I/87/30
 s.- āsanız I/56/04
 s.- caḡ I/107/06, I/128/03
 s.- caḡ I/155/10
 s.- cāḡ II/21/101
 s.- cāḡız II/09/104, II/37/127
 s.- ceḡ I/72/53, I/87/01, I/87/02
 s.- cēḡ I/72/37
 s.- cēsāḡ I/98/42
 s.- cēseḡ I/72/54
 s.- du I/56/78, I/83/51
 s.- dulā I/48/81
 s.- dum I/56/64, I/56/65, I/56/68,
 I/56/78, I/74/44
 s.- dun II/16/81
 s.- dūnuz I/56/02
 s.- dūḡa I/124/27
 s.- duḡuz I/23/25
 s.- ıçıkla I/95/01
 s.- iyillē II/08/22
 s.- ma I/145/09, I/20/88
 s.- madılā II/14/85
 s.- madılar I/10/42
 s.- madım I/52/40
 s.- madī I/138/45
 s.- maSsa I/110/18
 s.- mayınca I/98/75
 s.- mazlar I/110/19
 s.- mazlardıḡ II/14/72
 s.- mıyyoz II/10/81
 s.- muş I/133/59
 s.- muşdur I/138/44
 s.- muşla I/87/35

s.- muyo I/09/14
 s.- salā I/161/53
 s.- salar I/161/49
 s.- san I/14/06
 s.- saḡ I/136/39, I/67/48
 s.- sâḡā II/23/99
 s.- saḡız I/161/36
 s.- ucaḡ II/21/101
 s.- ulmāzdı II/13/18
 s.- uludu I/64/21
 s.- ulur II/28/58, II/28/61
 s.- ulurdu I/74/100, I/74/28
 s.- un I/151/01, I/56/79
 s.- uḡ I/125/19, I/161/54, I/161/58,
 II/04/82, II/37/67, II/39/05, II/39/22
 s.- usa I/128/09
 s.- uyo I/107/01, I/157/19, I/72/35,
 I/84/04, II/39/157
 s.- uyō I/157/19, I/64/31
 s.- úyo I/09/11
 s.- uyola I/70/04
 s.- uyołā I/29/02, I/72/63, I/75/58,
 I/75/67
 s.- uyon I/148/07
 s.- uyōḡ I/72/08
 s.- uyor II/03/34
 s.- uyorlā II/38/106
 s.- uyosaḡ I/157/30
 s.- uyosaḡız I/151/11
 s.- uyosuḡuS II/18/09
 s.- úyū II/02/23
 s.- uyum I/58/19
sor-II : Emmek, emerek içine çekmek. -1-
 s.- ardı I/123/54
sor : bk. zor¹ -5-
 s. I/14/36
 S. I/109/45, I/109/46, I/51/15
 S.+ du I/141/21
sor- : bk. sor- I -1-
 s.- ma I/35/01
sör - : bk. sor- I -2-

s.- du I/112/58

s.- muş II/23/29

sora : bk. sonra -21-

s. I/103/04, I/152/09, I/152/55, I/18/74, I/60/12, I/65/11, I/65/12, I/65/28, I/65/30, I/65/33, I/65/36, I/65/40, I/65/58, I/68/34, I/73/62, I/81/52, I/82/24, I/82/28, I/90/09, II/29/76

sorâ : bk. sonra -1-

s. I/65/16

sorâ : bk. sonra -4-

s. I/139/19, I/73/50, I/90/49, I/90/76

sōra : bk. sonra -22-

s. I/139/37, I/139/53, I/156/59, I/41/67, I/59/26, I/59/84, I/61/21, I/68/22, I/73/48, I/90/55, II/03/22, II/06/42, II/06/56, II/10/46, II/10/47, II/21/06, II/24/20

s.+ dan I/07/40, I/07/43

s.+ Sını II/06/36

s.+ sî I/82/19

sōra : bk. sonra -5-

s. II/29/41, II/30/83, II/31/12

sōra s. II/12/73

s. sōra II/12/73

sōrâ : bk. sonra -2-

s. I/139/50, I/68/18

sōra : bk. sonra -1-

s. I/68/15

sōradan : bk. sonradan -3-

s. I/07/83, I/139/20, I/73/12

sorğu : Sorma işi, sorgulama. -2-

s. I/75/67

s.+ muz I/157/28

soridân : bk. sonradan -1-

s. bir iKisi II/06/61

sōrî : bk. sonra -1-

s. II/15/25

sorma : Sormak (I) işi. -2-

s.+ sı ayıb II/04/32

s.+ ynan I/136/32

sormağ : bk. sormak -1-

s. I/47/64

sormak : Soru yöneltmek bilgi istemek işi. -1-

s. I/10/40

soru : Bilgi edinmek, açıklama istemek vb. düşüncelerle bir kimseye yöneltilen ve cevabı beklenen söz veya yazı, sual. -5-

s. I/06/49, I/107/01, I/107/06, II/21/101

s.+ ya verin I/56/02

soru : bk. sonra -1-

s. II/08/11

sōru : bk. sonra -4-

s. II/08/10, II/10/27, II/24/71

s. vurmuş I/39/99

sōrû : bk. sonra -1-

s. II/21/35

sorud - : Sorutmak, ayakta durmak, dikilmek, beklemek. -1-

s.- urduğ I/77/27

sorum : bk. sorun -1-

s. + unuz I/50/44

sorun : Çözülmesi, çözüme kavuşturulması istenen durum, problem, mesele. -7-

s. I/17/37, I/17/41, II/09/71, II/10/75

s.+ u I/56/76

s.+ um I/112/29, II/22/42

sorün : bk. sorun -1-

s.+ u II/09/67

soruşdur - : bk. soruştur- -1-

s.- muş I/12/42

soruştur - : Bir konuyu ilgililere sorular sorarak araştırmak, tahkik etmek. -1-

s.- muş II/23/29

sos : Domates, baharat, sarmısak, süt, un, yağ vb. ile yapılan ve bazı yemeklerin üzerine dökülen terbiye. -4-

s. I/148/55, II/39/44

s.+ lādan II/39/58

soslu : İçinde veya üzerinde sos bulunan, sos katılmış. -1-

s. II/35/83

sosyal : Toplumla, cemiyetle ilgili, içtimai, toplumsal. -2-

sosyal hayat : İnsanın toplum içindeki yaşama biçimi, sosyal yaşam.

s. hayata I/97/05

s. hayatından II/38/38

sosyál : bk. sosyal -1-

s. I/01/28

sosyeTe : Bir cemiyette kendilerine has bir yaşama biçimini benimsemiş olan varlıklı kimseler topluluğu. -1-

s. I/155/35

sosyeteleş- : Sosyeteleşmek, sosyete hâline gelmek, sosyetenin özelliklerini taşımaya başlamak. -1-

s.- dik I/130/38

soti : Sote, ufak ufak doğrandıktan sonra yağda hafifçe kavrulmuş yiyecek. -1-

tavuk s. yapıyöm II/39/24

sovan : bk. soğan -45-

s. I/03/102, I/03/103, I/105/42, I/105/47, I/119/47, I/119/58, I/144/78, I/152/111, I/32/20, I/32/53, I/76/33, I/90/77, I/91/14, I/98/78, II/07/82, II/10/13, II/11/32, II/16/68, II/19/141, II/19/151, II/19/27, II/21/92, II/29/57, II/32/55

s.+ ı I/105/46, I/111/46, I/119/47, I/32/45, I/33/116, II/36/08

s.+ inan II/12/57

s.+ ını I/119/57, I/121/84, I/60/62, I/73/69

s.+ ĩ I/105/45, II/16/61

s.+ lâ I/32/51

s.+ larâ II/19/158

s.+ ları I/32/47

s.+ nan I/111/47, I/119/52

s.+ nâĭ I/32/52

s.+ nardân I/105/47

s.+ nı I/28/48

sovân : bk. soğan -1-

s.+ ı II/39/38

sovân : bk. soğan -4-

s. I/144/58, I/60/62, II/11/32, II/20/20

sôvra : bk. sofra -1-

s. ğumadan I/91/35

sôyrı : bk. sofra -1-

s.+ ya II/23/120

sovu - : bk. soğu- -3-

s.- du I/33/56

s.- yuncu II/07/86

s.- yuvidi II/30/18

sovuĭ : bk. soğuk¹ -3-

s. II/19/150, II/36/15

s.+ ta II/19/154

soyuĭ : bk. soğuk² -1-

s. II/13/37

soy - : 1. (Başkasına ait para, mücevher vb. şeyleri) Çalmak, gaspetmek. -11-

s.- an I/138/128, I/86/50

s.- dula I/86/48

s.- dulâ I/86/47

s.- dular I/86/51

s.- muşlar I/138/126, I/138/129

soygün s.- muşlar I/138/127

s.- ulmuş I/136/16

s.- up I/86/47

s.- uyor I/138/128

2. (Üzerinde bulunan kabuk, deri, zar vb.ni) Kesmek veya tutup çekmek, sıyırmak yoluyla çıkarmak. -9-

s.- âdı I/152/105

s.- arıS II/18/25

s.- âsıĭ II/18/26

s.- madım I/143/23

s.- uluyo II/29/105

s.- üyo II/30/39

s.- uyoZ II/19/151, II/19/158

soy a_acı : Soy ağacı, bir sülaleye mensup kimselerin tamamını, büyük atadan başlayarak yaşayış sıralarına göre gösteren dallı budaklı ağaç şeklindeki soy kütüğü, çizelge, şecere, silsilename. -1-

s.+ ĭ II/23/134

soyadı

soyadı : Çocuklara babadan, evli hanımlara kocadan geçen ve özel isimle birlikte kullanılan aile adı, soyismi. -21-

s. I/113/56

s.+ m I/13/01, I/145/03, I/49/04, I/66/25, I/73/01, I/73/02, I/79/04, I/87/06, II/15/03, II/15/04, II/26/04, II/33/02, II/34/01

s.+ mı I/103/01, I/73/05, I/88/08

s.+ mız I/11/20

s.+ mī I/145/02

soyaT : bk. soyadı -1-

s.+ dan I/60/76

soygün : Yol kesmek, silahla tehdit etmek yoluyla yapılan soyma, gasp. -1-

soygün soy- : Soymak¹, gasp etmek.

s. soymuşlar I/138/127

soyisim : Soyadı. -1-

s. II/23/144

soyismi : bk. soyisim -1-

s.+ ni II/02/22

soyla - : bk. söyle-⁴ -1-

s.- mış I/140/68

soyü - : bk. soğu- -1-

s.- yunca I/85/60

soyun - : Üzerindeki elbise ve giyeceklerin bir kısmını veya tamamını çıkarmak. -7-

s.- duyduğum I/21/66

s.- ur I/153/82, I/61/73, II/39/140, II/39/141

s.- urduK I/126/56

sö_üd : bk. söğüt -1-

s.+ ü I/93/07

sö_üT : bk. söğüt -3-

s. I/81/48

s.+ e I/81/48

s.+ lerimiS I/93/07

söbü : Çarpık, eğri, çıkıntılı. -1-

s. II/07/120

söğüt : Söğütgiller familyasından, daha çok su kenarlarında yetişen, pek çok çeşidi olan, uzun ve acı yapraklı, kabuğu kolay soyulur ağaç. -1-

sıran sıran s.+ ler birbirine ütler I/111/99

sök - : 1. (Bir şeyi) Bulunduğu, sıkıca yerleştiği yerden çekip ayırmak, çıkarmak. -8-

s.- eñ I/116/23

s.- er I/87/76

s.- Tülē II/30/81

s.- ülüyor I/16/15

s.- üyo I/103/38

s.- üyosa I/69/79

2. (Dikilmiş veya örülmüş bir şeyin) Dikişini veya örgüsünü ayırmak.

s. I/87/109

3. (Çocuk veya okuma yazması olmayan bir kimse) Okuyabilmek.

s.- emedim I/42/05

sökmi : Sökme, sökmek¹ işi. -1-

s.+ ye I/96/70

sökül - : Sökmek işine konu olmak, yerinden çekilip çıkarılmak. -1-

s.- dü I/69/79

söküm : Sökme işi. -1-

s.+ neri I/96/68

söle - : bk. söyle-¹ -18-

s.- dīmize I/14/59

s.- dim I/15/76

s.- ller I/136/39

s.- llerdi I/11/53

s.- me I/21/55, I/21/56

s.- mek I/14/18

s.- miş I/140/25

s.- miyordum I/21/78

efendime s.- n I/64/45, I/64/55

s.- rdi I/11/53

s.- sem I/15/24

s.- yecēm I/15/89

s.- yim I/120/04

efendime s.- yın I/64/131, I/64/92

s.- yon I/15/89

bk. söyle-⁷ -2-

- s.- se I/13/32, I/13/33
 bk. söyle-⁶ -9-
 s.- di I/152/70
 s.- men I/14/67
 bk. söyle-⁴ -13-
 s. I/15/64, I/15/75
 s.- diler I/122/15
 s.- tmiş I/140/68
 bk. söyle-³ -6-
 s.- llēdi I/64/97
 türkū s.- r I/15/81
 s.- rdi I/111/100
 s.- rdim I/15/80
 türkū s.- ye I/153/87
 s.- yiveridi I/148/18
 bk. söyle-² -7-
 s. I/20/54
- sölē** - : bk. söyle-¹ -1-
 efendime s.- ŋ I/64/51
- söle** - : bk. söyle-³ -3-
 türkū s.- diK II/12/69
 türkū s.- r I/15/78
 s.- yin I/15/80
- söle** - : bk. söyle-³ -26-
 s. I/47/67, I/47/68, I/47/70, I/47/76
 ilā s.- lerdī I/157/57
 s.- llerdī I/02/05
 s.- mem II/37/37
 s.- meyem II/37/37
 s.- niliyodu II/03/47
 ilāhī s.- nir I/148/17
 manilē s.- rdī I/154/47
 s.- rdi II/23/98
 s.- rdik I/153/90
 s.- rin I/112/60
 s.- ye I/153/110, I/153/111, I/153/83
 türkū s.- ye I/153/109, I/153/111,
 I/153/79, I/153/82, I/153/83, I/153/87
 s.- yen I/153/91
 bk. söyle-¹ -37-
 s. I/115/11, II/16/29
 s.- dī I/145/26
 s.- di II/16/76
 s.- dim I/43/20, II/15/112, II/22/32
 s.- lēdi I/157/48
 s.- me I/144/35
 s.- meK I/157/59
 s.- mez II/16/76
 s.- miyen I/157/48
 efendime s.- n I/64/36, I/64/50
 s.- r I/10/116
 s.- rdi I/145/29
 s.- rdik II/11/63
 s.- rdin I/10/72
 s.- rin I/06/120
 s.- rler I/06/65, II/10/103
 s.- sem I/113/86, I/22/43
 s.- sinner I/61/65
 s.- siŋ II/16/21
 s.- yemedi I/113/57
 efendime s.- yēn I/64/121
 s.- yim I/06/05
 s.- yīm II/15/94
 s.- yin I/06/109, I/56/21
 selam s.- yiŋ I/80/66
 s.- yiveriyim I/06/100
 s.- yollar I/113/33
 bk. söyle-⁴ -28-
 s. I/138/02
 s.- di I/06/91, I/138/99, I/56/08
 s.- diler I/60/57
 s.- māsāŋa I/06/91
 s.- miyon I/156/14
 s.- r I/138/99
 s.- sem I/52/14, I/52/15
 s.- Tdiren I/06/91
 s.- ye I/60/58, I/60/59
 s.- yem I/103/01
 bk. söyle-⁶ -14-

söle -

s. I/152/70, I/153/100, II/23/114,
II/23/115, II/25/65

s.- dim II/23/129

s.- medik II/12/09

s.- mezdi II/23/108

s.- rdiñ I/08/85

yalan s.- rse I/61/32

yalan s.- rsem I/61/51

s.- tme I/52/44

s.- ycem I/158/32

bk. söyle-⁷ -1-

s.- llerdin I/111/102

bk. söyle-² -1-

s.- rse I/155/82

söle - : bk. söyle-¹ -2-

efendime s.- yın I/64/106

bk. söyle-⁶ -1-

s.- medi I/113/131

söle - : bk. söyle-³ -9-

s.- di I/148/19, I/64/98, II/12/73

türkü s.- di II/12/74

türkü s.- dik II/12/68

şarkı s.- lē I/29/12

ilā_i s.- lēdi I/29/15

ilāhi s.- lēdi II/37/36

bk. söyle-² -1-

s.- di I/152/20

bk. söyle-¹ -1-

efendime s.- ŋ I/155/50

söleme : Söyleme, söylemek işi. -3-

s.+ si I/103/29, I/14/05, I/14/16

söleme : bk. söyleme -2-

s.+ si I/58/31, I/58/49

sölemek : bk. söylemek -1-

s. I/14/18

sölemeK : bk. söylemek -1-

s. I/157/59

sölen - : Söylenmek, şikayet etmek,
sızlanmak. -2-

s.- dilē II/05/52

s.- iyom I/73/37

söleri : Söylenti, pek çok kimse tarafından
söylenen, ağızdan ağza dolaşan, doğruluğu
şüpheli haber, rivayet. -1-

s. I/11/12

söleş - : Söyleşmek, karşılıklı konuşmak,
sohbet etmek. -2-

s.- di I/25/43

s.- iyor I/25/28

sölet - : bk. söylet- -1-

s.- miş I/140/68

sölet - : Söyletmek, söylemek işini
başkasına yaptırmak. -2-

s.- diren I/06/91

s.- me I/52/44

söli - : bk. söyle-⁶ -3-

s.- yeyin I/18/04

bk. söyle-³ -2-

s.- yemen I/148/18

şarkı s.- yemen I/148/19

söli - : bk. söyle-⁴ -4-

s.- yemen I/52/15

bk. söyle-¹ -7-

s.- cen I/52/41

s.- yem I/101/60

s.- yen I/158/01

bk. söyle-³ -2-

s.- ye I/76/58, I/76/59

bk. söyle-⁶ -3-

s.- medim I/113/131

sölü - : bk. söyle-⁶ -2-

s.- yom I/120/37

s.- yon I/24/10

sölü - : bk. söyle-⁸ -1-

s.- düm II/28/55

sölü - : bk. söyle-¹ -6-

s.- yom I/76/17

s.- yorun I/56/71

s.- yün I/01/09

bk. söyle-³ -1-

s.- yün I/47/66

bk. söyle-⁶ -2-

s.- yüp dur21uñ I/65/62

bk. söyle-⁸ -3-

s.- düm II/28/11

sömür - : bk. sömür- -1-

s.- üyorlā II/02/64

sömür - : Hükümü, idaresi veya etkisi altına alıp haksız ve sürekli çıkar sağlamak, istismar etmek. -1-

s.- üyorlā II/02/59

sömürücülük : Sömürücülük, sömürücü olma durumu, istismarcılık. -1-

s. II/02/64

sön - : 1. Tükenmek, yok olmak. -3-

s.- dü I/99/38

ocāñ s.- dü I/89/08

2. Söndürmek.

s.- den I/116/17

sön - : bk. sön-¹ -1-

s.- dü I/65/46

söndür - : (Işığı, ateşi) Kapatmak, örtmek, artık yanmaz ve parlamaz duruma getirmek. -6-

s.- dük I/126/10

s.- dülē I/126/18

s.- düler I/126/13, II/31/15

s.- dülēñ I/126/14

s.- üyeñ I/21/95

söndür - : bk. söndür- -1-

s.- ülēdi I/64/74

söv - : Irza, namusa dokunan, ayıp, çirkin ve haysiyet kırıcı birtakım kalıplaşmış sözler söylemek, küfretmek. -8-

s.- düm II/28/11

s.- erdi I/128/56, I/128/60

s.- erin II/28/85

s.- müş I/128/49

s.- üyō II/28/37

sövüp say- : Birbiri ardınca söverek, küfürler ederek yermek.

s.- meden saymadan I/128/59

söv - : bk. söv- -1-

s.- düm II/28/13

sövdür - : Sövmesine sebep olmak. -1-

s.- ülē II/28/86

sövme : Sövmek işi. -1-

s.+ ye I/128/50

sövündür - : Söndürmek. -3-

s.- dü I/27/60, I/27/61

s.- düler I/27/59

söyle - : 1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. -8-

s.- dikan I/157/47

s.- diklerim II/19/58

s.- mek II/19/58

s.- ñ I/04/33

s.- rdi I/08/116

s.- saña I/04/75

efendime s.- yen I/64/11

s.- yiverī I/145/29

2. Bir şeyin yapılmasını sözle istemek, ısmarlamak. -2-

s.- mezdi I/134/39, I/134/40

3. (Türkü, şarkı vb.) Okumak. -2-

s.- nilirdi II/03/47

ilā s.- r I/157/12

4. Haber vermek, bildirmek. -1-

s.- yyorū I/06/91

5. ... olarak bilmek, öyle tanımak. -1-

s.- nir I/59/85

6. Konuşmak. -1-

s.- miş I/46/83

7. Uyarmak, ikaz etmek.

8. (Bir fikir veya hususu) İleriye sürmek, ortaya koymak.

söyle - : bk. söyle-¹ -2-

s.- yorun I/06/84

bk. söyle-³ -1-

māni s.- lēdi II/34/57

söylemek : (Bir fikir veya hususu) İleriye sürmek, ortaya koymak işi. -1-

s. II/19/58

söyli - : bk. söyle-¹ -1-

söylü -

s.- yom II/10/66

söylü - : bk. söyle-⁶ -1-

yalan s.- yor I/144/67

bk. söyle-⁴ -1-

s.- yorlā II/38/20

söylü - : bk. söyle-⁴ -1-

s.- yoru I/60/58

söz : 1. Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi. -26-

s.+ leri I/64/94

s.+ üm I/66/39, II/20/05

s.+ ünğden I/148/04

s.+ üne I/76/90

s.+ üñü I/153/100

2. İki kişi arasında yapılan evlenme vaadi ve bunun için aileler arasında düzenlenen törene verilen isim. -14-

s. I/131/12, II/17/47, II/17/49

s.+ ü I/08/02

s.+ ü I/74/102, I/94/83, II/17/48

s.+ ünü I/08/02

s. verilir I/131/13

s. yapceK I/94/82

s. yapıdılā I/94/85

s. yapılır I/157/17

3. Bir işi yapacağını veya yapmayacağını kesin olarak bildirme, vaat, taahhüt. -4-

s.+ ü I/69/90

4. Doğruluğu kesinlik kazanmamış haber, söylenti, rivayet. -1-

s.+ ümüz I/120/45

söz al- : (Birine) Herhangi bir konuda söz verdirmek.

s. alır I/69/90

(birine) söz düşme- : Mevkii ve durumu gereği başkaları dururken söz söylemesi yakışmamak, laf düşmemek -1-

s. düşmezdi II/13/18

söz etmē : Söz ekmeği, söz törenlerinden sonra verilen ekmeç.

s. etmē I/138/68

s. etmēnden I/138/68

söz ver- : Kesin vaatte bulunmak.

s. vermek I/119/11

sözü dutul- : Birinin söylediklerini aynen yapmak, sözünden çıkmamak.

s.+ ü dutuldū I/120/13

sözü geç- : Hatırı sayılır, sözü dinlenir, istediğini yaptırır olmak.

s.+ ü geçen II/23/80

sözüm (burdan) dışarı (keneri, yabana) : Konuşması esnasında ayıp, çirkin veya kaba bir söz kullanacak bir kimse tarafından, “Bu söz size değil, sakın üzerinize alınmayın” anlamında söylenir.

s.+ üm burdan dışarı I/22/43, I/70/29

s.+ üm keneri I/52/20

s.+ üm Tışarı II/34/65

s.+ üm yabana I/141/19, I/143/51, I/144/46, I/63/61, I/87/62, I/91/57

sözüm ona : Sanki ,güya, sözde.

s.+ üm oña I/49/65

s.+ üm oñā II/23/89

s.+ üm una II/07/61, II/24/27, II/30/45

sözüne baķ- : Bir kimsenin söylediği şeyleri yerine getirmek.

s.+ üne baķ I/77/64

s.+ üne baķcañ I/77/49

s.+ üne baķılıyodu I/94/77

söz : bk. söz³ -1-

s. vēdi I/42/72

söz geçime : bk. söz geçimi -1-

s. I/18/50

söz geçimi : Örnek olarak, söz gelimi, söz gelişi, mesela. -4-

s. I/18/11, I/18/16, I/18/18, I/18/35

söz gesimi : bk. söz geçimi -1-

s. I/18/29

sözlü : Konuşma şeklinde olan veya yapılan, şifahi. -1-

s. II/13/63

su : Yağmur şeklinde bulutlardan yağın, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl,

ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde ve bu maddeden oluşan. -536-

s. I/01/22, I/01/81, I/01/87, I/03/107, I/03/23, I/06/101, I/101/12, I/109/41, I/109/42, I/109/43, I/111/30, I/116/51, I/117/44, I/117/45, I/117/46, I/121/57, I/122/42, I/122/48, I/126/10, I/126/58, I/126/69, I/128/21, I/128/23, I/128/52, I/129/18, I/129/20, I/132/23, I/132/38, I/132/58, I/135/04, I/139/36, I/141/03, I/141/07, I/141/08, I/141/18, I/141/20, I/141/21, I/141/23, I/142/30, I/142/36, I/142/37, I/142/52, I/144/15, I/144/24, I/145/59, I/145/60, I/152/62, I/153/93, I/153/98, I/20/21, I/20/32, I/20/34, I/25/59, I/27/61, I/33/06, I/33/55, I/38/44, I/39/58, I/39/94, I/40/23, I/41/74, I/45/15, I/46/60, I/50/76, I/50/77, I/52/85, I/58/72, I/58/82, I/59/52, I/60/11, I/63/31, I/64/78, I/64/80, I/68/59, I/69/26, I/70/15, I/72/11, I/73/20, I/73/55, I/73/59, I/76/34, I/78/08, I/79/78, I/81/41, I/81/43, I/81/57, I/84/01, I/85/23, I/86/24, I/89/25, I/90/35, I/90/37, I/91/46, I/95/10, I/95/11, I/95/12, I/95/27, I/96/38, I/96/41, I/96/42, I/96/83, I/96/91, I/97/06, I/97/07, I/98/102, I/98/104, II/01/13, II/02/84, II/02/87, II/05/93, II/05/95, II/07/17, II/09/69, II/09/94, II/10/43, II/10/46, II/15/113, II/15/118, II/21/57, II/21/58, II/21/72, II/23/196, II/23/22, II/26/46, II/26/47, II/26/49, II/26/51, II/27/18, II/27/23, II/28/12, II/28/71, II/28/73, II/35/111, II/37/69, II/39/33, II/39/54

s.+ da I/01/87, I/119/55, I/121/61, I/121/85, I/121/88, I/121/90, I/129/64, I/143/19, I/60/61, I/74/81, I/87/121, II/18/01, II/18/14, II/27/22, II/34/99

s.+ dā I/129/64

s.+ dan I/101/45, I/95/13

s.+ dī I/03/107

devlet s. işlende I/40/63

devlet s. işleri I/40/65, II/09/37, II/09/52

s.+ lā I/35/14, I/59/53, I/95/74, I/97/08, II/28/74

s.+ lāmız I/01/31, I/73/20, II/01/14

işme s.+ lāmız II/09/70

s.+ lanı I/158/15

s.+ lānı II/02/86

tomatis s.+ lānı II/29/49

s.+ lar I/01/16, I/129/44, I/135/47, I/20/51, I/73/20, I/96/38

s.+ lağ I/20/35

s.+ lār II/28/73

s.+ lardı II/03/63

s.+ ları I/01/81, I/129/19, I/152/122, I/95/109, I/95/111

yeraltı s.+ ları I/129/18

s.+ larımıS I/135/09

s.+ larınan I/27/59

s.+ larından I/121/60, I/16/46

s.+ larınnan I/16/45

s.+ larıñ I/95/109

s.+ larī I/132/33

s.+ lu I/95/07, II/02/83, II/30/44

s. mu yapamıyoduK I/46/60

s.+ nan II/39/33

s. oldü I/20/16

s.+ su II/01/56

s. vereceKler I/66/21

s. verisek I/98/103

s. veriyoru II/23/21

s. verse I/136/25

s. vurđı I/96/88

s.+ ya I/05/28, I/101/45, I/11/81, I/111/10, I/111/11, I/111/32, I/111/34, I/111/43, I/119/56, I/121/55, I/121/56, I/127/44, I/127/47, I/135/01, I/138/93, I/140/50, I/18/40, I/18/41, I/20/51, I/33/53, I/48/74, I/60/10, I/72/77, I/72/79, I/72/82, I/72/83, I/74/81, I/76/58, I/78/05, I/78/08, I/87/63, I/90/37, II/16/75, II/16/81, II/21/56, II/35/108

s. yaparıS I/111/75

s. yapTık I/50/76

s.+ ydu I/81/11

s.+ yına II/01/15

taşımā s.+ yınañ II/21/69

s.+ yla I/105/25, I/132/30
s.+ ylan I/121/90, II/15/26
s.+ ynan I/08/39, I/107/42, I/76/32, II/15/67
s.+ yu I/01/59, I/01/88, I/100/46, I/102/38, I/105/44, I/107/44, I/109/03, I/117/46, I/119/57, I/121/52, I/121/57, I/122/35, I/122/42, I/122/45, I/123/51, I/123/52, I/124/38, I/127/43, I/127/44, I/127/47, I/128/17, I/128/55, I/132/31, I/132/32, I/132/38, I/134/48, I/134/49, I/135/47, I/139/33, I/139/35, I/139/37, I/139/39, I/139/40, I/141/16, I/141/18, I/142/30, I/19/10, I/20/32, I/20/40, I/30/45, I/33/45, I/33/53, I/35/05, I/38/13, I/47/23, I/59/52, I/60/01, I/62/19, I/64/78, I/70/14, I/70/75, I/72/56, I/79/79, I/81/11, I/81/41, I/81/43, I/81/44, I/90/36, I/95/07, I/95/66, I/96/84, I/98/102, II/08/106, II/10/46, II/21/61, II/23/203, II/23/21, II/26/46, II/37/99, II/39/29, II/39/33
kullanım s.+ yu I/142/39
işme s.+ yu I/141/07, I/142/39, II/21/54
kül s.+ yu II/35/64, II/35/65, II/35/66
limon s.+ yu II/39/58
meyve s.+ yu I/111/83
tavuk s.+ yu I/127/49
yer_altı s.+ yu I/142/57
māden s.+ yu verin II/39/186
s.+ yu yüzü hörmetine I/69/99
s.+ yulu II/32/39
s.+ yum II/36/19
s.+ yumu I/128/54, I/52/99
s.+ yumuşTuğ II/10/45
s.+ yumuz I/01/100, I/112/01, I/117/47, I/129/17, I/129/18, I/135/11, I/139/32, I/144/15, I/23/71, I/38/39, I/70/10, I/70/15, I/70/75, I/75/39, I/78/02, I/78/05, I/90/34, I/90/35, II/01/14, II/09/70
s.+ yumuz I/142/38
içme s.+ yumuz I/142/37
işme s.+ yumuz II/02/85
s.+ yumuz bol II/26/03
s.+ yumuzı II/07/16

s.+ yumuzu yapan I/01/101
s.+ yun I/142/54, I/33/46, I/83/39
s.+ yuna I/04/59, I/11/48, I/132/27, I/132/36, I/44/79, I/60/04, I/60/07, II/15/113, II/32/59, II/39/94
s.+ yunan I/10/28, I/121/54, I/132/17, I/132/22, I/139/29, I/144/28, I/36/51, I/58/32, I/68/47, I/74/92, II/12/59, II/15/81, II/21/61
s.+ yūnan I/121/61, II/15/69
s.+ yūnan I/105/43
tavık s.+ yunan I/36/58
tavık s.+ yunan yaparı I/36/54
s.+ yundan I/123/54, I/91/14, I/96/52, I/97/48
s.+ yunna I/148/58
domatis s.+ yunnan II/35/83
s.+ yunu I/09/36, I/09/38, I/102/37, I/106/21, I/107/41, I/109/18, I/116/20, I/117/44, I/119/56, I/148/54, I/148/57, I/19/08, I/19/09, I/19/10, I/20/19, I/20/37, I/38/45, I/41/91, I/44/77, I/44/79, I/44/80, I/47/22, I/49/75, I/54/16, I/54/53, I/72/84, I/84/18, I/96/53, II/17/40, II/18/06, II/23/201, II/32/24, II/32/59, II/38/46, II/39/31, II/39/49, II/39/54, II/39/73
s.+ yunū I/47/21, II/02/89, II/39/54
s.+ yunū I/106/19
s.+ yūnu I/132/23
s.+ yuñ I/105/49, I/111/30, I/142/54, I/27/52, I/39/98, I/41/74, I/50/79, I/58/64, I/60/12, I/68/41, I/68/47, II/26/48, II/35/69, II/35/72
s.+ yūñ I/116/49
s.+ yuñ seliñ yapāsan II/32/138
s.+ yusuñ I/105/49
s.+ yūymuş I/126/40
s.+ yuynan I/25/60
su bardā : Su bardağı, su içmeye yarayan bardak.
s. bardānnan I/05/56
su boyu : Akarsu kıyısı.
s. boyu II/09/80

su böreği : Fırına verilmeden önce yufkası suda haşlandığı için bu ismi alan bir börek çeşidi.

s. bōrē I/105/10, I/116/12

s. bōrēmiz I/129/61

s. bōrē I/129/68

s. bōrēī I/111/41

s. bōrē_i yaparıs I/111/41

s. bōrē_i I/111/26

s. bōrē_ine I/111/28

s. bōrēni I/129/62

su değirmeni : Su gücünden yararlanılarak çalıştırılan değirmen.

s. de_irmeni I/07/95, I/07/98

s. dirmēniydi I/74/86

su dökme : Küçük abdest bozmak, içmek işi.

s. dōkmē I/155/13

su moturu : Tarla sulamak için kullanılan, suyu bulunduğu yerden çekip tarlaya aktaran cihaz.

s. moturlānan II/09/61

sú : bk. su -2-

s. I/73/55

s.+ yú I/06/103

sū : bk. su -10-

s. I/01/87, I/01/91, I/104/55, I/35/32, I/62/18, I/69/67, I/91/15, II/09/96, II/10/46, II/39/33

subay : Silahlı kuvvetlerin üst sınıfını meydana getiren ve asteğmenden mareşale kadar çeşitli rütbelerde kumandan mevkiinde bulunan askerlerden her biri, zabıt. -6-

s. I/126/08, I/93/39, I/99/55, I/99/59

s.+ ıı I/11/32

suc : bk. suç -1-

s.+ u I/115/48

sucuğ : bk. sucuk -1-

s. I/28/58

sucuk : Baharatla terbiye edilmiş kıymanın inek veya koyun bağırsakları içine

doldurulup kurutulması ile elde edilen yiyecek. -2-

s. I/13/17

sucuk gibi : Su ile iyice ıslanmış, sırlıslıkla olmuş.

s. gibi I/39/97

suç : Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, kanun, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat. -4-

s.+ u I/69/96, I/135/56

suç ét- (işle-) : Suç olan bir davranışı yapmak.

s. édērdiK I/115/46

s. işledimiz I/115/10

Sufrá : bk. sofra -1-

S.+ ye I/55/29

sufri : bk. sofra -1-

s.+ ya I/14/39

suKak : bk. sokak³ -1-

s. II/08/62

sula - : (Bağ, bahçe, ağaç, çiçek vb.ne) Su vermek. -18-

s.- dılar I/144/28

s.- dım I/88/47, I/88/64

s.- dıı I/144/80

s.- madılar I/144/28

s.- mıyıvırdılaı I/144/29

s.- r II/10/24

s.- rdıK I/150/14

s.- rıS II/06/19, II/06/23

s.- rız I/135/14, I/135/16, II/06/19

s.- yıvereydiniz I/88/71

s.- yın I/144/29

s.- yoS I/102/12

sulá : bk. sula- -1-

s.- İfādı II/08/111

sulá : bk. sula- -3-

s.- cáz II/36/07

s.- ycân II/09/97

s.- yoz I/133/35

sulā : bk. sula- -2-

sula -

s.- lā I/127/35

s.- rdı I/110/68

sula - : bk. sula- -1-

s.- dılar I/91/25

sulaKlı : Sulu. -1-

s. I/01/62

sulama : Sulamak işi. -4-

s. I/23/37, I/23/72

s.+ nıj I/96/93

sulama kooperatifi : Çiftçiler arasında tarımsal sulama işlerini yürütmek amacıyla köy, belde ve ilçe merkezi gibi kırsal alan özelliğini taşıyan yerleşim birimlerinde kurulan kooperatif.

sulamaK : Su vermek işi. -1-

s. I/129/19

sulamı : bk. sulama -2-

s.+ ya I/103/28, I/144/25

sulami : bk. sulama -1-

s.+ ye I/87/62

sulan - : 1. Sulamak işi yapılmak, su verilmek. -7-

s.- ır II/06/23

s.- ırdı II/08/111

s.- ıyödu II/09/61

2. (Hayvan için) Su içmek, su verilmek.

s.- ırdı I/108/13

s.- ıyödu I/38/45

3. Suyu çoğalıp yoğunluğu azalmak.

s.- mayınca I/144/84

4. İşlevini yerine getiremez hâle gelmek.

s.- dı I/01/34

sulaTa : bk. salata II -1-

salata s. I/69/29

sule - : bk. sula- -1-

s.- yo I/149/22

sulē - : bk. sula- -1-

s.- yon I/85/20

sulı - : bk. sula- -5-

s.- cāj II/10/23

s.- ycaj II/10/23

s.- ycaz I/150/14

s.- yıp I/54/30

sulımı : bk. sulama -1-

s. kıparatifi II/04/22

sulu : Suyu olan, suyu bol. -14-

s. I/20/16, I/49/27, I/92/42, II/09/59, II/09/60, II/09/61, II/09/80, II/09/96

s.+ su I/41/87

sulu köfti : Küçük köftelerle hazırlanan bir çeşit sulu yemek.

s. köfti II/39/56

sulu tarım : Sulamaya dayalı tarım.

s. tarım I/69/24

sulu yāni : Bol soğanla pişirilen sulu et yemeği.

s. yāni I/26/09, I/26/10

sulu - : bk. sula- -7-

s.- ycaj II/10/22

s.- yımañ II/10/23

s.- yoS II/08/107

s.- yosun I/85/24

s.- yoz I/100/48, I/23/38, II/36/04

sululuK : Sulu, yılışık, sırnaşık olma durumu. -1-

s. II/23/127

sumā : <<sumak+a -1-

s. II/23/187

sumak : Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç ve bu ağacın, ekşilik vermek için dövülerek yemeklere katılan mercimeğe benzeyen meyvesi. -1-

s. II/23/187

sunā : (<<sunak+a) Ağaçtan yapılmış su kabı, maşrapa. -1-

s. II/15/67

sundurma : Yağmurdan, güneşten korunmak için kapı üstüne veya duvar önüne yapılan saçak, üstü örtülü, önü açık yer. -1-

s. I/33/138

sunġu : Armağan, vergi. -2-

s. I/148/29

sunğu gecesi : Düğünlerden önce yapılan düğün sahibi için armağanların toplandığı gece.

s. gecesi I/155/75

sunta : Ağaç talaşını, yongasını pres altında sıkıştırmak yoluyla elde edilen yapay tahta. -1-

s. I/52/85

suntı : bk. sunta -1-

s. II/26/23

sunğu : bk. sunğu -1-

s.+ su I/159/17

suret : Biçim, yol, tarz. -1-

katı s.+ le I/69/73

sus - : Konuşmaya ara vermek, konuşmayı kesmek veya sözünü bitirmek. -6-

s. II/07/63, II/07/127, II/25/106

s.- müş II/23/160

süs : bk. süs -2-

s. I/54/65

s. yapsın I/54/68

süs - : bk. sus- -1-

s. II/34/80

susa - : Su içme ihtiyacı duymak, su içeceği gelmek. -1-

s.- dım I/06/103

susa : bk. şöse -2-

s. I/61/74

s. yolundan I/87/43

susam : Anayurdu Hindistan ile güney adaları olan, meyvesi kapsül şeklinde, beyaz veya alacalı beyaz çiçekli otsu bitkinin simit vb.nde kullanılan, yağı çıkarılan ve öğütülerek tahin elde edilen, darı büyüklüğündeki esmer veya sarımtırak tohumu. -3-

s. I/85/26, II/37/102, II/37/97

susuz : Suya, su içmeye ihtiyacı olan, susamış. -6-

s. I/135/23, I/152/51, I/98/103, I/98/104

aş s. I/50/52

susuzluğ : Susuzluk, susuz olma, susuz kalma durumu. -1-

s.+ dan II/02/84

suş : bk. suç -2-

s. işlediği II/23/140, II/23/141

suşlu - : Suçlamak, bir kimsenin suç işlediğini, suçlu olduğunu ileri sürmek, ona suç yüklemek, itham etmek. -1-

s.- yollā I/146/83

suvan : bk. soğan -20-

s. I/121/83, I/134/44, I/144/74, I/144/75, I/16/15, I/98/95, II/19/129, II/30/36

s.+ ı I/134/44, I/144/79, II/19/145

s.+ ını I/127/48

s. ossuñ ispanaK ossuñ II/19/141

s. veriyin I/144/74

süvân : bk. soğan -1-

s. I/112/25

suvra : bk. sofrâ -2-

s. I/120/62

s. gurulurdu I/13/11

suvi - : bk. sıva- -1-

s.- yacaK I/124/45

sü : bk. su -2-

s.+ yunan II/22/77

s.+ yünen II/22/73

sübür - : bk. süpür- -1-

s.- üdü I/128/30

sübürme : Süpürme, süpürmek işi. -1-

s.+ ye I/44/70

süd : bk. süt -37-

s. I/102/34

s.+ ü I/106/16, I/18/21, I/21/91

s.+ e I/91/59

s. makinesi I/35/09

s.+ ü I/100/31, I/102/37, I/130/84, I/152/17, I/154/58, I/31/12, I/31/19, II/22/72, II/32/36

s.+ ü bol I/53/69

s.+ ü veriyoz I/69/18

s.+ ülēni I/35/08

süfale

- s.+ ümle I/16/46
- s.+ ümüzü I/16/47
- s.+ ünden I/90/27
- s.+ üne I/21/94
- s.+ ünen I/10/28, II/22/73, II/33/65
- s.+ ünü I/130/85, II/33/68
- s.+ ünüñ II/33/76, II/33/77
- s.+ üñ I/106/17, I/44/43, II/33/69
- s.+ üñü I/41/32
- s.+ üñi I/41/32
- s.+ üynen I/48/41

süfale : Soy sop. -7-

- s. I/45/25, I/65/05, I/68/14, I/86/06
- s.+ leri I/23/14
- s.+ niñ I/86/06
- s.+ si I/23/14

süfale : bk. süfale -1-

- s. I/65/05

sület - : bk. sölet- -1-

- ilâhi s.- Tiler I/48/80

sülük : Sülükgillerden, tatlı sularda yaşayan ve bazı hastalıklarda kan emmesi için insan vücuduna yapıştırılan, yaklaşık 15 santim uzunluğunda halkalı bir solucan türü. -1-

- s.+ ler I/140/51

sündür - : Bir şeyi çekerek uzatmak, esnetmek. -2-

- s.- ü I/21/19, I/21/20

süned : bk. sünnet -6-

- s.+ imiz I/119/61
- s.+ ine I/88/28, I/88/29
- s. olcığ II/08/98
- s. ölcık II/08/99

sünet : bk. sünnet -4-

- s. düünü yapcak II/08/134
- s.+ leri II/39/80
- s.+ Te I/119/65
- s. yapdım I/152/26

süngē : Ucunda ıslak bez bulunan, fırındaki kızgın külleri süpmeye yarayan sırik. -1-

- s. yapılır I/157/82

sünnet : Erkek çocukların erkeklik organları ucundaki deriyi çepeçevre kesip çıkarma işi, hıtan. -1-

sünnet düğünü : Erkek çocukların sünnet edilmesi dolayısıyla yapılan eğlenceli tören, hıtan cemiyeti.

sünnet ol- : Sünnet etmek işine konu olmak, sünnet edilmek.

- s. oldu I/98/108

süngü : (<<süngük+ü) Kemik, vücut. -1-

kendi süngünü kendi daşı- : Kimseye muhtaç olmamak, kendi işlerini kendisi görebilmek.

- kendi s.+ nü kendi daşıdı I/79/98

süngü : Tüfek namlusunun ucuna takılan küçük kılıç biçiminde delici silah. -2-

- s. I/95/78

- s.+ müzü I/95/46

süpür - : (Bir yer veya şeyin) Üzerindeki toz, toprak ve çörçöp gibi şeyleri süpürge ile temizlemek. -17-

- s.- ü I/27/71

- s.- ün I/152/19

- s.- dük I/88/48

- s.- düK müpürdüK I/138/98

- s.- düKTen II/37/64

- s.- düm I/33/88

- s.- müyoñ I/100/50

- s.- ü I/152/18

- s.- üdük I/74/78

- s.- üdüm I/152/42

- s.- ürdü I/121/17

- s.- üydük I/121/19, I/70/13

- s.- üyodum I/88/55

- s.- üyödum I/88/56

- s.- üyoS I/98/96

- s.- üyoz I/44/70

süpürge : Süpürme işinde kullanılan ve çalı, hasır, tavan, sokak veya elektririk

süpürgesi gibi pek çok çeşidi olan alet, süpürme aracı. -5-

s. I/129/23, I/152/93, I/152/94, I/19/06

süpürmek: (Bir yer veya şeyin) Üzerindeki toz, toprak ve çörcöp gibi şeyleri süpürge ile temizlemek işi. -2-

s. I/104/17, I/152/41

sür - I: 1. (Ekilebilir duruma getirmek için toprağı) Pulluk veya sabanla işlemek. -55-

s. II/22/59

s.- cez I/94/15

s.- dük I/150/13, I/150/17, I/37/23

s.- ědik I/155/19, I/39/77, I/70/18, II/21/15

s.- ědiK II/06/20

s.- ellědi I/121/118, I/39/33

s.- ellerdi I/108/14

s.- ellermiş I/14/53

s.- er I/83/40

s.- ěrdik I/157/74

s.- erdik I/130/13, I/74/52, I/74/62, I/87/19

s.- erdiK I/115/14, I/87/40

s.- ěrdik I/150/11, I/39/77, II/06/27

s.- ěrdiK I/115/21, II/01/26

s.- ěrdík II/01/29

s.- ěrđiK I/155/22

s.- eriz I/56/47

s.- erle I/127/41

s.- ersin I/74/67

s.- müşler II/10/56

s.- üb I/68/36

s.- ülür I/127/07

s.- ülürdü I/157/72

s.- ülürdü I/128/42, I/38/37, I/41/36, I/74/80, II/09/07, II/22/58

s.- üyo I/83/40

s.- üyö I/93/65

s.- üyoduK I/70/20

s.- üyoduK I/81/31

s.- üyoladı I/85/14

s.- üyoñ I/74/65

s.- üyuru II/01/30

s.- üyöz I/87/117

2. (Bir şeyi bir yüzey üzerine) Tabaka hâlinde yaymak, sıvamak. -9-

s. I/40/48, I/71/58, II/19/167

s.- cěsen I/40/48

s.- eriS I/73/55

s.- erle I/98/34

s.- ěrsiñ I/96/55

s.- üverilědi II/34/61

s.- üyosuñ I/111/44

3. Yönetip yürütmek, kullanıp gitmesini sağlamak, sevk etmek. -6-

s.- en I/144/53

s.- enimiz I/139/59

s.- enně I/99/16

s.- er I/139/60

s.- üyo I/83/53

4. (Birine veya bir yöne doğru) İtmek, uzatmak. -6-

s.- eller I/23/20

s.- ěr I/51/50

s.- erdik I/51/49

s.- eriz I/51/43

s.- üveriyouS I/129/66

s.- üyolamış I/28/27

5. Öüne katıp götürmek veya getirmek. -3-

s.- üP I/95/69

s.- ürdüK I/91/57

s.- ürdüK I/91/58

6. (Bir tuvalet malzemesini) Süslenmek maksadıyla yüzüne veya vücudunun bir yerine serpmek veya yaymak. -2-

s. I/67/06

s.- cěñe I/67/06

7. (Ceza olarak) Ülkesinden veya yerinden başka bir ülkeye veya yere göndermek, nefyetmek. -2-

s.- dılě II/05/54

s.- düler I/10/105

sür - II : 1. Devam etmek. -28-

s.- üyü I/15/18

s.- dü I/35/24

hayat s.- dü I/11/96

s.- ē I/59/60

s.- ēdi I/32/57

s.- er I/36/63, I/57/50, I/57/51, I/86/21

s.- erdi I/101/35, I/157/16

s.- ērdi I/06/50, I/101/35, I/157/56, I/71/08

s.- erdin I/10/46

s.- ermiş I/76/12

s.- medi I/63/07

s.- meyeceK I/14/75

s.- müyosa I/72/67

s.- üp II/22/82

s.- üyo I/07/87, I/10/60

s.- üyodu I/155/73

s.- üyömuş I/76/11

s.- üyudu II/25/51

2. ... kadar zaman almak. -1-

s.- üyödu I/103/32

sür - : bk. sür- I³ -1-

s.- ēḡ I/30/52

sürdür - : Devam ettirmek. -5-

s.- dük I/154/08

s.- üp I/90/74

s.- üP I/23/13

s.- üyü I/06/44

s.- üyörüm I/06/40

süre : Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bülümü, müddet. -4-

s. I/03/101, II/31/44

s.+ li II/30/17, II/31/45

sürekli : Uzun zaman devam eden, çok süren, aralıksız, kesintisiz, devamlı. -6-

s. I/103/11, I/34/53, II/35/81, II/38/25, II/38/41

s.+ si I/03/109

sürgü : 1. Harman yaparken otları temizlemek için çalılardan yapılan

ve hayvan koşularak çekilen bir çeşit süpürge. -4-

s. I/70/29

s.+ de I/70/29

s.+ ye I/70/28

2. Kapının kapanması için arkasına yatay olarak yerleştirilen demir veya ağaç kol, tırkaz, sürme.

s.+ yü I/28/26

sürgün : Ceza olarak oturduğu yerin dışında bir yere gönderilerek ve orada oturmaya mecbur edilme. -1-

sürgün et- : Sürgüne göndermek, nefyetmek.

s. idiyö I/93/19

sürme : Sürme, süs amacıyla kirpik diplerine sürülen siyah toz. -1-

s. I/67/06

sürme : Sürmek işi. -1-

s.+ ye I/141/24

sürmek : (Ekilebilir duruma getirmek için toprağı) Pulluk veya sabanla işlemek işi. -1-

s.+ lē I/79/01

sürmü : Sürme, sürgün edilmiş, sürülmüş. -1-

s.+ ymüş II/25/17

sürt - : Bir şeyi başka bir şeyin üzerine bastırıp hiç kaldırmadan öne arkaya, sağa sola veya herhangi bir yöne doğru hareket ettirmek. -6-

s.- e I/98/83, I/98/86

s.- eḡ I/04/58

s.- erdi I/74/11

s.- eriS I/98/91

sürtün - : Bir şey diğer bir şeye) Geçerken değmek. -1-

s.- üb II/22/36

sürü : 1. Evcil hayvanlar ve özellikle koyun, keçi topluluğu. -15-

s. I/33/67, I/51/31, I/68/32, I/69/20, I/69/21, I/99/35, I/99/36

s.+ müz I/51/31

s.+ nün I/33/82

2. Kalabalık, küme, yığın, çok.

bi s. I/35/26

s.+ ynen I/01/49

3. Bir arada yaşayan, büyük gruplar, kümeler hâlinde gezip dolaşan hayvan topluluklarından her biri.

s.+ sü I/95/94

sürü - : (Bir şeyi) Yere sürtünür vaziyette iterek veya çekerek götürmek, sürüklemek. -2-

s.- dü I/135/56

s.- yyo II/07/93

sürü : bk. sürü² -1-

s. II/30/07

sürükle - : (Akarsu, rüzgâr vb. için) Önüne katıp götürmek. -2-

s.- dī I/150/56

s.- di I/150/56

sürüm : Tarladan bir seferde çıkan ürün. -2-

s. II/39/97, II/39/98

sürün : bk. sürün⁻¹ -1-

s.- dük I/96/37

sürün - : 1. Sefalet içinde yaşamak, yoksulluk içinde hayat sürmek. -3-

s.- meden I/52/31

s.- sün I/95/72

s.- üyöm I/93/38

2. Karnı üzerinde yerde sürüklenir gibi ilerlemek. -1-

s.- ürmüşü I/136/30

süs - : (Bir darbe etkisiyle) Düşmek. -1-

s.- düm I/21/80

süs : Süsleyen veya süslenmekte kullanılan şey, bezek, ziynet. -4-

s.+ e I/159/28

s. yapıdım I/27/07

süs püs : (Küçümseyici anlamda) Süs.

s.+ ümüz yödu püsümüz yödu I/159/28

s. yödu püs yödu I/159/27

süsle - : Birtakım düzenlemeler, süsler ve zarafet kazandırıcı maddi - manevi unsurlar ilavesiyle (bir şeyi veya kimseyi) daha güzel duruma getirmek, bezemek, tezyin etmek. -9-

s.- dilē II/12/17, II/12/22

s.- nir I/125/86, I/59/25

s.- nürdi I/41/20

s.- rlēdi I/157/09

s.- yip II/34/36

süsleyip püsle - : Hemen farkedilecek, göze çarpacak şekilde süslemek.

süslē - : bk. süsle- -3-

s.- p püsleP I/159/20

s.- rdik I/157/09

s.- siḡ I/32/63

süslü : Süsü olan, süslenmiş, bezenmiş, donanmış. -3-

s. I/101/28, I/27/14, II/12/15

süt : Doğumdan sonra belli bir süre yavrularını besleyebilmeleri için kadınların ve memeli dişi hayvanların memelerindeki bezler tarafından salgılanan besin değeri yüksek, tatlımsı, özel kokulu, mavi veya sarıya çalan beyaz renkli sıvı. -73-

s. I/02/33, I/100/23, I/100/29, I/102/56, I/108/16, I/111/53, I/112/26, I/129/12, I/129/14, I/143/32, I/143/42, I/143/46, I/151/42, I/154/56, I/158/58, I/31/12, I/44/43, I/51/36, I/73/59, I/78/15, I/79/78, I/79/82, I/96/46, II/09/78, II/15/113, II/32/36, II/32/79, II/33/77, II/39/64, II/39/66

s.+ den II/32/79

s.+ dür I/143/68

s.+ le II/37/117

s.+ len II/35/79, II/35/80

s.+ ler I/100/22, II/33/55

s.+ leri I/51/35, II/33/58, II/33/61

s.+ lerimiz II/33/57, II/33/61

s.+ lerinī I/157/69

s.+ lerini I/21/70

s.+ lü I/19/29

s. müT yapaman I/06/32

süt çorbası (sütlü çorba)

- s.+ nen I/01/59
- s.+ ten II/09/63
- s.+ ü I/124/14, I/143/42
- ana s.+ ü II/07/146
- s.+ ün I/33/97
- s.+ ünen II/25/94
- s.+ ünü I/35/09, I/56/62
- s. viriyoz I/69/02

süt çorbası (sütlü çorba) : Süt, tuz, et suyu ve unun birlikte çırılmasıyla hazırlanan çorba.

- s. çorba I/151/17

süt kıparatifi : Süt alım satımı için köy, belde ve ilçe merkezi gibi kırsal alan özelliğini taşıyan yerleşim birimlerinde kurulan kooperatif.

- s. kıparatifi II/04/21

süt makinesi : Süt sağmak için kullanılan, hayvanların memelerinden sütü sağıp çıkaran makine.

- s. maşanesi I/51/35
- s. makinalarında I/129/15
- s. makineleri I/106/14
- s. makinesi I/129/13, I/130/84

süt mayası : İçine süt karıştırılarak elde edilen ekmek mayası.

- s. mayası II/25/93

süt : bk. süt -1-

- s. II/25/28

sütcü : bk. sütcü -1-

- s. mütcü I/106/13

sütçü : Süt satan kimse. -7-

- s. I/143/44, I/69/18
- s.+ lē I/154/57, I/154/58
- s.+ lēmiz I/154/56
- s.+ ye I/143/44, I/152/17

sütlü : İçine süt katılmış, sütle karıştırılmış olan, sütle yapılan. -2-

- s. çorba yapılrıd I/151/12
- s. çorbalardan

süv - : bk. söv- -4-

- s.- er sayardı I/128/53

- s.- erdi I/128/44, I/128/54

süveter : Gömlek veya bluz üstüne giyilen kolsuz kazak. -1-

- s. I/12/10

süz - : Bir sıvıyı içindeki tortudan, katı maddelerden ayırıp tasfiye etmek için süzgeçten veya süzgeç görevi yapabilecek bez, kumaş vb. bir şeyden geçirmek. -37-

- s.- ceK I/103/47

- s.- ceksin II/23/200

- s.- dü I/103/59, I/148/57

- s.- dükden I/106/19

- s.- düm I/109/02, I/109/04

- s.- ē I/100/32

- s.- ecen I/49/24

- s.- ēdi I/152/116, I/152/117

- s.- elle I/119/46

- s.- elleḡ I/119/56

- s.- en II/32/59

- s.- eḡ I/11/49

- s.- er I/102/39, I/87/121, II/23/192

- s.- eḡ I/04/49

- s.- ēr I/70/42

- s.- erdi I/106/21

- s.- erdik I/141/20

- s.- erdiK I/128/71

- s.- eriz I/02/32, I/127/48, I/148/56, I/49/06, II/32/59

- s.- ērsin I/98/48

- s.- ēsin I/152/109, II/39/49

- s.- ücük I/103/07

- s.- üverin I/49/74

- s.- üvircen I/60/69

- s.- üyoz I/103/04

- s.- üyuz I/152/85

- s.- üyüdüg II/25/47

süzdür - : Süzmek, süzmek işini yaptırmak. -8-

- s.- dükTen II/22/71

- s.- enḡen I/84/13

- s.- ülē I/157/63

s.- üp I/103/05

s.- ürüz I/26/69

s.- üz I/04/49, I/70/40

süzdür - : bk. süzdür- -1-

s.- üyoruz I/84/12

süze : bk. süzek -2-

s.+ ine I/103/05

s.+ ye I/31/13

süzē : <<süzek+i -3-

s.+ nden II/32/35

s.+ nen I/70/58

s.+ ni I/109/02

süzgeç : Süzek, süzgeç. -1-

s. I/19/24

süzeg : bk. süzek -3-

s. I/31/14

s.+ den I/154/59

s.+ lēnen I/154/61

süzek : Süzme aracı, süzgeç. -3-

s. I/100/32

s.+ lēmiz I/31/14

s.+ lere I/70/58

süzekle - : Süzekle süzmek. -1-

s.- riz I/148/57

süzgeş : Süzgeç, sıvıları süzmekte kullanılan araç. -2-

s.+ den II/32/34

s.+ Ten I/60/69

süzī : <<süzek+i -1-

s.+ nde II/32/03

süzme : Süzülerek elde edilmiş, süzgeçten geçirilmiş. -4-

süzme yourt : Bir torbaya konulup suyunu süzdürmek yoluyla elde edilen yoğurt, torba yoğurdu.

s. yourt I/103/07

s. yourt I/103/07

s. yourtta II/17/38

s. yourttan I/152/83

süzmen : Torba. -1-

s.+ e I/70/40

süzmen : bk. süzmen -1-

s.+ de I/70/42

süzül - : Yeni gelin ayakta durmak. -1-

s.- ür I/10/47

şā_ir : Şiir söyleyen veya şiir yazan kimse. -1-

ş. I/91/12

şā_itlik : Şahitlik, şahit olma durumu, tanıklık, şahadet. -2-

ş. I/155/01

şā_itlik yap - : Tanıklık etmek, şahit olarak bir nikah töreninde bulunmak.

ş. yapveriyo II/08/70

şādiye : bk. nuşādiye (?) -2-

ş. I/25/09

şahı - : Şakımak, şenlenmek, şen şakrak olmak. -1-

ş.- rdıK I/59/69

şahıs : Kimse, kişi. -1-

ş.+ lardan I/142/07

şahmarān : bk. şahmeran -1-

ş. II/23/184

şahmeran : İnsan başlı, insan gibi konuşan, zebercetten bir taht üzerinde oturan efsanevi masal kahramanı yılan. -5-

ş. II/23/183, II/23/184, II/23/185

şahs : bk. şahıs -1-

ş.+ ıı I/92/31

şahsen : Bizzat, kendi (kendim, kendin ...). -1-

ş. II/19/74

şaka : Karşısındakini kırmadan güldürmek, eğlendirmek, neşelendirmek, şaşırtmak amacıyla ciddiye alınmayacak şekilde söylenen söz veya yapılan hareket, latife. -3-

ş. yüküne I/64/21

şaka yap- : Karşısındakini güldürmek, eğlendirmek, neşelendirmek veya

şaşırtmak amacıyla ciddi olmayan bir söz söylemek veya bir davranışta bulunmak.

ş.+ lā yapādı I/154/29

ş. yapTıydım I/15/19

şākı : bk. şaka -1-

ş.+ yı I/155/98

şakır şakır : Bu sesi çıkaracak şekilde kuru, çıtır çıtır. -1-

şakır ş. II/37/126

şakla : Ufak karpuz veya kavun. -4-

ş. II/29/10, II/29/11

ş.+ dan II/29/07, II/29/09

şal - : bk. çal-² (?) -1-

ş.- ardıg I/131/41

şalvā : bk. şalvar -2-

ş. I/04/31, II/08/13

şālvā : bk. şalvar -2-

ş. I/31/61

şalval : bk. şalvar -1-

ş.+ Íarından II/23/83

şālvāí : bk. şalvar -1-

ş.+ Íarı I/154/69

şalvar : Bir uçkurla büzülerek bele bağlanan çok bol ve geniş üst donu. -22-

ş. I/04/31, I/157/45, I/157/46, I/157/54, I/161/33, I/161/34, I/76/41, I/77/13, I/77/14, II/15/47, II/15/48, II/35/34, II/35/36, II/39/139

ş.+ ı II/39/163

ş.+ ını II/19/12

ş.+ ıı II/37/56

ş.+ lāı I/76/43

ş.+ nan I/77/15

şalvār : bk. şalvar -1-

ş. II/24/58

şalvār

şalvār : bk. şalvar -3-

ş. II/35/37, II/35/38

şālvār : bk. şalvar -12-

ş. I/09/11, I/09/16, I/41/22, I/41/23,
I/71/12, I/71/13, II/37/23

kutmi ş. I/41/23

gutmi ş. I/41/23

ş.+ ı I/151/31

ş.+ ıı I/09/17

şālvār : bk. şalvar -1-

ş. I/70/76

şam şum : Şipşak. (?) -1-

ş. şum II/14/86

şamar : Elin iç kısmı ile yapılan vuruş,
sille, tokat. -1-

ş.+ ını yimedim II/12/09

şamdallı : *Bindallı*'ya benzetilerek yapılan
tekrar ikilemesi. -1-

ş. II/39/144

şan : İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu,
ün, şöhret, itibar. -1-

şan ver- : Ünü her yere yayılmak,
herkes tarafından bilinir duruma gelmek.

ş. vermişti I/95/45

şangada şingada : Kırılan veya çarpan
cam, maden vb.nin çıkardığı sesi anlatır,
şangır şungur. -1-

ş. şingada I/154/06

şans : Şans, baht, talih. -2-

ş. I/149/68

ş.+ tan II/09/74

şāns : bk. şans -1-

ş.+ ı II/09/54

şāns : bk. şans -2-

ş.+ ı II/07/107

ş.+ ıı II/08/26

şanşlı : Şanslı, şansı açık olan, talihli. -2-

ş. I/149/71

ş.+ yız II/19/164

şantiye : İnşaat için lüzumlu araç gereç ve
malzemenin bulundurulduğu, hazırlandığı
yer. -1-

ş. şeflî_i yaptım II/23/17

şap : Sopalarla oynanan bir çocuk
oyunu. -4-

ş. I/51/25

ş. oynarız I/51/25

şāp : <<şey+ yap- -1-

ş.- tık I/32/35

şapğı : bk. şapka -1-

ş.+ ılı II/27/13

şapka : Sokağa çıkarken giyilen fötr,
kasket, keçe, hasır. -1-

ş.+ ılı mupkalı I/91/07

şapKa : bk. şapka -1-

ş.+ ılı I/15/17

şarab : Meyve sularının ve özellikle
üzüm suyunun belli usullerde
mayalandırılmasından elde edilen alkollü
içki. -1-

ş. I/145/69

şarapana : Üzüm çiğnenen tekne, üzümün
çiğnendiği yer. -2-

ş. I/139/50, I/139/52

şaraphana : bk. şarapana -1-

ş. I/128/70

şarıl şarıl : Kuvvetle ve gür olarak akan
suyun sesini anlatır, şarılta çıkararak,
şarıldayarak. -1-

şarıl ş. I/01/30

şārķ : Doğu. -1-

şārķ odası : Doğu kültürüne ait
eşyaların sergilendiği oda.

ş. odası II/13/42

şarkı : Tonlama değişiklikleriyle çeşitli
duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan
sesleri dizisi, musiki parçası. -1-

ş. I/148/19

şārķı : bk. şarkı -1-

ş. I/29/12

şarkıcı : Şarkı söylemeyi meslek edinmiş
olan kimse. -1-

ş.+ yın I/95/91

şarpa : Eşarp. -2-

ş. I/14/65

ş.+ yı I/14/66

şarT : 1. Bağlı bulunulan dış durum, vaziyet, hâl. -8-

ş.+ ı II/36/10

ş.+ lar I/56/43

ş.+ larda I/23/45

ş.+ lardı I/35/63

ş.+ ları II/36/11

hayat ş.+ ları I/141/10

2. Bir şeyin varlığının veya meydana gelebilmesinin kendisine bağlı olduğu şey, bir var var olabilmesi için gerekli olan husus, koşul.

ş.+ lar I/16/24

ş.+ ları I/16/24

şarT damarı : Şah damarı, kalbin pompaladığı temiz kanı aorttan alıp vücudun baş kısmına taşıyan; boyunun iki tarafındaki atar damarlardan her biri. -1-

ş. I/12/39

şart : bk. şart¹ -2-

ş.+ ları II/36/09

hayat ş.+ ları I/141/15

şaş - : (Beklenmeyen bir olay, bir hâl, bir söz vb. karşısında) Ne yapacağını bilemez duruma gelmek, şaşırarak, hayret etmek, şaşırarak. -3-

ş.- ar II/38/116

ş.- ardım I/88/69

ş.- ıyorun I/14/63

şaşğın : bk. şaşKın -1-

ş. ediyo I/28/53

şaşır - : Şaşkın duruma düşmek, şaşmak, hayret etmek. -5-

ş.- iP I/66/07

ş.- iyorsunuzdur II/34/02

ş.- iyum I/01/13

ş.- mış I/06/66, I/06/73

şaşKın : Ne yapacağını şaşırarak (kimse). -1-

ş. II/30/61

şavlar : bk. şalvar -5-

ş. I/87/72, II/03/37

ş.+ Íar II/03/40

ş.+ ları I/21/46

şavlar : bk. şalvar -1-

ş. yaptım II/24/57

şavlār : bk. şalvar -2-

ş. II/24/72

ş. yaptık II/24/71

şavÍar : bk. şalvar -3-

ş. II/03/37

ş.+ ı mıvılları I/21/66

ş.+ Íar II/03/42

şayid : Şahit, bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse. -1-

şayid ol- : Bir olayı görmüş olmak.

ş. olmayınca I/126/22

şe : bk. şey -137-

ş. I/03/09, I/03/31, I/103/53, I/107/52, I/109/16, I/109/25, I/111/36, I/111/47, I/115/10, I/115/46, I/117/02, I/119/67, I/132/30, I/14/39, I/146/15, I/146/19, I/146/52, I/146/57, I/147/34, I/152/138, I/153/59, I/156/51, I/156/65, I/157/31, I/158/23, I/158/46, I/159/12, I/17/27, I/17/40, I/27/13, I/31/19, I/31/23, I/31/26, I/31/28, I/31/33, I/31/34, I/31/50, I/33/15, I/33/57, I/39/80, I/41/83, I/41/93, I/43/14, I/46/04, I/46/61, I/56/21, I/60/54, I/61/29, I/68/21, I/68/27, I/70/50, I/70/76, I/71/20, I/71/33, I/71/48, I/71/73, I/72/01, I/72/12, I/72/30, I/72/72, I/72/81, I/73/35, I/73/58, I/74/78, I/76/11, I/76/70, I/77/03, I/77/63, I/80/07, I/80/11, I/85/38, I/86/70, I/87/29, I/87/32, I/88/26, I/90/35, I/90/44, I/91/18, I/95/118, I/95/19, I/98/66, II/03/38, II/12/39, II/19/66, II/21/98, II/31/33

ş. bir iki I/69/47

ş.+ dīm I/152/136

ş.+ de I/08/62, I/23/47, I/31/21, I/69/53, I/72/60

ş.+ den I/03/10

ş.+ di I/146/25, I/146/81

ş. et II/13/01

ş. eTik I/75/38
 ş. ettim I/63/15
 hanım_mardır ğarıyı ş. ğocayı genc
 eden ğoca vardır hanımı ğocadan I/132/82
 ş. itdiñ I/79/51
 ş. itmemişle I/72/56
 ş. itTi I/78/08
 ş.+ le I/146/22
 ş.+ lē I/160/12, II/37/102
 ş.+ leden I/56/49
 ş.+ ler I/56/43, I/69/30
 ş.+ leri II/35/39
 ş.+ li I/146/58
 ş.+ miz I/76/97, II/03/10
 ş.+ si I/100/37, I/72/34, II/08/91
 ş.+ sine I/100/36
 ş.+ sinē II/18/05
 ş.+ sini yapardı I/150/23
 ş. yapa yapa I/16/08
 ş. yapadık I/155/26
 ş. yapādık I/146/48, I/155/51
 ş. yapallardı I/119/67
 ş. yapamıyosuñ II/04/14
 ş. yapar I/16/12
 ş. yapar I/83/78
 ş. yaparlā II/19/64
 ş. yapılırdı I/125/63
 ş. yapıyolar I/83/01
 ş. yapıyor I/16/10
 ş. yapıyorum I/110/41
 ş. yapmasın II/19/166
 ş. yapmayo I/38/54
 ş. yapTı II/38/58

şē : bk. şey -1-

ş.+ den I/33/45

şē : bk. şey -274-

ş. I/01/23, I/03/95, I/04/65, I/101/21,
 I/106/72, I/107/07, I/121/61, I/124/09,
 I/142/35, I/142/51, I/146/26, I/146/50,
 I/146/65, I/146/82, I/151/22, I/151/26,
 I/152/121, I/152/38, I/152/43, I/152/49,

I/152/64, I/153/07, I/153/114, I/153/32,
 I/155/10, I/155/65, I/159/06, I/159/32,
 I/159/47, I/160/13, I/19/22, I/27/34,
 I/31/22, I/33/123, I/33/13, I/33/141,
 I/33/83, I/38/39, I/38/41, I/38/48, I/64/19,
 I/65/40, I/66/32, I/66/46, I/68/26, I/69/09,
 I/69/29, I/69/55, I/70/37, I/72/01, I/73/41,
 I/74/47, I/75/47, I/77/15, I/80/30, I/82/27,
 I/82/28, I/83/05, I/83/10, I/83/34, I/83/35,
 I/83/63, I/84/45, I/85/17, I/85/33, I/85/52,
 I/85/61, I/85/62, I/86/07, I/86/30, I/86/40,
 I/90/59, I/91/17, I/91/54, I/96/48, II/04/83,
 II/07/32, II/08/89, II/09/18, II/12/62,
 II/16/26, II/19/116, II/19/125, II/19/140,
 II/19/142, II/19/161, II/19/164, II/19/165,
 II/19/167, II/19/25, II/19/33, II/19/34,
 II/19/46, II/19/52, II/19/73, II/19/85,
 II/20/08, II/20/10, II/20/15, II/20/20,
 II/20/21, II/20/25, II/21/76, II/23/80,
 II/26/23, II/32/54, II/34/25, II/34/55,
 II/37/127, II/37/91, II/38/109, II/38/113,
 II/38/118, II/38/23, II/38/58, II/38/98

ş.+ cik II/20/14

ş.+ de I/09/65, I/38/38, I/64/109,
 II/19/17, II/26/22

ş.+ dekiner I/68/24

ş.+ den I/158/41, I/31/21, I/31/45,
 I/95/18, II/19/24, II/38/108, II/38/67

ş.+ di I/154/44

ş.+ dik I/78/02

ş.+ dim II/19/131

ş.+ līdi II/13/05

ş.+ le I/03/59, I/158/16, I/161/39,
 I/43/37, I/71/71, I/72/53

ş.+ lē I/153/79, I/160/27, I/160/29,
 I/74/43, I/85/66, II/09/35, II/19/164,
 II/35/101

ş.+ le yaparlādı I/33/155

ş.+ lē yapıyo I/149/58

ş.+ lede I/38/22

ş.+ lēden II/32/37

ş.+ lemiz II/19/157

ş.+ len II/35/18

ş.+ ler I/03/28, I/157/29, I/43/01,
 I/43/05, I/43/35, I/43/36, I/44/34, I/56/09,

I/71/01, I/83/56, I/83/61, II/15/42, II/15/68, II/37/102

ş.+ leŕ yapādı II/09/31

ş.+ lerde II/19/55

ş.+ lerden II/37/28

ş.+ lere I/83/29

ş.+ leri I/146/59, I/152/97, I/39/104, I/39/40, I/64/35, I/72/07, I/82/21, II/13/06, II/14/66, II/19/61, II/21/92

ş.+ lerini I/39/41

ş.+ li I/153/60, I/31/43, I/81/54, II/32/61

ş.+ lik I/03/29

ş.+ m I/38/71

ş.+ miS I/90/61, II/29/04

ş.+ miş I/68/27

ş.+ miz I/148/63, I/32/98, II/19/163, II/19/77, II/20/14, II/37/114, II/38/23

ş.+ mizde I/05/08

ş.+ mizi I/139/54, I/76/81, II/19/150, II/37/23

ş.+ ni I/90/78

ş.+ niŕ I/02/32, II/32/64

ş.+ se I/156/60

ş.+ si I/139/55, I/150/38, I/151/16, I/151/31, I/152/80, I/31/21, I/31/46, I/38/08, I/39/86, I/39/92, I/71/21, I/79/65, I/83/36, I/83/51, I/87/98, I/95/15, II/09/76, II/12/75, II/27/60, II/32/103, II/32/22, II/35/17

ş.+ sinde I/03/35

ş.+ sindē I/03/09

ş.+ sine I/153/70, I/38/47, I/38/57, I/73/68, II/10/61, II/32/101, II/32/63, II/32/85, II/35/05

ş.+ sini I/09/79, I/152/48, I/152/50, I/53/58, I/70/30, I/77/48, II/12/27, II/21/35, II/32/35, II/39/142

ş. verceg I/152/112

ş. verilirdi II/15/22

ş. yapādı II/34/77

ş. yapan I/82/27

ş. yaparıS II/37/64

ş. yaparız II/27/45, II/36/12

ş. yapcım II/38/72

ş. yapıyolādı II/35/55

ş. yapmadım II/19/10

ş. yapmazlādı I/83/26

ş. yapTı II/22/31

ş. yaptılar I/38/17

ş. yaptım II/19/135

şê : bk. şey -112-

ş. I/04/56, I/07/37, I/100/36, I/101/07, I/111/108, I/121/16, I/127/13, I/14/40, I/140/70, I/141/09, I/153/04, I/154/34, I/155/11, I/157/13, I/17/28, I/31/51, I/39/40, I/40/23, I/45/55, I/68/65, I/69/97, I/70/04, I/75/23, I/76/93, I/76/96, I/77/21, I/80/37, I/80/55, I/90/16, I/90/48, I/90/50, I/91/15, I/92/24, I/93/55, I/98/95, I/99/50, II/06/41, II/07/113, II/07/68, II/12/16, II/14/22, II/17/35, II/23/156, II/23/210, II/27/10, II/29/103, II/29/14, II/32/67, II/39/65

ş. bol I/76/77

ş.+ de I/145/65, I/48/25, I/49/09, I/74/13, I/76/60, I/79/89, I/99/07, II/38/70

bi ş. de_ıl I/151/44

ş.+ den I/03/08, I/03/97, I/40/64, I/46/14, I/79/42, II/23/154, II/29/07

ş.+ dēn I/160/23

ş.+ di I/152/108

ş. etmedim I/160/26

ş. etTıydim I/127/28

ş.+ gilin I/140/71

ş. itcen I/86/16

ş. itmişle I/79/68

ş.+ lē II/08/63

ş.+ lēni II/29/05

ş.+ lennen I/05/50

ş.+ ler I/34/12, I/74/40, I/94/30

ş.+ lerde I/69/76

ş.+ lerdeŕ I/86/02

ş.+ leri I/74/94, II/23/163

ş.+ lerinden I/16/29

ş.+ li I/153/60, I/157/18, II/29/96

ş.+ si II/04/13, II/23/16, II/23/170, II/23/173, II/29/41

ş.+ sine I/76/85
 ş.+ sini yapādı II/35/76
 ş.+ siñiz I/05/70
 ş.+ siydi II/23/73
 ş. verī kesim veri I/76/71
 ş. yapāllādı II/23/41
 ş. yapan I/127/20
 ş. yapar I/16/15, II/23/13
 ş. yaparsıñ II/23/192
 ş. yaptık II/23/10
 ş. yapıñ I/127/17
 ş. yapıyor I/125/11
 ş. yapmadı I/151/07
 ş. yapmam I/38/51
 ş. yapTık II/23/212
 ş. yapTım II/23/145
şē : bk. şey -13-
 ş. I/03/45, I/05/66, I/153/122, I/78/22,
 I/90/78, II/12/09, II/23/121
 ş.+ de I/96/05
 ş.+ ler I/96/80
 ş.+ miS II/29/94
 ş.+ sinde I/106/41
 ş.+ sini II/07/140
 ş. yapardıK I/153/91
şē_ādetnāme : Şehadetname, diploma. -1-
 ş.+ sini II/20/73
şē_ap - : <<şey+ yap- -1-
 ş.- arka I/33/95
şē_er : bk. şehir -14-
 ş. I/46/128, I/46/129, I/67/26, I/67/42
 ş.+ de I/45/21, I/45/22, II/16/06
 ş.+ deler I/06/14
 ş.+ e I/45/22
 ş.+ i I/67/26
 ş. yeri I/138/59, I/66/32
 ş. yerinde I/14/59
şē_ēr : bk. şehir -2-
 ş.+ de I/04/11, II/07/65
şē_er : bk. şehir -5-

ş.+ de I/06/10, I/42/30, I/53/35
 ş.+ den II/01/49
 ş.+ e I/03/82
şē_erli : bk. şehirli -1-
 ş.+ yiz I/67/25
şē_il : bk. şehir -4-
 ş.+ lēde II/03/42, II/26/24
 ş.+ lērde I/61/13
 ş.+ leriñkini II/03/29
şē_ir : bk. şehir -83-
 ş. I/38/40, I/60/46, I/60/90, I/76/82,
 II/35/61
 ş.+ dī II/06/08
 ş.+ de I/02/29, I/03/83, I/111/104,
 I/158/12, I/161/19, I/45/66, I/46/95,
 I/63/33, I/68/56, I/71/75, I/78/17, I/78/38,
 I/78/53, I/86/48, I/92/44, II/07/103,
 II/08/129, II/08/131, II/08/17, II/17/73
 ş.+ dekiler I/15/34
 ş.+ den I/131/45, I/131/46, I/23/32,
 I/57/43, I/68/45, I/78/15
 ş.+ deydī I/71/77
 ş.+ di II/17/01, II/17/75
 ş.+ diler II/17/77, II/17/79
 ş.+ e I/01/29, I/108/33, I/149/18,
 I/149/19, I/149/31, I/149/32, I/149/40,
 I/15/59, I/156/28, I/156/36, I/161/37,
 I/45/66, I/45/68, I/46/75, I/54/34, I/68/57,
 I/71/74, I/71/76, I/73/39, I/78/37, I/78/47,
 I/92/59, II/22/46
 ş.+ ē II/21/25
 ş.+ i II/06/39, II/07/26, II/08/03,
 II/17/73, II/30/05, II/32/129, II/39/173
 ş.+ imiş I/68/67
 ş.+ lere II/15/45, II/15/48
 ş. yeri I/111/88
 ş. yerinde I/104/13, I/104/57, I/108/48,
 I/142/60
 ş. yerini I/104/14
 ş. yērini I/104/14
 ş. yerlērinde II/15/64
şē_ir : bk. şehir -2-
 ş.+ de II/17/71

ş.+ dekiler I/36/18
şê_jir : bk. şehir -9-
 ş. I/76/81
 ş.+ de I/76/55, I/76/68
 ş.+ den I/76/77
 ş.+ e I/76/04, I/76/19, I/76/67, I/76/68
 ş.+ ē I/76/06
şê_ırleş - : Şehirleşmek, şehirli durumuna gelmek, kentleşmek. -2-
 ş.- mişiniz I/33/02
 ş.- mişiniz I/33/01
şê_it : bk. şehit -4-
 ş. I/79/68
 ş. düşmüş II/09/09
 ş.+ Tî I/75/11
 ş.+ Ti I/79/68
şebeke : Ağ gibi yayılmış hat veya yolların bütünü. -1-
 ş. I/142/39
şebit : bk. şepit -1-
 ş. II/32/133
şed - : <<şey+ et- -2-
 ş.- ellē I/61/30
 ş.- iyō I/46/105
şēd - : <<şey+ et- -4-
 ş.- emedi I/53/20
 ş.- emiyon I/64/27
 ş.- ilir II/31/41
 ş.- iñ I/36/85
şēd - : <<şey+ et- -2-
 ş.- iyo II/35/26
 ş.- iyō II/13/21
şēd - : <<şey+ et- -1-
 ş.- ersiñiS II/13/43
şef : Yöneten, yöneticiliğin yetki ve sorumluluğu olan bir kademesinde bulunan kimse. -7-
 ş. I/50/65, I/50/70, I/85/09, II/01/58
 bölge ş.+ ī II/06/51
 ş.+ e II/01/58

şefKat : Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi. -1-
 ş. I/14/71
şeflī : (<<şeflik+i) Şef olma durumu. -1-
 şantiye ş.+ i yaptım II/23/17
şeftali : Güllillerden, sıcak ve mutedil iklimlerde bahçelerde yetişen meyve ağacının sulu, güzel kokulu, lezzetli, A vitamini bakımından zengin çok makbul meyvesi. -2-
 ş.+ mīz II/19/162
 ş.+ miz I/32/102
şefTali : bk. şeftali -1-
 ş. I/139/63
şefteli : bk. şeftali -1-
 ş. I/100/12
şehir : bk. şehir -24-
 ş. II/05/43
 ş.+ de I/03/82, I/10/45, I/148/19, I/153/46, I/153/47, I/159/06, I/30/15, I/75/56, I/75/57, I/79/34, I/86/10, I/88/22, II/05/43
 ş.+ den I/153/118, I/153/40, I/153/46, II/05/56, II/05/57
 ş.+ di II/05/38, II/05/42
 ş.+ dī II/05/42
 ş.+ e I/153/46
 ş.+ lēde I/75/57
şēher : bk. şehir -2-
 ş.+ de I/95/08
 ş.+ dele I/72/16
şēher : bk. şeker³ -1-
 ş. II/19/74
şēherli : Şehirli, şehir halkından olan (kimse), kentli. -1-
 ş. I/99/23
şehid : bk. şehit -3-
 ş. I/06/63, I/06/79
 ş. öldü II/12/48
şehir : İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yerlerinden, idari ve mülki bakımdan köy ve kasabadan sonra en büyük olanı; halkının büyük kısmı ticaret,

şehir yeri

sanayi ve idare işleriyle uğraşan, tarım alanı olmayan kalabalık yerleşim merkezi, kent. -22-

ş. II/23/152

ş.+ de I/35/11, I/58/97, II/22/43, II/27/31, II/27/49

ş.+ deki II/27/49

ş.+ den I/16/45, II/20/43

ş.+ di II/27/48

ş.+ diydī II/06/83

ş.+ e I/101/17, I/35/11, I/39/11, I/41/66, I/55/47, II/20/42, II/27/29, II/27/31

ş.+ è I/78/04

ş.+ i I/01/64, II/20/41

şehir yeri : Şehir.

şehir : bk. şehir -1-

ş.+ de I/60/90

şehit : Allah yolunda, din uğrunda ve vatan, millet, kutsal bir amaç ve görev için savaşırken ölen kimse. -1-

ş.+ ler I/06/71

şehit düş- (ol-) : İmanı, vatanı ve kutsal bir amacı uğrunda savaşırken ölmek.

şehiT : bk. şehit -1-

ş. I/06/62

şehr : bk. şehir -2-

kendili ş.+ i II/04/12, II/04/49

şehr : bk. şehir -2-

kendili ş.+ i II/04/48, II/04/49

şeke : bk. şeker² -1-

ş. I/75/24

şekē : bk. şeker² -3-

ş. I/33/08, II/23/106

ş.+ miz I/33/143

şekel : bk. şeker¹ -1-

ş.+ lē I/146/50

şeker : 1. Şeker kamışı, şeker pancarı vb. bitkilerin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, çoğunlukla beyaz billurlar hâlinde, suda kolayca eriyen, ağızda tatlı bir lezzet bırakan, birleşiminde karbon oksijen ve hidrojen bulunan maddelere verilen ortak isim. -36-

ş. I/100/11, I/111/52, I/111/54, I/21/96, I/33/145, I/40/25, I/40/26, I/42/48, I/42/49, I/96/58, II/07/77, II/34/22, II/34/93, II/34/96, II/39/75

ş.+ de II/11/60

ş.+ den I/36/64

ş.+ i I/30/45, I/68/45, I/82/34, I/86/54

ş.+ imizi I/134/36

ş.+ ini I/132/45, I/36/64, II/39/95

ş.+ leri II/29/100

ş.+ li II/37/98

ş.+ lisini I/96/58

ş.+ siS I/86/55

ş.+ siz II/33/75

ş. yaparıS I/111/74

ş. yapıyoS II/37/98

ş. yapıyoz II/37/98

2. Şekerle hazırlanmış akide, lokum, karemela vb. yiyeceklerle verilen ortak ad. -24-

ş. I/111/93, I/111/94, I/111/96, I/129/60, I/13/09, I/131/43, I/138/55, I/148/63, I/155/66, I/16/01, I/63/46, I/67/21, I/91/29, I/99/74

ş.+ i I/138/59

ş.+ inen I/67/73

ş.+ inī I/91/37

ş.+ ini şerbeTinjī I/138/58

ş.+ ler I/111/84

ş. meker I/138/55

ş. Tut32uyolar I/105/07

ş. veridi I/156/50

ş. veriler I/114/34

ş. veriyoz veren I/111/95

3. Şeker hastalığı. -14-

ş. I/143/54, I/37/37, I/58/83, I/88/21, I/91/20, I/91/21

ş.+ a II/32/27

ş.+ den I/143/55

ş.+ e II/32/29, II/32/52

ş. hasdası I/144/52

ş. hastālını II/30/24

ş. hasTası I/148/41, I/153/46
 4. Şeker hastalığından ileri gelen kan ve idrardaki yüksek şeker miktarı. -8-
 ş. I/143/53, I/28/53, I/58/84
 ş.+ i I/58/83
 ğan ş.+ i I/28/54
 ş.+ im I/28/53
 ş.+ imi I/143/58
 ş.+ iñ I/58/84
 5. Sevimli, tatlı. -2-
 ş. II/39/113, II/39/138
 6. Şeker fabrikası. -2-
 ş.+ de I/144/24
 ş.+ den II/20/34
şeker : bk. şeker¹ -1-
 ş. I/33/95
 bk. şeker² -1-
 ş.+ lerden veriydi I/156/51
 bk. şeker⁶ -1-
 ş.+ den II/20/33
şekër : bk. şeker³ -5-
 ş. I/148/41, I/58/83, II/25/03
 ş.+ den I/58/82
 bk. şeker¹
 ş. I/148/60
şeker : bk. şeker² -1-
 ş. I/138/66
şeker : bk. şeker² -2-
 ş. II/08/71
şekër : bk. şeker² -1-
 ş. I/10/51
şekerle - : Şeker koymak. -1-
 ş.- diKTen II/29/100
şekerleş - : Şekerleşmek, suyu şekerinden ayrılarak billurlaşmak, şekerlenmek. -1-
 ş.- irdi I/33/49
şekerlî - : bk. şekerle- -1-
 ş.- yom II/29/100
şekil : Biçim, tarz, çeşit. -28-
 ş. I/23/12, I/46/107, I/58/70, I/82/22, II/04/12, II/04/84, II/30/49

şekil ş. I/111/14
 ş.+ de I/01/29, I/111/67, I/111/76, I/117/37, I/121/87, I/74/48, I/97/46, II/38/34
 ş.+ dē I/106/66
 ş.+ de I/05/11
 bi ş.+ de I/106/79
 ş.+ de yapıyoz I/106/81
 ş.+ dedir I/117/41
 ş.+ diydi I/42/73
 ş.+ i alı I/60/09
 ş.+ li I/58/47, I/58/89
 ş. şekil I/111/14
 ş. yapar I/111/67
şekil : bk. şekil -1-
 ş.+ i II/09/59
şekil : bk. şekil -1-
 ş. II/04/58
şekl : bk. şekil -11-
 ş.+ inde I/111/12, I/111/66, I/117/37
 ş.+ indē II/24/07
 ş.+ indē I/76/34, I/81/55
 ş.+ inde I/04/56
 ş.+ inde yaparlar I/26/20
 ş.+ inde yapıyoñ I/76/34
 ş.+ ini I/28/23
şekl : bk. şekil -2-
 ş.+ i I/90/11
 ş.+ ini I/90/10
şeläle : bk. şeläle -1-
 ş. II/26/47
şeläle : bk. şeläle -1-
 ş. I/81/53
şeläle : Bir nehrin yüksek bir yerden gürültü ile dökülmesinden meydana gelen büyük çağlayan. -6-
 ş. I/81/53, I/81/56, I/81/58, I/81/59
şelik : bk. şeylik -1-
 ş.+ ler I/159/26
şelvar : bk. şalvar -2-
 ş. I/101/29, I/101/30

şelvar

şelvar : bk. şalvar -1-

ş. I/101/29

şemşi : (?) -1-

ş. I/56/14

şen : Hâlinde ve davranışlarında yaşamaktan aldığı zevkin canlılığı görülen, neşesi durumundan belli olan, hayat dolu, canlı ve güler yüzlü, neşeli -2-

ş.+ idi I/79/19

ş. olsun I/79/74

şenliKli : Neşeli, kalabalık ve eğlenceli. -1-

ş.+ ydi II/27/34

şennî : <<şenlik+i- (bk. şenniK) -1-

ş.+ di I/79/17

şenniK : Şenlik, toplu olarak yapılan eğlence, kutlama, donanma. -11-

ş. I/115/08, I/154/26, I/154/29, I/59/23

ş.+ li I/59/29

ş. yapallar I/113/20

ş. yapar I/07/16

ş. yaparak I/59/25

ş. yapardı I/08/12

ş. yapılyudu II/25/59

ş. yapıyudu II/25/56

şennikleş - : Şenlikleşmek, şenlikli hâle gelmek. -1-

ş.- ir I/36/70

şennikli : bk. şenliKli -1-

ş.+ ydî I/36/45

şep - : <<şey+yap- -1-

ş.- â I/33/95

şepid : bk. şepit -1-

ot ş.+ i II/32/134

şepit : Hamurdan çok ince açılarak içine ot vb. konulan, sacda pişirilen bir çeşit çörek. -1-

ş.+ iynen II/16/93

şēr : bk. şehir -127-

ş.+ á I/10/61

ş.+ de I/100/40, I/102/29, I/108/36, I/109/05, I/109/25, I/112/39, I/113/63,

I/128/20, I/128/35, I/134/60, I/134/61, I/140/48, I/145/92, I/158/36, I/158/42, I/161/40, I/17/57, I/17/58, I/21/60, I/37/47, I/37/48, I/37/52, I/43/21, I/43/22, I/43/29, I/44/20, I/58/50, I/67/46, I/67/49, I/67/52, I/67/55, I/69/37, I/71/74, I/72/03, I/72/20, I/72/28, I/72/49, I/88/61, I/89/16, I/94/28, II/07/29, II/19/18, II/32/120

ş.+ dē I/146/20

ş.+ deki II/16/85

ş.+ deKi I/147/47

ş.+ deler I/21/60, I/89/16

ş.+ den I/108/36, I/115/34, I/135/21, I/140/39, I/146/11, I/146/79, I/21/72, I/67/45, I/67/48, I/69/66, I/72/26, I/75/48, I/86/59, I/90/71, I/99/30, I/99/32, II/19/93

ş.+ di II/28/35

ş.+ e I/100/20, I/108/36, I/108/44, I/115/27, I/115/28, I/115/34, I/135/22, I/140/42, I/145/55, I/146/06, I/15/59, I/152/32, I/153/121, I/153/124, I/153/39, I/153/48, I/158/37, I/158/51, I/18/27, I/30/32, I/33/42, I/43/09, I/45/22, I/49/40, I/58/54, I/66/06, I/67/45, I/69/37, I/72/04, I/82/25, I/99/37, II/01/47, II/14/97, II/19/113, II/19/40, II/19/44, II/19/97

ş.+ i II/02/37, II/07/112, II/20/29, II/38/25

ş.+ imi yapıyon I/18/16

ş.+ in I/37/52, I/60/91, II/20/45

ş.+ lerde I/79/80

ş.+ lerden I/119/71, I/71/23, I/82/03

ş.+ lere I/82/03, I/95/52

ş. yeri I/72/64

şer : Zor'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

zor ş. I/102/07

şerampoluş : Şarampol, kara yollarında yolun iki tarafında bulunan ve genellikle derin bir hendekle biten yamaçlardan her biri. -1-

ş.+ ta I/33/63

şerbet : Meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek. -17-

ş. I/111/76, I/33/141, II/39/74, II/39/75

ş.+ de II/34/95
 ş.+ i I/26/12, I/26/13
 ş.+ inen I/26/13
 ş.+ ini I/111/74, I/132/43, I/132/44,
 II/15/123, II/39/74

şekerini ş.+ inşi I/138/58

ş.+ li I/111/42

ş.+ lisi I/111/42

ş. mirbeT I/125/88

şērbet : bk. şerbet -1-

ş.+ ini yapıyosun II/15/123

şerbeTle - : Üzerine şerbet dökmek. -1-

ş.- rsen I/111/42

şēriye : Şehriye, makarna hamurundan çeşitli şekillerde kesilmiş çorbalık malzeme. -2-

ş. I/87/117

şēriye çorbasi : İçine şehriye katılarak hazırlanan çorba.

ş. çorbasi I/07/33

şet - : <<şey+ et- -10-

ş.- incesi I/46/104

ş.- medi I/17/51

ş.- mez I/69/35

ş.- miş I/146/76

ş.- miyom II/15/17

ş.- miyoñ I/79/95

ş.- miyyo II/11/50

ş.- Ti II/39/73

ş.- TiK I/17/44

ş.- Timine II/29/48

şēt - : <<şey+ et- -7-

ş.- meS II/39/76

ş.- miş I/35/32, I/58/90

ş.- miyo I/85/34

ş.- se I/30/59

ş.- Ti II/35/49

ş.- tim I/38/06

şēt - : <<şey+ et- -1-

ş.- medi II/31/17

şēt - : <<şey+ et- -5-

ş.- medim II/29/50, II/29/58

ş.- meyyö II/29/74

ş.- miyöllē II/29/78

ş.- ti II/08/60

şetme : <<şey+ etme -1-

ş.+ si I/60/61

şettirmi : <<şey+ ettirme -1-

ş.+ ye I/73/75

şey : Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşya vb. yerine kullanılan belirsiz kelime. -443-

ş. I/07/19, I/08/46, I/100/02, I/100/10, I/100/48, I/102/17, I/102/78, I/103/05, I/104/29, I/104/58, I/105/19, I/106/75, I/106/78, I/107/01, I/107/02, I/107/05, I/107/27, I/108/32, I/108/49, I/109/07, I/109/15, I/109/25, I/109/53, I/110/28, I/110/66, I/115/08, I/115/12, I/115/33, I/115/37, I/115/45, I/115/47, I/115/48, I/115/55, I/116/13, I/116/21, I/116/33, I/117/06, I/117/32, I/118/09, I/118/13, I/118/15, I/119/22, I/119/71, I/122/75, I/125/05, I/126/46, I/127/21, I/127/22, I/127/26, I/127/49, I/129/24, I/130/64, I/132/08, I/132/36, I/132/42, I/133/27, I/135/06, I/139/09, I/139/41, I/14/18, I/14/27, I/141/03, I/142/26, I/143/08, I/144/13, I/144/31, I/144/68, I/144/75, I/144/80, I/146/12, I/146/17, I/146/61, I/147/30, I/147/31, I/150/32, I/152/112, I/152/139, I/154/61, I/155/99, I/156/44, I/156/45, I/158/17, I/16/07, I/16/13, I/16/25, I/16/27, I/16/34, I/160/25, I/18/70, I/19/06, I/23/12, I/23/13, I/25/55, I/26/38, I/26/44, I/26/60, I/26/62, I/26/70, I/27/10, I/27/17, I/27/71, I/28/20, I/28/60, I/31/17, I/31/31, I/31/41, I/33/47, I/33/64, I/40/43, I/43/05, I/43/13, I/43/36, I/43/38, I/56/48, I/56/63, I/56/75, I/59/34, I/59/75, I/64/101, I/64/107, I/64/116, I/64/14, I/64/18, I/64/72, I/64/73, I/64/79, I/64/90, I/67/50, I/67/70, I/68/08, I/68/20, I/68/64, I/69/41, I/71/06, I/72/63, I/73/30, I/75/71, I/79/53, I/80/22, I/87/113, I/87/38, I/88/62, I/89/13, I/90/67, I/91/20, I/91/45, I/91/85, I/92/47, I/92/57, I/93/23, I/93/29, I/93/59, I/95/30,

I/95/57, I/95/61, I/96/42, I/96/72, I/98/07, I/98/100, I/98/113, I/98/115, I/98/32, I/98/54, I/98/75, I/98/79, I/99/29, I/99/40, I/99/41, I/99/56, I/99/62, II/04/14, II/04/46, II/07/146, II/13/57, II/13/63, II/15/45, II/15/65, II/16/89, II/16/90, II/24/11, II/24/78, II/27/34, II/32/04, II/34/36, II/34/48, II/37/93, II/37/95, II/38/80, II/39/01, II/39/175, II/39/182

ş.+ idi I/101/04

ş.+ idik I/101/04

ş. bol I/67/48

ş.+ de I/05/09, I/105/61, I/117/24, I/127/54, I/129/37, I/31/06, I/31/30, I/59/36, I/67/64, I/69/50, I/72/17, I/72/18, I/93/58, II/39/32

ş.+ dē I/26/30

ş.+ deKi I/19/04

ş.+ den I/139/49, I/143/47, I/31/45, I/31/57, I/31/58, I/64/11, I/64/68, I/64/69, I/68/15, I/69/65, I/83/52, I/98/96, I/99/41, II/37/116

ş.+ den yana I/27/06

ş.+ di I/130/31, I/78/01, I/91/81, II/19/22, II/21/18

ş.+ e I/110/50, I/151/41, I/153/63, I/157/41, I/16/15, I/160/29, I/26/73, I/31/09, I/33/15, I/33/46, I/38/68, I/64/104, I/64/129, I/64/72, I/68/12, I/68/48, I/83/16, I/83/57, I/85/25, II/04/51, II/19/164, II/32/08, II/32/70

ş.+ ē II/15/26

ş.+ èŋ I/07/64

ş. etmeycen I/25/40

ş.+ i I/05/57, I/110/55, I/113/121, I/115/54, I/117/54, I/119/48, I/127/21, I/127/45, I/130/65, I/138/126, I/152/69, I/153/114, I/18/42, I/18/71, I/19/17, I/26/69, I/27/15, I/27/30, I/27/52, I/38/68, I/41/38, I/64/31, I/64/47, I/64/64, I/64/77, I/68/58, I/70/45, I/70/70, I/77/56, I/77/60, I/80/16, I/83/78, I/89/02, I/90/27, I/90/35, I/94/18, I/99/15, II/10/44, II/17/68, II/24/39, II/37/26, II/38/84

ş.+ ĩ I/28/32, II/32/100, II/37/106

ş.+ i yapaŋ I/109/22

ş.+ idi I/03/31, I/113/120, I/115/31, I/137/18, I/146/65, I/64/107, I/75/70

ş.+ ikeŋ I/25/57

ş.+ ile I/64/71

ş.+ im II/32/17

hiç bir ş.+ im I/106/36

ş.+ imden I/27/12

ş.+ imi I/43/13, I/78/09

ş.+ imiS II/13/30

ş.+ imiz I/104/48, I/104/57, I/128/69, I/135/13, I/139/49, I/31/49, II/09/59

ş.+ ĩmiz II/39/10

ş.+ imizi I/110/39, II/09/65

ş.+ in I/18/71, I/83/50

ş.+ inde I/125/77, I/143/56

ş.+ inden I/68/53

ş.+ indense I/74/101

ş.+ ine I/35/46, II/37/123

ş.+ inen I/136/31, I/27/61, I/62/22

ş.+ ini I/104/34, I/115/07, I/115/54, I/122/15, I/132/25, I/68/09

ş.+ ininen I/104/50

ş.+ iŋ I/105/59, I/11/80, I/116/49, I/41/38, II/21/101

ş.+ isi I/137/64

ş. itdú II/11/19

ş. itme I/115/48

ş. itTik I/99/57

ş.+ iynen I/108/51

ş.+ le I/68/09, I/79/01, I/79/24, I/98/124

ş.+ lē I/143/29, I/150/35, I/153/105, I/39/88, I/39/97, II/04/37, II/09/63, II/15/22, II/38/51

ş.+ lēdē II/09/90

ş.+ lēdē I/131/40

ş.+ lēden I/31/36

ş.+ lēdi II/09/07

ş.+ lēmiz I/31/24, II/38/41

ş.+ lēne II/32/106

ş.+ lēni I/127/35, I/93/04

ş.+ ler I/102/09, I/110/33, I/110/37,
I/131/28, I/143/26, I/90/61, I/91/12, II/14/19
I/93/64, I/95/01, II/04/20

ş.+ ler yapallardı I/118/12

ş.+ ler yapıyör I/16/12

ş.+ lerde I/122/09

ş.+ lere I/130/63, I/85/14

ş.+ lerē I/132/33

ş.+ leri I/103/49, I/129/18, I/130/65,
I/143/68, I/146/65, I/19/08, I/26/39,
I/64/11, I/64/32, I/71/05, II/24/54, II/37/59

ş.+ leridi I/115/05

ş.+ lerine I/102/83

ş.+ lerinen I/115/21

ş.+ lerlen I/71/10

ş.+ miş I/68/27

ş.+ nen I/117/28

ş.+ ni II/19/120

ş.+ sīnen I/62/09

ş.+ si I/89/15

ş.+ sin I/138/123

ş.+ sini I/102/53, I/16/09

ş.+ siz I/75/62

ş. virirler II/25/65

ş. yapıġlādı I/146/64

ş. yapardı I/73/77

ş. yaparıS I/67/63

ş. yaparla II/39/09

ş. yaparlardı I/102/78

ş. yapellēdi I/77/18

ş. yapıldı I/27/17

ş. yapımaz I/93/23

ş. yapınca I/16/12

ş. yapıyo II/19/98

ş. yapıyoŋ I/96/53

ş. yapmaz II/39/127

ş. yapmazlar I/98/35

ş. yapmı_ola I/69/68

ş. yapmıyo I/69/14

ş. yapTılar I/110/16

şey : bk. şey -14-

ş. I/32/31, I/32/45, I/68/69, II/03/39,
II/14/19

ş. bol I/32/28

ş.+ de I/64/03, I/64/23

ş.+ dē II/13/37

ş.+ di I/07/18

ş.+ i I/08/23

ş.+ ġimiz II/24/92

ş.+ lē II/35/40

ş.+ si II/09/13

şey : bk. şey -1-

ş. II/35/35

şey : bk. şey -29-

ş. I/01/26, I/100/30, I/111/76, I/115/19,
I/138/55, I/139/01, I/156/58, I/160/31,
I/27/13, I/28/57, I/33/102, I/39/39, I/59/25,
I/64/09, I/64/63, I/69/73, I/72/63, II/11/61,
II/19/14, II/19/50, II/35/09, II/37/94

ş.+ den I/124/23

ş.+ e II/20/04, II/32/93

ş. etTile I/83/41

ş.+ i II/07/107, II/20/07

ş. yapallardı II/14/39

şey : bk. şey -5-

ş. II/09/06, II/32/84

ş.+ ci II/31/06

ş.+ lere II/37/40

ş.+ si II/32/48

şey : bk. şey -508-

ş. I/03/21, I/03/58, I/03/96, I/04/65,
I/05/52, I/05/62, I/05/64, I/05/71, I/07/49,
I/07/62, I/07/80, I/07/83, I/07/90, I/100/18,
I/100/21, I/100/27, I/100/33, I/102/50,
I/103/36, I/103/50, I/104/38, I/105/13,
I/105/15, I/105/23, I/105/29, I/105/36,
I/106/07, I/107/51, I/11/20, I/11/70,
I/11/84, I/111/100, I/111/118, I/113/138,
I/114/03, I/114/04, I/116/29, I/121/04,
I/121/09, I/121/10, I/121/114, I/121/117,
I/121/12, I/121/14, I/121/16, I/121/27,
I/121/57, I/121/70, I/121/73, I/121/74,
I/121/75, I/121/88, I/122/31, I/122/38,
I/122/51, I/122/72, I/122/76, I/123/67,
I/124/12, I/124/23, I/124/47, I/125/25,

I/127/14, I/127/19, I/127/26, I/128/29,
I/129/12, I/129/28, I/129/29, I/130/53,
I/130/70, I/130/82, I/132/24, I/132/55,
I/135/05, I/135/20, I/135/21, I/137/25,
I/137/31, I/137/44, I/137/47, I/138/55,
I/138/74, I/138/84, I/139/50, I/139/60,
I/141/11, I/143/37, I/143/41, I/143/43,
I/143/62, I/144/79, I/144/81, I/145/27,
I/145/98, I/146/26, I/147/47, I/149/20,
I/149/28, I/149/30, I/151/07, I/151/26,
I/155/100, I/155/68, I/155/91, I/156/34,
I/18/57, I/20/02, I/20/18, I/21/38, I/27/56,
I/27/75, I/31/14, I/31/53, I/34/04, I/35/46,
I/35/59, I/36/65, I/40/19, I/40/50, I/41/24,
I/44/41, I/44/43, I/44/50, I/44/67, I/44/83,
I/46/14, I/46/77, I/47/41, I/48/15, I/48/48,
I/48/49, I/48/64, I/49/17, I/49/58, I/51/62,
I/54/37, I/54/63, I/55/02, I/55/70, I/56/74,
I/58/70, I/58/89, I/60/28, I/64/28, I/64/30,
I/65/32, I/68/76, I/71/54, I/71/70, I/76/17,
I/78/06, I/78/11, I/78/16, I/79/42, I/80/29,
I/85/36, I/86/33, I/88/46, I/90/67, I/90/75,
I/90/83, I/90/84, I/90/85, I/92/18, I/92/40,
I/93/65, I/95/03, I/96/08, I/96/18, I/96/30,
I/96/41, I/96/47, I/96/86, I/97/07, I/98/108,
I/98/118, I/98/123, I/98/47, I/98/53, I/98/61,
I/98/82, I/98/85, I/98/99, II/04/09, II/04/15,
II/04/28, II/04/29, II/04/34, II/04/46,
II/04/69, II/08/96, II/10/74, II/13/39,
II/13/41, II/13/42, II/13/48, II/13/58,
II/13/61, II/13/64, II/13/66, II/15/10,
II/15/13, II/15/37, II/15/85, II/17/55,
II/22/41, II/23/107, II/23/108, II/23/114,
II/23/123, II/23/145, II/23/152, II/23/162,
II/23/196, II/23/202, II/23/21, II/23/28,
II/23/31, II/27/10, II/29/47, II/34/66,
II/35/100, II/35/106, II/35/108, II/35/109,
II/35/12, II/35/17, II/35/70, II/39/110,
II/39/146, II/39/154, II/39/76, II/39/85

ş.+ ĩ I/105/45, II/11/49

ş.+ ĩñ et I/105/49

ş.+ de I/100/27, I/106/44, I/113/08,
I/113/136, I/113/33, I/114/11, I/121/70,
I/122/10, I/122/57, I/124/29, I/135/26,
I/138/103, I/138/20, I/142/11, I/142/21,
I/151/34, I/18/08, I/18/30, I/21/13, I/86/62,
I/90/81, I/95/64, I/98/80, II/39/42

ş.+ de yaparlar I/105/54

ş.+ den I/08/02, I/08/73, I/100/10,
I/100/38, I/105/23, I/107/66, I/121/02,
I/127/15, I/138/109, I/138/51, I/138/93,
I/23/10, I/31/57, I/90/70, I/93/24, II/16/55,
II/23/174, II/32/52

ş.+ deymiş I/44/73

ş.+ di I/138/94, I/46/54

ş.+ e I/01/88, I/03/45, I/07/40, I/104/10,
I/106/38, I/113/78, I/117/50, I/121/70,
I/122/84, I/139/46, I/144/22, I/145/62,
I/151/36, I/153/64, I/17/32, I/21/65,
I/27/21, I/31/20, I/31/24, I/38/50, I/46/13,
I/46/14, I/49/71, I/54/46, I/58/75, I/60/49,
I/60/99, I/64/122, I/75/66, I/76/85, I/80/10,
I/86/50, I/98/95, II/01/58, II/03/25, II/18/25,
II/22/30, II/23/117, II/23/23, II/23/90

ş.+ ē I/08/14, I/115/32, I/121/34,
I/121/48, I/132/53, I/145/56, I/90/44,
II/13/47, II/29/51

ş.+ èdi I/64/112

ş.+ erdi I/08/85

ş. et I/144/83

ş. etiyosun II/15/121

ş. etmedi I/115/38

ş. etmemişlê II/08/10

ş. etmezler I/113/138

ş. etmiyoz I/105/63

ş. etti I/123/73

ş. etTi I/115/38

ş. ettik I/58/75

ş.+ i I/08/74, I/100/34, I/102/50,
I/11/93, I/113/67, I/121/26, I/121/52,
I/121/55, I/121/68, I/122/36, I/124/46,
I/125/46, I/126/53, I/128/24, I/132/51,
I/133/66, I/134/45, I/137/25, I/141/15,
I/145/28, I/154/57, I/157/72, I/18/42,
I/38/48, I/86/27, I/90/66, I/90/86, II/12/12,
II/23/204, II/29/89, II/32/16, II/38/49,
II/38/72

ş.+ ĩ I/141/12, I/146/64

ş.+ i yapıyoz I/19/13

ş.+ idi I/124/32, I/18/07, I/18/58,
I/66/48

ş.+ im I/121/94, I/78/53

ş.+ imi I/78/52

- ş.+ imiş I/99/13
 ş.+ imiz I/106/38, I/36/59, I/93/40
 ş.+ ĩmiz I/17/82
 ş.+ imizī I/18/11
 ş.+ imize I/12/10
 ş.+ imizi I/90/72
 ş.+ in I/145/90
 ş.+ inde II/38/83
 ş.+ inden verirdiK I/123/54
 ş.+ ine I/105/56, I/125/34, I/58/40, I/75/73
 ş.+ inen I/140/60, I/79/96
 ş.+ ĩnen II/07/53
 ş.+ ini I/121/26, I/121/70, I/17/33, I/49/18, I/87/51, II/38/96
 ş.+ ini yapā II/35/78
 ş.+ inki I/140/60
 ş.+ inne I/03/33
 ş.+ iñ I/105/44, I/121/76, I/138/127, I/79/89, I/86/06, I/86/70, II/23/135, II/35/22
 ş.+ iñdi II/23/39
 ş.+ isi I/27/40
 ş. itmezle I/107/60
 ş. itmezlerdi I/143/35
 ş. itTik I/91/19
 ş. itTim I/130/03
 ş.+ le II/39/157
 ş.+ lē I/121/13, I/141/27
 ş.+ lēde II/23/202
 ş.+ lēmiS I/76/92
 ş.+ lēne I/121/46, II/32/15
 ş.+ lēnen I/121/03, I/29/10
 ş.+ lēni I/56/18
 ş.+ lēñ I/44/37
 ş.+ ler I/11/18, I/11/23, I/113/94, I/130/52, I/138/112, I/17/81, I/90/86
 ş.+ ler veriyim I/139/62
 ş.+ lerde I/138/73
 ş.+ lere I/11/48, I/121/27, I/56/57, I/70/46
 ş.+ leri I/121/13, I/130/14, I/130/38, I/151/28, II/13/21, II/15/43
 ş.+ lerim I/90/23
 ş.+ lerimden I/102/36
 ş.+ lerini II/23/135
 ş.+ lerlen II/31/26
 ş.+ li I/90/69
 ş.+ ne II/06/28
 ş.+ nē II/12/04
 ş.+ nen I/123/61
 ş.+ neri I/123/29
 ş.+ sīdi II/23/77
 ş.+ se II/18/27
 ş.+ si I/111/82, I/124/21, I/17/78, I/87/37, I/98/39, II/22/27, II/23/196
 ş.+ sini I/17/48
 ş. yapabildim I/18/66
 ş. yapabilene I/30/46
 ş. yapallādi I/151/36
 ş. yapallardı I/121/05
 ş. yapām I/18/63
 ş. yapamayız I/119/10
 ş. yapan II/35/64
 ş. yapardık I/18/08
 ş. yapırdık I/130/39
 ş. yapırdılar I/18/58
 ş. yapılıyo I/151/16, I/90/64
 ş. yapıylar I/46/77
 ş. yapıyoñ I/100/24
 ş. yapıyordunuz I/123/30
 ş. yapmadılar I/138/126
 ş. yapmış I/21/83
 ş. yapmışlar I/93/18
 ş. yaptıktan II/04/85
 ş. yaptım I/40/17
 ş.+ ye II/32/27
 şey : bk. şey -6-
 ş. II/39/142
 ş.+ de II/32/74, II/35/34
 ş.+ den II/13/65

ş. et I/44/24

ş.+ lē yapıyolādı II/35/74

şey : bk. şey -12-

ş. I/11/11, I/121/19, I/140/12, I/145/54, I/145/86, I/90/66, I/90/76, II/23/12, II/39/64

ş.+ i I/121/40

ş.+ leri II/31/25

ş. yapıliyodu I/105/11

şeyd - : <<şey+ et- -1-

ş.- irdi II/13/66

şeyit : bk. şehit -2-

ş. II/09/13

ş. düştü II/09/14

şeylik : Herhangi bir nesne. (Özellikle +İlk eki ile biten nesneler konuşma anında konuşucunun aklına gelmediğinde kullanılır). -2-

ş. I/127/22, I/127/29

şeytan : 1. Meleklerin başı ve hocası olduğu hâlde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan asi varlık, iblis. -10-

ş. I/145/100, I/156/38, II/34/81, II/39/62, II/39/63

ş.+ a I/140/20

ş.+ nā I/145/100

2. Çok zeki ve kurnaz kimse.

ş. II/34/80

ş.+ ın II/34/80

ş.+ yındır II/34/80

şî : bk. şu -1-

ş.+ nnar I/32/50

şıdı şıdı : Utanması olmadan, rahat bir şekilde. -1-

şıdı ş. I/76/52

şih : Şeyh. -9-

ş. musa II/28/42, II/28/43, II/28/44

ş. musa buba II/28/69

ş. musa II/28/62, II/28/65, II/28/69

şıkla - : Şık diye ses çıkarmak. -2-

ş.- maz I/59/69, I/59/70

şıklā - : bk. şıkla- -1-

ş.- dı I/59/70

şimal : bk. şimal -1-

ş. mımāl I/133/51

şımar - : Gördüğü fazla ilgiden, verilen yüzden veya kavuştuğu imkânlardan cesaret alarak etrafa aldırma aklına estiği gibi aşırı ve taşkın davranışlarda bulunur duruma gelmek, haddini aşmak. -1-

ş.- mazdı I/145/32

şıncı : bk. şinci -1-

ş. II/01/69

şindi : bk. şindi -1-

ş.+ ysē II/14/57

şıPdanTı : Pekmez tortusu. -3-

ş. II/23/204, II/23/205, II/23/206

şıra : Henüz mayalanmamış, şarap hâline gelmemiş üzüm suyu. -11-

ş. I/152/106, I/152/107, II/23/202, II/23/203, II/23/204, II/23/206

ş. ver II/23/202, II/23/203

ş.+ yı I/152/109

şırdan : bk. şurdan -1-

ş. I/37/07

şırı : bk. sıra -1-

ş.+ yı I/152/110

şırıl şırıl : Akan suyun çıkardığı, şakırtıdan daha ince sesi anlatır. -1-

şırıl ş. I/126/50

şiy : bk. şey -1-

ş.+ ü I/60/101

şî : bk. şey -123-

ş. I/06/84, I/06/85, I/06/86, I/07/08, I/09/45, I/10/41, I/10/42, I/10/79, I/100/11, I/100/22, I/113/04, I/120/26, I/121/108, I/121/111, I/125/88, I/127/40, I/14/24, I/145/75, I/146/34, I/15/84, I/157/35, I/157/37, I/157/38, I/158/60, I/160/02, I/161/45, I/28/11, I/31/12, I/31/13, I/31/19, I/31/45, I/32/50, I/35/38, I/35/42, I/36/69, I/40/76, I/42/10, I/42/42, I/46/22, I/46/38, I/46/60, I/46/80, I/49/79, I/59/15, I/61/40, I/64/20, I/66/23, I/67/10, I/69/31, I/72/11,

- I/78/38, I/79/51, I/79/85, I/80/42, I/80/43, I/88/64, I/98/29, I/98/50, II/02/18, II/02/62, II/03/77, II/04/82, II/07/01, II/07/28, II/07/35, II/08/70, II/09/104, II/09/90, II/10/49, II/14/02, II/16/10, II/21/21, II/22/80, II/24/107, II/25/55, II/27/60, II/28/59, II/28/66, II/30/41, II/30/73, II/34/78, II/37/56, II/39/61, II/39/69
- ş.+ i I/10/14
- ş.+ deñ I/17/18
- bi ş. di_ıl I/154/71
- ş.+ le I/09/15
- ş.+ lē I/146/78, I/157/58, II/02/08
- ş.+ lēndēn II/01/16
- ş.+ ler I/11/05, I/135/34, I/146/18, I/60/101, II/14/98, II/25/22
- ş.+ ler yapıyolādı II/14/29
- ş.+ leri I/128/41
- ş.+ lerinden I/101/26
- ş.+ miz bol I/134/37
- ş.+ mizi II/29/82
- ş.+ niñ I/157/38
- ş.+ si II/25/17
- ş.+ sini I/128/35
- ş. yapā I/09/78
- ş. yapacaz II/22/88
- ş. yapam I/52/32
- ş. yaparlā I/127/41
- ş. yapdı I/116/18, I/152/122
- ş. yapdık I/139/20, I/36/79
- ş. yapdılā I/150/57
- ş. yapılcaK I/46/77
- ş. yapımas II/17/32
- ş. yapmañ II/14/92
- ş. yapmıyō I/73/61
- ş. yapTı I/119/25
- ş. yapTık I/74/51
- ş.+ i I/01/55, I/04/49
- ş.+ de I/01/75, I/02/17, I/46/131, I/49/02, I/51/66, II/16/41, II/25/95
- ş.+ delerden I/10/96
- ş.+ den I/157/06, I/52/29, I/58/92, II/02/07
- ş.+ di I/46/51, II/08/28
- ş.+ le I/06/61, I/161/04, I/58/73, I/63/11, II/12/15
- ş.+ lē I/04/63, II/08/75
- ş.+ le yapıyolardı II/14/29
- ş.+ lēden I/46/85
- ş.+ lēnden I/58/46
- ş.+ ler I/01/03, I/01/32, I/01/34, I/04/74, I/06/19, I/10/28, I/157/59, I/20/100, I/60/99, II/02/22, II/03/32, II/22/26, II/25/115
- ş.+ ler yapıyon II/22/86
- ş.+ ler yapōr II/22/52
- ş.+ lerden I/58/46, I/94/52
- ş.+ leri I/01/53, I/150/56
- ş.+ lerini II/03/33
- ş.+ leriynen I/58/74
- ş.+ li I/102/73, I/58/76
- ş.+ mi I/52/30
- ş.+ miS II/02/36, II/08/125
- ş.+ miSi I/76/79
- ş.+ miz I/06/31, I/146/19, I/157/37, I/157/65, I/17/61, I/17/80, I/46/83
- ş.+ mizī II/22/80
- ş.+ mizē I/85/35
- ş.+ nen I/50/27, I/74/47
- ş.+ nēn II/02/27
- ş.+ si I/02/50, I/10/113, I/113/66, I/35/21, I/46/34, I/49/29, I/63/24, I/63/26, I/67/38, I/71/27, II/05/15, II/07/121, II/08/41, II/10/25, II/23/85, II/25/23

şĩ : bk. şey -156-

ş.+ sinde I/01/08, I/157/49, I/157/50,
I/63/07, II/08/19

ş.+ sinden II/30/84

ş.+ sine I/36/38, II/25/32, II/29/106

ş.+ sinē I/157/40

ş.+ sinen I/52/68

ş.+ sini I/35/50, I/46/89, II/09/30,
II/22/72, II/23/13, II/39/149, II/39/39

ş.+ siz I/06/141

ş. veremezsem II/38/64

ş. virēn I/48/75

ş. yapamayıs I/48/28

ş. yaparkān I/52/96

ş. yapardık I/59/57

ş. yapılır I/04/48

ş. yapılırdı II/07/35

şîir : Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser. -1-

ş. I/95/40

şîir : bk. şehir -4-

ş.+ de II/08/19

ş.+ din II/08/35

ş.+ ē II/08/03

ş.+ i II/08/34

şîir : bk. şehir -1-

ş.+ de II/08/03

şid - : <<şey+ et- -4-

ş.- ebatırka I/157/81

ş.- eriS II/39/42

ş.- eşin II/39/54

ş.- iyoduğ II/22/60

şid - : <<şey+ et- -11-

ş.- ēler I/60/99

ş.- emin II/25/22

ş.- erdi II/16/17

ş.- erdik I/51/59

ş.- ib II/22/74

ş.- imiyo II/02/65

ş.- ince II/25/92

ş.- inci II/11/44

ş.- irin II/08/126

ş.- irSī II/08/80

ş.- iyin II/08/78

şifa : Hastalıktan kurtulma, iyi olma, eski sağlığına tekrar kavuşma, deva, onma. -6-

ş. I/20/48

ş.+ sı I/69/46, I/69/48

ş.+ sını I/20/25

şifa bul- : Eski sağlığına tekrar kavuşmak, iyi olmak, onmak.

ş. bulurlardı I/01/96

ş. buluyolla I/20/24

şifāh : Şifa veren, iyileştirici hassalar taşıyan. -4-

ş. I/01/91, I/20/17, I/69/46

ş. oluyormuş I/122/48

şig : bk. şey -1-

ş. II/05/84

şiger : bk. şeker¹ -1-

ş. I/39/89

şikāt : bk. şikāyet -7-

ş. etTi I/75/76

ş. etTiydim I/14/70

ş. idecen II/25/111

ş. iderin II/25/113

ş. idīyolā I/146/82

ş.+ imiz II/08/84

ş. ittilē II/28/15

şikāyet : Durumundan memnun olmayıp yakınma veya başına gelen bir dertten sızlanma. -2-

ş. I/90/42

şikāyet et- : Durumundan yakınmak, sızlanmak, memnuniyetsizliğini ifade etmek, şikayetini söz veya yazı ile bir kimseye veya bir makama bildirmek.

ş. etTig II/05/66

şikāyet : bk. şikāyet -1-

ş. olmazdı I/69/69

şikāyed : bk. şikāyet -1-

ş. oldü I/69/69
şiker : bk. şeker² -1-

ş. II/34/76

şilik : bk. şeylik -1-

ş. I/92/38

şim : bk. şimdi -1-

ş. II/23/03

şimal : Taze sürgün. -5-

ş. I/133/30

ş.+ ı I/133/25

ş.+ i I/133/29

ş.+ lara I/133/24

ş.+ larımız I/133/25

şimcī : bk. şimci -4-

ş. I/134/51, I/134/53, I/156/58, I/59/41

şimcī : bk. şimci -1-

ş. II/10/60

şimci : Şimdi. -9-

ş. I/150/22, I/31/50, I/53/66, II/07/51,
 II/10/68, II/10/80, II/11/49, II/27/46

şimci : bk. şimci -2-

ş. II/10/85, II/10/92

şimcī : bk. şimci -1-

ş. II/10/12

şimci : bk. şimci -2-

ş. II/10/61, II/10/91

şimciki : Şimdiki. -2-

ş. I/76/25, II/08/67

şimdē : bk. şimdi -1-

ş. I/32/54

şimdi : bk. şimdi -40-

ş. I/104/25, I/105/07, I/139/20,
 I/150/09, I/150/11, I/150/30, I/155/79,
 I/28/29, I/32/100, I/36/13, I/36/14, I/36/37,
 I/36/40, I/39/73, I/39/91, I/41/13, I/41/75,
 I/56/25, I/73/08, I/73/13, I/76/43, I/90/72,
 I/90/83, I/91/41, I/99/11, I/99/12, II/02/48,
 II/07/145, II/09/50, II/09/51, II/09/68,
 II/09/96, II/15/35, II/19/23, II/20/14,
 II/23/12, II/23/16, II/23/19, II/35/11,
 II/37/106

şimdi : İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda. -326-

ş. I/01/24, I/01/27, I/01/57, I/01/84,
 I/01/98, I/07/12, I/07/47, I/07/83, I/07/95,
 I/09/54, I/101/31, I/103/15, I/103/20,
 I/103/21, I/103/24, I/103/30, I/103/36,
 I/103/37, I/103/42, I/103/44, I/103/45,
 I/104/18, I/104/20, I/104/21, I/104/22,
 I/104/30, I/104/31, I/104/32, I/105/14,
 I/106/31, I/107/11, I/108/03, I/108/43,
 I/110/29, I/111/87, I/112/40, I/113/43,
 I/114/35, I/118/03, I/119/03, I/120/51,
 I/125/09, I/125/73, I/128/03, I/129/59,
 I/129/60, I/131/20, I/131/33, I/131/37,
 I/132/12, I/139/08, I/139/31, I/139/56,
 I/146/31, I/149/05, I/149/07, I/149/10,
 I/149/41, I/149/45, I/149/48, I/149/67,
 I/150/11, I/150/15, I/150/18, I/150/22,
 I/150/29, I/150/31, I/150/52, I/150/53,
 I/151/07, I/151/16, I/151/23, I/155/101,
 I/155/102, I/155/15, I/155/16, I/155/27,
 I/155/28, I/155/49, I/155/59, I/155/61,
 I/155/78, I/155/79, I/155/83, I/156/23,
 I/156/33, I/156/58, I/16/50, I/16/55,
 I/16/60, I/27/06, I/27/29, I/27/33, I/27/49,
 I/28/14, I/28/33, I/30/07, I/30/32, I/31/12,
 I/31/46, I/31/62, I/31/63, I/31/64, I/31/67,
 I/32/101, I/32/12, I/32/14, I/32/15, I/32/16,
 I/32/17, I/32/23, I/32/25, I/32/26, I/32/30,
 I/32/41, I/32/42, I/32/44, I/32/47, I/32/52,
 I/32/53, I/32/58, I/32/60, I/32/65, I/32/71,
 I/32/79, I/32/81, I/32/83, I/32/84, I/32/88,
 I/32/91, I/32/94, I/33/122, I/33/66, I/34/24,
 I/36/17, I/36/28, I/36/30, I/36/33, I/36/70,
 I/36/73, I/39/74, I/39/78, I/39/93, I/40/26,
 I/40/55, I/40/66, I/41/18, I/41/20, I/41/30,
 I/41/37, I/41/49, I/41/50, I/41/52, I/41/54,
 I/41/70, I/41/77, I/41/81, I/42/08, I/42/27,
 I/46/12, I/46/42, I/47/47, I/54/37, I/56/15,
 I/56/24, I/56/57, I/56/79, I/58/81, I/61/27,
 I/61/33, I/61/62, I/61/65, I/64/03, I/64/21,
 I/65/21, I/68/49, I/69/50, I/71/67, I/73/21,
 I/76/25, I/76/41, I/76/51, I/76/54, I/76/64,
 I/76/65, I/76/87, I/78/13, I/78/41, I/78/52,
 I/80/13, I/80/29, I/82/19, I/82/24, I/85/06,
 I/85/36, I/85/53, I/86/01, I/86/29, I/86/31,
 I/86/42, I/86/43, I/90/45, I/90/60, I/90/64,
 I/90/67, I/90/70, I/90/74, I/90/81, I/90/83,
 I/91/11, I/92/43, I/92/46, I/92/54, I/92/56,
 I/92/57, I/93/03, I/93/06, I/93/08, I/93/09,

şimdi

I/93/10, I/93/15, I/93/16, I/93/23, I/96/72, I/96/84, I/99/13, I/99/27, I/99/32, I/99/35, I/99/43, I/99/60, I/99/66, II/02/58, II/04/39, II/04/46, II/04/68, II/06/77, II/07/50, II/09/101, II/09/27, II/10/41, II/11/35, II/13/15, II/13/21, II/13/30, II/13/35, II/13/56, II/13/63, II/14/06, II/14/40, II/14/55, II/14/86, II/14/92, II/15/03, II/15/48, II/15/94, II/18/14, II/19/122, II/19/123, II/19/125, II/19/132, II/19/14, II/19/145, II/19/148, II/19/48, II/19/72, II/19/83, II/19/92, II/20/06, II/20/14, II/20/19, II/20/30, II/20/37, II/20/74, II/21/28, II/21/44, II/23/107, II/23/123, II/23/124, II/23/18, II/23/197, II/23/42, II/23/71, II/28/27, II/34/104, II/34/94, II/35/12, II/35/67, II/35/70, II/37/07, II/37/113, II/37/114, II/37/13, II/37/14, II/37/23, II/37/34, II/37/88, II/37/98, II/38/108, II/38/113, II/39/71

ş.+ den I/09/58

şimdi : bk. şimdi -3-

ş. II/14/04

ş.+ den II/09/103, II/09/84

şimdi : bk. şimdi -1-

ş. I/92/06

şimdik : bk. şimdik -1-

ş. I/36/75

şimdik : Şimdi. -8-

ş. I/36/35, I/97/15, I/97/22, I/97/50, I/97/56, II/15/46, II/34/25, II/34/88

şimdiK : bk. şimdik -1-

ş. II/34/88

şimdiki : İçinde bulunulan zamanda olan veya yapılan, bu zamandaki, bu andaki. -15-

ş. I/33/102, I/56/25, I/73/25, I/78/27, I/97/07, II/06/67, II/08/67, II/23/150, II/34/24

ş.+ ler I/132/23

ş.+ ler yapsa II/20/54

ş.+ nden I/111/80, I/41/48

ş.+ ne I/35/15

ş.+ nne I/90/61

şimdiki : bk. şimdiki -1-

ş. I/09/32

şimdiki : bk. şimdiki -1-

ş.+ lē II/08/65

şimdilik : Şimdiki hâlde, şimdiki durum gereği olarak, bu an için. -1-

ş. II/31/23

şimşek : Buluttan buluta veya buluttan yere elektrik boşalması sırasında meydana gelen ışık olayı, gökyüzünde kırık bir çizgi şeklinde görülen ve çok ani gelip geçen parlak. -1-

şimşek çak- : Gökyüzünde şimşegin ışığı görünmek.

ş. çakdı I/107/72

şimTi : bk. şimdi -1-

ş. II/02/37

şimtiki : bk. şimdiki -1-

ş. II/15/18

şimTiki : bk. şimdiki -3-

ş. II/07/142, II/09/36

ş.+ ler II/24/51

şinci : bk. şinci -9-

ş. I/111/86, I/157/27, I/157/54, I/38/39, I/59/29, I/65/22, I/66/12, II/08/34, II/34/36

şinci : bk. şinci -2-

ş. II/01/43, II/11/46

şinci : bk. şinci -1-

ş. II/10/27

şinci : bk. şinci -1-

ş. II/01/29

şincilik : Şimdilik. -1-

ş. II/01/24

şinci : Şimdi. -87-

ş. I/106/26, I/111/92, I/112/42, I/112/65, I/112/79, I/114/27, I/114/44, I/114/56, I/115/07, I/115/09, I/115/11, I/115/15, I/115/19, I/115/22, I/115/25, I/115/26, I/115/28, I/115/53, I/125/71, I/13/18, I/133/15, I/140/51, I/147/56, I/147/57, I/152/40, I/157/37, I/157/38, I/157/44, I/157/63, I/157/73, I/27/09, I/38/54, I/53/29, I/55/03, I/55/19, I/55/20, I/55/30, I/55/44, I/55/47, I/55/57, I/55/63, I/55/70,

I/55/71, I/59/33, I/59/52, I/59/61, I/59/68, I/155/51, I/155/69, I/155/72, I/20/15, I/66/55, I/69/34, I/72/65, I/82/29, I/82/30, I/20/33, I/20/79, I/21/02, I/33/97, I/34/22, I/83/27, II/01/27, II/05/35, II/08/17, I/38/38, I/39/41, I/41/07, I/42/16, I/44/34, II/11/46, II/12/83, II/16/39, II/16/62, I/44/73, I/46/03, I/46/39, I/46/43, I/46/63, II/17/21, II/17/43, II/21/18, II/21/19, I/46/99, I/47/32, I/49/54, I/58/22, I/62/42, II/21/33, II/21/42, II/21/52, II/21/74, I/63/38, I/65/37, I/69/50, I/69/97, I/70/70, II/25/41, II/25/77, II/26/42, II/27/23, I/72/26, I/74/32, I/74/48, I/81/29, I/90/47, II/33/07, II/33/19, II/33/84, II/34/16, I/90/79, I/91/74, I/93/38, I/95/102, I/95/64, II/34/40, II/34/41, I/95/96, I/96/14, I/96/29, II/01/38, II/03/39, II/06/21, II/06/28, II/08/67, II/09/54, II/09/60, II/09/66, II/13/06, II/15/24, II/21/20, II/22/26, II/25/35, II/25/36, II/26/37, II/26/49, II/35/101, II/35/26, II/35/29, II/35/42, II/35/85, II/37/35, II/38/63

şinci ş. II/10/98

ş.+ den keri I/79/32

ş.+ lē II/05/07

ş.+ lēniş I/146/56

ş. şinci II/10/98

ş. yapamıyon II/29/81

şinci : bk. şinci -4-

ş. II/01/39, II/10/36, II/11/51, II/11/65

şincī : bk. şinci -1-

ş. II/10/35

şinci : bk. şinci -4-

ş. II/01/55, II/10/102, II/10/56, II/11/22

şincī : bk. şinci -1-

ş. II/02/21

şincik : bk. şinci -2-

ş. I/02/60, II/26/43

şinciki : Şimdiki. -4-

ş. I/02/60, I/53/35

ş.+ nden I/115/12

ş.+ ne I/115/06

şinÇi : bk. şinci -1-

ş. I/59/71

şinçikī : bk. şinciki -1-

ş. II/01/21

şindi : bk. şindi -102-

ş. I/02/42, I/02/50, I/03/101, I/05/51, I/09/14, I/09/81, I/106/03, I/110/58, I/111/106, I/111/93, I/113/131, I/113/96, I/116/34, I/116/44, I/119/61, I/122/22, I/125/76, I/129/23, I/13/09, I/13/11, I/130/89, I/130/90, I/130/95, I/132/22, I/134/31, I/14/35, I/141/11, I/143/74, I/146/19, I/146/21, I/146/26, I/146/50, I/147/45, I/15/85, I/150/16, I/150/53, I/120/36, I/120/47, I/121/35, I/121/36, I/121/38, I/121/43, I/121/44, I/122/14, I/122/21, I/122/28, I/122/29, I/122/31, I/122/32, I/122/47, I/122/61, I/122/81, I/122/85, I/124/11, I/125/71, I/128/01, I/128/14, I/128/30, I/129/06, I/129/13, I/129/14, I/129/18, I/129/24, I/129/25, I/129/26, I/129/28, I/129/29, I/129/32, I/129/33, I/129/34, I/129/43, I/129/47,

şindī : bk. şindi -3-

ş. I/01/84, II/01/70, II/10/75

şindi : Şimdi. -810-

ş. I/01/30, I/02/42, I/02/43, I/02/45, I/02/46, I/02/51, I/03/32, I/03/45, I/03/59, I/03/60, I/03/70, I/04/07, I/05/55, I/05/61, I/07/10, I/07/111, I/07/22, I/07/65, I/07/97, I/09/55, I/09/62, I/09/81, I/10/06, I/10/105, I/10/26, I/10/32, I/10/36, I/10/78, I/100/15, I/100/22, I/101/10, I/102/12, I/103/14, I/103/58, I/104/17, I/104/29, I/104/47, I/106/28, I/106/30, I/106/33, I/106/34, I/106/36, I/106/38, I/106/74, I/107/27, I/107/56, I/108/23, I/108/30, I/108/32, I/108/40, I/108/46, I/11/11, I/11/29, I/11/55, I/11/96, I/110/11, I/110/23, I/110/25, I/110/51, I/110/52, I/110/56, I/111/103, I/111/15, I/111/63, I/112/39, I/113/107, I/113/117, I/113/123, I/113/136, I/113/49, I/113/63, I/113/78, I/113/87, I/113/96, I/115/28, I/116/04, I/116/14, I/116/18, I/116/43, I/116/44, I/116/46, I/117/29, I/119/08, I/119/60, I/119/65, I/119/72, I/119/75, I/12/03, I/12/05, I/12/07, I/12/09, I/12/10, I/12/25, I/12/37, I/120/30, I/120/33, I/120/36, I/120/47, I/121/35, I/121/36, I/121/38, I/121/43, I/121/44, I/122/14, I/122/21, I/122/28, I/122/29, I/122/31, I/122/32, I/122/47, I/122/61, I/122/81, I/122/85, I/124/11, I/125/71, I/128/01, I/128/14, I/128/30, I/129/06, I/129/13, I/129/14, I/129/18, I/129/24, I/129/25, I/129/26, I/129/28, I/129/29, I/129/32, I/129/33, I/129/34, I/129/43, I/129/47,

I/129/66, I/13/08, I/13/09, I/13/13, I/13/14, I/30/51, I/30/53, I/32/23, I/32/30, I/32/49,
 I/13/16, I/13/17, I/13/19, I/13/22, I/13/35, I/32/52, I/34/12, I/34/13, I/34/15, I/34/17,
 I/13/37, I/130/10, I/130/17, I/130/18, I/34/19, I/34/25, I/34/32, I/34/57, I/35/14,
 I/130/22, I/130/25, I/130/26, I/130/38, I/35/25, I/35/26, I/35/54, I/35/61, I/35/64,
 I/130/39, I/130/43, I/130/44, I/130/56, I/36/08, I/36/61, I/36/62, I/38/55, I/39/35,
 I/130/88, I/131/19, I/131/31, I/131/52, I/39/59, I/39/60, I/40/13, I/41/38, I/41/66,
 I/132/82, I/134/36, I/134/37, I/134/50, I/41/70, I/41/74, I/41/84, I/41/92, I/42/21,
 I/134/51, I/134/55, I/135/05, I/135/07, I/42/33, I/42/35, I/42/45, I/42/46, I/42/53,
 I/135/30, I/135/38, I/135/45, I/135/57, I/44/11, I/44/26, I/44/37, I/44/50, I/44/53,
 I/136/13, I/137/14, I/137/23, I/137/59, I/44/54, I/44/56, I/46/100, I/46/104,
 I/138/112, I/138/113, I/138/121, I/139/47, I/46/11, I/46/112, I/46/117, I/46/127,
 I/14/31, I/14/45, I/14/59, I/140/09, I/140/10, I/46/15, I/46/32, I/46/49, I/46/61, I/46/64,
 I/140/29, I/140/31, I/140/32, I/140/59, I/46/67, I/46/69, I/46/70, I/46/82, I/46/95,
 I/141/11, I/141/21, I/141/30, I/142/05, I/46/97, I/47/31, I/47/41, I/47/43, I/47/60,
 I/142/07, I/142/21, I/142/45, I/143/06, I/47/61, I/48/63, I/49/10, I/49/13, I/49/17,
 I/143/30, I/143/38, I/143/40, I/143/43, I/49/70, I/49/71, I/50/08, I/50/45, I/50/47,
 I/143/46, I/143/52, I/143/56, I/143/57, I/50/48, I/52/22, I/52/25, I/52/40, I/56/43,
 I/144/24, I/144/39, I/146/09, I/146/18, I/56/52, I/56/57, I/58/26, I/58/28, I/58/43,
 I/146/22, I/146/23, I/146/26, I/146/27, I/58/48, I/58/54, I/59/18, I/59/76, I/59/83,
 I/146/30, I/146/33, I/146/41, I/146/47, I/60/26, I/60/31, I/60/42, I/60/46, I/60/53,
 I/146/52, I/146/59, I/146/61, I/146/64, I/60/84, I/60/87, I/60/97, I/61/10, I/61/63,
 I/146/68, I/146/71, I/146/72, I/146/77, I/61/72, I/62/24, I/63/05, I/63/13, I/64/101,
 I/146/79, I/146/81, I/147/18, I/147/44, I/64/112, I/64/13, I/64/30, I/64/33, I/64/34,
 I/147/57, I/147/61, I/149/50, I/149/71, I/64/40, I/64/42, I/64/45, I/64/61, I/64/65,
 I/15/06, I/15/28, I/15/33, I/15/34, I/15/35, I/64/70, I/64/74, I/64/76, I/64/94, I/65/56,
 I/15/40, I/15/59, I/15/60, I/15/61, I/15/63, I/66/31, I/68/43, I/68/52, I/68/68, I/68/69,
 I/15/92, I/150/08, I/150/14, I/150/16, I/68/75, I/69/05, I/69/06, I/69/08, I/69/10,
 I/150/49, I/150/51, I/150/58, I/154/33, I/69/27, I/69/35, I/69/41, I/69/55, I/69/72,
 I/154/38, I/154/54, I/154/56, I/154/57, I/69/74, I/69/78, I/69/81, I/69/83, I/69/84,
 I/154/58, I/155/105, I/155/16, I/155/34, I/69/85, I/69/88, I/69/90, I/69/96, I/70/07,
 I/155/51, I/155/52, I/155/53, I/155/67, I/70/21, I/70/33, I/70/35, I/70/63, I/70/64,
 I/155/70, I/155/71, I/155/83, I/156/04, I/70/68, I/70/71, I/70/72, I/70/73, I/70/81,
 I/156/05, I/156/51, I/156/63, I/157/41, I/70/82, I/70/86, I/71/26, I/71/48, I/71/53,
 I/158/10, I/158/52, I/158/62, I/16/07, I/71/56, I/71/57, I/71/67, I/72/26, I/72/41,
 I/16/10, I/16/44, I/16/56, I/160/07, I/17/30, I/72/66, I/73/17, I/73/20, I/73/30, I/74/14,
 I/17/35, I/17/67, I/17/79, I/18/72, I/18/75, I/74/17, I/74/20, I/74/23, I/74/25, I/74/29,
 I/19/25, I/19/28, I/19/30, I/20/02, I/20/03, I/74/34, I/74/40, I/74/41, I/74/55, I/74/56,
 I/20/06, I/20/100, I/20/27, I/20/32, I/20/48, I/74/70, I/74/71, I/74/91, I/74/97, I/75/22,
 I/20/50, I/20/51, I/20/55, I/20/57, I/20/61, I/75/39, I/75/41, I/75/48, I/75/50, I/78/14,
 I/20/81, I/20/83, I/20/85, I/20/88, I/20/93, I/78/20, I/78/28, I/78/36, I/80/09, I/80/10,
 I/21/17, I/21/18, I/21/23, I/21/25, I/21/27, I/80/11, I/80/19, I/80/20, I/80/24, I/80/54,
 I/21/32, I/21/33, I/21/34, I/21/35, I/21/37, I/80/65, I/81/54, I/81/58, I/81/59, I/85/32,
 I/21/39, I/21/43, I/21/52, I/21/56, I/21/58, I/86/09, I/86/14, I/87/08, I/87/09, I/87/121,
 I/21/59, I/21/72, I/21/84, I/21/88, I/22/43, I/87/15, I/87/20, I/87/24, I/87/50, I/87/65,
 I/23/11, I/23/12, I/23/31, I/23/35, I/23/36, I/87/80, I/87/83, I/87/97, I/90/08, I/90/48,
 I/23/42, I/23/46, I/23/47, I/23/49, I/23/51, I/90/61, I/91/28, I/93/16, I/93/36, I/94/38,
 I/23/52, I/23/56, I/23/57, I/23/62, I/23/67, I/94/47, I/94/71, I/95/11, I/95/118, I/95/119,
 I/23/70, I/23/71, I/24/07, I/24/61, I/25/27, I/95/125, I/95/20, I/95/23, I/95/25, I/95/27,
 I/25/30, I/25/38, I/25/40, I/28/22, I/28/23, I/95/62, I/95/76, I/96/17, I/96/19, I/96/32,
 I/28/31, I/30/10, I/30/27, I/30/32, I/30/38, I/96/34, I/96/39, I/96/46, I/96/59, I/96/61,

I/96/67, I/96/73, I/96/77, I/96/78, I/96/79, I/96/82, I/96/91, I/97/19, I/97/53, I/98/07, I/98/37, I/99/21, I/99/23, I/99/47, I/99/50, I/99/74, II/01/19, II/01/71, II/02/15, II/02/33, II/02/50, II/03/26, II/03/42, II/03/80, II/04/75, II/04/80, II/06/07, II/06/18, II/06/38, II/06/63, II/08/115, II/08/70, II/09/58, II/10/104, II/12/19, II/12/20, II/12/28, II/12/37, II/12/41, II/12/62, II/12/70, II/12/78, II/12/83, II/13/09, II/14/27, II/14/29, II/14/31, II/14/32, II/14/46, II/14/53, II/14/54, II/14/97, II/15/100, II/15/110, II/15/33, II/15/44, II/15/45, II/15/46, II/15/47, II/15/78, II/15/82, II/15/86, II/16/105, II/18/01, II/18/02, II/18/13, II/18/16, II/18/35, II/19/126, II/22/68, II/23/169, II/23/173, II/23/187, II/23/20, II/23/21, II/24/49, II/24/58, II/25/38, II/25/40, II/25/46, II/25/76, II/28/52, II/28/61, II/28/66, II/28/67, II/28/73, II/28/74, II/28/77, II/35/09, II/35/102, II/35/106, II/35/107, II/35/108, II/35/109, II/35/19, II/35/21, II/35/22, II/35/26, II/35/34, II/35/35, II/35/41, II/35/43, II/35/49, II/35/64, II/35/67, II/35/88, II/35/98, II/37/35, II/37/48, II/37/64, II/37/71, II/38/07, II/38/55

ş. bir iki I/108/32

ş. bol I/131/32

ş.+ ğı I/46/128

ş. itdim I/86/79

ş. ket I/20/10

ş.+ kiniş I/35/57

ş.+ lē I/75/32

ş.+ lēŋki I/146/81

ş.+ ler I/132/29

ş. vurup I/20/81

ş. yapamıyoruS I/21/33

ş. yapannaş II/37/105

ş. yapıyo I/64/66

ş. yapıyöz II/12/84

ş. yapmayoruz I/130/42

ş.+ yē I/15/89

ş.+ yi I/09/14, I/96/61, II/39/173

şindī : bk. şindi -1-

ş. I/32/59

şindī : bk. şindi -1-

ş. I/100/31

şindī : bk. şindi -2-

ş. I/157/28, II/28/35

şindī : bk. şindi -3-

ş. I/01/76, I/25/17, II/12/44

şindī : bk. şindi -2-

ş. I/47/35, I/47/49

şindikālīK : bk. şindilik -3-

ş. I/17/37, I/17/45

şindikālīK : bk. şindilik -1-

ş. I/17/80

şindig : bk. şindi -6-

ş. I/07/55, I/20/53, I/41/66, I/70/09, I/80/22, II/03/61

şindik : bk. şindi -18-

ş. I/143/33, I/144/31, I/18/16, I/18/22, I/18/24, I/18/29, I/18/30, I/18/36, I/18/40, I/18/41, I/18/43, I/18/57, I/18/73, I/20/99, I/70/68, I/70/75, I/70/80, I/97/45

şindikī : bk. şindiki -2-

ş. I/71/20, I/73/01

şindiki : Şimdiki. -59-

ş. I/07/63, I/09/74, I/106/33, I/120/28, I/120/42, I/124/17, I/124/21, I/13/15, I/14/44, I/143/35, I/143/41, I/149/50, I/15/30, I/154/27, I/18/50, I/35/19, I/41/33, I/41/64, I/41/74, I/58/21, I/58/23, I/58/29, I/58/35, I/61/26, I/63/28, I/70/19, I/71/69, I/73/20, I/74/72, I/87/65, I/94/06, I/94/65, I/94/77, II/06/73, II/12/25, II/13/05, II/13/06, II/13/54, II/16/89, II/25/37

ş.+ lē I/35/25, I/61/74, I/75/32

ş.+ ler I/107/30, I/108/35, I/25/54, II/06/67

ş.+ leri I/35/18

ş.+ nī I/49/73

ş.+ nden I/146/51, I/35/16, I/35/64, II/13/03

ş.+ ne I/145/40, I/146/65

ş.+ niş I/146/84, I/28/01

şindilik

şindilik : Şimdilik. -1-

ş. I/149/36

şini : bk. şimdi -1-

ş. II/12/18

şiniK : Ağırılığı kullanıldığı yere göre değişen bir hububat ölççeği. -6-

ş. I/66/37, I/66/41, I/66/42

şinTi : bk. şindi -1-

ş. I/143/29

şinTiki : bk. şindiki -1-

ş. II/21/38

şip şip : Düşen su damlasının çıkardığı ses. -4-

şip şip damla- : (Su ve sıvılar) Şip sesi çıkarak damla damla akmak.

şip ş. falan damlıyo II/23/205

ş. şip falan damlıyo II/23/205

şiPleg : Sacda pişirilen mayasız ekmek. -1-

ş. I/22/24

şirden : Geviş getiren hayvanlarda, çiğnenmiş besinin bir kez daha mide sularıyla sindirildiği, dört bölümlü midenin dördüncü bölümü. -11-

ş. I/128/20, I/128/32, I/128/33, I/128/40

ş.+ i I/128/20, I/128/25, I/128/32, I/128/34, I/128/37

şirin : Hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli, iç açıcı. -1-

ş. II/22/44

şirket : Bir iş için birden fazla kimsenin meydana getirdiği ticari ortaklık. -6-

ş. II/02/56

ş.+ inen I/24/30

ş.+ lē II/02/57, II/30/21

ş.+ lēde I/64/05

ş.+ leri II/10/71

şiş - : Gerilip kabarmak, şişkin bir durum almak. -11-

ş.- di I/79/99

ş.- dim I/112/18

ş.- ē I/33/20

ş.- eyoru I/43/06

ş.- ince II/25/89

ş.- ip I/45/60

ş.- iyo I/152/41

ş.- iyor I/12/37

ş.- iyoru I/112/12

ş.- Ti I/20/91

şiş : (Vücutta) Şişmiş olan yer. -1-

ş. II/22/29

şış : bk. şiş -1-

ş. II/22/29

şişe : İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan çeşitli biçim ve büyüklükte, boyu enine göre çok daha uzun, ağız kısmı dar kap. -13-

ş. I/145/69, I/153/83

ş.+ lēne I/42/38, II/22/85

ş.+ lēñ II/23/186

ş.+ lere I/42/36, I/60/27, I/67/67

ş.+ leçe I/109/36

ş.+ lerime I/109/23

ş.+ m I/109/42

ş.+ si I/109/39

ş.+ yē I/109/42

şişi : bk. şişe -5-

ş.+ niñ I/87/61

ş.+ ye I/109/38, I/109/39

ş.+ yi II/18/08

pet ş.+ yi I/40/37

şışt : “Bana bak” anlamında kaba seslenme ve uyarma sözü. -1-

ş. I/16/14

şit - : <<şey+ et- -7-

ş.- ceg II/10/102

ş.- dī I/42/63

ş.- me II/07/64

ş.- mişiniz II/22/88

ş.- miyoru II/22/45

ş.- tī II/22/33

ş.- tik I/157/62

şit - : <<şey+ et- -5-

ş.- ceñ I/79/49

ş.- medi II/01/07

ş.- mişlerdī I/42/79

ş.- Ti II/22/14

ş.- Tik II/08/29

şiy : bk. şey -321-

ş. I/01/24, I/01/26, I/02/09, I/02/24, I/02/25, I/04/18, I/06/04, I/06/05, I/06/101, I/06/112, I/06/12, I/06/120, I/06/13, I/06/24, I/06/44, I/06/54, I/06/68, I/06/79, I/06/82, I/06/92, I/06/96, I/06/98, I/08/58, I/09/46, I/102/44, I/102/55, I/106/04, I/108/25, I/108/31, I/109/11, I/11/24, I/110/70, I/112/26, I/112/65, I/113/26, I/115/07, I/119/26, I/122/63, I/123/25, I/123/61, I/125/17, I/126/30, I/126/70, I/128/02, I/129/45, I/129/72, I/13/19, I/13/33, I/13/37, I/133/03, I/136/36, I/138/05, I/138/12, I/138/13, I/138/56, I/14/04, I/14/15, I/14/31, I/14/35, I/14/54, I/141/30, I/143/38, I/143/41, I/144/53, I/146/43, I/146/55, I/148/40, I/15/27, I/15/93, I/15/97, I/150/11, I/157/20, I/157/67, I/157/77, I/161/33, I/161/52, I/17/37, I/17/61, I/17/63, I/18/75, I/20/28, I/20/48, I/20/57, I/20/84, I/21/37, I/21/52, I/22/37, I/23/06, I/23/55, I/25/59, I/26/42, I/31/15, I/35/65, I/36/06, I/36/07, I/36/26, I/36/46, I/36/51, I/36/71, I/39/93, I/41/50, I/41/76, I/42/77, I/44/96, I/47/48, I/52/27, I/55/17, I/55/42, I/56/39, I/58/09, I/58/57, I/58/67, I/60/23, I/63/29, I/64/14, I/65/28, I/66/54, I/67/11, I/67/72, I/69/71, I/71/71, I/74/40, I/74/70, I/77/05, I/78/13, I/79/28, I/91/16, I/91/31, I/93/04, I/97/55, I/98/20, II/03/72, II/03/73, II/04/79, II/04/80, II/06/85, II/08/38, II/08/47, II/08/58, II/08/70, II/08/72, II/10/42, II/10/78, II/10/91, II/11/46, II/14/20, II/14/69, II/15/120, II/16/101, II/16/37, II/16/40, II/17/23, II/22/21, II/22/52, II/22/87, II/23/148, II/23/76, II/25/35, II/25/42, II/25/62, II/33/16, II/37/97, II/39/183

ş.+ ī I/49/79, I/58/68

ş. bol I/107/56, I/59/41

ş.+ dī II/11/25

ş.+ de I/17/49, I/18/45, I/23/73

ş.+ dē I/04/07, I/95/03

ş.+ deki II/04/83

ş.+ den I/13/42, I/14/07, I/14/48, I/20/58, I/20/75, I/20/76, I/98/91, II/03/65

ş.+ di I/18/10, II/08/18

ş.+ e I/02/02, I/04/52, I/04/68, I/115/12, I/13/29, I/131/48, I/14/33, I/156/22, I/157/40, I/17/51, I/23/59, I/23/60, I/36/50, I/36/80, I/41/44, I/46/05, I/95/11, I/98/52, I/98/53, II/23/133

ş.+ ē II/02/72

ş.+ e veriyin I/23/19

ş. ede I/06/22

ş. etmezdik I/115/25

ş. etmiş I/06/122

ş. etmişler II/14/25

ş. etmiyen I/06/80

ş. etsin I/101/47

ş. etTi I/119/01

ş. etTiK I/30/30

ş. ettikleri I/06/54

ş.+ i I/06/49, I/10/78, I/103/28, I/11/18, I/11/53, I/12/31, I/126/40, I/144/70, I/20/86, I/20/89, I/41/82, I/47/61, I/49/18, I/50/78, I/58/52, I/58/72, I/58/74, I/58/82, I/60/58, I/63/07, II/07/68, II/08/136, II/08/15, II/08/44, II/08/59, II/11/58, II/25/108, II/25/36

ş.+ ī I/08/89

ş.+ i yaptımız II/07/34

ş.+ idi I/48/48

ş.+ idig I/126/26

ş.+ im I/06/32, I/42/23, I/58/98, I/74/43

ş.+ imi I/08/105, I/20/88

ş.+ imiz I/36/16

ş.+ imizi yapardık I/18/09

ş.+ inde I/02/66, I/06/95

ş.+ ine I/06/131

ş.+ inen I/06/139, II/16/12

ş.+ ini I/06/100, I/06/21, I/11/64, I/20/49, I/49/03, I/58/73

ş.+ ini veriyóġġár I/49/34

ş.+ in I/14/47, I/15/64, I/41/92, II/17/30
 ş.+ ine I/58/56, II/23/196
 ş.+ lē II/09/69
 ş.+ lēne I/06/38
 ş.+ ler I/106/03, I/112/56, I/13/16, I/138/66, I/138/79, I/19/25, II/04/83, II/15/57
 ş.+ leri I/06/129, I/06/47
 ş.+ nen I/14/47
 ş.+ si I/42/74, II/39/152
 ş.+ siz I/138/54
 ş. verdi I/144/73
 ş. veridi I/58/56
 ş. verir I/11/63
 ş. veriyi I/14/28
 ş. vircen II/25/68
 ş. yapıġlardın II/25/65
 ş. yapamadı I/125/53
 ş. yapamadım II/22/83
 ş. yapamaġ I/125/53
 ş. yapamayyoru I/138/53
 ş. yapıġ I/126/29
 ş. yapıġdı II/08/70
 ş. yapıġı I/11/37
 ş. yapcaz I/18/12
 ş. yapcāz I/51/21
 ş. yaptı I/18/10
 ş. yaptım II/22/39
 ş. yapmadım I/125/55, I/125/98
 ş. yapmayorus I/21/33
 ş. yapmazdı I/121/04
 ş. yapmāzdı II/23/94
 ş. yapmazla I/126/31
 ş. yaptık I/46/36
şiy : bk. şey -4-
 ş. I/34/30, II/09/05, II/24/51
 ş.+ i I/04/57
şiy : bk. şey -3-
 ş.+ á I/20/52
 ş.+ ē I/01/78

ş.+ inde I/06/108
şiy : bk. şey -2-
 ş.+ de I/08/09
 ş.+ si I/01/85
şiy : bk. şey -22-
 ş. I/01/28, I/01/91, I/04/67, I/06/148, I/15/26, I/42/80, I/48/55, I/58/10, I/77/05, II/01/13, II/01/22, II/08/101, II/15/107
 ş.+ de I/46/74
 ş.+ den I/46/121
 ş.+ dı II/11/42
 ş.+ i I/06/78, II/08/87
 ş.+ nıñ II/01/22
 ş. yapmazlā II/12/80
 ş. yapmıġlar I/46/26
şiy : bk. şey -10-
 ş. I/01/54, I/04/62, I/46/72
 ne ġabiliyet ne ş. I/06/90
 ş.+ den I/01/20, II/08/100
 ş.+ leri I/06/76
 ş.+ li I/04/26, I/06/107, I/06/118
şiytan : bk. şeytan¹ -1-
 ş. II/07/15
şo : bk. şu -5-
 ş. I/120/37, I/15/94, I/61/51, II/08/62
şo : bk. şu -1-
 ş. I/27/57
şo : bk. şu -6-
 ş. I/104/29, I/11/14, I/15/13
 ş.+ nu I/08/04, I/08/11
 ş.+ nuġ I/45/53
şoForluġ : Şoförlük, şoför olan kimsenin mesleġi. -1-
 ş. I/64/04
şoför : Motorlu kara taşıtı kullanan kimse. -1-
 ş. I/50/71
şok : bk. çok -1-
 ş. II/29/79
şöle : bk. şöyle -1-
 ş. I/25/65

şóle : bk. şöyle -3-

ş. I/01/43

şöle : bk. şöyle -1-

ş. II/22/35

şönkü : bk. çünkü -1-

ş. I/06/136

şoPben : Şofben, gaz veya elektrikle çalışarak banyolara sıcak su sağlayan alet. -2-

ş.+ i II/21/74, II/21/75

şora : bk. şura -1-

ş.+ ya I/67/04

şöra : bk. şura -1-

ş.+ ya I/111/98

şorda : bk. şurda -2-

ş. I/86/67, II/35/60

şordā : bk. şurda -1-

ş. I/158/20

şórdā : bk. şurda -2-

ş. I/158/60

şörda : bk. şurda -3-

ş. I/11/91, I/22/03, II/32/123

şordan : bk. şurdan -1-

ş. II/05/61

şórdan : bk. şurdan -1-

ş. bórdan I/158/54

şordō : bk. şurda -1-

ş. II/02/12

şörü : bk. şura -3-

ş.+ ya I/114/06, I/114/19

ş.+ ye I/17/24

şoyle : bk. şöyle -2-

ş. II/22/08

ş.+ yib II/22/07

şö : bk. şöyle -3-

ş. II/05/49, II/32/57

şō : bk. şöyle -8-

ş. II/05/49, II/05/55, II/11/26, II/11/27, II/17/02, II/39/41

şō ş. II/16/90

ş. şō II/16/90

şöfor : bk. şoför -1-

ş. I/69/55

şöför : bk. şoför -1-

ş.+ üdü I/39/48

şölá : bk. şöyle -1-

ş. I/58/90

şöle : bk. şöyle -103-

ş. I/03/48, I/109/03, I/11/12, I/110/61, I/111/13, I/111/14, I/111/15, I/111/21, I/111/71, I/111/76, I/117/24, I/119/58, I/122/04, I/127/12, I/127/28, I/127/32, I/130/59, I/134/34, I/135/27, I/14/34, I/146/74, I/15/45, I/15/51, I/152/59, I/152/70, I/18/10, I/20/38, I/21/19, I/21/80, I/21/94, I/22/17, I/23/21, I/23/22, I/24/03, I/31/31, I/31/39, I/31/41, I/32/91, I/38/10, I/41/21, I/41/22, I/44/23, I/44/35, I/44/45, I/44/58, I/48/12, I/54/67, I/55/36, I/56/44, I/69/28, I/69/46, I/70/50, I/70/52, I/71/27, I/71/34, I/71/56, I/71/71, I/74/55, I/76/34, I/88/69, I/91/09, I/91/12, I/91/14, I/91/60, I/92/40, I/98/72, II/03/62, II/03/63, II/09/97, II/13/24, II/17/01, II/23/145, II/25/27, II/39/31

Ş. I/109/36

şöle ş. I/111/17, I/111/29, I/111/66, I/127/09, I/20/47, I/32/55, II/03/62, II/37/125, II/39/69

ş.+ dir I/91/28

ş. etTi I/14/69

ş. şöle yapıġladı I/154/45

ş. şöle I/111/17, I/111/29, I/111/66, I/127/09, I/20/47, I/32/54, II/03/62, II/37/125, II/39/69

şöle ş. yapıġladı I/154/45

şöle : bk. şöyle -7-

ş. I/105/55, I/109/40, I/127/08, I/127/11, I/38/17, I/71/34, II/37/94

şōle : bk. şöyle -145-

ş. I/02/19, I/02/21, I/02/22, I/02/66, I/03/54, I/03/61, I/05/48, I/06/02, I/06/26, I/06/95, I/08/19, I/08/28, I/08/48, I/08/64, I/10/27, I/10/49, I/106/20, I/106/23, I/106/51, I/106/57, I/106/78, I/119/01, I/119/49, I/119/53, I/119/57, I/122/02,

I/127/08, I/127/09, I/130/79, I/133/03, I/137/26, I/138/100, I/139/09, I/143/21, I/143/22, I/143/57, I/150/38, I/150/39, I/151/12, I/151/41, I/161/53, I/28/37, I/30/21, I/31/30, I/31/36, I/31/39, I/31/42, I/32/45, I/34/69, I/40/48, I/40/51, I/41/21, I/41/28, I/44/79, I/46/108, I/48/47, I/49/15, I/49/16, I/49/18, I/51/58, I/54/13, I/54/33, I/54/65, I/55/04, I/58/68, I/59/15, I/59/24, I/64/19, I/64/69, I/65/53, I/66/41, I/67/66, I/67/67, I/67/75, I/69/73, I/69/74, I/70/03, I/70/27, I/70/37, I/71/16, I/71/54, I/71/56, I/73/61, I/77/17, I/77/18, I/77/22, I/78/06, I/79/62, I/80/05, I/80/37, I/81/19, I/81/25, I/86/13, I/88/08, I/91/15, I/91/70, I/96/05, I/96/30, I/99/77, II/06/66, II/09/98, II/15/17, II/15/94, II/20/61, II/21/73, II/22/01, II/23/149, II/25/105, II/25/106, II/26/45, II/27/25, II/29/52, II/37/70, II/37/90, II/37/99, II/38/74, II/38/91

şölē ş. I/03/54, I/103/52, I/148/53, I/49/53, I/70/47, II/15/115

ş. bi I/05/66

ş.+ di I/75/56

ş. şölē I/03/53, I/103/52, I/148/53, I/49/53, I/70/47, II/15/115

ş. yap I/154/60, I/44/58

ş. yapın I/01/51

ş.+ ydi I/59/19

şölē : bk. şöyle -2-

ş. I/80/37, II/08/64

şölē : bk. şöyle -1-

ş. II/11/27

şölē : bk. şöyle -2-

ş. I/06/112

şölō ş. I/02/66

şölē : bk. şöyle -1-

ş. I/44/37

şölē : bk. şöyle -1-

ş. II/39/68

şölen : Belli bir amaçla düzenlenen eğlence. -2-

ş. II/16/45

ş. yapmadım II/16/46

şölō : bk. şöyle -1-

ş. I/09/10

şölō : bk. şöyle -2-

ş. I/02/64

ş. şölē I/02/66

şölō : bk. şöyle -1-

ş. II/10/98

şölü : bk. şöyle -2-

ş. II/02/80, II/23/198

şölü : bk. şöyle -2-

ş. I/03/51, II/38/33

şölü : bk. şöyle -14-

ş. I/02/34, I/06/95, II/02/11, II/03/17, II/04/77, II/05/38, II/07/66, II/08/62, II/09/60, II/38/91, II/39/21

şölü ş. II/11/59

şölü ş. II/11/29

ş. şölü II/11/59

şölü : bk. şöyle -3-

ş. II/10/43, II/11/26

ş. şölü II/11/29

şömini : Şömine, oda ve salonlarda tuğla veya taştan yapılmış, duvar içinde bacası bulunan, önü açık, genellikle süslü odun ocağı. -1-

ş. II/30/74

şöne : bk. şöyle -1-

ş. I/102/46

şöse : Şose, daha çok taş kırıkları üzerine döşendikten sonra silindir geçirilmek yoluyla yapılan trafiğe elverişli yol, bir nevi stabilize yol. -1-

ş.+ niş I/99/51

şöyle : Şuna benzer, şunun gibi, şu şekilde. -1-

ş. II/24/74

şu : Çok uzakta olmayan kimse veya şeyi işaret yoluyla belirtir. -469-

ş. I/01/10, I/01/19, I/01/22, I/01/38, I/01/57, I/01/99, I/02/45, I/02/64, I/02/65, I/03/09, I/03/73, I/04/72, I/05/33, I/05/47, I/06/46, I/06/49, I/06/70, I/06/99, I/07/23, I/07/40, I/08/55, I/10/27, I/10/30,

I/100/35, I/100/45, I/101/39, I/102/23, I/83/22, I/83/59, I/86/25, I/87/43, I/88/62,
 I/103/26, I/104/64, I/104/66, I/106/26, I/88/65, I/88/68, I/89/08, I/89/17, I/90/10,
 I/106/66, I/108/46, I/109/03, I/11/15, I/92/23, I/92/25, I/92/43, I/93/06, I/93/14,
 I/11/70, I/11/91, I/110/32, I/110/60, I/94/55, I/94/56, I/95/120, I/95/121,
 I/111/103, I/113/33, I/116/08, I/117/02, I/95/122, I/95/25, I/95/36, I/96/82, I/96/86,
 I/117/22, I/117/31, I/119/53, I/12/05, I/97/19, I/98/101, I/98/13, I/98/42, I/98/68,
 I/120/05, I/120/38, I/121/10, I/121/87, I/98/80, I/98/84, I/99/54, I/99/77, II/01/14,
 I/122/23, I/122/24, I/123/31, I/124/03, II/01/70, II/01/76, II/02/10, II/02/40,
 I/124/27, I/124/38, I/124/40, I/124/43, II/04/10, II/05/15, II/05/46, II/07/49,
 I/126/05, I/126/08, I/126/15, I/126/16, II/07/94, II/08/132, II/08/133, II/08/134,
 I/126/46, I/126/51, I/126/79, I/127/11, II/08/135, II/08/136, II/08/98, II/08/99,
 I/127/13, I/128/48, I/128/65, I/129/11, II/09/60, II/09/71, II/10/21, II/10/72,
 I/130/75, I/131/21, I/131/38, I/132/08, II/11/28, II/11/55, II/11/65, II/13/36,
 I/132/76, I/134/30, I/134/62, I/137/41, II/13/66, II/14/28, II/15/83, II/16/47,
 I/138/83, I/139/09, I/139/11, I/139/63, II/16/88, II/20/22, II/20/25, II/21/54,
 I/14/05, I/14/44, I/14/46, I/14/61, I/14/63, II/23/142, II/23/152, II/23/176, II/23/186,
 I/143/61, I/143/84, I/144/26, I/144/55, II/25/04, II/25/07, II/25/102, II/25/11,
 I/145/28, I/146/02, I/149/04, I/149/43, II/25/26, II/25/43, II/25/92, II/27/18,
 I/149/57, I/15/55, I/15/92, I/151/04, II/28/28, II/28/67, II/29/02, II/29/103,
 I/151/05, I/151/12, I/152/112, I/152/115, II/29/44, II/29/45, II/29/46, II/29/96,
 I/152/31, I/152/41, I/152/42, I/152/61, II/30/45, II/30/64, II/30/66, II/30/71,
 I/153/117, I/153/118, I/153/28, I/153/83, II/31/19, II/31/21, II/32/33, II/32/45,
 I/153/91, I/154/53, I/155/105, I/155/13, II/33/78, II/34/10, II/35/115, II/37/119,
 I/156/53, I/158/23, I/158/43, I/16/03, II/38/02, II/38/69, II/38/72, II/39/13,
 I/16/54, I/160/08, I/161/41, I/17/23, II/39/32, II/39/41, II/39/87
 I/17/26, I/17/33, I/18/19, I/18/45, I/19/06, ş.+ dur I/71/69, I/92/35
 I/20/20, I/20/80, I/21/81, I/22/03, I/23/18, ş.+ dur budur II/02/08
 I/23/47, I/25/46, I/27/07, I/27/08, I/27/32, ş.+ lāda I/77/70
 I/28/04, I/31/36, I/31/39, I/31/41, I/32/55, ş.+ na I/139/10, I/33/07, I/67/48,
 I/33/19, I/35/23, I/35/46, I/35/60, I/37/20, I/77/55, I/77/69, I/86/13
 I/37/41, I/38/12, I/40/73, I/41/28, I/41/78, ş.+ nā I/83/12
 I/41/80, I/41/88, I/42/45, I/42/77, I/42/80, ş.+ nda yapalġar I/10/43
 I/44/15, I/45/19, I/46/127, I/46/18, I/46/47, ş.+ nı II/08/99
 I/46/76, I/47/15, I/47/56, I/48/01, I/48/46, ş.+ nna I/05/61
 I/48/67, I/48/69, I/49/39, I/49/50, I/49/52, ş.+ nnā I/06/133, I/149/57, I/54/10,
 I/50/29, I/50/64, I/50/76, I/52/93, I/52/94, II/08/133, II/08/47, II/08/98, II/18/32,
 I/52/96, I/53/23, I/53/67, I/53/77, I/54/61, II/18/33, II/33/36
 I/54/70, I/55/11, I/55/30, I/55/59, I/56/35, ş.+ nnādan II/29/32, II/38/69, II/38/73
 I/56/37, I/56/46, I/56/47, I/56/59, I/56/68, ş.+ nnan II/08/98
 I/58/47, I/58/59, I/58/82, I/59/65, I/60/33, ş.+ nnān I/64/29, II/29/25
 I/60/47, I/61/16, I/61/30, I/61/36, I/61/49, ş.+ nnānan I/100/30
 I/61/56, I/61/65, I/63/53, I/64/17, I/64/48, ş.+ nnāḡ II/08/98
 I/64/50, I/64/74, I/65/39, I/65/40, I/65/45, ş.+ nnar I/100/16, I/131/62, I/21/08,
 I/65/55, I/67/24, I/67/27, I/67/38, I/67/60, I/88/66, I/93/63, I/93/64
 I/67/66, I/68/37, I/68/60, I/68/61, I/69/101, ş.+ nnara I/112/41, I/46/100, I/98/64
 I/69/102, I/69/11, I/69/29, I/69/34, I/69/38,
 I/69/51, I/69/55, I/69/60, I/69/74, I/69/78,
 I/70/03, I/70/06, I/70/20, I/70/74, I/72/30,
 I/72/31, I/72/49, I/73/40, I/74/76, I/75/09,
 I/77/02, I/77/47, I/78/01, I/81/19, I/83/14,

ş.+ nnarı I/100/23, I/117/20, I/12/30, I/144/39, I/54/57, I/93/04, II/38/56, II/38/74

ş.+ nu I/06/17, I/06/83, I/08/04, I/08/11, I/117/13, I/119/75, I/127/33, I/144/50, I/155/56, I/155/57, I/20/91, I/49/73, I/69/100, I/83/60, I/87/109, I/90/35, I/91/63, II/23/74, II/38/50, II/39/13, II/39/46

ş.+ nu verem I/76/66

ş.+ nu yap I/119/14, II/21/37

ş.+ nu yapallardı II/14/38

ş.+ nu yapām I/58/45

ş.+ nu yapıñ I/51/53

ş.+ nu yapıyoz I/153/23

ş.+ nuñ I/155/76, I/25/33, I/64/129

ş.+ nuñkunū I/39/74

ş.+ ға I/54/61, I/94/55

ş.+ ydu II/24/71

şü : bk. şu -23-

ş. I/10/15, I/101/47, I/132/35, I/135/13, I/27/21, I/32/34, I/38/08, I/51/39, I/56/35, I/69/102, I/69/50, I/70/29, I/70/84, I/92/37, I/94/26, II/23/166, II/25/25, II/30/42, II/32/123, II/32/47, II/38/68, II/38/72

ş.+ da I/56/25

şu_an : Şimdi, içinde bulunulan an. -14-

ş. I/125/95, I/15/92, I/33/125, I/92/08, II/17/70, II/29/33

ş. da I/32/100, I/92/04, I/92/07, I/92/15

ş.+ dı II/04/39, II/38/36

ş. dī II/38/43

ş.+ narda I/78/36

şu_ān : bk. şu_an -1-

ş. I/15/92

şubat : Senenin ocak ve mart ayları arasındaki 28, dört yılda bir 29 gün çeken ikinci ayı, kış aylarının üçüncüsü. -1-

ş. I/32/52

şuFor : bk. şoför -1-

ş.+ udu I/64/38

şüğur : bk. şükür -1-

ş. II/05/58

şükret - : Şükretmek, eriştiği nimetin, gördüğü iyiliğin değerini bilip memnuniyet duymak, minnettār olmak, teşekkür etmek. -1-

ş.- meSseñ I/01/03

şukretme : Şükretme, şükretmek işi. -3-

ş.+ yi I/01/43, I/01/44

ş.+ yi I/01/24

şukretme : bk. şukretme -1-

ş.+ sinī I/01/02

şukūr : bk. şükür -2-

ş. I/01/47, I/135/23

şukūr : bk. şükür -1-

ş. I/06/24

şukūl : bk. şükür -1-

ş.+ ler olsun II/05/58

şukūr : bk. şükür -1-

ş. I/01/66

şukūr : bk. şükür -34-

ş. I/01/41, I/03/26, I/06/29, I/07/01, I/145/40, I/39/35, I/42/23, I/42/30, I/44/51, I/44/57, I/44/63, I/44/88, I/63/37, I/63/45, I/66/17, II/01/69, II/05/58, II/08/101, II/08/107, II/08/108, II/08/42, II/08/61, II/08/72, II/08/83, II/08/88, II/08/93, II/08/95, II/15/61, II/15/62, II/17/21, II/22/07, II/38/97, II/39/133

şulīā : <<şura+lar -1-

ş. I/152/62

şulīadā : <<şura+larda -1-

ş. II/30/25

şulīāmızı : <<şura+larımızı -1-

ş. II/05/08

şulīānda : <<şura+larında -1-

ş. I/154/67

şullār : <<şura+lar -1-

ş.+ da I/61/56

şulīār : <<şura+lar -1-

ş.+ da I/48/68

şulīār : <<şura+lar -1-

ş. II/05/38

şulīara : <<şura+lara-1-

ş. I/42/43
şuîfârî : <<şura+ları -1-
 ş. II/03/66
şuncacık : Şunca, şu kadar. -1-
 ş. I/98/125
şünkü : bk. çünkü -2-
 ş. I/06/120, I/06/81
şūr : Şuur, insanın kendini bilmesi ve içinde yaşadığı zamandan ve mekândan haberdar olabilmesi melekesi, bilinç. -2-
 ş.+ u I/15/77
 ş.+ um I/15/77
şura : (Biraz uzakta olan) Şu yer. -30-
 ş. I/124/27, I/154/64, I/160/05, I/17/74, I/52/31, I/56/59, I/64/70, I/65/19, I/81/20, I/91/19
 Ş.+ lānan vuruvurur I/21/32
 ş.+ lar I/124/28
 ş.+ lara I/02/22
 ş.+ larda I/106/24, I/36/37
 ş.+ ları I/116/43
 ş.+ mıza I/144/35
 ş.+ nıñ II/27/21
 ş.+ sı I/161/10, I/38/05, I/65/06
 ş.+ sına I/59/15
 ş.+ sında I/151/32
 ş.+ ya I/01/35, I/133/06, I/54/41
 ş.+ yā I/33/07
 ş.+ yı I/124/32, I/56/64
şurá : bk. şura -1-
 ş.+ yá II/23/101
şurâ : bk. şura -3-
 ş.+ ya I/53/28, I/54/63
 ş.+ yâ I/83/14
şurci : bk. şurda -1-
 ş. I/87/47
şurda : Şurada, şu yerde. -109-
 ş. I/01/100, I/04/07, I/05/23, I/102/09, I/107/39, I/108/36, I/108/48, I/109/40, I/11/06, I/11/27, I/11/74, I/111/107, I/111/115, I/115/32, I/12/16, I/122/64, I/125/94, I/126/41, I/126/46, I/126/49,

I/126/51, I/126/64, I/128/20, I/128/55, I/129/11, I/13/05, I/132/08, I/133/40, I/135/04, I/136/16, I/139/48, I/139/53, I/143/26, I/143/84, I/144/25, I/148/04, I/15/80, I/151/05, I/152/14, I/152/52, I/153/117, I/155/08, I/155/87, I/17/74, I/23/48, I/28/05, I/28/22, I/35/23, I/40/61, I/41/93, I/49/17, I/49/57, I/49/79, I/51/55, I/60/50, I/61/16, I/61/65, I/61/66, I/63/25, I/64/04, I/64/113, I/64/16, I/67/70, I/68/46, I/69/11, I/69/18, I/69/44, I/69/53, I/69/98, I/70/15, I/71/72, I/72/11, I/72/32, I/73/65, I/74/21, I/74/86, I/75/52, I/79/62, I/80/15, I/81/40, I/85/25, I/87/104, I/89/17, I/92/10, I/92/50, I/93/14, I/93/49, I/95/25, I/95/26, I/96/87, II/03/63, II/08/109, II/09/75, II/10/65, II/14/85, II/19/82, II/22/49, II/23/189, II/27/13, II/29/24, II/29/39, II/29/94, II/33/82

Ş. I/02/17

şurdá : bk. şurda -1-

ş. II/23/101

şurdâ : bk. şurda -1-

ş. II/35/115

şurdâ : bk. şurda -5-

ş. I/126/46, I/150/14, I/35/21, I/75/02, II/10/38

şurda : bk. şurda -1-

ş. I/16/04

şurdâ : bk. şurda -1-

ş. II/06/45

şurdağı : Şuradaki, şu yerde bulunan, şu yerdeki. -4-

ş. I/150/59, I/155/92, II/22/12, II/34/10

şurdağı : bk. şurdağı -1-

ş. I/06/70

şurdan : Şuradan, şu yerden. -22-

ş. I/06/101, I/139/62, I/153/65, I/153/73, I/20/80, I/37/07, I/37/12, I/38/19, I/38/29, I/39/95, I/41/61, I/55/05, I/55/07, I/61/35, I/69/74, I/80/05, II/10/43, II/10/44, II/17/66, II/29/34, II/38/67, II/39/184

şurdañ : bk. şurdan -1-

ş. I/142/51

şurdan : bk. şurdan -1-

şurdu

ş. I/66/36

şurdu : bk. şurda -11-

ş. I/05/44, II/03/66, II/06/04, II/14/23, II/17/58, II/17/65, II/17/75, II/23/190, II/31/20, II/37/03

şurdu : bk. şurda -1-

ş. I/128/13

şurdın : bk. şurdan -1-

ş. II/29/07

şurdu : bk. şurda -4-

ş. II/04/09, II/06/03, II/06/46, II/06/47

şurdu : bk. şurda -9-

ş. I/64/34, I/91/47, II/02/04, II/02/70, II/17/77, II/17/90, II/28/69, II/39/171, II/39/88

şurdū : bk. şurda -1-

ş. II/08/102

şurduKi : bk. şurdağı -1-

ş. II/08/125

şure : bk. şura -1-

ş.+ ye I/28/06

şuru : bk. şura -38-

ş.+ ya I/01/33, I/06/01, I/104/06, I/112/60, I/113/27, I/114/05, I/124/40, I/126/03, I/128/05, I/131/52, I/15/51, I/152/61, I/153/68, I/155/106, I/29/03, I/37/39, I/42/56, I/49/17, I/56/59, I/56/65, I/64/70, I/93/22, I/96/92, I/97/19, I/98/60, II/17/02, II/25/01

ş.+ yâ I/04/73

ş.+ yacağ I/140/50

ş.+ yı I/102/18, I/133/19, I/36/38, I/49/15, I/54/71, II/16/105, II/17/19, II/29/40, II/39/123

şuri : bk. şura -4-

ş.+ ye I/153/116, I/153/119, I/161/42

ş.+ yē I/80/57

şurlāda : <<şura+larda -1-

ş. I/161/34

şurlar : <<şura+lar -1-

ş. I/93/17

şurlara : <<şura+lara -3-

ş. I/161/14, I/72/49, II/37/28

şuru : bk. şura -2-

ş.+ ya II/08/56, II/39/137

şurup : Kaynatılıp koyu hâle getirilmiş şerbet. -1-

ş.+ lâ I/103/20

şuval : bk. çuval -1-

ş.+ lara I/07/94

şûbe : Şube, askerlik şubesi. -1-

ş.+ den I/138/120

şükr : bk. şükür -1-

ş. olsun I/01/14

şükûr : bk. şükür -3-

ş. II/01/21, II/01/29

ş. olsun I/01/12

şükûr : Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme. -100-

ş. I/112/29, I/112/49, I/112/53, I/112/68, I/112/74, I/112/81, I/112/82, I/12/35, I/12/43, I/120/45, I/120/50, I/125/96, I/13/20, I/133/12, I/133/40, I/135/24, I/135/32, I/135/33, I/135/40, I/135/53, I/140/51, I/143/85, I/144/39, I/145/19, I/145/41, I/146/19, I/148/38, I/148/39, I/15/93, I/15/96, I/154/07, I/155/100, I/155/28, I/157/04, I/157/06, I/17/35, I/17/46, I/27/29, I/27/33, I/27/34, I/30/03, I/30/41, I/32/99, I/33/125, I/35/14, I/42/69, I/50/11, I/50/52, I/50/82, I/55/44, I/58/80, I/61/69, I/64/103, I/64/105, I/64/12, I/64/27, I/64/32, I/64/35, I/64/66, I/64/90, I/67/42, I/67/51, I/74/15, I/79/13, I/82/35, I/85/53, I/89/22, I/91/22, I/93/66, I/98/07, II/07/121, II/09/73, II/13/30, II/19/136, II/19/163, II/20/38, II/20/56, II/21/23, II/21/42, II/32/138, II/32/17, II/32/18, II/38/18, II/38/98

ş.+ ler I/112/69

ş.+ ün I/30/16

şükûr et- : bk. şükret-

ş. ediyon I/18/17

şükûr (şükûrler) olsun : Bir nimet karşısında minnettarlığı ifade etmek için kullanılır.

ş.+ ler olsun I/14/51, I/61/72

ş.+ ler olsun I/50/81

ş.+ ler olsun I/50/81

ş. olsun I/136/26

şükür : bk. şükür -1-

ş. I/148/39

şükür : bk. şükür -1-

ş. I/30/16

şüle : bk. şöyle -1-

ş. I/120/48

şünkü : bk. çünkü -1-

ş. II/30/81

şüngü : bk. çünkü -1-

ş. I/63/51

şüngü : bk. çünkü -3-

ş. I/147/27, I/147/46, II/29/13

şünkü : bk. çünkü -1-

ş. I/06/109

şünkü : bk. çünkü -3-

ş. II/09/23, II/09/51, II/17/10

şünKü : bk. çünkü -1-

ş. I/158/57

ta : Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze abartma katar. -88-

t. I/03/20, I/06/111, I/06/59, I/06/66, I/08/27, I/10/62, I/10/97, I/106/39, I/117/46, I/117/50, I/117/51, I/117/53, I/119/71, I/120/09, I/122/17, I/122/22, I/122/52, I/126/37, I/130/49, I/131/53, I/135/12, I/135/13, I/138/132, I/139/31, I/145/68, I/15/13, I/15/15, I/152/102, I/152/134, I/152/24, I/153/91, I/156/54, I/158/24, I/159/07, I/159/32, I/160/23, I/18/71, I/20/18, I/22/42, I/23/10, I/23/14, I/24/55, I/24/56, I/27/21, I/35/57, I/37/07, I/37/12, I/37/21, I/41/08, I/44/58, I/44/84, I/46/27, I/46/48, I/46/51, I/50/77, I/52/59, I/64/47, I/70/20, I/79/40, I/81/10, I/81/11, I/81/43, I/86/51, I/87/73, II/03/68, II/05/105, II/05/11, II/05/87, II/08/100, II/08/118, II/11/02, II/11/07, II/14/49, II/14/87, II/19/104, II/23/155, II/24/24, II/24/53, II/27/13, II/28/63, II/28/83, II/28/89

T. II/08/133

ta : bk. tane¹ -1-

t. I/36/77

ta : bk. daha I -17-

t. I/06/21, I/10/14, I/10/21, I/141/13, I/146/84, I/34/34, I/42/42, I/47/24, II/05/75, II/07/36, II/28/75, II/37/40, II/39/132, II/39/59

T. II/18/28

bi T. II/12/57, II/39/143

Ta : bk. da -26-

t. I/115/44, I/117/06, I/122/21, I/133/05, I/139/43, I/146/31, I/156/55, I/33/56, I/39/43, I/42/42, I/43/17, I/46/23, I/50/66, I/60/82, I/77/72, I/90/72, II/05/91, II/23/129, II/33/76

T. I/02/37, I/151/05, I/155/106, I/17/69, I/64/118, I/77/55, II/23/40

tā : bk. da -54-

t. I/03/101, I/03/60, I/08/26, I/14/47, I/147/21, I/15/66, I/33/86, I/36/23, I/39/15, I/39/79, I/44/21, I/44/70, I/46/17, I/47/76, I/48/21, I/49/39, I/50/01, I/53/76, I/53/83, I/55/20, I/58/16, I/58/59, I/60/26, I/60/28, I/60/29, I/60/40, I/61/40, I/64/21, I/64/67, I/69/85, I/73/40, I/74/05, I/76/64, I/79/54, I/80/07, I/84/43, I/94/42, I/98/58, II/01/87, II/03/65, II/03/72, II/11/37

T. I/145/49, I/33/100, I/33/131, I/33/64, I/46/72, I/74/15, I/93/14

t. ölmaSsa I/60/69

t. yapcaKdım I/65/49

Tā : bk. dağ -1-

T.+ İandā II/09/90

tā : bk. daha I -120-

t. I/121/70, I/146/27, I/146/29, I/146/37, I/146/38, I/146/50, I/146/51, I/146/52, I/146/53, I/146/59, I/146/60, I/146/87, I/151/20, I/151/25, I/159/06, I/21/47, I/32/26, I/40/51, I/44/34, I/58/19, I/58/79, I/64/123, I/69/38, I/82/01, I/83/65, I/85/41, II/02/10, II/03/12, II/03/15, II/03/17, II/03/31, II/03/32, II/03/33, II/03/35, II/07/04, II/07/107, II/07/23, II/08/111, II/08/57, II/09/103, II/09/55, II/09/85, II/10/58, II/10/92, II/11/16, II/13/66, II/15/40, II/16/106, II/17/71, II/20/25, II/20/40, II/21/21, II/21/24, II/21/39, II/23/115, II/23/142, II/23/19, II/25/112, II/27/16, II/27/18, II/28/80, II/28/91, II/29/15, II/29/58, II/35/116, II/35/12, II/35/57, II/37/07, II/38/81, II/38/92, II/39/111, II/39/23, II/39/45, II/39/71, II/39/80

T. I/145/60, I/85/65, II/04/82, II/07/110,
II/19/40, II/28/79, II/34/65

bi t. I/147/10, I/37/35, I/39/27, I/54/62,
I/55/26, II/07/39, II/08/114, II/08/99,
II/23/137, II/37/113, II/37/92

bi T. I/161/36, I/161/54, I/161/58,
II/05/102, II/20/73, II/23/75, II/37/92

t. bī I/146/27, I/146/65

t. bi I/58/26, I/58/58, I/60/108, I/60/109,
II/07/06

T. olmadı II/19/150

T. olmaSsa II/18/07

T. yapıyon yapılyo I/85/39

tā : bk. ta -31-

t. I/160/26, I/46/27, I/59/43, I/83/63,
II/05/20, II/05/87, II/07/12, II/10/44,
II/11/16, II/13/45, II/16/28, II/20/24,
II/21/101, II/23/36, II/24/88, II/24/99,
II/26/06, II/26/12, II/26/49, II/27/10,
II/27/51, II/28/20, II/29/33, II/29/34,
II/32/133, II/34/69, II/34/70, II/34/71,
II/34/72, II/34/77

tā : bk. da -1-

t. I/81/26

ta_a : bk. ta -1-

t. I/64/22

ta_am : bk. tamam -1-

t. II/19/16

ta_ana : bk. tarhana -1-

t. II/29/37

tabā : <<tabağ+a -2-

t. I/33/140, I/60/07

tabā : <<tabağ+ı -4-

t. çanā I/131/27, II/22/51

t.+ na I/132/33

t.+ nı II/23/129

tabağ : İçine yiyecek konan yayvan
kap. -16-

t. I/02/49, I/08/33, I/117/24, I/139/29,
I/148/11

t.+ lā II/34/105

menāmin t.+ lā II/34/106

t.+ lānan I/76/76

t.+ lara I/125/67, I/44/45, II/34/100,
II/34/102

t.+ ları I/154/22, II/23/51

tabağ : bk. tabağ -2-

t. I/139/42

t.+ lānan I/105/10

tabağ : bk. tabağ -1-

t. I/60/44

taban : 1. Tarlanın düz ve verimli kesimi.
(*Tarla taban* ikilemesinde geçer.) -4-

taīā t. I/52/20

taīā t. II/14/48

tarla t. I/06/27, I/46/26

2. Bir şeyin yere dayanan bölümü veya
üzerine oturtulduğu nesne, kâide.

taban : bk. taban¹ -1-

t. I/139/31

tabe : bk. tabi -1-

t. I/53/43

tabē : bk. tabi -2-

t. II/08/26, II/32/72

tabē : bk. tabi -1-

t. I/09/61

tabıdı tunğudu : Gürültülü patırtılı bir
şekilde. -1-

t. I/146/62

tabi : Doğal, olağan, tabii olarak, doğal
olarak, elbette. -434-

t. I/01/14, I/01/36, I/01/75, I/02/31,
I/02/40, I/02/43, I/02/45, I/03/25, I/03/44,
I/03/81, I/03/91, I/04/12, I/04/22, I/05/32,
I/06/78, I/07/07, I/07/50, I/07/66, I/07/75,
I/09/60, I/09/74, I/09/76, I/10/07, I/100/05,
I/103/09, I/103/13, I/103/15, I/103/22,
I/103/32, I/103/57, I/103/61, I/105/25,
I/105/34, I/105/40, I/106/09, I/106/45,
I/106/55, I/107/20, I/107/22, I/108/05,
I/108/08, I/108/10, I/108/24, I/11/25,
I/110/59, I/110/62, I/111/02, I/111/09,
I/111/14, I/111/15, I/111/17, I/111/20,
I/111/22, I/111/24, I/111/26, I/111/32,
I/111/34, I/111/35, I/111/42, I/111/45,
I/111/48, I/111/52, I/111/57, I/111/69,
I/111/70, I/111/75, I/111/77, I/111/95,

I/112/10, I/115/13, I/115/23, I/115/24, II/04/54, II/04/55, II/04/61, II/04/64,
 I/115/26, I/116/09, I/117/16, I/117/28, II/04/85, II/07/04, II/07/140, II/07/31,
 I/119/51, I/119/70, I/119/78, I/12/12, II/07/42, II/08/30, II/12/43, II/15/60,
 I/120/55, I/120/62, I/121/06, I/121/07, II/17/21, II/17/44, II/17/49, II/17/86,
 I/121/08, I/121/107, I/121/20, I/121/78, II/18/34, II/19/03, II/19/121, II/21/101,
 I/121/99, I/124/44, I/126/23, I/127/50, II/21/47, II/21/91, II/21/98, II/22/88,
 I/129/25, I/13/19, I/131/02, I/131/27, II/23/102, II/23/122, II/23/124, II/23/125,
 I/131/60, I/134/27, I/135/37, I/137/57, II/23/14, II/23/156, II/23/175, II/23/19,
 I/137/62, I/138/02, I/138/52, I/138/54, II/23/193, II/23/195, II/23/206, II/23/38,
 I/138/70, I/138/71, I/138/99, I/139/55, II/23/41, II/23/44, II/23/52, II/23/69,
 I/14/11, I/141/14, I/143/45, I/144/73, II/24/107, II/24/19, II/24/95, II/25/37,
 I/145/06, I/145/95, I/145/97, I/146/05, II/27/33, II/27/47, II/29/106, II/29/87,
 I/146/27, I/146/38, I/146/55, I/146/59, II/29/88, II/29/98, II/32/22, II/33/25,
 I/148/62, I/149/16, I/149/27, I/149/28, II/34/07, II/34/93, II/35/06, II/35/09,
 I/149/32, I/149/63, I/15/22, I/15/95, II/35/10, II/35/102, II/35/12, II/35/40,
 I/152/45, I/153/114, I/155/18, I/155/32, II/35/54, II/35/93, II/37/07, II/37/101,
 I/155/41, I/156/12, I/156/15, I/156/27, II/37/125, II/37/22, II/37/27, II/37/29,
 I/156/41, I/156/46, I/158/41, I/16/10, II/37/32, II/37/84, II/38/38, II/39/02,
 I/16/24, I/16/42, I/16/47, I/161/51, I/17/30, II/39/101, II/39/65, II/39/79, II/39/83,
 I/17/72, I/17/89, I/18/80, I/20/46, I/24/48, II/39/84, II/39/90
 I/26/58, I/27/66, I/31/04, I/31/06, I/31/07, T. I/109/16, I/110/48, II/06/11
 I/31/12, I/31/15, I/31/67, I/32/03, I/32/103, tabi t. I/59/08
 I/32/11, I/32/22, I/32/23, I/32/26, I/32/52, tabi t. I/103/27, I/105/04, I/110/18,
 I/32/88, I/33/36, I/33/41, I/34/29, I/34/34, I/138/77, II/29/89
 I/35/48, I/37/21, I/39/56, I/40/09, I/40/78, Tabi T. II/29/04
 I/41/42, I/41/48, I/41/55, I/41/57, I/41/73, tabi tabi t. I/59/58
 I/44/57, I/44/89, I/46/100, I/46/104, t. kè I/32/44
 I/46/11, I/46/114, I/46/128, I/46/48, t. ki I/105/58, I/32/18, II/19/46
 I/46/53, I/46/95, I/47/14, I/49/51, I/52/05, t. tabi II/06/61, II/29/67, II/29/92
 I/53/12, I/53/57, I/53/66, I/55/23, I/55/35, t. tabi tabi I/59/58
 I/57/25, I/57/36, I/58/05, I/58/41, I/59/05, t. tabi I/103/27, I/105/04, I/110/18,
 I/59/38, I/59/60, I/59/61, I/59/74, I/60/18, I/138/77, II/29/89
 I/64/41, I/64/45, I/65/60, I/68/40, I/69/05, T. Tabi II/29/04
 I/71/05, I/71/14, I/71/20, I/71/28, I/71/36, t. tābi I/138/53
 I/71/49, I/71/59, I/71/64, I/71/66, I/71/83, tabi t. tabi I/59/58
 I/71/84, I/73/08, I/73/09, I/73/74, I/75/04, t. yapıyoz I/105/38
 I/75/17, I/75/36, I/75/50, I/76/07, I/76/100, t. yapmadı I/46/111
 I/76/13, I/76/19, I/76/20, I/76/24, I/76/30, **tabi** : bk. tabi -1-
 I/76/52, I/76/67, I/76/74, I/76/87, I/76/89, t. kı I/32/28
 I/76/98, I/78/48, I/78/49, I/80/04, I/80/07, **tabi** : bk. tabi -2-
 I/80/08, I/80/23, I/80/25, I/81/34, I/81/51, t. I/05/03, I/32/17
 I/84/01, I/85/04, I/85/12, I/85/14, I/85/29, **tabi** : bk. tabi -14-
 I/85/30, I/87/53, I/90/61, I/92/06, I/92/11, t. I/10/114, I/129/15, I/134/45, I/23/58,
 I/92/12, I/92/13, I/92/16, I/92/18, I/92/20, I/55/72, I/71/55, I/75/07, I/92/16, I/93/22
 I/92/26, I/92/42, I/92/43, I/92/51, I/92/53,
 I/93/14, I/95/95, I/96/93, I/96/94, I/97/02,
 I/97/05, I/97/06, I/98/128, I/98/129,
 I/98/13, I/98/16, I/98/36, I/98/58, I/98/65,
 I/98/69, I/98/79, I/99/09, I/99/50, II/04/16,
 II/04/19, II/04/30, II/04/39, II/04/53,

tâbi

T. I/108/10

tabi t. I/138/83

t. tabi I/138/83

tâbi : bk. tabi -2-

t. I/61/43, II/36/15

tâbi : bk. tabi -1-

t. I/11/25

tabî : bk. tabi -174-

t. I/01/09, I/01/97, I/03/20, I/03/72, I/06/148, I/06/63, I/07/03, I/07/31, I/07/69, I/09/56, I/104/26, I/104/27, I/104/36, I/104/53, I/104/65, I/106/07, I/106/43, I/106/59, I/107/47, I/107/48, I/107/54, I/107/69, I/108/29, I/108/41, I/11/41, I/110/17, I/110/30, I/110/31, I/110/50, I/110/62, I/110/68, I/111/48, I/113/05, I/113/14, I/115/57, I/116/17, I/116/50, I/116/52, I/121/25, I/123/46, I/125/49, I/131/49, I/135/19, I/135/30, I/136/23, I/137/34, I/138/43, I/14/15, I/143/67, I/143/72, I/144/03, I/145/08, I/146/55, I/149/49, I/156/32, I/157/71, I/157/73, I/18/27, I/18/29, I/18/31, I/34/17, I/34/49, I/34/51, I/37/53, I/38/42, I/39/94, I/41/42, I/41/48, I/41/69, I/41/82, I/43/30, I/44/07, I/44/87, I/46/66, I/46/70, I/47/54, I/47/83, I/49/22, I/49/80, I/57/34, I/58/62, I/59/11, I/59/32, I/59/66, I/59/67, I/59/83, I/60/29, I/60/32, I/60/48, I/60/78, I/60/95, I/61/74, I/62/13, I/64/107, I/67/28, I/71/55, I/73/07, I/74/87, I/76/31, I/81/01, I/82/09, I/87/20, I/90/73, II/01/07, II/01/18, II/01/71, II/02/17, II/02/31, II/03/07, II/05/01, II/05/67, II/06/07, II/06/26, II/06/64, II/06/65, II/06/67, II/07/24, II/07/29, II/07/44, II/07/57, II/07/69, II/07/91, II/08/20, II/08/36, II/08/51, II/09/17, II/09/32, II/09/64, II/10/85, II/16/47, II/17/22, II/17/52, II/17/55, II/22/26, II/22/89, II/23/07, II/23/118, II/23/16, II/23/80, II/23/89, II/25/52, II/27/28, II/27/55, II/28/87, II/29/87, II/35/11, II/35/51, II/39/71

tabî t. I/112/19, I/144/02, I/59/32, II/07/79, II/08/36, II/29/68

tabi t. II/06/61, II/29/67, II/29/92

t. ki I/01/50, I/07/30, I/129/02, I/60/74, I/60/91

t. tabî I/112/19, I/144/02, I/59/32, II/07/79, II/08/36, II/29/68

t. tabi I/59/08

t. veriliyô II/23/65

t. vermese I/133/13

t. yaparız II/27/47

tabi : bk. tabi -63-

t. I/04/52, I/08/126, I/103/53, I/104/50, I/106/44, I/107/23, I/111/84, I/111/86, I/115/25, I/117/14, I/117/54, I/12/13, I/12/16, I/127/53, I/134/46, I/138/22, I/138/59, I/145/40, I/15/03, I/15/06, I/15/12, I/15/40, I/157/79, I/159/44, I/20/02, I/20/08, I/20/22, I/24/33, I/24/48, I/26/16, I/26/37, I/53/77, I/55/71, I/55/77, I/68/79, I/70/53, I/70/60, I/70/72, I/74/65, I/86/58, I/88/34, I/89/03, I/89/06, I/89/22, I/90/11, I/90/60, I/90/67, I/90/69, I/92/35, I/94/48, I/94/60, I/97/34, I/98/36, II/07/34, II/10/104

T. I/15/35

tabi t. I/138/53

tâbi t. I/138/60

t. tâbi I/138/60

t. vuru I/138/135

tabî : bk. tabi -3-

t. I/75/07, II/09/63, II/35/25

Tabî : bk. tabi -6-

t. I/123/11, I/123/13, I/137/45, I/138/56, II/13/42

T. I/08/53

tabi : bk. tabi -4-

t. I/23/31, I/88/17, I/90/04, I/90/40

tabî : bk. tabi -1-

t. I/08/123

tabi_i : bk. tabi -1-

t. I/32/69

tabiloT : Tabldot, seçmesiz yemek ve bu yemeklerin konduğu birkaç gözden oluşan kap. -1-

t.+ lara II/34/105

taburcu : Hastaneden çıkması
kararlaştırılmış hasta. -1-

taburcu yap- : Taburcu etmek, (bakıma gerek kalmadığı için) hastayı hastaneden çıkarmak.

t. yapıyo II/22/33

tāc : bk. taç² -1-

başımızın t.+ ıdır I/115/26

taç : 1. Gelin başına takılan taşlarla süslü başlık. -2-

t. I/02/24

T. I/02/25

2. Soyluluk, iktidar, güç veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık.

tad : bk. tat¹ -4-

t.+ ı I/111/36, I/117/27, II/06/18

bk. tat²

t.+ ı damāndaydı I/128/41

tāget : Takat, bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman. -1-

t.+ i I/61/60

taḥ : bk. taḥ¹ -3-

t. I/56/48

taḥ - : bk. taḥ⁻¹ -2-

t.- aİİlādı II/23/104

t.- allar I/131/14

Taha : bk. daha I -2-

T. I/52/14

T. yap I/49/29

taharna : bk. tarhana -8-

t. I/157/61, I/157/63, I/79/15, I/79/81, I/98/86

t.+ mızı II/30/48

t.+ sı I/79/15

t. yapıyoz I/98/74

taḥarna : bk. tarhana -4-

t.+ sı I/79/80

göce t.+ sı I/79/82

un t.+ sı yapıyolā I/79/81

taharnı : bk. tarhana -1-

t.+ yı I/70/33

taḥı : bk. taḥı -1-

t. II/23/104

taḥıl : İnsan ve hayvan besini olarak kullanılan buğday, arpa, yulaf, mısır, çavdar vb. taneli bitkilerin ortak adı, hububat. -2-

t. I/142/55

t.+ ımızı II/30/33

taḥıl - : Takılmak, sataşmak. -1-

t.- ı I/64/23

tahmīnen : Yaklaşık olarak, aşağı yukarı, takriben. -1-

t. I/68/23

tahminen : bk. tahmīnen -1-

t. I/68/23

tahminēn : bk. tahmīnen -1-

t. II/02/42

taḥminen : bk. tahmīnen -1-

t. II/04/36

tahsil : İlim öğrenmek için okuma, öğrenim. -1-

t. I/75/34

tahta : 1. Kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası. -6-

t. II/12/67

t.+ lar I/25/49

t.+ nıḡ II/12/68

2. Ağaçtan yapılmış.

t. I/129/16, I/41/36, II/12/35

taḥta : bk. tahta¹ -2-

t.+ lar I/138/98

t.+ sı I/19/20

tāhta : bk. tahta¹ -2-

t. II/22/24

bk. tahta²

t. I/71/56

tāhta : bk. tahta² -1-

t.+ dan II/13/47

taḥ : 1. Tahta vb.ne vurulunca çıkan tok ses. -5-

2. Aniden, ani bir şekilde, tak diye.

t. II/02/89

tağ tağ

tağ tağ : Tak sesi çıkararak.

t. tağ vuruydu I/48/68

tağ t. vuruydu I/48/68

tağ - : 1. (Takı için) Armağan etmek. -8-

T. I/106/61

T.- ardık II/34/46

t.- arsan I/106/60

t.- ırdı I/90/56

t.- tı I/106/63

2. (Giyilecek veya kullanılacak şeyleri) Kendi üzerine yerleştirmek, takınmak, kuşanmak.

T.- ādık II/34/46

t.- ar I/114/22

3. Geçirmek, koymak, yerleştirmek.

t.- ıvrın I/116/18

tağ tuğ : Sert bir şeye vurulurken çıkan kaba sesi anlatır. -1-

t. tuğ I/150/35

tağdir : 1. Ezelde Allah'ın, olmasını dilediği şeyler, her şey hakkında vermiş olduğu ezeli karar, alın yazısı, kader. -5-

allāh t.+ i I/112/51

t. tecelle I/88/42

t. tecellē I/88/33

2. Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme.

tağdir et- : Beğenmek, onaylamak.

t. eder I/01/74

t. ittim II/09/47

tağdirame : bk. tağdirnāme -1-

t. II/28/14

tağdirnāme : Bir işin beğenildiğini göstermek üzere verilen yazılı belge, başarı belgesi, takdir. -1-

t. II/28/11

tağdirē : bk. tağdir¹ -1-

t.+ si II/10/61

tağı : Geline veya güveye hediye edilen yüzük, saat, altın küpe, bilezik vb. değerli şey. -4-

t. I/106/64, I/118/13

T. II/17/51

t.+ ya I/106/60

tağul tuğul : İyi kötü, şöyle böyle, yarım yamalak idare edecek kadar, kör topal. -1-

t. tuğul I/50/28

tağulı : Takılmış. -2-

t. I/139/24

tağım : 1. Birbirine uygun olan ve bir bütün teşkil eden pantolon, ceket veya etek ceket şeklinde (giyecek). -3-

t. I/146/58

2. Birbirini tamamlayan şeylerin bütünü.

t. II/11/09, II/11/14

tağın - : 1. Kendine takmak. -2-

t.- madım I/49/42

2. Takılmak, konmak, geçirilmek, yerleştirilmek.

t.- mış II/05/13

tağır tağır : 1. Kaba bir takırtı çıkararak. -6-

tağır t. I/153/109, I/153/65, I/153/74, I/153/75

2. Kupkuru, çok kuru.

tağır t. I/103/62

tağır tağır : bk. tağır tağır¹ -2-

tağır t. I/153/111, I/153/112

tākīb : bk. tākip -4-

bk. tākip et-¹

t. ēderdik II/01/65

t. ēdērdim II/01/64

bk. tākip et-²

t. ēdelle I/121/49

bk. tākip et-³

t. ediyor I/110/12

takindirik : (Bir yere) Takılıp kalmış, bir yere gidemeyen. -1-

t.+ ler I/21/62

tākīb : (Yetişmek, yakalamak, bulmak için) Birinin veya bir şeyin arkasından gitme, arkasına düşme, izleme. -2-

t. I/01/53

takip et- : 1. Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitmek, izlemek.

t. ederdin I/61/34

2. Bir şeyi izlemek.

3. İzinden gitmek, uymak.

Takça : bk. daşıka -2-

T.+ sı I/20/89, I/20/90

tağKa I : Takke, yarım bir yuvarlak şeklinde ince kumaştan yapılmış başlık, takye. -1-

t.+ mız II/34/45

tağKa II : “Tarla takka” ikilemesinde geçer. -1-

tallan t.+ n I/141/28

tağKı : bk. tağKa II -1-

tallıya t.+ ya I/115/20

tağlat - : (Özellikle kapıya) Hafifçe vurmak, tıklatmak. -1-

t.- tım I/45/15

tağriben : Yaklaşık olarak, aşağı yukarı, tahminen. -1-

t. I/68/70

tağsi : Otomobil. -16-

t. I/143/60, I/143/61, I/18/37, I/48/26, I/55/63, I/83/52, II/05/64

t.+ ler I/103/31, I/137/53, II/13/08

t.+ nin II/05/65

t.+ si I/137/54

t.+ ynen I/101/31, I/76/45, II/08/109

tağsı : bk. tağsi -1-

t.+ ye I/48/27

tağsid : Taksit, bir borcun belli zaman ve belli miktarlarda ödenecek olan kısımlarından her biri. -1-

t.+ inen I/111/111

tağTir : bk. tağdir¹ -1-

ilahi t. II/38/61

Tal : bk. dal -2-

T. II/23/57

tağla : bk. tarla -1-

t.+ yı II/24/96

talad - : Talatmak, ürün kaldırıldıktan sonra dökülen tanelerden ertesi yıl yeniden ürün almak, talazlamak. -2-

t.- ırız I/26/68, I/26/69

talaş : Tahta veya madenî şeylerin rende, ege ve testere ile işlenmesi sırasında çıkan kırıntılara verilen isim. -1-

t.+ ı malaşı I/62/27

talba : Zilsiz tef. -2-

t. I/15/85, I/15/86

talêbe - : bk. talebe -1-

t.- ye I/121/111

talebe : Öğrenci. -15-

t. I/11/07, I/121/23, I/158/29, I/61/33, I/69/43, II/02/37

t.+ ler I/121/16, I/121/19

t.+ m I/14/16

t.+ si II/38/105

t.+ siyin II/09/39

t.+ ydi I/121/36

t.+ yi I/121/110

talebe yurdu : Talebelerin barınma ve yemek ihtiyaçlarını karşılamak üzere devlet veya özel şahıs ve kuruluşlar tarafından yapılmış bina, öğrenci yurdu.

t. yurdu II/02/46

talêbi : bk. talebe -1-

t.+ lē II/06/08

talibe : bk. talebe -1-

t.+ lē I/121/11

tālil : Tahlil, birleşik bir maddenin birleşimindeki yalın cisimlerin niteliğini veya niceliğini anlamak için yapılan iş, analiz. -1-

ğan t.+ i II/25/114

tālīm : Alıştırma. -1-

tālīm et- : Hep aynı şeyi yapmak.

t. ediyö I/95/112

talla : bk. tarla -12-

t. I/110/46, I/37/22

t.+ da I/115/15, I/115/16, I/144/34

t.+ dan I/119/74

talîa

- t.+ lâ I/58/22
- t.+ lara I/37/21
- t.+ ları II/25/17
- t.+ n taḳḲan I/141/28
- t.+ ya I/37/26

talîa : bk. tarla -2-

- t.+ lāṇ I/10/88
- t.+ ları I/10/88

talîa : bk. tarla -1-

- t. I/37/22

talḷa : bk. tarla -1-

- t.+ rına II/23/165

talîa : bk. tarla -30-

- t. I/52/52, II/25/24, II/25/28
- t.+ da I/155/15, I/155/27, I/35/07, II/08/16
- t.+ dan I/155/24, I/49/08, I/49/32, I/49/48

- t.+ Ġāda I/47/15
- t.+ Ġādaṇ I/47/22
- t.+ lāmız I/46/29, I/49/33
- t.+ lāmızdan I/49/36
- t.+ lar II/25/26, II/25/27
- t.+ lārda I/47/75
- t.+ ları II/25/26
- t.+ larımızdaṇ II/33/41
- t.+ mıS II/12/11
- t.+ mız II/08/103
- t.+ nıṇ I/49/34
- t.+ sına I/145/38, I/47/11
- t. taban I/52/20
- t.+ ya I/146/66, I/37/50

talîa : bk. tarla -2-

- t. II/10/42
- t. yapdım II/28/03

talîa : bk. tarla -2-

- t.+ lara II/32/136
- t. taban II/14/48

talîa : bk. tarla -1-

- t.+ ḷarı II/24/30

taġġalḳ : bk. tarlıḳ -1-

- t.+ Ġāda II/32/33

tallı : bk. tarla -11-

- t.+ dan I/41/86
- t.+ Ġādān II/05/52
- t.+ lāna II/39/172
- t.+ lar I/56/18, II/04/59
- t.+ ya I/115/13, I/119/53, I/136/04, I/41/79, II/38/109
- t.+ ya taḳḲıya I/115/20

tallı : bk. tarla -2-

- t.+ dan II/08/82
- t.+ yá II/08/39

taġġı : bk. tarla -4-

- t.+ Ġānan II/21/12
- t.+ lar II/10/75
- t.+ lara II/10/74
- t.+ lārda II/25/38

taġġı : bk. tarla -3-

- t. II/08/102
- t.+ ya II/08/17
- t.+ ya II/27/64

taġġı : bk. tarla -1-

- t.+ lāda II/24/95

tam : 1. Daha önce veya daha sonra değil bahsedilen işin oluşu sırasında, anında. -17-

- t. I/03/103, I/102/50, I/11/86, I/123/49, I/135/04, I/150/44, I/42/04, I/44/16, I/64/36, I/64/82, I/64/91, I/74/68, II/03/03, II/07/22, II/19/26, II/29/30

2. Tamam, bütün. -11-

- t. I/35/41, I/41/62, I/64/52, I/96/71, I/98/101, I/98/103, II/01/70, II/02/52, II/17/71

- t. māñāsınnan II/39/48

- t. olarak II/17/71

3. Gerekli her şeyi kendisinde bulunduran, eksigi olmayan. -10-

- t. I/07/32, I/56/39, I/92/48, II/03/03
- t. bi I/56/40
- t.+ ca I/06/28

- t. da_ire I/111/107, I/142/43
 t. da_iri II/39/151
 t. teknil I/147/50
4. Zaman ve yer bildiren kelimelerle anlamı kesinleştirir ve güçlendirir. -9-
 t. I/01/71, I/135/31, I/135/55, I/139/04, I/25/32, I/93/51, II/29/14, II/38/83
 t. zamânında I/144/28
5. Olması gereken bütün nitelikleri taşıyan. -1-
 t. I/49/46
- tamam** : 1. Olan veya söylenen bir şeyin olumlu bulunduğunu ifade eder : Evet, peki, olur, kabul. -42-
 t. I/104/60, I/112/06, I/112/47, I/112/59, I/117/21, I/128/04, I/138/52, I/139/40, I/139/41, I/155/37, I/160/20, I/24/06, I/40/41, I/40/42, I/40/47, I/81/29, I/87/04, I/87/10, I/87/119, I/87/124, I/87/21, I/98/36, I/98/94, I/99/73, II/03/60, II/04/43, II/08/122, II/13/26, II/15/110, II/16/77, II/18/18, II/18/20, II/18/32, II/23/111, II/34/31, II/39/04, II/39/16, II/39/180, II/39/181
 T. II/08/14
2. Bitmiş, tamamlanmış. -28-
 t. I/03/40, I/118/17, I/131/14, I/131/39, I/145/83, I/159/16, I/18/81, I/23/71, I/30/53, I/32/79, I/32/87, I/47/23, I/74/43, I/81/68, I/89/08, I/96/42, II/08/54, II/23/74, II/29/85, II/38/56, II/39/146, II/39/150, II/39/152, II/39/153, II/39/17, II/39/25
3. Tam olarak, eksiksiz. -3-
 t. I/128/72, I/155/16, I/64/52
4. Yeter, kâfi. -2-
 t. I/54/22, I/56/67
5. “İşi bitmiş, tutulacak tarafı kalmamış, artık herhangi bir değer ifade etmez duruma gelmiş” anlamlarında kullanılır. -2-
 t. I/99/15
6. Zaman ve yer bildiren kelimelerle anlamı kesinleştirir, tam. -1-
 t. I/40/66
7. Olması gerektiği gibi, doğru.

- tamâm** : bk. tamam¹ -1-
 t. II/01/41
- tamām** : bk. tamam⁴ -2-
 t. II/14/65, II/14/66
- támam** : bk. tamam² -3-
 t. I/61/45, I/67/09, I/67/10
 bk. tamam¹ -2-
 támam t. I/64/97
 t. támam I/64/97
- tāmam** : bk. tamam¹ -3-
 t. I/02/59, I/44/36, I/72/07
 bk. tamam² -4-
 t. II/01/01, II/08/89, II/38/42, II/39/18
- tāmām** : bk. tamam² -1-
 t. I/10/27
- tamamen** : bk. tamāmen -1-
 t. II/35/37
- tāmāmen** : Tam olarak, bütünüyle. -2-
 t. I/36/77, I/36/78
- tamamlı** - : Tamamlamak, bitirmek. -1-
 t.- madım I/75/61
- tamir** : Eskimiş veya bozulmuş bir şeyi yenileme veya kullanılır duruma getirme, onarma. -1-
tamir itme : Onarma, düzeltme işi.
 t. itmē I/158/48
- tāmīrāne** : Tamirhane, genellikle teknik araçların onarıldığı yer, tamir atölyesi. -1-
 t. I/53/45
- tāmīrci** : İşi bozuk, kırık, yırtık vb. şeyleri tamir etmek olan kimse. -2-
 t.+ si I/72/19
 oTā t.+ siymişti I/53/44
- tamirle** - : Tamir etmek, onarmak. -1-
 t.- yem II/19/24
- tan** : bk. tane¹ -3-
 t. I/45/31, II/19/40, II/19/43
- tanğul tuğul** : bk. tangıl tungul -1-
 t. tuğul II/07/55
- tana** : bk. dana -7-
 t. II/25/67, II/25/74, II/27/64, II/27/65

Tana

t.+ ları II/32/87

t.+ mız II/27/64

t. virdik II/25/72

Tana : bk. tane¹ -1-

T. I/75/22

taná : bk. dana -1-

t. torba II/32/11

tanâ : bk. dana -1-

t.+ sını II/10/95

táná : bk. dana -1-

t. I/108/13

tāna : bk. tane¹ -4-

t. I/112/11, I/68/32

tāna : bk. tarhana -1-

un t. yapmeyiz I/70/34

tānâ : bk. tane¹ -1-

t. I/61/64

tānâ : bk. tane¹ -1-

t. II/14/69

tānana : bk. tarhana -1-

t.+ nı II/29/56

tandır : İçine saman ve keçi kılı karıştırılmış topraktan yapılan ve yere kazılan bir çukur içine yerleştirilen ufak fırın. -20-

t. I/02/63, I/07/101, I/07/102, I/130/63, I/34/70, I/73/17

t.+ a I/08/87, I/116/25

t.+ da I/04/40, I/116/30

t.+ dı I/87/35

t.+ ı I/116/04, I/87/36

t.+ ımız I/34/62

t.+ ı II/14/37

t.+ larımız I/129/11

tandır evi : İçinde ekmek yapılan tandırı bulunan mutfak.

t. evi I/116/43, I/130/60

t. evinde I/130/68

tāndır : bk. tandır -6-

t. I/02/67, I/04/40, I/09/50, I/34/63

t.+ dı I/04/40

t.+ ım I/09/42

tandırılığ : bk. tandırlıK -1-

t. I/21/73

tandırılıK : Tandırın yanında bulunan yufka yapma yeri, tandır evi. -2-

t. I/130/59, I/130/60

tāndır : bk. tandır -1-

t.+ da I/08/87

tane : 1. Başlı başına bir varlık teşkil eden şeylerin her biri için kullanılan sayı birimi, adet. -37-

t. I/03/46, I/03/51, I/110/09, I/111/28, I/116/28, I/117/25, I/120/23, I/120/46, I/127/53, I/141/18, I/23/21, I/30/48, I/41/64, I/44/94, I/61/35, I/80/13, I/85/51, I/92/27, I/92/44, II/02/49, II/04/30, II/19/38, II/19/39, II/34/83, II/34/86, II/38/29, II/38/71

T. I/07/38, I/117/13, I/42/28, II/04/23, II/05/07, II/34/73

t.+ si I/143/06, I/92/28, I/92/49

2. Bazı bitkilerin yenilebilir tohumlarından veya küçük küçük meyveciklerden oluşan bazı meyvelerin bu küçük meyveciklerinden her biri.

3. Yalnız, bir başına.

tane tane : Teker teker.

tanē : bk. tane¹ -1-

t. II/02/92

Tāne : bk. tane¹ -1-

T. II/26/52

Tāne : bk. tane¹ -146-

t. I/03/12, I/03/14, I/03/47, I/03/51, I/04/09, I/09/35, I/102/11, I/111/08, I/111/19, I/112/07, I/112/29, I/116/28, I/116/48, I/119/07, I/119/17, I/119/24, I/122/81, I/127/09, I/127/10, I/136/37, I/139/21, I/139/29, I/139/31, I/140/22, I/142/08, I/143/04, I/146/50, I/149/17, I/149/21, I/149/71, I/15/72, I/151/24, I/155/14, I/156/13, I/156/55, I/16/21, I/16/22, I/16/41, I/160/20, I/160/21, I/17/03, I/17/38, I/17/65, I/23/37, I/27/08, I/27/31, I/32/56, I/35/39, I/36/75, I/39/14, I/39/16, I/39/99, I/40/18, I/40/32, I/40/60,

I/41/34, I/41/63, I/42/69, I/44/23, I/46/63, I/46/64, I/46/65, I/46/85, I/46/86, I/46/90, I/48/54, I/50/24, I/50/42, I/50/54, I/50/57, I/53/30, I/54/06, I/54/44, I/55/66, I/55/75, I/56/42, I/58/94, I/58/96, I/61/47, I/62/18, I/65/12, I/65/37, I/68/18, I/68/33, I/68/58, I/73/42, I/74/95, I/76/13, I/76/33, I/92/39, I/96/92, II/04/22, II/04/25, II/04/26, II/04/27, II/04/35, II/09/42, II/13/41, II/14/56, II/14/57, II/15/111, II/15/114, II/15/115, II/15/117, II/15/51, II/20/76, II/21/97, II/25/104, II/29/15, II/29/64, II/31/15, II/31/16, II/31/19, II/31/21, II/31/36, II/32/111, II/34/83

T. I/01/69, I/50/51, II/08/47, II/20/29, II/28/39, II/32/106

t.+ di I/35/41

bi t.+ dir I/32/40

t.+ sî II/08/131

t.+ si I/117/41, I/149/17, I/16/06, II/08/130, II/29/64

t.+ Si I/04/10

t.+ sine I/85/11

t.+ yi I/53/30

bk. tane³ -1-

t. I/15/91

tānē : bk. tane¹ -1-

t. II/14/91

tanğıl tunğıl : Tangır tungur, genellikle boş şeylerin yuvarlanırken çıkardığı kaba ve gürültülü sesi anlatır; kaba ve gürültülü bir ses çıkararak. -1-

t. tunğıl II/07/26

tanı - : 1. Daha önce görmüş olmak, ilişkisi bulunmak, bilmek. -27-

t.- maz I/108/10

t.- maziş II/38/76

t.- mıyoş I/74/31, II/23/39

t.- ı II/02/21

t.- r II/23/24, II/38/77

t.- rıdı I/150/49

t.- rsı II/38/84

t.- yām I/49/82

t.- yamıyoş II/150/49

t.- ycan I/108/10

t.- yo I/38/68

t.- yodu I/71/83

t.- yoduş I/09/26

t.- yomuşdu I/78/41

t.- yoş II/26/17

t.- yyorum I/42/06

2. Boyun eğmek, yargısına uymak, saymak, saygı duymak.

t.- mazlā II/01/33

t.- mıyór II/01/38

t.- mıyöllē II/01/34

t.- yciğlā II/01/34

t.- ycaş II/01/38

3. Bir şeyin yapılması, bitirilmesi, tekrarlanması için belli bir süre veya şans vermek.

t.- dı I/47/54

t.- dılā I/47/50

tanı : bk. dana -2-

t. II/32/87

t.+ ları II/32/86

tāni : bk. tane -1-

t. II/02/50

tanıdı : bk. tanıdık -4-

t.- I/155/84

t.+ ı I/05/24

t.- m I/64/30

t.- nı II/24/33

tanıdık : Tanışılıp konuşulan (kimse), bildik, ahabap. -3-

t. I/121/34, I/15/57, II/38/26

tanış - : (Daha önce birbirini tanımayan kimseler) Birbirlerinin kim olduklarını öğrenmek. -4-

t.- ın I/44/85

t.- tıx manıştık I/42/60

t.- tıgız II/16/74, II/16/75

tanıt - : Kim ve ne olduğunu anlatmak, hakkında bilgi vermek. -3-

t. I/49/82

tanıtım

t.- ırsın I/139/18

t.- miş I/08/123

tanıtım : Tanıtma. -1-

t. I/139/43

tani : bk. tane¹ -7-

t. I/03/70, I/41/91, II/01/77, II/02/09,
II/02/44, II/08/122, II/26/15

tāni : bk. tane¹ -13-

t. I/50/41, II/02/13, II/04/27, II/04/28,
II/28/63, II/30/58, II/39/69, II/39/81

T. II/05/06, II/08/48, II/39/81

t.+ ydi I/63/15

t.+ yis I/50/24

tanker : Su, yakıt vb. sıvıları depolamaya
yarayan araç, tank. -1-

t. I/141/22

tansiyon : bk. tansiyon -1-

t. II/29/78

tansiyon : Atardamar içindeki kanın damar
çeperine yaptığı basınç. -9-

t. I/143/53, I/143/54, I/148/41, I/37/38,
II/19/75

t.+ dan I/143/55

t.+ umu I/143/58

t.+ umuşTu II/25/80

tansiyon hasdası : Tansiyonu normal
değerlerden daha yüksek ya da alçak
durumda olan kişi.

t. hasdasının I/93/52

tānsiyōn : bk. tansiyon -1-

t.+ dan I/58/14

tansiyön : bk. tansiyon -1-

t. I/01/58

tansiyun : bk. tansiyon -3-

t. I/133/12

t.+ u I/133/11

t.+ umdan I/133/11

tantır : bk. tandır -1-

t. II/32/109

tantiri : Tortu, çökelti. -1-

t. II/32/02

tañ : Çarpma sonucu oluşan yansıma
söz. -1-

t. I/95/21

tap - : Tanrı olarak tanımak, kulluk
etmek. -2-

t.- ılırdı I/110/29

t.- mışınız I/06/92

tapan : bk. taban¹ -1-

tarlıya t.+ a I/98/70

tapı : bk. tapu¹ -3-

t. II/09/67

bk. tapu²

t.+ da I/143/80

t. mēmırı I/143/80

taPla : Tabla, üstünde yemek de yenilen
yuvarlak hamur tahtası. -1-

t.+ nıñ II/29/62

taplan - : bk. toplan- -1-

t.- ı II/28/47

taprak : bk. toprak -1-

t. I/81/20

tapu : 1. Bir gayrimenkul üzerindeki
mülkiyet hakkını gösteren resmî belge. -2-

t. II/09/93

t. verceklerimiş I/10/90

2. Tapu dairesi.

Tara - : Tarakla tellerini birbirinden
ayırarak, karışıklığını gidermek. -1-

T.- dī II/37/50

taraf : 1. Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt
yanlardan her biri, cihet, yön. -176-

t. I/122/21, I/150/61, I/151/40, I/156/53,
I/156/59, I/160/16, I/160/30, I/20/61,
I/72/31, II/04/14

t.+ a I/03/12, I/10/103, I/101/34, I/11/43,
I/111/121, I/136/17, I/36/41, I/39/102,
I/40/64, I/79/64, II/32/61

t.+ ā I/70/84

t.+ da I/153/50, I/160/05, II/32/61

t.+ dağı I/97/28

t.+ dan I/117/45, I/150/61, I/153/76,
I/36/81

t.+ dan I/92/11
t.+ dı II/05/17
t.+ dıydı I/35/28
t.+ ı I/131/55, I/24/66, II/04/10, II/04/55,
II/28/55, II/31/20, II/38/63
t.+ ıdı I/96/84
t.+ ımız I/17/82
t.+ ına I/31/48, II/39/87
T.+ ına II/12/77
t.+ ında I/03/48, I/105/02, I/46/22,
I/79/43, II/15/75,
t.+ ındakı I/14/05
t.+ ından I/09/69, I/152/133, I/33/113
t.+ ındı II/05/49
t.+ ındıydı I/70/84
t.+ ını II/33/67
t.+ ınan II/10/88
t.+ ıj I/97/27
t.+ lā II/35/20
t.+ lā yapādık II/32/61
t.+ laj I/97/26
t.+ ları I/96/70
t.+ ta I/139/14, I/147/28, I/151/38,
I/151/39, I/156/59, I/55/13, I/96/83,
I/97/27, I/97/28, II/05/16, II/37/31
t.+ Ta I/03/11, I/11/42, I/156/39, I/50/30,
I/79/64
t.+ takı I/36/36, I/46/50
t.+ takılarıj I/97/26
t.+ tan I/126/26, I/160/14, II/29/18
t.+ Tan I/130/97, I/16/55, I/16/60
t.+ tāydı I/38/08
t.+ tı I/36/31, II/31/19
t.+ Tı I/03/12
t.+ Tı II/05/15
t. vurudu I/151/40
2. Yöre, yer, bölge.
t. I/64/76, I/96/17, I/121/45, I/150/08,
I/150/18, I/150/33
t.+ da I/68/38
t.+ ı I/71/80, I/93/17, I/110/61, I/145/89

t.+ ına I/96/90, II/10/44
t.+ ında I/67/17, I/79/10, I/93/16,
I/110/71, I/158/22, II/23/157, II/29/103
t.+ ından I/68/13, I/71/82, I/79/06,
I/92/09, I/93/13 I/153/85
t.+ ındanım I/71/79
t.+ ını II/10/46
t.+ lāda II/32/42
t.+ lāna I/67/56
t.+ larından II/10/88
t.+ ta I/64/76, I/74/97
t.+ Ta I/67/17
t.+ tı II/10/52
3. Dügünde evlenen kişilerden her
birinin yakını olan kişi veya kişiler.
t.+ ı I/98/20, I/98/21, I/103/18, I/148/13,
I/148/22, I/154/20, I/154/23
t.+ ına I/118/13, I/118/14, I/148/22,
I/148/31
t.+ ında I/59/25, I/118/16
t.+ ındā I/59/23
t.+ ından I/59/22
t.+ ındı II/35/54
t.+ ıngına I/32/92
t.+ ını I/32/92
t.+ ta II/37/51
t.+ tan II/37/51
4. (İyelik ve diğer çekim ekleriyle
kullanıldığında) Bahsedilen kimse veya
varlığı belirtir.
t.+ ı I/74/99
t.+ ına I/151/22
t.+ ından I/122/49, II/02/98, II/04/05,
II/04/50, II/21/82
t.+ ıjzdan I/42/68
5. Bir kimsenin anne veya babasının
soyundan gelenlerin hepsi.
t.+ ından I/42/66, I/97/59
t.+ larımız I/68/28
6. Bir şeyin belli bir kısmı.
t.+ ı I/36/77
t.+ ım I/58/91

tarâf

- t.+ ıj I/58/92
7. Bakım, durum, yön.
t.+ ĩ II/09/82
tarâf : bk. taraf^f -1-
t.+ dâ I/51/39
târaf : bk. taraf² -1-
t. II/35/21
tarana : bk. tarhana -48-
t. I/04/51, I/04/58, I/102/54, I/103/57,
I/109/27, I/26/68, I/45/62, I/87/117,
I/87/20, I/87/85, II/37/109
t. çorbası yapmış I/117/24
t. çorbası I/07/28, I/07/33, I/79/89,
I/96/50
t. çörbası I/152/83
t. dolması I/76/32
t.+ lâ I/04/54
t.+ lar I/04/52
t.+ mısı I/97/32
t.+ mız I/02/41
t.+ mızı I/97/34
göce t.+ mızı I/97/35
un t.+ mızı I/97/34
t.+ sı I/02/34, I/04/56
kürt t.+ sı I/04/56
un t.+ sı I/103/53
un t.+ sı yaparız I/103/51
t.+ sını yaparız I/103/51
ince t. yaparız II/37/127
t. yaparız I/103/46
t. yaparıs I/26/67
t. yapcam I/103/46
t. yapmeyiz I/70/47
t.+ yı I/102/55, I/87/20, I/87/84, I/87/86,
I/98/76, II/35/76, II/35/79, II/37/109
t.+ yı yapardık II/37/109
t.+ yĩ I/02/32, I/76/32
taranā : bk. tarhana -2-
t. I/103/43
kesme t. I/04/55
tarāna : bk. tarhana -1-

- t.+ yı I/04/49
tarav : bk. taraf^f -17-
t. I/13/24
t.+ a I/117/10, I/117/41, I/54/71
t.+ ı I/03/26, I/115/39, I/117/10, I/31/41,
I/93/19, II/01/02
t.+ ina I/03/49
bk. taraf²
t.+ inđa I/44/22
bk. taraf³
t.+ ında I/59/23
bk. taraf⁴
t.+ ından I/95/66, II/32/44
taşav : bk. taraf² -1-
t.+ ina I/120/35
tarhana : İçine domates, biber, kokulu
otlar, soğan, süt veya yoğurt konmuş
hamurun kurutulup ufalanması ile elde
edilen çorba malzemesi ve bununla yapılan
çorba. -3-
t. I/101/10
t. yaparıs I/32/36
t.+ yı yapıyoS I/98/76
tarhana çorbası : İçine domates,
biber, kokulu otlar, soğan, süt veya yoğurt
konmuş hamurun kurutulup ufalanması ile
elde edilen çorba.
tarhana dolması : Bulgur ve tarhana
kullanılarak yumurta, un, soğan, baharat
gibi malzemelerle yoğurularak hazırlanan
köfte şeklindeki yiyecek.
tarşana : bk. tarhana -1-
t.+ yı II/37/120
tarřanā : bk. tarhana -1-
t.+ yı I/79/76
tārhanā : bk. tarhana -1-
t. I/04/48
tarım : Bitki yetiştirmek için toprak
üzerinde yapılan çalışmaların bütünü,
ziraat. -10-
t. I/141/09, I/142/55, I/149/27
sulu t. I/69/24

tarım ālātu : Tarım aleti, ekip biçme işlerinde kullanılan farklı özelliklerdeki araçlar.

t. ālātīndan II/09/05

tarım ğiredi kōparatifi : Çiftçilerin ürünlerini daha kolay pazarlamak ve tüketiciye ulaştırmak için kurdukları ortaklık.

t. ğiredi kōparatifi II/04/22

t. ğiredi kōparatifi II/04/20

t. ğiredi II/04/20

t. ve orman kalkınma kōparatifi II/02/47

tarımcılıK : Tarım işleriyle uğraşma, ziraatçılık. -1-

t. I/86/31

tari : <<tarih¹+i -1-

t.+ nde I/133/59

tari_i : bk. tarihi -1-

t. II/02/14

tari_i : bk. tarihi -2-

t. I/05/19, I/46/46

tārī_ēser : bk. tarihī_ēser -1-

t. I/149/20

tārī_i_ēser : bk. tarihī_ēser -1-

t. II/14/22

tārīÇçi : bk. tarihçi -1-

t. II/02/22

tārīF : bk. tārif -3-

t. edeyim I/156/37, I/156/58

t. etmişler I/140/25

tārīf : bk. tārif -1-

t.+ i I/157/34

tārīF : Bir şey veya kavramı, ne olduğunu ve ne olmadığını gösterecek şekilde temel unsurlarını, özelliklerini belirterek eksiksiz olarak tanıtmak, tanımlama. -6-

t.+ i I/04/34, I/148/48, I/87/46, I/98/14

tārīF et- : Tarifini yapmak, ne ve nasıl olduğunu anlatmak, tanımlamak.

t. etsem I/40/64

t. etTiniz I/98/13

tarih : 1. Bir olayın meydana geldiği gün ve yıl. -10-

t.+ di II/09/10

t.+ e II/02/18

t.+ i I/149/54

son ğullanımı t.+ i II/39/17

2. Bir olayın meydana geldiği gün ve yılın rakamla yazılmış şekli.

t.+ ini I/147/25

t.+ lerini I/11/19

3. Bir şeyin oluş zamanı.

t. I/75/18

t.+ ini I/122/16

4. Toplumların, milletlerin başından geçen olayları zaman ve yer göstererek anlatan, bunların sebep ve sonuçlarını, birbirleriyle olan ilişki ve bağlantılarını inceleyen ilim.

t.+ i I/122/05

5. Geçmişte yaşanmış olaylar dizisi.

cannı t.+ im I/95/87

tarih : bk. tarih³ -1-

t.+ i I/117/50

tārīh : bk. tarih¹ -6-

t.+ i I/147/36, II/09/11

t.+ ti II/02/06

bk. tarih³

t.+ i I/01/77,

t.+ ini I/68/67, I/99/48

tārīh : Tarihî konular üzerinde araştırma yapan ve bunları yazan kimse. -1-

t. II/02/23

tārīhÇi : bk. tarihçi -1-

t.+ ler I/149/64

tārīhi : (Mimari eserler için) Geçmiş asırlardan bu güne ulaşmış olan. -2-

t. I/92/33, II/02/06

tārīhī : bk. tarihi -1-

t. II/04/46

tārīhi : bk. tarihi -1-

t.+ i II/23/169

tarihi_ēser

tarihi_ēser : Uzun zaman önce meydana getirilmiş ve tarihî değeri olan eser. -1-

t.+ imiz I/139/51

tarihi_ēser : bk. tarihî_ēser -1-

t. I/160/07

tārihi_ēser : bk. tarihî_ēser -1-

t. II/05/11

tārihi_īser : bk. tarihî_ēser -1-

t. II/05/21

tārīna : bk. tarhana -1-

t.+ mıza II/21/23

tarla : Tarıma elverişli, belirli ve sınırlı toprak parçası. -85-

t. I/07/86, I/134/65, I/153/105, I/20/14, I/68/35, I/80/13, I/81/22, I/81/36, I/81/47, I/81/49, I/81/51, I/85/13, I/85/23, I/91/75, I/95/10, II/11/54, II/19/127, II/19/136, II/19/137, II/19/140

t.+ da I/129/42, I/134/44, I/136/34, I/14/43, I/155/102, I/16/15, I/74/41, I/85/05, I/85/54, I/87/58, I/95/10, I/98/118

t.+ dan I/130/46, I/153/91, I/23/45, II/37/110

t.+ la I/81/22

t.+ lā I/32/42, II/20/16

t.+ lāda I/153/91

t.+ lāmız II/19/20

t.+ lar I/41/54

t.+ lara I/144/57, I/93/65

t.+ lardan I/130/36

t.+ ları I/06/11

t.+ larında I/68/64, I/68/65

t.+ larının I/41/51

t.+ mız I/102/06, I/11/29, I/148/40, I/150/21, I/46/27

t.+ mıznan I/153/32

t.+ nın I/153/18, I/74/56

t.+ sı I/139/01, I/153/35, II/09/66

dā t.+ sı II/09/66

t.+ sına I/130/25

t.+ sında I/07/88

t.+ sindan II/39/134

t.+ ya I/153/91, II/10/22, II/19/148, II/19/160, II/19/49, II/20/15, II/38/05

t.+ yā II/38/21

t. yapıcēmiz II/19/20

t. yaptıK II/19/19

t.+ yı I/135/29, I/83/42, I/85/22, I/96/91, II/20/77

tarla taban : Tarla ve benzeri.

t. taban I/06/27, I/46/26

tarlā : bk. tarla -7-

t.+ da II/35/13

t.+ dı II/35/16

t.+ lāna II/09/92

t.+ lar I/07/59

t.+ ya II/35/10, II/35/109

t.+ yı II/10/55

tarlā : bk. tarla -2-

t. I/100/18, I/81/34

tarīā : bk. tarla -2-

t. II/10/56

t.+ dan II/20/84

tarla : bk. tarla -3-

t.+ da I/98/116

t.+ lara I/130/23

t.+ ları I/130/21

tārla : bk. tarla -2-

t.+ da I/70/08

t.+ mız I/81/14

tār̄la : bk. tarla -1-

dā t.+ sı II/09/67

tārlā : bk. tarla -1-

t.+ da II/20/15

tarh : bk. tarla -25-

t. II/19/34, II/38/27, II/39/105, II/39/94, II/39/95

t.+ dan I/07/59, I/23/62, I/94/15, II/39/98

t.+ dı II/39/96

t.+ ları II/21/11, II/26/37

- t.+ ya I/110/34, I/131/48, I/14/43, I/141/24, I/144/75, I/155/101, I/90/31, I/96/86
I/94/14
- t.+ yā I/80/11
- t.+ ya tapana I/98/69
- t.+ yı I/157/73, I/50/60
- t.+ ylān I/71/52
- tarlı** : bk. tarla -1-
t.+ ları II/21/10
- tarlı** : bk. tarla -2-
t.+ lara II/10/48
t.+ larī II/02/79
- tarlılık** : Tarlalık, ekilip biçilen arazi, tarla. -1-
t.+ Tı II/09/28
- tarna** : bk. tarhana -4-
t. I/28/35, I/28/41
t. yapardık I/153/27
t. yapmıyoz II/22/70
- tārna** : bk. tarhana -10-
t. I/101/20
t. çorbası yapıydım I/28/21
t. çorbası I/33/147, I/33/90
t.+ dan I/28/45
t.+ mız I/31/18, I/85/27
t.+ sını I/152/48
t. yaparıS I/70/40
t. yapıyoduğ II/22/70
- tārnā** : bk. tarhana -1-
t.+ ları II/37/115
- tārna** : bk. tarhana -4-
t. II/29/49, II/29/52, II/29/57, II/29/58
- tārni** : bk. tarhana -3-
t.+ yı I/70/40, I/70/45, I/70/46
- tārni** : bk. tarhana -1-
t.+ ynağ II/29/42
- tārtılı** : Tartılmış. -2-
t. I/42/44
- tas** : İçine su, sulu şeyler ve çeşitli maddeler konan, madenden, ayaksız, derince, yayvan kap -13-
t. I/06/105, I/105/43, I/105/47, I/105/48, I/96/86
t.+ dan I/105/48
t.+ ı I/105/47, I/105/51, I/121/58
t.+ inan II/21/70
t.+ ıñ I/105/44
t.+ lara I/132/33
- tas kebabi** : Üzerine tas kapatılarak pişirilen pirinçli bir tür kuşbaşı et yemeği.
t. kebabi II/39/25
- tasa** : Üzüntü, kaygı. -6-
t. I/45/58, I/45/62, I/51/10
acı t. I/137/42
t.+ lar I/35/27
t.+ mız I/63/33
- tasarlí** - : Tasarlamak, yapılacak şeyi zihinde hazırlamak, zihinde planlamak. -1-
t.- yöle I/05/26
- tāsfiye** : bk. tavsiye -1-
t. II/13/57
- tası** : bk. tasa -1-
t. II/39/152
- tāsil** : bk. tahsil -1-
t.+ im I/158/32
- tāsilli** : Tahsilli, öğrenim görmüş, okumuş. -1-
t. I/68/26
- tāsiyon** : bk. tansiyon -1-
t. II/24/107
- taş** : Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. -32-
t. I/103/59, I/103/62, I/120/27, I/120/58, I/149/21, I/38/16, I/55/04, I/98/93, II/10/38, II/15/51, II/37/116
T. I/151/41, II/09/100
T.+ da I/152/65
t.+ ı I/149/25
t.+ lar I/68/70, II/23/150, II/23/169, II/23/171

taş fırın

t.+ lar I/19/26

t.+ ları I/38/14, I/38/16, I/50/09, II/15/53, II/15/54, II/23/151

t.+ larını II/23/171

t.+ ları I/38/14

taş fırın : İçinde odun yakılarak ekmek pişirilen, yüksek ateşe dayanıklı tuğlalardan yapılmış ve pişirme süresi modern fırınlardan daha uzun olan fırın, kara fırın

t. fırın I/98/93

taş ocağı : Yapı işlerinde kullanılacak taşların çıkarıldığı yer.

tâş : bk. taş -1-

t. I/120/52

taşı - : (Bir şeyi bir yerden başka bir yere) Götürmek. -9-

T.- dı I/85/56

t.- dık II/31/13

t.- dı I/41/84

T.- dılâ II/09/44

t.- nırdı I/73/20

t.- nıyodu I/103/23

t.- rdık I/38/39

t.- rdın I/32/43

t.- yödün I/38/45

taşımā : 1. Taşımak işi, nakliye. -2-

t.+ ya II/31/13

2. Taşınmış.

t. II/10/11

taşımā : bk. taşımā² -1-

t. suynā II/21/68

taşımā : bk. taşımā¹ -1-

t. I/36/06

taşımāk : Taşımak, (bir şeyi bir yerden başka bir yere) götürmek işi. -1-

t. I/41/90

taşımālī : Taşımālī eğitim, ilköğretim öğrencilerini bulundukları köy vb. yerden okulun bulunduğu daha büyük merkezlere araçlarla götürüp getirme şeklinde yapılan eğitim. -4-

t. I/149/13, II/04/37, II/09/84

taşın - : Başka bir yere gitmek, göçmek. -3-

T.- dılâ II/19/40

t.- iyi I/05/37

t.- mışlar I/38/25

taşınmı : Taşınma, taşınmak işi. -1-

t.+ ya I/149/54

taşıt : Taşıma aracı, nakil vasıtası. -1-

t. I/41/62

taşlık : Taşı çok olan (yer). -1-

t. I/92/36

taşlık : bk. taşlık -1-

t. I/92/03

tat : 1. Bazı cisimlerin tatma organında bıraktığı tatlı, ekşi, acı, kekre vb. duyum. -1-

t. II/23/146

2. Tatlılık.

tadı damağında (kal-, ol-) : (Yenen veya çok zevk alınan bir şeyin) Tadını unutamamak.

tāta : bk. tahta¹ -18-

t. I/70/37, II/22/24

t.+ dan I/157/74

t.+ lāda II/25/88

t.+ ları I/106/43, II/20/02

t.+ larıyan I/106/43

t.+ lı I/77/07, II/11/65

t.+ nın II/20/05

t.+ nı I/56/48, I/70/37, II/20/02

t.+ sı I/19/25

t.+ sıydı I/19/25

t.+ ynan I/112/15, I/126/43

bk. tahta²

t. I/47/15,

tataı : bk. tatar -1-

t.+ İā I/65/21

tatar : Tataristan, Kırım, Kuzey Kafkasya ve Sibirya'da yaşayan Türk soyundan halk ve bu halktan olan kimse. -23-

t. I/150/14, I/65/10, I/65/21, I/68/18, I/74/100, I/92/20, II/03/76, II/04/41, II/13/12, II/13/38, II/13/40, II/13/65, II/13/66, II/17/11

t.+ dır I/158/07

t.+ ım I/65/09

t.+ ın I/65/09

t.+ la I/68/21

t.+ lardan I/68/21, I/86/59

t.+ nan II/13/38

tatar : bk. tatar -2-

t. II/13/66

t.+ dı I/91/17

tatār : bk. tatar -1-

t. I/65/10

tateşlan - : bk. ateşlen- 2 -1-

t.- ır I/98/110

tāti : bk. tahta¹ -2-

t.+ dan I/08/64

t.+ ya I/99/48

taTil : bk. tātīl¹ -3-

t. II/37/34

t.+ e I/90/60, II/37/35

tātīl : 1. Kanuna göre çalışmaya ara verilen süre. -5-

t. I/147/46, I/36/20

t.+ de I/149/17

t.+ lerde I/90/47

2. Dinlenmek ve eğlenmek maksadıyla çalışılmadan geçirilen süre.

t.+ e I/16/51

tatlı : 1. Şekerle veya şekerli şeylerle yapılan yiyecek. -18-

t. I/129/58, I/131/36, I/40/25, I/71/58, I/97/43, II/11/09, II/31/49, II/33/74

āda t.+ sı I/71/54, I/71/60

üzüm t.+ sın I/131/43, I/131/44

t. veriller I/119/45

t. yapardı I/11/43

t. yapıyoduğ I/71/63

2. İçilebilir ve yenilebilir lezzette olan, acı olmayan. -8-

t. I/131/43, I/142/37, I/146/50, I/95/11

t. börek I/129/59

t. börek II/34/90

t. böreyi II/37/101

3. Şeker tadında olan, içinde şeker bulunan, tadı hoş olan, ağza hoş gelen. -2-

t. I/143/54

t.+ dır I/84/02

4. İnsanın üzerinde iyi etki bırakan, hoşla giden, ferahlık veren, rahatlatan, yumuşak. -1-

t. I/46/130

5. Cana yakın, yumuşak, sevimli. -1-

t. I/15/01

tatlıla - : Tatlanmasını sağlamak, tatlı duruma getirmek. -1-

t.- rsıñ II/37/96

tava : Yiyecekleri kızartmak, yağ kızdırmak işlerinde kullanılan saplı yayvan kap. -10-

t. I/76/85

t.+ da I/148/58, I/40/49

t.+ da yap I/40/56

t.+ lar II/23/50

yanmaz t.+ lar I/40/24

t.+ lara I/33/55

t.+ sı I/19/29

t.+ sī I/19/29

t.+ ya I/44/44

tavā : bk. tava -1-

t.+ yı II/18/01

tavan : Bir binanın, bir odanın, kapalı bir yerin üst kısmını oluşturan düz bir yüzey şeklindeki kısım. -3-

t.+ a I/124/41

t.+ ı I/18/58

t.+ narī I/18/58

tavı : bk. tavuk -2-

t.+ ıñ I/41/89

t.+ ymızı I/01/28

tavı : bk. tava -1-

t.+ yı II/39/34

tavik

tavik : bk. tavuk -12-

t. I/41/90, II/20/14, II/31/16

t. etiynen I/36/53, I/36/58

t.+ lara I/07/58

t.+ lardan II/31/16

t.+ ları I/35/33

t.+ larıñ I/35/50

t. suyunan yaparı I/36/54

t. suyunan I/36/58

t. yapmış II/20/10

taviğ : bk. tavuk -1-

t. mıvıg I/35/34

tavī : <<tavuk+u -2-

t.+ mı II/08/89

t.+ nı I/35/35

taviğ : bk. tavuk -1-

t. I/61/55

taviğ : bk. tavuk -1-

t. I/153/83

tavsiye : Bir şeyin yapılıp yapılmamasını öğütme, o hususta yol gösterme. -2-

t.+ m I/51/13

t.+ ynen I/60/87

tavsiye et- : Önermek.

tavsiyi : bk. tavsiye -1-

t. iden I/87/03

tavsiyon : bk. tansiyon -3-

t. I/58/78, I/58/79

t.+ a I/58/79

tavū : <<tavuk+u -4-

t. I/16/09

zirāt t. II/08/66

t.+ ım I/06/32

t.+ muzdan II/21/22

tavug : bk. tavuk -3-

t. I/13/16, I/13/17

t. etinden I/105/38

tavuk : Sülüngillerden, dünyanın her tarafında yetiştirilen, eti ve yumurtası için üretilen, kanatları kısa ve küt, evcil kümes hayvanı. -26-

t. I/101/24, I/121/57, I/132/29, I/16/10, I/16/12, I/32/66

t.+ dan I/121/59

t.+ lâ I/145/74

t.+ la yapıyoru I/132/16

t.+ lar I/19/29, I/19/30

t.+ lara I/16/07

t.+ ları I/145/74, I/16/08

t.+ lárımız I/100/09

t.+ larıñ I/22/03

t.+ lu I/148/22, I/148/24

t. vurdum I/157/78

t. yapıyoduk II/08/84

tavuk cıgası : Tavuk tüyü.

t. cıgalarından I/26/35

tavuk culuk : Tavuk ve tavuğa benzer kümes hayvanları.

t. culuk I/101/20

tavuk eti : Tavuğun insanlar tarafından yenilebilen bölümleri, beyaz et.

tavuk kınoru : (Marka adından) Yapay tavuk suyu.

t. kınorları I/132/30

tavuk suyu : Tavuğun içinde haşlandığı, çorba ve yemeklerde kullanılan lezzetli kabul edilen su.

tavuk sote : Ufak ufak doğrandıktan sonra yağda hafifçe kavrulmuş tavuk eti.

t. soti yapıyöm II/39/24

tavuk : bk. tavuk -1-

t. suyu I/127/49

tavuk : bk. tavuk -4-

t. I/121/53, I/22/01, I/22/02, I/60/74

tavukculuğ : Tavukçuluk, tavuk yetiştirme ve satma işi. -1-

t. I/101/10

tavuz guşu : Tavus, sülüngiller familyasından, tiz sesli, erkeğinin kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş. -1-

t. guşu I/12/24

tāy : bk. ta -1-

- t. II/08/134
- tayala -** : Ayalamak, sahip çıkmak, benimseyip kendine mal etmek. (?) -1-
t.- llādī I/64/110
- tayın** : bk. tāyin¹ -2-
t.+ ı çıkdī I/68/77
- tayır tayır** : Orağın ekine sürtünce çıkarmış olduğu ses. -1-
t. tayır II/07/58
- tāyin** : 1. Bir göreve yerleştirme, atama. -3-
t.+ i II/06/54
2. Belli etme, ayırarak belirleme, belirli duruma getirme.
tāyin et- : Belirlemek.
t. ediñ I/108/47
tāyini çık- : Bir yere tayinine ait karar tasdik edilmiş olmak.
t.+ i çıkātTırınıcī II/30/57
- Taze** : bk. tāze -5-
t. I/13/11, I/85/59, II/20/13
T. I/04/57
T. fasulyeyi I/85/57
- tazē** : bk. tāze -1-
t.+ di II/20/14
- tāze** : İlk ve yeni durumunu koruyan, bayatlamamış, bozulmamış olan. -16-
t. I/109/27, I/109/28, I/109/35, I/121/69, I/154/59, I/85/59
tāze t. I/109/37
t.+ den yaparıS I/109/37
t.+ dir I/100/37
t.+ si I/132/49
t.+ sini I/100/38, I/127/31, I/154/61
t. tāze I/109/37
- tāze fasulye** : Fasulye bitkisinin taze ve turfanda olanı.
t. faSilleyi I/08/42
t. fasūlye I/60/24
- tazeciK** : Çok taze bir şekilde, taptāze. -1-
t. I/13/12
- te** : bk. da -7-
t. I/30/30, I/34/45, II/16/104
T. I/153/55, I/58/64, II/21/48, II/34/36
- tē** : bk. da -1-
t. I/52/88
- te** : bk. ta -3-
t. I/139/32, II/14/79, II/25/23
- Tē** : bk. ta -5-
t. I/144/45, I/160/13, II/16/03
T. I/33/15, I/75/09
- tebi** : bk. tabi -1-
t. I/48/53
- tebī** : bk. tabi -1-
t. I/149/37
- tecāvcüz** : Tecavüz, namusa saldırma. -1-
tecāvcüz etmi : Tecavüz etmek, namusa sataşmak işi.
t. etmiye I/24/52
- tecellē** : bk. tecelle -1-
taḳdir t. I/88/33
- tecelle** : Tecelli, kader, talih. -1-
t. I/88/42
- teciḥ** : Ne olduğu bilinmeyen (kimse). (?) -1-
t. edemen I/122/50
- tecriḇeli** : Tecrübeli, yaptığı işte tecrübe kazanmış, birçok olayla karşılaşmış ve bunlardan ders alıp olgunlaşmış, görmüş geçirmiş, deneyimli. -1-
t. II/08/36
- tedirgin** : Rahatı ve huzuru kaçmış. -1-
tedirgin ol- : Rahatı, huzuru kaçmak, huzursuzluk duymak.
t. olsun I/95/72
- tedirginniK** : Tedirginlik, tedirgin olma durumu, huzursuzluk. -1-
t. II/09/92
- tef** : Parmakla vurularak çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan ibaret musiki aleti, daire. -5-
t. I/15/86, II/15/16, II/34/21
t.+ i I/101/63

têf : bk. tef -1-

t. II/15/16

tefe : Dokuma tezgâhında tarağı tutan ağaç veya metal parça. -1-

t.+ yi I/87/102

teFeci : Yüksek faizle ödünç para veren kimse, murabahacı. -1-

t. II/04/78

TeFeg : bk. tefeK -1-

uFağ T. I/158/46

tefeK : *Ufak tefek* söyleyişinde geçer. -5-

uFağ t. I/85/53

uFağ t. I/71/71

uFağ t. I/119/80, I/119/81

tefter : bk. defter -1-

t. I/35/60

teg : bk. tek¹ -5-

t. I/149/57

bi t. I/152/124, II/28/43

teK t. I/111/60

Tègne : bk. teKne -1-

T.+ lède II/12/35

tehne : 1. Tenhâ, ıssız, içinde az insan bulunan (yer). -4-

t.+ ce I/36/19

t.+ de I/36/69

t.+ yidi II/23/38

2. Yoğun olmayan, uygun (zaman).

t. II/33/80

tek : 1. Bir, biricik, yegâne, eşi olmayan. -65-

t. I/06/106, I/07/106, I/07/36, I/122/68, I/126/02, I/27/23, I/35/61, I/40/51, I/46/92, I/54/59, I/94/02, II/04/43, II/13/36, II/25/03, II/39/121

bi t. I/113/40, I/14/27, I/94/67, II/02/48

bir t. I/69/69

t.+ iz I/106/07

2. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Aynı işi gören nesnelerden her biri.

t.+ i I/40/51, I/58/39

t.+ ini I/27/26

tek baş (başına) : Yalnız olarak, kendi başına, yalnız.

t. baş oluyon II/01/61

t. başına I/82/05

t. başına II/33/37

tek tek : Birer birer, bir bir.

tek t. I/03/51, I/111/64, I/111/65, I/23/23, I/54/14, I/97/21, I/97/22, II/10/57, II/32/33, II/38/32

t. teK I/03/51

t. teg I/111/60

t. tek I/111/64, I/111/65, I/23/23, I/54/14, I/97/21, I/97/22, II/10/57, II/32/33, II/38/32

t. tek yapāsan I/40/50

tek t. yapāsan I/40/50

tek tük : Az, seyrek.

t. tük I/39/91

t. tük I/61/47, II/32/117

tèk : bk. tek¹ -1-

t. I/64/123

tek tekerli : Tarım işlerinde kullanılan bir tekeri bulunan motorlu araç. -1-

t. I/74/51

teğabül : Karşılık olma, karşılama, yerini tutma. -1-

t. ediyo I/92/48

teKad : Takat, bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman. -1-

t.+ ım I/15/44

tekbir : İslam dininde Allah'ın büyüklüğünü, yüceliğini anmak için söylenen "Allahuekber" sözü. -3-

tekbir al- : "Allahuekber" sözünü okumak, tekbir getirmek.

t. ala ala I/123/18

t. ala I/125/80

tekele : <<tekerlek+i -1-

t.+ ni I/27/25

tekelleme : Tekerleme, bir dilin özelliklerinden olan, hoş, şaşırtıcı, basma kalıp söyleyiş. -2-

t. I/47/37

t.+ yi I/47/35

teker : Tekerlek. -1-

t. I/68/73

t.+ i I/155/99

t.+ lerin I/68/73

t.+ li I/153/16

teker : bk. teker -1-

t. I/71/27

tekerlek : Bir mil etrafında dönen ve taşıtların yol almasını sağlayan kalın bir çember şeklindeki parça. -1-

t.+ li I/121/116

tekerlī : <<tekerlek+i -1-

t.+ de I/68/71

tekir : kedi adı -1-

t. II/31/36

tekkā : bk. tekKe -1-

t.+ niñ II/16/96

tekKe : Bir tarikata mensup dervişlerin zikir ve ibadet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği şekilde yaşadıkları yer, dergâh. -15-

t. I/114/06, I/147/22, I/95/20, II/28/42, II/28/45, II/28/46

t.+ niñ I/114/06, I/147/22

t.+ si I/147/24

memed efendi t.+ si I/147/24

t.+ yi I/122/30, I/147/34, II/28/47, II/28/48

tekke : bk. tekKe -1-

t. I/122/29

tekki : bk. tekKe -1-

t.+ ye I/79/62

tekli - : Teklemek, sık fideleri seyrekleştirmek. -1-

t.- cez I/145/38

teklif : Bir hususta yapılması veya yapılmaması düşünülen şeyler hakkında başkalarına görüş sunma, öneride bulunma. -1-

teklif et- : (Bir kimseye bir şeyin olması veya bir şeyi yapması için) Öneride bulunmak.

t. etTi I/125/24

teknil : Bütün, eksiksiz. -1-

tam t. I/147/50

t.+ ye I/70/42

teKne : Türlü işlerde kullanılmak için çoğu ağaçtan veya taştan yapılan, uzun ve geniş kap. -14-

t. I/07/103, I/148/09, I/153/21, II/12/32

t.+ de I/153/22, I/30/23

t.+ lē I/30/22, II/12/35

t.+ lēde I/102/47

t.+ niñ I/70/36, I/70/39

T.+ niñ I/79/85

t.+ ye II/37/121

t.+ yi I/153/22

teknē : bk. teKne -2-

t.+ den II/37/65

teknē : bk. teKne -2-

t. I/73/16

tekni : bk. teKne -1-

t.+ ye I/103/47

tekni : bk. teKne -1-

t. II/08/115

teKrā : bk. tekrar -1-

t. II/07/77

tekrar : Aynı olay, iş yahut eylemin yeniden bir veya daha çok defa meydana gelişi, yine, yeniden, bir daha. -32-

t. I/118/17, I/122/07, I/132/29, I/142/53, I/142/61, I/148/38, I/152/59, I/156/20, I/158/18, I/33/72, I/40/50, I/55/26, I/58/32, I/70/28, I/70/29, I/70/31, I/70/40, I/73/63, I/74/64, I/74/67, I/74/68, I/74/80, I/79/57, I/79/62, I/82/04, I/95/126, II/23/192, II/23/200, II/34/04

T. I/152/09

tekrār : bk. tekrar -2-

t. I/142/50, I/32/74

tekrār : bk. tekrar -1-

t. I/71/34

tekrār : bk. tekrar -1-

t. I/75/76

tekrarda

tekrarda : bk. tekrardan -1-

t. I/40/48

tekrardan : Tekrar. -4-

t. I/152/116, I/152/137, I/152/53, I/82/21

tel : 1. Çeşitli madenlerden yapılan ve çeşitli işlerde kullanılan, kopmaya karşı dayanıklı çok ince ve uzun nesne. -11-

t. I/55/05, I/55/06, I/55/11

t.+ e II/18/25

t.+ i II/18/25, II/30/71

çamaşır t.+ ini I/97/16

t.+ iñ I/97/17

t.+ lē II/30/81

t.+ lere I/97/15

2. Gelinlerin başına takılan uzun, ince, parlak beyaz nesne. -6-

t.+ ini I/148/25

t.+ leri I/70/78

t.+ li I/161/34, II/39/139

t.+ li pullu II/39/157

t.+ li sarğa I/161/31

3. Ev, bahçe vb. etrafına sınırı belirlemek ve içerideki alanı çeşitli dış etkilere korumak amacıyla çekilen korunak, çit. -3-

t. çevirdilē II/01/85

t. çevirmezken I/122/19

t.+ i çevirdiK I/122/20

4. Böyle bir nesneden kafes şeklinde örülmüş levha. -2-

t. I/28/42

t.+ lēden I/28/42

telaş : Belli bir sebepten meydana gelen heyecanla karışık acele. -1-

t. I/66/36

telāşa : bk. telāşe -1-

t.+ sı I/28/38

telāşe : bk. telāşe -2-

t.+ ɲe I/79/95

t.+ si I/79/92

telāşe : Telaş. -3-

t.+ leri I/112/82

t.+ miz I/03/85, I/130/32

telef : Yok etme, mahvetme, öldürme. -1-

telef ol- : Mahvolmak, ölmek.

t. oldu II/31/16

telefon : Alıcı vericiler yardımıyla uzaktan konuşmayı sağlayan alet. -26-

t. I/113/26, I/154/46, I/33/135, I/35/15, I/47/31, II/16/106

t.+ lā II/34/25

t.+ nā II/16/105, II/16/107, II/34/24

t.+ nan I/102/32

t.+ suz I/76/88

t.+ u I/52/87

t.+ umu I/139/23

t.+ umuz I/70/75

telefon aç- (et-) : (Konuşmak üzere) Birini telefonla aramak.

t. açālā I/33/136

t. āçālā I/33/135

t. açıveri II/20/80

t. açıve I/84/04

t. açTı I/83/79, II/38/44

t. eder I/116/54

t. ēderdi I/113/69

t. et I/91/83

t. etmēnce I/80/20

t. etTiydi I/39/100

telefon : bk. telefon -1-

t. çalıyuru I/65/29

televīzon : bk. televizyon -1-

t.+ u çıkarmāzsañız II/03/44

televiz : bk. televizyon -1-

t.+ lēde I/79/89

televize : bk. televizyon -1-

t.+ de I/79/17

televizon : bk. televizyon -14-

t. I/145/95, I/38/70, I/59/65, I/59/75

t.+ a I/48/65, I/53/53, II/39/04

t.+ a çıKıcām II/03/14

t.+ da I/10/43, I/111/58

- t.+ dı II/28/89
t.+ ı II/28/90
t.+ u I/38/70
t.+ uş I/59/88
televizön : bk. televizyon -1-
t.+ u II/03/15
televizyon : Hareketli veya sabit resimlerin kalıcı olmayan görüntülerinin elektromanyetik dalgalar yoluyla renkli veya beyaz olarak yayını. -8-
t.+ a verişiniz II/37/41, II/37/42
t.+ da I/84/25, II/34/78
t.+ nâda I/49/53
t.+ nar I/41/50
t.+ u I/76/87
t.+ umuz I/76/81
televizyon : bk. televizyon -1-
t. I/76/86
televizyön : bk. televizyon -1-
t.+ a I/78/10
televizzon : bk. televizyon -14-
t. I/34/44, II/11/50
siyah beyaz t. I/34/42
t.+ dâ II/11/49
t.+ nâ I/09/54, I/59/61, I/59/72
t.+ nâda I/08/108, I/146/59
t.+ narı II/28/56, II/28/82, II/28/89
t.+ u I/34/44, I/41/50
televizzön : bk. televizyon -1-
t. I/59/60
televon : bk. telefon -3-
t. I/45/10
t. edellē I/37/44
t. ettilē I/45/13
televun : bk. telefon -1-
t. II/22/19
televuzon : bk. televizyon -1-
t.+ da I/26/30
televúzon : bk. televizyon -1-
t.+ nâ I/08/47
televuzun : bk. televizyon -1-
t. I/138/12
televüzon : bk. televizyon -10-
t. I/24/39
t.+ a I/114/46, I/121/122, I/25/03
t.+ da I/21/46, II/25/108
t.+ nâ I/75/54, I/75/55
t.+ nağda I/111/51
televüzön : bk. televizyon -1-
t. I/75/54
televüzun : bk. televizyon -3-
t.+ da I/26/42
t.+ narda I/26/39
televüzyon : bk. televizyon -2-
t. I/91/54
t.+ da I/98/94
televüzyon : bk. televizyon -1-
t. I/47/31
televüzzon : bk. televizyon -2-
t. II/11/52
t.+ uş I/10/17
teléfon : bk. telefon -5-
t. ederin I/143/64, I/143/65, I/143/66
t. ediyon I/143/69
t. etceş I/80/55
telğıraf : Kararlaştırılmış işaretlerin elektrik yoluyla bir merkezden diğer bir merkeze gönderilmesi yoluyla yazılı haber ve belgelerin iletilmesini sağlayan haberleşme sistemi. -2-
telğıraf çek- : Telgrafla haber göndermek.
t. çekdik I/138/120
t. çekiyoruz I/138/119
telifon : bk. telefon -4-
t. etTi I/112/43
t. geldi I/112/42, I/112/43
t.+ u I/112/46
tēlikeli : Tehlikeli, bir tehlike doğurabilecek durumda olan, korkulu. -1-
t. I/12/42
telime : Teleme, kestirilmiş süt. -1-

telivon

t.+ si I/129/14

telivon : bk. telefon -1-

t.+ u II/01/40

telli : Teli olan, telle süslenmiş. -4-

t. I/161/34, II/39/139

t. pullu II/39/157

t. sarğa I/161/31

tellik : bk. terlik -2-

t. I/03/61, I/47/47

telözon : bk. televizyon -1-

t.+ umu II/29/80

telsiz : Telsiz telefon, telsiz telgraf. -1-

t.+ ine II/16/105

temam : bk. tamam¹ -6-

t. I/04/71, I/116/08, I/116/38, I/124/22,
I/137/15, I/138/70

bk. tamam⁷ -1-

t. I/113/13

bk. tamam² -1-

t. olduktan I/113/19

temâmen : bk. tamâmen -1-

t. I/24/54

tembelli : Tembellik, tembel olma durumu. -1-

t.+ ye I/152/55

tembî : bk. tembih -1-

t. ettin I/45/55

tembih : Bir şeyin yapılıp yapılmamasını, şöyle veya böyle yapılmasını söyleme ve bunu üzerinde durarak hatırlatma. -1-

tembih et- : Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını söylemek, sıkı sıkıya ısmarlamak.

t. etmiş I/69/50

temek : Ahırdaki gübreyi dışarı atmak için kullanılan kapaklı veya kapaksız delik, pencere. -1-

t. I/10/114

temel : Bir binanın üzerine oturduğu toprak altında kalan duvarları. -3-

t.+ ler I/149/54, I/149/56, II/04/14

temelli : 1. Kalıcı, daimî, geçici olmayan, sürekli. -7-

t. I/158/10, I/16/61, I/18/44, I/46/120,
I/46/121, I/72/27

2. Büsbütün, tamamen.

t. I/38/53

temenni : bk. temelli¹ -1-

t. I/18/44

temeşir : Tebeşir, çizdiği yerde iz bırakan beyaz veya açık renkli, gevrek, kolay parçalanan, içinde biraz kil bulunan kireçten ibaret maddeden yapılan, kara tahta, duvar vb. yerlere yazı yazmakta kullanılan ufak çubuk. -1-

t. I/61/50

temez : bk. temiz -1-

t. II/29/42

temin : bk. demin -1-

t. I/47/65

temin : bk. demin -1-

t.+ den I/86/53

temiS : bk. temiz -5-

t. I/123/46, I/95/06, I/95/09

t.+ cecik I/87/56

t.+ çe II/32/137

temiSceciK : Temizce, tertemiz. -1-

t. I/123/47

temisÇe : bk. temizÇe -1-

t. I/31/24

temisÇeciK : bk. temiSceciK -1-

t. I/123/46

temiz : Kirli, lekeli, pis ve bulaşık olmayan, pak. -15-

t. I/102/38, I/102/57, I/148/56, I/26/72,
I/49/16, I/49/17, I/60/12, I/74/81, I/76/76,
II/05/60, II/33/12

t.+ ce I/49/73, II/23/200

t.+ di I/91/59

tēmiz : bk. temiz -1-

t. I/129/21

tēmiz : bk. temiz -6-

t. I/44/36, I/44/38, II/08/40

- temiz T. I/109/07
t. T     I/109/07
- temizçe** : Temizce, temiz bir biçimde. -1-
t. I/83/03
- temizle** - : Temiz duruma getirmek, kirlerden, zararlı maddelerden arıtmak. -12-
t.- diK I/10/104
t.- nsin I/44/76
t.-    I/10/102, I/44/77
t.- r I/124/22, I/128/38
t.- rdik I/128/37
t.- riz I/60/24, II/32/35
t.- ycen I/99/26, I/99/28
t.- yiverir  S I/06/76
- temizl  ** - : bk. temizle- -1-
t.- yyon II/18/13
- t     le** - : bk. temizle- -1-
t.- nin  e I/122/49
- temizlen** - : Temizlemek i  i yapılmak, temiz duruma getirilmek. -1-
t.- iyo I/49/19
- temizletdir** - : Temizletmek, temizlemek i  ini başkasına yaptırmak. -1-
t.- iy  n II/33/05
- temizli** - : bk. temizle- -3-
t.- c   e II/22/41
t.- yorduk I/16/27
t.- yosun I/85/21
- temizl  ** : <<temizlik+i -3-
t.+ mi II/22/01
t.+   i I/35/20
t.+   i yapıyosun I/105/07
- temizlig** : bk. temizlik -1-
t. II/33/11
- temizlik** : Temizleme, temiz duruma getirme i  i. -1-
t. I/53/67
- temizliKci** : Temizlik i  ini yapan kimse. -2-
t. I/16/26, I/16/28
- temizlime** : Temizleme, temizlemek i  i. -1-
t. yapıyuru II/22/51
- temmuS** : Temmuz, yılın haziran ile ağustos ayları arasındaki otuz gün çeken yedinci ayı, yaz aylarının ikincisi. -2-
t. II/30/16
t.+ u   I/54/24
- tems  l** : 1. Söz gelişi, mesela. -8-
t. I/101/30, I/88/14, I/88/70, II/01/57, II/02/81, II/02/96
2. Radyoda oynanmak üzere yazılmış eser, piyes.
t.+ ler I/34/40
- t     il** : bk. temsil¹ -1-
t. II/02/61
- tencere** :   inde yemek pişirilen kapaklı maden   kap. -4-
t.+ de I/105/41
t.+ ni   II/11/59
t.+ ye I/96/53
t.+ yi II/34/104
- tencer  ** : bk. tencere -1-
t.+ len II/37/116
- tenc  re** : bk. tencere -1-
t.+ de II/32/75
- t     ere** : bk. tencere -1-
t.+ ye I/44/77
- tenceri** : bk. tencere -2-
t.+ de I/42/34
t.+ ye I/36/50
- tencire** : bk. tencere -6-
t. I/100/23, I/150/39
t.+ de I/04/36, I/28/39
t.+ m  e I/42/48
t.+ yle I/90/81
- tencir  ** : bk. tencere -1-
t.+ deKini I/100/30
- tenciri** : bk. tencere -3-
t.+ lerinen II/33/55
t.+ mi I/42/47

tenciyi

t.+ ye I/148/57
tenciyi : bk. tencere -1-
t. I/98/50
tenÇiri : bk. tencere -1-
t.+ de I/98/90
tene : bk. tane¹ -17-
t. I/04/09, I/14/69, I/108/36, I/131/18,
I/140/28, I/158/61, I/39/29, I/56/50,
I/66/44, II/14/90, II/37/50
T. I/134/49, I/77/76, II/05/84
t.+ cûK I/02/29
t.+ si I/56/67
T.+ si I/22/35
tenē : bk. tane¹ -2-
t. I/119/17, I/39/100
tenegi : bk. teneke -1-
t.+ Si I/155/32
teneke : Yumuşak çelikten yapılma, üzeri
kalay kaplı ince saç ve bu maddeden
yapılmış olan. -21-
t. I/145/88, I/25/26, I/54/52, I/68/46,
II/32/106
t.+ inen I/110/39
t.+ den I/64/68
t.+ lēn I/50/77
t.+ lēnde I/48/12
t.+ lēnen I/153/69
t.+ ler I/131/41
t.+ lere I/67/69, I/70/60
t.+ leri veridi I/141/23
t.+ lerinen I/21/24
t.+ ye I/102/42
t.+ yi I/145/30
t.+ ynen I/50/64, I/50/76
tenekē : bk. teneke -2-
t. I/02/57, I/02/59
tenēke : bk. teneke -1-
t.+ de I/71/54
tenekeme : Terekeme, Kuzeydoğu
Anadolu'da yaşayan Azerbaycan Türklerini
oluşturan etnik boylardan biri. -3-

t. II/23/146, II/23/147
teneki : bk. teneke -1-
t. II/28/05
tēñeki : bk. teneke -1-
t.+ den II/21/71
tenevūs : Teneffüs, okullarda ders arasında
dinlenme zamanı. -1-
t.+ den I/75/73
tenevüz : bk. tenevüs -1-
t.+ e I/75/73
tenezil : Tenezzül, gönül alçaklığı,
kibirsizlik. -1-
tenezil it- : (Kendi seviye ve
haysiyetine aykırı düşen bir şeyi) Kabul
etmek, (alçaltıcı bir duruma) razı olmak.
t. itmez II/01/39
tenike : bk. teneke -2-
t. I/151/12
t.+ yle I/151/12
teniki : bk. teneke -1-
t.+ lēnen I/152/43
tepe : 1. Etrafındaki araziden daha yüksek
olan, genellikle yüksekliği birkaç yüz
metreyi geçmeyen yeryüzü biçimi, küçük
dağ. -8-
t. I/60/15, II/23/152
t.+ dīmişTi II/23/152
t.+ den I/117/10
t.+ nin I/68/62
t.+ niñ I/68/60
2. İnsan veya hayvanın başının üst kısmı,
iki kulak arasındaki bölümü.
t.+ si aşmadan I/149/52
3. Bir şeyin en yüksek kısmı, en üstteki
bölümü, uç kısmı.
t.+ sine I/05/26
4. Yukarı, üst.
tepē : bk. tepe¹ -1-
t. I/92/40
tepelik : Tepelerle kaplı olan, tepeleri çok
olan (yer). -1-
t. I/41/21

tepi : Ebe'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ebiye t.+ ye I/110/29

Tepo : bk. depo -1-

T. I/142/39

tepsi : bk. tepsî -4-

t.+ niñ II/33/66, II/33/70, II/33/71

tepsi : İçinde börek, tatlı ve bazı yemekler pişirilen, derinliği az, kenarlı düz kap. -30-

t. II/37/95, II/39/53, II/39/74

t.+ de I/88/44

t.+ di II/33/71

t.+ ler I/59/25

t.+ lerde I/90/13

t.+ lerden I/90/13

t.+ lere I/100/11, I/100/15, I/100/28, I/100/33, I/51/49, I/90/12

t.+ niñ II/39/43

t.+ ñ II/39/75

t. yapcaksan II/39/65

t.+ ye I/111/31, I/31/06, II/15/122, II/39/66, II/39/70, II/39/71

t.+ yê II/39/43, II/39/52

t.+ yi I/148/60, II/33/70, II/33/79, II/39/31, II/39/43

tepsi : bk. hepsi -1-

t.+ ni I/42/27

tēpsi : bk. tepsî -1-

t.+ yi II/15/118

ter : Deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı. -1-

t.+ ini I/58/72

terāvi : Ramazanda yatsı namazından sonra kılınan yirmi rekâtlik namaz. -1-

t.+ mize I/38/21

terayā : bk. tereyağı -1-

t.+ nan I/132/20

terbiye : İstenilen şekilde yetişmesini sağlamak için bir kimseye gerekli bilgi ve nitelikleri kazandırma, eğitme işi sonunda elde edilen ve kişinin davranışlarında,

diğer insanlarla olan ilişkilerinde görülen ölçülü ve ince davranış biçimi. -1-

t. I/120/50

terbiyesiz : Terbiyesi olmayan, toplum kurallarına aykırı davranan. -1-

t. I/47/53

tere : Turpgillerden, yapraklarından salata yapılan ve çeşitli türleri bulunan baharlı bitki. -4-

t. I/32/20, II/19/142, II/36/12

t.+ yi II/19/145

Tere : bk. dere -1-

T.+ lere I/01/101

terefi : bk. terāvi -1-

t.+ de I/74/44

tereya : bk. tereyağı -1-

t.+ nnan II/39/53

tereyā : bk. tereyağı -8-

t. I/132/48, I/41/88, I/98/98

t.+ ıñ I/01/59

t.+ da I/132/17

t.+ mı I/131/35, I/60/70

tereyağı : Sütten elde edilen taze yağ. -4-

t. I/102/48, I/96/57

t.+ mı I/96/55

t.+ nıñ I/96/52

terg : bk. terK -1-

t. ediyêler I/05/36

teriyā : bk. tereyağı -5-

t. II/33/72, II/39/34

t.+ inan II/33/65

t.+ larımız II/33/62

t.+ mı II/39/34

terK : Bırakma. -5-

beşden t. I/156/16

terK et- : (Bir yer veya kimseyi) Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

t. ediyelar I/05/66

t. et I/05/36

t. etTik I/101/03

terlik

t. etTim I/101/03

terlik : Genellikle ev içinde giyilen, deri, naylon vb. şeylerden yapılan, arkası açık, hafif ve türlü biçimlerde ayak giysisi. -1-

t. II/25/64

tërmik : Isı ile ilgili. -1-

t. II/23/21

ters : 1. Bir şeyin yüz kabul edilen tarafının aksi, içe gelen tarafı. -4-

t.+ leyi I/138/101

t.+ leyi I/138/100

2. Aşağıda olması gereken kısım yukarıda, yukarıda olması gereken kısmı aşağıda olacak şekilde.

t. I/73/53

3. Hoşlanmama, beğenmeme, anlaşılamama durumu.

t.+ iS I/12/44

4. (İnsan için) Huysuz, aksi.

ters : bk. ters² -1-

t. I/106/19

tërs : bk. ters⁴ -1-

t. I/48/20

tertemis : bk. tertemiz -5-

t. I/01/86, I/11/49, I/128/39, I/69/106, II/08/126

tertemiz : Çok temiz, tamamıyla temiz, pak. -6-

t. I/128/30, I/44/37, I/62/27, I/68/40, I/68/41, II/07/134

tërtemiz : bk. tertemiz -3-

t. I/102/44, I/54/51, II/07/134

tertib : bk. tertiP¹ -1-

t.+ ü II/32/114

tërtiP : 1. Çeşitli unsurlardan bir bütün meydana getirme ve bu şekilde meydana gelen bütün. -1-

2. Sıra, düzen.

tërtiP düzen : Bir işin sıraya ve düzene konulmuş hâli.

t. düzen II/32/117

tertipli : Düzenli, derli toplu. -1-

t. II/20/07

tertipli : bk. tertipli -1-

t. II/29/43

terzi : Elbise biçip diken ve bunu meslek edinen kimse. -2-

t.+ den I/78/54

t.+ ye I/78/54

tërzy : bk. terzi -1-

t. II/04/28

tesādüF : Rastlama sonucu olarak. -1-

t. II/16/45

tesbi : bk. tesbik -1-

t.+ ynë I/06/133

tesbi : bk. tepsi -5-

t. I/111/29, I/111/40

t.+ leri I/116/56

t.+ lerimiz I/116/16

t.+ ye yapmıyoz I/111/63

tesbik : Tespih, Allah'ı zikir ve tenzih ederken sayının anlaşılması için kullanılan, ibrişim veya ipliğe dizilmiş, çeşitli ağaç veya taşlardan yapılmış, genellikle 33 veya 99 taneden meydana gelen dizi. -2-

t. I/06/132

t.+ leri I/06/134

tësir : Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki. -2-

tësir et- : (Bir şey diğer bir şey üzerine) Etki yapmak, etkilemek.

t. etmiyoru I/45/60

t. itTiydi I/21/84

teslim : Bir şey veya birini bir makam veya kimseye verme, götürüp verme. -8-

teslim al- : Teslim edilen bir şeyi almak.

t. al II/38/44

t. alırdı II/23/85

teslim et- : (Bir şeyi) Verilmesi gereken yere vermek, bırakmak.

t. edip I/61/17

t. etmeye I/123/19

t. idër II/20/83

t. idēr I/74/18
t. ideriz I/62/34
t. itmē_e I/39/49

tēslim : bk. teslim -1-

t. idē II/08/88

tespi : bk. tepsi -6-

t. ekmē I/116/12
t. yapıyóz II/11/30
t.+ niñ II/16/91
t.+ ye I/111/44, I/129/65
t.+ yi I/111/44

tespī : bk. tepsi -1-

t.+ lere I/106/21

tēstek : bk. desteK -1-

t. II/38/115

teş : Büyükçe bakır leğen. -2-

t.+ lárınan I/25/67
t.+ lerde I/11/49

teşekkür : Yapılan bir harekete karşı memnuniyetini gösterme, minnetini bildirme. -4-

teşekkür ederim (ederiz) : Verilen bir şey veya yapılan bir hareket karşısında memnuniyet ve minnet bildiren klişe söyleyiş.

t. ederim I/16/62
t. ederiS II/29/107
t. ideriz I/31/70, II/33/81

teşekkür : bk. teşekkür -1-

t. ederim I/143/27

teşkilât : Düzenleme, tertip etmeyle ilgili işler, organizasyon. -3-

t.+ ı II/09/50
t.+ ından II/09/73
t. yapârdık I/58/88

tevek : bk. tefeK -2-

uFağ t. I/41/93
uFağ t. II/04/69

tey : bk. ta -1-

t. II/14/14

teyip : Teyp, Manyetik bir bant üstüne sesleri kaydeden ve istenince dinlenmesini sağlayan cihaz. -3-

t. II/12/73

t.+ lē II/37/48

t.+ leğ II/37/48

teySe : bk. teyze¹ -1-

t.+ mdi II/06/83

teyze : 1. Bir kimseye göre annesinin kız kardeşi. -10-

t.+ lēm I/141/26
t.+ min I/09/70
t.+ miñ I/49/33, I/49/35
t.+ miz I/119/29
t.+ ŋi I/42/59
t.+ sigile I/38/31
t.+ yiñ I/18/67

2. Anne yaşındaki kadınlar için kullanılan seslenme sözü. -4-

t. I/139/33, I/139/38
sevgi t. I/139/39
t.+ cim I/137/31
t.+ cīm II/29/01
zēynep t.+ ŋe I/42/78

tēyze : bk. teyze¹ -4-

t.+ lēm I/59/12
t.+ si I/44/17
t.+ siniñ II/23/97
bk. teyze²
t. I/37/37

tez : Çabuk, hemen. -5-

t. I/127/46, I/127/50, I/127/51, I/42/63, I/45/43

tez - : *Gez-*'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gezdim t.- dim I/122/41

tēzdin : Tezden, hemen, çabuk, tez elden, tez. -1-

t. I/08/39

teze : bk. tāze -4-

t. I/79/96

t.+ ce I/79/95, I/79/96

t.+ sine II/32/90

tēze : bk. teyze² -2-

t. II/25/101, II/25/106

tezeK : Bazı yerlerde yakıt olarak kullanılan kurutulmuş sığır tersi. -10-

t. I/10/113, I/106/40, I/121/10, I/129/66, I/130/39, I/137/64

t.+ leri I/06/46

t.+ lerini yapardık I/96/45

t. yapardık I/96/45

tēzek : bk. tezeK -1-

t. II/15/77

tezgā : <<tezgāh+ı -1-

t.+ m I/87/105

tezgāh : Dokumacıların halı, bez vb. dokudukları alet. -2-

t.+ a I/87/111

t.+ da I/87/100

tezgāh : bk. tezgāh -1-

t.+ a I/87/101

Tı : bk. da -1-

T. II/07/25

tık : Hemen, anında, tık diye. -2-

t. II/28/18, II/28/60

tık tığ : Arka arkaya sert bir yere küçük bir nesne ile vurulduğu zaman çıkan sesin çıkması. -1-

t. tığ I/138/102

Tıkanıklı : (<<tıkanıklık+ı) Tıkanık olma durumu, iyi işleyememe. -1-

damar Tıkanıklı : Atardamar veya toplardamar kanının pıhtılaşması veya yağ parçacıklarının oluşması sonucunda meydana gelen tıkanma, emboli.

damar T. II/29/22

tıkıdağ : Sert bir yere küçük bir nesne ile vurulduğu zaman çıkan tık sesi. -1-

t. I/33/78

tıkır tıkır : Sert ve kuru, tıkır tıkır. -2-

tıkır t. I/27/77

t. tıkır I/27/77

tıkırda - : Tıkır tıkır ses çıkarmak, tıkırtı çıkarmak. -2-

t. I/27/78

t.- r I/27/77

tıkırtı : Bir yere çarpan bir şeyin çıkardığı hafif ve ince ses, tıkırdama sesi. -1-

t.+ sı II/18/16

tıklāt - : (Özellikle kapıya) Hafifçe vurmak. -1-

t.- dı II/25/99

tınam : bk. tamam² -1-

t. I/10/03

tınaz : Yığın. -5-

t. I/130/13, I/155/21, I/70/09, I/91/70

önüm nohut kıvrırı arka t. savırı II/19/155

tingır : Sahan, tencere vb. madenî şeylerin düşünce çıkardığı ses. -2-

tingır tingır t. I/59/15

tingır t. tingır I/59/15

tıp : Tıp Fakültesi. -5-

t.+ a I/42/25

t.+ ta I/42/25, I/45/68, I/67/23, I/95/03

tır : Genellikle uluslararası kara yolu taşımacılığında kullanılan, dingil sayısı fazla olan uzun kamyon. -1-

t.+ ı I/14/66

tırabzon hurması : Abanozgillerden, ana yurdu Çin ve Japonya olan, yurdumuzda daha çok Karadeniz bölgesinde yetişen, boyu 15 metreyi bulabilen ağacın turuncu renkli, etli ve sulu, ham iken kekre, olgunlaşınca tatlı olan portakal büyüklüğündeki meyvesi. -1-

t. I/32/101

tırafık : Trafik, kara, deniz ve hava ulaşım taşıtlarının kendilerine ayrılan yollar üzerindeki gidiş gelişi, seyrüsefer. -2-

tırafık gāzāsı : Trafikte gerçekleşen, maddi hasar, yaralanma veya ölümlle sonuçlanan kaza.

t. gāzāsı I/52/51

t. gāzasından I/132/08

tırakdör : bk. tıraKTör -2-

t. I/56/45

t.+ üm II/02/80

tıraKTör : bk. tıraKTör -1-

t.+ nân I/150/16

tıraKTö : bk. tıraKTör -1-

t.+ lēnen II/21/78

tıraKTör : Traktör, tekerlekleri arazi ve sürülmüş tarla gibi yumuşak zeminde hareket edebilen, genellikle çift sürmede kullanılan, arkasına römork takılarak kamyon vazifesi gören motorlu taşıt. -19-

t. I/150/08, I/23/72, I/41/67, I/41/68, I/41/83, I/49/46, I/50/73, I/62/18, I/68/50, I/10/47

t.+ le II/02/102

t.+ lēnen II/21/19

t.+ lerinen II/30/33

t. mıraKTör I/156/26

t.+ úmuz I/150/21

t.+ ümüz I/93/40

t.+ üñ II/02/102

tıraKTür : bk. tıraKTör -1-

t. I/41/66

tıramvay : Tramvay, iki ray üzerinde hareket eden, elektrik enerjisini raylarla direkler arasına gerilmiş teller aracılığıyla alan şehir içi yolcu taşıtı. -1-

t. I/60/58

tıraş : Saç veya sakalı kesme işi, yülüme. -2-

tıraş et- : (Birinin) Saç, sakal, bıyık veya saçlarını kesmek.

t. edellē II/23/91

tıraş ol- : Erkek saçını, sakalını kesmek veya berberde kestirmek.

t. olduKTan II/23/90

tıravik : bk. tırafık -1-

t. ğazāsınan I/125/15

tırfan : bk. tırpan -1-

t.+ nan I/135/30

tırfan : bk. tırpan -1-

t.+ nan I/135/29

tırın : bk. torun -1-

t.+ ım I/48/54

tırmā : <<tırmık+a -1-

t. I/58/20

tırmık : Kabartılmış toprağın taşını, keseğini ayıklamak için kullanılan, seyrek dişli bir tarak biçimindeki tarım aleti. -1-

t.+ lan I/155/14

tırnāz : bk. tınaz -1-

t. yapārdıK I/39/77

tırpan : Ekin ve ot biçmekte kullanılan, uzunca bir sapın üzerine tutturulmuş, hafifçe kıvrık uzun çelik bıçak, büyük orak. -15-

t. I/112/76, I/112/78, I/41/39, I/47/30

el t.+ ıla I/73/08

t.+ la I/73/08

t.+ nan I/103/22, I/112/77, I/150/13, I/153/14, I/41/34, I/74/57

t.+ nân I/41/32, I/41/35

t.+ nār I/87/59

tırpan çal- : Tırpanlamak.

tırpān : bk. tırpan -1-

t. I/01/19

tırpanna - : Tırpanlamak, tırpanla biçmek. -2-

t.- dılar II/10/20

tırpaT : bk. tırpan -1-

t.+ lan I/155/14

Tışar : bk. dışarı -5-

T.+ da I/61/11

T.+ dan II/27/55, II/38/113

Tışarı : bk. dışarı -5-

T. I/155/91, I/72/78, II/33/19

sözüm T. II/34/65

T.+ ya I/153/118

tıttıpr : Hiçbir şeysiz, eli boş, dımdızlak. -1-

t. I/52/20

ti - : bk. de- -2-

t.- miş II/25/23

Ti : bk. da -2-

t. II/38/09

T. II/33/19

tī : bk. ta -1-

t. I/48/52

ticāret : Kazanç elde etmek için yapılan mal ve ürün alım satımı, alış veriş. -1-

t.+ i I/149/30

ticārī : bk. ticārī -1-

t. II/09/62

ticārī : Ticaretle ilgili, ticarete ait. -1-

t. I/149/30

tiftik : 1. Tiftik keçisinin ince uzun, yumuşak ve parlak yünü -2-

t.+ Ten I/51/28

2. Tiftik keçisi, Ankara keçisi.

t. I/68/30

tik : bk. tek¹ -1-

bi t. II/12/36

Tik - : bk. dik- I -1-

T.- ilirdī I/146/58

Tik - : bk. dik- II¹ -6-

T.- ecez II/36/08

T.- ėdin I/32/20

T.- ti I/33/40

T.- tik I/53/83

bk. dik- II² -1-

T.- erlerdi I/74/39

Tikdir - : bk. diKdir- -3-

T.- di I/76/40

T.- dik I/77/76

T.- iydik I/77/75

tiken : bk. diken -3-

t. I/08/98

t.+ ner I/08/101

tikencik : Dikencik, küçük diken. -1-

t. I/08/101

tiki : Küçük doğranmış, kuşbaşı et kavurması. -1-

t. I/03/108

tikil - : bk. dikil- -1-

t.- inmezdī I/146/25

Tikilī : bk. dikili -2-

T. II/02/55, II/02/65

Tilki : Köpekgillerden, sivri burunlu, uzun ve çok tüylü kuyruğu ve postu kürk olarak kullanılan, kümeslere zarar veren, sansardan büyük, çok kurnaz, yabani, memeli hayvan. -1-

T.+ lē I/33/80

tūmıřka : Kendirden yapılan ince sicim. (?) -1-

t. I/33/03

timin : bk. demin -1-

t. I/35/50

tingır : bk. tıngır -1-

t. tıngır tıngır I/59/15

tīP : 1. Aynı cinsten olan varlıkların veya nesnelerin temel niteliklerini kendinde topladığı için o cinsin temsilcisi durumunda olan örnek. -4-

t. I/91/07

t.+ e I/23/51

t.+ ini I/42/49

2. Görünüş, şekil.

t.+ i I/23/41

tirektör : bk. tıraKTör -1-

t. I/108/41

tiren : Tren, bir veya birkaç lokomotif tarafından çekilen vagonlar dizisi, şimendifer. -20-

t. I/110/63, I/66/51, I/72/33, I/85/09, II/01/58

t.+ den I/10/101, I/95/62

t.+ e II/01/52

t.+ i I/110/68, I/110/69, I/67/28, II/01/46, II/01/57

t.+ iñ II/01/63

t.+ nen I/74/47

t.+ ner I/66/48

t.+ neri I/67/28

t. yolun II/01/65

t. yolunı II/01/64

tirillon : Trilyon, milyon kere milyon ve bu değerdeki para. -1-

t.+ narınan I/144/10

tĩsin - : Tiksinmek, (bir şeyi, özellikle bir yiyeceği) iğrenç, kötü ve çirkin bularak yemekten veya dokunmaktan kaçınmak, iğrenmek. -1-

t.- irim I/52/94

Tişle - : Dişlemek, dişlerini geçirip ısırarak. -1-

T.- dilē I/33/66

titiŕe - : Titremek, (birinden, bir şey veya bir hâlden) korkmak, korkuya kapılmak. -3-

t.- r I/137/28, I/137/29

titiŕ : Çok dikkatli davranan, en ince ayrıntılara dikkat eden (kimse). -6-

t. I/120/07

t.+ di I/120/44, I/91/62

t.+ idī I/25/65

t.+ idi I/135/17

titreme : Bütün vücudun veya bir organın irade dışı olarak şiddetle sarsılması. -1-

t. I/50/09

tivtī : <<tiftik¹+i -1-

t.+ ni I/87/15

tivtig : bk. tiftik¹ -1-

t. I/87/49

tivtiK : bk. tiftik¹ -2-

t. I/87/15, I/87/48

tivtīk : bk. tiftik¹ -1-

t. I/87/49

tīvtik : bk. tiftik¹ -1-

t. I/87/50

tiyip : bk. teyip -2-

t.+ lē II/23/61

t.+ lēnen II/23/61

Tize : bk. teyze¹ -1-

T.+ mnen II/36/19

tīze : bk. teyze² -1-

t.+ ḡnē I/42/59

tizek : bk. tezek -1-

t. I/152/15

tōm : bk. toḡum -1-

t.+ unu I/54/29

to_um : bk. toḡum -8-

t. I/54/61, I/54/66, I/54/68

t.+ u I/49/34

t.+ unu I/49/34, I/54/12

tō_um : bk. toḡum -3-

t. II/38/19

t.+ ları II/38/19, II/38/20

tobaK : bk. tabaḳ -1-

t. I/119/48

toḡ : bk. toḳ -1-

t. I/133/38

tōḡa : bk. toyḡa -3-

t. çorbası I/29/21, I/30/57, I/30/58

toḡat : bk. toḳat I -1-

t. vurmaz II/23/127

toḡum : Bitkilerde döllenme sonunda çiçekten sonra oluşan ve toprağa gömülünce kendisinden yeni bir bitki üreyen tane. -2-

t.+ u I/49/08

t.+ unu I/96/35

tōhum : bk. toḡum -1-

t.+ dan I/54/29

toḳ : Yemek yeme isteği ve ihtiyacı duymayan, yemek yemiş olan (kimse). -1-

toḳ tut- : (Yiyecekler için) Uzun süre açlık hissi duyurmama özelliği olmak.

t. tutar I/40/56

toḳa : 1. Kayış, kemer vb.nin iki ucunu bağlamaya ve belli bir genişlikte sabit tutmaya yarayan, türlü biçimlerde yapılmış halka. -3-

t.+ lı I/41/29

t.+ sı I/41/29

2. Kadınların saçlarını tutturmak veya süslenmek için kullandıkları bir süs eşyası.

t.+ ları I/77/20

toḳac : Çamaşır yıkamakta kullanılan, tahtadan yapılmış yassı tokmak. -5-

t.+ ılan I/14/47

toḲac

t.+ inan I/126/43, I/14/47, I/14/52

t.+ inanḡ I/129/22

toḲac : bk. toḳac -3-

t.+ ı I/126/42, I/141/17

t.+ inan I/141/17

toḲad : bk. toḳat I -4-

t. atTı I/74/21

t.+ ı I/138/100, I/74/24

t.+ ı yimedim I/138/101

toḲad : bk. toḳat II -1-

t.+ ı I/153/35

toḲaṣ : bk. toḳac -2-

t. I/141/17

t.+ larımız I/129/16

toḲáṣ : bk. toḳac -1-

t.+ lâmız I/28/35

toḲaṣla - : Tokaçlamak, (çamaşırı) tokaçla döverek yıkamak. -2-

t.- rdıḲ I/129/17

t.- rdıḲdı I/126/43

toḲaṣlā - : bk. toḳaṣla- -2-

t.- dıḲ I/107/41, I/107/42

toḲáṣle - : bk. toḳaṣla- -1-

t.- yyōduḲ II/21/62

toḲaṣlı - : bk. toḳaṣla- -1-

t.- yoz II/24/38

toḳat I : El açıkken vurulan sille, şamar. -5-

toḳat vur- (at-) : (Birine) El içiyle vurmak.

t. vurdu I/138/100, I/74/22

t. vurmıdım I/140/32

t. vurudu II/01/36

t. vuruvē I/74/24

toḳat II : Hayvan ağılı. -1-

t.+ lıda I/15/31

toḲat : bk. toḳat II -1-

t.+ Ta I/15/31

ToḲdor : bk. doḳtor -2-

t.+ a I/147/08

T.+ a I/33/18

toḲdör : bk. doḳtor -1-

t.+ lâ I/160/29

ToḲdur : bk. doḳtor -15-

t. I/123/58, I/37/36, I/47/19, II/05/66, II/05/67, II/05/78

T. I/37/35, II/05/67, II/20/30

t.+ a I/112/36, I/45/18

T.+ a I/37/35, I/58/75

t.+ lâ I/47/19

t.+ ları I/43/02

toḲlu : Bir yaşına girmiş kuzu. -4-

t. I/105/61, I/131/24

t.+ nuḡ I/105/61

t.+ ysa I/125/87

toḲlū : (<<tokluk+u) Tok olma durumu. -1-

bo_ az t.+ na I/85/17

toḲmā : <<toḳmak+ı -3-

t. I/87/114

t.+ nan I/49/09, I/49/10

toḲmak : Ağaçtan yapılmış iri çekiç. -2-

t.+ lâ I/152/114

t.+ lâmız I/70/27

toḲTor : bk. doḳtor -4-

t. I/83/76

t.+ a I/83/13

t.+ ları I/83/77

t. muḲtur I/58/74

toḲTör : bk. doḳtor -1-

t. I/95/03

toḲtur : bk. doḳtor -3-

t.+ a I/45/13, I/45/59

t.+ a moḲtura I/48/46

toḲu : bk. toḳa² -1-

t.+ ları II/08/57

ToḲuz : bk. doḳuz -1-

T. II/19/23

Tolaṣ - : bk. dolaṣ⁻¹ -1-

T.- ırlā II/34/73

tolu : bk. dolu II -1-

t. I/69/101

tölu : bk. dolu II -1-

t. mölü II/19/24

töm : bk. tohum -3-

t. II/38/16

t.+ u II/38/26, II/38/29

tomat : bk. domates -1-

t. salçası II/18/08

tomates : bk. domates -3-

t. I/84/17

T. II/35/14

t.+ lēmize I/32/49

tomatēs : bk. domates -1-

t. I/105/56

Tomatēs : bk. domates -2-

T. I/84/40

T.+ i I/84/39

Tomatis : bk. domates -21-

t. I/102/63, I/106/10, I/134/53, I/44/66,
II/07/85, II/29/51, II/39/100

T. I/133/33, I/32/50, II/20/41

t. kaçı yapıyoz II/29/60

t.+ e II/29/50

t.+ i I/45/74

t.+ imiz I/129/38, II/07/84, II/08/85

t.+ imizi II/29/83

T.+ iñ I/84/40

t. salçası I/119/58

t. sulānı II/29/49

t.+ ten II/29/47

tomātis : bk. domates -1-

t. I/04/57

tomatiz : bk. domates -6-

t. I/45/70, I/79/79

t.+ i II/18/06

t.+ lī I/49/25

t.+ lē I/100/46

tomatīz : bk. domates -1-

t. II/27/11

tombaKcı : Tombalakça, kısa boylu, şişman, tıknaz ve tıkız. -1-

t. I/08/48

tombodo : Sert bir şeye vurunca çıkan ses, davul sesi. -1-

kömbodo t. I/59/67

ton : 1000 kilogramlık ağırlık ölçüsü birimi. -7-

t. I/30/48, I/55/59, I/74/17, I/74/19

t.+ u II/10/15, II/10/16

tonnuK : Tonluk, belli bir ton ağırlığında olan. -1-

t. II/26/44

tonnuK : bk. tonnuK -1-

t. II/26/43

top I : 1. Boyutları kullanıldığı spor dalına göre değişen, genellikle kauçuktan bir küre şeklindeki oyun aleti. -17-

t. I/10/10, I/69/34, I/76/97, I/80/17,
I/87/10, I/87/11, II/35/27

t.+ ā II/15/54

t.+ lan II/15/54

t.+ lān II/15/56

t.+ larī II/15/55

t.+ nan II/15/55

t.+ nan vuruduK I/151/39

siPor t.+ u I/120/56

t.+ u vuruduK I/151/38

t.+ ūlan II/15/55

gār t.+ unu II/16/81

2. Köpeklerin yemesi için hazırlanan yuvarlak yiyecek. -14-

t. I/105/23, I/105/24, I/120/24, I/120/52,
I/120/56, I/120/59

t. gibi I/105/27

t.+ lar I/120/55

t.+ ları I/120/55

t. tutardıK I/120/54

t.+ u I/120/52, I/120/63

t.+ unu I/120/59

3. Yuvarlak biçimde olan, toparlak. -4-

top t. I/62/17, II/15/72

t. top I/62/17, II/15/72

4. Gülle veya şarapnel atan ateşli silah. -2-

t.+ ları I/95/82

t.+ umuzu I/95/46

5. Düzenli bir yığın hâline getirilmiş demet. -2-

t. I/96/24

t.+ unan I/96/24

top II : Hap'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

t.+ unu hapını veriyodu I/106/32

töp : bk. top I¹ -1-

t. I/87/10

topak : Yufka açmak üzere avuç içinde yuvarlanmış hamur parçası ve bu şekilde hazırlanmış herhangi bir şey. -11-

t. I/60/10, I/102/59, I/32/55

topak topak : Top biçiminde olarak, yuvarlak yuvarlak, top top.

topak t. I/62/17, I/70/39, I/70/46

t. topak I/62/17, I/70/39, I/70/46

topak : bk. topak -1-

t. I/97/39

topaklaş - : Topak hâline gelmek, topaklanmak. -1-

t.- ıyor I/21/03

topal : Bacak ve ayaklarındaki bir arıza nedeniyle düzgün yürüyemeyen, bir o yana, bir bu yana eğilerek yürüyen (insan veya hayvan). -2-

topāl t. I/24/47

t.+ ın I/134/04

topāl : bk. topal -1-

t. topal I/24/47

topalla - : Aksak aksak yürümek, aksamak. -2-

t.- ya I/67/03

topallaK : Toparлак, top biçimde olan, küre gibi, eni boyu bir olan. -1-

t. I/12/20

toparla - : Bir araya getirmek, toplu duruma sokmak, toplamak. -4-

t.- dı I/17/30, I/17/34

t.- r I/17/30

t.- yamadı I/38/59

topaş : 1. Topaç, çevresine ip sarılıp birden bırakılarak veya kamçı ile vurularak döndürülen koni biçiminde ucu sivri oyuncak. -2-

t. I/02/57

2. Tencerede pişirilerek kendi yağıyla kızartıldıktan sonra kış için saklanan et.

t. I/90/77

topaş : bk. topaş² -7-

t. I/90/76, I/90/80, I/90/82

t.+ ı I/90/82

t.+ lar I/90/79

t. yapārdık I/90/77

t. yaparız I/90/79

topaycık : Toparlacık, topluca, şişman ve kısa boylu. -1-

t. I/86/13

topla - : 1. Devşirmek, dermek. -46-

t. I/11/64, I/65/19

t.- dı I/19/07

t.- dık I/130/23, I/91/75

t.- dıla I/144/34

t.- dılā I/35/36

t.- dılā I/35/35

t.- dım I/133/06, I/42/44, I/54/25, I/85/61

t.- İİā I/45/67

t.- mış I/88/70

t.- mıştık I/42/52

t.- na I/54/52

t.- nañ II/30/20

t.- nyodu I/103/23, I/74/59

t.- nyoru I/127/32

t.- ŋ I/57/48

t.- r I/106/11, I/88/57

t.- rdık I/130/12, I/91/75

t.- rdıK I/155/14

t.- rın I/45/53, I/54/50

t.- rıS II/32/28

- t.- rız II/32/91
t.- rı I/61/55
t.- rmiş I/91/79
t.- rsın I/60/61
t.- tmişla I/144/82
t.- tmişlâ I/144/83
t.- yamayorun I/15/91
t.- yan I/127/33
t.- ycıydık I/85/60
t.- yı I/24/59
t.- yıp I/100/51, I/133/26
t.- yıvúrún I/40/36
t.- yon I/119/53
t.- yorduğ I/143/72
2. Biriktirmek. -11-
t.- llâdı I/111/96
t.- llar I/91/34, II/14/34
t.- llardı II/14/34
t.- nan I/138/82
t.- nıdı II/12/78
t.- nır I/138/82
t.- nır I/121/19
t.- rdı I/91/29
t.- rdığ I/155/51, II/14/92
3. (Birçok kimse veya şeyi) Bir araya getirmek. -8-
t.- llar I/113/20
t.- nıdı I/08/10
t.- nır II/35/85
t.- r I/01/21, I/122/83
t.- rdı I/122/60
t.- rdık I/18/57
t.- san II/26/42
4. Derleyip kaldırmak, devşirip kaldırmak. -3-
t.- llâ I/145/74
t.- mış I/88/26
t.- r I/123/33
5. (Bir yeri) İçindeki şeyleri yerli yerine koyup düzene sokmak, dağınıklıktan kurtarmak. -2-

- t.- rdık I/41/39
t.- yō I/106/42
6. Sayıları birbirine ekleyip toplamını bulmak, cemetmek. -1-
t.- dım II/28/35
7. İyi hâle gelmek, durumunu düzeltmek. -1-
t.- dık I/15/26
8. Önüne katmak, beraberinde alıp götürmek. -1-
t.- dı I/150/58
9. Yoğunlaştırmak, teksif etmek.
toplá - : bk. toplá⁻¹ -1-
t.- yám I/83/62
- toplâ** - : bk. toplá⁻² -1-
t.- ĪĪâdı II/11/03
- toplâ** - : bk. toplá⁻³ -5-
t.- dık I/02/59
t.- dığ I/02/54
t.- dım II/39/89
t.- r I/50/62
t.- rdık I/58/25
bk. toplá⁻¹ -9-
t. I/06/39, II/08/106, II/33/58
t.- kıan II/29/02
t.- dı I/91/28
t.- dık II/14/35
t.- dım I/54/18
t.- rdık I/61/48
bk. toplá⁻⁴ -1-
t.- dın I/145/36
- toplâ** - : bk. toplá⁻³ -1-
t.- dım II/39/87
- toplám** : Bir toplama işleminde elde edilen sonuç, yekûn. -1-
t. I/92/08
- toplama** : Toplamak işi. -1-
t.+ ya I/111/97
- toplâma** : bk. toplama -1-
t.+ ya I/111/102
- toplamı** : bk. toplama -1-
t.+ ya I/50/60

toplan -

toplan - : 1. (Birçok kimse veya şey) Bir araya gelmek. -61-

- t.- alım I/28/03
t.- amıy I/99/77
t.- dı I/64/120
t.- dık I/07/60, II/12/66
t.- dıg II/12/67
t.- dılā II/05/43
toplan7ı t.- ı II/05/18
t.- ı toplan7ı II/05/18
t.- ıdı I/08/12, I/08/16
t.- ıdı yaparlādı I/150/52
t.- ıdıg I/07/30
t.- ıdıK I/07/36
t.- ıfādı II/23/68
t.- ıp I/150/53
t.- ıP II/14/27
t.- ır I/07/16, I/07/89, I/104/39, I/118/06, I/118/07, I/148/15, I/59/20, I/59/27, II/16/108, II/17/27, II/23/64
t.- ır I/150/28, II/16/104
t.- ırdı I/123/18, I/153/69, I/157/31, I/72/80, I/94/64
t.- ırdı II/39/87, II/39/88
t.- ırdık II/37/08
t.- ırdık I/18/38
t.- ırdıK I/09/58
t.- ırıs I/150/27
t.- ırıS I/150/27
t.- ırlā I/69/88
t.- ırlar II/23/161
t.- ıyo I/28/03, I/99/76, II/17/53
t.- ıyolā I/28/06
t.- ıyoſſā I/59/33
t.- ī I/147/44
t.- ıdık I/58/92
t.- ıdıg II/12/69
t.- ırdık I/58/87
t.- ırdıK I/09/61
t.- ıyalar I/05/58
t.- maz I/80/26

t.- mışla I/150/38, I/150/39

t.- mışlā II/05/36

2. Kendine çeki düzen vermek -2-

t.- ıyōduK II/21/34

toplañ - : bk. toplan-¹ -1-

t.- ıp II/27/66

toplān - : bk. toplan-¹ -1-

t.- da II/12/70

toplāñ - : bk. toplan-¹ -1-

t.- ıldı I/08/17

toplanma : Toplanmak işi. -1-

toplanma yeri : Toplanıp bir araya gelinen yer.

t. yeri I/57/12

toplantı : Bir meclisin, derneğin vb. bir yıl içindeki birleşimlerinin her biri. -3-

t. I/147/23, I/69/87

t.+ laşda I/56/70

2. Toplanma, bir araya getirilme. -1-

t. I/106/13

3. Birden çok kimsenin belli amaçlarla bir araya gelmesi, içtima. -1-

t. oldu II/28/10

toplantı : bk. toplantı³ -1-

t. I/99/77

toplaş - : Bir araya gelmek, toplanmak. -19-

t.- dı I/24/63

t.- dık I/131/61

t.- dılār I/126/14

t.- ılır I/32/74

t.- ılırdı I/101/43

t.- ıllar I/126/27

t.- ır I/131/13, II/34/37, II/34/91

t.- ırdı I/107/52, II/34/76

t.- ırdık I/08/79, I/10/84, I/74/38

t.- ırlardı I/157/32

t.- ırlarmış I/76/11

t.- ıyodu I/46/114

t.- ıyola I/76/57

t.- ıyoruz I/131/26

toplâş - : bk. toplaş- -1-
t.- ilfâ II/08/93

topte - : bk. topla-¹ -1-
t.- yûvürüm I/40/61
bk. topla-⁹ -1-
t.- yyo II/39/51

toplê - : bk. topla-¹ -1-
t.- yorğüz I/84/06

topleş - : bk. toplaş- -3-
t.- di I/77/25
t.- ırlardı I/102/28
t.- tik II/38/87

toplî - : bk. topla-³ -10-
t.- y I/05/46
bk. topla-¹ -9-
t.- yamıyoñ I/57/48
t.- yannâ II/04/60
t.- yannar I/143/42
t.- ycez I/80/06
t.- ycıñ I/96/42
bk. topla-² -3-
t.- cız II/04/93
t.- yan I/58/96, II/14/93
bk. topla-⁵ -4-
t.- yamadım II/22/28

toplî - : bk. topla-¹ -2-
t.- ycañ I/54/25
t.- ycaS I/49/16

toplulaşTırma : Toplulaştırma, topluca satın alma, kamulaştırma, istimlak etme. -1-
t. II/10/74

topluma : bk. toplama -1-
t.+ ya I/57/43

toplume : bk. toplama -1-
t.+ ye II/10/75

topluyım : Toplama, toplamak işinin gerçekleştiği her bir sefer. -1-
t.+ da I/54/18

toplû - : bk. topla-³ -17-
t.- yordu I/11/43

bk. topla-¹ -16-
t.- yō II/04/60
t.- yoduk I/74/59
t.- yodüğ II/25/46
t.- yolar I/105/23
t.- yolla I/20/20
t.- yon I/83/43
t.- yoruz I/106/40
t.- yoS I/40/32
t.- yosun I/85/20, I/85/30
t.- yoz I/103/38
t.- yuruz I/42/43
t.- yyom II/23/188
bk. topla-² -1-
t.- yolâdı II/14/30
bk. topla-⁴ -3-
t.- yodüğ II/22/60
t.- yollâğı II/22/59

toplû : 1. Bir bütün hâlinde olan, bir arada yapılan -2-

t. I/28/02, I/64/124

2. Vücutça etine dolgun, şişmanca -1-
t. II/08/51

topluluğ : Aynı yerde toplanmış olan insan kalabalığı. -3-

t. I/76/13, II/04/67

t.+ la I/106/41

topluluğ : bk. topluluğ -1-
t. II/17/25

toplum : Ortak yasalara uyarak bir arada yaşayan insan topluluğu, cemiyet. -5-

t. I/69/96

t.+ a I/69/94, I/69/95

t.+ da I/147/42

t.+ dan I/07/87

toplumu : bk. toplama -2-
t. zâmanı II/08/109

t. zımanı II/08/106

topra : bk. toprak -7-

t.+ a II/17/70, II/25/20

t.+ ı I/60/03, I/62/16, I/62/17, I/74/77

toprā

t.+ yñ II/36/15

toprā : <<toprak+ı -31-

t. I/33/53, I/48/10, I/48/16, I/48/22, I/50/60, I/60/02, I/79/52, I/79/59, II/16/34, II/23/190

T. I/48/23

t.+ a II/29/19

t.+ aḡ I/48/19, I/48/24

t.+ dı I/51/24, II/05/68, II/05/69

t.+ mız I/11/29, I/72/31, II/09/59, II/09/60

t.+ n II/20/61, II/20/68

t.+ nan I/123/44, I/60/03

t.+ nı I/123/34, I/123/35, I/79/44, I/79/46

t.+ ḡ I/123/34, I/62/19

toprak : Yer kabuğunun, üzerini kaplayan çürümüş organik maddelerden ve kütle kırıntılarından oluşan canlıların yaşamasına elverişli kısmı ve bu kısımdan ayrılmış parça. -63-

t. I/123/30, I/123/46, I/128/70, I/130/14, I/130/76, I/133/28, I/135/43, I/142/50, I/142/54, I/33/04, I/33/05, I/50/79, I/60/41, I/62/15, I/62/16, I/62/24, I/63/48, I/63/49, I/63/54, I/64/79, I/79/41, I/79/42, I/79/45, I/79/46, I/79/72, I/85/31, I/87/92, II/05/69, II/09/96, II/09/99, II/17/66, II/17/67, II/23/200, II/23/206, II/23/209, II/25/28, II/38/32

toz t. I/133/19

t. bezi I/123/33

t. çalışıyorduk I/11/48

t.+ dan I/91/10

t.+ dı I/152/118, I/74/80

t.+ ğarı II/25/18

t.+ lâ II/16/98

t.+ larda I/144/55

t.+ lardan I/62/16

t.+ ları I/62/25

t.+ larına I/121/04

t.+ lı II/23/201, II/23/204

t. saşda II/15/73

t.+ Ta II/20/67

t.+ tan I/51/24, II/09/81

t. virceklerimişdi II/25/19

t. vircez II/25/21

t. yapTım II/28/93

toprāk : bk. toprak -2-

üş gün yataḡ dördü gün t. I/104/65

t.+ dan I/64/79

toprak : bk. toprak -2-

t. II/37/70

t. saÇlarında II/37/71

toprak : bk. toprak -11-

t. I/11/48, I/123/31, I/133/29, I/133/31, I/149/66, I/48/23, I/55/55, I/79/52

t.+ dan yapādık I/155/52

t.+ la I/123/30

t.+ lar I/147/21

topraklı - : Topraklamak, üzerini toprakla örtmek. -1-

t.- yozdu II/25/47

toptan : Toplu olarak, bütünüyle. -1-

t. I/58/48

toptancı : Toptan satış yapan tüccar. -1-

t.+ larā II/06/15

torḡ : Çim ekmeye yarayan bir araç. (?) -1-

t.+ nan II/38/31

torḡba : bk. torba I -1-

idrā t.+ sından I/54/06

torba I : Kıl, bez, iplik vb.nden dokunmuş veya kâğıt, naylon vb.i şeylerden yapılmış, çeşitli boyda, ağzı büzülebilen, küçük bir çuval biçiminde kullanım eşyası. -13-

t. I/155/65, I/27/15, I/67/10

t.+ da II/22/71

t.+ dan I/147/29

t.+ lar I/45/47

t.+ mızı I/51/33

t. verilēdi I/155/65

t.+ ya I/33/71

t.+ yā II/21/97

t.+ ynan I/131/37

torba II : *Taná*'ya benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

taná t. II/32/11

torbala - : (Nesneleri) Torbalar içine koymak, torbalara yerleştirmek. -1-

t.- ncaklar I/17/68

torbı : bk. torba I -4-

t.+ lara I/17/70

t.+ yı I/27/15, II/01/48

t.+ ynan I/131/34

torpā : bk. toprak -4-

t.+ ları I/14/36

t.+ na I/14/33

t.+ nân I/14/32

t.+ ŋ I/14/34

torpak : bk. toprak -2-

t. I/136/22

t.+ ta I/14/33

torpaK : bk. toprak -1-

t. I/14/37

torun : Bir kimsenin çocuğunun çocuğu. -129-

t. I/113/70, I/113/78, I/12/42, I/129/07, I/134/07, I/149/71, I/16/50, I/17/13, I/17/14, I/17/16, I/17/65, I/35/24, I/35/35, I/37/41, I/51/74, I/53/77, I/67/31, I/70/82, I/93/59, II/08/100, II/08/134, II/12/42, II/12/53, II/13/15, II/13/16, II/14/65, II/14/66, II/14/90, II/23/210, II/28/07, II/35/94

t.+ la I/33/137

t.+ lar II/20/37

t.+ ları II/20/36

t. murun I/64/99

t.+ nā I/149/71, I/33/136, I/37/42, I/39/15, I/55/52, II/08/47, II/08/91, II/08/92, II/12/11, II/12/42, II/23/127, II/32/98

t.+ nam I/158/53

t.+ nām I/148/06, II/29/75

t.+ nāmdan II/29/79

T.+ nāmıza II/12/84

t.+ nar I/100/21, I/112/79, I/123/39, I/131/06, I/137/46, I/16/49, I/51/18, I/64/92, I/67/31

t.+ nar II/20/38

t.+ nara I/54/56, II/20/36

t.+ narı I/137/19

t.+ narım I/129/08, I/132/09, I/36/20

t.+ narımda I/123/63

t.+ narımız I/12/49

t.+ narıŋ I/123/62, I/51/75

t.+ narı I/51/17, I/51/18

t.+ nerim I/139/08

t.+ u I/09/70, I/124/30, I/159/41, I/16/04, I/33/137, I/77/77, I/78/39

t.+ um I/04/71, I/104/03, I/104/04, I/119/79, I/132/09, I/137/14, I/20/11, I/24/14, I/37/45, I/39/15, I/39/16, I/48/53, I/54/44, I/54/45, I/58/98, I/76/100, I/84/33, II/08/48, II/08/92, II/08/99, II/21/49, II/29/65, II/30/51, II/32/18, II/36/03

t.+ umda I/158/53

t.+ umu I/79/44

t.+ umuŋ I/119/80, I/159/42, I/24/12, I/36/21, I/99/13, II/08/99

t.+ umuS I/02/29

t.+ umuz I/12/40, I/133/23

t.+ umuzun I/133/52

t.+ unu I/159/42

t.+ uŋ I/70/81, I/70/86, I/88/28

torún : bk. torun -2-

t.+ a I/35/13

t.+ üm I/144/21

torün : bk. torun -1-

t. I/35/26

tòrun : bk. torun -1-

t.+ u I/110/15

toS : bk. toz¹ -1-

t. I/04/58

tosun : Sağlam yapılı, yiğit, haşarı, kabadayı delikanlı. -1-

tosun gibi : Gürbüz, sıhhatli (çocuk veya genç).

toyğa

t. gibi II/39/169

toyğa : Toyga çorbası. -4-

t. I/09/33, II/15/23

toyğa çorbası : Süzme yoğutla yapılan üstüne tereyağı ve nane dökülerek yeneni bir çeşit çorba.

t. çorbası I/148/43

t. çorbası I/148/45

toyğt : bk. toyğa -1-

t. II/15/22

toygo : bk. toyğa -2-

t. I/40/19

t. çorbamız I/40/19

toz : 1. Bir maddenin un hâline gelmiş çok ince şekli, un hâlinde olan. -14-

t. I/04/53, I/04/56, I/27/52, I/94/29, I/94/31

T. I/04/55, I/04/56

t.+ u I/21/08

t.+ unu II/22/38

ğabartma t.+ unu I/111/59

2. Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak.

t. toprak I/133/19

t.+ uñ küngenij I/159/33

toz ol- : Ortadan kaybolmak, yok olmak.

t. oldu II/14/27

toz - : Gezmek, dolaşmak. -1-

t.- ar I/91/63

töz : bk. toz² -1-

t. I/63/49

töbe : bk. tövbe -4-

t. I/106/34, I/15/08, I/52/87

t. etTirilē I/69/92

töbe : bk. tövbe -5-

t. I/134/30, I/154/48, I/72/34

t. eder I/69/92

t.+ lē I/154/48

tökezed - : Tökezlemek, yürürken ayağı bir yere çarpıp sendelemek, düşecek gibi olmak. -1-

t.- iyor II/22/35

töre : Bir toplulukta yerleşmiş olan âdetlerin, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa davranış biçimlerinin, kuralların bütünü. -3-

t. I/97/05, I/97/42, I/98/22

tören : Önem verilen bir olay, kişi veya değer için düzenlenen programlı toplantı, merasim. -2-

t.+ i I/59/14

t.+ ini I/131/61

törü : bk. töre -1-

t.+ yü I/47/13

törük : bk. Türk -1-

t. II/02/35

tövbe : İşlediği bir hatadan, suç veya günahı pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme. -1-

t. I/79/31

tövbe et- : İşlediği bir hatayı, suç veya günahı bir daha yapmamaya karar vermek, söz vermek.

tövbē : bk. tövbe -1-

t. I/79/31

tü : bk. tü² -1-

t. II/39/166

tuh : bk. tü¹ -2-

t. I/01/65, I/79/37

tuğum : bk. toğum -3-

t.+ u I/130/19

t.+ umuzu I/130/19, I/130/20

tüket - : bk. tüket- -1-

t.- tik I/63/58

tüla : Tuğla, kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilen ve duvar örmekte kullanılan kerpiç. -9-

t. I/121/09, I/124/43, I/17/86, I/30/01, I/30/59

t.+ dan yapısı I/03/47

t.+ lar II/15/73

t.+ lı I/121/05

t.+ sı I/121/04

tulu : bk. tuluk -1-

t.+ â I/98/62

tuluk : Bütün olarak çıkarılan ve tulum gibi kap olarak kullanılan koyun, keçi ve sığır derisi, tulum. -1-

t. I/98/56

tuluğ : bk. tuluk -1-

t.+ u I/98/57

tuluK : bk. tuluk -2-

t. I/98/54, I/98/57

tulum : 1. Genellikle uyurken korunmak ve ısınmak amacıyla içine girilen, insanın bedenini saran kılıf. -4-

uyku t.+ u I/57/55

uyku T.+ u I/57/55

uyku t.+ unu I/57/56

2. Bütün olarak yüzülmüş hayvan ve özellikle sığır derisinin ayak ve başa gelen kısımları dikilerek yapılan, içine saklanacak su, pekmez, yağ vb. sıvılarla peynir vb. maddeler konan torba biçiminde deri kap.

tulum peyniri : Tulum içine sıkıca basılmış olan bir çeşit makbul peynir.

t. peyniri I/102/49

tüngül - : bk. tüngül- -1-

t.- uver I/10/112

tupla - : bk. topla-¹ -1-

t.- rdı I/01/20

Tur - : bk. dur- -3-

T.- ukan I/52/61

T.- uyō II/08/57

bēyi t.- uyo I/153/53

tür : bk. tür -1-

t. II/21/92

tür - : bk. dur- -1-

t.- sa I/45/61

turizim : Dinlenme, eğlenme, görme, tanıma vb. amaçlarla yapılan gezi. -1-

t.+ e II/23/173

türlü : bk. türlü -2-

türlü t. I/01/11

t. türlü I/01/11

türlü : bk. türlü -1-

t. II/39/142

türp : Turpgiller familyasından, salkım durumundaki çiçekleri beyaz, sarı veya mor renkte, yaprakları karşılıklı, meyvesi acımsı ve etli, kökleri yenen bitki. -1-

t. I/100/16

turpan : bk. tırpan -2-

t.+ nan I/124/10, I/124/11

tuşu : bk. tuşu -1-

t.+ nı gurlâdın II/07/87

tuşu : Lahana, hıyar, biber, pancar vb. sebzelerin tuzlu su veya sirkede bırakılarak özel bir kıvama gelmesi sonucu elde edilen ekşi yiyecek. -24-

t. I/102/63, I/103/43, I/130/86, I/67/61, I/71/63

duzlu t. II/35/82

t.+ lāmızı I/32/36

t.+ su I/11/40

kelem t.+ su I/04/65

salata t.+ sū I/04/64

t.+ suz I/130/91

t. verilirdi II/15/21

t.+ yu II/35/83

tuşu gur- (yap-) : Tuşu olacak şeyleri hazırlayıp tuzlu su veya sirkeye bastırmak.

t. gurarız I/26/62

t. gureâm II/29/48

t. guruyoduğ II/25/45

t. guruyun I/144/84

t. gurmák II/26/31

t.+ larımızı yaparız I/11/38

t.+ su yaparız I/11/39

t. yapacâm I/54/40

t. yapılır II/35/77

t. yapıyóz I/04/64

tuşu : bk. tuşu -1-

t. I/04/48

tuşu : bk. tuşu -1-

t. I/84/18

türşu

türşu : bk. turşu -2-

t. I/71/47

t. yaparıS I/60/25

Turum : bk. durum -1-

T.+ u I/131/18

tüs : bk. tuz -1-

t. II/15/68

tut - : 1. Hizmetine almak veya kiralamak. -16-

t.- aİİā I/155/77

t.- ardık I/121/14

hademe t.- ardık I/121/14

t.- āsıj I/155/76

T.- muş I/142/20

T.- Tu I/148/35, I/148/38

T.- Tulā II/38/96

hademe t.- ulurdu I/121/19

t.- ulurdu I/78/11

t.- uluyodu I/78/12, II/35/56

t.- uluyordu I/16/28, I/16/33

T.- uyoZ I/46/63

davulcu t.- uyoZ I/147/51

2. Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak. -11-

t.- aİİā II/24/103

t.- aİİārıdı II/24/101

t.- aman I/122/07

t.- ar I/26/41

t.- ār I/73/50

top t.- ardık I/120/54

T.- arım I/19/17

ğuşaK T.- arları I/26/38

el_ele t.- uşTuK II/20/61

t.- uyōla I/79/90

3. İş görebilmek. -6-

t. I/33/10

t.- ān I/75/34

T.- ān I/75/34

t.- ar I/50/12

t.- āṛ I/33/09

t.- mayo I/33/101

4. (Oruç için) Gerekli şartları yerine getirmek suretiyle tamamlamak ya da tamamlamaya niyetlenmek. -5-

oruç t.- an I/74/42

oruş t.- an I/154/48, I/154/49

oruş t.- ardım I/13/24

oruç t.- arken I/81/43

5. Desteklemek, birinden yana çıkmak. -4-

t.- amıj II/28/32

t.- ar I/53/78

t.- maz I/53/78

6. “Yapmak, etmek” anlamında yardımcı eylem olarak kullanılır. -5-

mejbur t.- ācaK I/65/59

t.- acaK I/65/60

yas t.- caK II/34/60

t.- Tula I/22/21

pēriz t.- Tum I/112/27

7. Ele geçirmek, yakalamak. -3-

T.- alādi II/34/74

t.- tu I/33/69

8. Bir işe herhangi bir anlayışla girişmek. -2-

t. I/58/06

t.- ulcaḡ I/44/90

9. Herhangi bir durumda bulundurmak. -2-

T.- suḡ II/39/64

t.- uyodu II/21/65

10. Sunmak. -2-

t.- arlādi I/157/55

şeker T.- uyolar I/105/08

11. Yaklaştırmak. -1-

t.- cāZ I/49/17

12. Denetimi ve yetkisi altına almak. -1-

t.- alİā II/08/111

13. Kapatmak, sarmak. -1-

maya t.- arıS I/73/46

14. ... Durumda kalmasını sağlamak, ... hâlde bulundurmak. -1-

tok t.- ar I/40/56

15. Mayalanmak, istenen kıvama gelmek. -1-

yört t.- madı I/33/98

16. Daha önceden belirlenmiş sınırın üstünde olmak. -1-

yaş t.- mıyınca I/94/87

17. (Örtü, perde vb. kelimelerle) Görünmesine engel olmak, saklamak, setretmek.

18. Avlamak.

19. (Kar, kırağı, kaymak, buz ile) Görünür bir şekil almak, üzerinde bir tabaka teşkil etmek.

20. Beklenen, istenilen sonucu vermek.

21. (Yer bildiren kelimelerle) Takip etmek, izlemek.

22. (Daha çok olumsuz anlamıyla) yerini al(ma)mak, o kadar iyi ol(ma)mak.

23. Musallat olmak.

24. Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya görülecek şekilde etrafı kaplamak.

25. İş yapmak, iş sahibi olmak.

26. Edinmek.

27. Karşısına getirmek, yaklaştırp göstermek.

28. Kiralamak.

29. (Bir yeri) Bir maksatla ayırmak veya ayırtmak, kendine tahsis etmek, ettirmek.

30. Çekmek, kaydetmek.

31. Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

32. Hazırlamak.

33. Bir cümle içinde fiilin bazı kipleri asıl cümlelerin fiilinden önce geldiğinde işin çok uygun düşmediğini, umulmadığı hâlde yapıldığını anlatır.

34. Sabit kalmasını sağlamak.

35. (Aklındaki, hafızasındaki) Yerini korumak, bellemek.

36. Birbirini tutmak suretiyle oynamak.

37. Ederi olmak.

38. Tanzim etmek, düzenlemek.

-den tut- : -den başla (başlayın) da...

Tut : bk. dut -2-

T. I/85/40, I/85/41

tutgunnuş : Tutkunluk, birbirine bağlı, tutkun olma durumu. -1-

t. II/17/25

tutmaç : Dört köşe kesilmiş küçük hamur parçalarından yapılan yoğurtlu çorba. -1-

t. yapmayız II/37/82

tutmaş : bk. tutmaç -1-

t. I/132/12

Tuttur- : 1. Takmak, iliştmek, dikmek. -1-

T.- uyduK I/60/27

2. Başlayıp devam ettirmek. -1-

T.- a I/70/03

3. Bağlantı kurmak. -1-

t.- dulā I/99/72

4. (Yoğurt vb.) Mayası tutacak şekilde istenen kıvama gelmek. -1-

t.- dum II/37/116

5. Kıyaslanan bir şeyle aynı özellikleri gösterebilmek.

6. (Tencere vb. dibi için) Yanmak.

7. Tutmak işini başkasına yaptırmak, tutmasını sağlamak.

tutúklú : Tutuklamak, bir kimseyi kânun yoluyla hürriyetini kısıtlayarak bir yere kapatmak, tevkif etmek. -1-

t.- yóía II/23/141

tutúklü : bk. tutúklú- -1-

t.- p II/23/141

tutul : 1. (Hastalık bildiren kelimelerle) Yakalanmak, müptela olmak. -4-

t.- du I/84/32

T.- muşun I/112/07

zâtüreye t.- ü II/24/106

zâtüreye t.- uyoru II/24/106

2. (Vücudu veya bir organı) İşleyemez duruma gelmek.

Tutuş : Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak. -1-

T.- muş II/30/78

tutuştur -

tutuştur - : Yanmasını, tutuşmasını sağlamak, alevlendirmek. -2-

t.- um I/116/47

tutuşturma : Tutuşturmak işi. -1-

t.+ yı I/116/45

Tutuşturmi : bk. tutuşturma -1-

T.+ ye I/72/42

Tuvağ : bk. duvağ² -2-

T. II/34/36, II/34/46

bk. duvağ¹ -1-

T. sefāsī II/34/38

tuvalet : Ayakyolu, hela. -3-

t.+ e I/136/14

t.+ ine I/38/57

t.+ iğ I/45/16

tuvālet : bk. tuvalet -1-

t.+ e I/136/14

Tuz : Suda eriyen, kokusuz, dili yakan bir tada sahip, yiyecekleri korumada ve tatlandırma kullanılan billursu madde. -11-

t. II/22/71, II/22/85, II/33/75, II/35/50

T. II/25/91, II/33/76

ilimon T.+ u I/94/30

limon t.+ u I/119/50

t.+ unu II/22/71, II/22/72

T.+ unu I/84/18

tuzlama : 1. Tuzlamak işi. -2-

T.+ yī I/98/107

2. Tuzlanarak hazırlanmış.

t. I/19/04

tuzlu : Tuzu olan. -5-

t. I/142/30, I/142/37

t. böreyi II/37/101

t.+ ya II/37/101

tū : 1. Tūh, “Vah vah” anlamında pişmanlık bildiren bir seslenme sözü. -1-

t. I/27/74

2. “Yazıklar olsun” anlamında kullanılan bir seslenme sözü.

Tū_ün : bk. düğün -1-

T.+ nē II/16/14

tüb : bk. tüp -4-

t.+ ü I/115/36, I/115/37, I/127/53

t.+ üğ I/115/36

tüfē : bk. tüfek -2-

t.+ eñ I/05/40

t.+ nen I/121/64

tüfeg : bk. tüfek -1-

t. atcın I/95/118

tüfek : Uzun namlulu, taşınabilir ateşli silah. -1-

t. I/147/33

tüfek at- : Tüfekarle ateş etmek.

Tükkān : bk. dükkān -1-

T.+ ı I/53/45

tüken - : Bitmek, hiç kalmamak. -7-

t.- di I/47/39, I/63/62

t.- iyo I/63/33

t.- iyomuş I/147/31

t.- mes I/15/24

t.- meyeceK I/64/55

t.- mēyor I/144/24

tüket - : Kullanarak bitirmek, hepsini harcamak, sonuna gelmek. -2-

t.- tik I/64/55

t.- Tik I/124/21

tükür - : Ağızdaki tükürüğü, balgamı veya yutulmak istenmeyen bir şeyi dışarı atmak. -4-

t.- düm I/133/03, I/133/04

tükürü : (<<tükürük+ü) Tükürük bezlerinden ağza akan ve yutmayı kolaylaştıran salgı. -1-

t. II/34/61

tüler - : Kumaş tüylenmek, tiftiklenmek. -2-

t.- idi I/98/32

tüllü : bk. türlü -2-

t. II/04/58, II/12/74

tüllü : bk. türlü -1-

t. I/36/25

tülü : Tül, pamuk, ipek veya naylon ipliklerden yapılmış, çok ince gözenekli, hafif ve saydam dokumadan yapılmış perde. -2-

t.+ leri I/08/55

t.+ yū I/08/55

tülū : Zengin. -2-

t. II/39/189

tüm : Bütün, hep. -1-

t. II/28/04

Tün : bk. düğün -1-

T.+ e II/37/21

tünel : Bir yandan bir yana geçişi sağlamak için yer altından açılan üstü kapalı yol. -2-

t. II/04/14

t.+ ler II/04/14

tüngül - : Hendekten ya da yüksekten atlamak, yukarıya doğru sıçramak. -2-

t.- cēdim I/10/117

t.- üve I/10/115

tüp : İçine akışkan maddeler konan, ağzı özel tıpalı silindir biçiminde kap. -10-

t. I/115/32, I/115/33, II/35/67

t.+ de I/115/32

t.+ leri II/21/07

t.+ ü I/115/35, I/21/95, I/62/28

t.+ üñ II/30/01

tür : Çeşit. -7-

t. I/106/26, II/09/31, II/21/60

t.+ dü II/09/22

t.+ leri II/21/36

t.+ ü I/106/25

t.+ ünü II/21/08

türbe : Genellikle içinde büyük bir kimse gömülü olduğu, ziyaretgâh hâline getirilen mezar, ziyaret edilen mezar. -13-

t. I/46/47, I/46/55, I/79/45, I/79/60

t.+ lere I/79/38

t.+ li I/99/48

t.+ miz I/69/98, I/92/30

t.+ niñ I/79/42, I/79/45, I/79/64

t.+ si I/92/30

türbē : bk. türbe -2-

t. I/79/45, I/79/60

türbe : bk. türbe -1-

t.+ miz I/46/46

türbi : bk. türbe -4-

t.+ ye I/117/49, I/79/48, I/79/63

türe - : Üremek, çoğalmak. -1-

t.- miş II/05/36

türk : Ana yurdu Orta Asya olan, buradan çeşitli yönlerle yayılarak büyük devletler kuran, Türkçenin değişik lehçeleriyle konuşan millet ve bu millettten olan kimse. -7-

t. I/95/45, I/95/46

t.+ ler I/95/23

t.+ lere I/111/120

oğuz t.+ leriniñ I/11/15

selçuklu t.+ leriniñ I/11/15

t.+ ü II/17/91

türkçe : Ural - Altay dil ailesinin Altay dilleri dalına, yapı bakımından eklemeli diller grubuna giren, Türkiye’de ve Türklerin hâkim olduğu ülkelerde kullanılan dil, Türk dili. -2-

t. I/119/02

t.+ ı I/73/27

türkÇē : bk. türkçe -1-

t. I/29/07

türkmen : Oğuz Türklerinin bir kolu ve bu koldan olan kimse. -4-

t. I/73/58, I/86/38, I/86/39

türkü : Halk musikisinin, güftesi halk şiiri olan ve halk ezgileriyle bestelenmiş çok yaygın bir formu. -28-

t. I/08/110, I/08/129, I/15/78, I/15/81, I/29/12, I/76/58

t. mürkü I/15/89

ana t.+ sū I/157/53

t.+ sū I/08/120, I/11/88

t.+ yū I/101/46

türkü çağır- (söyle-) : Ezgisiyle bir türküyü seslendirmek.

t. çarıları I/20/84, I/20/85

türlü

- t. çıııııııııı I/79/18
t. çıııııııııı I/101/45
t. sölēdi II/12/74
t. sölēdik II/12/68
t. sölēye I/153/109, I/153/111, I/153/79, I/153/82, I/153/83, I/153/87
t. sölēdiK II/12/68
t. sölēye I/153/87

türlü : Çeşit, cins. -17-

- t. I/03/90, I/08/30, I/08/62, I/100/25, I/106/34, I/113/93, I/25/67, I/32/65, I/62/15, II/07/36, II/38/39

biñ bir t. I/152/137

t.+ ye I/47/17

türlü türlü : Çeşit çeşit.

türlü t. I/112/25, I/26/35

t. türlü I/112/25, I/26/35

türlü : bk. türlü -1-

her t. II/38/48

Tüş - : bk. düş⁻¹ -1-

T.- tü II/28/73

tüt - : 1. Duman veya buhar çıkarmak. -5-

t.- ecēz I/61/15

t.- üyor I/138/98

2. Kendini varlığı ile kuvvetle hissettirmek.

burnuma t.- üyoru II/16/67

burnumuza t.- üyoru II/16/69

3. Herhangi bir olay sonucu acı çekmek.

t.- Tüm I/03/41

tüttür - : Tütmesine yol açmak, tütmesini sağlamak. -1-

t.- cez I/61/15

tütün : Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan otsu bitkinin kıyılıp kurutulduktan sonra sigara veya puro şeklinde içilen yaprağı. -3-

t. II/26/34, II/26/35

tütüt - : Tüttürmek, duman çıkartmak. -1-

t.- Çez II/14/97

tüv - : Gizlice kaçmak, savuşmak, tüymek. -2-

t.- em I/138/132

tüv - : bk. tüfek -1-

t.+ e I/39/98

tüy : İnsanlarda ve hayvanlarda deri üzerinde bulunan çok ince kıl. -4-

t.+ lerinden I/101/25

t.+ ünden I/87/11

tüyleri ürper - : Dehşet içinde kalmak, büyük bir korku duymak.

t.+ leri ürpermiş I/95/62

tüy : bk. tüy -1-

t.+ sü I/25/24

tüy : bk. tüy -1-

t.+ sü I/25/25

tüylü : Tüylü, tüyü olan. -1-

t. I/25/25

u : bk. o -3287-

u. I/01/07, I/01/08, I/01/69, I/01/71, I/01/84, I/01/86, I/02/02, I/02/07, I/02/11, I/02/12, I/02/19, I/02/25, I/02/34, I/02/38, I/02/42, I/02/46, I/02/50, I/02/58, I/02/68, I/02/72, I/03/12, I/03/30, I/04/10, I/04/21, I/04/23, I/04/58, I/05/05, I/05/07, I/05/08, I/05/10, I/05/11, I/05/12, I/05/16, I/05/17, I/05/35, I/05/42, I/05/44, I/05/54, I/05/69, I/06/102, I/06/110, I/06/112, I/06/118, I/06/119, I/06/120, I/06/128, I/06/130, I/06/133, I/06/138, I/06/146, I/06/25, I/06/69, I/06/73, I/06/81, I/06/87, I/06/96, I/07/28, I/07/40, I/07/42, I/07/47, I/07/50, I/07/87, I/08/116, I/08/119, I/08/16, I/08/51, I/08/62, I/08/72, I/08/73, I/08/84, I/08/98, I/09/15, I/10/06, I/10/100, I/10/117, I/10/14, I/10/28, I/10/30, I/10/40, I/10/43, I/10/45, I/10/52, I/10/54, I/10/63, I/10/68, I/10/70, I/10/71, I/10/76, I/10/79, I/10/89, I/10/97, I/100/15, I/100/20, I/100/30, I/100/32, I/100/37, I/100/43, I/100/44, I/102/17, I/102/22, I/102/27, I/102/38, I/102/39, I/102/42, I/102/45, I/102/46, I/102/60, I/103/38, I/103/44, I/103/49, I/103/57, I/103/62, I/104/31, I/105/05, I/105/12, I/105/16, I/105/23, I/105/48, I/106/11, I/106/36, I/106/46, I/107/09, I/107/11, I/107/53, I/107/66, I/108/23, I/108/37, I/108/40, I/108/52, I/108/54, I/108/55, I/109/08, I/109/25, I/109/43, I/109/53, I/11/47, I/11/58, I/110/09, I/110/17, I/110/24, I/110/40, I/110/48, I/110/49, I/110/55, I/110/62, I/110/65, I/111/38, I/111/48, I/111/49, I/111/52, I/111/53, I/111/56, I/111/57, I/111/68, I/111/81, I/112/23, I/112/26, I/112/27, I/112/36, I/113/102, I/113/103, I/113/104, I/113/105, I/113/121, I/113/122, I/113/123, I/113/21, I/113/27, I/113/30, I/113/70, I/113/73, I/114/16, I/114/22, I/114/26, I/114/51, I/115/24, I/115/38, I/116/46, I/116/53, I/117/08, I/117/09, I/117/13, I/117/22, I/117/26, I/117/27, I/117/28, I/117/39, I/117/43, I/117/44, I/117/45, I/117/51, I/119/20, I/119/24, I/119/50, I/119/59, I/119/79, I/12/04, I/12/20, I/12/36, I/12/47, I/120/38, I/121/108, I/121/11, I/121/110, I/121/23, I/121/44, I/121/46, I/121/52, I/121/56, I/121/71, I/121/95, I/121/99, I/122/17, I/122/22, I/122/26, I/122/57, I/122/59, I/122/63, I/122/84, I/124/45, I/125/06, I/125/35, I/125/43, I/125/44, I/125/49, I/125/50, I/125/51, I/125/63, I/125/66, I/125/68, I/125/69, I/125/82, I/125/83, I/125/90, I/125/96, I/126/08, I/126/18, I/126/25, I/126/27, I/126/53, I/126/64, I/127/21, I/127/22, I/127/34, I/128/12, I/128/18, I/128/21, I/128/37, I/128/39, I/128/44, I/128/45, I/128/65, I/128/73, I/129/50, I/129/70, I/13/15, I/13/19, I/13/26, I/13/34, I/130/103, I/131/23, I/132/08, I/132/09, I/132/22, I/132/45, I/132/48, I/132/49, I/132/51, I/132/54, I/133/06, I/133/36, I/133/43, I/133/46, I/133/47, I/134/15, I/134/23, I/135/21, I/135/50, I/136/18, I/136/20, I/136/33, I/136/36, I/137/16, I/137/21, I/137/22, I/137/38, I/138/101, I/138/116, I/138/118, I/138/122, I/138/17, I/138/23, I/138/35, I/139/49, I/139/51, I/14/05, I/14/29, I/14/32, I/14/33, I/14/34, I/14/36, I/14/75, I/140/35, I/140/42, I/140/63, I/142/12, I/142/22, I/142/35, I/143/78, I/144/23, I/144/31, I/144/40, I/144/64, I/145/01, I/145/23, I/145/27, I/145/29, I/145/39, I/145/59, I/145/80, I/145/81, I/146/04, I/146/05, I/146/34, I/146/36, I/146/38, I/146/39, I/146/41, I/146/43, I/146/51, I/146/52, I/146/53, I/146/55, I/146/57, I/146/58, I/146/60, I/146/65, I/146/72, I/146/87, I/147/14, I/147/28, I/147/33, I/147/45, I/148/04, I/148/05, I/148/14, I/148/23, I/148/27, I/148/31,

I/148/44, I/148/54, I/148/61, I/149/25, I/50/57, I/50/74, I/51/34, I/51/39, I/51/62,
 I/149/29, I/149/60, I/15/42, I/15/49, I/51/70, I/52/08, I/52/13, I/52/24, I/52/49,
 I/15/97, I/150/23, I/150/34, I/150/45, I/52/60, I/52/66, I/52/97, I/53/33, I/53/44,
 I/150/46, I/150/55, I/150/61, I/151/05, I/54/19, I/54/21, I/54/26, I/54/53, I/54/59,
 I/151/15, I/151/16, I/151/18, I/151/38, I/54/65, I/54/67, I/55/26, I/55/31, I/55/38,
 I/151/39, I/151/40, I/151/41, I/152/08, I/55/66, I/55/77, I/56/03, I/56/14, I/56/15,
 I/152/103, I/152/107, I/152/110, I/152/124, I/56/19, I/56/22, I/56/23, I/56/35, I/56/48,
 I/152/126, I/152/129, I/152/16, I/152/23, I/56/49, I/56/60, I/56/61, I/56/69, I/57/16,
 I/152/34, I/152/35, I/152/36, I/152/38, I/57/18, I/57/23, I/57/42, I/57/53, I/58/16,
 I/153/111, I/153/112, I/153/37, I/153/44, I/58/26, I/58/31, I/58/47, I/58/70, I/58/79,
 I/153/45, I/153/49, I/153/50, I/153/51, I/58/89, I/59/21, I/59/33, I/59/50, I/59/58,
 I/153/55, I/153/68, I/153/71, I/153/79, I/59/61, I/59/62, I/59/66, I/59/69, I/59/74,
 I/153/81, I/153/91, I/153/97, I/154/36, I/59/75, I/60/03, I/60/108, I/60/109,
 I/154/38, I/154/54, I/155/20, I/155/27, I/60/25, I/60/82, I/61/26, I/61/56, I/61/59,
 I/155/34, I/155/35, I/155/36, I/155/37, I/61/61, I/61/72, I/62/17, I/62/26, I/62/27,
 I/155/52, I/155/80, I/155/82, I/155/96, I/62/34, I/63/14, I/63/19, I/63/28, I/63/29,
 I/155/99, I/156/10, I/156/26, I/156/28, I/63/35, I/63/42, I/63/56, I/64/101, I/64/13,
 I/156/46, I/156/47, I/156/61, I/156/68, I/64/130, I/64/35, I/64/48, I/64/61, I/64/71,
 I/157/04, I/157/06, I/157/40, I/157/44, I/64/75, I/64/76, I/64/82, I/65/31, I/65/57,
 I/157/62, I/157/64, I/157/65, I/157/66, I/65/63, I/66/01, I/66/05, I/66/12, I/66/29,
 I/157/72, I/157/76, I/157/83, I/158/01, I/66/34, I/66/42, I/66/48, I/67/17, I/67/18,
 I/158/23, I/158/26, I/159/24, I/159/32, I/67/27, I/67/31, I/67/69, I/67/75, I/67/77,
 I/159/43, I/159/52, I/16/10, I/16/25, I/68/13, I/68/24, I/68/33, I/68/36, I/68/51,
 I/160/27, I/161/30, I/161/45, I/161/47, I/68/65, I/68/73, I/69/21, I/69/31, I/69/37,
 I/161/49, I/161/54, I/161/58, I/17/08, I/69/53, I/69/61, I/69/71, I/69/80, I/69/88,
 I/17/09, I/17/52, I/18/45, I/18/48, I/19/09, I/69/90, I/69/94, I/70/12, I/70/16, I/70/35,
 I/20/07, I/20/36, I/21/51, I/21/94, I/21/95, I/70/38, I/70/47, I/70/52, I/70/59, I/71/22,
 I/22/14, I/22/21, I/22/24, I/22/32, I/23/44, I/71/28, I/71/59, I/71/61, I/71/66, I/71/77,
 I/23/47, I/23/60, I/24/11, I/24/52, I/24/64, I/71/80, I/71/82, I/72/32, I/72/52, I/72/58,
 I/25/40, I/25/41, I/25/44, I/26/36, I/26/39, I/72/68, I/72/71, I/72/72, I/72/81, I/72/82,
 I/27/32, I/27/39, I/27/53, I/28/01, I/28/08, I/73/17, I/73/34, I/73/47, I/73/57, I/74/04,
 I/28/15, I/28/44, I/28/56, I/29/08, I/29/14, I/74/09, I/74/101, I/74/103, I/74/15,
 I/29/17, I/29/22, I/30/05, I/30/06, I/30/34, I/74/23, I/74/31, I/74/43, I/74/52, I/74/60,
 I/30/48, I/31/10, I/31/13, I/31/31, I/31/40, I/74/68, I/74/71, I/74/77, I/74/78, I/74/79,
 I/31/42, I/31/45, I/31/53, I/31/54, I/32/12, I/74/86, I/74/89, I/74/91, I/74/94, I/74/95,
 I/32/20, I/32/53, I/32/59, I/32/79, I/32/87, I/75/04, I/75/28, I/75/29, I/75/30, I/75/34,
 I/32/89, I/32/92, I/33/101, I/33/134, I/75/56, I/75/63, I/76/09, I/76/35, I/76/42,
 I/33/137, I/33/153, I/33/54, I/33/55, I/76/47, I/76/57, I/77/04, I/77/50, I/78/06,
 I/33/56, I/33/78, I/33/99, I/34/21, I/34/53, I/78/15, I/78/25, I/78/26, I/78/40, I/78/49,
 I/35/01, I/35/16, I/35/17, I/35/18, I/35/31, I/78/55, I/79/07, I/79/11, I/79/18, I/79/25,
 I/35/32, I/35/38, I/35/49, I/35/57, I/35/59, I/79/44, I/79/50, I/79/68, I/79/83, I/79/86,
 I/36/24, I/36/26, I/36/73, I/39/22, I/39/27, I/80/58, I/80/60, I/81/02, I/81/03, I/81/04,
 I/39/58, I/39/66, I/39/86, I/39/87, I/39/96, I/81/22, I/81/23, I/81/28, I/81/57, I/81/59,
 I/40/23, I/40/71, I/41/22, I/41/23, I/41/26, I/81/67, I/82/07, I/82/08, I/82/22, I/83/03,
 I/41/35, I/41/73, I/41/76, I/41/89, I/42/15, I/83/17, I/83/50, I/83/62, I/83/75, I/85/06,
 I/42/27, I/42/60, I/44/14, I/44/31, I/44/65, I/85/15, I/85/21, I/85/33, I/85/56, I/86/12,
 I/44/66, I/46/09, I/46/123, I/46/15, I/46/58, I/86/24, I/86/49, I/86/67, I/87/10, I/87/107,
 I/46/75, I/47/23, I/47/46, I/47/51, I/47/53, I/87/108, I/87/111, I/87/119, I/87/22,
 I/48/39, I/48/48, I/48/50, I/48/77, I/49/53, I/87/68, I/87/77, I/87/97, I/88/20, I/88/39,
 I/50/10, I/50/26, I/50/42, I/50/47, I/50/49, I/88/60, I/88/66, I/89/02, I/90/16, I/90/19,

I/90/26, I/90/39, I/90/58, I/90/80, I/90/82, II/20/83, II/21/26, II/21/56, II/21/60,
 I/91/61, I/91/81, I/92/06, I/92/16, I/92/58, II/21/70, II/22/17, II/22/20, II/22/22,
 I/92/60, I/93/36, I/93/45, I/93/46, I/93/47, II/22/30, II/22/36, II/22/64, II/22/68,
 I/93/54, I/94/06, I/94/38, I/94/44, I/94/74, II/22/72, II/22/77, II/23/06, II/23/07,
 I/95/18, I/95/23, I/95/28, I/95/41, I/95/62, II/23/10, II/23/103, II/23/113, II/23/14,
 I/95/76, I/95/79, I/95/92, I/95/94, I/96/29, II/23/142, II/23/16, II/23/17, II/23/173,
 I/96/42, I/96/68, I/96/69, I/96/70, I/96/81, II/23/175, II/23/177, II/23/192, II/23/195,
 I/96/83, I/96/84, I/96/85, I/96/88, I/96/90, II/23/199, II/23/204, II/23/23, II/23/35,
 I/96/94, I/97/04, I/97/25, I/97/28, I/97/54, II/23/67, II/23/72, II/23/73, II/23/75,
 I/97/55, I/97/57, I/98/06, I/98/09, I/98/102, II/23/77, II/23/85, II/23/93, II/24/18,
 I/98/103, I/98/108, I/98/113, I/98/124, II/24/46, II/24/55, II/24/62, II/24/86,
 I/98/128, I/98/134, I/98/135, I/98/23, II/25/103, II/25/20, II/25/58, II/25/73,
 I/98/26, I/98/28, I/98/29, I/98/33, I/98/36, II/25/81, II/25/87, II/25/88, II/25/90,
 I/98/48, I/98/58, I/98/59, I/98/63, I/98/66, II/25/92, II/25/95, II/26/11, II/27/16,
 I/98/73, I/98/91, I/98/92, I/99/68, II/01/44, II/28/29, II/28/37, II/28/40, II/29/101,
 II/01/54, II/01/56, II/01/63, II/01/73, II/29/104, II/29/106, II/29/30, II/29/32,
 II/02/10, II/02/11, II/02/16, II/02/96, II/29/38, II/29/46, II/29/50, II/29/51,
 II/03/34, II/03/35, II/03/40, II/03/42, II/29/76, II/30/02, II/30/16, II/30/25,
 II/03/63, II/03/65, II/03/81, II/04/12, II/30/43, II/30/55, II/30/56, II/30/83,
 II/04/30, II/04/58, II/05/16, II/05/17, II/31/10, II/31/44, II/32/129, II/32/132,
 II/05/25, II/05/28, II/05/55, II/05/65, II/32/21, II/32/26, II/32/35, II/32/42,
 II/05/95, II/06/06, II/06/07, II/06/24, II/32/49, II/32/51, II/32/53, II/32/55,
 II/06/26, II/06/31, II/06/36, II/06/51, II/32/58, II/32/60, II/32/61, II/32/62,
 II/06/67, II/06/84, II/07/107, II/07/109, II/32/70, II/32/73, II/32/74, II/32/75,
 II/07/114, II/07/127, II/07/128, II/07/130, II/32/79, II/33/33, II/33/40, II/33/59,
 II/07/139, II/07/14, II/07/16, II/07/17, II/33/70, II/33/75, II/33/79, II/34/05,
 II/07/30, II/07/33, II/07/37, II/07/95, II/34/10, II/34/27, II/34/40, II/34/49,
 II/07/97, II/07/99, II/08/07, II/08/100, II/34/50, II/34/70, II/35/111, II/35/22,
 II/08/111, II/08/131, II/08/132, II/08/134, II/35/51, II/35/72, II/37/117, II/37/118,
 II/08/26, II/08/49, II/08/76, II/08/83, II/37/120, II/37/121, II/37/122, II/37/28,
 II/08/93, II/08/96, II/08/97, II/08/98, II/37/95, II/38/105, II/38/20, II/38/26,
 II/09/12, II/09/13, II/09/16, II/09/17, II/38/60, II/38/71, II/38/72, II/38/88,
 II/09/22, II/09/33, II/09/38, II/09/40, II/39/106, II/39/12, II/39/123, II/39/138,
 II/09/45, II/09/47, II/09/54, II/09/55, II/39/14, II/39/16, II/39/33, II/39/37,
 II/09/64, II/09/65, II/09/71, II/09/90, II/39/45, II/39/55, II/39/58, II/39/61,
 II/09/97, II/10/16, II/10/39, II/10/45, II/39/77
 II/10/63, II/10/71, II/10/75, II/10/82, u.+ Īlādī I/145/33
 II/10/87, II/10/93, II/10/96, II/11/39, u.+ llara I/128/57
 II/12/19, II/12/27, II/12/34, II/12/42, u.+ na I/02/23, I/04/56, I/05/58,
 II/12/50, II/12/51, II/12/73, II/12/77, I/06/111, I/06/122, I/06/138, I/08/110,
 II/12/78, II/12/82, II/13/22, II/13/27, I/08/23, I/10/114, I/102/24, I/109/48,
 II/13/33, II/14/23, II/14/75, II/14/77, I/111/13, I/118/19, I/125/33, I/128/53,
 II/14/92, II/14/99, II/15/118, II/15/27, I/128/55, I/13/32, I/130/82, I/132/48,
 II/15/55, II/15/73, II/15/85, II/16/03, I/132/49, I/132/50, I/14/58, I/14/63,
 II/16/26, II/16/43, II/16/84, II/16/91, I/145/01, I/145/100, I/145/81, I/151/39,
 II/17/15, II/17/17, II/17/41, II/17/76, I/157/40, I/157/72, I/157/83, I/17/37,
 II/17/77, II/17/87, II/17/90, II/18/19, I/20/89, I/28/21, I/31/10, I/31/24, I/31/28,
 II/18/20, II/18/23, II/19/16, II/19/164, I/47/15, I/47/33, I/48/48, I/52/71, I/56/80,
 II/19/23, II/19/25, II/19/40, II/20/04, I/56/81, I/69/95, I/72/69, I/73/57, I/76/85,
 II/20/05, II/20/08, II/20/25, II/20/64,

I/78/41, I/78/52, I/79/33, I/81/20, I/81/58, I/152/75, I/152/85, I/152/87, I/152/97,
 I/83/78, I/88/14, I/90/32, I/91/34, I/97/21, I/153/104, I/153/106, I/153/111, I/153/17,
 II/02/28, II/03/69, II/05/25, II/08/104, I/153/19, I/153/20, I/153/27, I/153/28,
 II/12/63, II/12/82, II/15/65, II/20/43, I/153/47, I/153/49, I/153/75, I/153/77,
 II/20/44, II/22/31, II/22/76, II/23/206, I/153/81, I/153/83, I/155/04, I/155/06,
 II/24/62, II/25/100, II/25/72, II/27/67, I/155/19, I/155/49, I/155/65, I/155/91,
 II/32/04, II/32/56, II/35/36, II/35/91, I/155/95, I/156/16, I/156/63, I/157/42,
 II/37/47, II/37/97, II/39/148 I/157/50, I/157/55, I/157/57, I/157/69,
 u.+ nâ I/08/110, I/126/54, I/132/50, I/158/35, I/159/10, I/161/10, I/26/08,
 I/44/30 I/26/09, I/26/69, I/28/35, I/28/36, I/28/37,
 sözümler u.+ na II/07/61, II/24/27, I/28/38, I/30/13, I/30/24, I/30/28, I/30/35,
 II/30/45 I/30/36, I/31/06, I/31/08, I/31/15, I/31/20,
 u.+ na verdiK I/127/55 I/31/30, I/31/51, I/31/52, I/33/144, I/33/150,
 u.+ na vurardıK I/08/49 I/33/151, I/33/48, I/33/49, I/33/54, I/33/55,
 u.+ nan II/33/78 I/33/92, I/35/10, I/35/39, I/35/40, I/36/58,
 u.+ ncâz II/09/99 I/39/99, I/40/10, I/40/22, I/40/48, I/41/36,
 u.+ nda I/100/33, I/107/11, I/111/07, I/41/67, I/42/35, I/46/08, I/46/123, I/47/17,
 I/111/90, I/152/114, I/152/16, I/153/10, I/51/07, I/52/48, I/54/16, I/57/46, I/58/70,
 I/31/15, I/33/152, I/51/60, II/32/47, I/51/35 I/60/69, I/62/39, I/63/03, I/63/17, I/63/18,
 u.+ ndâ I/48/19 I/63/19, I/63/31, I/65/11, I/65/12, I/65/18,
 u.+ ndaKı I/65/19 I/65/28, I/65/30, I/65/40, I/65/58, I/67/63,
 u.+ ndan I/01/101, I/01/27, I/01/88, I/68/09, I/68/15, I/68/34, I/68/39, I/68/40,
 I/01/93, I/01/97, I/02/20, I/02/70, I/03/95, I/68/54, I/69/104, I/69/106, I/69/12,
 I/04/15, I/04/32, I/04/34, I/04/38, I/05/49, I/69/16, I/69/22, I/69/34, I/69/71, I/70/26,
 I/07/93, I/08/03, I/08/22, I/08/39, I/08/69, I/70/30, I/70/35, I/70/36, I/70/38, I/70/41,
 I/08/73, I/08/88, I/08/89, I/08/92, I/08/98, I/70/44, I/70/50, I/70/56, I/70/59, I/70/79,
 I/08/99, I/09/13, I/09/35, I/09/39, I/09/46, I/71/73, I/72/35, I/72/41, I/72/45, I/72/46,
 I/10/34, I/10/51, I/10/64, I/100/04, I/72/53, I/72/69, I/72/70, I/72/71, I/72/72,
 I/100/14, I/100/28, I/100/32, I/102/24, I/72/77, I/72/78, I/72/80, I/72/81, I/73/49,
 I/102/37, I/102/38, I/102/39, I/102/40, I/73/50, I/73/62, I/73/74, I/73/75, I/73/76,
 I/102/42, I/102/45, I/102/52, I/102/55, I/74/02, I/74/101, I/74/14, I/74/66, I/74/70,
 I/102/56, I/102/58, I/103/04, I/103/50, I/74/79, I/74/81, I/76/63, I/77/05, I/77/17,
 I/103/54, I/103/59, I/105/49, I/108/13, I/77/54, I/78/11, I/78/32, I/78/53, I/78/54,
 I/110/42, I/111/48, I/111/55, I/112/01, I/80/29, I/80/35, I/80/55, I/81/11, I/81/16,
 I/112/09, I/112/17, I/112/22, I/112/27, I/81/21, I/81/34, I/81/44, I/81/51, I/81/52,
 I/112/36, I/112/38, I/113/106, I/117/53, I/81/55, I/81/59, I/81/67, I/82/02, I/82/28,
 I/12/01, I/122/18, I/123/18, I/124/36, I/83/11, I/84/06, I/84/12, I/86/03, I/87/120,
 I/126/21, I/127/47, I/127/48, I/13/35, I/87/13, I/87/16, I/87/17, I/87/18, I/87/59,
 I/133/42, I/136/20, I/14/43, I/145/12, I/87/72, I/88/25, I/88/33, I/90/09, I/90/49,
 I/145/37, I/145/49, I/145/59, I/145/77, I/90/65, I/92/04, I/93/41, I/93/48, I/94/04,
 I/145/79, I/145/83, I/146/37, I/146/48, I/94/28, I/94/37, I/94/42, I/94/44, I/94/55,
 I/146/80, I/147/30, I/148/09, I/148/10, I/94/62, I/95/18, I/95/28, I/95/80, I/95/81,
 I/148/14, I/148/16, I/148/20, I/148/24, I/96/28, I/96/55, I/96/56, I/96/57, I/96/63,
 I/148/29, I/148/45, I/148/53, I/148/58, I/98/104, I/98/119, I/98/49, I/98/51,
 I/149/59, I/149/62, I/15/56, I/150/46, I/98/53, I/98/58, I/98/60, I/98/61, I/98/78,
 I/151/17, I/152/09, I/152/115, I/152/119, I/98/83, I/98/86, I/98/98, II/02/39, II/02/86,
 I/152/134, I/152/22, I/152/26, I/152/28, II/04/95, II/05/43, II/05/45, II/05/52,
 I/152/31, I/152/53, I/152/58, I/152/59, II/05/63, II/06/36, II/06/42, II/06/58,
 II/07/115, II/07/120, II/07/13, II/07/16,

- II/07/17, II/07/24, II/07/48, II/08/12, u.+ nlā I/33/106, I/33/110, I/85/16
 II/09/15, II/09/25, II/09/31, II/09/37, u.+ nları II/34/75
 II/09/41, II/09/56, II/10/46, II/12/30, u.+ nna I/03/20, I/03/59, I/109/39,
 II/12/58, II/15/115, II/15/116, II/15/118, I/121/43, I/128/69, I/156/62, I/158/09,
 II/15/121, II/15/18, II/15/25, II/15/26, I/25/44, I/28/35, I/35/47, I/46/42, I/46/74,
 II/15/72, II/15/74, II/15/75, II/16/84, I/52/36, I/68/07, I/68/17, I/68/21, I/68/22,
 II/16/92, II/18/03, II/18/05, II/18/14, I/68/27, I/70/64, I/71/12, I/71/83, I/72/27,
 II/19/133, II/19/167, II/21/08, II/21/10, I/72/40, I/79/21, I/79/80, I/79/81, I/80/31,
 II/21/35, II/21/86, II/22/59, II/22/70, I/80/41, I/81/68, I/82/10, I/89/22, I/98/105,
 II/23/166, II/23/195, II/23/86, II/23/87, I/98/62, II/07/04, II/07/74, II/09/69,
 II/23/91, II/24/109, II/24/17, II/24/18, II/10/23, II/14/11, II/19/49, II/25/11,
 II/24/71, II/24/74, II/25/33, II/25/60, II/25/93, II/27/34, II/32/84, II/34/85,
 II/26/24, II/27/08, II/28/85, II/32/24, II/38/72, II/39/108
 II/32/57, II/33/71, II/33/73, II/34/73, u.+ nnā I/02/06, I/03/50, I/06/11,
 II/34/75, II/35/105, II/35/114, II/35/80, I/06/139, I/10/121, I/10/98, I/107/10,
 II/37/117, II/37/20, II/37/54, II/37/66, I/107/24, I/11/46, I/121/09, I/139/08,
 II/38/72, II/39/102, II/39/120, II/39/142, I/145/56, I/145/60, I/145/99, I/146/46,
 II/39/153, II/39/155, II/39/30, II/39/36, I/146/78, I/148/13, I/148/48, I/149/38,
 II/39/39, II/39/41, II/39/53, II/39/64, I/150/37, I/150/40, I/151/14, I/151/29,
 II/39/67, II/39/70, II/39/72, II/39/76, I/152/31, I/152/32, I/152/45, I/153/102,
 II/39/89, II/39/98 I/153/112, I/153/117, I/153/48, I/153/51,
 u.+ ndaḡ II/21/89 I/153/52, I/153/53, I/153/55, I/153/68,
 u.+ ndān II/09/64 I/153/69, I/153/78, I/155/76, I/155/77,
 u.+ ndān I/152/83, I/153/50, I/65/28, I/155/78, I/156/53, I/157/16, I/157/21,
 I/72/34, I/72/42, I/72/81, I/76/93, II/32/25 I/157/48, I/157/84, I/158/15, I/158/44,
 u.+ ndān I/08/14, I/08/74, I/121/73, I/159/06, I/161/30, I/161/36, I/161/50,
 I/17/21, II/02/89, II/08/69 I/28/18, I/28/49, I/29/06, I/29/07, I/30/53,
 u.+ nḡan I/104/57, I/113/24, I/123/56, I/31/10, I/31/52, I/37/43, I/39/52, I/42/80,
 I/150/39, I/150/57, I/156/22, I/156/27, I/42/81, I/43/20, I/43/31, I/44/62, I/47/31,
 I/157/63, I/17/08, I/36/51, I/36/70, I/52/39, I/53/15, I/56/24, I/57/54, I/61/22,
 I/62/10, I/62/19, I/69/89, I/72/83, I/74/60, I/65/32, I/65/37, I/73/14, I/73/16, I/73/22,
 I/76/62, I/87/73, I/92/25, I/96/05, II/08/60, I/73/24, I/73/36, I/77/03, I/77/42, I/87/01,
 II/15/111, II/23/116, II/26/36, II/27/40, I/87/24, I/88/47, I/94/48, I/94/51, I/95/118,
 II/32/63 I/97/29, II/02/21, II/02/95, II/03/34,
 u.+ nḡān I/45/34 II/05/14, II/05/54, II/07/132, II/07/95,
 u.+ nḡan I/90/76 II/08/113, II/08/117, II/08/32, II/08/46,
 u.+ ndan keri I/79/86 II/08/59, II/08/99, II/10/88, II/10/97,
 u.+ ndan yapıyos I/103/54 II/11/60, II/11/61, II/12/11, II/12/29,
 u.+ ndandır I/98/109 II/12/74, II/12/83, II/13/37, II/16/41,
 u.+ ndon II/08/94, II/23/111 II/16/66, II/16/69, II/18/08, II/18/32,
 u.+ nḡōn II/29/83 II/20/06, II/20/07, II/20/64, II/21/47,
 u.+ ndu II/33/16 II/24/113, II/24/70, II/25/62, II/27/10,
 u.+ nḡun II/15/24 II/29/78, II/30/55, II/30/79, II/32/124,
 u.+ ne II/29/102 II/32/128, II/32/136, II/32/50, II/32/77,
 u.+ nı I/60/25 II/33/09, II/34/76, II/34/87, II/34/88,
 u.+ ni I/109/04 II/34/90, II/35/101, II/35/102, II/35/116,
 II/35/37, II/38/20, II/38/33, II/39/112,
 II/39/159, II/39/189, II/39/31 u.+ nnada I/56/61, I/56/76

- u.+ nnāda II/12/35
- u.+ nnādan I/06/11, I/146/40, I/29/22, I/31/23, I/31/35, I/56/13, I/77/22, II/10/10, II/10/50, II/30/45, II/30/56
- u.+ nnādan veridi I/37/32
- u.+ nnan I/01/60, I/02/20, I/02/21, I/02/23, I/06/65, I/08/104, I/10/32, I/100/27, I/102/12, I/121/68, I/122/76, I/124/37, I/129/55, I/152/116, I/152/55, I/157/42, I/159/38, I/26/70, I/31/28, I/36/65, I/40/19, I/41/36, I/51/28, I/52/23, I/52/51, I/62/27, I/65/20, I/68/34, I/68/42, I/68/43, I/68/51, I/69/15, I/70/41, I/74/52, I/75/38, I/77/04, I/78/40, I/79/84, I/83/59, I/87/16, I/87/30, I/87/31, I/87/44, I/87/45, I/87/60, I/87/73, I/87/74, I/87/84, I/90/54, I/90/78, I/91/15, I/96/31, II/01/27, II/11/61, II/22/15, II/25/30, II/25/31, II/25/68, II/27/03, II/27/37, II/32/22, II/37/04, II/38/98
- u.+ nnān I/02/33, I/145/26, I/147/20, I/148/06, I/39/39, I/65/16, I/68/30, I/72/42
- u.+ nnan bunnan II/01/18
- u.+ nnan munnan II/01/17
- u.+ nnan yapārđıK I/51/50
- u.+ nnāṇ yapıyorlar I/06/12
- u.+ nnan yapıyoz I/132/18
- u.+ nnan yaptık I/02/20
- u.+ nnāna I/43/34, I/50/82, I/74/80
- u.+ nnanan I/14/12
- u.+ nnānan I/121/11, I/126/63, I/130/47, I/63/11, I/70/06, I/70/07, I/70/28, I/88/58, I/94/16, I/94/30, I/94/44, II/08/30, II/08/31, II/21/93, II/29/52, II/29/57
- u.+ nnānan yaparıS I/132/16
- u.+ nnāṇ I/10/118, I/153/17, I/155/32, I/161/45, I/44/86, I/70/61, I/72/04, I/73/15, I/73/22, I/75/09, I/78/51, I/80/36, I/94/57, I/94/84, I/99/28
- u.+ nnar I/01/35, I/01/92, I/02/15, I/03/20, I/03/53, I/06/115, I/06/117, I/06/16, I/10/118, I/10/120, I/10/44, I/10/74, I/10/90, I/10/96, I/102/25, I/103/21, I/105/19, I/108/51, I/11/23, I/110/31, I/112/44, I/113/97, I/117/03, I/119/16, I/119/19, I/12/10, I/124/47, I/125/29, I/125/83, I/129/51, I/130/45, I/130/86, I/130/88, I/133/47, I/136/15, I/137/03, I/137/47, I/140/31, I/140/32, I/141/26, I/143/63, I/144/62, I/15/21, I/151/14, I/153/42, I/156/56, I/156/57, I/157/60, I/17/47, I/17/58, I/22/44, I/26/18, I/26/28, I/27/38, I/34/16, I/34/32, I/35/50, I/37/42, I/41/30, I/42/81, I/46/92, I/48/57, I/50/57, I/52/47, I/53/46, I/54/27, I/55/75, I/67/17, I/67/66, I/68/62, I/71/45, I/74/100, I/74/35, I/74/90, I/78/03, I/78/34, I/86/41, I/87/112, I/87/61, I/88/36, I/88/67, I/89/18, I/89/22, I/89/25, I/90/22, I/90/27, I/90/28, I/90/31, I/90/59, I/90/74, I/90/79, I/90/82, I/92/15, I/92/19, I/93/18, I/94/40, I/95/118, I/96/10, I/96/27, I/97/25, II/02/18, II/03/77, II/06/74, II/07/132, II/10/52, II/10/73, II/10/83, II/11/17, II/12/12, II/13/28, II/13/32, II/13/40, II/14/04, II/14/31, II/14/32, II/14/45, II/14/92, II/19/48, II/23/157, II/23/162, II/23/19, II/25/14, II/28/86, II/33/22, II/33/56, II/38/46
- u.+ nnar I/06/14, I/88/10, I/90/68, II/14/27, II/14/29
- u.+ nnār I/71/57, I/71/63
- u.+ nnār I/26/43
- u.+ nnār I/150/11
- u.+ nnar munnar I/126/13
- u.+ nnar yapdı I/10/106
- u.+ nnar yapTı I/65/48
- u.+ nnara I/02/19, I/02/24, I/06/86, I/07/29, I/103/39, I/109/43, I/111/26, I/111/95, I/133/25, I/134/24, I/143/63, I/145/26, I/145/65, I/146/84, I/153/107, I/153/51, I/154/30, I/154/47, I/155/21, I/17/58, I/31/53, I/31/62, I/56/65, I/59/12, I/62/26, I/65/34, I/68/48, I/74/52, I/78/48, I/78/49, I/86/49, I/88/53, I/90/41, I/93/04, I/94/11, I/96/20, I/96/43, II/03/16, II/10/94, II/12/84, II/20/31, II/32/90, II/32/91
- u.+ nnarā I/155/21
- u.+ nnarā II/10/86
- u.+ nnarā II/30/64
- u.+ nnara veriydim I/88/52
- u.+ nnarāṇ I/81/46
- u.+ nnarda I/144/81, I/40/24, I/51/64

- u.+ nnaşda I/126/47, I/56/63
- u.+ nnardan I/112/17, I/128/59, I/161/31, I/36/59, I/42/44, I/69/86, I/70/77, I/76/42, I/80/13, II/03/40, II/24/51, II/25/50, II/30/47
- u.+ nnaşdan I/115/56
- u.+ nnaşdan I/87/14
- u.+ nnārdan I/06/143
- u.+ nnardan yapādik I/81/64
- u.+ nnarı I/02/61, I/04/47, I/06/01, I/06/39, I/06/40, I/08/94, I/09/11, I/10/22, I/10/26, I/100/22, I/102/08, I/106/42, I/11/60, I/111/100, I/120/65, I/121/68, I/125/41, I/126/53, I/128/39, I/129/43, I/130/10, I/130/21, I/130/44, I/132/14, I/139/28, I/143/17, I/143/73, I/144/21, I/146/49, I/152/116, I/152/52, I/152/58, I/153/37, I/153/43, I/153/62, I/153/67, I/153/69, I/153/77, I/154/53, I/154/66, I/155/35, I/155/51, I/156/40, I/16/11, I/16/50, I/161/13, I/26/31, I/28/58, I/29/02, I/31/62, I/31/63, I/35/34, I/35/44, I/37/18, I/37/33, I/38/16, I/44/87, I/47/82, I/56/63, I/57/31, I/57/55, I/63/04, I/63/57, I/64/95, I/65/28, I/65/32, I/65/33, I/69/25, I/69/86, I/71/27, I/71/65, I/72/48, I/74/63, I/77/69, I/78/25, I/80/38, I/80/40, I/81/48, I/82/12, I/85/21, I/85/27, I/87/38, I/87/63, I/88/57, I/90/29, I/93/08, I/94/21, I/94/41, I/94/44, I/94/79, I/96/22, I/96/28, II/03/34, II/03/36, II/03/42, II/03/77, II/08/05, II/08/29, II/09/13, II/09/63, II/10/13, II/10/81, II/10/89, II/11/17, II/11/51, II/11/56, II/11/58, II/11/59, II/12/36, II/13/47, II/15/115, II/15/122, II/15/93, II/16/21, II/16/29, II/16/93, II/17/62, II/20/46, II/20/78, II/21/10, II/22/52, II/23/10, II/23/72, II/24/53, II/24/67, II/27/60, II/32/32, II/33/56, II/34/22, II/34/71, II/34/92, II/37/28, II/38/19, II/38/45, II/39/113, II/39/188, II/39/190, II/39/35, II/39/37, II/39/50, II/39/51, II/39/65, II/39/67
- u.+ nnaşı I/100/22, II/39/68
- u.+ nnārı I/47/75
- u.+ nnarı yap I/65/20
- u.+ nnarı yapādı I/152/17
- u.+ nnaşı yapālā I/75/25
- u.+ nnarı yaparım II/33/81
- u.+ nnarı yaparın I/123/79
- u.+ nnarı yaparız I/90/83, I/90/84
- u.+ nnarı yaparlardı I/90/70
- u.+ nnarı yapsılā II/39/113
- u.+ nnarı yapTı I/55/40
- u.+ nnarın I/25/18
- u.+ nnarınan I/09/78, I/112/27, I/124/09, I/130/32, I/36/60, I/50/30, I/93/64, II/33/47, II/33/48
- u.+ nnarınān I/62/41
- u.+ nnaşınan I/09/78
- u.+ nnarıñ I/06/96, I/08/123, I/102/75, I/11/60, I/11/78, I/113/127, I/119/31, I/121/60, I/130/97, I/137/43, I/140/30, I/140/42, I/144/79, I/15/13, I/52/68, I/65/50, I/67/27, I/67/70, I/74/94, I/92/21, I/92/22, I/96/93, II/10/53, II/10/87, II/24/30, II/24/71
- u.+ nnarıñkı I/130/27, I/130/28, I/130/31
- u.+ nnarıñkılar I/96/11
- u.+ nnarī I/143/19, II/05/15, II/10/85, II/39/89
- u.+ nnarī I/121/83, I/157/36, I/88/31, II/16/90
- u.+ nnarīna II/30/59
- u.+ nnāřīna I/06/27
- u.+ nnarīnan I/06/19, II/24/31
- u.+ nnarla I/150/14, I/96/46
- u.+ nnarnan I/101/21, I/11/78, I/119/07, I/91/63
- u.+ nnaşnan I/130/45
- u.+ nnē II/02/53
- u.+ nu I/02/06, I/02/49, I/04/36, I/04/50, I/04/51, I/04/58, I/06/109, I/06/119, I/06/122, I/06/134, I/06/135, I/06/140, I/06/145, I/06/42, I/06/89, I/06/93, I/06/97, I/07/70, I/07/78, I/08/114, I/08/115, I/08/14, I/08/27, I/08/63, I/09/17, I/09/35, I/10/100, I/10/16, I/10/26, I/10/31, I/10/51, I/10/72, I/100/34, I/100/35, I/102/41, I/102/44, I/102/45, I/102/46, I/102/61, I/102/62,

- I/102/72, I/102/73, I/103/37, I/103/53, II/16/16, II/16/43, II/16/68, II/16/88,
 I/103/54, I/104/67, I/105/41, I/105/45, II/17/41, II/17/69, II/18/11, II/18/26,
 I/106/19, I/106/41, I/109/17, I/11/72, II/19/103, II/19/165, II/20/37, II/20/40,
 I/11/77, I/110/10, I/111/10, I/111/13, II/20/41, II/20/42, II/20/46, II/20/49,
 I/111/50, I/111/53, I/111/55, I/111/58, II/22/73, II/22/77, II/22/79, II/23/172,
 I/114/26, I/114/58, I/121/117, I/121/54, II/23/192, II/23/74, II/23/84, II/23/93,
 I/121/55, I/121/64, I/121/91, I/122/25, II/25/46, II/25/65, II/25/68, II/27/12,
 I/122/59, I/126/11, I/126/60, I/128/48, II/28/08, II/30/67, II/32/23, II/33/06,
 I/129/62, I/129/64, I/130/66, I/130/73, II/33/70, II/33/72, II/34/100, II/34/40,
 I/131/41, I/132/12, I/132/14, I/132/25, II/34/99, II/35/28, II/35/51, II/37/117,
 I/132/27, I/132/42, I/138/122, I/14/53, II/37/119, II/37/122, II/37/123, II/37/30,
 I/14/63, I/14/64, I/140/67, I/144/37, II/37/57, II/37/98, II/38/34, II/38/39,
 I/144/73, I/145/80, I/145/81, I/146/31, II/38/41, II/39/145, II/39/15, II/39/16,
 I/146/47, I/146/48, I/148/13, I/148/18, II/39/20, II/39/43, II/39/52, II/39/56,
 I/148/57, I/148/58, I/148/59, I/148/61, II/39/57, II/39/61, II/39/63
 I/149/64, I/150/39, I/151/12, I/151/16, u.+ nū I/06/28, I/08/43, I/113/28,
 I/151/36, I/152/105, I/152/110, I/152/116, I/39/06, I/70/49
 I/152/120, I/152/26, I/152/55, I/152/86, u.+ nū I/09/37, I/121/53, I/152/49,
 I/153/78, I/154/33, I/155/22, I/155/24, I/152/94, I/152/96, I/21/95, I/31/12,
 I/155/51, I/156/44, I/156/45, I/17/12, I/42/19, I/59/79, I/71/35, I/76/33, I/76/60,
 I/17/48, I/21/93, I/21/95, I/22/38, I/26/19, I/76/76, I/96/48, I/96/53, II/15/25, II/15/26,
 I/27/25, I/28/35, I/28/36, I/29/03, I/30/41, II/15/80, II/32/22
 I/31/05, I/31/07, I/31/09, I/31/12, I/31/13, u.+ nu ver I/67/77
 I/31/19, I/31/20, I/31/21, I/31/22, I/31/33, u.+ nu verilr I/51/72
 I/32/62, I/33/28, I/41/21, I/44/27, I/50/78, u.+ nu veriyom II/02/82
 I/51/31, I/51/51, I/52/23, I/52/85, I/54/59, u.+ nu veriyūn II/02/81
 I/56/07, I/56/21, I/56/22, I/56/23, I/58/31, u.+ nu vireyōller I/51/73
 I/58/71, I/58/72, I/60/68, I/62/17, I/63/37, u.+ nu vurdum II/28/56
 I/65/20, I/66/31, I/67/18, I/67/38, I/67/75, u.+ nu yapādik I/81/65
 I/68/39, I/68/42, I/68/53, I/68/78, I/69/48, u.+ nu yapālādī II/34/103, II/34/96
 I/69/81, I/69/89, I/69/94, I/70/28, I/70/30, u.+ nu yapan I/150/52
 I/70/38, I/70/41, I/70/42, I/70/44, I/70/50, u.+ nu yapārdik I/51/28
 I/70/56, I/70/82, I/70/85, I/71/34, I/71/61, u.+ nu yaparız I/111/66, I/73/24
 I/72/01, I/72/57, I/72/83, I/73/34, I/73/58, u.+ nu yapayōllr I/51/63
 I/74/07, I/74/66, I/74/78, I/74/80, I/74/82, u.+ nu yapıyoduğ I/83/38
 I/75/72, I/76/34, I/76/47, I/78/41, I/79/49, u.+ nū yapıyoduđ I/71/24
 I/79/67, I/79/90, I/81/32, I/83/32, I/83/62, u.+ nu yapıyoz I/98/87, I/98/88,
 I/84/13, I/85/49, I/86/24, I/87/17, I/87/38, II/15/74
 I/87/75, I/87/96, I/88/12, I/88/19, I/90/70, u.+ nu yapmadım I/111/62
 I/94/23, I/94/58, I/94/60, I/95/15, I/95/25, u.+ nu yapmış I/98/121
 I/96/04, I/96/19, I/96/54, I/96/55, I/98/02, u.+ nun I/107/32, I/125/27, I/125/51,
 I/98/03, I/98/110, I/98/116, I/98/48, I/148/57, I/148/59, I/149/46, I/33/116,
 I/98/58, I/98/62, I/98/65, I/98/79, I/98/80, I/83/18, II/15/119, II/15/27, II/15/69,
 I/98/83, I/98/88, I/98/90, II/02/96, II/04/84, II/15/75, II/15/85, II/19/94
 II/05/108, II/05/22, II/07/106, II/07/110, u.+ nunan I/31/21
 II/07/92, II/08/07, II/08/77, II/09/43,
 II/09/87, II/10/98, II/11/43, II/11/51,
 II/12/41, II/13/11, II/13/30, II/13/33,
 II/13/34, II/13/42, II/13/58, II/14/76,
 II/15/71, II/15/80, II/15/81, II/15/84,

u.+ nunnan I/121/11

u.+ nuṇ I/02/69, I/03/17, I/04/60, I/05/08, I/07/69, I/08/114, I/08/120, I/08/48, I/09/42, I/09/62, I/10/17, I/102/52, I/104/29, I/105/45, I/105/52, I/112/53, I/113/120, I/113/136, I/113/79, I/114/21, I/121/52, I/121/54, I/121/58, I/121/70, I/121/72, I/121/73, I/121/75, I/121/77, I/127/54, I/128/21, I/130/72, I/130/73, I/132/05, I/133/23, I/139/08, I/14/64, I/144/64, I/144/70, I/145/01, I/146/48, I/148/62, I/152/26, I/152/89, I/156/38, I/158/44, I/158/45, I/159/42, I/161/50, I/17/12, I/23/55, I/27/39, I/31/32, I/35/21, I/39/38, I/44/74, I/44/78, I/46/32, I/46/68, I/46/89, I/50/10, I/52/63, I/56/62, I/56/71, I/57/04, I/57/56, I/60/96, I/61/60, I/62/08, I/65/05, I/65/06, I/65/27, I/65/36, I/66/23, I/66/32, I/67/31, I/70/37, I/72/77, I/74/92, I/78/09, I/78/39, I/78/42, I/79/41, I/81/01, I/81/41, I/81/55, I/82/09, I/82/11, I/82/24, I/86/34, I/86/63, I/87/50, I/88/07, I/88/15, I/88/28, I/88/32, I/93/11, I/93/21, I/93/25, I/94/56, I/94/60, I/94/85, I/96/53, I/97/25, I/97/45, I/98/60, I/98/89, II/01/71, II/03/81, II/05/49, II/07/107, II/08/132, II/08/38, II/08/91, II/08/97, II/09/10, II/11/36, II/11/37, II/13/14, II/13/28, II/14/57, II/16/33, II/16/37, II/21/26, II/22/42, II/24/08, II/24/47, II/24/66, II/27/14, II/30/12, II/32/60, II/35/79, II/37/27, II/39/52

u.+ nūṇ II/02/08

u.+ nuṇ dışında I/149/44, I/35/62

u.+ nuṇ vurduṇ I/31/31

u.+ nuṇ yapıdını I/126/22

u.+ nuṇṭku I/55/14

u.+ nuṇudu I/65/45

u.+ nuyna I/121/117

u.+ ṇa I/06/67, I/102/40, I/121/45, I/121/53, I/153/88, I/155/31, I/159/44, I/29/21, I/30/29, I/30/45, I/39/18, I/45/36, I/45/44, I/52/81, I/52/83, I/60/105, I/62/36, I/66/16, I/68/43, I/79/59, I/79/66, I/87/121, I/88/22, I/91/50, I/91/68, I/91/80, I/94/22, I/94/35, I/94/37, I/94/38, I/95/103, I/95/35, I/95/78, I/98/57, I/98/92, II/02/29

u.+ ṇā I/95/31

u.+ ṇu I/28/23, I/31/63, I/56/61, I/79/67, I/88/15

u.+ ṇū I/05/41

u.+ rdan I/102/79, I/152/126, I/152/94, I/82/24, I/82/33, I/83/38, I/94/37, I/98/59, II/32/67, II/32/89, II/32/98

u. verilir I/26/14

u. yapTı I/113/124

u.+ ydu I/74/96

u - : bk. uv-¹ -1-

u.- ulur I/02/35

ũ : bk. o -3-

ũ.+ ndan I/33/138

ũ.+ ṇdan II/25/75

ũ.+ ṇnādan I/32/51

ū : bk. o -74-

ū. I/04/59, I/06/127, I/08/121, I/08/89, I/09/50, I/10/50, I/10/64, I/10/96, I/100/06, I/105/44, I/106/20, I/114/21, I/114/60, I/117/02, I/121/16, I/121/44, I/122/38, I/126/20, I/126/21, I/127/22, I/145/90, I/146/01, I/151/26, I/154/34, I/155/51, I/157/40, I/18/19, I/28/50, I/29/13, I/31/11, I/31/68, I/35/01, I/35/18, I/35/26, I/36/73, I/39/58, I/41/25, I/41/26, I/55/01, I/55/24, I/56/43, I/56/49, I/58/57, I/70/50, I/79/01, I/79/68, I/81/67, I/87/111, I/87/87, I/89/09, I/89/26, I/92/28, I/92/37, I/94/69, I/99/62, II/01/85, II/02/17, II/08/134, II/08/97, II/09/20, II/09/72, II/10/104, II/10/35, II/14/57, II/14/77, II/15/53, II/17/65, II/32/14, II/32/22, II/32/27, II/39/54

ū. et I/128/19

ū. yapamıyo I/146/70

u_urla - : Uğurlamak, birini iyi dileklerle yolcu etmek. -4-

u.- madık I/126/27

u.- rdık I/126/24

u.- rdıK I/107/50

u.- saK I/126/25

u_urlā - : bk. u_urla- -1-

u.- dıK I/107/53

uc : 1. Uç, bir nesnenin baş veya son noktası. -10-

u.+ u I/144/70, II/05/16, II/05/17
u.+ una I/113/41
u.+ unda I/07/23, I/41/22, I/72/17
u.+ unnan I/98/118
2. Kök, sülale.
u.+ umuz I/155/41, I/155/42
uc_ucuna : Ancak yetişecek kadar. -2-
u. I/23/46
ucā : <<ocak(I)+a -1-
u. I/128/21
ucā : bk. ocak (I) -2-
u.+ a II/32/106
u.+ mızı II/21/06
ucaklı : bk. ocaklık -1-
u.+ nır II/32/113
ucaklı : bk. ocaklık -3-
u. II/32/113
u.+ na II/32/113
ucah : bk. ocak (I) -1-
u.+ da II/32/36
ucaK : bk. ocak (I) -2-
u. II/33/31
u.+ larımızda II/33/32
úcra : Ücra, çok kenarda ve uçta bulunan, uzakta, ıssız ve تنها. -1-
ú. II/30/56
ucuS : bk. ucuz -1-
u. II/04/75
ucuz : Fiyatı düşük olan, pahası yüksek olmayan. -5-
u. I/120/29, II/04/88
u.+ a I/85/35
u.+ du I/110/58
uç : bk. üç -1-
u.+ a I/42/09
uç - : 1. (Kuş, böcek gibi kanatlı hayvanlar) Havada yol almak, havada gitmek. -4-
u.- amazdı I/121/42
u.- ar I/117/16
2. Kendini büyük görmek, büyüklenmek, kibirlenmek.

u.- uyolā I/69/65, I/69/66
3. Gitmek, göç etmek.
4. Çok sevinmek, kabına sığamayacak kadar sevinç duymak.
úc : bk. üç -2-
ú. I/01/06
ú.+ ünden I/64/48
uçā : <<uçak+a -1-
u. I/24/34
uçak : Havanın kanatları altına yaptığı basınç yardımıyla yol alan motorlu hava taşıtı. -2-
u. I/72/19
u.+ da I/06/64
uçag : bk. uçak -1-
u. I/41/67
uçÇug : AçÇığ'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
açÇığ u. I/111/89
úcu : bk. için -1-
oğumadım ú. I/20/72
uçun : bk. için -12-
u. I/11/05, I/11/13, I/11/16, I/11/75, I/120/19, I/120/39, I/42/03, I/42/11, I/42/40,
I/88/07, II/28/49, II/30/12
uçún : bk. için -1-
u. I/75/24
úçun : bk. için -1-
ú. I/44/26
úçún : bk. için -4-
ú. I/03/17, II/21/26, II/32/101, II/32/53
úçúg : bk. için -1-
ú. II/32/92
úçuru : bk. için -1-
onuñ ú. I/21/78
uÇuz : bk. ucuz -2-
u.+ udu I/143/38, I/143/39
uçün : bk. için -6-
u. I/57/04, I/65/05, I/65/06, I/75/26, I/93/11, II/25/08

ûçün : bk. için -1-

û. I/01/80

ûda : <<ora+da -1-

û. I/10/35

udun : bk. odun -2-

u. I/155/38, II/29/87

ufa : <<ufağ+ i- -8-

u.+ dı I/138/35, I/37/28

u.+ dıK II/28/27

u.+ dım I/135/27, I/66/49

u.+ mışdı I/136/33

u.+ mışdım II/01/06

<<ufağ+a

u. I/132/35

ufacık : 1. Çok ufak, çok küçük, küçücük, minicik. -3-

u. I/61/09

ufacık u. I/85/46

u. ufacık I/85/46

2. Ekmek kırıntısı.

ufâcık : bk. ufacık¹ -1-

u.+ lâdan I/33/14

ufaci : <<ufacık²+ı -3-

ekmeK u.+ nnan yaparız I/71/40

ekmek u. yaparız I/71/41

ekmeK u. yaparız I/71/42

ufağ : bk. ufağ -24-

u. I/03/51, I/155/43, I/21/07, II/06/18

ufağ u. I/02/34, I/28/36, I/44/13, I/96/57

u. defe_u I/10/91

u.+ lâdan I/28/42

u. TeFeg I/158/46

u. tefeK I/71/71

u. ufağ I/02/34, I/28/36, I/44/13, I/96/57

u. ufaK I/116/27, I/116/36, I/121/35, I/132/20, I/154/52, I/90/80, II/39/68, II/39/69

uFah : bk. ufağ -3-

u. II/32/123

u.+ ları II/19/58

u.+ tım II/01/10

ufağ : Boyutları gerekenden veya olağandan küçük. -15-

u. I/127/50, I/146/72, I/156/50, II/19/46, II/19/50, II/39/68

u.+ lara II/20/77

u.+ lı I/85/52

ufak tefek : Boyutları benzerlerinden epey küçük olan.

u. tefek I/85/53

u. tevek I/41/93, II/04/69

ufağ ufağ : Küçük parçalar hâlinde.

ufağ u. I/103/60, II/39/41

u. ufağ I/103/60, II/39/41

ufaK : bk. ufağ -38-

u. I/105/47, I/105/55, I/117/24, I/122/73, I/129/63, I/130/48, I/146/36, I/152/67, I/155/87, I/28/32, I/58/30, I/64/68, I/68/32, I/68/38, I/69/20, I/70/47, II/15/114, II/16/43, II/39/126

ufağ u. I/116/27, I/116/36, I/121/35, I/132/20, I/154/52, I/90/80, II/39/68, II/39/69

ufaK u. II/32/23

u.+ ca I/141/22

u.+ dım I/145/08

u.+ lâni I/145/63

u. tefeK I/119/80, I/119/81

u. ufaK II/32/23

ûfağ : bk. ufağ -1-

û. I/85/46

ufağlı : (<<ufağlık+ı) Çocukluk. -1-

u.+ mda I/122/18

ufaKlı : <<ufağlık+ı -2-

u.+ mdı II/26/36

u.+ mızda I/72/67

ufala - : Ufağ parçalara ayırmak, bölüp parçalamak. -6-

u. I/97/38

u.- mıyız I/102/58, I/102/59

u.- η I/54/67

u.- rız I/71/40

u.- rıla I/28/38

ufalā -

ufalā - : bk. ufala- -1-

u.- dık I/33/99

ufalama : Ufalamak işi. -1-

u. II/37/123

ufalı - : bk. ufala- -2-

u.- yannar I/102/59

u.- yıvıdı I/54/66

ufılā - : bk. ufala- -1-

u.- sıı II/39/30

ufuK : Gökyüzünün yerle birleşmiş gibi görüldüğü yer. -1-

u.+ dan I/95/58

uğraş - : Bir şeyi kendine iş edinip üzerinde çalışmak, meşgul olmak. -1-

u.- ıdı I/33/109

uh : Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddi veya manevi bir acıyı, ağrı, ızdırıp, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifade eder. -3-

u. I/145/72, II/33/62

ah u. I/133/02

ūkul : bk. okul -1-

ū.+ u II/01/06

ul - : bk. ol⁻²¹ -1-

u.- uvurdu I/25/21

bk. ol⁻⁸ -3-

u.- ur I/87/61

bk. ol⁻⁴ -2-

u.- ur II/23/52

bk. ol⁻⁷ -4-

u.- ur II/23/195

bk. ol⁻³ -1-

u.- arak I/41/89

ul : bk. o₂ul¹ -2-

ū.+ unu I/128/10

ū.+ uynan I/06/119

ula : Kaba sesleniş (genellikle erkek çocuklar için). -1-

u. II/28/37

ulā : bk. ula -2-

ū. I/128/63

ulāda : <<ora+larda -1-

u. II/24/86

ulan : bk. olan -4-

ū. I/45/13, I/45/22

ū. evi I/26/23

ū.+ ı II/07/113

ulaş - : Belli bir yere varmak, belli bir kimse veya şeye erişmek, vasıl olmak. -2-

u.- madan II/31/14

u.- mağ I/05/22

ulaşım : İki yer arasında gidiş geliş. -3-

u. I/157/31, I/35/15, I/41/70

ule : bk. ula -4-

u. II/28/30, II/28/31, II/28/45, II/28/84

ulē : bk. ula -2-

u. II/10/97

u.+ di II/16/56

ulen : Kaba sesleniş (genellikle erkek çocuklar için). -2-

u. I/14/70, II/03/79

ulā : <<ora+lar -2-

u. I/47/24, II/32/110

ulāda : <<ora+larda -3-

u. II/05/94, II/05/96, II/20/26

ulāda : <<ora+larda -1-

u. I/152/62

ulāda : <<ora+larda -4-

u. I/37/51, I/52/59, I/53/33, II/05/17

ullādan : <<ora+lardan -1-

u. I/57/43

ulādan : <<ora+lardan -1-

u. II/10/77

ulādan : <<ora+lardan -4-

u. I/40/32, II/21/90, II/26/23, II/32/114

ulādı : <<ora+larda -1-

u. II/10/71

ulādı : <<ora+larda -3-

u. II/01/84, II/05/24

u.+ ymıştı I/46/29

ullādi : <<ora+larda -1-
u. II/02/75

ulġār : <<ora+lar -1-
u. II/05/41

ulġār : <<ora+lar -2-
u.+ ā I/46/101
u.+ a yapādıġ I/152/108

ulġāg : <<ora+lar -1-
u.+ da I/47/16

ullara : <<ora+lara -1-
u. II/22/46

ulġara : <<ora+lara -3-
u. I/152/119, I/46/105, II/03/64

ulġardan : <<ora+lardan -1-
u. II/25/18

ullardı : <<ora+larda -1-
u. II/22/43

ulları : <<ora+ları -1-
u. I/38/17

ulġarı : <<ora+ları -1-
u. II/32/109

ulġarı : <<ora+ları -1-
u. II/32/123

ulġedi : <<ora+larda -1-
ú. II/01/82

ulu : 1. Maddi yapısı bakımından büyük. -2-
u. I/95/32

2. Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce.
u. I/132/76

ulu - : Karıştırmak. -1-
u.- yoduġ II/22/77

uluboydan : Yüksek perdeden. -1-
u. I/26/24

úmid : bk. úmüd -1-
ú. eder I/64/96

umr : Umur, aldırış etme, önem verme. -1-
umrunda (olmamak, deġil) : (Bir kimse bir şeyi) İş edinmemek, onunla

hiç ilgilenmemek, aldırmamak, ilgi göstermemek.

u.+ unda diġil I/64/19

umud : bk. umut -1-
u.+ um I/63/50

umut : Bir şeyin gerçekteşmesi ihtimalinin verdiġi ferahlatıcı duygu, ummaktan doġan ferahlık, ümit. -3-

u. I/146/43, I/146/44

umut et- : Ummak, beklemek.

u. edenġ I/06/130

úmut : bk. úmüd -1-
ú. II/09/93

un : Tahıl veya bazı gıda maddelerinin öğütölmesinden elde edilen toz hâlindeki besin. -108-

u. I/04/50, I/05/56, I/07/98, I/10/31, I/109/29, I/111/38, I/111/64, I/125/64, I/125/66, I/126/54, I/126/55, I/132/23, I/144/66, I/148/11, I/148/58, I/152/85, I/153/25, I/153/29, I/153/30, I/157/64, I/30/44, I/40/23, I/60/66, I/68/43, I/74/92, I/76/33, I/87/122, I/87/84, I/97/36, II/15/86, II/16/89, II/17/39, II/22/71, II/29/05, II/29/57, II/30/34, II/32/56, II/33/69, II/37/113, II/39/50, II/39/53

kepekli u. II/07/89, II/07/90

u.+ ā I/05/55

u.+ dan yapılıyo I/97/35

u.+ lu I/87/80

u.+ nan II/15/80

u.+ u I/02/33, I/09/34, I/120/27, I/26/12, I/26/56, I/36/50, II/07/90, II/15/24, II/22/78

u.+ ü II/15/67

arpa u.+ u I/120/27

ārpa u.+ u II/25/91

nişasTa u.+ u I/111/61

u.+ ulan I/98/80

u.+ umu I/97/19

kepekli u.+ umuz II/07/91

u.+ umuzu I/07/91, II/15/67, II/37/111

u.+ una I/79/85, II/33/77, II/39/63

u.+ unan I/44/44, II/15/69

un çorbası

- u.+ undan II/15/85
arpa u.+ undan I/120/57
u.+ unu I/116/20, I/73/68, II/15/66, II/39/62
u.+ ũnu II/37/118
u.+ uŃ II/33/79
u.+ uŃu II/07/88
u. ver I/22/38
u. verirdi I/118/07
u. yapāđı I/68/48
u. yapardığ I/115/55
u. yapılırdı I/151/17
u. yapılıyo I/105/24, I/105/27
u. yapıyollar I/120/26

un çorbası : Un ve suyun karıştırılarak pişirilmesinden sonra süt ve yumurta sarısıyla terbiye edilmesi yoluyla yapılan çorba.

u. çorbası I/07/28, I/07/33

un eleği : Un elenen elek.

u. elēnen I/14/37

un helvası : Yađ içinde kavruan una Ńeker Ńerbeti veya pekmez katılarak yapılan bir helva tũrũ.

u. helvamız I/31/04

u. helvası yaparıs I/132/32

u. helvası I/132/21

u. helvasını I/132/21

un tarhanası : Buğday unu kullanılarak elde edilen tarhana.

u. tağarnası yapıyolā I/79/80

u. tāna yapmeyiz I/70/34

u. taranamızı I/97/34

u. taranası yaparız I/103/51

u. taranası I/103/53

ũn : bk. un -3-

ũ. I/05/54, II/15/112, II/15/24

unar - : bk. oŃar-¹ -1-

u.- dıla I/46/118

unca : Onca, o kadar, çok. -1-

u. I/35/40

unnuğ : Unluk, un konan, un depolanan yer. -1-

u. I/130/16

unud - : bk. unut- -19-

u.- āldım I/114/28

u.- uğaldığ I/138/08

u.- uğaldım I/11/19, I/11/54, I/11/55, I/11/88, I/113/129, I/140/18, I/17/32, I/20/88

u.- uğalmazdığ I/138/12

u.- ulur I/111/101

u.- ur I/64/34

u.- urun I/39/93

u.- uyo I/157/46

u.- uyon I/152/138

u.- uyōn I/152/138

unũd - : bk. unut- -1-

u.- uđāldım I/04/05

unut - : (Bildięi, Ńđrendięi bir Ńey) Aklında kalmamak, iradesi dıřında hatırından çıkmak. -48-

u.- duğ I/08/36

u.- dum II/03/12

u.- ma I/14/20, I/95/41, I/95/42

u.- madı I/10/111, I/10/116

u.- madım II/07/110

u.- mam I/91/64

u.- man I/64/35

u.- muşum I/08/82, II/37/18, II/37/59

u.- muřũn I/72/52

u.- Tu I/59/77, II/17/91

u.- tuğ I/155/49

u.- Tuğ I/03/29, I/157/03, I/157/22, I/99/49

u.- Tuđlāna I/23/57

u.- Tuğ I/07/84, I/114/58, II/11/48

u.- tum I/10/112, I/11/88

u.- Tum I/07/71, I/10/117, I/10/63, I/11/89, I/112/21, I/122/07, I/137/43, I/138/10, I/34/36, I/34/37, I/99/46, I/99/48, II/09/20

u.- uldu I/59/77

u.- ulmuş I/59/77

u.- uluyor I/23/57

u.- ursam II/15/02

u.- uyoy I/98/24

unutdur - : Unutmasına, unutulmasına sebep olmak veya unutmasını, unutulmasını sağlamak. -1-

u.- mu II/08/121

unutğanni : bk. unutğannık -1-

u.+ im II/15/02

unutğannık : Unutkanlık, unutkan olma durumu. -1-

u. II/12/39

uñar - : bk. oñar⁻² -1-

u.- ayın II/07/14

uñatÇa : Doğru, uygun, güzelce. -1-

u. I/06/02

upucuz : Çok ucuz. -1-

u. I/154/58

upuzun : Çok uzun. -1-

u. I/127/25

ur : Canlı organizmanın herhangi bir yerinde, aynı cins hücrelerin anormal bir şekilde çoğalması sonucu meydana gelen hastalıklı kitle veya yumru. -1-

miyöm u. I/54/07

ura : bk. ora -93-

u. I/10/115, I/108/13, I/11/28, I/111/105, I/130/97, I/140/15, I/142/22, I/144/30, I/160/10, I/20/07, I/46/47, I/46/78, I/52/88, I/68/67, I/72/32, I/81/03, I/81/21, I/81/54, I/99/35, II/23/173, II/23/68, II/32/05

u.+ da I/06/95, I/127/41, I/27/14, I/78/39, I/91/48, I/130/65

u.+ dan I/06/119

u.+ deyken I/78/11

u.+ lāda I/46/98

u.+ lān I/46/88

u.+ lar I/02/70, I/111/108, I/135/12

u.+ lara I/130/25, I/62/39, I/64/126

u.+ larda I/129/56, I/130/25

u.+ lardan I/135/14

u.+ ları I/128/29

u.+ lı II/27/59

u.+ nın I/83/51

u.+ nın I/142/37, I/70/14, II/09/53

u.+ sı I/130/93, I/160/02, I/46/21, I/46/47, I/65/18, I/65/33, I/66/31, I/68/68, I/81/22, I/83/01, I/92/24, II/03/62, II/06/49, II/09/59, II/10/78, II/23/173, II/23/38, II/30/43, II/37/77

u.+ sına I/69/61, I/81/23

u.+ sını I/10/106, I/140/18, I/36/42, II/06/56

u.+ sī I/68/74, I/81/53, II/02/09

u.+ ya I/83/51, I/83/69, II/26/51, II/27/59, II/32/85

u.+ yā II/03/70

u.+ yā I/38/09

u.+ yı I/06/74, I/126/18, I/133/56, I/156/20, I/68/76, I/79/43

u.+ yı yaptık I/111/106

u.+ ynan I/140/08

urá : bk. ora -17-

u.+ sí II/38/70

u.+ ya II/27/32

u.+ yá I/04/10, I/07/102, I/46/79, I/60/83, I/60/84, I/61/28, I/61/31, I/64/129, II/05/27, II/23/92, II/38/103, II/38/107

u.+ yı II/23/98, II/27/67

urâ : bk. ora -6-

u. I/133/29

u.+ ya I/38/20, I/46/103, II/23/12

u.+ yı II/07/09, II/24/110

urā : bk. ora -1-

u. I/109/25

urfa : bk. ora -1-

u. I/153/12

ūra - : 1. Uğramak, bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak. -7-

ū.- díysañız I/142/49

ū.- madan I/68/72

ū.- madūmız I/155/66

ū.- ıřaıız II/32/05

ū.- rsınız I/83/67

ū.- rsııız I/56/16

2. (Kötü bir durum) Başına gelmek, (hoş olmayan bir şeye) düçar olmak, maruz kalmak.

ū.- mazdı I/131/36

ūra : Uğra, un. -1-

ū.+ sını I/73/69

uraş - : bk. uğraş- -1-

u.- iyóm I/01/32

ūraş - : bk. uğraş- -44-

ū.- annar I/23/65

ū.- dık I/19/28

ū.- dıla I/150/25

ū.- dılar II/10/75

ū.- dım I/144/68

ū.- ıı I/124/09, I/124/40, I/64/24

ū.- ıP durun I/63/11

ū.- ıpduroz II/12/04

ū.- ır I/34/53, I/56/77, II/26/20

ū.- ır duruz I/56/77

ū.- ırkan I/33/89

ū.- ırdı I/73/77

ū.- ırdık I/10/86, I/108/15, I/35/61, I/37/22, I/39/77

ū.- ırdık I/126/62

ū.- ırdım I/139/20

ū.- ırım I/139/27

ū.- ırız I/101/21

ū.- ıyo I/17/52

ū.- ıyò I/88/41

ū.- ıyò II/04/78

ū.- ıyòdu II/07/53

ū.- ıyolar II/15/49

ū.- ıyoİİā I/46/61

ū.- ıyom I/56/81

ū.- ıyon I/56/81, II/15/108

ū.- ıyorum I/139/27

ū.- ıyoS I/150/19, I/150/20

ū.- ıyosun I/85/34

ū.- ıyoz I/63/45, I/88/42, II/21/12

ū.- ıyöz I/79/12

ū.- ī I/10/06

ū.- mışlā II/09/41

ūraş : Uğraş, insanın üzerinde uğraştığı iş, meşgale, meşgüliyet. -1-

ū. I/35/09

ūrāş - : bk. uğraş- -1-

ū.- dım I/91/62

ūraşma : Uğraşma, uğraşmak işi. -1-

ū.+ sını I/52/37

urba : Giyecek, elbise. -7-

u. I/113/22, I/113/23, I/77/17, I/77/18, II/37/25

urbı : bk. urba -1-

u.+ ynan I/77/23

urda : <<ora+da -221-

u. I/01/80, I/01/94, I/03/12, I/04/08, I/05/45, I/05/59, I/09/49, I/10/105, I/10/25, I/100/06, I/102/28, I/107/40, I/11/36, I/110/44, I/113/110, I/117/15, I/120/55, I/121/109, I/122/14, I/122/34, I/122/79, I/123/04, I/125/65, I/125/90, I/126/45, I/126/46, I/126/73, I/126/74, I/128/21, I/129/29, I/130/04, I/130/103, I/130/30, I/133/23, I/133/65, I/138/112, I/138/113, I/138/122, I/138/127, I/138/130, I/138/132, I/139/07, I/139/50, I/139/51, I/140/24, I/140/25, I/143/26, I/144/22, I/144/25, I/144/33, I/145/60, I/145/99, I/148/10, I/149/26, I/15/67, I/15/78, I/150/28, I/150/32, I/152/16, I/153/55, I/153/68, I/153/76, I/153/80, I/153/81, I/153/87, I/154/17, I/155/14, I/155/43, I/156/35, I/156/38, I/156/40, I/157/60, I/157/63, I/158/52, I/160/10, I/160/13, I/160/14, I/160/27, I/161/19, I/161/35, I/17/59, I/23/06, I/23/50, I/30/01, I/30/02, I/31/44, I/32/75, I/33/150, I/33/48, I/35/10, I/39/49, I/39/68, I/41/64, I/44/67, I/44/74, I/44/78, I/46/32, I/46/52, I/49/17, I/51/02, I/51/39, I/51/70, I/52/100, I/52/60, I/52/61, I/52/67, I/52/68, I/52/85, I/52/90, I/53/10, I/53/57, I/55/32, I/56/20, I/57/24, I/63/21, I/63/27, I/63/46, I/63/50, I/64/120, I/65/37,

I/66/49, I/67/08, I/68/78, I/69/41, I/69/62,
I/70/12, I/70/13, I/70/22, I/70/38, I/71/38,
I/71/51, I/71/73, I/71/74, I/71/75, I/72/21,
I/74/08, I/74/32, I/74/80, I/75/20, I/77/58,
I/78/05, I/78/40, I/79/65, I/80/48, I/81/04,
I/81/10, I/81/14, I/81/22, I/81/37, I/81/38,
I/81/61, I/81/64, I/81/65, I/83/10, I/83/11,
I/86/27, I/86/62, I/87/26, I/91/34, I/91/40,
I/91/77, I/92/55, I/93/07, I/93/60, I/95/24,
I/95/27, I/95/81, I/97/02, I/97/29, I/97/55,
I/98/67, I/98/83, I/99/28, II/01/81, II/07/65,
II/08/125, II/08/80, II/09/49, II/09/52,
II/12/65, II/16/101, II/16/45, II/17/17,
II/17/74, II/17/88, II/19/87, II/20/67,
II/22/17, II/22/33, II/23/03, II/23/10,
II/23/91, II/24/104, II/25/111, II/25/94,
II/26/53, II/27/08, II/28/46, II/28/47,
II/28/48, II/28/49, II/28/57, II/30/19,
II/30/38, II/35/87, II/37/78, II/39/101,
II/39/177

u.+ larımıştı I/46/18

u. yapardık I/126/56

u. yapırdı I/126/64

u. yapırdı I/51/70

u. yapıyorlar I/97/25

u.+ ydı I/29/04

urdā : <<ora+da -1-

u. I/01/60

urdā : <<ora+da -3-

u. I/23/08, I/94/84, II/10/83

urdā : <<ora+da -15-

u. I/121/48, I/144/33, I/22/42, I/52/67,
I/59/25, I/69/105, I/75/20, I/75/21, I/97/28,
II/38/15

u.+ ydı I/02/46

urdā : <<ora+da -4-

u. I/126/51, I/15/16, II/05/26, II/38/71

urda : <<ora+da -1-

u. I/01/22

ürda : <<ora+da -2-

ü. I/74/86, II/27/08

urdağı : <<ora+daki -4-

u. I/65/28

u.+ lar I/117/17

u.+ nda I/109/11

u.+ nın II/27/30

urdaKi : <<ora+daki -3-

u. I/02/63, I/31/47

u.+ nne II/36/19

urdan : <<ora+dan -130-

u. I/04/68, I/05/65, I/05/67, I/05/69,
I/06/121, I/06/28, I/08/89, I/10/115,
I/107/38, I/110/40, I/111/32, I/113/68,
I/121/50, I/121/51, I/122/83, I/126/47,
I/126/49, I/128/75, I/130/103, I/130/55,
I/143/66, I/144/19, I/153/17, I/153/64,
I/153/81, I/153/82, I/153/85, I/153/86,
I/153/87, I/153/97, I/155/39, I/155/92,
I/157/80, I/161/55, I/22/19, I/28/34,
I/30/30, I/30/59, I/35/11, I/38/44, I/38/45,
I/39/44, I/39/45, I/46/41, I/46/71, I/52/61,
I/52/67, I/56/19, I/56/72, I/60/100, I/64/119,
I/65/34, I/65/56, I/68/02, I/68/20, I/68/25,
I/72/33, I/74/69, I/75/27, I/75/28, I/76/59,
I/78/50, I/79/41, I/79/44, I/79/46, I/79/51,
I/79/61, I/79/62, I/81/26, I/81/36, I/81/37,
I/81/43, I/81/44, I/83/15, I/83/59, I/83/69,
I/83/73, I/92/10, I/93/36, I/93/50, I/94/22,
I/95/26, I/95/77, I/96/64, I/97/56, I/98/25,
II/02/04, II/04/81, II/05/24, II/07/47,
II/07/49, II/09/53, II/10/09, II/10/39,
II/10/44, II/16/79, II/16/94, II/17/50,
II/18/20, II/19/104, II/25/15, II/25/19,
II/25/22, II/26/49, II/26/51, II/28/16,
II/29/17, II/30/20, II/30/21, II/30/40,
II/30/59, II/30/72, II/30/77, II/32/55,
II/32/86, II/32/88, II/38/103, II/38/15,
II/38/25, II/38/27, II/38/28, II/39/89

u. burdan II/13/39

u. gelme II/10/32

u.+ im II/10/31

u. kēri I/83/21

urdağ : <<ora+dan -3-

u. I/142/12, I/74/102, I/79/65

urdān : <<ora+dan -2-

u. II/10/41, II/22/18

ürdan : <<ora+dan -1-

ü. kerde I/83/19

ürdan

ürdan : <<ora+dan -1-

ü. I/06/28

urdi : <<ora+da -4-

u. I/70/84, II/07/104, II/17/81, II/28/48

urdî : <<ora+da -3-

u. I/03/35, II/01/10, II/02/88

urdu : <<ora+da -33-

u. I/109/05, I/71/78, II/01/87, II/02/09,
II/02/17, II/02/37, II/05/23, II/05/24,
II/05/29, II/05/40, II/05/41, II/05/44,
II/05/84, II/05/89, II/05/93, II/05/95,
II/08/125, II/09/14, II/10/69, II/16/98,
II/17/38, II/33/26, II/33/28, II/33/53,
II/38/23, II/39/145, II/39/161, II/39/185,
II/39/97

urdü : <<ora+da -1-

u. II/01/51

üreş - : bk. uğraş- -8-

ü.- caz I/94/18

ü.- cen I/69/28

ü.- dık I/94/16

ü.- ırdık I/155/25, I/70/09, I/94/44

ü.- iyodü I/71/53

ü.- iyolā I/68/43

urğan : Pamuk, keten, kenevir, jüt vb. bitki
elyafından yapılan ince halat. -1-

u.+ ı I/95/21

uri : bk. ora -120-

u. I/71/75

u.+ lar I/02/70

u.+ ya I/04/08, I/06/131, I/06/66,
I/06/92, I/08/22, I/08/91, I/10/12, I/102/09,
I/107/52, I/112/08, I/112/11, I/112/16,
I/113/28, I/113/95, I/114/20, I/121/49,
I/122/18, I/122/25, I/125/35, I/126/48,
I/126/52, I/126/74, I/128/18, I/128/26,
I/129/37, I/130/100, I/130/61, I/130/66,
I/138/111, I/138/113, I/138/116, I/138/131,
I/143/27, I/143/64, I/145/57, I/145/68,
I/145/83, I/146/78, I/150/15, I/150/28,
I/152/15, I/153/85, I/157/40, I/161/36,
I/18/46, I/31/20, I/37/39, I/39/65, I/42/31,
I/43/12, I/43/20, I/49/67, I/51/23, I/52/66,
I/56/16, I/56/29, I/56/30, I/56/72, I/58/89,

I/64/125, I/65/32, I/69/104, I/70/20,
I/71/75, I/75/05, I/77/11, I/78/46, I/79/42,
I/79/68, I/79/69, I/81/09, I/81/18, I/81/61,
I/88/10, I/92/38, I/92/59, I/94/84, I/95/19,
I/95/26, I/95/96, I/97/12, I/99/24, I/99/34,
II/08/127, II/17/76, II/22/37, II/39/16

u.+ yâ I/46/75

u.+ yâ I/01/85, I/126/58, I/157/85

u.+ ya verdi I/125/27

u.+ ya yaptık I/42/31

u.+ yı I/155/14, I/68/76, I/81/13,
I/87/05, II/02/102, II/02/25, II/04/91,
II/07/32, II/09/51, II/09/52, II/16/94,
II/17/68, II/28/47, II/28/48, II/28/87,
II/29/22, II/39/118

ûrı : bk. ora -2-

ü.+ ya I/65/21, I/65/48

ûrış - : bk. uğraş- -1-

ü.- maz I/66/04

uri : bk. ora -13-

u.+ ye I/122/31, I/124/42, I/124/43,
I/152/109, I/153/111, I/153/52, I/153/85,
I/153/88, I/161/13, I/23/61, I/81/12,
I/87/26, I/87/71

urí : bk. ora -3-

u.+ yâ I/74/93

u.+ ye I/05/41

u.+ yē I/153/51

urla : <<ora+lar -2-

u. I/81/33, I/81/47

urlā : <<ora+lar -3-

u. I/81/05, II/09/26, II/09/30

ûrla - : bk. u_ur-la- -1-

ü.- nırdı I/123/20

urlāda : <<ora+larda -4-

u. I/150/46, I/153/124, I/153/88,
II/09/98

urlāda : <<ora+larda -1-

u. II/37/126

urġāda : <<ora+larda -2-

u. II/20/24

urlādı : <<ora+larda -1-

u. II/07/31

ürlami : Uğurlama, uğurlamak işi. -1-

ü.+ ye I/123/17

urlar : <<ora+lar -1-

u. I/81/49

urlara : <<ora+lara -8-

u. I/153/72, I/159/31, I/159/32, I/28/49, I/46/05, I/81/07, I/81/10, I/96/88

urlarda : <<ora+larda -4-

u. I/81/06, I/92/34

u. yapıldı I/06/52

u.+ ydı I/81/66

urlardā : <<ora+larda -1-

u. I/81/63

urlārda : <<ora+larda -1-

u. I/91/76

urlardan : <<ora+lardan -1-

u. I/97/08

urları : <<ora+ları -4-

u. I/26/18, II/07/40, II/09/66, II/09/67

urman : bk. orman -1-

u. II/02/47

uru : bk. ora -6-

u. II/02/09, II/33/29

u.+ ya II/22/25

u.+ yu II/08/07, II/08/126

usandır - : Usanmasına sebep olmak, bıkkınlık vermek, bıktırmak, bezdirmek. -1-

u.- mıyalım I/65/26

usda : bk. usTa -1-

u.+ sı I/50/71

usel : bk. usul II -1-

görücü u.+ i II/15/60

uslū : Başkalarını rahatsız edecek davranışlarda bulunmayan, söz dinleyen, edep, terbiyeli. -1-

akıllı u. II/10/102

usTa : Bir zanaatı gerektiği gibi öğrenmiş olup kendi başına yapabilen kimse. -7-

u. I/133/20, I/50/66, I/50/71, I/50/72

u.+ lā I/56/64

u.+ sı II/23/138

u.+ ya I/56/78

ústünkörü : İtina göstermeden, gelişigüzel, baştan savma, alelaide. -1-

ú. I/01/100

usul I : Yavaş. -4-

usul usul : Yavaş yavaş.

usul u. I/25/48, II/08/109

u. usul I/25/48, II/08/109

usul II : Biçim, tarz, yöntem. -2-

görücü u.+ iynen II/12/08

görücü u.+ üylen I/138/40

usuľ : bk. usul II -1-

u. I/155/79

usul : bk. usul II -5-

görücü u.+ iylen II/12/08

görücü u.+ ü II/15/59

görücü u.+ üyle II/31/41

görüsü u.+ üyle II/13/04

görücü u.+ üylü II/31/38

usulca : Yavaşça, belli etmeden. -3-

u. I/128/21

usulca u. I/15/75

u. usulca I/15/75

uş : bk. uç¹ -2-

u.+ lānı II/32/35

u.+ larında I/144/29

uş - : bk. uç⁻³ -1-

u.- dula II/14/49

bk. uç⁻⁴ -1-

u.+ dum II/05/76

uşā : <<uşak+ı -6-

u. I/39/65, I/39/69, I/58/08

u.+ nan I/52/10

u.+ nı I/52/56, II/12/65

uşağ : bk. uşak -2-

u. II/27/29

u.+ la II/28/23

uşağ : bk. uşak -2-

u. II/27/53

u.+ ıyız II/05/98

uṣāğ : bk. uṣağ -1-

u. II/27/41

uṣağ : Çocuk, evlat. -14-

u. II/07/128, II/27/34

u.+ kā II/27/12

u.+ kağ II/27/66

u.+ Kağ II/27/48

u.+ Kağı II/27/14

u.+ lā II/23/134

u.+ lāmızı II/32/98

u.+ lāñ II/32/123

u.+ lar I/52/46

u.+ ları I/39/62, I/48/61, I/52/62

uṣaK : bk. uṣağ -3-

u. I/52/57, II/27/53

u.+ larıyıS II/29/25

ūṣuK : (?) -1-

ū. II/27/13

utan - : (Saygı, edep, çekinme vb. duyguların etkisiyle) Ölçülü hareket etmek, bir şeyi yapmaktan kaçınmak, çekinmek, hayâ etmek. -3-

u.- dım II/07/147, II/07/148

u.- ır II/08/12

uv - : 1. Ovmak, elini bir şeyin üzerinde bastıra bastıra gezdirmek, sıkıp ezmek. -5-

u.- arım II/18/04

u.- arlardı I/98/125

2. (Bir yer veya şeyi temizleyici bir madde ile) Sıkı sıkı sürterek temizlemek.

u.- ādım I/152/53, I/152/58

ūv - : bk. uv⁻² -2-

ū. I/152/58

bk. uv⁻¹

ū.- en I/72/53

uvā : <<ufağ+ i- -1-

u.+ dı I/63/42

uvala - : bk. ufala- -2-

u.- dı I/152/120

u.- nmış I/76/59

uvalā - : bk. ufala- -2-

u. I/152/120

u.- dı I/152/120

uvaS : Üvez, gülgiller familyasından, çeşitli türleri bulunan orta boylu bir ağaç. -1-

u. II/32/26

uy - : 1. Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tabi olmak, ayak uydurmak. -4-

u.- du II/15/45

u.- dum II/13/11

2. (Şartları veya özellikleri bakımından) Birbiriyle bağdaşmak, uyuşmak, mutabık olmak, intibak etmek.

u.- mas I/10/118

uy - : bk. oy- -1-

u.- uyon II/22/81

uy : Ay, vay, aman anlamlarına gelen bir seslenme sözü. -1-

u. II/07/62

ūy : bk. uy -1-

ū. I/55/35

uyalan - : bk. oyalan⁻² -1-

u.- ıyon II/29/77

uyan - : 1. Uyku durumundan çıkmak. -3-

u.- ıyo I/146/28

2. Durgunluk hâlinde sıyrılıp hareket hâline geçmek, yeniden canlanmak.

u.- dı I/141/11

3. Gaflet içinde ve olup bitenden habersiz durumda iken gerçeklerin farkına varmaya başlamak, hakikati görmek, gözü açılmak.

u.- dım II/39/165

uyanī : <<uyanık+ i- -1-

u.+ mışTı I/24/51

uyanık : Etrafında olup bitenlerden haberdar olup ona göre dikkatli davranan, gâfil olmayan (kimse, nesne...). -2-

u. I/11/31, I/11/33

uyanıK : bk. uyanık -1-

u.+ dım II/39/164

uyanmak : Gaflet içinde ve olup bitenden habersiz durumda iken gerçeklerin farkına varmaya başlamak, hakikati görmek, gözü açılmak işi. -1-

u. II/39/165

uyarma : Uyandırmak işi, uyandırma. -1-

u.+ sı I/147/51

uyarmâ : bk. uyarma -1-

u.+ ya I/31/52

uydur - : 1. Aslı olmayan bir şeyi icat edip söylemek, kafasından düzmek. -9-

u. I/157/22, I/157/25

2. Aldatmak, dolandırmak, bir işi kılıfına göre yaparak haksız kazanç sağlamak.

u.- du I/75/76

u.- dum I/75/76

u.- uyō II/05/22

3. Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek.

u.- usun I/94/62

4. Bağlı kalarak uymasını sağlamak, tabi kılmak.

u.- masın I/140/21

uydurma : Uydurmak işi. -1-

ayak u.+ ya II/15/48

uygula - : (Bir fikir, düşünce veya ilkeyi) Gereğini yerine getirerek iş durumuna geçirmek, tatbik etmek. -3-

u. I/56/72

u.- dı I/05/13

u.- nđı I/05/14

uyğun : Yakışır, yaraşır, uyar, mutabık. -4-

u. I/01/36, I/159/22, II/09/50, II/38/20

uyku : Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu. -6-

u. I/61/75

u.+ muz I/155/27, I/59/89

uyku tulumu : İçine girilerek uyunan tulum biçiminde yatak.

u. tulumu I/57/55

u. Tulumu I/57/55

u. tulumunun I/57/56

uykú : bk. uyku -1-

u.+ ę II/01/68

uyna - : bk. oyna⁻² -1-

u.- Ífā II/16/17

uyu - : 1. Uyku hâlinde olmak. -18-

u.- dünü I/38/60

u.- madım I/25/54, I/38/52, I/45/49

u.- mıdan II/01/73

u.- muyo I/38/54, I/38/60, I/38/62

u.- r durudu I/110/32

u.- rdu I/145/31

u.- tmáyo I/38/52

u.- tmuyo I/38/60

u.- yağalıyoS I/154/47

u.- yağalmışın I/135/28

u.- yağalmışın I/135/26

u.- yen I/73/73

u.- yo I/38/62

2. Gerçeklerin ve çevresinde olanların farkında olmamak, gaflet içinde olup bitenden habersiz bulunmak.

u.- mişen II/39/165

uyú - : bk. uyu⁻¹ -1-

u.- Ífādı II/08/57

uyü - : bk. uyu⁻¹ -2-

u.- ę I/109/48

u.- sa I/38/60

uyuklu - : Uyuklamak, oturduğu yerde hafif hafif uyumak, aralıklı olarak uyuyup uyanmak. -3-

u.- yu II/01/67

uyuS : bk. uyuz¹ -1-

u. hasTalīna I/01/83

uyuş - : (Vücudun herhangi bir yerinde) Kan dolaşımının bozulması veya sinir tahrişi gibi sebeplerle hareket etme ve duyma yeteneği geçici bir süre için azalmak, uyuşuk duruma gelmek. -1-

u.- uyo I/33/12

uyut - : Uyumasını sağlamak. -2-

u.- mazlâdı I/153/71

u.- Turduḡ I/49/03

uyuz : 1. Örümcekgilllerden, çıplak gözle görülemeyen bir böceğin meydana getirdiği kaşıntılı, bulaşıcı deri hastalığı. -2-

u. I/01/89

2. Bu hastalığa tutulmuş olan.

u.+ ları I/01/90

uzā - : Uzamak, uzun duruma gelmek, uzunluğu artmak. -1-

u. I/127/25

uzad - : bk. uzat⁻² -6-

u.- a I/59/30, I/59/34

u.- ırdı I/77/48

u.- ıyollardı I/20/45

uzaḡ : bk. uzak -5-

u. I/06/107, I/07/59, I/41/43, II/29/13

uzaḡ : Arada çok mesafe bulunan, uzun sürede gidilebilen, ırak. -15-

u. I/122/03, I/140/66, I/144/45, I/27/50, I/35/56, I/44/20, I/98/110, II/05/106, II/09/70, II/31/12

u.+ da I/97/58

u.+ daḡılar I/97/56

u.+ mıştık II/24/06

u.+ ta I/15/66, I/33/54

uzaḲ : bk. uzak -11-

u. I/15/13, I/57/52, I/57/53, I/72/49, I/98/110, II/09/81

u.+ da I/05/66, I/15/15

u.+ dan I/110/10, I/20/24

u.+ dı I/97/12

uzāḲ : bk. uzak -1-

u. II/33/43

uzaḡlaş - : (Bir yer, kimse veya şeyden) Uzaḡa gitmek. -2-

u. I/11/63, I/11/72

uzan - : 1. Vücudunu yatar duruma getirmek, upuzun yatmak. -2-

u.- ıvırlardı I/124/29

2. İleriye doğru devam etmek, uzayıp gitmek, uzamak.

u.- ur II/02/11

uzat - : 1. Uzunlamasına koymak, dikmek, germek. -1-

u.- Tım I/143/22

2. Başı, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek.

uzu - : bk. uzā- -1-

u.- māz II/16/08

uzun : 1. İki ucu arasında kendi ölçülerine göre fazla mesafe olan. -30-

u. I/10/62, I/106/78, I/153/106, I/159/13, I/41/24, I/95/104, II/11/28, II/15/42, II/29/51, II/37/57

uzun u. I/130/12, I/130/59, I/143/19, I/41/26, II/16/90, II/26/45, II/32/84, II/32/85

u.+ ca I/106/20

u.+ u I/10/63, I/10/65

u. uzun I/130/12, I/130/59, I/143/19, I/41/26, II/16/90, II/26/45, II/32/84, II/32/85

2. Başlangıcı ile bitişi arasında fazla zaman bulunan, çok süren, çok zaman alan. -15-

u. I/03/101, I/104/66, I/104/68, I/144/40, I/28/51, I/93/58, II/07/63, II/07/64, II/07/68, II/22/90, II/23/156, II/31/44

uzun u. I/99/51

u. itsin I/79/30

u. uzun I/99/51

3. Uzun süre devam edecek şekilde, uzun müddet, uzun uzun. -2-

u. I/106/27, I/106/28

4. (İnsan için) Boylu, boyu fazla olan. -1-

u. boylu I/156/44

uzun_eşşeg : Biri en önde ayakta duran, diğerleri eğilmiş olarak başını ötekinin bacakları arasına sokmuş bulunan birkaç kişinin üzerinden atlayıp eğilmiş olanlardan birinin sırtına merkebe biner gibi oturması biçiminde oynanan oyun. -1-

u. II/14/38

uzunnū : <<uzunluk+u (bk. uzunnuğ) -1-
u. II/05/28

uzunnuğ : Uzunluk, bir yer veya nesnenin bir ucundan öbür ucuna kadar olan mesafe, boy. -1-

u.+ u I/27/40

ü : bk. o -1-

ü. I/61/59

ü_üd - : bk. ö_üt- -1-

ü.- üldü I/41/37

ü_ütle - : bk. öğütle- -1-

ü.- r I/06/46

ü_üt - : bk. ö_üt- -1-

ü.- üyoz II/15/67

übür : bk. öbür -3-

ü. I/03/12, II/38/98

ü.+ ümüz I/121/18

ücret : Bir hizmet ve emek karşılığında ödenen para veya mal. -4-

ü.+ inen I/53/34

ü.+ ini I/27/23

asgeri ü.+ le I/92/55

ü. verilēdi I/31/53

üç : İkinden sonra, dörtten önce gelen sayının adı. -277-

ü. I/05/13, I/06/118, I/101/37, I/103/21, I/106/23, I/106/28, I/109/01, I/111/111, I/112/03, I/113/09, I/117/32, I/120/16, I/120/22, I/120/46, I/121/92, I/122/58, I/122/87, I/128/11, I/134/54, I/134/61, I/135/46, I/136/19, I/137/15, I/138/36, I/139/03, I/139/04, I/139/31, I/14/08, I/142/11, I/142/12, I/142/28, I/143/08, I/147/35, I/149/36, I/150/26, I/155/23, I/158/37, I/158/39, I/158/43, I/158/56, I/159/37, I/159/38, I/16/16, I/16/50, I/22/13, I/22/27, I/22/29, I/27/29, I/27/40, I/27/60, I/28/09, I/29/03, I/31/01, I/32/43, I/32/83, I/33/126, I/33/51, I/34/16, I/35/21, I/36/21, I/37/13, I/38/70, I/41/02, I/42/80, I/44/30, I/44/65, I/44/67, I/48/66, I/49/36, I/49/43, I/52/26, I/52/27, I/55/08, I/55/09, I/55/11, I/55/39, I/57/01, I/57/52, I/57/53, I/60/75, I/61/52, I/61/53, I/62/35, I/62/36,

I/64/02, I/64/35, I/64/40, I/64/57, I/66/31, I/68/17, I/68/30, I/68/61, I/68/62, I/68/63, I/71/02, I/72/16, I/72/21, I/73/14, I/73/16, I/73/35, I/75/69, I/77/54, I/77/57, I/77/58, I/81/61, I/85/04, I/85/11, I/85/20, I/85/23, I/86/12, I/86/25, I/86/45, I/86/58, I/87/46, I/92/04, I/92/06, I/92/17, I/92/18, I/92/47, I/93/13, I/93/51, I/94/08, I/94/11, I/94/85, I/94/87, I/99/07, II/02/33, II/02/51, II/03/01, II/04/04, II/04/43, II/04/56, II/05/05, II/06/37, II/09/03, II/09/101, II/09/23, II/09/98, II/10/01, II/10/08, II/10/93, II/12/16, II/13/39, II/14/44, II/14/45, II/15/02, II/15/27, II/16/102, II/16/107, II/16/108, II/16/59, II/19/111, II/19/117, II/19/118, II/19/132, II/19/18, II/19/23, II/19/28, II/19/95, II/20/23, II/20/73, II/20/74, II/21/01, II/23/02, II/25/109, II/25/110, II/25/79, II/28/10, II/28/11, II/29/29, II/31/45, II/32/102, II/32/19, II/32/20, II/33/17, II/38/119, II/39/06, II/39/135, II/39/92

ü.+ e I/01/06, I/11/08, I/11/09, I/113/02, I/120/34, I/145/04, I/147/53, I/152/03, I/155/04, I/155/60, I/34/47, I/34/50, I/34/51, I/39/63, I/39/66, I/42/03, I/51/07, I/57/01, I/57/03, I/58/05, I/61/21, I/61/22, I/72/10, I/87/08, I/95/89, I/98/06, II/25/11, II/25/12

ü.+ e basTım I/80/64

ü.+ ecēdi I/100/04

ü.+ eceK I/91/02

ü.+ ecik I/93/35

ü.+ er I/138/100, I/46/65

ü.+ i I/60/78

ü.+ ü I/101/08, I/102/82, I/120/32, I/137/23, I/150/26, I/158/43, I/158/53, I/23/69, I/37/30, I/92/49, I/99/27, II/03/02, II/03/03, II/05/41, II/08/116, II/19/95, II/26/24, II/29/05, II/32/120

üç beş

ü.+ üdü I/87/09
ü.+ üdü I/99/07
ü.+ üdün I/113/03
ü.+ ümüz I/101/08, I/121/37, I/121/38
ü.+ ümüze I/77/57, I/77/58
ü.+ ümüzünki I/107/12
ü.+ ünde I/113/08
ü.+ ünü I/117/33, I/148/03, I/75/69,
II/08/118, II/15/25
ü.+ ünün I/48/42, I/48/44
ü.+ ũ I/72/21

üç beş : Az bir miktar, az sayıda, birkaç
ü. beş I/85/54

üç gün yatağ dördü gün toprak :
“Ölmeden önce Allah çok fazla yatırmazın”
anlamında bir dua sözü.

üç : bk. üç -3-

ü. I/89/12, II/28/79, II/28/81

üçün : bk. için -2-

ü. I/03/23, II/32/100

üçün : bk. için -19-

ü. I/01/44, I/01/58, I/05/08, I/112/46,
I/120/05, I/122/43, I/13/04, I/135/06,
I/136/07, I/139/08, I/139/59, I/61/48,
I/65/36, I/74/91, I/74/92, I/75/10, I/90/26,
I/90/35

onuñ ü. I/23/19

üçüncü : Üç sayısının sıra sıfatı, sıradaki
yeri ikinciden sonra, dördüncüden önce
olan. -23-

ü. I/113/04, I/122/13, I/122/55, I/144/26,
I/24/23, I/24/29, I/24/30, I/65/40, I/72/10,
I/93/47, II/08/08, II/08/11, II/08/14,
II/25/58, II/27/17, II/29/15, II/30/70

ü.+ de I/64/84

ü.+ dö II/22/05

ü.+ yü I/135/18, II/13/28

üçünÇü : bk. üçüncü -1-

ü. I/78/37

üğ - : bk. öüt- -13-

ü.- ecez I/56/46

ü.- üb I/94/17

ü.- ük I/66/43

ü.- üllēdi I/154/53

ü.- ürdü I/10/25, I/68/48, I/74/89

ü.- ürdük I/74/84

ü.- ürdüK I/68/44

ü.- ürlērdi I/68/42

ü.- üyo I/70/22

ü.- üyoduğ I/70/21

ü.- üyoñ I/79/91

üğüd - : bk. öüt- -1-

ü.- ür II/37/111

üğüT - : bk. öüt- -3-

ü.- Tüler I/122/76

ü.- üp I/49/71, II/30/33

üj : bk. üç -1-

ü. I/111/93

ükü : bk. iki -1-

ü. I/70/47

üle : bk. öyle -3-

ü. I/17/81, I/45/49

ü.+ ydi I/04/19

üle : bk. öyle -11-

ü. I/04/57, I/12/45, I/121/05, I/121/62,
I/131/55, I/45/53, I/51/72

ü.+ di I/04/27

ü. veriyoz I/85/49

ü.+ ydi I/04/29

üte : bk. öyle -1-

ü.+ di I/04/31

üleniyin : bk. ölenneyin -1-

ü. I/41/87

üleş - : Paylaşmak, bölüşmek. -7-

ü.- diğ I/21/74

ü.- diler I/27/24

ü.- em I/144/78

ü.- in I/19/16

ü.- irdi I/125/68

ü.- irlērdi I/91/34

ü.- mişle II/19/95

üleşdir - : Üleştirmek, paylara, hisselerle bölmek, paylaştırmak, bölüştürmek, dağıtmak. -1-

ü.- dim I/22/44

ülke : Memleket, diyar, el. -1-

ü.+ mize I/95/47

ülû : bk. öyle -1-

ü. II/22/45

ümmeT I : Bir peygambere iman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tabi olanların meydana getirdiği topluluk. -1-

ü. I/14/72

ümmeT II : 10 – 15 santimlik bir değneği ucuna bir çomakla vurarak en uzak mesafeye gönderme esasına dayanan ve sayıları değneğin gittiği mesafeye göre hesaplanan bir çocuk oyunu, çelik çomak, met. -1-

ü. I/80/18

ümüd : Ümit, arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut. -2-

ü.+ ü II/09/74, II/09/81

ümüd et- : İçinde gerçekleşmesini istediği şeyin olacağına dair bir duygu taşımak, bir şeyin olmasını beklemek, ummak.

ün : Ses. (?) -1-

ü.+ e I/22/03

ün : bk. ön -1-

ü.+ nēnde II/32/78

üniversİte : bk. ünüvesTe -1-

ü.+ yİ II/24/44

üniverste : bk. ünüvesTe -2-

ü. II/07/10, II/07/11

ünne - : Ünlemek, yüksek sesle bağırarak, yüksek sesle çağırmak, seslenmek. -17-

ü. I/126/11

ü.- dİmi I/39/94

ü.- dim I/60/97

ü.- medi I/91/06

ü.- miş I/25/52

ü.- ŋ II/25/66

ü.- r I/128/55

ü.- rdi I/91/40

ü.- rdim I/74/33

ü.- rim I/45/54

ü.- rimiş II/05/102

ü.- riz I/148/07

ü.- rlēdi I/153/72, I/157/39

ü.- rsin I/74/34

ü.- yip dur21u I/39/17

ünnē - : bk. ünne- -4-

ü. I/126/11, I/39/19

ü.- dİ I/22/03

ü.- dim II/39/107

ünni - : bk. ünne- -1-

ü.- yon II/39/184

ünnü : Ünlü, meşhur, ün salmış, namlı. -2-

ü. I/148/51

ünnü - : bk. ünne- -1-

ü.- yō II/37/119

ünüsün : insülin -2-

ü. I/28/54

ünüversİTe : bk. ünüvesTe -3-

ü. I/129/07, I/60/22

ü.+ de I/93/59

ünüversİte : bk. ünüvesTe -1-

ü.+ ye I/156/22

ünüverŞİTe : bk. ünüvesTe -3-

ü. I/149/48, I/151/25

ü.+ den I/44/82

ünüvēsede : bk. ünüvesTe -1-

ü.+ ymiş I/107/04

ünüvesTe : Üniversite, yüksek seviyede eğitim, öğretim ve ilmî araştırma yapan ve fakülte, enstitü, yüksek okul vb. kuruluşlardan meydana gelen öğretim kurumu. -9-

ü. I/129/07, I/129/08

ü.+ de I/11/01, I/11/02

ü.+ den I/11/45, I/147/07, I/99/24

ünüvēste

ü.+ lēḡden I/23/65

ü.+ niḡ II/22/17

ünüvēste : bk. ünüvesTe -6-

ü. I/121/121, II/02/99

ü.+ de I/44/66

ü.+ den I/44/83, II/02/99

ünüvēsti : bk. ünüvesTe -1-

ü.+ den II/02/99

üre - : 1. Artmak, çoḡalmak. -2-

ü.- miṡ I/158/24

ü.- yyo I/87/44

2. (Canlılar için) Doḡup sayıca çoḡalmak.

ürē - : bk. üre-¹ -2-

ü.- yo I/87/45

bk. üre-²

ü. II/05/36

üred - : bk. üret-³ -4-

ü.- irdik I/10/29

ü.- irdiK II/32/116

ü.- iriz I/98/90

bk. üret-¹

ü.- irdiK I/115/58

üren - : bk. ören-³ -1-

ü.- dim I/48/30

üret - : 1. (Aynı türden olan hayvan veya bitkileri) Yetiştirip çoḡaltmak. -6-

ü.- iyo I/01/83

ü.- iyomuṡ I/01/79

ü.- iyomuṡtu I/01/79

ü.- iyuz yapıyöz I/01/28

2. Oluşturmak, meydana koymak.

ü.- irdi I/155/56

3. Çoḡaltmak, miktarını arttırmak.

ü.- iyoduḡ II/15/81

üret - : bk. üret-³ -1-

ü.- iyoduḡ II/15/80

üretim : İhtiyaçlara yeterli ölçüde cevap vermek amacıyla mal ve hizmetlerin miktar, fayda ve verimini artırma faaliyeti. -1-

ü.+ i II/23/18

ürk - : Korkup birden sıçramak. -2-

ü.- ellēdi I/145/71

ü.- tü II/20/62

ürper - : 1. Üşüme, korku, endişe, ürkme vb. sebepler yüzünden vücuttaki tüyler dikilip deri nokta nokta kabarmak. -2-

tüyleri ü.- miṡ I/95/62

2. Korku, kaygı ve kuşku veren bir şeyden, hoş gitmeyen ürkütücü bir ihtimalden dolayı endişe duymak, korkuya kapılmak, korkmak.

ü.- miṡ I/117/21

ürperik : Ürpermiş, derisi kabarmış. -1-

ü. I/69/47

ürsüm : bk. ürüsüm -1-

ü. I/132/03

ürü - : bk. yürü- -1-

ü.- yerek I/41/90

ürü : bk. ora -1-

ü.+ yü II/17/19

ürüme : Üreme, üremiş olan. -1-

ü. I/68/17

ürün : Tabiatın elde edilen faydalı şey, mahsul. -3-

ü. I/108/17

ü.+ nerini I/106/12

ü.+ ünü I/56/50

ürüsüm : Töre, gelenek. -2-

ü. I/106/31

ürüzḡar : bk. rüzḡar -1-

ü. I/130/14

ürüya : bk. rüyā -3-

ü. gördüydüm II/07/111

ü.+ mda II/07/111

ü.+ mdı II/07/109

ürya : bk. rüyā -2-

ü.+ mdā I/80/50

ü.+ sını II/05/103

üs : bk. üst¹ -3-

ü. I/69/59, II/08/97

ü.+ lēni I/54/51

bk. üst⁶ -2-

ü. I/31/34, II/20/67
 bk. üst⁸ -2-
 ü. I/160/20, II/33/15
 bk. üst¹³ -1-
 ü. üsTünde II/39/104
üst : bk. üst² -82-
 ü.+ ü I/26/33, I/59/44
 ü.+ ünü II/39/72
 ü.+ ünde I/107/47, I/116/12, I/130/63, I/38/71, I/95/21
 ü.+ üne I/100/11, I/100/49, I/102/78, I/103/47, I/105/44, I/105/48, I/106/20, I/106/52, I/109/15, I/11/63, I/111/44, I/111/64, I/111/65, I/116/26, I/116/27, I/12/19, I/12/20, I/121/90, I/123/32, I/123/70, I/127/45, I/128/26, I/130/58, I/130/62, I/132/44, I/132/48, I/14/40, I/148/55, I/154/22, I/26/72, I/27/75, I/70/39, I/73/50, I/73/55, I/76/35, I/76/38, I/96/55, I/96/57, II/33/72
 ü.+ ünē I/106/43, II/33/72
 ü.+ üne geçirmiş I/20/69
 ü.+ ünü I/116/17, I/116/23, I/116/25, I/116/38, I/132/45, I/152/97, I/20/52, I/70/36, I/73/48, I/79/85, II/39/49
 ü.+ ünün I/102/46
 ü.+ ünün I/102/47
 bk. üst¹ -135-
 ü.+ ü I/109/04, I/27/77, I/72/50, II/18/12, II/18/13
 ü.+ ünde I/11/94, I/121/101, I/130/72, I/130/75, I/98/52, II/21/84
 ü.+ ündē I/126/56
 ü.+ ünçe I/14/34, I/14/37
 ü.+ ünçen I/128/71
 ü.+ ündü yaparız II/18/12
 ü.+ üne I/102/39, I/106/69, I/114/21, I/116/45, I/121/117, I/130/73, I/130/78, I/135/43, I/137/26, I/62/08, I/70/78, I/76/94, I/87/42, I/98/82, II/35/81
 ü.+ ünē I/101/32
 damdan düşsem ayāmin ü.+ üne düşerdim I/137/41
 ü.+ üni I/15/51

ü.+ ünü I/121/06, I/26/20, I/77/08
 ü.+ ünün I/124/36
 bk. üst⁴ -14-
 ü.+ ü I/76/43, I/76/50
 ü.+ ümüzün I/15/25
 ü.+ ünde I/70/77
 ü.+ üne I/102/88, I/76/40, I/76/43, I/76/46, I/95/97
 ü.+ ünü I/76/46
 bk. üst⁶ -92-
 ü.+ ümüze I/69/60
 ü.+ ünde I/117/49, I/69/103
 bk. üst³ -89-
 ü.+ ü I/116/18
 ü.+ ünde I/94/21
 ü.+ üne I/116/10, I/116/19, I/116/42
 ü.+ ünü I/116/18
 ü.+ üynen I/116/07
 bk. üst⁰ -15-
 ü.+ üne I/95/14
 bk. üst⁵ -4-
 ü.+ ümüzün başımızın I/126/61
 ü.+ ündekini I/96/40
 bk. üst¹⁴ -2-
 ü.+ üne I/125/37
 sucu ü.+ üne alırdı I/115/48
 bk. üst⁸ -94-
 ü.+ ünden I/139/44
 ü.+ ünü yaptı I/133/20
üst_üste : bk. üst_üste -1-
 ü. I/111/61
üşdeñik : Üstelik, ayrıca, hem de, bir de, bu yetmiyormuş gibi, dahası. -1-
 ü. I/75/53
üşdünnük : Üstünlük, üstün olma durumu. -1-
 ü.+ le I/17/56
üsKü : *Eski*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-
 esgiyi ü.+ yü I/124/39

üslen -

üslen - : Bir yeri üs olarak seçip oraya yerleşmek. -1-

ü.- miş I/46/21

üstlü : “Alt ve üst katta olmak üzere” anlamındaki *altlı üstlü* tabirinde geçen bir söz. -2-

altlı ü. I/36/29

altlı ü. I/36/32

üst : 1. Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, alt karşıtı. -57-

ü. I/77/32

ü.+ ü I/74/66

ü.+ ine I/10/13

alt ü. oldu I/95/85

ü.+ ü II/15/84, II/24/90

ü.+ ünü I/44/45

ü.+ ünde I/07/104, I/153/65, I/34/64, I/36/74, I/52/24, I/70/11, I/76/94, I/97/17, II/01/51

ü.+ ündeki I/153/66

ü.+ ündekilē II/32/46

ü.+ ündü I/34/67, II/11/57

ü.+ üne I/04/46, I/06/132, I/102/77, I/111/33, I/116/07, I/123/34, I/145/30, I/148/14, I/152/117, I/19/25, I/23/21, I/36/77, I/45/10, I/45/11, I/49/23, I/54/49, I/59/47, I/60/11, I/70/37, I/70/58, I/71/16, I/81/64, I/85/21, II/12/62, II/12/63, II/12/68, II/21/47, II/35/54

can baş ü.+ ünedi I/145/17

ü.+ ünü I/67/43, II/16/91, II/21/59

ü.+ ünüñ I/08/74

ü.+ ünü II/12/17

ü.+ üye II/18/25

ü.+ ü II/24/90

2. Bir şeyin yukarısında bulunan boşluk veya yer. -55-

ü.+ lēnde I/17/87

ü.+ lēni I/127/10

ü.+ ünde II/21/69, II/21/70, II/21/72, II/29/62, II/33/67, II/33/71, II/37/93

ü.+ ündē II/33/53

ü.+ ünçe II/21/73

ü.+ ündü II/30/01, II/39/44

ü.+ üne I/04/60, I/05/34, I/10/35, I/148/22, I/148/23, I/148/55, I/148/60, I/151/18, I/152/97, I/157/10, I/157/44, I/157/65, I/33/100, I/40/25, I/40/40, I/44/45, I/44/46, I/48/13, I/60/70, I/71/42, I/73/59, I/78/26, II/15/121, II/15/27, II/15/30, II/15/86, II/32/60, II/32/64, II/33/66, II/33/68, II/33/71, II/34/101, II/34/103

ü.+ ünü I/03/54, II/15/71, II/16/89, II/32/24, II/33/66, II/38/71, II/39/35, II/39/76

3. Bir şeyin aşağı sayılan yerine göre yukarı tarafı. -17-

ü. I/151/29

alt ü. iderin II/25/110

ü.+ lēnde I/79/18

altlı ü.+ lü I/76/43

ü.+ ü I/33/04, II/30/74

ü.+ ünde I/69/102

ü.+ ündedi I/149/04

ü.+ ündeki I/68/62

ü.+ üne I/130/79, I/152/116, I/152/117, I/56/62, II/32/107, II/33/05

ü.+ ünü I/40/26

ü.+ ü I/33/05

4. Vücut, gövde, beden. -15-

ü.+ ü II/34/44, II/35/37

ü.+ üme I/63/21

ü.+ ümüze I/50/38

ü.+ ümüzü II/16/98

ü.+ ünde I/04/31, II/34/45

ü.+ ünden I/77/71

ü.+ üne I/76/43, I/77/18, II/35/36, II/37/56, II/37/57

ü.+ ünē I/41/24

5. Vücuda giyilmiş olan elbise, giyecek, üst baş. -10-

ü. I/76/44

ü.+ lēlen başlalan I/82/28

ü.+ ü I/161/33

ü.+ ü başa II/37/25

ü.+ üm I/67/40

ü.+ üne II/37/31

ü.+ ünü I/153/81, I/153/82, II/37/30

ü.+ ünün I/151/31

6. Bulunulan yere göre daha ileride, daha ötede, seviye bakımından daha yukarıda olan veya daha yukarıda olduğu kabul edilen. -7-

ü.+ Ten I/61/74

ü.+ ü II/27/21

ü.+ ünde I/41/79, I/60/80

ü.+ ünden II/10/44, II/27/61

ü.+ ündeki I/45/01

7. Hemensonrası, takriben, arkasından. -3-

ü.+ ümüze git33cek I/46/20

ü.+ ünde II/19/158

ü.+ üne I/07/83

8. (Aynı hizada olmayan şeyler içinde) Yukarıda bulunan. -4-

ü.+ ü I/28/26

ü.+ ünde II/20/01, II/20/02, II/21/75

9. Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü. -2-

ü.+ ündü II/28/45

ü.+ ünü I/54/48

10. (Deniz, cadde, yol vb. kelimelerle) Bir yerin çok yakınında olan ve ona bakan yer. -1-

ü.+ ünde II/32/05

11. (Makam, rütbe, derece vb. kelimelerle) Daha ileri derecede olan, daha üstün olan. -1-

ü. II/08/87

12. (Sayılarla birlikte) Daha fazla. -1-

ü.+ ünde II/09/101

13. Çok, fazla. -1-

üs ü.+ ünde II/39/104

üstünden gel- : Üstesinden gelmek, başa çıkmak. -1-

ü.+ ünden gelirdim I/39/39

üst : bk. üst-² -1-

ü.+ üne I/29/16

üst_üste : bk. üst_üste -1-

ü. I/155/91

üst_üste : Birbiri üstüne konulmuş, birbirinin üstünde. -3-

ü. I/151/41, II/15/115, II/15/52

üstün I : Benzerlerine göre daha yüksek derece ve seviyede bulunan, nitelik bakımından onların üstünde olan. -1-

üstün ol- : Bir kimseden veya bir şeyden daha yüksek, daha değerli nitelikleri olmak.

ü. oldu II/07/107

üstün II : Arap ve Osmanlı alfabesinde, üstüne konduğu sessiz harfi kısa a veya e sesiyle beraber okutan hareke. -1-

ü.+ süz I/80/28

üsüm : bk. üzüm -1-

ü.+ ü II/29/35

üş : bk. üç -397-

ü. I/01/95, I/02/45, I/03/08, I/03/22, I/03/51, I/03/74, I/03/77, I/05/06, I/05/10, I/05/13, I/05/45, I/05/55, I/05/58, I/05/60, I/05/66, I/06/50, I/07/38, I/08/21, I/09/04, I/10/87, I/101/16, I/101/35, I/101/37, I/101/40, I/102/29, I/102/58, I/102/67, I/109/05, I/11/63, I/11/96, I/110/65, I/111/11, I/111/28, I/111/40, I/111/55, I/111/93, I/111/94, I/113/106, I/113/109, I/113/99, I/114/33, I/116/48, I/119/19, I/119/24, I/119/28, I/119/29, I/12/34, I/120/23, I/120/31, I/125/61, I/125/88, I/126/25, I/126/26, I/126/72, I/127/33, I/127/53, I/128/71, I/130/61, I/131/36, I/132/09, I/132/10, I/133/30, I/133/66, I/134/49, I/134/61, I/137/13, I/137/21, I/137/23, I/138/05, I/138/102, I/138/119, I/138/120, I/138/34, I/138/36, I/14/56, I/140/49, I/142/08, I/143/41, I/144/61, I/144/77, I/145/93, I/148/04, I/148/38, I/148/45, I/148/53, I/149/49, I/149/52, I/149/70, I/152/79, I/153/06, I/153/49, I/153/51, I/155/26, I/155/35, I/156/36, I/158/36, I/158/39, I/158/53, I/159/09, I/159/17, I/16/03, I/16/21, I/16/22, I/16/33, I/161/25, I/17/37, I/17/45, I/20/102, I/20/22, I/20/56, I/20/68, I/20/91, I/21/31, I/21/41, I/22/01, I/22/35, I/23/68, I/23/69,

I/24/54, I/24/57, I/24/62, I/27/34, I/27/35, I/30/08, I/30/32, I/31/19, I/31/26, I/35/13, I/35/25, I/36/65, I/38/11, I/38/28, I/38/53, I/38/56, I/38/58, I/39/07, I/39/14, I/39/76, I/40/49, I/43/07, I/43/29, I/44/26, I/45/05, I/45/14, I/45/56, I/46/88, I/47/17, I/47/44, I/47/82, I/49/55, I/50/24, I/50/42, I/50/44, I/50/81, I/52/10, I/54/26, I/54/33, I/54/57, I/55/25, I/56/71, I/56/81, I/58/13, I/58/62, I/58/86, I/58/89, I/58/94, I/58/96, I/59/44, I/59/53, I/60/43, I/63/63, I/64/46, I/64/48, I/64/49, I/65/04, I/65/06, I/65/07, I/65/37, I/66/44, I/67/23, I/67/52, I/67/66, I/68/18, I/68/75, I/69/06, I/69/68, I/69/70, I/70/38, I/70/47, I/71/04, I/72/21, I/72/27, I/73/23, I/73/42, I/73/50, I/74/08, I/74/52, I/75/44, I/76/12, I/76/13, I/76/14, I/76/72, I/76/75, I/76/98, I/78/07, I/78/15, I/78/51, I/79/43, I/79/46, I/79/52, I/79/59, I/79/60, I/80/40, I/82/07, I/85/60, I/87/69, I/90/25, I/90/45, I/90/48, I/90/55, I/90/73, I/92/44, I/92/46, I/92/47, I/92/48, I/93/39, I/94/23, I/94/26, I/99/26, I/99/33, I/99/36, I/99/37, II/01/53, II/02/43, II/02/67, II/02/77, II/02/81, II/02/95, II/02/97, II/04/22, II/04/27, II/04/30, II/05/39, II/05/43, II/05/49, II/05/57, II/06/82, II/06/83, II/07/60, II/09/02, II/09/12, II/09/40, II/09/42, II/09/44, II/09/78, II/09/98, II/10/53, II/11/08, II/11/39, II/12/23, II/12/54, II/14/44, II/14/46, II/14/67, II/15/07, II/16/100, II/16/101, II/16/92, II/17/28, II/17/70, II/17/73, II/18/11, II/20/29, II/21/78, II/22/03, II/22/04, II/22/21, II/22/22, II/22/29, II/22/83, II/22/85, II/23/176, II/23/178, II/23/29, II/23/35, II/24/04, II/24/110, II/25/39, II/25/51, II/25/52, II/26/17, II/27/41, II/27/53, II/28/20, II/28/54, II/28/55, II/28/82, II/29/04, II/29/64, II/33/45, II/35/113, II/35/72, II/37/14, II/37/29, II/37/79, II/38/42, II/38/82, II/39/117, II/39/132, II/39/140, II/39/90

ü. beş veriyon I/111/95

ü. beş I/01/15, I/01/42, I/106/40, I/31/29, I/31/34, I/36/13, I/39/36, I/39/87, I/56/33, I/58/25, I/58/92, I/58/95, I/61/69, I/61/70, I/69/28, I/69/29, I/69/48, II/10/82, II/23/117, II/35/15

ü.+ de I/122/71, I/21/52, I/64/03, I/64/119, I/87/87, I/93/51

ü.+ dē I/91/03

ü.+ den I/100/03, I/101/02, I/101/04, I/113/02, I/113/04, I/113/08, I/127/05, I/58/07, I/75/60, I/91/04, II/14/70, II/28/24, II/28/25

ü.+ dü birini verin II/02/81

ü. gün yatak dördü gün toprak I/104/64

ü.+ lerecek I/148/29

ü. Peş II/01/17

ü.+ ten I/153/10

ü.+ Ten I/71/04

ü.+ tü biri II/26/39

ü.+ ü I/147/53, I/158/36

ü.+ üñ I/72/09

ü.+ üñüze I/54/69

ü.+ ü I/38/58

üş : bk. üç -3-

üş. I/10/77, I/137/13, I/63/62

üşen - : Bir işi yapmak hususunda isteksizlik duymak, gevşek davranmak, o işi yapmak kendisine zor gelmek. -3-

üş.- meñ I/79/51

üş.- meSseñiS I/79/69

üş.- meyiñ I/79/60

üşgen : Üçgen, üç kenarlı, üç açılı kapalı şekil. -2-

üş. I/111/66, I/111/70

üşü - : Soğuğun etkisini duymak, soğuktan etkilenmek. -5-

üş.- dü I/22/16

üş.- r I/22/06, II/30/12

üş.- rdek I/126/66

üş.- ycek I/143/25

üşü - : bk. üşü- -1-

üş.- müş I/22/13

üşüme : Zatürre. -2-

üş.+ den I/95/125, II/35/74

üşüt - : Üşümekten dolayı vücudunda rahatsızlık duymak, soğuk almak. -1-

üş.- mýceñ I/63/55

üt - : bk. öüt- -2-

ü.- ülmüş II/37/116

ü.- üyolâ I/105/27

ütile - : bk. öğütle- -1-

sıran sıran söğütler birbirine ü.- r I/111/100

ütüle - : Buruşuk bir şeyin üzerinden kızgın ütü geçirerek kırıksıklıklarını gidermek. -1-

ü.- r I/90/72

ütünme : Sevmek, beğenmek işi. (?) -1-
yanma ü. I/47/08

üv - : Övmek, türkü söylemek. -6-

ü.- eller I/114/11

ü.- er I/114/10

ü.- üyollar I/114/11, I/114/12

ü.- üyor I/114/12

üver - : Göğermek, vurma ya da çarpma sonunda vücudun herhangi bir yeri morarmak, çürümek. -3-

ü.- i I/21/61

ü.- in I/21/60

üvey : Aralarında kan bağı bulunmayıp sonradan kânun yoluyla bağ kurulmuş olan veya tek taraflı kan bağıyla birbirine bağlı bulunan. -2-

ü. I/08/86

ü.+ inki I/140/60

üvüd - : bk. öüt- -2-

ü.- ürüS I/79/77

ü.- ürüz I/79/77

üvüt - : bk. öüt- -1-

ü.- mēyolâ I/153/25

üvüy : bk. üvey -1-

ü. āne I/55/74

üyle : bk. öyle -2-

ü. I/04/58, I/21/94

üyüd - : bk. öüt- -1-

ü.- ürdüK I/115/53

üyüt - : bk. öüt- -3-

ü.- üyolar II/15/91

ü.- üyöz II/15/91

ü.- üyöz II/15/91

üz : bk. üst¹ -1-

ü. I/03/48

üz - : Üzüntü vermek, canını sıkmak. -1-

ü.- en I/14/27

üz : bk. yüz -2-

ü. I/53/34, I/68/23

üze : bk. üzeri I¹ -1-

ü. yukara II/03/69

üzē : bk. üzeri I⁵ -1-

ağşam ü. I/103/47

üzeri I : 1. Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı. -13-

ü.+ nde I/09/52, I/34/58, II/20/65

ü.+ ndē II/14/41

ü.+ nde I/41/92

ü.+ ndeki I/68/60

ü.+ ne I/111/33, I/117/25, I/131/36, I/155/96, I/31/42, II/34/37, II/39/159

2. Fazla. -3-

ü.+ nde II/09/36

ü.+ ne I/149/59

3. Vücuda giyilmiş olan elbise, giyecek, üst baş. -3-

ü.+ m I/157/54

ü.+ ne I/157/53

4. Vücut, gövde, beden. -2-

ü.+ ne I/09/16, I/09/17

5. Öğle, ikinci ve akşam sözcükleriyle sözü edilen zamanı bildirir. -1-

ağşam ü. I/103/47

6. Sonrasında, ardından, ...ek olarak. -1-

ü.+ ne I/68/19

7. ... etkisi ve bakımı altında. -1-

ü.+ nde I/131/57

üzeri II : Üzere, gibi, olduğu yolda, olduğu biçimde. -1-

ü. II/21/32

üzerine : 1. Hakkında, dair, üstüne. -3-

ü. I/07/69, I/157/35

ü.+ ydi I/93/60

üzül -

2. -den sonra. -1-

ü. II/13/57

üzül - : Üzüntü duymak, canı sıkılmak, müteessir olmak. -18-

ü.- düK II/07/74

ü.- düK II/07/71

ü.- düm I/133/43

ü.- düñ II/22/40

ü.- düydüm I/133/41

ü.- e I/45/27, I/83/16

ü.- üb durma II/05/108

ü.- ünce I/133/42

ü.- ürüm I/38/50, II/38/64

ü.- üyon I/37/40

ü.- üyoz II/07/71, II/07/73, II/07/74

üzül - : bk. üzül- -1-

ü.- mi II/05/80

üzülmi : Üzülme, üzülme işi. -1-

ü.+ ye I/143/59

üzüm : Asma adı verilen ağaççığın salkım durumunda ufak taneli, çekirdekli, ince kabuklu, sulu, etli, glikoz ve vitamin bakımından zengin, yetiştiği yere göre pek çok çeşidi bulunan, taze ve kurusu yenen meyvesi. -65-

ü. I/105/12, I/11/41, I/110/43, I/128/70, I/139/41, I/139/42, I/139/51, I/139/55, I/25/18, I/25/20, I/32/101, I/33/106, I/33/41, I/65/57, I/67/64, I/72/81, I/85/43, II/09/28, II/15/22, II/25/50, II/26/31, II/29/34, II/29/71, II/32/46

guru ü. I/33/104, I/33/105, I/33/144

ü.+ den I/85/26

ü.+ den yaparıS I/60/22

ü.+ lēn I/33/104

ü.+ ler I/65/57

gürü ü.+ nen I/33/142

ü.+ nerde I/17/65

ü.+ nere II/25/46

ü.+ neri I/09/76

ü.+ ü I/128/69, I/139/52, I/139/53, I/139/55, I/25/20, I/33/52, I/60/02, I/67/69, II/25/46, II/35/77

amasya ü.+ ü I/33/107

çavuş ü.+ ü I/33/106

guru ü.+ ü I/33/145

ğuş ü.+ ü I/111/24

ü.+ ümüz II/19/162

ü.+ ümüz I/11/40

ü.+ ümüzü I/139/54

ü.+ ünen II/07/77

dene ü.+ ünen II/07/78

guru ü.+ ünen II/07/78

ü.+ ünü I/33/42

ü.+ üñ I/60/01

üzüm bağı : Üzüm kütükleri dikili olan ve üzüm yetiştirilen yer.

ü. ba_amız II/25/45

ü. bağından I/60/22

ü. bālarī I/09/76

üzüm bekmezi : Üzümün önce çiğnenerek, ezilerek sıra durumuna getirilmesi sonra kazanda şeker ve üzüm topağı ile kaynatılması sonucu elde edilen pekmez.

ü. bekmezī I/153/28

üzüm tatlısı : Üzüm pekmezinin daha katı hâli.

ü. tatlısını I/131/43, I/131/44

üzüm : bk. üzüm -1-

ü. II/07/35

üzün - : bk. üzül- -2-

ü.- ürün I/109/58

ü.- üyörün I/109/57

üzüntü : Acıklı, hoş gitmeyen veya olması istenmeyen bir şeyin insanda bıraktığı can sıkıcı duygu, ruhi tedirginlik, teessür. -3-

ü. I/125/06, II/29/21

ü.+ m I/152/78

üzüntülü : Üzüntüsü olan, üzülmüş, müteessir. -1-

ü.+ yün I/123/73

va : bk. var -772-

v. I/01/15, I/01/42, I/01/75, I/02/25,
I/02/28, I/02/34, I/02/58, I/02/66, I/02/72,
I/03/09, I/03/13, I/03/70, I/03/74, I/03/91,
I/03/93, I/04/13, I/04/66, I/05/25, I/06/100,
I/06/14, I/08/117, I/08/69, I/08/74, I/09/43,
I/09/52, I/10/09, I/10/110, I/10/117,
I/10/15, I/10/16, I/10/24, I/10/29, I/10/42,
I/10/75, I/10/78, I/10/82, I/10/95, I/10/97,
I/100/01, I/100/07, I/100/09, I/100/12,
I/100/13, I/100/20, I/100/27, I/100/39,
I/100/42, I/101/18, I/101/62, I/102/06,
I/102/09, I/102/11, I/102/13, I/102/30,
I/107/07, I/109/29, I/109/54, I/11/28,
I/121/114, I/122/08, I/126/58, I/127/41,
I/131/21, I/132/51, I/133/24, I/133/25,
I/134/11, I/134/39, I/139/15, I/139/45,
I/145/85, I/145/93, I/146/19, I/146/79,
I/147/21, I/147/28, I/147/33, I/147/37,
I/147/38, I/148/09, I/148/22, I/148/30,
I/148/31, I/148/36, I/148/39, I/148/57,
I/148/63, I/148/64, I/149/17, I/149/30,
I/149/36, I/149/61, I/149/64, I/149/65,
I/149/71, I/150/21, I/150/28, I/150/32,
I/151/30, I/151/31, I/152/05, I/152/11,
I/152/124, I/152/13, I/152/137, I/152/15,
I/152/80, I/153/123, I/153/14, I/153/35,
I/153/49, I/153/52, I/153/54, I/154/07,
I/154/55, I/155/28, I/155/59, I/156/23,
I/156/61, I/156/67, I/157/41, I/158/06,
I/158/08, I/158/10, I/158/12, I/158/13,
I/158/18, I/158/20, I/158/36, I/158/50,
I/158/60, I/159/21, I/159/37, I/160/10,
I/160/13, I/160/14, I/160/20, I/160/21,
I/160/25, I/161/10, I/161/11, I/161/29,
I/161/30, I/161/34, I/161/36, I/161/40,
I/161/51, I/17/07, I/17/38, I/18/07,
I/18/68, I/23/21, I/23/53, I/27/64, I/28/01,
I/28/04, I/28/05, I/28/08, I/28/21, I/28/23,
I/28/46, I/28/53, I/29/17, I/30/01, I/30/08,
I/30/22, I/30/41, I/30/54, I/31/31, I/31/44,
I/32/100, I/32/95, I/33/27, I/33/33, I/36/21,
I/36/34, I/37/42, I/37/45, I/38/24, I/38/71,
I/39/14, I/39/60, I/39/85, I/40/17, I/40/58,
I/41/38, I/41/44, I/41/61, I/41/93, I/42/80,
I/43/07, I/43/26, I/44/74, I/45/67, I/46/27,
I/46/47, I/46/53, I/46/64, I/46/71, I/47/16,
I/47/17, I/47/83, I/48/54, I/49/08, I/49/11,
I/49/33, I/49/42, I/49/43, I/49/57, I/51/02,
I/51/14, I/51/18, I/51/39, I/51/41, I/51/44,
I/51/45, I/51/60, I/51/68, I/51/73, I/52/41,
I/52/55, I/52/73, I/52/82, I/52/83, I/53/13,
I/55/02, I/55/04, I/55/57, I/55/58, I/56/71,
I/56/74, I/57/09, I/57/13, I/57/37, I/57/41,
I/58/83, I/58/98, I/59/43, I/59/72, I/60/80,
I/60/88, I/61/11, I/61/14, I/61/74, I/62/06,
I/62/08, I/62/24, I/62/34, I/62/39, I/63/08,
I/63/10, I/63/13, I/64/90, I/66/23, I/67/58,
I/68/10, I/68/57, I/68/75, I/69/06, I/69/102,
I/69/103, I/69/12, I/69/18, I/69/20, I/69/23,
I/69/31, I/69/33, I/69/36, I/69/38, I/69/44,
I/69/62, I/69/64, I/69/68, I/69/87, I/69/98,
I/70/12, I/70/16, I/70/51, I/70/68, I/71/48,
I/72/21, I/72/26, I/72/57, I/72/68, I/73/64,
I/73/65, I/74/07, I/74/08, I/74/15, I/74/18,
I/74/43, I/74/71, I/74/95, I/75/27, I/75/44,
I/75/51, I/75/54, I/75/72, I/76/100, I/76/66,
I/76/94, I/76/95, I/77/03, I/79/11, I/79/36,
I/79/40, I/79/48, I/79/60, I/79/62, I/79/65,
I/79/81, I/79/84, I/79/92, I/80/11, I/80/56,
I/80/57, I/80/64, I/81/03, I/81/04, I/81/10,
I/81/22, I/81/34, I/81/45, I/83/01, I/83/17,
I/83/40, I/83/77, I/84/33, I/84/45, I/86/15,
I/86/27, I/86/41, I/86/42, I/86/44, I/86/46,
I/86/48, I/86/63, I/86/68, I/86/69, I/87/110,
I/87/119, I/87/63, I/87/75, I/88/04, I/88/21,
I/88/61, I/88/65, I/88/69, I/88/70, I/90/24,
I/90/25, I/90/31, I/90/39, I/92/30, I/92/40,
I/92/55, I/93/39, I/93/40, I/93/50, I/93/53,
I/94/32, I/95/10, I/95/118, I/95/14, I/95/15,
I/95/27, I/95/40, I/95/76, I/95/79, I/96/02,
I/96/81, I/97/14, I/97/15, I/97/27, I/97/28,
I/97/29, I/98/105, I/98/33, I/98/34, I/98/44,
I/99/14, I/99/16, I/99/26, I/99/28, I/99/51,

- I/99/70, I/99/73, II/01/22, II/01/24, ne v. I/108/30, I/159/35, I/67/49,
 II/01/47, II/01/63, II/01/76, II/01/80, I/74/14, I/77/11, I/82/25, I/87/121, I/93/31,
 II/01/81, II/01/85, II/01/86, II/01/89, II/21/100, II/27/62
 II/02/103, II/02/36, II/02/44, II/02/46, v.+ dı I/146/80, I/28/42, I/87/90,
 II/02/62, II/02/63, II/02/80, II/02/88, I/98/105, I/98/36, II/14/69, II/15/99
 II/04/19, II/04/29, II/04/30, II/04/35, v.+ dım II/07/112
 II/04/37, II/04/44, II/04/64, II/04/65, v.+ dır I/100/42, I/101/19, I/101/27,
 II/04/77, II/04/82, II/05/09, II/05/13, I/153/50, I/155/32, I/28/35, I/30/25,
 II/05/14, II/05/15, II/05/16, II/05/20, I/30/26, I/31/19, I/31/23, I/31/37, I/31/42,
 II/05/23, II/05/26, II/05/28, II/05/36, I/68/73, I/70/20, I/70/22, I/70/50, I/75/05,
 II/05/40, II/05/43, II/05/46, II/05/48, I/75/60, I/79/42, I/79/45, I/79/60, I/79/64,
 II/05/70, II/05/74, II/07/01, II/07/06, I/86/23, I/86/58, I/90/06, I/92/23, I/92/24,
 II/07/121, II/07/136, II/07/49, II/07/65, I/92/29, I/94/31, I/94/32, I/94/56, I/99/61,
 II/07/97, II/08/103, II/08/106, II/08/115, II/02/42, II/32/78
 II/08/120, II/08/125, II/08/132, II/08/45, v.+ dı I/33/106, I/33/107, I/98/116
 II/08/47, II/08/48, II/08/92, II/08/99, v.+ dır I/31/04, I/31/05
 II/09/101, II/09/42, II/09/76, II/09/77, v.+ dur I/47/76
 II/09/85, II/09/86, II/09/98, II/11/38, v.+ sa I/86/71
 II/11/58, II/12/11, II/12/12, II/12/39, v.+ sıy I/79/37
 II/12/50, II/12/51, II/12/53, II/14/100, v. yapallā II/35/71
 II/14/65, II/14/66, II/14/86, II/14/90, v. yapıdım yapıdım I/98/45
 II/14/93, II/15/110, II/16/05, II/16/57, v. yapılıyo II/29/14
 II/17/05, II/17/68, II/17/71, II/17/73, **va -** : bk. var⁻¹ -7-
 II/17/77, II/17/90, II/18/07, II/18/11, v.- dık I/33/75, II/01/46
 II/18/15, II/18/16, II/18/17, II/18/27, v.- dık I/74/48
 II/18/30, II/19/123, II/19/161, II/19/20, v.- dım I/126/73
 II/19/30, II/19/74, II/21/101, II/21/16, v.- dıy I/79/64
 II/21/50, II/21/75, II/21/76, II/22/17, v.- mış II/05/104
 II/22/53, II/23/142, II/23/187, II/23/188, v.- ı I/79/69
 II/23/190, II/23/21, II/23/61, II/24/102, bk. var⁻² -7-
 II/24/19, II/25/03, II/25/105, II/25/110, v.- dı I/10/109
 II/25/26, II/25/98, II/25/99, II/26/17, v.- dık I/39/50, II/08/27
 II/26/22, II/26/43, II/26/53, II/27/14, v.- dım I/101/09
 II/27/31, II/27/64, II/27/65, II/28/09, v.- man I/94/82
 II/28/17, II/28/18, II/28/21, II/28/43, v.- mıyola I/96/77
 II/28/46, II/28/52, II/28/59, II/28/63, bk. var⁻³ -4-
 II/28/69, II/28/71, II/28/84, II/28/88, v.- dım I/10/116, II/22/19
 II/28/94, II/29/13, II/29/97, II/30/17, v.- mayo I/103/41
 II/30/22, II/30/26, II/30/27, II/30/42, v.- sanjı I/149/25
 II/30/44, II/30/49, II/32/103, II/32/113, bk. var⁻⁴ -8-
 II/32/114, II/32/117, II/32/123, II/32/125, v.- ma I/99/68
 II/32/136, II/32/138, II/32/139, II/32/140, bk. varsın -9-
 II/32/18, II/32/19, II/32/20, II/32/24,
 II/32/32, II/32/33, II/32/36, II/32/39,
 II/32/46, II/32/80, II/33/17, II/33/25,
 II/33/28, II/33/33, II/33/37, II/33/38,
 II/35/11, II/35/94, II/37/79, II/39/144,
 II/39/147, II/39/189, II/39/190, II/39/27,
 II/39/32, II/39/46

v.- sin I/150/16, I/87/56
olsun v.- sin II/34/51
oļsun v.- sin II/39/170
ōsun v.- sin I/86/79, II/16/07
v.- sıñ II/02/105, II/08/66
ōļsunğ v.- sıñ I/45/74

vá : bk. var -1-
v. II/29/22

vā : bk. var -4-
v. I/43/06, II/01/62, II/04/22
v.+ dır I/87/14

vā : bk. var -4-
v. I/32/18, I/32/30, I/32/42
v.+ dı I/33/107

vā : bk. var -289-
v. I/01/58, I/02/29, I/03/62, I/03/63, I/04/40, I/04/52, I/04/68, I/06/45, I/06/46, I/06/62, I/06/94, I/07/88, I/08/62, I/09/41, I/09/49, I/09/65, I/10/118, I/10/40, I/10/78, I/100/12, I/108/51, I/119/22, I/128/69, I/146/18, I/146/19, I/147/22, I/149/14, I/150/18, I/150/21, I/152/11, I/157/27, I/161/10, I/21/72, I/28/05, I/29/19, I/32/100, I/32/17, I/32/22, I/32/42, I/33/124, I/33/150, I/33/54, I/33/68, I/33/74, I/33/96, I/33/97, I/35/35, I/39/38, I/44/67, I/46/95, I/47/17, I/49/33, I/50/29, I/51/03, I/51/13, I/51/14, I/51/17, I/53/47, I/55/06, I/57/34, I/58/28, I/61/15, I/61/31, I/61/62, I/64/113, I/64/133, I/64/23, I/64/24, I/69/21, I/69/36, I/69/64, I/70/73, I/70/75, I/72/21, I/72/32, I/72/68, I/75/07, I/75/08, I/75/09, I/75/54, I/80/30, I/81/36, I/82/10, I/82/24, I/82/25, I/82/26, I/82/27, I/83/34, I/83/61, I/85/32, I/86/13, I/86/26, I/88/68, I/94/25, I/94/32, I/96/83, II/01/80, II/01/86, II/02/11, II/02/19, II/02/49, II/04/22, II/05/22, II/05/28, II/05/44, II/08/93, II/13/40, II/15/02, II/18/17, II/18/31, II/19/163, II/19/35, II/19/36, II/19/37, II/19/38, II/19/40, II/19/43, II/19/75, II/19/78, II/20/41, II/20/54, II/20/58, II/20/67, II/21/101, II/21/76, II/23/172, II/26/21, II/26/32, II/26/52, II/27/36, II/28/45, II/28/46, II/28/86, II/29/03, II/29/101, II/29/52, II/29/74, II/30/25, II/30/52,

II/30/76, II/32/05, II/32/103, II/32/18, II/32/87, II/33/13, II/33/35, II/33/47, II/33/53, II/34/25, II/34/72, II/35/92, II/36/03, II/37/127, II/37/48, II/37/75, II/37/76, II/38/19, II/38/23, II/38/48, II/38/70, II/38/88, II/38/92
ne v. I/61/74

v.+ dı I/01/07, I/01/49, I/01/94, I/02/57, I/04/03, I/107/40, I/11/05, I/119/31, I/145/01, I/145/11, I/145/29, I/145/67, I/145/87, I/147/45, I/152/11, I/152/12, I/152/28, I/152/45, I/154/44, I/156/25, I/158/29, I/158/33, I/158/42, I/158/59, I/33/116, I/33/139, I/33/77, I/34/56, I/39/48, I/51/74, I/54/71, I/56/33, I/72/63, I/83/36, I/85/13, I/85/24, II/05/03, II/07/100, II/07/144, II/07/20, II/07/36, II/08/07, II/08/44, II/11/20, II/12/40, II/12/73, II/19/126, II/19/21, II/19/40, II/20/09, II/20/12, II/20/14, II/20/29, II/34/07, II/34/105, II/34/13, II/34/16, II/34/24, II/34/25, II/34/40, II/34/64, II/34/70, II/34/88, II/35/110, II/35/116, II/35/20, II/35/22, II/35/26, II/35/58, II/35/92, II/37/29

v.+ dı şavrebegiliñ I/77/22
v.+ dın I/126/12, I/61/21
v.+ dır I/86/46, II/02/91, II/02/92, II/18/17, II/19/157, II/19/82
v.+ dı I/158/61
v.+ mış I/01/22, I/158/22, I/83/72
v.+ mıştı I/32/73, I/33/114, I/83/69, II/19/140, II/19/141, II/19/70, II/20/48
v.+ mıştı I/32/10
v.+ sa I/04/63, I/29/09, I/85/66, II/39/35

vā - : bk. var⁻³ -4-

v.- dıñ II/28/32
v.- dım II/28/11, II/28/87
v.- madīm I/43/08
bk. var⁻² -2-
v.- mazlağı I/33/121, I/33/122
bk. var⁻¹ -2-
v.- dıla II/29/41
v.- dım I/154/64

vā : bk. var -5-

v. I/121/94, I/74/41, I/75/43, I/97/24

vā : bk. var -3-

v. I/75/43, II/32/05, II/32/137

va_ıt : bk. vakit¹ -2-

v. I/159/24

v.+ a I/159/52

va_ızlık : Vaizin yaptığı iş. -1-

v. I/14/06

vacı : bk. bacı² -5-

v.+ m I/86/29, I/86/39, I/86/60, I/86/69, I/86/74

vādeli : Süresi sınırlandırılmış, belirlenmiş olan, vadelere bölünmüş. -1-

v. verdi I/149/60

vadi : bk. vādi -1-

v.+ si I/56/06

vādi : İki dağ arasında uzanan arazi. -2-

v.+ lēden I/56/19

v.+ si I/56/05

vağon : Demir yolu üzerinde bir lokomotif tarafından çekilen yolcu ve yük arabası. -1-

v.+ nā II/23/14

vah : Acıma, yakınma, esef bildirir; yazık. -3-

v. I/52/98, II/29/35

vaht : bk. vakit⁶ -1-

halı v.+ ı I/122/85

bk. vakit¹ -1-

v.+ ında I/126/37

vaḡt : bk. vakit¹ -3-

v.+ ı I/82/14, I/82/15

vaḡt : bk. vakit¹ -1-

v.+ ımı I/03/63

vāht : bk. vakit⁵ -1-

v.+ ıḡ I/58/64

vāḡt : bk. vakit¹ -1-

v.+ ım I/67/14

bk. vakit² -1-

v.+ ında I/84/24

vaḡd : bk. vakit¹ -1-

v.+ ımız I/100/26

vaḡd : bk. vakit¹ -2-

v.+ ımı geçiriyom I/37/50

v.+ ımız geçēdi I/146/40

bk. vakit² -1-

v.+ a I/113/100

vakid : bk. vakit¹ -2-

v.+ e I/102/51

v.+ ımız I/102/66

vaḡf : Birçok kişi tarafından kurulan ve toplu yararına çalışmayı ilke edinen kuruluş. -4-

v. I/68/64, I/68/65

v.+ a I/68/65

vaḡt : bk. vakit¹ -25-

v. I/124/47, I/15/18, I/15/54, I/15/92, I/153/62, I/31/42, I/31/43, I/61/36, I/98/102, II/24/99

v.+ a I/159/52

v. geçirdik I/27/61, II/24/29, II/24/94, II/24/98

v. geçirdiysem I/52/16

v. geçiremiyon I/37/50

v.+ la II/21/88

v.+ lā II/21/87

v.+ lar I/15/62

v.+ lar geçirdik I/15/30

v.+ lar geçirdiK I/15/70

v.+ lar geçirdiK I/15/88

v.+ tan I/83/43

bk. vakit² -8-

v. I/15/42, I/37/20, I/63/35, I/98/73

v.+ kı I/58/26, I/98/73

v.+ la I/98/06

v.+ larınan I/15/42

bk. vakit⁵ -2-

v. I/14/72, I/79/29

bk. vakit⁴ -1-

v. I/14/60

vaḡt : bk. vakit¹ -1-

v.+ ımız I/15/72

bk. vakit⁶ -1-
hâli v.+ ları I/125/34
vaķit : bk. vakit² -1-
v. I/15/07
bk. vakit¹ -1-
v. I/15/19
yaķit : bk. vakit² -1-
v. I/15/05
vakit : 1. Zaman. -7-
v. I/102/60, I/154/10, I/31/37
v. geçirdim I/154/09
v. geçirilēdi I/28/32
v. geçiriyus I/101/20
v.+ le I/70/45
2. Devir. -4-
v. I/152/103, I/75/29, I/99/31
v.+ ler I/75/63
3. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir işin olageldiği, yapılageldiği saat, gün veya mevsim. -1-
gece v. I/91/50
4. Günün namaz için ayrılan her bir bölümü.
5. Belirlenmiş zaman, belirli zaman.
6. Maddi imkân.
vākit : bk. vakit¹ -1-
v. I/136/10
vakitlici : Vakitlice, erken, zamanında. -1-
v.+ ci II/39/84
vaķt : bk. vakit¹ -4-
v.+ ımız I/61/64
v.+ iniz I/40/57, II/38/108, II/38/109
bk. vakit² -2-
v.+ a II/28/15
v.+ ımız I/15/48
bk. vakit⁵ -1-
v.+ ında I/52/53
bk. vakit⁶ -1-
hali v.+ ı yerinde I/61/47
valla : bk. vallā -1-
v. II/14/18

valā : bk. vallā -11-
v. I/03/106, I/03/36, I/03/42, I/08/02, I/08/35, I/43/16, I/46/87, II/14/17, II/14/26, II/14/88, II/14/89
vāla : bk. vallā -1-
v. I/03/24
vālā : bk. vallā -1-
v. I/41/59
vāla : bk. vallā -1-
v. I/46/78
vālā : bk. vallā -1-
v. I/01/02
vāla : bk. vallā -1-
v. II/29/66
valaha : bk. vallaha -1-
v. I/123/36
vali : bk. vāli -4-
v.+ den II/28/14
v.+ niņ I/24/67
v.+ yi II/28/19
vāli : Bir ilde devleti temsil eden en büyük mülki amir. -6-
v. II/28/13, II/28/14, II/28/15, II/28/16
v.+ den II/28/11
v.+ yi II/28/11
valla : bk. vallā -81-
v. I/03/04, I/05/55, I/100/25, I/100/44, I/100/47, I/100/48, I/105/06, I/105/19, I/109/12, I/109/37, I/11/24, I/110/03, I/110/32, I/110/46, I/110/64, I/111/04, I/111/23, I/112/20, I/112/21, I/115/49, I/117/07, I/12/28, I/120/24, I/121/98, I/125/53, I/125/55, I/125/57, I/126/66, I/126/71, I/128/65, I/13/10, I/133/32, I/138/106, I/140/55, I/144/04, I/151/19, I/156/09, I/161/59, I/20/05, I/23/23, I/27/12, I/33/04, I/40/67, I/43/25, I/46/11, I/56/01, I/56/54, I/56/65, I/56/78, I/59/71, I/67/02, I/67/73, I/70/02, I/70/05, I/70/47, I/88/09, I/88/64, I/89/01, I/89/11, I/91/56, I/91/78, I/92/28, I/94/82, I/95/11, I/95/12, I/95/95, I/96/47, I/97/18, I/97/41, II/07/141, II/21/54, II/22/60, II/39/08, II/39/142,

II/39/168, II/39/174, II/39/176, II/39/179, II/39/182

vallā : Vallahi. -211-

v. I/01/64, I/02/36, I/02/62, I/03/105, I/03/13, I/03/15, I/03/38, I/03/68, I/03/73, I/03/79, I/03/86, I/03/87, I/03/88, I/03/89, I/05/59, I/08/113, I/08/34, I/08/36, I/105/17, I/105/55, I/107/03, I/107/06, I/108/37, I/109/35, I/109/52, I/110/20, I/113/36, I/113/59, I/113/61, I/113/75, I/113/86, I/114/01, I/115/12, I/115/26, I/115/28, I/115/30, I/115/51, I/119/74, I/121/81, I/124/26, I/124/49, I/125/09, I/125/23, I/125/52, I/125/73, I/126/11, I/126/34, I/126/78, I/127/51, I/128/25, I/128/27, I/13/02, I/13/30, I/13/40, I/134/21, I/134/57, I/137/43, I/137/45, I/138/11, I/138/14, I/138/24, I/140/18, I/140/36, I/140/50, I/143/04, I/144/16, I/144/61, I/144/66, I/149/10, I/149/29, I/149/41, I/149/43, I/150/22, I/150/23, I/151/08, I/156/08, I/156/31, I/156/47, I/158/09, I/158/17, I/158/21, I/161/60, I/18/03, I/19/13, I/20/75, I/20/78, I/20/87, I/20/93, I/20/97, I/20/99, I/21/10, I/21/24, I/21/39, I/21/76, I/22/05, I/22/09, I/24/68, I/27/20, I/27/74, I/33/60, I/34/35, I/34/48, I/35/49, I/35/50, I/36/04, I/36/06, I/36/10, I/36/22, I/36/26, I/36/44, I/36/46, I/36/68, I/36/71, I/39/17, I/39/26, I/39/97, I/40/57, I/40/59, I/41/15, I/41/30, I/46/07, I/46/107, I/47/07, I/48/20, I/48/40, I/48/47, I/48/52, I/51/14, I/52/92, I/52/94, I/53/31, I/53/75, I/56/32, I/56/62, I/56/66, I/57/18, I/57/32, I/59/64, I/65/14, I/65/53, I/66/34, I/67/01, I/67/14, I/67/22, I/67/33, I/67/39, I/67/42, I/67/47, I/67/48, I/67/54, I/67/64, I/67/77, I/69/04, I/69/20, I/70/68, I/86/28, I/88/29, I/88/32, I/88/73, I/91/19, I/91/58, I/95/109, I/95/117, I/95/15, I/96/03, I/96/36, I/96/73, I/99/45, II/02/22, II/03/13, II/04/36, II/06/33, II/07/15, II/07/70, II/07/92, II/07/95, II/08/81, II/12/38, II/14/14, II/14/16, II/14/52, II/14/84, II/14/96, II/22/09, II/22/56, II/22/65, II/25/113, II/25/35, II/25/79, II/28/18, II/28/34, II/28/37, II/28/38, II/28/42, II/28/50, II/28/55, II/28/68, II/28/72, II/30/13, II/32/131, II/39/10, II/39/127, II/39/133,

II/39/134, II/39/137, II/39/138, II/39/14, II/39/175, II/39/37

v. vurun II/28/58

vallā billā : Vallahi ve billahi, yemin sözü.

v. billā I/109/36

valla : bk. vallā -8-

v. I/103/04, I/109/12, I/111/82, I/121/100, I/121/98, I/126/31, I/135/39, I/63/10

vaġġā : bk. vallā -3-

v. I/69/09, I/69/14, I/69/15

valla : bk. vallā -2-

v. I/03/07, I/46/56

valla : bk. vallā -2-

v. I/03/30, I/08/38

valla : bk. vallā -6-

v. I/03/22, I/107/50, I/107/59, I/108/40, I/110/17, I/52/36

valla : bk. vallā -33-

v. I/03/19, I/03/62, I/03/98, I/08/31, I/107/12, I/107/16, I/107/31, I/107/45, I/107/48, I/107/58, I/107/60, I/107/63, I/107/71, I/107/72, I/109/35, I/121/28, I/126/79, I/134/29, I/144/70, I/18/61, I/21/85, I/59/36, I/96/79, II/23/132, II/28/39, II/28/41, II/28/58, II/28/60, II/28/83, II/28/88, II/28/89

valla : bk. vallā -1-

v. I/21/76

valla : bk. vallā -1-

ğ. I/25/19

valla : bk. vallā -1-

ğ. I/64/26

valla : bk. vallā -1-

ğ. I/58/16

vaġġā : bk. vallā -1-

ğ. II/32/09

valla : bk. vallā -2-

ğ. I/144/44, I/144/49

valla_i : bk. vallāhi -2-

v. I/48/24, II/28/14

vallah : Vallahi. -8-

v. I/114/45, I/132/80, I/137/11, I/144/57, I/144/60, I/144/66, I/20/100, I/52/86

vallaḥ : bk. vallah -1-

v. II/39/04

vallaha : Vallahi. -10-

v. I/144/42, I/161/60, I/27/18, I/47/20, I/51/12, I/52/43, I/59/67, I/96/95, II/16/89, II/39/173

vallāhi : bk. vallāhi -7-

v. I/105/28, I/108/38, I/109/50, I/120/28, I/122/06, I/128/49, I/27/27

vallaḥi : bk. vallāhi -9-

v. I/107/01, I/110/51, I/12/26, I/120/53, I/134/10, I/137/32, I/21/63, I/95/07, I/95/12

vallāhī : bk. vallāhi -1-

v. I/143/60

vallāhi : “Allah’a and olsun ki, Allah hakkı için” anlamında yemin sözü. -20-

v. I/03/61, I/109/45, I/112/62, I/122/37, I/122/76, I/124/08, I/125/19, I/128/62, I/133/54, I/136/08, I/137/40, I/140/43, I/144/63, I/21/87, I/43/27, I/59/68, I/66/07, I/66/10, I/66/17, I/66/36

vallāhi : bk. vallāhi -3-

v. I/113/107, I/144/11, I/52/55

vallāhi : bk. vallāhi -2-

v. I/107/13, I/107/27

vame : Varma, varmak, erişmek, ulaşmak işi. -1-

v.+ ye II/38/100

vana : Su, hava, gaz vb.nin akışını, debisini kontrol etmeye yarayan ve bir vida vasıtasıyla açılıp kapatılan sürgülü iri musluk, bir cins valf. -1-

v.+ ya I/39/96

var : Kâinata veya düşüncede bulunan, mevcut olan (şey). -1615-

v. I/01/22, I/01/27, I/01/66, I/01/75, I/01/76, I/01/78, I/01/87, I/02/45, I/03/103, I/03/111, I/03/70, I/05/23, I/05/40, I/05/53, I/06/102, I/06/112, I/06/13, I/06/144, I/06/145, I/06/146, I/06/148, I/06/23, I/06/45, I/06/46, I/07/102, I/07/46, I/07/51,

I/07/77, I/08/04, I/08/11, I/08/12, I/08/18, I/08/93, I/08/97, I/09/42, I/09/44, I/09/50, I/10/26, I/10/86, I/100/12, I/100/39, I/103/39, I/103/40, I/104/29, I/104/32, I/104/48, I/105/08, I/105/16, I/105/17, I/105/40, I/105/52, I/106/20, I/106/34, I/106/36, I/106/40, I/106/48, I/106/57, I/106/58, I/106/59, I/106/67, I/106/71, I/107/07, I/107/39, I/108/12, I/108/39, I/108/46, I/109/02, I/109/04, I/109/05, I/109/09, I/109/10, I/109/15, I/109/25, I/109/28, I/109/57, I/11/07, I/11/13, I/11/29, I/11/30, I/11/32, I/11/55, I/11/74, I/11/85, I/11/93, I/110/15, I/110/49, I/110/50, I/110/61, I/111/02, I/111/107, I/111/119, I/111/120, I/111/26, I/111/62, I/111/79, I/111/93, I/112/58, I/112/74, I/112/79, I/112/82, I/113/132, I/113/33, I/113/51, I/113/70, I/113/76, I/113/77, I/114/06, I/114/32, I/114/41, I/116/05, I/116/08, I/116/15, I/116/16, I/116/26, I/116/48, I/117/04, I/117/23, I/117/29, I/117/36, I/117/48, I/119/19, I/119/21, I/119/34, I/119/61, I/119/62, I/119/68, I/119/71, I/12/06, I/12/08, I/12/21, I/12/48, I/12/49, I/120/31, I/120/33, I/121/110, I/121/13, I/121/66, I/121/78, I/121/80, I/122/17, I/122/23, I/122/33, I/122/34, I/122/42, I/122/66, I/122/74, I/122/81, I/123/05, I/123/31, I/123/52, I/123/62, I/124/09, I/124/43, I/124/46, I/125/11, I/125/51, I/126/05, I/126/33, I/126/40, I/126/41, I/126/46, I/126/49, I/126/50, I/126/79, I/128/58, I/128/69, I/129/07, I/129/11, I/129/17, I/129/23, I/129/37, I/129/47, I/129/56, I/129/61, I/129/67, I/13/12, I/13/13, I/130/102, I/131/08, I/131/27, I/131/28, I/131/37, I/131/57, I/132/30, I/133/23, I/133/25, I/133/26, I/133/27, I/133/32, I/133/33, I/133/34, I/133/56, I/134/10, I/134/11, I/134/35, I/134/37, I/134/61, I/134/62, I/135/09, I/135/11, I/135/13, I/135/15, I/135/33, I/135/56, I/136/16, I/137/53, I/137/54, I/138/11, I/138/112, I/138/116, I/138/12, I/138/121, I/138/123, I/138/127, I/138/49, I/139/31, I/139/32, I/139/41, I/139/48, I/139/49, I/139/50, I/139/51, I/139/52, I/139/53, I/139/59, I/139/61, I/139/63, I/14/16, I/14/17, I/14/22, I/14/26, I/14/27,

I/14/28, I/14/41, I/14/42, I/14/73, I/140/26, I/53/81, I/53/82, I/54/62, I/56/09, I/56/19,
 I/140/30, I/140/61, I/142/08, I/142/11, I/56/27, I/56/50, I/56/74, I/57/11, I/57/32,
 I/142/13, I/142/14, I/142/21, I/142/25, I/57/34, I/59/41, I/60/02, I/60/22, I/60/37,
 I/142/41, I/142/46, I/142/49, I/143/54, I/60/42, I/60/71, I/60/86, I/61/04, I/61/63,
 I/143/60, I/143/84, I/144/16, I/144/21, I/61/66, I/62/17, I/62/26, I/63/08, I/64/117,
 I/144/33, I/144/34, I/144/36, I/144/52, I/64/124, I/64/19, I/64/34, I/64/42, I/64/94,
 I/144/81, I/144/85, I/149/13, I/149/16, I/65/12, I/65/18, I/65/37, I/65/54, I/66/05,
 I/149/22, I/149/23, I/149/27, I/149/31, I/66/21, I/66/22, I/66/26, I/66/28, I/66/44,
 I/149/46, I/149/57, I/15/10, I/15/60, I/66/49, I/67/09, I/67/18, I/67/52, I/67/53,
 I/15/66, I/15/80, I/151/11, I/151/31, I/67/55, I/67/68, I/67/70, I/67/73, I/67/76,
 I/151/32, I/151/33, I/154/50, I/154/56, I/68/02, I/68/49, I/68/58, I/68/64, I/68/65,
 I/155/13, I/155/32, I/155/92, I/156/19, I/68/66, I/69/19, I/69/21, I/69/24, I/69/33,
 I/156/24, I/156/33, I/156/38, I/156/43, I/69/56, I/71/05, I/71/65, I/71/67, I/71/72,
 I/156/52, I/156/55, I/156/56, I/156/57, I/73/18, I/73/34, I/73/42, I/73/45, I/73/64,
 I/156/58, I/156/60, I/156/67, I/156/68, I/74/06, I/74/15, I/74/80, I/75/08, I/75/50,
 I/158/14, I/158/17, I/158/31, I/158/36, I/76/31, I/76/43, I/76/78, I/78/03, I/81/21,
 I/158/39, I/158/40, I/158/45, I/158/56, I/81/46, I/81/64, I/86/54, I/86/62, I/89/08,
 I/16/03, I/16/04, I/16/15, I/16/36, I/16/43, I/90/26, I/90/32, I/91/21, I/92/10, I/92/11,
 I/16/50, I/16/60, I/17/03, I/17/09, I/17/10, I/92/15, I/92/26, I/92/30, I/92/35, I/92/37,
 I/17/11, I/17/15, I/17/16, I/17/24, I/17/45, I/92/38, I/92/42, I/92/43, I/92/44, I/93/21,
 I/17/52, I/17/62, I/17/68, I/17/74, I/18/03, I/93/28, I/95/26, I/95/50, I/95/79, I/97/25,
 I/18/19, I/18/24, I/18/34, I/18/43, I/18/45, II/02/10, II/02/31, II/02/33, II/02/36,
 I/18/48, I/18/63, I/18/68, I/18/71, I/19/12, II/02/37, II/02/46, II/02/48, II/02/50,
 I/19/13, I/20/16, I/20/17, I/20/20, I/20/38, II/02/51, II/02/90, II/03/16, II/03/41,
 I/20/43, I/20/56, I/20/58, I/20/59, I/20/61, II/04/02, II/04/14, II/04/16, II/04/17,
 I/21/06, I/21/11, I/21/12, I/21/20, I/21/30, II/04/18, II/04/19, II/04/20, II/04/21,
 I/21/31, I/21/62, I/21/63, I/21/68, I/21/70, II/04/22, II/04/23, II/04/24, II/04/25,
 I/21/71, I/21/72, I/21/88, I/23/04, I/23/11, II/04/27, II/04/28, II/04/29, II/04/37,
 I/23/37, I/23/47, I/23/48, I/23/49, I/23/50, II/04/39, II/04/43, II/04/52, II/04/53,
 I/23/52, I/23/69, I/23/71, I/24/07, I/24/09, II/06/62, II/06/74, II/06/75, II/09/32,
 I/24/61, I/24/62, I/24/65, I/25/24, I/25/31, II/09/66, II/09/74, II/10/09, II/10/10,
 I/25/41, I/26/29, I/26/59, I/27/09, I/27/12, II/10/52, II/10/65, II/10/75, II/10/77,
 I/27/29, I/27/36, I/27/38, I/27/39, I/27/40, II/11/58, II/11/65, II/13/25, II/13/37,
 I/27/49, I/27/50, I/30/07, I/32/17, I/32/18, II/13/40, II/13/41, II/13/47, II/13/57,
 I/32/99, I/33/133, I/33/40, I/34/03, II/14/11, II/14/25, II/14/65, II/14/67,
 I/34/04, I/34/64, I/34/66, I/34/68, I/34/70, II/14/78, II/15/69, II/15/72, II/16/89,
 I/35/27, I/35/53, I/36/34, I/36/59, I/36/67, II/17/08, II/17/65, II/17/69, II/19/38,
 I/37/02, I/38/40, I/38/41, I/38/52, I/38/55, II/19/39, II/19/80, II/23/06, II/23/149,
 I/39/85, I/40/05, I/40/24, I/40/31, I/40/64, II/23/150, II/23/169, II/23/174, II/23/196,
 I/40/65, I/41/19, I/41/22, I/41/74, I/41/75, II/24/104, II/24/12, II/24/37, II/24/43,
 I/41/76, I/41/78, I/41/79, I/41/80, I/41/81, II/24/44, II/24/51, II/25/09, II/25/35,
 I/41/91, I/42/29, I/42/42, I/42/43, I/42/46, II/26/30, II/26/32, II/26/38, II/27/24,
 I/42/69, I/44/85, I/44/92, I/45/26, I/45/34, II/28/77, II/29/71, II/30/27, II/30/29,
 I/45/35, I/45/57, I/45/60, I/46/04, I/46/09, II/31/03, II/31/09, II/31/19, II/31/21,
 I/46/108, I/46/111, I/46/127, I/46/14, II/31/26, II/31/36, II/32/18, II/33/25,
 I/46/15, I/46/29, I/46/31, I/46/35, I/46/48, II/33/35, II/37/03, II/37/34, II/38/70,
 I/46/52, I/46/65, I/46/66, I/46/68, I/46/69, II/38/77, II/38/80, II/38/83, II/39/85,
 I/46/71, I/46/72, I/46/82, I/46/85, I/46/92, görkunun ecele faydası v. I/91/86
 I/48/42, I/48/53, I/48/68, I/48/73, I/49/44, işimiz var gücümüz v. I/66/31
 I/53/04, I/53/14, I/53/17, I/53/27, I/53/62,

ne v. I/107/02, I/110/44, I/113/70, I/126/80, I/134/26, I/144/61, I/144/66, I/16/14, I/17/10, I/40/62

v.+ kan I/81/61

ne v. kı I/129/26

v.+ dı I/01/50, I/01/51, I/01/52, I/02/24, I/02/28, I/02/42, I/02/45, I/02/65, I/04/31, I/05/07, I/05/61, I/05/65, I/07/102, I/07/67, I/07/95, I/08/27, I/08/72, I/10/23, I/100/05, I/100/19, I/101/17, I/102/12, I/102/13, I/105/13, I/106/02, I/106/03, I/106/05, I/107/52, I/107/56, I/107/64, I/108/42, I/108/55, I/11/04, I/11/06, I/11/07, I/11/19, I/11/26, I/11/45, I/11/53, I/11/88, I/110/09, I/110/14, I/111/16, I/112/08, I/112/11, I/115/32, I/120/06, I/120/14, I/120/15, I/120/22, I/121/100, I/121/108, I/122/65, I/125/18, I/125/20, I/125/21, I/125/26, I/125/27, I/125/73, I/128/07, I/128/20, I/128/24, I/128/43, I/129/18, I/13/26, I/131/50, I/132/73, I/133/65, I/133/66, I/134/16, I/135/51, I/137/18, I/138/41, I/140/64, I/141/18, I/145/25, I/145/26, I/145/29, I/145/60, I/145/67, I/145/79, I/145/82, I/145/96, I/146/04, I/146/05, I/146/14, I/149/20, I/149/21, I/15/07, I/150/14, I/150/30, I/150/56, I/150/60, I/151/29, I/152/114, I/152/132, I/152/29, I/152/37, I/152/52, I/153/119, I/153/12, I/153/15, I/153/28, I/153/58, I/153/72, I/153/77, I/153/89, I/154/09, I/154/26, I/154/28, I/154/31, I/154/34, I/155/14, I/155/27, I/155/67, I/155/87, I/156/11, I/156/26, I/156/27, I/156/34, I/156/38, I/156/39, I/158/33, I/158/34, I/158/40, I/158/57, I/158/58, I/159/35, I/16/21, I/16/31, I/161/01, I/161/05, I/17/49, I/17/65, I/18/11, I/18/32, I/18/33, I/18/35, I/18/59, I/20/02, I/20/32, I/20/45, I/20/75, I/21/46, I/21/88, I/22/43, I/22/44, I/24/42, I/24/43, I/25/64, I/29/05, I/29/06, I/29/07, I/31/49, I/31/62, I/33/34, I/34/39, I/35/55, I/36/47, I/37/21, I/39/91, I/41/21, I/41/49, I/41/88, I/41/89, I/42/09, I/46/11, I/46/39, I/46/41, I/46/51, I/47/15, I/47/22, I/50/54, I/51/06, I/51/26, I/51/27, I/51/31, I/52/51, I/52/58, I/52/59, I/52/62, I/52/63, I/52/64, I/55/67, I/56/47, I/57/03, I/57/04, I/58/68, I/59/39, I/61/60, I/64/118, I/64/39, I/64/59, I/65/44,

I/68/31, I/68/33, I/68/47, I/68/48, I/69/39, I/69/73, I/69/76, I/70/27, I/70/28, I/71/74, I/72/55, I/73/08, I/73/09, I/73/77, I/74/10, I/74/16, I/74/20, I/74/28, I/74/53, I/74/57, I/74/94, I/74/97, I/77/03, I/77/07, I/77/50, I/77/74, I/78/05, I/78/06, I/78/09, I/78/39, I/78/40, I/80/29, I/81/60, I/81/61, I/81/63, I/83/17, I/90/73, I/91/04, I/91/24, I/91/50, I/91/77, I/94/05, I/94/06, I/94/20, I/94/21, I/94/81, I/95/20, I/95/25, I/95/28, I/95/89, I/95/92, I/97/08, I/97/11, I/98/44, II/02/68, II/04/38, II/04/46, II/04/80, II/05/63, II/06/05, II/06/37, II/06/41, II/07/118, II/07/119, II/07/31, II/07/36, II/07/37, II/07/50, II/09/29, II/13/23, II/14/53, II/14/57, II/15/12, II/15/18, II/15/19, II/15/42, II/15/99, II/16/42, II/16/47, II/16/94, II/19/43, II/20/79, II/20/80, II/22/57, II/23/10, II/23/11, II/24/28, II/24/54, II/25/07, II/25/108, II/25/31, II/29/15, II/30/82, II/35/21, II/35/56, II/38/85, II/39/12, II/39/81, II/39/82

v.+ dı I/109/46

v.+ dı vur vur I/141/17

v.+ dım I/52/13, II/14/54

v.+ dın I/10/107, I/10/85, I/126/05, I/126/07, I/126/36, I/126/41, I/126/46, I/126/47, I/126/50, I/126/51, II/14/76

v.+ dır I/06/26, I/131/27, I/136/03, I/146/87, I/152/54, I/20/67, I/23/17, I/26/48, I/27/21, I/92/20, II/03/32

hanım mardır gariyi şe göcayı genc eden göca v.+ dır hanımı göcadan I/132/83

v.+ dı II/06/47

v.+ dı I/24/42

v.+ dı I/113/123, I/139/19, I/153/72, I/33/25, I/41/33, I/41/49, I/46/41, I/73/07, I/74/10, I/74/87, II/16/42

v.+ dı I/11/07

işimiz v. gücümüz var I/66/31

v.+ ı I/49/21

v.+ ıkan I/53/67, II/27/34

v.+ ıdı I/06/110, I/06/34, I/07/106, I/07/19, I/07/76, I/07/77, I/08/28, I/101/05, I/103/42, I/104/32, I/104/42, I/106/01, I/107/62, I/108/11, I/108/14, I/108/42, I/112/15, I/112/25, I/112/32, I/113/06,

- I/113/40, I/113/44, I/113/66, I/113/85, I/115/46, I/116/55, I/119/30, I/12/08, I/121/114, I/121/116, I/123/76, I/124/07, I/128/12, I/128/29, I/128/55, I/13/07, I/13/08, I/130/04, I/130/05, I/130/89, I/131/19, I/133/35, I/133/40, I/133/58, I/134/35, I/134/49, I/134/64, I/134/65, I/135/42, I/135/48, I/135/51, I/137/08, I/137/21, I/137/35, I/137/59, I/137/60, I/138/103, I/138/105, I/138/115, I/138/42, I/140/56, I/143/26, I/143/71, I/144/36, I/15/06, I/15/69, I/150/34, I/150/49, I/154/37, I/18/05, I/18/06, I/18/19, I/18/23, I/18/36, I/18/52, I/18/55, I/18/56, I/20/31, I/21/46, I/24/41, I/24/42, I/25/08, I/25/11, I/25/19, I/25/55, I/27/11, I/27/14, I/27/24, I/27/28, I/27/32, I/27/46, I/27/47, I/27/60, I/35/14, I/35/24, I/36/11, I/36/12, I/36/14, I/36/35, I/36/78, I/37/09, I/37/22, I/39/100, I/39/28, I/39/33, I/39/34, I/39/52, I/39/54, I/39/65, I/40/28, I/41/29, I/44/17, I/44/48, I/44/54, I/44/73, I/44/95, I/48/15, I/49/56, I/52/19, I/52/52, I/55/25, I/55/28, I/55/36, I/55/38, I/55/71, I/58/33, I/60/100, I/63/13, I/63/39, I/64/101, I/64/20, I/64/21, I/64/36, I/64/67, I/64/69, I/65/30, I/66/33, I/66/36, I/66/41, I/75/34, I/75/68, I/86/45, I/87/25, I/88/15, I/88/62, I/89/05, I/89/24, I/93/07, I/93/15, I/93/47, I/99/09, I/99/10, I/99/19, I/99/36, I/99/39, I/99/46, II/05/09, II/17/21, II/21/14, II/21/26, II/21/37, II/21/43, II/22/18, II/23/89, II/25/29, II/25/30, II/27/12, II/27/19, II/27/34, II/28/26, II/30/83, II/30/85, II/33/33, II/33/34, I/43/26
- v.+ ıdı I/67/38
- v.+ ıdın I/112/31, I/13/18, I/131/42, I/137/60, II/21/30, II/21/31, II/29/84
- v.+ ıdıñ I/08/62
- v.+ ıdı II/21/43
- v.+ ıdı I/113/06, I/119/24, I/128/13, I/133/57, I/18/35, I/39/54, I/42/66, I/70/14
- v.+ ım I/119/04, I/135/54, I/66/17, II/10/103
- v.+ ımı I/08/86, I/11/85, I/128/48, I/133/11, I/138/130, I/142/17, I/144/69, I/23/14, I/24/54, I/54/64, I/58/90, I/87/26, I/93/14, I/95/65, II/05/19, II/23/136, II/23/177, II/32/36
- v.+ ımı I/34/47, I/56/22, II/28/43
- v.+ ımı I/10/51
- v.+ ımı I/108/05
- v.+ ımı Tı I/09/77, II/23/167, II/23/177
- v.+ ımı Tık II/10/93
- v.+ ımı TıK II/30/23
- v.+ ımın I/119/24
- v.+ ın I/18/03, I/54/02, I/65/38, II/28/22
- v.+ ısa I/07/45, I/07/67, I/08/04, I/08/10, I/08/33, I/123/52, I/131/15, I/143/16, I/144/58, I/15/73, I/157/19, I/159/52, I/39/12, I/52/31, I/61/67, I/67/63, I/69/17, I/75/58, I/96/25, II/27/35
- v.+ ısa I/59/65
- v.+ ız I/145/93, I/28/57, II/23/114
- v.+ ıdı I/01/19, I/02/54, I/02/63, I/03/66, I/03/84, I/05/08, I/07/30, I/07/74, I/146/05, I/28/16, I/36/13, I/57/05, II/15/100, II/24/104, II/24/60, II/24/99
- v.+ ım II/10/33
- v.+ ımı I/08/87, I/153/85, I/48/71, I/56/74, I/56/78
- v.+ ımı I/25/07, II/25/19
- v.+ ımı II/48/75
- v.+ ımı Tı I/09/77
- v.+ ısa I/07/29, I/08/41, I/09/49, I/150/59, I/153/26, I/51/63, I/71/23, I/74/63, II/21/09, II/21/10
- v.+ ke II/37/113
- v.+ mı I/08/109, I/08/112, I/08/114, I/08/82, I/08/83, I/08/94, I/11/56, I/11/57, I/11/58, I/117/09, I/142/06, I/153/108, I/155/56, I/155/57, I/20/69, I/52/12, I/56/77, I/68/16, I/76/42, I/81/01, I/81/02, I/81/13, I/81/24, I/81/25, I/81/26, I/86/02, I/87/26, I/92/04, I/95/17, II/07/107, II/17/15, II/32/86, II/39/165
- v.+ mı I/110/14, I/117/32, I/117/53, I/117/54, I/156/13, I/34/47, I/56/24, I/68/17, II/17/16, II/17/17, II/28/44
- v.+ mı I/150/35, II/10/43

v.+ mıştı I/46/28, II/10/38, II/23/149,
II/23/153, II/24/64

v.+ mıştı I/01/87, I/117/51, I/160/27

v.+ miş I/05/42, I/05/46

v.+ mişmiş I/80/49

v.+ sa I/05/61, I/07/57, I/10/71, I/109/10,
I/109/17, I/131/59, I/139/55, I/146/68,
I/146/71, I/152/22, I/155/35, I/155/82,
I/156/39, I/161/24, I/161/25, I/161/39,
I/22/21, I/28/43, I/41/87, I/41/88, I/45/22,
I/49/07, I/52/85, I/69/105, I/79/55, I/88/26,
I/95/108, II/09/87, II/19/125, II/23/164,
II/24/51, II/39/106

v.+ sa verem I/100/44

v.+ sı II/04/83

v.+ sın I/13/02

v.+ Tın I/10/11

v. verivir I/23/73

v. yapannar yapār yapar I/67/18

v. yapıyoz I/133/34

v. yo_un I/122/70

var - : 1. (Belli bir yere) Ulaşmak, vasıl
olmak. -72-

v.- a I/08/74

v.- abilirsiñ I/41/66

v.- açak I/41/83, I/64/127

v.- açan I/113/28

v.- ĩsek I/59/87

v.- asıya I/91/76

v.- can I/52/40

v.- dı II/03/46

v.- dık I/131/60, I/138/121, I/41/63,
I/64/120

v.- dıladı I/83/44

v.- dım I/122/37, I/138/109, I/138/131,
I/138/134, I/25/06, I/57/53

v.- dıydım I/06/112

v.- dı II/03/49

v.- dımda virivirdile I/45/27

v.- ı I/06/82, I/123/20, I/153/80, I/16/11,
I/41/68, II/18/20, II/24/109, II/24/110,
II/38/80

v.- ıdım I/152/57

v.- ıdıñız II/18/19

v.- ıdı I/72/83

v.- ın I/64/128

v.- ınca I/08/96, I/161/36, I/161/54,
I/161/58, I/40/32, I/45/70, I/78/46

v.- ıncak I/08/03

v.- ıncı I/05/26, II/01/33

v.- ıncıyā II/25/112

v.- ıP II/35/11

v.- ısıñ I/96/71

v.- ıverdı I/27/61

v.- ıverdi I/27/60

v.- ıydı I/94/67

v.- ıyo II/20/70

v.- ıyola I/153/87

v.- ıyolā I/153/86

v.- ıyöllā I/146/82

v.- ıyon I/37/39, I/96/85

v.- ıyon I/20/38, I/96/64, II/01/71

v.- ıyoz I/148/16

v.- ız II/01/75

v.- ıdıK I/152/117

v.- ıyon II/01/60

v.- madan I/03/12, I/05/26, I/41/66

v.- mazdım I/113/98

v.- mışla I/06/66

v.- mıyoru I/21/86

v.- sın I/91/80

2. (Kadın) Biriyle evlenmek. -35-

v.- açan vereceñ vericeK I/113/118

v.- alı I/140/19

v.- amıyyōduñ I/47/08

v.- cañ I/11/59, I/113/118

v.- dı I/125/35, I/125/36, I/125/38,
I/125/42

v.- dıla I/17/56, I/17/57

v.- dılā I/01/67

v.- dım I/112/50, I/140/19, I/76/09

v.- dım I/136/40

v.- ıdıñ I/113/117

varsın

v.- ırın I/25/30
v.- ıydık I/88/19
v.- ıydıK I/88/12
v.- ıyın I/25/25
v.- ıyo I/151/23, I/88/11, I/96/77
v.- ıyō I/88/11
gocıya v.- ıyodu I/96/77
v.- ıyoduK I/88/14
v.- ıyollar I/17/55
v.- ma I/25/24
v.- madı I/125/24
v.- man I/25/20, I/25/25, I/25/26
v.- mayım I/25/30
3. Gitmek. -35-
v.- amıyo I/70/72
v.- ana I/138/69
v.- annā I/114/37
v.- canız I/83/66
v.- ceñ I/80/55
v.- dık vermediler I/138/62
v.- dım I/52/71
v.- ı I/11/85, I/125/90
v.- iceñ I/80/55
v.- ıdık I/146/68
v.- ılmāyō I/80/10
v.- ılmıyo I/80/20
v.- ır I/11/79
v.- ısañ I/143/55
v.- ıveridi I/150/52
v.- ıyın II/29/39
v.- ıyon II/01/58
v.- ıyoz I/17/40, I/92/57
v.- ısañ I/62/29
v.- ısañ I/39/37
v.- mış I/08/103, I/08/123
v.- mışlar I/08/104, I/08/105
v.- sala I/128/22
v.- sam I/137/56
v.- sañ I/53/63
v.- sañız I/126/69

v.- señ I/80/23
v.- sın I/91/78
v.- yoduñ I/80/09, I/80/10

4. (Belli bir duruma, zamana veya sayıya) Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak. -2-

v.- acāz I/64/02
v.- ıyon I/04/02

varsın : Başına geldiği cümlelere “bırak, o da öyle olsun, isterse” gibi anlamlar katar. -6-

v.- sın I/15/76
ōlsun v.- sın I/48/21
osun v.- sın I/49/79
ōsun v.- sın II/22/88
v.- sinnā I/54/71
v.- sñ I/48/20

var : bk. var -62-

v. I/07/97, I/08/64, I/105/41, I/109/39, I/11/12, I/11/32, I/119/17, I/119/69, I/120/05, I/133/33, I/142/56, I/143/14, I/158/56, I/17/12, I/17/23, I/23/65, I/27/68, I/33/129, I/33/27, I/33/65, I/45/26, I/56/60, I/64/50, I/65/18, I/75/39, I/78/48, I/86/63, I/95/20, II/04/19, II/04/26, II/09/02, II/10/79, II/19/40, II/19/41, II/37/23

v.+ dı I/07/102, I/11/06, I/11/40, I/119/35, I/131/50, I/141/07, I/145/45, I/145/56, I/145/67, I/152/25, I/25/55, I/52/49, I/62/41, I/74/97, I/97/44, I/97/48, II/02/31, II/19/11, II/39/143

v.+ dın I/126/39, I/141/27

v.+ dıñ I/126/40

v.+ dır I/126/39

v.+ lardı I/142/14

v.+ sa II/38/109

v. yok I/56/25

var - : bk. var-¹ -1-

v.- dıysañız I/11/13

vâr : bk. var -43-

v. I/01/26, I/03/111, I/04/39, I/05/44, I/05/59, I/06/95, I/07/06, I/07/101, I/09/50, I/139/33, I/149/14, I/149/27, I/15/99, I/150/07, I/158/53, I/39/85, I/41/81,

I/56/53, II/02/05, II/02/10, II/02/11,
II/02/45, II/02/46, II/02/48, II/02/62,
II/02/64, II/02/66, II/02/78, II/02/84,
II/02/95, II/06/46, II/10/06, II/10/08,
II/10/12, II/10/64, II/15/28, II/23/107

v.+ dı I/07/67, II/30/77

vār : bk. var -1-

v. II/02/04

vār : bk. var -200-

v. I/01/91, I/06/107, I/06/119, I/06/12,
I/07/97, I/09/66, I/106/43, I/107/07,
I/133/26, I/133/27, I/137/54, I/139/49,
I/17/50, I/34/62, I/35/53, I/36/34, I/36/59,
I/36/67, I/37/41, I/39/42, I/39/74, I/39/79,
I/40/19, I/40/27, I/40/79, I/46/111, I/46/117,
I/46/118, I/46/119, I/46/127, I/46/71,
I/46/90, I/48/14, I/48/73, I/49/21, I/55/28,
I/58/24, I/64/99, I/67/50, I/67/66, I/68/61,
I/71/05, I/76/30, I/76/31, I/76/81, I/90/40,
II/02/12, II/02/13, II/02/50, II/06/40,
II/06/61, II/06/68, II/06/75, II/10/76,
II/10/77, II/12/78, II/23/07, II/23/107,
II/23/118, II/23/151, II/23/191, II/26/03,
II/26/51, II/29/104, II/30/28, II/31/35,
II/33/14, II/33/25, II/33/49

ne v. I/67/52

v.+ dı I/01/48, I/01/49, I/01/73, I/01/95,
I/02/45, I/02/64, I/04/20, I/05/10, I/05/52,
I/05/61, I/07/23, I/08/64, I/09/15, I/09/58,
I/125/18, I/145/95, I/152/105, I/152/44,
I/153/10, I/16/20, I/16/20, I/34/05, I/34/28, I/34/34,
I/34/35, I/34/55, I/35/57, I/36/34, I/38/09,
I/38/10, I/38/11, I/41/27, I/41/28, I/51/48,
I/51/57, I/52/62, I/53/64, I/58/84, I/58/94,
I/61/28, I/61/42, I/67/13, I/68/32, I/68/41,
I/70/29, I/70/65, I/71/67, I/72/20, I/72/43,
I/72/45, I/72/56, I/73/26, I/74/87, I/81/14,
I/81/54, I/86/06, I/94/21, II/03/08, II/04/68,
II/05/49, II/05/84, II/06/04, II/06/37,
II/06/50, II/06/73, II/07/124, II/07/131,
II/07/58, II/07/83, II/08/29, II/08/82,
II/09/21, II/11/45, II/12/52, II/13/24,
II/13/32, II/13/43, II/14/44, II/14/57,
II/15/100, II/16/33, II/16/86, II/23/03,
II/23/69, II/23/70, II/24/90, II/25/06,
II/25/30, II/26/15, II/29/24, I/01/69,
II/05/47

v.+ dı yapādiḲ I/02/64

v.+ dım I/76/69

v.+ dın I/61/47, II/24/36

v.+ dır I/06/26

v.+ dı I/72/47, I/72/48

v.+ dī II/12/73

v.+ dī II/03/08

v.+ dī II/06/50

v.+ ıdı I/58/62

v.+ ımıṣTın I/09/75

v.+ ısa I/61/47

v.+ ıdı II/15/99

v.+ ımıṣ II/05/29

v.+ ısa I/71/22

v.+ mıṣ I/38/53, II/23/31

v.+ mıṣdı II/25/19

v.+ mıṣımiṣ I/08/124

v.+ mıṣtı II/06/81, II/09/32

v.+ sa I/05/53, II/05/53

v.+ sı II/02/96

vār - : bk. var⁻³ -2-

v.- dım I/04/04

bk. var⁻² -4-

v.- dım I/112/38

v.- madı I/125/26

bk. var⁻¹ -5-

v.- dıḲ II/25/103

bk. varsın -1-

oysun v.- sın I/55/37

vār : bk. var -18-

v. I/100/12, I/109/07, I/126/58, I/152/13,
II/02/12, II/30/28, II/37/105

v.+ dı I/157/45, I/157/68, I/32/29,
I/60/83, II/07/09, II/12/67, II/15/79,
II/23/107

v.+ dın II/24/36

v.+ dır I/73/37

v.+ sa II/34/84

vār : bk. var -1-

v. I/07/69

var : bk. var -4-

ṽ. I/121/93, I/64/14

varaj

.+ ıdın II/27/18

.+ ısa II/27/40

varaj : bk. baraj -1-

v. II/09/24

vardiyeli : Bir iş yerinde her bir grubun nöbetleşe şekilde çalışması, nöbetli. -1-

v. II/38/96

varı : bk. vana (?) -1-

v. + dan I/39/97

varıl : Çoğunlukla sıvı koymaya mahsus, silindir biçiminde, ekseriya altı üstü kapalı fiç. -1-

v. I/62/26

varlıg : bk. varlık -1-

v. I/145/16

varlık : Zenginlik, servet, mal mülk. -2-

v. I/107/56, I/79/03

varlık : bk. varlık -1-

v. I/20/02

varlı : <<varlık+ı -3-

v.+ mız I/134/35

v.+ nan I/107/59

v.+ ndan I/115/52

varsayım : Olayları açıklayabilmek için ispatlanmamış olduğu hâlde benimsenen, gerçek gibi kabul edilen ilke, deneye tamamen doğrulanmadığı hâlde doğrulanacağı ümit edilen teorik düşünce, kuram, faraziye, hipotez. -1-

v.+ dan II/23/140

vasır vasır : (Vücudun bir yeri için) Şiddetli bir biçimde kabarak. -1-

vasır v. gabardı II/01/69

vasır : bk. vasır -1-

v. vasır gabardı II/01/69

vasıta : 1. İki şey arasında bağ durumunda olan, onları birleştiren, maksada erişmeyi sağlayan şey. -1-

v.+ sını II/10/59

2. Taşıt, araç.

vasıta et- : Bir işin gerçekleşmesini sağlamak için başka bir işi, kimseyi veya nesneyi aracı yapmak.

vasıta ol- : Bir işin gerçekleşmesini sağlamak için araya girmek, aracılık etmek.

vasıtasıyla : Aracılığı ile, yoluyla.

vasıta : bk. vasıta¹ -5-

v. etmiş I/06/97

v. etmiş I/06/139

v. olmuş I/06/93

v.+ sıyla I/73/43

bk. vasıta²

v.+ lar I/103/30

vāsiti : bk. vasıta² -1-

v. II/01/69

vasiti : bk. vasıta² -1-

v. II/01/61

vaş : bk. baş³ -1-

.+ ında I/07/68

vaşı : Topraktan yapılmış, ağzı geniş çanak, leğen, mangal. (?) -1-

ağz v. I/106/45

vatan : Bir milletin üzerinde yaşadığı, hâkim olduğu toprak, yurt. -2-

v. I/95/80

v.+ dı I/95/53

vatandaş : Bir vatanda yaşayanlardan her biri, yurttaş. -4-

v. I/64/124, II/04/63

v.+ ımız I/149/38

v.+ ı II/02/58

vatandaş : bk. vatandaş -1-

v.+ lar II/10/47

vatandaş : bk. vatandaş -2-

v. II/02/65

v.+ ı II/02/65

vāy : bk. var -1-

v.+ dı I/86/13

vay : Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telaş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir. -58-

v. I/100/50, I/109/45, I/114/43, I/114/45, I/121/81, I/125/34, I/133/41, I/14/68, I/144/09, I/145/101, I/145/33, I/145/44, I/145/87, I/15/35, I/15/36, I/15/40, I/150/13,

I/155/55, I/30/31, I/45/15, I/61/49, I/65/17, I/67/37, I/72/86, I/83/75, I/83/76, II/07/131, II/25/102

vay v. I/15/36

v. vay I/15/36

vāy : bk. vay -5-

v. I/152/69, I/30/38, II/28/14

vāyā : bk. veya -1-

v. II/01/75

vayāhut : bk. veyahut -1-

v. kı I/106/66

vayavut : bk. veyahut -2-

v. I/155/84, I/74/98

vaylık : bk. varlık -1-

v.+ lā I/39/87

vaz : Vaaz, ibadet yerlerinde yetkili ve görevli bir kimse tarafından yapılan dinî konuşma. -1-

vaz it- : Dinî öğütte bulunmak, vaaz vermek.

v. idē I/30/54

vazgeç - : (Yapmakta olduğu bir şeyi) Artık yapmaz olmak. -1-

v.- ildi I/75/39

vāzgeç - : bk. vazgeç- -1-

v. I/101/54

vāzgeş - : bk. vazgeç- -2-

v.- di I/35/56

v.- Tim I/44/84

vazife : bk. vazīfe -1-

v.+ m I/155/102

vazīfe : Bir kimsenin yapmak zorunda bulunduğu iş, görev, ödev. -1-

v.+ η I/79/73

vazifeli : Kendisine bir görev verilmiş, bir işle görevlendirilmiş kimse. -1-

v. I/14/19

vāzifi : bk. vazīfe -1-

v.+ ηiz I/01/01

vāzive : bk. vazīfe -1-

v.+ si II/23/85

vaziyet : Durum, hâl. -7-

v. I/130/74, I/74/25, I/79/68

v.+ e I/50/58

v.+ imizde I/159/15

v.+ Te I/01/38, I/93/26

ve - : bk. ver-¹ -4-

v. I/01/63, I/145/59, II/39/187

bk. ver-⁴ -13-

v.- ceK I/145/46

v.- di I/30/14

v.- dik I/153/45, I/153/48, I/70/86

v.- diK I/70/82

v.- dilē I/33/119

v.- diler I/88/18

v.- dim I/153/44

v.- mezdi I/158/51

v.- miş I/33/120

v.- mişlē II/19/103

v.- miyolā I/75/59

bk. ver-⁵ -28-

v.- di I/88/65, I/96/91

v.- diysi II/16/20

v.- mēyo I/85/43

v.- sîn I/79/73

v.- sin I/122/78, I/145/23, I/50/28, I/72/87, I/79/73, I/88/39, I/93/58, II/05/102, II/05/108, II/05/81, II/07/68, II/07/70, II/07/75, II/20/39

berekât v.- sin I/32/48

beriket v.- sin I/88/68, II/16/60

v.- siη II/05/108, II/05/81, II/05/82, II/07/64

berikât v.- siη II/39/133

bk. ver-¹² -5-

v.- dik I/38/66

bk. ver-⁶ -10-

v.- di I/159/37

v.- dile I/64/56, I/64/57

v.- dilē II/07/39

v.- miyoS I/96/02

bk. ver-²² -10-

v.- mişle I/69/61

bk. ver⁻² -12-
 v. II/38/102, II/38/58
 v.- ceñ II/38/46
 v.- dim I/88/36, I/88/37
 v.- medi I/95/77
 v.- medig I/98/104
 seşam v.- mez I/69/95
 v.- ř II/07/146
 v.- riz I/148/54
 v.- sin I/152/59
 bk. ver⁻¹¹ -4-
 v.- dile I/70/16
 bk. ver⁻³ -10-
 v. II/39/188
 v.- dī I/148/31
 v.- diş I/74/25
 v.- men I/79/70
 v.- mēn I/79/58
 v.- mezle I/80/11
 v.- miş I/150/39
 bk. ver⁻⁹ -14-
 zarā v.- memiřlē I/75/17
 zeval v.- mesin II/16/58
 zevaī v.- mesin I/159/36
 zārar v.- meyo I/99/58
 bk. ver⁻⁷ -19-
 v.- dilē II/19/22
 v.- diler II/14/48
 v.- diydi I/153/52
 v.- llēdi I/77/10
 v.- mezlē II/19/33, II/19/34
 bk. ver⁻¹⁵ -2-
 v.- di I/78/44
 bk. ver⁻¹⁴ -9-
 boş v. I/155/105, I/81/27, I/95/124,
 II/07/68, II/37/38, II/39/181, II/39/182
 bōř v. I/81/13
 önem v.- miyolāmiř I/98/99
 bk. ver⁻²⁷ -1-
 v.- mişle I/83/50

bk. ver⁻³¹ -2-
 v.- di I/93/35
 v.- dim II/07/107
 bk. ver⁻²⁹ -1-
 v.- medi I/95/119
 bk. ver⁻¹⁶ -1-
 v. II/39/13
 bk. ver⁻¹⁸ -3-
 v.- ceñ II/39/71
 v.- riz II/39/73

ve : İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ile. -27-

v. I/11/33, I/11/62, I/11/64, I/11/78,
 I/117/37, I/117/43, I/132/35, I/14/15,
 I/145/59, I/29/01, I/35/12, I/35/43, I/41/17,
 I/54/31, I/69/100, I/75/28, I/78/53, I/92/33,
 II/13/36, II/16/47, II/19/166, II/23/164,
 II/23/18

v.+ dim I/36/82

tarım v. orman kākınma kōparatifi
II/02/47

v. yapılıyodu I/35/01

vē - : bk. ver⁻¹⁴ -1-

boş v. I/33/118

bk. ver⁻⁴ -2-

v. I/33/124

v.- men I/147/59

bk. ver⁻² -3-

v.- ceñ I/147/29

seşam v.- miden II/01/37

v.- sem I/56/12

bk. ver⁻²³ -2-

v.- dilēdi I/65/35

v.- dilerdi I/65/34

bk. ver⁻¹ -1-

v. I/145/60

bk. ver⁻²⁷ -1-

v.- miyosunuz II/09/42

bk. ver⁻⁵ -1-

v.- diyse II/29/26

bk. ver⁻¹⁰ -1-

v.- cez II/36/16
vè - : bk. ver-⁸ -20-
 sōz v.- di I/42/72
 izin v.- memişle I/153/89
 bk. ver-² -18-
 v. I/70/67
 v.- dī I/145/86
 v.- me I/95/78
 bk. ver-⁹ -11-
 zarā v.- memiş I/75/18
 v.- mesin I/05/71
 zarar v.- miecek II/09/59
 bk. ver-⁵ -2-
 v.- mēn I/79/66
 v.- sin I/151/24
 bk. ver-¹⁵ -8-
 v.- cēz I/83/12
 bk. ver-⁶ -6-
 v.- dik II/09/100
 v.- meSsin I/86/76
 bk. ver-¹ -15-
 v.- di II/39/187
 v.- medik I/98/102
 v.- mezmiş I/98/103
 v.- riz I/131/22
 bk. ver-⁴ -3-
 v.- ceK I/145/47

vè : bk. ve -1-

v. I/96/17

vefāt : Ölüm, ölme. -1-

vefāt et- : Ölmek.

v. etTi II/06/57

vekil : Kefil. -1-

v.+ in I/79/43

vel - : bk. ver-⁸ -1-

haber v.- iljer II/23/163

velasılı : Velhasıl, sonuç olarak, sözün kısası, kısacası. -1-

v. I/91/73

vèmek : Vermek, etmek, bırakmak, başışlamak işi. -1-

v. II/38/38

ven : bk. ben -2-

v.+ i I/86/66

v.+ im I/65/43

ver - : 1. İkrām etmek. -113-

v. II/23/202, II/23/203

v.- cēse II/23/52

v.- diler I/89/23

v.- diyse I/117/27

v.- ebilirseñ I/125/72

v.- ecek I/105/31

v.- eceKler I/66/21

v.- i I/125/91, I/32/88

v.- iceK I/104/54

v.- idi I/125/71, I/72/74

v.- idig I/44/30

v.- idim II/39/185

v.- ile I/72/69

v.- ilēdi II/11/13, II/11/15, II/15/20, II/34/34, II/39/111, II/39/112

v.- iler I/114/16, I/114/34, I/114/51, I/114/55, I/119/44, I/125/58

v.- ilēr I/51/72

v.- ilerdī I/72/77

v.- ilerdi II/14/34

v.- ilērdi II/11/15

v.- ilerdi yapılrđı II/15/34

v.- ilermiş I/76/24

v.- ilir I/114/54, I/125/90, I/26/14, I/26/15, I/32/70, I/32/74, I/32/78, I/32/85, I/32/86, I/41/08, II/35/44

v.- ilirdī II/15/34

v.- ilirdi I/118/17, I/125/70, I/154/44, II/03/25, II/15/21, II/15/22, II/23/45

v.- ilirđı I/13/07

v.- iliyō II/23/65

v.- iliyodu II/16/26

v.- iliyōdū II/35/49

v.- iliyomuşdu I/129/59

v.- iliyor I/129/60
 v.- ilfēdi II/03/20
 v.- iller I/119/45
 v.- illerdi I/128/19
 v.- illērdi II/03/24
 v.- ilmez II/16/24
 v.- ilmiyō I/105/09
 v.- ilmiyodu I/71/22
 v.- in I/37/57, II/39/186
 v.- ir I/125/91, II/17/36
 v.- irdim yapardı I/37/27
 v.- iriS II/31/46
 v.- iS I/148/27
 v.- ise I/134/28
 v.- isek I/98/103
 v.- isiñ I/32/63, I/72/68
 v.- iydim I/88/52
 v.- iyin I/04/62
 v.- iyn I/04/62
 v.- iyo I/32/89, I/34/15, II/23/52
 v.- iyola I/145/41
 v.- iyolā I/145/41, I/83/28
 v.- iyolar I/104/43, I/104/58
 v.- iyolardı I/80/24
 v.- iyollar I/104/41, I/104/43, I/138/71
 v.- iyoruz I/106/60
 v.- iyorüz I/106/55
 v.- iyosa I/32/88
 v.- iyōsun I/106/47
 v.- iyosuñ I/106/46
 v.- iyoz I/105/30, I/105/31, I/105/35
 v.- iz I/148/27, I/157/14
 v.- meSse I/134/29
 v.- miyoruS I/129/58
 2. (Bir şeyi bir kimseye) İletmek,
 eriştirmek. -92-
 v. I/144/77
 v.- ceg I/152/112
 v.- ceñ I/111/95
 v.- cēseñiz viriñ I/35/40

v.- dīmi I/123/48
 v.- di I/125/41, I/136/04
 v.- dik I/16/46
 v.- em I/100/44, II/38/101, II/38/102
 v.- en I/111/95
 v.- enner I/123/64
 v.- i I/111/95, I/123/26, I/27/65, I/73/51
 v.- idi I/118/08, I/134/19, I/134/20,
 I/135/18, I/139/36, I/141/23, I/155/81,
 I/156/50, I/37/32, I/77/48
 v.- idik I/123/54, II/37/83
 v.- idim I/123/67
 v.- ilcek I/110/33
 v.- ilēdi I/155/65
 v.- ilerdi I/123/25, I/140/43
 v.- ilērdi II/01/23
 v.- ilermiş I/45/39
 v.- ilirdi II/13/33, II/13/34
 v.- iliyor I/16/44
 v.- in I/64/128
 v.- iñ I/138/95, I/35/37
 v.- iñ vērdiler I/35/37
 v.- irdi I/07/43, I/07/44, I/118/08
 v.- irdiK I/123/54
 zaman v.- irdiK I/16/47
 v.- iriz I/130/103, I/91/33
 v.- ise I/134/33
 v.- isiñ I/145/64, I/145/65, I/72/82
 v.- iveriyorun I/49/71
 v.- ivir I/23/73
 v.- iydi I/156/51
 v.- iym I/139/62, II/17/09, II/37/85
 v.- iyin I/144/33, I/144/74, I/23/19
 v.- iyo I/72/60
 v.- iyoduñ I/110/34
 v.- iyola I/17/55
 v.- iyollā I/64/128
 v.- iyon I/111/95
 v.- iyoru I/106/78
 v.- iyoruz I/106/79

v.- iyos I/160/01
v.- iyosuñ I/106/20
v.- iyoz I/111/95, I/79/94, I/85/49,
I/85/50
v.- iyölle II/01/12
v.- medim I/123/49, I/123/64, I/123/65
v.- meyiz I/138/58, I/67/07
v.- mez I/144/53
v.- miş I/136/38
v.- miyöz I/40/78
v.- se I/136/25
3. (Bir şeyi karşılık beklemeden birine)
Bırakmak, bağışlamak. -80-
v. I/14/65
v.- ĩ II/38/68
v.- ceK II/23/112
hediye v.- cem II/38/61
v.- cen I/79/53
v.- ceñ I/14/25
v.- cēñ I/153/67
v.- cēseñ I/153/66
v.- dī I/135/40
v.- dīse I/120/65, I/67/15
v.- di I/144/73, I/61/63
hizmet v.- di I/46/38
ev v.- di dam2 merdi I/61/63
v.- dig I/42/50
hediye v.- dik I/27/16
v.- diñ I/22/45
v.- diyse I/120/64
v.- ecek II/23/112
bāşış v.- ecek II/23/111
zekāt v.- eceK I/14/24
v.- ecen_e I/08/66
v.- emezsem II/38/64
v.- en I/126/28, I/144/72
v.- i I/126/28, I/40/09, I/79/38, I/79/39,
I/79/48, I/88/59
v.- icig I/96/74
bāşış v.- idik I/154/47
v.- ilēdi I/153/67

v.- ilerdi I/90/56
hediye v.- ilerdi I/90/52
v.- im I/40/37
v.- in I/114/39, I/42/53
v.- ir I/05/49, I/11/63
v.- irdi I/91/81
v.- irdig I/91/68
v.- irdik I/91/67
v.- irdiK I/91/66, I/91/67, I/91/69
v.- irim I/08/67
v.- irīm I/40/35
v.- ĩğim II/23/103
hediye v.- irim I/19/16
v.- iğiz I/40/43
v.- irle II/21/82
v.- isin I/90/58
v.- iydik I/90/53
v.- iyim I/40/32
hediye v.- iyim I/40/34
v.- iyo I/14/28, II/39/190
v.- iyö I/79/58
v.- İyoduğ I/80/11
hizmet v.- iyor I/23/53
fitre v.- iyorlā I/159/39
v.- iyoru II/16/59
bāşış v.- iyöllē II/23/102
v.- mez I/135/39
v.- sin I/123/01, I/123/14, I/144/72
v.- siñ I/123/80, I/144/40
4. Biriyle evlendirmek. -52-
v.- dī I/125/30
v.- di I/01/68, I/09/25, I/125/27,
I/125/30, I/133/47, I/140/27, I/59/08,
I/88/17
v.- dik II/38/81
v.- diK I/125/49, I/128/58, I/17/49
v.- diler I/138/63, I/46/132
v.- dim I/128/58, I/140/29
v.- eceg I/138/68
v.- eceñ I/113/118

- v.- emeyiz I/138/60
v.- en I/53/62, I/83/70
v.- iceK I/113/118
v.- iler I/138/64
v.- ilerdi I/17/59
v.- ilirdi II/13/63
v.- ise I/113/117, I/88/12, I/88/14, I/88/19
v.- ivedi I/145/05, I/145/46
v.- ivirdi I/120/39
v.- ivirmiş I/120/42
v.- iyim I/65/61
v.- iyo I/92/55
v.- iyoduk I/153/44
v.- iyolā I/75/58
v.- iyoŋ I/21/64
v.- iyoS I/17/47, I/46/124
v.- mediler I/138/62
v.- medim I/18/67
v.- mediŋiz I/126/17
v.- mediydiK I/46/133
v.- mem I/53/66
v.- men I/11/62
v.- mez I/138/61
v.- miyciK I/138/61
5. Kazandırmak, ... sahibi yapmak. -36-
v.- i I/66/18, II/05/101, II/05/77, II/05/81, II/05/82
v.- iP I/112/70
v.- irse II/19/30
v.- iyo I/96/83
v.- iyorū II/01/68
v.- mezdi I/144/60
v.- mişimiş I/144/45
v.- mişti I/95/45
v.- sin I/104/66, I/104/67, I/104/68, I/107/05, I/107/06, I/112/39, I/112/40, I/119/84, I/123/10, I/124/31, I/137/56, I/61/70, I/66/39, I/79/14
v.- siŋ I/66/07, I/66/09, I/66/14, I/66/27
6. Ödemek, tediye etmek. -32-

- v.- i II/02/81, II/38/15, II/39/123
v.- idi I/113/35, II/39/125
v.- idiK II/01/51, II/01/52
v.- idim I/156/50, II/39/163
v.- ilēdi I/31/53
v.- ilerdi I/113/35
v.- iller I/113/33
v.- in II/02/81
v.- iŋ II/02/80, II/23/05
v.- iseŋ I/146/73
v.- isēŋ I/146/68
v.- isēŋ yapceŋ I/146/71
v.- iydīŋ I/95/93, I/95/94
v.- iyō I/159/37
v.- iyoduK I/146/12
v.- iyolā I/159/38
v.- iyóÍā I/64/05
v.- iyóÍā I/49/33
v.- iyóÍār I/49/34, I/49/35
v.- iyom II/02/82
v.- iyoZ I/106/45
v.- iyudu II/10/54
v.- iyūn II/02/81
v.- meden I/156/54

7. (Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere) Bırakmak, onun istifadesine sunmak. -20-

- v. I/117/31, I/117/33, I/117/35, I/22/38
v.- ciK II/02/78
v.- dīm I/22/39
v.- diK I/127/55, I/136/20
v.- dim I/22/38
ıcarı v.- ili II/04/59
v.- imiyennēn II/17/86
v.- in I/117/43
īcara v.- iyolā I/46/111
v.- iyorlā I/158/49
v.- iyu II/17/86
v.- iyular II/17/86
v.- medi I/108/54

- v.- mişle I/46/30
v.- mişler I/156/03
v.- sen I/139/58
8. (Karşıdakine iletmek istenen fikir, haber, emir, öğüt vb. bir şeyi) Bildirmek. -20-
cevap v. I/112/46
cevap v.- cen I/98/76
rāpor v.- ebildik II/30/69
v.- i I/56/66
selā v.- ildi II/16/50
selā v.- ilincē I/125/02
selā v.- ilir I/125/04, I/144/19
selā v.- ilir I/125/04
söz v.- ilir I/131/13
selā v.- ilsin I/07/87
v.- in I/56/02
cevap v.- in I/56/81
izin v.- ise I/76/72
haber v.- iyin I/112/49
selā v.- iyo I/64/18
v.- iyollādı I/01/51
cevap v.- medi I/06/113
söz v.- men I/119/11
9. Maruz bırakmak. -19-
cezā v.- i I/121/25
v.- idi I/128/46, I/128/47, I/128/51, I/128/59, I/128/60
v.- idiğ I/128/52
cezā v.- ilderdi II/26/35
zarar v.- irse I/93/23
v.- me I/14/29
zarar v.- medi I/126/14
v.- memiş I/108/22
v.- mesin I/14/32, I/14/58
v.- miş I/108/21
zarar v.- mişler I/05/33
zarar v.- miyēlar I/05/37
10. Satmak. -18-
v. I/67/77
v.- di I/149/60
- v.- em I/76/66
v.- emiyoz I/69/17
v.- iceñ II/27/66
v.- icik I/96/94
v.- idi I/140/39
v.- iveriviriyollar I/143/44
v.- iviriz I/62/42
v.- iyo I/69/18, II/04/76, II/06/14, II/31/30
v.- mem II/38/60
v.- miyiz II/06/15
11. Sağlamak, hizmetine sunmak. -11-
v.- ĩ kesim I/76/71
v.- di I/64/123
v.- dik I/142/42
v.- dimiz I/142/45
v.- ecek I/85/32
v.- emem II/28/12
v.- i I/76/71
v.- iyo I/129/21
v.- iyolā I/72/41
v.- iyoru II/23/21
12. Yaşatmak. -10-
v.- ecek I/133/13
v.- ir I/133/14
v.- mese I/133/13
v.- mesin I/125/47, I/125/53
v.- mesin I/136/41, I/136/42
v.- sin I/136/41
13. Tedavi veya fonksiyon kaybını giderme amacıyla bir hastanın kullanması için ilaç, gözlük, diş vb. yazmak, kullanmasını tavsiye etmek. -9-
v.- cez I/42/20
v.- di I/143/54, I/119/12
v.- diler I/119/13
v.- idi I/58/56
v.- iyo I/45/59
v.- iyodu I/106/32
v.- iyoġlar I/42/18

14. (Daha çok olumsuzluk bildiren kelimelerle) Yükleme, hamletmek. -7-

boş v. I/13/22, I/13/32, I/13/40, I/13/41, I/18/51, I/90/42, II/37/37

15. Gereğini, gereğinin yapılması işini bir yere havale etmek. -6-

v.- em II/39/174

v.- irdi II/19/125

v.- iğdim II/19/124

v.- iğdin II/19/124

v.- iyon I/124/17

16. Bakıma muhtaç birinin ihtiyaçlarının karşılanması üzere sorumluluğunu bir kişi ya da kuruma devretmek. -5-

evlâTlıK v.- di I/22/33

evlatlık v.- diklerini I/140/69

v.- diğ I/140/65

v.- emen II/39/13

v.- mişler I/16/06

17. Teslim etmek. -3-

v.- ceklermiş I/10/90

cannarı v.- emesin I/13/39

v.- in II/20/73

18. Koymak, sürmek. -3-

v.- iliğ II/39/72

19. Bir kaydı yayınlanmak üzere bir yayın kuruluşuna iletmek. -3-

v.- isiniz II/37/41, II/37/42

v.- meyceñiS I/121/123

20. (Bir hâli bir kimse veya yerde) Hâkim kılmak, hasıl etmek. -2-

morál v.- iyi I/05/58

zeval v.- meşin I/01/15

21. Yaymak, çıkarmak, neşretmek. -2-

v.- medī I/116/09

v.- mez I/116/09

22. (Ad, soyadı, unvan, lakap, sıfat vb. kelimelerle) Koymak, izafe etmek. -2-

v.- emicım I/01/33

v.- ince I/69/61

23. Dâhilinde bulunan birini veya bir şeyi göndermek, başka bir yere ulaştırmak. -2-

v.- dilē I/65/33

göç v.- mīyo I/149/39

24. Göstermek. -2-

v.- mesin I/112/39

v.- se I/42/05

25. Bir süre düşünmek yoluyla bir sonuca ulaşmak. -2-

v.- i I/56/67

ğarar v.- iyó I/01/82

26. Enjekte edilerek vücuda sokulmak. -2-

ğan v.- iliyo I/93/54

kanını v.- üyó II/08/76

27. Çalışması, bir iş yapması için birini bir yere göndermek, atamak. -1-

bekâr v.- dim I/22/32

28. (Ara, mola vb. sözcüklerle) Dinlenmek, daha iyi verim alabilmek vb. amaçlarla tekrar başlamak üzere bir süreliğine yaptığı faaliyeti sonlandırmak. -1-

molu v.- idim II/39/102

v.- iyom I/90/13, I/90/16

29. Söylemek, okumak. -1-

v.- iciK I/95/118

30. Ayrıntılarıyla anlatmak. -1-

v.- ceK I/98/14

31. Bilgi edinmesi için göndermek.

32. Belirlemek, tespit etmek.

33. Meydana getirmek, hasıl etmek, ortaya çıkarmak.

ver - : bk. ver-¹⁴ -1-

boş v. I/05/18

bk. ver-²² -2-

v.- cez I/28/06

bk. ver-⁵ -1-

v.- sin I/37/44

bk. ver-⁴ -2-

v.- mediñiz I/126/16

bk. ver-¹³ -1-

v.- iyoİfā I/147/10

bk. ver-¹⁹ -3-

v.- ceniz II/37/40

vēr - : bk. ver⁻³ -2-

bıraz v.- dig I/42/52

memnuniyetle v.- dim I/01/65

bk. ver⁻² -2-

verliŋ v.- diler I/35/37

bk. ver⁻⁵ -2-

bereket v.- sin I/61/70

sabır v.- sin I/58/38

bk. ver⁻¹ -1-

yimek v.- cin II/05/107

bk. ver⁻¹¹ -1-

çadır v.- diler II/31/23

vēr̄ - : bk. ver⁻⁶ -1-

v.- mişlē I/46/87

vēr̄ - : bk. ver⁻³ -6-

hediye v.- di I/27/16

bk. ver⁻¹³ -5-

v.- di I/112/24

v.- dik I/38/66

bk. ver⁻⁴ -3-

v.- di I/119/32

v.- diK I/112/34

bk. ver⁻³¹ -1-

v.- dilē I/121/29

vēr̄ - : bk. ver⁻⁵ -1-

v.- sün I/104/68

vēr̄ - : bk. ver⁻³ -43-

v.- ceK I/08/67

v.- dim II/25/74

v.- i I/131/23

v.- irler I/114/08

v.- iyo I/46/88

v.- iyodu I/88/59

v.- iyor I/131/25

v.- iyör I/131/24, I/131/25

v.- iyorlar I/06/45

v.- iyorum I/131/24

v.- iyoruz I/131/25

v.- iyun II/39/188

v.- meyiz I/91/69

bk. ver⁻¹¹ -22-

v.- diler I/135/05

hizmet v.- enden I/23/64

hizmet v.- ennerden I/23/64

bk. ver⁻¹ -55-

v.- diydi I/112/26

v.- iler I/26/09

v.- ilir I/26/03, I/26/04

v.- ir I/104/52, I/104/53

v.- iz II/12/23

v.- mezdi I/134/29

bk. ver⁻¹³ -24-

v.- di I/112/23

v.- diK I/38/66

bk. ver⁻¹⁵ -27-

v.- emedilē I/126/22

maḳkemeye v.- i I/47/58

mākemeye v.- i I/47/57

bk. ver⁻⁴ -15-

v. I/119/32

v.- diler I/113/18, I/138/46

v.- ēn I/128/11

v.- iler I/138/52

v.- iyoŋuz I/88/32

v.- mezdim I/53/65

v.- miyīncesi I/58/17

bk. ver⁻⁸ -64-

v.- emen II/02/52

cevap v.- in I/56/01, I/56/04

izin v.- mezdi I/121/21

bk. ver⁻¹⁰ -16-

v.- men I/67/77

bk. ver⁻⁵ -6-

v.- sin I/112/38, I/122/80, I/91/85

bk. ver⁻⁹ -46-

v.- mesin I/115/42

zaval v.- mesin I/112/75

v.- meşiŋ I/115/42

bk. ver⁻¹⁹ -17-

v.- cēŋizi I/114/46

veram

bk. ver-² -60-

v. I/115/47

v.- ilirdin I/123/24

v.- iyolā I/153/20

v.- mezdi I/128/63

bk. ver-³¹ -1-

v.- diklerini I/121/33

bk. ver-²⁵ -19-

karar v.- ilir I/131/21

bk. ver-²⁹ -18-

v.- sem I/132/67

veram : Verilen şey, verilmiş. -1-

allān v.+ ı I/124/49

veran : Viran, yıkık, yıkılmış, harap. -9-

v. I/158/48, I/61/03, I/61/05, I/75/22, I/99/26, II/03/67

v.+ a I/99/27

veran et- : Yıkma, mahvetmek.

v. ediyo I/95/99

veran ol- : Viran duruma gelmek, haraplaşmak.

v. olmuş I/17/75

veraṇ : bk. veran -1-

v. I/75/22

verán : bk. veran -1-

v. I/158/47

verāne : Virane, yıkılmış, harap olmuş eski yapı. -2-

v.+ de I/11/35

v.+ ler I/11/30

vere : Sürekli, durmadan, habire. -1-

v. I/76/77

verem : Vücutta herhangi bir organa, özellikle de akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz. -2-

vereme ġar- : Verem hastalığına yakanmak, verem olmak.

v.+ e ġarar I/11/64

v.+ e ġardı I/11/66

veresi : Veraset, mirasta hak sahibi olma, vâris olma, mirasçı olma. -1-

v. I/99/26

vergi : Kamu giderlerini karşılamak üzere yasalara uygun olarak halktan alınan para. -1-

v.+ si I/134/65

verim : Çalıştırılan, işletilen, bakılan bir şeyin verdiği sonuç veya bu sonucun niceliği, mahsul, randıman. -3-

v. I/96/81

v.+ e I/96/86

v.+ i I/85/43

veşim : Verme, verilmiş olan, veram. -1-

v.+ i I/64/34

vêrim : bk. verim -1-

v. I/56/08

verimli : Verimi iyi ve bol olan, mahsuldar, verimkâr. -1-

v. I/85/36

vêrme : Verme, vermek işi. -1-

v.+ ye I/45/37

vermeg : bk. vermek -1-

v. I/02/15

vermek : İkrâm etmek işi. -1-

v. I/67/09

vermi : bk. vêrme -2-

v.+ ye I/67/38

v.+ yē I/41/10

vêrmi : bk. vêrme -1-

v.+ ye I/130/16

vesā_id : bk. vesā_it -3-

v.+ i I/143/75

v.+ imiz I/143/71

v.+ inen I/62/34

vesa_it : bk. vesā_it -3-

v. I/41/61, I/41/81, II/08/87

vesā_it : Vasıta, araç. -9-

v. I/125/60, I/135/22, I/143/76, I/156/29, I/35/63, I/41/61, I/41/66, I/50/55, I/64/117

veş : bk. beş -1-

v. I/143/58

veya : Cümlede bildirilen hususun sayılan birden fazla şey için aynı zamanda söz konusu olduğu durumlarda bunların arasına getirilir, ya da. -9-

v. I/103/20, I/131/35, I/68/68, I/83/56, I/85/36, I/93/27, I/97/10, I/97/39, II/37/124

veyā : bk. veya -3-

v. I/103/55, I/155/47, I/46/13

veyāut : bk. veyahut -1-

v. I/122/10

veyāhud : bk. veyahut -1-

v. I/01/18

veyahut : Yahut, veya. -1-

v. I/32/76

veyahut : bk. veyahut -2-

v. I/114/49

v. kı I/106/63

veyāhut : bk. veyahut -1-

v. kı I/106/63

veyāt : bk. veyahut -3-

v. I/111/71, I/74/99, II/23/109

veyavūt : bk. veyahut -1-

v. II/39/48

veyāvuT : bk. veyahut -1-

v. II/01/37

veyay : bk. veya -1-

v. I/60/63

vezir : Askerî ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sahip kimse. -1-

v. I/69/68

vezir : bk. vezir -1-

v.+ i I/155/56

vir - : bk. ver-³ -15-

v.- di I/15/54, I/15/55

v.- ildî I/52/07

v.- ilíp durcağ I/52/09

v.- ívirdiler I/52/07

v.- mesin I/52/84

bk. ver-⁴ -3-

v.- dîmiz I/15/63

v.- şin I/48/57

bk. ver-¹³ -4-

v.- iyin I/63/53

bk. ver-³² -7-

v.- eabilirmen II/22/54

v.- emeSsem II/22/55

v.- emezsem II/22/53

vızır vızır : Hiç ara vermeden, sürekli ve çabuk bir şekilde. -1-

vızır v. I/153/121

vi - : bk. ver-³ -10-

v.- cek II/39/188

v.- cim II/39/188

v.- mezlē I/43/34

bk. ver-⁴ -4-

v.- medi I/45/26

bk. ver-² -15-

v.- mem II/07/146

v.- riz I/54/16

bk. ver-⁵ -3-

v.- şin II/07/63, II/07/65

v.- şigne II/05/71

bk. ver-¹ -13-

v. II/39/186

v.- dīg II/12/34

v.- se II/39/187

bk. ver-²⁷ -7-

v.- cem II/39/89, II/39/90

v.- cēm II/39/90

vī - : bk. ver-² -1-

v.- mediğ II/07/147

vidon : bk. bidon -5-

v.+ a I/102/42

v.+ nara I/130/70

v.+ u I/130/86, I/19/16

vifāt : bk. vefāt -1-

v. itti II/16/54

viydān : Vicdan, insanda iyiye kötüyü ayırt eden, iyilikten huzur, kötülükten azap duymasına yol açan, davranışları hakkında adil bir yargıya iten duygu. -1-

vil -

v.+ ı I/124/31

vil - : bk. ver⁻² -1-

v.- en I/43/36

viñan : bk. fiñan -1-

v. I/153/89

vilāyât : Vilayet, bir vali yönetimindeki en önemli idari bölüm, il. -1-

v.+ á II/04/66

vimeK : bk. vermek -1-

v.+ den I/54/42

vin - : bk. bin⁻⁶ -1-

v.- di I/143/53

vinci : *Hinci*'ye benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

hinci v. I/59/69

vinş : Vinç, ağır yükleri kaldırmaya, yüklemeye, boşaltmaya yarayan, bir krank kolu ve bunu hareket ettiren dişli sisteminden ibaret, motorlu veya motorsuz alet. -1-

v.+ ler II/23/150

vir - : bk. ver⁻⁶ -31-

guruş v.- iyo I/39/36

lirā v.- iyön I/20/29

para mara v.- mimiş II/25/24

bk. ver⁻⁷ -23-

toprak v.- ceklerimişdi II/25/20

toprak v.- cez II/25/21

yer v.- ilir I/20/78

yir v.- iyöduş II/21/35

İhtiyacı v.- iyor II/33/44

v.- memişler II/25/25

bk. ver⁻³ -21-

şiy v.- cen II/25/68

para v.- di I/52/23

tana v.- dik II/25/72

goyun v.- dim II/25/74

kömür v.- i I/52/46

kömürümüzü v.- i I/52/25

fitire v.- ilē I/43/33

getirir virilēşe v.- iler virmezlerse I/52/47

getirir v.- ilēşe viriler virmezlerse I/52/47

fitire mitiri v.- illē I/43/33

köve v.- in I/54/31

şey v.- irlar II/25/65

goyun v.- iy I/25/67

goyun v.- iyin II/25/67

gızlā v.- iyo II/25/72

göre v.- iyolar I/23/54

dana v.- iyoİİā II/25/70

düve v.- iyoİİā II/25/69

hepsine v.- iyorun I/54/56

biz v.- iz II/25/71

getirir virilēşe viriler v.- mezlerse I/52/47

bk. ver⁻² -21-

yāni v.- emen I/43/36

yorgan v.- ilērdi I/50/38

vercēşeñiz v.- iñ I/35/40

bk. ver⁻⁵ -9-

yire v.- ĩ I/60/95

gızdan v.- ceg I/79/75

istiķbaİ v.- ecem I/56/81

bēreketini v.- i I/60/97

iş v.- iyū II/30/38

rāndıman v.- medi I/54/18

bereket v.- sin I/39/36

iyilīñizi v.- sin I/91/22

ömürler v.- sin II/22/90

bk. ver⁻⁹ -4-

ğamçıya v.- idi I/128/43

getiridi v.- idi I/128/43

dert v.- mesin I/45/40

zuval v.- mesiñ I/39/36

bk. ver⁻⁴ -17-

diye v.- dim I/53/65

diye v.- diydiler I/53/45

diyē v.- en I/53/63

niye v.- eyīm I/53/67

varlđmda v.- ivirdile I/45/27
 ğız v.- iyoru I/60/88
 goyın yapıyoS v.- mezler I/53/19
 kız v.- miyoİİā I/53/22
 bk. ver-⁸ -18-
 bilgiler v.- ğoruz II/33/01
 odun ěmri v.- ğler II/27/37
 cevaP v.- iydi I/48/20
 odun emri v.- iyōİİā II/21/78
 bk. ver-¹³ -28-
 fitil v.- di I/48/76
 ū v.- ěn I/48/75
 bk. ver-¹ -14-
 unu v.- eyōller I/51/73
 ōle v.- idig II/12/36
 fasille v.- iler I/51/71
 pilaf v.- iler I/51/71
 yimeK v.- ilir II/03/21
 bařlıĝ ekmē v.- ilirdi II/03/19
 cāmide v.- ilirdi II/03/20
 yimeK v.- ilirdi II/03/25
 ekmek v.- mezler I/113/94
 ekmek v.- mezlerdi I/113/95
 bk. ver-¹¹ -26-
 servis v.- di I/53/48
 bk. ver-³³ -34-
 incir v.- mez I/54/21
 yimiş v.- mez I/54/21
 bk. ver-¹⁰ -25-
 sūt v.- iyoZ I/69/02
 olū v.- iz II/32/97
 bk. ver-³² -36-
 ğün v.- dilē II/22/17
 sıra v.- diĝiz II/22/20
 bk. ver-²⁷ -32-
 ōretmen v.- medilē II/27/28
viĝ - : bk. ver-⁹ -1-
 v.- meşin I/50/23
vīr - : bk. ver-⁵ -6-
 v.- meşin I/63/22

v.- meşin I/45/48
 v.- sin I/15/37
 v.- sīn I/48/54
 v.- siĝ I/50/83
 bk. ver-³ -1-
 v.- emez I/63/38
virim : bk. verim -1-
 v.+ ni II/32/96
virimsiz : Verimsiz, beklenen sonucu vermeyen, semeresiz. -1-
 v. I/23/44
virme : bk. vērme -1-
 v.+ ye I/45/57
vitamin : Birçok besinde deĝiřik miktarlarda bulunan, vücudun ĝereĝince çalışması için lüzumlu olan, eksiklikleri bazı hastalıklara yol açan, çeşitli organik maddelerin ortak adı. -3-
 bē v.+ ī I/50/05
 v.+ i I/49/75
 bē v.+ i I/50/06
vitaminsiz : Yeteri kadar vitamin almamış olan. -1-
 v. I/50/05
vitrin : İçine ĝörölmesi istenen şeylerin konuĝu camlı dolap. -1-
 v.+ i I/160/23
vīy : bk. vay -1-
 v. I/109/34
voş : bk. boş -6-
 v. I/104/49
votur - : bk. otur-³ -1-
 v.- uz I/113/76
vōle : bk. böyle -2-
 vōle v. I/127/14
 v. vōle I/127/14
ȳōmūr : bk. ömür -1-
 ȳ. I/50/28
vū : bk. bu -1-
 v. I/86/58
vudur - : bk. vudur-³ -1-

v.- uruz II/33/41
vur - : 1. (Elini veya elindeki bir şeyi bir yere) Hızla indirmek, hızla çarpmak. -31-

v. I/141/17, I/59/40, I/59/45, II/26/10

v.- abilse I/154/41

v.- amadı I/154/41

v.- amaz I/62/22

v.- ardıK I/08/49

v.- dū I/31/42, I/31/43

v.- dūmuz I/51/60

v.- duŋ I/31/31

v.- u I/154/41

v.- udu I/151/40

v.- uduK I/151/39, I/154/33

v.- uduK I/151/38

v.- ulādı I/151/37

v.- ūlādı I/151/37

v.- ulan I/151/41

v.- ulārdı I/51/25

v.- uluncā I/151/40

v.- uŋ I/144/53

v.- ur I/11/85

v.- usun I/87/107, I/87/114

çatdaK v.- uydun I/154/40

v.- uyoŋ I/96/10

2. Darbe indirmek, dövmek. -20-

v.- du I/138/101, I/64/131, I/74/22

toKat v.- du I/138/100

v.- duŋ I/74/24

toKat v.- madım I/140/33

v.- maz I/74/23

toKat v.- maz II/23/127

v.- muş I/39/100, I/39/99

v.- udu I/44/36

toKat v.- udu II/01/36

yumruK v.- ular I/126/66

v.- ulārdı I/112/19

v.- ulardı I/121/101

v.- up I/20/81

v.- ur I/14/69

toKat v.- uvē I/74/24

v.- uydu I/02/56

3. (Birini silahla) Öldürmek veya yaralamak. -13-

v. II/28/66

v.- amiyöler I/05/27

v.- du I/50/26

v.- dular I/08/114

v.- dum II/28/56

v.- muşlar I/08/114, I/08/121

v.- u I/138/135

v.- uldu I/39/24

v.- ulmuş I/138/119, II/09/19

v.- un II/28/58

v.- up II/10/91

4. Pişirmek üzere ateşe koymak. -8-

v.- acaKsıŋız I/127/52

v.- ār I/98/124

v.- arlā I/98/124

v.- dular I/101/65

v.- dum I/157/78

v.- urduK I/123/55

v.- urduK I/143/30

5. Koymak, yerleştirmek, örtmek. -7-

v.- u I/60/47

sırtıma v.- udum I/152/42

v.- uduŋ I/130/24

başına v.- ular I/26/36

cıĝa v.- ulurdu I/26/33

duvaK v.- ulurdu I/26/29

sırtıŋa v.- uP I/152/43

6. Avlamak. -7-

v. II/05/25

v.- ullar I/121/63

v.- up I/121/79

v.- urlardı I/121/48

v.- uyollā I/121/78

7. Uygulamak, basmak, zerk etmek, yapmak. -4-

īne v.- du II/26/27

- inne v.- dular I/21/84
 inne v.- unmiya I/25/46
 inne v.- urdu I/112/28
 8. (Soğuk, dolu, kırağı vb.) Bitkilere ve ürüne zarar vermek. -4-
 v.- du II/23/208
 soğuk v.- du II/23/209
 gırā v.- usa I/83/61
 v.- uyorur I/130/91
 9. (Belli bir yerde) Tesirini hissettirmek, oraya kadar aksetmek. -4-
 v.- du I/144/50
 v.- mazsa I/63/47
 v.- muş I/91/21
 v.- usa I/63/48
 10. Düşürmek, indirmek amacıyla müdahale etmek. -4-
 v.- a II/10/15
 11. (Bıçak, balta, neşter, makas vb. aletlerle) Kesmek, yarmak. -3-
 v.- dum I/143/22, II/28/41, II/28/42
 12. (Bir yere) Ufak ufak darbeler indirmek, tıkladmak. -3-
 v.- uvurur I/21/32
 v.- uydu I/48/68, I/48/69
 13. (Türkü) Söylemek. -2-
 nēnala v.- udu I/101/59
 nēna v.- ulurdu I/101/59
 14. Ateşe atmak. -2-
 zobaya v.- ulā II/34/87
 v.- uyosuñ I/93/10
 15. Belli bir amaçla bir kabın içine bırakmak. -2-
 v.- uduK I/135/48, I/135/49
 16. Takmak. -2-
 v.- duK I/51/33
 kelepçē v.- dulā I/64/132

17. (Vurmalı sazları) Çalmak. -1-
 v.- uduğ II/12/69
 18. (Koç, sığır, at vb.) Tepmek veya süsmek. -1-
 v.- du II/26/26
 19. Yaklaşmak, ... miktarı yakalamak. -1-
 v.- abilir I/56/32
 20. (Su vb.)Basmak, gitmesine izin vermek veya ulaşmasını sağlamak. -1-
 v.- dulā I/68/59
 21. (Kına vb.) Yakmak. -1-
 gına v.- ulurdu I/94/69
vur - : bk. vur²⁰ -1-
 su v.- dı I/96/88
vurda : bk. burda -1-
 v. I/65/39
vurdur - : 1. Vurmasını sağlamak, yaptırmak. -2-
 v.- uyun I/50/04
 2. (Yazı için) Harflerin birbiri arasındaki ilişkiyi kurarak okuyabilmek.
 v.- amamışın I/87/09
 3. Odun atmak.
vurmā : <<vurma+ya (bk. vurmı) -1-
 v. I/154/36
vurmi : Vurma, vurmak işi. -1-
 v.+ ya I/74/39
vurTur - : bk. vurdur² -1-
 v.- amāyon I/33/33
vücut : İnsan veya hayvan gövdesi, beden. -4-
 v. I/38/66
 v.+ a I/155/104
 v.+ Ta I/69/47
vücutlu : İri yapılı, cüsseli. -1-
 v. I/66/12

ya : 1. Çekimli fiillerden sonra gelerek anlamı güçlendirir. -265-

y. I/02/48, I/03/12, I/05/41, I/06/30, I/10/88, I/10/97, I/100/35, I/100/45, I/102/27, I/105/23, I/105/24, I/105/44, I/105/48, I/105/63, I/108/49, I/109/44, I/111/55, I/110/28, I/113/124, I/114/11, I/114/12, I/116/18, I/116/22, I/118/15, I/12/18, I/12/39, I/120/05, I/121/124, I/121/42, I/121/82, I/122/07, I/122/42, I/123/30, I/128/38, I/13/38, I/130/100, I/130/41, I/132/16, I/132/45, I/136/07, I/136/11, I/137/26, I/137/47, I/137/52, I/137/57, I/138/103, I/138/113, I/139/11, I/14/03, I/14/46, I/14/58, I/140/20, I/144/37, I/144/83, I/147/19, I/147/27, I/148/19, I/150/47, I/152/43, I/153/22, I/155/96, I/158/34, I/16/23, I/16/32, I/16/38, I/16/44, I/16/47, I/16/56, I/160/13, I/161/15, I/161/41, I/20/46, I/20/50, I/21/02, I/21/47, I/24/42, I/25/35, I/26/30, I/26/31, I/26/42, I/26/58, I/26/63, I/32/89, I/33/12, I/33/136, I/33/143, I/33/35, I/36/30, I/36/74, I/37/49, I/39/54, I/40/57, I/41/19, I/43/20, I/49/17, I/51/16, I/52/29, I/55/65, I/56/71, I/58/11, I/59/34, I/60/106, I/60/108, I/60/109, I/61/28, I/63/49, I/64/104, I/64/125, I/64/127, I/64/128, I/64/61, I/65/34, I/65/43, I/67/34, I/67/36, I/67/38, I/69/35, I/69/47, I/69/50, I/70/63, I/71/46, I/72/02, I/72/27, I/72/83, I/74/04, I/74/57, I/74/64, I/74/77, I/74/79, I/77/14, I/77/17, I/77/21, I/77/51, I/79/10, I/79/17, I/79/84, I/79/89, I/80/20, I/81/07, I/81/13, I/81/27, I/83/22, I/83/45, I/83/56, I/83/62, I/83/74, I/86/24, I/87/80, I/88/62, I/91/68, I/91/84, I/91/69, I/96/10, I/97/44, I/98/111, I/98/65, I/99/25, I/99/36, II/02/49, II/02/91, II/08/57, II/09/10, II/09/15, II/09/17, II/09/34, II/10/52, II/10/61, II/10/85, II/10/93, II/12/15, II/14/20, II/14/32, II/14/86, II/15/18, II/15/93, II/19/56,

II/20/40, II/22/26, II/23/202, II/25/65, II/28/85, II/29/38, II/30/42, II/30/44, II/30/71, II/30/81, II/32/23, II/34/36, II/35/22, II/35/34, II/35/38, II/35/52, II/35/60, II/35/66, II/35/75, II/37/38, II/37/54, II/38/112, II/38/113, II/38/68, I/01/76, I/04/39, I/06/06, I/09/73, I/10/113, I/102/66, I/107/60, I/111/64, I/113/107, I/113/26, I/117/11, I/118/04, I/121/81, I/121/86, I/122/22, I/128/41, I/134/03, I/145/100, I/151/16, I/152/123, I/156/33, I/157/50, I/17/85, I/18/07, I/24/43, I/33/73, I/33/82, I/55/48, I/55/52, I/56/62, I/64/136, I/67/76, I/72/43, I/76/49, I/81/34, I/84/42, I/86/24, I/88/47, I/95/77, I/96/78, I/99/21, II/01/40, II/02/42, II/05/45, II/09/100, II/19/102, II/19/93, II/20/37, II/23/01, II/24/46, II/24/66, II/26/03, II/26/34, II/28/69, II/28/78, II/35/07, II/35/49, II/37/34, II/37/40, II/38/54, II/38/55, II/38/66, I/80/23

2. Hani, işte. -140-

y. I/02/45, I/03/09, I/03/10, I/04/13, I/04/20, I/05/44, I/06/119, I/06/27, I/06/33, I/06/46, I/104/45, I/104/46, I/109/28, I/109/46, I/111/61, I/111/81, I/111/85, I/111/31, I/111/32, I/111/43, I/112/44, I/12/10, I/121/10, I/121/66, I/122/33, I/122/42, I/123/31, I/124/43, I/126/79, I/129/19, I/132/30, I/133/58, I/134/16, I/134/22, I/134/49, I/134/53, I/137/08, I/138/112, I/138/113, I/14/33, I/140/59, I/140/61, I/141/05, I/143/76, I/150/07, I/152/43, I/152/66, I/155/13, I/157/31, I/157/41, I/158/53, I/159/41, I/16/11, I/16/43, I/18/45, I/19/12, I/20/58, I/21/47, I/23/41, I/28/01, I/28/53, I/29/17, I/35/42, I/36/47, I/37/22, I/39/38, I/39/42, I/40/05, I/40/24, I/41/78, I/41/80, I/42/09, I/42/46, I/48/21, I/48/68, I/49/22, I/49/54, I/51/07, I/55/17, I/55/68, I/56/60, I/58/98, I/60/05,

ya ... ya (da, veya, yahut)

I/60/10, I/60/77, I/62/26, I/64/90, I/66/49, I/67/70, I/71/65, I/72/55, I/76/43, I/78/03, I/79/11, I/81/03, I/81/19, I/81/45, I/81/46, I/82/10, I/83/01, I/86/41, I/86/63, I/87/75, I/92/10, I/95/15, I/95/20, II/02/10, II/03/15, II/03/41, II/03/66, II/03/68, II/04/37, II/05/48, II/07/97, II/08/107, II/10/53, II/13/36, II/14/90, II/15/43, II/16/74, II/16/79, II/16/89, II/21/50, II/23/103, II/26/51, II/29/101, II/29/43, II/29/52, II/30/30, II/34/72, II/35/15, II/35/22, II/35/45, II/35/65, II/35/94, II/38/65, II/39/189, II/39/32

3. “Evet” anlamında kullanılır. -91-

y. I/06/07, I/06/08, I/06/108, I/06/124, I/06/135, I/06/141, I/06/47, I/06/67, I/06/90, I/06/93, I/08/78, I/10/15, I/10/69, I/100/05, I/104/29, I/107/58, I/108/05, I/110/38, I/118/18, I/120/13, I/122/10, I/122/71, I/123/26, I/123/79, I/134/32, I/138/16, I/138/46, I/144/81, I/145/33, I/145/39, I/145/40, I/154/70, I/16/02, I/161/51, I/17/57, I/19/15, I/24/66, I/24/70, I/28/17, I/28/28, I/31/15, I/31/49, I/33/109, I/41/61, I/45/36, I/47/32, I/49/69, I/55/77, I/56/54, I/60/57, I/66/32, I/69/96, I/70/29, I/70/62, I/74/66, I/77/59, I/77/62, I/77/69, I/81/20, I/83/45, I/84/01, I/87/07, I/87/124, I/87/50, I/87/61, I/87/82, I/87/90, I/92/06, I/92/19, I/92/26, I/92/30, I/92/43, I/92/46, I/93/60, I/95/14, I/95/15, I/96/73, I/98/54, I/98/85, II/04/54, II/04/56, II/05/10, II/05/103, II/05/56, II/06/08, II/07/57, II/07/72, II/08/27, II/35/31

4. Bir olayı hatırlatmak amacıyla kullanılır. -21-

y. I/08/119, I/09/15, I/114/21, I/117/19, I/119/72, I/126/07, I/127/22, I/128/33, I/129/22, I/130/38, I/152/91, I/17/05, I/25/36, I/60/100, I/64/109, I/64/121, I/86/53, I/98/79, II/19/155, II/32/34

5. “O yüzden, ...-dığı için” anlamlarında kullanılır. -18-

y. I/09/82, I/110/22, I/12/48, I/128/75, I/129/39, I/19/28, I/44/63, I/49/37, I/67/64, I/93/07, II/23/109, II/23/139, II/23/162, II/23/173, II/23/32, II/30/11, II/30/12, II/38/63

6. Cevap durumundaki cümlelerin sonunda “fakat, ancak” anlamında kullanılır. -14-

y. I/01/40, I/07/28, I/102/70, I/120/40, I/137/34, I/150/46, I/23/41, I/98/06, I/98/109, I/98/122, I/99/46, II/24/21, II/34/29

7. Tasdik bildirir, peki. -5-

y. I/03/11, I/03/72, I/16/43, I/21/29, I/55/10

8. Şaşkınlık ve hayret bildirir. -4-

y. I/23/56, I/33/69, I/72/34

9. Emir cümlelerinin sonunda hükmün onaylandığını bildirir. -3-

y. I/64/115, I/86/04, II/23/168

10. Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir. -3-

y. I/03/04, I/16/24, I/41/83

11. –e eki almış dilek-şart kipinden sonra gelerek anlamı daha da kuvvetlendirir.

ya ... ya (da, veya, yahut) : İki keli-meyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar. -61-

y. I/03/70, I/07/19, I/07/28, I/07/37, I/07/47, I/101/41, I/101/42, I/106/32, I/11/31, I/11/32, I/11/68, I/111/47, I/111/48, I/115/11, I/117/23, I/117/38, I/121/25, I/121/26, I/134/03, I/29/22, I/47/56, I/47/57, I/58/67, I/58/68, I/60/70, I/73/59, I/75/44, I/91/23, I/98/111, II/05/51, II/22/73, II/22/81, II/24/108, II/28/79, II/28/81

y. da I/117/39, I/126/30, I/41/68, I/49/38

y. dı II/11/60

ya : bk. yâ I -3-

y. rabbim I/69/99, I/88/59, II/38/87

ya : bk. yâ II -55-

y. I/102/22, I/102/23, I/110/55, I/111/53, I/116/17, I/122/80, I/123/41, I/132/29, I/137/44, I/138/44, I/141/17, I/156/63, I/158/43, I/159/26, I/28/33, I/39/69, I/43/05, I/44/94, I/48/71, I/49/18, I/52/04, I/54/58, I/64/09, I/69/25, I/72/76, I/78/44, I/79/50, I/79/51, I/81/36, I/81/57, I/87/64,

I/87/66, I/88/09, I/88/31, I/92/37, I/92/40, I/92/53, I/92/54, I/92/56, I/92/60, I/93/07, I/93/23, I/95/78, I/99/50, II/03/74, II/14/55, II/23/149, II/23/44, II/24/76, II/27/02, II/35/29, II/35/45, II/35/65, II/35/73

yā : bk. yağ¹ -19-

y.+ a I/132/42

y.+ ı I/68/45, II/16/61

sıvı y.+ ı I/01/55

y.+ ında II/16/07

y.+ ından I/86/34

y.+ ını I/04/36, I/60/62, II/15/30, II/32/58

y.+ ı I/77/48

bk. yağ²

y. I/70/39, II/35/72

y.+ ı I/01/59, I/154/57

y.+ ımızı II/30/48

y.+ ımız I/30/47

y.+ ını I/70/39

bk. yağ³

yürēniñ y.+ ı yok II/08/10

yā - : bk. yağ⁻¹ -3-

y.- ardı I/55/55

y.- armışdı I/17/85, I/17/86

yā : bk. ya¹ -1-

y. I/04/56

bk. ya⁴ -1-

y. I/40/55

bk. ya² -4-

y. II/09/45, II/10/17, II/10/78, II/35/69

yā : bk. yağ¹ -1-

y.+ li II/02/83

yā : bk. ya² -4-

y. I/04/08, I/91/48, II/05/46, II/18/20

yā I : Ey. -2-

y. I/152/128, I/95/51

yā nasīb : Bakalım ne nasip olur, Allah ne kısmet eder. -1-

y. nasīb I/98/13

yā rab – yā rabbi : Ey Allahım, ey Rabbim, ey Tanrım anlamında olan bu söz, Allah'tan yardım isteme, şaşkınlık, korku vb durumlarda ve Allah'a sığınma ifadesi olarak kullanılır. -16-

y. rabbī II/05/71

y. rabbi I/66/53, I/69/98, I/88/39, II/38/57, II/38/97, II/38/98

y. rabbim I/155/100, I/72/17, I/77/62, II/16/35, II/38/18

y. rap I/154/48

y.+ rePbim I/36/83

y. rebbim I/138/31, I/139/23

yā rasūlallah : Ey Rasulullah, ey Peygamber anlamında olan bu söz, Allah'tan yardım isteme, şaşkınlık, korku vb durumlarda ve Allah'a ve peygamberine sığınma ifadesi olarak kullanılır. -1-

y. rasūlallahām II/05/71

yā II : Yahu, bir şeye dikkati çekmek için “bana bak, hey baksana” anlamında kullanılır. -134-

y. I/05/05, I/06/131, I/06/47, I/06/97, I/08/125, I/09/13, I/09/24, I/10/20, I/100/02, I/108/28, I/110/70, I/111/81, I/117/17, I/12/47, I/120/40, I/121/72, I/122/59, I/127/31, I/128/57, I/13/29, I/133/42, I/133/45, I/133/60, I/137/13, I/137/27, I/137/28, I/137/38, I/137/51, I/138/35, I/140/30, I/144/21, I/144/32, I/144/43, I/144/62, I/144/63, I/145/17, I/145/38, I/145/89, I/153/22, I/155/100, I/157/81, I/21/10, I/21/54, I/21/64, I/22/18, I/35/20, I/39/09, I/39/38, I/39/57, I/43/32, I/49/01, I/51/70, I/52/10, I/55/25, I/56/74, I/58/19, I/59/80, I/64/110, I/64/124, I/64/132, I/64/31, I/64/78, I/64/99, I/65/55, I/66/08, I/66/31, I/67/55, I/69/02, I/69/20, I/69/26, I/69/35, I/69/39, I/69/63, I/74/01, I/74/19, I/74/33, I/74/56, I/77/42, I/81/39, I/83/65, I/86/03, I/86/37, I/87/93, I/92/19, I/92/29, I/92/38, I/92/53, I/95/87, I/96/15, I/97/50, II/02/92, II/03/75, II/04/09, II/04/67, II/04/90, II/05/100, II/05/70, II/06/06, II/10/20, II/10/41, II/14/50, II/14/51, II/14/67, II/14/75, II/14/76, II/14/78, II/14/90, II/14/99, II/15/94, II/15/96, II/16/03, II/16/04, II/16/100, II/16/103,

II/16/35, II/16/51, II/17/57, II/23/112,
II/23/173, II/28/13, II/28/18, II/28/62,
II/28/65, II/30/58, II/35/06, II/35/61,
II/38/108

y. veridi I/77/47

y. yapceg I/69/27

yā : bk. ya¹ -91-

y. I/02/59, I/02/62, I/03/95, I/04/08,
I/04/46, I/06/37, I/06/81, I/06/82, I/08/59,
I/09/17, I/09/30, I/107/08, I/107/36,
I/107/46, I/107/51, I/107/52, I/107/53,
I/11/54, I/114/46, I/114/58, I/123/09,
I/123/42, I/127/55, I/133/23, I/137/17,
I/137/22, I/137/30, I/14/13, I/14/14, I/14/46,
I/14/68, I/140/44, I/145/30, I/145/32,
I/145/87, I/155/105, I/157/38, I/157/61,
I/16/07, I/20/82, I/21/89, I/23/12, I/23/20,
I/26/39, I/26/75, I/35/38, I/37/13, I/39/38,
I/41/83, I/47/02, I/47/20, I/47/51, I/48/47,
I/49/77, I/49/81, I/51/12, I/51/48, I/55/29,
I/55/57, I/55/65, I/56/58, I/57/27, I/59/75,
I/60/46, I/61/56, I/69/50, I/69/51, I/69/80,
I/69/88, I/71/20, I/72/84, I/74/14, I/74/17,
I/74/35, I/74/73, I/88/37, I/89/29, I/95/09,
I/95/124, II/01/63, II/05/79, II/13/63,
II/14/37, II/14/81, II/15/40, II/24/52,
II/25/112, II/28/28, II/28/29, II/35/33

bk. ya ... ya (da, veya, yahut) -1-

y. I/03/04

bk. ya² -59-

y. I/06/147, I/06/41, I/102/16, I/107/59,
I/111/38, I/113/103, I/113/31, I/113/89,
I/121/43, I/122/70, I/123/71, I/137/29,
I/144/25, I/145/96, I/147/15, I/149/11,
I/149/35, I/149/64, I/156/51, I/159/50,
I/161/01, I/161/20, I/18/36, I/21/05,
I/23/10, I/23/15, I/24/16, I/25/54, I/39/104,
I/56/72, I/56/74, I/64/81, I/74/12, I/83/77,
I/87/115, I/92/17, I/94/13, I/98/65, I/99/16,
II/02/54, II/05/07, II/05/38, II/06/75,
II/12/28, II/14/09, II/14/25, II/14/66,
II/16/71, II/18/32, II/23/145, II/28/23,
II/28/24, II/28/86, II/28/88, II/34/28,
II/35/27, II/35/42, II/35/47

bk. ya³ -46-

y. I/06/150, I/103/45, I/107/54, I/11/41,
I/121/23, I/123/26, I/127/53, I/128/75,
I/134/32, I/137/34, I/144/03, I/144/30,

I/145/16, I/145/18, I/145/33, I/145/39,
I/155/49, I/155/73, I/24/59, I/47/01,
I/51/17, I/51/66, I/59/53, I/61/49, I/66/36,
I/79/30, I/80/04, I/80/07, I/80/43, I/87/108,
I/87/54, I/87/60, I/87/77, I/89/29, I/92/53,
I/95/15, I/95/27, I/99/11, I/99/12, II/14/40,
II/23/118, II/23/30, II/28/19, II/35/38

bk. ya⁶ -3-

y. I/06/148, I/79/01, I/81/32

bk. ya⁵ -2-

y. I/157/69, I/52/45

bk. ya⁹ -2-

y. I/56/73, II/03/14

bk. ya¹¹ -1-

y. I/06/136

bk. ya⁴ -1-

y. I/92/36

bk. ya¹⁰ -1-

y. II/23/169

yā : bk. yağ¹ -45-

y. I/109/13, I/111/44, I/121/75, I/28/48,
I/29/16, I/33/151, I/71/26, I/71/41, I/82/17,
I/82/18, I/98/34, II/12/57, II/15/110,
II/15/121, II/15/30, II/16/67, II/32/58

curu y. I/109/13

cūru y. II/39/34, II/39/65

ot y. II/33/78

sāde y. I/01/55, I/51/36

sanı y. II/39/72

sıvı y. II/33/78

hayvansal y.+ lā II/21/21

y.+ lar II/22/41

y.+ ları I/153/69

y.+ lı II/22/41

y.+ nan II/34/101

sāde y.+ nan I/01/55, I/01/56

bk. yağ²

y. I/39/90, II/19/167

y. gūyusu I/01/59

y.+ ımı I/08/105

y.+ ımıza II/21/22

y.+ lı II/33/61

y.+ nan I/01/59
 y. yapar I/51/35
 y. yaparın I/100/08
 y. yaparlâdı I/157/69
 y. yapılırdı I/40/73

yā -49-

y. I/107/12, I/107/38, I/107/59, I/110/63, I/113/122, I/116/53, I/120/59, I/123/22, I/123/39, I/137/20, I/137/34, I/144/19, I/145/49, I/147/44, I/155/55, I/155/99, I/156/45, I/20/84, I/21/82, I/22/06, I/24/08, I/24/67, I/47/24, I/51/11, I/55/37, I/55/70, I/55/73, I/59/31, I/64/44, I/66/52, I/69/33, I/69/55, I/86/06, I/86/26, I/95/07, I/95/74, II/06/65, II/10/101, II/14/26, II/14/42, II/14/69, II/14/71, II/14/76, II/23/167, II/23/202, II/28/12, II/28/57, II/28/77

y. ğabāna II/32/70

yā - : bk. yağ-¹ -15-

y.- dı I/03/26, I/135/41, I/135/42, I/32/24, II/19/146, II/32/42

y.- dıktan I/44/72

y.- dında I/121/07

y.- dī II/19/147

y.- madı I/135/41

y.- madı_ından II/29/92

y.- sa I/139/57, II/19/149

ya' : bk. yo -1-

y. II/07/84

yā_aşlı : Yağışlı, yağış içeren. -1-

y. II/30/15

ya_ut : bk. yahut -1-

y. I/48/09

yab - : bk. yap-² -3-

y.- dıĝ II/12/41

y.- meyo I/152/99

bk. yap-⁴ -1-

y.- dıĝ II/23/02

yaba : Harman savurmaya, kuru ot ve samanları toplamaya yarayan, çatal biçiminde tahta kürek. -5-

y.+ lānan I/68/38

y.+ larının I/130/15, I/74/69

y.+ yna I/124/34

y.+ ynan I/124/33

yaban : 1. Tanınmayan, bilinmeyen, yabancı (yer). -21-

y. I/113/79, I/62/35, I/62/36, I/78/03

y.+ a I/120/18, I/62/35

sözüm y.+ a I/141/19, I/143/52, I/144/46, I/63/61, I/87/62, I/91/57

y.+ da I/37/30

y.+ dalar I/137/52

y.+ dan I/79/71

2. Yerli halktan olmayan, yabancı kimse.

y.+ a I/15/63

y.+ a veriyon I/21/64

y.+ dan I/137/13, I/137/38, II/04/58, II/05/33

yabancı : Tanınmayan, bilinmeyen (kimse veya şey). -26-

y. I/06/142, I/06/143, I/138/30, I/150/49, I/158/07, I/158/09, I/158/52, I/46/85, I/46/90, I/46/92, II/02/16, II/19/35, II/19/36, II/19/37, II/19/38, II/19/43, II/22/47, II/23/38, II/27/57

y.+ lā I/158/08

y.+ ya I/10/94, I/158/51

y.+ yā II/19/33

y.+ ydı I/110/67

y.+ yı II/19/33

y.+ yım II/17/12

yabancı : bk. yabancı -4-

y. I/113/92, II/05/34

y.+ mız II/05/33

yabancı : bk. yabancı -1-

y. II/02/17

yabancı : bk. yabancı -1-

y. I/158/54

yabancı : Yabancı. -1-

y. I/107/03

yabānī : (Bitki için) Özel bir bakım görmekten kendi kendine yetişen. -1-

y. II/30/30

yabe : bk. yaba -1-

y.+ yinen I/68/39

yabı : bk. yaba -1-

y.+ ynan II/06/28

yādan : Makineleri, kapı ve pencerelerin iyi işlemeyen menteşelerini yağlamak için kullanılan, ufak depo gibi bir kısmı ve ince uzun bir borusu olan yağ kabı, yağdanlık. -2-

y.+ da I/82/18

ā_aç y.+ nda I/82/18

yadırga - : Yabancılık duyup tedirgin olmak, alışmamak, ısınmamak. -1-

y.- nıyor I/110/25

yadırgı - : bk. yadırga- -1-

y.- yom I/110/04

yādurmağ : Yağdırmak, yağmasını sağlamak veya yağmasına neden olmak. -1-

yāmır y. II/28/49

yağ : bk. yağ¹ -2-

y.+ ı I/98/65

bk. yağ²

y.+ ı yapallardı I/18/22

yağ : 1. Zeytin, ayçiçeği, mısır, susam, pamuk çekirdeği, haşhaş tohumu gibi bitki meyvelerinden veya çekirdeklerinden elde edilen ve genellikle besin olarak kullanılan, yüksek enerji veren madde. -56-

y. I/111/51, I/111/55, I/129/65, I/132/43, I/82/22, II/15/111, II/39/152, II/39/30, II/39/66

sana y. II/15/122

sarı y. I/121/75

sıvı y. II/15/110, II/15/122

y.+ a I/91/65

y.+ da I/121/75

sarı y.+ da I/121/75

y.+ ı I/132/39, I/26/12, I/26/49, I/27/75

y.+ man I/119/47, I/130/84, I/49/26, I/49/27

y.+ mı I/105/42, I/105/57, I/127/48, I/130/85, I/131/25, II/04/79, II/39/53

sarı y.+ ı I/15/41

y.+ ıyna I/44/80

y. veridi I/118/08

2. Hayvansal ürünlerden elde edilen ve genellikle besin olarak kullanılan, yüksek enerji veren madde.

y. I/98/66

y.+ ı I/102/48, I/102/53, I/96/53, I/98/64, I/98/65

y.+ ı yapıT I/129/13

y.+ ım I/106/14

y.+ ımızı II/20/13

y.+ ımızı yapıdık II/20/13

y.+ ı I/103/58

y.+ ını I/102/47, I/106/14, I/130/85, I/96/53, I/98/60, I/98/65

y.+ ını I/44/43

y.+ ınan I/102/46

y. yapallardı I/18/22

3. Yenilen besinlerin fazlasından, gıdasız kaldığı zaman kullanılmak üzere kalp, mide, bağırsaklar ve böbrek gibi iç organların etrafında, kaslar, dokular arasında depolanan, deri ve kılları dış etkilere koruyan hidrokarbonların ortak adı.

yağı ğarar- : Yüreği kararmak, içine sıkıntı ve karamsarlık çökmek.

y.+ ım ğararırdı I/144/60

yağ - : 1. (Yağmur, kar ve dolu) Gökten yere düşmek. -11-

y.- ādın II/29/87

y.- ardı I/115/34

y.- dı I/121/44

y.- dünün I/130/21

y.- ıcı II/22/60

y.- ınca I/44/72

y.- mayor I/130/56, I/130/57

2. Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

y.- ardı I/130/68

yâğ - : bk. yağ¹ -1-

y.- ıyru II/32/41

yâğ : bk. yağ¹ -1-

y. II/15/110

yağlı : 1. İçine yağ katılarak hazırlanan bir çeşit mayasız çörek. -3-

y. I/26/49

y.+ yı I/26/49

2. İçinde veya üzerinde yağ bulunan.

y. I/26/53

3. Yağlanmış, yağlanarak kullanılmaya veya bir işi yapmaya hazır duruma getirilmiş.

yah - : bk. yak- I² -1-

y. I/88/56

yāh : bk. ya³ -1-

y. I/64/105

yah - : bk. yak- II¹ -1-

ğına y.- arkan II/03/46

yahāla - : bk. yaqala- -1-

y.- dılā II/26/35

yahāT : bk. yahut -1-

y. I/74/75

yahid : bk. yahut -1-

y. I/127/45

yahın : bk. yakın -1-

y.+ da II/19/54

yahit : bk. yahut -2-

y. II/37/91, II/37/97

yahni : Bol soğanla pişirilen et yemeği. -1-

y. II/19/64

yahöt : bk. yahut -1-

y. I/101/44

yāhu : Söylenen söze dikkati çekmek ve anlamını güçlendirmek için kullanılır. -1-

y. I/86/03

yahudi : Hz. Musa'nın dinine mensup kimse, Musevi. -7-

y. I/14/21, I/14/22, I/14/73, I/14/74

y.+ ler I/14/23

yahut : Veya. -2-

y. I/48/46, I/69/17

yahut : bk. yahut -1-

y. I/74/41

yak : bk. yok -1-

y. II/29/44

yak - I : 1. Işık veya ısı vermesini sağlamak. -72-

y. I/45/16, I/77/67

y.- acān I/53/28

y.- adı I/45/49

y.- ādı II/24/91

y.- ādıķ I/32/06, I/64/67, II/24/89, II/24/90, II/34/89

lamba y.- ādıķ I/161/12

y.- ādın II/24/91

y.- ālādı I/72/46, II/34/94

y.- amīyon I/37/21

y.- aŗ I/121/13

y.- ardı I/91/71

y.- āŗdı I/121/13

y.- ardıķ I/15/50, I/161/13, I/18/38, I/18/39

y.- aŗdıķ I/22/24

y.- ārdıķ I/77/66

y.- ardıġ I/15/50

y.- ardıK I/59/62

y.- āŗdıK I/09/57

y.- arın II/33/52

y.- arıs I/03/48, I/36/73

y.- arıS II/08/129, II/33/54

y.- arız I/27/71, I/87/36

y.- arīs I/157/82

y.- arsın II/37/63

y.- arsın I/80/34

y.- ārsın I/80/33

y.- ayörler I/03/52

y.- dı I/145/13

y.- dıķ I/88/48

y.- dım I/88/30, I/88/34, I/88/35

y.- dīmız I/116/04

y.- ıcın I/96/65

y.- ıcın I/96/43

y.- ılıyodū I/146/61

y.- ıP I/16/36

yağ - I

- y.- iyodu II/35/66
y.- iyoduk I/34/39, I/72/47, I/72/48, I/80/32
İamba y.- iyoduk I/57/17
y.- iyolārmış I/72/40
y.- iyom I/67/44
ışūñı y.- iyoñ I/147/54
y.- iyorduk I/16/27, I/16/34
y.- iyorun II/33/53
y.- iyos II/08/115
y.- iyoS II/30/14
y.- iyoZ I/72/38, II/30/15
y.- iyöz I/72/39
y.- iyöz I/72/39
ışūñı y.- madan I/147/54
y.- mıyon I/67/43
2. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. -38-
y. I/95/22
y.- acāñ I/116/46
y.- ādım I/152/57
y.- añ I/116/15
y.- ardık I/129/16
y.- ārdık I/58/89
y.- ardım I/88/57, I/88/58
y.- ardın I/126/66
y.- arım I/116/47
y.- arıs II/08/95
y.- arıS I/116/14
y.- arız I/116/07, I/116/14, I/130/58, I/130/62
y.- arlar I/26/08
y.- arlardı I/102/28, I/87/74
y.- arlarđı I/87/75
y.- arlāđdı I/157/27
y.- arlarıdı I/87/76
y.- arlarımıŞ I/76/15
y.- arlarmış I/98/25
y.- dıla I/98/123
y.- dım I/116/50, I/36/76, I/36/81
y.- ıcāñ I/130/35

- y.- ılır II/21/08
y.- iverem I/77/69
y.- iyos I/90/14
y.- iyoS I/90/14
y.- iyoZ II/15/73, II/21/76, II/30/13
y.- mış I/27/56
3. (Benzin, gaz, odun, kömür vb. yakıt ve yakacakları) Tüketmek. -34-
y.- ādı I/146/41, II/11/21
y.- ādıñ II/27/16
y.- ālādı II/34/87
y.- ardık I/15/32
y.- ārdık I/64/70, II/27/17
y.- ardıK I/130/44, I/87/90
y.- arım I/06/39
y.- arın I/45/66
y.- arıs I/76/74
y.- arıS I/06/42, II/21/80
y.- ārıs I/76/73
y.- arız I/06/40, I/06/47, I/129/68, I/130/63, II/33/44
y.- arlarımıŞ I/76/85
y.- arlarmış I/76/84
y.- iyö I/87/94
y.- iyoduk I/81/04
y.- iyor I/15/34
y.- iyorduğ I/16/28
y.- iyoruz I/06/46, I/130/37
y.- iyos I/76/75
y.- mâyıs I/76/74
y.- mayoruz I/130/38
4. Ateşe vermek, ateşle yok etmek. -12-
y.- ar I/05/38
y.- iyorİā II/07/71
y.- İyün I/101/52, I/101/53
y.- İyölā I/05/32
y.- İyöler I/05/33
y.- maz I/05/33
y.- mış I/35/30
y.- mışla I/24/55

- y.- mışlar I/117/42, II/23/164
 y.- mış I/35/30
 5. Fazla ısıya maruz bırakarak kömürleşmesine, kavrulmasına sebep olmak. -3-
 y.- ar I/51/47
 y.- arım II/16/08
 y.- ıyodu I/74/93
 6. Isı veya ateş etkisine maruz bırakıp hasar görmesine, yanmasına sebep olmak. -2-
 y.- dı I/115/37
 y.- mış I/48/18
 7. Yanıyormuş gibi ısıyıcı sert bir etki yapmak. -1-
 y.- arımış II/25/91
 8. Çok fazla ızdırıp vermek. -1-
 hataş düştüğü yiri y.- ar I/03/38
 9. Büyük zarara uğratmak, geleceğini kötü şekilde etkilemek, felakete sürüklemek. -1-
 kendini y.- Tı I/125/36
 10. Yok etmek, mahvetmek. -2-
 y.- dıla yıkdıla I/108/27
 y.- mış yıkılmış I/108/20
yağ - II : 1. (Yakı, kına vb. için) Uygulamak. -57-
 ğına y.- adı I/145/81
 y.- ālādi I/83/31
 ğınayı y.- ālādi I/82/23
 ğına y.- aīfā II/23/59
 ğına y.- aīfādi I/154/13
 y.- allar I/114/10
 y.- allār I/114/10
 ğına y.- allar I/114/10, I/114/12, I/114/13
 ğına y.- allardı I/34/32
 ğına y.- aḡ I/67/04
 ğına y.- arḡan I/114/12
 ğına y.- ardı I/157/12
 ğına y.- ārdıḠ I/101/36
 ğına y.- arlar I/125/84, I/26/23, I/26/26
 ğına y.- ārlar I/90/46

- y.- arlardı I/67/09
 ğına y.- arlardı I/08/16, I/98/17
 ğınayı y.- arlardı II/37/46
 ğına y.- asıḡ I/101/74
 ğına y.- cāsa II/23/59
 ğını y.- ılcaḡ II/39/145
 ğına y.- ılci I/09/13
 ğına y.- ıldi I/76/19
 kına y.- ılı I/41/09
 ğına y.- ılır I/125/85, I/148/20, I/41/09
 kına y.- ılırdı I/118/16
 ğına y.- ılırdı I/76/18, I/154/13, I/91/40, I/94/69
 ğını y.- ılırdı II/03/21, II/03/22
 y.- ılırdi I/154/14
 y.- ılıyōdu II/06/43
 ğına y.- ılıyōdu II/06/42
 y.- ılı I/154/14
 ğına y.- ılmaz I/114/02
 y.- ılsa I/118/15
 y.- ımırdı I/08/17
 ğına y.- ıyolādi yapıyolādi I/83/30
 y.- ıyolar I/34/32
 ğına y.- ıyor I/67/06
 ğınayı y.- ıyoruz I/106/70
 y.- mıyor I/67/06
 2. Süslemek. -2-
 y.- arlādi I/159/11
 y.- ılırdı I/159/23
yağ - : bk. yağ- I² -2-
 y.- arđın I/121/14
 y.- ārıs II/21/07
yağ - : bk. yağ- I² -1-
 y. I/77/65
yaḠ - : bk. yağ- I² -1-
 y.- dıḡ I/88/48
yaḠ - : bk. yağ- I¹ -1-
 ğına y.- ardıḠ I/101/36
yağ : bk. yok -2-
 y. I/61/45, II/02/35

yağa

yağa : 1. Semt, yer, taraf. -9-

y. I/153/122

y.+ da I/152/28

y.+ dan I/06/31, I/99/63

y.+ lara I/154/69

y.+ mıs I/153/122, I/153/123

2. Giyeceklerin boynun etrafına gelen kısmı ve bu kısma eklenen türlü biçimdeki parça.

y.+ ları I/151/32

y.+ sına I/44/37

yağa paça git- : hiçbir itirazı dinlemeden, zorla -1-

y. paça gidiyom I/01/31

yağá : bk. yağa¹ -1-

y.+ ye I/159/35

yağá : bk. yağa¹ -1-

y.+ ya I/76/52

yağaboyu : Bir kıyı boyunca, etraftaki her yer. -1-

y. I/148/27

yağala - : (Kaçan birini veya bir hayvanı) Tutmak, ele geçirmek, derdest etmek. -3-

y.- dıkları I/61/30

y.- dī I/61/36

y.- rdı I/61/34

yağalā - : bk. yağala- -1-

y. I/75/30

yağalama : Yakalamak işi. -2-

y. I/75/30

y.+ yâ II/15/54

yağalı : Yakalık, ilköğretim öğrencilerinin önlüklerinin üzerine taktıkları yaka. -1-

y.+ nı II/08/80

yağar top : İki grup hâline oynanan, bir grubun diğerini topla vurmaya çalıştığı, diğer grubun ise vurulmamaya çalıştığı bir çocuk oyunu. -1-

y. II/15/50

yağcağ : Yakacak, ısınmak amacıyla kullanılan her çeşit madde. -1-

y. I/73/63

yağcī : <<yakacak+ı (bk. yağcağ) -1-

y.+ mızı I/93/56

yağı : bk. yağa¹ -2-

y. I/74/93

y.+ yı II/39/42

yağılama : bk. yağalama -1-

y.+ yâ II/15/56

yağılı - : bk. yağala- -1-

y.- yamaz II/28/85

yağın : 1. Arada az mesafe bulunan, uzak karştı. -38-

y. I/10/115, I/10/12, I/10/24, I/107/35, I/11/75, I/110/60, I/111/122, I/120/12, I/125/75, I/138/108, I/139/15, I/142/26, I/143/75, I/144/55, I/20/20, I/46/40, I/49/11, I/49/57, I/60/49, I/60/50, I/63/46, I/71/81, I/71/82, I/71/83, I/74/32, I/78/38, I/99/70, II/08/109, II/20/82, II/23/39, II/30/45, II/31/39, II/35/61

y.+ da II/34/09

y.+ ıdı I/134/18

y.+ ıdın I/47/05

y.+ ımışTı I/44/68

y.+ ız I/10/121

2. Aralarında sıkı ilişki ve hısımlık bağı bulunan kimse. -12-

y. akrāba I/125/81

y. akrabalar II/15/104

y. akrābaları I/125/07, I/125/89

y. akrābalarımız I/125/16

y. akrābaya I/66/16

y.+ nāndan II/23/96

y.+ narı I/119/64, I/125/08

y.+ narı veri I/123/26

y.+ narın I/125/83

y.+ narına II/15/34

3. Arada az zaman bulunan, zaman bakımından uzak olmayan. -8-

y. I/01/25, I/121/90, I/14/72, I/155/98, I/75/33, I/95/82, II/32/87, II/33/82

4. Bulunulan yere göre beride olan yer, uzak olmayan yer. -7-

- y. I/97/11
 y.+ da I/01/22, I/27/50
 y.+ ımızda I/61/66
 y.+ narda I/144/55, I/68/47
 y.+ nardan I/125/75
 5. (Sayılarla kullanıldığında) –i bulan, –e erişmesine az bir şey kalmış olan. -2-
 y. I/122/87, II/02/51
 6. Az zaman önce. -1-
 y. I/33/114
yağın - : Yakınmak, (kına, yakı vb.) vücudun herhangi bir yerine sürmek, koymak. -1-
 ğınayı y.- ırladı I/82/28
yağın : bk. yakın¹ -1-
 y. I/78/04
yağında : 1. Yakın bir yerde. -3-
 y. I/01/22, I/27/50, II/34/09
 2. Çok geçmeden.
yağında : bk. yakında² -1-
 y. I/154/69
yağınnı : (<<yakınlık+a) Yakın olma durumu. -1-
 y.+ nna I/03/37
yağış : Devlet tarafından köylülere yakacak ihtiyacını karşılamaları için verilen odun vb. temin hakkı. -1-
 y. veriyolā I/72/41
yağış - : (Söz, davranış vb.) Uygun olmak, yerinde ve iyi karşılanacak tarzda olmak. -2-
 y.- ā gelegaldi II/20/10
 y.- an I/119/64
yağışaklı : Yakışıklı, (erkek için) güzel, gösterişli, alımlı. -3-
 y. I/126/71, I/33/122
 y.+ yın I/33/122
yağışaklı : <<yakışıklı+ i- (bk. yağışaklı) -1-
 y.+ dī I/33/122
yağışağ : Yakışık, uygunluk yakışma, yaraşma. -2-

- y.+ ı I/101/66, I/101/71
yağışdır - : Yakıştırmak, (bir şeyin bir kimse tarafından) yapılabilceğini kabul etmek, uygun görmek, layık görmek. -1-
 y.- ılādı I/125/81
yağışi : <<yakışak+ı (bk. yağışağ) -2-
 y. II/03/57, II/03/58
yağıt : Isı sağlamak amacıyla yakılan sıvı veya katı madde, yakacak. -1-
 y. I/16/28
yağın : bk. yakın¹ -1-
 y. I/24/70
yağlaş - : Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya bütünü ortadan kaldırmak için ileri gitmek. -1-
 y.- ıyo II/25/112
yağlaş - : bk. yaklaş- -1-
 y.- dı I/149/11
yağma : Yakmak (I) işi. -3-
 y.+ sı I/65/15
 y.+ ya I/16/25
 y.+ yı I/116/45
yağmı : Yakma, yakmak (II) işi. -1-
 ğına y.+ ya II/25/54
yağ - : Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek. -8-
 y. I/79/44, I/79/46, I/79/59, I/79/60
 y.- nırdı I/110/29
 y.- r I/02/71
yağ - : Yağlamak, yağ sürmek. -7-
 y.- dık I/44/11
 y.- llādı I/121/117
 y.- rız II/33/63, II/33/66, II/33/70, II/39/43
 y.- rsıy I/71/43
yağ - : bk. yağla- -2-
 y. II/33/62, II/33/83
yalabıg : bk. yalabık² -2-
 yalabıg y. I/145/17
 y. yalabıg I/145/17
yalabık : 1. Parlak, düzgün. -1-

yalebud -

y. I/60/67

2. İkiyüzlü, kaypak.

yalebud - : Yalabıtmak, parlatmak, cilalamak. -1-

y.- uyuduğ II/22/73

yalan : 1. Aldatmak maksadıyla bilerek söylenen gerçeğe aykırı, asılsız söz -19-

y. I/01/74, I/08/102, I/101/59, I/142/16, I/158/32, I/33/119, I/61/45, I/61/65, I/67/35, I/67/47, I/87/96, I/87/97, II/16/78, II/28/51

y.+ ımı I/144/66

y. sölserse I/61/32

y. sölsersem I/61/51

y. söylemiş I/46/82

y. söylüyor I/144/67

2. Asılsız, uydurma, gerçek tarafı olmayan. -4-

dünyā y. I/01/45

y. dünyā II/28/90

y. dünyāda I/44/92

y.+ sın II/07/127

yale - : bk. yāla- -1-

y.- yceñ I/79/59

yālı : bk. yağlı¹ -4-

y. II/16/68

y.+ sını II/16/66, II/16/67

y. verirdiK I/91/67

bk. yağlı² -1-

y. I/07/41

yālı - : bk. yāla- -4-

y.- yalım I/44/09

y.- yo I/120/64

y.- yon II/15/118

y.- yosun I/111/44

yālı - : bk. yāla- -1-

y.- yām I/44/24

yālı : bk. yağlı³ -1-

y. I/153/68

yalık : Mendil, kız isteme merasimi. -2-

y. II/34/20

yālı yüzlü : Bir çeşit çörek. -2-

y. yapardı I/91/66

y. yapardı I/91/66

yalım : bk. yarım -1-

y. yamalak I/98/07

yalın : Çıplak, üryan. -2-

yalın ayak : 1. Malsız mülksüz, maddi imkânı olmayan.

y. ayak I/61/41

2. Ayakları çıplak.

y. ıyak I/24/44

3. Çıplak ayakla.

yalın : bk. yalın -2-

bk. yalın ayak³

y. ayak I/144/36, I/144/39

yalınıs : bk. yalnız² -1-

y. I/97/59

yalınıs : bk. yalnız² -3-

y. I/10/18, I/83/15, I/85/56

yalıñıs : bk. yalnız² -2-

y. II/04/38, II/30/28

yalıñız : bk. yalnız¹ -26-

y. I/101/46, I/102/03, I/113/78, I/147/39, I/15/78, I/15/91, I/38/63, I/72/20, I/72/60

y. başına I/11/68

y. ğaldı I/93/37

y. ğaldıK I/72/19

y. ğaldıK II/26/25

y. ğaldım I/138/124

y. ğaldım I/63/05, I/64/41

y. ğaldı I/75/18

y. ğaldım I/15/79

y. ğalırın I/123/06

y.+ ıdı I/123/75, I/123/77

y.+ ım I/11/34

y.+ ın I/138/16, I/143/78, II/26/08

bk. yalnız² -52-

y. I/01/98, I/06/123, I/06/45, I/06/88, I/10/49, I/108/47, I/112/21, I/116/23, I/122/14, I/122/18, I/122/50, I/122/51, I/122/84, I/123/69, I/133/02, I/134/23,

I/134/62, I/137/49, I/152/51, I/156/21, I/158/43, I/27/34, I/27/36, I/45/59, I/52/86, I/58/40, I/58/82, I/61/09, I/64/28, I/70/18, I/70/75, I/74/15, I/74/98, I/75/01, I/75/10, I/78/05, I/87/53, I/91/70, I/93/16, I/93/24, I/95/12, I/99/48, I/99/58, II/05/80, II/08/104, II/10/29, II/16/102, II/25/16, II/33/11, II/33/23, II/39/181

bk. yalnız³ -3-

y. I/133/55, I/146/30, I/93/40

yālınz : bk. yalnız² -3-

y. I/08/13, I/155/100, I/23/38

yālīğiz : bk. yalnız² -3-

y. I/06/65, II/09/05, II/28/40

yālīğiz : bk. yalnız² -1-

y. I/23/09

yallā : bk. yallah -1-

y. II/34/08

yallah : Haydi, kalk, kalk git. -3-

y. I/153/64, I/153/75, I/39/45

yallāh : bk. yallah -1-

y. I/96/68

yalnız : 1. Yanında başka biri bulunmayan, başkası ile birlikte olmayan (kimse). -1-

y. I/107/31

2. Ancak. -3-

y. I/139/44, I/31/67, I/66/32

3. Sadece.

yalnız başına : Tek başına, sadece kendisi, tek olarak.

yalnız қал- : Yanında kimse olmamak, tek başına bulunmak.

yālınz : bk. yalnız² -1-

y. II/31/04

yalıñs : bk. yalnız² -1-

y. I/110/71

yalıғız : bk. yalnız² -7-

y. I/110/37, I/117/41, I/129/13, I/138/126, I/158/54, I/66/29, I/66/35

yalıғız : bk. yalnız² -1-

y. II/32/43

yama - : Yama koyarak onarmak, yamalamak. -1-

y.- rdım I/124/39

yamá - : bk. yama- -1-

y.- ycan I/124/39

yāma : Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan. -1-

öyne y. yok I/87/81

yamalak : Yarım yamalak söyleyişinde geçer. -1-

yalım y. I/98/07

yamalı : Delik veya eski yerine yama vurulmuş, yama ile onarılmış. -2-

y. I/32/30

yaman : Gücü, etkisi, becerikliliği, ustalığı vb. alışılmışın üstünde olan, usta. -1-

y.+ dı I/150/23

yameç : Yamaç, bir dağ veya tepenin düzlüğe doğru inen yanı. -1-

y.+ te II/20/65

yameş : bk. yameç -1-

y. II/20/65

yamı : bk. yāni -1-

y. II/14/51

yamık : Yamuk, bir tarafa doğru eğik olan. -2-

y. I/48/35

yāmır : Yağmur, atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu yeryüzüne damlalar hâlinde düşen su. -17-

y. I/116/54, I/116/55, II/19/146, II/19/147, II/22/60, II/28/49, II/29/92, II/30/15

y.+ da I/85/30

y.+ ı II/29/87

yāmır du_ası : Kurak zamanlarda yağmur yağması için toplu olarak açık havada yapılan dua.

y. du_ası II/28/49

y. duvāsı I/79/56

y. duvasına I/79/40

y. duvāsına I/79/69

y. duvāsı I/30/51

yāmîr : bk. yāmîr -2-

y. II/19/147

y. duvası I/131/27

yāmîf : bk. yāmîr -1-

y.+ lâ II/01/90

yāmur : bk. yāmîr -5-

y. I/32/24

y. dō_āsı yaparlā I/69/105

y. du_alarımız II/17/31

y. du_āsına I/30/48

y. duvāsı I/131/21

yan : Bir yerin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ yahut solda olan tarafı, bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf, yön, cihet, civar. -420-

y. I/93/15, II/24/77

öt y. I/33/02

y.+ a I/05/68, I/108/23, I/117/41, I/122/33, I/134/23, I/155/57, I/45/68, II/01/23

y.+ ā I/95/52

şeyden y.+ a I/27/06

y.+ da I/06/145, I/10/101, I/10/56, I/10/93, I/111/107, I/120/05, I/122/71, I/124/43, I/133/20, I/152/107, I/153/28, I/153/54, I/161/15, I/21/67, I/21/68, I/24/65, I/30/52, I/31/34, I/34/26, I/44/53, I/60/82, I/64/113, I/67/58, I/68/61, I/70/04, I/70/20, I/74/74, I/79/06, I/79/11, I/81/24, I/83/03, I/86/63, I/93/18, I/99/21

y.+ dā I/122/71

y.+ daķı I/93/17

y.+ daki I/78/01

y.+ dan I/02/38, I/05/22, I/10/97, I/102/22, I/102/23, I/122/17, I/124/35, I/150/35, I/158/01, I/158/26, I/20/25, I/33/65, I/67/57, I/68/13, I/75/30, II/01/36, II/26/05

bi y.+ dan I/130/22, I/130/23, I/155/21, I/155/22, I/54/72, I/55/55, I/75/23, I/87/19, I/96/40, II/19/14

öt' y.+ dan I/83/01, I/83/03

Pi y.+ dan II/19/154

y.+ danım I/71/80

y. gelir I/15/46

y. gözle baķan I/95/73

y.+ ı I/81/34, I/81/51, I/97/24, I/99/15, II/01/24, II/01/53, II/05/29, II/07/72, II/08/41, II/08/42, II/16/08, II/18/19, II/20/67, II/33/71

y.+ ım I/38/55

y.+ ıma I/112/60, I/126/03, I/128/05, I/128/06, I/47/37, I/56/75, I/85/56, II/12/16

y.+ ımda I/06/110, I/06/115, I/104/26, I/112/31, I/113/137, I/113/63, I/120/32, I/120/36, I/122/69, I/15/14, I/18/65, I/33/67, I/43/26, I/48/49, I/63/42, II/14/90, II/22/51

y.+ ımdaķı I/64/40

y.+ ımdı II/33/28

y.+ ımdı II/23/110

y.+ ımiņ I/45/10

y.+ ımızda I/119/18, I/120/05, I/148/34, I/63/46, II/12/11

y.+ ımızdaķı II/08/133

y.+ ımızdı II/07/100

y.+ ına I/101/33, I/107/01, I/107/32, I/107/34, I/107/35, I/107/64, I/11/82, I/113/65, I/120/46, I/120/48, I/121/76, I/123/20, I/123/29, I/123/67, I/125/86, I/129/59, I/137/24, I/138/134, I/146/25, I/157/49, I/161/15, I/161/54, I/161/58, I/25/33, I/25/34, I/26/03, I/39/95, I/45/09, I/49/80, I/55/32, I/55/49, I/57/20, I/60/100, I/63/20, I/65/15, I/65/26, I/71/51, I/74/56, I/76/07, II/15/21, II/19/65, II/22/43, II/33/62, II/34/80

y.+ ınā I/02/11

y.+ ında I/07/39, I/10/97, I/101/16, I/101/41, I/110/20, I/110/23, I/111/87, I/113/122, I/113/77, I/113/79, I/119/17, I/119/38, I/123/12, I/125/81, I/127/54, I/13/41, I/130/29, I/130/30, I/133/23, I/133/52, I/137/20, I/139/48, I/140/56, I/145/56, I/149/14, I/150/30, I/150/31, I/158/04, I/24/42, I/25/34, I/32/45, I/33/145, I/33/74, I/37/02, I/38/62, I/38/69, I/42/42, I/44/32, I/45/06, I/45/32, I/45/63, I/48/04, I/55/13, I/58/33, I/64/43, I/72/22, I/72/68, I/73/65, I/78/50, I/78/51, I/81/52,

I/83/16, I/83/19, I/88/23, I/95/19, I/95/64,
I/95/77, I/98/40, II/06/58, II/19/115,
II/19/117, II/20/25, II/21/47, II/23/121,
II/23/93, II/23/94, II/29/21, II/34/66,
II/34/74, II/35/113, II/39/88

yime de y.+ ında yat I/152/98

y.+ ındakı I/93/10, II/08/97

y.+ ından I/145/66, I/145/67, I/70/15,
II/74/20

y.+ ınđan I/45/44

y.+ ındayın I/33/73

y.+ ıñde I/98/36

y.+ ındı II/02/12, II/05/76, II/06/79,
II/23/23

y.+ ını II/29/38, II/39/151, II/39/166

y.+ ıñı II/11/50

y.+ ıña I/144/19, I/87/05

y.+ ıñda I/63/46, II/13/36

y.+ ıñıza I/05/30, I/161/54, I/161/55

y.+ í II/01/73

y.+ ĩ I/81/33

y.+ ĩna I/44/65, I/45/64, I/68/38, I/68/39,
II/07/97

y.+ ĩnda I/24/41, I/50/16, I/50/17,
I/50/18, I/50/20, I/50/21

y.+ ĩğda I/06/51, I/11/28, I/70/15

y.+ ĩndan I/44/84

y.+ ĩğdaydı I/107/64

y.+ ĩğde I/87/14

y.+ ĩndı II/23/52

y.+ na I/04/72, I/08/76, I/122/04,
I/124/35, I/126/26, I/127/08, I/127/09,
I/133/30, I/133/31, I/136/14, I/141/15,
I/144/19, I/147/40, I/152/110, I/153/109,
I/158/23, I/16/61, I/23/16, I/31/34, I/33/66,
I/33/67, I/35/48, I/39/45, I/45/36, I/47/56,
I/49/17, I/50/63, I/50/74, I/50/76, I/52/87,
I/55/65, I/66/16, I/68/14, I/69/59, I/69/86,
I/71/75, I/79/64, I/81/26, I/81/28, I/87/77,
I/98/60, II/22/49, II/22/50, II/23/113,
II/28/23, II/32/137, II/35/16, II/39/09

y.+ nā II/09/91

y.+ ña I/18/26

öt' y.+ na I/83/03

öt y.+ nā I/81/03

y.+ nāda II/32/51

y.+ nāmız I/20/49

y.+ nāna I/161/42

y.+ nānda I/94/20, II/30/07

y.+ nāndan II/34/74

y.+ narı I/154/66, II/32/62

y.+ narımız I/20/49, I/20/61

y.+ narına I/123/07, I/94/80

y.+ narınā I/135/02

y.+ narında I/36/41

y.+ narı I/81/35

y.+ nı I/100/43, I/138/125, I/152/106,
I/18/19, I/21/15, I/21/68, I/21/74, I/23/58,
I/50/75, I/65/56, I/70/52, I/74/74, I/75/27,
I/77/20, I/81/26, I/87/43, II/19/156,
II/24/100, II/24/101, II/24/103, II/37/95

geri y.+ nı I/158/11

y.+ nımız I/17/82

y.+ nın II/29/49

y.+ nını I/140/46, I/21/74

y.+ nınıñ I/158/56

y.+ nını I/50/74

y. yatmış I/25/50

yan - I : 1. Tutuşmak, alev almak. -27-

y.- ā I/138/97

y.- açak I/138/97

y.- ādı II/35/67

y.- ar I/03/48, I/64/71, I/95/58

farıl farıl y.- ar I/80/41

y.- ārdı I/51/70, I/64/70

y.- ārdı I/64/71

y.- cāk I/84/43

y.- dı I/116/17, I/95/84

y.- dıktan I/106/41

y.- dī I/95/56, I/95/60

y.- iyo I/106/51, II/15/75, II/15/76,
II/33/52, II/35/67

y.- ıyò I/93/10

y.- ıyodu I/80/35

y.- ıyomuş I/117/33

yan - II

- y.- maz I/93/10
2. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. -20-
- y.- an II/31/10, II/31/21
- y.- ar I/126/18
- y.- dı I/126/07, I/126/08, I/126/13, I/126/15, I/27/57, II/07/73, II/17/60, II/31/16
- y.- dī I/24/55, I/24/56
- y.- madı I/27/58
- y.- mayannar II/31/19
- y.- miş II/17/58
3. Çok ızdırıp çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek. -8-
- y.- ar II/38/117
- y.- ār I/03/39
- y.- arım I/03/40
- cızadağ y.- dı I/25/53
- y.- dım I/03/41
- y.- dıñ I/13/42
- y.- sam I/03/39
4. (Fazla ısı nedeniyle) Vücudun bir yeri kızarmak ve yara olmak. -6-
- y.- dı I/115/38, I/115/39, I/45/19
- y.- dım I/45/08
- y.- madı I/115/39, I/115/40
5. Bir yerinde yanığa benzer, acıtıcı, yakıcı bir his duymak. -4-
- y.- dı II/17/59
- y.- ıyom I/86/59
- y.- ıyörüz I/144/04
- y.- masın I/111/34
6. Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek. -4-
- y.- an I/95/57, I/95/61
- için için y.- ıyordu I/95/55
- y.- mışlar I/113/16
7. (Fazla ısıya maruz kalmaktan dolayı) Hasar görmek, kömürleşmek, kavrulmak. -3-
- y.- ağalır I/38/71
- y.- ıp I/07/97

- y.- maz I/40/56
8. Perişan olmak, çaresiz kalmak, büyük zarar görmek. -2-
- y.- dı I/95/48
- y.- dıñ I/89/09
9. Enerji tüketmek. -1-
- y.- ar I/127/52
10. (Isı veya ışık veren şeyler) Çalışır, ısı ve ışık verir duruma gelmek 10. -2-
- y.- ar I/64/75
- yan - II** : Çocuk oyunlarında “hata edip oyun dışı kalmak. -2-
- y.- ārdı I/154/36
- y.- ıyodu I/07/19
- yañ** : bk. yan -5-
- y.+ ına I/134/23
- y.+ ından I/70/80
- y.+ ında II/16/38
- y.+ ındā II/16/38
- y.+ nı I/46/81
- yân** : bk. yan -1-
- y.+ na I/33/113
- yān** : bk. yan -7-
- y.+ da I/58/91, I/70/85, II/05/17
- y.+ daydı I/107/11
- y.+ deydi I/70/27
- y.+ dıydı I/30/12
- y.+ nı I/70/52
- yān -** : bk. yan⁴ -4-
- y.- dı I/115/40, I/58/92
- y.- dım I/45/09
- y.- mıştı I/58/91
- bk. yan⁷ -5-
- y.- dı I/51/70
- bk. yan¹ -9-
- y.- dı I/115/32, II/30/83, II/31/16
- y.- Tı II/30/72
- yāñ** : bk. yan -1-
- y.+ ındı II/16/37
- yan yana** : Birbirinin yanında, birlikte. -9-

y. I/05/68, I/107/07, I/111/114, I/128/43, I/145/63, I/153/110, II/14/44, II/14/45, II/29/15

yanak : Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri. -2-

y. I/77/70

y.+ larından I/95/115

yanasTır - : Yanaşmasını sağlamak. -1-

y.- ı I/74/61

yanaz : İnatçı, ters, huysuz, aksi, hırçın. -1-

y. I/13/28

yanē : bk. yāni -8-

y. I/11/19, I/140/30, II/02/64, II/04/37, II/10/88, II/10/89, II/10/92, II/21/71

yanē : bk. yāni -1-

y. II/21/98

yānē : bk. yāni -9-

y. I/01/17, I/07/60, I/121/108, I/157/37, II/01/17, II/14/78, II/15/47, II/21/63, II/30/72

yangın : Bir şeyin yanmasından ileri gelen ve etrafa yayılıp zarara yol açan büyük ateş. -6-

y. I/115/42, I/126/06, I/126/14, I/27/55, II/31/11, II/31/12

yāngın : bk. yangın -1-

y. II/31/09

yangınnıklı : Yangınlıklı, birbirine bağlı, düşkün, candan seven. -1-

y.+ lar I/113/138

yangın : bk. yangın -1-

y. I/27/56

yanı : bk. yāni -15-

y. I/46/78, I/56/12, I/56/38, I/68/14, I/86/30, I/91/44, I/92/31, I/92/51, I/92/52, I/92/59, I/95/67, I/99/61, II/04/21

yanı : bk. yāni -7-

y. II/15/56, II/15/57, II/15/58, II/21/71, II/23/155, II/26/45

yāni : bk. yāni -17-

y. I/116/40, I/16/05, I/16/09, I/35/15, I/35/22, I/56/25, I/68/14, I/68/19, I/68/26, I/86/25, I/92/10, I/92/15, I/92/29, I/92/35, I/97/10

yanı başı : Hemen yanı, çok yakını. -1-

y.+ na I/40/39

yanı sıra : Yanında, beraberinde, birlikte. -1-

y. I/14/12

yanıg : Yanık, yanmış. -1-

y. II/16/09

yanış - : Derdini paylaşmak, dertleşmek. -1-

y.- ırın I/48/53

yāni : bk. yāni -344-

y. I/01/75, I/03/18, I/03/21, I/03/30, I/03/31, I/05/11, I/05/51, I/05/58, I/05/61, I/07/25, I/07/90, I/09/10, I/103/25, I/105/09, I/105/52, I/106/28, I/106/46, I/106/79, I/106/81, I/109/11, I/109/36, I/109/44, I/110/23, I/110/33, I/110/36, I/110/41, I/111/120, I/111/90, I/113/128, I/116/13, I/117/27, I/117/49, I/117/52, I/117/53, I/120/51, I/120/54, I/121/12, I/121/74, I/123/30, I/125/13, I/125/62, I/129/06, I/129/22, I/129/45, I/129/51, I/129/52, I/129/65, I/131/45, I/132/19, I/132/20, I/132/31, I/133/64, I/138/105, I/138/61, I/141/03, I/141/07, I/141/08, I/141/11, I/141/14, I/141/15, I/141/20, I/141/21, I/141/22, I/141/25, I/142/33, I/142/52, I/142/59, I/146/51, I/147/12, I/147/17, I/147/25, I/147/29, I/147/30, I/147/34, I/147/36, I/147/38, I/147/47, I/147/50, I/147/51, I/147/54, I/149/12, I/149/36, I/149/39, I/150/09, I/150/25, I/150/46, I/150/48, I/150/56, I/151/20, I/154/31, I/154/48, I/155/07, I/155/103, I/155/13, I/155/25, I/155/26, I/155/27, I/155/41, I/155/53, I/155/59, I/155/61, I/155/69, I/155/71, I/155/77, I/155/81, I/155/83, I/156/09, I/156/11, I/156/12, I/156/22, I/156/35, I/156/41, I/156/47, I/156/63, I/156/64, I/157/26, I/157/29, I/157/32, I/16/13, I/16/59, I/161/52, I/17/46, I/20/47, I/23/12, I/23/51, I/23/53, I/23/58, I/28/23, I/31/38, I/31/41, I/32/72, I/32/80, I/33/118, I/33/144, I/33/66, I/34/18, I/41/25, I/41/47,

I/41/52, I/41/83, I/46/04, I/46/05, I/46/127,
I/46/94, I/49/23, I/53/61, I/56/02, I/56/08,
I/56/18, I/56/23, I/56/32, I/56/43, I/56/53,
I/56/56, I/59/15, I/59/20, I/61/02, I/61/05,
I/61/34, I/61/52, I/63/16, I/64/61, I/64/80,
I/68/16, I/68/54, I/68/73, I/69/104, I/69/12,
I/69/23, I/69/29, I/69/78, I/71/71, I/74/48,
I/74/81, I/75/11, I/75/17, I/75/30, I/75/44,
I/76/63, I/76/67, I/76/73, I/78/27, I/78/36,
I/81/22, I/86/21, I/86/25, I/92/04, I/92/06,
I/92/07, I/92/09, I/92/12, I/92/17, I/92/19,
I/92/22, I/92/26, I/92/36, I/92/39, I/92/41,
I/92/49, I/92/50, I/92/53, I/92/58, I/92/60,
I/93/10, I/93/13, I/93/14, I/93/21, I/93/26,
I/93/27, I/93/28, I/95/26, I/96/48, I/96/85,
I/97/58, I/99/19, I/99/33, I/99/43, I/99/57,
I/99/58, I/99/59, I/99/62, I/99/67, I/99/72,
II/01/10, II/01/25, II/01/66, II/01/79,
II/02/05, II/02/100, II/02/26, II/02/51,
II/02/57, II/02/65, II/03/64, II/03/74,
II/04/12, II/04/14, II/04/15, II/04/86,
II/06/16, II/06/74, II/06/78, II/06/84,
II/07/112, II/07/119, II/09/66, II/10/14,
II/10/20, II/10/21, II/10/23, II/10/25,
II/10/33, II/10/39, II/10/63, II/10/71,
II/10/76, II/10/80, II/10/82, II/10/84,
II/10/96, II/11/21, II/14/31, II/15/37,
II/15/80, II/15/84, II/16/26, II/19/08,
II/19/103, II/19/118, II/19/12, II/19/126,
II/19/133, II/19/147, II/19/22, II/19/31,
II/19/58, II/21/48, II/21/94, II/22/42,
II/23/126, II/23/140, II/23/147, II/23/148,
II/24/07, II/24/33, II/24/62, II/26/19,
II/26/40, II/28/75, II/28/95, II/30/03,
II/30/07, II/30/28, II/30/31, II/30/34,
II/30/35, II/30/74, II/30/84, II/35/03,
II/35/101, II/35/108, II/35/112, II/35/45,
II/35/46, II/35/55, II/35/57, II/35/61,
II/35/76, II/35/78, II/35/83, II/35/89,
II/38/115, II/38/116, II/38/49, II/38/50,
II/38/72, II/38/85, II/38/86, II/39/189,
II/39/75, II/39/76

y. vuruluncā I/151/40

yāni : bk. yāni -8-

y. I/142/54, I/50/59, I/61/64, II/02/03,
II/02/59, II/05/85, II/10/46, II/35/104

yāni : bk. yāni -3-

y. I/41/18, II/06/16, II/23/190

yāni : bk. yāni -1-

y. I/142/42

yāni : Anlatılmak, açıklanmak istenen bir hükümden önce “Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki, sözün kısası, senin anlayacağın” anlamlarında kullanılır. -544-

y. I/01/47, I/01/54, I/01/65, I/01/70,
I/02/20, I/02/51, I/04/30, I/05/17, I/05/24,
I/05/30, I/05/45, I/05/49, I/05/62, I/07/43,
I/07/90, I/09/11, I/09/65, I/09/79, I/10/117,
I/10/120, I/10/60, I/10/88, I/103/14,
I/103/29, I/105/14, I/105/20, I/105/22,
I/105/29, I/105/35, I/105/50, I/105/60,
I/106/01, I/106/03, I/106/04, I/106/05,
I/106/07, I/106/08, I/106/09, I/106/11,
I/106/15, I/106/23, I/106/24, I/106/25,
I/106/26, I/106/27, I/106/29, I/106/31,
I/106/33, I/106/34, I/106/36, I/106/38,
I/106/44, I/106/45, I/106/47, I/106/54,
I/106/56, I/106/63, I/106/71, I/106/72,
I/106/77, I/106/79, I/106/80, I/110/16,
I/110/18, I/110/24, I/110/25, I/110/26,
I/110/37, I/110/48, I/110/67, I/111/09,
I/111/27, I/111/37, I/111/39, I/111/90,
I/112/01, I/112/68, I/112/81, I/113/23,
I/113/79, I/117/03, I/117/05, I/117/21,
I/117/43, I/118/09, I/118/19, I/120/10,
I/120/36, I/120/40, I/121/33, I/121/79,
I/122/05, I/122/21, I/122/72, I/122/81,
I/125/12, I/125/14, I/125/16, I/125/31,
I/125/36, I/125/38, I/125/39, I/125/71,
I/125/72, I/127/31, I/129/20, I/131/64,
I/137/39, I/138/108, I/138/132, I/138/135,
I/138/21, I/138/30, I/138/79, I/138/81,
I/138/92, I/139/17, I/139/28, I/139/36,
I/139/51, I/140/56, I/140/70, I/141/21,
I/141/23, I/141/29, I/143/31, I/146/17,
I/146/57, I/146/65, I/146/73, I/147/07,
I/147/14, I/147/16, I/147/17, I/147/21,
I/147/23, I/147/24, I/147/32, I/147/34,
I/147/36, I/147/37, I/147/38, I/147/44,
I/147/47, I/147/48, I/147/52, I/147/55,
I/147/57, I/147/58, I/147/60, I/149/51,
I/149/55, I/150/21, I/150/24, I/151/01,
I/151/02, I/151/32, I/154/50, I/155/44,
I/155/53, I/155/63, I/155/95, I/156/08,
I/156/09, I/156/17, I/156/25, I/156/26,
I/156/29, I/156/32, I/156/54, I/156/68,
I/157/07, I/157/16, I/157/18, I/157/27,
I/157/39, I/157/40, I/157/46, I/157/58,
I/157/62, I/157/64, I/157/66, I/157/69,

- I/157/72, I/157/76, I/157/83, I/157/84, I/16/08, I/16/11, I/16/22, I/16/60, I/20/01, I/20/12, I/24/20, I/28/29, I/29/18, I/30/20, I/32/64, I/34/16, I/34/20, I/34/31, I/34/54, I/34/58, I/34/60, I/35/07, I/35/09, I/35/24, I/35/31, I/35/43, I/35/44, I/35/56, I/35/59, I/35/63, I/36/25, I/37/16, I/38/18, I/41/14, I/41/18, I/41/20, I/41/34, I/41/38, I/41/48, I/41/57, I/41/65, I/41/78, I/41/81, I/41/89, I/41/90, I/44/76, I/46/05, I/46/09, I/46/101, I/46/13, I/46/14, I/46/24, I/46/25, I/46/28, I/46/51, I/46/54, I/46/55, I/46/62, I/46/76, I/46/95, I/46/96, I/49/03, I/49/12, I/49/28, I/49/35, I/49/38, I/49/39, I/49/41, I/49/44, I/49/47, I/49/65, I/50/45, I/53/28, I/53/38, I/53/56, I/53/59, I/53/68, I/53/76, I/53/78, I/56/06, I/56/08, I/56/25, I/56/29, I/56/30, I/56/32, I/56/36, I/56/41, I/56/43, I/56/49, I/56/56, I/56/57, I/56/63, I/56/64, I/59/24, I/59/29, I/60/35, I/61/37, I/61/61, I/61/68, I/64/26, I/68/06, I/68/27, I/68/30, I/68/45, I/68/57, I/69/03, I/69/08, I/69/23, I/69/48, I/69/72, I/69/76, I/71/03, I/71/05, I/71/27, I/71/48, I/71/59, I/71/66, I/71/67, I/71/80, I/71/81, I/71/82, I/71/83, I/73/02, I/73/21, I/73/28, I/73/50, I/73/53, I/75/17, I/75/24, I/76/14, I/76/34, I/76/42, I/76/61, I/76/82, I/78/01, I/78/14, I/78/23, I/78/54, I/81/23, I/87/123, I/89/19, I/91/60, I/92/11, I/92/19, I/92/33, I/92/60, I/93/18, I/93/20, I/93/27, I/95/123, I/95/41, I/96/08, I/96/15, I/96/44, I/96/48, I/96/84, I/98/77, I/99/07, I/99/08, I/99/14, I/99/15, I/99/22, I/99/27, I/99/29, I/99/31, I/99/32, I/99/35, I/99/37, I/99/38, I/99/46, I/99/48, I/99/49, I/99/57, I/99/63, I/99/71, I/01/07, I/01/75, I/02/08, I/02/64, I/02/66, I/03/73, I/04/06, I/04/45, I/04/58, I/04/68, I/04/77, I/04/82, I/06/09, I/06/17, I/06/37, I/06/39, I/06/66, I/06/73, I/06/82, I/06/84, I/09/10, I/09/16, I/09/19, I/09/30, I/09/40, I/09/47, I/09/54, I/09/55, I/09/61, I/09/69, I/09/73, I/09/77, I/09/99, I/10/25, I/10/50, I/11/38, I/11/61, I/13/03, I/13/05, I/13/08, I/13/11, I/13/18, I/13/19, I/13/28, I/13/47, I/13/57, I/13/62, I/14/90, I/15/07, I/15/100, I/15/107, I/15/120, I/15/13, I/15/16, I/15/18, I/15/19, I/15/29, I/15/30, I/15/32, I/15/35, I/15/43, I/15/45, I/15/48, I/15/59, I/15/60, I/15/72, I/15/76, I/15/78, I/15/80, I/15/81, I/15/83, I/15/85, I/15/86, I/15/88, I/15/89, I/15/96, I/15/97, I/16/46, I/16/51, I/17/31, I/17/74, I/19/09, I/21/06, I/21/10, I/21/101, I/21/28, I/21/32, I/21/34, I/21/41, I/21/43, I/21/53, I/21/65, I/21/81, I/21/85, I/21/95, I/22/35, I/22/63, I/22/69, I/23/127, I/23/135, I/23/50, I/24/27, I/24/32, I/24/40, I/25/04, I/25/16, I/25/27, I/25/28, I/25/36, I/25/41, I/25/72, I/25/78, I/26/32, I/26/42, I/26/49, I/27/18, I/28/19, I/33/34, I/34/104, I/34/105, I/34/106, I/35/05, I/35/09, I/35/107, I/35/109, I/35/17, I/35/44, I/35/54, I/35/61, I/35/73, I/35/85, I/35/88, I/35/95, I/37/122, I/37/25, I/38/07, I/38/09, I/38/14, I/38/97
- y. viremen I/43/36
y. yaparız I/157/62, I/90/86
y. yaparsaŋ I/106/34
- yānī** : bk. yahni -2-
sulu y. I/26/09, I/26/10
- yānī** : bk. yāni -10-
y. I/02/23, I/05/52, I/05/60, I/147/25, I/24/35, I/44/28, I/06/28, I/06/72, I/38/41
- yānī** : bk. yāni -15-
y. I/33/143, I/19/100, I/19/104, I/19/108, I/19/111, I/19/116, I/19/130, I/19/131, I/19/134, I/19/53, I/19/54, I/19/58, I/19/83, I/19/88, I/19/90
- yānī** : bk. yāni -27-
y. I/03/31, I/03/74, I/05/01, I/109/13, I/109/30, I/129/30, I/150/19, I/157/75, I/31/46, I/50/43, I/50/59, I/50/60, I/50/62, I/56/41, I/95/62, I/95/81, I/02/55, I/02/60, I/02/83, I/10/99, I/19/34, I/22/45, I/28/71, I/28/80, I/30/75, I/39/110, I/39/56
- yānī** : bk. yāni -12-
y. I/05/13, I/10/45, I/106/53, I/140/35, I/140/38, I/156/27, I/157/44, I/157/80, I/157/86, I/41/26, I/50/48, I/56/60

yānķı : Bir sesin bir yere çarpıp geri döner-
rek tekrar duyulması ve bu şekilde duyulan
ses, aksiseda. -1-

y. yapmıyyo II/05/49

yanma : Çok güçlü ve derin bir aşkla sev-
mek, aşk ateşine düşmek işi. -1-

y. ütünme I/47/08

yanmaz : Isı etkisiyle üzerindeki veya
içindeki maddenin yanmasına karşı daya-
nıklı. -1-

y. tavalar I/40/24

yanmıķ : bk. yanığ -1-

y. ot bitēr mi I/52/95

yanmış : 1. Yanmış, doğru olmayan, hata-
lı. -3-

y. I/138/125, II/23/128, II/26/28

2. Aslına uygun olmayacak şekilde, ha-
talı olarak.

y. II/23/128

3. Hak ve hukuka uymayan, olması ge-
rektiği şekilde ve dürüstçe olmayan.

y. I/138/125

yanmız : bk. yalnız² -1-

y. II/02/84

yanmız : bk. yalnız² -1-

y. II/01/86

yanı - : (Bir olay bir yerde) Etkisini gös-
termek, (oraya) ulaşmak, intikal etmek,
aksetmek. -1-

y.- yor I/23/59

yansid - : Yansıtmak, aktarmak, göstermek,
aksettirmek. -1-

y.- amadı I/24/67

yansımā : Ses taklidi (kelime), yansımālı,
onomatope. -1-

y. I/95/102

yansımālı : Yansımā, onomatope. -3-

y. I/95/102, I/95/108, I/95/116

yanğ : bk. yan -2-

yanğ y.+ a I/04/46

y. yaña I/04/46

yanğ - : bk. yan-³ -1-

y.- ar I/95/35

yanğın : bk. yanğın -3-

y. manğın yapmasınna I/65/35

y. muğın I/03/32

y. ölmüş II/17/58

yanğın : bk. yanğın -1-

y.+ ĩā II/01/90

yanğz : bk. yalnız² -1-

y. II/17/90

yap - : 1. Hazırlamak. -825-

y. I/119/14, I/35/04, I/40/54, I/40/56,
I/49/29, I/52/41, I/96/59, II/19/49

y.- ā I/152/46, II/19/83, II/30/48,
II/33/83, II/35/78

y.- āķan II/07/90

y.- abilene I/30/47

y.- a'bilij I/40/32

y.- abilise II/32/66

y.- acak I/44/60

y.- acaķ I/60/68

y.- acām I/54/40

y.- acan I/45/03, I/67/16

y.- acān I/08/37

y.- aceksān II/15/119

y.- acıysaķ I/26/48

y.- adı I/152/16

y.- ādı I/04/65, I/07/34, II/35/76,
II/37/115

y.- ādıķ I/07/103, I/09/61, I/152/113,
I/154/52, I/29/22, I/31/16, I/33/148,
I/33/43, I/33/52, I/33/92, I/33/94, I/44/25,
I/44/26, I/44/27, I/65/58, II/08/81, II/12/31,
II/16/68, II/32/61

y.- ādığ I/02/64, I/152/44

y.- ādıķ I/02/64

y.- ādım I/152/82, I/152/83, I/30/19,
I/30/26, II/16/88

y.- āđım I/152/98

y.- ālā I/75/25, II/34/91

y.- alādı I/82/32

y.- ālādı I/33/104, I/33/152, I/82/33, I/67/19, I/73/57, I/73/58, I/89/11, II/06/70, I/83/24, II/34/103, II/34/104, II/34/90, II/19/66, II/19/67
II/34/92, II/34/94, II/34/96

işli börek y.- ālādı II/34/92

y.- āladī I/33/148, I/33/149

y.- ālamış II/19/71

y.- ālamıştı II/19/71, II/19/72

y.- alım I/05/57, II/33/80

y.- alla II/35/44

y.- allā I/03/37, I/03/56

y.- alīā II/32/23

y.- alīā II/16/20, II/23/48, II/26/33

y.- alīā II/32/55

y.- alīā II/08/94

y.- allādı I/121/53

y.- alīādı I/154/21

y.- allar II/15/31

y.- alīar I/40/21

y.- alīār II/23/48

y.- alīardı II/03/38

y.- alīardı II/11/13

y.- alīardı II/24/55

y.- am I/26/66, I/63/31, I/67/38

y.- amadık I/83/59

y.- amadım II/22/83

y.- ameycāsınız I/152/47

y.- amıyo I/129/28

y.- amıyon I/10/19

y.- amıyön I/10/21

y.- amīyon I/37/40

y.- an I/26/65, I/41/38, I/83/58, II/32/65

y.- annā I/153/24

y.- annar I/67/19

y.- annar II/37/105

y.- annarı II/30/76

y.- aṇ I/04/60, I/116/48, I/121/86, I/132/21, I/60/63

y.- ar I/03/57, I/08/32, I/101/19, I/121/74, I/124/15, I/124/22, I/132/13, I/132/50, I/18/74, I/36/50, I/48/05, I/51/47, I/67/19, I/73/57, I/73/58, I/89/11, II/06/70, I/83/24, II/34/103, II/34/104, II/34/90, II/19/66, II/19/67
II/34/92, II/34/94, II/34/96

y.- aṇ I/121/82, I/83/78, II/39/95

y.- ār I/67/19

y.- ardā I/154/21

y.- ardı I/04/65, I/11/44, I/128/74, I/150/23, I/37/27, I/39/89, I/91/66, I/98/56

y.- ārdı I/04/65

y.- ardık I/08/41, I/102/43, I/11/44, I/115/56, I/129/11, I/129/15, I/13/10, I/14/38, I/153/21, I/153/27, I/21/90, I/36/49, I/51/48, I/76/37, I/96/45, I/96/52, II/25/48, II/37/103, II/37/108, II/37/109

y.- aṛdık I/33/57, II/37/89

y.- ārdık I/50/38, I/58/26, I/90/77

y.- āṛdık I/33/94

ekmeg y.- ardık I/10/10

y.- ardık I/07/104, I/115/57, I/13/16, I/130/90, I/14/38, I/153/27, I/21/18, I/26/67, I/60/27, I/90/72

y.- aṛdık II/37/98

y.- āṛdık I/51/49, I/51/50

y.- ardım I/40/27, I/73/15, I/73/22, I/91/32

y.- āṛdım I/37/20, I/37/26

y.- ardın I/128/32

y.- ardın I/96/59

y.- ardī I/91/66, I/91/77

y.- arım I/111/49, I/116/43, I/132/46, I/40/57, II/33/82, II/37/71, II/37/72, II/37/87

y.- arın I/10/13, I/10/14, I/100/08, I/148/47, I/52/36, I/54/41, II/33/53

y.- arıs I/03/107, I/132/32, I/132/39, I/36/54, I/36/68, I/40/26, I/40/28

y.- arıS I/03/54, I/03/55, I/101/18, I/102/54, I/103/11, I/109/37, I/11/37, I/11/38, I/111/06, I/111/08, I/111/40, I/111/41, I/111/74, I/111/75, I/116/06, I/116/12, I/127/43, I/129/12, I/129/63, I/130/64, I/132/13, I/132/17, I/157/80, I/26/62, I/31/15, I/32/36, I/36/58, I/40/56, I/48/05, I/51/41, I/60/22, I/60/23, I/60/25, I/70/33, I/70/40, I/90/75, I/90/76, I/90/85,

- I/97/31, I/97/32, II/19/63, II/19/65, II/32/02, II/32/03, II/32/106, II/35/91, II/37/127, II/37/68, II/39/60, II/39/61
- y.- āriS I/04/42
- y.- arız I/02/31, I/07/99, I/08/38, I/101/14, I/103/10, I/103/46, I/103/51, I/11/38, I/11/39, I/111/45, I/111/66, I/129/13, I/130/69, I/148/56, I/157/36, I/157/37, I/157/61, I/157/62, I/26/61, I/26/62, I/31/10, I/31/11, I/31/17, I/31/22, I/39/05, I/40/43, I/40/45, I/51/43, I/62/38, I/71/32, I/71/36, I/71/40, I/71/41, I/71/42, I/73/51, I/76/38, I/79/82, I/84/08, I/86/15, I/90/77, I/90/79, I/90/83, I/90/84, I/90/85, I/90/86, I/91/27, I/97/31, I/97/32, I/97/33, I/97/35, II/11/25, II/18/12, II/18/26, II/23/209, II/27/44, II/27/45, II/27/46, II/27/47, II/29/102, II/32/34, II/32/96, II/33/63, II/35/90, II/37/68
- y.- arız I/71/36
- y.- arız I/116/05
- y.- āriz II/19/158
- y.- arūm I/132/21
- y.- arīs I/71/37
- y.- arīS I/101/11, I/129/13, I/26/67, I/60/24, I/79/78
- y.- arīz I/31/15, I/71/29, I/71/38, I/84/37, I/91/27
- y.- arlā II/19/64
- y.- arlādı I/157/70, I/33/154, I/33/155, I/73/17
- y.- arlādı I/97/44
- y.- arlāmı II/37/126
- y.- arlar I/02/14, I/09/34, I/105/54, I/76/27
- y.- arlāf I/157/62
- y.- arlardı I/08/30
- y.- arlarımı II/76/22
- y.- arlarmı II/76/12, I/76/22, I/76/27
- y.- arsa II/111/33, I/129/59
- y.- arsā II/109/35
- y.- arsa II/38/75
- y.- arsin I/121/81, I/33/98, I/40/53
- y.- arsin I/97/40, I/97/46, I/97/47, II/37/118, II/37/12
- y.- arsin II/37/95, II/37/97
- y.- āsa II/40/33, I/40/51
- y.- āsin I/32/62, I/40/49
- y.- āsin I/152/87, I/30/43, II/18/25, II/32/66, II/37/90, II/37/96
- y.- āsiniz II/32/81
- y.- āyo II/35/75, II/35/76
- y.- ayolar I/90/79
- y.- ayörü I/51/56
- y.- caksan II/39/66
- y.- caksan II/15/119
- y.- cam I/103/46, I/67/15
- y.- cāmız II/18/13
- y.- can I/111/65, I/83/58, II/18/15
- y.- cân I/94/12
- y.- cān I/111/66
- y.- cāsa II/128/73, I/60/62
- y.- cāsā II/128/73
- y.- cāsın I/29/09, II/18/29
- y.- caz I/60/26
- y.- cāz I/130/87
- y.- ce II/71/39, I/71/43
- y.- cesā II/71/42
- y.- cēsā II/71/39
- y.- dı I/101/16, I/91/68
- y.- dık I/132/51, I/30/29
- y.- dıkdı I/158/38
- y.- dıkları I/89/14
- y.- dıı II/29/43
- y.- di II/51/70
- y.- dilā I/30/56
- y.- dım I/101/15, I/101/16, I/109/41, I/109/42, I/116/51, I/152/89, I/152/90, I/19/14, I/28/46, I/40/69, I/94/13, II/03/09, II/22/36, II/22/85, II/29/96
- y.- dın I/19/14
- y.- dırīādı I/152/90
- y.- dıydık I/51/69
- y.- dıydım I/28/21

- y.- dī I/19/17, I/91/67
y.- dīdığ I/39/03
y.- dūmız I/111/63, I/51/41, I/62/40
y.- dūmızdan I/111/39
y.- dūmızı I/04/35
y.- dūn II/15/116
y.- dūŋ I/116/49, I/40/45
y.- elġārdı II/11/12
y.- em II/12/85, II/38/47
y.- eyöllē II/32/52, II/32/57
y.- ıbilirsēm II/15/88
y.- ıcaK I/19/19
y.- ıcığını I/89/11
y.- ıcın I/100/22, I/96/65
y.- ıcıŋ I/102/82
y.- ıldıydı I/51/69
y.- ılıcık I/103/34
y.- ılıdı I/146/46
y.- ılıdī I/146/46
y.- ılır I/04/48, I/05/55, I/118/08, I/118/19, I/128/32, I/26/03, I/26/09, I/36/63, I/36/74, I/62/10, I/97/45, I/97/46, II/35/43, II/35/77
y.- ılırdı I/04/36, I/118/07, I/151/13, I/151/17, I/26/66, I/33/148, I/40/73, II/03/18, II/15/34, II/23/54
y.- ılırdın I/04/32
y.- ılıyo I/105/24, I/129/59, I/151/16, I/97/35, I/97/36, II/23/52
y.- ılıyōdu II/23/46
y.- ılıyon II/19/73
y.- ılıdī I/04/37
y.- ılmaz I/62/14
y.- ılmıyō II/19/72
y.- ınca I/22/39
y.- ıncı II/18/29
y.- ıp I/102/61, I/45/62, I/56/46, I/71/46, I/90/09
y.- ıP II/32/62
y.- ıve I/86/14
y.- ıvırdı I/107/24
y.- ıvırın I/52/42
y.- ıyım I/132/47
y.- ıyın I/52/41
y.- ıyo I/30/20, I/40/14, I/40/15, I/44/60, I/83/58
y.- ıyō I/100/35
y.- ıyodu II/15/84
y.- ıyōdu I/37/25
y.- ıyoduK I/102/64, I/132/15, I/83/27, I/84/20, I/85/27, I/94/18, I/98/89, II/15/78, II/15/81, II/25/48, II/25/50, II/25/51, II/39/123
y.- ıyōduK I/103/45
y.- ıyōduK II/21/35
y.- ıyoduğ II/22/67, II/22/71
y.- ıyoduK I/120/61, I/72/57
y.- ıyodūK I/72/57
y.- ıyōdum I/152/90
y.- ıyodun I/128/34
y.- ıyoduŋuz I/29/02
y.- ıyola I/111/60, I/76/60, II/37/82
y.- ıyolā I/76/59, I/79/81, II/17/37
y.- ıyolādı II/35/74
y.- ıyolar I/20/45
y.- ıyōlar I/105/54
y.- ıyolārdı II/15/79
y.- ıyollar I/129/27
y.- ıyom I/90/15, I/90/18, II/15/87, II/15/88, II/15/89, II/37/73, II/37/85
y.- ıyóm I/40/58
y.- ıyōm II/39/24, II/39/25
y.- ıyon I/30/29, II/22/83, II/22/86, II/29/99
y.- ıyonŋ I/76/34
y.- ıyōŋ I/79/96, I/96/64
y.- ıyonuS I/98/77
y.- ıyonuz I/84/04, I/98/77
y.- ıyor I/132/28
y.- ıyorlā I/83/64
y.- ıyoru I/106/77
y.- ıyurun I/54/54, I/54/56

y.- ıyorus I/132/16
y.- ıyorus I/105/55, I/116/30, I/130/67, I/19/02, I/54/39, I/84/07, I/84/10, I/84/13, I/84/41
y.- ıyos I/103/54
y.- ıyoS I/102/61, I/103/41, I/111/39, I/111/62, I/143/20, I/154/20, I/32/36, I/32/37, I/74/83, I/90/79, I/97/31, I/98/76, II/15/106, II/19/78, II/37/98
y.- ıyóS II/29/73
y.- ıyös I/157/79
y.- ıyös I/32/34
y.- ıyosun I/111/56, II/15/123
y.- ıyosunçuz II/38/107
y.- ıyoz I/102/62, I/105/38, I/105/41, I/132/18, I/153/23, I/19/13, I/40/42, I/44/13, I/44/14, I/84/16, I/84/30, I/97/30, I/97/31, I/98/74, I/98/88, II/15/106, II/15/109, II/15/74, II/19/78, II/22/68, II/29/98, II/37/70, II/37/98
y.- ıyoğ I/19/18
y.- ıyöz I/100/35, I/157/44, I/70/33
y.- ıyös I/40/57
y.- ıyuduğ II/22/80
y.- ıyuduK II/22/74
y.- ıyulā II/17/41
y.- ıyular II/17/41
y.- ıyurun II/22/81
y.- ıyurus I/130/67
y.- iliyo II/15/35
y.- ıp I/51/50
y.- ıyım I/40/81
y.- ıyin I/10/21, I/119/15, I/36/84
y.- ıyın I/22/38
y.- ıyoduk II/22/75
y.- ıyöduK I/09/33
y.- ıyólar I/09/50
y.- ıyoS II/22/81
y.- ıyös I/40/12
y.- ıyoS II/12/83
y.- ıyós I/09/37
y.- ıyoz II/22/75

y.- iyöz I/40/69, II/11/30
y.- iyoz I/04/41
y.- iyöz I/04/64, I/09/65
y.- iyöz I/09/65
y.- iyöz I/40/20
y.- iyölİā II/23/47
y.- iyöm I/40/31
y.- iyös I/40/12
y.- iyöz I/40/19, II/12/84, II/15/71
y.- iyüz I/40/11
y.- madan I/54/42
y.- mādān II/39/97
y.- madı II/25/86
y.- madık I/130/87, I/33/51, I/98/87
y.- madım I/102/64, I/111/62
y.- madūmız I/51/41
y.- maS I/132/49
y.- mās I/152/46
y.- mayam I/31/17
y.- mayıS I/130/43
y.- mayız I/84/19, II/37/82, II/37/83
y.- mayorun I/107/72, I/109/37
y.- mazdık I/07/104
y.- mazlā I/03/51
y.- mazlar I/03/57
y.- meyiz I/70/34, I/70/48, I/70/52, II/39/76
y.- mēyoz I/153/24
y.- mış I/107/72, I/117/24, I/19/18, I/33/143
y.- mışlar I/129/42
y.- mıyız I/51/40
y.- mıyolar I/90/70
y.- mıyon I/102/61
y.- mıyösuñ II/06/70
y.- mıyoz I/111/63, I/98/87, II/22/70, II/37/105
y.- mıyöz I/103/45
y.- miyız I/36/74
y.- miyoduğ I/04/37
y.- miyöz I/40/70

- y.- tı I/26/60
y.- tık I/33/51, I/36/76, I/44/82
y.- Tık I/83/59
y.- tıklāmız I/60/26
y.- tıktan I/90/16
y.- Tı_ın I/40/54
y.- Tılar I/125/33
y.- tım II/19/51, II/37/109, II/37/85, II/37/86
y.- Tım I/22/40, I/40/38, I/44/58, I/44/35, II/14/38, II/14/39 I/91/31
y.- tın I/83/60
y.- Tı II/20/81
y.- tım II/19/50
y.- ve I/28/43
y.- vedi I/87/83
y.- verey_ın I/28/45
y.- veriydim I/91/01
y.- veryolardı I/83/03
2. Ortaya koymak, gerçekleştirmek, meydana getirmek. -379-
y. I/11/62, I/11/72, I/152/135, I/154/60, I/158/41, I/44/58, I/65/20, II/21/37
y.- a I/21/55
yapa y.- a I/16/08
y.- a yapa I/16/08
y.- abilceK I/152/123
y.- abildim I/18/66
y.- abilir I/42/56
y.- acaK Tı I/97/06
ne y.- acan I/45/41
y.- acan I/06/116, I/06/99, I/42/76
y.- acaz II/22/88
y.- acāz I/41/53
y.- ādı I/152/17, II/12/37, II/16/32
y.- adık I/155/26, I/155/51
y.- ādık I/146/48, I/152/108, I/155/51, I/31/28, I/33/93, I/58/47, I/58/90, I/59/57, II/12/37
y.- ādıĝ I/31/35
y.- ādıK I/152/62, I/31/29
y.- ādım I/152/20
y.- aĝodum I/36/80
y.- allā I/44/64, II/35/71
y.- allādi I/151/36, I/64/109
y.- alġādi II/23/197
y.- alġādi I/146/64, I/154/45, II/23/41
y.- alġādi I/146/63
y.- allar I/119/77, II/14/46
y.- allardı I/118/12, I/119/67, I/121/05, II/35/64
y.- alġardın II/25/65
y.- am I/52/32, I/69/49
y.- ām I/148/40, I/58/45
y.- amadı I/125/53, I/146/69
y.- amadıĝ I/03/84
y.- amadıK I/46/33
y.- amadım I/65/51
y.- amadıñ I/146/67
y.- amam I/67/65, II/29/84
y.- amañ I/125/53
y.- amaycan I/15/82
y.- amayız I/119/10
y.- amayıS I/48/29
y.- amáyıS II/08/128
y.- amayom I/108/17
y.- amayyoru I/138/53
y.- amaz II/20/37
y.- ameyyoruñ II/32/16
y.- amıycaK I/152/123
y.- amıyınca I/152/50
y.- amıyo I/146/70, II/29/91
y.- amıyom I/129/34
y.- amıyon II/29/81
y.- amıyorum I/65/49, I/65/52
y.- amıyösuñ II/04/15
y.- amıyuz II/08/112
y.- an I/14/23, I/67/62, I/82/27, II/20/82, II/35/64
ĝaza y.- andan I/112/34
y.- anı I/75/76

yap -

y.- aň I/109/22, I/127/20
y.- ar I/129/35, I/16/12, I/16/15, I/48/13, I/51/54, II/23/13
y.- aŗ I/83/78, II/19/120
y.- arķan I/52/96
y.- ardı I/121/16, I/73/77, I/96/66
y.- ārdı II/08/70
y.- āŗdı I/62/04
y.- ardık I/08/78, I/102/86, I/123/70, I/124/18, I/126/56, I/130/44, I/18/08, I/18/09, I/59/57, I/74/82, I/74/83
y.- aŗdık I/130/39, I/130/44
y.- ārdık I/70/19
y.- ardığ I/114/27
y.- aŗdığ I/06/18
y.- ardık I/130/39, I/134/47, I/153/91
y.- aŗdık I/22/24
görüşme y.- ardık I/113/25
y.- ardım I/102/33, I/91/18
y.- ardınız I/128/04
y.- arım I/91/19, II/21/06, II/38/73
y.- arın I/123/79, I/45/58, I/60/21
y.- arıS I/100/41, I/48/08, I/67/63, II/20/03, II/20/04, II/23/208, II/37/64
y.- arız I/06/19, I/73/24, II/23/208, II/29/10, II/33/56, II/36/13
y.- arken I/151/30, I/62/08
y.- arla II/39/09
y.- arlā I/127/41
y.- arlar I/06/135
y.- arlardı I/98/41
y.- arlārdı I/07/77
y.- arlarmış I/76/16
y.- arsam II/29/27
y.- arsın II/23/192
y.- aŗsınız II/38/112, II/38/113
y.- āsan II/32/138
y.- āseŗ I/01/43
y.- ayöllēr I/51/63
y.- caķ I/33/83, II/38/111
y.- caķsaŗ II/38/118

y.- cāıdım I/10/112
y.- caķ I/48/55
y.- caķdım I/65/49
y.- cām I/10/77
y.- cāmısınız II/18/09
y.- can I/10/87
y.- caz I/18/12, I/21/46
y.- ceg I/69/27
y.- cek I/69/27
y.- ceŗ I/146/71
y.- cım II/38/73
y.- dı I/116/18, I/128/23, I/152/122, I/18/10, I/52/40
ğaza y.- dı I/112/31
y.- dık I/139/20, I/36/79, II/23/124
y.- dıķlāmızı I/159/50
y.- dılā I/64/112
y.- dılar I/157/76
y.- dım II/12/33, II/12/37, II/22/39
y.- dīn I/31/37
y.- ellēdi I/77/19
y.- eyörün II/32/15
y.- ıcaķ I/104/18
y.- ıcaķ I/15/97
y.- ıcıŗ I/96/50
y.- ıldī I/27/17
y.- ılırdı I/125/63, I/130/43, I/71/15, II/07/35, II/23/29
y.- ılıyo I/90/64, II/29/14
y.- ılıyodu I/105/11, II/19/148
y.- ılıyodu I/78/27
y.- ılmıyodu I/71/23
y.- ımas II/17/32
y.- ımaz I/93/23
y.- ımıyan II/09/32
y.- ınca I/08/76, I/123/58, I/16/13, II/20/07
y.- ıŗ I/127/17, I/35/40, I/51/53, I/93/57
y.- ıvıram I/21/41
y.- ıydım I/91/19

y.- ıyo I/103/37, I/129/20, I/146/28,
I/64/66, II/19/98, II/20/82, II/30/39

y.- ıyò I/142/54, I/69/51

ğazā y.- ıyò I/86/12

y.- ıyodu I/83/21

y.- ıyoduğ I/154/57, I/94/18

y.- ıyöduğ II/04/68, II/07/81, II/21/38

y.- ıyoduğ I/21/94

y.- ıyoduñ I/152/135, I/71/24

y.- ıyolā I/83/02, II/34/79

y.- ıyolar I/83/01, I/97/25

ğazā y.- ıyölar I/86/11

y.- ıyolardı II/14/29

y.- ıyom I/83/46

y.- ıyomuşuz I/64/111

y.- ıyon II/19/149

y.- ıyonğ I/100/24, I/96/53, II/38/16

y.- ıyönğ I/96/09

y.- ıyor I/125/12, I/130/18, I/16/10

y.- ıyör I/16/12

y.- ıyordunuz I/123/30

y.- ıyorum I/110/41

y.- ıyurun I/21/39

y.- ıyorus I/42/37

y.- ıyoS II/24/52

y.- ıyosuñuz I/53/54

y.- ıyoz I/102/34, I/133/32, I/133/34,
I/79/88, II/19/149, II/19/150, II/24/52,
II/36/17, II/38/12

y.- ıyöz I/79/88

sitem y.- ıyoz I/23/57

y.- ıyuru II/22/51

y.- ıyódúğ II/14/26

y.- ıyolādı II/14/29

y.- ıyoİİā I/10/60

y.- ıyöllē II/17/69

y.- madı I/151/07, I/52/40

y.- madılar I/138/126

y.- madım I/123/63, I/125/55, I/125/98,
II/19/10

y.- madıñ I/46/112

y.- madıñız I/124/34

y.- mam I/38/51

zarar y.- mamışla I/05/22

y.- man I/62/06

y.- mañ II/14/92

y.- masın II/19/166

y.- mayo I/38/54

y.- mâyoduK II/35/63

y.- mayoruS I/130/46

y.- mayorum I/130/42

y.- maz II/18/35, II/39/128

y.- mazdı I/121/05

y.- mǎzdı II/23/94

y.- mǎzdıK I/51/66

y.- mazdıñ II/27/34

y.- mazlā II/12/80

y.- mazlādı I/83/26

y.- mazlar I/98/35

y.- mēyos I/154/58

y.- mı_ola I/69/68

y.- mış I/122/75, I/21/84

zarar y.- mış bir de I/05/46

y.- mışla I/28/28

y.- mışlā I/08/110

y.- mışlar I/46/26, I/93/18

y.- mıyò I/73/61

y.- mıyolar I/59/19

y.- mıyor I/67/06

y.- mıyoz I/46/84

zarar y.- mış I/05/50

zararlar y.- mış I/05/50

y.- mışlar I/08/129

zarar y.- mıyür I/05/35

y.- ör II/22/52

y.- sa I/10/87, II/20/54

y.- sılā II/39/113

ne y.- sın I/50/47

y.- sını I/54/68

y.- Tı I/119/25, I/122/69, I/48/52,
I/55/40, I/65/48, I/99/22, II/22/31, II/38/58

do_um y.- Tı I/16/05
 ğazā y.- tı I/113/73
 patlama y.- Tı I/23/47
 y.- tık I/46/36
 y.- Tık I/74/51, II/07/134, II/07/138,
 II/19/29, II/19/31, II/23/212
 y.- tıkta II/04/85
 y.- Tılar I/110/16
 y.- tım I/40/18, II/14/05
 y.- Tım I/10/77, II/14/05, II/23/146
 y.- tıñ I/48/18
 şaka y.- Tıydım I/15/19
 y.- tūmız II/07/34
 y.- Tūñ II/14/26
 3. Yapı olarak kurmak, bina ve inşa et-
 mek. -185-
 y. II/23/168
 y.- ākan II/05/14
 y.- ādık I/81/64, I/81/65
 y.- ādığ I/126/76
 y.- ādın I/06/21
 y.- alı I/111/111
 y.- allā I/39/104
 y.- allārdı I/51/23
 y.- am I/18/63, II/19/26, II/33/09
 y.- ām I/18/63
 y.- an I/01/101, I/150/52
 y.- ar II/31/22
 y.- aḡdık I/22/24
 y.- ārdık I/81/61
 y.- ardığ I/02/60
 y.- ārdığ I/02/59
 y.- ardī I/121/40
 y.- arıdık I/81/63
 y.- arıs I/130/61
 y.- arıS I/96/07
 y.- arlādı I/150/52
 y.- arsañ I/34/68
 y.- caḡ I/47/46
 y.- caz II/28/36

y.- cāz I/51/21
 y.- dı I/10/106, I/111/110, I/133/20,
 I/149/58, I/149/59, I/153/53, I/18/47,
 I/91/77, II/05/90
 y.- dık I/02/69, I/111/106, I/126/75,
 I/149/57, I/149/63, I/27/32, I/42/29,
 I/42/30, I/42/31, I/76/06, I/97/20, I/97/22
 y.- dığ I/133/20, I/150/45
 y.- dıla I/153/52, I/68/59
 y.- dılā I/150/57, I/158/33, I/51/58
 y.- dılādı I/153/12
 y.- dılar I/10/107, I/11/06, I/18/44,
 I/18/58, I/51/58, I/68/61, II/03/70
 y.- dılār II/10/75
 y.- dım I/27/30, I/73/67
 y.- dıñ I/99/24, I/99/25
 y.- dıḡmıḡdım I/131/55
 y.- dıydı I/10/106
 y.- dī I/149/57, I/153/52, I/75/49
 y.- dūmız I/30/01
 y.- dıydıḲ I/150/44
 y.- icā I/150/52
 y.- ıcıḲ II/31/23
 y.- ıcın I/85/24
 y.- ıcız I/95/15, I/95/16
 y.- ılan I/28/23, I/28/27, I/35/31, I/99/28
 y.- ılcaḲ II/31/22
 y.- ılcaḲmıḡ II/09/24
 y.- ılcaḲ I/46/77
 y.- ıldı I/10/103, I/100/05, I/142/39,
 I/142/47, I/142/48, I/153/68, I/16/58,
 I/17/83, I/27/33, I/93/07, I/97/04, II/09/35,
 II/09/43, II/09/47, II/20/16, II/21/58
 y.- ıldī I/10/105
 y.- ılı II/33/37
 y.- ılıncı II/07/18
 y.- ılır II/31/22
 y.- ılırḲan II/09/38
 y.- ılī II/33/08
 y.- ılmıḡ I/146/78, I/35/31
 y.- ıñ I/46/33
 y.- ırıs I/03/47

- y.- iveriñ II/03/79
y.- ıylar I/46/77
y.- ıyo I/149/58, I/76/78
y.- ıyoduñ I/41/43
y.- ıyola I/76/78, I/86/18
y.- ıyolar I/86/29
y.- ıyon I/85/19
y.- ıyoz I/34/64, II/33/09
y.- iyñ II/08/127
y.- ma I/99/29
y.- madıK I/160/25, II/26/10
y.- mağ I/46/77
y.- mış I/111/110, I/95/19, I/99/52, II/05/12, II/33/08, II/33/09
y.- mışdıK I/142/42
y.- mışdıK I/142/45
y.- mışımıñ I/111/107
y.- mışla II/23/172
y.- mışlar I/139/51, II/23/176
y.- miyeydi I/150/47
y.- tı I/76/78, II/05/13, II/07/47
y.- Tı I/103/42, I/133/17, I/133/21, I/149/56, I/150/47, I/46/37, I/50/65, I/99/30, I/99/32, II/04/24, II/05/15, II/07/47
y.- tıK I/160/09, I/160/16, II/31/34
y.- TıK I/149/57, I/149/62, I/50/76, II/35/115
y.- Tıklāniñ II/23/175
y.- TıK I/02/71
y.- tılar I/56/65
y.- tım I/50/65
y.- Tım I/126/76, I/50/64
ne dam ğaldıtTırı ne ev y.- tıtTırı I/108/56
y.- Tıysı II/05/12
y.- vediK I/159/42
y.- vedilē II/05/88, II/05/89
4. Düzenlemek, tertip etmek. -117-
y.- a I/145/70
y.- ādı I/154/29, II/34/77
y.- ādıK I/154/15, II/23/82
y.- ādıñ II/12/72
y.- ādıK I/30/40
y.- ālādı I/82/23, II/34/77
y.- alla II/39/153
y.- alġā I/10/44
y.- alġā I/10/45
y.- alġā II/16/18
y.- alġādı II/16/15
y.- alġādı I/154/28
y.- allar I/02/51, I/119/43
y.- alġar I/10/43
y.- alġar I/10/58
şennik y.- allar I/113/21
nişan y.- allardı I/113/117
y.- allaradı I/113/117
y.- am I/53/81
y.- an I/10/54, I/51/72, I/51/73
y.- ar I/07/16, I/32/67, I/32/68, I/98/21, II/37/47
y.- aḡ I/126/29, I/126/30
şennik y.- araK I/59/25
y.- ardı I/59/21
y.- ardıK I/118/15, I/72/84
y.- ārdıK I/58/88, I/72/73
y.- āḡdıK I/154/16
şenniK y.- ardıñ I/08/12
y.- ārdıK I/02/48
y.- arıS I/111/41, II/39/150
y.- arız I/101/42, I/71/09, II/37/61
y.- arıs I/02/47
y.- arlā II/34/23, II/39/154
nişan y.- arla II/39/147
y.- arlādı I/82/24
y.- arlar I/71/10
y.- arlardı I/102/21, I/59/20, I/98/24
y.- arlardı I/157/33
y.- arlarmış I/76/55
y.- aḡsıñ II/39/156
y.- āsañ I/46/116
y.- caK II/08/134

y.- cās II/05/44
y.- cāz I/97/55
söz y.- ceK I/94/82
sözü y.- ceKlāmiş I/94/83
y.- dı I/153/84
y.- dık I/131/62, I/140/27, I/42/31
nişan y.- dık I/157/17
söz y.- dılā I/94/85
y.- dılar I/113/101
y.- ıcık II/03/28
y.- ılır I/148/29, I/157/17, II/17/31
du_ası y.- ılır I/59/27
y.- ılırdı I/118/06, I/154/16, I/29/13, I/59/21, I/59/22
y.- ılıyò I/78/20
nişan y.- ılıyo II/31/43
nişan y.- ılıyò II/17/51
y.- ılıyor I/59/30
şennik y.- ılıyudu II/25/59
y.- ılī II/15/10
y.- ılīdı I/06/52
y.- ıP II/32/130
y.- iveriyo I/78/28
y.- iyodu I/34/23
y.- iyola I/145/85
y.- iyolā I/145/85, I/154/27
y.- iyoZ I/106/65
şennik y.- iyudu II/25/56
y.- iyim II/16/46
y.- iyodu I/34/24
ēlence y.- iyódúk II/14/27
y.- iyöller I/10/44
y.- iyöz I/34/25
şölen y.- madım II/16/46
y.- mayız I/02/47
y.- meyyola I/153/70
nişan y.- mīdan II/39/143
y.- sinnar II/23/48
y.- tıık II/12/42
y.- Tık I/131/61, II/39/148

fāsıl y.- tılar II/16/50
nişan y.- Tılar I/95/126
y.- Tım II/28/08

5. (İsimlerden sonra geldiğinde o ismin ifade ettiği işi) İşlemek, gerçekleştirmek. -94-

y.- abilir I/69/96
geçim y.- ácāk II/27/41
başgın y.- acaklar II/23/163
y.- ādı II/35/105
şakalā y.- ādı I/154/29
y.- ādıı II/37/08
y.- alīā II/01/87
yarış y.- alīā I/145/64
ziyāret y.- alīā II/01/87
y.- allardı II/14/40
y.- alīārımışdı II/11/18
y.- alīārmıştı II/11/16
y.- allārsa I/58/95
y.- amıcaz II/25/114
servis y.- aı I/44/79
duya y.- ar I/26/45
hazıllık y.- aı I/125/08
y.- ardık I/107/46, I/141/10
y.- aıdıı I/141/05
y.- aıdıı I/126/64
y.- ārdıı I/115/14, I/115/21
do_ā y.- aıdıı I/57/23
y.- arız I/51/39
hazırlık y.- arız I/107/43
y.- arlā I/69/105
duvā y.- arlādı II/34/76
y.- aııııııııııı II/19/144
hazıllık y.- arlar I/90/50
y.- arımışdı II/11/17
y.- arıııı II/37/13
y.- arıııııı I/64/132
y.- āsın II/19/122
yardım y.- āsın II/19/122
y.- ceg I/153/88

istimnaK y.- dı II/07/38
 y.- dık I/79/06
 dediğodu y.- dık I/69/78
 ğaba_at y.- dık I/74/21
 y.- dılā II/12/22
 ğavğa y.- dılā I/57/46
 ğazā y.- dım I/137/25
 sünet y.- dım I/152/27
 y.- dıñ I/69/89
 y.- ıcaK II/09/62
 desTek y.- ıçıK I/92/56
 banyo y.- ıcnı I/96/63
 y.- ılır I/131/23
 y.- ılıyodu I/103/23
 satış y.- ılıyodu II/09/63
 y.- ıyō I/18/48
 çekim y.- ıyo I/157/53
 soPbet y.- ıyo I/155/89
 taburcu y.- ıyo II/22/33
 y.- ıyoduK II/25/97
 y.- ıyola II/23/18
 y.- ıyolādı II/35/55
 y.- ıyōller II/25/115
 y.- ıyonı II/22/86, II/37/13, II/37/14
 banyonu y.- ıyonı I/96/63
 ğazı y.- ıyor I/108/44
 ĩtim y.- ıyordug I/57/54
 y.- ıyoru I/45/55
 hazırlık y.- ıyorus I/93/11
 y.- ıyoS I/106/43
 röpörtaj y.- ıyosuñuz I/121/120
 y.- ıyoz II/38/33
 hazırlık y.- ıyoz I/77/05
 hazırlık y.- ıyöz I/93/05
 satış y.- ıyollā II/02/56
 ğumanda y.- mamış I/93/20
 etud y.- mamızdaki II/04/83
 y.- mayanlā I/33/39
 y.- mayanlar I/33/39
 sāyğısızlık y.- mazdıK I/148/05

y.- mazla I/126/31
 y.- mışdı I/149/67
 cināyēt y.- mışlā I/158/22
 çekim y.- mışlādı I/42/80
 çekim y.- mışlārdı I/42/81
 y.- mıycīña I/69/91, I/69/92
 bu_uz y.- tı I/45/17, I/45/18
 ğazā y.- Tı II/29/20
 hatā y.- Tı I/69/81
 y.- TıK I/28/44
 ğaFaltı y.- tımdı II/29/39
 y.- Tıñ II/39/101
 poropuğanda y.- Tı I/64/134
 şā_ıtlık y.- veriyo II/08/70
 6. Bir işle uğraşmak, meşgul ol-
 mak. -93-
 y.- adık I/45/50
 y.- ādık I/146/45
 y.- alġā I/48/27
 y.- alġadı I/161/15
 y.- allardı I/129/45
 baTına y.- amaS II/19/128
 y.- an I/27/37
 y.- ar I/18/39
 y.- ardı I/27/46, I/57/20, I/90/65
 y.- ārdı I/57/20
 y.- ārdı I/57/19
 y.- ardık I/14/43, I/153/15, I/155/17,
 I/27/45, I/27/49, I/90/69
 y.- ārdık I/155/18
 y.- ārdık I/39/77, I/51/29
 y.- ardıK I/08/53, I/08/54, I/90/71
 y.- ārdıK I/51/29, I/90/71
 y.- ardım I/27/11
 y.- ārdım I/73/22
 y.- arım I/27/36
 y.- arız I/90/72
 y.- arlar I/03/57, I/03/61, I/07/78
 y.- arlardı I/102/82, I/161/16, I/90/66,
 I/90/70
 y.- arlārdı I/73/16

y.- arlardı I/90/65
 y.- arlarmıştı I/08/54
 y.- arsa I/03/60
 y.- arsañ I/106/35
 y.- cağ I/161/17
 y.- cağlā I/161/15
 y.- cēsīñiS II/20/03
 y.- dı I/18/69, I/27/18
 y.- dıķ I/27/47
 y.- dılā I/01/30
 y.- dıķ I/35/07
 y.- dım I/27/07
 y.- ılırdı I/90/65
 y.- ılıyō I/157/77
 baTınamızı y.- ıveñ II/19/128
 y.- ıyoduķ I/27/43, I/74/60, I/96/12, II/24/27
 y.- ıyödük I/71/64
 y.- ıyodum I/106/37
 y.- ıyola I/153/116
 y.- ıyolāmıştı II/24/65
 badana y.- ıyolarımış II/13/44
 y.- ıyom I/35/21
 y.- ıyorlar I/06/12
 y.- ıyoruz I/107/61
 y.- ıyoz I/46/59
 badını y.- ıyoz II/30/17
 y.- ıyō I/05/12
 y.- ıyōduķ I/07/13, I/07/14
 y.- ıyōz II/06/22
 y.- maSsañ I/106/36
 y.- mayan I/18/39
 y.- mışdı I/67/75
 y.- mıycağlā I/161/15
 y.- mıyo I/69/14
 y.- mıyom I/106/36
 y.- sıñ I/03/59
 y.- Tı II/23/182
 y.- tıķ I/110/37
 y.- Tılā I/33/137

bādanā y.- Tılā I/33/137
 y.- tım I/07/13
 y.- Tım II/23/183
 7. Üretmek, imal etmek. -89-
 y.- ādıķ I/155/52, I/51/37, II/07/12, II/07/139, II/20/13
 y.- ādıķ I/152/21
 y.- āduķ II/24/59
 y.- allādı I/51/24
 y.- allardı I/18/22, I/18/23
 y.- aman I/06/32
 y.- amıyorus I/21/33
 y.- amıyoS I/21/19
 y.- ar I/51/35
 y.- arak I/09/78
 y.- ardıķ I/51/36, I/58/73, I/74/14, I/77/75, I/87/110
 y.- ardıķ I/87/13
 y.- arımıştı II/23/138
 y.- arıS I/100/09, I/12/11, I/139/54
 y.- āris I/21/13
 y.- arız I/21/02
 y.- arıż I/90/33
 y.- arlardı I/102/78
 y.- arlarıdı II/24/55
 y.- arsin I/121/84
 y.- ıcekla I/18/22
 y.- ıldını I/131/46, I/71/60
 y.- ılı I/03/61
 y.- ılır I/62/05
 y.- ılırdı I/58/48, I/58/73
 y.- ılıyo I/105/27, I/85/40
 y.- ılmış I/64/68
 y.- ıyo II/24/63
 y.- ıyoduķ I/83/38
 y.- ıyödük I/71/64
 y.- ıyolāmıştıķ II/24/59
 y.- ıyom I/90/09
 y.- ıyomuş I/69/52
 y.- ıyon I/85/39

- y.- ıyon I/53/70
y.- ıyor I/21/14
y.- ıyoru I/21/44
y.- ıyorus II/24/15, II/24/42
y.- ıyoS II/24/12
y.- ıyoz I/12/11, I/87/11, II/24/39, II/29/61, II/29/95
y.- ıyöz II/24/13
y.- ıp I/01/65
y.- iyiz II/24/14
y.- iyöz I/01/28, I/01/42
y.- mayınan I/09/79
y.- māyon I/21/37
y.- mayorus I/21/33
y.- mazdık I/33/108
y.- mış I/154/24
y.- mışlar I/08/64, I/08/73
y.- mıyoS I/21/22
y.- mıyoz II/37/113
y.- mıyöz I/71/61, I/71/62
y.- mō I/94/47, I/94/48
y.- mōla I/94/47
y.- tık II/24/71
y.- tım II/24/56, II/24/57
y.- Tım I/33/87, I/85/45, II/07/130
8. Yerine getirmek, ifa etmek. -83-
y.- a I/15/26
y.- ādım I/152/19
y.- allādın I/137/51
y.- am I/149/45, I/153/13
y.- amadık I/121/26
y.- amān II/22/01
y.- amayon II/19/133
y.- ameyyosañ I/153/95
y.- amıncası I/58/10
y.- amıyörüz I/49/12
y.- amıyöz I/49/12
y.- an I/53/38
y.- āñ I/44/52
y.- ar I/03/36, I/130/30, I/23/40
y.- ardı I/134/46, I/50/51
y.- ardık I/124/11, I/134/40, I/134/41, I/134/50, I/157/75, I/36/47
y.- ārdık I/153/125
y.- ārdım I/73/19, I/73/25
y.- arın çatarın II/32/14
y.- arız I/125/05
y.- arlā II/34/24
y.- arlar I/07/78
y.- aṛsın II/19/126
y.- caḡla I/144/81
y.- cāmız II/29/90
y.- dı I/159/49
y.- dık II/12/10
y.- dılar I/90/30
y.- dıysañ I/112/80, I/112/81
y.- dī I/159/49
y.- eyörün II/32/17
y.- ıcām II/09/34
y.- ılcaḡ I/44/91
y.- ılırdı I/07/60
y.- ılmayo II/19/135
y.- iman II/33/84
y.- ıncıya I/02/56
y.- ıñ I/01/51
y.- ıp I/56/60
y.- ıvecek I/85/08
y.- ıveridī II/19/129
y.- ıveridi II/19/130
y.- ıveridik II/19/129
y.- ıyo I/105/28, I/105/29
y.- ıyōdu II/06/10
y.- ıyōduḡ II/29/90
y.- ıyoduḡ I/106/14
y.- ıyolar I/105/34, I/41/55, I/90/31
y.- ıyon II/19/136
y.- ıyor I/17/52
y.- ıyosun I/105/07
y.- ıyoz II/22/70
y.- ıyöller II/10/84

yap -

y.- madı I/145/18
y.- man II/25/04
y.- máveŋ I/38/65
y.- mış I/35/19
y.- mışlar II/10/92
y.- mıyòduċ I/71/65
y.- mıyoz I/105/28
y.- sam II/19/135
y.- Tı I/112/77
y.- tıċ I/47/21
y.- tım II/19/135
y.- Tım I/58/11
y.- tıtTırıyo I/108/56

9. (Meslek isimlerinden sonra geldiğinde
o mesleği) İcra etmek. -66-

y.- ā I/09/78
y.- āķa I/44/76
y.- āķan II/39/119
y.- ādı I/152/89, I/33/35
y.- ādım I/158/60
y.- allā I/39/103
y.- allādı I/141/08
y.- allar I/17/50
y.- amayoz I/102/15
y.- amaz II/28/16
y.- amıyòduċ I/46/60
y.- an I/69/28
y.- ar I/129/36
y.- araċ I/09/78
y.- ārdı I/70/63
y.- ardım I/139/18, I/139/19
y.- ardıŋ I/60/31
y.- arıS I/139/02
y.- arTım I/24/43
y.- dı I/121/109, I/145/12, I/35/11,
I/50/44, I/74/06
y.- dıċ I/155/06
y.- dıċ I/155/05
y.- dım I/134/54, I/144/09, II/02/59
y.- dī I/121/109

y.- ıP II/32/129
y.- ıyo I/149/28
y.- ıyō I/69/11
y.- ıyoduċ I/33/109, II/24/37
y.- ıyolar I/158/14
y.- ıyollar I/17/53
y.- ıyoz I/150/03, I/46/58, I/87/116,
I/93/41
y.- íyo I/02/38
y.- íyō II/02/75
y.- íyóÍfā I/53/84
y.- íyöllē I/53/85
y.- mayoz I/102/13
y.- mışlā I/33/110
y.- mışlar II/10/49
y.- tı I/138/122, I/44/74, I/50/53,
II/09/20
y.- tıċ I/155/06, I/28/12
y.- Tıċ I/102/14, I/28/12, I/64/38
y.- tıċ I/155/07
y.- tıċ I/155/07
y.- tım II/23/17
y.- Tım I/14/06, I/158/04, II/39/80
10. ... duruma (durumuna) getirmek. -46-
y.- ā II/26/46
y.- ādıċ II/06/21, II/12/76
y.- ām I/133/19
y.- an II/28/92
y.- aŋ II/25/113
y.- ar I/111/67, I/135/29, I/55/02,
I/55/05
y.- ardı I/120/49
y.- ārdı I/68/48
y.- ađdıċ I/11/94
y.- ardıċ I/115/55
y.- ardıċ I/150/10
y.- ārdıċ I/02/65
y.- arıS I/102/59
y.- arız I/102/59, I/71/34, II/20/41
y.- arla I/71/10
y.- arlaċ II/37/57

- y.- ārsın I/32/55
y.- aṣṣıñ II/39/31
y.- dık I/133/16
y.- dılā II/12/14
y.- icāz I/93/08
y.- ılır I/157/83
y.- ıyo II/29/37, II/33/24
y.- ıyollar I/120/26
y.- ıyoS II/38/52
y.- ıyoz II/38/91
y.- ıyōz II/33/22
y.- īyodu II/21/67
y.- iyosun II/15/114
y.- maz II/26/47
y.- mışlar II/10/56
y.- mıyoz I/04/53
y.- sın I/74/26, I/74/35, I/74/45
y.- tık I/02/20
y.- Tılar II/37/50
y.- Tımız I/81/45
11. Bir yere/yeri ekmek veya dikmek. -33-
y.- ādı II/09/31
y.- ādık II/08/85, II/08/86
y.- ādıñ II/07/88
y.- am II/19/20
y.- ar I/102/90
y.- ardık II/37/111
y.- arız II/21/92, II/27/03, II/32/38
y.- dık I/133/29
y.- dım II/28/03
y.- ılıyodu II/09/22
y.- ılıyōdu II/07/82
y.- ıyōduñ II/09/99
y.- ıyōġġā II/18/36
y.- ıyoñ II/38/37
y.- ıyoñla I/32/46
y.- ıyoS II/21/93
y.- ıyoz I/103/10, II/30/46, II/35/14, II/38/48
y.- ġcaķ II/09/94
- y.- ġcēmiz II/19/20
y.- ġyo I/32/45
y.- iyōduğ II/25/45
y.- iyoS II/22/69
y.- iyōller I/53/84
y.- tıķ II/19/19
y.- Tıķ II/27/10
y.- Tım I/143/13, II/28/93
12. Bakmak, yetiştirmek. -21-
y.- am II/32/12
y.- an I/154/55, I/154/56
y.- ardık I/131/51
y.- ardıķ I/87/13
y.- caz I/51/22, I/51/23
y.- dık II/23/10
y.- dıķ I/63/40
y.- dılā II/12/11
y.- dım I/98/45
y.- ıyoduñ II/08/84
y.- ıyōduñ II/08/84, II/24/35
y.- ıyon I/98/45
y.- ıyoS virmezler I/53/18
y.- ıyoz I/98/46
y.- mış II/20/10
y.- Tık I/141/29
13. (Ne, neler, çok şey vb. kelimelerle)
Zarar vermek, kötülük etmek. -20-
y.- allardı I/113/90
eziyet y.- allardı I/113/90
y.- dı I/113/123, I/113/124
y.- dılā I/64/125
y.- dılar I/113/91
eziyet y.- dılar I/113/89, I/113/92
māmeleyi y.- dılar I/113/93
y.- dīnı I/69/101
y.- ıcaķlar I/113/93
zarar y.- ıyo I/51/67
y.- madılar I/113/91
y.- madım I/113/124, I/113/125
zarar y.- mamış I/75/10

- zarâr y.- miyo I/150/61
y.- Tı I/113/124
14. Davranmak, hareket etmek. -15-
y. I/12/38
y.- ar I/134/15
y.- ardı I/13/34
y.- cāna I/13/34
y.- dīnı I/126/22
y.- ıyoz II/21/39
y.- ıyöz II/21/39
y.- ma II/28/13, II/29/06, II/39/02
y.- madı I/47/54
y.- tı I/45/18
y.- tıķ I/61/38
y.- tıķ I/61/38
15. Vermek, katmak. -13-
y.- cañ I/111/45
y.- dıydı I/98/122
y.- inceg I/98/121
y.- ıyoñ I/111/47
y.- ıyós II/06/21
y.- madık I/98/122
y.- mazsan I/85/32
y.- mazsañ I/85/32
y.- mış I/98/115, I/98/121
y.- miyôs I/98/128
y.- Tım I/98/116
16. Meydana getirmek. -12-
y.- ar I/11/73, I/116/36, I/122/75, I/95/103
y.- caķ I/85/61
y.- inca I/81/58
y.- ıyoz I/121/10
y.- masıñ I/05/43
y.- mış I/68/74
sıtok y.- mış I/122/74
y.- miyô I/93/54
17. Doğurmak. -11-
do_um y.- arıS I/48/04
y.- madıñ I/79/37
y.- mayoñ I/79/38

- y.- tı I/33/73
do_um y.- tıķ II/08/35
do_um y.- Tıķ II/30/58
y.- Tım I/63/17, II/30/58
do_um y.- Tım II/30/58
y.- Tıñ II/07/146
18. Olmasına sebep olmak, yol aç-
mak. -10-
y.- ādı II/05/47
masaraf y.- aııādı II/16/25
y.- arımış I/133/12, I/45/60
y.- dı I/14/42
y.- ıyo I/93/54
y.- masınnağ I/65/35
y.- miyô II/05/48
y.- miyyo II/05/49
y.- Tımı II/05/47
19. ({+I⁴k} ekiyle türetilmiş bazı soyut
isimlerden sonra geldiğinde) ... gereğince
hareket etmek, ... gibi davranmak, -ce ha-
reket etmek. -9-
y.- ardı I/18/50
y.- caķ I/52/48
y.- dım I/140/29
y.- dıñ I/77/41
y.- ılīdı I/18/50
ğonşuluķ y.- ıyoz I/18/49
y.- madım I/77/37
y.- tım I/85/12
y.- Tım I/58/15
20. Kazandırmak, eder olmak. -8-
para y.- arsa I/32/50
hāslat y.- āyo II/20/17
pirim y.- ıyôdu II/04/75
y.- māyodu I/85/31
y.- miyô I/69/02, I/69/03
y.- sın II/25/70
21. Kılığına girmek. -7-
y.- ar I/26/20
y.- arlar I/26/16, I/26/19, I/26/20
y.- ılīr I/26/16

22. Birine vermek veya bir yerde kullanmak amacıyla biriktirmek, değerli yatırıma dönüştürmek. -7-

- y.- arlâdı I/153/61
- y.- arlardı I/153/61
- y.- arsin I/89/16
- y.- ıcıklarını I/89/15
- y.- ılırdı I/113/44
- y.- ıyoduK I/89/07
- y.- ıyoz I/106/81

23. Yerine getirmek, uygulamak. -5-

- y.- arla I/69/104
- y.- dñız I/98/100
- y.- inca I/159/24
- y.- tı I/53/43, I/53/44

24. Aracı olup evlendirmek. -5-

- y.- am I/53/10
- y.- dık I/152/25, I/152/26
- y.- ılısı I/158/52
- y.- Tı I/25/41

25. Onarmak, tamir etmek. -4-

- y.- amın II/25/22
- y.- dı I/01/98
- y.- ıyoru I/59/55
- y.- tılar I/38/17

26. Başarmak, becermek. -3-

- y.- amayorun I/112/47
- y.- an II/09/29
- y.- ılıyodu I/35/01

27. Bir işin gerçekleşmesine vesile olmak, aracılık etmek, sayesinde gerçekleşmek. -3-

- y.- ıyö I/69/12
- y.- Tı I/33/59

28. (Bir kimseye) Bir meslek kazandırmak. -2-

- y.- Tım II/28/04, II/28/94

29. Edinmek, sahip olmak. -2-

- yatırım y.- an II/04/66
- yatırım y.- cıK II/02/94

30. Yakmak, uygulamak. -2-

y.- dıdı I/49/30

y.- ıyolâdı I/83/30

31. Atmak. -2-

- y.- aı I/121/83
- y.- arlarmış I/95/77

32. Katetmek, gitmek. -1-

y.- ıyon I/18/16

33. Karşılama, ödemek. -1-

y.- ar II/23/04

yâp - : bk. yap⁻² -2-

y.- ârıs I/06/44

bk. yap⁻²¹ -3-

y.- maK I/26/17

bk. yap⁻³ -1-

y.- âken II/02/18

bk. yap⁻⁴ -1-

duvak y.- âdık II/12/21

bk. yap⁻¹ -1-

y.- arız II/32/04

bk. yap⁻¹¹ -2-

y.- arız II/32/52

yâp - : bk. yap⁻⁵ -2-

y.- dık I/47/01

bk. yap⁻¹ -1-

y. I/67/63

bk. yap⁻⁹ -1-

y.- ardım I/139/19

bk. yap⁻¹⁸ -1-

y.- sı I/23/74

yapâ : Yapağı, kırılmış koyun yünü. -5-

y. I/77/71

y.+ dan I/77/76

y.+ yı I/73/74, I/94/28

yapdır - : bk. yaptır⁻¹ -41-

y.- anna I/147/47

y.- cām I/34/61

y.- dı I/133/49, I/25/66, I/52/68, I/78/07, II/33/23

y.- dık I/64/86

y.- dıK I/15/27, I/15/28

y.- dıla I/126/05
 y.- dılar I/01/98, I/20/27
 y.- dıydıK I/125/20
 y.- dī I/25/66
 y.- dī yapıdı I/01/98
 y.- dīm I/108/49
 y.- eceK I/46/61
 y.- ısaK II/33/12
 y.- ıyın I/108/47
 y.- ıyom II/33/20
 y.- ıyon II/33/05
 y.- ıyoru II/33/23
 y.- ıyorum II/33/04
 y.- ıyoz II/33/10
 y.- ıyöz II/33/12
 y.- mış I/136/37, I/147/34
 y.- mışdım I/131/53, I/131/54
 bk. yaptır² -10-
 y.- acān I/45/31
 y.- dım I/45/30, I/45/65
 y.- ıb I/49/11
 y.- ın I/45/51
 y.- ıyodu I/64/37
 y.- ıyoduK I/21/43
 bk. yaptır⁴ -45-
 banyo y.- ıdıK II/08/60
 banyu y.- ıdıK II/08/58
 banyē y.- ıydım I/48/56
 bk. yaptır⁵ -46-
 y.- ıyōruz I/58/28
 bk. yaptır⁷ -2-
 y.- cāmısıñız II/18/09
 y.- ıyor I/125/11
 bk. yaptır⁸ -42-
 y.- miyam I/145/14
 bk. yaptır³ -3-
 y.- amadım II/22/49

yapı : 1. İskân veya çeşitli maksatlarla kuran her türlü mimarlık eseri, bina. -9-
 y. I/56/11, I/86/28, II/04/13

y.+ mız I/28/23
 y. yapılan I/28/27
 2. Bir şeyin düzenleniş şekli, biçim.
 y.+ sı I/92/33

yapıldak : YayaK yapıldak söyleyişinde geçer. -1-

yayaK y. I/01/16

yapım : Yapmak işi, inşaat, imal. -1-

y.+ ından II/09/38

yapış - : 1. (Bir şey bir yere) Ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak. -7-

y.- dı I/12/14
 y.- dīna I/63/54
 y.- ır I/116/37
 y.- mamāsı I/44/14
 y.- mış I/63/54

2. Sıkı sıkı tutmak, bırakmamak üzere yakalamak, sarılmak.

y.- a I/37/39

yapışdır - : Yapıştırmak, yapışmasını sağlamak. -5-

y.- ıb II/11/29
 y.- ıladı I/98/37, I/98/40
 y.- ıyola I/98/94
 y.- ıyolardı I/98/39

yapı : bk. yapı¹ -1-

y. II/02/18

yaplaK : bk. yaprak -2-

y.+ lar I/109/04
 y.+ larını I/109/04

yaPma : Yapmak işi. -16-

y. I/130/61, I/150/53, I/26/47, I/63/50, II/11/11

y.+ a I/145/07, II/14/13, II/15/107
 y.+ da I/35/18
 y.+ sı I/112/77
 y.+ ya I/83/60, II/09/35, II/19/124
 y.+ yı I/22/17, I/22/36

yapmá : bk. yapma -1-

y.+ yí II/37/62

yapmā : <<yapma+ya -4-

y. I/23/33, I/32/66, II/19/29, II/38/39

yapmağ : bk. yapmak² -2-

y. I/46/77

bk. yapmak³

y. I/143/14

yapmağ : 1. Hazırlamak işi. -3-

y. I/104/16, I/104/17

2. Yapı olarak kurmak, bina ve inşa etmek işi.

y. II/19/26

3. Düzenlemek, tertip etmek işi.

4. (İsimlerden sonra geldiğinde o ismin ifade ettiği işi) İşlemek, gerçekleştirmek işi.

5. ... duruma (durumuna) getirmek işi.

yapmağ : bk. yapmak⁴ -1-

y.+ dan I/35/20

yapmağ : bk. yapmak⁵ -1-

y. I/26/17

yapme : bk. yapma -1-

y.+ yĩ I/46/62

yapmı : bk. yapma -7-

y.+ ya I/124/15, I/124/16, I/50/02, II/16/12, II/22/15

y.+ yı II/07/33, II/24/41

yapra : bk. yaprak -1-

y.+ ı I/60/61

yaprā : <<yaprağ+ı -11-

y. I/109/38, I/111/08, I/111/19, I/144/02, I/61/50

y.+ a verim I/40/37

y.+ am I/40/29

y.+ ndan I/85/40

y.+ nı I/85/47

y.+ ŋ I/111/19

yaprağ : Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı. -16-

y. I/121/67, I/121/86, I/133/06, I/19/01

y.+ dan I/91/10

ba y.+ ğarından II/25/50

y.+ lāndan I/85/41

y.+ lar I/19/04

y.+ larını I/111/11, I/19/02

y. yaprağ I/121/86

yaprağ sarması : Hazırlanan harcı asma yaprağı ile sarmak yoluyla yapılan yemek, sarma.

y. sarmamız I/60/60

y. sarması I/60/65

y. sārmasī I/44/42, II/23/53

yaprağ : bk. yaprak -2-

y. sārması yapıyoduğ II/25/50

y. sarması I/111/05

yaprağ : bk. yaprak -3-

y. I/121/67, I/40/27, I/40/28

yapTır - : 1. Yapı olarak kurdurmak, inşa ettirmek. -11-

y.- am II/19/25

y.- dı I/136/36

y.- dık I/83/71, I/83/74

y.- dım I/50/74, I/50/75, I/56/64, I/73/44

y.- ıvırdı I/136/36

y.- man II/08/128

y.- miş I/122/11

2. Bir işi birinin yapmasını sağlamak. -5-

y.- dım I/64/58

y.- ıdım I/45/09

y.- mağ I/83/09

y.- sağ I/65/52, I/65/53

3. Onartmak, tamir ettirmek. -2-

y.- dık I/22/01

y.- dık yapTı I/46/37

4. Yapmasına yardımcı olmak, yapmasını sağlamak. -2-

y.- dı II/30/56

do_um y.- ırdı II/30/55

5. Ortaya konmasını, meydana getirilmesini sağlamak. -1-

yar -

- y.- ıyom II/38/113
6. Sebep olmak. -1-
düşük y.- ı I/95/09
7. Hazırlanmasını sağlamak.
8. Bırakmak, ... duruma düşürmek.
yar - : Ortadan ayırmak, bölmek. -7-
y.- ādiğ II/11/59
y.- arız II/32/27
y.- arlā II/34/87
y.- dī II/32/26
y.- ıcın I/96/64
y.- mış I/68/74, I/72/58
yar : bk. yār I -1-
y.+ i I/132/77
yār : bk. yer -1-
y. II/29/37
yār I : Sevgili. -2-
y.+ i I/94/82
y.+ ini II/39/152
yār II : Dik ve derin uçurum, yer yarığı. -1-
mercan y.+ i I/23/48
yara : Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza nedeniyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. -4-
y. I/74/11, II/25/91
y. mara I/122/47
yara ol- : Vücutta kesik, yarık veya çıban meydana gelmek.
y. oldu I/122/48
yara - : 1. Yarar sağlamak, faydalı olmak, kendisinden faydalanılmak. -2-
işe y.- madı I/157/03
2. Sağlığa uygun gelmek.
y.- maz II/10/105
yarā : bk. yara -1-
y.+ m I/119/40
yarā : bk. yara -1-
y. II/05/39
yaradan : Her şeyi yaratan, Allah, Tanrı. -1-

- y.+ a I/44/88
yaradılış : Bir kimsede doğuştan gelen bedenî ve ruhi özelliklerin bütünü, bir kimsenin bu özellikleri bakımından durumu, huy, mizaç. -1-
y.+ ına I/38/47
yarala - : (Silah, bıçak vb. bir araçla veya vurmak yoluyla) Yara açmak. -1-
y.- mış I/57/47
yaralan - : Yaralamak işi yapılmak, bir yerinde yara açılmak. -2-
y.- dı I/57/47
y.- ı I/57/49
yaralı : Yaralanmış olan, yarası olan (kimse). -1-
y. I/05/42
yaralı - : bk. yarala- -2-
y.- yalar I/05/40
y.- yi I/05/40
yaramazlık : bk. yaramazlık -3-
y. I/61/38, I/61/39
y. eden I/14/68
yaramazlık : Yaramaz olan kimseye yakışır davranış, haşarılık. -1-
y. I/61/38
yarar : Fayda, kâr. -5-
y. II/02/65, II/04/84, II/04/87
y. görülsün II/04/86
y.+ ı görülecek II/04/87
yararlan - : Yararlanmak, bir şeyden kendine yarar sağlamak, faydalanmak. -1-
y.- ımıyō II/02/66
yararlı : Yarar sağlayan, faydalı. -1-
y. II/10/92
yarat - : 1. (Allah) Yoktan var etmek, hal-ketmek. -2-
y.- ıyodu II/35/39
2. (Daha önce olmayan bir şeyi) Ortaya koymak, yapmak, ibda etmek.
y.- mış I/25/51
yarayıtlı : Yararlı, faydalı, makbul. -1-
y. I/79/90

yardım : Elindeki imkânları ve gücünü ihtiyacı olan biri için kullanma. -31-

y. I/120/23, I/139/43, II/19/123, II/20/36

y.+ a I/146/68, I/153/101, I/153/96, II/24/97

y.+ ını II/02/74

y.+ ıynan I/143/84

y.+ ı I/06/117

y.+ sız I/28/16

yardım et- (yap-) : Kendi gücünü, imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmak.

y. edellē I/44/64

y. edellerdi I/18/53

y. ederdi I/09/63

y. edērdik I/09/60

y. edilmes I/41/56

y. ediyo I/96/75, II/20/35

y. ediyodu I/85/14

y. ediyor I/125/43

y. ediyoz II/20/36

y. etÇek I/22/39

y. etmiye I/136/05

y. etTi I/08/72, I/95/74

y. etTik etTik I/125/40

y. etTim I/134/24

y. idiyon II/20/32

y. itTi I/63/64

y. yapāsın II/19/122

yardım : bk. yardım -2-

y. idēdik I/146/71

y. idellēdi I/145/48

yardım : bk. yardım -3-

y. II/25/62

y. etTi II/06/38

y. olurdu II/12/79

yardımcı : 1. Yardım eden kimse. -11-

y.+ sı I/95/66

2. Yardım etmekle görevli kimse, muavin.

yardımcı ol- : Yardım etmek.

y. ol I/95/14

y. oldu I/16/42, I/63/41

y. olur II/17/30, II/17/33

y. olursa II/22/28

y. olurum I/147/32

y. olurus I/129/39

y. oluyo II/19/136, II/19/137

yardımcı : bk. yardımcı² -1-

başgan y.+ sıyın I/64/130

yardımcı : bk. yardımcı¹ -2-

y. olur II/23/94, II/23/95

yardımlaş- : Karşılıklı yardımda bulunmak, birbirine yardım etmek. -1-

y.+ ır I/03/43

yardımlaşme : Yardımlaşma, yardımlaşmak işi, birbirine yardım etme. -1-

y. I/80/25

yardımlaş- : bk. yardımlaş- -3-

y.- a I/41/52

y.- ırdık I/09/61

yardımlaşma : bk. yardımlaşme -3-

y. I/41/35, I/41/48, I/41/58

yardır - : Yarma işini yaptırmak. -1-

y.- lādı I/33/154

yāren : bk. yāren -1-

y.+ neri I/101/44

yāren : Arkadaş, dost. -3-

y.+ de I/90/82

y.+ imiz I/90/81

y.+ iji II/39/153

yarı : 1. Bir bütünün iki eşit parçasından her biri. -30-

y.+ dan I/46/05

y.+ mız I/79/11

y.+ sı I/119/16, I/152/65, I/155/33, I/39/91, I/54/06, I/54/38, I/99/30, II/17/05

gece y.+ sı I/126/18

y.+ sını I/42/27, I/66/43, I/74/16, II/29/42

y.+ sını II/09/66

y.+ sī II/29/42

y.+ ya I/140/46

y.+ yı I/95/63

2. Önüne geldiği kelimenin anlattığı durumun bütünüyle değil bir parçası kadar olduğunu ifade eder, tam olmayan, kısmen.

y. I/51/05, I/71/03, II/20/75

3. Bir şeyin yarımı kadar olan, yarım olan.

y. I/79/65

yarı : bk. yara -2-

y. II/28/67

y.+ yı II/25/92

yāri : bk. yavru -6-

y.+ m I/39/04, I/39/08, I/39/12, I/71/31, II/05/98, II/12/03

yarıl - : 1. Üzerinde yarık veya yara açılmak. -6-

y.- ı I/20/102

y.- ır I/20/102, I/70/38

başınız y.- ırsa örtmenizi içinde I/152/75

gölin gırılıssā yenīñ içinde başın y.- ıssā örtünüş içindi I/01/70

2. Ortadan ayrılmak, yarıklar oluşturmak.

y.- ır I/70/38

y.- ırdı I/102/46

yarım : Bir bütünün ayrıldığı iki eşit parçadan her biri, bir bütünün yarısı. -18-

y. I/07/53, I/07/54, I/07/55, I/106/17, I/115/44, I/131/48, I/139/27, I/144/84, I/155/102, I/33/06, I/33/12, I/54/53, II/01/75, II/08/94, II/09/102

yarım y. I/148/13

y. yarım I/148/13

yarım canrı : Sağlığı tam olarak yerinde olmayan, ölmek üzere olan.

y. canrıyın I/39/69

yarım yamalak : Baştan savma bir biçimde, üstünkörü, eksik.

yārıma : bk. yarma² -1-

y. II/29/26

yarın : İçinde bulunulan günden sonra gelen gün. -29-

y. I/10/31, I/101/39, I/102/26, I/11/79, I/114/41, I/119/61, I/126/52, I/130/44, I/135/33, I/143/57, I/144/82, I/150/50, I/155/75, I/52/08, I/56/16, I/80/56, I/87/89, II/05/45, II/23/71, II/28/35, II/39/87

2. Sonraki günde veya günlerde, gelecek zamanda.

y. I/06/140, I/45/66, I/48/63, I/56/73, I/158/36

āşamki işinizi y.+ a bırakman I/147/31

yārın : bk. yarın¹ -3-

y. I/20/71

böyün y. II/37/53

bk. yarın²

y. I/64/06

yariş - : Koşmak, koşturmak. -7-

y.- dık I/153/38

y.- dıla II/29/41

y.- ırkan I/45/46

y.- ırdık I/153/17

y.- ıvermen I/58/52

y.- tık II/20/63

y.- tım I/45/48

yariş : Birbirinden üstün olmak için, birbirini geçmek için uğraşma, rekâbet. -1-

y. yapıllā I/145/64

yarişmā : Koşmak, yarışmak işi. -1-

y. I/154/36

yari : bk. yarı¹ -1-

y.+ yı I/35/41

yāri : bk. yavru -1-

y.+ m II/05/19

yarma : 1. Buğday, arpa, mısır, bezelye vb. nin iri çekilmiş, dövmesi. -2-

y. I/98/80

2. Kolay yarılan gürgen türünden bir ağaç. -2-

y. I/99/61

y.+ nıñ I/99/61

3. İri, büyük. -1-

- y. I/95/104
- yāru** : bk. yavru -1-
y.+ m I/39/11
- yas -** : bk. yat⁻³ -4-
nurda y.- sın I/52/66
nurda y.- sıñ I/06/24
- yas** : Ölüm veya çok büyük bir felaketten duyulan acı ve bu acıyı belirtmek üzere yapılan şeyler, matem. -7-
yas et- (tut-) : Bir acıyı, büyük bir üzüntüyü bazı davranışlarla belli etmek.
y. edellēdi I/77/30
y. ēderdim I/144/38
y. etTiler I/22/21
y. ider I/15/78
y.+ lā idiyon II/07/110
y. tutcağ II/34/59
- yaS** : bk. yaz -2-
y. I/40/62, I/98/57
- yaS -** : bk. yaz- II -1-
y. I/86/46
- yāS** : bk. yas -1-
y. I/83/22
- yasāğ** : bk. yasak -1-
y. etTi I/131/38
- yasāğ** : bk. yasak -1-
y. etTi I/131/38
- yasak** : Yapılması istenmeyen, yapılması-na izin verilmemiş olan. -3-
y. I/121/103, I/131/39
yasak et- : Yapılmamasını istemek, yapılması için engel koymak, yasaklamak, menetmek.
yasak : bk. yasak -6-
y. I/11/61, I/12/32, I/131/38, I/131/39
- yasakla -** : Bir şeyin yapılmasını buyurmak, yasak etmek. -2-
y.- dıla I/83/41
y.- dılā I/73/12
- yasdık** : bk. yasTık -5-
y. I/12/11, I/134/03, I/134/04, I/77/03
- y.+ larıñı I/12/15
- yasdıg** : bk. yasTık -2-
y. I/12/02, I/90/71
- yasdıK** : bk. yasTık -1-
y. I/77/70
- yasdı** : <<yastık+ı -1-
y. I/77/70
- yaSık** : bk. yazık -2-
y. I/08/121, I/146/11
- yaSık** : bk. yazık -1-
y. II/02/60
- yaslāc** : Üstünde hamur açılan, yemek yenilen tahta. -2-
y. I/45/19
y.+ ı I/130/71
- yaslāc** : bk. yaslāc -1-
y. I/19/20
- yaslāş** : bk. yaslāc -2-
y. I/125/61
- yash_āc** : bk. yaslāc -1-
y. I/130/78
- yasli_āc** : bk. yaslāc -1-
y. I/44/17
- yassak** : bk. yasak -1-
y. I/75/29
- yassaK** : bk. yasak -1-
y. I/96/44
- yassaK** : bk. yasak -1-
y. I/40/80
- yassās** : bk. yaslāc -1-
y.+ da II/22/78
- yassı** : Basık ve yayvan. -1-
y. I/08/49
- yassı** : bk. yatsı -1-
y.+ ya I/121/26
- yassıla -** : Yassı duruma getirmek, yassı şekil vermek. -2-
y.- rız I/130/78
y.- yōz I/106/52
- yassıld -** : Yassıltmak, yassı duruma getirmek. -1-

y.- ırız I/62/09

yaSsı : bk. yassı -1-

y. yapārdıK I/02/65

yasTık : Baş altına koymak veya dayanmak için kullanılan, içi pamuk, yün, ot, kuş tüyü vb. ile doldurulmuş, torba şeklinde, dört köşe, uzun veya yuvarlak küçük minde. -2-

y. I/134/03, I/21/05

yāsTığ : bk. yasTık -1-

y.+ a I/77/72

yasTık : bk. yasTık -1-

y. I/154/25

yas I : Doğuştan itibaren geçen ve yıl biri-
miyle ölçülen zaman. -396-

y. I/06/03, I/10/80, I/102/91, I/104/18,
I/11/08, I/11/09, I/110/49, I/113/104,
I/117/39, I/122/54, I/123/03, I/125/22,
I/130/06, I/131/08, I/131/52, I/133/09,
I/133/10, I/134/11, I/134/12, I/138/36,
I/142/02, I/144/48, I/146/02, I/27/01,
I/30/14, I/39/94, I/45/48, I/48/42, I/48/44,
I/48/45, I/53/44, I/64/01, I/75/60, I/80/64,
I/88/17, I/92/02, I/95/02, II/09/36, II/09/45,
II/17/03, II/25/05, II/28/01

y.+ cek I/61/52

y.+ da I/91/09

y.+ dı I/34/53

y.+ ı I/110/23, I/130/24, I/156/14,
I/78/42, II/07/04

y.+ ım I/01/04, I/04/02, I/36/01, I/42/64,
I/46/07, I/78/42, I/80/64, I/88/03, II/14/59,
II/39/04

y.+ ıma I/04/02, I/06/83, I/113/13,
I/144/47, I/20/80, I/37/10, I/45/05, I/46/10,
I/50/11, I/69/77, I/78/36

y.+ ımda I/01/10, I/101/09, I/103/16,
I/105/04, I/110/34, I/112/53, I/112/62,
I/113/103, I/113/105, I/113/98, I/118/02,
I/122/70, I/129/03, I/131/08, I/140/06,
I/140/07, I/145/05, I/145/06, I/145/47,
I/146/34, I/151/02, I/152/06, I/152/07,
I/154/04, I/154/07, I/16/39, I/16/40,
I/18/03, I/22/10, I/25/37, I/35/20, I/42/04,
I/50/15, I/50/19, I/50/21, I/59/03, I/65/02,
I/65/03, I/78/42, I/79/09, I/91/11, I/94/08,
I/94/85, I/94/87, I/97/03, II/03/03, II/09/03,

II/09/40, II/19/18, II/20/49, II/32/07,
II/32/08, II/37/60

y.+ ımdā I/152/67, I/153/41, I/153/42,
I/155/08

y.+ ımdākan I/155/09

y.+ ımdākan I/85/12

y.+ ımdādı I/120/07

y.+ ımdadım I/39/44

y.+ ımdādım I/39/41

y.+ ımdan I/153/02, I/33/27, I/64/11,
I/73/18

y.+ ımdaykan I/133/45

y.+ ımdaydım I/09/05, I/110/65,
I/138/47

y.+ ımdayım I/114/28, I/132/02,
I/139/03, I/139/04, I/32/01, I/46/02,
I/83/05, I/83/06, II/34/01, II/34/18

y.+ ımdayın I/113/48, I/114/28,
I/128/07, I/128/08, I/138/35, I/14/74,
I/140/02, I/24/16, I/25/38, I/76/02, II/20/06

y.+ ımdāyığ I/55/11

y.+ ımdı I/128/31, I/16/39, I/43/27,
I/50/20, I/76/04, II/06/34, II/09/40

y.+ ımdıyka I/49/63

y.+ ımdıykan I/49/55

y.+ ımdıydım I/133/46, I/52/06, I/94/11,
I/94/85

y.+ ımdıyım I/160/18, I/61/06, I/61/09,
I/90/01, I/90/02, I/93/02

y.+ ımdıyın I/121/92, I/145/04, I/153/02,
I/154/01, I/42/02, I/61/23, I/73/06, I/93/46,
I/95/06, II/29/54, II/39/135

y.+ ımdıkan I/42/16

y.+ ımdıydım I/76/69

y.+ ımdıyın I/153/09

y.+ ımı I/13/02, I/20/67, I/20/70,
I/42/63, I/58/07, I/88/03, I/98/02, I/98/42

y.+ ımız II/09/88

y.+ ımıza I/154/07, I/155/63, I/50/42

y.+ ımızda I/04/15, I/25/05

y.+ ımızda I/113/84

y.+ ımızdan II/19/70

y.+ ımızdı I/04/16, I/53/57, II/07/92

- y.+ ımızdıydı I/158/30
- y.+ ına I/06/70, I/10/116, I/74/07, II/01/42
- I/79/37
- y.+ ında I/108/40, I/110/53, I/113/09, I/113/103, I/113/106, I/113/114, I/113/58, I/113/62, I/117/40, I/119/04, I/119/24, I/120/07, I/122/65, I/125/15, I/133/10, I/138/47, I/139/12, I/140/22, I/140/23, I/143/07, I/143/08, I/143/09, I/146/33, I/153/43, I/154/08, I/158/31, I/20/68, I/22/13, I/22/14, I/22/27, I/22/32, I/22/34, I/24/59, I/39/10, I/50/23, I/50/24, I/52/15, I/56/23, I/59/37, I/64/82, I/65/38, I/65/44, I/68/06, I/72/14, I/74/10, I/78/40, I/78/43, I/79/32, I/79/33, I/88/15, I/88/16, I/91/87, I/94/08, II/16/45, II/19/23, II/20/27, II/24/02, II/28/16, II/36/01, II/36/03
- y.+ ında I/143/77, II/09/12, II/09/42
- y.+ ındā I/39/10, I/74/11
- y.+ ınça I/152/124, I/158/25
- y.+ ındakı I/146/33, I/50/41, II/39/168
- y.+ ındadı II/19/23
- y.+ ındağ II/25/79
- y.+ ındaki I/03/18
- y.+ ından II/22/46
- y.+ ındasın I/120/09, I/128/08
- y.+ ındası I/72/13
- y.+ ındaydı I/125/20, I/125/21, I/125/27, I/125/29, I/22/18
- y.+ ındaydım I/22/30
- y.+ ındaydın I/95/05
- y.+ ındaydı I/22/18
- y.+ ındayım II/19/02, II/24/10
- y.+ ındayın I/22/02, I/31/01, I/56/44, II/24/02
- y.+ ındaymışTı I/09/05
- y.+ ındı I/89/21, I/91/07, II/05/05, II/05/06, II/06/35, II/06/53, II/07/111, II/07/94, II/16/103, II/16/34, II/25/10, II/29/19
- y.+ ındıykan I/42/71
- y.+ ındıydı I/63/16, II/06/58
- y.+ ındıydım II/06/53
- y.+ ındıyım I/41/95
- y.+ ındıyın I/55/09, I/73/03, I/93/44, II/01/42
- y.+ ındıyım II/21/02
- y.+ ındı I/65/45
- y.+ ındıydı II/03/06
- y.+ ını II/08/52, II/24/07, II/39/122
- y.+ ını II/08/52
- y.+ ıı I/134/55, I/58/84
- y.+ ııa I/144/47
- y.+ ındasın I/153/07
- y.+ ı I/157/01
- y.+ ımdıydım II/08/25
- y.+ ımdıyın II/16/03
- y.+ lāda I/146/05
- y.+ lānda II/01/45
- y.+ lāndaḥılā II/19/71
- y.+ lāndı II/05/05
- orta y.+ lar II/10/63
- y.+ lārı II/09/34
- y.+ larımda II/09/24
- y.+ larımız I/78/44
- y.+ lārın II/24/08
- y.+ larını II/24/04
- y.+ larını II/24/06
- y.+ ların II/09/39
- y.+ Ta II/15/94
- y.+ tan I/83/14
- yaş aylı** : Belli bir yaşı geçen insanlara devlet tarafından bağlanan maaş.
- y. aylı I/112/58, I/112/70
- y. aylına I/75/45
- yaş gurubu** : Belli yaşta olanların bir araya gelerek oluşturdukları grup.
- y. gurupları I/149/15
- yaş günü** : Bir kimsenin doğduğu günün yıl dönümü.
- y. günnēne II/12/84
- y. günnēni II/12/82
- y. günü yapallar I/02/51
- y. günü yaparıs I/02/47
- y. günü I/02/47, I/02/50, I/02/51

yaş(ı) tut-

yaş(ı) tut- : Bir işi yapabilmek için yaşı daha önceden belirlenmiş sınırın üstünde olmak, yaşı yetmek.

y. tutmıyınca I/94/87

yaş II : 1. Nemli, ıslak, kuru karşıtı. -3-

y. I/160/28, II/33/48

y.+ ıdı I/39/91

2. Kendi suyunu, canlılığını yitirmemiş, kurumamış, kurutulmamış, taze -1-

y.+ inî II/21/95

yâş : bk. yaş I -1-

ana y.+ im II/14/01

yâş : bk. yaş I -1-

y. I/150/02

yâş : bk. yaş I -3-

y. I/93/33, II/23/08, II/37/59

yâş : bk. yaş II¹ -1-

y. II/33/48

yaşa - : 1. Hayatını devam ettirmek, ömür sürmek. -18-

y.- dı II/08/27

y.- dık I/61/36

y.- dıKca I/50/27

y.- dıLıñız I/06/136

y.- dımız I/61/71

y.- mış I/117/07, I/117/43

y.- mıyoz I/76/82

y.- ncaK I/135/31

y.- r I/135/37

y.- rđım II/28/91

y.- rsıñız I/135/38

y.- yodu I/106/27, I/106/28

y.- yyollar I/15/33

y.- yyon I/15/33

2. Sağ olmak, hayatta bulunmak. -14-

y. I/152/66, I/79/27

y.- dı I/115/41, I/15/13

y.- dıñız I/61/17

y.- mamış I/08/125

y.- mayo I/79/51

y.- rsa I/12/42

y.- sın I/12/42, I/53/02, I/53/05

y.- yamaS I/15/18

y.- yıp I/152/67

3. Görüp geçirmek, başından geçmek. -6-

y.- dık I/122/81, I/64/136, I/79/03

y.- dıK I/122/77

y.- mış I/33/102

4. Hayatını belli bir yerde devam ettirmek, bir yerde bulunmak, oturmak. -4-

y.- dım I/113/09

y.- mış I/95/20, II/23/177

y.- rsañ I/63/56

5. Biriyle birlikte oturup aynı hayatı paylaşmak. -3-

y.- dık II/08/30

y.- dıK I/64/87

y.- yan II/32/123

6. Hoş vakit geçirmek. -2-

y.- madık I/64/61

y.- yo I/79/02

7. Geçinmek.

8. Bir durumu başından geçiyormuş gibi hissetmek, duymak.

yaşa! : Takdir ifade eder, bravo. -2-

y. I/155/02, I/69/04

yaşá - : bk. yaşa-¹ -1-

y.- ñ I/79/31

yaşá - : bk. yaşa-² -1-

y.- madı I/88/16

yaşá - : bk. yaşa-⁴ -1-

y.- yorun I/107/32

bk. yaşa-² -2-

y.- sıñ I/152/66

yáša - : bk. yaşa-² -1-

y.- r I/64/85

yaşam : Hayat, ömür. -2-

y. I/79/26, II/23/25

yášam : bk. yaşam -1-

y. II/23/20

yaşama : Yaşamak, hoş vakit geçirmek işi. -1-

y. I/79/36

yaşamak : Hayatını devam ettirmek işi. -1-

y. I/85/53

yaşamek : bk. yaşamak -1-

y. I/79/24

yaşantı : 1. Yaşayış tarzı, yaşayış biçimi. -3-

y. I/01/29, I/97/05

2. Hayatın yaşanılan bir bölümü.

y.+ lar I/61/71

yaşat - : Yaşamasını sağlamak, hayatta olmasına imkân vermek. -2-

y.- an I/95/10, I/95/12

yaşe - : bk. yaşa⁻¹ -4-

y.- ycen I/79/12

y.- yceñ I/79/35

y.- yoS I/79/14

y.- yyoS II/12/13

bk. yaşa⁻⁷ -1-

y.- yip I/93/52

yaşē - : bk. yaşa⁻² -1-

y.- yo I/30/10

bk. yaşa⁻⁴ -1-

y.- yoS I/153/41

bk. yaşa⁻¹ -2-

y.- cez I/159/52

yaşı - : bk. yaşa⁻² -19-

y.- cañ I/63/56

y.- yaman I/15/17

y.- ycaz I/50/11

y.- yola I/15/17

y.- yuz I/50/10

bk. yaşa⁻¹ -14-

y.- yamazdık I/135/21

y.- yana I/135/31

y.- ycamız I/64/91

y.- yurum I/42/28

bk. yaşa⁻⁸ -4-

y.- yon I/50/23

bk. yaşa⁻⁴ -9-

y.- yo I/100/40, I/72/86

y.- yor II/24/21

bk. yaşa⁻⁹ -3-

y.- yamadım II/15/97

y.- yamamış II/15/96

y.- yan I/95/79

yaşı - : bk. yaşa⁻⁴ -1-

y.- yodu II/06/50

yaşid : bk. yaşıt -1-

y.+ ıS I/129/71

yaşılıhtı : (<<yaşlılık+ı) Yaşlı olma durumu, ihtiyarlık. -1-

y.+ m I/154/10

yaşıt : Aynı yaşta olan kimselerden her biri. -5-

y. I/120/05

y.+ lām II/19/16

y.+ ları I/101/44

y.+ larım I/124/25

y.+ yız II/20/50

yaşı - : bk. yaşa⁻⁴ -2-

y.- yē I/05/45

y.- yoruz I/56/69

bk. yaşa⁻¹ -4-

y.- yip I/10/37

y.- yoz I/79/26

bk. yaşa⁻⁵ -2-

y.- yöz II/14/52, II/14/53

yaşı - : bk. yaşa⁻⁴ -1-

y.- yoruz I/42/70

yaşlan - : Yaşı ilerlemek. -13-

y.- dīmızdan I/01/33

y.- dı I/93/55

y.- dıĥ I/139/59, I/26/63, II/08/17

y.- dıĥ I/137/42

y.- dıĶ II/27/20

y.- dıĶ yapamıyuz II/08/112

y.- dım I/01/58, I/122/14, I/21/37

y.- inca I/104/23

y.- ıyó II/08/96

yâşlan - : bk. yaşlan -1-

yâşlan -

y.- dılar II/10/60

yâşlan - : bk. yaşlan- -1-

y.- dık II/08/95

yaşlandır - : Yaşlanmasına sebep olmak, ihtiyarlatmak. -1-

y.- dı I/54/05

yaşlı : Yaşı ilerlemiş (kimse). -82-

y. I/100/39, I/103/16, I/11/58, I/11/60, I/11/65, I/11/86, I/110/28, I/122/03, I/122/15, I/125/80, I/150/37, I/150/41, I/153/118, I/27/68, I/39/39, I/39/41, I/48/73, I/55/47, I/64/65, I/69/08, I/69/70, I/90/31, I/93/03, II/07/04, II/08/36, II/10/89, II/13/34, II/17/77, II/18/36, II/21/82, II/25/79, II/28/81

y.+ la II/35/102

y.+ lâ I/161/19, I/29/14, I/44/60, I/55/70, I/64/97, II/01/36, II/03/17, II/07/06, II/07/26, II/09/103, II/09/82, II/26/03

y.+ lâımız I/48/31

y.+ lâj II/01/35

y.+ lar I/01/38, I/03/18, I/06/09, I/06/10, I/102/03, I/125/79, I/21/62, I/59/84

y.+ lâr II/06/40

orta y.+ lar II/15/47

y.+ lar yaparsa I/03/60

y.+ lara I/117/40, I/142/16

y.+ lârdan I/03/20

y.+ ları I/07/80, I/39/12, I/46/94, II/10/104

y.+ larımız I/20/86, II/33/23

y.+ larımızdan I/03/16

y.+ larımızın II/24/09

y.+ ların I/03/18, I/03/72, I/60/36, II/09/47

y.+ mîz II/09/88

y.+ sı I/30/10

y.+ ya I/134/63, I/64/21

y.+ yın I/33/23

y.+ yıS I/03/29

yaşlı aylığı : Belli bir yaşı geçmiş kim-
selere devlet tarafından bağlanan maaş.

yaşlı : bk. yaşlı -6-

y. I/08/72, I/145/01, I/27/68, I/55/70, II/35/102

y.+ dı I/77/43

yaşlı : bk. yaşlı -1-

y.+ lâ I/07/77

yaşlı : bk. yaşlı -1-

y. II/07/55

yaşlı : bk. yaşlı -1-

y. aylım I/159/37

yâşlı : bk. yaşlı -5-

y. I/64/21, II/10/103, II/30/58, II/32/117

y.+ lara I/64/06

yaşlılık : bk. yaşlılık -2-

y. I/14/27

y. aylı I/144/65

yaşlılık : Yaşlı olma durumu, ihtiyarlık. -2-

y. I/50/07, II/08/96

yaşlılık aylığı : Yaşlı aylığı.

yaşlılık : bk. yaşlılık -3-

y. I/03/04, I/93/56, II/26/07

yaşlılı : <<yaşlılık+ı -1-

y. I/24/07

yaşlılık : bk. yaşlılık -1-

y.+ Tan I/44/61

yaşlı : bk. yaşlı -1-

y.+ yiz I/39/10

yaşlı : bk. yaşlı -1-

y.+ ymiş I/87/04

yâşlı : bk. yaşlı -1-

y.+ yi II/10/103

yaşmak : Yazma, başörtüsü. -1-

y.+ lar I/90/58

yat - : 1. Uyumak veya dinlenmek için ya-
tağa girmek. -52-

yime de yanında y. I/152/98

y.- acâk I/74/67

y.- âdı I/77/68

y.- âm I/12/45

y.- ameyyoz I/159/45

y.- ardı I/77/66

y.- ārdı I/77/65, I/77/67
 y.- ārdig I/07/50
 y.- dık II/05/90
 y.- dııı I/41/44
 y.- ıllardı I/57/14
 y.- inca I/125/03
 y.- ıı I/06/48
 y.- ıP I/159/53
 y.- ıp dur21ma I/119/75
 y.- ır I/124/29, I/25/33
 y.- ırdı I/123/68, I/14/34, I/14/41, I/57/14
 y.- ırdık I/57/56
 y.- ırdıg I/57/56
 y.- ırdık I/14/32
 y.- ırız I/130/94, II/33/26
 y.- ırsa I/123/68
 y.- ırsaı I/07/52
 y.- ıvırdım I/133/06
 y.- ıyodu I/34/41
 y.- ıyoduı I/150/44
 y.- ıyom I/38/69
 y.- ıyon II/38/42
 y.- ıyorus I/140/11
 y.- ıyos I/159/53
 y.- ıyoz I/159/46
 y.- máyız II/06/30
 y.- mazdım II/01/68
 y.- mışızdır I/155/98
 y.- sa I/121/73
 y.- saK I/159/45
 y.- Tımız II/01/67
 y.- Tı I/25/30
 y.- Tık I/07/50, I/155/97
 y.- Tık matTık I/150/47
 y.- Tım I/119/14, I/135/28, I/24/33
 2. Hastalanıp yatağa düşmek, yatakta kalmak. -24-
 y.- alı I/45/38
 y.- dım I/42/17

y.- ıdım I/63/30
 y.- ır I/119/40
 y.- ırdı I/115/37
 y.- ırımıı I/45/68
 y.- ırın I/39/03
 y.- ırma I/104/64
 y.- ırmasın I/104/61
 y.- ıyodu II/18/32
 y.- ıyon I/39/19, I/95/03
 y.- madı I/40/03, I/79/98, I/79/99
 y.- sa I/155/71
 y.- tı I/40/03, I/84/32
 y.- Tı I/112/35, I/144/52, I/79/99
 y.- Tııın I/58/55
 y.- Tım I/104/09
 3. Mezarda gömülü olmak. -24-
 y. I/66/46
 y.- am I/66/45
 y.- ām I/66/52
 y.- an I/06/119, I/06/122
 y.- annarī I/46/113
 y.- āyem I/66/46
 y.- dī I/148/02
 y.- ır I/52/53
 y.- ısın I/122/69
 y.- ıyo II/28/45
 y.- ıyō II/28/46
 y.- ıyorus I/06/106, I/06/139
 y.- ır II/16/53
 y.- masın I/50/52, I/52/23
 y.- mıı I/69/99
 y.- sını I/107/30, I/50/52, I/52/23, I/52/24
 y.- Tı I/44/32
 y.- Tılā II/16/100
 4. Geceyi geçirmek için bir yerde kalmak. -19-
 y.- a I/66/40
 y.- an I/74/88
 y.- ar I/156/33

yata

- y.- ārdık I/81/65
y. bir iki I/41/80
y.- ıp I/136/34
y.- ır I/136/35
y.- ırdık II/01/50, II/01/51
y.- ırdığ I/41/78
y.- ırız I/41/79
y.- ırsıñ I/41/81
y.- ıyón I/156/42
y.- Tık I/140/56
y.- Tım I/61/56
5. Boylu boyunca uzanmak. -13-
y. I/58/57
y.- ādı I/76/94
y.- annar I/121/77
y.- ardı I/76/95
y.- ārdık I/76/93
y.- ırdı I/123/44
y.- ırıyoz I/19/09
y.- ıyo I/65/39
y.- iyó I/01/90
y.- iyodu I/110/34
y.- ıyor I/14/66
y.- Tı I/98/116
y.- Tı_{ıñ} I/58/60
6. İş yapmamak, dinlenmek, çalışmamak, tembellik etmek, keyfine bakmak. -5-
y.- ādıñ II/39/172
y.- ıpdurun I/52/22
y.- iyó I/96/78
y.- ıyuru II/39/168
y.- ıyurun I/08/59
7. Para bir hesaba geçmek, aktarılmak. -4-
y.- amıyom I/155/104, I/155/105
pará y.- ıyo II/09/92
y.- iyó I/155/104
8. (Kar için) Erimedenden uzun süre yerde kalmak. -3-
y.- ırdı I/39/71, I/39/72
y.- ırdı I/39/71
9. Hapishanede gün geçirmek, mahpus kalmak. -2-
y.- tı II/19/28
y.- tı II/01/07
10. Aynı yatağı paylaşmak. -2-
y. I/56/75
y.- ırız I/15/96
11. Yatay veya yataya yakın duruma gelmek, bir tarafa doğru eğilmek. -1-
yan y.- mış I/25/50
12. (Belli bir işleme tabi tutulmak için) Bir şeyin içinde bir müddet beklemek, bekletilmek. -1-
y.- ıdırık II/08/60
13. Pusuda beklemek. -1-
y.- iyölāmişti I/33/63
- yata** : bk. yatağ -1-
y.+ a I/34/41
- yatā** : <<yatağ+ı -7-
y. I/77/08
y.+ mı I/145/42
y.+ mış I/21/03
y.+ nı I/77/66
y.+ nıñ I/64/47
y.+ ıñ I/59/16
y.+ ni I/107/29
- yatağ** : bk. yatağ -3-
y. I/41/80
y.+ lara düşürmesin I/88/43
- yatağ_odası** : Bir evin yatmaya ayrılmış olan odası -3-
y. odamdıydı II/33/06
y. odası I/71/69, I/160/25
- yatağ** : Uyumak veya dinlenmek için üzerine veya içine yatırılan şey, karyola, kerevet, sedir, şilte, döşek vb. -13-
y. I/124/32, I/77/04, I/77/75
üş gün y. dördü gün toprak I/104/64
y.+ lā I/154/23
y.+ lānı I/107/26
y.+ lar II/16/89

y.+ ları I/21/09, I/21/10

y.+ larımıS I/12/12

y.+ ta I/77/66

yataklara düş- : Hastalanıp yatmak, yataktan kalkamayacak duruma gelmek.

yatağ yap- : Bir yatağı yatmaya hazır duruma getirmek.

y. yapardım I/50/37

y. yapıyoz I/12/11

yatağ : bk. yatağ -1-

y. I/89/12

yatağ : bk. yatağ -3-

y. I/145/42

y.+ da I/125/03

y.+ dan I/39/20

yatala : <<yatalağ+ i- -1-

y.+ dın I/112/32

yatalağ : (Hastalık veya sakatlık nedeniyle) Yataktan kalkamayan, hayatını yatakta geçiren (kimse). -1-

y. I/112/32

yatalağ : bk. yatalağ -1-

y. I/112/35

yatgın : (Bir işte) Ustalaşmış, becerikli, eğilimli, meyyal. -1-

eli y. II/30/55

yatıl : bk. yatılı -1-

kırka y. meKdebine I/93/35

yatıl - : Yatmak işi yapılmak, yatırılmak. -1-

y.- mıyo I/53/24

yatılı : Geceleri kalınıp yatılan yer. -3-

y. I/50/37

y.+ lara I/46/105

y.+ yı I/35/55

yatır : Doğüstü gücü bulunduğu ve insanlara yardım ettiğine inanılan kimsenin mezarı, evliya. -20-

y. I/06/110, I/117/04, I/160/13, I/160/14, I/46/48, I/46/55, II/05/26

y.+ dan I/06/130

y.+ ı I/117/47

y.+ ımıS I/92/32

y.+ ımıZ I/46/46

y.+ lādan I/06/138

y.+ lānı I/30/38

y.+ lar I/46/52

y.+ lara I/06/124

y.+ lardan I/06/96

y.+ larımız I/06/100

y.+ larımıS I/06/62

y.+ larıñıza I/06/87

yatır - : 1. Birinin yatmasını sağlamak, yatmasına sebep olmak. -15-

y.- aman I/134/60

y.- dım I/119/75

y.- ı yatırııveridik I/145/33

y.- ıdık I/123/34, II/08/53

y.- ıgorduğ II/24/76

y.- ılıyı I/81/07

y.- ıñ I/44/53, II/24/77

yatırı y.- ıveridik I/145/33

y.- ıyon I/48/23, I/81/07

y.- man I/48/16

y.- mış I/48/16

2. (Ödenmesi gereken bir parayı) İlgili kuruluşa teslim etmek. -10-

y.- amıyon I/53/25

y.- amıyyon I/53/24

y.- dık I/53/75, II/09/102, II/09/90

y.- dılar muturdular I/125/52

y.- dım I/63/36

y.- ıyo I/53/25

y.- masa I/63/45

3. (Bir yiyeceği korumak, lezzetlen-dirmek veya bir şeyi belli bir işleme tabi tutmak amacıyla) Bir sıvı yahut başka bir madde ile bir süre bekletmek. -9-

y.- dın I/121/70, I/121/71

y.- dıñ I/60/08

y.- ıdığ I/152/117

y.- ısıñ I/102/41, I/102/42

y.- ıyorduğ I/106/23

y.- ız I/98/80

yatırım

- y.- sın I/91/65
4. Uyutmak. -4-
- y.- dım I/152/78
- y.- iveridiñ I/145/31
- y.- ıvırıyın I/124/33
- y.- iyolā I/145/42
5. Hasta edip yatağa düşürmek, yatakta bırakmak. -3-
- y.- masın I/128/31, I/79/30
6. Hasta birini hastanede tedavi olmak üzere konaklatmak. -1-
- y.- dılar I/113/69
- yatırım** : Parayı gelir getirici, taşınır veya taşınmaz bir mal veya yere bağlama. -4-
- y. II/09/68
- y.+ ı I/23/55
- yatırım yap-** : Gelir sağlamak için bir iş veya yere para yatırmak.
- y. yapan II/04/66
- y. yapıcı II/02/94
- yatma** : 1. Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek işi. -3-
- y. I/130/94
- y.+ ya I/44/53
2. Çalışmamak, tembellik etmek işi.
- y.+ yınan II/39/84
- yatma** : bk. yatma¹ -1-
- y.+ ya I/130/95
- yatmak** : Hareketsiz kalmak durumu. -1-
- y.+ dan I/35/64
- yatmışlı** : (<<yatmışlık>) Yatmış olma durumu. -1-
- y.+ m II/25/110
- yatsı** : Güneşin batışından bir iki saat sonraki vakit. -1-
- y.+ nıñ I/30/15
- yav** : bk. yā II -32-
- y. I/117/29, I/117/30, I/133/18, I/134/54, I/138/103, I/138/115, I/138/117, I/138/128, I/140/62, I/155/56, I/157/35, I/157/54, I/158/13, I/23/44, I/28/02, I/33/03, I/33/118, I/57/30, I/69/13, I/69/38, I/69/65, I/69/66,

I/92/14, I/92/17, I/99/45, II/01/62, II/14/30, II/28/23, II/28/24, II/28/26, II/28/27

yāv : bk. yā II -12-

y. I/115/05, I/138/134, I/14/28, I/149/20, I/69/55, I/74/18, I/75/06, I/95/13, II/04/70, II/14/33, II/14/38, II/14/63

yavan : 1. Yağı az, katıksız. -11-

y. I/86/70, I/87/66, I/87/67

y.+ ını II/16/66

y.+ nūna I/28/50

y. yapālādı II/34/92

2. Tatsız, zevksiz, anlamsız.

y. I/110/38, I/110/39, I/110/41, I/52/89

yavaş : Hızı gerekenden az olan, hızlı olmayan. -8-

yavaş yavaş : Ağır ağır, git gide.

yavaş y. I/147/06, I/22/06, II/08/105, II/08/109

y. yavaş I/147/06, I/22/06, II/08/105, II/08/108

yavaşlaT - : Yavaşlamasına sebep olmak veya yavaşlamasını sağlamak, hızını kesmek. -1-

y.- dīdı I/62/30

yavīt : bk. yahut -2-

y. I/08/31, I/153/34

yavrı : bk. yavru -91-

y.+ lām I/58/50

y.+ ları II/20/01

y.+ larım II/14/02

y.+ m I/06/04, I/06/101, I/06/103, I/06/12, I/06/122, I/06/128, I/06/13, I/06/131, I/06/132, I/06/135, I/06/24, I/06/26, I/06/47, I/06/48, I/06/55, I/06/57, I/06/60, I/06/63, I/06/74, I/06/75, I/06/78, I/06/82, I/09/81, I/123/55, I/132/56, I/14/58, I/143/02, I/143/50, I/148/42, I/154/12, I/22/01, I/33/01, I/36/69, I/39/33, I/39/36, I/39/50, I/45/07, I/45/16, I/45/40, I/45/54, I/45/58, I/45/76, I/46/106, I/47/60, I/47/63, I/48/62, I/52/22, I/52/34, I/52/38, I/52/43, I/52/44, I/52/47, I/52/72, I/52/74, I/52/98, I/59/14, I/60/21, I/60/90, I/71/51, I/77/55, I/79/17, I/79/21, I/79/30, I/79/32,

I/79/54, I/82/12, I/83/75, I/85/25, I/85/37, I/87/14, I/87/19, I/87/27, II/05/10, II/05/66, II/05/77, II/05/81, II/05/99, II/07/128, II/12/24, II/12/83, II/16/106, II/22/87, II/39/182, II/39/79, II/39/86

y.+ m yapıym I/52/41

yāvri : bk. yavru -17-

y.+ m I/01/66, I/39/10, I/39/60, I/45/45, I/47/50, I/47/55, I/60/71, I/60/74, I/60/75, I/60/90, II/05/33, II/05/57, II/05/59, II/05/68, II/05/79, II/05/82, II/12/60

yāvri : bk. yavru -23-

y.+ m I/06/02, I/06/05, I/06/06, I/06/09, I/06/104, I/06/112, I/06/15, I/06/150, I/06/16, I/06/71, I/126/72, I/14/68, I/148/65, I/47/46, I/47/54, I/47/62, I/52/98, I/65/55, I/67/26, I/67/70, II/28/19, II/39/109, II/39/165

yāvri : bk. yavru -1-

y.+ m I/60/96

yavri : bk. yavru -21-

y.+ m I/01/44, I/06/114, I/06/118, I/06/123, I/06/126, I/06/36, I/06/40, I/161/54, I/37/40, I/40/31, I/40/35, I/40/62, I/58/11, I/60/54, I/61/42, I/61/55, II/05/78, II/07/61, II/10/27, II/29/12, II/29/79

yāvri : bk. yavru -1-

y.+ m I/126/83

yāvri : bk. yavru -6-

y.+ m I/06/149, I/06/37, I/40/19, I/40/54, I/61/08, II/05/101

yāvri : bk. yavru -1-

y.+ η I/101/56

yavru : Küçük yaşta olan, evlat, çocuk. -313-

y. I/23/51, I/64/106

y.+ larım I/15/49, I/15/53

yavrum : Kendinden küçük olanlar için kullanılan sevgi ve seslenme sözü.

y.+ m I/01/23, I/03/64, I/03/72, I/03/79, I/06/08, I/06/10, I/06/108, I/06/109, I/06/116, I/06/117, I/06/120, I/06/123, I/06/124, I/06/129, I/06/130, I/06/135, I/06/136, I/06/140, I/06/144, I/06/147, I/06/20, I/06/22, I/06/29, I/06/32, I/06/58,

I/06/77, I/06/83, I/06/89, I/06/90, I/06/96, I/06/97, I/10/37, I/102/64, I/102/71, I/103/13, I/103/22, I/103/27, I/103/35, I/103/45, I/106/57, I/108/46, I/11/56, I/11/89, I/112/39, I/112/66, I/112/73, I/113/107, I/113/59, I/113/87, I/113/96, I/120/35, I/123/10, I/123/16, I/123/58, I/126/40, I/126/66, I/127/01, I/127/39, I/129/54, I/129/72, I/13/22, I/134/51, I/136/21, I/139/03, I/139/04, I/139/10, I/139/17, I/139/61, I/14/13, I/14/16, I/14/23, I/14/29, I/14/36, I/14/42, I/14/44, I/14/52, I/14/58, I/14/63, I/14/66, I/14/67, I/143/26, I/143/83, I/143/86, I/145/03, I/145/28, I/145/44, I/148/02, I/148/05, I/148/06, I/148/09, I/148/16, I/148/20, I/148/25, I/148/26, I/148/27, I/148/29, I/148/31, I/148/32, I/148/39, I/148/41, I/148/49, I/148/51, I/148/55, I/148/56, I/148/62, I/148/64, I/15/09, I/15/48, I/15/55, I/15/67, I/15/89, I/154/02, I/154/06, I/154/07, I/154/09, I/154/10, I/154/23, I/154/27, I/154/29, I/154/48, I/154/70, I/156/01, I/157/17, I/157/20, I/157/24, I/161/05, I/161/56, I/161/57, I/161/61, I/20/84, I/21/11, I/21/17, I/21/19, I/21/24, I/21/42, I/21/50, I/21/56, I/21/59, I/21/64, I/21/70, I/21/73, I/21/79, I/22/06, I/22/26, I/22/46, I/28/18, I/28/19, I/28/51, I/35/29, I/35/34, I/37/55, I/39/26, I/39/35, I/39/58, I/42/16, I/42/68, I/42/74, I/47/02, I/47/07, I/47/11, I/47/21, I/47/65, I/47/82, I/50/27, I/50/47, I/51/10, I/51/14, I/51/26, I/51/33, I/51/36, I/51/55, I/51/62, I/51/66, I/51/77, I/52/02, I/52/04, I/52/14, I/52/17, I/52/31, I/52/70, I/52/87, I/52/89, I/58/19, I/58/39, I/58/49, I/58/76, I/58/85, I/59/10, I/59/52, I/59/61, I/59/71, I/59/82, I/59/86, I/60/40, I/60/92, I/61/01, I/61/34, I/62/07, I/63/44, I/67/22, I/67/25, I/67/40, I/67/45, I/67/48, I/69/106, I/72/07, I/72/23, I/72/86, I/77/05, I/77/51, I/77/62, I/78/16, I/78/17, I/79/06, I/79/13, I/79/26, I/79/70, I/79/74, I/79/88, I/79/96, I/80/29, I/80/43, I/83/76, I/87/05, I/87/07, I/87/108, I/87/111, I/87/124, I/87/19, I/87/27, I/87/28, I/87/29, I/87/37, I/87/47, I/87/50, I/87/60, I/87/61, I/87/65, I/87/77, I/87/82, I/87/90, I/87/95, I/88/30, I/88/70, I/91/04, I/91/06, I/91/15, I/91/16, I/91/20, I/91/21, I/91/25, I/91/36, I/91/43, I/91/54,

yavrũ

I/94/04, I/96/50, I/96/73, I/96/95, II/12/07, II/14/10, II/14/55, II/14/59, II/14/60, II/14/88, II/14/89, II/16/103, II/16/56, II/16/74, II/16/97, II/18/08, II/25/80, II/25/83, II/25/99, II/28/61, II/29/02, II/29/07, II/29/107, II/29/16, II/29/35, II/29/46, II/29/71, II/29/73, II/29/74, II/29/82, II/29/95, II/33/07, II/33/15, II/34/09, II/39/113, II/39/134, II/39/138, II/39/151, II/39/178, II/39/21

y.+ m verişiz I/40/43

y.+ m vermedim vermedim vermedim verenner I/123/63

y.+ m vurdũmuz I/51/59

y.+ m yapmıycışa I/69/91

y.+ ma I/15/27

y.+ mu I/14/70

yavrũ : bk. yavru -2-

y.+ m I/85/53, II/34/48

yavrũ : bk. yavru -4-

y.+ m I/06/138, I/06/52, I/21/80, I/39/02

yavru : bk. yavru -2-

y.+ m I/127/03, I/58/100

yavrula - : (Hayvan) Doğurmak. -1-

y.- dı I/33/68

yavrulā - : bk. yavrula- -1-

y.- caş I/33/67

yavut : bk. yahut -9-

y. I/102/34, I/11/34, I/126/37, I/126/69, I/145/64, I/157/43, I/23/54, I/94/63, II/23/96

yāvut : bk. yahut -1-

y. I/02/49

yay : bk. yā II -4-

y. I/04/76, I/33/06, II/29/03, II/35/82

yāy : bk. yā II -5-

y. I/23/16, I/64/07, II/10/78, II/23/117, II/35/08

yāy : bk. yā II -1-

y. II/10/102

yayrı : bk. yavru -6-

y.+ m I/39/37, I/79/29, I/82/27, I/82/31, I/83/04, II/05/02

yāyırı : bk. yavru -4-

y.+ m I/120/36, I/60/98, II/16/72, II/22/48

yayrı : bk. yavru -1-

y.+ m II/07/01

yāyırı : bk. yavru -1-

y.+ m II/05/09

yāyırı : bk. yavru -1-

y.+ m II/05/12

yayru : bk. yavru -3-

y.+ m I/127/07, I/15/05, I/89/07

yayrũ : bk. yavru -2-

y.+ m I/40/60, I/85/63

yāyru : bk. yavru -4-

y.+ m I/39/15, I/42/73, I/85/61, II/12/54

yāyru : bk. yavru -1-

y.+ m I/60/103

yay : Pamuk atmada kullanılan, eğri biçim-
de esnek bir araç. -2-

y.+ a I/87/114

y.+ ina I/87/112

yay - : 1. Bir şeyi açıp sermek. -20-

y.- ādıř I/102/75, I/102/76, II/08/58

y.- alīādi I/145/78, I/152/61

y.- alīlē II/05/38

y.- arız I/98/82, II/08/126

y.- arlādi I/157/39

y.- dış I/145/43

y.- ıyo I/94/51, I/96/19

y.- ıyollā I/154/26

y.- mōla I/94/49

y.- mōlā I/94/49

y.- mōlāmıř I/94/50

y.- yolā I/145/42

2. (Sürũ, koyun vb.ni) Otlāğa çıkarıp otlatmak, daşınık hālde otlamaya bırakmak.

y.- ıyor I/121/77

3. Daşınık ve düzensiz bir biçimde saçmak, daşıtmak.

y.- arız I/129/65

yāy : bk. yağ¹ -1-

y. II/34/103

yāy : bk. yağ¹ -1-

y. I/85/26

yay : Yürüyerek giden kimse. -1-

y.+ yken I/110/69

yayağ : Bir şeye binmeden, yürümek yoluyla, binitsiz, yayan. -11-

y. I/39/67, I/49/65, I/49/67, II/01/45, II/01/53, II/01/69, II/01/71

yayağ y. I/05/60

y. yayağ I/05/60

yayağ yapıldak : Yalın ayak yürür hâlde, yayan ve yalın ayak.

y. yapıldak I/01/16

y. yobuldağ I/113/95

yayağ : bk. yayağ -4-

y. I/05/53, I/05/59, I/157/31, I/157/32

yayan : Bir şeye binmeden, yürümek yoluyla. -6-

y. I/18/71, I/18/72, I/87/66, II/01/56, II/14/42

yayān : bk. yayan -1-

y. II/14/42

yāyan : bk. yayan -1-

y. I/87/66

yaydır - : Konuşurken ağzını yaymak. -2-

y.- a I/10/118

y.- ile I/10/118

yayğı : Yere veya herhangi bir nesne üzerine yayılan, serilen şey. -2-

y. I/33/03, I/98/81

yayık : Yoğurt ya da süttten yağ çıkarmaya yarayan araç. -1-

y.+ da II/20/13

yayıl - : Koyun, inek vb. otlamak. -2-

y.- cağ I/99/35

y.- cek I/99/31

yayılı : Yayılmış, serilmiş. -1-

y. I/87/104

yayın : Duyurulan şey, duyuru, haber. -1-

y. oldu I/138/118

yayınmı : Yaymak işi, serme. -1-

y.+ ya I/96/19

yaylê : bk. yayla -1-

y.+ ye I/46/18

yayla : Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazın havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri. -37-

y. I/120/04, I/81/66, I/86/23, II/15/23, II/37/03

y.+ da I/12/30, I/24/39, I/81/66, II/37/72

y.+ dan I/142/37

y.+ dıykan I/46/19

y.+ la I/17/50

y.+ lâ I/81/66

y.+ lar I/86/23

y.+ lara I/157/51, I/157/57

y.+ mız I/18/06, I/18/07, I/18/11, I/18/45

y.+ mızdı I/11/28

y.+ sı I/11/28, I/140/17, I/23/49

kaPıKaya y.+ sı II/37/03

aşşakePen y.+ sı I/142/28

elağ y.+ sı I/23/50

y.+ sında I/93/18

y.+ sından I/93/17

y.+ sıymıştı I/46/23

y.+ ya I/33/86, I/83/79, II/37/74

yayla çorbası : Yoğurt, un, yumurta sarısı, yağ vb. maddelerle pişirilen çorba.

y. çorbası II/25/49, II/37/81

y. çorbası I/60/65

yayla - : Yazın yaylaya çıkmak, yaylada oturmak. -2-

y.- sı I/157/51

y.- sı I/157/57

yaylā : bk. yayla -1-

y. I/01/82

yāyla : bk. yayla -1-

y. çorbası II/15/23

yāylā : bk. yayla -2-

yaylı

y. II/06/81

yaylı : bk. yayla -5-

y. çorbası II/17/37

y.+ ya I/18/43, I/87/45, I/87/48

y.+ yı I/39/103

yāyli : bk. yayla -7-

y. II/05/17, II/07/34

y.+ da II/05/25

y.+ dı II/05/23, II/05/25

y.+ ydı II/06/05, II/06/37

yāyli : bk. yayla -1-

y.+ dı II/05/22

yaylım : 1. Yaylak, otlak. -2-

y.+ a I/46/63

2. Yayılma, dağılma işi.

y.+ ına I/31/05

yayvan : Eni boyundan ve derinliğinden çok olan, basık ve geniş. -2-

y. I/105/40, I/105/53

yaz – I : 1. (Hamur vb.) Açmak. -48-

y. I/40/48, I/40/53

y.- ā I/03/54, II/16/67

y.- acāṇ I/109/24

y.- ādım II/16/88, II/16/90

y.- ağıS II/12/18

y.- ālādı II/34/91, II/34/94

y.- ar I/27/75

y.- arkan I/125/64

y.- ārdıK I/09/63

y.- arın I/109/25

y.- arıS I/130/73, II/39/70

y.- arız I/03/48, I/130/71, I/130/72, I/26/50, I/26/57, I/39/08, I/51/43, II/32/115, II/39/40

y.- arsin I/40/48, I/40/53

y.- dı I/91/27

y.- dık II/39/70

y.- dık I/39/06

y.- dūmız I/130/72

y.- dūn II/15/116

y.- dūnı I/44/58

y.- ıb II/22/78

y.- ılandan I/125/63

y.- ılrıdı I/125/60, I/125/61, I/125/62, I/82/33, I/82/34

y.- ıP I/26/73

y.- ıyöm I/40/50

y.- ıyöz II/11/26

2. Yaymak, sermek. -1-

y.- acaK I/27/27

yaz – II : 1. (Bir söz veya düşüncüyü) Belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, yazıya geçirip yazı ile anlatmak. -56-

y. I/43/37, I/81/30, I/86/03, I/95/116

y.- acak I/06/05, I/06/06

y.- amadīṇ I/61/50

y.- amaṇ I/95/109

y.- amıyom I/88/08

y.- aṇ verīṇ II/23/05

y.- ar I/122/64, I/60/85, II/23/03

y.- ardı I/155/81, I/25/42

y.- ardım I/61/51

besTe y.- arım I/95/95

y.- arsinız I/56/04

y.- arsinız I/22/04

y.- ayōṇ I/43/24

y.- ayyon II/27/06

y.- caK II/09/46

y.- cān I/25/42

y.- caṇ II/28/61

y.- cāṇ II/28/67

y.- caz I/35/61

y.- cıṇ II/04/62

y.- dı I/122/53

y.- dık II/27/63

y.- dılar I/122/15

y.- dım II/38/71

besTe y.- dım I/95/96

y.- dıṇız I/81/29

y.- dıydı I/99/48

y.- ıb II/02/100

y.- ıciṇ I/95/108

y.- ıldı I/81/29
 y.- ılmış I/81/30
 y.- ıP II/37/43
 y.- ıve I/86/39
 y.- ıvır I/25/45
 y.- ıvırır I/56/30
 y.- ıyo I/99/75, II/38/12
 y.- ıyolā I/50/02
 y.- ıyolar I/50/02
 y.- ıyōmuşdu II/17/17
 y.- ıyon I/147/15
 y.- ma I/43/36
 y.- madım I/25/44
 y.- mam I/25/44
 y.- mañ I/43/01
 y.- sañ I/95/108, II/37/11

2. (Yüzü, bilhassa gelin yüzünü) Süslemek. -7-

y.- arla I/71/10
 y.- arlādı I/159/10, I/159/11
 y.- arlar I/98/35
 y.- ılırdı I/159/22
 y.- ılırdıK I/159/13

3. (Allah) Kader olarak belirlemek. -7-

y.- arsa I/46/125
 y.- dı I/39/50
 y.- māsza I/46/125
 y.- mış I/113/16, I/119/82
 y.- sın I/104/69, II/22/91

4. Bildirmek, haber vermek. -1-

oku y.- ıldı I/86/70

yaz : 21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi. -38-

y. I/124/14, I/126/79, I/131/41, I/143/36, I/40/63, I/68/57, I/74/61, I/94/40, I/96/44, II/07/32, II/15/21, II/20/02, II/22/65, II/25/39

ilk y. II/30/14

yaz y. I/133/39, I/137/24, I/141/06, I/40/05, I/46/118

y.+ a I/53/21, I/87/15, II/37/112
 y.+ dan I/102/51, II/22/70
 y.+ ı I/81/61, I/94/40
 y.+ ın I/140/36
 y.+ ınna I/140/44
 y.+ ları I/16/51, I/35/12
 y. yaz I/133/39, I/137/24, I/141/06, I/40/05, I/46/118

yaz boyu : Yaz mevsimi süresince.

yaz günü : Yaz sıcaklığında, yaz mevsiminde.

y. günü I/148/51

y. günündē II/21/75

yāz - : bk. yaz- I¹ -7-

y. I/44/57

y.- dı I/39/08

yuka y.- dıg I/39/05

y.- dım II/12/34

y.- dım I/39/07

y.- ıp I/91/15

yāz - : bk. yaz- II¹ -1-

y. I/43/35

yāz : bk. yaz -7-

y. I/62/38, I/96/29, II/24/32

y. boyu II/33/54

y. günneri II/14/34

y. günü II/21/11

yazāne : Yazıhane, danışma ve yazı işlerinin yürütüldüğü iş yeri, büro. -1-

y.+ sini I/64/36

yazar : Yazabilen, yazmayı öğrenmiş. -1-

okur y. II/16/37

yazarlā : <<yazarlık+ı -1-

okur y.+ m I/161/02

yazarlī : <<yazarlık+ı -1-

okur y.+ m II/34/80

yazarlık : Yazar olma, yazabilme durumu. -1-

okur y. II/16/35

yazdır - : 1. Bir kimsenin bir yere kaydını yaptırmak. -16-

yazdırma

y.- áyor II/27/56

y.- dı I/24/69

y.- dım II/04/93

okulu y.- dım II/07/114

y.- ılır I/78/40

y.- ılıyo II/24/04

y.- iveriyolarmışTıK II/24/05

y.- iyolamıştık II/24/07

y.- iyolamıştık II/24/08

y.- mış I/38/03

2. Yazmak işini başkasına yaptırmak, yazılmasını sağlamak.

y.- dı I/91/11

y.- dım I/91/08, I/91/10

y.- ılar I/138/80

y.- ıyor I/106/62

y.- man I/43/13

yazdırma : Yazdırma, yazdırmak, yazmasını sağlamak işi. -1-

y.+ ye I/43/02

yazı : 1. Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi. -14-

y. I/64/129

eski y. I/33/28, I/38/11

yeni y. I/33/28

y. ciziyi II/32/15

y.+ ları I/22/11

y.+ yı I/122/62, I/27/07

esgi y.+ yı I/14/09, I/14/10, I/80/28

eski y.+ yı I/33/27

yeni y.+ yı I/14/09, I/14/10

2. Kader, yazgı, alın yazısı. -8-

y. I/60/74, I/60/75, I/88/33

y.+ lar I/104/69, II/22/91

y.+ sı I/112/51

arın y.+ şsı I/58/41

yâzi : bk. yazı² -1-

y. I/60/87

yazı : bk. yazı¹ -2-

eski y. I/08/07

yeñi y.+ ya I/08/07

bk. yazı² -1-

y.+ sı I/46/125

yazıg : bk. yazık -5-

y. I/30/02, I/30/59, I/39/25, I/98/104

y. oldu I/03/40

yazık : Olmaması gereken bir şey karşısında duyulan üzüntüyü, kınamayı ifade eder. -10-

y. I/11/63, I/119/24, I/124/29, I/28/56, I/39/45, I/48/34, I/62/31, I/80/59, I/96/76, II/39/22

yazık ol- : Boş yere zarar verilmek, boşa gitmek.

yazık : bk. yazık -8-

y. I/06/76, I/07/93, I/12/47, I/135/17, I/47/44, I/48/18, I/48/75

nê y. ki I/07/73

yazıl - : Bir yere kaydı yapılmak, kaydedilmek. -6-

y. I/149/61

y.- dık I/24/30

y.- dıg I/24/29

y.- dım I/139/22

y.- madık I/149/60

y.- mişdi I/125/51

yazılı : Yazılmış olan. -8-

y. I/64/128, I/64/129, I/91/08, II/02/17, II/23/169

y.+ dır I/99/69

yazın : Yaz mevsiminde, yaz aylarında. -73-

y. I/111/104, I/113/132, I/113/65, I/122/59, I/123/06, I/133/22, I/133/51, I/139/30, I/141/26, I/144/37, I/145/98, I/158/10, I/158/36, I/158/45, I/159/47, I/18/44, I/30/29, I/32/21, I/32/49, I/39/72, I/44/64, I/46/120, I/53/79, I/55/32, I/55/40, I/55/50, I/55/51, I/56/20, I/56/28, I/56/30, I/56/32, I/64/42, I/68/56, I/69/29, I/71/01, I/81/61, I/86/23, I/86/74, I/92/06, I/94/41, I/94/65, I/94/72, I/96/46, I/97/38, II/07/41, II/07/50, II/17/78, II/19/145, II/19/149, II/19/159, II/20/03, II/20/04, II/20/20, II/20/21, II/22/43, II/25/89, II/27/25,

- II/29/47, II/29/68, II/29/77, II/30/74, y.+ ları I/70/78
 II/31/05, II/32/75, II/32/81, II/32/91, **yāzmā** : bk. yazma II -1-
 II/37/72 y.+ dır I/71/71
 yazın y. I/11/35, II/06/77
 y.+ kı I/62/40
 y. yazın I/11/35, II/06/77
yazıp : bk. yazın -1-
 y. II/32/50
yazını : bk. yazılı -1-
 y. I/64/129
yazlı : <<yazlık+ı -1-
 y.+ mıza II/32/115
yazlıgıcı : Yazlıkçı, yaz mevsimini geçirmek üzere yazlık bir yere yerleşen kimse. -2-
 y. I/158/09
 y.+ lar I/111/104
yazlıK : Yazın oturulan yer. -1-
 y. II/09/89
yazma I : 1. Yazı yazmak işi. -10-
 y. I/42/05
 okuma y. I/134/25, I/159/04, I/21/51, I/90/02, II/20/74
 oKuma y. I/63/09
 okumam y.+ m I/18/05, I/90/03
 2. Süsleme işi. -1-
 y.+ sı I/159/12
yazma II : Üzerine kalıp veya fırça ile desen yapılmış bezden başörtüsü. -18-
 y. I/04/29, I/10/59, I/114/38, I/114/49, I/153/105, I/77/14, I/90/66, II/35/39
 y.+ lā I/153/105
 y.+ lar I/90/59
 y.+ ları I/25/32, II/34/20
 y.+ m I/43/31
 y.+ mı I/23/03
 y.+ mī II/07/14
 y.+ mī mızmamı I/25/02
 y.+ sı I/89/15
 y. yapılı I/03/61
yāzma : bk. yazma II -1-
 y.+ ları I/70/78
yāzmā : bk. yazma II -1-
 y. I/77/13
yazmaK : Yazıya aktarmak işi. -1-
 y. I/53/54
yazmı : bk. yazma II -3-
 y.+ ya I/25/18, I/25/20
ye : bk. ya¹ -2-
 y. I/02/70, I/07/43
ye : bk. yer -1-
 y. I/10/106
ye - : 1. Ağızda çiğneyerek yutmak. -10-
 y. I/71/59, II/37/12
 y.- dig I/07/66
 y.- dik I/40/76
 y.- miyoruz I/105/60
 y.- rdim I/07/40
 y.- rken I/105/51
 y.- rken II/38/62
 y.- rsiğ I/111/42
 y.- sin I/139/42
 2. Yenecek bir şeyle karnını doyurmak. -5-
 y. I/114/39
 y.- dik I/33/78
 y.- nir I/97/52
 y.- nirdi I/118/11
 y.- rdi I/120/54
 3. Hoşa gitmeyecek bir duruma uğramak, maruz kalmak, düşar olmak. -1-
 sopa y.- medik II/15/61
 4. Sofra kurup beraberce karın doyurmak, aynı evde beraber yaşamak veya vakit geçirmek. -1-
 y.- dik II/19/114
 5. Isırmak.
 6. Harcamak, tüketmek, bitirmek.
 7. Yapmak, etmek, işlemek.
 8. Kendisine yasaklanan ve hakkı olmayan bir şeyi almak, kabul etmek.

yē : bk. yer -3-

y. I/02/60

y.+ de II/25/43

y.+ den II/14/18

yē - : bk. ye⁻¹ -1-

y.- rdig I/07/49

yē : bk. ya² -1-

y. I/10/08

yē - : bk. ye⁻¹ -6-

y.- meyo^z I/102/65

y.- miyo^z I/102/64, I/102/65

y.- riz I/31/25

y.- yemiyō^z I/102/66

bk. ye⁻² -1-

y.- yeyörü^S I/51/56

yēçir - : bk. geçir⁻³ -1-

y.- di I/52/51

yedi : 1. Altıdan sonra, sekizden önce gelen sayının adı. -128-

y. I/102/36, I/103/32, I/104/51, I/110/34, I/110/48, I/110/53, I/111/01, I/112/53, I/113/02, I/113/13, I/115/38, I/115/40, I/117/01, I/119/26, I/122/72, I/125/19, I/125/27, I/133/46, I/133/62, I/133/63, I/138/11, I/138/13, I/138/23, I/138/47, I/140/06, I/140/34, I/142/06, I/144/06, I/145/15, I/146/33, I/146/34, I/152/113, I/158/29, I/17/01, I/17/60, I/17/75, I/17/76, I/17/77, I/20/06, I/21/53, I/21/88, I/22/13, I/22/16, I/22/25, I/24/59, I/25/64, I/26/05, I/27/08, I/27/24, I/30/29, I/39/14, I/40/73, I/42/03, I/42/16, I/44/84, I/45/40, I/46/103, I/47/26, I/50/22, I/52/06, I/53/06, I/55/66, I/60/15, I/63/36, I/65/38, I/69/40, I/69/95, I/70/01, I/72/14, I/76/100, I/77/50, I/77/51, I/79/05, I/79/59, I/85/01, I/85/12, I/86/23, I/86/25, I/86/27, I/88/15, I/88/16, I/91/87, I/92/07, I/92/47, I/93/44, I/93/46, I/93/50, I/96/12, II/02/13, II/02/29, II/02/30, II/04/38, II/06/02, II/06/34, II/06/35, II/07/111, II/07/128, II/07/129, II/08/92, II/11/29, II/13/39, II/14/65, II/14/66, II/14/90, II/16/101, II/19/113, II/19/114, II/19/18, II/26/41, II/26/43, II/32/07, II/34/46

y.+ de I/110/57

y.+ dē I/159/30

y.+ si I/27/35

y.+ ye I/110/48

y.+ yiz I/56/65

2. Cenazenin yedinci günü. -4-

y.+ sindē I/104/42

y.+ sini I/104/39

yedī : bk. yedi¹ -1-

y. I/22/09

yedī : bk. yedi¹ -1-

y. I/86/46

yēdi : bk. yedi¹ -24-

y. I/121/02, I/131/01, I/133/10, I/145/12, I/152/06, I/152/124, I/152/67, I/158/02, I/41/95, I/53/06, I/69/94, II/02/13, II/02/59, II/25/33, II/28/01, II/28/09, II/28/52, II/33/03

y.+ de I/131/54, I/131/55, I/141/02, I/24/28

y.+ liyin I/144/20

yedir - : Yemesini sağlamak, yemesine sebep olmak. -2-

y.- i I/101/38

y.- ilēdi I/57/14

yeKme : <<ekmek(I)+i -1-

y.+ η I/47/39

yeKmek : bk. ekmek I -1-

y. I/29/10

yeKmek : bk. ekmek I -1-

y. II/12/34

yel : bk. yer -16-

y.+ e I/94/21

y.+ lēde II/29/42

y.+ lēden I/121/78, I/73/40, II/02/18

y.+ ler II/03/64, II/03/65

y.+ lerde I/51/20, II/03/75

y.+ leḡde I/119/22

y.+ lerden I/135/07, I/135/44

y.+ lere I/42/63, II/03/63

harman y.+ leri I/56/47

y.+ leri yapcaḳ I/47/46
yel : Havanın yer değiştirmesi sonucunda meydana gelen esinti, rüzgâr. -3-
 y.+ e I/49/73
 düün êlen harman y.+ nen I/155/74
yel kesil- : Rüzgar etkisini kaybetmek, dinmek.
 y. kesildi I/49/39
yel - : bk. gel-¹ -1-
 y.- ên II/08/116
yelek : Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi. -1-
 y. I/73/78
yellen - : Havalanmak. -1-
 y.- di I/28/37
yelleş- : bk. yerleş-¹ -2-
 y.- miřlê I/147/22
 y.- mişler II/10/42
yelleş- : bk. yerleş-¹ -1-
 y.- miş II/23/133
yelleşdir - : bk. yerleştir-¹ -2-
 y.- diler I/42/27
 y.- idik I/106/22
yelleşdirmi : Yerleştirme, yerleştirmek işi. -1-
 y.+ ye I/144/22
yelleşme : bk. yerleşme -1-
 y. I/46/20
yelli : bk. yerli -11-
 y. I/158/08, I/53/15, I/56/40, II/05/38
 y.+ leri I/65/22
 y.+ sinden I/158/11
 y.+ siyim I/68/01
 y.+ siyin I/144/18, I/147/03
 y.+ siyiS II/05/37
yêlli : bk. yerli -1-
 y.+ si II/25/18
yelti : Yeltin, hafif. -1-
 y. I/58/80
yem : Hayvan yiyeceği. -6-
 y. I/130/17, I/147/29, I/40/78, I/69/16

y.+ ini II/38/46
yemē : bk. yemek -1-
 patetis y.+ yi I/96/51
yeme : bk. yemek -26-
 y.+ e II/23/71
 patlıcan y.+ e II/37/86
 êv y.+ e yaparlar I/02/14
 y.+ eni I/02/13
 y.+ i I/28/44, I/50/48
 y.+ i yapıyoduņuz I/29/01
 y.+ ini I/96/71
 y.+ ini yapardım I/73/22
 y.+ iņ yapılcıḳ I/103/34
 y.+ yĩ II/35/45, II/37/88
 y.+ ye I/87/71, I/87/73
 y.+ yi I/153/63, I/78/48, I/96/48, I/97/42, II/31/09, II/35/43
 patlıcan y.+ yi yapalla II/35/44
 y.+ yi yaparım II/37/87
 fasille y.+ yi yaparıs I/90/75
 fasille y.+ yi yaparız I/90/84
 êt y.+ yi yapılrđı II/23/54
 y.+ yimizi I/93/61
yemē : <<yemek+i -36-
 y. I/105/31, I/107/27, I/114/56, I/138/70, I/160/29, I/28/19, I/28/20, I/60/65, I/69/106, II/17/29
 akşam y. II/38/43
 ôlen y. I/121/29
 el y. II/23/52
 hatim y. I/114/37
 patlıcan y. II/35/43
 y.+ m I/36/67
 y.+ miS II/11/24
 y.+ miz I/02/11, I/02/12, II/24/93
 y.+ mizi I/106/60, I/130/95
 y.+ mizi yaparıs I/48/05
 y.+ ni I/22/10, I/89/23, I/96/40
 y.+ ni yaparsıņ I/97/40
 y.+ ŋ I/117/27, II/16/23
 y. verilir I/125/90

yemē

y. yapan I/116/48
y. yapar I/124/15, I/124/21
ğabağ y. yaparız II/18/26
y. yapıdın I/116/49

yemē : bk. yemek -2-
el y.+ e II/23/45
el y.+ e yapıyölİā II/23/47

yēme : bk. yemek -1-
pilaf y.+ yi II/23/45

yēme : bk. yemek -8-
y. I/120/61
y.+ ini I/78/33
y.+ ye I/151/42
y.+ yi II/35/95
manav y.+ yi I/78/17
y.+ yimiS II/23/43
ölen y.+ yine II/39/105
y.+ yiğē I/96/41

yēme : bk. yeme -1-
y. işmē I/156/43

yēmē : <<yemek+i -8-
y. I/113/98, I/117/27
patēs y.+ dir I/83/24
y.+ miz I/07/61, II/06/68
akşam y.+ ne I/121/102
ölen y.+ ne I/121/101
y.+ ni veridiğ I/44/30

yēmē : bk. yemek -2-
y.+ e I/44/41, I/44/42

yēmē_e : bk. yemek -1-
fasille y. II/16/61

yemeg : bk. yemek -2-
y. I/117/27
y. yapallā I/03/37

yēmeg : bk. yemek -1-
y. I/04/34

yemeğ : bk. yemek -1-
y.+ i yapılırdı I/33/148

yemek : Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş. -105-

y. I/07/56, I/07/58, I/102/67, I/105/10, I/105/11, I/105/12, I/111/04, I/112/25, I/112/26, I/114/35, I/114/39, I/114/50, I/114/57, I/115/43, I/118/11, I/121/118, I/13/08, I/13/25, I/131/12, I/138/67, I/138/74, I/138/84, I/148/50, I/154/22, I/157/35, I/16/45, I/34/57, I/36/85, I/51/71, I/57/13, I/71/21, I/71/31, I/78/49, I/80/53, I/85/07, I/91/36, I/91/46, I/96/46, I/96/48, I/97/52, I/98/14, I/99/18, II/11/09, II/15/33, II/23/119, II/23/120, II/23/47, II/23/51, II/23/65, II/35/86

y.+ le I/69/106

y.+ lē I/157/15, II/11/05

y.+ lēden I/41/89

y.+ ler I/13/11, I/131/22, I/154/48, I/78/32

y.+ lēr II/06/43

y.+ lēden I/13/15, I/97/42

y.+ leri I/111/28, I/98/13, II/15/36, II/34/85

y.+ leri yapardık I/13/10

y.+ lerimiz I/76/31, I/91/35

y.+ lerimiz et I/103/19

y.+ lerimizi I/31/04

y.+ li I/103/19

y. mimeg I/125/12

yemek dök- (ver-) : Misafirleri yemeğe davet etmek.

y. dökelleğ I/114/34

y. döküyolardı I/114/32

y. veri I/125/91

y. vericeK I/104/54

y. veridi I/125/71

y. veridiğ I/44/30

y. veriler I/114/16, I/114/51, I/114/55, I/125/58

y. verilērdi II/11/15

y. verilermiş I/76/24

y. verilir I/114/54

y. verilirdi I/118/17, I/125/70

y. verilirdi I/13/07

y. veriliyodu II/16/26

- y. verilmio I/105/09
- yemek yap-** : Yemek hazırlamak, yemeği hazır hâle getirmek.
- y.+ ler yaparız I/91/26
- y.+ lēr yapıldın I/04/32
- y. yapar I/08/32, I/48/05
- y. yapārdık I/58/26
- y. yaparım I/116/43
- y. yaparıs I/116/12
- y. yapcān I/94/12
- y. yaptım I/94/13
- y. yapıyın I/36/84
- yemek** : bk. yemek -26-
- y. I/04/25, I/04/28, I/108/20, I/131/14, I/148/48, I/32/67, I/37/41, I/58/34, I/76/23, I/83/24, I/84/46, II/35/42, II/35/85
- y.+ dēlādī II/35/95
- y. dōkdülē I/77/25
- y.+ lē II/16/62
- y.+ lēmiz I/44/41
- y.+ leri I/118/10
- y.+ lerimiz I/02/05
- y. verilerdi yapılırdı II/15/34
- y. verilmio I/71/22
- y. verir I/125/91
- y. veririS II/31/46
- y. yapāllā II/16/20
- y. yapcam I/67/15
- y. yapıyoduK I/120/61
- yēmēk** : bk. yemek -1-
- y. II/35/42
- yemekāne** : Yemekhane, toplu olarak yemek yenen yer. -1-
- y.+ de veriyolā I/83/27
- yemekliK** : Yemek yapmakta kullanılan, yemek için ayrılan. -1-
- y. II/38/68
- yemen** : Ayakkabı. -1-
- y. I/08/118
- yemeni** : Kalıpla basılıp elle boyanan, kadınların başlarına bağladıkları tülbent. -1-
- y.+ ye I/98/118
- yemin** : Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şahit tutarak verilen söz, ant. -3-
- y.+ i I/69/94
- y.+ nen I/06/120, II/16/89
- yeminni** : Yeminli, bir hususta yemin etmiş (kimse). -2-
- y. II/02/21, II/02/23
- yemiş** : İncir. -6-
- y. I/33/43
- y.+ i I/33/45
- y.+ imiz I/32/100
- y.+ in I/33/77
- y.+ leri I/33/43
- y. yapādık I/33/43
- yemle -** : Hayvana yem vermek. -2-
- y.- r I/24/66
- y.- ye I/85/47
- yemme** : bk. emme -1-
- y. I/51/60
- yemme** : bk. emme -1-
- y. I/49/09
- yemyeşil** : Çok yeşil, her yanı yeşil. -1-
- y. I/142/36
- yen -** : Yemek yenme işi yapılmak. -1-
- y.- en I/60/95
- yen** : bk. yiye¹ -2-
- y.+ im I/150/29, II/28/68
- yēn** : bk. yiye¹ -1-
- y.+ im I/66/19
- yēn** : Yiven, kuytu, basık yer. (?) -1-
- y. II/16/87
- yēn** : Yen, giysi kolu. -1-
- golin gırılıssā y.+ īñ içinde başın yarılıssā örtünün içindi I/01/70
- yene** : bk. yine -2-
- y. II/35/87
- y. yaptım II/37/109
- yēne** : bk. yine -1-
- y. II/37/107

yenge

yenge : 1. Kardeş, dayı veya amca karısı. -33-

y. I/148/10, I/150/22, I/157/38

y.+ le I/71/17

y.+ lē I/157/43

y.+ leri I/101/33

y.+ m I/120/03, I/120/14, I/120/21, I/120/25, I/120/26, I/120/35, I/120/36, I/120/56, I/120/58, I/120/64, I/152/132, I/55/75

y.+ ni II/14/82

y.+ ŋ I/150/22

2. Kadınlar için kullanılan seslenme sözü.

kıymet y. II/19/38, II/19/39

canan y. II/19/38, II/19/42

gölşevim y. II/19/43

hacı y. II/13/46

hesnā y.+ m I/80/44

meyrem y.+ m I/08/84

emine y.+ niŋ II/13/65

hava y.+ ŋ I/107/08

nazife y.+ ylen I/98/95

yenge : bk. yenge¹ -3-

y. I/55/74, II/34/56

bk. yenge²

emine y. II/13/65

yenge : bk. yenge¹ -1-

y. I/44/23

yenge : bk. yenge¹ -1-

y. I/125/86

yenge : bk. yenge¹ -4-

y. I/102/79

y.+ lē I/157/55

y.+ leri I/157/43

y.+ m I/120/27

yenge : bk. yenge¹ -4-

y. II/23/41, II/37/51

y.+ ler II/37/50

bk. yenge²

aşē y. II/38/101

yeni : 1. Az zaman önce. -23-

y. I/116/54, I/119/14, I/33/65, I/38/16, I/40/03, I/44/47, I/53/39, I/53/75, I/53/83, I/60/77, I/83/02, I/83/75, II/04/24, II/10/85, II/24/05, II/24/07, II/24/34, II/24/36, II/31/07, II/35/93, II/39/23

y. yapıdılar I/68/61

2. Hiç kullanılmamış olan, eski karşıtı. -3-

y. I/56/11, II/10/84

y.+ sini II/37/24

3. Sonradan ortaya çıkan, sonradan var olan, üzerinden çok zaman geçmemiş olan. -3-

y. I/38/11, I/110/12, II/37/22

4. Genç, yeni nesil. -1-

y.+ le I/141/14

5. Tekrar.

6. Daha önce var olmamış, söylenmemiş, düşünülmemiş, değişik, orijinal.

7. (Aynı cinsten olan şeyler için) Öncekinden sonra olan, sonra gelen.

8. Bir işte kısa bir süre bulunduğu için tecrübe kazanmamış olan, acemi, tecrübesiz kimse.

yeni yazı : Latin harfleri. -3-

y. yazı I/33/28

y. yazıyı I/14/09

yeni yeni : Yeni olarak, ancak şimdi. -3-

yēni y. II/35/19

yeni y. I/17/28

y. yeni I/17/28

yeni : bk. yeni⁶ -1-

y. II/11/39

yeni : bk. yeni¹ -1-

y. I/37/44

yeni : bk. yeni³ -2-

y. I/92/28, I/92/33

yeni : Yeğni, hafif. -1-

y. I/97/12

yeni : bk. yeni yeni -1-

y. yeni II/35/19

yëni : bk. yeni³ -1-

y. I/15/84

bk. yeni² -1-

y. II/05/68

yeni yetme : Yeni yetişmekte olan, üzerinde gençliğin heyecanı ve delişmenliği hâkim olan (genç). -1-

y.+ lë I/10/70

yeniden : Tekrar, yeni baştan, bir daha, gene. -4-

y. I/10/31, I/17/04, I/38/17, II/28/08

yeniden : bk. yeniden -1-

y. II/09/72

yenil - : Yenilgiye uğramak, mağlup olmak. -2-

y.- irdi I/154/34, I/154/41

yenil - : bk. yenil- -1-

y.- dik I/95/44

yen yana : bk. yan yana -1-

y. I/47/10

yeñ : bk. yen -1-

ğoluñuz ğırılsa y.+ iniziñ içinde I/152/76

yenge : bk. yenge¹ -5-

y. I/39/39, I/84/04, II/38/101

y.+ m II/06/84

yeñi : bk. yeni¹ -39-

y. I/04/69, I/08/09, I/10/96, I/122/56, I/130/87, I/133/45, I/139/16, I/146/05, I/146/22, I/146/78, I/155/88, I/17/63, I/33/131, I/36/05, I/46/36, I/52/75, I/70/81, I/73/18, I/73/44, I/77/21, I/87/43, I/88/33, I/90/30, I/93/48, I/94/46, I/99/67, II/25/28, II/28/95, II/39/132, II/39/169, II/39/170

y. yapıdımız I/30/01

y. yapılan I/99/28

y. yapıldı I/100/05, I/17/83

y. yapıyolar I/86/29

y. yaptık II/31/34

bk. yeni² -13-

y. I/10/27, I/11/06, I/127/28, I/25/60, I/28/45, I/36/23, I/86/18, I/86/28, I/86/29

y.+ ce I/85/17

y.+ ce yapıdığ I/150/45

y.+ si I/124/08

y.+ sini I/124/40

bk. yeni³ -2-

y. II/21/53

y.+ ce I/32/16

bk. yeni² -3-

y. I/42/47

y. ğatTan I/51/59, I/59/47

bk. yeni⁷ -2-

y. mälede I/43/21

y. mällede I/43/29

bk. yeni yazı -1-

y. yazıya I/08/07

yeñi : bk. yeni¹ -1-

y. yaptı I/26/60

yeñi : bk. yeni¹ -3-

y. I/15/60, I/51/03, II/05/20

bk. yeni³ -2-

y.+ yi I/15/78

y.+ ymişin I/79/54

bk. yeni² -2-

y. I/146/19

y.+ ler I/15/84

bk. yeni⁸ -1-

y. I/73/10

yeñi : bk. yeni¹ -1-

y. II/05/57

yeñi yetme : bk. yeni yetme -2-

y. I/130/49

y.+ lë I/75/57

yeñice : Daha şimdi, henüz, yakın zamanda. -1-

y. I/69/30

yeñiden : bk. yeniden -7-

y. I/100/11, I/135/06, I/152/110, I/152/58, I/63/50, I/63/51, I/10/90

yenilen - : Eskisinin yerine yenisi konmak, yeni hâle gelmek. -1-

y.- di I/147/47

yeP : bk. hep -1-

y. I/36/05

yēp : bk. hep -1-

y. I/150/19

yer : Bir nesne veya kimsenin kapladığı yahut kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal, mevki, mekan, zemin. -430-

y. I/06/141, I/108/20, I/108/47, I/112/15, I/122/39, I/126/53, I/128/70, I/13/33, I/133/31, I/133/56, I/139/57, I/143/75, I/145/49, I/148/02, I/149/07, I/15/65, I/150/18, I/151/07, I/153/52, I/155/66, I/156/20, I/157/26, I/158/15, I/16/35, I/20/53, I/35/51, I/41/52, I/57/53, I/65/30, I/65/31, I/68/66, I/68/75, I/73/49, I/85/23, I/92/03, I/95/54, I/95/65, I/96/83, I/97/13, I/97/14, II/01/30, II/03/65, II/03/78, II/04/48, II/05/106, II/05/21, II/05/40, II/07/40, II/07/51, II/09/28, II/09/98, II/10/23, II/10/24, II/19/34, II/19/97, II/23/198, II/33/72, II/39/126

ara y. I/160/19

çevrili y. I/133/56

dōdūn yer deyī de doydūn y. I/56/61

y. alması I/47/22

y. ālması I/47/21

y. āltı I/49/58

y.+ de I/05/53, I/06/118, I/11/90, I/11/93, I/11/94, I/111/81, I/122/33, I/122/79, I/127/23, I/127/25, I/127/26, I/136/40, I/151/20, I/152/60, I/152/86, I/158/01, I/18/53, I/20/44, I/27/57, I/30/48, I/34/23, I/34/62, I/34/66, I/35/23, I/35/64, I/41/74, I/44/05, I/44/06, I/50/08, I/50/52, I/58/55, I/61/30, I/63/55, I/64/27, I/70/41, I/73/53, I/79/65, I/80/04, I/83/65, I/83/69, I/85/46, I/89/27, I/90/85, I/90/86, I/92/38, I/93/13, I/98/34, I/99/28, II/04/86, II/14/25, II/16/85, II/16/92, II/19/83, II/22/27, II/23/174, II/24/46, II/37/09, II/37/39

y.+ dē II/22/44

y.+ de yapıyolar I/20/45

y.+ de yapıyoS I/90/79

y.+ de yapıyodu I/34/24

y. de_ışıklı II/04/09

y.+ den I/06/75, I/09/68, I/117/34, I/117/35, I/12/23, I/129/20, I/142/53, I/147/21, I/148/27, I/15/29, I/152/34, I/155/08, I/20/29, I/28/03, I/28/06, I/41/11, I/58/60, I/62/15, I/81/43, I/96/94, II/05/20, II/22/04, II/25/08

y.+ den veri II/05/101

dōdūn y. deyī de doydūn yer I/56/60

y.+ di I/44/08, II/07/37

y.+ e I/02/39, I/06/02, I/08/86, I/10/16, I/116/26, I/12/13, I/122/03, I/123/36, I/124/43, I/143/62, I/144/53, I/145/30, I/157/27, I/18/02, I/18/38, I/21/60, I/21/61, I/28/03, I/31/24, I/31/65, I/31/66, I/39/102, I/41/11, I/44/33, I/47/53, I/49/16, I/49/17, I/52/93, I/63/63, I/64/85, I/65/23, I/65/27, I/68/01, I/68/03, I/68/59, I/80/19, I/85/64, I/95/109, I/97/21, II/07/32, II/10/82, II/14/96, II/15/71, II/16/100, II/17/79, II/20/06, II/22/13, II/22/25, II/23/89, II/37/40, II/39/90

y.+ ē I/74/89

y.+ ē I/17/26

y.+ ē I/01/82

haksız y.+ e I/13/41

dōdūn yere baḲmıcan doydūn y.+ e baḲıcan I/145/23

dōdūn y.+ e baḲmıcan doydūn yere baḲıcan I/145/22

y.+ e verilerdi I/17/59

y.+ e vuruḡ I/144/53

y. elması I/88/67

y. elmāsi I/88/66

y. göy I/96/15

y.+ i I/108/52, I/108/54, I/111/122, I/116/16, I/117/35, I/117/49, I/129/37, I/139/17, I/139/61, I/156/34, I/17/20, I/20/43, I/34/65, I/37/49, I/38/52, I/57/12, I/64/86, I/67/76, I/74/87, I/74/91, I/94/60, I/95/08, I/95/113, I/99/31, II/01/10, II/02/06, II/02/63, II/07/33, II/07/34, II/07/37, II/07/94, II/07/97, II/08/137, II/09/99, II/12/67, II/16/75, II/22/41, II/24/103, II/24/81, II/32/14, II/32/16, II/39/129, II/39/92

harman y.+ i I/81/30

- iş y.+ i I/61/66
 kō y.+ i I/28/51, I/63/11, I/63/12
 köv y.+ i I/104/14
 köy y.+ i I/111/88, I/72/64
 piknik y.+ i I/40/64
 şe_er y.+ i I/138/59, I/66/32
 şe_ir y.+ i I/111/88
 şēr y.+ i I/72/64
 yataķ y.+ i I/81/15, I/81/16
 yerleşim y.+ i I/92/34
 y.+ ilere I/125/95
 y.+ im I/134/05, I/15/47, I/150/03,
 I/158/40, I/21/65, I/67/01
 diğnenme y.+ im I/129/36
 do_um y.+ im I/149/06
 iş y.+ im II/23/24
 y.+ imde I/15/93
 y.+ imdi I/15/77
 y.+ imiS II/20/26
 y.+ imiş I/92/36
 y.+ imişTi II/03/63
 y.+ ĩmişti II/03/67
 y.+ imişTiK II/03/62
 y.+ imiz I/102/09, I/11/30, I/135/13,
 I/139/50
 y.+ in I/148/51
 y.+ inde I/06/20, I/15/77, I/15/93,
 I/15/94, I/64/32, I/95/11
 hali vaktı y.+ inde I/61/47
 harman y.+ inde I/05/32, I/128/42,
 I/68/37, I/74/61, I/87/19, II/06/32
 iş y.+ inde I/61/68, I/61/69
 kō y.+ inde I/06/29, I/101/21, I/138/11
 kō y.+ indē I/138/09
 köy y.+ inde I/07/07, I/101/05, I/116/45,
 I/138/88, I/144/08, I/40/42, I/55/74,
 II/19/120
 köy y.+ indē I/05/15, I/69/15
 şe_er y.+ inde I/14/59
 şe_ir y.+ inde I/104/13, I/104/57,
 I/108/48, I/142/60
 yıkama y.+ inde I/155/25
 y.+ inden I/100/45, II/28/36
 meydan y.+ inden I/135/47
 meydan y.+ indeydi I/135/05
 y.+ ine I/104/35, I/106/22, I/12/13,
 I/18/31, I/37/53, I/66/43, I/67/39, I/98/39,
 II/19/95
 ģarman y.+ ine I/155/19
 harman y.+ ine I/155/19, I/18/55,
 I/27/30, I/74/61, I/87/18, I/91/29, I/94/15
 harman y.+ inē I/91/71
 meydan y.+ ine II/34/101
 yerleşim y.+ ine I/149/09
 y.+ ine göre I/96/37
 y.+ ini II/19/93, II/19/94, II/24/58
 şe_ir y.+ ini I/104/14
 köy y.+ ini I/144/13
 y.+ inkilēr II/25/07
 y.+ iñ I/117/26, I/27/40, I/63/64, I/75/01,
 II/08/107, II/23/13, II/23/16, II/39/16
 do_um y.+ iñ II/02/20
 harman y.+ iydi I/87/42
 y.+ iye I/113/07, I/113/100, I/40/16
 y.+ le I/81/45, I/81/54
 y.+ lē II/07/30, II/07/36, II/09/30,
 II/38/09
 y.+ lēde I/75/11
 y.+ lēden I/96/88
 y.+ lēn II/07/38
 harman y.+ lēni I/81/29, I/81/30
 y.+ lēniñ I/157/72
 y.+ ler I/23/55
 y.+ lerde I/101/18, I/113/25, I/136/30,
 I/90/84
 y.+ lere I/01/81, I/158/46, I/31/66,
 I/97/21, II/06/54
 y.+ leri I/05/15, I/126/09, I/17/25,
 I/20/16, I/23/34, I/23/35, I/93/41, II/38/100
 ģarman y.+ leri I/91/81
 y.+ lerimiz I/62/39
 y.+ lērimiz I/46/28
 y.+ lerimizi yapam II/19/20

şe_{ir} y.+ lërinde II/15/64
 y.+ miş I/68/68
 y. vermezdi I/144/60
 y. virilir I/20/78
 y. yapıdı I/75/49
 y. yapıldı I/10/103
 y. yapıldı I/10/104
 y. yapmışlar I/139/51

yər : bk. yer -7-

y. I/108/04, II/07/52
 y.+ de I/17/07
 y.+ den I/85/32, II/07/04
 y.+ e I/150/27

yēr : bk. yer -9-

y. II/07/57, II/23/68
 y.+ de I/06/102, I/06/106, I/34/66, I/49/16
 y.+ den II/05/57
 y.+ di II/05/73

yēr : bk. yer -45-

y. I/130/50, I/130/97, I/147/46, I/46/128, I/79/43, I/79/45
 y.+ de I/142/55, I/143/52, I/151/21, I/38/62, I/52/23, I/63/17, I/97/04, II/34/84, II/39/135
 y.+ e I/102/05, I/113/30, I/130/54, I/47/62, I/76/64
 y.+ ē I/106/15
 y.+ e vermişler I/16/06
 y.+ i I/41/44, I/54/33, II/31/42
 iş y.+ i I/99/76
 köy y.+ i I/73/21
 y.+ im II/25/81
 köy y.+ inde I/04/39, II/15/82, II/39/99
 meydan y.+ inde I/125/85
 meydan y.+ indeki I/125/83
 y.+ inden II/32/94
 y.+ ine I/38/14, II/12/62
 meydan y.+ ine I/125/78, I/125/79, I/125/80, I/125/89
 y.+ ini I/17/46

şe_{ir} y.+ ini I/104/14
 meydan y.+ iniş I/125/90
 y.+ lërde I/142/54
 y.+ leri I/157/69

yēr : bk. yer -1-

yerleşim y.+ i yapıyola I/86/18

yer_{altı} : Yerin toprağın altında kalan bölümü. -5-

y.+ nda I/46/100, I/95/23
 y.+ ndan II/23/21

yer_{altı} suyu (suları) : Birtakım etkenlerle ve yer çekiminin de etkisiyle yer altına inerek orada biriken sular.

y. suyu I/142/57
 y. suları I/129/18

yerğapan : Çıban. -1-

y. I/24/45

yerindir - : Gezdirmek. (?) -1-

y.- is I/62/17

yerine : Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere, başkasının adına. -12-

y. I/06/40, I/08/51, I/107/18, I/147/10, I/15/13, I/154/60, I/22/38, I/51/58, I/65/50, I/75/62, I/94/60, I/95/07

yerinē : bk. yerine -1-

y. I/26/14

yērine : bk. yerine -1-

y. I/72/81

yeriş - : 1. Yetişmek, büyümek. -6-

y.- dig I/91/58

y.- diK I/01/36

y.- en I/102/05

2. Olgunlaşmak.

y.- ir I/129/53

3. Yeter olmak, yetmek, kifayet etmek.

y.- medī I/90/85

4. Vakit bulup yapabilmek

y.- emiyo I/90/39

yerişdir - : (Hayvanı) Yetiştirmek, bakıp büyütme. -1-

y.- iyöduş I/131/50

yeritTir - : Yeritirmek, yetiştirmek, eğitip belli bir seviyeye gelmesini sağlamak. -1-

y.- miş I/01/74

yerleş - : 1. Bir yerde oturmaya, yaşamaya başlamak. -13-

y.- di I/149/09, I/61/14

y.- dik I/86/08

y.- diler I/18/45

y.- imişlê I/83/73

y.- iyö II/19/97

y.- iyoru II/22/46

y.- mişle I/83/72, I/86/19

y.- mişlê I/46/25

y.- mişler I/110/44

y.- Tim I/123/11

2. Yer bulup oturmak.

y.- eyin I/15/45

yerleş - : bk. yerleş-¹ -2-

y.- dile I/46/05

y.- en I/46/101

yerleşdir - : bk. yerleştir-² -4-

y.- dî II/02/26, II/02/28

y.- dî II/02/27

y.- dile I/06/37

yerleşdir - : bk. yerleştir-² -1-

y.- miş II/02/28

yerleşim : Yerleşme, iskân. -6-

y. I/68/60, II/02/26

y.+ dir I/92/34

y.+ i II/02/25

yerleşim yeri : İl, ilçe, köy gibi halkın bir arada yaşadığı yerler, yerleşim alanı, yerleşim merkezi, meskûn mahal.

y. yêri yapıyola I/86/18

y. yeri I/92/33

yerleşim : bk. yerleşim -1-

y. yerine I/149/09

yerleşme : Yerleşme, yerleşmek işi. -1-

y. II/04/07

yerleşmeK : Bir yerde oturmaya, yaşama-ya başlamak işi. -1-

y. I/01/80

yerleştir - : 1. Yerleşmesini sağlamak, ait olduğu yere oturtmak, yerine koymak. -1-

y.- dile I/38/15

2. (Bir yerde) Sürekli oturmasını sağlamak, iskân etmek.

yerli : Bulunduğu ülke veya bölgede doğup büyüyen, ataları da oralı olan (kimse). -17-

y. I/09/08, I/149/34, I/56/38, I/69/83, II/02/36, II/13/65

y.+ lere II/23/145

y.+ si I/102/02, I/142/07, I/23/10, II/17/13

y.+ siyiz I/108/03

y.+ ye II/23/147

y.+ yê II/35/06

y.+ yiz I/149/04

yerli malı : Belli bir bölgede yetiştirilen veya üretilen sebze, meyve veya malların hepsi.

y. malım I/135/54

yerli : bk. yerli -1-

y.+ lere II/23/146

yerli : bk. yerli -2-

y. II/04/42

y.+ siydim I/137/38

yêrlî : bk. yerli -1-

y.+ si I/06/144

yertesî : bk. ertesi -1-

y. I/06/51

yêsgiden : bk. eskiden -1-

y. II/22/65

yêsgiden : bk. eskiden -1-

y. II/22/56

yêskiden : bk. eskiden -1-

y. II/24/25

yeş : [Metinde konuşucunun bir mânide “peş” demek istemesi üzerine dil sürçmesi sonucu söylenmiştir.] (?) -1-

y. I/47/36

yeşil

yeşil : Arı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk. -25-

y. I/144/03, I/153/105, I/19/05, I/25/56, I/26/39, I/27/51, I/32/53, I/71/33, I/91/10, I/94/32, II/12/14, II/18/32, II/20/25, II/22/66, II/26/45

al y. I/157/46, II/03/46

yeşil y.+ idi I/02/23

y.+ iğ II/09/75

y.+ leri I/132/15

y.+ li I/151/29

allı y.+ li I/153/119, II/12/17

y. yeşilidi I/02/23

yēşil : bk. yeşil -3-

y. I/153/106, I/26/35, II/30/35

yeşil : bk. yeşil -3-

āl y. II/03/49, II/03/50

al y. II/03/52

yēşil : bk. yeşil -1-

al y. II/03/58

yeşillig : bk. yeşilliK -1-

y. I/129/38

yeşilliK : Marul, maydanoz, tere, roka vb. çiğ yenen, salata malzemesi olan sebzele-
rin genel adı, yeşil ot. -2-

y. I/129/48, II/36/13

yet - I : 1. Yetiyecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kâfi gelmek. -51-

y.- e II/01/14

y.- ē I/152/34, I/33/16, II/07/61

y.- ēdi II/07/62

y.- elle II/01/14

y.- er I/33/04, II/38/65

y.- erdi I/115/07

y.- ēğdi II/23/07

y.- erse I/131/18

y.- ēse II/15/36

y.- iyo I/06/29, I/76/75, I/82/25, II/20/33, II/38/15

y.- iyó I/06/30, II/12/34

y.- iyodu I/155/34, II/25/42

y.- iyor I/06/29

y.- iyordu I/152/34

güçün y.- iyosa II/17/53

y.- mīceK II/07/61

y.- medi I/50/78, I/75/26, I/96/17

y.- meyo I/102/07, II/20/33

y.- mēyo II/37/89

y.- meyyo II/20/33

y.- mez I/156/45, I/46/34

y.- mezdi I/96/16

y.- mezse I/84/43

y.- miyo I/110/35, I/155/104, II/01/15

y.- miyō I/155/104, II/16/57

y.- miyör I/134/52

y.- miyuru II/25/41

y.- Tī I/102/85, I/155/24

y.- tīni II/17/36

y.- Ti I/63/58

y.- Tiği I/85/14

2. Kâfi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak. -6-

y.- er I/07/50, I/17/86

y.- eriğ I/17/85

canıma y.- iyu I/35/43

canımıza y.- Ti I/35/39

y.- Tilē I/35/35

yeter : 1. Yetişir, elverir, kifayeder. -7-

y. I/61/17, I/117/31, I/117/34, I/117/43

2. Gereken kadar, ihtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi

y. I/13/31

yeter ki : Şu şartla ki. -3-

y.- er ki vermesin I/125/53

y.- er ki I/31/17

y. ki I/144/70

yeteri ğadar : Yetecek, kâfi gelecek ölçüde.

y. ğadar II/15/26

yet - II : Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak. -2-

- y.- ip I/131/52
y.- meSse I/130/24
yet - : bk. et⁻¹ -1-
y.- Tilēdi I/36/38
yēt - : bk. yit- -1-
y.- Ti II/05/68
yêt - : bk. yet⁻² -4-
y.- e II/39/134
y.- ē II/05/81, II/39/134, II/39/135
yeterli : Yetecek derecede olan. -1-
y. II/15/26
yêtgin : (Kız için) Yetişkin, evlenecek yaşa gelmiş. -1-
y. I/46/127
yeTî : bk. yedi¹ -1-
y. I/133/62
yetim : Babası ölmüş (çocuk). -2-
y.+ e I/140/26
y.+ leri I/140/28
yetin - : Yeterli bularak daha çoğunu istememek, iktifa etmek. -1-
y.- iyodu II/35/18
yetir - : İdare edip yetiştirmek, denk getirmek. -3-
y.- em I/124/18
y.- emiyor I/134/53
y.- i I/144/69
yetiş - : 1. İş görebilecek yaşa gelmek, büyümek. -35-
y.- dī II/09/72
y.- di II/05/90
y.- en I/146/06, I/156/23, I/41/77, I/41/84
y.- ēn I/146/06
y.- enne I/94/46, II/21/25
y.- enner I/36/05
y.- ince I/50/72, I/51/08
y.- ip I/73/18
y.- Tik II/34/12
y.- tim I/119/03
2. Ulaşmak, ermek, varmak, vasıl olmak.

- y.- ceklē I/160/31
y.- cen I/110/68
y.- ceṇ II/01/59
y.- esiye II/30/79
y.- imīnci II/01/46
y.- imediK II/01/46
3. (Bitki için) Gelişip büyümek, olmak.
y.- cek II/20/25
y.- irdī I/65/57
y.- irdi I/65/57
y.- iyo II/20/23
y.- miş I/85/60
4. (Yapılacak bir iş için) Tam zamanında gelmek, vaktinde bulunmak.
y.- en I/145/80
y.- irdi I/145/80
y.- miyen I/145/80
5. (Vaktinde) Hazır olmak, bitmek, tamamlanmak.
y.- miyıcıḡ I/87/67
y.- miyo yapamadın I/146/67
6. Yeter olmak, yetmek, kifayet etmek.
y.- mez I/106/56
y.- miyo I/50/05
7. Bir devirde yaşamış olmak, bir kimse veya zamanı görmüş olmak.
y.- tik I/28/29
8. Vakit bulup yapabilmek.
y.- Ti I/50/51
yêtiş - : bk. yetiş⁻¹ -4-
y.- en I/156/11
y.- ip I/73/10
bk. yetiş⁻⁶
y.- miyū II/02/84
bk. yetiş⁻²
y.- ti II/30/80
yetişdir - : bk. yetiştir⁻¹ -3-
y.- idiK I/65/58
y.- İdik II/11/55
y.- isē I/41/88
yetişdir - : bk. yetiştir⁻¹ -1-

yetişgin

y.- İdik II/11/55

yetişgin : bk. yetiřkin² -1-

y. I/53/18

yetişkin : 1. Evlilik çağına gelmiş (genç kız). -1-

y. II/34/12

2. Yetişmiş, olgunlaşmış, büyümüş (kimse).

yetişmeK : (Yapılacak bir iş için) Tam zamanında gelmek, vaktinde bulunmak işi. -1-

y. II/36/18

yetişti - : bk. yetiřtir² -1-

y.- dik I/155/05

yetiştir - : 1. (Bitki, hayvan vb.) Bakıp büyütmek. -24-

y.- İ yapıyolāmıřtı II/24/64

y.- cen I/65/29, II/04/77

y.- dİ II/04/78

y.- iyödu II/35/16

y.- iyömuşTu I/09/79

y.- iyos II/38/10

y.- iyoS I/84/40

y.- iyoZ I/33/65, I/84/40, II/24/14, II/24/39, II/24/80, II/29/70, II/38/21, II/38/34, II/38/36, II/38/37

y.- iyoZ yapıyoS II/21/93

y.- iyöİlārımıřtıık II/10/34

2. Eğitip belli bir seviyeye gelmesini sağlamak.

y.- dİm I/14/16

y.- dim I/140/33

3. Yeter duruma getirmek.

y.- cem I/73/71

y.- emeyiS I/106/56

yetkilİ : Herhangi bir iş için kendisine yetki verilmiş olan (kimse). -1-

y. II/38/19

yetmiş : 1. Altmış dokuzdan sonra, yetmiş birden önce gelen sayının adı. -119-

y. I/03/05, I/04/02, I/10/02, I/100/02, I/101/61, I/101/62, I/104/05, I/11/03,

I/111/120, I/112/03, I/113/48, I/117/01, I/12/27, I/12/28, I/124/06, I/129/03, I/131/51, I/131/54, I/131/55, I/132/02, I/133/10, I/134/55, I/134/56, I/138/33, I/138/35, I/138/37, I/14/08, I/14/74, I/141/02, I/143/03, I/144/16, I/145/04, I/145/40, I/147/45, I/153/02, I/153/07, I/153/09, I/158/02, I/158/25, I/158/37, I/158/39, I/158/56, I/21/15, I/21/16, I/25/38, I/27/01, I/28/09, I/29/03, I/33/15, I/33/22, I/33/23, I/39/02, I/42/55, I/42/57, I/43/14, I/46/09, I/46/12, I/46/63, I/46/95, I/50/11, I/55/08, I/55/09, I/55/11, I/57/01, I/61/06, I/61/09, I/61/23, I/62/36, I/64/35, I/64/64, I/67/20, I/68/04, I/68/06, I/69/22, I/70/56, I/72/25, I/78/36, I/79/04, I/80/61, I/80/64, I/84/23, I/85/01, I/88/04, I/91/02, I/93/44, I/93/46, I/99/17, I/99/19, II/01/11, II/01/70, II/08/01, II/10/18, II/15/119, II/17/05, II/19/70, II/22/46, II/25/10, II/26/09, II/28/33, II/28/52, II/29/53, II/34/18

y.+ den I/161/08

y.+ e I/06/03, II/23/09

y.+ i I/134/10

y.+ imden I/153/08

y. işiñ bitmiş I/67/21

2. 1970 yılı. -7-

y. I/149/12

y.+ de I/149/09, I/149/54

y.+ den I/149/08

y.+ lere I/149/12

y.+ Te II/29/16

yetmiş : bk. yetmiş¹ -1-

y. I/43/14

yětmiş : bk. yetmiş¹ -6-

y. I/01/04, I/155/03, I/20/67, I/51/01, I/51/04

yetmiş : bk. yetmiş¹ -1-

y. I/08/06

yětmiş : bk. yetmiş¹ -2-

y. I/29/03, I/30/05

yetmiş dört : bk. yetmiş dörT -1-

d.+ Te I/149/63

yetmiş beş : 1975 yılı. -1-

y.+ te I/69/09
yetmiş bir : 1971 yılı. -2-
 y. I/33/130, I/33/132
yetmiş dörd : bk. yetmiş dörT -1-
 y. I/149/08
yetmiş dörT : 1974 yılı. -2-
 y.+ de I/149/09
 y.+ Te I/149/54
yetmiş üç : 1973 yılı. -3-
 y.+ de II/10/86, II/10/89
 y.+ den II/10/89
yetmiş üç : bk. yetmiş üç -1-
 y.+ de I/63/29
yetmiş üç : bk. yetmiş üç -1-
 y.+ de II/14/07
yetmiş yedi : 1977 yılı -1-
 y.+ de I/131/53
yevmiye : Bir günlük çalışma karşılığı olan ücret. -2-
 y. I/110/46, I/110/58
yèvmiye : bk. yevmiye -1-
 y. I/110/36
yèyen : bk. yiyen² -1-
 y.+ imiñ I/87/37
yeyle - : Yenilemek, tekrarlamak. -1-
 y.- memesiñ I/30/41
yı - : bk. yığ- -9-
 y.- ādım I/152/16, I/152/79
 y.- ar I/141/13
 y.- ārdık I/70/09
 y.- arız I/06/39
 y.- arsiñ I/74/69
 y.- ārsiñ I/74/68
 y.- ılırdı I/152/120
 y.- ımırdı I/74/78
yı : bk. ya² -1-
 y. II/02/67
yı - : bk. yığ- -6-
 y.- dıqlāmızı I/155/21
 y.- dılar I/96/92

y.- dım I/33/88, II/12/35
 y.- mışlar II/10/48
 y.- yon II/15/116
yıl - : Yıgılmak, yığmak işi yapılmak, bir yere küme hâlinde konulmak. -1-
 y.- ırdı I/74/78
yılın : bk. yığın -1-
 y. I/158/44
yığa - : bk. yıka- -1-
 y.- rız I/62/25
yığ - : Tepeleme bir yığın hâline gelecek şekilde üst üste koymak. -5-
 y.- ardık I/130/13
 y.- ılırdı I/135/43
 y.- ıyolağ I/96/33
 y.- ıyorduk I/11/47
 y.- ıyoS II/30/33
yıgılı : Yıgılmış durumda olan. -1-
 y. I/94/49
yığın : Yıgılmış şeylerden meydana gelen tepecik, küme. -3-
 y.+ ı I/130/14
yığın yığın : Yığınlar hâlinde, pek çok.
 yığın y. I/91/32
 y. yığın I/91/32
yık - : 1. Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek. -59-
 y. II/23/168
 y.- añ II/23/168, II/23/173
 y.- dı I/150/59
 y.- dık I/138/97, II/13/43
 y.- dıK II/13/43
 yakdıla y.- dıla I/108/27
 y.- dım II/28/34
 y.- dūñ I/108/52
 y.- ılan I/11/30, I/46/108, I/95/53
 y.- ılcağ II/28/36
 y.- ıldı I/02/68, I/153/12, I/158/47, I/59/43, I/68/61, I/68/76, II/04/47, II/19/24, II/19/83, II/29/23
 y.- ıldı I/99/26, II/04/45, II/19/84

yık -

y.- ılınca I/78/51
y.- ılırdı I/151/38
y.- ılıyò I/161/28
y.- ılıyòru I/36/27, I/36/28
y.- ılmış I/17/75, II/04/13
y.- ılsın I/46/109
y.- ıyın I/108/46
y.- madıK I/160/06
yakmış y.- mış I/108/20
y.- mışlā II/23/170
y.- mışlar II/23/171, II/23/174
y.- tılā I/38/16

2. Yık indirmek. -11-

y. I/68/53
y.- alġā II/23/58
y.- alġār I/52/85
y.- ardık I/74/61
y.- arlardı I/08/18
y.- ılıyòru I/58/22
y.- ıvırıyın I/115/35
y.- ıyola I/150/12
y.- ılırmış I/52/85

3. Yıkımına yol açmak, mahvına sebep olmak. -13-

y.- ılır I/133/13
galbini y.- madım I/144/68
hatırını y.- madım I/134/43

yık - : bk. yıka- -1-

y.- öduK I/94/17

yıK - : bk. yıK-¹ -1-

y.- dım II/28/34

yıka - : (Bir şeyi) Su veya başka bir sıvı ile temizlemek. -71-

y. I/01/100, I/97/10
y.- dık I/87/121
y.- dım I/33/88
y.- dın I/145/37
y.- dūmızı I/129/10
y.- llardı I/115/54, I/68/39
y.- llarmış I/14/52

y.- mazlā I/153/80
y.- n I/126/52
y.- ndı I/122/49, I/94/49
y.- ndī I/94/50
y.- nıcák I/07/92
y.- nırdı I/74/81, II/35/112
y.- nıyo I/96/40
y.- nıyodu I/141/17
y.- nıyòdu I/104/29
y.- nmış I/77/73
y.- nmışkana I/94/50
y.- ŋ I/08/70
y.- r I/07/92, I/123/35, I/41/72
y.- rġan I/97/09
y.- rdı I/133/65
y.- rdık I/126/48, I/126/51, I/126/54,
I/129/22, I/14/49, I/152/64, I/153/25,
I/153/26, I/20/60, I/74/76, I/87/31
y.- şdıK I/126/53, I/129/22
y.- rdıK I/126/64, I/73/23
y.- rdım I/94/10
y.- rım I/108/16
y.- rın I/126/52
y.- rıs II/08/89
y.- rız I/121/73, I/60/48, I/77/71,
II/20/02
y.- rlādı I/153/78
y.- rlārdı I/68/41
y.- rsın I/121/64, I/87/120, I/87/121
y.- saK I/152/54
y.- saġ I/96/39
y.- sın I/139/29
y.- yamazlādn I/126/41
y.- yan I/96/37
y.- yıp I/96/27
y.- yıP I/45/04
y.- yıvırır I/119/21
y.- yoz I/100/14
yıkā - : bk. yıka- -2-
y.- yò II/19/99
y.- yodu I/38/10

yıkā - : bk. yıka- -1-

y.- yon I/32/46

yıkā - : bk. yıka- -18-

y. I/35/06, II/08/50, II/37/49

y.- kan I/97/11

y.- dı II/35/111

y.- dık I/107/45, I/41/73, I/60/52, II/27/22

ğınayı y.- dık I/145/83

y.- dık I/152/65

y.- dım I/152/63, I/41/77

y.- ırdı II/35/112

y.- rdık I/115/55, I/77/75

y.- rdıg I/07/93

y.- rdık I/44/30

yīka - : bk. yıka- -16-

y. I/60/12

y.- dık II/24/38

y.- dıktan I/44/77

y.- dım I/54/47

y.- mışın II/22/25

y.- n I/49/74

y.- nır I/12/01

y.- r I/124/15, I/54/49

y.- rdık I/39/78, I/60/48

y.- rın I/54/51

y.- rız I/49/06

y.- rsıg I/98/65

yīkā - : bk. yıka- -1-

y.- yon I/12/21

yıkad - : Yıkamak, yıkamak işini yaptır-
mak. -1-

y.- ırdık I/126/47

yıkama : Yıkamak işi. -4-

y.+ a I/38/20

y.+ sı I/74/76

y.+ yı I/22/36

yıkama yeri : Bir şeyin yıkanması için
ayrılmış alan.

y. yerinde I/155/25

yıkamā : bk. yıka- -2-

y. I/145/36, I/145/82

yıkama : bk. yıka- -2-

y.+ sı I/60/11

y.+ ya I/49/75

yıkame : bk. yıka- -1-

y.+ ye I/74/82

yıkamı : bk. yıka- -1-

y.+ ya I/01/85

yıkan - : Kendi kendini yıkamak, banyo
yapmak. -5-

y.- ırdı I/73/74

y.- ırdık I/107/46, I/135/50

y.- ırdı II/35/110

y.- mışlar I/136/35

yıkan - : bk. yıkan- -1-

y.- ır I/152/63

yıkan - : bk. yıkan- -1-

y.- dıg I/69/48

yıkanme : Yıkanma, yıkanmak işi. -2-

y.+ ye I/01/94, I/01/96

yıkattır - : bk. yıkatır- -1-

y.- ıyō I/01/89

yıkattır - : Yıkattır. -1-

y.- dım I/21/09

yıke - : bk. yıka- -3-

y.- yyōduğ II/21/62

y.- yyōllā I/152/65

y.- yyon I/148/49

yıkē - : bk. yıka- -3-

y.- cen I/72/13

y.- yoduk II/21/74

y.- yolāmiş I/153/80

yıke - : bk. yıka- -4-

y.- yyoduk II/21/71

y.- yyōduğ II/21/59, II/21/62

yıkı - : bk. yıka- -19-

y.- yamazsıg I/96/38

y.- yannarımız I/104/32

y.- yıp II/08/49

y.- yo I/01/89

yġkġ -

- y.- yō I/104/33
y.- yoduġ II/21/36
y.- yolar I/104/33
y.- yollar I/104/30, I/104/31, I/104/33
y.- yollardı I/104/31
y.- yon I/97/16
y.- yōS II/24/13
y.- yoz I/93/62, I/97/15, II/24/38

- yġkġ** - : bk. yġka- -4-
y.- yamadġn I/58/32
y.- yan I/45/70
y.- yıversen I/49/23
y.- yoġ I/79/91

- yġkġ** - : bk. yġka- -2-
y.- yōduġ II/08/49, II/08/50

- yġkġ** - : bk. yġka- -2-
y.- yon I/152/94
y.- yoz I/87/117

- yġkġk** : Yıkılmış, harap. -3-
y. I/46/108, I/99/25
y.+ la I/99/28

- yġkġlmġ** : Yıkılma, (kurulu bir şey) parçalanıp dağılmak, yıkılmak işi. -1-
y.+ yá I/02/70

- yġkġm** - : bk. yġkan- -1-
y.- ırdım I/152/63

- yġkġntı** : Yıkılan bir şeyden artakalanlar, enkaz. -1-
y.+ lı II/03/65

- yġkġntılıġ** : Yıkıntı. -1-
y. II/03/67

- yġkġ** - : bk. yġka- -1-
y.- yyom II/12/57

- yġl** : Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman ve bu zaman kadar olan, sene. -52-
y. I/10/88, I/102/65, I/108/06, I/144/14, I/146/79, I/15/19, I/15/20, I/39/91, I/42/30, I/45/63, I/45/65, I/55/33, I/67/44, I/83/21, I/83/58, I/83/60, I/83/63, I/84/22, I/91/37, I/96/91, I/99/49, II/04/05, II/19/23,

- II/29/104, II/29/93, II/32/41, II/32/42, II/32/47, II/38/115

- y.+ da I/66/28, I/92/50

- ġırġ y.+ da bi I/125/74

- y.+ ıdı I/149/12

- y.+ ında I/68/50

- y.+ ından II/04/55

- y.+ ındı II/31/02

- y.+ la I/79/22

- y.+ lâ I/79/21

- y.+ lâda II/09/15, II/09/17, II/09/33, II/09/35, II/09/71

- y.+ lâdı II/09/25, II/21/55

- y.+ lâmıS I/79/24

- y.+ lâmız I/79/19

- y.+ lâmızda I/79/01

- y.+ lar II/31/05

- yġl** - : (Gördüğü şeyler ve başına gelenler karşısında) Gözü korkmak, eski cesareti kalmamak, ürkeklik gelmek. -2-

- y.- dım II/39/134

- y.- mış I/35/32

- yġlan** : Omurgalı hayvanlardan, bacakları olmayan, üzeri pullarla kaplı, çatal dilli, büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürün-gen hayvan. -1-

- y. II/14/25

- yġlān** : bk. yġlan -1-
y. I/18/60

- yġlbaşı** : Ocak ayının birinci günü, yılın ilk günü. -1-

- y.+ ndan I/21/15

- yġldız** : Bir nokta etrafında tabanları bitişik olarak sıralanmış üçgenlerden ibaret şekil. -1-

- y. II/05/13

- yġllġ** : bk. yıllık -1-
aylıġ y. I/39/34

- yġllıġ** : Belli bir yıl kadar olan, üzerinden belli bir yıl geçmiş olan. -1-

- otuz y. I/92/29

- yġmırta** : bk. yumurta -19-

y. I/09/35, I/102/55, I/106/43, I/148/59, I/15/41, I/152/85, I/28/18, I/29/09, I/29/10, I/70/43, I/76/32, II/22/76

y.+ lı II/22/75

y.+ mızı II/21/22

y.+ nın I/148/59

y.+ nıñ I/60/67

y.+ sı I/41/90

y.+ sını I/70/51

yımirtā : bk. yumurta -1-

y.+ sı I/01/28

yımirtalık : Yumurtalık, canlılarda dişi üreme hücrelerinin içinde bulunduğu organ. -1-

y.+ lar I/54/07

yımurtı : bk. yumurta -2-

y. I/39/89

y.+ yı II/22/75

yımışa - : bk. yımışā- -1-

y.- dı I/33/47

yımışağ : bk. yumuşak -1-

y. I/60/109

yımışak : bk. yumuşak -1-

y. II/21/65

yımışak : bk. yumuşak -1-

y. II/26/45

yımıtı : bk. yumurta -1-

y.+ yı II/22/77

yımışā - : Yumuşamak, yumuşak duruma gelmek. -2-

y. II/18/02

yımışā : <<yumuşaklık+ı -1-

y.+ ndı II/39/29

yımışaklı : (<<yumuşaklık+ı) Yumuşak olma durumu, yumuşaklık derecesi. -1-

y.+ ndı II/39/40

yımışıcık : bk. yumuşacık -1-

y. II/39/29

yırı : bk. yer -1-

y. I/54/32

yırt - : 1. (Kâğıt, kumaş vb.ni) Elle iki tarafından tutarak parçalara ayırmak. -3-

y.- ağı I/88/58

2. Zor bir durumdan veya tehlikeden kurtulmak -2-

paçayı y.- tı II/20/37, II/20/38

yırtık : Utanması olmayan, utanmaz. -1-

yüzü y. I/76/53

yırtık : bk. yırtık -1-

gellinnēñ yüzü y. olur I/76/52

yırtıl - : (Kâğıt, kumaş, kese vb. şeyler) İki veya daha fazla parçaya ayrılmak. -1-

y.- ıvırdı I/144/43

yi - : bk. ye-¹ -320-

y. I/04/54, I/04/55, I/111/90, I/116/29, I/131/49, I/139/28, I/139/41, I/27/78, I/28/50, I/28/51, I/28/59, I/35/23, I/44/09, I/44/46, I/49/78, I/71/58, I/87/38, II/08/120, II/19/167, II/22/53, II/29/32

y.- cē I/50/63

y.- ceg I/05/48

y.- cem I/15/41

y.- cēmiz I/132/37

y.- cen II/39/99

y.- cēni II/24/30

y.- ceñ I/152/100, II/39/100

y.- cēñ I/79/44

y.- cēñ I/152/50

y.- ceS I/154/19

y.- cez I/154/18, I/154/19

y.- cēz I/154/17

y.- dī I/105/64

y.- dīm II/19/74

y.- dīmiz I/121/66, I/18/73, I/55/29

y.- dīmizi işdīmizi I/52/11

y.- dīñ I/19/04

y.- dīñi I/67/59

y.- dīñiSle I/26/64

y.- di I/69/26

tarlıya ekl dim suvan bitirdi y.- di suvan I/144/75

y.- di_iñ I/10/53, I/36/69

y.- dig II/01/20
 y.- diğın I/62/27
 y.- dik I/54/22, II/01/20, II/19/69
 y.- diK I/122/76
 y.- diklēm I/28/52
 y.- dikten I/121/90
 y.- diler I/35/41, I/35/44
 y.- dim I/95/07, II/19/75, II/19/76
 y.- diñ I/08/102
 y.- diñiz II/08/71
 y.- lle I/120/47
 y.- llē iç1ellē II/34/85, II/34/86
 y.- llēdi II/08/81, II/08/82, II/08/83,
 II/11/03
 y.- llēdi iç1elle I/145/61
 y.- ller I/114/03, I/120/27, I/132/20
 y.- llēr I/109/36
 y.- ller iç1ellerdi I/128/29
 y.- llerdi I/128/13, I/128/14, I/128/15,
 I/128/41, I/91/34
 y.- llērdi II/16/91
 y.- llermişdi I/18/74, I/18/75
 y.- me de yanında yat2 I/152/98
 y.- medī I/111/49
 y.- mediler I/87/55
 y.- mediñiz I/86/77
 y.- mēdiñiz I/87/39
 y.- men I/54/41
 y.- meS I/87/40
 y.- meyēdi I/08/101, I/08/105
 y.- mēyorun I/43/11
 y.- mez I/111/49, I/28/57
 y.- mēz I/16/08
 y.- mēzdi I/28/57
 y.- mezdik I/115/56
 y.- mezdiK I/07/92
 y.- mezdiñ I/111/91
 y.- mezle I/109/36
 y.- mezlē I/28/60
 y.- mezler I/105/59, I/109/27, I/109/35,
 I/109/37, I/111/24

y.- miş I/08/97, I/122/75, I/33/144,
 I/33/70, I/44/75
 y.- miş işmiş I/11/87
 y.- mişle I/88/70
 y.- mişlē I/33/79
 y.- miyen I/111/26
 y.- miyiz I/54/31
 y.- miyolar I/96/82
 y.- miyoz I/103/45
 yāyan da yürümüyöz yavan da y.-
 miyoz I/87/66
 yayan da yürümüyöz yavan da y.-
 miyöz I/87/67
 y.- mōñuz I/87/39
 y.- n I/45/71, I/87/37
 y.- nī II/32/04
 y.- nīr yapıdı II/29/42
 y.- ndi I/36/77, I/36/78, I/36/81
 y.- neyörü II/32/75
 y.- ni II/32/24, II/32/59, II/32/60
 y.- nidi II/12/32
 y.- nir I/132/18, I/15/40, I/15/41,
 I/49/78, II/24/86
 y.- niğ I/04/54
 y.- nirdi I/131/47, I/41/88, I/71/48,
 II/16/62
 y.- niyo II/25/60
 y.- niyō I/10/14, I/76/35
 y.- niyo iç1iyo II/25/61
 y.- niyodu I/98/63
 y.- niyōdu I/131/50
 y.- niyor I/121/74
 y.- niyosa II/39/100
 dövülmedig göcenin aşı y.- nmeS
 I/47/55
 y.- nmesi I/71/37
 y.- nmeyeni I/79/94
 y.- nmiyō yapmıyöz I/103/45
 y.- ñ I/04/74, I/111/42, I/28/50, I/33/58,
 I/67/16, I/67/73, I/79/15, I/87/39
 y.- r I/148/24, I/152/50, I/17/65, I/35/36,
 I/40/81, II/08/116, II/27/09, II/27/10

- y.- r içler I/136/26, II/16/108
y.- r içlerler I/90/27
y.- rdī I/123/54
y.- rdi I/128/37, I/134/64, I/152/101
y.- rdig I/126/55, I/68/45, II/11/06, II/11/56, II/11/61, II/16/68, II/37/112
y.- rdik I/08/44, I/115/56, I/145/61, I/146/49, I/153/22, I/153/23, I/154/18, I/155/37, I/33/43, I/33/50, I/59/57, II/11/57, II/11/60, II/20/13
y.- rdiK I/146/49, I/21/89, II/07/86
y.- rdik içlerdik I/134/28
y.- rdim I/152/48, I/154/60
y.- rđim I/152/48
y.- rdiniz I/33/141
y.- rim I/132/49
y.- rin I/133/02, I/45/72, II/08/105, II/16/09
y.- ris II/08/89
y.- riS I/132/28, II/28/48
y.- riz I/148/61, I/19/05, I/31/25, II/27/09, II/33/62
y.- riz içleriz I/150/28, II/39/150
y.- rken I/33/70
y.- rlē I/03/106, I/75/26
y.- rler I/28/58
y.- rlerdi II/14/34
y.- rsen I/111/41
y.- rsin I/121/76, I/121/91
y.- rsin I/95/06
y.- rsinīS I/17/71
y.- rsiniz II/29/07
y.- sek I/96/82
y.- seņ I/36/61, I/44/72
y.- seņiz I/116/11
y.- sin I/139/29, I/22/44
y.- sin I/28/50, I/44/10, I/44/24, II/19/166
y.- siņner I/144/30
y.- yceksin I/111/90
y.- ycēņ I/41/91
y.- ye I/67/71
y.- yebilirseņ I/152/100
y.- yecēm I/08/105
y.- yelim I/05/57
y.- yem I/128/65
y.- yemīyoS I/49/37
y.- yemedik I/105/60
dadından y.- yemeņ I/49/76
y.- yemeyon I/143/55
y.- yemeyōn II/19/76
y.- yemiiz I/103/11
y.- yemiyom II/19/74
y.- yemīyoņ I/87/51
y.- yemiyoruz I/109/04
y.- yemiyoz I/143/56
y.- yen I/111/25, I/98/62, II/18/28
y.- yene içlene bol I/67/48
y.- yenim I/65/19
y.- yennē II/06/19, II/16/92
y.- yēydiņ I/148/62
y.- yiciK I/102/65
y.- yiciņ I/15/42
y.- yiler I/109/28
y.- yimedim II/33/59
y.- yiņ I/04/53, I/04/61
y.- yiveredydiņiz I/86/78
y.- yiverisiņiz I/28/59
y.- yiydiņ I/91/19
y.- yo I/105/65, I/133/01
y.- yoduk I/106/15, I/33/96, I/85/26, I/85/27
y.- yolar I/13/09
y.- yolardı II/14/30
y.- yollar I/109/38
y.- yon I/45/62
y.- yoņ I/63/37
y.- yoruz I/54/31
y.- yoS I/79/96
hazır y.- yoS I/26/70
y.- yoz I/105/62, I/120/27

- hazır y.- yoz I/30/18
 y.- yöz I/40/16
 bk. ye⁻² -134-
 y. I/07/56, I/137/30
 y.- cēğ II/16/99
 y.- ceK I/145/33, I/149/29, I/149/30
 y.- dī I/126/82
 y.- dī_ııñ I/01/44
 y.- dīñ öñünde yimedīñ arқаnda
 I/131/32
 y.- dīñiz I/108/20
 y.- di I/78/33
 y.- dik I/01/66, I/10/26, I/131/36,
 I/28/44
 y.- diK I/152/126
 y.- dikden I/106/60
 y.- dilē II/35/95
 y.- dim II/16/16
 y.- dimi I/83/46
 y.- diñ I/138/70, I/43/06, I/52/54
 y.- diñiS I/121/119
 y.- diñiz I/114/36, I/121/118
 y.- dīriñ iç liriñ I/06/50
 y.- diydiK I/49/28
 y.- llēdi I/60/42
 y.- ller I/114/17, I/114/57, I/131/12,
 II/25/74
 y.- ller I/33/147
 yidīñ öñünde y.- medīñ arқаnda
 I/131/32
 y.- medig I/125/17
 y.- meycēn I/112/25
 y.- meyiveriyos II/38/17
 y.- mezdik I/115/53
 y.- miyenden II/39/182
 y.- nir I/131/13, I/131/14, I/57/23
 y.- nirdi I/34/19, I/57/24, II/16/25,
 II/23/120
 y.- niyodu II/23/119
 y.- niyudu II/25/57
 y.- ñ I/28/20, I/36/85
 y.- r I/114/50, I/87/65, II/21/08, II/35/87
 y.- rdī I/01/37
 y.- rdīk I/147/42
 y.- rdi I/125/66, I/145/79, I/154/22,
 I/155/83, I/73/22, I/96/59
 y.- rdig I/07/31, I/29/11
 y.- rdik I/96/58, II/24/94
 y.- rdiK I/64/81, II/39/107
 y.- şdik I/147/44
 y.- rdiniz I/33/139
 y.- rdiñ II/23/119
 y.- rin I/08/59, I/43/06, I/90/20
 y.- ris I/52/53
 y.- riS I/157/78
 y.- riz I/129/35, I/15/96, I/157/79,
 I/59/87, I/59/88
 y.- rlē II/35/86
 y.- rlēdi I/04/29, I/29/20
 y.- rler I/138/84
 y.- rsiñ I/69/106
 y.- siñnē I/28/19
 y.- ycē I/120/59
 y.- yebiliyor I/105/32
 y.- yecēmiz I/64/82
 y.- yem I/124/47
 y.- yēmiñ I/128/22
 y.- yen I/96/61
 y.- yenden I/153/63, II/39/183
 y.- yicik I/87/124
 y.- yiñ I/23/29
 y.- yip I/120/62, I/140/11, I/155/84,
 II/33/57, II/39/107
 y.- yiP I/08/58, II/39/107
 y.- yiverem I/28/43
 y.- yo I/105/25, I/105/26
 y.- yodu I/120/61
 y.- yola I/105/27
 y.- yollar I/14/60
 y.- yom I/90/18
 y.- yoñ I/161/24
 y.- yōr I/129/28

- y.- yoS II/38/44
 y.- yoz I/50/12, II/38/43
 bk. ye⁻⁴ -3-
 y.- dīne I/135/52
 y.- rdiK I/18/42
 y.- riz I/130/95
 bk. ye⁻⁵ -14-
 y.- di I/140/51
 y.- yor I/20/43
 bk. ye⁻³ -10-
 y.- dik I/61/25
 y.- dim I/112/21
 sopa y.- dim I/61/49
 zopa y.- dim I/47/51, I/75/73
 şamarını y.- medim II/12/09
 tokağı y.- medim I/138/101
 y.- yip I/117/42
 bk. ye⁻⁶ -2-
 y.- dik I/63/65
 y.- yip I/96/78
 bk. ye⁻⁷ -3-
 boĸunu y.- ceĸ II/39/127
 y.- mez I/120/42
 nāneyi y.- r I/120/42
 bk. ye⁻⁸ -2-
 haĸĸını y.- di I/132/05
 y.- yosuĸuz II/39/176
yī - : bk. ye⁻¹ -61-
 y.- ceg I/144/63, I/51/13
 y.- cek I/146/16, I/43/36, I/56/50,
 II/23/208
 y.- ceK I/56/50, I/60/36
 y.- cēmiz I/126/53
 y.- cen I/49/80
 y.- ceĸ I/19/04, I/49/81, I/79/49
 y.- cez I/56/46
 y.- cēz I/143/16
 y.- ŋ I/04/53
 y.- r I/07/36
 y.- r içlēdik I/152/20
 y.- r içler I/10/84
 y.- rdi I/51/37
 y.- rdik I/51/35
 y.- seĸ II/29/36
 y.- ūceĸ I/60/54
 y.- yōdu II/08/85
 y.- yoduĸ I/111/90, I/49/49, I/74/16
 y.- yon I/152/51
 y.- yoĸ I/138/68
 y.- yorum I/42/41
 y.- yoruz II/33/74
 hazır3 y.- yoruz I/06/33
 y.- yosuĸ II/08/66
 y.- yoz I/143/17, I/153/23, I/69/30,
 I/79/93
 y.- yoz içliyoruz I/61/63
 y.- yō I/40/15
 y.- yōz I/01/28
 bk. ye⁻² -20-
 y.- ceg I/51/12
 y.- cek II/20/43, II/31/34
 y.- ceK II/32/96
 y.- cemiz II/27/02
 y.- ceĸ II/27/10
 y.- ceS II/05/45
 y.- ciz I/87/21
 y.- ÇiS II/05/45
 y.- dilē II/35/95
 y.- yo I/120/56
 y.- yoduĸ II/07/51, II/07/54
 y.- yoS II/11/30
 y.- yoz II/38/17
 y.- yō I/40/80
 bk. ye⁻⁴ -21-
 y.- yoS I/44/08
 bk. ye⁻⁵ -4-
 y.- yor I/20/43
 y.- yoĸ I/20/44
 bk. ye⁻⁶ -2-
 y.- yon I/43/22

yí -

- y.- yoz I/01/14
yí - : bk. ye⁻¹ -1-
y.- rdıg II/11/56
yi_en : bk. yiye¹ -3-
y.+ im I/156/18, II/14/70
bk. yiye²
y.+ nē I/150/32
yī_en : bk. yiye² -3-
y.+ imiñ I/46/70
y.+ iñ I/46/131
y.+ nē I/46/71
yī_it : Yiğit, delikanlı, genç adam. -1-
y.+ ler I/01/46
yice : bk. yiyeceK -1-
y.+ iñ I/41/86
yicē : <<yiyecek+i -4-
y.+ miz I/135/33, II/33/35
y.+ ni I/68/35, I/73/68
yīcē : <<yiyecek+i -2-
y.+ miz I/115/25
y.+ ni I/11/64
yīcek : bk. yiyeceK -3-
y. I/71/55, I/76/22, II/32/133
yiceK : bk. yiyeceK -2-
y. I/155/47, I/71/49
yid - : bk. yit- -1-
y.- iP Kidiyo I/98/67
yid : bk. yedi¹ -1-
y. öldü II/24/88
yide : bk. yidek -1-
y.+ yne II/21/72
yidē : <<yidek+i -2-
y.+ miz II/21/70, II/21/71
yidek : Küçük kazan. -4-
y. II/21/69, II/21/70
y.+ lē II/21/71
yidi : bk. yedi¹ -2-
y. II/02/28, II/06/53
yidir - : bk. yedir- -21-
y. II/07/50

- y.- dim I/60/97
y.- icēdik II/24/74
y.- idī I/115/43
y.- idi II/16/23
y.- idig I/22/25
y.- ilē II/16/24, II/16/25, II/39/183
y.- iler I/138/68
y.- illerdi I/123/25
y.- irim II/33/83
y.- işim II/33/83
y.- isiñ I/79/57
y.- iyola I/79/56
y.- iyoruz I/106/59
y.- iyurlā II/02/63
y.- iz II/33/64
y.- medik I/16/46
y.- mişin I/80/53
yigiliK : Yekınlık, ıkınma, bir şeyi güç har-
cıyarak, zorlayarak yapma. (?) -1-
y. I/87/31
yigilik : bk. yigiliK -1-
y. I/87/31
yīķa - : bk. yıķa- -4-
y.- dıkdan I/70/31
y.- rdık I/70/25, I/70/31
y.- rdıK I/70/11
yike - : bk. yıķa- -1-
y.- cen I/70/68
yīke - : bk. yıķa- -1-
y.- ycen I/70/67
yiki - : bk. yıķa- -2-
y.- yo I/70/22
y.- yoduK I/70/21
yil : bk. yer -8-
y.+ lēn II/27/26
y.+ lēne I/48/20
y.+ lērde I/01/23
y.+ lere I/46/106, I/48/65
y.+ leri I/38/18
y.+ lerimiz II/33/25

yil : bk. yıl -1-

y. I/102/64

ȳil : bk. yıl -1-

y.+ ēde I/64/04

yīl : bk. yıl -2-

y.+ lāda II/09/40, II/09/81

ȳıldız : bk. yıldız -1-

y.+ ı II/05/12

yīlīk : bk. yelek -1-

y. I/03/61

yim : bk. yirmi -2-

y. I/42/71, II/01/50

yim : bk. yem -1-

y.+ ine II/32/101

ȳīm : bk. yirmi -1-

y. I/142/10

yime : bk. yemek -9-

y.+ eñi I/41/31

y.+ i I/03/109

y.+ i yapāsıñ II/32/66

y.+ imizi II/27/44

y.+ ye I/100/25, I/32/64

y.+ yi I/152/82

y.+ yini yapardım I/73/15

yime : Yeme, yemek işi. -9-

y. I/90/46

y.+ mize I/106/11

y.+ si II/28/17

y.+ sini I/32/38, I/32/39, I/97/33

y.+ ye I/08/96, I/115/45

yime içme : Beslenme, gıda alma.

y. içme I/83/33

yimē : bk. yemek -1-

y.+ ye I/98/53

yimē : <<yemek+i -40-

y. I/128/22, I/152/84, I/154/61, I/37/25,
I/74/34, I/98/51, II/03/20, II/22/36,
II/31/47, II/39/119, II/39/81

badılcan y. I/120/65

düün y. II/39/118

mevlüt y. II/39/118

patatis y. I/120/65

y.+ mi I/37/20, II/33/53

y.+ miz I/119/62, I/148/52, I/59/87,
II/19/151, II/19/159, II/30/75

y.+ mizi II/39/107

y.+ mizi yaparız II/27/46

y.+ ne I/30/55, I/74/33

y.+ nen I/104/42

y.+ ni I/107/23, I/120/61, I/152/91,
I/155/84, II/20/81, II/39/79, II/39/95

y.+ ni yapTī II/20/81

y.+ ŋ I/36/69

PaTedis y. yapardık I/08/41

yimē : <<yeme+yi -1-

y. I/133/01

yimē : bk. yemek -2-

y.+ e II/14/32

y.+ eñ II/22/38

yimē : bk. yeme -1-

y.+ sini II/39/107

yimē_e : bk. yemek -1-

patiş y. II/16/61

yimeg : bk. yemek -8-

y. I/06/43, I/120/63, I/32/69, II/22/38,
II/32/53, II/32/92, II/39/120

y. yapdım II/22/36

yimek : bk. yemek -124-

y. I/04/24, I/04/25, I/08/30, I/104/40,
I/104/42, I/107/33, I/113/98, I/120/24,
I/120/63, I/123/25, I/123/76, I/126/39,
I/136/25, I/137/30, I/147/10, I/147/30,
I/147/42, I/147/43, I/147/44, I/148/26,
I/148/47, I/155/76, I/155/77, I/155/82,
I/16/46, I/32/65, I/37/26, I/41/10, I/41/31,
I/57/23, I/59/88, I/64/79, I/64/81, I/74/34,
I/85/55, II/03/18, II/05/45, II/19/51,
II/19/54, II/19/61, II/21/35, II/25/74,
II/38/43, II/39/120, II/39/185, II/39/45,
II/39/59, II/39/80, II/39/81

y. bol II/05/08

y.+ den I/100/25

y. dökeller I/114/16

yimekcı

y. döküvüdü I/104/57
y.+ lē I/148/51, I/57/24, II/19/54, II/32/77
y.+ lēden II/39/59
y.+ lēmiz II/19/62
y.+ lēni I/152/91, I/152/99
y.+ lēñ II/18/15
y.+ ler I/148/52, I/64/79, II/25/57
y.+ lerī II/39/27, II/39/47
y.+ leğden II/39/27
y.+ lere I/119/51, I/130/85
y.+ leri I/03/106, I/128/33, I/33/139, I/64/79, II/19/61, II/21/36, II/32/67, II/32/76, II/39/46, II/39/47
y.+ leri yapdım II/03/09
y.+ lerimiz II/19/61, II/19/62
y.+ lerimizi II/39/94
y.+ leriñ I/123/54
y.+ li I/159/17
y. mimek I/104/51
y.+ nen II/39/182
y. paydösü II/39/105
y.+ Ten II/03/21
y. vërcin II/05/107
y. verilēdi II/34/34, II/39/111
y. veriler I/119/43
y. verilir I/32/70, I/32/74, I/32/85, I/32/86, I/41/08
y. verilirdi II/03/24
y. verilīfēdi II/03/20
y. verillērdi II/03/24
y. verir II/17/36
y. veriS I/148/27
y. verisiñ I/32/63
y. veriz I/148/27, I/157/14
y. virilir II/03/21
y. virilirdi II/03/25
y. yapadı I/152/16
y. yapādık I/29/21
y. yapamīyon I/37/40
y. yaparlā II/19/64

y. yapdım I/152/89
y. yapıyoduñ II/39/123
y. yapıyoS II/15/106
y. yaptım II/19/50
yimekcı : Yemekçi, toplu yemek yenen yerlerde yemek yapan kimse. -2-
y.+ miz II/17/29
y.+ si I/03/45
yimeni : bk. yemeni -1-
y.+ ylen I/98/119
yimi : bk. yime -6-
y. işmī yapaİlā II/01/87
y.+ ye I/121/90, I/143/59, I/36/74, II/23/71
y.+ yi II/39/118
yimi : bk. yirmi -1-
y. II/01/51
yīmi : bk. yirmi -1-
y. II/02/85
yimiş : bk. yemiş -2-
y. I/54/22
y. virmez I/54/21
yine : Yeniden, bir daha, tekrar, gene. -27-
y. I/07/60, I/07/88, I/10/36, I/103/35, I/103/36, I/119/11, I/128/50, I/138/58, I/147/45, I/152/56, I/21/85, I/23/68, I/32/85, I/40/62, I/51/33, I/52/27, I/69/42, I/72/59, I/74/67, I/79/49, I/89/26, I/89/28, I/92/06, II/19/114, II/19/135, II/19/148, II/24/36
yinē : bk. yine -1-
y. I/72/74
yinē : bk. yine -1-
y. II/24/37
yinge : bk. yenge² -1-
y. I/59/37
yini : bk. yine -5-
y. II/02/77, II/07/128, II/07/133, II/07/143, II/27/08
yığı : bk. yeni¹ -1-
y. I/39/92
bk. yeni⁶ -1-

y. II/11/35
 bk. yeni² -2-
 y.+ sini II/33/09
 y.+ sini yapam II/33/09
yiñi : bk. yine -1-
 y. II/25/58
yiñiden : bk. yeniden -1-
 y. I/79/95
yir : bk. yer -45-
 y. I/60/47, II/10/22, II/27/26, II/27/47,
 II/30/56
 y.+ ĩ I/53/62
 y.+ de I/145/78, II/26/48, II/32/39
 y.+ dē I/50/65
 y.+ den I/54/13, II/27/56
 y.+ dēn II/27/56
 y.+ e I/03/80, I/121/49, I/129/50,
 I/145/75, I/28/59, I/41/43, I/41/67, II/22/13
 y.+ e viri I/60/95
 y.+ i I/23/49, I/35/07, I/39/73, I/99/35
 köy y.+ i II/21/100, II/27/02, II/39/34
 hataş düştü_lü y.+ i yakar I/03/38
 y.+ imiz I/53/68
 köy y.+ inde I/53/37, I/53/64, II/15/90,
 II/21/05
 köy y.+ indē I/76/07
 y.+ ine II/32/88
 y.+ iñ I/45/07
 y.+ lēneceK II/27/52
 y.+ lerdeki I/62/16
 y. sacı II/33/31
 y. viriyōduK II/21/35
 y. yapallā I/39/104
yir : bk. yer -1-
 y.+ imde II/33/19
yirm : bk. yirmi -1-
 y. II/07/96
yirmi : On dokuzdan sonra, yirmi birden
 önce gelen sayının adı. -157-
 y. I/08/20, I/08/71, I/103/15, I/103/50,
 I/106/63, I/108/35, I/108/38, I/108/39,

I/108/47, I/108/51, I/110/10, I/111/66,
 I/112/53, I/113/103, I/113/105, I/113/54,
 I/118/02, I/121/110, I/125/15, I/125/31,
 I/125/35, I/125/37, I/125/42, I/125/45,
 I/125/46, I/127/16, I/127/17, I/131/41,
 I/133/25, I/133/50, I/14/65, I/14/66,
 I/140/34, I/143/08, I/143/76, I/144/09,
 I/144/50, I/144/70, I/145/11, I/145/12,
 I/148/08, I/148/30, I/148/64, I/149/32,
 I/149/59, I/155/18, I/155/31, I/155/35,
 I/156/10, I/158/58, I/159/05, I/160/23,
 I/160/26, I/24/60, I/27/35, I/29/05, I/33/85,
 I/33/86, I/34/11, I/40/13, I/41/34, I/42/30,
 I/44/48, I/45/06, I/45/28, I/46/04, I/50/23,
 I/50/24, I/52/15, I/53/36, I/55/25, I/55/27,
 I/59/37, I/59/38, I/60/51, I/65/02, I/65/11,
 I/68/58, I/68/70, I/69/39, I/70/43, I/71/76,
 I/72/14, I/74/07, I/86/71, I/87/123, I/87/71,
 I/88/49, I/88/62, I/91/07, I/91/08, I/92/45,
 I/97/03, I/99/14, I/99/36, I/99/67, II/01/26,
 II/01/45, II/02/41, II/02/85, II/02/86,
 II/02/87, II/02/88, II/02/89, II/03/12,
 II/06/16, II/09/16, II/10/18, II/10/22,
 II/10/23, II/15/100, II/16/45, II/16/49,
 II/19/111, II/19/18, II/25/03, II/27/05,
 II/28/01, II/28/08, II/28/15, II/28/51,
 II/28/70, II/28/94, II/29/16, II/29/29,
 II/29/30, II/30/80, II/33/44, II/35/20,
 II/37/50, II/37/78, II/38/50
 y.+ de I/53/42
 y.+ dēn I/52/66
 y.+ mde I/53/42
 y.+ ye I/149/10, I/52/27, I/99/68,
 II/14/06
 y.+ yi I/35/24
yirmí : bk. yirmi -2-
 y. II/02/87, II/10/11
yirmĩ : bk. yirmi -8-
 y. I/142/07, I/156/11, II/08/90, II/10/18,
 II/10/19, II/23/17, II/30/51, II/35/20
yir̃mi : bk. yirmi -14-
 y. I/113/54, I/113/57, I/113/62, I/126/67,
 I/126/68, I/143/40, I/37/31, I/56/72,
 I/57/33, I/59/38, I/63/03, I/69/53
yir̃mĩ : bk. yirmi -4-
 y. I/107/22, I/108/42, I/50/23
yĩrmi : bk. yirmi -6-

ȳirmi

y. I/27/24, I/49/40, I/53/36, I/64/57, I/65/03

ȳirmi : bk. yirmi -3-

y. I/57/09, I/64/56, I/64/57

yirmişer : Yirmi sayısının her birine yirmi veya her defasında yirmi tane anlamına gelen üleştirme şekli. -1-

y. II/10/16

yirmişer : bk. yirmişer -1-

y. I/148/12

yit - : bk. yet⁻¹ -12-

gücü y.- en II/27/22

y.- ennerimizin II/33/22

y.- er I/03/61

y.- erse I/48/05, II/17/42

y.- iyoru I/35/40

y.- medi I/45/47

gücün y.- mēyyo II/27/35

y.- mez I/60/37, I/62/21

y.- mezse I/48/05

yit - : bk. yet⁻² -1-

y.- eḡ II/32/20

yit - : Kaybolmak, zayi olmak. -4-

y.- medim I/75/62

y.- mez II/33/56

y.- Tī I/145/57

y.- Ti I/48/74

yiter : bk. yeter¹ -1-

y. I/03/61

yiter : bk. yeter¹ -1-

y. II/32/20

yitir - : bk. yetir- -1-

y.- emedimiz II/21/87

yitir - : (Bazı niteliklerini) Kaybetmek, bu niteliklerin yok olması durumu ile karşılaşmak. -1-

y.- miş I/92/16

yitiş - : bk. yetiş⁻⁴ -4-

y.- emediñiz II/25/112

bk. yetiş⁻⁸

y.- emeyollā I/39/37

bk. yetiş⁻²

y.- ir II/32/45

bk. yetiş⁻³

y.- Ti I/54/37

yitmiş : bk. yetmiş -1-

y. II/09/36

yiycē : <<yiyecek+i -2-

y.+ nden I/130/20

y.+ η II/32/138

yiye : <<yiyecek+i -1-

y.+ miz I/106/03

yiyeceK : Yenecek şey, azık. -1-

y. I/07/90

yiye : 1. Halk arasında genç erkekler için kullanılan bir seslenme sözü. -4-

y. I/99/45, I/99/67, I/99/74

2. Bir kimsenin kardeşinin çocuğu.

y. I/04/67

yiye : bk. yiye¹ -1-

y.+ im I/129/44

yiye : bk. yiye² -1-

y.+ neri II/27/14

yiye : Genellikle kış için hazırlanan, biriktirilen yiyecek ve hayvan yemi. -2-

y.+ η I/96/36

y.+ sini I/96/35

yiye : <<yiyecek+i -1-

y.+ mizī I/70/20

yiye : Yiygi olarak hazırlanmış, kışlık yiyecek ve hayvan yemi. -1-

y.+ leri I/87/121

yiyeceK : bk. yiyeceK -1-

y. II/09/30

yiyeceK : bk. yiyeceK -1-

y. II/32/132

yiyeceK : bk. yiyeceK -1-

y. I/96/32

yiye : Yeme işi, yemek, yiyecek. -2-

y. I/115/27, I/135/38

yiýinti : Tarladan kaldırılan üründen genel-likle kış için ayrılan, biriktirilen yiyecek ve hayvan yemi, yiýgi. -5-

y.+ si I/74/83

y.+ sini I/11/43

y.+ siňi II/01/17

y. yapardık I/74/82

yiýintí : bk. yiýinti -1-

y.+ sini II/01/16

yiýiti : bk. yiýinti -1-

y.+ ni II/01/16

yo : Hayır. -91-

y. I/06/16, I/08/116, I/08/126, I/10/07, I/10/65, I/104/41, I/109/52, I/109/54, I/125/98, I/138/16, I/145/28, I/149/37, I/149/40, I/149/44, I/152/131, I/152/88, I/155/55, I/161/59, I/161/60, I/20/55, I/20/59, I/20/60, I/20/65, I/23/28, I/32/41, I/33/02, I/33/08, I/33/121, I/33/29, I/33/47, I/37/08, I/39/04, I/39/84, I/40/06, I/40/61, I/44/63, I/45/30, I/45/37, I/46/06, I/51/65, I/53/08, I/55/37, I/59/55, I/66/30, I/69/53, I/69/54, I/72/02, I/75/52, I/77/22, I/83/25, I/83/26, I/83/27, I/83/68, I/86/40, I/90/03, I/91/69, I/98/13, I/99/40, II/01/63, II/01/67, II/02/70, II/07/10, II/07/126, II/07/27, II/07/77, II/08/06, II/08/36, II/08/38, II/08/54, II/08/67, II/11/47, II/13/12, II/14/74, II/14/80, II/14/84, II/14/90, II/16/24, II/16/78, II/21/87, II/24/69, II/24/70, II/27/51, II/29/35, II/32/04, II/39/143, II/39/97

yo : bk. yok -88-

y.+ ukan I/75/66

y.+ udu I/104/16, I/108/11, I/112/11, I/112/36, I/113/46, I/113/66, I/113/67, I/124/28, I/125/42, I/125/61, I/39/35, I/39/58, I/39/64, I/39/88, I/41/74, I/41/76, I/44/25, I/44/55, I/47/08, I/47/58, I/50/38, I/50/71, I/58/74, I/59/50, I/59/61, I/59/62, I/59/63, I/59/64, I/59/66, I/61/21, I/63/12, I/63/24, I/66/39, I/71/70, I/79/06, I/87/79, I/88/06, I/94/07, I/94/14, I/94/16, I/94/17, I/96/30, II/01/44, II/08/59, II/17/23

y.+ udū I/39/64, I/39/88, I/47/31, I/47/32, I/63/15, I/66/37

y.+ udum I/88/62, I/88/63

y.+ udun I/126/24, I/126/26, I/27/59, I/61/21

y.+ umuş I/56/56

var y.+ un I/122/70

y.+ du I/109/10, I/75/55, I/91/05

yō : bk. yo -2-

y. I/156/66, I/26/30

yō : bk. yok -1-

y.+ udun II/21/25

yō : bk. yo -164-

y. I/01/24, I/02/16, I/04/75, I/06/111, I/06/41, I/08/09, I/08/116, I/101/15, I/109/52, I/109/54, I/111/89, I/125/59, I/125/98, I/138/16, I/145/28, I/149/37, I/149/40, I/149/44, I/152/131, I/152/88, I/152/99, I/153/116, I/155/08, I/159/49, I/161/59, I/161/60, I/18/22, I/18/73, I/20/41, I/20/55, I/24/24, I/31/35, I/31/40, I/33/02, I/33/14, I/33/24, I/33/29, I/33/47, I/33/92, I/39/23, I/39/30, I/39/31, I/39/84, I/40/46, I/43/29, I/45/03, I/45/72, I/46/83, I/47/04, I/47/56, I/49/15, I/51/65, I/52/35, I/53/16, I/55/14, I/55/59, I/57/02, I/57/07, I/57/41, I/59/55, I/60/106, I/60/107, I/60/36, I/60/83, I/62/29, I/66/02, I/66/30, I/67/27, I/67/34, I/69/32, I/69/46, I/70/24, I/71/32, I/71/66, I/72/01, I/72/02, I/72/33, I/74/48, I/75/03, I/77/22, I/79/93, I/81/53, I/83/09, I/84/15, I/88/44, I/91/85, I/99/39, I/99/40, I/99/41, II/01/35, II/01/67, II/02/35, II/02/70, II/05/67, II/05/91, II/06/11, II/06/72, II/07/130, II/07/41, II/07/78, II/08/03, II/08/54, II/08/63, II/10/03, II/10/32, II/10/91, II/14/74, II/14/80, II/14/90, II/16/10, II/16/78, II/16/80, II/19/152, II/20/03, II/21/41, II/21/81, II/22/60, II/22/87, II/25/84, II/27/60, II/27/61, II/29/35, II/32/66, II/37/36, II/37/38, II/37/69

yō : bk. yok -132-

y.+ kan I/47/82, I/50/74

y.+ ukan II/10/87

y.+ udu I/30/06, I/88/06

y.+ udū I/71/49

y.+ udun I/66/34

y.+ du I/01/16, I/01/17, I/02/02, I/02/21, I/02/58, I/02/60, I/03/49, I/08/26, I/08/46, I/104/41, I/104/42, I/104/46, I/106/13, I/106/25, I/107/11, I/11/42, I/112/26, I/113/108, I/113/44, I/115/08, I/115/09, I/119/23, I/121/37, I/125/44, I/128/14, I/13/16, I/130/52, I/134/16, I/134/28, I/134/29, I/134/36, I/134/41, I/135/22, I/135/47, I/135/50, I/137/07, I/138/13, I/138/44, I/138/87, I/138/91, I/138/94, I/140/35, I/140/56, I/140/58, I/143/42, I/143/48, I/15/05, I/15/35, I/15/50, I/157/22, I/20/14, I/20/34, I/20/35, I/20/50, I/24/39, I/25/56, I/25/62, I/36/46, I/42/09, I/43/18, I/43/28, I/44/96, I/45/49, I/47/30, I/48/10, I/49/68, I/50/71, I/51/12, I/51/27, I/52/59, I/52/67, I/57/02, I/57/16, I/60/31, I/60/40, I/66/34, I/66/35, I/68/50, I/69/76, I/70/06, I/70/10, I/71/11, I/71/55, I/87/105, I/87/79, I/91/04, I/91/54, I/98/06, I/98/99, II/01/47, II/01/55, II/01/57, II/07/12, II/07/17, II/07/19, II/07/20, II/07/21, II/08/38, II/08/64, II/08/87, II/16/106, II/16/18, II/16/87, II/16/89, II/16/94, II/28/73

y.+ dū I/13/04, I/91/05
süs yōdu pūs y.+ du I/159/27
süsümüz yōdu pūsümüz y.+ du I/159/28
süs y.+ du pūs yōdu I/159/27
süsümüz y.+ du pūsümüz yōdu I/159/28
y.+ dun I/10/79, I/126/10, I/126/39, I/43/18

y.+ ken I/143/70
y.+ muş I/01/88, I/112/60, I/13/28, I/22/37

y.+ muşdu I/144/65
y.+ muşdū II/32/133
y.+ muşTū II/25/20
y.+ muşumuş I/130/29
y.+ sa I/59/88

yo' : bk. yo -2-

y. I/51/44, II/08/56

yo_urd : bk. yo_urt -2-

y.+ u I/05/47, I/05/48

yo_un : Yoğun, nitelikçe yüklü, çok, sıkı, ara vermeden. -2-

y. II/38/42

yo_un bakım : Ağır hastaların tedavisi için uygulanan özel bakım.

y. bakımda I/144/52

yo_ur - : Yoğurmak, katı veya toz durumundaki bir maddeyi herhangi bir sıvı ile karıştırarak hamur durumuna getirmek. -6-

y.- duş II/32/56

y.- u II/33/78

y.- uduş II/08/114

y.- ūlā II/08/115

y.- uş I/04/38

y.- uz II/33/78

yō_ur - : bk. yo_ur- -1-

y.- uruz I/04/50

yo_urd : bk. yo_urt -39-

y. I/128/26, II/15/27, II/39/67

y.+ a I/157/63, I/91/59

y.+ u I/02/32, I/04/49, I/05/49, I/102/53, I/102/55, I/132/48, I/152/85, I/26/69, I/70/34, I/87/84, I/87/85, I/98/57, I/98/59, I/98/77, II/17/39

y.+ umu I/08/105

y.+ umuz II/37/112

y.+ umuza II/21/23

y.+ umuzu I/70/38

y.+ un I/132/49

y.+ unan I/09/34, I/40/19, I/60/66

samsaklı y.+ unan II/32/75

y.+ unu I/109/28, I/35/09, I/87/82, II/22/71, II/22/72

y.+ uş I/47/40, I/91/14, I/98/77

y.+ uşa I/79/95

yo_ürd : bk. yo_urt -2-

y.+ u I/70/35

y.+ umuS I/70/42

yo_urt : Yoğurt, maya katılarak koyulaştırılmış beyaz, kıvamlı bir süt ürünü. -80-

y. I/02/32, I/07/75, I/102/46, I/103/54, I/103/58, I/105/12, I/111/51, I/111/56, I/112/26, I/128/28, I/132/55, I/143/43,

I/143/46, I/148/55, I/148/65, I/154/56,
I/157/63, I/21/91, I/31/19, I/39/89, I/47/40,
I/71/26, I/71/42, I/73/60, I/76/38, I/79/77,
I/79/79, I/91/14, I/91/60, I/98/61, II/09/78,
II/15/24, II/22/71, II/29/57, II/39/110,
II/39/65

ğatı y. I/79/77

hazır y. II/33/59

samsaklı y. II/39/36, II/39/44, II/39/45

süzme y. I/103/07

süzme y.+ da II/17/38

süzme y.+ dan I/152/84

y.+ dur I/143/68

y.+ la II/37/120

y.+ lan I/103/58

y.+ lara I/102/45

y.+ larımızı I/102/43

y.+ lu I/132/49, I/132/50

y.+ lu hamır I/132/11

y.+ lusunu I/132/48

y.+ nan II/15/24

y.+ tan II/21/22

y.+ Tan I/132/12, I/31/19

y.+ Tan yaparsān I/109/35

y. yapādīk I/51/37

y. yaparın I/100/08

y. yaparlādı I/157/70

y. yapılıyo I/97/35

yo_urt çorbası : Yoğurt, nane, pirinç ve
yağ karışımıyla hazırlanan bir çorba türü.

y. çobası I/152/85

y. çorbası yapādım I/152/83

y. çorbası yapar II/19/66

y. çorbası yaparıs II/19/63

y. çorbası yaparlarmış I/76/27

y. çorbası yaparsın I/97/46

y. çorbası yapıyolā II/17/37

y. çorbası I/30/56, I/30/57, I/30/58,
I/71/22, I/82/33, II/12/31, II/17/37

y. çorbası I/29/21

yo_urt : bk. yo_urt -2-

y.+ larda I/109/28

y.+ lu çorbamız I/31/04

yo_urt : bk. yo_urt -1-

y.+ lan II/35/80

yo_ut : bk. yo_urt -1-

y. çorbası yaparlar I/09/33

yobuldağ : *yayağ yobuldağ* ikilemesinde
geçer. -1-

yayağ y. I/113/95

yog : bk. yok -46-

y. I/02/17, I/04/68, I/06/43, I/07/31,
I/07/49, I/109/23, I/11/59, I/126/25,
I/127/34, I/130/56, I/134/25, I/138/35,
I/140/10, I/144/63, I/145/91, I/147/05,
I/156/43, I/159/23, I/39/35, I/41/27,
I/47/33, I/47/61, I/51/61, I/56/75, I/57/47,
II/08/32, II/08/62, II/08/91, II/11/64,
II/12/19, II/12/28, II/12/29, II/14/22,
II/15/43, II/16/71, II/17/46, II/17/89,
II/19/140, II/23/123, II/25/78

y.+ du I/07/25, II/14/87

y.+ um I/135/54

yog : bk. yok -25-

y.+ udu I/37/08, I/37/09, I/37/34,
I/46/37, I/55/35, I/55/54, I/55/63, I/60/45,
I/64/20, I/64/62, I/64/68, I/64/72, I/64/73,
II/21/57, II/24/99, II/27/18, II/27/19

y.+ udum I/48/15

y.+ udun II/27/18

y.+ üdun II/26/12

y.+ umuş II/03/81

yög : bk. yok -1-

y.+ üdu I/48/39

yoh : bk. yok -3-

y. II/26/18, II/27/43, II/32/104

yohurT : bk. yo_urt -1-

y. II/39/100

yoK : bk. yok -175-

y. I/02/17, I/04/63, I/05/54, I/06/143,
I/06/32, I/06/34, I/06/43, I/07/101, I/07/73,
I/08/113, I/08/43, I/101/17, I/103/36,
I/105/20, I/105/21, I/110/03, I/111/108,
I/113/26, I/113/77, I/114/27, I/12/22,
I/12/43, I/121/09, I/124/21, I/124/22,

I/126/21, I/126/30, I/127/35, I/138/105,
I/14/13, I/140/10, I/142/45, I/143/63,
I/146/71, I/147/30, I/148/63, I/148/64,
I/149/37, I/15/14, I/150/52, I/150/53,
I/152/124, I/152/38, I/153/37, I/153/78,
I/154/26, I/154/48, I/154/50, I/155/47,
I/155/48, I/157/35, I/158/26, I/158/32,
I/159/12, I/159/44, I/159/46, I/161/29,
I/17/69, I/17/79, I/17/82, I/19/27, I/22/02,
I/24/44, I/26/44, I/30/36, I/34/62, I/36/16,
I/46/33, I/47/08, I/47/41, I/49/41, I/50/43,
I/51/72, I/51/73, I/52/48, I/55/63, I/56/24,
I/56/45, I/57/07, I/57/10, I/57/11, I/57/12,
I/57/15, I/59/73, I/60/23, I/61/65, I/63/13,
I/64/14, I/64/17, I/65/52, I/67/10, I/69/11,
I/73/13, I/74/17, I/74/29, I/80/24, I/81/42,
I/86/28, I/87/103, I/87/115, I/87/46, I/88/38,
I/90/03, I/91/03, I/93/22, I/93/31, II/01/13,
II/01/67, II/04/15, II/04/28, II/04/91,
II/05/34, II/05/96, II/07/105, II/07/128,
II/07/68, II/08/77, II/11/38, II/14/11,
II/14/22, II/15/44, II/23/123, II/23/78,
II/26/08, II/26/40, II/28/24, II/30/28,
II/32/67, II/33/01, II/33/12, II/33/30,
II/35/103, II/35/71, II/37/88, II/39/189

y. bir iki II/14/12

y.+ du I/13/20, I/131/33, I/145/96,
I/156/44, I/43/18, I/60/45, I/63/06

y.+ dü I/07/55

y.+ dü I/152/63, I/161/38, II/06/27

y.+ dur I/139/27

y.+ sa I/161/25

y.+ Sa I/156/60

y.+ Tu I/07/90, I/161/23, I/38/39

y.+ Tū I/07/14

yök : bk. yok -1-

y. I/74/40

yök : bk. yok -3-

y. I/03/65, I/09/49, II/33/16

yök : bk. yok -10-

y. I/106/11, I/152/61, I/63/09, I/96/74,
I/98/31, II/14/79, II/33/39

y.+ du II/08/49, II/12/83

y.+ Tu II/06/04

yök : Bulunmayan, mevcut olmayan şey,
nesne veya kimse. -1249-

y. I/01/101, I/01/70, I/01/74, I/02/20,
I/02/25, I/02/29, I/02/63, I/03/07, I/03/09,
I/03/23, I/03/28, I/03/29, I/03/59, I/03/65,
I/03/71, I/03/74, I/04/44, I/05/09, I/06/04,
I/06/08, I/06/132, I/06/134, I/06/142,
I/06/143, I/06/147, I/06/70, I/07/105,
I/07/106, I/07/24, I/07/28, I/07/32,
I/07/51, I/07/84, I/07/95, I/07/96, I/08/109,
I/08/123, I/08/57, I/09/41, I/09/44,
I/09/47, I/09/48, I/10/110, I/10/111,
I/10/24, I/10/26, I/10/49, I/10/54, I/10/96,
I/100/21, I/100/23, I/101/18, I/101/19,
I/102/04, I/102/12, I/102/29, I/102/33,
I/103/12, I/103/16, I/103/24, I/103/25,
I/103/26, I/103/41, I/103/42, I/104/49,
I/104/52, I/105/06, I/105/13, I/105/15,
I/105/31, I/106/04, I/106/36, I/106/38,
I/106/39, I/106/48, I/106/56, I/108/25,
I/108/28, I/108/36, I/108/37, I/108/45,
I/109/12, I/109/41, I/109/50, I/109/55,
I/11/22, I/11/23, I/11/24, I/11/32, I/11/96,
I/110/02, I/110/05, I/110/43, I/110/70,
I/111/03, I/111/103, I/111/38, I/111/92,
I/111/94, I/112/05, I/112/06, I/112/31,
I/112/46, I/112/58, I/112/66, I/112/68,
I/112/82, I/113/45, I/113/64, I/113/96,
I/115/20, I/116/54, I/117/35, I/119/28,
I/120/02, I/120/03, I/120/30, I/120/51,
I/120/52, I/121/69, I/122/21, I/122/66,
I/122/67, I/122/73, I/123/21, I/123/22,
I/123/26, I/123/73, I/123/74, I/124/30,
I/125/25, I/125/60, I/126/20, I/126/29,
I/126/30, I/126/38, I/126/44, I/126/79,
I/126/81, I/13/39, I/130/104, I/130/39,
I/130/40, I/130/69, I/131/33, I/134/11,
I/135/38, I/135/56, I/135/60, I/136/18,
I/136/21, I/136/24, I/136/36, I/136/38,
I/137/49, I/138/05, I/138/133, I/138/15,
I/138/49, I/138/92, I/139/43, I/139/59,
I/14/26, I/14/35, I/14/46, I/14/49, I/140/25,
I/141/18, I/141/20, I/141/24, I/142/33,
I/142/45, I/142/47, I/142/48, I/142/49,
I/142/56, I/143/31, I/143/47, I/143/56,
I/143/75, I/143/76, I/144/15, I/144/53,
I/145/36, I/146/19, I/146/59, I/146/61,
I/146/62, I/146/72, I/146/80, I/147/09,
I/147/49, I/148/40, I/148/52, I/149/20,
I/149/30, I/149/37, I/149/39, I/149/44,

I/149/68, I/15/40, I/15/44, I/15/74, I/150/11, I/56/39, I/56/40, I/56/45, I/56/51, I/56/53,
 I/151/07, I/152/04, I/152/112, I/152/23, I/56/61, I/57/25, I/57/40, I/57/41, I/57/50,
 I/152/43, I/152/64, I/152/80, I/153/113, I/59/65, I/59/76, I/59/81, I/59/86, I/59/87,
 I/153/114, I/153/115, I/153/120, I/153/125, I/60/37, I/60/80, I/61/45, I/61/46, I/61/68,
 I/153/34, I/153/35, I/153/36, I/153/37, I/62/28, I/63/19, I/63/20, I/63/39, I/63/62,
 I/153/39, I/153/68, I/153/69, I/153/89, I/63/65, I/64/06, I/64/14, I/64/16, I/64/19,
 I/154/23, I/154/46, I/154/49, I/155/59, I/64/26, I/64/65, I/64/71, I/64/77, I/64/78,
 I/155/61, I/155/71, I/155/72, I/155/83, I/64/79, I/65/08, I/65/19, I/65/53, I/65/54,
 I/156/64, I/156/66, I/157/35, I/157/53, I/66/01, I/66/33, I/67/14, I/67/47, I/68/28,
 I/158/05, I/158/07, I/158/08, I/158/12, I/68/33, I/68/36, I/68/37, I/69/08, I/69/13,
 I/158/15, I/158/17, I/158/27, I/158/46, I/69/14, I/69/21, I/69/24, I/69/25, I/69/27,
 I/158/50, I/158/51, I/158/55, I/159/04, I/69/31, I/69/32, I/69/33, I/69/35, I/69/43,
 I/159/34, I/159/40, I/159/41, I/159/44, I/69/54, I/69/56, I/69/63, I/69/88, I/69/97,
 I/160/12, I/160/24, I/160/28, I/161/02, I/70/15, I/70/55, I/71/27, I/71/67, I/72/03,
 I/161/17, I/161/18, I/161/27, I/161/28, I/72/32, I/72/52, I/72/54, I/73/38, I/73/39,
 I/161/37, I/161/47, I/161/51, I/161/52, I/73/42, I/74/01, I/74/07, I/74/12, I/74/15,
 I/161/53, I/161/55, I/17/06, I/17/30, I/17/34, I/74/18, I/74/19, I/74/29, I/74/34, I/74/42,
 I/17/37, I/17/61, I/17/69, I/17/80, I/17/81, I/74/70, I/74/71, I/75/23, I/75/37, I/75/39,
 I/18/05, I/18/40, I/18/43, I/18/67, I/18/75, I/75/54, I/75/56, I/75/69, I/76/17, I/76/22,
 I/18/77, I/19/13, I/19/19, I/19/26, I/20/15, I/76/64, I/76/75, I/76/77, I/76/86, I/76/87,
 I/20/65, I/20/70, I/20/81, I/21/32, I/21/34, I/76/89, I/77/13, I/77/15, I/77/59, I/77/68,
 I/21/39, I/21/57, I/21/58, I/21/63, I/22/03, I/79/18, I/79/93, I/80/09, I/80/13, I/80/14,
 I/22/04, I/23/56, I/24/21, I/25/59, I/26/65, I/80/19, I/80/23, I/80/25, I/80/29, I/80/32,
 I/27/26, I/27/28, I/27/37, I/28/11, I/28/18, I/80/55, I/83/06, I/83/45, I/84/09, I/84/14,
 I/28/46, I/29/06, I/32/02, I/32/03, I/32/04, I/85/53, I/85/61, I/86/15, I/86/17, I/86/22,
 I/32/15, I/32/23, I/32/41, I/32/73, I/32/78, I/86/30, I/86/40, I/87/115, I/87/81, I/87/98,
 I/32/80, I/32/81, I/32/82, I/32/95, I/32/98, I/88/39, I/89/07, I/89/10, I/90/02, I/90/05,
 I/33/03, I/33/119, I/33/120, I/33/146, I/90/34, I/90/35, I/91/16, I/91/44, I/91/51,
 I/33/147, I/33/38, I/33/62, I/33/67, I/33/76, I/91/68, I/91/83, I/91/85, I/92/18, I/92/20,
 I/33/79, I/33/83, I/34/15, I/34/60, I/34/61, I/92/21, I/92/23, I/92/32, I/92/33, I/92/37,
 I/34/68, I/35/05, I/35/06, I/35/58, I/35/63, I/92/40, I/92/60, I/92/61, I/93/03, I/93/06,
 I/35/65, I/36/05, I/36/40, I/36/70, I/37/37, I/93/25, I/93/55, I/94/58, I/94/70, I/94/77,
 I/38/61, I/39/09, I/39/10, I/39/51, I/39/60, I/95/116, I/95/13, I/95/28, I/95/90, I/96/23,
 I/39/93, I/40/08, I/40/25, I/40/26, I/40/33, I/96/63, I/96/73, I/96/77, I/97/04, I/97/24,
 I/40/35, I/41/20, I/41/25, I/41/30, I/41/50, I/97/26, I/97/27, I/97/28, I/97/56, I/98/118,
 I/41/51, I/41/52, I/41/53, I/41/62, I/41/64, I/98/127, I/98/20, I/98/54, I/98/55, I/98/85,
 I/41/66, I/41/80, I/42/18, I/43/20, I/43/31, I/99/16, I/99/17, I/99/20, I/99/33, I/99/40,
 I/43/32, I/44/37, I/44/54, I/44/57, I/45/19, I/99/63, I/99/66, I/99/76, I/01/49, I/01/56,
 I/45/25, I/45/38, I/45/61, I/45/66, I/46/121, II/01/58, II/01/61, II/02/15, II/02/22,
 I/46/34, I/46/39, I/46/42, I/46/46, I/46/55, II/02/35, II/02/36, II/02/87, II/03/40,
 I/46/68, I/46/81, I/46/82, I/46/83, I/46/85, II/03/41, II/03/42, II/03/45, II/03/72,
 I/46/90, I/46/92, I/47/31, I/47/39, I/48/07, II/04/13, II/04/17, II/04/21, II/04/23,
 I/48/47, I/48/50, I/48/56, I/48/70, I/48/71, II/04/29, II/04/34, II/04/40, II/04/41,
 I/49/29, I/49/42, I/49/45, I/49/47, I/49/75, II/04/42, II/04/43, II/04/45, II/04/46,
 I/50/02, I/50/14, I/50/17, I/50/63, I/51/10, II/04/58, II/04/66, II/04/69, II/04/79,
 I/51/44, I/51/61, I/51/69, I/52/08, I/52/27, II/04/80, II/04/81, II/04/82, II/05/33,
 I/52/74, I/52/75, I/52/82, I/53/17, I/53/19, II/05/98, II/05/99, II/06/07, II/07/108,
 I/53/33, I/53/60, I/53/63, I/53/64, I/53/70, II/07/11, II/07/15, II/08/130, II/08/70,
 I/53/73, I/54/54, I/55/03, I/55/19, I/55/37, II/08/84, II/09/102, II/09/13, II/09/67,
 I/55/45, I/55/61, I/56/13, I/56/25, I/56/36, II/09/70, II/09/75, II/09/80, II/09/93,

II/09/94,	II/09/96,	II/09/97,	II/10/47,	çok çocuk y. çocuk I/138/17
II/10/72,	II/10/73,	II/10/74,	II/10/75,	çok çocuġ y. çocuġ I/138/16
II/10/91,	II/11/10,	II/11/11,	II/11/16,	y.+ du I/106/24, I/106/26, I/106/31,
II/11/24,	II/11/31,	II/11/46,	II/11/47,	I/106/34, I/109/54, I/125/43, I/13/25,
II/12/06,	II/12/24,	II/12/25,	II/12/26,	I/135/20, I/141/04, I/141/07, I/142/48,
II/12/28,	II/12/37,	II/12/38,	II/12/70,	I/145/45, I/145/95, I/146/15, I/146/17,
II/12/78,	II/13/47,	II/14/11,	II/14/63,	I/146/18, I/146/22, I/146/34, I/151/06,
II/14/91,	II/14/99,	II/15/46,	II/15/47,	I/152/78, I/153/124, I/155/35, I/156/17,
II/15/88,	II/15/90,	II/15/91,	II/16/30,	I/156/25, I/158/28, I/161/20, I/161/23,
II/16/58,	II/17/01,	II/17/05,	II/17/07,	I/17/78, I/35/15, I/41/61, I/59/75, I/63/34,
II/17/11,	II/17/22,	II/17/25,	II/17/61,	I/68/05, I/68/07, I/68/36, I/69/72, I/71/13,
II/17/62,	II/17/63,	II/17/77,	II/17/78,	I/71/21, I/71/67, I/71/68, I/71/71, I/72/44,
II/17/81,	II/17/85,	II/18/17,	II/18/36,	I/73/26, I/77/05, I/77/16, I/77/22, I/78/02,
II/19/106,	II/19/107,	II/19/112,	II/19/113,	I/78/05, I/78/37, I/78/38, I/79/07, I/80/35,
II/19/123,	II/19/125,	II/19/15,	II/19/153,	I/80/43, I/97/06, II/09/23, II/11/16, II/11/50,
II/19/161,	II/19/32,	II/19/33,	II/19/36,	II/24/78, II/25/88
II/19/41,	II/19/79,	II/19/92,	II/19/97,	y.+ dū I/11/27, I/129/19, I/146/18,
II/20/10,	II/20/14,	II/20/67,	II/21/19,	I/157/71, I/71/11, I/72/63, I/73/08, I/73/19
II/21/21,	II/21/66,	II/21/80,	II/22/07,	y.+ dum I/19/18
II/23/111,	II/23/114,	II/23/127,	II/23/141,	y.+ dur I/100/26, I/31/57, I/92/14,
II/23/148,	II/23/169,	II/23/212,	II/23/32,	I/93/24, I/93/27, I/97/42, II/15/43
II/23/33,	II/24/107,	II/24/22,	II/24/68,	y. edecekler I/14/21
II/24/81,	II/25/09,	II/25/100,	II/25/28,	y. etmezdik I/123/41
II/25/46,	II/25/71,	II/25/78,	II/25/85,	y.+ muş I/139/50, I/33/143, I/72/39,
II/26/11,	II/26/54,	II/27/03,	II/27/04,	I/76/27, I/76/84
II/27/10,	II/27/12,	II/27/24,	II/27/43,	y.+ muşdu I/117/44, I/125/10
II/27/47,	II/27/48,	II/27/52,	II/28/17,	y.+ muşduġ II/10/43
II/28/22,	II/28/35,	II/28/36,	II/28/39,	y.+ muştı I/117/51, I/136/29, II/19/102
II/28/51,	II/28/59,	II/28/66,	II/28/72,	y.+ muşTu I/146/43, II/09/06
II/28/75,	II/28/76,	II/28/77,	II/29/80,	y.+ muşTuġ II/10/47
II/29/86,	II/31/15,	II/31/16,	II/31/18,	y.+ muşuzdu I/83/72
II/31/36,	II/32/104,	II/32/105,	II/32/108,	y. olacak I/14/74
II/32/141,	II/32/47,	II/32/96,	II/33/11,	y. oldu I/06/34
II/33/30,	II/34/25,	II/34/51,	II/34/80,	y. olduğdan I/14/73
II/34/81,	II/35/03,	II/35/100,	II/35/106,	y. olucaġ I/14/20
II/35/107,	II/35/41,	II/35/45,	II/35/47,	y. olur I/117/39
II/35/56,	II/35/64,	II/35/89,	II/35/94,	y.+ sā I/153/26
II/37/105,	II/37/22,	II/37/98,	II/38/04,	y.+ tı I/05/07
II/38/08,	II/38/110,	II/38/111,	II/38/14,	y.+ tu I/147/14, I/152/139, I/155/60,
II/38/51,	II/38/55,	II/38/67,	II/38/72,	I/156/27, I/161/32, I/32/03, I/32/59,
II/39/146,	II/39/152,	II/39/59,		I/33/110, I/33/141, I/33/142, I/61/48,
				I/61/61, I/68/53, I/71/45, I/73/20, I/74/53,
				I/97/13, II/09/62, II/15/15, II/21/37,
eser y. I/18/76				
vaġ y. I/56/25				
yürēniġ ya ₁ y. II/08/10				
yüzüne bakan y. I/60/42				
y.+ kā I/156/26				
y.+ kan I/149/69, II/34/25, II/39/86				
y.+ kán II/19/146				

II/34/07, II/34/08, II/34/09, II/34/106, II/34/96, II/38/86

y.+ Tu I/01/95, I/33/109, I/38/17, I/50/46, I/59/75, I/61/45, I/71/70, I/74/53, I/83/10, I/83/11, I/83/33, I/83/34, I/83/35, I/84/21, I/85/06, I/85/16, I/85/18, I/85/24, I/85/31, II/06/82, II/13/08, II/19/14, II/23/38, II/34/24, II/34/93, II/35/111, II/35/15, II/35/35, II/37/21, II/37/49, II/38/88, II/39/11

y.+ tu yapıyöduğ II/21/38

y.+ tun I/126/58, I/37/53

y.+ udu I/59/61

y. veriyoS I/46/123

y. yaparız I/86/15

y. yapıyom II/15/86

y. yapmadıK I/160/25

y. yapmıyom I/106/36

yök : bk. yok -23-

y. I/100/20, I/103/36, I/122/29, I/123/04, I/138/12, I/143/44, I/152/24, I/153/125, I/153/40, I/158/09, I/158/12, I/159/47, I/161/35, I/161/50, I/21/25, I/27/69, I/74/19, I/78/16, I/79/05, I/80/13

y.+ du I/71/70

yök : bk. yok -70-

y. I/02/13, I/09/41, I/10/110, I/109/50, I/110/70, I/113/51, I/122/66, I/126/63, I/129/23, I/14/59, I/143/54, I/146/09, I/146/26, I/152/43, I/153/102, I/153/14, I/153/29, I/18/62, I/20/65, I/27/27, I/29/16, I/30/08, I/34/32, I/35/05, I/43/16, I/43/31, I/46/60, I/46/83, I/50/17, I/50/59, I/52/82, I/55/22, I/56/61, I/57/29, I/59/87, I/60/80, I/61/56, I/63/57, I/66/33, I/68/42, I/68/79, I/72/52, I/74/12, I/74/19, I/74/42, I/75/47, I/79/05, I/79/97, I/81/64, I/91/86, I/94/58, II/02/35, II/03/72, II/05/37, II/13/30, II/16/05, II/16/57, II/21/28, II/23/127, II/23/128, II/23/153, II/23/185, II/23/208, II/25/85, II/28/17, II/33/27

y.+ du I/63/61

yökā : bk. yukarı -3-

y.+ da I/158/08

y.+ lādī I/03/74

yökāf : bk. yukarı -1-

y.+ ĩā I/145/89

yökār : bk. yukarı -12-

y.+ da I/135/12, I/135/51, I/14/31, I/18/54, I/45/67, I/64/50, I/79/40, II/28/44

y.+ dakī I/17/07

y.+ dan I/112/61

y.+ dāydı I/54/26

y.+ larda I/123/31

yökār : bk. yukarı -2-

y.+ da I/101/18

y.+ dı II/05/39

yökār : bk. yukarı -2-

y.+ da I/31/30, I/54/63

yökār : bk. yukarı -6-

y.+ da I/161/35, I/81/60

y.+ dan I/94/80

y.+ daydı I/81/19

y.+ lara I/126/13

y.+ ları I/160/31

yökārı : bk. yukarı -8-

y. I/64/47, I/75/36, I/88/72, II/05/40

y.+ ya I/130/50, I/152/122, I/96/05, II/23/104

yökārı : bk. yukarı -2-

y. I/99/57

aşşā y. I/122/54

yökārı : bk. yukarı -1-

aşşā y. I/149/10

yökārı : bk. yukarı -1-

y. II/07/39

yöklü - : Yoklamak, arayıp hatırını sormak, gidip ziyaret etmek. -2-

y.- yam I/64/104, I/64/105

yöklü : <<yokluk+u -5-

y. I/107/59, I/137/39

y.+ duğ I/102/92

y.+ nan I/107/59

y.+ ndan I/115/52

yöklük : Bulunmama durumu, fakirlik, yoksulluk. -17-

yoğluk çek-

y. I/107/56, I/122/66, I/126/39, I/126/40, I/27/22, I/27/29, I/61/42, I/74/09, I/74/16, I/79/03, I/79/12, II/05/09, II/10/94, II/16/93, II/24/64

yoğluk çek- : Yoksulluk içinde bulunmak

y. çekdim I/27/33

yoğluk : bk. yoğluk -4-

y. I/20/02, I/64/90, I/71/53, II/05/03

yoğsa : 1. "Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz. -3-

y. I/155/85, I/161/40, II/19/125

2. Sayılan ihtimallerin dışında bir ihtimali bildirmek için kullanılan bir söz. -3-

y. I/07/112, I/33/119, II/21/84

3. Endişe, merak, umut gibi duyguları güçlü biçimde anlatmak için "acaba" anlamında kullanılan bir söz. -2-

y. I/78/09, II/14/100

yoğsu : bk. yoğsa² -1-

y. II/39/106

yoğsuzlu : bk. yoğsuzluk -1-

y.+ a ver I/14/65

yoğsuzluk : Yoksuz olma durumu, bulunmama, yoksulluk. -3-

y. I/135/38, I/55/36, II/17/21

yoğsuzluğ : bk. yoğsuzluk -2-

y. II/07/19

y. çekmediK II/07/132

yoğ : 1. Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer. -96-

y. I/12/48, I/16/53, I/16/54, I/16/55, I/16/57, I/17/73, I/39/59, I/41/47, I/41/61, I/41/63, I/61/72, I/61/74, I/79/62, I/79/63, I/81/03, I/81/34, II/01/02, II/03/76, II/09/23, II/10/43, II/10/44, II/18/20, II/18/21, II/18/23, II/19/133, II/34/08, II/34/72, II/38/63

bi y. II/24/88

payıtât y. I/46/53

y.+ a I/107/51, I/12/47, I/122/34, I/16/53, I/25/50

y.+ ā I/81/03

y. boyū II/01/63

y.+ da I/11/57, I/156/33, I/58/26, I/70/22, II/01/02, II/03/79

ğarı y.+ dan II/01/44

ğarı y.+ dān II/01/46

y.+ lā I/145/67, II/01/43, II/01/44, II/35/61

y.+ lānı I/47/45

giriş y.+ lānız II/34/72

y.+ lar I/111/114

ğara y.+ lardı I/01/16

y.+ ları I/153/86, I/153/89

y.+ larıñ I/67/56

y.+ u I/146/41, I/150/60, I/55/06, I/79/64, II/35/61

kıral y.+ u I/139/45

y.+ u getTim II/39/131

y.+ umuz I/146/19

tiren y.+ un II/01/65

y.+ una I/01/86

giriş y.+ una II/34/73

y.+ una bağıdım I/113/99

y.+ unda I/11/84, I/44/22

y.+ undan II/09/26

susa y.+ unđan I/87/43

y.+ unu I/47/79

tiren y.+ unū II/01/64

y.+ unuñ I/81/37, II/01/64

y.+ uñ I/117/36, I/60/57, I/69/103, I/81/35, I/95/14, II/32/05

y.+ uña II/01/68

y. veriyo I/129/21

y. yapıdılar II/10/74

y. yaptı II/07/47

2. Defa, kez, kere. -3-

y. I/45/68, I/94/23, I/94/41

3. Amaç, maksat, uğur. -2-

y.+ da I/01/72

y.+ uñ I/132/76

4. Yolculuk. -1-

y.+ da II/14/79

yol parası : Yolculuk sırasında harcanmak için ayrılmış para.

y. parası I/134/65

yol - : Kuvvetle çekip koparmak, yerinden çıkarmak. -40-

y.- a I/21/55

y.- ā II/16/88

y.- ādık II/07/58

y.- allarmış I/14/53

y.- aḡ I/44/77

y.- ar I/45/39

y.- ardık I/134/47, I/153/18, I/96/31, I/96/32

y.- aḡdık I/14/44

y.- ārdık I/58/25, I/98/72

y.- ardıḡ I/41/52

y.- ardıḲ I/87/05

y.- ārdıḲ I/47/31

y.- arın I/45/52

y.- arıS I/90/33, II/06/24, II/06/31

y.- arız I/146/67, II/06/31

y.- arlardı I/96/30

y.- arlārdı I/68/37

y.- can I/41/53

y.- duḡ I/85/56

y.- una I/41/54

y.- uncaḡ II/39/113

y.- unurdū I/18/70, I/98/72

y.- unurmuş I/129/42

y.- unuyōdu I/98/72

y.- unúyōdū I/01/18

y.- unuyoru I/127/40

y.- uyon I/83/42

yol : bk. yol¹ -1-

y. II/34/07

yöl : bk. yol¹ -4-

y. I/41/62, I/43/32, II/01/78

y. yolaḲ II/07/24

yolaḲ : Keçi yolu, patika. -3-

yolaḲ y. I/76/42

y. yapTı II/07/47

y. yolaḲ I/76/42

yolaḲ : bk. yolaḲ -3-

yöl y. II/07/24

yolaḲ y. II/24/66

y. yolaḲ II/24/66

yolcu : Yolculuk eden kimse. -2-

y.+ dan I/115/44

y.+ yu I/115/44

yoldur - : Yolmak işini başkasına yaptırmak, yolmasını sağlamak. -3-

y.- dum I/144/58

y.- uyollar I/124/24

yolla - : Göndermek. -62-

y. I/64/25

y.- dı I/136/04, I/138/45, I/78/54

y.- dıḲ I/24/63, I/42/60, I/79/34, I/90/30

y.- dıḲdan I/90/29

y.- dılā I/33/30, I/64/134

y.- dılar I/04/04

y.- dım I/109/26, I/53/59, I/95/92, II/39/121

y.- dıḡ I/15/06

y.- līā I/10/12, II/23/88

y.- ma I/152/128

y.- madı I/123/77, I/148/03, I/33/24, I/35/55, I/35/56, I/83/07, I/83/08, I/83/09, I/83/12, I/88/07

y.- madıla I/94/12

y.- madılā I/94/03, I/94/06

y.- madılar I/107/62

y.- mamışla I/161/02, I/94/18

y.- mamışlādır I/159/03

y.- man I/83/11

y.- masam I/90/20

y.- maTı I/39/24

y.- mayıvedilē I/94/04

y.- mazlādı I/47/49, II/20/76

y.- mış I/117/12, I/117/18

y.- mışlar I/117/14

y.- rdı I/115/43

y.- rdıḲ I/128/40

yollā -

- y.- rdıK et I/128/40
y.- rım I/90/21, I/90/23
y.- rın I/148/03
y.- rıñ I/08/127
y.- rız I/90/27
y.- rlar I/90/28, I/90/29
y.- rsam I/90/20
y.- rsıñ I/89/16
y.- sıñ I/136/12
y.- yivırıyollar I/126/82
y.- yoS I/90/26
yollā - : bk. yolla- -4-
y.- dı I/33/93
y.- dık II/08/79, II/08/80
y.- dım II/39/90
yolle - : bk. yolla- -1-
y.- yon II/20/32
yollı - : bk. yolla- -5-
y.- madılā II/07/29
y.- yacān I/64/24, I/64/25
y.- yınca I/54/39
y.- yıydı II/39/10
yolli - : bk. yolla- -1-
y.- yoru II/39/168
yollu - : bk. yolla- -3-
y.- madı II/39/09
y.- yolar I/102/62
y.- yor I/144/31
yolma : Yolmak işi. -10-
y. I/100/19, I/14/53, I/140/35, I/18/70, I/47/30
y.+ lā I/94/40
y.+ sı I/146/68
y.+ ya I/129/44
y.+ yı I/146/67
yolmā : bk. yolma -2-
y.+ ya I/58/21
y.+ yā I/58/21
yolmā : bk. yolma -1-
y.+ ya I/96/29

- yolmā** : bk. yolma -1-
y. I/129/42
yōlma : bk. yolma -1-
y.+ sınna II/06/30
yolmacı : Yolma işini yapması için tutulan tarım işçisi. -6-
y. I/115/16, I/115/17, I/124/17, I/124/23
y.+ lar I/115/22, I/115/23
yolme : bk. yolma -2-
y.+ ye I/153/103, I/153/104
yolmeci : bk. yolmacı -2-
y.+ miz I/153/103
y.+ si I/153/108
yolmı : bk. yolma -7-
y.+ ya I/123/29, I/134/46, I/14/52, I/140/09, I/140/47, I/140/48
yonan : bk. yunan -12-
y. I/05/35, I/08/111, I/08/128, I/108/18, I/28/24, I/75/07, I/75/08, I/75/09, I/75/12, II/03/66
y.+ da I/75/07
y.+ nan I/08/121
yonān : bk. yunan -1-
y. I/75/09
yōnan : bk. yunan -2-
y. I/99/54
y.+ dan I/68/21
yōnannı : Yunanlı, Yunanistan halkından veya bu halkın soyundan olan kimse. -2-
y. I/150/40
y.+ la I/150/40
yonca : Baklagiller familyasından, hayvan yemi olarak yetiştirilen, yaprakları üç dilimli, kazık köklü, başak durumundaki çiçekleri kırmızı, mor ve menekşe rengine, bir çok türü bulunan çok yaygın bitki. -3-
y. I/86/32, II/20/42
y.+ ıñ II/09/75
yonci : bk. yonca -2-
y. I/03/24, II/20/42
yōncı : bk. yonca -1-
y.+ dır II/10/14

yont - : Bir şeye istenilen biçimi vermek için dış bölümünü keskin bir araçla biçmek, kesmek. -1-

y.- Tular I/38/15

yoŋga : Kesilen, yontulan veya rendelenen bir şeyden çıkan parça, kamga. -4-

y. I/87/05, I/96/42, I/96/64

y.+ ynan I/96/43

yoŋur - : bk. yuŋur- -5-

y.- an I/51/47

y.- andan I/116/25

y.- dūŋ I/116/34

y.- uduŋ I/116/32

y.- uz II/35/80

yoŋurđ - : Yoğurmak. -1-

y.- ur I/116/23

yoŋutdur - : Yoğrulmasını sağlamak. -2-

y.- uruS I/116/22

y.- uruz I/116/31

yor - : Yorgun duruma getirmek, yorgunluk vermek. -3-

y.- ar I/56/63

y.- ma I/91/24

y.- uyoru I/122/03

yör - : bk. yo_uur- -1-

y.- uz I/129/62

yörd : bk. yo_uurt -2-

y.+ u II/37/115

y.+ umuzu II/20/13

yörğan : Yatarken örtünülen, içi pamuk, yün vb. ile doldurularak dikilmiş örtü. -30-

y. I/12/02, I/12/11, I/12/17, I/18/69, I/21/04, I/21/11, I/21/12, I/41/80, I/77/72, I/77/75, I/89/12

y.+ ı I/12/18, I/15/25, I/77/08

y.+ ım I/27/28

y.+ ımış I/21/02

y.+ inan I/50/38

y.+ ını I/107/29, I/77/66

y.+ ıŋ I/59/16

y.+ nā I/154/24

y.+ narı I/12/15

y. virilēđdi I/50/38

y. yapardık I/77/75

y. yapıyoz II/24/38

y. yapıyöz II/24/13

y. yapmış I/154/24

yörğan : bk. yörğan -1-

y. yapıyoS II/24/12

yorgan : bk. yörğan -1-

y. I/76/40

yörğan : bk. yörğan -1-

y. I/77/04

yörğançı : Yorgan diken, yastık, yorgan, şilte vb. satan kimse. -1-

y.+ lar I/12/20

yörġun : Gösterdiği çabadan ve hareketlilikten dolayı gücü azalmış olan, sarfettiği çabanın etkisini üzerinde hissedilen, yorulmuş. -1-

y. I/07/75

yörġunnuŋ : Yorgunluk, yorgun olma, uzun ve sürekli sayılabilecek bir çalışmadan sonra vücutta hissedilen güç azalması durumu. -1-

y. durġunnuŋ I/156/64

yört : bk. yo_uurt -5-

y. I/33/94, I/33/96

y. çorbası II/37/81

y. tutmadı I/33/98

y. yapārdık I/33/94

yorucu : Yorgunluğa sebep olan, yorgunluk veren. -1-

y. II/29/37

yorucu : bk. yorucu -1-

y. II/29/36

yorul - : Sarfettiği çaba sonucu yorgunluk duymak, yorgun duruma gelmek. -6-

y.- muşum I/39/03

y.- muşun I/39/06

y.- uŋ ġırılıŋ I/06/48, I/06/49

y.- uyolġār I/35/19

y.- uyom I/122/03

yörul -

yörul - : bk. yorul- -1-

y.- duḡ I/135/28

yörü - : bk. yürü-¹ -1-

y.- cek I/22/03

yosa : bk. yoksa³ -4-

y. I/147/38, I/20/21, I/48/65

bk. yoksa¹

y. I/135/07

yōsa : bk. yoksa³ -14-

y. I/144/80, I/145/03, I/52/43, I/52/91, I/53/53, , I/84/25, II/33/84, II/37/09

bk. yoksa¹

y. I/01/43, I/63/64, I/95/05

bk. yoksa²

y. I/64/31, I/92/47, II/19/61

yōsu : bk. yoksa² -1-

y. II/38/24

yōsū : bk. yoksa³ -1-

y. II/39/44

yōsun : Yosun, çoḡu sulara, ağaç veya taşların üzerinde yetişen talı bitkilerin ilkel yapıdaki örneklerine verilen genel ad. -1-

y.+ narı I/105/65

yōmiye : bk. yevmiye -1-

y. verisēḡ yapceḡ I/146/71

yōmiye : bk. yevmiye -2-

y.+ ḡi verisēḡ I/146/72

y. verisēḡ I/146/68

yön : 1. Bakım, taraf. -9-

y.+ ū II/02/58

bi y.+ den I/99/71

eḡinimig y.+ den II/02/74

y.+ neri I/06/44

y.+ ü I/06/25

y.+ ünden I/117/09

y.+ üyle II/04/68

2. İzlenen yol, istikāmet.

y. I/17/28

y.+ ünden I/115/43

yönen - : Gönenmek, mutlu ve rahat bir hayat yaşamak. -1-

y.- dilē II/20/38

yönet - : (Bir topluluḡun) Usulüne uygun şekilde çalışmasını sağlamak, idare etmek. -2-

y.- irdi II/23/70, II/23/72

yönnen - : bk. yönen- -1-

y.- dilē II/20/39

yöḡcū : bk. önce -1-

y. II/21/25

yör : bk. yer -1-

kōy y.+ ünde I/48/45

yöre : Bir bölgenin belli bir yeri içine alan sınırlı bölümü, dolay, havali. -3-

y. I/97/04, II/23/44

y.+ sine II/19/59

yörē : bk. yöre -1-

y.+ de I/17/09

yöresel : Bir yöreye has olan, yerel, mahallī. -2-

y. I/111/27, I/92/53

yöri - : bk. yürü-¹ -2-

y.- yemeḡ II/08/75

y.- yemezdım I/24/47

yörü - : bk. yürü-¹ -31-

y. I/131/49

y.- mez I/66/04

y.- müyor I/67/02

y.- p duruyon I/147/06

y.- rdük II/07/13

y.- rken I/133/45

y.- rkēn II/08/42, II/08/75

y.- rken II/08/77

y.- se I/79/41

y.- yēleg II/01/60, II/01/61

y.- yeliK II/01/60

y.- yemīyon I/37/39

y.- yemedim I/33/11

y.- yemen I/128/08

y.- yemeyorūn I/134/05

y.- yemiyo I/134/57

y.- yemiyoḡ I/134/56

y.- yolā II/34/65
 y.- yoz II/08/75
 y.- yū II/08/73, II/20/42
 y.- yülek II/07/11, II/07/22
 y.- yümüz II/07/93
 y.- yyor I/12/35
 bk. yürü-³
 y.- dü II/16/76, II/16/83
yörüd - : Yürütmek, bir aracı yönlendire-
 rek hareket ettirmek. -1-
 y.- ereK I/140/37
yörüg : bk. yörük -1-
 y.+ ü I/111/120
yörük : Anadolu'da hayvancılıkla geçinen
 konar göçer halk. -23-
 y. I/155/41, I/155/42, I/21/57, I/23/09,
 I/23/11, I/23/13, I/23/15, I/23/16, I/23/28,
 I/79/08, I/79/09, II/23/147
 y.+ dür I/92/26
 y.+ lē I/23/12
 y.+ lēden I/155/41
 y.+ lēnki I/31/10
 y.+ ler I/92/26
 y.+ leriñ I/67/49
yörüklük : Yörük olma durumu. -1-
 y. I/23/14
yörüt - : Yürütmek, gerektiği gibi ilerlet-
 mek, devam ettirmek -1-
 y.- emedik I/53/46
yövmiye : bk. yevmiye -2-
 y. II/19/123, II/39/121
yövmiyi : bk. yevmiye -2-
 y. II/39/121
 y.+ lēni II/39/164
yöyle : bk. öyle -1-
 y.+ ydī I/06/40
yöyüK : höyük -1-
 y. I/147/37
yöz : bk. yüz I -1-
 y. II/27/12
yu - : Yıkamak. -39-

y.- can II/18/33
 y.- dum I/109/02, II/29/09
 y.- dūmuz II/27/25
 y.- mıycañ I/67/59
 y.- nduktan I/122/49
 y.- nuP I/59/42
 y.- nur I/122/49
 y.- nurduK I/59/51
 y.- r I/124/22, I/47/44
 y.- rkan I/20/49
 y.- rdu II/27/22
 y.- rduK I/20/33, I/20/60, I/35/06,
 I/59/41, I/59/49, I/70/10, I/70/13
 y.- rduğ I/59/45
 y.- rduK I/102/45, I/144/39, I/59/40,
 I/59/49
 y.- rdūK I/126/55
 çamaşır y.- rduK I/14/46
 y.- rdum I/152/62
 y.- rdun I/25/60
 y.- run I/144/71
 y.- ruz I/26/69, I/27/44, I/27/63, I/77/71
 y.- yaman I/136/26
 y.- yamaz I/126/41
 y.- yo I/35/65
 y.- yō I/35/65
 y.- yuncaK I/21/06
yu : bk. yo -1-
 y. II/08/06
yú - : bk. yu- -1-
 y.- cen II/27/26
yū - : bk. yu- -6-
 y.- cam I/52/94
 y.- nurdu I/59/50
 y.- rduK I/47/42, I/77/74
 y.- ruz I/62/11
 y.- yon II/29/59
yu_ur - : bk. yu_ur- -12-
 y.- dum I/152/45
 y.- u II/22/78

yu_ürd

- y.- ulā II/32/56
y.- ur I/07/29
y.- urdu I/07/103
y.- urduğ I/07/29
y.- uruz I/129/63
y.- usun I/71/27
y.- uyuduğ II/22/72
y.- uz I/71/33, I/98/80, II/32/63
yu_ürd : bk. yo_urt -1-
y.+ u II/34/99
yu_urt : bk. yo_urt -2-
y. II/15/112
y.+ la II/37/121
yū_urt : bk. yo_urt -1-
y. II/15/112
yud - : bk. yut- -19-
y. I/52/30, I/52/31
y.- a I/52/15
y.- ā I/52/15
y.- acen I/62/30
y.- amazdın I/07/42
y.- ārdı II/25/85
y.- arın I/58/80
y.- arıS I/132/37
y.- arız I/98/111
y.- arsın I/121/54
y.- āTı II/25/84
y.- eciñ I/07/42
y.- ulū I/121/59
y.- ulur I/121/60
y.- uluğ I/121/59
y.- uyola I/79/53
y.- uyon I/37/38
y.- uyorüdüm I/58/78
yudum : Lokma, bir defada yutulacak kadar (ekmek). -1-
y. ekmeK I/28/37
yuFka : İnce açılmış hamurdan yapılan sac ekmeği. -1-
y.+ ları II/37/91

yuFka sacı : Üzerinde yufka pişirilen sac.

yuFka böreği : Yufkaların üst üste konulup aralarına çeşitli malzemeler konularak hazırlanan bir çeşit börek.

yūFka : bk. yuFka -1-

y.+ dan II/37/89

yufka : bk. yuFka -2-

y. yapıdımızdan yapıyoS I/111/39

y. yapılırdı I/118/07

yuğ : bk. yok -3-

y. I/02/44, I/06/78, II/12/28

yuğur - : bk. yo_ur- -1-

y.- uz II/32/107

yuk : bk. yok -22-

y. I/03/07, I/03/67, I/07/32, I/07/67, I/07/84, I/10/110, II/02/47, II/02/84, II/02/87, II/05/07, II/05/34, II/08/42, II/08/91, II/11/14, II/12/26, II/17/08, II/17/27, II/17/56, II/17/63

yuK : bk. yok -2-

y. II/05/35, II/17/63

yūk : bk. yük -1-

y. I/01/41

yūk : bk. yok -2-

y. II/05/07, II/17/08

yuka : bk. yuFka -61-

y. I/09/63, I/116/39, I/116/40, I/125/60, I/125/61, I/125/63, I/125/64, I/130/67, I/130/71, I/130/72, I/130/74, I/130/80, I/148/22, I/148/23, I/157/43, I/19/21, I/21/43, I/31/11, I/39/06, I/71/41, I/71/42, II/12/18, II/12/34, II/37/95

y. bōrē yaparız I/71/37

y. bōrē_i yaparlarımıS I/76/22

y. bōrē_iñ I/154/21

y. bōrēni I/31/05

y.+ dan II/37/68

y.+ lādan I/154/21

y.+ lān I/157/44

y.+ ları yapardā I/154/21

y.+ lı II/12/18

y.+ nın I/33/151
 y. saçı I/130/75
 y. saçı I/130/75, I/130/77
 y.+ sı yaparıs I/97/31
 y.+ sı yaparız I/97/31
 y.+ ya I/26/09
 y. yapādik I/09/61
 y. yapāladi I/33/148
 y. yapardık I/14/38
 y. yaparıs I/129/12
 y. yaparız I/157/37, I/39/05
 y. yaparıs I/71/37
 y. yaparız I/71/29
 y. yaparlarmış I/76/12, I/76/21
 y. yapıdık I/39/03
 y. yapılır I/05/54, I/26/08
 y. yapıp I/71/46
 y. yāzdi I/39/05
 y.+ yı I/130/80, I/130/81, I/31/08, I/71/38
yuğa : bk. yukarı -1-
 y.+ dā I/116/08
yuğā : bk. yufka -4-
 y. I/26/50, I/26/51, I/26/52
 y.+ yī I/71/38
yuğā : bk. yufka -1-
 y. I/157/37
yuğā : bk. yukarı -1-
 y.+ dı II/01/81
yuğa : bk. yukarı -1-
 y.+ da I/79/39
yūğa : bk. yufka -1-
 y. I/125/62
yufkacı : Yufkacı, yufka yapan kimse. -2-
 y.+ lar I/125/68
 y.+ lara I/125/67
yuğāl : bk. yukarı -2-
 y.+ ĩāda II/32/38
 y.+ ĩārā I/45/31
yukar : bk. yukarı -14-

y. I/33/114, II/38/83
 y.+ kı I/81/05
 y.+ da I/21/71, I/67/66, I/79/40, II/26/48
 y.+ dağı I/100/06, I/15/94
 y.+ dağılā I/139/08
 y.+ dan I/10/97, I/28/26
 y.+ diydī II/06/37
 y.+ diydī II/07/09
 y. mahaĭlede II/38/81
yukar : bk. yukarı -1-
 y.+ da I/117/23
yukār : bk. yukarı -3-
 y.+ da II/13/46
 y.+ dan I/38/29
 y.+ sı II/09/88
yukar : bk. yukarı -1-
 ūze y.+ a II/03/69
yukara : bk. yukarı -1-
 aşā y. II/10/33
yukarā : bk. yukarı -1-
 aşşā y. II/10/40
yukarā : bk. yukarı -1-
 ıışşā y. II/10/05
yukarı : Bir şeyin üst bölümü, üstte bulunan. -23-
 y. I/111/109, I/122/19, I/142/37, I/44/65, I/45/30, II/20/06, II/38/119
 aşā y. I/142/19
 aşşā y. I/30/25, I/60/32, I/68/23, I/68/24, II/04/51, II/04/55, II/19/161, II/38/49
 y.+ da I/139/32
 y.+ lā I/35/33
 y.+ sı I/90/37
 y.+ sī I/139/45
 y.+ ya I/150/57, I/156/52, I/45/44
yukarī : bk. yukarı -1-
 y.+ dan I/149/08
yukarī : bk. yukarı -1-
 aşşā y. I/56/17
yukarī : bk. yukarı -1-
 y.+ ya I/142/38

yuKarı

yuKarı : bk. yukarı -1-

aşşā y. I/156/09

yuķı : bk. yuFķa -2-

y.+ yı I/103/11, I/26/50

yulaf : Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki. -1-

y. I/129/52

yuma : Yumak işi, yıkama. -1-

y.+ ya I/20/35

yumā : bk. yumaķ I -1-

y.+ yınan I/106/42

<<yumaķ(I)+a -3-

y. I/116/25, I/116/27, I/116/41

<<yumaķ(I)+ı -1-

y.+ nı I/132/51

yumağ : bk. yumaķ I -1-

y. I/03/54

yumaķ I : Top gibi sarılmış yuvarlak hamur. -5-

y. I/116/27, I/132/50, I/137/25

y.+ larını I/111/56

y. yaparız I/71/34

yumaķ II : Yıkamak işi. -1-

çamaşır y. I/14/46

yumaķ : bk. yumaķ I -3-

y. I/132/52, I/132/53

yumaķla - : Yumak durumuna getirmek. -2-

y.- yoS I/106/42

y.- yoz I/106/51

yumu : bk. yuma -1-

y.+ ya I/70/67

yumurtı : bk. yumurta -1-

y.+ ynan II/17/39

yumru : Yuvarlak, şişkin şey. -1-

y. I/85/20

yumruk : Elin, parmakları yumulmuş ve sıkılmış hâli. -1-

y. I/74/10

yumruk vur- : Elini yumruk yaparak karşısındakini vurmak.

yumruk : bk. yumruk -1-

y. vurular I/126/66

yumruķla - : (Bir şeye) Yumrukla vurmak. -2-

y.- r I/102/53

y.- rsıj I/102/52

yumruķlā - : bk. yumruķla- -1-

y.- dıķ I/102/47

yumu : bk. yuma -1-

y.+ ya I/47/43

yumululu : Yumulmuş, kapanmış, kısılmış. -2-

y. I/144/71

yumur - : bk. yuņur- -4-

y.- suņ I/102/53

y.- uduķ I/154/43

y.- ulādı I/33/92

y.- ulurdu I/154/51

yumurta : Kümes hayvanları ve özellikle tavuk tarafından yumurtlanan, beslenmede çok önemli bir yeri olan, protein ve lipit bakımından çok zengin, üstü beyaz, kırılğan bir kabukla kaplı, oval biçimde bir besin maddesi. -16-

y. I/103/54, I/111/29, I/87/84, II/15/111, II/15/112, II/15/114, II/15/25

y.+ lı I/111/45

y.+ lı yaparım I/111/49

y.+ lıy I/111/45

y.+ sını I/103/48

y.+ sınıan I/103/59

y. yaparıs I/100/09

y.+ yı I/111/46

y.+ ynan I/129/62

yumurtā : bk. yumurta -2-

y. I/111/56, II/15/24

yumurtı : bk. yumurta -2-

y. II/15/112

y.+ ynan I/26/56

yumurtı : bk. yumurta -1-

y.+ dan I/28/51

yumurtlı - : Yumurtlamak, (yumurtlayıcı hayvanlar) yumurta vermek, yumurta doğurmak. -1-

y.- yan I/60/74

yumurtu : bk. yumurta -3-

y. II/39/49, II/39/51, II/39/64

yumuşacığ : bk. yumuşacık -1-

y. I/44/44

yumuşacık : Çok yumuşak. -2-

y. I/44/21, II/37/73

yumuşacıK : bk. yumuşacık -1-

y. I/27/78

yumuşag : bk. yumuşak -1-

y. I/111/98

yumuşak : Üzerine dokunulduğunda çöken, çukurlaşan, kolay şekil verilebilen, eski biçimini kaybeden. -1-

y. II/21/66

yumüşak : bk. yumuşak -1-

y. II/39/64

yumuşak : bk. yumuşak -4-

y. I/138/57, I/139/56, I/139/57, I/27/77

yunā : <<yunağ+ı -2-

y.+ mız I/144/36

y. munā I/108/37

yunağ : Kirli giysi, çamaşır yıkanan yer. -4-

y. I/126/41, I/87/117, I/87/31

y.+ da I/35/06

yunaK : bk. yunağ -1-

y. II/27/21

yunağlık : Çamaşır yıkanan yer, çamaşırılık. -2-

y.+ lā I/59/43

y.+ lāmız I/59/43

yunağlıK : bk. yunağlık -2-

y. I/59/39, I/59/43

yunan : Yunanistan'da yaşayan veya Yunanistan halkından olan kimse, Yunanistanlı. -20-

y. I/05/20, I/05/30, I/05/38, I/05/42, I/05/46, I/05/48, I/05/49, I/05/50, I/108/19, I/24/53, I/28/25, I/99/54

y.+ dan I/05/29, I/147/35

y. harbinde I/24/53

y.+ ın I/05/18, I/05/33

y.+ nan I/08/122

yunatçı : bk. uñatÇa -1-

y. I/35/50

yunnag : bk. yunağ -1-

ineK çanağ y. I/06/34

yunur - : bk. yuğur- -2-

y.- uduK I/01/60

y.- uyon II/15/69

yuğur - : Yoğurmak. -63-

y. I/35/04

y.- andan II/39/50

y.- cam I/97/20

y.- duktan I/90/12

y.- düm I/73/17

y.- dümuzdan I/10/34

y.- duydu I/22/39

y.- madan I/10/21

y.- u I/10/28, I/70/36, I/70/37, I/87/86

y.- uğan II/07/90

y.- uduK I/01/59, I/10/32

y.- uduğ II/16/64

y.- um I/73/48

y.- un II/39/65

y.- uñ II/37/69

y.- urlā I/157/64

y.- uruS I/129/12, I/157/80

y.- uruz I/111/29, I/130/80, I/26/56

y.- us I/10/28, I/79/84

y.- uS I/101/12, I/70/36, II/39/40

y.- usun II/39/29, II/39/67

y.- usuñ I/30/23, I/40/46, II/37/120, II/37/121, II/37/63, II/39/28, II/39/50

y.- uydum I/30/19, I/73/16

y.- uyom I/90/09, I/90/11

y.- uyön I/91/13

yuḡūr -

y.- uyoḡ I/106/50, I/111/52, I/111/55,
I/111/56, I/120/53, I/76/33, I/87/85, I/87/86

y.- uyoḡ I/09/39

y.- uz I/101/11, I/101/12, I/148/09,
I/73/46, I/98/92, II/37/69

yuḡūr - : bk. yuḡur- -1-

y.- duḡ I/01/59

yuḡurma : Yuḡurmak işi. -2-

y. I/90/10

yūr - : bk. yoḡur- -2-

y.- ulur I/62/25

y.- uyoḡ II/21/86

yurd : bk. yurt² -9-

y.+ u I/133/43, I/133/44

y.+ una I/133/43, I/133/49

bk. yurt¹

y.+ a I/15/06

talebe y.+ u II/02/46

bk. yurt³

y.+ u I/99/25

yurt : 1. Öğrencilerin öğrenimleri sırasın-
da yatıp kalktıkları, barındıkları yer. -3-

y. I/15/07

y.+ lāda I/141/06

y. murt I/151/07

2. Bir kimsenin doğduğu, yaşadığı yer,
memleket.

3. Bir kimsenin doğduğu, yaşadığı ev.

yurt bilgisi : Yurttaşlık bilgisi, ilköğretim
okullarında yurttaşlıkla ilgili bilgilerin ve-
rildiği ders. -1-

y. I/113/06

yurt dışı : Yurt sınırları dışında olan yer,
yabancı ülke. -1-

y.+ nda I/54/38

yut - : Ağızda olan bir şeyi boğazdan aşağı
indirmek, yemek. -9-

y. I/37/33, I/79/47

y.- allar I/121/58

y.- ceḡ I/79/49

y.- duḡ I/62/29

y.- madım I/62/29

y.- mazdım I/07/43

hapı y.- Tu I/99/15

y.- up durceḡ I/147/10

yutTur - : Yutmasını sağlamak. -1-

y.- uduḡ I/58/70

yuva : 1. Bir ailenin oturduğu ev, aile oca-
ğı. -7-

y. I/64/83

y.+ lar I/64/91

y.+ larında I/42/29

2. Hayvanların ve özellikle kuşların yav-
rulamak, yumurtlamak, yavrularını büyüt-
mek için yaptığı barınak.

y.+ da I/45/29

ḡuş y.+ lāna I/80/01

yuva ḡur - : Evlenmek.

y. ḡuracaḠ II/27/54

y.+ lar ḡurmaḠ I/114/24

yuvā - : bk. yuvala- -1-

y.- rdıḠ I/17/87

yuvā : <<yuvaḡ+i -2-

y.+ nan I/121/04, I/121/06

yuvaḡ : Loğ taşı, toprak damı düzlemek ve
pekiştirmekte kullanılan taş silindir. -2-

y. I/121/04, I/121/05

yuvaḠ : bk. yuvaḡ -1-

y. I/17/87

yuvala - : Yuvarlamak. -1-

y.- lardı I/121/07

yuvalaḡlıḡ : Bulgur ufağı ya da pirinç, ince
çekilmiş kıyma ile yoğrulduktan sonra kü-
çük küçük yuvarlanıp haşlanarak yapılan
yuvalak adındaki yemek için ayrılmış. -1-

y. I/26/64

yuvalla - : bk. yuvarla- -2-

y.- rdı I/121/04, I/121/05

yuvallā - : bk. yuvarla- -4-

y. II/39/52

y.- sım II/39/52

yuvāfā - : bk. yuvarla- -1-

y.- rıS II/32/63

yuvallağ : bk. yuvarlak -1-
y. II/39/59

yuvallağ : bk. yuvarlak -2-
y. II/39/58
y.+ ları II/39/55

yuvallık : bk. yuvarlak -1-
y. II/32/111

yuvallağ : bk. yuvarlak -1-
y. II/39/55

yuvallıma : Bulgurun içine un, salça, soğan vb. katılarak yoğrulan, küçük ve yuvarlak parçalar hâlinde pişirilen ve üzerinde yağ, yoğrut dökülerek servis edilen bir yemek. -1-
y. II/32/62

yuvallıma : bk. yuvallıma -1-
y. II/32/55

yuvallıma : bk. yuvallıma -1-
y. yapeyöllü II/32/57

yuvallıma : bk. yuvallıma -1-
y.+ ye II/32/55

yuvallıma : bk. yuvallıma -1-
y. II/32/22

yuvalla - : Bir şeyi yerden kaldırmadan kendi etrafında döndürerek yürütmek. -2-
y.- ı I/04/50

yuvallağ : Top, küre çember veya tekerlek biçiminde olan. -4-
y. II/15/14, II/39/46, II/39/47

yuvallağ : bk. yuvarlak -1-
y. II/15/16

yuvallağ : bk. yuvarlak -1-
y. II/15/115

yuvallağ : bk. yuvarlak -1-
y. I/31/36

yuvallağ : Kendi üzerinde döne döne hareket etmek. -1-
y.- ıyo I/98/116

yüz : Az'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -2-
âz y. I/134/21, I/134/22

yü - : bk. yu- -1-

y.- rdüK I/20/61

yü : höyük -3-
y. I/147/37, I/147/38
y.+ ye I/147/37

yü - : bk. yu- -1-
y.- yon II/29/99

yüç : bk. üç -1-
y. I/153/10

yük I : 1. Bir insan, hayvan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü -17-

y. I/15/06, I/32/42, I/32/43, I/45/58, I/45/62, II/07/45, II/20/41, II/32/100
y.+ ü I/44/57, I/63/31, I/97/12

y.+ ümü I/45/58, I/45/62

y.+ ümüzü I/144/78

y.+ ünü I/45/58

y. yaparız II/20/41

2. Amaç, maksat, niyet.

şaka y.+ üne I/64/22

yük II : Gök'e benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

gökünü y.+ ünü I/88/46

yüklen - : Yükleme işi yapılmak veya yükleme işine konu olmak. -1-

y.- ır II/06/32

yüklü : bk. yüklük -1-
y.+ ün II/13/46

yüklük : Evlerde yatak, yorgan gibi şeyleri koymaya yarayan yer veya büyük dolap, yük, yük odası. -1-

y. II/13/47

yüklüme : Yükleme, yüklemek işi. -1-
y.+ sini yapıyo II/30/39

yükseg : bk. yüksek² -2-
y. I/56/47

bk. yüksek³

y. oğullara II/10/69

yüksek : 1. Tabanı ile en üst noktası arasındaki mesafe kendi cinsinden olan şeylere göre fazla olan. -6-

y. I/81/57, II/02/11, II/08/12

yüksek öğrenim

2. Belli bir yere göre daha yukarıda bulunan.

y. II/30/11

3. Derece, rütbe ve mevki bakımından üstün.

4. Normal kabul edilen seviyenin üstünde olan.

yüksek öğrenim : Üniversite, akademi ve yüksek okullarda verilen bilgileri öğrenme işi, yüksek tahsil.

y. öğrenim I/56/21, I/56/24

yüksel - : 1. Normal kabul edilen seviyenin üstüne çıkmak, artmak. -6-

y.- di I/52/29

y.- iyo II/29/79

y.- iyö I/156/52

2. Derece, rütbe ve mevkii artmak.

y.- cek I/78/21

y.- in I/85/65

yükseld - : Yükseltmek, yükseğe çıkarmak, yukarı kaldırmak, yüksek duruma getirmek. -1-

y.- iriz yapılır I/62/10

yümsek : bk. yüksek¹ -2-

y. I/76/49, II/22/13

yümüşek : bk. yüksek¹ -1-

y. I/45/14

yün : Koyun, keçi, deve vb. hayvanların vücudunu örten, dokuma sanayinde, yatak, yastık ve yorgan yapmakta kullanılan tüylere verilen isim. -14-

y. I/07/18, I/12/12, I/71/65, I/73/71, I/94/27

y.+ den I/27/41

y.+ nē I/27/44

y.+ ner I/12/10, II/24/13

y.+ neri I/12/31, I/21/06

y.+ ü I/27/53

y. yaptı I/18/69

yünseg : bk. yüksek³ -1-

y. I/130/05

yün : bk. yün -11-

y. I/20/60, I/87/112

y.+ ū mün̄ū I/21/38

y.+ den I/73/73

y.+ den yapāduḫ II/24/59

y.+ ü I/21/07, I/73/74

y.+ ünden I/08/54, I/73/77

y.+ ünü I/140/39

yüre : (<<yürek+i) İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül. -4-

yüreği sızla- (yan-) : İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül :

y.+ m cızadaḫ yandı I/25/53

y.+ miz sızlıyödu I/97/09

y.+ ṇ yanar II/38/117

yüreğinin yağı yok : Çok üzülmüş.

y.+ niṇ yaḡı yok II/08/10

yüreKden : Yürekten, temiz duygularla, saygı ile, içten, içtenlikle, kalpten. -1-

y. I/79/51

yüri - : bk. yürü-¹ -2-

y.- ye I/41/47

yürü - : 1. Adım atarak ilerlemek, gitmek. -24-

y. I/66/41

y.- cēne I/119/11

y.- ken II/22/35

y.- mez I/66/41

y.- müyöz I/87/66

y.- müyoz I/87/67

y.- p I/20/80

y.- r I/110/61

y.- rdüğ I/41/61

y.- rdük I/110/60

y.- sün I/145/48

y.- ye I/139/58, I/41/47, I/41/63, I/41/65

y.- yemēyom II/19/133

y.- yereg II/06/06

y.- yerek I/103/29, I/41/68

y.- yi I/41/46

y.- yü I/41/63
 2. Gereği gibi yapılmak veya ilerlemek.
 y.- rdü II/23/28
 3. İlerlemek, devam etmek.
yürü : bk. yürü⁻¹ -1-
 y.- ceK I/66/41
yüS : bk. yüz I -9-
 y. I/108/43, I/156/09, I/92/04, I/92/07,
 II/02/33, II/02/68, II/02/69
yüse : bk. yüksek³ -1-
 mesleK y.+ idi I/93/60
yüsek : bk. yüksek² -1-
 y. II/33/51
yüsse : bk. yüksek⁴ -1-
 y. I/58/14
yüst : bk. üst² -1-
 y.+ üne II/32/58
yüşü : <<yüzük+ü -1-
 y.+ nü II/17/54
yüşük : bk. yüzüK -2-
 y. II/17/53, II/17/55
yüz I : Doksan dokuzdan sonra, yüz birden
 önce gelen sayının adı. -147-
 y. I/06/24, I/06/29, I/11/25, I/110/47,
 I/12/34, I/12/43, I/120/22, I/127/55,
 I/128/08, I/134/52, I/134/54, I/136/19,
 I/139/31, I/143/40, I/147/35, I/149/10,
 I/149/58, I/149/59, I/154/59, I/155/103,
 I/156/04, I/158/37, I/158/39, I/158/56,
 I/159/38, I/20/06, I/21/87, I/23/46, I/23/48,
 I/23/52, I/25/14, I/25/37, I/27/08, I/27/60,
 I/29/05, I/32/43, I/33/15, I/33/35, I/46/68,
 I/49/43, I/52/29, I/52/69, I/52/70, I/57/26,
 I/57/27, I/57/33, I/57/34, I/58/80, I/61/11,
 I/63/40, I/68/31, I/69/16, I/69/17, I/75/46,
 I/75/47, I/86/58, I/86/75, I/87/121, I/87/46,
 I/87/47, I/92/05, I/92/06, I/92/28, I/92/29,
 I/92/47, I/92/51, I/95/15, I/96/69, I/99/10,
 I/99/49, II/01/30, II/02/42, II/02/51,
 II/02/69, II/04/12, II/04/36, II/04/38,
 II/04/54, II/04/71, II/04/72, II/07/44,
 II/07/50, II/09/101, II/09/98, II/10/17,
 II/10/18, II/10/22, II/10/23, II/10/27,
 II/10/40, II/10/65, II/10/67, II/14/21,
 II/23/02, II/25/109, II/25/110, II/28/03,

II/28/38, II/28/79, II/28/80, II/28/93,
 II/38/114, II/38/119, II/38/50, II/39/123,
 II/39/125
 y.+ den I/75/48
 y.+ dür I/92/06
 y.+ e I/143/58, I/143/59, I/64/02,
 II/39/160
 y.+ lerci II/02/05
 y.+ lerce I/92/48
 y.+ ü I/143/59, I/61/10, II/02/51
yüz beşlig : Ölçüsü bakımından yüz
 beş miligram değerinde olan ilaç.
 y. I/58/79
yüzlük : Ölçüsü bakımından yüz mi-
 ligram değerinde olan ilaç.
 y. I/58/78
yüz II : 1. Başın, üzerinde alın, kaş, göz,
 burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön
 kısmı, surat, çehre. -44-
 gülër y. I/50/85
 y.+ lëni I/159/10
 y.+ leri II/08/51
 y.+ únú II/13/34
 y.+ ü I/07/97, I/159/12, I/25/24, I/26/34,
 I/40/66, I/76/51, I/76/54, I/76/68, II/12/16
 y.+ üm I/138/100, I/76/68, I/94/81
 y.+ ümüzü I/38/20
 y.+ ümü I/138/101
 y.+ ünde I/25/24, I/25/25
 y.+ üne I/09/17, I/101/26, I/157/46
 y.+ ünü I/01/67, I/01/68, I/38/10,
 I/71/10, I/76/50, I/98/35, I/98/36, II/08/71
 y.+ üñ I/08/112, I/08/127, I/20/36
 y.+ üñe I/20/39, I/58/57, I/70/79
 2. Ön taraf, ön cephe. -5-
 y.+ den II/05/33
 y.+ leri I/86/78
 y.+ lü I/116/42
 y.+ ü I/12/29
 kepçeniñ y.+ ü I/84/28

yüzü suyu hörmetine

3. Elde edilememiş makbul olduğu düşünülen kişi, durum, nesne vb. için kullanılır. -5-

y. + ü I/33/24, I/52/83, I/52/84

y. + üne bakan yok I/60/42

y. + ünü I/96/68

4. Yüzey, satır. -3-

y. II/10/46

y. + deki II/10/46

y. + ü II/37/94

5. Kumaşın dışa gelmek üzere dokunmuş düzgün ve gösterişli tarafı. -1-

minder y. + lēmiz I/152/60

yüzü suyu hörmetine : “Birinın veya bir şeyin hatırına veya varlığına değeri verildiği için” anlamında kullanılan bir söz.

suyu y. + ü hörmetine I/69/99

yüzü yırtık : Utanması, çekinmesi olmayan.

y. + ü yırtık I/76/53

gelinnē y. + ü yırtık olur I/76/52

yüzü dayanma - : Utanmak, utancına “hayır, olmaz” diyememek.

y. + üm dayanmaz II/08/128

yüz - : (Derisini) Soymak, (derisini) çıkarmak. -6-

y. - düm II/28/05

y. - dün I/121/70

derisini y. - erdiK I/74/14

y. - ersin I/121/64

y. - üldü I/36/76

y. - üldü I/83/01

yüz : bk. yüz I -4-

y. II/04/38, II/04/39, II/04/72

yüz : bk. yüz I -1-

y. II/10/63

yüzbaşı : Orduda rütbesi üsteğmenle binbaşı arasında olan subay. -1-

y. I/11/32

yüzde : Herhangi bir sayı ile kullanıldığında yüze bölünen bir şeyin o kadarlık parçasını belirten bir söz. -1-

y. doğuzanı I/149/58

yüzden : Nedeniyle, sebebiyle, -den ötürü. -10-

y. I/108/56, I/156/46, I/39/66, I/46/101, I/78/49, II/19/133, II/19/156, II/19/164, II/31/17

yüzden : bk. yüzden -1-

y. I/63/15

yüzgā : bk. rüzgar -1-

y. + dan I/49/13

yüzgar : bk. rüzgar -1-

y. + ıñ I/49/18

yüzme : 1. Suda yüzülerek yapılan spor. -1-

2. Yüzmek, kol, bacak vb. organları hareket ettirerek suda ilerlemek işi.

yüzme havuzu : Spor, sağlık ve eğlence amacıyla yapılmış, belirli derinlikleri bulunan, suyla dolu olan yer.

y. havruzu yapıdıla I/68/59

yüzmi : bk. yüzme² -1-

y. + ye I/48/74

yüz numara : Ayakyolu, hela, abdesthane. -1-

y. yapcaz II/28/36

yüzügabağ : Yüzükapak, yüzü yere gelmek üzere, yüzükoyun. -1-

y. II/08/53

yüzügapağ : bk. yüzü_gabağ -1-

y. II/22/08

yüzük : Parmağa takılan, genellikle altın, gümüş vb. madeni halka. -2-

y. I/131/13

y. müzüK I/113/21

yüzüm : bk. üzüm -1-

y. + ü I/67/69

yüzünden : (Olumsuz neden bildirmek üzere) Nedeniyle, -den ötürü. -5-

y. I/141/28, I/47/52, I/55/42, I/96/93

yüzündən : bk. yüzünden -1-

y. II/19/28

zāb : bk. sahib -1-

z.+ ı I/18/55

zaba : <<sabah+ı -1-

z.+ na I/13/10

zabā : <<sabah+a -5-

z. II/22/73

z.+ da K I/45/11, I/45/17

<<sabah+ı

z.+ na I/67/52

bk. sabah

z. I/52/42

zaba_an : bk. sabahın -1-

z. I/02/34

zabah : bk. sabah -22-

z. I/08/17, I/14/52, I/25/30, I/25/32, I/51/32, I/54/47, I/58/32, I/62/29

ayşam z. I/124/14

z.+ a I/26/27

z.+ da I/36/78

z.+ dan I/120/61, I/123/20, I/131/47, I/143/32, I/143/46, I/88/60

z. ezānı I/131/48

z. fıltsı I/135/01

z.+ ı I/26/28

z.+ lara I/25/53

z.+ ları I/14/14

zabaḥ : bk. sabah -2-

z.+ dan I/102/57

z. namāzına I/115/35

zabāh : bk. sabah -1-

z. I/91/30

zabaḥan : bk. sabahın -1-

z. I/134/27

zabālīn : bk. sabahleyin -1-

z. II/28/36

zabalayı : bk. sabahleyin -1-

z. I/11/49

zabālen : bk. sabahleyin -1-

z. I/141/20

zabāleyin : bk. sabahleyin -1-

z. I/114/13

zabālin : bk. sabahleyin -1-

z. I/59/18

zabāliyin : bk. sabahleyin -1-

z. I/44/21

zabān : bk. sabahın -2-

z. I/51/32, II/22/73

zabānan : bk. sabahleyin -1-

z. I/128/29

zabānaḡ : bk. sabahleyin -1-

z. I/25/30

zabāḡ : bk. sabahın -1-

z. I/63/25

zaden : bk. zaten -2-

z. I/103/44, I/147/14

zāden : bk. zaten -1-

z. I/32/90

zafer : Savaşta kazanılan gālibiyet. -1-

çanaḡKale z.+ iniḡ II/09/11

zaḡon : Kural, yol, yöntem. -1-

z. I/69/76

zaḡun : bk. zaḡon -1-

z. I/69/73

zāhmet : Sıkıntı, eziyet, güçlük, zorluk. -1-

zāhmet çek- : Sıkıntıya uğramak, güçlükle karşılaşmak.

zāhmet ol-

zāhmet ol- : Başkası için yaptığı bir şeyden sıkıntı ve yorgunluk duymak.

z. olur I/54/57

zahmetli : Zahmet veren, sıkıntılı, güç, zor, yorucu. -5-

z. I/67/18, II/12/32, II/24/40

z.+ ydi I/49/71

z.+ ymiş I/49/70

zalata : bk. salata I -1-

z. II/35/44

zalatalık : bk. salatalık -3-

z. I/133/34

z.+ lar I/96/85

z.+ ları I/35/44

zalatalıK : bk. salatalık -1-

z. I/144/33

zālatalıK : bk. salatalık -2-

z. II/26/31, II/26/32

zalatalı : bk. salatalık -1-

isīv z.+ sı II/08/105

zama : bk. zaman -1-

z. I/39/56

zaman : Olmuş ve olacak hadiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit. -398-

z. I/02/19, I/03/20, I/07/18, I/07/34, I/07/43, I/07/49, I/08/32, I/09/13, I/10/06, I/102/50, I/105/05, I/105/12, I/106/30, I/106/36, I/106/45, I/106/46, I/108/23, I/108/28, I/111/87, I/110/47, I/110/63, I/110/65, I/111/34, I/111/73, I/111/76, I/112/26, I/112/36, I/113/06, I/113/39, I/113/41, I/113/43, I/113/45, I/115/11, I/115/17, I/116/04, I/116/05, I/116/11, I/116/17, I/116/19, I/116/20, I/116/24, I/116/28, I/116/35, I/116/37, I/116/38, I/116/49, I/117/08, I/117/42, I/117/44, I/121/19, I/121/32, I/121/99, I/122/57, I/124/13, I/125/28, I/125/43, I/125/44, I/125/50, I/13/19, I/130/05, I/130/14, I/130/72, I/130/81, I/130/92, I/131/13, I/131/15, I/131/30, I/132/37, I/132/38, I/136/15, I/136/20, I/136/29, I/138/10, I/138/115, I/138/116, I/138/125, I/138/13,

I/138/35, I/138/39, I/138/44, I/138/58, I/138/65, I/138/90, I/138/91, I/138/96, I/140/48, I/141/27, I/141/28, I/142/44, I/143/64, I/143/65, I/143/66, I/146/43, I/146/44, I/146/51, I/146/52, I/146/58, I/146/72, I/147/28, I/147/45, I/148/04, I/149/56, I/149/60, I/15/55, I/150/52, I/150/55, I/153/05, I/153/44, I/153/45, I/154/54, I/155/52, I/155/96, I/156/10, I/156/17, I/156/26, I/156/47, I/156/65, I/158/23, I/158/26, I/16/20, I/16/24, I/16/27, I/16/28, I/16/34, I/16/47, I/16/58, I/16/59, I/18/05, I/19/04, I/19/30, I/21/50, I/23/17, I/23/38, I/23/39, I/25/11, I/25/18, I/25/37, I/25/55, I/26/36, I/27/16, I/27/59, I/28/17, I/31/17, I/31/55, I/31/56, I/32/49, I/33/41, I/35/48, I/35/57, I/39/25, I/40/45, I/40/55, I/40/62, I/41/23, I/41/48, I/44/14, I/44/33, I/44/66, I/46/08, I/46/30, I/47/53, I/49/56, I/49/64, I/54/59, I/55/23, I/55/77, I/58/66, I/58/75, I/60/07, I/60/08, I/60/13, I/61/17, I/61/40, I/61/72, I/64/107, I/64/21, I/64/22, I/64/26, I/64/27, I/64/73, I/64/91, I/65/27, I/66/34, I/66/44, I/67/05, I/68/33, I/68/51, I/68/63, I/68/65, I/68/69, I/69/14, I/69/80, I/69/94, I/70/09, I/70/52, I/72/85, I/74/103, I/74/15, I/74/16, I/74/31, I/74/52, I/74/71, I/74/86, I/74/95, I/77/04, I/81/59, I/85/06, I/85/13, I/85/15, I/85/33, I/87/10, I/87/107, I/87/108, I/87/97, I/93/46, I/93/47, I/94/03, I/94/42, I/97/38, I/98/59, II/03/04, II/13/22, II/15/21, II/15/89, II/16/29, II/19/154, II/19/74, II/20/04, II/20/08, II/22/05, II/22/14, II/22/55, II/24/106, II/25/87, II/27/25, II/32/137, II/34/40, II/34/70, II/35/63, II/38/27, II/38/60, II/38/71, II/38/72, II/39/14, II/39/37

z.+ kı I/128/12

z.+ kılā I/146/60

z.+ a I/113/107, I/117/40, I/143/09, I/144/26, I/74/25, I/85/29, II/26/11

z.+ ā I/85/30

z.+ da I/113/21, I/120/29, I/120/30, I/65/29, I/65/57, II/33/82

z.+ dan I/117/46, I/16/25, I/39/86

z.+ dı I/74/71, II/33/80

z.+ ı I/03/30, I/07/48, I/102/52, I/13/36, I/44/72, I/85/60, II/20/35

z.+ imdan I/13/07
 z.+ imdı I/93/45
 z.+ ımız I/141/05
 z.+ ımızda I/100/04, I/110/48, I/121/37, I/131/34, I/157/09, I/157/68, I/157/75, I/16/57, I/32/94, I/76/16, I/76/17, II/19/06, II/19/127, II/34/07
 z.+ ımızdā I/150/07
 z.+ ımızdī I/72/10
 z.+ ında I/108/18, I/117/07, I/131/30, I/18/70, I/42/12, I/75/08, I/83/73, I/95/29, II/29/34
 z.+ ından II/17/82
 z.+ ındı yapTık I/102/14
 z.+ ını I/76/64
 z.+ ıñ I/05/07, I/05/42, I/113/38, I/122/68, I/146/51, I/146/52, I/146/53, I/146/60, I/146/65, I/25/36
 z.+ ıñkılāñ I/146/55
 z.+ ı I/74/31
 z.+ Kı I/138/87
 z.+ lā I/85/07, II/19/11
 z.+ na I/158/32, I/79/07, I/79/83, I/93/45, II/39/147
 z.+ nā I/121/43, I/130/48, I/146/34, I/151/05, I/155/13, I/31/54, I/32/59, I/33/141, I/38/07, I/53/57, I/75/23, I/75/30, II/19/07, II/19/148, II/19/89, II/34/13
 z.+ ñā II/19/25
 z.+ nāda I/157/32
 z.+ nan I/86/20, II/22/13, II/22/14
 z.+ nar I/08/119, I/08/56, I/102/50, I/111/81, I/117/43, I/125/67, I/138/13, I/143/28, I/146/57, I/50/38, I/56/45, I/78/25, I/89/02, I/91/03, II/07/12, II/26/43
 z.+ nār I/155/13
 z.+ nār II/03/35
 z.+ narda I/113/84, I/117/51, I/122/73, I/129/41, I/131/31, I/50/66
 z.+ narđa I/122/63
 z.+ narı I/72/76
 z.+ narıñ I/12/31, I/64/13

zaman bulama- : İşinin çokluğu nedeniyle bir işi yapma imkânı olmamak, vakit bulamamak.

z. bulamıyoz I/23/33

zamanın behrinde : Zamanında, bir zamanlar.

z.+ ıñ behrinde I/05/05

z.+ ıñ bēhrinde I/95/18

z.+ ıñ bērinde I/95/28

z.+ ıñ dehinde II/12/76

zamañ : bk. zaman -9-

z. I/116/37, I/120/59, I/126/34, I/131/35, I/142/18, I/64/121, II/26/45

z.+ ında I/117/06

z.+ lan I/03/81

zamān : bk. zaman -51-

z. I/39/58, I/66/35

z.+ a I/01/65, I/05/10

z.+ da I/37/09

z.+ ı I/108/19, I/64/126

boş z.+ ım I/78/55

z.+ imda I/73/12

z.+ ımız II/11/45, II/11/64

z.+ ımızda I/02/21, I/07/08, I/07/25, I/122/56, I/149/47, I/154/27, I/20/101, I/24/20, I/34/34, I/70/60, I/73/09, I/73/26

z.+ ımızdı I/37/09, II/21/14

z.+ ina I/51/52

z.+ ında I/06/05, I/07/61, I/108/04, I/108/34, I/122/74, I/131/30, I/144/28, I/15/70, I/158/23, I/40/74, I/44/65, I/68/68, I/69/60, I/70/61, I/75/08, I/75/09, I/76/21, II/03/68, II/26/41

z.+ ından I/23/11

z.+ ını I/01/02

z.+ ıñ I/31/53

z.+ ıydı I/44/66

z.+ ımda II/14/06

z.+ imiş I/05/32

zâman : bk. zaman -77-

z. I/01/84, I/02/58, I/04/23, I/05/16, I/06/54, I/07/100, I/07/11, I/07/16, I/07/20,

zâman

I/07/37, I/07/52, I/07/63, I/102/17, I/102/27, I/124/13, I/131/32, I/131/50, I/14/02, I/14/30, I/14/39, I/145/97, I/156/62, I/158/30, I/16/31, I/16/43, I/17/71, I/25/43, I/29/08, I/34/14, I/44/30, I/44/31, I/48/10, I/51/41, I/52/97, I/54/20, I/59/50, I/60/04, I/60/10, I/61/42, I/64/109, I/64/130, I/64/82, I/64/91, I/66/55, I/69/70, I/69/71, I/69/88, I/75/34, I/78/52, I/91/05, I/95/22, II/02/56, II/02/65, II/06/67, II/12/19, II/13/09, II/13/33, II/23/10, II/27/16, II/31/34, II/32/111, II/32/14, II/32/97, II/38/77

z.+ a I/48/43, I/61/16, II/01/31

z.+ ı I/95/16

toplumu z.+ ı II/08/109

z.+ ımızda I/02/03

z.+ ıñ I/113/37

z.+ nâ I/05/20, II/35/22

z.+ nâr I/146/04

zâman : bk. zaman -1-

z. II/15/98

zâman : bk. zaman -2-

z. II/08/62

z.+ ımızda I/07/90

zâman : bk. zaman -1-

z.+ ındı II/26/09

zâman : bk. zaman -2-

z. I/05/17, I/32/53

zâman : bk. zaman -1-

z. I/32/89

zamat : bk. zaman -18-

z. I/148/44, I/18/22, I/33/34, I/42/04, I/42/12, I/46/07, I/59/64, I/59/66, I/59/68, I/59/69, I/61/26, I/93/35, II/27/46

z.+ kı I/59/58

z.+ la I/147/14

z.+ lâ II/17/73

z.+ ları II/29/106

zâmet : bk. zâhmet -1-

z. olmuyo I/96/33

zâmetli : bk. zahmetli -1-

z.+ ymişti I/49/69

zamin : bk. zaman -1-

z.+ ındı II/21/14

zamk : Bazı ağaçların kabuklarından sızdıktan sonra renksiz veya sarımtırak renkte katı bir madde hâlini alan camı yapıştırıcı madde. -1-

z. I/98/40

zanât : Zanaat, insanların maddi ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılan, el ustalığı, hüner ve tecrübe gerektiren iş. -1-

z.+ ıñız I/144/55

zangıdı zıngıdık : Şiddetle sarsılarak, şiddetle sarsarak, zıngır zıngır. -1-

z. zıngıdık I/154/67

zanned - : Zannetmek, sanmak. -2-

z.- ěrdi I/03/03

z.- ěsem II/09/19

zapded - : 1. Zaptetmek, bir arada tutmak. -1-

z.- ebiliñ I/35/25

2. Tutmak, ayakta durabilmek.

zar - : bk. sar⁻² -1-

z.- arız I/48/19

zar : Vücudun çeşitli yerlerindeki ince deri. -1-

z.+ nâ I/63/54

zarâ : bk. zarar -3-

z.+ sız ziıansız I/126/32

z. vēmemiş I/75/18

z. vememişlē I/75/17

zarar : Bir kimse veya şeyin sebep olduğı kayıp, kötü sonuç, ziyan. -20-

z. I/05/50, I/75/10

z.+ ı II/38/97

z.+ ım I/64/23, I/64/24

z.+ ını I/107/61

z.+ ıñ I/96/63

z.+ lar I/05/50

zarar et- : (Bir alış verişte) Elde etmesi gerekeni elde edemeyip zararlı çıkmak.

z. eder I/12/36, I/144/50

zarar ver- (yap-) : Bir şey veya kimse) Kötü tesir edip birinin veya bir şeyin kayba uğramasına sebep olmak.

z. vémicek II/09/59

z. verirse I/93/23

z. vermedi I/126/14

z. vermişler I/05/33

z. vermiyelar I/05/37

z. yapıyo I/51/67

z. yapmamışla I/05/22

z. yapmış bir de I/05/46

z. yapmıyür I/05/35

zarar ziyan : Her türlü zarar.

z. ziyan II/04/84

zarâr : bk. zarar -1-

z. yapıyo I/150/61

zârar : bk. zarar -1-

z. vemeyo I/99/58

zararlı : Zararı dokunan, zarar veren, muzır. -1-

z. I/138/01

zarârsız : Zararı dokunmayan. -1-

z. I/49/18

zaTe : bk. zaten -1-

z. I/150/24

zâte : bk. zaten -2-

z. I/60/58, II/17/12

zaten : Esasen, aslında. -45-

z. I/03/22, I/03/77, I/05/07, I/105/48, I/120/02, I/122/62, I/138/40, I/138/61, I/142/22, I/147/05, I/147/15, I/147/20, I/155/16, I/156/05, I/31/48, I/32/46, I/39/43, I/56/36, I/68/27, I/68/36, I/68/78, I/69/28, I/71/21, I/75/46, I/75/69, I/79/64, I/84/01, I/92/22, I/92/31, I/96/35, I/98/18, I/98/90, I/99/06, II/09/94, II/10/42, II/10/60, II/10/61, II/14/90, II/14/96, II/17/85, II/23/201, II/34/51, II/35/97, II/37/112

zaten : bk. zaten -3-

z. I/108/51, I/98/126, II/17/32

zâten : bk. zaten -33-

z. I/02/39, I/102/29, I/105/40, I/114/46, I/138/40, I/156/05, I/156/45, I/159/23,

I/16/39, I/19/04, I/19/16, I/28/12, I/32/82, I/48/02, I/48/45, I/56/40, I/56/63, I/58/05, I/62/05, I/64/104, I/65/05, I/68/32, I/68/76, I/70/83, I/71/23, I/94/73, II/10/16, II/22/38, II/22/43, II/23/150, II/31/34, II/31/39, II/38/25

zâten : bk. zaten -2-

z. I/20/08, I/85/62

zâtên : bk. zaten -1-

z. I/116/15

zâten : bk. zaten -1-

z. II/38/29

zati : bk. zati -3-

z. I/104/58, I/53/47, II/17/48

zati : Zaten. -19-

z. I/03/77, I/104/41, I/107/25, I/111/27, I/111/36, I/133/02, I/158/50, I/28/36, I/53/19, I/57/29, I/64/56, I/67/25, II/10/15, II/17/05, II/17/64, II/17/87, II/17/88, II/24/71, II/33/54

zâtî : bk. zati -1-

z. I/140/66

zâti : bk. zati -17-

z. I/104/23, I/106/07, I/108/51, I/140/08, I/152/47, I/17/89, I/21/64, I/36/16, I/36/80, I/39/69, I/45/22, I/49/70, I/54/14, I/67/33, I/77/11, II/03/28

zâtin : bk. zaten -1-

z. II/14/56

zatted - : bk. zapded⁻² -2-

z.- emiyon I/37/35, I/37/37

zâtüre : Zâtüre, ateş ve öksürükle kendini gösteren tehlikeli bir akciğer iltihabı. -1-

z.+ ye tutuluyoru II/24/106

zâtüre : bk. zâtüre -1-

z. I/22/15

zâtürê : bk. zâtüre -1-

z.+ ye tutulü II/24/106

zâtüri : bk. zâtüre -1-

z.+ den I/95/125

zaval : bk. zeval -1-

z. vërmesin I/112/75

zavallı

zavallı : Zor şartlar altında bulunup bu şartları değiştirmeye gücü yetmeyen, acınacak durumda olan (kimse), çaresiz, biçare. -1-

z. I/113/94

zayıf : 1. Yeterli maddi ve fiziki gücü olmayan, güçsüz, fakir. -5-

z. I/72/29

z.+ ıdı I/122/63

2. Okullarda ortanın altında olan ders notu.

z.+ tı II/19/08

3. Sahip olması gereken nitelikleri taşımayan, yeterince iyi olmayan.

z. I/73/27

zayıp : *Ayıp*'a benzetilerek yapılan tekrar ikilemesi. -1-

ayıp z. I/69/76

zayı : Kayıp, yok olmuş, elden çıkmış (şey). -2-

zayı ol- : Ölmek.

z. olmuş II/09/10

z. ölmüş II/09/34

ze : 1928 harf inkılabından sonra kullanılmaya başlanan Latin asıllı Türk alfabesinin “ze” diye adlandırılan yirmi dokuzuncu harfi. -1-

ādan z.+ e I/131/59

zebeb : bk. sebep -1-

z. oldu I/113/16

zebeḅ : bk. sebep -1-

z.+ ī I/57/48

zebeblen - : bk. zebeblen- -3-

z.- iyödu II/09/32

z.- iyöduḅ II/09/64

z.- sin I/144/61

zebeblen - : Sebeplenmek, (menfaat verici bir şeyden) ufak da olsa bir pay almak, dolayısıyla yararlanmak, faydalanmak. -5-

z.- di II/09/37, II/09/39, II/09/49, II/09/57

zebeblen - : bk. zebeblen- -1-

z.- di II/09/53

zebep : bk. sebep -1-

z. I/47/07

zebil : Bakımsız, perişan, yoksulluk içinde. -1-

z.+ imişTi I/24/58

zebilli : <<zebillik+i -3-

z.+ di I/24/41, I/70/68

z.+ nnen I/115/52

zebillik : Yoksulluk, perişanlık. -1-

z.+ ler I/135/34

zebze : bk. sebze -12-

z. I/04/56, I/143/39, II/35/44

z.+ lē II/16/62

z.+ lēmiS I/32/99

z.+ mizi I/115/58

z.+ mizī yaparız II/27/03

z. yapıyoz II/38/48

z.+ yi I/33/108, II/09/29

z.+ yī II/26/46, II/26/47

zebze : bk. sebze -4-

z. II/09/26, II/09/27, II/09/30

z.+ yi II/21/92

zēbze : bk. sebze -2-

z. I/04/57, II/09/94

zebzece : Sebzeci, sebze satan kimse, manav, zerzevatçı. -2-

z. I/52/91

zebzi : bk. sebze -1-

z. II/09/22

zēbzi : bk. sebze -1-

z.+ den II/09/63

zedeb : Tohum. (?) -1-

z. veriyölle II/01/12

zeḳā : İnsandaki düşünme, gerçekleri algılama, akıl yürütme, yargılayıp sonuç çıkarma yeteneği, anlama gücü, zihin keskinliği, anlık. -1-

z.+ lı I/120/11

z.+ m I/125/97

zekā : bk. zeḳā -2-

z.+ m I/125/96

zeḳālī : Zekası iyi olan, akıllı, zeki. -1-

z. I/120/11

zekât : İslam dininin beş şartından biri olarak, sahip olunan ve belli bir miktarı aşan mal ve paranın yoksullara dağıtılması gereken kırkta biri ve bunun yoksullara dağıtılması işi. -2-

z.+ ını I/14/25

zekât ver- : Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

z. vereceK I/14/24

zēletli : bk. lezzetli -1-

z. I/40/39

zellet : bk. lezzet -1-

z.+ i I/49/75

zelletli : bk. lezzetli -5-

z. I/111/32, I/111/33, I/121/52, I/121/77, I/49/38

zēlzile : Zelzele, yer sarsıntısı, deprem. -1-

z. ödu II/05/83

zeman : bk. zaman -1-

z. I/155/25

zemān : bk. zaman -1-

z.+ ımızda I/149/49

zena_at : bk. zanāt -3-

z.+ ını yaptı I/27/18

z.+ i yaparım I/27/36

z.+ lar I/27/07

zengin : 1. Malı ve parası çok olan, varlıklı. -18-

z. I/122/65, I/126/45, I/43/33, I/70/70, II/39/189

z.+ dī I/120/15

z.+ dir I/86/75

z.+ i I/153/29

z.+ idi I/25/66

z.+ imiş I/140/69, I/93/13

z.+ ini II/16/48

z.+ nē I/154/42, I/154/52

z.+ nerdi I/25/19

z.+ nerin I/18/34

z. olacaK I/14/25

2. Yararlı veya kendisinden beklenen, istenilen nitelikleri çok olan.

z. I/46/52

zeḡgin : bk. zengin¹ -1-

z. I/96/16

zenginneş - : Zenginleşmek, zengin duruma gelmek. -1-

z.- dīcī II/01/39

zenginneşdir - : Zenginleştirmek, zengin duruma getirmek, zenginleşmesini sağlamak. -1-

z.- dī I/159/36

zenginniḡ : bk. zenginnik -1-

z. I/145/11

zenginnik : Zenginlik, zengin olma durumu. -1-

z. dīngünnüK I/112/68

zeḡişneş - : bk. zenginneş- -1-

z.- dī I/159/37

zēnzili : bk. zēlzile -1-

z.+ dī II/05/83

zerdali : bk. zerdālī -1-

z. I/33/40

zerdālī : Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli kayısı ağacının sarı, etli, tatlı, çekirdeği acı meyvesi. -2-

z. I/155/50, I/67/63

zerdeli : bk. zerdālī -2-

z.+ leri I/100/16, I/128/75

zere : Boş yere değil, bir sebebi olmalı, tevekkeli değil. -4-

z. I/10/42, I/144/82, I/15/74, I/15/75

zerem : Zere. -3-

z. I/128/26, I/138/108, I/144/76

zerhoş : Sarhoş, alkollü bir içki veya keyif verici bir madde etkisiyle az veya çok kendini bilmez, kendine hâkim olamaz duruma gelmiş (kimse). -3-

zerhoş ol- : Alkollü içki veya uyuşturucu maddeler etkisiyle) Sarhoş duruma gelmek.

zerhoş

z. olunca I/145/69

z. olur I/145/76

z. olurdu I/145/69

zerhoş : bk. zerhoş -1-

z. I/86/11

zeval : Yok olma, yok edilme, ortadan kalkma. -2-

zeval verme- : Sona erdirmemek, korumak.

z. vemesin II/16/58

z. vermesin I/01/15

zeval : bk. zeval -1-

z. vemesin I/159/36

zever : bk. sefer -1-

z. I/121/33

zèvK : Zevk, hoş giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu. -2-

zèvK al- : Hoşlanmak, beğenmek.

z. alrın yapmadan I/54/42

z. alrın I/54/42

zeybek : Batı Anadolu efelerine verilen isim. -1-

z.+ lēj I/64/60

zeybék : bk. zeybek -1-

z.+ lē II/12/15

zeytin : Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, uzun ömürlü, yaprakları küçük ve gümüş rengindeki ağacın yüksek besin değeri olan, önce yeşil iken sonra kararan tek çekirdekli, yağlı meyvesi. -8-

z. I/28/53, I/29/20, I/32/100, II/39/99

z.+ den I/28/51, I/87/55

z.+ i I/145/61

z.+ nen I/154/19

zeytinyā : Zeytinyağı, zeytin tanelerinin sıkılması ile elde edilen bitkisel yağ. -2-

z.+ nan I/40/29, I/40/30

zeytinya_a : bk. zeytinyā -1-

z. II/08/55

zeytinyāl : Zeytin yağı ile pişmiş (yemek). -2-

z. I/111/22

z.+ sı I/111/22

zıķ : Hızla giden bir şeyin çıkardığı ses. -1-

z. I/12/46

zıFra : bk. sofra -1-

z.+ lara I/119/51

zımad : bk. zaman -1-

z. I/59/61

zıman : bk. zaman -56-

z. I/01/08, I/02/02, I/02/07, I/05/12, I/10/28, I/10/79, I/122/59, I/134/26, I/135/21, I/136/28, I/24/11, I/28/08, I/28/24, I/29/17, I/35/16, I/37/21, I/41/76, I/56/22, I/56/69, I/57/18, I/59/75, I/60/98, I/66/48, I/74/09, II/03/37, II/06/04, II/06/07, II/06/08, II/08/49, II/09/55, II/10/16, II/10/17, II/18/19, II/23/103, II/23/133, II/23/138, II/23/142, II/23/165, II/23/17, II/23/173, II/23/177, II/24/05, II/25/73, II/25/81, II/33/79

z.+ kı I/59/33

z.+ a I/01/25

z.+ dan I/39/86

toplumu z.+ ı II/08/106

z.+ nā II/01/44

z.+ nar I/09/15, I/56/55, I/57/16, I/59/74

z.+ nār I/05/08

z.+ narī II/10/93

zımañ : bk. zaman -4-

z. I/07/47, I/28/01, II/11/39, II/14/24

zımān : bk. zaman -1-

z. I/29/14

zıman : bk. zaman -1-

z. II/23/77

zımat : bk. zaman -2-

z. I/59/61, I/59/62

zınķ : Bir aletin çalışırken çıkardığı ses. -3-

zınķ zınķ z. I/140/38

z. zınķ zınķ I/140/38

zınķ z. zınķ I/140/38

zır : Bûsbütün, tamamıyla, tümünden. -5-

z. I/10/81, I/134/04, I/138/132, I/60/23, I/63/65

zıra : Kimyon. -2-

z. I/134/45

z.+ yı I/134/46

zırât : bk. zıra_at -2-

z.+ ımıS I/129/50

z.+ ımız I/129/51

zırtlaş - : Zırtlaşmak, birbirine ters davranmak. -1-

z.- ıyordu I/21/78

zıt : Nitelikleri, özellikleri ve durumları birbirine aykırı olan (şey), bir şeyin aksi, tersi, karşıt. -1-

z. I/16/07

zıvır : kıvır zıvır ikelemesinde geçer. -1-

kıvır z.+ a yapardıK I/51/29

zi_in : Zihin, anlayış, kavrayış, akıl. -1-

zi_in açıklı : Anlama, kavrama gücü.

z. açıklı I/79/73

zile : bk. zili -1-

z. I/102/72

zili : Dokunması güç, motifleri bol kilimi andıran tek parçalı bir dokuma. -3-

z. I/94/34, I/94/35

z.+ ye I/94/33

zılıf : Zülûf, yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi. -2-

z. I/159/11

z.+ lē I/159/22

zilli : Zili olan, zil takılmış. -1-

z. I/101/48

zīn : bk. zi_in -1-

z.+ i I/17/84

zincir : 1. Altın veya gümüşten yapılmış takı. -4-

z. II/17/56

z.+ lēne I/41/22

z.+ leri I/41/22

2. Birbirine geçmiş madenî halkalardan meydana gelen bağ.

z.+ li II/23/18

zindan : İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı, karanlık yer. -1-

z.+ nara I/08/113

zinē : <<sini+ye -1-

z. I/148/54

zīngin : bk. zengin -1-

z.+ imiş II/05/31

zini : bk. Sini -26-

z. I/114/20, I/36/66, I/59/26

zini z. II/34/91

z.+ de I/132/34

z.+ lēlen II/34/102

z.+ lēnen II/34/102, II/34/92

z.+ ler I/59/25

z.+ lere I/132/27, I/132/35, I/36/52

z. mantısını I/148/53

z.+ niğ I/111/64

z.+ ye I/121/54, I/121/55, I/121/56, I/132/37, I/36/56, I/36/65, I/70/59

z.+ yi I/70/58

z.+ ynen II/08/126, II/08/127

z. zini II/34/91

zira : bk. lira -1-

yüz z. veridi II/39/125

zıra_at : Bitki yetiştirmek amacıyla toprak üzerinde yapılan çalışmaların bütünü, çiftçilik, tarım. -1-

z. II/10/73

zıra_at tavuğu (civcivi) : Doğal ortamında yetişmeyen tavuk veya civciv.

zirât : bk. zıra_at -3-

z. I/129/50

z. civcileri II/08/65

z. tavû II/08/66

ziyan : Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar. -6-

z. I/35/61

zarar z. II/04/84

z.+ ı II/32/96

zarâsız z.+ sız I/126/33

ziyan ol-

ziyan ol- : Bir işe yaramayıp heder olmak.

z. oldum I/52/04

z. olmāycaK I/48/22

ziyān : bk. ziyān -1-

z. olmasın I/85/61

ziyannı : Zıyanlı, zararlı. -1-

z. I/138/01

ziyaret : bk. ziyāret -2-

z. edip I/46/113

z. etTim I/122/36

ziyāret : Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme. -17-

z.+ e I/66/51

z.+ i II/01/86

z.+ inde I/06/134

z.+ inji I/06/116

ziyāret et- (yap-) : (Belli bir yer veya kimseyi) Görmeye gitmek.

z. edecēn I/06/69

z. edeṇ I/06/139

z. ederle I/69/104

z. edib I/06/78

z. ediṇ I/06/124, I/06/74

z. edip I/46/115

z. et I/06/85

z. etmiş I/06/74

z. iderdik I/155/70

z. ideriz II/01/84

z. idersin I/79/66

z. yapāġā II/01/87

ziyāvet : Zıyafet, misafir davet edip özenli biçimde ağırlama, yedirip içirme, şölen. -1-

ziyāvet çek- : (Konukları) Yemek vererek ağırlamak.

z. çekilir I/131/22

ziytinya_ı : bk. zeytinyā -1-

z. I/48/12

zoba : bk. soba -29-

z. I/67/44, I/80/35

z.+ bımıza I/51/50

z. ğururlardı I/80/42

z.+ lāmızın II/21/69

z.+ lar I/100/44

z.+ lara I/51/48

z.+ ları I/80/42

z.+ m II/33/52

z.+ mız I/26/48, I/51/48

z.+ nıṇ I/107/47, I/45/09, I/48/13, II/21/73, II/33/67, II/33/68, II/33/71

ekmeK z.+ sı I/26/49

z.+ sını I/77/65, I/77/66, I/77/67

z.+ ya vurulā II/34/87

z.+ yı I/138/97, I/138/99, II/19/156, II/33/72

zobı : bk. soba -3-

z. II/21/72

z.+ yı I/37/20

z.+ ynan yaparız II/33/55

zobu : bk. soba -4-

z. II/17/80

z. ğurdum II/33/32

ğovalı z.+ lār II/21/81

z.+ ya I/152/61

zollu - : Zorlamak, çalışmasına, işlemesine engel olmak, işlevlerini yerine getirtmemek. -1-

z.- yo I/63/52

zolfúk : bk. zorluk -1-

z. çekmediK II/08/44

zopa : bk. sopa² -2-

z. yidim I/47/51, I/75/73

zope : bk. sopa² -1-

z.+ ye I/75/71

zor : 1. Sıkıntı çekilerek yapılan, güçlüğü olan, güç yapılan. -82-

z. I/108/29, I/113/83, I/125/48, I/129/05, I/134/17, I/135/36, I/141/23, I/143/75, I/17/30, I/17/57, I/17/58, I/20/89, I/20/90, I/23/44, I/23/45, I/24/44, I/34/49, I/35/16, I/35/63, I/45/08, I/45/46, I/45/50, I/55/30, I/55/77, I/58/58, I/61/46, I/74/26, I/74/46,

I/85/53, II/01/18, II/09/03, II/10/21,
II/10/25, II/21/18, II/27/51, II/36/15

ar z. II/09/13

z.+ du I/141/04, I/141/07, I/141/08,
I/141/10, I/141/15, I/141/18, I/15/24,
I/153/20, I/84/37, II/20/40, II/35/12

z.+ dur I/34/49

z. mur I/84/38

z.+ muş I/112/53, II/29/26

z.+ muşdu I/51/14

z. oldu I/17/58

z. şer I/102/07

z.+ udu I/107/59, I/113/05, I/130/24,
I/130/27, I/130/28, I/135/25, I/135/30,
I/141/09, I/15/24, I/51/11, I/70/61, I/70/64,
I/94/13, I/94/14, I/96/65

z.+ umuşTu I/09/74

2. Güç bir şekilde, zahmet çekerek,
güçlülük. -41-

z. I/108/48, I/108/50, I/110/56,
I/111/108, I/121/116, I/138/114, I/138/116,
I/138/124, I/147/15, I/23/46, I/35/62,
I/37/39, I/49/68, I/53/75, I/55/29, I/56/41,
I/56/71, I/63/43, I/74/42, I/74/45, I/79/22,
I/85/28, I/90/37, I/96/36, I/96/84, I/96/87,
II/03/07, II/03/08, II/06/06, II/14/53,
II/14/93, II/26/42

z. çekdim I/141/22

z. gelī II/23/122

z. geliyo I/31/64, I/37/48

z. gelmiyodu I/35/18

z. oluyor I/65/16

z.+ unan I/12/45

3. Mecburiyet, zorunluluk. -1-

z.+ a hoşcaıklar I/94/07

4. Kuvvet, güç, baskı. -1-

siñah z.+ u I/05/24

zoruna gel- : Üşenmek, yapmak
istememek. -1-

z.+ larına geliyo I/96/48

zör : bk. zor¹ -9-

z. I/44/60, I/52/77, I/55/49, I/55/77,
I/62/28, II/10/21

z.+ du I/07/52, I/70/61, I/71/49

bk. zor² -2-

z. I/54/30, II/08/75

zorla - : Zor duruma gelmek, zorlaşmak,
güçleşmek. -2-

z.- dı I/143/50

zorla : 1. İstemeye istemeye, isteksiz
olarak, zoraki. -1-

z. I/33/119

2. Güçlük çekerek, zor şartlar altında.

3. Zor kullanarak, cebren.

zorlan - : Bir işi yapmak için büyük bir
güç kullanmak, güçlük ve sıkıntı çekmek,
kolayca yapamamak. -1-

z.- dık I/141/29

zorlâş - : Zorlaşmak, zor duruma gelmek,
güçleşmek. -1-

z.- iyo II/35/13

zorlma : Zorlama, zorlamak işi. -1-

z. II/26/12

zorlû : <<zorluk+u -1-

ğonuşma z.+ m II/09/02

zorluğ : Zor olma durumu, güçlük. -4-

z. I/32/41

zorluğ çek- : Sıkıntı çekmek, zorluklarla
karşılaşmış olmak.

z. çekdik I/70/65

z.+ lâ çektim II/26/14

zorna : bk. zorla³ -1-

z. I/58/49

zornan : bk. zorla² -2-

z. I/10/06

bk. zorla³

z. I/67/53

zornağ : bk. zorla¹ -1-

z. I/67/55

zorunan : bk. zorla² -1-

z. yapıyorun I/21/39

zorunda : Mecbur, yapılması gerekli bir
şeyden kaçınılması mümkün olmayan. -5-

z. I/92/60

zorunda ğal-

- z.+ sını I/105/33, I/85/53
z.+ yız I/06/65
zorunda ğal- : (Bir şeyi) Yapmaya mecbur olmak.
z. ğaldı I/125/32
zorundâ : bk. zorunda -1-
z.+ yıs II/36/18
zorunnu : Zorunlu, yapılması gerekli olan, kaçınılması mümkün olmayan, mecburi. -2-
z. I/23/61
zorunnu ğıl- : Mecbur etmek.
z. ğıldı I/23/60
zulüm : Zulüm, eziyet, cevr, cefa. -2-
z. I/52/78
ölüm z. I/03/90
zuman : bk. zaman -11-
z. I/128/59, I/32/92, I/33/90, I/33/97, I/33/99, II/19/47, II/26/11
z.+ lâ I/33/101
z.+ nâ II/01/56, II/35/111
z.+ nari II/10/45
zumân : bk. zaman -1-
z. I/01/07
zūman : bk. zaman -3-
z.+ la I/32/59
z.+ nâ I/32/12, I/32/20
zumın : bk. zaman -1-

- z.+ nâ II/01/56
zumon : bk. zaman -1-
z.+ nâ II/01/54
zur : bk. zor¹ -1-
z. I/38/60
zurna : Özellikle davul ve dümbeleklerle çalınan, keskin sesli, kamıştan yapılma üflemeli saz. -8-
z. I/42/73, I/42/74
z.+ lî I/41/13
z. yapırdık I/11/94
z.+ yınan I/90/51
z.+ ynan I/125/79, II/34/87
zurnâ : bk. zurna -1-
z. II/13/07
zurnacı : Zurna çalan kimse. -1-
z.+ sını I/42/75
zurnu : bk. zurna -1-
davıl z. II/16/18
zuval : bk. zeval -1-
z. virmesiñ I/39/36
zūmrü : (“Şu dağlar ulu dağlar, gölgesi sulu bağlar...” biçimindeki türkü sözlerinin konuşucu tarafından yanlış okunması sonucu kullanılmıştır.) -1-
z. I/95/33

ŞAHIS ADLARI

A

abbaS : Bir erkek adı. -3-

a. I/33/13, I/33/14

a. I/33/115

abdilla : bk. abdulla -1-

a. I/152/104

abdulla : Abdullah, bir erkek adı. -4-

a. I/147/11, I/147/12, I/98/12, II/38/77

abdullā : bk. abdulla -1-

a. II/38/78

abidin : Bir erkek adı. -3-

a. I/142/18, I/142/23

a. bey I/142/17

ādem : Bir erkek adı. -2-

ā. I/66/23, II/14/73

adñan : Bir erkek adı. -1-

a. I/78/06

adñañ mēndires : Türkiye Cumhuriyeti'nin eski başbakanlarından birinin adı. -1-

a. II/13/21

āhmed : bk. āmeT -1-

ā.+ iñ I/91/47

aleksān : (<<Ali İhsan) Bir erkek adı. -1-

a.+ giliñ I/161/45

aleynā : Bir kadın adı -1-

a. I/36/25

ali : Bir erkek adı. -9-

a. I/10/67, I/17/65, I/110/13, I/140/67, I/140/68, II/14/72, II/38/79

a.+ den I/33/115

arap a.+ lē II/38/77

ālī : bk. ali -1-

a. I/110/06

ali rıza : Bir erkek adı. -1-

a. dayıñ I/145/15

aliksān : bk. aleksān -1-

a. yapTık II/39/148

alime : Bir kadın adı.-2-

a. I/59/37, II/14/58

alimē : bk. alime -1-

a. I/144/80

alisman : bk. al_osman -1-

a.+ giliñ I/140/61

al_osman : (<<Ali Osman) Bir erkek adı. -1-

a. ağagiliñ I/81/05

āmed : bk. āmeT -5-

ā. āl I/72/79

a. ağā II/39/13

a. ağaya I/74/22

a.+ iñ I/53/46, I/65/60

āmeT : Ahmet, bir erkek adı. -10-

ā. I/10/67, I/110/06, I/110/14, I/147/55, I/74/33, II/11/34, II/16/92, II/23/161, II/23/78

ā.+ te I/155/06

ārif : Bir erkek adı. -5-

ā. I/72/04, I/72/05, II/14/73, II/38/80

ā. āl I/01/39

āsuman : bk. āsuman -1-

ā. II/16/33

asiya : Asiye, bir kadın adı. -4-

a. I/144/15, I/144/22, I/144/32

a.+ m I/144/30

aSime : bk. azime -1-

a. I/154/01

āsuman : Bir kadın adı. -1-

ā. I/36/01

aşē : bk ayşe -1-

a. yēñge II/38/101

āşa : bk ayşe -3-

ā. I/115/47, I/152/94

ā. yapā I/152/46

āşe : bk ayşe -1-

ā. I/115/47

āydın : Aydın, bir erkek adı. -2-

ā. II/07/97

ā.+ ıñ II/07/96

ayhan : Bir erkek adı. -1-

āylin

- a. ābiniñ I/107/01
āylin : Aylin, bir kadın adı. -4-
ā. II/12/51, II/13/30
ā.+ e II/12/51, II/13/32
āynur : Bir kadın adı. -2-
ā. I/04/65
ayşel : Bir kadın adı. -1-
a. abañ I/39/38
aysun : Bir kadın adı. -3-
a. I/107/08
a.+ um I/107/09
āyşe : bk ayşe -1-
ā.+ niñ I/44/84
ayşé : bk ayşe -1-
a. I/24/12
ayşa : bk ayşe -7-
a. I/21/01, I/54/01, I/87/06, I/87/07, I/87/40
saır a. I/52/94
a. deymeñ I/87/124
ayşa : bk ayşe -1-
a. II/30/01
āyşa : bk ayşe -2-
ā. I/10/68
ā. anım I/59/03
ayşe : Bir kadın adı. -16-
a. I/111/01, I/116/01, I/126/53, I/127/21, I/160/17, I/31/01, I/55/08, I/56/75, I/79/03, I/98/01, II/30/02, I/22/07
a. nine I/87/04
a.+ niñ I/07/103
a. ğadın fasillesi I/127/21
āyşe : bk ayşe -1-
ā.+ gili II/23/71
ayşenur : Bir kadın adı. -3-
a. I/24/12, I/24/15, I/24/62
ayşi : bk ayşe -1-
saır a.+ yi I/52/94
ayten : Bir kadın adı. -2-
a. I/78/35, I/86/45
aytén : bk. ayten -1-

- a. II/08/01
azime : Bir kadın adı. -2-
a. II/36/01, II/37/01

B

- bahatTin** : Bir erkek adı. -1-
b. I/10/75
bāhire : Bir kadın adı. -1-
b. I/29/02
bahri : Bir erkek adı. -1-
b.+ nin I/05/01
bam : Banu, bir kadın adı. -1-
b.+ yı I/83/18
basrı : Basri, bir erkek adı. -1-
b. I/149/65
batuhan : Bir erkek adı. -1-
b.+ a I/41/44
bayram : Bir erkek adı. -1-
b. I/129/37
bedi_a : Bir kadın adı. -1-
b. I/45/68
bediriye : bk. bedriye -1-
b. II/34/44
bedriye : Bir kadın adı. -1-
b. I/100/23
begdeş : bk. beTdaş -1-
b.+ e II/25/23
behiyê : Bir kadın adı. -1-
b. II/32/06
bekir : Bir erkek adı. -2-
b. amceñe I/80/52
b.+ e II/25/23
besde : Beste, bir kadın adı. -1-
b. I/134/08
beTdaş : Bektaş, bir erkek adı. -2-
b. I/57/21, I/57/22
béyhan : Bir kadın adı. -1-
b. I/01/04
beyzā : Bir kadın adı. -1-
b. I/110/13

bileÇciK : bk. biliÇcik -1-
b. I/08/93

bilge : Bir kadın adı. -2-
b. I/144/22, I/144/32

biliÇci : <<piliçcik+i (bk. biliÇcik) -1-
b. I/08/100

biliÇcik : Piliçcik, bir hayvan adı. -2-
b. I/08/95, I/08/97

bilişcik : bk. biliÇcik -1-
b. I/08/94

binnaz : Bir kadın adı. -1-
b. deze I/145/28

birnur : Bir kadın adı. -1-
b. I/148/01

bülenT : Bir erkek adı. -2-
b. I/95/03, I/95/05

C

cāfer : Bir erkek adı. -2-
c. I/68/26
c. hoca I/68/25

camgoz : Bir keçi adı. -2-
c. II/24/83
c.+ dü II/24/83

canan : Bir kadın adı. -2-
c. yenge II/19/38, II/19/42

cānsi : bk. cānsu -1-
c. II/11/39

cānsu : Bir kadın adı. -1-
c. II/11/40

ceľal : bk. ceľal -1-
c. I/157/23

ceľal : Bir erkek adı. -2-
c. I/64/107, II/13/22

ceľal : bk. ceľal -1-
c. II/13/23

cemānetin : Cemālettin, bir erkek adı. -1-
c. ağam I/39/31

cemile : Bir kadın adı. -4-
c. I/104/04, I/137/01, I/33/20

c. abla I/33/06

cenneT : Bir kadın adı. -1-
c. I/25/15

cevā : Bir kadın adı. -1-
c.+ lāñ I/75/20

cēvriye : Bir kadın adı. -1-
c. I/121/01

cumāziye : Bir kadın adı. -1-
c. II/31/01

Ç

çaķır : Bir kadın adı. -1-
ç. ebe II/05/72

çidem : Çiğdem, bir kadın adı. -1-
ç. I/83/75

çālar : Çağlar, bir erkek adı. -1-
ç. I/73/27

çavar : Bir şahıs adı. -1-
ç.+ ıñ I/86/07

çetin : Bir erkek adı. -1-
ç. I/68/04

D

dāvit : bk. davut -1-
d. I/122/83

davud : bk. davut -1-
d.+ unan I/39/105

davut : Bir erkek adı. -1-
d. I/39/98

derya : Bir kadın adı. -1-
d. I/110/07

do_an : bk. do_ān -1-
d. abıñi I/80/62

do_ān : Doğan, bir erkek adı. -2-
d.+ mñı I/30/47

dursen : Bir kadın adı. -1-
d. I/76/01

dursun : 1. Bir kadın adı. -5-
d. I/73/01, I/83/04, I/83/05, II/24/01
2. Bir erkek adı.

d.+ uñ I/15/31

düriye : Bir kadın adı. -1-

eliF

d. I/09/01

E

eliF : Bir kadın adı. -1-

e. aba I/145/29

emin : Bir erkek adı. -1-

e. II/38/77

emine : Bir kadın adı. -4-

e. I/138/02, I/157/01

e. yengē II/13/65

e. yengeniñ II/13/65

emjne : bk. emine -2-

e.+ m II/39/167

e.+ niñ II/39/166

emine : bk. emine -5-

è. I/88/02, I/88/03, II/34/10, II/35/01

emnē : bk. emine -1-

e. I/33/133

emrah : Bir erkek adı. -1-

e. I/60/100

engin : Bir erkek adı. -1-

e.+ i I/83/18

èrdal : Erdal, bir erkek adı. -4-

è. I/136/16

è.+ a I/136/16

è.+ ı I/136/17

èrdāl : bk. èrdal -1-

è. I/136/16

erduvan : Erdoğan, bir erkek adı. -2-

e. I/122/78

erduvān : bk. erduvan -1-

e.+ ım I/05/62

erğun : Bir erkek adı. -2-

e.+ cāzım I/110/09

e.+ um I/110/09

erқан : Bir erkek adı. -1-

e. I/98/42

erқан : Erkan, bir erkek adı. -1-

e. I/98/42

eroÍ : Bir erkek adı. -2-

e. I/39/95

e.+ giliñ I/86/42

èroÍ : bk. eroÍ -1-

è. I/39/95

èrturul : Ertuğrul, bir erkek adı. -2-

ē. II/13/27

ē. ġāziniñ II/13/27

esmā : Bir kadın adı. -2-

e. II/07/08

etem : Ethem, bir erkek adı. -1-

e. ābi II/13/59

eyüb : bk. eyüp -1-

e. ā_a II/10/51

eyüp : Bir erkek adı. -1-

e. I/117/01

F

fadime : Bir kadın adı. -10-

f. I/107/07, I/44/09, I/44/50, I/70/01,
I/84/22, I/98/26, I/98/38

f. abanıñ I/113/116, I/113/84

f.+ ye I/112/17

fātī : bk. fātih -1-

f. I/80/22

fāti : bk. fātih -1-

f. I/87/66

fātih : Bir erkek adı. -1-

f. I/99/13

faTime : Bir kadın adı. -1-

f. I/44/80

fatma : Bir kadın adı. -28-

f. I/113/01, I/115/01, I/136/01, I/14/08,
I/143/01, I/15/82, I/159/01, I/17/01,
I/24/12, I/39/21, I/39/55, I/45/69, I/49/04,
I/51/01, I/56/75, I/66/11, II/23/83,
II/34/18

f. abā I/72/79

f. abam I/08/87

f. abla II/13/66

f. ablaya II/13/66

f.+ gile II/23/71

f.+ nıñ I/07/103

f.+ yı I/08/86
fatmá : bk. fatma -2-
 f. II/34/10
fatmâ : bk. fatma -1-
 f.+ nıj I/72/05
fatmā : bk. fatma -2-
 f. I/113/01, I/152/101
fatmacı : <<fatmacık+ı -1-
 f.+ ıj I/08/87
fatmacı : <<fatmacık+ı -1-
 f.+ nan I/08/83
faTmacık : (Küçültme yoluyla) Fatmacık,
 bir kadın adı. -1-
 f. I/08/82
faTmanur : Bir kadın adı. -2-
 f. I/24/13, I/24/15
fatmı : bk. fatma -2-
 f.+ yna I/152/47
 f.+ ynan I/152/47
fatuş : Fatoş, bir kadın adı. -1-
 f. I/66/11
ferahgül : Bir kadın adı. -1-
 f. II/06/68
ferāt : Ferhat, bir erkek adı. -1-
 f. I/46/71
feride : Bir kadın adı. -1-
 f. I/110/08
fevkiye : Bir kadın adı. -1-
 f. I/140/12
Feyyez : Feyyaz, bir erkek adı. -1-
 F. I/39/54
filis : bk. filiz -3-
 f. II/13/36, II/13/37, II/13/49
filiz : Bir kadın adı. -4-
 f. II/13/35
 f.+ ıj II/13/32
 f.+ ler II/13/40
 f.+ lerij II/13/12
furkan : Bir erkek adı. -1-
 f. II/21/49

G/ğ

ğadır : bk. ğadir -1-
 ğ. I/119/22
ğadır : Kadir, bir erkek adı. -7-
 ğ. I/74/02, I/81/39
 ğ. ağa I/74/44
 ğ. ağalā I/145/26
 ğ. ağanınkıılā I/145/90
 ğ.+ gil I/67/66
 ğ.+ ıj I/81/38
ğālib : bk. ğālip -1-
 ğ.+ ıj I/110/09
ğālip : Bir erkek adı. -1-
 ğ. II/12/11
ğaymak : Bir kadın adı. -1-
 g. I/24/11
ğaymaK : bk. ğaymak -6-
 ğ. I/24/01, I/24/02, I/24/03, I/24/05,
 I/24/08
 g. ğomuşlar I/24/06
gencáy : Bir erkek adı. -1-
 g. II/12/53
gökan : Gökhan, bir erkek adı. -2-
 g. I/65/60, I/65/62
gönül : Bir kadın adı. -6-
 g. I/10/76, I/10/87, I/10/92, I/10/110
 g.+ e I/44/75
gülāy : Bir kadın adı. -1-
 g. I/105/01
güldāne : Bir kadın adı. -2-
 g. I/101/01, I/42/01
gülfer : Bir kadın adı. -1-
 g. II/16/33
gülhan : Bir kadın adı. -2-
 g. I/110/05, II/24/09
gülisan : bk. gülistan -2-
 g. I/136/31, I/136/32
gülistan : Bir kadın adı. -1-
 g. I/136/34
gölizar : Bir kadın adı. -1-

güllü

- g. I/113/47
güllü : Bir kadın adı. -1-
g. I/15/21
gülnaS : bk. gülnaz -1-
g. I/110/05
gülnaz : Bir kadın adı. -2-
g. I/110/02, I/144/05
gülseren : Bir kadın adı. -2-
g. I/106/47, I/106/70
gülserēn : bk. gülseren -1-
g. I/106/67
gülsüm : Bir kadın adı. -2-
g. I/132/47, I/30/04
gülşen : Bir kadın adı. -4-
g. I/108/01, II/16/32, II/39/01, II/39/05
gülşen : bk. gülşen -1-
g. gelīn I/39/19
gülşevim : Bir kadın adı. -1-
g. yenge II/19/43
gülten : Bir kadın adı. -5-
g. I/87/06, I/87/07, I/103/01, I/26/04
g. deyzem I/87/40
gülümser : Bir kadın adı. -1-
g. I/107/07
günnāz : bk. gülnaz -1-
g. I/144/47
gürbüz : Bir erkek adı. -2-
g. I/111/101, I/111/121
gürcan : Bir erkek adı. -2-
g. I/45/14
g.+ ıñ II/23/210
güröl : Bir erkek adı. -1-
g. I/45/16
güśsum : bk. gülsüm -1-
g. I/40/01
güssün : Gülsün, bir kadın adı. -4-
g. I/30/04
g.+ dür I/30/04
güşen : bk. gülşen -2-
ğ. I/39/01

- güven** : Bir erkek adı. -2-
g. I/67/36
g.+ i I/67/35

H

- habeş** : Bir erkek adı. -1-
h.+ in I/112/17
ḥacı kāmīl : Bir erkek adı. -1-
ḥ. I/93/32
hacı_el : (<<Hacı Ali) Bir erkek adı. -1-
h.+ lēḡ I/75/21
hacı ğara : Bir şahıs lakabı. -1-
h.+ nıḡ I/75/21
ḥacı musa : Bir erkek adı. -1-
ḥ. dedem I/93/21
hadime : Bir kadın adı. -1-
h. I/159/01
haḡan : Bir erkek adı. -1-
h. II/01/01
hāḡan : bk. haḡan -1-
h. I/46/72
hakimē : Bir kadın adı. -1-
h. I/152/128
hakimi : bk. hakimē -1-
h.+ ydi I/152/128
haḡḲı : Bir erkek adı. -1-
h. I/131/01
hal_ibrām : (<<Halil İbrahim) Bir erkek adı. -1-
h. āl I/92/27
halil : Bir erkek adı. -2-
h. I/42/80
h. aḡa II/39/172
halīl : bk. halil -1-
h.+ e I/66/55
halime : Bir kadın adı. -2-
h. I/77/69
h.+ lēḡ I/75/20
halīme : bk. halime -1-
h.+ ynen I/112/16

haliT : Bir erkek adı. -3-

h. II/16/92, II/26/17

haluğ : Hafluğ, bir erkek adı. -1-

h. I/24/36

hamdi : Bir erkek adı. -2-

h. I/69/52

h.+ ye I/69/50

hamza_āci : Bir erkek adı. -3-

h. I/68/25, I/68/26

hanım : Bir kadın adı. -1-

h. I/10/69

haniFe : bk. hanife -3-

h. I/110/06, I/131/07, I/30/59

hanife : Bir kadın adı. -1-

h. abamnan I/109/21

hanım : bk. hanım -2-

h. I/10/68

h.+ ini I/10/68

hārun : Harun, bir erkek adı. -1-

h. II/17/08

hasan : Bir erkek adı. -23-

h. I/10/76, I/121/108, I/142/59, I/82/10,
II/01/89, II/14/72, II/14/77, II/14/78,
II/39/186, II/39/187

bağKāl h. II/23/03, II/23/30

gāveci h. I/82/10

h. ābē I/145/59

h. aḡalā I/145/25

h. dayıñ I/22/18

h.+ dī II/14/78

h.+ ı II/39/186, II/39/187

h.+ mıştī II/14/77

aşık h.+ nā I/82/09

hasān : bk. hasan -1-

h. I/10/67

hásan : bk. hasan -1-

h. I/10/75

ḡasan : bk. hasan -1-

h. II/39/187

hasan hüseyin : Bir erkek adı. -1-

h. I/138/36

hasibe : Bir kadın adı. -1-

h. I/101/61

hasībe : bk. hasibe -2-

h. I/101/61, I/72/08

hāşim : Bir erkek adı. -2-

h. I/56/02, I/56/03

hatice : bk. hatice -4-

h. I/152/01, I/47/26, I/90/01, II/11/40

hatice : Bir kadın adı. -4-

h. I/46/01, II/19/01

h. abam I/91/77

haticē : bk. hatice -1-

h. I/86/13

haticē : bk. hatice -1-

h. I/24/12

hava : Havva, bir kadın adı. -6-

h. I/03/01, I/47/02, I/66/20

h. yengeñ I/107/07

haYa : bk. hava -3-

h. I/37/04

h. I/91/80

hāvvānur : Bir kadın adı. -1-

h. II/11/40

hayāti : Bir erkek adı. -1-

h. I/10/75

hayriye : Bir kadın adı. -1-

h. II/39/175

haziran : Bir kadın adı. -1-

h. I/132/01

ḡesnā : Hesna, bir kadın adı. -1-

h. yengem I/80/44

hıdır : Bir erkek adı. -3-

h. dede I/112/79

h. dedemen I/112/80

h.+ ıdı I/112/80

ḡilmi : bk. hilmi -2-

h. I/147/12

hikmet : Bir erkek adı. -1-

h. II/38/80

hilmi

hilmi : Bir erkek adı. -2-

h. ābi I/39/101

h.+ nin I/39/95

horuÇcuĸ : Horozcuk, bir hayvan adı. -2-

h. I/08/96, I/08/99

horuÇcūĸ : bk. horuÇcuĸ -1-

h. I/08/100

horuÇcuĸ : bk. horuÇcuĸ -2-

h. I/08/100, I/08/99

horuTcuĸ : bk. horuÇcuĸ -3-

h. I/08/94, I/08/95

huriye : Bir kadın adı. -2-

h. I/98/133, I/98/134

hurūtcū : bk. horuÇcuĸ -1-

h.+ nan I/08/93

hūlya : Bir kadın adı. -1-

h. I/110/07

hūlyā : bk. hūlya -2-

h. I/65/30, I/65/42

hürmet : Bir kadın adı. -1-

h. I/04/01

hürmet : bk. hürmet -1-

h. I/04/01

hüsün : bk. hüseyin -1-

h. II/24/22

hüsēn : bk. hüseyin -1-

h. emmi I/95/25

hüseyin : Bir erkek adı. -4-

h. I/150/01, I/60/76, I/95/01, II/24/22

hüseyin : bk. hüseyin -1-

h. I/150/01

hüsnü : Bir erkek adı. -1-

h.+ nūĸ I/140/65

hüsün : bk. hüseyin -2-

h. I/10/67, II/24/22

hüsüyün : bk. hüseyin -1-

h. II/24/23

I/İ

iramazan : bk. ramazan -3-

ı. I/88/20

ı.+ ım I/88/52, I/88/57

ibiK : Bir şahıs lakabı. -1-

ı. dedeniĸ I/117/47

ibil : Bir şahıs lakabı. -1-

ı.+ leriĸ I/92/38

ibirāhim : bk. ibrahim -1-

ı.+ me II/12/52

ibraim : bk. ibrahim -1-

ı. I/30/37

ibrāim : bk. ibrahim -3-

ı. I/30/30, I/65/40, I/75/13

ibrāim : bk. ibrahim -1-

ı. I/30/58

ibrāhim : Bir erkek adı. -2-

ı. I/41/94, II/12/53

ibrām : bk. ibrahim -1-

ı. ağaĸ II/39/184

İdris : Bir erkek adı. -1-

İ. I/10/11

iklime : İklime, bir kadın adı. -1-

ı. II/06/01

ilKnur : İlknur, bir kadın adı. -1-

ı. I/08/05

imine : bk. emine -7-

ı. I/123/02, I/133/08, I/144/80, I/145/91,
I/35/50, I/35/51, I/71/01

iminē : bk. emine -3-

ı. I/35/31, I/35/32, I/35/45

immān : bk. ummahan -2-

ı. I/140/57, I/15/21

irbām : bk. ibrahim -1-

ı. I/113/49

İsa : Bir erkek adı. -2-

İ. II/16/33

İ.+ yā I/45/25

ismāil : Bir erkek adı. -1-

ı. dayın I/145/15

ismayil : bk. ismāil -1-

ı. ābin I/83/17

ismī : (Kısaltma yoluyla) Bir kadın adı. -1-
i. I/15/98

isminur : Bir kadın adı. -1-
i. II/05/103

K/ķ

ķadiriye : Bir kadın adı. -1-
ķ. II/13/60

ķāmil : Bir erkek adı. -1-
ķ.+ ler I/50/77

ķāmil : bk. ķāmil -1-
ķ. I/46/72

ķazım : Bir erkek adı. -1-
ķ.+ ı I/144/81

ķāzım : bk. ķazım -2-
ķ.+ ı II/05/14
ğarā ķ. Paşa I/95/64

kemal : Bir erkek adı. -12-
k. I/14/74, I/150/41
k. hoca I/14/01, I/14/04, I/14/06
k. paşa II/13/22
k.+ ı I/150/36, I/150/41
k.+ ı I/150/37
k.+ ı I/150/36, I/150/37

ķerem : Bir erkek adı. -1-
k. I/83/60

ķerim : Bir erkek adı. -2-
k. emmi I/59/76
k.+ nen I/145/93

ķerim : bk. ķerim -1-
k. I/59/78

ķerime : Bir kadın adı. -4-
k. I/132/10, I/150/36

ķerimi : bk. ķerime -1-
k.+ ydi I/150/36

ķezban : Bir kadın adı. -6-
k. I/27/39, I/128/05, I/27/01, II/19/38,
II/19/42
k.+ narı I/87/35

ķezban : bk. ķezban -2-

k. I/128/05, I/96/01

ķezim : bk. ķazım -1-
k. I/86/24

ķıymet : Bir kadın adı. -2-
ķ. yenge II/19/38, II/19/39

ķibar : Bir kadın adı. -1-
k. I/86/45

ķörölu : Koroğlu, Bolu'da yaşamış bir
halk ozanımızın adı. -2-
k. I/95/28
k. belinde I/95/81

L

ladiFe : bk. ladive -1-
l. I/128/27

ladive : Latife, bir kadın adı. -2-
l. I/128/20, I/128/25

ladivi : bk. ladive -1-
l.+ ye I/128/27

lēvent : Levent, bir erkek adı. -1-
l. II/08/97

loķman : bk. İokman -1-
l. II/08/132

İokman : Bir erkek adı. -1-
İ. I/46/71

M

mahamber : bk. mahammer -1-
m. I/52/32

mahammer : Muammer, bir erkek adı. -2-
m. I/52/32, I/52/33

māmet : bk. mehmet -1-
m. dede I/133/53

māmud : bk. māmūT -1-
m. I/11/02

māmūT : Mahmut, bir erkek adı. -3-
m. I/11/46, II/07/144
m. hoca I/11/46

mārem : Muharrem, bir erkek adı. -1-
m. I/66/23

medīne : Bir kadın adı. -1-

mehmed_emin

- m. I/127/04
mehmed_emin : Bir erkek adı. -2-
m. II/04/02, II/23/08
mehmeT : Bir erkek adı. -1-
m. I/121/91
melā : Meliha, bir kadın adı. -2-
m.+ m I/87/23
meli_a : bk. melā -1-
m. I/08/06
melike : Bir kadın adı. -1-
m. I/130/01
meltem : Bir kadın adı. -1-
m. I/83/77
memed : bk. mehmet -6-
m. I/133/52, I/99/03, I/99/04
m. efendi tekkesi I/147/24
m. efendi I/147/25
m.+ inen I/15/98
mēmed : bk. mehmet -7-
m. I/10/67, I/64/01, II/11/34
m. ā_a II/10/51
m. ağa I/74/22
m. ağaç I/30/38
m.+ in I/110/15
memed_ali : Mehmet Ali, bir erkek adı. -2-
m. I/87/03
m.+ ye I/87/126
mēmed_ali : bk. memed_ali -2-
m. II/29/41
m.+ ye I/30/59
memēd_ali : bk. memed_ali -1-
m. II/04/93
memed_emin : bk. mehmed_emin -1-
m. I/145/92
mēmēd_emin : bk. mehmed_emin -1-
m.+ giliñ II/30/25
memet : bk. mehmet -4-
m. I/138/119, II/14/69, II/23/161,
II/38/54
mēmet : bk. mehmet -9-
m. I/138/117, I/147/55, I/149/01,
I/158/01, I/66/24, II/13/27
m.+ te I/155/06
mēmet : bk. mehmet -1-
m.+ giliñ I/140/67
meral : Bir kadın adı. -1-
m. I/132/53
meryem : Bir kadın adı. -2-
m. I/62/01, II/29/53
metin : Bir erkek adı. -1-
m. ābiği I/80/61
mevlānā : 13. yüzyılda Konya'da yaşamış
olan Mevlevi tarikatının kurucusu, şair,
fakih, âlim ve mutasavvıf olan Mevlânâ
Celâleddîn-ı Rûmî'nin adı. -1-
m. I/72/18
mevlîT : bk. mevlüt -1-
m. II/01/03
mēvlîT : bk. mevlüt -2-
m. II/01/03, II/10/01
mevlüt : Bir erkek adı -1-
m. II/01/04
mēyrām : bk. meryem -1-
m. I/54/61
meýrem : bk. meryem -1-
m. yengem I/08/84
mēyrem : bk. meryem -1-
m. anım I/65/38
mēýüre : Bir kadın adı. -1-
m. I/44/03
mırat : bk. murat -1-
m. I/18/64
mısdıvā : bk. mustafa -1-
m. II/39/166
mıstafa : bk. mustafa -3-
m. I/05/03, II/22/39
m. dayı I/33/76
mige : Müge, bir kadın adı. -1-
m. I/47/33
mīmar sinan : Osmanlı'nın Kanuni Sul-
tan Süleyman, II. Selim ve III. Murat

- dönemlerinde baş mimar olarak görev yapan camiler, külliyeler, köprüler, hamamlar, çeşmeler vb. inşa etmiş mimarın adı. -1-
m. II/13/21
- mīstafa** : bk. mustafa -5-
m. I/33/117, I/33/31, I/33/75
- mintā** : Bir kadın adı. -2-
m. II/13/63
m.+ nıñ II/13/14
- mīsTive** : bk. mustafa -1-
m.+ si II/39/167
- molla** : 1. Şahıslar için kullanılan bir lakap. -5-
m. ağa II/19/82
m. ömer o_ulları II/23/133
m. ömer II/23/133
m. ömerin II/23/136
2. Bir aile lakabı.
m.+ lar I/65/41
- mu_ammed** : bk. muhammêT -1-
m. I/04/69
- mu_ammet** : bk. muhammêT -1-
m. I/04/69
- muhammer** : bk. mahammer -1-
m. II/30/67
- muhammêT** : Muhammet, bir erkek adı. -1-
m. I/04/68
- muḲadder** : Bir kadın adı. -3-
m. I/23/01, I/23/02
- muḲaddis** : Mukaddes, bir kadın adı. -1-
m. II/08/43
- murat** : Bir erkek adı. -4-
m. I/40/66, I/46/71, I/69/03, I/69/48
- musa** : Bir erkek adı -10-
m. II/39/21
şıh m. II/28/42, II/28/43, II/28/44, II/28/62, II/28/65, II/28/69
şıh m. buba II/28/69
- musdâFa** : bk. mustafa -1-
m. I/142/01
- mustafa** : Bir erkek adı. -11-
m. I/14/01, I/14/04, I/28/07, I/28/09, II/23/143, II/23/144, II/39/79
m. dayı I/80/47
m. dayıñ I/80/58
m. dedeñ I/80/30
- muzafFeṛ** : Muzaffer, bir erkek adı. -1-
m. I/37/10
- mübeccel** : Bir kadın adı. -1-
m. I/80/60
- münever** : bk. münevver -1-
m. I/15/15
- münevver** : Bir kadın adı -1-
m. II/09/01
- münise** : bk. münise -1-
m. I/161/07
- münīse** : Bir kadın adı. -1-
m. I/161/07
- mürvet** : Bir kadın adı. -1-
m.+ lē II/13/44
- müziyen** : Müzeyyen, bir kadın adı. -1-
m. I/153/01
- N**
- nā_ıl** : Bir erkek adı. -3-
n. I/65/40, I/65/41
- nācide** : Bir kadın adı. -1-
n. I/126/67
- nāciyê** : bk. nāciye -1-
n. I/107/14
- nāciye** : Bir kadın adı. -2-
n. I/100/01, I/140/01
- nāfiye** : Bir kadın adı. -1-
n. I/58/01
- nāşide** : Bir kadın adı. -1-
n. I/128/43
- nāzī** : bk. nāzik -1-
n.+ miş I/08/109
- nāzi** : bk. nāzik -3-
n.+ i I/08/110

nazife

- n.+ iñ I/08/112, I/08/116
nazife : Bir kadın adı. -2-
n. I/60/14
n. yengeylen I/98/95
nazifē : bk. nazife -1-
n. I/126/01
nāzig : bk. nāzik -2-
n. I/08/110, I/08/126
nāziK : bk. nāzik -5-
n. I/08/111, I/08/112, I/08/114, I/08/128
nāzik : Bir kadın adı. -1-
n. I/08/125
nazlı : Bir kadın adı. -1-
n. I/18/76
necib : Necip, bir erkek adı. -1-
n. II/12/47
necāti : bk. necāti -1-
n. I/61/05
necāti : Bir erkek adı. -1-
n. abi I/136/33
nēcmi : Bir erkek adı. -1-
n. I/80/63
nedim : Bir erkek adı. -2-
n. II/12/48
neFise : Bir kadın adı. -1-
n. II/11/40
nesli_an : Neslihan, bir kadın adı. -1-
n. abanın I/148/30
nevzaT : Bir erkek adı. -1-
n. II/26/04
nicāti : bk. necāti -1-
n. II/12/47
niğār : Bir kadın adı. -1-
n.+ gilde I/09/49
nihaÍ : Bir kadın adı. -2-
n. II/12/05, II/12/47
nihaT : Bir erkek adı. -1-
n. II/12/47
nimet : Bir kadın adı. -1-
n. I/85/01

- nizāmetTin** : Bir erkek adı. -1-
n. I/10/75
nōman : Numan, bir erkek adı. -1-
n. I/60/76
nūr : Bir kadın adı. -1-
n. I/39/09
nurā : bk. nuray -1-
n. I/39/09
nuray : Bir kadın adı. -1-
n. I/67/75
nurḡan : Bir kadın adı. -1-
n.+ nan I/140/61
nurifTin : Nurettin, bir erkek adı. -1-
n. I/138/102
nursel : Bir kadın adı. -2-
n. I/154/62
nurşen : Bir kadın adı. -1-
n. II/16/33
núrşen : bk. nurşen -1-
n.+ iñki I/140/60
nurten : Bir kadın adı. -1-
n.+ e I/126/11

O/Ö

- oḡan** : Bir erkek adı. -1-
o. hoca I/82/26
onur : Bir erkek adı. -1-
o. I/93/59
osman : Bir erkek adı. -4-
o. I/108/42, I/122/53
o.+ ıñ I/23/13
o. vermemiş I/108/21
òsman : bk. osman -1-
ò. I/122/53
osman nūri : Bir erkek adı. -1-
o.+ yi II/05/104
ömer : Bir erkek adı. -5-
ö. II/22/18
molla ö. II/23/133
molla ö.+ in II/23/136

molla ö. o_ulları II/23/133

ömēr : bk. ömer -1-

ö. I/61/19

ömer_ösmân : Bir erkek adı. -1-

ö. hocıyı II/02/20

ömer_usman : bk. ömer_ösmân -2-

ö. II/02/22

ö. hocu II/02/19

P

pāgize : Pakize, bir kadın adı. -1-

p. I/94/01

pamuk : Bir kedi adı. -1-

p. II/31/37

pembe : Bir kadın adı. -1-

p. I/113/56

pempe : bk. pembe -4-

p. I/113/56, I/128/55

peri_ān : bk. perihan -1-

p. II/34/48

perihan : Bir kadın adı. -1-

p. II/34/53

pērihan : bk. perihan -1-

p. I/41/01

Pilge : bk. bilge -1-

P. I/144/32

R

ramazan : Bir erkek adı. -4-

r. I/139/28, I/88/23, I/92/01

r.+ı I/138/122

refig : Refik, bir erkek adı. -1-

r. I/110/66

rūkiyē : Rukiye, bir kadın adı. -1-

r. I/02/01

S

sabrī : bk. sabri -1-

s. II/16/92

sabri : Bir erkek adı. -1-

s. I/110/15

sādet : Saadet, bir kadın adı. -2-

s. I/93/43, I/93/59

sadık : bk. sādık -1-

s. dedeminen I/112/80

sādık : Bir erkek adı. -1-

s. I/156/14

sādıK : bk. sādık -1-

s. I/156/07

sadı : <<sādık+ı -1-

s.+dı I/112/80

saletTin : Selahattin, bir erkek adı. -1-

s. I/86/70

sālī : Salih, bir erkek adı. -1-

s. I/10/70

Sali_a : Saliha, bir kadın adı. -1-

S. I/138/32

sālī_a : bk. Sali_a -1-

s. II/16/02

satīme : Bir kadın adı. -1-

s. I/67/19

sēbā_at : bk. sebahat -1-

s. II/13/50

sebahat : Bir kadın adı. -1-

s. II/13/51

sebattin : Sabahattin, bir erkek adı. -1-

s. I/52/60

sedaT : Bir erkek adı. -1-

s.+ı I/136/06

sēfa : bk. sēfā -2-

s. II/39/12

s. õretmen II/39/12

sēfā : Bir erkek adı. -2-

s. II/39/11

s. veremen II/39/13

Sekiye : bk. zekiye -1-

S. II/32/85

selāmi : Bir erkek adı. -1-

s. I/116/54

selmā : Bir kadın adı. -1-

s.+ydı I/116/44

selver

selver : Bir kadın adı. -6-

s. I/97/07, I/97/11, I/97/26, I/97/44,
I/97/49, I/97/56

semā : Bir kadın adı. -1-

s. II/17/03

semra : Bir kadın adı. -2-

s. I/86/70, I/86/76

semrā : bk. semra -8-

s. I/116/44, I/120/20, I/120/28, I/44/22,
I/58/81, I/86/05, I/86/07

s. hanım I/116/55

serdar : Bir erkek adı. -1-

s. komutan I/146/31

serkan : Bir erkek adı. -1-

s. I/52/69

serpil : Bir kadın adı. -1-

s. I/35/02

seval : Bir kadın adı. -1-

s. II/38/81

sevgi : Bir kadın adı. -4-

s. I/109/01, I/139/02

örgücü. I/139/18

s. teyze I/139/39

sevil : Bir kadın adı. -1-

s.+ giliş I/161/44

sevim : Bir kadın adı. -2-

s. II/23/25, II/23/26

seydi_ibrā_ım : bk. seydi_ibrā_ım -1-

s.+ iğ I/117/05

seydi_ibrā_ım : Bir erkek adı. -2-

s. I/117/04

s.+ den I/117/04

seyhan : Bir kadın adı. -1-

s. I/97/01

seyhan : bk. seyhan -1-

s. I/97/01

sezā_i : Bir erkek adı. -2-

s. I/62/20, I/62/21

sezāyi : bk. sezā_i -3-

s.+ nin I/87/22

s.+ niğ I/80/59

sezer : Bir erkek adı. -1-

s.+ iğ I/15/64

sıdıka : Bir kadın adı. -3-

s. I/75/59, I/91/72

s. abam I/91/86

sıTı : Sıddık, bir erkek adı. -1-

s.+ iğ I/135/27

sinan : Bir erkek adı. -1-

s. II/13/20

sinep hanım : bk. zīnep hanım -1-

s. I/10/70

Siyneb : bk. zeynep -2-

s. I/10/68, I/10/69

solmaz : Bir kadın adı. -1-

s. I/52/34

sultan : Bir kadın adı. -3-

s. I/15/01, I/18/01, I/50/13

sunā : Suna, bir kadın adı. -1-

s. I/06/02

sülēman : bk. süleyman -1-

s. I/33/76

süleyman : Bir erkek adı. -2-

s. I/61/23, II/31/47

süleymān : bk. süleyman -1-

s. II/31/46

sülēyman : bk. süleyman -1-

s. II/28/24

sülümān : bk. süleyman -1-

s. I/42/55

sülēyman : bk. süleyman -1-

s. I/155/03

süreyya : Bir erkek adı. -1-

s. I/52/63

Ş

şaban : Bir erkek adı. -2-

ş.+ a II/13/60

ş.+ gillēn I/83/22

şavrebe : Bir kadın adı. -1-

vādı ş.+ giliş I/77/22

şāzimeṇT : Bir kadın adı. -1-

ş. I/07/05
şāziye : Bir kadın adı. -2-
 ş. nine I/39/92
 ş. nineş I/39/60
şenay : Şenay, bir kadın adı. -1-
 ş. II/21/01
şēngül : Bir kadın adı. -1-
 ş. II/25/05
şerife : Bir kadın adı. -1-
 ş. I/120/01
şeymā : Bir kadın adı. -1-
 ş. II/30/50
şōret : Şöhret, bir kadın adı. -1-
 ş.+ in I/148/30
şukriye : bk. şükriye -1-
 ş. II/22/09
şükren : Şükran, bir kadın adı -1-
 ş. I/146/02
şükriye : Bir kadın adı. -1-
 ş. I/15/21
şükrü : Bir erkek adı. -1-
 ş.+ den I/39/81

T

tayır : Tahir, bir erkek adı. -13-
 t. I/08/113, I/11/56, I/11/61, I/11/65,
 I/11/71, I/11/82, I/11/83
 t.+ ı I/11/73
 t.+ ınan I/11/52, I/11/56
 t.+ ıñ I/11/80
tayır : bk. tayır -1-
 t. ābī I/11/58
tayyip : Bir erkek adı. -4-
 t. II/38/86
 t.+ bīñ II/38/85
 t.+ i II/38/87
 t.+ Te II/38/88
tevFig : bk. tevFiK -1-
 t. ağa I/145/59
tevFiK : Bir erkek adı -1-
 t. amcam II/23/144
timuçin : Bir erkek adı. -1-

t. paşanın I/117/07
tūba : Bir kadın adı. -1-
 t. I/80/17
tunahan : Bir erkek adı. -1-
 t. II/12/53
tuncāy : Tuncay, bir erkek adı. -1-
 t. II/13/26

U/Ü

u_ur : bk. uğur -1-
 u. I/74/36
uğur : Bir erkek adı. -1-
 u. I/74/32
ummahan : Bir kadın adı. -1-
 u.+ ıñ I/152/103
ummān : bk. ummahan -2-
 u. I/80/60, I/87/36
umur : Bir erkek adı. -2-
 u. ağam I/39/32
 u. ağamınan I/39/30
ülkü : Bir kadın adı. -2-
 ü. I/114/29, I/152/102
ülviye : Bir kadın adı. -1-
 ü.+ den I/47/40
ülviyē : bk. ülviye -1-
 ü. I/128/55
üseyin : bk. hüseyin -1-
 ü. I/137/08

V

vahide : Bir kadın adı. -1-
 v. I/60/18
ve_is : Bir erkek adı. -1-
 v. dayının I/75/20
vekdeş : bk. beTdaş -1-
 v.+ ıñ I/86/46
velī : bk. veli -1-
 v. I/10/67
veli : Bir erkek adı. -1-
 v. I/110/14
vêysel : Veysel, bir erkek adı. -1-
 v. I/52/65

yaķıb

Y

- yaķıb** : Yakup, bir erkek adı. -2-
y. I/122/82
- yaķıb** : bk. yaķıb -2-
y. I/87/54, I/87/55
- yadıgar** : Bir kadın adı. -1-
y. II/20/71
- yāmur** : Yağmur, bir kadın adı. -1-
y. II/12/51
- yāren** : Bir kadın adı. -2-
y. II/12/50, II/12/51
- yaşā** : bk. yaşar -1-
y. II/16/65
- yaşar** : Bir erkek adı. -7-
y. I/129/70, I/161/42, I/33/123, I/33/125, I/33/143, I/52/63, II/16/26
- yaşār** : bk. yaşar -1-
y. II/16/27
- yāşār** : bk. yaşar -1-
y. I/161/41
- yaşīre** : Bir kadın adı. -4-
y. I/53/01, I/53/02, I/53/05
- yāşīre** : bk. yaşıre -1-
y. I/53/01
- yıldız** : Bir kadın adı. -3-
y. I/04/52, I/04/74
y.+ ın I/148/30
- yunus** : Bir erkek adı. -6-
y. I/92/31, I/92/32
y. dedeniñ I/92/30
y.+ du I/92/31
y.+ lā II/02/62
- yusuf** : Bir erkek adı. -1-
y.+ uñ I/69/51
- yusufcuķ** : (Küçültme yoluyla) Yusufcuķ, bir erkek adı. -1-
y. I/08/88
- yusufcū** : bk. yusufcuķ -1-
y.+ ıñ I/08/83
- yūsuFÇuĶ** : bk. yusufcuķ -1-
y. I/08/83

Z

- za_ide** : Bir kadın adı. -2-
z. I/86/45
z.+ ynen I/86/45
- zehrā** : Bir kadın adı. -1-
z. I/73/04
- zeki** : Bir erkek adı. -1-
z. II/14/73
- zekiye** : Bir kadın adı. -7-
z. I/43/24, I/43/25, I/48/03, II/32/80, II/32/83
z.+ niñ II/32/78
- zēkiye** : bk. zekiye -1-
z. II/33/02
- zeliha** : Bir kadın adı. -2-
z. I/11/01, I/110/09
- zeliĥa** : bk. zeliha -1-
z. I/13/39
- zeyneb** : bk. zeynep -2-
z. aban I/95/124
z. abayı I/95/123
- zeynep** : Bir kadın adı. -5-
z. I/141/01, I/145/93, I/84/03, II/03/01, II/36/18
- zēynep** : bk. zeynep -1-
z. teyzeñe I/42/78
- ziynēb** : bk. zeynep -2-
z. I/10/68, I/10/69
- ziyneP** : bk. zeynep -1-
z. II/16/33
- zīnep hanım** : Zeynep Hanım, bir kadın adı. -1-
z. I/10/69
- zīynep** : bk. zeynep -1-
z. II/05/01
- zohre** : Zühre, bir kadın adı. -9-
z. I/11/52, I/11/57, I/11/58, I/11/66, I/11/79
z.+ de I/11/78
z.+ niñ I/11/80
z.+ yi I/11/61, I/11/79
- zohrē** : bk. zohre -1-

SOYADLARI

A

acar : Bir şahıs soyadı. -1-

a. II/03/01

aKay : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/131/01

aKğaya : bk. aKkaya -1-

a. I/93/32

agön : Akgün, bir şahıs soyadı. -1-

a. I/29/02

aKkaya : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/96/01

aKdemir : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/27/01

aKpınar : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/07/05

aKpınar : bk. aKpınar -1-

a. I/07/05

akyüz : Bir şahıs soyadı. -1-

a. II/22/09

Altıntaş : Altıntaş, bir şahıs soyadı. -1-

a. II/12/05

ār : Bir şahıs soyadı. -1-

a. II/25/05

ānnı : Anlı, bir şahıs soyadı. (Ad aktarması yoluyla bir televizyon programı) -1-

a.+ ya I/47/33

arat : Bir şahıs soyadı. -3-

a. I/161/07

aslan : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/64/01

aslan : bk. aslan -1-

a. I/45/69

aşık : Bir şahıs soyadı. -2-

a. II/30/02, II/30/03

atkı : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/78/35

ataK : Bir şahıs soyadı. -2-

a. I/80/65

a.+ dı I/80/65

atālay : Atalay, bir şahıs soyadı. -1-

a. I/52/63

atatürk : Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün soyadı. -15-

a. I/14/03, I/64/106, I/64/107, I/95/62, I/119/01, II/03/78

a.+ e I/66/46

a.+ lü I/113/42

a.+ müş I/150/41

a.+ üdü I/66/44, I/66/45

a.+ ün I/27/02

a.+ üñ I/66/50, I/95/63, I/95/81

ateş : Bir şahıs soyadı. -1-

a. II/29/53

atlas : Bir şahıs soyadı. -2-

a. I/11/01, I/11/02

avcı_ölu : Avcıoğlu, bir şahıs soyadı. -1-

a. I/120/01

avdan : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/46/01

ay : Bir şahıs soyadı. -3-

a. II/07/08, II/37/01

ayan : Bir şahıs soyadı. -3-

a. I/99/03, I/99/04

aydın : Bir şahıs soyadı. -1-

a. I/147/13

ayhaner : Bir şahıs soyadı. -2-

a. I/113/01

azak : Bir şahıs soyadı. -4-

a. II/13/50, II/13/51

B

bahar : Bir şahıs soyadı. -1-

bal

b. I/20/12

bal : Bir şahıs soyadı. -1-

b. I/41/94

bağ : bk. bal -1-

b. I/41/01

balaban : Bir şahıs soyadı. -1-

b. II/19/01

başkal : Bir şahıs soyadı. -1-

b. I/94/01

başdoğan : Bir şahıs soyadı. -2-

b. II/39/01, II/39/05

bayar : Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın soyadı. -1-

b. I/64/107

bayār : bk. bayar -1-

b. II/13/22

becik : Bir şahıs soyadı. -1-

b. II/07/144

belber : Berber, bir şahıs soyadı. -1-

b. I/20/63

bilgen : Bir şahıs soyadı. -1-

b. I/144/05

bilir : Bir şahıs soyadı. -2-

b. I/03/01, II/39/79

bobalıK : Babalık, bir şahıs soyadı. -1-

b. I/26/04

bodur : Bir şahıs soyadı. -3-

b. I/28/07, I/28/09, I/52/34

bolu : Bir şahıs soyadı. -1-

b.+ ydu II/23/144

bolulu (I) : 1. Bir şahıs soyadı. -1-

b.+ ydu II/23/143

2. Bir aile lakabı. -1-

b.+ lā II/23/143

bozkaya : Bir şahıs soyadı. -2-

b. I/68/04

bozKurt : Bir şahıs soyadı. -1-

b. I/15/01

C

celep : Bir şahıs soyadı. -1-

c. I/103/02

ceylan : Bir şahıs soyadı. -3-

c. I/16/16, I/54/01, II/06/01

civēk : Bir şahıs soyadı. -2-

c. I/43/24, I/43/25

Ç

çakır : Bir şahıs soyadı. -4-

ç. I/60/14, I/60/76, I/60/77

çalgın : Bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/133/08

çavdar : Bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/90/01

çelig : bk. çelik -1-

ç. II/28/24

çelik : Bir şahıs soyadı. -4-

ç. I/112/03, I/115/01, I/61/23, I/76/01

çentere : Bir aile lakabı. -1-

ç.+ lēṇ I/75/21

çınar : Çınar, bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/39/01

çifci : Bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/73/02

çiftçi : Çiftçi, bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/69/04

çibuk : Çubuk, bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/139/02

çeligöz : Çeliköz, bir şahıs soyadı. -1-

ç. I/02/01

D

darağ : Bir aile lakabı. -1-

d.+ lāṇ I/161/45

daşgın : Bir şahıs soyadı. -1-

d. I/95/01

demir : Bir şahıs soyadı. -4-

d. I/114/29, I/132/01, I/67/20

d.+ idi I/119/03

demirci : Bir şahıs soyadı. -2-

d. II/26/04

deren : Bir şahıs soyadı. -1-

d. I/85/01

dobay : Bir aile lakabı. -1-

d.+ ları I/135/27

döru : Doğru, bir şahıs soyadı. -2-

d. I/80/65

dovan : Doğan, bir şahıs soyadı. -1-

d. I/66/25

durmuş : Bir şahıs soyadı. -1-

d. I/39/96

düzarat : Bir şahıs soyadı. -1-

d. I/156/14

E

ël : bk. el -1-

ë. I/63/01

el : El, bir şahıs soyadı. -1-

è. I/63/01

ençok : Bir şahıs soyadı. -1-

e. II/34/01

erkal : Bir şahıs soyadı. -1-

e. II/04/02

erkan : Bir şahıs soyadı. -1-

e. II/10/01

erbay : Bir şahıs soyadı. -1-

e.+ ı I/137/08

ercan : Bir şahıs soyadı. -1-

e. I/20/12

erdo_an : Erdoğan, Türkiye Cumhuriyeti'nin on ikinci cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın soyadı. -1-

e. I/75/42

erdovan : bk. erdo_an -1-

e.+ dan I/01/31

eren : Eren, bir şahıs soyadı. -1-

è. I/35/02

erik : Bir şahıs soyadı. -2-

e. I/30/04

erol : Bir şahıs soyadı. -1-

e. I/61/06

èrol : bk. erol -1-

è. I/51/01

ertaş : Bir şahıs soyadı. -1-

e. I/129/70

ertürul : Ertuğrul, bir şahıs soyadı. -1-

e. I/107/14

ërvek : Bir şahıs soyadı. -1-

ë. I/61/20

eşme : Bir şahıs soyadı. -1-

e. I/47/26

F

fıdan : Bir şahıs soyadı. -2-

f. I/13/01

G

ğalender : Kalender, bir şahıs soyadı. -1-

ğ. I/06/03

ğara_ölu : bk. kara_oğlu -1-

ğ. I/37/04

ğarağoc : Karakoç, bir şahıs soyadı. -1-

ğ. I/60/18

ğaya : bk. kıya -1-

g. I/138/33

gelici : Bir şahıs soyadı. -1-

g. II/31/01

ğılış : bk. kılıç -1-

g. I/56/03

ğızıldak : Kızıldak, bir aile lakabı. -1-

g.+ ları I/126/07

ğızılğâyâ : Kızılkaya, bir şahıs soyadı. -1-

g. I/23/02

göbek

göbek : Bir aile lakabı. -1-

g.+ leriñ I/67/24

gökÇe : Bir şahıs soyadı -3-

g. I/136/01, II/01/03, II/01/04

gökÇe : bk. gökÇe -1-

g. II/01/89

gökdelen : Bir şahıs soyadı. -1-

g. I/141/01

görgün : Bir şahıs soyadı. -1-

g. I/119/03

gurt : bk. Kurt -1-

ğ. I/74/03

gülcan : Bir şahıs soyadı. -1-

g. I/105/01

gündömuş : Gündömuş, bir şahıs soyadı. -1-

g. I/111/01

gündüz : Gündüz, bir şahıs soyadı. -1-

g. II/35/01

güneş : Bir şahıs soyadı. -3-

g. I/21/01, I/53/01, II/09/01

güngör : Bir şahıs soyadı. -3-

g. II/23/08, II/23/144, II/23/26

günêy : Güney, bir şahıs soyadı. -1-

g. II/22/18

gürsoy : Bir şahıs soyadı. -1-

g. II/26/18

güvenç : Güvenç, bir şahıs soyadı. -1-

g. II/36/01

H

havızağhlā : bk. havuzağhlılar -1-
h. II/38/76

havuzağhlılar : Bir aile lakabı -1-
h.+ ı II/38/77

havıvağhlılar : bk. havuzağhlılar -1-
h.+ ı II/38/76

İ

ilêri : İleri, bir şahıs soyadı. -1-
i. I/73/01

iyigün : Bir şahıs soyadı. -1-
i. I/18/77

ilkin : Bir şahıs soyadı. -1-
i. II/20/71

imam_o_ulları : bk. imam_ölları -1-
i. I/68/25

imam_ölları : İmamoğulları, bir aile lakabı. -1-
i. I/68/26

inönü : bk. inönü -1-
i. I/66/54

inönü : Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı ve ikinci cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü'nün soyadı. -2-
i. I/64/107, I/66/54

ipey : <<İpek -1-
i.+ i II/38/77

ipek : Bir şahıs soyadı. -2-
i. II/38/78, II/38/79

K

kalyoncu : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/83/05

kapdan : Kaptan, bir şahıs soyadı. -1-
k. I/17/01

kaplan : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/144/16

kara_oğlu : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/142/01

kara_ölu : bk. kara_oğlu -1-
k. I/37/04

karabayır : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/113/47

karadeniz : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/121/91

karahöyük : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/148/01

kaya : Bir şahıs soyadı. -4-
k. I/138/117, I/138/119, I/138/37,
I/47/02

kayhan : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/154/01

kaymaz : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/33/21

kenār : Kenar, bir şahıs soyadı. -1-
k. II/05/01

keskin : Bir şahıs soyadı. -2-
k. I/125/01, I/66/23

kētçalan : Ketçalan, bir şahıs soyadı. -1-
k. II/08/01

kılıcaslan : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/116/01

kılıç : Bir şahıs soyadı. -2-
k. I/108/01, I/56/02

kışlak : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/50/14

kızıl : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/130/01

kirāzci : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/160/17

koca : Bir şahıs soyadı. -1-
k. II/15/04

koç : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/109/01

konuğ : Bir şahıs soyadı. -1-
k. I/73/04

köse : Bir şahıs soyadı. -1-
k.+ lerden I/149/65

köse,ölu : Köseoğlu, bir şahıs soyadı. -1-
k. I/70/01

kula : Bir şahıs soyadı. -2-
k. I/154/62

kurt : bk. Kurt -1-
k. I/91/01

Ḳurt : Bir şahıs soyadı. -1-
Ḳ. I/117/01

küllü : Bir aile lakabı. -1-
k.+ lēṇ I/75/21

M

manêk : Bir aile lakabı. -1-
m.+ lerde I/128/46

maṅğaltepe : Bir şahıs soyadı. -1-
m. I/39/21, I/39/61

maṅğätepe : bk. maṅğaltepe -1-
m. I/39/21

mataracı : Bir şahıs soyadı. -1-
m. II/13/26

menderes : Türkiye Cumhuriyeti'nde
başbakanlık görevinde bulunmuş Adnan
Menderes'in soyadı. -1-
m. I/78/06

mendires : bk. menderes -7-
m. I/64/121, I/64/123, I/64/62, II/10/45
m.+ den II/01/23, II/01/24

O

oḵÇu : Bir şahıs soyadı. -1-
o. I/01/05

oflaz : Bir şahıs soyadı. -1-
o. I/153/01

Ö

öngel : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/09/01

ös : Öz, bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/123/02

özal : Türkiye Cumhuriyeti'nin sekizinci
cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın soyadı.
-3-

ö. I/23/60
ö.+ ıṇ I/120/20, I/63/35

özben

özben : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/80/65

özcan : Bir şahıs soyadı. -2-
ö. I/110/02, I/58/01

özcan : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. II/32/06

özdemir : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/25/01

özdemir : bk. özdemir -1-
ö. I/04/01

özdémir : bk. özdemir -1-
ö. I/121/01

özengüş : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/133/52

özer : Bir şahıs soyadı. -2-
ö. I/150/01, I/55/08

özer : bk. özer -1-
ö. I/150/01

özgün : Özgün, bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/49/04

özgür : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/65/01

özkal : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. II/16/02

özkan : Bir şahıs soyadı. -2-
ö. I/01/63, II/33/02

öztürk : Bir şahıs soyadı. -1-
ö. I/72/08

P

pék : Pek, bir şahıs soyadı. -2-
p. I/88/03

potölu : Potoğlu, bir şahıs soyadı. -1-
p. I/142/18

S

saqçı : Bir şahıs soyadı. -1-
s. I/40/01

saqÇı : bk. saqçı -1-

s. I/40/66

sarı : Bir şahıs soyadı. -3-
s. I/75/13, I/75/59, I/89/01

sarı_ölu : Sarioğlu, bir şahıs soyadı. -1-
s. I/31/02

seler : Bir şahıs soyadı. -1-
s. I/143/01

selver : Bir şahıs soyadı. -1-
s. I/100/01

sevim : Bir şahıs soyadı. -1-
s. I/84/22

silmeS : bk. silmez -1-
s. I/22/07

silmez : Bir şahıs soyadı. -1-
s.- di I/11/21

sivash_ölu : Sivaslıoğlu, bir şahıs soyadı.
-1-
s. I/124/01

sölemeS : bk. söylemez -1-
s. I/79/04

sölemez : Söylemez, bir şahıs soyadı. -2-
s. I/79/04

sultan : Bir şahıs soyadı. -1-
s. I/20/63

Ş

şahan : Bir şahıs soyadı. -1-
ş. â_ilesi II/17/20

şâhan : bk. şahan -1-
ş. II/17/03

şen : Bir şahıs soyadı. -2-
ş. I/42/01

şēn : bk. şen -1-
ş. I/42/55

şışman : Bir şahıs soyadı. -1-
ş. I/152/01

T

taş : Bir şahıs soyadı. -1-

t. II/15/04

tepe : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/101/01

tinaz : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/145/03

topal : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/92/01

tunca : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/71/02

tunÇa : bk. tunca -1-

t. I/71/02

tural : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/126/01

turan : Bir şahıs soyadı. -1-

t. I/104/04

türeyen : Bir şahıs soyadı. -2-

t. I/98/27

t.+ e I/98/27

türiyen : bk. türeyen -2-

t. I/98/26

türkylmaS : Türkyılmaz, bir şahıs soyadı. -1-

t. I/08/06

U

uğurhan : Bir şahıs soyadı. -2-

u. I/14/01, I/14/08

ulucan : Bir şahıs soyadı. -1-

u. I/127/04

ūrḡan : Uğurhan, bir şahıs soyadı. -1-

ū. I/14/04

uysal : Bir şahıs soyadı. -2-

u. I/97/01

Ü

üçpınar : Bir şahıs soyadı. -1-

ü. II/24/09

ünal : Bir şahıs soyadı. -1-

ü. I/18/01

üner : Bir şahıs soyadı. -2-

ü. I/157/01, I/157/23

ünnüce : Ünlüce, bir şahıs soyadı. -3-

ü. I/98/01, I/98/133, I/98/135

üstünda : bk. üstündağ -1-

ü. I/36/01

üstündağ : Bir şahıs soyadı. -1-

ü. I/36/25

üşPınar : bk. üçpınar -1-

ü. II/24/01

Y

yalçın : Bir şahıs soyadı. -3-

y. I/113/56, I/146/02, I/24/03

yālçın : bk. yalçın -1-

y. I/113/56

yaman : Bir şahıs soyadı. -7-

y. I/122/53, I/122/54, I/122/83, I/122/84,
I/137/01, I/140/01

y.+ ımyış I/137/04

yanık : Bir şahıs soyadı. -1-

y. I/62/01

yayla : Bir şahıs soyadı. -1-

y. I/158/02

yeşilçay : Yeşilçay, bir şahıs soyadı. -1-

y. I/149/01

yıldırım : Bir şahıs soyadı. -2-

y. I/05/03, I/155/03

yıldıS : bk. yıldız -1-

y. II/21/01

yıldız : Bir şahıs soyadı. -3-

y. I/140/12, II/34/18, II/34/53

yüksel : Bir şahıs soyadı. -1-

y. I/101/61

Z

zîhni : Zihni, bir şahıs soyadı. -1-

z. II/23/143

YER VE KURUM ADLARI

A

ā_açisar : bk. ağaçhisār -1-

ā. II/02/03

acıbaşı : bk. acibaşı -1-

a. I/142/29

acıbaşı : Bir mevki adı. -2-

a. I/142/33

a.+ ydi I/142/31

acıbēy : -1-

a.+ e I/22/33

acıyaylası : Bir mevki adı. -1-

a.+ nda I/121/94

acıyaylası : bk acıyaylası -5-

a. I/142/30, I/142/32, I/142/33

adahisar : Bir köy adı. -1-

a. I/41/26

adaḥisarı : bk. adahisar -1-

a. kö_lünde I/41/03

adalarya : Bir şirket adı. -1-

a. I/46/76

adana : Bir il adı. -1-

a. II/37/126

adulārya : bk. adalarya -2-

a. I/46/76

a.+ da I/46/74

adıyamannı : Adıyamanlı, Adıyaman ilinden olan kimse. -1-

a. I/142/26

adulārya : bk. adalarya -1-

a. II/23/21

afyon : Bir il adı. -11-

a. I/153/48, I/87/52, I/92/52

a.+ da I/92/50

a.+ dan I/03/97, I/153/48, I/73/42, I/99/41

a.+ u I/73/41, I/87/17

a.+ uñ I/73/40

afyōn : bk. afyon -1-

a. I/87/49

ağāçhisār : Ağaçhisar, bir köy adı. -1-

a. II/02/32

āğrı : Bir il adı. -1-

ā.+ dan I/02/30

ahırōzü : Bir köy adı. -1-

a. I/36/03

ahurkō : Ahurköy, bir köy adı. -1-

a.+ nden I/35/03

ahurkō : bk. ahurkō -1-

a. I/35/03

aķca_ōren : Bir köy adı. -3-

a.+ i kövün II/26/53

a.+ in II/26/54

a. kövü II/26/51

aķcā_ōren : bk. aķca_ōren -2-

a.+ den II/26/53

a.+ e II/26/50

aķçağāya : Akçakaya, bir köy adı. -1-

a.+ ya I/69/42

aķdarmēş : Aktarmaç, bir çiftlik adı. -1-

a. I/70/20

aķdeniz : Bir deniz adı. -1-

a. I/23/16

aķdeñiz : bk. aķdeniz -1-

a.+ de I/66/17

aķğayalık : Akkayalık, bir mevki adı. -3-

a. I/81/02, I/81/03

akin : Bir köy adı. -2-

a. I/86/03

a.+ de I/86/07

aķköprü : Bir köy adı. -1-

a. II/10/37

aķköprü : bk. aķköprü -1-

ā. II/10/39

aķköprü : bk. aķköprü -1-

ağlar

ā. II/10/37

ağlar : Atlas adlı köyün eski adı. -3-

a. I/11/14, I/11/17

ağ parti : Bir siyasi parti adı. -5-

a.+ ye II/28/10, II/28/53, II/28/54

a.+ yi II/28/53

ağsaray : Bir il adı. -2-

a.+ a I/138/109

a.+ da I/138/110

ağşer : Akşehir, bir il adı. -1-

a.+ e I/122/84

ağtepe : Bir köy adı. -1-

a. I/46/47

alabuğar : Alapınar, bir köy adı. -1-

a.+ dan II/08/118

alanönü : Bir mahalle adı. -2-

a. I/68/19

a. māllesi I/68/19

alanya : Bir ilçe adı. -2-

a. I/122/65

a. köyü I/122/64

alarkaya : Ağlarkaya, bir mevki adı. -1-

ā. I/139/32

alça bilok : Bir şirket adı. -1-

a. I/52/67

alça bilok : bk. alça bilok -1-

a.+ dan I/52/67

alman : Almanya ülkesinden olan, Cermen soyundan gelen kimse. -1-

a.+ narınan II/26/23

almanya : Bir ülke adı. -8-

a.+ da I/139/06, I/22/19, I/37/30, I/54/43

a.+ dākı I/54/56

a.+ dıydı I/148/03

a. mulmanyada I/161/47

almanya : bk. almanya -1-

a.+ da II/29/16

ālmanya : bk. almanya -1-

ā.+ dan I/38/30

ālmenya : bk. almanya -1-

ā.+ da II/29/17

alpağit : bk. alpağut -1-

a.+ a I/146/09

alpağut : Bir köy adı. -3-

a.+ ta II/19/02

a.+ Tan II/19/139, II/19/42

alpat : bk. alpağut -2-

a.+ Ta I/147/26

a.+ Tan I/147/26

alpi : bk. alpu -17-

a.+ da II/07/29, II/30/33

a.+ dan I/65/10, II/01/46, II/01/53, II/01/56

a.+ nıñ I/65/22, II/17/14

a.+ ya II/08/87

a.+ yı I/65/34, I/65/35, II/01/46, II/01/52

a.+ yı verdilē I/65/33

ālpı : bk. alpu -5-

ā. I/57/44, I/65/21

ā.+ dan I/57/43, I/57/44

ālpı : bk. alpu -3-

ā.+ da II/15/91, II/16/05

alpınız : bk. alpunuz -1-

a. I/99/54

alpi : bk. alpu -1-

a.+ dan II/30/79

ālpı : bk. alpu -1-

ā.+ da II/32/120

alpu : Bir ilçe adı. -1-

a.+ da II/04/17

alpunuS : bk. alpunuz -4-

a. I/75/02, I/99/50, I/99/55, I/99/64

alpunuz : Bir köy adı (Sarayören köyünün eski adı). -3-

a. I/99/50, I/99/68

a.+ mu  I/99/59

 lpunuz : bk. alpunuz -1-

 . I/99/64

amar  a : Amerika Birleşik Devletleri, bir ülke adı. -1-

a.+ ya I/07/109

amasya : Bir il adı. -1-

a.  z m  I/33/107

amey  a : bk. amari a -1-

a.+ y  I/07/109

anadol  n versisi : bk. anadolu  n versitesi -1-

a. I/44/22

anadolu : Türkiye'nin Asya kıtasında bulunan toprağı. -3-

a. I/95/48

a. bölümünü I/24/26

a.+ da I/11/02

anadolu ünüversite : bk. anadolu  n versitesi -1-

a.+ den I/33/128

anadolu  nivestesi : bk. anadolu  n versitesi -1-

a.+ ymiş I/107/04

anadolu  n versitesi : Anadolu  niversitesi, bir  niversite adı. -2-

a. I/60/57

a.+ ne I/36/22

anadolu  n versiTi : bk. anadolu  niversitesi -1-

a.+ nde II/38/104

anadolu  n versiTisi : bk. anadolu  niversitesi -1-

a.+ nde II/38/93

anadolu  n vesTesi : bk. anadolu  niversitesi -1-

a. I/121/122

anadolu  r versitesi : bk. anadolu  niversitesi -1-

a.+ nde I/36/24

anğara : bk. anğara -8-

a. I/95/64

a.+ da I/107/65, I/18/14, I/21/84, I/48/25

a.+ dan I/95/65, II/26/38

a.+ ya I/21/83

anğara : bk. anğara -1-

a.+ d  II/26/25

anıyasa : Anayasa, bir devletin şeklini, k n n yapma, yürütme ve yargılama kuvvetlerinin nasıl kullanılacağını, yurttaşların hak ve hürriyetlerini gösteren ve düzenleyen temel k n n. -1-

anıyasa m k mesi başkanı : Anayasa Mahkemesine başkanlık eden kimse.

a. m k mesi ba kanını I/56/02

an ara : Bir il adı. -40-

a. I/09/69, I/16/54, I/16/55, I/61/13, I/64/53, I/68/12, II/10/45, II/23/157

a.+ da I/12/40, I/125/38, I/141/26, I/149/47, I/46/131, I/55/32, I/55/33, I/67/29, II/23/24, II/26/38

a.+ da ıl  I/64/103

a.+ dan I/117/51, I/122/32, I/122/36, I/20/18

a.+ d n I/139/45

a.+ dayd  I/25/27

a.+ day s I/64/85

a.+ d  II/08/07

a.+ dıyd  I/50/53, I/50/54

a.+ nı  II/38/53

a.+ ya I/05/20, I/05/24, I/05/25, I/09/03, I/55/39, I/55/40, II/38/116

a.+ y  I/05/22, I/05/25, I/05/31

an ara : bk. an ara -1-

a.+ da II/03/79

an ara : bk. an ara -6-

a. I/16/60

a.+ da I/23/69, II/08/05

anḳārā

a.+ dan I/66/47

a.+ ya II/38/10, II/38/11

anḳārā : bk. anḳara -1-

a.+ ya I/25/31

anḳārī : bk. anḳara -2-

a.+ dı II/30/07

a.+ ya I/66/51

ānḳārī : bk. anḳara -1-

ā.+ yı II/25/114

anḳırī : bk. anḳara -1-

a.+ ya I/42/18

anḲara : bk. anḳara -4-

a.+ da I/03/78, I/37/44, I/64/100

a.+ ya II/26/42

antalya : Bir il adı. -2-

a.+ nıñ II/38/49

a.+ ya I/126/77

antalyı : bk. antalya -1-

a.+ ya I/126/71

arabören : Arapören, bir köy adı
(Doğançayır köyünün eski adı). -3-

a.+ de I/73/57, I/95/76

a. yapar I/73/57

arap : Bir millet adı. -3-

a. ʿali_ʿlê II/38/77

a.+ lar I/47/17

a. oyunu I/146/64

arapça : Bir dil adı. -3-

a. I/14/17, I/14/19

a.+ yı I/14/17

arapÇâ : bk. arapça -1-

a. I/80/27

arayik : Bir mevki adı. -1-

a.+ den I/24/55

arçeliK : Bir şirket adı. -2-

a.+ de II/12/10

a.+ Ti II/38/95

ārçelik : bk. arçelik -1-

ā.+ Teki II/29/06

ārī : bk. ağırı II -4-

ā.+ dan I/46/86, II/10/78

ā.+ nıñ II/10/09, II/10/78

ārılı : Ağrılı, Ağrı ilinden olan .-3-

ā. I/149/36

ārılı : bk. ārılı -1-

ā.+ lara I/56/64

armuthdere : Armutludere, bir mevki adı.
-2-

a. I/81/24, I/81/25

artvinni : Artvinli, Artvin ilinden olan
kimse. -1-

a. I/48/59

ārtvinni : bk artvinni -1-

ā. I/48/59

asalıḲ : Bir kale adı.-1-

a. ğalesī II/02/12

asaİİİḲ : bk. asalıḲ -1-

a. ğulesindī II/01/89

aslandōmuş : Aslandoğmuş, bir mevki adı.
-3-

a. I/133/56

a.+ damış I/133/61

a.+ daymış I/133/56

aşşā gökçe : Aşağı Gökçe, bir köy adı. -1-

a. I/147/32

aşşā_ılıca : Aşağı Ilıca, bir köy adı. -3-

a. I/69/59, I/69/62

aşşā_ılıce : bk. aşşā_ʒlʒca -2-

a.+ ye I/81/27

aşşā_ılıca : bk. aşşā_ılıca -1-

a.+ dan I/81/15

aşşā kePen : Arşağı Kepen, bir köy adı. -1-

a. yaylası I/142/28

aşşā sü_üt : Aşağı Söğüt, bir köy adı. -1-

a. I/93/16

atatürk : (Mustafa Kemal Atatürk'ün adından) Bir hastane ve bir mahalle adı. -4-

a. hasTānesine I/21/85

a. māllesi II/04/01, II/04/03

atalan tekke : Bir köy adı. -1-

a. I/147/24

aTlar : bk aklar -2-

a. I/11/14

a. köü I/11/12

atlas : Bir köy adı. -5-

a. I/11/13, I/11/17

a.+ da I/23/06

atlaz : bk. atlas -1-

a.+ mış I/11/15

avlamış : Bir köy adı. -1-

a. I/153/123

aydın : Bir il adı. -1-

a.+ dā I/52/84

ayvalı : Bir köy adı. -5-

a. I/17/49

a.+ ya I/13/05, I/13/34, I/13/35

a.+ yı I/13/05

ayvalık : Bir köy adı. -1-

a.+ da I/93/40

azeri : Azerbaycan Türkü, Azerbaycanlı. -1-

a.+ lere II/23/146

B

abadāt : Bir köy adı. -1-

b. I/66/40

babıl : Alanya adlı köyün eski adı. -1-

b. I/122/64

bacı güreş : bk. bacı güreşi -1-

b. I/46/22

bacı güreşi : Bir köy adı. -1-

b.+ ne I/46/22

bacısar : Balçıkhisar, bir köy adı. -3-

b. köü I/05/37

b. köyü I/05/33

b. köyü I/05/23

bādemlik : Bir mevki adı. -1-

b. I/16/56

baözü : Bağözü, bir köy adı. -1-

b. I/41/43

bālā : Bağlar, bir mahalle adı. -2-

b.+ da II/29/65, II/29/66

balasar : Ballıhisar, bir köy adı. -3-

b. I/139/46

b.+ a I/139/46

bālatlı :bk. polatlı -1-

b.+ dan I/18/08

b. I/145/87

balıhisar : bk. balasar -1-

b.+ a I/142/49

balisar : bk. balasar -1-

b.+ da I/142/49

balıkeSir : Bir il adı. -3-

b. I/15/66

b.+ in I/15/66

balıkesir : bk. balıkeSir -1-

b.+ de I/15/15

balsar : bk. balasar -1-

b. köünde I/121/109

başı : bk. acibaşı -1-

b. I/142/33

başiren : bk. başören -1-

b. kövünden II/07/21

başören : Bir köy adı. -6-

b. II/03/64, II/03/67

b. kövü I/71/72, I/72/32

b. kövünde I/71/72

başüren : bk. başören -1-

b. II/07/23

batTalğazi

batTalğazi : (Battalgazi İlköğretim Okulu'ndan eksiltme yoluyla) Bir okul adı. -1-

b.+ ye I/69/38

bātiyar : bk. baytiyār -1-

b.+ dan I/46/91

baytiyār : Bahtiyar, bir köy adı. -1-

b. I/64/115

bekdeş : Bektaş, bir köy adı. -1-

b. kövü I/153/50

bēlçika : Belçika, bir ülke adı. -2-

b.+ da II/12/50

bēlçika : bk. bēlçika -1-

b.+ da II/12/53

belçiki : bk. bēlçika -4-

b.+ dı II/28/89

b.+ yı II/28/83, II/28/89

bēlikā'r : bk. beyliğaır -1-

b.+ da II/28/59

belkise : Belkese, bir köy adı. -1-

b. II/07/48

bēlpunar : Belpınar, bir köy adı. -1-

b.+ dan I/07/107

beşikderesi : Bir mesire yeri adı. -1-

b. I/81/53

beşikTeresi : bk. beşikderesi -1-

b. I/81/53

beybazar : Beypazarı, bir ilçe adı. -4-

b.+ a I/64/49

b.+ da I/64/23, I/64/42

b.+ da kılā I/64/103

beybazār : bk. beybazar -1-

b.+ dı I/64/100

beybazarı : bk. beybazar -1-

b.+ n I/37/35

beybazarı : bk. beybazar -1-

b. I/44/55

beykışla : Bir köy adı. -1-

b. I/89/03

béyköy : Beyköy, bir köy adı. -2-

b. I/64/113

b.+ de II/23/169

béyköyü : bk. bēyköy -2-

b. II/23/149

b.+ ne I/64/114

beyliğaır : Beylikahır, Beylikova ilçesi-nin eski adı. -1-

b.+ dı II/10/35

beyliğova : bk. beylikova -1-

b. II/04/81

bēyliğōva : bk. beylikova -1-

b.+ ya I/04/68

beyliğova : bk. beylikova -5-

b. I/06/31, I/06/57

b.+ da II/14/87

b.+ nı I/06/68

b.+ ya I/06/56

beyliğovı : bk. beylikova -1-

b.+ yı II/04/81

beyliğuva : bk. beylikova -1-

b.+ da II/14/61

beylikova : Bir ilçe adı. -2-

b. I/03/80

b.+ yı II/16/39

beylikovā : bk. beylikova -3-

b. II/10/35, II/10/36

b.+ da II/10/35

beylikovā : bk. beylikova -1-

b.+ yı II/10/11

beyliKova : bk. beylikova -1-

b.+ yā I/38/25

beyPazar : bk. beybazar -1-

b. I/64/53

beyyayla : Bir köy adı. -1-

b.+ yı II/37/03

biłgaristan : bk. bulgaristan -1-
b. II/10/88

bileci : <<Bilecik+i -1-
b.+ i I/28/04

bileciK : Bir il adı. -1-
b.+ de I/93/60

biłeciK : bk bileciK -1-
b.+ Te I/93/59

bilvanis : Abidin Potoğlu çiftliğinin halk arasındaki adı. -4-
b. I/142/24

b. I/142/24

b. çitTi I/142/21

b. köü I/142/21, I/142/23

bolatlı : bk. polatlı -8-
b. can hasTānesine I/24/02

b.+ da I/12/22, I/12/48, I/133/36

b.+ dan I/18/46

b.+ ya I/133/47, I/134/42, I/24/69

bolu : Bir il adı. -4-
b. II/01/86

b. kız öğretmen okulunu I/35/55
b.+ ya II/23/134, II/23/140

bolü : bk. bolu -1-
b.+ da II/23/139

bosdannar : Bir çiftlik adı. -1-
b. çitlİ I/142/21

boşnā : <<Boşnağ+ı -1-
b.+ n I/156/61

boşnağ : Bosna'nın müslüman ahalisine verilen isim, Bosnalı. -6-
b. I/156/55, I/156/57

b.+ lāda I/66/23

b.+ lardan II/28/40

boşnağ : bk. boşnağ -1-
b. I/156/68

boşnağK : bk. boşnağ -2-
b. II/10/06
b.+ lar I/60/83

bozan : Bir belde adı. -9-
b. II/01/90, II/04/06, II/04/07, II/04/50

b. beldesi II/04/01

b. belediyəsi II/04/16

b.+ da II/04/34, II/30/33

b. köü II/02/40

bozān : bk. bozan -2-
b.+ da II/15/91

b.+ dan II/05/52

bozdā : Bozdağ, bir köy adı. -1-
b. köünden I/155/08

bozhan : bk. bozan -3-
b.+ mışdı II/04/05, II/04/06, II/04/50

bozüyüK : bk. bozüyüK -1-
b. I/30/49

bōzüy : bk. bozüyüK -1-
b.+ e I/52/65

bozüyüK : Bozüyük, bir ilçe adı. -1-
b.+ de I/30/15

bozüy : bk. bozüyüK -1-
b.+ e I/52/62

bozyük : bk. bozüyüK -1-
b.+ den II/20/34

bucā : <<Bucağ+a(ı) -2-
b. I/81/33

b.+ nı II/39/42

bucağ : Yukarı Ilıca köyünde bulunan bir mevki adı. -5-
b. I/81/29, I/81/31, I/81/32, I/81/33

bucāğ : bk. bucağ -1-
b. I/81/31

bucāK : bk. bucağ -1-
b. I/81/34

bulğar : Bir Slav halkı ve bu halkın soyundan olan kimse, Bulgaristanlı. -2-
b.+ lar I/74/35, I/74/36

bulğar : Bir Slav halkı ve bu halkın soyundan olan kimse, Bulgaristanlı. -2-
b.+ lar I/74/35, I/74/36

bulğaristan : bk. bulğaristan -2-
b.+ a II/06/64

bulgaristan

b.+ dan II/14/47

bulgaristan : Bir ülke adı. -9-

b. II/10/07, II/19/86

b.+ a II/19/87

b.+ da II/19/87

b.+ dan I/02/38, II/06/35, II/06/52, II/10/41

b.+ dān II/06/52

bulguluK : Bir çayır adı. -1-

b. çayırı I/117/23

burdur : Bir il adı. -1-

b. I/23/16

bursa : Bir il adı. -13-

b. I/132/10, I/132/11, I/44/22, I/54/43, I/64/54, I/92/53, II/02/09, II/29/103

b.+ da I/64/101, II/22/16

b.+ dan II/22/19

b.+ ya I/99/40

bursı : bk. bursa -1-

b.+ ya I/64/101

bursi : bk. bursa -3-

b.+ ye I/72/04, I/72/05

b.+ ye I/72/06

bursu : bk. bursa -7-

b.+ dan II/01/87, II/39/159, II/39/162

b.+ du II/39/161

b.+ ya II/28/05

b.+ yu II/05/44

buzluca : Bir köy adı. -1-

b.+ dan I/142/25

büyükyayla : Bir köy adı. -1-

b. I/92/24

C

can : Polatlı ilçesinde bir hastane adı. -1-

bolaTlı c. ̧asTānesine I/24/02

cevizli : Bir köy adı. -1-

c. I/89/08

ceylanpınar : Bir ilçe adı. -2-

c.+ a I/138/113

c.+ da I/138/111

ceylanPınar : bk. ceylanpınar -2-

c.+ a I/138/131

c.+ ı I/138/132

ciddi : Cidde, Suudi Arabistan'da bir il adı. -2-

c.+ ye I/24/31, I/24/34

cumhuriyet : Bir köy adı. -2-

c. I/149/07

c. kö_ünün I/149/55

cumhuriyet : bk. cumhuriyet -1-

c.+ iñ I/149/11

cumhūriyet : bk. cumhuriyet -2-

c. I/149/03, I/149/05

Ç

çaķmā : <<Çaķmak+a -1-

ç. I/140/29

çaķmak : Bir köy adı. -1-

ç. kö_ü I/15/02

çālan : Çağlan, bir köy adı. -1-

ç. I/73/58

çalca : Bir köy adı. -3-

ç. I/81/08, I/81/09

ç.+ dan I/102/23

çalcā : bk. çalca -1-

ç.+ dan I/81/09

çalcā : bk. çalca -1-

ç. I/81/08

çalcı : bk. çalca -1-

ç. kövü I/45/34

çalçı : bk. çalca -2-

ç. I/38/05

çalķarā : Çalkara, bir köy adı. -1-

ç. I/153/122

çalķayā : bk. çalkarā -2-

- ç.+ dan II/31/13, II/31/39
çambayırı : Bir mevki adı. -1-
 ç.+ ndan I/150/40
çanağkale : (İl adından) Bir savaş adı. -2-
 ç. harbinde I/24/49
 ç. harbinden I/68/18
çanağkalē : Çanakkale, bir il adı. -1-
 ç.+ de II/09/14
çanağkaleli : Çanakkale ilinden olan kimse. -1-
 ç.+ ymiş I/138/118
çanağKale : bk. çanağkale -2-
 ç. savaşının II/09/09
 ç. zaferinin II/09/11
çardak : Bir köy adı. -1-
 ç. I/45/34
çardaklı : Çardak köyünden olan kimse. -2-
 ç. I/39/55
 ç.+ lā I/39/55
çatçı : bk. çatÇığ -1-
 ç.+ ı II/01/86
çatÇığ : Çatacık, bir mevki adı. -3-
 ç. II/01/85, II/01/88
çatçıK : bk. çatÇığ -1-
 ç.+ dı II/01/85
çatıcık : bk. çatÇığ -1-
 ç. II/01/88
çavlim : Çavlum, bir köy adı. -2-
 ç.+ dan I/03/10, I/03/12
çayKoz : Bir köy adı. -1-
 ç. kö_ünden I/142/08
çayKozlu : Çaykoz köyünden olan kimse. -1-
 ç. I/142/11
çiftelē : bk. çifteler -1-
 ç.+ den I/158/54
çifteler : Bir ilçe adı. -3-
 ç. I/142/13
 ç.+ de I/89/27
 ç.+ in I/142/08
çiftınar : Bir köy adı. -1-
 ç. I/05/67
çorlu : Bir ilçe adı. -1-
 ç.+ da I/04/10
çuğur_ayvalı : Bir mevki adı. -1-
 ç.+ mışTı I/03/16
çuğurcu : Çukurca, bir köy adı. -1-
 ç.+ ya I/95/92
çuğurhisar : Çukurhisar, bir belde adı. -1-
 ç. I/150/06
çuğurtepe : Bir mevki adı. -1-
 ç. I/93/14
çuğurtepesi : bk. çukurtepe -1-
 ç. I/93/16
D
dācı : Dağcı, bir köy adı. -1-
 d. kö_ündü I/41/96
danni : Bir köy adı (Bilecik / Gökçeli köyünün eski adı). -3-
 d. I/28/04
 d. kövü I/28/05
darıbükü : Bir mevki adı. -6-
 d. I/81/40, I/81/45, I/81/50, I/81/51, I/81/52
darıbükü : bk. darıbükü -1-
 d. I/81/52
demuğrat : (Demokrat Parti'den eksiltme yoluyla) Bir siyasi parti adı. -2-
 d.+ ı I/64/121
denizli : Bir il adı. -1-
 d.+ de I/144/31
dereyalak : Bir köy adı. -1-
 d. kö_ü I/28/06
deyiş : Bir köy adı. -1-

deyişören

- d. köyü I/99/61
deyişören : Bir köy adı. -2-
d. I/99/62, I/99/70
dinē : <<Dinek+e -1-
d.+ e I/46/132
diñē : <<Dinek+e -3-
d. I/108/22
d.+ e I/46/131, I/46/132
dineK : Bir köy adı. -2-
d.+ den I/09/71
d. kö_ünden I/09/72
diñeK : bk dineK -7-
d. II/25/14
d.+ de I/113/09
d.+ den I/03/14, I/03/15
d.+ dēn II/13/39
d. kö_ünden II/25/17
d.+ tēn II/25/14
diyarbağır : Bir il adı. -2-
d. I/138/124
d.+ ı I/138/127
do_angāya : Doğankaya, bir köy adı. -1-
d. I/75/01
do_anşēr : Doğanşehir, bir köy adı. -1-
d.+ ine I/50/68
do_onōlu : Doğanöğlü, bir köy adı. -1-
d.+ nuñku I/10/119
do_ubayezit : bk. do_ubeyazıt -1-
d. II/02/93
do_ubeyazıt : Doğubeyazıt, bir ilçe adı. -4-
d.+ dan I/86/47, II/10/79
d.+ ı II/10/09
doğuz_ölül_ünüvesītesi : Dokuz Eylül Üniversitesi, bir üniversite adı. -1-
d.+ niñ I/56/07
doğubeyazıd : bk. do_ubeyazıt -1-
d. II/04/44
domya : Yalınkaya köyünün eski adı. -2-
d. II/16/11
d.+ da II/16/10
dōra : bk. dōray -1-
d. I/18/45
dōray : Doğray, bir köy adı. -2-
d. I/06/58, II/10/44
dōrun : Doğrun, bir köy adı. -1-
d.+ dan I/153/74
döver : Bir ilçe adı. -2-
d.+ den I/153/48, I/153/49
dudaş : Bir köy adı. -1-
d. II/17/16
dulqadiro_ulları : Dulkadiroğulları, bir beylik adı. -1-
d. I/68/24
dulğadiro_ulları : bk. dulqadiro_ulları -1-
d. I/68/13
dumlıca : Dumluca, bir köy adı. -1-
d. I/05/59
dutlu : Bir köy adı. -4-
d. I/81/12, I/81/13, I/81/14
d.+ ymuş I/81/14
dümreK : Bir köy adı. -6-
d. I/44/39
d.+ den I/124/04
d. kövü I/46/27
d.+ te I/46/27
dümreKli : Dümrek köyünden olan kimse. -3-
d.+ yin I/114/30, I/44/07
d.+ yiS I/44/10
düpler : Bir mevki adı. -3-
d. I/133/63, I/133/64
E
edirne : Bir il adı. -1-
e.+ de I/93/39

ège : Türkiye'nin batısında Ege denizi çevresindeki bölgenin adı. -1-

ē. I/23/16

elak : Bir yayla adı. -1-

e. yaylası I/23/50

elāk : bk. elak -1-

e. I/18/70

elazī : Elazığ, bir il adı. -1-

e. I/138/124

ēmeg : Emek, bir mahalle adı. -1-

ē. II/02/72

emirdā : Emirdağ, bir ilçe adı. -5-

e. I/40/71, I/68/25

e.+ dakileriyle I/68/22

e.+ ndan I/68/24

e.+ nın I/68/22

emirda_ı : bk. emirdā -1-

e.+ na I/124/46

emirda_ı : bk. emirdā -3-

e.+ ndan I/68/11, I/68/12, I/68/15

emirdāli : Emirdağlı, Emirdağ ilçesinden olan kimse. -3-

e. I/150/50, I/40/70

e.+ lā I/150/48

ērekle : Eyrekler, bir mevki adı. -4-

ē. I/81/04, I/81/05, I/81/06

ēreklē : bk. ērekle -1-

ē. I/81/05

ērekler : bk. ērekle -2-

ē.+ den I/81/08

ē.+ i I/81/08

erēli : Ereğli, bir ilçe adı. -1-

e.+ diydi I/50/65

ērenkōy : Erenköy, bir köy adı. -1-

ēr.+ e I/30/26

ermenē : (<<Ermenek+e) Bir ilçe adı. -1-

e. II/26/50

erten : Bir köy adı. -1-

e.+ de I/07/108

ertūrulgāzi : Ertuğrulgazi, bir mahalle adı. -1-

e.+ de I/11/35

ērzincan : Erzincan, bir il adı. -1-

ēr. I/50/26

esentepe : Bir mahalle adı. -1-

e.+ deydin I/71/77

esentēpe : bk. esentepe -2-

e.+ de I/71/75, I/71/77

esgişehir_illi : bk. eskişehirli -1-

e. I/65/23

esgişehir_ır : bk. eskişehir -1-

e.+ e I/68/71

esgişehir : bk. eskişehir -2-

e.+ den II/28/51

e.+ in I/86/60

eski soğça : Eski soğça, bir köy adı. -1-

e. I/79/11

esKibālā : Eskibağlar, bir mahalle adı. -1-

e. I/60/58

eskişehir_ır : bk. eskişehir -2-

e. I/76/80

e.+ e I/76/05

eskişehir : bk. eskişehir -1-

e. II/02/20

eskişehir_ır : bk. eskişehir -32-

e. I/111/27, I/139/15, I/156/37, I/30/49, I/64/53, I/92/52, II/04/65

e.+ de I/113/137, I/65/13, I/76/36, I/92/49, II/26/24, II/35/93

e.+ de II/26/39

e.+ dedik I/149/60

e.+ den I/38/31, I/68/19, II/23/141

e.+ di I/23/04, II/26/25, II/29/93

e.+ e I/129/56, I/143/81, I/27/69, I/46/98, II/06/77, II/23/140

e. hastānesi II/26/27

eskişē_īr

e. hastānesini II/26/27

e.+ i II/02/71, II/03/17

e.+ iñ I/03/09

eskişē_īr : bk. eskişehir -1-

e.+ e II/03/12

ēskiye_īr : bk. eskişehir -2-

ēs.+ dī II/02/96

ēs.+ di I/04/10

ēskişē_īr : bk. eskişehir -1-

ē.+ de I/39/12

eskiye_īrli : bk. eskişērli -1-

e. I/139/14

eskişehir : Bir il adı. -9-

e. I/16/49, I/32/54, I/44/39

e. çevrēsī II/06/15

e.+ de I/16/50

e.+ den I/16/03

e.+ e I/46/05

e.+ i I/16/49

e.+ iñ I/16/56

eskişehir : bk. eskişehir -2-

e.+ de I/107/25, II/34/29

ēskiye_īr : bk. eskişehir -1-

ē. I/03/80

esKışēli : bk. eskişērli -1-

e. I/65/23

eskiye_īr : bk. eskişehir -2-

e.+ den I/156/36

e.+ iye I/17/11

esKışēr : bk. eskişehir -116-

e. I/128/58, I/23/65, II/07/96, II/07/97

e.+ de I/01/67, I/01/95, I/03/77, I/08/109, I/102/30, I/107/25, I/107/36, I/112/44, I/113/62, I/113/64, I/113/69, I/113/70, I/120/32, I/122/81, I/122/82, I/127/38, I/137/09, I/137/23, I/137/50, I/143/05, I/143/81, I/147/36, I/147/37, I/149/60, I/149/67, I/15/14, I/153/84, I/156/18, I/156/21, I/156/31, I/158/37, I/158/39,

I/17/12, I/18/14, I/18/15, I/18/67, I/23/20, I/23/69, I/24/67, I/37/29, I/37/46, I/45/26, I/48/25, I/53/15, I/56/29, I/56/58, I/56/70, I/58/50, I/60/37, I/60/76, I/63/20, I/64/100, I/69/36, I/69/79, I/86/51, II/12/10, II/12/42, II/22/18, II/28/21, II/29/65

e.+ dēdi I/01/12

e.+ dēki I/113/113

e.+ delē I/158/54

e.+ deler I/137/22

e.+ deleridi I/137/22

e.+ den I/01/61, I/03/11, I/20/58, I/32/76, I/46/89, I/86/70, II/02/61

e.+ deydi I/113/113

e.+ deydilerdin I/137/48

e.+ deyin I/11/35

e.+ di I/01/38, II/17/68

e.+ dīn II/12/40

e.+ diyiz I/40/05

e. do_um hastānesindi II/07/145

e.+ e I/01/25, I/01/34, I/128/58, I/129/36, I/137/31, I/156/23, I/17/90, I/31/66, I/32/76, I/36/07, I/36/27, I/53/15, I/60/39, I/65/22, I/73/75, II/07/102, II/17/78, II/24/111, II/24/113, II/24/114, II/25/94, II/28/22

e.+ i II/39/129

e.+ ī II/10/69

e.+ in I/145/21

e.+ iñ I/01/85, I/03/77, I/120/35, I/137/10, I/69/45, II/04/33

eskiye_īr : bk. eskişehir -1-

e.+ den II/28/08

ēskiye_īr : bk. eskişehir -2-

ēs.+ de I/113/114, I/49/31

eskiye_īrli : Eskişehirli, Eskişehir ilinden olan kimse. -3-

e. I/60/72, I/72/22

e.+ sin II/34/49

eskişi_ir : bk. eskişehir -3-

e.+ deyim II/06/78

e.+ di II/06/76, II/06/79

esnaf sarayı : Bir alışveriş merkezi adı. -1-

e.+ nı II/39/144

esParK : Bir alışveriş merkezi adı. -1-

e.+ da II/39/116

essişēr : bk. eskişehir -2-

e.+ e II/19/113, II/19/92

essişeyir : bk. eskişehir -1-

e.+ de II/19/19

eşkişe_ir : bk. eskişehir -7-

e. I/121/122, I/121/124

e.+ de I/119/22, I/121/93

e.+ deki I/139/41

e.+ e I/104/12

e.+ in I/139/38

eşKişe_irli : bk. eskişērli -1-

e. I/139/15

eşkişēllī : bk. eskişērli -1-

e. I/35/27

eşkişēr : bk. eskişehir -32-

e. II/01/70, II/24/108

e.+ de I/124/46, I/126/33, I/138/28, I/139/57, I/35/28, I/55/31, I/55/33, I/66/22

e.+ dele I/66/28

e.+ delē I/33/127

e.+ deler I/06/15

e.+ den II/16/18, II/27/57, II/27/58, II/27/59

e.+ di II/01/56

e.+ e I/104/08, I/142/61, I/42/17, I/55/33, I/55/63, I/57/34, I/66/06, II/01/45, II/01/60, II/07/112, II/24/109, II/34/08

e.+ i II/01/69

ēşkişēr : bk. eskişehir -2-

ē.+ de I/37/29

ē.+ deki I/66/30

eşkişērli : bk. eskişērli -1-

e. II/27/57

eşşēr : bk. eskişehir -1-

e.+ e I/58/51

etemesut : Etimesgut, Bir ilçe adı. -1-

e.+ Ta I/149/47

eti : Bir şirket adı. -2-

e.+ de I/40/14, I/40/63

etibañk : Etibank, bir şirket adı. -1-

e. I/86/20

F

fethiye : Bir köy adı. -1-

f. I/92/23

fırınıñK : Bir kale adı. -1-

f. ğalesi II/02/12

fişneli : bk. fişnelik -1-

f.+ e I/156/20

fişnelik : Vişnelik, bir mahalle adı. -1-

f.+ Ten I/156/20

G

ğadiriñdere : Kadirindere, bir mevki adı. -3-

ğ. I/81/38, I/81/39, I/81/40

ğadiriñdēre : bk. ğadiriñdere -3-

ğ. I/81/37, I/81/39

ğ.+ dir I/81/37

ğalabā : <<Kalabak+a (bk. ğalabak) -1-

ğ. I/81/34

ğalabañk : Kalabak, bir köy adı. -1-

ğ. I/81/37

ğalebaşı : Kalebaşı, bir mevki adı. -2-

ğ. I/44/67

ğ.+ na I/44/66

ğallōn : bk. ğarrōn -1-

ğ. II/02/11

ğapğaya : bk. қаPıҚāya -2-

ğarâ_ören

ğ.+ da I/83/50

ğ.+ dan I/83/50

ğarâ_ören : bk. kara_ören -1-

ğ.+ de I/92/31

ğarabazar : Karapazar, bir köy adı. -1-

ğ. I/69/18

ğarabınar : Karapınar, bir köy adı. -2-

ğ. I/81/12

ğarabo_az : Karaboğaz, bir mevki adı. -1-

ğ. I/110/61

ğarabu_az : bk. ğarabo_az -1-

ğ. I/110/71

ğaraca : Karaca, bir köy adı. -1-

ğ. kö_üne I/110/66

ğaracâ_ören : bk. karacâ_ören -1-

ğ. I/142/12

ğaraca_ören : bk. karacâ_ören -2-

ğ. I/111/104

ğ. kö_ünde I/121/108

ğaracabey : Karacabey, bir ilçe adı. -1-

ğ.+ den I/32/53

ğaracağaya : Karacakaya, bir köy adı. -2-

ğ. I/124/01

ğ.+ nın I/124/13

ğaracağayâ : bk. ğaracağaya -1-

ğ. I/67/58

ğaracî_âmet : Karacaahmet, bir köy adı.

-1-

ğ. I/99/43

ğarage_ikli : bk. karageyikli -1-

ğ. kö_ü II/28/23

ğaragekli : bk. karageyikli -1-

ğ. II/25/18

ğarageyik : bk. karageyikli -2-

ğ. II/28/64, II/28/65

ğaragêyik : bk. karageyikli -2-

ğ. II/28/64, II/28/65

ğarageyikli : bk. karageyikli -1-

ğ. I/60/85

ğaragêyikli : bk. karageyikli -1-

ğ. II/28/61

ğaralannı : Karaalanlı, Karaalan köyünden olan kimse. -1-

ğ. I/69/51

ğarapınâr : bk. ğarabınar -1-

ğ. I/81/09

ğarasar : Karahisar, bir köy adı. -2-

ğ. kö_ünden I/17/17

ğ. kö_üne I/17/17

ğarayer : Karayer, bir mevki adı. -1-

ğ.+ dir I/81/20

ğarâyer : bk. ğarayer -1-

ğ. I/81/20

ğarca_ören : bk. karacâ_ören -1-

ğ.+ indin II/07/46

ğarıcı_örên : bk. karacâ_ören -1-

ğ. II/01/82

ğarķın : Karkın, bir köy adı. -5-

ğ. I/72/32

ğ.+ a I/117/08

ğ.+ dan I/72/33

ğ.+ ın I/117/10

ğ.+ nan I/117/09

ğarķınnı : Karkınlı, Karkın köyünden olan kimse. -2-

ğ.+ nar I/117/11

ğ.+ narı I/117/10

ğarrön : Bir kale adı. -1-

ğ. ğalisi II/02/11

ğarüren : bk. ğarrön -1-

ğ. ğalisi II/02/10

ğavacık : Kavacık, bir köy adı. -1-

ğ. kö_ünden I/140/03

ğavıncı : Kavuncu, bir köy adı. -3-

ğ. I/11/27

- ğ.+ da I/11/30
ğ. kö_ü I/11/29
ğavıncı : bk. gavıncı -1-
ğ. I/23/50
ğavuncu : bk. gavıncı -1-
ğ. I/22/41
ğayabelen : Kayabelen, bir köy adı. -1-
ğ. kö_ünden I/73/41
ğayakent : Kayakent, bir belde adı. -1-
ğ. I/120/05
ğayanı_üsdü : Kayanınüstü, bir mevki adı. -4-
ğ. I/81/21, I/81/22, I/81/23
ğ.+ nü I/81/21
ğayanı_üsTü : bk. gayanı_üsdü -1-
ğ. I/81/23
ğayı : Kayı, bir köy adı. -14-
ğ. I/159/06, I/161/09, II/14/19, II/25/22
ğ.+ dan II/14/18
ğ.+ da_ II/07/14
ğ. kö_ü I/155/92, II/25/19
ğ. kövünde I/159/07
ğ. köyünnen II/02/27
ğ.+ nı_ II/27/13
ğ.+ ya I/147/37
ğ.+ yı I/28/17
ğayılı : Kayı köyünden olan kimse. -1-
ğ. I/27/58
ğaymaz : bk. qaymaz -3-
ğ. fasillesi I/127/22, I/127/34, I/127/37
ğaymāz : bk. qaymaz -1-
ğ. II/28/03
ğayseli : bk. Kayserili -1-
ğ.+ ler I/120/11
ğayseri : bk. kayseri -1-
ğ.+ ye I/120/12
ğayserili : bk. Kayserili -7-
ğ. I/20/72
ğ.+ ler I/20/73, I/20/74
ğ.+ sin I/120/11
ğ.+ sı_ I/20/73
ğ.+ y_ı_ I/120/02
ğ.+ yiz I/20/72
gecek : Bir köy adı. -2-
g. I/17/09, I/25/10
ğecek : bk. geceek -1-
g. I/22/32
gecekli : Gecek köyünden olan kimse. -1-
g.+ yin I/18/01
gedin_ören : bk. gedik_öreni -1-
g.+ indimi_ıdı II/04/09
gedig_ören : bk. gedik_öreni -1-
g. mevkīsini II/04/49
gedig_öreni : bk. gedik_öreni -1-
g. II/04/10
gedik_öreni : Bir mevki adı. -1-
g. II/04/11
gemiş : Bir köy adı. -4-
g. I/86/26
gemliK : Bir ilçe adı. -2-
g.+ de I/132/10, I/132/11
gemni : Bir mevki adı. -1-
g. gāşı I/46/28
germeno_ulları : bk. germiyano_ulları -1-
g.+ nnan I/68/62
germiyano_ulları : Germiyanoğulları, bir beylik adı. -2-
g. I/68/16
g.+ nnı_ I/68/22
germiyano_ulları : bk. germiyano_ulları -1-
g.+ nın I/68/63
ğırқа : bk. kırқа -1-
ğ. I/71/80
ğırıkğale : Kırıkkale, bir il adı. -1-

ğırıĶġali

ğ.+ yi I/50/67

ğırıĶġali : bk. ġırıĶġale -1-

ğ.+ ye I/50/68

ğıziböklü : bk. kıızılöröklü -1-

ğ.+ nüñ I/52/62

ğızılêröklü : bk. kıızılöröklü -1-

ğ.+ lêr II/25/07

ğızılöröklü : bk. kıızılöröklü -2-

ğ. II/25/18

ğ.+ de II/25/12

ğızılabeleden : Kızılabeleden, bir köy adı. -1-

ğ. I/48/09

ğızılcaören : Kızılcaören, bir köy adı. -1-

ğ. I/06/58

ğızılcaören : bk. ġızılcaören -2-

ğ. I/03/13

ğ.+ ĩ II/39/129

ğızılcaören : bk. ġızılcaören -2-

ğ. I/03/11

ğ.+ den I/03/11

ğızılcaören : bk. ġızılcaören -1-

ğ. I/161/10

ğızılınêr : Kızılınler, bir köy adı. -1-

ğ. I/156/06

ğörcu : Korucu, bir köy adı. -3-

ğ. I/03/93

ğ.+ dan II/25/15, II/25/16

ğörculu : Koruculu, Korucu köyünden olan kimse. -2-

ğ.+ larıñ II/25/18, II/25/26

ğore : Kore, (Ülke adından) Bir savaş adı. -1-

ğ. harbî I/06/63

ğöşmat : Koşmat, bir köy adı (Yayıklı köyünün eski adı). -2-

ğ. I/05/23

ğ. kövü II/01/22

ğoyunalı : bk. koyunaılı -1-

ğ. I/46/18

ğoyunalı : bk. koyunaılı -1-

ğ.+ nda II/29/55

ğoyunāılı : bk. koyunaılı -1-

ğ. I/64/116

ğoyunāılı : bk. koyunaılı -1-

ğ.+ nda I/64/133

ğozacı : Kozağacı, bir köy adı. -2-

ğ.+ nda I/140/61

ğ.+ ndan I/140/62

ğozacını : Kozağacılı, Kozağacı köyünden olan kimse. -1-

ğ.+ ymış I/140/62

ğozlu : Kozlu, bir köy adı. -1-

ğ.+ nuñ I/60/86

ğözlü : bk. gözlü -1-

ğ. I/34/02

ğözlulu : Kozlulu, Kozlu köyünden olan kimse. -2-

ğ. I/60/80, I/60/81

ğöççeayva : bk. gökçüayva -1-

ğ.+ nıñkı I/10/117

ğökbāçe : Gökbağçe, bir köy adı. -1-

ğ. I/92/26

ğökce : bk. gökçe -1-

ğ. I/81/42

ğökceğuyulu : Gökçekuyulu, Gökçekuyu köyünden olan kimse. -1-

ğ. I/26/06

ğökcüayva : bk. gökçüayva -1-

ğ. I/03/15

ğökçe : Bir mevki adı. -2-

ğ. I/81/40, I/81/41

ğökçekısıĶ : Bir köy adı. -1-

ğ. I/156/67

ğökçigayı : bk. gökçükaya -1-

ğ. baracı II/09/25

ğökçükaya : Bir baraj adı. -1-

g. barajından II/10/32

gökçüKaya : bk. gökçükaya -1-

g. baracını II/10/31

gökçü_ayva : Gökçeayva, bir köy adı. -2-

g. I/03/17

g.+ da I/03/93

gökmeydan : Bir mahalle adı. -1-

g.+ da I/127/53

gölcü : bk. gölcüK -1-

g.+ e I/123/07

gölcüK : Bir ilçe adı. -1-

g.+ de I/123/04

gönüK : Göynük, bir ilçe adı. -1-

g.+ de II/26/22

gözeler : Bir köy adı. -2-

g. I/45/20, I/60/86

gözeler : bk. gözeler -2-

g. I/56/15, I/56/16

gözelêrli : Gözelerli, Gözeler köyünden olan kimse. -1-

g. I/60/81

ğumludere : Kumludere, bir mevki adı. -1-

ğ. I/81/36

ğumluderê : bk. ğumludere -1-

ğ. I/81/37

ğumluderê : bk. ğumludere -1-

ğ. I/81/34

ğüzören : Kuzören, bir köy adı. -5-

ğ. I/18/80

ğ.+ de I/140/16

ğ.+ den I/18/78

ğ.+ denim I/18/77

ğ.+ e I/18/71

ğuzü_ören : bk. ğüzören -1-

ğ.+ de I/140/16

güce : Bir köy adı. -2-

g. II/25/15

g. kō II/25/13

güce : bk. güce -1-

g. I/03/93

gülçer : Gülşehir, bir köy adı. -1-

g. I/124/46

gümüşkonak : Bir belde adı. -3-

g. I/20/09

g.+ da I/17/18

gümüşkonağ : bk. gümüşkonak -1-

g. I/20/09

gümüşket : Gümüşkent, bir belde adı. -1-

g. I/20/09

gündüzler : Gündüzler, bir köy adı. -1-

g. I/161/10

günyüzü : Bir ilçe adı. -7-

g.+ nden I/140/23, I/17/18

g.+ ne I/18/25, I/23/49, I/25/46

g.+ nü I/140/08

g.+ nün I/140/03

güreş : Bir köy adı. -5-

g. I/46/16, I/46/17, I/46/21, II/23/152

g.+ in II/23/149

gürêş : bk. güreş -1-

g. I/64/116

gürle_ik : Gürleyik, bir köy adı. -1-

g. kövü II/26/01

gürleyi : <<Gürleyik+i (bk. gürle_ik) -2-

g.+ ı II/26/19, II/26/53

güvemci : Bir köy adı. -1-

g.+ de I/135/27

H

halıba_ı : Halıbağı, bir köy adı. -1-

h.+ na I/05/26

halibā : bk. halıba_ı -1-

h. I/05/25

halk parti : bk. halk partisi -1-

h.+ li II/28/53

halk partisi

halk partisi : Cumhuriyet Halk Partisi, bir siyasi parti adı. -1-

h. II/28/09

halk partisi : bk. halk partisi -1-

h. I/64/120

hamamkaraḥisar : Bir köy adı. -1-

h. kö_ünden I/116/02

hamamkaraḥisar : bk. hamamkaraḥisar -1-

h. I/122/33

hamamgāraḥisar : bk. hamamkaraḥisar -1-

h.+ ī II/28/03

hamamyolu : Bir cadde adı. -1-

h.+ na I/145/62

hamzaköyü : Hamzaköyü, bir köy adı. -1-

h. I/159/31

han : Bir ilçe adı. -1-

h.+ da I/27/64

hantalya : bk. antalya -1-

h.+ da I/112/43

harhar : (Harharkaya'dan eksiltme ile) Bir şelale adı. -2-

h. I/81/56, I/81/57

harhargāya : Harharkaya, bir şelale adı. -2-

h. I/81/56, I/81/58

harhargāya : bk. harhargāya -1-

h. I/81/59

hatuncuḳ : Bir köy adı. -3-

h. I/122/09, I/122/11

hatuncuḲ : bk. hatuncuḳ -2-

h. I/122/09, I/122/10

hava_ikmal : Bir şirket adı. -2-

h.+ de I/129/35

h.+ den II/20/34

haymana : Bir ilçe adı. -1-

h. I/68/12

haymanā : bk. haymana -1-

h.+ ya I/11/42

hema : Bir market adı. -2-

h. I/143/81

h.+ da I/143/80

hindisTan : Bir ülke adı. -1-

h. cevizi II/39/77

holanta : Bir köy adı (Kayakent köyünün eski adı). -1-

h.+ dan I/17/18

hōrtu : Hortu, bir köy adı (Nasrettin Hoca köyünün eski adı). -1-

h. I/66/40

hortulu : Hortu köyünden olan kimse. -1-

h. I/134/16

huzur : Bir mahalle adı. -1-

h. ma_allesindeyiz I/40/05

I

ılıca : Bir köy adı. -2-

1. I/69/61

1. verince I/69/61

ılıcaıyı kebir : Ilıca köyünün eski adı. -1-

1. I/69/59

ısdanbul : bk. istanbul -2-

1.+ a I/27/68

ıstambul : bk. istanbul -2-

1.+ a I/65/22

1.+ da I/65/13

ıstambul : bk. istanbul -4-

1.+ da I/58/50, I/87/26

1.+ dalar I/87/24

1.+ dan II/20/03

ıstanbıl : bk. istanbul -1-

1.+ a I/66/50

ıstanbul : bk. istanbul -3-

1.+ a I/52/59, I/66/47

1.+ da I/74/46

İ

ibikseydi : Bir köy adı. -1-

- i. I/117/04
iç_anadolu : Türkiye’de bir bölge adı. -1-
 i. I/44/41
İdemir : İğdemir, bir köy adı. -2-
 ĩ. I/99/42, I/99/43
ikipınar : Bir köy adı. -2-
 i. I/05/65, I/05/69
iKiPınar : bk. ikipınar -1-
 i. I/05/67
ikizafer : Bir köy adı. -1-
 i.+ iñ I/60/80
ikizaferli : İkizafer köyünden olan kimse. -1-
 i.+ yin I/60/15
iller bankası : Bir kamu kurumu adı. -1-
 i.+ nın I/72/22
imikler : Bir köy adı. -3-
 i. I/06/56, I/06/59, I/06/68
ines : Bir han adı. -2-
 i. hanı I/145/56, I/145/57
inesar : bk. inhisar -1-
 i. belediyesi I/153/122
inönü : bk. inönü -1-
 i. I/66/35
inönü : Bir ilçe adı. -4-
 i. I/92/38
 i.+ di II/39/161
 i.+ dü II/39/161
 i. mevkî I/92/38
İran : Bir ülke adı. -3-
 ĩ. I/14/75
isdanbul : bk. istanbul -1-
 i.+ dan I/56/55
iskişehir : bk. eskişehir -1-
 i. II/06/15
İsparta : Isparta, bir il adı. -1-
 í. I/23/16
isra_jil : Bir ülke adı. -2-
 i. I/14/20
 i.+ i I/14/21
İstambul : bk. istanbul -2-
 i.+ da I/72/19, II/26/39
isTambul : bk. istanbul -9-
 i. I/03/80, I/64/54
 i.+ a I/03/87
 i.+ da I/78/21, II/26/08, II/26/37, II/32/120
 i.+ dı II/26/24
 i.+ u I/03/88
İstambul : bk. istanbul -1-
 í.+ a I/03/75
İstambul : bk. istanbul -1-
 ĩ.+ dan I/07/74
İstambul : bk. istanbul -1-
 i.+ a II/26/42
İstanbul : Bir il adı. -6-
 i. I/61/13
 i.+ a I/56/53
 i.+ da I/102/30, I/56/29, I/56/52
 i.+ dan I/56/51
isTikÁlÁl : Bir mahalle adı. -1-
 i. mállesi II/04/02
istikÁlba_ı : bk. istiklalbağı -1-
 i. I/108/04
isTikÁlbağı : İstiklalbağı, bir köy adı. -2-
 i. I/142/09
 i. kōlü I/142/08
İsuzi : Bir otomobil markası. -1-
 í.+ lā II/26/43
italyan : İtalya halkından veya bu halkın soyundan gelen kimse. -1-
 i. II/09/37
iyidemir : bk. İdemir -1-
 i. I/99/43
izmir : Bir il adı. -13-

kadıncuğ

i. I/56/07, I/95/111, I/95/96

i.+ de I/102/30, I/33/134, I/52/84, I/65/13, I/95/96

i.+ diyin I/52/87

i.+ e I/03/98, I/95/95

i.+ iñ I/95/113

K

kadıncuğ : Kadıncık, bir köy adı. -1-

k. I/122/09

kaPıKāya : Kapıkaya, bir köy adı. -1-

k. yaylası II/37/03

kara_ören : Bir köy adı. -1-

k. kövü I/92/03

karaçay : Kuzey Kayfasya'da yaşayan bir Türk topluluğu veya bu topluluktan olan kimse. -1-

k. çerkeSi I/07/106

karacā_ören : Karacaören, bir köy adı. -1-

k. kö_ünde I/111/03

karageyikli : Bir köy adı. -1-

k. köyünde II/13/52

karas : Bir il adı. -2-

k. II/10/08

k.+ dan I/23/14

kārs : bk. kars -1-

k.+ a II/23/145

karşıyağa : Bir mevki adı. -2-

k. I/122/17

k.+ da I/122/17

kava : <<Kavak+a -2-

k.+ a I/46/43, I/46/45

kavā : <<Kavak+a -1-

k.+ a I/46/133

Kavağ : bk. kavağ -1-

Ḳ. I/127/13

Kavāğ : bk. kavağ -1-

Ḳ. I/64/116

kavağ : Bir köy adı. -7-

k. kıromda I/46/56

k. kıromdı II/23/11

k.+ dan I/46/91

k. mivāk II/23/153

k.+ Ta I/46/45

k.+ tan I/46/133

k.+ Tın I/60/33

qaymaz : Bir köy adı. -1-

k.+ da I/04/08

qaymazlı : Kaymaz köyünden olan kimse. -1-

k.+ yız I/127/01

qayseri : Bir il adı. -1-

k.+ ye I/111/122

Ḳayserili : Kayseri ilinden olan kimse. -1-

Ḳ.+ ler I/20/76

kendili : Bir ören yeri adı. -4-

k. şehri II/04/11, II/04/49

k. şehri II/04/48, II/04/49

kepeni : bk. kepenni -1-

k.+ ydim I/128/28

kepenni : Kepenli, Kepen köyünden olan kimse. -2-

k.+ ye I/128/28

kepenñi : : bk. kepenni -1-

k.+ ler I/142/56

kesgin : bk. keskin -1-

k.+ e I/159/31

keskin : Bir köy adı. -1-

k.+ deler I/60/76

kınık : Bir köy adı. -1-

k. I/129/01

kıırğa : Bir belde adı. -1-

k. yatı meKdebine I/93/35

kıırkı : bk. kırğa -1-

k.+ ya I/107/53

kıırşe_jir : Kırşehir, bir il adı. -2-

k.+ den I/86/48

kızılboruklü : Bir köy adı. -1-
k.+ leri II/25/26

kilise beleğ : Bir köy adı. -1-
k. II/23/167

kirazlı : Bir kevkı adı. -1-
k. I/81/60

kirāzlı : bk. kirazlı -1-
k. I/81/59

koçaşlı : Koçaş köyünden olan kimse. -1-
k.+ yın I/130/08

konya : Bir il adı. -5-
k. II/10/80, II/24/45, II/24/46
k.+ da I/12/41
k.+ dan I/95/62

konyá : bk. konya -1-
k.+ dá I/72/18

konyâ : bk. konya -1-
k.+ dān I/03/97

konyalı : Konya ilinden olan kimse. -2-
k. II/14/11

kordon boyu : Bir mevki adı. -1-
k.+ na I/95/112

koştas : Koçtaş, bir şirket adı. -1-
k.+ daymışımış I/127/54

koyun_alı : bk. koyuna_ılı -1-
k. I/46/21

koyuna_ılı : Koyunağılı, bir köy adı. -3-
k. II/23/153
k.+ ndağı II/23/165
k.+ nıñ II/23/167

koyuna_ılı : bk. koyuna_ılı -1-
k. II/23/152

koyunālı : bk. koyuna_ılı -2-
k. II/23/157
k.+ nıñ I/64/113

kölün : Köln, Almanya'da bir il adı. -1-
k.+ de II/29/17

kömür_ocağları : Bir mevki adı. -1-
k. I/81/03

köşğ : Köşk, bir köy adı. -1-
k.+ ü II/26/06

kötāya : bk. kütahya -2-
k. I/79/08
k.+ da I/147/36

kötāyalı : Kütahyalı, Kütahya ilinden olan kimse. -1-
k.+ lā I/77/21

Qumludere : Bir mevki adı. -1-
Q. I/81/35

kurtşeyh : Bir köy adı. -1-
k. kö_ü I/132/01

kurtuluş : Bir mahalle adı. -1-
k.+ da I/129/37

küldüren : bk. küldüren -1-
k. I/149/25

küldüren : Bir mevki adı. -3-
k. I/149/25
k. mevkisinden I/149/25
k. mevkisinden I/149/24

kümbet : Bir köy adı. -4-
k. I/92/09, I/92/25
k.+ de I/92/34
k. kövü I/92/10

küpeliler : Bir şirket adı. -1-
k.+ de I/122/82

kütahya : Bir il adı. -4-
k.+ da I/17/11
k.+ dan I/03/97, I/09/81, I/09/82

kütahyâ : bk. kütahya -1-
k.+ ya I/17/12

kütāhya : bk. kütahya -4-
k.+ da I/09/81
k.+ dan I/31/58, I/31/60

kütaya : bk. kütahya -1-

kütāya

k.+ da I/137/16

kütāya : bk. kütahya -5-

k. I/79/06, I/79/10, I/93/13

k.+ dan I/68/16, II/19/42

L

İaçınlı : Laçın köyünden olan kimse. -1-

İ.+ lâ II/30/47

latünci : Latince, bu dille olan, bu dille yazılan. -1-

l. II/02/17

lütfiye : Bir köy adı. -4-

l. I/60/83, I/60/84

l. kövü I/60/82

lütfiyi : bk. lütfiye -1-

l. I/60/84

M

māden : Bir köy adı. -1-

m. I/64/115

mahmudiye : Bir ilçe adı. -1-

m.+ de I/89/27

malatya : Bir il adı. -1-

m.+ nı I/50/67

malatyalı : Malatya ilinden olan kimse. -2-

m. I/149/17

malatyı : bk. malatya -2-

m.+ ya I/50/67

mālic : Mihaliççık, bir ilçe adı. -13-

m.+ a I/40/52, I/41/68, I/52/03, I/53/45,
II/01/73, II/14/87

m.+ ı II/01/78, II/24/110, II/24/111,
II/24/113

m.+ ı I/52/03, II/28/08

mālic : bk. mālic -1-

m.+ dan II/28/40

mālş : bk. mālic -11-

m. II/07/04, II/07/46, II/28/60

m.+ da I/53/78, I/57/45, II/14/86

m.+ dan I/126/63, I/46/80

m.+ dı II/14/74

m.+ tan I/45/55

m.+ Tan II/07/46

mālic : bk. mālic -1-

m.+ a I/43/09

māmıdıya : bk. mahmudiye -1-

m.+ da I/88/21

māmıtaşarı : Mahmuthisar, bir köy adı. -3-

m. I/45/35

m.+ nda I/45/36

m.+ nı I/45/38

māmıtaşarlı : Mahmuthisarlı, Mahmuthisar köyünden olan kimse. -1-

m. I/45/41

māmıdıyi : bk. mahmudiye -1-

m.+ de I/122/57

manisa : Bir il adı. -1-

m.+ da I/52/84

maraş : Kahramanmaraş, bir il adı. -3-

m. I/68/13

m.+ da I/68/14

marğı : Bir maden şirketi adı. -2-

m. I/161/10

m. mādende I/161/21

medini : Medine, Suudi Arabistan'da bir il adı. -2-

m.+ ye I/24/30, I/24/34

medyamarket : Bir şirket adı. -1-

m.+ Te II/39/116

mekki : Mekke, Suudi Arabistan'da bir il adı. -2-

m.+ ye I/24/31, I/24/34

melemen : Menemen, bir köy adı (Doğankaya köyünün eski adı). -2-

m. I/75/01

m.+ di I/75/02

meleşik : Meşelik (göçüşme yoluya), Bir mahalle adı. -1-

m.+ dēydi I/71/77

mercan : Bir köy adı. -2-

m. kövü I/24/18

m. yāri I/23/48

merÇan : bk. mercan -1-

m. I/24/18

mersin : Bir il adı. -3-

m.+ de I/122/84, II/26/22

m.+ e I/139/08

mete_a : Maden Teknik Arama (kısaltma yoluyla), Bir kamu kurumu adı. -2-

m.+ da I/64/04

m.+ dan I/64/39

meylikahar : bk. beyliğaır -1-

m. I/122/74

mezaracı : Bir köy adı. -1-

m. I/28/05

mısır : Bir ülke adı. -1-

m.+ dı II/07/70

mi_alıcı : bk. mālıc -1-

m.+ yā II/32/31

mi_alıç : bk. mālıc -1-

m.+ ıı II/21/63

mi_alıççı : bk. mālıc -2-

m.+ a I/49/64

m.+ ıı I/34/02

mi_alıççık : bk. mālıc -2-

m. I/35/03, I/46/40

mi_alıçı : bk. mālıc -2-

m.+ a I/49/62, II/23/35

mi_alıçık : bk. mālıc -3-

m. II/21/89

m.+ tan I/46/42, I/49/66

mi_alıçıklı : bk. mihaliççiKlı -1-

m. I/60/86

mi_alıçık : bk. mālıc -1-

m. ğazāsının II/28/59

mi_alıçı : <<Mihaliççık+ı -1-

m.+ ıı I/09/71

mihalgāzi : Bir ilçe adı. -1-

m.+ ye I/32/13

mihālġazili : Mihalgazi ilçesinden olan kimse. -1-

m. II/19/27

mihalicık : bk. mālıc -1-

m. II/13/53

mihaliçÇı : bk. mālıc -1-

m.+ ā I/46/133

mihālīçÇıK : bk. mālıc -1-

m. I/44/39

mihaliççiKlı : Mihaliççık ilçesinden olan kimse. -1-

m.+ yın I/52/02

mihaliçı : bk. mālıc -2-

m.+ a I/35/10, I/35/63

mihaliçık : bk. mālıc -1-

m.+ da I/59/01

mi_halişşık : bk. mālıc -1-

m.+ dan I/14/48

mihaliçık : bk. mālıc -1-

m.+ Tan II/30/79

mināre deresi : Bir mevki adı. -3-

m. I/68/66, I/68/67, I/68/74

mudunu : Mudurnu, bir ilçe adı. -1-

m. II/26/22

musa_özü : bk. musa_özü -1-

m. I/156/06

musa_özü : Bir mesire yeri adı. -1-

m. I/156/67

mülk : Bir köy adı. -1-

m. köyünden I/134/08

N

nallı_an : bk. nallıhan -3-

nallıhan

n.+ a II/24/113

n.+ ı II/24/111, II/24/112

nallıhan : Bir ilçe adı. -5-

n. I/09/69, II/21/89, II/24/108

n.+ a I/43/09

n.+ ı II/24/109

narlı : Bir köy adı. -1-

n. I/55/45

narlı : bk. narlı -1-

n. I/64/115

nevşeẖilli : bk. nevşeẖirli -1-

n.+ sin I/145/22

nevşeẖir : Nevşehir, bir il adı. -3-

n. I/138/107, I/35/27, I/61/19

nevşeẖirli : Nevşehirli, Nevşehir ilinden olan kimse. -2-

n. I/61/18

n.+ sin I/53/51

nevşeẖir : bk. nevşeẖir -1-

n. I/35/27

nevşeẖir : bk. nevşeẖir -1-

n. I/111/121

nevşeẖir : bk. nevşeẖir -1-

n. I/40/08

nevşeẖirli : bk. nevşeẖirli -1-

n. I/124/19

nevşeẖir : bk. nevşeẖir -2-

n. II/24/45, II/24/46

ṉide : Niğde. -2-

n. I/61/18

ṉidi : bk. ṉide -2-

n.+ den II/08/100

ṉumune : Bir hastane adı. -1-

ṉ. hastānisine I/42/18

O

obruğ : Obruk, bir köy adı. -3-

o. I/56/09, I/56/14

odunbazarı : bk. odunpazarı -7-

o. I/86/60

o. evleri I/149/66

o.+ nda I/06/106, I/86/60

o.+ ndakına I/06/109

o.+ ndakī I/06/102

o.+ nın I/06/99

odunpazarı : Bir ilçe adı. -6-

o. I/153/84, I/156/19, I/68/19

o.+ na I/153/86, II/19/97

o.+ nda I/156/19

oğuz : XI. yüzyılda Harezm bölgesinde toplu olarak yaşayan ve daha sonra batıya doğru göç ederek bugünkü Türkmən, Azerbaycan, Gagavuz ve Türkiye Türklerinin aslını oluşturan büyük bir Türk boyu ve bu boydan olan kimse. -1-

o. türklerinin I/11/15

ōḵcu : bk. oḵcu -1-

ō. I/06/58

oḵcu : Bir köy adı. -1-

o.+ ya I/04/52

onvat : Onvak, bir hastane adı. -1-

o. hastānesiynen II/29/14

orbuğ : bk. obruğ -2-

o. I/39/65

o.+ da I/60/88

ōrdu : Ordu ili. -3-

ō.+ dan II/23/132

ō.+ nın II/23/135

orğānizē : Organize sanayi bölgesi. -1-

o.+ ye I/149/33

ōrğānizē : bk. organizē -1-

ō.+ yē I/149/34

orhangāzi : Bir mahalle adı. -1-

o.+ de I/54/43

osmanğāzi : bk. osmanğāzi üniversitesi -1-

o.+ ye I/17/31

osmanğāzi üniversītesi : Osmangazi Üniversitesi, bir üniversite adı. -1-

o. I/48/78

osmanğāzi ünüvesTe : bk. osmanğāzi üniversītesi -1-

o. I/156/19

osmanğāzi ünüvēstesi : bk. osmanğāzi üniversītesi -1-

o. II/02/99

osmaniye : Bir köy adı. -2-

o. I/28/04

o. kövü I/28/05

osmanlı : Osman Gazi tarafından 1299 yılında Anadolu'da kurulup I. Dünya Savaşı'ndan sonra yıkılan ve birçok devleti hükmü altına alarak Asya, Avrupa, Afrika kıtalarında çok geniş bir alanda altı yüz yirmi üç yıl hüküm süren büyük Türk devleti. -2-

o. II/02/27

o.+ nıñ II/02/26

osmannı : bk. osmanlı -7-

o. I/152/70, I/68/68, II/23/154, II/23/156, II/39/144

otluğ : Bir köy adı. -1-

o. kövü II/30/04

oTluğ : bk. otluğ -2-

o. II/01/81

oTunpazarı : bk. odunpazarı -1-

o.+ nda II/19/107

oynes : Oynaş, bir köy adı. -4-

o. I/93/17

o.+ ē I/93/17

Ö

ömerköv : Ömerköy, bir köy adı. -1-

ö. I/57/06

örenciğ : bk. örencik -4-

ö.+ e I/83/50, I/83/66, I/83/67, I/83/70

örencik : Bir köy adı. -4-

ö.+ de I/83/37

ö.+ den I/83/70

ö.+ Te I/83/10

ö.+ Teydi I/83/67

öre : Eğriöz, bir köy adı. -1-

ö.+ den I/153/74

özden : Bir köy adı. -4-

ö.+ de II/06/49

ö.+ di II/06/53

ö. kövünden II/17/13

ö.+ ne II/06/47

özdēn : bk. özden -1-

ö. I/139/31

özdeng : bk. özden -1-

ö.+ e II/06/06

özdeng : bk. özden -1-

ö.+ di II/06/04

özdeñ : bk. özden -1-

ö.+ den II/06/45

P

paşabahÇe : Bir şirket adı. -1-

p. I/60/77

pīnarburu : Bir mevki adı. -1-

p. I/81/02

polatlı : Bir ilçe adı. -17-

p. I/16/54, I/16/55, I/16/60, I/46/22, II/10/45

p.+ da I/111/118, I/117/42, I/141/02, I/143/80, I/95/64

P.+ da I/125/50

p.+ dan I/117/50, I/20/12

p.+ dı II/09/19

p.+ nın I/18/71

p.+ ya I/11/42, I/142/61

polatlı : bk. polatlı -1-

p. I/64/53

polatlılı : Polatlı ilçesinden olan kimse. -1-

pomağ

p.+ yin I/23/26

pomağ : Bulgaristan, Batı Trakya ve Doğu Makedonya'da yaşayan müslüman topluluk. -1-

p. II/19/90

porsuğ : Porsuk, bir akarsu adı. -2-

p. I/01/84

potölu : Potoğlu, bir çiftlik adı. -1-

p. çitli I/142/23

R

reşādiye : Bir cami adı. -1-

r. Çāmisi I/156/38

S

sadıkbağ : bk. sadıkbağı -1-

s. köünden I/137/02

sadıkbağı : Bir köy adı. -2-

s. köü I/105/02, I/105/03

sağarı : bk. sağarya¹ -17-

s. I/11/28, I/11/74, I/14/05, I/18/07, I/18/45, I/24/42, I/66/14

s. boyunda I/23/48

s.+ dan I/18/07, II/09/61

s.+ nın I/24/41

s.+ ya I/11/73, I/11/75

sağarılı : Sakarı bölgesinden olan kimse. -1-

s. II/30/46

sağarya : 1. Bir akarsu adı. -9-

s. I/95/68, I/95/69, I/95/71, I/95/73

s.+ da I/85/25

s.+ ya I/95/65, I/95/66

2. Bir baraj adı. -12-

s. barajı I/56/19

3. Bir cadde adı. -12-

s. caddesine I/86/11

4. Bir maden adı. -12-

s. mādeni II/17/66

sağarya : bk. sağarya¹ -1-

s. nehrini I/142/24

sanTığözü : Sandıközü, bir köy adı. -1-

s. I/71/80

saracık : bk. saracıK -2-

s. I/86/25, I/86/27

saracıK : Saraycık, bir köy adı. -3-

s. I/86/26, I/86/27

s.+ da I/86/23

sarar İmam haTib : Sarar İmam Hatip

Lisesi, bir lise adı. -1-

s.+ ini I/24/26

sarāy : Bir köy adı. -1-

s. I/64/115

sáráy : bk. sarāy -1-

s. I/58/04

sárayköyü : Bir köy adı. -1-

s. I/58/04

sarayören : Bir köy adı. -3-

s. I/99/66, I/99/70, I/99/71

saráyören : bk. sarayören -1-

s. I/75/02

sarecık : bk. saracıK -1-

s. I/86/26

sarıbayır : Bir kışla adı. -1-

s. I/93/14

sarıcağaya : bk. sarıcığaya -1-

s.+ ya I/83/47

sarıcağaya : bk. sarıcıKaya -2-

s. II/35/61

s.+ da II/35/58

sarıcağaya : bk. sarıcıKaya -1-

s.+ nın I/83/77

sarıcıkaya : bk. sarıcıKaya -1-

s.+ da II/38/19

sarıcığaya : bk. sarıcıKaya -2-

s.+ yı II/18/21

sarıcığaya : bk. sarıcıKaya -2-

s.+ da II/35/93

s.+ dalā II/07/108

sarıcıKaya : Sarıcakaya, bir ilçe adı. -3-

s.+ da yapıyola II/37/82

s.+ dan II/37/114, II/37/116

sarıcıKayı : bk. sarıcıKaya -1-

s.+ dan II/38/25

sarıçıkaıy : bk. sarıcıKaya -1-

s.+ dñ II/30/47

sarıgamiş : Sarıkamış, bir ilçe adı. -5-

s. I/57/52, I/57/53, II/10/08

s.+ a I/57/53

s.+ da I/57/51

sarıgavā : bk. sarıgâvağ -1-

s.+ nan I/117/36

sarıgâvağ : Sarıkavak, bir köy adı. -3-

s. I/117/51, I/117/52

sarıgavaK : bk. sarıgâvağ -1-

s.+ dan I/124/02

sarıgavaklı : Sarıkavaklı, Sarıkavak köyünden olan kimse. -1-

s.+ yın I/124/03

sarıgaya : bk. sarıKaya -1-

s.+ yı II/18/21

sarıgayalı : Sarıkayalı, Sarıkaya köyünden olan kimse. -1-

s. I/82/09

sarıhan : Bir köy adı. -1-

s.+ da I/91/50

sarıKaya : Bir köy adı. -1-

s.+ yá II/18/03

sarıyar : Bir baraj adı. -6-

s. baracı II/24/103, II/24/99

s. baracınâ II/24/100

s. baracını I/50/65, II/24/100

s.+ i II/24/103

sarıyár : bk. sarıyar -3-

s. I/09/68

s. baracı I/64/46

s.+ da I/09/03

sarıyár : bk. sarıyar -1-

s.+ dan I/64/49

sarıyer : bk. sarıyar -3-

s. baracı I/39/43

s. barajı I/39/42

sasā : Bir köy adı. -1-

s. II/01/82

saTıkba : bk. sadıkbağı -1-

s.+ na I/108/22

savaštepe : Bir ilçe adı. -1-

s. I/15/67

sazağ : bk. sazağ -1-

s.+ da I/47/04

sazağ : Bir köy adı. -1-

s. I/47/05

sazaK : bk. sazağ -1-

s. I/47/17

Sekeriŷā : Zekeriya, bir köy adı. -1-

S. kövümüz I/49/11

seki : Bir köy adı. -8-

s. I/46/51, I/61/03

s.+ den I/46/91, I/53/08

s. kövünden I/46/54

s.+ niñ I/53/55

s.+ yē I/46/133

seki_ören : Bir köy adı. -5-

s. I/149/05, I/61/04

s.+ di I/149/05

s.+ iñ I/149/55

s. köyü I/149/06

seki_ören : bk. seki_ören -5-

s. I/149/63

s.+ de I/149/03

s.+ den II/23/27, II/23/33

sekören

sekören : bk. seki_ören -3-

s. II/23/35

s.+ e I/41/16

s. köğünden II/23/27

sêkôrên : bk. seki_ören -1-

s. I/64/115

selçuklu : XI. yüzyılda Orta Asya'da devlet ve imparatorluk kuran, çoğunluğunu Oğuzların oluşturduğu bir soy ve bu soyun kurduğu, XI. yüzyıldan XIII. yüzyılın sonuna kadar egemen olmuş bir Türk devleti. -2-

s. I/95/16

s. türklerinin I/11/15

sepetçi : Bir köy adı. -2-

s. I/161/10

s.+ ye II/39/128

sêtğazi : bk. seytğazi -1-

s.+ da I/89/27

setğazi : bk. seytğāzi -1-

s.+ de I/90/74

setğāzi : bk. seytğāzi -2-

s. I/87/47

s.+ de I/90/24

seviş : Sevinç, bir köy adı. -2-

s. kö_ü I/03/10

s. kö_ünün I/03/12

seydiğazi : bk. seytğāzi -2-

s.+ dan I/87/44

s.+ nı I/96/69

seydiğazi : bk. seytğāzi -1-

s. I/70/84

seyitğāzi : Bir ilçe adı. -3-

s. I/32/14, I/71/79

s.+ de I/93/38

sêytğazi : bk. seytğāzi -1-

s. I/96/90

sı_ırcı : Sığırcı, bir köy adı. -1-

s.+ a I/142/25

sînni bâbı : bk. sünnü bobu -1-

s.+ yı II/05/23

si_irt : Bir il adı. -1-

s.+ de II/12/48

silbā : bk. isTiklālbağı -3-

s.+ nı I/108/20

s.+ nı I/108/38

s. vermedi I/108/54

silbā_ı : bk. isTiklālbağı -1-

s. I/108/23

silibān : bk. isTiklālbağı -1-

s. I/17/50

siPsin : Bir kasaba adı (Afyonkarahisar / Çayırbağ kasabasının eski adı). -2-

s. I/99/42, I/99/43

sîrisar : bk. sivrihisar -1-

s.+ da I/15/14

sitanbul : bk. istanbul -1-

s.+ dan I/60/77

sivereg : bk. siverek -1-

s. ilçesi I/138/127

sivereK : Bir ilçe adı. -1-

s.+ de I/138/126

sivrisāfî : bk. sivrisarlı -1-

s. I/48/62

sivrihisar : Bir ilçe adı. -1-

s. I/139/15

sivrili : Bir kale adı. -1-

s. ğalisi II/02/12

sivrisā : bk. sivrihisar -1-

s.+ da I/139/18

sivrisar : bk. sivrihisar -49-

s. I/110/01, I/111/06, I/67/17, I/67/56

s.+ a I/06/56, I/123/19, I/124/03, I/139/59, I/143/58, I/143/66, I/143/75, I/16/48, I/16/59, I/23/47, I/66/40

- s.+ da I/105/17, I/106/16, I/107/35, I/107/74, I/110/09, I/112/08, I/112/11, I/113/113, I/113/114, I/113/64, I/124/19, I/124/46, I/129/29, I/129/30, I/133/23, I/134/16, I/138/19, I/139/15, I/15/56
- s.+ dā I/138/28
- s.+ dalar I/143/05
- s.+ dan I/129/32, I/130/47, I/133/39, I/143/47, I/21/79
- s.+ ı I/104/08, I/16/48
- s.+ ıḡ I/105/36, I/129/61, I/133/55, I/14/05, I/67/58, II/28/04
- sivrisar** : bk. sivrihisar -1-
- s.+ ıḡ I/105/02
- sivrisār** : bk. sivrihisar -1-
- s. I/32/14
- sivrisarlı** : Sivrihisarlı, Sivrihisar ilçesinden olan kimse. -1-
- s. I/45/23
- sivrisārlı** : bk. sivrisarlı -1-
- s. II/19/43
- sivrisārlı** : bk. sivrisarlı -1-
- s.+ ydī I/44/16
- somaḳ** : Yukarı Ilıca köyünde bir mevki adı. -1-
- s. I/81/67
- somāk** : bk. somaḳ -1-
- s. I/81/67
- sorḡun** : bk sorḡun -1-
- s. sacı I/44/86
- sorḳun** : Bir köy adı. -9-
- s. I/03/47
- s.+ da II/21/50
- s.+ dan I/03/16, I/03/19, I/03/47
- s. köylü I/50/14
- s.+ nāda II/32/109
- s.+ nādın II/32/109
- s. sacı I/40/59
- sörḳun** : bk. sorḳun -1-
- s. I/81/46
- sorḳunnu** : Sorkunlu, Sorkun köyünden olan kimse. -1-
- s.+ yun I/62/02
- sö_üdü_ü** : Söğütönü, bir köy adı. -1-
- s.+ ne I/159/31
- sö_ütçig** : Söğütçük, bir köy adı. -1-
- s.+ den II/06/46
- sökören** : bk. seki_ören -1-
- s. köyü I/64/50
- su_ışleri** : Devlet su işleri. -1-
- s.+ nde I/95/04
- suluḡareş** : Sulukaraağaç, bir köy adı. -1-
- s.+ dan I/153/74
- suriye** : Bir ülke adı. -1-
- s.+ den I/138/112
- suriyeli** : Suriye ülkesinden olan kimse. -1-
- s. I/108/23
- süleymāniye** : Bir köy adı. -1-
- s. I/07/110
- sünnü bobu** : Bir tekke adı. -6-
- s. II/05/23, II/05/25, II/05/26
- s.+ ymuş II/05/27
- s.+ yu II/05/28
- sünTiken** : Sündiken, bir dağ adı. -1-
- s. dālarınıḡ etēndēyīS II/30/11
- süPüren** : Süpüren, bir köy adı. -1-
- s.+ den I/145/45
- Ş**
- şuhut** : Bir ilçe adı. -2-
- ş.+ u I/73/41
- T**
- taḳḡalı** : Takkalı, bir mahalle adı. -1-
- t. II/02/72
- taḳḡalī** : bk. taḳḡalı -1-
- t. II/02/72
- taḳmaḳ** : Bir köy adı. -1-

tağmağ

- t. I/156/04
- tağmağ** : bk. tağmağ -1-
- t. köyü I/156/08
- tağmağ** : bk. tağmağ -3-
- t. I/156/01, I/156/02
- tağmağ** : ETİ şirketine bağlı bir fabrikanın adı. -1-
- t.+ da I/40/14
- Tağmağ** : Danişment, bir köy adı. -1-
- T.+ i II/39/129
- tağmağlı** : Tatarcıklı, Tatarcık köyünden olan kimse. -2-
- t.+ yım I/63/02
- tağmağlı** : Bir köfteci dükkanının adı. -1-
- t.+ de II/23/203
- tağmağ** : Bir ilçe adı. -2-
- t.+ dan II/10/78, II/10/79
- tağmağlı** : Bir ilçe adı. -1-
- t.+ da I/143/05
- tağmağlı** : bk. tağmağlı -1-
- t.+ da I/143/80
- tağ** : (kısaltma) Türkiye Elektrik Kurumu. -3-
- t. kurumu II/09/52
- t.+ den II/09/53
- t.+ i II/09/64
- tağmağlı** : Bir köy adı. -1-
- t. I/158/22
- tağmağlı** : Bir ilçe adı. -1-
- t.+ nın I/86/63
- tağmağlı** : Bir televizyon kanalı adı. -1-
- t.+ de II/03/15
- tağmağ** : Türkiye'nin Avrupa'da bulunan topraklarının bulunduğu bölgeye verilen ad. -1-
- t. II/10/88
- tağmağ** : (kısaltma) Toplu Konut İdaresi Başkanlığı. -1-
- t.+ deymiş I/44/73
- tağmağ** : bk. tağmağ -1-
- t. I/145/89
- tağmağ** : bk. tağmağ -3-
- t. I/145/21
- t.+ dan I/145/21
- tağmağlı** : Bir ilçe adı. -1-
- t.+ da I/33/134
- tağmağ** : bk. tağmağ -2-
- t. evlëndi II/29/12
- t. evlünde II/29/14
- tağmağlı** : Bir il adı. -1-
- t.+ ne I/138/121
- tağmağlı** : bk. tağmağlı -1-
- t. kōden I/17/02
- tağmağlı** : Bir mevki adı. -2-
- t. I/92/37
- t. mevkisi I/92/39
- tağmağlı** : 1. Bir ülke adı. -6-
- t.+ de I/138/115, I/56/69
- t.+ nın I/95/88
- t.+ ye II/19/89
- t.+ yi I/14/22, I/92/26
2. Bir gazete adı. -1-
- t. ğaStesinde I/60/38
- tağmağlı** : bk. tağmağlı -1-
- t.+ de I/08/112
- tağmağlı** : bk. tağmağlı -2-
- t.+ ye I/144/07, I/144/11
- tağmağlı** : Bir dağ adı. -1-
- t. dālānda I/75/36
- Tağmağ** : Düzköy, bir köy adı. -1-
- T.+ lēne I/83/67
- Tağmağ** : bk. Tağmağ -2-
- T.+ nden I/83/74
- T.+ ne I/83/44
- Tağmağ** : bk. Tağmağ -1-

T.+ ne I/83/48

U

ulu_önder : Bir mahalle adı. -2-

u. I/86/62

u. mallesi I/86/62

uluçayır : Bir köy adı. -1-

u. I/156/67

ulus : Bir ilçe adı. -1-

u.+ uñ II/03/79

urfa : Bir il adı. -8-

u. I/138/124, II/04/44, II/10/80

u.+ da I/138/111

u.+ dan I/138/109, I/138/110, II/10/79

u.+ nıñ I/138/127

urfā : bk. urfa -1-

u.+ dan II/04/44

urfi : bk. urfa -1-

u.+ ya I/138/130

uşbaşlı : bk. üşbaşlı -1-

u. kö_ü I/110/43

uyuShāmam : Uyuzhamam, bir köy adı. -1-

u. I/01/76

uyuShamamı : bk. uyuShāmam -1-

u. I/01/83

uzunköPrü : Bir ilçe adı. -1-

u. I/147/17

Ü

ümüt sālñk : Ümit Sağlık Merkezi, bir hastane adı. -1-

ü.+ da II/22/18

üşbaşlı : Üçbaşlı, bir köy adı. -3-

ü. I/65/05

ü. köylü I/65/04

ü.+ yı I/65/06

üşsarey : Üçsaray, bir köy adı. -1-

ü.+ de I/87/119

Y

yaKağayı : bk. yaķaķayı -1-

y. I/161/09

yaķaķayı : Bir köy adı. -1-

y. I/161/09

yalak_Kırı : Bir mevki adı. -1-

y. II/30/42

yalımğaya : bk. yalımķaya -1-

y. II/26/51

yalımğayı : bk. yalımķaya -1-

y.+ dan II/26/05

yalımķaya : Bir köy adı. -4-

y. II/16/10, II/16/11, II/32/31

yalımķayā : bk. yalımķaya -1-

y. II/32/31

yalınğiran : Bir mevki adı. -1-

y. depösunu II/30/40

yalınlı : Bir köy adı. -1-

y. II/14/13

yalınlı : bk. yalınlı -5-

y. I/34/71, II/14/15

y.+ ya II/14/15

y.+ yā II/14/24

yapıldā : <<Yapılđak+a -3-

y. I/95/11

y.+ η I/95/119, I/95/121

yapılđağ : bk. yapıldak -2-

y.+ ıñ I/95/120, I/95/122

yapıldak : Bir köy adı. -2-

y. I/102/01

yapıldak : bk. yapıldak -1-

y. I/92/34

yapılđaK : bk. yapıldak -1-

y. I/92/25

yarbasan : Bir köy adı. -1-

y. I/92/25

yārı : Yağrı, bir köy adı. -1-

yāslan

- y. köyüne I/22/31
- yāslan** : Bir köy adı (Lütfiye köyünün halk arasındaki adı). -2-
- y. I/60/84
- y. + de I/60/82
- yāslannı** : Yaslanlı, Yaslan köyünden olan kimse. -1-
- y. I/60/82
- yatağ yeri** : Bir mevki adı. -2-
- y. yeri I/81/15, I/81/16
- yaylıbaşı** : Yaylıbaşı, bir mevki adı. -1-
- y.+ nda I/50/26
- yazılı** : Bir köy adı. -1-
- y.+ ya I/27/21
- yazır** : Yazır, bir köy adı. -1-
- y. II/28/03
- yedile** : Yediler, bir mahalle adı. -1-
- y.+ de II/29/66
- yenice** : Yenice, bir baraj adı. -1-
- y. barajından II/09/79
- yenidoğan** : Bir köy adı. -1-
- y. kövü I/23/47
- yeniyürd** : bk. yeniyürT -1-
- y.+ á I/03/67
- yeniyürT** : Yeniyurt, bir köy adı. -1-
- y. I/03/80
- yeñi sovça** : Yeni Sofça, bir köy adı. -1-
- y. I/79/11
- yeñibazar** : Yenipazar, bir ilçe adı. -2-
- y. I/158/22
- y.+ da I/158/22
- yeñidöğän** : Yenidoğan, bir köy adı. -1-
- y.+ da I/140/13
- yeñişehir** : Yenişehir, bir ilçe adı. -1-
- y. I/32/54
- yeşil bursa** : (Halk etimolojisi) Yalın köyünün eski adı olarak geçmektedir. -1-
- y. II/14/14
- yeşilçay** : Bir mandıra şirketinin adı. -1-
- y. mandırası I/149/46
- yeşildepe** : bk. yeşiltepe -1-
- y. köyü I/93/49
- yeşilkö** : bk. yeşilköy -1-
- y.+ de I/121/95
- yeşilköy** : Bir köy adı. -2-
- y. I/142/35
- y.+ de I/121/95
- yeşiltepe** : Bir köy adı. -1-
- y.+ de I/153/84
- yılannı** : bk. yalınlı -1-
- y.+ dan II/14/15
- yıldıztepe** : Bir mahalle adı. -1-
- y.+ de I/86/13
- yimpaş** : Bir şirket adı. -1-
- y.+ ın I/127/54
- yirmi_altı** : Kanal Yirmi Altı, Eskişehir’de yerel bir televizyon kanalı adı. -1-
- ğanal y.+ ya I/91/82
- yoğarı_ılıca** : bk. yuğarı_ılıcı -1-
- y. I/69/61
- yönisemre** : bk. yunusemre -2-
- y. I/06/127
- y.+ dekī I/06/127
- yönusemre** : bk. yunusemre -2-
- y. I/66/49
- y.+ deydiK I/66/47
- yoğat** : Bir il adı. -3-
- y. I/111/117, II/05/35
- y.+ ı I/138/108
- yoğatlı** : Yozgat ilinden olan kimse. -2-
- y. I/87/23, I/87/24
- yuğarı_ılıcı** : Bir köy adı. -1-
- y. kövündən II/03/83
- yumağlıcı** : Bir mevki adı. -1-
- y. II/01/82

yūnusemre : bk. yunusemre -1-
y.+ de I/93/39

yunusemre : Bir köy adı. -2-
y. I/02/45

y.+ den I/35/48

yunusemri : bk. yunusemre -1-
y.+ ye I/35/47

yunusémre : bk. yunusemre -3-
y. I/41/03

y.+ niñ I/41/03, I/41/79

Z

zeykölü : Zeyköylü, Zeyköy köyünden
olan kimse. -1-

z.+ yün I/144/06

zonguldā : bk. zonguldağ -1-

z.+ a II/26/42

zonguldağ : Zonguldak, bil il adı. -1-

z. I/50/65

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Manavlar, uzun zamandır yerleşik hayatı benimsemiş, daha çok Anadolu'nun kuzeybatısında yaşayan, kendilerini “yerli” olarak tanıtan bir Oğuz topluluğudur. Eskişehir ilinde yaşayan yerleşik toplulukların en büyüğünü de Manavlar oluşturmaktadır. Eskişehir ilinde Manavların nüfusun çoğunluğunu oluşturdukları 191 kırsal yerleşim yerinden ses ve görüntü kayıt cihazları yardımıyla derlenen 200 metin çeviri yazı işaretleri kullanılarak yazıya aktarılmış; elde edilen metinlerin ses bilgisi incelemesi yapılmış; bu metinlerde geçen bütün sözcüklerin eş adlılık, çok adlılık, çok anlamlılık vb. anlam bilimsel ölçütler de göz önünde bulundurularak tanımları verilmiş; bağlamsal sözlüğü ile birlikte alfabetik ve gramatikal dizin oluşturulmuştur.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında EİMA'da tespit edilebilen, bu ağız tasvir edici genel özellikler şunlardır:

1. EİMA iki alt ağız bölgesine ayrılmıştır. I. alt ağız bölgesinde; son seste /A/ ve /I/ sesleri yaygın olarak korunuyorken, II. alt ağız bölgesinde; son seste /A/>/I/, /I/>/A/ değişimleri görülür.

/A/>/I/: sulımı<<sulama (II/04/22), beyliğovıyı<<beylikovaya (II/04/81), dokuzdı<dokuzda (II/23/02), işinci<<içince (II/35/65) vd.

/I/>/A/: suya<suyu (II/21/56), çaya<çayı (II/29/39), başa<başı (II/37/25), geline<gelini (II/34/74) vd.

I. alt ağız bölgesinde “i-” yardımcı eyleminin öğrenilen geçmiş zaman üçüncü kişi çekimlerinde yalnızca -{mI⁴şTI⁴} biçimi görülüyorken II. alt ağız bölgesinde -{mI⁴şTI⁴} biçiminin yanında eskicil -{mI⁴şTI⁴K} biçimi de görülür. I. alt ağız bölgesinde -{kAn} ulaç biçim biriminin bu biçiminin yanında -{kAnA} biçimi de görülüyorken II. alt ağız bölgesinde yalnızca -{kAn} biçimi görülür.

-{mI⁴şTI⁴}: varmıştı (I/1/87), (II/23/153), yokmuştu (I/136/29), (II/19/102) vd.

-{mI⁴şTI⁴K}: varımışTıK (II/30/23), yokmuşTuK (II/10/47) vd.

-{kAn}: yaparkān (I/52/96), çıkarkān (II/22/32) giderken (I/6/109), (II/23/32) vd.

-{kAnA}: yıkanmışkāna (I/94/50) giderkene (I/11/60) vd.

I. alt ağız bölgesinde “tevekkeli değil” anlamındaki “zere” ve “zerem” sözcükleri ile “ayakkabı” anlamındaki “yemen” (yemeni) ve “babuç” (pabuç) sözcükleri kullanılmaktayken II. alt ağız bölgesinde bu sözcüklere rastlanılmamıştır.

zere (I/10/42), zerem (I/144/76)

yemen<<yemenī (I/08/118), babuç<<pāpūş (I/144/37)

2. EİMA’da ölçünlü ünlülerin yanında [ā], [á], [â], [ã], [ê], [í], [î], [ï], [ó], [ô], [ö], [ú] ölçün dışı ünlüleri de görülür. Bunlardan [ā] (1197), [á] (642), [î] (640), [ô] (510) ve [ú] (280) sık görülürken, [ó] (193), [ö] (188), [ï] (168), [ã] (149), [ê] (132) [î] (60) ve [â] (49) daha seyrek görülür. Bu ünlüler dışında, EİMA’da, ÖTT’de bulunmayan ancak yaygınlığı diğer lehçe ve ağızlara göre değişkenlik gösteren [ê] ünlüsü (4542) de görülür.

3. EİMA’da ölçünlü ünsüzlerin yanında [b], [ç], [d], /f/, [g], [ğ], [h], [K], [k], [k], [í], [ń], [P], [f], [r], [S], [Ş], [T], [t], [v], [‘] ölçün dışı ünsüzleri de görülür. Bunlardan [T] (3533), [K] (2905), [K] (2005), [í] (1671), [S] (1605) ve [P] (871) sık görülürken, [ç] (412), [F] (273), [b] (156), [k] (124), [h] (86), [v] (51), [‘] (47), [r] (12), [g] (9), [k] (9), [ń] (8), [f] (8), [t] (8), [d] (4), ve [‘] (34) daha seyrek görülür. Bu ünsüzler dışında, EİMA’da, ÖTT’de bulunmayan ancak yaygınlığı diğer lehçe ve ağızlara göre değişkenlik gösteren [ŋ] ünsüzü (8005) de görülür.

4. ÖTT’de bulunmayan birincil uzun ünlü örnekleri EİMA’da görülür. Bununla birlikte erime, büzülme, derilme, ünlü kaynaşması ve ünsüz düşmesi gibi ses olaylarına bağlı olarak ortaya çıkan ikincil uzun ünlüler de yaygın şekilde kullanılmaktadır.

āz (I/03/23), tāş (I/120/52), vērđi (I/27/16), ōn (I/10/81), yōk (I/02/13), dōn (I/47/56), sūT (II/25/28) vd.

yūsek<<yūsek (II/33/51), tōm<<tohum (II/38/16), bildī<<bildiği (II/07/06), kōparatifi<<kooperatif (II/04/21) vd.

5. EİMA’da bazı alıntı sözcüklerde ÖTT’de olduğu gibi birincil uzun ünlüler kaybolarak normal süreli söylendiği örnekler görülürken bazı örneklerde ÖTT’de korunan birincil uzun ünlüler normal süreli ünlüye dönmüştür.

selam (I/80/66), rahat (II/29/78), beyaz (II/37/125) vd.

şikāyet<şikāyet (I/69/69), fatiha<fātiha (I/91/09), razı<rāzı (II/19/82) vd.

6. EİMA’da [ŋ] sesi kök, taban ve eklerde büyük ölçüde korunmuştur. Ayrıca /n/ sesi bazı sözcüklerde ve biçim birimlerinde [ŋ] sesine örneksenir. Eylem çekimlerinde adıl kökenli ikinci tekil ve çoğul kişi eklerinde bulunan /n/ sesinin iyelik kökenli biçim birimlerinde bulunan [ŋ] sesine örneksendiği örnekler sıkça görülür.

en (I/03/70), gördün (I/61/16), öñümü (II/39/91) vd.

nasısıñız (I/07/01), nerilisiñ (I/63/47), ıslaTırsıñ (II/39/48) vd.

7. EİMA'da damak uyumu ilerleyici benzeşme yoluyla, gerileyici benzeşme yoluyla olmak, iki yönlü benzeşme yoluyla ve iki yönden benzeşme yoluyla ileri durumdadır. ÖTT'de damak uyumunu bozduğu görülen +{ki}, +{leyin}, -(I⁴)yor} ve +{(y)ile} biçim birimlerinin EİMA'da damak uyumuna giren örnekleri görülür. EİMA'da i- ana yardımcı eylemi, -(y)i-ver- yardımcı eylemi ve "ki" bağlacı/pekiştiricisi kendinden önce gelen sözcükteki ünlülerin etkisiyle yaygın olarak damak uyumuna girmektedir.

kirez<kiraz (I/158/60), patıska<patıska (I/77/02), barabar<<beraber (I/90/54), tansıyon<tansiyon (II/29/78) vd.

8. EİMA'da dudak uyumu ilerleyici benzeşme yoluyla Türkçe ve alıntı sözcüklerin kök ve tabanlarında ve biçim birimlerde ÖTT'ye göre ileri durumdadır. Bu uyumun iki yönlü benzeşme yoluyla bir örneğine rastlanmışken gerileyici benzeşme yoluyla örneğine rastlanmamıştır.

çamır<çamur (I/139/35), dokdur<<doktor (I/63/09) vd.

9. EİMA'da kök ve tabanlarda Türkçe ve alıntı sözcüklerde dudak uyumsuzluğu örnekleri bulunmaktadır. Biçim birimlerde ETT'de uyum dışı olup ÖTT'de dudak uyumuna girdiği görülen bazı biçim birimlerin EİMA'da da ETT'deki gibi uyuma girmeyen örnekleri vardır. I. alt ağız grubu metinlerinde de kısmen görülmekle birlikte II. alt ağız grubunu oluşturan karakteristik özellik olan son sesteki daralmalar sonucunda dudak uyumunun bozulduğu görülür.

ğabuK<kabuk (II/24/87), olur mı (I/110/62), odı<oda (II/09/43) vd.

10. EİMA'da kök ve tabanlar ile kimi biçim birimlerde ön, iç ve son seste daralma ileri durumdadır. Daraltıcı ünsüzler (/c/, /ç/, /n/, /s/, /ş/, /y/) komşuluğunda daralma başta olmak üzere vurgusuz orta hece ünlüsünün daralması, sözcük sonunda vurgusuzluk nedeniyle daralma, ünlü benzeşmesi nedeniyle daralma ve kişiye bağlı daralma EİMA'da karşılaşılan daralmanın sebepleri- dir.

biçerdüver<<biçerdöver (I/74/53), ğardış<<karındaş (I/80/58), dediği<- dedeyi (II/22/43) vd.

11. Sözcük kök ve tabanlarının son sesi ile yönelme ve bulunma biçim birimleri başta olmak üzere biçim birimlerin son sesinde gerçekleşen daralmalar II. alt ağız bölgesi için karakteristiktir.

özdendi<özdende (II/06/53), yabancıyı<yabancıya (II/19/33) vd.

12. EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerde ön sıradan art sıraya geçme ve art sıradan ön sıraya geçme şeklinde gerçekleşen sıra değiştirme örnekleri bulunmaktadır.

öyün<<oyun (I/26/40), Kış_ıçın<<kış için (II/21/94) vd.

13. EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerde ünsüz uyumsuzluğu ileri durumdadır. Alıntı sözcüklerin kaynak dildeki uyum dışı biçimlerinin EİMA'da korunduğu örnekler de görülür.

hatdā<hattā (I/35/55), işgici<<içkici (I/70/84) vd.

14. EİMA'da ön seste ve iç seste ünlü türemesi görülmektedir. Türeyen ünlüler genellikle düz-dar ünlülerdir ve sözcükle bir bağları yoktur. Ön seste /l/, /r/ ve /ş/ ünsüzleriyle başlayan alıntı sözcüklerde /ı/-, /i/-, /ö/-, /ü/- ünlüleri türeyorken iç seste alıntı sözcüklerde /a/-, /e/-, /ı/-, /i/-, /u/-, /ü/- ünlüleri, sınırlı sayıda Türkçe sözcükte ise /ı/-, /i/-, /u/-, /ü/- ünlüleri türemiştir.

işey<şey (I/31/48), ürüzgār<<rüzgār (I/130/14), îfāzım<lāzım (II/33/50) vd.

kilometire<kilometre (I/142/38), cümeleye<<cumle (I/145/23), êkişitidi-yodu<<ekşit- (II/15/84), titirer<titre- (I/137/28), havulu<havlu (I/114/07) vd.

15. EİMA'da iç seste ve son seste ünlü düşmesi görülmekte olup ön seste bir düşme örneği tespit edilmiştir. İç seste Türkçe ve alıntı sözcüklerde vurgusuz orta hece konumundaki ünlüler; son seste Türkçe sözcüklerde vurgusuzluk nedeniyle, Türkçe ve alıntı sözcüklerde sözcüğün son sesindeki ünlüye benzeyen bir ünlü ile başlayan sözcüğe ulanması sonucu ve seyrek olarak belirtme durum eki almış ünlü ile biten sözcüklerde son sesteki dar ünlüler yerine sıfır biçim birim (Ø) kullanılması sonucu ünlüler düşer. İç ve son seste düştüğü tespit edilen ünlüler genellikle düz-dar ünlülerdir.

sıcak<ısıcak (II/11/66), iyce<iyice (II/37/64), dışar<dışarı (I/36/40), çarşafın<çarşafını (I/33/48) vd.

16. EİMA'da çok sayıda geçişme örneği bulunmaktadır.

noIceK<<ne olacak (I/03/04), ortōkūldan<<orta okūldan (II/07/28), havālanına<<hava alanına (II/19/98), ik_üş<<iki üç (II/24/20) vd.

17. EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste tamamlanmış (art zamanlı, ETT'de olmuş bitmiş) ve eş zamanlı, EİMA'da devam etmekte olan ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme ileri durumdadır; ÖTT'de ötümlüleşip EİMA'da ötümsüz biçimin korunduğu örnekler de mevcutken ÖTT'de ötümsüz kalan bazı ünsüzlerin EİMA'da ötümlüleştiği görülmektedir.

güvercin<<kögürçgün (I/132/59), nice<<neçe (I/01/46) vd.

cıplağ<<çıplak (I/43/28), kücücüg<<küçücük (I/111/20), çeg_elini<çek elini (I/132/71) vd.

18. EİMA'da ön seste, iç seste ve son seste tamamlanmış (art zamanlı, ETT'de olmuş bitmiş) ve eş zamanlı, EİMA'da devam etmekte olan ötümsüzleşme ve yarı ötümsüzleşme ileri durumdadır; ÖTT'de ötümsüzleşip EİMA'da ötümlü biçimin korunduğu örnekler de mevcutken ÖTT'de ötümlü kalan bazı ünsüzlerin EİMA'da ötümsüzleştiği görülmektedir.

pek<bek (I/01/64), gebereceK<<keber- (I/64/08), iStiSen<<izde- “iste-” (II/19/167) vd.

tefter<defter (I/35/60), tenÇiride<<tencerede (I/98/90), temmus<<temmüz (II/30/16) vd.

19. EİMA'da /b/, /ç/, /h/, [h], /k/, [k], /m/, /t/, /v/, /y/, /z/ ünsüz düşmesi örnekleri görülür.

ep<hep (I/21/56), apceñ<yap- (I/71/42), assubay<astubay (I/119/22), rasgele<rastgele (II/38/51), civci<civciv (I/35/37), ğı<<kız (I/158/50) vd.

20. EİMA'da ilk hecede çok sayıda örnekte; iç ve son seste sınırlı sayıda örnekte erime olayı gerçekleşmiştir.

yuka<yufka (I/09/63), dūme<<düğme (I/11/91), anātarı<<anahtar (II/28/45) vd.

21. EİMA'da çok sayıda sözcükte yutulmaya rastlanır.

mēremet<<merhamet (I/05/48), ānatma<<anlat- (I/109/45), radō<<radio (I/138/12) vd.

22. EİMA'da büyük çoğunluğu alıntı sözcüklerde olmak üzere sınırlı sayıda Türkçe sözcükte, ikiz ünsüzlerden birinin kaybolması yoluyla “ünsüz tekleşmesi” örneği görülür.

sıhıyalar<<sıhhiye (I/48/67), ğıvetli<< kuvvetli (I/72/50), millet<millet (II/35/75), bolu<<bolluk (II/01/22) vd.

23. EİMA'da ön seste /g/, [ğ], /h/, /v/, /y/; iç seste /c/, /h/, /n/, /r/, /t/, /v/, /y/; son seste /n/, /v/, /y/ ünsüzlerinin türediği “ünsüz türemesi” örnekleri görülür.

haz<az (I/40/22), voturuz<otur- (I/113/76), yēsgiden<<eskiden (II/22/65) vd.

tecāvcüz<<tecāvuz (I/24/52), hāneyidik<hāne idik” (II/21/32), murtfaK<<mutfağ (II/33/20) vd.

iyin<iyi (I/74/25), veyay<<veyā (I/60/63), dahāy<<daha (I/41/37) vd.

24. EİMA'da kök ve tabanlarda, ekleşme yoluyla ve ulama yoluyla görülen ilerleyici, gerileyici ve uzak benzeşme olayları görülürken -mv- > -mm-, -ñl- / -nl- > -nn- / -ñn- ilerleyici tam benzeşmesi, -rl- > -ll- / -ÍÍ-, -zs- > -ss- gerileyici tam benzeşmesi ve -l-n/ > -n-n/ uzak benzeşmesi ileri durumdadır.

inancım_mar<<inancım var (I/06/123), billikde<<birlikte (I/55/14), zor-nan<<zor ilen (I/67/53) vd.

25. EİMA'da, yuvarlak ünlüler komşuluğundaki ünsüzlerle dudak ünsüzleri yanında bulunan ünsüzlerin boğumlanma noktaları bakımından dudak ünsüzüne dönüşmesi sonucu görülen dudaksıllaşma ileri durumdadır.

yümüşek<<yüksek (I/45/14), ğavum<<ğavun (I/01/61), sovan<soğan (II/32/55) vd.

26. EİMA'da damaksıllaşma ve dip damaksıllaşma sınırlı sayıda sözcükte görülürken ön damaksıllaşma, art damaksıllaşma örnekleri daha yaygındır. Yine sınırlı sayıda örnekte gırtlak sesi olmayan bir sesin gırtlak patlayıcısına dönüştüğü görülmektedir.

sivrişalıı<<sivrihisarlı (I/48/62), lıfa<lira (I/75/28) vd.

ğavurlar (I/24/52), kāmıl<kāmīl (I/46/72) vd.

27. EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerde ön seste, iç seste ve son seste çok sayıda örnekte sızıcılışma ve akıcılışma yoluyla süreklileşme görülmektedir. Ön seste /b>[b], iç seste /b>[b], /ç>/ş/, /k/, [k]>/ğ/, [k]>[h], son seste /ç>/ş/, [k]>/ğ/, [k]>[h]~h/ sızıcılışma örnekleri ve iç seste /ğ>/y/, /k~k>(/g~ğ>/ğ)>/y/ akıcılışma örnekleri en yaygın olanlarıdır.

boş<boş (I/100/05), oğul<oğul (I/78/37), duvağ<açılır<duvak açılır (I/26/46) vd.

merdi<ver- (I/25/47), eyvence<eğvence (I/26/21), göy<<gök (I/96/15) vd.

28. EİMA'da ön seste ve iç seste çok sayıda süreksizleşme örneği varken son seste sınırlı sayıda örnek bulunmaktadır.

cenatör<<jeneratör (I/64/73), sobbetlê<sohbet (I/28/33), tesbik<<tespih (I/06/132) vd.

29. EİMA'da -/b/->-/bb/-, -/ç/->-/çç/-, -/d/->-/dd/-, -/k/->-/kk/-, -[k]->-/kk/-, -[k]->-/kk/-, -/l/->-/ll/-, -/r/->-/ll/-, -/n/->-/nn/-, -/r/->-/nn/-, -/p/->-/pb/-, -/r/->-/rr/-, -/s/->-/ss/-, -/ş/->-/şş/-, -/t/->-/tt/-, -/y/->-/yy/- ünsüz ikizleşmesi örneklerine rastlanır.

çabbığ<<çabuk (I/10/102), fakKat<<fekāt (I/122/36), nek_ka<<ne+kadar (II/19/97), allerci<<alerji (I/93/54) vd.

30. Kaynaklarda “yakıştırma” ve “analoji” olarak da geçen örnekseme olayının EİMA'da [ŋ] ünsüzüne örnekseme, +{slz}+ yokluk ekine örnekseme, ön damak ünsüzlerine örnekseme ve sözcüksel örnekseme örnekleri bulunur.

kimsin<kimsin (II/28/16), yoksuzlu_a<<yoksulluk (I/14/65), varım<varım (II/10/31), hemşeri<<hemşire (I/37/15) vd.

31. Çeşitli örneklerde yakın göçüşme (ünsüz-ünsüz ve ünlü-ünsüz göçüşmeleri) ve uzak göçüşme (ünsüz-ünsüz, ünlü-ünlü ve ünlü-ünsüz göçüşmeleri) olayına rastlanmaktadır.

talba<<tabla (I/15/86), irbām<<ibrāhim (I/113/49), üryāmdā<<ru'yā (I/80/50) vd.

öndüÇ<<ödünç (I/130/44), zelletli<<lezzetli (I/49/38), saletTin<<selahattin (I/86/70) vd.

32. Bir sözcükte bulunan bir sesin sözcük içindeki konumunun başka bir sesle karşılıklı olmayacak şekilde değişmesi olan yer değiştirme olayı, EİMA'da şarpa<<eşarp ve hallā<<allah örneklerinde görülür.

33. EİMA'da çok sayıda örnekte sürekli ünsüzlerin (ya da sürekli olmayıp süreklileşmiş ünsüzlerin) yarı ünlü olarak adlandırılan /y/ ünsüzüne değiştiği yarı ünlüleşme olayı görülür.

yeP<<hep (I/36/05), deyişmedi<değişmedi (I/75/01), şeyit<<şehīd (II/09/14), göy<<gök (I/96/15) vd.

34. EİMA'da Türkçe ve alıntı sözcüklerde, r~l, r~k~n, n~l, m~n, d~c, ş~h çoklu kullanım (alternans) örnekleri görülür.

beri (I/57/07) ~ beli (I/39/86), kadar (II/14/69) ~ gadağ (I/132/40) ~ kadan (I/125/98) ~ gadara (I/114/16) ~ gadana (I/72/59), naylon (I/02/32) ~ laylân (I/20/84) vd.

35. EİMA'da /f/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, [ŋ], /r/, /v/, /y/ seslerinin kaybolması sonucu büzülme ve derilme olayları sıklıkla görülmektedir.

dēl<<değil (I/85/23), dūn<<düğün (I/08/24), pālī<<pahalı (II/04/75), gezme<<gezmeye (I/147/40), bayā<<bayağı (II/11/29), vallā<<vallāhi (II/12/38) vd.

36. EİMA'da adıl kaynaklı birinci tekil kişi çekiminde -{(I⁴)n} biçim biriminin yaygın şekilde kullanıldığı görülür.

varın (I/65/38), severin (I/67/32), bilmen (II/39/126) vd.

37. EİMA'da adıl kaynaklı ikinci tekil kişi çekiminde -{(I⁴)ŋ}, ikinci çokluk kişi çekiminde -{(I⁴)ŋ(I⁴)z} biçim biriminin yaygın şekilde kullanıldığı görülür.

söyleŋ (I/04/33), özlüyöŋ (I/09/35), öleceŋ (I/64/06), görceŋiz (I/79/35) vd.

38. EİMA'da "i-" yardımcı eyleminin görülen geçmiş zaman üçüncü tekil kişi çekiminde -{DI⁴n} biçim biriminin de kullanıldığı örnekler görülür.

varıdın (I/112/31), yoğudun (II/27/18) vd.

39. EİMA'da “i-” yardımcı eyleminin öğrenilen geçmiş zaman üçüncü kişi çekimlerinde -{mI⁴şTI⁴} ve eskicil -{mI⁴şTI⁴K} biçim birimi kullanılmaktadır.

varımışTı (I/09/77), varımışTık (II/10/93), uzakmıştıK (II/24/6), bulurlarmışTı (I/01/96), yapıyolamıştıK (II/24/59) vd.

40. EİMA'da yaygın olarak -{yorur}, -{-yoru}, -{-yörü}, -{yor}, -{yo} şimdiki zaman biçim birimleri kullanılmaktadır. ÖTT'de damak uyumuna girmediği görülen bu biçim birimin EİMA'da damak uyumuna girdiği örnekler de görülmektedir.

dīyoru (I/06/69), diyörüm (I/35/14), okuyor (I/143/12), aciyo (II/08/77) vd.

41. EİMA'da, yeni sözcük, yeni anlam, anlık oluşum, kişiye bağlı kullanım, sözlüğün yetersizliği vb. etkenlerle genel amaçlı sözlüklerde (TS ve MBTS) ve ağız sözlüklerinde (TTAS) rastlayamadığımız çok sayıda sözcük ve anlam bulunmaktadır. Tespit edilen bu sözcük ve anlamlar Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü'nün (Derleme Sözlüğü) hem sözcük hem de anlam dünyası için katkı olacaktır.

alan I : Alıcı, bir şeyi satın almaya istekli ve talip olan kimse, müşteri. -3-
yüz II : 3. Elde edilememiş makbul olduğu düşünülen kişi, durum, nesne vb. için kullanılır. -5- vd.

Karahan (2011: 150-151), Anadolu ağızları için yaptığı sınıflandırmada Eskişehir ağızlarını Batı Grubu ağızlarının I. grubunda gösterir ve bu gruptaki ağızların özelliklerini şöyle sıralar:

- “1. “ä” ünlüsü bu grubun karakteristik sesidir.
2. “c, ç, ş, y” ünsüzlerinin sebep olduğu kalınlık-incelik uyumsuzluğu bir tarafa bırakılırsa, bu ağızlarda ünlü uyumları kuvvetlidir.
3. Dudak ünsüzleri yanında bulunan ilk hece dışındaki ünlüler düzdür.
4. Ünlü yuvarlaklaşması yoktur.
5. Geniş orta hece ünlüsü sık sık düşer.
6. “o” zamiri genellikle dar ünlülüdür.
7. “h” ve “g” ünsüzleri bu ağızlarda duyulmaz.
8. “y, l” ünsüzlerinin düşmesi, belirli bazı kelimelerde hece kaynaşmasına sebep olmuştur.
9. “r” düşmesi ve r’li hecelerde hece düşmesi hadisesi yaygındır.
10. Zamir kökenli teklik 1. şahıs ve bildirme ekleri genellikle “-ın/-in”, çokluk 1. şahıs eki de “-ız/-iz”dir.

11. Bu grupta “-yorur/-yoru (-yörü)/ -yor/, -yo” şimdiki zaman ekleri kullanılır.

12. Teklik 1. şahıs emir eki “-ayın/-eyin”, bu ağızlarda aynen veya büzülmüş olarak korunur.

13. Bu ağızlarda asli ünlü uzunluklarını koruyan kelimelerin sayısı diğer ağızlara göre daha fazladır. Bazı kelimelerin başında h türemesi b->m- değişmesi, ş->s- değişmesi, f->h- değişmesi, b->v- değişmesi, ğ>v değişmesi gibi değişmeler dikkat çekicidir.”

EİMA, Karahan’ın belirttiği özelliklerden;

- Ünlü yuvarlaklaşması örneklerinin yer alması,
- “h” ve “g” ünsüzlerinin bulunması,
- Dudak ünsüzleri yanında bulunan ilk hece dışındaki ünlülerin düz ünlüler dışındaki ünlüler de olabilmesi,
- ş->s- ve f->h- değişmelerinin yalnızca iki örnekte görülmesi

bakımından farklılık gösterir. Bunların dışındaki özellikler EİMA için de geçerlidir.

KAYNAKLAR

- Acar, Kenan (2010), “Kuzeybatı Anadolu Manav Türkmen Ağızları Üzerine Birkaç Not”, *SAÜ Fen-Edebiyat Dergisi*, http://www.fed.sakarya.edu.tr/arsiv/yayinlenmis_dergiler/2010_2/makale_1.pdf, (Erişim Tarihi: 25.12.2013).
- Ada, Ebru (2012), “Eskişehir İli Yer Adları”, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Akça, Hakan (2017), “Eski Anadolu Türkçesinde Kelime Başı t- / d- Meselesi”, *Türkbilig*, S 34, s.7-24.
- Akın, Cüneyt (2019), “Ses Dizimi”, *Türkiye Türkçesi I Ses Bilgisi*, (Editör: Erdoğan Boz) Gazi Kitabevi, Ankara.
- Aksoy, Ömer Asım (1988), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, İnkılâp Yayınları, İstanbul.
- Aktaş, Ali (2006), “Toplumsal ve Ekonomik Yapı”, *Irmak Dergisi Kaynarca Özel Sayısı*, Nil Ofset Matbaacılık, Adapazarı.
- Aktaş, Ali (2016), “Yerli-Yerleşik Dil Bilmez Türkler: İzmit Sancağında Yaşayan Manavların Etnik ve Kültürel Yapıları”, *Adatavır*, Çevrimiçi: <http://www.adatavir.com/ali-aktas-1/yerli-yerlesik-dil-bilmez-turkler-izmit-san-caginda-yasayan-manavlarin-etnik-ve-kulturel-yapilari.html> (Erişim tarihi: 24.02.2020).
- Alan, Nazmi (2019), “+{DAn} Durum Biçimbirimi (Yükleyenlerin Üye Yapısı ve Anlamsal Roller)”, *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 8/19, s.49-82.
- Aşan, Ayten (1960), “Eskişehir Ağzı”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Mezuniyet Tezi, Ankara.
- Ay, Özgür (2019), “Sesbirimler”, *Türkiye Türkçesi I Ses Bilgisi*, (Editör: Erdoğan Boz) Gazi Kitabevi, Ankara.
- Ayhan, Aydın (1999), *Balıkesir ve Çevresinde Yörükler, Çepniler ve Muhacırlar*, Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı, Balıkesir.
- Ayverdi, İlhan (2010), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul.
- Bağcı, Hasan (1997), “Sarıcakaya Ağzı”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon.
- Banguoğlu (2007), *Türkçenin Grameri* (8. baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

- Baydar Ertane (1998), Arzu Sema, “Eskişehir ve Yöresi Kırım Tatar Ağızı”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Boz, Erdoğan (2001), “Ünsüz Düşme ve Kaybolmalarında Terim ve Tasnif Sorunu”, *Türk Dili*, S 600. s.856-864, Ankara.
- Boz, Erdoğan (2005), “Eskişehir Ağızları Üzerine Tespitler”, *I. Uluslararası Düünden Bugüne Eskişehir Sempozyumu Bildirileri, (12-15 Mayıs 2004)*, s.233-247, Eskişehir.
- Boz, Erdoğan (2006), *Afyonkarahisar Merkez Ağızı (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Boz, Erdoğan (2012a), “Doğu Kökenli Kelimelerdeki Kelime Sonu (/b/, /c/, /d/, /g/) Ünsüzlerinin Türkiye Türkçesinde Ötümsüzleşme Sorunu”, *Türk Dili Araştırmaları (Makaleler-Bildiriler)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Boz, Erdoğan (2012b), “Eski Anadolu Türkçesinde +IU Eki Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları (Makaleler-Bildiriler)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Boz, Erdoğan ve Günay Aktaş, Semra (2013), “Eskişehir İli Kırsal Güncel Etnik Yapı”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Özel Sayısı*, C 14, Eskişehir.
- Boz, Erdoğan ve Turan, Feride (Ed.) (2014), *Eskişehir Rehberi*, Sistem Ofset Yayıncılık (Eskişehir Valiliği Yayını), Ankara.
- Boz, Erdoğan ve Günay Aktaş, Semra (2015), “Eskişehir İli Dil Atlası Çalışmaları (Yerli ve Göçmen Ağızları)”, *Diyalektolog*, S 10, s.1-34.
- Bozkurt, Ferdi (2017), *Sözlükselleşme: Genel Sözlükler için Sözlük Birim Seçimi*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Buran, Ahmet (1996), *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Caferoğlu, Ahmet (1929), *Türkçede “daş” Lâhikası*, İktisat Matbaası, İstanbul.
- Caferoğlu, Ahmet (1950), “Eskişehir Ağızları Üzerine Bir Deneme”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C IV, S 1-2, s.15-33, İstanbul.
- Caferoğlu, Ahmet (1995), “Eskişehir İli ve Yöresi Ağızlarından Örnekler”, *Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler (2. Baskı)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, s.109-154, Ankara.
- Cemiloğlu, Mustafa (2002), *Bursa Dağ Köylerinde Türkmen Kültürü*, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa.
- Coşkun, Mustafa Volkan (2016), *Türkçenin Ses Bilgisi (2. baskı)*, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Çağbayır, Yaşar (2007), *Orhun Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçesinin Söz Varlığı Ötüken Türkçe Sözlük*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Çınar, Mehmet (2016), “Cumhuriyet’in İlk Yıllarında Manavgat İlçesi”, *Atatürk Dergisi*, C 5, S 1, s.78-92.

- Delice, H. İbrahim (2012), *Sözcük Türleri*, Asitan Kitap Yayınları, Sivas.
- Demir, Necati (2006), *Tokat İli ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Demir, Nurettin (1998), “Ağız Araştırmalarında Kaynak Kişi Meselesi”, *Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*, ParsYılı, Ankara.
- Demir, Nurettin (2000), “Anadolu Ağızlarında Birinci Çoğul Kişi İstek Eklerinin İkilik Bildiren Bir Değişkesi”, *Türkçenin Ağızları Çalıştay Bildirileri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Demir, Nurettin ve Yılmaz, Emine (2015), *Türkçe Ses Bilgisi*, (Editör: Hülya Pilancı), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Demircan, Ömer (2009), *Türkçenin Ses Dizimi*, Der Yayınları, İstanbul.
- Derleme Sözlüğü: Türkiye’de Halk Ağzından*, (3. baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- Develi, Hayati (1995), *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dilçin, Cem (2013), *Yeni Tarama Sözlüğü (3. Baskı)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dinar, Talat (2008), “Başmakçı ve Dazkırı İlçeleri Ağızı”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C 3, S 3, s.231-291.
- Doerfer, Gerhard (1974), “Eski Türkçe ile Halaçça Arasında Şaşırtıcı Bir Koşutluk”, (Çeviren: Semih Tezcan), *TDAY Belleten 1973-1974*, Ankara, s.1-12.
- Doğan, M. Said (2007), “Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler”, *Anadolu’da Yörükler: Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler* (Editör: Hayati Beşirli ve İbrahim Erdal), s.133-148, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Doğaner, Ali (2013), “Çukurova Bölgesi Konargöçerlerinde Halk Kültürü ve Halk Edebiyatı”, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adana.
- Doğru, Fatih (2017a), “Eskişehir İli Manav Ağızları”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir.
- Doğru, Fatih (2017b), “Eskişehir İli Manav Ağızlarının Genel Özellikleri”, *Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Dergisi*, 6/2, s.828-846.
- Doğru, Fatih (2019), “Afyonkarahisar İli Ağızlarında Şahıs Adlarında Ses Değişmeleri”, *VIII. Uluslararası Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Afyonkarahisar Belediyesi (e-kitap), Afyonkarahisar, s.158-176.
- Doğru, Halime (1992), *XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı*, Afa Yayıncılık, İstanbul.

- Duman, Musa (2008), “Eski Türkiye Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumuna Aykırı Örnekler Üzerine”, *Makaleler-Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Dursunoğlu, Halit (2018), *Türkiye Türkçesi Ses Bilgisi*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Duru, Cemal (1946), “Eskişehir Konuşması Üzerine Bir İnceleme”, *Halkevi* XIII/93-94 Ocak-Şubat 1946, s.14-16; VIII/97-98 Mayıs-Haziran 1946, s.12-13.
- Eker, Süer (2010), *Çağdaş Türk Dili* (6. baskı), Grafiker Yayınları, Ankara.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2002), *Kars İli Ağızları - Ses Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Erdal, İbrahim (2007), “Anamur’da Yerleşik Yörük Türkmen Aşiretleri ve Kıbrıs’a İskânları Konusu”, *Anadolu’da Yörükler: Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler* (Editör: Hayati Beşirli ve İbrahim Erdal), s.91-109, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Erdem, Mehmet Dursun ve Gül, Münteha (2006), “Kapalı e (è) Sesi Bağlamında Eski Anadolu Türkçesi-Anadolu Ağızları İlişkisi”, *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı 11, s.111-148.
- Erdem, Mehmet Dursun ve Kirik, Esra (2011), *Kahramanmaraş ve Yöresi Ağızları (Giriş-İnceleme-Metinler)*, Kahramanmaraş İl Özel İdaresi Yayınları, Kahramanmaraş.
- Erdir, Fadime Gül (1969), “Eskişehir Ağzı”, İstanbul Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi, İstanbul.
- Eren, Hasan, “Dibek” *Türk Dili*, 1974, 30, s.761-764.
- Ergin, Muharrem (2002), *Üniversiteler için Türk Dili*, Bayrak Yayınları, İstanbul.
- Eröz, Mehmet (1991), *Yörükler*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Fraylıç, D. ve Raulig, M. (2008), *Türkmen Aşiretleri* (Çeviren: Hâbil Âdem, Hazırlayanlar: Hasan Babacan ve Servet Avşar), Vadi Yayınları, Ankara.
- Gencan, Tahir Nejat (2007), *Dilbilgisi*, Tek Ağaç Yayınları, Ankara.
- Gülensoy, Tuncer (1988), *Kütahya ve Yöresi Ağızları (İnceleme, Metinler, Sözlük)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gülensoy, Tuncer (2007), *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gülensoy, Tuncer ve Alkaya, Ercan (2011), *Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası* (3. baskı), Akçağ Yayınları, Ankara.
- Gülmeden, Nevhis (1966), “Eskişehir Diyalekçesi ve Yer Adları”, *Emre* 2 (22), s.9, Eskişehir.
- Gülsevin, Gürer (1997), *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

- Gülsevin, Güner (2002), *Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gülsevin, Güner (2003), “Türkiye Türkçesi Ağızlarında h Sesi Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 2001 I-II, s.129-146, Ankara.
- Gülsevin, Güner ve Boz, Erdoğan (2004), *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Gülsevin, Güner (2010a), “Ağız Araştırması İncelemelerimizde Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (1): ‘bu+ra’ mı, ‘bu+ara’ mı?” *Yaşayan ve Tarihi Türkiye Türkçesi Ağızları*, Özel Kitaplar Yayınları, İstanbul.
- Gülsevin, Güner (2010b), “Ağız Araştırması İncelemelerimizde Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): ‘üzüm/yüzüm; öllük/höllük’ türeme mi düşme mi?” *Yaşayan ve Tarihi Türkiye Türkçesi Ağızları*, Özel Kitaplar Yayınları, İstanbul.
- Gülsevin, Güner (2013), “Tarihi ve Yaşayan Türk Dialektlerinde Emir-İstek Kipinin Birinci ‘Çokluk’ ve Birinci ‘İkilik (Tesniye)’ Çekimleri Üzerine”, *Prof. Dr. Leylâ Karahan Armağanı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Gülsevin, Güner (2016), “Eski Türk Yazıtlarında Kelime Başında /h-/ Sesi Gösterilmiş miydi?”, *Türk Dünyası*, S 42, s.127-136.
- Güneş, İhsan ve Yakut, Kemal (2007), *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Eskişehir (1840-1923)*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Güngörür, Avni ve Conker, Kemalettin (1952), *Eskişehir Kılavuzu*, Anıl Matbaası, Eskişehir.
- Günşen, Ahmet (2000), *Kırşehir ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Günşer, Atilla (1992), “Eskişehir Yıldızören Ağzı”, Cumhuriyet Üniversitesi Türk Dili Lisans Tezi, Sivas.
- Hacıeminoğlu, M. Necmettin (1984), *Türk Dilinde Edatlar (En Eski Türkçe Metinlerden Zamanımıza Kadar -Yazı Dilinde-)* (3. baskı), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Halaçoğlu, Yusuf (2009), *Anadolu’da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar I (1453-1650)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- İlbaş, Songül (2015), “Eskişehir İli Balkan Muhacir Ağızları”, Eskişehir Osman-gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- İleri, Canan (1993), “Eskişehir Türkmen Ağızları”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- İleri, Canan (2008a), *Eskişehir Türkmen Ağızları Söz Varlığı*, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Lefkoşe, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
- İleri, Canan (2008b), *Eskişehir İli Mihalicçık İlçesi ve Yöresi Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- İleri, Canan (2009), *Eskişehir Alpu İlçesi Merkez Ağızları (Metinler, İnceleme, Dilbilgisi, Ayırışmalı Dizin)*, Ürün Yayınları, Ankara.

- İlhan, Nadir (2009), “Türkçede Ek+Kök / Kök+Ek Kaynaşmasıyla Ortaya Çıkan Ekler”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4/8, s.1572-1594.
- İşcan, Nejat (2008), *Anadolu’da Eskişehir*, İşcan Yayınları, Eskişehir.
- Kalyoncuoğlu, Sevgi (1967), “Sivrihisar Ağzı Üzerine Bir İnceleme”, İstanbul Üniversitesi, Türk Dili Mezuniyet Tezi, İstanbul.
- Karaağaç, Günay (2012), *Türkçenin Dil Bilgisi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Karaağaç, Günay (2013), *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karaağaç, Günay (2018), *Türkçenin Ses Bilgisi*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Karahan, Leylâ (2011), *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması (2. Baskı)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karaoğlu, Serdar (2016), “Eski Anadolu Türkçesinde (14. yy.) Türetim Ekleri ve Söz Yapımı”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Kartallıoğlu, Yavuz (2011), *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kaşgarlı Mahmud (2014), *Dîvânu Lugâti’t-Türk*, (Hazırlayanlar: Ercilasun, Ahmet Bican ve Akkoyunlu, Ziyat) Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kaştan, Yüksel ve Kaştan, Yücel (2009), “Antalya Yöresi Yörüklerinde Av”, *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, “Türk Kültüründe Av” (Editörler: Emine Gürsoy Naskali, Hilal Oytun Altun), Yıl:1, S 1, s.413-433.
- Kerimoğlu, Caner (2016), *Dilbilgisi Yazımı ve Öğretimi – Sorularla Dilbilgisi Yazımı ve Öğretimindeki Tartışmalar (2. baskı)*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Kırıcı, Özgül (1973), “Sivrihisar Ağzı”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Mezuniyet Tezi, Ankara.
- Koca, Güler ve Ilgar, Evren (2006), “Bir Anadolu Türk Kentinde Koruma Sorunları: Örnek Eskişehir”, *VII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi*, (27.06.2006), Gaziantep.
- Kocaoğlu, Timur (Temmuz-Ağustos 2003), “Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi”, *Türk Kültürü*, S 483-484, s.266-281.
- Korkmaz, Zeynep (2005a), “Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü (Vocal) Uzunlukları”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I. Cilt*, s.443-358, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (2005b), “Batı Anadolu Ağızlarında Aslî Ünlü Uzunlukları Hakkında”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar II. Cilt*, s.123-127, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (2010), *Gramer Terimleri Sözlüğü (4. Baskı)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

- Koylu, Zafer (2008), “XX. Yüzyılın Başlarında Eskişehir”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C XXI S 71.
- Kuznetsov, Petro İ. (1997), “Türkiye Türkçesinin Morfoetimolojisine Dair”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten (1995)*, S 43, s.193-262.
- Melchert, H. Craig; Bryce, Trevor R.; Hawkins, J. D. ve Hutter, Manfred (2011), *Anadolu’nun Gizemli Halkı Luviler* (2. baskı), (Derleyen: Craig Melchert, Çeviren: Barış Baysal ve Çiğdem Çıdamlı), Kalkedon Yayınları, İstanbul.
- Oğuzoğlu, Yusuf ve Emecen, Feridun (1995), “Eskişehir”, *İslam Ansiklopedisi*, C 11, Türkiye Diyanet Araştırmaları Merkezi, İstanbul.
- Öçalan, Muharrem (2004), “Sakarya İli Ağızları”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri.
- Ölçekçi, Tamara (2013), “Manaplar ve Kırgız Tarihindeki Roller”, *Bilig*, Güz 2013, S 67, s.111-128.
- Önder, Selahattin ve Kırılı, Engin (2005), “Osmanlı Döneminde Eskişehir’e Göçler”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 6, S 1, s.129-144.
- Öner, Mustafa (2013), *Bugünkü Kıpçak Türkçesi* (2. baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özçelik, Sadettin (2002), “Aykırlaşma Terimi, Tanımı ve Örneklerinin Tasnifi Üzerine”, *İlmî Araştırmalar*, S 14, s.131-144, İstanbul.
- Özçelik, Sadettin (2016), *Dede Korkut –Dresden Nüshası- Metin, Dizin*, C 2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özçelik, Sadettin ve Boz, Erdoğan (2001), *Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik Yöresi Ağzı (Dil İncelemesi, Metinler, Sözlük)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özçelik, Sadettin ve Boz, Erdoğan (2009), *Siverek Merkez Ağzı (Dil İncelemesi, Metinler, Sözlük)*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Özden, Muharrem (2009), “Bilecik İli Ağız İncelemesi”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Edirne.
- Özek, Fatih (2014), “Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ön Ses y- Türemesi”, *VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri (03-07 Aralık 2013)*, (Editörler: Şahin, Hatice ve Karahancı, İbrahim) s.671-681, Bursa.
- Özkan, İrfan (1967), “İnönü Ağzı”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Mezuniyet Tezi, Ankara.
- Özkan, Mustafa (1995), *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Öztürk, Arif, (2012), “Bize ‘Manav’ Derler”. Çevrim içi: http://www.geyve.com/index.php?option=com_content&task=view&id=6865 (Erişim tarihi: 14.09.2019).
- Pıllancı, Hülya (1991), “Eskişehir ve Yöresi Ağızları”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

- Sarar, İsmail Ali (1989), “Eskişehir ve Selçuklu Devri Eserleri”, *Eskişehir Edebiyat, Tarih, Kültür, Folkloru Üzerine Bildiriler*, Çınar Yayıncılık, Eskişehir.
- Sert, Göksel (2015), “Eskişehir İli Yörük Ağızları”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Seven, Murat (1980), “Eskişehir Sivrihisar Kazasının Dümrek Köyünde Ağız Araştırması”, İstanbul Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi, İstanbul.
- Seyirci, Musa (2000), *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri*, Der Yayınları, İstanbul.
- Sivas, Taciser vd. (2014), *Eskişehir Rehberi (Editörler: Boz, Erdoğan ve Turan, Feride)*, Sistem Ofset Yayıncılık (Eskişehir Valiliği Yayını), Ankara.
- Sümer, Faruk (1972), *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri - Boy Teşkilâtı - Destanları (2. baskı)*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Sümer, Faruk (1992), *Çepniler Anadolu'daki Türk Yerleşmesinde Önemli Rol Oynayan Bir Oğuz Boyu*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Sümer, Faruk (1999), *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri - Boy Teşkilâtı - Destanları (5. baskı)*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Şahin, Halil (2009), “Eskişehir Kırsalında Ekonomik ve Sosyal Yapı: 1844/1845”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Taşçı, Mehmet Ali (1976), “Burunarkaç Köyü (Afyon), Büngeşik Köyü (Eskişehir) ve Kadıkuyusu Köyü (Eskişehir) Ağızları”, İstanbul Üniversitesi, Türk Dili Mezuniyet Tezi, İstanbul.
- Tekin, Talat (1995), *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Simurg Yayınları, Ankara.
- Tekin, Talat (2003a), “Türk Dillerinde Önseste y- Türemesi”, *Makaleler I Altayistik*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Tekin, Talat (2003b), *Orhon Türkçesi Grameri* (Yay. Mehmet Ölmez), Sanat Kitabevi, Ankara.
- Tufar, Nicolai (2010), “Türk Dilinde Meronimi: Organ Adları”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Tulum, Mertol (2011), *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Tuna, Osman Nedim (1986), *Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji)*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ders Notları, Malatya.
- Tuna, Osman Nedim (1992), “Altay Dilleri Teorisi”, *Türk Dünyası El Kitabı* (2. baskı), C 2, TDEK Yayınları, Ankara, s.7-58.
- Tunçdilek, Necdet (1953a), “Eskişehir Ovası”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

- Tunçdilek, Necdet (1953b), “Eskişehir Bölgesinde Yerleşme Tarihine Toplu Bir Bakış”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C 15 , S 1-4, s.189-208, İstanbul.
- Türkay, Cevdet (2001), *Başbakanlık Arşivi Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşîret ve Cemâatlar*, İşaret Yayınları, İstanbul.
- Türkçe Sözlük (TS) (2011), 11. baskı (haz.: Şükrü Halûk Akalın [ve diğerleri]), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Türkdoğan, Orhan (2013), *Türkiye’nin Etnik Yapısı Sosyolojik Bir Analiz*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Uçar, Erdem (2019), “Dede Korkut Anlatmalarındaki Ban Üzerine”, *Anasay*, S 10, s.21-42.
- Uğurlu, Kâmil ve Ençevik, Zâkir (2011), *Eskişehir Şehrengizi*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Ulu, Ali (2003), “Eskişehir Kentinin Cumhuriyet Öncesi Mekânsal Gelişimi”, *Kebikeç*, S 15, s.147-154.
- Umar, Bilge (1993), *Türkiye’deki Tarihsel Adlar*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Üner, Süreyya (1999), “Beylikova Ağzı”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans Tezi, Afyon.
- Üstüner, Ahad (2000), *Anadolu Ağızlarında Sıfat-fîil Ekleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Yalçın, Osman (1962), *Eskişehir*, Özyürek Yayınları, İstanbul.
- Yaşa, Recep (1999), “Adapazarı ve Çevresindeki Manavlar”, *I. Sakarya ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu (Ed.: Mehmet Alpargu ve Enis Şahin)*, Sakarya Üniversitesi Yayınları, Adapazarı.
- Yıkılmış, Sezergül (2015), “Ağız Atlasları Hazırlama Yöntemleri ve Eskişehir İli Türkmen Ağızları”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Yıldırım, Faruk (2006), *Adana ve Osmaniye İlleri Ağızları I (Giriş-İnceleme)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, İsmail (1998), *Milli Mücadele’nin Başlangıcında Eskişehir (22 Ocak 1919-20 Mart 1920)*, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Yayını, Eskişehir.
- Yıldız, Fikret (2014), *Kültür ve Sanat Başkenti Eskişehir*, Atalay Matbaası, Ankara.
- Yılmaz, Emine (2007), “Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü”, *Turkology In Turkey, Selected Papers, Studia Uralo-Altaica* 47: 521-539, (Editörler: László Károly, N. Demir, E. Yılmaz) Szeged.
- Zangger, Eberhard ve Mutlu, Serdal (2016), “Luviler: Bir Anadolu Uygarlığı ile ilgili Çalışmalar”, *İdil*, C 5, S 24, s.1037-1078.

Elektronik Kaynaklar:

Eskişehir Valiliği, <http://www.eskisehir.gov.tr> (Erişim tarihi: 03.01.2017).

Kubbealı Lugatı, <http://www.kubbealtilugati.com> (Erişim tarihi: 01.01.2017).

Manavgat, <http://www.antalyalife.net/manavgat/> (Erişim tarihi: 30.01.2020).

Resmî Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206.pdf>
(Erişim tarihi: 04.01.2017).

Türk Dil Kurumu, <http://www.tdk.gov.tr> (Erişim tarihi: 01.01.2017).

Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059
(Erişim tarihi: 04.01.2017).